BIBLE

Biate Bible

Pathian Lekhabu Rithiang

Naga, Pochuri Language

Naga, Pochuri - All Bible

Old Testament	
Atütsar	3
Tseshuküwa	108
Leviri	193
Nyitoküchie	256
Khonyoküüthele	342
Joshua	415
Lesari	462
Ruth	509
1 Samuel	516
2 Samuel	580
1 Kajiri	634
2 Kajiri	696
1 Küshukürazhüku	755
2 Küshukürazhüku	812
Ezra	879
Nehemia	899
Esther	927
Job	942
Küreihiri	1.005
Kümtsazhü	1.156
Küsosiezhü	1.209
Solomon Küreihizahri	1.226
Isaya	1.235
Jeremia	1.335
Kürümuo	1.444
Ezekiel	1.454
Daniel	1.555
Hosea	1.585
Joel	1.601
Amos	1.607
Obadia	1.609
Jona	1.621
Mika	1.625
Nahum	1.634
Habakuk	1.638
Zefania	1.643
Hagai	1.648
Zekharia	1.652
Malakhi	1.669
New Testament	
Mathi	1.674
Mark	1.753
Luke	1.803
Johan	1.883
Küürori	1.942
Romri	2.012
1 Korinthiari	2.044
2 Korinthiari	2.076
Galatiari	2.096
Efesari	2.107
Filipiri	2.118
Kolosiri	2.126
1 Thesaloniari	2.133
2 Thesaloniari	2.140
1 Timothi	2.144
2 Timothi	2.153
Tita	2.160
Filemon	2.164
Ebriri	2.166
Jems	2.190
1 Pitor	2.199
2 Pitor	2.208
1 Johan	2.213
2 Johan	2.222
3 Johan	2.224
Jude	2.226
Küthsükütsü	2.229

© 2015 Bible Society of India.

Naga, Pochuri - All Bible

Atütsar

Atütsar 1

Saküüje Zhüku

1Tükhu vü Saküüwuowa nüh atülü thi azhih sa.

2Thitü azhihwa tü ma tso münyie thi kürütso wie. Thi aküzo nüh azhih nyieh vü aküsheh aveh külüwute peh. Thinü Saküüwuowa Sietse nüh ajuh nyieh vü küngah peh.

3 Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh, “Küwiewa shuruluo,” ti küza, thinü küwiewa shuru tsa.

4Thi Saküüwuowa nüh küwiewa ngu nü mhiem ti sa. Jüti sanü Saküüwuowa nüh aküwie tü aküzo vünüh chithuo küpamtü.

5Jüti sanü Saküüwuowa nüh küwiewa vi “Rülo” ti ji, thi küzowa vi “Rüza” ti ji. Thi münüleh, thi rüne ti küsa rülo pokhuwa.

6 Thinü Saküüwuowa nüh, “Ajuh azhila vünüh küchithuo rügi vünüh atülü turu nü ajuhri chithuo küpa üti küza.”

7Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh atülü sa, thi atülü jüma nüh anyieh vü nga thi kükhu vü nga ajuhri chithuo küpatü.

8Thi Saküüwuowa nüh arügi jüma vi “Tülü” ti ji. Thinü münüleh, thi arüne ti küsa rülo künyiawa.

9Jüsevü Saküüwuowa nüh, “Atülü kükhu vü ajuhri tü azhie küsü vü küjiketewa nü azhie küüweh küshu üti küza,” thinü jüti sara tsa.

10Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh azhie küüwehri tü “Azhih” ti ji nü ajuh wa taji nyorüluo küpehri vi “Asuozü” ti ji. Saküüwuowa nüh jüma ngu nü mhiem ti sa.

11Jüsevü Saküüwuowa nüh, azhihwa tü aphrato, are, avi küperi, avi küpe athsoh, ma vünüh avi küpelera athsoh atha ma vü kütü shozhu üti küza, thinü jüti sara tsa.

12Jüti sanü müzhüjah nüh azhihwa tü aphrato, thi are avi küpe, ma vünüh jükümjie atha kütülera, thi athsoh avi küpe, ma vü atha kütü jüma kümjie küsa shuru kheh tsa: thinü Saküüwuowa nüh jümari ngu nü mhieküm kenüh jüma tü “mhiem,” ti sa.

13Thi münüleh, thi arüne ti küsa rülo kücheawa.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüsevü Saküüwuowa nüh, “Atülü rügi vü aküwieri shuküüru nü arüza vünüh arülo saküpazhutsüluo, azaleri, arülori, thi amahviri athsoshi saküüpatsüluo,

15thi jümari tü thajüwu rügi vü aküwieri sanü azhih nyieh vü wieketsü üti küza,” thinü jüti sara tsa.

16Thi Saküüwuowa nüh aküwie küji künyi sa: Asa thi arünyi, aküwie küjiwa nüh arülo vü küketezhiwa sa, thi aküzahwa nüh arüza vü küketewa sa, ma nüh awutsiri nga sa.

17Azhih vü küüwie nta küsa kenüh Saküüwuowa nüh jümari sanü thajüwu rügi vü saküüthuotsü.

18Arülo vü thi arüza vü kükete thi aküzowa vü nüh aküwie chithuozhu küpamtü. Thi Saküüwuowa nüh ngu nü mhiem, ti sa.

19Münüleh, thi arüne ti küsa rülo amüzüawa.

20Thinü Saküüwuowa nüh, “Ajuh vünüh ma lovü kütü kürholi küpeh müküzüküzü küüpro luo, thi amürhü rügi vü prükütse amüwari küüpro luo,” ti küza.

21Jüti sanü Saküüwuowa nüh anga küjiji thi ajuh lovü tü nü küngah kütse papara küthse küsa aveh ajuh lovü nüh khieloti shuru thi prükütse amüwari papara küthse khieloti satsü, Saküüwuowa nüh jüri ngu nü mhiem, ti sa.

22Saküüwuowa nüh jümari vü tsiatsü nü küüza. “Avi pesheh luo thi saküzhi luo, juhküjiri saküpro luo, thi amüwari nga saküzhi nü azhih pro luo,” ti küza.

23Münüleh, thi arüne ti küsa rülo müngaawa.

24Jüsevü Saküüwuowa nüh, “Azhihwa tü samwa papara küthse vünüh küüshu luo, ase-ashuh nga ato vü kürho zhukütseri nga thi asa küjiri nga shuru luo,” ti küza, thinü jüti satsa.

25Jüti sanü Saküüwuowa nüh rezasari papara küthse vünüh, thi ase-ashuhri papara küthse vünüh thi azhih vü zhukütseri aveh papara küthse vünüh satsü kheh. Saküüwuowa nüh jümari ngu nü mhiem, ti sa.

26Thinü Saküüwuowa nüh, “Hiri kümjie hiri küthse vü nüh anyiri sa ünüh raluo, thi mari nüh juhküji lovü angari, thi amürhü vü prükütse amüwari, thi ase-ashuhri, thi azhih aveh anyieh vü, thi azhih vü zhukütse aveh anyiehvü kükhra küüvi naveh,” ti küza.

27 Jüti sanü Saküüwuowa nüh ma mpa ma küthse anyiri sa. Ma nüh nyimpa thi nyimza sa.

28Saküüwuowa nüh tsiatsü nü masü vü, “Atsa jeshia luo, thi kümwumra zhiluo, thi azhih saküpro luo, thi jümari kete luo, thi juhküji vü angari thi amürhü vü prü kütse amüwari thi azhih vü rho nü küngah kütse aveh anyieh vü kete nü rholuo.

© 2015 Bible Society of India.

29“Hi nüh azhih aveh vü are avi küpe aveh, thi athsoh avi pekütsü aveh vi noh shie sa üti tsümthuoh.

30Thi azhih vü asa aveh vü, thi amürhü vü prükütse amüwari vü thi zhukütse kürholi aveh vü arekümzhi vi mari ashie sa üti tsümthuoh,” ti küza. Thinü jüti satsa.

31Saküüwuowa tü ma nüh küsa zanyori aveh no nü jümari tü mhie sheh. Tinü münüleh, thi rüne ti küsa rülo türoawa.

Atütsar 2

1Jüti vünüh atülü thi azhih aveh tü sa kheh.

2 Rülo türüawa nüh Saküüwuowa tü ma küüroh sekhera, jüti sanü ma nüh küsa küürohri vünüh rülo türüawa ma tü münyie.

3Thi Saküüwuowa nüh rülo türüawa tü tsiatsü thi sakümtsetsü, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh küüroh saküru aveh vünüh kümnyie kenüh.

Eden Phahri

4Azhih thi atülü haküthse vünüh sa.

5Atükhu vü azhih vü apra thi are aviküpe ato vü küpehri tü müshi, küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh atsorü mükütsü kenüh, thi Jüma tsotho vü thuoüji nyi küsü nga nüh küroh kütsa mükünyie kenüh.

6Thitü akuza küsü azhih lovü nüh shuru nü azhi anyieh aveh vü zü küjietsü.

7 Thinü VÜWA Saküüwuowa nüh azhih azhitho vünüh anyiri sazhu nü kürho rüthowa ma nyaku lovü sahketsü, jütiküsa vü anyiwa tü kürholi küpeh anyi küsü sateru.

8Thi VÜWA Saküüwuowa nüh Eden zhietu wuo vü phahri küsü satsü; jüti sanü ma nüh anyi saküsawa vi jüma lovü sa.

9 Azhih lovü nüh Saküüwuowa nüh anotha vü noküzü thi vi nü ashie küsara kümhieri satsü. Thi phahri zhila vü kürho athsoh thi kümsümhie zanyoküthsühra thsoh nga sasa.

10Rühgu küsü Eden vü nüh lizhuru nü aphahriwa saküüjie; thi Eden alie vü lizhuru nü müzü jopruo wa.

11Jopruoküwa pokhuwa anyo thuoüji Pishon, hama nüh Havila azhie, suna küpehpe aveh lita.

12Thi azhie jüma suna tü mhiem, zanyo arheküüngu thi aloh amekükhrawa nga peh.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi rühgu künyiawa nyo thuoüji Gihon, rühgu hama juh nüh Kush zhie aveh lita.

14Thi rühgu kücheawa nyo thuoüji Tigris, rühgu hama tü Assiria zhieshu wuo vü likewa. Thi rühgu müzüawa thuoüji Eufrates.

15 VÜWA Saküüwuowa nüh anyiwa tü aphahri vü küüroh thi küühuo nti ma vi wa nü Eden phahri vü thse.

16Thinü VÜWA Saküüwuowa nüh anyiwa vü, “Aphahri lovü athsohvi küpari thuoüji noh mpa noh müshe sanü tsa mhieveh:

17thitü kümsü thi kümhie küthsürawa thsohvi thuoüji noh mütsara; küpakenühnyunü noh nüh jüma kütsa rülovünüh noh tü sütsa wie naküveh kenüh,” ti küza.

18Thinü VÜWA Saküüwuowa nüh, “Anyiwa tü ma mpa küsa mümhie wiethuoh, ma küükratsü na küsa küsü hi nüh satsü naveh,” ti küza.

19Jüti küsa vü VÜWA Saküüwuowa nüh azhih vi nü asa ato vü küpehri aveh thi amürhü vü prükütse amüwari aveh sanü mari anyo mokümjie vünüh ji naveh nti anyiwa vü sieru: thi anyiwa nüh akürho samwari anyo moti ji tsü nüh jükümjie vünüh müzhetewa.

20Jüti sanü anyiwa nüh ase-ashuh anyo aveh thi amürhü vü prükütse amüwa aveh thi ato vü küpeh asa anyo aveh thohtsü kheh. Thitü anyiwa kenüh thuoüji ma kükratsüna küsa kükato küsü nga münyie nüh sam.

21Thinü VÜWA Saküüwuowa nüh anyiwa küzehmophokem nü ma münyuorü küsü vizhu nü ma thsopo vü küpetemtü.

22Anyiwa vünüh münyuorü küvizhuwa vi nü VÜWA Saküüwuowa nüh nyimzari küsü sanü sieru anyiwa vü tsü.

23Thinü anyiwa nüh, “Hama tü khinyi thuoüji arü nga ehrü wiethuoh, thi asatsa nga eh satsa wiethuoh, ma tü ‘Nyimzawa’ ta ji naveh, küpakenühnyunü ma tü nyimpawa vünüh küvizhu kenüh,” ti küza.

24 Jükenüh nyimpari tü ma pa thi ma zah jam nü ma vüvüh vü küpeketewa nathuoh, thi masü tü satsa küsü sam nathuoh.

25Masükhürü, nyimpawa thi ma vüvüh nga thsüküüzhu müsanüh anyiju wie, thitü masü tü müzükrü wie.

Atütsar 3

Anyiwa nüh Azhü Mküna nüh Sakümü

© 2015 Bible Society of India.

1Saküüwuowa nüh reza vü kürho sakütsü aveh nyieh vünüh amüre nüh aro kümsütsawa sa. Amüre nüh nyimzawa vü, “Saküüwuowa nüh aphahri vü athsoh wuora vi mütsa tüm üta küza ülo?” ti küna.

2Thinü nyimzawa nüh, “Aphahri vü athsoh küpari avi aveh thuoüji tsa üta:

3thitü aphahri azhila vü küpeh athsohwa avi thuoüji mütsa tüm üta Saküüwuowa nüh küza, akütsa mpa nyu nü aküpa nga müpa tüm üta, Jü müüzhe thuoüji süna ta küza,” ti küza.

4Thinü amüre nüh nyimzawa vü, “Jütü azhütsa nyu, noh tü küsütsawa nyu:

5thitü küsie rülo vünüh noh nüh jüma tsa naveh ünüh noh notha tü pieteru na ta Saküüwuowa nüh küthsü kenüh, thi noh tü Saküüwuowa kümjie sateru nü kümhie thi kümsü thsüm nathuoh,” ti küza.

6Jüti küsa vü nyimzawa tü athsohwa no nü ma vi tü tsamhie shehnaküveh küthsü vü, thi ma notha vü noküzüsheh vü thi athsoh küsü nüh nyi küsü sakümtsa shehra naküveh küngu vü, nyimzawa tü athsoh jüma avi la nü tsa, thi ma vüpa vü nga tsü, thinü ma nga tsa.

7Jüti küsa vü masükhürü notha tü pieteru, thinü masü tü anyiju küpehla thsü. Thi masü tü ampah nyawa müzhurü nü athsü müthoh sanü masü kürütso satsawa hiete.

8Thinü masü tü VÜWA Saküüwuowa nüh münüleh küüji tsotho vü aphahri vü kütse khi künara; jüti küsa vü Adam thi Eve masü tü VÜWA Saküüwuowa tü vü nüh küthi nti aphahri athsohza vü peh.

9Thinü VÜWA Saküüwuowa nüh Adam ji taji ma vü, “Noh tü khiela pehveh lo?” ti küna.

10Thinü ma nüh, “Hi tü aphahri vünüh noh jikhi thsüthuoh, thitü hi tü krüküm sa, küpakenühnyunü hi tü eh satsa anyiju küsa kenüh, jükenüh hi tü hi mpa nüh küthiveh lie,” ti küza.

11Thinü Saküüwuowa nüh, “Thawa nüh noh tü noh satsa anyiju pehveh ta noh vü küza lo? Hi nüh mütsa tüm üti noh vü azhükütsü thsohviwa noh tü tsa ülo?” ti küna.

12Thinü anyiwa nüh, “Noh nüh eh nyina sa üta sieru hi vü kütsü nyimzawa nüh athsohviwa hi tsü nü hi nüh tsalie,” ti küza.

13Jüti küsa vü VÜWA Saküüwuowa nüh nyimzawa vü, “Noh tü mokenüh hati samthuoh lo?” ti küna. Thinü nyimzawa nüh, “Amre nüh hi müra lie, thi hi nüh tsam lie,” ti rületsü.

Saküüwuowa nüh Shihküsa Küphrahtezhu

© 2015 Bible Society of India.

14Thinü VÜWA Saküüwuowa nüh amre vü, “Noh nüh hama sakümthuoh kenüh noh thuoüji samwa aveh nyie vü nga nüh, thi reza vü asa aveh nyieh vü nga nüh müzümthuoh; noh tü noh vo vünüh zhu nathuoh, thi noh kürho vü arülo aveh azhitho tsatse naveh:

15Thi hi nüh nyimzawa nohsü azhie vü mükünongü thsetsü naveh, thi noh vünüh shuküruri thi ma vünüh shuküruri azhie vü nga mükünoluongü thsetsü naveh; mari nüh noh lü küünyikhrie naveh, thi noh nüh mari mühtse küümko naveh,” ti küza.

16Thi Saküüwuowa nüh nyimzawa vü, “Hi nüh noh lokürü saküzhitsü naveh, noh tsakümoh sakükhotsü naveh. Noh tü atsaküwuo vü münomna nü wuo naveh, thitü jütawie ketünga noh kümngu tü noh vüpa vü peh wie naveh, thi noh vüpa nüh noh nyieh vü kete naveh,” ti küza.

17Jüsevü ma nüh Adam vü nga, “Noh nüh noh vüvüh zhü künaküm kenüh thi athsohvi hi nüh mütsa tüm üti küüzawa tsaküm kenüh noh kenüh azhihwa tü müzümthuoh, noh tü noh kürho küju münomna nü noh vo phahtsa naveh.

18Arüzhü thi asheshiri tü noh kenüh küüsho naveh; thi noh tü areza vü küsho areri tsanaveh.

19Noh tü noh rüshi vünüh noh vo phahtsa naveh; noh tü azhih nüh sa thi noh satsa azhih müjie küjele küju nü jüta vünüh noh vo phahtsa naveh,” ti küza.

20Jüti küsa vü Adam tü ma vüvüh nyo Eve ti ji, mazhünyo thuoüji ma tü anyiri aveh azahwa küsa kenüh.

21VÜWA Saküüwuowa nüh Adam masü nyipari kenüh asahu nüh akruzhu sanü vi masü küüzhute.

Adam thi Eve masü Phahri vünüh Zhezhuküm

22Jüti sanü VÜWA Saküüwuowa nüh, “Halie, anyiwa tü hiri azhie vü küsü kümjie kümsü thi kümhie thsümthuoh. Ma tü kürho athsoh aviwa nga latsanü ma tü küsuokürho müküürhora,” ti küza.

23Jüti sanü ma satsa küsa azhihwa vünüh küüroh tsa nti Eden phahri vünüh VÜWA Saküüwuowa nüh ma tü zhezhum.

24Thi ma zhezhujam nü Eden phahri zhieshu wuovü zhüleri küsü sa, thi anyuchu anyihküju küsü nü kürho thsohwa lehkhuji huoküpeh.

Atütsar 4

Kain thi Abel

1Jüti küsa vü Adam thi Eve masü thsüluo nü atsamoh nü Kain wuo. “Thinü ma nüh, VÜWA küükra vünüh anyi küsü ngurathuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

2Jüsevü nga Eve tü Kain anü Abel wuo. Jütiküsa vü Abel thuoüji nyihzhü kühuo sa, thi Kain thuoüji azhuh küürohtsari sa.

3Jüti küsa tsotho vü Kain tü azhih vünüh küpera aviri VÜWA vü kütsü sa nti viru,

4 Thi Abel thuoüji ma nyihzhü vünüh kütsaa pokhuri thi küülietsari viru. Thinü VÜWA nüh Abel thi ma nüh kütsüri vü nolozhetewa,

5Thitü Kain kenüh thuoüji ma thi ma nüh kükhurüri vü mülozhe nüh sam. Jükenüh Kain tü arüshutewa, thi nyiepha kümzawa tü ratewa.

6VÜWA nüh Kain vü, "Noh tü mokenüh arüshuveh lo, thi mokenüh noh nyiepha mümza nüh sam lo?

7Noh nüh zanyo kümhie küsatüla noh tü alomküra küsawanyu nü? Thi noh nüh zanyo kümhie müsa thuoüji kükhiemuo tü amükhie kütuo vü liekehuo wieveh. Ma tü noh kete ngüveh, thitü noh mpa nüh jüma mücha üji mümhie," ti küza.

8 Kain nüh ma nü Abel vü, "Eh nü, hisü azhuh vü wa nüh rajie," ti ji. Jüti sanü masü kürü azhuh vü tse ünü Kain tü ma nü Abel vü arüshu taji ma zothem.

9Thinü VÜWA nüh Kain vü, "Kain, noh nü Abel khievü pehveh lo?" ti küna. Thinü Kain nüh, "Hi nü müthsü, hi tü eh nü kühuowa ülo?" ti rületsü.

10 Jüti küsa vü VÜWA nüh, "Noh tü mowa sasaveh thuoh lo? Noh nü azüh tü azhih vünüh hi vü zie nü krie vehthuoh nü.

11Noh tü khinyi thuoüji azhih vünüh müzümthuoh, azhihwa tü noh nü azüh noh ke vünüh vi luo nta ma po ka nü pehvehthuoh.

12Noh nüh azhih vü kürohtsa nta wie ketünga azhihwa tü noh vü zanyo küsü nga shizhu tsü nta küsa kükhra küpehwa nyuthuoh, noh tü khonyo phrürie nü teküwari thi azhih vü küpriküzhüri satewa nathuoh," ti küza.

13Kain nüh VÜWA vü küza, "Eh khuo tü hi nüh müküvüra nyieh vü nüh jim nü.

14Noh nüh nosü azhihwa vünüh hi tü zhejamthuoh, thi hi tü noh tüvü nüh küthim nathuoh; thi hi tü khonyo küphrürieri sanü azhih vü küpriküzhüri satewa nathuoh, jüüta sanü thari nüh hi ngu naveh ünüh jümari nüh hi fethem nathuoh nü," ti küza.

15Thinü VÜWA nüh ma vü, "Nyu, jüüta küsawa nyu! Thawa nüh Kain fethe naveh ünüh jüma lü vü amüthoh türükeri türü vi naveh," ti küza. Jüti sanü anyi wuori nüh Kain lü vü ru nü ma fethem üsü ti küsa kenüh athsoshi sa Kain rügi vü thsem.

16Jüsevü Kain tü VÜWA tüvü nüh tewa, thi tewa Eden phahri zhieshu wuovü azhih Nod, mazhünyo, küüpriküzhüzhie ta küji wuo vü rhotewa.

Kain Küshukürari

© 2015 Bible Society of India.

17Jüti sanü Kain tü ma vüvüh siethsüluo thi ma vüvüh tü atsamoh nü Enok wuo; thi Kain tü anyuji küsü sa, anyuji jüma anyo tü ma tsa Enok anyo vünüh thohtsü.

18Enok vünüh Irad wuo, Irad tü Mehujael apa, Mehujael tü Methushael apa thi Methushael tü Lamek apa.

19Thinü Lamek tü vüvüh künyi vi, ma vüvüh küsüwa nyo thuoüji Ada, thi küpawa nyo thuoüji Zila.

20Ada nüh Jabal wuo, Jabal tü juhthsüzheh lovü kürhori apa, thi ase-ashuh küpehri.

21Thi ma nü anyo thuoüji Jubal, Jubal thuoüji topito kükhu thi pilechu kükhuri apa.

22Zila nüh Tubal Kain wuo; ma tü asahwuo thi amürü vünüh zanyo müküzüküzü küsazhuwa. Tubal Kain tsevüwa tü Nama.

23Lamek nüh ma vüvüh künyi vü; "Ada thi Zila, eh zhü künaluo; eh vüvüh künyi; hi nüh mowa küzaveh ünüh künaluo: nyi küsü nüh hi saküümsamna kenüh hi nüh ma fethem, jüma tü vizari küsü, ma nüh hi küfe kenüh hi nüh ma fethem.

24"Mükütüküzü Kain tü türükeri amüthoh vimthuoüji, thari nüh hi fethe naveh ünüh jümawa vü rürake takü sa türü vi naveh," ti küza.

Seth thi Enosh

25Thinü Adam tü ma vüvüh siethsüluo le nü ma vüvüh tü atsamoh nü nyimpari küsü wuo, thi ma nyo tü Seth ti thoh, küpakenühnyunü Eve nüh, "Kain nüh Abel fethe küm kenüh ma müthoh vünüh nyimpari küsü hi kütsü le kenüh," ti küza.

26Seth vü nga atsa nyimpari küsü tsü, ma nyo thuoüji Enosh ti ji. Jüma se vü nüh anyiri tü VÜWA nyo jite.

Atütsar 5

Adam Küshukürari
(1 Kkz 1.1-4)

1 Hamatü Adam küshukü ra zhüku. Saküüwuowa nüh anyiri küsa vü ma kümjie küsa vünüh satsü.

2 Ma nüh nyimpari thi nyimzari saküje, masü saküjeküm sevü tsia masü tsü thi Nyiri ti ji.

3Adam tü mahvi müzake nü cherake rhoküm sevü ma kümjie küsa ma küthse atsa nyimpari küsü apa sa, thi ma nyo tü Seth ti ji.

4Adam tsotho tü Seth apa saküm sevü mahvi müzatüze, thi jüma sevü nga nüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura lehü.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti sanü Adam kürho rülo aveh küsaji mahvi müza tüguh nü cherake rho nü ma tü süm.

6Seth mahvi müzake nü münga rhoküm sevü ma tü Enosh apa sa.

7Seth tü Enosh wuoküm sevü nüh mahvi müzatüze nü türü rho, thi jüma sevü nga atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

8Jükümjie Seth kürho rülo aveh küsaji mahvi müza tüguh nü türakünyi rho nü ma tü süm.

9Enosh tü mahvi guhrake rhoküm sevü nüh Kenan apa sa.

10Kenan wuo küm sevü nüh Enosh tü mahvi müzatüze nü türamnga rho, thi jü chih ünüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura lehü.

11Jükümjie Enosh nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatüguh nü münga rho nü süm.

12Kenan mahvi rürake rhoküm sevü nüh Mahalalel apa sa.

13Mahalalel wuo küm sevü nüh Kenan mahvi müzatüze nü zürake rho, thi jüse vünüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

14Jükümjie Kenan nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatüguh nü türake rho nü süm.

15Mahalalel mahvi rorake nü münga rhoküm sevü nüh Jared apa sa.

16Jared wuo küm sevü nüh Mahalalel tü mahvi müzatüze nü cherake rho, thi jüsevü nüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

17Jükümjie Mahalalel nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatüze guhrake nü münga rho nü süm.

18Jared Mahvi müzake rorake nü künyi rhoküm sevü nüh Enok apa sa.

19Enok wuoküm sevü nüh Jared tü mahvi müzatüze rho, thi jüsevü nüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

20Jükümjie Jared nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatüguh rorake nü künyi rho nü süm.

21Enok mahvi rorake nü münga rhoküm sevü nüh Methusela apa sa.

22Methusela wuoküm sevü nüh Enok tü mahvi müzaküche Saküüwuowa sie nü rho, thi jüsevü nüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

23Jükümjie Enok nüh kürho mahvi aveh küsaji müzaküche rorake nü münga rho.

24 Enok tü Saküüwuowa sie nü rho, thinü ma müngu nüh satewa, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh kümrho ma sietekükuo kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

25Methusela mahvi müzake zerake nü türü rho küm sevü nüh Lamek apa sa.

26Lamek wuoküm sevü nüh Methusela tü mahvi müzatürü zerake nü künyi rho, thi jüse vünüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

27Jükümjie Methusela nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatüguh rorake nü tüguh rho nü süm.

28Lamek mahvi müzake zerake nü künyi rhoküm sevü nüh atsa nyimpari küsü ngura,

29thi "ma nyo Noah ta ji nü küüza, VÜWA nüh müzüküm azhih vünüh anyi hama nüh eh küürohri vünüh thi eh keri nüh küüroh kükho küsa vünüh sakürüzitsü na küveh kenüh," ti küza.

30Noah wuo küm sevü nüh Lamek tü mahvi müza münga guhrake nü münga rho; thi jüse vünüh atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngura le.

31Jüti sanü Lamek nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatürü rürake nü türü rho nü süm.

32Noah mahvi müzamünga khruoküm sevü nüh ma tü Shem, Ham thi Jafet apa sa.

Atütsar 6

Nyiri Khuoke Müsüteküwa

1 Nyiri tü azhih nyieh vü zhiteru ünü atsa nyimzari wuo nü mari vü tsü,

2Tülü vü kürho atsa nyimpari tü anyiri atsa nyimzari no nü aküzü ngura, jükenüh mari nüh kürüka kümjie vünüh mari za kheh.

3Thinü VÜWA nüh, "Eh Sietse tü anyiri vü küsuokürho mküpehrathuoh, küpakenühnyunü ma tü asatsa küsa kenüh, thitü mari kürhora mahvi müzake nü mükeke mpa küüsanaveh," ti küza.

4 Jüma tsotho vü azhih vü anyiri tü kürajirasuo mpa rho, jüsevü nga VÜWA atsa nyimpari tü anyira tsa nyimzari vile nü atsa wuo mari tsühü. Mari tü khana vü khrasheh nü rhokürüri, thi anyi jümari tü mari kütholah pehshe küruri.

5 Azhih vü anyiri khuke kümsü jisheh küm Saküüwuowa nüh ngura, thi mari luoveh lovü zanyokümshe aveh tü mükütuo wiethuoh nüh kümsü mpa müshe.

6Jükenüh Saküüwuowa nüh anyiri sanü azhih vü küsa ma luoveh mümhie nüh sa, küpakenühnyunü ma luoveh sakümsü küm kenüh.

7Jükenüh VÜWA nüh, "Azhih nyieh vü hi nüh saküsa anyiri vijam naveh, anyiri nga satü, asa nga satü, zhukütseri nga satü thi amürhü vü prükütse müwari nga

© 2015 Bible Society of India.

aveh zoriem naveh, küpakenühnyunü hi nüh mari saküsa eh luoveh mümhiethuoh," ti küza.

8Thitü Noah tü Saküüwuowa tüvü külo ngura.

Noah

9 Hamari tü Noah küshukürari. Noah tü künyitsari küsü, ma küshuküra vü ma müshekümsü münyie; Noah tü Saküüwuowa sie nü rho.

10Thi Noah tü atsa nyimpari küche peh: Shem, Ham, thi Jafet.

11Saküüwuowa notha vü azhihwa tü küütsaküsüh ngura, thi küüjakünya mpa nüh azhih protewa.

12Thinü Saküüwuowa nüh azhihwa no nü, "Halie, jüma tü kütsaküsüh kümsa; küpakenühnyunü azhih nyiehvü mari lehkhuji aveh tü kütsaküsüh küm kenüh," ti küza

13Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh Noah vü, "Akürho aveh zoriekhenti müshemthuoh; küpakenühnyunü mari vünüh azhihwa tü küüjakünya küzhile kenüh, halie, hi nüh mazhihri zoriem nathuoh.

14Athso kümhie nüh juhie küsü saluo; küshothuo hozake saluo, alovü nga alie vü nga anyi nüh zhetem luo.

15Noh hakümjie vünüh sanaveh: Juhiewa achu kha müzaküche, aveh thuoüji kha tünyieke thi kümsie kha cherake.

16Ajuhiewa kenüh aluomuo küsü sanü jüma nyieh vü apie küsü nüh küjum luo, ma nato wuo vü mükhie küpie luo; kürünyiezah saluo; küjüke künyi thi küche saluo,

17küpakenühnyunü halie, juhküji hi nüh viru nü atülü kükhu vü akürho rütho küsah kürholi aveh zothekhehm naveh; azhih rügi vü küpeh kürholi aveh süm naveh.

18Thitü hi nüh noh sie eh kütsathuozhü sanaveh; noh, noh tsa nyimpari, noh vüvüh thi noh tsara vüvüh ti noh sie nü juhie lovü tu luo.

19Thi asa ta küsa aveh akürho sieru juhie lovü sanaveh.

20Amüwa nga küthseluo, asa nga küthseluo thi azhih rügi vü zhukütse nga küthseluo avo küsü thi awie küsü ti künyinyi juhie lovü sietu nü akürho sanaveh.

21Thi momowa nü tsaveh ünüh tsaküveh mahnyo aveh thuoüji noh nga thi mari nga küütsana küsa kenüh vizhuh saluo," ti küza.

22 Saküüwuowa nüh azhü momowa Noah vü tsü nüh ma nüh jümari aveh sakheh.

Atütsar 7

© 2015 Bible Society of India.

Juhküji

1Thinü VÜWA nüh Noah vü, “Hama wuhle vü noh tü eh tü vü nyitsa küm hi nüh ngura thuoh, tinü noh thi noh zhehlori aveh juhie lovü tu kheh luo.

2Asa kümtse aveh awieluo türü, avo thi ma sie küsü küsa; asa mükümtse awieluo küsü, avo thi ma sie küsü küsa;

3Thi amürhü vü prükütse amüwari nga awieluo türü, nyimpa küsü thi nyimza küsü, mari küthseluo azhih anyieh aveh vü küürho sana küsa kenüh,

4küpakenühnyunü rülo türü vünüh hi nüh azhih vü rülo zürake thi rüza zürake atsoh rüküüru naküveh kenüh; jüti sanü hi nüh saküsa rhoküveh zanyo aveh hi nüh azhihwa nyieh vü nüh zoriem naveh,” ti küza.

5Thinü VÜWA nüh azhü momowa Noah vü tsü nüh jümari aveh sakheh.

6Azhih nyiehvü ajuh jiküru vü Noah kürho mahvi tü müzatüro khruo vehthuoh.

7Ajuh küjiwa karina küsa kenüh Noah, ma tsa nyimpari, ma vüvüh thi ma tsara vüvüh tü ajuhie lovü tetu.

8Asa kümtseri nga, mükümtseri nga, amüwari nga thi azhih nyieh vü küzhuri aveh,

9künyinyi vünüh, nyimpa nga thi nyimza nga aveh Saküüwuowa nüh azhü kütsü kümjie Noah sie nü juhie lovü tu kheh.

10Rülo türü sevü ajuh küji atsohwa tü azhih vü rüteru.

11 Noah kürho mahvi müzatüro, asa künyiawa, rülo türatürüawa vü rühgu küsheh juwi aveh puzhuteru, thi atülü mürhülehpie aveh sariem.

12Thi azhih vü atsoh rüküturu tü mükütuo nüh rülo zürake thi rüza zürake rü.

13Jüma rülo vü khemti Noah thi ma tsari: Shem, Ham, Jafet, Noah vüvüh thi ma tsa küchera vüvüh,

14mari thi asa papara küthse, ase-ashuh mari mpa mari küthse, azhih vü leleh ta zhukütse papara küthse, amüwa aveh papara küthse thi amüwa küzaküji aveh juhie lovü tetu.

15Asa akürho rütho küsah aveh künyinyi vünüh Noah sie nü juhie lovü tetu.

16Asa nyimpa thi nyimza juhie lovü küturi aveh tü Saküüwuowa nüh azhükütsü müzhe nü tu kheh, thi VÜWA nüh alovü khekem.

17Juhküjiwa tü mükütuo wiethuoh nüh rülo zürake ji, thi ajuh tü küzhiküzhia sa ru nü ajuhiewa küshüh ke, jüti sanü azhih nyieh vü külüwute tewa.

18Ajuh tü küzhiküzhia shehtewa thi azhih nyieh vü müküüzara nüh ji shehtewa, thi ajuhiewa tü ajuh nyieh vü kürhu peh.

© 2015 Bible Society of India.

19Thi ajuhwa tü azhih nyieh vü khielota sheh nü atülü kükhu vü aküzhi kümsie aveh külüwutewa;

20ajuh tü sheh nü aküzhiho nyieh vü külüwute teküwa apie türamnga shehtewa.

21Jüti sanü asa azhih nyieh vü zhukütse: amüwari nga, ase-ashuhri nga, rezasari nga, ashieji sanü azhih vü prükütseri nga, anyiri aveh;

22thi azhih küüweh vü anyaku vünüh rühtho sah nü akürho pehkütseri aveh sü khehm.

23Azhih nyieh vü rhokütse zanyo aveh: anyiri, asa ri, zhukütse thi amürhü vü prükütse amüwari, Noah thi ajuhie lovü ma siekütseri küchie nüh küpari aveh thuoüji ma nüh zothekhehm.

24Thi ajuh tü azhih nyieh vü rülo müzake nü tünyieke külüwute peh.

Atütsar 8

Juhküjiwa Künge

1Thitü Saküüwuowa nüh Noah thi ma sie ajuhie lovü tü küveh asa ri aveh thi ase-ashuhri müshe peh. Thi Saküüwuowa nüh azhih nyieh vü amürhü saküümrhü nü ajuhwa tü rhiehtewa;

2Juwi küshu aküshehri thi atülü vünüh ajuh saküji küveh lehpieri tü khemtü, thi tsokürüwa tü atülü vünüh khete tewa,

3Thi ajuhwa tü mükütuo wiethuoh nüh kürhiehkürhieh tewa. Rülo müzake nü tünyieke sevü thuoüji rhiehküm sa;

4Thi asa türüawa rülo türatürü rülo vü ajuhiewa tü Ararat küzhiho rügi vü rake.

5Thi asa türawa küju ajuh tü kürhiehkürhieh tewa, asa türawa rülo küsü vü thuoüji aküzhi kümsieri thuoüji ngutekürü sa.

6Rülo zürake jum ünü Noah tü ma nüh küsa ajuhiewa mürhülehpie sa,

7Jüti sanü ma nüh awuo küsü prüküzeno, thinü awuowa tü ajuh müjie küüweh küju nü prüleprüza peh.

8Jüsevü nga azhih anyieh vünüh ajuh tü rhiehtewa thuoh ünü nyu nüh ti küsa thsü nti küsa kenüh mükhrietü küsü prü küzeno le hü;

9Thitü mükhrietüwa tü ma jih wa azhih vü nyi na küsa küüweh müküngura kenüh prüshele ma vü, ajuhie lovü teru, küpakenühnyunü ajuh tü azhih nyieh vü pehküm wie kenüh. Jükenüh ma ke thsuoküze nü mükhrietüwa alovü vitetule.

10Jüti sanü ma tü rülo türü huole nü mükhrietüwa ajuhie lovü nüh alie vü prüküüze müte le hü;

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü mükhrietüwa tü Olive nyawa küsü ma po vünüh sih nü münüleh vü sheleteru; jüti küsa vü ajuhwa tü azhih nyieh vünüh rhiehtewa thuoh ta küsa Noah nüh thsüra.

12Jüsevü ma nüh rülo türü huo la nü mükhrietüwa prü küüzeno lehü; thitü mükhrietüwa tü ma vü shele müru wiethuoh nüh sam.

13Noah mahvi müzatüro khruoküm sevü, mahvi pokhuwa asa pokhu vü rülo pokhuwa vü ajuhwa tü azhih vünüh küwehtewa; thinü Noah nüh ajuhie soteküsawa sajam nü noküze, jüti küsa vü halie, azhih nyieh vü tü küwehküm ngura.

14Asa künyiawa rülo mükeke nü türü vü azhihwa tü küwehphake tewara.

15Jüsevü Saküüwuowa nüh Noah vü,

16“Noh, noh vüvüh, noh tsari thi noh tsara vüvüh ti sie nü ajuhie lovü nüh shuwaluo.

17Noh kütuoh vü zanyo rhoküveh asa aveh, amüwari, asari thi azhih vü lehleh ta küzhu aveh siezhuraluo, mari nüh azhih vü khielota küüjeshie naveh, avi küüpe thi azhih nyiehvü saküüzhi naveh,” ti küza.

18Jüti küsa vü Noah tü ma thi ma tsari, ma vüvüh thi ma tsara vüvühri sie nü alievü shuwa.

19Thi asa aveh lehleh ta zhukütse aveh, amüwa aveh thi azhih vü küngah kütse aveh atharuo vünüh ajuhie lovü nüh shuwa.

20Jüti sanü Noah nüh VÜWA vü kükhurüpe küsü sanü asa kümtse aveh thi amüwa kümtse aveh vi nü kükhurüpe vünüh kütso kükhurü sa.

21Jüti küsa vü VÜWA nüh arheküüngu kürhekera nü ma mpa ma luoveh lovü nüh phrahte taji, “Anyiri kenüh hi nüh piketü azhihwa kümzülewa nyuthuoh, küpakenühnyunü anyira luoveh tü ma kürünguo vünüh müsüküm kenüh; jü mpa mükünyu hi nüh nosü küzorie kümjie akürho zanyori küzoriewa nyuthuoh.

22Azhihwa küpeh küju nü mahtsü küzhuh tsotho nga thi kümahwie tsotho nga peh wie naveh, aküso nga aküsa nga, thi müzhü nga thi akie nga, arülo nga, arüza nga müpeh nüh küsawa nyu,” ti küza

Atütsar 9

Saküüwuowa nüh Noah Sie Kütsathuozhü

1 Saküüwuowa nüh Noah thi ma tsari tsiatsü nü küüza, avi peluo thi saküzhi luo, thi azhihwa saküpro luo.

© 2015 Bible Society of India.

2Azhih vü asa aveh, amürhü vü prükütse amüwa aveh, azhih vü zhukütse aveh thi juhküji vü anga aveh noh krü thi ngo naveh, thi jümari tü noh ke vü thsemthuoh.

3Rho nü küngah küveh aveh vi noh shie sanaveh; hi nüh are kümzhiri vi noh tsüküm kümjie hi nüh zanyo aveh vi noh tsümthuoh.

4 Thitü noh mütsa tüm üti küsa küsü thuoüji asa vü azüh penyie nü mütsa tümluo, jüma thuoüji azüh.

5Nohri kürholi zühwa tü hi nüh chieke nü vi wie naveh; asa aveh azüh thi anyira züh hi nüh vi naveh, nyi küsüküsü nga anyira züh küthü thuoüji, anyiri nüh ma züh küüthü le wie naveh; küpakenühnyunü anyiri küsa tü Saküüwuowa nüh ma mpa ma kümjie vünüh saküsa kenüh.

6 Küsüküsü nga anyira züh küthü thuoüji, anyiri nüh ma züh küüthü le wie naveh; küpakenühnyunü nyiri küsa tü Saküüwuowa nüh ma mpa ma kümjie vünüh saküsa kenüh.

7 Thi noh thuoüji avi pe luo thi saküzhi luo, azhih vü saküjesie luo thi saküzhi luo, ti küza

8Jüsevü nga Saküüwuowa nüh Noah thi ma tsa ma sie kütseri vü,

9“Halie, hi nüh noh thi noh küshuküra noh sevü kütseri vü,

10thi noh vü pehküveh rhoküveh asa ri aveh vü: amüwari vü, ase-ashuhri vü, azhih vü noh vü pehküveh ajuhie lovü nüh shukürurі aveh vü kütsathuozhü sanaveh.

11Hi nüh eh kütsathuozhü saküveh thuoüji juhküji ru nü asazüh küsü nga müküzorie rathuoh, thi juhküji ru le nü azhihwa müküzorierale thuoh,” ti küza.

12Jü sevü nga Saküüwuowa nüh, “Thsoshi hama tü hisü thi kürholi saküsa noh vü pehküveh aveh atüvü küru wuhleri aveh kenüh kütsathuozhü küsü:

13Hi nüh eh mote akülu vü küücha naveh, thi jüma nüh azhihwa hisü azhie vü kütsathuozhü küüsanaveh.

14Hi nüh azhih nyiehvü akülu küüshu vü thi akülu vü mote küngu vü,

15hisü azhievü thi asa kürholi saküsa aveh vü eh kütsathuozhüwa müshe naveh, thi ajuh tü küji le nü kürholi aveh küüzorie nta küsalewa nyuthuoh.

16Amotewa akülu vü peh thuoüji hi nüh jüma no nü Saküüwuowa thi azhih vü peh küveh kürholi saküsa asa aveh azhievü küsuokürho kütsathuozhüwa müshe naveh,” ti küza.

17Saküüwuowa nüh Noah vü, “Kütsathuozhü thsoshi hamatü hi thi azhih vü kürholi aveh azhievü saküsawa,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Noah thi Ma Tsatori

18Noah atsa juhie lovü nüh shuküwari thuoüji: Shem, Ham thi Jafet. Ham thuoüji
Kanan apa.

19Hamari küche tü Noah atsa; thi mari küche vünüh azhihwa tü anyiri prora.

20Noah tü azhih kürohkütsa pokhuwa, ma nüh rhelivi zhuh kütsakhuwa;

21ma nüh rhelivi khah zhu nü müshe taji thsümnyi müsanüh ma juhthsüzheh
lovü zehpeh.

22Thinü Ham, Kanan apa nüh ma pa anyiju zehküveh ngu nü alievü nüh ma nü
künyi vü küza.

23Thinü Shem thi Jafet masü nüh athsü vi nü masü safü rügivü shoküta nü kümse
lehwuovü nüh tsetu nü ma pa anyiju zeh küveh hietetü; masü anyiehtü masü apa
vü müküüprüke kenüh masü tü masü apa satsaju zehküveh müngu nüh sa.

24Noah tü ma khah vünüh asethsüra le nü küsühra vü ma tsa riepewa nüh ma vü
mowa sanüh thsüra,

25Ma nüh: "Kanan vü kümzü waluo, ma tü ma jienüra tükha nyiehvü tükhawa
saluo," ti küza.

26Ma nüh küüzale hü, VÜWA eh Saküüwuowa nüh tsia Shem tsüluo; thi Kanan tü
ma tükha küüsaluo.

27Saküüwuowa nüh Jafet saküji tsüluo, thi ma tü Shem juhthsüzheh lovü
küürholuo; thi Kanan nüh ma tükha küüsaluo, ti küza.

28Juhküji ru küm sevü Noah tü mahvi müzaküche nü tünyieke rho.

29Noah nüh kürho mahvi aveh küsaji müzatüguh nü tünyieke rho nü süm.

Atütsar 10

Noah Tsa Küshukürari

1Hamari tü Noah atsara küshukürari: Shem, Ham thi Jafet; atsa hamari tü ajuh
jiküm sevü nüh wuo nü ma tsü.

2Jafet tsari: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek, thi Tairas.

3Gomer tsari: Ashkenaz, Rifat thi Togarma.

4Javan tsari: Elishah, Tarshish, Kitim thi Dodanim.

5Hamari vünüh anyuo vü kürho nyiri tü nyuohwa. Mari azhih vü hamari tü Jafet
atsari, mari mpa papa zhü phra, thi tharuo vünüh akuoh sanü rho.

6Ham tsari: Kush, Egypt, Put, thi Kanan.

© 2015 Bible Society of India.

7Kush tsari: Seba, Havila, Sabta, Rama tsari: Sheba thi Dedan.

8Kush tü Nimrod apa; Nimrod tü azhih vü kükhra pokhutsawa.

9VÜWA tüvü ma tü asaküzhe kükhrari küsü; “Jükenüh, VÜWA tüvü Nimrod kümjie saküzhe kükhrawa,” ta küzazati.

10Ma kajipe pokhu tü Babilon, Erek, thi Akad, hamari aveh nga Shinar azhih vü kheh wie.

11Azhie jüla nüh ma tü Assiria vü wa nü nyuküji Nineveh, Rehobot ir, Kala,

12thi Nineveh thi Kala masü azhie vü Resen, jüma tü anyuji aküjiwa.

13Egypt tü Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuhim,

14Pathrusim, Kasluhim, thi Kaftorim apa sa, hamari vünüh Filistinri tü ru.

15Kanan tü Sidon, ma tsa pokhuwa, thi Het,

16thi Jebusri, Amorri, Girgashri,

17Hivri, Arkitri, Sinri,

18Arvadri, Zemari, thi Hamatri. Asevü nüh Kananra tharuo tü hozake nyuohtewa.

19Thi Kananri rüshu küju vünüh Sidon zhietu wuovü Kaza kütuoh vü Gerar vü, thi Sodom, Gomorrah, Adma, thi Zeboiim wuovü, thi Lasha küju.

20Hamari tü Ham küshukürari, mari mpa mari tharuo vünüh mari azhü phra, thi mari mpa mari azhih thi mari akuoküji peh.

21Shem tü Jafet ajie, Eber atsara apa, ma vünüh atsa wuo.

22Shem küshukürari: Elam, Ashur, Arpakshad, Lud thi Aram.

23Aram küshukürari: Uz, Hul, Gether thi Mash.

24Arpakshad tü Shela apa; thi Shela tü Eber apa.

25Eber vünüh nyimpari künyi wuo, jümasü thuoüji: Peleg, hama tsotho vünüh azhihwa tü küsuom; thi ma nü anyo thuoüji Joktan.

26Joktan tü anyi hamara pa: Almodad, Shelef, Hozaraveth, Jera,

27Hadoram, Uzal, Dikla,

28Obal, Abimael, Sheba,

29Ophir, Havila, thi Jobab.

30Mari nüh kürho zhih tü Mesha wuovü nüh zhieshu küzhiho nyuji Safer küju.

© 2015 Bible Society of India.

31Hamari tü Shem küshukürari, mari mpa mari tharuo vünüh mari azhü vünüh, thi mari mpa mari azhih vünüh thi mari akuoküjiri vünüh rho.

32Hamari tü Noah atsara tharuo, mari akuoküjiri vünüh müzhe nü küshukürа küsa, thi ajuh jiküm sevü akuoküji hamari vünüh azhih rügivü anyiri rhonyuoh tewa.

Atütsar 11

Babilon Khajie Kürie

1Tükhu vü thuoüji azhih aveh azhü küsü mpa thi zhünyo pikewie.

2Anyiri tü zhieshu wuovü nüh pri küru kümjie Shinar vü kütake ngu nü jüla rhotewa.

3Thinü mari tü küsü nüh küsü vü, “Raluo, hiri küveloh sa ünüh, jüma tü veh kükrü sheh naveh ünüh,” ti jüle. Jüti sanü mari tü küveloh vi nü aloh sa thi anyi vi nü küzhetevüh sa.

4Jüti sanü mari tü, “Raluo, hiri mpa nüh anyuji küsü sa ünüh, thi aloh nüh vi loju nü atülü küüju taji hiri mpa hiri anyo saküji ünüh, jüüta nyuthuoüji hiri tü azhih aveh vü vorieporie tewa naveh,” ti jüle.

5Jüti küsa vü anyira tsari nüh anyuji thi akhajie saküsawa no nti VÜWA tü turu.

6Thinü VÜWA nüh, “Halie, mari tü anyi küsü wiethuoh, thi mari tü azhü küsü mpa phraveh, mari nüh mowa sanaveh ünüh hama nüh apokhu saveh, thi mari nüh mowa sa nta sanaveh ünüh zanyoküsü nga müküsara münyie nüh satewanathuoh.

7Raluo, hiri wa nü mari azhü saküjakünya tsü nü mari küsü nüh küsü müküthsüluora satsüm ünüh,” ti sa.

8Jüti sanü VÜWA nüh jüla nüh mari saküporie nü azhih aveh vü küzem nü anyujiwa küsa külem.

9Jükenüh anyuji jüma anyo tü Babel ti jimtü, küpakenühnyunü VÜWA nüh jüla nüh azhih aveh azhü sakürüza kümtü kenüh; thi jüla nüh VÜWA nüh mari azhih aveh vü saküporiem.

Shem Küshukürari

10Hamari tü Shem küshukürari. Ajuh jiküm mahvi künyi sevü Shem mahvi müzake khruom chih ünüh Arpakshad apa sa. Thi Arpakshad wuo küm sevü Shem tü mahvi müzamnga rho, thi atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngu le.

11Thi Arpakshad wuo küm sevü Shem tü mahvi müza münga rho, thi atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngu le.

© 2015 Bible Society of India.

12Arpakshad mahvi cherake nü münga khruom ünü atsa nyimpa Shela ti küsawa ngura;

13Shela wuoküm sevü Arpakshad tü mahvi müzamzü nü küche rho nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngule.

14Shela mahvi cherake rhoküm sevü ma tsa Eber ngura;

15Eber wuoküm sevü Shela tü mahvi müzamzü nü küche rho nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngu le.

16Eber mahvi cherake nü müzü juküm sevü atsa nyimpari küsü Peleg ti küsawa ngura;

17Peleg wuo küm sevü Eber tü mahvi müzamzü nü cherake rho nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngu le.

18Peleg mahvi cherake juküm sevü atsa nyimpari küsü Reu ti küsawa ngura;

19Reu wuo küm sevü Peleg tü mahvi müzakünyi nü tüguh rho nü atsa nyimpari nga nyimzari nga ngu le.

20Reu mahvi cherake nü künyi juküm sevü atsa nyimpari küsü Serag ti küsawa ngura;

21thi Serag wuo küm sevü Reu tü mahvi müzakünyi nü türü rho nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngu le.

22Serag mahvi cherake küm sevü atsa nyimpari küsü Nahor ti küsawa ngura:

23thi Nahor wuo küm sevü Serag tü mahvi müzakünyi rho nü atsa küpari nga ngu le.

24Nahor mahvi mükeke nü tüguh juküm sevü atsa nyimpari küsü Tera ti küsawa ngura;

25thi Tera wuo küm sevü Nahor tü mahvi müzake nü türatüguh rho nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ngu le.

26Tera mahvi rürake rhoküm sevü nüh atsa nyimpari Abram, Nahor thi Haran ngura.

Terah Küshukürari

27Hamari tü Tera küshukürari. Tera tü Abram, Nahor thi Haran apa; thi Lot apa tü Haran.

28Haran tü ma pa Tera atüvü nüh ma küwuo pe Khaldeari azhie Ur vünüh süm.

29Jüti küsa vü Abram thi Nahor masü tü vüvüh vi; Abram vüvüh anyo thuoüji Sarai, thi Nahor vüvüh anyo thuoüji Milka. Ma tü Haran atsa Milka thi Iska masü apa.

© 2015 Bible Society of India.

30Thitü Sarai tü vükrem, atsa münyie nüh sam.

31Tera tü ma tsa Abram thi ma zhü Lot, Haran atsa thi ma jünyi Sarai, Abram vüvüh ti sie nü Kheldeari azhih Ur vünüh tse Kanan vü wa nti wa, thitü mari tü Haran vü ruju ünü jüla rhotewa.

32Tera kürho mahvi müzakünyi nü münga jum nü Haran vünüh süm.

Atütsar 12

Saküüwuowa nüh Abram Küji

1 Jüti küsa vü VÜWA nüh Abram vü, noh nyu vünüh, noh jienü thi noh pa zheh jam nü hi nüh azhie küjo noh küütsa vü waluo.

2Hi nüh noh tü akuoh aküji küsü küüsanaveh, thi hi nüh tsia noh tsü naveh thi noh nyo sa küjitsü naveh, jüüta thuoüji noh tü akütsia künguri sanaveh.

3 Thari nüh tsia noh tsü naveh ünüh hi nüh jümari tsiatsü naveh, thi noh kümzüwa hi nüh müzü naveh; thi noh vünüh azhih vü atharuo aveh nga mari mpa nüh kütsiara sanaveh, ti küza.

4Jüsevü Abram tü VÜWA nüh ma vü küüza kümjie tsezhutewa, thi Lot nga ma vü nyitewa. Abram tü Haran vünüh tsezhuküwa vü ma mahvi rürake nü müngathuoh.

5Abram tü ma vüvüh Sarai, ma nü atsa Lot, Haran vünüh zanyo küngura aveh thi anyiri küngura aveh sie nü Kanan vü tsezhutewa. Mari tü Kanan vü rura ünü,

6Abram tü aküzeh tse azhie Shekhem ti küsa Moret nguzhethsoh vü tsekari wa. Jüma tsothovü Kananri tü azhie jüla pehveh.

7 Thinü VÜWA tü Abram vü ru taji, “Noh tsatori vü hi nüh azhih hama tsü naveh,” ti küza. Jükenüh Abram tü kükhurüpe küsü sanü VÜWA ma vü küruwa vü tsü.

8Jüsevü nüh ma tü kütsele Bethel aho zhieshu wuovü wa nü ma juhthsüzheh khake, Bethel nüh zhietu wuovü thi Ai nüh zhieshu wuovü; thi jüla nüh ma nüh kükhurüpe küsü sa VÜWA tsü nü jüla nüh VÜWA anyo ji.

9Abram tü mükütuo wiethuoh nüh tse nü Negeb wuovü wa.

Abram Egypt vü Küwa

10 Jüti küsa tsotho vü Kanan azhih vü kümkhuojih teru. Kümkhuojihwa küluole küm kenüh Abram tü tsotho pike Egypt vü peh nti tewa.

11Ma tü tse Egypt shenyiru ünü alovü tetuluo nti küsa vü ma nüh ma vüvüh Sarai vü, noh tü atso küzüsheh küsü ta küsa hi nüh thsütohveh;

12tinü Egyptri nüh noh ngu thuoüji, “Hamatü ma vüvüh thuoh” ta sanü hi fethem nü noh nü kürho naveh.

© 2015 Bible Society of India.

13 Jükenüh noh tü eh tsevühwa ti küza luo, jüüta thuoüji noh kenüh hi nga mhiera naveh, thi noh rieh nüh eh kürholi nga pehra naveh, ti küza.

14Abram tü Egypt lovü tu ünü Egyptri nüh ma vüvüh tü züsheh küm ngura.

15Faroah kükhu vü küüroh küjiri nüh ma ngu ünü ma küsiake khieloti Faroah vü küza. Jüti sanü Sarai tü sie nü Faroah zheh vü tewa.

16Thi Sarai kenüh ma tü Abram vü kümhieti sanü Faroah nüh nyihzhü, shüvotsa, rawuhvo, siepe pari, siepevühri, rawuh awie thi ut vi ma tsü kheh.

17Thitü Abram vüvüh Sarai kenüh VÜWA nüh Faroah thi ma zhehlori vü kümnomna kükho küji khieloti tsü,

18Jükenüh Faroah nüh Abram ji nü, "Noh tü hatü hi vü mowa samthuoh lo? Hamatü noh vüvüh ta küsa noh tü mokenüh hi vü müküza lo?

19Noh tü mokenüh ma tü noh tsevüh ti küza lo, jüta sanü mokenüh hi tü ma vi nü eh vüvüh küüsa lo? Halie, noh vüvüh hala pehveh ünüh ma sie nü tewaluo," ti küza.

20Jüti sanü Faroah nüh ma nyiri vü azhütsü nü ma vüvüh thi ma zhi aveh ti küüvi nü küühum.

Atütsar 13

Abram ri Lot Küporie

1Jü sevü Abram tü ma vüvüh, ma zhi aveh vi thi Lot ti sie nü Egypt vünüh shutewa taji Negeb vü tetu.

2Abram tü mieshü-miesah, raka thi suna nyirhie sheh.

3Ma tü Negeb vünüh Bethel vü wa, thi tükhu vü ma nüh wa nü kürhokhu azhie Bethel thi Ai azhie vü,

4ma nüh apokhu vü kükhurüpe küsakhuwa vü wa; thi jüti sanü Abram tü jüla nüh VÜWA nyo küji sa.

5Lot, ma vü nyiküwawa nga anyihzhü, ase-ashuh thi juhthsüzhehri peh,

6jükenüh masü kenüh are kümrhuope mütse nüh sanü kürü müpehra nüh satewa, küpakenühnyunü masü ase-ashuh tü küzhile kenüh,

7jüti küsa vü ma seshuh kühuori thi Lot seshuh kühuori azhie vü müka nüh satewa. Jüti küsa tsothovü Kananri thi Perizri tü azhih jüla rhopeh wieveh.

8Thinü Abram nüh Lot vü, "Hisü azhievü thi hisü ase-ashuh kühuori azhie vü müküka müküpeh tümluo, küpakenühnyunü hisü tü küshuküturi wiethuoh nü.

9Noh tüvü azhie aveh noh mpa nüh ngumveh ülo? Noh mpa hi vünüh küpatewaluo. Noh nüh azhu wuovü tseke nta tü hi nüh azhie wuovü tseke tewa

© 2015 Bible Society of India.

nathuoh; nyutü noh nüh azhie wuovü tseke nta tü hi nüh azhu wuovü tseke nathuoh," ti küza.

10 Thinü Lot tü toke nü noküze ünü Jordan nyuo Zoar küju azhie aveh vü rherho nü ajuh pehküveh, VÜWA phahri kümjie thi Egypt vü kümjie ngura; hamatü Sodom thi Gomorrah müjie küzorie tüvü thuoh.

11Jükenüh Lot tü Jordan anyuo wuovü rüka vi nü zhieshu wuovü tseketewa; jüti sanü masü tü poriem.

12Abram thuoüji Kanan zhih vü pehtewa thi Lot thuoüji anyuo vü anyujiri aza vü rho thi ma juhthsüzheh tü Sodom kütuo vü sa.

13Sodomri tü khuke müsüm thi VÜWA tüvü kükhiemuo küji küsari.

Abram Hebron vü Teküwa

14Lot nüh Abram sie porie küm sevü VÜWA nüh ma vü, "Noh notha toke nü noh nüh tsieküveh vünüh zhieseh vü thi zhietü vü, thi zhieshu vü thi zhietu vü noküze luo;

15 küpakenühnyunü noh nüh ngu küveh azhie aveh noh vü thi noh tsatori vü küsuokürho tsü naveh.

16Hi nüh noh tsatori tü azhih zhitho zake satsü naveh; thi nyi küsü nüh azhih zhitho chiera thuoüji noh tsatori nga küchiera sanaveh.

17Sühra nü azhih hi nüh noh vü tsü na saküveh achu thi aveh vü tsewaluo, küpakenühnyunü jü aveh hi nüh noh vü tsü na saküveh kenüh," ti küza.

18Thinü Abram tü ma küpehpewa kütsele nü Mamre vü nguzheza vü pehtewa, thi jümari tü Hebron vü; thi ma tü jüla nüh kükhurüpe sanü VÜWA tsü.

Atütsar 14

Abram nüh Lot Küülole

1Shinar vü kajiwa Amrafel, Ellasar vü kajiwa Ariok, Elam vü kajiwa Khedorlaomer thi Goiim vü kajiwa Tidal tsotho vü,

2Sodom vü kajiwa Bera, Gomorrah vü kajiwa Birsha, Adma vü kajiwa Shinab, Zeboiim vü kajiwa Shemeber thi Bela (jüma tü Zoar) kajiwa sie nü arie sa.

3Kaji münga hamari tü Sidim nyuo, (jüma tü Amtsü souzü) vünüh mari sezhuh khe.

4Mari tü mahvi türakünyi Khedorlaomer kütsü sa, thitü mahvi türakücheawa thuoüji mari sie saluo tewa.

5Mahvi türamzüwa thuoüji Khedorlamer thi kajiri ma siekütseri tü Ashterotkarnaim vü Refaim, Ham vü Zuzim, Shavehkiriathaim vü Emim,

© 2015 Bible Society of India.

6thi Edom küzhiho nyujiri vü Horri cham nü Elparam reza rüshu küju zhewa.

7Jüti sanü mari tü shele nü Enmishpat, Kadesh vü teru, thi Amalekra anyu aveh cham, thi jü mpa mükünyu Hazazontamar vü küpeh Amorri aveh nga cham.

8Thinü Sodom kajiwa, Gomorrah kajiwa, Adma kajiwa, Zeboim kajiwa thi Bela, (jüma tü Zoar) Zoar kajiwa tü tsezhuwa nü Sidim nyuo vünüh sarü,

9Elam kajiwa Khedorlaomer, Goiim kajiwa Tidal, Shinar kajiwa Amraf el thi Elasar kajiwa Ariok sie saluo, kaji müzü nüh kaji münga sie saluo.

10Sidim nyuo tü athsonyi zhikrie mpa, Sodom thi Gomorrah kajiri kütevü mari wuori thuoüji zhikrie jüri lovü küluket, thi küpari thuoüji küzhiho vü tekewa.

11Thi mükünongüri nüh Sodom thi Gomorrah tsokrü aveh thi kütsaküzhu aveh vi nü tewa;

12jü mpa mükünyu mari tü Lot, Abram anü atsa, Sodom vü pehküveh thi ma tsokrüri nga ti vi nü tewa.

13Thinü küthi kütera nyi küsü nüh ru nü Abram, Ebriwa, Mamre Amorwa nguzheza kütuoh vü kürhowa vü zhüke aveh tsü. Mamre thi ma jie Eshkol thi Aner tü Abram sie zarike küsari.

14Abram tü ma zhü re nü küsi satewathuoh taküsa thsüra ünü ma zheh vünüh küwuo arie küsari jizhuh nü mari müzaküche nü türatüze sie nü mari zhe Dan küju wa.

15Thi ma nüh arüza vü ma rienyiri küsuo nü mari zhe taji chara kheh, ma thi ma sieperi nüh mari zhe Hoba, Damaska zhietü wuovü küju wa.

16Jüti sanü mari nüh atsokrü viteküwari aveh ngura le nü ma nüh ma zhü Lot thi ma tsokrüri, nyimzari thi anyiri aveh sieteru le.

17 Ma nüh Khedorlaomer thi ma kaji ma sie kütseri cham nü teküru vü Sodom kajiwa tü Shav Anyuo (jüma tü Kajiwa Nyuo) vünüh ma mütu nti tsezhuwa.

18 Jüti küsa vü Salem vü Kajiwa Melkhizedek tü lohse thi akhah ti vi nü Abram vü ru. Melkhizedek tü Saküüwuowa Kümsie Tsa anavüwa.

19Thi ma nüh ma tsiatsü taji, “Saküüwuowa Kümsie Tsawa, Thajüwu thi azhih küsawa nüh tsia Abram kütsüwa saluo;

20Thi Saküüwuowa kümsie Tsawa nüh noh mükünongüra nyiehvü saküükhrawa tü kütsia küvüwa saluo!” ti küza. Jüti küsa vü Abram tü zanyo aveh nga türake vü küsü vi ma tsü.

21Thinü Sodom kajiwa nüh Abram vü, “Atsokrü nü noh mpa nüh vimketü nga anyiri thuoüji hi tsüm le luo,” ti khuo.

© 2015 Bible Society of India.

22Abram nüh rüle taji, “Saküüwuowa Kümsie Tsawa vünüh hi nüh küshie wieveh nü,

23hi thuoüji alo lohso küsü nga nyutü jiküükruvüh li küsü nga thi noh zhi ta küsa zanyo küsü nga küviwa nyu, küpakenühnyunü hi nüh Abram sakünyirhie ta küsa noh nüh thama küüphrahte kenüh.

24Hi thuoüji zanyo küsü nga küviwa nyu, thitü vizari nüh mowa tsathuoh ünüh hi nüh vi naveh, thi hi sie küwari müthoh tü Aner, Eshkol thi Mamre nüh küvi luo,” ti küza.

Atütsar 15

Saküüwuowa nüh Abram Sie Kütsathuozhü

1Hama sevü Abram kümohtsa vünüh Saküüwuowa zhü ma vü ru nü, “Mükrütüm luo, Abram, hi tü noh johuowa wiethuoh ünüh, noh jisuo tü ji sheh wie nathuoh ünüh,” ti küza.

2Thitü Abram nüh, “O VÜWA Saküüwuowa, noh tü mowa vi hi tsü naveh lo, hi tü atsa münyie nüh sapehuom, thi eh ka küviwa tü Damaska vü Eliezer wie,”

3Thinü Abram nüh küüza, “Halie, noh tü atsa küsü nga hi mütsü, thi tükha küsü eh zheh vünüh küwuowa nüh eh ka küviwa sana thuohnü,” ti küza.

4Thi halie, VÜWA zhü ma vü ru le nü, “Anyi hamatü noh ka küviwa nyu, thitü noh mpa noh tsanüh noh ka küviwa sanaveh,” ti küza.

5 Jüti sanü VÜWA nüh ma sie alievü wa taji, “Noh tü Thajüwu vü noküze luo, thi awutsiri chienoluo, noh tü jümari chiekhehra naveh ünü nyu nüh,” ti küza. Thi ma nüh ma vü, “Noh küshukürа nga jüzake naveh,” ti küza.

6 Thinü ma tü VÜWA tsotüra, thi VÜWA nüh ma tü künyitsari ti ma vü chieke.

7Thi VÜWA nüh ma vü, “Hi tü VÜWA, Khaldeari Ur vünüh noh siezhuru nü azhie hama noh tsü nü noh küüvi nti küsawa,” ti küza.

8Thitü Abram nüh, “O VÜWA Saküüwuowa, azhih hama vi eh zhi sanaveh ta küsa hi tü khiela nüh thsüra naveh lo?” ti küza.

9Thitü VÜWA nüh ma vü, “Mieshüzah mahvi küche kükhruo küsü nyihsü awie mahvi küche kükhruo küsü thi nyihzhü küjiwa mahvi küche kükhruo küsü, ato mükhrietü küsü thi azheh mükhrietü kürünyi küsü ti hi vü viru luo,” ti küza.

10Jüti küüza vü Abram nüh hamari aveh vi ma vü ru nü kütethuo künyinyi sanü kütethuo küsüsü vi nü küwiejieluo sa, thitü amüwa künyi thuoüji mütethuo.

11Thi asa rekütsari tü asa tsa nta prüturu, thitü Abram nüh jümari zhejam.

© 2015 Bible Society of India.

12 Rünyi kuotetu ünü küzehngü shehke Abram vü teru, thinü halie, akükrü küji küsü thi aküzo küji küsü ma vü ru.

13 Thinü ma nüh Abram vü, noh küshukürari tü mari azhih mükünyu vü küzehri sanü jüla atükhari sanü mahvi müzamzü kümnomna ngu naveh ta küsa thsü toh luo,

14 Thitü mari vi tükha küsari vü hi nüh kümnomna tsü naveh, thitü jüma sevü thuoüji mari tü künyirhie khielota vi nü tsezhuru naveh.

15 Thi noh thuoüji kürüzi pe noh pari vü tewa naveh, noh tü kükhruo shehke sevü nüh chohwu naveh.

16 Thi mari tü awuhle müzüawa vünüh shele hala ru naveh; küpakenühnyunü Amorra khuke künakhie tü müjie küju kenüh.

17 Jüti küsa vü rünyi tetu nü tsohzoteru ünü halie, zhürüluo anyikhu kükrü anyihküfü küsü thi anyihküjuzhu küsü asa tehthuo küsari azhievü kariwa.

18 Jüma rülo vü VÜWA nüh Abram sie kütsathuozhü sanü, "Noh küshukürari vü hi nüh azhih hama tsü naveh, Egypt rühgu vünüh rühgu küjiwa Eufrates küju,

19 thi Kenra zhih, Kenizra zhih thi Kadmonra zhih,

20 Hitra zhih, Perizra zhih, Refaim zhih,

21 Amorra zhih, Kananra zhih, Girgashra zhih thi Jebusra zhih aveh tsümthuoh," ti küza.

Atütsar 16

Hagar thi Ishmael

1 Abram vüvüh Sarai tü atsa küsü nga wuo nü ma mütsü. Ma tü Egyptri siepevüh küsü peh, ma nyo thuoüji Hagar;

2 Thinü Sarai nüh Abram vü, "Halie, khinyi thuoüji hi tü atsa küünguna küsa VÜWA nüh khemtüthuoh, tinü noh tü eh siepevühwa vü waluo, ma nüh hi vü atsa ngutsü mhieveh ünüh," ti küza. Thinü Abram tü Sarai nüh küüza kümjie küna.

3 Jükenüh Abram mahvi türake Kanan vü küpeh sevü nüh ma vüvüh Sarai nüh ma siepevüh Hagar Egyptvühwa siewa ma vüpa Abram vü tsü nü ma müsüvüh küüsa.

4 Thinü ma tü Hagar masüze, thi ma tü atsamoh; jüti küsa vü Sarai tü Hagar tsakümoh ngu ünü Hagar tü Sarai no nü ma müküchie sa.

5 Jüti küsa vü Sarai nüh Abram vü, "Müküleh hi vü sakümwa tü noh vü küwawa saluo! Hi nüh eh siepevühwa vi nü noh tsü, thi ma tü atsa kümoh ngu ünü ma tü

© 2015 Bible Society of India.

hi no nü müküchie sa. Hisü thawa nüh awuleh ünüh VÜWA mpa nüh hisü azhievü sathuokütsüwa saluo," ti küza.

6Thitü Abram nüh Sarai vü, "Halie, noh siepevühwa tü noh kükhra vü pehveh; tinü ma vü noh kümshe saluo," ti küza. Thinü Sarai tü Hagar vü siemükato nüh samü thi ma tü ma vünüh tewa.

7 VÜWA zhüleri küsü tü Shur vü küwa leh reza vü ajupra küsü vünüh Hagar mütu.

8Thinü ma nüh, "Hagar, Sarai siepevühwa, noh tü khievü nüh tse, thi khievü wa nti tse lo?" ti küna. Jüti küünavü ma nüh, "Hi tü hi sieküpehvühwa Sarai vünüh shutetse lie," ti rületsü.

9Thinü VÜWA zhülewa nüh ma vü, "Noh tü shele noh sieküpehvühwa vü waluo, thi ma kükhu vü pehle luo," ti küza.

10VÜWA zhülewa nüh ma vü küza lehü taji, "Noh küshuküra tü nyi küsü nga nüh müküchierhüra hi nüh khielota saküzhitsü naveh," ti küza.

11Jüsevü nga zhülewa nüh, "Halie, noh tü atsamoh tseveh, thi noh tü nyimpari küsü wuo naveh, thi noh tü ma nyo Ishmael ta jinaveh; küpakenühnyunü VÜWA nüh noh lokürü kükrie küünatsüthuoh kenüh.

12Thi noh tsa tü rawuh küzah kükhrükhre anyi küsü sanaveh; ma ke tü anyiri aveh sie saluo nü rho naveh, thi anyiri aveh ake nga ma vü thse nü saluo naveh. Ma tü ma jienüri nga sie kato nü mürho nüh letsuo nü rho naveh," ti küza.

13Jüti küsa vü Hagar nüh ma sie küjüle VÜWA anyo ji nü, "Noh tü nguküpeh Saküüwuowa," ti sa, küpakenühnyunü ma nüh, "Hi tü Saküüwuowa ngutsamthuoh ülo thi ma nguküm sevü hi tü rho pehuowa nathuo ülo?" ti sa.

14Jükenüh ajuhkhre jüma tü Berlahairol, "Hi ngu nü rhoküpehwa Juhkhre," ti ji. Jüma tü Kadesh thi Bered masü azhievü pehveh.

15 Jüti küsa vü Hagar tü atsa nyimpari küsü wuo Abram tsü; thi Abram nüh ma nyo Ishmael ti thoh.

16Hagar nüh Ishmael wuo nü Abram kütsü vü Abram tü mahvi zerake nü türothuoh.

Atütsar 17

Hukütsi tü Kütsathuozhü Thsoshi

1Abram mahvi guhrake nü tügu khruoküm vü VÜWA ma vü ru nü, "Hi tü Saküüwuowa Kükhratsawa, eh tüvü tse peh huo luo thi kümtsemtha rholuo.

2Thi hi nüh hisü azhie vü eh kütsathuozhü sanaveh, thi noh küshuküra saküzhi sheh tsü naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüti küsa vü Abram tü ma nyieh lowe tewa ünü Saküüwuowa nüh ma vü,

4“Halie, eh kütsathuozhüwa tü noh sietse vehthuoh, tinü noh tü akuohküji apawa sanaveh.

5 Thi noh nyo tü Abram (saküümsie apawa) ta küjilewa nyuthuoh, tü noh nyo tü Abraham (Ashieji apawa) ta jina thuoh; küpakenühnyunü hi nüh noh tü akuoküjira apawa küüsa kümthuoh kenüh.

6Hi nüh noh tü avi khielota saküüpesheh tsü naveh; thi noh vünüh akuohküji hozake küüshu naveh, thi noh vünüh kaji khielota shu naveh.

7 “Hisü azhievü thi noh sevü nga mari wuhlewuhle küju noh küshukürа aveh vü küsuokürho eh kütsathuozhüwa sanaveh, noh vü nga thi noh sevü noh küshukürari vü nga hi tü Saküüwuowa sanaveh.

8 Noh nüh azhih khinyi peh küveh thi Kanan azhih aveh noh vü thi noh sevü kütse noh tsatori vü küsuokürho tsü naveh, thi hi tü mari Saküüwuowa sanaveh,” ti küza.

9Thinü Saküüwuowa nüh Abraham vü, “Noh thuoüji, thi noh küshukürа noh sevü kütse wuhle küju thuoüji ehkütsathuozhüwa müzhe wie naveh.

10 Eh kütsathuozhü hisü azhievü thi noh sevü kütse noh tsatori azhievü thuoüji nü nohri azhievü nyimpari aveh thuoüji ahukütsi sa wie naveh.

11 Nohri satsa vü thsopohuwa tsi naveh, thi hama nüh hisü azhievü kütsathuozhüwa sanaveh.

12Nohri azhievü atsa nyimpari wuo nü rülo tüze thuoüji ahu tsi naveh; nyimpari noh wuhle küju aveh, ma mpa nüh noh zheh vünüh wuoluo, thi noh me nüh anyilieri küsü saluo,

13Noh zhehlovü nüh küwuo saluo thi noh me nüh küsü saluo masükhürü nga ahu tsi wie nathuoh. Jüta sanü eh kütsathuozhüwa tü noh sa vü küsuokürho kütsathuozhüwa sanaveh.

14Nyimpari thawa nüh ma thsopowa mütsi nüh sanaveh ünüh ma thuoüji ma nyiri vü küsü müküsanüh sanaveh; küpakenühnyunü ma nüh eh kütsathuozhüwa fekhuo küm kenüh,” ti küza.

15Jüsevü nga Saküüwuowa nüh Abraham vü, “Sarai tü Sarai ta küjiwa nyu nü ma nyo tü Sara ta ji nathuoh.

16Hi nüh tsia ma tsü naveh, thi jü mpa mükünyu hi nüh noh tü ma vünüh atsa nyimpari küsü küüngu naveh; hi nüh tsia ma tsünaveh thi ma tü akuohküjira zahwa küüsanaveh; thi anyira kajiri tü ma vünüh shu naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

17Thinü Abraham tü ma nyieh azhih vü lowe wa nü kükhri taji, “Mahvi müzake khruokümri küsü vü atsa wuotsü naveh ülo? Sara, mahvi guhrake khruo kümri küsü nüh atsa sara naveh ülo?” ti ma mpa ma jüle.

18Jüti sanü Abraham nüh Saküüwuowa vü, “O, noh notha vü Ishmael tü eh tsa küüsanavehlo,” ti sa.

19Thitü Saküüwuowa nüh, “Nyu, noh vüvüh Sara nüh nyimpari küsü wuo noh tsü naveh, thi noh nüh ma nyo Isaac (Küükhriwa) ta jinaveh. Ma sevü kütse ma tsatori kenüh ma sie küsükürho kütsathuozhü sasanaveh.

20Thi Ishmael kenüh thuoüji hi nüh noh kükhuo thsürathuoh; halie, hi nüh tsia ma tsü naveh, thi avi saküüpesheh tsü naveh, thi hozake ma saküzhitsü naveh; ma nüh kajitsa türakünyi apa sanaveh, hi nüh ma tü akuoh aküji küsü küüsanaveh.

21Thitü wiehthuo vü Sara nüh hama zale vü wuo na saküveh Isaac vü thuoüji hi nüh eh kütsathuozhüwa sasa naveh,” ti küza.

22Saküüwuowa tü Abraham sie jülejura ünü arügi vü tekuo.

23Thinü Abraham tü ma tsa Ishmael thi ma zheh vünüh küwuo sieperi thi ma me nüh küsü sieperi, ma zheh vü anyiri küpeh azavü nüh nyimpari aveh Saküüwuowa nüh ma vü küüza kümjie mari ahu thsopo jüma rülo vünüh tsi kheh.

24Abraham tü ma hu thsopowa kütsi vü ma mahvi guhrake nü tüguh thuoh.

25Thi Ishmael ma tsa thuoüji ma hu thsopowa kütsi vü ma mahvi türaküche thuoh.

26Jüma rülo vünüh Abraham thi ma tsa Ishmael masü tü rülo küsü vünüh kürü tsi;

27Thi nyimpari ma zheh vü küpeh ma zheh vünüh küwuori thi anyilieri ame nüh küsüri mari kürü tsikheh.

Atütsar 18

Atsa Nyimpari Küsü Abraham vü Phrakekütsü

1Arülo vü rünyi küsa tsotho vü nguzheza vü juhthsüzheh lehpie vü Abraham tü pehveh ünü VÜWA ma vü ru.

2 Ma tü toke nü noküze ünü, halie, nyi küche ma tüvü tsie pehla. Abraham nüh mari küngu vü ma tü ma lehpie vünüh zhüwa mari mütu thi azhih vü küngietsuo taji,

3“Eh VÜWA, hi tü noh notha vü küütso pehveh üji noh siepewa vünüh kari temwa tüm mo.

© 2015 Bible Society of India.

4Hi nüh ajuh pike viküüru nü nohri ajih küükhrüm luo, thi athsoh kükhu vü münyie pehla luo,

5Thi hi nüh lohse pike viru naveh, jüti sanü nohri mpa nohri sakürüthara taji nohri mpa tseküwa le saluo, küpakenühnyunü nohri nüh noh siepewa zheh vü küruthuoh kenüh," ti küza. Thinü mari nüh, "Nyieluo, noh nüh küüza kümjie saluo," ti küza.

6Jüti sanü Abraham tü juhthsüzheh lovü Sara vü prelepreza tu nü, "Shishiti küüto küche vünüh ahie neh nü kümhietsatsa vünüh lohse veh luo," ti küza.

7Jüti küzam nü Abraham tü mieshüzah vü zhüwa nü mieshüzah kürünyi küülie küsü viru taji ma siepewa vü tsü nü ma nüh pre taji küüshu.

8Jüti sanü Abraham nüh tünüjuh küsuo thi tünüjuh thi mieshüzah sa shuküsa viru mari tüvü satü; thi mari nüh tsaküveh vü ma tü athsoh kükhu vünüh mari kütuo vü tsie peh.

9Jüsevü mari nüh ma vü, "Noh vüvüh Sara tü khiela pehveh lo?" ti küna. Thinü ma nüh, "Halie, ma thuoüji juhthsüzheh hama lovü pehveh," ti rületsü.

10 Thinü VÜWA nüh ma vü, "Hi nüh pasüh vü sheleru tsawie naveh, thi Sara tü atsa nyimpari küsü ngu naveh," ti küza. Jüti küüza vü Sara tü juhthsüzheh lehpie vünüh küna pehveh.

11Jü tsotho vü Abraham thi Sara masü tü khruomthuoh, mahvi nga hozake vü tewathuoh; thi Sara tü nyimzara wuleh nga müsanüh lemthuoh.

12 Thinü Sara tü ma mpa nüh kükhri taji, "Hi nüh khruoküm sevü nüh thi eh vüpa nüh khruoküm vünüh hi tü eh satsa loküzhe pehra naveh ülo?" ti sa.

13 VÜWA nüh Abraham vü, "Mokenüh Sara tü, hi tü khinyi nü khruomthuoh, tinü hi tü atsa ngura naveh ülo, ta sanü kükhriveh lo?

14 VÜWA kenüh zanyo kükho pehveh ülo? Hi nüh noh vü küüza tsotho vü, pasüh vü noh vü ru naveh, thi Sara tü atsa nyimpari küsü ngu naveh," ti küza.

15Thitü Sara tü kürü taji, "Hi tü mükükhri wie lie," ti küza, küpakenühnyunü ma tü krüküm kenüh. Thitü VÜWA nüh ma vü, "Nyu, noh tü kükhri tsa wiethuoh," ti küza.

Abraham nüh Sodom kenüh Kükhuo

16Jüti sanü anyi küche jümari tü jüla nüh tewa, thi mari tü Sodom wuovü notewa; thi Abraham tü lehkhuji vü mari noküze nti mari vü nyiwa.

17Thinü VÜWA nüh, "Abraham tü akuoh aküji thi kükrü, thi ma vünüh azhih vü akuohküjiri aveh tü kütsia ngura naveh ta küsa ngu nü,

18 Hi tü hi nüh mowa sana saveh ünüh Abraham vünüh küthi kümleh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

19Jüta küsaleh nyu, küpakenühnyunü hi nüh ma rüka küsa kenüh, ma sevü kütse ma tsari vü thi ma zhehlori vü ma nüh azhü kütsü nü mari tü künyitsa thi kümsho vünüh VÜWA lehkhuji vü küüpeh na küsa kenüh thi jüta küsa vünüh VÜWA nüh Abraham vü mowa phrahteke saveh ünüh jüma ma vü satsü naküveh kenüh," ti küza.

20Thinü VÜWA nüh Abraham vü, "Sodom thi Gomorrah vü phraküümsü küüluole kenüh thi mari kükhiemuo küjile kenüh,

21Hi vü krie nü zie küüze kümjie mari aveh nga jüta sakhehmthuoh ünü mota nüh hi nüh wa no naveh, jüsevü hi nüh thsü naveh," ti küza.

22Jüti sanü anyi jümari küche tü jüla nüh küprüle nü Sodom vü tewa; thitü Abraham thuoüji VÜWA tüvü peh wie.

23Jüti küsa vü Abraham tü VÜWA vü shenyiru nü ma vü, "Noh tü künyitsari nga kükutekurüri sie zoriem nti saveh ülo?

24Mükütüzü anyuji hama lovü künyitsari nyi tünyieke pehwie ketünga zoriem wie nü künyitsa tünyiekeri tü mükülole nüh sa nti ülo?

25Künyitsari tü kümsüküsari sie zothem nü künyitsari nga kümsüküsari kümjie küüsam naveh ülo, jüta thuoüji azhih aveh ashih nga jüta müsatüm naveh ülo?" ti küza.

26Thinü VÜWA nüh, "Künyitsari tünyieke anyujiwa vü künguratüla mariehri vünüh azhie aveh nojatsü naveh," ti rületsü.

27Thinü Abraham nüh, "Halie, hi tü VÜWA sie jüle nti hi mpa hi khakeveh, hi tü mowa lo, hi tü azhitho thi aweji wie.

28Mükütüküzü nüh künyitsari nyi tünyieke münyie wie ketünga zürake nü münga mpa wie nga pehveh üji, münga nüh tünyieke müju wieketü nga noh tü zoriem wie nathuoh ülo?" ti küna. Thinü ma nüh, "Zürake nü münga mpa nga hi nüh ngura thuoüji küzorie nyu," ti rületsü.

29Abraham nüh VÜWA vü shele, "Thinü zürake mpa wie nga ngura thuoüji," ti küza. Thinü ma nüh kürüle, "Zürake pehveh üji jüma kenüh hi nüh küzoriewa nyu," ti rületsü.

30Thinü Abraham nüh, "Hi tü phrahte wie hü naveh, tinü VÜWA tü arü müshu tümluo. Mükütüküzü cherake mpa wie nga pehveh üji," ti küza. Thitü ma nüh, "Mükütüküzü cherake hi nüh ngura thuoüji hi nüh jüta küsawa nyu," ti rületsü lehü.

31Thinü Abraham nüh shele, "Hi nüh hi mpa VÜWA vü hi saküphrahte peh huo vehthuoh, thitü mükeke mpa wie nga nguveh üji," ti khuo. Thitü VÜWA nüh, "Mükeke mpa wie nga pehveh üji makeri nüh hi nüh küzoriewa nyu," ti rületsülehü.

© 2015 Bible Society of India.

32Thitü Abraham nüh shele, “O, VÜWA tü lomküra müsatümünyinü, hi nüh küsükeri phrahte le wie hü naveh. Tinü türake mpa wienga nguveh üji,” ti khuo. Thinü VÜWA nüh ma vü, “Türake mpa wie nga nguveh üji makeri nüh anyuji jüma küzoriewa nyu,” ti rületsü.

33Jüti sanü VÜWA tü Abraham sie jülejum ünü ma nüh wa nti küsa pe vü tewa; thi Abraham nga ma küpehpe vü shele tewa.

Atütsar 19

Sodom Kükhiemuo

1Münüleh vü rügi zhühle künyi tü Sodom vü ru; jüti küsa vü Lot tü Sodom kheri vü tsiela. Thinü Lot nüh masü küngu vü masü mütu nti wa nü ma nyieh azhih küngie wa nü masü vü.

2“Eh vüwa künyi, hi nüh nohsü vü khuoveh, tinü nohsü siepewa zheh vü tseke luo, thi nohsü süta vü hala peh luo, ra nü nohsü ajih khrüm luo; thi thuotü rüne nüh kümto sühra nü nohsü nüh wanakütse vü waluo,” ti küza. Thinü masü nüh, “Nyu, hisü nü sütavü lehkhuji vünüh atsotho viküze naveh,” ti küza.

3Thitü Lot nüh masü vü wurie, thinü masü nga ma wuovü tseke nü ma zheh lovü tetu; jüti sanü ma nüh masü sie kütsazhu sanü ahzhi müküthse lohse veh nü masü tsü kütsa.

4Thinü masü müjie tewa küzeh atüvü nüh anyuji jüma Sodom anyu nyimpari rünguo kükhruo anyi aveh wa nü asehkhewa küju wa taji Lot zheh mükieshe;

5 Jüti sanü mari tü Lot ji nü, “Süta vü noh vü küru künyi tü khiela pehveh lo? Hiri nüh masü thari nüh thsü na küsa kenüh alievü sie hiri vü shuhru luo,” ti khuo.

6Thinü Lot tü lehpie vünüh mari vü shuwa nü ma sevü nüh amükhie khem taji mari vü,

7“Eh jienüri, hi nüh nohri vü khuoveh nü masü vü khukekümsü müsa tümluo.

8Halie, eh tsa mükürüsa künyi pehveh, tinü hi nüh masü sieshuhru nohri tsü naveh; thi nohri mpa nüh masü vü momowa sa nthe nüh saluo; thitü anyi hamasü vünü zanyoküsü nga müsa tümluo; küpakenühnyunü masü tü eh zhehlo kümnyiepe vü teturumthuoh nü,” ti küza.

9Thitü mari nüh, “Eh lehri mütote tümluo,” ti küza. Jüti sanü mari nüh, “Anyi hamatü anyilieri üta ru, thi masü nüh hiri mowa küsalenüh küza nti la! Hiri nüh masü vü mowa santi nüh jüma nyieh vünüh noh vü sanaveh,” ti küza. Jüti sanü mari tü Lot wurie küchie amükhie vü wa nü amükhie küchiekhuo nti sa.

10Thitü masü nüh masü wuovü Lot shohke nü amükhie kheketewa.

© 2015 Bible Society of India.

11Jüti küsa vü zhüle künyi nüh amükhie kütuoh vü rünguokükhruo tsieküvehra notha saküüju mütü. Thi mari tü rüzarüpuo nü alehpie phah.

Lot Sodom vünüh Teküwa

12Jüsevü masü nüh Lot vü, “Hala küpari nga pehveh ülo? Noh tümuo, noh tharuo, noh tsavüvühri, nyutü anyuji vü noh jienüri anyujiwa vünüh siezhutewaluo;

13Hisü nüh azhie hama zoriena saküvehthuoh kenüh, küpakenühnyunü anyu hama nyiri phraküümsü tü VÜWA tüvü jisheh kümthuoh kenüh, thi anyu hama zoriem üta VÜWA nüh hisü küüze kenüh,” ti küza.

14Jüti küüza vü Lot tü zhüwa ma tümuo, ma tsavühri zanasaküvehri küza taji, “Sa luo, Azhie hala nüh tsezhutewaluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh anyuji hama zoriena küsa vü pehküvehthuoh kenüh,” ti küza. Thitü ma nüh küno vü ma tümuori tü ma nüh külazhie küveh üta sa.

15Jüti küsa vü arüne thohrieru ünü rügizhüle künyi nüh Lot vü wurie taji, “Sühraluo, noh vüvüh thi noh tsa rüla künyi sie nü, anyuji hala kümnomna vünüh müpokah nüh sana küsa kenüh tewaluo,” ti küza.

16 Thitü Lot nüh küzhike peh; jüti küsa vü rügizhüle künyi nüh ake nüh ma, ma vüvüh thi ma tsa rüla künyi shoh atüvü wa nü anyuji alie vü sam, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma küümze kenüh.

17Jüti masü nüh mari alievü shohzhuteru nü masü nüh, “Nohri kürho kenüh te luo, asevü sühle müno tüm nyutü anyuo kütake küsü vü nga mütsatso tümluo; nohri thama küüzothe kenüh küzhiho vü tekewaluo,” ti küza.

18Thinü Lot nüh masü vü, “O nyu, VÜWA, jüta küsa vüh nyu;

19halie, hi nohsü siepe tü nohsü notha vü küütso küsara pehveh, thi eh kürho külole kütsü vünüh hi vü kümhie küsa müke küji hi vü kütsathuoh; thitü hi vü zhürüluo müngukümsü kenüh hi nü thama küzhihori vü zhütewa.

20Halie, anyuji küshenyi hala nüh nguküveh vü zhüte küwa nga wale, jüla teküwa nga wale, hi jüla küüzem luo, jütü azhie kütazü wie, nohsü mpa nga nüh nguveh, hi tü jüla nüh külolera naveh,” ti küza.

21Thinü ma nüh ma vü, “Halie, hi nüh hama küütso nga satsü naveh, noh nüh küzaküveh anyujiwa hi nüh küzoriewa nyu.

22Pre luo, thi wa jüla küthi luo; noh wa jüla müjie küjuküju nü hi tü zanyo küsü nga müsalara,” ti küza. Jükenüh anyuji jüma anyo tü Zoar, kütazü ti jimtü.

Sodom thi Gomorrah Küzorie

23Lot nüh wa Zoar küju vü rünyi shuru azhih wieke müthuoh.

24 Thinü VÜWA nüh atülü vünüh Sodom thi Gomorrah vü VÜWA vünüh anyihlo thi anyih küze;

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti sanü ma nüh anyuji jümasü, anyuokütake aveh, anyuji jü künyi lovü kürho aveh thi azhih vü küsho aveh ti zoriekhemtü.

26 Jüti küsa vü Lot vüvüh tü asevü sühle no nü amütsülo khuo küsa küsü jetewa.

27Thinü Abraham tü arüne kümto wa nü ma nüh VÜWA tüvü kütsiepe azhie vü wa;

28Thi ma nüh Sodom thi Gomorrah wuovü thi anyuo kütake azhie aveh vü noküze ünü halie, azhie jüla anyikhu tü anyih tsocha nü küju kümjie küsa nyikhu krüzhu küveh ngura.

29Jüti sanü Saküüwuowa nüh anyuo vü anyuji Lot nüh kürhope zorie küm vü, Saküüwuowa nüh Abraham müsheke nü azanyo zorie küveh azhila vünüh Lot tü küüjozhu nü külolera.

Moabri thi Amonri Rhoshuküru Totso Zhüku

30Jüsevü Lot tü Zoar vünüh tsezhutewa, thi ma tsa rüla künyi sie nü küzhiho vü rhotewa, küpakenühnyunü ma tü Zoar vü kürho kükrü kenüh; jüti sanü ma tü ma tsa rüla künyi sie nü alopie lovü rhotewa.

31Jüti küsa vü ma tsa kükhruovühwa nüh rünguovühwa vü, “Hisü apa tü khruomthuoh, thi azhih hala nyi küsü nga azhih müke kümjie vünüh hisü vü runa küsa münyiethuoh.

32Tinü hisü akhah sa hisü apa küüzhu nü ma vü nyi zeh ünüh, jüti küsa vünüh atsa hisü apa vünüh shura naveh ünüh,” ti küza.

33Jüti sanü masü tü jüma rüza vü masü apa tü akhah zhuküümshe nü ma tsa kükhruovühwa tü ma pa zeku vü tu nü ma pa vü nyi zeh; ma pa tü ma tsa rüla kükhruowa küsie ma vü nyi zeh thi küsie süratewa nüh müthsü.

34Thinü rülo künyiawa, kükhruovühwa nüh rünguovühwa vü, “Halie, küza hi tü eh pa vü nyi zehthuoh; tinü sütavü nga hisü ma saküümshe hü ünüh raluo; thi noh nüh wa nü ma vü nyi zeh luo, jüti sanü hisü apa vünüh atsa shura naveh ünüh,” ti küza.

35Jüti sanü jüma rüza vü nga masü apa saküümshe nü rünguovühwa tü sühra wa nü ma pa vü nyi zeh, thitü ma küsie ru zeh thi küsie süratewa nüh müthsü.

36Jüti küsa vü nüh Lot atsa rüla künyi tü masü apa vünüh atsamoh ra.

37Jüti sanü kükhruovühwa tü nyimpari wuo nü ma nyo Moab ti ji; jükenüh khinyi küju ma nüh Moabra apa saveh.

38Rünguovühwa nga nyimpari wuo, thi ma nyo Benami ti ji, jükenüh khinyi küju nga ma tü Amonra pa saveh.

Atütsar 20

© 2015 Bible Society of India.

Abraham thi Abimelek

1Jüla nüh Abraham tü tse Negeb rüshu wuovü tewa, thi ma tü Kadesh thi Shur masü azhie vü pehtewa; jüti sanü ma tü tsotho pike Gerar vü peh.

2 Thi Abraham nüh ma vüvüh Sara tü, “Ma thuoüji eh tsehvü,” ti küza. Thinü Gerar kajiwa Abimelek tü Sara sie ma vü ru.

3Thitü arüza vü Saküüwuowa tü amoh vünüh Abimelek vü rutaji, “Halie, noh tü aküsüri küsü, küpakenühnyunü nyimzawa noh nüh sieru küsawa tü nyi küsü avüvüh nü,” ti küza.

4Jüti küüza vü Abimelek tü Sara shenyi müwa nüh sanü, “VÜWA, noh tü zanyoküsü nga müküsa müküleh mükünyieri zothe nti ülo?

5Ma mpa nüh, ma thuoüji eh tsevü ta müküza ülo? Thi nyimzawa mpa nga nüh, Ma thuoüji eh prawa ta müküza ülo? Hi nüh eh luoveh kümtse vünüh thi eh ke müküleh mükünyie vünüh hama hi nüh samthuoh,” ti küza.

6Thinü Saküüwuowa nüh amoh vünüh ma vü, “Ah, noh nüh noh luoveh kümtse vünüh hama küsa hi nüh thsüveh, thi jüma tü hi mpa nüh noh hi vü müküükhiemuo nti khetem, jükenüh hi nüh noh tü ma müküüpa nüh sam.

7Tinü khinyi thuoüji anyiwa vüvüh tü küzemle luo; küpakenühnyunü ma tü setsaküthsüri küsü, thi ma tü noh kenüh kükhuo satsü naveh, jüta sanü noh tü rhora naveh. Thitü noh nüh ma müküze thuoüji, noh nga thi noh zhi aveh nga sü wie naveh ti küsa thsüluo,” ti küza.

8Thinü Abimelek tü rüne kümto sühra nü ma sieperi aveh jizhuh nü hamari aveh mari vü küza; jüti küsa vü mari aveh tü krü shehke.

9Jüti sanü Abimelek tü Abraham ji taji, “Noh tü hiri vü mowa samthuoh lo? Noh tü moti kükhiemuo küji viru nü hi vü thi eh kajipe vü thse nü hi tü noh vü küükhiemuomthuoh lo? Müküsalehwa noh tü hi vü thi eh kajipewa vü küüsamthuoh nü,” ti küza.

10Abimelek nüh Abraham vü küzale hü taji, “Noh tü mowa müshe nü hama sa lo?” ti küna.

11Thinü Abraham nüh, hi nüh hama küsa thuoüji küpakenühnyunü, thitü azhie hala tü Saküüwuowa kükrü pike nga münyie tünyie ti müshe, thi jüüta thuoüji hi tü eh vüvüh kenüh mari nüh hi zothe nanü ti müshe.

12Jüma nyiehvü nga azhütsa, ma tü eh tsehvü, ma tü eh pa atsa, ma tü eh zah tsa nyu, jüti sanü ma tü eh vüvüh sa ra.

13Saküüwuowa nüh eh pa zheh vünüh hi saküütsezhu vü hi nüh ma vü, “Noh münathetü müle nüh hakümjie hi vü saluo; hisü khiekhie vü nga waluo, ma tü eh prahwa nüh ti eh kenüh küza luo, ti hi nüh küzalie,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti küsa vü Abimelek nüh nyihzhü thi shüvotsa, tükha nyimpari nga thi nyimzari nga vi Abraham tsü, thi ma vüvüh Sara nga vi ma vü küzem le.

15Jüti sanü Abimelek nüh, “Halie, eh zhih tü noh tüvü pehveh, tinü khiela peh nthe nüh noh külo wuovü peh luo,” ti küza.

16Sara vü nga ma nüh, “Halie, hi nüh rakasa anyieh küsü vi noh prahwa tsüthuoh ünüh; thi jüma tü noh siekütseri aveh notha vü noh müküleh münyie ta küsa pohvü küsü; thi anyiri aveh atüvü nga noh tü müküleh münyie ta küsa zhünyo,” ti küza.

17Thinü Abraham nüh Saküüwuowa vü kükhuo sa, thi Saküüwuowa nüh Abimelek sakümhietsü, ma mpa nyu nü ma vüvüh thi ma tükhavühri nga sakümhietsü nü atsa küüngura satsü kheh,

18küpakenühnyunü Abraham vüvüh Sara kenüh Abimelek zhehlovü ashiekuo aveh khete kümtü kenüh.

Atütsar 21

Isaac Küwuo

1Jüsevü VÜWA tü Sara vü wa, thi ma nüh Abraham vü küphrahte üta Sara vü sajutsü.

2 Thi Sara tü atsa moh nü ma khruoleh vünüh Saküüwuowa nüh küüza tsotho vü khemta atsa nyimpari küsü wuo Abraham tsü.

3Thi atsa wuo nü ma kütsü ma tsa nyo tü Isaac ti Abraham nüh ji.

4Thinü Saküüwuowa nüh ma vü azhü kütsü kümjie Abraham tü ma tsa Isaac rülo tüze jum nü ahu tsitü.

5Abraham tü ma tsa Isaac küwuo vü ma mahvi müzake thuoh.

6Jüti küsa vü Sara nüh, “Saküüwuowa nüh hi tü saküükhrimthuoh; thari nüh eh zhüku künara naveh ünüh mari nga hi sie kükhri nathuoh,” ti sa.

7Jüsevü nga Sara nüh, “Thawa nüh Sara tü ma tsa küünü na lo ta Abraham vü küza na lo? küpakenühnyunü ma khruoleh vünüh hi nüh atsa nyimpari küsü wuo ma kütsü kenüh,” ti küza.

8Atsawa tü khruora, thi atünü jam; Isaac nüh atünü münü nüh jaküm rülo vü Abraham nüh kütsazhu aküji tsü.

Hagar thi Ishmael Zhezhujaküm

9Jüti küsa vü Hagar, Egyptvühwa atsa Abraham vü wuo kütsüwa tü Isaac masü saküzhie küveh Sara nüh ngu.

© 2015 Bible Society of India.

10 Thinü Sara nüh Abraham vü, “Tükhavüh hama thi ma tsamasü zhejam luo, küpakenühnyunü tükhavüh atsa hama tü eh tsa Isaac sie nü aka küviwa müsara,” ti küza.

11 Ma tsa Ishmael kenüh Abraham tü zanyo lomküzhe küsü sa.

12 Thitü Saküüwuowa nüh Abraham vü, “Atsawa kenüh thi tükhavühwa kenüh noh lomküra müsa tüm; Sara nüh momowa küzaveh ünüh ma nüh küüza kümjie saluo, küpakenühnyunü Isaac vünüh noh küshuküra anyo tü jinaküveh kenüh.

13 Thi tükhavühwa atsa nga hi nüh akuoküji küüsanaveh ünüh, küpakenühnyunü ma tü noh vünüh küshuthuoh kenüh,” ti küza.

14 Jüti sanü Abraham tü rüne kümto sühra nü lohse thi sahu lehuo vünüh ajuh zhitsü nü Hagar vü tsü taji atsawa masü küzem. Jüti sanü masü tü Beersheba reza wuovü tsewa.

15 Sahu lehuo vünüh ajuh vü kütsewa zhukhehmü ünü atsawa tü areküjehpuke küsü kükhu vü küpehmü.

16 Jüti sanü ma tü wa nü ma küwiejie wuovü, alawih nüh kawa küjura thake vü, shupeh nü, “Hi tü atsawa küsü müküüno tümluo,” ti sa. Jüti ma tü ma wiejieluo nü shupeh veh ünü ma tü ma jikhi zie nü krietewa.

17 Jüti küsa vü Saküüwuowa tü vizanguowa khi künara, thinü Saküüwuowa zhüleri nüh Hagar ji taji ma vü, “Hagar, mowa nüh noh saküsüroveh lo? Mükrütüm luo; küpakenühnyunü vizanguowa tü khiela pehveh ünüh ma jikhi Saküüwuowa nüh küünarathuoh kenüh.

18 Sühra nü vizanguowa sike luo, thi noh ke nüh küjephoke luo; küpakenühnyunü hi tü ma vünüh akuoh küji küsü vizhunaküveh kenüh,” ti küza.

19 Jüti sanü Saküüwuowa nüh Hagar notha saphietsü, thinü ma tü juhkhre küsü ngu nü wa sahu lehuo zhiküpro nü viwa vizanguowa tsü küüzhu.

20 Saküüwuowa nüh vizanguowa tü siekütse sanü ji ra; thi ma tü reza vü rho nü lawih küvi thsü shehri sa.

21 Ma tü Paran reza vü rho, thi ma zah nüh ma vüvüh Egyptvühri küsü vi ma tsü.

Abraham thi Abimelek masü Kütsarü

22 Jüma tsotho vü Abimelek thi ma rienyi asierhüwa Fhikol masü nüh Abraham vü, “Noh nüh zanyo küsa aveh vü Saküüwuowa nüh noh sietseveh;

23 jükenüh hi vü nga, eh votori vü nga thi eh küshukürari vü nga küzhüjah vünüh küsawa nyu ti küsa, hi nüh noh vü küzhütsanyitsa kümjie noh nga hi vü nga thi noh nüh rho küveh azhih vü nga nyitsana ti küshie nyinü,” ti khuo.

24 Thinü Abraham nga, “Hi nüh küshie naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

25Abimelek sieperi nüh juhkhre küsü wurie mükateküwa kenüh Abraham nüh
Abimelek vü lomküra zhü tsü,

26thinü Abimelek nüh, “Hi nü müthsü, thawa nüh hama sanüh; noh nüh hi vü
müküza, thi hi nüh nosü küju nga jütü mükünara wie,” ti küza.

27Thinü Abraham nüh nyihzhü thi shüvotsa vi nü Abimelek tsü, jüti sanü masü
tü kütsathuozhü sa.

28Abraham nüh nyihzhü awie türü ma nyihzhüza vünüh vizhu nü athuo sa.

29Jüti küsa vü Abimelek nüh Abraham vü, “Noh nüh nyihzhü awie türü vizhu nü
athuo saküsa zhünyo tü mowa lo?” ti küna.

30Thinü Abraham nüh, “Nyizhü awie türü hamari noh nüh eh ke vünüh vi luo thi
hi nüh juhkhre hama chüh ti küsa noh nüh pohvü küsanaveh,” ti küza.

31 Jükenüh azhie jüma anyo Beersheba, türü juhkhre nyutü küüshie juhkhre ti ji.
Küpakenühnyunü jüla nüh masükhürü küüshie kenüh.

32Jüti küsa vü masü tü Beersheba vünüh kütsathuozhü sa. Jüti sanü Abimelek thi
ma rienyiri sierhüwa Fhikol masü tü sühra nü Filistinra zhih vü shele tewa.

33Thi Abraham nüh Beersheba vü athsorhu küsü shie nü VÜWA, Küsuokürho
Saküüwuowa nyo ji.

34Jüti sanü Abraham tü Filistinra zhih vü rülo hozake pehtewa.

Atütsar 22

Saküüwuowa nüh Isaac vi Kükhurü sa üta Abraham vü Zhükütsü

1 Hamari sevü Saküüwuowa nüh Abraham müte nü ma vü, “Abraham,” ti ji.
Thinü ma nüh, “Hi hala pehveh,” ti küza.

2 Thinü Saküüwuowa nüh, “Noh tsa, noh nüh küümze tsawa Isaac sie luo, thi
Moria azhih vü wa nü aküzhi küsü hi nüh noh vü küzana küsa pe vünüh kütso
kükhurü saluo,” ti küza.

3Jüti küsa vü Abraham tü rüne kümto sühra nü ma rawuh küzahwa rügi vü ape
khake nü viza künyi thi Isaac sie, jüti sanü kütso kükhurü kenüh athsoh mürieh
vü ti sataji Saküüwuowa nüh ma vü küüza azhievü tewa.

4Rülo kücheawa Abraham tü ma lü toke nü noküze ünü azhiewa tü kületsuo vü
ngura.

5Thinü Abraham nüh viza künyi vü, “Nohsü thuoüji rawuh küzahwa sie nü hala
pehla luo; hi thi Isaac thuoüji pike tsekewa nü kükhurü sanü shele nohsü vü ru
naveh ünüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti sanü Abraham nüh tso nü kükhurü sana küsa thsoh vi nü ma tsa Isaac rügi vü thse, thi ma nüh ma ke vünüh anyih thi anyuküzahwa vi ti sanü masü tü kürü wa.

7Thinü Isaac nüh ma pa vü, “Eh pa,” ti küji vü ma pa nüh, “Whie, eh tsa, hi hala tse,” ti küza. Jüti küsa vü Isaac nüh ma pa vü, “Halie, anyih thi athsoh thuoüji vihtsethuoh; thitü tso nü khurüna küsa kenüh nyihzhüzah nü khiela pehveh lo?” ti küna.

8Thitü Abraham nüh, “Eh tsa, Saküüwuowa ma mpa nüh tso nü kükhurü nyihzhü thuoüji küchetsü naveh,” ti rületsü. Jüti sanü masü tü kürütse wa.

9 Masü tü Saküüwuowa nüh azhie ma vü küüzape vü ruju ünü Abraham tü kükhurüpe küsü sanü kütsothsoh tü kümhieti sanü ma tsa Isaac küri taji kükhurüpe athsoh rügi vü küüzeh.

10Jüti sanü Abraham tü ma ke viwa anyu shozhu nü ma tsa rehthe luo nti sa.

11Thitü atülü vünüh VÜWA zhülewa nüh, “Abraham, Abraham,” ti ji. Thinü ma nüh, “Hi hala peheveh,” ti küza.

12Thinü zhülewa nüh, “Noh vizawa kürholi mvi tümluo, jü mpa mükünyu ma vü zanyo küsü nga müsa tümluo; küpakenühnyunü noh nüh noh tsa küümzewa mükürüpa wiethuoh nüh küsa küngu vünüh noh tü Saküüwuowa krüveh ta küsa khinyi thuoüji hi nüh thsüvehthuoh ünüh,” ti küza.

13Jüti küsa vü Abraham nüh toke nü noküze ünü halie, ma sevü nyihzhüvo küsü are küjepruke lovü ma rütsü hake nü pehla; thinü Abraham nüh wa shohru nü ma tsa müthoh vünüh jüma vi nü kütso kükhurü sa.

14Jüti sanü Abraham nüh azhie jüma nyo tü, “VÜWA thuoüji küchekütsüwa,” ti ji. Jükenüh khinyi küju wie nga, “VÜWA küzhi vünüh jüma tü küchetsü wie naveh,” ta phrahte wieveh.

15Jüti küsa sevü VÜWA zhülewa nüh atülü vünüh lekha künyiawa Abraham ji taji,

16 “Hi mpa nüh küshie wie naveh nü, VÜWA nüh küzaveh, küpakenühnyunü noh nüh hama sathuoh, thi noh nüh noh mpa noh tsa wie nga vi mküshele kenüh,

17 Hi nüh tsia noh tsütsa wie naveh, thi atülü vü wutsiri kümjie thi juhküji nato vü ashünyi kümjie noh tsatori saküzhitsü naveh. Thi noh tsatori nüh mari mükünongüra kheri küüvi naveh,

18 Noh tsatori vünüh azhih vü akuoküjiri aveh mari mpa mari tsiatsü naveh, küpakenühnyunü noh nüh eh jikhi küüna kenüh,” ti küza.

19Jükenüh Abraham tü shele viza künyi vü teru, jüti sanü masü tü sühra nü kürü Beersheba vü rhotewa.

Nahor Küshuküra

© 2015 Bible Society of India.

20Hamari sevü Abraham nüh küünara, “Halie, Milka nga atsa wuo nü noh nü Nahor tsüsa vehthuoh:

21Uz nüh küwuo khuwa, Buz thuoüji ma nü, Kemuel thuoüji Aram apa,

22Khesed, Hazo, Pildash, Jitlaf, thi Bethuel,” ti küza.

23Bethuel tü Rebekah apa. Hamari tüze tü Milka nüh wuo Nahor anü Abraham tsü.

24Jümpa mükünyu ma müsüwa Reuma nüh Teba, Gaham, Tahash thi Maka wuo.

Atütsar 23

Sara Sükümü thi Abraham nüh Rükupe küsü

1Sara nüh kürho ma mahvi müzake mükeke nü türü rho.

2Thi ma tü Kanan zhih Kiriatharba, (jüma tü Hebron) vünüh süm; thi Abraham tü krie thi lorü nti wa.

3Jüti sanü Abraham tü sühra taji ma müjie küsü vünüh Hit atsari vü küüza,

4 “Hi tü alienyiri thi küpriküzhüri küsü sanü nohri azavü rho küveh wie; küchohwupe hi nga tsümo, jüti sanü eh notha müngu nüh sakümvü eh kümo küüchohwu mo,” ti khuo.

5Hit atsari nüh Abraham vü,

6“Hiri nüh küüza künaluo, eh vüwa; hiri zhievü noh tü kaji kükrü küsü. Tinü noh mpa nüh noh kürüka külotsatsa hiri lopie lovü noh kümo chohwu luo; hiri nyi küsü nga nüh noh vünüh ma lopie mütsü nüh küsawa nyu, nyutü noh kümo chohwu na küsa kükhewa nyu,” ti rületsü.

7Thinü Abraham tü sühra nü Hitri vü küngie tsuo.

8Thi ma nüh ma ri vü, “Hi tü eh notha müko nüh saküm eh sühle vü hi küüchohwuna küsa nohri müshe thuoüji eh zhü künatüluo, thi eh kenüh Zohar atsa Efron vü,

9ma zhuh nato vü alopie küsü pehküveh Makpela hi vü zhutsü üti küzatsü mo. Jüma vi rüku küsa na küsa kenüh noh türi vü nüh mame khemti küsa vünüh zhu hi vü tsü üti küzatüluo,” ti khuo.

10Jüti küsa vü Efron tü Hitri azavü nyi pehveh; thinü anyujiwa kheri vü anyi küturu Hitri aveh atüvü nüh Efron Hitwa nüh Abraham vü rüle taji,

11“Nyu, eh vüwa, eh zhü künaluo; hi nüh eh nyira tsa atüvü nüh küza vehthuoh nü eh zhuhwa vi luo, thi jüla pehküveh lopiewa nga vi nü noh kümo chohwu luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

12Thinü Abraham tü azhie jüla anyira tüvü nü küngietsuo.

13Jüti sanü azhie jüla anyira tüvü nüh Efron vü, “Thi nohri kümshe thuoüji, eh zhü künaluo; hi nüh azhuh mewa tsü naveh, tinü vi luo, jüüta thuoüji hi tü eh kümo jüla chohwu naveh,” ti küza.

14Efron nüh Abraham vü,

15“Eh vüwa, eh zhü künaluo; azhuh küsü ame kenüh rakasa müzamzü, thitü hisü azhievü tü jünüh mowati? Noh kümo chohwu luo,” ti küza.

16Thinü Abraham nüh nyie üti Efron vü küza; thi Efron nüh Hitra tüvü nüh küüza zake jüma tsothovü asü küsari nüh küüte kümjie rakasa müzamzü Abraham nüh Efron kenüh küte nü tsü.

17Jütisanü Efron azhuh Makpela Mamre zhieshu wuovü; lopie küpeh azhuhwa thi azhuh jüma lovü athsohri aveh thi azhie jüma aveh,

18Anyujiwa kheri lovü kütu Hitra tüvü nüh vi Abraham zhi küüsa khehm.

19Jüti küsa sevü Mamre zhieshu wuovü Makpela (Jümatü Hebron vü) lopie küpeh azhuhwa lovü nüh ma vüvüh Sara chohwum. Azhie hamatü Kanan vü.

20Azhuh thi lopie jüma tü Hitri nüh Abraham azhi küüsam nü küchohwupe küüsa.

Atütsar 24

Isaac Vüvüh

1Jüti küsa vü Abraham tü khruomthuoh, thi mahvi nga hozake teküwa sa; thi zanyo aveh vü nga VÜWA nüh tsia ma tsü.

2Thi Abraham nüh ma zheh vü asiepe kükhruotsawa zanyo aveh nyiehvü künowa vü, “Noh ke vi eh thüchi künyi azhie lovü thse luo,

3hi nüh noh tü nyi rho küveh azavü nüh Kananvühri vünüh eh tsa vüvüh küvitüwa nyu ti küsa atülü thi azhih Saküüwuowa VÜWA vünüh noh saküüshie nthe,

4thitü wa nü eh nyuji, eh jienüri vünüh eh tsa Isaac vüvüh küüvi naveh,” ti küza.

5Thitü siepewa nüh ma vü, “Thinü nyimzawa nüh eh senyi nü azhie hala müru nta thuoüji hi tü noh tsa sie nü noh nüh küru azhievü wa naveh ülo?” ti küna.

6Thinü Abraham nüh siepewa vü, “Noh eh tsa sie shele jüla müwara ti küsa thsüluo.

7VÜWA, atülü vü küpeh Saküüwuowa, eh pa azheh thi hi küwuo pe vünüh hi siezhukürüwa thi hi sie jüle nü hi vü küüshiewa nüh, noh tsatori vü hi nüh azhih

© 2015 Bible Society of India.

hama tsü naveh ta küza saveh, tinü ma nüh ma zhüleri noh tüvü küze naveh, jükenüh noh tü jüla nüh eh tsa vüvüh vira wie naveh.

8Thitü azhüazhü nüh nyimzawa nüh noh se nyi mümzhe nta thuoüji, hi nüh küüshie zhü tsüküveh vünüh noh luoveh sakürüzim luo; thitü eh tsa thuoüji jüla siemküzera," ti küza.

9Jüti küsa sevü siepewa tü ma ke vi Abraham, ma vüwa thüchi azhie lovü thsekümjie nü küüroh hama kenüh Abraham vü küshietsü.

10Jüti sanü siepewa tü ma vüwa ut türake sie, thi ma vüwa vünüh zanyo kürüka aküte küpapa vi, tinü sühra taji Nahor nyuküji Mesopotamia vü tsezhutewa.

11Jüti sanü ma tü ashiehku lahvü juhkhre vü ruju ünü ma utri tü khotsütsuo küüzeh, jüti küsa tsotho vü tü münülehthuoh, thi nyimzari ra ajuhkütie tsotho thuoh.

12Thinü ma nüh, "VÜWA, eh vüwa Abraham Saküüwuowa, nosü hi tü küsarawa küüsamo, hi tü noh vü khuoveh, thi hi tü eh vüwa Abraham vü küümzetsawa raküütsarawa samo.

13Halie, hi tü juhküshupe juhkhre kütuoh vü tsieveh nü, thi anyuji hamawa anyi rülari tü ajuh tie nta tsethuoh.

14Rüla hi nüh sie jüle na saküvehwa vü, hi ra ajuh küüzhu jie ta khuo naveh, thi ma nüh, zhumo, thi hi nüh noh utri nga tieküzhu naveh, ta küüzawa nüh Isaac vüvüh küüsa nta noh nüh thohkeküsawa küüsaluo. Hala nüh noh tü eh vüwa vü mükükhaphrükhale küümze pehveh ta küsa hi nüh thsüra naveh nü," ti küza.

15Ma nüh azhü müjie küüzakheh vünüh, halie, Rebekah tü süzah ma safü rügi vü khake nü ru. Rebekah tü Bethuel atsa, Bethuel tü Abraham anü Nahor thi ma vüvüh tü Milka.

16Rebekah tü nozü sheh, thi mükürüsa küsü, nyimpari küsü nga müküthsü küsü. Ma tü ajuhkhre vü wanü ma süzah tie küpro nü tseshuhru.

17Thinü siepewa tü wa nü ma siemtu nü ma vü, "Hi tü noh vü khuoveh, tinü noh süzah vünüh ajuh pike hi raküzhu jie," ti khuo.

18Jüta kükhuo vü Rebekah nüh ma vü, "Zhu luo, eh vüwa," ti sanü ma tü prelepreza nü ma süzah ma ke vü khahke nü ma küüzhu.

19Ajuh vi ma küüzhu küm sevü Rebekah nüh siepewa vü, "Hi nüh ajuh tie noh utri nga küüzhu naveh, thi mari küzhungü küju nü hi nüh tie küzhu naveh," ti küza.

20Jüti küza nü Rebekah tü ajuh ma süzah lovü tüküvehwa ate lovü zhikem nü prelepreza sakürütsom taji shele wa juhkhre vünüh tie le, jüti sanü Rebekah nüh ma utri aveh kenüh ajuh tietsü kheh.

© 2015 Bible Society of India.

21Siepewa tü, VÜWA nüh ma zetsewa küüsara savehthuoh ünü nyu nüh ti zoti Rebekah vü notsarü sanü peh.

22Utri ajuh zhukheküm sevü siepewa nüh suna nyakuthorü küüzhotse kümhie küsü nyaku vü thsetsü, thi suna khusa künyi vi ma pie vü thsetsü,

23Jüti sanü siepewa nüh, “Noh tü tha tsawa lo. Hiri zeh na küsa kenüh noh pa zhehvü ape ngu na ünü nyu lo?” ti küna.

24Thinü Rebekah nüh ma vü, “Eh pa thuoüji Bethuel, Nahor thi Milka atsa,” ti rületsü.

25Rebekah nüh shele, “Hiri tü mahkuoh nga thi mieshümiesa shie nga zhile, thi küzehpe nga ngu naveh,” ti küza.

26Jüti küüzavü siepewa tü küngietsuo nü VÜWA khurü taji,

27“Eh vüwa Abraham Saküüwuowa VÜWA tü kütsiawa saluo, ma nüh ma küümzetsawa thi ma künyitsawa eh vüwa vü müküüma kenüh. Hi tü VÜWA nüh eh lehkhuji küjo nü eh vüwa jienüra zheh vü küzethuoh,” ti sa.

28Jüti küsa vü Rebekah tü zhüwa nü ma zah zhehlori vü zanyo jümari aveh küza kheh.

29Rebekah tü ma prah küsü peh, ma nyo thuoüji Laban, thinü Laban tü zhü asiepewa küpehpe ajuhkhre vü wa.

30Laban nüh athorü thi ma tsehvüwa Rebekah apie vü akhusa ti küngu vü, thi ma tü ma tsevühwa Rebekah zhü künara vü, “Anyiwa nüh jüta hi vü küzalie,” ta küsa jikhi küünara vü ma tü anyiwa vü wa; thinü halie, asiepewa tü ajuhkhre vü ut kütuoh vü tsiela.

31Thinü Laban nüh, “Azheh vü raluo, noh thuoüji VÜWA nüh tsiakütsü anyiwa wiethuoh; noh tü mokenüh alievü tsieveh lo? Noh kenüh nga thi utri kenüh nga küche khehmthuoh,” ti küza.

32Jüti sanü siepewa tü azheh vü teru thi Laban nüh utri akhuo lejamtü nü amaguo thi ashie vi nü utri kütsa, thi ajuh vi siepewa thi ma senyikütsera jih küükhrü.

33Jüti sanü ashie akhu thse nü siepewa tsü; thitü ma nüh, “Hi nüh azhüle vü kütsewa müjie küüza küju nü kütsawa nyu,” ti küza.

34Jüti küsa vü siepewa nüh, “Hi tü Abraham siepewa.

35VÜWA nüh khielota tsia eh vüwa tsüthuoh thi ma tü nyirhie shehmthuoh; ase-ashuh thi mieshümiesa nga khielota tsüthuoh, rakasa thi suna, asiepe nyimpari nga thi nyimzari nga ut thi rawuh küzahwa nga khielota tsüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

36Thi Sara eh vüwa vüvüh nüh atsa nyimpari küsü wuo nü eh vüwa tsü; thi ma zhi aveh vi ma tsümthuoh.

37Eh vüwa nüh hi küüshie taji, Hi nüh rho küveh azhie Kananvühri vi nü eh tsa tsü nü ma vüvüh müküüsara,

38thitü noh tü eh pa zheh vü thi eh jienüri vü wa nü eh tsa vüvüh sieru luo," ti küza.

39Thi hi nüh eh vüwa vü, "Thitü azhüazhü nyimzawa nüh eh se mnyi thuoüji," ti küza.

40Thinü ma nüh hi vü, VÜWA hi nüh ma tüvü kütsewa nüh ma zhüleri küze nü noh lehkhujiwa küüsara naveh; thi noh tü eh pa zheh vünüh thi eh jienüri vünüh eh tsa vüvüh vikü̈ü̈ru naveh;

41Jüta küsa vü nüh hi nüh küüshie kütsü vünüh rüzira naveh; jü mpa mükünyu noh nüh eh jienü vü wa nü mari nüh nyimzawa müküze nüh samthuoüji eh küüshie vünüh rüzira naveh.

42Jüti sanü nosü hi nüh juhkhre vü ru nü, 'O VÜWA, Abraham eh vüwa' Saküüwuowa, hi nüh khinyi khiela wa na saveh ünüh hi tü ra küüsaramo,

43halie, hi tü jüta ajuhkhre, ajuhküshupe kütuoh vü tsieveh; tinü rüla ajuh tie nta küruwa vü hi nüh, "Noh süzah vünüh hi nga ajuh pike raküzhu jie ti khuo naveh,"

44thi ma nüh hi vü, "Zhu luo, thi hi nüh noh utri kenüh nga tietsü naveh," ta küüzawa tü VÜWA nüh küjokütsü eh vüwa atsa vüvüh küüsaluo ti sa!

45"Thinü jüta eh luoveh lovü nüh müjie kümshejura vünüh, halie, Rebekah tü ma süzah asafü rügi vü khahke taji tseshuhru nü wa ajuhkhre lovü nüh ajuh tie. Jütiküsa vü hi nüh ma vü, 'Hi nga ajuh raküzhu jie,' ti khuo.

46Thinü ma tü shita ma safü rügi vünüh ma süzah via nü, 'Zhuluo, thi hi nüh noh utri nga tieküzhu naveh ünüh,' ta küzalie. Jüti sanü hi nga zhu, thi eh utri nga ma nüh tie küüzhu.

47Jüti küsa vü hi nüh ma vü, 'Noh tü tha tsawa lo?' ti küna. Thinü ma nüh, 'Nahor atsa, Bethuel tsavühwa lie,' ti rüle küza. Jükenüh hi nüh suna nahrü vi ma nyaku vü kheketü thi akhusa vi ma pienyo vü thsetsülie.

48Jüti sanü hi tü eh lü küngie wa nü eh vüwa Abraham Saküüwuowa khurü thi ma siaketsü, ma nüh eh lehkhuji kükatovü küjotsü nü eh vüwa atsa tü ma jienüra tsavühri küüvi na küsa kenüh.

49Jükenüh eh vüwa kenüh kümze nü khinyi künyitsa vünüh künyito küza luo; thi nyutü hi vü küza luo; hi tü mokümjie saji mhie naveh ünüh rakümshe luo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

50Thinü Laban thi Bethuel nüh, “Zanyo hamari tü VÜWA vünüh küru; tinü hisü thuoüji kümsü nga kümhie nga noh vü müküzara.

51Halie, Rebekah tü noh tüvü pehveh, tinü ma sie nü waluo, jüti sanü VÜWA nüh küüza üta ma tü noh vüwa atsa vüvüh küüsaluo,” ti küza.

52Abraham siepewa nüh mari zhü küünara vü ma tü azhih vü küngie tsuo VÜWA khurü.

53Thi ma nüh rakasa aloh thi suna, thsümnyi vizhu nü Rebekah tsü; thi zanyo ame hozake kükhra vi nü Rebekah prahwa thi ma zah masü nga tsü.

54Jüsevü nüh siepewa thi ma siekütseri tü kütsa küzhu sa, jüti sanü mari tü jüla zeh. Rüne vü siepewa tü sühra ünü ma nüh, “Hi tü eh vüwa vü ra shele küühum luo,” ti khuo.

55Jüti kükhuo vü Rebekah aprah thi ma zah nüh, “Rülawa thuoüji pike hiri sieküpehm luo, küzüla zhievü nüh rülo türake küüpehm luo; jüsevü nüh ma tü wara naveh,” ti küza.

56Thitü siepewa nüh mari vü, “Hi samkümnü tümluo, VÜWA nüh hi tü küsara lehkhuji tsümthuoh; tinü hi küüzem luo, jüta thuoh üji hi tü eh vüwa vü wara nathuoh ünüh,” ti küza.

57Thinü mari nüh, “Thinü hiri nüh rülawa ji nü künano naveh ünüh,” ti küza.

58Jüti küsa vü mari nüh Rebekah ji nü ma vü, “Noh tü anyi hama vü nyiwa nathuoh ünü moti lo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Hi nü wa nathuoh,” ti rületsü.

59Jüti sanü mari tü mari tsehvüwa Rebekah thi ma künovühwa, Abraham siepewa thi ma nyiri ti küzem.

60Mari nüh tsia Rebekah tsü taji, “Hiri tsehvüwa, noh tü anyie nyie zake azahwa küüsaluo; thi thari nüh noh tsatori mürhü naveh ünüh mari nüh jümara shiehku küüvirawa saluo,” ti küza.

61Jüti sanü Rebekah tü ma sekünyivühri sie nü sühra taji ut rügivü shupeh nü anyiwa se nyitewa; jüti küsa vü nüh siepewa tü Rebekah sie nü ma letse satewa.

62Jüti küsa vü Isaac tü Berlahairoi vünüh teru nü Nejeb vü rhopehveh.

63Thinü ma tü münüleh vü zanyo müshe nti küsa kenüh ato vü wa, jüti sanü ma tü mürhiehke nü noküze ünü halie, utri kütse ngura.

64Jüti küsa vü Rebekah tü toke nü noküze ünü Isaac ngukera nü ut rugihvü nüh azhih vü joteru,

65Thi ma nüh siepewa vü, “Kületsuo ato vü tse nü nguküveh hiri mütu nta kütsewa tü thawa lo?” ti küna. Thinü siepewa nüh, “Ma tü eh vüwa thuohmo,” ti rületsü. Jüti küsa vü Rebekah tü ma nyieh küüzhutewa nüh ma nyieh hietem.

© 2015 Bible Society of India.

66Thinü siepewa nüh momowa sanüh zanyo aveh vi Isaac vü küza kheh.

67Jüti küsa vü Isaac nüh Rebekah sie juhthsüzheh lovü sietetu, thi ma nüh ma vi nü ma vüvüh sa, thi ma kümze. Jüti küsa sevü nüh Isaac tü ma zah süm nü lorü küveh vünüh ma luoveh sakürüzira.

Atütsar 25

Abraham Küshuküra küpari
(1 Kkz 1.32-33)

1Jüsevü Abraham tü vüvüh küpa Ketura ti küsawa vi le.

2Ma nüh Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak thi Shua wuo nü Abraham tsü.

3Jokshan tü Sheba thi Dedan apa. Dedan atsari thuoüji Ashurim, Letushim thi Leumim.

4Midian atsari thuoüji Ef a, Efer, Hanok, Abida thi Elda. Hamari aveh Ketura atsa kheh.

5Abraham tü ma zhi küpeh aveh vi Isaac tsü kheh.

6Thitü ma müsüra tsari vü thuoüji zanyo vi aküte mpa sa; thi ma rhoküveh vünüh atsa jümari thuoüji zhieshu wuovü anyu zhieshu vü küpehri vü küze nü Isaac vünüh küükietuom.

Abraham Küsü thi Küchohwu

7Abraham kürho mahvi tü müzake rürake nü münga rho.

8Abraham tü khruo kümhie mahvi vünüh ma rütho küsah sehkhe sanü khruomze nü süm, thi ma nyiri vü ma kümowa tü küüngu kheh.

9Jüti sanü ma tsa Isaac thi Ishmael masü tü Hitri Zohar atsa Efron azhuh Mamre zhieshu wuovü Makpela lopie vünüh ma chohwum,

10Azhuh jüma tü Abraham nüh Hitri vünüh sü. Abraham tü jüla nüh ma vüvüh Sara masü chohwum.

11Abraham süküm sevü Saküüwuowa nüh tsia Isaac tsü, thi Isaac tü Berlahairoi vü rho.

Ishmael Küshukürari

12Hamari tü Egyptvühwa Hagar, Sara tükhavüh rülavüwa, atsa Abraham vü wuokütsüwa Ishmael küshukürari.

13 Hamari tü Ishmael tsara nyo, aküwuo vünüh müzhe nü küji: Nebaioth, Ishmael atsa küwuokhuwa; thi Kedar, Adbel, Mibsam,

14Mishma, Duma, Masa,

© 2015 Bible Society of India.

15Hadad, Tema, Jetur, Nafish, thi Kedema.

16Hamari tü Ishmael atsari thi manyori, manyuri thi mari kürünape, mari kuoh müzhe nü kajitsa türakünyi küvizhu.

17Ishmael kürho mahvi tü müzake cherake nü türü sanü ma rütho küsah sehkhe sanü süm nü ma kümowa tü ma jienürivü küüngu kheh.

18Ma jienüri tü Havila vünüh Shur küju Egypt wiejie nü Assiria wuovü rho kheh; ma tü ma nyiri aveh sie porie nü rho.

Esau thi Jacob Küwuo

19Hamari tü Abraham atsa Isaac küshukürari: Abraham tü Isaac apa.

20Isaac tü ma vüvüh küvi vü ma mahvi zürake thuoh, Betguel atsa Laban tsehvüwa, Padanaram vü anyu Aramean vü kürhori.

21Isaac tü ma vüvüh Rebekah kenüh VÜWA vü kükhuo sa, küpakenühnyunü ma tü vükre küm kenüh; thinü VÜWA nüh ma kükhuo künatsü nü ma vüvüh Rebekah tü atsamohra.

22Rebekah tü atsa künyi morhie; thinü atsa künyi tü mavolovü nüh khieloti saluopeh; jüti küsa vü Rebekah nüh, “Hakümjie sana küsanü hi tü mokenüh rhoveh lo?” ti sa. Jükenüh ma tü VÜWA vü küna nti wa.

23 Thinü VÜWA nüh ma vü, “Noh shiekuo lovü akuoküji künyi tüveh, noh vünüh nyi künyi wuona küsa künyi tü küsuom naveh; küsüwa tü küpawa nyieh vünüh khra naveh, kükhruowa nüh rünguowa kütsü sanaveh,” ti küza.

24Jüti sanü Rebekah tü küwuo leh tsotho teru nü wuo ünü, halie, ma shiekuo lovü tü küwushie tüla.

25Küwuo khuwa thuoüji ma satsa mürumwuo, ma satsa aveh tü athsü küneh küpewa kümjie; jükenüh mari nüh ma nyo tü Esau, mazhünyo, (aküneh küzhuluo) ti vünüh thoh.

26Jüsevü nüh ma nü wuoturu, thi küturu vü ma ke tü Esau mütseh küjehphoke nü turu; thi ma nyo thuoüji Jacob, amütseh nyutü nyura müthoh, ti ji. Rebekah nüh masü küwuo vü Isaac tü mahvi rorakethuoh.

Esau nüh Küwuokhu Wuleh Zhukütsa

27Atsa hamasü khruoküsüra vü Esau thuoüji asa zhethsü sheh, reza vü küüzhu lotewa, thitü Jacob thuoüji tsüke nü juhthsüzheh lovü küpeh sa.

28Isaac tü Esau lomü, küpakenühnyunü ma nüh küzhu nü asa vüru kütsatsa tiküsa kenüh; thitü Rebekah thuoüji Jacob küülo sa.

29Küsükeri Jacob tü awih shu pehveh ünü azhuh wataji avorümake nü ru.

© 2015 Bible Society of India.

30Thinü ma nüh Jacob vü, “Hi tü rümakem wiethuoh, tinü noh nüh awih kürü wuo shuküveh pike rakütsa jie,” ti khuo. (Jükenüh ma nyo tü Edom, kürüwuo ti ji).

31Thinü Jacob nüh ma vü, “Pokhuwa noh kükhruo suopewa hivü zhu tsüluo,” ti khuo.

32Jüti kükhuo vü Esau nüh, “Halie, hi tü sü nta savehthuoh nü, tinü eh kenüh kükhruo suope tü mowa sana lo?” ti sa.

33 Thinü Jacob nüh, “Apokhu sa hi vü küshietsü chih luo,” ti khuo. Jüti kükhuo vü Esau tü küshie nü ma kükhruo suopewa Jacob vü zhutsam.

34Jüti sanü Jacob nüh lohse thi wihjuh khe matsü, thi ma tü jüma tsa thi müzho ti sanü sühra nü tewa. Jüti küsa vünüh Esau tü ma kükhruo suopewa kulem.

Atütsar 26

Isaac Jerar vü Kürho

1Abraham tsothovü mpa mükünyu atükhuwa vünüh küpa küsükümkhuoji küsü azhih jüla ru le. Jükenüh Isaac tü Filistinra kajiwa Abimelek Jerar anyu vü tewa.

2Thinü VÜWA tü ma sie jüle nü, “Egypt vü müwa tümluo; thitü hi nüh noh vü küza na küsa azhie vü peh luo.

3Azhie hala anyilieri kümjie peh luo, hi nüh noh sietse naveh thi tsia noh tsü naveh ünüh; küpakenühnyunü hi nüh noh thi noh küshukürari vü azhie hamari aveh tsü naveh thi hi nüh noh pa Abraham vü küshietsü küsawa sajutsü naveh.

4Hi nüh noh tsatori tü thajüwu vü awutsiri zake saküzhitsü naveh, thi azhie hamari aveh hi nüh noh tsatori vü tsü naveh; jüti sanü noh tsatori vünüh azhih vü akuoküji aveh nga mari mpa kütsia küngura sanaveh,

5küpakenühnyunü Abraham nüh eh zhü küna, hi nüh küüzari müzhethi hi nüh azhükütsüri sa, eh wulehri thi eh khonyori kümzhekenüh,” ti küza.

6Jükenüh Isaac tü Jerar vü rho.

7Jüti küsa vü azhie jüma nyiri nüh ma vüvüh küna, thinü ma nüh mari vü, “Ma tü eh tsehvü lie,” ti küza, küpakenühnyunü ma tü, “Ma nü eh vüvüh lie,” ta küüza kükrü kenüh, ma nüh müshe taji, “Azhie hama nyiri nüh Rebekah kenüh hi küfethem üsü ti küsa kenüh,” ti sa, küpakenühnyunü Rebekah tü nozü küm kenüh.

8Isaac tü tsotho küsuo jüla pehtewa ünü Filistinri kajiwa Abimelek tü mürhülehpie vünüh noküüze vü Isaac vüvüh Rebekah ngukera.

9Thinü Abimelek nüh Isaac ji nü, “Halie, ma tü noh vüvüh nü; mokümjie vünüh ma tü eh tsehvüwa ti küzavehlo?” ti küza. Thinü Isaac nüh ma vü,

© 2015 Bible Society of India.

“Küpakenühnyunü hi nüh kümshe, hi tü ma kenüh süm üsü ti küsa kenüh,” ti rületsü.

10Abimelek nüh ma vü, “Noh tü hiri vü mowa samthuoh lo? Nyi küsü nüh kürüzi vünüh noh vüvüh siezeh mhieveh lo,” ti küza.

11Jüti sanü Abimelek nüh anyiri aveh vü hamna tsü taji, “Thawa nüh anyi hama nyutü ma vüvüh pa naveh ünüh küüsünaveh,” ti küza.

12Thinü Isaac tü mahtsü thse ünü jüma mahvi tü ma nüh küzhuh nyiehvü nüh müzakeri zhi nü mahwiera. KüpakenühnyunüVÜWA nüh tsia ma kütsü kenüh,

13Thi Isaac tü nyirhieteru, jüti sanü ma tü müjie künyirhiesheh küju nü kütsarhie küzhiküzhi wa wie.

14Ma tü khieloti anyihzhü peh thi mieshümiesa peh, thi asiepe nga khieloti peh, thinü Filistinri tü ma noküjizhiteru.

15Jüti küsa vü ma pa Abraham tsotho vü ma sieperi nüh juhkhre chühküsa aveh Filistinri nüh khekhehmtü thi azhih nüh vüphohm tü.

16Jüti küsa vü Abimelek nüh Isaac vü, “Hiri vünüh tewaluo; küpakenühnyunü noh tü hiri nyieh vünüh müzho sheh kümkenüh,” ti küza.

17Thinü Isaac tü jüla nüh tewa nü Jerar nyuo vünüh azheh sanü jüla rhotewa.

18Thi Isaac tü ma pa Abraham tsotho vü juhkhre küchühri küzhiephie le, küpakenühnyunü Abraham süküm sevü Filistinri nüh khekümtü kenüh; jüti sanü Abraham nüh juhkhre jümara nyo thohkütsü kümjie thoh le.

19Thitü Isaac sieperi nüh anyuo vü juhkhre chüh nü ajuh küshu juhkhre phahra ünü,

20Jerar nyihzhükühuori nüh Isaac nyihzhükühuori sie saluo taji, “Ajuh hamatü eh zhiri,” ti müka. Jükenüh ma nüh juhkhre jüma nyo tü Küüjakünya ti ji, küpakenühnyunü mari nüh ma sie müka nü küsa kenüh.

21Jüma sevü nga mari tü juhkhre küpa chühle, thinü jüma kenüh nga saluo lehü; jükenüh Isaac nüh jüma juhkhre nyotü, Mükünoluongü, ti ji.

22Jüma sevü nga ma tü jüma jam le nü wa küpavü chüh lehü, thitü jüla nü mari tü müküraluo, jükenüh ma nüh juhkhre jüma nyo, Zhiekümza nyutü küüjakünya mükünyie, ti thohtsü nü ma nüh, “Küpakenühnyunü khinyi thuoüji VÜWA nüh hiri kenüh azhie saphietsümthuoh, thi hiri tü azhie hala nüh nyirhiera nathuoh,” ti küza.

23Jüla nüh Isaac tü Beersheba vü tewa.

24Thinü jüma rüzavü VÜWA tü ma sie jüle taji, “Hi thuoüji noh pa Abraham Saküüwuowa; tinü mükrü tümluo, küpakenühnyunü hi nüh noh sietse thi eh

© 2015 Bible Society of India.

siepewa Abraham nyo vünüh noh vü nga thi noh tsatori vü nga tsiatsünaküvehkenüh," ti küza.

25Jüti küsa vü Isaac tü jüla kükhurüpe küsü sanü VÜWA nyo ji nü ma tü jüla juhthsüzheh shohta. Jüti sanü masieperi nüh jüla nüh juhkhre phie.

Isaac thi Abimelek Masü Azhievü Kütsathuozhü Küsa

26 Jüti küsa vü Abimelek tü ma shikekütsüwa Ahuzat thi ma thopahiri sierhüwa Fhikol masü sie nü Jerar vünüh Isaac siemütu nti wa.

27Thinü Isaac nüh mari vü, "Nohri tü mokenüh hi vü tselo, nohri nüh hi mürhü mta küsa ngu thi nohri vünüh hi tü zhejamthuoh nü?" ti küza.

28Thinü mari nüh, "Hiri nüh küthsütora thuoüji, VÜWA tünoh sietseveh; jükenüh hiri nüh küüza ngü thuoüji, noh thi hiri azhievü küüshiekütsa küsü küüpeh luo, thi hiri tü noh sienü kütsathuozhü küsü küüsaluo,

29Jüta thuoüji hiri nüh noh vü zanyoküsü nga müsa thi aküpanga müpa nüh kümhie kümjie thi zazhüküka vünüh küüze kümjie noh nga hiri vü kümsü müsanüh sana nü. Khinyi thuoüji noh tü VÜWA kütsia küvüri wiethuoh ta küsa hiri nüh thsüveh thuoh," ti rületsü.

30Jüti küsa vü Isaac nüh mari sie kütsaküzhu sanü mari tütsa thi zhu ti sa.

31Jüti sanü mari tü rüne kümto süra nü mari küsü nüh küsü vü küüshie nü Isaac nüh mari küzem; thi mari tü luoveh kürüzi ti ma vünüh poriem.

32Jüma rülovü Isaac sieperi tü ma vü ru nü mari nüh juhkhre chühküsawa azhü viru ma vü küza taji, "Juhkhre lovü ajuh tüla nü nguthuoh," ti küza.

33Thinü Isaac nüh juhkhre jüma nyo Küüshie, ti ji; jükenüh khinyi küju nga anyuji hama nyo tü Küüshie juhkhre ta jiveh.

Esau Vüvüh Alieri

34Esau tü mahvi zürake khruom ünü Hitri Beri tsavühwa Judit thi Hitri Elon tsavühwa Basemat masü za;

35Jüti sanü Isaac thi Rebekah masü sakükho sheh tsü.

Atütsar 27

Isaac nüh Tsia Jacob Kütsü

1Isaac tü khruo nü ma notha müngu nüh küphrühküm vü ma tsa kükhruowa Esau ji nü ma vü, "Eh tsa," ti ji, thinü ma nüh, "Hitü hala pehveh," ti küza.

2Jüti küsa vü Isaac nüh Esau vü, "Halie, hi tü khruomthuoh; hi tü eh küsü rülo müthsü.

© 2015 Bible Society of India.

3Jükenüh noh senyuseviri vi luo, noh shüchuku thi noh lawih viluo, ti sanü reza
vü wa nü eh kenüh müsü sa viru hi tsüluo,

4Thi hi nüh kümngu kümjie vünüh shu nü viru hi küütsanü hi müjie küsü atüvü
nüh hi nüh tsia noh küütsüluo," ti küza.

5Jüti Isaac nüh Esau vü küza küveh vü Rebekah tü künapehveh. Jüti küsa vü Esau
tü asa küzhu nü viru na küsakenüh reza vü tewa,

6Thinü Rebekah nüh ma tsa Jacob vü, "Noh pa nüh noh jie Esau vü küüza,

7'Hi müjie küsü tüvü VÜWA atüvü nüh tsia noh tsü na küsakenüh noh wa nü asa
küzhu nü shuküüngu nü hi küütsaluo,' ta küzaveh!

8Tinü eh tsa hi nüh noh vü mowa küza naveh ünüh eh zhü künaluo.

9Nyihzhüza vü wa nü nyihzhüzah atsa künyi küruoru luo, noh pa külotsatsa
vünüh hi nüh shuküüngu nü ma tsü naveh ünüh;

10Jüti sanü noh nüh viwa ma kütsanü ma müjie küsü atüvünüh tsia noh küütsü
naveh ünüh," ti küza.

11Thitü Jacob nüh ma zah Rebekah vü, "Halie, eh jie Esau thuoüji ma satsa vü
aküneh küshori, thitü hi thuoüji jüütanyu nüh asatsa rünyim.

12Tinü eh pa nüh hi thsütewa naveh, jüta sanü hi tü ma müraküveh kümjie sam
naveh, thi hi tü kütsia küngu nyunü hi mpa hi vü küümzü samü naveh nüh," ti
küza.

13Thitü ma zah nüh ma vü, "Noh kümzüwa tü hi vü küürumluo," ti rületsü.

14Thinü Jacob tü wa nü nyihzhüzah künyi küruo nü viru mazah tsü nü ma pa
külotsatsa vünüh shuküüngu ke.

15Jüti sanü Rebekah nüh ma tsa kükhruowa Esau kruzhu kümhietsawa azheh
lovü ma kütuoh vü küpehwa vi nü ma tsa kürünguowa Jacob küüzhu;

16Thi nyihzhüzah sahu vi ma pievü thi ma ke asakürünyi künehmüküshope vü
thsetü;

17Jüti sanü ma nüh asa shuküngu küsawa thi lohse vi nü ma tsa Jacob ke vü tsü.

18Jüti sanü ma tü ma pa vü tu nü, "Eh pa," ti ji, thinü ma pa nüh, "Hi hala pehveh;
noh thawa lo, eh tsa?" ti küna.

19Thinü Jacob nüh ma pa vü, "Hi tü Esau noh tsa küwuokhuwa. Noh nüh
mokümjie hi vü küza nüh jükümjie vünüh müsü sa vitsethuoh, tinü sühra shupeh
nü hi nüh küzhuküru asa tsanü tsia hi tsüluo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

20Thinü Isaac nüh ma tsa vü, “Mota hakümjie kümto nguralo?” ti küna. Jüti küüna vü Jacob nüh ma vü, “KüpakenühnyunüVÜWA noh Saküüwuowa nüh küsara vünüh satsü lie,” ti rületsü.

21Thinü Isaac nüh Jacob vü, “Noh tü eh tsa Esau tsa ünü nyunüh thsütoh na küsa kenüh hi vü shehnyi raluo, eh tsa,” ti küza.

22Jüti küüza vü Jacob tü ma pa Isaac vü shehnyi wa ünü ma pa nüh ma pa vü, “Ajikhi nü Jacob jikhi kümjie wiethuoh, thitü ma ke künyi thuoüji Esau ake wiethuoh,” ti sa.

23Jükenüh ma pa tü ma müthsü tohra nüh sam, küpakenühnyunü make künyi thuoüji ma jie Esau kümjie akünеh mpa, ti sanü tsia ma tsü.

24Ma pa nüh Jacob vü, “Noh tü eh tsa Esau tsa wiethuoh ülo?” ti küna. Thinü Jacob nüh, “Ah wiethuoh,” ti rületsü.

25Jüti rülekütsü vü Isaac nüh, “Vira hi tsüluo, thi hi tü eh tsa nüh münga küru tsanü tsia noh küütsüluo,” ti küza. Jüti sanü Jacob nüh asa viru ma tsü nü matü tsa; thi akhah nga viru nü ma tü zhu, ti sa.

26Jüti sanü ma pa Isaac nüh ma vü, “Eh kütuoh vü ra nü hi kümetsüluo, eh tsa,” ti küza.

27 Jükenüh ma tü ma pa vü shehnyiwa, thinü ma pa nüh makü me, jüti küsa vü ma tü ma tsa kruzhu rhe kürhekera nü tsia ma tsü nü ma vü, “No eh tsa rhe tü VÜWA nüh tsiakütsü reza rhe wiethuoh!

28Saküüwuowa nüh tülü küzo vi noh kütsüwa saluo, azhih küthü vi ma kütsüwa saluo, thi luohshü thi akhah hozake vi noh kütsüwa saluo.

29Nyiri nüh noh kütsü küsawa saluo, thi anyi kürhori tü noh tüvü küngie küruwa saluo. Noh jienüra nyiehvü avü saluo, thi noh zah atsari tü noh tüvü küngie küruwa saluo. Noh kümzüri vü kümzüwa waluo thi noh tsiakütsüri vü tsiatsüluo,” ti küza.

Isaac Kütsia Esau nüh Kükhuo

30Isaac nüh Jacob vü akütsiawa kütsüjum nü krüke nü ma tüvü nüh alievü kuoshuwa ünü ma jie Esau tü ma saküüzhu vünüh shele ru nü azheh lovü turu.

31Ma nga ashie küüngu shu nü ma pa Isaac vü viru nü ma pavü, “Eh pa tü sühra shuküüpeh nü ma tsa nüh asa müngakürüwa tsa, jüti sanü noh tü tsia hi tsüluo,” ti küza.

32Thinü ma pa nüh, “Noh tü thawa lo?” ti küna. Thinü Esau nüh ma vü, “Hi noh tsa küwuokhuwa Esau,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

33Jüti rülekütsü vü Isaac tü khieloti khekheti küshüh taji, “Thinü noh müjie küru tüvü thawa nüh müsüsa müngaviru nü hi küütsanü hi nüh tsia küütsümthuoh lo?” ti sa.

34Thinü Esau nüh ma pa zhü küünara vü ma tü khieloti zienü krie taji ma pa vü, “Hi nga tsiatsüluo, O eh pa,” ti sa.

35Thitü ma pa nüh, “Noh nü nüh kümramizhi aro viru nü noh kütsiawa vitewathuoh ünüh,” ti rületsü.

36 Thinü Esau nüh ma pa vü, “Ma nyo Jacob ta ji küsatü mazhünyo khemta küsa vünüh jimsatü ülo? Küpakenühnyunü ma tü eh suope künyi keri vitewathuoh. Apokhuwa eh kükhruo suopewa vitewa, thi akünyiawa halie, eh kütsiawa vitewa lethuoh,” ti küza. Jüti sanü ma nüh shele, “Noh tü eh kenüh akütsia küsü nga satümveh wiethuoh ülo?” ti küna.

37Isaac nüh Esau vü rüle taji, “Halie, hi nüh ma tü noh vüwa küüsamthuoh, thi ma nüri aveh vi ma siepe küüsamthuoh, aluoshü thi akhah aveh hi nüh ma vü phrakemthuoh nü. Jükenüh, eh tsa, hi nüh noh kenüh küsara mowa pehveh thuohlo?” ti rületsü.

38 Thinü Esau nüh ma pa vü, “Eh pa, noh tü kütsia küsü mpa wiethuoh ülo? O, eh pa hi nga tsiatsümo, hi nga tsiatsü üti, eh pa,” ti sa. Jüti sanü Esau tü ma jikhi zie kümsie sheh nü krietewa.

39 Jüti küsa vü ma pa Isaac nüh rüle taji, “Halie, noh nüh küpeh azhih thuoüji kümhiehwa nyuthuoh, thi noh nüh küpeh azhih thuoüji atülü vünüh aküzo kütsatüwa nyuthuoh.

40 Noh tü noh nyuchuwa vünüh rho naveh, tü noh nü siepe sanaveh; thitü noh nüh prethuotewa thuoüji ma thsohkhuonyiwa noh kuvünüh küprethuora sanaveh,” ti küza.

41Jüti küüzavü Esau tü Jacob mürhütewa, küpakenühnyunü ma pa nüh kütsiawa vi ma nü tsiatsü küm kenüh, jükenüh Esau tü ma mpa ma jüle taji, “Eh pa kenüh küsü tsotho tü shehnyitsethuoh, tinü eh pa sümthuoüji hi nüh eh nü Jacob fethe naveh,” ti sa.

42Thinü Esau azhü tü Rebekah nüh thsütera nü wa Jacob matsa kürünguowa küüji nü ma vü, “Noh jie Esau tü noh fethe nta müshe nü ma mpa müshe pehvehthuoh.

43Jükenüh eh tsa, eh zhü küna nü sühra taji zhü eh jie Laban Haran vü tewaluo,

44Thi rülo pike peh nü noh jie rükümtho küükrie chih luo;

45Ma rüküshu thi noh nüh ma vü mowa sanüh müjie küüma küjunü jüla pehla luo, hi nüh anyi wuori küze nü ru noh küüsienaveh ünüh. Mokenüh eh tsa künyikhürü rülo küsü vünüh küümie na lo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Isaac nüh Laban vü Jacob Küüze

46Thinü Rebekah nüh Isaac vü, “Hi tü Hitvühwa hama kenüh ehkürho münokemthuoh. Mükütüküzü Jacob nga hakümjie küsa Hitvüh, azhih hama vühri za thuoüji, eh kürho vü eh kenüh mowa kümhie pehvehthuoh lo?” ti küza.

Atütsar 28

1Thinü Isaac tü Jacob ma vü jike nü tsia ma tsü taji ma vü azhühzho tsü nü, “Noh thuoüji Kananvühri müküvira.

2Jükenüh süra nü tse Padanaram noh zah apa Bethuel zheh vü waluo; jüti sanü noh zah ajie Laban tsavüh küsü vi nü noh vüvüh saluo.

3Saküüwuowa Kükhratsawa nüh tsiakütsüwa saluo, thi avi saküüpesheh tsüluo thi noh saküzhitsüluo; jüti sanü nohtü anyiri kürho hozake refü küüsaluo.

4 Ma nüh Abraham kütsiawa vi noh vü nga thi noh sekünyi noh tsatori vü nga kütsüwa saluo, thi Saküüwuowa nüh azhihvi Abraham kütsü noh nüh anyilieri küsü kümjie vünüh rhoküvehwa tü noh nüh müka naveh,” ti küza.

5Jüti sanü Isaac tü Jacob küzem, thi Jacob tü tse Padanaram vü Laban, Aramea atsa Bethuel, Rebekah aprah, Jacob ajie thi Esau azah zheh vü tewa.

Esau nüh Vüvüh Küpa Küvi

6Jacob tü Isaac nüh tsiatsü nü Padaram vünüh avüvüh küüvinti küzemthuoh ta küsa Esau nüh thsüra, thi ma nüh tsiakütsüvü ma vü azhühzho tsü taji, “Noh tü Kananvühri küviwa nyu,” ta nga thsüra,

7Jüti sanü Jacob tü ma pa thi ma zah azhü küna nü Padaramvü tewa.

8Jüti küsa vü ma pa Isaac tü Kananvühri mülo ta küsa Esau nüh küthsüra vü,

9Ma tü Ishmael, Abraham atsa vü wa nü ma tsa Mahalat, Nebaioth za.

Bethel vü Jacob Amoh

10Jüti küsa vü Jacob tü Beersheba jam nü Haran wuovü tewa.

11Ma tü azhie küsü vü ru nü jüma rüza vü jüla zeh, küpakenühnyunü rünyi tekütu kenüh. Ape jüla nüh ma tü aloh küsü khuh vi ma lüche sanü zeh.

12 Thinü ma moh vünüh apahti küsü roke nü azhih vünüh atülü wa küju moh; thi halie, Saküüwuowa zhüleri tü apahti jüla nüh kütsuokükhru sa peh!

13 Thinü halie, VÜWA tü ma kütuoh vü tsie nü, “Hi tüVÜWA, noh pa Abraham Saküüwuowa thi Isaac Saküüwuowa; noh nüh zehpehküveh azhihwa tü hi nüh noh thi noh tsatori vü tsünaveh;

© 2015 Bible Society of India.

14 Thi noh tsatori tü azhih vü azhitho zake sanaveh, thi noh tü kükrazhu nü zhietu thi zhieshu, thi zhietü thi zhieseh küju wa naveh; jüti sanü noh thi noh tsatori vünüh azhih vü atharuo aveh mari mpa nüh kütsia ngu naveh.

15 Halie, hi nüh noh sietse wie naveh, thi noh khiekhievü wa naveh ünüh hi nüh rükiete naveh, thi hi nüh noh sie azhie hala rule wie naveh; küpakenühnyunü hi nüh noh vü mowaküza nüh jüma müjie küsaju nü noh küjawanyu," ti küza.

16 Jüti küsa vü Jacob tü ma küzeh vünüh sühra nü, "VÜWA tü azhie hala pehtsaveh; hi tü müthsü nüh saveh ünü," ti sa.

17 Jüti sanü ma tü krü taji, "Hamatü mowa kükrüküngoküsiake azhiethuoh lo! Hatü azhie küpa nyuthuoh nü Saküüwuowa azheh wiethuoh, thi atülü kheriwa wie thuoh," tisa.

18 Jüti sanü Jacob tü arüne kümto sühra nü aloh ma lüchesaküzehwa vi nü alokhuo tovüh küsü shie nü jüma rügi vü avüjuh züke.

19 Thi ma nüh azhie jüma anyo, Saküüwuowa azheh, ti ji; thitü atükhuvü thuoüji anyuji jüma anyo tü Luz ta jila.

20 Jüti sanü Jacob tü küphrahzhuzhü küsü sataji, "Mükütüküzü Saküüwuowa nüh hi sietse thuoüji thi hi nüh wanakütse lehkhuji vü hi rükieriewu tsü, kütsaküzhu thi thsümnyi vi hi tsü,

21 ti sanü eh luoveh rüzih nü eh pa zheh vü shelerura thuoüjiVÜWA tü eh Saküüwuowa sanaveh,

22 Thi aloh hama hi nüh tovüh shieküsawa tü Saküüwuowa zheh sanaveh; thi noh nüh momowa vi hi tsü naveh ünüh türake sanü küsü noh tsü naveh," ti küza.

Atütsar 29

Jacob ru Laban Zheh Küju

1 Jacob tü jüti tseru nü zhieshu nyiri azhih ju.

2 Jüti sanü ma tü noküze ünü ato vü juhkhre küsü ngukera, thinü halie, nyihzhü refü küche tü juhkhre kütuoh vü zehveh; küpakenühnyunü juhkhre jüla nüh nyihzhüri tü juhküüzhuzhuti küsa kenüh. Juhkhre nyakuo lohwa tü ji shehm,

3 Thi nyihzhüri tü ru nü juhkhre nyakuovü sezhuh thuoüji nyihzhü kühuori nüh alohwa tü küprizhum nü nyihzhüri juhküüzhuzhuti, thi mari nüh zhukhehm thuoüji küpri shelewa thsem leleti.

4 Jüti küsa vü Jacob nüh nyihzhü kühuori vü, "Eh füri, nohri nü khievü nüh ru lo?" ti küna. Thinü mari nüh, "Hiri thuoüji Haran vünüh ru," ti rületsü.

5 Ma nüh shele mari vü, "Nohri tü Nahor atsa Laban thsüveh ünü nyu lo?" ti küna. Thinü mari nüh, "Hiri tü ma thsüveh," ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüta rülekütsüvü Jacob nüh mari vü, “Ma tü mhieveh ünü nyu lo?” ti küna. Thinü mari nüh, “Ma tü mhieveh, thi tulie, ma tsa Rachel tü nyihzhü zhe nü tse,” ti küza.

7Jüta küüza vü Jacob nüh, “Halie, khinyi nga rünyi tü zeto wie veh, tinü nyihzhüri zhezhuhm na küsa mütole, jükenüh ajuh küüzhum nü siewa ashie küümrhuo le luo,” ti küza.

8Thitü mari nüh, “Nyihzhüri aveh sezhuh nü alohwa juhkhre nyakuo vünüh küpri taji mari ajuh müjie küüzhu kheh nü jüüta müsara,” ti rületsü.

9Mari jüta jüle pehveh ünü Rachel tü ma pa nyihzhühuoküveh kenüh ma pa nyihzhüri zhe nü ru.

10Jüti küsa vü Jacob tü ma zah ajie Laban atsa Rachel thi ma nyihzhüri ngu ünü ma tü wa nü ajuhkhrewa nyakuo vünüh alohwa küprimtü nü ma zah ajie Laban nyihzhüri ajuh küüzhu.

11Jüti sanü Jacob tü Rachel kümetsü nü zia taji krietewa.

12Thi ma tü Rachel apa jienüri thi Rebekah atsa ti küza; thinü Rachel tü zhüwa nü ma pa vü küza.

13Laban tü ma tsehvüwa atsa Jacob zhüle küthsüra vü ma tü zhüwa nü ma mütu taji ma kheke thi kümetsü taji ma sie ma zheh vü ru. Jüti sanü Jacob nüh zanyo aveh vi Laban vü küza,

14Thinü Laban nüh ma vü, “Azhütsa, noh tü eh rü thi eh sa wiethuoh,” ti küza. Jüti sanü Jacob tü Laban zheh vü asa küsü nyi peh.

Jacob nüh Rachel thi Lea kenüh Laban Siepe Küsa

15Jüti küsa vü Laban nüh Jacob vü, “Noh tü eh jienüthuoh ti sanü müjuju vünüh eh kütsü müsara, mowa vi nü noh ke sa üti nüh küza luo,” ti küna.

16Jüti küsa tsotho vü Laban tü atsa rüla künyi pehveh; kükhruowa nyo thuoüji Lea thi rünguowa nyo thuoüji Rachel.

17Lea notha thuoüji thasüm, thitü Rachel notha thuoüji nozüsheh thi rherho shehm.

18Jükenüh Jacob tü Rachel lo taji, “Hi nüh noh tsa rünguowa Rachel kenüh mahvi türü noh kütsü sanaveh,” ti küza.

19Thinü Laban nüh, “Hi nüh ma vi nyuri tsüna küsanü noh kütsü nüh küümphakhe; tinü hi vü nyipeh luo,” ti küza.

20Jüti sanü Jacob tü mahvi türü Rachel kenüh Laban kütsüsa, Jacob nüh Rachel loküm kenüh mahvi jüthake akütsü saruwie ketünga rülopike mpa kümjie sa.

21Jüti küsa vü Jacob nüh Laban vü, “Tsothowa tü sajumthuoh, tinü hi nüh ma vi ehzhi sana küsa kenüh eh vüvüh ratsüm luo,” ti khuo.

© 2015 Bible Society of India.

22Thinü Laban nyiri azhie jüla küpehri aveh jizhuh nü kütsazhu küsü sa.

23Thi münüleh vü Laban tü ma tsa Rachel nyu nüh Lea sie Jacob vü ru; jüti sanü Jacob tü Lea sie zeh.

24(Laban tü ma tsa Lea siepe küüsana küsa kenüh ma siepevühwa Zilpa vi Lea tsü).

25Jüti küsa vü arüne süra ünü, halie, jüma tü Lea sala; jükenüh Jacob nüh Laban vü, "Noh nü hatü hi vü mowa samthuoh lo? Hi tü Rachel kenüh mpa noh kütsü müküsa ülo, thinü jütathuoüji noh tü mokenüh hi müramthuoh lo?" ti küza.

26Laban nüh Jacob vü, "Eh azhih vü thuoüji rünguovühwa nüh kükhruovühwa atüvü kümnyu sa mküze.

27Hama zhie küüjum luo, thi noh nüh mahvi türü eh kütsü sale nta thuoüji hi nüh Rachel nga vi noh tsü naveh ünüh," ti küza.

28Thinü Jacob nüh jüti sanü Rachel zhie saküjum, thi Laban nüh ma tsa Rachel vi Jacob tsü nü ma vüvüh küüsa.

29(Jüti sanü Laban nüh ma siepevühwa Bilha vi Rachel tsü nü ma siepevüh küüsa).

30Jüti küsa vü Jacob tü Rachel vü nga zeh, thi ma tü Lea nyieh vünüh Rachel nüh küülo sa, thi Jacob tü mahvi türü Laban kütsü sa le.

Atsa Wuo Jacob Kütsü

31Jacob nüh Lea mürhüküm küngu vü ma shiekuo thuoüji saphietsü, thitü Rachel thuoüji vükrem.

32Jüti sanü Lea tü atsamoh nü nyimpari küsü wuo; thi ma nüh ma nyo Reuben ti thoh, küpakenühnyunü ma nüh, "VÜWA nüh eh müsheküna nokümthuoh kenüh, khinyi thuoüji eh vüpa nüh hi kümze nathuoh," ti sa.

33Jüsevü nga ma tü atsamoh lehü nü nyimpari wuo lehü taji ma nüh, "Hi mürhüm ta küsa VÜWA nüh künara kümthuoh kenüh atsa nyimpa hama hi tsü hüthuoh," ti sa. Jüti sanü Lea nüh ma nyo Simeon ti ji.

34Jüma sevü nga Lea tü atsamoh hü nü nyimpari wuo lehü taji, "Khinyi thuoüji eh vüpa tü hi sie küperütsa wienathuoh, küpakenühnyunü hi nüh atsa nyimpari küche wuotsü küvehthuoh kenüh," ti sanü ma nyo tü Levi ti ji.

35Jüsevü nga ma tü atsamoh hü nü nyimpari wuo hü taji, "Khinyi thuoüji hi tü VÜWA siake nathuoh," ti sanü ma nyo tü Judah ti ji; jüma sevü nü ma tü atsa wuhtuotewa.

Atütsar 30

© 2015 Bible Society of India.

1Rachel tü atsa küsü nga wuo Jacob mükütsü küngura vü ma jie Lea
noküjizhitewa; jüti sanü ma nüh Jacob vü, “Hi nga atsa tsüluo, nyuthuoüji hi nü
sünathuoh,” ti küza.

2Thinü Jacob tü Rachel vü arüshu taji, “Hi tü Sakküüwuowa kümjie vünüh peh nü
noh shiekuo vünüh noh tsa küngura aviwa khetemtü ülo?” ti küza.

3Rachel nüh shele, “Eh siepevühwa Bilha hala pehveh ünüh ma siezeh luo, jüti
sanü ma tü eh kenüh atsa ngutüra naveh ünüh. Thi hi tü ma vünüh atsa pehra
naveh,” ti rületsü.

4Jüti sanü Rachel tü ma siepevühwa Bilha vi Jacob tsü nü ma vü küüzeh.

5Thi Bilha tü atsamoh nü nyimpari küsü wuo Jacob tsü.

6Jüti küsa vü Rachel tü, “Sakküüwuowa nüh hi notsüthuoh, thi eh jikhi nga
künatsü nü atsa nyimpari küsü tsüthuoh,” tisa. Jükenüh Rachel nüh ma tsa anyo
Dan, küümze vünüh notsü, ti ji.

7Rachel siepevühwa Bilha tü atsamoh le nü nyimpari akünyia wa wuo nü Jacob
tsü lehü.

8Jüti küsa vü Rachel nüh, “Kükhra thse nü hi tü eh jie siesaluothuoh, thi
charathuoh,” ti sanü Rachel nüh ma nyo Naftali, mazhünyo, Saluo, ti ji.

9Lea tü atsa wuhtuomthuoh ta küsa ma mpa ma küthsüra vü ma siepevühwa
Zilpa vi nü Jacob tsü.

10Jüti sanü Lea siepevühwa Zilpa tü atsamoh nü nyimpari küsü wuo nü Jacob tsü.

11Thinü Lea nüh, “Müngu kümhie,” ti sanü ma nüh atsawa nyo Gad, müngumhie
ti ji.

12Lea siepevühwa Zilpa tü atsa akünyia wa wuo nü Jacob tsülehü.

13Thinü Lea nüh, “Hi tü loküzhewa! küpakenühnyunü nyimzari nüh hi tü
külozhewa ta jinaküveh kenüh,” ti sanü ma nüh atsawa nyo Asher, külozhe, ti ji.

14Hiemtha kümahwie tsotho vü Reuben tü lahzhure azhuh vünüh ngura nü vi
ma zah Lea vü ru. Thinü Rachel nüh Lea vü, “Noh tsa lahzhure hi nga pike tsü
jie,” ti khuo.

15Thitü Lea nüh, “Noh nüh eh vüpa viteküwa tü azhünyo küzah ti müsheveh ülo?
Thi khinyi nga noh tü eh tsa lahzhure vihü nti ülo”? ti rületsü. Thinü Rachel nüh,
“Jüta thuoüji noh tsa lahzhure kenüh süta vü ma tü noh vü nyi zehra naveh,” ti
rületsü.

16Jüti küsa vü Jacob tü münüleh vü azhuh vünüh ru ünü, Lea tü ma mütu nti
alievü wa nü ma vü, “Noh tü hi vü müturuji mümhie; küpakenühnyunü eh tsa

© 2015 Bible Society of India.

lahzhure nüh hi nüh noh müsa küsathuo kenüh," ti küza. Jüti sanü jüma rüzavü Jacob tü Lea vü nyi zeh.

17Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh Lea kükhuo künatsü nü Lea tü atsa nyimpari müngaawa wuo nü Jacob tsü.

18Thinü Lea nüh, "Saküüwuowa nüh eh kümlie tsüthuoh, küpakenühnyunü hi nüh eh siepevühwa vi eh vüpa kütsü kenüh," ti küza. Jüti sanü Lea nüh ma tsa nyo Issachar, nyurazhi müsanü kümlie küngura, ti ji.

19Jüsevü nga Lea tü atsamoh le nü nyimpari türoawa wuo Jacob tsü hü.

20Jüti küsa vü Lea nüh, "Saküüwuowa nüh zanyo kümhie sa hi tsüthuoh; khinyi thuoüji eh vüpa tü hi siake nathuoh, küpakenühnyunü hi nüh atsa nyimpari türo wuo ma kütsüthuoh kenüh," ti sa. Jüti sanü Lea nüh atsawa nyo Zebulun, siake nü kütsü, ti ji.

21Jüma sevü Lea tü nyimzari küsü wuo, thi ma nyo tü Dina ti ji.

22Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh Rachel müshe taji ma kükhuo künatsü nü ma shiekuo saphietsü.

23Ma tü atsamoh nü nyimpari küsü wuo taji, "Saküüwuowa nüh eh küzükrü vijamtü thuoh," ti sa.

24Thi ma nüh atsawa nyo Josef, ti ji nü, VÜWA tü atsa nyimpari kütsü phrele saluo, ti sa.

Jacob nüh Laban vü Kükhuo

25Rachel nüh Josef wuo küm sevü Jacob nüh Laban vü, "Hi küzem luo, jüti sanü hi tü hi mpa eh tharuo, eh nyu vü wanathuoh.

26Hi nüh noh kütsü sanü küngura eh vüvühri thi eh tsari hi tsüm luo, hi nüh küzakele noh kütsü sathuoh ünüh noh mpa nüh thsüvehthuoh, tinü hi küzem luo," ti khuo.

27Thitü Laban nüh ma vü, "Noh nüh hi tü küüza nta thuoüji, hi tü noh kenüh VÜWA nüh tsia hi tsüthuoh ta küsa amahtsa vünüh thsürathuoh;

28Kümlie noh nüh küngulehri chietsüluo, hi nüh noh tsüm naveh ünüh," ti küza.

29Jacob nüh ma vü, "Hi nüh mokümjie noh kütsü sanüh noh mpa nüh thsüveh, thi hi nüh noh nyihzhüri küno vünüh küzake jeshie wathuoh ünüh noh mpa nüh thsüveh.

30Hi müjie küru tüvü nü noh tü pikempa pehla, thitü hi küru sevü thuoüji hozake zhitewathuoh; thi hi khiekhievü nga wa tü VÜWA nüh tsia noh tsü. Thitü khinyi thuoüji hi tü küsie eh zhehlonyula nonathuoh lo?" ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

31Ma nüh, “Hi tü noh vü mowa tsü na lo?” ti küna. Jacob nüh ma vü, “Noh tü zanyo
küsü nga hi kütsüwa nyu; mükütüküzü noh nüh eh kenüh jüta sa nta thuoüji hi
tü noh anyihnyih riehkhuo avo sa thi huo le hü na nü:

32Tinü nosü hi tü noh nyihzhüri azavü tse küüze luo, jüti sanü nyihzhü küruo,
athsoshi küperi thi nyihzhüzah künyiri, thi nyihsü thsoshi küpe thi akürüori
küürükazhu luo thi jümari vi hi tsü nü jümari nüh eh jisuo küüsaluo.

33Hi tü nyitsa ünü nyu nüh noh mpa nüh thuotü vünüh eh zhiri no nta küru
vünüh thsüra naveh ünüh. Mükütüküzü nüh eh zhiri azhievü akürüo thi athsoshi
mükünyie nyihsü thi nyihzhüzah azhievü akünyi küpe mükünyie nguthuoüji
kürühu ti chieke luo,” ti rületsü.

34Thinü Laban nüh, “Mhie sheh! tinü noh nüh küüza kümjie saluo,” ti rületsü.

35Thinü jüma rülo vü Laban nüh nyihsü avo kükhrüpuori; thi nyihsü awie küruo
thi athsoshi küperi, kümji küperi aveh, thi nyihzhüzah akünyiri vi ma tsari nüh
küünom;

36Jüti sanü rülo küche zetse kükietuo vü tewa; thi Jacob tü Laban anyihnyih
küpari aveh no.

37Jüti küsa vü Jacob tü küzhirhüh athsoh kürho thi akhathsoh kürho thi wuhjinga
arhu kürho akie aveh khu khehm nü athsoh jümari alievü chü sa.

38Thi athsoh akie khu kümri ma nüh vi nü anyihnyihra tüvü arühgu lovü,
anyihnyihri nüh ru ajuh zhuzhuti küsa vü sa, mari ajuh zhu nta ru nü jüla azah
tsatsati,

39jüti sanü anyihnyihri tü athsohri nato vünüh tsanü saküüriethuo, saküürüwuo
thi athsoshi küüsasati.

40Jüti sanü Jacob nüh nyihzhüzahri tü saküpa nü anyihnyihri tü küriethuo
wuovü saküüprüke thi Laban nyihnyih akünyiri vü müsarü nüh sa. Jüti küsa
vünüh ma anyihnyih thi Laban anyihnyih tü küpapa sa.

41Mükütüküzü anyihnyih küülieri tsa na saveh thuoüji Jacob nüh anyihnyihra
tüvü athsohri ajuh küzhuku lovü thsethseti. Jüti küsa vünüh ma tü athsoshiri
rügi vünüh tsatsa ti.

42Thitü anyihnyih müküülieri thuoüji jüma rügi vünüh müküütsa; jüti sanü
anyihnyih mükükrüri nü Laban azhi sa, thi kükrüri thuoüji Jacob azhi sasati.

43Jüti sanü Jacob tü nyirhie sheh teru, anyihnyih saluo, siepevüh saluo, siepepa
saluo, ut saluo thi rawuh saluo khieloti pehtewa.

Atütsar 31

Laban vünüh Jacob Teküwa

© 2015 Bible Society of India.

1Jacob tü Laban tsa nyimpari nüh küphrahte künara taji, “Jacob nüh hiri apa zanyo aveh vitewathuoh. Ma künyirhie aveh hiri apa azhi vünüh khehwie ta küzaveh,” ta küsa künara.

2Jümpa mükünyu Laban tü atükhuvü ma nüh küsa üta Jacob küchieke küütso münyie nüh sateküwa ngura.

3Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh ma vü, “Shele noh nyiri azhie thi noh jienüri vü tewaluo. Thi hi nüh noh sietse wie naveh ünüh,” ta küza.

4Jüsevü Jacob tü ma nyihnyihri siepeh küveh ato vünüh ma sie mütu üti Rachel thi Lea vü azhü küze.

5Jacob nüh masü vü, noh pa tü khanavü hi sie küka kümjie hi sie ka müküveh hi nüh nguvehthuoh. Thitü eh pa Saküüwuowa thuoüji hi sietse wieveh.

6Hi nüh eh kükhra aveh thse nü küroh nü noh pa kütsü nohsü khürü nga thsüvehtuoh.

7Jüta wie ketünga noh pa tü hi müra thi eh kümlie türakeri khaphrümtü. Thitü Saküüwuowa nüh ma tü hi saküümnomna na küsa müküüsa.

8Ma nüh, thsoshi küperi tü noh kümlie küsanaveh, ta thuoüji thsoshi pe nü kütsa aveh; thi ma nüh, küriethuori thuoüji noh kümlie küsanaveh, ta thuoüji anyihnyih aveh küriethuo tsathuoh.

9Jükenüh Saküüwuowa nüh noh pa mieshümiesari vim nü hi tsüm tüthuoh.

10Anyihnyihri nyiluo küveh azale vü hi nüh eh notha nü noküze ünü kümohtsa küsü ngu, thinü anyihsü avori tü anyihnyihri vü joke küvü vü anyihnyihri tü küriethuo, athsoshi küsa thi kükhrüpuo ngura.

11Jüti küsa vü kümohtsa vünüh Saküüwuowa zhülewa nüh hi vü, ‘Jacob ta hi ji’, thinü hi nüh, ‘Hi hala pehveh,’ ti küza.

12Jüti küsa vü ma nüh hi vü, “Noh notha toke nü noluo, anyihnyih avo nüh nyi küveh aveh thuoüji riethuo, athsoshi sa, thi kükhrüpuo mpa; küpakenühnyunü Laban nüh momota noh vü sathuoh ünüh hi nüh künguthuoh kenüh.

13 Hi tü Bethel Saküüwuowa, noh nüh alokhuo shie nü hi sie kütsarü saküsawa. Jükenüh sühra nü azhih hala nüh tse shele noh küwuope vü waluo,” ti küza.

14Jüti küsa vü Rachel thi Lea masü tü ma zhü rüle nü, “Hisü apa azheh vü hiri jisuo nyutü hiri nüh küvileh wuori pehveh ülo?

15Ma nüh hiri tü alienyiri ta chiekemü ülo? Ma nüh hiri zhutsamthuoh, thi ehkeria nüh ame kütsü ma nüh zorie khehmthuoh.

16Hiri pa vünüh atsokrü Saküüwuowa nüh viteküwa aveh hiri, thi eh tsara zhi; jükenüh khinyi thuoüji Saküüwuowa nüh noh vü mowa küza nüh saluo,” ti küza;

© 2015 Bible Society of India.

17Jüti küsa vü Jacob tü sühra nü ma tsari thi ma vüvüh masü ut rügivü shuküüpeh;

18Thi ma seshuh aveh ma nüh küüje saküünyieri aveh, thi Padanaram vünüh mieshümiesa kümzasie ma zhi aveh sie nü ma pa Isaac vü tewa nti Kanan azhih vü tsezhu tewa.

19Jüti küsa vü Laban tü anyihnyih küneh müjie nti teküwa vü ma mükünyie vünüh Rachel tü ma pa zheh lovü küsa kükhurüvü rühu nü vitewa.

20Jacob tü tewa na ta Laban Aramaewa vü müküzathuoh nüh ma müra nü tewa.

21Ma zhi küpeh aveh vi nü sühra tse Eufrates kari nü Gilead küzhiho nyuji wuovü küprüke nü tewa.

Laban nüh Jacob Zheküwa

22Rülo kücheawa Jacob tü tewathuoh ta küsa Laban vü küüza vü,

23Ma tü ma jienü sie nü rülo türü Jacob zhe nü ma nüh küzhiho nyuji Gilead vünüh ma phawa.

24Thitü Saküüwuowa nüh jüma rüza vü Laban Arameawa vü ma moh vü ru taji ma vü, “Noh azhüzhüluo, azhü kümhieluo nyutü kümsüluo küsü nga Jacob vü müküzara,” ti küza.

25Jüsevü Laban tü Jacob phara. Jüti sanü Jacob tü küzhiho nyuji Gilead vü mari küpehpe sa.

26Thinü Laban nüh Jacob vü, “Noh tü mowa samthuoh lo, hi müra nü senyusevi vi saluo nü reteküwa kümjie eh tsavühri retewa nü?

27Noh tü hi vü müküza nüh mokenüh hi müra nü küthi tewalo, jüta müküsatüla hi nüh noh tü siethokhrizah thi topito ti sanü külozheloku thi azah sa ti sanü hi nüh noh küze nanü.

28Thi noh tü mokenüh eh tsari thi eh tsavühri müküümtukhe nüh mari sietewa lo? Noh tü aküzhe müke saküzemthuoh.

29Hi nüh noh vü akükho sana küsa eh kükhra, thitü noh pa Saküüwuowa nüh küza hi vü küza taji, noh tü Jacob vü kümhie nga satü kümsü nga satü küzana küsa kükhe luo.

30Thitü noh nüh noh pa azheh kümngule tsatsa kenüh noh tü tewathuoh, noh nüh jütathuoh nü, thinü noh tü mokenüh eh nyiazari rühutewa lo?” ti küza.

31Jacob nüh Laban rüle taji, “Küpakenühnyunü eh kümshe vü noh nüh küwurie vünüh noh tsavühri vitewa natünti müshe nü hi tü kükrü kenüh.

32Thitü noh nüh thawa vünüh noh kükhurüvüri ngura naveh ünüh mürhora. Hiri ajienüra riekhuo atüvü nüh hi nüh noh zhi ta küsa vitseveh üji küjokütsaluo, thi

© 2015 Bible Society of India.

vitewaluo," ti küza. Jüti küsa vü Jacob tü Rachel nüh kükhurüvüri rühutse takü sa müthsü.

33Jüti küsa vü Laban tü Jacob juhthsüzheh lovü tu, Lea juhthsüzheh lovü nga tu, thi asiepevüh künyi juhthsüzheh lovü nga tu, thitü ma tü jümari müngu nüh sam. Ma tü Lea juhthsüzheh lovü tu nü shuwa Rachel juhthsüzheh lovü tu.

34Rachel nüh azhehlovü küpeh kükhuhrüvüri vi nü ut rügi vü sahupe vü thsem nü jüma rügi vü shupehte. Laban tü juhthsüzheh aveh vü phah tü mphahra nüh sam.

35Thinü Rachel nüh ma pa vü, "Hi tü müsürara, tinü eh vüwa tü vü arü mküshu tümluo, küpakenühnyunü hi tü nyimzara wuhlewa sanü eh satsa mümtse nüh saküveh kenüh," ti küza. Jüüta küzawie ketünga Laban tü phah wie, thitü mphahra nüh sa wie.

36Jüti küsa vü Jacob tü arüshutewa nü Laban phra; Jacob nüh Laban vü, "Hi nüh mowa müküleh sam lo? Eh kükhiemuo mowa lo, thi noh tü arüküshu ti hi zhetse lo?

37Noh nüh eh tsokrü aveh vü phahwawie ketünga noh tsokrü noh zheh vü küpeh mowa ngura lo? Eh jienü thi noh jienü jizhuh luo, thi mari nüh hisü azhievü thawa nüh katoveh ünüh küüzhüthuo luo.

38Mahvi mükeke hi nüh noh siepehthuoh, thi jüma tsothovü anyihzhü awie nga thi nyihsü wie nga küsü nga müsazih, thi noh anyihnyih riehkhuo vünüh nyihzhüvo küsü nga hi nüh kütsatü müsa wie.

39Samwa nüh vitsamwie ketünga hi müküleh nyu nü ti sanü viru noh mükütsanüh hi mpa nüh küthuokheh sa. Ma mpa nüh arülo vünüh kümieluo nyutü arüza vünüh kümieluo noh tü hi nüh küüthuokhe wie.

40Arülo vü thuoüji arünyi nüh hi chü thi arüza vü thuoüji so ti sanü eh notha nga hieke nü müküüzeh zhieke.

41Mahvi mükeke hi tü noh zheh vü peh; noh tsavüh künyi kenüh mahvi türamzü noh kütsü sa, thi mahvi türo noh anyihnyih huo, thitü jütawie ketünga noh tü eh kümlie türakeri khaphrümtü.

42Mükütüküzü eh pari Saküüwuowa, Abraham Saküüwuowa thi Isaac nüh kükrüwa tü hi wuovü müküpehtüla noh tü eh ke kürütso küze na nü. Thitü Saküüwuowa nüh eh kümnomna thi eh kenüh küüroh küsa ngu nü küza noh phra saveh," ti küza.

Jacob thi Laban Masü Azhievü Kütsathuo

43Thinü Laban nüh Jacob azhü rüle nü ma vü, "Atsavühri tü eh tsavühri, atsari tü eh tsari, anyihnyihri tü eh nyihnyih, thi noh nüh nguküveh aveh tü eh zhi. Thitü

© 2015 Bible Society of India.

nosü thuoüji eh tsavühri nyutü mari nüh küwuo atsari tü mowa sara nathuoh lo?

44Tinü khinyi nü hisü kütsathuozhü küsü sa ünüh raluo; thi jüma nüh hisü azhievü apovü küsü küüsanaveh," ti küza.

45Thinü Jacob nüh aloh küsü vi nü alokhuo kümjie küsa küsü shie.

46Jüti sanü Jacob nüh ma zhehlo vü, "Aloh vizhuh luo," ti küza, thinü mari tü aloh vi kheh nü loju; thi aloh küloju rügi vünüh ashietsa kheh.

47Thinü Laban nüh Aramik vünüh jüma tü Jegar sahadutha, pohvüloh küloju, ti ji: Thitü Jacob thuoüji jüma tü Ebri vünüh Galid, pohvü loh küloju, ti ji.

48Jüti küsa vü Laban nüh, "Aloh küloju hamatü nosü hisü azhievü apohvü küsüthuoh," ti küza. Jükenüh ma nüh jüma tü Galid ti thoh,

49Thi Mizpa künope lokhuo ti ji, küpakenühnyunü ma nüh, "Hisü küsü nüh küsü vünüh kietuoluotewa wie ketünga hisü azhievü VÜWA nüh noküpehwa saluo.

50Mükütüküzü noh nüh eh tsavüh künyi vü mükünyu sa, nyutü eh tsavüh masü nyiehvü nüh vüvüh küpa vi le ti sa wie ketünga, anyi küsü nga hisü siemtsewie ketünga hisü azhievü Saküüwuowa nüh apohvüwa sanaveh," ti küza.

51Jüma sevü nga Laban nüh, "Aloh küloju thi aloh shieküsa hama hisü azhievü kenüh shieküsa thsüluo.

52Aloh loju küsa hama thi aloh shie küsa hama nüh hisü saküümshe thsoshi küsü, noh nga satü thi hi nga satü hama kari nü küsü nüh küsü vü mükünyu müsara.

53Abraham Saküüwuowa, Nahor Saküüwuowa, masü apara Saküüwuowa nüh hisü azhievü aleküsawa sanaveh," ti küza. Jüti küüzavü Jacob tü ma pa Isaac kükrü vünüh küshie,

54Jüti sanü Jacob tü küsahthuo küsü azhiekümsie rügivü nüh sa thi ma jienüri ji nü lohse tsanü küzhiho nyuji vü rüza küsü ajü jüla küzhike pehtewa.

55Rüne kümto Laban tü sühra nü ma zhüri thi ma tsavühri kümetsü nü tsia mari tsü, thi mari sie poriem nü ma zhievü teru.

Atütsar 32

Jacob nüh Esau Mütu nta Küüche

1Jacob tü tsetewa, thinü Saküüwuowa zhüleri tü ma mütu;

2Jacob nüh zhüle jümari ngu ünü ma nüh, "Hamatü Saküüwuowa kürünape thuoh," ti sa. Jüti sanü ma nüh azhie jüma nyo, kürünape ti ji.

3Thinü Jacob nüh küütü vünüh Edom anyu Seir vü zhülekuvüri Esau vü küze,

© 2015 Bible Society of India.

4Ma nüh zhüleküvüri vü, “Nohri hakümjie eh vüwa Esau vü küza luo; noh siepewa Jacob nüh hakümjie küzaveh ünüh, ‘Hi tü Laban vü nyirhoru thi khinyi küju pehtse wie;

5thi hi tü shüvotsa, rawuh, nyihnyih, siepe nyimpari thi siepevühri pehveh; thi hi nüh noh, eh vüwa, notha vü küütso ngura na ünü nyu nüh ti azhü küzeveh,’” ti küza üti küzaküze.

6Thinü zhüleküvüri tü shele Jacob vü ru nü, “Hiri tü noh jie Esau vünüh shele tsethuoh, tinü ma tü anyi müza müzü sie nü noh mütu nta tsethuoh,” ti küza.

7Jüti küüza vü Jacob tü krü sheh thi müshe mnomna; jüti sanü anyi ma sie pehküvehri, anyihzhüri, anyihsüri, ase-ashuhri, thi utri küüsuo künyi sa,

8Ma nüh kümshe, “Esau ru nü kürefü küsü zoriemwie ketünga kürefü küpawa thuoüji tera naveh,” ti müshe.

9Jüti sanü Jacob nüh, “O, eh pa Abraham Saküüwuowa thi eh pa Isaac Saküüwuowa, O, hi vü küüza VÜWA; noh nyu thi noh jienü vü shele tewaluo, thi hi nüh noh vü kümhie sanaveh ünüh ta küüzawa;

10Noh nüh küümze tsawa thi küzhütsanyitsa aveh ha hi noh siepewa vü küütsa aveh azhie nüh mükütse küzatsawa, küpakenühnyunü hi tü eh kütsüh vehküsü mpa küjehke nü Jordan rühgu kari wa; thitü khinyi thuoüji arefü künyi sie nü tsethuoh.

11Hi nüh noh vü khuoveh nü hi küloletsüluo, eh jie ake, ehjie Esau, vünüh hi küloletsüluo, küpakenühnyunü hi tü ma krükümthuoh kenüh, ma tü ru nü hiri aveh, azahri vünüh atsari küju fetheküm krümthuoh,

12 küpakenühnyunü noh nüh hi vü küüza, hi nüh noh vü kümhie sanaveh, thi noh tsatori tü müküchierhüra saküzhitsü nü juhküji vü ashünyi kümjie satsü naveh ta hi vü küza nü,” ti küza.

13Jüma rüza vü ma tü jüla zeh thi ma zanyo ma nüh vikütse vünüh ma jie Esau kütsü rükazhu,

14Nyihsü awie müza künyi, nyihsüvo mükeke, nyihzhü awie müza künyi, nyihzhüvo mükeke,

15Ut tünüjuh kütü mari atsa sanyie nü cherake, mieshü awie zürake, shüvotsa türake, rawuh awie mükeke, thi rawuhvo türake, rükazhu.

16Hamari aveh ma sieperi ake vü thse, jümari küzaza chiezhu nüh riehkhuo vünüh ma sieperi ake vü thse nü, “Eh tüvü tseshuluo, thi mieshümiesari refürefü vünüh azhiezhie vü küpie nü shu luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

17Asiepe apotsawa vü kütsewa vü ma nüh, “Eh jie Esau nüh noh mütu nü noh vü, noh tü thawa azheh vü küpehri lo? Khievü wa nti tse lo? Thi noh tüvü kütse mieshümiesari tü thazhi lo? ta küna thuoüji,

18Noh nüh ma vü, hamari tü noh siepewa Jacob azhi; thi hamari tü eh vüwa Esau vü kütsü; thi ma nga hiri sevü tseveh ti küza luo,” ti küza.

19Ma nüh jükümjie vünüh nyochunyose nü atüvü ase-ashuh ariehkhuo sanü kuoküwari asevü kütseri aveh nga Esau mütu thuoüji jüti küza luo,

20Thi noh siepewa Jacob nga hiri sevü tseveh ti küza luo, ti küza küze. Küpakenühnyunü ma nüh kümshe, “Aküte hi nüh eh tüvü küüzewa nüh ma müshe sakürüzi nü jüsevü nüh ma mütu naveh; thi jüse vünüh ma tü hi sieke mhieveh,” ti müshe.

21Ma nüh jüti sanü akütewa ma tüvü küzem nü ma thuoüji jüma rüza vü ma kürünape vü pehtewa.

Peniel vü Jacob nüh Küürüne

22Jüma rüza vü Jacob tü sühra nü ma vüvüh masü, ma siepevüh masü thi ma tsa türaluokeri sie nü Jabbok keka vünüh kakeküzem.

23Ma tsavühri sie nü kuza jüma kakeküzem, thi jükümjie ma zhi aveh nga küze khehm.

24Jüti sanü Jacob mpa jüla peh; thinü anyi küsü tü rüne athohle küju ma sie kürüne.

25Jüti küsa vü anyiwa tü Jacob müchara nüh saküm vü ma nüh Jacob mükhri küjekuke lovü künyitsü, thinü ma sie kürüne küveh vünüh ma rünyiehrü tü kükhasemtü.

26Jüti küsa vü anyiwa nüh, “Thohrie tsethuoh ünüh hi raküzemluo,” ti khuo. Thitü Jacob nüh ma vü, “Noh nüh tsia hi mükütsü küju nü hi noh küüzewa nyu,” ti rületsü.

27Thinü anyiwa nüh Jacob vü, “Noh nyo thawa lo?” ti küna. Thinü Jacob nüh ma vü, “Eh nyo thuoüji Jacob,” ti rületsü.

28 Thinü anyiwa nüh, “Noh nyo thuoüji Jacob ta vünüh küjiwanyuthuoh, thitü Israel, Saküüwuowa sie küsaluowa, nyutü Saküüwuowa nüh küsaluo ta vünüh ji nathuoh, küpakenühnyunü noh nüh Saküüwuowa thi anyiri sie saluo thi küchara kenüh,” ti küza.

29Jüti küsa vü Jacob nüh ma vü, “Hi nüh noh vü kükhuongüwathuoüji noh nyo thawa lo?” ti küna. Thitü ma nüh, “Noh tü mowa sa nti eh nyo künaveh lo?” ti küza. Jüti sanü ma tü jüla nüh tsia nü Jacob tsü.

© 2015 Bible Society of India.

30Jüti küsa vü Jacob nüh azhie jüma anyo, Saküüwuowa atso, ti ji nü, “Küpakenühnyunü hi nüh Saküüwuowa künyitoh nguthuoh, thitü eh kürholi thuoüji temwa nüh rho wie küveh kenüh,” ti sa.

31Jüti sanü ma tü Peniel tsekari tekütse vü rünyi ma vü wieke teru, ma mükhri kenüh ma tü küwi nü tsewa.

32Jükenüh khinyi küju nga Israelri tü amükhrisa mütsa, küpakenühnyunü anyiwa nüh Jacob amükhri akhekhewa künyi kütsü kenüh.

Atütsar 33

Jacob nüh Esau Kümtu

1Jüti küsa vü Jacob tü toke nü noküze ünü, Esau tü anyi müza müzü sie nü kütse ngura. Jüti küsa vü Jacob tü Lea atsa, Rachel atsa thi ma müsü künyi atsa ti küsuom.

2Ma müsüwa masü thi masü matsari ti nüh pokhu küsa, jüsevü Lea thi ma tsari, thi jüma sevü Rachel thi Josef nüh sekhe küüsa.

3Thi ma nüh matürivü tse wa, thi ma tü ma jie müjie kümtu küju nü azhih vü türükeri küngie tsuo.

4Jüti küsa vü Esau tü Jacob mütu nti zhüwa nü ma kheke nü ma ku vü khahke taji ma kümetsü thi masükhürü krie.

5Jüti sanü Esau tü toke nü noküze ünü nyimzari thi atsari ngu nü, “Noh siekütse tumari tü thari lo?” ti küna. Thinü Jacob nüh ma vü, “Atsa jümari tü Saküüwuowa nüh lozhishehke nü noh siepewa kütsüri,” ti rületsü.

6Thinü ma müsü künyi thi masü matsari tü tse shehnyiru nü küngie tsuo;

7Jüsevü Lea thi ma tsari nga tse shehnyiru nü küngietsuo, thi Josef thi Rachel masü nüh sehkhe sanü tseru küngie tsuo.

8Jüti küsa vü Esau nüh, “Riehkhuo sanü ru hi kümtu hamatü ma zhünyo mowa lo?” ti küna. Thinü Jacob nüh, “Eh vüwa tüvü nüh hi tü küütso ngu nti küsa kenüh,” ti rületsü.

9Thitü Esau nüh, “Eh nü, hi tü hi mpa eh zhi nga zhile; sam nü noh mpa noh zhi saluo,” ti küza.

10Thitü Jacob nüh, “Nyu, hi nüh noh vü khuoveh, tinü hi tü noh notha vü noh küütso pehveh üji hi nüh noh vü tsüküvehwa eh ke vünüh vitüluo; azhütsawa nüh phrahte nanü noh tso küngu tü Saküüwuowa tso küngu kümjie wiethuoh, noh tü küütso jüzake vünüh hi siekethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

11Münathewie ketünga hi nüh vikütse aküte hama vitüluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh hi lozhisheh tsü, jükenüh hi tü küwale vü pehveh lie," ti küza. Jüti sanü Jacob nüh ma vü wurie, thi Esau nüh jümari vi.

12Jüti küsa sevü Esau nüh, "Hiri zetsewa tse luo ünüh saluo, thi hi nüh küütü nohri tüvü wala naveh ünüh," ti küza.

13Thitü Jacob nüh ma vü, "Atsari tü rünyim ta küsa noh eh vüwa mpa nüh thsüveh, thi hi tü anyihzhüri thi mieshümiesari thi mari atsa kürünyiri kenüh nga mümsheji mümhie. Küpakenühnyunü akükhra thse nü mari zhe nü rülo küsü mpa wie nga tse thuoüji mari aveh tü sükhehm nanü.

14Jükenüh noh eh vüwa nüh hi noh siepewa tüvü tsewaluo, Seir vü, noh eh vüwa vü müjie ruküju nü ase-ashuhri refürefü vünüh eh tüvü kütse kümjie, thi atsari arefü vünüh kütse kümjie müchieluo nüh hi nüh mari sie mütüru naveh ünüh," ti rületsü.

15Thinü Esau nüh, "Thinü hi nüh eh nyi siekütse wuori noh vü nyi küüru naveh," ti küza. Thitü Jacob nüh, "Mokenüh eh vüwa tü hi vü jüzake akhukekümhie küüsa na lo?" ti rületsü.

16Jüta saküm kenüh Esau tü jüma rülo vü tse Seir vü teru.

17Thitü Jacob thuoüji tse Sukkoth vü tewa nü azheh mari küpehpe sa thi ma mieshümiesa kenüh ashühzheh sa; jükenüh azhie jüma nyo tü Sukkoth ti ji.

18Jüti sanü Jacob tü Padaram vünüh tsezhu nü kümhie ta ru Kanan azhih vü Shekhem ti küsa vü jura nü anyujiwa kütuoh vü kürünape sanü peh.

19Thi ma nüh azhih jüma ma nüh küpehpewa tü Shekhem apa Hamor atsari vünüh raka müzake nüh sü.

20Jüti sanü ma nüh jüla nüh kükhurüpe küsü sanü ma nyo El-Elohe-Israel, Israel Saküüwuowa ti jitsü.

Atütsar 34

Dina Re nü Zanyokümsü Saküm

1Lea nüh wuo nü Jacob kütsüwa Dina tü rülo küsü anyu jüma nyimzari no nti alievü wa;

2Hivri Hamor atsa Shekhem, jüma asuo kajiwa atsanüh Dina ngu ünü ma shoh nü wurie ma siezehm.

3Ma kümshe tü Jacob atsa Dina vü tewa; ma nüh rülawa lo nü ma vü azhü kürünyi ti küza.

4Jükenüh Shekhem tü ma pa Hamor vü sie jüle nü ma vü, "Rüla hama vi hi tsü nü eh vüvüh küüsaluo," ti khuo.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti küsa vü Jacob tü Shekhem nüh ma tsa Dina sakümnemthuoh ta küsa künara; thitü ma tsa nyimpari tü ato vü anyihnyihri huopeh küm kenüh mari müjie küru küju nü küüjakünya müsanüh peh.

6Jüti küsa vü Shekhem apa Hamor tü Jacob jüle nti wa.

7Azhü jüma küünara vü Jacob tsari tü atovü nüh ru kheh, thi mari tü arümtho nü khieloti arüshu, küpakenühnyunü Jacob atsavühwa siezeh nü Israel nyiri müküchie küzhehphro müke sakütsü kenüh, thi hakümjie küsa tü küsaleh mükünyutsatsa kenüh.

8Thitü Hamor tü mari sie jüle taji, “Eh tsa Shekhem kürholi tü noh tsavühwa müngumthuoh; tinü hi nüh noh vü khuoküveh thuoüji ma vü tsü nü ma küüzam luo.

9Kürü nü küzaluo sam luo, noh tsavühri vi hiri tsüluo thi eh tsavühri nohri nüh vi luo.

10Nohri tü hiri vü nyirho naveh; thi azhih nga nohri kümshe küüsanaveh, hala rho nü asü sanü azhezhuh peh luo,” ti küza.

11Shekhem nga Dina apa thi ma jieri vü küza taji, “Hi tü nohri notha vü eh kümngu küsaluo, thi nohri nüh momowa hi vü küza naveh ünüh hi nüh tsü wie naveh.

12Kümnyu küsa kütsüküsuo thi aküte küzake sakümsiengüveh ünüh sakümsie luo, thi nohri nüh momowa khuo naveh ünüh hi nüh tsü naveh, tinü rülawa mpa hi tsü nü eh vüvüh küüsam luo,” ti küza.

13Shekhem nüh Dina samsü küm kenüh Jacob tsa nyimpari nüh rieriekhri nü Shekhem thi ma pa Hamor vü rüle taji,

14“Ahu mükütsiri vü hiri tsevühwa tsüna küsa hiri nü müsara, küpakenühnyunü jütü mükümtse sakümthuoh kenüh.

15Hiri nüh nyie üta küsara thuoüji hama zhünyo vünüh nyie üta sa ra naveh, jüma thuoüji nohri nyimpari aveh thuoüji hiri kümjie sana küsa kenüh ahu tsi kheh luo.

16Jüta thuoüji nohri nga hiri vühri vi thi hiri nga nohri vühri vi ti sanü zaluora naveh, jüti sanü hiri tü nohri sierho nü hiri kürü anyi küsü sanaveh.

17Thitü nohri nüh hiri azhü küna nü ahu mütsi thuoüji hiri tsavühwa Dina sie nü tewa naveh,” ti küza.

18Mazhüri tü Shekhem thi ma pa Nahor sakülozhera.

19Jüti küsa vü Shekhem tü müküzhike wie thuoh nüh jütisa, küpakenühnyunü ma tü Dina lo küm kenüh. Hamor tharuo vü Shekhem nüh küsiake küvütsatsa küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti sanü Hamor thi ma tsa Shekhem masü tü anyujiwa kheri vü ru nü mari nyujiwa nyiri vü küza nü,

21“Anyi hamari tü hiri vü lohnashehm, tinü mari tü azhie hala kürho nü künyirhie küphahm luo, küpakenühnyunü halie, azhih tü makeri’a nüh ji shehveh; jüti sanü hiri nüh mari tsavühri za, thi mari nga hiri tsavühri za luo.

22Thi hama küzhüthuo rügivü mpa nüh mari kümjie hiri nyimpari aveh nga ahu tsi, ti küsa vünüh anyi hamari tü hiri sie kürhora thi hiri sie anyi küsü küsara vü pehveh.

23Ma ase-ashuhri, ma tsokrüri thi ma samwari tü ehzhiri müsa tüm naveh ülo? Jükenüh nyie ti sanü mari tü hiri sie kürho saluo,” ti zie nü küza.

24Anyujiwa kheri vünüh tsezhu küwa nyimpari aveh tü Hamor thi ma tsa Shekhem masü azhü küna nü nyimpari küzake nüh akheri tsezhu wa nüh mari aveh thuoüji mari ahu tsi kheh.

25Mari ahu tsi nü na wie küveh rülo kücheawa vü Dina aprah, Jacob atsa künyi Simeon thi Levi masü tü anyuchuwa vi nü anyujiwa vü ru nü münyishiwiethuoh nüh nyimpari aveh zothe khehm.

26Masü nüh Hamor thi ma tsa Shekhem nga rehthem nü Shekhem zhelovü nüh Dina sie nü tewa.

27Thi Jacob atsari tü rehtheküm ape vü ru nü küthsütoh vünüh zoriem, küpakenühnyunü mari tsehvüwa tü saküzükrü küm kenüh;

28Mari nüh jümari anyihnyih, mieshümiesa, rawuhri, anyuji vü thi azhuh vü momowa pehveh ünüh vitewa kheh;

29Mari künyirhie aveh mari atsari thi mari vüvühri retewa, azheh lovü küpeh zanyo aveh zoriemtü.

30Jüti küsa vü Jacob nüh Simeon thi Levi vü, “Nohsü nü azhih hala kürhori vü saküümrhü sheh viru nü hi saküsühromthuoh, khinyi thuoüji Kanan nyiri thi Periz nyiri nüh hi mürhüm nathuoh, eh nyiri tü zülam, thi mükütüküzü mari sezhuh nü hi vü küroluo sa thi hi sie saluo thuoüji hi thi eh zhehlo aveh tü zoriem nathuoh nü,” ti küza.

31Thitü mari nüh, “Thinü hiri tü hiri tsehvüwa tü küüphroküphrievüh küüsam nathuoh ülo?” ti rületsü.

Atütsar 35

Bethel vünüh Saküüwuowa nüh Tsia Jacob Kütsü

© 2015 Bible Society of India.

1 Jüsevü Saküüwuowa nüh Jacob vü, “Sühra nü Bethel vü waluo, thi jüla rholuo;
jüti sanü noh nüh noh jie Esau vünüh zhütekütsevü noh siekümtu Saküüwuowa
vü kükhurüpe küsü sanü ma vü tsüluo,” ti küza.

2Thinü Jacob nüh ma tharuori vü thi ma siekütseri aveh vü, “Nozhierivü aliera
kükhurüvü vijam luo, jüti sanü nohri mpa nohri sakümtsem nü noh thsümnyiri
khaphrü luo;

3Thi hiri sühra nü Bethel vü wa naveh, jükenüh hi alokürü vü kükrakütsüwa thi
hi khiekhievü wa nüh hi sietse küpeh huo Saküüwuowa vü kükhurüpe küsü sanü
tsü naveh ünüh,” ti küza.

4Jüti küsa vü mari tü aliera kükhurüvü makeri vü pehküveh aveh thi anarü mari
khüna vü thorü küveh aveh vi Jacob tsü thi ma nüh jümari vi Shekhem vü
nguzhethsoh kükhu vü küthim.

5Jüti sanü mari anyu vünüh ketsezhuwa ünü küükrükükra Saküüwuowa vünüh
mari natonahuo anyujiri vü ru kheh, jükenüh mari tü Jacob thi ma tsari zhemwa
nüh sam.

6Jüti sanü Jacob thi ma siekütseri aveh tü Kanan zhih Luz, khinyi Bethel ti jiküveh
vü tewa,

7Thi jüla waju nü ma tü kükhurüpe küsü sanü El-Bethel, Bethel Saküüwuowa ti
ji, küpakenühnyunü ma nüh ma jie Esau vünüh zhütekütse vü Saküüwuowa nüh
ma mpa Jacob vü küüngu kenüh.

8Thinü Debora, Rebekah Küükrawa tü süm nü Bethel saji vü nguzhethsoh kükhu
vü chohwum, thi azhie jüma nyo tü, Nguzhethsoh kükrie, ti ji.

9Jacob tü Padanaram vünüh teküru sevü Saküüwuowa nüh ma vü mütu le nü
tsia ma tsü.

10 Saküüwuowa nüh ma vü, “Noh nyo tü Jacob thitü Jüta müji nüh Israel ta ji
nathuoh,” ti küza.

11 Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh ma vü, “Hi tü Saküüwuowa Kükhratsawa:
avipesheh luo thi saküzhi luo; akuoküji küsü thi akuoküji riehkhuo küsü noh
vünüh shu naveh, thi kajiri nga noh vünüh shuküru sanaveh.

12Abraham thi Isaac vü hi nüh azhih kütsüwa vi noh tsü naveh, thi noh sütewa
wie ketünga vi noh tsatori vü tsü naveh,” ti küza.

13Jüti sanü Saküüwuowa tü Jacob masü küjüle ape vünüh tekuo.

14 Thi Jacob nüh masü küjüle pe vü aloh küsü shie, thi jüma rügi vü akhah thi
vüjuh züke.

15Thi Saküüwuowa nüh ma sie küjüle azhiewa tü Jacob nüh Bethel, ti ji.

© 2015 Bible Society of India.

Rachel Süküm

16Jüsevü mari tü Bethel vünüh tsezhutewa; thi mari Efrat juna küsa küshenyizah vünüh Rachel tü atsa wuo nti atsana nü khieloti khosheh.

17Ma jükümjie khieloti kho küveh vü ma tsa saküüwuowa nüh ma vü, “Mükrütüm luo, küpakenühnyunü khinyi thuoüji noh tü nyimpari küpa ngule naveh ünüh,” ti küza.

18Thitü ma kürholi tü kuoteküwathuoh kenüh ma tü sütewa nti ma rühtho kuosahkhe teküwa vü ma nüh ma tsa nyo Ebri vünüh Benoni, eh lokürü atsawa, ti ji; thitü ma pa thuoüji ma nyo Benjamin ti ji.

19Jüti sanü Rachel tü süm, thi Efrat vü wana küsa aletsa, azhie Bethlehem vünüh chohwum,

20Thi Jacob nüh ma rüku rügivü aloh lokhuo küsü shietsü; jüma tü Rachel rüku lokhuo, thi khinyi küju nga jüma tü peh wieveh.

21Jüti sam nü Israel tü ma zetsewa mütsatso nüh tsetewa thi wa nü Eder khajie tuwuovü ma juhthsüzheh khake.

Jacob Tsa Nyimpari
(1 Kkz 2.1-2)

22 Israel azhie jüla pehküveh tsothovü ma tsa Reuben tü wa nü ma pa müsüwa Bilha siezehküm vü ma pa Israel nüh thsütewa nü arüshusheh. Jacob atsa nyimpari tü türakünyi.

23Lea atsari: Reuben, Jacob atsa pokhuwa, Simeon, Levi, Judah, Issachar, thi Zebulun.

24Rachel atsari: Josef thi Benjamin.

25Bilha, Rachel siepevühwa atsa: Dan thi Naftali.

26Lea siepevühwa atsa Zilpa atsa: Gad thi Asher. Atsa nyimpa hamari tü Padanaram vünüh küwuo Jacob atsari.

Isaac Süküm

27 Jüti sanü Jacob tü Mamre, nyutü Kiriatharba vü ma pa vü tewa, thi jüma tü Hebron, Abraham thi Isaac nüh anyilieri sanü kürhope.

28Jüti küsa tsothovü Isaac tü ma kürho mahvi müzake nü zerakethuoh.

29Thi ma tü ma rütho küsah sehkhe sanü sütewa, thi ma kümowa viwa ma nyiri vü tsüm. Ma tü khruohze mhiesheh nü sü; jüti sanü ma tsa Esau thi Jacob masü nüh ma chohwum.

Atütsar 36

Esau Küshukürari

© 2015 Bible Society of India.

(1 Kkz 1.34-37)

1Hamari tü Esau, Edom ta nga küjiwa küshukürari.

2 Esau tü ma vüvühri Kananvühri vi kheh: Hitri Elon atsavühwa Ada, Hivri Zibeon atsa Ana atsavühwa Oholibamah,

3Nebaioth tsehvü Ishmael tsavühwa Bashemat.

4Thi Ada nüh Eliphaz wuo nü Esau tsü; Basemat nüh Reuel wuotsü;

5Thi Oholibamah nüh Jeush, Jalam thi Kora wuo. Hamari tü Esau atsa nyimpari Kanan zhih vünüh küwuori.

6Jüti sanü ma vüvühri, ma tsa nyimpari thi atsavühri, azhelovü anyiri aveh, ma mieshümiesa, ma samwa aveh sie thi ma tsokrü Kanan vünüh küngura aveh vi nü ma nü Jacob vünüh kükietuo azhie küsü vü tewa,

7küpakenühnyunü masü mieshümiesa tü zhiletsatsa küm kenüh kürü mürhora nüh satewa, thi masü nüh küpeh azhiewa tü masü mieshümiesa kenüh mükütsethuoh kenüh.

8Jüti sanü Esau tü Seir küzhiho nyuji vü rho; Esau tü Edom wiethuoh.

9Hamari tü Seir küzhiho nyuji vü kürho Edomra pa Esau küshukürari.

10Hamari tü Esau atsa nyimpari anyo: Elifas, Jacob vüvüh Ada atsa, Reuel tü Jacob vüvüh Basemat atsa,

11Elifaz atsari thuoüji, Teman, Omar, Zefo, Gatam, thi Kenaz.

12Elifaz müsüvüh, ma nüh Amalek wuo nü Elifaz tsü, jümari tü Esau vünüh Ada atsari.

13Thi hamari tü Reuel atsari: Nahat, Zera, Shama thi Miza. Jümari nü Esau vünüh Basemat atsari.

14Thi hamari thuoüji Esau vüvüh Oholibamah, Zibeon tsavühwa Ana atsa: Ma nüh wuo nü Esau kütsüri: Jeush, Jalam thi Kora.

15Hamari tü Esau atsa kümsieri. Esau atsa küwuokhuwa Elifaz jünüri: Teman, Omar, Zefo, Kenaz,

16Kora, Gatan thi Amalek, Edom azhih vü kürho Elifaz alehvüri Ada atsari.

17Hamari tü Esau atsa Reuel atsari: Ajünü Nahat, Zera, Shama thi Miza; hamari tü Esau vünüh Basemat atsa, Edom azhih vü kürhowa Reuel atsari.

18Hamari tü Esau vüvüh Oholibamah atsari: Ajünü Jeush, Jalam thi Kora; hamari tü Ana tsavühwa Esau vüvüh Oholibamah atsari.

19Hamari aveh tü Esau, Edom atsa jünüri.

Seir Küshukürari

© 2015 Bible Society of India.

(1 Kkz 1.38-42)

20Hamari tü Hor zhih vü kürho Seir atsari: Lotan, Shobal, Zibeon, Ana,

21Dishon, Ezer, thi Dishon, hamari tü Horri jünüri, Seir atsa Edom vü kürhori.

22Lotan atsari tü Horri thi Heman; thi Lotan tsevü tü Timna.

23Shobal atsari tü hamari: Alvan; Manahat, Ebal, Shefo thi Onam.

24Zibeon atsari tü hamari: Aia, Ana; Ana hama tü ma pa Zibeon rawuh küzahwa huokütse vünüh reza vünüh küsa juwijuh küphahrawa.

25Hamari tü Ana atsari: Dishon thi Oholibamah Asa atsavühwa.

26Dishon atsari tü hamari: Hemdan, Ashkan, Ithron thi Kheram.

27Hamari tü Ezer atsari: Bilhan, Zavan thi Akan.

28Hamari tü Dishan atsari: Uz, thi Aran.

29Hamari tü Horri levü ajünüri: Lotan, Shokal, Zibeon, Ana,

30Dishon, Ezer, thi Dishon, hamari tü Horri vü ajünüri, Seir vü ajünü-jünü vünüh kürhori.

Edom Kajiri

(1 Kkz 1.43-54)

31Hama tüvü anyi küsü nga nüh Israelri nyiehvü müjie kükaji vü kaji hamari nüh Edom azhih vü kaji.

32Beor atsa Bela nüh Edom vü kaji, ma nyujiwa thuoüji Dinhaba.

33Bela süküm sevü Bozrawa Zera atsa Jokab nüh kaji.

34Jobab süküm sevü Temanwa Hushan nüh ma müthoh sanü kaji.

35Hushan süküm sevü Hadad atsa Bedad, Moab azhih vünüh Midiari kücharawa nüh ma müthoh vü kaji, ma nyujiwa nyo thuoüji Avit.

36Hadad süküm sevü Samlah nüh kaji, ma thuoüji Maseka vünüh.

37Samlah süm nü Shaul nüh kaji, ma thuoüji Efrat vü Rehobotri.

38Shaul süm ünü Akbor atsa Badhanan nüh kaji.

39Baal hanan Akbor atsa süm ünü ma müthoh vünüh Hadar nüh kaji, ma nyujiwa nyo thuoüji Pau; ma vüvüh nyo thuoüji Mehetabel, Matred atsavühwa Mezahab azhü.

40Anyo hamari tü Esau levüri: Atharuo vünüh thi mari atotsari anyo vünüh kümzhe: Ajünü Timna, Alvah, Jetheth,

41Oholibamah, Ela, Pinon,

© 2015 Bible Society of India.

42Kenaz, Teman, Mibzar,

43Magdiel thi Iram; hamari tü Edom vü ajünüri, mari nüh küpeh azhieri kümzhe vünüh.

Atütsar 37

Josef thi Ma Jieri

1Jacob tü ma pa nüh priru küpehpe azhie Kanan vü rho.

2Jacobra tharuo zhüku tü hakümjie. Josef mahvi türatürü vü ma jieri nyi nü nyihzhü huo; ma tü ma pa müsüwa Bilha thi Zilpa atsa, Josef tü ma jieri nüh momowa saveh ünüh zhüke kümsü viru nü mari apa vü küza kheh.

3Israel tü ma tsa küpari nyieh vünüh Josef küümze khe sa, küpakenühnyunü ma khruohze küm sevü nüh küngura kenüh; jükenüh ma nüh akruzhu küüha ajih vü küwa thi ma pie küsuo asarie küpapa küpe kürütsü.

4Thinü mari apa nüh küpari nyiehvü nüh ma küümzekhe saküm ngura ünü mari tü ma mürhütewa, thi khuke kümhie müke vünüh ma müjüle nüh satewa.

5Josef amoh küsü moh thi ma moh jüma vi ma jieri vü küza, thinü mari tü kümsütsa ma mürhü tewa.

6Josef nüh mari vü, “Hi nüh eh moh kümoh künaluo:

7Halie, hiri tü azhuh vü amütha shih tse ünü halie, hi nüh küshih arhuri thuoüji toke thi nohri nüh küshih arhuri tü hi nüh shihküsa arhuri vü sezhuh nü eh mütha rhu vü küngie tsuo kheh,” ti küza.

8Thinü ma jieri nüh ma vü, “Noh kümshe vü noh tü kaji nü hiri nyiehvü küketewa sana ti müsheveh ülo?” ti sa. Jüti sanü ma moh kenüh nga thi ma zhü kenüh nga ti mari tü kümsütsa ma mürhü lehü.

9Jümasevü nga ma tü amoh küpa küsü moh nü vi ma jieri vü küza lehü, ma nüh, “Halie, hi tü amoh küpa küsü moh lehüthuoh, halie, arünyi asa thi wutsi türaluoke tü hi vü küngie tsuo lie,” ti küza le.

10Ma nüh ma moh hama vi ma pa thi ma jieri vü küza ünü mari apa nüh ma phra nü ma vü, “Noh nüh amoh kümoh hamatü mowa amoh thuoh lo? Hi thi noh zah thi noh jieri hiri tü ru nü noh vü küngie tsuo naveh ülo,” ti küza.

11 Jüti küsa vü ma jieri tü ma nokümatewa, thitü mari apa thuoüji ma nüh amoh küüza zhüri aluoveh lovü müshephoke peh.

Josef Zhuküm thi Ma sie Egypt vü Teküwa.

12Jüti sanü mari tü mari apa nyihzhüri sie nü Shekhem kütuohvü ashie küümrhuo nti sie nü tewa.

© 2015 Bible Society of India.

13Thinü Israel nüh Josef vü, “Noh jieri tü nyihzhüri sie nü Shekhem vü are küümrhuoveh ünü nyu nüh noh mari vü küze nü küüno naveh,” ti küza. Thinü Josef nüh, “Nyie, wa naveh,” ti küza.

14Jüti sanü Jacob nüh ma vü, “Waluo, thi noh jieri thi nyihzhüri tü mhieveh ünü nyu nüh sheleru hi vü küza luo,” ti küza. Jüti küza nü Jacob nüh Hebron nyuo vünüh Josef tü Shekhem vü ru.

15Thinü azhuh vü Josef küzhukütse nyi küsü nüh ngu nü mavü, “Noh tü mowa phahtse lo?” ti küna.

16Jüti küünavü Josef nüh ma vü, “Hi tü eh jieri phahtse lie, thi hi nüh noh vü khuoküveh thuoüji mari tü anyihzhüri sie nü khiela nüh are kümrhuoveh ünüh ra küza jie,” ti khuo.

17Thinü anyiwa nüh Josef vü, “Mari thuoüji Shekhem vünüh tewathuoh, küpakenühnyunü mari nüh phrahte küveh hi nüh küünara, hiri Dothan vü tewa ünüh raluo, ta küsa künara lie,” ti küza. Jüti küza ünü Josef tü ma jieri asevü wanü Dothan vünüh mari ngu.

18Jüti küsa vü ma jieri tü ma kütse kületsuo vünüh ma ngukera, ma ru mari müjie küshenyi vünüh mari tü ma fethe nti küsa ma vü aro kümsü müshe.

19Mari tü küsü nüh küsü vü, “Amoh kümohwa tü hala tsethuoh.

20Raluo, hiri ma fethe nü azhikrie küsü lovü thsem ünüh, thi amiewuo nüh ma künyothe nü shohrie khehmthuoh ti küsa hiri nüh küza naveh, thi ma moh ma nüh moh küsawa tü mokümjie sanaveh ünüh no ünüh,” ti sa.

21Thitü jüta jüle küveh Reuben nüh küthsüra vü mari ake vünüh ma küloletsü, ma nüh mari vü, “Hiri ma kürholi nü müvi tüm,” ti küza.

22Reuben nüh mari vü shele, “Azüh müküthü tüm; areza vü azhikrie hala thsem luo, jüti sanü ma vü aji ake müthsetümluo,” ti küza lehü. Jüti sanü makeri vünüh ma külole nü mari apa ake vü thsena küsa kenüh.

23Jüti sapehküveh vü Josef tü ma jieri vü ru ünü mari nüh ma kruzhu küühawa, apie küsuo sanü ma nüh küzhu küvehwa fojamtü;

24Jüsevü mari nüh ma shohwa nü azhikrie lovü thsem. Azhikrie jüma tü ajuh mütü nüh küüweh wie.

25Jüti sam nü mari tü ashietsa nti shupeh nü noküze ünü shünyiza vü kürho Ishmaelri kürefü küsü aküzeh kütseri tü Gilead vünüh kütse ngukera. Mari tü ut sie nü anyi jührezhi, thi athsorhe vü nü Egypt vü wa nti tse.

26Thinü Judah nüh ma jienüri vü, “Hiri tü hiri anü fethem nü ma züh küthüküm tü mowa nyieveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

27Raluo, hiri ma vi Ishmaelri vü zhum nü hiri aji ake ma vü müthsenüh sam ünüh, küpakenühnyunü ma tü hiri anü wie thi hiri asatsa wie nü," ti küza.

28 Jüti küsa vü Midiari asüküsari tü jüwuovü tse; thinü Josef ajieri nüh azhikrie lovü nüh ma shohzhu nü raka mükeke nüh Ishmaelri vü zhum nü mari nüh Josef sie Egypt vü tewa.

29Jüsevü Reuben tü sheleru azhikriewa lovü nono ünü Josef tü jülovü mükütüla kenüh ma nüh Josef akruzhu zokhrimü nü,

30Shele ma jienüri vü teru taji mari vü, "Hiri anü tü münyiethuoh, tinü hi tü khievü wa nathuoh lo?" ti sa.

31Jüti küsa vü mari tü anyihnyih küsü fethe nü Josef kruzhu vi jüma züh lovü teke;

32Jüti sanü mari nüh akruzhuwa mari apa vü viküze nü ma vü, "Hiri nüh hama phahra, tinü hamatü noh tsa akruzhu ünü mota nüh," ti küza.

33Thinü Jacob nüh jüma thsüra nü, "Hamatü eh tsa kruzhu thuoh, samwa nüh ma shohrie tsamthuoh lo; küthsütoh wiethuoh nü Josef thuoüji shohriem wiethuoh," ti sa.

34Jüti sanü Jacob nüh Josef kruzhu zokhri, thi atsahkie vi küleh ti sanü rülo hothake lorü peh.

35Ma tsari aveh nyimpari nga thi nyimzari nga aveh nüh wa nü ma luoveh sakürüzi nti sa, thitü ma tü mawie ta sanü ma nüh, "Ma, hi thuoüji lorü nü Küsürazhie vü, eh tsa vü tewa naveh," ti sa. Jüti sanü mari apa tü Josef kenüh kriepehwie.

36Jüsevü Midiari nüh Josef tü Egypt vü rieh huo zhezhiwa, Faroah küjiri küsü Potifar ti küsawa vü zhum.

Atütsar 38

Judah thi Tamar

1Jüsevü Judah tü ma jienüri jam nü wa Adulamri Hira ti küsawa vü nyipeh.

2Thinü Judah tü Kananri anyi küsü atsavüh ma nyo Shua ti küsawa ngu nü jüma za nü ma siezeh,

3Thinü ma tü atsamoh nü nyimpari küsü wuo nü ma tsü, thi ma nyo thuoüji Er, ti ji.

4Jüsevü nga ma tü atsamoh lehü nü nyimpari küsü wuo ma tsü lehü, thi ma nyo thuoüji Onam, ti ji.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüma sevü wiehü nga nyimpari küsü wuo lehü, thi ma nyo thuoüji Shele ti ji. Thi atsa hama küwuo vü Shua, Judah vüvüh tü Khezib vü pehveh.

6Jüti küsa vü Judah tü ma tsa pokhuwa Er vüvüh vitsü. Thi Er vüvüh anyo thuoüji Tamar.

7Thitü Judah atsa Er tü VÜWA tüvü khusükhurüküm kenüh VÜWA nüh ma fethem.

8Thinü Judah nüh Onam vü, "Noh jie vüvüh vü wa nü ma vü azühpa küüroh satsüluo, thi noh jie kümwumra saküshu luo," ti küza.

9Thitü atsa ngura wie ketünga ma zhi müküsara Onam nüh küthsü kenüh ma tsü, ma jie vüvüh sie küzeh vü akrujuhwa alovü mükütu nüh azhihvü küürhürie mü, jütathuoüji ma tü ma jie kenüh atsa küsatüwa nyuthuoh kenüh.

10Onam nüh mowa saveh ünüh VÜWA tü mülo nüh saküm kenüh ma nga fethem.

11Thinü Judah nüh ma jühnyi Tamar vü, "Eh tsa Shela müjie kükhruokera küju nü noh tü wa nü noh pa azheh vü pehla luo," ti küza. Küpakenühnyunü ma jie künyi kümjie aküsü kükrü kenüh. Jükenüh Tamar tü tewa nü ma pa zheh vü pehtewa.

12Jüti saküveh tsotho vü Judah vüvüh, Shua tsavühwa tü süm, thi ma vüvüh süküm kenüh luoveh na nü amüshe rüzi küm sevü ma füwa Hira, Adulamwa masü anyihnyih küneh küsepe Timna vü wa.

13Anyi wuori nüh Tamar vü, "Noh ku thuoüji ma nyihnyih küneh se nta Timna vü kuowa," ti küza.

14Thinü ma tü ma kütünyi thsümnyi fom nü ma nyieh kühiete thse nü ma mpa ma külüwu nü Enaim vü küwa leh vü shupeh, aleh jüma tü Timna vü küwa aleh; küpakenühnyunü Shela tü khruomthuoh, thi Tamar nüh ma vüvüh müjie vikütsü kenüh.

15Ma jüta pehküveh vü Judah nüh ma ngu ünü ma nüh Tamar tü muomuokürho vühri tü nti müshe, küpakenühnyunü ma nüh ma nyieh hiete küm kenüh.

16Jüti küsa vü Judah tü ma kütuoh vü lehkhuji natovü wa nü, "Ra nü hi tü noh küüsiezeh jie," ti khuo, küpakenühnyunü Judah tü ma jühnyi ta küsa müküthsü kenüh. Tamar nüh Judah vü, "Noh hi siezeh thuoüji mowa vi hi tsü na lo?" ti küna.

17Judah nüh ma vü, "Hi nüh eh nyihnyih vünüh atsa küsü tsüküze naveh ünüh," ti rületsü. Thinü Tamar nüh, "Noh nüh jüma müjie küüze küju nü küüshie azhü hi vü tsüra naveh ülo?" ti küna.

18Jüti küünavü Judah nüh, "Hi tü mowa küüshiezhü vi noh tsü na lo?" ti küna le. Thinü Tamar nüh, "Noh ajükie thi noh li, thi noh kütsüh noh ke vü viküvehwa vi hi tsüluo," ti khuo. Jüti kükhuovü ma tü jümari Tamar vü tsü nü wa ma siezeh, thinü ma vünüh atsamoh ra.

© 2015 Bible Society of India.

19Jüti sanü Tamar tü sühra nü ma nyieh kühiete fom nü ma kütünyi thsümnyi vikevü le.

20Judah nüh ma füwa Hira tü anyihnyih atsa vi nü Tamar vü küze nü ma tsokrü ma ke vü küshietewa viru üti küze, thitü ma füwa tü Tamar mphahra nüh sam.

21Thinü Hira, Judah afüwa nüh azhie jüma nyiri vü küna nü, “Anaim lehkhuji nato vü küpeh muomuokürhovühwa tü khievü wa lo?” ti küna. Jüti küüna vü mari nüh ma vü, “Hala nü muomuokürhovühri küsü nga münyie wie nü,” ti rületsü.

22Jüta küzaküm kenüh Hira tü shele Judah vü ru nü, “Hi tü nyimzawa mphahra nüh sam, thi jü mpa mükünyu anyu jüla kürhori nüh, ‘Muomuokürhovühri küsü nga hala münyie,’ ta küza lie,” ti küza.

23Thinü Judah nüh ma vü, “Hiri thama küüriesa kenüh zanyo jümari ma zhi kümjie küüsam luo,” ti rületsü.

24Sa küche tewa chih ünüh anyi wuori nüh Judah vü, “Tamar, noh jühnyi thuoüji muomuokürhovühri kümjie vünüh rhovehthuoh, thi ma nü muomuokürho vünüh alietsa sievehthuoh,” ti küza. Jüti küüzavü Judah nüh, “Ma alievü shohzhuru nü tsothem luo,” ti küza.

25Ma alievü shohzhu küru vü ma nüh ma ku Judah vü azhüle küze taji, “Atsokrü hama thazhiwa nüh hi thuoüji anyi jüma tsamohveh,” ti küza. Jüsevü nga ma nüh, “Noluo, atsokrü hamari thazhiwa nüh, ajükie, ali thi akütsüh hamari noluo,” ti küza.

26Thinü Judah nüh jümari thsü nü küüza, “Ma thuoüji eh nyiehvü nüh nyitsa tsaveh, küpakenühnyunü hi tü ma vi eh tsa Shela mütsü,” ti küza. Jüti sanü Judah tü ma jünyi Tamar sie müzeh le nüh sam.

27Atsa küwuo tsotho teru ünü Tamar, ma jühnyi tü ma vo lovü atsa künyi tü rhie küveh thsüra.

28Ma tü na nü soküveh vü atsa küsü tü alievü ake küsü küsoh ru nü atsa saküüwuori küsü nüh alohwuo vi nü ma ke letesanü, “Hama nüh shuru khu,” ti küza.

29Thitü atsa jüma nüh ma ke shohke tetu le ünü halie, küpawa shu teru khu; thinü atsa saküüwuowa nüh, “Noh tü noh mpa nüh mowa wuleh mükünyu samthuoh lo,” ti sa.

30Asevü nüh alo kühukewa tü ma ke vü alo huke nü shuru; thi ma nyo Zera, münüleh kümru künyitsawa, ti ji tsü.

Atütsar 39

Josef thi Potifar Vüvüh

© 2015 Bible Society of India.

1Ishmaelri tü Josef sie Egypt vü wa nü kajiwa azheh vü rieh huo zhezhiwa kajiwa küüroh küsawa Potifar nüh küüsü.

2 VÜWA nüh Josef siekütse thi Josef tü zanyo küsara anyi küsü sa; jüti sanü ma tü ma vüwa, Egyptwa zheh vü peh,

3Thi VÜWA nüh ma sietse ta küsa ma vüwa nüh ngu, Josef nüh zanyo küsa aveh VÜWA nüh ma ke vü zanyo küsara tsü.

4Jüti sanü Josef tü Potifar notha vü loküzhe ngura thi ma vi nü ma zheh künowa küüsa thi ma zhi aveh nyiehvü ashu küüsa.

5Josef nüh Potifar azheh küno küüroh küsate vünüh ma zhi aveh anyiehvü Josef kenüh VÜWA nüh tsiatsü; VÜWA kütsia tü ma zanyo aveh nyieh vü, azheh vü nga thi azhuh vü nga pehra.

6Jükenüh ma nüh azanyo aveh nga vi nü Josef ake vü thse khehm; thi kütsaküzhu küchie nüh zanyo küsü nga kütsaza münyie nüh sa. Jüti küsa vü Josef tü viza sheh thi nozüsheh.

7Jüti sanü rülo pike pehveh ünü ma vüwa Potifar vüvüh tü Josef no nü ma notha tuküm sanü Josef vü, “Hi vü nyizeh jie,” ti küza.

8Thitü ma nüh kulem nü ma vüwa vüvüh vü, “Halie, eh vüwa nüh zanyo aveh vi eh ke vü thsem nü zanyoküsü vü nga kütsaza samveh;

9Ma tü azheh hala eh nyieh vünüh jimveh, thi noh wieküchie nüh azheh hala zanyoküsü nga eh ke vü mükütsotü münyie luo; küpakenühnyunü noh tü ma vüvüh küsa kenüh; jükenüh hi tü khiela nüh khuke kümsü aküji hama sanü Saküüwuowa tüvü khiemuona lo?” ti küza.

10Ma mpa nüh jüta rülorülo Josef vü küzapehwie ketünga ma zhü mküna thi ma siemüzeh, nyutü ma sie mpeh.

11Thitü rülo küsü Josef tü nyi küsü nga mükünyie vü azheh lovü ma küüroh sa nti tu ünü,

12Potifar vüvüh nüh ma kruzhu shoh taji, “Hi sie zeh jie,” ti küza. Thitü Josef tü ma kruzhu Potifar vüvüh ke vü küthojakem nü zhü anyulavü shutewa.

13Ma nüh jükümjie ma kruzhu ma ke vü küthojakem nü anyula vü zhüzhuteküwa küngu vü,

14Ma zheh lovü küpeh anyiri ji nü mari vü, “Halie, noluo, eh vüpa tü Ebriri sieru hiri azhievü sanü hiri müküchie küüsa saveh; ma tü azhehlovü ru nü hi siezeh nta sa, thitü hi nüh ajikhi küji sa ünü;

15ma tü hi nüh eh jikhi küzie künara nü ma kruzhu hi veh jakem nü anyulavü jozhutewa,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küsa vü ma vüwa zheh vü müjieküru küju nü ma kruzhu tü ma kütuoh vü sa wie.

17Thinü ma nüh azhüku jüma küza taji ma vü, “Noh nüh sieküru asiepe Ebriwa tü zhehlovü turu nü hi müküchie sa;

18thitü hi nüh azhü zie nü eh jikhi sa ünü ma kruzhu hi vü fojakem nü alievü zhüzhutewa,” ti küza.

19Ma vüwa tü ma vüvüh nüh ma vü azhü küüza küünara vü, “Hakümjie vünüh noh siepewa tü hi vü küüsa nti la,” ta küüza azhüwa küünara vü ma tü khieloti arüshu.

20Jüti sanü Josef vüwa tü ma vi nü küsizheh lovü thsem, kajiwa küsiri thseküsape lovü ma tü thsem.

21 Thitü VÜWA tü Josef müja thi ma müküja küümze ma kütsa, jüti sanü küsizheh kühuowa tüvü küümzera satsü.

22Jüti sanü Josef tü akü̈si saküveh küpari vü ashu küüsa, thi küsizheh vü momowa sanaveh ünüh ma ke vü peh khe.

23Zanyo aveh Josef ke vü pehkümthuoh kenüh küsizheh kühuowa tü zanyo küsü nga kütsaza münyie nüh sa, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma siekütse kenüh; thi ma nüh momowa sanaveh ünüh kütsarhie VÜWA nüh tsü.

Atütsar 40

Küsira Moh Josef nüh Rülekütsü

1Hati küsa rülo pike sevü Egypt kajiwa ahuo thsekütsüwa thi alohse küvehwa masü tü masü vüwa, Egypt vü kajiwa mükülo sam.

2Jükenüh Faroah tü ma küüroh küsa künyi, ahuo thsekütsü levüwa thi lohse küveh levüwa masü vü arüshutewa,

3jüti sanü masü vi nü Josef nüh küsi saküveh rieh huo sierhüwa kürhoküsizheh lovü thsem.

4Thi mari tü rülo pike jüti kürü peh, thi rieh huo sierhüwa nüh Josef tü masü künowa küsa.

5Jüti sanü mari kürhoküsizheh lovü pehveh ünü Egypt kajiwa ahuo thsekütsüwa thi lohse küvehwa masü tü rüza küsü amoh küsüsü moh, thi masükhürü amoh nga mazhühnyo peh khe.

6Rüne vü Josef tü masü vü ru ünü masükhürü tü lorü nü küpehla ngu.

© 2015 Bible Society of India.

7Jükenüh ma nüh Faroah küüroh küsa künyi ma sie nü ma vüwa zheh küsi küsape lovü küpeh künyi vü, “Nohsü tü nosü nü mokenüh nyiehsho nü pehveh lo?” ti küna.

8Thinü masü nü mavü, “Hisü tü amoh sa ti, thitü nyi küsü nga nüh mazhühnyowa rülekütsü münyieti,” ti küza. Jüti rülekütsü vü Josef nüh masü vü, “Rüle kütsüra tü Saküüwuowa nyu ülo? Thinü hi nüh nohsü vü khuoveh, nohsü amoh vi hi vü küza luo,” ti khuo.

9Jüti küsa vü ahuo thsekütsü levüwa nüh ma moh Josef vü küza nü, “Eh moh vü rhelivi rhu küsü eh tüvü pehveh,

10thi rhelivi rhu vü atsuona küche pehveh; rhelivi rhu jüma tü shizhuru ünü kewu wie, thinü rhelivi khrü jümari tü netewa.

11Jüti küsa vü Faroah ahuo tü eh ke vü viveh; thi hi nüh rheliviri la nü Faroah ahuo lovü zhethse, jüti sanü ahuowa viwa nü Faroah ke vü thse lie,” ti küza.

12Jüti küüza vü Josef nüh ma vü, “Mazhühnyowa thuoüji hama: Atsuona kücheri tü rülo küche;

13Rülo küche azhievü noh tü Faroah nüh noh lü khake nü noh vizhuwa khana noh küüroh vü thse le nü khanavü kümjie ma huo thsetsü le nathuoh.

14Thi noh kenüh zanyo küsara jüüta küsa vü noh tü hi müsheluo, tinü hi nüh noh vü zhieke nü khuoküveh thuoüji, ha hi tü mokümjie ünüh Faroah vü küza küthsütsü nü hi tü küsizheh hala nüh hi küüshu luo.

15Hi tü Ebrira zhih vünüh rühuru; thi hala nga hi tü zanyoküsü nga sakümsü müsa; hi vi nü zhikrie lovü küthse leh nyu,” ti küza.

16Jüti küsa vü, lohse küveh alüwa nüh amoh kürüle jüma kükato küthsüra vü ma nüh Josef vü, “Hi nga amoh küsü moh lie, hi tü eh moh vünüh lohse amülo küche eh lü rügivü nüh kha tse,

17Thi amülo anyiehtsawa lovü tü kütsavüh küpapa Faroah kenüh rüthsetse, thitü amüwa prüru nü eh lü rügi vünüh lohse jümari tsaveh lie,” ti küza.

18Jüti küüza vü Josef nüh ma vü, “Mazhühnyo thuoüji hama: amülo kücheri tü arülo küche;

19Arülo küche azhievü Faroah nüh noh vünüh noh lü khakütoke naveh thi athsoh rügivü nüh noh huthuom nü amüwari nüh noh satsa tsanaveh,” ti rületsü.

20Jüti küsa vü rülo kücheawa Faroah küwuo rülo vü ma nüh ma sieperi aveh kenüh kütsazhu sa, thi ma sieperi azavü nüh ma nüh ahuo thsekütsü alüwa thi alohse küveh alüwa masü alü saküütoke.

21Thi ahuo thsekütsü lüwa thuoüji külole nü ahuo thsekütsü küüroh vü vithse le nü Faroah ahuo thse nü ma kevü tsü;

© 2015 Bible Society of India.

22Thitü Josef nüh ma kürüle kümjie lohse küveh lüwa thuoüji huthuom.

23Jüta sawie ketünga ahuo thsekütsü küjiwa tü Josef mümshe nüh ma kümam.

Atütsar 41

Josef nüh Kajiwa Moh Kürüle

1Mahvi künyi khem ti juküm sevü Faroah tü amoh küsü moh, thi ma tü Nile rühgu kütuoh vünüh wa nü tsie küveh moh,

2Thinü halie, riehrieh ta küsa küülie amieshü türü tü Nile rühgu lovü nüh shuru nü amüshüh mürhuo peh.

3Thinü halie, kümkhrimzie amieshü küpa türü jümara sevü nüh Nile rühgu lovü nüh shuru lehü taji amieshü shuküru khura kütuoh vü tsie.

4Thinü amieshü kümkhrimzie türüri nüh amieshü riehrieh ta küsa küülie türüri tsam. Jüti küsa vü Faroah tü josühra.

5Thitü ma tü zehketewa lehü nü amoh künyiawa salehü; thinü halie, kümro thi nekümhieke amütha arhu türü atsuona küsü vü peveh.

6Thinü halie, jümari asevü atsuo rhu küpa türü, kümthso thi zhieshu mürhü nüh saküsüzhiküm shizhuru le.

7Jüti küsa vü amütha ato kümsü türü nüh ato kümhie kümro thi nekümhieke türüri müzhum. Jüti küsa vü Faroah tü josühra ünü amoh sa la.

8 Thinü arüne vü ma müshe tü küraküpretewa, jüti küsa vü ma nüh anyi küze nü Egypt vü kümahtsa thi zanyoküthsüshehri küüjiru nü ma moh vi mari vü küza, thitü nyi küsü nga amohwa rüle Faroah müküthsüra nüh sam.

9Thinü Faroah ahuo thsekütsü lüwa nüh Faroah vü, “Hi tü nosü hi müküleh müshekerathuoh.

10Faroah nüh ma sieperi thi lohse küveh lüwa hisü vü arüshu nü hisü vi kürhoküsizheh, küsi kühuo alüwa zheh vü thsem.

11Thinü hisü khürü rüza küsü vünüh amoh sa, thi hisü khürü amoh tü ma zhühnyo peh khe.

12Jüla Ebri vizari küsü kürhoküsizheh kühuo zhezhiwa siepe tü jüla hiri kürü peh; jüti küsa vü hisü nüh ma vü hisü amoh küza ünü mazhühnyowa tü ma nüh rületsü kheh, hisü nüh mokümjie vünüh moh ünüh jükümjie vünüh khem ta küzatsü.

13Ma nüh mokümjie vünüh hisü vü küza nüh jükümjie hi thuoüji eh küüroh vü vithse le thi lohse küvehwa thuoüji huthuom,” ti Faroah vü küza.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti küsa vü Faroah nüh anyi küze nü Josef küüji, thi mari nüh zhikrie lovü nüh shita ma siezhu; shuru nü ma tü ma khane sem taji ma thsümnyi khaphrüvü nü tu Faroah tüvü tsie.

15Thinü Faroah nüh Josef vü, “Hi tü amoh küsü moh lie, thitü nyi küsü nga nüh azhühnyo jüma rüle hi kütsü münyie nüh sam lie, thi hi nüh küünara noh tü amoh küna nü rüle tsüraveh ta künara nü,” ti küza.

16Thinü Josef nüh Faroah vü, “Jüma tü hi vünüh nyu, thitü Saküüwuowa nüh Faroah vü küütso vünüh rületsü wie naveh,” ti rületsü.

17Thinü Faroah nüh Josef vü, “Halie, eh moh vünüh hi tü Nile rühgu nyakuo vü tsieveh ünü;

18amieshü küülie thi riehriehta küsa türü Nile rühgu lovü nüh shuru nü wa amüshüh mürhuo pehveh;

19Thi jümari sevü amieshü momaküsa thi sünta küsa akütsi hi nüh Egypt zhih vü müküngusa türü nga shuru.

20Thinü momaküsa thi sünta küsa türü nüh apokhu shukürü küülie türüri tsam,

21Thitü jümari tsam wie ketünga nyiküsü nga nüh jümari tsaküm müthsü, küpakenühnyunü amieshü jümari tü atükhuvü kümjie tsikümwie kenüh. Jüti küsa vü hi tü josühra.

22Jüma sevü nga amütha rhu küsü vünüh nekümhieke thi kümro türü küpe ngu;

23Thi jüsevü nga amütha ato türü, küwazhü, kümthso thi zhieshu mürhü nüh saküsüzhiküm ma seri vünüh shizhuru;

24Thinü ato kümsü türüri nüh ato kümhie türüri müzhum lie, thi hi nüh hamari vi kümahtsari vü küzathuoh, thitü nyi küsü nga nüh jümari rüle hi kütsü münyie nüh sam,” ti küza.

25Jüti küsa vü Josef nüh Faroah vü, “Faroah moh künyikhürü nga azhühnyo zarike wiethuoh; Saküüwuowa nüh Faroah vü ma nüh mowa sa üta nüh jüma kütsa sawievehthuoh.

26Mieshü kümhie türüri tü mahvi türü, thi amütha kümhie türüri nga amahvi türü; amoh thuoüji azhühnyo zarike wie.

27Mieshü akütsi türü jümari sevü nüh küruri tü amahvi türü, thi amütha ato türü shizhuru nü zhieshu mürhü nüh saküsüzhi küm nga mahvi türü. Jümari tü mahvi türü kümkhuojih.

28Hi nüh Faroah vü küüza kümjie ma tü mowa müsaji mümhie nüh Saküüwuowa nüh Faroah vü kütsasa vehthuoh.

29Egypt azhih vü mahvi türü küwale tsatsa ru naveh,

© 2015 Bible Society of India.

30Thi jüma sevü thuoüji kümkhuojih mahvi türü ru nü Egypt azhih aveh vü khana küwale aveh kümakhehm naveh, küpakenühnyunü kümkhuojih nüh azhiewa tü zoriem naküvehthuoh kenüh,

31Jüti sanü kümkhuojih kenüh küwale mahviwa tü kümamnathuoh, küpakenühnyunü kümkhuojihwa tü küluolem naküveh kenüh.

32Faroah moh künyikeri küshu nü kümoh thuoüji Saküüwuowa nüh sa nta küsawatü kürühkem wiethuoh, thi Saküüwuowa nüh jüma tü shita küürum nathuoh.

33Jükenüh Faroah nüh anyi azhüküzhü thi zanyoküthsü küsü rüka nü Egypt zhih vü küsaluo.

34Egypt azhih künote kenüh noh nüh anyiri chuh luo thi küwale mahvi türü tsotho vü kütsaküzhu vünüh küüsuo münga sanü vi luo.

35Thi mahvi kümhie kütse tsothori vü mari kütsaküzhu anyiri vü küüvizhuh nü Faroah kükhra kükhu vünüh küüsazhuh luo thi kümhie ta kümshie luo.

36Jüti sanü mahvi türü Egypt zhihvü kümkhuojih tsotho küju kütsaküzhu tü müshiesara naveh, jüta küsa vü nüh azhihwa tü külolera naveh," ti küza.

Egypt Zhih Nyiehvü Josef nüh Kümkhrüwa küsa

37Kümshe hamatü Faroah thi ma sieperi aveh alosaküzhera kheh.

38Jüti küsa vü Faroah nüh ma sieperi vü, "Saküüwuowa Sietse küpeh anyi hakümjie küsa phahra naveh ünü nyu lo?" ti küna.

39Thinü Faroah nüh Josef vü, "Saküüwuowa nüh zanyo hamari aveh noh vü küngu kümthuoh kenüh nyi küsü nga noh kümjie azhüküzhü kükato thi zanyoküthsü münyiethuoh;

40 Tinü noh tü eh zheh nyievü küükete nathuoh, thi eh kajipewa mpa nüh noh nyieh vü küüjiluo küchie nüh eh nyiri aveh thuoüji noh zhü kükhu vünüh rho naveh," ti küza.

41Jüma sevü nga Faroah nüh Josef vü, "Halie, hi nüh noh tü Egypt zhih aveh nyiehvü kümkhrüwa küsamthuoh ünüh," ti küza le.

42 Jüti sanü Faroah nüh ma tüjü vünüh ma tüjükhe ajükie vizhu nü Josef tüjü vü kheketsü nü akruzhu mürilo nüh küto vi nü ma küüzhu thi suna narüzho vi ma ku vü thsetsü;

43Thi ma rawuhkheka akünyia wa rügivü ma küüshupeh, jüti sanü mari tü ma tüvü zie taji, "Khotsüluo," ti sa. Jüti sanü Josef tü Egypt zhih aveh nyiehvü kümkhrüwa küsa.

© 2015 Bible Society of India.

44Jüma nyievü nga Faroah nüh Josef vü, “Hi tü Faroah, noh kümshe vünüh mükünyu nü nyi küsü nga Egypt azhih vü ake nga satü ajih nga satü müthsuokera,” ti küza.

45Jüti sanü Faroah nüh Josef anyo Zafenat panea ti ji tsü; thi On navüwa Potifera tsavühwa Asenat vi ma tsü nü ma vüvüh küüsa. Thi Josef tü Egypt azhih aveh vü küzhuwa kheh.

46Josef tü kajiwa Faroah küüroh vü kütu vü ma mahvi cherake thuoh. Josef tü Faroah atüvü nüh tsezhuwa nü Egypt zhih aveh vü wa.

47Küwale mahvi türü tsotho vü azhihwa tü khieloti aluoshü pekütsü sa.

48Egypt zhih vü khieloti kütsaküzhu zhi küveh mahvi türü tsotho vü Josef tü kütsaküzhu vizhuh nü anyujiri vü küsathe sa; azhuh khiekhiela anyuji kütuoh vü pehveh ünüh jümari vü sathe.

49Jüti sanü Josef tü atsuo müküütorhüra ashünyi kümjie sathe.

50Kümkhuojih mahviri müjie küru tüvü Josef tü atsa nyimpari künyi, Asenat Potifera On navüwa tsavühwa nüh wuo ma tsü.

51Thi Josef nüh ma tsa küwuo khuwa nyo Manase, Ebri vünüh Saküümawa ti ji, küpakenühnyunü ma nüh, “Saküüwuowa nüh eh kükho aveh thi eh pa azheh aveh nga saküüma kheh kümthuoh kenüh,” ti sa.

52Atsa künyiawa anyo thuoüji Efraim, Ebri vünüh, kümzasie, ti ji, “Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh hi kümnomna vünüh saküümzahsie kütsü kenüh,” ti sa.

53Egyptra zhih vü mahvi türü khieloti zhi nü zanyoküsara tsothowa tü jum,

54 Thi Josef nüh küüza kümjie kümkhuojih mahvi türüawa tü teru. Azhih aveh vü kümkhuojih teru; thitü Egypt zhih vü thuoüji kütsaküzhu peh.

55 Egypt zhih aveh vü kütsaküzhu münyie nüh sam ünü anyiri tü kütsaküzhu kenüh Faroah vü zie; thinü Faroah nüh Egypt nyiri aveh vü, “Nohri Josef vü waluo, thi ma nüh mowa küza naveh ünüh müzhe luo,” ti küza.

56Jüti sanü kümkhuojihwa tü azhih aveh vü nyuohtewa ünü Josef tü aluo aveh sa kheh nü Egyptri vü zhutsü, küpakenühnyunü Egyptra zhih vü kümkhuojih tü küluole küm kenüh.

57Jü mpa mükünyu azhih aveh vünüh kütsaküzhu sü nta Egypt vü Josef vü ru kheh, küpakenühnyunü kümkhuojihwa tü azhih aveh vü küluole küm kenüh.

Atütsar 42

Josef Jieri Kütsaküzhu Sü nta Egypt vü Küwa

© 2015 Bible Society of India.

1Egypt vü atsuo pehveh ta Jacob nüh küthsüra vü ma nüh ma tsari vü, “Nohri tü mokenüh küsü nüh küsü noveh lo ti?” ti küza.

2 Jüti küsa vü ma nüh, “Halie, hi nüh küünara Egypt vü atsuo pehveh ta, tinü nohri wa nü eh keri nüh süru luo, jüta thuoüji hiri tü müsü nüh rhora naveh ünüh,” ti küza.

3Thinü Josef jie türakeri tü Egypt vünüh atsuo sü nti wa.

4Thitü Jacob tü Josef anü Benjamin nü ma jieri vü nyi müküze nüh sa, küpakenühnyunü küsüro ma vü küru kükrü kenüh.

5Jükümjie Israel atsari tü atsuo sü nti nyuri vü nyiru, küpakenühnyunü kümkhuojih tü Kanan zhih vü jukümthuoh kenüh.

6Jüti küsa vü Josef tü azhih jüla kümükhrüwa sa pehveh, thi ma nüh azhih jüla nyiri aveh vü atsuo zhutsüveh. Thinü ma jieri tü ru nü mari mpa ma tüvü mari nyieh küngie nü azhih vü kükie tsuo.

7Jüti küsa vü Josef tü ma jieri ngu nü mari müjüra, thitü mari vü anyitheri kümjie sanü azhü kükrü ti phra. Ma nüh mari vü, “Nohri tü khievü nüh tse lo?” ti küna. Thinü mari nüh, “Kütsaküzhu sü nti hiri tü Kanan vünüh tse lie,” ti rületsü.

8Jükümjie vünüh Josef tü ma jieri thsüra, thitü ma jieri thuoüji ma müthsü nüh sam.

9 Jüti küsa vü ma tü ma moh makeri’a nüh kümoh müshekera nü mari vü, “Nohri tü nyuri kürieziri, eh zhihri küzake thachuveh ünüh ta riezi nta kütse wie,” ti phra.

10Thitü mari nüh ma vü, “Nyulie, vüwa, hiri tü noh sieperi kümjie vünüh kütsaküzhu sü nti kütse wie lie.

11Hiri tü nyi küsü atsa wie, hiri tü künyitsari, tinü hiri tü aküziri nyu lie,” ti rületsü.

12Thitü ma nüh mari vü, “Nyu, nohri tü eh zhihri küthachu khiela pehveh ünüh no nta tseveh,” ti küza le.

13Thinü mari nüh ma vü, “Hiri, noh sieperi tü Kanan zhih vü nyi küsü atsa jününyi türakünyi, thitü ariepewa thuoüji nosü küju hiri apa vü nyi pehveh, thi küsü thuoüji münyiethuoh,” ti rületsü.

14Thitü Josef nüh shele mari vü, “Hi nüh nohri vü küzamthuoh nü nohri tü küriehziri wiethuoh.

15Hama vünüh nohri müteno naveh: Tinü hi nüh Faroah nüh rhoküveh üta, nohri anü riepewa hala müküru sevü nü nohri azhie hama ja nü müwara.

© 2015 Bible Society of India.

16Nohri azhütsa ünü nyu nüh thsütohna küsa kenüh nohri azhie vünüh anyi küze nü nohri anü sieküüru saluo, thi küpari thuoüji küsizheh lovü pehla naveh, jüta mükünyu nü Faroah nüh rhoküveh üta nohri tü kürieziri tsa wiethuoh," ti küza.

17Jüti sanü Josef nüh mari aveh rülo küche küsizheh vü thsem.

18Thinü rülo kücheawa Josef nüh mari vü, "Hi tü Saküüwuowa krüveh, tinü nohri hama saluo.

19Nohri nüh nyitsa tsaveh üji nohri nyi küsü thuoüji nohri nüh pehküveh küsizheh lovü peh luo, thi küpari thuoüji nohri nüh kütsaküzhu süküsari vü nü mükhuojih nü rhoküveh nohri tharuori vü waluo,

20Jüti sanü nohri anü ariepewa sie nü hi vü ru luo, jüta thuoüji nohri azhü tü mükürie thsüra naveh, thi nohri tü küsüwa nyu," ti küza. Jüta küüza vü mari nga jüma müzhe.

21Jüti küsa vü mari tü küsü nüh küsü vü, "Küzhütsa zhü wiethuoh nü hiri tü hiri anü kenüh müküleh wiethuoh, jüma kenüh hiri kürho tü lokürü nguküveh wie, küpakenühnyunü ma nüh hiri vü kükhuovü hiri nüh mükünatü nüh sam nü, jükenüh lokürü hama hiri vü rumthuoh," ti sa.

22 Jüti küsa vü Reuben nüh mari vü, "Jükenüh viza jüma vü müküleh müsa tümluo ti müküza ülo? Thitü nohri nüh eh zhü müküna nü. Jükenüh khinyi thuoüji ma züh küthuolevü pehmthuoh nü," ti küza.

23Mari tü Josef nüh mazhüri thsüveh ta küsa müthsü, küpakenühnyunü Josef thi mari azhievü azhüwa kürüle kenüh.

24Jüti küsa vü ma tü mari vünüh küpa vü küprüke tewa nü krie taji sheleru mari jüle le. Jüti sanü ma nüh Simeon siezhuwa nü mari atüvü nüh ma phehte.

Josef Jieri Kanan vü Sheleteküwa

25Jüsevü Josef nüh azah tsü nü atsuo zhie nü mari awe thseküprotsüluo, thi mari nyi küsüsü ame vi nü mari awe lovü thsem le tüluo, thi mari aletse kenüh ashie nga küvü luo, thi Josef nüh azah tsü. Hakümjie mari vü satsü.

26Jüti sanü atsuo vi mari rawuh rügi vü akhuo satsü nü küzem.

27Mari tü tseru taji mari nüh zeh nti küsa anyu ju nü mari nyiküsü tü ma we le nü ma rawuh shiekütsa nti sa ünü pesa tü ma we thsopo vü tiehnyie küsala ngura;

28Thinü ma nüh ma jieri vü, "Eh pesa tü müvi nüh eh we thsopo vü thse nü tiehnyie sa leveh lie," ti küza. Hala nüh mari luoveh tü ngothse tewa, jüti sanü mari khekheti küshüh nü küsü nüh küsü vü küprüke taji, "Hatü Saküüwuowa tü hiri vü mowa sasavehthuoh loti?" ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

29Mari ru Kanan vü mari apa Jacob ju ünü mari vü mowa sathuoh ünüh ma vü küza taji,

30“Anyi, azhih jüla avü saküvehwa nüh hiri vü azhü rhiezasheh, thi hiri tü azhih jüla kürieziri satse ta phra.

31Thitü hiri nüh ma vü, ‘Hiri thuoüji künyitsari, hiri thuoüji kürieziri nyu;

32Hiri tü jününyi türakünyi, thi apa küsü atsa wie; thitü nyi küsü thuoüji münyiethuoh, thi ariepewa thuoüji nosü küju nga Kanan vü hiri apa siepehveh,’ ti küza.

33Thitü anyi, azhih jüla avü saküvehwa nüh hiri vü, ‘Hi nüh hala nüh nohri künyitsari ta thsüra naveh; tinü nohri jünüri nyi küsü hi vü küpehmla luo, thi küpari thuoüji kümkhuojih kenüh thohtsa küveh nohri tharuori vü atsuo vü nü tewaluo.

34Thi nohri anü riepewa hi vü sieru luo; jüta thuoüji nohri tü aküziri nyu nü künyitsari ta hi nüh thsüra naveh, thi hi nüh nohri anü vizhutsülem naveh, thi jüti sanü nohri mpa azhih hala asü satsa mhieveh,’ ta küza lie,” ti küza.

35Mari tü mari awe le ünü, halie, mari awe lovü mari nyi küsüsü pesa tü tieh nü awe lovü tüla kheh; jüti küsa vü mari apa nga thi mari nga mari pesa kütieh jümari ngu nü mari amüshe mürüzi nüh sa kheh.

36Thinü mari apa Jacob nüh mari vü, “Nohri tü eh tsari hisie küvohrie khehm na savehthuoh: Josef münyiethuoh, Simeon nüh münyiethuoh, thi khinyi thuoüji nohri tü Benjamin sieleluo nta, hamari aveh hi vü tetsekhehthuoh nü,” ti küza.

37Thinü Reuben nüh ma pa vü, “Hi nüh Benjamin noh vü sie shele müru thuoüji eh tsa nyimpa künyi fethem luo; tinü ma eh ke vü thsem luo, hi mpa nüh sie sheleru noh tsü naveh ünüh,” ti khuo.

38Thitü Jacob nüh, “Eh tsa thuoüji nohri vü nyi müküzera, küpakenühnyunü ma jie Josef nüh sümthuoh, thi ma mpa nüh kükhe küsa wiethuoh nü. Nohri nüh tsewa na küsa lehkhuji vünüh ma vü küsüro ru thuoüji eh lüküpru vünüh nohri mpa nüh eh lo sakürü nü aküsü vü sieküwa wiethuoh,” ti rületsü.

Atütsar 43

Josef Jieri Benjamin sie nü Egypt vü Shele Küwa

1Kümkhuojihwa tü azhih jüla müküzara nüh satewa.

2Jüti küsa vü mari nüh Egypt vünüh atsuo vüküruri aveh tsakhehm ünü mari apa nüh mari vü, “Wa le nü hiri kenüh kütsaküzhu pike sürule luo,” ti küza.

3Thitü Judah nüh ma vü, “Ma nüh hiri vü hamna tsükükheke sheh taji, nohri anü siemküru nü ru hi mütu nti müsa tüm üta.

© 2015 Bible Society of India.

4Jükenüh noh nüh hiri anü küze nta thuoüji hiri Egypt vü wa nü noh kenüh kütsaküzhu sünaveh;

5Thitü noh nüh ma müküze thuoüji hiri nü küwawa nyuthuoh, küpakenühnyunü nohri nüh nohri anü nohri vü siemru thuoüji ru eh tso müno tüm üta ma nüh hiri vü küüza kenüh," ti küza.

6Thinü Israel nüh mari vü, "Nohri tü mokenüh noh nü küpa pehveh ti anyi jüma vü küza nü hi saküüsüroveh ti," ti küza.

7Thitü mari nüh ma vü, "Küpakenühnyunü ma nüh hiri tü mokümjie ünüh ta küsa thi hiri jienü zhüku aveh küna taji, 'Nohri apa tü khinyi nga rhowieveh ülo?' Thi nohri anü wuori pehü veh ülo ta küna. Thi hiri tü ma nüh küünari rüle mütsü üji mümhie nüh sam. Thi ma nüh hiri anü sieru üta hiri vü küza na ta küsa khiela nüh hiri tü thsüna lo?" ti rületsü.

8Jüsevü nga Judah nüh ma pa Israel vü, "Atsa vizawa hi vü nyi küze luo, hiri tsetewaluo ünüh, jüta küsa vünüh hiri nga, noh nga thi kürünguori aveh nga müsüthuoh nüh rhora naveh.

9Hi mpa nüh ma nonaveh; thi ma tü eh ke vü sa wie naveh. Hi nüh ma sie sheleru noh tüvü müthse thuoüji hi mpa nüh küsuokürho kümsüwa vü naveh;

10Hiri tü hazake mükümnü tüla lekha künyikeri nga samla nathuoh nü," ti küza.

11Thinü mari apa Israel nüh mari vü, "Thinü jüta müsaji mümhietsa wiethuoh üji jüti saluo: tinü athsohvi kümhie kürükatsari nohri chükhu lovü thse nü vü tsuo anyi jüma te luo: jürezhi pike thi awejuh pike, anyi, rhengu, rükhahvi thi akha ti viwa tsüluo.

12Thi ame nga küüluoh vi nü waluo; khana awe nyiehvü tieh nü vütekürüwa nga viwa tsüm le luo, küpakenühnyunü jüma tü sazih sala mhie küveh kenüh.

13Nohri anü nga sie luo, thi sühra nü tse anyiwa vü waluo,

14Thi Saküüwuowa Kükhratsawa mpa nüh nohri vü anyi jüma tüvü kümze kütsüwa sanü nohri anü ma vü saküvehwa nga thi Benjamin nga ma nüh küüze lewa saluo. Ma mpa hi tü eh tsari kenüh lorü nü sütü sünathuoh ünüh," ti küza.

15Jüti sanü mari tü aküte thi ame küütsa nga vi thi Benjamin sie ti sanü Egypt vü tsuo nü Josef atüvü tsie.

16Thinü Josef nüh Benjamin tü mari vü nyi kütse ngu ünü ma zheh vü kütsüküünawa vü, "Anyi hamari sie azheh lovü tu luo, thi asa küsü fethe nü shu taji küche luo, mari tü arülo vü hi sie nü ashie tsanaveh ünüh," ti küza.

17Anyi jüma tü Josef nüh küüza kümjie sa thi mari jünüri sieru Josef zheh lovü sa.

© 2015 Bible Society of India.

18Mari jünüri tü Josef azheh vü sieteküwa kenüh krü taji, “Hatü küpakenühnyunü atükhuwa hiri awe lovü pesa thsekümtü le kenüh hiri sie azheh lovü savehthuoh, hakümjie vünüh hiri vü müküleh küphah lehkhuji ngura thi hiri nyiehvü kükhrara sanü hiri vi tükha sa thi hiri rawuhri prütewa na küsa kenüh wiethuoh,” ti sa.

19Jüta kümshe kenüh mari tü Josef azheh kühuowa vü wa nü mükhie kütuoh vünüh ma vü,

20“Halie, eh vüwa, atükhuwa hiri tü kütsaküzhu sü nti ru;

21Thi shele kühu vü hiri nüh zeh nti küsape vü nü hiri awe leno khe ünü hiri ame tü küsü nga müküju müsathuoh nüh hiri awe thsopo vü tiehthse sala khe nü ngura nü nosü hiri nüh jüma vi shele tse kheh,

22Thi kütsaküzhu nga küpa sü vü le nti ame küpa nga vitse. Thi thawa nüh amewa tü hiri awe lovü thsemtü le nüh hiri thuoüji müthsüthuoh nü,” ti küza.

23Thinü asiepewa nüh mari vü, “Kümhieti münyie luo, azhümnyie mükrü tümluo, nohri Saküüwuowa thi nohri apa Saküüwuowa nüh nohkeri nüh apesawa tü nohri awe lovü thseshele sa la naveh ünüh; nohri amewa tü eh ke vü rututhuoh ünüh,” ti küza. Jüti sanü ma nüh Simeon siezhuru nü mari tsü.

24Anyiwa nüh mari jünüri sie Josef zhehlo vü tu nü ajuh vi mari tsü thi mari tü mari ajih khrüm, thi asiepewa nüh rawuh shie vi mari rawuh küütsa,

25Josef arülo vü ru na saküveh kenüh mari tü ma vü aküte zanyori küche, küpakenühnyunü mari tü jüla nüh ashietsa na ta küünara kenüh.

26Jüti sanü Josef azheh vü ru ünü mari nüh aküte küche küsari azhehlo vü vituru nü ma tüvü nüh azhih vü küngie tsuo.

27Thinü Josef nüh mari mhieveh ünü mokümjie ünüh ti küna taji, “Nohri nüh nohri apa kükhruowa zhüku küüza kümjie ma tü mhieveh tünüh, thi ma rho wieveh tünüh?” ti küna.

28Jüti küüna vü mari nüh, “Noh siepe hiri apa tü mhieveh thi rho wievehlie,” ti rületsü. Jüti sanü mari tü malüri küngie tsuo nü ma siakesheh.

29Jüti küsa vü Josef tü toke nü ma notha noküze ünü ma nü Benjamin ma zah atsa ngukera nü, “Hamatü nohri nüh küüzawa nohri anü riepewathuoh ülo? Saküüwuowa nüh noh küümzewa saluo, eh tsa,” ti küza.

30Jüti küsa vü Josef tü ma nü küthomole kenüh müküzhikewiethuoh nüh kükriepe phahwa azeku lovü tu nü jüla nüh krie.

31Jüti sanü ma nyieh müzam nü ma kükriengü küzhi nü shuru taji, “Ashie thsera luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

32Mari nüh Josef küpa thsetsü, thi mari jünüri küüpa sathetsü, thi Egyptri ma sietsa küvehri athuo sathetsü ti sa. Küpakenühnyunü Egyptri tü Ebriri sie ashiekütsa akükhe küpeh kenüh mari vü nyi kütsawa nyu ta küsa kenüh.

33Jüti sanü mari tü Josef vü küprüke nü shupeh, thi mari shuküpehvü muomuo shumpeh nüh rünguo kükhruo vünüh ri nü mari tü ngo müngu nü shupeh.

34Mari küpari thuoüji Josef kütsape vünüh akhu thse, thitü Benjamin thuoüji küpari nyiehvü nüh müngakeri zhi nü thsekütsü sa. Jüti sanü mari tü ma sie zhu nü lozheloku.

Atütsar 44

Ahuo Kümieküm

1Jüti küsa sevü Josef nüh ma zheh vü kütsüküünawa vü azhütsü taji, “Mari küvüra müküvüra mari awe lovü kütsaküzhu thsetsüluo, thi mari nyi küsüsü pesa vi mari awe thsopo lovü tiehthse tü lehü luo,

2Thi eh huo, rakasa ahuowa thi ma tsuo mewa ti vi nü ariepewa awe thsopo lovü tiehnyiemtüluo,” ti küza. Thinü asiepewa tü Josef nüh küüza üti sa.

3Rüne thoru ünü mari jünüri tü mari rawuh sie nü küzem.

4Mari tsetewathuoh tü anyuji vünüh müjie kületsuo sheh vünüh Josef nüh ma kütsüküünawa vü, “Shiti mari ase zhewaluo, thi noh nüh mari ase phara thuoüji mari vü, ‘Zanyo kümhie sakütse vü nohri tü mokenüh zanyo kümsü müshe le veh lo? Nohri mokenüh eh rakasa huo rühutewa lo?

5Hala nüh eh vüwa tü zhumveh ülo, thi hama vünüh ma tü müsera müveh ülo? Nohri hakümjie küsa tü müküleh samthuoh’ ti küza luo,” ti küza.

6Jüti küza nü ma küüze vü ma tü mari phara nü azhü hamari vi mari vü küza.

7Thitü mari nüh ma vü, “Mokenüh eh vüwa tü azhü hakümjie phra na lo? Noh sieperi tü piketü hakümjie küsawa nyu nü!

8Halie, hiri awe thsopo vünüh pesa küngurari nga Kanan zhih vünüh vü sheleru tsüthuoh; tinü hiri tü khiela nüh noh vüwa zheh vünüh rakasa nyutü suna rühu na lo?

9Noh sieperi thawa awe vünüh jüma ngura naveh ünüh ma tü küüsüm luo; thi hiri nga eh vüwa tükha sa wie naveh,” ti küza.

10Jüti küüza vü ma nüh, “Nohri nüh mowa küzaveh ünüh nyieh luo, tinü ahuo jüma thawa vünüh ngura naveh ünüh jümawa thuoüji eh tükha sanaveh, thi nohri küpari thuoüji müshekümsü müsanüh sanathuoh,” ti rületsü.

11Thinü mari aveh nga shishiti mari awe azhih vü via nü mari awe leno kheh.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüti sanü ma nüh kükhruotsawa khuo vünüh ariepewa khuo küju no wa; thinü ahuowa tü Benjamin awe lovü nüh ngura.

13Jüma kenüh mari tü mari thsümnyi zokhrikhe. Thi mari papara rawuh khuo sa le nü anyujiwa vü shele teru.

14Judah thi ma jünüri ru Josef azheh ju ünü Josef tü pehlawie; thinü mari tü küngie nü ma tüvü azhih vü tsuo.

15Jüti küsa vü Josef nüh mari vü, “Nohri nüh küüroh küsa hatü mokümjie vünüh samthuoh lo? Anyi ha hi kümjie küsari tü hakümjie küsari mümsera ta ülo?” ti küza.

16Thinü Judah nüh, “Hiri tü hiri vüwa vü mowa küzara na lo? Hiri tü mowa phrahte na lo? Nyutü mokümjie hiri mpa hiri sakükatora na lo? Saküüwuowa nüh noh siepera müküleh ngumthuoh: Halie, hiri nga thi ahuo ma vünüh küngurawa nga ti eh vüwa tükha thuoh,” ti küza.

17Thitü ma nüh, “Hi nüh jüta sana küsa tü mürüzi! Thawa vünüh ahuowa ngura nüh ma mpa nüh eh tükha sanaveh; thitü nohri thuoüji luoveh kürüzi ti nohri apa vü tehu luo,” ti küza.

Judah nüh Benjamin kenüh Kükhuo

18Thitü Judah nüh ma vü, “O, eh vüwa, noh siepewa, ha hi tü noh khüna vü azhü küsü mpa wie nga ra küüzathse nthe lie, noh siepewa vü noh rümshu tümluo; küpakenühnyunü noh tü Faroah kümjie wiethuoh.

19Eh vüwa nüh ma sieperi vü, ‘Nohri apa nyutü anü pehveh ülo?’ ta küna.

20Thi hiri nüh eh vüwa vü, ‘Hiri apa kükhruo küsü thi anü kürünguo, hiri apa khruoküm sevü nüh küngura küsü pehveh, thi ma jie thuoüji sümthuo, anü azheh vü küpehwa tü ma zah vünüh küwuo ma mpathuoh, thi ma tü ma pa nüh kümzem,’ ti küza.

21Jüti küsa vü noh nüh noh sieperi vü, ma sie nü hi vü ru luo, thi hi tü ma küünotoh luo, ta küza.

22Thitü hiri nüh eh vüwa vü, ‘Viza jüma thuoüji ma pa müjara, küpakenühnyunü ma nüh ma pa ja nta thuoüji ma tü süm nathuoh,’ ti küza.

23Jüti küüza vü noh nüh noh sieperi vü, ‘Nohri nüh nohri anü ariepewa siemküru sevü nü nohri eh tso mükünora,’ ta küza.

24Jüti sanü hiri tü noh siepewa eh apa vü wa nü, hiri vüwa zhüri vi ma vü küza.

25Thinü hiri apa nüh, ‘Wa le nü hiri kenüh kütsaküzhu pike süle luo,’ ta küza.

26Thitü hiri nüh, ‘Hiri nü müwara. Hiri nü ariepewa wawiechih ünüh küchie nüh; jüta mükünyu nü hiri tü tsuo anyiwa tso mükünora vü peh küveh kenüh,’ ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

27Thinü noh siepewa eh pa nüh hiri vü, 'Nohri tü eh vüvüh nüh atsa nyimpari künyi wuo hi tsü ta küsa thsüveh;

28Küsü nüh hi siepeh müvehtuoh, thi hi nüh ma tü samwa nüh ma shohrieshohrie khehmla nathuoh, hi tü khinyi nga ma müjiengura wie.

29Mükütüküzü nohri nüh hama nga hi vünüh siewa nü kükhoküsüro ma vü ru lehü thuoüji eh lü küpru tsotho vünüh eh lokürü taji Küsürazhie vü küthse wiethuoh,' ti küza.

30Jükenüh hi nüh noh siepewa eh pa vü küwa vü vizanguowa tü hiri vü nyite mühu le thuoüji, eh pa kürho tü vizanguowa rügi vü pehküm kenüh,

31Vizanguowa hiri vü nyi mükütse ngu thuoüji hiri apa tü süwie nathuoh; jüta thuoüji ha hiri noh sieperi nüh ma lü küpru tsotho vünüh ma lo sakürü nü ma tü Küsürazhie vü küzem wie nathuohnü,

32küpakenühnyunü noh siepewa tü vizanguowa kenüh eh pa vü küütoh sa kümthuoh kenüh, hi nüh, 'Mükütüküzü hi nüh ma sie mürule thuoüji eh kürho aveh eh pa notha vü müküleh pem nathuoh ti küza kümthuoh kenüh,' ti küza

33Jükenüh hi noh siepewa nüh noh vü khuoveh, tinü ha hi noh siepewa nüh ma müthoh vünüh noh tükha küsaluo thi vizanguowa nü ma jieri vü nyi kühum le luo,

34küpakenühnyunü vizanguowa hi vü nyi mükühu nü hi tü mokümjie vünüh shele huna lo? Küpakenühnyunü eh pa vü kümnomna küru küngu hi tü kükrü kenüh," ti küza.

Atütsar 45

Josef tü Thawa nüh ta Küsa Ma mpa Ma vi Ma Jienüri vü Küüza

1 Josef tü ma kümshewa ma kütuoh vü pehküvehri atüvümüküzhira nüh sa, jükenüh zie taji, "Anyiri aveh hi vünüh tewaluo," ti sa. Jüti sanü Josef nüh ma mpa ma vi ma jienüri vü küthsü küveh vü nyiküsü nga ma kütuoh vü müpeh nüh sam.

2Ma nüh zie nü kükrie vünüh Egyptri nga thi Faroah azhehlori aveh nga künake tewa.

3Thinü Josef nüh ma jieri thi ma nü vü, hi tü Josef thuoh, eh pa khinyi nga rho wieveh la? ti küna. Thitü ma jieri tü ma zhü mürülera nüh sam, küpakenühnyunü mari tü ngothse ünü ma tüvü azhü müphrara nüh küsa kenüh.

4Jüti küsa vü Josef nüh ma jienüri vü, "Hi nüh nohri vü khuoveh, tinü eh kütuoh vü raluo," ti küza. Thinü mari nga ma zhüküna nü ma shehnyi ru. Jüti küsa vü Josef nüh mari vü, "Hi tü nohri anü, nohri nüh Egyptri vü zhukümwa thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5Jükenüh hi havü zhuküm kenüh nohri luoveh mümsü tümluo, nyutü nohri küsü
nüh küsü vü arümshu tümluo; küpakenühnyunü hi tü anyira kürholi küülole nta
Saküüwuowa nüh nohri tüvü nüh hi hala küze küsa kenüh,

6küpakenühnyunü kümkhuojih tü azhih hala jisü mahvi künyi tekütsethuoh
kenüh, thi khinyi nga mahvi münga pehüveh, thi jüma tsothovü küüroh nga
müsara thi kümahwie nga müsara nüh samwie naküveh kenüh.

7Thi Saküüwuowa nüh nohri tüvü hi küüze thuoüji nohkeri nüh zanyo sasala nü
azhih vü nohri küümtu sana küsa kenüh, thi nohkeri nüh anyi hozake nga
kürhora sana küsa kenüh.

8Jükenüh nohri nüh hi hala müküze nü Saküüwuowa nüh küüzewie, thi ma nüh
hi tü Faroah vü apa küsü küüsa, ma zheh aveh vü avü thi Egypt azhih aveh vü
takrüwa küüsa saveh.

9 Jükenüh nohri shiti eh pa vü wa nü ma vü, noh tsa Josef nüh küzaveh,
Saküüwuowa nüh hi Egypt zhih aveh vü avü küüsamthuoh, jükenüh
müküzhiketü hi vü raluo;

10Nohri Goshen azhih vü küürho naveh, noh thi noh tsari thi noh tsara tsari, noh
seshuhri, noh mieshümiesari thi noh zhiri aveh thuoüji eh kütuoh vü küüpeh
naveh;

11Hi nüh nohri vü kütsaküzhu totsü wie naveh, küpakenühnyunü khinyi nga
kümkhuojihwa tü mahvi münga pehü küveh kenüh, noh thi noh zhehlori aveh
thi noh zhi aveh tü kümkhuo vü müpeh nüh sana küsa kenüh," ti küza.

12Josef nüh küza lehü taji, "Nohri notha nga thi eh nü Benjamin notha nga eh po
nüh nohri vü phrahte küveh ngu khehvehthuoh.

13Egypt vü eh kümhie küzake nüh thi nohri nüh küzake nguthuoh ünüh aveh eh
pa vü küza luo. Pre luo thi eh pa sie hala ru luo," ti küza.

14Jüti küza nü Josef tü ma nü Benjamin ku rügi vü khahke nü krie thi Benjamin
nga ma lü Josef ku rügivü khahke nü krie, ti sa.

15Jüti sanü Josef tü ma jieri aveh küme tsü nü mari kheke nü krie; jüsevü nüh ma
jieri tü ma küjüle sa.

16Zhülewa Faroah zheh jutewa ünü Faroah nga thi ma sieperi aveh nga lozhe
kheh.

17Jüti küsa vü Faroah nüh Josef vü, "Noh jienüri vü hama sa üti küza luo, Nohri
ase-ashuh akhuo saküvü nü shele Kanan zhih vü wa üti küza luo;

18Thi nohri apa thi nohri zhehlori sie nü hi vü ru luo, hi nüh Egypt vü azhih
kümhie tsawa vi nohri tsü naveh ünüh, thi nohri azhih jüla nüh kütsaküzhu
kümhietsari vi nü küürho naveh ünüh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

19Azhü hakümjie nga mari vü tsü nü küüsaluo, “Akheka nga Egypt vünüh viwa nü nohri tsari thi nohri vüvühri thi nohri apa ti vüküru luo.

20Noh zhiri vü pehküvehri kenüh zanyoküsü nga müshe kütsaza müsa tüm, küpakenühnyunü Egypt vü azhih kümphahtsawa tü nohri azhi küsana küveh kenüh, ti küza üti,” küza.

21Jüti küsa vü Israel atsari tü azhü jüma müzhe, thi Josef tü Faroah nüh küüza kümjie akheka thi lehkhuji vü kenüh mari kütsaküzhu tsü.

22Thi mari küpari vü thuoüji thsümnyi tsü khe, thitü Benjamin vü thuoüji rakasa müzaküche thi thsümnyi münga ti tsü.

23Ma pa vü thuoüji zanyo hamari tsü küze: Egypt tsokrü kümhie rawuhvo türake, atsuo rawuh awie akhuo türake, lohse thi Egypt vü küru vü ma letse kenüh kütsaküzhu ti tsü küze.

24Jüti sanü ma tü ma jienüri tseshu küzem. Mari tseshu tewaluo nti küsa vü ma nüh ma jienüri vü, “Lehkhuji vü nohri müsaluo tümluo,” ti küza.

25Jüti sanü mari tü Egypt vünüh tseshuwa Kanan zhih vü ma pa Jacob vü teru.

26Thi mari nüh ma vü, “Josef thuoüji rho wieveh, thi ma thuoüji Egypt zhih aveh nyiehvü takrüwa saveh,” ti küza. Thinü ma luoveh tü ngothsetewa, küpakenühnyunü ma tü mari mütsotüra nüh saküm kenüh.

27Thitü Josef nüh mari vü küza üta mari vü küüza azhü aveh ma vi küza kheh thi akheka ma vü üta Josef nüh küüzewa ngu ünü mari apa Jacob sietse tü rhoru le;

28Jüti sanü Israel nüh, “Eh kümngu hama nyievü münyiethuoh; eh tsa Josef tü khinyi nga rho wieveh üji, hi müjie küsü tüvü hi wa nü ma no naveh,” ti sa.

Atütsar 46

Jacob thi Ma Tharuo Egypt vü Küwa

1Jüsevü Israel tü ma zanyo küpeh aveh vi nü ma zetse sa Beersheba vü ru nü ma pa Isaac Saküüwuowa vü küsahthuo satsü.

2Thinü Saküüwuowa nüh arüza vü kümohtsa vünüh Israel vü küza taji, “Jacob, Jacob,” ti ji. Thinü ma nüh, “Hi hala pehveh,” ti küza.

3Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh ma vü, “Hi thuoüji Saküüwuowa, noh pa Saküüwuowa; hi nüh noh tü akuoh küji küsü küüsanaveh, tinü Egypt vü wana küsa mükrü tümluo.

4Hi nüh noh sie Egypt vü wanaveh, thi hi nüh noh sie shuterule wie naveh, thi Josef ake nüh noh notha küüwute naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti sanü Jacob tü Beersheba vünüh tseshutewa, thi Israel tsari nüh Faroah nüh kütsü khekari vünüh mari apa, mari atsari thi mari vüvühri vü nü wa.

6Jü mpa mükünyu mari seshuh aveh thi mari tsokrü Kanan azhih vünüh kümzahsie thi küngura aveh, Jacob thi ma tsari aveh ma sie nü Egypt vü teru,

7Ma tsari, ma zhüri, ma tsavühri thi ma tsa nyimpara tsavühri; thi ma tsari aveh ma nüh sie Egypt vü teru.

8Hamari tü Israelri, Jacob thi ma tsatori Egypt vü küruri. Jacob atsa pokhuwa Reuben,

9Reuben atsari: Hanok, Palu, Hezron thi Karmi.

10Simeon atsari: Jemuel, Jamin, Ohad, Jakhin, Zohar thi Shaul Kananvühwa atsa.

11Levi atsari: Gershon, Kohat thi Merari.

12Judah atsari: Er, Onam, Shela, Perez thi Zera (thitü Er thi Onam thuoüji Kanan azhih vünüh süm); Perez atsari thuoüji Hezron thi Hamul.

13Issachar atsari thuoüji: Tola, Puva, Jashub thi Shimron.

14Zebulun tsari: Sered, Elon, thi Jalil,

15Hamari tü Lea atsari, ma nüh Padanaram vünüh küwuo thi Dina nga ti wuo nü Jacob vü kütsüri, mari nyimpa thi nyimza aveh küsaji nyito cherake nü küche.

16Gad tsari: Zefon, Haggi, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi, thi Areli.

17Asher tsari: Imna, Ishva, Ishvi, Beria thi mari tsehvüwa Sera. Beria tsari: Heber thi Malkhiel,

18(hamari tü Zilpa Laban nüh ma tsa Lea vü kütsüwa atsari, ma nüh wuo Jacob kütsüri, nyito türatüro).

19Jacob vüvüh Rachel tsari: Josef thi Benjamin.

20 Thi Egypt vünüh wuo Josef kütsüri: Manase thi Efraim, On levüwa Potifera atsa Asenat nüh wuo Josef kütsü.

21Thi Benjamin atsari: Bela, Bekher, Ashbel, Gera, Naman, Ehi, Rosh, Mupim, Hupim, thi Ard,

22(hamari tü Rachel nüh wuo Jacob vü kütsü nyito türamzü).

23Dan atsa: Hushim.

24Naftali atsari: Jazil, Guni, Jezer thi Shilem.

25(Hamari tü Laban nüh Rachel vü kütsüvühwa Bilha atsari, küsaji nyito türü wuo Jacob tsü).

© 2015 Bible Society of India.

26Jacob nyito aveh ma mpa ma tsari Egypt vü küru, Jacob atsa vüvühri müküchieji aveh rorake nü türo;

27 Josef atsa Egypt vünüh wuo ma kütsüri künyi; Jacob azheh lovü nüh nyito aveh Egypt vü küruri rürake.

Egypt vü Jacob thi Ma Tharuo

28Jüti sanü Jacob nüh küütü Judah tü Josef vü küze nü ma tü Goshen vü ru ma mütu üti küza küze.

29Thinü Josef tü rawuhkheka küche nü Goshen vünüh ma pa Israel mütu nti wa. Wa nü masü nguluo ünü Josef tü zhüwa ma pa vü vehke nü ma ku kheke nü tsotho hothake krie peh.

30Jüti küsa vü Israel nüh Josef vü, “Hi tü noh ngumthuoh, thi noh rhowie küveh thsüvehthuo, tinü khinyi thuoüji hi tü raküsüm luo,” ti küza.

31Josef nüh ma jienüri thi ma pa zhehlori vü, “Hi nüh Faroah vü wa nü ma vü, ‘Eh jienüri thi eh pa zhehlori Kanan zhih vü küpehri hi vü ru pehvehthuoh;

32Thi mari tü nyihzhükühuori, küpakenühnyunü mari tü mieshümiesa küüjeri küsa kenüh; thi mari tü mari seshuh mari nüh küüje aveh thi mari zhi küpeh aveh vi nü teruthuoh, ti küza naveh ünüh,’ ti küza.

33Tinü Faroah nüh nohri ji nü nohri vü, nohri küüroh nü mowa lo? ta küna thuoüji,

34‘Hiri ngaluo hiri apa ngaluo nohri sieperi thuoüji kürünguo vünüh khinyi küju mieshümiesa künori wiethuoh,’ ti küza luo, jüüta thuoüji nohri tü Goshen zhih vü rhora naveh; küpakenühnyunü Egyptri thuoüji nyihzhü kühuori sie küsü müküsa kenüh,” ti küza.

Atütsar 47

1Jüti sanü Josef tü Faroah vü wa nü ma vü, “Eh pa thi eh jienüri tü mari mieshümiesa thi mari seshuh thi mari tsokrü aveh vi nü Kanan vünüh teruthuoh; thi mari tü khinyi thuoüji Goshen zhih vü pehveh,” ti küza.

2Thi ma jünüri azhievü nüh ma nüh nyi münga sie nü Faroah vü wa.

3Faroah nüh ma jienüri vü, “Nohri küüroh nü mowa lo?” ti küna. Thinü mari nüh Faroah vü, “Hiri apa kümjie noh sieperi tü nyihzhü kühuori khehwielie,” ti rületsü.

4Mari nüh Faroah vü küzalehü taji, “Hiri tü azhih hala rho nti tse, küpakenühnyunü Kanan zhih vü kümkhuojihwa küluoleküm kenüh tinü noh siepera mieshümiesari kenüh are münyie, jükenüh noh sieperi tü Goshen zhih vü ra küürho üti noh vü khuoveh lie,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Thinü Faroah nüh Josef vü, “Noh pa thi noh jienüri tü noh vü rupehvehthuoh.

6Egypt zhih tü noh tüvü pehveh, tinü noh pa thi noh jienüri tü azhih kümphahtsawa vü küüpeh luo, mari tü Goshen zhih vü küüpeh luo, thi mari azhievü wuori küsara anyi pehveh üji eh mieshümiesa nga küünoluo,” ti küza.

7Jüti küsa vü Josef nüh ma pa Jacob sieru Faroah tüvü sa, thi Jacob nüh tsia Faroah tsü.

8Thinü Faroah nüh Jacob vü, “Noh kürho rülo mahvi küzakethuoh lo?” ti küna.

9Jüti küüna vü Jacob nüh Faroah vü, “Eh küpri kürho mahvi thuoüji müzake nü cherakethuoh; khanavü eh nyiri kümjie nyu nüh eh kürho mahvi thuoüji züla thi mümhie,” ti rületsü.

10Jüti küzam nü Jacob tü tsia Faroah tsüm nü ma tüvü nüh shutewa.

11Jüti sanü Faroah nüh azhükütsü üta Josef nüh ma pa thi ma jienüri sie nü Egypt zhih vü asuope azhih kümphahtsawa Rameses azhih wuovü tsü.

12Thi Josef nüh ma pa, ma jienüri thi ma pa zhehlori aveh vü kükhruowa vünüh rünguotsawa küju atharuo küzhi küzüla sanü kütsaküzhu totsü kheh.

Kümkhuojih

13Kümkhuojihwa tü küluoleküm kenüh azhih aveh vü kütsaküzhu münyie nüh sam, jükenüh Egypt zhih vü thi Kanan zhih vü kümkhuojihwa kenüh rho lorü sheh tewa.

14Jüti küsa vü Josef nüh Egypt zhih vünüh thi Kanan zhih vünüh atsuo küzhu vünüh ame küngura aveh vizhuh nü Faroah zheh vü viru.

15Thinü Egypt thi Kanan zhih vü ame zhutsa khehm ünü Egyptri aveh tü Josef vü ru nü, “Ashie vi hiri tsüluo, mokenüh hiri tü noh tüvü nüh süna lo? küpakenühnyunü hiri ame tü aveh shuküze kheh kümthuoh kenüh,” ti küza.

16Thinü Josef nüh, “Nohri ame münyiethuoüji kümzhiluo sanaveh, tinü hi nüh kütsaküzhu vi nohri tsü naveh thi nohri nüh nohri mieshümiesa tsüluo,” ti küza.

17Jüti küüzavü mari nüh mari mieshümiesari viru Josef tsü, thi Josef nüh mari rawuh, ashuh-awu, ase-ashuh thi rawuh küzahri vi nü kütsaküzhu küümzhi: Thi jüti sanü jüma mahvi vü Josef nüh kütsaküzhu mari vü tsü thi mari mieshümiesa vi nü müzhi kütsa sa.

18Jüma mahvi jum ünü, jüma mahvi anyieh mari tü ru nü, “Hiri tü eh vüwa vünüh küüthiwa nyuthuoh nü hiri ame zhutsa khehmthuoh, thi hiri seshuh nga hiri vüwa zhi küüsa khehmthuoh; khinyi thuoüji hiri tü hiri vüwa tüvü eh satsari thi eh azhihri küchie nüh zanyoküsü nga münyiethuoh.

19Noh tüvü hiri tü mokenüh sü na lo, hiri thi ehzhihri nga: ehsatsari thi ehzhihri vi nü kütsaküzhu vi hiri vü tsüluo, hiri thi ehzhihri nga Faroah tükha sa kheh

© 2015 Bible Society of India.

nathuoh; hiri müsü nüh rho na küsa kenüh atsü vi hiri tsüluo, jüta küsa vü nüh ehzhihri tü reza küjawa nyuthuoh," ti küza.

20Kümkhuojihwa tü küluole küm kenüh Egyptri tü mazhihri zhu kheh thi Josef nüh jümari aveh Faroah kenüh sü kheh. Jüti sanü azhih aveh tü Faroah zhi satera kheh.

21Thi anyiri thuoüji Josef nüh Egyptri aveh vi tükha küüsa kheh.

22Azhih jüma levüri azhih mpa nüh müküsü wie, küpakenühnyunü levüri thuoüji Faroah vünüh kütsü kenüh, Jüti sanü Faroah nüh aküte kütsü vünüh mari tü kürho kenüh, jükenüh mari thuoüji mazhihri müzhu.

23Jüti küsa vü Josef nüh anyiri vü, "Halie, nosü hi nüh Faroah kenüh nohri nga thi noh zhihri nga sümthuoh. Khinyi thuoüji atsü vi nü azhuh vü zhuh luo.

24Thi kümahwiera vü suope münga sanü suope küsü thuoüji Faroah suope sanaveh, thi suope müzü thuoüji nohzhiri saluo, thi jüma thuoüji azhuh vü atsü kenüh, thi noh keri nüh, thi noh zhehlori kenüh, noh tsari kenüh," ti küza.

25Thinü mari nüh, "Noh nüh hiri kürho küloletsüthuoh; hiri tü hiri vüwa tüvü küümzerawa saluo, tinü hiri thuoüji Faroah tükha sa wie nathuoh," ti küza.

26Jüsevü Josef nüh Egypt zhih vü levüra zhih vi Faroah azhi müküsa wie küchie nüh küpari vü thuoüji suope münga sanü küsü thuoüji Faroah azhi ti küsa khonyo samtü kheh, thi khonyo jüma tü nosü nga vimzho wieveh.

Jacob nüh Kükhuo Sehkhewa

27Jüsevü Israel tü Egypt zhih Goshen vü rho, azhezhuh pehra, thi avi pesheh thi hozake saküzhira.

28Thi Jacob tü Egypt zhih vü mahvi türatürü rho; thi Jacob kürho mahvi tü küsaji müzake zürake nü türü.

29 Jüti küsa vü Israel tü aküsü tsotho shehnyi teru ünü, ma nüh ma tsa Josef ji nü ma vü, "Hi tü noh notha vü küütso pehveh üji noh ke eh thüchi azhievü thse nü hi Egypt vü küchohwuwa nyu ti küsa küzhütsa vünüh küshie nyi nü,

30Eh pari khiela chohwusaveh ünüh hi tü jüla chohwu nthe, tinü Egypt vünüh hi vü wanü mari küchohwu pe vü chohwu luo," ti küza. Thinü Josef nüh ma vü, "Noh nüh küüza kümjie hi nüh sa wie naveh," ti rületsü.

31Thinü ma nüh Josef vü, "Hi vü keküshie wie" ti khuo, thinü ma nüh ma vü küshie. Jüti küsa vü Jacob tü ma mpa ma chelü vü küngie tsuo.

Atütsar 48

Jacob nüh Tsia Efraim thi Manase Kütsü

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü tsotho pike pehveh ünü Josef vü, “Halie, noh pa tü naveh lie,” ti küza küru; thinü Josef tü ma tsa Manase thi Efraim masü sie nü wa.

2Jüti küsa vü Jacob vü, “Noh tsa Josef tü noh vü tse lie,” ti küza, thinü Israel tü ma mpa rüzho sühra ma ze rügi vü shupeh.

3 Jüti sanü Jacob nüh Josef vü, Saküüwuowa Kükhratsawa tü Kanan zhih Luz vünüh hi vü ru nü tsia hi tsü,

4Ma nüh hi vü, “Halie, hi nüh noh vi saküpesheh thi saküzhitsü naveh, hi nüh noh vünüh anyiri riehkhuo khielota küüshu naveh, thi hi nüh noh sevü nga noh tsatori vü tsü nü küsuokürho mari zhi küüsanaveh,” ta küza.

5Tinü Reuben thi Simeon masü kümjie hi Egypt vü müjieküru tüvü nüh küwuo künyi Efraim thi Manase masü thuoüji eh zhi.

6Thi masü sevü nüh küwuori thuoüji noh zhi sanaveh, mari jisuo mari nüh küngulehri thuoüji mari ajie Efraim thi Manase vünüh thoh naveh,

7 küpakenühnyunü hi Padan vünüh kütse vü, aletsa vü Kanan zhih Efrat müjie küjusheh vünüh Rachel tü eh loküru vünüh süm nü Efrat (Bethlehem vü) vü küwa leh vünüh chohwuküm kenüh.

8Israel nüh Josef atsari ngu ünü, “Hamasü tü thari lo?” ti küna.

9Jüti küüna vü Josef nüh ma pa vü, “Hamasü tü eh tsathuoh, Saküüwuowa nüh Egypt hala nüh hi kütsü,” ti rületsü. Jüti kürülevü Jacob nüh Josef vü, “Hi nüh noh vü khuoveh tinü masü hi vü sieraluo, jüti sanü hi nüh tsia masü küütsüluo,” ti küza.

10Israel tü khruokümthuoh kenüh ma notha künyi tü küphrüm nü müngura nüh sa. Jükenüh Josef nüh masü sie shehnyi wa nü Jacob nüh masü kümetsü thi masü kheke.

11Jüti sanü Jacob nüh Josef vü, “Hi tü noh tso ngule na küsa müshe müru, thitü halie, Saküüwuowa nüh noh tsari wie nga hi saküünguthuoh,” ti küza.

12Thinü Josef nüh ma tsa künyi ma pa thüchi künyi vünüh anato vü küruokem nü ma nyieh azhih vü küngie tsuo.

13Jüsevü Josef nüh masükhürü küruo nü, Efraim thuoüji ma ke azhie wuovü nüh küruo nü Israel ake azhu wuovü küprüke, thi Manase thuoüji ma ke azhu wuovü nüh küruo nü Israel ake azhie wuovü küprüke ti sanü masü sie ma kütuoh vü wa.

14Jüti küsa vü Israel nüh ma ke azhie wuovü thsuoru nü atsa kürünguowa Efraim lü rügi vü pa thi ma ke azhu wuovü thsuoru nü Manase lü rügivü pa, ma ke wuorü nü thsuoke, küpakenühnyunü Manase nüh kükhruowa küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti sanü ma nüh tsia Josef tsü taji, “Saküüwuowa, khanavü eh pa Abraham thi
Isaac masü nüh atüvü kütsewa, Saküüwuowa, eh kürho aveh vü sie nü nosü ru
küjuwa,

16Kümsü aveh vünüh hi külole kütsü rügizhülewa nüh tsia atsa hamasü tsüluo;
thi masü vünüh eh nyo, eh pa Abraham thi Isaac nyo tü mükütuo nüh küwa wa
saluo! thi azhih hama rügivü rhoküwa vü ashieji sa rhoküwa saluo,” ti tsiatsü.

17Josef nüh ma pa ake azhie wuovü Efraim lü rügi vü thsuoke kümvü ma lo müra
nü satewa nü ma pa ake azhie wuowa shohwa nü Manase lü rügi vü thse.

18Jüti sanü Josef nüh ma pa vü, “Jüta nyu, eh pa, küpakenühnyunü ma nüh küwuo
khu kenüh noh ke azhie wuovü ma lü rügivü thsuoke luo,” ti küza.

19Thitü ma pa nüh kulem nü ma vü, “Hi nüh thsüveh eh tsa, hi nüh thsüveh; ma
anyi sara wie naveh, ma nga jira wie naveh; müle nüh ma nü nüh ma jie nyiehvü
nüh ji naveh, thi ma tsatori tü akuoküji khielota zhi wie naveh,” ti küza.

20 Jüti sanü jüma rülovü ma nüh masü tsiatsü nü küüza, “Israelri tü nosü anyo
vünüh kütsia zhü phrahte taji, ‘Efraim thi Manase vü sakütsü kümjie
Saküüwuowa nüh noh sakütsüwa saluo,’ ta phrahte naveh,” ti küza; jüti sanü ma
nüh Manase atüvü Efraim kütsie.

21Thinü Israel nüh Josef vü, “Halie, hi tü süna sa vehthuoh, tinü Saküüwuowa
mpa nüh noh siekütsewa saluo, thi ma nüh noh sie shele noh para zhih vü küwa
wa saluo.

22Jüma nyiehvü nga hi nüh noh jieri nyiehvü nüh asuope küsü küütsa eh
nyuchuwa thi eh lawih vi nü Amorri vünüh küvirawa aküzhi küsü vi noh
tsümthuoh ünüh,” ti küza.

Atütsar 49

Jacob Sehkhe Zhüri

1Jüti sanü Jacob nüh ma tsari ji kheh taji, thuotüvü mowa nohri vü ru naveh ünüh
hi nüh küza naveh, tinü nohri sehzhuh kheh luo:

2Ra sezhuh khe nü künaluo, O Jacob tsari, nohri apa Israel zhü künaluo.

3Reuben, noh thuoüji eh tsa küwuo khuwa, eh kükrü, thi eh kükhra aviri
pokhuwa, eh küthola kümhietsawa, thi eh kükhra kümhietsawa.

4Ajuh nüh ape müküütoh kümjie, noh tü kütholah küpehwa nyu,
küpakenühnyunü noh nüh noh pa ze vü küwa kenüh, noh nüh jüma sakümnem,
noh nüh eh ze küju wa küju ken!

5Simeon thi Levi masü tü jününyi; küzorie senyusevi tü masü nyuchuri.

© 2015 Bible Society of India.

6O eh sietse, masü mütu nü küjüle vü müru tümluo; eh sietse, masü azhievü mütse tümluo; küpakenühnyunü masü arüküshu vünüh nyiri zothe kheh kümthuoh kenüh, thi masü müküketera kütsosü vünüh shüvotsa ajih saküüwi.

7Masü rüküshu tü müzü kümwa saluo, küpakenühnyunü jüma tü kükrü pehküveh kenüh, thi masü rükümtho nga, küpakenühnyunü jüma tü aro msüküm kenüh! Hi nüh masü Jacob azhievü saküüsuom naveh, thi Israel vü saküvoriem naveh.

8Judah, noh thuoüji noh jienüri nüh siake naveh; noh ke tü noh mükünongüra ku rügivü peh naveh; noh pa atsari nüh noh tüvü küngie tsuo naveh.

9 Judah thuoüji amiewuowa tsa; vitsa nta zhekütsewa vünüh, eh tsa, noh tü tekuothuoh. Ma tü kükie taji, amiewuowa kümjie rüvü, thi ma tü amiewuo awiewa kümjie, thawa nüh luoveh müzho nü ma saküsühra na lo?

10Kajikütsüh tü Judah vünüh temwa ra, nyutü takrüwa kütsüh tü ma mpha azhievü nüh temwa ra, ma vü küsieke müjie küruküju; thi anyira zhü küüna tü ma zhü küna naveh.

11Ma rawuhzah rhelivi rhu vü hute, thi ma vühwa rhelivirhu kürükatsawa vü müjie kühute küju nü, ma thsümnyi akhah vünüh rüshü, thi ma kruzhu thi ma münyiri rhelivijuh azüh kümjie küsa vünüh müjie kürüshü küju nü;

12Ma notha tü akhah vünüh müru naveh, thi ma hari tü tünüjuh vünüh müji naveh.

13Zebulun thuoüji juhküji nato vü rho naveh; ma tü juhieri kenüh kümnyiepe küsü sanaveh, thi ma rüto thuoüji Sidon sanaveh.

14Issachar thuoüji rawuh küzah kükhrawa, ma tü ape künyi azhievü rüvü naveh;

15Kümnyiepe mhiem ta ma nüh ngu, thi azhihwa tü lom ta sa; jükenüh vü nta ma safü küngie tsuo, jüti sanü ma tü küüroh vü tükha sa.

16Dan thuoüji ma nyiri ale sanaveh, Israel kuohri azhievü küsü sanü.

17Dan tü lehkhuji vü arehsü küsü sanaveh, jinyipe vü kümzhi küvü amüre sanaveh, jüti sanü rawuh mütsehri shü nü ma rügivü pehkütseri tü asevü küluke wa naveh,

18Hi nü noh küülole huoveh thuoh, OVÜWA.

19Mükie nü zhekütseri nüh Gad mükie nü zhe naveh, thitü ma nüh chara naveh.

20Asher tü ashie nyirhie naveh, thi ma nüh aküji kümhie küzü tsü naveh.

21Naftali thuoüji amüsü ma müshe sanü zhükütse, ma thuoüji atsa kümhie ngu naveh,

© 2015 Bible Society of India.

22Josef thuoüji avi khielota küpe tsuonawa, ajuwi nato vünüh avi khielota küpe tsuonawa; ma tsuonari tü azie vü hietawa.

23Lawih küviri nüh ahemüsü nü ma zhe, ma ka thi müküüzara nüh ma saküsüro sheh;

24jütawie ketünga ma lawih tü müküse wie, ma pie künyi mütsatso nüh Jacob Saküüwuowa Kükhratsawa ake vünüh nyihzhükühuowa jüla peveh, Israel Lokrüwa,

25noh pa Saküüwuowa noh kükratsü na saküvehwa nüh, Saküüwuowa Kükhratsawa nüh rügivü kütsia vi noh tsü naveh, küsaji kükhu küsheh vünüh tsia tsü naveh, atünü thi ashiekuo vü kütsiawa tsü naveh,

26Noh pa kütsiari thuoüji awuhle küju aküzhi kütsia nyiehvü nüh müzho; küsuokürho küju küzhiho küwale vünüh tsü naveh; jümari tü Josef lü rügi vü küpehwa saluo, thi ma jieri nüh sieporie kümwa nokha rügivü nga küpeh luo.

27“Benjamin thuoüji rekütsa rezanyihnyih, rüne vü ma shie jürie nü tsa, thi münüleh vü thuoüji kütsaturi küsuom.”

28Hamari aveh tü Israel akuoh türakünyiri; mari apa nüh mari vü kütsia kütsü vü küphrahte, ma ke vü kümhie küpehwa vi nü mari nyi küsüsü vü tsiatsü.

Jacob Küsü thi Küchohwu

29Thinü mari apa nüh mari vü azhühzho tsü taji, “Khinyi thuoüji hi tü sühu nü eh nyiri vü wa sezhuh nathuoh. Hitri azhuh Efron lopie vü eh pari vü nyi küüchohwu luo,

30 Makpela azhuh lopie Mamre zhieshu vü Kanan zhih Abraham nüh küsü Hitri Efron azhuh vü rügupe sana küsa vü chohwu luo.

31 Mari nüh Abraham, Sara, ma vüvüh Isaac, Rebekah, ma vüvüh, thi Lea jüla chohwu,

32azhuh thi alopie jülovü küpehwa tü Hitri vünüh sü,” ti küza.

33 Jacob nüh ma tsari vü azhühzho tsüküm sevü ma jih künyiaze rügivü khake nü ma rütho küsah sehkhe sam, thi ma tü ma nyiri vü tewa sehrü.

Atütsar 50

1Jüsevü Josef tü ma pa nyieh rügivü feke nü krie thi ma küme tsü.

2Thi Josef nüh ma pa vü jürenahzi thse üti ma siepe naziküthsüwa vü azhütsü. Jükenüh naziküthsüwa nüh Israel vü jüreke.

3Jüma kenüh rülo zürake viküzem, küpakenühnyunü jüreke na küsa kenüh jüzake müvi üji mümhie nüh saküm kenüh. Thi Egyptri tü rülo rürake krie.

© 2015 Bible Society of India.

4Jacob kümo kenüh kükrie rülori jum ünü Josef nüh Faroah zhehlori vü küza nü,
"Hi tü nohri tüvü kütsoveh üji, hi nüh noh vü khuoveh, tinü eh zhühle hama vi
Faroah vü phrahtetsü mo,

5 Eh pa nüh hi vü küüshie küsa, 'Hi tü süna savehthuoh, tinü Kanan zhih vü hi
mpa nüh eh rüku phie küsa lovü hi chohwu luo,' ta küza saveh. Tinü hi nüh
khuoveh nü hi küze nü eh pa küüchohwum nü hi shele küüru luo," ti küza.

6Jüti kükhuovü Faroah nüh, "Noh pa nüh noh küüshie küsa kümjie wa nü noh pa
chohwu luo," ti rületsü.

7Jüti küüza vü Josef tü ma pa chohwu nti wa, thi ma sevü: Faroah siepe aveh, ma
zhehlovü kükhruori aveh, Egypt azhih vü kükhruori aveh,

8Jümpa mükünyu Josef zhehlori aveh, ma jienüri, thi ma pa zhehlori aveh wa
kheh. Matsari, ma seshuh thi ma mieshümiesari mpa Goshen azhih vü küpehsa.

9Anyiri shieji sanü rawuhkhekari thi rawuh nyiri ti ma vü nyiwakheh.

10Mari tü Jordan kari küwa Atad hiemtha küfepe vü ruju ünü khieloti rümuo thi
luovehküna kürümuo sa, thi ma tü ma pa kenüh rülo türü küju wie nga lorü.

11Azhih jüla kürho Kananri nüh mari Atad hiemtha küfepe vünüh lorüküveh ngu
nü mari nüh, "Hamatü Egyptri kenüh alo kürütsatsa küüluothuoh," ti sa. Jükenüh
azhie jüma tü Abelmizraim, Ebri vünüh Egyptri külorü, ti jitsü, thi azhie jüma tü
Jordan kükari wuovü.

12Jüsevü Jacob nüh azhükütsü kümjie ma tsari nüh ma kenüh sa;

13 küpakenühnyunü ma tsari nüh ma kümowa vü nü Kanan zhih vü wa taji
Makpela zhuh Mamre zhieshu wuovü lopie Abraham nüh Hitri Efron vünüh
rügupe sa nta süküsa lovü chohwum.

14Josef tü ma pa chohwu küm sevü ma jienüri thi ma sie küwari aveh vü nyi nü
Egypt vü teru le.

Josef nüh Ma Jienüri Müküle Noküja

15Josef jienüri nüh mari apa süküm sevü mari nüh, "Josef tü hiri mürhü nü hiri
nüh mükümhie ma vü momowa sathuoh ünü jükümjie hiri vü sale mhieveh lie,"
ti sa.

16Jükenüh mari nüh Josef vü zhüle küze taji, "Noh pa nüh ma müjie küsü tüvü
nüh azhü hama tsü saveh,

17tinü Josef vü küza luo, hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh jieri nüh müküleh thi
kükhiemuo sakümwa nojatsüluo, küpakenühnyunü mari nüh noh vü kümsü
sakümthuoh kenüh. Tinü khinyi hiri nüh noh vü khuoküveh thuoüji noh pa
Saküüwuowa siepera müküleh nojatsüluo," ti küza küze. Mari nüh zhüle hama
ma vü küüza vü ma tü krietewa.

© 2015 Bible Society of India.

18Ma jienüri nga ru nü ma tüvü küngie tsuo nü ma vü, “Halie, hiri tü noh sieperi wiethuoh,” ti küza.

19Thitü Josef nüh mari vü, “Mükrütümluo, küpakenühnyunü hitü Saküüwuowa pe vü pehveh ülo.

20Nohkeri nüh thuoüji hi vü kümsü sasaveh ta müsheveh, thitü Saküüwuowa vünüh thuoüji jüma tü kümhie kenüh wie, küpakenühnyunü nosü anyi hozake rho küveh küthse küürho nta küsa kenüh wie.

21Jükenüh mükrü tümluo, nohkeri nüh nga thi noh tsari kenüh nga ti hi mpa nüh küchetsü naveh ünüh,” ti rületsü. Jüti küza nü ma nüh mari vü azhühtho tsü thi mari luoveh sakürüzi tsü.

Josef Süküm

22Jüsevü Josef thi ma pa zhehlori tü Egypt vü rho, thi Josef tü mahvi müzake nü türake rho.

23Thi Josef tü awuhle kücheawa Efraim tsari nga ngu, thi Manase atsa Makhir nga ma tsari Josef tharuo vü wuo kümwumrake.

24Jüti küsa vü Josef nüh ma jienüri vü, “Hi thuoüji süna küsa vü prehvehthuoh; thitü Saküüwuowa nüh nohri no wie naveh, thi azhih hala nüh nohri sie ma nüh Abraham vü, Isaac vü thi Jacob vü phrahteke küsa vü wanaveh,” ti küza.

25 Thinü Josef nüh Israel tsari vü küüshie zhü tsü taji, “Saküüwuowa nüh nohri siemtu wie naveh, tinü nohri hala nüh eh rü vüzhuküwa sa wie naveh,” ti küza.

26Jüti sanü Josef tü sütewa, ma tü ma mahvi müzake nü türake khruokümthuoh kenüh; thi ma kümo mküüpri nta jüreke nü Egypt vünüh azawuh lovü thsem.

© 2015 Bible Society of India.

Tseshuküwa

Tseshuküwa 1

Egypt vü Israelri Kümnomna Küsa

1 Jacob tsari atharuo vünüh Egypt vü ma se nyiküwari,

2Reuben, Simeon, Levi, thi Judah,

3Issachar, Zebulun thi Benjamin,

4Dan thi Naftali, Gad thi Asher

5Anyiri Jacob vü wuo kütsü küsaji rürake. Josef thuoüji Egypt vü pehlathuoh.

6Josef tü süm, thi ma jienüri aveh, thi jüma wuhle aveh ti sü khehm.

7 Thitü Israelri tü avi pezhira thi kümwumra khielota küzhiküzhia wa ra; mari tü mküürührhüra sa thi müzhosheh tewa; thi Egypt zhih tü mari nüh protewa.

8 Jüti küsa vü Josef müküthsü kaji küpa küsü Egypt vü shuteru.

9Thinü ma nüh ma anyiri vü, “Halie, Israel nyiri tü ehkeria nüh zhiküluole thi müzho küluole wiethuoh.

10 Mari tü zhiteru thi arie shuru thuoüji mari tü hiri mükünongüri sietsarü nü hiri sie saluo nü azhih hala nüh tewa üsü, tinü hiri aro mütsasheh nü mari saküzüla mümji mümhiethuoh,” ti küza.

11Jüti sanü mari nüh küüroh küjokütsü nyiri vizhu nü Israel sakümnomna na küsa kenüh küüroh kükho tsü nü küüsa taji mari tü Faroah kenüh zanyoküüsa nyujiri, Pithon thi Rameses ti sa.

12Thitü küzhiküzhia mari mürü ketünga manyiri tü küzhitsa sateru nü azhih jüla nyuohtewa. Thi Egyptri tü Israelri krütewa.

13Jükenüh mari nüh Israelri tü makükhuri vü vithse nü khieloti sakümnomna,

14jüti sanü mari kürho tü küüroh nüh sakükho shehtsü, alohzhih küünya thi küveloh küüroh küsa, thi azhuh vü küüroh müküzüküzü tsü, tinü mari küüroh aveh nga mari tü makükhuri vü vithse nü khieloti mari sakümnomna.

15Jüti küsa vü Egyptri kajiwa nüh Shifra thi Pua, atsa saküüwuori künyi vü,

16“Nohsü wa nü Ebrivühra tsa saküüwuo vü nyimpari thuoüji zothem luo, thitü nyimzari nü kürhom luo,” ti küza.

17Thitü masü tü Saküüwuowa krüküm kenüh Faroah nüh masü vü küüza müküna nüh sa thi atsa nyimpari aveh küürho kheh.

18Jüti küsa vü Egypt kajiwa nüh masü ji taji, “Nohsü tü mokenüh hakümjie sanü atsa nyimpari küürhoveh lo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

19Jüti küüza vü masü nüh Faroah vü, “Küpakenühnyunü Ebrivühri thuoüji Egyptvühri kümjie nyu nüh mari nü khrashehküm kenüh thi hisü nyi küsü nga müjie küwa vünüh wuomlalati lie,” ti rületsü.

20Jüti sanü Saküüwuowa nüh masü sakümahtsatsü, thi Ebriri tü anyi küzhiküzhia jesiehwa thi khra sheh tewa.

21Atsa saküüwuori künyi nüh Saküüwuowa kükrü vünüh kürho kenüh atharuo hozake vi masü tsü.

22 Thinü Faroah nüh ma nyiri aveh vü azhütsü taji, “Ebriri vü nyimpari küwuo aveh nohri Nile rühgu vü küruowa thsemluo, thi nyimzari thuoüji küürhom luo,” ti küza.

Tseshuküwa 2

Mosa Küwuo

1Hakümjie küsa tsotho vü Levi zhehlo vü nyi küsü nüh Levi tsavühri küsü za.

2 Thinü ma tü atsa moh nü nyimpari küsü wuo, thi ma nüh atsa jüma tü mhie shehm ta künguvü sa küche ma vi küthi.

3Thitü ma zah nüh ma vi müküthira nüh sakümvü aküjie nüh küto aloka küsü ma kenüh viru nü phanyinyi nüh zhete nü sotem, thi atsawa jüma lovü thse nü khawa rühgu nato azheza vü sa.

4Jüti sanü moti sanave ünüh ti ma jie vühwa tü kületsuozah vünüh no peveh.

5Thinü Faroah atsa rülawa tü ajuh küzü nti rühgu vü ru, thi ma siepevühri tü rühgu nato vü tsewatseru ti saküveh vü ma tü atsa jüma küthseku lokawa azheza vü ngukera, thi ma nüh siepevüh küsü küze nü jüma küüvi.

6Jüti sanü ma nüh lokawa sa no ünü atsawa ngukera, thinü halie, atsawa tü krietewa. Faroah atsa tü no nü kümze taji, “Hatü Ebriri küsü atsa wiethuoh,” ti sa.

7Jüti küsa vü Mosa tsehvüwa nüh Faroah tsavühwa vü, “Atsa hama noh kenüh kürohza na küsa kenüh hi nüh wa nü Ebrivühri vünüh kürohza vüh küsü jiru üti ülo?” ti küna.

8Jüti küünavü Faroah tsavühwa nüh ma vü, “Nyia luo,” ti küza. Thinü ma nüh wa nü atsawa zah jiru.

9Thinü Faroah atsavühwa nüh ma vü, “Atsa hama siewaluo thi eh kenüh rohzatsüluo, thi hi nüh noh keme satsü naveh ünüh,” ti küza. Jüti küüzavü ma nüh atsawa siewa nü rohza.

© 2015 Bible Society of India.

10 Jüti sanü atsawa tü khruom ünü siewa nü Faroah atsavühwa tsü, thi ma nüh ma nyo Mosa, Ebri vünüh Moshe, ti thohtsü. Küpakenühnyunü ma nüh, “Hi nüh ma tü ajuh vünüh küshohzhu kenüh,” ti sa.

Mosa Midia vü Küthi Teküwa

11 Mosa tü viza shefü küm sevü rülo küsü ma tü ma nyiri no nti alievü wa, thinü ma nyiri küüroh akhuo küzho küveh ngu.

12 Thi Mosa tü wuovü no wuovü no ti sanü nyi küsü nga ma ngumküveh kenüh Egyptri küsü fethem nü shünyi lovü chohwum.

13 Jüti sanü rülo jüma nyieh Mosa tü alievü wa le hü, thinü halie, Ebriri künyi tü saluola nü ngu. Jüti küsa vü ma nüh müküleh küsawa vü, “Mokenüh noh tü noh mpa noh nyi feveh lo?” ti küza.

14 Thinü anyi jüma nüh ma vü, “Thawa nüh noh tü hiri nyiehvü kaji thi lesawa küüsa saveh lo? Thi noh nüh Egyptwa küfethe kümjie noh tü hi nga fethe nti saveh ülo?” ti küza. Jüti küsa vü Mosa tü krü nü ma mpa nüh, “Hi nüh mowa sathuoh ünüh nyiri nüh jüma thsütewathuoh,” ti sa.

15 Faroah nüh jüma küthsüra vü Mosa fethe nti phah. Thitü Mosa tü Faroah vünüh zhü tewa nü Midiara zhih vü pehtewa, thi Mosa tü juhkhre küsü kütuoh vü wa shupeh.

16 Jüma tsothovü Midiari navüwa tü atsa rüla türü pehveh, thinü mari tü ra nü ajuh tie, mari apa nyihzhüri ajuh küüzhu na küsa kenüh ajuh tie nü wujeku küpro.

17 Jüti saküveh vü nyihzhü kühuori ru nü mari zhe, thitü Mosa nüh süra nü mari kükra nü ajuh tie ma nyihzhüri küüzhu.

18 Jüti sanü mari tü shele mari apa Reuel vü tehu, thinü mari apa nüh, “Mokümjie sanü nosü nü nohri tü kümto tetse lo?” ti küna.

19 Jüti küüna vü ma nüh, “Egyptri küsü nüh nyihzhü kühuora ke vünüh hiri kükratsü lie, thi jü mpa mükünyu hiri nyihzhüri ajuh zütsü na küsa kenüh ajuh nga tie tsü ti sanü kümto tetse lie,” ti rületsü.

20 Mari nüh jüta küüza vü mari apa nüh ma tsavühri vü, “Thinü ma tü khiela pehveh lo? Mokenüh nohri ma jam nü tse lo? Ma ji luo, thi ashie küütsaluo,” ti küza.

21 Jüti küsa vü Mosa tü mari vü nyi küpeh kümshe satewa, jüti sanü ma nüh Zipporah vi ma tsü nü ma vüvüh küsa.

22 Thinü ma nüh nyimpari küsü wuo nü ma tsü thi ma nüh atsawa nyo Gershom, Ebri vünüh alieri ti thoh; küpakenühnyunü ma nüh, “Hi tü azhih hala küpriri küsa kenüh,” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

23Jüti sanü rülo hothake küpeh sevü Egypt kajiwa tü süm. Thi Israel nyiri tü jü tsotho vü nga mari kükhu vü peh nü kümnomna jikhi sanü mari küükra kenüh zie wie. Thi mari nüh nyuri kükhu vü peh nü zie küveh jikhiwa tü Saküüwuowa vü tewaju.

24 Thinü mari nüh külorü jikhi sa küveh Saküüwuowa nüh künatsü, jüti küsa vü Saküüwuowa tü Abraham, Isaac thi Jacob siekütsathuozhü saküsawa müshekera.

25Thi Saküüwuowa nüh Israel nyiri ngura thi mari kürho thsüra.

Tseshuküwa 3

Saküüwuowa nüh Mosa Küji

1Jüti küsa tsotho vü Mosa tü ma ku Jethro, Midiara navüwa nyihnyih huoveh, thinü ma tü ma nyihnyihri zhe nü zhietü reza wuovü wa nü Saküüwuowa küzhi Horeb vü ru.

2 Thinü are küjepuke küsü azhila vü VÜWA rügizhülewa tü anyizhu vünüh ma vü küngu, thi ma nüh jüma noküze ünü, halie, are küjepukewa tü juvehthuoh thitü tsoküra müwa nüh sa.

3Jüti küsa vü Mosa nüh, “Mokenüh are küjepuwa tü tsomküra nüh saveh ünüh hi nüh shenyiwa nü mükümshera sanü nguküvehwa no naveh,” ti sa.

4Ma nüh kuoshenyi küwa VÜWA nüh ngu ünü, are küjepuke juküvehwa vünüh Saküüwuowa nüh ma ji taji, “Mosa, Mosa,” ti sa. Thinü Mosa nüh, “Hi hala peheveh,” ti rületsü.

5Jüti küsa vü ma nüh Mosa vü, “Shenyi müru tümluo, noh mpha vünüh noh jiküükruvüh fosam luo, küpakenühnyunü noh nüh tsiepeküveh azhiewa tü mütseküm kenüh,” ti küza.

6Saküüwuowa nüh shele ma vü, “Hi tü noh pa Saküüwuowa, Abraham Saküüwuowa, Isaac Saküüwuowa thi Jacob Saküüwuowa küsakenüh,” ti küza. Thinü Mosa tü ma nyieh küthitewa, küpakenühnyunü ma tü Saküüwuowa küno krü teküwa kenüh.

7Jüti küsa vü VÜWA nüh ma vü, “Eh nyiri Egypt vü pehküvehri kümnomna hi nüh ngumthuoh, mari sie küüroh küsari kenüh zie küveh hi nüh künarathuoh, mari kümnomna hi nüh thsüvehthuoh,

8thi hi tü mari Egyptra ke vünüh vizhu nti turu pehveh, thi mari azhih jüla nüh vizhu nü azhih kümhie thi kümza vü wa naveh, tünüjuh thi awejuh liküveh: Kananri, Hitri, Amorri, Perizri, Hivri, thi Jebusri nüh pehküveh azhievü siewa navehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

9Thi halie, Israel nyiri nüh küzie khi hi vü rujuvehthuoh thi Egyptri nüh mari mokümjie mürü nü rhoveh ünüh mari krie nü kürho hi nüh ngumthuoh.

10Jükenüh raluo, hi nüh noh küze nü Egypt vünüh Israel tsari küsiezhu na küsa kenüh hi nüh noh Faroah vü küze naveh ünüh," ti küza.

11Thitü Mosa nüh Saküüwuowa vü, "Ha hi momaküsawa nüh mokümjie Faroah vü wa nü Egypt vünüh Israel tsari siezhura nalo?" ti küza

12Thinü Saküüwuowa nüh Mosa vü, "Hi nüh noh siewa naveh, thi hi nüh noh küze ta küsa thsoshi tü, noh nüh mari siezhu thuoüji hama küzhi rügi vünüh noh nüh eh kütsü sanaveh," ti küza.

13 Thinü Mosa nüh Saküüwuowa vü, "Hi nüh Israel nyiri vü wataji, 'nohri apara Saküüwuowa nüh hi küze lie,' ta küüza vü mari nüh, 'thinü ma nyo tü mowa lo?' ta küna thuoüji hi tü mari vü mowa ta küza na lo?" ti küna.

14 Jüti küüna vü Saküüwuowa nüh Mosa vü, "Hi thuoüji hi ta küsawa wiethuoh," ti küza. Jüsevü nga ma nüh, "Israel nyiri vü hi ti küsawa nüh nohri vü küze lie, ti küza," üti küza.

15Saküüwuowa nüh Mosa vü shele, Israel nyiri vü hama küzaluo, VÜWA, noh pari Saküüwuowa, Abraham Saküüwuowa, Isaac Saküüwuowa, thi Jacob Saküüwuowa nüh hi nohri vü küze lie, ti küza: hamatü küsuokürho eh nyo thuoh, thi jüti sanü awuhle aveh vü hi müsheke wie naveh.

16Waluo, thi Israel kükhruori aveh jizhuh nü mari vü, VÜWA, noh pari Saküüwuowa, Abraham Saküüwuowa, thi Jacob Saküüwuowa nüh hi vü kütsa taji, "Egyptri nüh nohri vü momowa sathuoh ünüh hi nüh nohri noruthuoh;

17thi hi nüh küzhütsawa vünüh phrahzhuveh nü hi nüh nohri Egyptra ke vünüh münomna küveh vünüh siezhu nü Kananri, Hitri, Amorri, Perizri, Hivri thi Jebuzri nüh küpeh azhih vü wa naveh; azhih jüla tü tünüjuh thi awejuh nüh li pehveh.

18Thi mari tü noh zhü küna naveh, jüti sanü noh thi Israel kükhruori tü Egypt kajiwa vü wa nü, 'VÜWA, Ebriri Saküüwuowa tü hiri siemtuthuoh, tinü hiri nüh noh vü khuoküveh thuoüji hiri rülo küche zetse areza vü küze nü VÜWA hiri Saküüwuowa vü küsahthuo küüsaluo,'

19ake kükhra nüh müküwurie sevü nü Egypt kajiwa tü nohri küüzewa nyu ta küsa hi nüh thsüveh.

20Jükenüh hi nüh eh ke thsuo küze nü eh küsara küngo aveh vi Egypt kürhie nü satsü naveh; jüsevü nüh ma nüh nohri küze naveh," ti küza.

21 Thi Egyptra tüvü hi nüh mari küütso küngu naveh, thi nohri tsezhuküwa vü nohri rütso nü küwa wa nyu,

© 2015 Bible Society of India.

22thitü krevühri küsüküsü nga ma zhephruwa vünüh, priru nü ma zheh vü pehküvehwa vünüh, sitheloh rakasa, suna, thi thsümnyi khuo nü noh tsa nyimpari thi noh tsavühri vü küüthse luo, jüti küsa vünüh nohri nüh Egyptra zhi reküvi sanaveh ünüh, ti küza.

Tseshuküwa 4

Saküüwuowa nüh Küükrükükra Kükhra vi Mosa Kütsü

1Jüsevü Mosa nüh, "Thitü halie, mari tü hi kütsotüwa nyu, nyutü eh zhü küünawa nyu nü, küpakenühnyunü mari nüh, VÜWAtü noh vü küngu müsa, ta küza naveh nü," ti küza.

2Thitü VÜWA nüh, "Noh ke vü mowa küjehveh lo?" ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, "Akütsüh küjehveh," ti rületsü.

3Jüti rülekütsü vü Saküüwuowa nüh Mosa vü, "Jüma azhih vü jaaküze nyi nü," ti küza. Jüti küüza vü Mosa nüh ma kütsühwa azhih vü jaaküze ünü aresü jetewa nü Mosa tü jü ngu taji krü nü asevü tseketewa.

4Thitü VÜWA nüh Mosa vü, "Noh ke thsuowa nü ma nürü vünüh shoh luo," ti küza. Jüti küüza vü Mosa tü ma ke thsuowa nü jüma shoh ünü ma ke vünüh akütsüh jetewa le.

5Jüti küsa vü VÜWA nüh, "Jüvü nüh, VÜWA, mari apa Saküüwuowa, Abraham Saküüwuowa, Isaac Saküüwuowa thi Jacob Saküüwuowa nüh noh mütu satsa vehthuoh ta küsa mari nüh tsotü naveh," ti küza.

6Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, "Noh müza viwa nü noh tüso vü feke nyi nü," ti küza. Thinü ma nüh ma müza viwa nü ma tüso vü feke taji ma ke ma tüso vünüh via ünü ma ke tü amüra kümjie müjihuothethe nü hujirü küna satewa.

7Thinü Saküüwuowa nüh Mosa vü, "Noh ke vishelewa noh tüso rügivü feke le nyi nü," ti küza lehü. Jüti küüzavü Mosa tü ma ke vishelewa nü ma tüso rügivü feke le, thinü halie, ma satsa küpari kümjie mhiera le.

8VÜWA nüh küza le taji, "Mükütüküzü mari nüh noh mütsotü nüh sa, nyutü athsoshi pokhuwa müküna wie ketünga athsoshi künyiawa thuoüji tsotü naveh.

9Mükütüküzü mari nüh thsoshi hakünyi mütsotü nyutü noh zhü müküna nüh sam, ti thuoüji noh tü wa nü Nile rühgu vünüh ajuh pike tieru nü azhih küüweh vü küshoke luo; jüta thuoüji noh nüh Nile rühgu vünüh viru küüshowa vünüh azüh jeteru naveh ünüh," ti küza.

10Thitü Mosa nüh VÜWA vü, "O, eh VÜWA, hi tü azhüküphra küsasori küsü. Shientü vünüh khinyi küju noh nüh hi siejüle kütse ha hi noh siepewa tü zanyo küsü nga müphrara nü, küpakenühnyunü hi tü eh zhü küphra tü zhihkem thi ehmizhi tü azhü phra sahsom nü," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü VÜWA nüh ma vü, “Thawa nüh anyira po satsü thi thawa nüh ma tü azhü phraküüsahsom tü lo? Nyutü akhüna sakürüpotsü, nyutü saküüngutsü thi saküümtitsü lo? Jümatü hi VÜWA nüh nyu ülo?

12Jükenüh noh waluo, hi nüh noh po lovü tüwie naveh thi noh mowa küüphra naveh ünüh sosietsü wie naveh,” ti rületsü.

13Thitü Mosa nüh shele ma vü, “O, eh VÜWA, hi nüh noh vü khuoveh, tinü anyi küpari küze nyi nü,” ti küza le.

14Jüti küsa vü VÜWA rüküshu tü Mosa vü juzhuteru nü ma vü, “Jüla noh jie Aron levüwa pehmveh ülo? Ma tü azhü phra mhie shehra naküveh hi nüh thsüveh, thi halie, ma tü noh mütu nta alievü shutsethuoh, thi ma tü noh ngu thuoüji ma luoveh lovü nüh lozhe naveh.

15Thi noh nüh ma vü küza naveh thi ma po lovü noh nüh azhüri phrahtethsetsü naveh, jüti sanü hi nüh noh po lovü thi ma po lovü mowa küüza naveh ünüh sosietsü naveh.

16Ma nüh noh kenüh nyuri vü küüphrahte naveh, thi ma nüh noh po küüsanaveh.

17Thi noh nüh noh ke vü akütsüh hama küjehke naveh, thi jüma vi nü noh nüh athsoshiri küüsanaveh,” ti küza.

18Thinü Mosa tü shele ma ku Jethro vü wa nü ma vü, “Hi nüh noh vü khuoveh, tinü hi tü Egypt vü eh jienüri vü shele küze nü mari rho wieveh ünü nyu nüh küüno jie,” ti khuo. Jüti kükhuovü Jethro nüh Mosa vü, “Luoveh kürüzi ti waluo,” ti rületsü.

19Mosa tü Midia vü pehwieküveh vünüh VÜWA nüh ma vü, “Shele Egypt vü tewaluo; küpakenühnyunü noh kürholi vi nta küphahri tü sükheh kümthuoh kenüh,” ti küza.

20Jüti küsa vü Mosa tü ma vüvüh thi ma tsari rawuh küzahwa rügivü küüpeh nü shele Egypt azhih vü tewa; thi Mosa tü ma ke vü VÜWA kütsühwa küjehke nü wa.

21Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Noh shele Egypt vü küwa vü hi nüh aküngori noh ke vü kükhra kütsü Faroah tüvü sakütsaluo; thitü hi nüh ma luoveh sakükhomtü nü mari müküze nta sanaveh ünüh.

22Jütawie ketünga noh nüh Faroah vü, VÜWA nüh küzaveh, tinü Israelri thuoüji eh tsa nyimpa küwuo khuwa,

23 thi hi nüh noh vü küzaveh, tinü eh tsa tü eh kütsü küüna na küsa kenüh ma küzem luo; noh nüh ma müküze nta thuoüji, halie, noh tsa nyimpa küwuokhuwa zothem naveh,” ti küza.

24Egypt vü wa nti kütse aletsavü mari küzehpe vünüh VÜWA nüh ma mütu nü ma fethe nta phah.

© 2015 Bible Society of India.

25Thinü ma vüvüh Zipporah nüh alokhie kütu küsü vi nü ma tsa ahu zhupo tsimtü nü jüma vi Mosa mpha pa nü ma vü, “Noh thuoüji hi vü kümnyutepa azühwa wiethuoh,” ti küza.

26Jükenüh ma nüh jüti ma küpehm. Jüma kenüh Nyimzawa nüh, “Noh thuoüji azühwa kümnyupawa wiethuoh,” ti küza, küpakenühnyunü ahukütsiwa kenüh.

27Jüsevü VÜWA nüh Aron vü, “Reza vü wa nü Mosa mütu luo,” ti küza. Jüti küüzavü Aron tü wa nü Sakküüwuowa küzhi vünüh ma mütu nü ma kümetsü.

28Thinü Mosa nüh VÜWA zhü vi nü ma vü küüze aveh vi Aron vü küza kheh, thi athsoshi ma vü sa üta küüza aveh nga vi nü küza kheh.

29Jüti sanü Mosa thi Aron masü tü wa nü Israel anyi kükhruori aveh jizhuh khe.

30Thi VÜWA nüh Mosa vü küüza azhü aveh Aron nüh vi Israel nyiri vü küza kheh, thi athsoshiri mari notha vü sakütsa kheh.

31Jüti küsa vü mari tü tsotüra, thi VÜWA nüh Israel nyiri vü ruthuoh ta küthsüra vü thi mari kümnomna nguthuoh ta küsa vü mari tü malüri küngie tsuo nü khurü.

Tseshuküwa 5

Mosa thi Aron Masü Egypt Kajiwa Tüvü Küwa

1Jüti küsa sevü Mosa thi Aron masü tü Faroah vü wa nü, “VÜWA, Israel Sakküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, ‘Eh nyiri küshu nü areza vünüh hi vü akhu küüsatsüluo,’” ti küza üta küza.

2Thitü Faroah nüh, “VÜWA tü thawa nü hi tü ma zhü krü nü Israel müküze üji mümhie lo? Hi nü VÜWA müthsü, thi jü mpa mükünyu Israel nga küüzewa nyu,” ti rületsü.

3Thinü masü nüh, “Ebriri Sakküüwuowa nüh hisü mütuthuoh, tinü hiri küüze luo ti khuoveh, sahnakükho nyutü anyuchuwa hiri vü müjie küru tüvü nüh hiri areza vü rülo küche küze nü VÜWA hiri Sakküüwuowa vü küsahthuoh rakküüsaluo,” ti khuo.

4Thitü Egypt kajiwa nüh masü vü, “Mosa thi Aron, mokenüh nohsü tü noh nyiri küüroh vünüh sietewa nti saveh lo? Nohsü küüroh vü waluo,” ti küza.

5Faroah nüh küüza le, “Halie, nohri tü Egyptri nyieh vünüh zhi shehmthuoh, thi nohsü tü küüroh vünüh noh nyiri sakümnyie nti ülo,” ti küza le.

6Jüma rülo vünüh Faroah nüh anyiri sie küroh küveh sierhüri vü thi ma sierhüri vü azhütsü taji,

7“Küveloh rüna küsa kenüh anyiri vü amaguo vü mütsületümluo; mari mpa wa nü küüvü luo.

© 2015 Bible Society of India.

8Thi küveloh mari nüh ve küveh samküzüla tü khana zake küüve luo; mari tü liechu küveh kenüh, 'Hiri küze nü hiri Saküüwuowa vü küsahthuo küüsa jie ta zie nü khuoveh,'

9anyi hamari vü küüroh saküzhotsü lehü nü mari küüroh kümnoke nü akürie zhüri müküna nüh küüsaluo," ti küza.

10Jüti küüza vü küüroh sieküsawa thi eh nyiri sierhüri tü wa nü mari vü, "Faroah nüh küüza, hi nüh amaguo kütsüwa nyuthuoh.

11Khiela nüh phahra naveh ünüh nohri mpa wa nü vü luo; thi jütawie ketünga nohri küüroh thuoüji piketü saküüzülatüwa nyu," ti küza üti küza.

12Thinü mari tü Egypt azhih jüla azhie aveh vü poriewa nü aluoshü müthuoküm amaguo phahzhu nti wa.

13Küüroh wuovü alüri nüh mari vü pre nü küüza, "Atükhu vü nohri vü amaguo tsüküru tsotho vü zake rülo aveh vü sa üta wurie küza."

14Küüroh wuovü alüwa nüh Israelri azhievü küüroh künori fe taji, "Mokenüh küveloh khana zake khinyi nü müsa lo?" ti küza.

15Thinü Israel azhievü küüroh alüri nüh wa nü Faroah vü, "Mokenüh ha hiri noh sieperi vü hazake sakükhotsü veh lo?

16Noh sieperi vü amaguo vümtsüthuoh, thi mari nüh hiri vü küveloh thuoüji sa üta wurieveh! Thi halie, noh sieperi tü fesa khehveh; thitü jütawie ketünga müküleh thuoüji noh nyiri vü pehveh," ti küza.

17Thitü ma nüh mari vü, "Nohri tü küchum, küüchu kenüh küüroh müsa, jükenüh, 'Hiri küüze nü hiri VÜWA vü küsahthuo küüsaluo ta.'

18Shelewa nü küroh luo; amaguo thuoüji vükütsüwa nyu, thitü küveloh thuoüji khana zake vewie naveh," ti küza.

19Rülo küsü vü küvelohwa piketü samküzülara ta küüza vü Israel azhievü küüroh künoteri nüh, hathuoüji arokümsüthuoh, ta sa.

20Mari tü Faroah vünüh shuru ünü Mosa thi Aron masü tü mari huola nü mütu;

21thinü mari nüh masü vü, "VÜWA mpa nüh nohsü lü vü küsheküümsümluo, küpakenühnyunü nohsü nüh Faroah thi ma siepera tüvü mükülo küsamthuoh, thi hiri küüfethera na küsa anyuchuwa makeri vü thsekümthuoh kenüh," ti küza.

Mosa nüh VÜWA vü Külokhu

22Jüsevü Mosa tü VÜWA vü küprüke nü ma vü, "O VÜWA, noh tü mokenüh anyi hamari vü mükünyu samthuoh lo? Noh tü mokenüh hi küze lo?

© 2015 Bible Society of India.

23küpakenühnyunü hi nüh noh nyo vünüh Faroah vü küza nti ru nü ma tü anyi hamari vü mükunyu samthuoh, thi noh tü noh nyiri siezhutsü nta küsa kenüh mütsaza," ti küza.

Tseshuküwa 6

1Jüti küüza vü VÜWA nüh Mosa vü, "Hi nüh khinyi thuoüji Faroah vü mowa sanathuoh ünüh noh nüh ngu naveh, küpakenühnyunü khinyi thuoüji ma tü ma ke müzho sheh nü mari küze nathuoh, ma ke müzho sheh nü azhih hala nüh mari zhezhuja nathuoh," ti küza.

Saküüwuowa nüh Mosa Küji

2 Jüsevü Saküüwuowa nüh Mosa vü, hi thuoüji VÜWA.

3Saküüwuowa kükhratsawa, Ebri vü El Shadai, ti küsa hi nüh, Abraham, Isaac thi Jacob vü kütsathuoh, thitü eh nyo VÜWA ti küsa vünüh nü hi mpa hi vi mari müküthsü.

4Jüsevü nga Kanan azhih mari nüh priru nü kürhowa vi mari tsü nti mari sie eh kütsathuozhüwa vishumthuo.

5Jü mpa mükünyu Israel nyiri nüh Egyptra kükhu vü peh nü lüchi küveh künara nü hi nüh eh kütsathuozhüwa müshekera.

6Jükenüh Israel nyiri vü küza luo, "Hi tü VÜWA, Egyptri nüh nohri vü akhuo küüzho tsü küveh kükhu vünüh shohzhu naveh, nohri tü mari nüh kete nü rho küveh vünüh vizhu naveh thi hi nüh eh ke thsuoküze nü mari vü kümnomna tsü sheh nü nohri rhesa naveh,

7hi nüh nohri vi eh nyi sana, thi hi tü nohri Saküüwuowa sana; thi nohri nüh hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa, Egyptri nüh nohri saküümnomna kükhu vünüh küvizhuwa ta küsa thsü naveh.

8Hi nüh Abraham, Isaac thi Jacob vü tsü nta phrahteke küsawa azhih vü siewa naveh, thi jüma tü hi nüh nohzhiri küüsanaveh," ti küza üti küza.

9Mosa nüh jükümjie vünüh Israel nyiri vü küza; thitü mari tü Mosa zhü müküna nüh sa, küpakenühnyunü küüroh kükhole kenüh mari sietse tü thasü tewa, thi mari kükhu vünüh kümnomnale kenüh.

10Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

11"Israel nyiri tü ma zhih vünüh küzem luo ti küsa Faroah, Egypt kajiwa vü tu nü küza luo," ti küza.

12Thitü Mosa nüh VÜWA vü, "Halie, Israel nyiri nüh eh zhü müküna nta lie; khiela nüh Faroah nüh ha hi apo müküpokara küsü azhü küna na lo?" ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

13Thitü VÜWA nüh Mosa thi Aron vü azhütsü taji, “Israel nyiri thi Egypt kajiwa Faroah vü azhü tsü nü Egypt zhih vünüh Israelri vizhu luo,” ti küza.

Mosa thi Aron Tharuo Zhüku

14Hamari tü mapara zheh alüri: Reuben tsari, Israel vü küwuo khuwa, Hanok, Palu, Hezron, thi Karmi; hamari tü Reuben tharuo.

15Simeon tsari: Jemuel, Jamin, Ohad, Jakhin, Zohar thi Shaul Kananvühwa tsa, hamari tü Simeon tharuori.

16 Awuhle vünüh kümzhe Levi atsara nyori: Gershon, Kohat thi Marari, Levi kürho mahvi tü müzake cherake nü türü küsa kenüh.

17Gershon atsari: Libni thi Shimei, ma tharuori vünüh kümzhe.

18Jüsevü Kohat atsari: Amram, Izhar, Hebron thi Uzziel, Kohat kürho mahvi tü müzake cherake nü küche küsa kenüh.

19Merari atsari: Mali thi Mushi. Awuleh müzhe nü hamari tü Levi atsari.

20Amram tü ma pa tsehvüwa Jokhebed za, thi ma nüh Aron thi Mosa wuo nü ma tsü, Amram kürho mahvi tü müzake cherake nü türü küsa kenüh.

21Izhar tsari: Kora, Nefeg thi Zikhri.

22Thi Uzziel atsari: Mishael, Elzafan thi Sithri.

23Aron tü Aminadab atsa Nashon tsehvüwa Elisheba za; thi ma nüh Nadab, Abihu, Eleazar thi Ithamar wuo nü ma tsü.

24Kora atsari: Asir, Elkanah thi Abiasaf; hamari tü Korari tharuo.

25Eleazar, Aron atsa tü Puliel tsavüh küsü za nü Finehas wuo nü ma tsü. Hamari tü atharuo vünüh Levira zheh vü apa alüri.

26Hamari tü VÜWA nüh Aron thi Mosa vü küüzari: “Egypt zhih vünüh Israel nyiri mari shieji vünüh siezhu luo,” ti küza.

27Mosa hama thi Aron hama nüh Egypt zhih vünüh Israel nyiri küvizhu zhü viwa Egypt kajiwa Faroah vü küüzari.

Mosa thi Aron vü VÜWA nüh Azhükütsü.

28 VÜWA nüh Egypt zhih vünüh Mosa vü küüza rülo vü,

29VÜWA nüh Mosa vü, “Hi tü VÜWA; hi nüh noh vü küüza aveh vi Egypt kajiwa Faroah vü küza luo,” ti küza.

30Thitü Mosa nüh VÜWA vü, “Halie, hi tü apo müküpokahrawa; jükenüh mokümjie nüh Faroah nüh eh zhü küna na lo?” ti küza.

Tseshuküwa 7

© 2015 Bible Society of India.

1Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Noluo, hi nüh noh tü Faroah tüvü Saküüwuowa kümjie küsanaveh; thi Aron noh jie nüh noh kütüma küthsüzhü küphrahtewa sanaveh.

2Thi hi nüh noh vü azhükütsü aveh noh nüh küza naveh; thi noh jie Aron nüh Faroah vü ma zhih vünüh Israel nyiri küzem üta küüza naveh.

3 Thitü hi nüh Faroah luoveh sakükhomtü naveh, hi nüh Egypt zhih vü eh thsoshiri thi aküngori saküzhi wie ketünga,

4Faroah tü nohsü azhü küünawa nyu; thitü hi nüh Egypt rügi vü eh ke thsenaveh thi ashih küji amüke sanü eh kuohri Israel atsa eh nyiri siezhu naveh.

5Jüti sanü eh ke thsuo küze nü Egyptri rügi vü thse taji mari azhie vünüh Israel nyiri vizhu chih ünüh hi tü VÜWA ta küsa mari nüh thsü naveh,” ti küza.

6Jüti küüzavü Mosa thi Aron masü tü VÜWA nüh azhükütsü kümjie sa.

7Jüti küsa vü Mosa thuoüji ma kürho mahvi zerake thuoh, thi Aron nü zerake nü küchethuoh, hakümjie küsa tsothovü masü tü Faroah sie jüle.

Aron Kütsüh

8Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

9“Faroah nüh nohsü vü, ‘Küükrükükra küüroh sanü azhütsa ti küsa kütsamo,’ ta Faroah nüh khuo thuoüji noh nüh Aron vü, noh kütsühwa Faroah tüvü jaküze nü amüre küüje luo,” ti küza üti küza.

10Thinü Mosa thi Aron masü tü Faroah vü wa nü VÜWA nüh azhükütsü kümjie sa; thi Aron nüh Faroah thi ma sieperi tüvü ma kütsüh vejaküze thi jüma tü amüre jetewa.

11Jüti küsa vü Faroah nüh zanyoküthsüri thi kümahtsari jizhuhkhe, thi Egypt kümahtsari nga mari küsara vi nü sa.

12Mari nyi küsüsü wie nga mari kütsüh veja kheh thi amüre jekheh. Thitü Aron kütsüh nüh mari kütsüh müzhu khehm.

13Jütawie ketünga Faroah luoveh tü sakükhom wie, thi VÜWA nüh küüza kümjie vünüh ma tü ma zhüri müküna nüh sa.

Rügih vünüh kümnomna Egypt vü küru

14Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, Faroah luoveh thuoüji sakükhomtüthuoh, Israel nyiri küüze na küsa ma tü mamthuoh.

15Tinü arüne vü Faroah vü waluo, ma tü Nile rühgu vü wana saveh ünüh, amüre jeküwa kütsühwa vi nü nohsü rühgu nato vünüh ma huola luo.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti sanü nohsü ma vü, "VÜWA, Ebriri Saküüwuowa nüh hi noh vü küzeveh, thi eh nyi küze nü reza vünüh eh küüroh wa küüsa üta küzaveh; thitü halie, noh tü müküna nüh samwie," ti küza.

17 Halie, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, "Eh ke vü akütsüh pehküvehwa nüh ajuh kürhie üta, jüma thuoüji Nile, thi jüma tü azüh je naveh, Jüta küsa vü nüh noh tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh,

18Nile vü angari tü süm naveh, thi rühgu jüma tü münem naveh, thi Egyptri tü Nile vünüh ajuh tiemzhura nüh sam naveh," ti küza üti küza.

19Jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü, "Aron vü, Noh kütsüh khake nü Egyptra juh nyiehvü, ma rühguri nyiehvü, ma juhleri vü, ma juhkhreri vü thi ma nüh ajuh tieküzhu peri aveh vü thsuoküze luo, thi jümari tü azüh je naveh ünüh; jüta küsa vünüh Egypt zhih aveh vü athsohjuhku vünüh thi alohjuhku vü nga nüh ti azüh jekheh naveh," ti küza üti küza.

20Jüti küüza vü Mosa thi Aron tü VÜWA nüh azhükütsü üta Faroah thi ma sieperi atüvü nüh akütsüh khake nü Nile vü ajuh kürhie ünü Nile vü ajuh kütü aveh tü azüh jetewa kheh.

21Nile vü anga kütüri aveh süm, thi Nile tü münetewa, jüti sanü Egyptri tü Nile vünüh ajuh tie müzhura nüh sa, thi Egypt zhih vü ajuh aveh azüh jetewa kheh.

22Thitü Egypt vü kümahtsari nga mari küüthi aro vünüh jükümjie zarike sa, jükenüh Faroah luoveh tü khopehtewawie, thi VÜWA nüh küüza üta masü azhü müküna wie.

23Faroah tü sühle nü ma zheh vü tewa nü hama vi nü ma luoveh lovü zanyoküsü nga müthse.

24Jüti küsa vü Egyptri tü Nile juh küzhu mümhiethuoh nüh küsa kenüh rühgu jüma natonahuo aveh ajuh tie zhu na küsa kenüh chüh khe.

25 VÜWA nüh akütsüh vi nü Nile küürhie sevü rülo türüthuoh.

Tseshuküwa 8

Awuh vünüh Kümnomna

1Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü, "Wa nü Faroah vü, 'Hakümjie VÜWA nüh küzaveh: Eh nyiri küze luo, mari tü eh kütsü sanaküveh kenüh.

2Thitü noh nüh mari müküze nta thuoüji, halie hi nüh noh nyu aveh awuh vi nü küümnomna naveh;

3Nile rühgu tü awuh mpa nüh pro naveh, thi jümari tü noh zhehlori vü, noh nyiri vü, noh nyithüri vü thi noh lohse künehkuri aveh lovü;

© 2015 Bible Society of India.

4jü mpa mükünyu nohri rügivü noh nyiri rügi vü thi noh sieperi rügivü joke naveh,'" ti küza üti küza.

5Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, "Aron vü küza luo, Noh ke vü noh kütsüh vi nü arühguri vü, ajuhleri vü, thi ajuh tieküzhuperi vü awuhri tü shuru nü Egypt azhih küüpro luo," ti küza üti küza.

6Jüti küüza vü Aron nüh ma ke thsuo nü Egyptra juh rügivü thse; thinü awuhri tü shuru nü Egypt azhih aveh protewa.

7Thi kümahtsari nga mari küüzhe aro vi nü jükümjie sathuoh, thi Egypt zhih vü awuhri vizhuthuoh.

8Thinü Faroah nüh Mosa thi Aron ji taji, "Awuhri hi thi eh nyiri vünüh vitewa üti VÜWA vü khuo luo, jüta thuoüji hi nüh mari küze nü VÜWA vü küsahthuo küüsanavehthuoh ünüh," ti küza.

9Jüti küüza vü Mosa nüh Faroah vü, "Noh kenüh, noh sieperi kenüh thi noh nyiri kenüh küsie khuo üti nüh azhütsüluo, jüti sanü Nile vü küchie nüh noh vü thi noh zhehri vü thuoüji awuhri zothe khehm tü naveh," ti rületsü.

10Thinü Mosa nüh ma vü, "Thuotü," ti küza. Jüti küüza vü Mosa nüh shele, "Hi nüh noh nüh küüza kümjie sanaveh, thi küsü nga VÜWA hiri Saküüwuowa kümjie münyie takü̈sa noh küüthsü naveh.

11Awuhri tü noh vünüh, noh zheh vünüh, noh sieperi vünüh thi noh nyiri vünüh kietuotewa kheh nü Nile vü mpa sanaveh," ti küza.

12Jüti küzam nü Mosa thi Aron tü Faroah vünüh tsezhutewa thi Mosa tü Faroah masü küjülethuo kümjie wa nü awuh kenüh VÜWA vü zie.

13Thinü Mosa zhü kümjie vünüh VÜWA nüh satsü; awuhri tü azhehri vünüh, anyula vünüh thi azhuh vünüh ti sükhehm.

14Thi mari nüh khieloti chizhuh kümprohke nü azhie aveh pri nü müne kheh.

15Thitü Faroah tü tsotho pike zohm ta kütsatso küthsü sevü ma luoveh tü khotewa le nü VÜWA nüh küüza kümjie vünüh müküna nüh sa le hü.

Wiezü vünüh Kümnomna

16Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Aron vü küza luo, Egypt zhih aveh vü wiezü küüpro na küsa kenüh noh kütsüh khake nü azhitho kürhie luo," ti küza üti küza.

17Jüta küüza müzhe nü masü tü sa; Aron nüh ma kütsüh khake nü azhitho kürhie ünü Egypt zhih aveh azhitho tü wiezü jetewa nü wiezü jümari tü anyiri vü thi samwa vü wa ka kheh.

© 2015 Bible Society of India.

18Thi Egyptri kümahtsari nga küüzhe aro vünüh wiezü vizhu nti kükhra thse, thitü mari tü müvizhura nüh sam. Jükenüh wiezü jüma tü anyiri vü thi samwa vü kakheh.

19 Jüti küsa vü kümahtsari nüh Faroah vü, “Hatü Saküüwuowa tüjü wiethuoh,” ti küza. Jütawie ketünga Faroah luoveh tü sakükhomtü le nü VÜWA nüh küüza müküna nüh sa le hü.

Awiezü vünüh Kümnomna

20Jüti küsa sevü nga VÜWA nüh Mosa vü, noh tü arüne kümto sühra nü Faroah ajuh vü küwa huo nü ma vü, “Hakümjie VÜWA nüh küzaveh, eh nyiri küzem luo, mari tü eh kütsü sanaküveh kenüh, ta küzaveh.

21Noh nüh jüüta eh nyiri müküze nüh sam thuoüji halie, hi nüh wiezü khielota noh vü, noh sieperi vü thi noh nyiri vü ti küze naveh, noh zhelo, Egyptra zhehlo aveh wiezü nüh küüpro naveh, jü mpa mükünyu azhih mari nüh kütsiepe vü nga küpro naveh.

22Thi jüma rülo vü eh nyiri nüh rhoküveh azhie Goshen thuoüji athuo samtü nü jüla thuoüji wiezü müküüpeh nüh samtü naveh; thi jüvü nüh hi tü azhih azhievü VÜWA ta küsa noh nüh thsünaveh.

23Jükümjie vünüh eh nyi thi noh nyi azhievü saküpam naveh. Athsoshi hamatü thuotü sanathuoh,” ti küza üti küza.

24Thinü VÜWA nüh Jüti satsanü wiezü tü zhühzhühti Faroah zhehlovü, ma siepera zhehlo vü thi Egypt azhih aveh vü pro nü wiezü rieh nüh azhie aveh zorie khehm.

25Jüti küsa vü Faroah nüh Mosa thi Aron ji nü, “Anyu hala azhie küsü vü wa nü nohri Saküüwuowa vü küsahthuo saluo,” ti küza.

26Thitü Mosa nüh ma vü, “Jünü awuleh nyu nüh sam naveh, küpakenühnyunü hiri nüh hala nüh VÜWA hiri Saküüwuowa vü küsahthuo sa thuoüji Egyptra tüvü akükre samnaküveh kenüh. Hiri nüh Egyptra notha vü küsahthuo kükhurü sanü mari vü akükre sa thuoüji mari tü aloh vi nü hiri müveh tüm naveh ülo?

27Ma nüh hiri vü azhütsünaküveh kümjie hiri tü reza vü rülo küche letse sa wa nü VÜWA hiri Saküüwuowa vü küsahthuo müsaji mümhie,” ti rületsü.

28Thinü Faroah nüh, “Hi nüh nohri küze nü reza vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa vü küsahthuo küüsanaveh, thitü nohri kületsuo vü müwa ra. Tinü eh kenüh khuo luo,” ti küza.

29Thinü Mosa nüh ma vü, “Halie, hi nüh alievü wa nü VÜWA vü kükhuo sanü ashieji sanü kütse wiezüri tü Faroah vünüh ma sieperi vünüh thi ma nyiri kenüh thuotü saküüzekhehm nathuoh, thitü hiri mümürathuoh nüh sanü mükhetü küze nü VÜWA vü küsahthuo küüsaluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

30Jüti küzam nü Mosa tü Faroah vünüh alievü wa nü VÜWA vü khuo.

31Thinü VÜWA tü Mosa nüh kükhuo küsa kümjie wiezü zherüke nü küpehri Faroah vünüh, ma sieperi vünüh thi ma nyiri vünüh küsü nga müküpeh wiethuoh nüh zheja khehmtü.

32Thitü Faroah tü hama lekha vü nga ma luoveh sakükhom hü nü VÜWA nyiri müküze nüh sam.

Tseshuküwa 9

Mieshümiesah Küsüjih vünüh Kümnomna

1Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü, Faroah vü tu nü ma vü, VÜWA, Ebriri Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, "Eh nyiri küze luo, jüti sanü mari tü eh kütsü sana küveh kenüh.

2Thi noh nüh mari müküze nüh khete peh huo nta thuoüji,

3halie, VÜWA ke tü kümnomna kükho vi nohri mieshümiesa ato vü küpehri vü, rawuhri vü, rawuh ariküzahwa vü, utri vü, nyihzhüri vü thi nyihsüri vü thse naveh.

4Thi VÜWA nüh Israelra seshuh thi Egyptra seshuh saküpam tü naveh, jüti sanü Israelra zhi thuoüji küsü nga küüsüwa nyu," ti küza üti küza.

5Thi VÜWA nüh rülo chietsü nü, "Thuotü VÜWA nüh jüma azhih hala sanaveh," ti küza.

6Thinü rülo jüma nyieh VÜWA nüh hama sanü Egyptra seshuh aveh sükhehm, thitü Israelra seshuh thuoüji küsü nga müsü.

7Thi Faroah nüh anyiwuori küze, thinü halie, Israelri thuoüji nyi küsüa mieshümiesa nga müsü. Thitü jütawie ketünga Faroah luoveh tü sakükhom wie thi Israel nyiri tü müküze nüh sa wie.

Awule vünüh Kümnomna

8Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa thi Aron vü, "Anyithü vünüh aweji amüshe küsü küpro hu nü Mosa nüh Faroah tüvü nüh rügi wuovü vehküüjake luo.

9Jümatü Egypt azhih aveh vü azhitho kümnye jetewa nü Egypt zhih aveh vü anyiri vü nga thi samwari vü nga awule shu nü khüma kheh naveh," ti küza.

10 Thinü masü tü amo vünüh aweji hu nü Faroah tüvü tsie nü thajüwu wuovü vehjake, thinü anyiri vü nga thi samwa vü nga awule shu nü khüma kheh.

11Jüti küsa vü kümahtsari vü nga thi Egyptri aveh vü nga kakheh.

12Thitü jütawie ketünga Faroah luoveh tü sakükhom nü VÜWA nüh Mosa vü küüza kümjie masü zhü müküna nüh sa.

© 2015 Bible Society of India.

Rahzhi vünüh kümnomna

13Jüma sevü nga VÜWA nüh Mosa vü, rüne kümto sühra nü Faroah tüvü tsie nü ma vü, VÜWA, Ebrira Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, Eh nyiri küze luo, mari tü eh kütsü sanaküveh kenüh,

14küpakenühnyunü hama tsotho vü eh kümnomna aveh noh luoveh lovü, noh sieperi vü thi noh nyiri vü thse naveh, jüta küsa vünüh azhih hala nyi küsü nga hi kümjie münyie ta thsü naveh.

15Khinyi hi nüh eh ke thsuo küze nü aküna kükho küze thuoüji noh thi noh nyiri zotheküja sanaveh, jüti sanü azhih hala nüh nohri tü saküümiekheh naveh;

16 thitü hama zhühnyo thuoüji eh kükhra kütsa nti küsa kenüh nohri kürho küsa wie, thi jüti sanü azhih aveh vü eh nyowa küüthohlatsü naveh.

17Nohri tü khinyi küju nga eh nyiri vünüh nohri mpa nohri sakümsie nü mari müküze nüh saveh.

18Halie, thuotü hi nüh tsotho hakümjie küsa vü Egypt azhih küsate vünüh khinyi küju küsükeri nga jükümjie küsa rahzhi müjie kütsa küüzho küütsanaveh.

19Jükenüh noh nyiri vü azhütsü nü nohri mieshümiesa thi nohri azhuh vü küpehri aveh siewa nü rahzhi nüh müküvehra pe vü sam luo; küpakenühnyunü anyiri nyutü samwa azheh vü sietemküru aveh vü thuoüji rahzhi tsuotsa ru ka wie nathuoh thi sükheh wie nathuoh ünüh, ti küza üti küza.

20Jüti küüza vü Faroah sieperi thari nüh VÜWA zhü krü nüh jümari thuoüji mari mieshümiesa sie azheh vü teru;

21thitü thari nüh VÜWA zhü müküchie sanüh mari thuoüji mari tükhari thi mari mieshümiesari azhuh vü küpehm.

22Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, “Egypt zhih aveh vü rahzhi küütsuotsakena küsa kenüh noh ke thajüwu wuovü thsuoke luo, thi rahzhi tü Egypt zhih aveh nyiri vü, samwari vü thi azhuh vü are aveh vü küütsake naveh,” ti küza.

23Jüti küsa vü Mosa nüh ma kütsüh atülü wuovü thsuoke ünü VÜWA nüh tsoküshi thi rahzhi küze nü azhih vü tsuotsa küüturu. Thi Egypt zhih vü VÜWA nüh rahzhi rüküüturu;

24mükütuo wiethuoh nüh rahzhi tsuotsa, thi atsorie khieloti rahzhi azhievü küphrieh, Egypt zhih vü anyi rhoküru küsükeri wie nga rahzhi jükümjie küüzho mükütsa sanü tsa.

25Egypt zhih aveh vü momowa azhuh vü pehveh ünüh anyiri thi samwa rahzhi nüh vehküzeh kheh; ato vü are aveh kütsühnya kheh, thi ato vü athsoh aveh vehrie kheh.

26Israel nyiri nüh kürho azhie Goshen vü mpa nüh rahzhi mükütsuotsa wie.

© 2015 Bible Society of India.

27Jüti küsa vü Faroah nüh Mosa thi Aron ji nü masü vü, “Hi tü khiemuomthuoh, VÜWA thuoüji müküleh münyie luo, hi thi eh nyiri nüh mükülehthuoh.

28VÜWA vü khuo luo, küpakenühnyunü atsohküshi thi rahzhi tü ha walethuoh ünüh; nohri hala küpeh lewa nyuthuoh, hi nüh nohri küze nathuoh,” ti küza.

29Thinü Mosa nüh ma vü, “Hi nüh anyuji hala nüh shuwa thuoüji müküzhikethuoh nüh VÜWA vü eh ke künyi thsuoke naveh, thi atsohküshi tü letewa nü rahzhi mütsanüh sanaveh, thi azhih tü VÜWA zhi ta küsa nohri nüh thsüra naveh.

30Thitü noh thi noh sieperi thuoüji VÜWA Saküüwuowa müjie kükrü hi nüh thsüveh,” ti küza.

31Akükhie thi khuozhikürümie tü zorie khehm, küpakenühnyunü hama tsothovü khuozhikürümie thuoüji shuteveh thi akükhie thuoüji tührie khüna saküveh kenüh.

32Thitü hiemtha thi hiemtha küzahwa thuoüji samümsü, küpakenühnyunü hamasü thuoüji luoshü kümnüwa küsa kenüh.

33Jüti küsa vü Mosa tü anyujiwa Faroah tüvü nüh shuwa nü VÜWA vü ma ke thsuoke ünü tsohküshi thi rahzhi tü kütuotewa, thi tsohkürü azhih vü küshoküturu tü letewa.

34Thitü tsokürü, razhikütsa thi tsohküshi leteküwa Faroah nüh ngu ünü ma tü khiemuo tewa lehü nü ma thi ma siepera luoveh tü khotewa lehü.

35Jüti sanü Faroah luoveh tü sakükhom thi VÜWA nüh Mosa vü küüza kümjie müsanüh sanü Israel nyiri müküze nüh sam.

Tseshuküwa 10

Ashukrie vünüh kümnomna

1Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Faroah vü waluo; küpakenühnyunü hi nüh eh thsoshi hamari mazhierivü kütsana küsa kenüh, hi nüh ma thi ma siepera luoveh sakükhomtüthuoh,

2nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü na küsa kenüh hi nüh mari azhievü mowa sa thi mowa thsoshi sanüh vi noh tsara khüna thi noh tsara tsa khüna vü küza küüthse naveh,” ti küza.

3Jüti küüza sevü Mosa thi Aron tü Faroah vü tu nü, “VÜWA, Ebriri Saküüwuowa nüh küzaveh, noh tü eh tüvü küthake noh mpa noh samkürünyie nüh sana lo? Eh nyiri tü eh küüroh sana küsa kenüh mari küzem luo.

© 2015 Bible Society of India.

4Noh nüh mari müküze thuoüji, halie, thuotü hi nüh noh zhih vü ashukrie viru naveh ünüh,

5Thi jümari nüh azhie aveh külüwutem wie nü nyi küsü nga azhih mükungu sanaveh, thi rahzhi nüh küvehturi ato vü athsohrhu shoküveh aveh mürhuo kheh naveh,

6thi jümari tü ru nü noh zheh, noh siepera zheh thi Egyptra zheh pro naveh; thi noh pari nyutü noh nyiri nüh azhih hala küru nosü küju küsü nga hakümjie küsa müjie küngusa ru naveh," ti küza üti küza. Jüsevü ma tü Faroah vünüh kürele nü shutewa.

7Jüti küsa vü Faroah sieperi nüh ma vü, "Anyi hamatü küthake hiri saküjakünya peh na lo? Anyiri tü küzem luo jie, jüti sanü mari VÜWA küroh küüsam luo; Egypt zorieküm noh tü müjiethsü wie ülo?" ti küza.

8Thinü Mosa thi Aron masü tü Faroah vü siesheleru nü masü vü, "Waluo, thi VÜWA, nohri Saküüwuowa vü küüroh satsüluo; thitü watsana küsari tü thari lo?" ti küna.

9Jüti küüna vü Mosa nüh, "Hiri tü rünguo kükhruo, hiri atsa nyimpari, nyimzari, hiri seshuh thi hiri mieshümiesa aveh sie nü wa VÜWA vü akhu müsaji mümhie," ti rületsü.

10Thinü Faroah nüh masü vü, "Hi nüh nohri thi noh tsari küze thuoüji VÜWA nüh nohri sieküwa wa saluo! Thitü noluo, kümsü nohri atüvü pehveh ünüh.

11Waluo, thitü aveh nyu, nohri azhievü nyimpari mpa wa nü VÜWA vü küüroh saluo, küpakenühnyunü nohri nüh jüma kümngu kenüh," ti küza. Jüti sanü masü tü Faroah tüvü nüh zhezhu küzem.

12Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Ashukrie küüru na küsa kenüh noh ke Egypt zhih vü thsuoke luo, jüti sanü rahzhi nüh küvehrieturi azhih hala are aveh küümrhuom luo," ti küza.

13Jüti küüza vü Mosa nüh ma kütsüh Egypt zhih vü thsuoke, thi VÜWA nüh azhih jüla jüma rülo thi jüma rüza vü zhieshu vünüh amürhü viru, thi arüne ru ünü zhieshu mürhü nüh ashukrie mürhüru.

14 Jüti sanü ashukrieri tü Egypt zhih aveh vü nyuohtewa nü Egypt azhie aveh vü pehtewa, thi ashukrieri tü vüke nü küsükeri nga khanavü müjie küsa sa thi jüüta vünüh müküsale sa,

15küpakenühnyunü jümari nüh azhie jüla aveh külüwute küm kenüh, jüti sanü saküüzohm, thi rahzhi nüh küvehrieturi azhie jüla areri thi athsohviri aveh tsa kheh, jüti sanü Egypt zhih aveh ato vü are kümzhi küsü nga nyutü athsoh küsü nga thi apra küsü nga mümto nüh sam.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küsa vü Faroah nüh Mosa thi Aron masü prelepreza ji nü, VÜWA, nohri Saküüwuowa tüvü nga thi nohri tüvü nga müküleh sanü khiemuomthuoh.

17Jükenüh, nosü kenüh eh kükhiemuo nojatsü nü aküsü hama hi vünüh vijatsü üti Saküüwuowa vü khuotsü üti küza nü khuo.

18Thinü Mosa tü Faroah vünüh shuwa nü VÜWA vü khuo.

19Jüti küsa vü VÜWA nüh zhietu mürhü küüru nü ashukrie aveh zhewa Kümru Juhküji suozü vü thsem; thi ashukrie küsü nga Egypt azhievü müküükhe wiethuoh nüh sa.

20Thitü jütawie ketünga VÜWA nüh Faroah luoveh sakükhomtü nü Israel atsari müküze nüh sam.

Aküzo vünüh Kümnomna

21Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, "Aküzowa turu nü Egypt zhih vü külüwute na küsa kenüh noh ke thajüwu wuovü thsuoke luo," ti küza.

22Jüti küüza vü Mosa nüh ma ke thajüwu wuovü thsuoke ünü Egypt zhih vü rülo küche aküzo teru;

23jüti sanü mari tü küsü nüh küsü müngu nüh sa, thi rülo küche papa pe vünüh küsü nga küsüra müsara nüh sa; thitü Israel nyiri thuoüji mari khiela pehveh ünüh aküwie ngu.

24Thinü Faroah nüh Mosa ji nü ma vü, "Waluo, wa nü VÜWA küüroh saluo; noh tsari nga sie waluo; thitü nohri seshuh thi mieshümiesa thuoüji sam nü waluo," ti küza.

25Thitü Mosa nüh Faroah vü, "Noh tü VÜWA hiri Saküüwuowa küsahthuo thi kütsokükhurü küüsara müsaji mümhie.

26Hiri mieshümiesari nga hiri siemwa üji mümhie; atüwuo küsü nga küükhewa nyu, hiri tü jümari aveh nga siewa nü VÜWA Saküüwuowa küüroh müsaji mükümhie kenüh, hiri jüla müjie küjuküju nü mowa nüh vi VÜWA küüroh sanaveh ünüh hiri nü müthsü," ti rületsü.

27Thitü jüta wie ketünga Faroah luoveh tü sakükhomtü nü mari müküze nüh sa.

28Thinü Faroah nüh Mosa vü, "Hi vünüh tewaluo; nohri mpa azhüzhüluo; sheleru eh tso müno le tüm; küpakenühnyunü noh nüh sheleru eh tso no le thuoüji jüma rülo vünüh noh tü sü wie nathuoh ünüh," ti küza.

29Mosa nüh Faroah vü, "Noh nüh küüza kümjie sanaveh, tinü hi ru noh tso küno lewa nyuthuoh," ti rületsü.

Tseshuküwa 11

Atsa Pokhuwa Sünata Mosa nüh Küthsükütsü

© 2015 Bible Society of India.

1Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Kümnomna küsü Faroah vü thi Egypt zhih vü tsükhe naveh; jümasevü thuoüji ma nüh hala nüh nohri küze naveh, thi mükükhe wiethuoh nüh aveh zhezhujam naveh.

2Jükenüh khinyi thuoüji Israel nyiri nüh küünara vünüh küza luo, mari wa nü ma zhephrupari vünüh raka thi suna sithe khuo luo,” ti küza.

3Thi VÜWA nüh anyiri tü Egyptra notha vü küütso sa tsü. Jüma nyievü nga Mosa tü Egypt zhih vü, Faroah notha vü nga thi Faroah siepera notha vü nga thi anyira notha vü nga jisheh.

4Jüti küsa vü Mosa nüh Faroah vü, “VÜWA nüh hakümjie küzaveh: Tsotüla kümjie küsa vü hi nüh Egypt azhila vünüh ru wa naveh ünüh;

5thi Egypt zhih vü atsa küwuo khu aveh sünaveh, Faroah atsa küwuokhuwa ma kükajipe rügivü küpehwa nga sünaveh, thi tükhuvüh atsuoshüküvehwa atsa küju sünaveh, jümpa mükünyu ase-ashuh nga azah kütsa khuri aveh thuoüji sükheh naveh.

6Jüti sanü Egypt zhih aveh vü müküüzara sanü krie naveh, thi küsükeri nga hakümjie müjie küsa thi thuotü vü nga müküsale sanaveh.

7Thitü Israel nyiri vü thuoüji zanyo küsü nga küsawa nyu, anyiri vü nyutü samwa vü zanyo küsü nga küsawa nyu, jüüta nyunü ashuh wie nga kütiwa nyu, jüüta küsa vünüh Egyptri thi Israelri saküpatsüm naveh.

8Thi siepe hamari aveh hi vü turu naveh thi hi vü küngie tsuo taji, ‘Noh nga thi noh sekünyiri aveh nga tewaluo,’ ta küza naveh, jüchih ünüh hi tü shuwa naveh,” ti küza. Jüti küzam nü Mosa tü khieloti arüshu nü Faroah tüvü nüh shutewa.

9Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Egypt zhih vü eh küngo küüroh saküzhina küsa kenüh Faroah tü noh zhü küünawa nyu,” ti küza.

10Jüti sanü Mosa thi Aron masü tü Faroah tüvü küngo küüroh hamari aveh sa; thitü VÜWA nüh Faroah luoveh sakükhom tü nü ma zhih vünüh Israel nyiri tü müküze nüh sam.

Tseshuküwa 12

Tse Kükari

1 Egypt zhih vünüh VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2noh keri nüh hama asanüh amahvi vü asa pokhuwa sanaveh; hama sanüh asa jite küwa sanaveh.

3Thi Israel nyiri ashieji sanü rhoküvehri aveh vü küza luo, hama sa rülo türake vü papara pa zheto vünüh müzhe nü mari nyihzhüzah küsüsü vizhu naveh, jüma tü azheto vünüh sanaveh;

© 2015 Bible Society of India.

4mükütüküzü atharuowa küzale vünüh nyihzhüzawa mükütsakhera vü pehveh üji anyito vünüh müzhe nü ma mükhie kütuoh küpeh ma zhephruwa sie küsuo tsanaveh; nyihzhüwa tü anyito vünüh kheta kütsakütse müzhe nü sanaveh.

5Noh nyihzhüzawa tü künyiena müküpe mahvi küsü kükhruo avo sanaveh; thi jüma tü anyihsü nyutü anyihzhü küsüthake;

6jüti sanü nohri tü jüma küsa hama sa rülo türamzü küju sanaveh, thi Israel nyiri ashieji kümhuwa aveh nyihzhüzawa münüleh vü fethe naveh.

7Jüta küsa vü azheh khiela asa jüma tsanaveh ünüh azüh pike vi nü mükhietovüh künyi vü thi mükhie wuzie vü ti thse naveh.

8Jüma rüza vü mari asawa rüküne thi vüjuh müthse nüh küveh lohse thi are kükha mari tsanaveh.

9Hamari küsü nga kümzhi nyutü ajuh vünüh shumtsa tümluo, thitü rüküne nü tsaluo, alü nga, ajihri nga thi votsasa aveh nga rüküne nü tsa kheh naveh.

10Thi jümari küsü nga tsatu nü arüne vü müsa tümluo, kütsaturi aveh thuoüji tso khehm luo.

11Amüke hakümjie vünüh tsaluo: Nohri küshih tseke luo, nohri jihküükruvüh küzheke thi nohri ake vü nohri kütsüh küjehke tinü tsanaveh, thi akütsa vü pre nü tsanaveh. Küpakenühnyunü jüma tü VÜWA nüh tsekari küwa kenüh.

12Jüma rüza tü hi nüh Egypt zhih aveh vü ruwa naveh, thi Egypt zhih vü anyiri nyutü samwa küwuo khuwa ajü thuoüji hi nüh zothe naveh, thi Egyptra nyiazari aveh hi nüh kümnomna tsü kheh naveh. Hi thuoüji VÜWA.

13Nohri nüh küpehpe tü azühwa nüh athsoshi küüsa naveh, thi hi nüh Egyptri zothe küwa vü amükhietovüh vü azühwa ngu thuoüji nohri tsekari tewa nü kümnomna nohri vü ru nü nohri müküüzothe nüh sanaveh.

14 Rülo hamatü nohkeri nüh müküümara rülo küsü sanaveh, rülo hamatü VÜWA kenüh akhu küsü küüsanaveh, nohri wuhlewuhle küju nga küsuokürho azhühkho kümjie vünüh müzhe naveh.

Ahzhi Müthse nüh Lohse Rükütsa Khu

15Rülo türü nohri tü ahzhi müküthse lohse küveh tsanaveh, rülo pokhuwa vü nohri tü nohri azheh vünüh ahzhi vijakhehm naveh, mükütüküzü anyi wuori nüh rülo türü azhievü nüh ahzhi küthse sa thuoüji ma tü Israel vünüh zhejam luo.

16Rülo pokhuwa thi rülo türüawa vü kümtse kümhu tsotho vi naveh, rülo hamasü vü zanyo küsü nga küsawa nyu, ashie mütsaji mükümhiewa mpa küüche sanaveh.

17Thi nohri tü mütsejuh zhi müthse nüh lohse veh kütsa khu hama kükhu peh huo naveh, küpakenühnyunü nosü hama rülo vü Egypt zhih vünüh hi nüh nohri

© 2015 Bible Society of India.

thopahiri küvizhu kenüh, jükenüh awuhlewuhle küju nohri rülo hamatü azhühkho kümjie vünüh müzhe peh huo naveh.

18Asa pokhuwa vü rülo türamzüwa münüleh vü nohri tü ahzhi müthse nüh lohse kürü tsanaveh, thi rülo mükeke nü küsü münüleh küju jüüta sanaveh.

19Rülo türü azhievü nyi küsü azheh vü nga ahzhi müsara, thawa nüh ahzhi küthse tsanaveh ünüh jüma thuoüji ma mpa nüh alienyiriluo nyutü anyuperi saluo Israel anyi vünüh zhejam naveh.

20Zanyo küsüvü nga nohri ahzhi thse nü mütsara, nohri kürhope aveh vü ahzhi müküthse tsa naveh, ti küza.

Tsekükari Pokhuwa

21Jüti küüza sevü Mosa nüh Israel kükhruori jizhuh nü mari vü, “Nohri mpa noh keri nüh atharuo vünüh küte nü nyihnyihzah rükazhu luo, thi tsekükari nyihnyihtsawa fethe luo.

22Arhesa küüjeh küsü rha luo thi nyihnyih züh ketsoku lovü tüküvehwa lovü teke nü amükhie wuzie thi mükhie tovüh künyi vü thse luo; jüti sanü müjie kütho küju nohri nyi küsü nga alievü müshu tümluo,

23küpakenühnyunü Egyptri zothe nta VÜWA nüh amükhie ru tsekariwa naküveh kenüh; thi amükhie wuzie thi amükhietovüh künyi vü ma nüh azüh ngu thuoüji VÜWA nüh tsekari tewa naveh, jüti sanü küzothewa tü nohri zhehlovü tu nü nohri müküüzothe nüh sanaveh.

24Nohri nga thi noh tsari nga küsuokürho kükhurü rüleh hama azhühkho kümjie vünüh müzhe huo naveh.

25Thi VÜWA nüh azhih nohri vü tsü nta phrahteke nü küzhüthuozhü sa küsawa vü ru thuoüji nohri küüroh hama sawie naveh.

26Thi noh tsari nüh nohri vü, ‘küüroh hama zhühnyo tü mowalo?’ ta küna thuoüji,

27nohri nüh, ‘hama tü VÜWA nüh küsahthuo sanü tsezhuküwa küüroh lie,’ ti küza luo, küpakenühnyunü VÜWA nüh Egyptri fetheküwa vü Egypt vü küpeh Israel nyira zheh thuoüji karitewa nü müfethe nüh küürho sa lie,” ti küza üti küza. Jüti küüza vü Israel nyiri tü mari lü küngie tsuo nü VÜWA khurü.

28VÜWA nüh Mosa thi Aron vü azhükütsü kümjie Israel nyiri tü wa nü sa kheh.

Atsa Pokhuri Küsü

29 Tsotüla vü VÜWA nüh Egypt zhih vü atsa küwuokhuri, Faroah atsa küwuo khuwa ma kükajipe rügivü küpehwa vünüh wa aküsi küsa azhih lovü phieke nü küsizheh lovü tüküveh atsa küju thi ase-ashuh azah kütsakhuwa küju zothem.

© 2015 Bible Society of India.

30Jüti küsa vü Faroah thi ma kükhu vü küroh küvehri aveh thi Egyptri aveh tü tsotüla vü sühra nü khieloti krie, küpakenühnyunü azheh küsü vü nga müsü ta küsa mükünyie kenüh.

31Jüti küsa vü Faroah nüh arüza vü Mosa thi Aron ji taji, “Sühra nü eh nyiri vünüh tewaluo, nohsü nüh küüza kümjie nohsü nga thi Israel nyiri nga tewa nü VÜWA küüroh saluo.

32Nohri nyihnyih thi nyihzhüri sie nü nohsü nüh küüza kümjie tewaluo, thi tsia hi nga tsüluo,” ti küza.

33Thi Egyptri nüh Israel nyiri küchü nü shishiti mari zhih vünüh tewa üti sanü mari vü, “Hiri tü aküsürisamthuoh,” ti küza.

34Jüti küsa vü Israelri tü mari lohse ahie müjie kütoh vünüh ahie künya küsa afüji lovü thse nü athsü nüh tieh nü mari safü rügi vünüh kha.

35Israel nyiri tü Mosa nüh küüza kümjie Egyptri vünüh rakasa thi suna sitheloh thi thsümnyi khuovi kheh;

36VÜWA nüh Egyptri vü küütso tsü nü Israelri nüh kükhuo aveh tsü kheh. Hakümjie vünüh Israelri nüh Egyptra zhi küüzhe vünüh viteküwa kheh sa.

Egypt vünüh Israelri Shuteküwa

37Jüti sanü Israel nyiri tü Rameses vünüh tse Sokot vü wa; nyimzari thi atsari müküchie apari mpa nüh anyieh müza türo tsezhu wa.

38Anyi küpari nga küsarü riekhuoküji nga mari vü nyiwa, ase-ashuh, anyihzhüri thi anyihsüri nga müküchierhüra sie wa.

39Thi mari nüh ahie mükütoh Egypt vünüh viküwa veh, küpakenühnyunü mari tü müküüzhike wiethuoh nüh zhezhujaküm kenüh ahie nga mütohra nüh sam thi kütsaküzhu nga küchemvüra nüh sam.

40 Israel nyiri nüh Egypt vü kürho mahvi thuoüji mahvi müza müzü nü cherake rho.

41Mahvi müza müzü nü cherake rülo sehkhe, khemta rülo hama sehkhe vü VÜWA nyiri thopahiri tü Egypt vünüh tsezhutewa.

42Rüza jüma tü Egypt vünüh Israel nyiri vizhu nta küsa kenüh VÜWA nüh huoküpeh rüza sa, jükenüh arüza hamatü Israel wuhle aveh nüh VÜWA kenüh huoküpeh rüza sa.

Tsekükari kenüh Wuleh Wuori Kütsü

43Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa thi Aron vü, “Hamaha tsekükari kenüh azhühkho sakütsüri: Alienyiri tü piketü tsekükari ashie mütsara;

© 2015 Bible Society of India.

44Thitü nohri nüh ame nüh sü nü tükha saküvehri thuoüji nohri nüh mari ahu tsiküm sevü nüh tsamhieveh.

45Rülo pike mpa rukürhori thi siepe sieküpehteri thuoüji jüma mütsara.

46Azheh khiela nüh shu nüh jüla mpa nüh kütsa küchie nüh alievü vimwara; thi nohri nüh asa jüma shukütsavü jüma arü küsü nga küzoshiwa nyu.

47Israelri ashieji aveh akhu hama müzhe naveh.

48Mükütüküzü anyitheri tsotho pike nohri vü nyipeh nta küruri nüh tsekükari kütsaküzhuwa nyisa nta thuoüji mari nyimpari aveh thuoüji ahu küütsi khu chih luo. Jüchih ünüh mari tü shehnyiru nü anyuwa kümjie nyi akhu jüma sara naveh, Thitü ahu mükütsiri thuoüji akhu jüma kütsaküzhu nyimüsara.

49Atotsari jüla kürhowiri nga satü anyithe ru kürhori nga satü khonyo thuoüji zarike wie naveh," ti küza.

50 VÜWA nüh Mosa thi Aron vü azhütsü nü küüza kümjie Israel nyiri tü sa.

51Khemti küsa jüma rülovü VÜWA nüh Egypt zhih vünüh Israel nyiri thopahiri vünüh vizhu.

Tseshuküwa 13

Atsa Pokhuwa Saküümtse

1 VÜWA nüh Mosa vü,

2 "Atsa nyimpa pokhuri sakümtse nü hi tsüluo, küpakenühnyunü Israelri saluo nyutü küüje samwa saluo nyimpari aveh thuoüji eh zhi küsa kenüh," ti küza.

Ahzhi Müthse nüh Lohse Vekütsa Khu

3Jüti küsa vü Mosa nüh Israel nyiri vü, nyura kükhu vü peh nü Egypt vünüh shuteküru rülo hama müsheluo, azhie hala nüh VÜWA ke kükhra vünüh nohri vizhu; nohri ahzhi thse nü küveh lohse mütsara.

4Nohri asa pokhuwa, Abib asa wa vü Egypt jam nü tewa naveh.

5VÜWA nüh nohri sie nü ma nüh noh pari vü küshieküsa tünüjuh thi awejuh liküveh Kananri, Hitri, Amorri, Hivri thi Jebusri nüh kürho azhie vü küru vü nohri akhu hama asa pokhuwa vü sanaveh.

6Ahzhi müthse nüh lohse küveh rülo türü tsa naveh, thi rülo türüawa thuoüji VÜWA vü akhu sanaveh.

7Ahzhi müküthse lohse rülo türü tsanaveh; ahzhi küthse lohse piketü nohri vünüh thi noh zhihri vünüh mükümgura.

© 2015 Bible Society of India.

8Jüma rülo vü nohri tü nohri atsari vü küza nü, hamatü küpakenühnyunü, tü VÜWA nüh Egypt vünüh hiri küvizhu kenüh hama saveh ti küza luo!

9Thi jüma tü nohri ake vü thi nohri notha azhievü athsoshi sanü müküümawa sanaveh, jüta küsa vünüh VÜWA khonyowa tü nohri apo vü tüpeh huo naveh; küpakenühnyunü VÜWA akekükrü vünüh ma nüh Egypt vünüh nohri küsiezhu kenüh.

10Jükenüh nohri zhühkho hama mahvi kürüzhu rülo chieküsa vü khemta sanaveh.

Küwuo Khuwa

11 VÜWA nüh nohri sie nü ma nüh nohri vü thi noh pari vü küshieküsa Kananri zhih vü ru nü azhih jüma vi nohri tsü thuoüji,

12atsa küwuo khuwa athuo sanü VÜWA tsü naveh. Nohri seshuh kütsaa khuwa nyimpari thuoüji VÜWA zhi sanaveh.

13Rawuh küzahwa avo kütsaa khuwa nyihnyihzah nüh rhehsavi naveh, mükütüküzü jüta nyu thuoüji ma kurü küreshimtüluo. Nohri atsa nyimpari azhievü nyimpari küwuo khuwa thuoüji nohri nüh rhehsavi naveh.

14Thi hala nüh sevü nohri atsari nüh, 'Hatü mazhünyo mowa lo?' ta küna thuoüji, nohri nüh mari vü, Egypt vü nyura kükhu vü kürho vünüh VÜWA nüh ma ke kükhra vünüh hiri vizhu,

15küpakenühnyunü Faroah nüh luoveh khosheh nü hiri müküze nta küsa vü VÜWA nüh Egypt zhih vü anyiri thi ase-ashuh atsa küwuo khuwa zothe kheh. Jükenüh nyimpa küwuo khuwa thuoüjiVÜWA vü küsahthuo saveh, thitü eh tsara tsa küwuokhuri rhehsaviveh.

16Jümatü noh keri vü thi noh tsari atüvü anotha azhievü athsoshi küsü küüsanaveh; küpakenühnyunü VÜWA nüh ma ke kükrü ti Egypt zhih vünüh hiri küvizhu kenüh, ti küza.

Külu tovüh thi Anyih

17Faroah nüh Israel nyiri küüze vü Saküüwuowa nüh mari sie Filistinra zhih lehkhuji vünüh siemwa, ma mpa nüh jüwuovü nüh küüshenyi ketünga, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh, "Mari tü arie ngu nü mari luoveh khaphrü nü Egypt vü sheleteru üsü nü," ta küsa kenüh.

18Jükenüh Saküüwuowa nüh mari sie nü reza vü Kümru Juhküji leh wuovü nüh mürhüwa. Egypt zhih vünüh tsezhuküwa vü Israel nyiri tü rietsokrü vüju nü shuwa.

19Mosa tü Josef arüri vi nü tsezhu wa, küpakenühnyunü Josef nüh Israel nyiri vü küüshie taji, "Saküüwuowa nüh nohri küvizhu vü nohri hala nüh eh rü vi nü nohri senyitemwa üji mümhie," ta küza küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti sanü mari tü Sukkoth vünüh tsezhuwa nü reza thsopo wuovü Etham vünüh kürünape sanü peh.

21Jüti tseküwa vü VÜWA nüh matüri vü tse nü arülo vü thuoüji akülu tovüh küsü nüh ma lehkhujiri küjo thi arüza vü thuoüji küüwie na küsa kenüh anyih tovüh küsü nüh mari lehkhuji küjo, jüti sanü mari tü arülo thi arüza aveh küütse na küsa kenüh;

22Akülu thi anyih tovüh mari tüvü kütsewa tü piketü mari müja nüh sa.

Tseshuküwa 14

Kümrujuh Küji Kükari

1Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü,

2Israel nyiri vü küza küüsheleru nü Migdol thi kümrujuh Küji masü azhie vü Pihahirot tüvü Baal-zephon kütuoh vünüh kürünape saluo; nohri azhie jüma wiejieluo nü Kümru Juhküji kütuoh vü kürünape sanaveh,

3küpakenühnyunü Faroah nüh Israelra khuke phrahte taji, “Israel nyiri tü Egypt zhih vünüh sühro thi reza vünüh küvote pehla nathuoh,” ti sa.

4Tinü hi nüh Faroah luoveh sakükhomtü nü ma nüh Israel nyiri zheküüze naveh, thitü hi nüh khrara nü Faroah thi ma nyi thopahiri nyiehvü eh kütholathovü küngu naveh; jüti sanü Egyptri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, ti küza. Thinü mari tü jüti satsa.

5Jüti küsa vü Israel nyiri tewathuoh ta küsa kajiwa nüh küthsüra vü, ma thi ma siepera luoveh tü khaphrütewa nü mari nüh, “Israel nyiri nüh hiri küüroh saküveh vünüh hiri tü mari küzeküm. Hiri tü mowa samthuoh lo?” ti sa.

6Jüti sanü ma tü rawuh kheka thi ma rienyiri kücheju nü,

7rawuh kheka kümhietsatsa müza türo thi Egyptra rawuh kheka küpari nga jümari rügi vü asierhüri pehkhe nü siewa.

8VÜWA nüh Egypt kajiwa Faroah luoveh sakükho kümtü kenüh Israel nyiri tü münyishi wiethuoh nüh kuoteküwa zhewa.

9Egyptri, Faroah rawuhri, rawuh khekari, ma rawuh nyiri thi ma rienyiri mari zhewa nü mari nüh kürüna sanü pehküveh Kümru Juhküji Pihahirot kütuoh Baalzefon atüvü nüh mari phara.

10Jüti küsa vü Faroah tü mari shehnyi wa, thinü Israel nyiri tü mari notha toke nü nokü̈ü̈ze vü, halie, Egyptri tü nyochunyose nü mari wuovü kütse ngu nü mari tü khieloti krü. Jüti küsa vü Israel nyiri tü VÜWA vü zie;

© 2015 Bible Society of India.

11thi mari nüh Mosa vü, “Egypt vü hiri küchohwupe arüku münyie nüh reza vünüh hiri küüsü nti sietetse ülo? Noh tü Egypt vünüh hiri siezhu nü hiri vü mowa samthuoh lo?

12Hama kenüh hiri nüh Egypt vünüh noh vü müküza ülo, Mosienüh, hiri nü hati vünüh küpehm luo, thi Egyptra küüroh küsam luo, ti müküza ülo? Küpakenühnyunü reza vünüh sü na küsanü Egyptra küüroh sanü küpeh nüh küümphakhe,” ti küzathuoh.

13Jüta küüza vü Mosa nüh mari vü shele, “Mükrü tüm nü tsiemzho luo, nosü VÜWA nüh nohkeri nüh mokümjie küroh naveh ünüh VÜWA küülole noluo, nosü nohri nüh Egyptri nguküveh tü küngulewa nyuthuoh ünüh.

14Nohri thuoüji zota mpa peh nü VÜWA nüh nohkeri nüh mari sie saluo tü naveh ünü,” ti küza.

15Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, “Noh tü mokenüh hi vü azhü zie veh lo? Israel nyiri tü atüvü tsezhuwa üti küzaluo.

16Noh kütsüh arügi vü khake nü noh ke juhküjiwa rügivü thsuo küze nü ajuhwa kürhiethuo luo, jüti sanü Israel nyiri tü küüweh vünüh juhküji tsekari küüze luo.

17Hi nüh Egyptra luoveh tü saküükhotsü nü mari sevü zheküüze naveh thi hi nüh Faroah vü, ma thopahi vü, ma rawuh khekari vü thi ma rawuh nyiri vünüh ti eh kütholathovü ngu naveh ünüh.

18Hi nüh Faroah vünüh, ma rawuh kheka vünüh thi ma rawuh nyiri vünüh kütholathovü küngura vü Egyptri nüh hi tü VÜWA ta küsa thsüra naveh ünüh,” ti küza.

19Jüti küsa vü Saküüwuowa zhülewa Israelri thopahi tüvü kütsewa tü wa nü mari sevü peh; thi akülu tovühwa tü ma türi vü nüh wa nü maseri vü toketewa,

20ru nü Egyptra thopahiri thi Israelra thopahiri masü azhie vü pehtewa. Jüti sanü jüla akülu nga thi aküzo nga ti peh; thi arüza ajü mari mükütuohluo ra nüh sanü arüza küzem.

21Thinü Mosa nüh ma ke juhküji nyiehvü thsuoküze nü zhieshu mürhü kükhra küsü küru nü rüza ajü kümrhü nü VÜWA nüh juhküjiwa tü asevü küülikem taji juhküjiwa chithuomtü nü saküwehtsü.

22Jüti sanü Israel nyiri tü juhküji azhila vünüh küweh nü tseküwa vü ajuh nüh azie küsho kümjie azhie wuovü nga thi azhu wuovü nga ajuhwa thuotemtü nü wa.

23Jüti küsa vü Egyptri tü mari zhe nü juhküjiwa zhila lovü tu, Faroah rawuh aveh, ma rawuh kheka aveh thi ma arawuh nyiri aveh mari müja wiethuoh nüh zhewa.

© 2015 Bible Society of India.

24Rüne atholehvü VÜWA nüh anyihwa thi aküluwa tovüh vünüh Egyptri thopahiri noküze nü mari müshe müküsara nüh samtü,

25Mari rawuh kheka satürü tü saküüzate nü kho shehke taji küüpri nü mari nüh, "VÜWA nüh makeria nüh hiri siesaluo vehthuoh, tinü hiri Israel nyira tü riehtewa ünüh raluo," ti sa.

26Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, "Ajuh lirü le nü Egyptri vü, mari rawuh khekari vü thi mari rawuh nyiri vü küüru na küsa kenüh juhküjiwa nyiehvü noh ke thsuoküze luo," ti küza.

27Thinü Mosa tü juhküjiwa nyiehvü ma ke thsuoküze ünü atholehvü ajuhwa tü ma külipe vü li sheleru, Egyptri tü ajuh vünüh te nti tü mütera nüh VÜWA nüh ajuh azhila vünüh mari kürhothe khemtü.

28Ajuh tü ma külipe vü mari zhe kütse rawuhkhekari, rawuhnyiri thi Faroah thopahiri aveh külüwute tewa nü anyi jüzake vü nyi küsü nga mükürho nüh sa.

29Thitü Israel nyiri thuoüji ajuh nüh kümzhu müzhie azie kümjie shote nü küweh taji juhküjiwa tsekari wara.

30Jüma rülo vü jükümjie vünüh VÜWA nüh Israelri Egyptra ke vünüh küloletsü; thi Israelri tü Egyptri juhküji nato vü küsü ngu.

31Jüti küsa vü Israel nyiri tü VÜWA nüh Egyptri vü küüroh küji küsa ngu, thi Israel nyiri tü VÜWA kükrü pehra nü ma thi ma siepewa Mosa tsotü.

Tseshuküwa 15

Mosa nüh Küreihi

1 Jüsevü Mosa thi Israel nyiri tü azah hama reihi nü VÜWAvü tsü, Hi nüh VÜWA vü azah satsü naveh, küpakenühnyunü ma nüh khra nü kütholathovü kenüh; rawuh thi ma rügivü kütseri tü juhküji vü vehjake kümü kenüh.

2 VÜWA thuoüji eh kükhra thi eh zah, thi ma thuoüji eh küülolewa samthuoh; hamatü eh Saküüwuowa, hi nüh ma siake naveh. Eh pa Saküüwuowa, hi nüh ma sakümsietsü naveh.

3 VÜWA thuoüji arie küsa anyi küsü; Ma nyo tü VÜWA.

4Faroah rawuhkheka thi ma thopahiri ma nüh juhküji vü vithsem; thi ma nüh kümphatsa aküjiri tü Kümru Juhküji lovü retetuthuoh.

5Juhküji nüh mari külüwute; aloh kümjie mari tü aküsheh lovü re tetu.

6Noh ke azhie wuovü, O VÜWA, kükhra vü kütholathovü, Noh ke azhie wuovü, O VÜWA, mükünongüri zorie khehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7Noh kümhie küsiake küji nüh noh mükünongüri zoriejathuoh; noh rüküshu küze taji, jüma nüh amaguo tsoküüra kümjie tsokürathuoh.

8Noh rütho sahküüze vünüh ajuhwa tü lurütewa, juhküjiwa tü tokenü pehtewa; juhküjiwa tü azhila küsheh vünüh mükhoketewa.

9Mükünongüri nüh, “Hi nüh zhewa wie naveh, hi nüh wa phah wie naveh, zoriekümri hi nüh küsuomtü naveh, eh kümngu tü mari vünüh küsaju sanaveh. Eh nyuchuwa shozhu naveh, eh ke nüh mari zorie naveh,” ta sa.

10Noh nüh noh mürhü müküüze, thi juhküjiwa nüh mari külüwute tewa; mari tü juhküji lovü amürü kümjie retetu.

11Thawa nü noh kümjie lo, O VÜWA, nyiazari azhievü? Thawa nü noh kümjie lo, kümtse vü khrakümzhowa, kütholathovü küüroh vü kükrükungo, akungo küürohri vü?

12Noh nüh noh ke azhie wuovü thsuoküze, thinü azhih nüh mari müzhum.

13“Noh nüh rhehsaküm nyiri tü noh nüh mükükhaphrükhale küümzewa nüh mari küjoküwa sa, noh nüh noh kükhra vünüh mari lehkhuji küjo nü kümtsepe vü wa.

14Anyiri nüh thsüra nü khekheti küshüh; Filistin vü kürhori tü zhürüluo kümnomna nüh mari vü ka.

15Edom vü küjiri tü luoveh zahtewa, Moab vü sierhüri tü khekheti küüshüh nüh mari protewa; Kanan vü kürhori aveh tü kümshe ratewa.

16Kümzhoh thi kükrüshehke mari vü teru; küpakenühnyunü mari nüh noh pie kükhra küngu kenüh, mari tü khinyi nga aloh kümjie toke peh wieveh, noh nyi küche luo, O VÜWA, mari müjie tseküwa vünüh, noh nyi noh nüh süküsari müjie tsezhuküwa küju noh nyi küche luo.

17Noh nüh mari sietu nü, noh mpa noh küzhi vü shie naveh, azhie jüma tü, O VÜWA, noh nüh noh kümtse pe kenüh sasaveh. Noh Kükhurüzheh jüma tü, O VÜWA, noh ke nüh sasaveh.

18 VÜWA tü küsuokürho küju kaji naveh,” ti reihi.

19Küpakenühnyunü Faroah rawuhri ma rawuh khekari thi ma rawuhnyiri juhküjiwa lovü kütu vü, juhküjiwa ajuh tü VÜWA nüh manyiehri vü vituru le, thitü Israel nyiri thuoüji juhküjiwa azhievü nüh tsezhu wa.

20Jüti küsa vü Miriam tümavühwa, Aron tsehvüwa nüh akruokruo ma ke vü küjehke; thi nyimzari aveh nga akruokruo makeri vü küjehke nü ma se nyiwa nü tsih.

© 2015 Bible Society of India.

21Thinü Miriam nüh mari vü azah sataji: “Azah sa VÜWA tsüluo, küpakenühnyunü ma nüh khrara nü kütholathovü kenüh, rawuh thi ma rügi vü küpehri tü juhküji vünüh kürhothekhehmthuoh,” ti sa.

Kükha Juh

22Jüti sanü Mosa nüh Israel nyiri Kümru Juhküji vünü atüvü sietsetewa, thi mari tü tse Shur reza vü tewa; mari tü reza vü rülo küche zetse satewa ünü ajuh müngura nüh sa.

23Jüti sanü mari tü tse azhie Mara, Kükha, ti küsa vü ru ünü ajuh ngurathuoh tü khaküm kenüh müzhura nüh sam; jükenüh jüma anyo tü Mara, Kükha, ti ji.

24Jüti küsa vü Israel nyiri nüh jakhujazhi nü Mosa vü, “Hiri tü mowa zhu nathuoh lo?” ti küza.

25Jüti sanü ma nüh VÜWA vü küzie vü VÜWA nüh athsoh küsü ma kütsa, thinü ma nüh athsoh jüma juh lovü jejake ünü ajuhwa tü münge nü küzhura sa. Jüla nüh VÜWA nüh mari vi rhowana küsa khonyo satsü nü mari küthsüra sanü mari vü,

26“Nohri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa zhü kümhieti küna, ma notha vü mowa nü katoveh ünüh sa, thi ma nüh azhükütsüri mükule nüh sa thi ma nüh khonyo kütsüri aveh müzhe ti thuoüji hi nüh Egyptri vü küsaküna kütsü kümjie nohri vü küsü nga kütsüwa nyu; küpakenühnyunü hi tü nohri VÜWA, nohri sakümhie kütsüwa,” ti küza.

27Jüti sanü mari tü Elim vü ru, jülatü ajupra türakünyi thi aluophi rhu rürake pehveh; thinü mari tü jüla ajuh kütuoh vü kürünape sanü peh.

Tseshuküwa 16

Rügih Lohse thi Amüwa

1Israel ashiejiwa tü Elim vünüh tsezhu le nü Egypt vünüh tsezhu küru asa künyiawa rülo türamngawa vü ru Sin ju, azhie hamatü Elim thi Sinai masü azhie vü pehveh.

2Jüti küsa vü reza vünüh Israel nyiri ashiejiwa nüh Mosa thi Aron vü jakhujazhi nü,

3masü vü, “Hiri nü hiri kümshe thuoüji hiri tü Egypt vünüh VÜWA ke vünüh küsü nüh kümpha khe, jüla thuoüji hiri tü shuküpeh wie nga sanü asa tsa thi lohse nga kümwa vünüh tsa, ti sa, thitü nohsü nüh anyi aveh reza hala siezhuru nü kürüma vünüh küüsükhehna savehthuoh,” ti küza.

4 Jüti küüza vü Mosa nüh, “Halie, hi nüh nohkeri nüh thajüwu vünüh lohse rüküüturu naveh; tinü anyiri tü alievü wa nü rülo küsüsü kütsa khuhzhu luo, jüla nüh mari tü eh khonyo vünüh tse na ünü nyu nüh hi nüh mari thsü naveh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

5Rülo türoawa thuoüji rülo küpavü kükhuh zake künyikeri küütsa khuh nü sathe sanaveh," ti küza.

6Jüti küüza vü Mosa thi Aron masü nüh Israel nyiri aveh vü, "Nosü münüleh vü Egypt zhih vünüh nohri vizhukürü nohri VÜWA ta küsa thsü naveh,

7thi arüne vü VÜWA kütholathovü ngu naveh, nohri nüh VÜWA vü küjakhujazhi ma nüh küünarathuoh kenüh. Küpakenühnyunü nohri nüh hisü vü küjakhujazhi tü mazhünyo mowa pehveh lo?" ti küza.

8Jüsevü nga Mosa nüh mari vü, "VÜWA nüh nohri küjakhujazhi küünarathuoh kenüh münüleh vü VÜWA nüh nohri vü asa tsü naveh thi arüne vü lohse nohri küpro tsü naveh. Küpakenühnyunü nohri nüh küjakhujazhi tü hisü vü nyu nü VÜWA vü küsa kenüh," ti küza.

9Thinü Mosa nüh Aron vü, "Israel nyiri aveh tü ra nü VÜWA tüvü tsie luo, küpakenühnyunü ma nüh nohri küüjakünya küünarathuoh kenüh ti küzaluo," ti küza.

10Jüti küüza vü Aron tü wa nü Israel nyiri aveh vü küza, jüti küsa vü mari nüh reza wuovü noküze ünü VÜWA kütholathovü akülu vünüh kütsa.

11Thinü VÜWA nüh Mosa vü,

12"Hi nüh Israel nyiri nüh küüjakünya künarathuoh, tinü münüleh wiethie küveh vü nohri asa tsanaveh, thi arüne vü thuoüji lohse nüh nohri avo kümwa kütsanaveh; jüta küsa vünüh nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh," ti küza.

13Münüleh vü ariekhuo sanü kütse amüwa ru nü kürünapewa protewa; thi arüne vü aküzo nüh kürünapewa tsa mükieshetewa.

14Jüti sanü aküzowa rügivü tekuo thuoüji reza vü zanyo kürüpah küwechü kürünyirüzaza ngunguti.

15 Israel nyiri nüh jüma ngu thuoüji mari küsü nüh küsü vü, "Hatü mowa thuoh lo?" ta sasati, küpakenühnyunü mari nüh jüma tü mowa nüh müküthsü kenüh. Jüti küsa vü Mosa nüh mari vü, "Hamatü nohri küütsa nta VÜWA nüh kütsü lohsewa.

16VÜWA nüh azhükütsü thuoüji anyiri aveh wie nga papa küsa küzake tsara naveh ünüh jü vünüh khuh üti küza. Juhthsüzheh küsü lovü tharuo küzake pehveh ünüh nyi küsü lü vü khu künyi nü küzhila khuh luo," ti küza.

17Israel nyiri tü jüma müzhe nü wuori nüh küjake nü khuh thi wuori nüh züla zah nü khuh.

18 Thitü mari nüh viwa nü küütovüh nüh küüto vü küjake nü kükhuhri nga moma küluoh thi küzüla kükhuhri nga moma küphetewa; mari nyi küsüsü wie nga mari mpa mari kütsatse vünüh khuh khe.

© 2015 Bible Society of India.

19Jüti küsa vü Mosa nüh mari vü, “Nyi küsü nga tsatu nü arüne küju müsa tümluo,” ti küza.

20Thitü mari wuori thuoüji ma zhü müküna nüh suo arüne küju sanü amüthe tü nü priküm sa; jükenüh Mosa nüh mari vü arüshu.

21Rüne kürüzhu mari tü nyi küsü nüh küzake tsara naveh ünüh jü vünüh khuh; thi rünyi shuru nü sateru thuoüji ratewawati.

22Rülo türoawa thuoüji rülo küpavü kükhuh zake künyi, akhu münganga khuhkhuhti; jüti küsa vü ashieji vü sierhüri nüh ru nü Mosa vü küza,

23 thinü Mosa nüh mari vü, “VÜWA vü kümtse kümnyie; jükenüh nohri nosü mowa vehsa naveh ünüh vehsaluo, thi mowa shusa naveh ünüh shusaluo,” ti küza.

24Jüti küüza vü mari tü Mosa nüh azhükütsü üta arüne küju sa, thitü kü sah nga müküsah thi amüthe nga mütu nüh sa.

25Jüti küsa vü Mosa nüh mari vü, “Nosü thuoüji hama tsaluo, küpakenühnyunü nosü thuoüji VÜWA vü kümnyie küsa kenüh, nosü thuoüji nohri tü hama alievü nüh müngura.

26Rülo türo thuoüji nohri jüma khuhzhu naveh, thitü rülo türüawa thuoüji kümnyi küsa kenüh piketü kükhuhwa nyu,” ti küza.

27Rülo türüawa mari wuori nüh khuh nti alievü wawati, thitü küsü nga müngu nüh sasati.

28Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Nohri tü rülo küthake hi nüh azhükütsü thi eh khonyori kürü na lo?

29Halie, VÜWA nüh kümnyi nohkeri nüh satüthuoh, jükenüh rülo arowa ma nüh rülo künyi kenüh lohse tsüthuoh, jükenüh rülo türüawa tü nohri aveh nga papa pe vü peh luo, thi papa pevünüh nyi küsü nga alievü shumwa tümluo,” ti küza.

30Jüti küsa vü Israel nyiri tü rülo türüawa vü münyie peh khe.

31 Israel nyiri nüh lohse jüma tü manna ti ji, Ebri vünüh, “Mowa lo?” Jümatü luotikho atha kümjie, kümji, atsa thuoüji awejuh nüh külü lohse kümjie.

32Jüti küsa vü Mosa nüh mari vü, “Thuotüvü kürhori kenüh manna hama pipi sa üta VÜWA nüh azhütsüveh, ma nüh hiri Egypt zhih vünüh vizhuküru vü reza vünüh hama tsa saveh lo ta küsa mari nüh ngu na küsa kenüh,” ti küza.

33 Thinü Mosa nüh Aron vü, “Süzah küsü vi nü manna khu künyi nü küzhila jüma lovü thse nü VÜWA tüvü sanü athüchi kütü atsari kenüh saluo,” ti küza.

34VÜWA nüh Mosa vü küza nü Mosa nüh Aron vü küüza kümjie ma nüh jüma Kütsathuo Ku atüvü sa, jüta küsa vünüh sapehuowa ranaküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

35 Jüti sanü Israel nyiri tü mari nüh rhona küsa zhih vü müjie küru küju nü rülo rüza jüma tsa; mari Kanan zhih rüshu vü müjie ruküju nü manna tsa.

36 Küüweh akete vünüh küüte tü müshe mükeke.

Tseshuküwa 17

Lokrü vünüh Ajuh Küshu

1 Israel nyiri riekhuowa tü VÜWA nüh azhükütsü müzhe nü Sin reza vünüh tsezhu nü azhie küsü vünüh azhie küsü vü wa ti sataji ru Refidim vü kürünape sanü peh; thitü makeri nüh ajuhküzhu münyie nüh sa.

2 Jükenüh Israel nyiri tü Mosa müküleh phah nü ma vü, "Hiri vü ajuh tsü küüzhu luo," ti khuo. Thinü Mosa nüh mari vü, "Nohri tü mokenüh hi müküleh phahveh lo? Mokenüh nohri tü VÜWA vi kümte vü thseveh lo?" ti küza.

3 Thitü mari tü küriehke küm kenüh mükütuo wiethuoh nüh Mosa vü jakhujazhi nü ma vü, "Mokenüh noh tü hiri Egypt vünüh siezhuru lo? Noh tü hiri, eh tsari thi hiri samwari ajuh küürehthe nti siezhuru ülo?" ti sa.

4 Jüti küsa vü Mosa nüh VÜWA vü zie taji, "Hi tü anyi hamari sie nü moti sanathuoh lo? Mari tü aloh vi nü hi veh nta küsa vü pehvehthuoh nü," ti küza.

5 Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Israel kükhruo wuori sie, thi noh nüh Nile küürhie kütsühwa vi ti sanü Israel nyiri tüvü waluo.

6 Halie, hi nüh noh tüvü Horeb lokrü rügi vü tsie naveh ünüh noh nüh noh kütsühwa vi nü lokrüwa kürhie luo, jüta thuoüji jüla nüh ajuh shuru nü mari tü zhura naveh ünüh," ti küza. Thinü Mosa nüh Israel sierhüri tüvü nüh jüti sa.

7 Jüti sanü ma nüh azhie jüma nyo tü Ebri vünüh Masa, "Kümte" thi Meriba, "Küjakhujazhi" ti ji, küpakenühnyunü Israel atsari müküleh küphah kenüh; mari nüh VÜWA tü kümte vü thse taji, VÜWA tü hiri sietse ünü nyu lo? ta küsa kenüh.

Amalekri Sie Arie Küsa

8 Jüti küsa vü Amalekri tü ru nü Refidim vünüh Israelri sie saluo.

9 Thinü Mosa nüh Joshua vü, "Thuotü wa nü Amalekri sie saluo na küsa kenüh hiri kenüh anyi chuh luo; hi nüh thuotü Saküüwuowa kütsüh eh ke vü küjehke nü küzhiho rügi vü tsie naveh ünüh," ti küza.

10 Jüti sanü Joshua tü Mosa nüh ma vü küüza üti Amalekri siesaluo; thi Mosa, Aron thi Hur mari küche thuoüji küzhiho rügi vü wa.

11 Jüti küsa vü Mosa nüh ma ke arügivü khroke küpeh küju nü Israelri nüh khra, thi Mosa nüh ma ke vitetsuo thuoüji Amalekri nüh cha, ti sasati sa.

12 Thitü Mosa ake künyi tü münotewa; jükenüh Aron thi Hur masü nüh aloh kharu nü ma müka vü sanü küüshupeh, jüti sanü Aron thi Hur masü nyi küsü

© 2015 Bible Society of India.

nüh azhie wuovü kha thi nyi küsü nüh azhu wuovü müchieluo nüh kha nü rünyi kütu küju peh.

13Thi Joshua nüh anyu nüh Amalekri aveh kürhiethe khehm.

14 Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Kükhrara hama müshe peh huo na küsa kenüh lasipha küsü lovü rhükesaluo. Thi hi nüh atülü kükhu vü Amalekri nyi küsü nga mükükhe wiethuoh nüh zorieja naveh ünüh, ti Joshua vü küza luo," ti küza.

15Thi Mosa nüh kükhurüpe küsü sanü, "VÜWA thuoüji eh küphruothsüwa," ti ji nü,

16"Amalekri ake nüh VÜWA kükajipe rügi vü pehküm kenüh VÜWA nüh Amalekri vü awuhlewuhle küju arie sawa wie naveh," ti küza.

Tseshuküwa 18

Jethro nüh Mosa vü Küru

1Mosa aku Jethro, Midiari kajiwa tü Saküüwuowa nüh Mosa kenüh thi Israel nyiri kenüh momori sa, thi mokümjie Egypt vünüh mari vizhu nüh künara kheh.

2 Jüti küsa vü Jethro, Mosa aku tü, Mosa nüh ma vüvüh Zipporah jam nü teküwawa sie,

3 thi ma tsa künyi: Gershon, mazhünyo thuoüji ma nüh, "Hi tü müküthsüra zhih vü kürho kenüh," ti sa,

4thi atsa künyiawa nyo thuoüji Eliezer, mazhünyo thuoüji ma nüh, "Eh pa Saküüwuowa tü hi küükrawa, ma nüh Faroah nyuchuwa vünüh hi küloletsü," ti sa.

5Mosa aku Jethro nüh ma tsa künyi thi ma vüvüh tisie nü Mosa nüh kürünape reza vü saküpeh Saküüwuowa küzhi vü ru.

6Thinü anyi küsü nüh wa Mosa vü, "Halie, noh ku Jethro tü noh vüvüh thi ma tsa künyi ti sie nü noh vü tse lie," ti küza.

7Jüti küüza vü Mosa tü ma ku mütu nti alievü wa, thi küngie tsuo ma siekesheh nü ma kümetsü nü masü küsü nüh küsü vü mhieveh tünti künaluo nü juhthsüzheh lovü tetu.

8Jüti sanü Mosa nüh ma ku vü VÜWA nüh momori Faroah vü thi Egyptri vü Israelri kenüh sanüh, lehkhuji vü momori kükho küsüro mari vü ru thi VÜWA nüh mokümjie mari vizhunüh aveh küza kheh.

9VÜWA nüh Israelri vü anyo kümhie küsa, Egyptri ake vünüh mari küvizhu kenüh Jethro tü ma lozhe.

© 2015 Bible Society of India.

10Jethro nüh, VÜWA tü kümngatsawa saluo, ma nüh Egyptri ake vünüh thi Faroah
ke vünüh nohri küvizhu kenüh.

11VÜWA thuoüji nyiazari aveh zhievü nüh küjitsawa ta küsa hi nüh thsüvehthuoh,
küpakenühnyunü ma nüh Israel nyiri tü Egypt anyira ke kükhu vünüh thi mari
vü rhieza sheh küveh vünüh mari küvizhu kenüh, ti küza.

12Jüti sanü Mosa ku Jethro tü kütso kükhurü thi küsahthuori sanü Saküüwuowa
tsü; thi Aron tü Israelri kükhruori aveh Mosa aku sie nü lohse tsa nti VÜWA tüvü
ru.

Lesari Küchuh

13Rülo jüma nyie Mosa tü Israel nyira zhievü küüjakünya sathuotsü nti sa, thi
anyiri tü rüne vünüh münüleh küju Mosa mükieshe nü tsie.

14Mosa nüh anyira ke nüh saküvehri ma ku nüh küngu vü ma nüh Mosa vü, "Noh
nüh anyiri kenüh saküveh hatü mowathuoh lo? Hatü mokenüh noh mpa saveh
lo, thi anyiri tü mokenüh arüne vünüh münüleh küju noh mükieshe nü tsieveh
lo?" ti küna.

15Thinü Mosa nüh ma ku vü, "Küpakenühnyunü mari nüh Saküüwuowa kümshe
küna nta hi vü ruruti;

16mari tü mari azhievü mükükato peh thuoüji hi vü ruruti, thi hi nüh ma thi ma
zhephruwa zhievü sakükato tsütsüti, jüti sanü hi nüh Saküüwuowa zhühkhe thi
ma küzhühthuori saküthsü tsütsüti," ti rületsü.

17Thitü Mosa aku nüh ma vü rüle taji, "Noh nüh mowa saveh ünüh jünü müküleh.

18Noh nga thi anyiri noh kütuoh vü peh küvehri nga münotewa naveh,
küpakenühnyunü hatü noh kenüh küzho le, noh mpa nüh müsara.

19Jükenüh eh zhü künaluo, hi nüh arüleh phah nü noh tsü naveh ünüh, thi
Saküüwuowa nüh noh kükra kütsüwa sa wie naveh! Noh nüh mari sie
Saküüwuowa tüvü ru luo, thi mari küüjakünya nga Saküüwuowa ake vü thse luo;

20thi noh nüh azhühkheri thi azhühthuori vi mari sosie nü mari mokümjie küsale
nüh saküthsüluo.

21Jü mpa mükünyu anyiri aveh zhievü nüh küsarari, Saküüwuowa kükrüri, anyi
kütsotürari thi athe mükülori chuh nü anyi anyieh nyieh vü, müzake nyieh vü,
tünyieke nyieh vü thi türake nyieh vü takrü küüsaluo.

22Jüti sanü tsotho aveh vü mari nüh nyiri lesa küüsaluo; küüjakünya küjiri
thuoüji vi nü noh vü küüru luo, thitü aküzahri thuoüji mari mpa nüh
küüzhühthuo luo; jüüta vünüh noh kenüh rüzi naveh, thi mari nüh noh khuo
vükrara naveh.

© 2015 Bible Society of India.

23Noh nüh hakümjie sa, thi Saküüwuowa nüh hakümjie vünüh noh vü azhütsüra ti thuoüji noh tü mükho nüh vüra naveh, thi anyi hamari aveh nga luoveh kürüzi ti mari pe vü wara naveh," ti küza.

24Thinü Mosa tü ma ku azhü küna nü ma nüh küüzari aveh sakheh.

25Mosa nüh Israel nyiri aveh vünüh küsarari rüka nü anyira nyiehvü alü küüsa, anyieh nyiehvü, müzake nyiehvü, tünyieke nyiehvü thi türake nyiehvü ti takrü küüsa.

26Jüti sanü tsotho aveh vü mari tü anyiri ale sa; ashih kükhori thuoüji mari tü Mosa vü viru, thi kürüzirithuoüji mari mpa nüh küsathuo sa.

27Jüti küsa sevü Mosa tü ma ku siep

Tseshuküwa 19

Israelri Sinai Küzhi vü Küru

1Israel nyiri Egypt vünüh tsezhu teküwa sevü asa kücheawa rülo pokhuwa mari tü Sinai reza vü ruju.

2Mari Refidim vünüh tsezhu nü Sinai reza vünüh aküzhiwa tüvü kürünape sanü peh.

3Jüti küsa vü Mosa tü Saküüwuowa sie mtu nti aküzhiwa vü wa. Thinü Saküüwuowa nüh aküzhi vünüh ma ji nü ma vü, "Jacob zhehlori vü thi Israel nyiri vü hakümjie küzaluo:

4Hi nüh Egyptri vü mowa sa thi aluomü küsa vünüh mokümjie vüprü nü hi vü ru nüh noh nüh nguthuoh.

5 Tinü halie, nohri nüh eh zhü küna thi eh kütsathuozhüwa küjehke ti thuoüji anyiri aveh azhievü nohri tü eh zhi sanaveh, küpakenühnyunü azhih aveh tü eh zhi küsa kenüh,

6 Nohri tü eh kenüh navüri kajipe thi kümtse nyiri küsa naveh. Azhü hamari noh nüh viwa nü Israel tsari vü küza naveh," ti küza.

7Jüti küsa vü Mosa tü aküzhi vünüh turu nü Israel sierhüri jizhuh nü VÜWA nüh ma vü azhükütsüri aveh vi mari vü küza kheh.

8Thinü anyiri aveh küsükeri vünüh krehti sanü, VÜWA nüh küüzari aveh, "Hiri nüh sa kheh naveh," ti rületsü. Thi Mosa nüh azhü jümari vi VÜWA vü azhühke tsü.

9Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, "Halie, hi nüh akülu aküsa küsü vünüh noh vü ru naveh, thi hi nüh noh sie küjüle vü mari nüh künara nü küsuokürho noh kütsotü sanaveh," ti küza. Thinü Mosa nüh anyira zhü vi VÜWA vü küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, “Israel nyiri vü wa nü mari vü küza nü nosü thi thuotü mari mpa mari sakümtse nü peh üti küza luo, thi mari thsümnyi rüshüm üti küza luo,

11Thi rülo kücheawa thuoüji küche luo; küpakenühnyunü rülo kücheawa thuoüji VÜWA nüh anyiri aveh küngu vünüh Sinai Küzhi rügi vü turu naküveh kenüh.

12 Jüti küsa vü noh nüh arüh rhiehsanü nyi küsü nga aküzhivü müküze tüm, nyutü arüh wie nga müküpa nüh sanaveh; thawa nüh aküzhiwa pa naveh ünüh küsü naveh;

13Anyi jüma küzothevü nyi küsü nga ake nüh ma küpawa nyu; thitü aloh nüh vehthe nyutü alawih nüh kathe naveh; ma mpa nüh samwaluo, nyutü anyiri luo müküürhora. Thi atütü aküsuo khupeh thuoüji mari aveh aküzhi rügivü küüru kheh naveh,” ti küza.

14Jüti sanü Mosa tü aküzhi vünüh ma nyiri vü ru nü mari saküümtse thi mari thsümnyi kürüshü kheh.

15Jüti sanü Mosa nüh ma nyiri vü, “Rülo kücheawa nohri aveh küche luo thi avüvühri siemzeh tümluo,” ti küza.

16 Rülo kücheawa rüne vü atsohshi thi atsohrie sa, thi aküzhi rügivü akülu aküsa küsü turu peh, thi atütü khi kümsie tsatsa vünüh khu küze nü anyiri kürünape vü küpehri aveh khekheti küshüh khe.

17Jüti sanü Mosa nüh ma nyiri sie nü Saküüwuowa mütu nti kürünape vünüh shuru nü aküzhiwa jih vü mari kütsiepe sanü tsie kheh.

18Thinü Sinai küzhi tü anyikhu nüh külüwutewa, küpakenühnyunü VÜWA tü anyih vünüh aküzhi rügivü küturu kenüh; thi anyikhu jüma tü amo kümjie vünüh tekükuo kenüh, jüti sanü aküzhiwa ajü tü khieloti küzhühtewa.

19Jüti küsa vü atütü khiwa kümsiemsia wa ünü Mosa tü azhü phra, thinü atsohküshi vünüh Saküüwuowa nüh ma zhü rüle.

20Thi VÜWA tü Sinai küzhi vü turu, azhujuwa vü turu nü ma nüh Mosa vü azhujuwa vü ra üti ji nü Mosa tü khru.

21Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Tsuo nü noh nyiri vü azhü phratsüluo, mari tü arüh rhiehküsawa kari ru nü hi zi taji mari hozake wie nga thama küüsü kenüh.

22Thi anavüri thari nüh VÜWA vü shehnyi ru naveh ünüh mari mpa mari sakümtsem luo, jüta nyuthuoüji VÜWA nüh malüri vü kuo naveh,” ti küza.

23Thinü Mosa nüh VÜWA vü, “Mari tü Sinai Küzhi rügivü mürura; küpekannyunü noh mpa nüh hiri vü küza nü aküzhi vü arüh rhiehmkiele thi jüma sakümtse küsa kenüh,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

24Thitü VÜWA nüh ma vü küza le taji, “Tsuo luo, thi Aron sieru luo; thitü anavüri thi küpari thuoüji VÜWA vü ru na ti sanü arüh rhiehküsawa mükükari tümluo, jüüta thuoüji hi nüh mari vü akükho tsü naküveh kenüh,” ti küza.

25Thinü Mosa tü ma nyiri vü wa nü mari vü küza.

Tseshuküwa 20

Azhükütsü Türakeri
(Kho 5.1-21)

1Jüsevü Saküüwuowa nüh azhü hamari aveh küza taji,

2hi thuoüji VÜWA nohri Saküüwuowa; Egypt vünüh thi nyura tükha küsa vünüh nohri küvizhuwa.

3Nohri tü eh tüvü nyiaza küpari küpehwa nyu.

4 “Atülü rügi vü nga saluo, nyutü azhih kükhu vü nga saluo, nyutü azhih kükhuvü ajuh lovü nga saluo nohri mpa nüh atsorhe nyutü jüküthse müsara;

5 nohri jümari vü küngie mütsuora nyutü jümara kütsü müsara; küpakenühnyunü hi VÜWA nohri Saküüwuowa tü noküüjizhi Saküüwuowa küsa kenüh, apara müküleh kenüh hi kümrhüri vü atsa wuhle küche thi müzü küju kümnomna tsü nü hi nüh nowa wie naveh,

6thitü hi küümze thi eh zhükütsü kümzheri vü thuoüji mükükhaphrükhale küümze awuhle anyienyie vü nga kütsa naveh.

7 Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa nyo mazhünyo mükünyie muomuo vünüh küviwa vü müküleh mükünyie kümjie vünüh noküja wa nyu.

8 “Kümnyi rülowa kümtse ti sana küsa kenüh müsheke luo.

9 Rülo türo thuoüji nohri küroh naveh, thi nohri küüroh aveh sa kheh luo;

10thitü rülo türüawa thuoüji VÜWA nohri Saküüwuowa kenüh kümnyie rülo, rülo jüla thuoüji küüroh küsü nga küsawanyu, nohri, noh tsari nyimpari, noh tsavühri, noh siepe nyimpari, nyutü siepevüri, nyutü nohse-ashuhri, nyutü noh shieku lovü pehküvehri küzehri nga küüro küsawa nyu;

11küpakenühnyunü VÜWA nüh rülo türo thajüwu, azhih, juhküji thi ma lovü tüküvehri aveh sa, thi rülo türü vü ma tü münyie; jükenüh VÜWA nüh rülo türüawa tü tsiatsü thi sakümtse.

12 “Noh pa thi noh zah siakeluo; jüüta küsa vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh kütsü azhih hala nohri kürho rülo suora naveh.

13 “Noh nyuri müfethe tüm.

14 Nyivühnyipa muomuo kürhovüh nyu.

© 2015 Bible Society of India.

15 Noh kürühuvüh nyu.

16 Noh zhephruwa vü kürie pohvü küsa vüh nyu.

17 "Noh zhephruwa zheh kümnguvüh nyu; noh zhephruwa vüvüh kümnguvüh nyu, nyutü ma siepepa kümnguvüh nyu, nyutü ma siepevühwa, nyutü ma shüvotsa, nyutü arawuh, nyutü noh zhephruwa zhi ta küsa aveh kümnguvüh nyu," ti küza.

Anyiri nüh Kükrü
(Kho 5.22-33)

18 Israel nyiri aveh nüh atsohküshiri künara thi atsohrieri ngura thi atütü khi künara; thi aküzhi vü anyikhu ngu ti küsa vü krü thi khekheti küshühtewa, thi kületsuo vü tsiepehtewa,

19thi Mosa vü, Hiri tü müsü nüh sana küsa kenüh Saküüwuowa nüh hiri vü azhü müküüza tüm nü noh nüh hirivü küüza luo, ti khuo.

20Thinü Mosa nüh mari vü, "Mükrütüm luo; küpakenühnyunü Saküüwuowa tü nohri thsütoh nta kütse kenüh, thi ma kükrüwa tü nohri notha vü küüpeh huo na küsa kenüh thi nohri tü mükhiemuo nüh sana küsa kenüh wie," ti küza.

21Jüti sanü mari thuoüji kületsuo vü tsiepeh, thitü Mosa thuoüji Saküüwuowa nüh küpeh zokümthsüthsü vü shehnyi wa.

Kükhurüpe kenüh Khonyo Kütsü

22Thinü VÜWA nüh Mosa vü, hi nüh mokümjie atülü vünüh mari siejüle nüh noh nüh nguthuoh, tinü mari vü küza luo.

23Nohri rakasa nüh nyutü suna nüh nyiaza sanü hi sie mükhurürhiera.

24Nohri eh kenüh azhih vi kükhurüpe sanü küsahthuo jüma rügi vünüh kütso kükhurü thi kütsathuo kükhurüri nohri nyihzhü thi shüvotsa vi nü saluo; azhie khiekhiela hi nüh nohri eh nyo küümshe nta küüsa naveh ünüh hi nüh nohri vü ru nü tsia nohri tsü naveh.

25Mükütüküzü nohri aloh vi nü eh kenüh kükhurüpe sathuoüji aloh küjikhuo vi nü küsawa nyu; küpakenühnyunü nohri nüh küjikhuo loh nüh vi nü sa thuoüji jüma sakümnathuoh.

26Thi apahti nga sanü eh kükhurüpe jüla küwawa nyu, jüti sanü noh kürütso küünguwa nyu.

Tseshuküwa 21

Tükhari vü Küsalehri
(Kho 15.12-18)

1Khonyo hamari noh nüh vi Israel nyiri vü tsüluo:

© 2015 Bible Society of India.

2Mükütüküzü nohri nüh Ebriri tükha sü thuoüji mahvi türo noh kütsü küsanaveh, thi mahvi türüawa thuoüji ma ke vü zanyo küsü nga mütsü nüh küzem naveh.

3Ma nüh anyiju ru thuoüji anyiju vünüh küzem le naveh, thitü ma nüh ma vüvüh sie nyina ru thuoüji ma vüvüh masü küzem le naveh.

4Mükütüküzü ma vüwa nüh ma vüvüh vitsü thi ma nüh atsa nyimpari nyutü nyimzari wuo thuoüji ma küzem na küsa vü ma tsavühri thuoüji ma vüwa tsüm nü ma mpa anyiju küze naveh.

5Thitü atükhawa nüh kümsho, hi nü eh vüwa, eh vüvüh thi eh tsari kümze nü hi thuoüji hi mpa anyiju thama wa ta küza thuoüji,

6ma vüwa nüh ma sie Saküüwuowa vü ru nü ma tü amükhie vü nyutü mükhietovüh vü küütsie nü ma vüwa nüh ma khüna we naveh thi ma kürhoküju ma tükha sanü rho naveh.

7“Mükütüküzü nyi küsü nüh tükha kümjie vünüh ma tsavühwa zhu thuoüji ma nü tükha nyimpari kümjie temwara.

8Mütüküzü jüma nüh ma vüwa ma vü küüroh tsüküsawa külo müsathsü nüh sam thuoüji ma pa nüh ma küürhehsam le naveh, jüüta nyu nüh sanü ma müshe sanü anyilieri vü zhu na küsa müsara, küpakenühnyunü ma nüh ma vü münyitsanüh sakümthuoh kenüh.

9Thitü ma nüh ma tsa nyimpawa vü küüroh nta thuoüji ma tsavühwa kümjie vünüh sierho naveh.

10Mükütüküzü ma nüh avüvüh küpa vile wie ketünga ma kütsaküzhu, ma thsümnyi nyutü ma tükhavüh mükünyu zhühnyori sa mküzülara.

11Mükütüküzü nyimpawa nüh azhühnyo ha kücheri ma vü müsa thuoüji zanyo küsü nga nyuthuoh nüh akeme küsü nga müvi nüh küzem naveh.

Khonyo Phrürie Küm

12 Wuori nüh anyi fe nü süm thuoüji anyi jüma tü mükürhora.

13 Thitü ma nüh künyitoh vünüh ma fethe nta küsa vünüh nyu nüh Saküüwuowa vünüh ma ke vü küüluke kümjie vünüh thuoüji ma azhie khiela küze naveh ünüh hi nüh küzatsü naveh.

14Thitü ma nüh aroshi nü thsütoh-ngutoh nü zothem thuoüji eh kükhurüpe vünüh shohwa nü zothe wie naveh.

15Thawa nüh ma pa nyutü ma zah fe naveh ünüh küsü naveh.

16 Thawa nüh zhu nta küsa vü nga nüh satü nyutü vi ma zhi santa küsa vü nga nüh satü anyi revi thuoüji küürhowa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

17 “Küsüküsü nga ma pa nyutü ma zah müzü thuoüji küürhowa nyu.

18“Azhüazhü nyi künyi saluo nü aloh nüh vi ve nyutü ma ke shekürülo nü toh nü müsü nüh sakümsamna nü azevü zehm thuoüji ma küüsüwa nyu,

19thitü müsamna küsawa ma ze vünüh sührale nü ma kütsüh se nü alievü küzhura thuoüji ma vü zanyoküsü nga küsawa nyuthuoh, thitü ma ze vü zeh nü tsotho pokahkümwa ame thuo naveh thi ma rohza kümhietsüju naveh.

20“Nyi küsü nüh ma siepepa nyutü siepevüh akütsüh nüh fe nü ma ke vünüh süm thuoüji ma vü kümnomna tsüwie naveh.

21Thitü rülo küsü nyutü künyi sevü nüh rhora le thuoüji siepewa tü ma pesa küsa kenüh ma vü kümnomna kütsüwa nyu.

22“Mükütüküzü anyi wuori nü atsa kümovühwa sake nü avühwa nü zanyo küsü nga müsake tü atsa avo lovü tüküvehwa sake nü küzhuam thuoüji küsakewa vü ma vüpa nüh küzake khuo naveh ünüh alesara zhü vünüh ameküla sanaveh.

23Thitü azhüazhü sakesakhrim thuoüji kürholi viluo wie nathuoh,

24 notha küsü nüh notha küsü, aha küsü nüh aha küsü, ake küsü nüh ake küsü, ampha küsü nüh ampha küsü,

25akütso nüh akütso, kümsamna nüh kümsamna thi aküfe nüh aküfe.

26Mükütüküzü nyi küsü nüh ma tükha notha kürhie, ma mpa nüh tükhapa satü nyutü tükhavüh satü, thi fephumtü thuoüji ma nothawa kenüh ma tü zanyoküsü nga nyuthuoh nüh tewa naveh.

27Mütüküzü ma nüh aha feshimtü thuoüji ma ha kenüh ma tükha küsa vünüh tewa mhieveh.

Avüri nüh Küsalehri

28Mükütüküzü nyi küsü shüvotsanüh nyimpari nyutü nyimzari khrüthem thuoüji shüvotsawa tü aloh nüh vehthem naveh, tü ma sa kütsawa nyu thi ma vüwa vü thuoüji zanyoküsü nga küsawa nyu.

29Mükütüküzü shüvotsa küsü nüh khanavü nga nyiri khrüpeh huom thi jüma vüwa vü küza wiethuoh tü müküna nüh sanü kürüpeke lovü müthse nüh sam nü nyiri nyimpari nyutü nyimzari khrüthem thuoüji shüvotsawa nga aloh nüh vehthem naveh thi jüma vüwa nga küürhowa nyu.

30Mükütüküzü ma nüh jüma kenüh ame thuotsü nta thuoüji küzake khuo naveh ünüh jüzake aveh thuo nü ma kürholi rhehsa naveh.

31Mükütüküzü nyi küsü atsa nyimpari nyutü nyimzari khrüm thuoüji awuleh jüma zarike vünüh sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

32Mükütüküzü shüvotsa küsü nüh anyi küsü tükha nyimpari nyutü nyimzari khrü thuoüji jüma vüwa vü rakasa cherake thuo naveh, thi shüvotsawa aloh vi nü vehthem naveh.

33Nyi küsü nüh azhikrie müsote nüh sa, nyutü azhikrie phie nü müsote nüh sanü shüvotsa nyutü rawuh jülovü küluke tetu,

34ti thuoüji azhikrie vüwa nüh jüma sakümhie naveh, azhikrie lovü külukeküm asawa nü ma nüh vi nü ame thuo naveh.

35Mükütüküzü nyi küsü shüvotsanüh küpara shüvotsa khrüthem thuoüji ma shüvotsa kürho zhu nü ame küsuo naveh, thi sükümwa asa nga masü rha küsuo naveh.

36Nyutü mükütüküzü shüvotsawa tü khanavü nüh khrüm thi ma vüwa nüh kürüpeke lovü müthse nüh sam thuoüji shüvotsa küsü nüh shüvotsa küsü müthoh sanaveh, thi sükümwa thuoüji ma zhi samnathuoh.

Tseshuküwa 22

Küthuole Khonyo

1"Mütüküzü nyi küsü nüh nyura shüvotsa nyutü anyihzhü rühu nü fethem nyutü zhum thuoüji shüvotsa küsü kenüh münga thuo naveh, thi nyihzhü küsü vü nyihzhü müzü thuo naveh. Ma nüh kürühuwa ame sa wie naveh. Azhüazhü ma nüh vithuole na küsa zanyoküsü nga münyie thuoüji tükhari kümjie ma mpa ma zhu nü ma nüh kürühu amewa thuo naveh.

2Mükükütüzü kürühuri küsü nüh nyura zheh phietula nü ma fe taji süm thuoüji ma kenüh azüküthüküm müküleh münyiethuoh;

3thitü rünyi shu kümsevü nüh thuoüji ma vü müküleh pehm naveh.

4Mükütüküzü nyura seshu kürühu zhi rholewie thuoüji, shüvotsa saluo, rawuküzawa saluo, nyihzhü saluo, künyi küütsa thuota.

5Mükütüküzü nyi küsü ase-ashuh nüh wa nyura zhuh nyutü rhelirhu mürhuom nyutü mühute nüh küzem nü nyura zhuh mürhuom thuoüji ma zhuh kümphahtsawa nyutü ma rhelivi zhuhkümphahtsawa vünüh küthuo le sanaveh.

6Azhüazhü nyi küsü nüh ma zhuh anyih tso nü ajuohsü zhukewa taji nyura zhuh vü tsotewa nü nyura luoshü mthuoküsa nga satü müjie kümthuo nga satü tsom thuoüji thawa nüh tsoküze nüh jüma nüh aveh küthuo sanaveh.

7"Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zhephruri vü vila üta sanü ma me nyutü atsokrü vi nyi küsü vü tsü thi kürühuri nüh rühu nü rera thuoüji kürühuwa nüh jüzake künyi thuo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Thitü mükütüküzü kürühuwa mürera nüh sam thuoüji zanyo küsa zheh vüwa nüh zanyo jüma nyiehvü ma ke thse ünü müthsetsanüh ta küsa thsü na küsa kenüh ma sie nü Saküüwuowa tüvü ru naveh.

9"Zanyo vi küsü nüh küsü kütsotü vürieküm, ma mpa nüh shüvotsa kenüh nga, rawuh kenüh nga, anyihnyih kenüh nga, thsümnyi kenüh nga nyutü zanyo küsüküsü kümie kümsaluo, nyi küsü nüh, hamatü jüüta wiethuoh ta thuoüji masükhürü nga Saküüwuowa tüvü ru naveh; thi Saküüwuowa nüh thawa müshemsü naveh ünüh jüma nüh jüzake künyi mazhephruwa thuo naveh.

10"Nyi küsü rawuh nyutü shüvotsa nyutü anyihnyih nyutü ase-ashuh muomuo wie nga küjela üta nyi küsü vü tsü nü süm, nyutü müsamnam, nyutü zhejam, thi jüma nyi küsü nga nüh müngu nüh sam,

11ti thuoüji ma nüh jümawa seshuhvü ma ke thse, nyutü müthsetsa ta küsa thsü na küsa kenüh VÜWA tüvü nüh küüshietsanaveh, thi jüma müthoh thuoüji küthuolewa nyuthuoh.

12Thitü jüma tü ma vünüh rühutewa thuoüji ma nüh avü jümawa vü thuo naveh.

13Mükütüküzü jüma tü rezasa samwari nüh retsam thuoüji azhütsa ta küsa thsütoh na küsa kenüh ma nüh kütsatu viru kütsanaveh, thi jüta thuoüji küthuo le küsawa nyuthuoh.

14"Nyi küsü nüh ma zhephruwa seshuh muomuo wie nga nyi küsü vünüh viru nü küje naveh, thi ma mükünyie vünüh jüma tü müsamnam nyutü süm thuoüji aveh ame ma nüh thuo naveh.

15Thitü ma vüwa küpeh vünüh jüta sam thuoüji küthuowa nyuthuoh, küpakenühnyunü ma nüh jüma tü kümsa kenüh kümsa vünüh küzem naveh.

Akürho thi Nale Khonyo

16 "Nyi küsü nüh mükürüsavüh nyuri nüh za nta künamüküsa müzhie nü siezeh taji samsüm thuoüji ma nüh alahme thuo nü ma nüh za naveh.

17Thitü ma pa nüh tsomta müküza nta mamthuoüji mükürüsawa ame zake ma nüh thuo naveh.

18 "Nohri piketü tsuore küjülevühri küürhowa nyu.

19 "Samwa sieküzehri küsüm naveh.

20 "Hi vü mpa wie küchie nüh nyiaza küpa vü küsahthuo küsathuoüji zorie khehm wie nathuoh.

21 "Anyitheri vü mükünyu nyutü müküchie müsa tüm; küpakenühnyunü nohri nga Egypt vü anyitheri sanü kürho kenüh.

22Nohri tü tünyivüh nyutü mürari vü kümnomna mütsüra.

© 2015 Bible Society of India.

23Mükütüküzü nohri nüh mari sakümnomna thi mari nüh hi vü mari jikhi zieküze thuoüji hi nüh mari jikhi künatü wie naveh;

24thi hi nüh eh rü shuzhuru nü anyuchuwa vi nohri zahthejam nü noh vüvühri tü saküütünyi tsü thi noh tsari tü apa mükünyieri küüsam naveh.

25 “Nohri nüh eh nyi kümkhuori vü ame küüna nü akünari kümjie vünüh küsawa nyu, thi azahkütsa nga küviwa nyu.

26Mükütüküzü noh nüh anyi wuora thsümnyi küshiete vünüh vi thuoüji rünyi müjie kütu atüvü noh jüma vishelewa tsüm naveh;

27küpakenühnyunü ma tü kümphie jü mpa küsa kenüh, jüma tü ma satsa küüzhu kenüh; ma tü mowa hiezeh na lo? Ma nüh moma müphie nüh hi vü zie thuoüji hi nüh künatü wie naveh, küpakenühnyunü hi tü küümzewa küsa kenüh.

28 “Noh Saküüwuowa vü azhü kümsü müphrara, nyutü noh nyira takrü küsü nga mümzüra.

29“Noh zhuh nenü kümahwie vünüh thi noh rhelivizhuh vünüh rhelivijuh kütsüzhu vünüh müküzhike wiethuoh nüh hi vü tsü naveh. Noh tsa küwuokhuwa vi hi tsü naveh.

30Jükümjie noh shüvotsa thi anyihnyih nga kütsa khuwa hi tsü naveh: rülo türü ma vühwa vü nyi küüpeh naveh, thi rülo tüze vü thuoüji vi hi tsü naveh.

31 Noh tü hi vü kümtseri müsaji mümhie, jükenüh amiese kütsawa nyu; vi ashuh kütsam naveh.

Tseshuküwa 23

Kümsho thi Zarike vünüh Zanyo Küsa

1 Noh akürie zhü küphravüh nyu. Nyuri vü kümsü sana küsa pohvü kenüh arokümsüri sie mütsarü tüm.

2Mükülehwie ketünga anyi küzhi vünüh katovehthuoh nü ti sanü zanyo kümsü müsa tüm; thi mükülehwa phrakükato temwa tümluo; jüti sanü kümshowa samkürele tümluo;

3 nyutü kümkhuorithuoh nü ti sanü ma kükato kenüh ma po vi mküpa tüm.

4 “Mükütüküzü noh mükünongüwa shüvotsa nyutü ma rawuh lehkhuji mükünyu vü kuotewa üji sieru ma vü tsüluo.

5“Mükütüküzü noh kümrhüwa rawuh khuo vünü müsührara nüh saveh üji mükükra nüh leküm müsa tümluo, müle nüh jüma khake nü müküsühraji mümhie.

6 “Noh ma kenüh mükükato kenüh ma vü kümshowa mükhaphrütüm.

© 2015 Bible Society of India.

7Müküleh vünüh phra küümsü vünüh mükiehtuo üji mümhie, müküleh mükünyieri müfe tümluo, küpakenühnyunü piketü hi nüh müküleh küsawa tü nomküjara kenüh.

8Thi nohri athe müvi tümluo, küpakenühnyunü athe tü küjira notha saküjuveh thi kümshori khamlele küveh kenüh.

9 “Nohri küzehri vü kümnomna mütsü tümluo; nohri nüh anyitheri luoveh küthsü kenüh, küpakenühnyunü Egypt zhih vü nohri nga anyitheri sanü küpeh kenüh.

Mahvi türüawa thi Rülo Türüawa

10 “Mahvi türo nohri tü nohri zhuh vü mahtsü zhuh nü wievi naveh;

11thitü mahvi türüawa thuoüji mümahwie nüh jüüta küwuozah sanü noh nyi kümkhuori küütsaluo, thi mari nüh küjari rezasari küütsaluo. Jükümjie nohri rhelivi zhuh nga thi Olive phari vü nga sanaveh.

12 “Rülo türo nohri tü nohri küüroh sanaveh, thitü rülo türüawa rülo thuoüji nohri münyie naveh; nohri shüvotsa thi rawuh nga kümnyie naveh, thi nohri tü nohri tükhavühratsa thi alienyiri tü küsiehra naveh.

13Hi nüh noh vü küüzari aveh kümhieti künaluo, thi nyiaza küpa nyo küphrahte müsa tüm, nyutü jükümjie küsa nohri apo vünüh phrahte nü küünara müsa tümluo.

Akhu Küji Kücheri
(Tse 34.18-26; Kho 16.1-17)

14“Mahvi küsü vü nohri akhu küche sa hi vü tsü naveh.

15 Hi nüh noh vü azhükütsü kümjie nohri ahzhi müküthse lohse akhu sanaveh, Abib asa vü tsotho sakütsü kümjie rülo türü nohri ahzhi müküthse lohse tsanaveh, küpakenühnyunü nohri tü jüma asa vü Egypt vünüh shuküru kenüh. Nohri nyi küsü nga eh tüvü ake kürütso mürura.

16 “Noh zhuh vü mahtsü küzhuh noh küüroh avi küpe pokhuwa kümahwie akhuwa sanaveh. Mahvi sehkhe vü noh küüroh azhuh vünüh avi küpe vizhuhküsawa akhu sanaveh.

17Mahvi küsü vü küchekeri noh nyimpari aveh ru VÜWA Saküüwuowa tüvü kütsanaveh.

18“Azüh vi kükhurü vü ahzhi küthse lohse vi nü eh küsahthuo müsara, nyutü eh khu vü aküthüwa arüne küju müsa tümluo.

19 “Noh zhuh vü avi küpe apowa vi VÜWA noh Saküüwuowa zheh vü viru luo. “Nyihnyihzah asa küshu vü ma vühwa tünüjuh vünüh müshu tümluo.

Phrahtekekütsüri thi Süphiekütsü

© 2015 Bible Society of India.

20“Halie, hi nüh kücheküsa azhievü sieruna küsa kenüh lehkhuji vü noh kühuo nti rügizhüleri noh tüvü küzeveh.

21Ma mükule tüm nü ma zhü kümhieti künaluo, ma mükülo müsa tümluo, noh nüh ma mükülo sathuoh üji noh müküleh noküjawa nyu, küpakenühnyunü eh nyo tü ma vü pehküveh kenüh.

22“Thitü noh nüh luoveh thse nü ma nüh küüza küna taji hi nüh küüzari aveh sa thuoüji noh mükünongüri vü hi nüh mari mükünongüwa sanaveh, thi noh sie küsaluori sie küsaluowa sa tü naveh.

23“Eh zhülewa noh tüvü wa nü noh sie Amorri, Hitri, Perizri, Kananri, Hivri thi Jebusri vü ru thuoüji hi nüh mari vizhujam naveh,

24nohri tü ma nyiazari vü küngie kütsuowa nyu, nyutü mari kütsü nga küsawa nyu, thi mari küüroh kümjie küsawa nyu, tü noh tü jümari aveh khaja kheh naveh thi mari tovühri aveh feriem naveh.

25Jüti sanü noh tü VÜWA noh Saküüwuowa kütsü sanaveh, thi hi nüh noh lohse noh juh tsiatsü naveh; thi nohri zhievü nüh hi nüh küsaküna vijamtü naveh.

26Noh zhih vü nyimzari küsü nga atsa küüzhuowa nyu, nyutü atsa vükre küm küsawa nyu, hi nüh nohri kürho rülo saküsuo tsünaveh.

27Hi nüh eh kükrü noh tüvü küze naveh, anyiri noh vü küruri aveh sakürüza tsü naveh, thi noh mükünongüri aveh mari seru noh vü küüprüke naveh.

28Hi nüh thuozütsari noh tüvü küze naveh, jümari nüh Hivri, Kananri, thi Hitri noh tüvü nüh zheküüja naveh.

29Hi nüh noh müjieküru mahvi küsü atüvü nüh mari zheküjawa nyu, küpakenühnyunü azhiewa tü kürezam nü samwa nüh pro nü thama noh saküüsüro kenüh.

30Nohri anyi zhi nü azhih jüla müjie wa küpeh küju nü hi nüh pipi nüh nohri tüvü nüh mari zheja naveh.

31Thi hi nüh noh zhih arühri thsetsü naveh, Kümru Juhküji vünüh Filistinri Juhküji küju, thi reza vünüh Eufrates küju; küpakenühnyunü azhih jüla kürhori vi nohkeri vü thse naküveh kenüh, thi noh nüh nohtüri vü nüh mari zheja naveh.

32Thi noh tü mari vü nyutü nyiaza küsü vü nga kütsathuo müsara.

33Hi vü nohri sa mkükhiemuo nüh sana küsa kenüh mari tü noh zhihri vü müküürhora; küpakenühnyunü nohri nüh mari nyiaza kütsü sa thuoüji jüma tü nohkeri nüh aphiejü küsü sakümthuoh kenüh,” ti küza.

Tseshuküwa 24

Kütsathuozhüwa Tsüketeküm

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, “Noh thi Aron, Nadab, Abihu, thi Israel sierhüri
rürakeri hi vü ra nü kületsuo vünüh kükhurü saluo.

2Mosa mpa nüh VÜWA vü shehnyi küru saluo; thitü küpari thuoüji shehnyi
küruwa nyu, thi Israel nyiri nyi küsü nga ma se nyi mürura,” ti küza.

3Jüti küüza sevü Mosa tü ma nyiri vü ru nü VÜWA nüh küüza aveh thi azhühkhori
aveh vi mari vü küza kheh, thinü “ma nyiri tü azhü küsü sanü rüle taji, VÜWA nüh
küüza azhü aveh hiri tü sa wie naveh,” ti rületsü.

4Jüti küsa vü Mosa nüh VÜWA zhü aveh rhü kheh. Thi ma tü rüne kümto süra nü
aküzhiwa ajih vü kükhurüpe küsü sa thi Israelri akuoh vünüh müzhe nü tovüh
türakünyi shie.

5Jüti sanü ma nüh Israel vizari küze nü shüvotsa vi nü kütso kükhurü thi
kürükümhie küsahthuo kükhurü sa VÜWA vü tsü.

6Thi Mosa nüh asa azüh küzhila ketsoku lovü thse, thi azüh küzhila thuoüji
kükhurüpe rügi vü züke.

7Jüti sanü Mosa nüh kütsathuozhü lasiphawa vi nü Israel nyiri küünara vünüh
chie, thinü mari nüh, VÜWA nüh küüza aveh “Hiri tü sa thi küna wie naveh,” ti
küza.

8 Thinü Mosa nüh azüh ketsoku lovü tüküvehwa vi nü Israel nyiri vü kütheke
taji, “Halie, azüh hama tü VÜWA nüh azhükütsü hamari aveh kütsathuozhü
kütsüwa,” ti küza.

9Jüti küsa vü Mosa, Aron, Nadab, Abihu thi Israel kükhruori rürake ti aküzhi vü
tekuo,

10thinü mari tü Israel Saküüwuowa ngu, ma mpha kükhu vü tü sitheloh akhem
nüh vi shie thi jüma tü thajüwu kümjie müzhimthuothuo.

11Thi ma tü Israel anyi alüri vü ma ke müthse; jümari tü Saküüwuowa ngu, thi
mari tü tsa thi zhu ti sa.

Mosa Sinai Küzhi Rügih vü Küwa

12Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü, “Aküzhi rügi vü hi vü shuru nü huo luo; mari
sosiena küsa kenüh rhü küsa khonyo thi azhükütsü lokhie künyi vi noh tsü
naveh ünüh,” ti küza.

13Thinü Mosa tü ma küükrawa Joshua sie nü sühra, jüti sanü Mosa tü
Saküüwuowa küzhi rügi vü tekuo.

14Jüti küsa vü Mosa nüh kükhruori vü, “Hiri shele nohri vü müjie küru küju hala
nüh hisü huola luo, thi halie, Aron thi Hur masü nüh nohri siepehveh ünüh, tinü
thari nüh küüjakünya pehveh ünüh masü vü waluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti sanü Mosa tü aküzhi rügi vü tekuo, thinü akülu nüh aküzhiwa tü külüwu tewa.

16VÜWA kütholathovüwa tü Sinai küzhi vü pehtewa nü akülu nüh rülo türo külüwu pehtewa thi rülo türüawa thuoüji akülu aza vünüh ma nüh Mosa ji.

17Aküzhi rügivü VÜWA kütholathovü VÜWA tü Israel nyiri notha vü anyih phriephrieh ta küju kümjie, thi anyih zanyo tsoküürara vehküsü kümjie vünüh ngu.

18 Jüti küsa vü Mosa tü akülu aza lovü vehthuo tetu nü aküzhi vü tekuo. Jüti sanü ma tü aküzhi vü rülo zürake thi rüza zürake thi rülozürake pehtewa.

Tseshuküwa 25

Kümtse Juhthsüzheh kenüh Zanyoküvizhuh

(Tse 35.4-9)

1Thinü VÜWA nüh Mosa vü,

2eh kenüh zanyoküvizhuh saluo, thari nüh külozhe pehveh ünüh jümari vünüh vizhuh üti Israel nyiri vü küza luo.

3Thi zanyoküvizhuh vü zanyo hamari vi luo: Suna, rakasa thi sahwuo,

4thi khehmülo, küsümo thi kümruphieke, thi mürilo küphri küüzhu, nyihsü küneh,

5nyihzhü sahu saküüweh, nyihsü sahu, azhü thsoh,

6vüjuh alati kenüh, vüjuh vi thsenküsa kenüh küüngukümie thi asierhe arheküüngu kenüh,

7navü kruzhu thi tüsokühiete kenüh kükhrüpuoloh thi küüpeke kenüh.

8Thi hi mazhieri vü pehna küsa kenüh eh kenüh kümtsezheh küsü saluo.

9Juhthsü kükhurüzheh nga thi ma lovü ape tsokrü aveh hi nüh ma tso noh vü küütsa kümjie vünüh sanaveh.

Kütsathuozhü Aku

(Tse 37.1-9)

10Mari tü azhü nüh aku küsü sanaveh; ma küsuo thuoüji kha künyi nü küzhila, ma veh kha küsü nü küzhila thi kümsie kha küsü nü küzhila ti sanaveh.

11Thi suna mpa nüh vi alovü nga thi alievü nga küzhute thi jüma nyiehvü suna zhe nü ajühkeh aveh vü zhemkiele naveh.

12Thi jüma khana küsa kenüh suna akieveh müzü sanü thse thi ma kütope ajih müzü sanaveh, athsokhie thse nü khana küsa kenüh suna mükie nü akieveh küsa künyi wuochuwuo vü thi künyi küpa wuovü nga ti thse naveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Azhü nüh kühu athsokhie sanü suna nüh jüma nyiehvü küzhu naveh.

14Thi aku jümawa khana küsa kenüh athsokhie huküsa künyi tü suna nüh akieveh müzü lovü küzheke naveh.

15Athsokhie künyi tü piketü müshozhu nüh sa peh naveh.

16Thi hi nüh povüzhü noh vü tsü na saküvehwa vi aku jüma lovü thse naveh.

17 Thi suna mpa nüh noküümze pe küsü; ma küsuo thuoüji khakünyi nü küzhila, thi ma küji thuoüji kha küsü nü küzhila ti.

18Thi suna mpa nüh küsa; kürholi aküsa küpe künyi saluo; atsüvü nüh kütsüh nü noküümze pe nato künyi vü thse naveh.

19Akürhosawa sanü pote küsü vü thi küpa küsü wuochuwuo pote vü ti saluo, jüti sanü akürhosa sanü noküümze pe pote künyi vü thse naveh.

20Akürhosawa masü aküsa tü noküümze pewa nyiehvü shohküta nü kete naveh, thi masü nyieh tü noküümze pe nyiehvü nüh masü küüprükeluo naveh.

21Thi noküümze pewa tü akuwa rügi vü sa naveh; thi akuwa lovü hi nüh noh vü povüzhü tsü na saküvehwa thse naveh.

22Jüla nüh hi nüh noh mütu naveh, thi noküümze pe nyiehvü povü kuwa nyiehvü kürhosa masü azhie vünüh hi nüh noh vü azhü tsüna saküvehri Israel tsari kenüh noh vü küza naveh.

Saküüwuowa vü Lohse Kütsüwa kenüh Toküsape

(Tse 37.10-16)

23Jüsevü amüse nüh toküsape küsü sanaveh; ma küsuo thuoüji kha künyi ma küji kha küsü thi ma kümsie thuoüji kha küsü nü küzhila ti vünüh sanaveh.

24Thi jüma aveh suna nüh küzhute naveh, thi suna nüh jüma zhe mükiele naveh.

25Thi athsü amüza rike nüh anato aveh küzhute nü jüma nyiehvü suna nüh küüzhute jüma zhete naveh.

26Thi jüma kenüh suna nüh anarü müzü sanü anarü müzüri tü ajühke müzü vü mükiewa nü ajih müzü vü kürike naveh.

27Anarü müzüri tü anato küüzhute kütuoh vü küüsoh saluo, toküsape tsükhie künyi küzheke na küsa kenüh.

28Athsokhie masü tü azhü nüh jümasü tü küzhute naveh; thi toküsape tü jümasü nüh kha naveh.

29Suna vi nü akhu thi aküfüri sanü asierhe thse naveh, thi akhah thse nü künazi kenüh aküfü aku küpe thi kalekhu sanaveh.

30 Thi tsotho aveh vü toküsape rügi vü lohse saküpeh huo eh tüvü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Lati Kütope
(Tse 37.17-24)

31Thi lati kütope suna nüh sanaveh. Ma jih thi ma tsuonari tü atsüvü küüroh sanaveh; ma huo, ma khujihwa thi ma küwuri aveh athsoh küsü vünüh sa wie naveh;

32lati tsuona türo sanaveh, küche wuochuwuo vü thi küpa küche wuochuwuovü ti küshu naveh;

33ahuo küche tü akha kümjie vünüh saluo, jümari aveh nga ma khujih thi ma küwu sanaveh, atsuona küsü vü, thi akha kümjie küsa ahuo küche sanaveh, jümari aveh nga ma khujih thi aküwu küüpe kheh naveh, küpa wuovü nga jükümjie sanü alati kütope rügivü atsuona türo küüpe naveh;

34thi latipe rügivü akha kümjie küsa ahuo müzü, aküwu, thi ma khujih küpe,

35latikütokepe vünüh atsuona türo küshu nü atsuona türo jümari vünüh aküwu khujih küsüsü küüpe naveh.

36Küwukhonyo jümari thi mari tsuonari jümawa vü küsü küüsanaveh, hamari aveh nga suna latha nüh atsüvü vi nü sanaveh, thi küpapa küsawa nyu.

37Jüti sanü alati jümawa kenüh lati türü küüpe nü jümari tso nü atüvü küüwie naveh.

38Nyihkha kuri ma thsopori tü suna latha nüh sa wie naveh.

39Latipe aveh thi lati kenüh ahuo akhu aveh suna atsa küüto cherake nü münga nüh saluo.

40Aküzhi vünüh hi nüh noh vü küütsa atso kümjie vünüh khemta saluo.

Tseshuküwa 26

Vüwa Küpeh Juhthsüzheh

1“Jümpa mükünyu küziete türake khehmülo, küsümo thi kümruphieke, mürilo nüh to nü juhthsü kükhurüzheh küsü saluo: thi kürhosari rügi vü rhe küzü sheh ke luo.

2Küzietethsü aveh nga achu akha mükeke nü tüze, thi aveh thuoüji aveh kha müzü.

3Küzietethsü münga kürürhie, thi küpa müngari kürürhie ti sanaveh.

4Thi küürürhie pokhuwa potetsawa vü akhehm nüh akie sanaveh; jükümjie küürürhie künyiawa nga potetsawa vü akhehm nüh akie sanaveh.

5Küzietethsü küsü vü akie tünyieke thi küzietethsü künyiawa nga akie tünyieke ti sanü masü küwiejieluo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi noh nüh küükheluo suna sanaveh, juhthsü kükhurüzhehwa tü küsü sana küsa kenüh küzietethsüri tü küükhekeri nüh shohrü naveh.

7“Jüsevü nga noh tü juhthsüzheh nyiehvü hietena küsa kenüh nyihsü küneh nüh küzietethsü türaluoke sanaveh.

8Thi küzietethsü jümari aveh achu kha cherake thi ma veh thuoüji kha müzü; türaluoke jümari aveh nga achu aveh zarike wie naveh.

9Thi küzietethsü müngari küharü naveh, thi türori küharü naveh, thi juhthsüzheh atüvü küzietethsü türori tü jüma nyieh vünüh zie naveh.

10Küzietethsü apowa potetsawa vü akie tünyieke thi künyiawa potewa vü akie tünyieke ti sanaveh.

11“Jüsevü nga asahwuo khu tünyieke sanaveh, thi asahwuo khu jümari tü akie lovü thse nü athsü künyi tü küüharü nü küsü küüsaluo.

12Thi küzietethsü küzhila kümnyiehwa thuoüji juhthsü kükhurüzheh tüku wuovü thuote luo.

13Achu wuovü küzietethsü kha küsüsü kümnyiehwa thuoüji tuwuovü thi hawuovü awuowuo ziete naveh.

14Jüsevü nga nyihzhüvo sahu thi nyihsüvo sahu saküükhro kümru nü anyiehvü kühiete sanaveh.

15“Thi jüsevü nga azhü nüh awieh sanü azhepovü fete naveh.

16Azhepo azie wiehwa achu kha türake, thi ma veh aveh kha küsü nü küzhila.

17Khemta küüferü na küsa kenüh awieh küsü vü apienyo künyinyi küüpe naveh, jükümjie vünüh juhthsü kükhurüzheh kenüh awieh aveh sakheh naveh.

18Juhthsü kükhurüzheh lahwuovü awieh mükeke sanaveh;

19awieh mükeke khujih vü rakasa nüh khujih zürake sanaveh, awieh küsü vü apienyo künyi kenüh rakasa khujih mükeke sanü pieküsa lovü küzheke nü khekeluo na küsa kenüh,

20thi jüma sevü nga juhthsü kükhuhrüzheh wieh wuovü awieh mükeke,

21thi awieh mükeke vü rakasa khujih zürake, awieh küsü vü rakasa khujih künyinyi, thi rakasa khujih künyinyi awieh küpari vü;

22atüku vü zhietu wuovü thuoüji awieh türo thse naveh.

23Atüku zhietu wuovü jükeh künyi vü awieh künyi thse naveh;

24awieh hamasü tü ajih vü thuoüji küütsarüwa nyu, thitü alüvü thuoüji masükhürü akie lovü küzheke naveh, masükhürü jükümjie sanü jükeh künyi saküüshu naveh.

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti sanü awieh tüze sanü rakasa nüh khujih sanü khujih türatüro sanaveh; awieh küsü vü khujih künyi thi awieh küpawa vü nga khujih künyi ti sanaveh.

26“Thi jüsevü nga müsethso münga vi nü rüpethsoh sanaveh, münga juhthsü kükhurüzheh wuochuh wuovü,

27münga küpa wuochuh wuovü, thi küpa müngari zhietu tüku wuovü, ti shie naveh.

28Rüpe tovüh zhilawa thuoüji khiehluo nü azhuvü nü küüshu taji küütsüluo naveh.

29Thi aküpe thsohri thuoüji suna nüh küzhu thi suna nüh akieveh sanü jülovü küzheke nü küükhehluo naveh.

30Aküzhi rügivü nüh kükhurüzheh tsowa mokümjie vünüh sa üta kütsanüh jükümjie vünüh saluo.

31Alo khehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh azhüküzhü ti küzietethsü küsü sanü jüma rügivü kürhosari rheke naveh;

32thi jüma tü suna nüh küüzhu amüse tovüh müzü rügivü thuo naveh; ma narüri tü suna nüh sanü atovühri tü raka sanüh küsa müzü rügivü toke naveh.

33Küzietethsüwa tü kükhetewa vünüh küüha nü povü talowa tü küzietethsüwa lovü sataji küzietethsüwa nüh kümtse thi kümtsetsawa masü azhievü thuote nü saküpa naveh.

34Jüti sanü noküümze pewa tü kümtsetsawa küshothuo lovü thseküsa povü kuwa rügivü sanaveh.

35Thi tokepewa tü küzietethsüwa alievü sanü latipewa tü juhthsü kükhurüzheh lah wuovü toküsapewa sie wiejieluo nü sanaveh; thi toküsapewa thuoüji wieh wuo sanaveh.

36Jüti sanü lehpie küziete kenüh akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh kükheto küüroh sanü sanaveh.

37Thi lehpie küzietethsüwa kenüh amüse nüh tovüh münga sanü suna nüh küzhute naveh; lehpie küzietethsü kühate kenüh anashu suna nüh sanü tovüh hamari kenüh sahwuo khujih münga sanaveh.

Tseshuküwa 27

Kükhurü Pewa

(Tse 38.1-7)

1Jüti sanü kükhurüpewa tü amüse nüh sanaveh, achu kha münga thi aveh kha münga, kükhurüpewa tü küvehjie sanaveh; ma kümsie kha küche.

2Thi jühke müzü vü zarike vünüh sahwuowa nüh küüzhu arütsü müzü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüsevü nga kükhurüpewa weji nyuozhuh na küsa kenüh aküfü sanaveh, thi küüzhievüh, ketsoku, kühavüh thi anyih tahthsü sanaveh; hamari aveh sahwuo nüh sa kheh naveh.

4Jümpa mükünyu asahwuo nüh ahetsa to nü nyitsope sanaveh, nahro müzü vü sahwuo nüh afüthsü sanaveh.

5Thi jüma tü azhievü thse nü kükhurüpe kuru müküju saluo.

6Jüti sanü kükhurüpewa kükha kenüh amüse nüh atsükhie sanü asahwuo nüh küzhute luo;

7thi atsükhie künyi tü jükeh müzü vü sahwuo nüh akie sathse küsa lovü mürike nü kha na küsa kenüh saluo.

8Kükhurüpe jüma tü awieh kürüpah nüh sanü awu küüpie luo, thi jüma tü aküzhi vünüh noh vü küütsa kümjie vünüh sanaveh.

Juhthsü Kükhurüzheh Nyula Sana küsari
(Tse 38.9-20)

9"Jüsevü nga juhthsü kükhurüzheh nyula sanaveh. Anyula lah wuovü kha müzake mürilothsü nüh wuochuwuovü thuote naveh;

10atovüh mükeke thi kütokepe nga mükeke ti sahwuowa nüh sanaveh, thitü tovüh kenüh anarü thi kükhete thuoüji rakasa nüh sanaveh.

11Thi jükümjie ma chuwa kenüh anyula lah wuovü nga mürilothsü kha müzake thuote naveh, jüma kenüh tovüh mükeke thi kütokepe nga mükeke ti sahwuo nüh sanaveh; thitü tovüh kenüh anarü thi kükhete thuoüji rakasa nüh sanaveh.

12Anyula zhietu wuovü aveh wa kenüh tovüh türake thi kütokepe türake ti thse nü mürilothsü kha tünyieke thuote naveh.

13Anyula atüvü zhieshu wuovü aveh thuoüji kha tünyieke.

14Akheri wuochuwuovü athsü küziete thuoüji atovüh küche thi ma kütokepe küche ti sanü kha türamnga sanaveh.

15Thi küpa wuovü nga küzietethsü kha türamnga, tovüh küche thi ma kütokepe küche.

16Anyulawa kheri küthuotethsü ma küsuo kha mükeke, arüje nüh kheküto thsü akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilothsü nüh sanaveh; thi jüma kenüh tovüh müzü thi ma kütokepe müzü ti sanaveh.

17Anyula vü atovüh aveh rakasa nüh kükhete sanaveh; ma narü nga rakasa thi ma kütokeperi thuoüji asahwuo nüh sanaveh.

18Anyula achu thuoüji nü kha tünyieke, kümsie thuoüji kha münga, mürilothsü nüh küziete sanü kütokepe thuoüji asahwuo nüh sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

19Juhthsü kükhurüzheh vü ahuo akhu müvi üji mükümhie aveh ma küze aveh thi anyulavü aküze aveh sahwuowa nüh vi ze kheh naveh.

Anyihku Küüche
(Lev 24.1-4)

20“Latiwa küju peh huo na küsa kenüh Olive vüjuh kütsüzhu alatha noh vü viru ti Israelra tsari vü azhütsüluo.

21Juhthsü kükhurüzheh kümhupe vü, jüma tü povüzhüwa tü küthuotethsü alievü Aron thi ma tsari nüh münüleh vünüh rüne küju huopeh naveh. Thi hamatü Israel nyiri nüh awuhle küju khonyo sanü küsuokürho müzhewa naveh.

Tseshuküwa 28

Anavüra Thsümnyi
(Tse 39.1-7)

1“Jüti sanü Israel nyiri azavü nüh noh jie Aron thi ma tsari: Nadab thi Abihu, Eleazar thi Ithamar, anyi hamari siezhuru nü anavüri küsanü eh kütsü küüsaluo.

2Thi noh jie Aron kenüh kümtse thsümnyi kütholathovü thi aküzü satsü naveh.

3Aron tü sakümtse nü eh navü küüsanaveh, tinü ma thsümnyiri küüsatsüna küsa kenüh küsara küpeh, hi nüh küsara mari luoveh lovü thseküsari vü küza luo.

4Thsümnyi hamari zanyoküsara rükaküsari nüh küsanaveh: Tüso kühiete küsü, navükruzhu küsü, kruzhu küühawa küsü, küsazhekruzhu ake nüh kükhe sarie küsa küsü, alüwe, thi kütsekevüh küsü, mari tü noh jie Aron kenüh thsümnyi kümtse satsü naveh thi ma tsari tü anavüri sanü hi vü küroh tsü naveh.

5Mari tü suna, akhehm, küsümo, kümruphieke, thi mürilo külarü ti vi naveh.

6Thi mari tü asiezhü sheh nü suna, khehm, küsümo, kümruphieke, mürilo ti vi nü navükruzhu to nü tsü naveh.

7Asafü rügivü thuoüji athsü künyi sanü apote vü masü küüperü naveh.

8Jüma tseketena küsa kenüh jüma rügivü asiezhüsheh nü tokküüpeke naveh, thi jüma tü kesie zarike vünüh thi tsokrü zarike vünüh sanaveh, suna, akhehm, küsümo, kümruphieke, thi mürilo nüh vi sanaveh.

9Thi noh tü sitheloh kükhrüpuo künyi vi nü jümasü rügivü Israel atsara nyo rhüke naveh.

10Mari küwuo rünguokükhruo vünüh müzhe nü aloh küsü rügi vü mari türo anyo rhüke thi küpa küsü rügivü mari küpari türo anyo rhüke ti sanaveh.

11Sithe vü lasikie külüke kümjie Israel atsara nyo aloh ajü künyi rügivü khrüke naveh; thi suna narü nüh mülüke naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Thi aloh jümasü tü navükruzhu safüthsü rügivü thse naveh, Israel tsari kenüh kümshe lohküsü küsanaveh; müshe peh huo na küsa kenüh Aron nüh VÜWA tüvü mari nyo ma safürügivü nüh vü wa naveh.

13Thi narü thorü lüküüperü künyi sanaveh,

14thi suna nüh ali külahrü kümjie narü li künyi sanü jümasü tü narü lüküüperü künyi vü küperüke naveh.

Tüso Kühiete
(Tse 39.8-21)

15Jüsevü nga asiezhüsheh nü navükruzhu lesawa tüso kühiete küsü sanaveh; thi jüma tü suna, akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh sanaveh.

16Aveh nga thi achu nga küvehjie sanü künyi shekhrie naveh.

17Thi jüla aloh küri müzü thse naveh. Küri pokhuwa thuoüji sitheloh kürüwuowa, sitheloh awazhiwa thi sitheloh kümruwa ti nüh aküri pokhu sanaveh.

18Aküri künyiawa thuoüji sitheloh kümzhiwa, sitheloh khehmwa thi asakhu ti nüh küri künyiawa;

19aküri kücheawa thuoüji sitheloh kümru küwiethiewa, thi sitheloh kümjie küsa aloh kükhrawa, thi sitheloh kümru thi khehm kütünyie;

20thi küri müzüawa thuoüji sitheloh kümzhi küwiethiewa, sitheloh kükhrüpuo thi sitheloh amürü nyutü anyisa kütünyiewa; hamari aveh suna narü vü küpeke naveh.

21Thi aloh türakünyi rügivü Israel atsa nyimpari türakünyiawa nyo rünguokükhruo vünüh rhü nü kütsüke kümjie akuoh türakünyi tü rhüke naveh.

22Thi suna alatha nüh ali sataji anarü sanü tüso kühiete sanaveh,

23jüti sanü tüso kühietewa kenüh suna nüh akie künyi sanü ajükeh künyi vü thse naveh.

24Thi suna li künyi tü tüso kühiete jükeh künyi akieveh lovühse naveh;

25thi suna li wuochuwuovü ashu künyi tü viwa narü thorü künyi vü müzhuke nü navükruzhuwa safü künyi vü huke naveh.

26Jüsevü nga suna nüh akieveh künyi sanü alovü ajükeh vü navükruzhu ase wuovü tüso kühiete pote künyi vü thsenaveh.

27Thi jüsevü nga suna nüh akieveh künyi sahü nü navükruzhu safü künyi kükhu atüvü küpeke naveh, asiezhü sheh nü navükruzhu ali tokü̈sawa vü huke naveh.

28Thi akieveh vünüh tüso kühietewa kürite nü khehmli nüh navükruzhuwa akieveh vü huke naveh, jüti sanü jümawatü asiezhü sheh nü tokü̈sawa li nyieh

© 2015 Bible Society of India.

vü khahke naveh, jüta thuoüji tüsokühietewa tü navükruzhuwa vünüh riehzhu temwa rathuoh.

29Jüti sanü Aron nüh VÜWA tüvü mükütuo nüh kümshekena küsa kenüh kümtse azhie vü kütu kürüzhu ma luoveh vü alekü sa tüso kühiete rügivü Israel tsari nyimpara nyo vü naveh.

30 Thi alekü sa tüsokühiete vü VÜWA müshe Küthsüra thi Kümshira thse naveh, azhühnyo hamasü tü Aron nüh alovü VÜWA tüvü kütu kürüzhu ma luoveh rügivü vü naveh, hakümjie vünüh Aron nüh Israel nyiri alekü sawa ma luoveh rügivü vü nü VÜWA tüvü tse peh huo naveh.

Navü Küpara Thsümnyi

(Tse 39.22-31)

31"Thi jüsevü nga khehm nüh navükruzhu küühawa kürü naveh.

32Thi alü mürike küüze küpie nü müküükrih na küsa kenüh aküpie jüma ashu khete naveh.

33Navükruzhu ajihvü alo khehm, küsümo thi kümruphieke nüh katohvi samkiele nü jümari azhievü suna khrizah humkiele naveh,

34kruzhu küühawa ajih vü suna jirü thi katoh khrienyie nü huke mükiele naveh.

35Thi jüma tü Aron nüh küüroh küsa vü thse naveh, ma tü masü nüh sana küsa kenüh kümtsepe lovü VÜWA tüvü kütu küshu aveh vü thse naveh.

36"Jüsevü nga noh tü suna latha nüh akhu küsü sanü lasikie khrüke naveh, 'lasikie kütsüke kümjie, VÜWA vü Kümtse,' ta khrüke naveh.

37Thi noh nüh khehmlo nüh ali küsawatü alüwewa atüvü huke naveh.

38Jümatü Aron tie rügivü küüvü naveh, thi Israel nyiri nüh zanyo kütsü kümtse sanü kütsüri müküleh pehmwie ketünga jümari aveh tü Aron anyie rügivü peh huo nü jümari tü VÜWA tüvü küvikütse küüsanaveh.

39"Thi mürilowa nüh küsazhekruzhu to nü jüma rügivü awa kükheke küüroh sanaveh, thi alüwe nga mürilo nüh to naveh, jüsevü nga asarie küsa kütsekevüh kümzhukhe vünüh sanaveh.

40"Thi Aron tsa nyimpari kenüh thuoüji küsazhekruzhu, kütsekevüh thi alüwe satsü naveh; jümari tü no nü küsiakera thi aküzü vünüh müsaji mümhie.

41Jüti sanü ma tsa nyimpari tü Aron sie nü jümari küvüluo, thi vüjuh vi mari thsetsüluo, mari shiatsü nü mari sakümtsetsü thi jüti sanü mari tü navü küsanü ehküüroh küsaluo.

42Mari küzükrüsatsa hiete na küsa kenüh mürilo nüh kümkhemnyi mari küshih vünüh thüchi küju kühiete totsüluo,

© 2015 Bible Society of India.

43mari tü müküüsü nüh sana küsa kenüh kümtupe juhthsüzheh lovü kütuvü nga nyutü kümtsepe vü küüroh sa nta kükhurüpe kütuoh vü küru vü Aron thi ma tsari tü jümari vü naveh. Hamatü ma kenüh thi ma sevü küruri ma küshukürari küju küpeh huo zhühkhe sanaveh.

Tseshuküwa 29

Aron thi Ma Tsari Navü Küüsa kenüh Shiakütsü Küsüphie

(Lev 8.1-36)

1"Mari tü navü sanü eh küüroh küsana küsa kenüh hakümjie vünüh mari sakümtse luo. Shüvotsa zah küsü thi nyihzhüvo künyi mükünyiena,

2thi ahzhi müküthse lohse, ahzhi müküthse vüjuh nüh küünya tieshu thi amüsa vüjuh nüh küwi nü küveh lohse kürüpah vi luo, thi hamari aveh hiemtha ahie nüh sanaveh.

3Thi jümari aveh amülo lovü thse thi shüvotsa wa thi nyihzhüvo künyi ti vi nü ru luo.

4Jüti sanü Aron thi ma tsa nyimpari sie nü kümhupe juhthsüzheh lehpie vü ru nü ajuh nüh mari khrüm luo;

5Jüti sanü makeri nüh thsümnyi küchekü sa aveh vi Aron vü thsetsüluo;

6thi alüwewa tü Aron lü vü thsetsü nü jüma rügivü kümtse kajilüwe saluo.

7Jüti sanü aküthse vüjuh vi nü ma lü vü küshoke nü ma thse tsüluo.

8Thi ma tsari sieru nü mari vü küsazhekruzhuwa thsetsüluo,

9thi mari küshih vü kütsekevüh tseketsü nü mari lüvü alüwe küvü luo; jüti sanü navü küsa zhühkhe vünüh mari nüh küüsa peh huo naveh. Hakümjie vünüh Aron thi ma tsari vü shiatsü naveh.

10"Jüti küsa sevü juhthsü kümhuwazheh tüvü shüvotsawa viru nü Aron thi ma tsari nüh makeri shüvotsawa lü rügivü thse naveh,

11thi juhthsü nazizhehwa lehpie kütuovü VÜWA tüvü nüh shüvotsawa fethe naveh,

12thi azüh pike tie nü kükhurüzheh rütsüri atüjü nüh pathse naveh, thi küpari thuoüji kükhurüpe tovühri vü küshokem naveh.

13Jüti sanü aküthü amüwi küüzhutewa aveh, amüthsekuoh aveh, amükreh künyi thi maküüzhute küthü aveh vi nü kükhurüpe vünüh tso luo.

14Thitü shüvotsa sazhü, ma sahu, thi ma sü thuoüji kürünape alievü VÜWA nü anyih nüh tsom naveh; hamatü kükhiemuo kükhurü küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

15“Jüsevü nga nyihzhüvo küsü vi nü Aron thi ma tsari tü makeri jümawa alü rügivü thse luo,

16thi jüma fethe nü ma züh vi nü kükhurüpewa zü mükieleluo.

17Jüti sanü nyihzhüvowa tü tehthuonyahm luo, thi ma votsasa thi ma jihri phrüm nü jümari thi ma lü vi nü ma satsa tehthuonyah küsawa sanyie nü;

18nyihzhüvo satsa aveh kükhurüpe rügi vünüh tso naveh; hamatü VÜWA vü kütso kükhurü kütsü; arhe küüngu azhi küsü; thi anyih vünüh VÜWA vü kükhurü kütsü azhi küsü.

19“Jüsevü nga nyihzhüvo küpa küsü vile hü nü Aron thi ma tsari ake vi nyihzhüvowa lü rügivü thse naveh,

20thi jüma fethe nü jümawa vünüh azüh vi nü Aron thi ma tsara zhie wuovü akhüna künyi thsopo vü thi mari zhie wuovü ake tüjü küjiwa thsopo thi azhie wuovü ajih tüjü küjiwa thse naveh, thi azüh kümnyie aveh thuoüji kükhurüpewa zümkiele naveh.

21Thi kükhurüpe rügivü azüh küjo küveh thi aküthse vüjuh vi nü Aron thi ma thsümnyi vü thi ma tsari thi ma tsari vü thi ma tsara thsümnyi rügivü ma sie nü kajake naveh; jüti sanü ma thi ma thsümnyi thi ma tsari thi ma tsara thsümnyi tü kümtse naveh.

22“Jüti sanü nyihzhüvo jümawa küthü, anürü zhupo amüwi küüzhute küthü athsüwa, amüthse kuoh, amükreh künyi masü vü aküthü küüpekenyie thi athüchi azhie wuovü (küpakenühnyunü hamatü saküümtse nyihzhüvo küsa kenüh),

23thi VÜWA tüvü saküveh amülowa vünüh tiehshuwa, tiehshu vüjuh küthse amüsanüh küveh lohse thi ahzhi müküthse;

24vi nü noh nüh hamari aveh Aron thi ma tsara ke vü thse naveh, thi hamatü VÜWA tüvü kükhurü küsü sanaveh.

25Jüti sanü Aron thi ma tsari ake vünüh jümari vim nü VÜWA tüvü arheküüngu na küsa kenüh kütso kükhurü küsü sanaveh, thi hamatü VÜWA vü anyih vünüh kükhurü küsü küsanaveh.

26“Jüti sanü Aron vü sakümtsekütsüwa nyihzhüvo akhuwa vi nü VÜWA tüvü kükhurü küsü saluo, thi hamatü noh suope sanaveh.

27Atüso thi athüchi navüwa suope, thi nyihzhüvo shiakümwa vünüh kükhurü sakümwa vi nü sakümtse naveh; küpakenühnyunü hamatü Aron thi makeri’a nüh küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Hamatü Israel nyiri vünüh Aron thi ma tsari kenüh müja nüh müzhe küpeh huo sanaveh. Küpakenühnyunü hamatü Israel nyiri nüh mari kütsathuo kükhurü vünüh anavüra müthoh vünüh kükhurü küsa kenüh.

29“Aron thsümnyi kümtsewa tü ma süküm sevü küzhiluo nü ma tsari vü tsü naveh, mari vü thsetsü thi mari vü sakümtsetsü na küsa kenüh.

30Ma tsa thawa nüh ma müthoh sanü navü sanaveh ünüh ma nüh kümtsepe vünüh küüroh sa nta juhthsü kükhurüpe lovü tu naveh ünüh jüma nüh Aron thsümnyiri rülo türü vü naveh.

31“Aron thi ma tsari vü shiakütsü nyihzhüvo sawa vi nü kümtse azhie küsü vünüh shu naveh;

32thi juhthsü nazizheh mükhie vünüh Aron thi ma tsari ti nyihzhüvo asa shuküsawa thi lohse amülo lovü tüküvehwa ti tsanaveh.

33Jüti sanü mari vü shiakütsü thi saküümtsewa kürhehsa zanyori mari nüh tsanaveh, thitü alienyiri thuoüji kütsawanyu, küpakenühnyunü jümari tü kümtse zanyo küsa kenüh.

34Thi shiakütsü sawa nyutü lohsewa mütsakhehra thuoüji kütsatuwa arüne küju müsa tüm nü anyih vünüh tsom luo, jüma tü mütseküm kenüh ma kütsavüh nyu.

35“Hi nüh noh vü mowa zhü tsü nüh jükümjie vünüh sanü Aron thi ma tsari vü rülo türü mari vü shiatsü naveh,

36thi kükhiemuo vünüh kürhehsa kenüh noh tü rülo küsü vü shüvotsa küsüsü fethe nü kükhurü sanaveh. Jüsevü nga noh nüh jüma kenüh kürhehsa küüroh küsa vü kükhurüpewa vünüh kükhiemuo kenüh kükhurü küsü sanaveh, thi jüma sakümtse na küsa kenüh avüjuh nüh jüma thse naveh.

37Rülo türü noh tü kükhurüpewa kenüh kürhehsa küüroh sanü sakümtse naveh, jüti sanü kükhurüpewa tü kümtsetsawa sanaveh, thi küsüküsü nga satü nyutü momowa nga satü jümawa küpari aveh thuoüji mütseteru naveh.

Rülorülo Kükhurü Küsa

(Nyi 28.1-8)

38“Jüsevü nga noh nüh kükhurüpe vü küru kürüzhu rülorülo nyihzhü zah mahvi küsü kükhruo künyi viru kükhurüpe vünüh kükhurü sanaveh.

39Küsü arüne vü thi küpa küsüwa vi münüleh vü ti khurü naveh;

40nyihzhü azah apowa vü ahie shüthü küsü thi Olive vüjuh ahuo küsü ti künyarü thi akhah ahuo küsü ti vi nü khurü luo.

41Thi nyihzhüzah küpawa münüleh vü vi kükhurüwa nga arüne vü kükhurü kümjie asa nga thi akhah nga VÜWA vü anyih nüh tso nü arheküüngu kükhurü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

42Jükümjie mükütuo wiethuoh nüh noh wuhleri küju juhthsü kükhurüzheh lehpie vünüh VÜWA vü kütsokükhurü sa peh huo naveh, thi hi nüh jüla nüh noh siemtu nü noh siejüle naveh.

43Jüti sanü hi nüh jüla nüh Israel nyiri siemtu thi eh kütholathovüwa nüh juhthsü kükhurüzheh sakümtsetsü naveh;

44thi hi nüh juhthsü nazizhehwa nga, thi kükhurüpewa nga sakümtse tsünaveh, thi eh navü sanü eh küüroh küsana küsa kenüh Aron thi ma tsa nyimpari nga hi nüh sakümtse naveh.

45Jüti sanü hi nüh Israel nyiri azhievü peh nü hi tü mari Saküüwuowa sanaveh.

46Thi hi tü VÜWA mari Saküüwuowa, hi nüh mari azhievü peh na küsa kenüh Egypt azhih vünüh mari siezhuru ta küsa mari tüthsü naveh; hi tü VÜWA mari Saküüwuowa.

Tseshuküwa 30

Küüngu Kütso kenüh Kükhurüpe

(Tse 37.25-28)

1"Jüsevü nga rhesie tü arügivü nüh tsona küsa kenüh kütso kükhurüpe küsü amüse nüh sanaveh.

2Aveh nga kha küsü thi achu nga kha küsü ti sanü küüvehjie sanaveh; thi arügivü jükeh müzü vü arütsü küshu nga zarike naveh.

3Ajih vü nga thi alü vü nga aveh suna latha nüh küzhu kheh naveh, thi arügivü küüshu arütsüri thuoüji suna nüh lü mükiele naveh.

4Thi jüma kha na küsa kenüh suna nüh nashu künyi sanü jüma kükhu vünüh kühukeluo sanü athsokhie thse naveh.

5Athsokhiewa nga amüse nüh sanü suna nüh küzhute naveh.

6Thi noh tü jüma vi nü athsü thuoteküsawa tüvü, jüma tü kütsathuo kuwa kütuoh noküümze pewa tüvü pohvüwa nyiehvü sanaveh, thi azhie jüla nüh hi nüh noh siemtu naveh.

7Aron nüh rüne kürüzhu latikuri sakümtse nta küru vü asierhe jümawa rügi vünüh tso sanaveh,

8thi Aron nüh münüleh vü wa nü latikuri kütsovü nga asierhe tso wie hü naveh, jüti sanü nohri wuhle küju mükütuo wiethuoh nüh VÜWA tüvü hama tsoküpeh huo sanaveh.

9Thi noh tü jüma rügivü nüh asierhe küpa kütsowa nyu, nyutü küsahthuo kütso küsawa nyu, nyutü asa vi nü kükhurüwa nyu, nyutü akhah küpa vi nü jüma rügivü nüh kükhurü küsawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

10Jüti sanü Aron tü mahvi küsü vü küsüsükeri azüh nüh kükhiemuo kürhehsa kükhurüwa rütsüri rügivü nüh kürhehsa küüroh sanaveh, noh wuhleri küju mahvi küsü vü küsüsükeri kürhehsa küüroh hama sanaveh, hamatü VÜWA vü kümtsewa," ti küza.

VÜWA Küpeh Juhthsüzhehwa kenüh Akhrü Küvi

11Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

12noh nüh Israel nyiri nyito küchie vü amngukümsü müngu nüh sana küsa kenüh papara kürho kenüh ame tsü naveh.

13 Thathari nüh nyitoküchie vü chiekemthuoh ünüh hama sanaveh: Kümtsezhehwa müzhe nü VÜWA vü kütsüküsuo küsü kümjie vünüh pesa müzü tsü naveh.

14Thari nüh nyitoküchie vü chiekemthuoh ünüh mahvi mükeke nüh wiehvü thuoüji akhrü hama VÜWA vü tsü wie naveh.

15Nyirhiewa nga kümkhuowa nga küüpawanyu, zarike vünüh tsü wie naveh, jüma tü noh mpa noh kütsathuo kenüh wiethuoh nü thuowie naveh.

16Thi kütsathuo amewa Israel nyiri vünüh noh nüh vi nü juhthsü nazizhehwa küüroh kenüh chieke naveh; jüma tü VÜWA tüvü Israel nyiri küümsheke nü nohri mpa nüh kütsathuo sana küsa kenüh.

Sahwuo Ketsokuwa

17 VÜWA nüh Mosa vü küzalehü taji,

18 "Zanyo kükhrü kenüh asahwuo nüh ketsoku küji küsü saluo, thi ma tokü̈sape nga sahwuo nüh saluo. Jüti sanü jümalovü ajuh thse nü juhthsü nazizheh thi kükhurüpewa masü azhievü saluo,

19jüla nüh Aron thi ma tsa nyimpari tü ake mütso thi ajih khrü ti sanaveh.

20Mari müsü nüh sana küsa kenüh mari juhthsü nazizheh lovü kütu vü nga, küüroh sa nta mari kükhurüpe kütuoh vü ru nü VÜWA vü kütso kükhurü sa nta küru vü nga ajuh nüh mari khrü naveh.

21Mari müsü nüh sana küsa kenüh mari jih thi mari ke khrü naveh, hamatü makeri'a nüh: ma kenüh ngaluo thi mari wuhle küju ma küshuküra aveh vü mükütuo nüh azhühkhe sawa wie naveh," ti küza.

Aküthse Vüjuhwa

22 Jüma sevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

23küüngukümie kümphahtsa hamari vi luo: athsorhe juh huo türo; thsosanga jümawa zake küzhila, mazhühnyo ahuo küche, azievi ahuo küche,

© 2015 Bible Society of India.

24athsosa thsokie müchuh ahuo türo kümtsezheh vü küüte kükato vünüh thi
Olive vüjuh ahuo müzü nga thse naveh;

25hamari wurü nü kümtse küthse vüjuh rheküüngu küsü sanü hamatü kümtse
vü vi küthse vüjuh küsü sanaveh.

26Thi noh nüh vüjuh hama vi nü juhthsü nazizhehwa, povü talowa ti thse naveh,

27tokü̈sapewa thi ma küfüküjuri, latiwa thi ma küfüküjuri, sierhe kükhurüpewa,

28kütso kükhurüpewa thi jüla küfüküjuri, thi kütsokuwa thi ma kütokepewa ti
thse naveh;

29hamari tü kümtsetsatsawa küüsana küsa kenüh noh hamari sakümtse naveh;
thi thari nüh hamari pa naveh ünüh mütse teküru sanaveh.

30Aron thi ma tsa nyimpari tü navü sanü eh küüroh sana küsa kenüh mari thse
nü mari sa kümtse naveh.

31Thi noh nüh Israel nyiri vü, “Nohri awuhle ajü hamatü eh kümtse küthse
sanaveh

32vüjuh hamatü vi anyi muomuora satsa vü küthsewa nyu, thi vüjuh küpa küsü
nga vüjuh hama küsa kümjie vünüh küsawa nyu, küpakenühnyunü hamatü
mütsem thi nohkeri nüh mütse wie naküveh kenüh.

33Thawa nüh vüjuh hama küthse sanaveh ünüh thi vi anyi küpari thse naveh
ünüh ma nyiri vünüh vijam naveh,” ti küza.

Sierhewa

34Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, “Küüngukümie arheküüngu, aloh
amekükhrawa vünüh ajuh küsazhu thi amüshe vünüh arheküüngu küvizhu,
mari küsü nga müküüzhitü zarike vünüh küto nü kümtsetsatsa arheküünguvüh
saluo,

35jüti sanü arheküünguvüh küsari nüh küsa kümjie arheküüngu saluo, thi jüma
tü mütse thi mütha nü sana küsa kenüh amütsü thsenyie luo;

36jüti sanü jüma suo vi nü tohkümnya luo thi suo vi nü hi nüh noh mütu na
küsape juhthsü nazizheh lovü pohvüwa atüvü zhuh luo, jüma tü nohkeri nüh
kümtsetsatsa sanaveh.

37Asierhe jüma noh nüh sana saküvehwa tü noh mpa noh kenüh thuoüji jüüta
küsa vünüh sanü küviwa nyu, jüma tü noh kenüh VÜWA vü kümtse kenüh wie.

38Thawa nüh jükümjie vünüh sanü tsokrü naveh ünüh ma nyiri vünüh vijam
naveh,” ti küza.

Tseshuküwa 31

© 2015 Bible Society of India.

VÜWA Küpeh Juhthsüzheh kenüh Asieküzhü, Bezalel thi Oholiab Küji
(Tse 35.30; 36.1)

1Jüma sevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2“Hi nüh Judah kuoh vünüh Hur azhü kükhruowa, Uri atsa Bezalel chuhmthuoh,

3hi nüh ma tü Saküüwuowa Sietse nüh saküpromthuoh, Küsara, kümahtsa, aküthsü thi asieküzhü vi ma tsümthuoh,

4asarie küpapa sana küsa, suna küüroh, rakasa küüroh, sahwuo küüroh,

5küloju kenüh aloh küji, athsohküüroh, thi akesie küsüsü nga küsara kümshewa vi ma tsümthuoh.

6Thi halie, hi nüh ma sie küüroh kenüh Dan kuoh vünüh Ahisamak atsa Oholiab chuhmthuoh, thi zanyo küsarari aveh vü zanyoküthsü vi nü tsümthuoh, jüti sanü hi nüh noh vü azhütsüküsari aveh masü nüh küüsa nti küsa kenüh.

7Juhthsü nazizhehwa nga, povü kütsathuozhü küthseku nga, noküümze pe jüla küpehwa, jüma lovü tsokrüri aveh,

8toküsape thi jüma ahuo-khuri, latipe kümtsewa thi ma huo-khuri, sierhe kükhurüpewa,

9tso nü kükhurüpe thi ma ahuo-khuri, ketsoku thi ma kütopewa,

10thsümnyi kümhietsari kürohküsa, navü sanü mari küüroh sana küsa Aron navüwa thi ma tsa nyimpari kümtse thsümnyi,

11kümtse azhiewa kenüh küthse vüjuh thi asierhe küüngu. Hi nüh noh vü momowa sa üta azhütsü nüh jümari aveh mari nüh sanaveh,” ti küza.

Kümnyi, Kümnyie Rülowa

12Vüwa nüh Mosa vü küza lehü taji,

13“Israel nyiri vü, eh kümnyiri saluo, küpakenühnyunü hi thi nohri azhievü noh wuhleri küju thsoshi küsa kenüh, jüüta küsa vü nüh, hi VÜWA nüh nohri sakümtse ta küsa nohri nüh thsüra naveh.

14Nohri tü kümnyiwa müzhe wie naveh, küpakenühnyunü nohkeri nüh hamatü kümtse kenüh; thawa nüh rülo hama sakümne naveh ünüh müküürhora satsü naveh; thawa nüh hama rülo vü küüroh küsüküsü nga sanaveh ünüh kürholi jüma thuoüji ma nyiri vünüh vijaküm sanaveh.

15 Rülo tora thuoüji küüroh sanaveh, thitü rülo türüawa thuoüji kümnyi kükheke nü VÜWA vü tsükümtse sheh naveh; thi thawa nüh hama rülo vü küüroh küsüküsü nga sanaveh ünüh ma tü küüsü naveh.

16Jükenüh Israel nyiri tü kümnyi müzhe naveh, thi kümnyiwa tü mari wuhleri küju müküütuo kütsathuozhü küsü sanü müzhe naveh.

© 2015 Bible Society of India.

17 Hamatü hi thi Israel nyiri azhievü küsuokürho thsoshi sanüVÜWA nüh rülo türo atülü thi azhih sanü rülo türüawa thuoüji ma tü münyie nü ma küüsiehra kenüh, ti küza üti" küza.

18Jüti VÜWA nüh ma sie jüleju küm sevü Sinai Küzhi vünüh Mosa vü Saküüwuowa tüjü nüh kürhü lokhie loh, povü lokhie künyi vi ma tsü.

Tseshuküwa 32

Suna Shüvotsazah

(Kho 9.6-29)

1 Jüti küsa vü Mosa tü aküzhi vünüh turu münüm ünü Israel nyiri tü mari mpa Aron vü ru sezhuh nü ma vü, "Eh türi vü hiri siewa na küsa kenüh shiti nyiazari sa vü hiri tsüluo; küpakenühnyunü Egypt zhih vünüh hiri siezhuküru Mosa hama thuoüji ma vü mowa samthuoh ünüh hiri nü müthsüthuoh ünüh," ti küza.

2Jüti küsa vü Aron nüh mari vü, "Noh vüvühri, noh atsa nyimpari thi noh atsavühra khüna vü suna narü thorüri vi hi vü raluo," ti khuo.

3Thinü mari tü mari khüna vü athorü thorüküvehri vi Aron vü ru.

4 Jüti küsa vü Aron nüh mari ake vünüh suna vi nü kütohkulovü nüh toh nü mieshüzah küsü satsü; thinü mari nüh, "O Israel, hari tü Egypt zhih vünüh nohri siezhuküru nyiaza thuoh ünüh," ti küza.

5Aron nüh hama küngu vü jümawa tüvü kükhurüpe küsü sanü zie taji, "Thuotü VÜWA vü akhu sanaveh ünüh," ti küza.

6 Jüti küsa vü jüma nyiehrüne vü mari tü rüne kümto süra nü kütso kükhurü sanü kütsathuo kükhurü vi nü ru; jüti sanü mari tü shupeh nü tsa thi zhu, thi süra nü saküzhie ti sa.

7Jüti saküveh vü VÜWA nüh Mosa vü, "Kütake vü tsuo luo, küpakenühnyunü Egypt zhih vünüh noh nüh siezhuküru nyiri tü müküleh samthuo ünüh,

8mari tü hi nüh lehkhuji küjoküütsawa vünüh shita kürele tewathuoh, mari tü mari mpa nüh mieshüzah lü nü jüma khurü thi jümawa vü küsahthuo sanü, O Israel hari tü nohri nyiaza thuoh, Egypt zhih vünüh nohri siezhuküruwa," ti küza.

9Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Hi nüh anyi hamari nguthuoh, tinü halie, mari tü kükuoti nyiri wiethuoh;

10tinü hi mükhe tümluo, hi nüh eh rükümtho juzhuru nü mari tsoküüra sa wie naveh; thitü noh vünüh thuoüji akuoh küji küüsanaveh ünüh," ti küza.

11 Thitü Mosa nüh wurie VÜWA ma Saküüwuowa vü khuo taji, "O VÜWA, noh tü mokenüh noh mpa noh kükhra küji thi noh ke kükrü vünüh Egypt zhih vünüh küvizhu noh nyiri vü noh tsoküüsa rükümtho kükeke nti saveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

12Noh tü noh nyiri aküzhi vünüh zothe kheh nta müshe nü Egypt vünüh siezhuwa savehthuoh ta küsa Egyptri nüh küüphrahtera küsa nti sa veh ülo? Müküpetera noh rüküshuwa vünüh kürele luo, thi noh nyiri vü kümsü sa nti saküvehwa vünüh khaphrüm luo.

13Noh siepe Abraham, Isaac thi Israel vü, hi nüh noh küshukürari tü atülü vü awutsiri kümjie saküzhitsü naveh, thi azhih hamari aveh vi noh küshukürari tsü naveh, thi küsuokürho mari nüh küürho naveh ta phrahteke nü noh mpa nüh küshie küsa müsheluo," ti küza.

14Thinü VÜWA tü ma nyiri vü kümsü sa nta müshe küvehwa vünüh ma müshe khaphrüm le.

15Jüti sanü Mosa tü pohvüzhü lokhiewa künyi vi nü kürele taji aküzhi vünüh tsuo, lokhie künyikhürü rügivü nga rhüke kheh.

16Lokhie künyi khürü nga Saküüwuowa küüroh thi ma mpa nüh jümasü rügivü kürhüke kheh wie.

17Jüti küsa vü Israelri nüh küzie jikhi Joshua nüh küünara vü ma nüh Mosa vü, "Kürünape vü arie küsa khi savehthuoh" ti küza.

18Thitü Mosa nüh, "Akhi jüma tü küchara khi nga nyu, thi chaküm khi nga nyu thitü azah saküveh hi nüh künaraveh," ti rületsü.

19Jüti sanü ma tü kürünape tse shehnyiru ünü mieshüzahwa thi akütsih ngukera, thinü Mosa rükümtho tü küluozhuteru nü müküzhikera wiethuoh nüh alokhie künyi tü vehjaküze nü aküzhijih vünüh külokhuom.

20Thi mieshüzah mari nüh küsawa vi nü anyih lovü nüh tso nü tohnya taji ajuh vü kürhüke nü Israel nyiri küüzhu kheh.

21Jüti sanü Mosa nüh Aron vü, "Anyi hamari nüh noh vü mokümjie sanü noh tü kükhiemuo küji mari vü virumthuohlo?" ti küza.

22Thinü Aron nüh, "Eh vüwa rüküshuwa tü müküsale tümluo; mari nüh kümsü küsa noh nüh thsü nü,

23küpakenühnyunü eh türi vü küwa kenüh nyiazari sa hiri tsüluo, Mosa, Egypt zhih vünüh hiri vizhukürüwa thuoüji mowa samthuoh ünüh hiri tü müthsüthuoh," ta küza.

24Jüta küsa vü hi nüh mari vü, "Nohri thari nüh suna pehveh ünüh viru hi tsüluo ti küüza vü mari tü viru hi tsü thi hi nüh jüma anyih lovü thse ünü mieshüzahvo hama shulie," ti küza.

25Thinü Mosa nüh mari kürho küketera vü peh mküveh künguvü (küpakenühnyunü Aron nüh mari kürho müküüketera satsü nü mari mükünongüra tüvü küzükrü saküm kenüh),

© 2015 Bible Society of India.

26ma tü kürünape akheri vü tsie taji, “Thari VÜWA vü tsieveh lo? Hi vü raluo,” ti küza. Thinü Levi atsa nyimpari aveh tü ma wuovü tsekewa sezhuh kheh.

27Thinü Mosa nüh mari vü, “Israel VÜWA Saküüwuowa nüh nohri küsüküsü nga anyuchuwa pevü nü kürünape vü akheri küsü vünüh küsü vü tsewatseru ti sanü ma jienü, ma füri thi ma zhephruri zothem üta küzaveh,” ti küza.

28Jüta küüza vü Levi atsa nyimpari tü Mosa zhü küna nü jüma rülovü anyi anyieh küche kümjie zothem.

29Thinü Mosa nüh, “Nosü nohri tü noh tsari thi ajienüri zothe nü VÜWA küüroh kenüh nohri mpa nohri sakümtsemthuoh, jüta küsa vünüh VÜWA nüh tsia nohri rügivü tsüna küveh kenüh,” ti küza.

30Rülo jüma nyieh Mosa nüh mari vü, “Nohri tü kükhiemuo küji küsü samthuoh. Tinü hi tü khinyi thuoüji aküzhi rügivü VÜWA vü müwa le üji mümhiethuoh, eh kümshe vü nohri kükhiemuo kenüh kütsathuora sana tünüh,” ti küza.

31Jüti sanü Mosa tü VÜWA vü shele ru taji, “Anyi hamari tü mari mpa nüh suna nüh nyiaza sanü kükhiemuo küji samthuoh.

32Thitü noh müshe thuoüji mari kükhiemuo nojatsüluo, nyuthuoüji hi nüh noh vü khuoveh, tinü eh nyo noh lasipha lovü rhüke küsawa vünüh vizhujam luo,” ti küza.

33Thitü VÜWA nüh Mosa vü, “Thari nüh hi vü kükhiemuo samthuoh ünüh hi nüh jümara nyo eh lasipha lovü nüh künejam naveh.

34Tinü waluo, thi anyiri sie nü hi nüh noh vü küüza azhievü sietewaluo; halie, eh zhülewa noh tüvü wa naveh ünüh. Thi hi nüh küru vü mari nüh khiemuo kümwa kenüh hi nüh noh nonaveh ünüh,” ti küza.

35Jüti küsa vü VÜWA nüh mari vü kümnomna tsü, küpakenühnyunü Aron nüh mieshüzah küsawa mari nüh küsa kenüh.

Tseshuküwa 33

Israel Nyiri Sie nü Sinai Küzhi vünüh Tseshutewaluo üta VÜWA nüh Küüza

1 VÜWA nüh Mosa vü, “Noh thi noh nüh Egypt zhih vünüh siezhukururi sie nü hala nüh tse taji hi nüh noh küshukürari vü tsünaveh ünüh ta Abraham, Isaac thi Jacob vü phrahteke kütsüwa vü tewaluo.

2Hi nüh noh tüvü zhühleri küsü küze naveh, thi hi nüh Kananri, Amorri, Hitri, Perizri, Hivri thi Jebusri zhejam naveh.

3Tünüjuh thi awejuh liküveh zhih vü tewaluo, nohri tü luoveh khom, tinü hi tü lehkhuji vünüh nohri thama zothe, tinü hi thuoüji thama nohzari vü nyiwa,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüti küsa vü mari nüh zhühle kümsü jüma küthsüra vü lorü nü mari sarie kümhieri müvü nüh satewa,

5küpakenühnyunü VÜWA nüh Mosa vü, “Nohri tü luoveh kükho nyiri, tinü jükenüh hi nüh tsotho pike wie nga nohzari vü nyiwa nta thuoüji hi tü nohri zothem naküveh kenüh. Jükenüh nohri vünüh asürieri vijam luo, jüta thuoüji hi nüh nohri vü mowa sanaveh ünüh hi nüh thsüra naveh ünüh,” takküüza kenüh.

6Jüti küsa vü Israel nyiri tü mari mpa nüh mari sürieri Horeb küzhi vünüh tuvü thuoüji foja khehm.

VÜWA Küpehpe Juhthsüzhehwa

7Jüti küsa vü mari khiekhiela wa naveh ünüh Mosa tü kükhurüzheh juhthsüwa viwa nü kürünape alievü, kületsuo vü khake nü juhthsü nazizheh ta jijiti. Thi thari nüh VÜWA phah naveh ünüh alievü pehküvehwa juhthsü nazizhehwa vü wawati.

8Mosa nüh juhthsü nazizhehwa lovü küwa sasavü ma jülovü müjie kütu küju nü Israel nyiri tü sühra mari juhthsüzheh mükhie vü tsie nü ma no pehpehti.

9Jüti sanü Mosa tü alovü tetu thuoüji akülu tovüh turu nü juhthsü nazizheh lehpie vü shoke taji toke pehpehti, thi VÜWA nüh Mosa siejüleleti.

10Jüti küsa vü nyiri aveh nüh akülu tovühwa lehpie vü toke küpeh ngu thuoüji mari tü süra nü papa lehpie vünüh kükhurü sasati.

11Nyiri nüh ma mpa ma füwa sieküjüle kümjie VÜWA nüh Mosa vü jükümjie vünüh künyitohnyitoh sie jüleleti. Thi Mosa nüh shele kürünape vü shutewa wie ketünga Nun atsa Joshua ma siepewa thuoüji juhthsüzheh vünüh shumwa nüh jülovü pehpehti.

VÜWA nüh Ma Nyiri Siepeh Nata Phrahtekekütsü

12Jüti küsa vü Mosa nüh VÜWA vü, “Halie, noh nüh hi tü anyi hamari sie azhie jüla khru üta, thitü thawa nüh hi vü nyiküze naveh ünüh noh tü hi vü müküza. Noh nüh küüza noh tü eh nyo thsüveh ta thi hi no nü lozhem ta.

13Jükenüh hi nüh noh vü khuoveh nü hi tü noh vü küümze pehtsaveh üji noh lehkhujiwa küjo hi kütsaluo, jüti sanü hi tü noh küüthsü thi noh notha vü küütso küpehra saluo. Thi akuoh hamatü noh nyiri ti küsa thsüluo,” ti küza.

14Thinü VÜWA nüh ma vü, “Hi nüh noh siewa naveh, thi hi nüh kümnyie vi noh tsü naveh,” ti küza.

15Jüti küüza vü Mosa nüh ma vü rüle taji, “Noh nüh hi siemwa thuoüji hala nüh hiri siezhumwa tümluo,

16küpakenühnyunü noh nüh hiri siemwa thuoüji nyuri nüh noh tü khiela nüh hi thi noh nyiri kümzeveh ta küsa thsüra navehlo? Noh nüh hiri sieküwa vünüh

© 2015 Bible Society of India.

anyi küpari nüh hi thi noh nyiri tü küpari nyiehvü nüh küpa ta sara naveh nü," ti küza.

17Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Noh nüh küüza kümjie vünüh hi nüh sa wie naveh; küpakenühnyunü noh tü eh notha vü küütso pehküm kenüh, thi hi nüh anyo vünüh noh thsüküveh kenüh," ti rületsü.

18Thinü Mosa nüh VÜWA vü, "Thinü hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh kütholathovüwa vi hi kütsaluo," ti khuo.

19 Jüti kükhuo vü VÜWA nüh Mosa vü, "Hi nüh eh kümhie aveh vi noh tüvü küze naveh, thi hi nüh eh nyowa VÜWA ta küsa noh tüvü zhüchüh tsü naveh; thi hi nüh külozhiwa vü lozhi naveh, thi nokü̈ümzeri vü nokü̈ümze kütsanaveh.

20Thitü noh tü eh tso thuoüji müngura; küpakenühnyunü anyiri tü eh tso ngu nü mükürhora kenüh," ti küza.

21Jüsevü nga VÜWA nüh, "Halie, azhie küsü eh kütuoh vü noh lokrü vü kütsiera pehveh;

22tinü eh kütholathovü kuokari küwa vü hi nüh noh vi alokhu lovü thsem nü müjie kükari küjunü eh müza nüh noh hietem naveh;

23thi karitewara thuoüji hi nüh eh kewa viketewa nü noh tü eh seru küüngu naveh; thitü eh tso thuoüji müngura," ti küza.

Tseshuküwa 34

Lokhie Loh Künyiawa Kütsü Le

(Kho 10.1-5)

1Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü, "Tükhuwa kümjie lokhie loh künyia savi le luo. Jüti sanü tükhuwa loh künyi noh nüh zokhuo kümwa vü kürhüke kümjie hi nüh rhüketsü le naveh ünüh.

2Arüne vü küche nü aküzhi rügi vünüh noh mpa nüh hi mütu na küsa kenüh Sinai küzhi vü ru luo.

3Nyi küsü nga noh sie müru tümluo, aküzhi müri küru vü aletsa vü nyi küsü nga nüh noh mükü̈ü̈ngu tüm, thi küzhijih vü nyihzhü, ase-ashuh küsü nga ashie mükü̈ü̈mrhuo tümluo," ti küza.

4Jüti küüza vü Mosa tü lokhie loh künyi savi nü rüne kümto süra nü VÜWA nüh ma vü azhükütsü kümjie lokhie loh künyi ma ke vü vi nü Sinai küzhi vü müriwa.

5Thinü VÜWA tü akülu vünüh turu ma kütuoh vü ma sie tsie nü VÜWA nyo küzaküthsütsü.

© 2015 Bible Society of India.

6 VÜWA nüh ma tüvü tsekewa nü, hi, "VÜWA, noküümzeshewa thi külozhi Saküüwuowa, arü shita mküshuwa, mükhaphrükhale wiethuoh nüh külo shehwa, künyitsazhütsawa,

7anyi anyienyie kenüh kümze küpehwa, kümsü küsa, müküleh küsa thi kükhiemuo noküjawa, thitü müküleh küsari thuoüji müküjarawa, apara müküleh kümlie atsari vü thi atsa atsari wuhle küche müzü küju nga sakütsüwa," ti küza.

8Thinü Mosa tü prelepreza azhih vü ma lü vü küngie tsuo nü khurü.

9Thi ma nüh, "O VÜWA, hi khinyi noh notha vü küütso pehtsavehthuoüji, hi nüh noh vü khuoveh nü, ma mpa nüh Israel nyiri tü luoveh kükhori wie ketünga VÜWA mpa nüh eh zhieri vü nyiküwa saluo, thi hiri kümsü küsa thi kükhiemuo küsa nojatsü nü hiri vi nü noh ka küviri küsaluo," ti küza.

Kütsathuozhüwa Sakürüthe Küm

(Tse 23.14-19; Kho 7.1-5; 16.1-17)

10Thinü ma nüh Mosa vü, "Halie, hi nüh Israel nyiri sie kütsathuozhü sanaveh. Jüma thuoüji azhih aveh vü thi akuoh küsü azhievü nga müjie küsa küükrükükra hi nüh noh nyiri aveh tüvü sanaveh; thi anyiri nohri azavü küpehri nüh VÜWA küüroh ngu naveh; küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küükrükükra satsü naküveh kenüh.

11"Hi nüh nosü mowa zhü tsüveh ünüh müzhe luo. Halie, hi nüh nohri tüvü nüh Amorri, Kananri, Hitri, Perizri, Hivri, thi Jebusri zhejam naveh.

12Noh nüh azhie wa na saküvehri vü kütsathuozhü müsanüh sana küsa kenüh thi nohri azavü küjurü müpeh nüh sana küsa kenüh noh mpa nüh azhüzhüluo.

13 Mari kükhurüpe zoriejamtüluo, mari tovühri ferie mtüluo thi mari kükhurü thsoh rechiem luo.

14Küpakenühnyunü noh tü nyiaza küpa kükhurüwa nyu, VÜWA nyo tü noküüjizhi, ma tü noküüjizhi Saküüwuowa küsa kenüh,

15ma nüh krü küveh thuoüji noh azhih jüla rho küvehri vü kütsathuozhü sam üsü ta küsa kenüh, mari nyiaza vünüh küüphroküphrie sa, mari nyiaza vü küsahthuo sa, nyi küsü nüh noh ji nü mari kütsüna sa tsa,

16noh tsari tü ma tsavühri küüvi, jüti sanü ma tsavühri nüh mari sie nü mari nyiaza vünüh küüphroküphrie sa, thi noh tsari nüh mari nyiaza vünüh küüphroküphrie sa, ti sa üsü ti küsa kenüh.

17 "Thi nohri mpa nohkeri nüh amürü nyiazari küsawa nyu.

18 "Ahzhi müküthse lohse khuwa sawie naveh. Hi nüh noh vü azhükütsü kümjie, kürühke küsawa Abib asa vü rülo türü ahzhi müküthse lohse tsanaveh; küpakenühnyunü nohri tü Egypt vünüh Abib asa vü tseshu küru kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

19 “Kütsa khuwa eh zhi, noh seshuh avo aveh, mieshü nga satünyihzhü nga satü kütsa khuwa thuoüji eh zhi.

20 Rawuh küzahwa atsa thuoüji nyihzhüzah küsü nüh rhehsa vi naveh, thitü noh nüh jüma mürhehsara thuoüji ma ku küreshimtü naveh. Atsa nyimpa pokhuri aveh thuoüji noh tü rhesanaveh. Thi nyi küsü nga eh tüvü kürütso mürura.

21 “Rülo türo thuoüji noh tü küroh naveh, thitü azhuh kükhahu vü nga satü thi kümahwie vü nga satü rülo türüawa thuoüji münyie wie naveh.

22 Thi noh tü zhie akhuri müzhe naveh, hiemtha kümahwie pokhuwa thi mahvi sehkhe vü luoshü aveh kümthuo khu nga sanaveh.

23“Mahvi küsü vü küchekeri nohri atsa nyimpari aveh VÜWA, Saküüwuowa, Israel Saküüwuowa tüvü ru kütsa naveh.

24Hi nüh noh tüvü nüh akuoküjiri vijam nü noh zhih natonahuori saküjitsü naveh; thi mahvi küsü vü küchekeri noh VÜWA Saküüwuowa tüvü wa wie ketünga nyi küsü nga nüh noh zhih kümnguwa nyu.

25 “Noh nüh azüh vi nü hi vü küsahthuo kükhurü küsa vü ahzhi küthse lohse vi nü müsa tümluo; jü mpa mükünyu tsekükari akhu küsahthuowa rüne küju tsatu müsa tümluo.

26 “Mahvi kürüzhu noh nüh kümahwie avi pokhuwa vi VÜWA noh Saküüwuowa zheh vü viru naveh. Thi nyihnyihzah asa vi ma vühwa tünüjuh vünüh müshu tümluo,” ti küza.

27Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, “Noh tü azhü hamari rhü luo, küpakenühnyunü hi nüh noh thi Israel sie kütsathuozhü küsatü hama müzhe nü küsa kenüh,” ti küza.

28Jüti sanü Mosa tü mütsa müzhu wiethuoh nüh jüla VÜWA sie nü rülo zürake thi rüza zürake peh. Thi jüti sanü lokhie rügi vü kütsathuozhü, azhükütsü türakewa rhü.

Sinai Küzhi vünüh Tekütsuo

29 Mosa tü pohvü kürhü lokhie loh künyi ma ke vü vi Sinai Küzhi vünüh turu ünü ma nüh Saküüwuowa sie jüle nü küturu kenüh ma nyieh tü wierake nü turu tü ma tü müthsü nüh sam.

30Jüti küsa vü Aron thi Israel nyiri tü Mosa küngu vü, halie, ma nyieh asahu tü wierakeküm kenüh mari tü ma vü shehnyi küru krütewa.

31Thitü Mosa nüh mari küji vü, Aron thi ashiejiwa sierhüri tü ma vü sheleru nü Mosa nüh mari sie jüle.

32Asevü thuoüji Israel nyiri aveh ma vü shehnyi ru, thi Sinai Küzhi vünüh VÜWA nüh ma vü azhükütsü aveh mari vü tsü kheh.

© 2015 Bible Society of India.

33Jüti sanü ma nüh mari sie jüleju kümsevü ma tü athsü nüh ma nyieh tiehtem;

34thitü ma nüh juhthsü-kükhurüzheh lovü VÜWA tüvü tu nü ma sie jüle nta küwa vü ma nyieh kühietewa tü ma nüh alievü müjie shele küshuru küju nü fomü müti sa,

35Israel nyiri tü Mosa nyieh sahu tü küwierake küngu kenüh ma shele wa VÜWA müjie küjüle küju nü ma nyieh hietemümü tisa.

Tseshuküwa 35

Kümnyi kenüh Wulehkhonyo kütsü

1Jüsevü Mosa nüh Israel anyi ashieji aveh jizhuh nü mari vü, VÜWA nüh "Hamari tü nohri nüh sa üta kütsü.

2 Rülo türo thuoüji küüroh sanaveh, thitü rülo türüawa thuoüji kümtse kümnyi sanü VÜWA vü vikümtse sheh nü münyie naveh; thawa nüh hama rülo vü küüroh küsüküsü nga sanaveh ünüh zothe wie naveh," ti küza.

3Kümnyi rülo vü thuoüji nohri kürhope aveh vü anyih küsawanyu.

Kümtse Juhthsüzhehwa kenüh Zanyoküthse
(Tse 25.1-9)

4Mosa nüh Israel anyi ashieji aveh vü, "Zanyo hamatü VÜWA nüh azhükütsü.

5Nohri azhievü nüh VÜWA vü zanyoküthse saluo; lozhe nü VÜWA vü zanyoküthse pehveh üji: suna, rakasa, sahwuowa;

6alo khehm, küsümo, kümruphieke, mürilo küphri, nyihsü küneh,

7nyihzhüvo sahu saküükhro, nyihsü sahu, amüse,

8latiwa kenüh vüjuh, viküthsewa vüjuh kenüh sierhe küüngu,

9aloh kükhrüpuo, aloh küloju kenüh, navükruzhu thi tüso kühietewa kenüh.

VÜWA Küpeh Juhthsüzhehwa Tsokrüri
(Tse 39.32-43)

10"Jüti sanü VÜWA nüh azhükütsü kümjie nohri azhievü küsarari aveh thuoüji ra nü juthsü kükhurüzhehwa saluo:

11juhthsüzhehwa thi ma kühietewa, ma kühateri thi awiehri, arüpe tovüri, azheh tovühri; kütokeperi;

12kütsathuo talowa thi ma tsükhie, noküümze pewa, küzietethsüwa;

13tokü̈sapewa thi ma tsükhie; ma huokhu aveh, küütsa lohse;

14latiku kenüh latipewa, ma huo-khuri thi ma nyihkuwa; thi akütso kenüh vüjuh;

© 2015 Bible Society of India.

15asierhewa kükhurüpe, thi ma tsükhieri, aküthse vüjuh thi asierhe küüngu,
juhthsü kükhurüzhehwa kenüh küzietethsü;

16kütso kükhurüpe thi ma tahthsü sahwuo nüh küsa, ma tsükhieri, ma huo-khuri
aveh, ketsoku thi ma kütokepe;

17anyulavü küzietethsüri, rüpethsohri thi kütokeperi, anyula kheriwa
küzietethsüwa;

18jühthsü kükhurüzheh küzetevüh thi anyula vü küzetevüh, aliri;

19kümtsepe vü küüroh küsa kenüh thsümnyi kümhieri, Aron thi ma tsari nüh
navü sanü küüroh küsa vü kümtse thsümnyiri sakhe luo," ti küza.

Nyiri nüh Zanyoküthse Viküru

20Jüsevü Israel nyiri müzawa tü Mosa tüvü nüh porietewa.

21Jüti sanü mari thara luoveh tsotsü nüh thi thawa müshe küngah tsü nüh
juhthsü nazizheh vü küvi VÜWA vü zanyoküthse, jüla küüroh aveh kenüh thi
kümtse thsümnyiri.

22Mari aveh nga, nyimpariluo thi nyimzariluo küüteh tsokrü, athorüri, tüjükhe
tsükieri, akhih, suna sitheri, aveh vi VÜWA vü sakümtse nü tsü.

23Nyimpari thari nüh alo khehm, küsümo, nyutü kümruphieke, mürilo, nyihsü
küneh, nyihzhüvo sahu saküükhro thi nyihzhüsahu küpehri thuoüji viru kheh.

24Thari nüh rakasa thi sahwuo vi VÜWA vü kütsüra pehveh ünüh viru VÜWA vü
kütsü saluo; thari nüh amüse peh nü küüroh küsüküsü kenüh nga küsara pehveh
ünüh kütsü sa.

25Thi nyimzari thari nüh ake vünüh alo küshüra pehveh ünüh akhehm, küsümo,
kümruphieke thi mürilo shü nü viru thse;

26nyimzari thara luoveh nüh küchü tsü nü küsara vü pehveh ünüh nyihsü küneh
shü nü viru thse.

27Thi sierhüri nüh kükhrüpuo lohri thi küloju kenüh aloh viru thse kheh, thi
navükruzhu kenüh, tüso kühiete kenüh,

28asierhe, alati kenüh avüjuh, aküthse kenüh avüjuh, asierhe rheküüngu.

29Nyimpari nga nyimzari nga Israel nyiri aveh VÜWA küüroh kenüh Mosa vü sa
üta azhükütsüri sana küsa kenüh mari luoveh kütsori aveh thuoüji
apasheküthse VÜWA vü kütsüzanyo küsüküsü nga viru kheh.

VÜWA Küpeh Juhthsüzheh kenüh Asieküsari, Bezalel thi Oholiab Küji
(Tse 31.1-11)

30Jüsevü Mosa nüh Israel nyiri vü, halie, VÜWA nüh anyo müjü wie taji Judah
kuoh vünüh Hur azhü kükhruowa, Uri atsa Bazalel jimthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

31thi Saküüwuowa Sietse nüh ma saküpromthuoh, küsara, kümahtsa, aküthsü
thi akesieküsathsü,

32asürie küpapa küsa arori: suna küsa, rakasa küsa, sahwuo küsa,

33aloh küloju kenüh aloh küji, athsoh küüroh thi kümahtsa küüroh aveh ma vü
tsümthuoh.

34VÜWA nüh küsara vi ma vü thi Dan kuoh vünüh, Ahisamak atsa Oholiab vü tsü
nü küpari nga küsosiera tsümthuoh.

35Asie küsari nüh akesie aveh küsara kümahtsa: asie küsari, sarie küsari,
athsükütori nüh küsa: akhehm küüroh, küsümo küüroh, kümruphieke küto,
mürilo nüh küüroh, athsükütori nüh akesie aveh thi asarie aveh küsara
kümahtsa vi masü tsümthuoh.

Tseshuküwa 36

1Bezalel, Oholiab thi küsarari thathari vü VÜWA nüh küsara thi kümahtsa thsetsü
nü küüroh küsüküsü nga mokümjie kümtse kükhurüzhehwa sa üta azhütsü
saveh ünüh jüüta vünüh sanaveh, ti küza.

Nyiri nüh Zanyo Hozake Viru Küthse

2Mosa nüh Bezalel thi Oholiab thi küsarari aveh, VÜWA nüh mari luoveh lovü
küsara thsetsü küsa thara luoveh küchü nü ru küüroh sa üta küza saveh ünüh
aveh ji kheh;

3jüti sanü mari tü Israel nyiri nüh lozhe nü kümtsezhehwa küüroh kenüh zanyo
viru küthseri vi kheh. Thi rüne kürüzhu anyiri tü zanyo viru thsepeh huo wie,

4jüüta küsa vünüh anyiri zanyo küsarari tü papa küsa küüroh rügivü nüh
kümtsezhehwa vü ru,

5thi Mosa vü, VÜWA nüh "Hiri sa üta azhükütsü anyiehvü nüh zanyo khielota
küüroh kenüh anyiri nüh viru thsevehthuoh," ti küza.

6Jükenüh Mosa nüh azhütsü, thi kürünape aveh vü azhüwa zhüchüh taji,
"Nyimpari nga thi nyimzari nga kümtsezhehwa kenüh zanyoküthse müsale
tümluo," ti küza. Thinü nyiri tü zanyo viru küthse letewa;

7küüroh kenüh mari nüh zanyo vikürurі tü waleküm sa, thi küüluoh nga sa.

VÜWA Küpeh Juhthsüzhehwa Küsa
(Tse 26.1-37)

8Jüti sanü küüroh küsari azhievü küsarari nüh küzietethsü türake nüh juhthsü-
kükhurüzheh mürilo nüh, akhehm nüh, küsümo nüh, thi kümruphieke nüh
kürhosawa mütsa sheh nü rheke nü sa.

© 2015 Bible Society of India.

9Küzietethsü aveh ma chu thuoüji kha mükeke nü tüze, thi aveh thuoüji kha müzü, thi küzietethsü aveh küüte zarike vünüh sakheh.

10Jüti sanü münganga künyi kürürhieke.

11Thi kürürhie küsa pokhuwa apotetsari thuoüji akhehm nüh athsühu sa, thi küürü rhiekünyiawa nga jükümjie vünüh sa;

12küürü künyikhürü vü athsühu tünyienyie sa, jüti sanü athsühuri tü küwiejieluo.

13Thi suna nüh kühakeluovüh tünyieke sanü küzietethsüri tü harü nü juhthsü-kükhurüzhehwa tü kheti ziete sa.

14Jüsevü nga juhthsü-kükhurüzhehwa hiete na küsa kenüh ma nüh nyihsü küneh nüh küzietethsü türaluoke sa.

15Küzietethsü aveh nga achu kha cherara, thi ma veh thuoüji kha müzüzü, ti sanü küzietethsü aveh achu nga aveh nga zarike kheh.

16Küzietethsü müngari kürü rhie kheh, thi küpa türori kürü rhie küpa ti sa.

17Jüti sanü kürü rhie küsa pokhuwa potewa vü athsühu tünyieke küpe, thi küpawa vü nga athsühu tünyieke küpe, ti sa.

18Hamasü harüluo nü küsü sana küsa kenüh küharüluovüh tünyieke asahwuowa nüh sa.

19Thi juhthsüzheh nyiehvü küzhutena küsa kenüh nyihzhüvo sahu thi nyihsü sahu saküükhro.

20Jüsevü nga azie kümtoküfeke kenüh amüsezhü nüh sa.

21Thi azieri tü achu kha türake thi aveh kha küsü nü küzhila.

22Azie aveh fekerüna küsa kenüh awieh küsü vü phiehnyo künyinyi küüpe.

23Hakümjie vünüh ma nüh juhthsü kükhurüzhehwa azie sanü lah wuovü kenüh awieh mükeke sa;

24awieh mükeke kükhu vü kütokepe zürake rakasa nüh sa, kühakepe künyi vü awieh küsü kenüh kütokepe künyinyi sa, thi awieh küpawa kenüh nga kütokepe künyinyi sanü kühakepe nga künyinyi sa.

25Thi Juhthsükükhurüzheh küpa wuovü, wieh wuovü nga awieh mükeke sa,

26jüti sanü rakasa nüh kütokepe küsa zürake, azie küsü akhujih kütokepe künyi thi awieh küpa küsüwa khujih vü kütokepe künyi, ti sanaveh.

27Jüti sanü juhthsü-kükhurüzheh tüku zhietu wuovü awieh türo sa.

28Thi atüku jühke wuovü awieh künyi sa.

© 2015 Bible Society of India.

29Asaji vü thuoüji mükütsarü nüh alüvü akie pokhuwa vünüh kütsarü nü jühke künyi jükümjie vünüh sa.

30Rakasanüh khuhji küsa azie tüze: azie küsü vü kütokepe künyinyi thi aveh thuoüji türatüro.

31Jüti sanü ma nüh arüpe tovüh amüse nüh sa, thi juhthsü kükhurüzheh wuochuhwuovü azie münga,

32thi wuochuhwuovü azieri kenüh arüpe tovüh münga, atüku vü zhietu wuovü azie kenüh arüpe tovüh münga.

33Jüti sanü ma nüh tovüh azhilawa küzhila vünüh ziehluo nü athsopo thsopo künyi tü wa azievü tsüke.

34Jüti sanü azieri tü ma nüh suna nüh zhete, thi suna akieri tü atovühri vüte nü atovühri tü suna nüh zhete.

35Jüti sanü athsü küzietewa tü akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh ziete nü jüma nyiehvü asiezhü sheh nü kürhosawa rheke.

36Jüma kenüh ma nüh müsethsoh vi nü tovüh müzü sataji suna nüh zhete, thi kühakeluori tü suna nüh sanü jümari kütokepe tü rakasa nüh müzü sa.

37Jü mpa mükünyu ma nüh lehpie küthuotethsü akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh khe küto nüh thuote;

38thi jüma tovüh müngari tü kühakevüh küpe kheh. Thi tovüh jü müngari alü vü thi ma kükhetevühri thuoüji suna nüh küzhute thi kütokepe müngari thuoüji sahwuowa nüh küzhute.

Tseshuküwa 37

Kütsathuozhü Küthseku Küsa

(Tse 25.10-22)

1Jüsevü Bezalel nüh küthsekuwa amüse nüh sa, ma chu thuoüji kha künyi nü küzhila, ma veh nga kha küsü nü küzhila thi kümsie nga kha küsü nü küzhila, ti vünüh sa.

2Thi alovü nga thi alievü nga suna latha nüh küzhute nü suna phrikürülo nü anato aveh lüte kheh.

3Jüti sanü suna nüh akieveh müzü sa: akieveh künyi wuochuh wuovü thi akieveh küpa künyi wuochuh wuovü ti kheke.

4Thi athsokhie sanü suna nüh küzhute,

5jüti sanü atalowa kha na küsa kenüh athsokhiekünyi tü anato künyi akieveh lovü mürike.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi suna latha nüh ma nüh noküümze pe küsü sa; ma chu kha künyi nü küzhila thi ma veh thuoüji kha küsü nü küzhila ti vünüh sa.

7Jüti sanü atsüvü nüh suna kütsüh nü noküümze pe nato künyi vü kürhosa sake,

8kürhosa küsü wuochu wuovü thi küpawa küsü wuochu wuovü, thi noküümze pe vünüh ma nüh kürhosa künyi sazhu.

9Kürhosa künyi aküsa tü noküümze pewa nyiehvü shohküta nü jüma kete, thi masü anyieh tü küprükeluo nü masükhürü nga noküümze apewa vü küprüke kheh.

Lohse vi VÜWA vü Kütsüwa kenüh Toküsape Küsa
(Tse 25.23-30)

10Jüsevü nga ma nüh amüse nüh toküsape küsü sa: ma chu thuoüji kha künyi, aveh thuoüji kha küsü thi ma kümsie thuoüji kha küsü nü küzhila ti vünüh sa;

11jüti sanü ma nüh suna latha nüh vi küzhu nü suna phri kürülo nü nato aveh lüte kheh.

12Thi amüza rike nüh apote aveh küzhute nü suna phrikürülo taji anato aveh lüte kheh.

13Thi jüma kenüh suna akieveh müzü sanü ajühke vü ajih müzü vünüh jümari kürite.

14Jüti sanü atsükhie thse nü toküsapewa khana küsa kenüh apotevü akieveh küpe.

15Atsükhie tü ma nüh amüse nüh hu nü suna nüh küzhute.

16Thi ahuokhu tü toküsape rügivü küsari tü ma nüh suna latha nüh vi sa: akhuri, aküfü asierhe thsena küsa kenüh, asüzahri thi kükhurü tsotho vü akhah thsena küsa kenüh aleh huori ti ma nüh sakheh.

Latipewa Küsa
(Tse 25.31-40)

17Ma nüh suna latha nüh latipe nga sa. Latiwa thi ma thsohwa tü atsüvü nüh küüroh sa kheh; ma huori, ma lüri thi ma küwuri tü athsoh küsüvü küüpe kheh.

18Jüti sanü jüma rügivü nüh atsuona türo küüshu; anato wuochu wuovü atsuona küche thi küpa wuochu wuovü küche ti küshu;

19ahuo küche tü akha kümjie vünüh saluo, jümari aveh nga ma khujih thi ma küwu sanaveh, atsuona küsü vü, thi akha kümjie küsa ahuo küche sanaveh, jümari aveh nga ma khujih thi aküwu küüpe kheh, küpa wuovü nga jükümjie sanü latipe rügivü atsuona türo küüpe naveh.

20Latiwa vü mpa nüh akha kümjie küsa ahuo müzü sanü ma khujih thi ma küwu küüpe,

© 2015 Bible Society of India.

21Akhujih küsü vünüh atsuona künyinyi shu nü khujih türo aveh jükümjie küshu kheh naveh.

22Ma khujihri nga thi ma tsuonari nga zarike; mari aveh nga suna latha nüh atsüvü nüh kütsüh nü sa.

23Jüti sanü ma nüh nyihku türü ma kümkoteri, nyaphrükhuri suna latha nüh sa.

24Ma nüh jüma thi ma ahuo-khuri suna latha küüto cherake nü münga nüh vi sa.

Sierhe Kütso kenüh Kükhurüpe Küsa

25Jüsevü nga ma nüh amüse vi nü sierhe kütso kükhurüpe küsü sa. Thi jüma tü ma chu nga thi ma veh nga kha küsüsü, jüti sanü küvehjie; thi ma kümsie thuoüji kha künyi; thi ma rütsüri aveh vehküsü vünüh küüshu kheh wie.

26Anyiehvü nga, natovü nga thi ma rütsüri aveh suna latha nüh sa kheh; jüti sanü potepote aveh suna nüh lüte kheh,

27thi lüte küsa kükhu vünüh suna akieveh sanü jühke künyi küwiejieluo, atsükhie thse nü jüma kha na küsa kenüh küpeke.

28Jüti sanü amüse nüh atsükhie künyi sanü suna nüh küzhute.

Aküthse Vüjuh thi Sierhe Küsa
(Tse 30.22-38)

29 Ma nüh kümtse küthse vüjuh thi sierhe arhekündgu küsari nüh küsa kümjie masü wurü.

Tseshuküwa 38

Kütso Kükhurü kenüh Kükhurüpe Küsa
(Tse 27.1-8)

1Jüsevü nga ma nüh müsethsoh vi nü kütso kükhurüpe nga sa. Achu nga thi aveh nga kha münganga sanü küvehjierüji; thi ma kümsie thuoüji kha küche.

2Ma nüh jüma kenüh ajühke müzü vü arütsü sake thi arütsüri aveh zarike vünüh jüma rügivü sake nü sahwuo nüh küzhute kheh.

3Thi ma nüh kükhurüpewa ahuo-khuri sa kheh, aküfüri, küüzhievühri, ketsokuri, akhatsi kühavühwari, atathsüri: hamari aveh nga ma nüh asahwuo nüh sa kheh.

4Jüsevü nga ma nüh kükhurüpe kenüh sahwuo nüh nyihkütsope sanü kükhurüpe kükhu vü thse nü azhievü küüpeke.

5Atsükhie thse na küsa kenüh sahwuo nüh nyihkütsope saküsawa jükeh müzü vü akieveh müzü sake;

6atsükhiewa tü amüse nüh sanü sahwuo nüh küzhute.

© 2015 Bible Society of India.

7Kükhurüpewa tü ma nüh awieh nüh küsa kenüh awu küpie, thi hama kha na küsa kenüh ajühke müzü vü akieveh saküsa vü atsükhie künyi mürike.

Sahwuo nüh Ketsoku Küsa

8 Jüsevü nga ma nüh ketsoku nga thi ma khujih nga sahwuo nüh sa, jüma tü müzakümhu juhthsüzheh lehpie vü anasa nyimzari nyikünovühwa vünüh vi nü sa.

VÜWA nüh Küpeh Juhthsüzhehwa Nyula Küsa
(Tse 27.9-19)

9 VÜWA küpeh juhthsü-kükhurüzheh nyula ma nüh sa, zhiese wuovü thuoüji mürilothsüwa kha müzake nüh sa;

10atovüh nga mükeke thi kütokepe nga sahwuo nüh küsa mükeke, thitü atovühra kühatevüh thi kükhete thuoüji rakasa nüh sa.

11Thi zhietü wuovü kha müzake, atovüh nga thi kütokeperi nga sahwuo nüh küsa mükeke.

12Zhietu wuovü athsü küziete kha tünyieke, tovüh türake thi ma nyo nga türake, thi ma kühatevüh thi kükhete thuoüji rakasa nüh sa.

13Atüvü zhieshu wuovü thuoüji kha tünyieke.

14Küzietethsü wuochu wuovü kenüh kha türamnga, atovüh küche thi kütokepe küche.

15Jüti sanü küpa wuochuh wuovü, anyula kheri küzietethsü ake hawuovü thi tuwuovü ti kha türamnga, atovüh küche thi kütope nga küche.

16Anyula vü küziete kümkielethsü aveh mürilo nüh kütokheh.

17Thi atovüh kenüh kütope aveh sahwuo nüh sakheh, thitü atovüh vü kühakeri thi kükheteri thuoüji rakasa nüh sa; jümara khujih nga rakasa nüh küzhute, thi anyulavü tovüh aveh rakasa nüh kükhete sakheh.

18Thi anyulavü akheriwa küthuotethsüwa tü athsü akhehm, küsümo, kümruphieke, thi arüje nüh kheküto küüroh khe; ma veh vü aküsuo kha mükeke thi ma kümsie kha münga, anyulavü küzietethsüwa kümjie.

19Ma tovühri tü müzü; kütope müzüri tü sahwuo nüh sa, thi ma kühatevühri tü rakasa nüh küzhute.

20Jüti sanü juhthsü-kükhurüzhehwa thi anyulavü zete küüzüleri tü sahwuo nüh sakheh.

VÜWA Küpeh Juhthsüzhehwa kenüh Amürü Küvi

© 2015 Bible Society of India.

21Juhthsü kükhurüzhewa, pohvüwa juhthsü kükhurüzhehwa kenüh Aron navüwa atsa Ithamar nüh küjokütsü vünüh Levira küüroh kenüh Mosa nüh azhükütsü vünüh künyirhie viküm mari nüh küürüh hamari.

22Judah kuoh vünüh Hur atsa Uri ta küsawa atsa Bezalel nüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü aveh sakheh;

23thi ma sie zanyo küsawa Dan kuoh vünüh Ahisamak atsa Oholiab tü akhehm vü nga, küsümo vü nga, kümruphieke vü nga thi mürilothsü vü nga asie thi asarie thi atsorhe küzhüthsü küsü sa.

24Kümtsezhehwa küüroh aveh küsa vü suna viru küthse vünüh viküm küüto anyie küsü, hama küüte tü kümtsezhehwa vü küüte vünüh küüte.

25 Thi rakasa thuoüji nyito küchie vünüh küüte küüto anyie küche müza müzü nü cherake, hama küüte tü kümtsezhehwa vü küüte vünüh küüte:

26 Nyito küchie nyimpari mpa mahvi mükeke nüh wiehvü küsajianyie müza türo nü küche müza münga tünyieke nüh küüto küzhilala viruthse, hama küüte tü kümtsezhehwa vü küüte vünüh küüte.

27Rakasa küüto anyie küche nü müza müzü thuoüji kümtsezhehwa kütokepewa thi küzietethsüwa kütokepe kenüh kütokepe müzake vü rakasa kete. Anyie küche nü müzamzü, kütokepe küsü vü küüto cherake nü müzü.

28Thi kümnyie rakasa küüto cherake thuoüji Bezalel nüh atovühri kenüh kühakevüh sa, thi akhujihri küzhute thi jümari kenüh kükhetevüh sa.

29Thi sahwuo viru küthse thuoüji küüto anyie künyi müza müzü mükeke nü münga;

30Bezalel nüh hamari vi nü juhthsü kükhurüzhehwa tovüh kütope, kükhurüpe sahwuowa, tahthsü sahwuouwa thi kükhurüpewa kenüh ahuo-khuri sakheh;

31anyulavü rüpe kümkiele tovüh akhujih aveh, anyulavü akheri tovüh khujih aveh, juhthsü kükhurüzheh küzetevüh aveh thi anyula vü arüpe kümkiele tovüh küzevüh aveh sakheh.

Tseshuküwa 39

Navüra Thsümnyi Küsa

(Tse 28.1-14)

1 VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie kümtsepe vü küüroh sana küsa kenüh mari tü Aron kenüh kümtse thsümnyi akhehm, küsümo, thi kümruphieke nüh thi mürilo nüh saküzü sheh nü tsü.

2Jüsevü nga ma nüh suna nüh, athsü akhehm nüh, küsümo nüh, kümruphieke nüh thi mürilo nüh navükruzhu kürü nü tsü.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüti sanü suna kütsüh kürüpah nü müjie külozü taji akhehm lo, küsümo, kümruphieke thi mürilo lovü toke nü akesie küzü vünüh asarie küpapa to.

4Thi navükruzhuwa kenüh asafü vü arorieh saküüso nü ashu künyi shohwa jüla müzhurüke.

5Jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie asie zhüsheh nü alori nga thi küürohri nga jümari mpa nüh suna, akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh kütsekevüh to nü tsekete.

6Thi kütsüke kümjie sitheloh kükhrüpuo künyi rügivü Israel atsa nyimpari anyo rhüke nü suna tsoküüperü nü fekekheh.

7Jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Israel atsari kenüh müshe na küsa alohri sanü navükruzhuwa arorieh kümjie küsawa vü thse.

Tüso Kühietewa Küsa

(Tse 28.15-30)

8Navükruzhu kümjie tüso kühietewa nga ma nüh mütsa sheh nü sa, jüma tü suna, khehmlo, küsümo, kümruphieke thi mürilo vi nü sa.

9Jümatü küvehjie sa, shehkhrie nü aveh wuovü nga thi achuwuovü nga kha küsüsü.

10Jüti sanü mari nüh aloh küri müzü sanü hieke: akürі pokhuwa thuoüji sitheloh kürüwuowa, sitheloh awazhiwa, sitheloh kümruwa;

11küüri akünyiawa thuoüji sitheloh kümzhiwa, sitheloh akhehmwa, asakhuwa;

12küri kücheawa thuoüji sitheloh kümru küwiethiewa, sitheloh kümjie aloh kükhrawa thi sitheloh kümru thi akhehm kütünyie;

13thi akürі müzüawa thuoüji sitheloh kümzhi küwiethie, sitheloh kükhrüpuo, thi sitheloh asarie küpapa kütüwa ti hieke kheh, hamari aveh suna nüh lüte kheh.

14Israel atsara nyo müzhe nü aloh türakünyi vü mari nyo rhüke kheh; jümari tü kütsükie kümjie mari akuoh türakünyira nyo tüke kheh.

15Jüti sanü mari nüh tüso kühietewa kenüh suna latha vi nü külohvüh vünüh mülah;

16thi mari nüh suna nahrü thorü künyi thi suna akieveh künyi sanü tüso kühiete ashu künyi vü thse;

17thi suna küphri künyi vi nü suna kie künyi vü tüso kühiete ashu vü thse.

18Jüti sanü küphrirü künyi ashu viwa nü nahrü thorü künyi ashu vü küpeke; jütisanü mari nüh jümawatü viwa akruzhu küsuowa atüvü asafü wuovü küpeke.

19Thi mari nüh suna akieveh künyi sanü tüso kühietewa ashu künyi vü navükruzhu kükhu vü thse.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüsevü nga mari nüh suna nüh akieveh künyi sa lehü nü viwa atüvü navükruzhu safü künyi vü ali küüsohwa asaji vü thsenü navükruzhu kütsekevüh asie küzhü vünüh toküsawa vü müshuke.

21Thi VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie tüso kühietewa arorieh tü riehzhu müküze nüh kütsekevüh nyiehvü peh na küsa kenüh mari nüh tüso kühietewa akieveh tü viwa nü navükruzhuwa akieveh vü akhehm kümlah nüh kürite.

Navü Thsümnyi Küpari Küsa
(Tse 28.31-43)

22Jüsevü nga ma nüh navükruzhu kruzhu küühawa akhehm kümtsüh nüh to;

23thi kruzhu küühawa tü mükükrih nüh sana küsa kenüh alü kümrike wuovü apote kürüki kheh.

24Nyirükruzhu küühawa küüleh wuovü mari tü alo akhehm, küsümo, kümruphieke thi mürilo nüh katoh rheke.

25Jüsevü nga mari nüh suna latha nüh akhrizah sanü akatori azhiezhievü kruzhu küühawa küülehwa ashuvü huke kheh;

26VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie kükhurüzheh vü küüroh sana küsa kenüh kruzhu küühawa küüleh ashuvü khrizah küsü thi akatoh küsü ti sanü khrienyie nü huke kheh.

27Jüsevü nga mari tü Aron thi ma tsari kenüh mürilo nüh küsazhekruzhu kürütsü,

28thi mürilowa nüh alüwe külüwephokewa totsü, thi mürilo kümhietsawa nüh kümkhemnyi totsü,

29mürilo, akhehm, küsümo thi kümruphieke nüh arüje nüh kheküto küüroh vünüh kütsekevüh totsü. VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie hamari aveh satsü kheh.

30Jüti sanü ma nüh suna latha nüh kümtse kajilüwe akhu sanü “Lasikhuh tsükie küsa kümjie vünüh VÜWA vü Mütsekütsü” ti rhüke.

31Thi mari nüh jümawa vi nü akhehm nüh ali sanü alüwe külüwephokewa vü küri nü huke. VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie vünüh mari nüh sa.

Küüroh Sajuküm
(Tse 35.10-19)

32Hakümjie vünüh müza kümhu juhthsü kükhurüzheh küüroh aveh jura; VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Israel nyiri tü aveh sajura; jüti küsa vünüh mari tü küsajura sa.

33Jüti sanü mari tü juhthsü-kükhurüzhehwa, kümhupewa thi ma huo-khuri, ma sühari; ma zieri, arüperi, athsohri, atovühri thi kütoperi vi nü Mosa vü ru;

© 2015 Bible Society of India.

34nyihzhüvo sahu thi nyihsü sahu saküükhrori küthuotethsüwa;

35pohvü kütsathuozhü küthseku thi ma tsühkhieri, noküümze pewa;

36toküsapewa thi ma küfüküjuri, alohse Küpehuowa;

37suna latha nüh küsa latipewa, ma latiri thi ma tsokrü aveh thi ma küfüküjuri, anyihkuwa kenüh avüjuh;

38suna kükhurüpewa, aküthse kenüh vüjuh, sierhe küünguwa, kümhupewa lehpie küzietethsü;

39asahwuo kükhurüpe, ma sahwuo tsühkhie küüzhute, atsühkhie künyi, ma küfüküjuri; juhküüzükuwa thi ma kütokepe;

40juhthsü kükhurüzheh thi müza nazizhehwa kenüh anyulavü küthuotethsü, atovühri, ma kütoperi, anyulavü akheriwa küziete, akuliri, ma küzetevühri, thi küfüküjuri aveh;

41kümtse pe vü küroh na küsa kenüh thsümnyi kümhie ta küürohri, Aron navüwa kümtse thsümnyiri, thi ma tsari navü sanü vü na küsa thsümnyiri aveh Mosa vü viru kheh.

42VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü aveh Israel nyiri nüh küüroh jümari aveh sakheh.

43Jüti küsa vü Mosa nüh jümari aveh no kheh, thinü halie, jümari saju sala kheh, VÜWA nüh azhükütsü kümjie jümari aveh sakheh. Jüti küsa vü Mosa nüh tsia jümari tsü.

Tseshuküwa 40

VÜWA Küpehpe Kümhupewa Kükhake thi Kümthü

1 VÜWA nüh Mosa vü,

2“Asa pokhuwa rülo pokhuwa vü müza juhthsü-kükhurüzhehwa khake luo.

3Thi pohvü kütsathuozhü küthseku azhehlovü vike luo, jüti sanü kütsathuozhü küthseku tü küzietethsüwa nüh zietem luo.

4Thi toküsapewa nga azheh lovü vitu sanü zanyo aveh nga ma küsape vü sakhehm luo, thi latiwa nga vitusanü anyihkuwa tokesaluo.

5Jüti sanü asierhe tso nü kükhurüpewa tü pohvü kütsathuozhü küthseku tüvü sanü juhthsü-kükhurüzheh lehpiewa küthuotethsüwa nüh thuotem luo.

6Thi kütso kükhurüpewa viwa nü müza juhthsü kükhurüzhehwa lehpie tüvü saluo,

© 2015 Bible Society of India.

7jüti sanü ketsokuwa tü müza juhthsü kükhurüzhehwa thi kükhurüpewa masü azhievü sanü ketsoku lovü ajuh thsesaluo.

8Thi anyula vü poteposhuri küche nü anyulawa kheri vü küzietethsüwa thuo luo.

9Jüsevü nga aküthse vüjuh vi nü juhthsü kükhurüzheh thi ma lovü kütü aveh thse thi ma peze aveh sakümtse luo; jüta küsa vünüh jümari aveh tü mütsera naveh ünüh.

10Jümpa mükünyu kütso kükhurü kütsü pewa nga thi ma küfüküjuri nga thse luo; jüta küsa vünüh kükhurüpewa tü mütse shehra naveh.

11Jüsevü nga küzetevüh thi ma kütokepe nga thse nü sakümtse naveh.

12Jüti sanü Aron thi ma tsari müza juhthsü kümkhuzhehwa lehpie vü sieru nü ajuh nüh mari phrümtü naveh,

13Aron tü navü sanü eh küüroh sana küsa kenüh kümtse thsümnyiri ma vü vi küüvü taji ma thsetsü nü ma sakümtse luo.

14Ma tsari nga sieru nü küsazhekruzhu thsetsüluo,

15mari apa küthse kümjie mari nga thsetsü nü navü sataji eh küüroh küsanaveh; thi mari küthsewa tü mari wuhle küju müja nüh saküwa vünüh nyieh üta müsaji mümhie," ti küza.

16 VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie ma tü sa kheh.

17Mahvi künyiawa, asa pokhuwa rülo pokhuwa vü juhthsü kükhurüzhehwa sajura.

18Juhthsü kükhurüzhehwa tovüh kütokepe thse, ma zieri, rüpethsohri, thi atovühri khake;

19thi kükhurüzhehwa rügivü juhthsü kükeke nü ma nyiehvü kühiete thse, VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie vünüh sa kheh.

20Jüti sanü pohvüzhüwa vinü pohvü kütsathuozhü küthseku lovü thse taji atsükhie künyi vi mürike nü noküümze pewa jüma rügivü sa;

21jüti sanü pohvü kütsathuozhü küthseku kharu juhthsü kükhurüzheh lovü thse nü küzietethsüwa viru taji pohvü kütsathuozhü küthseku ziete; jüti VÜWAnüh Mosa vü azhükütsü kümjie vünüh sa kheh.

22Thi tokü̈sapewa viru juhthsü kükhurüzheh lovü juhthsü kükhurüzheh zhietü wuovü küzietethsü alievü sa,

23jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie lohsewa vi tokepe rügivü kümhieti sa.

© 2015 Bible Society of India.

24Thi ma nüh latipewa tü müza juhthsü nazizhehwa kütope küwiejie kümtsezheh zhiese wuovü sa,

25jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü küüza kümjie anyihkuri tü VÜWA tüvü toke kheh.

26Thi ma nüh suna kükhurüpewa tü müza juhthsü kükhurüzheh küzietethsü atüvü sa,

27jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie asierhe küüngu jüma rügivü sa.

28Thi ma nüh kümtsezheh mükhie küzietethsüwa thse.

29Jüsevü ma nüh kütso kükhurüpewa tü müzajuhthsü-kükhurüzhehwa kümtse pe mükhie atüvü sanü kütso kükhurü thi atha kükhurüwa tü jüma rügivü sa; jüma tü VÜWA nüh Mosa vü küüza kümjie vünüh sa.

30Thi ma nüh ajuhke küsa kenüh ajuhküüzükuwa tü müza juhthsü kümhu zhehwa thi kükhurüpewa masü azhievü sa,

31jüla nüh Mosa, Aron thi ma tsari tü mari ajihke khrükhrüti;

32VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie vünüh mari tü müza juhthsü künazizhehwa lovü kütuvü nga thi kükhurüpewa vü küwavü nga ajihke khrükhrüti.

33Hakümjie vünüh ma nüh juhthsü kükhurüzhehwa nyula, kükhurüpewa thi anyulawa kheri küziete sa. Hakümjie sanü Mosa tü küürohwa sajura.

VÜWA Küpeh Juhthsüzhehwa nyiehvü Akülüwa

(Nyi 9.15-23)

34 Jüti küsa vü akülu nüh Juhthsüzhehwa külüwute tewa, thi VÜWA kütholathovü nüh kümtsezhehwa tü protewa.

35Hama kenüh Mosa tü Juhthsüzheh lovü mütura nüh sam.

36Israelri tü akülüwa vitekükuo sevü nüh mari kürünape kütsele küpa vü küwa sasati.

37Thitü akülüwa küpeh küju nü mari kürünapewa mükütsele nüh pehpehti.

38Thi mari nüh azetse sakütse Juhthsüzheh nyiehvü arülovü thuoüji akülu ngu thi arüzavü thuoüji jüma nyiehvü anyih küju ngunguti sa.

© 2015 Bible Society of India.

Leviri

Leviri 1

Küsahthuo vü Ajü Kütso

1 VÜWA nüh Mosa ji nü juhthsü nazizheh vünüh ma vü,

2 Israel nyiri nüh zanyoküthse viküru vü, jüma tü ma nyihnyih nyutü anyihzhü nyutü ma mieshü-miesa vünüh viru üti küza luo.

3 Azhüazhü ma nüh küthsewa tü ma nyihnyih vünüh kütso kükhurü kenüh thuoüji, jüma tü avo azhührhü müküpe saluo, thi jüma tü juhthsü nazizheh mükhie vünüh müsaji mümhie, jüti sanü ma tü VÜWA tüvü ma küvira küsanaveh;

4 ma ke tü kütso kükhurüwa alü rügi vü thsuoke nü kütsathuo sanü ma kenüh küvira sanaveh.

5 Jüti sanü ma nüh VÜWA tüvü nüh shüvotsawa fethe nü Aron tsa nyimpari navüri nüh azühwa VÜWA vünüh vi nü juhthsü nazizheh lehpie kütuoh vü kükhurüpewa nato aveh vü zümkiele naveh.

6 Jüti sanü ma nüh tso nü khurüna saküveh shüvotsawa sahu müzuom nü asawa teh taji;

7 Aron atsa navüri nüh kükhurüpewa rügivü anyih thse thi ma nyiehvü kümhieta athsohthse naveh.

8 Thi mari nüh asa tehnya küsari, alü thi ma küthüri vi nü kükhurüpe rügivü anyih thse nü athsoh saküveh rügivü thse naveh.

9 Thitü ma votsasari thi ajihri thuoüji phrühm naveh. Jüti sanü navüwa nüh kütso kükhurü sanü kükhurüpe vünüh jüma ajü tso nü jüma tü anyih vünüh kükhurü sataji VÜWA vü arheküüngu küsü küsa naveh.

10 Mükütüküzü ma nüh kütsüwa tü kütso kükhurü küsü küsa nta ase-ashuh vünüh, nyihzhü vünüh nyutü anyihsü vünüh thuoüji avo azhührhü müküpe tsü naveh.

11 Thi jüma tü kükhurüpe zhietü wuovü VÜWA tüvü nüh fethe nü Aron atsa navüri nüh jüma züh vi nü kükhurüpewa zümkiele naveh.

12 Jüti sanü ma nüh asa jüma alü nga thi ma küthü nga ti ajü tehnya nü kükhurüpewa rügivü anyih anyiehvü athsoh thse küsawa rügivü kümhieta sanaveh;

13 thitü votsasari thi ajihri thuoüji ajuh nüh phrühm naveh. Jüti sanü navüwa nüh kütsokükhurü sanü kükhurüpewa vünüh jüma ajü tso nü jüma tü anyih vünüh kükhurü sataji VÜWA vü arheküüngu küsü küsanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

14“Mükütüküzü nüh ma nüh VÜWA vü kütsüwa tü amüwa thuoüji jüma tü ato mükhrietü kükala nyuji azheh mükhrietü kükala sanaveh.

15Jümatü navüwa nüh kükhurüpewa vü viru nü ma ku kürühthuo taji kükhurüpe rügivü nüh tso naveh, thi ma zühwa tü kükhurüpewa natonahuo vü kürüsü küzem naveh.

16Thi ma tsuozhuori ma küneh thuoüji kükhurüpe zhieshu wuovü wejiku lovü thsem naveh.

17Tüti sanü ma küsa asatsoh vünüh künyokhuo naveh, thitü shohthuo küüpawa nyu. Jüti sanü navüwa nüh kütso kükhurü sanü kükhurüpe vünüh jüma ajü tso taji jüma tü anyih vünüh kükhurü sanü VÜWA vü arheküüngu küsü küsanaveh.

Leviri 2

Atha vi Kükhurü

1Nyi küsü nüh VÜWA vü kütsü atha viru thuoüji ma nüh kütsüwa tü ahie tokküümnya müsaji mümhie; ahie lovü vüjuh thi rheküüngu thse luo,

2thi viru Aron atsa navüri vü tsüluo. Jüti sanü anyi jüma nüh ahie amüshe küsü küpro, avüjuh thi rheküüngu aveh ti vi nü müsheküpeh huo azhi küsü sanü navüwa nüh kükhurüpe rügivü nüh tso naveh, thi jüma tü anyih vünüh kükhurü sanü VÜWA vü arheküüngu küsü küsanaveh.

3Jüma vi nü kükhurü küsa ahie kümnyie aveh Aron thi ma tsara zhi sanaveh; thi jüma tü VÜWA vü anyih vünüh kütso kükhurü kümtsetsatsawa sanaveh.

4Mükütüküzü nohri nüh anyithü vünüh alohse küveh VÜWA vü kütsü viru thuoüji jüma tü ahzhi müthse nüh ahie tokküümnya tiehshu vüjuh küthse nyutü lohse kürüpah vüjuh nüh küüwi viru naveh.

5Thi azhüazhü nohri nüh VÜWA vü kütsüwa tü küfükümzhah vünüh amüsa küveh thuoüji amüsa tohküümnya vüjuh küthse ahzhi müküthse müsaji mümhie.

6Thi jüma zokhuo nü avüjuh züke luo; hamatü atha vi nü kükhurü küsa zhi.

7Mükütüküzü nohri nüh atahthsü vünüh atha küvehwa thuoüji jüma tü ahie tokküümnya vüjuh küthse sanaveh.

8Atha nüh küsa zanyo hamari nohri tü vi nü VÜWA vü ru naveh, nohri nüh hamari vi nü navüwa tüvü küru vü ma nüh jümari vi kükhurüpe vü ru naveh.

9Thi navüwa nüh atha nüh kükhurüwa suo vi nü müsheküpeh huo kenüh kükhurüpe rügivü nüh tso naveh, thi jüma tü anyih vünüh kükhurü sanü VÜWA vü küüngu küsü küsanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Jüma vi nü kükhurü küsa ahie kümnyie aveh Aron thi ma tsara zhi sanaveh; thi jüma tü VÜWA vü anyih vünüh kütso kükhurü kümtsetsawa sanaveh.

11Ahie vi kükhurü küsa küsü nga ahzhi thse nü sataji VÜWA vü vi mürura; küpakenühnyunü noh nüh VÜWA vü kütso kükhurü küsa vü ahzhi nyutü awejuh mütsora.

12Aluoshü avi küpekhuri vi VÜWA vü kütsü vü jümari viru mhieveh, thitü jümari vi nü arheküüngu küsa kenüh kükhurüpewa rügivü müthsera.

13Noh nüh ahie vi nü kükhurü küsa aveh vü amütsü thse nü saküüshe naveh; nohri tü noh ahieri nüh vi kükhurü küsa vü VÜWA sie kütsathuo amütsüwa tü küüphewa nyu; nohri nüh VÜWA vü zanyokütsü aveh vü amütsü thsenyie wie naveh.

14Mükütüküzü nohri nüh VÜWA vü noh luoshüri pokhuri ahie tsüthuoh üji ma to vünüh ma kre mürheru tohnya nü atahthsü vünüh nyih luo.

15Jüti sanü avüjuh thse nü arheküüngu nüh ma nyiehvü zhikeluo, jüma tü ahie nüh kükhurüwa wiethuoh.

16Thi müsheküpeh huo sana küsa kenüh ahie kütoh, vüjuh thi arheküüngu ti suo vi nü navüwa nüh tso naveh; hamatü VÜWA vü anyih nüh tso nü kükhurü küsü.

Leviri 3

Kümpamwu kükhurü Kütsü

1“Mükütüküzü nyi küsü nüh luovehkürüzi kenüh küsahthuo kütsü vü ma nüh samwa kütsü ma seshuh vünüh avo tsütü nyutü awie tsütü azhührhü müküpe VÜWA tüvü tsü naveh.

2Thi asa viküruwa nüh ma ke jüma lü rügivü thsuoke nü asa jüma tü juhthsü nazizheh lehpie vünüh fethe naveh; jüti sanü Aron atsa navüri nüh jümawa züh vi nü kükhurüpewa zü mükiele naveh.

3Thi luoveh kürüzi küsahthuo VÜWA vü tso nü kükhurü VÜWA vü kütsü votsasa kühiete küthü athsüwa thi votsasa vü küthü aveh,

4amükreh künyi thi amükreh vü süperü küthü thi amüthse vü küüpeke aveh tsü naveh.

5Jüti sanü Aron tsari nüh jüma vi nü kükhurüpewa rügivü kütso kükhurü anyihwa thsoh rügivü nüh tso naveh, jüma tü anyih vünüh kükhurü sanü VÜWA vü arheküüngu küsü küsanaveh.

6“Mükütüküzü nyi küsü nüh luoveh kürüzih kenüh küsahthuo kütsü vü ma nüh samwa kütsü ma nyihnyih vünüh avo nyutü awie kütsüwa azhührhü müküpe VÜWA tüvü tsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

7Mükütüküzü nyi küsü nüh nyihzhüzah tsü thuoüji ma nüh jüma tü vi VÜWA tüvü kütsü sanaveh,

8thi ma nüh kükhurü kütsüwa tü arügivü ma ke thsuoke nü juhthsü nazizhehwa lehpie vünüh fethe nü Aron tsari nüh jüma züh vi nü kükhurüpewa zümkiele naveh.

9Jüti sanü luoveh kürüzih kenüh küsahthuo anyih nüh tso nü VÜWA vü kükhurüwa küthü, anürüwa tü aküshih vünüh zaphake nü ma küthü aveh, aküthü votsasa kühiete athsüwa thi votsasa vü küthü aveh,

10amükreh künyi thi süperü vü küthü aveh, thi amüthse vü küthü küüpeke aveh tsü naveh.

11Jüti sanü navüwa nüh kükhurüpe vünüh jüma tso nü VÜWA vü anyih vünüh kütsaküzhu kütsü küsü sanaveh.

12“Mükütüküzü nyi küsü nüh kükhurü vü kütsüwa tü nyihsü thuoüji ma nüh jüma tü VÜWA tüvü thse taji,

13ma nüh jümawa lü rügivü ma ke thsuoke nü juhthsü nazizhehwa lehpie vünüh fethe taji Aron tsari nüh jüma azüh vi nü kükhurüpewa zü mükiele naveh.

14Jüti sanü ma nüh VÜWA vü anyih vünüh kükhurü kütsüwa jümawa vünüh votsasa kühiete athsüwa thi votsasa vü küthü aveh,

15amükreh künyi thi süperü vü küthü, amüthse vü küthü küüpeke aveh tsü naveh.

16Jüti sanü navüwa nüh kükhurüpe vünüh jüma tso nü VÜWA vü anyih vünüh kütsaküzhu kütsü küsü sanaveh.

17Nohri kürhope aveh vü nohri wuhle küju hamatü mükükhaphrü zhühkhe küsü sanü aküthü nga thi azüh nga kütsawa nyu.

Leviri 4

Mükümshe vünüh Khiemuoküm Kükhurüri Kütsü

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2“Israel nyiri vü küza luo, VÜWA nüh azhütsüküsari anyi wuori nüh mükümshe vünüh khiemuom thuoüji.

3Thi anyi jüma tü thseküm navü küsari küsü nüh khiemuom nü mükülehwa nyiri vü teru thuoüji kükhiemuo ma nüh sakümwa kenüh shüvotsa zah azhührhü müküpe vi VÜWA vü kükhiemuo kükhurü satsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

4Ma nüh shüvotsa zahwa juhthsü nazizhehwa lehpie vü VÜWA tüvü viru nü jümawa alü rügivü ma ke thsuoke taji shüvotsa zahwa tü VÜWA tüvü nüh fethe luo.

5Thi thseküm navüwa nüh shüvotsa zah azüh pike vi nü juhthsü nazizheh vü viru naveh;

6jüti sanü navüwa nüh ma tüjü azüh lovü küjo nü suo VÜWA tüvü kümtsezhehwa küzietethsüwa tüvü kajake naveh.

7Thi navüwa nüh azüh pike vi nü juhthsü nazizheh lovü VÜWA tüvü rheküüngu kükhurüpe rütsüwa rügivü thse naveh, thi shüvotsa züh kümnyie aveh juhthsü nazizheh lehpie vü kütso kütsokükhurüpewa kütope vü küshoke naveh.

8Thi kükhiemuo kükhurü küsa shüvotsa zahwa vünüh aküthü aveh vizhu kheh naveh, aküthü votsasa küüzhute küthü athsüwa, votsasa vü küthü aveh,

9amükreh künyi vü küthü thi süperü vü küthü thi amüthse vü küthü amükreh sie küüpeke aveh,

10(Küsahthuowa kenüh kükathuo kükhurü shüvotsa vünüh hamari küvizhu üta,) navüwa nüh tso nü kükhurü apewa vünüh jümari aveh tso naveh.

11Thitü ma sahu, ma satsa, alü, ajih, votsasari, thi ma süri,

12ti aveh kürünape alievü azhie kümtsewa vü vüzhuwa nü aweji küjape, aweji jajati küsape athsoh nüh tsom naveh.

13“Mükütüküzü Israel nyiri müzawa nüh mükümshe vünüh kükhiemuo sam nü kümhuwa vünüh küthim taji VÜWA nüh müsatüm üta küüza wuori sanü müküleh sam;

14thi mari nüh kükhiemuo sakümwa nüh shüvotsa zah küsü vi taji kükhiemuo kenüh juhthsü nazizheh vü ru naveh;

15jüti sanü kümhu vü kükhruori nüh makeri shüvotsa zahwa alü rügivü VÜWA tüvü nüh thsuoke nü jüma tü VÜWA tüvü nüh fethe naveh.

16Thi thseküm navüwa nüh jümawa züh pike vi taji juhthsü nazizheh vü ru naveh.

17Jüti sanü navüwa nüh azühwa lovü ma tüjü küjo taji athsü küzietewa tüvü VÜWA tüvü türükeri kajake naveh.

18Thi ma nüh azüh pike vi nü juhthsü nazizheh lovü kükhurüpewa rütsü rügivü VÜWA tüvü thse naveh, thi azüh kümnyie aveh thuoüji juhthsü nazizheh lehpie vü kütso kükhurüpewa kütokepe vü küshoke naveh.

19Jüti sanü ma küthü aveh thuoüji ma nüh vizhum nü kükhurüpe rügi vünüh tso naveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Kükhiemuo kükhurü küsa tü shüvotsa zahwa küsa kümjie hama nga sanaveh, hakümjie navüwa nüh makeria nüh kütsathuo sanü mari nojatsü naveh.

21Thi ma nüh shüvotsa zahwa kürünape alievü khawa taji shüvotsa zah pokhuwa kümjie tsom naveh; ashiejiwa kenüh hamatü kükhiemuo kükhurü küsü.

22“Atakrüri küsü nüh VÜWA ma Saküüwuowa nüh müsa tüm üta azhükütsü zanyo wuori mükümshe vünüh sanü khiemuom,

23thi ma nüh khiemuokümwa vi ma vü küthsüm ti thuoüji ma kenüh vi kükhurü kenüh nyihsüvo azhührhü müküpe küsü viru naveh,

24thi ma ke nyihsüwa lü rügivü thsuoke nü mari nüh kütso kükhurü kenüh küfethepe VÜWA tüvü nüh fethe naveh, hamatü kükhiemuo kenüh kükhurü.

25Jüti sanü navüwa nüh azüh pike jüla nüh vi taji ma tüjü nüh thsete nü kütso kükükhurüwa kükhurüpe rütsü rügivü thse naveh, thi azüh kümnyie aveh thuoüji kütso kükhurüwa kükhurüpe kütokepe vü küshokem naveh.

26Thi ma küthü aveh thuoüji luovehkürüzi kükhurü küsahthuowa küthü kümjie tsom naveh; jüti küsa vü nüh navüwa nüh ma kenüh küsahthuo satsü nü ma müküleh noküja sanaveh.

27 “Mükütüküzü anyiri azhievü müküthsü vünüh küsüküsü nga VÜWA nüh müsa tüm üta azhükütsü wuori sam nü müküleh sam,

28thi ma kükhiemuowa ma vü küthsüm ti thuoüji ma tü nyihnyih awie azhührhü müküpe ma nüh khiemuoküm kenüh viru naveh.

29Jüti sanü ma nüh ma kükhiemuo kenüh kükhurü sana saküvehwa lü rügivü thse taji kütso kükhurüwa ape vünüh fethe naveh.

30Thi navüwa nüh jüma züh pike vi nü ma tühjü thse küjo nü kütso kükhurüpewa rütsü rügivü kajake naveh, jüti sanü azüh kümnyie aveh thuoüji kükhuhrüpewa kütokepe vü küshokem naveh.

31Thi kütsathuo kükhurü vünüh aküthü aveh vizhu khehm nü ma nüh kükhurüpe rügivü nüh VÜWA vü arhe tsoküüngu naveh; jükümjie navüwa nüh ma ke nüh luoveh kürüzi sataji ma müküleh noküja sanaveh.

32“Mükütüküzü ma nüh kütsüwa tü kükhiemuo kükhurü kenüh nyihzhüzah viru thuoüji awiezah azhührhü müküpe viru naveh,

33thi ma ke tü kükhiemuo kükhurü nyihzhüzahwa lü rügivü thsuoke nü khiela nüh kütsokükhurüwa fethe nüh jüla nüh fethe naveh.

34Jüti sanü navüwa nüh azüh pike vi nü ma tüjü jülovü küjo taji kütso kükhurüwa rütsü rügivü kajake nü azüh kümnyie aveh thuoüji kükhurüpewa kütokepe vü küshokem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

35Thi luoveh kürüzi kükhurü küsahthuo kenüh nyihzhüzahwa küthü aveh küvizhu kümjie ma küthü aveh vizhum nü navüwa nüh kükhurüpewa rügi vünüh kükhurüwa rügivü anyih vünüh VÜWA vü tso naveh; jüti sanü navüwa nüh kükhiemuo ma nüh sakümwa kenüh tsathuokütsü sataji ma müküleh noküja sanaveh.

Leviri 5

Ashih kenüh Kükhiemuo Kükhurü Küvilehri

1"Mükütüküzü nyi küsü nüh khiemuom nü küshie peh, thi ma nüh khiemuoküm küthsütoh thi küngutoh pohvü müza shih vü anyi pehwie ketünga phrahtezhu mütsü thuoüji mükülehwa ma nüh vü naveh.

2Nyutü mükütüküzü nyi küsü nüh mükümtse pa thuoüji, ma mpa nüh samwa aküsü saluo nyutü ase-ashuh aküsü saluo nyutü prükütse müwa saluo pa nü küthi pehm thuoüji ma tü mümtse nüh sam nathuoh thi müküleh samthuoh.

3Nyutü mükütüküzü ma nüh anyiri mükümtse, ma mpa nüh mükümtse küsüküsü nga saluo anyiri kenüh mümtse nüh sakümwa pa taji küthi pehla nü thsütera thuoüji ma tü müküleh sam nathuoh.

4Nyutü mükütüküzü nyi küsü nüh ma mpa kümsü kenüh nga satü kümhie kenüh nga satü ma po vünüh mükünyu luoveh küji sanü küüshie nyiri nüh phra taji küshie thi küthi pehla nü thsüra ti thuoüji ma tü müküleh sam nathuoh.

5Nyi küsü nüh hamari küsüküsü vü nga nüh müküleh sam thuoüji ma taji khiemuo küm kenüh phrahzhu naveh,

6thi ma müküleh saküm kükhurü ma nüh khiemuo küm kenüh VÜWA vü ma seshuh vünüh awie nyihzhüzah satü nyutü nyihsüzah satü kükhiemuo kükhurü kenüh viru naveh, thi navüwa nüh ma kükhiemuo kenüh kütsathuo satsü naveh.

7"Thitü mükütüküzü ma nüh nyihzhüzah küsü mütsüra thuoüji ma nüh müküleh saküm ma kenüh kütso kükhurü VÜWA vü ato mükhrietü nyutü azheh mükhrietü künyi viru naveh, küsü thuoüji kükhiemuo kükhurü kenüh thi küpawa thuoüji kütsokükhurü kenüh.

8Ma nüh jümasü vi taji navüwa vü ru nü ma nüh apokhuwa thuoüji kükhiemuo kükhurü sanaveh, ma nüh aku vünüh kürühthe naveh, thitü akuwa küürühthuotsawa nyu,

9jüti sanü azüh suo kükhurüpewa natovü kajake thi kümnyie aveh thuoüji kükhurüpewa kütopevü züjaküze naveh, jüma tü kükhiemuo kükhurü.

10Thi künyiawa thuoüji azhühkhowa müzhe nü kütso kükhurü sanaveh; jüti sanü navüwa nüh ma kükhiemuo kenüh kütsathuo kükhurü sataji ma müküleh noküüja naveh.

© 2015 Bible Society of India.

11“Thitü mükütüküzü ma nüh kükhiemuo saküm kükhurü kenüh ato mükhrietü künyi nyutü azheh mükhrietü künyi mütsüra thuoüji ahie tokü̈ümnya kükhiemuo kükhurü kenüh khuo küsü vü küüsuo türake sanü küsü, avüjuh nga thi arheküüngu nga müthse nüh viru naveh, küpakenühnyunü hamatü kükhiemuo kükhurü küsa kenüh.

12Ma nüh jüma vi nü navüwa vü ru taji navüwa nüh jüma vi nü müsheküpeh huo kenüh kükhurüpe rügivü nüh tso naveh, anyih vünüh VÜWA vü kükhurü sanaveh; hamatü kükhiemuo kükhurü küsü.

13Ma nüh kükhiemuo hamari wuori sakümvü nüh ma kenüh navüwa nüh tsathuokütsü sataji ma müküleh noküja satsü naveh. Jüti sanü kümnyie aveh thuoüji ahie kükhurüwa kümjie ma zhi sa kheh naveh,” ti küza.

Küthuole Kükhurü

14 VÜWA nüh Mosa vü,

15Mükütüküzü nyi küsü nüh kütsotü phrürie nü mükümshe vünüh VÜWA zanyo vü khiemuom thuoüji müküleh saküm kükhurü VÜWA vü ma nyihnyih vünüh azhührhü müküpe avo küsü viru naveh. Ma me thuoüji kümtsezheh vü küüte rakasa vünüh müzhe naveh; hamatü müküleh saküm kükhurü küsü küsa kenüh.

16Jümpa mükünyu ma nüh kümtse zanyovü müküleh sakümwa kenüh thuo naveh, thi ma nüh küüsuo münga jümawa vü thsephe nü navüwa vü tsü nü ma müküleh kükhurü kenüh nyihzhüvo vinü navüwa nüh tsathuokütsü sanü ma müküleh noküja sanaveh.

17Mükütüküzü nyi küsü nüh müsa tüm üta VÜWA nüh azhütsüküsa küsüküsü nga müthsü nüh sam wie ketünga müküleh wiethuoh thi mükülehwa ma nüh vü wie naveh.

18Jümatü ma nyihnyih riehkhuo vünüh azhührhü müküpe nyihzhüvo küsü navüwa vü viru naveh, ma me thuoüji müküleh saküm kükhurüwa me zake vünüh viru nü navüwa nüh ma kenüh ma nüh mükünyu müküthsü vünüh sakümwa kenüh tsathuokütsü satsü nü ma müküleh noküja sanaveh.

19Hamatü müküleh kükhurü, ma nüh VÜWA tüvü sakümwa kenüh, ti küza.

Leviri 6

1 Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2“Mükütüküzü nyi küsü nüh khiemuo nü VÜWA tüvü kütsotü küphrürie sam, ma zhephruwa nüh zanyo vi ma kütsotü vü müram, nyutü küwurie vünüh ma zhi vitewa, nyutü rühutewa, nyutü ma müküchie sam,

3nyutü ma zanyo kümiekümwa phahrawie ketünga ma nüh riem thi anyiri nüh sanü jüla nüh kükhiemuo küsa aveh vünüh rie taji küüshie,

© 2015 Bible Society of India.

4nyi küsü nüh khiemuom nü müküleh sam thuoüji ma nüh kürühu vünüh küviwa thuole naveh, nyutü müküchie vünüh viteküwa, nyutü zanyo vi ma kütsotü vünüh viteküwa, nyutü kümieküm ma nüh küphahrawa,

5nyutü müküleh vünüh ma nüh küüshie aveh tsüju naveh, thi ma nüh ma müküleh kenüh kükhurü kütsü rülovü küüsuo münga sanü küsü thsephe taji anyi jüma tsüm naveh.

6Thi ma nüh ma müküleh VÜWA vü kükhurüwa ma nyihnyih aza vünüh azhührhü müküpe nyihzhüvo küsü vi nü navüwa vü ru naveh, thi ma me thuoüji müküleh kenüh kükhurü küsawa ame zake naveh;

7thi navüwa nüh VÜWA tüvü nüh tsathuokütsü sataji ma nüh khiemawa vünüh müküleh samthuoh ünüh jümawa vünüh nojakütsü sanaveh, ti küza.

Küsahthuo kenüh Ajü Kütso

8Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

9“Hama thuoüji kütso kükhurü khonyothuoh ünüh ti Aron thi ma tsari vü azhütsüluo. Kütso kükhurüwa tü kükhurüpewa zhila vünüh mükütuothuoh nüh tsohtüla vünüh rüne küju sanaveh, thi anyihwa kükhurüpe vü mükütuo wiethuoh nüh küüju peh huo naveh.

10Jüti sanü navüwa tü mürilo thsünyawa thi kümkhe münyiwa vikevü naveh, thi kükhurüpe khiewuovü anyih nüh kütso kükhurüwa tsomthuoh ünüh jüwuovü nüh aweji viwa taji kükhurüpe nato wuovü sanaveh.

11Jüti sanü ma nüh thsümnyi vüküvehri fojam taji küpari vi vü le nü awejiri vü taji kürünape alievü azhie kümtse vü wa naveh.

12Jüta wie ketünga kükhurüpe rügivü anyihwa tü müküne wiethuoh nüh küüju peh huo naveh; thi arüne kürüzhu navüwa nüh athsoh vi tsoke peh huo naveh, jüti sanü navüwa nüh kütso kükhurüwa kümhie ta jüma rügivü saluoveh kürüzi kükhurüwa küthü jüma rügivü nüh tso naveh.

13Thi anyihwa tü mükütuo wiethuoh nüh küüju peh huo naveh; küünewa nyu.

Atha vi Kükhurü

14“Thi ahie nüh kükhurü khonyo thuoüji hama. Aron tsari nüh kükhurüpewa atüvü VÜWA tüvü kükhurü sanaveh.

15Jüti sanü mari nyi küsü nüh ahie vi kükhurü vünüh ahie amüshe küsü thi vüjuh thi arheküüngu aveh vi nü müsheküpeh huo kenüh kükhurüpe rügivü nüh tso taji VÜWA vü arheküüngu küsü sanaveh.

16Thi ahie kümnyieh aveh thuoüji Aron thi ma tsari nüh ahzhi müthse nüh kümtse azhie juhthsü nazizheh nyula vünüh tsanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

17Ahzhi thse nü jüma tü küvehwa nyu. Anyih vünüh hi kükhurü küsa vünüh mari jisuo sakütsü wie, jüma tü kükhiemuo kükhurü thi müküleh kükhurü kümjie zanyo kümtse tsawa küsü.

18Küsuokürho kenüh azhükütsü kümjie nohri wuhle küju Aron tsa nyimpari küsüküsü nga anyih vünüh VÜWA vü kükhurüwa tsanaveh; anyi küpari nga thari nüh jümari pa naveh ünüh mütseteru naveh," ti küza.

19Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

20Aron thi ma tsari küsüküsü nga aküthse rülovü VÜWA vü kükhurü tsü na küsa hama: mükütuo wiethuoh nüh ahie tohküümnya küüto küsü, arüne vü küzhila thi münüleh vü küzhila ti thse naveh.

21Thi jüma tü vüjuh nüh kümhie ta künyarü nü atahthsü vünüh ahie nüh kükhurü kümjie veh taji VÜWA vü arheküüngu kükhurü sanaveh.

22Aron tsari azhievü navü thawa nüh ma müthoh sa nta künemthuoh ünüh küsuokürho kenüh phrahteke küsa kümjie VÜWA vü kükhurü satsü naveh, thi jüma tü ajü tso wie naveh.

23Navüwa nüh ahie vi nü kükhurüwa tü ajü tso wie naveh; jüma tü kütsawa nyu.

Kükhiemuo kükhurü

24 VÜWA nüh Mosa vü küza lehü taji,

25"Hamatü kükhiemuo kükhurü khonyo nüh ti Aron thi ma tsari vü küza luo. Kütso kükhurü kütsü küfethepe vünüh VÜWA tüvü nüh kükhiemuo kenüh kükhurü kütsüwa fethe naveh; hamatü kümtse tsatsawa.

26Navü thawa nüh kükhiemuo kenüh kükhurü sanaveh ünüh juhthsü nazizheh nyula azhie kümtsewa vünüh jüma tsanaveh.

27Thari nüh jüma sa panaveh ünüh mütse naveh; mükütüküzü jüma züh athsü wuori vü küphrakem thuoüji jüma viwa nü kümtse azhiewa vünüh rüshüm naveh.

28Thi azhih küfü vünüh asa jüma shu thuoüji zokhuojam naveh, thitü asahwuo küfü vünüh shu thuoüji küfü jüma shom nü ajuh nüh tse üta kürhojam naveh.

29Navü nyimpari aveh thuoüji jüma tsanaveh; jüma tü kümtse tsatsawa.

30Thitü kükhiemuo kenüh kükhurü küsawa vünüh azüh vi nü juhthsü nazizheh vü vi ru taji kümtse azhiewa vünüh tsathuokütsüwa tü kütsawa nyu; jüma tü anyih vünüh t

Leviri 7

Küthuole Kükhurü

© 2015 Bible Society of India.

1“Müküleh saküm kükhurü khonyo hama. Hamatü kümtse tsatsawa;

2kütso kükhurüwa kenüh khiela nüh fetheveh ünüh jüla nüh müküleh saküm kükhurüwa kenüh nga fethe naveh, thi ma züh thuoüji kükhurüpewa zü mükiele naveh.

3Süperü küthü thi votsasa küüzhute küthüri ti aveh thuoüji vi kükhurü sanaveh,

4amükreh künyi thi süperü vü küpe küthü aveh, thi ma nüh amükreh künyi küvi vünüh amüthse vü küüpeke küthü aveh;

5navüwa nüh kükhurüpe vünüh kükhurü sanü VÜWA vü anyih vünüh jümari tso naveh; hamatü müküleh saküm kenüh kükhurü.

6Navüra zhievü nyimpari aveh thuoüji hama kümtse azhie vünüh tsanaveh; hamatü kümtse tsatsawa.

7Müküleh küsa kenüh kükhurüwa tü kükhiemuo kenüh kükhurü kümjie wiethuoh, makeri’a nüh khonyo küsü pehveh; navü thawa nüh küütsathuo sanaveh ünüh ma nüh vi naveh.

8Thi navü khiemawa nüh anyi thawa kütso kükhurü satsü naveh ünüh ma nüh kütso kükhurü küsawa sahu ma mpa nüh vi naveh.

9Ahie vi nü kükhurü, anyithü vünüh künyih tahthsü vünüh küüche saluo nyutü küfü kümzhah vünüh küüche saluo navü thawa nüh kükhurü sanüh jüma zhi sanaveh.

10Ahie nüh vi kükhurü küsa küsüküsü nga ma mpa nüh vüjuh sarüluo nyutü küüweh saluo Aron tsari aveh kenüh wie, mari aveh zarike vünüh müküsuo üji mümhie.

Kürüküsü Küsa kenüh Kükhurü

11“Hamatü luoveh kürüzi kenüh kükhurü küsahthuo khonyo nyi küsüküsü nga VÜWA vü tsü na küsa.

12Mükütüküzü nyi küsü nüh kümnakütsü kükhurü tsü nta thuoüji ahzhi müküthse lohse ahie tohküümnya vüjuh küünyarü nüh küveh tiehshu, amüsanüh küveh lohse vüjuh nüh kümhie ta küwurü vi taji kümnakütsü sanaveh.

13Ma nüh kümnakütsü kenüh kükhurü küsahthuo viküru vü ahzhi küthse tiehshu lohse viru naveh.

14Thi jükümjie küsawa kenüh ma tü kükhurü tiehshu lohse tsü naveh; jüma tü navü thawa nüh luoveh kürüzi kükhurü zühwa kükhurüpewa vü jake nüh jüma zhi sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti sanü ma kütsathuo kenüh kükhurü küsa küsahthuo kümnakütsü asawa tü ma nüh vi kükhurü rülovü tsanaveh; piketü tsatu nü arüne vü küsawa nyu.

16Thitü mükütüküzü ma nüh kükhurü küsa küsahthuowa tü phrahzhukütsü vünüh küüroh kükhurü nyutü kütsaza vünüh küüroh kükhurü thuoüji ma nüh kükhurü küsahthuo asawa tsanaveh, thi kütsatu küzake pehveh ünüh rülo akünyiawa vünüh tsa kheh naveh,

17thitü rülo kücheawa vü thuoüji kümnyieh pehwie ketünga anyih vünüh tsom naveh.

18Mükütüküzü nüh ma luoveh kürüzi kenüh kükhurü küsa küsahthuo sawa rülo kücheawa vü tsa thuoüji thawa nüh jüma kükhurü sanüh jüma tü küviwa nyuthuoh, jü mpa mükünyu jüma tü ma vü küchiekewa nyuthuoh; jüma tü mükümtse küsüsamnathuoh, thi thawa nüh jüma tsanaveh ünüh künakhiewa vüm nathuoh.

19"Mükütüküzü asa viwa nü mükümtse zanyo wuori shikem thuoüji kütsawa nyu nü anyih vünüh tsom naveh. Thari nü mütseveh ünüh asawa tsa mhieveh,

20thitü anyi thawa nüh ma vü mükümtse pehküveh tsotho vü VÜWA sie luovehkürüzi kükhurü küsahthuo asawa tsanaveh ünüh anyi jüma thuoüji ma nyiri vü küchiekewa nyuthuoh.

21Thi mükütüküzü anyi wuori nüh mükümtse pa nü ma mpa nüh anyiri mükümtseluo nyutü asa mükümtseluo nyutü akükre küsüküsü nga pa nü VÜWA vü luoveh kürüzi kükhurü küsaküsahthuo tsanaveh ünüh anyi jüma tü ma nyiri vünüh müchieke nüh sam nathuoh," ti küza.

22Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

23"Israel nyiri nyi küsü nga shüvotsa küthü, nyihzhü küthü nyutü nyihsü küthü mütsara.

24Asa ma mpa nüh aküsü küthü, thi samwa nüh kümrhühthe küthü thuoüji zanyo küpa kenüh vi mhieveh, thitü rüleh küsüvü nga nüh mütsa ra.

25Nyi küsüküsü nga anyih vünüh VÜWA vü asanüh kükhurü küsa küthü tsa thuoüji anyi jüma tü ma nyiri vünüh müchiekerathuoh.

26 Jü mpa mükünyu nohri nüh küpeh azhie vünüh aküsa küpe asa saluo thi asa küpa saluo jümara züh piketü kütsawa nyu.

27Anyi thawa nüh jükümjie küsa azüh tsanaveh ünüh anyi jüma thuoüji ma nyiri vünüh vijamnathuoh," ti küza.

28Jüma sevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

© 2015 Bible Society of India.

29“Israel nyiri vü küza luo, thawa nüh VÜWA vü ma luoveh kürüzi kenüh kükhurü küsahthuo viru naveh ünüh jüma tü ma kütsathuo kenüh kükhurü küsahthuowa vünüh virunaveh,

30thi anyih vünüh tso nü VÜWA vü kükhurü, jüma tü ma mpa ma ke vünüh viru naveh; aküthüwa tü akhuwa masü vinyieru nü akhuwa tü VÜWA tüvü noküja kükhurü küsü sanaveh.

31Navüwa nüh kükhurüpe rügi vünüh aküthüwa tso naveh, thitü akhuwa thuoüji Aron thi ma tsara suope sanaveh.

32Thi azhie wuovü thüchi thuoüji kükhurü küsü sanü noh luoveh kürüzi kükhurü küsahthuo kümjie vünüh navüwa tsü naveh;

33Aron tsari azhievü thawa nüh azüh thi küthü luoveh kürüzi kükhurü sanaveh ünüh azhie wuovü thüchi thuoüji ma suope küsa kenüh ma zhi sanaveh.

34Akhu noküjawa thi thüchi vi kükhurüwa thuoüji hi nüh Israel nyiri vünüh vimthuoh, mari luoveh kürüzi kükhurü küsahthuo vünüh hi nüh vi nü Israel nyiri vünüh mükütuowiethuoh nüh Aron thi ma tsari vü tsümthuoh.

35Hamatü anyih nüh tso taji VÜWA vü kükhurü vünüh Aron thi ma tsara suope küsa zhi, VÜWA navü sanü ma küüroh küsa nta mari kütsü rülo vünüh sakümtse taji mari vü tsükümwa wiethuoh;

36mari küüthse rülo vünüh Israel nyiri tü mari vü tsü üta VÜWA nüh azhütsümthuoh; mari wuhle aveh vü hamatü mükütuo nüh mari suope sahuo wie naveh,” ti küza.

37Tso nü kükhurü, ahie nüh kükhurü, kükhiemuo kükhurü, müküleh kenüh kükhurü, saküümtse kenüh kükhurü thi luoveh kürüzi kenüh kükhurü,

38Sinai küzhi rügivü nüh VÜWA nüh Israel nyiri vü mari kükhurü VÜWA vü viru üta azhükütsü rülo vünüh kükhurü khonyo kütsü hamari.

Leviri 8

Aron thi Ma tsari Navü Küsa kenüh Shiekütsü

(Tse 29.1-37)

1 VÜWA nüh Mosa vü,

2“Aron thi ma tsari sie nü thsümnyiri vi, aküthse vüjuh vi, kükhiemuo kükhurü kenüh shüvotsazahwa vi, nyihzhüvo künyi vi thi ahzhi müküthse lohsewa atsaphra vi ti sanü;

3ashieji aveh juhthsü nazizhehwa lepie vü sezhuh luo,” ti küza.

4Thinü VÜWA nüh azhükütsü kümjie Mosa tü sa, thi ashiejiwa aveh tü juhthsü nazizheh mükhie vü sezhuh khe.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti sanü Mosa nüh ashiejiwa vü, “Hamatü VÜWA nüh sa üta azhükütsü küsü,” ti küza.

6Jüti sanü Mosa nüh Aron thi ma tsari sieru nü ajuh nüh mari küükhrü khehm.

7Thi ma vü akruzhuküsazhewa thsetsü, kütsekevüh vi tseketü, akruzhuküühawa thi navükruzhu thsetsü, thi asiezhüsheh nü küto navükruzhu kütseketewa vi tseketü ti sanü küritetsü.

8Jüti sanü tüso kühietewa vi feketü nü jümawa vü VÜWA Müshe Küthsüra thi Kümshira thsetsü.

9Thi ma lü rügivü alüküüzhu thsetsü nü atüvü suna khu kajilüwe thse, VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü üta hakümjie satsü.

10Thi Mosa nüh aküthse kenüh vüjuh vi nü juhthsüzhehwa thse thi jüla zanyo küpeh aveh ti thse nü sakümtse tsü.

11Jüti sanü ma nüh azüh wuori thuoüji kükhurüpewa rügivü türükeri kajake nü kükhurüpewa, ma huo-khuri aveh, nyihthikuwa thi ma kütokepewa ti sakümtse kheh.

12Thi ma nüh aküthse vüjuh wuori thuoüji Aron lü rügivü züke nü ma thsetsü taji ma sakümtsetsü.

13Jüsevü nga Mosa nüh Aron tsari sieru nü küsazhekruzhuwa küthse, kütsekevüh vi kütseke thi mari lüwe kürike tsü, VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie hamari satsü.

14Jüsevü nga Mosa nüh shüvotsazah kükhiemuo kükhurü kenüh viru nü Aron thi ma tsari tü mari ke jümawa lü rügivü thsuoke.

15Jüti sanü Mosa nüh jüma fethe taji jüma züh vi nü ma tüjü nüh azüh pa taji kükhurüpewa rütsüri thse mükiele nü kükhurüpewa sakümtse, thi azühri tü kükhurüpewa kütokepe vü küshoke taji küütsathuo na küsa kenüh jüma sakümtse.

16Thi Mosa nüh jüma küthü aveh, votsasa vü küthüri, amüthse vü küüpeke aveh thi amükreh künyi thi küthü amükreh künyi vü küüpeke aveh ma nüh kükhurüpewa rügivü nüh tso.

17Thitü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie shüvotsazahwa, ma sahu, ma sari, ma süri thuoüji kürüpe alievü anyih vünüh tsom.

18Jüma sevü Mosa tü kütso kükhurü kenüh nyihzhüvo viru; thi Aron thi ma tsari tü nyihzhüvowa lü rügivü mari ke thsuoke.

19Jüti sanü Mosa nüh jüma fethe taji kükhurüpe rügivü azühwa zü mükiele.

© 2015 Bible Society of India.

20Thi jüma tü sükhrisükhri vünüh Mosa nüh jümawa lü thi tehthuo küsari thi ma küthüri tsom.

21Thi VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie ma votsasari thi ajihri tü ajuh nüh phrühm nü anyih nüh tso taji VÜWA vü khurü, kükhurüpewa rügivü nüh jüma ajü tso nü arheküüngu sa.

22Jüsevü nga Mosa nüh nyihzhüvo küpa küsü viru, shiekütsü nyihzhüvo viru nü Aron thi ma tsari tü jümawa lü rügivü thsuoke.

23Thi Mosa nüh jüma fethe taji azüh wuori vi nü Aron azhie wuovü akhüna thsopo, ma ke azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo thi ma jih azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo vü ti küwitsü.

24Jükümjie ma tsari nga sieru nü mari khüna azhie wuovü thsopo, ake azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo thi ajih tüjü azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo vü ti küwitsü. Jüti sanü azüh küpari thuoüji Mosa nüh kükhurüpewa rügivü zü mükiele.

25Thi ma nüh aküthü, süperü küthü, votsasa küthü aveh, amüthse vü küüpeke aveh, amükreh künyi thi ma küthüri thi thüchi azhie wuovü;

26VÜWA tüvü küpeh ahzhi müküthse lohse thse küsa amülowa vünüh ahzhi müküthse tiehshu küsü, vüjuh küthse tiehshu küsü, amüsanüh küveh lohse küsü ti jümari vi nü aküthü rügivü thi athüchi azhie wuovü rügivü sa;

27jüti sanü Mosa nüh hamari aveh vi taji Aron thi ma tsari ke vü thse nü shoküze taji VÜWA tüvü shoküüze kükhurü sa.

28Thi Mosa nüh mari ke vünüh jümari vi nü kütso kükhurüwa masü kükhurüpewa rügivü nüh anyih nüh VÜWA vü arhe küüngu aküshie sakütsü kükhurü sanü tsom.

29VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie ma nüh akhuwa vi VÜWA tüvü shoküze taji shoküüze kükhurü sanaveh, nyihzhüvo vi nü aküshie küsa hamatü Mosa jisuo.

30Jüti sanü Mosa nüh aküthse vüjuh pike thi kükhurüpe rügivü azüh pehküvehwa vi ti sanü Aron thi ma thsümnyiri vü, jüsevü nga ma tsari thi mari thsümnyiri rügivü kajake; jüti sanü Mosa nüh Aron, ma thsümnyi, ma tsari thi ma tsara thsümnyi ti sakümtsetsü.

31Jüti saküm sevü Mosa nüh Aron thi ma tsari vü, “Juhthsü nazizheh lehpie vünüh asa jüma shu nü shiekütsü kükhurüwa kenüh amülo lovü lohse tüküvehwa masü, hi nüh azhütsü taji küüza, ‘Aron thi ma tsari nüh hama tsanaveh,’ ta küüza kümjie tsaluo;

32thi asa nga satü thi lohse nga satü küzake münyie naveh ünüh anyih vünüh tso khehm naveh.

© 2015 Bible Society of India.

33Noh shiekütsü kenüh rülo türü vi naveh, tinü shiekütsüwa müjie küücheju nü rülo türü atüvü nü juhthsü nazizheh lehpie mükari ra.

34Nosü hiri nüh hama saküveh thuoüji nohri rhehsana küsa kenüh VÜWA nüh sa üta azhükütsü wie.

35Noh tü müsü nüh sana küsa kenüh VÜWA nüh mowa sa üta küza taji azhütsü nüh hi nga jüma azhütsü wievehthuoh nü küüroh jümari sana küsa kenüh rülo türü rülo vü nga thi rüza vü nga juhthsü nazizheh lehpie vü peh naveh," ti küza.

36Thi Aron thi ma tsari tü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie aveh sa kheh.

Leviri 9

Aron nüh Küsahthuori Kükhurü Küsa

1Jüti saküm sevü rülo tüzeawa Mosa nüh Aron, ma tsari thi Israel kükhruori ti ji;

2thi ma nüh Aron vü, "Shüvotsa zah küsü kükhiemuo kükhurü kenüh, thi kütso kükhurü kenüh nyihzhüvo küsü ti künyikhürü nga azhührhü müpe wiethuoh nüh VÜWA tüvü kükhurü sanaveh.

3Thi Israel nyiri vü küza luo, kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüvo küsü, kütso kükhurü kenüh mieshü zah küsü thi nyihzhü zah küsü ti masükhürü nga mahvi küsü atsa azhührhü müküpe,

4thi shüvotsa küsü thi nyihzhüvo küsü ti luoveh kürüzi kükhurü VÜWA tüvü küsahthuo sana küsa kenüh, thi ahie kükhurü kenüh vüjuh küsanyie viru üti Israel nyiri vü küza luo; küpakenühnyunü nosü VÜWA tü nohri vü ru nasaküveh kenüh," ti küza.

5Thinü Mosa nüh mari vü azhükütsü kümjie mari tü jümari vi nü juhthsü nazizheh tüvü ru; jüti sanü ashiejiwa tü VÜWA tüvü shenyiru taji tsie.

6Jüti küsa vü Mosa nüh, "Zanyo hamatü nohri nüh sa üta VÜWA nüh azhükütsü; thi VÜWA kütholathovü tü nohri vü kütsanaveh," ti küza.

7 Jüsevü nga Mosa nüh Aron vü, "Kükhurüpewa vü shenyi raluo, thi VÜWA nüh azhükütsü kümjie kükhiemuo kükhurü, kütso kükhurü sanü noh mpa noh kenüh nga thi Israel nyiri kenüh nga kürhehsa küüroh sataji Israel nyira kükhurü viru nü makeri'a nüh kürhehsa küüroh satsüluo," ti küza.

8Thinü Aron tü kükhurüpewa shenyiru nü ma mpa ma kenüh mieshüzah küsü kükhiemuo kükhurü kenüh fethe.

9Thi Aron tsari nüh jümawa azüh viru taji ma tsü nü ma nüh ma tüjü azühwa lovü küjo taji kükhurüpewa rütsüri rügivü thse, thi kükhurüpewa kütokepe vü küshokem;

© 2015 Bible Society of India.

10thitü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie aküthü, amükreh künyi thi amüthse vü küüpeke ti thuoüji kükhiemuo kükhurüwa vünüh vizhu nü kükhurüpe rügivü nüh tsom.

11Thitü satsa küpari thi sahu ti thuoüji kürünape alievü nüh anyih nüh tsom.

12Thi Aron nüh kütso kükhurüwa fethe nü ma tsari nüh azühwa ma vü viru taji ma nüh kükhurüpewa rügivü ja mükiele.

13Jüti sanü mari nüh lethuolethuo taji alüwa nga ti kütso kükhurüwa ma vü viru nü ma nüh kükhurüpewa rügivü nüh tso.

14Thi ma nüh votsasa nga thi ajihri nga ajuh nüh phrühm taji kükhurüpe rügivü nüh kütso kükhurü vü nyi tsonyiem.

15Jüti sanü ma nüh Israel nyiri kenüh kükhurüwa viru, mari kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüwa viru taji fethe taji kükhiemuo kenüh kükhiemuo pokhuwa kükhurü kümjie kükhurü sa.

16Thi ma nüh kütso kükhurüwa viru nü azhühkhowa müzhe taji kükhurü sa.

17Ma nüh ahie kükhurüwa nga viru nü jüla nüh ma müza küpro hu taji rüne vü kütso kükhurüwa mpa mükünyu jümawa nga kükhurüpewa rügivü nüh tso.

18 Jüsevü nga Aron nüh Israel nyiri kenüh luoveh kürüzi kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsawa thi nyihzhüvowa ti fethe nü ma tsari nüh azüh ma vü viru taji ma nüh kükhurüpewa rügivü ja mükiele,

19thi shüvotsawa küthü thi nyihzhüvowa küthü, süperü küthü, votsasa küüzhute küthü athsüwa, amükreh künyi thi amüthse vü küüpeke;

20thi mari nüh aküthüri vi akhuri rügivü sanü kükhurüpewa rügivü nüh tsom,

21Mosa nüh azhükütsü kümjie Aron nüh akhuri thi thüchi azhie wuovü ti vi nü VÜWA tüvü shohküze.

22 Jüti sanü Aron nüh anyiri wuovü ma ke thsuoke taji tsia mari tsü; thi ma tü kükhiemuo kükhurü vünüh kütsokükhurü vünüh thi luoveh kürüzi kükhurü vünüh teturu.

23Jüti sanü Mosa thi Aron masü tü juhthsü nazizheh lovü tu nü shuhru taji tsia nyiri tsü, thinü VÜWA kütholathovü tü anyiri aveh vü küngu kheh.

24Jüti küsa vü VÜWA tüvü nüh anyih shuru taji kütso kükhurüwa thi aküthü kükhurüpe rügivü küpehwa tsom; thinü nyiri aveh nüh jüma ngu nü mari tü zie taji mari anyieh vü küngie tsuo kheh.

Leviri 10

Nadab thi Abihu Kükhiemuo

© 2015 Bible Society of India.

1Aron atsa künyi Nadab thi Abihu masü tü atahthsü masü küürüta vi nü anyih jüma lovü thse nü asierhe jüma lovü thse taji mükümtse anyih kükhurü sataji VÜWA tüvü tsü, hakümjie küsa tü VÜWA nüh mari vü azhükütsü müsa.

2Thinü VÜWA tüvü nüh anyih teru nü masü tsoriejam taji masü tü VÜWA tüvü nüh süm.

3Jüti küsa vü Mosa nüh Aron vü, "VÜWA nüh küüza eh kütuoh vü pehküvehri azhievü hi mpa nüh eh kümtse kütsanaveh, thi nyiri aveh tüvü hi tü tholathovü wie naveh," ti küza. Jüti küüza vü Aron tü zohmti pehtewa.

4Jüti küsa vü Mosa nüh Aron püza Uzziel atsari Mishael thi Elzafan ji nü masü vü, "Shenyi ra nü kümtsezheh vünüh noh nüri kha taji kürünape alievü tewaluo," ti küza.

5Thinü masü tü Mosa nüh küüza kümjie shenyi ru nü masü kruzhuküsazhewa lovü thse taji khawa kürünape alievü jam.

6Thi Mosa nüh Aron thi ma tsa künyi Eleazar thi Ithamar vü, "Nohsü tü müsü nüh sana küsa kenüh thi VÜWA rüküshuwa Israel ashiejiwa vü müküru nüh sana küsa kenüh nohri alü sheh küsoh nü müvü tümluo, thi nohri thsümnyi nga müzokhri tümluo, thitü noh jienü, Israel zhehlo aveh thuoüji VÜWA nüh anyih küze nü küütso hama kenüh lorünü külu peh luo.

7Thi nohri müsü nüh sana küsa kenüh juhthsü nazizheh lehpie mükari tümluo, küpakenühnyunü VÜWA vüjuh küüthsewa tü nohri lü rügivü pehküveh kenüh," ti küza. Thinü mari tü Mosa nüh küüza kümjie sa.

Navüri kenüh Wuhleri

8Jüti küsa vü VÜWA nüh Aron vü,

9"Müsü nüh sana küsa kenüh juhthsü nazizheh lovü wa na küsa vü noh nga thi noh tsari nga akhah nga thi kümzojuh nga müzhu tümluo, hama noh wuhle vü küsuokürho azhükhe sanaveh.

10Noh tü kümtse thi muomuo ta küsa thsüküpa naveh, thi mükümtse thi kümtse thsüküpa naveh;

11thi noh tü VÜWA nüh Mosa vü küza nü nohri vü küüza zhühkheri vi Israel nyiri vü sosie naveh," ti küza.

12Thinü Mosa nüh Aron thi ma tsa ma sierho küveh künyi, Eleazar thi Ithamar mari küche vü, "Anyih nüh tso nü kükhurü VÜWA vü kütsü ahie kükhurü kümnyiewa ahzhi müthse tü kükhurüpewa kütuoh vünüh tsaluo, küpakenühnyunü jüma tü mütse sheh küm kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

13nohri tü jüma kümtse azhievü nüh tsanaveh, küpakenühnyunü jüma tü VÜWA vü anyih nüh tso nü kükhurü noh suope thi noh tsara suope; jüma tü hi nüh azhükütsüwa wiethuoh.

14 Thi akhukhu sawa thi thüchisawa vi kükhurüwa tü kümtse azhie küsüküsü vü nga nüh, noh tsa nyimpari thi nyimzari noh siepeh küvehri nüh tsanaveh; jümari tü Israel nyiri vünüh kütsathuozhü kükhurü sanü küsahthuo vünüh noh thi noh tsa nyimpara suope sakütsüthuoh kenüh.

15Thüchisa vi kükhurüwa thi akhusa vi masü tü aküthü anyih nüh tso nü kükhurüwa vü viji taji VÜWA tüvü kükhurü sana küsa kenüh viru naveh, thi jüma tü noh thi noh tsa noh siepeh küvehra zhi sanü VÜWA nüh azhükütsü kümjie, jüma tü küsuokürho suohpe sanaveh," ti küza.

16Jüsevü Mosa nüh kükhiemuo kenüh kükhurü kütsü nyihsüwa kümhieti küna ünü, halie, jüma tü tsomla! Thinü Mosa nüh Aron tsa ma siepeh küveh künyi Eleazar thi Ithamar masü ji taji,

17 "Nohsü tü mokenüh kümtsezheh vünüh kükhiemuo kükhurüwatü mütsa lo? küpakenühnyunü jüma tü kümtse tsatsa zanyo küsa kenüh, thi jüma tü müzawa müküleh küsana küsa kenüh kütsü wie nü.

18Halie, jümawa züh tü kümtsezheh alotsawa vü vimturu. Hi nüh azhükütsü kümjie nohsü tü kümtsezheh vünüh kütsaleh nü," ti küza.

19Thinü Aron nüh Mosa rüle taji, "Halie, masü tü nosü nüh VÜWA tüvü kükhiemuo kenüh kükhurü sa thi kütso kükhurü sa; thi zanyo hakümjie küsa hi vü ru le nti la! Mükütüküzü hi nüh kükhiemuo kenüh kükhurüwa nosü hi nüh kütsa tüla jüma tü VÜWA tüvü katora naveh ülo?" ti küza.

20Mosa nüh jüma küünara vü ma lokütu sa.

Leviri 11

Samwa Kütsara Kümhieri
(Kho 14.3-21)

1Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2Hamari tü rhoküveh zanyori, tinü azhihvü samwa hamari azhievü nüh tsamhieveh ti küsa Israel nyiri vü küza luo.

3Samwa azhievü khiemawa nüh atüwuo pruo thi kügihzhu nü tsanaveh ünüh jümari asa tsaluo.

4Thitü ma mpa nüh kügihzhu nü tsa tü thi wuohpruo tü hamari nü mütsa tümluo: Ut, küpakenühnyunü asa hamatü kügihzhu nü tsawie ketünga ma tüwuoh thuoüji müküpruokenüh, jükenüh nohkeri nüh hamatü mümtse.

© 2015 Bible Society of India.

5Atsuokrih mütsa tümluo, küpakenühnyunü ma tü kügihzhu tsa veh, tü ma
tüwuoh tü müküpruo kenüh, jükenüh nohkeri nüh hamatü mümtse.

6Thi küüjemzhüwa nga mütsa tüm, ma nga kügihzhu nü tsaveh, thitü ma tüwuoh
tü küperüm, tinü nohkeri nüh mümtse.

7Awu nga mütsa tüm, küpekennyunü atüwuo nü pruoveh, thitü kügihzhu
mükütsa kenüh.

8Hamara sa mütsa tüm; thi mari küsü satsa nga müpa tüm; küpakenühnyunü
jümari tü nohkeri nüh mükümtse kenüh.

9Thi ajuh lovü kütüri hamari aveh thuoüji tsa mhieveh. Juhküji vü kütünga saluo
arühgu vü kütünga saluo awa thi azhe küpe aveh thuoüji tsaluo.

10Thitü ma mpa nüh juhküji vü kütü saluo, arühgu vü kütünga saluo aküsa thi
azhe müküperi, ajuh vü ariehkhuo sanü kütseri thi ajuh vü asari thuoüji nohkeri
nüh akükre küsü.

11Nohri tü jümari krempeh huo üji mümhie; mari asa kütsawa nyu thi jümara
küsüsa nga mükreji mümhie.

12Ajuh lovü kütü aküsa thi azhe müküpe aveh thuoüji nohkeri nüh akükre zhi.

13Jüsevü nga amüwari azhievü nohkeri nüh hamari mükreji mümhie, hamari
nohkeri nüh akükre thi kütsavüh nyu; jümari thuoüji: khujorü, aluomü,
küsürawi kümjiwa,

14aluozah thi atsüvü thi jükümjie küsari,

15awuo thi jükümjie küsari,

16ajuhmwa kükharawa, küzowa, juhmwa künyiawa, asa kütsa müwa thi
jükümjie küsari,

17khujorü küzahwa, katitiwohyi, küsürawi kürhümowa,

18juhmwa küjinyiewa, aruohtsi, luomü kürüwuowa,

19suomwa küsuokruowa, suomwa ajih nga thi aku nga küsuokruowa thi
jükümjie küsari, wikhalü thi ahula ti hamari tü nohkeri nüh akükre thi kütsavüh
nyu.

20“Thi shukrieluoveh aküsa thi ajih müzü küpe aveh thuoüji nohkeri nüh akükre.

21Jütawie ketünga aküsa thi mari mpha nyiehvü ajih pe nü azhihvü küjori thuoüji
tsa mhieveh.

22Jükümjie küsari thuoüji tsaluo ta küsari: ashukrie thi jükümjie küsari, akhüsi
thi jükümjie küsari, shürüli thi jükümjie küsari, ashuhkrie thi jükümjie küsari.

© 2015 Bible Society of India.

23Thitü shukrieluoveh aküsa thi ajih müzü küpe küpari thuoüji nohkeri nüh akükre.

24“Jükümjie nohri tü hamari vünüh mümtse nüh sam naveh; thi hamari küsü pa thuoüji münüleh küju nohri tü mümtse nüh sanaveh,

25thi wuori nüh hakümjie küsa aküsü vü nüh tsela thuoüji thsümnyi rüshüm naveh, thi münüleh küju mümtse nüh sam naveh.

26Asa küsüküsü nga ma mpa nüh atüwuo pruo thitü ampha thuoüji küperü nyutü kügihzhu nü mütsa ti thuoüji nohkeri nüh mümtse, nyi küsüküsü nga jümari küpari thuoüji mümtse nüh sanaveh.

27Thi ajih müzü vünüh kütse asa azhievü ampha nüh kütse asari thuoüji nohkeri nüh mümtse; thari nüh hamari küsü pa naveh ünüh münüleh küju mümtse nüh sanaveh,

28Thari nüh hamari küsü vü naveh ünüh thsümnyi rüshüm naveh, thi münüleh küju mükümtse vünüh peh naveh; jümari tü nohkeri nüh mükümtse kenüh.

29“Jüsevü nga azhih vü zhu nü rhokütse hamari nohkeri nüh mümtse: amüzhü, sohzhi küjiwa, thi jükümjie küsari,

30asüfü, ajuhmie asuo vü kürhowa, asohzhi, thi wahiloh sohzhi.

31Zhukütseri azhievü hamari tü nohkeri nüh mümtse, hamari süküm sevü küpari thuoüji münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

32Hamara küsü rügivü zanyo küsüküsü nga satü, tsuotsake thuoüji, ma mpa nüh aküvi thsoh saluo, thsümnyi saluo, asahuluo, anyirü saluo, vi nü seküveh küfüküjuh küsüküsü nga saluo mümtse nüh sam naveh; tinü ajuh lovü thsemümji mümhie, thi jüma tü münüleh küju mümtse nüh sanaveh, thi jüsevü nüh mütse le naveh.

33Mükütüküzü nüh hamari küsüküsü nga zhihküfü küsü lovü tsuotsake thuoüji jüma lovü kütü aveh tü münemthuoh, jükenüh nohri küfü jüma zokhuom naveh.

34Jülo vü tüküveh kütsaküzhu tsaküümhie küsüküsü nga, ajuh jüla rütsuokem thuoüji mümtsethuoh, thi jükümjie küsa aküfü vünüh küzhura küzhujuh aveh mümtse nüh samnathuoh.

35Thi hamari sü nü zanyo küsüküsü rügivü nga wa ka thuoüji, ma mpa nüh anyithü rügivü saluo nyutü amürü nyithü rügivü saluo zokhuorie jam naveh, küpakenühnyunü jümari tü mükümtse kenüh nohkeri nüh mümtsethuoh.

36Jütawie ketünga ajuhküshupevü nyutü ajuhku lovü tsuotsake thuoüji mütse naveh, thitü zanyo küsüküsü nga aküsü satsa jüma shike nyutü pa thuoüji mümtse nüh sam nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

37Thi hamari küsü küsüküsü nga amahtsü viwa zhuh na saküveh lovü kütsuotsake thuoüji mütse naveh;

38thitü atsü lovü ajuh thsesanü jümara küsü küsüküsü nga atsü jüma lovü tsuotsake tu thuoüji atsü jüma tü nohkeri nüh mümtse nüh samthuoh.

39Jüsevü nga mükütüküzü asa nohri nüh kütsaraküsüküsü nga süm, thi anyi wuori nüh jüma pa, ti thuoüji ma tü münüleh küju mümtse nüh sam nathuoh,

40thi thawa nüh jüma küsü sa tsanaveh ünüh ma thsümnyiri rüshüm naveh, thi münüleh küju mümtse nüh sam naveh; thi jüma küsü sa küvüwa nga ma thsümnyiri rüshüm naveh, thi münüleh küju mükümtse vü pehm naveh.

41"Jümpa mükünyu azhihvü zhu nü kütse aveh thuoüji nohkeri nüh mümtse; tinü jümari mütsa tümluo.

42Thi avo vünüh küneke nü küzhuri, ajih müzü vünüh kütse, ajih khielota küperi, zhu nü kütse azhih rügivü zhukütseri thuoüji mütsara, küpakenühnyunü jümari tü mükümtse küsü.

43Azhih vü zhu nü kütseri vünüh nohri mpa nohri samkümne tümluo, nohri tü mükümtse thama küsa kenüh jümari vünüh nohri samkümne tümluo.

44Küpakenühnyunü hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa, jükenüh nohri mpa nohri sakümtse luo, küpakenühnyunü hi tü kümtse kenüh. Azhih vü zhu nü rüvü kütseri vünüh nohri samkümne tümluo.

45Hi tü noh Saküüwuowa ri sana küsa kenüh hi nüh Egypt zhih vünüh nohri siezhuru, küpakenühnyunü hi tü nohri VÜWA küsa kenüh; jükenüh nohri tü mümtse üji mümhie, küpakenühnyunü hi tü kümtse kenüh," ti küza.

46Hamatü asa, amüwa, azhih nyiehvü thi ajuh nyiehvü kütazüzü lehlehta zhukütseri kenüh khonyo kütsü.

47Mükümtse thi kümtse azhievü thi kütazüzü lehlehta küzhu kütsarari thi mükütsarari azhievü thsüküüpa na küsa kenüh khonyo kütsü.

Leviri 12

Nyimzari Atsa Wuoküm Sevü Saküümtse

1 VÜWA nüh Mosa vü,

2"Israel nyiri vü hama küza luo, mükütüküzü krevühri küsü nüh atsa moh nü nyimpari wuo thuoüji kümne turu küveh kenüh ma tü rülo türü mümtse nüh sanaveh, ma tü mümtse nüh saküm kenüh.

3Thi rülo tüzeawa thuoüji atsa nyimpa jümawa ahu tsi naveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Thi krevühwa tü rülo cherake nü küche ma züh saküümtse vü peh wie naveh, jüti sanü ma saküümtse rülowa müjie küju nü ma tü zanyo kümtse küsü nga küpawa nyu, thi kümtsezheh vü nga küruwa nyu.

5Thitü krevühwa nüh atsa küwuowa nyimzari thuoüji rülo türamzü mümtse nü sanaveh, ma tü kümne turu küm kenüh; thi krevühwa tü rülo rorake nü türo ma züh saküümtse vü peh wie naveh.

6"Jüti sanü ma saküümtse rülowa jumthuoüji, ma mpa nüh atsawatü nyimpariluo nyutü nyimzariluo krevühwa nüh kütso kükhurü kenüh nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo, thi kükhiemuo kükhurü kenüh azhehmükhrietü nyuji ato mükhrietü müküze küsü vi nü navüwa vü juhthsü kükhurüzheh lehpiewa vü ru naveh,

7Jüti sanü navüwa nüh krevühwa kenüh VÜWA tüvü nüh kürhehsa satsü taji ma vünüh kümne turu küvehwa vünüh mütsem naveh. Hamari ma mpa nüh nyimpari wuoluo nyutü nyimzari wuoluo krevühwa kenüh khonyo kütsü.

8 Thitü mükütüküzü ma nüh nyihzhüzah küsü mütsürathuoüji ato mükhrietü künyi nyutü azheh mükhrietü müküze künyi: küsü thuoüji kütso kükhurü kenüh thi küpawa thuoüji kükhiemuo kükhurü kenüh; jüti sanü navüwa nüh kürhehsa küüroh satsü nü ma tü kümtse sanaveh," ti küza.

Leviri 13

Whujirü Khonyori

1 VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2Mükütüküzü nyi küsü nüh ma satsa asahu vü aküvü, nyutü kürüte nyutü athsopo sazhuteru nü ma satsa sahu vü hujirü küna shuteru thuoüji ma sie nü navüwa Aron nyutü ma tsari vü ru naveh,

3thi navüwa nüh ma satsa sahu naküm thsopowa no taji naküm thsopovü akünehri tü müjim thi akünawa tü ma satsa sahuwa kükhu vünüh shehm thuoüji jüma tü hujirü küna sam thuoüji navüwa nüh jüma no nü mükümtsethuoh ta küsaküzazhum nathuoh.

4Thitü ma satsa asahuwa thsopo tü müjim thitü ma sahu kükhuvü shehwa müveh üji anyi jüma tü navüwa nüh rülo türü azheh lovü khethuoke sanaveh;

5thi rülo türüawa navüwa nüh ma no le nü ma nothavü aküna thsopowa tü thopahiri mwa ti thuoüji ma tü rülo türü navüwa nüh khethuoke sa le naveh;

6jüti sanü rülo türüawa navüwa nüh ma no le taji naküveh thsopowa tü rüwuoveh thi künawa tü thopahiri mwa ti thuoüji navüwa nüh ma tü mütsem ta küzaküthsüm naveh; jüma tü ma mpa nüh kürüte wie, thi ma tü ma thsümnyiri rüshüm nü mütseküm sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

7Thitü ma nüh ma sakümtse na küsa kenüh navüwa vü wa künoküm sevü nüh kürüte thsopo watü jiteru thuoüji ma tü shele wa taji navüwa vü kütsa le naveh;

8thi navüwa nüh jüma künovü kürütewatü asahu vü rhuotewa thuoüji navüwa nüh ma tü mümtsethuoh ta phrahzhum nathuoh; küpakenühnyunü jüma tü hujirü küna küsathuoh kenüh.

9Mükütüküzü nyi küsü tü hujirü künawa vünüh namthuoüji, ma tü navüwa vü sieru naveh;

10thi navüwa nüh no nü jüma tü sahu vü müji thi aküneh nga müjim thi aküvüwa vü asa shita kükhaphrü pehveh thuoüji,

11ma satsa sahu vü nakümsüsheh pehmthuoh, tinü navüwa nüh ma tü mümtsethuoh ta küzaküthsüm nathuoh, thi ma tü mükümtsethuoh kenüh navüwa tü azheh lovü ma kheke küsawanyuthuoh.

12Thi mükütüküzü hujirü künawa tü asahu vü shuteru nü ma lü vünüh ma jih küju prom taji navüwa nüh kületsuo vünüh nguram thuoüji,

13navüwa nüh no le naveh, thi hujirü künawa tü ma satsa prom thuoüji ma nüh ma tü akünawa vünüh mütsemthuoh ta küzaküthsü naveh; küpakenühnyunü aveh müji kümthuoh kenüh, thi ma tü mütsem thuoh.

14Thitü asatsa kürhowa ma vü shuru le thuoüji ma tü mümtse nüh sam nathuoh.

15Thi navüwa nüh asa kürhowa no nü ma tü mümtse ta küsa küzaküthsüm naveh, küpakenühnyunü asa kürho tü mümtse, thi jüma tü hujirü künathuoh.

16Thitü asatsa kürhowa tü khaphrüle müjitewa thuoüji ma tü navüwa vü ru le naveh,

17thi navüwa nüh jüma no nü akünawa tü müjim le thuoüji navüwa nüh akünawa tü mütsemthuoh ta küsa küzaküthsüm le naveh; küpakenühnyunü ma tü mütsekümthuoh kenüh.

18Thi mükütüküzü nyi küsü satsa vü awule shu nü kum,

19thitü kuküm sevü jüma thsopo vünüh vüzhuru, nyutü rüwuo taji thsopo kümjizah shuteru thuoüji ma tü wa nü navüwa kütsanaveh;

20thi navüwa nüh jüma no taji jüma tü sahu kükhuvü shehtewa thi akünehwa tü müjiteru ti thuoüji navüwa nüh ma tü mümtse ta küsa küzazhum naveh, küpakenühnyunü hujirü küna jüma tü awule vünüh shuteküru thuoh kenüh.

21Thitü navüwa nüh jüma küno vü aküneh tü mümji thi asahu kükhuvü shehmwa nüh rüwuom thuoüji navüwa nüh ma tü rülo türü azheh lovü khethuoke sanaveh;

© 2015 Bible Society of India.

22thi jüma tü asahu vü chitewa thuoüji jüma tü aküna sakümthuoh kenüh navüwa nüh ma nü mümtsethuoh ta küsa küzaküthsüm naveh.

23Thitü athsopowa tü chimwa nüh masasa wieji jüma tü awulewa thsopo wiethuoh.

24“Nyutü asatsa vü sahu tsom thi asatsa kürhowa thsopo tsokümwa tü rüwuo wechü nyutü müji teru thuoüji,

25navüwa nüh thsopo jüma no naveh, thi ma thsopo vü akünehri tü müjim thi akünawa tü asahu kükhuvü shehtewa ti thuoüji jüma tü hujirü künathuoh; jüma tü akütso thsopo vünüh shuru nü hujirü küna sakümthuoh kenüh navüwa nüh ma nü mümtsethuoh ta küsa küzaküthsüm nathuoh.

26Thitü navüwa nüh jüma no nü ma thsopo vü akünehri tü mümji thi akünawa tü asahu kükhu vü shehmwa nüh rüwuom ti thuoüji navüwa nüh rülo türü ma azheh lovü khethuoke sanaveh,

27jüti sanü rülo türüawa navüwa nüh ma no le taji ma thsopowa asahu vü kuochitewa thuoüji jüma tü hujirü küna sakümthuoh kenüh navüwa nüh ma tü mümtsethuoh ta küsa küzaküthsüm naveh.

28Thitü athsopowa tü chimwa nüh rüwuo nü masasa thi athsopowa tü akütso vünüh vüküveh wie üji jüma tü akütso thsopo wie küsa kenüh navüwa nüh ma nü mütsem ta küsa küzaküthsü naveh.

29“Jüsevü nga ma mpa nüh nyimpari saluo thi nyimzari saluo alü vü nyutü akhakhe vü akhüma shuteru thuoüji,

30navüwa nüh no naveh; thi jüma sahu kükhuvü shehtewa, thi akünehri tü wazhi nü lozüm ti thuoüji jüma tü kümtho thi alüvü nyutü akhakhe vü hujirü küsathuoh kenüh, jükenüh navüwa nüh ma tü mümtsethuoh ta küzaküthsüm nathuoh.

31Thi navüwa nüh mütho nü naküvehwa no taji akünawa tü asahu kükhu vü shehwa müveh üji thi ma thsopovü aküneh künyi pehmveh üji ma mütho nü naküvehwa kenüh navüwa nüh ma rülo türü azheh lovü khethuoke sanaveh,

32thi rülo türüawa navüwa nüh akünawa no nü kümthowa thsopo tü kuochimwa, thi aküneh küwazhi münyie thi kümthowa tü asahu kükhu vü shehtemwa,

33ti thuoüji ma mpa nüh sem naveh, thi kümthowa thuoüji küsewa nyu; jüti sanü navüwa nüh rülo türü ma khethuokele naveh;

34thi rülo türüawa navüwa nüh kümthowa no nü kümthowa tü asahu vü athsopo kuochimwa thi asahu kükhuvü shehmwa ti thuoüji ma tü mütsem ta küsa küza küthsüm naveh, thi ma tü ma thsümnyi rüshüm nü ma tü mütsem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

35Thitü ma sakümtse küm sevü nü ma kümthowa tü asahu vü kuochitewa thuoüji,

36navüwa nüh ma no le taji kümthowa tü asahu vü kuochitewa üji aküneh küwazhi moma phah le sanüh ma tü mükümtse sam nathuoh.

37Thitü ma notha vünüh kümthowa nom thi jüla aküneh künyi shiveh thuoüji kümthowa tü mhiemthuoh thi ma tü mütsemthuoh; thi navüwa nüh ma tü mütsemthuoh ta küsa küzaküthsüm naveh.

38"Jüma sevü nga azhüazhü nüh nyimpari nga satü nyimzari nga satü asatsa sahu vü thsopo kümji pe,

39ti thuoüji navüwa nüh no nü asatsa vü asahuwa tü nosüm, thi jüma tü asahu kütsoto vünüh shukürü ti thuoüji ma tü mütseveh.

40"Nyi küsü asheh ma mpa nüh kretewa thi mütham wie ketünga ma tü mütseveh.

41Thi nyi küsü adiesheh thi anakieh sheh kretewa nü mütha wie ketünga ma tü mütseveh.

42Thitü alü kümtsevü satü nyutü adie kümtsevü satü rüwuo nü müji taji aküna thsopo shuteru thuoüji hujirü küna shuvehthuoh.

43Jümatü navüwa nüh no nü na taji vüküvehwa tü ma mpa nüh alükümtse vü satü nyutü adie kümtse vü satü hujirü küna kümjie samthuoh üji,

44ma nü hujirü künarithuoh thi ma thuoüji mümtsethuoh; ma künawa tü alü rügivü samthuoh ta küsa küzaküthsü mümji mümhie.

45"Thawa nüh hujirü küna peveh ünüh thsümnyi kütuo vü thi alüsheh hie müvü tü kürhie nü küüvü luo, thi ma po küwute taji, "Mümtse nüh, mümtse nüh," ta sanü zie naveh.

46Ma tü mükümtse kenüh akünawa ma vü küpe küju nü ma tü mükümtse vü peh huom naveh; jüti sanü kürünape alievü ma mpa rho naveh.

Thsümnyi vü Whujirü Küna Arü Küpe Khonyori

47"Mükütüküzü thsümnyi vü hujirü küna arü pem thuoüji, ma mpa nüh nyihzhü küneh nüh kütoluo nyutü mürilo nüh küto thsünyawa saluo,

48mürilo thsünyawa satü nyihzhü küneh nüh küto satü, nyutü asahu vü nga satü nyutü asahu vünüh küsa zanyo küsüküsü vü nga satü,

49akünawa tü thsümnyi rügivü müzhizah nyutü mürüzah thuoüji ma mpa nüh alovü satü, asahu vü satü nyutü asahu nüh küsa zanyo küsüküsü vü nga satü, jüma tü hujirü künathuoh, tinü jümawa vi navüwa kütsanaveh.

50Jüti sanü navüwa nüh jüma no nü rülo türü azheh lovü kheke sanaveh;

© 2015 Bible Society of India.

51thi ma nüh rülo türüawa jüma no le taji aküna arüwa tü thsümnyi; ma mpa nüh alo nüh kütoluo, asahuluo nyutü asahu nüh küsa zanyo küsüküsü vü nga saluo jüma tü hujirü küna kümsüwathuoh; tinü jüma tü mümtsethuoh.

52Ma mpa nüh aküna rüwatü küürü vü satü, küürüshu vü satü, nyihzhü küneh nüh küto saluo, mürilothsü saluo, nyutü asahu nüh küsa küsüküsü nga navüwa nüh tsom naveh, küpakenühnyunü jüma tü hujirü küna kümsütsatsawa sakümthuoh kenüh tsom naveh.

53“Thitü navüwa nüh no nü thsümnyi vü kuochimwa thuoüji ma mpa nüh asahu nüh küsa küsüküsü küürüshu vü satü, nyutü küürü vü nga satü,

54aküna rüwa khiela pe nüh rüshüm üta navüwa nüh azhütsü naveh, thi rülo türüawa azheh lovü kheke sa le naveh;

55jüti sanü rüshü küm sevü navüwa nüh no le naveh. Azhüazhü nüh aküna thsopowa tü chimwa wie ketünga ma tsowa mükhaphrü wieji mümtse wie; ma mpa nüh hujirü küna thsopowa tü asevü satü thi atüvü satü jüma tü anyih vünüh tsom wie naveh.

56“Thitü navüwa nüh jüma no nü rüshüküm sevü akünawa thsopo tü rüwuom ji ma mpa nüh thsümnyi küsüküsü nga saluo ma thsopo vü khrihzhujam naveh;

57jüsevü nga ma mpa nüh thsümnyi küsüküsüvü nga satü shuteru le thuoüji jüma tü athsopowa kuochiwa wie, jükenüh aküna pekümwa anyih vünüh tsom naveh.

58Thitü thsümnyi küsüküsü nga rüshüküm sevü aküna rüwa tü tewa thuoüji jüma tü rüshü lehü nü kümtsem naveh,” ti küza.

59Khonyo hamatü thsümnyi küsüküsü vü nga hujirü küna mütseveh thi mümtse ta küsa khonyo.

Leviri 14

Whujirü Naküm Sevü Saküümtse

1 VÜWA nüh Mosa vü,

2 whujirü künawa ma saküümtse rülowa kenüh khonyo hama. Ma sie nü navüwa vü ru naveh;

3thi navüwa nüh kürünape alievü wa taji ma nüh no naveh. Jüti sanü mükütüküzü hujirü künawa tü mhiem thuoüji,

4navü ma sakümtse nta saküvehwa tü nyuri nüh amüwa kümtse künyi, müsethsoh, akuli kümüru, thi achieshu ti viru üta azhütsü naveh;

5thi navüwa nüh mari tü azhih küfü ajuh müzhiechü küveh vünüh amüwa küsü fethe üta azhütsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi ma nüh amüwa müfethe nüh saküvehwa, müsethsohwa, akuli kümüru thi achieshu ti vi nü amüwa feteküsawa azüh lovü teke naveh.

7Jüti sanü thawa hujirü küna vünüh sakümtse nta saveh ünüh jümawa vü azüh türü keri kajake nü ma tü mütsemthuoh ta ma nüh sanaveh, thi amüwa rhoküvehwa arezavü prüküzem naveh.

8Thi ma sakümtse na saküvehwa tü ma thsümnyi rüshüm, ma küneh aveh sem thi ajuhküzüm nü ma tü mütseküm sanü jüsevü nüh kürünape lovü tu naveh, thitü ma juhthsüzheh lovü mütu nüh ma juhthsüzheh alievü rülo türü peh naveh.

9Jüti sanü rülo türüawa ma tü ma lü sheh aveh, ma khane aveh, anokha küneh thi ma küneh aveh sekhehm naveh. Jüti sanü ma thsümnyi aveh rüshü kheh, thi ajuhküzüm taji mütsem naveh.

10Thi rülo tüzeawa ma tü nyihzhüza azhührhü müküpe künyi, nyihzhüvo küsü azhührhümüküpe, ahie tokü̈ümnya avüjuh küünyarü küüto küche thi vüjuh kete küsü küüsuo küche sanü küsü ti viru naveh.

11Jüti sanü thawa sakümtse na saveh ünüh navüwa nüh ma thi zanyo hamari ti vü taji juhthsü künazizheh lehpie vü sanaveh.

12Thi navüwa nüh nyihzhüvo thi vüjuh küüsuo küsüwa vi nü müküleh kükhurü sanaveh, jüma vi taji VÜWA tüvü noküja kükhurü sanaveh.

13Jüti sanü mari nüh kükhiemuo kükhurü kenüh thi kütso kükhurü kenüh küfethe kümjie kümtse azhiewa vünüh müküleh kükhurüwa tü kükhiemuo kükhurüwa kümjie nyihzhüzahwa fethe naveh, jüma tü navüwa zhi; thi mütha shehm.

14Thi navüwa nüh jüma züh pike vi nü sakümtse na küsawa akhüna azhie wuovü thsopo, ake azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo thi ma jih azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo küwi naveh.

15Jüsevü nga navüwa nüh avüjuhwa vünüh ma müza azhu wuovü thse,

16thi ma ke azhie wuovü tüjü tü azhu wuovü müza lovü vüjuh tüküvehwa lovü küjo nü vüjuh wuovü türü keri VÜWA tüvü kajake naveh.

17Thi vüjuh ma müza lovü tüküveh vi taji anyi jümawa khüna azhie wuovü thsopo, ma ke azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo thi ma jih tüjü küjiwa thsopo vü müküleh küsa kükhurü kenüh azüh thse küsawa nyieh vü küwi naveh.

18Thi navüwa müza vü küpeh vüjuhwa vi ma lü rügivü thse tsü naveh. Jüti sanü VÜWA tüvü nüh ma tü kürhehsa küüroh sanaveh.

19Ma mükümtse vünüh navüwa nüh ma kürhehsa küüroh sataji kükhiemuo kükhurü satsü naveh. Thi jüma sevü nüh kütso kükhurü kenüh fethe naveh;

© 2015 Bible Society of India.

20jüti sanü navüwa nüh kütso kükhurüwa thi ahie vi kükhurüwa kükhurüpe rügi vünüh sanaveh. Hakümjie vünüh navüwa nüh ma kenüh kürhehsa küüroh sanü ma tü mütsem naveh.

21“Thitü mükütüküzü anyi jüma nüh mükhuoküm kenüh jüzake mütsüra thuoüji shohküze nü müküleh kükhurü sataji ma kenüh nyihzhüvo küsü, ahie vi kükhurü kenüh vüjuh küsarü küüto küsü thi vüjuh kete küüsuo küche sanü küsü ti viru naveh;

22jümpa mükünyu ato mükhrietü künyi nyutü azheh mükhrietü kürünyi künyi ma nüh küsara viru naveh; küsü thuoüji kükhiemuo kenüh vi kükhurü, thi küpawa thuoüji kütso kükhurü kenüh.

23Rülo tüzeawa ma saküümtse kenüh juhthsü nazizheh lehpie vü VÜWA tüvü jümasü viru naveh.

24Thi navüwa nüh müküleh kükhurü kenüh nyihzhüzahwa, vüjuh kete küsü ti vi nü noküja kükhurü sataji VÜWA tüvü shohküze naveh.

25Jüti sanü navüwa nüh müküleh kenüh vi kükhurü nyihzhüwa fethe taji jümawa vünüh azüh pike vi nü ma khüna azhie wuovü thsopo, ma ke azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo ti thse naveh.

26Thi azüh pike vi nü ma müza azhu wuovü thse taji;

27ma tüjü azhie wuovü nüh VÜWA tüvü vüjuh pike türü keri kajake naveh.

28Jüti sanü navüwa nüh ma müza azhu wuovü vüjuh tüküvehwa ma zhie wuovü tüjü nüh vi küjo taji ma khüna thsopo ma ke azhie wuovü tüjü küjiwa thsopo thi ma jih tüjü küjiwa thsopo vü vüjuh thse küsa nyiehvü thsetsü naveh.

29Thi vüjuh ma müza lovü pehküveh aveh vi ma kütsathuo küüroh kenüh VÜWA tüvü nüh ma lü rügivü thsetsü naveh.

30Jüti sanü ma nüh ato mükhrietü masü nyuji azheh mükhrietü künyi ma nüh küsarawa vi kükhurü sanaveh,

31küsü thuoüji kükhiemuo kenüh kükhurü, thi küpawa thuoüji kütso kükhurü kenüh, ti sanü VÜWA tüvü nüh ma kütsathuo küüroh sanaveh.

32Hama tü hujirü künawa, thawa nüh ma saküümtse kenüh kükhurü mütsüra nüh jüma kenüh khonyo kütsü,” ti küza.

Azheh vü Whujirü Künarü Küpe

33 VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

34“Hi nüh nohri vü kütsü Kanan zhih vü küru vü hi nüh azhih vi nohri vü kütsü azheh küsü vü hujirü küna thse thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

35eh zheh vü hujirü küna pehküveh kümjie lie, ta azheh vüwa nüh ru navüwa vü küza naveh.

36Thi navüwa nüh azheh jüma lovü küpeh aveh mümtse ta küsa thama küüzazhu kenüh azheh jüma sakürütso naveh, jüsevü nüh navüwa tü wa nü küno sanaveh.

37Ma nüh jüma no taji akünawa tü azheh jüma zie rügivü küwazhizah nyutü kürüwuozah thsopo pehm, thi akünawa thsopo tü azie lovü shehtewa thuoüji,

38navüwa tü azheh jüma lovü nüh lehpie vü shuwa nü rülo türü azheh jüma khethuokem naveh.

39Jüti sanü navüwa tü rülo türüawa ru azheh jüma no taji arüwa tü azheh azievü chitewa thuoüji,

40navüwa nüh mari vü azhütsü nü azie lohri aküna rü küpewa vizhu taji anyujiwa alievü mükümtsepe vü vijam üta küza naveh.

41Thi navüwa nüh azie arü küpe pe vü khija nü khiküja zhihri viwa taji anyujiwa alievü mükümtse pevü jam naveh

42Jüti sanü azielohri vizhu kümri vü aloh küpa thse mürhe nü azhih khija kümri vü küpa nüh vi zhete le naveh.

43“Thi azie lohri vizhum thi azievü khija küm sevü nga mükütüküzü azheh jüla küna rüwa shuteru le thuoüji;

44navüwa nüh wa nü no le taji aküna rüwa tü azheh vü shutetse üji hujirü küna kümsütsatsathuoh; tinü mümtsethuoh.

45Jükenüh ma nüh azhehwa tü alohzieluo, athsohzieluo thi azie zheküsa avehluo fechiem nü phrü taji mükümtse azhie anyujiwa alievü viwajam nathuoh.

46Jü mpa mükünyu azheh jüma khethuoke küsa vü thawa nüh jüma lovü tu nüh, jüma thuoüji münüleh küju mümtse nüh sam naveh.

47Thi thawa nüh azheh jüla zeh thi ashie tsanüh ma thsümnyi rüshüm naveh.

48“Thitü navüwa nüh ru künovü azie jüma zheküm sevü aküna rüwa tü thsopo chimveh thuoüji azheh künawa tü mhie kümthuoh kenüh azheh jüma tü mütsemthuoh ta navüwa nüh küzaküthsü naveh.

49Jüti sanü azheh jüma saküümtse kenüh ma tü amüwa küzah künyi, müsethsoh, alo kümüru thi achieshu ti viru naveh,

50thi amüwa küsü vi nü zhihküfü ajuh müzhiechü küveh vünüh fethe naveh,

51jüti sanü müsethsoh, achieshu thi alo müruküchiechiewa thi amüwa müfethe nüh rhoküvehwa ti vi nü azhihküfü ajuh kümzhiechü rügivü nüh amüwa küfethewa züh vü küjo taji azheh jümawa vü türükeri kajake naveh.

© 2015 Bible Society of India.

52Hakümjie vünüh ma tü ma zhehwa müwa fethe küsawa züh, ajuh müzhiechü küveh, amüwa rhoküvehwa, müsethsowa, ahesawa thi kütsavüh kümüru vi nü sakümtse naveh.

53Jüti sanü ma nüh amüwa rhoküvehwa tü anyujiwa alievü arezavü prü küüzem taji azhehwa kenüh kürhehsa küüroh sanü azhehwa tü kümütse naveh," ti küza.

54Hama tü hujirü küna küsüküsü kenüh khonyo kütsüwa wiethuoh: kümtho kenüh saluo,

55hujirü thsümnyi vü, nyutü azheh vü,

56thi aküvü kenüh nga saluo, kürüte kenüh nga saluo, nyutü athsopo kenüh saluo.

57Mükümtse kenüh nga thi kümtse kenüh nga ti kütsana küsawa wiethuoh. Hamatü hujirü küna kenüh khonyo kütsüwa wiethuoh.

Leviri 15

Satsa vünüh Mükümtse Shukürurі Mümtse ta Küsa

1 VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2Israel nyiri vü küza luo, nyimpari küsü nüh ma satsawa vünüh mükümtse shuru thuoüji jüma tü mümtsethuoh;

3tinü ma mükümtse küshuwa kenüh hamatü khonyo kütsü: ma mpa nüh ma mükümtsewa shuluo, nyutü khetewaluo hamatü ma kenüh mükümtse.

4Ma nüh aze khiekhiela zeh ünüh jümari aveh vü thuoüji mümtsethuoh; thi ma nüh ape khiekhiela shupeh ünüh mümtse khehthuoh.

5Thi thari nüh ma ze pa naveh ünüh thsümnyi rüshüm thi ajuh küzüm nü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

6Thi thawa nüh ma nüh khiekhiela shupeh naveh ünüh jümari vü shupeh thuoüji thsümnyi rüshüm thi ajuhküzüm nü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

7Thawa nüh anyi jüma satsa pa naveh ünüh ma thsümnyi rüshüm thi ajuhküzüm nü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

8Anyi jüma nüh anyi wuori vü amütse müshükem thuoüji ma thsümnyi rüshü thi ajuhküzü nü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

9Thawa nüh ma nüh küpeh rawuh sahupe rügivü shupeh naveh ünüh mümtse nüh sam naveh.

10Thi anyi thawa nüh ma tsokrü küsüküsü nga pa naveh ünüh münüleh küju mümtse nüh sanaveh; thi thawa nüh mükümtse turuküvehwa tsokrü pa naveh

© 2015 Bible Society of India.

ünüh jümawatü ma thsümnyi rüshüm thi ajuh küzüm ti sanü münüleh küju mümütse nüh sanaveh.

11Azhüazhü nüh akünawa tü ma ke mümtso nüh anyi wuori pa thuoüji anyi jüma tü ma thsümnyi rüshü thi ajuh küzü ti sanü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

12Azhüazhü nüh ma nüh azhihküfü küsüküsü nga pa thuoüji küfü jüma tü zokhuom naveh, thi ate küsüküsü nga ma nüh pa thuoüji ate jüma tü ajuh nüh khrüm naveh.

13Jüsevü ma satsa vünüh mükümtse shuküvehwa tü mütsem thuoüji, ma mütseküm kenüh rülo türü chie nü ma thsümnyi rüshü thi ajuh liküveh vünüh ajuh küzüm ti sataji mütsem naveh.

14Jüti sanü rülo tüzeawa ma tü ato mükhrietü künyi nyutü azheh mükhrietü kürünyi künyi vi nü juhthsü nazizheh VÜWA tüvü ru taji navüwa tsü naveh

15Thi navüwa nüh jümasü vi nü küsü thuoüji kükhiemuo kenüh kükhurü sanaveh thi küpawa thuoüji kütso kükhurü sanü ma vünüh mükümtse shuküvehwa kenüh VÜWA tüvü kürhehsa küüroh ma kenüh sanaveh.

16Azhüazhü nyi küsü nüh ma krujuh shutewa thuoüji ma satsa aveh ajuh nüh khrüm nü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

17Thi zanyo küsüküsü nga akrujuh kükuokem thuoüji ajuh nüh rüshüm naveh thi münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

18Nyimpari küsü nüh nyimzari siezeh nü akrujuh shu thuoüji masü khürü nga ajuh küzüm taji münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

19“Nyimzari küsü nüh asa kürüzhu ma kümne küturuwa sa thuoüji ma tü rülo türü kümne vü peh naveh, thi thawa nüh ma pa naveh ünüh münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

20Thi ma nüh mükümtse tsothovü khiekhiela zeh thi peh ti sanaveh ünüh mümtse nüh sanaveh.

21Thawa nüh ma ze pa naveh ünüh ma thsümnyi rüshü thi ajuhküzü nü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

22Thi thawa nüh ma nüh küpehpe pa naveh ünüh ma thsümnyi rüshü thi ajuhküzü ti sanü münüleh küju mümtse nüh sanaveh;

23ma ze saluo nyutü ma nüh küpeh peluo thawa nüh pa naveh ünüh ma tü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

24Nyimzari küsü nüh mümtse nüh pehküveh vü nyimpari küsü nüh siezeh thuoüji nyimzawa mükümtsewa tü ma vü pehvehthuoh, tinü nyimpawa tü rülo türü mümtse nüh sanaveh thi ma nüh aze khiekhiela zeh naveh ünüh mümtse nüh samnathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

25“Nyimzari küsü nüh ma kümne küvü tsotho vü mükünyu rülo küpavü rülo hothake mükümtse turum, nyutü ma kümne küturuwa tü rülo küsuo turum ti thuoüji kümne turu küveh küju thuoüji küturu tsothovü kümjie ma tü mümtse nüh sanaveh.

26Ma nüh aze khiela zeh thi ape khiela shupeh naveh ünüh ma tsotho vü mükümtse küturu vü kümjie jüma tsotho ajü nga mümtse nüh sanaveh.

27Thi thawa nüh ma pe ma ze pa naveh ünüh ma thsümnyi rüshü thi ajuhküzü ti sanü münüleh küju mümtse nüh sanaveh.

28Thitü ma kümne küturuwa mütsem thuoüji ma tü rülo türü chie nü jüsevü nüh mütse naveh.

29Jüti sanü rülo tüzeawa ma tü ato mükhrietü nyuji azheh mükhrietü künyi juhthsü nazizheh lehpie vü navüwa vü viru naveh.

30Thi ma mükümtse kenüh navüwa nüh küsü thuoüji kükhiemuo kenüh kükhurü thi küpawa thuoüji kütso kükhurü sanü VÜWA tüvü nüh ma kütsathuo küüroh sanaveh.

31“Hakümjie vünüh Israel nyiri tü mari mükümtse vünüh saküpa, thi mari azhievü eh kükhurüzheh pehküvehwa sakümnem nü mari thama küüsü kenüh,” ti küza.

32Hamatü ma satsawa vünüh mükümtse küshu thi ma krujuh küshu vünüh mükümtse kenüh khonyo kütsü;

33jü mpa mükünyu nyimzari küsü nüh kümne küturu, jüma tü küsüküsü nga ma mpa nüh nyimpariluo thi nyimzariluo mükümtse küturu, thi nyimpari thawa nüh nyimzari mümtse nüh saküveh vü siezeh naveh ünüh jüma kenüh khonyo kütsü wie.

Leviri 16

Kütsathuo Rülowa

1Aron atsa künyi VÜWA vü shenyi küru vünüh süküm sevü VÜWA nüh Mosa vü küüza;

2 VÜWA nüh Mosa vü küza taji, Aron, noh jie tü müsü nüh sana küsa kenüh kümtse azhie kükhurüpewa rügivü nokü̈ümze pewa athsü ziete saküvehwa vü tsotho aveh müru tüm üti küza luo; küpakenühnyunü hi nüh nokü̈ümze pewa rügivü akülu vünüh hi kütsanaküveh kenüh.

3 Thitü ma tü jüla küru vü shüvotsazah küsü kükhiemuo kenüh kükhurü, thi nyihzhüvozah küsü kütso kükhurü kenüh ti vi nü ru luo.

© 2015 Bible Society of India.

4Ma tü mürilo kruzhuküsazhe kümtsewa, mürilo kümkhemnyi, mürilo kütsekevüh, mürilo lüwe vü, ti sanü ru luo, hamari tü kümtse thsünyawa. Ma satsa ajuh nüh küzüm nü thsümnyi hamari vü luo.

5Thi Israel nyiri müzawa vünüh nyihsüvo künyi kükhiemuo kükhurü kenüh thi kütso kükhurü kenüh nyihzhüvo küsü ti vi naveh.

6“Thi Aron nüh ma mpa ma kenüh shüvotsazah küsü vi kükhiemuo kükhurü sanü ma mpa ma kenüh nga thi ma tharuo kenüh nga ti küsahthuo sanaveh.

7Jüsevü nga ma nüh nyihsü künyi juhthsü nazizheh lehpie VÜWA tüvü viru naveh.

8Thi Aron nüh nyihsü künyi rügivü aküzeri sanaveh, aküze küsü thuoüji VÜWA kenüh thi küpa küsüwa thuoüji Azazel kenüh.

9Jüti sanü aküze VÜWA vü küshuwa anyihzhü viwa nü kükhiemuo kenüh kükhurü sanaveh.

10Thitü aküze sanü nyihsü Azazel vü kütsuotsakewa thuoüji kütsathuo küüroh sataji VÜWA tüvü tsü naveh, küpakenühnyunü jüma tü akürho Azazel kenüh areza vü küze naveh.

11“Thi Aron nüh ma mpa ma kenüh shüvotsazah küsü vi kükhiemuo kükhurü sanü ma mpa ma kenüh nga thi ma tharuo kenüh nga ti küsahthuo sanaveh; ma tü ma mpa ma kenüh shüvotsazahwa fethe nü ma kenüh kükhiemuo kükhurü sanaveh.

12Thi VÜWA tüvü nüh kükhurüpe vünüh anyihie küju nyihthüku küpro thi sierhe müshe künyi vi nü küzietethsü vü ru naveh.

13Thi ma tü müsü nüh sana küsa kenüh VÜWA tüvü nüh sierhewa anyihku lovü thse tso nü pohvükuwa rügivü pehküvehwa noküümze pewa küülüwute naveh.

14Jüti sanü ma nüh shüvotsazah fethe küsawa züh ma tüjü nüh thsete taji noküümze pewa tüvü kajake naveh, ma nüh ma tüjü nüh noküümze pewa tüvü türü keri azühwa kajake naveh.

15 “Jüti sanü ma nüh Israel nyiri kenüh kükhiemuo kenüh kükhurü nyihsüwa fethe nü azühwa küzietethsüwa vü viru taji shüvotsazahwa züh küsa kümjie vünüh hama züh vi nü noküümze pewa rügivü thi ma tüvü ti kajake naveh;

16Israel nyiri mükümtse kenüh, mari nüh müküleh küsa kenüh; mari kükhiemuo aveh kenüh; hakümjie vünüh ma nüh kümtsewa kenüh kütsathuo küüroh sanaveh, mari mükümtse azhievü pehküveh juhthsü nazizhehwa kenüh hakümjie sanaveh.

17Thi ma nüh ma kenüh, ma tharuo kenüh thi Israel kümhu müzawa kenüh juhthsü nazizheh lovü kümtse zhiewa vünüh kütsathuo küüroh sa nta kütuvü

© 2015 Bible Society of India.

nyi küsü nga jülovü küpehwa nyu thi ma müjie shuküru küju nü nyi küsü nga kütuwa nyu.

18Jüti sanü ma tü VÜWA tüvü pehküveh kükhurüpewa vü tsezhuwa nü jüma kenüh kütsathuo küüroh sanaveh, thi shüvotsazah azüh pike thi nyihsü züh vi taji kükhurüpewa rütsüri vü thse naveh.

19Thi ma tüjü nüh türü keri jüma rügivü azüh pike kajake nü Israel nyiri mükümtse vünüh jüma sakümtse thi sakümtsem naveh.

Nyihsü Kütheküja

20"Jüti sanü ma nüh kümtse azhiewa kenüh, juhthsü nazizhehwa kenüh thi kükhurüpewa kenüh ti kütsathuo küüroh küsa sehkhewa jura thuoüji Azazel kenüh nyihsü sa küveh akürho tsümnathuoh.

21Thi Aron nüh ma ke künyi khürü nyihsü kürhowa lü rügivü sanü jüma rügivü Israel nyiri müküleh küsa aveh, mari nüh khonyo phrürie küm aveh thi mari kükhiemuo aveh nyihsüwa lü rügivü phrakem nü thawa küze nta thoh saveh ünüh jüma nüh nyihsüwa sie taji arezavü küzem naveh.

22Nyihsüwa nüh mari müküleh küsa aveh vü nü azhie küüzo pe vü wa taji anyi jüma sieküwa wa nüh anyihsüwa tü arezavü küzem naveh.

23 "Jüti sanü Aron tü juhthsü nazizheh lovü teru nü ma nüh kümtse azhievü vü küwa thsünyawari fom nü jüla sam naveh.

24Thi kümtse azhie vünüh ma satsa ajuhküzüm nü ma thsünyawari vi vü taji shuhru Israel nyiri kenüh kütso kükhurü sa, thi ma mpa ma kenüh thi Israel nyiri kenüh kütsathuo küüroh sanaveh.

25Thi kükhiemuo kenüh kükhurü küsawa küthü vi nü kükhurüpe vünüh tso naveh.

26Thi anyi khiemawa nüh nyihsüwa siewa nü Azazel vü küze nüh jüma tü ma satsa juhküzüm taji kürünape lovü turu naveh.

27 Jüti sanü kükhiemuo kenüh vi kükhurü shüvotsazahwa thi nyihsüwa züh tü alovü vitu nü kümtse azhievü nüh kütsathuo küüroh küsawa tü kürünape alievü viwa taji jümasü sahu, asatsa, thi asüri tü anyih vünüh tsom naveh.

28Thi thawa nüh jümari tso nüh ma thsünyawari rüshüm, ma satsa juhküzüm ti sanü jüsevü nüh kürünape lovü turu naveh.

Kütsathuo Rülo Kümzhe

29 "Thi hamatü nohkeri nüh küsuokürho zhühkhe sanaveh, asa türüawa rülo türawa vü ma mpa nüh anyu vü kürhori saluo, anyitheri saluo thi rülo pike ru kürhori saluo küüroh küsü nga müsa wiethuoh nüh nohri mpa nohri sakükheke naveh.

© 2015 Bible Society of India.

30Küpakenühnyunü hama rülovü nohkeri nüh kütsathuo küüroh sanaküveh kenüh, nohri sakümtsem nü VÜWA tüvü nohri kükhiemuo vünüh mütseküm sanaveh.

31Hamatü nohkeri nüh kümnyi küükheke rülo nohri mpa nohri saküükheke rülo sanü küsuokürho zhühkhe sanaveh.

32Thi navü thawa nüh ma pa müthoh sanü thsemthuoh thi sakümtse taji navü sa eh ünüh mürilothsü kümtseri vü nü kütsathuo küüroh sanaveh;

33ma nüh kümtse kükhurüzheh kenüh, juhthsü nazizheh kenüh, kükhurüpewa kenüh, navüri kenüh thi anyi müza kümhuwa kenüh ti kütsathuo küüroh sanaveh.

34Hamatü Israel nyiri kükhiemuori kenüh mahvi küsü vü küsükeri kütsathuo küüroh küsa küsuokürho zhühkhe sanaveh," ti küza. Thinü Mosa tü VÜWA nüh ma vü azhükütsü kümjie sakheh.

Leviri 17

Azüh Makümtse Küpeh

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2Azhükütsü hamatü VÜWA vünüh ti küsa Aron thi ma tsari, thi Israel nyiri vü küza luo.

3Mükütüküzü Israel tharuo wuori nüh shüvotsa, nyutü nyihzhüzah nyutü nyihsü kürünape lovü nüh nyutü alie vünüh fethe,

4thi VÜWA vü aküte kükhurü VÜWA kükhurüpe atüvü juhthsü nazizheh lehpie vü vimru thuoüji ma nüh azüh küthü kümthuoh kenüh ma tü azüh müküleh vü chiekem nathuoh, thi anyi jüma tü ma nyiri azavü nüh müchieke nüh sam naveh.

5Asekhevü thuoüji Israel nyiri tü mari küsahthuo viru thi mari nüh alie vünüh kükhurüwa VÜWA vü juhthsü nazizheh lehpie vü navüwa tüvü viru nü VÜWA vü kütsathuo kükhurü sanaveh.

6Jüti sanü navüwa nüh juhthsü nazizhehwa lehpie vü kajake naveh, thi aküthüwa tso nü VÜWA tüvü arheküüngu sanaveh.

7Jüti sanü mari tü ma vünüh küüphroküphrieh küsa asanyi wa kenüh küsahthuo küsa küfethewa nyuthuoh. Thi hamatü makeri'a nüh mari azhükhe aveh vü küsuokürho wuhle sanaveh.

8Israel tharuo küsüküsü vü nga, nyutü anyitheri prikürüri vü nga thari nüh kütso kükhurü nyutü küsahthuo sanaveh ünüh,

9VÜWA vü küsahthuo küsa juhthsü nazizheh lehpie vü vimru thuoüji anyi jüma nü ma nyiri vünüh müchieke nüh sanaveh ti mari vü küza luo.

© 2015 Bible Society of India.

Azüh Mütsa Tüm üta Küsa

10 Mükütüküzü Israel tharuo küsüküsü nga nyutü anyitheri priru mari azhievü kürhori ti azüh küsüküsü nga tsa thuoüji azüh kütsa jümawa vü eh lomküra nyiehwa küprüke wie naveh, thi ma nyiri azhievü nüh ma vijam naveh.

11 Küpakenühnyunü asawa akürho tü azüh vü pehküveh kenüh, thi nohri kürholi kenüh kükhurüpe rügivü nüh kütsathuo küüroh sa üta nohri vü jüma tsükümthuoh kenüh; azüh tü akürhowa wiethuoh, thi jüma nüh kütsathuo küüroh saveh.

12Jükenüh hi nüh Israel nyiri vü küüza thuoüji, nohri azhievü nyi küsü nga thi ma mpa nüh anyitheri priru nohri sie kürhori nga saluo azüh mütsara.

13Israel nyiri küsüküsü nga satü, nyutü anyitheri priru mari azhie vü kürhori nga satü asa küzhuwa nü akütsa sa nyutü amüwa nga satü ma mpa nüh kümtse wie ketünga viküru vü ma züh mütsanüh jam naveh thi azhih nüh chohwum naveh.

14Küpakenühnyunü asa aveh kürholi tü azüh vü pehküveh kenüh; jükenüh hi nüh Israel nyiri vü küüza thuoüji, samwa küsü azüh nga nohri mütsara; küpakenühnyunü asa küsüküsü kürho tü ma züh küsa kenüh; thawa nüh tsanaveh ünüh vijam naveh.

15Thi anyi küsüküsü nga asa ma mpa nüh küsü nga satü nyutü asanüh vikütsa nga satü tsa thuoüji ma mpa nüh anyuwa saluo, nyutü priru kürhori saluo ma thsümnyiri rüshü khehm naveh, thi ajuhküzüm nü münüleh küju mümtse nüh pehla nü jüsevü nüh kümtse sanaveh.

16Thitü ma nüh ma thsümnyiri mürüshü nüh sam thi ajuh nüh ma satsa müküzü ti thuoüji mükülehwa ma mpa nüh vü naveh, ti küza.

Leviri 18

Nyimza Nyimpa Muomuo Küsa Kükhe

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2“Hi tü VÜWA Saküüwuowa ti küsa Israel nyiri vü küza luo.

3Nohri nüh küpeh Egypt zhih vü mari nüh küsa kümjie müsara. Nohri tü mari zhühkhe vü nyi mütsera.

4Hi nüh azhühkho thi azhühkhe kütsüri müzhe naveh. Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

5 Jükenüh nohri eh zhühkheri thi eh zhühkhori müzhe naveh, jüta küsa vünüh anyi tü rhora naveh: Hi thuoüji VÜWA.

6“Thi nohri nyi küsü nga papa küshukütuvühri sie zanyo kümsü müsara. Hi thuoüji VÜWA.

© 2015 Bible Society of India.

7Noh tü noh mpa noh zah siezeh nü noh pa samküzükrü tüm; ma tü noh zah wie, jükenüh ma küüzhute fojamtü nü ma tü anyiju müküsa tüm.

8 Noh tü noh pa vüvüh küpari nga siezeh nü noh pa samküzükrü tüm; jüma tü noh pa sakürütsotü küveh kenüh.

9 Noh tü noh tsehvüwa siezeh nü ma satsa samkürütso tüm, ma mpa nüh noh pa atsaluo, nyutü noh zah atsa saluo, azhehlo küsü vünüh wuotü alievü nüh wuotü ma samkürütso tüm.

10Thi noh mpa nüh noh tsa nyimpawa tsavühwa saluo nyutü noh tsa nyimzawa tsavühwa saluo noh zhü siezeh nü ma satsa sakürütso mütsüra, küpakenühnyunü mari saküürütso tü noh mpa nüh noh saküürütso kümjie.

11Jüsevü nga noh tü noh pa vüvüh tsavühwa siezeh nü ma samküzükrüra, noh pa nüh masie küsa kenüh. Sansache sanü ma tü noh tsevü saküvehthuoh kenüh.

121 2-13 Thi noh tü noh pa tsevühwa, noh nyithsü siezeh nü ma satsa samkürütsora; ma tü noh pa jienü küshehnyiwa (ma tü noh jünüvühwa küsawa) küsa kenüh.

13Jümpa mükünyu noh tü noh zah anüvühwa (noh zahthsü) siezeh nü ma kürütso kühiete fomjara, küpakenühnyunü ma tü noh zahjienü küshehnyitsawa küsa kenüh.

14Noh tü noh pa anü nyutü ma jie vüvüh siezeh nü ma kürütso kühiete samjatü tüm, ma tü noh zahthsü nyutü noh zahkhruo küsa kenüh.

15 Noh tü noh mpa noh jühnyi siezeh nü ma kürütso kühietefomjatü tüm, ma tü noh tsa vüvüh küsa kenüh; noh tü ma kürütso kühiete saküja müsara.

16Noh tü noh nü nyuji noh jie vüvüh siezeh nü ma sakürütso mütsü ra, ma tü noh zühvü nyutü noh tsü küsa kenüh; ma tü noh nü nyutü noh jie kürütso küsa kenüh.

17 Jüsevü nga noh tü vühtsanyi sie müsarhie tüm, nyutü ma tsara tsavühri nyutü ma tsavühra tsa müvi tüm, küpakenühnyunü masü tü noh tharuo sakümthuoh kenüh, jüüta küsa tü muomuokürho amükethuoh.

18Noh vüvüh rhoküveh küju nü ma nüvühwa nyutü ma jie vühwa müza tüm.

19 “Jüsevü nga nyimzari küsü nüh asasavü kümne küturuwa saküveh vü ma siezeh nü ma kürütso kühietewa fomjara.

20 Thi noh tü asazüh amüke vünüh noh zhephruwa vüvüh siezehnü ma sie nü noh mpa noh samkümnera.

21 Noh tü noh tsari küsü wie nga athuosatsü nü anyih vünüh tsotaji Molek nyiaza küükhurü nü Saküüwuowa nyo sa mkümnera.

© 2015 Bible Society of India.

22 Hi tü VÜWA, noh tü nyimzari sieküzeh kümjie nyimpari sie müwerüluora, jüma tü akükre küsü.

23 Thi nohri tü samwa siezeh nü jümawa vünüh noh mpa noh samkümnera, nyutü nyimzari küsü nga ma mpa ma vi nü samwa vü tsü taji müzehra; jüma tü müküleh lehkhujithuoh.

24"Hamari küsüvü nga nüh nohri mpa nohri samkümne tümluo, küpakenühnyunü hi nüh nohri tüvü akuoh zheja kütseri tü hamari vünüh mari mpa mari saküümne kenüh.

25Jüti sanü azhihwa tü sakümne küm sa, thi jüma müküleh kenüh hi nüh kümnomna tsü, thi azhihwa nüh jüla kürhori küwuozhujam.

26Nohri tü eh zhühkhe thi eh zhühkhori müzhe naveh, ma mpa nüh atotsari saluo nyutü priru kürhori saluo kükre küüroh hamari küsü nga müsara;

27küpakenühnyunü azhih jüma nohri tüvü küpeh nyiri tü akükre küüroh hamari vünüh azhihwa sakümneküm kenüh;

28azhih jüma nüh nohri tüvü küpeh nyiri küwuozhuja küm kümjie nohri nüh azhih jüma sakümnem nü nohri thama küüwuozhuja kenüh.

29Thitü thawa nüh akükre küüroh hamari sanaveh ünüh anyi jüma thuoüji ma nyiri aza vünüh vijam naveh.

30Jükenüh hi nüh azhükütsüri müzhe luo thi nohri tüvü sakururi nüh saküru akükre kürhorülehri sanü nohri mpa nohri saküümne müsa tümluo: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa," ti küza.

Leviri 19

Kümtse Khonyo thi Kümsho Rülehri

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2 "Nohri mümtse üji mümhie ti küsa Israel nyiri müzawa vü küza luo; küpakenühnyunü hi VÜWA nohri Saküüwuowa tü kümtse kenüh.

3 Nohri küsüküsü nga ma pa thi ma zah müsiake sheh üji mümhie, thi kümnyi rülori mümzhe üji mümhie: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

4 Nohri atsorhe anguori vü müküprüke tüm, nyutü nyiaza mülü tüm: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

5"Nohri kütsathuo kükhurü sanü VÜWA kütsü vü nohri kükhurüwa tü küvira vünüh saluo.

© 2015 Bible Society of India.

6Noh nüh kükhurü küsa rülovü jüma tsa kheh naveh, nyutü jüma rülo nyieh tsa kheh naveh; thi azhüazhü nüh tsatu nü rülo kücheawa kümjie pehtewa üji anyih vünüh tsom luo.

7Thi rülo kücheawa jüma tsatsam thuoüji akükre küsüthuoh; thi küvira müsarathuoh,

8thi thawa nüh jüma tsanaveh ünüh tü ma müküleh vü naveh, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA kümtsewa sakümne kümthuoh kenüh anyi jüma tü ma nyiri vünüh vijam naveh.

9 "Jüsevü nga nohri nüh nohri luoshü kümahwie vü poteposhu aveh mümahwie ra, nyutü mahvo fe mvüra.

10Nohri tü nohri rhelivi külavü aveh la kümtsem nü müküüpeke müsa ra; nyutü azhih vü kütsuotsari mükhuhra; jümari tü kümkhuori thi aküpriri kenüh kükhe sanaveh: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

11 "Nohri tü kürühuvüh nyu, nyutü kürievüh nyu, nyutü küsü nüh küsü vü mizhiküsüvüh nyu.

12 Thi akürie vünüh eh nyo vi nü küshie taji nohri Saküüwuowa nyo sakümnevüh nyu: Hi tü VÜWA.

13 "Noh tü noh zhephruwa müküchie küsa vüh nyu, nyutü ma zhi kürühuvüh nyu. Noh vü amülie küruwa ake mütsü nüh thuohtü rüne wa müküjura.

14 Khüna kürüpori kümzüvüh nyu, nyutü nothaküüjuri vü ajihküümshüvüh küsawa nyu, thitü nohri tü nohri Saküüwuowa mükrü üji mümhie: Hi tü VÜWA.

15 "Thi zanyo saküükato vü mükümsho küsa vüh nyu; kümkhuori vü kümrhümze sanü aküjiwa vünüh küpa müsa tüm, thitü künyitsa vünüh noh zhephruwa vü müshe mükükato üji mümhie.

16Noh tü nyiri azhievü kürhüsarhüpie satsuo sakhru ti küsari kümjie küsa vüh nyu, thi noh zhephruwa kürholi mükünongü vünüh kütsievüh nyu.

17 "Noh luoveh lovü nüh noh jienü kümrhüvüh nyu, thitü kükato vü nüh noh zhephruwa sie haluo luo, jüüta mükünyu nü ma vünüh noh tü kükhiemuo küvü kükrü kenüh.

18 Noh vü müküleh küsa shewi müthuo tüm, nyutü noh mpa noh nyiwa tsa vü noküüma müpeh tüm, thitü jüüta nyunü noh mpa noh küümze kümjie noh zhephruwa kümzeluo: Hi tü VÜWA.

19 "Noh tü hi nüh azhükütsüri müzhe luo. Noh mieshümiesari tü samwa küpari vü müküünyiluo tüm; noh zhuh zhuto küsü vü mahtsü künyi küche müthserhie tüm; nyutü noh thsümnyi küsü vü arhie küpapa künyi kürürhie nyutü toke rhie nü müvüra.

© 2015 Bible Society of India.

20“Nyi küsü nüh tükhavüh küsü, nyuri nüh za nta jüleke savehthuohtü müjie thuotsü, nyutü ma müshe müjie küsa vühwa asazüh kümngu vünüh siezehm thuoüji künaluo naveh. Masü tü küzothewa nyu, küpakenühnyunü nyimzawa tü tükha sawie küveh kenüh;

21Thitü nyimpawa tü müküleh saküm kenüh müküleh küsa kükhurü kenüh, nyihzhüvo küsü vi nü juhthsü nazizheh lepie VÜWA vü ru naveh.

22Thi anyi jüma nüh müküleh saküm kenüh navüwa nüh nyihzhüvowa vi nü ma nüh müküleh saküm kükhurü VÜWA tüvü nüh sataji kütsathuo küüroh satsü naveh, jüti sanü ma nüh kükhiemuo sakümwa nojatsü naveh.

23“Nohri tü hi nüh azhih vi nohri vü kütsüwa vü ru nü nohri kütsaküzhu kenüh athsoh müküzüküzü shie thuoüji mahvi küche mükümtse vü chieke nü mahvi küche ma vi kütsawa nyu.

24Mahvi müzüawa thuoüji avi aveh mütsem nathuoh, thi VÜWA vü küsiake kükhurü sanaveh.

25Thitü mahvi müngaawa thuoüji nohri tü aviri tsa mhieveh thuoh, jüma tü nohkeri nüh avi khielota küpe na küsa kenüh: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

26 “Nohri tü asa küsüküsü nga azüh küpenyie nü mütsara. Nohri tü aküze küra nyutü kütüma müsara.

27 Noh lü apohte vü ashehri phrimkürülo tüm nyutü noh khüne zhupori samümsü tüm.

28Küsüri kenüh noh satsa vü asa piketü mütsira nyutü noh satsari vü zanyo küsü nga müzhükera: Hi tü VÜWA.

29 “Noh tsavühwa tü küüphroküphrievühri küsanü ma samküümne tüm, jüta sanü azhihwa tü küüphroküphrie nüh pro taji azhihwa tü khuke kümsü nüh müküüpro tüm.

30 Nohri eh kümnyi rülori müzhe luo thi eh kümtsezhehwa siakeluo: Hi tü VÜWA.

31 “Küsüri sietse kenüh kütüma nyutü kütüma zhü küphrari vü wa nü jümara zhühke müvi tüm; mari phah taji mari vünüh nohri samkümne tüm: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

32“Nohri tü alü pruküümshieri atüvü temsühraji mümhie, thi khruokümra nyiehvü müsiake üji mümhie, thi nohri Saküüwuowa krü luo. Hi tü VÜWA.

33 “Thi anyitheri nohri zhih vü ru nohri nyi peh thuoüji mari vü müküleh müsa tüm.

34Anyitheri ru nohri vü nyirho thuoüji noh mpa noh nyuri kümjie saluo, thi noh mpa noh küümze kümjie ma kümzeluo; küpakenühnyunü Egyptra zhihvü nohri nga küzehri sanü kürho kenüh. Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

© 2015 Bible Society of India.

35 “Thi zanyo saküükatovü müküleh küsa vüh nyu, ma mpa nüh achu küütevü saluo, küüzho küütevü saluo nyutü küzhiküzüla küütovü saluo müküleh küsa vüh nyu.

36Küüzhokümphieh küshoh vü nga, mürüloh nüh küüte vü nga, küütovüh nüh küüto vü nga, mürüku nüh küüto vü nga nyitsaluo: Hi tü VÜWA Egypt zhih vünüh nohri siezhuküru nohri Saküüwuowa.

37Hi nüh azhühkhe thi azhühkho kütsüri aveh müzhe nü jümari aveh sa kheh naveh: Hi tü VÜWA,” ti küza.

Leviri 20

Zhümküüna kenüh Kümnomna Kütsü

1 VÜWA nüh Mosa vü,

2ma mpa nüh Israel nyiri saluo, nyutü anyitheri priru nü Israel vü ru kürhori saluo thawa nüh ma tsa küsüküsü nga Molek vü tsü naveh ünüh zothe naveh; azhih jüla nyiri nüh aloh vi nü vehthe naveh ti küsa Israel nyiri vü küza luo.

3Hi mpa wie nga nüh eh nyieh ma vü küprüke nü ma nyiri zavü nüh ma vijam naveh, küpakenühnyunü ma nüh ma tsa vi Molek vü tsü taji eh kümtsezhehwa sakümne thi eh nyo kümtsewa sakümne kümthuoh kenüh.

4Thi mükütüküzü anyi jüma nüh Molek vü ma tsa tsü kümvü azhih jüla nyiri nüh anyi jüma müfethe nüh küthim thuoüji,

5hi nüh eh nyieh ma vü thi ma tharuo vü küprüke nü ma nyiri azhievü nüh mari vijam naveh, ma nga thi ma senyi nü Molek sie taji küüphroküphrie küsari nga aveh vijakhehm naveh.

6Mükütüküzü nyi küsü nüh küsüra rüzhe kenüh kütüma thi tümari vü küprüke nü mari sie küüphroküphrie savehthuoüji, hi nüh anyi jümawa vü eh nyieh vü küprüke nü ma nyiri azhievü nüh ma vijam naveh.

7Jükenüh nohri mpa nohri sakümtse taji kümtse kürho rholuo: küpakenühnyunü hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa küsa kenüh.

8Eh zhühkheri müzhe luo thi jümari saluo; hi tü VÜWA nohri saküümtsewa.

9 Apa azah kümzüri aveh thuoüji küsü wie naveh; ma nüh ma pa nyutü ma zah müzü kümthuoh kenüh azühwa tü ma vü pehmthuoh.

10 “Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zhephruwa vüvüh samsüm thuoüji nyimpawa nga thi nyimzawa nga küsüm naveh.

11 Nyi küsü nüh ma pa vüvüh siezehm thuoüji ma pa satsa kürütso fojamtüthuoh; tinü masü khürü nga küsüm wie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12 Mükütüküzü nyi küsü nüh ma jühnyi siezehm thuoüji masükhürü nga küsüm wie naveh, küpakenühnyunü ajienü kütsühnari samsüluo küm kenüh, masü azüh tü masü alüvü pehmthuoh.

13 Mükütüküzü nyimpari küsü nüh nyimzari sieküzeh kümjie nyimpari siezeh thuoüji masü khürünga küüsüm wie naveh; masü azüh tü masü vü pehmthuoh, küpakenühnyunü masü nüh akükre küüroh sakümthuoh kenüh.

14 Mükütüküzü nyi küsü nüh atsavühwa nga thi ma zah nga ti zarhie thuoüji jütü akhuoke kümsüthuoh, tinü nohri azhievü khuke kümsü müküpeh nüh sana küsa kenüh nyimpawa nga thi masü vühtsari nga ti anyih nüh tsothem naveh.

15 Mükütüküzü nyi küsü nüh samwa siezeh thuoüji anyiwa nü zothem naveh thi asawa thuoüji fethem naveh.

16Mükütüküzü nyimzari küsü nüh samwa vü wa nü jümawa vü zeh thuoüji nyimzawa nga thi asawa nga fethem naveh; masü azüh tü masü vü pehmthuoh.

17 Mükütüküzü nyi küsü nüh ma tsehvü ma pa tsahvü satü, nyutü ma zah tsavühwa satü sie nü ma satsa kürütso ngu thi nyimzawa nga satsa kürütso ngu ti thuoüji jütü küzükrüthuoh, jükenüh ma nyiri tsara notha vünüh masü khürü vijam naveh, ma nüh atsehvüwa satsa kürütso foja kümthuoh kenüh ma nüh ma mükülehwa vi wie naveh.

18 Mükütüküzü nyi küsü nüh nyimzari ma satsa mükümtse tsothovü siezeh nü ma satsa kürütso ngum thuoüji ma nüh ma kümne shuküvehwa saküngu kümthuoh kenüh masü khürü nga masü nyiri aza vünüh vijam naveh.

19 Nohri tü nohri azah nü vühwa satsa kürütso müküüngu tüm, nyutü noh pa tsehvüwa satsa kürütso müküüngu tüm, küpakenühnyunü jütü ajienü küshenyiluo le kenüh; jükenüh masü mpa masü müküleh vü wie naveh.

20Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zah ma pa vüvüh siezehm thuoüji ma püza kürütso sakküüngumthuoh, masü mpa nüh masü kükhiemuo vü naveh, masü tü atsa mükungu nüh sü naveh.

21 Mükütüküzü nyi küsü nüh ma nü nyutü ma jie vüvüh vi thuoüji jütü mümtsethuoh; ma nüh ma jie nyutü ma nü kürütso sataji küüngumthuoh, tinü masü tü atsa küünguwanyuthuoh.

22Jükenüh nohri tü eh zhühkheri aveh thi eh zhühkho aveh müzhe thi sa kheh luo; hi nüh nohri sie azhih khiela wa na tse nüh jüma nüh nohri thama küüwuozhu küja kenüh.

23Thi nohri thuoüji hi nüh nohri atüvü nüh mari zheja na saküveh akuoküjira kürhorüleh vi nü mürhora, küpakenühnyunü mari tü hamari aveh küsa kenüh hi tü mari khielota krem.

© 2015 Bible Society of India.

24Thitü hi nüh nohri vü küzathuoh, nohri nüh mari zhih vi nohri zhih sanaveh thi hi nüh jüma vi nohri zhi küüsanaveh, azhih jüma tü tünüjuh thi awejuh liküpeh zhih küsü; hi tü anyi küpari vünüh nohri saküpa küm VÜWA nohri Saküüwuowa.

25Jükenüh nohri tü asa kümtse thi mükümtse vünüh thi amüwa kümtse thi mükümtse vünüh saküpa naveh; tinü nohri tü asa nyutü amüwa nyutü azhihwa nüh sakü zhüh küsari nüh nohri samükümnera, jümari tü nohkeri nüh mümtse ti küsa viküpa üti hi nüh saküpa kümthuoh kenüh.

26Nohri tü hi vü mütha luo; küpakenühnyunü hi tü kümtse kenüh, thi nohri tü eh zhi küüsa nti küsa kenüh anyi küpari vünüh nohri saküpamthuoh.

27"Thi ma mpa nüh nyimpari saluo nyutü nyimzari saluo küsüri rüzhe kenüh kütüma nyutü tümari thuoüji aloh vi küvehthe sanaveh, mari züh tü mari vü peh wie naveh," ti küza.

Leviri 21

Navüri Kümtse

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, "Aron atsa navüri nyi küsü nga ma nyiri azavü aküsüri kümo pa nü mari mpa mari samkümne tüm üti küza luo,

2ajienü küshehnyitsari küsü, ma zah kümjie küsa, nyutü ma pa nyutü ma tsa nyimpawa, nyutü ma tsavühwa nyutü ma nü nyutü ma jie,

3nyutü ma tsehvü avüpa müjie küsa, hamari wie küchie nüh küpara kümo thuoüji müpara.

4Avüpari kümjie vünüh ma nyiri vünüh ma mpa ma samkümnera.

5 Mari lü seküümthawa nyu, nyutü mari khane küsewa nyu, thi mari satsa vü akütsi piketü küsawa nyu.

6Mari tü mari Saküüwuowa vü mümtse üji mümhie, mari tü mari Saküüwuowa nyo saküümnevüh nyu; küpakenühnyunü mari tü mari Saküüwuowa alohse anyih vünüh kükhurü saküveh kenüh; jükenüh mari tü mümtse üji mümhie.

7Mari tü küüphroküphrievühri nyutü sakümnekümvühri müza ra, nyutü ma vüpa vünüh kürüsuo kümri müzara; küpekennyunü navüwa thuoüji ma Saküüwuowa vü kümtse kenüh.

8Nohri tü ma samkümtse üji mümhie, küpakenühnyunü ma tü nohri Saküüwuowa lohse vi kükhurü saküveh kenüh, ma tü nohri vü mümtse üji mümhie, küpakenühnyunü hi tü VÜWA, nohri saküümtsewa, hi tü mütsem.

© 2015 Bible Society of India.

9Mükütüküzü navü küsüküsü atsavüh küsüküsü nga küüphroküphrie sanü ma mpa ma sakümnem thuoüji ma pa sakümnemthuoh; tinü ma tü anyih vünüh tsothemümji mümhie.

10“Navü khiemawa nüh ma jienü navüri azhievü alüwa küüsa taji ma lü rügivü küüthse vüjuh zükemtüthuoh ünüh thi navüwa thsümnyi küüvü nta ma sakümtsem thuoh ünüh ma lüsheh hahata nyutü ma thsümnyi krih nü vümtsera.

11Thi ma tü aküsü kümo küsüvü nga müwara, ma mpa nüh ma pa küsü kümo saluo nyutü ma zah küsü kümo vünüh saluo ma mpa ma samüküümnera;

12nyutü ma tü kümtsezheh vünüh alievü shumwa ra, nyutü ma tü ma Saküüwuowa kümtsezheh samükümnera; küpakenühnyunü ma Saküüwuowa vüjuh nüh ma saküümtse tü ma rügivü pehküvehkenüh: Hi tü VÜWA.

13Thi ma nüh vüvüh küvi vü mükürüsavühri vi naveh.

14Ma tü tünyivühri, nyutü kürüsuokümvühri, nyutü sakümnekümvühri, nyutü küüphroküphrievühri hamari küzawa nyu; thitü ma mpa ma nyi mükürüsavühri vi naveh.

15Jüti sanü ma tü ma nyiri azavü nüh ma tsari saküümnewa nyu; küpakenühnyunü hi tü nohri sakümtse kütsü VÜWA,” ti küza.

16Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

17“Aron vü küza luo, noh küshukürari küsü nga mari wuhle küju thawa nüh künyiehna pe naveh ünüh ma Saküüwuowa lohse kükhurü sa nta küruwa nyu.

18Küpakenühnyunü rhosürhonga küsü nga shehnyi küruwa nyu: ma mpa nüh nothaküüju saluo, ajihküji saluo, anyiehvü künyiehna nyutü samsüküm saluo nyutü satsamahnyo mükato nüh küsuole nyutü kümlule saluo,

19nyutü ajih ake müsamna küm saluo,

20nyutü küshih küükho nyutü künyiehvü saluo, nyutü akru müküju saluo, nyutü notha zanyo mükümshitohri saluo, mütho nü kümkhu arü saluo, nyutü kümtho, nyutü eunakri (amüja zakümri) saluo;

21Aron navüwa küshukürari akürho müküjuri nyi küsü nga VÜWA kükhurüwa shehnyiru nü anyih nüh tso taji kükhurü müsa ra; ma nüh kürho müküju kenüh ma tü hi shehnyiru nü ma Saküüwuowa lohse kükhurü müsara.

22Ma tü ma Saküüwuowa lohse kümtse tsatsawa nga thi zanyo kümtseri nga thi zanyo kümtseri nga ti tsara naveh,

23thitü athsü zieteküsawa thi kükhurüpewa vünü shehnyi mürura, küpakenühnyunü ma tü akürho müküju kenüh eh kümtsezhehri samkümnera,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

24Jüti küüza vü Mosa nüh jümari vi Aron thi ma tsari vü thi Israel nyiri aveh vü küza kheh.

Leviri 22

Kükhurüri Kümtse

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2“Aron thi ma tsari tü Israel nyira zanyo kümtse, mari nüh hi vü saküümtse vünüh kiehtuo üti küza luo, Jüta thuoüji mari tü eh nyo kümtsewa saküümnewa nyuthuoh: Hi tü VÜWA.

3Mari vü küza luo, mükütüküzü nohri küshukürari wuori nohri wuhle küju nyi küsü nüh mümtha nüh saküveh vü Israel nyiri nüh VÜWA vü sakümtse küsa zanyori vü shehnyiru thuoüji anyi jüma tü eh tü vünüh hi nüh ma vijam naveh: Hi tü VÜWA.

4Aron küshukürari hujirü naküveh vü nyutü ma satsa vünüh mükümtse saveh üji ma müjie kümtse küju nü kümtse zanyori nyi küsü nga mütsara. Nyi küsü nüh aküsü kümo paru nü shike, nyutü akrujuh küshuri shike,

5nyutü anyi wuori nüh ma sakümnemna küsa zanyo zhukütseri pa thuoüji nyutü nyiri thawa nüh khiela mümtse nüh jüma pa thuoüji,

6anyi jükümjie küsa küpari tü münüleh küju mümtse nüh pehm naveh, thi ajuh vünüh ma satsa müjie küüzü küju nü ma tü kümtse zanyori mütsara.

7Rünyi tetu thuoüji ma tü mütsem nathuoh, thi jüsevü nüh kümtse zanyori tsara naveh, küpakenühnyunü zanyo jümari tü ma shie küsa kenüh.

8Thi ma mpa nüh küsüri, nyutü asanüh rekütsari kütsawa nyu, jümari tü ma sakümne küveh kenüh, hi tü VÜWA.

9Jükenüh mari tü jümari vünüh kükhiemuo müvü nüh thi jüma sakümnem nü müsü nüh sana küsa kenüh mari tü hi nüh azhükütsüri müzhe luo: Hi tü mari sakümtse kütsü VÜWA.

10“Alienyiri thuoüji kümtse zanyori mütsara. Ru nü navüwa vü nyiküpehri nga thi ma nüh asiepe siepeh teküvehri nga kümtse zanyori mütsara;

11thitü ma nüh ame nüh sü nü vi tükha saküvehri thi ma zheh vünüh küwuori thuoüji ma shie nyi tsara naveh.

12Mükütüküzü navü küsü tsavüh küsü nüh alienyiri küsü vü zatewa thuoüji ma nü kümtse kükhurü zanyori nyi mütsarathuoh.

13Thitü navü küsü tsavüh küsü nüh tünyi nyutü ma vüpa masü kürüsuom thi atsa münyie nüh ma pa zheh vü kürülavü kümjie anyiju shele teru thuoüji ma pa ashiewa nyi tsara naveh, tü alienyiri thuoüji jüma mütsara.

© 2015 Bible Society of India.

14Thi mükütüküzü nüh navü tharuo mükünyu anyi küpari nüh müküthsü vünüh kümtse zanyo tsamiem thuoüji jüma müthoh vünüh jüma zake münga thsephe nü kümtse zanyowa vi navüwa vü tsü naveh.

15Israel nyiri nüh kümtse zanyori vi VÜWA vü kükhurü kütsüwa navüri nüh saküümnewa nyu,

16mükütüküzü kütsaleh mükünyuri küütsam thuoüji anyi jümawa vü müküleh nyutü kümnomna tsü naveh: küpakenühnyunü hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa küsa kenüh," ti küza.

17Thinü VÜWA nüh Mosa vü küzale taji,

18Aron, ma tsari thi Israel nyiri vü küza luo, Israel tharuo küsüküsü nga satü, nyutü ru Israel vü kürhori nga satü ma kükhurüwa vi küru vü ma mpa nüh ame küphrahzhu küsaju vü nga nüh saluo, nyutü apashe vünüh kütsü kükhurü saluo VÜWA vü kütso kükhurü kümjie vünüh kütsü sathuoüji.

19Ma mpa nüh shüvotsazah, nyutü nyihzhü nyutü nyihsü azhürhü müküpe küvikümhie tsü naveh.

20 Nohri nüh zanyo vi kükhurü kütsü vü mükümhie azhührhü küpezanyoküsü nga kütsüwa nyu, küpakenühnyunü jüüta küsatü nohkeri nüh küvira müsanüh sam naveh.

21Thi mükütüküzü nyi küsü nüh VÜWA vü kütsathuo kükhurü küsahthuo, phrahzhu küsa saju na küsa kenüh, nyutü apashe vünüh kütsü nga saluo ma mieshümiesa vünüh tsüluo nyutü ma nyihnyih vünüh tsüluo, küvira sana küsa kenüh kümhieju mükünyiena tsü naveh.

22Samwa notha küüju, müküüngahra jihke kümsü nyutü khümakhüzhü küpe, satsa vü arü küpe, nyutü kümtho küvü, hakümjie küsari VÜWA vü mütsüra, nyutü tsinü kükhurüpe anyih rügivü VÜWA vü kükhurü mütsüra.

23Thi ma mpa nüh shüvotsazah saluo nyihzhüzah saluo ma mpa nüh satsa suo shehmtü nyutü mülu shehmtü apashe vünüh küthse thuoüji vi naveh, thitü küphrahzhu küsajuwa kenüh thuoüji müvira.

24Samwa küsüküsü nga amüja vü küfe thsopo pehm, nyutü amüja zam, nyutü khrokhrihm, nyutü rheküm sam thuoüji vi VÜWA mütsüra, nyutü vi nü noh zhih vü küsahthuo küüroh müsara.

25Nyutü nohri tü alienyiri vünüh jükümjie küsa samwa küngura vi nü nohri Saküüwuowa lohse ti sataji mütsüra. Jümari tü ajihke kümsü kenüh azhührhü küpe nyutü mükümhie pehküm kenüh jümari tü küviwa nyu, ti küza.

26Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

© 2015 Bible Society of India.

27“Mükütüküzü shüvotsazah, nyutü nyihzhüzah nyutü nyihsüzah tsa thuoüji rülo türü ma vühwa sie küüpeh luo; thi rülo tüzeawa thuoüji VÜWA vü kütso kükhurü kenüh küvikütse sara naveh.

28Thi ma mpa nüh mieshü avühwa tü awie saluo nyutü nyihzhü avühwa tü wie saluo atsawa masükhürü rülo küsü vünüh müfethera.

29Mükütüküzü nohri nüh VÜWA vü kümna kütsü küsahthuo sathuoüji küvikütse küsahthuo sanü tsü naveh.

30Jüma rülo vünüh aveh tsa kheh naveh, rülo künyiawa rüne küju küsawa nyu. Hi tü VÜWA.

31“Jükenüh nohri tü hi nüh azhükütsüri müzhe naveh thi jümari sanaveh: Hi tü VÜWA.

32Thi nohri tü eh nyo kümtsewa saküümnewa nyu, Israel nyiri azavü hi tü kümtse ti sanaveh; hi tü VÜWA nohri saküümtsewa,

33hi tü nohri Saküüwuowa sa nti hi nüh Egypt zhih vünüh nohri siezhukürüwa: Hi tü VÜWA,” ti küza.

Leviri 23

Anale Khuri

1Jüti küüza sevü VÜWA nüh Mosa vü küza lehü taji,

2“Israel nyiri vü küza luo, VÜWA khuleh kütekeküsa kümtse nohri nüh zhüchüh na küsa, eh khu küteke küsari tü hamari:

3 Rülo türo nohri küüroh sanaveh; thitü rülo türüawa thuoüji kümnyi rülo viküükheke kümnyi sanaveh, kümtse küsü, küüroh küsü nga küsawa nyu; azhie khiekhielanga pehluo hamatü VÜWA vü kümnyi rülo küsü sanaveh.

Tseshuküwa thi Ahzhi Müküthse Lohse

(Nyi 28.16-25)

4“Hamari tü VÜWA khu kütuoke küsari, kümtse küütuoke tsotho vü hamari vi mari vü zie tsüluo.

5 Asa pokhuwa rülo türamzü münüleh vü thuoüji VÜWA tsekükari.

6 Thi asa jümawa rülo türamnga vü thuoüji VÜWA vü ahzhi müthse nüh lohse kütsa khu; nohri tü rülo türü ahzhi müküthse lohse tsanaveh.

7Rülo pokhuwa vü nohri tü kümtse sanaveh; nohri küüroh küsü nga küsawa nyu.

8Thitü rülo türü nohri tü anyih vünüh kütso kükhurü sanü VÜWA vü tsü naveh; rülo türüawa thuoüji kümtse küsü sanaveh; nohri zanyo küüroh küsü nga küsawa nyu,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

9Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

10“Israel nyiri vü küza luo, nohri tü hi nüh azhih vi nohri vü tsü na küsa vü ru nü nohri luoshü mahwie thuoüji nohri nüh kümahwie avi pokhuwa akhrü vünüh navüwa vü viru naveh;

11kümnyi rülo anyieh, mazhünyo thuoüji rülo tüzeawa, nohri tü küvira ngu na küsa kenüh navüwa nüh akhrü jüma vi nü VÜWA tüvü shoküze naveh.

12Thi nohri nüh akhrü jüma noküja rülo vü nyihzhüzah küsü azhührhü müküpe mahvi küsü kükhruo VÜWA vü kütso kükhurü satsü naveh.

13Jü mpa mükünyu hama kükhurü küsa vü atha vi nü kükhurü azhievü vüjuh küünyarü küüto künyi anyih nüh tso nü arheküüngu mütsuo kükhurü sanü VÜWA tsü naveh; thi aküzhu kükhurü nga akhah nüh sanaveh, thi jüma thuoüji kete küsü.

14Thi nohri nüh nohri kükhurü jümari Saküüwuowa vü müjie viküru küju nü nohri tü lohse nga satü, atha künyihphro nga satü, nyutü kümzhi küsü nga satü mütsara, nohri nüh khiekhiela rho naveh ünüh hamatü nohri wuhle küsuokürho küju azhühkhe sa wienathuoh.

Kümahwie Khu

(Nyi 28.26-31)

15 “Thi thuohtü, kümnyi rülo nyieh nohri nüh nohri luoshü akhrü viru nü noküja kükhurü küsa rülo vünüh chie nü zhia türü khete sanaveh.

16Thi thuohtü, kümnyirülo nyieh vünüh küchie rülo tünyieke ju thuoüji ahie vi nü kükhurü atha kürüthe vi VÜWA vü ru naveh.

17Thi nohri kürhope vünüh lohse küüto künyi nüh küsa noküja kenüh viru naveh, thi hama tü ahie tohküümnya ahzhi küthse nüh veh naveh; thi avi küpe pokhuwa nüh sanü VÜWA vü viru naveh.

18Thi lohsewa kütsü vü nyihzhüzah türü mahvi küsü kükhruo, shüvotsazah küsü thi nyihzhüvo künyi, hamari aveh mükünyiena vi nü VÜWA vü kütso kükhurü satsü naveh, thi jümari sanyie nü atha vi kükhurü küsü sataji VÜWA vü arheküüngu mütsuo satsü naveh.

19Jüsevü nga nyihzhüvo küsü vi kükhiemuo kükhurü sanaveh, thi nyihzhüzahvo künyi vi kütsathuo kükhurü küsahthuoh sanaveh.

20Navüwa nüh jümari thi luoshü avi küpekhuwa lohse, thi nyihzhüzah künyi ti vi nü VÜWA tüvü noküja kükhurü sanaveh; jümari tü navüwa kenüh VÜWA vü kümtse satsü naveh.

21Thi jüma rülo vü nohri tü küzhüchüh sanü kümtse küsü sataji nohri küüroh küsü nga küsawa nyu: hamatü nohri khiekhiela rho naveh ünüh nohri wuhle küju küsuokürho azhükhe sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

22 “Thi nohri zhih vü luoshü mahwie thuoüji poteposhu küju kümahwiewa nyu, nyutü mahwie kümsevü mahvo küfewa nyu; jümari tü kümkhuori thi küzehri kenüh satüluo: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa,” ti küza.

Mahvi Kürüthe Khu
(Nyi 29.1-6)

23Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

24“Israel nyiri vü küza luo, asa türüawa rülo pokhuwa kükhekesheh nü münyie naveh, thi müsheküpeh huo küzhüchü tütü khu küzie nü kümtse küsü sanaveh.

25Nohri tü küüroh küsü nga küsawa nyu, thi VÜWA vü kütso kükhurü tsü naveh,” ti küza.

Kütsathuo Rülowa
(Nyi 29.7-11)

26 Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

27“Asa türüawa rülo türake vü thuoüji kütsathuo rülo; jüma tü nohkeri nüh kümtse tsotho küsü, jükenüh nohri mpa nohri sakükheke sheh nü anyih vünüh tso nü VÜWA vü kükhurü sanaveh.

28Thi nohri tü hamawa rülo vü küüroh küsü nga küsawa nyu; küpakenühnyunü hama rülo tü kütsathuo rülo, nohkeri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü kütsathuo sana küsa kenüh.

29Thawa nüh hama rülovü mükükheke sheh nüh sanaveh ünüh ma nyiri vünüh vijam naveh.

30Thi anyi küsüküsü nga hama rülovü küüroh sa thuoüji anyi jümawa thuoüji ma nyiri aza vünüh zoriejam naveh.

31Hama rülovü nohri küüroh küsü nga küsawa nyu: nohri azhie khiekhiela rho naveh ünüh hama tü küsuokürho nohri wuhle küju azhükhe sanaveh.

32Jümatü nohkeri nüh kükhe sheh nü kümnyirülo, hama rülo vü nohri tü nohri mpa nohri sakükhe naveh; asa hama rülo tüguh münüleh küju kümnyirülo sanaveh,” ti küza.

Kümnyipe Khu
(Nyi 29.12-40)

33 Jüti küüza sevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

34Israel nyiri vü küza luo, asa türüawa rülo türamnga vü rülo türü ashühzheh khu sa VÜWA tsü naveh.

35Rülo pokhuwa thuoüji kümtse küsü sanaveh; hama rülovü nohri küüroh küsü nga küsawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

36Rülo türü thuoüji anyih vünüh tso nü VÜWA vü kükhurü sanaveh; rülo tüzeawa thuoüji kümtse küsü sanaveh, thi kütso kükhurü sanü VÜWA tsü naveh; hamatü kükheke taji küsezhuh sanaveh; thi nohri tü küüroh küsü nga küsawa nyu.

37"VÜWA khu kütuohke nü nohri nüh kümtse küsezhu tsotho vü zietsü na küsari hamari: VÜWA vü tsü na küsa kenüh anyih vünüh kükhurü, tso nü kükhurü, atha nüh kükhurü, küsahthuo thi aküzhu kükhurü, hamari aveh ma mpa ma tsotho vü khekheta sana küsa kenüh;

38hamari tü VÜWA kümnyirülo nyieh vünüh küütsa küsü, nohri nüh aküte nyieh vünüh küütsa, nohri nüh phrahzhu nü kükhurü aveh nyieh vünüh küütsa, thi nohri pashe vünüh kükhurüri nyieh vünüh küütsa vi VÜWA vü kütsüri.

39"Thi asa türüawa rülo türamüngaawa vü nohri zhih vünüh avi pekütsüri vizhuhra thuoüji rülo türü VÜWA khu sanaveh; rülo pokhuwa thuoüji nohri tü kükheke nü kümnyi sanaveh, thi jüsevü nga rülo tüzeawa kükheke taji kümnyi sanaveh.

40Rülo pokhuwa nohri tü athsoh ato kümhietsara avi vi, aluophi tsuonari, athsoh küjepu apruori, zhihkhaneri, aprari viru nü VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü rülo türü loküzhe sanaveh.

41Nohri tü amahvi vü rülo türü hakümjie küsa tsothovü hakümjie küsa akhu VÜWA tüvü sanaveh, nohri wuhle küju küsuokürho zhühkhe sanü asa türüawa vü sanaveh.

42Israel nyiri ta küsari aveh nü rülo türü ashühzheh vü rho naveh,

43hi nüh Israel nyiri Egypt zhih vünüh siezhu küruvü nohri tü ashühzheh vü rho ta küsa nohri küshukürari tü thsü naveh: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa," ti küza.

44Hakümjie vünüh VÜWA khu küütuokeri Mosa nüh Israel nyiri vü küza.

Leviri 24

Alatiri Azhüküzhü vünüh Künote

(Tse 27.20-21)

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2"Latiri juküpeh huo na küsa kenüh Olive vüjuh kütsüzhu latha viru üti Israel nyiri vü azhütsüluo.

3Juhthsü kükhurüzheh vü povüzhüwa küzietethsüwa alievü VÜWA tüvü mükütuo wiethuoh nüh münüleh vünüh rüne küju Aron nüh jüma küütso sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Aron nüh anyihkuri vü latipe suna latha nüh küsawa rügivü mükütuo wiethuoh nüh VÜWA tüvü sanaveh.

Lohse vi Saküüwuowa vü Kütsü

5 "Jüsevü nga ahie tohküümnya nüh tieshu türakünyi sanaveh; tieshu küsü vü ahie küüto küsüsü nüh sanaveh.

6Thi hamari vi küri künyi sanaveh, küri küsü vü türoro sanü zanyoküsape suna latha nüh küsa rügivü sanaveh.

7Anyih nüh tso nü müsheküpeh huo kükhurü lohse VÜWA vü tsü na küsa kenüh küri künyi khürü vü arheküüngu latha thse naveh.

8Küsuokürho kütsathuo kenüh Israel nyiri müthoh vünüh VÜWA tüvü Aron nüh kümnyirülo kürüzhu mükütuo wiethuoh nüh kümhie ta sanaveh.

9 Thi hamatü Aron thi ma tsari kenüh, mari nüh kümtse azhiewa vünüh jüma tsanaveh, küpakenühnyunü hamatü VÜWA vü kümtse tsatsawa zhi küsa kenüh, thi hamatü saküpeh huoküsaleh küsü küsa kenüh," ti küza.

Kükato thi Kümsho vünüh Kümnomna Kütsü Thsoshi

10Egyptra tsa nyimpari küsü ma zah thuoüji Israelvühri, Israel nyiri vü nyi tsezhuwa; thinü Israelvühra tsari thi Israel nyimpari tü kürünape vünüh küraluo tewa,

11thinü jüma vühwa tsa tü VÜWA phramsü nü müzü. Jüma zah nyo tü Shelomit, Dibri tsavühwa, Dan kuohvühri.

12Thi ma vi nü navüzheh lovü thsem, jüti sanü VÜWA kümshewa vi mari vü müjie küüthsü küju nü jülovü sam

13Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

14"Hi kümzüwa kürünape alievü siezhuru nü thathari nüh ma nüh kümzü künara nüh mari ke ma vü thse luo, thi müzawa nüh aloh vi nü ma veh luo.

15Jüti sanü Israel nyiri vü, thari nüh ma Saküüwuowa müzü naveh ünüh kükhiemuo vü naveh.

16Thawa nüh VÜWA nyo phramsü naveh ünüh küüsü naveh, ma mpa nüh anyuwa saluo, thi alievü nüh ru kürhori saluo müzawa nüh aloh nüh vi ma veh naveh, thawa nüh VÜWA nyo phramsü naveh ünüh küüsü naveh.

17 Thawa nüh anyi fethe naveh ünüh küsü naveh.

18Thawa nüh nyura seshuh fethe naveh ünüh sakümhietsü le naveh, kürholi küsü müthoh kürholi küsü tsü le wie naveh.

19Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zhephruri küsü sakümsamnam nü atso sakümsüm tü thuoüji ma vü nga jükümjie satsü le wie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

20 Arü küsü zoshitü thuoüji arü küsü zoshitü le wie naveh, notha küsü nüh notha küsü, aha küsü nüh aha küsü; ma nüh sakümsü kütsü kümjie ma vü nga samsütsü le wie naveh.

21 Thawa nüh nyura seshuh fethemtü naveh ünüh sakümhietsü le wie naveh; thi thawa nüh nyiri fethe naveh ünüh küsü wie naveh.

22 Israel nyiri kenüh nga thi ru nohri vü nyi kürhori kenüh nga ti khonyo thuoüji zarike wie; küpakenühnyunü hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa küsa kenüh," ti küza.

23 Thinü Mosa nüh jümari vi Israel nyiri vü küza kheh; jüti küsa vü mari tü anyi jüma kürünape alievü siezhuwa nü aloh nüh vehthem. Israel nyiri tü hakümjie vünüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsüri sa kheh.

Leviri 25

Mahvi Türüawa
(Kho 15.1-11)

1 Jüsevü nga VÜWA nüh Sinai küzhi vünüh Mosa vü,

2 Israel nyiri vü küza luo, nohri hi nüh azhih vi nohri tsü na küsa vü ru thuoüji azhihwa tü kümnyi rülo vi VÜWA vü sanaveh.

3 Mahvi türo nohri zhuh vü mahtsü zhuh thi rhelivi kürhieshe naveh, thi aviri vizhuh naveh.

4 Thitü mahvi türüawa thuoüji kükheke nü VÜWA vü münyi naveh; hama mahvi vü thuoüji nohri zhuh vü mahtsü küzhuhwa nyu thi rhelivi rhu kürhieshewa nyuthuoh.

5 Nohri nüh mahwie nü tsuotsawa taji küsho vünüh avi küperi mümahwie ra, thi nohri nüh rhelivi rhu müküürhieshe vünüh avi küperi mülara; küpakenühnyunü mahvi türüawa tü zanyo küsü nga müsanüh nohri nüh küpeh azhih vü tü kükheke nü kümnyie mahvi küsa kenüh.

6 Kümnyi rülo azhih nüh nohri avo satsü naveh; nohkeri nüh nga, nohri tükha nyimpari kenüh nga nyimzari kenüh nga, nohri nüh ake tsü nü sieküpehri nga, thi nohri vü priru rho küvehri kenüh nga;

7 nohri seshuh nga, nohri zhih vü samwa kenüh nga ma vünüh küshu aveh avo satsü naveh.

Küvishele Mahvi

8 Thi nohri tü mahvi azhi zhie türü chie naveh, türükeri mahvi türü, jüta thuoüji amahvi zhiri zhie türüri vü nohkeri nüh mahvi zürake nü tüguh thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

9Asa türüawa rülo türake vü tütü khu zie nü lehküsuo vü küze naveh; kütsathuo rülo vü tütü khu nü nohri zhih aveh vü küze naveh.

10Jüti sanü nohri tü mahvi tünyiekewa sakümtse naveh, thi nohri zhih vü kürhori aveh vü kürüzih zhühnyo phrahte zie naveh, jüma tü nohkeri nüh Jubilee, hama mahvi vü nohri nüh zanyo süküsari tsüküzem le naveh, thi tükha vünüh zhuküsari ma zheh lovü küzem le naveh.

11Nohri kenüh jubilee tü mahvi tünyieke naveh; jüma mahvi vü mahtsü küzhuhwa nyu, thi ma mpa nüh shozhuru nü avi küperi nga külawa nyu, thi rhelivi rhu mükürhieshe vünüh avi küperi nga külawa nyu.

12Küpakenühnyunü jüma mahvi tü jubilee küsa kenüh; thi nohkeri nüh kümtse mahvi; thi azhuh vünüh mowa pe nüh jü mpa tsanaveh.

13Thi jubilee hama mahvi vü zanyo momowa nohri vü zhu nüh jümari nohri aveh nga külole tsüm le naveh.

14Noh nüh noh zhephruwa vü mowa zhuveh ünüh nyutü ma vünüh süsaveh ünüh küsü nüh küsü vü müküleh küsawa nyu.

15Jubilee sevü mahvi küzakethuoh ünüh ta küsa müshe nü noh tü noh zhephruwa vünüh sü naveh, thi mahvi küzake avi petsüra naveh ünüh ta küsa müshe nü ma nüh noh vü zhutsü naveh.

16Mükütüküzü amahviwa zhim thuoüji amewa kuo mhieveh, thi tü mükütüküzü amahviwa zülaveh üji amewa saküzüla mhieveh, thi mahvi küzake vü avi küzake pe naveh ünüh jüvü nüh noh vü zhu küveh kenüh.

17Jükenüh nohri küsü nüh küsü vü müriera, thitü nohri tü nohri Saküüwuowa krü naveh: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

Mahvi Türüawa Küsüro

18Jükenüh nohri eh zhühkheri sanaveh, thi eh zhükütsüri müshe nü jümari sa wie naveh; jüta thuoüji nohri tü nohri zhih vü küsüro münyie nüh rhora naveh.

19Thi azhihwa tü ma vi petsüra naveh, thi nohri tü nohri kümwa tsara naveh, jüti sanü azhih jüla rho lozhera naveh.

20Mükütüküzü nohri nüh, ‘Hiri tü amahtsü nga müzhuh thi kümahwie nga mümahwie ta thuoüji mahvi türü hiri tü mowa tsana lo?’ ta küza mhieveh.

21Thitü hi nüh mahvi arowa eh kütsia zhüwa nohri vü tsü nü mahvi küche avi küüpe naveh.

22Mahvi tüzeawa nohri nüh mahtsü zhuhküveh vü kürüthewa müjie kümahwie küju nü nohri nüh mahvi türo vü mahwie saküveh kürüwiwa mahvi tüguh küju tsala naveh.

Tsokrü Külole Küvi

© 2015 Bible Society of India.

23“Nohri zhih tü zhuji müküzera, küpakenühnyunü azhih tü eh zhi, thi nohri tü küzehri wie, tsotho pike hi sie nü rho küveh wie.

24Azhihwa zhum wie ketünga avü jümawa nüh kütsüle müsaji mümhie.

25Mükütüküzü noh jienü nüh mükhuo küm vünüh ma zanyo suo zhu thuoüji ma jienü kürhietsowa nüh jüma küürhehsanaveh.

26Ma jienü nyi küsü nga nüh jüma küsü münyie nüh sa thuoüji ma kürho küwalechih ünüh ma mpa nüh küürhehsa le naveh.

27Ma nüh zhu küüze mahvi küzakethuoh ünüh chie nü ma nüh thawa vü zhu nüh jümawa vü ame küluoh kümwa chie taji thuom luo; jüti sanü ma zhiwa tü tsüm le naveh.

28Thitü ma nüh thotsanü rhehsa le taji ma zhi küsara vü pehmveh üji thawa nüh sü nüh jümawa ke vü jubilee mahvi küju sam naveh; thi jubilee mahvi vünüh ma vü tsüküm sanaveh.

29Thi mükütüküzü nyi küsü nüh ma zheh anyuji ashiegu lovü küpeh zhuveh üji ma nüh zhuküm mahvi küsü se vünüh rhehsa vi le naveh; mahvi küsü asevü thuoüji ma nüh rhehsavi le na küsa ma kümsho pehveh.

30Mükütüküzü ma nüh mahvi küsü juküm sevü rhehsa müvi thuoüji azheh jümawa küsüwa zhi sam nathuoh; thi jubilee mahvi vü nga kütsülera müsarathuoh.

31Thitü azheh ashiegu lovü mükütü anyu vü thuoüji azhuh küzhu vü mokümjie ünüh jüma müzhe wie naveh, tinü kürhehsara sa wie naveh thi jubilee mahvi vü tsüküm sanaveh.

32Jüta wie ketünga navüwa kenüh thuoüji anyuji shiegu lovü kütünga tsotho muomuovü rhehsavira naveh.

33Thitü Leviri küsü azheh anyuji shiegu lovü nyi küsü nüh sü nü Leviwa nüh kürhehsa lera pehmveh thuoüji jubilee mahvi vü ma vü tsüküm sanaveh; küpakenühnyunü Levira zheh anyuji shiegu lovü Israel nyiri azavü küpehwa tü mari zhi küsa kenüh.

34Thitü Leviri nüh küpeh anyuji müza zhih thuoüji küzhuwa nyu; küpakenühnyunü jü thuoüji küsuokürho mari müza zhih küsathuoh kenüh.

Kümkhuori vü Aküna Kütsü

35 “Thi mükütüküzü noh jie nyutü noh nü nüh mükhuo nü noh vü nyi rhowa na küsa khoveh thuoüji noh nüh ma no nü rho naveh; thi ma tü küzehri nyutü priru kürhori kümjie noh vü nyirho naveh.

© 2015 Bible Society of India.

36Ma vünüh azahkütsa nyutü küzhake nü müvi tümluo, thitü Saküüwuowa krü luo; jüti sanü ma tü noh kütuoh vü küürholuo.

37 Azahkütsa nti küsa vünüh noh me müküüna tüm, nyutü küjake nü vi le nti küsa vünüh noh kütsaküzhu ma vü mütsü tüm.

38Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa Kanan zhih vi nohri tsü nti küsa kenüh thi hi tü nohri Saküüwuowa sa nti küsa kenüh Egypt zhih vünüh nohri siezhuru.

Atükhari Küüze Leh

39 "Mükütüküzü noh jienü küsü nüh noh kütuoh vü mükhuo peh nü ma mpa nüh tükha kümjie vünüh ma vi noh vü zhu wie ketünga ma vi nü tükha kümjie vünüh küüroh küüsawa nyu.

40Ma tü siepe küvite nyutü tsotho priru kürhori kümjie vünüh noh vü nyi küüpeh naveh. Jubilee tsotho müjie küru küju nü ma tü noh sie kürohla wie naveh.

41Thi jubilee ru thuoüji noh vünüh ma tü küzem le naveh, ma nga thi ma tsari nga ma mpa ma tharuowa vü ma pari apeze vü shele tewa naveh.

42Küpakenühnyunü mari tü eh sieperi; Egypt zhih vünüh hi nüh mari siezhu küru kenüh; jükenüh mari tü tükhari kümjie vünüh müzhura.

43Noh tü ma vü müküchie sanü ma nyieh vü mürhora, thitü noh Saküüwuowa mükrü üji mümhie.

44Thitü noh tükhapa thi noh tükhavüh noh nüh müvi üji mükümhiewa thuoüji anyi noh kütuohvü rhoküvehri azhie vünüh sü luo.

45Jü mpa mükünyu küzehri ru nohri vü nyirho küvehri vünüh sü luo, nyutü ma tharuo nohri vü nyirho küveh noh zhihri vünüh küwuori sü luo, thi jümari vi nü noh zhiri saluo.

46Noh nüh ma sierho küm sevü nga küsuokürho zhi sana küsa kenüh noh tsari vü küzhiluo küze mhieveh; hamari thuoüji vi tükha saluo; thitü Israel nyiri vü thuoüji kete nü mürhora thi küsü nüh küsü nyiehvü khuke müsü nü mürhora.

47"Thi mükütüküzü nüh küzehri ru nohri vü nyirho küvehwa tü nyirhietewa, thi noh jienü ma kütuoh vü rhoküvehwa tü mükhuom nü ma mpa ma vi nü küzehwa nyutü priru rho küvehwa vü zhum, nyutü ma tharuori vü zhum wie ketünga.

48Ma jienüri nyi küsü nüh ma rhehsara wie naveh,

49nyutü ma püzapajiri nüh nyutü ma nüh nyirhie teru thuoüji ma mpa ma rhehsa mhieveh.

50Ma küsüwa masü zaluo nü ma küsü rülo vünüh jubilee mahvi küju küzake thuoh ünüh chie naveh; thi ma küüze amewa thuoüji amahvi vünüh küte naveh, tsotho ma vüwa vü nyiküpehwa tü siepe sieküpehwa masü zarike wie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

51Mükütüküzü amahviwa suo wieveh üji jüma vünüh müzhe nü ma kürhehsa me tsükümwa vünüh ma nüh tsü le naveh.

52Thitü jubilee ju na küsa mahvi pike mpa thuoüji ma sie nü kürühno naveh; ma vünüh mahvi küzake küüroh sakütsüleh pehveh ünüh jüvü nüh ma kürhehsa amewa thuo naveh.

53Thi asiepe küsü nüh mahvimahvi vünüh kümsa üta ma tü ma vü nyipeh naveh; noh notha vü ma tü mütsümta nü müketera.

54Hakümjie küsa vünüh ma tü kürhehsa müsara thuoüji ma nga thi ma tsari nga jubilee mahvi vünüh küüshu sanaveh.

55Küpakenühnyunü eh kenüh thuoüji Israel nyiri tü sieperi wie, mari tü eh sieperi, hi nüh Egypt zhih vünüh siezhuküru: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

Leviri 26

Zhüküüna kenüh Kütsiari
(Kho 7.12-24; 28.1-14)

1 "Nohri tü nohri mpa nyiaza thi tsorhe sake nyutü aloh vü khrüke nü kütoke nyutü aloh hu nü mükhurü tümluo, thi nohri zhih vü aloh vü tsorhe khrüke taji toke sanü jümari vü küngie mütsuo tümluo; küpakenühnyunü hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

2Nohri tü eh kümnyirülo müzhe wie naveh thi eh kümtsezhehwa rhe sheh wie naveh: Hi tü VÜWA.

3 "Mükütüküzü nohri nüh eh zhühkheri vü tse thi hi nüh azhükütsüri müzhe nü jümari sa ti thuoüji,

4hi nüh azalevü khemta atsoh rütsü naveh, thi azhihwa tü avi pezhi tsü naveh, thi azhih vü athsovi atori tü avi petsü naveh.

5Nohri mütha kürütse tü rhelivi küla küju wa naveh, thi rhelivi külawa tü mahtsü küzhuh küju wa naveh; jüti sanü nohri kütsaküzhu tü tsamwa waju wie naveh, thi nohri tü nohri zhih vü lozhe nü rhora naveh.

6"Thi hi nüh nohri zhih vü müküüjakünya tsü naveh, nohri nüh zehwa wie ketünga nyi küsü nga nüh nohri saküükrüwa nyu; thi nohri zhih vünüh hi nüh samwari zhejamtü naveh, thi anyuchuwa tü nohri zhih vünüh ru kari küwawanyu.

7Nohri nüh nohri mükünongüri zhe naveh, thi nohri nyuchuwa vünüh mari tü külu küm sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Nohri nyi münga nüh nyi müzake zhe naveh, thi nohri nyi müzake nüh anyie türake zhe naveh; thi nohri mükünongüri tü anyuchuwa vünüh nohri tüvü külu naveh.

9Hi nüh nohri vü küsiake peh naveh thi hi nüh nohri avi saküpetsü taji nohri saküzhitsü nü nohri sie kütsathuozhüwa sakümzho le naveh.

10Nohri luoshü khielota kümahwiera kenüh kürüwi rülo hothake tsawa naveh, thi mükütsakhera kenüh luoshü kürüthe mahwie thse na küsa kenüh kürüwiwa vija nü sakümtse naveh.

11Thi hi nüh nohri azavü eh kürho sanaveh, thi eh sietse tü nohri kümawa nyu.

12 Hi tü nohri azhievü tse peh huo nü nohri Saküüwuowa sataji nohri tü eh nyiri sanaveh.

13Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa, hi nüh nohri tü Egyptra tükha thama küüsa ti küsa kenüh ma zhihri vünüh nohri vizhu, hi nüh nohri mürüli khuonyih zothuojamtü nü nohri lü kütoke nü küütsera sa tsü.

Azhümküüna kenüh Kümnomna Kütsü
(Kho 28.15-68)

14 “Thitü nohri nüh eh zhü müküna, thi azhükütsü hamari müsanüh sam.

15Thi eh zhühkheri mame mükünyie sa, nohri kürholi nüh eh zhühkhori mam, jüti sanü nohri tü hi nüh azhükütsüri aveh müsanüh sataji eh kütsathuozhüwa zoriem ti thuoüji,

16hi nüh hama nohri vü sa wie naveh: Hi nüh nohri vü kükrü küji, samkümhiera küna, notha saküümsü kümhi thi saküükrüshü tsü naveh. Thi nohri tü nohri mahtsü küüzhuhkrie naveh, küpakenühnyunü nohri mükünongüri nüh jümari vitsamtü naküveh kenüh.

17Hi nüh nohri sie küüruohluo anyieh tü nohri vü küprüke naveh, thi nohri mükünongüra tüvü nüh nohri tü küürhiethe kheh naveh, nohri kümrhüri nüh nohri nyiehvü takrü küüsanaveh, thi nyi küsü nga nüh nohri zhemtse wie ketünga nohri tü te naveh.

18Jüta sa wie ketünga nohri nüh eh zhü müküna wie thuoüji nohri kükhiemuo kenüh hama nyiehvü türakeri nohri sosie le wiehü naveh.

19Thi nohri nüh rhieza kütsewa kükhra hi nüh zoriejatsü naveh, jüti sanü nohri atülüri hi nüh amürü kümjie saküjemtü naveh, thi nohri zhih tü asahwuo kümjie saküjemtü naveh;

20Nohri kükhra tü müjuju vünüh küüram naveh, küpakenühnyunü nohri zhih tü avi pemküzhi nüh samtü naküvehthuoh kenüh, thi azhuh vü athsohri tü avi müpetü nüh sanathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

21Jüsevü nga nohri nüh hi sie mükato wie hü nüh sanü eh zhü müküna wie thuoüji nohri kükhiemuori küzake nüh jüma nyiehvü nüh türakeri küzhi kümnomna nohri vü viru le wie hü naveh.

22Thi hi nüh nohri azavü samwa leküze nü noh tsari küüzothe naveh, thi nohri seshuh küüzorie naveh, jüti sanü nohri saküzülam tü taji nohri lehkhuji tü küüzom nathuoh.

23“Thi küsosie müke hamari vü nga nüh nohri tü hi vü müküprüke nüh hi vünüh küpa tewa wie thuoüji,

24hi nga nohri sie küpa tewa wie thuoüji nohri kükhiemuo kenüh khana nyiehvü nga türükeri nohri kürhiethejam naveh.

25Thi hi nüh nohri vü anyuchu küsü viru nü jüma nüh kütsathuozhüwa sie küüproluo kenüh amüthoh küüvi naveh; thi nohri nüh noh nyujiri azhievü sehzhu wie ketünga hi nüh nohri azavü küna kümsü akükrü küze naveh, thi nohri vi nü mükünongüra ke vü thsem naveh.

26Hi nüh nohri lohse kütsühwa zoshimtü thuoüji anyithü küsü vü krevühri türake kenüh nohri lohse ma küüzho küte nü noh tü tsanaveh; thitü tsa taji alo mürara.

27“Hama sevü nga nohri nüh eh zhü müküna wiethuoh nüh hi vü nüh küprale tewa le hü thuoüji,

28hi nga müküüzhikera rüküshu vü nü nohri vünüh küprale tewa naveh, nohri kükhiemuo kenüh atükhu nyiehvü nga türükeri hi mpa nüh nohri sosie lehü naveh.

29Thi nohri kürüma tü küüluohle kenüh nohri mpa nohri atsa nyimpari nga thi nyimzari nga retsanaveh.

30Hi nüh nohri azhie kümsieri zoriejamtü naveh, nohri sierhü kükhurüpe nga zochiemtü naveh, nohri küsü kümo vi nohri nyiaza kümo rügivü vehjake naveh; thi eh sietse tü nohri mateküwa sanaveh.

31Nohri nyujiri tü hi nüh saküüzomtü naveh, nohri kümtse kükhurü tü jaküüzom naveh, thi nohri nüh kürhengu tsoküüze nga küürhewa nyuthuoh.

32Thi hi nüh nohri zhih zorie khehmtü nü nohri mükünongüri jüla küpehri tü jüma ngu nü küüngo naveh.

33Hi nüh nohri tü anyi küpari azavü zheküvohrie küze naveh, thi anyuchuwa tü asuochih lovü müküthse wiethuoh nüh nohri küüzhe nü nohri zhih tü küüzoküza küüsam naveh, thi noh nyujiri tü küüjaküm sanaveh.

34Nohri nüh nohri mükünongüra zhih vü küpeh küju nohri zhih tü küthake ja naveh ünüh jüthake küju nohri zhih tü kümnyie sanü lozhe peh wie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

35Jaküm küju nü münyie peh wie naveh, thitü kümnyie jüma tü nohri nüh azhih jüla küpehvü kümnyirülo jümawa ngu.

36Thitü nohri müsü nüh tewa nyura zhihvü kürhori vü thuoüji luoveh müküji luoveh küzah mari mükünongüra zhih vü küpeh vü mari luoveh lovü thsetsü naveh; amürhü nüh are he küüprükhi mpa wie nga nüh mari zheküüte naveh, thi mari tü anyuchuwa vi nü zheküüte kümjie te naveh, nyi küsü nga nüh mari zhemtse wie ketünga mari tü külu naveh.

37Nyi küsü nga nüh mari zhemtse wie ketünga anyuchuwa vünüh te küthi nta küsa üta mari tü küsü nüh küsü vünüh ajih müshü naveh; thi nohri kükhra küsü nga mükünyie kenüh nohri mükünongüri tüvü mütsiera nüh sanaveh.

38Thi anyi küpapara zavü nüh nohri tü pokahm nü nohri mükünongüra zhih nüh nohri tsa müzhum naveh.

39Thi mari müsü kheh nüh kütori thuoüji mari müküleh kenüh mari mükünongüra zhih vünüh mari kürho müsüm naveh; thi ma pari künakhie kenüh mari nga mari kümjie mari kürho krüshükrünyim nathuoh.

40“Thitü mari nüh mari müküleh nga thi ma pari müküleh nga mari mükünyitsa hi vü saküm hi vü phrahzhutsü, thi hi vünüh küprale teküwa phrahzhutsü ti thuoüji,

41thi hi nga mari vünüh küprele teküwa thi mari mükünongüra zhih vü sieteküru; mari luoveh ahu mükütsi sakürünyie thi mari müküleh vünüh mhie teru ti thuoüji;

42 hi nüh Jacob, Isaac thi Abraham sie kütsathuozhü müshe naveh, jüti sanü nohri zhihwa hi nüh müshe le naveh.

43Thitü azhihwa tü mari nüh jam nü azhihwa nüh mari müsie nüh ma mpa küsa vü azhihwa tü kümnyirülo loküzhe sanaveh, thi mari tü mari müküleh sakümhie naveh, küpakenühnyunü mari nüh eh zhükütsüri müküchie sanü mari kürholi nüh eh zhühkhori küma küm kenüh.

44Ma mpa nüh jüüta kheh wie ketünga mari mpa mari mükünongüra zhih vü peh wie ketünga hi nüh mari müküchie küsawa nyu, nyutü hi tü mari mükülo sanü mari zoriekhehm taji mari sie kütsathuozhü saküsawa müzoriera; küpakenühnyunü hi tü VÜWA mari Saküüwuowa küsa kenüh.

45Hi nüh mari Saküüwuowa sana küsa kenüh hi nüh mari nyo vünüh anyi küpapara notha vünüh Egyptra zhih vünüh siezhuküru mari pari sie kütsathuozhüwa müshe naveh: Hi tü VÜWA,” ti küza.

46Hamari tü VÜWA nüh Mosa vünüh Sinai küzhi rügi vünüh ma thi Israel nyiri masü azhievü azhühkho thi khonyori saküsari wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

Leviri 27

VÜWA vü Aküte Khonyo Rühleri

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2Israel nyiri vü küza luo, mükütüküzü phrahteke küsa küütsawa saju nta küsa kenüh nyi küsü nüh anyiri vi VÜWA vi tsü nta thuoüji ame küte küsa rügivü nüh anyi jümari tü tsüm naveh,

3thi nohri nüh ame küüte nyimpari mahvi mükeke vünüh rorake küju thuoüji rakasa tünyieke, thi hamatü kümtsezheh vü küütewa vünüh müzhe naveh.

4Mükütüküzü jüma tü nyimzari thuoüji amewa tü rakasa cherake naveh.

5Mükütüküzü anyi jüma tü viza mahvi münga vünüh mükeke küju thuoüji rakasa mükeke naveh, thitü rülari thuoüji rakasa türake nüh sanaveh.

6Thi anyi jüma tü kürünyiri nyimpari asa küsü kükhruo vünüh mahvi münga küju thuoüji rakasa münga naveh, thitü nyimzari thuoüji rakasa küche naveh.

7Thi mahvi rorake vünüh wiehvü nyimpari thuoüji rakasa türamnga naveh, thitü krevühri thuoüji rakasa türake naveh.

8Thitü mükütüküzü anyiwa nüh thohtsaletsatsanüh sataji nohri nüh küütewa müthuora thuoüji ma nüh anyi jümawatü navüwa vü sieru naveh, thi navüwa nüh küte naveh; küthohtsawa nüh küzake vünüh tsüra naveh ünüh jüvü nüh küte naveh.

9Mükütüküzü jüma tü anyiri nüh VÜWA vü kütsü samwa thuoüji anyiri nüh VÜWA vü kütsü jüüta küsara aveh tü mütham.

10Ma nüh zanyo küsü nga nüh vi nü amüthoh nyutü kümzhi müsara, kümhie nüh kümsü mümzhira; thitü samwa küsü nüh samwa küsü müzhiluo nta thuoüji kümzhiluo jümasü tü künyi khürü nga kümtse sanaveh.

11Thitü asa mükümtse VÜWA vü mükütsü zhi thuoüji anyiwa nüh asawa sie nü navüwa vü ru naveh.

12Thi kümsünga kümhie nga navüwa nüh küte naveh; thi noh tü navüwa nüh küüte vünüh sa wie nathuoh.

13Thitü ma nüh jüma rhehsa vile nta thuoüji küüte nyiehvü nüh küüsuo münga sanü küsü thsephre le naveh.

14Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zheh müthü nü VÜWA vü tsü nta thuoüji jüma tü mhieveh ünü müsüveh ünüh navüwa nüh küte naveh, thi navüwa nüh küüte rügivü nüh müzhe wie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Thi mükütüküzü ma zheh vi nü VÜWA kütsüwa nüh ma mpa ma zheh rhehsa nta thuoüji ame küüsuo münga sanü küüsuo küsü thsephre le naveh, thi azheh tü ma zhi sam le naveh.

16“Thi mükütüküzü nyi küsü nüh ma kaküvi azhih müthü nü VÜWA tsü nta thuoüji azhih jüla nüh luoshü khuo küzake viraveh ünüh jüvü nüh küte naveh, atsuo kümhietsawa küüto türake vü rakasa mükeke naveh.

17Mükütüküzü ma nüh ma zhuhwa tü jubilee mahvi vünüh müthü thuoüji ame aveh küju naveh.

18Thitü ma nüh jubilee mahvi sevü nüh müthü thuoüji jubilee mahvi ju le na küsa küzake pehveh ünüh jüvü nüh navüwa nüh amewa kürühzhu naveh, thi noh nüh küüte vünüh sakütsuom nathuoh.

19Thi azhüazhü azhuh VÜWA vü kütsüwa nüh ma zhuhwa rhehsa nthe thuoüji ame küütewa küüsuo münga sanü küsü thsephre taji azhuhwa tü ma zhi sale naveh.

20Thitü ma nüh mürhehsale ngü thuoüji, nyutü ma zhuhwa tü nyuri vü zhum thuoüji, jüma tü mürhehsara le wiethuoh.

21Thitü azhuhwa tü jubilee tsotho vü tsüm thuoüji jüma tü VÜWA vü tsükümthuoh kenüh VÜWA zhi satewa nathuoh, thi navüwa nüh vitewa nathuoh.

22Thitü nyi küsü nüh ma mpa nüh küsü azhuh asuohzhuh mükünyu müthü nü VÜWA vü tsü thuoüji;

23jubilee mahviwa küju amewa kürühzhu nü anyi jüma nüh ame küürühzhuwa jüma rülovü nüh kümtse zanyo sataji VÜWA vü tsü naveh.

24Azhuh jümawa tü ma nüh thawa vünüh sü nüh ma suohzhuh sanü vikürüwa vü tsümle naveh.

25Ame küüte aveh kümtsezheh vü küütewa müzhe naveh; tinü pesa mükeke nüh müshe küsü sanaveh.

26“Thitü samwa kütsa khuwa thuoüji ma mpa nüh shüvotsaluo, nyutü nyihzhüluo VÜWA zhi sakümthuoh kenüh nyi küsü nga müthü nü VÜWA vü müjuju kütsü üta müsara.

27Mükütüküzü nüh jüma tü mükümtse samwa thuoüji noh nüh ame küüte vünüh ma mpa nüh sütewale naveh, thi jüma ame küüsuo münga sanü küsü thsephre naveh; nyutü jüma tü mürhehsanüh sam thuoüji ame nohri nüh küüte vünüh zhum naveh.

28 “Thitü ma mpa nüh anyiri saluo, nyutü samwa saluo nyutü ma suohzhuh saluo nyi küsü nüh VÜWA vü tsüm wiethuoh nü müzhulera nyutü müsülera wiethuoh; VÜWA vü mütha tsatsamwiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

29Ma tsükümwa tü anyira zavü nüh zoriem na küsawa mürhehsa ra; ma tü
küüsüm wie naveh.

30 “Thi ma mpa nüh azhih vünüh avi küperi saluo, nyutü athsoh vünüh avi
küperi saluo aveh VÜWA zhi küsa kenüh küüsuo türake sanü küsü thse wie
naveh; jüma tü VÜWA vü mütham

31Mükütüküzü nyi küsü nüh ma nüh türakevü küsü küthsewa rhehsa nthe
thuoüji küüsuo münga sanü küsü thsephre naveh.

32Thi mieshümiesa saluo, thi nyihzhü saluo akühuowa kütsüh kükhu vünüh
shuküru türake sanü küsü kütsüwa tü VÜWA vü mütha naveh.

33Mhieveh ünü müsüveh ünüh nyi küsü nga küünawa nyu; mükütüküzü nüh
müzhi nta thuoüji jüma thi vi ma kümzhiwa masü khürü mütha naveh; jüma tü
mürhehsa ra,” ti küza.

34 VÜWA nüh Israel nyiri kenüh Sinai küzhi rügivü nüh Mosa vü azhükütsü
hamari.

© 2015 Bible Society of India.

Nyitoküchie

Nyitoküchie 1

Israel Nyiri Nyitoküchie Pokhuwa

1 Israel nyiri Egypt vünüh teküwa sevü mahvi künyiawa asa künyiawa rülo pokhuwa vü Sinai shünyiza vünüh juhthsü kükhurüzheh vünüh VÜWA nüh Mosa sie jüle nü ma vü,

2"Noh tü Israel nyiri ashieji aveh, tharuo vünüh, apara zheh vünüh, anyo vünüh müzhe nü nyimpari aveh; tharuo vü alülüri;

3mahvi mükeke vünüh jüma nyiehvü thari nüh arie vü wara naveh ünüh refürefü vünüh Aron nohsü nüh kürüh luo.

4Akuoh küsü vünüh nyi küsüsü, ma pa zheh vü alü saküvehri nüh noh sü siewaluo.

5Thi nohsü sie küroh na küsa nyori tü hamari: Reuben kuoh vünüh Shedeur atsa Elizur;

6Simeon kuoh vünüh Zurishadai atsa Shelumiel;

7Judah kuoh vünüh Aminadab atsa Nashon;

8Issachar kuoh vünüh Zuar atsa Nethanel;

9Zebulun kuoh vünüh Helon atsa Eliab;

10Josef tsari vünüh: Efraim kuoh vünüh Amihud atsa Elishama, Manase kuoh vünüh Padazur atsa Gamaliel;

11Benjamin kuoh vünüh Gideon atsa Abidan;

12Dan kuoh vünüh Amishadai atsa Ahiezer;

13Asher kuoh vünüh Okhran atsa Pagiel;

14Gad kuoh vünüh Duel atsa Eliasaf;

15Naftali kuoh vünüh Enan atsa Ahira," ti küza.

16Hamari tü Israelra jünü alüri, alanyira kuoh sierhüri müzawa vünüh kürükazhuri.

17Mosa thi Aron masü nüh anyo jizhu küsa anyi hamari sie,

18thi asa künyiawa rülo pokhuwa vü tharuo vünüh papa nyo kürhüri, apara zheh rügivü nüh mahvi mükeke vünüh tuvü alü küsari aveh müza sezhuh nü mühu.

19VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Sinai reza vünüh mari küürüh vi.

© 2015 Bible Society of India.

20Reuben nyiri, Israel atsa küwuokhuwa, ma wuhleri, mari tharuo vünüh, ma pari zheto vünüh anyori müzhe nü, alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh tuvü arievü küwarari aveh:

21Reuben kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie zürake nü türo müza münga.

22Simeon nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari.

23Simeon kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie tünyieke tüguh nü müza küche.

24Gad nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari.

25Gad kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie zürake nü münga müza türo tünyieke.

26Judah nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari:

27Judah kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie rürake nü müzü müza türo.

28Issachar nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh wiehvü arievü küwarari:

29Issachar kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie tünyieke nü müzü müza müzü.

30Zebulun nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh wiehvü arievü küwarari:

31Zebulun kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie tünyieke nü türü müza müzü.

32Josef nyiri, anyo vünüh Efraim, mari wuhleri, mari tharuori vünüh; ma pari zheto vünüh mari nyo küürüh vünüh mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari:

33Efraim kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie zürake nü müza münga.

34Manase nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari:

35Manase kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie cherake nü künyi müzakünyi.

36Benjamin nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari:

37Benjamin kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie cherake nü münga müza müzü.

© 2015 Bible Society of India.

38Dan nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari:

39Dan kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie rorake nü künyi müza türü.

40Asher nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari:

41Asher kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie zürake nü küsü müza münga.

42Naftali nyiri, ma pari zheto vünüh mari tharuo wuhleri chieküsari mari nyo küürüh vünüh müzhe nü alü vünüh nyimpari mahvi mükeke vünüh wiehvü arie vü küwarari:

43Naftali kuoh vünüh küürüh mpa nüh anyie tünyieke nü küche müza müzü.

44Hamari tü Mosa thi Aron masü nüh Israel sierhüri sie nü mari apa zheto vünüh nyi türa künyinyi sie nü nyito küsari.

45Jükenüh Israel nyiri aveh ma pari zheto vünüh küürüh mahvi mükeke vünüh wiehvü arievü küwarari,

46aveh küürühji anyie müza türo nü küche thi müza münga nü tünyieke.

47Thitü Levi jünüri thuoüji mari lanyira kuoh vünüh mari vü müchieke.

48Küpakenühnyunü VÜWA nüh Mosa vü,

49“Levi kuoh mpa nüh Israel nyiri azavü küürühwa nyu, mari vü thuoüji nyitoküürüh vü küchiekewa nyu;

50thitü Leviri thuoüji pohvüwa juhthsü-kükhurüzheh kenüh, thi jüla tsokrüri kenüh, thi jümara tsokrü kenüh, mari nüh juhthsü kükhurüzhehwa thi ma tsokrüri aveh kha naveh, mari nüh jüma note nü mari nüh juhthsü kükhurüzheh natonahuo vü rho naküveh kenüh.

51Mükütüküzü juhthsü kükhurüzhehwa vitewaluo nta thuoüji mari nüh via naveh; thi jüma shokieta nta küsa vü nga mari nüh khake naveh. Thi jüüta sa küveh vü anyi küpari nüh jüla nyiru thuoüji ma tü zothem naveh.

52Israel nyiri tü riehkhuoriehkhuo vünüh juhthsüzheh khake nü peh naveh, papa kürünape thi papa küüte vünüh sapeh naveh;

53Israel nyiri müzawa vü arüküshu müküüpeh nüh sana küsa kenüh Leviri thuoüji kütsathuowa juhthsü kükhurüzheh natonato vü küürünapeh naveh; thi Leviri nüh kütsathuowa juhthsükü khurüzhehwa küno mari müthoh sanaveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

54Israel nyiri tü hakümjie vünüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü aveh müzhe nü sakheh.

Nyitoküchie 2

Kürünape vü Akuohkuoh vünüh Küüche

1 VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2Israel nyiri tü mari mpa papa küüte vünüh kürünape sapeh, thi ma pari zheto vünüh thsoshithsü shohke nü mari nüh kürüna sa küpehwa tü juhthsü-kükhurüzhehwa wuovü küprüke naveh.

3Zhieshu, rünyiküshupe wuovü küpehri nüh Judahra nyi kürünape küüte vünüh ahuofü sanü peh naveh, Judahra nyi sierhüwa thuoüji Aminadab atsa Nashon,

4ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie rürake nü müzü müza türo.

5Mari sevü Issachar kuoh, mari sierhüwa thuoüji Zuar atsa Nathanel,

6ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie tünyieke nü müzü müza müzü.

7Jüma sevü Zebulun kuoh, mari sierhüwa thuoüji Helon atsa Eliab,

8ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie tünyieke nü türü müza müzü.

9Ahuofü vünüh Judah kürünape vü küürüh anyie müzake zerake nü türo müza müzü. Hamari nüh apo sa tsezhu naveh.

10Zhiese wuovü küpehri nüh Reuben kürünape küüte vünüh ahuofü sanü peh naveh, Reuben anyi sierhüwa thuoüji Shedeur atsa Elizur,

11ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie zürake nü türo müza münga.

12Thi mari sevü Simeon kuoh, mari sierhüwa thuoüji Zurishadai atsa Shelumiel,

13ma nyi thopahiri kü rüh thuoüji anyie tünyieke nü tüguh müza küche.

14Jüma sevü Gad kuoh, mari sierhüwa thuoüji Reuel atsa Eliasaf,

15ma nyi thopahiri kürüh thuoüji anyie zürake nü münga müza türo tünyieke.

16Ahuofü vünüh Gad kürünape vü küürüh anyie müzake tünyieke nü küsü müza müzü tünyieke. Hamari nüh kütsezhu künyiawa sanaveh.

17Hamara sevü juhthsü kükhurüzhehwa kha nü kürünapewa müzhe nü Levira kürünapewa nüh azhila sataji tsezhu naveh, papa thsoshithsü müzhe nü tse naveh.

18Zhietu wuovü küpehri nüh Efrain anyi kürünape küüte vünüh huofü sanü peh naveh, Efrain anyi sierhüwa thuoüji Amihud atsa Elishama,

19ma nyi akuoküjiwa küürüh thuoüji anyie zürake nü müza münga.

© 2015 Bible Society of India.

20Thi mari sevü Manase kuoh, mari sierhüwa thuoüji Pedazur atsa Gamaliel,

21ma nyi akuoküjiwa küürüh thuoüji anyie cherake nü künyi müza künyi.

22Jüma sevü Benjamin kuoh, mari sierhüwa thuoüji Gideon atsa Abidan,

23ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie cherake nü münga müza müzü.

24Ahuofü vünüh Efraim kürünape vü küürüh anyie müzake tüze nü müzake. Kütsezhu vü hamari nüh kücheawa sanaveh.

25Zhietü wuovü küpehri nüh Dananyi kürünape küüte vünüh ahuofü sanü peh naveh, Dananyi sierhüwa thuoüji Amishadai atsa Ahiezer,

26ma nyi akuoküjiwa küürüh thuoüji anyie rorake nü künyi müza türü.

27Thi mari sevü Asher kuoh nüh peh naveh, mari sierhüwa thuoüji Okhran atsa Pagiel,

28ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie zürake nü küsü müza münga.

29Jüma sevü Naftali kuoh nüh peh naveh, mari sierhüwa thuoüji Enan atsa Ahira,

30ma nyi thopahiri küürüh thuoüji anyie tünyieke nü küche müza müzü.

31Ahuofü vünüh Dan kürünape vü küürüh anyie müzake tünyieke nü türü müza türo. Tsezhuküwa vü mari nüh sehkhe sanü mari thsoshithsü kükhu vünüh küüteküte vünüh tsezhuwa naveh.

32Hamari tü Israel nyiri ma pari zhetori vünüh kürünape lovü nüh huofühuofü vünüh küürüh aveh küsaji anyie müza türo nü küche müza münga tünyieke.

33Thitü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü üta Leviri thuoüji mükürühke.

34Israel nyiri tü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü üta hakümjie vünüh aveh müzhe nü küüteküte vünüh kürünape sapeh thi tsezhuküwa vü nga papa tharuo vünüh apara zhehlo müzhe nü tsezhu wa.

Nyitoküchie 3

Aron Tsari

1 VÜWA nüh Mosa vü Sinai küzhi rügivü nüh küjüle tsotho vü Aron thi Mosa wuhleri.

2 Aron tsa nyimpari nyo hamari: Nadab küwuo khuwa, thi Abihu, Eleazar, Ithamar;

3hamari tü Aron tsa nyimpara nyo, thseküm navüri, navüra nasa sa üta shiakümri.

© 2015 Bible Society of India.

4 Thitü Nadab thi Abehu masü thuoüji Sinai reza vünüh VÜWA tüvü mükümtse kükhurü küsa kenüh VÜWA tüvü nüh süm; thi masü tü atsa nga münyie. Jükenüh Eleazar thi Ithamar tü masü apa Aron kürho tsotho vünüh navü kütsü satewa.

Leviri tü Navü Sa üta Küchieke

5Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

6“Levira kuoh sieru nü Aron navüwa kütuoh vü saluo, jüti sanü mari tü Aron kütsü küüna luo.

7Mari nüh ma kenüh thi ashiejiwa aveh kenüh juhthsü kükhurüzheh vü, mari nüh juhthsü kükhurüzhehwa vü anasa küsa üta küüroh sakheh.

8Mari nüh juhthsü kükhurüzheh lovü tsokrüri aveh ashu sa, thi juhthsü kükhurüzheh lovü küüroh sanü Israel nyiri kenüh anasa sanaveh.

9Thi noh thi Levira kuoh vi nü Aron thi ma tsari vü tsü naveh.

10Jüti sanü Aron thi ma tsari küchieke sanü mari nüh navü küüroh vü peh naveh; thitü anyi küpari nü shenyiru thuoüji küüsüm naveh,” ti küza.

11Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

12 halie, Israel atsa pokhuri müthoh vünüh hi nüh Israel nyiri azhievü nüh Levira kuoh vimthuoh. Jükenüh Levira kuoh tü eh zhi,

13küpakenühnyunü Egypt zhih vü hi nüh atsa küwuokhuri küfethe rülo vünüh mari tü eh zhi küsa kenüh, anyiri saluo samwa saluo atsa küngu khuwa thuoüji hi mpa eh zhi ti küsa vünüh sakümtse kümthuoh kenüh; mari tü eh zhi wiethuoh: Hi tü VÜWA ti küza.

Leviri Nyitoküürüh Küvi

14Sinai reza vünüh VÜWA nüh Mosa vü,

15“Levi atsa nyimpari apara zheto vünüh thi tharuo vünüh nyimpari asa küsü vünüh tuvü nyito kürüh luo,” ti küza.

16Thinü Mosa tü VÜWA zhü müzhe nü ma vü azhükütsü üta mari nyito kürüh.

17Hamari tü mari nyo vünüh Levi atsa nyimpari: Gershon thi Kohat thi Merari.

18Thi hamari thuoüji tharuo vünüh Gershon atsa nyimpari: Libni thi Shimei.

19Thi tharuo vünüh Kohat atsa nyimpari: Amram, Izhar, thi Uzziel.

20Tharuo vünüh Merari atsa nyimpari: Mali thi Mushi. Hamari tü ma pari zheto vünüh mari tharuo.

21Gershonri tü Libniri thi Shimeira jünü; hamari tü Gershon anyira jünü.

© 2015 Bible Society of India.

22Mari nyito küürüh thuoüji nyimpari asa küsü vünüh wiehvü küürüh aveh anyie türü nü müza münga.

23Gershon nyiri thuoüji juhthsü kükhurüzheh tüku zhietu wuovü mari kürünape sa peh naveh,

24Lael atsa Eliasaf nüh Gershon anyira pa tharuo vü alüwa sanaveh.

25Thi Gershon tsara küüroh thuoüji juhthsü kükhurüzhehwa juhthsü kükhurüzheh ashu sanaveh, ma kühieteri, juhthsü kükhurüzhehwa lehpie küzietethsü,

26anyula vü küzieteri, juhthsükü khurüzhehwa thi kükhurüpewa küzietethsü thi jüma kuliri thi hamari vü küüroh müsaji mükümhie aveh mari nüh no naveh.

27Kohat jünüri thuoüji Amramri thi Izharri, Hebronri, Uzzielra jünüri, hamari tü Kohatra jünü.

28Mari nyito küürüh thuoüji nyimpari asa küsü vünüh wiehvü küürüh aveh anyie tüze nü müza türo, mari nüh kümtsezhehwa küüroh no naveh.

29Kohat jünüra tsa nyimpari tü juhthsü kükhurüzhehwa zhiese wuovü kürünape sa peh naveh,

30Kohatri vü Uzziel atsa Elizafan nüh alü sa.

31Mari küüroh thuoüji kütsathuozhü küthseku, tokü sapewa, alatiwa, kükhurüpewa, navüri nüh vi küüroh kümtsezheh lovü küpeh küfüküjuri, küzietethsüri; thi hamari vü momowa küüroh peh naveh ünüh jümari aveh ti no kheh naveh.

32Thi Aron atsa Eleazar nüh Leviri sierhü vü levüwa sanaveh, ma nüh kümtsezhehwa künori nyiehvü künowa sanaveh.

33Merari jünüri thuoüji Maliri thi Mushira jünüri: Hamari tü Merari jünüri.

34Mari nyito küürüh thuoüji nyimpari asa küsü vünüh wiehvü küürüh aveh küsaji anyie türo nü müza künyi.

35Thi Merari jünüra pa zheh alüwa thuoüji Abihail atsa Zuriel; mari nü juhthsü kükhurüzheh zhietü wuovü peh naveh.

36Mari küüroh thuoüji juhthsü kükhurüzheh zieri, rüpethsohri, tohvühri, kütokeperi, jüma nyiehvü pehküveh müsajimkümhieri aveh;

37jüsevü nga anyulavü tohvüh shiemkiele küsari, jümari kütokepe khujihri, küzetevühri, thi akuliri no naveh.

38Thi Mosa, Aron thi ma tsari nüh juhthsü kükhurüzhehwa zhieshu wuovü küshülü juhthsüzhehwa rünyiküshu wuovü mari kürünape sanaveh, jüti sanü mari nüh kümtsezhehwa lovü analeri Israel nyira kenüh momowa müsaji

© 2015 Bible Society of India.

mümhie nüh jümari aveh no naveh; thi thawa nüh jüma shenyiru na nüh zotheja naveh.

39VÜWA nüh Mosa thi Aron vü azhütsü nü masü nüh Levira kuoh vü ajünü vünüh nyimpari asa küsü vünüh wiehvü küürüh anyie mükeke nü künyi.

Leviri nüh Atsa Nyimpa Küwuo Khuri Müthoh Küsa

40Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü, "Israel nyiri vünüh atsa nyimpari küwuo khuri asa küsü vünüh wiehvü küzake naveh ünüh mari nyo vünüh rhü nü kürüh luo.

41Israel nyi nyimpa küwuo khuri müthoh vünüh eh kenüh Leviri vi luo: Hi tü VÜWA, thi samwa Israel nyira zhi küwuo khuwa müthoh vünüh Levira zhi vi luo," ti küza.

42Jüti küüzavü VÜWA nüh azhükütsü kümjie Israel nyira zavü küwuo khuri kürüh.

43Thi nyimpa küwuo khuri asa küsü vünüh wiehvü anyo rhü nü kürüh küwa anyie mükeke nü künyi müza künyi rürake nü küche.

44Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

45"Ma mpa nüh anyiri saluo samwa saluo Israel nyira zavü nyimpari küwuo khuwa müthoh vünüh Leviri vi luo; Leviri tü eh zhi sanaveh ünüh: Hi tü VÜWA.

46Israel nyira tsa nyimpari küwuo khuri kürüh küwa vü Leviri nyimpari nyieh vünüh müza künyi rürake nü küche nüh küluoh kümri rhehsana küsa kenüh,

47nyi küsüvü rakasa münganga vi luo, thi jüma tü kümtsezheh vü küüte vünüh vi naveh,

48thi anyi küüluori kürhehsa mewa tü vi nü Aron thi ma tsa nyimpari vü tsüluo," ti küza.

49Jüti sanü Mosa nüh Leviri nüh amüthoh sanü kürhehsa küüluohra ame vi;

50Israel nyi küwuo khuri vünüh ame küvi anyie küsü müza küche rorake nü münga,

51VÜWA zhü müzhe nü ma nüh azhükütsü kümjie vi nü Aron thi ma tsa nyimpari vü tsü.

Nyitoküchie 4

Kohat Levi Jünüra Küüroh

1 VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2"Levi atsa nyimpari azavü nüh Kohat atsa nyimpari nyitoküchie ajünü vünüh thi ma pari zheto vünüh vi luo,

© 2015 Bible Society of India.

3mahvi cherake vünüh tünyieke küju thari nüh küüroh vü tu nü küsezhuh juhthsüzhehwa zanyo sara naveh ünüh jümari kürüh luo.

4Küsezhuh juhthsüzheh vü zanyo kümtse tsatsari kenüh Kohat atsa nyimpara küüroh hamari.

5Kürünapewa kütsele luo nta küsa vü Aron thi ma tsa nyimpari nüh juhthsü kükhurüzheh lovü tu nü küzietethsüwa viam nü kütsathuo kuwa hietem naveh;

6jüti sanü jüma nyiehvü nyihsü sahu nüh hiete le nü athsü akhehmthsü nüh vi hiete le naveh, jüti sanü ma tsükhie künyi küzheke naveh.

7Thi mari nüh toküsapewa rügivü lohse vi VÜWA vü kütsüwa nyiehvü khehmthsü nüh hieke nü akhuri, sierhe kenüh aküfüri, asüzahri; aküzhu kükhurü kenüh alehuori; thi saküpeh huo lohse nga ti thse naveh;

8thi jüma nyiehvü athsü kümruphieke küsü hieke naveh, jüti sanü nyihsü sahu nüh jüma nyiehvü hietem nü atsükhie künyi küzheke naveh.

9Jüsevü nga mari nüh khehmthsü küsü vi nü latiwa kenüh latiwa hiete naveh, latikuri nga, vüjuh küzhike kuri nga ti aveh hiete kheh naveh:

10thi mari nüh küfüküjuh aveh vi nyihsü sahu kütiehte lovü thse nü kha na küsa kenüh awieh rügivü sanaveh.

11Thi suna kükhurüpewa nyiehvü nga akhehmthsü küsü nüh hiete nü jüma nyiehvü nyihsü sahu nüh hiete le naveh; jüti sanü atsükhie vü thse naveh;

12mari nüh kümtsezheh vü vi küüroh küfüküjuh aveh vi nü khehmthsü vü thse nü nyihsü sahu nüh tieh taji kükhaku lovü thse naveh.

13Jüsevü nga kükhurüpewa vünüh awejiri vijam nü athsü küsümo nüh hietem naveh;

14jüti sanü kükhurüpe vü ahuokhu jüla vi zanyoküsari aveh: atahthsüri, akhatsihri, küüzhievühri, ketsokuri thi kükhurüpe vü ahuokhu küvi aveh thse nü jümari nyiehvü nyihsü sahu nüh hiete nü atsükhie küzheke naveh.

15Jüti sanü Aron thi ma tsa nyimpari nüh kümtsezhehwa thi jüla tsokrüri aveh hietem nü kürünapewa kütsele tewaluo nta thuoüji Kohat atsa nyimpari nüh ru nü kha naveh, thitü mari tü müsü nüh sana küsa kenüh kümtse tsokrü küsü nga küpawa nyu. Kohat atsa nyimpari nüh küsezhuh juhthsüzheh vü azanyori kha na küsa tü hamari.

16“Thi Aron navüwa atsa Eleazar nüh latiwa kenüh vüjuh, sierhe küüngu, mükütuo nüh atha vi kükhurü, aküthse vüjuh juhthsü kükhurüzhehwa aveh, thi jülovü kütü zanyo aveh no naveh,” ti küza.

17Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

© 2015 Bible Society of India.

18“Kohat ajünüri tü Leviri vünüh pokah küm müsa tümluo;

19mari nüh azanyori kha nta küru vü mari tü müsü nüh rho na küsa kenüh mari vü hama saluo: Aron thi ma tsa nyimpari nüh alovü tu nü nyi küsüsü mowa sanaveh thi ma khuo nü mowa nüh küza naveh,

20thitü mari tü müsü nüh sana küsa kenüh alovü tu nü pike nga kümtse zanyori künowa nyu,” ti küza.

Gershon Levi Jünüra Küüroh

21 VÜWA nüh Mosa vü,

22“Gershon atsa nyimpari nga nyitoküürüh ajünü vünüh thi apara zheto vünüh vi luo;

23küsezhuh juhthsüzheh vü thari nüh tu nü küüroh sara naveh ünüh nyimpari mahvi cherake vünüh wa tünyieke küju nyitoküürüh vi luo.

24Hamari tü Gershon jünüri nüh küüroh sana küsa akhuo thi vü na küsari;

25mari nüh juhthsü kükhurüzheh vü athsü küziete, jüma nyiehvü nyihsü sahu nüh kühiete, küsezhuh juhthsüzheh küziete,

26anyula vü küzieteri, kükhurüpewa thi juhthsü kükhurüzheh ziete küümkiele vü akheri küziete, jümara liri, vi nü jümari vü küroh na küsa tsokrüri, thi hamari vü müsajimkümhieri aveh mari nüh sanaveh.

27Gershon atsa nyimpari nüh küroh na küsa thuoüji Aron thi ma tsa nyimpari nüh momowa sa üta küza naveh ünüh jüvü nüh sa kheh naveh, mowa sanaveh ünüh nyutü mari nüh mowa vü naveh ünüh Aron thi ma tsa nyimpari nüh kütuohtsü kheh naveh.

28Küüroh hamari tü küsezhuh juhthsüzheh vü Gershon thi ma tsa nyimpara jünüri nüh sana küsa; thi mari nüh küüroh sa küsa vü Aron navüwa tsa nyimpawa Ithamar nüh küjokütsü kükhu vünüh sa kheh naveh.

Merari Levi Jünüri küüroh

29“Jüsevü nga Merari atsa nyimpari tü mari jünü thi apara zheto vünüh nyito küürüh vi luo;

30thari nüh küsezhuh juhthsüzheh lovü tu sara naveh ünüh mahvi cherake vünüh tünyieke küju kürüh luo.

31Küsezhuh juhthsüzheh vü mari nüh küüroh aveh vü nü sana küsari: Juhthsü kükhurüzheh azieri, ma wuhzieri; atohvühri, ma kütokeperi,

32anyula vü rüpe tohvüh thi kütokeperi; küzetevühri, akuliri, jümara tsokrü aveh thi jümara kümjemtah vü naveh, thi mari momowa küüsanaveh ünüh amahnyori müjü nü küza naveh.

© 2015 Bible Society of India.

33Merari jünü nüh Aron navüwa atsa Ithamar kükhu vünüh küsezhuh juhthsüzheh vü küüroh sana küsari tü hamari kheh," ti küza.

Levira Nyitoküürüh

34Jüsevü Mosa, Aron thi küsezhuh sierhüri nüh Kohat atsari ajünü thi apara zheto vünüh küürüh sa,

35mahvi cherake vünüh tünyieke küju thari nüh küsezhuh juhthsüzheh vü tu nü küüroh sara naveh ünüh jümari rüka;

36thi ajünü vünüh kürüh küwa mari anyie künyi müza türü nü tünyieke.

37VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie vünüh Mosa thi Aron nüh Kohatri küsezhuh juhthsüzheh lovü nyi küzake nüh küroh ünüh hamari.

38Gershon atsa nyimpari mari jünü vünüh thi ma pari zheto vünüh küürüh;

39mahvi cherake vünüh tünyieke küju thari nüh küsezhuh juhthsüzheh lovü tu nü küüroh sara na küsari,

40mari jünü thi ma pari zheto vünüh küürüh anyie künyi müza türo nü cherake.

41VÜWA nüh azhütsü nü Mosa thi Aron nüh Gershon tsari thari nüh küsezhuh juhthsüzheh lovü tu nü küürohri mari jünüri kürüh küwa hamari.

42Thi Merari jünüri ma pari zheto vünüh küürüh,

43mahvi cherake kükhruo vünüh tünyieke küju thari nüh küsezhuh juhthsüzheh lovü küüroh küsarari küürüh,

44ajünü vünüh küürühji anyie küche nü müza künyi.

45Hamari tü VÜWA NÜH Azhükütsü Mosa thi Aron masü nüh Merari atsa nyimpari ajünü vünüh küürüh.

46Hamari aveh tü Mosa, Aron thi Israel sierhüri nüh Leviri ajünü thi ma pari zheto vünüh küürüh,

47mahvi cherake kükhruo vünüh tünyieke küju küsezhuh juhthsüzheh lovü tu nü küüroh sara thi vüra ti küsarari,

48aveh küsaji anyie tüze müza münga nü zerake.

49VÜWA nüh Mosa vünüh azhütsü nü küüroh thari nüh mowa sa thi vü naveh ünüh tokütsü; hakümjie vünüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie ma nüh kürüh kheh.

Nyitoküchie 5

Mükümtse Nyiri

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

© 2015 Bible Society of India.

2“Israel nyiri tü kürünape lovü wuhpie küna, satsa vünüh mükümtse turu küpeh huori thi aküsü kümo pa nü sakümne kümri aveh zhejam üti azhütsüluo;

3hi nüh mari azhievü küpeh kürünapewa thama saküümne kenüh kürünape vünüh nyimpa nga nyimza nga mükümtse aveh thuoüji alievü zhezhuja khehm luo,” ti küza.

4VÜWA nüh Mosa vü Azhütsü nü küüza kümjie müzhe nü Israel nyiri tü jümari aveh zhezhuja khehm.

Müküleh Saküm kenüh Küthuole

5 Jümasevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

6“Israel nyiri vü küza luo, mükütüküzü ma mpa nüh nyimpari saluo nyutü nyimzari saluo nyiri nüh küsa kükhiemuo küsüküsü nga sanü VÜWA vü ma kütsotü vüriem nü ma tü müküleh sam thuoüji,

7ma nüh kükhiemuo sakümwa phrahzhu nü ma nüh müküleh sakümwa vü küüsuo münga sanü küsü thsephe taji thuoju kütsü le sanaveh.

8Thitü mükütüküzü ma nüh müküleh saküm kenüh ma vü thuonakü sawa tü süm thi ma jienü münyie ti thuoüji ma nüh thuona küsawa tü thavüma küthuo kenüh VÜWA vü tsüm nü navüwa zhi küüsam naveh, thuokütsü nyihzhüwa tü ma kenüh thuokütsü nyihzhüvo masü thsephe naveh.

9Thi Israel nyiri nüh kükhurü kümtse zanyo navüwa vü viküru aveh thuoüji ma zhi sa kheh naveh;

10thi anyi küsüküsü azhi nga kümtse zanyo aveh nü ma zhi; anyi küsüküsü nga nüh momowa vi navüwa tsü naveh ünüh ma zhi sa kheh naveh,” ti küza.

Müshekümsü Vüpawa vü Avüvühwa nüh Ashih Küsa

11Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

12Israel nyiri vü küza luo, mükütüküzü nyi küsü avüvüh nüh ma vünüh küpuoküpe tewa nü ma vü münyitsanüh sam,

13thi mükütüküzü nyimpari küsü nüh asazüh kümngu vünüh ma siezehm nü ma vüpa notha vünüh küthim thi ma nüh ma mpa ma sakümnemthuoh tü ma mükhizhura nüh sam thi nyi küsü nga nüh ma zanyokümsü küsa ngu nü pohvü mütsüra nüh sam;

14thi ma vüpa nüh zanyo ma müshekümsü vünüh ma vüvüh müshemsü peh, thitü ma vüvüh tü münem nyutü mümne wie ketünga ma vüpa nüh zanyo ma müshekümsü vünüh ma vüvüh müshemsü peh,

15ti thuoüji ma vüpa tü ma vüvüh sie nü amüthahie küüto küsü vi ti sanü navüwa vü ru naveh; ma tü ahiewa lovü vüjuh thi küüngu küsü nga küthsewa nyu,

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü hamatü ma vüpa nüh müshekümsü müküleh küsa viküru müshepeh huo na küsa ahie kükhurü küsa kenüh.

16Jüti sanü navüwa nüh nyimzawa sie VÜWA vü shenyiru nü ma tüvü sanaveh;

17thi navüwa nüh azhih küfü lovü nüh kümtse juh thse thi kükhurüpewa kütuoh vünüh azhitho hu nü kümtse juhwa lovü thse naveh.

18Jüti sanü navüwa nüh nyimzawa sieru VÜWA tüvü sanü ma sheh mümsü nüh sanaveh, thi müshe küpeh huo ahie kükhurü, jüma tü müshekümsü ahie kükhurüwa vi nü ma ke vü thse naveh. Thi navüwa nüh ma ke vü kükha juh kümzü viküruwa vi naveh.

19Jüti sanü navüwa nüh nyimzawa vü küüshiezhü tsü taji, mükütüküzü nyi küsü nga nüh noh siezeh müsa üji, noh nüh noh vüpa kükhra kükhu vü küpeh vü noh nüh mükümtse vü sühle wa müsaji kümzü viküruwa kükha juh vünüh noh mpa noh küülolewa saluo.

20Thitü noh nüh noh vüpa kükhra kükhu vü pehwie ketünga noh nüh mükünyu vü tewam, thi noh mpa noh sakümnem nü noh vüpa mükünyu küpari siezeh saveh üji,

21jüta thuoüji, navüwa nüh nyimzawa tü zhühkha küüshiezhü phra nü nyimzawa vü, VÜWA nüh noh vü kümzüwa küüsaluo thi noh nyira zavü küüshiem luo, jüti sanü VÜWA nüh noh thüchi saküükhramtü naveh;

22thi kümzü juh hama noh kure vü likütuwa saluo, thi noh satsa tü küvüwa saluo, noh thüchi tü khrati teküwawa saluo. Jüta küüza vü nyimzawa nüh, ‘Nyie luo, nyie wie luo,’ ta küza naveh.

23Jüti saküm sevü navüwa nüh kümzü zhü hamari lasipha lovü rhüke nü ajuh kükhawa lovü phrühke naveh;

24thi navüwa nüh kümzü juh kükha jüma vi nyimzawa küüzhu nü ajuh kümzü kütsüwa tü ma lovü tu nü khielota saküüna naveh.

25Jüti sanü navüwa nüh müshekümsü ahie kükhurüwa nyimzawa tü VÜWA tüvü nüh vi shohküze nü kükhurüpewa vü viru naveh;

26thi navüwa nüh müshe küpeh huo kenüh ahie kükhurüpe rügi vünüh tso naveh, jüsevü nüh nyimzawa tü ajuh küüzhu naveh.

27Navüwa nüh ajuhwa küüzhum thi nyimzawa nüh ma mpa ma sakümnem thi ma vüpa vü mükünyitsa sam ti thuoüji kümzüwa juh tü ma lovü tu nü müküüzara nüh ma saküüna naveh, jüti sanü ma satsa tü vü teru naveh thi ma thüchi tü khrata tewa naveh, thi nyimzawa tü ma nyira zavü kümzü vüm nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

28Thitü nyimzawa nüh ma mpa ma samükümne thi mütsem ti thuoüji hamari ma
vü küruwa nyu thi ma vünüh atsa moh naveh.

29“Hamari tü müshekümsü ashih, nyimzari küsü nüh ma mpa nüh ma vüpa
kükhra kükhu vü peh nü lehkhuji mükünyu vü tewa nü ma mpa ma sakümnem,

30nyutü müshekümsü sietse avüpa küsü vü teru nü ma tü ma vüvüh
müshemsüm thuoüji ma tü ma vüvüh siewa nü VÜWA tüvü thse taji navüwa nüh
nyimzawa lüvü khonyo hamari sanü ma lü rügivü kükeke naveh.

31Mükülehwa tü nyimpawa lü vü küruwa nyu, thitü nyimzawa nüh mükülehwa
vü naveh,” ti küza.

Nyitoküchie 6

Nazarenri kenüh Awulehri

1Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü,

2“Israel nyiri vü küza luo, mükütüküzü nyimpari küsü nüh nyutü nyimzari küsü
nüh küphrahzhu küütsa Nazaren küphrahzhu sanü ma mpa nüh VÜWA vü
tsüküpa nta thuoüji,

3 ma mpa nüh akhah thi küzhuvüh kümzo vünüh mükükheke üji mümhie; akhah
vünüh rhelivijuh küsa nyutü küzhuvüh kümzo, thi rhelivijuh müzhura, nyutü
rhelivi ma mpa nüh aju küsaluo nyutü mükünyuluo mütsara.

4Ma mpa ma saküpa küpeh tsotho küju thuoüji rhelivi vünüh küvizhu zanyoküsü
nga kütsawa nyu, ma tha saluo nyutü ma kie saluo kütsawa nyu.

5“Thi ma nüh phrahzhu nü ma mpa ma saküpa saküveh rülo küju thuoüji piketü
alühse ma lü küüshikewa nyu; ma nüh ma mpa ma viküpa nü VÜWA vü kütsü
tsothowa müjie küjuküju nü ma tü kümtse vü müpeh üji mümhie; thi ma sheh tü
küülüthem luo.

6“Thi ma nüh ma mpa ma vi VÜWA vü tsüküveh tsotho küju nü nyiri küsü kümo
küshehnyiwa nyu.

7Ma mpa nüh ma pa süluo, ma zah süluo, ma jienü nyutü ma tsevüh süluo ma
saküümnewa nyu, küpakenühnyunü ma saküpa nü Saküüwuowa vü tsü küsa tü
ma lü rügivü pehküveh kenüh.

8Ma saküpa küsa rülo küju thuoüji ma tü VÜWA vü mütse küveh kenüh.

9“Thi azhüazhü nüh anyi wuori ma kütuoh vünüh zhürüluo süm nü ma lü
sakümtse küsawa sakümnem thuoüji ma lü sem naveh.

10Rülo tüzeawa thuoüji ma tü ato mükhrietü künyi nyutü azheh mükhrietü
kürünyi künyi vi nü navüwa vü küsezhuh juhthsüzheh lehpie vü ru naveh,

© 2015 Bible Society of India.

11thi navüwa nüh küsüwa thuoüji kükhiemuo kükhurü sa thi küpa küsüwa thuoüji kütso kükhurü sanaveh, jüti sanü ma kenüh kürhehsa küüroh sa tsü naveh,

12thi ma saküüpa rülo vü ma mpa nüh VÜWA vü küpa naveh, jüti sanü nyihzhüzahvo mahvi küsü kükhruo müküleh kükhurü kenüh viru naveh; thitü tsotho pokhuwa thuoüji küchiekewa nyu, küpakenühnyunü ma nüh ma tsü küüpa rülo jümari tü sakümne kümthuoh kenüh,

13 "Nazaren khonyo tü hama, mükütüküzü ma nüh saküüpa tsothowa jum thuoüji: ma sie nü küsezhuh juhthsüzheh lehpie vü sieru naveh,

14thi ma nüh VÜWA vü kütewa vi kükhurü sanaveh, nyihzhüvo mahvi küsü kükhruo mükünyiena küsü, thi nyihsüvo mahvi küsü kükhruo mükünyiena küsü kükhiemuo kenüh kükhurü, thi kütsathuo kükhurü kenüh nyihzhüvo azhührhümüküpe küsü,

15thi lohse ahzhi müküthse mülo küsü, tieshu ahie teküünya vüjuh küünyarü, amüsanüh küveh lohse vüjuh küzhike, mari ahie nüh kükhurü thi mari aküzhu kükhurü viru naveh.

16Jüti sanü navüwa nüh jümari VÜWA tüvü viru nü ma kükhiemuo kenüh kükhurü nga thi kütso kükhurü nga satsü naveh,

17thi nyihzhüvowa thuoüji kütsathuo kükhurü küsahthuowa thi ahzhi müküthse lohse amülowa nga ti masü khürü küsahthuo sanü VÜWA vü tsü naveh; jüsevü nga navüwa nüh ahie nüh kükhurüwa thi aküzhu kükhurüwati vi kükhurü sanaveh.

18Jüti sanü Nazarethwa tü küsezhuh juhthsüzhehwa lehpie vünüh ma lü kümtse küüroh saküsawa tü sem nü ma lü saküümtse küüroh saküsawa asheh tü kütsathuo kükhurü küsahthuo saküsawa kükhuvü anyih pehküvehwa lovü thse naveh.

19Jüti sanü Nazarethwa lü saküümtse küüroh saküm sevü nüh sekümwa ke vü navüwa nüh nyihzhüvo arha shuküsa vi, amülo vünüh ahzhi müküthse tieshu küsü vi thi ahzhi müküthse amüsa küveh ti thse naveh,

20jüti sanü navüwa nüh jümari tü VÜWA tüvü nüh noküja kükhurü sanü shohküze naveh; jümari nga, akhu noküjawa nga thi athüchi vi kükhurüwa nga ti navüwa kenüh asuope kümtse; jüsevü nüh Nazarethwa tü akhah zhu mhieveh.

21"Nazaren thawa nüh küphrahzhu sanaveh ünüh khonyo hamatü ma ke nüh wie. Ma nüh VÜWA vü kükhurüwa tü ma nüh Nazareth ta sanü küphrahzhu vünüh sanaveh, hama nyievü nüh ma nüh küphrahzhu kümjie ma nüh Nazaren ta saküüpa khonyo müzhe nü ma tü sanaveh," ti küza.

Navüwa Kütsia

© 2015 Bible Society of India.

22 VÜWA nüh Mosa vü,

23Aron thi ma tsa nyimpari vü küza luo, hakümjie vünüh Israel nyiri vü tsiatsü naveh: nohri nüh mari vü hakümjie küza naveh:

24 VÜWA nüh tsia noh tsü thi noh sieküpehwa saluo:

25 VÜWA nüh ma nyiehwa tü noh vü wieke kütsüwa sa thi külozhiwa saluo:

26 VÜWA nüh ma nyiehwa khake nü noh vü küthsewa saluo.

27"Hakümjie vünüh mari tü eh nyowa Israel nyiri vü thse naveh, thi hi nüh tsia mari tsü naveh," ti küza.

Nyitoküchie 7

Sierhüra Kükhurüri

1Mosa nüh juhthsü-kükhurüzhehwa sajuküm rülo vünüh juhthsü-kükhurüzhehwa nga, ma lovü zanyori aveh nga, kükhurüpewa thi ma küfüküjuri nga ti vüjuh nüh vi thse thi sakümtse kheh.

2Thi Israel sierhüri, ma pari zhetovü alüri, akuoh vü sierhüri, nyito kürühküsari nyiehvü küpehri,

3ti nü VÜWA tüvü kükhurü viru kheh, akhekhe türo, shüvotsa türakünyi, sierhü künyi vü akhekhe küsüsü; shüvotsa küsüsü ti viru nü juhthsü-kükhurüzheh tüvü kükhurü sa.

4Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

5"Küsezhuh-juhthsüzheh küüroh vü mari vi na küsa kenüh hamari vi luo, thi mari küüroh momowa nüh jükümjie vünüh küsüsü Leviri vü tsüluo," ti küza.

6Jüti küüza vü Mosa nüh akhekhe thi shüvotsari vi nü Leviri vü tsü kheh.

7Akhekhe künyi thi shüvotsa müzü ti ma nüh mari küüroh müzhe nü Gershon atsa nyimpari vü tsü;

8thi Aron navüwa tsa Ithamar kükhu vünüh ma nüh küjokütsü müzhe nü akhekhe müzü thi shüvotsa tüze vi nü ma nüh Merari atsa nyimpari vü tsü.

9Thitü ma tü Kohat atsa nyimpari vü thuoüji zanyoküsü nga mütsü, küpakenühnyunü kümtse zanyori küno thi mari safü vünüh kükha küüroh mari vü kütsü kenüh.

10Thi sierhüri nüh aküthse rülo vü kükhurüpewa kümthü kenüh kükhurüri vi khurü; jüti sanü sierhüri tü mari kükhurü vi kükhurüpewa tüvü nüh kükhurü sa.

11VÜWA nüh Mosa vü, "Kükhurüpewa kümthü kenüh sierhüri tü rülo küsü vü nyi küsüsü nüh kükhurü sanaveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

12Rülo pokhu vü Aminadab atsa Nashon Judah kuohwa nüh kükhurü sa;

13ma nüh kükhurü thuoüji rakasa akhu küsü ma küüzho thuoüji küüto küsü nü kü jeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte, masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

14suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

15shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

16nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh;

17kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Aminadab atsa Nashonwa kükhurü.

18Rülo künyiawa Issachar sierhüwa Zuar atsa Nethanel nüh kükhurü sa;

19ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte, masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

20suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

21shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü,

22nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh;

23kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Zuar atsa Nethanel kükhurü.

24Rülo kücheawa Zebulun nyiri sierhüwa Helnon atsa Eliab nüh kükhurü sa:

25ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte, masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

26suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

27shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

28nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

29kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Helon atsa Eliab kükhurü.

30Rülo müzüawa Reuben nyiri sierhüwa Shedeur atsa Elizur nüh kükhurü küsa:

31ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte, masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

32suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

33shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

34nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh;

35kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, mahvi küsüsü kükhruo: Hamatü Shedeur atsa Elizur kükhurü.

36Rülo müngaawa Simeon nyiri sierhüwa Zurishadai atsa Shelumiel nüh kükhurü sa:

37ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte, masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

38suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

39shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

40nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

41Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Zurishadai tsa Shelumiel kükhurü.

42Rülo arowa Gad nyiri sierhüwa Khoel atsa Eliasaf nüh kükhurü sa.

43Ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte, masükhürü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

44suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

45shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

© 2015 Bible Society of India.

46nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

47Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Deuel atsa Eliasaf kükhurü.

48Rülo türüawa Efraim nyiri sierhüwa Amihud atsa Elishama nüh kükhurü sa:

49ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte; masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

50suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

51shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

52nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

53Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Amihud atsa Elishama kükhurü.

54Rülo tüzeawa Manase nyiri sierhüwa Pedazur atsa Gamaliel nüh kükhurü sa:

55ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte; masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

56suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

57shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

58nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

59Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Pedazur atsa Gamaliel kükhurü.

60Rülo tüguawa Benjamin nyiri sierhüwa Gideoni atsa Abidan nüh kükhurü sa:

61ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte; masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

62suna khu ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

© 2015 Bible Society of India.

63shüvotasazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

64nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

65Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Gideon atsa Abidan kükhurü.

66Rülo türaawa Dan nyiri sierhüwa Amishadai atsa Ahiezer nüh kükhurü sa:

67ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü nü küüjeh müza tüze; kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte; masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

68suna khu küsü ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

69shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

70nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

71Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüzahvo münga, nyihsüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Amishadai atsa Ahiezer kükhurü.

72Rülo türaluokeawa Asher nyiri sierhüwa Okhran atsa Pagiel nüh kükhurü sa:

73ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze; kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte; masükhürü nga atha nüh kükhurü kenüh ahie vüjuh küünyarü küpro;

74suna khu küsü ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

75shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

76nyisüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

77Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüzahvo münga, nyihsüvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Okhran atsa Pagiel kükhurü.

78Rülo türakünyiawa Naftali nyiri sierhüwa Enan atsa Ahira nüh kükhurü sa:

79ma nüh ma kükhurü kenüh rakasa khu küsü, ma küüzho thuoüji küüto küsü nü küüjeh münga, rakasa ketsoku küsü küüjeh müza tüze, kümtsezheh vü küütewa müzhe nü küüte;

© 2015 Bible Society of India.

80suna khu küsü ma küüzho küüjeh müzake nü türake asierhe küpro;

81shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo kütso kükhurü kenüh küsü;

82nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh.

83Kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh shüvotsa künyi, nyihzhüzahvo münga, nyisüvo münga, nyihzhüzahvo münga, hamari aveh mahvi küsüsü kükhruo. Hamatü Enan atsa Ahira kükhurü.

84Hamari tü saküümtse rülo vü Israel sierhüri nüh kükhurüpewa kenüh kümthü kükhurü küsa: rakasa khu türakünyi, rakasa ketsoku türakünyi, suna küfü türa künyi,

85rakasa khu aveh nga küsü vü küüto küsü nü küjeh münganga, thi ketsoku aveh küsü vü küüjeh müza tüzeze, ahuokhu aveh küsaji rakasa kümtsezheh vü küütewa nüh küüte küüto mükeke nü türü küüjeh türo,

86suna küfü türakünyi asierhe küpro vü aveh küsaji kümtsezheh vü küütewa nüh küüte küüto küsü küüjeh cherake nü künyi;

87kütso kükhurü kenüh mieshümiesa aveh shüvotsa türakünyi, nyihzhüvo türakünyi, nyihzhüvo mahvi küsü kükhruo türakünyi, thi jümari kenüh ahie kükhurü nga ti; kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüvo türakünyi;

88thi kütsathuo kükhurü küsahthuo kenüh mieshümiesa aveh shüvotsazah mükeke nü müzü, nyihzhüvo rorake, nyihsüvo rorake, nyihzhüzahvo mahvi küsü kükhruo rorake. Kükhurüpewa thseküm sevü hamari nüh vi nü kükhurüpewa kümthü kükhurü sa.

89Jüti sanü Mosa tü VÜWA sie jüle nti küsezhuh juhthsüzheh lovü tu, thinü kürhosa künyi azhievü noküümze pewa nyiehvü pohvü kuwa nyiehvü nüh ma vü azhü küphra jikhi künara; thi ma nüh ma vü azhü küza.

Nyitoküchie 8

Anyihkuri Kütoke

1 VÜWA nüh Mosa vü küza taji,

2“Aron vü hakümjie küza luo, noh nüh anyihku türüri vi lati rügivü toke thuoüji anyihku türüri tü lati tsatü vü anyih tsoküüwie naveh,” ti küza.

3Jüti küüzavü Aron tü VÜWA nüh Mosa vü azhütsü nü ma vü küüza kümjie anyihkuri tso nü lati tsatü vü küüwieke.

4VÜWA nüh Mosa vü alatiwa hakümjie vünüh saluo ta ma tsowa küjokütsü üta ma kütokepe vünüh ma zhu küju atsüvü nüh suna kütsüh nü atsüvü küüroh vünüh alatiwa tü sa.

© 2015 Bible Society of India.

Leviri Saküümtse thi kümthü

5Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

6“Israel nyiri azavü nüh Leviri vizhu nü mari sakümtse luo.

7Hakümjie vünüh noh tü mari sakümtse luo: saküümtse juhwa mari satsa vü kajake nü alühse nüh mari satsa küneh aveh seja kheh luo, thi mari thsümnyi aveh rüshüm nü mari mpa mari sakümtsem luo.

8Thi mari tü shüvotsazah thi ahie tohküümnya vüjuh küünyarü vi luo, thi kükhiemuo kükhurü kenüh nohri nüh shüvotsazah küsü vi luo.

9Jüti sanü noh tü Leviri sieru küsezhuh juhthsüzheh atüvü sanü Israel nyiri müzawa aveh küüsezhuh luo.

10Noh nüh Leviri sieru VÜWA tüvü sa thuoüji Israel nyiri nüh mari ke mari rügivü thsuoke naveh,

11thi Aron nüh Leviri vi nü Israel nyiri vünüh VÜWA vü noküja kükhurü sanaveh, jüti sanü VÜWA küürohwa tü mari zhi sanaveh.

12Leviri nüh mari ke mieshüzahvo lü rügivü thsuoke naveh, thi Leviri thuokütsü küüroh sana küsa kenüh kükhiemuo kenüh vi kükhurüwa thi kütso kükhurüwa masü vi VÜWA vü khurü naveh.

13Thi noh nüh Leviri vi Aron thi ma tsara tüvü sanü VÜWA tüvü noküja kükhurü sanaveh.

14“Hakümjie vünüh Leviri tü Israel nyiri vünüh saküpa nü Leviri tü eh zhi sanaveh.

15Jükümjie nohri nüh mari sakümtse küm sevü nüh Leviri tü küsezhuh juhthsüzheh lovü tu nü küüroh sanaveh.

16Hi nüh mari vi hi mpa eh zhi sana küsa kenüh Israel nyiri, azahra volovü nüh shuküru khuwa müthoh vünüh Israel nyiri aza vünüh mari tü hi vü tsüju kümthuoh kenüh.

17Küpakenühnyunü ma mpa nüh anyiri saluo nyutü samwa saluo Israel nyiri azhievü küwuokhuwa thuoüji Egyptra zhih vü atsa pokhuwa küfethe rülo vünüh hi mpa eh ke nüh mari sakümtsemthuoh,

18thi Israel nyiri azhievü nüh küwuo khura müthoh aveh vünüh hi nüh Leviri vimthuoh.

19Küsezhuh juhthsüzheh vü Israel nyiri kenüh küüroh sana küsa kenüh thi Israel nyiri kenüh thuokütsü küüroh sana küsa kenüh Leviri tü Israel nyiri vünüh aküte sanü Aron thi ma tsari vü tsümthuoh, jüta thuoüji Israel nyiri azhievü

© 2015 Bible Society of India.

asahna kümnomna zhürüluo ru nü mari tü kümtsezheh vü thama küüroh kenüh," ti küza.

20Leviri kenüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü aveh Mosa, Aron thi Israel nyiri ashiejiwa nüh sa kheh, hakümjie Israel nyiri nüh Leviri vü satsü.

21Thi Leviri tü mari kükhiemuo vünüh sakümtse nü mari thsümnyiri rüshü kheh; jüti sanü Aron nüh mari vi noküja kükhurü sanü VÜWA tüvü tsü nü mari sakümtse na küsa kenüh Aron nüh mari thuokütsü küüroh satsü.

22Jüti küsa sevü nüh Leviri tü Aron thi ma tsara kükhu vünüh küsezhuh juhthsüzheh vü küüroh sa nti tu; Leviri kenüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Israel nüh sa kheh.

Leviri tü Küthake Navü Küüroh Saranaveh ünüh ta Küsa

23Jüti küsa sevü VÜWA nüh Mosa vü,

24"Leviri nüh küsalehri hamari: mahvi mükeke nü münga wiehvü küsezhuh juhthsüzheh küüroh lovü tu nü zanyo sawa naveh;

25thi mahvi tünyieke jum thuoüji küüroh vünüh lem nü küüroh vü kütulewa nyuthuoh,

26thitü ma kükhuvü kürünguori no naveh, thi küüroh akhuo thuoüji küvüwa nyuthuoh. Hakümjie vünüh noh tü Levira küüroh küchetsü naveh.

Nyitoküchie 9

Tseshuküwa Künyiawa

1 Egypt zhih vünüh mari tsezhuteküru sevü mahvi künyiawa asa pokhuwa vü Sinai reza vünüh VÜWA nüh Mosa vü,

2"Israel nyiri tü tsekükari kenüh akhu tsotho kütuohke küsa vü kheti müzhe sasaluo.

3Hama sarülo türamzü münüleh vü azhühkhe thi azhühkhori müzhe nü akhu hama kütuoh küsawa kükhuwaluo," ti küza.

4Jükenüh Mosa nüh Israel nyiri vü tsekükari khuwa müzhe üti küza.

5Thinü Israel nyiri tü asa pokhuwa rülo türamzü münüleh vü Sinai reza vünüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Israel nyiri tü sa.

6Thitü jüma rülovü mari wuori anyira kümo pa nü mümtse nüh tsühna küm kenüh tsekükari khuwa müsara nüh sam nü mari tü jüma rülovü Mosa thi Aron vü ru;

© 2015 Bible Society of India.

7thi mari nüh masü vü, “Hiri tü anyi küsü kümo küpa kenüh mümtsethuoh thi tsühnathuoh; thitü hiri tü mokenüh VÜWA vü kükhurü müküsanüh sanü Israel nyiri vünüh athuo küüsana lo?” ti küza.

8Thinü Mosa nüh mari vü, “Huola luo, VÜWA nüh nohkeri nüh mowa zhütsü naveh ünüh künano naveh ünüh,” ti küza.

9Jüti küüzavü VÜWA nüh Mosa vü,

10“Israel nyiri vü küza luo, mükütüküzü nüh nohri nyutü nohri küshuküra anyi wuori nüh akümo pa nü mümtse nüh sam, nyutü azetse suotewa wie ketünga ma tü VÜWA vü tsekükari khuwa sa wie naveh.

11Asa künyiawa rülo türamzü münüleh vü sanaveh; alohse ahzhi müküthse thi are kükhawa ti tsanaveh.

12 Mari tü tsatu nü arüne vü küsawa nyu, nyutü arü kükuo küsü nga küsawa nyu; thitü tsekükari khu azhühkhe aveh müzhe wie naveh.

13Thi anyi wuori mütse wie ketünga nyutü küzeh tsetemwa wie ketünga tsekükari khuwa mümzhe nüh sam thuoüji ma nü ma nyiri vünüh vijam naveh, anyi jüma tü ma mpa nüh ma kükhiemuo vü naveh, küpakenühnyunü ma nüh tsothovü VÜWA kükhurüwa müküsa kenüh.

14Mükütüküzü anyitheri küsü nüh ru nohri vü rülo pike nyi peh nü VÜWA vü tsekükari khu zhühkhe thi ma kütsünari müzhe nü nyi kükhu nta thuoüji nyi küükhu luo, thitü aküzehwa nga thi anyupewa nga azhühkho küsü müzhe wie naveh,” ti küza.

Anyikhu Külu
(Tse 40.34-38)

15Jüti sanü juhthsü kükhu rüzhehwa kükhake arülovü pohvü juhthsüzhehwa tü akülu turu nü külüwute tewa; münüleh vünüh rüne küju anyih kümjie vünüh külüwu pehtewa.

16Jüti sanü mükütuo wiethuoh nüh arülo vü thuoüji akülu nüh külüwute thi arüzavü thuoüji akülu anyih atso kümjie küsa ngunguti.

17Küsie nüh aküluwa tü ajuhthsüwa rügivü nüh vitekuo naveh ünüh Israel nyiri tü tsezhu tewawati, thi küsie nüh aküluwa turu naveh ünüh Israel nyiri tü kürünapewa sa leleti.

18VÜWA nüh azhükütsü vünüh Israel nyiri tü tsezhuzhuti, thi küsie nüh VÜWA nüh aküpeh zhütsü naveh ünüh kürünape sanaveh, akülu nüh küthake juhthsüzhehwa rügivü peh naveh ünüh jüküju nü mari tü müküse nüh mari kürünape vü peh naveh.

19Ma mpa nüh rülo hothake aküluwa tü pehtewa wie ketünga Israel nyiri tü VÜWA zhü küna nü kütsezhuwa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

20Küsüsükeri nü aküluwa tü rülo pike mpa pehpehti, thi mari tü VÜWA zhüwa müzhe nü rülo pike mpa peh nü tewawati.

21Thitü küsüsükeri thuoüji aküluwa tü münüleh vünüh rüne küju mpa pehpehti, thi mari tü tsezhutewawati, nyutü küsüsükeri nü rülo küsü thi rüza küsü ti mpa peh nü tewawati, thi mari nga jüma müzhe nü tewawati.

22Ma mpa nüh rülo künyiluo, nyutü asa küsüluo nyutü suotewaluo juhthsüzhehwa rügivü küpeh küju nü mari kürünape vü pehpeh huo naveh; thitü vitekuo thuoüji mari tü tsezhu tewawati.

23VÜWA nüh azhükütsü rügivü nüh mari tü kürünape sa peh, thi VÜWA nüh azhükütsü rügivü nüh tsezhuzhuti; VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü müzhe nü mari tü VÜWA zhü kütsü künanati sa.

Nyitoküchie 10

Rakasa Tütüri

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2atsüvü nüh kütsüh nü rakasa nüh tütü künyi saluo; thi jümasü vi nü müzawa küjizhuh thi kürünape vünüh kütsezhu vü vi luo.

3Thi tütü jü künyikhürü khu thuoüji müzawa aveh küsezhuh juhthsüzheh lehpie noh tüvü ru sezhuh khe naveh.

4Thitü küsü mpa khu thuoüji sierhüri, thi Israel kuoh vü alüri mpa nüh ru noh tüvü küsezhuh sanaveh.

5Thi küüfükülo khi khu thuoüji kürünape zhieshuri tü kütsezhu sanaveh.

6Thi küüfükülo khi künyiawa khu thuoüji kürünape zhietü wuovü küpehri tsezhu naveh. Küüfükülo khi kükhu thuoüji kürünape vünüh tsezhu tewaluo nta küsa vünüh khu naveh.

7Thitü kümhu kenüh küsezhuh khi khu thuoüji küüfükülo vünüh kükhuwa nyu.

8Thi tütü kükhu thuoüji Aron atsa nyimpa navüri nüh khu naveh. Tütü kükhu hamatü nohri wuhle küju müküütuo zhühkhe sanaveh.

9Mükütüküzü nohri zhih vü nohri mükünongüri nohri müküchie küsari sie arie sa nta thuoüji tütü künyikhürü khu nü Saküüwuowa nohri VÜWA tüvü küümshe nü nohri mükünongüri vünüh küülole sanaveh.

10Nohri loküzhe rülovü nga, akhu tsotho vü nga, asa pokhu akhu vü nga, kütso kükhurü tsotho vü nga thi kütsathuo kükhurü küsahthuo vü nga tütü khu naveh; jüti sanü Saküüwuowa tüvü nohkeri nüh kümshe küsü sana küsa kenüh tütü khu sasanaveh: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

Israelri Kürünape vünüh Kükhazhu

© 2015 Bible Society of India.

11Thi mahvi künyiawa, asa künyiawa rülo mükekevü juhthsüzheh rügiwa vünüh aküluwa tü vitekuo,

12thi Israel nyiri tü Sinai reza vünüh ariekhuoriekhuo vünüh tsezhutewa, thi aküluwa tü Paran reza vü pehtewa.

13VÜWA nüh azhükütsü vünüh hama nüh pokhu sa Mosa nüh mari sie tsezhuwa.

14Kürünapewa küüte müzhe nü refürefü vünüh Judah, kuohwa nüh tsezhu khu; mari thopahiri Aminadab atsa Nashon nüh asierhüwa sanü tsewa.

15Thi Issachar kuoh thopahiri thuoüji Zuar atsa Nethanel nüh asierhüwa sanü tsezhuwa.

16Zebulun kuoh nyiri thopahiri thuoüji Helon atsa Eliab nüh asierhüwa sanü sietsewa.

17Jüsevü juhthsüzhewa via küm sevü Gershon tsari thi Merari tsari nüh kha naveh ta küza küsa üta mari nüh juhthsüzhehwa kha nü tsezhutewa.

18Thi Reuben kürünape vü küpehri nüh papa riehkhuo vünüh mari thopahiri tü Shedeur atsa Elizur nüh asierhüwa sanü tsezhuwa.

19Jüsevü Simeon kuoh nyira sierhüwa thuoüji Zurishadai atsa Shelumiel nüh sanü siezhuwa.

20Thi Gad kuoh nyira sierhüwa thuoüji Deuel atsa Eliasaf nüh sierhü sanü siewa.

21Jüma sevü Kohatri nüh kümtse tsokrüri kha nü tsezhuwa. Thi juhthsü kükhu rüzhehwa tü mari müjie waküju vünüh khake küm sa.

22Thi Efraim nyiri tü kürünape saküpehwa müzhe nü refürefü vünüh Amihud atsa Elishama nüh mari asierhüwa sanü mari thopahiri sie tsezhuwa.

23Manase kuoh nyiri rügivü Pedazur atsa Gamaliel nüh asierhüwa sa.

24Benjamin kuoh nyiri thopahiri thuoüji Gideon atsa Abidan nüh sierhüwa sa.

25Jüma sevü Dan kürünapewa vü küpehri nüh papa riehkhuo vünüh küjihke nü rieh huo akhewa sataji kürünape vünüh kütsezhuri aveh huo nü mari thopahiri tü Amishadai atsa Ahiezer nüh mari sierhüwa sanü tsezhuwa.

26Asher kuoh nyiri thopahiri khazhu thuoüji Okhran atsa Pagiel nüh sa.

27Naftali kuoh nyiri thopahiri Enan atsa Ahira nüh khazhu sanü wa.

28Israel nyiri tsezhuküwa vü mari thopahiri tü hakümjie vünüh müzhe nü atü ase sataji tsezhuküwa sa.

29Jüti küsa sevü Mosa nüh Midiari Reuel atsa Hobab, Mosa aku vü, “Hiri tü VÜWA nüh azhie, hi nüh nohri vü azhih nohri vü tsü naveh ta phrahteke küsawa vü wa nti tse, tinü hiri vü nyiraluo, hiri nüh noh vü kümhie sa wie naveh

© 2015 Bible Society of India.

ünüh; küpakenühnyunü VÜWA nüh Israel vü kümhie phrahteke küsa kenüh," ti küza.

30Thitü Ma nüh ma vü, "Hi nü küwawa nyu; hi nü hi mpa eh zhih thi eh jienüri vü tewa naveh," ti rületsü.

31Thinü ma nüh, "Hi nüh noh vü khuoveh, tinü hiri müja tüm, küpakenühnyunü hiri tü mokümjie reza vü kürünape sapeh naveh ünüh noh nüh thsüküveh kenüh, tinü noh nüh anoshe sakütsewa sanaveh.

32Thi noh nüh hiri vü anyiwa thuoüji VÜWA nüh hiri vü mowa kümhie sanaveh ünüh hiri nga jükümjie noh vü satsü wie naveh," ti küza.

Nyiri Tsezhuteküwa

33Jüti sanü mari tü VÜWA küzhi vünüh tsezhu nü rülo küche zetse vü tewa; thi makeri'a nüh kümnyiepewa müshi na küsa kenüh VÜWA kütsathuo kuwa tü rülo küche küütü zetse satewa.

34Thi mari nüh kürünape vünüh tsezhuteküwa vü VÜWA küluwa tü arülo vü mari alü kütovü tseküpeh huo sasati.

35 Mükütüküzü kütsathuo kuwa tü khazhutewaluo nta küsa vü Mosa nüh, "O VÜWA, süraluo, thi noh mükünongüri tü küüvoriem luo; thi thari nüh noh mürhü tseveh ünüh noh tüvü nüh jokü ütem luo," ti küza.

36Thi kütsathuo kuwa münyietewa thuoüji ma nüh, "O VÜWA, Israel nyiri anyienyie ti küsa vü sheleraluo," ta küzazati.

Nyitoküchie 11

Tabera ti küjiwa Azhie

1Jüti küsa vü anyiri tü VÜWA küünara vünüh makeri'a nüh müngukümsü küsetu kenüh ma vü küjakünya; thinü VÜWA nüh jüma künara nü ma rü khieloti shu nü VÜWA nyieh tü mari azavü tso taji mari kürünape pohte wuori vü tsom.

2Jüti küsa vü anyiri nüh Mosa vü zie ünü Mosa nüh VÜWA vü kükhuo sanü anyihwa tü küünem.

3Jükenüh azhie jüma nyo tü Tabera, mazhünyo akütso, ti ji, küpakenühnyunü VÜWA nyih tü mari azavü kütso kenüh.

Mosa nüh Sierhü Rürake kürüka

4Jüti küsa vü mari azhievü nyikütse küüzhükürü riehkhuowa nüh asa kütsangü müngu thuoke tewa; thi Israel nyiri nga krie le taji, "Hiri nüh Egypt vü asa kütsa tülieh," ti sa!

5Hiri nüh Egypt vü ame müsanüh anga kütsa, amüzhi, tsamzhi, sozhisina, sanüsina, zherüsina kütsa müshethe lie,

© 2015 Bible Society of India.

6thitü khinyi thuoüji hiri kükhra tü küwehmthuoh, thi zanyo küpa küsü nga nyu nü manna mpa küno wiethuoh, ti sa.

7 Thi manna tü thsomchi vi kümjie, ma tso thuoüji müjizah thi wazhizah.

8 Anyiri tü küwaküru sanü jümari khuh nü küürenyahvü vünüh kürenyah, nyutü ashehla lovü nüh tohkümnya nü küfü lovü nüh adieshu sasati; thi akütsa vü avüjuh vünüh tiehshu küsa kümjie.

9Arüza vü aküzo kütsa vü manna nga nyitsatsati.

10Nyiri nüh tharuo aveh vü kükriekhi Mosa nüh künara, nyiri aveh papa juhthsüzheh lehpie vünüh kükrie kenüh VÜWA rüküshu tü saküüsa wierake, jüti küsa vü Mosa tü ma luoveh mümhie nüh sa.

11Mosa nüh VÜWA vü, "Noh tü mokenüh kümsü vünüh hi vü saveh lo? Thi hi tü mokenüh noh notha vü küütso müngura nüh sam nü anyi hamari aveh akhuo hi viküüvü saveh lo?

12Hi nüh anyi hamari moh ülo? Hi nüh anyi hamari vishuru nü atsa küsieri nüh atsa tünü nü küvehwa ma tühso vü küruo kükheke kümjie mari küruo kheke nü noh nüh azhih vi mari pari vü tsü nta phrahtekeküsawa vü wa üti noh tü hi vü küza ülo?

13Hi nüh khiela nüh anyi hazake kenüh asa kütsüra ngu rana lo? küpakenühnyunü mari nüh eh tüvü krie nü, 'Hiri tü asa tsana küsa kenüh asa vi hiri tsüluo.'

14Hi mpa nüh anyi hamari aveh vü na küsa müsarathuoh, eh kenüh akhuo küzholethuoh.

15Noh nüh hi vü hakümjie sa nta thuoüji noh tü hi vü küütso pehveh üji hi tü momakütalo küsü müküüsatü küsükeri vünüh hi zothem luo," ti küza.

16Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Israel kükhruori rürake, nyiri azhievü noh nüh küthsü kükhruori thi alüri mari nyiehvü küpehri jizhuh luo, thi mari sie küsezhuh juhthsüzheh vü sieru nü noh sie tsie luo.

17Hi nüh turu nü jüla nüh noh sie jüle naveh ünüh, jüti sanü akhuo hamatü noh mpa nüh müvü nüh anyira khuowa noh sie küsuo vü na küsa kenüh eh sietse noh vü pehküvehwa suo vi nü mari vü thsetsü naveh ünüh.

18Thi mari vü küza luo, 'thuotü nohri asa tsana küsa kenüh sakümtse luo; küpakenühnyunü nohri nüh VÜWA küünara vünüh krie taji, thawa nüh asa vi hiri tsü na lo? küpakenühnyunü Egypt vü tü hiri kenüh mhiem, ta küüza kenüh. Jükenüh VÜWA nüh asa vi nohri tsü nü küütsanaveh.

19Thi nohri tü rülo küsümpa kütsawa nyu, nyutü rülo künyi, nyutü rülo münga mpa, nyutü rülo türake mpa, nyutü rülo mükeke mpa kütsawa nyu,

© 2015 Bible Society of India.

20thitü asa küsü ajü kütsanaveh, thi nohri nyaku vünüh müjie shuteküru küju thi tsanü müjie küzhu küju nü küütsanaveh, küpakenühnyunü nohri nüh nohri azavü küpeh VÜWA kulem nü ma tüvü krie taji, mokenüh hiri tü Egypt vünüh shuteru lo?'" ta küsa kenüh.

21Thitü Mosa nüh, "Anyiri azhievü aleh kütserari hi nüh küürüh thuoüji anyi anyie müza türo, thi noh nüh küüza, 'Hi nüh asa tsü nü mari asa küsü küütsanaveh!' ta.

22Mari kütsakütsera vünüh nyihzhü thi nyihsü tü fethera naveh ülo? Nyutü juhküji vünüh anga re nü mari kütsakütse vünüh sara naveh ülo?" ti küza.

23Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Noh tü eh ke tü müluveh ti müsheveh ülo? Eh zhü tü azhütsa vü rura na ünüh nyu nüh noh khinyi thsüra naveh ünüh," ti küza.

Sierhü Wuori Setsaküthsüzhü Küphra

24Jüti küsa vü Mosa tü alievü wa nü VÜWA zhüwa vi nyiri vü küza; thi ma nüh sierhüri rürake jizhuh nü juhthsüzhewa küümkieshe.

25Thinü VÜWA tü akülu vünüh turu nü ma sie jüle nü sietse ma vü pehküvehwa suo vi nü sierhü rürakeri vü thsetsü; thi sietsewa tu mari vü pehtewa ünü mari tü setsaküthsüzhü phratewa. Thitü hothake phrahtemwa nüh sa.

26Jüti küsa vü mari sierhüri azhievü nyi künyi, Eldad thi Medad masü tü kürünape vü pehtewa, masü nga sierhü rürakeri vü chieke, thitü masü thuoüji juhthsüzhehwa vü müwa nüh sa, jütawie ketünga sietse tü masü vü nga tu; thi masü nga setsaküthsüzhü phra.

27Thinü vizari küsü tü Mosa vü zhüwa taji, "Eldad thi Medad masü nü kürünape vünüh setsaküthsüzhü phra veh lie," ti küza.

28Thinü Nun atsa Joshua, Mosa sie küürohwa sierhü kürükari azhievü nyi küsü Nun atsa Joshua, Mosa kenüh küürohwa nüh, "Eh vüwa Mosa, noh tü masü khem luo," ti khuo.

29Thitü Mosa nüh ma vü, Eh rieh nüh noh tü ma nokürüpaveh ülo? VÜWA nüh ma sietse vi mari aveh vü thsetsü nü VÜWA nyiri tü setsaküthsüri küüsa nthe, ti küza.

30Jüti küsa sevü Mosa thi Israel sierhüri tü shele kürünape vü teru.

VÜWA nüh Amüwa Küüze

31Jüsevü VÜWA vünüh amürhü mürhüwa taji juhküjiwa vünüh amüwa mürhüwa nü mari kürünape kütuoh vü küütsuotsa kheh, jüti sanü wuochuhwuovü rülo küsü letse thake thi wuochuhwuovü nga rülo küsü letse thake ti kürünapewa mükiele nü kha küche kümjie azhih nyiehvü küfike peh.

© 2015 Bible Society of India.

32Thinü anyiri sühra nü jüma rülo, rüza thi rülo künyiawa ti amüwari rezhuh, küzülawa wie nga küüto anyie küsü kükhuvü mükhuh. Jüti sanü mari tü jümari vi nü kürünape aveh chüküüweh mükiele.

33Mari nüh asa müjie tsa müzhu nüh müko pehküveh vünüh mari vü VÜWA rüküshuwa ru nü asana küji nüh mari zothe khehm.

34Jükenüh azhie jüma nyo tü Kibrot-Hatava, ma zhühnyo thuoüji khielota kümngu rühgu ti ji, küpakenühnyunü asa khielota kümnguri tü jüla nüh küchohwu kenüh.

35Kibrot-Hatava vünüh anyiri tü tse Hazerot vü peh tewa.

Nyitoküchie 12

Miriam vü Kümnomna Tsüküm

1Mosa nüh Kushaitvühri küvi kenüh Miriam thi Aron masü tü ma phramsü, küpakenühnyunü Mosa tü Kushaitvühri za nü ma vüvüh küsa kenüh;

2thinü mari nüh, "VÜWA tü Mosa vü mpa nüh küza saveh ülo? Ma tü hiri vünü müküza ülo?" ti küza. Thinü VÜWA nüh jüma künatera.

3Mosa tü azhih vü anyiri aveh nyiehvü azhükünyi nyi küsü.

4Jüti küsa vü zhürüluo vünüh VÜWA nüh Mosa, Aron thi Miriam vü, "Nohri küche alievü küsezhuh juhthsüzheh vü raluo," ti ji. Jüti küsa vü mari küche tü alievü shuhru.

5Thinü VÜWA tü akülu tovüh kümjie küsa vünüh turu nü juhthsüzhehwa lehpie vü tsie taji Aron thi Miriam ji; jüti küsa vü masü tü atüvü tsezhuru.

6Thinü ma nüh, "Eh zhü künaluo: Mükütüküzü setsaküthsüri küsü nohri azhievü pehveh üji, hi VÜWA hi mpa nüh kümohtsa vünüh ma vü saküthsüthuoh, hi nüh amoh vünüh ma sie jüleveh.

7 Eh siepewa Mosa vü thuoüji jüüta nyu; ma vü thuoüji eh zheh aveh vi ma tsotü kümthuoh kenüh.

8Ma vü thuoüji aküzo vünüh mükünguluo kümjie sanü ma müjüle nü eh po vünüh künyitonyito ngumtse sheh nü jüleleti; thi ma tü eh tso nga ngunguti. Jükenüh nohri tü mokenüh eh siepewa Mosa vü küruohluo zhü phra na küsa mükrü lo?" ti küza.

9Jüti sanü VÜWA tü khieloti masü vü arüshu nü mari vünüh tewa;

10thi aküluwa tü juhthsüzheh vünüh vitewa ünü, halie, hujirü amüra kümjie kümjihiethethe ma vü teru. Jüti küsa vü Aron tü Miriam vü küprüke nü no ünü halie, ma tü hujirü ma vü peküm ngura.

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü Aron nüh Mosa vü, “O vüwa hisü nüh zanyomüküthsü müke saküm thi khiemuo küm kenüh hisü samkümnomna tümluo.

12Ma tü ma zah vo lovü nüh küturu vü ma satsa küzhila tsam nü aküsü küwuo kümjie müküsa tümluo,” ti khuo.

13Jüti küsa vü Mosa tü VÜWA vü zie taji, “O Saküüwuowa, ma sakümtsetsüluo, hi nüh noh vü khuoveh,” ti küza.

14 Thitü VÜWA nüh Mosa vü, “Mükütüküzü ma pa nüh ma nyiehvü mütse müshüke thuoüji ma tü rülo türü zükrü mpeh tüm naveh ülo? Ma tü rülo türü kürünape alievü khezhujam luo, jüsevü nüh kürünape lovü sieke le luo,” ti rületsü.

15Jükenüh Miriam tü rülo türü kürünape alievü khethuozhu nü ma alovü müjie sieküturu küju nü mari tü mütsezhu nüh sam.

16Jüma sevü nüh mari tü Hazerot vünüh tsezhu nü Paran reza vü kürünape sataji peh.

Nyitoküchie 13

Riezi Küwari
(Kho 1.19-33)

1Jüma sevü VÜWA nüh Mosa vü,

2“Apara kuoh küsüsü vünüh anyi asierhü küsüsü hi nüh Israel nyiri vü azhih kütsüwa Kanan zhih zi küze luo,” ti küza.

3VÜWA nüh azhükütsü kümjie mari aveh nga Israel nyiri vü alüri Paran reza vünüh Mosa nüh küze kheh.

4Thi ziküwara nyo tü hamari: Reuben kuoh vünüh Zekur atsa Shamua;

5Simeon kuoh vünüh Hori atsa Shafat;

6Judah kuoh vünüh Jefune atsa Kaleb;

7Issachar kuoh vünüh Josef atsa Igal;

8Efraim kuoh vünüh Nun atsa Hoshea;

9Benjamin kuoh vünüh Rafu atsa Palti;

10Zebulun kuoh vünüh Sodi atsa Gadiel;

11Josef kuoh vünüh (jüma tü Manase kuoh) Susi atsa Gaddi;

12Dan kuoh vünüh Gemali atsa Amiel;

13Asher kuoh vünüh Maikhael atsa Sethur;

© 2015 Bible Society of India.

14Nafthali kuoh vünüh Vofsi atsa Nabi;

15Gad kuoh vünüh Makhi atsa Geuel.

16Anyi nyo hamari tü azhih ziwa üta Mosa nüh küüzeri. Mosa nüh Nun atsa Hoshea nyo tü khaphrü nü Joshua ti jitsü.

17Mosa nüh Kanan zhih zi üta mari küze nü mari vü, “Negeb kületsuozah wuovü wa nü aküzhi anyu wuovü waluo;

18thi azhihwa tü mokümjie ünüh, thi azhih jüla kürhori tü khraveh ünü mükhra nüh, zülaveh ünü zhiveh ünüh,

19mari nüh rho küveh azhihwa tü mhieveh ünü mümhie nüh, anyuküji mari nüh rho küveh azhehri tü kürünape wie ünü sakümzho nü pehveh ünüh,

20azhihwa tü nyirhieveh ünüh mükhuom nüh, ma lovü athsoh pehveh ünü münyie nüh noluo. Luoveh ji sheh luo, thi azhih jümawa thsohvi wuori viru luo,” ti küza. Jüti küsa tsothovü tü rhelivi küne pokhu tsotho.

21Jüti sanü mari tü wa nü Zin reza vünüh Hamath vü kütu leh kütuoh vü Rehob küju khru nü zi wa.

22Mari tü Negeb küju wa nü Hebron vü ru; thinü Ahiman, Sheshai thi Talmai Anak küshukürari tü jüla anyu sa pehveh. (Hebron tü Egypt zhih vü Zoan tüvü mahvi türü anyu sateruthuoh.)

23Jüti sanü mari tü Eshkol Nyuo vü teru nü jüla nüh rhelivi tsuona küsü zahthuo nü akhrü küsü mpa atsühkhie thse taji nyi künyi nüh kharu; jü mpa mükünyu akatoh thi ampah nga suo viru.

24Jüma azhie nyo thuoüji Eshkol, akhrü nyuo ti ji, küpakenühnyunü Israel nyiri nüh rhelivi khrü zahthuo küvi kenüh.

25Rülo zürake sevü nüh mari tü azhihwa zim nü shele ru.

26Jüti sanü mari tü azhühlewa vüru tsü, thi azhih jümawa thsohvi kha ti sanü Mosa, Aron thi mari anyi müzawa Israel nyiri vü kütsa.

27Thi mari nüh Mosa vü, “Hiri tü noh nüh küüze azhih vü wa ünü azhih jüla tü tünüjuh thi awejuh nüh li pehveh, thi athsohvi hamatü azhih jüma thsohvithuo.

28Thi azhih jüla rhoküveh nyiri nga müzho sheh, anyujiri nga sakümzho thi ji shehm; jüma nyiehvü nga azhie jüla Anak küshukürari hiri nüh ngu.

29Amalekri nüh Negeb zhih vü rhoveh; Hitri, Jebusri thi Amorri nüh aküzhi wuovü rhoveh; thi Kananri nüh juhküji kütuoh thi Jordan nato vü rhowaveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

30Thitü anyiri nüh Mosa vü tsükhutsünyi küvehri küza küüzoh taji, “Hiri shita wa nü azhih jüla pehtemwa üji mümhie; küpakenühnyunü hiri tü küsara kümhie vünüh azhih jüma chara wie naküveh kenüh,” ti küza.

31Thinü anyi ma sie nü küwari nüh ma vü, “Hiri nü khru mari sie saluo na küsa müsara; küpakenühnyunü mari tü hiri nyiehvü nüh khraküveh kenüh,” ti rületsü.

32Jüti sanü mari nüh wa nü azhih jüma küzi zhühke kümsü viru Israel nyiri vü küza taji, “Azhih hiri nüh waju nü küzi azhih jüma tü jüla kürhieri wie nga mürhühriemümti; thi anyi jüla kürho hiri nüh künguri aveh tü aja ji thi müsie shehsheh khem.

33 Hiri nüh jüla Nefilim (Anak atsa nyimpari, Nefilim vünüh küru) nga ngu; hiri tü mari vü asuokrie kümjie wie, mari tü asatsa ji sheh thi müsie shehsheh khem; hiri tü mari notha vü asuokrie kümjie tsa wie,” ti küza.

Nyitoküchie 14

Nyiri nüh Kütsükhutsünyi

1Jüti küsa vü müzawa tü ajikhi zie kümsie sheh; thi jüma rüzavü anyiri tü krie kheh.

2Thi Israel nyiri aveh tü Mosa thi Aron vü khieloti küjakünya; müzawa aveh nüh masü vü, “Hiri nü Egypt vünüh nyutü reza hala nüh süküm nüh küümpha khe!

3Mokenüh VÜWA tü azhih hala hiri sieru nü anyuchuwa nüh küüzothe nti lo? Hiri vüvühri hiri tsari tü mokenüh nyura ke vü küütu nti saveh lo; hiri Egypt vü shele küwa nüh küümpha nyu naveh ülo?” ti sa.

4Jüti küsa vü mari mpa küsü nüh küsü vü, “Hiri azhezhi küsü rüka nü Egypt vü sheletewa ünüh raluo,” ti sa.

5Jüti küsa vü Mosa thi Aron masü tü Israel nyiri kümhu müzawa tüvü masü anyiehvü küngie peh.

6Thinü mari azhievü Nun atsa Joshua thi Jefune azhih zi nta nyiküwa masü tü masü thsümnyi zokhri taji,

7Israel nyiri müzawa vü, “Azhih, hiri nüh zi mükiele küwa azhihwa tü mhie küüluole azhih küsü wiehtuoh.

8Mükütüküzü VÜWA nüh hiri kümzetsaveh üji hiri siewa azhih hala sa wie nü azhih jüma vi hiri tsü wie naveh, azhih jüma tü tünüjuh thi awejuh nüh li pehveh.

9 Hiri nüh müthsüji mükümhiewa thuoüji, VÜWA sie wuluo nü ma mükülo müsa tümluo; thi azhih jüla küpehri mükrü tümluo, küpakenühnyunü anyi jümari tü

© 2015 Bible Society of India.

hiri kenüh alohse küsü wie; mari künyuotewa tü mari vünüh vijamthuoh; thi VÜWA tü hiri wuovü pehveh; tinü mükrü tümluo," ti küza.

10Thitü müzawa tü aloh vi nü masüveh üti küza. Jüti saküveh vü VÜWA kütholathovüwa tü küsezhuh juhthsüzheh rügivü nüh Israel nyiri aveh vü kütsa kheh.

Mosa nüh Anyiri kenüh Kükhuo

11Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Anyi hamari tü küthake hi mülo nüh sana lo? Hi nüh mari azavü athsoshi aveh sa wie ketünga mari tü küthake hi mütsotü nüh sa wie na lo?

12Hi nüh asahna küze nü mari küürhiem taji mari mükürhora satsü naveh, thi mari nyiehvü nüh hi nüh noh tü khra thi akuoküji küsü küüsanaveh," ti küza.

13 Thitü Mosa nüh VÜWA vü, jüta thuoüji Egyptri nüh künake nathuoh, küpakenühnyunü mari azavü nüh noh nüh noh kükhra vünüh hamari küvizhu kenüh,

14thi mari nüh anyu hala kürhori vü nga küzam naveh. O VÜWA, noh tü anyi hamari azavü pehveh ta küsa mari nüh thsümthuoh, thi künyitoh noh ngumthuoh, noh küluwa tü mari nyiehvü peh, thi arülovü thuoüji akülu tovüh kümjie küsanüh sietse, arüza vü thuoüji anyih tovüh kümjie küsanüh mari tüvü kütse kenüh.

15Mükütüküzü noh nüh anyi hamari aveh nyi küsü küfethe kümjie fethem thuoüji akuoküjiri noh kütholathovü küünarari nüh,

16"küpakenühnyunü VÜWA tü ma nüh azhih tsü nta phrahteke küsawa vü sie müküwara kenüh rezavü nüh mari zothemthuoh ta sana nü.

17Hi nüh khinyi noh vü khuoveh, tinü noh nüh küphrahzhu üta VÜWA kükhra tü küüji luo, küüza üta,

18 'VÜWA thuoüji arüküshu zhihke, ma mükükhaphrükhale küümze thuoüji ji sheh, müküleh küsa thi küphrürie nga nojatsüveh, thitü müküleh küsawa thuoüji mükümshora, apara müküleh küsa kümlie vi atsari awuhle küche thi müzü küju nga tsümümti.'

19Hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh mükükhaphrükhale küümze küjiwa müzhe nü thi Egypt vünüh nosü küju nojakütse kümjie nojatsüluo," ti khuo.

20Thinü VÜWA nüh, "Noh zhü müzhe nü hi nüh müküleh nojamthuoh;

21 thitü hi nüh phrahtemthuoh nü hi nüh rho kütsetsa küju thi VÜWA kütholathovüwa azhih vü küüprotsanaveh,

© 2015 Bible Society of India.

22Egypt vünüh thi rezavü nüh eh kütholathovü thi athsoshi sakütsathuoh, tü türakeri hi müte nü eh zhü müküna nta sa kümthuoh kenüh eh kütholathovü thi eh thsoshi künguri thuoüji nyi küsü nga rhowa nü,

23mari pari vü tsü nti küshie küsa azhihwa müngura; thi hi kule kümri nga müngura.

24 Thitü eh siepe Kaleb thuoüji sietse küpa küsü peh nü eh se nyijutse wiethuoh nü ma thi ma küshukürari thuoüji ma nüh küwa azhih vü hi nüh siewa naveh.

25Tinü Amalekri thi Kananri nüh anyuori vü pehküm kenüh nohri thuotü kümrujuh küji lehkhujiwa müzhe nü reza wuovü nüh tewaluo," ti küza.

Israel Nyiri nüh Külokhu kenüh VÜWA nüh Mari vü

Kümnomna Kütsü

26Jüsevü VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

27"Anyi müza kümsüküsa hamari tü küthake hi vü küjakünya na lo? Israel nyiri nüh küjakünya küveh hi nüh künarathuoh, thi jüma tü hi vü küjakünya veh.

28Jükenüh mari vü küza luo, hi nüh rho küveh üta hi nüh küünara vünüh nohri nüh mowa küza nüh hi nüh nohri vü satsü naveh!

29 Nohri kümo tü reza hala küluzehm nathuoh; nohri nyito küchie, mahvi mükeke vünüh wiehvü nyito chieküsari aveh, hi vü küshükhushünyiri thuoüji,

30hi nüh nohri küürho nti phrahteke küsa azhih vü Jefune atsa Kaleb thi Nun atsa Joshua wie küchie nüh nohri küpari thuoüji nyi küsü nga müwara.

31Thitü nohri atsari nyura kevü tetu nathuoh ta küsari thuoüji azhih jüla vitu naveh, thi mari thuoüji nohri nüh maküm azhihwa thsüra naveh.

32Thitü nohri thuoüji, nohri kümo reza hala küütsuotsam nathuoh.

33 Nohri kümo sehkhewa küju reza hala müjie küzeh küju nü nohri mükünyitsa kenüh noh tsari tü areza vü mahvi zürake nyihzhü kühuori satse naveh.

34Nohri nüh azhihwa ziküwa vü rülo zürake küvi üta rülo küsü vü mahvi küsüsü sanü mahvi zürake nohri müküleh küsa khuowa vü naveh, thi jüchih ünüh hi tü alomra nüh küsa thsüra naveh.

35Hi, VÜWA nüh küzam wiethuoh nü kümsüküsa müzawa sezhuh nü hi sie wuluo küvehri aveh vü hi nüh hama satsa wie naveh: reza hala nüh mari tü sehkhe sanaveh, thi mari tü jüla nüh sü naveh," ti küza.

Ziküwa Türakeri Süküm

36Thi azhihwa zi üta Mosa nüh küüze nyiri, thi sheleru nü zhühke mükünyu viru nü müzawaluoveh sakümsü nü saküüjakünyari,

© 2015 Bible Society of India.

37azhihwa zhühke mükünyu vikürurі aveh tü VÜWA tüvü nüh sahna vünüh sükhehm.

38Thitü zi küwari Nun atsa Joshua thi Jefune atsa Kaleb masü thuoüji rho.

Azhihwa Zhevi nta Kütu Pokhuwa
(Kho 1.41-46)

39Jüti küsa vü Mosa nüh azhü hamari aveh vi Israel nyiri vü küza kheh, thinü mari tü khieloti shükhephohke peh.

40Thinü rüne thomtho mari tü sühra nü aküzhi kümsieri anyu wuovü wa nü, "Halie, hiri tü hala pehveh; hiri tü khiemuomthuo, tinü hiri thuoüji VÜWA nüh phrahteke küsa azhiewa vü tekhru nathuoh," ti küza.

41Thitü Mosa nüh, "Nohri tü mokenüh VÜWA nüh azhükütsü phrürieveh lo, küpakenühnyunü jüüta vünüh nü küsarawa nyu nü?

42Nohri mükünongüri tüvü nüh nohri thama küüzorieküja kenüh mükhru tümluo, küpakenühnyunü VÜWA tü nohri azhievü pehmküveh kenüh.

43Amalekri thi Kananri tü nohri tüvü pehveh, tinü nohri tü mari nyuchuwa nüh kürhie küütsuotsa wie nathuoh; küpakenühnyunü nohri tü ma sekünyi vünüh kürele tekürutthuoh kenüh, thi VÜWA tü nohri vü nyiküwa wa nyu," ti küza.

44Thitü ma mpa nüh kütsathuo kuwa thi Mosa tü kürünape vünüh mükütsezhu thsütoh ketünga mari tü aküzhi anyu wuovü tewa.

45Thinü Amalekri thi Kananri anyu jüla kürhori tü jüla turu nü mari cham taji mari zhe Horma küju teru.

Nyitoküchie 15

Küsahthuo kenüh Khonyori

1Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

2"Israel nyiri vü küza luo, nohri hi nüh azhih vi nohri kütsü vü peh nta küru vü,

3thi nohri nüh küphrahzhuwa saju nta nyutü apashe vünüh kükhurü sa nta nyutü nohri nüh küteke küsa akhu vü, VÜWA vü küüngu sa nta sanü VÜWA kükhurü küsa ma mpa nüh nyihsü azavü nüh saluo nyutü nyihzhü aza vünüh saluo anyih vünüh kükhurü satü kütso kükhurü satü nyutü küsahthuo satü sa nta thuoüji,

4nohri küsüküsü nga viru thuoüji nyihzhü nyutü nyihsü VÜWA vü kütso kükhurü sa nta viküru vü, nyihnyih küsü vü ahie nüh vi kükhurü kenüh Olive vüjuh kete küsü küwirü ahie küüto küsü,

5thi akhah aküzhu kükhurü kenüh kete küsü vü anyihnyih küsü kenüh küche nü viru naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi nyihzhüvo vi nü khurü thuoüji ahie vi nü kükhurü kenüh ahie küüto küsü Olive vüjuh kete küsü nü küzhila küünyurü viru naveh,

7thi jüti küsa vü akhah kete küsü nü küzhila nga viru naveh. Küsahthuo asierhe hamari tü VÜWA vü sakütsü asierhe küsü.

8Thi nohri nüh phrahteke küsawa saju nta küsa vünüh kütso kükhurü kenüh nyutü, küsahthuo kenüh, nyutü VÜWA vü kütsathuo kükhurü kenüh shüvotsa vi nü küche,

9ti thuoüji ahie kükhurü küüto küche Olive vüjuh kete künyi küünyarü viru naveh,

10thi akhah kete künyi nga kürü viru naveh. Küsahthuo arheküüngu mütsuo hamatü VÜWA vü arheküüngu küsü sanaveh.

11“Ma mpa nüh shüvotsazah saluo, nyihzhüvo saluo, nyutü nyihzhüzahvo, nyutü nyihsüzahvo saluo hakümjie vünüh sanaveh.

12Nohri nüh küzake nüh vi küche naveh ünüh jüzake vünüh sanaveh.

13Atotsari aveh thuoüji hakümjie vünüh anyih vünüh tso nü khurü nü VÜWA vü küüngu satsü naveh.

14Mükütüküzü nüh anyitheri priru kürhori nyutü nohri wuhle vünüh nohri azavü nyirho tekütseri nüh nohri kümjie nyi sa nta wie ketünga küüsaluo.

15Kümhu vünüh thuoüji nohkeri nüh nga thi priru kürhori nga nohri awuhle küju awuhle wuleh zarike vünüh mükhaphrükhale nüh nohri nüh mokümjie ünüh jükümjie vünüh mari nga VÜWA tüvü sa wie naveh.

16 Nohri kenüh nga thi priru kürhori nga khonyo zarike thi zhühkho nga zarike ti sa wie naveh,” ti küza.

17Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

18Israel nyiri vü küza luo, nohri hi nüh siekütse azhih vü ru thuoüji,

19VÜWA vü kükhurü satsü naveh.

20Nohri nüh nohri luoshü kümthuora khuozhi kürüthewa nüh vi nü tiehshu sa thuoüiji ahie kütoh pokhuwa zhi nüh tiehshu shu nü küsü vi kükhurü küsü sanü tsü naveh.

21Nohri wuhle aveh vü nohri kütsaküzhu apokhuwa vi nü kükhurü sa VÜWA tsü naveh.

22Thitü nohri nüh müküleh sam, thi mükütüküzü nohri nüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü hamari aveh mümzhe nüh sam,

© 2015 Bible Society of India.

23thi VÜWA nüh azhükütsü sevü, thuotüvü nohri wuhle küju jüma müsanüh saküram,

24thi jüma tü ashiejiwa küthsü vünüh müsanüh samiem thuoüji ashiejiwa tü VÜWA vü asierhe ahie kükhurü, aküzhu kükhurü zhühkho müzhe nü shüvotsa zah ti vi taji kükhurü kenüh nyihsüvo küsü vi nü kükhurü sanaveh.

25Thi navüwa nüh Israel nyiri ashiejiwa aveh kenüh kütsathuo küüroh sanü mari müküleh noküja sa naveh; küpakenühnyunü jüma tü müküleh; thi mari müküleh kenüh mari nüh VÜWA vü anyih vünüh kükhurü, thi kükhiemuo kükhurü VÜWA tüvü vikürüthuoh kenüh mari müküleh nojamthuoh.

26Israel nyiri ashiejiwa aveh thi priru nü mari azhievü rhoküvehri aveh müküleh nojatsü naveh, küpakenühnyunü anyiri aveh müküleh jüla nyi küpeke kümthuoh kenüh.

27 Mükütüküzü nyi küsü nüh müküthsü vünüh müküleh sam thuoüji ma nüh khiemuoküm kenüh nyihsü nyimpari mahvi küsü kükhruo vi kükhurü sanaveh.

28Ma nüh müküthsü vünüh khiemuo küm kenüh ma nüh müküleh saküm kenüh navüwa nüh ma kenüh VÜWA tüvü küsahthuo küüroh sanü ma müküleh noküja sanaveh.

29Ma mpa nüh Israel anyi anyupewa saluo priru kürhori saluo müthsü nüh khiemuom thuoüji khonyo zarike sa wie naveh.

30Thitü ma mpa nüh Israel nyi anyuperi saluo thi priru kürhori saluo thsütoh nü kükhiemuo sa thuoüji VÜWA sie küwuluo samthuoh, tinü ma thuoüji ma nyiri azavü nüh ma jam nathuoh.

31Küpakenühnyunü ma nüh VÜWA zhü tü mam taji ma nüh azhükütsüwa fekhuo küm kenüh, jükenüh anyi jüma tü khemta jam wie naveh; ma mükülehwa tü ma vü kükuo wie naveh, ti küza.

Kümnyirülo Vürie Kümwa

32Thinü Israel nyiri reza vü peh wieküveh tsothovü kümnyirülo vü nyi küsü tü athsoh mükhrüla nü mari nüh ngura.

33Jüti küsa vü anyi jüma athsoh mükhrüla nü künguri nüh ma re nü ma sie Mosa, Aron thi ashiejiwa vü ru.

34Thitü ma vü mowa sanaveh ünüh müjie küthsütoh kenüh ma vi nü navüzheh lovü thsem.

35Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Anyi jüma tü zothem naveh, kürünape alievü siezhuwa nü ashiejiwa nüh aloh vi taji ma vehthe jam naveh,” ti küza.

36Jüti küsa vü VÜWA nüh azhükütsü kümjie ashiejiwa aveh nüh alievü ma siezhuwa nü aloh nüh ma vehthem.

© 2015 Bible Society of India.

Athsühu Wulehri

37Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü,

38 "Israel nyiri vü küza luo, mari tü mari thsümnyi vü athsühu sanü athsühu vü akhehm nüh müsükürülo nü athsühu vü huke luo, thi hamatü mari wuhle küju sanaveh;

39thi jüma tü noh mpa noh luoveh thi noh mpa noh notha kümshewa, jüma tü müngu shehke wie nü jümawa vü temwa nüh sanü athsühu jüma no nü VÜWA nüh azhükütsü aveh müshe taji müzhe na küsa kenüh athsühu jüma sanaveh.

40Jüti sanü nohri saküümshe taji hi nüh azhükütsü aveh sa kheh, thi nohri Saküüwuowa vü küümtse naveh.

41Hi tü nohri Saküüwuowa, hi tü nohri Saküüwuowa sa nti küsa kenüh Egypt zhih vünüh nohri vizhuru: Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa," ti küza.

Nyitoküchie 16

Kora, Dathan thi Abiram Mari Küche nüh Küüproluo

1 Levi atsa Kohat, Kohat atsa Izhar, Izhar atsa Kora, thi Reuben kuoh vünüh Eliab atsa Dathan thi Abiram, thi Pelet atsa nga,

2thi Israel tsari refü azhievü nüh sierhü wuori, anyi küthohlari müza künyi nü tünyieke rüka nü Mosa tüvü wa;

3jüti sanü mari tü sezhuh nü Mosa thi Aron sie saluo taji, "Nosü tü kuoletsuosheh tewathuoh! küpakenühnyunü ashiejiwa tü mari nyi küsüsü wie nga aveh mütse, thi VÜWA tü mari azhievü pehveh; thinü jüta thuohnü nohsü tü mokenüh nohsü mpa nohsü sakümsieveh lo?" ti küza.

4Mosa nüh jüma küünaravü ma nyieh vü küngie tetsuo;

5thinü ma nüh Kora thi ma refüri vü, "Thuotü rüne VÜWA nüh thari nü ma zhiri, thi thari nü mütseveh ünüh küza kütsanaveh, jüti sanü ma nüh jümari tü ma vü shehnyi küüru naveh, thi thari nü ma nüh rüka naveh ünüh ma nüh jümari vü saküüshehnyi küru naveh.

6Hama saluo: Kora thi ma refüri aveh tü nyihthiku vi luo;

7jüti sanü thuohtü nyihthiku lovü anyih thse taji jüma nyiehvü asierhe VÜWA tüvü thse luo, jüti küsa vü thari nüh VÜWA nüh rüka saveh ünüh kümtsewa sanaveh. Levi atsari, nohriwa nüh letsuosheh tewathuoh lo," ti küza.

8Mosa nüh Kora vü küza lehü taji, "Levi atsari, nohri eh zhü künaluo:

© 2015 Bible Society of India.

9Nohri tü Israel ashiejiwa vünüh saküpa nü nohri sie taji ma mpa ma vü sie shehnyi küru, thi VÜWA juhthsü kükhurüzheh küüroh sanü ashiejiwa tüvü tsie taji küüroh satsü na küsa tü küzah ülo;

10ma nüh nohri sie ma shehnyi ruthuoh, thi noh jienü Levi atsari aveh nohri sie ruthuoh. Thitü jüta thuoüji nohri tü navü küüroh nga nohri nüh sa nti phahveh ülo?

11Jükenüh noh thi noh refüri nüh hakümjie sezhuh küveh tü VÜWA wuluo küveh wie; Aron tü thawa nü nohri tü ma vü azhü mükünyu phraveh lo?" ti küza.

12Jüti küsa vü Mosa nüh anyi küze nü Eliab atsa Dathan thi Abimam küüji, thitü masü nüh, "Hisü nü küshuhruwa nyu.

13Noh tü reza vünüh hiri zothe nti azhie tünüjuh thi awejuh nüh liküveh azhie vünüh hiri siezhu teru nü nohri nüh hiri nyiehvü kaji sana küsa hatü küzah ülo?

14Jü mpa mükünyu noh tü hiri sie nü tünüjuh thi awejuh nüh liküveh azhievü siemru, nyutü hiri azhuh küsatsara thi rhelivizhuh küsara vü siemru. Noh tü anyi hamari zothe nü mari notha saküümam nti ülo? Tinü hisü thuoüji müshuhrura," ti rüle küze.

15Jüti küsa vü Mosa tü khieloti arüshu nü VÜWA vü, "Mari nüh kükhurü müsiake tümluo. Hi nüh mari vünüh rawuh küzahwa küsü nga müvi, thi mari nyi küsü nga samkümnomna," ti küza.

16Thinü Mosa nüh Kora vü, "Thuohtü noh thi noh refüri, mari thi Aron ti ru eh tüvü tsie luo;

17thi nohri aveh nga tahthsü vi nü jülovü sierhe thse luo, thi nohri nyi küsüsünga tahthsü vi taji VÜWA tüvü ru luo, noh nga thi Aron nga ti tahthsü müza künyi nü tünyieke vi ru luo," ti küza.

18Jüti küüzavü mari aveh nga tahthsü küjehke nü anyih thse taji asierhe jüma anyihvü thse nü Mosa thi Aron nyi taji küsezhuh juhthsüzheh lehpie vü tsie.

19Thi Kora nüh küsezhuh aveh jiru nü küsezhuh juhthsüzheh lehpie vü küütsie taji masü vü küüprüke kheh. Thinü VÜWA kütholathovü tü ashiejiwa vü ru nü küüngu kheh.

20Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

21"Anyi küsezhuh hamari vünüh nohri mpa nohri saküpatewaluo, jüti sanü hi tü küsükeri vünüh mari küüzoriem luo," ti küza.

22Thinü masü tü masü anyieh vü küngietsuo taji, "O Saküüwuowa, akürho aveh sietseri Saküüwuowa, nyi küsü nüh khiemuo küm vünüh küsezhuh aveh vü arüshu nti ülo?" ti küza.

23Thinü VÜWA nüh Mosa vü,

© 2015 Bible Society of India.

24Küshüjiwa tü Kora, Dathan thi Abiram kürhope vünüh tewa üti küza luo, ti küza.

25Jüti küüza vü Mosa tü süra nü Dathan thi Abiram vü wa; thi Israel kükhruori nga ma vü nyiwa.

26Thinü Mosa nüh ashiejiwa vü, “Mari kümsüküsari kükhiemuo kenüh nohri thama chiküja kenüh hi nüh nohri vü khuoveh, tinü anyi kümsüküsa hamari juhthsüzheh vünüh tsezhutewaluo, thi mari zanyo küsü nga müpa tümluo,” ti küza.

27Jüti küüza vü mari tü Kora, Dathan thi Abiram kürhope vünüh tewa kheh; thinü Dathan thi Abiram masü tü masü tsavühri thi atsa küzahri aveh sie shuhru mari juhthsüzheh lehpie vü tsie kheh.

28Jüti küsa vü Mosa nüh, Nosü nüh tuvü hi tü eh kümshe vünüh nyunü VÜWA nüh zanyo hamari aveh küsa kenüh küze ta küsa thsü naveh.

29Anyi hamari tü anyi aveh nüh küsü kümjie küsü tüla, nyutü anyiri aveh vü küru kümjie mari vü küru tüla, VÜWA nüh hi müküze.

30Thitü VÜWA nüh zanyo kürüthe sanü azhihwa tü ma po ga taji jümari thi jümari azhi aveh müzhum, ti sanü jümari tü küsüra azhie vü müsü nüh tetu thuoüji anyi hamari thuoüji VÜWA kulemthuoh ta küsa müthsüji mümhie, ti küza.

31Jüti küsa vü Mosa nüh azhü hamari phrathuom ünü azhih mari nüh nyi küveh kükhu vünüh kuorietewa;

32thi azhih tü ma po garie nü mari, mari zhehlori, Kora nyiri aveh thi mari zanyori aveh müzhum.

33Jükenüh mari thi mari zhi aveh akürho Küsürazhie vü tetu nü azhihwa tü ma powa tü tsarü taji mari tü kümhuwa azhievü nüh pogah khehm.

34Jüti küsa vü Israel mari mükieshe küvehri tü anyi jümara jikhi zie nü kuotekütu künara taji mari tü, “Azhihwa nüh hiri müzhu thuoüji,” ti sanü zhütewa kheh.

35Thi VÜWA vünüh anyih turu nü anyi müza künyi taji tünyieke sierhe tso taji khurü küvehri tsothe khehm.

Atahthsüri

36Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü,

37“Aron navüwa atsa Eleazar tü nyihthiku anyih ju wierake küvehri vizhu nü luo wie küshorieja luo. Küpakenühnyunü jümari tü mütse küm kenüh,

38nyihthiku hamari küviri tü mari kürho kenüh khiemuom; jükenüh atsüvü vi nü jümari kütsüh kürüpuo taji kükhurüpewa küsote sam luo, küpakenühnyunü jümari tü vi nü VÜWA tüvü kükhurü sakümthuoh kenüh; jükenüh jümari tü

© 2015 Bible Society of India.

mütsem. Hakümjie küsa vünüh jümari tü Israel nyira thsoshi küsü küsanaveh,” ti küza.

39Jükenüh Eleazar navüwa nüh anyih nüh tsothe kümra sahwuo nyihthikuri atsüvü nüh kütsüh kürüpah nü vi kükhurüpewa küsote sa,

40Israel nyiri müshe küüthe na küsa kenüh VÜWA nüh Mosa vünüh Eleazar vü küüza kümjie sa, jüta thuoüji navü mükünyuri, Aron küshuküra mükünyuri thuoüji VÜWA tüvü shehnyiru nü asierhe mütsora, küpakenühnyunü mari tü Kora thi ma refüri kümjie thama küüsa kenüh.

Aron nüh Nyiri Küülole

41Thitü rülo jüma nyie tü Israel nyiri ashiejiwa tü Mosa thi Aron vü jahzhi taji, “Nohsü nüh VÜWA nyiri zothemthuoh,” ti küza.

42Jüti sanü mari tü Mosa thi Aron masü vü alomküra kenüh sezhuh küveh vü Mosa thi Aron masü tü küsezhuh juhthsüzheh wuovü küprüke tewa, thinü halie, akülu turu nü külüwute taji VÜWA kütholathovüwa küüngu.

43Thinü Mosa thi Aron masü tü küsezhuh juhthsüzheh tüvü ru,

44Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

45“Hi nüh küsükeri vünüh mari zoriem nathuoh, tinü nohsü anyi müza hamari azavü nüh tewaluo,” ti küza. Thinü masü tü masü anyieh vü küngietsuo.

46Thinü Mosa nüh Aron vü, “Noh nyihthiku vi nü kükhurüpe vü nüh anyih thse taji asierhe thse taji shiti ashiejiwa vü wa nü makeri’a nüh kütsathuo küüroh saluo; küpakenühnyunü VÜWA rüküshu tü kuowathuoh, thi asahna tü kuoküwathuoh kenüh,” ti küza.

47Jüti küüza vü Aron tü Mosa nüh küüza kümjie nyihthikuwa vi nü kümhuwa azhievü wa, thinü halie, nyiri azavü sahnawa tü sate tewa; thi asierhe thse nü anyiri kenüh kütsathuo küüroh sa.

48Jüti küsa vü ma tü küsüri thi kürhori azhievü tsie; thinü sahnawa tü letewa.

49Sahna vünüh sükümri tü anyie türa müzü nü müza türü, hamari tü Kora sie küüproluo vünüh küsüri müküchie nyie.

50Jüti küsa vü sahnawa letewa ünü Aron tü küsezhuh juhthsüzheh vü Mosa vü teru.

Nyitoküchie 17

Aron Kütsüh

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

© 2015 Bible Society of India.

2“Israel nyiri vü küza nü mari vünüh akütsüh küsüsü akuohkuoh vünüh apara zheto müzhe nü sierhüri nüh akütsüh türakünyi viküru luo. Papa kütsüh rügivü papa nyo rhüke luo,

3thi Aron nyo thuoüji Levi kütsüh rügivü rhüke luo. Küpakenühnyunü apa küsü alüwa azheh vü kütsüh küsüsü sanaküveh kenüh.

4Jüti sanü küsezhuh juhthsüzheh pohvükuwa tüvü hi nüh noh sie kümtu sasavü sazhuh luo.

5Thi akütsüh hi nüh kürüka anyiwa zhi thuoüji shi naveh; hakümjie vünüh Israel nyiri nüh nohri vü jahzhi küvehwa hi vünüh küüle naveh,” ti küza.

6Jüti sanü Mosa nüh Israel nyiri vü küza taji mari sierhüri tü, sierhü küsü vü kütsüh küsüsü apara zheto vünüh müzhe nü kütsüh türakünyi viru ma tsü; thi Aron kütsüh nga mari kütsüh azavü sa.

7Thi Mosa nüh akütsühri aveh viwa nü pohvükuwa juhthsüzheh lovü sakheh.

8 Thinü rülo jüma nyieh Mosa tü pohvükuwa juhthsüzheh vü tu; thinü halie, Levi zhehlori kenüh küthse Aron kütsüh tü shi nü ma wa shu taji aküwu wu, thi ma vi akhavi küne pe.

9Jüti küsa vü Mosa nüh VÜWA tüvü nüh akütsüh aveh vi nü Israel nyiri vü ru; thi mari tü jümari no nü papara kütsüh vikheh.

10Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Mari tü müsü nüh sana küsa kenüh thi hi sie küsaluo thsoshi sanü hi vü küüjakünya sehkhe sana küsa kenüh Aron kütsühwa thuoüji pohvükuwa tüvü sam le luo,” ti küza.

11Hakümjie vünüh Mosa tü VÜWA nüh ma vü azhükütsü üta ma nüh sa.

12Jüti küsa vü Israel nyiri nüh Mosa vü, Halie, hiri tü pohkamthuoh, hiri tü müsarathuoh, hiri aveh tü müküsara vü pehkhemthuoh.

13Hiri aveh VÜWA juhthsü-kükhurüzhehwa shehnyi küruri thuoüji sü nta thuoüji, hiri tü aveh pokahm nathuoh ülo? ti sa.

Nyitoküchie 18

Navüri thi Levira Küüroh

1Jüti küsa vü VÜWA nüh Aron vü, “Nohri, noh tsari thi nohri pari tü nohri sie nü kümtsezheh vü mükülehri aveh vü kheh naveh; thi nohri thi nohri tsari tü nohri sie nü navü küüroh vü mükülehri vü kheh naveh.

2Thi noh küru vü noh jünüri, Levi, noh pa jünüri nga sie nü ru luo, jüti sanü noh thi noh tsari nüh pohvü juhthsüzhehwa tüvü peh küveh vü mari nga nohri sie nü küroh naküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüti sanü nohri vü nga thi juhthsü kükhurüzhehwa vü nga ti küüroh aveh sakheh naveh; thitü noh nga thi mari nga thama küüsü kenüh kümtsezheh vü küfüküjuhri nyutü kükhurüpewa vünü shehnyi küruwa nyu.

4Mari tü noh sie nü küroh naveh thi küsezhuh juhthsüzheh vü küüroh aveh saju naveh; thitü küpari thuoüji nohri shehnyi küüruwa nyu.

5Thi Israel nyiri vü arüküshuwa mükürule nüh sana küsa kenüh noh tü kümtsezheh küüroh vü thi kükhurüpe küüroh ti sanaveh.

6Thi halie, hi nüh noh jünü Leviri tü Israel nyiri azavü nüh vimthuoh; mari tü noh vü temwathuoh, thi VÜWA vü tsümthuoh, küsezhuh juhthsüzheh vü küüroh na küsa kenüh.

7Noh thi noh tsari tü noh sie nü noh navü küsa akhuowa kükhurüpe vü nga thi küzietethsü azhie vü nga ti küüroh sanaveh; nohri nüh küroh naveh. Noh navü küsa akhuowa tü hi nüh aküte vünüh tsü, thi anyi küpari nüh zanyo hamari shehnyi ru thuoüji küüsü wie naveh," ti küza.

Zanyo Navüra Müthoh

8Jüti küsa vü VÜWA nüh Aron vü, thi halie, kükhurü vünüh momowa vi hi tsü naveh ünüh, Israel nyiri nüh sakümtse zanyori aveh; noh thi noh tsari vü mükükhaphrü navü küsa tsümthuoh.

9Anyih vünüh mükütso zanyo kümtsetsa hamari tü noh zhi sanaveh: mari nüh kükhurü viküru küsüküsü nga jümari tü ahie kükhurü viküru aveh, kükhiemuo kenüh kükhurü viküru aveh, mari nüh müküleh küsa kükhurü viküru aveh, mari nüh hi kütsü aveh noh kenüh thi noh tsari kenüh kümtse tsatsa wiethuoh.

10Kümtse tsatsa azhie küsü vünüh noh tü jüma tsanaveh; nyimpari aveh thuoüji jüma tsara naveh; jüma tü nohkeri nüh mütsem.

11Thi zanyo hamari nga noh zhi sanaveh: mari nüh aküte viru kükhurü nga, Israel nyiri nüh noküja kükhurü viküru aveh; mükükhaphrü wuleh sanü hi nüh hamari vi noh, noh tsa nyimpari vü thi nyimzari vü tsümthuoh; noh tharuo vü thari nüh mütseveh ünüh jümari aveh thuoüji tsa mhieveh.

12Vüjuh kümphahtsa aveh, akhah kümphahtsari aveh thi atsuo kümphahtsari, avi küpe khuwa mari nüh VÜWA vü kütsüri hi nüh noh vü tsüveh.

13Mari zhih vünüh athsohvi küne khu mari nüh VÜWA vü viküru aveh noh zhi sanaveh; thi noh tharuo vü thari nüh mütseveh ünüh jümari thuoüji tsa kheh naveh.

14Israel vü zanyo athuo sanü VÜWA vü kütsü aveh noh zhi sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Ma mpa nüh nyiri saluo nyutü samwa saluo viru VÜWA vü kütsü aveh noh zhi sanaveh; thitü nyiri küwuo khuwa thi samwa kütsa khu mükümtseri thuoüji noh nüh kürhehsa sanaveh.

16Asa küsü khruo kümri mürhehsaji mükümhieri noh nüh küüte vünüh kümtsezheh amewa vünüh rakasa kürüveh münga nüh rhehsanaveh.

17Thitü mieshüzah saluo, nyutü nyihzhüzah saluo nyutü nyihsüzah saluo jümari nü müthaküm kenüh kürhehsawa nyu. Ma zühri thuoüji kükhurüpe rügivü kajake naveh, thi jümara küthü thuoüji kütso kükhurü sanü VÜWA vü arheküüngu mütsuo satsü naveh;

18thitü jümara sa, akhu noküja küsa thi athüchi azhie wuovü thuoüji noh zhi sanaveh.

19"Israel nyiri nüh kümtse kükhurü aveh Israel nyiri nüh VÜWA vü kütsüri hi nüh noh vü, noh tsa nyimpari vü thi noh tsa nyimzari vü mükükhaphrü wuleh sanü tsüveh. Hamatü noh kenüh thi noh siekütse küshukürari kenüh VÜWA tüvü küsuokürho kütsathuora amütsü küsü wiethuoh," ti küza.

20Jüsevü nga VÜWA nüh Aron vü, "Noh tü mari zhihvü azhezhuh küviwa nyu, thi mari azavü noh suope zanyo küsü nga küpehwa nyu, hi tü Israel nyiri azavü noh suope thi noh zhehzhuh wie thuoh.

21 "Thi Levira kuoh thuoüji mari nüh küsezhuh juhthsüzheh lovü küüroh küsa kenüh mari ke Israel vü küüsuo türake sanü küsü viküru aveh vi mari zhi sa üti tsümthuoh.

22Israel nyiri tü kükhiemuo vü taji thama küüsü kenüh nosü vünüh tuvü küsezhuh juhthsüzheh shehnyi mükürura.

23Thitü Levi jünüri nüh küsezhuh juhthsüzheh küüroh sanaveh, thi mari nüh Israel nyiri müküleh küsa vütü nü hamatü nohri wuhle küju mükükhaphrüle wuleh küsü sanaveh; thi mari tü Israel nyiri azavü thuoüji ma suope zanyo küsü nga küpehwa nyu.

24Israel nyiri nüh VÜWA vü kükhurü sa nta mari azhi türake vü küsü küthsewa vi Levira zhi sa üti tsümthuoh; jükenüh mari thuoüji Israel nyira zavü mari zhi küsara zanyo küsü nga müsarathuoh ti hi nüh küzamthuoh," ti küza.

Leviri Türake vü Küsü Küthse

25Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

26"Jüma nyiehvü nga noh tü Leviri vü küza luo, Israel nyiri nüh türake vü küsü küthsewa nohri vi üti kütsüwa türake sanü küsü vi VÜWA khurü naveh.

27Nohri nüh kükhurü kütsü hamatü atha ahie kürüthe thi akhah kürüthe kümjie vünüh chieke naveh.

© 2015 Bible Society of India.

28Jükenüh noh nüh Israel nyiri vünüh küngura kümjie noh nga noh kükhurüwa türake vü küsü thse naveh, thi jüla nüh vi VÜWA vü kükhurü sanü Aron navüwa vü kütsü sanaveh.

29Nohri vü kütsü aveh zhie nüh kümphahtsawa, thi kümtse tsawa vi nü VÜWA kükhurü sanaveh.

30Jükenüh nohri nüh mari vü, nohri nüh kümphahtsari vi taji tsüm thuoüji küürohtsari nüh vi kükhurü kümnyieri saküm kümjie küpari thuoüji Leviri vü chiekem luo;

31thi noh nga thi noh zhehlori nga azhie muomuo vünüh tsaketünga azhümnyie.

32Nohri nüh kümhietsari vi khurü kümthuoh kenüh nohri tü jüma tsa wie ketünga kükhiemuowa nyu. Thitü nohri müsü nüh sana küsa kenüh Israel nyira zanyo kümtseri saküümnevüh nyu," ti küza.

Nyitoküchie 19

Mieshü Kümruwa Weji

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa thi Aron vü,

2"VÜWA nüh azhükütsü khonyo müzhe na küsa hama: Israel nyiri tü mieshü arühla kümsü azhührhümüküpe athsohkhuonyi müjie küükeke kümru viru üti küza luo.

3Thi jüma vi Eleazar navüwa tsü nü kürünape alievü kuwa taji ma tüvü nüh fethe naveh;

4thi Eleazar navüwa nüh amieshü züh jümawa lovü ma tüjü thsete nü küsezhuh juhthsüzheh tsatü vü türü keri kajake naveh.

5Jüti sanü amieshü jüma tü ajü ma notha vünüh tso naveh;

6thi navüwa nüh müsethsoh, ahesa, athsü kümruphieke ti vi nü mieshü tsoküsawa zhila vü jake taji tso naveh.

7Jüti sanü navüwa tü ajuh nüh ma satsa küzüm thi ma thsümnyi rüshüm ti küsa sevü nüh kürünape vü tu naveh, thi ma tü münüleh küju mükümtse vünüh peh naveh.

8Thawa nüh amieshüwa tso nüh jüma tü ma thsümnyi rüshüm thi juhküzüm ti sanaveh, thi ma nga münüleh küju mükümtse vünüh pehm naveh.

9 Jüti sanü thawa nüh mütse veh ünüh jüma nüh mieshü tsokümwa wejiri viwa kürünape alievü azhie kümtse vü sazhuh naveh; thi jümari Israel nyiri müzawa kenüh ajuh mükümtseri saküümtse thi kükhiemuo viküja kenüh ti vi naveh.

10Thi thawa nüh awejiri chizhuh veh ünüh anyi jüma thuoüji ma thsümnyi rüshüm nü münüleh küju mükümtse vünüh peh naveh. Hamatü Israel nyiri

© 2015 Bible Society of India.

kenüh nga thi priru mari azavü kürhori kenüh nga mükükhaphrü wuleh küsü sanaveh.

Akümo Küpa

11“Thawa nüh ma mpa akümo küsüküsü nga saluo pa naveh ünüh rülo türü mükümtse vünüh pehm naveh;

12thi rülo kücheawa thi türüawa ma mpa nüh ajuh vünüh sakümtse nü mütse naveh; thitü ma nüh rülo kücheawa thi türüawa ma mpa nüh ma samkümtse thuoüji ma tü mümtserathuoh.

13Thawa nüh akümo, ma mpa nüh küsüküsü nga satü pa thi ma mpa ma samükümtse nüh sam ti thuoüji VÜWA kükhurüzhehwa sakümneveh, thi anyi jüma thuoüji Israelri azhievü nüh ma zhejam naveh, küpakenühnyunü ma saküümtsewa juh ma vü müküzüke kenüh mükümtsewa tü ma vü peh huom, jükenüh ma tü mümtsera.

14“Thi hamatü juhthsüzheh vünüh sükümri kenüh khonyo kütsü: thathari nüh juhthsüzheh lovü turu naveh ünüh, thi thari nüh juhthsüzheh lovü peh naveh ünüh rülo türü mükümtse vünüh pehm naveh.

15Aküfü küsüküsü nga müküsoteri thuoüji mümtsethuoh.

16Thari nüh alievü nüh anyuchuwa nüh rehthe küm, nyutü akümo, nyutü nyiri arü, nyutü arüku pa naveh ünüh rülo türü mükümtse vünüh pehm naveh.

17Thi mükümtsewa kenüh mari tü kükhiemuo kenüh kükhurü kütso weji pike thi ajuh liküveh ti aküfü küsü lovü thse naveh;

18Jüti sanü mütse küvehri küsü nüh ahesa vi taji aküfü jüma lovü teke nü juhthsüzhehwa vü, atsokrü juhthsüzhehwa lovü kütüri vü, anyiri jüma lovü tüküvehri vü, küsüra rü pakümwa vü, zothe kümwa vü, aküsüwa vü thi arüku pa kümwa vü ti kütheke naveh;

19thi rülo kücheawa thi türüawa ti anyi kümtsewa nüh mükümtsewa vü küthejake naveh; jükümjie vünüh rülo türüawa ma nüh ma sakümtse naveh, thi ma tü ma thsümnyi rüshüm thi juhküzüm naveh, jüti sanü münüleh vü thuoüji ma tü mütsem nathuoh.

20“Thitü anyi mükümtsewa tü ma mpa nüh ma samkümtse thuoüji kümhuwa azavü nüh ma tü zhezhujam naveh, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA kümtsezhehwa sakümne kümthuoh kenüh, ma nüh saküümtse juhwa ma vü müküzüke kenüh ma tü mümtsethuoh.

21Thi jüma tü makeri’a nüh mükükhaphrü zhühkhe küsü. Thawa nüh mükümtsewa vü ajuh kajake nüh anyi jüma tü ma thsümnyi rüshüm naveh; thi thawa nüh mükümtsewa kenüh ajuh pa naveh ünüh ma tü münüleh küju mükümtse vünüh pehm naveh.

© 2015 Bible Society of India.

22Zanyo küsüküsü nga saluo anyi mükümtsewa nüh pakümri aveh thuoüji mümtse nüh sam wie nathuoh; thi anyi küsüküsü nga mükümtse zanyo jümari pam thuoüji ma tü münüleh küju mükümtse vü pehm nathuoh," ti küza.

Nyitoküchie 20

Kadesh vü Mowasanüh
(Tse 17.1-7)

1Jüti küsa sevü Israel nyiri, ashiejiwa aveh tü asa pokhuwa vü Zin reza vü teru nü mari tü Kadesh vü pehtewa; thi Miriam tü hala nüh süm nü hala nüh chohwum.

2 Jüti küsa vü mari nüh kürünape azhievü tü ashiejiwa kenüh ajuh münyie nüh sam; jükenüh mari tü Mosa thi Aron vü sezhuh nü masü vü jahzhi.

3Thi mari tü Mosa sie wuluo taji, "Ajienüri nüh VÜWA tüvü nüh küsü vü hiri nga nyihsü kümnüh küümpha na nü.

4Noh tü mokenüh VÜWA kümhuwa sie nü, hiri nga thi hiri seshuh nga reza hala nüh küüsü nti siezhuru lo?

5Thi mokenüh azhih kümsü hala sieru nti Egypt zhih vünüh hiri sie shuküru sa lo? Azhie hatü atsuo küpeh azhie nyu, ampah, rhelivi nyutü akatoh küpehpe nyu; thi ajuh zhu na küsa nga münyie luo," ti küza.

6Jüti küsa vü Mosa thi Aron masü tü kümhuwa tüvü nüh küsezhuh juhthsüzheh lehpie vü wa nü masü nyieh vü nü küngietsuo. Thinü VÜWA kütholathovüwa masü vü kütsa,

7jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

8"Akütsühwa vi luo, thi noh nü Aron nohsü tü ashiejiwa jizhuh nü alokrüwa nüh ajuh küütsü na küsa kenüh nohsü anyi ashiejiwa notha vünüh alokrüwa vü küza luo; jüti sanü alokrüwa vünüh makeri'a nüh ajuh vizhutsü naveh, thi mari nga thi mari seshuh nga zhura naveh ünüh," ti küza.

9Thinü Mosa tü VÜWA nüh ma vü azhükütsü kümjie VÜWA tüvü nüh akütsühwa vi.

10Jüti sanü Mosa thi Aron masü nüh alokrüwa tüvü ashiejiwa jizhuh nü mari vü, künaluo, hi sie küürari, hisü tü alokrü hala nüh ajuh vizhu nohru tsü üti ülo? ti küza.

11Jüti küza nü Mosa tü ma kütsüh khake taji künyikeri alokrüwa kürhie, thinü ajuh khieloti shu nü mari nga thi mari seshuh nga ti zhu.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa thi Aron vü, “Nohsü nüh Israel nyiri nothavü hi samükümtse nüh sanü hi mütsotü nüh saküm thuoh kenüh kümhu hamawa sie nü hi nüh mari vü azhih tsüküsawa vü siemwara,” ti küza.

13Ajuh hamari tü Meriba, mazhühnyo küürajuh ti ji, küpakenühnyunü Israel nyiri nüh VÜWA sie küra, thi ma mpa nüh mari azhievü ma kümtsewa küütsa kenüh.

Adom Kajiwa nüh Israel nyiri Müküükari nta Küsa

14Jüsevü Mosa nüh Kadesh vünüh Edom kajiwa vü zhühle küze taji, “Noh nü Israel nüh hakümjie küzaveh: Lokürü hiri vü küru aveh noh nüh thsüveh:

15Mokümjie hiri pari tü Egypt vü tetsuo nü tsotho hothake jüla pehtewa nüh; thi Egyptri nüh hiri vü nga thi hiri pari vü nga ti mükümhie küzake nga sanüh;

16thitü hiri nüh VÜWA vü hiri jikhi küzie vü ma nüh hiri jikhi künatsü nü rügizhüleri küsü küze taji Egypt vünüh hiri siezhu, thi nosü thuoüji hiri tü noh rüshu Kadesh nyu küjiwa vü rupeh vehthuoh.

17Tinü hiri tü noh zhih vehthuo küüze luo. Hiri tü noh zhuh nyutü rhelivizhuh vehthuo küwawa nyu; jü mpa mükünyu noh juhkhre vü nga nüh ajuh küzhutüwa nyu; Kajiwa Rieji vünüh kümsho tewa wie naveh, hiri nü noh zhih müjie tse kükari küju nü kümzhie wuovü nga nyutü kümzhu wuovü nga kütsekewa nyu,” ti küza.

18Thitü Edom nüh ma vü, “Hi nüh anyuchuwa vi nü thama noh sie küüsaluo kenüh noh eh zhih vehthuo müwara,” ti rületsü.

19Thinü Israel nyiri nüh ma vü, “Hiri thuoüji arieji vünüh tewa nathuoh; hi nga thi eh seshuh nga noh juh zhum thuoüji hi nüh jümawa kenüh thuo naveh; tinü hi tü ajih vünüh ravehthuo küüze luo, jüma nyiehvü zanyo küsü nga kükhuo münyie luo,” ti küza.

20Thitü ma nüh, “Tsekari müwara,” ti rületsü. Jüti sanü Edom tü anyiri khieloti sieshuhru nü khra sheh nü mari sie saluo.

21Hakümjie vünüh Edom tü Israelri ma zhih vünüh vehthuo küüze müküsanüh sam; jükenüh Israel tü ma vünüh kürele tewa.

Aron Süküm

22Jüti sanü mari tü Kadesh vünüh tsetewa, thi Israel nyiri tü ashiejiwa aveh Hor Küzhi vü ru.

23Thinü VÜWA nüh Edom rüshu Hor Küzhi vünüh Mosa thi Aron vü,

24“Aron tü ma nyiri sie kümtu sanaveh; küpakenühnyunü ma nüh Meriba juh vünüh ma tü hi nüh azhükütsü sie küüra kenüh ma thuoüji hi nüh azhih vi Israel nyiri vü tsü küsawa lovü müturathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

25Aron thi ma tsa Eleazar sie nü Hor Küzhi vü ru luo;

26thi Aron thsümnyi fo nü vi ma tsa Eleazar vü thsetsü taji Aron tü ru ma nyiri vü mütu nü jüla nüh süm naveh," ti küza.

27Jüti küüza vü Mosa tü VÜWA nüh azhükütsü üta sanü ashiejiwa aveh tüvü nüh mari tü Hor küzhi vü tewa.

28 Thi Mosa tü Aron thsümnyi fo khehm nü ma tsa Eleazar vü thsetsü taji Aron tü aküzhi jüma rügivü nüh süm. Jüti sanü Mosa thi Eleazar masü tü aküzhi vünüh teturu.

29Thi ashiejiwa aveh nüh Aron sümthuoh ta küsa küthsüra vü Israel zhehlori aveh tü rülo cherake krie.

Nyitoküchie 21

Kananri Küchara

1 Thinü Kananri Negeb vü kürhowa Arad kajiwa tü Israelri Atharim lehkhuji wuovü nüh tseta küsa künara nü mari sie saluo taji mari wuori retewa.

2Jüti küsa vü Israelri tü küüshie küsü VÜWA vü küshie taji, "Mükütüküzü noh nüh anyi hamari hiri ke vü thse tsa nta thuoüji hiri nüh mari nyujiri zorie kheh tsü naveh," ti khuo.

3Jüti kükhuo vü VÜWA tü Israelra kükhuo küna tü nü Kananri vi mari tsü taji mari tü anyujiri zorie khehm tü; jükenüh azhie jüma nyo tü Ebri vünüh Horma, küzorie, ti ji tsü.

Sahwuo nüh Amürewa Küsa

4 Jüti sanü mari tü Hor küzhi wuovü nüh Kümru Juhküji vü tsekewa, thi Edom zhih vü mürhüwa; thitü mari tü lehkhuji vü müküüzhikera sanü wa.

5 Thi mari nüh Saküüwuowa thi Mosa vü phra taji, "Shünyiza vünüh hiri küüsü nti mokenüh nohsü tü Egypt vünüh hiri siezhuru lo? küpakenühnyunü hatü ashie nüh münyie thi ajuh lota münyie, thi hiri tü ashie kümsü hama mütsangüthuoh," ti küza.

6Thinü VÜWA nüh arehsü kükrükhre anyiri azavü küze nü nyiri küümko, jüti sanü Israel nyiri tü hozake süm.

7Jüti küsa vü anyiri tü Mosa vü ru nü ma vü, "Hiri tü khiemuomthuoh, hiri nüh VÜWA nohsü phra küümsü samthuoh; tinü VÜWA vü kükhuo sanü ma nüh hiri vünüh arehsü viküüjam luo," ti küza. Thinü Mosa nüh anyiri kenüh kükhuo sa.

© 2015 Bible Society of India.

8Jüti kükhuo vü VÜWA nüh Mosa vü, “Arehsü kükrükhre küsü sanü atovüh küsü khake taji jüma rügivü ha saluo; thi arehsü nüh müko kümri tü jüma no thuoüji rhora naveh ünüh,” ti küza.

9Jüti küüza vü Mosa nüh sahwuo rehsü küsü sanü tovüh rügivü ha sa, thi mükütüküzü arehsü nüh anyi wuori mükom thuoüji ma tü sahwuo rehsüwa no nü rhorarati sa.

Hor Küzhi vünüh Moabra Nyuo Küju

10Jüti küsa sevü Israel nyiri tü tsezhuwa nü Oboth vü kürünape sataji peh.

11Thi Oboth vünüh tsezhu le nü Moab küwiejie reza vü rünyi küshupe wuovü Iye-abarim vü kürünape sanü peh.

12Jüla nüh mari tü tsezhu le nü Zered nyuo vü kürünape sataji peh le.

13Thi jüla nüh mari tü tsezhu le nü Arnon wuochuwuovü kürünape sanü peh le hü, jüma tü Amorra rüshu vü; küpakenühnyunü Arnon tü Moab arüh, Moab thi Amorra azhievü.

14Jükenüh VÜWA Rie küsa zhühku kürhü Lasipha lovü küza küsa, “Waheb vü Sufa, thi Arnon nyuori,

15thi anyuo rütse küwa Ar ape küju, thi Moab arüh küju hurüke,” ta küza saveh.

16Jüla nüh mari tü mümnyie wiethuo nüh Ber, mazhünyo Juhkhre, ti küsa vü wa, juhkhre jüma tü VÜWA nüh Mosa vü, “Nyiri saküsezhuh luo, hi nüh mari vü ajuh tsü naveh ünüh” ta küüzapewa.

17Jüti küsa vü Israel nyiri nüh azah hama reihi: “Juwi shu luo, O juhkhre! jümawa vü Riehi luo.

18Kajitsari nüh küchühwa juhkhre, zanyoküthsü nyiri nüh küchüh, kajikütsüh thi mari rühkütsüh nüh küchüh,” ti reihi. Jüti sanü mari tü reza vünüh Matana vü tewa,

19Matana vünüh Nahaliel vü tewa, thi Nahaliel vünüh Bamot vü tewa,

20Bamot vünüh anyuo Moab asuo Pisga küzhiho vünüh küpohu nokü̈ütsuo wuovü müritewa.

Sihon Kajiwa thi Og Kajiwa Küchara
(Kho 2.26; 3.11)

21Jüti küsa vü Israel nyiri nüh Amorri Kajiwa Sihon vü zhühle küze nü,

22“Hi tü noh zhih vünüh vehthuo küüze jie; hiri tü aleh tsekari nü azhuh vü nyutü rhelivizhuh vü küwawa nyu lie, juhkhre küsü vü nga nüh juhküzhuwa nyu, noh zhihwa müjie tsekükari küju nü Kajiwa Rieji mpa müzhewa wie na nü,” ti küza küze.

© 2015 Bible Society of India.

23Thitü Sihon tü Israelri ma zhih tsekari küüze khe. Jüti sanü ma tü ma nyiri aveh jizhuh taji Israelri sie saluo nti reza vü wa nü Jahaz vü ru, thi Israelri sie saluo.

24Thi Israel nüh anyuchuwa aha nüh ma rehthem nü ma zanyo Arnon vünüh Jabbok, thi Amonri küju vitewa; küpakenühnyunü Jazer tü Amonra rüh, thi jüma tü müzho küm kenüh.

25Jüti sanü Israel nüh anyuji hamari aveh vitewa nü Amor nyujiri, Heshbon vü thi ma nyuperi aveh vü pehtewa.

26Küpakenühnyunü Heshbon tü Amorri kajiwa Sihon nyuji, ma tü khana küsükeri Moab kajiwa sie saluo nü ma ke vünüh ma zhih aveh Arnon küju vite küwawa.

27Jükenüh rieketsü kürieri nüh küüza, "Heshbon vü raluo, jüma saluo, Sihon nyujiwa tü sazhu luo.

28 Küpakenühnyunü anyih tü Heshbon vünüh shuküwathuoh kenüh, anyihzhu Sihon nyuji vünüh, Moabwa Ar zoriem, Arnon avü kümsieri.

29Jie saranathuoh, O Moab! Noh tü müsarathuoh, O Khemosh nyiri! Ma nüh ma tsa nyimpari tü khonyo vünüh teküwari küüsamthuoh, thi ma tsavühri tü nyura küsi küüsamthuoh. Amorri kajiwa Sihon vü tsümthuoh.

30Jükenüh mari küshukürari tü Heshbon vünüh, thi Dibon küju kümiemthuoh, thi anyih nüh Medeba müjie küju nü hiri nüh ja nü kümsümthuoh," ta küza.

Israelri nüh Bashan thi Og küchara
(Kho 3.1-11)

31Hakümjie vünüh Israel tü Amorra zhih vü rhora.

32Thi Mosa nüh Jazer zi üti anyi küze; jüti sanü mari anyu vira, thi Amorri jüla küpehri zhejam.

33Jüsevü Israelri tü küzüle nü Bashan lehkhuji wuovü nüh tekhru; thi Og kajiwa Bashan tü ma thi ma nyiri aveh sie nü Edrei vünüh arie sa nti ru.

34Thitü VÜWA nüh Mosa vü, "Ma mükrü tümluo; küpakenühnyunü hi nüh ma thi ma nyiri aveh thi ma zhih ti vi noh ke vü thse kümthuoh kenüh; thi noh nüh Heshbon vü küpehwa, Amorri kajiwa Sihon vü sakütsü kümjie ma vü nga satsü naveh," ti küza.

35Jüti sanü mari nüh ma, ma tsa nyimpari, thi nyiri aveh, thi nyi küsü nga mükükhe wiethuoh nüh aveh zothem; jüti sanü mari tü ma zhih vitera.

Nyitoküchie 22

Moab Kajiwa nüh Balaam kenüh Küüze

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü Israel nyiri tü jüla nüh tsezhuwa nü Moab kütake Jordan tuwuovü Jeriko vü pehtewa.

2Thinü Zipor atsa Balak tü Israel nüh Amorri vü küsa aveh ngu kheh.

3Jüti küsa vü Moab tü anyi jümari krü sheh, küpakenühnyunü mari tü zhi sheh; thi Moab tü akükrü nüh ma pro küpeh kenüh.

4Thinü Moab nüh Midia kükhruori vü, "Anyi zhühzhüh ta kütse hamari nüh hiri mükieshe nü pehküvehri mieshüvo nüh apra kümzhi kümjie khinyi thuoüji mizhi khehm nathuoh nü," ti küza. Jükenüh Zipor atsa Balak Moab kajiwa tü jüma tsothovü,

5 Beor atsa Balaam nüh Pethor vü zhühle küze; jüma tü Amaw zhih Eufrates kütuoh vü ma ji üti küze nü ma vü, "Halie, nyiri kürefü küsü Egypt vünüh shuru pehveh; thi mari tü azhih nyieh aveh vü zhunyuomthuoh, thi mari tü hi siewiejieluo nü rhopehveh.

6Mari tü eh kenüh khra shehm wiethuoh, tinü khinyi ra nü anyi hamari eh kenüh müzüm tüluo; jüti sanü hi tü mari küücha taji azhih hala nüh mari zhezhu küüjam luo; küpakenühnyunü hi nüh thsüveh, noh nüh tsia kütsüri vü tsiatsü tsatsati, thi noh nüh kümzüri vü müzütsamüm ti nü," ti küza.

7Jüti küüza vü Moab kükhruori thi Midia kükhruori tü aküze küsa ame mari ke vü küjehke khe nü tsezhu tewa; jüti sanü mari tü Balaam vü ru taji Balak zhühle vi küza.

8Thinü ma nüh mari vü, "Süta vü hala peh luo, VÜWA nüh hi vü küphrahte üta hi nüh zhühlewa vishele nohri vü ru naveh ünüh," ti küza; jüti küüza vü Moab kajiri tü Balaam siepehtewa.

9Thinü Saküüwuowa tü Balaam vü ru nü ma vü, "Noh siepeh küveh anyi hamari tü thari lo?" ti küna.

10Jüti küüna vü Balaam nüh Saküüwuowa vü, "Zipor atsa Balak lie, Moab kajiwa nüh hi vü küze nü hi vü,

11Halie, nyiri kürefü küsü Egypt vünüh shuhru pehveh; thi mari tü azhie nyiehvü zhunyuohmthuoh; tinü khinyi ra nü eh kenüh mari müzümtüluo; jüti sanü hi tü mari sie küüsaluo luo; thi mari zhekküjam luo ta küza lie," ti küza.

12Jüti küüza vü Saküüwuowa nüh Balaam vü, "Noh tü mari vü nyi müwa ra; thi noh tü anyi jümari mümzüra, küpakenühnyunü mari tü kütsia küvüri küsa kenüh," ti küza.

13Jükenüh Balaam tü arüne sühra nü Balak kajiri vü küza taji, "Nohri mpa nohri zhih vü shele tewaluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh hi tü nohri vü nyi müküüze nta thuoh ünüh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

14Thinü Balak kajiri tü sühra nü Balak vü wa taji, “Balaam thuoüji hiri vü nyi müru nta,” ti küza.

15Thitü Balak nüh khana küüzeri nyiehvü nüh anyi küzhi, thi küsiake küvüri küze le hü.

16Thinü mari tü Balaam vü ru taji, “Zipor atsa Balak nüh hakümjie küza lie, ‘Noh hi vü küru zanyo küsü nga nüh noh müküükhete tümluo;

17küpakenühnyunü hi nüh noh küsiake aküji satsa wie naveh, thi noh nüh hi vü momowa küza naveh ünüh hi nüh sa wie naküveh kenüh; tinü ra nü eh kenüh anyi hamari müzümtüluo; ti küza üti,’ küza.”

18Thitü Balaam nüh rüle nü Balak sieperi vü, “Balak nüh rakasa thi suna ma zheh küpro vi hi tsü nta wie ketünga, hi nü eh VÜWA eh Saküüwuowa nüh azhükütsüwa kari müwara, sa küüzüla nga thi saküüzhi nga müsara.

19Hi nüh nohri vü khinyi khuoveh, tinü VÜWA nüh hi vü mowa küza hü naveh ünüh süta vü nga hala pehla le hü luo,” ti küza.

20Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh rüza vü Balaam vü ru nü ma vü, “Anyi jümari nüh noh ji nta tseveh üji sühra nü mari vü nyiwaluo; thitü hi nüh noh vü mowa zhü tsü naveh ünüh noh tü jü mpa nüh sanaveh,” ti küza.

Balaam thi Ma Rawuhküzahwa

21Thinü Balaam tü arüne sühra nü ma rawuh rügivü apeshiewa thse taji Moab kajiri vü nyitewa.

22Thitü Balaam nüh kuoteküwa kenüh Saküüwuowa tü khieloti arüshu; thi VÜWA zhühleri tü ma mükünongüri kümjie vünüh ma lehkhuji thuote nü peh. Balaam tü ma rawuh rügivü nüh tse, thi ma siepe künyi nga ma se nyi tse.

23Jüti küsa vü VÜWA zhühlewa nüh anyuchuwa shozhu ma ke vü vi nü lehkhuji vü tsie küveh ma rawuh nüh ngu; thinü rawuhwatü küzüle taji lehkhuji nahto wuovü tseke tewa; thitü Balaam nüh lehkhuji wuovü küütseke nti rawuhwa kürhietsü.

24Jüti küsa vü VÜWA zhühlewa tü lehkhuji kümnyie rhelivizhuh azhievü azie awuowuo küpeh vü tsie.

25Thinü rawuhwa tü VÜWA zhühlewa ngu nü puokewa taji Balaam mpha azievü kücheke, thi Balaam nüh rawuhwa kürhietsü.

26Jüti sam nü VÜWA zhühlewa tü atüvü tsekewa lehü taji azhie kümnyietsatsa wuongawuonga mükütsekera azhie küsü vü tsie le hü.

27Thinü rawuhwa tü VÜWA zhühlewa ngu nü Balaam mükavü tsuozeh tewa, thi Balaam arü tü khieloti saküshu nü ma kütsüh nüh rawuh kürhietsü.

© 2015 Bible Society of India.

28Jüti küsa vü VÜWA nüh rawuhwa po saküüka nü ma nüh Balaam vü, “Hi nüh noh vü mowa sanü noh tü hi küchekeri kürhieveh lo?” ti küza.

29Thinü Balaam nüh rawuhwa vü, “Noh nüh hi sie nü saküzhiem. Eh ke vü anyuchuwa küpeh tüla hi nüh noh shüthejam naveh nü,” ti rületsü.

30Thitü rawuhwa nüh Balaam vü, “Hi tü noh rawuh nyu ülo, thi noh kürho ajü, nosü küju wie nga eh rügivü pehmtse ülo? Hi nüh saküveh kümjie noh vü sasati ülo?” ti küza. Thinü Balaam nüh, “Nyu,” ti rületsü.

31Jüti saküveh vü VÜWA nüh Balaam notha saphietsü, thi Balaam tü VÜWA zhühlewa nyuchuwa ma ke vü shozhu nü lehkhuji vü tsie küveh ngukera; thinü Balaam tü ma tüvü küngietsuo ma nyieh fephohke tewa.

32Jüti küsa vü VÜWA zhühlewa nüh, “Noh tü mokenüh noh rawuh küchekeri kürhie vehthuoh lo? Halie, hi tü noh lehkhuji tsiete nti tseveh, küpakenühnyunü noh lehkhuji tü eh tü vünüh müküleh vü kuoteküwa kenüh;

33thi rawuhwa tü hi ngu nü eh tüvü nüh küchekeri kürele tewa. Mükütüküzü ma nüh hi vünüh anato vü kürele temküwa tüla noh tü khinyi thuoüji rehthem thi ma thuoüji küzemla nathuoh nü,” ti küza.

34Jüti küüza vü Balaam nüh VÜWA zhühlewa vü, “Hi tü khiemuomthuoh, küpakenühnyunü noh tü hi sie saluo nta küsa vünüh lehkhuji tothuo nü tsie küveh hi nüh müküthsü kenüh. Jükenüh hatü noh notha vü müküleh thuoüji hi tü shele tewa naveh,” ti küza.

35Thinü VÜWA zhühlewa nüh Balaam vü, “Nyiri sie nü waluo; thitü hi nüh noh vü mowa zhütsü naveh ünüh jü mpa nüh noh tü phra naveh,” ti küza. Jüti sanü Balaam tü Balak kajiri sie nü tewa.

Balak nüh Balaam küsieke

36Balak tü Balaam tsethuoh ta küsa künara ünü Aron rüshuwa apotetsatsa Moab nyuji vünüh ma sie mütu nti wa.

37Thinü Balak nüh Balaam vü, “Hi nüh noh ji üti müküze ülo? Thinü noh tü mokenüh hi vü müru lo? Hi tü noh küsiakera münyie ülo?” ti küza.

38Jüti küüa vü Balaam nüh Balak vü, “Halie, hi tü noh vü tsethuoh nü! Tinü khinyi thuoüji hi tü zanyo küsü wie nga küphrahtera kükhra pehveh ünü nyu lo? Saküüwuowa nüh eh po lovü azhü thsekütsüwa hi tü müphrahte wie üji mümhie,” ti küza.

39Jüti sanü Balaam tü Balak senyi nü masü Kiriat-huzot vü ru.

40Thinü Balak tü shüvotsa thi nyihzhü vi küsahthuo sanü Balaam thi ma senyikütse kajiri vü küze.

Balaam Setsaküthsüzhü Küphra Pokhuwa

© 2015 Bible Society of India.

41Rülo jüma nyieh arüne vü Balak tü Balaam sie nü Bamot-Baal vü khru, jüla nüh ma tü Israel nyiri küsuokhuo ngu.

Nyitoküchie 23

1Jüti küsa vü Balaam nüh Balak vü, “Eh kenüh hala kükhurüpe türü satüluo, jüti sanü shüvotsazah türü thi nyihzhüvo türü hi tsüluo,” ti küza.

2Balak tü Balaam nüh küüza zhü küna; thi Balak thi Balaam masü tü kükhurüpe küsü rügivü shüvotsa thi nyihzhüvo küsüsü kükhurü sa.

3Thinü Balaam nüh Balak vü, “Noh nüh tso nü kükhurü nahtovü tsie luo, Jüti sanü hi nüh VÜWA nüh ru hi siemtu na ünü nyu nüh wa no naveh; thi ma nüh momowa hi kütsanaveh ünüh hi nüh noh vü küza naveh ünüh,” ti küza. Jüti sanü ma tü kümsie kümtse küsü vü tewa.

4Thinü Saküüwuowa tü Balaam mütu, thi Balaam nüh ma vü, “Hi nüh kükhurüpe türü küche nü jümari küsüsürügivü shüvotsazah thi nyihzhüvo küsüsü khurü savehthuoh,” ti küza.

Balaam Tsia Israelri Kütsü

5Jüti küüza vü VÜWA nüh Balaam po lovü azhü küsü thsetsü nü ma vü, “Shele Balak vü tewaluo, thi hakümjie küza luo,” ti küza.

6Jüti sanü ma tü shele ma vü teru, thinü halie, Balak thi Moab kajiri tü ma nüh kütso kükhurüpe nato vü tsiepehla.

7Jüti küsa vü Balaam tü ma zhüwa phra taji, “Hi tü Aram Balak vünüh sieru, zhieshu küzhiri Moab kajiwa vünüh: ‘Ra nü eh kenüh Jacob müzü luo, thi ra nü Israel phrakümsüm üta!’

8Saküüwuowa nüh mükümzüri khiela nüh hi nüh müzü na lo? Saküüwuowa nüh phramküümsüri khiela nüh hi nüh phramsü na lo?

9küpakenühnyunü hi nüh aküzhiri rügivü nüh ma küngu kenüh, Ahori vünüh hi nüh ma no; Thinü halie, mari mpa anyu sanü küpehri, anyi kürhori azavü mari tü müchieke!

10Jacob zhitho thawa nüh chie khehra na lo, nyutü thawa nüh Israelri küüsuo müzü sanü küsü kürüh khera na lo? Künyitsara küsü vünüh hi tü ra küüsüm luo thi künyitsara sehkhe küsa kümjie raküüsaluo,” ti phrahte.

11Jüti küphrahte vü Balak nüh Balaam vü, “Noh tü hi vü mowa samthuoh lo? Noh tü eh mükünongüri müzümtü üti noh sieru, tü halie, noh tü zanyoküsü nga müsatü nü tsia mari tsüveh nü,” ti küza.

12Jüti küüzavü ma nüh, “VÜWA nüh eh po lovü mowa thsetsü nüh kümhie ta jüma müküza tsü tü le naveh ülo?” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

Balaam nüh Setsaküthsüzhü Küphra Künyiawa

13Jüsevü nga Balak nüh ma vü, Azhie küpavü eh se nyira le luo, jüla nüh noh tü
mari ngura naveh ünüh; noh tü mari küshehnyitsari mpa ngura naveh, avehveh
thuoüji küngurawa nyu; tinü jüla nüh mari eh kenüh müzümtüluo, ti khuo.

14Jüti sanü Balak tü Balaam sie nü Pisga rügi Zofim azhuh vü tewa, jüla nüh Balak
tü kükhurüpe türü sanü shüvotsazah küsüsü thi nyihzhüvo küsüsü tivinü khurü.

15Thinü Balaam nüh Balak vü, "Hi nüh tula wa nü VÜWA siemtu küveh vü noh
thuoüji nü noh kükhurüpe kütuoh hala tsiela luo," ti küza.

16Jüti küsa vü VÜWA nüh Balaam siemtu nü ma po lovü azhü küsü thsetü taji,
"Balak vü shele waluo, thi ma vü hakümjie küza luo," ti küza.

17Jüti küüza vü Balaam tü ma vü ru ünü, halie, ma tü Moab kajiri ma sie nü ma
nüh kütso kükhurüpe kütuoh vü tsie la. Thinü Balak nüh ma vü, VÜWA nüh mowa
küza lo? ti küna.

18Jüti küüna vü Balaam tü ma zhü phra taji, Sühraluo, Balak, thi künaluo; eh zhü
künaluo, O Zipor atsa:

19Saküüwuowa tü anyiri nyu, jüti sanü aküriewa nyu, nyutü anyira tsa nyu, thi
kükhaphrüwa nyu. Ma nüh küza taji, jüma ma nüh müsa tüm naveh ülo? Nyutü
ma nüh phrahteke sanü, ma tü jüma müsaju tüm naveh ülo?

20Halie, tsiatsü na küsa azhükütsü hi tü vi saveh: ma nüh tsiatsümthuoh, thi hi
tü jüma mükhaphrü lera.

21Ma tü Jacob vünüh amngukümsü küsü nga müngu; nyutü Israel vü küsüro
müngu. VÜWA mari Saküüwuowa tü mari sietse, thi kaji küsü küzie tü mari
zhievü tse.

22Saküüwuowa nüh Egypt vünüh mari siezhu; sühprivo rütsü kümjie mari tü
peh.

23Jacob vü lahzhu küsü nga münyie luo, Israel vü kütüma müke küsü nga münyie
luo, khinyi thuoüji jüma tü Jacob thi Israel vü, 'Saküüwuowa nüh mowa sa lo!'

24Halie, anyiri riehkhuo küsü! Amiewuovühwa kümjie sühra tsethuoh thi
amiewuo nyimpawa kümjie ma mpa küshoh tsethuoh: ma shiewa müjie
küshohrie küju nü ma tü müzeh, thi mükothe küsawa züh müjie küzhu küju nü,
ti küza.

25Jüti küüzavü Balak nüh Balaam vü, "Mari kümzü küsü nga müsa, thi tsia kütsü
küsü nga müsanü," ti phrahte.

26Thitü Balaam nüh Balak vü, "VÜWA nüh küüza aveh hi tü müsaji mümhie ti küsa
hi nüh noh vü müküza ülo?" ti rületsü.

Balak nüh Setsaküthsüzhü Küphra Kücheawa

© 2015 Bible Society of India.

27Thitü Balak nüh shele Balaam vü, “Ra, hi nüh noh sie shele azhie küpa vü wa ünüh; eh kümshe vü Saküüwuowa tü jüla nüh eh kenüh mari müzü naveh tünüh,” ti küza le.

28Jüti sanü Balak nüh Balaam sie nü küpohu, Jeshimon küüprü wuovü Peor rügi vü tewa.

29Thinü Balaam nüh Balak vü, “Eh kenüh hala kükhurüpe türü sanü eh kenüh shüvotsazah türü thi nyihzhüvo türü ti küchetsüluo,” ti küza.

30Jüti küüza vü Balak tü Balaam nüh küüza müzhe nü kükhurüpe küsü vü shüvotsazah küsüsü thi nyihzhüvo küsüsü ti kükhurü sa.

Nyitoküchie 24

1Thinü Balaam tü Saküüwuowa nüh tsia Israelri kütsüra loküzhe pehvehthuoh ta küsa thsü, jükenüh ma tü atükhuvü kümjie lahzhu küno vü amüwa nüh reza wuovü küprüke.

2Balaam tü ma notha toke nü noküze ünü Israelri tü akuohkuoh vünüh kürünape sataji pehküveh ngu. Jüti küsa vü Saküüwuowa Sietse tü ma rügivü turu.

3Jüti küsa vü Balaam nüh setsazhü phra taji. Beor atsa Balaam setsazhü, Setsazhü anyiwa wa notha tü kümhie ta koveh,

4Saküüwuowa zhü küünarawa setsazhü, Ma nüh kükhratsawa kümohtsa ngu, ma tü tsuotsa turu, thitü ma notha thuoüji müsate:

5Noh juhthsüzhehri tü küzakele nga zülo, O Jacob, noh kürünaperi tü küzakele nga zü lo, O Israel!

6Anyuo shohcha küwa kümjie, arühgu küsü nato vü aphari kümjie, VÜWA nüh mürüthsoh shieküsa kümjie; ajuh nato vü müsethsohri kümjie.

7Ma juhku lovü nüh ajuh lizhuru naveh, thi ma tsü tü ajuh hozake vü peh naveh, ma kajiwa tü Agag nyiehvü nüh müsie naveh, thi ma kajipe tü sakümsietsü naveh.

8Saküüwuowa nüh Egypt vünüh ma vizhuru, ma tü asühpri rütsü kümjie peh, ma nüh ma mükünongü nyiri tsamzhum naveh, ma nüh mari arüri zokhuorie tsü naveh, thi ma shüchu nüh müzhukükhari tsü naveh.

9 Ma tü zehtewa, amiewuo nyimpawa kümjie ma tü hieke tewa, thi amiewuo nyimzawa kümjie; thawa nüh ma saküsühra na lo? Tsia nü noh kütsüri nyi küsüsü nga kümngari küsaluo, thi noh kümzüri nyi küsüsü nga kümzüwa saluo, ti küza.

Balaam nüh Setsaküthsüzhü Küphra

© 2015 Bible Society of India.

10Thinü Balak tü Balaam vü khieloti arüshu nü ma mpa ma ke fe taji Balaam vü,
"Eh mükünongüri küümzü nti küsa kenüh hi nüh noh ji, thitü halie, noh nüh
küchekeri tsia mari tsümthuoh.

11Jükenüh hi nüh noh vü küzaveh, tinü shita noh mpa noh zhievü tehu luo, hi nüh
noh siake tsa nti sa, thitü noh küüsiake na küsa VÜWA nüh khetemtüthuoh ünüh,"
ti küza.

12Jüti küüzavü Balaam nüh Balak vü, noh nüh noh zhühleri hi vü küüzeri vü hi
nüh müküza ülo,

13'Ma mpa nüh rakasa thi suna ma zheh küpro vi hi tsü wie ketünga hi
thuoüji VÜWA zhü kari nü müwara, kümhie nga satü kümsü nga satü eh kümshe
müsara; VÜWA nüh mowa küza naveh ünüh hi thuoüji jüma küza naveh,' ti
müküza ülo?

Balaam nüh Setsaküthsüzhü Küphra Sehkhewa

14Thi khinyi thuoüji halie, hi tü eh nyiri vü shele tewa nathuoh; tinü raluo,
thuotüvü Israel nyiri nüh noh nyiri vü mowa sanaveh ünüh hi nüh noh küthsütsü
naveh ünüh, ti küza.

15Jüti küza nü Balaam tü setsazhü phra taji: "Beor atsa Balaam setsazhü,
Setsazhü anyiwa notha tü kümhieta koveh,

16Saküüwuowa zhü küünawa setsazhü, thi Kümsie Tsawa zanyoküthsü thsü, ma
nüh Kükhratsawa kümohtsa ngu, ma tü tsuotsa turu, thitü ma notha thuoüji
müsate:

17Hi nüh ma ngu naveh, thitü khinyi nyu; hi nüh ma no naveh, thitü shehnyi
müveh: Jacob vünüh wuhtsi küsü shuru naveh, thi Israel vünüh kajiri küsü shuru
naveh, jüma nüh Moab adie nyikhuoja tsü naveh, thi Sheth atsari aveh zoriejam
naveh.

18Edom tü mükünongüra zhi samnathuoh, Seir nga mükünongüri nüh vitewa
nathuoh, Israel thuoüji khra sheh wa wie naveh.

19Jacob vünüh takrü küsa küsü shu naveh, thi anyujiwa vü kürhorari zoriejam
naveh," ti küza.

20Jüsevü ma tü Amalek no nü ma setsazhü phrahte taji, Amalek tü akuoküji
küpari aveh zhie nüh apokhuwa, thitü sehkhe vü thuoüji küzorie vü tewa
nathuoh, ti küza.

21Jümasevü nga ma nüh Kenri no nü ma setsazhü phrahte lehü taji, Noh kürhope
thuoüji müzho shehveh, thi noh phra tü alokrü rügivü sake saveh;

22Jüta wie ketünga Kain tü zoriem nathuoh; Ashur nüh noh re nü aküsi sam
nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

23Jüti küüza sevü nga ma setsazhü phrahte le taji, “Eh zah, Saküüwuowa nüh hama küsa vü thawa nü rhora nathuoh lo?

24Ajuhieri tü Kitim vünüh ru nü Ashur thi Eber sakümnomna naveh; thi ma nga küzorie vü teru wie naveh,” ti küza.

25Jüti küzam nü Balaam tü sühra taji ma zhie vü tewa; thi Balak nga ma mpa ma leh vü tewa.

Nyitoküchie 25

Israel Nyiri Peor vü Küpeh

1Israel nyiri tü Shitim vü küpeh tsotho vü Moab tsavühri vü muomuo rhotewa.

2Hakümjie küsa vü nüh Israel nyiri tü Moabra kükhurüvühri vü küsahthuo sa, thi mari tü mari vü nyitsazhu nü mari kükhurüvühri vü küngietsuo khurü.

3Jüti sanü Israel tü Baal Peor sie küsü satewa. Thi VÜWA tü khieloti Israel vü arüshu tewa;

4thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Israel anyi levüri aveh siekheh nü VÜWA tüvü nüh rünyi kükuo vü huthuo luo, jüüta küüsa vünüh VÜWA rükhielota shuküvehwa tü Israelri vünüh kürele tewa naveh ünüh,” ti küza.

5Jüti küüza vü Mosa nüh Israelra lesari vü, “Nohri aveh nga, nohri nyi thathari nüh Peor vü Baal sie küsü samthuoh ünüh zothe khehm luo,” ti küza.

6Israelri tü küsezhuh juhthsüzheh lehpie vünüh krie pehveh ünü halie, Israel nyiri küsü tü Midiavühri küsü ma tharuo vü, Mosa tüvü thi Israel nyiri müzawa tüvü sieru.

7Jüti küsa vü Eleazar atsa Finehas, Aron navüwa atsanüh jüma ngu taji ma tü sühra nü ma ke vü avi küjehke,

8thi juhthsüzheh lovü masü ase vü nyitu nü Israelwa nga thi nyimzawa nga ti masü khürü shüthejam. Jüti küsa vü nüh asahnawa tü Israelri vünüh khetera.

9Jüta wie ketünga asahna vünüh anyi anyie mükeke nü müzü süm,

10Thinü VÜWA nüh Mosa vü,

11“Aron navüwa atsa Eleazar atsa Finehas nüh Israel nyiri vünüh eh rüküshuwa viküüshelemthuoh, jüla ma nüh eh luoveh noküsawa vi nü mari azavü luoveh satsüthuoh, jüta küsa vü nüh eh luoveh noküsawa vi nü Israel nyiri müpokah tünüh samtü.

12Jükenüh, halie, küza luo, hi nüh kütsathuo zahzhükükawa ma vü tsüveh;

13thi jüma tü ma vü thi ma sevü kütse ma küshukürari vü tsüveh, kütsathuozhü mükükhaphrü navü küsa, küpakenühnyunü ma nüh ma Saküüwuowa no nü

© 2015 Bible Society of India.

luoveh küsa kenüh, thi ma nüh Israel nyiri kenüh kütsathuo sakütsü kenüh," ti küza.

14Thi Midiavühwa sie zothe küm Israelwa nyo tü Zimri, Salu atsa, Simeon kuoh vü alüwa tharuo.

15Thi Israelwa sie zotheküm Midiavühwa nyo thuoüji Kozbi, Zur atsavühwa, ma pa tü Midia apari alüwa.

16Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

17"Midiari sakümnomna nü mari zoriem luo;

18küpakenühnyunü mari nüh mari aro vi nohri saküümnomna kenüh, Peor kenüh thi Kozbi, Midia kajivühwa, mari tsehvüwa, Peor kenüh asahna pehküveh rülo vü küzothevühwa aro kenüh nohri saküümnomna," ti küza.

Nyitoküchie 26

Nyitoküürüh Künyiawa

1 Thinü asahnawa juküm sevü VÜWA nüh Mosa thi Eleazar, Aron navüwa atsa masü vü,

2"Israel nyiri arie vü küwarari aveh akürho mahvi mükekevünüh tuvü atharuo vünüh nyitoküürüh vi luo," ti küza.

3Jüti küsa vü Mosa thi Eleazar navüwa masü nüh Moab kütake vü Jordan rühgie Jeriko vünüh mari vü,

4VÜWA nüh Mosa vü küüza kümjie mahvi mükeke vünüh tuvü Israel nyiri nyitoküürüh vi luo. Israel nyiri Egypt zhih vünüh shukürüri aveh küsaji:

5Reuben, Israel atsa küwuo khuwa; Reuben atsa nyimpari: Hanok vünüh, Hanok atsari; Palu vünüh, Palu atsari;

6Hezron vünüh, Hezron atsari; Karmi vünüh, Karmi atsari.

7Hamari tü Reuben atsari; thi mari küürüh thuoüji adie zürake küche müza türü nü cherake.

8Thi Palu atsari: Eliab.

9Eliab atsari: Nemuel, Dathan, thi Abiram, Dathan thi Abiram tü Kora refü nüh VÜWA siesaluo nü Mosa thi Aron masü tüvü nüh küsaluo vü müzawa tüvü nüh küjira künyi tü hamasü wiethuoh,

10azhihwa nüh ma po ka nü Kora thi ma refüri müzhum; anyih nüh anyi müza künyi nü tünyieke tsothem nü athsoshi satsü.

11Thitü Kora atsari thuoüji müsü.

© 2015 Bible Society of India.

12Atharuo vünüh Simeon atsa nyimpari: Nemuel vünüh, Nemuel tharuori; Jamin vünüh; Jamin tharuori, Jekhin vünüh, Jakhin tharuori;

13Zera vünüh, Zerari tharuo; Shaul vünüh, Shaul tharuori.

14Hamari tü Simeon atsa nyimpari tharuo mari küürüh vünüh anyie mükeke künyi nü müza künyi.

15Tharuo vünüh Gad atsa nyimpari: Zefon vünüh Zefonri tharuo; Haggi vünüh, Haggiri tharuo; Shuni vünüh, Shuni tharuori;

16Ozni vünüh, Ozni tharuori; Eri vünüh, Eri tharuo;

17Arod vünüh; Arodri tharuo.

18Hamari tü Gad atsari tharuo mari küürüh vünüh anyie zürake nü müza münga.

19Thi Judah atsari tü Er thi Onan; thitü Er thi Onan masü tü Kanan zhih vünüh süm.

20Judah atsa nyimpari mari tharuo müzhe nü: Shela vünüh, Shela tharuori; Perez vünüh Perezri tharuo; Zera vünüh Zerari tharuo,

21Perez atsa nyimpari tü: Hezron vünüh, Hezronri tharuo; Hamul vünüh, Hamulri tharuo.

22Hamari tü Judah atsa nyimpari tharuo mari küürüh vünüh anyie rürake tohro nü müza münga.

23Thi atharuo vünüh Issachar atsa nyimpari: Tola vünüh, Tolari tharuo; Puva vünüh, Punri tharuo;

24Jashub vünüh, Jashubri tharuo; Shimron vünüh, Shimron tharuo.

25Hamari tü Issachar atsa nyimpari tharuo mari küürüh vünüh anyie rorake müzü nü müza küche.

26Thi atharuo vünüh Zebulun atsa nyimpari: Sered vünüh, Seredri tharuo; Elon vünüh, Elonri tharuo; Jalil vünüh, Jalilri tharuo.

27Hamari tü Zebulun atsa nyimpari tharuo mari küürüh vünüh anyie rorake nü müza münga.

28Thi atharuo vünüh Josef atsa nyimpari: Manase thi Efraim.

29Manase atsa nyimpari: Makhir vünüh Makhirri tharuo; thi Makhir tü Gilid apa; Gilid vünüh; Gilidri tharuo.

30Hamari tü Gilid atsa nyimpari: Iezer vünüh, Iezerri tharuo; Helek vünüh, Helekri tharuo;

31thi Asriel vünüh, Asrielri tharuo; thi Shekhem vünüh, Shekhemri tharuo;

© 2015 Bible Society of India.

32thi Shemida vünüh, Shemidari tharuo; Hefer vünüh, Heferri tharuo.

33Hefer atsa Zelofehad tü atsa nyimpari münyie nüh sam, thitü nyimzari thuoüji peh: thi Zelofehad tsavühra nyo thuoüji Mala, Noah, Hogla, Milka thi Tirza.

34Hamari tü Manase tharuori; thi mari küürüh thuoüji anyie tünyieke künyi nü müza türü.

35Hamari tü tharuo vünüh Efraim atsa nyimpari: Shuthela vünüh, Shuthelari tharuo; Bekher vünüh, Bekherri tharuo; Tahan vünüh, Tahanri tharuo.

36Thi hamari tü Shuthela atsa nyimpari: Eran vünüh, Eranri tharuo.

37Hamari tü Efraim atsa nyimpari tharuo vünüh küürüh anyie cherake nü künyi müza münga. Hamari tü mari tharuo vünüh Josef atsa nyimpari.

38Tharuo vünüh Benjamin atsa nyimpari: Bela vünüh, Belari tharuo; Ashbel vünüh, Ashbelri tharuo; Ahiram vünüh, Ahiramri tharuo;

39Shefufam vünüh, Shefufamri tharuo; Hufam vünüh, Hufamri tharuo,

40Thi Bela atsa nyimpari thuoüji Ard thi Naman: Ard vünüh, Ardri tharuo; Naman vünüh, Namanri tharuo.

41Hamari tü mari tharuo vünüh Benjamin atsa nyimpari; thi mari küürüh thuoüji anyie zürake taji münga nü müza türo.

42Hamari tü tharuo vünüh Dan atsa nyimpari: Shuham vünüh, Shuhamri tharuo. Hamari tü mari tharuo vünüh müzhe nü Dan tharuo.

43Shuhamri tharuo mari küürüh vünüh müzhe nü anyie rorake nü müzü müza müzü.

44Tharuo vünüh Asher atsa nyimpari: Imna vünüh, Imnari tharuo; Ishvi vünüh, Ashviri tharuo; Beria vünüh, Beriari tharuo.

45Beria atsa nyimpari: Heber vünüh, Heberri tharuo; Malkhiel vünüh, Malkhielri tharuo.

46Ashertsavühwa nyo thuoüji Sera.

47Hamari küürüh vünüh müzhe nü, anyie tünyieke nü küche müza müzü.

48Tharuo vünüh müzhe nü Naftali atsa nyimpari: Jazel vünüh, Jazelri tharuo; Guni vünüh, Guniri tharuo;

49Jezer vünüh, Jezerri tharuo; Shilem vünüh, Shilemri tharuo.

50Hamari tü mari tharuo vünüh müzhe nü Naftali tharuori; mari küürüh thuoüji anyie rürake nü münga müza müzü.

51Hama tü Israel nyiri küürüh, anyie müza rorake nü küsü müza türü cherake.

© 2015 Bible Society of India.

Aküze Sa nü Azhihwa Küüsuo

52 VÜWA nüh Mosa vü;

53"Hama müzhe nü mari küürüh anyo rügivü nüh azhihwa küsuo taji mari küürho naveh.

54Akuoh küjiri vü azhih küji tsüluo, thi küzahri taji küzah tsüluo; akuoh küsüküsü nga mari küürüh müzhe nü tsü naveh.

55Apari nüh kürho akuohwa nyo müzhe nü azhihwa tü aküze sataji küsuo naveh.

56Mari nüh küvilehwa tü akuoh küzah thi küjiwa masü azhievü no nü küsuo naveh," ti küza.

Levi Küshukürari

57Hamari tü mari tharuo vünüh anyo müzhe nü Leviri küürüh: Gershon vünüh, Gershon tharuo; Kohat vünüh, Kohat tharuo; Merari vünüh, Merari tharuo.

58Hamari thuoüji Levi tharuori: Libniri tharuo, Hebronri tharuo, Malri tharuo, Mushri tharuo, Korari tharuo. Thi Kohat tü Amram apa.

59Amram vüvüh nyo thuoüji Jokhebed, Levi tsavühwa, ma tü Egypt vünüh wuo Levi tsavühwa, ma tü Egypt vünüh wuo Levi tsü; thi ma tü Aron, Mosa thi mari tsevühwa Miriam wuo Amram tsü.

60 Thi Aron vü wuo kütsü thuoüji Nadab, Abihu, Eleazar thi Ithamar.

61Thitü Nadab thi Abihu masü thuoüji VÜWA tüvü mükümtse kütso kükhurü küsa kenüh süm.

62Thi mari küürüh thuoüji, nyimpari asa küsü kükhruo vünüh wiehvü anyie mükeke nü küche; küpakenühnyunü mari thuoüji Israel nyiri azavü zanyo küsuokütsü vü mari jisuo mükünyie kenüh mari mükürüh nüh sa küm kenüh.

Kaleb thi Joshua Masü mpa Kürhora

63Mosa thi Eleazar navüwa masü nüh Jeriko vünüh Israel nyiri küürüh hamari.

64Thitü Mosa thi Aron navüwa masü nüh Sinai reza vünüh Israel nyiri küürüh vü küürührari nyi küsü nga münyiethuoh.

65Küpakenühnyunü VÜWA nüh makeri'a nüh küüza, "Mari thuoüji reza vünüh süm naveh," ta küza küsa kenüh. Jefune atsa Kaleb thi Nun atsa Joshua wie küchie nüh nyi küsü wie nga müke.

Nyitoküchie 27

Zelofehad Tsavühwa

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü thuoüji Josef atsa Manase tharuori; Manase atsa Makhir, Makhir atsa, Gilead atsa, Hefer atsa, Hefer atsa Zelofehad tsavühri hamari vü mari anyo Mala, Noah, Hegla, Milka, thi Tirza, ti ru.

2Jüti sanü mari tü Mosa Eleazar navüwa, asierhüri thi müzawa aveh tüvü küsezhuh juhthsüzheh lehpie vü tsie taji,

3"Hiri apa tü reza vünüh süm; thi ma tü Kora refü VÜWA sie küwuluo riehkhuo vü mütü nüh sanü ma mpa ma kükhiemuo vünüh süm, thi ma nü atsa nyimpari nga münyie luo.

4Hiri apa tü atsa nyimpari mükünyie kenüh ma tharuo vünüh mokenüh ma nyo kümiem naveh lo? Hiri pa jienüri kenüh hiri nga azhih suope tsüluo," ti khuo.

5Thinü Mosa nüh mashihri VÜWA tüvü viru.

6Jüti küsa vü VÜWA nüh Mosa vü,

7 "Zelofehad atsavühri nüh kükhuo jüma katoveh; mari apa jienüri azavü azhih vi mari müthoh müsa wie üji mümhie, thi mari apa zhihri tü mari vü küzhiluo küwara satsüluo.

8Thi noh nüh Israel nyiri vü, Mükütüküzü nyi küsü nüh süm, thi ma nüh ma tsa nyimpari münyie ti thuoüji ma zhezhuhri tü ma tsavühri vü küzhiluo küze naveh.

9Thitü ma nüh ma tsavühri nga münyie thuoüji ma jienü nyimpari vü tsü naveh.

10Thi ma nüh ma tsa nyimzari wie nga münyie thuoüji ma pa jienü nyimpari vü tsü naveh.

11Thitü ma pa nüh ma jienü nyimpari nga münyie wie thuoüji ma müsülü küshehnyi tsawa vü tsü naveh, thi ma nüh küüvi naveh. VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie hamatü Israel nyiri kenüh azhühkho thi azhühkhe küüsanaveh," ti küza üti küza.

Mosa kümthoh Joshua Kürüka

12 Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü, "Abarim küzhi vü wa nü hi nüh Israel nyiri vü azhih tsü kümwa noluo.

13Thi noh nüh jüma nomthuoüji noh jie Aron kümjie noh nga noh nyiri vü küüsezhuh naveh ünüh,

14küpakenühnyunü noh nga ashiejiwa nüh Zin reza vünüh küsaluo vü eh zhü wuluo nü ajuh nato vü mari notha vünüh hi samüküümtse nta küsa kenüh," ti küza. (Hamari tü Zin reza vü Kadesh vü Meribal juhri).

15Jüti küsa vü Mosa nüh VÜWA vü,

© 2015 Bible Society of India.

16“VÜWA, kürho aveh sietse Saküüwuowa nüh ashiejiwa nyiehvü nyi küsü chuh saluo,

17 VÜWA anyi ashiejiwa tü nyihzhü nüh ma kühuowa mükünyie kümjie müsanüh tsezhuwa tü ma nüh atü sa, thi ma nüh atü sa turu, mari sierhü sa shuwa thi sierhü sa turu ti küsa rüka tsüluo,” ti küza.

18 Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Nun atsa Joshua sietse ma vü küpehwa sieru nü noh ke ma vü thsuoke luo,

19ma tü Eleazar thi ashiejiwa tüvü küütsiesa taji mari notha vünüh noh nüh ma vü wuleh küchekütsü saluo.

20Thi Israel nyiri ashiejiwa nüh ma zhü küüna na küsa kenüh kükhra wuori kükeke tsüluo.

21 Jütisanü ma tü Eleazar tüvü küütsie luo, thi ma nüh ma kenüh Vüwa müshe küthsü thi Kümshi vünüh küüna rülehwa vi nü VÜWA tüvü küna naveh; thi ma nga, Israel nyiri ashiejiwa aveh ma sie nü ma zhü vünüh mari tü kütu küshu aveh sanaveh,” ti küza.

22Thinü Mosa tü VÜWA nüh ma vü küüza kümjie Joshua sieru nü Eleazar navüwa thi ashiejiwa tüvü küütsie sa,

23 thi VÜWA nüh Mosa vünüh küüza üta ma nüh ma ke ma lü rügivü thsuoke nü wuleh küchekütsü sa.

Nyitoküchie 28

Kükhurü Saküpeh huo

(Tse 29.38-46)

1Jüma sevü VÜWA nüh Mosa vü,

2“Israel nyiri vü azhütsü nü mari vü, ‘Eh kükhurü, eh shie anyih vünüh hi vü kükhurü, eh külo küüngu nohri azhüazhü nü atsothovü kheti hi vü kükhurü saluo,’ ti küza.

3Thi noh nüh mari vü, Hamatü anyih vünüh kükhurü, jüma tü VÜWA vü kükhurü sanaveh: mükütuo wiethuoh nüh rülorülo nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo künyi azhührhü müküpevi khurü naveh.

4Nyihzhü küsü thuoüji arüne vü thi küpawa thuoüji münüleh vü ti vi khurü naveh;

5Jüsevü nga ahie nüh vi kükhurü ahie küüto küsü Olive vüjuh kete küsü küünyarü vi khurü luo.

© 2015 Bible Society of India.

6Hamatü mükütuo wiethuoh nüh kütso kükhurü sanaveh, jüma tü küüngu VÜWA vü anyih vünüh kükhurü sanaveh ti Sinai Küzhi vünüh azhühkho satsüthuoh.

7Aküzhu kükhurü nyihzhü küsü vü kete küsüsü thse nü khurü naveh; kümtse azhie vü aküzhu kümzo VÜWA tüvü küshoke naveh.

8Nyihzhüzah küpawa münüleh vü khurü naveh, thi münüleh vü kükhurüwa nga arüne vü vi kükhurü kümjie zanyo aveh zarike kheh wie naveh.

Kümnyirülo Kükhurü

9"Kümnyirülo vü thuoüji nyihzhüzahvo mahvi küsü kükhruo azhührhü müküpe künyi, atha vi nü kükhurü kümjie vünüh ahie küüto künyi vüjuh küünyarü thi aküzhu ti vi kükhurü sanaveh:

10hamatü rülo küpa vü mükütuo nüh kütso kükhurü thi aküzhu vi kükhurü mükünyu kümnyirülo kürüzhu kükhurü sanaveh.

Asa Rülo Pokhu vü Kükhurü Kütsü

11"Nohri asa rülo pokhuwa kürüzhu VÜWA vü kütso kükhurü tsü naveh: mieshüvo zah künyi, nyihzhüvo küsü, nyihzhüvo zah türü mahvi küsü kükhruo azhührhü müküpe,

12jüsevü nga mieshüvo zah küsü vü atha kükhurü kümjie vünüh ahie küüto küche vüjuh küünyarü, thi nyihzhüvo küsü vü ahie küüto künyi vüjuh küünyarü;

13thi ahie vi kükhurü kenüh nyihzhüzah küsüsü vü ahie küüto küsü vü vüjuh küünyarü küüngu kükhurü sanü anyih nüh tso nü VÜWA mükhurü üji mümhie.

14Mari nüh küzhu kükhurü kenüh shüvotsazah küsü vü akhah kete küzhila, thi nyihzhüvo küsü kenüh akha kete küsü vü küüsuo küche sanü küsü, thi nyihzhüzah küsü vü akhah kete küsü vü küüsuo müzü sanü küsü, ti nüh vi sanaveh; hamatü mahvi ajü kenüh asa kürüzhu kütso kükhurü kenüh wiethuoh.

15Jüsevü nga kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüvo küsü; thi hamatü mükütuo nüh tso nü kükhurüwa thi aküzhu kükhurüwa masü kütuoh vünüh khurü naveh.

Ahzhi Müküthse Lohse Khu vü Kükhurü

16 "Asa pokhuwa rülo türa müzüawa vü thuoüji VÜWA tsekükari.

17 Thi hama sa rülo türa türüawa thuoüji akhu; rülo türü ahzhi müküthse lohse tsanaveh.

18Rülo pokhu rülo thuoüji kümtse küsezhu naveh: jüma rülo vü küüroh küsü nga küsawa nyu,

© 2015 Bible Society of India.

19thitü kükhurü sanü anyih vünüh kükhurü sanaveh, kütso kükhurü sanü VÜWA tsü naveh: shüvotsa zah künyi, nyihzhüzah vo küsü, nyihzhüzahvo mahvi küsü kükhruo türü; thi jümari tü azhührhü küpe müsara;

20jüsevü nga jümari vi kükhurünyieh ahie vüjuh küünyarü; shüvotsa zah küsü vü ahie küüto kücheche, thi nyihzhüvo küsüsü vü thuoüji ahie küüto künyinyi;

21nyihzhüzah türüri küsüsü vü ahie küüto küsüsü;

22jüsevü nga nohri kütsathuo kenüh kükhiemuo kükhurü vi küsa nyihsüvo küsü.

23Nohri hamari kükhurü tü arüne kütso kükhurüwa kütuoh vünüh khurü naveh, thi kükhurü hamatü küütuowa nyu.

24Hakümjie vünüh rülo türü rülorülo VÜWA vü küüngu anyih vünüh ashie kükhurü sanaveh; thi hamatü mükütuo nüh kütso kükhurüwa thi aküzhu kükhurüwa masü kütuoh vünüh sanaveh.

25Rülo türüawa thuoüji kümtse küsezhu sanaveh, thi küüroh küsü nga küsawa nyu.

Kümahwie Khu vü kükhurü
(Lev 23.15-22)

26 "Thi avi küpe khuwa rülo vü zhie ri khu nohri nüh luoshü kürüthe mahwie küru ahie nüh kükhurü rülo vü nohri tü kümtse küsezhu peh naveh; thi hama rülo vü nga küüroh küsü nga küsawa nyu,

27thitü VÜWA vü küüngu kükhurü sanaveh: shüvotsazah künyi, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah vo mahvi küsü kükhruo türü;

28jüsevü nga ahie vüjuh küünyarü, shüvotsazah küsüsü vü ahie küüto küche, nyihzhüvo küsü vü ahie küüto künyi,

29nyihzhüzah vo türüri küsüsü vü ahie küüto küsüsü,

30nohri kütsathuo küüroh kenüh nyihsüvo küsü ti nüh vi mükhurü üji mümhie.

31Mükütuo nüh kütso kükhurü thi ahie vi kükhurü nyiehvü nga nüh jümari thi küzhu kükhurüti sanaveh. Jümari tü küsü nga azhührhü küpe küsawa nyu.

Nyitoküchie 29

Mahvi Kürüthe Khu vü Kükhurü Küsa
(Lev 23.23-25)

1"Thi jüsevü nga nohri tü asa türüawa rülo pokhuwa vü kümtse küsezhu sanaveh; küüroh küsü nga küsawa nyu. Hamari rülo vü nohkeri nüh tütü kükhu rülo,

2nohri tü küüngu kükhurü sa VÜWA vü tsü naveh: shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü thi nyihzhüzah vo azhührhü müküpe türü;

© 2015 Bible Society of India.

3Jüsevü nga ahie vüjuh müküünyarü, shüvotsazahwa kenüh ahie küüto küche, nyihzhüzahvowa kenüh ahie küüto künyi,

4thi nyihzhüzahvo türüri küsüsü vü ahie küüto küsüsü;

5nohri kütsathuo sana küsa kenüh nyihsüvo küsü vi kükhiemuo kükhurü saluo;

6asa kürüthewa kütso kükhurü, ahie nüh kükhurü, mükütuo nüh tso nü kükhurü thi mari küzhu kükhurü nyiehvü nga nüh azhühkhowa müzhe taji makeri'a nüh VÜWA vü anyih nüh tso nü küüngu saluo.

Kürhehsa Rülo vü Kükhurü
(Lev 23.26-32)

7 "Jüsevü nga hama sa türüawa rülo türake vü kümtseküsezhu sanaveh, nohri mpa nohri sakükhe sheh thi küüroh küsü nga küsawa nyu,

8thitü VÜWA vü küüngu kükhurü sanaveh: shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzahvo mahvi küsü kükhruo thi nohkeri nüh jümari tü azhührhü müküpe sanaveh;

9thi jümari kenüh ahie vüjuh küünyarü, mieshüvozahwa kenüh ahie küüto künyi,

10thi nyihzhüzah türüri küsüsü vü ahie küüto küsüsü:

11Jüsevü nga nyihsüvo küsü vi nü kükhemuo, kükhurü sanaveh, kükhiemuo kürhesa kükurü thsephre taji mükütuo nüh tso nü kükhurü thi tha vi kükhurü thi mari küzhu kükhurü nyiehvü nüh kükhiemuo kenüh kükhurü naveh.

Juhthsüzheh Khu
(Lev 23.33-44)

12 "Jüsevü nga asa türüawa rülo türa münga vü kümtse küsezhu sanaveh; hama rülo vü nga nohri küüroh küsü nga müsara, rülo türü VÜWA vü akhu sanaveh;

13thi nohri kütso kükhurü sanaveh, anyih vünüh kükhurü, VÜWA vü küüngu sanü kütsü, shüvotsazah kürünyi türa küche, nyihzhüvo künyi, nyihzhüzah mahvi küsü kükhruo türa müzü; hamari aveh nga azhührhü müküpe sakheh naveh;

14thi mari ahie nüh kükhurü vüjuh nüh küünyarü, shüvotsazah türa küche küsüsü vü ahie küüto kücheche, nyihzhüvo zah künyi küsüsü vü küüto künyinyi,

15thi nyihzhüzah türa müzü küsüsü vü ahie küüto küsüsü;

16mükütuo nüh kütso kükhurü, ma hie kükhurü thi aküzhu kükhurü nyiehvü nüh kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüvo küsü ti vi nü khurü naveh.

17"Rülo künyiawa thuoüji shüvotsazah türa künyi, nyihzhüvo künyi, nyihzhüzahvo mahvi küsü kükhruo, azhührhü müküpe,

© 2015 Bible Society of India.

18shüvotsazahri, nyihzhüzahvori, nyihzhüzahri kenüh ahie kükhurü thi aküzhu kükhurü jümari küzake nüh jü vünüh kürüh nü azhühkho vünüh müzhe taji sanaveh;

19mükütuo nüh kütso kükhurü thi ma hie kükhurü, thi mari küzhu kükhurü nyiehvü nüh kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüvo küsü ti vi nü khurü naveh.

20“Thi rülo kücheawa thuoüji shüvotsazah türaluoke, nyihzhüvo künyi, nyihzhüzah türamüzü mahvi küsüsü kükhruo azhührhü müküpe,

21shüvotsazahri, nyihzhüvori, nyihzhüzahri kenüh ahie kükhurü thi aküzhu kükhurü azhühkho vünüh müzhe nü sanaveh,

22jüsevü nga mükütuo nüh tso nü kükhurü, ma hie kükhurü thi ma küzhu kükhurü nyiehvü nüh nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh ti vi nü khurü naveh.

23“Thi rülo müzüawa shüvotsa zah türake, nyihzhüvo künyi, nyihzhüzahvo türakümzü mahvi küsü kükhruo azhührhü müküpe,

24shüvotsazahri kenüh, nyihzhüvori kenüh, nyihzhüzahri kenüh ahie kükhurü thi aküzhu kükhurü jümari zake jü vünüh kürüh nü azhühkho vünüh müzhe taji sanaveh;

25jüsevü nga mükütuo nüh tso nü kükhurü, ma hie kükhurü thi aküzhu kükhurü nyiehvü nüh nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh ti vi nü khurü naveh.

26“Thi jüsevü nga rülo müngaawa thuoüji shüvotsazah tüguh, nyihzhüvo künyi, nyihzhüzah türamzü mahvi küsü kükhruo kheh azhührhü müküpe,

27shüvotsazahri, nyihzhüvori, nyihzhüzahri kenüh ahie kükhurü thi aküzhu kükhurü azhühkho vünüh müzhe nü sanaveh;

28jüsevü nga mükütuo nüh tso nü kükhurü, ma hie kükhurü thi aküzhu kükhurüri nyiehvü nüh nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh ti vi nü khurü naveh.

29“Thi rülo türoawa nga shüvotsazah tüze, nyihzhüvo künyi, nyihzhüzahvo türamzü mahvi küsü kükhruo kheh azhührhü müküpe,

30shüvotsazahri, nyihzhüvori, nyihzhüzahri kenüh ahie kükhurü thi aküzhu kükhurü azhühkho vünüh müzhe nü sanaveh;

31jüsevü nga mükütuo nüh tso nü kükhurü, ma hie kükhurü thi aküzhu kükhurüri nyiehvü nüh nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh ti vi nü khurü naveh.

32“Jüsevü rülo türüawa nga shüvotsazah türü, nyihzhüvo, nyihzhüzah türamzü mahvi küsü kükhruo kheh azhührhü müküpe,

© 2015 Bible Society of India.

33shüvotsazahri, nyihzhüvori, nyihzhüzahri kenüh ahie kükhurü thi aküzhu kükhurüri azhühkho vünüh müzhe nü sanaveh;

34jüma sevü nga mükütuo nüh tso nü kükhurü, ma hie kükhurü thi aküzhu kükhurüri nyiehvü nüh nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh ti vi nü khurü naveh.

35“Thi rülo tüzeawa vü thuoüji nohri tü küsezhu küsü peh naveh: Jüma rülo vü nohri tü küüroh küsü nga küsawa nyu,

36thitü kütso kükhurü sanaveh, anyih vünüh kükhurü, VÜWA vü küüngu mütsuo: shüvotsazah küsü, nyihzhüvo küsü, nyihzhüzah türü mahvi küsüsü kükhruo azhührhü müküpe,

37shüvotsazahwa kükhurü kenüh, nyihzhüvowa kükhurü thi nyihzhüzahri kükhurü kenüh ahie kükhurü thi aküzhuri kükhurü azhühkho vünüh müzhe nü sanaveh;

38jüsevü nga mükütuo nüh tso nü kükhurü, ma hie kükhurü thi ma küzhu kükhurü nyiehvü nüh nyihsüvo küsü kükhiemuo kükhurü kenüh ti vi nü khurü naveh.

39“Hamari tü kütso kükhurü kenüh, ahie nüh kükhurü kenüh, aküzhu nüh kükhurü kenüh thi kütsathuo kükhurü akhu tsotho küteke küsa nohri nüh VÜWA vü satsü na küsa küphrahzhuri wiethuoh,” ti küza.

40Hamari VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie ma nüh Israel nyiri vü küza kheh.

Nyitoküchie 30

Küüshiekütsü Wulehri

1Jüti küsa vü Mosa nüh Israel nyiri alüri vü, “Hamaha VÜWA nüh azhükütsü.

2Mükütüküzü nyi küsü nüh zanyo küsü sa nta ma kürho küri nü küshiekütsü sataji VÜWA vü küshiekütsü sa, nyutü küüshie küsü vi küüshietsanü ma mpa shietem thuoüji müphrüriera lethuoh; ma po vünüh mowa phrahzhuru nüh jüma müzhe nü sa wie naveh.

3Nyutü nyimzari küsü nüh ma kürüla vü ma pa zhehlo vünüh VÜWA vü küshietsü nta küshietsü nü ma mpa ma shiete nü kürim,

4thi ma pa tü ma nüh küshiekütsü thi shiete nü ma mpa ma küri küsa künara tü ma vü zanyoküsü nga müküza thuoüji ma nüh küshiekütsü thi ma mpa ma küri nü shieteküsa aveh tü saju wie naveh.

5Thitü ma nüh küphrazhu rülo vünüh nyie üta ma pa nüh müsa thuoüji ma mpa nüh küshiekütsü, thi ma mpa nüh ma shiete nü küri küsawa tü küsajuwa

© 2015 Bible Society of India.

nyuthuoh; thi VÜWA nüh nojatsü naveh, küpakenühnyunü ma pa nüh ma sie mükato nüh saküm kenüh.

6Mükütüküzü nyimzari küsü nüh ma nüh phrahzhu nü pehküveh vü nyutü kümhie ta mümzhe nüh ma po vünüh phrahzhu nü ma mpa ma pheh küsa vünüh ma nüh avüpa satewa,

7thi ma vüpa nüh künara, thitü küünara rülo vünüh zanyo küsü nga müküza thuoüji ma nüh küshietsü küsawa saju wie naveh, thi ma nüh küshietsü nü ma mpa ma phehte küsawa sajuwie naveh.

8Thitü ma vüpa nüh künara thi küünara rülo vünüh ma khem thuoüji küshietsü küsa ma vü pehküvehwa, thi mümshe nüh ma po vünüh küshietsü nü ma kürho pheh küsawa tü phrülem nathuoh, thi VÜWA nga ma noküja sanaveh.

9Thitü tünyivüh nyutü ma vüpa nüh ma jakümvüh küsü nüh küshietsü nü ma kürho phehte thuoüji jüma tü ma vü küpeke wie naveh.

10Thi ma nüh ma vüpa zheh vünüh küshietsü, nyutü ma nüh küüshietsanü ma kürho shiete taji phehte sa,

11thi ma vüpa nüh jüma künara tü zanyo küsü nga müsa thuoüji ma nüh küshietsü küsa aveh tü külewa nyu thuoh, thi ma nüh ma kürho küphehte kenüh küshietsü küsa aveh küphrülewa nyuthuoh.

12Thitü ma vüpa nüh jüma küünara rülo vünüh müküsara samtü thi phrülemtü ti thuoüji ma po vünüh momowa küshietsü nü shuru saveh ünüh, nyutü shiete nü ma kürho phehte sa veh ünüh müsarathuoh, küpakenühnyunü ma vüpa nüh phrürie kümtüthuoh kenüh, thi VÜWA nüh nojatsü naveh.

13Küshietsü küsa nyutü ma kürho shiete nü ma kürho phehte küsa küsüküsü nga ma vüpa nüh küsara satsü naveh, nyutü phrürieram naveh.

14Thitü ma vüpa nüh rülo küsü nüh rülo küsü nyiehvü nga ma vü zota pehm thuoüji ma nüh küsara vünüh küshietsü küsari, nyutü ma nüh ma vü shiete küsa ma vüpa nüh küsara satsü küsa saju naveh, küpakenühnyunü ma nüh jüma küünara rülo vü zanyo küsü nga müküüza kenüh.

15Thitü mükütüküzü ma vüpa nüh jümari thsüra nü jümari müküsara samtü thi phrülemtü ti thuoüji ma vüpa nüh ma vüvüh mükülehri vü naveh," ti küza.

16Azhühkhe hamari tü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü nyipanyi azhievü, thi ma kürüla vü ma pa masü azhievü ma pa zheh lovü azhü.

Nyitoküchie 31

Midiari Sie Kümtse Rie Küsa

1Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü,

© 2015 Bible Society of India.

2“Midiari vü Israel nyiri shewi saluo, jüti sachih ünüh noh nyiri vü wa küüsehrü naveh,” ti küza.

3Thinü Mosa nüh ma nyiri vü, “Midiari vü wa taji arie sanü mari vü VÜWA shewi sataji mari vü kümnomna tsü na küsa kenüh nohri azhievü riesarie küvüri küche luo.

4Noh tü akuoh küsü vünüh Israel anyi anyie küsüsü arie vü küze naveh,” ti küza.

5Jüti sanü Israelri anyi anyie hozake vü akuoh küsü vünüh rietsokrü küvüri anyie türakünyi arie vü küüze kenüh tsü kheh.

6Thi Mosa nüh akuoh küsü vünüh anyie küsüsü Eleazar navüwa atsa Finehas sie nü kümtsezheh vü aküfüri thi kütho na küsa kenüh atütü ti ma ke vü vi nü küze.

7Jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie mari tü Midiari sie arie sanü nyimpari aveh zothe khehm.

8Midiari kajiri wie nga mari sie zothe nyiem, Evi, Rekem, Zur, Hur, thi Reba. Midiari kaji münga hamari nga zothem, thi Beor atsa Balaam nga anyuchuwa nüh shüthem.

9Thi Israel nyiri nüh Midiavühri mari tsari, thi zanyo rühu teküwa kümjie mari nyihzhüri, mari nyihsüri thi mari zanyori vitewa kheh.

10Mari nüh kürho nyujiri thi mari nüh kürünaperi aveh anyih nüh tso khehmtü,

11thi zanyo ame kükhrari küvirari aveh anyira zhi nga thi samwa zhi nga aveh müzhühtewa.

12Jüti sanü mari tü anyi kürerari, zanyo küvirari thi zanyo ame kükhrari aveh vi nü Mosa, Eleazar navüwa thi ashiejiwa vü Jordan rühgu nato Jeriko Moab zhih kütake kürünape vü ru.

Rienyiri Sheleteküru

13Thinü Mosa, Eleazar navüwa thi ashiejiwa sierhüri tü mari mütu nti kürünape alievü wa.

14Jüti küsa vü Mosa tü arienyiri küjiri vü, arienyi anyie küsü sierhüri vü thi müzake sierhüri ti arie vünüh shele küruri vü arüshu tewa.

15Mosa nüh mari vü, “Nohri tü krevühri aveh nü küürho saveh ülo?” ti küna

16 Halie, nyimza hamari tü Balaam nüh süphiekütsü vünüh Peor nüh mari küjo nü VÜWA vü mükünyitsa küsam, jüti küsa vü nüh VÜWA nyiri vü sahna teru.

17Jükenüh atsa rünguori azavü atsa nyimpari thuoüji zothe khehm luo, thi nyimzari nyimpari siezeh kümri aveh thuoüji zothe khehm luo.

© 2015 Bible Society of India.

18Thitü rülanguori nyimpari sie müküzehri aveh thuoüji nohkeri nüh küürho saluo.

19Thi nohri thari nüh anyi fethe nüh, thi thari nüh aküsü kümo pa nüh rülo türü kürünape alievü peh nü nohri mpa nga thi nohri küsi küsari nga rülo kücheawa thi rülo türüawa sakümtse naveh.

20Nohri thsümnyi nga, sahu tsokrü aveh, nyihsü küneh nüh küsa zanyo aveh thi athsoh nüh küsa tsokrü aveh sakümtse khehm luo, ti küza.

21Jüti küüza sevü Eleazar navüwa nüh anyi arie vü küwari vü: hamatü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü khonyo zhüri:

22suna, rakasa, asahwuowa, amürü, amürü awa thi amürü küünyahwa nga,

23ti anyih nüh mükükarari aveh thuoüji anyih vünüh tso nü saküümtse naveh. Jü mpa mükünyu mükümtse ajuh aveh sakümtse naveh, thi anyih nüh kütsora zanyori aveh thuoüji ajuh nüh sakümtse naveh.

24Rülo türüawa nohri tü nohri thsümnyi rüshüm nü mütse küm sataji jüsevü nüh kürünape lovü kütu sanaveh.

Arie vünüh Küvira Tsokrüri Küüsuo

25Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

26“Noh, Eleazar navüwa thi küsezhuh vü apara zhetovü alüri nohri nüh arie vünüh zanyo vikürüri anyiri nga saluo thi samwa nga saluo aveh kürüh khe luo,

27thi zanyo viküru jümari arie vü küwari thi ashiejiwa aveh ti küsa masü azhievü nüh küsuo luo.

28Thi anyiri nga, shüvotsa nga, rawuh nga thi nyihnyih nga ti müza münga vü küsüsü arie vü küwari vünüh VÜWA kenüh mükükhe nüh khrühzhu naveh;

29thi jüla nüh küzhila vizhu nü VÜWA vü kütsü müthoh vünüh Eleazar navüwa tsüluo.

30Jüsevü nga Israel nyiri jisuo vünüh küzhila: ma mpa nüh anyiri nga satü shüvotsa nga satü, rawuh nga satü, anyihnyih vünüh nga saluo thi ase-ashuh vünüh nga saluo tünyieke aveh vü küsüsü vizhu nü VÜWA juhthsü kükhurüzheh kühuo Leviri tsü naveh,” ti küza.

31Thinü Mosa thi Eleazar navüwa nüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie sa.

32Arienyiri nüh Tsokrü müzhih tekürüri müküchie kürholi küpehri mpa nüh: nyihzhü anyie müza türo rürake nü münga,

33mieshü anyie rürake nü künyi,

34rawuh anyie rorake nü küsü,

© 2015 Bible Society of India.

35anyiri rülari mükürüsa aveh küsaji anyie cherake nü künyi.

36Thi arie vü küwara jisuo küzhila vü chieküwa anyihzhü anyie müza küche cherake türü nü müza münga,

37thi VÜWA vü nyihzhü kütsü thuoüji müza türo rürake nü münga.

38Mieshü viteküru anyie cherake nü türo, hala nühVÜWA vü kütsü thuoüji rürake nü künyi.

39Rawuh thuoüji anyie cherake nü müza münga, hazake vünüh VÜWA vü kütsü thuoüji rorake nü küsü.

40Anyito thuoüji anyie türa türo, VÜWA vü kütsü thuoüji cherake nü künyi.

41VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Mosa nüh VÜWA vü kükhurü küsa vi Eleazar navüwa tsü.

42Thi Israel nyiri küzhila vünüh arie vü küwari Mosa nüh saküüpa,

43thi ashiejiwa zhi küzhila thuoüji nyihzhü anyie müza küche cherake türü nü müza münga,

44mieshü anyie cherake nü türo,

45thi rawuh anyie cherake nü müza münga,

46anyito anyie türatüro,

47VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Israel nyira zhi küzhila vünüh, ma mpa nüh anyiri saluo thi samwa nga saluo Mosa nüh tünyieke aveh vü küsüsü vi nü VÜWA juhthsü kükhurüzheh vü küüroh küsa Leviri tsü.

48Jüsevü arienyiri anyienyie nyiehvü küjiri, anyienyie nyiehvü sierhüri thi müzamza nyieh vü sierhüri ti Mosa kütuoh vü ru,

49thi mari nüh Mosa vü, “Noh sieperi tü hiri kükhu vü pehküveh arie nyiri chiemthuoh, thi nyi küsü nga mükünyie müsa.

50Thi hiri nyi küsüsü nga VÜWA khurü nü hiri mpa VÜWA tüvü hiri kütsathuo sana küsa küngura suna zanyori, akhihri, azhori, tüjü tsükieri, athorüri thi akhusari vitsethuoh,” ti küza.

51Thinü Mosa thi Eleazar navüwa masü nüh mari vünüh suna thi narüthorü aveh vi kheh.

52Thi suna vi VÜWA vü kükhurü sa nta anyienyie nyiehvü sierhüri thi müzamza nyiehvü sierhüri vünüh küngura aveh küsaji küüto müza künyi kümjie.

53Arie vü küwa nyiri nga papa küsanüh zanyo müzhih vi kheh.

© 2015 Bible Society of India.

54Jüti sanü Mosa thi Eleazar navüwa masü nüh anyienyie nyiehvü sierhüri thi müzamza nyiehvü sierhüri vünüh suna vi nü VÜWA tüvü Israel nyiri küümshe sana küsa kenüh müza kükhurüzheh vü viru.

Nyitoküchie 32

Jordan Zhieshu Wuovü Kürho Kuohri

(Kho 3.12-22)

1Jüti küsa vü Reuben atsa nyimpari thi Gad atsa nyimpari tü ase-ashuh khielota peh; thinü mari nüh Jazer zhih thi Gilead zhih noküze, thinü halie, azhihwa tü ase-ashuh kürhora zhih küsü vünüh ngura.

2Jükenüh Gad atsa nyimpari thi Reuben atsa nyimpari nüh ru nü Mosa thi Eleazar navüwa thi ashiejiri sierhüri vü,

3"Atarot, Dibon, Nebo thi Beon,

4Israel ashiejiwa tüvü nüh VÜWA nüh küürhiethewa mieshümiesa kenüh azhih küsü, thi noh sieperi tü mieshümiesa pehveh lie," ti küza.

5Jüti küüza vü mari nüh, "Mükütüküzü hiri tü noh notha vü küütso pehveh üji noh sieperi vü tsü nü mari suope küüsam jie; jüti sanü hiri sie Jordan rühgu siekari müwa tümjie," ti khuo.

6Thitü Mosa nüh Gad atsa nyimpari thi Reuben atsa nyimpari vü, "Nohri jienüri nüh arie vü teküwa vü nohri tü hala peh naveh ülo?

7VÜWA nüh azhih vi Israel nyiri vü kütsü azhih vü wa na küsa vü mokenüh nohri tü mari luoveh saküthasüveh lo?

8Kadesh-barnea vünüh azhihwa no üti nohri pari küüze vü mari nga hakümjie sa.

9Küpakenühnyunü mari tü Eshkol nyuo vü wa nü azhihwa ngu ünü VÜWA nüh azhih tsü küsa vü wa na küsa vünüh Israel nyira luoveh saküthasümtü.

10Thi jüma rülo vü VÜWA rü khielota shu nü ma nüh küshie taji,

11'Egypt vünüh shukururi nyi küsü nga mahvi mükeke vünüh tuvü hi nüh Abraham Isaac thi Jacob vü azhih tsü nta küshie küsawa müngura tsa wie, küpakenühnyunü mari tü eh se mükünyiju kenüh,' ti küza;

12Keniziri Jefune atsa Kaleb thi Nun atsa Joshua wie küchie nüh müngura, küpakenühnyunü masü thuoüji VÜWA se künyiju kenüh.

13Jüti sanü Israel vü VÜWA tüvü müküleh küsari tü müjie küzothe kheh küju nü ma nüh mahvi zürake mari reza vü küüzhu.

14Tinü halie, nohri tü nohri pari müthoh vünüh kükhiemuo nyira atsa sanü Israelri vü VÜWA rüküshuwa saküzhi na sa vehthuoh!

© 2015 Bible Society of India.

15küpakenühnyunü nohri nüh mükütüküzü ma sekünyi vünüh kürele tewa thuoüji ma nüh mari reza vü jam le nü anyi hamari aveh zothe khehm naveh," ti küza.

16Jüti küüza vü mari tü ma kütuoh vü ru taji, "Hiri thuoüji azhie hala nüh hiri mieshümiesa kümnyipe sa, thi hiri tsari kenüh anyuji sanaveh,

17thitü hiri thuoüji rietsokrü vü nü mari pevü müjie siewa küju nü Israel nyiri tüvü wa wie naveh ti küche nü peh wieveh, thi hiri tsari thuoüji anyuji sakümzho küsa vü küürho naveh, küpakenühnyunü azhih hala rhoküvehri kenüh.

18Israel nyiri nüh mari nyi küsüsü wie nga mari nüh rho na küsa suoperi müjie küru küju nü hiri tü hiri zheh vü shele küruwa nyu.

19Küpakenühnyunü hiri vü Jordan zhieshu hawuovü totsü kümthuoh kenüh Jordan tuwuovü thi ma nato wuovü thuoüji mari siekürhowa nyuthuoh," ti küza.

20Thinü Mosa nüh mari vü, "Nohri nüh hakümjie sanü arie kenüh riesarie vü nü VÜWA tüvü wa nta thuoüji,

21thi VÜWA nüh mari mükünongüri ma tüvü nüh müjie zhezhuküja küju nü riesarie küvü nyiri aveh Jordan siekari wa nta,

22thi VÜWA tüvü azhihwa tü chara ti thuoüji nohri shelerura naveh thi VÜWA vü nga thi Israelri vü nga akhuowa rüzih nathuoh, jüti sanü VÜWA tüvü azhih hamatü nohri zhi sanathuoh.

23Thitü nohri nüh jüüta müsa thuoüji, halie, nohri tü VÜWA tüvü khiemuomthuoh; thi nohri kükhiemuo mpa nüh nohri phahtsü naveh ti küsa thsütoh luo.

24Thinü nohri tsari kenüh anyuji saluo, thi nohri nyihzhü kenüh azheh saluo; jüti sanü nohri nüh küphrahzhu kümjie saluo," ti küza.

25Jüti küüza vü Gad atsa nyimpari thi Reuben atsa nyimpari nüh Mosa vü, "Hiri sierhüwa nüh hiri vü azhükütsü kümjie sa wie naveh.

26Hiri tsari, hiri vüvühri, hiri nyihnyirih thi hiri mieshümiesa aveh thuoüji Gilead nyuji vü küüpehla nathuoh;

27thitü hiri Vüwa nüh azhükütsü kümjie noh sieperi thathari nüh arie kenüh riesarie vü nü arie vü VÜWA tüvü wa nta sa vehthuoh ünüh tsezhuwa nathuoh," ti küza.

28 Jüti küsa vü makeri'a nüh Mosa nüh Eleazar navüwa, Nun atsa Joshua thi Israel nyiri akuoh apara zheto vü alüri vü azhütsü.

29Mosa nüh mari vü, "Mükütüküzü Gad atsa nyimpari thi Reuben atsa nyimpari aveh nüh riesarie vü nü VÜWA tüvü arie vü wa nü nohri sie Jordan kari thi

© 2015 Bible Society of India.

azhihwa nohri tüvü nüh chara ti thuoüji Gilead zhihwa tü mari zhi küüsana küsa kenüh mari tsüluo;

30thitü mari nüh riesarie vü nü nohri sie tsezhu müwa thuoüji Kanan zhih vü nohri kümjie azhih ajisuo ngu nü nohri azavü rho naveh," ti küza.

31Thinü Gad atsa nyimpari thi Reuben atsa nyimpari ti nüh rüle taji, "VÜWA nüh noh sieperi vü küüza kümjie hiri tü jüti vünüh sanaveh.

32Hiri nga hiri riesarie vü nü VÜWA tüvü Jordan rühgu kariwa naveh, jüti sanü Jordan rühgu hawuovü hiri jisuo küpehra sanaveh," ti küza.

33Jüti küsa vü Mosa nüh Amorri kajiwa Sihon thi Bashan kajiwa Og kükaji vü anyuji ma rüto awuowuo anyuji aveh vi Gad, Reuben thi Josef atsa Manase kuoh küsuokhuori vü tsüm.

34Jüti küsa vü Gad atsa nyimpari nüh Dibon, Atarot, Aroer,

35Atrotshofan, Jazer, Jogbeha,

36Betnimra thi Bet-haram anyuri khithuo samkiele thi mari nyihzhü zhehri sara.

37Thi Reuben atsari nüh Heshbon, Eleale, Kiriathaim,

38Nebo thi Balmeon (anyo hamatü khaphrüm), Sima nga ti anyuji hamari sa. Thi mari nüh anyuji küsari aveh tü anyo küpa ji kheh.

39Thi Manase atsa nyimpari Makhir atsari nüh Gilead vü wa nü jüma vitewa taji jüla küpeh Amorri zhejam.

40Thi Mosa nüh Gilead vi Manase atsa Makhir tsüm nü ma tü jüla rhotewa.

41Jüti küsa vü Manase atsa Jair nüh wa nü mari nyuri vitewa, thi ma nüh jümari tü Havotjair ti thoh (hamari tü Jair anyuri).

42Thi Noba tü wa nü Kenat thi jüla nyuri vira nü anyu jüma nyo tü ma mpa ma vünüh Noba ti thohtsü.

Nyitoküchie 33

Israelri Egypt vünüh Moab vü Küwa Zetse

1Israel nyiri Mosa thi Aron masü nüh sierhü sanü mari thopahiri sie Egypt zhih vünüh siezhu küru rülehri hakümjie.

2VÜWA nüh azhükütsü vünüh Mosa nüh mari zetse azhie kütsezhute vünüh küjihke nü rhü; thi hamari tü azhie kütsezhute vünüh müzhe nü azhie küsü vü tsewatsewa ti küsa hamari.

3Amahvi asa pokhuwa rülo türamnga vü Israel nyiri tü Rameses vünüh tsekükari khu sevü Egyptri aveh notha küngu vünüh kükhrara sanü tsezhuwa,

© 2015 Bible Society of India.

4jüti küsa vü Egyptri tü VÜWA nüh mari atsa nyimpa pokhuri fethe kümri chohwu pehveh; thi ma nyiazari nga VÜWA nüh sakümnomna tsü.

5Jüti sanü Israel nyiri tü Rameses vünüh tsezhuwa nü Sukkoth vü kürünape sataji peh.

6Jüsevü mari tü Sukkoth vünüh tsele nü reza sapo Etham ti küsa azhievü kürünape sanü peh le.

7Jüla nüh tse le asevü wa taji Baalzefon zhieshu wuovü Pihahirot vü wa nü Migdol shütü vünüh mari kürünape sataji peh le.

8Jüti sanü mari tü Pihahirot tüvü nüh reza vü tu, thi mari tü etham reza vü rülo küche zetse sanü Mara vü kürünape sataji peh.

9Thi Mara vünüh mari tü Elim vü ru; thinü jüla mari tü ajuwi küshupe türa künyi thi aluophi rhu rürake ngu, jüti sanü mari tü jüla nüh kürünape sataji peh.

10Thi jüsevü mari tü Elim vünüh tsezhu nü Kümru Juhküji kütuoh vü kürünape sa peh le,

11kümru Juhküji vünüh tsezhu wa le nü Sin reza vünüh kürünape sa peh le.

12Sin reza vünüh wa nü Dofka vü kürünape sanü peh le.

13Dofka vünüh wa nü Alush vü mari kürünape sanü peh hü.

14Alush vünüh tsezhu wa le nü makeri'a nüh ajuh moma küzhu azhie Refidim vünüh kürünape sa peh le.

15Thi jüsevü Refidim vünüh tsezhu le nü Sinai reza vünüh kürünape sanü peh le.

16Sinai reza vünüh tsezhuwa Kibrot-hatava vünüh kürünape sa peh le.

17Kibrot-hatava vünüh tsezhuwa nü Hazerot vünüh kürünape sa peh.

18Thi Hazerot vünüh tsezhuwa le nü Ritma vünüh kürünape sanü peh.

19Ritma vünüh wa le taji Rimonperez vü kürünape sa peh.

20Rimonperez vünüh tsezhuwa nü Libna vü kürünape sanü peh.

21Libna vünüh tsezhu le nü Risa vü kürünape sa le.

22Risa vünüh tsewa nü Kehelatha vü kürünape sa peh le.

23Mari Kehelatha vünüh tsezhu nü Shefer küzhi vünüh kürünape sanü peh.

24Shefer küzhi vünüh wa nü Harada vünüh kürünape sa peh.

25Thi Harada vünüh tse le taji Makhelot vünüh kürünape sanü peh.

26Makhelot vünüh mari tü tsezhu nü Tahat vünüh kürünape sanü peh le.

© 2015 Bible Society of India.

27Mari Tahat vünüh wa nü Tera vünüh kürünape sanü peh.

28Tera vünüh wa Mitka vü kürünape sanü peh.

29Mitka vünüh wa Hashmona vü nüh kürünape sanü peh.

30Thi Hashmona vünüh wa Moserot vü kürünape sanü peh.

31Thi Moserot vünüh wa Benejakan vünüh kürünape sanü peh.

32Benejakan vünüh tsezhuwa nü Horhagidgad vü kürünape sanü peh.

33Horhagidgad vünüh wa nü Jotbatha vü kürünape sanü peh.

34Jotbatha vünüh mari tü tsezhu le taji Abrona vünüh kürünape sanü peh.

35Thi Abrona vünüh tsezhuwa nü Ezion-geber vünüh kürünape sanü peh.

36Jüsevü mari tü Eziongeber vünüh tsezhu nü Zin (Jümatü Kadesh) reza vü kürünape sanü peh.

37Thi Kadesh vünüh tsezhuwa nü Edom zhih nahto Hor Küzhi vü kürünape sanü peh.

38 Israel nyiri Egypt zhih vünüh tsezhuteküru mahvi zürakewa asa müngaawa rülo pokhu vü VÜWA nüh azhükütsü rügivü nüh Aron tü Hor küzhi rügivü wa nü jüla nüh süm.

39Thi Hor Küzhi vünüh Aron süküm vü ma mahvi tü müzake mükeke nü küche.

40 Jüti küsa vü Kananri, Arad kajiwa Kanan zhih Negeb vü kürhori tü Israel nyiri tse ta küsa künara.

41Jüsevü Israel nyiri tü Hor Küzhi vünüh tsezhu nü Zalmona vü kürünape sanü peh.

42Thi Zalmona vünüh wa le nü Punon vünüh kürünape sanü peh.

43Punon vünüh tsezhuwa nü Oboth vü kürünape sanü peh.

44Oboth vünüh wa nü Moab rüshu Iyeabarim vünüh kürünape sanü peh le.

45Iyim vünüh tsezhuwa nü Dibongad vünüh kürünape sanü peh.

46Thi Dibongad vünüh tsewa le nü Almondiblathaim vünüh kürünape sanü peh.

47Almondiblathaim vünüh wa le nü Nebo tüvü Abarim küzhiri vünüh kürünape sanü peh.

48Abarim küzhiri vünüh tsezhu nü Jordan rühgu nato Moab kütakeri vü küpeh Jeriko vünüh kürünape sanü peh;

49mari tü Jordan rühgu nato Moab kütakeri vü Betjeshimot vünüh Abelshitim küju mari kürünape sanü peh.

© 2015 Bible Society of India.

Jordan Rühgu Müjie Kariküwa Tüvü Süphiekütsü

50Jüsevü Jordan rühgu nato Moab kütakeri vü Jeriko vünüh VÜWA nüh Mosa vü,

51“Israel nyiri vü küza luo, nohri Jordan rühgu kari nü Kanan zhih vü küwa vü,

52nohri tüvü nüh azhih jüla kürhori aveh zhezhuja kheh naveh, mari nüh aloh rügivü khrüke nü kükhurüri thi tsorhe sanü kükhurü aveh zorie khehm naveh, thi mari kükhurüzheh kümsieri aveh phrüjam naveh;

53azhih jüma tü nohri zhi küüsa nti tsümthuoh, tinü nohri azhih jüma mükate nü nohri zhi sanü jüla rholuo.

54 Nohri atharuo vünüh aküze sanü rho naveh, akuoh küjiri nüh küji vi, akuoh küzahri nüh küzah vi naveh; aküze sanü anyi küsüküsü vü tsuotsake küwawa jüma tü ma zhi sanathuoh, noh pa kuoh müzhe nü vi naveh.

55Thitü nohri nüh azhih jüla rho küvehri nohri tüvü nüh zhemja nü küüpehri nüh nohri notha vü küwephievüh alüchih kümjie sanaveh; thi nohri nüh kürho azhih vü mari nüh nohri saküsühro naveh.

56Thi jüüta thuoüji hi nüh mari vü sa nta müshekürüwa nohri vü sanaveh,” ti küza.

Nyitoküchie 34

Azhih Rüterüshuri

1Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

2“Israel nyiri vü azhütsü nü küza luo, nohri Kanan zhih lovü kütuvü (Azhih hamatü nohri nüh küüvina küsawa thuoh, Kanan zhih rütorüthsü aveh hamari),

3nohri zhiese wuovü thuoüji Zin reza vünüh Edom küju, nohri zhiese vü arüh thuoüji zhieshu wuovü Mütsü Juhküji pohte küju;

4nohri rühwa tü küzüle alüvü müzhewa Akrabim ju nü jüla nüh Zin wuovü khahkakewa, jüti sanü Kadesh Barnea zhiese pohte ju; thi jüla nüh Hazaradar vü wa nü Azmon vü thsoke;

5jüsevü Azmon vünüh küzüle nü Egypt Kutso ju, thi wa nü Mediterranean Juhküji vü vehke naveh.

6“Thi Zhietu wuovü arüh thuoüji Juhküji Küjiwa nyokhie müzhewa naveh, hamatü zhietu wuovü nohri rüh.

7“Hama nüh nohri zhietü wuovü arüh sanaveh: nohri tü Juh küjiwa vünüh arüto rhieh nü Hor Küzhi ju naveh;

8Hor Küzhi vünüh arüto rhieh taji Hamath kütuleh küju thi arühwa tü Zedad nüh sehkhe sanaveh;

© 2015 Bible Society of India.

9jüti sanü Zifron küju wa nü Hazarenan nüh pohte naveh; hamatü nohri zhietü
vü arüh sanaveh.

10“Jüsevü nga nohri zhieshu wuovü arüh thuoüji Hazarenan vünüh arüto rhieh
nü Shefam ju naveh;

11thi nohri rütowa tü Shefam vünüh zhieshu wuovü Ain vü Ribla küju tsuo
naveh; thi arühwa tü jüta rhiehtsuo nü Khineret juhküji rügi zhieshu wuovü wa
ka naveh;

12jüla nüh tsuo nü Jordan ju naveh, thi Mütsü Juhküji vü wa vehke nü jüla nüh
pohte naveh. Nohri azhih aveh arüh tü hakümjie vünüh mükiele naveh,” ti küza.

13 Jüsevü Mosa nüh Israel nyiri vü azhütsü taji, “Nohri tü azhih hama aküze sanü
küüsuo rügivü nüh vi naveh, azhih hamatü VÜWA nüh akuoh tüguh thi küzhilari
vü tsü üta azhükütsü küsü;

14küpakenühnyunü Reuben kuoh, Gad kuoh thi Manase kuoh küzhila ti thuoüji
mari suope vikümthuoh kenüh;

15akuoh jüma künyi thi akuoh küzhilawa thuoüji zhieshu rünyi küshupe wuovü
Jordan rühgu tuwuovü Jeriko vü mari Jisuo ngumthuoh,” ti küza.

Azhih Küüsuo kenüh Sierhüra Küüroh

16Jüsevü VÜWA nüh Mosa vü,

17“Anyi anyo hamari nüh azhih nohri suope küsuo naveh: Eleazar navüwa, Nun
atsa Joshua,

18thi akuoh vünüh sierhü küsüsü vizhu nü küüsuo saluo.

19Azhih küüsuo vü akuoh sierhüra nyo: Judah kuoh vü Jefune atsa Kaleb.

20Simeon kuoh vü Amihud atsa Shemuel.

21Benjamin kuoh vü Khislon atsa Elidad.

22Dan kuoh vü sierhüri küsü, Jogli atsa Buki.

23Josef atsa nyimpari: Manase atsari sierhü küsü, Efod atsa Haniel.

24Thi Efraim vünüh sierhü küsü, Shiftan atsa Kemuel.

25Zebulun atsara kuoh sierhü thuoüji Parnak atsa Elizafan.

26Issachar atsara kuoh sierhüwa thuoüji Azan atsa Patiel.

27Asher tsara kuoh sierhüwa thuoüji Shelomi atsa Ahihud.

28Naftali tsara kuoh sierhüwa thuoüji Amihud atsa Pedahel nüh sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

29VÜWA nüh azhükütsü kümjie Kanan zhih vü Israel nyiri kenüh azhih suope küüsuo vü anyi hamari nüh küsuo naveh.

Nyitoküchie 35

Anyuji vü Leviri Kütsü

1 Jüsevü Jordan rühgu nato Moab zhih kütakeri vü Jeriko vünüh VÜWA nüh Mosa vü,

2"Israel nyiri vü azhütsüluo, mari müthoh vünüh Leviri küürho na küsa kenüh anyuji thi ma poteposhu vü kümrhuope tsüluo.

3Anyuji thuoüji mari küürho na küsa kenüh, thi kümrhuope thuoüji mari mieshümiesa, mari seshuh thi mari samwari kenüh.

4Anyujiri vü kümrhuope nohri nüh Leviri vü tsü nta küsa thuoüji anyujiwa azie vünüh ale müza müzü nü tünyieke rike vünüh mükiele naveh.

5Anyuji alievü zhieshu wuovü nga, zhiese wuovü nga, zhietu wuovü nga thi zhietü wuovü nga ale müza tüguh vünüh küte mükiele nü anyujiwa nüh azhila sanaveh; mari nyujiwa kenüh kümrhuope hama mari zhi sanaveh.

6Nohri nüh anyujiri vi Leviri kütsü vü mükütüküzü anyi wuori nüh küsamie vünüh anyi fetheküm sa thuoüji wa nü münyi na küsa kenüh anyuji türo thi küpa zührake nü künyi thsephre nü tsü naveh.

7Anyuji nohri nüh vi Leviri tsü na küsa aveh küsaji zürake nü tüze thi kümrhuope nga ti tsü naveh.

8Thi nohri nüh Israel nyiri vünüh anyuji vi Leviri tsü na küsa thuoüji akuoh küjiri vünüh küüzhi thi akuoh küzahri vünüh züla ti tsü naveh, küsüküsü nga amüthohwa kürike nüh jü vünüh kete nü Leviri tsü naveh," ti küza.

Anyuji Kümnyiepe
(Kho 19.1-13; Jos 20.1-9)

9 Jüsevü nga VÜWA nüh Mosa vü,

10"Israel nyiri vü küza luo, nohri Jordan kari nü Kanan zhih vü küwa vü,

11anyuji wuori rüka sanaveh, jüma thuoüji mükütüküzü anyi wuori nüh küsamie vünüh anyi fethem thuoüji wa nü jüla münyi na küsa kenüh sanaveh.

12Anyuji jüma tü nohkeri nüh wie, nyi küsü nüh küsamie vünüh fethemiem thuoüji ma tü wa nü ashiejiwa tüvü ashih vü müjie kütsü küju nü ashewi thuo nta küsari vünüh münyila nta küsa kenüh.

13Thi nohri nüh anyuji kütsü vünüh hama kenüh anyuji türo sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

14Kümnyi nyuji kürüka vü küche thuoüji Jordan rühgu tuwuovü, thi küche nü Kanan zhih wuovü, ti rüka naveh.

15Nyi küsüküsü nga mari azhievü küsamie vünüh anyi fethem thuoüji ma mpa nüh Israel nyiri saluo, anyilieri saluo nyutü priru küpehri nga saluo zhüwa nü anyuji jümari vü münyi na küsa kenüh.

16“Thitü nyi küsü nüh amürü tsokrü nüh küsa zanyo wuori vi nü anyi wuori fethem thuoüji ma tü anyi küfetheri samthuoh nü ma tü küsüm wie nathuoh.

17Thi nyi küsü nüh anyi küvehthera aloh tsokrü ma ke vü küjehke nü anyi vehthem thuoüji ma tü anyi küvehtheri sakümthuoh kenüh ma küüsüm wie naveh.

18Nyutü nyi küsü nüh anyi küfethera athsoh tsokrü ma ke vü küjehke nü anyi fethem thuoüji ma tü anyi küfetheri sakümthuoh kenüh ma tü küüsüm wie naveh.

19Ma züh müthoh küvi ma jienüri mpa nüh ma mütu thuoüji ma fethe naveh.

20Thitü mükütüküzü nyi küsü nüh kümrhü vünüh huola nü ma shüthem nyutü ma wuthem thuoüji,

21nyutü mükünongüluo vünüh ake nüh tohthem thuoüji ma tü anyi küfetheri sakümthuoh kenüh nyiri tohthe küm jümawa tü küüsüm wie nathuoh, ma züh müthoh küvi ma jienüri mpa nüh ma mütu thuoüji ma fethem naveh.

22“Thitü mükütüküzü ma nüh mükünoluongü mükünyu vünüh shüthem, nyutü zanyoküsü nga kühuola müke vünüh müwuthe,

23nyutü mükünongü vünüh nyunü mükungu vünüh nyi küsü nüh aloh nüh nyi küsü vehthem nyutü ma sakümsütsü nta küphah vünüh nyu wie ketünga vehthem thuoüji,

24küvehthewa thi azüh müthoh sa nta küsa ajienü mari azhievü ashiejiwa nüh azhühkho hamari vi nü ashih sanaveh;

25thi anyi fethe kümwa tü ashiejiwa nüh azüh küüthü müthoh vi na saküveh jienüri vünüh ma külole nü ma nüh anyuji khiemawa vü zhüwa nüh jümawa vü siewa sanü avüjuh kümtse vi nü ma küthse navü kümsiewa müjie küsü küju nü ma tü jüla küürhom naveh.

26Thitü anyi fethe kümwa tü ma nüh münyi küveh anyujiwa vünüh tsotho muomuo vü nga kari wa nü,

27azüh thü küm müthoh vi nta sa küveh jienüri nüh ma ngu nü fethem wie ketünga anyi jüma tü azüh küthü küm jüma kenüh zanyoküsü nga ma müküleh münyie luo.

© 2015 Bible Society of India.

28Küpakenühnyunü anyi fethe kümwa tü ma nüh münyi küveh nyujiwa vü navü kümsiewa müjie küsü küju zota küpehle küsa kenüh; thitü navü kümsiewa süküm sevü thuoüji ma tü shele ma pe ma ze vü ru mhie vehthuoh.

Pohvü thi Thuokütsü Wuleh

29"Thi zanyo hamari tü nohkeri nüh azhühkhe thi azhühkho sanü nohri nüh khiekhiela rho naveh ünüh nohri wuhle küju müzhe naveh.

30 Jüsevü nga mükütüküzü nyi küsü nüh anyi fethem thuoüji pohvü künyi nyutü jüma nyiehvü küpeh rügivü nüh ma tü küüsü naveh; thitü nyi küsü pohvü rügivü mpa nüh nü nyi küsü nga müküsü ra.

31Jü mpa mükünyu nyuri küzothewa, müküleh peh kümwa nohri nyi küsü nga nüh ame vi nü thuomtsüra; ma tü küüsü wie naveh.

32Thi nyi küsü nüh ma nüh münyi nta anyuji kümnyiwa vü kuoküwa vü ma pe ma ze vü kürho nta sanü navü kümsiewa müjie küsü tüvü nyi küsü nga nüh ma thuomtsüra.

33Jükümjie vünüh nohri tü nohri nüh rhoküveh azhihwa samkümnera; küpakenühnyunü azüh tü azhihwa sa kümne küveh kenüh, thi ma züh küthü kümwa vünüh wie küchie nüh azhih jüla nüh azüh küthü kümwa tü azhih samkümtsera wiethuoh.

34Nohri nüh rho küveh azhih hi nüh azhievü peh küvehwa samkümnera; küpakenühnyunü hi VÜWA tü Israel nyiri azhievü pehküveh kenüh," ti küza.

Nyitoküchie 36

Nyimzari Vüpa Sakümri vü Asuozhuh Kütsü

1Jüsevü Gilid jünü vü tharuo alüri Josef atsa Manase azhü kükhruowa Makhir tü Mosa kütuoh vü ru nü Mosa thi Israel anyi sierhüri tharuo vü alü sakütseri vü,

2 "Israel nyiri tü aküze sanü azhihwa küsuo taji vi üta VÜWA nüh eh vüwa vü azhütsüthuoh; thi hiri anü Zelofehad müthoh azhihwa tü vi nü ma tsavühri tsü üta VÜWA nüh eh vüwa vü azhütsü.

3Thitü mükütüküzü mari nüh Israel nyiri akuoh küpari vü zatewa thuoüji mari zhehzhuh tü mari nüh akuoh khiela nüh shutewa nüh aküze sanü viteküwawa tü ma nüh ajünü zateküwa wa vü thsephrem nathuoh.

4Thi Israel nyira jubilee ru thuoüji mari zhehzhuh tü mari nüh wa rhoküvehwa vü küüpekem nathuoh, jüti sanü mari zhehzhuh tü hiri para kuoh zhezhuh vünüh vitewa nathuoh," ti küza.

5Jüti küsa vü VÜWA zhü müzhe nü Mosa nüh Israel nyiri vü azhütsü taji, "Josef tsara kuoh nüh awuleh.

© 2015 Bible Society of India.

6Zelofehad tsavühri kenüh VÜWA nüh azhükütsü hama mari mpa mari kükato küshuküra jünüri vü mpa za luo, thi ma pa jünüri vü mpa nüh zaluo.

7Israel nyira zhehzhuh tü ajünü küsü vünüh ajünü küsü vü küzhiluo müwa ra; küpakenühnyunü Israel nyiri küsüküsü nga papara jünü zhehzhuh müküjehke üji mükümhie kenüh.

8Thi atsavüh küsüküsü nga thari nüh Israel nyiri jünü zhehzhuh viveh ünüh ma mpa ma nyira jünü tharuo vüvüh müsaji mümhie, jüüta thuoüji Israel nyiri küsüküsü nga ma nyira zhehzhuh vira naveh.

9Jükenüh azhezhuh tü ajünü küsü vünüh ajünü küsü vü küzhiluo müwara; küpakenühnyunü Israel nyira jünü küsüküsü nga papa küsa zhehzhuh küjephoke wie naveh," ti küza üti küza.

10Thinü Zelofehad tsavühri tü VÜWA nüh Mosa vü küüza kümjie vünüh sa;

11küpakenühnyunü Mala, Tirza, Hogla, Milka thi Noah, Zelofehad tsavühri tü mari mpa mari nyira nüri vü küza kenüh.

12Mari tü Josef atsa Manase atsa tharuo nyimpari vü za kheh, thi mari zhehzhuh tü ma nyira tharuo jünü vü peh huo.

13Azhükütsü thi azhühkho hamari tü Jordan rühgu nato Moab azhih kütake vü küpeh Jeriko vünüh VÜWA nüh küüza Mosa nüh Israel nyiri vü kütsü.

© 2015 Bible Society of India.

Khonyoküüthele

Khonyoküüthele 1

Saphiekütsü

1Azhü hamari tü Mosa nüh Jordan tuwuovü reza vünüh Paran vü Tofel, Laban
thi Hazerot thi Dizahab azhievü Suf kürüwie Araba vünüh Israel aveh vü küüza
zhü.

2Seir Küzhi leh müzhe nü Horeb vünüh Kadesh Barnea vü küwa rülo türaluoke
letse.

3Thi mahvi zührakeawa asa türaluokeawa rülo pokhu vü Mosa nüh VÜWA nüh
mari vü azhükütsü müzhe nü Israel nyiri vü küza.

4 Hama küüza thuoüji ma nüh Heshbon vü küpeh Amorri kajiwa Sihon thi
Ashborot thi Edrei vü küpeh kajiwa Og chaküm sevü nüh küza.

5Jordan rühgu tuwuovü, Moab zhih vünüh khonyo hama rüle küüza tsotho vi taji,

6VÜWA "hiri Saküüwuowa nüh Horeb vünüh hiri vü, nohri tü aküzhi hala wale
hothake pehmthuoh;

7tinü kürele nü tse Amorri küzhi nyuji vü thi Araba vü mari anyu natonahuo aveh
aküzhi nyuji nga azhih kütakeri vü nga thi Negeb vü thi juhküji nato vü Kananri
zhih vü thi Lebanon, rühgu küjiwa, Eufrates küju waluo.

8Halie, hi nüh azhihwa tü nohri tüvü küchesa vehthuoh ünüh; tu luo
thi VÜWA nüh nohri pari Abraham, Isaac thi Jacob vü thi mari sevü kütse wuhleri
vü tsü nta phrahte kütsü kümjie azhihwa vi luo," ti küza.

Mosa nüh Lesari Kürüka
(Tse 18.13-27)

9Mosa nüh mari vü küzale taji, "Jüma tsothovü hi nüh nohri vü küzathuoh, 'Hi
nüh hi mpa nohri sie müwara;

10VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri tü saküzhimthuoh, thi halie, nosü thuoüji
nohri tü atülü vü awutsiri kümjie akuoküji küüsamthuoh.

11VÜWA, nohri pari Saküüwuowa nüh khinyi nohri küzake nüh jüma nyiehvü nüh
anyienyie keri saküzhi, thi ma nüh phrahteke küsa kümjie tsia nohri kütsüwa
saluo!

12Hi mpa khiela nüh akhuo küüzho thi nohri küüjakünya vüra nalo?

13Jükenüh nohri akuoh müzhe nü kümahtsa, küthsükümshi thi küsheke nyiri
rükaluo, hi nüh mari vi nohri alü küüsanaveh ünüh,' ti küza.

14Thinü nohri nüh, 'Noh nüh küphrahteri tü hiri kenüh zanyo küsara
kümhiethuoh,' ta rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

15Jükenüh hi nüh nohri kuoh vünüh alü küsara, kümahtsa thi küsheke nyiri vizhu nü nohri nyiehvü alü küüsa, müzaza nyiehvü khazhu küüsa, tünyieke nyiehvü, türara nyiehvü khazhu küüsa thi küjiri ti nohri akuoh aveh vü vizhutsü kheh.

16Thi hi nüh jüma tsotho vü nohri lesari vü azhü phratetsü taji, 'Nohri ajienüra ashihzhü kümhie ti künatüluo, thi ajienü azhievü künyitsa vünüh sakükatotsüluo, nyutü alienyiri vü nga künyitsa vünüh sakükatotsüluo.

17Lesa küüroh vü kümrhümze müsa tüm; aküzahri vü nga thi aküjiri vü nga zarike vünüh künatsüluo; anyira tso no nü mükrü tümluo, küpakenühnyunü lesa hamatü Saküüwuowa zhi, thi ashihzhü müküsarawa thuoüji hi vü viru luo, hi nüh künatsü naveh ünüh,' ti küza.

18Jüti sanü nohri nüh müsaji mümhie ti küsa zanyo aveh nohri vü azhütsümthuoh.

Aküziri Kadesh Barnea vü Küüze

(Nyi 13.1-33)

19"Jüsevü hiri tü Saküüwuowa nüh azhükütsü üta tsezhutewa, thi Amorri nyuji vü kürhori anyu vü küwa leh vü küwa nohri nüh küngu üta reza küzhüju thi kükrükungo aveh vehthuo vehthuoru, jüti sanü hiri tü Kadesh Barnea vü ruju.

20Thi jüla nüh hi nüh nohri vü, 'VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri vü kütsü Amorri nyuji vü nohri tü ruju vehthuoh ünüh.

21Halie, VÜWA, nohri para Saküüwuowa nüh nohri vü küüza üta, VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri tüvü azhihwa küchesa vehthuoh, tinü nohri mükrütü nyutü luovehmüzah tü wa nü vi luo,' ti küza.

22Thinü nohri aveh tü hi vü shehnyiru taji, 'Hiri tü küütü anyi küze nü mari nüh azhihwa küüzi taji hiri tü lehkhuji khiemawa müzhekhruji mhie naveh thi anyuji khiemawa vü hiri tü wa naveh ünüh azhü vüru lenü hiri küütsümo,' ti küza.

23Azhü jüma tü eh kenüh kümhie kümjie sanü akuoh küsü kenüh nyi küsüsü ti sataji nohri nyi türakünyi vizhu;

24thi mari tü kürele nü küzhiho nyuji vü wa taji Eshkol Nyuo vü ru nü zi küze.

25Jüti sanü mari tü mari ake vü azhih jüma thsohvi wuori hiri vü vituru taji, 'VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri vü kütsü azhih jüma tü mhiem wiethuoh lie,' ta küza.

26 "Thitü nohri tü müwa nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsüwa sie wuluo;

27thi nohri kürünape lovü nüh jakhujazhi taji, küpakenühnyunü VÜWA nüh hiri kümrhü kenüh Egypt zhih vünüh hiri siezhuru nü Amorri ake vü thse taji hiri küzorie na küsa wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

28Mokenüh hiri tü jüla khru na lo? Hiri jienüri jüla küwari nüh hiri luoveh sa küthasümthuoh, mari nüh, ‘Anyi jüla kürhori tü hiri nyiehvü nüh jim thi suokruom; anyujiri tü ji thi sakümzho nü atülü joveh ta; thi jü mpa mükünyu jüla Anakra tsa nyimpari nga ngu, ta küza nü hiri luoveh sa küthasüm,’ ta küza,” ti küza.

29Jüta küüza vü hi nüh nohri vü, kükrüshike vü müpeh tüm thi mari mükrü tüm.

30Noh nothari küngu vünüh Egypt vü ma nüh küsa üta VÜWA nohri Saküüwuowa tü nohkeri nüh ma mpa nüh saluotsü nta nohri tüvü kuowathuoh,

31 thi reza vü nga mokümjie VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri sieru nüh nohri nüh nguthuoh, azhie hala müjie ruküju nü nyiri nüh atsa küüruo kümjie lehkhuji aveh vü nga ma nüh nohri küruoru jutsü, ti küza.

32 Thitü azhü hama küza wie ketünga nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa mütsotü,

33ma tü nohri juhthsüzheh küükhake na küsa azhie phah thi nohri tü lehkhuji khiemawa müzhe thuoüji mhie naveh ünüh ta küsa küjotsü na küsa kenüh rüza vü thuoüji anyih nüh küjo thi rülovü thuoüji akülu nüh küjo, ti sa.

VÜWA nüh Israelri vü Kümnomna kütsü
(Nyi 14.20-45)

34 Thinü VÜWA nüh nohri zhü künara taji ma rüshu nü küshie taji,

35wuhle kümsü anyi hamari küsü nga nohri pari vü tsü nta hi nüh küshie küsa azhih kümhiewa müngura,

36Jefune atsa Kaleb mpa nüh jüma ngu naveh, ma thi ma tsari vü thuoüji ma jih nüh nyike küsa zhihwa tsü naveh, küpakenühnyunü ma tü VÜWA se künyiju kenüh.

37Nohri kenüh VÜWA tü hi vü nga arüshu nü hi vü, ‘Noh nga azhih jüma lovü mütura;

38Nun atsa Joshua noh tüvü tsieküvehwa thuoüji tu naveh; ma luoveh saküji tsüluo, küpakenühnyunü ma nüh Israelri tü azhih jüla küüpehwa satsü naküveh kenüh.

39Jümpa mükünyu nohri atsa kütazüri, nohri nüh mari tü nyuri nüh retewa naveh ta küsari, nosü amngukümhie nyutü kümsü zanyoküthsü mükünyieri jüla tu naveh, mari vü hi nüh azhih jüma tsü nü mari küüvi naveh.

40Thitü noh thuoüji kürele nü Kümru Juhküji wuovü reza vü tsetewaluo,’ ta küza.

41“Thinü nohri nüh hi vü rüle taji, ‘Hiri tü VÜWA vü khiemuomthuoh; tinü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri vü azhükütsü üta hiri tü wa nü saluo

© 2015 Bible Society of India.

nathuoh,' ta sa. Jüti sanü küzhiho nyuji vü küwa kürüzih kümjie sanü nohri aveh nga riesarie thi rie tsokrü vivü kheh.

42Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vü, 'Mari vü küza luo, jüvü mükhru tüm nyutü küsaluo nga müsa tüm; hi tü nohri azhievü tsemveh ünüh, tinü mükünongüri tüvü nüh nohri cham üsü nüh,' ti küza.

43Jükümjie vünüh hi nüh nohri vü küza; thitü nohri tü VÜWA nüh azhükütsü küra nü wuluo, thi luoveh ji taji kürhieza ti sanü nohri tü küzhiho nyuji vü tekhru.

44Thinü küzhiho nyuji vü kürho Amorri nüh shuru nohri siesaluo nü awe küzhe kümjie zhe taji Seir vünüh Horma küju nohri feküzeh khehm.

45Jüti sanü nohri tü shele teru taji VÜWA tüvü krie; thitü VÜWA tü nohri jikhi müküna nüh samtü, nyutü ma khüna nohri vü müthse nüh samtü.

46Thi nohri tü Kadesh vü rülo hothake nohri nüh jüla küpeh küjuju pehtewa.

Khonyoküüthele 2

Shünyiza vü Küpeh Mahviri

1 Jüti sanü hiri tü jüla nüh küzüle taji VÜWA nüh hi vü küüza üta hiri tü Kümru Juhküji reza wuovü tseke tewa; thi hiri tü rülo hothake Seir Küzhi vü tse küzülezüza peh.

2Jüti saküveh vü VÜWA nüh hi vü,

3Nohri tü nyuji hamari vü suole tse küzülezüzamthuoh; tinü zhietü wuovü küzüleke waluo.

4 Mari vü hakümjie azhütsüluo, nohri tü Seir vü kürho nohri jienü Esau tsari zhih kari wa na savehthuoh, thi mari tü nohri krüm naveh. Jükenüh nohri riezi luo;

5mari sie müsaluo tümluo, küpakenühnyunü hi nüh mari zhih piketü vi nohri mütsüra, jüütanyunü ampha künyipe rike wie nga mütsüra, küpakenühnyunü Seir küzhi tü hi nüh Esau tsü nü ma suope küsakümthuoh kenüh.

6Ame vi nü mari vünüh ashie sütsa naveh; ajuh nga mari vünüh sü zhu naveh.

7Küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh noh keri nüh küüroh aveh vü tsiakütsü thuoh kenüh; nohri reza aküji vehthuo nü küru ma nüh thsüveh; ha mahvi zürake VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri sietseru thuoh; thi nohri tü zanyo küsü nga thohtsa müru, ti küza.

8Jüti sanü hiri tü Seir vü küpeh hiri jienü Esau tsari vünüh tse Araba lehkhuji Elat thi Eziongeber vünüh tewa. Thi kürele nü Moab reza wuovü tseke tewa.

© 2015 Bible Society of India.

9 Thinü VÜWA nüh hi vü, ‘Moab samküsüro tümluo, nyutü mari sie arie müsa tümluo, küpakenühnyunü hi nüh mari azhih piketü nohri küüvi nta kütsüwa nyu, Ar tü Lot atsari nüh küüvi nti tsükümthuoh kenüh,’ ti küza.

10(Tükhu vü thuoüji Emimri nüh jüla rho, anyi hamari tü ji thi zhi, thi Anakimri kümjie suokruo;

11Anakimri kümjie mari tü Refaimri, ta sa, thitü Moabri nüh mari nga Emimri ta ji.

12Tükhuvü thuoüji Horri nga Seir vü rho, thitü Esau atsari nüh mari müküvi nüh sam, mari atüvü nüh mari zoriem nü VÜWA nüh azhih Israelri suope küüsa nta mari vü kütsü mari nüh küsa kümjie mari müthoh vünüh mari nüh jüla pehtewa).

13‘Jükenüh sühra nü Zered rühgu tuwuovü waluo,’ ti küza. Jükenüh hiri tü Zered kutso kari tewa.

14 Hiri nüh Kadesh Barnea vünüh tsezhu nü Zered kutso kari küwa küju VÜWA nüh mari vü küshie nü küüza kümjie arie nyiri wuhle aveh kürünape vünüh pokahküm küju mahvi cherake nü tüze.

15Küpakenühnyunü mari müjie küpokah küju nü kürünape vünüh mari zorie nta VÜWA kewa tü mari zi peh huo.

16Jüti sanü arie nyiri aveh tü pokahm thi nyiri aza vünüh sü khehm ünü,

17VÜWA nüh hi vü,

18Nosü nohri tü Ar vü Moab zhih vehthuo wa naveh;

19 thi nohri Amon tsara zhih tsatü vü shehnyiru thuoüji mari sa müküsüro tümluo nyutü mari sie müsaluo tümluo, küpakenühnyunü hi nüh Amon tsara zhih küüvi na küsa piketü kütsüwa nyu, Lot atsari vü vi üti hi nüh tsü kümthuoh kenüh.

20Jüma nga Refaim ta ji; tükhuvü thuoüji Refaimri nüh jüla rho, thitü Amonri nüh mari tü Zamzumim ta ji,

21anyi ji thi aküzhiri, thi Anakimri üta akru müsie; thitü VÜWA nüh mari tüvü nüh mari zoriem nü mari zhi vitewa taji mari müthoh vünüh jüla pehtewa;

22Seir vü kürho Esau tsari kenüh ma nüh Horri zoriem nü mari zhi vi taji khinyi küju nga mari müthoh vünüh pehtekütse üta wiethuoh.

23Avimri nüh Gaza küju anyuzari aveh vü rho, thi Kaftorri tü Kaftor vünüh ru nü mari zoriem taji mari müthoh vünüh mari nüh jüla pehtewa.

© 2015 Bible Society of India.

24Sühra nü nohri letsewa sawaluo, jüti sataji Arnon nyuo kari waluo; halie, hi
nüh Amorwa Sihon, Heshbon kajiwa thi ma zhih vi noh ke vü thsemthuoh ünüh,
aküvi vünüh satewaluo, arie küsape vünüh saluo tewaluo.

25Hi nüh nosü vünüh nohri nüh no nü kümzhoh thi kükrü vi atülü kükhuvü
kürho nyiri vü thsem nathuoh, thi nohri zhüku küthsüra vü mari tü
amüngukükhe thi nyiehtsanaveh.

Israelri nüh Sihon Kajiwa Küchara
(Nyi 21.21-30)

26"Jükenüh hi nüh kürükümhie zhü azhühvüri vü Kedemot reza vünüh Heshbon
kajiwa vü Sihon vü küze taji,

27'Hi tü noh zhih vünüh vehthuo küüze jie; hi tü lehkhuji mpa towawie naveh,
azhie wuovü nga azhu wuovü nga kürele küwawa nyu.

28Ashie nga thi ajuh nga ame vünüh zhutsüluo; thitü ajih vünüh noh zhih
vehthuo küüze mpa nüh raküüsaluo,

29hi nüh Jordan rühgu kari nü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh azhih vi hiri kütsüwa
vü müjie kütu küju nü Seir vü kürho Esau tsari thi Ar vü kürho Moabri nüh hiri
kari küüze üta hiri ratsekari küüze luo,' ti khuo.

30Thitü Heshbon kajiwa Sihon tü hiri küüzewa nyu; küpakenühnyunü nosü
kümjie ma vi nü nohri ke vü thse nta VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma sietse
sakükhomtü, thi ma luoveh tü müküüna nüh samtü.

31Thinü VÜWA nüh hi vü, 'Halie, hi nüh Sihon thi ma zhih vi noh tsü nti samthuoh;
tinü ma zhih vi nti küsa vünüh satewaluo,' ti küza.

32Jüti küsa vü Sihon tü ma nga thi ma nyiri aveh nga hiri sie saluo nta arie küsape
Jahaz vü ru.

33Thi VÜWA hiri Saküüwuowa nüh ma vi hiri vü tsü nü ma nga, ma tsari nga thi
ma nyiri aveh nga hiri nüh chara.

34Jüti sanü hiri nüh jüma tsotho vünüh mari nyuji aveh rera, thi anyuji aveh,
nyimpari nga nyimzari nga aveh thi atsari aveh küsü nga mükükhe wiethuoh
nüh zoriekhehmtü,

35thi mieshümiesari, anyuji kürerari thi zanyo zheküvirari mpa vi hiri azhi sa ra.

36Arnon nyuo nato Aroer vünüh, thi anyuo vü küpeh anyuji Gilid küju, anyuji
küsü nga hiri kenüh kümsie sheh münyie; VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri ke vü
thse kheh.

37Nohri tü Amon tsari azhih mpa nüh müküshehnyi wie, jüma tü Jabbok rühgu
sapo aveh, thi anyujiri küzhiho nyuji vü aveh, thi VÜWA hiri Saküüwuowa nüh
kükhe aveh vü thuoüji shehnyi müwa.

© 2015 Bible Society of India.

Khonyoküüthele 3

Israelri nüh Og Kajiwa Kücha
(Nyi 21.31-35)

1"Jüti sanü hiri tü kürele taji Bashan lehkhuji vü tekhru; thinü Bashan Kajiwa Og
tü hiri sie saluo nta ma thi ma nyiri aveh arie küsape Edrei vü ru.

2Thitü VÜWA nüh hi vü, 'Ma mükrü tümluo; küpakenühnyunü hi nüh ma, ma
nyiri aveh thi ma zhihti vi noh ke vü thsemthuoh ünü; thi Heshbon vü kürhowa
Amorri kajiwa Sihon vü küsa üta ma vünga sanaveh ünüh,' ti küza.

3Jükenüh VÜWA hiri Saküüwuowa nüh Bashan kajiwa Og nga thi ma nyiri aveh
nga hiri ake vü thse nü ma rehthe taji nyi küsü nga müküzothetu münyie nüh sa.

4Jüma tsothovü hiri nüh ma nyuji aveh vitera, anyuji küsü nga hiri nüh müküvi
müsa, anyuji rorake hiri nüh vitera, Bashan vü Og kajipe, Argob asuo aveh vitera.

5Hamari aveh nga anyuji sakümzho sheh nü küpeh ashiehku loju kümsieke,
akheri saküümhie thi amürü rüpe nüh küsa, jüma nyiehvü nga ashiehku müküsa
hozake hiri nüh vitera.

6Hiri nüh Heshbon kajiwa Sihon vü küsa üta zorie kümtsejutsü, anyuji aveh,
nyimpari aveh, nyimzari aveh thi atsari aveh zorie kheh.

7Thitü mieshümiesa thi anyuji vü küzoriera aveh thuoüji vi hiri azhi sara.

8Jüti sanü hiri nüh jüma tsotho vü Jordan tuwuovü Amorri kaji künyi vünüh
azhih vira, Arnon nyuo vünüh Hermon Küzhi küju vira.

9(Sidonri nüh Hermon Küzhi tü Sirion ta ji, thi Amorri nüh Senir ta ji),

10hiri nüh küzhiho kütake anyuji aveh, Gilid aveh, Bashan aveh, Bashan vü
kajiwa Og nyujiri Saleka thi Edrei küju vitera."

11Thi Refaim vü kürho kümnyie Bashan kajiwa Og mpa nüh küükhe sa; halie, ma
ze tü amürü ze; jüma tü Amonri Rabbah vü peh müveh ülo? Ma ze küsuo thuoüji
ale müzü, thi ma veh thuoüji ale künyi kümjie, apienyo vünüh küüte.

Jordan Zhieshu Wuovü Kürho Kuohri
(Nyi 32.1-42)

12"Hiri nüh azhih hama küvira tsothovü Arnon nyuo nato vü küpeh Aroer zhih
vünüh sate thi Gilid küzhiho nyuji küzhila thi anyuji nga ti vi nü Reubenri thi
Gadri tsü;

13thi Gilid zhih kümnyie thi Og kajipe Bashan aveh, jüma tü Argob nyokhie aveh
thuoüji Manase kuoh küzhilari vü tsüm."

(Bashan aveh thuoüji Refaim ta ji).

© 2015 Bible Society of India.

14Manase atsa Jair nüh Argob zhih aveh, jüma tü Bashan, Geshurri thi Makatri
arüh küju vitewa nü anyu jümara nyo tü ma mpa ma nyo vünüh Havot-Jair ti
thoh, khinyi küju nga jüüta vünüh ji wieveh.

15Makhir vü thuoüji hi nüh Gilid tsü,

16thi Gilid zhih vünüh Arnon nyuo küju Reubenri thi Gadri vü hi nüh tsü,
anyuowa zhila vi taji arüh sanü Jabbok rühgu Amonra rüh küju wa müruhke;

17thi Araba nga vi arüh sanü wa Jordan ju, Khineret vünüh Araba juhküji küju,
zhieshu wuovü Pisga kümahtsa kükhu vünüh Mütsü Juhküji küju.

18 Tinü hi nüh jüma tsotho vü noh vü azhütsü taji, 'VÜWA nüh azhih hama nohri
zhi küüsa nta vi nohri tsümthuoh; nohri anyi luoveh kümzhori aveh riesarie vü
nü noh jienü Israel nyiri tüvü waluo.

19Thitü noh vüvühri, noh tsari thi noh mieshümiesa (Nohri tü mieshümiesa
zhiküveh hi nüh thsüveh) thuoüji hi nüh anyuji nohri vü kütsüri vü peh naveh,

20nohri vü kütsü üta VÜWA nüh nohri jienüri vü kümnyie müjie kütsü küju nü,
thi Jordan tuwuovü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih kütsü vü pehra chih
ünüh nohri aveh nga nohri küpehpe vü sheleteru luo,' ti küza.

21Thi jüma tsothovü hi nüh Joshua vü azhükütsü, 'VÜWA nohri Saküüwuowa nüh
kaji jü künyi: Sihon thi Og vü sakütsü noh notha nüh nguthuoh; tinü noh nüh wa
na küsa kajiri aveh vü VÜWA nüh satsü naveh.

22Jükenüh noh jümari mükrü tümluo; küpakenühnyunü VÜWA nohri
Saküüwuowa nüh nohkeri nüh saluotsü naküveh kenüh,' ti küza.

Mosa tü Kanan vü Müküütu nüh Saküm

23 "Jüti küsa tsotho vü hi nüh VÜWA vü wurie khuo taji,

24O VÜWA Saküüwuowa, noh nüh küji thi noh ke kükhra vi noh siepewa
küngutemthuoh nü; küpakenühnyunü atülü vü nga thi azhih vü nga mowa
nyiaza nüh noh üta küüroh hakümjie thi amüke hakümjieri sara na lo?

25Hi nüh noh vü khuoveh, tinü hi küze nü Jordan tuwuovü azhih kümhiewa
küzhiho nyuji kümhie thi Lebanon küüngu mo; ti khuo.

26Thitü nohkeri nüh VÜWA tü hi vü arüshu nü eh zhümküna nüh sam; ma nüh hi
vü, 'Noh kenüh jü mpa nüh küwale saluo; azhü hama hi vü müküzele tümluo,' ta
rületsü.

27Pisga vü khru luo, thi noh notha toke nü zhietu wuovü, zhietü wuovü, zhiese
wuovü thi zhieshu wuovü ti noküze luo; küpakenühnyunü noh tü Jordan kari
küwawa nyuthuoh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Thitü Joshua vü azhühzho tsü, thi ma luoveh saküji thi ma sakümzho tsüluo; küpakenühnyunü ma tü anyi hamari sie nü wa naküveh kenüh, thi nohri nüh ngu na küsa azhihwa ma nüh mari siewa sana küsa kenüh, ti küza,

29"Jükenüh hiri tü Betpeor küwiejie anyuovü pehtewa."

Khonyoküüthele 4

Israelri tü Zhüküünari Sa üta Mosa nüh Küwurie

1Jüsevü Mosa nüh Israelri vü, O Israelri, hi nüh nohri vü küsosie zhühkheri thi azhühkhori vü nohri müshe thse luo, thi jümari saluo; jüta thuoüji nohri tü rhora naveh, thi VÜWA, nohri para Saküüwuowa nüh azhih kütsüwa lovü tu nü jüma vira naveh.

2 Thi nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa zhü müzhe na küsa kenüh hi nüh azhükütsüri vü küthsephrewa nyu, nyutü vizhuküjawa nyu.

3 Baal-Peor vü VÜWA nüh mowa sanüh nohri notha nüh ngumthuoh; küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh thathari nüh Peor vü Baalwa senyi nüh nohri azavü nüh zorie khehküm kenüh.

4Thitü nohri thari nüh VÜWA nohri Saküüwuowa vü küjehphoke nüh aveh nosü küju rhoveh.

5Halie, VÜWA eh Saküüwuowa nüh hi vü azhükütsü üta hi nüh azhühkheri thi azhühkhori vi nohri sosiekütsüri nohri nüh wa nü vi nta sakütse azhih vü jümari sataji müzhe naveh.

6Nohri tü jümari müzhe luo thi saluo; küpakenühnyunü jümari tü anyiri notha vü nohri zanyoküthsü thi küthsükümshi sana küveh kenüh, thi mari nüh azhühkhe hamari künara thuoüji mari nüh nohri tü akuoh aküji hamatü zanyoküthsü thi küthsükümshi nyiri tsawiethuoh ta sanaveh.

7Küpakenühnyunü VÜWA hiri Saküüwuowa tü hiri nüh ma küji vü hiri shehnyi küveh üta akuoh küji mokümjie küsawa nyiaza nüh hiri shehnyiveh lo?

8Thi hi nüh nosü khonyo vi nohri tüvü küthse üta khielota künyitsa zhühkhe thi zhühkhori küpeh akuoküji aküji khiela pehveh lo?

9Azhü mpa nüh zhüluo, nohri kürholi vi küriehzisheh luo, noh nothari nüh ngukümri müküma nüh sana küsa kenüh, thi jümari tü nohri kürho küju noh luovehri vünüh temwa nüh sana küsa kenüh noh tsari thi noh tsara tsari vü sosie kütsü saluo.

10Nohri nüh Horeb vü VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü kütsie rülo vü VÜWA nüh hi vü, nyiri tü eh zhü küüna na küsa kenüh mari hi vü saküüsezhuh luo, mari tü azhih vü kürho küju hi krükütse peh huo na küsa kenüh, thi jüma vi ma tsari küüsosie naküsa kenüh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11 Thinü nohri tü shehnyiru nü aküzhi jih vü tsie kheh, jüti küsa vü aküzhiwa tü aküzowa nüh thi akülu thi atsoküzo nüh külüwute nü peh, thi anyih ju nü atülüwa azhila vü peh.

12 Jüti küsa vü VÜWA nüh anyih azhila vünüh nohri vü azhüküüza künarathuoh, thitü ajikhi küünara wie küchie nüh nohri tü zanyoküsü nga müngu.

13 Nohri sa üta ma nüh azhükütsü ma kütsathuozhüwa nga nohri vü phrahzhu tsümthuoh, jüma tü, azhükütsü türakeri; thi ma nüh jüma tü alokhie rügivü rhüke.

14 Nohri nüh tu nü vina saküveh azhihvü jümari sana küsa kenüh VÜWA nüh jüma tsotho vü azhühkheri thi azhühkhori vi hi nüh nohri sosie üta azhütsü.

Anguo kükhurü kenüh Hamna kütsü

15 Jükenüh nohri riehzi sheh luo. Horeb vü anyih vünüh VÜWA nüh nohri sie küjüle vü nohri tü atso küsü nga mükungu kenüh,

16 nohri tü nohri mpa nüh arhie muomuo, ma mpa nüh nyimpara tso nyutü nyimzara tsorhe rheke nü khurü taji nohri mpa nohri samkümne nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo,

17 azhih vü asa küthse muomuo wie nga, amürhü vü prükütse aküsa küpe müwa küthse muomuo wie nga,

18 azhih rügi vü zhukütse küthse muomuo wie nga, azhih kükhu ajuh lovü anga küthse muomuo wie nga.

19 Noh nothari thajüwu vü no taji nohri shohke nü nohri nüh arünyi asa, awutsiri thi atülü vü küperi ngu nü VÜWA nüh vi atülü kükhuvü nyiri aveh kütsüri khurü thi jümara küüroh müsanüh sana küsa kenüh azhüzhüluo.

20 Thitü VÜWA nüh nosü kümjie nohri vi ma zhi wie ta küsa nyiri sana küsa kenüh Egypt vünüh amürü kütsoku vünüh nohri siera thi siezhura.

21 Thitü jüma nyiehvü nüh nohkeri nüh VÜWA tü hi vü arüshu, thi hi tü Jordan müküükari ta thi nohri küüvi nta VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih kümhie vi nohri kütsüwa lovü hi müküütu ta küshiem.

22 Küpakenühnyunü hi tü azhih hala nüh müsü üji mükümhie kenüh, hi tü Jordan mükükarirathuoh; thitü nohri thuoüji kariwa naveh thi azhih kümhiewa vira naveh.

23 Nohri mpa nüh azhüzhüluo, VÜWA nohri Saküüwuowa kütsathuozhü nohri sie sasa küvehwa kümam nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri kükhewa atso muomuo wie nga mükhrüke nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo.

24 Küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa thuoüji tso küürara anyihwa wiethuoh küsa kenüh, thi nokküüma Saküüwuowa wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

25Nohri nüh noh tsari ngura thi noh tsari nüh noh azhüri ngura nü azhih jüla rhosuotewa taji mükütüküzü atso muomuo wie nga khrüke nü nohri sakümne, thi VÜWA nohri Saküüwuowa notha vü zanyokümsü sanü ma luoveh sakürakü̈pre taji ma rü saküshu thuoüji,

26nohri tü Jordan kariwa nü vina küsa azhihwa vünüh shita küümie kheh na küsa kenüh hi nüh nosü azhih thi atülü ji nü eh pohvü küüsa nti saveh, nohri tü jüla kürhosuowa nyu, thitü pokah khe wie naveh.

27 Thi VÜWA nüh nohri tü anyi küpari azavü zheküvohrie küzem naveh, jüti sanü VÜWA nüh nohri tü jam taji, thi nohri tü pike mpa nüh nyura zavü küürho naveh.

28Nohri tü jüla nüh zanyo mükü̈ngu, mükü̈ünara, ashie mükütsa thi zanyo arhe müküthsü anyira ke nüh küsa athsoh thi aloh nyiazari küükhurü naveh.

29 Thitü jüla nüh noh nüh VÜWA nohri Saküüwuowa phah naveh, thi mükütüküzü nohri nüh noh luovehri aveh thi noh kürhori aveh vi ma se phah thuoüji ma phahra naveh.

30Nohri nüh kümnomna vü peh, thi asevü hamari aveh nohri vü teru ti thuoüji nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü sheleru nü ma zhüküna naveh,

31küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa tü küümze küpro Saküüwuowa; ma tü nohri küjawa nyu, nyutü küzoriewa nyu, nyutü noh pari vü küshie nü küsa kütsathuozhüwa küümawa nyu.

32“Thi khinyi teküwa rülori künaluo; jümari tü nohri tüvü peh wieveh, Saküüwuowa nüh anyiri sanü azhih rügivü küsa vünüh nosü küju, thi zanyo hakümjie küsa aküji sathuoh ünü nyu nüh nyutü künara thuoh ünü nyu nüh azhih küpote küsü vünüh wa küpote küsüwa vü küju künaluo.

33Nohri nüh künara nü rho küveh üta nyiaza khi anyih zhila vünüh azhü phrahte nü küünara anyi wuori pehru ülo?

34Nyutü noh nothari vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohkeri nüh zanyo aveh Egypt vü saküru üta nyiaza wuori akuoh küpara zhie vünüh kümte vünüh, athsoshi vünüh, akü̈ngo vünüh, arie vünüh, ake kükhra vünüh, apie thsuoküüze vünüh thi saküüngothse vünüh ma mpa ma kenüh wa nü müte nü akuoh küpara zhievü nüh akuoh küsü küvizhu pehveh ülo?

35 VÜWA thuoüji Saküüwuowa, ma wie küchie nüh ma nyieh vü küpa münyie ta küsa nohri küüthsü na küsa kenüh nohri vü thuoüji kütsamthuoh.

36Nohri sakükato na küsa kenüh ma nüh atülü vünüh ma jikhi nohri saküüna, thi ma nüh azhih vünüh nohri vü ma nyih küji küüngu, thi nohri tü anyih zhila vünüh ma zhü künara.

© 2015 Bible Society of India.

37Thi küpakenühnyunü ma tü nohri pari kümze küm kenüh mari sevü mari küshukürari rüka nü ma kükhra vünüh ma mpa nüh nohri sie taji Egypt vünüh vizhu,

38nosü hakümjie nohri vituru nü mari zhih vi nohri tsü taji nohri suope küüsa nta akuoküjiri nohri nyiehvü nüh ji thi khra ti küsari zhejam;

39jükenüh nosü thsü nü VÜWA thuoüji Saküüwuowa, atülü kümsie vü thi azhih kükhu vü küpehwa; ma wie küchie nüh küpa münyie ti küsa thsüluo.

40Tinü nohri tü ma azhühkheri thi ma nüh azhükütsüri nosü hi nüh nohri vü tsüküvehri müzhe luo, nohri tü nohri sevü kütse atsari kenüh mhie na küsa kenüh, thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh küsuokürho nohri vü kütsü azhihwa vü nohri kürho rülowa tü suo na küsa kenüh," ti küza.

Jordan Zhieshu Wuovü Küpriri kenüh Anyuji

41 Jüti küsa vü Mosa tü Jordan zhieshu tuwuovü anyuji küche athuo sasa,

42anyi fethe kümri tü jüla zhütewa na küsa kenüh, küütü vünüh mükünoluongü vünüh müküthsü vünüh nyu nü mazhephruwa zothem thuoüji zhü anyuji hamari vü teküwa vünüh ma kürho küülole sana küsa kenüh:

43Reuben kuohri kenüh Bezer reza vü küzhiho kütake vü, Gad kuohri kenüh Gilid vü Ramot, thi Manase kuohri kenüh Bashan vü Golan, ti hamari sanaveh.

Saküüwuowa Khonyo Kütsü Saphiekütsü

44Khonyo hamatü Mosa nüh Israel tsari tüvü küthse;

45Egypt vünüh tsezhu küru vü Mosa nüh pohvüri, azhühkheri thi azhühkho hamari vi Israel tsari vü küza,

46hamatü Mosa thi Israel tsari nüh Egypt vünüh tsezhu küru vü mari nüh kücharawa Heshbon vü küpeh Amorri kajiwa Sihon zhih, Jordan tuwuovü Betpeor nyuo kürühwie wuovü nüh küza.

47Thi mari nüh ma zhih thi Bashan kajiwa Og zhih ti vitewa, Amorri kaji hamasü tü Jordan zhieshu tuwuovü rho;

48Aroer vünüh, jüma tü Arnon nyuo pohte küju, thi Sirion (Sion) küzhi küju (Jümatü Hernon küzhiho),

49jüsevü nga Jordan zhieshu wuovü Araba vünüh Araba juhküji Pisga küzhi rüsheküwa kükhu küju.

Khonyoküüthele 5

Khonyo Türakeri
(Tse 20.1-17)

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü Mosa nüh Israelri aveh ji zhuh nü mari vü, künaluo, O Israelri, nosü hi nüh nohri küünara vünüh azhühkhe thi azhühkho nohri vü küüza, nohri tü jümari thsüra nü kümhie ta jümari sanaveh.

2Horeb vünüh VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri sie kütsathuozhü sa.

3VÜWA nüh kütsathuozhü hama hiri pari vü kütsathuozhü müsanüh nosü hiri hala rhoküvehri aveh vü sie sa.

4Anyih azhila vünüh VÜWA nüh aküzhi vünüh künyihto nohri sie jüle,

5jüma tsotho vü hi nüh VÜWA zhü vi küza nti VÜWA thi nohri azhievü tsie; küpakenühnyunü nohri tü anyih kükrü kenüh aküzhi vü mükhru. Ma nüh,

6Hi tü Egypt zhih nohri nyura tükha küsa zheh vünüh nohri küvizhu VÜWA.

7Hi wie küchie nüh nohri tü nyiaza küpa küsü nga küsawa nyu.

8 Nohri mpa nohkeri nüh atso, nyutü atülü rügivü zanyo küthse, nyutü azhih kükhuvü zanyo küthse, nyutü azhih kükhuvü ajuh lovü kütü küsü nga kükhrükewa nyu;

9 jümari vü mükungie tsuora, nyutü jümari vü akütsü samtsüra, küpakenühnyunü hi VÜWA nohri Saküüwuowa, hi tü noküüma Saküüwuowa, apara müküleh kenüh atsa wuhle küche thi müzü küju nga hi kümrhüri vü kümnomna tsütsüti,

10thitü hi küümzeri thi hi nüh azhükütsüri kümzhe anyienyieri vü thuoüji mükükhaphrükhale küümze kütsaveh.

11 Nohri tü müjuju vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa nyo müvi tüm: küpakenühnyunü ma nyo müjuju vünüh küviri vü VÜWA tü ma müküleh küüzhikewa nyu.

12 VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vü azhükütsü üta Kümnyirülowa müzhe luo, thi jüma tü kümtse vünüh saluo.

13 Rülo türo thuoüji küroh naveh, thi nohri küüroh aveh sanaveh;

14thitü rülo türüawa thuoüji VÜWA nohri Saküüwuowa vü kümnyirülo; jüma rülovü nohri nga, nohri tsa nyimpari nga, nyimzari nga, nohri siepepari nga, nohri siepevühri nga, nyutü nohri shüvotsa, nohri rawuh, nyutü nohri mieshümiesa, nyutü nohri kheri lovü turu pehküveh küzehri nga jüma rülovü küüroh küsü nga küsawa nyu, jüti sanü nohri siepepawa nga, nohri siepevüh nga thi nohri nga kümnyie sanaveh.

15Nohri tü Egypt zhih vü siepe küsü saru ti küsa müsheluo, thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma ke kümzho thi ma pie thsuo küze nü jüla nüh nohri vizhu; jükenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh kümnyirülo sa üta azhütsü.

© 2015 Bible Society of India.

16 VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsü üta noh pa noh zah siakeluo; jüta küsa vünüh nohri kürho rülowa tü suora naveh, thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh tsüküveh azhihwa vü noh tü mhiera naveh.

17 Noh nyuri küfethevüh nyu.

18 Nyutü noh tü muomuo kürhovüh nyu.

19 Nyutü noh tü kürühuvüh nyu.

20 Nyutü noh zhephruwa mükünongü vünüh kürie küzhühja pohvü küsa vüh nyu.

21 Nyutü noh zhephruwa vüvüh mümngu tüm; thi noh zhephruwa zheh, azhuh, nyutü ma siepepawa, nyutü ma siepevühwa, ma shüvotsa, nyutü ma rawuh, nyutü noh zhephruwa tsokrü küsüküsü nga küvingüvüh nyu.

22 Azhü hamari tü VÜWA nüh aküzhi vü anyih azhila vünüh akülu vünüh, zokümthsüthsü vünüh, jikhi küzie vünüh, nohri kümhu aveh vü küza; thi ma nüh küthsephre müsa. Thi ma nüh alokhie künyi rügivü rhüke nü jümasü vi hi tsü.

Nyiri nüh Krüteküwa

(Tse 20.18-21)

23 Aküzhi vü anyih julowu küveh vü aküzo azhila vünüh nohri tü ajikhi künara ünü akuoh vü alüri thi nohri sierhüri tü eh kütuoh vü ru;

24 thi nohri nüh, Halie, VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri vü ma kütholathovü thi ma küji kütsamthuoh, ma jikhi nga anyih azhila vünüh künarathuoh; thi nosü hiri tü Saküüwuowa nüh nyiri sie jüle nü khinyi küju nga anyiri tü rhoküveh ngu vehthuoh.

25 Jükenüh hiri tü mokenüh sü na lo? küpakenühnyunü anyih küji hama nüh hiri tsothem naveh; mükütüküzü hiri nüh VÜWA hiri Saküüwuowa jikhi künara lehü thuoüji hiri tü süm wie nathuoh.

26 Küpakenühnyunü asatsa vünüh rhokütse thawa nüh rhoküveh Saküüwuowa jikhi anyih azhila vünüh hiri üta künara nü hiri nüh khinyi nga rhoküveh kümjie küsa pehveh lo?

27 Shehnyi wa nü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh küza na küsari aveh küna nü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh küza na küsari aveh vi hiri vü küza le luo; jüta thuoüji hiri tü küna nü jüma sanaveh, ti küza.

28 Thinü nohri nüh hi vü küüza, VÜWA nüh nohri zhü künara nü ma nüh hi vü, Anyi hamari nüh noh vü küüza zhüri hi nüh künarathuoh; mari nüh küüza aveh tü kükato vünüh küzaveh.

© 2015 Bible Society of India.

29O, mari tü tsotho aveh vü nga amüshe hama vü peh huo nü hi krü thi hi nüh azhükütsüri aveh müzhera ti thuoüji mari nga thi mari tsari nga rho mhiera na nü!

30Wa nü mari vü, 'Nohri juhthsüzheh vü shele waluo,' ti küza luo.

31Thitü noh thuoüji eh kütuoh vü tsiela luo, hi nüh azhih nohri vü tsü nü nohri küüvi na küsa vü mari küümzhe na küsa kenüh vi taji mari sosie na küsa azhükütsü aveh, azhühkhe aveh thi azhühkho aveh vi noh vü küza naveh ünüh, ti küza.

32Jükenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vü azhükütsü üta sana küsa kenüh azhümzhüji mümhie; nohri tü azhie wuovü nga thi azhu wuovü nga kürele küwavüh nyu.

33Nohri rho na küsa kenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vü azhükütsü lehkhuji vü kütse sanaveh, jüta thuoüji nohri tü mhiera naveh thi nohri nüh azhih vi nohri zhi sana saküvehwa vü rhosuora naveh.

Khonyoküüthele 6

Zhükütsü Küjitsawa

1"Thi nohri nüh wa taji vi na küsa azhihwa vü nohri nüh sana küsa kenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsü, azhühkheri thi azhühkhori vi nohri sosie üta hi vü azhükütsü hama;

2noh nga, noh tsari nga thi noh tsara tsari nga ti ma azhühkheri thi ma nüh azhükütsüri aveh nohri kürho küju hi nüh azhükütsü üta VÜWA nohri Saküüwuowa krü taji rho na küsa kenüh; jüti sanü nohri kürho rülori tü küüsuo na küsa kenüh.

3Jükenüh künaluo, O Israel, thi azhüazhü nü jümari saluo; VÜWA noh para Saküüwuowa nüh nohri vü phrahzhukütsü üta tünüjuh thi awejuh liküveh azhih vü nohri tü mhie thi zhi sheh nü rhona küsa kenüh.

4 "Künaluo, O Israel: VÜWA hiri Saküüwuowa thuoüji VÜWAküsü wie;

5 thi noh tü noh luoveh aveh vi, noh kürholi aveh vi, thi noh kümzho aveh vi VÜWA noh Saküüwuowa kümzeluo.

6 Hi nüh nosü noh vü azhükütsü azhüri vi noh luoveh lovü thsetse naveh;

7thi noh tü azhü jümari vi azhüzhü sheh nü noh tsari sosie naveh, noh zheh lovü küpeh vü nga, lehkhuji vü kütse vü nga, aküzeh vü nga thi küsühra vü nga vi sosie naveh.

8Thi noh nüh jümari vi athsoshi küsü kümjie noh ke vü kürike naveh, thi jümari tü noh notha künyi atievü küpeketse naveh.

© 2015 Bible Society of India.

9Jümari noh mükhietovüh vü thi noh kheri vü rhüke naveh.

Zhümkküüna kenüh Hamna Kütsü

10 “Thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh noh pari Abraham, Isaac thi Jacob vü küshie küsa azhih vü thi noh nüh müküsa aküji thi kümhietsatsa nyujiri,

11thi nohri nüh samküüpro azheh zanyo kümhie küpro, thi juhkhre nohri nüh müküchüh, chühküne küsari, rhelivi zhuhri thi nohri nüh müküshie Olive thsohri, noh nüh tsa thuoüji kümwara,

12tinü VÜWA nüh Egypt zhih vü nyuri kükhuvü rhoküveh vünüh noh küvizhu müküma nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo.

13 Noh tü VÜWA noh Saküüwuowa krü naveh; noh tü ma küüroh sanaveh, thi ma nyo vünüh küüshie sanaveh.

14Noh tü nyiaza küpara se nyiteküwavüh nyu, nohri mükieshe nü pehküveh nyira nyiaza sevü nyiteküwavüh nyu;

15küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa nohri azhievü küpehwa thuoüji noküüma Saküüwuowa; VÜWA noh Saküüwuowa nüh arüshu nü azhihwa notha küngu vünüh ma nüh noh zoriem üsü.

16 “Nohri nüh Masa vünüh ma kümte üta VÜWA nohri Saküüwuowa mümte tüm.

17VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsüri, ma pohvüri thi ma zhühkheri ma nüh nohri vü azhükütsü üta azhüzhü sheh nü müzhe luo.

18Nohri tü mhie wie na küsa kenüh, thi nohri pari vü tsü nta VÜWA nüh küshie küsa azhih lovü tu nü azhih kümhiewa vi na küsa kenüh VÜWA notha vü mowa nü katoveh thi mhieveh ünüh jüma saluo,

19thi VÜWA nüh küphrahte üta nohri tüvü nüh nohri mükünongüri aveh zhezhujam naveh.

20“Thi thuotüvü noh tsanüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh noh vü azhükütsü pohvüri, azhühkheri thi azhühkhori zhühnyo tü mowa lo? ta küna thuoüji,

21nohri tü noh tsari vü, hiri tü Egypt vü Faroah tükha saru; thitü VÜWA ake kümzhowa nüh hiri shohzhu lie;

22thi hiri notha vünüh Egypt vü, Faroah vü thi ma zheh vü küpehri aveh vü athsoshi thi küngo, küji thi lokürü kütsatsü;

23jüti sanü ma nüh azhih vi hiri tsü nta apari vü küshieküsawa vü sietu na küsa kenüh jüla nüh hiri siezhuru.

24Ma nüh nosü kümjie hiri tü küürho sana küsa kenüh azhühkhe hamari aveh sa üta, thi tsotho aveh hiri kümhie kenüh VÜWA hiri Saküüwuowa krü üta hiri vü azhütsü.

© 2015 Bible Society of India.

25Ma nüh azhükütsü üta VÜWA hiri Saküüwuowa tü azhükütsü hamari aveh kümhie ta sa kheh thuoüji hiri kenüh jütü hiri künyitsa sara naveh," ta küza naveh, ti küza.

Khonyoküüthele 7

VÜWA Nyiri
(Tse 34.11-16)

1 Jüti küüza vü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri küüvi nta kütse azhih vü kütu vü akuoh hozake: Hitri, Girgashri, Amorri, Kananri, Perizri, Hivri thi Jebusri, nohri nyiehvü nüh ji thi kükhra kuoh türü hamari sakümtse thuoüji,

2thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh mari vi nohri ke vü thse nü mari chara thuoüji nohri tü mari sie nü kütsathuozhü müsa tüm, thi mari vü küümze mükütsa tüm.

3Noh tsa nyimzari vi ma tsa nyimpari tsü, thi ma tsa nyimzari vi noh tsa nyimpari tsü ti sanü mari sie taji küzaluo müsa tümluo,

4küpakenühnyunü mari tü eh sekünyi vünüh nohri atsa nyimpari saküsühlem nü nyiaza küpa kütsüküüna vü küzem naküveh kenüh; jüta thuoüji VÜWA tü nohri vü arüshum naveh thi ma nüh shita nohri zoriem naveh.

5 Thitü nohri hakümjie mari vü saluo: nohri tü mari kükhurüperi zokhuojamtüluo, thi ma tovühri sakümjehmriem tü, thi kükhurüvü aveh chühriemtü nü mari tsorhe kükhurüvüri anyih nüh tsomtüluo.

6 Küpakenühnyunü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü kümtse nyiri küsü; nyiri azhih nyiehvü küpehri azavü nüh VÜWAnohri Saküüwuowa nüh ma zhi sa nta rüka kümthuoh kenüh.

7Jümatü nohri thuoüji anyi küpari nyiehvü nüh anyi zhim ti küsa kenüh nohri vü kümze kütsa thi rüka ti samsa; thitü nohri tü anyi küpari nyiehvü nga nüh küzüla tsatsari;

8jüma tü küpakenühnyunü VÜWA nüh nohri küümze kenüh thi ma nüh nohri pari vü küshieküsawa peh küveh kenüh VÜWA nüh ma ke kümzhotsawa nüh nohri nyura kükhuvü rhoküveh vünüh Egypt kajiwa Faroah ake vünüh rhehsara.

9 Jükenüh VÜWA nohri Saküüwuowa thuoüji Saküüwuowa wiethuoh ta küsa thsüluo, küzhütsanyitsa Saküüwuowa thuoüji ma küümze thi ma zhüküünari vü thuoüji awuhleri anyie küsü küju vü nga ma kütsathuozhüwa thi mükükhaphrükhale küümze sa wie naveh,

10ma kümrhüri tü ma nüh zorie nü mari vü künyitoh ashewi thuo naveh; ma tü ma kümrhüri vü küüphewa nyu nü künyitoh mari vü ashewi thuo naveh.

11Jükenüh nosü hi nüh noh vü azhütsükü aveh üta hi nüh azhütsüküsari, azhühtheri thi azhühkhori azhüzhü sheh nü saluo.

© 2015 Bible Society of India.

Zhüküünara Kütsia
(Kho 28.1-14)

12 Küpakenühnyunü nohri nüh azhühkho hamari küna nü jümari müzhe thi küsa
kenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri pari vü küshieküsa kütsathuozhü thi
mükükhaphrükhale küümze nohri vü sanaküveh kenüh;

13ma nüh nohri kümze naveh, tsia nohri tsü naveh, thi nohri saküzhitsü naveh;
ma nüh nohri satsa avi nga saküzhitsü naveh, nohri atsuo thi nohri akhah nohri
vüjuh, nohri nyihnyih thi nohri ase-ashuh saküzhi nü nohri vü tsü nta nohri pari
vü küshiekütsü üta saküzhitsü naveh.

14Anyi küpari aveh nyiehvü nohri tü akütsia küvütsari sanaveh; nohri azhievü
anyiri nga saluo thi ase-ashuh nga saluo nyimpari nga satü nyimzari nga satü
küvükrewa nyu.

15Thi VÜWA nüh nohri vünüh aküna aveh vijamtü naveh; Egypt vü jükümjie
küsaküna kümsü küsü nga nohri vü küükekewa nyu, thitü jümari vi nü nohri
kümrhüri rügivü thsetsü naveh.

16VÜWA nohri Saküüwuowa nüh anyiri vi nohri ake vü küthseri aveh nohri nüh
zothe kheh naveh, nohri notha tü piketü mari noküümzewa nyu; nyutü nohri tü
mari nyiaza kütsü küsawa nyu, küpakenühnyunü jüma tü nohkeri nüh apiehjü
küsü küsakenüh.

17"Nohri nüh noh luovehri lovü nüh, 'Akuoh hamari tü eh nyiehvü nüh jiveh; hi
tü khiela nüh mari vira na lo?' ta saveh.

18Thitü nohri tü mari mükrü tüm nü VÜWA nohri Saküüwuowa Faroah vü thi
Egyptri aveh vü mowa sanüh jüma müsheluo,

19kümte aküji nohri notha nüh küngu, athsoshiri, küngori, ake kümzho, apie
thsuo küze nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri küvizhu üta VÜWA nohri
Saküüwuowa nüh nohri nüh krü küveh nyiri aveh vü satsü naveh.

20Jümpa mükünyu nohri vünüh mari mpa nüh küthi thi kükhe küsari aveh müjie
küzothe kheh küju nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh thuozütsari küze naveh.

21Nohri tü mari kükrüshikewa nyu; küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa
tü nohri azhievü pehveh, ma tü aküji thi küzhühju Saküüwuowa küsa kenüh.

22VÜWA nohri Saküüwuowa nüh akuoh hamari pipi nüh sakümtsem naveh;
küsükeri vünüh shita mari tü sehkhe müsara, küpakenühnyunü samwari thama
rhoküüthüwuo küüze kenüh.

23Thitü mari müjie küzorie küju nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh mari vi nohri
ake vü thse nü küürüzarüpuo vü mari vehküjakem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

24Thi ma nüh mari kajiri vi nohri ake vü thse naveh, thi nohri nüh atülü kükhu vünüh mari anyi sakümiem naveh; nohri nüh mari müjie küzorie kheh küju nü nyi küsü wie nga nohri tüvü mütsie ra.

25Nohri tü mari nüh atsorhe khrüke nü kükhurü nyiazari anyih nüh tsom naveh; nohri tü mari nyiaza vü küpe rakasa nyutü suna kümnguwa nyu, nyutü noh tü jümawa vünüh müküza nüh sana küsa kenüh vi nü noh zhi santi müsa tüm; küpakenühnyunü jüma tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü akükre küsa kenüh.

26Thi nohri tü akükre zanyori vi nohri azhehri vü viru nü jüma kümjie müzü küm müsa tüm; nohri tü jümari mükre sheh thi mükule üji mümhie; küpakenühnyunü jüma tü kümzü zanyo küsa kenüh.

Khonyoküüthele 8

Azhih Kümhie Küsü Vina küsa

1"Nohri tü rhora thi saküzhina küsa kenüh, thi VÜWA nüh noh pari vü tsü nta küshie küsawa vü tu thi azhih jüma vi na küsa kenüh hi nüh nosü nohri vü azhükütsüri azhüzhü sheh nü sanaveh.

2Thi ma tü noh saküürünyie nta thi noh müte, noh luoveh lovü mowa tüveh ünüh ta küsa thi noh tü ma nüh azhükütsü müzhera na ünü nyu nüh ta küsa thsü na küsa kenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh mahvi zürake nohri siekütse müsheküpeh sanaveh.

3 Nyiri tü alohse vü mpa nüh rhora müveh, thitü VÜWA po vünüh shuküru aveh vünüh rhoraveh ta küsa nohri saküüthsüna küsa kenüh ma nüh nohri sakürünyietsü, thi nohri sakürümatsü nü nohri nga thi noh pari nga müküthsü manna vi taji nohri avo satsü.

4Mahvi zürake vü nohri thsümnyi tü vüthuotemwa thi noh jihri tü vüküm müsa.

5Jükenüh nohri luoveh lovü nüh thsüluo, nyi küsü nüh ma tsa saküükato üta VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri sakükatoveh.

6Jükenüh nohri tü ma lehkhuji vü kütse vünüh thi ma kükrü vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa zhükütsüri müzhe nü saluo.

7Küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih kümhie küsü vü siekütse kenüh, rühgu juh küli, ajuwi thi ajupra küshu, anyuo vü nga thi küzhiho vü nga küli,

8hiemtha thi atsuo kümhie küsho zhih, rhelivi, ampah rhu thi akatoh küpeh azhih, Olive thsoh thi awejuh küpeh azhih,

9alohse müzüla wiethuoh nüh kütsa azhih, jüla tü zanyoküsü nga küthohtsa mükünyie, azhih jüla tü alokrüri tü amürü, thi azhih jüma küzhiho vünüh asahwuo küchühzhura azhih küsü.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi nohri tü tsanü müwara naveh, jüti sanü ma nüh azhih kümhie vi nohri kütsü kenüh nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa tsiatsü naveh.

VÜWA Küüma kenüh Hamna Kütsü

11 "Hi nüh nosü nohri vü azhükütsü ma Khonyori, ma zhühkhori thi ma zhühkheri mümzhe nüh küsa vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa kümaküm müsanüh sana küsa kenüh azhüzhüluo;

12nohri tü tsanü müwaküm sevü, thi azheh kümhiehie sara nü jüma lovü tu kürhora vü,

13thi nohri mieshümiesa thi nohri nyihnyih zhira thuoüji, nohri rakasari thi sunari küzhira sevü, nohri nüh zanyo pehküvehri aveh zhite küru vü,

14jüti sanü nohri luoveh tü vike kümsietewa nü nohri tü nyura kükhu vü küpeh Egypt zhih vünüh nohri küvizhu VÜWA nohri Saküüwuowa thama küüma kenüh,

15aküji thi küngo reza, arehsü kükrükhreri thi shumathu küpeh, ajuh münyie nüh ajuh küürieh, alokhie lokrü vünüh nohkeri nüh ajuh küvizhuwa,

16sehkhe vü nohri kümhie küsana küsa kenüh nohri sakürünyie thi nohri kümte vünüh nohri pari nüh müküthsü ashie manna vi nü reza vünüh nohri kütsa.

17Eh kükhra thi eh ke kümzho vünüh künyirhie hama ngura ta nohri luoveh lovü nüh thama küüphrahte kenüh azhüzhüluo, ti küza.

18Noh tü VÜWA nohri Saküüwuowa küümavüh nyu, küpakenühnyunü nosü üta nohri pari vü küshie nü ma kütsathuozhüwa sakümzho taji nohri tü künyirhie küüngu nta akükhra tsü.

19Thi mükütüküzü nohri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa kümam nü küpara nyiazari vü tewa mari kütsü sa thi jümari khurü tewa thuoüji hi nüh nosü künyitoh hamna tsü wie vehthuoh nü nohri tü pokah wie nathuoh.

20Nohri tüvü nüh VÜWA nüh akuoküjiri tü pokahküm üta nohri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa zhümküna thuoüji nohri nga pokahtsü naveh.

Khonyoküüthele 9

Anyiri nüh Zhümküna nüh Küsa

1"Künaluo, O Israel; nohri tü nosü Jordan kariwa nü akuoküji nohri nyiehvü küji thi kükhra, anyuji aküji thi sakümsie nü atülü juküvehri vi nohri azhi sana küsa,

2nohri nüh küthsü Anak atsari, anyi ji thi suokruo ti küsa riehkhuo, nohri nüh mari zhüku küthsü üta mari tü, 'Thari nüh Anak atsara tüvü tsiera na lo?' ta küphrahteri.

3Jükenüh nohri tü nosü thsüluo, anyih zanyo tso küürara kümjie nohri tüvü kuoküwawa tü VÜWA nohri Saküüwuowa wiethuoh; ma nüh nohri tüvü nüh

© 2015 Bible Society of India.

mari zorieja thi mari cha naveh; thi mari zhejam nü VÜWA nüh phrahteke küsa üta shita mari pokah küm sanaveh.

4"Thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh noh türivü nüh mari zhejaküm vü nohri mpa noh müsheri vünüh, hi künyitsa kenüh VÜWA nüh hi sieru azhih hama küvira wie ti mümshe tümluo, küpakenühnyunü mari kümsüküsa kenüh mari zhezhu küveh wie.

5Nohri nüh azhih hama vina küsa thuoüji nohri künyitsa nyutü nohri kümsho küpeh kenüh nyu; thitü akuoküji hamari tü kümsüküsa kenüh noh türivü nüh mari zhezhuja küveh wie, jüti sanü ma nüh nohri pari, Abraham vü Isaac vü, thi Jacob vü küshie küsa zhüwa sakümzho nti küsa kenüh wie.

6"Jükenüh thsüluo, VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih kümhie hama nohri vü tsü küveh thuoüji nohri künyitsa kenüh nyu; küpakenühnyunü nohri tü anyi müküürüthuorari küsa kenüh.

7Nohri tü rezavü nüh VÜWA nohri Saküüwuowa mükülo sanü ma rüsaküshu küm mükümatümluo; nohri nüh Egypt zhih vünüh tsezhu küru rülo vünüh azhie hala küru küju nohri tü VÜWA siesaluoru ju.

8Horeb vü nga nohri tü VÜWA mükülo sataji ma rüsaküshu, jüti sanü VÜWA tü nohri vü arü khieloti shu nü nohri zoriemluo nta küche tewa.

9 Hi nüh lokhie lohwa VÜWA nüh nohri sie kütsathuozhü lokhiewa vi nti aküzhi vü küwa vü, hi tü jüla rülo zürake thi rüza zürake aküzhi vü peh nü lohse mütsa thi ajuh nga müzhu.

10Thi Saküüwuowa tüjü nüh kürhü aloh kürüpuo künyi VÜWA nüh vi hi tsü; jümasü rügivü VÜWA nüh müza kümhu rülo vü aküzhi rügi vü anyih azhila vünüh VÜWA nüh azhü küüza aveh tü khehveh.

11Rülo zürake thi rüza zürake sehkhe vü thuoüji VÜWA nüh aloh kürüpuo kütsathuozhü loh künyi vi hi tsü.

12"Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vü, 'Sühra nü hala nüh shita tsetsuo luo; küpakenühnyunü noh nyiri noh nüh Egypt zhih vünüh siezhu küruri tü saküümne amüke savehthuoh; hi nüh azhükütsü vünüh mari tü shita kürele anato vü tewathuoh; mari tü atsorhe lü nü sasavehthuoh,' ta küza.

13"Jüma nyiehvü nga VÜWA nüh hi vü, 'Hi nüh anyi hamari ngumthuoh nü halie, mari tü anyi müküürüthuorari wiethuoh;

14hi mükhe tümluo, jüti sanü hi tü mari küüzoriem thi atülü kükhu vünüh mari anyo vijaküm saluo,' ti küza.

15Jükenüh hi tü kürele nü aküzhi vünüh shele teturu, thinü aküzhiwa tü anyih nüh tsopehveh; jüti küsa vü kütsathuozhü loh künyi tü eh ke künyi vü pehveh.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küsa vü hi nüh noküze ünü halie, nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü khiemuoküm sa; nohri tü nohri mpa nüh mieshüzah lü nü sa; VÜWA nüh nohri vü azhükütsü lehkhuji vünüh shita kürele küpavü tewa.

17Jükenüh hi nüh aloh kürüpuo künyi tü eh ke vünüh vehjaküze nü nohri atüvü nüh külokhuom.

18Jüti sanü hi tü atükhuwa kümjie VÜWA tüvü rülo zürake thi rüza zürake kümkheh fephohke nü zeh; hi tü lohse nga mütsa thi ajuh nga müzhu, küpakenühnyunü nohri nüh mowa nü kümsünüh jüma VÜWA notha vü sanü kükhiemuo aveh sataji ma mükülo sataji ma rü saküshuküm kenüh.

19 Hi tü VÜWA rüküshu thi lomküzhe luoveh küsa nohri vü sanü nohri zorie nta küüche kükrü kenüh. Thitü jüma tsotho vü nga VÜWA nüh eh zhü küna tsü.

20Thi VÜWA tü Aron vü khieloti arüshu nü ma zorie nta sa; thitü jüma tsotho vü hi nüh Aron kenüh nga kükhuo sa.

21Jüti sanü hi nüh kükhiemuo tsatsa zanyo nohri nüh küsa mieshüzahwa vi taji anyih vünüh tso nü tohkümnya, kürekümnya nü azhitho kümjie müjie kümnya küju nü kürenya taji aküzhi vünüh liküturu rühgu lovü azhithowa tü hi nüh vehjake.

22 “Tabera vü nga, Masa vü nga thi Kibrothatava vü nga ti VÜWA mükülo sanü ma rüsaküshu.

23VÜWA nüh Kadesh Barnea vünüh nohri küüze vü ma nüh, ‘Khru nü hi nüh azhih tsü küsawa vi luo,’ ti küüza vü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsü sie saluo ru, jüti sanü ma mütsotü nüh sa thi ma jikhi müküna nüh sa.

24Hi nüh nohri küthsüra rülo vünüh nohri tü VÜWA sie saluo teruthuoh.

25“Jükenüh hi nüh rülo zürake thi rüza zürake hamari VÜWA tüvü kümkheh fephohke ru, küpakenühnyunü VÜWA nüh nohri zorie nta küüza kenüh.

26Thi hi nüh VÜWA vü kükhuo sataji, ‘O VÜWA Saküüwuowa, noh nyiri thi akaküvi noh küji vünüh noh nüh kürhehsa noh ke kümzho vünüh Egypt vünüh küvizhuri müzorie tüm mo.

27Noh sieperi, Abraham, Isaac thi Jacob müküma tüm mo, müküürüthuora anyi hamari, mari kümsüküsa, nyutü mari kükhiemuo kümsheke müsa tümluo,

28Jüta mükünyu nü noh nüh hiri siezhuküru nyujiwa nüh, “Küpakenühnyunü VÜWA nüh mari sie nü ma nüh phrahteke küsawa vü mükürura kenüh, thi ma nüh mari kümrhü kenüh rezavü nüh mari fethe nta siezhu küru wie ta thama küüphrahte kenüh,” ti küza.

29Küpakenühnyunü mari tü noh nyiri thi noh kaküviri küsa kenüh, mari tü noh kükhra thi noh pie thsuo küüze vünüh vizhuküru wie,’ ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Khonyoküüthele 10

Azhükütsüri Mosa nüh Küvilera
(Tse 34.1-10)

1"Jüma tsothovü VÜWA nüh hi vü, 'Lokhie loh künyi atükhuwa üta küsa künyi huvi thi küthseku athsoh nüh sa, ti sanü aküzhi vü shuhru luo.

2Hi nüh azhü alokhie pokhuwa rügivü mokümjie rhüketsü nü noh nüh külokhuom nüh jükümjie küsa rhüketsü taji kütsathuozhü küthseku lovü noh nüh küüthse naveh,' ti küza.

3Jükenüh hi nüh müsethsoh nüh küthseku küsü sa thi pokhuwa üta lokhie künyi hu nü jümasü eh ke vü küjehke taji aküzhiwa vü tekuo.

4Thinü ma nüh azhükütsü türakeri, aküzhi vü müza kümhu rülo vü VÜWA nüh anyih azhila vünüh küüzari apokhuwa kümjie alokhie künyi rügivü rhüke nü VÜWA nüh jümasü vi hi tsü.

5Jüti sanü hi nüh alokhie künyi vi küthseku hi nüh küsawa lovü thse, thi VÜWA nüh azhükütsü üta jümasü tü jüma lovü küütüm nü aküzhi vünüh sühle taji teturu."

6 (Jüsevü Israel nyiri tü Berot Benejakan vünüh tse nü Masera vü tewa. Jüla nüh Aron tü süm nü chohwum, thi ma tsa Eleazar nüh ma müthoh vünüh a navü nasa sate tewa.

7Jüla nüh mari tü tse Gudgoda, thi Gudgoda vünüh arühguri ajuh küli küpeh azhih Jotbatha vü ru.

8 Jüma tsotho vünüh VÜWA nüh Levira kuoh tü VÜWA kütsathuozhü kuwa küükha nta, VÜWA tüvü tsie nü ma kütsü küüsa nta thi ma nyo tsiaküütsü nta saküpazhum, thi mari tü nosü küju nga jükümjie vünüh küroh tse wie.

9Jükenüh Levi thuoüji ma jienüri sie taji suope nyutü jisuo kütsü münyie; VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma vü küüza üta VÜWA tü ma suope wiethuoh.)

10 Thi hi tü atükhuwa kümjie rülo zürake thi rüza zürake aküzhi vü pehtewa, jüma lekha vü nga VÜWA tü eh zhü künatsü nü nohri müzoriengü nüh sa.

11Thi VÜWA nüh hi vü, 'Sühraluo, mari tsü nta mari pari vü küshie küsa azhihwa vü tu nü jüma vi na küsa kenüh mari tüvü tsewaluo,' ta küza.

Saküüwuowa nüh Kükhuo

12Thi, halie, Israel VÜWA nohri Saküüwuowa nüh noh vünüh müngu küveh thuoüji, VÜWA noh Saküüwuowa krü luo, ma lehkhuji aveh vü tse luo, ma kümze, thi noh luoveh aveh vi thi noh kürholi aveh vi VÜWA noh Saküüwuowa kütsü saluo,

© 2015 Bible Society of India.

13thi nohri kümhie kenüh nosü hi nüh nohri vü azhükütsü, VÜWA nüh azhükütsüri thi azhühkheri müzhe luo.

14Halie, atülü thi atülüra tülü nga, azhih thi azhihwa vü küpeh aveh ma zhi kheh;

15thitü VÜWA nüh ma luoveh tü nohri pari vü peh nü kümze thi mari sevü küshukürari, thi nosü hakümjie anyi küpari nyiehvü nga nüh nohsü rüka.

16Jükenüh nohri luoveh thsopo ahuwa tsiluo, thi müküürathuora nyiri müsa le tümluo.

17 Küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa tü nyiazari nyiehvü nüh Saküüwuowa, thi vüwari nyiehvü nüh VÜWA, küjiwa, kükhrawa, thi küngo Saküüwuowa, ma tü kümrhümze münyie thi athe müvi.

18Ma tü apa mükünyieri thi tünyivühri thi küpriküzhüri vü küümze küpa müsanü mari vü kütsaküzhu thi thsümnyi tsü.

19Jükenüh küpriküzhüri kümzeluo; küpakenühnyunü nohri nga Egypt vü priwa kürhori küsa kenüh.

20Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa krü naveh; ma kütsü sanaveh thi ma vü kheke nü rho naveh, thi nohri tü ma nyo vünüh küshie naveh.

21Ma tü nohri küsiakewa; ma tü nohri Saküüwuowa, ma tü nohri notha nüh nguküm nohkeri nüh zanyo küji hamari thi küngo zanyori küsawa.

22 Noh pari thuoüji mari nyi rürake mpa Egypt vü tsuo, thitü khinyi thuoüji VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri saküzhi nü atülü vü awuhtsiri zakethuoh.

Khonyoküüthele 11

VÜWA Küji

1"Jükenüh nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa kümze naveh, thi ma nüh küüzari, ma zhühkheri thi ma zhühkhori thi ma nüh azhükütsüri tsotho aveh vü müzhe naveh.

2Thi nosü nohri müshenonoluo (hi tü nohri tsari müjie küthsüri nyutü müjie künguri vü küza müküveh kenüh), VÜWA nohri Saküüwuowa saküükato müshenonoluo, ma küji, ma kümzho ake thi ma pie thsuo küüze,

3 ma thsoshiri thi ma küürohri ma nüh Egypt kajiwa Faroah vü küsari thi ma zhih aveh vü küsari;

4 Egypt rienyiri vü küsari mari rawuhri vü thi mari rawuhkhekari vü küsa; mari nüh noh seri vü zhekütse vü ma nüh Kümru Juhküji ma nyiehrivü küülüwu, thi nosü küju VÜWA nüh mokümjie mari zorie tse nüh;

© 2015 Bible Society of India.

5thi azhie hala müjie ruküju vü ma nüh reza vünüh nohri vü mowa sanüh;

6 ma nüh Eliab atsa, Reuben azhü künyi Dathan thi Abiram masü vü mowa sanüh; mokümjie azhihwa nüh ma poga nü masü, thi masü zhehlori aveh, mari juhthsüzheh aveh, thi rho küveh zanyo mari ase nyi kütse aveh Israelri aveh azavü nüh müzhu khehm;

7küpakenühnyunü VÜWA nüh küüroh küji küsa aveh nohri notha nüh ngu khehthuoh.

Phrahteke küsa Zhih Kütsiari

8"Jükenüh nohri tü khra taji nohri nüh wa vi nta kütse azhihwa vü tura na küsa kenüh hi nüh nosü nohri vü azhükütsüri müzhe luo,

9VÜWA nüh noh pari thi mari küshukürari vü tsü nta küshieküsa azhihwa vü tünüjuh thi awejuh liküveh azhihwa vü nohri tü rhosuo na küsa kenüh.

10Küpakenühnyunü nohri nüh tu nü vi nta kütse azhihwa tü nohri nüh shuteküru Egypt zhih kümjie nyu, jüla thuoüji wirüzah aphahri kümjie nohri atsü zhuhke nü nohri ajih nüh tsewa taji ajuh zü;

11thitü nohri nüh vi nta sanü kütse azhih thuoüji aküzhi thi anyuo zhih, thi atülü vünüh küturu tsorüjuh küzhu azhih küsü,

12azhih jüma tü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh küüjehte küsü; mahvi küsate vünüh mahvi sehkhe küju VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma notha jüma rügivü saküpeh huo sa.

13 "Thi nosü hi nüh nohri vü azhükütsüri küna thuoüji: VÜWA nohri Saküüwuowa kümzeluo, thi nohri luoveh aveh vi thi nohri kürholi aveh vi ma kütsü saluo ta küsari küna thuoüji,

14ma zale vü ma nüh nohri azhih vü atsorü tsü naveh, atso kürükhuwa nga thi asevü kürüwa nga küsazihwa nyu, jüta küsa vünüh nohri tü nohri atsuo, nohri akhah thi nohri vüjuh vizhuhra naveh.

15Thi noh nyihnyihri kenüh ma nüh apra noh zhuhri vü tsü naveh, jüti sanü nohri tü tsanü müwara naveh.

16Tinü nohri luoveh müra nü kürele wa nyiaza küpari kütsü satemwa nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo,

17jüta sam thuoüji VÜWA rüküshu tü nohri vü juzhuteru nathuoh, thi ma nüh atülüri khem nü atsoh mükürü nüh samtü nü azhihwa tü avi müküpe nüh samtü nathuoh, thi azhih kümhie VÜWA nüh nohri vü kütsüwa vünüh nohri tü shita pokah kümiem nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

18 “Jükenüh nohri tü eh zhü hamari vi nohri luoveh vü thi nohri kürholi vü thse luo; thi nohri jüma tü athsoshi küsü sanü nohri ake vü huke luo, thi noh nothari künyi azhievü adievü riekevü luo.

19Nohri tü jümari vi noh atsari sosie, noh zhehri lovü shuküpehvü jümari vi haluo luo, lehkhuji vü kütsevü nga, aküzeh vü nga thi küsühra vü nga jümari vi haluo luo.

20Thi nohri zheh mükhietovüh thi nohri kheri vü rhüke naveh,

21thajüwu tü azhihwa nyiehvü küpeh küju nü VÜWA nüh küshie nü noh pari vü tsü nta küsa azhihwa vü nohri kürho mahvi thi nohri tsara kürho mahvi tü saküzhira na küsa kenüh.

22Küpakenühnyunü mükütüküzü nohri nüh hi nüh nohri vü azhükütsü hamari aveh, VÜWA nohri Saküüwuowa küümze, ma lehkhuji aveh vü kütse thi ma vü küüpeke, hamari aveh kümhie ta saju ti thuoüji,

23nohri tüvü pehküveh akuoh aveh VÜWA nüh zheja khehmtü nü nohri nyiehvü nüh küji thi kükhrari tü nohri nüh müküpeh nüh sanaveh.

24 Nohri ampha nüh nyi küwa azhie aveh nohri azhi sanaveh; nohri azhih tü rezawa thi Lebanon thi rühguwa vünüh, Eufrates rühgu vünüh wa zhiehtu juhküji küju.

25Nyi küsü nga nohri tüvü kütsierawa nyu; VÜWA nüh nohri vü küphrahzhu kümjieh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri kükrü thi kükrüshehke vi nohri nüh noh jihri nyiküwa aveh vü thsetsü naveh.

26“Halie, hi nüh nosü noh türi vü kütsia thi kümzü küzeveh:

27Kütsia thuoüji, VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsüri hi nüh nosü vi nohri vü küzaküvehri mükütüküzü müzhera thuoüji kütsia nguveh,

28thi kümüzü thuoüji, mükütüküzü nohri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhükütsüri müvi nüh hi nüh nosü nohri vü azhükütsü lehkhuji vünüh kürele taji nohri nüh müküthsü nyiaza sevü tewa thuoüji kümüzü vü naveh.

29 Thi nohri nüh tunü vi nta kütse azhihwa vü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri sieru thuoüji Gerizim Küzhi vü akütsiawa phraketsüluo thi Ebal Küzhi vü kümzüwa phrake tsüluo.

30Hamasü tü Jordan kariwa tuwuovü zhiehtu, rünyi kütupe wuovü Kananra Araba vü kürhori Gilgal, Moreh nguhzhe nahto wuovü pehmüveh ülo?

31küpakenühnyunü nohri tü Jordan kari nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih vi nohri kütsüwa vi nta tu naveh; thi nohri nüh jüla rho nta jüma vira thuoüji,

32nosü hi nüh nohri tüvü azhühkhori thi azhühkheri küthse aveh azhüzhü sheh nü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Khonyoküüthele 12

Kükhurü kenüh Azhie Küsü

1 VÜWA, noh para Saküüwuowa nüh noh zhiri küsa nta vi nohri kütsü azhihwa vü noh azhihri rügi vü kürho küju nohri azhüzhü sheh nü azhühkheri thi azhühkhori sana küsa hamari.

2 Nohri nüh müküüpeh nüh küsa akuohri ma nyiazari küüroh küsape azhie aveh küzorie satsa wie naveh, küzhiho kümüsieri rügivü nga, küzhihori rügivü nga thi athsohrhu kümzhi kükhu vü küpeh aveh zorie kheh naveh;

3 mari kükhurüperi phrüjamütü naveh; ma tovühri ferie thi mari kükhurüvü tovühri anyih nüh tsomtüluo; mari nüh tsorhe khrüke nü nyiaza sataji khurü küvehri chühriejam naveh; thi ma nyori azhie jüla nüh zorieja naveh.

4 Thitü VÜWA nohri Saküüwuowa vü thuoüji jüta müsara.

5 Thitü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma nyowa sana küsa kenüh nohri akuoh aveh vünüh rüka taji azhie phah nü jüla nüh ma küpehpe sanaveh, thi nohri nga jüla wa naveh,

6 thi nohri tü nohri kütso kükhurüri, küsahthuori, türake sanü küsü küthseri, zanyo küthse vikururi, nohri küphrahzhu kükhurüri aloküzhe küthseri, noh mieshümiesari kütsa khu thi noh nyihnyihri kütsa khu küthseri jüla viru naveh;

7 thi nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü nüh ashietsanaveh, noh nga thi nohri zhehlori nga nohri ake nüh küsa VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri tsiakütsü vü lozhe naveh.

8 Nohri tü nosü papa küsa momokümjie vünüh sakhe taji papa notha vü katoveh ünüh jükümjie müsara lethuoh;

9 küpakenühnyunü nohri VÜWA nohri Saküüwuowa nüh kümnyie kütsü thi nohri küüvi nta küsawa vü müjie ruküju kenüh.

10 Thitü nohri tü Jordan kari wa nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri küüpeh nta azhih tsüküsawa vü rho thuoüji, thi nohri mükieshe nü pehküveh nohri mükünongüri aveh vünüh kümnyie ngura nü luoveh kürüzih ti rho thuoüji,

11 VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhie rüka nü jüla ma nyowa sa thuoüji hi nüh nohri vü azhükütsü aveh jüla viru naveh: nohri kütso kükhurüri, nohri küsahthuori, türake sanü küsü küthseri, zanyoküthse vikururi, nohri küphrahzhu kükhurüri, jüma tü noh nüh VÜWA vü küphrahzhu.

12 Thi nohri nga, nohri tsa nyimpari nga nyimzari nga, nohri siepepari nga thi nohri siepevühri nga, thi nohri anyu vü küpeh Levüri, mari tü mari müthoh nyutü suope mükünyie kenüh mari nga ti nohri sie nü VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü lozhe naveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Nohri tü nohri nüh azhie küngu aveh vü kütso kükhurü müsanüh sana küsa kenüh azhüzhüluo;

14Thitü VÜWA nüh akuoh küsü khiemawa vünüh azhie rüka naveh ünüh jüla nüh nohri kütso kükhurü sanaveh; thi hi nüh azhükütsü aveh jüla nüh sakheh naveh.

15“Jüta wie ketünga nohri nüh asa küzake tsangüveh ünüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh tsia nü nohri kütsü müzhe taji nohri anyu küsüküsü vü nga nüh fethetsa mhieveh; kümtse saluo, ma mpa nüh nguzuosa nga satü thi asühvosa nga satü tsaluo.

16 Azüh thuoüji ajuh küüsho kümjie azhih vü küshojam naveh.

17Nohri anyu vünüh türake sanü küsü küthse atsuoluo nyutü akhahluo, nyutü avüjuhluo, nyutü noh mieshümiesari kütsakhu küthse nyutü anyihnyih kütsakhu küthse, nyutü ma mpa nüh phrahzhunü küphrahzhu kükhurü küsüküsü nga saluo, nyutü lozhe nü küthse, nyutü akütsü viru küthse küsüküsü nga mütsara;

18thitü nohri nga thi nohri tsa nyimpari nga nyimzari nga, nohri siepepari thi siepevühri nga, thi Leviri nohri anyu vü küpehri nga ti VÜWA Saküüwuowa nüh rüka naküsa azhie VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü nüh nohri tü tsanaveh, nohri ake nüh küsawa vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü lozhe naveh.

19Nohri tü noh azhihri vü kürho küju nü Leviri kükulewa nyu ti küsa vünüh azhüzhüluo.

20“VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vü phrakütsü kümjie nohri azhihwa saküji tsü nü nohri nüh, ‘Hi tü asa tsanaveh; ta thuoüji nohri nüh küzake tsangü veh ünüh tsaluo, küpakenühnyunü nohri nüh asa müngu thuokeküm kenüh.

21Mükütüküzü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma nyo sa nta küsa azhie rüka küsawa nohri vünüh kiehtuole thuoüji hi nüh nohri vü azhükütsü kümjie VÜWA nüh nohri kütsü noh mieshüri nyutü noh nyihnyihri vünüh ma mpa nüh küsüküsü nga fethe taji nohri mpa noh nyuri vünüh nohri kütsangü zake tsaluo.

22Nguzuosa nyutü sühvosa kütsa kümjie mükümtse saluo thi kümtse saluo zarike vünüh tsa mhieveh.

23 Azüh mpa nüh mükütsa saluo; küpakenühnyunü azüh tü kürholi küsa kenüh, thi nohri tü kürholiwa asa sie mütsanyiera.

24Nohri tü jüma kütsawa nyu; ajuh küüsho kümjie azhih vü küshojamü naveh.

25VÜWA notha vü mowa nü kato veh ünüh nohri nüh sa thuoüji nohri vü nga thi noh serivü kütse noh tsari vü nga mhiera naveh; tinü nohri azüh mütsara.

© 2015 Bible Society of India.

26Thitü kümütse zanyo nohri nüh kütsülehri, thi noh nüh tsü nta küphrahzhuri vi nü VÜWA nüh azhie kürüka vü waluo;

27jüti sanü nohri kütso kükhurü tsüluo; asa nga thi azüh nga, VÜWA nohri Saküüwuowa kükhurüpe vü saluo; nohri nüh küsahthuo zühwa thuoüji VÜWA nohri Saküüwuowa kükhurüpe rügi vü züke naveh, thitü nohri ma satsa thuoüji tsaluo.

28Nohri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nothavü mowa nü mhie thi kato nüh sa thuoüji nohri vü nga thi nohri sevü kütse nohri tsari vü nga mhie na küsa kenüh hi nüh küüza azhükütsü aveh vü nohri azhüzhü nü kükheke luo.

Anguo kenüh Azhühkho kütsü

29"Nohri nüh wa nü vi nta kütse akuohri nohri tüvü nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh tehthuojam nü mari müküpeh nüh nohri nüh mari azhih vü rhotewa thuoüji,

30nohri tüvü nüh mari zorie kümsevü nohri tü mari ase nyitemwa nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo, thi mari nyiazari rülehri küna nü, 'Mokümjie akuoh hamari nü mari nyiazari kütsü saveh lo? Hi nga mari kümjie sa mhieveh ünü,' ta keküsa vüh nyu"; ti küza.

31Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü jüta küsa vüh nyu; küpakenühnyunü VÜWA nüh kükre kümrhü aveh tü mari nüh ma nyiazari vü küsa kenüh; mari tü ma tsari nyimpari wie nga thi nyimzari wie nga anyih vünüh tso nü ma nyiazari tsütsüti.

32 Hi nüh nohri vü azhükütsü momowa nüh jümari aveh nohri azhüzhü nü sanaveh; jüma küthsephre nga müsa tüm thi jümawa vünüh vijaküm nga müsa tüm.

Khonyoküüthele 13

1Mükütüküzü nohri azhievü setsaküthsüri nyutü amohri kümoh shu nü thsoshi nyutü küngo sanü nohri tsü thuoüji,

2thi thsoshi nyutü küngo ma nüh küüzawa sateru thuoüji, thi mükütüküzü ma nüh nohri müküthsüsa nyiaza phrahte taji, Hiri küpara nyiaza se nyitewa nü mari kütsü satewa ünüh raluo, ta küza wie ketünga,

3nohri tü setsaküthsü jüma nyutü amoh jüma kümohwa zhü küünavüh nyu; küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh noh luovehri vi thi noh kürholiri aveh vi VÜWA Saküüwuowa kümüze veh ünü nyu nüh ta küsa vünüh nohri müte küveh wie.

© 2015 Bible Society of India.

4Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa se nyi naveh thi ma krü naveh, ma nüh azhükütsüri müzhe thi ma jikhi küna naveh, jüti sanü ma kütsü sa thi ma vü küpeke naveh.

5Thitü setsaküthsü jüma thi amohri kümoh jüma thuoüji küüsüm naveh, küpakenühnyunü ma nüh Egypt zhih vünüh nohri siezhukürüwa thi nyura kükhu vü küpeh zhehwa vünüh nohri kürhehsawa VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri tü müzhe nü tse üta VÜWA nohri Saküüwuowa sie küsaluo sosie kütsü kenüh. Jükenüh nohri tü noh zhierivü nüh kümsüwa tü sakümtse mümji mümhie.

6“Mükütüküzü noh nü, noh zah atsa, nyutü noh tsa nyimpawa nyutü noh tsavühwa, nyutü noh wietsawa vüvüh, nyutü noh mpa noh kürholi kümüjieh vünüh noh tü küsawa tü küüthi vünüh noh sie tewa nta sataji, ‘Noh nga thi noh pari nga müküthsü nyiaza küpa kütsü satewa ünüh raluo; ta ji mhie veh,

7nohri mükieshe nü pehküveh wuora nyiaza ma mpa nüh nohri vünüh shehnyi tü nyutü letsuo sheh tü, azhih küpohte küsü vünüh wa küpohte küpawa küju wie nga,

8noh tü ma zhü lovü temtu tüm, nyutü ma zhümküna tüm, jümpa mükünyu noh notha vünüh ma nomükümze tüm, nyutü ma vimküthi tüm;

9thitü noh tü ma zothem luo; ma küzothe vü noh ke nüh apo sanaveh, thi jüse vünüh anyi küpari aveh ake thse naveh.

10Nohri tü aloh nüh anyi jüma vehthe naveh; küpakenühnyunü ma tü VÜWA nohri Saküüwuowa Egypt zhih vü nyura kükhuvü küpeh azheh vünüh nohri küvizhu VÜWA nohri Saküüwuowa vünüh saküületsuo nta phahküveh kenüh.

11Jükenüh Israel aveh tü jüma künara taji küükrü naveh, jüti sanü nohri azhievü hakümjie küsa khuke kümsü piketü küüsalewa nyuthuoh.

12Mükütüküzü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri rho üta anyuji kütsü küsü vünüh künara thuoüji,

13nohri azhievü anyi kütsosü wuori nüh anyujiwa vü arhieri ase vü sieshoketewa nü nohri nüh müküthsü küpa nyiazari kütsü satewa ünüh raluo ta thuoüji,

14nohri tü jüma kürüü thi phah nü kümhieta mükünaluo üji mümhie; thi halie, jüma tü azhütsa thi kütohm nü nohri azhie vünüh akükre zanyo jükümjie samthuoüji,

15anyuji jüla kürhieri anyuchuwa lovü thsetsa wie naveh, anyuji jüla kürho nyiri nga thi mieshümiesari nga anyuchuwa ha vünüh zorie kümtsem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

16Anyuji jüla nüh zanyo küvirari aveh anyuji azhila vü vizhuh sanaveh, jüti sanü anyujiwa nga thi zanyo jümari nga ti anyih nüh tso nü aveh VÜWA nohri Saküüwuowa vü kütso kükhurü küsü sanaveh; jüma tü küsuokürho khahrüluo küpeh vü anyuji jüma tü müsa le nüh jaküm sanaveh.

17Küsünga nohri ake vü küüpekewa nyu, jüta thuoüji VÜWA tü ma vünüh kürele taji ma nüh noh pari vü küshiekütsü kümjie nohri vü künyihwa küütsawa nyu thi külohna küpehwa nyu,

18mükütüküzü nohri nüh hi nüh nosü nohri vü küüza azhükütsüri aveh müzhe nü VÜWA nohri Saküüwuowa jikhi küna, thi VÜWA nohri Saküüwuowa notha vü mowa nü katoveh ünüh sa thuoüji nohri vü künyihwa, külohna pehra, thi nohri saküzhitsü naveh.

Khonyoküüthele 14

Kükrie Küsa Kükhe

1 Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa tsari kheh; jükenüh nohri tü aküsüri kenüh noh satsari rhe, nyutü noh tieshehri semükümtsera.

2 Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü kümtse nyiri, thi azhih nyiehvü nyiri aveh aza vünüh VÜWA nüh ma mpa ma zhi sa nta nohri rüka.

Kümtse thi Mükümtse Samwari

3Nohri tü mükümtse zanyo küsü nga kütsawa nyu.

4Nohri asa hamari tsa mhieveh: shüvotsa, nyihzhü, nyihsü,

5Asühvo, anguzuo küzahwa, asühnyi, rezanyihnyih, reza nyihsü, anguzuo, küzhi nyihnyih.

6Samwa küsüküsü nga küwuohpruo thi tüwuoh pruorie nü künyi küsa, asa azhievü ashie kügihzhu nü kütsa jümara sa tsa mhieveh.

7Thitü ma mpa nüh ashie kügihzhu nü tsa ketünga thi wuohpruo wie ketünga hamara sa thuoüji mütsara: ut, amükhuo, hamari tü ashie nü kügihzhu le nü tsa, thitü mari tüwuoh tü müpruorie, jükenüh nohkeri nüh mümtse.

8Awuri, küpakenühnyunü atüwuoh thuoüji ma mpa nüh wuopruo ketünga ashie kügihzhu nü mütsa, jükenüh mümtse. Mari asa kütsawa nyu, thi mari küsü nga küpawa nyu.

9Ajuh lovü kütüri aveh vü hamari tsa mhieveh: angazhe thi azhe küperi aveh thuoüji tsa mhieveh.

10Momowa nü angazhe thi azhe müpe nüh jümari nü mütsara; jümari thuoüji nohkeri nüh mümtse.

© 2015 Bible Society of India.

11“Thi amüwa kümtseri aveh thuoüji nohri tü tsa mhieveh.

12Amüwa hamari mütsara: khujorü, luomü, küsürawi kümjiwa,

13aluozah küjiwa, aluozah küzahwa thi hakümjie küsari;

14awuo thi jükümjie küsari;

15juhmwa kükharawa, küzowa, juhmwa akünyiawa, awuo küjiwa thi hakümjie küsari;

16atsüvü küzahwa nga thi atsüvü küjiwa nga, ajuhwi,

17aruohtsi, aluomü kürühwuowa, katitiwoyi,

18asuomwa küsuokruowa, asuomüwa ajih nga thi aku nga küsuokruowa thi hakümjie küsari; wikhahlü thi ahula.

19Thi aküsa küpe suokrieluove aveh thuoüji, nohkeri nüh mümtse; jümari nü kütsavüh nyu.

20Aküsa kümtse zanyori thuoüji nohri tsa mhieveh.

21 “Zanyo küsüküsü nga ma mpa nüh küsüri kütsawa nyu, jümari thuoüji vi nü alienyiri ru nü nohri anyu vü küpehri tsüküütsam luo; nyutü vi nü alienyiri vü zhum luo; küpakenühnyunü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü kümtse nyiri küsa kenüh. “Nohri tü nyihzhüzah vi ma vühwa tünüjuh vünüh küshuvüh nyu.

Türake vü Küsü Küthse Khonyo

22 “Mahvi kürüzhu nohri azhuh vünüh avi küpe küngurari türake sanü küsü thse naveh”.

23Thi VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü, ma nüh azhie rüka nü ma nyo jüla sana küsa vü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa kükhurü thsü na küsa kenüh türake sanü küsü küthse nohri atsuo, nohri khah, nohri vüjuh, nohri mieshü kütsa khu thi anyihnyih kütsa khuri tsanaveh.

24Mükütüküzü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh ma nyo sa nta azhie kürükawa tü nohkeri nüh aleh suoküluole nüh sam, thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh tsia nohri tsü nü türake vü küsüwa virumüthsera nüh sam thuoüji,

25Jümatü zhum nü amewa noh ke vü küjehphoke taji VÜWA nohri Saküüwuowa nüh rüka küsawa vü waluo,

26nohri kümngu, nohri mowa tsangüveh ünüh ma mpa nüh shüvotsaluo, nyihzhüluo, akhahluo nyutü küzhuvüh kümzo saluo sü taji nohri nga thi nohri zhehlori nga VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü nüh tsa thi zhu ti sanü külozhe sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

27Thi nohri tü Leviri nohri nyuvü küpehri mükule tümluo, küpakenühnyunü mari tü asuope nyutü aka nohri vünüh mükünyie kenüh.

28Mahvi kücheawa sehkhe vü kürühzhu nohri nüh momowa ngura nüh türake sanü küsü jüma mahvi vü viru nü nohri anyu vü sanaveh;

29thi Leviri, mari tü asuope nyutü aka nohri vünüh mükünyie kenüh, thi küpriri, apa mükünyieri, tünyivühri nohri nyu vü kürhori nüh tsanü küümwa sanaveh; jüti sanü nohkeri nüh küüroh küsa aveh vü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh tsia nohri tsü naveh.

Khonyoküüthele 15

Mahvi Türüawa

1Mahvi türüawa kürüzhu tsüshele küm sanaveh.

2Thi tsüküshele vü hakümjie sanaveh: aküna kütsüwa nüh ma zhephruwa nojatsü naveh; ma tü ma nü ma zhephruwa vü jüma mükhuo le ra, küpakenühnyunü VÜWA nüh noküja phrahtetsükümthuoh kenüh.

3Alienyiri nüh noh zhi küvi pehveh üji khuole mhieveh; thitü noh jienüra ke vü noh zhiri momowa pehveh ünüh nohri ake vünüh jüma tü kütsü le sam naveh.

4“Nohri zhievü kümkhuori küpehwa nyu, (küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri küüvi nü noh zhiri küüsa nta nohri kütsü azhiewa vü VÜWA nüh tsiatsü naküveh kenüh),

5mükütüküzü nohri nüh, VÜWA nohri Saküüwuowa jikhi küna thi hi nüh nosü nohri vü küza nü azhükütsüri aveh kümhie ta müzhe thuoüji.

6Küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh phrahteke küsa kümjie ma nüh tsia nohri tsü naveh, thi nohri tü akuoküji hozake vü aküna tsü naveh thitü nohri tü nyuri vünüh künawa nyu; nohri tü akuoküji hozake nyieh vü takrü sanaveh, thitü mari nü noh nyiehrivü takrü küsawa nyu.

7 “Mükütüküzü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih kütsü nohri anyu wuori vü ajienü wuori nohri azhievü kümükhuo pehveh üji nohri luoveh mükho tüm nyutü noh nü küthohtsawa vünüh noh keri küjehte temüwa tüm,

8thitü nohri tü ma vü nohri ake tsüluo, thi ma mpa nüh zanyo küsüküsü nga saluo ma nüh müvi üji mükümhie zake vünüh küüna luo.

9Noh luoveh lovü nüh zanyo müshe küprükürhie taji, ‘Mahvi türüawa, tsüküüshele mahviwa shehnyi vehthuoh,’ ti sanü nohri notha tü noh nü kümkhuowa vü mükünongü sanü ma vü zanyoküsü nga mütsü nüh sam taji ma nüh VÜWA vü noh kenüh krie küze nü jüma nüh noh vü mükküükhiemuo nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo.

© 2015 Bible Society of India.

10Noh tü ame müsatü tsüluo, thi noh nüh vi ma kütsü vü noh luoveh tü küürüpa müpeh tümluo; küpakenühnyunü hama kenüh VÜWAnoh Saküüwuowa nüh noh küüroh aveh vü thi noh nüh küsaküphra saküwa aveh vü tsia noh tsü naveh.

11 Küpakenühnyunü azhihwa vünüh kümkhuori tü küütuowa nyu; jükenüh hi nüh nohri vü azhütsü na nü noh tü noh ke sakümza taji azhihvü noh nü thi küthohtsawa vü thi kümükhuowa vü tsü naveh.

Tükhari vü Küsalewa

12 "Mükütüküzü noh nü, Ebriri ma mpa nüh nyimpariluo nyutü nyimzariluo noh vü zhutsü thuoüji mahvi türo nü noh kütsü küüsaluo, thi mahvi türüawa thuoüji ma tü noh vünüh küzem taji noh vünüh küürüzihm nathuoh.

13Thi ma tü noh vünüh kürüzi küzem thuoüji ake rütso nü küüzewa nyu;

14noh tü noh nyihnyih azavü nüh, noh hiemtha vünüh thi noh khah vünüh sietsokrü müküte wiethuoh nüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh tsia noh kütsü kümjie noh tü ma kütsü sanaveh.

15Egypt zhih vü nohri nga tükha saru thi VÜWA noh Saküüwuowa noh rhehsara ta küsa müsheluo; jükenüh nosü hi nüh noh vü azhütsüveh.

16"Thitü ma nüh noh sie kato nü noh thi noh tharuo küümze kenüh noh vünüh thamawa ta thuoüji,

17noh nüh alüchih vi nü ma khüna tü amükhie vü wephie küze taji ma tü awuhle küju noh küsipa sanaveh thi nyimzawa nga jüküthse sanaveh.

18Ma tü noh nüh kürüzih ti küzeküm tü zanyo kükho nyu; küpakenühnyunü ma tü mahvi türo noh kütsü saküüzethuoh kenüh. Jükenüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh nüh zanyo küsa aveh vütsia noh tsü naveh.

Mieshümiesa thi Nyihzhü Küwuo Khuwa

19 "Avo kütsa khuwa mieshümisaluo thi anyihnyihluo sakümtse nüVÜWA noh Saküüwuowa tsü naveh; noh mieshümiesa kütsa khuwa sie nü küüroh küsü nga müsara, nyutü anyihnyih kütsa khuwa küneh mümjiera.

20Noh tü mahvi kürüzhu VÜWA noh Saküüwuowa tüvü nüh noh thi noh zhehlori sie nü VÜWA nüh rüka na küsa azhiewa vünüh jüma tsanaveh.

21Thitü jüma tü azhührhü pehm: Mükütüküzü ajih nyutü notha müsüm nyutü azhührhü müküpe mükümhie küsüküsü nga pemthuoüji noh tü jüma vi VÜWA noh Saküüwuowa vü küsahthuo müsara.

22Noh tü noh nyu vünüh jüma tsanaveh; nguzuosa nyutü sühnyisa kütsa kümjie mükümtsewa nga thi kümtsewa nga zarike vünüh jüma tsanaveh.

23 Azüh mpa nüh mükütsa wie sanaveh; nohri tü azüh thuoüji ajuhkümjie küshoküja sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Khonyoküüthele 16

Tsekükari
(Tse 12.1-20)

1 "Abib asa (asa pokhuwa) müzhe luo, thi VÜWA noh Saküüwuowa vü
tsekükariwa saluo; küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa nüh Egypt vünüh
arüza vünüh nohri küsiezhu kenüh.

2Thi VÜWA nüh anyo sana küsa kenüh azhie rüka na küsawa vünüh noh tü
anyihnyih vünüh nyutü noh mieshümiesa vünüh tsekükari küsahthuo
vi VÜWA noh Saküüwuowa vü tsü naveh.

3Noh tü jüma vi ahzhi müküthse lohse thi jüma ti tsanaveh, lohse, jüma tü
kümnomna lohse, küpakenühnyunü nohri tü Egypt zhih vünüh shuküru vü pre
nü jozhu küru kenüh, jükenüh nohri nüh Egypt zhih vünüh tsezhu teküru nohri
kürho ajü müshe tse naveh.

4Rülo türü noh zhihri vü ahzhi küpehwa nyu; nyutü rülo pokhuwa münüleh vü
asa vi nohri nüh küsahthuowa küsü nga rüza ajü peh nü rüne küju müsara.

5Nohri tse kükari küsahthuo kükhurü küsa vü VÜWA noh Saküüwuowa nüh anyu
nohri vü kütsü küsü vü nga nüh müsa tüm.

6Thitü VÜWA noh Saküüwuowa nüh ma nyo sa nta azhie rüka na küsawa vünüh
noh tü münüleh rünyi kütu noh Egypt vünüh tsezhuteküru tsotho vü tsekükari
küsahthuo kükhurüwa sanaveh.

7Thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhie rüka na küsawa vünüh noh tü jüma shu
nü tsanaveh; jüti sanü arüne vü thuoüji shele taji noh juhthsüzheh vü tewaluo.

8Küpakenühnyunü rülo türo nü ahzhi müküthse lohse tsanaveh; thi rülo
türüawa thuoüji VÜWA noh Saküüwuowa vü küükheke kümhu satsü naveh; jüma
rülo vü küüroh küsü nga küsawanyu.

Kümahwie Khu
(Tse 34.22; Lev 23.15-21)

9 "Zhi türü kürüh luo; ahira nüh amütha arhu kütoke küwiete rülo vünüh
kürühte luo.

10Jüti sanü VÜWA noh Saküüwuowa nüh tsia noh kütsü kümjie noh ke vünüh
loküzhe küthse vi zhi khuwa kükhu nü VÜWA noh Saküüwuowa tsü naveh;

11thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh ma nyo sa nta küsa azhie ma nüh rüka na küsa
vünüh noh nga, noh tsa nyimpawa nga nyimzawa nga, noh siepepawa nga thi
noh siepevühwa nga, noh nyu vü rho küveh Leviri, priru pehküvehri nga, apa
mükünyieri nga, thi nohri azavü tünyivühri nga VÜWA noh Saküüwuowa tüvü
lozhe kheh naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Egypt vü nohri tü tükha sa ti küsa müsheluo; thi nohri tü azhühkhe hamari kümhieti müzhe naveh.

Aphrüri Akhu
(Lev 23.33-43)

13 “Nohri tü nohri mütha vizhuh nü küfepe vünüh fera thi noh khahri kütsüzhupe vünüh tsüzhura ti thuoüji noh phrüri akhu rülo türü kükhu naveh;

14noh nga thi noh tsa nyimpawa nga thi nyimzawa nga, noh siepe nyimpawa nga thi nyimzawa nga, Leviri nga, priru küpehri nga, apamükünyie mürari nga thi noh nyuvü tünyivühwa nga nohri akhu vü lozhe kheh naveh.

15Rülo türü kenüh VÜWA nüh azhie rükana küsape vünüh VÜWA noh Saküüwuowa vü akhu sanaveh; küpakenühnyunü nohri nüh küsa aveh thi noh keri nüh küüroh aveh vü VÜWA noh Saküüwuowa nüh tsiatsü naküveh kenüh, jüta küsa vü nüh nohri tü kürü nü khielo ta külozhe sanaveh.

16“Mahvi küsü vü küchekeri ahzhi müküthse lohse kütsa khu, zhia akhuri vü, thi aphrüri akhuri vü ti noh nyimpari tü ma nüh azhie rüka na küsape vünüh ru VÜWA noh Saküüwuowa tüvü nüh kümtu sanaveh. Mari küru vü ake kürütso VÜWA tüvüküruwa nyu;

17VÜWA noh Saküüwuowa nüh kütsia vi noh kütsü müzhe nü nyi küsüküsü nga ma mpa nüh küzake kütsüra vü pehveh ünü jüvü nüh tsü naveh.

Kümshowa Kükete

18 VÜWA nüh vi noh kütsü anyu aveh vü akuohkuoh vünüh lesari thi küjiri ti chieke sanaveh; thi jümari nüh nyiri vü künyitsa vünüh ale sanaveh.

19Noh tü kümshowa müküleh vünüh küsawa nyu; kümrhümze küütsawa nyu; thi athe küviwa nyu, küpakenühnyunü athe tü zanyoküthsüwa notha saküüjuveh thi künyitsawa kümüshe mükülehvü thsemümti.

20Kümshowa, thi kümsho mpa nüh müzhe luo, jütathuoüji noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhih vi noh tsü na saküvehwa vi noh zhi sa thi jüla rhora naveh.

21 Noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa kükhurüpe sana saküveh kütuoh vü Asherah nyiaza kükhurüpe vü kümjie athsoh küsü nga müshiera.

22 Thi noh tü kükhurü sana küsa tovüh küsü nga müshiera, jüma tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh mülo.

Khonyoküüthele 17

1“Thi noh nüh küsahthuo sanü VÜWA noh Saküüwuowa vü kütsü vü shüvotsa azhührhü müküpe nyutü nyihzhü azhührhü müküpe, ma mpa nüh azhührhü

© 2015 Bible Society of India.

müküpe küsüküsü wie nga mütsüra; küpakenühnyunü jüma tü VÜWA noh Saküüwuowa vü kükre küsü küsa kenüh.

2 VÜWA noh Saküüwuowa nüh anyu kütsü küsüküsü vü nga ma mpa nüh nyimpari saluo nyutü nyimzari saluo mükütüküzü nüh noh zhierivü VÜWA noh Saküüwuowa notha vü mowa nü kümsü nüh jüma sataji ma kütsathuowa vüriem nü,

3 wa nyiaza küpari kütsü sa thi jümari khurü, nyutü hi nüh kheküsa rühnyi nyutü asa nyutü atülü vü küperi khurü taji,

4jüma vi nohri vü küza nyutü künara ti thuoüji azhüzhü sheh nü jüma kürü luo, thi Israel vü akükre jükümjie küsa saveh ta küsa azhütsa thi kütohra thuoüji,

5mampa nüh nyimpa nga satü nyutü nyimza nga satü kümsü hama sakümwa nohri shiekuhri vü sieru nü nyimpawa nga satü nyimzawa nga satü aloh nüh vehtheküm sanaveh.

6Küüsüm na saküvehwa tü nyi künyi azhühtoh pohvü nyutü nyiküche azhühtoh pohvü vünüh küüsü naveh; nyi küsü nga nyi küsü azhühtoh pohvü mpa vünüh küzothewa nyu.

7 Küsüm na küsawa vü pohvü kütsüwa nüh apo sa ake thse naveh, jüse vünüh küpari ake thuoüji thse naveh. Jüti sanü nohri azhievü nüh kümsüwa tü sakümtsem naveh.

8Mükütüküzü nohri azhievü ashih kükhole: azüh küthüküm azhievü, thi khonyo kükatoluo rügi vünüh thi küfetheluo rügi vünüh noh nyu vü pehmthuoüji sühra nü VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhie rüka na küsawa vü wa naveh,

9thi jüma rülo vü Leviri navü saküvehri vü thi apeze vü küpeh lesawa vü ru nü mari siezaluo taji mari nüh küzhühthuowa phrahzhu tsü naveh.

10Thi mari nüh momowa phrahzhutsü naveh ünüh noh tü VÜWA nüh jümari aveh müzhe nü kümhie ta sanaveh;

11süphiekütsü mari nüh nohri vü kütsü müzhe nü, thi mari nüh zhühthuo taji phrahtezhu kütsü müzhe taji nohri tü sanaveh; mari nüh mowa müshethuo nü nohri vü phrahtezhutsü nüh jümawa vünüh kürele kümzhie wuovü nga nyutü kümzhu wuovü nga temwara.

12Anyi thawa nüh kükuotikuoshi müke sanü navüwa, VÜWA noh Saküüwuowa tüvü anasa saveh ünüh jüma zhü müküna nyutü lesawa zhü müküna nüh sanaveh ünüh jüma thuoüji küüsü wienaveh; jüti küsa vünüh kümsüwa tü Israel vünüh sakümtsem naveh.

13Thi nyiri aveh nüh jüma künara nü krü taji kürhieza müke küüsa lewa nyuthuoh.

Küjiri Küsü Kenüh Süphiekütsü

© 2015 Bible Society of India.

14 VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhih vi nohri tsü nta küsawa vü runü jüma vira taji jüla rho thuoüji, 'Akuohji hi mükieshe nü pehküvehri aveh kümjie hi tü kaji küsü eh nyieh vü sanaveh,' ta sanaveh;

15thi kaji jüma küsa vü VÜWA noh Saküüwuowa nüh rüka na küsawa nüh küüsanaveh. Jümatü alienyiri, noh jienü mükünyuri vünüh nyunü noh jienüra zhie vünüh vizhu naveh.

16 Kajiwa nüh küsa vüh nyuwie ta küsawa thuoüji ma tü ma mpa ma kenüh arawuh saküüzhivüh nyu, nyutü ma rawuh saküzhi na küsa kenüh anyiri Egypt vü küüze levüh nyu, küpakenühnyunü VÜWA nüh nohri aleh jüwuovü piketü müwa letüm üta küza küsa kenüh.

17 Thi ma luoveh thama saküümsü kenüh avüvüh nga saküüzhiwa nyu; nyutü ma mpa ma kenüh rakasa thi suna nga saküüzhiwa nyu.

18Thi ma nüh ma kükaji ape rügi vü shupehm thuoüji ma mpa ma kenüh Levira navü ashu küsawa vünüh khonyo hama lasi küsü vü rhüke naveh;

19lasi hamatü ma ke vü sapeh huo nü ma kürho ajü jüma chiepeh huo taji khonyo thi azhühkhe hama zhüthori müzhe thi jümari sakütse vünüh VÜWA ma Saküüwuowa kükrü thsüra naveh;

20jüta küsa vünüh ma luoveh tü ma jienüri rügi vü rhiehza temwa nüh sanaveh, thi ma tü azhütsüküsawa vünüh kürele kümzhie wuovü nga temwa nüh sanü ma nga thi ma tsari nga Israel vü mükütuo nüh ma kükaji vü pehwara naveh.

Khonyoküüthele 18

Navüra Suope

1Levira navü, jüma tü Levi akuoh aveh thuoüji Israel vünüh suohpe nyutü aka küvi müsara; mari thuoüji VÜWA vü anyih vünüh kükhurüri thi khemta ma nüh aka küviwa nyu; VÜWA nüh mari vü phrahteke küsa kümjie VÜWA nüh mari akawa sanaveh.

2 Mari thuoüji ma jienüri azhievü nüh aka küviwa nyu; VÜWA nüh mari vü phrahteke küsa kümjie VÜWA nüh mari akawa sanaveh.

3"Thi anyiri nüh küsahthuo. Kükhurü küsa vünüh navüri nüh küngulehri hamari, ma mpa nüh shüvotsa saluo nyutü nyihzhü saluo arha, akhake thi amüwi ti vi nü navüwa vü tsü naveh.

4Nohri amütha avi küpe khuwa, nohri khah, nohri vüjuh thi nohri nyihzhü küneh küvi ma tsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

5Küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa nüh ma nga thi ma tsa nyimpari nga nohri akuoh aveh vünüh VÜWA nyo vünüh küütsie thi anasa küsa nta küsuokürho rüka kümthuoh kenüh.

6“Thi mükütüküzü Leviri küsü nüh Israel vünüh noh nyu wuori vü ma kürhope vünüh ru, thi ma kümshe aveh thse nü VÜWA nüh azhie rüka na küsape vü ru nta thuoüji ru mhieveh,

7thi ma nga ma fü Leviri nüh VÜWA tüvü tsie nü anasa küsa kümüjieh VÜWA ma Saküüwuowa nyo vünüh sara naveh.

8Ma jienü nüh, zhu nü kütsü küngu nyieh vünüh mari tü suope zarike satsa wie naveh.

Mükütsotüri nüh Küsari vünüh Hamna Kütsü

9“Noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhih vi noh tsü nta küsa vü ru thuoüji akuoküji jümari nüh akükre küsari müzhe nta sanü küthsüvüh nyu.

10 Nohri azhievü nyi küsü nga atsa nyimpari nga satü nyimzari nga satü tso nü kükhurüvüh nyu, mahtsazhü küphra müsara, nyutü tühmazhüküphra müsara, nyutü tühmakürho müsara;

11 nyutü lazhuküüje müsara, nyutü tühshitühma müsara, nyutü amahzhie müsara, nyutü asühmari müsara.

12Thathari nüh zanyo hamari sanaveh ünüh VÜWA vü kükre küsa kenüh; küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa tüvü kükre müke küsari tü noh tü vünüh mari zhezhuja küveh kenüh.

13 Noh tü VÜWA noh Saküüwuowa tüvü müshekümsü küpehvüh nyu.

14Akuohji noh nüh mari zhih vi nta saküveh hamari thuoüji nyiazazhü küphrari thi mahtsazhü küphrari nüh küüza küna, thitü nohri thuoüji jükümjie sana küsa VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh müküüsa.

Setsaküthsü Küze nta Küphrahzhu

15 “VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh ke nüh noh jienüri azhievü nüh hi kümjie küsa setsaküthsü küsü küshu naveh, thi noh tü ma zhü küna naveh.

16Horeb vü müza kümhu vünüh noh nüh müngu taji, hi tü müsü nüh sana küsa kenüh VÜWA eh Saküüwuowa jikhi müküüna le tüm jie, nyutü hi anyih küji hama müküüngu le tüm jie; ta khuo.

17Thi nüh VÜWA nüh hi vü, ‘Mari nüh küüzari tü küüza leh wiethuoh,’ ta küza.

18Hi nüh mari jienüri azhie vünüh noh kümjie küsa setsaküthsü küsü vizhutsü naveh; thi hi nüh ma po lovü eh zhüri thsetsü taji hi nüh azhükütsü aveh mari vü phrahtetsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

19 Thi ma nüh eh nyo vünüh ma nüh küüza thathari nüh eh zhüri müküna nüh sanaveh ünüh hi mpa nüh ma no naveh.

20Thitü setsaküthsüwa tü eh nyo vünüh hi nüh phrahte üta azhükütsü küsü wie nga phrahte, nyutü thawa nüh nyiaza küpara nyo vünüh phrahte naveh ünüh setsaküthsü jüma tü sü naveh.

21"Thi noh nüh noh luoveh vünüh, 'VÜWA nüh müküüzazhü khiela nüh hiri tü thsüra na lo?'

22Setsaküthsüwa nüh VÜWA nyo vünüh phrahte nü azhü jüma tü müsanüh sam nyutü azhütsa nyu nüh sam ti thuoüji jüma nü VÜWA nüh müküüza azhü küsüthuoh; ma mpa nüh rhiezanü phrahte küveh wiethuoh, tinü noh ma mükrü tümluo" ti küza.

Khonyoküüthele 19

Kümnyipe Nyuküjiri

(Nyi 35.9-28; Jos 20.1-9)

1 VÜWA noh Saküüwuowa nüh mari zhih vi noh kütsü akuoküjiri sakümiem nü noh nüh mari azhi vira nü mari nyujiri thi mari azhehri vü pehra thuoüji;

2VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhih tsü nü nohri küüvi nta küsa vü noh tü anyuji küche athuo sasanaveh.

3Anyi zothekümri zhütewara na küsa kenüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhih tsü nü noh küüvi na küsa nyokhiewa tü küüsuo küche saluo, thi aleh küche saluo, jüta thuoüji anyi küfetheri küsüküsü nga jümari vü zhütewara naveh.

4Khanavü masü mükünoluongü samru wie ketünga mükütüküzü nyi küsü nüh müküthsü vünüh ma zhephruwa zothem thuoüji ma tü jüla zhütewa nü ma kürholi külole naküsa kenüh anyiküfetheri kenüh hama tü küchekü sa wie.

5Nyi küsü nüh ma zhephruwa siewa nü reza vü athsoh je, thi jeküveh vünüh amüvüwa küzhowa taji ma zhephruwa rehthem thuoüji anyuji hamari küsü vü zhütewa nü ma kürholi külole naveh;

6jüta nyuthuoüji azüthüküm ashewiküthuowa nüh arholuo küsa kenüh ma rüküshu vü nü ma züh küluo taji anyi küzothewa zhewa nü aleh letsuo küm kenüh ma zhewa nü ma sepha taji ma fethe mhiem; ma tü khanavü nüh ma zhephruwa sie mükünoluongü samtsewie ketünga.

7Jükenüh hi nüh noh vü azhütsüveh nü noh tü anyuji küche athuo samsa üji mümhie.

8Thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh pari vü küshie nü küüza kümjie vi nohri tsü taji noh rüterüshu tü sakükrazhutsü thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

9nohri tü hi nüh nosü noh vü azhükütsüri aveh kümhie ta saju nü VÜWA noh Saküüwuowa kümze thi küsuokürho ma lehkhuji vü tse peh huo taji ma nüh anyuji ha kücheri vü noh tü anyuji küpaküche thsephre le naveh;

10VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh ke nüh aka kütsüwa azhih vünüh khieh müküsawa züh küthü nü nohri vü müküleh zühwa müküru nüh sana küsa kenüh.

11"Thitü nyi küsü nüh ma zhephruwa mürhü taji ma huopela nü zothe nta küsawa sakümsamna taji ma küsüm, thi küzothewa tü zhü anyuji hamari küsü vü tewathuoüji,

12anyi jüma nyujiwa vünüh kükhruori küze nü mari nüh ma sieru taji amüthoh sa nta pehküvehri vü tsüm nü ma küüzothem naveh.

13Noh notha tü ma küümzewa nyu, thitü noh tü Israel vünüh müküleh müküsa züh küüthü sakümtse wie naveh, jüta küsa vünüh nohri tü mhiera naveh.

Atükhura Rüh

14 "Khanavü nüh sakütsü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh kütsü noh zhephruwa nüh shieküsa mükhaphrü tüm.

Pohvükütsü Kenüh

15 "Nyi küsü nüh müküleh nyutü kükhiemuo küüroh saküm vü pohvü küsü mpa vünüh nü müküleh mütsüra; zhühtoh künyi nyutü küche vünüh mükülehkütsüra wie sanaveh.

16Mükütüküzü müküleh sakümwa vü phramsü nta mükülehküphah shuru thuoüji,

17refü küjakünya küveh künyi khürü nga VÜWA tüvü thi jüma tsothovü müpezheh vü küpeh navüri thi lesari tüvü tsie naveh;

18thi lesari nüh azhüzhü sheh nü kürü naveh, thitü azhüzhü nüh pohvüwa tü kürie pohvü sataji ma nü vü müküleh vünüh phramsüveh üji,

19ma nüh ma nü vü santa küsa kümshe kümjie nohri ma vü satsüluo; jüta sanü nohri azhievü nüh kümsüwa sakümtse naveh.

20Jüti küsa vünüh küpari aveh tü jüma künara, thi krü nü nohri azhievü jükümjie kümsü küsalewa nyuthuoh;

21 Noh notha tü jüma noküümze küsawa nyu; kürholi küsü nüh kürholi küsü, notha küsü nüh notha küsü, aha küsü nüh aha küsü, ake küsü nüh ake küsü, ampha küsü nüh amphaküsü müthoh sa wie naveh.

Khonyoküüthele 20

Arie Zhühnyo

© 2015 Bible Society of India.

1“Thi noh tü mükünongüri sie arie santa tsezhuküwa vü rawuh, rawuh kheka thi
arie nyiri tü nohri nyiehvü nüh zhim wie ketünga nohri tü mari mükrü tüm;
küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa Egypt zhih vünüh nohri küsiezhuwa
nüh nohri siekütse kenüh.

2Nohri tü arie küsapeshehnyiteru thuoüji navüwa nüh atüvü tsezhuru taji nyiri
vü azhü küza naveh,

3ma nüh mari vü, ‘Künaluo, O Israel, nosü nohri tü nohri mükünongüri sie nü
arie küsape vü shehnyi vehthuoh ünüh: nohri luoveh müthasü tüm, nyutü
mükrü tüm, nyutü angumkükhe tüm, nyutü mari mükrü phake tümluo,’

4küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri siewa naveh, nohkeri
nüh nohri mükünongüri siesaluo nü kükhrawa vi nohri vü tsü naküveh kenüh.

5“Jüti sanü küjiri nüh anyiri vü azhüküza naveh, ‘Anyi thawa nüh azheh kürüthe
sanü jüma mükümthü pehveh lo? Anyi jüma tü arie vünüh süm nü anyi küpari
nüh kümthü jisü, tinü ma tü ma zheh vü shele küühum luo.

6Anyi thawa nüh rhelivi zhuh tsasa taji lozhe nü ma vi müjie lakütsa pehveh lo?
Anyi jüma tü arie vünüh süm nü anyi küpari nüh lozhe nü laküütsa thama sa,
tinü ma tü ma zheh vü shele küühum luo.

7Thi thawa nüh vüvüh küna nü karü sataji pehveh lo? Anyi jüma tü arie vünüh
süm nü küpari nüh ma nüh vi nta küsa vühwa vitewa üji sü, tinü ma tü ma zheh
vü shele küühum luo; ti küza.

8“Jüsevü nga aküjiwa nüh anyiri vü azhü küza lehü nü mari vü, Anyithawa nüh
krü sheh thi luoveh thasüveh lo? Ma füri nga ma luoveh kümjie luoveh zahtewa
üsü, tinü ma tü ma zheh vü sheleküühum le luo.

9Jüti sanü küjiri nüh nyiri vü azhü küza sehkhe sam thuoüji sierhüri nüh anyiri
kenüh sierhü küchieke sanaveh.

10Mükütüküzü nohri nüh arie sa nta küwa vü nohri nüh arie sie sa nta küwawa
nyuji shehnyiru thuoüji kürü kümhie zhüwa tsükhu luo.

11Thi azhüazhü mari nüh kürü kümhie zhü rüle noh tsü taji shiehkuwa sa noh
tsü thuoüji jüla nüh küngura anyiri aveh noh kenüh küüroh sa thi noh kütsü
sanaveh.

12Thitü anyuji jüma nyiri nüh noh sie kürü kümhie müsangü nüh noh sie arie
samthuoüji noh tü jüma awuowuo vünüh zhe naveh;

13thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh jüma vi nü noh ke vü thse thuoüji nyimpari
jüla küpehri aveh anyuchuwa nüh rehthe khehm luo,

14thitü nyimzari, atsari mieshümiesari thi anyujiwa vü küpeh zanyo aveh, anyu
jüla nüh zanyo küvirari aveh zhechieh nü küvira kümjie vünüh nohri azhi

© 2015 Bible Society of India.

saluo, VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh kütsü noh mükünongüra zanyo küvirari vi nohri loküra sanaveh.

15Akuohji anyu hamari mükünyu noh vünüh hothake kükiehtuo anyuji aveh vü hakümjie sanaveh.

16Thitü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh aka küüsa nta noh tsü küsa anyuji hamari thuoüji rütho küsah kürholi küsü nga kürho müsara,

17thitü noh tü jümari aveh zotheja kheh wie naveh, VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhükütsü kümjie Hitri Amorri, Kananri, Perizri, Hivri, thi Jebusri aveh zothe khehm wie naveh;

18mari nüh mari nyiaza küüroh küsa kükre müke aveh vi nohri müküsosie nüh sana küsa kenüh, jüti sanü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü thama kükhiemuo.

19Noh nüh wa anyu küsü küzhe vü, ma mpa nüh hothake wupeh wie ketünga athsorhuri shümja tüm, noh ma vi tsa mhie küveh kenüh; küpakenühnyunü athsoh tü anyiri nyu nü jümari sie küsaluovüh nyu.

20Ma vi mütsanü, ti sanü noh nüh thsü küveh athsorhuri mpa nüh noh tü shüchiem, thi vija mhieveh, vi nü ashieku rühpe sataji noh nüh zhechie nta sanü zheküveh anyujiwa müjie küzhechiera küjunü zhe mhieveh.

Khonyoküüthele 21

Samüküükatora Küfetheri Kenüh

1“VÜWA noh Saküüwuowa nüh vi noh tsü nü noh zhi küüsa nta küsa azhih vü mükütüküzü nyi küsü tü fethe küzeh sala nü ngura, thi jüma tü anyu vü sala, thi thawa nüh jüma fethe nüh müthsünüh sam thuoüji,

2noh kükhruori thi noh nasari tü atüvü tsezhuru nü fethe kümwa mükieshe taji pehküveh anyuri küthake vünüh kiehtuoveh ünüh ta küsa küte no naveh;

3thi anyi fetheküm anyuji küshenyi tsawa kükhruori nüh küsü nga müjie sie küüroh mieshüzah küüroh khuonyih müjie vike küvü küsü sie naveh.

4Jüti sanü anyujiwa kükhruori nüh mieshüzah jüma sie nü anyuo ajuh liküveh, küsükeri wie nga mükürohtsa thi mahtsü müjie küzhuhke anyuo jüla nüh mieshüzah jüma aku müpoja naveh.

5Thi Levi atsa navüri nüh atüvü tsezhuru naveh, küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa ma küüroh küsa nta thi VÜWA nyo vünüh tsiaküütsü nta mari rüka küsa kenüh, mükükato thi zhürüluo küüjakünya aveh mari zhü vünüh sathuo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Fetheküm anyuji küshehnyi tsawa sierhüri tü mieshüzah ku zahthuo küsawa rügi vünüh mari ke mütso naveh;

7jüti sanü mari nüh pohvüzhü tsü taji, 'Hiri ke nüh azüh müküthü nyutü azüh hama küüthü hiri notha nüh müngu.

8O VÜWA, noh nyi Israelri, noh nüh kürhehsari müküleh nojatsüluo, müküleh mükünyie züh küüthüwa kenüh mükülehwa vi nü noh nyi Israelri vü müthse tümluo; müküleh azüh küüthü hama mari nojatsüluo,' ti küza.

9Jükenüh nohri nüh Vüwa notha vü mowa nü katoveh ünüh sa thuoüji khieh müküsa azüh küüthü müküleh nohri tü nohri aza vünüh sakümütse naveh.

Arie vünüh Nyimzari Aküsi Sieküru

10"Noh wa nü noh mükünongüwa sie arie sanü VÜWA noh Saküüwuowa nüh mari vi noh ke vü thse taji mari re nü nohri küsi sateru,

11thi aküsi sakürurі azhievü nyimza aküzü küsü ngu nü ma vi taji noh vüvüh santhe ta müngu thuoüji,

12ma sie noh zheh vü ru nü ma lü sem thi ma müzehri tsijam naveh.

13Jüti sanü ma tü aküsi küsa thsümnyi fom taji noh zheh vü asa küsü ajü peh nü ma pa thi ma zah kenüh lorü nü shükheke taji jüse vünüh noh tü ma vü wanü ma vüpa sa thi ma tü noh vüvüh sanaveh.

14Asevü noh tü ma mülo nüh sam thuoüji ma nüh khievü wanthe nüh jüvü küzem luo; thitü noh nüh ma tü atühkhari kümjie ame vü nüh ma müzhura, küpakenühnyunü noh nüh ma sakürünyie kümthuoh kenüh.

Atsa Pokhuwa Aka Kenüh

15"Nyi küsü nüh vüvüh künyi vi, thi küsü thuoüji lo thi küsü nü mülo nüh sa, masü khürü nga atsawuo nü ma tsü, thi atsa nyimpa küwuo khuwa tü ma nüh mükülovühwa tsa sam,

16ti küsa vü ma nüh ma tsari vü aka küüsuotsü rülovü ma nüh mükülovühwa tsanüh wuokhu küm kenüh ma nüh külovühwa tü wuowie ketünga ma nüh mükülovühwa tsa zhivi ma mütsüra,

17ma tü ma nüh mükülohvüwa atsa vü ma zanyo aveh künyi keri küpari nyieh vünüh zhi nü tsü taji ma nüh kükhruowa ta küsa küthsü wie naveh, küpakenühnyunü ma tü ma kükhra vünüh küshukhuwa küsa kenüh; küwuo khuwa suopuo tü ma zhi wie.

Atsa Zhümüküünawa Kenüh

18"Mükütüküzü nyi küsü nüh atsa nyimpari luoveh kükho thi luoveh mükürünyi ma pa zhü nga thi ma zah zhü nga müküna nüh sam, masü nüh ma sosiethuoh tü masü azhü müvi nüh sam thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

19ma pa thi ma zah nüh ma shoh taji sie anyuji jüla kükhruori vü ma nüh kürho azhie shiehku vü ru naveh,

20thi ma pa thi ma zah masü nüh anyuji jüma kükhruori vü, 'Hisü atsa hamatü luoveh mürünyi thi hisü sie saluoluoti, ma tü hisü azhü müküna, ma tü vokam thi kümsheri küsü sam,' ta küza naveh.

21Jüti sanü anyuji jüma nyiri nüh aloh vi ma vehthe naveh; jüta küsa vünüh nohri azhievü kümsüwa sakümtse naveh, thi Israelri nüh jüma künara nü krü naveh.

Khonyo Küpapari

22"Mükütüküzü nyi küsü nüh aküsü kümnomna küsü sataji athsoh vünüh noh nüh ma huthuom nü ma küsüm thuoüji,

23 akümowa tü athsoh rügi vü rüza ajü küsawa nyu nü noh tüjüma rülo vünüh chohwuküm sanaveh, küpakenühnyunü kühuthuowa tü Saküüwuowa nüh müzü kümthuoh kenüh; noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh ka kenüh noh kütsü noh zhih saküümnevüh nyu.

Khonyoküüthele 22

1 "Noh tü noh nü shüvotsa nyutü ma nyihzhü kuotse teküwa no nü mükükra nüh mükungu kümjie sanü müküthieküzie tüm; jüma sie sheleru noh nü vü tsümümji mümhie.

2Mükütüküzü noh nü tü noh küshenyi vü pehmveh, nyutü mükütüküzü noh nüh avü müthsü nüh sam ti thuoüji noh tü jüma sieru noh zheh vü sataji noh nü nüh müjie phahküru küju nü noh vü sala taji ma vü kütsü sanaveh.

3Ma rawuh nga jüta sanaveh; ma thsümnyi nga jüta sanaveh; noh nü zanyo kümieküm aveh küngura vü jüüta vünüh sa kheh wie naveh; noh tü noh nü mükükra nüh saküm müsara.

4"Noh tü noh nü rawuh nyutü shüvotsa lehkhuji vü küluzeh küveh ngu taji müshoke nüh thorieh temwa tüm; noh tü jüma shohke mütsüji mümhie.

5"Nyimzari küsü nüh nyimpara sürie ta küsa küsü nga küvüwa nyu, nyutü nyimpari küsü nüh nyimzara sürie ta küsa küsü nga küvüwa nyu; küpakenühnyunü thari nüh hakümjie sanaveh ünüh VÜWA noh Saküüwuowa vü akükre küsü küsa kenüh.

6"Mükütüküzü noh tü amüwa phra athsoh rügi vü nyutü azhih vü muomuo saluo atsa khuzhu küsa saluo nyutü rügi vü küpeh saluo, avühwa tüküveh vü noh tü avühwa nga thi aphra lovü kütü aveh nga ti vitemwara;

7noh nüh atsari nü vitewa wie ketünga avühwa thuoüji küze küm müsaji mümhie; jüta küsa vünüh noh tü mhie naveh, thi noh tü rho suo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8“Noh zheh rügivü nüh nyiri tsuotsa ru nü noh zheh rügivü nüh azüh mükülehwa thama noh vü küüru kenüh noh zheh kürüthe küsa vü natonato vü künyuote sanaveh.

9 “Noh rhelivizhuh vü mahtsü künyi müzhuhkerhie tüm, atsü noh nüh küthsewa thi rhelivi küpewa masü khürü nga avi küpe aveh kümtsezhehwa kenüh mükato nüh samjisü.

10“Noh tü shüvotsa thi arawuh masü hurü nü sie müküroh tüm.

11“Noh tü saküneh alo külohzüwa nüh torhie taji thsümnyi küvüvüh nyu.

12 “Noh tü noh thsü küto vü apohte müzü vü athsühu küpe nü jüma nüh noh mpa noh kühiete sanaveh.

Küpehküzeh Küsa Kümtse Khonyori

13“Mükütüküzü nyi küsü nüh avüvüh vi nü ma vü tu taji ma zhejam,

14thi küzükrü kürho vi nü ma phramsü taji anyo kümsü vi ma müte nü ma vü, Hi nüh nyimza hama vi, thi hi tü ma shehnyi ru ünü ma tü mükürüsa thsoshi münyiela nüh sam; ti küza.

15Mükütüküzü nüh ha üta sam thuoüji nyimzawa pa zah masü nüh ma mükürüsa thsoshiwa vi nü anyujiwa kükhruori vü akheri vü ru naveh;

16Jüti sanü nyimzawa pa nüh kükhruori vü, hi nüh eh tsa nyimzawa anyi hama tsü nü ma vüvüh küüsa, tü ma nüh ma zhejaveh;

17tinü halie, ma nüh eh tsavühwa vü küzükrü zhü phra kükekemthuoh, ma nüh, Hi tü noh tsa nyimzawa vü mükürüsa thsoshi müngu,” ta küza. Thitü halie, hamari tü eh tsa nyimzawa mükürüsa thsoshiri, ti küza. Jüti sanü ma pa thi ma zah nüh anyujiwa kükhruori tüvü thsümnyiri vi shie naveh.

18Jüti küsa vü anyuji jümawa kükhruori nüh nyimpa jüma sieru nü ma kürhietsü naveh;

19thi mari nüh nyimpa jümawa vü rakasa müzake ame vi nü nyimzawa pa vü tsü naveh, küpakenühnyunü ma nüh anyo kümsü vi nü Israel mükürüsa vü thseküm kenüh; jüti sanü nyimzawa tü vi ma vüvüh sanaveh; ma kürho küju matü nyimzawa zheküjawa nyu.

20Thitü azhüazhü nüh jüma tü azhütsa ta sanü nyimzawa vü ma mükürüsa thsoshi müngura nüh sam thuoüji,

21ma pa thi ma zah nüh nyimzawa sie nü ma pa zheh mükhie vü sieshuru taji ma nyujiwa nyiri nüh aloh vi nü ma vehthem naveh, küpakenühnyunü ma nüh ma pa zheh vünüh küüphroküphrie sanü Israel vü aküzhe küüroh sakümthuoh kenüh; jüta küsa vünüh nohri tü nohri azhie vünüh kümsüwa tü sakümtsera naküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

22Mükütüküzü nyi küsü nüh nyura vüvüh siezehla nü ngum thuoüji masü khürü nga zothejam naveh; jüta küsa vünüh Israel vü kümsüwa saküümtse sanaveh.

23“Mükütüküzü mükürüsa küsü tü avüpa sa nta künake küsa vü nyi küsü nüh anyujiwa vünüh ma siezehm thuoüji,

24masü khürü nga anyujiwa shiehku vü siewa nü aloh nüh masü khürü vehthem naveh, nyimzawa nga vehthem naveh, küpakenühnyunü ma nüh anyujiwa vü pehwie ketünga ma nüh ma kükra üta azhümüküzie kenüh, nyimpawa nga vehthe naveh, küpakenühnyunü ma nüh ma zhephruwa vüvüh künake küsawa phrürie kümtüthuoh kenüh; jüta küsa vünüh nohri azhievü kümsüwa sakümtse naveh.

25“Thitü areza vünüh nyi küsü nüh avüpa sawa nta karü küsa vüh küsü shoh nü siezehm thuoüji nyimpawa mpa nüh küüsü naveh.

26Thitü nyimzawa vü thuoüji ma nüh küsüra kümhie sakümsü mükünyie kenüh kümnomna müküsa kenüh noh tü ma vü nü zanyo küsü nga küsawa nyu, küpakenühnyunü ashih hama thuoüji nyi küsü nüh ma zhephruwa pa nü zotheküm kümjie wiethuoh;

27küpakenühnyunü ma nüh nyimzawa vü reza vünüh küru kenüh, thi nyimzawa nüh ma küükrana küsa kenüh azhü zie thuoüji nyi küsü nga nüh ma kükra na küsa mükünyie kenüh.

28 “Mükütüküzü nyi küsü nüh mükürüsa nyimpari nüh ma küna nü karrü müküsa re nü wurie ma siezeh taji masü ngutera thuoüji,

29nyimpawa nüh nyimzawa pa vü raka tünyieke tsü naveh, thi nyimzawa tü vi ma vüvüh sanaveh, küpakenühnyunü nyimzawa nüh ma vüpawa vü sie karrü küsawa phrürie kümtüthuoh kenüh; ma kürho jü ma tü nyimzawa zheküjawa nyu.

30 “Nyi küsü nga ma pa vüvüh küzawa nyu, nyutü ma pa vüvüh sieküzehwa nyu.

Khonyoküüthele 23

VÜWA Nyiri vü Müküchiekeri

1“Nyimpari thawa nüh amüja za naveh ünüh nyutü atsa küsa rütha rhethuo naveh ünüh ma thuoüji VÜWA kümhu vü mütura.

2“Alietsa küsa nga VÜWA kümhu vü mütura; wuhle tührake küju ma küthsoküzhi küsü nga VÜWA kümhu vü nyi mtura.

3 “Amonri nyutü Moabri küsü nga VÜWA kümhu vü mütura; wuhle türake küju hamari anyi thuoüji anyi küsü nga VÜWA kümhu vü küsuokürho mütura;

4 küpakenühnyunü nohri nüh Egypt vünüh tsezhu küru vü lohse thi ajuh vi nü ru lehkhuji vünüh mükümtu kenüh, jümpa mükünyu mari tü noh küümzü nta

© 2015 Bible Society of India.

Mesopotamia vü Pethor ta küsawa vünüh Beor tsa Balaam müsanü sieküru kenüh.

5 Jüta wie ketünga VÜWA noh Saküüwuowa tü Balaam zhü müküna; thi kümzüwa tü khaphrü le nü noh kenüh kütsiawa satsü le, küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh küümze kenüh.

6Noh tü küsuokürho mari zahzhüküka thi kümhie mphah tüm.

7“Noh tü Edomri nyi küsü nga mümrhüra, küpakenühnyunü ma tü noh nü küsa kenüh; noh tü Egyptri nyi küsü nga mümrhüra, küpakenühnyunü noh tü priwa nü jüla kürhori küsa kenüh.

8Wuhle kücheawa atsari wuo mari kütsüri thuoüji VÜWA kümhuwa vü tura naveh.

Rienyira Kürünape Mütse nü Küpeh

9“Nohri arie zhewa nü kürünape vü küpeh vü noh tü azanyo mükümhie aveh vünüh mükiehtuo üji mümhie.

10“Mükütüküzü nohri azhievü nyi küsü nüh aküzeh vünüh akrujuh küshu samla thuoüji ma tü kürünape alovü müpeh nüh alievü tewa naveh;

11thitü münüleh teru thuoüji ma tü juhküzüm nü rühnyi tetu thuoüji kürünape lovü teturu mhievehthuoh.

12“Noh tü kürünape alievü azhie kümnyipe küsü sanü jüla wa sanaveh;

13jüla küwa vü azhietsüh küpe viwa nü ku thuoüji azhiehtsüh nüh chühke taji ku luo, thi kum thuoüji küzüphohm le luo.

14Küpakenühnyunü noh külole nta thi noh mükünongüri vi noh tüvü tsü na küsa kenüh VÜWA noh Saküüwuowa tü noh kürünape azhievü tsewaveh, ma tü noh kürünape vü zanyo mükümtse ngu nü ma tü küzüle tewajisü, jükenüh noh kürünape tü mümtha üji mümhie.

Khonyo Küpapari

15“Mükütüküzü tühkha küsü nüh ma Vüwa vünüh zhü noh vü teru thuoüji ma vü mütsüle tüm;

16ma tü nohri azhievü ma nüh anyu kürüka ma külotsawa vü küürholuo, thi ma mümrü tümluo.

17 “Israel tsavühri nga saluo thi Israel tsa nyimpari nga saluo kükhurüzheh küüphroküphrie müsara.

18Noh tü phrahzhu küsa ame küthuo küsüküsü kenüh nga küüphroküphrieh kümsa ame nyutü ashuh nüh kümlie ame VÜWA noh Saküüwuowa zheh vü

© 2015 Bible Society of India.

vimüturura; küpakenühnyunü hamasü khürü nga VÜWA noh Saküüwuowa tüvü kükre küsa kenüh.

19 “Noh tü noh jünüwa vü azahkütsa vünüh küünawa nyu, ame vünüh luo, kütsaküzhu vünüh luo nyutü zanyo küsüküsü vünüh nga luo zahkütsa küviwa nyu.

20Alienyiri vü thuoüji azahkütsa vünüh küünaluo; thitü noh nü vü thuoüji azahkütsa vünüh müküüna tümluo; jüta thuoüji noh nüh wa nü azhih vi nta kütsewa vü VÜWA noh Saküüwuowa nüh tsiatsü naküveh kenüh.

21 “Noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa vü küphrahzhu küsa vü noh tü jüma müsanüh küsawa nyu, jüma tü noh vü kükhiemuo; küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa nüh jüma tü noh vünüh vi tsa wie naküveh kenüh.

22Thitü noh nüh küshie müsa thuoüji jüma tü noh vü kükhiemuo münyie.

23Noh po vünüh mowa küshie küzemthuoh ünüh noh tü azhüazhü nü jüma müsaji mümhie, küpakenühnyunü noh tü noh mpa apashe vünüh noh po vünüh mowa küshie nüh VÜWA noh Saküüwuowa vü küshietsü kümthuoh kenüh.

24“Noh nüh noh zhephruwa rhelivizhuh vü tse küwa vü noh kütsara mükütsara tsaluo.

25Noh tü noh zhephruwa khuohzhiza kütoke vü tseküwa vü noh kenüh nü shitsaluo, thitü noh hira nüh thuonaküveh kenüh ji noh zhephruwa khuozhi ato kütoke müjie tüm.

Khonyoküüthele 24

Küürüsuo Thi Küza Le

1 “Nyi küsü nüh nyimzari vi nü za, tü mükütüküzü ma tü ma vü mükükato wuori ngu nü ma notha vü ma mülo nüh sam nü küürüsuo lasi rhü ma ke vü thse taji ma zheh vünüh zhezhujam nü ma tü ma zheh vünüh tsezhutewa,

2thi ma nüh wa nü küpara vüvüh satewa,

3thi asewa vüpa nga ma mülo nüh sataji küürüsuo lasi rhü nü ma ke vü thse taji ma zheh vünüh ma zhezhujam, nyutü asevü ma vi nü ma vüvüh küsawa vüpa tü süm,

4jüti sanü ma vüpa pokhuwa, ma zhejakümwa tü nyimzawa sakümne kümthuoh kenüh ma vi nü ma vüvüh müsa le nüh sanaveh; küpakenühnyunü jüma tü VÜWA tüvü akükre küsü küsa kenüh, thi nohtü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh tsü nü aka küüsa zhih vü müküleh vikürüwa nyu.

Khonyo Küpapari

© 2015 Bible Society of India.

5“Nyi küsü nüh ma kümnyu kürüthe üji ma tü rienyiri vü nyi küwavüh nyu, nyutü küüroh küsü nga vi ma mütsotü tüm; ma tü mahvi küsü azheh vü kürüzih ti peh nü ma nüh vi küsa ma vüvüh vü lozhe naveh.

6“Nyi küsü nga ahie küürenyahvü loh nyutü küürenyahvü anyiehwa küshiete vünüh müvira; küpakenühnyunü ma tü küphrahzhu vünüh kürholi vimna küveh kenüh.

7 “Nyi küsü nüh ma jienü Israel nyiri küsü rühu nü ma tühkha kümjie sa nyutü ma zhum nü ngura ti thuoüji kürühuwa tü küsüm naveh; jüti sanü nohri azhie vünüh kümsüwa tü sakümtsem naveh.

8 “Whujirü küna vünüh azhüzhüluo, Levi navüri nüh nohri vü mota noh küjotsü naveh ünüh müzhe nü saluo.

9 Egypt vünüh tsezhu küruvü lehkhuji vü VÜWA noh Saküüwuowa nüh Miriam vü mowa sanüh müsheluo.

10 “Noh nüh zanyo küsüküsü nga vi noh zhephruwa küna thuoüji noh tü ma nüh shiete küsawa vi nti ma zheh lovü mütu tüm.

11Noh tü anyula vü tsiela nü noh nüh küünawa mpa nüh phrahzhu küsawa vi nü alievü noh vü kü ru saluo.

12Thi mükütüküzü ma tü ma nüh küphrahzhuwa vünüh küzehwa nyu;

13arünyi kuotetu thuoüji küphrahzhuwa noh tü viwa ma tsüm le nü ma tü ma thsü jüma hieküzeh nü tsia noh küütsüluo; jüta küsa vünüh noh tü VÜWA noh Saküüwuowa tüvü nyitsara naveh.

14 “Noh tü kümsa siepe kümkhuo thi küthotsawa ma mpa nüh noh jienüri vünüh saluo nyutü ma mpa nüh priru noh zhih noh nyu lovü küpeh saluo kümrüvüh nyu;

15noh nüh ma müsawa nü küüroh kemewa jüma rülo rünyi müjie kütu tüvü nüh vi ma tsü küm sanaveh (küpakenühnyunü ma tü mükhuom thi ma luoveh tü jüla pehküveh kenüh) jüta mükünyu nü ma nüh noh kenüh VÜWA vü zie taji noh saküükhiemuom naveh.

16 “Atsari kenüh avühri müküsüra nyutü avühri kenüh atsari tü müküsüra; nyi küsüküsü nga ma mpa ma kükhiemuo vünüh sü naveh.

17 “Noh tü priru kürhori kenüh nyutü mürari kenüh kümshowa mükhaphrü tüm, nyutü tünyivühwa thsümnyi shiete nü küviwa nyu;

18nohri tü Egypt vü tükha sataji VÜWA noh Saküüwuowa nüh jüla nüh noh rhehsa ta küsa müsheluo; jükenüh noh hama sa üti hi nüh azhütsüveh.

19 “Noh tü noh zhuh vü amütha mahwie tse taji aküshih wuori kümam teru thuoüji noh tü jüma vinti shele müwa tüm; jüma tü priru kürhori, mürari thi

© 2015 Bible Society of India.

tünyivühri kenüh samtüluo; jüta küsa vünüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh ke nüh küüroh aveh vü tsiatsü naveh.

20Noh wa nü noh Olive rhu küürhie vü atsuonari vü mahse mphah le tüm; jümari tü priru kürhori, mürari thi tünyivühra zhi sanaveh.

21Noh tü noh rhelivizhuh vü rhelivi külazhuh vü küükheüeri la le nti müwa tüm; jümari tü priru kürhori mürari thi tünyivühra zhi sanaveh.

22Egypt zhih vü nohri tü tükha sa ta küsa müshe naveh; jükenüh hama sa üti noh vü hi nüh azhütsüveh.

Khonyoküüthele 25

1"Mütüküzü nyiri azhievü mükükato peh nü mari tü ashizheh vü ru thi lesari nüh mari zhievü küzhühthuo sataji müküleh müküsawa vü sakürüzimtü, thi müküleh küsawa vü müshemsüm,

2jüti sanü müküleh küsawa tü aküfe vü phehmthuoüji lesawa nüh ma tü kümkheh saküüzeh nü ma müküleh kenüh küzakeri küfeleh ünüh ma tüvü nüh chie nü kürhie naveh.

3 Zürakeri kürhietsü mhieveh, thitü jüma nyiehvü nü nyu; jüütanyu nü mükütüküzü ma tü hama nyieh vünüh fem thuoüji noh nü tü noh notha vü sakürünyiem naveh.

4 "Shüvotsa sie amütha tsiküveh vü ma nyokuo mükhetetü tümluo.

Anü Süküm vü Küüroh Küsalehwa

5 "Mükütüküzü ajienü nyimpari kürü rho thi mari azhievü nyi küsü tü atsa nyimpari münyie nüh sütewa thuoüji sükümwa vüvüh tü anyithe alievü tharuo küpari vü zamwara; ma vüpa jienü nüh ma vü tu nü ma vi taji ma vüvüh sanü avüpa jienü küürohwa ma vü satsü naveh.

6Thi nyimzawa nüh atsa küwuo khuwa tü ma nü sükümwa nyo ji naveh, jüta küsa vünüh ma nyowa tü Israel vünüh vizhu müja nüh sanaveh.

7 Thitü anyiwa nüh ma jie vüvüh müvingü nüh sam thuoüji ma jie vüvüh tü akheri vü wa nü kükhruori vü, eh vüpa anü nüh ma jie anyo tü Israel vü küpeh huo na küsa mamthuoh; ma tü avüpara küüroh sanü hi mütsüthuoh; ta küza naveh.

8Jüta küsa vü ma anyuwa vü kükhruori nüh ma ji nü ma vü küza naveh: Thitü ma nüh wurie nü, Hi nü ma küvile mülothuoh; ta thuoüji,

9ma jie vüvüh tü kükhruora tüvü nüh ma vü tsekhru nü ma jih vünüh ma jihküükruvüh fo taji ma nyieh vü mütse müsheke nü ma vü rületsü taji, 'Anyi ma jie zheh sake müküwa ngüwa vü jüti saluo,' ta küza naveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi Israel vü azheh hama nyo thuoüji, ‘Azheh ma jihküükruvüh fo kümwa,’ ta ji naveh.

Khonyo Küpari

11“Anyi saluo taji nyi küsü vüvüh nüh anyi küpawa nüh ma vüpa feküveh ake vünüh ma külole nta wa nü küüzhe vünüh ma shoh,

12thi noh nüh ma ke müjethuomtü wie ketünga noh notha tü ma küümzewa nyu.

13 “Noh tü noh chükhu lovü zanyo küüte loh küpapa künyi, küsü aküji thi küsü küzah ti vümtsera.

14Noh tü noh zheh lovü zanyo küütovüh küpapa künyi küsü ji thi küsü zah ti müsara.

15Noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh vi noh kütsü azhih vü rhosuo naküsa kenüh noh tü aküpro thi khemta küüte vi naveh, thi aküpro thi khemta küüto vi naveh.

16Küpakenühnyunü hakümjie küsari aveh, mükünyitsari aveh thuoüji VÜWA noh Saküüwuowa vü akükre kheh.

Amalekri Fethem üta Azhükütsü

17 “Egypt vünüh nohri tsezhuküru vü Amalek nüh nohri vü mowa sanüh müsheluo,

18ma tü Saküüwuowa nga mükrü wiethuoh nüh nohri thasü thi müno nü kütse vü ma nüh mokümjie noh pa nüh, thi asevü kütseri aveh rehthe khehm nüh müsheluo.

19Jükenüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh zhi sa üta noh kütsü azhih vü noh mükünongüri nüh noh mükieshe küveh vünüh kümnyieh vi noh tsü thuoüji noh tü atülü kükhu vünüh Amalek kümsheke vizhujam luo; noh jüma müküma tüm.

Khonyoküüthele 26

Kümahwie Kütsü

1“Noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh vi noh ka küsa azhihwa vü ru thuoüji thi jüma vi noh zhi sara nü jüla rhora thuoüji,

2 noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh vi noh kütsü azhih vünüh küpe khuri aveh pipi vi nü akhuo lovü thse taji VÜWA noh Saküüwuowa nüh ma nyo sa nta küsa kenüh azhie kürüka vü wa naveh.

3Thi noh tü jüma tsotho vü navü küüroh saküvehwa vü wa taji ma vü, ‘VÜWA nüh hiri apari vü küshie taji hiri vü tsü nta küsa azhihwa vü hi tü teruthuoh ta küsa nosü hi nüh VÜWA noh Saküüwuowa vü phrahzhuveh,’ ta küza naveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüti sanü navüwa nüh noh ke vünüh akhuowa vi taji VÜWA noh Saküüwuowa kükhurüpe atüvü sanaveh.

5Thi noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa tüvü kürüle sataji, Arameari tsekütsewa tü eh pa; ma tü Egypt vü tsuo nü jüla priwa rho, mari tü pike wie; thitü jüla nüh ma tü akuoküji, aküji, kümzho thi anyi müküchierhüra sa ra.

6Thi Egypt nüh hiri vü khuke müsü sheh, hiri sakümnomna thi hiri vü akükho nüh kete.

7Jüti küsa vü hiri nüh eh para VÜWA Saküüwuowa vü zie küze, thi nüh VÜWA nüh hiri jikhi künatsü, thi hiri kümnomna, hiri küüroh kükho thi hiri kümrü ngu nü;

8VÜWA nüh ma ke kükhra thi apie thsuo küüzewa nüh, kümzho küji, thsoshi thi küngori sanü Egypt vünüh hiri vizhu;

9ma nüh hiri sie azhih tünüjuh thi awejuh nüh liküveh azhie hala sieru nü azhih hama vi hiri tsü.

10Thi halie, hi nüh khinyi noh, O VÜWA nüh vi hi kütsü avi küpe khuwa vitse veh; ta küza naveh. Jüti sanü noh nüh jüma vi nü VÜWA noh Saküüwuowa tüvü thse naveh, thi VÜWA noh Saküüwuowa tüvü khurü naveh;

11thi noh tü VÜWA noh Saküüwuowa nüh zanyo kümhie aveh vi noh kütsü noh zhehlori kütsü, noh, Levi thi priru nohri azhievü rhoküveh vü kütsü aveh kenüh noh lozhe naveh.

12 “Noh tü mahvi kücheawa türake sanü küsü küthsewa tsüju khehm thuoüji, jüma tü türake sanü küsü küthse mahvi küsa kenüh, Levi vü, priru kürhori vü, mürari vü thi tünyivühri vü tsü nü noh nyu vünüh tsa taji kümwa sanaveh.

13Jüti sanü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa tüvü, ‘Hi nüh eh zheh vünüh kümtse suopewa vizhumthuoh, thi jümpa mükünyu hi nüh jüma vi nü Levi vü, priru kürhori vü, mürari vü thi tünyivührivü tsümthuoh, noh nüh azhükütsü üta noh zhükütsü müzhe nü noh nüh azhükütsüri küsü nga müphrürie, jü mpa mükünyu hi nüh jümari müküma;

14hi nüh shükheke küvehvü türake sanü küsü küthsewa mütsa, nyutü hi mümtse nüh saküveh vü jüma küsü nga müvi, nyutü jüma küsü nga vi nü küsüri mütsü; hi tü VÜWA eh Saküüwuowa jikhi künaru wie, noh nüh momowa zhü hi vü tsü nüh hi nüh jüma müzhe nü sakheh wie.

15Noh küpehpe kümtse atülü vünüh noküturu taji tsia noh nyiri Israel thi azhih tünüjuh thi awejuh nüh liküveh noh nüh apari vü küshie nü hiri vü tsükümwa tsüluo.

VÜWA Nyi Küsari

© 2015 Bible Society of India.

16Nosü rülo VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhühkhe thi azhühkho hamari sa üta noh vü azhütsü saveh; jükenüh noh tü noh luoveh aveh vi thi noh kürholi aveh vi nü azhüzhü sheh taji sanaveh.

17Noh nüh nosü arülo vü VÜWA kenüh ma tü noh Saküüwuowa ta, ma lehkhuji aveh tse nta, ma zhühkheri thi ma zhükütsüri thi ma zhühkhori müzhe na ta thi ma jikhi küna na ta phrahzhumthuoh;

181 8 VÜWA nüh noh tü anyi ma zhi küsari ta, ma nüh phrahteke küsakümjie noh tü ma nüh azhükütsü aveh müzhe na ta noh kenüh nosü phrahzhumthuoh,

19jüta küsa vünüh, ma nüh küüza kümjie küsieke vünüh, kütholah vünüh thi küsiakesiakhri vünüh ma nüh saküsa akuoküji aveh nyiehvü sakümsietsü naveh, thi jüti sanü VÜWA noh Saküüwuowa vü kümtse nyiri küüsanaveh.

Khonyoküüthele 27

Saküüwuowa Khonyori Alohri Rügihvü Kürhüke

1Jüsevü Mosa thi Israel sierhüri nüh nyiri vü azhütsü taji. "Nosü rülo hi nüh nohri vü azhükütsü jümari aveh müzheluo.

2 Thi nohri tü Jordan kari nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh vi nohri kütsü azhihwa vü kütu vü nohri tü aloh küjiji khake nü jümari tü küzhetevüh nüh zhehtem luo;

3noh lahnyira Vüwa Saküüwuowa nüh nohri vü küphrahzhu üta, Vüwa nohri Saküüwuowa nüh nohri vü tsüküveh azhih tünüh jüh ri awejuh liküveh vü azhü hamari jü rügi nohri nüh rhükenaveh.

4Thi nohri tü Jordan karira thuoüji hi nüh nosü nohri vü azhütsüküveh kümjie Ebal küzhi rügivü aloh hamari shiekheh luo, thi küzhetevüh nüh zhete kheh luo;

5 Jüta nohri aloh nüh kükhurüpe sanü VÜWA nohri Saküüwuowa tsü naveh; jümari rügi vü amürü tsokrü kükhakewa nyu.

6Nohri tü aloh müküjikhuo nüh vi kükhurüpe küsü sanü VÜWA nohri Saküüwuowa tsü taji jüma rügi vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa vü kütso kükhurü satsü naveh;

7thi nohri tü kürükümhie küsahthuo kükhurüri sanü jüla nüh tsanaveh; thi nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü nyiehrakhruo naveh.

8Nohri tü alohri vü khonyo hama zhüri aveh alohri rügi vü rhükümtseke naveh," ti küza.

9Jüti küsa vü Mosa thi Levira navüri nüh Israel aveh vü, hoti peh nü künaluo, O Israel: nosü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa nyiri samthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

10Jükenüh nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa jikhi künaluo, thi hi nüh nosü nohri vü küüza ma nüh azhükütsüri thi ma zhühkheri müzhe luo.

Azhümküünari vü kümzüri

11Jüma rülovü Mosa nüh nyiri vü azhühzho tsü taji,

12 nohri tü Jordan kariwa thuoüji anyi hamari nüh Gerizim Küzhi rügivü tsie nü anyiri vü tsiatsü naveh: Simeon, Levi, Judah, Issachar, Josef thi Benjamin.

13Thi anyi hamari thuoüji Ebal Küzhi rügivü kümzü kenüh tsie naveh: Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan thi Naftali.

14Thi Leviri nüh Israel nyiri aveh vü jikhi kümsü vünüh phrahzhu naveh:

15 Anyi thawa nüh khrüke nyutü lü taji atso sanü anyiri kesie nüh zanyo sataji küüthi vü sataji VÜWA tüvü akükre sanaveh ünüh kümzüwa saluo; ta küza naveh. Thi anyiri aveh nüh rüle taji, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

16 "Ma pa thi ma zah müküsiekewa tü kümzüwa saluo; ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

17 "Ma zhephruwa rüh külowa tü kümzüwa saluo; ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

18 "Lehkhuji vü thawa nüh notha küüjura leh küjozihtsü naveh ünüh kümzüwa saluo; ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

19 "Thawa nüh priru kürhori vü, mürari vü thi tünyivühri vü kümshowa mükünyu vünüh sanaveh ünüh kümzüwa saluo; ta thuoüji nyiri aveh nüh; 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

20 "Thawa nüh ma pa vüvüh siezeh naveh ünüh kümzüwa ma vü waluo, küpakenühnyunü ma nüh ma pa zhi ta küsawa fokümtü kenüh; ta thuoüji nyiri aveh nüh; 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

21 "Thawa nüh samwa küsüküsü nga siezeh naveh ünüh kümzüwa ma vü waluo; ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

22 "Thawa nüh ma tsehvü, ma mpa nüh ma pa atsa nyimzawa saluo, nyutü ma zah tsa nyimzawa saluo siezeh naveh ünüh kümzüwa saluo, ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

23 "Thawa nüh ma nyi siezeh naveh ünüh kümzüwa saluo, ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

24"Thawa nüh küüzhe vünüh ma zhephruwa zothe naveh ünüh kümzüwa saluo, ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

25"Thawa nüh müküleh müküsari zothe na küsa kenüh athe vi naveh ünüh kümzüwa saluo, ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

26 "'Khonyo hama zhühthori thawa nüh mümzhetoh nüh sanaveh ünüh kümzüwa ma vü waluo,' ta thuoüji nyiri aveh nüh, 'Jüti saluo,' ta sanaveh.

Khonyoküüthele 28

Zhüküüna Kütsiari
(Lev 26.3-13; Kho 7.12-24)

1 "Noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa jikhi küna nü hi nüh nosü noh vü küüza ma nüh azhükütsüri kümhie ta müzhe thuoüji, VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh tü akuoküji küpari aveh nyieh vünüh noh sakümsietsü naveh.

2 Mükütüküzü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa jikhi küna thuoüji kütsia hamari aveh noh rügi vü ru naveh, thi noh ruju wie naveh.

3 "Anyuji vü nga noh tü kütsia ngu naveh, thi azhuh vü nga noh tü kütsia ngu naveh.

4 "No kru avi küpe, noh zhih avi küpe, noh samwa avi küpe, noh seshuh thi noh nyihnyih müzahshie küwa kütsia vü naveh.

5 "Noh khuo lovü nga thi noh hie küünyaku lovü nga kütsia ngu naveh.

6 "Noh tseküturu vü nga kütsia ngu naveh, thi tsezhuküwa vü nga kütsia ngu naveh.

7 VÜWA nüh noh mükünongüri noh siesaluo küruri noh tüvü nüh küücha naveh; mari tü lehkhuji küsü vünüh noh siesaluo nta ru naveh, thitü lehkhuji türü vünüh noh tüvü nüh zhütewa naveh.

8 VÜWA nüh noh vü, noh luo vü thi noh küüroh vü kütsia azhükütsü sanaveh, thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhih vi noh kütsüwa vü akütsia noh vü tsü naveh.

9 Mükütüküzü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhükütsüri müzhe thi ma lehkhujiri vü tse ti thuoüji VÜWA nüh noh vü küshie küsa kümjie noh tü mampa ma vü kümtse nyiri ta vizhu naveh.

10 Thi azhih vü nyiri aveh nüh noh tü VÜWA nyo vünüh jiveh ta küsa ngu nü mari tü noh krü naveh.

11 VÜWA nüh noh pari vü küshie nü azhih noh vü tsü nta küsa lovü küsara vü nga, noh satsa avi vü nga, noh seshuh avi vü nga thi noh zhih lovü avi küpe nga saküzhi tsü naveh.

12 VÜWA nüh ma zale vü noh zhih kenüh atsokürü tsü na küsa kenüh ma künyirhie kümhie atülü satsü naveh, thi noh ke nüh küüroh aveh tsiatsü naveh. Jüti sanü noh tü akuoküji hozake vü küüna naveh, thitü noh thuoüji künawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

13Mükütüküzü noh nüh nosü hi nüh küüza azhükütsüri küna nü azhüküzhü ti sa thuoüji VÜWA nüh noh tü alüwa küüsanaveh, anürü küsawa nyu; thi noh tü kümsievü wa naveh, küsaji vü küwa wa nyu,

14mükütüküzü hi nüh nosü noh vü azhütsü nü küüzawa vünüh kürele taji ake azhie wuovü nga nyutü azhu wuovü nga nyiaza küpara kütsü sa nta mari se nyitemwa thuoüji hamari tsü naveh.

Zhümküüna Zhühkhari
(Lev 26.14-46)

15"Thitü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa jikhi müküna nyutü hi nüh nosü noh vü küüza ma nüh azhükütsüri thi ma zhühkheri aveh sana küsa kenüh azhümzhü thuoüji kümzü hamari aveh noh vü ru thi ru noh ju naveh.

16"Anyu vü nga noh tü kümzü vü naveh thi azhuh vü nga noh tü kümzü vü naveh.

17"Noh khuo lovü nga kümzü tü naveh thi noh hie küünyaku lovü nga kümzü tüm naveh.

18"Noh satsa avi nga, noh zhih avi nga, noh samwa kümzahshie nga thi noh nyihnyih zah nga kümzü sam naveh.

19"Noh nüh küturu vü nga müzü naveh, thi alievü küwa vü nga müzüm naveh.

20"Noh nüh hi küma küm kenüh thi zanyo kümsü küsa kenüh noh müjie küzorie küju nü thi shita müjie küümie küju nü noh nüh zanyo sa nta küsa aveh vü noh vü kümzü, küüprükühie thi zanyo müküsaraVÜWA nüh noh vü küze naveh.

21Noh nüh vi nta kütse azhihwa vünüh noh müjie saküümie nü VÜWA nüh sahna kükhowa noh vü küüpeke naveh.

22Satsa tsaküüra küna, kümhi, amüküshu, küsahzhe, anyuchuwa, mürhükümsü ti nüh nohri müjie küsü küju nü nohri zhe taji VÜWA nüh nohri zothe naveh.

23Thi noh lü vü atülü tü sahwuo sam naveh, thi noh kükhu vü azhihwa tü amürü sam naveh.

24Noh zhih vü tsokürüwa tü VÜWA nüh azhitho thi azhikre nüh satsü naveh; noh müjie küzorie küju nü jüma tü atülü vünüh noh vü ru wie naveh.

25"Noh mükünongüri tüvü noh tü VÜWA nüh küücham naveh; lehkhuji küsü vünüh noh tü mari sie wuluo nü te naveh, thi mari tüvü nüh lehkhuji türü vünüh te naveh; jüti sanü nohri tü azhih vü kajiperi aveh vü noh tü akükrüri thi mükülori sam nathuoh.

26Noh kümo tü amürhü vü prükütse müwari aveh ashie, thi azhih vü asara shie sam naveh; nyi küsü nga jümari zheküükhrih küzem na küsa münyie nüh sam naveh.

© 2015 Bible Society of India.

27VÜWA nüh Egypt vü awuleri thi wupa küna küthasü küna thi kümtho jümari
vünüh noh tü samküümhiera vi nü noh zotheja naveh.

28VÜWA nüh aküzhe, notha küüju thi müshe küüprükühie vi noh tsü nü noh
zotheja naveh;

29notha küüjuri nüh aküzo vü kürüpa kümjie arülo vü nga rüpa naveh, noh tü
noh lehkhujiri vü küüzhake müpehra; mükütuo nüh noh tü mürü thi rühu peh
huom naveh, thitü nyi küsü nga nüh noh küükra münyie nüh sam naveh.

30"Noh nüh vüvüh sa nta karrü sala naveh, tü anyi küpari nüh ma siezem naveh,
noh nüh azheh küsü sanaveh, tü noh tü jüla mürhora nüh sam naveh; noh nüh
rhelivi zhuh tsanaveh; tü nohtü jüma vi mütsara nüh sam naveh.

31Noh notha vünüh noh shüvotsa zothemtü naveh; tü noh jüma mütsara nüh
sam naveh; noh tüvü nüh noh rawuh tü wurie prütewa naveh, thi noh vü
visheleru kütsüwa nyu; noh nyihzhüri tü noh mükünongüri vü tsüm naveh, thitü
nyi küsü nga noh küükrawa nyu.

32Noh tsa nyimpari thi noh tsavühri tü anyi küpari vü tsüm naveh, noh notha
nüh nopeh naveh, tü arülo aveh no nü mari müngupeh wie ketünga
noküchutewa naveh; thi jüma khetera na küsa kükhraküsü nga noh ke vü
küpehrawa nyu.

33Noh nüh müküthsü akuoküji küsü nüh noh zhih vü avi küperi thi noh nüh
küürohri tsamtü naveh; thi noh tü mükütuo nüh mürümle thi noh tephake
naveh;

34jüta küsa vünüh noh notha nüh ngu na küsari nüh noh tü saküzhem naveh.

35VÜWA nüh mükümhiera wule küpe vi noh kho vünüh noh jih, noh mütseh
vünüh wa noh lokrieh küju küüshu nü noh zothe naveh.

36 VÜWA nüh noh thi noh kajiwa noh nüh ma vi noh nyiehvü saküvehwa sie nü
noh nga thi noh pari nga müküthsü akuoh küsü vü ru athsoh nüh thi aloh nüh
küsa nyiaza küpa kütsü küüsanaveh.

37Thi VÜWA nüh noh siewa na küsa nyiri azavü noh tü kümzhoh, azhütsoh küsü
thi küphrahtenyuo küsü küsanaveh.

38Thi noh nüh mahtsü hozake vü nü azhuh vü wa wie ketünga pike mpa
küvizhuh sanaveh; küpakenühnyunü asuokrie nüh tsakhemna küveh kenüh.

39Noh nüh rhelivi hozake shie naveh thi tsashe naveh, thitü rhelivijuh müzhura
nüh nyutü mavi nga külazhuhra müsara nüh sam naveh; küpakenühnyunü arü
nüh tsakhemtü naküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

40Noh zhih aveh vü noh tü Olive rhu peh naveh, thitü noh tü ma vüjuh vi noh mpa noh mükünera nüh sam naveh; küpakenühnyunü noh Oliveri tü kretewa kheh naküveh kenüh.

41Noh tü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga wuo naveh, thitü jümari tü noh zhi müsara; küpakenühnyunü mari tü nyura küsi satewa naküveh kenüh.

42Noh zhih vü athsohri thi aviri tü asuokrie nüh kate khehm naveh.

43Priru nü nohri azavü küpehri nüh nohri nyieh vünüh kümsiemsie mürike tewa naveh; thi noh thuoüji küsajisaji tetsuo naveh.

44Ma thuoüji noh küüna naveh, thitü noh thuoüji ma küünarawa nyu; ma nüh alü sa, thi noh nüh anürü sanaveh.

45“Noh müjie küzorie küju nü kümzü hamari aveh noh vü ru wie naveh, noh zhe wie naveh, küpakenühnyunü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa jikhi ma nüh noh vü azhükütsüri, ma zhühkheri müzhe üta küsari müküüna kenüh.

46Jümari tü noh vü thi noh küthsoküzhiri vü küsuokürho thsoshi thi küngo sanaveh.

47“Noh nüh zanyo aveh küwale pehküm kenüh noh luoveh lozhe thi wie nü VÜWA noh Saküüwuowa kütsü müsanüh sam,

48jükenüh rüma, kürieh, rütso thi zanyo aveh vü nga thohtsa taji noh mükünongüri noh küüluosa nta VÜWA nüh küüzera kütsü sanaveh; thi ma nüh noh müjie küzorie küju nü ma nüh amürü khuonyih noh ku rügi vü thsetsü naveh.

49VÜWA nüh akuoh noh küüluosa nta alehküsuo azhih küpohte vünüh khujorü the nü prükütse üta küsa akuoküji noh nüh ma zhü müküthsü sieru naveh,

50anyieh kümzho, kükhruori nga müküchie nyutü rünguori nga müküütso akuoküji küsü,

51noh müjie küzorie küju nü noh mieshümiesa kütsa thi noh zhih vünüh avi küpe nga tsamtü naveh; noh müjie saküüra kheh küju nü atsuo nga, akhah nga, nyutü vüjuh nga, noh mieshümiesa müzahsie küwa nyutü nyihnyihzah nga küükhetüwa nyu.

52Mari nüh noh nyu vü nga, noh zie kümsie thi kümzho noh nüh tsotü küveh noh zhih aveh vü turu nü noh zhe naveh; thi mari nüh VÜWAnoh Saküüwuowa nüh noh tsüküm azhih anyu aveh zhe naveh.

53“Thi noh mükünongüri nüh noh zhe thi noh saküümnomna nü luoveh küüraküpre vü noh tü noh mpa noh satsa vünüh küshu tsatori, noh tsa nyimpari nga thi nyimzari nga VÜWA noh Saküüwuowa nüh kütsü asa tsanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

54Nohri azhievü khuke kürünyitsa thi kümhietsa küwuo nüh ma nü vü, ma vüvüh wietsawa thi ma kenüh münyieküsa atsa sehkhewa vi ashie müküsanüh sanaveh;

55Jüti sanü ma tü mari nyi küsü vü nga ma nüh ma tsa asa tsaküveh mütsü nüh sanaveh, küpakenühnyunü noh nyu aveh vü noh mükünongüri nüh noh zhe thi noh saküümnomna vünüh zanyoküsü nga kümnyiewa nyu.

56Nohri azhievü nyimza khuke kürünyi thi küzütsatsawa ma mphawie nga azhih vü vitsuo müküüjokewa, küpakenühnyunü ma tü züsheh thi rünyi sheh küm kenüh, ma wie nga ma vüpa ma wietsawa, ma tsa nyimpawa thi nyimzawa vü nga mütsüngü nüh sam naveh,

57asevü nüh küwuo, ma tsa ma mpha vünüh thi ma tsa kümoh vü nga jüti sa wie naveh, küpakenühnyunü noh mükünongüri nüh nohzhe nü noh tü anyu vü sakümnomna nü noh luoveh sakü raküpre vü noh tü zanyo küpa mükünyiethuoh kenüh ma nüh küthi nü tsanaküveh kenüh

58“Mükütüküzü noh nüh lasipha hala zhüthori rhüküsa aveh khonyo hama azhüzhü nü sa, jüma tü VÜWA noh Saküüwuowa nyo kütholathovü thi kükrü shehke nyowa mükrü thuoüji,

59VÜWA nüh noh vü nga thi noh tsatori vü nga thi müküsasa kümnomnari, kümnomna kükho thi shita müküle, küsaküna lokrü thi müküle viru naveh.

60Thi ma nüh noh nüh kükrü Egypt vü künari aveh noh vü viru naveh; thi jümari tü noh vü küüpeke huo naveh.

61Khonyo lasipha hala rhüke müküsa küna aveh thi kümnomna aveh noh müjie küzorie küju nü VÜWA nüh noh vü viru naveh.

62Nohri tü anyi zhi nü atülü vü wutsiri kümjie, thitü nohri tü pike mpa kükhe naveh; küpakenühnyunü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa jikhi müküüna kenüh.

63Thi VÜWA nüh ma külo thuoüji, noh vü zanyo kümhie sa nta thi noh saküzhitsü nta küsa üta ma nüh saküümsüwa thi küzoriewa noh vü viru nta küsa VÜWA nüh lom nathuoh; jüti sanü nohri nüh vi nta kuokütu azhihwa vünüh noh tü vijam nathuoh.

64“Thi VÜWA nüh nohri tü azhih jekie küsü vünüh jekie küpawa küju nyiri azavü zheküvohrie küzem naveh, jüti sanü noh nga thi noh pari nga müküthsü nyiaza küpa athsoh thi aloh nüh küsa kütsü satewa nathuoh.

65Akuohji hamari azhievü noh tü kürüzih müngura, thi noh mpha aphakhuwa nga kümnyie müngura; thitü VÜWA nüh jüla noh vü luovehküükhe, notha küthasü thi kürholi küthasü vi noh tsü naveh;

© 2015 Bible Society of India.

66noh kürho tü noh tüvü müküütoh vü thuom naveh; rüza vü nga thi rülo vü nga noh tü krü sheh tse wie naveh, thi noh kürho tü küütoh münyie nüh sam naveh.

67Rüne vü noh tü, Münüleh küsala tüla! ta sanaveh, küpakenühnyunü noh tü kükrü sheh kenüh noh luoveh nüh thi noh notha nüh küngu vünüh ti noh tü krü naveh.

68Noh tü azetse jükümjie küsalewa nyu wiethuoh ta hi nüh phrahzhu, thitü noh tü ajuhieri vünüh VÜWA nüh noh sie shele Egypt vü ru naveh; thi noh tü noh mükünongüri vü tükhapari thi tükhavühri kümjie vünüh noh mpa noh zhu naveh; thitü nyi küsü nga nüh noh küsüwa nyu," ti küza.

Khonyoküüthele 29

Moab Zhih Vünüh VÜWA nüh Israel Sie Kütsathuo

1Horeb vünüh VÜWA nüh Israel nyiri sie kütsathuozhü anyieh vünüh ma nüh Moab azhih vünüh mari sie kütsathuo üta Mosa vü azhükütsüzhühtho hamari.

2Mosa nüh Israel aveh jizhuh nü mari vü: VÜWA nüh Egypt zhih vü küsari aveh nohri notha nüh ngu khehthuoh, Faroah vü ma sieperi avehvü thi ma zhih aveh vü,

3kümtseri küji noh nothari nüh küngu, athsoshiri thi küngo küji jümari,

4thitü nosü thuoüji VÜWA nüh küüthsü na küsa müshe nyutü küngu na küsa khüna mütsüthuoh.

5Hi nüh reza vü mahvi zürake sietse; nohri rügivü nohri thsümnyi krihmwa thi nohri amphari vü nohri jihküükruvüh tsepha müwa;

6hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa ta küsa thsü na küsa kenüh nohri tü lohse mütsa, akhah nyutü kümzo khah nga müzhu.

7 Thi nohri azhie hala ru ünü, Heshbon kajiwa Og masü nüh arie küsape vünüh hiri siesaluo, thitü hiri nüh mari chara;

8hiri nüh mari zhih vira taji Reubenri, Gadri thi Manaseri akuoh küzhila vü aka küüvim.

9Jükenüh nohri nüh zanyo küsa aveh vü küsara peh na küsa kenüh kütsathuo hama zhühthori azhüzhü nü saluo.

10Nosü nohri aveh tü VÜWA nohri Saküüwuowa tüvü tsieveh; noh kuohri vü alüri, nohri vü kükhruori, nohri vü küjiri, Israel nyiri aveh,

11nohri atsa küzahri, nohri vüvühri, priru noh kürünape vü küpehri, nohri athsoh küshüri nga thi nohri juh kütieri nga,

© 2015 Bible Society of India.

12jüta küsa vünüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh nosü noh sie saküsa VÜWA noh Saküüwuowa küüshie kütsathuo lovü tura naveh;

13Jüti sanü nosü ma nüh noh tü ma nyiri ta küsa vizhu nü ma nüh noh vü küphrahzhu üta, thi noh pari, Abraham, Jacob thi Isaac vü küshie küsa kümjie ma tü noh Saküüwuowa sanaveh.

14Jüta mükünyu hi tü nohri vü mpa küüshie kütsathuo hama hi nüh samsa,

15thitü nosü hiri sie hala peh müküvehwa vü nga thi hala nosü VÜWA hiri Saküüwuowa tüvü tsie küvehri vü nga sie sasaveh.

16“Hiri nüh mokümjie Egypt vü rho nüh, thi hiri tü mokümjie vünüh akuoküji azavü nüh vehthuo shuru nüh nohri nüh thsüveh;

17thi nohri nüh mari zanyo kükrephake, mari nüh athsoh, aloh, rakasa thi suna nüh küsa anguo mari azhie vü pehküvehri noh nüh nguthuoh.

18 Noh zhierivü nyimpari nyutü nyimzari nyutü tharuo küsünyutü akuoh küsü VÜWA hiri Saküüwuowa vünüh nosü ma luoveh kürele wa taji jümara kuohji nyiaza küpa kütsü satewajisü, tinü azhüzhüluo; nohri azhievü kümzhi rüzoh küwuke thi avi kükhapehmjisü nüh,

19nyi küsü nüh ma mpa nüh küüshie kütsathuo hama zhühthori künara wie ketünga ma luoveh vünüh ma mpa ma sakütsia taji, ‘Mampa nüh hi nüh eh luovehkho nü tse wie ketünga hi tü zanyo küsü nga küsawa nyu; ta sanaveh. Thitü hama nüh aküjie thi küüweh zarike küsa lehkhuji vü rhüh nü siewa naveh.

20VÜWA nüh ma mükülehnoküjawa nyu, jüüta nyu nü VÜWA rüküshu thi ma noküüjizhi nyikhu nüh anyi jüma saküüzü naveh, thi lasipha hama lovü kümzüri rhüküsa ma vü peh nü VÜWA nüh ma nyo tü atülü kükhu vünüh vijam naveh.

21Khonyo lasipha hama lovü kütsathuozhü kümzü rhüküsa aveh müzhe nü VÜWA nüh Israel kuoh aveh vünüh ma mpa chithuozhu taji kümsü vü küzem naveh.

22“Kürule wuhle noh sevü kütse noh tsari nüh, thi alienyiri lehküsuo vünüh küruri nüh azhih jüma kümnomna thi VÜWA nüh saküüna küsaküna küngu vü,

23 VÜWA nüh ma rüküshu thi arükümtho vünüh Sodom thi Gomorrah, Adma thi Zeboiim mülelejaküm kümjie azhih aveh tü zanyo kümzhi tsoküümne, amütsü, tso nü jaküm, mahtsü müküzhuh, zanyo küsü nga müküshi thi phrato küsü nga müküshora satsü naveh,

24ah, akuoküji aveh nüh, VÜWA tü mokenüh azhih hamawa vü hakümjie satsüm lo? Rüküshu hamatü ma küsa zhühnyo mowathuoh lo? ta sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti küsa vü nyiri nüh, 'Jümatü küpakenühnyunü mari nüh ma pari Saküüwuowa ma nüh Egypt zhih vünüh mari siezhuküru vü VÜWA kütsathuozhüwa jaküm kenüh,

26thi mari tü wa nü mari nüh müküthsü thi mari vü mükütsü nyiaza kütsü sa thi khurü teküwa kenüh;

27jükenüh VÜWA nüh azhih hama nyiehvü ma rüküshuwa juzhuteru taji lasipha hama lovü rhü küsa kümzü aveh azhih hama rügivü vizhuteru;

28jüti sanü VÜWA nüh mari zhih vünüh rüküshu, müküüzhikera rüküshu thi rükümtho küji jümari rüzoh luhu taji nosü hakümjie azhih küpa vü vehjakem;' ta sanaveh.

29"Küüthi zhiri thuoüji VÜWA hiri Saküüwuowa zhi; thitü khonyo hama zhühthori aveh hiri nüh küüsa nta zanyo küthsütsü kümri thuoüji küsuokürho hiri thi atsara zhi.

Khonyoküüthele 30

Küsezhuhle thi Kütsia kenüh Rülehkütsü

1"Thi hi nüh noh tüvü küsa zanyo hamari: akütsia nga thi kümzü nga noh vü küru vü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh nohri zheküvohrieküm akuoküji aveh aza vünüh noh nüh jümari noh müshe lovü viküthsele vü,

2noh nga thi noh tsari nga VÜWA noh Saküüwuowa vü sheleru nü noh luoveh aveh thi kürholi aveh vi taji nosü hi nüh noh vü azhükütsü jikhi aveh küna naveh;

3jüti sanü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh münguri vizhuhtsüle nü noh kümzetsü naveh, thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh zheküporieküm anyi aveh vünüh noh vizhuh le naveh.

4Mükütüküzü noh zhejaküm tü atülü küpohte vü sam wie ketünga VÜWA noh Saküüwuowa nüh jüla nüh noh vizhuh naveh, thi jüla nüh ma nüh noh sieru naveh;

5thi noh küüvi na küsa kenüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh pari nüh küpeh azhih vü sieru naveh; jüti sanü ma nüh noh pari anyieh vünüh kütsarhie thi kümwumra noh saküzhitsü naveh.

6Thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh luoveh nga thi noh tsatori wa luoveh nga ti ahu tsi nü noh tü rho na küsa kenüh noh luoveh vi thi noh kürholi aveh vi VÜWA noh Saküüwuowa kümze naveh.

7Jüti sanü VÜWA noh Saküüwuowa kümzü hamari aveh vi noh saküümnomna noh küümaküshiri thi noh mükünongüri vü thsetsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Thi noh tü VÜWA jikhi küna le taji nosü ma nüh noh vü küüza azhükütsüri aveh müzhe le naveh.

9VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh kenüh küüroh küsa aveh vü, noh satsa avi nga, noh mieshümiesa avi nga, noh zhih avi nga khielota saküzhitsü naveh; küpakenühnyunü ma nüh noh pari vü külo kümjie VÜWA nüh kütsarhienyurhie noh tsülena küsa lo naveh,

10noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa jikhi küna nü khonyo lasipha hama lovü rhüküsa ma nüh azhükütsüri thi azhühkheri müzhe nü noh nüh noh luoveh aveh vi thi kürholi aveh vi VÜWA noh Saküüwuowa vü küreleru thuoüji kütsia hamari ngu naveh.

11"Hi nüh nosü noh vü azhükütsü hamatü noh kenüh kükhole nyu, nyutü letsuo müveh.

12 Jüma tü atülü vü peh nü noh nüh, 'Thawa nüh hiri kenüh atülü vü wa nü viru hiri tsü taji hiri küüna thi jüma küüsana lo? ta küsawa nyuthuoh.

13Nyutü jüma tü juhküji kariwa nü viru hiri tsü taji hiri küüna thi jüma küüsana lo? ta küsawa nyuthuoh.

14Thitü azhüwa tü noh shehnyi sheh nü pehveh; jüma tü noh po vü thi noh luoveh lovü tü taji noh nüh küsara vü pehveh.

15Halie, hi nüh nosü noh tüvü akürho, kümhie, aküsü thi kümsü satüveh.

16Noh nüh nosü hi nüh noh vü küüza VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhükütsüri ma zhühkheri thi ma zhühkhori müzhe thuoüji noh tü rhora, thi zhiwara naveh, thi noh nüh wa vi nta kütse azhihwa vüVÜWA noh Saküüwuowa nüh tsia noh tsü naveh.

17Thitü mükütüküzü noh luoveh tü kürele tewa nü müküna nüh sam taji nyiaza küpari khurü nta thi jümara kütsü sa nta tewa thuoüji,

18hi nüh nosü noh vü phrahzhu wie vehthuoh nü noh tü pokah wie naveh; noh nüh Jordan kari tu nü vi nta kütse azhihwa vü noh tü küsuo mürhora.

19Hi nüh nosü nohri atüvü akürho thi aküsü, kütsia thi kümzü nohri vü apohvü kenüh atülü thi azhihwa jiveh; jükenüh akürhowa rüka luo, noh nga thi noh küshukürari tü küürho na küsa kenüh,

20 VÜWA noh Saküüwuowa kümze taji, ma jikhi küna nü thi ma vü küpephohke taji; jüma tü noh vü akürho thi arülori aküsuo, jüta küsa vünüh VÜWA nüh küshie taji noh pari Abraham, Isaac thi Jacob vü tsü nta küsa azhihwa vü rhora naveh.

Khonyoküüthele 31

Joshua nüh Mosa Müthoh küsa

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti sanü Mosa tü mükütuo wie thuoh nüh azhü hamari Israelri aveh vü phrahte.

2 Thi ma nüh mari vü, “Hi tü nosü mahvi müzake nü mükeke khruomthuoh; hi nga müsarathuoh. VÜWA nüh hi vü, Noh nü Jordan kari müwarathuoh, ta küza.

3VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh tüvü kariwa naveh; noh tüvü akuoküjiri ma nüh zoriem naveh, jüta küsa vünüh noh nüh mari vira naveh; thi VÜWA nüh küüza kümjie Joshua nüh noh tüvü kariwa naveh.

4 Thi VÜWA nüh Amorri kajiwa Sihon thi Og thi mari zhih küzorie vü küsa kümjie satsü naveh,

5VÜWA nüh mari vi nohri tsü naveh, thi hi nüh noh vü azhükütsü kümjie hi nüh azhükütsü jümari müzhe nü mari vü satsü naveh.

6Müzho luo thi luoveh ji luo, mari mükrü tüm nyutü mükrü sheh tüm: küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh siewa naveh, ma tü noh küsazihwa nyu, nyutü noh küjawa nyu;” ti küza.

7Thi Mosa nüh Joshua ji taji Israelri aveh küngu vünüh, “Müzho luo thi luoveh ji luo; noh nüh anyi hama sie nü VÜWA nüh küshie taji mari pari tsü nta küsa azhihwa vü siewa naveh; thi noh nüh jüla mari sietu nü jüma küüvi naveh.

8VÜWA nüh noh tüvü wa naveh; ma tü noh küsazihwa nyu, nyutü küjawa nyu; mükrü tüm nyutü luoveh müzah tümluo,” ti küza.

Khonyowa tü Mahvi Türü Kürüzhu Küchie

9Jüti sanü Mosa nüh khonyo hama rhü taji vi VÜWA kütsathuoku kükha Levi atsa navüri thi Israel kükhruori vü tsü.

10 Thi Mosa nüh mari vü azhütsü taji, mahvi türüawa, tsüküm mahvi tsotho küteke küsa aphrüri akhu vü,

11ma nüh azhie rüka na küsa vü Israelri aveh VÜWA noh Saküüwuowa tüvü ru thuoüji mari küünara vünüh Israel aveh tüvü nüh khonyo hama chiezhu naveh.

12Nyiri saküsezhuh luo, nyimpari, nyimzari, atsa kürünguori thi priru kürhori aveh noh nyuri vü saküsezhuh luo, jüti sanü mari nüh künara taji VÜWA noh Saküüwuowa kükrü thsüra thi khonyohama zhühthori azhüküzhü ti sa,

13thi ma tsari jüma müküthsüri nüh jüma künara thi thsüra taji Jordan kari wa nü vi na küsa azhihwa vü kürho küju nü VÜWA noh Saküüwuowa krü na küsa kenüh.

VÜWA nüh Mosa vü Süphiekütsü Sehkhewa

14Thinü VÜWA nüh Mosa vü, “Halie, noh tü müsü üji mükümhie rülori shehnyi vehthuoh; Joshua ji nü nohsü kürü müza juhthsü nazizheh lovü tu luo, hi nüh ma

© 2015 Bible Society of India.

vü küüroh wulehwa küche nü ma tsü naveh ünüh," ti küza. Jüti küüza vü Mosa thi Joshua masü tü küshülü juhthsüzheh lovü tu.

15Thinü VÜWA nüh juhthsüzheh lovü akülu tovüh turu, thi akülu tovühwa tü turu juhthsüzheh lehpie vü toke.

16Thinü VÜWA nüh Mosa vü, halie, noh tü noh pari vü nyizehtewa na savehthuoh; thi anyi hamari tü sühra nü mari azavü wa na küsa azhih vü müküthsü nyiazari sie küüphroküphrieh sanü hi jamnathuoh, thi hi nüh mari sie tsathuo küsawa phrüriem nathuoh.

17Thi jüma rülo vü mari vü eh rüküshuwa juzhu taji hi nüh mari jam naveh thi mari vünüh eh nyieh vü küthim naveh thi hi nüh mari müzhum naveh; kümsüri thi küsührori khielota mari vü ru naveh, jüti sanü mari tü jüma rülo vü, Saküüwuowa nüh hiri azhievü peh müküveh kenüh kümsü hamari tü hiri vü rumveh ülo? ta sanaveh.

18Mari nüh kümsü küsa kenüh jüma rülovü hi tü eh nyieh vü küthi tsam wie naveh. Küpakenühnyunü mari nüh nyiaza küpa vü kürele teküwa kenüh.

19"Jükenüh azah hama rhü nü Israel nyiri vü sosieluo; azah hama nüh eh kenüh Israel nyiri vü pohvü küsü küsana küsa kenüh mari po lovü thsetsüluo.

20Küpakenühnyunü hi nüh mari pari vü tsü nta küshie küsa tühnüjuh thi wejuh liküveh azhihwa vü mari sieru thuoüji mari tü tsanü müwara thi thüm thuoüji nyiaza küpa vü kürele tewa nü mari kütsü sa thi hi mam taji eh kütsathuozhüwa phrüriem naveh.

21Kümsü thi küsühro khielota mari vü küru vü azah hama nüh künyitoh pohvü satsü naveh (küpakenühnyunü jüma tü mari küthsoküzhira po lovü müküüma kürho sa naküveh kenüh); hi nüh mari tsü nti küshieküsa azhihwa vü müjie sieküru vünüh mari nüh azhühnyo mari nüh müshezhu küveh hi nüh thsüküveh kenüh," ti küza.

22Jükenüh Mosa nüh azah hama rülo vünüh rhü nü vi Israel nyiri sosie.

23 Thi VÜWA nüh Nun tsa Joshua vü wuleh küchetsü taji, "Müzho luo thi luoveh ji luo, küpakenühnyunü noh nüh Israel tsari sie nü hi nüh mari vü tsü nta küshie küsa azhihwa vü sieru naveh: Hi nüh noh sietse wie naküveh kenüh," ti küza.

24Jüti küsa vü Mosa nüh khonyo hama lasipha küsü lovü sehkhe küju rhüjum ünü,

25Mosa nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku kükha Leviri vü azhütsü taji,

26"Khonyo lasipha hama vi taji VÜWA noh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku nato wuovü thse luo, jüti sanü jüla sataji nohri vü pohvü küsü küsana küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

27Küpakenühnyunü küzakele nga noh tü azhümvi thi luoveh kho nüh hi nüh thsüveh; halie, hi nüh nohri sie rho küveh vünüh nohri tü nosü VÜWA sie wuluo nü azhü müvi thuoüji; hi süküm sevü thuoüji küzakele nga nathuoh lo!

28Hi nüh azhü hamari mari khüna vü küzathse thi atülü thi azhih ji nü mari vü pohvü satsü na küsa kenüh noh kuohri kükhruori aveh thi küjiri tü hi vü saküüsezhuh luo.

29Küpakenühnyunü hi süküm sevü thuoüji nohri tü müküleh müke satsam wie taji hi nüh nohri vü azhükütsüri vünüh kürele tewa nü kürule rülovü thuoüji kümsüwa tü nohri vü teru wie nathuoh, küpakenühnyunü VÜWA notha vü mowa nü mümhie nüh nohri tü sataji nohri ake nüh küürohwa nüh ma rüsaküshu taji ma mükülo samwie naküveh thuoh kenüh," ti küza.

Mosa nüh Küreihi

30Jüti sanü mari nüh sehkhe müjie küsa küju nü azah hama zhühnyori Mosa nüh Israel kümhuwa aveh khüna vü küzathse:

Khonyoküüthele 32

1Künaluo, O thajüwuri, hi nüh küza naveh ünüh; thi azhihwa tü eh po vü azhüwa küüna luo.

2Eh küsosie tü tsokürü kümjie kürütsuo luo, Eh zhüküphra tü aküzo kümjie kütsaluo, are rügi vü zhüküzhü ti atsoh kürüke kümjie, thi apra rügivü atsoh küürhüke kümjie.

3Küpakenühnyunü hi tü VÜWA nyo zhüchüh naküveh kenüh. Hiri Saküüwuowa vü aküji phrahte naveh!

4lokrüwa, ma küüroh tü jutsa; küpakenühnyunü ma lehkhuji aveh tü müsho. Küzhütsa thi müküleh mükünyie Saküüwuowa küsü, kümsho thi kükato thuoüji ma.

5Mari tü ma vü müküleh vünüh sam, mari tü ma tsari nyuthuoh, küpakenühnyunü mari tü azhührhü peküm kenüh; mari tü müküleh thi müküükhuh wuhle.

6Jükenüh nohri tü VÜWA müthoh saveh ülo, nohri küzheri thi müshemküthsü nyiri? Ma tü nohri apa nohri saküüjewa, ma nüh noh sa thi noh küsazhuwa nyu ülo?

7Kürüwi rülori müsheke luo, mahvi hothake teküwari müshenoluo; nohri apa künaluo, ma nüh noh kütsanaveh; nohri kükhruori vü mari nüh nohri vü küza naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8 Kümsie Tsawa nüh akuoküjiri vü aka küvi kütsü vü, anyira tsa nyimpari ma nüh saküüpa vü, Saküüwuowa tsa nyimpari küürüh müzhe nü ma nüh anyiri azhie küte nü tsü.

9Thitü VÜWA suope thuoüji ma nyiri, Jacob tü ma kütuohke kütsü rülie.

10Ma nüh shünyiza azhih vünüh ma phahra, thi jikhi sanü küja vünüh, ma nüh ma mükiete, ma nüh ma vite; ma notha ashohlo kümjie ma nüh ma sa.

11Khujorü nüh ma phra küüke kümjie, ma tsa nyiehvü ma küsa heke, aküsa künyi küta nü, mari re ma küsa künyi vünüh mari vü taji,

12 VÜWA mpa nüh ma leh küjotsü, thi ma vü aliera nyiaza münyie.

13Ma nüh azhih vü azhie kümsie vü küükuo, thi ma tü azhuh vünüh küngura tsa; alokrü vünüh ma nüh awejuh küümje, thi anyih küükha lokrü vünüh avüjuh küümje.

14Mieshü vünüh tünüjuh küsuo tsa, thi anyihnyih vünüh tünüjuh zhu naveh, nyihzhüzah thi nyihzhüvo küthü, Bashan mieshüri thi nyihsüri, hiemtha kümhietsawa,

15Thitü Jeshurun tü thüsheh tewa, thi ajih nüh müshü; noh tü thüthuoh, jiwathuoh, noh satsa küriehthuoh; thinü ma tü ma küsa Saküüwuowa kulem, thi ma küülolewa lokrüwa riesa.

16Müküthsü nyiazari vi nü ma küke taji noküüjizhi; akükre müke vi nü mari nüh ma rüsaküshu taji ma mükülo sam.

17 Saküüwuowa mükünyu sietse kümsüri vü mari tü küsahthuo sa, mari nüh müküthsütsatsa nyiazari vü, kümnü vünüh küturu nyiaza kürütheri vü, nohri pari nüh piketü mükükrütsatsa.

18Nohri tü nohri küwuo Lokrüwa mümshe wiethuoh nüh sam, thi nohri tü noh wuokütsü Saküüwuowa kümam.

19 VÜWA nüh jüma ngu, thi mari kulem, küpakenühnyunü ma tsa nyimpari thi nyimzari nüh arüsaküüshu kenüh.

20Thinü ma nüh, hi nüh mari vünüh eh nyieh küthim naveh, mari sehkhe tü mota sanaveh ünüh hi nüh no naveh, küpakenühnyunü mari tü müküleh vü teküwa wuhle küsa kenüh, küzhütsa mari vü mükünyie tsari.

21 Mari nüh nyiaza mükünyu vi hi küke nü hi noküüjizhi; mari nüh anguo vi eh rüsaküüshu. Jükenüh anyi mükünyuri vi nü hi nüh mari küke taji noküüjizhi naveh; aküzhe kuohjiri vi nü hi nüh mari arüsaküshu naveh.

22Küpakenühnyunü eh rüküshu nüh anyih küsü tsothuoh, thi jüma nüh Küsürazhie küsheh küju tso, azhih zoriem thi jüma nyiehvü nga, thi aküzhiri ajupewa rügivü anyih thsem.

© 2015 Bible Society of India.

23Thi hi nüh mari rügivü kümsü sakümprohke tsü naveh; hi nüh eh shüchuri mari rügi vünüh küze naveh;

24Mari tü kürüma vünüh jam nathuoh; tso küüsa thi kümzhi sahna kümsü nüh shita mari sakürа naveh; thi hi nüh samwa ahaküze nüh mari sie küüruoluo naveh, azhitho vü kümzhi zanyo zhukütse vi.

25Alie vünüh anyuchuwa nüh sakümie naveh, thi azhih lovü nüh sakükrüphake naveh, vizari nga thi mükürüsari zorie taji, atsa tühnü künüwa tü alü küpruwa sie taji.

26Hi nüh "Hi nüh kületsuo vü saküvohrie naveh, anyiri azavü mari mükümshera sanü hi nüh khetem tü naveh," ta küza mhieveh.

27Mükünongüri nüh arüsaküüshu hi nüh mükükrütüla, mari mükünongüri nüh müshezihm jisü, mari nüh, "Eh keri thuoüji khraram, VÜWA nüh hama aveh müküroh," ta küza mhieveh.

28Küpakenühnyunü mari tü kümshe kürütsora kuohji, thi mari vü zanyokümshethsü münyie.

29Mükütüküzü mari nüh kümahtsa tüla mari tü hama thsüra naveh, mari sevü sehkhe ngura naveh!

30Mokümjie küsü nüh anyie türake zhe na lo, thi künyi nüh anyie türake zheküprüra na lo, mari lokrü nüh mari müküzhu küju nü, thi VÜWA nüh mari müjie küja küju nü?

31küpakenühnyunü mari lokrü thuoüji hiri Lokrü kümjie nyu, hiri mükünongüri nüh mari mpa wienga aleri sam.

32Küpakenühnyunü mari rhelivi rhu tü Sodom rhelivi rhu, Thi Gomorrah zhuhri vünüh; ma rheliviri tü kümzhi rhelivi, ma khrüri tü kham;

33ma khahri tü arehsü kümzhi, arehsü müre kümne mütse kümsü.

34Hamatü aluovü hi vü samveh ülo? eh künyirhieku lovü fete müsa ülo?

35 Amüthoh küsa thuoüji eh zhi, thi küthuole nga, ma mphari künyicho vü, mari ngukümsü rülo tü shenyi küvehthuoh kenüh, thi mari küpohka tü shita tetsethuoh.

36 Küpakenühnyunü VÜWA nüh ma nyiri thsütoh naveh, thi ma sieperi vü küüze peh naveh, ma kükhrari teküwa ma nüh küngu vü, thi kümnyie mükünyie vü, ma mpa nüh nyura kükhu vü küpehri luo nyutü rüzi nü kürhori saluo.

37Jüti küsa vü ma nüh, Mari nyiazari khiela pehveh lo, mari nüh kümnyi lokrüwa,

38thari nüh mari küsahthuori küthü tsamtü lo, thi mari nüh küzhu kükhurü küsa zhumtü lo? Mari tü sühra nü noh küükraluo, mari tü noh kütotewa küsaluo!

© 2015 Bible Society of India.

39“Halie khinyi hi, hi wienga, ma, thi eh nyiehvü nyiaza küpa münyie; Hi nüh zothe thi hi nüh sakürhole; hi nüh sakümsamna thi sakümhie; thi eh ke vünüh vitewa na küsa nyiküsü nga münyie luo.

40Küpakenühnyunü hi nüh atülü vü eh ke khroke, thi küshie, hi nüh küsuokürho rhoküveh üta,

41Mükütüküzü hi nüh eh nyu küüriehwa küzah thuoüji, thi eh ke tü kümshowa vünüh jüma küjeh thuoüji, hi mükünongüri vü hi nüh amüthoh sanaveh.

42Eh shüchuri tü azüh zhuküümshe hi nüh satsü naveh, thi eh nyuchuwa nüh asazhü küürehrie naveh, rehtheküm thi akü si küsari azüh vünüh, mükünongüra lüshe küsuo vünüh,” ti sa.

43 Ma nyiri siakeluo, O noh kuohjiri; ma vü künyietsuo luo, nyiazari aveh, küpakenühnyunü ma nüh ma siepera züh müthoh küsa kenüh, thi ma nüh ma mükünongüri vü amüthoh saveh, thi ma nyira zhih kenüh müküleh nojatsüveh, ti sa.

44Mosa tü ru taji Nun tsa Joshua masü nüh azah hama zhühnyori kümuo chie nü Israel nyiri nüh küünara satsü.

Mosa nüh Süphiekütsü Sehkhe

45Thi Mosa nüh Israelri vü azhü hamari aveh phrahte jum ünü,

46ma nüh mari vü, hi nüh nosü nohri vü küüza zhüri vi nohri rügivü saluo, jüti sanü nohri nüh nohri tsari vü azhü jümari tsüra naveh, thi mari tü khonyo hama zhüri kümhie ta müzhera naveh.

47Küpakenühnyunü jüma tü nohkeri nüh azhühnyo mükünyie nyu, thitü jüma tü nohri kürholi, thi jüma kenüh nohri Jordan kari wa nü vi na küsa azhihwa vü rhosuo naküveh kenüh.

48 VÜWA nüh jüma rülo vü Mosa vü,

49Moab zhih vü Jeriko kürüwie wuovü küpeh Abarim küzhi, Nebo küzhi rügivü kuo taji hi nüh vi Israel nyiri küüvi nta kütsü Kanan noküze luo,

50thi noh nüh kükuo küzhi rügi vünüh süm nü Hor küzhi rügi vünüh noh jie Aron süm taji ma nyiri vü viküwa kümjie noh tü noh nyiri vü viküwa sanaveh,

51küpakenühnyunü Zin reza vü Meribatkadesh ajuhri vü Israel nyira zavü nüh noh kütsotü phrüriem; thi Israel nyiri azavü noh nüh hi tü mütham ta müküsiake kenüh.

52Noh tü azhih noh tüvü küpehwa ngu naveh; thitü noh tü jüla müwara, hi nüh vi taji Israel nyiri vü kütsüwa vü mütura.

Khonyoküüthele 33

© 2015 Bible Society of India.

Israel Kuohri Mosa nüh Tsiakütsü

1Saküüwuowa anyi Mosa nüh ma süleh tüvü Israel tsari vü kütsia kütsü hama.

2Ma nüh, VÜWA tü Sinai vünüh ru, Seir vünüh hiri vü thohrie ru; Paran küzhi vünüh ma tü wiezhuru, ma tü kümtseri anyie türake vünüh ru, ma ke azhie wuovü anyih zhuküju vünüh.

3Ah, ma tü ma nyiri kümze; ma vü sakümtse kümri aveh thuoüji make vü peh; jükenüh mari tü noh lekhari müzhe, noh vü küjokütsü vi nü,

4Mosa nüh khonyo küsü vi hiri vü azhükütsü vü Jacob kümhu azhi küsa kenüh.

5Jüti küsa vünüh VÜWA tü Jeshuran vü kaji sateru; anyira sierhüri küsezhuh vü Israel kuohri aveh kürü taji.

6"Reuben tü rholuo, müsü tümluo, ma nyiri wie nga müküzüla tüm."

7Thi ma nüh hama Judah vü küüza: "Künaluo, O VÜWA, Judah jikhi, thi ma nyiri vü sieturu luo. Noh ke vi ma kenüh wurie taji, thi ma mükünongüri vünüh küükra küsü saluo," ti küza.

8 Thi Levi kenüh ma nüh, "Levi vü noh VÜWA müshe küthsüra, thi noh nyi künyitsari vü VÜWA müshe kümshira tsüluo, noh nüh Masa vü mütethuoh, Meriba juhri vünüh noh nüh mari müte shehthuoh;

9thawa nüh ma pa thi ma zah vü, 'Hi tü masü müchieke,' ti küza lo; ma tü ma jienüri müsieke, thi ma tsari müküchie sam. Küpakenühnyunü mari nüh noh zhü müzhe, thi noh kütsathuozhü sa ra.

10Mari nüh Jacob vü noh zhühkhori sosietsü naveh, thi Israel noh khonyo; mari nüh noh tüvü rheküüngu thsetsü naveh, thi kütso kükhurü aveh vi noh kükhurüpe rügivü sanaveh.

11Tsiatsüluo, O VÜWA, ma rütsohwa, thi ma ke nüh küürohwa vi luo; ma mükünongura rünyih nehnya mütüluo, thari nüh ma mürhüveh ünüh, mari tü müküsühra le nüh küsana küsa kenüh," ti küza.

12Benjamin kenüh ma nüh, "VÜWA küümzetsawa, ma tü ma vünüh rho katoveh; rülo küsuo ma nüh ma mükieshe, thi ma safü künyi azhievü ma kürhope sa," ti küza.

13Thi Josef kenüh ma nüh, "VÜWA nüh ma zhih tsiakütsüwa saluo, atülü anyiehvü aküte kürükatsawa vi, thi aküsheh lovü kürünyie vü nga,

14arünyi thsohvi kürüka vi, thi asari vü künyirhie küngu,

15alahnyira küzhiri vünüh avi küperi, thi küsuokürho küzhihowa küwale,

© 2015 Bible Society of India.

16azhihwa nüh aküte kümhietsawa thi ma küpro vi, ma kütso küjepuhke lovü küpeh. Hamari tü Josef lü rügi vünüh küüshu luo, thi ma jienüri azhievü kajitsawa kajilüwe rügi vünüh.

17Ma shüvotsa kütsa khuwa tü küthohla pehveh, thi ma rütsüri tü sühprivo rütsü; jümasü vi nü anyiri küchie naveh, mari aveh nga azhih küpohte küju; jümari tü Efraim anyie türake, thi jümari tü Manase anyie türake," ti küza.

18Thi Zebulun kenüh ma nüh, "Nyierakhruo luo, Zebulun, noh tsezhuküwa vü; thi Issachar, noh juhthsüzhehri lovü.

19Mari nüh mari küzhi vü anyiri jike naveh; jüla nüh mari nüh küsahthuo kükato kükhurü sa; küpakenühnyunü mari tü juhküji künyirhie nü, thi ashünyi lovü küthi küsa künyirhie," ti küza.

20Thi Gad kenüh ma nüh, "Gad saküjikütsüwa thuoüji kütsia küvüwa saluo! Gad amiewuowa kümjie, arhahpie shohrie, thi alüwa kajilüwe nga.

21Ma mpa ma kenüh ma tü azhih kümhietsawa rüka, asierhüwa müthoh kenüh kütuoh küsa kenüh; thi ma tü anyira lüri vü ru, Israel sie nü azhükütsüri sa, thi VÜWA nüh azhükütsü kümshowa nga," ti küza.

22Thi Dan kenüh ma nüh, "Dan thuoüji amiewuowa tsa, Bashan vünüh jüma tü jowa," ti küza.

23Thi Naftali kenüh ma nüh, "O Naftali, küütso vünüh aloraluo, thi VÜWA kütsiawa pro taji, asuozüwa thi zhiesehwa vi luo," ti küza.

24Thi Asher kenüh ma nüh, "Asher tü atsa nyimpari nyieh vünüh kütsia küvüwa saluo; ma tü ma jienüri nüh küütsowa saluo, ma mpha tü avüjuh lovü teke luo.

25Noh rühperi tü amürü thi sahwuo nüh sanaveh; noh rülori kümjie, noh kükhra nga jükümjie wie naveh.

26Küsünga Saküüwuowa kümjie münyie, O Jeshurun, noh küükra kenüh ma tü atülüri vü wa, thi ma kütholah vünüh rügiri vü.

27Awuhle Saküüwuowa thuoüji noh kürho pe, thi asaji vü thuoüji küsuokürho rhahpieri. Thi ma nüh mükünongüri noh tüvü küchiezhuja, thi Zorie luo, ti sa.

28Jükenüh Israel tü rho kükato vü peh, Jacob juwi mpa, atsuo thi akhah azhih vü; ah, ma atülüri nüh küzo küütsa.

29Loküzhe tü noh, Israel! Thawa tü noh kümjie lo, VÜWA nüh nyiri külole küsa vü, noh küükra joh huo, thi noh kükhra nyuchuwa! Noh mükünongüri tü noh vü rünyie ru naveh; thi noh nüh mari kümsie azhieri nyi naveh," ti küza.

Khonyoküüthele 34

Mosa Küsü

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti sanü Mosa tü Moab anyuo vünüh Nebo Küzhi, Pisga rügi vü kuo, jüma tü
Jeriko küwiejie wuovü. Thinü VÜWA nüh azhih jüla aveh, Gilead vünüh Dan küju
ma kütsa,

2Neftali aveh, Efraim zhih thi Manase, Judah zhih aveh wa nü Zhietu Juhküjiwa
küju,

3Negebwa, thi kütake, jüma tü aluophi rhuri nyuküji Jeriko nyuo Zoar küju.

4 Thinü VÜWA nüh Mosa vü, "Azhih hamatü hi nüh Abraham, Isaac thi Jacob vü
küshiemthuoh. Hi nüh noh küthsoküzhiri vü tsü naveh; ti küzamthuoh. Hi nüh
noh notha nüh küüngumthuoh, thitü noh nü jüla kari müwara," ti küza.

5Jüti sanü VÜWA zhü müzhe taji VÜWA siepewa Mosa tü jüla nüh Moabzhih vünüh
süm.

6Thi Betpeor küwiejie Moab zhih anyuo vünüh VÜWA nüh ma chowum; thitü
nosü küju nga ma küchohwu azhie nyi küsü nga müthsü.

7Mosa tü ma süküm vü ma mahvi müzake nü mükekethuoh; ma notha tü
müküphrü, nyutü ma rhuoh kükhra nga temtsuo.

8Thi Israel nyiri tü Mosa kenüh Moab kütakeri vünüh rülo cherake krie; jüti sanü
Mosa kenüh kükrie thi küshükheke rülori tü jum.

9Jüti küsa vü Nun tsa Joshua tü kümahtsa sietse nüh pro, küpakenühnyunü Mosa
ake tü ma rügivü thsuoke kütsü kenüh; jükenüh Israel nyiri tü ma zhü küna,
thi VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie sa.

10 Jüsevü thuoüji Israel vü Mosa kümjie setsaküthsü VÜWA nüh künyitohnyitoh
sie küthsüra müshu nüh sam,

11VÜWA nüh ma küze nü ma nüh Egypt zhih vü, Faroah vü, ma sieperi aveh vü thi
ma zhih aveh vü athsoshiri thi aküngori aveh küsa nyiküsü nga ma üta münyie,

12thi kükhra kümzho aveh, küji thi küükrükükra küüroh Mosa nüh Israel aveh
notha vü küsa ma kümjie shumru nüh sam.

© 2015 Bible Society of India.

Joshua

Joshua 1

Kanan vi üta Saküüwuowa nüh Joshua vü Azhükütsü

1 VÜWA siepewa Mosa süküm sevü VÜWA nüh Mosa küükrawa Nun atsa Joshua vü,

2 "Eh siepewa Mosa tü sümthuoh; tinü khinyi sühraluo, noh thi anyi hamari aveh Jordan kari nü hi nüh azhih vi mari, Israel nyiri vü tsüküveh vü waluo.

3 Hi nüh Mosa vü küphrahteke kümjie nohri mpa nüh azhie khiela rügivü nyiwa naveh ünüh hi nüh nohri vü tsümthuoh.

4 Shünyiza thi Lebanon hama vünüh rühgu küjiwa küju, Eufrates rühgu, Juhküji Hitri azhih rühnyi kütu wuovü aveh noh zhih saluo.

5 Noh kürho rülo aveh nyi küsü nga noh tüvü kütsie müsara; hi nüh Mosa siekütse kümjie noh sietse naveh; hi nüh noh küjawanyu, nyutü kükulewanyu.

6 Müzho luo thi aluoveh ji luo; küpakenühnyunü mari pari vü tsü nta hi nüh küshie küsa kümjie azhihwa noh nüh mari küüvi satsü naveh.

7 Kümzho mpa nüh müzho luo thi aluoveh ji sheh luo, eh siepewa Mosa nüh azhükütsü kümjie khonyowa azhüküzhüti saluo; noh khiekhiela wanaveh ünüh küsara kümhie peh na küsa kenüh jümawa vünüh kümzhie wuovü nga nyutü kümzhu wuovü nga küreleke müwa tümluo.

8 Khonyo lasipha hama tü noh po sie küporie nyu nü noh tü rüza thi rüne jüma müshephohke luo, jüta küsa vünüh jüma lovü rhüküsa aveh müzhe nü azhüküzhü ti sara naveh ünüh; jüti sanü noh lehkhuji tü küsara sanaveh.

9 Hi nüh noh vü azhümtsü ülo? Müzho luo thi luoveh ji mhie luo; sakükrüü müsa tüm, nyutü luoveh zahküm müsa tüm, küpakenühnyunü noh khiekhiela wa naveh ünüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh sietse wie naküveh kenüh," ti küza.

Joshua nüh Nyiri vü Azah Kütsü

10 Jüti küsa vü Joshua nüh anyira küjiri vü azhütsü taji,

11 "Kürünape vü tsewa taji nyiri vü azhütsüluo, nohri kütsaküzhuri küche luo; küpakenühnyunü rülo küche azhievü nüh Jordan hama kari nü tu VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vi üta tsüküsawa vi naveh," ti küza.

12 Thinü Joshua nüh Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari vü,

13 "VÜWA siepe Mosa nüh nohri vü azhükütsü müsheluo, ma nüh küüza, VÜWA nohri Saküüwuowa nüh kümnyiepe azhie küsü vi noh tsü naveh, tinü azhih hama vi nohri tsü naveh ünüh," ta ma nüh küza saveh.

© 2015 Bible Society of India.

14Nohri vüvühri, nohri atsa küzahri thi nohri mieshümiesari thuoüji Mosa nüh kütsü Jordan kari küwa wuovü pehla naveh; thitü nohri azhievü nyimpa luoveh küjiri nü rietsokrü vi taji noh jienüra tüvü tsewa taji mari kükra naveh,

15nohri jienüri nga thi nohri nga VÜWA nüh kümnyie müjiekütsü küju nü, thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh mari tsüküveh azhihwa vü küju kükraluo; jüti sanü nohri thuoüji VÜWA siepewa Mosa nüh azhih kütsü rünyiküshu wuovü Jordan tuwuovü nohri nüh viküsa azhih vü shele teru nü peh luo, ti küza.

16Jüti küüza vü mari nüh Joshua rüle taji, "Noh nüh hiri vü azhükütsü aveh hiri nüh sa kheh naveh, thi noh nüh khiekhievü hiri küze naveh ünüh hiri tü wa naveh.

17Zanyo aveh vü hiri nüh Mosa zhüküüna kümjie jükümjie noh zhü nga küna wie naveh; Mosa sietseküru kümjie VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh siekütse jü mpa nüh saluo!

18Noh nüh azhü küsüküsü nga kütsü vü thawa nüh wuluo nü rü thi müküna nüh sanaveh ünüh küüsü naveh. Müzho luo thi luoveh ji mhie, ti jümpa nüh saluo," ti küza.

Joshua 2

Joshua nüh Küriehziri Jeriko vü Küüze

1 Nun atsa Joshua nüh Shitim vünüh küriehziri künyi küüzhevünüh küze taji, "Wa nü azhihwa noluo, pehkhewie ketünga Jeriko noluo," ti küza. Jüti küüza vü masü tü ru taji Rahab, küüphroküphrievühwa zheh vü ru nü jüla peh.

2Thinü Jeriko kajiwa vü, "Halie, sütavü hala azhihwa riehzi nta Israel nyi wuori rupehvehthuoh ünüh," ti wa küza.

3Jüti küüza vü Jeriko kajiwa nüh Rahab vü zhühle küze taji, "Noh vü ru nü noh zheh lovü tu pehküveh nyiri alievü vizhuwaluo; küpakenühnyunü mari tü azhihwa riehzi nta rupeh küveh kenüh," ti küza küze.

4Thitü nyimzawa nüh anyi jümasü vi nü küthim taji masü vü, "Azhütsa, anyiri tü hi vü ruthuoh, thitü masü tü khievü nüh ru nüh hi tü müthsü;

5atsohzoküm vü kheriwa khemluo nti ünü masü tü alievü tewathuoh; masü tü khievü tewathuoh ünüh hi nü müthsü; shiti zhewaluo, küpakenühnyunü nohri tü masü phara wie naküveh kenüh," ti küza.

6Thitü nyimzawa nüh masü aluomuo rügivü siekuo nü khrükhrüwie arhu vizhuh küsa lovü küüthim.

7Thi anyi jümari tü masü zhe nü Jordan lehkhuji vü akeka küju tewa; thi kuozheküwari alievü shutewa ünü mari tü anyuwa kheri khem.

© 2015 Bible Society of India.

8Küriehzi künyi müjie zehteküwa tüvü nüh nyimzawa tü luomuo rügivü masü vü wa,

9thi masü vü "VÜWA nüh azhih hama vi nohri tsümthuoh ta küsa hi nüh thsüvehthuoh, thi nohri kükrü tü hiri vü terumthuoh, jüti sanü azhih hala kürholi tü nohri tüvü nüh arühtha sümthuoh.

10Küpakenühnyunü nohri nüh Egypt vünüh tsezhuküru vü VÜWA nüh mokümjie Kümru juhküji saküwehtsü thi Jordan tuwuovü küpeh Amorri kajiwa Sihon thi Og masü vü mowa sa thi zorie khehm nüh hiri nüh küünarathuoh kenüh.

11Hiri nüh jüma künara ünü hiri luoveh tü sütewa thi nyimpari nyi küsü vü nga luoveh küji münyie nüh satewa, küpakenühnyunü nohkeri nüh; VÜWA nohri Saküüwuowa tü atülü nyiehvü nga thi azhihkükhu vü nga Saküüwuowa küsa kenüh.

12Jükenüh khinyi, hi nüh nohsü vü kümze kütsü kümjie nohri nga eh para zhehlori vü mhie tsü naveh ti VÜWA vünüh hi vü küshietsüluo, thi küütoh thsoshi küsü hi tsüluo,

13thi eh pa thi eh zah, eh prahri, eh jienüvühri thi ma tharuori aveh kürholi küloletsü taji aküsü vünüh hiri vizhutsüluo," ti küza.

14Thinü masü nüh ma vü, "Nohri kürholi müthoh vünüh hiri kürholi tsü naveh! Mükütüküzü noh nüh hisü küüroh hama müküzatü thuoüji VÜWA nüh azhihwa vi hiri kütsü vü hiri tü nohri vü mhie thi zhütsanyitsa naveh," ti küza.

15Jüti küzaküm sevü nyimzawa nüh mürhülehpie vünüh ali thsoke taji azhih vü küzem, küpakenühnyunü ma zheh tü anyujiwa shiehku ziewa küneke nü saküsa kenüh, jüti sanü ma tü azie vü küneke nü rhoveh.

16Jüti küsa vü ma nüh masü vü, "Nohsü zheküwari mümtu nüh sana küsa kenüh aküzhi wuovü tewa nü nohsü zheküwari müjie küshele küju nü jüla rülo küche küthi peh luo; jüse vünüh nohsü mpa noh lehkhujiri vü tewaluo," ti küza.

17Thinü masü nüh nyimzawa vü, "Noh nüh hisü vü küüshie vi hisü küüshiewa kenüh hisü tü küsazihwa nyu.

18Halie, hiri azhih hala küturu vü noh tü akuli kümru noh nüh hisü küüthuoke nü küturu hama mürhülehpie vü huke sala, thi noh zheh lovü noh pa, noh zah, noh prahri, thi noh pa thahruo aveh küsezhuh sala luo.

19Mükütüküzü nüh nohri thawa nüh noh zheh lehpie vünüh alievü lehkhuji vü shutewa naveh ünüh ma zühwa tü ma lüvü wa naveh, thi hiri vü küsazih küpehwa nyu; thitü mükütüküzü nüh noh zhehlovü noh vü anyi küpeh nyi küsüvü nga ake thsemthuoüji ma zühwa tü hiri lü vü peh naveh.

20Thitü mükütüküzü nüh noh nüh hisü küüroh hama küzamtü thuoüji noh nüh küsawa vünüh küsazih münyiethuoh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Thinü nyimzawa nüh, “Nohsü azhü kümjie vünüh kümzhewa saluo,” ti küza. Jüti sanü ma nüh masü küzem taji masü tü tewa; thi nyimzawa nüh akuli kümruwa mürhülehpie vü huke sa.

22Jüsevü masü tü tewa nü masü küzheri müjie shele küru küju nü rülo küche aküzhi vü pehtewa; küpakenühnyunü zheküwari tü lehkhuji aveh vü phah tü zanyo küsü nga mphahra nüh saküm kenüh.

23Jüti sanü masü tü shele teturu taji kari tewa thi Nun atsa Joshua vü teru; thi masü vü momowa sanüh aveh vi ma vü küza kheh.

24Masü nüh Joshua vü, “VÜWA nüh azhihwa aveh vi hiri kevü tsü tsam wiethuoh; thi jümpa mükünyu hiri kenüh azhih jüla kürhori aveh luoveh sükheh vehthuoh,” ti küza.

Joshua 3

Israel Nyiri Jordan Kariküwa

1Joshua tü rüne kümto sühra nü Israel nyiri aveh sie taji Shitim vünüh tsezhutewa; thi mari tü Jordan vü ru nü müjie kari küwa tüvü jüla zeh.

2Rülo küche sehkhe vü aküjiri tü kürünape vü tse wa,

3thi anyiri vü azhütsü taji, “Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku Levi navüri nüh kha kütse ngu thuoüji nohri küpehpe vünüh tsezhu taji jüma senyi luo,

4jüta küsa vünüh nohri khievü wa naveh ünüh lehkhujiwa thsüra naveh, küpakenühnyunü nohri tü khanavü lehkhujiwa havü müjie küwa kenüh. Jütawie ketünga nohri thi jümawa azhievü kükiehtuo zah naveh, akha anyie künyi kiehtuoluo naveh; jüma shehnyi küruwa nyu,” ti küza.

5Jüsevü nga Joshua nüh anyiri vü, “Nohri mpa nohri sakümtse luo; küpakenühnyunü thuohtü VÜWA nüh noh zhieri vü küngo küüroh sa naküveh kenüh,” ti küza.

6Jüsevü nga Joshua nüh navüri vü, “Kütsathuozhü küthseku kha nü anyira tüvü tsewaluo,” ti küza. Jüti küüza vü mari tü kütsathuozhü küthseku kha nü nyiri tüvü tewa.

7Jüti küsa vü VÜWA nüh Joshua vü, hi nüh Mosa siekütse kümjie noh nga sietsewie naveh ta küsa mari küüthsü na küsa kenüh nosü hi nüh Israel aveh küngu vünüh hi nüh noh saküümsie sate naveh.

8Thi kütsathuozhü küthseku khakütse navüri vü azhütsü taji, ‘Nohri Jordan juh nato vü ru thuoüji Jordan vü zota tsietewaluo,’ ti küza üti küza.

© 2015 Bible Society of India.

9Thinü Joshua nüh Israel nyiri vü, “Havü ra nü VÜWA nohri Saküüwuowa zhüri künaluo,” ti küza.

10Joshua nüh, “Hala nüh rhoküveh Saküüwuowa tü nohri azhievü pehveh ta küsa thsüra naveh, thi ma nüh müle nüh nohri tüvü nüh Kananri, Hitri, Hivri, Perizri, Girgashri, Amorri thi Jebusri zhejam naveh.

11Halie, VÜWA kütsathuozhü küthseku azhih aveh zhiwa tü nohri atüvü nüh Jordan lovü küze naveh.

12Jükenüh khinyi akuoh küsü vünüh nyi küsüsü vi taji Israel kuohri vünüh nyi türa künyi vizhu luo.

13Thi VÜWA azhih aveh VÜWA kütsathuozhü küthseku khakütse navüri nüh mari mpha aphakhuwa Jordan juh lovü khake thuoüji Jordan juh liküvehwa tü müli nüh sam naveh, thi ajuh wiehvü nüh liru küvehri tü künyoke küsü vü nyoke tewa naveh,” ti küza.

14Jükenüh anyiri tü Jordan kari nti mari juhthsüzheh vünüh kütsezhu vü kütsathuozhü küthseku kükha navüri nüh anyira tüvü küwa vü,

15kütsathuozhü küthseku kükhari tü Jordan vü ru nü kütsathuo ku kükha navüra jih ajuh nato vü khake ünü (kümahwie tsotho ajü Jordan tü anyuo aveh lichü),

16wiehvü nüh liküturu ajuhri tü Zarethan kütuoh vü anyujiwa Adam vü nyoke thi vüke nü pehtewa, thi Araba juhküji, Mütsü juhküji wuovü likütsuori tü khemti tehthuom wie taji anyiri tü Jeriko küwiejie vü tseketewa.

17Thi azhihwa tü küweh nü jüüta Israel aveh tü tsekari küwa vü VÜWA kütsathuozhü küthseku kükha navüri tü akuoküji aveh Jordanwa müjie kükariju nü Jor

Joshua 4

Müsheküpeh huo Lohri Küshie

1Jüti sanü akuoküjiwa aveh Jordan tsekarira ünü VÜWA nüh Joshua vü,

2“Akuoh küsü vünüh nyi küsüsü vizhu nü nyiri azhie vünüh nyi türakünyi vizhu luo,

3Thi mari vü azhütsü taji, Jordan zhila vü navüri nüh tsie küveh vünüh aloh türakünyi vikari wa nü nohri sütavü khiela zeh naveh ünüh jüla shie luo,” ti küza üta küza.

4Jüti küsa vü Joshua nüh akuohkuoh vünüh nyi küsüsü chuh küsa Israel nyiri nyi türakünyi ji,

5thi Joshua nüh mari vü, VÜWA “nohri Saküüwuowa kütsathuo ku Jordan zhila vü wa nü Israel nyiri akuoh küürüta aloh asafü rügivü nüh kha taji,

© 2015 Bible Society of India.

6hama nüh nohri azhievü thsoshi küsü sataji thuohtüvü noh tsari nüh aloh hamari tü mazhünyo mowa lo, ta küna thuoüji?

7VÜWA kütsathuozhü küthseku Jordan kari wa ünü Jordan juh tü fethuom ta nohri nüh mari vü küza naveh. Jükenüh aloh hamari tü Israel nyiri kenüh küsuokürho müsheküpeh huo küsü sanaveh," ti küza

8Thi Israel nyiri tü Joshua nüh azhükütsü kümjie sanü aloh türakünyi VÜWA nüh Joshua vü küüza üta Israel nyiri akuoh müzhe nü Jordan zhila vünüh vi taji mari nüh küzehpe vü sa.

9Thi Joshua nüh Jordan zhila vü kütsathuozhü küthseku kükha navüri nüh kütsiepe azhievü aloh türakünyiri shie; thi jümari tü khinyi küju nga jüla pehkhe wieveh.

10Küpakenühnyunü Mosa nüh Joshua vü azhükütsü kümjie VÜWA nüh anyiri vü küza üta Joshua vü azhükütsü aveh müjie küsakheh nü kütsathuozhü küthseku kükha navüri tü Jordan zhila vü tsie wie. Thi anyiri tü pre nü tsezhutewa;

11jüti sanü nyiri aveh tsezhu jum ünü VÜWA kütsathuozhü küthseku thi navüri tü anyira tüvü tsekari tewa.

12Mosa nüh mari vü azhükütsü kümjie Reuben tsa nyimpari, Gad tsa nyimpari thi Manase akuoh küzhilari tü riesarie vü nü anyiri tüvü tse wa;

13arie kenüh küücheju anyie zührake kümjie küsa VÜWA tüvü arie sa nti Jeriko kütake vü tewa.

14Jüma rülo vünüh VÜWA nüh Israel aveh nüh küngu vünüh Joshua sakümsietsü; thi mari tü Mosa rüzhe krüküru kümjie ma kürhoju ma rüzhekrü nü rho.

15Jüti küsa vü VÜWA nüh Joshua vü,

16"Pohvü kütsathuozhü küthseku khakütse navüri vü azhütsü nü Jordan vünüh shuteru üti azhütsüluo," ti küza.

17Jükenüh Joshua nüh anavüri vü azhütsü taji, "Jordan vünüh alievü shuteru luo," ti küza.

18Thi VÜWA kütsathuozhü küthseku kükha navüri tü Jordan zhila vünüh mari mpha azhih küüweh alievü vizhuteru ünü Jordan juhri tü mari ape vü lishele teru nü atükhuvü kümjie ma külipe aveh lichü khehtewa.

19Thi anyiri tü asa pokhuwa rülo türake vü Jordan vünüh kariru nü Jeriko nato zhieshu wuovü Gilgal vü kürünape sanü peh.

20Thi mari nüh Jordan vünüh aloh tührakünyi vikürüri Joshua nüh Gilgal vü shie.

21Jüti sanü ma nüh Israel nyiri vü, thuotüvü atsari nüh apari vü, "Aloh hamari tü mowa küsa kenüh lo?" ta küna thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

22nohri tü nohri tsari vü küthsü naveh, Israelri tü Jordan hama küweh nü tseshura lie, ta küza naveh.

23Küpakenühnyunü nohri nüh müjie tsekükari küju nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh Jordan juhri saküweh tsü, hiri nüh Kümru Juhküji müjie tsekariküwa küju nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh hiri kenüh ajuh saküweh kütsü kümjie vünüh sa,

24Jüta küsa vünüh nohri tü küsuokürho VÜWA nohri Saküüwuowa krü, thi azhih vü nyiri aveh VÜWA ke tü khra ta küsa thsüra naveh.

Joshua 5

1Jordan tuwuovü küpeh Amorri kajiwa aveh, thi juhküji nato vü küpeh Kananri kajiwa aveh nüh Israel nyiri tü aveh müjie tsekari küwa küju nü Jordan juh aveh VÜWA nüh saküngem ta küünara vü mari luoveh tü thasütewa, thi Israel nyiri kenüh mari vü arüzhe mütü nüh satewa.

Gilgal vü Ahukütsi

2Jüma tsothovü VÜWA nüh Joshua vü, “Nyihküükhavüh loh nüh küüjenyu sataji Israel nyiri hu akünyiawa tsi lehü luo,” ti küza.

3Jüti küüzavü Joshua tü aloh nüh küüjenyu sanü Israel nyiri hu akünyiawa Gibeath-haoralot (ahukütsi ho) vünüh tsi.

4 Joshua nüh mari hukütsi zhühnyo thuoüji hama. Egypt vünüh tsezhukürü anyi nyimpari aveh, arie nyiri aveh mari nüh Egypt vünüh tsezhukururi reza vü lehkhuji vünüh sü khehm.

5Ma mpa nüh Egypt vünüh shukururi aveh tü ahu tsim wiethuoh ketünga, Egypt vünüh shutekürü sevü aletsa reza vünüh küwuori tü müjie tsi.

6Küpakenühnyunü Israel nyiri tü reza vü mahvi zürake alehtseküzem, thi arie küsa nyiri Egypt vünüh tsezhukürü akuoküji aveh tü pokah kheküm kenüh, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA jikhi müküna nüh saküm kenüh tünüjuh thi awejuh nüh liküveh azhih hiri vü tsü nta mari pari vü VÜWA nüh küshie küsa VÜWA nüh mari tü müküüngura ta küshieküm kenüh.

7Jükenüh ma nüh mari müthoh vünüh mari tsari saküjezhu nü mari tü ahukütsiwa müjie küsa kenüh Joshua nüh mari hutsi, küpakenühnyunü mari tü aletsa vünüh müjie kütsi kenüh.

8Thi akuoküji aveh ahukütsiwa jum ünü mari tü müjie kümhiera küju nü mari azhie kürünape vü zoti pehkhe wie.

9Jüma sevü VÜWA nüh Joshua vü, “Nosü hi nüh nohri vünüh Egyptri nüh nohri saküüzükrüwa küprijamtüthuoh,” ti küza. Thi jüti sanü azhie jüma nyo tü nosü küju nga Gilgal, (Ebri vünüh vijaküm) ta vünüh peh wieveh.

© 2015 Bible Society of India.

10 Israel nyiri tü Gilgal vü kürünape sapehküveh vü Jeriko kütake vünüh asa rülo türamzü münüleh vü tsekükari khuwa sara.

11Thi rülo jüma nyieh tsekükari khu sevü, jüma rülo vü, azhih jüla nüh küngura, ahzhi müküthse tiehshu thi amüsa küveh tsa.

12Azhih jüla nüh avi küperawa tsa ünü jüma nyieh arülo vü manna tü tsuohtsa müru nüh satewa; jütisanü Israel nyiri tü manna müpeh nüh satewa, thitü jüma mahvi vü Kanan zhih aviwa tsa.

Joshua thi Nyuchu Küvi Nyiwa

13Joshua tü Jeriko kütuoh vü pehveh ünü, ma notha toke nü noküze, thinü halie, nyi küsü tü ma tüvü ma nyuchuwa ma ke vü shozhu nü tsieveh; thinü Joshua tü ma vü wa nü, "Noh tü hiri kenüh ünü hiri mükünongüri kenüh lo?" ti küna.

14Thinü ma nüh, "Nyu; thitü VÜWA rienyira khazhu kümjie vünüh hi tü khinyi tse," ti rületsü. Jüti küsa vü Joshua tü ma nyieh azhih vü küngie tetsuo nü ma khurü taji ma vü, "Eh Vüwa tü ma siepewa vü mowa zhükütsü pehveh lo?" ti küna.

15Thinü VÜWA rienyira sierhüwa nüh Joshua vü, "Noh mpha vünüh noh jihküükruvüh fom luo; küpakenühnyunü noh nüh tsie küveh azhiewa tü mütha küm kenüh," ti küza. Jüti küüza vü Joshua tü jüti vünüh sa.

Joshua 6

Jeriko Puokümü

1Israel nyiri kenüh Jeriko tü alovü nga nüh thi alievü nga nüh khe khehm; nyi küsü nga alievü müwa thi nyi küsü nga alovü müturu.

2Jüti küsa vü VÜWA nüh Joshua vü, "Noluo, hi nüh Jeriko, ma kajiwa thi luoveh küji anyi kümzhori vi noh ke vü tsümthuoh ünüh.

3Nohri anyujiwa tse mükiele naveh, arie küsa nyiri aveh küsü keri anyujiwa tse mükiele luo. Jüti vünüh nohri tü rülo türo sanaveh.

4Thi kütsathuozhü küthseku tüvü navü türü nüh nyihzhüvo rütsü tütü vi nü tse naveh; thi rülo türüawa navüri nüh tütü khu taji anyujiwa türü keri tse mükiele naveh.

5Jüti sanü mari nüh nyihzhüvo rütsü khu suo taji nohri nüh küsie vünüh tütü kükhu khi künara naveh ünüh nyiri aveh nüh zie kümsie sheh nü zie naveh, jüti küsa vü anyuchuwa shiehku tü puo kürüpuoke tewa nü anyiri tü papa kütovü külesho tsekhru naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti küüza vü Nun tsa Joshua nüh navüri ji taji mari vü. “Kütsathuozhü küthseku kükha taji navü türüri nüh nyihzhüvo rütsü tütü küüvü nü VÜWA kütsathuozhü küthseku tüvü küükha luo,” ti küza.

7Thi ma nüh anyiri vü, “Atüvü tsewa nü anyujiwa mükiele taji riesürie küvüri tü VÜWA kütsathuozhü küthseku tüvü tse küüze luo,” ti küza.

8Thi Joshua nüh anyiri vü azhükütsü kümjie navü türü nyihzhüvo rütsü tütü kükhari tü VÜWA tüvü tsezhuwa nü tütü khu taji wa, thi VÜWA kütsathuozhü küthseku nüh mari se nyi, ti sa.

9Arie sürie küvüri nüh tütü kükhu navüri tüvü tse, tütü nüh mükütuo wiethuoh nüh khu thi asevü kühuo refüwa nüh asevü nüh ru, ti sa.

10Thitü Joshua nüh anyiri vü azhütsü taji, “Nohri tü müzie tüm nyutü nohri jikhi tü müküünake tüm, jümpa mükünyu hi nüh zie luo ta arülo müjie kütsü küju nü nohri po vünüh azhü küsü nga shu müküüze tüm; jüchih ünüh zie luo,” ti küza.

11Jükenüh ma nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku tü anyujiwa küsükeri mükiele küüze; jüti sanü mari tü kürünape vü teru taji arüzawa viküzem.

12Thinü Joshua tü arüne kümto süra, thi navüri tü VÜWA kütsathuozhü küthseku kha.

13Thi navü türü nyihzhü rütsü tütü kükhari tü VÜWA kütsathuozhü küthseku tüvü tse, tütüri tü mükütuo nüh khu, thi arie sürie küvüri nüh mari tüvü tse thi asevü kühuori nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku sevü tse, jüti küsa vü mükütuo wiethuoh nüh atütüri tü khu.

14Rülo künyiawa mari tü anyujiwa küsükeri tse mükiele, jüti sanü kürünape vü sheleteru. Mari tü rülo türo jüti vünüh sa.

15Jüsevü rülo türüawa mari tü rüne kümto atholeh vünüh tesüra taji jüma tüvü küsa kümjie vünüh anyujiwa türükeri tse mükiele lehü: mari tü jüma rülo mpa nüh türükeri anyujiwa tse mükiele.

16Lekha türüawa navüri nüh tütü kükhu vü Joshua nüh nyiri vü, “Zie luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh anyujiwa nohri vü tsükümthuoh kenüh.

17Anyujiwa thi jüma lovü küpehri aveh thuoüji zorie na küsa kenüh VÜWA vü tsümthuoh; Rahab küüproküphriehvühwa thi ma zheh lovü ma siepehküvehri aveh mpa nüh rho naveh, küpakenühnyunü zhühleri hiri nüh küüzeri ma nüh küthi kütsü kenüh.

18Thitü küüzorie nta tsükümwa vünüh kükheke luo, nohri nüh küüzorie nta tsü küm küzorie zanyori vi taji Israelra kürünape tü küzorie küsam nü küüjakünyah viru üsü nüh.

© 2015 Bible Society of India.

19Thitü rakasa, suna, sahwuo thi mürü küfüri thuoüji VÜWA vü mütsem; jükenüh jümari thuoüji VÜWA künyirhiere lovü tü naveh," ti küza.

20 Jüti küsa vü anyiri tü zie, thi tütüri tü khu. Nyiri nüh tütü khikünara ünü mari tü zie küji kümsie sheh, thi ashiehkuwa tü puo kürüpuoketewa, thinü anyiri tü anyujiwa vü tsewa nü papa küto atüvü kümsho tsewa taji anyujiwa vira.

21Jüti sanü mari nüh anyuji aveh zoriem, nyimpari nga nyimzari nga, rünguo kükhruo, shüvotsa, nyihzhü thi rawuhri aveh anyuchuwa zhietü wuovü nüh kürhiethe khehm.

22Jüti küsa vü Joshua nüh azhihwa riehziküwa künyi vü, "Küüphroküphriehvühwa zheh lovü tu nü noh nüh ma küüshie kümjie jülovü nüh nyimzawa thi ma vü küpehri aveh alievü siezhuru luo," ti küza.

23Jüti küüza vü riehziküwa viza künyi tü tu nü Rahab, ma pa, ma zah, ma prahri, ma vü küpehri aveh thi ma jienüri aveh siezhuru taji Israelra kürünape alievü sa kheh.

24Jüti sanü mari nüh anyujiwa thi ma lovü kütüri aveh anyih vi nü tso khehm; rakasa, suna, sahwuo, thi amürü küfüri mpa nüh VÜWA zhehkünyirhiepe vü thse küm sa.

25 Thitü Rahab küüphroküphriehvühwa, ma pa zhehlori thi ma zhi aveh thuoüji Joshua nüh akürho külole, thi ma tü nosü küju nga Israel vü rhoveh, küpakenühnyunü Jeriko riehzi üta Joshua nüh küüze zhühleri küthikütsü kenüh.

26 Jüma tsotho vü Joshua nüh küüshie mari vü thse taji, "Anyi sühra nü Jeriko nyuji hama küsalewa tü kümzü küvüwa saluo. Ma tsa küwuo khuwa ame nüh ma pe küloju saluo, thi ma tsa nyimpari ehpewa ame nüh ma kheri khake naveh," ti küza.

27Jüti sanü VÜWA nüh Joshua siekütse sa; thi ma kütholah tü

Joshua 7

Akhan Kükhiemuo

1Thitü Israel nyiri tü zanyo zoriem luo ta tsükümri vünüh kütsotüwa vüriem; küpakenühnyunü Judah kuoh vünüh Zera atsa Zabdi, jüma tü Karmi atsa Akhan nüh kütsüna zanyo wuori küvi kenüh; thi VÜWA rüküshu tü Israel nyiri vü kütso sa.

2Jüsevü Bethel zhiehshu wuovü küpeh Bethaven kütuoh vü Ai Küüriehzi nti Joshua nüh Jeriko vünüh anyiri küze nü mari vü, "Khru taji azhihwa riehziru luo," ti küza. Thinü mari tü tse khru nü Ai riehzi.

© 2015 Bible Society of India.

3Thi mari tü Joshua vü sheleru taji ma vü, “Nyiri aveh jüla mükükhru tüm, thitü anyi anyie künyi nyutü küche mpa nüh wa nü Ai küüzhe luo; mari tü zülaküm kenüh anyiri aveh khru nü müküümnomna tümluo,” ti küza.

4Jükenüh anyiri vünüh anyie küche kümjie khru; thinü mari tü Ai nyiri tüvü nüh teküm sa,

5thi Ai nyiri nüh mari nyi cherake nü tühro zothem, thi mari zhe akheriwa tüvü nüh Shebarim küju zhetewa, thi atsaleh vünüh mari zothem. Jüti küsa vü Israel nyira luoveh tü sütewa thi ajuhkümjie satewa.

6Jüti küsa vü Joshua tü ma thsümnyi zokhri nü ma nyieh azhih vü fephohke taji VÜWA kütsathuozhü küthseku atüvü münüleh ju, ma thi Israel sierhüri nga; thi mari tü mari lüri rügivü azhitho vi nü thse.

7Thinü Joshua nüh, “O, VÜWA Saküüwuowa, noh tü hiri vi Amorra ke vü thse nü mari nüh hiri küüzorie nti sataji anyi hamari sie Jordan kari küru sa wie ülo? Hiri tü Jordan tuwuovü kürho nüh alokküüzhe nyu naveh ülo!

8O VÜWA, Israelri tü mari mükünongüra tüvü mari seru küprüke küm tü hi tü mowa küza nathuoh lo!

9küpakenühnyunü Kananri thi azhih jüla kürhieri aveh nüh jüma künake tewa taji hiri mükieshem nathuoh, thi azhih vünüh hiri nyo tü vijam nathuoh nü; jütathuoüji noh tü noh nyo küjiwa vi mowa sanathuoh lo?” ti sa.

10Thitü VÜWA nüh Joshua vü, sühraluo, noh tü mokenüh noh nyieh fephohke nü kümkheh zehveh lo?

11Israel tü khiemuomthuoh; hi nüh azhü kütsü eh kütsathuozhüwa sakümnemthuoh; zoriem üti kütsü zanyo wuori mari nüh vimthuoh; mari nüh rühumthuoh, thi mizhisümthuoh, jüti sanü jümari vi nü mari zanyo azhie lovü thsemthuoh.

12Jükenüh Israel nyiri thuoüji mari tü mari mükünongüri tüvü mari seru küprükem, küpakenühnyunü mari tü küzorie zanyo küsü sakümthuoh kenüh. Nohri nüh zanyo zoriem üta kütsüwa nohri azhievü nüh müküzorie küju nü hi tü nohri siemtselera wiethuoh.

13Sühraluo, anyiri sakümtse luo, thi mari vü, Thuohtü kenüh nohri mpa nohri sakümtse luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh jüüta küzaküveh kenüh, Israel Saküüwuowa nüh, “Zoriem üta küsa zanyo nohri azhievü pehveh, O, Israel; nohri nüh nohri azhievü nüh zoriem üta küsa tsokrüri vijam thuoüji nohri tü nohri mükünongüra tüvü mütsiera wiethuo,” ti küza.

14Jükenüh thuohtü rüne noh kuohri kütuoh vü sieru naveh; thi akuoh VÜWA nüh küvizhuwa tü tharuori kütuoh vü ru naveh; thi atharuo VÜWA nüh küvizhuwa tü

© 2015 Bible Society of India.

azhehlori kütuoh vü ru naveh; thi azhehlo VÜWA nüh küvizhuwa tü nyijünyijü vü shenyiru naveh.

15Jüti sanü zoriem üta küsa zanyo küviwa tü ma nga thi ma zhi küpeh aveh nga anyih nüh tsom naveh, küpakenühnyunü ma nüh VÜWAkütsathuozhü küthseku sakümne kümthuoh kenüh, thi Israel vü küzükrü zanyo sakümthuoh kenüh ti küza üti, küza.

16Jükenüh Joshua tü rüne kümto süra taji Israelri sieru nü akuohkuoh vünüh saküüshehnyi luo nü küpeh, thi Judah kuoh vizhu;

17thi ma nüh Judah tharuori kütuoh vü sieru, thi Zerahri tharuo vizhu; thi Zerari tharuo kütuoh vü nyijünyijü vünüh vizhu, jüti sanü Zabdi vizhu;

18thi ma nüh ma zhehlo kütuoh vü nyijünyijü sieru, thi Judah kuoh vü Zera tsa Zabdi, jüma tsa Karmi atsa Akhan vizhu.

19Jüti küsa vü Joshua nüh Akhan vü, "Eh tsa, Israel Saküüwuowa VÜWA vü kütholathovü tsüluo, thi küsiake vi ma vü tsüluo; tinü hi vünüh müküthitü noh nüh mowa samthuoh ünüh hi vü küza luo," ti küza.

20Thinü Akhan nüh Joshua vü, "Küzhütsawa vünüh thuoh nü hi tü Israel Saküüwuowa VÜWA vü khiemuomthuoh ünüh, thi hi nüh saküm hama thuoh.

21Zanyo küzhechiera azavü Shinar vünüh küsa athsü aküzü küsü, rakasa küüto künyi kümjie küsa thi suna achu küüto küzhila kü luohza küsü hi nüh ngu ünü hi tü jümari müngutewa nü hi nüh jümari vim; thinü halie, rakasa nüh akükhu sataji eh juhthsüzheh azhih lovü küthi saveh ünüh," ti küza.

22Jüti küüza vü Joshua tü azhühleri küze, thi mari tü juhthsüzheh lovü zhütu; thinü halie, rakasa nüh akükhu sanü ma juhthsüzheh kükhu lovü küthi sala.

23Mari tü jümari juhthsüzheh lovü nüh vizhura taji Joshua thi Israel nyiri aveh vü viru; thi mari nüh vi VÜWA tüvü sa.

24Joshua thi Israel aveh ma sie nü Zera tsa Akhan, rakasawa, athsüwa, suna achuwa, ma tsa nyimpari thi nyimzari, ma shüvotsari thi rawuhri, nyihzhü, ma juhthsüzheh thi ma zhi küpeh aveh mari nüh vi nü Akhor nyuo vü ru.

25Thi Joshua nüh, "Noh tü mokenüh küsühro vi hiri vü ru lo? VÜWA nüh küsüro noh vü vitsethuoh," ti küza. Jüti sanü Israel aveh nüh aloh vi nü ma veh; anyih nüh mari tsom thi aloh vi taji ma veh.

26Nosü küju peh küveh kümjie mari nüh ma rügi vü aloh prikümprohkem; jüti küsa vünüh VÜWA tü anyihküju sanü ma rüshu küveh vünüh küreletewa. Jükenüh nosü küju nga azhie jümatü Akhor, (küsühro Nyuo) ta jiveh.

Joshua 8

Ai Küre thi Küzorie

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti küsa vü VÜWA nüh Joshua vü, mükrü tüm nyutü luoveh müzah tüm; küsaluo
nyiri aveh noh nüh sie nü sühra taji Ai vü khru luo; noluo, hi nüh Ai kajiwa, ma
nyiri, ma nyuji thi ma zhih vi noh ke vü thsemthuoh ünüh;

2thi noh nüh Jeriko thi ma kajiwa vü mokümjie sanüh. Ai thi ma kajiwa vü nga
jüüta satsü naveh; jüla nüh zheküvira tsokrü thi mieshümiesa mpa nüh küvira
sanaveh; tinü anyujiwa tü asewuovü nüh küzhe saluo, ti küza.

3Jükenüh Joshua thi saluo na küsa nyiri tü Ai vü khru na küsa kenüh sühra; thi
Joshua nüh anyiri kümzho thi luoveh küji anyie cherake rükazhu taji arüza
vünüh tsezhu küze.

4Thi ma nüh mari vü azhütsü taji, halie, anyuji asewuovü nüh zhe luo, anyujiwa
vünüh letsuotemwa tümluo, thitü kücheju nü lieke luo;

5thi hi, thi anyi hi sie pehküvehri aveh nüh anyujiwa vü tsekewa naveh. Thi
atükhuvü kümjie mari nüh hiri vü saluo nta shuru thuoüji hiri nüh mari atüvü
nüh zhü naveh ünüh;

6jüti sanü hiri nüh anyujiwa vünüh mari müjie künyiezhu kheh küju nü mari tü
hiri ase nyi nü shuru naveh; küpakenühnyunü mari nüh, 'Tükhuvü kümjie mari
tü hiri vünüh teküvehthuoh kenüh,' ta sanaveh;

7jüti küsa vü nohri tü nohri nüh huo küveh vünüh sühra nü anyujiwa revi luo;
küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh jüma vi nohri ke vü thse
naküveh kenüh.

8Thi nohri nüh anyujiwa vira thuoüji anyih nüh tsom naveh, VÜWA nüh küüza
kümjie vünüh sa wie naveh; noluo, hi nüh nohri vü azhütsümthuoh ünüh, ti küza.

9Jüti sanü Joshua nüh mari tsezhu küzem; thi mari tü huo na küsa pe vü tewa nü
Ai zhiehtu wuovü Bethel thi Ai masü azhievü pehtewa; thitü Joshua thuoüji jüma
rüza vü anyiri azavü nyipehtewa.

10Thi Joshua tü rüne kümto sühra nü nyiri jizhuh taji Israel kükhruori sie taji
nyiri atüvü nüh Ai vü tekhru.

11Thi ma siepehküveh küsaluo nyiri aveh tü tekhru taji anyujiwa tüvü
shehnyiwa, thi Ai zhiehtü wuovü Ai thi mari azhievü anyuo kümnyie küsü küpeh
vü kürünape sanü peh.

12Jüti sanü ma tü anyi anyie münga kümjie küsa sie nü mari tü anyujiwa zhiehtu
wuovü Bethel thi Ai masü azhievü küühuo sa.

13Thi mari nüh arienyiri tü ape saküüpeh, kürünape aküjiwa thuoüji anyuji
zhiehtü wuovü thi atüku wuovü kühuo thuoüji anyujiwa zhiehtu wuovü. Thitü
Joshua thuoüji jüma rüza vü anyuo vü pehtewa.

© 2015 Bible Society of India.

14Thi Ai kajiwa nüh jüma ngu ünü ma thi ma nyiri, anyujiwa nyiri tü kümto pre nü sühra Israel sie saluo nti lahvü Araba wuovü tsuo; thitü ma nü anyujiwa asewuovü nüh ma zhe nta rupehküveh müthsü nüh sa.

15Jüti küsa vü Joshua thi Israel aveh tü müküchara ro sataji reza wuovü zhüketewa.

16Jükenüh anyujiwa vü küpeh nyiri aveh mari zhewa nti jiluo, thi mari nüh Joshua zheküwa vü mari tü anyijiwa vünüh zhüzhu tekhehwa.

17Jüti sanü Ai thi Bethel vü tü Israel se zhe müküwa nyi küsü nga küükhe münyie nüh sa; mari tü anyujiwa sajamwie taji Israel zhewa.

18Jüti küsa vü VÜWA nüh Joshua vü, "Noh ke vü peh küveh aviphrüwa Ai wuovü thsuoküze luo; küpakenühnyunü hi nüh jüma tünoh ke vü thse naküveh kenüh," ti küza. Jüti küüza vü Joshua tü avi ma ke vü pehküvehwa anyuji wuovü thsuoküze.

19Thi huo küvehri tü shiti mari ape vünüh sühra nü ma nüh ma ke thsuo küze ünü mari tü zhü anyujiwa lovü tu taji jüma vira, jüti sanü prelepreza anyih nüh anyujiwa tsom.

20Jüti küsa vü Ai nyiri tü asevü noküze ünü halie, anyujiwa nyikhu tü atülü vü tekuo küju sa; thi mari tü zhü hawuovü nga nyutü tuwuovü nga küwara kükhra münyie nüh sam, küpakenühnyunü anyiri reza wuovü teke küwari tü zheküwari vü shele küru kenüh.

21Jüti küsa vü Joshua thi Israel aveh tü wuküvehri nüh anyujiwa viküm küngura vü thi anyujiwa nyikhu tü rügi vü tekükuo küngura vü mari tü shele teru nü Ai nyiri aveh zothe khehm.

22Thi küpari tü anyujiwa vünüh shuru nü mari sie saluo; jükenüh mari tü Israelri azhila vü pehküm sa, wuori nüh hawuovü thi wuori nüh tuwuovü ti sanü nyi küsü nga müküükhe nyutü nyi küsü nga jozhu müküze wiethuoh nüh Israel nüh mari zothem.

23Thitü Ai kajiwa thuoüji mari nüh rera taji Joshua vü sieru.

24Israel nüh Ai vü kürho nyiri aveh zheküwari reza vünüh zothe khehm thi anyuchuwa nüh asehkhewa küju reh küüzehkhem nü Israel aveh tü Ai vü shele teru taji anyuchuwa nüh jüla küpehri aveh rehthe khehm.

25Thi jüma rülo vü tsuohtsa kümri aveh, nyimpari nga thi nyimzari nga Ai nyiri aveh anyie türakünyi.

26Ai vü kürhori aveh müjie küzorie kheh küju nü Joshua tü ma viphrü thsuoküüzewa tü ma ke vünüh vi müshele.

© 2015 Bible Society of India.

27Anyu jüma mieshümiesa thi zanyo küzhechiera mpa nüh VÜWA nüh Joshua vü azhükütsü kümjie vi mari zhi sa.

28Jükümjie vünüh Joshua nüh Ai tsom nü nosü pehküveh kümjie küsuokürho müsü küüfikemthuoh.

29Thi ma nüh münüleh küju athsoh küsü rügi vünüh Ai kajiwa huthuo nü rünyi kuotetu ünü Joshua nüh azhütsü taji athsoh rügi vünüh ma kümo vi nü anyujiwa kheri lehpie vü khawa sataji nosü küju pehküveh kümjie aloh nüh priphohm.

Ebal Küzhi vünüh Khonyowa Küchiezhu

30 Jüti küsa sevü Joshua nüh Ebal Küzhi vünüh VÜWA Israel Saküüwuowa vü kükhurüpe küsü satsü,

31Mosa khonyo lasipha lovü rhüküsa üta VÜWA siepewa Mosa nüh Israel nyiri vü azhükütsü kümjie, "Amürü tsokrü vi nü nyiküsü nga aloh müküüjikhuo vi nü sa üta". Küza küsa sa; thi mari nüh jüma rügi vünüh VÜWA vü kütso kükhurü thi kürükümhie küsahthuo kükhurü satsü

32Thi jüla nüh, Israel nyiri küpeh vünüh Mosa khonyo küsü ma nüh rhüküsawa alohri rügi vü rhüke.

33Jüti sanü Israel aveh, prikürüri nga thi azheh vünüh küwuori nga, mari lesari nga ti Levi navüri tüvü kütsathuozhü küthseku mari nüh khakütse VÜWA kütsathuozhü küthseku küwiejievü tsie, mari küzhila thuoüji Gerizim Küzhi tüvü thi küzhila thuoüji Ebal Küzhi tüvü ti mari nüh Israel nyiri tsia mütsü üji mümhie ta VÜWA siepe Mosa nüh azhütsüküsa kümjie vünüh tsie.

34Asevü thuoüji ma tü khonyo aveh akütsia zhü nga kümzü zhü nga aveh khonyo lasipha lovü müzhe nü rhüküsa chiezhu kheh.

35Israel kümhuwa aveh tüvü chiezhu üta Mosa nüh azhükütsü küsü nga nyimzari vü nga, kürünguora tüvü nga thi priru mari zhievü rhoküvehra tüvü nga ti Joshua tü müküchie küsü nga müsa.

Joshua 9

Gibeonri nüh Joshua Müramizhiküm

1Jordan tuwuovü küzhiho wuovü kürhori nga thi asaji vü juhküji nato Lebanon wuovü kürho Hitri, Amorri, Kananri, Perizri, Hivri thi Jebusri nüh hama küünara vü,

2mari tü sezhuh nü zhüküsü sataji Joshua thi Israel siesaluo nti sa.

3Thitü Joshua nüh Jeriko thi Ai vü momowa sanüh Gibeon vü kürhori nüh küünara vü,

© 2015 Bible Society of India.

4mari tü aro sataji wa nü kütsaküzhu wuori vi nü anyirü kürüwi thi sahu leh huo krih taji kükhierü vi nü mari rawuh rügi vü thse,

5mari mpha vü küthse jihküükruvüh ase vü, thsümnyi ase vü, mari kütsaküzhu tü küüweh thi khümi kükake ti vi.

6Jüti sanü mari tü Gilgal kürünape Joshua vü wa taji ma vü thi Israel nyiri vü, “Hiri tü anyu lehküsuo vünüh tse; jükenüh hiri sie kütsathuozhü küsü saluo,” ti küza.

7 Thitü Israel nyiri nüh Hivri vü, “Nohri tü hiri azhievü rhoküveh nga müthsü nü; tinü mokümjie hiri tü nohri sie kütsathuozhü sara na lo?” ti rületsü.

8Mari nüh Joshua vü, “Hiri tü nohri siepe wie lie,” ti küza le. Thitü Joshua nüh mari vü, “Nohri tü thari lo? Nohri tü khievü nüh tse lo?” ti küna.

9Mari nüh ma vü, VÜWA nohri Saküüwuowa nyo vünüh nohri sieperi tü anyu lehküsuo vünüh tse lie; küpakenühnyunü hiri tü ma zhühke, thi Egypt vü ma nüh momowa sanüh aveh küünara kenüh,

10thi Ashtarot vü kürho Jordan tuwuovü Amorri kaji künyi Sihon kajiwa Heshbon thi Og kajiwa Bashan tü ma nüh küsa aveh künara,

11hiri kükhruori thi hiri anyu vü kürho aveh nüh hiri vü, Aletse kenüh kütsaküzhu vü nü wa mari mütu taji mari vü, “Hiri tü nohri sieperi; khinyi ra nü hiri sie kütsathuozhü saluo,” ti küza üti küza.

12Hiri lohse hala vütseveh, nohri vü ru nti hiri letse kenüh ashie sa nti azheh vünüh vükütseshu rülo vü thuoüji zhehzahveh, thitü khinyi thuoüji halie, küweh thi khümi kakemthuoh;

13akhah sahu leh huo hari tü hiri nüh küzhi vü thuoüji kürüthe wie, thitü halie, jümari tü piemthuoh; thi thsümnyi thi jihküükruvüh hamari tü azetse küsuo kenüh vükhrihmthuoh, ti küza

14Jüti küüza vü Israel nyiri tü VÜWA nüh küjokütsüwa müküna wiethuoh nüh mari müshü nyi tsa.

15Thi Joshua tü mari sie kathuo nü mari sie kütsathuozhü sataji mari küürho; jüti sanü Israel müzawa sierhüri tü mari vü küshietsü.

16Thinü mari nüh mari sie kütsathuozhü saküm rülo kücheawa sehkhe vü thuoüji anyi jümari tü mari zhephruri thi mari azavü rhoveh ta künara.

17Jüti küsa vü Israel nyiri tü tsezhuwa nü rülo kücheawa vü mari nyujiri jura. Mari nyujiri tü, Gibeon, Khefira, Berot thi Kiriat Jearim.

18Thitü Israel nyiri tü mari müzothe nüh sam, küpakenühnyunü mari müzawa sierhüri nüh VÜWA Saküüwuowa vünüh küshie küm kenüh. Thinü müzawa aveh nüh sierhüri vü luohsanü jahzhi.

© 2015 Bible Society of India.

19Thitü sierhüri aveh nüh müzawa aveh vü, hiri nü VÜWA Israel Saküüwuowa
vünüh küshiemthuoh, tinü khinyi thuoüji hiri tü mari müpara nüh samnathuoh.

20Hakümjie vünüh hiri tü mari vü samnathuoh, tinü mari küürhom luo,
arüküshuwa hiri vü müküru nüh sana küsa kenüh, küpakenühnyunü küüshiewa
hiri nüh mari vü küshietsü kümthuoh kenüh, ti küza.

21Jüti sanü sierhüri nüh mari vü, "Mari küürhom luo," ti küza. Thi mari tü
sierhüri nüh mari vü küza üta müzawa aveh kenüh athsoh küshüri thi ajuh
küütieri küsa.

22Joshua nüh anyi jümari jizhuh nü mari vü, "Nohri tü hiri azavü peh wie
ketünga, hiri nü nohri vünüh kükiehtuo shehri," ti sanü hiri müramzhi ülo? ti
küza.

23Jükenüh khinyi thuoüji nohri tü müzümthuoh, tinü nohri wuori thuoüji tühkha
sapeh huom taji eh Saküüwuowa zheh kenüh athsoh küshüri thi ajuh kütieri
samnathuoh, ti küza.

24Thinü mari nüh Joshua rüle taji, "Küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa
nüh ma siepe Mosa vü azhih hamari aveh vi noh tsüm thi azhih hala kürhori aveh
noh tüvü nüh zothe khem üti azhütsümthuoh ta noh sieperi vü küzatoh
kümthuoh kenüh noh krüsheh nü hakümjie samthuoh.

25Thi khinyi thuoüji halie, hiri tü noh ke vü pehvehthuoh: tinü noh tüvü mhieveh
ti küsawa thi noh notha vü katoveh ti küsawa hiri vü saluo," ti küza.

26Jükenüh ma nüh jüti sanü mari nüh mari müzothe nüh Israel nyiri ke vünüh
mari vizhutsü.

27Thi VÜWA nüh azhie mürüka üji mükümhie vü nosü küju müshuke nü Joshua
nüh mari vi müzawa thi VÜWA kükhurüpewa kenüh athsoh küshüri thi ajuh
kütieri küsamthuoh.

Joshua 10

Amorri Chakümü

1Jerusalem kajiwa Adonizedek tü Joshua nüh mokümjie Ai vitera thi jüma zorie
khehm nüh, Jeriko thi jüma kajiwa vü küsa kümjie Ai thi jüma küjiwa vü nga sa,
thi mokümjie Gibeon vü kürhori tü Israel nyiri sie kathuo nü mari aza vü pehveh
ünüh küünara vü,

2ma tü krü jisheh tewa, küpakenühnyunü Gibeon tü anyuji küsü kaji nyuji kümjie
küsa küsü, thi küpakenühnyunü Ai nyieh vünüh ji, thi ma nyiri aveh tü kümzho
kenüh.

3Jükenüh Adonizedek Jerusalem kajiwa nüh zhüle vi Hebron kajiwa Hoham vü,
Jarmut kajiwa Piram vü, Lakhish kajiwa Jafia thi Eglon kajiwa Dibir vü küze taji,

© 2015 Bible Society of India.

4“Hi vü shuhru nü hi kükra taji kürü Gibeon zothem ünüh raluo;
küpakenühnyunü ma tü Joshua thi Israel nyiri sie kathuo kümthuoh kenüh,” ti
küza.

5Jüti sanü Amorri kaji müngari Jerusalem kajiwa, Hebron kajiwa, Jarmut kajiwa
Lakhish kajiwa thi Eglon kajiwa ti mari rienyiri sazhuhnü mari rienyiri aveh sie
taji Gibeon rühwieluo nü kürünape sataji ma sie arie sa.

6Thinü Gibeon nyiri tü Gilgal kürünape Joshua vü zhühle küze taji, “Noh sieperi
vünüh noh rüzih müpeh tü shiti hiri külole luo, thi hiri kükratsüluo;
küpakenühnyunü küzhiho vü kürho Amorri kajiwa aveh tü sezhuh nü hiri sie
saluovehthuoh ünüh,” ti küza.

7Thinü Joshua tü Gilgal vünüh tekhru, ma thi arie küsa nyiri aveh, thi luoveh küji
kükhrari aveh khru kheh.

8Thi VÜWA nüh Joshua vü, “Mari mükrü tümluo, küpakenühnyunü hi nüh mari vi
noh ke vü thsekümthuoh kenüh; mari nyi küsü nga noh tüvü mütsiera,” ti küza.

9Jükenüh Joshua tü Gilgal vünüh rüza ajü tse nü zhürüluo mari vü ru.

10Jüti küsa vü VÜWA nüh Israelri tüvü mari vi ariehjih küsa vü vehjakem, jüti
sanü Gibeon vünüh khieloti küzothe sanü zothem, thi Bet-horon vü kütsuo leh
küju mari zhewa, jüti sanü Azeba thi Makhed küju mari zothe wa.

11Mari tü Israelri tüvü zhü nü Bet-horon tsaleh vü tsetsuo ünü VÜWA nüh atülü
vünüh aloh küjiji veh küütsuotsataji mari tü süm; Israel nyimpari nüh
anyuchuwa vi nü küzothe nyieh vünüh rahzhi nüh küvehthe nüh küüzhi sa.

12Thinü VÜWA nüh Amorri vi Israel nyiri ake vü küthse rülo vü Joshua
nüh VÜWA vü Israelri küngu vünüh, “Rünyi, noh tü müküngahtü zoti Gibeon vü
tsahtso luo, thi noh asa tü Ajijalon nyuo vü tsahtso luo,” ti küza.

13 Thinü arünyi tü zoti tsahtsotewa, thi asa nga tsahtsotewa, akuoküjiwa tü ma
mükünongüri vü amüthoh müjie küvi küju nü jüti tsahtsotewa. Hamatü Joshar
Lasipha lovü rhümsa ülo? Arünyi tü rülo küsü ajü kümjie küsa tetu nta müpre
thuoh nüh atülü zhila vü pehtewa.

14VÜWA nüh nyi küsü jikhi künakütsü jüma tüvü nga thi khinyi küju wienga arülo
jüüta küsa münyie; küpakenühnyunü VÜWA nüh Israelri kenüh küsaluo kenüh.

15Jüti sanü Joshua, thi Israelri aveh ma sie nü Gigal kürünape vü shele teru.

16Kaji hama müngari tü zhütewa mari mpa nüh Makeda lopie vü küthitewa.

17Thinü Joshua vü, “Kaji müngari tü Makeda lopie lovü küthila nü ngurathuoh,”
ti küza.

18Jüti küüzavü Joshua nüh, “Aloh küjiri küpriru alopie sotem nü anyiri sataji
küühuom luo;

© 2015 Bible Society of India.

19thitü nohri thuoüji jüla müpeh tü nohri mükünongüri zhewa nü asevü nüh mari pa luo, thi mari tü mari nyujiri vü mükütu tümluo; küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh mari vi nohri kevü thsekümthuoh kenüh," ti küza.

20Joshua thi Israel nyiri nüh mari zothe küji sheh nü mari zothe taji mari müjie saküümtse küju nü zothewa, mari zothetu nü pehküveh kümnyiehri tü anyuji kümzhori lovü tetu,

21nyiri aveh nga totera nü Makeda kürünape Joshua vü shele teru kheh; nyi vehküsü wie nga ma mizhi Israel nyiri vü phrahte küüngah müsa.

22Jüti küsa vü Joshua nüh, "Lopie küsotewa sataji lopiewa vünüh kaji münga jümari hi vü sieraluo," ti küza.

23Jüti küüza vü kaji münga jümari: Jerusalem kajiwa, Hebron kajiwa, Jarmut kajiwa, Lakhish kajiwa thi Eglon kajiwa ti lopiewa vünüh siezhu nü ma vü viru.

24Thi mari nüh kaji münga jümari Joshua vü siezhu küru vü, Joshua nüh Israel nyiri aveh jizhuh taji arie vü küjiri ma vü nyi küwari vü, "Shehnyira nü nohri ajih vi kaji hamara ku rügi vü nyi luo," ti küza. Jüti küüza vü mari tü shehnyiru nü mari jih vi mari ku rügi vü nyi kheh.

25Jüti sanü Joshua nüh mari vü, "Mükrü tüm, nyutü luoveh müzah tümluo; thitü müzho luo thi luoveh ji luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh nohri sieküsaluo nohri mükünongüri aveh vü hakümjie satsü naveh," ti küza.

26Asevü thuoüji Joshua nüh mari rehthem nü athsoh münga rügivü huthuo sa. Thi mari tü münüleh küju huthuoh sa;

27thitü rünyi kütuleh tsotho teru ünü Joshua nüh azhütsü taji athsoh rügi vünüh vim nü mari nüh küüthipe lopie lovü mari kümo tü vehjakem taji alohri küpriru nü alopiewa sotem, jüma tü nosü küjunga pehwieveh.

28Jüti sanü jüma rülo vünüh Joshua nüh Makeda tü vitera, thi anyuha nüh jüma thi ma kajiwa rehthem; ma nüh nyi küsü nga sanü mükükhe wiethuoh nüh jüla küpeh nyiri aveh zoriekhehkümsa; thi ma nüh Jeriko kajiwa vü sakütsü kümjie Makeda kajiwa vü nga satsü.

29Jüti küsa sevü Joshua thi Israel aveh tü ma sie nü Makeda vünüh tsezhu taji Libna vü tewa, thi Libna sie nü saluo;

30thinü VÜWA nüh jüma nga thi ma kajiwa nga vi Israel ke vü thse nü anyuha nüh jüma thi jüla küpeh nyiri aveh rehthem, ma nüh jüla nyi küsü nga sanü mükükhe wie; thi ma nüh Jeriko kajiwa vü nga satsü.

31Jüsevü Joshua thi Israel aveh tü ma sie nü Libna vünüh tsezhu taji Lakhish vü tewa nü jüma zhe.

© 2015 Bible Society of India.

32Thi VÜWA nüh Lakhish vi Israel ke vü thse taji ma nüh rülo künyiawa jüma vira
nü anyuha nüh jüma nga thi jüla küpeh nyiri aveh nga ti ma nüh Libna vü küsa
kümjie rehthe khehm.

33Thinü Gezer kajiwa Horam tü Lakhish kükra nti ru ünü Joshua nüh nyi küsü
nga mükükhe wiethuoh nüh ma nga thi ma nyiri aveh nga ti rehthe khehm.

34Jüti saküm sevü Joshua tü Israel aveh sie nü Lakhish vünüh kari Eglon vü tewa;
thi mari tü jüma zhe.

35Thi ma nüh jüma rülo vünüh anyu jüma vi nü anyuchuwa ha nüh jüma nga thi
anyi jüla küpehri aveh nga ti rehthe khehm nü jüma rülo vünüh ma nüh Lakhish
vü küsa kümjie zorie khehm.

36Jüti sanü Joshua tü Israel aveh sie taji Eglon vünüh Hebron vü tewa nü jüma
zhe,

37thi jüma vira taji anyuchuwa ha nüh ma kajiwa nga, ma nyuwa nga thi jüla
küpeh nyiri nga ti aveh rehthe khehm nü ma nüh Eglon vü küsakümjie nyi küsü
nga mükükhe wiethuoh nüh anyuwa nga thi jüla küpehri aveh nga ti zorie
khehm.

38Jüti saküm sevü Joshua thi Israel aveh asevü sheleru nü Debir zhe,

39thi ma nüh jüma nyu aveh vitera; mari nüh anyuchuwa ha nüh mari nüh
rehthem nü jüla küpeh nyiri aveh zorie khehm; ma nüh Hebron thi Libna thi ma
kajiwa vü küsa kümjie nyi küsü nga mükükhe wiethuoh nüh Debir thi ma kajiwa
vü nga satsü

40Jüti sanü Joshua nüh azhih jüla aveh, küzhiho vü anyu nga, Negeb nga, azhih
kürünyie nga kümahtsa nga thi mari kaji aveh nga ti jam; ma tü nyiküsü nga
sataji mükükhe wiethuoh nüh sa, thitü VÜWA Israel Saküüwuowa nüh azhükütsü
üta arühtho küsah aveh thuoüji zorie khehm.

41Jüti sanü Joshua nüh Kadesh Barnea vünüh Gaza küju mari cham, thi Goshen
anyu aveh Gibeon küju chaküm sa.

42Thi Joshua nüh hamari kaji aveh thi mari azhih aveh küsükeri vünüh küvikheh
sa, küpakenühnyunü VÜWA Israel Saküüwuowa nüh Israel kenüh küsaluotü
kenüh.

43Jüti sanü Joshua tü Israel aveh ma sie nü Gilgal kürünape vü shele teru.

Joshua 11

Joshua nüh Jabin thi Ma Küwuri Kücha

1Thinü Hazor kajiwa Jabin tü hama küthsüra vü zhühle vi Madon kajiwa Jokab,
Shimron kajiwa vü, Akshaf kajiwa vü,

© 2015 Bible Society of India.

2thi küzhiho vü kürho nyuri zhietü wuovü kajiri vü, Araba vü Khinerot zhiese wuovü, anyu sajiri vü nga, Nafotdor zhiehtu wuovü nga,

3Kananri zhiehshu thi zhiehtu wuovü nga, Amorri vü, Hitri vü, Perizri vü, Jebusri küzhiho nyuri vü, Mizpa zhih vü Hermon kükhu vü küpeh Hivri vü ti hamari aveh vü küze kheh.

4Jüti küsa vü mari tü mari thopahiri, shieji, juhküji nato vü shünyi müküchierhüra kümjie, rawuh thi ma kheka khielota sie nü ru.

5Kaji hamari aveh tü mari kükhrari virü nü Israel siesaluo nti ru Merom juh kürünape vü saküsezhuh khe.

6Thinü VÜWA nüh Joshua vü, "Mari mükrü tümluo, küpakenühnyunü thuotü hama tsothovü hi nüh mari aveh rehthe nü Israel vü tsü khehm naveh ünüh; noh nüh mari rawuh müku zah naveh, thi jümara kheka anyih nüh tsom naveh," ti küza.

7Jüti küüzavü Joshua tü ma nyi arie küsari aveh sie nü Merom juh nato vü küsükeri vünüh shiti mari vü joke.

8Thi VÜWA nüh mari vi Israelra ke vü thse taji mari rehthe nü mari zhe Sidon thi Misrefotmaim küju wa, thi zhiehshu wuovü Mizpa anyuo küju wa taji mari nüh nyi küsü nga kükheküju nü zothe wa.

9VÜWA nüh küüza kümjie Joshua tü mari vü satsü; ma nüh mari rawuh müku zahthuo khehmtü thi jümara kheka anyih nüh tso khehmtü.

10Jüma tsotho vü Joshua tü asevü sheleru nü Hazor vitera, thi anyuchuwa nüh ma kajiwa rehthem; küpakenühnyunü Hazor tü atükhuvü jümari aveh kajipewa küsa kenüh.

11Thi mari nüh jüla küpehri aveh anyuchuwa vi mari vü thsekheh taji mari zoriekhehm; arütho küsah küsü nga kükhe müsa, jüti sanü ma nüh anyih vi Hazor tsom.

12 VÜWA siepewa Mosa nüh ma vü azhükütsü üta Joshua nüh kaji jümara nyujiri thi jümara kajiri aveh küvikheh sataji anyuchuwa aha nüh mari rehthe kheh nü zorie kümtse mütü.

13Joshua nüh Hozar kütso küchie nüh Israel thuoüji küzhiho vü nyuthesuori küsü nga mütso.

14Thi anyuji hamari zhechieh küvira thi mieshümiesa ti Israel nyiri nüh vi mari zhi sa; thitü anyiri thuoüji mari nüh müjie zorie kümtsejuranü anyuchuwa ha nüh rehthe khehm, thi rühtho küsah aveh thuoüji küsü nga müküükhe.

15VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Mosa nüh Joshua vü azhütsü taji Joshua nüh jüti sa kheh; VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü küsü nga müsanüh küja müsa.

© 2015 Bible Society of India.

Joshua Nüh Azhih Viteküwa

16Jüti sanü Joshua nüh azhih jümari aveh vikhehra, küzhiho vü anyu nga, Negeb aveh, Goshen zhih aveh, asajiri nga, Arabawa nga, Israel nyu küzhihovü nga thi ma sajiri nga,

17Halak Küzhi müsie nü Seir wuovü küwa vünüh Hermon Küzhi kükhuvü Lebanon nyuo Baal-gad küju vitera. Thi ma nüh mari kajiwa aveh vitera nü mari rehthem, thi aküsü vü thsem.

18Joshua tü kaji jümari sie nü tsotho hothake arie sa.

19Gibeon vü kürho Hivri küchie nüh Israel nyiri sie nü kükathuo anyuji küsü nga münyie luo, mari nüh arie sataji küvi kheh wie.

20Küpakenühnyunü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie mari luoveh sakükhomtü nü mari tü arie vü ru taji Israel sie saluo, thi mari zorie kümtsejum wie taji küümze münguthuoh nüh sakümtseküm hamatü VÜWA nüh küsa.

21Thi jüma tsothovü Joshua tü ru nü küzhiho vü anyu vünüh; Hebron vünüh, Debir vünüh, Anab vünüh, Judah anyu küzhiho aveh vünüh thi Israel nyu küzhiho aveh vünüh Anakimri sakümtseküm sa; Joshua nüh mari nga thi mari nyujiri nga ti zorie khehmtü.

22Israel nyiri zhih vü Anakimri tü nyi vehküsü wie nga kükhe müsa; Gaza, Gat thi Ashdod vü wie mpa nüh wuori küüpeh sa.

23Jüti sanü VÜWA nüh Mosa vü küüza müzhe taji Joshua nüh azhih ajü vitera taji ma nüh Israelri küürho na küsa kenüh akuohkuoh vünüh müzhe nü totsü. Thi azhihwa tü arie vünüh münyietera.

Joshua 12

Mosa nüh Kajiri Küchara

1 Israel nyiri nüh chara nü mari zhih, Jordan tuwuo vü rünyi küshupe wuovü Arnon nyuo vünüh Hermon Küzhi zhiehshu wuovü Araba küju küvira kajiri hamari:

2Amorri kajiwa Sihon Heshbon vü kürhowa, thi Aroer vünüh takrü sa, jüma tü Arnon nyuo nahto vü thi anyuo zhila vünüh Jabbok rühgu küju, Amonri arühwa, jüma tü Gilead küzhilawa,

3thi zhieshu wuovü thuoüji Araba vünüh Khinerot juhküji küju, thi Bet Jeshimot wuovü thuoüji Araba juhküji, Mütsü Juhküji zhiese wuovü Pisga kükhu vü rütseküwa ajih vü;

4Bashan kajiwa Og (Ebri vünüh Og rüte), ma tü Refaimri kümto küsü, thi ma tü Ashtarot thi Edrei vü rho,

© 2015 Bible Society of India.

5thi Hermon Küzhi, Saleka, Geshurri rüshu Bashan aveh, Maokatri anyiehvü thi
Heshbon kajiwa Sihon rüshu wuovü Gilead küzhila nyieh vü takrü sa.

6VÜWA siepewa Mosa thi Israel nyiri nüh mari chaküm sa; thi VÜWA siepewa
Mosa nüh mari zhih küüvi nti Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari vü tsü.

Joshua nüh Chaküm Kajiri

7Joshua thi Israel nyiri nüh azhih Jordan azhietu wuovü kajiri chaküm hamari,
Baal-gad vü Lebanon nyuo vünüh Halab Küzhi, jüma tü Seir wuovü tekükhru thi
(Joshua nüh mari zhih vi taji Israel kuohri vü tokütsü müzhe nü vi mari zhi
küüsa,

8küzhiho wuovü anyu, asaji wuovü, Araba vü, kümahtsa wuovü, reza wuovü thi
Negeb vü, Hitra zhih, Amorra zhih, Kananra zhih, Perizitri, Hivri thi Jebusri):

9Jeriko kajiwa küsü; Bethel kütuoh vü küpehwa Ai kajiwa küsü;

10Jerusalem kajiwa küsü; Hebron kajiwa küsü;

11Jarmat kajiwa küsü; Hakhish kajiwa küsü;

12Eglon kajiwa küsü; Gezer kajiwa küsü;

13Debir kajiwa küsü; Geder kajiwa küsü;

14Horma kajiwa küsü; Arad kajiwa küsü;

15Libna kajiwa küsü; Adulam kajiwa küsü;

16Makeda kajiwa küsü; Bethel kajiwa küsü;

17Tapua kajiwa küsü; Hefer kajiwa küsü;

18Afek kajiwa küsü; Lashron kajiwa küsü;

19Madon kajiwa küsü; Hazor kajiwa küsü;

20Shimron-meron kajiwa küsü; Akshaf kajiwa küsü;

21Tanak kajiwa küsü; Megiddo kajiwa küsü,

22Kedesh kajiwa küsü; Karmel vü Jokneam kajiwa küsü;

23Nafatdor vü Dor kajiwa küsü; Galilee vü kajiwa Goiim kajiwa küsü;

24Tirza kajiwa küsü; aveh küsaji kajiri cherake nü küsü.

Joshua 13

Khinyi nga Vilena küsa Zhihri

© 2015 Bible Society of India.

1Khinyi thuoüji Joshua tü khruomthuoh thi mahvi zhimthuoh; jüti küsa vü Vüwa
nüh ma vü, “Noh tü khruomthuoh thi mahvi zhimthuoh, thi khinyi nga azhih
khielota küvileh pehüveh;

2Azhih müjie küvi hama Filistinra suo; thi Geshurri aveh,

3(Shihor vünüh, jüma tü Egypt zhieshu wuovü, zhiese wuovü Ekron rüshu, jüma
tü Kanan kümjie vü chieke; Filistin vü takrü küsamünga peh, jümari tü Gaza,
Ashdod, Ashkelon, Gat thi Ekron), thi Avimri nga,

4zhieseh wuovü Kananra zhih aveh, thi Mera thuoüji Sidonra zhih, Afek vünüh
Amorra rüh küju,

5Gebalra zhih, thi Lebanon aveh rünyiküshupe wuovü küju, Baal-gad vünüh
Hermon Küzhi kükhu vünüh Hamath leshu küju,

6küzhiho vü kürho anyu aveh Lebanon vünüh Misrefotmaim küju, Sidonri aveh
küju wie nga Israel nyiri tüvü nüh hi nüh hi mpa nüh mari zhejam naveh; hi nüh
azhükütsü kümjie Israelri küürho na küsakenüh azhih vi nü mari kütsü mpa nüh
saluo.

7Jükenüh khinyi thuoüji Israelri küürho na küsa kenüh azhihwa küsuo taji akuoh
tüguh thi Manase kuoh küzhilari vü küsuotsüluo,” ti küza.

Jordan Zhieshu wuovü Azhih Küüsuo

8 VÜWA siepewa Mosa nüh kütsü üta Manase kuoh küzhilari sie nü Reubenri thi
Gadri tü mari aka vira:

9Aroer vünüh jüma tü Arnon nyuo nato vünüh, thi anyujiwa jüma tü anyuo azhila
vünüh, thi Medeba ho kütake vünüh Dibon küju,

10Amonri kajiwa Sihon, Heshbon vü küüketewa nyujiri aveh, thi Amonri rüshu
küju;

11thi Gilead, thi Geshurri thi Makatri asuo küju, Hermon Küzhiaveh, thi Bashan
vünüh Saleba küju aveh;

12Bashan vü Og, Ashtarot thi Edrei vü küüketewa kajipe aveh (ma mpa nüh
Refaim vü kükheja küsa sa); Mosa nüh hamari cha nü zheküja sa.

13Jütawie ketünga Israel nyiri tü Geshurri nyutü Makatri zhemja nüh sam; thitü
Geshur thi Makat tü nosü küju nga Israelra za vü nyirho tsewie.

14 Levi akuoh vü mpa nüh Mosa nüh aka mütsü nüh sam; VÜWA nüh mavü küüza
kümjie Israel nüh anyih nüh tso nü VÜWA Saküüwuowa vü kükhurü vi taji mari
aka küüsa.

Reuben vü Azhih Kütsü

15Thi Mosa nüh mari tharuo müzhe nü Reuben kuoh vü aka tsü.

© 2015 Bible Society of India.

16Jükenüh mari zhih tü Aroer vünüh jüma tü Arnon nyuo nato vü küpehwa, thi Medeba ho kütake aveh;

17Heshbon ho thi ma nyujiri küzhiho kütake vü küpeh aveh; Dibon, Bamotbad thi Betboalmeon,

18thi Jahag, Kedemot thi Mefat,

19Kiriathaim, Sibma, Zeretshahar aküzhiwa nyuo vü,

20Betpeor, thi Pisga rüshe kütsuori thi Betjeshimot,

21jüma tü küzhiho kajiwa Sihon kajipe aveh, Heshbon vü küüketewa, Mosa nüh Midia sierhüri sie nü küchara, Evi, Rekem, Zur, Hur thi Reba, Sihon kajitsa azhih jüla kürhori.

22Israel nyiri nüh küpari sie anyuchuwa nüh zotheküm Beor tsa Balaam, küütüzhü phrahtekütsüwa tsa nga.

23Reuben nyira rüshu tü Jordan nüh arüh sa. Hamatü Reubenra ka, mari tharuo vünüh mari nyuji thi anyuzari kümzhe.

Gad vü Azhih Kütsü

24Thi Mosa nüh Gadri kuoh vü nga mari tharuo müzhe taji akaküsüsü tsü.

25Mari zhih tü Jazer, thi Gilead nyuji aveh, thi Amonra zhih küzhila Aroer vü, jüma tü Rabbah zhieshu wuovü,

26thi Heshbon vünüh Ramat Mizpe thi Betonim, thi Mahanaim vünüh Debir zhih küju,

27thi anyuo vü thuoüji Betharam, Betnimra, Sukkoth thi Zafon, Heshbon kajiwa Sihon kajipe küpari thuoüji Jordan nüh arüh, asaji pohtevü Khineret Juhküji Jordan zhieshu wuovü küju.

28Hamatü Gadri tharuo müzhe nü mari vü aka kütsü mari nyujiri thi nyuzari.

Zhietu Wuovü Küpeh Manase vü Azhih Kütsü

29Thi Mosa nüh Manase akuoh küzhilari vü aka tsü, jüma tü tharuo vünüh müzhe nü Manaseri vü totsü.

30Mari asuo tü Mahanaim vünüh wa Bashan aveh, Bashan kajiwa Og kajipe ajü, thi Bashan vü küpeh Jair anyuji aveh, anyuji rorake,

31thi Gilead küzhila, Ashtarot thi Edrei, Bashan vü Og kajipenyujiri, hamari tü Makhirri küzhila kenüh mari tharuori müzhe tajivi Manase tsa Makhir nyiri vü totsü.

32Jordan tuwuovü Jeriko zhiehshu wuovü Moab kütake Mosa nüh akaküsuo tsü.

© 2015 Bible Society of India.

33Thitü Levi kuoh vü thuoüji Mosa nüh aka mütsü nüh sam; ma nüh mari vü küüza üta VÜWA Israel Saküüwuowa tü mari akawa küsa kenüh.

Joshua 14

Jordan Zhietu wuovü Azhih Küüsuo

1Eleazar navüwa Nun atsa, Joshua thi Israel nyiri kuoh azhievü apara zheto vü alüri nüh Kanan zhih mari vü küsuo tsü nü Israel nyiri nüh aka küngura hamari.

2Akuoh tüguh nü küzhilari kenüh VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü üta mari aka kütsü tü aküze vünüh sa.

3Küpakenühnyunü Mosa nüh akuoh künyi nü küzhilari vü Jordan tuwuovü aka tsükümthuoh kenüh; thitü Leviri vü thuoüji mari azhievü aka mütsü.

4Josef nyiri kenüh thuoüji akuoh künyi Manase thi Efraim; thi Leviri vü thuoüji azhih suope mütsü, thitü mari küürho kenüh anyujiri mpa tsü, thi mari mieshümiesa kenüh are kümrhuo zhie thi tsokrüzanyo ti tsü.

5VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü kümjie Israel nyiri tü sa; mari tü azhih totsü.

Hebron vi Kaleb Tsüküm

6 Jüti küsa vü Judah nyiri tü Gigal vü Joshua vü ru; thi Kenizitwa Jefune atsa Kaleb nüh ma vü, “Noh tü VÜWA nüh Mosa, Saküüwuowa nyiwa vü Kadesh Barnea vünüh noh thi eh kenüh mowa küza nüh noh nüh thsüveh.

7Azhihwa wa riehzi üta Mosa, VÜWA siepewa nüh Kadesh Barnea vünüh küüze vü hi tü mahvi zürake thuoh; thi hi nüh jüma tü eh luovehlovü kütü kümjie hi nüh azhüwa ma vü shele ru.

8Thitü eh jienüri thuoüji anyira luoveh saküülamtü; jütawie ketünga hi nüh VÜWA eh Saküüwuowa ase nyiju wie.

9Thi Mosa nüh jüma rülo vü küshie taji, ‘azhih noh mpha nüh nyike küsawa thuoüji küsuokürho noh ka sanaveh, küpakenühnyunü noh nüh VÜWA eh Saküüwuowa ase künyiju kenüh;’ ti küza.

10Jükenüh khinyi thuoüji halie, VÜWA nüh küüza kümjie hi tü küürho saveh, Israelri nüh reza vü kütse vü VÜWA nüh Mosa vü küüza tsotho vünüh nosü küju mahvi zürake nü münga, thi khinyi thuoüji halie, hi tü nosü nü mahvi zerake nü münga khruomthuoh.

11Hi tü khinyi küju nga Mosa nüh hi küüze rülo vü üta khra wieveh; khinyi eh kükhra tü jüma tsotho vü, arie kenüh nga, aküwa thi küturu kenüh küpeh kümjie khinyi nga peh wieveh.

12Jükenüh khinyi thuoüji VÜWA nüh jüma rülo vü küphrahte üta küzhiho anyu hama vi hi tsüluo; küpakenühnyunü Anabimri tü jüma rülo vü mokemjie anyujiri

© 2015 Bible Society of India.

sakümzho küji nü peh ünüh noh nüh künarathuoh: jüma tü VÜWA nüh hi sietse na nü ma nüh küüza kümjie hi nüh mari zhejam naveh," ti küza.

13Jüti küüza vü Joshua tü tsia ma tsü; thi ma nüh Hebron vi Jefune atsa Kaleb tsü nü ma ka küüsa.

14Jükenüh nosü küju nga Hebron tü Kenizri Jefune atsa Kaleb aka satekütse saveh, küpakenühnyunü ma tü VÜWA, Israel Saküüwuowa senyi kümzheju kenüh.

15Atükhu vü Hebron nyo tü Kiriatharba (Araba nyujiwa); Araba hamatü Anakim azhievü aküjitsawa. Jüti sanü azhihwa tü arie küsa vünüh münyietewa.

Joshua 15

Judah vü Azhih Kütsü

1Judah nyira kuoh mari tharuo vünüh müzhe nü aküzewa tü zhiehseh vü. Edom arüh ju, Zin reza zhiese kületsuo tsatsa ju.

2Thi mari zhiese arüh thuoüji Mütsü Juhküji pohte vünüh tsuo ma nyakuo zhiese küüprü wuovü küju;

3jüma tü Akrabim vü kükhru zhiese wuovü tseke wa nü Hezron wuovü nüh Adar ju taji küzüle Karka ju,

4Azmon vehthuo nü Egypt kuzawa wa taji jüla nüh shele ru Juhküjiwa vünüh küpohte sa. Hama nüh zhiese wuovü nohri arüh sanaveh.

5Thi zhieshu wuovü arüh thuoüji Mütsü Juhküji vünüh Jordan thsopo küju. Zhietü wuovü thuoüji juhküjiwa nyakuo vünüh Jordan thsopo küju;

6jüti sanü arühwa tü Bet-hogla küju wa, thi jüla nüh Bet-haraba zhietü ju; jüti sanü arühwa tü Reuben tsa Bashan aloh ju;

7thi arühwa tü Akhor Nyuo vünüh Debir vü khru, jüti sanü zhiese wuovü wa nü Gilgal vü kükhru küwiejie vü zhiese anyuo wuovü, jüti sanü arühwa tü Emshenesh ajuhri vü mürhüwa taji Enrogel nüh sehkhe sa;

8Jüla nüh Hinnom atsa anyuo Jebus (jüma tü Jerusalem) safü zhiese wuovü tekhru; thi jüti sanü Hinon nyuo zhieshu jüma tü aküzhiwa nyievü küwiejie wuovü Refaim nyuo zhietü pohte wuovü tekhru;

9tinü aküzhiwa nyiehvü nüh chukewa taji Neftoa Juh küshupe wuovü tewa, thi jüla nüh Efron Küzhi nyujiri vü wa; jüla nüh kükhoke nü Baalah (jüma tü Kiriat Jearim) wuovü mükieshetewa;

10jüti sanü jüla nüh Bala zhiehtu vünüh mükieshe taji Seir Küzhi vü wa. Jearim Küzhi jüma tü Khesalon safü zhietu kari taji jüla nüh Betshemesh vü tetsuo, thi jüla nüh Timna vü mürhütewa;

© 2015 Bible Society of India.

11thi Ekron zhietü vünüh küzhiho safü wuovü shuwa taji kükhole nü Shikheron mükiewa, thi jüla nüh Baalah Küzhi vü mürhüwa taji Jobnel wuovü shutewa; jüti sanü ru juhküjiwa vünüh sehkhe sa.

12Zhietu wuovü Mediterranean Suozü thi ma nato mürhüküwa nüh arüh. Hamatü Judah nyiri mari küüzüle.

Kaleb nüh Hebron thi Debir Küchara

13 VÜWA nüh Joshua vü azhükütsü müzhe taji ma nüh Jefune atsa Kaleb vü Judah nyiri aza vünüh asuope Kiriatharba, jüma tü Hebron tsü (Arba tü Anak apa).

14Thi Kaleb nüh jüla nüh Anak tsa nyimpari küche: Sheshai, Ahiman thi Talmai, Anak küshukürari zhezhujam.

15Thi ma tü jüla nüh Debir vü kürhori siesaluo nti khru; atükhu vü Debir nyo tü Kirietsefer.

16Jüti küsa vü Kaleb nüh, “Nyi küsüküsü nga thawa nüh Kirietsefer zothe nü jüma vira naveh ünüh hi nüh eh tsavühwa Aksa tsü nü ma vüvüh küüsanaveh,” ti küza.

17Jüti küüza vü Kenaz atsa Othniel, Kaleb anü nüh jüma küvira sa; thinü ma nüh ma tsavüh Aksa tsü nü ma vüvüh küsa.

18Nyimzawa nüh ma vü ru ünü ma pa vü azhuh küsü khuo üti wurie; thinü nyimzawa tü ma rawuh rügivü nüh turu, thinü Kaleb nüh ma vü, “Noh tü noh kümshe mowa lo?” ti küna.

19Thinü nyimzawa nüh ma vü, “Aküte küsü hi tsü mo, noh nüh hi vi Negeb vü sakümthuoh kenüh ajupra hi tsü jie,” ti khuo. Jüti kükhuo vü ma nüh ajupra wiethuovü thi lathuovü ti ma tsü.

Judah Nyujiri

20Hamatü Judah anyira kuoh tharuo müzhe nü aka kütsü.

21Zhiese küpohtetsatsa Judah nyira kuoh nyujiri Edom rüh wuovü Kabzel, Eder, Jagur,

22Kina, Dimona, Adadah,

23Kedesh, Hazor, Itna,

24Zif, Telem, Bealot,

25Hazorhadatla, Keriot-Hezron (jüma tü Hazor),

26Amam, Shema, Molada,

27Hazargada, Heshmon, Betpelet,

28Hazarshual, Beersheba, Biziothia,

© 2015 Bible Society of India.

29Baalah, Iim, Ezem,

30Eltolad, Khesil, Horma,

31Ziklag, Madmana, Sansana,

32Lebaot, Shilhim, Ain thi Rimon: aveh vü nyuji mükeke nü tüguh thi mari anyuzari nga.

33Thi azhih kürünyie vü, Eshtaol, Zorah, Ashna,

34Zanoa, Enganim, Tapua, Enam,

35Jarmut, Adulam, Soko, Azeka,

36Sharaim, Adithaim, Gedera, Gederothaim: nyuji türamzü thi mari anyuzari nga

37Zenan, Hadashah, Migdalgad,

38Dilean, Mizpe, Jokthel,

39Lakhish, Bozkat, Eglon,

40Kabon, Lamam, Khitlish,

41Gederot, Betdagon, Nama thi Makeda: anyuji türatüro thi mari nyuzari nga.

42Libnan, Ether, Ashan,

43Ifta, Ashna, Nezib,

44Keila, Akzib thi Mareshah: nyuji tüguh thi mari nyuzari nga.

45Ekron thi ma nyuri thi anyuzari nga;

46Ekron vünüh juhküji küju, Ashdod kütuoh aveh thi mari anyuzari.

47Ashdod thi ma nyuri thi ma nyuzari; Gaza thi ma nyuri thi ma nyuzari; Egypt kutso vü, thi Juhküji thi ma nato mürhüküwa.

48Thi küzhiho vü anyu, Shamir, Jatir, Soko,

49Dana, Kiriatsana (jüma tü Debir),

50Anab, Eshtemo, Anim,

51Goshen, Holon thi Gilo: nyuji türaluoke thi mari anyuzari nga.

52Arab, Duma, Eshan,

53Janim, Betapua, Afekah,

54Humta, Kiriatharba (jüma tü Hebron) thi Zior: nyuji tüguh thi mari nyuzari nga.

55Maon, Karmul, Zif, Juta,

© 2015 Bible Society of India.

56Jezreel, Jokdeam, Zanao,

57Kain, Gibeah thi Timna: nyuji türake thi mari nyuzari nga.

58Halhul, Betzur, Gedor,

59Marat, Bet-hanot thi Eltekon: nyuji tohro thi mari nyuzari.

60Kiriatbal (jüma tü Kiriat Jearim) thi Rabbah: nyuji künyi thi mari nyuzari nga.

61Shünyiza vü Betharaba, Midin, Sebaba,

62Mibshan, Mütsü nyujiwa thi Engedi nyuji tohro thi mari nyuzari nga

63 Thi Jebusri, Jerusalem vü kürhori, Judah nyiri nü zhemjara nüh sam; jükenüh Jebusri tü Judah nyiri sie nü khinyi küju nga Jerusalem vü rho wieveh.

Joshua 16

Efraim thi Manase Zhietu vü Azhih Kütsü

1Josef küthsoküzhiri tokütsü azhihwa tü Jordan vünüh Jeriko wuovü wa nü Jeriko Juhri zhieshu vü ju nü reza wuovü tu taji Jeriko vünüh khru nü Bethel küzhiho anyu ju;

2jüti sanü Bethel vünüh Luz vü wa, thi Arkhitra zhih vünüh Atarot kari wa;

3jüla nüh Jafletra zhih vünüh zhietu wuovü tsuo nü Bet-horon Saji zhih wa ju, jüse vünüh Gezer thi juhküjiwa vünüh pohte sa.

4Josef nyiri, Manase thi Efraim tü mari aka ngura.

5Efraimri zhih mari tharuo vünüh hakümjie: mari zhih arüh zhieshu wuovü Atarothadar Bethoron Wiehvü küju,

6thi arühwatü jüla nüh juhküji wuovü wa; zhietü wuovü thuoüji Mikmethat; jüsevü zhietu wuovü thuoüji arühwa tü küzüle nü Tanatshiloh wuovü mükiele wa, jüti sanü jüma müzhewa taji zhiehshu Janoa vü tewa,

7jüti sanü jüla nüh Janoa vünüh Atarot thi Nara vü tetsuo, thi Jordan pohte vü Jeriko pake.

8Tapua vünüh zhiehtu Kana kutso wuovü wa nü juhküjiwa vünüh pohte sa. Hamatü Efrainra kuoh mari tharuo vünüh aka kütsü,

9Manaseri aka kütsü lovü anyuri Efraimri kenüh athuo saküsa anyu aveh thi anyuzari aveh küsaji.

10Jüta wie ketünga mari tü Gezer vü küpeh Kananri zhemja nüh sam: Jükenüh Kananri tü nosü küju nga Efraim aza vü nyirhoveh, thitü mari tükha sateru taji mari wurie nü küüroh.

© 2015 Bible Society of India.

Joshua 17

Manase Zhiehtu

1Jüsevü Manase kuoh vü tokütsü sa, küpakenühnyunü ma tü Josef atsa pokhuwa küsa kenüh. Manase atsa küwuokhuwa Makhir, Gileadapa, Gilead thi Nashan vü totsü, küpakenühnyunü ma tü arie küsari küsa kenüh.

2Thi Manase kuoh küpari aveh nga mari tharuo vünüh totsü, Abiezer, Helek, Asriel, Shekhem, Hefer thi Shemida; hamari tü Josef atsa Manase küthsoküzhi nyimpari mari tharuo vünüh khe.

3Khinyi thuoüji Zelofehad, Hefer atsa, Gilead atsa, Makhir atsa, Manase tü atsa nyimpari münyie, thitü nyimzari mpa; thi hamari tü ma tsavühra nyo: Mala, Noah, Hoglo, Milkon thi Tirza.

4 Mari tü Eleazar navüwa, Nun atsa Joshua thi sierhüra tüvü ru taji, "Hiri tsehpra sie nü hiri tü aka tsü üta VÜWA nüh Mosa vü azhütsü saveh," ti küza. Jükenüh mari tü VÜWA nüh azhükütsü üta mari pa ajienüra zavü ma nüh aka vi mari tsü.

5Jükümjie vünüh Gilead thi Bashan zhih nyieh vünüh Manase vü asuope türake tewa, jüma tü Jordan küpa wuovü;

6küpakenühnyunü Manase tsavühri tü ma tsa nyimpari sie aka küngu kenüh. Gilead zhihwa tü Manase küpari vü totsü.

7Manase natonahuori tü Asher vünüh Mikmethat ju, jüma tü Shekhem zhiehshu wuovü; jüti sanü arühwa tü Entapua nüh kürho zhieseh vü mürhü wa.

8Tapua azhih tü Manase azhi, thitü Tapua anyu Manase rüh vü thuoüji Efraim tsara zhi.

9Jüti sanü arüh wa tü Kana kuza lovü tetu. Hala nyujiri akuza zhieseh wuovü. Manase nyujiri azhievü küpehri tü Efraim zhi. Jüti sanü Manase rüh wa tü akuzawa zhiehtü wuovü wa nü juhküjiwa vünüh pohte sa;

10zhieseh wuovü azhih tü Efraim zhi thi zhiehtü wuovü thuoüji Manase zhi, juhküjiwa vünüh arühwa tü shu; zhiehtü wuovü thuoüji Asher küju thi zhiehshu vü thuoüji Issachar küju.

11Jüsevü nga Issachar vü thi Asher vü Manase nüh Betshean thi ma nyuzari, Ibleam thi ma nyuzari, Dor kürhope thi ma nyuzari, Endor kürhope thi ma nyuri, Tanak kürhope thi ma nyuzari, Megiddo kürhope thi ma nyuzari; kücheawa thuoüji Nafat.

12Jüta wie ketünga Manase nyimpari tü anyuji jümari müvira nüh sam; thi Kananri nüh mükütuo wiethuoh nüh rhotewa.

© 2015 Bible Society of India.

13Thitü Israel nyiri tü rho müzhoteru ünü mari tü Kananri vi nü tete taji küüroh, jüti sanü mari zhemja kheh nüh sam.

Efraim thi Manase Zhiehtu nüh Azhih Kükhuohü

14Jüti küsa vü Josef kuoh nüh Joshua vü, “Noh tü mokenüh hi vü nü aküze küsü thi suope küsü mpa aka tsü lo, hi tü anyi müküchierhürari, thi khinyi küju wie nga VÜWA nüh tsia hi tsü tse wie ketünga?” ti küna.

15Thinü Joshua nüh mari vü, “Müküttüküzü nohri nüh anyi müküchierhüra samthuoh üji Efraim küzhiho anyu tü nohkeri nüh kümnyielethuoh kenüh reza vü wa nü Perizri thi Refaimri zhih vü azhie sakümtse luo,” ti küza.

16Thitü Josef kuoh nüh ma vü, “Aho anyuwa tü hiri kenüh mütse nüh samthuoh; jütawie ketünga kütake vü kürho Kananri aveh, Betshean vü nga thi ma nyuzari thi Jezreel Nyuo vü küpehri tü amürü rawuhkheka peh khem,” ti küza.

17Jüti küüza vü Joshua nüh Josef zheh, Efraim zheh thi Manase zheh vü, “Nohri tü müküchierhüra nyiri thuoh, thi kükhra küji küpehri thuoh; jükenüh nohri tü suope küsü mpa küvileh nyuthuoh,

18thitü küzhiho anyuwa tü nohri zhi sanaveh, ma mpa nüh jüma tü reza wie ketünga nohri nüh jüma sakümtse taji ma rüshu kületsuo küju vi naveh; ma mpa nüh Kananri nüh amürü rawuhkheka peh wie ketünga thi mari tü khra wie ketünga mari zhejam naveh,” ti küza.

Joshua 18

Azhih Küpari Aveh Küüsuo

1Jüti küsa vü Israel nyiri müzawa aveh tü Shilo vü sezhuh nü jüla kümhu juhthsüzheh khake; thi azhihwa tü mari kükhu vü peh khe.

2Khinyi wie nga Israel nyiri azhievü akuoh türü aka suope müjie kütsü pehveh.

3Jükenüh Joshua nüh Israel nyiri vü, “Nohri tü küthakele nga thachu nü tu VÜWA nüh nohri para Saküüwuowa nüh nohri kütsü azhihwa müvi nüh peh na lo?

4Akuoh küsü vünüh nyi kücheche tsüluo, hi nüh mari küze nü azhihwa no kümkiele naveh ünüh, mari aka küvi zhühke rhü nü hi vü ru luo.

5Mari tü jüma suope türü küsuo naveh, Judah tü müküttuo nüh ma zhih zhieseh wuovü vi naveh thi Josef zhehlo thuoüji zhiehtü wuovü.

6Thi azhihwa tü küüsuo türü vünüh rhü taji zhühkewa hala hi vü viru luo; hi nüh hala nüh VÜWA hiri Saküüwuowa tüvü nüh nohkeri nüh aküze satsü naveh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

7Nohri azhievü Leviri thuoüji suope küpehwa nyu, küpakenühnyunü VÜWA navü küsa tü mari aka; Gad Reuben thi Manase kuoh küzhilari thuoüji mari nüh kütsü kümjie Jordan tuwuo zhiehshu wuovü ngumthuoh," ti küza.

8Jükenüh mari tü mari letse vü tsetewa; thi Joshua nüh azhih zhühke wa rhü viru nta küwari vü azhühzho tsü taji, "Wa nü azhihwa noküzülezüza luo, thi kümhieti azhühke rhü taji hi vü shele ru luo; hi nüh Shilo hala nüh VÜWA tüvü nüh nohkeri nüh aküze satsü naveh ünüh," ti küza.

9Jükenüh mari tü wa nü azhih jüla tsetsuo tsekhru ti sataji lasipha küsü lovü anyuri tü küüsuo türü sanü rhüke; jüti sanü mari tü Shilo kürünape Joshua vü ru,

10jüti küsa vü Joshua nüh makeri'a nüh Shilo vü VÜWA tüvü nüh aküze sataji Joshua nüh Israel nyiri vü azhihwa mari papa müthoh vünüh suope vünüh küsuo tsü.

Benjamin vü Azhih Kütsü

11Aküzewa tü Benjamin kuoh müzhe nü tharuo vünüh shuru taji Judah kuoh thi Josef masü azhievü küturu üta azhihwa küsuo tsü.

12Zhiehtü wuovü mari arüh tü Jordan vünüh sate; jüla nüh Jeriko zhiehtü asafü wuovü wa, jüti sanü zhiehtu küzhiho nyu vü tseke taji Bethaven reza vünüh apohte sa.

13Jüla nüh tsele zhieseh wuovü Luz küüjo wuo Luz safü wuovü (Bethel küzarikewa) vü wa, thi jüla nüh rüsheturu Atarothadar ju nü aküzhi alü vü Bet-horon Sajiwa zhieseh vü ju.

14Thi jüla nüh küreke küpavü wa le taji zhiehtu wuovü zhieseh vü küreke nü zhieseh vü küpeh aküzhi vü Bet-horon küwiejie wuovü wa taji Kiriatfoal (jüma tü Kiriatjeatrim) Judah kuoh nyuji nüh pohte sa. Hama nüh zhiehtu wuovü arüh satezhu.

15Thi zhieseh wuovü thuoüji Kiriat Jearim nato vünüh sate nü jüla nüh Efron vü wa taji Neftoa Juhri juwi küshu ju;

16jüti sanü jüla nüh lahvü Hinnom atsa nyuo noküüze aküzhi rüshu vü tsuo, jüma tü Refaim nyuo zhiehtü pohte küju; thi jüla nüh Hinon nyuo tsuo nü Jebusri safü vünüh Enroged vü rüshetsuo;

17jüti sanü jüma tü kükhole taji zhiehtü wuovü küjo nü Enshemesh vü tewa, jüla nüh Giliot, jüma tü Adumim vü kükhru küüprüke vü tewa; jüti sanü jüla nüh Reuben tsa Bohan lovü tetsuo;

18thi zhiehtü wuovü tseke taji Bet-haraba safü vünüh rüshetsuo Araba ju;

© 2015 Bible Society of India.

19thi jüla nüh Bet-hogla safü zhiehtü wuovü wa nü Jordan pohte zhieseh wuovü
Mütsü Juhküji nyakuo zhiehtü wuovü nüh pohte: hamatü zhieseh wuovü arüh.

20Jordan thuoüji ma rüh zhiehshu wuovü nüh sashu. Hamatü Benjamin kuoh
tharuo vünüh müzhe nü aka arütorüto vünüh samkiele nü kütsü.

21Khinyi thuoüji Benjamin akuoh tharuo vünüh müzhe taji anyujiri, Jeriko, Bet-
hogla, Emekeziz,

22Bet-haraba, Zemaraim, Bethel,

23Avim, Para, Ofra,

24Khefaramoni, Ofni, Geba nyuji türakünyi thi mari nyuzari:

25Gibeon, Rama, Berot,

26Mizpe, Khefira, Noza,

27Rekem, Irpeel, Tarala,

28Zela, Haelef, Jebus (jüma tü Jerusalem), Gibeah (Ebri vü Gibeah) thi Kiriat
Jearim (Ebri vü Kiriat) nyuji türamzü thi mari nyuzari. Hamatü Benjamin kuoh
aka tharuo vünüh müzhe nü kütsü.

Joshua 19

Simeon vü Kütsü Azhih

1Aküze küjake künyiawa Simeon kenüh shuru, Simeon kuoh kenüh shuru; thi
ma ka thuoüji Judah kuoh aka aza vü tewa.

2Thi mari aka tü Beersheba, Sheba, Molada,

3Hazarshual, Balah, Ezem,

4Eltolad, Bet-hul, Horma,

5Ziklag, Bet-markabot, Hazarsusa,

6Bet-lebao thi Sharuhen, nyuji türaküche thi mari nyuzari;

7Ain-Rimon, Ether thi Ashan, nyuji müzü thi mari nyuzari;

8Küsaji anyuza aveh anyuji hamari mükiele nü küpeh Balatber, Negeb vü Ramah
küju. Hamatü Simeon akuoh mari tharuori müzhe nü aka kütsü.

9Simeon kuoh aka tü Judah zhih vünüh vizhu; küpakenühnyunü Judah kuoh
müthohwa tü makeri'a nüh küjile kenüh, Simeon kuoh akawa tü mari aka
azhievü nüh ngu.

Zebulun vü Kütsü Azhih

© 2015 Bible Society of India.

10Aküze küjake kücheawa thuoüji Zebulun kenüh ma tharuo müzhe nü shuru. Thi ma ka azhih tü Sarid ju;

11Jüti sanü arühwa tü zhiehtu wuovü khru, thi jüla nüh Mareal vü wa taji Dafeshet pake, thi arühgu Jokneam zhiehshu vü ju;

12Sarid vünüh zhiehshu küpa wuovü rünyi küshupe Khislot tabor arüh wuovü tseketewa; jüla nüh Daberat vü tseke taji Jafia küju wa;

13jüla nüh mürhü nü rünyiküshupe zhiehshu Gat-Hefer vü wa, jüla nüh Etkazin, thi Rimon vü wa taji kükhole Nea vü tewa;

14jüti sanü zhiehtü vü arühwa tü küzüle taji Hanathon vü ru nü Iftahel nyuo vünüh pohte sa;

15thi Katat, Mahalal, Simron, Idala thi Bethlehem ti anyuji türakünyi thi mari nyuzari nga.

16Hamatü Zebulun kuoh tharuo vünüh müzhe nü aka kütsü anyuji hamari thi mari nyuzari nga.

Issachar vü Kütsü Azhih

17Aküze küjake müzüawa tü Issachar kenüh shuru, Issachar kuoh kenüh ma tharuo müzhe nü shuru.

18Ma zhih tü Jezreel, Khesulot, Shunem,

19Hafaraim, Shion, Anaharat,

20Rabbith, Kishion, Ebez,

21Remet, Enganim, Enhada, Bet-pazez nga kieke;

22arühwa tü Tabor, Shahazuma thi Bet-shemesh nga pake nü Jordan vünüh pohte sa, anyuji türatüro thi mari nyuzari nga.

23Hamatü Issachar kuoh tharuo vünüh müzhe taji aka kütsü, nyujiri thi mari nyuzari.

Asher vü Kütsü Azhih

24Aküze küjake müngaawa Asher kuoh tharuo vünüh müzhe taji shuru.

25Ma nyokhie tü Helkat, Hali, Beten, Akshaf,

26Alamelek, Amad thi Mishal küju kieke; zhiehtu wuovü thuoüji Karmel thi Shihor-libnat pake,

27jüla nüh küzüke zhiehshu wuovü wa nü Bet-Dagon vü wa taji Zebulun thi Iftahel nyuo zhiehtü vünüh Bet-hemek thi Meiel pake; jüti sanü müshuke taji zhiehtü Cabul vü ju,

© 2015 Bible Society of India.

28Ebron, Rehob, Hamon, Kana vü Sidon küjiwa küju wa;

29jüti sanü küzüke Rama vü wa taji Tair nyuji saküümzhowa ju; jüla nüh küzüke Hosar vü ru nü juhküji vünüh pohte sa; Mahalab, Akzib,

30Ummah, Aphek thi Rehob nyuji mükeke nü künyi thi mari nyuzari nga.

31Hamatü Asher kuoh tharuo müzhe nü aka kütsü anyuji hamari thi mari nyuzari nga.

Naftali vü Kütsü Azhih

32Aküze türoawa Naftali kuoh kenüh shuru, Naftali kuoh tharuo müzhe taji.

33Thi ma rüh tü Helif vünüh mürhü Zananim vü nguzhethsohwa vünüh Adami-nekeb, Jafnil thi Lakum küju wa nü Jordan vünüh pohte sa;

34jüla nüh küzüke zhiehtu vü Aznot-Tabor vü ru, jüla nüh Hukok ju, zhieseh vü Zebulun pake thi zhiehtu wuovü Asher thi Jordan vü zhiehshu wuovü Judah.

35Anyuji sakümzho küsari thuoüji: Zidim, Zer, Hamath, Rakat, Khineret,

36Adamah, Rama, Hazor,

37Kedesh, Edrei, Enhazor,

38Yiron, Migdalel, Horem, Bet-hanat thi Bet-shemush, nyuji türatüguh thi mari anyuzari nga.

39Hamatü Naftali kuoh tharuo müzhe nü aka kütsü, anyujiri thi mari anyuzari nga.

Dan vü Kütsü Azhih

40Aküze türüawa Dan kuoh ma tharuo müzhe nü shuru.

41Thi ma ka nyokhie tü Zorah, Eshtaol, Irshemesh,

42Shalabin, Aijalon, Itlal,

43Elon, Timna, Ekron,

44Elteke, Gifethon, Baalath,

45Jehud, Beneberak, Gat-Rimon,

46Mejarkon thi Rakon thi Joppa nyokhie kürüwie küju kieke.

47Danri tü azhihwa makeri'a nüh zülaküm sa ünü Danri tü khru taji Leshem sie küsaluo sa, thi jüma küvira vü anyuchuwa nüh jüma zoriem taji jüma retera nü jüla rhotewa, jüti sanü Leshem tü Dan ti mari anyi Dan nyo vünüh ji.

48Hamatü Dan kuoh mari tharuo vünüh müzhe nü tsü, anyuji hamari thi mari nyuzari nga.

© 2015 Bible Society of India.

Azhih Kütsü Sehkhe

49Mari nüh azhih nyokhie hazake aka vünüh küsuojum ünü Israel nyiri tü mari aza vü aka küsü vü Nun atsa Joshua tsü.

50VÜWA nüh azhükütsü vünüh mari nüh anyujiwa ma nüh kükhuo küzhiho nyu Efraim vü Timnat-sera vi ma tsü.

51Aka hamari tü Eleazar navüwa, Nun tsa Joshua thi Israel nyiri akuoh apara zhehlo vü alüri nüh aküze sanü VÜWA tüvü Shilo vünüh kümhu juhthsüzheh lehpie vünüh küsuokütsü. Hakümjie küsa vünüh mari tü azhih küüsuowa

Joshua 20

Kümnyipe Nyujiri

1 Thinü VÜWA nüh Joshua vü;

2Mosa vünüh hi nüh noh vü küza üta kümnyipe nyujiri vizhu luo,

3anyiküfetheri nüh mükümshe nyutü müküthsü vünüh anyi küsüküsü nga fethem thuoüji jüla zhüwa na küsa kenüh; jümari tü nohkeri nüh azüh müthoh sana küsari vü nüh münyi na küsa kenüh.

4Ma tü anyuji hamari küsü vü zhüwa nü anyuji jüma kheri lehpie vü tsie taji anyuji jümawa kükhruori vü ma shihwa zhühnyo küza naveh; jüti sanü mari nüh ma sie taji anyujiwa vü siewa nü ma vü azhie tsü taji mari vü nyi küüpeh naveh.

5Thi mükütüküzü azüh shewi küviri nüh ma zhe wie ketünga anyi küfethewa vi ma ke vü küthsewa nyu; küpakenühnyunü anyi küfethewa tü küütü vünüh ma zhephruwa sie mükünoluongü müpeh nüh sataji müküthsü vünüh ma fetheküm kenüh.

6Thi ma tü müza atüvü ashih kenüh müjie kütsie küju thi jüma tsotho vü navü kümsie saküvehwa müjie küsü küju nü ma tü anyuji jüla peh wie naveh: jüchih ünüh anyi küfethewa tü ma mpa ma nyujiwa vü thi ma mpa ma zheh ma nyu ma nüh zhüteküwawa vü shelewara naveh.

7Jükenüh mari nüh Naftali küzhiho anyu vü Galilee vü Kedesh, Efraim küzhiho anyu Shekhem thi Judah küzhiho nyu Kiriatharba (jüma tü Hebron) athuo sasa.

8Jordan tuwuovü Jeriko zhiehtu, küzhiho kütake reza vü Bezer, Reuben kuoh vünüh, Gilid vü Ramot, Gad kuoh vünüh, Bashan vü Golan, Manase vünüh ti chieke.

9Anyuji hamari tü Israel nyiri aveh kenüh thi anyithe prirurho küvehri aveh kenüh thawa nüh anyi fethe naveh ünü jüla zhütewara naveh, jüüta küsa vünüh ma tü kümhuwa tüvü müjie wa kütsie küju nü azüh müthoh sa nta küsara ke vünüh müsü nüh sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Joshua 21

Levira Nyujiri

1Jüti küsa vü Leviri apara zheh lüri tü Eleazar navüwa, Nun tsa Joshua thi Israel nyiri kuoh apari azheh alüri vü ru taji;

2 thi mari nüh Kanan zhih Shilo vünüh mari vü, "VÜWA nüh Mosa vünüh hiri küüroh na küsa anyujiri tsü thi hiri mieshümiesa küümürhuo na küsa kenüh are kümrhuo azhih nga tsü üta küza naveh," ti küza.

3Jükenüh VÜWA nüh azhükütsü vünüh Israel nyiri tü Leviri vü mari aka kütsü nyuji thi areküümrhuo azhih hamari tsü.

4Aküzewa tü Kohatra tharuori kenüh shuru: jükenüh Aron navüwa küthsoküzhi Leviri thuoüji aküze vünüh Judah, Simeon thi Benjamin kuoh vünüh nyuji türaküche ngura.

5Thi Kohat kuoh küpari aveh thuoüji aküzewa Efraim tharuori vünüh, Dan kuoh vünüh thi Manase kuoh küzhila vünüh nyuji türake ngura.

6Gershonri thuoüji aküze vünüh Issachar kuoh vünüh, Asher kuoh vünüh Naftali kuoh vünüh thi Bashan vü Manase kuoh küzhila vünüh anyuji türaküche ngura.

7Merari thuoüji mari tharuori müzhe nü Reuben kuoh, Gad kuoh thi Zebulun kuoh vünüh nyuji türakünyi ngura.

8 VÜWA nüh Mosa vünüh azhükütsü üta aküze vünüh Israel nyiri nüh anyuji hamari thi arekümrhuo zhih ti vi Leviri tsü.

9Judah kuoh vünüh thi Simeon kuoh vünüh anyo vünüh küzaküsa üta nyuji hamari tsü,

10Aron küthsoküzhi Kohal tharuori azhievü Leviri jünü vü tewa; küpakenühnyunü aküzewa tü mari vü tsuotsake teküwa khu kenüh.

11Mari nüh Kiriatharba (Arba tü Anak apa) vi mari tsü, jüma tü Hebron Judah küzhiho anyu thi ma nato arekümrhuo azhihri nga.

12Thitü anyujiwa zhuhri thi ma nyuzari thuoüji vi Jefune tsa Kaleb tsü nü ma küüvi.

13Thi Aron navüwa küthsoküzhiri vü thuoüji mari nüh Hebron nyi küfetheri kenüh kümnyipe nyuji thi arekümrhuo zhihri ti tsü, Libna thi ma rekümrhuo zhihri nga ti tsü,

14Jatir thi ma rekümrhuo zhihri nga, Eshtemoa thi ma rekümrhuo zhihri nga ti tsü,

15Holon thi arekümrhuo zhihri nga, Debir thi arekümrhuo zhihri nga,

© 2015 Bible Society of India.

16Ain thi arekümrhuo zhihri nga, Juta thi arekümrhuo zhihri nga, Bet-shemesh thi arekümrhuo zhihri nga, ti akuoh ha künyi vünüh anyuji tüguh;

17jüsevü Benjamin kuoh vünüh, Gibeon thi arekümrhuo zhihri nga, Geba thi arekümrhuo zhihri nga,

18Anathoth thi arekümrhuo zhihri nga thi Almon thi arekümrhuo zhihri nga ti anyuji müzü.

19Aron navüwa küthsoküzhira nyujiri aveh türaküche thi mari arekümrhuo zhihri nga ti.

20Kohat küpari Kohat tharuora jünü Leviri vü anyuji mari vü tokütsü thuoüji Efraim kuoh vünüh tsü.

21Mari vü kütsü thuoüji Shekhem, nyiküfetheri kenüh kümnyie nyuji, Efraim vü küzhiho nyu arekümrhuo zhihri nga, Gezer thi rekümrhuo zhihri nga,

22Kibzaim thi arekümrhuo zhihri nga Bet-horon thi arekümrhuo zhihri nga ti anyuji müzü;

23Dan kuoh vünüh Elteke thi arekümrhuo zhihri nga, Gibethon thi arekümrhuo zhihri nga,

24Aijalon thi arekümrhuo zhihri nga, Gat-Rimon thi arekümrhuo zhihri nga ti nyuji müzü;

25thi Manase kuoh küzhila vünüh Tanak thi arekümrhuo zhihri thi Gatrimon thi arekümrhuo zhihri nga ti nyuji künyi.

26Kohatri küpari tharuo nyujiri aveh türake thi arekümrhuo zhihri nga.

27Thi Levi tharuori vü Gershonri vü kütsü thuoüji Manase akuoh küzhilawa vünüh tsü, Bashan vü Golan thi arekümrhuo zhihri; anyiküfetheri kümnyipe nyuji, thi Beshtera thi arekümrhuo zhihri ti nyuji künyi,

28thi Issachar kuoh vünüh Kishion thi arekümrhuo zhihri Daberat thi arekümrhuo zhihri,

29Jarmut thi arekümrhuo zhihri, Enganim thi arekümrhuo zhihri ti nyuji müzü;

30Asher kuoh vünüh Mishal thi arekümrhuo zhihri, Abdon thi arekümrhuo zhihri,

31Helkat thi arekümrhuo zhihri thi Rehob thi arekümrhuo zhihri ti nyuji müzü;

32thi Naftali kuoh vünüh Galilee vü Kedesh thi arekümrhuo zhihri, anyiküfetheri kenüh kümnyipe nyuji, Hamotdor thi arekümrhuo zhihri thi Kartan thi arekümrhuo zhihri ti nyuji küche.

© 2015 Bible Society of India.

33Gershonri tharuo hozake vünüh anyujiri aveh türaküche thi arekümrhuo zhihri nga ti.

34Thi Levi küpari thuoüji, Merari tharuori tü Zebulun kuoh vünüh tsü, Jokneam thi arekümrhuo zhihri nga, Karta thi arekümrhuo zhihri nga,

35Dimna thi arekümrhuo zhihri nga, Nahalal thi arekümrhuo zhihri nga ti nyuji müzü;

36thi Reuben kuoh vünüh Bezer thi are kümrhuo zhihri nga, Jahaz thi arekümrhuo zhihri nga,

37Kedemot thi arekümrhuo zhihri nga thi Mefat thi arekümrhuo zhihri nga ti nyuji müzü;

38Gad kuoh vünüh Gilid vü Ramot thi arekümrhuo zhihri nga, anyiküfetheri kenüh nyuji kümnyipe, Mahanaim thi arekümrhuo zhihri nga,

39Heshbon thi arekümrhuo zhihri nga, Jazer thi arekümrhuo zhihri nga ti aveh nyuji müzü.

40Merarira tharuo hozakeri kenüh nyujiri, jüma tü Levira tharuo kümnyiehri kenüh mari vü tokütsü nyujiri aveh küsaji tührakünyi.

41Israel nyira zavü Levira suope anyuji zürake nü tüze thi arekümrhuo zhihri nga.

42Nyuji hamari tü arekümrhuo zhih nüh mükieshe, jüti vünüh anyuji hamari tü sa.

Phrahteke küsa Zhihwa Israel nüh Küvira

43Hakümjie vünüh ma nüh mari pari vü tsü nta küshieküsa azhihwa aveh VÜWA nüh Israel vü tsü; thi mari nüh küvira kümjie mari tü jüla pehtewa.

44Ma nüh mari pari vü küshiekütsü üta VÜWA nüh mari vü awuowuovü nüh kümnyie tsü; mari mükünongüri küsü wie nga mari tüvü mütsiera nüh sam, küpakenühnyunü VÜWA nüh mari mükünongüri aveh vi mari ake vü thseküm kenüh.

45VÜWA nüh Israel zhehlovü kümhie phrahteke kütsü aveh küsü nga müküju müsa; aveh nga saju wie.

Joshua 22

Joshua nüh Zhiehshu Kuohri Azheh vü Küzeküm

1Jüsevü Joshua nüh Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari jizhuh,

2thi mari vü, “Noh tü VÜWA siepewa Mosa nüh azhükütsü aveh müzherathuoh thi hi nüh noh vü azhükütsü jikhi aveh künathuoh;

© 2015 Bible Society of India.

3ru nosü haküju nga rülo hozake noh jienüri müja nüh ru, VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhühzho kütsüwa azhüküzhü ti müzheruthuoh.

4Thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh phrateke küsa üta ma nüh noh jienüri vü kümnyie tsüthuoh; jükenüh kürele nü VÜWA siepewa Mosa nüh Jordan tuwuovü nüh noh vü tsüküsa noh zheh noh suope azhih vü pehküvehwa vü tewaluo.

5VÜWA siepewa Mosa nüh azhükütsü thi khonyo zhükütsüri azhüzhü sheh nü müzhe üta kütsü, VÜWA nohri Saküüwuowa kümze üta, ma lehkhuji aveh vü tse üta, ma nüh azhükütsüri müzhe üta, ma vü küpeke üta, thi nohri luoveh aveh vi thi nohri kürholi aveh vi ma kütsü sa üta küza küsawa wiethuoh," ti küza.

6Jüti sanü Joshua nüh tsia mari tsü taji mari küzem; thi mari tü mari zheh vü tewa.

7Manase kuoh küzhila vü thuoüji Mosa nüh Bashan vi asuope satsü; thitü küzhila küpawa vü thuoüji ma jienüra nato Jordan zhiehtu wuovü Joshua nüh vi suope satsü. Thi Joshua nüh tsia mari tsü nü mari zheh vü küüze vü,

8ma nüh mari vü, "Nohri nohzhehri vü shele küwa vü künyirhie khielo ti vü, mieshümiesa khieloti sie, rakasa, suna, sahwuowa, amürü thi thsümnyi khielo ta vü nü waluo; nohri mükünongüra zhizheküvira tsokrüri vi noh jienüri sie küsuo luo," ti küza.

9Jüti küsa sevü Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari tü Kanan zhih Shilo vü Israel nyiri sieporie nü Gilid zhih mari mpa mari zhih VÜWA nüh Mosa vü azhükütsü suopewa vü shele teru.

Jordan Kütuoh vü Kükhurüpe

10Mari tü Kanan zhih Jordan asuo wuovü ru ünü Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari tü Jordan kütuoh vü kükhurüpe küji küsü sa.

11Thinü Israelri nüh jüma thsüra taji, "Halie, Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari tü Kanan zhih atüvü Jordan asuo Israelra zhih wuovü nüh kükhurüpe küsü savehthuoh," ti küza.

12Thi Israel nyiri nüh jüma küthsüra vü Israel nyiri tü arie sa nti Shilo vü sezhuh khe.

13Jüti sanü Israel nyiri nüh Eleazar navüwa tsa Finehas tü Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari vü küze,

14thi ma sevü alehvüri türake, Israel kuoh küsü vünüh küsüsü, mari nyi küsüsü wie nga Israel jienüri vü tharuo alüri nyiru.

15Thi mari tü Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari vü Gilid zhih vü ru nü mari vü,

© 2015 Bible Society of India.

16 "VÜWA kümhu müzawa nüh, VÜWA sekünyi vünüh nosü kürele tewa nta thi VÜWA sie saluo nta sanü nohri mpa nüh kükhurüpe saküveh hatü mowathuoh lo?

17 Hiri tü Peor vünüh kükhiemuo sataji khinyi nga hiri mpa nüh müjie saküümtsara mpa nga müwale ülo, thi jüma kenüh VÜWA müza kümhuwa vü küsaküna küru sa,

18thinü nosü VÜWA vünüh sühle temwa thuoüji mümhiethuoh ülo? Thi mükütüküzü nosü nohri nüh sie ruohluo nü sie saluo nta thuoüji thuohtü ma tü Israel müza kümhuwa ajü vü arüshu nathuoh.

19Thitü khinyi thuoüji mükütüzü nüh nohri zhih tü mümtse thuoüji VÜWA zhih vü VÜWA kükhurüpe pehküveh vü thsem nü hiri aza vünüh nohri suope vi luo; thi VÜWA hiri Saküüwuowa kükhurüpe küchie nüh küpa sataji VÜWA wuluo nü sie küsaluo nyutü hiri sieküsaluo mpa nüh müsa tüm.

20 Zera tsa Akhan tü kütsühna zanyori vünüh kütsotü zoriem nü Israel müza kümhuwa lüvü rükümtho müru ülo? Thi ma müküleh kenüh ma mpa müsü," ti küza.

21Jüti küüza vü Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari nüh Israel tharuo alüri vü rüle taji mari küza,

22kükhratsa, Saküüwuowa, VÜWA! Ma nüh thsüveh; thi Israelri mpa nüh küüthsüluo! Mükütüküzü jüma tü VÜWA vü sieküsaluonyutü kütsotü küvehrie vünüh thuoüji nosü hiri müshie müsa tüm,

23hiri nüh kükhurüpe küsü küsa kenüh VÜWA sekünyi vünüh kürele tewa nta thuoüji; nyutü mükütüküzü hiri nüh jüüta sataji kütso kükhurüri nyutü atsuo kükhurü nyutü kütsathuo kükhurüri jüla nüh sa thuoüji VÜWA ma mpa nüh ashewi küüsaluo.

24Nyu wie, thitü hiri nüh hama küsa thuoüji thuohtüvü nohri tsari nüh hiri tsari vü, nohri tü VÜWA, Israel Saküüwuowa vi mowa sana lo?

25küpakenühnyunü VÜWA nüh Jordan vi hiri thi nohri, nohri Reubenri thi Gadri azhievü arüh sakütsü kenüh ta sanü nohri tsari nüh hiri tsari tü VÜWA khurü na küsa kükhe kükrü kenüh.

26Jükenüh hiri nüh, Kütso kükhurü thi küsahthuo kenüh kükhurüpe müsanü,

27thitü nohri thi hiri zhievü thi hiri sevü wuhleri zhievü pohvü küsa kenüh jüti sanü VÜWA tüvü hiri kütso kükhurüri, küsahthuori thi kütsathuo kükhurüri sanü ma küüroh sana küsa kenüh; jüti sataji atsari vü, "Nohri thuoüji VÜWA vü suopemünyie ta thama küüza kenüh," ti küza.

28Jükenüh hiri nüh kümshe thuoüji, mükütüküzü thuohtüvü hamatü hiri vü nga thi hiri küthsoküzhiri vü nga küza thuoüji, 'Halie, VÜWA kükhurüpe atsowa hiri

© 2015 Bible Society of India.

pari nüh küsa, kütso kükhurü kenüh nyu, nyutü küsahthuo kenüh nyu, thitü hiri thi nohri azhievü pohvü kenüh, ta küzara naveh,' ti küza.

29Kütso kükhurü kenüh, amüsa kükhurü nyutü küsahthuo küsa kükhurüpe, VÜWA hiri Saküüwuowa kükhurüpe juhthsü-kükhurüzheh tüvü küpehwa mükünyu küpa sanü VÜWA sie saluo thi ruohluo ti sana küsanü hiri vünüh küükiehtuom luo, ti küza.

30Jüti küsa vü Finehas navüwa thi Israel tharuo vü alüri, müzakümhu lehvüwa ma se nyikütse Reubenri nüh, Gadri nüh thi Manase akuoh küzhilari nüh jüüta küüza vü mari tü lozhe kheh.

31Thinü Eleazar navüwa atsa Finehas nüh Reubenri, Gadri thi Manase akuoh küzhilari vü, "VÜWA tü hiri azhievü pehveh ta küsa nosü hiri nüh thsüvehthuoh, küpakenühnyunü nohri tü VÜWA vü müküchie samküsa kenüh; khinyi thuoüji nohri tü VÜWA ke vünüh Israel nyiri külole sa vehthuoh," ti küza.

32Jüti sataji Eleazar navüwa tsa Finehas thi alehvüri tü Gilid azhih Reubenri thi Gadri vünüh Kanan azhih Israel nyiri vü azhü vü nü shele teru.

33Thinü azhühlewa tü Israel nyiri sakülozhera; thi Israel nyiri nüh tsia Saküüwuowa tsü nü mari sie arie sataji Reubenri thi Gadri nüh peh küveh azhihwa zorie nti müphrahte nüh sam.

34Jüti küsa vü Reubenri thi Gadri nüh kükhurüpewa tü Apohvü ti ji; "küpakenühnyunü," mari nüh, "VÜWA tü Saküüwuowa ta küsa hiri azhievü pohvü küsa kenüh," ti sa.

Joshua 23

Joshua Sieküporie Zhüküphra

1Jüsevü rülo hothake sevü, Israelri tü mari natonahuo mari mükünongüri vünüh VÜWA nüh mari vü kümnyie tsüküm sevü, thi Joshua tü khruo thi ma mahvi zhitewa ünü,

2Joshua tü Israel aveh, mari vü kükhruori, mari vü alüri, mari vü lesari thi küjiri jizhuh taji mari vü, hi tü khinyi thuoüji khruomthuoh thi eh mahvi nga zhi shehmthuoh;

3thi nohkeri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh akuoküji hamari aveh vü sakütsü nohri tü ngurathuoh, küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohkeri nüh saluotsü.

4Halie, akuoküji kümnyiehri thi akuoküji hi nüh rhethuo küsari thsenyie nü Jordan vünüh zhiehtu vü Juhküji küji vi nohri kuoh aka küüsa nti hi nüh to nohri tsüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri tüvü nüh mari asevü küchiejakem nü nohri küngu vünüh mari zhejam naveh; thi VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vü phrahteke küsa kümjie nohri nüh mari zhih küüvi sanaveh.

6Jükenüh Mosa khonyo lasipha lovü rhüküsa aveh vimzho thi sa kheh taji jüma vünüh kürele azhie wuovü nga thi azhu wuovü nga temwa tümluo,

7nohri azhievü akuoküji hala kükhe küsari sie müwurü tüm, nyutü mari nyiaza nyori küte müsa tüm, nyutü mari nyo vünüh küüshie müsa tüm, nyutü mari kütsü müsa tüm, nyutü jümara tüvü künyie mütsuo tüm,

8thitü nosü küju sakütse üta VÜWA nohri Saküüwuowa vü küpeke peh luo.

9Küpakenühnyunü nohri tüvü nüh VÜWA nüh aküji thi kümzho kuohjiri zhejam tüthuoh; thi nohri thuoüji nosü küju nyi küsü nga nüh nohri tüvü mütsiera.

10 Nohri nyi küsümpa nga nüh anyie küsü zheküütera sa, VÜWA nohri Saküüwuowa nüh phrahteke küsa üta nohkeri nüh küsaluo tü kenüh.

11Jükenüh VÜWA nohri Saküüwuowa kümze na küsa kenüh nohri mpa nüh azhüzhü mhie sheh luo.

12Küpakenühnyunü mükütüküzü nohri nüh asevü tseketewa taji akuoküji hamari nohri azhievü kükhe nü pehküvehri sie nü küzaluo sataji nohri nüh mari tsavühri za thi mari nüh nohri tsavühri za ti sa thuoüji,

13nohri tüvü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh akuoküji hamari zheküjahuotüwa nyu ta küsa thsütoh luo; jüüta nyu nü VÜWA nohri Saküüwuowa nüh azhih kümhie nohri vü kütsü vünüh nohri müjie küsü küju nü mari tü nohkeri nüh küjurü thi apiehjü küsü noh münyuo vü awuze küsü thi nohri notha vü arüzhü sam naveh.

14Thi khinyi thuoüji hi tü azhih aveh lehkhuji vü wana savehthuoh, thi nohkeri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh zanyo kümhie küphrahzhu aveh zanyo küsü nga müsazih ta küsa nohri aveh nüh nohri luoveh thi kürholi vünüh thsü khehveh; nohkeri nüh jümari sakheh, jümari küsü nga müsazih.

15Thitü nohkeri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh zanyo kümhie phrahzhu küsa aveh nohkeri nüh sajukhehthuoh, jükenüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri kütsü azhih kümhiewa vünüh nohri müjie küzorie küju nü VÜWA nüh nohri vü zanyo kümsü viru nohri vü thse naveh,

16mükütüküzü nohri nüh VÜWA nohri Saküüwuowa nüh nohri vü azhükütsü kütsathuozhüwa vüriem nü nyiaza küpara kütsü sa thi jümari vü küngietsuo ti sa thuoüji VÜWA rüküshuwa tü nohri vü juzhu nü ma nüh azhih kümhie nohri vü tsüküsawa vünüh nohri tü shita pokahm naveh.

Joshua 24

© 2015 Bible Society of India.

Joshua nüh Shekhem vünüh Anyiri vü Küphrahte

1Jüti sanü Joshua nüh Israel kuoh aveh Shekhem vü küüsezhuh kheh, thi kükhruori, alüri, lesari thi Israel küjiri aveh jizhuhkhe nü Saküüwuowa tüvü mari mpa nüh küru kheh sa.

2 Jüti küsa vü Joshua nüh anyiri aveh vü, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh, Nohri pari tü khana vü Eufrates kariwa nü rho, Jera, Abraham thi Nahor apa nga jüla rho, thi mari tü nyiaza küpara kütsü sa.

3Jüti sanü hi nüh nohri apa Abraham sie taji Rühgu tuwuovü nüh ma küjo Kanan zhih aveh vü wa nü ma tsatori hozake küüjeshie. Hi nüh Isaac vi ma tsü;

4thi Isaac vünüh Jacob thi Esau tsü. Thi hi nüh Esau küüvi nti küzhiho nyu Seir vi ma tsü, thitü Jacob thi ma tsari thuoüji Egypt vü tetsuo.

5Jüti küsa vü hi nüh Mosa thi Aron küze, thi hi nüh mari azhievü mowa sanüh Egypt sakümnomna tsü; jüse vünüh hi nüh nohri vizhu.

6Thi hi nüh Egypt vünüh nohri pari vizhu nü Juhküji vü ru; thinü Egypt tü rawuhkheka thi rawuhnyiri nüh nohri pari zhe taji kümru Juhküjiwa vü ru.

7Jüti küsa vü mari nüh VÜWA vü zie ünü nohri thi Egyptri azhievü aküzo thsetsü nü juhküjiwa tü mari nyiehvü wa nü mari külüwute; thi hi nüh Egyptri vü küsa nohri nothari nüh ngu nü reza vü tsotho hothake rho.

8 Jüsevü hi nüh nohri sie Jordan tuwuovü rhoküveh Amorri zhih vü ru; mari tü nohri sie saluo thi hi nüh mari vi nohri ke vü thse, thi nohri nüh mari zhih vi, thi hi nüh nohri tüvü nüh mari zoriekhehmtü.

9Thinü kajiwa Zipor atsa Balak tü sühra nü Israel siesaluo; jüti küsa vü ma nüh nohri küümzü na küsa kenüh Beor tsa Balaam küze,

10thitü hi nüh ma zhümküna nüh sa; jükenüh hi nüh ma ke vünüh nohri vizhu.

11Thi nohri tü Jordan kari taji Jeriko vü ru, thinü Jeriko nyiri, Amorri nga, Perizri, Kananri, Hitri, Girhashri, Hivri thi Jebusri tü nohri sie saluo; thi hi nüh mari vi nohri ake vü thse.

12Thi hi nüh nohri tüvü thuozütsari küze taji jümari nüh nohri tüvü nüh mari nga thi Amorri kaji künyi nga ti zhejam; jüma tü nohri nyuchuwa nyutü nohri lawih vünüh nyu.

13 Nohri nüh müküüroh azhih vi nohri tsü, thi nohri nüh müküsa anyujiri vi nohri tsü, nohri tü jüla rho; nohri tü rhelivi zhuh vünüh rhelivi latsa thi nohri nüh müküshie Olive zhuh vünüh Olive la, ti küza.

14“Jükenüh khinyi VÜWA krü luo, thi aluoveh thse thi zhütsanyitsanü ma kütsü saluo, Rühgu tuwuovü thi Egypt vü nohri pari nüh nyiaza kütsü sakururi vijam luo, thi VÜWA kütsü saluo.

© 2015 Bible Society of India.

15Thi nohri nüh mükütüküzü aküma vünüh VÜWA kütsü santa thuoüji, thawa kütsü sanaveh ünüh nosü rüka luo, Rühgu tuwuovü asuo vü nohri pari nüh nyiaza kütsü saküru sanaveh ünü, nyutü nohri nüh küpeh Amorri zhih nyiaza kütsü sanaveh ünüh rüka luo; thitü hi thi eh zhehlori thuoüji hiri nü VÜWA kütsü sanaveh," ti küza.

16Thinü anyiri nüh, hiri nüh VÜWA kulem nü nyiaza küpa kütsü sana küsa tü hiri vünüh kietuotewaluo;

17küpakenühnyunü Egypt zhih, nyura kükhu vü küpeh zheh vünüh VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri thi hiri pari küvizhu kenüh, thi hiri küngu vünüh ma nüh thsoshi küji jümari sanü hiri nüh lehkhuji küwa aveh vünüh thi anyiri hiri nüh kari küru aveh vünüh hiri sakürura kenüh;

18thi VÜWA nüh hiri tüvü nüh nyiri aveh, Amorri azhih jüla kürhori aveh zheja kheh; jükenüh hiri nga VÜWA kütsü sanaveh, küpakenühnyunü ma tü hiri Saküüwuowa küsa kenüh.

19Thitü Joshua nüh anyiri vü, "Nohri tü VÜWA kütsü müsara; küpakenühnyunü ma tü kümtse Saküüwuowa küsü; ma thuoüji noküüma Saküüwuowa küsü; ma tü nohri nüh phrürie küm thi nohri kükhiemuo noküjawa nyu.

20Mükütüküzü nohri nüh VÜWA kulem nü aliera nyiaza kütsü sa nta thuoüji ma nüh nohri vü zanyo kümhie küsa sevü nga nüh sühleru taji nohri sakümsütsü thi sakümiem naveh," ti küza.

21Jüti küüza vü anyiri nüh Joshua vü, "Nyu, hiri nü VÜWA kütsü sawie naveh," ti rületsü.

22Thinü Joshua nüh anyiri vü nohri nüh VÜWA rükamthuoh ta küsa thi ma kütsü sana ta küsa nohri mpa nüh nohri wuovü pohvü wiethuoh, ti küza. Thinü mari nüh, "Hiri mpa nüh pohvü wiethuoh," ti rületsü.

23Thinü ma nüh, "Thinü nohri azhievü pehküveh alienyira nyiazari vijam luo, thi nohri luoveh tü VÜWA, Israel Saküüwuowa vü küpeke luo," ti küza.

24Jüti küüza vü anyiri nüh Joshua vü, "Hiri nü VÜWA hiri Saküüwuowa kütsü sawie naveh, thi hiri nü ma jikhi künawie naveh," ti rületsü.

25Jükenüh Joshua nüh nyiri sie taji jüma rülovü kütsathuozhü sanü azhühkhe thi azhühkhori makeri'a nüh Shekhem vünüh sasa.

26Thi Joshua nüh azhühtho hamari Saküüwuowa khonyo lasiphawa lovü rhüke; thi ma nüh aloh küji küsü vi nü jüla nguhzhe kükhu vü VÜWA kümtsezheh vü shiekütoke.

27Jüti sanü Joshua nüh nyiri aveh vü, "Halie, aloh hama nüh hiri zhievü pohvü küsü küsanaveh; küpakenühnyunü VÜWA zhü ma nüh küphrahte aveh

© 2015 Bible Society of India.

küünarathuoh kenüh; tinü nohri nüh Saküüwuowa vüriem üsü; jükenüh hama nüh jüma pohvü küsü küsanaveh," ti küza.

28 Jüti sataji Joshua nüh nyiri tü mari nyi küsüsü azheh vü küzem.

29 Zanyo hamari sevü Nun atsa Joshua VÜWA siepewa tü ma mahvi müzake nü türake khruo kümthuoh kenüh süm.

30 Thi mari nüh ma ka Timnat-sera, jüma tü küzhiho anyu Efraim, Gash Küzhi zhiehtü vü chowum.

31 Thi Israelri tü Joshua rülo aveh thi Joshua süküm sevü VÜWA nüh Israelri vü küüroh küsa aveh küthsü sierhüri rülo aveh VÜWAkütsü sa.

32 Thi Israel nyiri nüh Josef arü Egypt vünüh viküru Shekhem, Jacob nüh Shekhem apa, Hamor vünüh araka müzake nü küsü asuopewa vü chohwum; jüma tü Josef küthsoküzhi aka satera.

33 Thi Aron atsa Eleazar tü süm nü mari nüh Gibeah, ma tsa Finehas anyu, jüma tü küzhiho anyu Efriam ma vü kütsüwa vünüh chohwum.

© 2015 Bible Society of India.

Lesari

Lesari 1

Judah Kuohri thi Simeon nüh Adonibezek reküm

1Joshua süküm sevü Israel nyiri nüh VÜWA vü, hiri kuoh vü khiemawa nüh pokhu sawa nü Kananri zhe na lo, thi siesaluo na lo? ti küna.

2Thinü VÜWA nüh, "Judah nüh wanaveh; halie, hi nüh azhihwa vi ma ke vü thsemthuoh ünüh," ti küza.

3Jüti küsa vü Judah nüh ma jie Simeon vü, "Azhih hi vü totsü küsawa vü nyi shuhru luo, jüti sanü hisü Kananri siesaluo naveh; thi hi nga jükümjie azhih noh vü totsü küsawa vü noh vü nyiwa naveh ünüh," ti küza. Thinü Simeon tü ma vü nyiwa.

4Jüti küsa vü Judah tü khru ünü VÜWA nüh Kananri thi Perizri vi ma ke vü thse; thi masü nüh Bezar vünüh mari anyie türake chara.

5Mari tü Bezar vü Adonibezek vü ru taji ma sie saluo nü Kananri thi Perizri chara.

6Adonibezek thuoüji jozhutewa; thitü mari nüh ma zhewa nü rera taji ma ke tühjü küji künyi thi ma mpha tüjü künyi ti tehthuojamtü.

7Thinü Adonibezek nüh, "Ake tüjü küjiwa thi ampha tüji küjiwa tethuo küm kajiri rürake eh shiekütsape rügi vünüh tuohtsa küwari khrütsa pehpehti; hi nüh küsa kümjie Saküüwuowa nüh hi vü nga savehthuoh," ti küza. Jüti sanü mari nüh ma sie Jerusalem vü ru taji ma tü jüla nüh süm.

Judah Kuoh nüh Jerusalem thi Hebron Küchara

8Jüsevü Judah kuoh tü Jerusalem siesaluo nü vira, anyuchuwa nüh jüma kürhieriejam nü anyih nüh tsom.

9Jüma sevü Judah nyiri tü Kanan vü tsuo nü küzhiho vü küpeh anyu, Negeb thi azhih sajivü kürhori siesaluo.

10Thi Judah tü Kananri Hebron (tükhuvü Hebron nyo tü Kiriatharba ta ji) vü kürhori siesaluo tewa taji Sheshai, Ahiman thi Talmai chara.

Othniel nüh Deber Nyuküji Küchara

11Jüla nüh mari tü Debir vü küpehri siesaluo. Atühkhuvü Debir nyo tü Kiriatsefer ta ji.

12Jüti küsa vü Kaleb nüh, "Thawa nüh Kiriatsefer zhe nü vira naveh ünüh hi nüh eh tsavühwa Aksa tsü taji ma vüvüh küsanaveh," ti küza.

13Thinü Kenaz tsa Othniel, Kaleb anü nüh jüma vira taji ma nüh Aksa ma tsa vühwa ma tsü nü ma vüvüh küsa.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti küsa vü nyimzawa nüh ma vü küru vü, ma pa vünüh azhuh küsü khuo üti ma küchü; thi nyimzawa tü ma rawuh rügi vünüh turu, thinü Kaleb nüh ma vü, “Noh kümshe mowa lo?” ti küna.

15Jüti küüna vü nyimzawa nüh ma vü, “Aküte küsü hi tsü jie; noh nüh hi vi Negeb zhih vü samthuoh nü hi nga juwi juhküshu küsü vi hi tsü jie,” ti khuo. Jüti kükhuovü Kaleb nüh juwi wiethuowa thi lathuowa ti vi ma tsü.

Judah thi Benjamin Kuohri Kükhrara

16Thi Ken küthsoküzhiri, Mosa kuri thuoüji Judah nyiri sie nü aluophi nyujiwa vünüh Judah reza wuovü, jüma tü Arad kütuoh Negeb küpeh vü tewa; thi mari tü jüla wa nü anyi jümari siepehtewa.

17Thi Judah tü ma jie Simeon sietewa taji Kananri Zefat vü kürhori chara nü jüma zorie kümtsem. Jükenüh anyuji jüma tü Horma ti ji.

18Judah tü Gaza thi ma zhih, Ashkelon thi ma zhih thi Ekron thi ma zhih ti nga vira.

19Jüti küsa vü VÜWA nüh Judah tü siekütse sa, thi ma nüh küzhiho vü anyu vi ma zhi sa, thitü ma tü kütake vü küpehri thuoüji zhemjara nüh sam, küpakenühnyunü mari tü amürü rawuhkheka pehküm kenüh.

20Mosa nüh küza küsa üta Hebron tü vi nü Kaleb tsüm thi ma nüh jüla nüh Anak tsa nyimpa küche zhejam.

21Thitü Benjamin nyiri tü Jerusalem vü kürho Jebusri zhemja nüh sam; jükenüh nosü küju Jebusri tü Benjamin nyiri sie nü Jerusalem vü rho wieveh.

Efraim thi Manase Kuohri nüh Bethel Küchara

22Josef zhehlo nga khru nü Bethel siesaluo; thi VÜWA nüh ma siekütse sa.

23Thi Josef zhehlo vü nüh Bethel küüriehzi küze. (Atükhuvü anyujiwa nyo tü Luz ta ji).

24Jüti küsa vü nyi küsü tü anyuji alievü shukütse küriehziri nüh ngu nü mari nüh ma vü, “Anyujiwa lovü tu na küsa lehkhuji küjo hiri kütsaluo, jüta thuoüji hiri nüh kümhie ta noh vü sanaveh ünüh,” ti küza.

25Jüti küsa vü ma nüh anyuji lehkhuji küjo nü mari kütsa; thi mari nüh anyujiwa tü anyuchuwa nüh mari kürhiethe khehm, thitü mari nüh anyiwa thi ma tharuori nü küzem.

26Thi anyiwa tü Hitra zhih vü tewa nü anyuji küsü sataji ma nyo tü Luz ta ji; nosü küju nga anyowa tü jüta vünüh peh wieveh.

Israel Nyiri nüh Zhemküja Nyiri

© 2015 Bible Society of India.

27 Manase tü Bet-shean thi ma nyuri, nyutü Tanak thi ma nyuri, nyutü Ibleam vü
kürhori thi ma nyuri, nyutü Megiddo vü kürhori thi ma nyuri zhemja nüh sam;
thitü Kananri thuoüji müja wiethuoh nüh azhih jüla rho wie.

28 Israelri tü rho kümzho mzho teru ünü mari tü Kananri vi küüroh wurie küsa,
thitü zhemja kheh nüh sa.

29 Thi Efraim tü Gezer vü kürho Kananri zhemja nüh sam; thitü Kananri tü mari
azavü Gezer vü rho.

30 Zebulun tü Kitron vü kürhori nyutü Nahalot vü kürhori zhezhu müja nüh sam;
thi Kananri tü mari azavü rho thi akükhu vü vithse taji wurie nü küüroh.

31 Asher tü Ako vü kürhori nyutü Sidon vü kürhori, Alab vü kürhori nyutü Akzib,
nyutü Rehob zhezhu müja nüh sam,

32 thitü azhih jüla kürhori Asherri tü Kananri azavü nyi rho; küpakenühnyunü
mari tü mari zhezhu müja nüh saküm kenüh.

33 Naftali tü Bet-shemesh vü kürhori, nyutü Bet-anat vü kürhori zhezhu müja,
thitü Kananri azavü nyi rho, azhih jüla kürhori; jüta wie ketünga Bet-shemesh
thi Bet-anat vü vithse taji makeri'a nüh wurie küüroh.

34 Amorri nüh Danri tü küzhiho anyu vü zhe shele küzem, küpakenühnyunü mari
tü kütake vü küüru mari nüh kheküm kenüh;

35 Amorri tü müjawiethuoh nüh Har-hereri vü, Aijalon vü thi Shalbim vü rho,
thitü Josef tharuori ake tü mari vü peh müzho sheh, thi mari tü mari kükhu vü
peh nü wurie küüroh.

36 Thi Amorri arüh tü Akrabim vünüh khru thi Sela wuovü tewa.

Lesari 2

Bokhim vü VÜWA Zhühleri

1 Jüti küsa vü VÜWA zhühleri tü Gilgal vünüh Bokhim vü tekhru taji ma nüh, "Hi
nüh Egypt vünüh nohri vishuru nü nohri pari vü tsü nta küsa zhih hi nüh küshie
küsawa vü vishuru taji, Hi nüh nohri sie kütsathuozhüwa piketü küzokhuowa
nyu,

2 thi nohri tü azhih hala kürhori sie nü kütsathuozhü müsara; nohri tü mari
kükhurüperi zochiejam naveh, ti küza. Thitü nohri tü hi nüh azhükütsü müküna
nüh sam. Nohri hatü mowa samthuoh lo?

3 Jükenüh hi nüh küüza thuoüji, hi tü nohri tüvü nüh mari zhemjara; thitü mari
tü nohri mükünongüri küsanaveh, thi mari nyimzari tü nohri küjurü küsü
küsanaveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4VÜWA zhühlewa nüh azhü hamari Israel nyiri aveh vü küza ünü mari jikhi zie
kümsie nü krietewa.

5Thi mari nüh azhie jüma nyo tü Bokhim (Akükrieri) ti ji nü mari nüh
jüla VÜWA vü küsahthuo sa.

Joshua Süküm

6Jüti sanü Joshua nüh anyiri saküporie küm vü Israel nyiri tü azhih papa ka vi nti
tewa.

7Thi anyiri tü Joshua kürhoju thi VÜWA nüh Israelri kenüh küüroh küji küsari
aveh küngu Joshua sevü kürho sierhüri rülo aveh vü VÜWA kütsü sa.

8Thi Nun atsa Joshua, VÜWA siepewa tü mahvi müzake nü tührake vünüh süm.

9Jüti küsa vü mari nüh Gash küzhi zhiehtü wuovü Efraim küzhiho anyu ma ka
azhih lovü Timnat Sereri vü chohwum.

10Thi awuhle jüma aveh nga mari apa vü sezhuh khe nü mari sevü awuhle
küpa VÜWA müküthsü nyutü Israelri kenüh ma nüh küürohküsa müküthsü
shuteru.

Israelri VÜWA Mükhurü nüh Leteküwa

11Jüti küsa vü Israel nyiri tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sataji Balri
kütsü satewa;

12thi mari tü VÜWA, ma pari Saküüwuowa Egyptra zhih vünüh mari siezhu
küruwa kulem taji mari natonahuo vü anyi jüla küpehra nyiaza azavü nyiaza
küpara sevü nyitewa, thi mari vü küngietsuo nü VÜWA rüsakümtho taji
arüsaküshum.

13Mari tü VÜWA kulem nü Balri thi Astarte kütsü satewa.

14Jükenüh Israelri vü VÜWA rüküshuwa tü saküjuzhum taji prükütsara kevü
thsem nü mari nüh küüketem, jüti sataji ma nüh mari natonahuo vü pehküveh
mari mükünongüra kükhra vüzhum, jüta küsa vü nüh mari mükünongüra tüvü
mütsiera nüh sam.

15VÜWA nüh azhühkhe kütsü kümjie thi VÜWA nüh mari vü küshie küm kümjie
mari nüh alievü tsezhuküwa vü VÜWA ke tü kümsüwa kenüh mari vü ruohluo
wie; thi mari tü kürhosü sheh.

16Jüti küsa vü VÜWA nüh lesari vizhu nü mari nüh prüküvira kükhra vünüh mari
külole kütsü sa.

17Thitü jütawie ketünga mari tü mari sierhüra zhü müküna nüh sam;
küpakenühnyunü mari tü nyiaza küpari sie küphroküphrie taji mari vü
küngiekütsuo kenüh; mari tü mari pari nüh müzheküru lehkhuji vünüh shita

© 2015 Bible Society of India.

khaphrütewa, mari pari thuoüji VÜWA nüh azhükütsüri kümzheri, thitü mari thuoüji jüüta müsanüh sam.

18VÜWA nüh makeri'a nüh lesari küvizhu vü ma nüh lesawa siekütse sataji ma nüh lesawa tsotho ajü thuoüji mari mükünongüra ke vünüh mari külole kütsü sa; küpakenühnyunü VÜWA nüh mari saküümnomna thi mari kümrüri kenüh mari külüchi nüh VÜWA saküüngah nü mari küümze kenüh.

19Thitü lesawa süm thuoüji mari tü asevü sühle tewa nü küpara nyiaza ase nyitewa taji mari kütsü sa thi mari vü küngietsuo taji mari pari nyieh vünüh müsü tewawati; mari tü mari nüh küsa nyutü mari luoveh kükho lehkhuji vünüh müja.

20Jükenüh VÜWA rüküshu tü mari vü juzhu taji, "Anyi hamari nüh mari apari vü azhükütsü eh kütsathuozhü sakümne nü eh jikhi müküna nüh saküm kenüh,

21Joshua süküm vü ma nüh akuoküji küsüküsü nga kükhe küsari hi nüh mari tüvü nüh zheküjawa nyu,

22jüti sanü mari pari kümjie VÜWA lehkhuji vü tse na ünü nyu nüh, azhüküzhü ti tsera na ünü nyu nüh mari vünüh hi tü Israel müte naveh," ti küza.

23Jükenüh VÜWA nüh küsükeri vünüh mari zhemja nüh akuoküji jümari sam, thi ma nüh mari tü Joshua kükhu vü müthse nüh sam.

Lesari 3

Azhih jüla Akuohjiri Küperi

1Akuohji hamari tü mari vünüh Israelri müte nta VÜWA nüh kükhe küsari, jüma tü Kanan arie küsa vü nyi müküsara Israelri kheh wie;

2jüma tü Israel nyiri wuhle khanavü arie müküthsü tsari tü arie thsüra thi ma nüh arie vi mari sosie na küsa kenüh wie.

3Akuohji hamari tü Filistinri avü müngari, Kananri aveh, Lebanon Küzhi vü kürho Hivri, Baal-Hermon vünüh Hamath vü kütuleh küju.

4Jümari tü VÜWA nüh Mosa vünüh mari pari vü ma nüh azhükütsüri künana ünü nyu nüh ta küsa thsü na küsa kenüh Israel kümte wie.

5Jükenüh Israel nyiri tü Kananri, Hitri, Amorri, Perizri, Hivri thi Jebusri azavü nyi rho;

6thi mari tü ma tsevüri vi nü ma vüvühri sa, thi mari mpa ma tsavühri vi nü ma tsari tsü; thi mari tü ma nyiazara kütsü sa.

Othniel

7Jüti sanü Israel nyiri tü VÜWA mari Saküüwuowa kümam nü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa, thi Balri thi Asherah kütsü sa.

© 2015 Bible Society of India.

8Jükenüh VÜWA rüküshu tü Israelri vü juzhuteru taji ma nüh mari zhu Mesopotamia kajiwa Kushanrishathaim ke vü thsem; thi Israel nyiri tü mahvi tüze Kushan Rishathaim kütsü sa.

9Thitü Israel nyiri nüh VÜWA vü zieküze ünü VÜWA nüh Israel nyiri kenüh mari küvizhura nyi küsü vizhutsü nü ma nüh mari vizhukütsü sa, jüma thuoüji Kenaz tsa Othniel, Kaleb anü.

10VÜWA Sietse tü ma vü turu nü Israelra lesa sa; ma tü arie vü wa thi VÜWA nüh Mesopotamia kajiwa Kushanrishathaim vi ma ke vü thse nü ma ke tü Kushan Rishathiam nyiehvü chara.

11Jüti sanü azhih jümawa tü mahvi zürake münyiera. Thi Kenaz tsa Othniel tü süm.

Ehud

12Jüsevü Israel nyiri tü mowa nü müsüveh ünüh vü notha vü satewa le hü; thi VÜWA nüh Moab kajiwa Eglon sakükhratsü nü Israel sie küsaluo sa, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA tüvü mowa nü müsüveh ünüh saküm kenüh.

13Ma nüh Amorri thi Amalekri ma vü sazhuh nü wa Israel küchara sa; jüti sanü mari tü aluophi nyujiwa vi mari azhi sara.

14Thi Israel nyiri tü Moab kajiwa Eglon kütsü mahvi türatüze sa.

15Thitü Israel nyiri nüh VÜWA vü zie ünü VÜWA nüh makeri'a nüh mari küvizhura nyi küsü Gera tsa Ehud Benjamin kuoh vünüh vizhutsü, ma tü ake kümzhu wuo vünüh küviri küsü. Israel nyiritü ma nüh Moab kajiwa Eglon vü alekhrü tsü küüze sa.

16Thi Ehud tü ma mpa ma kenüh anyuchu awuowuo aha küpe apie thake küsü sanü ma thsükhu vü ma küzo azhie wuovü nüh pe.

17Thi ma nüh alekhrüwa vi Moab kajiwa Eglon tsü. Eglon tü anyi kühjawa küsü.

18Ehud nüh akhrüwa tsüju kümvü akhrü vüküruri küzem.

19Thitü ma thuoüji ma mpa nüh sühle Gigal kütuoh vü aloh vü tsorhe kürhe vü ru taji, "Hi tü küüthi zhühle noh kenüh pehveh lie, kajiwa," ti küza. Thinü ma nüh azhütsü taji, "Zotipeh," ti küza. Jüti küüza vü ma kütuoh vü pehküvehri tü ma vünüh shute kheh wa.

20Jüti küsa vü ma tü ma mpa ma zheh küshothuo luomuo vü pehküveh vü Ehud tü ma vü ru. Ehud nüh ma vü, "Hi tü eh VÜWA vünüh noh kenüh zhühle pehvehlie," ti küza. Thinü ma tü ma pe vünüh tesühra.

21Jüti küsa vü Ehud tü ma ke azhu wuovü thsuojuo ma küzo azhie wuovü nüh anyuchuwa shozhuru nü ma vo vü shükükhari jam;

© 2015 Bible Society of India.

22thi anyupo nga tetu kheh, thi aküthü nüh anyuwa tü mülüte tewa, küpakenühnyunü ma nüh anyuchuwa tü ma vo lovü nüh müküshozhukenüh; thi asü tü shuteru.

23Thinü Ehud tü atela vü shuwa nü ma rügi vü luomuo küshothuo mükhie khem taji jümari ziehm.

24Ma tewa ünü asieperi tü turu; thi mari nüh küngu vü luomuo küshothuo mükhieri tü zieh küm ngura, mari nüh kümshe, “Küshothuo küüji lovü nüh ma mpa ma saküüsiehvehthuoh,” ti sa.

25Jüti küsa vü mari tü müjie huoküüchu küju nü huopeh huo; thitü ma nüh luomuo küshothuo mükhieri müküsa wie kenüh mari nüh mürüküsa vüh vi taji jümari satu; thinü mari Vüwa tü jüla azhih vü süzeh la.

26Mari zhihke nü pehküveh vünüh Ehud tü aloh vü tsorhe kürhü tuwuovü küthitewa nü Seira vü tewa.

27Ma tü jüma jura ünü ma nüh Efraim Küzhi anyu vünüh tütü khu küze; thi Israel nyiri tü küzhiho nyieh vünüh mari sierhüwa sanü ma sie taji tsetsuo.

28Jüti küsa vü ma nüh mari vü, “Eh se nyiluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh nohri mükünongü Moabri vi nohri ake vü thsekümthuoh kenüh,” ti küza. Jükenüh mari tü ma se nyiwa nü Jordan keka vünüh Moabri khekhehm taji nyi küsü nga kari müküüze.

29Jüti sanü mari tü jüma tsothovü mpa nüh anyie türake Moabri fethem, aveh nga kümzho thi küsarari anyi kheh wie; nyi küsü wie nga jomküze.

30Jükenüh Moab tü jüma rülovü Israel ke kükhu vünüh chara. Jüti sanü azhihwa tü mahvi zerake münyiera.

Shamgar

31Ma sevü thuoüji Anat tsa Shamgar shuru ma nüh mieshü kühuo kütsüh nüh Filistinri anyi müza türo kürhiethe nü ma nga Israelri vizhura.

Lesari 4

Debora thi Barak

1Ehud süküm sevü Israel nyiri tü mowa nü müsü veh ünüh VÜWA notha vü satewa lehü.

2Thi VÜWA nüh mari zhu taji Hazor vü takrü küsawa Kanan kajiwa Jabin vü tsüm; ma rie nyiri sierhüwa tü Sisera, ma tü Haroshet-Hagoim vü rho.

3Thinü Israel nyiri tü kükratsü üti VÜWA vü zie; küpakenühnyunü ma tü amürü rawuhkheka müza tüguh peh thi mahvi mükeke khuhke müsü sheh thi müküchie sa küru kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüma tsothovü setsaküthsüvühwa Debora Lapidot vüvüh nüh Israelra lesawa saveh.

5Ma tü Efraim küzhiho anyu vü Rama thi Bethel azhievü Debora aluophi kükhu vü shupehpeh ti; thi Israel nyiri tü zanyo zhühthuo küütsü nta ma vü shuhruruti.

6Ma nüh Naftali vü Kedesh vünüh Abinoam atsa Barak ji üti küze nü ma vü, "VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh noh vü azhütsüveh, wa nü Tabor Küzhi vünüh noh nyiri jizhuh luo, Naftali thi Zebulun akuoh vünüh anyie türake sie luo.

7Thi hi nüh Jabin rienyiri küjiwa Sisera vizhu nü ma rawuhkheka thi ma rienyiri ti Kishon rühgu kütuoh vünüh noh sie kümtu nü ma vi noh ke vü thse naveh ünüh," ti küza üti küza.

8Barak nüh nyimzawa vü, "Mükütüküzü noh nüh hi siewa nta thuoüji hi tü wa naveh; thitü noh nüh hi siemwa thuoüji hi nü küwawa nyu," ti küza.

9Thinü ma nüh, "Hi nüh noh siewa tsa wie naveh; jütawie ketünga lehkhuji noh nüh wa na saküvehwa tü noh kümhie küsarawa nyu, küpakenühnyunü VÜWA nüh Sisera tü nyimzari küsü ake vüzhuthsem naküveh kenüh," ti küza. Jüti küsa vü Debora tü sühra nü Barak sie taji Kedesh vü tewa.

10Thinü Barak nüh Zebulun thi Naftali ti Kedesh vü jizhuh; thi anyi anyie türake ma se küünyi, thi Debora nga ma vü nyiwa.

11Thinü Kenwa Heber, Hobab küthsoküzhi Mosa aku tü Kenri vünüh küpatewa nü Kedesh kütuoh Zananim küütuoh vü küpeh nguzheza vünüh ma juhthsüzheh khake.

12Jüti küsa vü Abinoam tsa Barak tü Tabor Küzhi vü tewathuoh ta Sisera vü küüza vü,

13Sisera nüh ma rawuhkheka aveh, müza tüguh, thi nyiri ma siekütse aveh Haroshet Hagoim vünüh Kishon rühgu vü jike.

14Thinü Debora nüh Barak vü, "Sühraluo! küpakenühnyunü VÜWA nüh Sisera vi noh ke vü küthse nosü hamathuoh ünüh. VÜWA tü nohtüvü kuomwa ülo," ti küza. Jükenüh Barak tü Tabor Küzhi vünüh anyi anyie türake ma seküünyi taji tetsuo.

15Thinü VÜWA nüh Sisera, ma rawuhkheka aveh thi ma rienyi aveh Barak tüvü nüh anyuchuwa ha vünüh zheküporie khehm; thi Sisera tü ma rawuh kheka vünüh teturu taji ma jih vünüh zhütewa.

16Thi Barak nüh rawuhkhekari thi arienyiri zhe Haroshet Hagoim vü wa, jüti küsa vü Sisera rienyiri aveh tü anyuchuwa nüh sühküzeh khem nü nyi vehküsü nga mükükhe wie.

© 2015 Bible Society of India.

17Thitü Sisera tü ajih vünüh te Jael, Kenwa Heber vüvüh juhthsüzheh lovü tewa;
küpakenühnyunü jüma tsothovü Hazor kajiwa Jabin thi Kenwa Heber zhehri
azhievü aküka pehküveh kenüh.

18Jael tü Sisera mütu nti shuhru nü ma vü, "Teturu luo, eh vüwa, hi vü teturu luo;
mükrü tüm," ti küza. Jükenüh ma tü juhthsüzheh lovü ma vü tetu nü nyimzawa
nüh atsahkie vi nü ma küzhutem.

19Thinü Sisera nüh nyimzawa vü, "Hi nüh noh vü khuoveh, tinü ajuh pike vi hi
küzhu luo; küpakenühnyunü hi tü juhkürie küveh kenüh," ti küza. Jüti küsa vü
nyimzawa nüh sahuleh huo tünüjuh sanü ma küüzhu taji ma küzhutem.

20Thinü Sisera nüh nyimzawa vü, "Juhthsü lehpie vü tsie nü mükütüküzü anyi
wuori ru taji, Anyi wuori hala pehveh ülo? ta noh küna thuoüji, nyu, ti küzaluo,"
ti küza.

21Thitü Jael vüvüh Heber nüh juhthsüzheh kümchi küsü vi thi atsüvü ma ke vü
vi ti sanü müchieluo nüh Sisera vü wa, thinü Sisera tü ma kümno vü nü shiti
zehte küwa vü nyimzawa nüh ma lokrieh vünüh zeke küze taji azhih vü
waküjum. Jüti sanü ma tü süm.

22Thinü halie, Barak nüh Sisera zhekütse vü Jael tü alievü wa nü ma mütu taji ma
vü, "Ra, noh nüh phah kütse anyiwa hi nüh noh kütsanaveh ünüh," ti küza. Jüti
küüza vü ma tü ma juhthsüzheh lovü tu ünü jüla Sisera tü juhthsüzheh
kümchivüh nüh ma lokrieh vü zeke taji süla.

23Jüti sanü Saküüwuowa nüh jüma rülo vü Israel nyiri atüvü nüh Kanan kajiwa
Jabin cham.

24Thi Kanan vü kajiwa Jabin müjie küzorie küju nü Israel nyira ke tü Kanan
kajiwa Jabin vü kükhrakükhra wa wie.

Lesari 5

Debora thi Barak Azah

1Jüti sanü jüma rülo vü Debora thi Abinoam atsa Barak masü nüh azah sa:

2Israel vü asierhüri nüh asierhü sa, anyiri nüh lozhe nü mari mpa mari kütsü
kenüh, VÜWA siakeluo!

3Künaluo, O kajiri; künaluo, O kajitsari; hi VÜWA vü azah sanaveh, hi tü VÜWA,
Israel Saküüwuowa vü jikhiküzü satsü naveh.

4 VÜWA, noh nüh küsie Seir vünüh tsezhu nüh, noh nüh küsie Edom asuo vünüh
khazhutewa nüh, azhihwa tü amüngukükhetewa, thi atülüri nga kretewa, ah,
akülu tü ajuh rütsuo ru.

© 2015 Bible Society of India.

5 Aküzhiri tü VÜWA tüvü küzhüh, VÜWA, Israel Saküüwuowa tüvü Sinai nga küzhüh.

6Anatha atsa Shamgar tsotho vü, Jael tsotho vü, shieji sanü küzehkütseri letewa, thi küzekütseri alehküzah vünüh tse.

7Israel vü anyuza küsa letewa, mari tü letewa, noh müjie küsühra küju, Debora, Israel vü azah küsü kümjie sühra,

8nyiaza kürütheri kürüka vü, arie tü akheriri vü pehtewa. Israel vü anyie zührake azhievü joh huo nyutü avi ngu naveh ülo?

9Eh luoveh tü Israel sierhüri vü shutewa, mari tü anyiri azavü lozhe nü mari mpa mari tsü. VÜWA siakeluo.

10Jüma küza luo, nohri rawuh kürühwuo rügi vü kütseri, nohri ajih küshiethsü küsawa rügi vü shuküpehri thi nohri lehkhuji müzhe nü kütseri.

11Ajuhküzü azhieri vü azah jikhi, jüla nüh mari tü VÜWA kükhrari küza peh huo, Israel nyiri kükhrara. Jüti sanü VÜWA nyiri tü akheri lahvü tsetsuo.

12Sühraluo, Sühraluo, Debora! Sühraluo, sühraluo, azah küsü sa! sühraluo, Barak noh küsi küsari sietsetewaluo, O Abinoam atsa.

13Jüti sanü kümto anyi zanyoküthsüri tseturu, VÜWA nyiri tü kükhrari sie saluo nta tseturu.

14Mari tü Efraim vünüh anyuo vü tsezhuwa, noh senyi taji, Benjamin, noh küshukürari sie; Sierhüri tü Mokhir vünüh tsetsuo, thi küjira kütsüh küviri tü Zebulun vünüh tseturu;

15Issachar kajitsari tü Debora sie nü ru, thi Issachar tü Barak vü nyitsa; mari tü ma senyi anyuo vü tsuo. Reuben jünüra zavü luoveh zanyo kümsheri ji shemthuoh.

16Noh tü mokenüh nyihzhüzah vü kuopehtewa lo, nyihzhüzah kenüh pilechu kükhu küna nti ülo? Reuben jünüri azhievü luoveh zanyo kümsheri ji shehmthuoh.

17Gilid tü Jordan tuwuovü pehtewa; thi Dan, ma tü mokenüh ajuhieri vü nyi peh tewa lo? Asher tü juhküji nato vü zo ta shupehtewa, ma kuzari kütuoh vü tsuo pehtewa.

18Zebulun thuoüji mari kürhori aküsü kükrü anyi küsü, Naftali nga, ariepe kümsieri vünüh.

19Kajiri tü ru, mari tü saluo; Kanan kajiri tü jüti sanü saluo, Tanak vünüh, Megiddo juhri vünüh; mari tü rakasa zheküvira müngu.

20Atülü vünüh awuhtsiri tü saluo, mari lehkhuji vünüh mari tü Sisera siesaluo.

© 2015 Bible Society of India.

21Kishon juhküjiwa nüh mari chivütewa, Kishon juhküjiwa, waluo, eh kürholi, kükhra thse taji!

22Rawuhri jo nü küzhü vünüh atüwuohri kükha kükhu, ma rawuhri tü jozhü.

23“Meroz müzüm luo,” VÜWA zhühlewa nüh küza, ma kürhoperi müzü kümsü shehm luo, küpakenühnyunü mari tü VÜWA küükra vü müküru kenüh.

24Kümngatsawa tü nyimzawa Jael saluo, Kenwa Heber vüvüh, juhthsüzheh lovü kürho nyimzari aveh nyiehvü kümnga tsawa.

25Ma nüh ajuh khuo thitü nyimzawa nüh tünüjuh tsü, nyimzawa nüh kahlekhu vünüh tünüjuh küsuori viru.

26Nyimzawa nüh ma ke vi juhthsüzheh kümchiwa küjeh, thi ma ke azhie wuovü nüh küürohwa athsohtsüvü küjehke; nyimzawa nüh ake vi Sisera toh, nyimzawa nüh ma lü tohkhuom, nyimzawa nüh ma lohkrie kürhie thi shüphiem.

27Ma tü reteru, ma tü külutewa, ma tü nyimzawa ampha vü fephohke tewa; ma tü nyimzawa jih vü retetu, ma tü külutewa; khiela nüh retetu nüh, jüla nüh tsuotsanü sütewa.

28Mürhülehpie vünüh kümazü nü nyimzawa nüh noh Sisera azah nüh akhra mürhülehpie vünüh nophohke: “mokenüh ma rawuhkheka tü küru suomthuoh lo?” Mokenüh ma rawuhkheka tühwuoh kü khatü letewathuoh lo?

29Ma vüvüh kümütsatsari nüh ma nyiehpha sakümza, nyu, ma mpa ma nyiehpha sakümza,

30mari tü zanyo zheküvirari ngura nü müküsuo ülo? Nyimpari küsüsü vü rülavü küsü anyuji künyi; Sisera kenüh athsü asarie küsa zheküvira, ake nüh kükhe athsü asarie küsa zheküvira, ake nüh kükhe asarie küsa künyi eh ku küüzhu zheküvira künyi nyu ülo?

31“Jükenüh noh mükünongüri tü pokahmluo, O VÜWA! Thitü noh füri thuoüji ma kükhra vünüh küsühra vü rünyi kümjie saluo,” ta reihi. Jüti sanü azhih jüla tü mahvi zürake münyiera.

Lesari 6

Gideon

1Jüsevü Israel nyiri tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh satewa le; thi VÜWA nüh mari vi Midiari ake vü mahvi tührü thsem.

2Thi Midiara ke tü Israelra nyiehvü khratewa; thi Midiari kenüh Israel nyiri tü mari mpa nüh aküzhi vü küpeh lopie, lokuo tovüh thi khithuo chüh.

3Küpakenühnyunü Israelri nüh mahtsü thse thuoüji Midiari, Amalekri zhiehshu nyiri nüh ru nü mari sie saluoluo ti küsa kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

4mari nüh kürünape sataji mari siesaluo thi mari nüh luohshüthseküsa zoriemtütüti, Gaza küütuoh küju zoriemtü nü Israel vü kütsaküzhu küsü nga mükükhetü nüh sasati, nyihzhü nyutü shüvotsa nyutü rawuh nga mükükhetü nüh sasati.

5Küpakenühnyunü mari tü mari mieshümiesa sie thi mari juhthsüzheh vi tisanü teruruti, mari küru vü mari tü shukrie kümjie mari nga thi mari ut nga müküchierhüra vünüh ruruti; jükenüh mari küturuvü azhihwa tü zoriejamtütüti.

6Thi Midiari kenüh Israelri tü vikütsuo sheh kümsa; jüti küsavü Israel nyiri tü VÜWA vü küükra kenüh zie.

7Midiari kenüh Israel nyiri nüh VÜWA vü küzie vü,

8VÜWA nüh setsaküthsüri küsü Israel nyiri vü küze taji ma nüh mari vü, "VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Hi nüh nohri Egypt vü tü nyura küsi küsa vünüh nohri vizhuru;

9thi hi nüh Egyptra ke vünüh thi nohri müküchie küsari aveh ake vünüh nohri vizhutsü, hi nüh nohri atüvü nüh mari zheja nü mari azhih vi nohri tsü;

10thi hi nüh nohri vü, hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa; nohri nüh pehküveh azhih Amorra nyiaza vü küsiake mütsüra," ti küza.

11Jüti küsa vü VÜWA zhühlewa tü ru nü Ofra nguhzhe kükhu vü shupeh, ma tsa Gideon nüh Midiari vünüh küthi nü akhahkütsüzhupe vünüh hiemtha feküpeh kenüh nguzhe jüma tü Abiezer thi Joash azhi.

12VÜWA zhühlewa tü ma vü ru nü ma vü, "VÜWA nüh noh sietse aveh, noh luoveh kümzho küjiwa," ti küza.

13Jüti küüza vü Gideon nüh ma vü, "Hi nüh noh vü khuoveh, küjiwa, mükütüküzü VÜWA tü hiri sietseveh üji mokenüh hamari tü hiri vü ruveh lo? Thi VÜWA nüh Egypt vünüh hiri vizhu müru ülo? ta hiri pari nüh hiri vü küza küru ma nüh küngo küürohküsari khievü tewathuoh lo? Thitü khinyi thuoüji VÜWA nüh hiri jam nü Midiari ke vü thsemthuoh," ti küza.

14Thinü VÜWA nüh ma vü küreleru taji ma vü, noh kükhra hamavünüh wa nü Midiara ke vünüh Israelri vizhu luo; hi nüh noh küzemveh ülo? ti küza.

15Jüti küüza vü ma nüh azhühlewa vü, "Hi nüh noh vü khuoveh, VÜWA, hi nüh mokümjie Israel vizhura na lo? Halie, Manase vü eh jünü nüh mükükhratsawa, thi hi tü eh tharuo vü küzahtsawanü," ti küza.

16Thinü VÜWA nüh ma vü, "Thitü hi nüh noh sietse naveh, thi noh nüh nyi küsü küfethe üta Midiari fethe naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

17Jüti küüza vü ma nüh ma vü, mükütüküzü khinyi hi tü nohvü tsoveh üji noh
nüh hi sie jühleveh ti küsa thsoshi hi kütsaluo.

18Hi nüh noh vü khuoveh, hi nüh noh vü müjie küru küju, thi ehküte vishuhru nü
noh tüvü müjie küsa küju nü jala nüh temwatümluo; ti küza. Jüti kükhuo vü ma
nüh, "Noh müjie shele küruküju nü hi nüh pehla wie naveh," ti rületsü.

19Jüti küsa vü Gideon tü ma zheh vü wa nü nyihzhüzah küsü thi ahie ahzhi
müküthse küüto türake; asawa nü ma nüh amülo lovü thse ti sa, awihjuh thuoüji
küfü küsü lovü thse nü vi nguhzhekükhu vü ma vü tsü.

20Thinü Saküüwuowa zhühlewa nüh ma vü, "Asa thi ahzhi müküthse tiehshuru
ti vi nü lokrüwa rügi vü sanü awihjuhwa jümasü rügi vü züke luo," ti küza. Jüti
küüzavü ma nüh jüma sa.

21Thi VÜWA zhühlewa nüh ma kütsüh ma ke vü pehküvehwa zhupo thsuoküze
nü asawa thi mütsehjuhzhi müküthse tiehshuwa shikeünü lokrüwa vünüh anyih
juzhuru nü asawa thi ahzhi müküthse tiehshuwa tsoküram;
jüsevü VÜWA zhühlewa tü ma notha vünüh ratewa.

22Jüti küsa vü Gideon nüh ma tü VÜWA zhühlewa ta küsa thsüra, thi Gideon nüh,
"O VÜWA Saküüwuowa! küpakenühnyunü khinyithuoüji hi tü VÜWA zhühlewa
künyitoh ngumthuoh nü," ti sa.

23Thitü VÜWA nüh ma vü, "Luoveh rüzih luo; mükrü tüm, noh tü küsüwa nyu," ti
küza.

24Jüti küsa vü Gideon tü jüla kükhurüpe küsü sanü VÜWA tsütaji jüma nyo
tü, VÜWA luoveh kürüzihwa, ti ji. Jümatü khinyiküju nga Ofra vü peh wieveh,
jüma tü Abiezerra kuoh azhi satseveh.

25Jüma rüza vü VÜWA nüh ma vü, "Noh pa shüvotsa künyiawa mahvitürü
kükhruowa vi luo, thi noh tü Baal Ashera kükhurüpewa zochiem luo, thi ma
kütuoh vü küpeh kükhurütovüh nga shüchiem luo;

26jüti sanü shiehku hala nüh kükhurüpe küsü sa VÜWA noh Saküüwuowa tsüluo.
Aloh vi nü kümhieti loju luo; jüti sanü shüvotsa künyiawa vi nü noh Asherah
kükhurütovüh thsoh nüh tso nü akütso kükhurü saluo," ti küza.

27Thinü Gideon tü ma sieperi türake sie nü VÜWA nüh ma vü küüza kümjie sa;
thitü ma nüh jüma sana küsa vü ma tharuo thi anyu jüla nyiri kükrü le kenüh
arüza vünüh jüma sa.

28Anyu jüla anyiri tü rüne kümto sühra ünü, halie, Baal kükhurüpewa tü
zochiemla, thi ma kütuoh vü küpeh kükhurütovüh nga shüchiemla, jüti sanü
kükhurüpe saküsawa rügi vünüh shüvotsa künyiawa tü vi nü khurü.

© 2015 Bible Society of India.

29Thinü mari küsü nüh küsü vü, “Zanyo hamatü thawa nüh sathuoh lo?” ti sa. Jüti sanü asevü nüh mari tü phah thi kürü taji mari nüh, “Joash atsa Gideon nüh zanyo hama samthuoh,” ti sa.

30Jüti küsa vü anyu jüla nyiri nüh Joash vü, “Noh tsa zothe na küsa kenüh alievü siezhuraluo; küpakenühnyunü ma nüh Baal kükhurüpewa zochiemthuoh thi ma kütuoh vü küpeh kükhurütovüh shüchiekümthuoh kenüh,” ti küza.

31Thitü Joash nüh ma sie wiejieluo nü tsieküvehri aveh vü, “Nohri tü Baal kenüh küra wie naveh ülo? Nyutü ma kenüh tsie wie naveh ülo? Thari nüh ma kenüh küra naveh ünüh arüne vü küsüm nathuoh. Mükütüküzü ma tü nyiaza thuoüji ma tü mampa ma kenüh kütsiemo, küpakenühnyunü ma kükhurüpe tü zochiemthuohnü,” ti küza.

32Jükenüh jüma rülovü ma nüh Jerubal ji taji, mazhünyothuoüji, “Baal tü ma mpa ma kenüh küütsie luo,” ti küza küpakenühnyunü ma nüh ma kükhurüpe zochieküm kenüh.

33Jüti küsa vü Midiari, Amalekri thi Zhiehshu wuovü nyiri aveh ti rukheh taji Jordan kari ru nü Jezreel Nyuo vü kürünape sapeh.

34Thitü VÜWA sietse tü Gideon vü turu küpeh sa; thi ma nüh tütükhu nü Abiezerri ji nü ma se küünyi.

35Thi Manase aveh vü ma nüh azhühvüri küze nü mari nga ma senyi üta ji kheh. Thi ma nüh Asher, Zebulun thi Naftali vü azhühvüri küze thi mari tü mari siemtu nti khru kheh.

36Thinü Gideon nüh Saküüwuowa vü, “Noh nüh küüza üta mükütüküzü eh ke vünüh noh nüh Israelri vizhu nta thuoüji,

37halie, hiemtha kütsipe vü hi nüh nyihzhüküne saveh ünüh; tinü mükütüküzü noh nüh küüza üta eh ke vünüh Israelri küloletsü nta thuoüji azhih küpa vü thuoüji küweh nü nyihzhüsahu vünü aküzo pehla naveh ta küsa hi nüh thsüra naveh,” ti küza.

38Thinü jüüta satsa. Jüti küsa vü arüne vü ma sühra taji nyihzhü küneh vünüh akhu küji küsü ajuh kürüh küüprora aküzo pehla.

39Jüti küsa vü Gideon nüh Saküüwuowa vü, “Noh rü hivü küshuwatü müküjuzhu tümluo, hi tü küsükeri ra küüphrahte luo, hi nüh khuoveh, hi tü küsükeri nyihzhü küneh hama nüh ra kümte le luo; hi nüh khuoveh, nyihzhü küneh vü mpa nüh raküüweh nü azhihküpa aveh vü thuoüji aküzo raküüpeh luo,” ti küza.

40Thinü jüma rüza vü Saküüwuowa nüh jüti küüsa tsa; küpakenühnyunü nyihzhü künehwa vü mpa nüh küweh nü azhih küpa aveh vü thuoüji aküzo küpe kheh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Lesari 7

Gideon nüh Midiari kücha

1Jüsevü Jerubal (jüma tü, Gideon) thi anyiri ma siekütse avehkümto sühra nü Harod jupra kütuoh vü kürünape sa, thi Midiarikürünape nüh mari zhiehtü wuovü anyuo vü More küzhiho vü peh.

2Jüti küsa vü VÜWA nüh Gideon vü, nyiri noh nüh siekütseri tü Midiari vi mari ke vü thse na küsa zhile, 'Hi mpa eh ke nüh hi vizhuta rhieza nü hi sie ruoluo üsü,' ti küza.

3 Jükenüh khinyi thuoüji anyiri khüna vü phrahteke taji, thari nüh krüshehke thi amüngukükhe tseveh ünüh azheh vü shele küürumluo, ti küza üti küza. Jüti sanü Gideon nüh mari müte nü anyiemükeke nü künyi sheleteru thi anyie türake pehtewa.

4Thinü VÜWA nüh Gideon vü, "Khinyi nga anyiri zhile wie; hi nüh noh kenüh mari müte naveh ünüh, mari sie ajuh vü tsuo luo; thi hi nüh noh vü hamari nü noh vü siewa naveh ünüh ta küsari nüh noh vü nyiwa naveh, thi thari nüh noh vü hama thuoüji nyi küwawanyu ta küsari thuoüji noh vü sieküwawa nyu," ti küza.

5Jükenüh ma nüh ariekhuori tü ajuh vü sie turu; thinü VÜWA nüh Gideonvü, "Thathari nüh ashuh kümjie mari mizhi nüh ajuh mürhieveh ünüh jümari thuoüji noh nüh wuochuwuovü küpehm luo, thi thathari nüh khotsütsuo nü zhu nta mari ake vi nü mari apo vü thseveh ünüh küpa wuovü athuo sasaluo," ti küza.

6Thi ake nüh ajuh tiekuo apo vünüh küzhuri küürüh thuoüji nyimüza küche; thitü nyi küpari aveh thuoüji khotsütsuo nü zhu.

7Jüti küsa vü VÜWA nüh Gideon vü, "Anyi müza küche amüza nüh ajuh tie nü küzhuri vi nü hi nüh noh vizhu taji Midiari vi noh kevü thse naveh; thi küpari aveh thuoüji mari mpa papa zheh vü küzemluo," ti küza.

8Jükenüh ma nüh anyira ke vünüh ake thi tütüri vimtü; thi Israel küpari aveh nü papa juhthsüzheh vü küzem, thitü mari müzakücheri thuoüji küüpehla; thi Midiara kürünape tü mari kükhuvü anyuo vü peh.

9Jüma rüza vü VÜWA nüh ma vü, "Sühraluo, thi tsuo taji kürünape wu luo; küpakenühnyunü hi nüh jüma vi noh kevü thsekümthuoh kenüh.

10Thitü mükütüküzü noh nüh tsuo na küsa krüveh üji noh siepewa Purah sie nü kürünape vü tsuo luo;

11thi mari nüh mowa küza naveh ünüh künara nü jüsevü nüh nohke tü sakümzhotsü taji tsuo kürünapewa wura naveh ünüh," ti küza. Jüti küüza vü ma tü Purah ma siepewa sie nü kürünape lovü alievü atovüh vü arienyiri nüh küpeh vü tsuo.

© 2015 Bible Society of India.

12Thi Midiari, Amalekri thi Zhiehshu nyiri aveh tü asuokrie shiejikümjie anyuo ajü propeh; mari ut tü juhküji natovü shünyi müküchiekhera üta müküürüh rhühra sa.

13Jüti küsa vü Gideon tü ru ünü, halie, nyi küsü tü amohküsü ma lühpuowa vü küza taji, “Halie, hi tü amoh küsü moh, thi halie, khuozhikürümieh tiehshu küsü tü Midiara kürünape lovü tsuohtsake nü juhthsüzheh vü teru taji jüma vinü kümlelemtü wie nü sakürüpuokem wie lie,” ti küza.

14Thinü ma lühpuowa nüh, “Hamatü küpa nyuthuoh nü Israel nyiwa Joash tsa Gideon nyuchuwa wiethuoh; Sakküüwuowa nüh Midiari thi mashieji aveh ma ke vü thsemwiethuoh,” ti küza.

15Jüti küüza vü Gideon nüh amohwa thi amoh kürülewa küünara vü ma nüh khurü; jüti sanü ma tü Israelra kürünape vü sheleteru taji, “Sühraluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh Midiari shiejiwa nohri ke vü thsemthuoh ünüh,” ti küza.

16Jüti küsa vü ma nüh anyi müza kücheri tü refü küche küsuonü mari aveh ake vü atütü, amürüke kürütso thi anyih tso nü mürüke lovü thsekheh tü.

17Thi ma nüh mari vü, hi no nü jükümjie saluo; hi kürünape kütuoh vü ru thuoüji hi nüh küsa üta saluo.

18Hi thi eh se nyikütseri nüh tütü khu thuoüji kürünape awuowuo vünüh tütüri khu thi zie luo, VÜWA thi Gideon kenüh, ti küza.

19Jükenüh Gideon thi ma sie kütse anyi müzakeri nüh ariehuowa huokümzhiluo azhilawa küsate tsotho vü kürünape ashuvü ru, thi arieh huori tü mari pe vü pehtewa ünü mari tütüri khu thi mari akevü küpeh akeri kürhiekhuo.

20Thi refü küche khürü nga tütüri khu thi akeri kürhiekhuo, mari ake azhu wuovü nüh anyih vi thi azhie wuovü nüh atütü kükhukenüh kha, ti sanü mari tü zie taji, “VÜWA thi Gideon kenüh anyuchuwa,” ti sa.

21Mari nyi küsüsü wie nga papa pe vü tsie nü kürünape mükieshe, thi arienyiri tü zhü taji zie nü tewa.

22Mari nüh tütü müza kücheri kükhu vü VÜWA nüh mari nyiküsüsü anyuchuwa vi ma mpa ma füwa sieküsaluo thi arienyiri aveh siesaluo; jüti sanü arienyiri tü Bet-shita vünüh Zerera, Tabat kütuoh Abelmehola rüshu küju tewa.

23Jüti küsa vü Israel nyiri tü Naftali vünüh, Asher vünüh thi Manase aveh vünüh jizhuh nü mari nüh Midiari zhewa.

24Jüsevü Gideon nüh Efraim anyu küzhiho aveh vü azhühvüri küzekheh taji, “Turu nü Midiari siesaluo luo, thi ajuh vünüh Betbara küju thi Jordan nga thuote luo,” ti küza. Jükenüh Efraim nyiri aveh jizhu nü mari nüh ajuhri thi Bet-bara küju, thi Jordan nga ti thuote.

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti sanü mari tü Midiari kajira tsa künyi Oreb thi Zib rera; thi mari nüh Midiari zhekütse üta Oreb lokrü vünüh Oreb zothem, thi Zib thuoüji Zib akhah kütsüzhu pe vünüh zothem; thi mari nüh Oreb thi Zib masü alü vi nü Jordan tuwuovü Gideon vü ru.

Lesari 8

Midiari Kücha Sehkhewa

1Jüsevü Efriam nyiri nüh ma vü, "Noh nüh wa nü Midiari siesaluo nta küsa vü hiri müji nüh nohri tü hiri vü hatü mowa samthuoh lo?" ti sa. Thi mari nüh ma phrakümsü sheh.

2Thinü ma nüh mari vü, "Nohri nüh saküm vikümjie nakü̈sa hi tü mowa sam lo? Efriam rhelivü mahse küphah tü Abiezer rhelivi küla nyieh vünüh mümhie ülo?

3Saküüwuowa nüh Midiari kajira tsa künyi, Oreb thi Zib masü noh kevü müthse ülo, nohri sie kümjiera hi nüh mowa sara na lo?" ti küza. Ma nüh hama küüza vü mari nüh ma vü rüküshuwa tü kriehtewa.

4Gideon thi ma siekütse anyi müza kücheri tü Jordan vü ru nü karitewa, mari tü chakemthuoh tü zhewa wie.

5Jükenüh ma nüh Subhot nyiri vü, "Hi nüh nohri vü khuoveh, tinülohse vi eh se nyi kütseri vü tsüluo; küpakenühnyunü mari tü chake kümthuoh kenüh, thi hi thuoüji Midiari kaji künyi Zeba thi Zalmunna zhe tseveh," ti küza.

6Thinü Subhot küjiri nüh, "Hiri nüh lohse vi noh rienyiri vü küütsü na küsa kenüh Zeba thi Zalmunna tü noh ke vü pehmthuoh ülo?" ti küna.

7Jüti küüna vü Gideon nüh, "Jütathuoüji, VÜWA nüh Zeba thi Zalmunna vi eh kevü thsemthuoüji hi nüh reza vü arüzhü thi tsuonari vi nü nohri satsa kürhie naveh," ti küza.

8Thi jüla nüh ma tü Penuel vü wa nü mari vü jükümjie vünüh küza; thi nüh Penuel nyiri tü Sukkoth nyiri nüh kürüle üta mavü rületsü.

9Jüti rülekütsü vü ma nüh Penuel nyiri vü, "Hi nüh eh müsherüzih nü shele ru thuoüji hi nüh khajie hama phrüjam naveh," ti küza.

10Jüti küsa vü Zeba thi Zalmunna masü tü masü rienyiri anyie türamnga kümjie küsa Zhiehshu anyi rienyiri küükheri aveh sie nü Karkor vü peh; küpakenühnyunü anyuchuwa küvi nyiri anyie müzake nü mükeke tü zotheküm kenüh.

11Thi Gideon tü Moba thi Jogbeha zhiehshu küzeh kütsera leh vü tekhru nü arienyiwa siesaluo; küpakenühnyunü arienyiwa tü ariemühuo nüh küpehla kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

12Zeba thi Zalmunna tü te thi ma tü mari zhewa taji Midiari kajikünyi Zeba thi Zalmunna masü rera, jüti sanü ma nüh arienyiri aveh tü sakümzho kheh.

13Jüti küsa sevü Joash atsa Gideon tü arie vünüh shele nü Heres vü kükhru wuo vünüh teru.

14Thi ma nüh Subhotri viza küsü re nü ma küna taji Sukkoth vü küjiri thi kükhruori rürake nü türü ma kenüh rhü taji vi.

15Jüti sanü ma tü Sukkoth nyiri vü ru taji, "Halie Zeba thi Zalmunna masü tü nohri ake vü küpehm nü masü kenüh hi phraküzükrüm nü noh nyiri müno taji kütseri vü hi nüh lohse vinü tsü üti la," ti küza.

16Jüti küza nü ma nüh anyujiwa kükhruori sie thi reza rüzhü thi tsuona ti hamari vi taji Sukkoth nyiri sosie.

17Thi ma nüh Penuel khajie zochiemtü thi anyujiwa nyiri rehthe khehm.

18Jüti küsa vü ma nüh Zeba thi Zalmunna masü vü, "Noh nüh Tabor vünüh anyi kürehtheri tü khievü tewathuoh lo?" ti küna. Thinü masü nüh, "Mari nga noh kümjie wiethuoh, mari aveh nga kajitsari üta wiethuoh," ti rületsü.

19Jüta rüle kütsüvü ma nüh, "Mari tü eh zah tsari eh jienüri khehwiethuoh; VÜWA nüh rhoküveh üta, noh nüh mükütüküzü mari küloletsü nü küürho tüla hi tü nohri küzothewa nyunü," ti küza.

20Thinü ma nüh ma tsa küwuo khuwa Jether vü, "Sühra nü mari zothem luo," ti küza. Thitü vizawa nüh ma nyuchuwa mükhake nüh sam; küpakenühnyunü ma tü rünguom thi krüküm kenüh.

21Jüti küsa vü Zeba thi Zalmunna masü nüh, "Noh mpa nüh sühra nü zhüru hisü vü vehke taji zothem luo; küpakenühnyunü anyiri tü mokümjie ünüh ma kükhra nga jüüta küsa wiethuoh kenüh," ti küza. Jüti küüza vü Gideon tü sühra nü Zeba thi Zalmunna masü rehthem nü masü ut akuri vünüh mürü khalozhori vitewa.

22Jüti küsa vü Israel nyiri nüh Gideon vü, "Noh nga, noh tsa nga thi noh zhüri nga hiri nyieh vü takrü saluo; küpakenühnyunü noh nüh Midiara ke vünüh hiri vizhu kütsüthuoh kenüh," ti küza.

23Thitü Gideon nüh mari vü, "Hi nga thi eh tsari nga nohri nyiehvütakrü küsawa nyu, tü VÜWA nüh nohri nyiehvü takrü sanaveh," ti küza.

24Jüsevü nga Gideon nüh mari vü, "Hi nüh nohri vü küzhieke sanaveh, tinü nohri nyi küsüküsü nga arie vünüh zheküvira athorüri hivü tsüluo," ti khuo. (Küpakenühnyunü mari tü Ishmaelri küsakenüh suna thorü peh khe).

25Thinü mari nüh, "Hiri tü müma wiethuoh nüh jümari tsü naveh," ti rületsü. Jüti sanü mari tü athsü shieke taji mari nyiküsüsü wie nga arie vünüh zheküvira athorüri jüma lovükhojake kheh.

© 2015 Bible Society of India.

26Thi suna thorü ma nüh kükhuori tü ma küüzho küüto mükeke; mürükhalozho, azhoka, Midia kajiri thsümnyi küsümo thi mari ut aku vü kükheke tsokrüri müküchieke nyie.

27Jüti sanü Gideon nüh navüra küüzhuvüh jüma vünüh sanü manyuji Ofra vü sanü Israelri aveh tü jüma vünüh Gideon thi matharuo tü küjurü küsü satewa.

28Jüti sanü Midiari tü Israelri tüvü sakürüpuo phakem nü mari alü mükü toke lera samtü. Thi Gideon tsothovü azhihwa tü mahvizührake münyiera.

Gideon Küsü

29Joash tsa Jerubal tü wa nü ma mpa ma zheh vü peh.

30Jüti küsa vü Gideon tü ma tsatori atsa nyimpari rürake peh, küpakenühnyunü ma tü vüvüh hozake küpeh kenüh.

31Thi ma müsüvüh Shekhem vü küpehwa nga nyimpari küsü wuo matsü nü ma nüh ma nyo Abimelek ti thoh.

32Thi Joash tsa Gideon tü khruo shehüchih nüh süm nü Abiezri Ofra ma pa Joash rüku vü chohwum.

33Jüsevü Gideon sümünü Israel nyiri tü küprüle tewa nü Balri vi mari nyiaza satewa.

34Thi Israel nyiri tü VÜWA mari Saküüwuowa, mari mükünongüri awuowuo vünüh mari külolekütsüwa mümshe nüh satewa;

35jüti sanü mari tü Jerubal (jüma tü Gideon) tharuo vü ma nüh Israelri vü zanyo kümhie küütsa le müsanüh satewa.

Lesari 9

Abimelek

1Jerubal atsa Abimelek tü Shekhem vü ma zah vü wanü marivü thi ma zah tharuo jünüri vü,

2“Shekhem nyiri aveh khüna lovü küzathse luo, Jerubal tsa rürake aveh nüh nohri nyiehvü takrü küsanüh kümpha ünü nyi küsünüh takrü küsanüh kümpha nüh, ti küsa küza luo. Hi tü nohri arü thi nohri satsa ti küsa nga müsheluo,” ti küza.

3Jüti kü zavü ma zah küshukürari nüh azhü hamari aveh vi Shekhem nyiri khüna lovü ma müthoh vünüh küzathse kheh tü; thinü mari luoveh tü Abimelek senyi nti küsa vü küpeketewa, küpakenühnyunü mari nüh, “Ma tü hiri azhü küsa kenüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüti küsa vü mari nüh Balberit zheh vünüh rakasa akre rürake vi ma tsü thi
Abimelek vü jüma vi nü anyi momaküsari thi azhümküzhüri ake sü nü ma
seküünyi.

5Thi ma tü ma pa zheh Ofra vü wa taji Jerubal atsa ma jienü nyirürake aloh küsü
rügi vünüh ma nüh rehthe khehm; thitü Jerubal atsa riehpewa Jotham thuoüji
ma nüh küthi küm kenüh ma müfethera nüh kükhem.

6Jüti küsa vü Shekhem nyiri aveh thi Betmilo aveh kürü wa nü Shekhem vü
nguzhe tovüh vünüh Abimelek tü kaji küsam.

7Jüma vi Jotham vü küüza vü ma tü Gerizim Küzhi rügivü kuotsie nü zie kümsie
sheh taji mari vü, "Saküüwuowa nüh nohri zhü küüna na küsa kenüh Shekhem
nyiri eh zhü künaluo.

8Küsükeri athsohri tü mari nyieh vü küükaji na küsa kenüh kajiküsü avüjuh nüh
küne nti wa, thinü mari nüh Olive thsohwavü, 'Hiri nyiehvü takrü saluo,' ti küza.

9Thitü Olive thsoh nüh mari vü, 'Hi tü eh küthü, jüma vi nü nyiaza nga thi nyiri
nga saküüsiakewa jam nü wa athsohri vü küthuo peh naveh ülo?' ti küza.

10Thinü athsohri nüh wa nü ampah thso vü, 'Ra nü hiri nyiehvü takrü saluo,' ti
küza.

11Thitü müpah rhuwa nüh mari vü, 'Hi tü eh kümnge thi eh vi kümhiejam nü wa
athsohri vü küthuo peh naveh ülo?' ti küza.

12Jüti küüza vü athsohri nüh rhelivirhuri vü, 'Ra nü hiri nyieh vü takrü sa jie,' ti
küza.

13Thitü rhelivi rhu nüh mari vü, hi tü eh khah, nyiazari thi anyiri kütho kütsewa
jam nü wa athsohri vü küthuo peh naveh ülo? ti küza.

14Thinü athsohri aveh nüh khümirhu vü, 'Ra nü hiri nyiehvü takrüsa jie,' ti küza.

15Thitü khümirhu nüh athsohri vü, mükütüküzü nohri nüh kütsotü kümhie
vünüh hi küne nü nohri nyiehvü kükaji nta thuoüji ra nü eh küükhevü münyi luo;
thitü jütanyu thuoüji khümi rhu vünüh anyih juzhuru nü Lebanon vü athsohrhe
küüngu avehtsoküüraluo," ti küza.

16Jükenüh khinyi thuoüji, mükütüküzü nohri nüh Abimelek vikaji küsa vü nohri
kütsotü mhie thi küsiake vünüh sathuoüji, thi nohri nüh Jerubal thi ma zhehlori
vü zanyo kümhie sa, thi ma küürohri küngukuzü üta vünüh ma vü satsü thuoüji,

17küpakenühnyunü eh pa tü nohkeri nüh saluotsü thi ma kürho tsünü Midiari
ake vünüh nohri küloletsü;

18thitü nosü thuoüji nohri tü sühra nü eh pa zhehlo siesaluo nü ma tsa rürake
aloh küsü rügi vünüh rehthem nü ma siepevühwa Abimelek, ma tü nohri
küshukürawa küsa kenüh ma vi nü Shekhem nyiranyiehvü kaji küsamthuoh,

© 2015 Bible Society of India.

19mükütüküzü nohri nüh Jerubal thi ma zhehlori vü kütsotümhie thi siake ti thuoüji Abimelek vü lozheluo thi ma nga nohri vü küülozheluo;

20thitü jüüta nyuthuoüji, Abimelek vünüh anyih juzhuru nü Shekhemthi Betmilo anyiri tsotheküm saluo; thi anyih tü Shekhem thi Betmilo nyiri vünüh shuru nü Abimelek tsothem luo, ti küza.

21Jüti sanü Jotham tü ma jie Abimelek kükrü kenüh zhü nü te Bir vü wa taji jüla rhotewa.

22Abimelek tü mahvi küche Israelri nyiehvü takrü sa.

23Thi Saküüwuowa nüh kümsü sietse küsü Abimelek thi Shekhem nyiri azhievü küze nü Shekhem nyiri tü Abimelek mürü sheh;

24Jümatü mükünyu sanü Jerubal atsa rürake fetheküm kenüh mazühri shewi wa vi mari anü Abimelek mari küfethewa thi ma ke sakükhra tsü nü ma jieri küzothe Shekhemri vü thse na küsakenüh.

25Thi Shekhem nyiri nüh ma sie wuluo nü aküzhi rügivü anyikürurі wu na küsa kenüh anyiri sanü lehkhuji jüla küruri aveh azhi prüviviti sa; thi jüma tü Abimelek vü küzateru.

26Thinü Ebed atsa Gal tü ma küshukürari sie nü Shekhem vü wa; thi Shekhem nyiri tü ma vü kütsotü luoveh tsü.

27Jüti küsa vü mari tü azhuh vü wa nü rhelivi rhu vünüh rhelivi vizhuh nü ma juh rütsezhu taji akhu sa, thi mari tü mari nyiaza zheh lovü tu nü jüla nüh tsa thi zhu ti sanü Abimelek phramsü.

28Thinü Ebed atsa Gal nüh, “Abimelek tü thawa lo, thi Shekhem nyiri nüh thari nü hiri tü ma kütsü sana lo? Jerubal tsa thi Zebul ma küjiri tü Shekhem pa Hamor kütsü müsa ülo? Thinü mokenüh hiri tü ma kütsü sana lo?

29Anyi hama nüh eh kevü peh thuoüji hi nüh Abimelek vijam naveh nü. Hi nüh Abimelek vü, ‘Noh rienyi saküzhi nü shuhru luo,’ ta küza mhieveh,” ti küza.

30Jüti küsa vü nyuji jüma takrüwa Zebul nüh Ebed atsa Gal zhüri küünara vü ma rüküshu tü juzhuteru.

31Thi ma nüh Aruma vü Abimelek vü zhühvüri küze taji, “Halie, Ebed atsa Gal thi ma küshukürari tü teru Shekhem vü peh nü noh sieruohluo taji anyujiwa kükekümsü vehthuoh.

32Jükenüh khinyi nohri arüza vünüh noh nga thi anyi noh siekütseringa ti wa nü azhuh vü küthi zeh taji huoküpeh saluo.

33Jüti sataji arüne vü rünyi keküshute vünüh kümto sühra nü anyujiwa vü zhütu luo, thi ma thi anyi ma siekütseri tü shuhru nü nohri sie saluo thuoüji jüma rülo vü küzake sanaveh ünüh marivü satsüluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

34Jüti küsa vü Abimelek thi anyi ma se nyikütseri tü arüza vünüh sühra taji
küriehkhuo müzü sanü Shekhemri huopeh.

35Thinü Ebed atsa Gal tü wa nü anyujiwa kheri lehpie vü tsiepeh; thi Abimelek
thi ma siekütseri tü mari kühuope vünüh shuhru.

36Jüti küsa vü Gal nüh anyiri ngu nü Zebul vü, “Noluo, anyiri tü aküzhi rügivü
nüh tsetsethuoh ünüh,” ti küza. Thinü Zebul nüh ma vü, “Noh tü anyiri kümjie
aküzhi rüzhe nguveh,” ti küza.

37Gal nüh küza le taji, “Noluo, anyiri tü azhih zhila vünüh tsethuoh, kürefü küsü
thuoüji kütüma Nguzhe wuovü nüh tse,” ti küza.

38Thinü Zebul nüh ma vü, “Abimelek tü thawa nü hiri tü ma kütsü sana lo? ta
küüzawa noh po tü khiela pehveh lo? Anyi hamari tü noh nüh kürükümri nyu
ülo? Khinyi nü wa taji mari siesaluoluo,” ti küza.

39Jüti küsa vü Gal tü Shekhem nyira tüvü wa nü Abimelek siesaluo.

40Thi Abimelek nüh ma zhe thi ma tü ma tüvü te taji anyi hozake wienga kheri
lehpie küju müsamnam.

41Jüti sanü Abimelek tü Aruna vü pehtewa, thi Zebul nüh Gal thi ma küshukürari
zheja khehm nü mari tü Shekhem vü mükürhora satsü.

42Rülo jüma sevü anyiri tü ato vü wa. Thinü jüma vi Abimelek vü küza.

43Ma nüh ma nyiri vi nü mari riehkhuo küche küsuo taji azhuh vünüh
küühuopeh; jüti küsa vü ma nüh noküze ünü anyiri tü anyujiwa vünüh shukütse
ngu, thinü ma tü sühra taji mari sie saluo nü mari rehthe khehm.

44Abimelek thi riehkhuo ma siekütsewa tü atüvü zhüwa nü anyujiwa kheri
lehpievü tsie kheh, jüti sa küvehvü riehkhuo künyiri tüzhü azhuh vü wa nü mari
rehthe khehm.

45Jütisanü Abimelek tü rülo jüma nyihsho mari sie nü saluo taji anyujiwa vira thi
jülovü kütü anyiri zothe khehm nü ma nüh anyujiwa feriem taji amütsü vi nü
zhuhmtü.

46Shekhem küloju rügivü küpeh anyiri nüh jüma thsüra nü Elberit azheh
kümzhowa lovü tetu.

47Jüti küsa vü Shekhem küloju rügi vü küpeh nyiri tü sezhuhvehthuoh ta küsa vi
Abimelek vü küza.

48Thinü Abimelek thi ma sie kütseri aveh tü Zalmon Küzhi vü tekhru; thi
Abimelek tü ma kevü amüvü küjehke nü athsohkükho küsü mürieh taji vi ma
safü rügi vü sa. Jüti sanü masie kütse nyiri vü, “Hi nüh mowa sanü nohri nüh ngu
thuoh ünüh jükümjie nohri nga shiti saluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

49Jükenüh anyiri nyi küsüsü wienga ma mpa ma thsoh kükho küsüsü mürieh nü Abimelek se nyiwa taji küpiekümzhowa vü kürühngake nü jümari nyiehvü nüh küpiekümzhowa vü anyih tsoküze taji Shekhem küloju vü küpeh nyiri tü nyimpari thi nyimzari anyie küsü kümjie süm.

50Jüsevü Abimelek tü Thebez vü wa nü jüla kürünape sataji jüma zhe nü vira.

51Thitü anyujiwa lovü külojuke kümzho küsü peh thi nyuji jüma nyiri aveh nyimpari nga thi nyimzari nga te jüla tu nü kheketewa; mari tü külojukewa azhu küju vü teküwa sa.

52Jüti küsa vü Abimelek tü külojukewa vü ru nü mari sie saluo taji külojukewa mükhie vü ru nü anyih vi taji jüma tso nti sa.

53 Thinü nyimzari küsü nüh aloh küsü Abimelek lü rügivü vehjake küze nü ma lürü vehkhuom.

54Jüti küsa vü ma nüh ma rietsokrü vükütse vizawa ji taji mavü, “Hi tü nyimzari nüh fethe ta nyiri nüh thama küüphrahte kenüh noh nyuchuwa shozhu nü hi shüthem luo,” ti küza. Jüti küüzavü vizawa nüh ma shükükhariem nü ma tü süm.

55Thi Israel nyiri tü Abimelek sümthuoh ta küsa küngu vü mari tü papa zheh vü tewa kheh.

56Hakümjie vünüh Abimelek nüh ma pa vü müküleh sanü ma jieri rürake küfethe Saküüwuowa nüh mavü satsü le;

57thi Saküüwuowa nüh Shekhem nyiri nüh khukekümsü küsa aveh malüri vü thse, thi mari vü Jerubal tsa Jotham kümzüwa teru. Ashewiwa vi mari anü Abimelek mari küfethewa, thi ma ke sakükhra

Lesari 10

Tola

1Abimelek sevü Israelri vizhu na küsa kenüh Issacharri küsü Dodo azhü Tola Pau atsa tü sühra; ma tü Efraim küzhiho anyu Shamir vü rho.

2Thi ma nüh mahvi mükeke nü küche Israelra lesawa sataji süm, thi Shamir vü chohwum.

3Ma sevü Gileadri Jair sühra nü mahvi mükeke nü künyi Israelra lesawa sa.

4Thi ma tü atsa nyimpari cherake peh nü rawuh küzahwa cherake rügivü kütse, thi mari tü anyuji cherake peh, nyuji jümari tü Havot Jair ta ji, thi khinyi küju nga pehveh, thi jümari tü Gilead azhihvü pehveh.

5Jair tü süm nü Kamon vü chohwum.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüsevü Israel nyiri tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sataji Balri thi Ashtarot, Siria, Sidon, Moab, Amonri thi Filistinri nyiaza kütsü satewa nü VÜWA küthejam taji ma kütsü müsa nüh sam.

7Thinü VÜWA rüküshu tü Israelri vü juzhutewa nü ma nüh mazhuri taji Filistinri thi Amorra ke vü thsem,

8thi jüma mahvi vü mari nüh Israel tsari nyiphake, thi te sheh. Mahvi türatüze mari nüh Israel nyiri Gilead vü küpeh Jordan tuwuovü Amonra zhih vü kürhori aveh te sheh.

9Thi Amonri nüh Judah, Benjamin thi Efraim zhehlo sie saluo nti Jordan kari wa; jükenüh Israel tü luoveh na sheh.

10Jüti küsa vü Israel nyiri nüh VÜWA vü zie taji, "Hiri nüh nohvü khiemuomthuoh, küpakenühnyunü hiri nüh Saküüwuowa küthejam nü Balri kütsü sateküwathuoh kenüh," ti küza.

11Jüti küüzavü VÜWA nüh Israel nyiri vü, "Hi nüh Egyptri, Amorri, Amonri thi Filistinri vünüh nohri müvizhu ülo?

12Sidonri, Amalekri thi Maonri nga nohri müte ülo; thi nohri nüh hi vü zie nü hi nüh mari ke vünüh nohri vizhutsü.

13Jüta wie ketünga nohri nüh hi tü nohri küvizhulewa nyuthuoh.

14Wa nü nohri nüh rüka küsa nyiazari vü zie luo; nohri luoveh küna tsotho vü mari nüh nohri küvizhu luo," ti küza.

15Jüti küüza vü Israel nyiri nüh VÜWA vü, "Hiri nüh khiemuomthuoh, tinü noh vü mowa nü mhieveh ünüh hiri vü saluo; tü nosü hiri nüh noh vü khuoveh nü hiri vizhu kütsü mpa nüh saluo," ti küza.

16Jüti sanü mari tü mari azavü nüh aliera nyiazari vijam tajiVÜWA kütsü sa; thi ma nüh Israelra kümnomna ngu nü küraküpretewa.

17Jüti küsa vü Amonri tü rietsokrü vivü üti ji, thinü mari tü Gilead vü kürünape sa peh; thi Israel nyiri tü kürü rukheh nü Mizpor vü kürünape sanü peh.

18Thi anyiri, Gilead sierhüri nüh mari mpa küsü nüh küsü vü, "Thawa nüh sühra nü Amonri sie küsaluo apokhu sana lo? Ma nüh Gilead vü kürhori aveh nyiehvü alüwa küsanaveh," ti küza.

Lesari 11

Jefthah nüh Amonra Ke vünüh Israel Külole Kütsü

1Jüti küsa tsotho vü Jefthah Gileadwa tü arie kümhie shehri küsü, thitü ma tü alietsa küsü, Gilead tü Jefthah apa.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi Gilead vüvüh nga atsa nyimpari wuo nü ma tsü taji ma vüvüh tsari tü khruokhehm ünü mari nüh Jefthah alievü küjiezhujamnü ma vü, “Noh tü hiri apa zheh vü aka müvira; küpakenühnyunü noh nü nyimza küpara tsa küsa kenüh,” ti küza.

3Jüti küüza vü Jefthah tü ma nüri vünüh tewa nü Tob zhih vü rhotewa; thi anyi momaküsari tü Jefthah vü sezhuh nü ma vü mükieshe peh.

4Tsotho pike sevü Amonri tü Israelri sie arie satewa.

5Amonri nüh Israelri sie arie küsa vü Gilead kükhruori tü Tob azhih vünüh Jefthah sie nta wa;

6mari nüh Jefthah vü, “Hiri tü Amonri sie saluo na küsa kenüh noh tü ra nü hiri sierhü saluo,” ti ji.

7Thitü Jefthah nüh Gilead kükhruori vü, “Nohri tü hi mürhü nü hi zhezhujamüm ülo? Nohri khoküm vü nohri tü mokenüh hi vü tselo?” ti küza.

8Jüti küüza vü Gilead vü kükhruori nüh Jefthah vü, “Jükenüh hiri tü noh vü kürele tseveh, noh nüh hiri siewa nü Amonrisie saluo taji Gilead vü kürhori aveh nyieh vü hiri lüwa küsanti,” ti küza.

9Thinü Jefthah nüh Gilead kükhruori vü, “Mükütüküzü nohri nüh hi tü Amonri sie küüsaluo naküsa kenüh hi sie azheh vü siehu nü VÜWA nüh mari vi hi vü tsü thuoüji hi nüh nohri lüwa sanaveh,” ti küza.

10Jüti küüza vü Gilead sierhüri nüh Jefthah vü, “VÜWA mpa nüh hiri zie küüza üta hiri tü sa wie naveh,” ti küza.

11Jükenüh Jefthah tü Gilead sierhüri vü nyitewa nü anyiri nüh mavi alüwa küsa thi mari nyiehvü sierhü küüsa; jüti küsa vü Mizpa vünüh Jefthah tü VÜWA vü ma zhü aveh küza kheh.

12Jüti küsa vü Jefthah nüh azhühvüri Amonri kajiwa vü küzataji, “Noh tü hi sie wuluo nü eh zhih sa küjakünya taji ru hi siesaluo na küsa tü mowa lo?” ti küza.

13Thinü Amonri kajiwa nüh Jefthah zhühleri vü rületaji, “Küpakenühnyunü Israel nüh Egypt vünüh küru vü eh zheh Arnon vünüh Jabbok thi Jordan küju vitewa; jükenüh khinyi thuoüji jüma tü azhükünyi vünüh tsüm le luo,” ti küza.

14Jüti küüza vü Jefthah nüh azhühvüri Amonri kajiwa vü küze letaji,

15ma vü, “Jefthah nüh ha üta küzaveh: Israel tü Moab azhih nyutü Amonra zhih müvi,

16thitü mari nüh Egypt vünüh tseküshuhru vü Israel tü reza vünüh Kümru Juhküji vehthuo nü Kadesh vü ru.

17 Jüti sanü Israel nüh Edom kajiwa vü zhühleri küza taji, ‘Hiri nüh khuoveh, tinü hiri tü noh zhih vünüh tsekari küüze luo,’ ti khuo; thitü Edom kajiwa nüh küna

© 2015 Bible Society of India.

mütsü. Thi mari nüh Moab kajiwavü nga küze, thitü ma tü nyieh üta müsa. Jükenüh Israel tü Kadesh vü pehtewa.

18Jüti sanü mari tü reza vünüh tsezhutewa nü Edom zhih thi Moab zhih vü küzüke tewa nü Moab zhih zhiehshu vü washu taji Arnon wuochuhwuovü nüh kürünape sanü peh; thitü mari tü Moab zhih lovü mütu; küpakenühnyunü Arnon tü Moab arüh küsa kenüh.

19Jüti küsa sevü Israel tü Amorri kajiwa Sihon Heshbon kajiwa vü zhühleri küze nü Israel nüh ma vü, 'Hiri nüh noh vü khuoveh, tinü hiri tü noh zhih vehthuo nü hiri nyu vü raküze luo,' tikhuo.

20Thitü Sihon tü Israelri nüh ma zhih tsekari wa na küsa mütsohtünüh sa; jükenüh Sihon tü mari nyiri aveh jizhuh khe nü Jahaz vü kürünape sanü peh thi Israelri sie saluo.

21Thi VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh Sihon thi ma nyiri aveh vi Israelra ke vü thsem taji mari nüh mari küücham; jüti sanü Israelri nüh Amorra zhih vü zanyo aveh anyu jüla kürhori aveh vitera.

22Thi mari nüh Amorra zhih Arnon vünüh Jabbok thi Jordan reza küju zanyo aveh vitewa kheh.

23Jükenüh VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh ma nyi Israel atüvü nüh Amorri tü ma zanyori müküüvira nüh samtü; nohri tü mari zhih vinti saveh ülo?

24Nohri tü nohri nyiaza Khemesh nüh nohri tsü küveh vi nohri zhit hama sa ülo? Thi VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri tüvü nüh müküüvi nüh samtüthuoh, hiri nüh jüma vihiri zhi sanaveh.

25Nohri tü Moab kajiwa Zipor tsa Balak nyieh vünüh wuori mhieveh ülo? Ma tü küsükeri nga Israel sie saluo, nyutü ma tü küsükeringa wa mari sie arie sa ülo?

26Israelri nüh mahvi müza küche Heshbon thi ma nyuri vü, Aroer thi manyiri vü kürhovü thi Arnon rühgu nato anyuji aveh vü mokenüh nohri tü jüma tsotho vünüh jümari müvi lo?

27Hi tü jükenüh noh vü kükhiemuo münyie thi nohri nüh hi vü arie küsa hi vü müküleh sa; VÜWA, Lesawa nüh nosü Israel nyiri thi Amon nyiri azhievü küürathuo luo," ti küza.

28Thitü Amon kajiwa tü Jefthah zhühle ma nüh küüzewa müküna nüh sa.

29Thinü VÜWA sietse tü Jefthah vü ru thi ma tü Gilead thi Manase vü kari wa nü Gilead Mizpa, thi Gilead Mizpa vünüh tsekari Amonri vü wa.

30Jüti küsa vü Jefthah tü VÜWA vü küüshie küsü sanü mavü, "Mükütüküzü noh nüh Amonri vi eh ke vü thse thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

31hi tü Amonri vünüh khrara nü shele küru vü thawa nüh hi siemütu nta eh zheh lehpie vünüh shuru naveh ünüh VÜWA zhi, thi hi nüh kütso kükhurü kenüh tsü naveh," ti küza.

32Jükenüh Jefthah tü Amonri sie saluo nti mari kari wa thi VÜWAnüh mari vi ma ke vü thse.

33Jüti sanü ma nüh Aroer vünüh Minit anyu natonahuo küju anyuji mükeke rehthewa, thi Abelkaramim küju khieloti rehthe shehtewa. Jüti sanü Amonri tü Israel nyira tüvü küchara sa.

Jefthah Tsavühwa

34Jüsevü Jefthah tü ma zheh Mizpa vü teru; thinü halie, matsa vühwa tü ma sie mütu nti akruokruo küzahwa vi nü tsie taji alievü shuhru; ma tü ma pa atsa ma mpa wie; ma nyiehvü ma tü atsa nyimpari nga nyimzari nga münyie.

35 Jüti küsa vü ma nüh ma ngu ünü ma thsümnyi zokhri taji, "Ehzahwuo, eh tsavühwa! noh tü hi sakürünyie shehmthuoh nü, noh nüh hi saküsühro shehm tüthuoh; küpakenühnyunü hi nüh VÜWA vü eh po pokamthuoh, thi hi nüh eh küüshiewa müvi shelerathuoh nü," ti küza.

36Thinü atsavühwa nüh ma vü, "Eh pa, mükütüküzü noh nühVÜWA vü noh po pohkam thuoüji noh po vünüh mowa shuküzemthuoh ünüh jüma müzhe nü hi vü sam luo, jüti sanüVÜWA nüh noh mükünongüri, Amonri vü noh müthoh küüsaluo," ti küza.

37Atsavüwa nüh ma pa vü shele, "Zanyo hamatü eh kenüh raküüsamluo; thitü asa künyi hi mpa küze nü aküzhiri vü hi thi eh refüri sie taji raküüzhu küze taji eh müküürüsa müshe lorü taji küükrie luo," ti küza.

38Thinü ma pa nüh, "Waluo," ti küza. Thi ma nüh ma tsavühwa asakünyi küzem nü ma thi ma refüri tü tewa taji aküzhiri rügi vünüh ma mükürüsa müshe lorü nü krie.

39Thi asa künyi sehkhe vü ma tü ma pa vü sheleteru taji ma nüh küüshie müzhe nü ma vü sa. Ma kürho vü ma tü nyimpari küsünga müthsü. Hamatü Israel vü awuleh satewa,

40jüti sanü Israel vü atsari tü mahvi kürüzhu mahvi küsü vü rülo müzü Gileadwa Jefthah tsavühwa kenüh

Lesari 12

Jefthah thi Efraimri

1Efraim nyiri tü riesarie vivü üti ji, thi mari tü Zafon kariwa nü Jefthah vü, "Nohri siewa na küsa kenüh hiri müji nüh noh tü mokenüh Amonri sie saluo nti kariwa lo? Hiri nüh noh rügi vünüh noh zheh tso naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

2Thinü Jefthah nüh mari vü, “Hi thi eh nyiri thuoüji Amonri vü hothake saluo küji sheh teruthuoh, thi hi nüh nohri küji vü nohri tü mari ke vünüh hi vizhu mütsü.

3Thi nohri nüh hi müküvizhu küngu vü hi tü eh kürho eh ke vü vinü Amonri vü kari wa, jüti küsa vü VÜWA nüh mari vi eh ke vü thse; thinü nosü nohri tü mokenüh hi sie saluo nti tse lo?” ti küna.

4Jüti küsa vü Jefthah nüh Gilead nyiri aveh jizhuh nü Efraim siesaluo taji Gilead nyiri nüh Efraim rehthe khehm, küpakenühnyunü mari nüh, “Nohri Gileadri thuoüji Efraim thi Manase khonyo vünüh teküwari,” ti küza.

5Thi Gilead tü Efraim küwiejie Jordan keka vitewa. Thi Efraim khonyo vünüh teküwa wuori nüh, “Hi tü küütsezhu luo,” ti küza, thinü Gilead nyiri nüh ma vü, “Noh tü Efraimri küsü ülo?” ti küna. Thitü ma nüh “Nyu,” ti kürüle vü,

6mari nüh ma vü, “Thinü Shibolet ti küza luo, thitü ma nüh Sibolet,” ti küza küpakenühnyunü ma nüh jüma tü kümhie ta müphrazhura nüh saküm kenüh; jütiküsa vü mari nüh ma re nü Jordan keka vünüh ma rehthem. Thi jüma tsothovü Efraimri anyie zürake nü künyi zothem.

7Jefthah nüh Israelra lesa mahvi türo sanü Gileadwa Jefthah tü süm nü ma nyuji Gilead vü chohwum.

Ibzan, Elon thi Abdon

8Ma sevü Bethlehem nyiri Ibzan nüh Israelra lesa sa.

9Ma tü atsa nyimpari cherake peh; thi ma nüh ma tsavühri cherakema jünü mükünyuri vü za küze, atsavüh cherake alievü nüh matsa nyimpari kenüh vituru. Thi ma nüh mahvi türü Israelra lesasa.

10Jüti sanü Ibzan tü süm taji Bethlehem vü chohwum.

11Ma sevü Zebulun nyiri Elon nüh Israelra lesa sanü mahvi türake Israelra lesa sa.

12Thi Zebulun anyiwa Elon tü süm nü Zebulun zhih Aijalon vü chohwum.

13Ma sevü Pirathonri Hilel atsa Abdon nüh Israel lesa sa.

14Ma tü atsa nyimpari zürake thi ma zhü nyimpari apokhu ri cheraketi peh, mari tü rawuh rürake rügi vü tsetseti; thi ma tü mahvi tüze Israelra lesa sa.

15Jüti sanü Pirathonwa Hilel atsa Abdon tü süm nü Efraim zhih Amalekra ho anyu Pirathon vünüh chohwum.

Lesari 13

Samson Küwuo

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti küsa sevü Israel nyiri tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh satewa lehü; thinü VÜWA nüh mari vi Filistinra kevü mahvi zürake thsem.

2Jüti küsa vü Dan kuoh vünüh Zorah nyu vünüh anyi ma nyo Monoati küsa küsü peh; ma vüvüh thuoüji vükrem nü atsa münyie.

3VÜWA zhühlewa tü nyimzawa vü ru nü ma vü, "Halie, noh tü vükrem thi atsa münyie luo; thitü noh tü atsamoh nü nyimpari küsü sie naveh.

4Jükenüh azhüzhüluo, thi akhah müzhutümluo, thi mükümtse zanyo küsü nga mütsa tümluo,

5 küpakenühnyunü halie, noh tü atsamoh nü nyimpari küsü sie naveh. Alühse küsü nga ma lü rügi vü müküüke tüm, küpakenühnyunü atsawa tü aküwuo vünüh Saküüwuowa Nazaren (Saküüwuowa vü kütsü kürho) sanaküveh kenüh; thi ma nüh Filistinra kevünüh Israelri küvizhu sate naveh," ti küza.

6Jüti küsa vü nyimzawa nüh ru nü ma vüpa vü, Saküüwuowa nyiri küsü hi vü ru lie, thi ma tso tü Saküüwuowa zhühwa atso üta küzhühju sheh; ma khievü nüh ru nüh hi tü müküna, thi ma nyonü thawa nüh ma tü hi vü müküza;

7thitü ma nüh hi vü, halie, noh tü atsamoh nü nyimpari küsüsie naveh; jükenüh akhah nyutü kümzojuh müzhu tüm, thi mükümtse zanyo küsü nga mütsa tüm üta, küpakenühnyunü atsawatü ma küwuo vünüh ma küsü rülo küju Saküüwuowa vü Nazaren sanata; ti küza.

8Jüti küsa vü Manoa tü VÜWA vü khuo taji, "O, VÜWA, hi nüh nohvü khuoveh, tinü noh nüh Saküüwuowa anyi küüzewa hiri vü küze le nü atsa wuo na saküvehwa vü mowa müsaji mümhie nüh hisü sosietsümo," ti khuo.

9Jüti kükhuo vü Saküüwuowa tü Manoa jikhi küna tü taji nyimzawa azhuh vü shupehveh ünü Saküüwuowa zhühle watü nyimzawa vü ru; thitü ma vüpa Manoa nü ma siepeh müveh.

10Jüti küsa vü nyimzawa tü zhü ma vüpa vü wa taji, "Halie, rülo küsü hi vü küru nyiwa tü ru hi vü küngu vehthuoh," ti küza.

11Thinü Manoa tü sühra nü ma vüvüh senyiwa taji anyiwa vü runü ma vü, noh tü nyimza hama vü azhüküüza anyiwa thuoh ülo? ti küna. Thinü ma nüh, "Ah, hi thuoh," ti rületsü.

12Jüti küsa vü Manoa nüh, "Khinyi thuoüji noh zhü tü azhütsa vünüh teru thuoüji atsawa khuhke tü moti sana, thi ma tü mowa sana lo?" ti küna.

13Jüti küüna vü VÜWA zhühlewa nüh Manoa vü, "Hi nüh nyimzawavü küüza aveh vünüh ma tü azhü küüzhü luo.

© 2015 Bible Society of India.

14Nyimzawa tü rhelivi rhu vünüh küru küsü nga mütsa tüm, jü mpa mükünyu akhah nyutü kümzojuh müzhu tüm, nyutü mükümtse zanyo küsü nga mütsa tüm; hi nüh ma vü azhükütsü aveh müzheluo," ti küza.

15Jüti küüza vü Manoa nüh VÜWA zhühlewa vü, "Hi nüh khuoveh, tinü hisü tü noh saküüzhike nü noh kenüh nyihzhüzah küsü fethe taji ra küüche luo," ti khuo.

16Thinü VÜWA zhühlewa nüh Manoa vü, "Mükütüküzü nohsü nüh hi saküüzhike wie ketünga hi tü nohsü ashie kütsawa nyu; thitü nohsü nüh kütso kükhurü küchesa vehthuoh üji vi VÜWA vü khurüm luo," ti küza. Küpakenühnyunü Manoa nüh jüma tü VÜWAzhühlewa ta müküthsü kenüh.

17Jüti küüza vü Manoa nüh VÜWA zhühlewa vü, "Noh nyo nü thawalo, noh nyo thsüra thuoüji noh zhüri tü azhütsa vü ru thuoüji hisü tü noh nyo siakera na nü?" ti küna.

18Jüti küüna vü VÜWA zhüh viwa nüh ma vü, "Aküngo ngu küvehvü noh tü mokenüh eh nyo künaveh lo?" ti küna.

19Jüüti küsa vü Manoa nüh nyihzhüzahwa thi azhie kükhurüwa vi alokrüwa rügivü nüh VÜWA nüh ma vü küngo küüroh küsawa vü kükhuru sa.

20Thi anyihzhuwa tü kükhurüpe vünüh atülü rügi vü thsotakükuo vü Manoa thi ma vüvüh masü nüh noveh ünü VÜWAzhülewa tü kükhurüpe nyihzhüwa vünüh rügi vü tekuo; thinü masü tü masü anyieh vü nü azhih vü küngietsuo.

21Jüsevü thuoüji VÜWA zhühlewa tü Manoa thi ma vüvüh masü vüru müküngule nüh sa. Jüti küsa vü Manoa nüh jüma tü VÜWAzhühlewa ta küsa thsüra.

22Thinü Manoa nüh ma vüvüh vü, "Hisü tü sütsa wie nathuoh, küpakenühnyunü hisü tü Saküüwuowa ngu kümthuoh kenüh," ti sa.

23Thitü ma vüvüh nüh ma vü, "Mükütüküzü VÜWA nüh hisü zothe nta thuoüji hisü kütso kükhurü thi ahie kükhurü hisü ake vünüh vi naveh ülo, nyutü zanyo hamari aveh küütsawa nyu, nyutü hakümjie küsa hisü vü küthsüwa nyu nü," ti küza.

24Jüti küsa vü nyimzawa tü nyimpari küsü wuo nü ma nyo Samson thoh; atsawa tü khruotesühra thi VÜWA nüh tsia ma tsü.

25Thi VÜWA Sietsewa tü Zorah thi Eshtaol masü azhievü Mahanedan vünüh ma vi küüngah sate tewa.

Lesari 14

Samson thi Timna vü Rülawa

1Samson tü Timna vü tsuo, thinü Filistin tsavühri küsü ngu.

© 2015 Bible Society of India.

2Jüti küsa vü ma tü khru ma pa thi ma zah vü küza taji, “Hi tü Timna vünüh Filistin tsavühri küsü ngulie, tinü ma vi nü ehvüvüh küüsajie,” ti khuo.

3Thitü ma pa thi ma zah nüh ma vü, “Noh küshukürari nyimzari azhievü rülari küsü nga münyie, nyutü hiri anyiri azhievü münyie wiethuoh nü ahu mkütsi Filistinri vi avüvüh sa nti ülo?” ti küza. Thitü Samson nüh ma pa vü, “Ma vi hi tsüluo; küpakenühnyunü matü eh külo samhie shehm,” ti küza.

4Ma pa thi ma zah nüh jüma tü VÜWA nüh ta küsa müthsü nüh sa; küpakenühnyunü ma nüh Filistinri vü lehkhuji phahküveh kenüh. Jüma tsotho vü Filistinri nüh Israel nyiri vü kete küveh kenüh.

5Jüti küsa vü Samson tü ma pa thi ma zah sie nü Timna vü tsuo, thi ma tü Timna rhelivizhuh vü ru. Thinü halie, amiewuo kügahlaküsü khu nü ma vü joke ru;

6jüti küsa vü VÜWA Sietse tü ma vü khrasheh nü ru, thinü ma nüh amiewuowa tü nyihzhüzah küshohthuorie üta shohriejam; tü ma kevü zanyo küsü nga müvi. Thi ma nüh mowa sanüh ma pa vü nga thi ma zah vü nga müküza.

7Jüti sanü ma tü tsuo taji nyimzawa sie jühle; thinü nyimzawatü ma nyiepha sakümza sheh tsü.

8Rülo pike sevü ma vi nti shele ru; jüti küsa vü ma tü anato vü amie küsüwa no, thinü halie, awe shieji küsü thi awejuh ti tüla.

9Thi ma nüh ma ke nüh künyozhu nü tsamngu taji tsewa, thi ma tü ma pa thi ma zah vü ru nü pike vi masü tsü taji masü tü tsa. Thitü ma nüh awejuh wa tü amiewa satsa vünüh vi ti küsa müküza.

10Jüti sanü ma pa tü nyimzawa vü tsuo; thi vizari nüh sasati küsa üta Samson tü akhu küsü sa.

11Thi anyiri nüh ma küngu vü ma nyina küsana küsa kenüh anyicherake sieru.

12Thinü Samson nüh mari vü, “Hi tü küümshi küsü nohri vü raküüna nyinü; mükütüküzü nohri nüh jüma tü mowa nüh akhu rülo vü rülo türü azhievü hi vü küzara thi phahtsüra thuoüji mürilothsü cherake thi akhuthsü chehrake ti hi nüh nohri vü tsü naveh;

13thitü nohri nüh jüma mowa nüh hi vü müküzara thuoüji mürilothsü chehrake thi akhuthsü chehrake ti vi hi tsü naveh,” ti küza. Thinü mari nüh ma vü, “Noh küümshi zhüwa hiri nüh küüna na küsa kenüh küza luo,” ti khuo.

14“Rekütsawa vünüh kütsavüh ngu. Kükhrawa vünüh zanyo kümngengu,” ti küza. Thitü rülo küche azhievü mari tü küümshi zhüwa müküzara nüh sam.

15Rülo müzüawa mari nüh Samson vüvüh vü, “Hiri nüh noh thi noh pa azheh ti anyih nüh müjie kütso vünüh küümshiwa hiri vü künaküsa kenüh noh vüpa müro luo. Noh tü hiri sakümkhuo üti hiri jiru ülo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küüza vü Samson vüvüh tü ma tüvü krie taji, “Noh tü hi mürhü küveh mpa wie, noh tü eh nyunyiri vü küümshi zhütsü, thi jüma tü mowa nüh noh tü hi vü nü müküza,” ti küza. Thinü ma nüh nyimzawa vü, “Halie, hi nüh eh pa thi eh zah vünga müküza, thi hi tü noh vü küza naveh ülo?” ti rületsü.

17Nyimzawa tü akhu sehkhe rülo vü ma tü krie; thinü rülo türüawa ma nüh nyimzawa vü küza, küpakenühnyunü nyimzawa nüh ma vü wurie kükhri kenüh. Jüti küsa vü nyimzawa nüh küümshiwa tü ma nyu nyiri vü küza.

18Thi anyuji jüma nyiri nüh rülo türüawa rünyi müjie kütu tüvüma vü küza, “Awejuh nyiehvü kümnge mowa lo? Amiewuowa nyiehvü kükhra mowa lo?” ti küza. Thinü ma nüh mari vü, “Nohri nüh ehmieshü awiezahwa sie müküüroh tüla, eh küümshi mphahzhura nüh sana nü” ti küza.

19Jüti küüza sevü VÜWA Sietse tü khra müzho sheh nü ma vü turu taji ma tü Ashkelon vü tsuo taji anyu jüma nyiri chehrake fethem, thi mari zhi küprüra akhu thsümnyiri vi ma küümshi phrahtekütsüri vü tsü. Jüti sam nü ma tü ma rüshu sheh taji ma pa zheh vü shele tewa.

20Thi Samson vüvüh thuoüji ma vü anyi kümhie ma refüwa vü tsüm.

Lesari 15

1Rülo pike sevü, hiemtha kümahwie tsotho vü Samson tü nyihzhüzahküsü vi nü ma vüvüh mütu nti wa, thi ma nüh, “Hi nü azeku vü eh vüvüh vü tu naveh,” ti küza. Thitü ma pa nüh ma mükütunüh sa.

2Thi ma pa nüh, “Hi nüh kümshetsa thuoüji noh tü ma mürhüjuvehtünti sa; jükenüh hi nüh ma vi noh füwa tsüm. Ma nü vühwa tü ma nyiehvü nüh küüzükhe nyu ülo? Hi nüh noh vü khuoveh, tinü ma müthoh vünüh ma nüvühwa vi luo,” ti küza.

3Thitü Samson nüh mari vü, “Hama tsothovü thuoüji hi nüh Filistinri vü müküleh sawie ketünga hi nü müküleh küvüwanyu,” ti küza.

4Jükenüh Samson tü wa nü jiperü müza küche re thi anyih vi anürü thi anürü küüprükeluo nü anürü awieluori vü anyih küsütsoke.

5Ma nüh anyih tsokeküm sevü ma nüh jiperüri tü Filistinra zhuh amütha tokeküvehri nga thi Olive aviri nga ti tsokhehm tü.

6Jüti saküm vü Filistinri nüh, “Thawa nüh hama sa lo?” ti küna. Thinü mari nüh, “Timnara tühmuo Samson nüh sa, küpakenühnyunü ma tü ma vüvüh vithuoh tü vi nü ma füwa tsüküm kenüh,” ti rületsü. Jüti küsa vü Filistinri nüh khru nü anyih vi nyimzawa thi ma pa tsom.

© 2015 Bible Society of India.

7Thi Samson nüh mari vü, “Nohri nüh hama sa nta thuoüji hi nüh küshiewie vehthuoh nü hi nüh nohri vü amüthoh sa wie naveh, jüchih ünüh hi tü zota peh naveh,” ti küza.

8Jüti sanü ma nüh aküzo reh thi athüchi reh ti sanü müküüza rarehthem taji tsuo Etam lokrü lopie vü pehtewa.

Samson nüh Filistin Küchara

9Jüti küsa vü Filistinri tü shuhru Judah vü kürünape sanü Lehi zhe.

10Thinü Judah nyiri nüh, “Nohri tü mokenüh hiri sie saluo nti tselo?” ti küza. Jüti küüza vü mari nüh, “Hiri tü Samson phehte nü ma nüh hiri vü mowa sanüh jükümjie ma vü sa nti tse,” ti küza.

11Thinü Judah nyi anyie küche Etam lokrü lokuo vü tsuo nü Samson vü, “Filistinri nüh hiri nyieh vü takrü saveh ta küsa müthsü ülo? Jüta thuoüji noh tü hiri vü mowa samthuoh lo?” ti küza. Jüti küüza vü ma nüh mari vü, “Mari nüh hi vü küsa üta hi nüh mari vü satsümthuoh,” ti rületsü

12Thinü mari nüh ma vü, “Hiri tü noh vi Filistinra ke vü thsenti küsa kenüh noh phehte nti tse,” ti küza. Jüti küüza vü Samson nüh mari vü, “Nohri mpa nüh nü hi küpawa nyu ti küsa hi vü küshietsüluo,” ti küza.

13Mari nüh ma vü, “Nyu; hiri tü noh küphehte mpa nüh sataji mari ke vü thse naveh; hiri thuoüji noh küzothewa nyu,” ti rületsü. Jüti küsa vü mari tü ali kürüthe künyi vi nü ma pheh taji alokrüwa vü vikhru.

14Ma Lehi vü ru ünü Filistinri tü ma mütu nti zie nü ru, thinü VÜWA Sietse tü khrasheh nü ma vü teru taji ali ma pievü küphehri tü lawihli anyih nüh kütsothuo kümjie satewa, thi make küri küsari tü chahchah ti küle tewa kheh.

15Thi ma tü rawuh khakherü küsü ngura nü ma ke thsuowa taji jüma vi, thi ma nüh jüma vi nü anyi anyie küsü fethem.

16Jüti küsa vü Samson nüh, “Rawuh khakherü küsü vi, kümprokerügivü müproke, Rawuh khakherü küsü vi hi nüh anyi anyie küsü kürhiethe,” ti küza.

17Ma nüh azhü phrahte thuom ünü, ma ke vü pehküveh khakherüwa vehjam; thi azhie jüma tü Ramat Lehi, khakherü küzhiho ti thohmtü.

18Jüti küsa sevü ma tü ajuh khieloti küriehtewa, thinü ma nühVÜWA ji taji, “Noh nüh noh siepewa ake vünüh küvizhura küji hama satsü; thi hi tü khinyi thuoüji ajuh küürieh vünüh sü nasavehthuoh, thi ahu mükütsira ke vü tetu na savehthuoh,” ti küza.

19Jüti küüzavü Saküüwuowa nüh Lehi azhie vü aküpie saphiezhu nü jüla nüh ajuh shuru, ma nüh ajuhwa küzhu vü ma sietse tü shele runü ma tü rhora.

© 2015 Bible Society of India.

Jükenüh azhie jüma anyo tü Enhakore, ma nüh, küji juwi ti thoh; nosü küju nga jüma tü Lehi vü peh wieveh.

20Jüti sanü Filistinra tsotho vü mahvi mükeke Israelra lesa sa.

Lesari 16

Gaza vü Samson

1Jüsevü Samson tü Gaza vü wa ünü küüphroküphrievüh küsü nguranü ma nüh ma vü tu.

2Jüti küsa vü Gazari vü, “Samson tü hala rupehvehthuoh,” ti küza, thinü mari nüh azhie jüma mükieshe nü arüza vü anyujiwa kheri vünüh ma huopeh. Rüza ajü mari tü zohm ti pehnü, “Hiri tü rüne atholeh küju huo nü ma fethem naveh,” ti sa.

3Thitü Samson tü tsotüla küju huopeh nü tsotüla vünüh ma tü sühra taji nyujiwa kheri mükhie thi tovüh künyi kheke taji arüpe nga thi küsate nga ti aveh lozhu khehm taji ma safü rügi vü sanü kha Hebron küzhiho alü vü tewa.

4Hama sevü ma tü Sorek nyuo vü nyimza küsü ma nyo Delilah ti küsawa lotewa.

5Thi Filistin avüri tü nyimzawa vü ru nü ma vü, “Ma künyi nü ma kükhra küjiwa tü khiela pehveh ünüh thi mokümjie vünüh hiri tü ma nyieh vü küchara sataji ma phehte nü ma kükhra saküzülanaveh ünüh aro phahtsüluo; jüta thuoüji hiri nyi küsüsü nüh rakasa müza küsüsü vi noh tsü naveh ünüh,” ti küza.

6Jüti küüza vü Delilah nüh Samson vü, “Münathe tü noh kükhraküjiwa tü khiela pehveh ünüh, thi mokümjie vünüh noh phehtenü wuori nüh noh kükhra saküzüla tsü naveh ünüh hi vü küzajie,” ti khuo.

7Thinü Samson nüh ma vü, “Mükütüküzü mari nüh lawihli kürüthe kümoma türü vi hi pheh thuoüji hi tü mükhra nüh satewanü küpari üta sam nathuoh,” ti rületsü.

8Jüti küüzavü Filistin avüri nüh lawihli kürüthe türü kümoma nyimzawa vü viru tsü, thi ma nüh jümari vi nü ma pheh.

9Jüma tsothovü nyimzawa nüh azheh küshothuo lovü anyiri sanü küühuosaveh. Thinü nyimzawa nüh ma vü, “Filistinri tü noh vü tsethuoh, Samson,” ti küza. Thitü ma nüh lawihli jümari tü anyih vünüh rünali kürothuo kümjie küthothuo jam. Jüti sanü ma küüthi kükhrawa tü müthsüra nüh sam.

10Jüti saküm vü Delilah nüh Samson vü, “Halie, noh nüh hi küriesasam nü hi vü akürie küzamthuoh; münathetü mokümjie noh phehtenaveh ünüh hi vü küza jie,” ti khuole.

© 2015 Bible Society of India.

11Jüti kükhuo vü ma nüh ma vü, “Mükütüküzü mari nüh ali vi mkütsokrüsa kürüthe nüh vi hi phehtem thuoüji hi tü akükhramünyie nüh samnathuoh, thi anyi küpari üta satewa nathuoh,” ti küza.

12Jüti küüza vü Delilah nüh ali kürüthe vi nü jümari nüh maphehte taji ma vü, “Filistinri tü noh vü tsethuoh, Samson,” ti küza. Jüti küüzavü huoküveh nyiri tü azheh küshothuo lovü tüveh. Thitü ma nüh ma pie vü aliri tü alo kükhothuo kümjie küthothuo jam.

13Jüti saküm levü Delilah nüh Samson vü, “Khinyi küju nga noh tü hi küüriesam wiethuoh, thi hi vü rie nü küzam wiethuoh; tinü nohtü mokümjie vünüh phehte naveh ünüh hi vü küzajie,” ti khuo le. Jüta kükhuo vü ma nüh nyimzawa vü, “Mükütüküzü noh nüh eh lüsheh küphrirü türüri alo torü nü huke taji zetemthuoüji hi tü mükhra nüh samnathuoh, thi anyi küpari üta satewanathuoh,” ti küza.

14Jükenüh ma zehküveh vünüh Delilah nüh ma lüsheh küphrirütürüri vi alo torü. Jüti sanü nyimzawa nüh huke nü zetem taji ma vü, “Filistinri tü noh vü tsethuoh,” ti küza. Thitü ma tü ma küzeh vünüh sühra nü zete küsawa ti, alo thi ma küüritewa küthozhu jam.

15Jüti küsa vü nyimzawa nüh ma vü, “Mokümjie vünüh nohtü, Hi nü noh loveh ta phrahtera na lo, noh luoveh tü hi siemükütse? Noh nüh ha küchekeri hi küriesamthuoh, thi noh kükhraküjiwa tü khiela pehveh ünüh hi vü müküza nta,” ti küza.

16Thitü nyimzawa nüh rülo küsü nüh rülo küsü sevü azhüwurie nü ma küchü ünü ma kürho tü saküjakünya nü sü ntasa.

17Thinü ma nüh ma luoveh aveh vi nyimzawa vü küza taji mavü, “Alühse küsü nga eh lü vü müjie kükawie; küpakenühnyunü hi tü eh zah volo vünüh Saküüwuowa vü Nazaren wuleh, Saküüwuowa vü phrahzhuküm sakümthuoh kenüh. Mükütüküzü hi nüh ehlüsheh semthuoh üji eh kükhra tü hi jaküzem nathuoh, thi hi tü mükhra nüh sam nü anyi küpari üta samnathuoh,” ti küza.

18Thinü ma nüh ma müshe aveh vi küüza Delilah nüh küngura vü ma nüh Filistinra vüri jüti küze taji, “Küsükeri shuhru luo, küpakenühnyunü ma nüh ma müshe aveh vi hi vü küzasavehthuoh ünüh,” ti küza. Jüti küza küüze vü Filistinra vüri tü mari ake vü apesa vi nü shuhru.

19Nyimzawa nüh ma tü ma thüchi rügi vü küzeh nü nyi küsü jitaji ma nüh ma lü sheh küphrirü türüri sejam. Jüti sanü nyimzawa nüh ma saküna sheh tsü, thi ma kükhra tü ma jam.

20Thinü nyimzawa nüh, “Filistinri tü noh vü tsethuoh, Samson,” ti küza. Jüti küüza vü ma tü ma küzeh vünüh josühra taji, “Küpa tsotho vü üta hi alievü wa

© 2015 Bible Society of India.

naveh, thi hi mpa nüh hi sakümro naveh," ti sa. Thi ma tü VÜWA nüh ma jaküm müthsünüh sam.

21Jüti küsa vü Filistinri nüh ma re nü ma notha künyi khrüzhumütü nü ma sie Gaza vü ru, jüti sanü sahwuo li nüh phehte taji küsizhuh vü ahie küüre sa.

22Thitü ma lüsheh tü seküm sevü shozhu teru le.

Samson Süküm

23Khinyi thuoüji Filistin vüri tü sezhuh nü mari nyiaza vü küsahthuo kükhurü küji küsü sanü lozhe nti sa; küpakenühnyunü mari nüh, "Hiri nyiaza nüh Samson hiri mükünongüwa vi hiri ke vü thsekümthuoh kenüh," ti küza.

24Thi anyiri nüh ma küngu vü mari nyiaza siake; küpakenühnyunü mari nüh, "Hiri nyiaza nüh hiri mükünongüwa, hiri anyu küzoriewa, hiri khielo ta küfethewa vi hiri ke vü thsekümthuoh kenüh," ti küza.

25Thi mari luoveh tü lozhe ünü mari tü, "Samson ji luo, jüti sanü hiri kenüh saküüzhie luo," ti küza. Jükenüh mari nüh küsizhehlovü nüh jizhuru nü mari tüvü nüh saküüzhie. Mari nüh ma tü atohvühri azhievü küütsie;

26jüti küsa vü Samson nüh ma site küveh vizawa vü, "Hi tü azhehtohvühri raküüpa luo, jüti sanü hi tü jümari vü küürüngakeluo," ti khuo.

27Jüti kükhuo vü azheh lovü tü nyimpari thi nyimzari proveh; Filistinri aveh tü jüla pehveh, thi aluomuo rügi vü nyimpari thi nyimzari anyie küche Samson nüh saküüzhie no pehveh.

28Jüti küsa vü Samson nüh VÜWA ji taji, "O VÜWA Saküüwuowa, hi müsheluo, hi nüh noh vü khuoveh, thi hi sakükhratsüluo, hi nüh noh vü khuoveh, küsükeri mpa, O Saküüwuowa, jüti sanü hitü eh notha künyi kenüh Filistinri vü amüthoh ra küsaluo," ti küza.

29Jüti sanü Samson tü azheh vüte küveh tohvüh küzhila künyimüzhe nü ma küüzho jümasü vü thse, ma ke azhie wuovü nüh küsüküchie thi ma ke azhu wuovü nüh küpawa küchie.

30Jüti sanü Samson nüh, "Hi tü Filistinri sie küsüm luo," ti küza. Thi ma tü ma kükhra aveh vü küngiewa; thinü azhehwavüri vü thi jüma lovü tü küvehri aveh vü puoru. Jüti sanü ma kürho vü ma nüh anyi küzothe nyieh vünüh ma sühle vü küzothe nüh küüzhi zothe.

31Thinü ma jienüri thi ma tharuo aveh turu nü ma vikhru taji Zorah thi Eshtaol azhievü ma pa Manoa rüku l

Lesari 17

Mika Anguori

© 2015 Bible Society of India.

1Jüma tsotho vü Efraim küzhiho anyu vü nyi küsü peh, ma nyo tü Mika.

2Ma nüh ma zah vü, “Raka müza türaluohke noh vünüh küviri, noh nüh müzü kümtseküm, thi jüma sevü nga eh khüna lovü jüma küza küthseri, halie hi nüh jüma küvi kenüh raka tü hi vüpehveh,” ti küza. Jüti küüza vü ma zah nüh, “VÜWA nüh tsia ehtsa kütsüwa saluo,” ti küza.

3Thi ma nüh raka müza türaluokeri vi ma zah vü tsüm le; thinü ma zah nüh, “Hi nüh eh ke vünüh eh tsa kenüh arakawa kükhrüke atso thi akülü atso sana küsa kenüh VÜWA vü sakümtseveh; jükenüh khinyi hi nüh jüma vi noh tsüm le naveh,” ti küza.

4Jükenüh ma nüh arakawa vi ma zah vü kütsü vü ma zah nüh raka müzakünyi vi rakaküsari vü tsü, thi ma nüh kükhrü atso thi akülü atso sa; thi jüma tü Mika zheh lovü sa.

5Thi Mika ta küsawa tü kükhurüpe küsü peh, thi ma nüh navüra küüzhuvüh küsü thi kükhurüvü küsü sanü ma nüh ma tsa nyimpari küsü ape saküüpeh taji, ma kütüma navü satewa.

6Jüma tsotho vü Israel vü kajiwa münyie nüh anyiri aveh nga papara notha vü mowa nü katoveh ünüh saveh.

7Jüti küsa tsothovü Judah vü Bethlehem vizari küsü peh, Judah tharuo, ma tü Leviri; thi ma tü jüla rho.

8Matü Judah vü Bethlehem anyu vünüh tewa nü azhie khiela rhora naveh ünüh phahtewa; thi ma nüh tseküwa vü Efraim küzhiho anyu Mika azheh vü ru.

9Thinü Mika nüh ma vü, “Noh tü khievü nüh tse lo,” ti küna. Jüti küna vü ma nüh ma vü, “Judah vü hi tü Bethlehem Leviri küsü, thi hi tü azhie khiela nüh phahra naveh ünüh azhiejüla rho nti tse,” ti küza.

10Jüti küüza vü Mika nüh ma vü, “Hi vü nyipeh luo, thi hi vü apa küsü thi navü küsü saluo, hi nüh mahvi küsü vü rakatürara; küsiake küüzhuvüh amünyi küsanyie küsü thi noh kürhora tsü naveh ünüh,” ti küza.

11Thi Leviwa tü ma vü nyipeh lozhetewa nü vizawa tü ma tsari küsü kümjie satewa.

12Thi Mika nüh vizawa tü ma navü sanü Mika zheh vü pehtewa.

13Jüti küsa vü Mika nüh, “Khinyi thuoüji VÜWA nüh hi sakütsarhie nathuoh, küpakenühnyunü hi tü Leviri küsü navüpeh küvehthuoh kenüh,” ti sa.

Lesari 18

Mika thi Dan kuoh

© 2015 Bible Society of India.

1Jüma tsothovü Israel vü kajiwa münyie. Thi jüma tsothovü Danri tü mari mpa rho naküsa kenüh aka küsü phahveh; küpakenühnyunü jü tsotho küju makeri'a nüh Israel azhievü aka mükungu wie kenüh.

2Jükenüh Danri tü küsara anyi münga mari akuoh küürüh ajü, Zorah thi Eshtaol vünüh azhihwa riehzi nü jüma zino, thi mari nüh mari vü, "Wa taji azhihwa zinoluo," ti küza. Jütisanü mari tü Efraim küzhiho anyu Mika zheh vü ru nü jüla peh.

3Mari nüh Mika zheh vü küpeh vü vizawa tü Levi jikhi müjüra nü mari nüh wuochuh wuovü sühlewa taji ma vü, thawa nüh noh sie hala ru lo? Noh tü azhie hala mowa saveh lo? Hala noh küüroh mowalo? ti küna.

4Jüti küüna vü ma nüh mari vü, "Hakümjie thi hakümjie vünüh Mika nüh hi vü sa: Ma nüh hi müsanü hi tü ma navü sateru," ti küza.

5Thinü mari nüh ma vü, "Hiri nüh noh vü khuoveh, ti nü Saküüwuowa vü kürü taji hiri nüh zetse tsezhukütsewa tü küüsara na ünü nyu nüh thsüra nthe lie," ti küna.

6Jüti küüna vü navüwa nüh mari vü, "Nohri luoveh rüzih nü waluo. Nohri nüh wa nakütse zetse vü VÜWA notha kükhu vü pehveh," ti rületsü.

7Jüsevü anyi müngari tü tsezhutewa nü Laish vü ru nü anyiri jüla küpehri, mota mari tü rho kato nü pehveh ünüh, Sidoniari üta, zohm ta thi küüjakünya münyie nüh, azhihwa vü zanyoküsü nga mükünyie müsanüh künyirhie pehra, thi mari tü mokümjie vünüh Sidonia vünüh letsuomthuoh ünüh thi nyi küsü vü nga sie refü müküveh ngu.

8Jüti sanü mari tü mari jienüri vü Zorah thi Eshtaol vü ru ünü mari jienüri nüh mari vü, "Nohri tü mowa zhühketsü lo?" ti küna.

9Jüta küüna vü mari nüh, "Sühra nü hiri khru mari sie saluo naveh; küpakenühnyunü hiri nüh azhihwa ngukümthuoh kenüh, thi halie, jüma tü lothuoh ünüh. Thi nohri tü zanyoküsü nga küsawa nyu ülo? Wa nti küsa kenüh müküzhike tüm nü alovü tu luo thi azhihwavi luo.

10Nohri küwa vü nohri tü müshemkümsü nyiri vü ru naveh. Azhihwatü müza; ah, Saküüwuowa nüh jüma vi nohri ke vü tsümthuoh, azhie jüma tü azhih vü zanyoküsü nga müküju müsa," ti küza.

11Thi Dan kuoh vü anyi müza türo rietsokrü vikevü nü Zorah thi Eshtaol vünüh tsezhutewa,

12thi tsekhru nü Judah vü Kiriat Jearim vünüh kürünape sa. Hama kenüh azhie jüma tü nosü küju nga Mahanedan, ma zhühnyo Dan kürünape, ta ji wieveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi jüla nüh mari tü kari Efraim küzhiho anyu vü tewa, jüti sanü Mika zheh vü ru.

14Thinü nyi münga Laish anyu riehzi nta teküwari nüh mari jienüri vü, “Nohri tü azheh hamari lovü navüra küüzhuvüh, kükhurüvüküsü kükhrüke atso küsü thi kümlü atso küsü ti pehveh ta küsa müthsü ülo? Jükenüh khinyi nohri tü mowa sanaveh ünüh müsheluo,” ti küza.

15Thinü mari tü kürele nü jüla nüh Levi vizawa Mika zheh vü teru nü ma vü, ma tü mokümjie veh ünüh ti küna.

16Jüti küsa vü Danri anyi müza türo rietsokrü küvüri tü kheri lehpie vü tsiepeh;

17thi nyi münga azhih riehzi nta teküwari tü tekhru nü tu kükhurütsowa, navüra küüzhuvüh, kükhurüvü thi kümülü atsowa vi, thi navüwa thuoüji anyi müza türo arie tsokrü küvüri sie nü kheri lehpie vü tsiepeh.

18Thi hamari tü Mika zheh lovü tu taji kükhrüke atsowa, navüri küüzhuvühwa, kükhurüvühwa thi külü atsowa küvi vü, navüwa nüh mari vü, “Nohri tü mowa saveh lo?” ti küna.

19Thinü mari nüh ma vü, “Zoti peh, noh ke vi noh po küwute nü hiri vü nyira taji hiri vü apa küsü thi navü küsü saluo. Noh kenüh nyi küsü azhehvü navü küsa kümpha ünü nyutü akuoh küsü thi Israel tharuovü navü küsa kümpha khe na lo?” ti küza.

20Jüti küüza vü navüwa luoveh tü alowietewa; ma nüh navüraküüzhuvühwa, kükhurüvühwa, kükhrüke atsowa ti vi nü nyiri azavü tsetewa.

21Jükenüh mari tü atsa küzahri, mieshümiesa thi tsokrüri mari tüvü thse taji kürele nü tewa.

22Mari tü Mika zheh vünüh tse kiehtuo tewa ünü Mika zheh kütuohvü küpeh azhehri vünüh jizhu nü Danri phara.

23Thi mari tü Danri vü zie taji mari vü küzüle nü Mika vü, “Mozhühnyowa nü noh tü riekhuo hakümjie sieru lo?” ti küza.

24Thinü ma nüh, “Nohri tü hi nüh küsa nyiaza thi navüwa vi nü tewathuoh, thi hi tü mowa kükhe savehthuoh lo? Thinü noh tü mokenüh ‘Mozhühnyowa lo?’ ti künaveh lo?” ti küza.

25Jüti küüzavü Danri nüh ma vü, “Rüküshuri nüh hiri rügivü müküru nüh sana küsa kenüh thi nohri kürho tü nohri zhehlorakürho sie thama küümie kenüh hiri azhievü nohri jikhi müküünaketümluo,” ti küza.

26Jüti sanü Danri tü mari lehkhuji vü tewa; thi Mika kenüh mari tü kükhrale küngu vü ma tü sühle ma zheh vü tewa.

© 2015 Bible Society of India.

27Mika nüh saküsa thi navü ma vü küpehwa Danri nüh vi nü Laish vü, anyi küüzoh thi küüjakünya mükünyie nyiri nüh mari müwiethem thi anyih vi anyujiwa tsomtü.

28Thi jüma tü Sidon vünüh kiehtuo küm kenüh küvizhuri münyie nüh sam, thi mari tü nyi küsü vü nga kütsarü mükünyie kenüh. Jümatü Bet-rehof azhih anyuo vü. Thi mari nüh anyuji jüma sa le nü jüla rho.

29Thi mari nüh anyuji jüma tü Dan, mari anyi, Israelri vü wuo kütsüwanyo vünüh Dan ti jitsü; thitü anyujiwa nyo tü tükhu vü thuoüji Laish ta ji.

30Jüti sanü Danri tü kükhurüvühwa mari mpa makeri'a nüh sasa; thi Mosa atsa Gershonwa atsa Jonathan thi ma tsari tü mari zhihwa nyuraküsi müjie sateküwa küju nü Danri kuoh navüri sa.

31Jükenüh mari tü Saküüwuowa zheh Shilo vü küpeh küju nü Mika nüh küsa kükhurüvühwa jüla sa wie.

Lesari 19

Leviwa thi Ma Müsüwa

1Jüma tsotho vü Israel vü kajiwa münyie nüh küsa vü Leviri küsü tü Efraim küzhiho anyu apohtetsatsa vü rho pehveh, ma tü Judah vü Bethlehem vünüh amüsü küsü vi.

2Thinü ma müsü wa tü ma vü arüshutewa nü ma pa zheh Judahvü Bethlehem vü tewa taji jüla asa müzü kümjie pehtewa.

3Jüta teküwa vü ma vüpa tü azhü kümhie ti küza nü sie shelerunti sühra taji ma se nyitewa. Ma nüh ma siepe thi rawuh künyi sienü wa. Jüti sanü ma tü nyimzawa pa zheh vü ru, thi rülawa pa nüh ma ngu ünü ma tü lozheke nü ma mütu nti ru.

4Thi ma ku, rülawa pa nüh ma jüla küpeh taji ma tü rülo küchema vü nyipehtewa; jüti sanü masü tü jüla nüh tsa, zhu thi zeh ti sa.

5Rülo müzüawa masü tü rüne kümto sühra nü waluo nti küche, thitü rülawa pa nüh ma tühmuowa vü, "Lohse küzah küsü tsanü luoveh sakükhra taji jüsevü nüh waluo," ti küza.

6Jükenüh masü tü shupeh nü kürü tsa thi zhu taji rülawa pa nüh ma vü, "Sütavü hala peh nü noh luoveh saküzhe luo," ti küza.

7Jütiküsa vü ma nüh sühra nü wa nti küsa vü ma ku nüh ma tü jüla zeh le üti ma vü khri.

© 2015 Bible Society of India.

8Jüti küsa vü ma tü rülo münga tsetewaluo nti rüne kümto sühra; thinü rülawa pa nüh, “Noh luoveh saküzhe nü rülawa nüh müküma küju nü küzhike luo,” ti küza. Jükenüh masü khürünga ashie kürü tsa.

9Jüsevü anyiwa thi ma müsü wa thi ma siepewa mari küche tü tsetewaluo nti sühra ünü ma ku, rülawa pa nüh ma vü, “Halie, arülowa tü zo nü münüleh vü tetsethuoh; jükenüh hi nüh khuoveh nü rüza ajü küzhike luo; hala zeh luo thi noh luoveh tü külozheluo; jüti sanü thuotü nüh rüne kümto noh letse kenüh sühra nü azheh vü tewaluo,” ti küza.

10Thitü anyiwa tü jüma rüza jüla müpeh nti sanü sühra taji tsetewa nü Jebus (jüma tü Jerusalem) kürüwie ju. Ma tü rawuhrügi vü küsapewa künyi vi thi ma müsü wa ti sie nü tse.

11Masü tü Jebus shehnyiru ünü rülo küsuo vünüh tewa, thinü siepewa nüh ma vüwa vü, “Raluo, hiri kürü azhie hamari küsü vü shehnyi wa taji rüzawa Gibeah nyuji Rama vünüh küze naveh ünüh,” ti küza.

12Jüti küüza vü ma vüwa nüh ma vü, “Hiri tü alienyiri, Israelra nyi mükünyura nyuji vü sühleke küwawa nyu; thitü hiri tü Gibeah vü karitewa naveh,” ti küza.

13Jüti sanü ma nüh ma siepewa vü, “Raluo, hiri azhie hamari küsü vü shenyi wa nü Gibeah nyutü Rama vünüh arüzawa küze naveh ünüh,” ti küza.

14Jükenüh mari tü mari lehvü tsetewa, thi Benjamin azhih Gibeah küshehnyi vünüh rünyi tü tetu,

15thi tu nü Gibeah vünüh arüzawa tü küze nti wuochuhwuovü küreletewa. Thi ma tü wa nü anyujiwa vü tu nü azhila vü shupeh; küpakenühnyunü arüzawa küze naküsa kenüh nyi küsü nga mari sie nü nyi küsü zhehlo vü nga mütu.

16Thinü halie, jüma münüleh vü anyikükhruori küsü ma zhuh vü ma küüroh vünüh ru; anyi jüma tü Efraim küzhiho anyu vünüh, thitü ma tü priru Gibeah vü rho, anyiwa azhie tü Benjaminri.

17Jüti küsa vü ma tü toke nü noküze ünü anyujiwa zhila vü küzehri ngu; jüti küsa vü anyikükhruori nüh, nohri tü khievü wa nti lo? thi khievü nüh tse lo? ti küna.

18Jüti küüna vü ma nüh, “Hiri tü Judah vü Bethlehem vünüh tsekari Efraim küzhiho anyu pohte vü hi nüh küruwa vü wa nti tselie. Hitü Judah vü Bethlehem vü wa nü eh azheh vü wa nti tse; tü nyiküsü nga hi sie azheh lovü kütu münyielie.

19Hiri tü hiri rawuh kenüh amaguo thi amüsa pehveh, eh kenüh, noh siepevühwa thi noh siepewa nyikütsewa kenüh ti lohse thi akhah pehveh; zanyo küsü nga mükünyie müsa,” ti küza.

20Thinü anyikhruowa nüh, “Luoveh kürüzihwa no vü peh luo; noh nüh küvingü aveh hi nüh notsü nathuoh ünüh; thitü anyujiwa zhila vü müzeh nüh sanaveh ti küsampa saluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Jükenüh ma nüh ma sie ma zheh vü ru nü rawuhwa vü amüsa tsü; thi mari tü mari jih khrü nü tsa thi zhu ti sa.

22 Mari tü mari luoveh saküzhe küveh vü, halie, nyujiwa anyi kümsüri tü ru nü azhehwa awuowuo mükieshe taji amükhie fe nü mari nüh anyikhruowa, azheh vüwa vü, “Noh zheh vü rupeh küvehwa siezhuraluo, jüti sanü hiri nüh ma fethe naveh ünüh,” ti küza.

23Thinü anyiwa, azheh vüwa tü alievü shuwa nü mari vü, “Nyu, ehjienüri, amüke mümsü sheh tüm, anyi hama eh zheh vü küru ngunü zanyo kümsü hama müsa tüm.

24Halie, hala eh tsa mükürüsa wa thi ma müsüwa pehveh; tinü hitü masü sieküüshuhru luo. Masü newa nü mari sie mowa samhieveh ünüh sie nü saluo; thitü anyi hama vü thuoüji kümsü shehmüsa tüm,” ti küza.

25Thitü anyiri tü ma zhü müküna wie. Jükenüh anyiwa tü mamüsüwa shoh nü alievü mari vü thse nü mari nüh ma siezehm, thi arüne küju arüza ajü ma mürü. Rüne thohrie ru ünü mari tü ma jaküzem.

26Arüne ru ünü nyimzawa tü ru taji ma Vüwa nüh küpeh anyiwazheh mükhie vü müjie kütho küju kulu nü zeh.

27Thinü ma Vüwa tü arüne vü sühra taji azhehwa mükhie sanü maleh vü wa nti alievü shuwa ünü, halie, ma müsüwa tü ma ke akheji vü pake nü zehla.

28Ma nüh nyimzawa vü, “Sühraluo, hisü tewaluo nüh,” ti küza. Thitü ma kürüle zanyoküsü nga müsa. Thinü ma nüh nyimza tü rawuh rügi vü sataji anyiwa tü sühra nü mazheh vü tewa.

29Jüti sanü ma tü ma zheh lovü tu taji anyu vi nü ma müsüwa vü teke taji ma satsa amahnyo vünüh lethuolethuo taji tührakünyi samtü nü Israel zhih aveh vü küze.

30Jüti küsa vü jüma küngu aveh nüh, “Israel nyiri nüh Egypt zhih vünüh shuteküru vünüh nosü küju zanyo hakümjie küsa müjiesa wie, nyutü müjie ngu wie; hama müshenoluo, tsüaluo luo thi phrahte luo,” ti küza.

Lesari 20

Arie Kenüh Israelri Küüche

1Israel nyiri aveh Dan vünüh Beersheba zhiese vü, Gilead azhih zhiehshu vünüh ti küjiluo rületsü. Mari tü satsa küsü vünüh Mizpa vünüh VÜWA tüvü sezhuh khe.

2Nyiri aveh alehvüwa, Israel kuoh aveh vü mari mpa nüh tu, ajih vünüh anyuchuwa küvi anyi anyie müza müzü.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüti küsa vü Benjaminri tü Israel nyiri Mizpa vü kuotekhruthuohta küsa künara. Thinü Israel nyiri nüh, “Mokümjie vünüh khukekümsü hamatü viteru nüh hiri vü küza luo,” ti khuo.

4Thi Leviwa, fethekümvühwa vüpa nüh rüle taji, “Hi tü Gibeah, Benjamin azhih vü ru thi hi thi eh müsüwa hisü tü rüza tsothowa küze nti ru.

5Thinü Gibeah nyiri tü sühra nü hi sie saluo nü arüza vü azhehwa mükieshe; mari tü hi zothe nta küsa vünüh sa, thi mari nüh eh müsüwa re nü ma tü süm.

6Tinü hi nüh eh müsüwa tehthuoriem nü ma vi Israel aka anyu aveh vü küze kheh; küpakenühnyunü mari nüh Israel vü akükre thi müküsalehwa küsa kenüh.

7Halie, nohri Israel nyiri, nohri aveh nohri amüshe thi zanyoküthsü hala tsüluo,” ti küza.

8Jüti küüza vü nyi küsü kümjie nyiri aveh sühra taji, hiri nyiküsü nga ma juhthsüzheh, thi azheh vü shele küwawa nyu.

9Thitü hiri Gibeah vü hama sanaveh: hiri aküze vünüh Gibeah vü wa nü siesaluo naveh,

10thi Israel kuoh aveh vü nyi müzake vü anyi türake, anyie küsü vü müzake thi anyie türakevü anyie küsü ti vi nü anyiri kenüh ashievüru taji mari ru thuoüji mari nüh Israel vü müküleh sakümkenüh Benjamin vü Gibeah saküüzohm naveh.

11Jükenüh Israel nyiri aveh tü sezhuh nü anyi anyuji küsü kümjie vünüh harü taji nyujiwa sie saluo.

12Jüti küsa vü Israel kuohri aveh tü Benjamin kuoh aveh vü anyiri küzetaji, nohri azhievü khukekümsü mowa samthuoh lo?

13Jükenüh Gibeah vü anyi kümsüri tsüm taji hiri nüh mari küzothem nü Israel vünüh kümsüwa viküjam luo. Thitü Benjaminri tü mari jienüri thi Israelra jikhi müküna.

14Thi Benjaminri tü Israel anyiri sie arie sana küsa kenüh Gibeah nyujiri vünüh kürü tsezhuru.

15Jüti sanü Benjaminri tü jüma rülo vü mari anyujiri vünüh anyuchuwa küvi anyi anyie mükeke nü türo sezhuh, Gibeah vü kürhori mpa mükünyu Gibeah vü kürhori anyuchuwa küshozhuri müzatürü sezhuh.

16Hamari azhievü küshozhu anyi müzatüri thuoüji kümzhu wuovü nüh aloh vi, thumkavüh kükavü asheh rike wienga mükazih.

17Thi Israel nyiri, Benjamin mükünyu anyuchuwa küvi anyi anyie müzamüzü sezhuh; hamari aveh nga arie nyiri kheh wie.

Benjamin Sie Rieküsa

© 2015 Bible Society of India.

18Israel nyiri tü sühra nü Bethel vü khru taji Saküüwuowa vü kürü nü, “Benjaminri sie saluo na küsa kenüh arie vü hiri thawa nüh apo sawa na lo?” ti küna. Jüti küüna vü VÜWA nüh, “Judah nüh pokhu sawa naveh,” ti rületsü.

19Jüti sanü Israel nyiri tü arüne vü sühra taji Gibeah küwiejievü kürünape sa.

20Israel nyiri tü ariepe vü tsezhuwa nü Benjamin sie saluo, thi Israel nyiri tü Gibeah vü mari sie saluo nta ri tsie kheh.

21Benjamin tü Gibeah vünüh shuru nü jüma rülovü Israelri anyianyie mükeke nü künyi zothem.

22Thi anyiri, Israel nyiri tü luoveh saküji nü mari nüh rülo pokhu vü arieküsape rikütsiepe vü tsie kheh.

23Jüti sanü Israel nyiri tü münüleh küju zie nü VÜWA vü künataji, “Hiri tü hiri jienü Benjaminri sie saluo na küsa kenüh shehnyiwa hü naveh ülo?” ti küna. Thinü VÜWA nüh, “Khrumari sie saluo luo,” ti rületsü.

24Jüti küüza vü rülo künyiawa Israel nyiri tü Benjaminri sie saluonti shehnyi ru.

25Thi Benjamin tü mari sie saluo nti rülo künyiawa Gibeah vünüh wa nü Israel nyiri anyie türatüze zothem; hamari aveh nga anyuchuwa küviri kheh wie.

26Jüti sakümvü Israel nyiri aveh arienyiri ajü khru Bethel vünüh zie; mari tü VÜWA tüvü shupeh nü jüma rülovü müneleh küju assa sa, thi mari tü VÜWA tüvü kütso kükhurü thi kükathuokükhurü tsü.

27Thi Israel nyiri tü VÜWA vü küna taji, (küpakenühnyunü jüma rülo vü Saküüwuowa kütsathuozhü Akütsathuozhü küthseku pehveh,

28thi Aron atsawa tsa Eleazar tsa Finehas tü jümawa tüvü küürohkenüh) “Hiri tü arie küsape vü khru le nü hiri jienü Benjaminri siesaluo le naveh ünü, nyutü hiri tü lem na lo?” ti küna. Jüti küüna vü VÜWA nüh, “Khru luo, küpakenühnyunü thuohtü hi nüh mari vi nohri kevü thse naküveh kenüh,” ti küza.

29Jükenüh Israel tü anyiri sanü Gibeah mükieshe.

30Jüti sanü Israel nyiri tü rülo kücheawa Benjaminri siesaluo nti khru, thi küpa rülovü üta mari mpa nüh Gibeah vü saküjike.

31Thinü Benjamin tü anyiri siesaluo nti tsezhuwa nü anyujiwa vünüh letsuotewa; thi tsotho küpavü kümjie lehkhuji küjiwa, aleh küsü Bethel vü küwa thi küpawa thuoüji Gibeah vü küwa leh ti küsa anyu alie vünüh mari nüh fe thi anyi wuori zothe, ti sanü Israelri anyi chehrake zothem.

32Jüti küsa vü Benjaminri nüh, “Mari tü atükhuwa üta hiri tüvü prürievehthuoh,” ti sa. Thitü Israel nyiri nüh, “Hiri tü tewanüh raluo, jüti sanü anyujiwa vünüh mari nyie taji alerüwa vü wanüh raluo,” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

33Jüti küsa vü Israel nyiri aveh tü mari ape vünüh sühra nü mari mpa nüh Baal-tamar vü küjike nü peh, thi Israel nyiri mükieshenü küpehri tü mari ape vünüh Giba zhiehtu vü zhüwa.

34Thi Israelri vünüh anyi küshozhu anyie türake ru nü Gibeah siesaluo, thi ariewa tü khra sheh; thitü Benjaminri tü küpokah mari vü shenyi vehthuoh ta küsa müthsü.

35Jüti sanü Israel atüvü nüh VÜWA nüh Benjaminri chara; thi Israel nyiri nüh jüma rülovü Benjamin nyiri anyie mükeke münga nü müzake zoriejam; anyi hamari nga anyuchuwa küviri kheh wie.

Mokümjie vünüh Israelri nüh Chara nüh ta küsa.

36Jükenüh Benjaminri tü mari chamthuoh ta küsa ngura. Israel nyiri tü Benjamin kükhutsü, küpakenühnyunü mari nüh Gibeah siesaluo naküsa kenüh küümkieshe küsari kütsotü kenüh.

37Mükieshe küvehri nüh pre nü Gibeah vü zhüshuhru; jüti sanü mükieshe küpehri nüh tse zhuru nü anyu aha nüh anyujiwa aveh rehthe khehm.

38Israel nyiri thi mükieshe küveh nyiri azhievü athsoshi küteke küsathuoüji anyujiwa vünüh anyikhu akülu küji küsü saküshu thuoüji,

39Israel nyiri tü ariepe vü sühleru naveh. Benjaminri nüh Israel nyi chehrake reh nü küzothewa sate taji, “Arie pokhuwa üta mari nüh hiri tüvü zothejum wienathuoh,” ti sa.

40Thitü athsoshiwa tü anyujiwa vünüh nyikhu kuotoke küwa vü Benjaminri tü asevü nüh no pehveh; thinü halie, anyujiwa ajü anyikhu vünüh atülü vü tekuo.

41Jütiküsa vü Israel nyiri nüh sühle ru ünü Benjamin nyiri tü luoveh zahtewa, küpakenühnyunü küpokahwa mari vü shenyi vehthuohta küsa mari nüh künguthuoh kenüh.

42Jükenüh mari tü mari sieru Israel nyiri tüvü reza wuovü küprüke; jütawie ketünga ariewa tü ru mari phaküm sa, thi anyujiri vünüh shukururi nüh mari aza vünüh mari zothem.

43Benjaminri rehriejam nü mari zhe taji Nohah vünüh Gibeah zhiehshu kürüwie küju mari nyinya wa

44Benjaminri nyi anyie türatüze zothem, mari aveh nga luoveh küzerikheh wie.

45Thi mari tü kürele nü Rimon lokrü reza wuovü tetewa mari nyi anyie münga thuoüji alerüwa vünüh rehthem, jüti sanü mari tü Gidom vü zhe küshoke wa taji mari nyi anyie künyi müwiethem.

46Jükenüh jüma rülovü Benjamin nyiri anyie mükeke nü münga anyuchuwa küviri zothem, mari aveh nga luoveh küzeri kheh wie.

© 2015 Bible Society of India.

47Thitü anyi müza türo thuoüji reza wuovü Rimon vü tetewa nü Rimon lokrü vü sa müzü pehtewa.

48Thinü Israel nyiri tü asevü sühleru Benjaminri siesaluo nü anyiri nga thi samwa nga küngu aveh thuoüji anyuchuwa ha nüh rehthekhehm. Thi mari nüh anyu küngu aveh anyih nüh tso khehm.

Lesari 21

Benjaminra Kuoh kenüh Avüvühri

1Jüsevü Israel nyiri tü Mizpa vünüh küshie taji, "Hiri nyi küsü nga atsavüh vi nü Benjaminri müküzara," ti küza.

2Thinü anyiri tü Bethel vü ru nü Saküüwuowa tüvü münüleh küju shupeh taji ajikhi arügivü zie nü khieloti krie.

3Jüti sanü mari nüh, VÜWA, Israel Saküüwuowa, mokenüh hama runü Israel vü nosü akuoh küsü müju nüh samtü lo? ti sa.

4Thi anyiri tü rülo künyiawa kümto sühra nü jüla kükhurüpe küsü sataji kütso kükhurü thi kükathuo kükhurü sa.

5Thinü Israel nyiri nüh, "Israel kuoh aveh vü khiemawa nüh VÜWAkümhu vü müshuhru nüh sam lo?" ti küna. Küpakenühnyunü thawa nüh Mizpa vü VÜWA vü müru nüh sanaveh ünüh ta sataji mari tü küüshie küji küsü sanü, "Ma thuoüji küsü naveh," ta saküsa kenüh.

6Jüti küsa vü Israel nyiri tü mari anü Benjamin kümze taji, "Nosü akuoh küsü thuoüji Israel vünüh vijamthuoh.

7Teküwara vüvühri kenüh hiri tü moti sana lo, küpakenühnyunü hiri nüh hiri tsavühri küsü nga mari müküüza ta küsa kenüh hiri tü VÜWA vünüh küshie kümthuoh kenüh," ti küza.

8Jüti küsa vü mari nüh, "Israelra kuoh vü thawa nüh Mizpa vüVÜWA vü müru lo?" ti sa. Thi halie, nyi küsü nga Jabesh, Gilead vünüh kürünape kümhuwa vü müru.

9Küpakenühnyunü anyiri tü küsezhuh vü, halie, Jabesh, Gilead vü kürhori nyi küsü nga jüla müküpeh kenüh.

10Jükenüh müzawa nüh mari nyiri anyie türakünyi jüla küze nü azhütsü taji, "Wa nü anyuchuwa ha nüh Jabesh, Gilead vü kürhorimüwiethe khehm luo; nyimzari nga thi atsa küzahri nga müwiethekhehm luo.

11Nohri hama sanaveh; nohri nüh nyimpari nga thi nyimzari nga nyimpari siezehkümri aveh thuoüji zorie kümtsem naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüti küsa vü mari nüh Jabesh, Gilead azhievü mükürüsa rüla müzamüzü nyimpari sieküzeh müküthsü ngura; thi mari nüh jümari sie Kanan zhih Shilo kürünape vü ru.

13Thinü müzawa ajü nüh Benjaminri Rimon lokrü vü küpehri vü azhü küze nü mari vü kükathuo zhüwa zie küza.

14Thi Benjaminri tü jüma tsotho vü sheleru; mari nüh Jabesh, Gilead vühri küülole nü kürho küsari vi mari tsü; thitü mari tü makeri'a nüh müsanüh sam.

15Thi anyiri tü Benjaminri no nü kümze, küpakenühnyunü VÜWA nüh Israelri kuoh vü küükuorie küm kenüh.

16Jüti küsa vü kükhruori shüjiwa nüh, "Kükhe küsara vüvüh kenüh moti santhuoh lo, küpakenühnyunü Benjaminri vünüh nyimzari tü zorie khehmthuoh nü," ti küza.

17Thinü mari nüh, "Israel vünüh akuoh küsü nga künemja nüh sana küsa kenüh aka müpeh wie üji mümhie.

18Thitü jütawie ketünga hiri tsavühri vi mari vüvüh müküsara," ti küza. Küpakenühnyunü Israel nyiri nüh küshie taji, "Thawa nüh Benjaminri vü vüvüh tsü naveh ünüh kümzüwa saluo," ti saküsa kenüh.

19Jükenüh mari nüh, "Halie, Bethel zhiehtu vü Bethel vünüh Shekhem vü kükhru alerüwa zhiehshu wuovü, thi Lebona zhiesehwuovü, Shilo vünüh mahvi kürüzhu VÜWA akhu sasati," ti küza.

20Thi mari nüh Benjaminri vü azhütsü taji, wa nü rhelivi zhuh vünüh peh nü huo luo,

21thi nopeh luo; mükütüküzü Shilo tsavühri tü shuhru nü akütsih vü nyi tsih na ünü nyu nüh, ru tsih thuoüji rhelivizhuhri vünüh shuru nü Shilo tsavühri papa kürüta shoh nü ma mpa ma vüvüh saluo, jüti sanü Benjamin vü tewaluo.

22Thi ma pari nyutü ma prahri nüh hiri vü rü thuoüji hiri nüh mari vü, "Hiri küümze shehke vünüh mari tsüm luo; küpakenühnyunü arie vü hiri nüh mari nyi küsüsü kenüh müküvitü kenüh, nyutü nohri nüh mari vi mari mütsü, jüta mükünyunü khinyi nohri tü müküleh thuoh ünüh," ti küza.

23Jüti sanü Benjaminri tü akütsih vünüh kürera mari küürüpe vimari vüvüh sa; thi wa taji shele mari aka vü teru nü mari anyu sataji jümari vü rho.

24Thi jüma tsothovü Israel nyiri tü jüla nüh tsezhutewa, mari aveh nga mari akuoh mari tharuo vü tewa, mari nyi küsüsü wienga jüla nüh papara aka vü tewa.

25 Jüma tsothovü Israel vü kajiwa münyie; anyiri aveh nga papara nothakükato vünüh zanyo sakheh.

© 2015 Bible Society of India.

Ruth

Ruth 1

Elimelek thi Ma Tharuo Moab vü Küru

1Lesari nüh takrü küsa tsothovü azhihwa vü kümkhuojih ru, Judahvü Bethlehemri nyi küsü, ma tü ma vüvüh thi ma tsa nyimpa künyi ti sie nü Moab anyu vü priru rho.

2Anyiwa nyo nü Elimelek thi ma vüvüh nyo thuoüji Naomi, ma tsa nyimpa künyi nyo thuoüji Malon thi Khilion; mari tü Judah vü Efratri Bethlehem vünüh. Mari tü Moab anyu vünüh tsezhuwa nü jüla rho.

3Thitü Elimelek, Naomi vüpa tü ma vüvüh thi ma tsa künyi jam nü sütewa.

4Hamasü tü Moabvühri vi; vüvüh küsüwa nyo nü Orpah thi küpawa nyo thuoüji Ruth. Mari tü jüla mahvi türake kümjie rho;

5jüti küsa vü Malon thi Khilion masü tü süm nü nyimzawa tü matsa künyi thi ma vüpa ti kümie küm sa.

Noami thi Ruth Bethlehem vü Sheleteküru

6Jüti küsa vü nyimzawa tü ma jühnyi künyi sie nü Moab anyu vünüh sheleteru, küpakenühnyunü VÜWA nüh Moab vü ru nü manyiri no nü ashie vi mari tsü saveh ta küsa küünara kenüh.

7Jükenüh ma tü ma jühnyi masü sie nü ma küpehpe vünüh tsezhutaji mari letse sa Judah zhih vü sheleteru.

8Thitü Naomi nüh ma jühnyi künyi vü, “Waluo, nohsü khürüngashele nohsü zahra zheh vü tewaluo. Nohsü nüh aküsüri vü nga thi hi vü nga kümhie küsa üta VÜWA nüh nohsü vü kümhie küsawa saluo.

9Nohsü khürü nga nohsü vüpa zheh vü VÜWA nüh azheh küüngu küsarawa küsaluo,” ti küza. Jüti sanü ma nüh masü kümetsü, thinü masü tü masü jikhi zia nü krietewa.

10Jüti küsa vü masü nüh, “Nyu, hisü nga noh senyi nü noh nyiri vüwa naveh,” ti küza.

11Thitü Naomi nüh, “Sühlem luo, eh tsavüh künyi, nohsü tü mokenüh hi vü nyiwa na lo? Eh shiekuo lovü nosü kenüh vüpa küsalera atsa pehüveh ülo?

12Sühlem luo, eh tsavüh künyi, nohsü lehkhuji vü tewaluo, küpakenühnyunü hi tü avüpa ngutü na küsa kükhruolethuoh kenüh. Mükütüküzü hi nüh küluozhe küpeh küphrahtera küpehtüla sütavü nga nüh vüpa sanü atsa nyimpari satsü na nü,

© 2015 Bible Society of India.

13jükenüh nohsü tü masü kükhruo huola nyi lo? Thi nohsü tü vüpa samwa nüh sanaveh ülo? Nyu, eh tsavüh künyi, küpakenühnyunü nohsü kenüh hi vü kha shehke nü VÜWA ke tü hivü kuowuluo teküwa kenüh," ti küza.

14Jüti küsa vü masü jikhi tü zia kümsie nü krietewa lehü; thi Orpah nü ma nyi kümetsü, thitü Ruth thuoüji ma khephohke.

15Thinü nyimzawa nüh, "Noluo, noh nyo thuoüji ma nyiri thi ma nyiazari vü sheletewathuoh; tinü noh nyo vü sühletewaluo," ti küza.

16Thitü Ruth nüh, "Hi tü noh jam üti nyutü noh sekünyi vünüh sühletewa üti hi vü mükhuo tüm; küpakenühnyunü noh khievü wanaveh ünüh hi nga wa naküveh kenüh; thi noh nüh khiela peh naveh ünüh hi nga jüla peh naveh, noh nyiri tü eh nyiri sanaveh, thi noh Saküüwuowa tü eh Saküüwuowa sanaveh;

17noh nüh khiela nüh sü naveh ünüh hi nga jüla nüh sü naveh, thi jüla nüh hi tü chohwu naveh. VÜWA nüh jü üta hi vü küsaluo, thi hi tü aküsü nüh noh sie müküporie küju nü jüma nyiehvü nga nüh saluo," ti küza.

18Jüti küüza vü ma nüh ma senyiwa nta müshethuo küm Naomi nüh küngu vü ma tü müphrahte le nüh sam.

19Jükenüh masü tü Bethlehem vü müjie ruküju nü tsetewa. Thi masü Bethlehem vü ruju ünü masü kenüh anyu ajü tü küngahtewa; thinü nyimzari nüh, "Hamatü Naomi thuoh ülo?" tisa.

20Nyimzawa nüh mari vü, "Naomi, ma zhühnyo kümhie, ti hi müji tüm nü Mara, ma zhühnyo akükha ti ji luo, küpakenühnyunü Kükhratsawa nüh hi vü kha sheh kümthuoh kenüh.

21Hi tü pro nü wa, thitü VÜWA nüh hi tü rütso nü sie shele teru. VÜWA nüh hi sakümnomna thi Kükhratsawa nüh ngukümsü hi vübtsü ti küsa kenüh mokenüh hi tü Naomi ta jiveh lo?" ti küza.

22Jükenüh Naomi tü sühle teru, thi Ruth, Moabvühwa ma jühnyi nga masie teru, masü tü Moab anyu vünüh sühle teru. Masü tü khuohzhikürümieh kümrhe te vü Bethlehem vü teru.

Ruth 2

Ruth nüh Boaz Zhuh vü Küüroh

1Jüsevü Naomi tü ma vüpa küshukürari küsü pehveh, ma tünyirhieri küsü, thi ma tü Elimelek tharuo vünüh, ma nyo thuoüji Boaz.

2 Thi Ruth, Moabvühwa nüh Naomi vü, "Hi tü azhuh vü raküüze luo, thi hi tü thara notha vü tso naveh ünüh jümara mahse küüphahluo," ti khuo. Thinü nyimzawa nüh ma vü, "Waluo, ehtsavühwa," ti rüle küza.

© 2015 Bible Society of India.

3Jükenüh ma tü tsezhutewa thi wa nü mahwie kümüra sevü mahsephah; jüti
küsa vü ma tü Boaz azhuh küto vü ru, ma tü Elimelek tharuo küsü.

4Thinü halie, Boaz tü Bethlehem vünüh ru nü kümahwierivü, "VÜWA nüh nohri
siekütsewa saluo," ti küza. Jüti küüza vü mari nüh, "VÜWA nüh tsia noh kütsüwa
saluo," ti küzale.

5Thinü Boaz nüh kümahwie ashu küsa ma siepewa vü, "Hama tü thawa rülavüwa
lo?" ti küna.

6Thinü kümahwieri ashu küsawa ma siepewa nüh, "Jümatü Moab anyu vünüh
Naomi vü nyi shele teküru Moabri rülavüwa lie," ti rületsü.

7Jüti küsa vü nyimzawa nüh, "Hi nüh khuoveh, tinü hi tü kümahwieri asevü
shihküsa azavü mahse rakü̈üphahzhu jie, ti khuo. Jükenüh ma tü ra nü pike nga
mümnyie wiethuoh nüh rüne kümtovünüh khinyi küju phah wieveh," ti küza.

8Jüti küüza vü Boaz nüh Ruth vü, "Künaluo, eh tsavühwa, wa nü azhuh küpa vü
mahse mphah tümluo, nyutü hama müja tümluo, thitü eh rülavüri vü shenyi luo.

9Noh notha tü azhuh mahwie küvehri vü sanü mari asevü waluo. Noh samküsüro
tüm üti hi nüh vizari vü azhüzho mütsü ülo? Thi noh nüh ajuh kürieh thuoüji wa
nü vizari nüh tieru küsaleh huo vünüh zhu luo," ti küza.

10Thinü nyimzawa tü ma nyieh vü küngie nü azhih vü kükietsuo taji ma vü, "Hi
tü mokenüh no notha vü küütso pehnü hi küthsüra sa lo, hi tü alienyiri küsü nü,"
ti küza.

11Thitü Boaz nüh ma rüle taji, "Noh vüpa süküm sevü noh nüh nohnyi vü küsa
aveh hi vü küza khehthuoh, thi noh nüh mokümjie noh pa, noh zah thi noh
küwuo zhihwa jam nü khanavü noh nüh müküthsü nyiri vü teruthuoh ünüh hi
vü küzakheh thuoh.

12VÜWA nüh noh nüh mowa sathuoh ünüh küthuolewa saluo, VÜWA, Israel
Saküüwuowa, ma küsa kükhu vünüh münyi nta noh nüh küruwa nüh noh vü
jisuo kütsüjuwa saluo," ti küza.

13Thinü ma nüh, "Noh tü hi vü külozhi tsawa wiethuoh, eh vüwa, hi tü noh
siepevühri vü küsü nyuwie ketünga, noh nüh eh luoveh sakürüzihtsü thi noh
siepevühwa vü azhükünyi kenüh," ti küza.

14Thi shiekütsa tsotho vü Boaz nüh ma vü, "Havü ranü lohse wuori tsaluo, thi
noh lohsewa akhah lovü teke luo," ti küza. Jükenüh matü kümahwiera kütuoh vü
nyi shupeh, thi ma nüh atha künyih mavü küzhiluotsü; jüti sanü nyimzawa tü ma
müjie alokü̈ra küjunü tsa, thi ma tü tsa kümnyie nga sa.

15Nyimzawa nüh mahse phah nti sühra ünü Boaz nüh vizari vü süphietsü taji,
"Nyimzawa tü shihküsa aza vü nga küümahwieluo, thi ma samküzükrü tümluo.

© 2015 Bible Society of India.

16Thi aküshihri vü nga nüh wuori shozhu sanü ma küüvi luo, thi ma müphra tümluo," ti küza.

17Jükenüh ma tü münüleh küju mahse phah; thi ma nüh phahzhuküsari fezhuh, thinü küüto türake kümjie fera.

18Ma nüh jüma vü nü anyujiwa vü wa taji mahse küphahrarima nyi vü kütsa, thi ma nüh ashie kütsatu vüru nü ma vü tsü.

19Thinü ma nyi nüh ma vü, "Noh tü nosü khiela nüh mahse phah lo? Thi noh tü khievü küroh lo? Thawa nüh noh thsütsü nüh kümngawasaluo," ti küza. Jükenüh ma tü thawa vü nyi küroh ünüh manyi vü küza taji, "Nosü hi nüh anyi nyi küürohwa nyo thuoüji Boaz," ti küza.

20 Jüti küüza vü Noami nüh ma jühnyi vü, "Anyi jüma tü VÜWA nüh tsiakütsüwa saluo, ma külohnyi tü akürhori vü nga thi aküsüri vü nga mükule," ti küza. Noami nüh shele, "Anyiwa tü hiri watharuo, hiri küshuküra küshehnyiri küsü," ti küza.

21Thinü Moabvühwa Ruth nüh, jüma nyiehvü nga ma nüh, Ehkümahwie müjie küjukheh nü noh tü eh sieperi shehnyi peh luo, ta nga küza, ti küza.

22Jüti küüzavü Noami nüh ma jühnyi Ruth vü, "Eh tsavühwa, noh nüh küpara zhuh vü küsühro mütsü nüh noh nüh ma siepevührivü nyi küwa kenüh jüma mhiethuoh, eh tsavühwa," ti küza.

23Jükenüh ma tü khuohzhikürümieh mahse küphah thi hiemtha kümahwie müjie küju nü Boaz siepevühri shehnyi wie; jüti sanü matü ma nyi sierho.

Ruth 3

Ruth Vüpa Küngura

1Jüti küsa vü ma nyi Noami nüh ma vü, "Eh tsavühwa noh mhie na küsa kenüh hi tü noh kenüh azheh mphah nüh sanaveh ülo?

2Noh nüh ma siepevührі sie kütsewa Boaz tü hiri küshuküra nyu ülo? Noluo, ma tü sütavü hiemtha kürütsepe vünüh ma khuohzhikürümie wiekümtse na saveh.

3Jükenüh noh tü juhküzü nü vüjuh vi küne taji noh thsümnyi kümhietsari vikevü luo, thi hiemtha kürütsepe vü waluo; thitü ma nüh ashie müjie kütsa küzhu küju nü anyiwa vü noh vi ma müküüthsü tümluo.

4Thitü ma wa küzeh vü ma küzehpe noke saluo; jüti sanü wa ma jihvü athsü sake taji ma jih vü zeh luo; jüta thuoüji mowa sanaveh ünüh ma nüh noh vü küza naveh ünüh," ti küza.

5Thinü ma nüh, "Noh nüh küüza aveh hi nüh sanaveh," ti rületsü.

6Jükenüh nyimzawa tü hiemtha kürütsepe vü wa nü ma nyi nüh ma vü küüza khem ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

7Thinü Boaz tü tsa thi zhu ti saküm sevü ma lo tü zhe nü amütha küruozhuh küsa nato vü wa nü zeh. Thinü nyimzawatü müchieluo nüh ru nü ma jih sake taji nyizeh tewa.

8Rüza vü anyiwa tü ngothse nü sühle taji, halie, nyimzaküsü tü ma jih vü zeh!

9Ma nüh, "Noh tü thawa lo?" ti küna. Jüti küüna vü nyimzawa nüh, "Hi tü Ruth, noh siepevühwa noh thsü noh siepevüwa vü nga hieketüluo, küpakenühnyunü noh tü küshuküra künyiawa küsa kenüh," ti küza

10Thinü ma nüh, "VÜWA nüh noh tsiakütsüwa saluo, eh tsavühwa; noh tü tükhuvü nyiehvü nüh asevü nüh külohnyi küütsa kenüh, küpakenühnyunü noh nüh vizari mükhuo tü nyirhietü jümara senyitemküwa kenüh.

11Thi khinyi thuoüji, eh tsavühwa, mükrü tümluo, hi nüh noh nüh kükhuo aveh noh kenüh satsü naveh ünüh, küpakenühnyunü nyujiri hi siekürhori aveh nüh noh tü nyimza zanyo küsarari ta thsüküveh kenüh.

12Thi hi tü küshuküra küshehnyiri ta küsa azhütsa, thitü ehnyie vünüh küshuküra küshehnyitsa küsü pehveh.

13Sütavü pehla luo, thi thuohtü rüne mükütüküzü noh kenüh küshuküra künyiawa müthoh satsü thuoüji mühiethuoh; tinü ma küüsaluo; thitü mükütüküzü ma nüh noh kenüh küshuküra künyiawa müthoh müsa nta thuoüji, VÜWA nüh rhoküveh üta hi nüh noh kenüh küshuküra künyiawa müthoh satsü naveh. Tinü müjie kütho küju nü zehluo," ti küza.

14Jükenüh nyimzawa tü rüne küju ma jih vü zeh nü anyijü müjieküthsüluora vünüh tesühra, thinü nyimpawa nüh, "Nyimzawa tü hiemtha kürütsepe vü küru müküthsü nüh saluo," ti sa.

15Thi nyimpawa nüh, "Noh nüh vüküveh athsüwa vira nü shohte pehluo," ti küza. Jükenüh nyimzawa nüh shohtepeh nü khuohzhikürümieh küüto tohro küto nü ma rügi vü satsü, thi nyimzawa tü anyujiwa vü tetu.

16Jüti sanü ma tü ma nyi vü ru ünü ma nyi nüh, "Noh tü mokümjie sawa lo, eh tsavühwa?" ti küna. Jüti küüna vü anyiwa nüh ma vü küsa aveh ma vü küza kheh,

17ma nüh, "Khuohzhikürümieh küüto türo hamari ma nüh hi tsü, küpakenühnyunü ma nüh, Noh tü ake kürütso noh nyi vü küwavühnyu," ta küza lie! ti küza.

18Thinü ma nyi nüh, "Whuola, eh tsavühwa, ma rülehwa mokümjie vünüh shuru naveh ünüh, küpakenühnyunü anyiwa tü zota küpehwanyu, thitü ma zhühnyowa ma nüh nosü sa wie naküveh kenüh," ti küza.

Ruth 4

Boaz nüh Ruth Küza

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü Boaz tü wa nü akheri vü wataji jüla shupeh; thi halie, küshuküra künyiawa Boaz nüh küüzawa tü ru. Thinü Boaz nüh, “Sühle anato vü waluo, eh füwa; hala shupeh luo,” ti küza; jüti küsa vü ma tü natovü kütsekewa nü shupeh tewa.

2Jüti sanü ma nüh anyujiwa vünüh kükhruori nyi tührake vitaji, “Hala shupeh luo,” ti küza; thinü mari tü shupeh.

3Thinü ma nüh küshuküra künyiawa vü, “Naomi, Moab anyu vünüh shelekürüwa tü hiri küshuküra wa Elimelek azhih küzah küsü zhuveh lie.

4Jükenüh hi tü jüma noh vü küüza pehveh, hala pehküvehri thi ehnyi kükhruori tüvü nüh jüma sü luo. Mükütüküzü noh nüh jüma rhehsa nta thuoüji rhehsaluo; thitü noh nüh jüma müsara thuoüji hi vü küza luo, jüta thuoüji hi nüh noh sevü akünyiawa küchie nüh küpa münyiethuoh ta küsa hi nüh thsüra naveh,” ti küza. Thinü ma nüh “Hi nüh jüma külole vi naveh,” ti rületsü.

5Jüti küsa vü Boaz nüh, “Naomi ake vünüh azhuhwa küsü rülo vünüh Moab vühwa Ruth sükümwa tühnyivühwa nga sü naveh, jüma tü sükümwa nyo vike le nü ma ka sana küsa kenüh wiethuoh,” ti küza.

6Jüti küüza vü küshuküra künyiawa nüh, “Hi mpa eh kawa thamasaküüprükühie kenüh hi nü jüma kürhehsawa nyu. Hi nüh rhehsa küvilehwa noh mpa nüh vi luo, küpakenühnyunü hi tü jüma mükürhehsarathuoh kenüh,” ti küza.

7 Atükhuvü Israelri tsotho vü kürhehsa thi kümzhiluo virhoküru hama: Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zanyo küzhu vü nyutü kümzhi vü ma nüh ma jiküükruvüh fo nü aküviwa vü tsümthuoüji jüma nüh tsathuoküm sasati.

8Jükenüh küshuküra künyiawa nüh Boaz vü, “Noh mpa nüh noh kenüh süluo,” ti küza. Jüti sanü ma tü ma jihküükruvüh fozhu.

9Jüti küsa vü Boaz nüh kükhruori thi anyiri aveh vü, “Hi nüh Naomi ake vünüh Elimelek azhih aveh thi Khilion thi Malon zhih aveh sümthuoh ta küsa nosü nohri nüh apovüthuoh.

10 Jüsevü nga Moabvühwa Ruth, Malon tünyivühwa tü hi nüh ehvüvüh sa nti sü nü ma ka wa küsüra nyowa küpeh huo samthuoh. Jüti sanü sükümwa nyo tü ma jienüra zavü nüh thi ma nyutsawa kheri vünüh müra nüh sana küsa kenüh; nosü nohri nüh apovüthuoh,” ti küza.

11 Jüti küsa vü akheri vü küpeh nyiri aveh thi kükhruori nüh, “Hiri nüh apovüthuoh. VÜWA nüh nyimza noh zheh vü kütsewa tü Rachel thi Lea masü nüh Israelra zheh sakütsüwa saluo. Noh tü Efratha vü kütsarhiewa sanü Bethlehem vü küthora kütholahwa saluo;

© 2015 Bible Society of India.

12 thi noh zheh tü Perez azheh, Tamar nü Judah vü wuokütsü kümjie saluo,
küpakenühnyunü VÜWA nüh nyimza hamawa vünüh atsa tsünaküveh kenüh," ti
küza.

Boaz thi Ma Küshukürari

13 Jüti küsa sevü Boaz tü Ruth vi ma vüvüh sanü ma tü ma vütu, thinü VÜWA nüh
ma tü atsa küümoh nü nyimpari küsü wuo.

14 Thinü nyimzawa nüh Naomi vü, "VÜWA tü kütsia küvüwa saluo, ma nüh
küshukürа künyiawa müvi wie ketünga noh müküja kenüh; thi ma nyo tü Israel
vü kütholah küthorawa saluo!

15 Ma nüh noh vü akürho külolekuviwa sa, thi noh khruoleh vü noh vokusawa
sanaveh; küpakenühnyunü noh jühnyi noh küümzewa tü nyimpari tührü
nyiehvü kümhiewa nüh atsa wuoküsathuoh kenüh," ti küza.

16 Thi Naomi nüh atsawa küruo nü ma tühso rügivü sataji ma rohza.

17 Jüti küsa vü azhephruvühri nüh ma nyo thoh taji, "Naomi vü atsa nyimpari
küsü wuotsü savehthuoh," ti sa. Jüti sanü mari nüh manyo Obed ti ji; ma tü Jesse
apa, David pawa.

18 Perez küthsoküzhi hamari: Perez tü Hezron apa,

19 Hezron tü Ram apa, Ram tü Aminadab apa,

20 Aminadab tü Nashon apa, Nashon tü Salmon pa,

21 Salmon tü Boaz apa, Boaz tü Obed apa,

22 Obed tü Jesse apa thi Jesse tü David apa.

© 2015 Bible Society of India.

1 Samuel

1 Samuel 1

Elkanah thi Shilo vü Ma Tharuo

1Efraim küzhiho anyu vü Ramathaim, Zofim anyi küsü peh, ma nyo thuoüji
Elkanah, Jeroham atsa, Elihu atsa, Tohu tsa, Zuf tsa, ma tü Efraimri küsü.

2Ma tü vüvüh künyi peh; vüvüh küsüwa nyo nü Hannah thi küpawathuoüji
Penina. Thi Penina nü atsa peh, thitü Hannah thuoüji atsa münyie.

3Jüti küsa vü anyi hamatü mahvi kürühzhu ma nyujiwa vünüh Shilo vü wa
nü VÜWA vü khurü thi küsahthuo sa nti wawati, jüla atsa künyi Eli tsa: Hofni thi
Finehas tü VÜWA navüri sapehveh.

4Elkanah nüh küsahthuo rülovü ma tü ma vüvüh Penina thi ma tsa nyimpari thi
nyimzari aveh vü asuope tsütsüti;

5thi ma nüh Hannah lo wie ketünga ma vü thuoüji suope küsümpa tsütsüti,
küpakenühnyunü VÜWA nüh ma shiekuo kheküm tü kenüh.

6Thi ma tü khieloti ma rüsakümtho, ma luoveh sakümsü,
küpakenühnyunü VÜWA nüh ma shiekuo khekümtü kenüh.

7Jükümjie mahvi kürüzhu sawa; ma nüh küzakeri VÜWA zheh vü wanaveh ünüh
jüzakeri ma nüh ma luoveh sakümsüsüti. Jükenüh Hannah tü krie nü ashie nga
mütsanüh sasati.

8Thi ma vüpa Elkanah nüh ma vü, “Hannah, noh tü mokenüh kriekrie ti lo? Thi
mokenüh noh rürü ti lo? Hi tü atsa nyimpa türakenyiehvü nga nüh noh vü nyu
ülo?” ti küza.

Hannah thi Eli

9Masü tü Shilo vünüh ashie tsazhuküm sevü Hannah tü tesühra. Jüti küsa vü Eli
navüwa tü VÜWA kükhurüzheh mükhietovüh kütuoh vü ape rügivü shupeveh.

10Nyimzawa tü luoveh nasheh nü VÜWA vü kükhuo sataji khieloti krie.

11Thi ma nüh küüshie küsü küshie taji, “O VÜWA, noh nüh noh siepevühwa
kümnomna notü, thi hi müshe tsü nü noh siepevühwa müküma nüh sanü noh
siepevühwa vü atsa nyimpari küsü tsü thuoüji ma kürho aveh ma vi VÜWA tsü
naveh, thi alühse küsü wienga ma tü küüshikewa nyu,” ti küza.

12Nyimzawa nüh mükütuo wiethuoh nüh VÜWA tüvü khuoküveh küju Eli tü ma
pomie no peh.

13Hannah tü ma luoveh lovü mpa nüh phrahte küveh wie, ma pomieh mpa künga
küveh sa, thi ma jikhi thuoüji mükünara; jükenüh Eli nüh ma tü kümshevühri ti
sa.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti küsa vü Eli nüh ma vü, “Noh tü küthake müshe peh nti lo? Noh khah jam luo,” ti küza.

15Thitü Hannah nüh, “Nyu, eh vüwa, hi tü nyimza luovehmükürüzihri küsü lie; hi tü akhah nga thi kümzo juh nga müzhu, thitü hi tü VÜWA tüvü eh kürholi küshozhu küveh wie.

16Noh siepevühwa tü nyimza khuhke kümsü vünüh mümshe tüm, küpakenühnyunü hathake phrakütse hi tü luovehküraküpre thi luoveh khielota kümsü kenüh wie,” ti küza.

17Jüti küüza vü Eli nüh, “Luoveh rüzih nü waluo, noh nüh Israel Saküüwuowa vü kükhuo üta ma nüh sakütsüwa saluo,” ti rületsü.

18Thinü nyimzawa nüh, “Noh siepevühwa tü noh notha vü küütsowasaluo,” ti küza. Jüti sanü nyimzawa tü tewa nü ashietsa, thi ma tsonyie tü akürü münyie nüh satewa.

Samuel Küwuo thi Saküümtse

19Jüsevü mari tü rüne kümto sühra nü VÜWA tüvü kükhurü sa; thi mari tü shele mari zheh Rama vü tewa. Jüti sanü Elkanah tü mavüvüh siethsüluo thi VÜWA nüh nyimzawa müshetsü,

20thinü tsotho khemta küsa vü Hannah tü atsa moh nü nyimpari küsü wuo, thi ma nüh ma nyo Samuel ti thohtsü, küpakenühnyunü ma nüh, “Hi nüh ma kenüh nga ta küsa kenüh,” ti küza.

21Thinü Elkanah thi ma zhehlo aveh tü mahvi kürüzhu küsahthuo kükhurü sa nti, thi ma küphrahzhu sa nti wawati.

22Thitü Hannah thuoüji mükhru nüh sa, küpakenühnyunü ma nüh mavüpa vü, “Atsawa ashie ketsake thuoüji hi nüh ma sieru naveh, jüti sanü ma tü VÜWA tüvü ru nü ma tü akürho ajü jüla pehtewa nathuoh,” ti küza.

23Ma vüpa Elkanah nüh ma vü, “Noh kenüh mowa nü mhie veh ünüh sataji ma ashie müjie kütsake küju nü huo luo, VÜWA nüh ma zhüvü mpa nüh küsaluo,” ti küza. Jükenüh nyimzawa tü pehtewa nü ma tsa ashie müjie kütsake küju nü ma rohza.

24Thi nyimzawa nüh ma tü ashie kütsakera ünü ma nüh ma sie taji shüvotsa zah mahvi küche kükhruo küsü, ahie küüto türake thi akhah leh huo küsü ti vi nü ma sie taji VÜWA zheh Shilo vü ru; jü tsothovü atsawa tü rünguoveh.

25Jüti küsa vü mari nüh shüvotsa zahwa rehthe nü atsawa sie taji Eli vü ru.

26Thinü nyimzawa nüh, “O, eh vüwa! Noh nüh rho küveh kümjie, eh vüwa, hi tü nyimza hala noh tüvü tsie nü VÜWA vü kükhuowalie.

© 2015 Bible Society of India.

27Küpakenühnyunü atsa hama kenüh hi nüh kükhuo sa; thi VÜWA nüh eh kükhuo hi nüh ma vü küsa wa hi vü satsüthuoh.

28Jükenüh hi nüh ma vi VÜWA vü küünamthuoh; ma kürho küju nü matü VÜWA vü küünamthuoh," ti küza. Jüti sanü mari tü jüla nühVÜWA khurü.

1 Samuel 2

Hannah kükhuo

1 Hannah nüh kükhuo sa hü taji, eh luoveh tü VÜWA vü nüh nyierakhruo vehthuoh; eh kükhra tü VÜWA vünüh sakümsiemthuoh. Eh po tü hi mükünongüri rünyie vehthuoh, küpakenühnyunü hi tü noh küülole vü lozhe küvehthuoh kenüh.

2 VÜWA kümjie kümtse küsü nga münyie luo, ma sevü küsü nga münyie; lokrü küsü nga Sakküüwuowa üta nyu.

3Rhiehza nü müphrahte le tüm, noh po vünüh kümka müküshu tüm; küpakenühnyunü VÜWA tü zanyoküthsü Sakküüwuowa, thi ma vünüh amüke aveh küte küveh kenüh.

4Kümzhora lawih tü zoshimtüthuoh, thitü mükümzhora kütsekevüh tü kümzho vü pehmthuoh.

5Kümwari tü mari mpa nüh müsanü lohse kenüh alievü wathuoh, thitü kürümari thuoüji rüma na küsa khetemthuoh. Küvükreri tü tührü wuovehthuoh, thi nyimza atsa hozake küpehwa thuoüji aloküji mthuoh.

6 VÜWA nüh zothe thi sakürhoveh. Ma nüh küsürazhie vü vituruveh thi viküsühraveh.

7 VÜWA nüh sakümkhuoveh, thi sakünyirhieveh; ma nüh sakürünyieveh, sakümsie nga tsüveh.

8Ma nüh azhitho vünüh kümkhuori viküsühraveh; ma nüh küthotsari awejiza vünüh vikümsie tsüveh, mari kajitsari sie shuküüpehveh, thi küsiakesiakhrira ape aka küüviveh. Küpakenühnyunü azhih vü atovühri tü VÜWA zhi, thi jümari vü ma nüh azhih sa.

9"Ma vü küzhütsanyitsara mpha ma nüh huote naveh. Thitü khuke kümsüri thuoüji aküzo vünüh tethuojam naveh; nyi küsü nga kümzho vünüh mükhrara.

10 VÜWA sieküsaluori thuoüji müjehmrie tsü naveh; mari vü ma nüh atülü vünüh atsohshike naveh. VÜWA nüh kajiwa vü ma nüh akükhra tsü naveh, thi ma nüh thse küsawa vü sakümsie tsü naveh," ti kükhuo sa.

11Jüsevü Elkanah tü ma zheh Rama vü tewa. Thi Eli navüwa tüvü nüh atsa vizanguowa tü anasa küüroh satsüm.

© 2015 Bible Society of India.

Eli Tsa Nyimpari

12Jüti küsa vü Eli tsa nyimpari tü ame mükünyie sam; mari tü VÜWA vü luoveh müthse nüh sam.

13Navüri nüh anyiri vü vikürho thuoüji nyi küsü nüh küsahthuokükhurü sa thuoüji ma ke vü kühierievühwa vi nü asawa shuküveh vü navüwa siepewa tü ru naveh,

14thi ma nüh jüma vi atahthsü, nyutü jahaküfü, nyutü shuophuofü nyutü aküfü küke naveh; kühierievüh nüh khezhukürü aveh thuoüji ma mpa nüh vi ma zhi sakheh naveh. Jükenüh Shilo vüküru Israelri aveh vü mari nüh hakümjie sanaveh.

15Jüma nyiehvü nga aküthüwa müjie kütso tüvü navüwa siepewa nüh ru nü küsahthuo saküvehwa vü, "Navüwa kenüh asa nyihna küsa kenüh tsüluo; küpakenühnyunü ma tü noh vünüh asaküshu nyu nü kümzhi vi naküveh kenüh," ti küza.

16Thi mükütüküzü anyiwa nüh ma vü, "Mari tü aküthüwa küütsokhu luo, thi jüsevü nüh noh nüh küzake vi naveh ünüh vi luo," ti küza, thitü ma nüh, "Nyu, noh tü khinyi jüma mütsü jimümhie, jüta nyuthuoüji hi nüh jüma küwurie vünüh vi naveh," ta küza mhieveh.

17Hakümjie vünüh vizari kükhiemuo tü VÜWA notha vü jishehküm sa; küpakenühnyunü VÜWA vü kükhurü küsawa tü anyiri nüh momaküsa vünüh küükeke kenüh.

Samuel Shilo vü Küpeh

18Jüti küsa vü Samuel tü mürilothsü navüra küüzhuvühtseke nü VÜWA tüvü küüroh sa peh.

19Thi ma zah nüh mahvi kürüzhu ma vüpa sie nü mahvimahvi küsahthuowa sa nta küwa vü nyirü küüzhuvüh küühawa küsütowa ma tsütsüti.

20Thi Eli nüh Elkanah thi ma vüvüh tsiatsü taji, "Nyimzawa nüh küvite aküna kütsü kenüh VÜWA nüh nyimza hamawa vünüh atsakütsüwa saluo," ti küza; Jüti küsa sevü masü tü azheh vü shele teruruti.

21Jüsevü nga VÜWA nüh Hannah notsü lehü nü ma tü atsa moh nü nyimpari küche thi nyimzari künyi ti ngura le. Thi vizawa Samueltü VÜWA tüvü nüh jira.

22Jüti küsa vü Eli tü khruo shehmthuoh, thi ma tsari nüh Israelrivü küsa aveh künara, thi nyimzari juhthsü nazizheh lehpie vü kütsü küünari mokümjie vünüh siezeh ünüh künara kheh.

23Jükenüh ma nüh mari vü, "Mokenüh nohri tü jükümjie küsazanyori saveh lo? küpakenühnyunü nohri nüh kümsü küsari hi nüh nyiri aveh vünüh künara küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

24Nyu, eh tsari, VÜWA nyiri zhühke nyuoh kümzateküwa hi nüh küünaratü mümhie.

25Mükütüküzü nyi küsü nüh nyiri küsü vü khiemuom thuoüji Saküüwuowa nüh ma kenüh azhievü tsiatsü naveh; thitü mükütüküzü nyi küsü nüh VÜWA vü khiemuom thuoüji thawa nüh ma kenüh amüthoh sakhuo nathuoh lo?" ti küza. Thitü mari tü mari apa jikhi küünawa nyu; küpakenühnyunü mari rehthem na küsa VÜWAkümshe küsathuoh kenüh.

26 Jüti küsa vü vizawa Samuel tü mükütuo wiethuoh nüh akru nga jithi VÜWA vü nga thi nyiri vü nga küütso peh.

Eli Tharuo Kenüh Setsaküthsüzhü

27Jüma tsothovü Saküüwuowa nyi küsü tü Eli vü ru nü mavü, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, Noh pa Faroah nyiri sanü Egypt vü küpeh vü hi mpa nüh ma zhehwa vü küthsükütsü sa.

28Hi nüh Israel aveh akuoh zhievü nüh ma navü küsanü ehkükhurüpe vü kükhru, rheküünguri kütso, eh tüvü navüraküüzhuvüh küvü nti ma rüka; thi anyih vünüh kütso eh kükhurüaveh Israel nyiri vünüh hi nüh noh pa zheh vü tsü.

29Thinü mokenüh müwi kümka ti noh notha hi nüh azhükütsü ehküsahthuori thi eh kükhurüri noveh lo, thi Israel nyiri nüh kükhurü vikürüri aveh vünüh noh mpa noh saküthü nü ehnyiehvü nüh noh tsari chierheveh lo?

30Jükenüh VÜWA Israelri Saküüwuowa nüh: Noh zhehlori thi noh pa zhehlori tü eh tüvü tsetu thi tseshuwa ti sanaveh ti phrahzhuthuoh; thitü khinyi thuoüji VÜWA nüh, hi vünüh letsuotewaluo; küpakenühnyunü thari nüh hi chierhe naveh ünüh hi nüh jümari chierhe naküveh kenüh, thi thari nüh hi kürü naveh ünüh müshe kühuophiem tü naveh.

31Halie, hi nüh noh kükhra thi noh para zhehlo kükhra tehthuomna küsa rülo tetsethuoh, jüti sanü noh zhehlo vü kükhruoriküsü nga münyie nüh küsanaveh.

32Thi hi nüh Israelri vü kütsarhie aveh küükeke vü noh tü luoveh na nü notha noküsa vünüh no naveh; thi küsuokürho nohzhehlo vü kükhruori küsü nga küpehwa nyu.

33Thi noh nyi hi nüh kükhurüpe vünüh mükütehthuowa tü sataji ma notha kriezhu thi ma luoveh na sheh naveh; thi noh tharuozhiküru aveh anyira anyuchuwa vünüh sü kheh naveh.

34Thi hama noh tsa künyi Hofni thi Finehas vü ru naveh, thsoshi hama noh kenüh masükhürü nga rülo küsü vünüh sü naveh.

35Jüti sanü hi mpa eh kenüh küzhütsanyitsa navü vizhu naveh, ma nüh eh luoveh lovü mowa tüveh ünüh thi eh müshe lovü mowatüveh ünüh sanaveh; thi hi nüh

© 2015 Bible Society of India.

ma kenüh azhehtsa küsü satsünü ma tü küsuokürho hi nüh küthsewa tüvü tsetu thi tseshu ti sanaveh.

36Thi noh zheh lovü thawa kükhe naveh ünüh ma tü ru nü raka küsü nyutü tiehshu lohse küsü kenüh hi vü, “Hi nga noh vü khuoveh, tinü hi tü navüra pe küsü vü sanü lohse küsü nga rakütsa jie,” ta khuo naveh, ti küza.

1 Samuel 3

VÜWA nüh Samuel vü Küru

1Jüti küsa tsotho vü vizawa Samuel tü Eli kükhu vünüh VÜWAküüroh sapehveh. Thi Jüma rülo vü VÜWA zhü tü mütsem; kümohtsa nga shiekhinyi nyu.

2Jüma tsotho vü Eli tü ma notha zoteküwa sanü zanyo müngura nüh ma mpa ma pe vü zehküpeh sa;

3Saküüwuowa lati tü müjiene, thi Samuel tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku küsape VÜWA kükhurüpewa vü zehveh.

4Thinü VÜWA nüh Samuel ji taji, “Samuel! Samuel,” ti sa, jütiküji vü ma nüh, “Hi hala pehveh,” ti küza,

5ma tü Eli vü zhüwa taji, “Hi tü hala pehveh, küpakenühnyunü noh nüh hi küji kenüh,” ti küza. Thitü ma nüh, “Hi nü noh müji, zehtewaluo,” ti küza. Jükenüh ma tü wa nü zehtewa.

6Thinü VÜWA nüh ji le taji, “Samuel,” ti sa. Jüti küji vü Samuel tü sühra nü Eli vü wataji, “Hi hala pehveh, küpakenühnyunü noh nüh hi küji kenüh,” ti küza. Thitü ma nüh, “Hi tü noh müji nü eh tsa; zehtewa le luo,” ti küza.

7Khinyi wie nga Samuel tü VÜWA müjie thsü wie, thi VÜWA zhü tü mavü müjie küthsütsü.

8Thinü VÜWA nüh kücheawa Samuel ji le. Thi ma tü sühra nü Eli vü wa taji, “Hi tü hala pehveh, küpakenühnyunü noh nüh hi küjikenüh,” ti küza. Jüti küsa vü VÜWA nüh vizawa jiveh ta küsa Eli nüh thsüra.

9Jükenüh Eli nüh Samuel vü, wa nü zehtewaluo; thi mükütüküzü ma nüh noh ji le thuoüji noh nüh, ‘Küzaluo, VÜWA, küpakenühnyunü noh siepewa tü küna pehküveh kenüh; ti küza üti,’ küza. Jükenüh Samuel tü wa nü ma pe vü zehtewa le.

10Jüsevü nga VÜWA tü ru nü tsie taji küpa tsotho vü üta, “Samuel! Samuel,” ti ji le. Thinü Samuel nüh, “Küzaluo, küpakenühnyunü noh siepewa tü küna küveh kenüh,” ti küza.

11Jüti küüza vü VÜWA nüh Samuel vü, “Halie, hi nüh Israel vü zanyo küsü sa nti savehthuoh, jüma küünara aveh akhüna künyi thuoüji küzo wie nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüma rülo vü hi nüh Eli vü ma zhehlori kenüh küüzaveh, apokhu vünüh sehkhe küju sajutsü naveh.

13Thi hi nüh küsuokürho ma zhehlori kümnomna tsü nti savehthuoh, ma nüh thsüküveh zanyokümsü kenüh, küpakenühnyunü ma tsa nyimpa künyi nüh Saküüwuowa phramsü küveh kenüh, thi ma nüh masü mükhete nüh sam.

14Jükenüh hi nüh Eli zhehlori vü küshiemwiethuoh nü Eli zhehlorazanyo kümsü küsa tü küsahthuo nyutü kükhurü vünüh küsuokürho nga mümshera wiethuoh," ti küza.

15Jüti küza küm sevü Samuel tü arüne küju zeh nü VÜWA zhehmükhiewa ma nüh satsü. Jüti küsa vü Samuel tü kümohtsawa vi Eli vü küüza krütewa.

16Thitü Eli nüh Samuel ji taji, "Samuel, eh tsa," ti ji. Thinü ma nüh, "Hi hala pehveh," ti küza.

17Thinü Eli nüh, "Ma nüh noh vü küüzawa tü mowa lo? Hi vünüh jüma müküthi tümluo. Saküüwuowa nüh jüti noh vü küsawa saluo thi jüma nyiehvü nga saluo, mükütüküzü ma nüh noh vü küüza aveh küsüküsü nga noh nüh hi vünüh küthim thuoüji," ti küza.

18Jükenüh Samuel nüh zanyo aveh vi ma vü küza nü zanyo küsü nga ma vünüh müküthi. Thinü ma nüh, "Jümatü VÜWA nüh; tinü makenüh mowa nü mhieveh ünüh ma nüh küüsam luo," ti küza.

19Jüsevü Samuel tü khruotewa thi VÜWA tü ma siekütse sanü ma zhü küsüwie nga azhih vü tsuotsa küwa müsa.

20Thi Israel aveh Dan vünüh Beersheba küju Samuel tü VÜWAsetsaküthsü küsa nti vizhu savehthuoh ta küsa thsüra.

21Thinü VÜWA tü Shilo vü ru le, küpakenühnyunü VÜWA zhü vünüh VÜWA mpa nüh Shilo vünüh Samuel vü küthsükütsü küsakenüh.

1 Samuel 4

Kütsathuozhü küthseku Rekümü

1Thi Samuel zhü tü Israelri aveh vü ru. Jüti küsa vü Israelri tü Filistinri siesaluo nti ariepe vü wa, mari tü Ebenezer vü kürünape sa, thi Filistinri nüh Aphek vü kürünape sanü peh.

2Filistinri tü ru nü Israel siesaluo nti ru nü ariepewa tü ritam taji Filistinri nüh Israelri cham, thi ariepe vünüh anyiri anyiemüzü rehthem.

3Thi thopahiri kürünape vü teru ünü Israel kükhruori nüh, "VÜWAtü mokenüh nosü hiri vi Filistinri tüvü saküvohriem lo? HiriVÜWA kütsathuozhü küthseku

© 2015 Bible Society of India.

Shilo vünüh vi hala teru taji ma tü hiri azhievü turu nü mükünongüra kükhra vünüh hiri küülole naveh ünüh," ti küza.

4Jüti sanü anyiri Shilo vü küze nü jüla nüh akükhratsa VÜWAkütsathuozhü küthseku jüma tü Kürhosawa, asa aküsa künyi küperügivü küpehwa kharu; thi Eli atsa künyi: Hofni thi Finehas masü tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vü nyiru.

5 VÜWA kütsathuozhü küthseku kürünape lovü turu ünü Israelri aveh tü kükhra sheh küzie sa, jüti küsa vü azhihwa tü jikhi sa le.

6Filistinri nüh jikhi küzie künara nü mari nüh, "Ebrira kürünape vü zie küji sheh küveh jütü mazhühnyo mowathuohlo?" ti sa. VÜWA kütsathuozhü küthseku kürünape vü teruthuohta küünara vü,

7Filistinri tü krütewa; küpakenühnyunü mari nüh, "Jie, hiri tü sara nathuoh! küpakenühnyunü hakümjie zanyo küsü nga khanavü müjie küsa wie kenüh.

8Jie, hiri tü sara nathuoh! Thawa nüh akükhra nyiaza hamari vünüh hiri vizhu nathuoh lo? Saküüwuowa hamari nüh reza vünüh sahnamüküzüküzü vi Egyptri küzotherithuoh nü.

9Luoveh ji luo, thi nohri mpa nüh nyimpari kümjie vünüh saluo, O Filistinri, mari nüh nohri vü küsa üta nohri tü Ebrira tükha thama küsa kenüh; nohri mpa nüh nyimpari kümjie sanü saluo luo," ti küza.

10Jüti sanü Filistinri tü saluo nü Israel chara, thi mari tü te taji mari aveh nga papa zheh vü tewa kheh; thi rehthe kümkriekem, küpakenühnyunü Israelri küzothe tü ajih vünüh kütse rienyirianyie cherake zotheküm kenüh.

11Thi Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü retera; thi Eli tsa nyimpa künyi Hofni thi Finehas masü nga rehthem.

Eli Küsü

12Jüti küsa vü Benjamin anyi küsü tü jüma rülovü ariepera kürivünüh ma thsümnyi müzükhrih thi azhitho vi ma lü küne ti sanü zhü Shilo vü ru.

13Ma ruju ünü Eli tü ma pe rügivü lehkhuji kütuoh vü shupehnü nopehveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kenüh ma luoveh tü kükhe küveh kenüh. Thi anyiwa nüh anyujiwa vü ru nü zhühlewa küza ünü anyuji aveh tü krie zhutewa.

14Eli nüh kükriezhu jikhiwa künakera ünü ma nüh, "Küzie khi hamatü mowathuoh lo?" ti sa. Thinü anyiwa tü pre nü ru Eli vü küza.

15Khinyi thuoüji Eli tü mahvi guhrake nü tüze khruomthuoh thi ma notha tü küprü nü müküngura sam.

© 2015 Bible Society of India.

16Thi anyiwa nüh Eli vü, “Hi tü arie vünüh küruwathuoh; nosü hitü arie vünüh te taji tetse,” ti küza. Thinü ma nüh, “Mokümjie sawa thuoh lo, eh tsa,” ti küna.

17Zhühle vikürüwa nüh rüle taji, “Israelri tü Filistinri atüvü nüh te taji tewathuoh, thi anyiri azhievü küzothe nga müküüzara nüh samthuoh; noh tsa künyi: Hofni thi Finehas masü nga sümthuoh, thi Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku nga retewathuoh,” ti küza.

18Ma nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku phrahte ünü Eli tü akheri nato vünüh ma pe rügi vünüh asewuovü jiezehtewa nü ma kusheshim taji süm; küpakenühnyunü ma tü khruomthuoh thi küzhoküm kenüh. Ma tü mahvi zührake Israelra lesa sa.

Finehas Tünyivühwa Küsü

19Jüma tsotho vü ma jühnyi, Finehas vüvüh tü atsamoh nü küwuolehvü pehveh. Thinü nyimzawa tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü retewathuoh ta küsa zhühle, thi ma ku thi ma vüpa masü süm ta küünara vü ma tü küngietsuo nü atsa wuo; küpakenühnyunü ma künawatü ma vü tekürüthuoh kenüh.

20Thi ma küsü tsotho teküru vü nyimzari ma siepehküvehri nüh mavü, “Mükrü tüm, küpakenühnyunü noh tü nyimpari wuoküsakenüh,” ti küza. Thitü ma tü mürüle nüh sa, nyutü ma tü jümavü luoveh müthse nüh sam.

21Thi ma nüh atsawa nyo Ikhabod, ma zhühnyo küthohla mükünyie tithoh taji, “Küthohlawa tü Israel vünüh tewathuoh,” ti sa, küpakenühnyunü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü reteküwathuohkenüh, thi ma ku thi ma vüpa kenüh.

22Thi nyimzawa nüh, “Israelri vünüh kütholathovü tü tewathuoh thi Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü retewa ti küsa kenüh,” ti küza.

1 Samuel 5

Kütsathuozhü küthseku Filistinri Azavü Küpeh

1Filistinri nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kürera vü mari tü jüma kha nü Ebenezer vünüh Ashdod vü tewa;

2jüti sanü Filistinri nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku virunü Dagon zheh vü Dagon nato vü sa.

3Thi Ashdod nyiri tü jüma rülo nyiehvü kümto sühra ünü, halie, Dagon tü VÜWA kütsathuozhü küthseku tüvü nüh azhih vü küluwa nü fephohketewa. Jükenüh mari nüh vi nü ma pe vü sam le.

4Thitü mari nüh rülo künyiawa kümto sühra ünü, halie, Dagon tüVÜWA kütsathuozhü küthseku atüvü nüh azhih vü küluwafephohketewa lehü, thi Dagon alü thi ma ke künyi tü akheji rügi vünüh küloshi nü pehla; ma lahveh mpa nüh ma vü küükhesala nü ngu.

© 2015 Bible Society of India.

5Hama kenüh nosü küju nga Dagon navüri nga satü, thi Dagon zhehlovü küturi
aveh nga satü Ashdod vü Dagon kheji münyi.

6 VÜWA ke tü Ashdod nyiri vü küzho sheh, thi ma nüh Ashdod vü nga thi
natonahuori vü nga ma nüh mari sakümzhoh thi aküvü vi mari sakümnomna.

7Thi Ashdod nyiri nüh azanyori mokümjie ünüh ta küngu vü mari nüh, "Israelri
Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü hiri vü küpehvüh nyu,
küpakenühnyunü ma ke tü hiri vü nga thi hiri nyiaza Dagon vü nga küzhoküm
kenüh," ti küza.

8Jükenüh wuori küze nü Filistinri vüwari aveh küvizhuhtaji, "Hiri tü Israelra
Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vü mowasana lo?" ti sa. Mari nüh,
"Israelra Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vi Gat vü mükiele luo," ti rületsü.
Jükenüh mari nüh Israelra Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku jüvü kharu.

9Thitü mari nüh jüma vi mükiele küru vü VÜWA ke tü anyujiwa vü sie küsaluo
sanü kümzhoh aküji tsü, thi rünguori vü nga thi kükhruori vü nga ma nüh
anyujiwa nyiri sakümnomna, jüti sanü marivü aküvü shuru kheh.

10Jükenüh mari nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü Ekron vü küzem.
Thitü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku Ekron vü teküruvü Ekron nyiri tü
zie taji, "Hiri thi anyiri zothe na küsa kenüh mari nüh Israelri Saküüwuowa
kütsathuozhü küthseku kha mükielerusavehthuoh," ti küza.

11Jükenüh mari tü küze nü Filistinra vüri aveh saküüsezhuh nü mari vü, "Israelri
Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku küzem luo, thi ma mpa ma pe vü
küüshelem nü hiri nga thi hiri nyiri nga müküürehthe nüh küsaluo," ti küza.
Küpakenühnyunü anyujiwa avehvü aküsü kümzhoh pehkümthuoh kenüh.
Saküüwuowa ke tü jüla küzhosheh küvehthuoh kenüh,

12anyi thari müsü nüh pehveh ünüh jümari tü aküvü nüh sakekheh kümthuoh
kenüh, thi anyujiwa küzie khi tü atülü vü tekükuo sa.

1 Samuel 6

Kütsathuozhü küthseku Sheleteküru

1 VÜWA kütsathuozhü küthseku tü asa türü Filistinra nyu vü pehtewa.

2Thi Filistinri tü navüri thi setsazhüküphrari ji taji, "Hiri tü VÜWAkütsathuozhü
küthseku vi mowa sana lo? Jümatü mowa vünüh ma pe vü küze naveh ünüh hiri
vü küza luo," ti küna.

3Thinü mari nüh, "Mükütüküzü nohri nüh Israelri Saküüwuowa kütsathuozhü
küthseku küzem nta thuoüji kürütso müküze tüm, thitü ma mpa nüh küsü nga
satüsatü müküleh saküm kükhurü küsüthse nü vishele küzemümji mümhie.

© 2015 Bible Society of India.

Jütathuoüji nohri tü sakümhiera naveh, thi mokenüh ma ke tü nohri vünüh vitemwa nüh ta küsa thsüra naveh," ti küza.

4Jüti küüza vü mari nüh, "Mowa müküleh kükhurü ma vü tsüshele küze na lo?" ti küna. Jüti küünavü mari nüh, Filistinri avüri küzake nüh müzhe nü suna küvü münga thi suna müzhüriküze luo; küpakenühnyunü kümnomüna jükümjie küsa nohri vü thi nohri avüri vü küru kenüh.

5Jükenüh nohri tü nohri küvü atso tü nohri müzhü atso azhihküzorie saluo, thi küthohla vi Israel Saküüwuowa tsüluo; jüti küsa vünüh ma nüh nohri vünüh, nohri nyiaza vünüh thi nohri zhih vünüh ma ke sakümphie na küveh kenüh.

6Mokenüh nohri tü Egyptri thi Faroah nüh mari luoveh sakükho kümüta nohri luoveh sakükho na lo? Mari nüh mari vi saküzhie kümsevü mari nüh anyiri küzem nü mari tü temwa ülo?

7Jükenüh khinyi thuoüji akhekhe kürüthe küsü thi akhuo müjieküvüsa tünüjuh küvi mieshü awie künyi küche luo, thi mieshü awiewa tü akhekhe küüvü luo, thitü masü vünüh atsari thuoüji azhehvü sietewaluo.

8Thi VÜWA kütsathuozhü küthseku vi nü akhekhe rügi vü sa, thi suna sanü nohri nüh müküleh sakümwa kükhurüpe ma tsü na küsawavi ma nato kütsathuozhü küthseku vü thse luo; jüti sanü küzem luo, thi ma leh vü küzem luo.

9Thi noluo, ma mpa ma zhih lehkhuji vü Bet-shemesh vü wa na ünü nyu nüh, jüüta thuoüji ma nüh hiri vü saküsühro kütsüwathuoh; thitü nyuthuoüji ma ke nüh hiri küpawa nyu ta küsa hiri nüh thsüra naveh, jüma tü zhürüluo vünüh hiri vü sa saveh.

10Nyiri nüh jüti sanü tünüjuh küvi awie künyi vi nü akhekhewa ma ku vü thsetsü, thi atsa künyi thuoüji azheh vü khethuokem.

11Jüti sanü mari nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku vi akhekhe rügivüthse, thi kütsathuozhü küthseku suna müzhü masü thi mari küvüri atsori tivithse.

12Thi mieshü awie künyi tü lehkhuji küji küsü müzhe nü küleshoti Bet-shemesh vü kümshotewa; küwa vü masü tü akhi khumngu nü tewa taji masü tü azhie wuovü nga thi azhu wuovü nga kürele müwawie, thi Filistin avüri tü Bet-shemesh arüh küju masü ase nyiwa.

13Jütiküsa vü Bet-shemesh nyiri tü anyuo vü mari hiemtha mahwie pehveh; thi mari nüh mari notha toke nü noküze ünü kütsathuozhü küthseku ngukera nü mari tü lozhe.

14Akhekhewa tü Bet-shemeshri Joshua zhuh vü ru nü jüla pehtewa. Aloh kükajükala küsü jüla pehveh; thi mari nüh akhekhethsohwa phie nü mieshü awie künyi tü VÜWA vü kütso kükhurüsanü tsüm.

© 2015 Bible Society of India.

15Thi Leviri nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku thi ma nato vü küsakütsathuozhü küthseku azhih vü kha, jüma lovü suna arhieri tüveh, jümari vi nü aloh kükajükalawa rügi vü sa; jüti sanü jüma rülovü Bet-shemesh nyiri nüh kütso kükhurü thi küsahthuori sahthuo nüVÜWA vü tsü.

16Thi Filistin Vüwa müngari nüh jüma künguvü mari tü jüma rülovü Ekron vü sheleteru.

17Filistinri nüh suna nüh küsa wuleh müküleh küsa kenüh VÜWAkükhurü kenüh küüze hamari: Ashdod kenüh küsü, Gaza kenüh küsü, Ashbelon kenüh küsü, Gat kenüh küsü thi Ekron kenüh küsü ti küze;

18jüma nyiehvü nga Filistinri anyujiri aveh küürüh müzhe nü suna müzhü nyuji sakümzho nü küpehri thi shiehku azie sa müküsanyuri vü nga tsüküze. Aloh kajükala VÜWA kütsathuozhü küthseku küsapewa tü nosü küju nga Bet-shemeshwa Joshua zhuh vü pohvü küsüsa wie naveh.

19Jüsevü ma nüh Bet-shemesh anyi wuori rehthem, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku lovü küno kenüh ma nüh mari anyi rürake rehtehm, thi VÜWA nüh anyira zavü kürehthe aküji küsakenüh anyiri tü shükheke kheh.

20Jüti küsa vü Bet-shemesh nyiri nüh, “Thawa nüh VÜWA tüvü kütsiera pehveh lo, kümtse Saküüwuowa hama? Thi hiri vünüh ma tü thawavü wa na lo?” ti sa.

21Jükenüh mari nüh Kiriat Jearim vü kürhori vü azhühvüri küze taji, “Filistinri nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku sheleküzemthuoh ünüh. Turu nü vi taji nohri vü tewaluo,” ti küza.

1 Samuel 7

1 Jüti küsa vü Kiriat Jearim nyiri tü ru nü VÜWA kütsathuozhü küthseku vitekhru taji küzhiho vü Abinadab zheh vü ru; thi mari tü VÜWA kütsathuozhü küthseku küjeh naküsa kenüh ma tsa Eleazar sakümtse.

Samuel nüh Israel vü Takrü Küsa

2Kütsathuozhü küthseku Kiriat Jearim vü ru küpeh rülo vünüh, tsotho hothake, mahvi mükeke Israel zhehlo aveh tü VÜWA vü kürümuo sa.

3Jüti küsa vü Samuel nüh Israel zhehlo aveh vü, “Mükütüküzü nohri nüh noh luovehri vi VÜWA vü shele thuoüji aliera nyiazari thi Ashtarot ti nohri azavü nüh vijam nü nohri luoveh küreleVÜWA vü tsü thuoüji, thi ma kütsü mpa sathuoüji, ma nüh Filistinra ke vünüh nohri vizhu naveh,” ti küza.

4Jükenüh Israelri tü Balri thi Ashtarot ti vijam nü VÜWA kütsü mpa nüh sa.

5Jüti küsa vü Samuel nüh, “Israel aveh Mizpa vü sezhuh luo, hi nüh nohkeri nüh VÜWA vü kükhuo sanaveh ünüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

6Thinü mari tü Mizpa vü sezhuh nü ajuh tie taji VÜWA tüvü küshoke, thi jüma rülo vü assa sataji jüla nüh, “Hiri tü VÜWAvü khiemuomthuoh,” ti phrahzhu. Thi Samuel nüh Mizpa vünüh Israel nyiri lesa sa.

7Israel nyiri Mizpa vü sezhuhvehthuoh ta küünara vü Filistinri avüri tü Israelri sie saluo nti khru. Thi mari nüh jüma küünaravü mari tü Filistinri krütewa.

8Jüti küsa vü Israel nyiri nüh Samuel vü, “Hiri kenüh VÜWA hiri Saküüwuowa vü küzie mükütuo tümluo, jüti sanü Filistinrake vünüh hiri küülole luo,” ti küza.

9Jükenüh Samuel nüh nyihzhüzah tünü künü küsü vi nü ajükütso kükhurü sataji VÜWA khurü nü Samuel nüh Israelri kenüh VÜWA vü zie, thi VÜWA nüh ma rületsü.

10Samuel nüh kütso kükhurü sanü kükhurü vü Filistinri tü Israelri prü; thitü VÜWA nüh jüma rülovü jikhi kükhra saküshi nü Filistinri sie saluo taji sakürüza nü küvohriem; thi mari tü Israelra tüvü nüh jorie tekhehwa.

11Thi Israel nyiri tü Mizpa vünüh shuwa nü Filistinri zhewa taji Bet-car kükhu küju mari rehthewa.

12Jüti küsa vü Samuel nüh aloh küsü vi nü Mizpa thi Jeshana (Ebri vünüh Shen) ti ji; küpakenühnyunü ma nüh, “VÜWA nüh haküju hiri kükra ru,” ti küsa kenüh.

13Jükenüh Filistinri tü cham nü Israelra natonahuori vü mütulewiethuoh nüh sa. Thi Samuel tsotho aveh vü VÜWA ke tü Filistinri siesaluo.

14Filistinri nüh Israelri vünüh anyuji Ekron vünüh Gat küju viteküwari tü Israelri vü tsüm le, jüti sanü Israelri nüh mari natonahuori Filistinra ke vünüh külolevira. Thi Israelri thi Amorri azhievü nga aküka pehra.

15Samuel tü ma kürho rülo aveh Israelri lesa sa.

16Thi mahvi kürüzhu ma tü Bethel, Gilead thi Mizpa vü tse küzülenü azhie hamari aveh vü Israelri lesa sa.

17Jüti sanü ma tü shele Rama vü ru, küpakenühnyunü ma zheh tü jüla pehküveh kenüh, thi ma nüh jüla nga kümsho vünüh kürohtsü. Thi ma nüh jüla kükhurüpe küsü sa.

1 Samuel 8

Nyiri nüh Kajiwa Küsü Kükhuo

1Samuel nüh khruoküm vü ma nüh ma tsa nyimpari vi Israelri nyiehvü lesari küsa.

2Ma tsa nyimpa küwuo khuwa nyo thuoüji Joel, akünyi wa nyo thuoüji Abijah; masü tü Beersheba vü lesari sa.

© 2015 Bible Society of India.

3Jütawie ketünga ma tsa künyi tü ma lehkhujiri vü mütse nüh samnü zanyo akünyia vü kürele tewa; masü tü atheri vi thi kümshowatü sakküükhuhm.

4Jükenüh Israel kükhruori aveh tü sezhuh nü Rama vü Samuel vüru,

5thi ma vü, “Halie, noh tü khruomthuoh, thi noh tsa künyi tü noh lehkhujiri vü mütse nüh sam; jükenüh akuoküji küpari üta hiri anyiehvü mükhrü na küsa kenüh hiri kenüh kajiwa küsü vizhu hiri tsüluo,” ti küza.

6Thitü, “Hiri nyiehvü kümkhrü na küsa kenüh kajiwa küsü vi hiri tsüluo,” ta küsa zanyo hamatü Samuel lo mküzhe samtü. Jükenüh Samuel tü VÜWA vü kükhuo sa.

7Thinü VÜWA nüh Samuel vü, “Nyiri nüh noh vü küüza jikhi aveh künaluo; küpakenühnyunü mari tü noh kule msa, thitü mari nyiehvü kajiwa küsana küsa vünüh hi kule saveh.

8Mari nüh hi vü mowa sanüh jümari aveh müzhe nü hi nüh Egypt vünüh mari siezhuküru rülo vünüh nosü küjunga hi kürü nü nyiaza küpa kütsü saveh, jüüta noh vü nga saveh.

9Jükenüh khinyi thuoüji mari jikhi künaluo; mari vü küükheke hamna tsü nü thawa nüh mari nyiehvü takrü sanaveh ünüh kajiwa lehkhuji kütsaluo,” ti küza.

10Jükenüh Samuel nüh VÜWA zhü aveh vi ma kajiwa küsü khuoküveh nyiri vü küza kheh.

11Ma nüh, “Thawa nüh kajiwa sanü nohri nyiehvü takrü sanaveh ünüh hakümjie vünüh sanaveh: ma nüh nohri atsa nyimpari vi nü ma rawuh kheka vü küchieke sataji ma rawuh nyiri küsanü ma rawuhkheka tüvü küüzhü naveh;

12thi ma tü ma mpa ma kenüh anyiri anyieküsü nyiehvü sierhüri thi tünyieke nyiehvü sierhüri rüka naveh, thi wuori nüh ma zhih kükhahu thi ma zhuh kümahwie, ma rie sietsokrü thi ma rawuh khekari tsokrü sanaveh.

13Ma nüh noh tsavühri vi nü arheküüngu küsari, ashieküshuri thi lohseküvehri küüsanaveh.

14Ma nüh nohri zhuh, rhelivizhuh thi Olive zhuhri vi nü ma sieperi tsünaveh.

15Ma nüh noh tsuo, nohri rheliviri vi nü ma küjiri thi ma sieperi tsü naveh.

16Ma nüh nohri siepepari thi siepevühri vi, nohri mieshümiesa thi rawuhkümphahtsari vi nü ma küüroh vü thse naveh.

17Ma nüh nohri nyihnyihri türake sanü küüsuo küsü vi naveh.

18Thi jüma rülo vü nohri mpa nohkeri nüh rüka küsa kajiwa kenüh krie naveh; thitü VÜWA nüh jüma rülovü nohri kürülewa nyu,” ti küza.

19Thitü anyiri tü Samuel jikhi kürü nü mari nüh, “Nyu! thitü hiri nü hiri nyiehvü kajiwa küsü pehwie naveh,

© 2015 Bible Society of India.

20jüti sanü hiri nga akuoküji küpari aveh üta hiri kajiwa nüh hiri vü kümkhrü sanü hiri arie küüsanaveh," ti küza.

21Thi Samuel nüh anyira zhüri aveh küünara vü, ma nüh mari azhü VÜWAakhünari vü küzake lehü.

22Jüti küsa vü VÜWA nüh Samuel vü, "Ma jikhiri künatsü nü marivü kajiwa küsü tsüluo," ti küza. Thinü Samuel nüh Israel nyiri vü, "Nyi küsüküsü nga papa nyu vü tewaluo," ti küza.

1 Samuel 9

Saul nüh Samuel Kümtu

1Jüti küsa tsotho vü künyirhie shehri küsü Benjamin kuoh vünüh ma nyo Kish, Abiel atsa, Zeror atsa, Bekorat atsa, Afia tsa peh;

2ma tü atsa nyimpari küsü peh, ma nyo thuoüji Saul, ma tü küviza kügahla nyi küsü. Israel nyiri azavü nyi küsü nga ma üta kügahla münyie; ma safü vünüh wiehvü ma tü anyi küpari nyiehvüsuokruo.

3Thinü Kish rawuhri tü, thi Saul apa tü kümiem. Jükenüh Kish nüh ma tsa Saul vü, "Sieperi küsü sie luo, thi sühra nü wa arawuhri noluo," ti küza.

4Jüti küüzavü mari tü Efraim küzhiho nyuri vü thi Shalisha zhih vü tsewa, thitü jümari mphahra nüh sam. Thinü mari tü Shalim azhih vü wa, thitü jümari tü jüla nga münyie nüh sam. Jüsevü nga mari tü Benjamin zhih vü phah wa, thitü müngura nüh sam.

5Jüsevü mari tü Zuf azhih vü ru ünü Saul nüh ma se nyikütse siepewa vü, "Ra, eh pa tü arawuhri kenüh luoveh mütsaza nüh hisü kenüh luoveh küna sapehla nathuoh ünüh," ti küza.

6Thitü ma nüh ma vü, "Halie, anyuji hala Saküüwuowa nyi küsüpehveh, thi ma tü küchiekürhe küvüri küsü, ma nüh küüza aveh tü kheta rushushuti. Hisü jüla wa ünüh raluo; hisü khiela tseküwale nüh ma nüh küzara mhieveh ünüh," ti küza.

7Thinü Saul nüh ma siepewa vü, "Thitü mükütüküzü hisü nüh wa wie ketünga anyiwa vü mowa viwa na lo? küpakenühnyunü alohse hisü awe lovü kütüri tü münyithuoh, thi Saküüwuowa nyiwa vü aküte viwa na küsa münyie luo. Hisü tü mowa pehveh lo?" ti küza.

8Siepewa nüh Saul rüle le taji, "Hala, hi vü rakasa küüsuo müzü sanü küsü pehveh, tinü hisü lehkhujiwa küüza na küsa kenüh hi nüh hama vi Saküüwuowa nyiwa vü tsü naveh ünüh," ti küza.

9(Khanavü Israel vü nyi küsü nüh wa nü Saküüwuowa vünüh zanyo kürü nta thuoüji ma nüh, "Ra, kürü setsazhüküphrawa vü wanüh," ti sasati,

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü khinyi setsaküthsüri ta küjiritü setsazhüküphrawa ta küjila kenüh).

10Thinü Saul nüh ma siepewa vü, “Nyieluo; raluo, wa ünüh raluo,” ti küza. Jükenüh masü tü Saküüwuowa nyiwa küpehpe anyujiwa vü wa.

11Masü nüh anyujiwa küzhiho vü kükhru vü masü tü rülavürünguori ajuh tie nta shuküru mütu nü mari vü, “Setsazhüküphrawa tü hala pehveh ülo?” ti küna.

12Thinü mari nüh, “Ma pehveh; halie, ma tü nohsü atüvü pehveh. Shiti waluo, ma tü khintü nüh anyujiwa vü rupehveh ünüh, küpakenühnyunü nosü anyiri nüh azhie kümsiewa rügi vünüh küsahthuo küpeh kenüh.

13Nohsü nüh anyujiwa vü tuthuoüji ma zhie küzhiho vünüh ashie tsa nta müjie tekükhru vünüh ma ngura naveh, küpakenühnyunü ma müjieküru küju anyiri tü ashiekütsawa nyu, ma nüh küsahthuowa tsiamütsü üji mükümhie kenüh; jüsevü nüh jike küsari tü tsanaveh. Khinyi khru luo, küpakenühnyunü nohri tü khinyikhinyi ma siemtura naküveh kenüh,” ti küza.

14Jükenüh mari tü anyujiwa vü wa. Masü tü anyujiwa vü tsetu ünü masü tü Samuel azhie kümsiewa vü wa nti kütse lehkhuji mariwuovü kütse ngu.

15Jüti küsa vü Saul müjie küru rülo atüvü VÜWA nüh Samuel vü kütsakütsü sataji:

16Thuohtü hama tsothovü Benjamin azhih vünüh anyi küsü noh vü küze naveh, tinü ma tü eh nyi Israelri nyiehvü kajitsa küsana küsa kenüh noh nüh ma thse naveh. Filistinra ke vünüh ma nüh eh nyiri küülole naveh; küpakenühnyunü mari küzie tü hi vü teruthuoh, thi hi nüh eh nyiri kümnomna ngukümthuoh kenüh, ti küza.

17Samuel nüh Saul künguvü VÜWA nüh ma vü, “Hi nüh noh vü küüza anyiwa tü hala tsethuoh! Eh nyiri nyiehvü takrü sana küsawa tü mathuoh ünüh,” ti küza.

18Jüti küsa vü Saul tü akheri vü Samuel vü tsekewa nü, “Setsazhüküphrawa zheh khiela pehveh ünüh hi vü raküza jie,” ti khuo.

19Samuel nüh Saul vü, “Hi tü setsazhükü phrawathuoh, tinü eh tüvü azhie kümsiewa vü khru luo, küpakenühnyunü nosü noh tü hi vü ashienyitsanaveh, thi arüne vü hi nüh noh küze nü noh luoveh vüpehküveh aveh noh vü küza kheh naveh.

20Rülo küche tüvü noh rawuh kümiekümri thuoüji noh luoveh jülamüthse tüm, küpakenühnyunü jümari tü ngurathuoh. Israelri vü kümngu aveh tü thawa kenüh lo? Jümatü noh kenüh thi noh pa zhehlori aveh kenüh nyu ülo?” ti rületsü.

21Saul nüh, “Hi tü Israel vü akuohri azhievü nüh aküzahtsawa Benjaminri vünüh nyu ülo? Thi Benjamin kuoh tharuo aveh vü ehtharuo nüh küzahtsawa nyu ülo? Thinü noh tü mokenüh hi vü hakümjie vünüh küzaveh lo?” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

22Jüti küsa vü Samuel nüh Saul thi ma siepewa sie taji azhehwa lo vü runü jiküsari azhievü ape atütsawa tsü, jüla küpehri tü anyicherake kümjie pehveh.

23Thinü Samuel nüh ashieküshuwa vü, “Hi nüh noh vü kütsü, hi nüh noh vü küüza suohpewa viru nü anato vü saluo,” ti küza.

24Jüti küüza vü ashieküshuwa nüh ajih thi jüma nyieh vü küpehri vinü Saul tüvü sa; thi Samuel nüh, “Noluo, mowa saveh ünüh vi noh tüvü savehthuoh ünüh. Tsaluo; küpakenühnyunü jüma tü noh nüh küzehri siekütsa nta tsotho küteküsawa küju noh kenüh saküveh kenüh,” ti küza.

25Jükenüh jüma rülo vü Saul tü Samuel sie ashietsa. Jüti sanü mari tü azhie kümsiewa vünüh anyujiwa vü tu ünü aluomuo rügivü Saul kenüh aze shiesala nü ma tü zeh nti küchuotsuo.

26Thinü arüne thohrieru ünü luomuo rügi vünüh Samuel nüh Saul ji taji, “Sühraluo, hi nüh noh letsewa saküze nathuoh ünüh,” ti küza. Jükenüh Saul tü sühra, thinü ma thi Samuel masü tü lehkhuji vü tsewa.

27Jüti sanü masü tü anyujiwa nato vü tsejuo ünü Samuel nüh Saul vü, “Siepewa tü hisü tüvü tsetewa üti küza luo, thi ma nüh tsetewa thuoüji hi nüh Saküüwuowa zhü vi noh vü saküüthsü na küsa kenüh noh mpa nüh hala pike tsiela luo,” ti küza.

1 Samuel 10

1Thinü Samuel nüh vüjuh ku küsü vi nü ma lü rügi vü züketaji ma küme tsü nü ma vü, “VÜWA nüh ma nyiri nyiehvü takrü küsana küsa kenüh noh thse müveh ülo? Thi noh nüh VÜWA nyiri nyiehvü takrü küsanü mari mükünongüri mari mükieshe nü pehküvehri ake vünüh mari küülole naveh. Thi hama nüh noh tü maka nyiehvü takrü küsanaveh ta küsa VÜWA nüh noh küüthsethsoshi sanaveh.

2Thi nosü noh hi vünüh tewa thuoüji Benjamin natonahuori Zelza Rachel rüku vünüh nyi künyi mütu naveh, thi masü nüh nohvü, ‘Rawuh noh nüh phahküwari tü ngusa vehthuoh, thi khinyi thuoüji noh pa tü rawuhri kenüh mütsahza thi noh kenüh luoveh küna müsanüh sataji, “Hi nüh eh tsa kenüh mowa sanathuoh lo,” ta salanathuoh,’ tisanaveh.

3Jüti sanü noh tü jüla nüh tsekewa nü Tabor nguzhethsoh vü ru naveh; nyi küche Saküüwuowa vü Bethel vü wa nta kütse jüla nüh noh siemtu naveh, nyi küsü thuoüji nyihzhüzah küche, küsüwathuoüji tiehshu küche thi küpawa thuoüji akhah leh huo küsü ti vü nü mütu naveh.

4Mari nüh noh rüluo nü tiehshu lohse künyi vi noh tsü naveh, thi noh nüh mari ke vünüh jüma vi naveh.

5Jüma sevü nüh noh tü Filistinra shiehku kühuo rienyiri küsü küpeh Gibeah (Saküüwuowa küzhiho) vü ru naveh, thi noh nüh anyujiwa vüküru vü

© 2015 Bible Society of India.

setsaküthsüri riehkhuo küsü azhie kümsiewa vünüh atakhu, Siethokhrizah, pilechu thi topito vinü mütu nü setsaküthsüzhü phra naveh.

6Jütiküsa vü VÜWA sietse tü müzhosheh taji noh vü ru nü mari sie setsaküthsüzhü phra taji noh tü mari kümjie satewa naveh.

7Thsoshi hamari noh mütu thuoüji noh ke nüh mowa küsa ngu naveh ünüh saluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh noh siekütse kenüh.

8Thi noh tü eh tüvü nüh Gilgal vü tetsuo naveh; thi halie, hitü kütso kükhurüri thi luoveh kürüzih küsahthuo kükhurüri sa nta noh vü ru naveh. Noh tü hi nüh noh vü ru nü noh nüh mowa sanaveh ünüh müjie küütsa küju nü rülo türü huola luo," ti küza.

9Jüti sanü ma nüh Samuel jam nü tewaluo nti ma tü kürele ünü Saküüwuowa nüh luoveh küpa vi ma tsü le; thi thsoshi hamari aveh tü jüma rülo vü satsa.

10Masü tü Gibeah küzhiho vü ru ünü, halie, setsaküthsüri küriehkhuo küsü ma mütu; thi Saküüwuowa sietse tü müzhosheh nü ma vü ru taji ma tü mari azavü setsaküthsüzhü phra.

11Thi khanavü ma küthsüri nüh ma nüh setsaküthsüri nyi taji setsaküthsüzhü mokümjie phrahteveh ünüh küngu vü anyiri tü küsü nüh küsü vü, "Kish atsa vü mowa rumthuoh lo? Saul nga setsaküthsüri azavü pehveh ülo?" ti sa.

12Thinü azhie jüla nyi küsü nüh, "Thinü mari apa tü thawa lo?" ti sa. Jükenüh, "Saul nga setsaküthsüri azavü pehveh ülo?" ta küsawa tü zhühtso küsü satewa.

13Ma nüh setsaküthsüzhü phrajuküm vü ma tü azhie kümsiewa vü teru.

14Saul püza nüh ma vü thi ma siepewa vü, "Noh tü khievü tewa lo?" ti küna. Thinü ma nüh, "Rawuhri phah nti tewa lie; thi hisü nüh jümari müngura nüh samna küsa küngura vü hisü tü Samuel vüwa," ti rületsü

15Thinü Saul püza nüh, "Hi nüh noh vü khuoveh, tinü Samuel nüh noh vü mowa küza lo?" ti küna.

16Jüti küüna vü Saul nüh ma püza vü, "Ma nüh hisü vü küza kümtseshehke tsü nü rawuhri tü ngumthuoh ta küzaveh," ti küza. Thitü kajipe zhühnyo, Samuel nüh küphrahtewa thuoüji ma tü zanyo küsünga ma vü müküza.

Saul nüh Kaji Küsa Kenüh Küzie

17Jüti küsa vü Samuel tü Mizpa vü VÜWA vü nyiri ji küsezhuhnü;

18ma nüh Israel nyiri vü, "Israelri Saküüwuowa, VÜWA nüh ha üta küzaveh, 'Hi nüh Egypt vünüh Israelri vizhu, thi hi nüh Egyptra ke vünüh thi nohri kümrü nü kürho kajiri aveh ke vünüh nohri vizhu;' ti küza.

19Thitü nosü nohri tü kümnomna Küsetu thi kükho küsetü aveh vünüh nohri külolekütsü Saküüwuowa kulemthuoh; nohri nüh, Nyu! thitü kajiwa küsü vi hiri

© 2015 Bible Society of India.

nyiehvü saluo, ta küza. Jükenüh khinyi thuoüji nohri mpa nüh nohri akuohri thi anyienyie vünüh VÜWAtüvü raluo," ti küza.

20Thinü Samuel nüh Israel kuohri aveh akütuoh vü sieru, thi Benjamin akuoh thuoüji aküze sataji vi.

21Benjamin akuoh tü ma nüh ma atharuori kütuoh vü sieru, thi Matri tharuo thuoüji aküze sanü vi; asehkhe vünüh ma nüh Matri tharuo tü anyi küsüsü nüh vi shehnyira, thi Kish atsa Saul thuoüji aküze sanü vi. Thitü mari nüh ma küphah vü ma tümphahra nüh sam.

22Jükenüh mari tü VÜWA vü kürü taji, "Anyiwa tü hala ru ülo?" ti küna, thinü VÜWA nüh, "Halie, ma tü ma mpa nüh chükhuzavü küthi peh veh ünüh," ti küza.

23Jüti küüza vü mari tü zhüwa nü jüla nüh ma sieru; thi ma tü anyira zavü tsie ünü anyi küpara nyieh vünüh asafü nüh wiehvü müsie.

24Thinü Samuel nüh nyiri aveh vü, "VÜWA nüh thawa rüka savehünüh ma ngu ünü nyu lo? Nyiri aveh azhievü ma üta küsa nyiküsü nga münyie luo," ti küza. Jüti küsa vü nyiri aveh nüh zietaji, "Kajiwa küsuokürhowa saluo," ti sa.

25Thinü Samuel nüh anyiri vü kaji küsanü momota vünüh sanaveh ünüh kükatori thi küürohri vi küza; thi ma nüh jümari lasiküsü lovü rhüke nü VÜWA tüvü sa. Jüsevü Samuel tü anyiri tü nyi küsüsü papa zheh vü küzem.

26Saul nga ma zheh Gibeah vü tewa, thi Saküüwuowa nüh luoveh pakütsü amüsheküze arienyiri nga ma se nyi nü tewa.

27Thitü momaküsa wuori nüh, "Mokümjie anyi hama nüh hiri külolerana lo?" ti sa. Jüti sanü mari tü ma müküchie sanü aküte makenüh vimru nüh sam. Thitü ma tü zoti peh.

1 Samuel 11

Saul nüh Amonri Kücha

1Jüsevü Amonri Nahash tü khru nü Jabesh, Gilead wu; jüti küsa vü Jabesh nyiri aveh nüh Nahash vü, "Hiri sie kütsarü saluo, jüta thuoüji hiri tü noh kütsü sanaveh ünüh," ti küza.

2Thitü Amonri Nahash nüh mari vü, "Hama rüleh rügi vünüh hi nüh nohri sie kütsarü sanü hi nüh nohri notha azhie wuovü khrüzhu taji jükümjie vünüh Israelri vü müküchie thsem naveh ünüh," ti küza.

3Thinü Jabesh kükhruori nüh ma vü, "Hiri vü rülo türü tsü nü Israelra natonahuori aveh vü hiri nüh azhühvüri küüze luo. Jütathuoüji, mükütüküzü nyi küsü nga nüh hiri küülole münyiewie ketünga hiri mpa nüh hiri vi nohri vü tsü naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Azhühvüri tü Saul Gibeah vü ru ünü anyiri khüna vü zhühle rülehwa tsü; thinü nyiri tü zie nü krie.

5Jüti küsa vü Saul tü azhuh vünüh shüvotsa sevü nyiru nü ma nüh, “Nyiri tü mowa lorü nü krieveh lo?” ti küna. Thinü mari nüh Jabesh nyira zhühlewa vi ma vü küza.

6Saul nüh azhü hamari küüna vü Saküüwuowa sietse tü ma vü müzhosheh nü ru taji ma rüküshu tü khieloti juzhu tewa.

7Ma nüh shüvotsa thsohkhuonyih vi nü tehthuoriem nü azhühvüra kevünüh Israelra natonahuori aveh vü küzekheh taji, “Thari nüh Saul thi Samuel masü sevü nyi shumru nüh sanaveh ünüh ma shüvotsa vü nga jüti sanaveh,” ti küza. Thinü VÜWA kükrüshikewa nyiri vü ru nü mari tü nyi küsü kümjie vünüh shuru.

8Beze vünüh ma nüh mari chieno ünü Israel nyiri tü anyie müzaküche thi Judah nyiri tü anyie cherake ti chiera.

9Thi mari nüh zhühle rupehküvehri vü, “Hakümjie vünüh nohri tü Jabesh, Gilead nyiri vü: ‘Thuohtü rünyi küzeto tsotho vü nohri küülole pehra naveh ünüh,’ ti küza üti,” küza. Azhühvüri nüh ru nü Jabesh nyiri vü küza ünü mari tü lozhe.

10Jükenüh Jabesh nyiri nüh, “Thuohtü hiri mpa nüh hiri vi nohri vübtsü naveh, tinü nohkeri nüh mowa nü mhieveh ünüh nohri mpa hiri vü saluo,” ti küza.

11Thi rülo jüma nyiehvü Saul nüh anyiri tü refü küche küsa; thi mari tü rüne rieh huo vü kürünape zhila vü ju nü rülo rünyimüjie küsa küju nü Amonri süthe kheh; thi kürhorari nü vohrietewa, jüti sanü mari tü nyi künyi kürehfü taji mükükhe nüh sa.

12Jüti küsa vü nyiri nüh Samuel vü, “Saul tü hiri nyiehvü takrü sanaveh ta küsa thawa nüh küza lo? Hiri nüh mari zothe na küsakenüh anyi jümari sieru luo,” ti küza.

13Thitü Saul nüh, “Hama rülo vü nyi küsüwie nga aküsü vü küthsewa nyu, küpakenühnyunü nosü VÜWA nüh Israel vü küülole küüroh küsa kenüh,” ti küza.

14Thinü Samuel nüh anyiri vü, “Raluo, Gilgal vü kürü wa nü jüla nüh kajipewa sakürüthe ünüh,” ti ji.

15Jükenüh nyiri aveh tü Gilgal vü wa kheh, thi jüla nüh mari nüh Gilgal vü VÜWA tüvü nüh Saul tü kajiwa küsa. Jüla nüh mari tüVÜWA tüvü kükathuo küsahthuo kükhurü sanü Saul thi Israel nyiri aveh tü jüla nüh kürü lozhe kheh.

1 Samuel 12

Samuel nüh Anyiri vü Azhü Phrahtekütsü

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü Samuel nüh Israel aveh vü, “Halie, noh nüh hi vü küüza noh jikhi aveh hi nüh künatsü nü nohri nyiehvü kajiwa samthuoh.

2Thi khinyi thuoüji halie, kajiwa tü nohri tüvü tsevehthuoh; thi hi tü khruo nü alüprumthuoh, thi halie, eh tsa nyimpari tü noh siepehveh; thi eh küviza vünüh nosü küju noh tüvü tseruthuoh.

3Hi hala pehveh; tinü VÜWA tüvü thi ma nüh thse küsa tüvü ehpohvü küza luo. Hi nüh thawa shüvotsa vi lo? Nyutü thawa rawuh hi nüh vi lo? Nyutü hi nüh thawa me müravi lo? Hi nüh thawa mürülo? Nyutü hi nüh jüma vünüh eh notha saküju na küsa kenüh athe vim ülo? Eh pohvü tsüluo, hi nüh jüma shele tsüm naveh ünüh,” ti küza.

4Thinü mari nüh, “Noh tü hiri müra müvi nyutü hiri mümrünyutü nyi küsü ake vü nga nüh zanyoküsü nga müvi,” ti rületsü.

5Jüta kürüle vü ma nüh mari vü, “Nosü VÜWA thi ma nüh thsekümwa nüh eh ke vü zanyoküsü nga noh nüh müngu ta küsa noh pohvü,” ti küza. Thinü mari nüh, “Ma nüh apohvü wiethuoh,” ti rületsü.

6 Jüti küsa vü Samuel nüh anyiri vü, VÜWA, Mosa thi Aron masürüka nü noh pari Egypt zhih vünüh küvizhuwa nüh apohvü.

7Jükenüh khinyi thuoüji hi nüh nohri sie nü küülole küüroh VÜWAnüh nohri thi nohri pari kenüh küsari VÜWA tüvü kükhri saluo.

8Jacob nüh Egypt vü küwa vü Egyptri nüh mari mürü ünü nohri pari nüh VÜWA vü zie, thinü VÜWA nüh Mosa thi Aron küzenü Egypt vünüh nohri pari vizhu nü azhie hala mari küürho sa.

9Thitü mari tü VÜWA mari Saküüwuowa kümam nü ma nüh Sisera, Hazor kajiwa Jabin rienyiwa khazhu, thi Filistinra ke vü, thi Moab kajiwa ke vü zhum nü mari tü mari sie saluo.

10 Thi mari tü VÜWA vü zie taji, ‘Hiri tü khiemuomthuoh, küpakenühnyunü hiri nüh Ashtarotwa akütsü satewa; thitü khinyi thuoüji hiri mükünongüri ake vünüh hiri vizhu luo, hiri noh kütsü sanathuoh ünüh,’ ti küza.

11Thi VÜWA nüh Jerubal, Barak, Jefthah thi Samuel ti küze nü nohri mükünongüra ke awuowuo vünüh nohri vizhu taji zanyoküsü nga müsanüh rho.

12Jüti küsa vü Amonri kajiwa Nahash nüh ru nü nohri sieküürühkhrüluo nohri nüh küngu vü nohri nüh hi vü, ‘Nyu, thitü kaji küsü nüh hiri nyiehvü takrü sanaveh,’ ti küza, VÜWAnohri Saküüwuowa nüh nohri kajiwa küsa tsotho vü.

13Thi halie, khinyi thuoüji nohri nüh kajiwa kürüka, küpakenühnyunü nohri nüh kükhuo kenüh; halie, VÜWA nüh nohri nyiehvü kajiwa savehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

14Mükütüküzü nohri nüh VÜWA krü, ma kütsü sa thi ma jikhi küna ti
sanü VÜWA nüh azhükütsüri wuluo taji müsaluo nüh, thi nohri nga thi kajiwa
nohri nyiehvü takrü küsawa nga VÜWA nohri Saküüwuowa se nyimzhe ti thuoüji
mhie naveh;

15thitü nohri nüh VÜWA jikhi müküna nüh, VÜWA nüh azhükütsüwuluo nü saluo
ti thuoüji VÜWA ke tü nohri vü thi nohri kajiwavü küwuluo sa wie naveh.

16Jükenüh khinyi thuoüji zoti tsiepeh nü zanyo küji hama VÜWA nüh nohri notha
vü sana küsawa noluo.

17Jümatü hiemtha kümahwie rülo nyu ülo? Hi nüh VÜWA ji nü ma nüh tsohküshi
thi tsokürü küüze naveh; thi nohri khuke kümsü nohri nüh VÜWA notha vü nohri
mpa nüh kaji küsü kükhuowa tü jimta küsa nohri nüh thsü thi ngu naveh, ti küza.

18Jükenüh Samuel nüh VÜWA ji nü VÜWA nüh tsohküshi thi tsohkürü jüma rülo
vü küze; thi nyiri tü VÜWA thi Samuel krüsheh,

19Jüti küsa vü anyiri nüh Samuel vü, "Hiri müsü nüh sana küsakenüh noh sieperi
kenüh VÜWA vü khuo luo; küpakenühnyunü kümsü hama, hiri mpa nüh kükaji
küsü kükhuowa hiri kükhiemuo aveh vü saji kümthuoh kenüh," ti küza.

20Thinü Samuel nüh anyiri vü, "Mükrütüm luo; nohri nüh kümsü hamari aveh
samthuoh, tü VÜWA se künyi vünüh anato vü küreletemwa tüm nü nohri luoveh
vi VÜWA kütsü saluo;

21thi anato wuovü akünyia nyutü müküülolera azhühnyo mükünyiewuovü
kürele müwa tümluo, küpakenühnyunü jümari tü müjuju wie.

22Küpakenühnyunü VÜWA nyo küjiwa kenüh ma nüh ma nyiri tü viküjawa nyu,
thitü nohri tü ma mpa ma nyi sa nta jüma nüh VÜWA sakülozhekümthuoh kenüh.

23Jüma nyiehvü nga eh kenüh thuoüji nohkeri nüh kükhuo müsanühVÜWA vü
khiemuom na küsa hi vünüh kiehtuotewaluo; thi hi nüh kümhie thi kükato leh
vü nohri süphietsü naveh.

24VÜWA mpa nüh krü thi nohri luoveh aveh vi zhütsa nyitsanü makütsü saluo;
küpakenühnyunü nohkeri nüh ma nüh zanyo küjiküsari müshenonoluo.

25Thitü nohri nüh khuhkekümsü sawie nta thuoüji nohri nga thi nohri kajiwa
nga ramnaveh," ti küza.

1 Samuel 13

Filistinri Sie Arie Küsa

1Saul tü kajiwa küsa vü ma mahvi cherakethuoh; thi ma tü mahvi zürake Israelra
nyiehvü takrü sa.

© 2015 Bible Society of India.

2Saul nüh Israel nyiri anyie küche rüka; anyie künyi thuoüji Mikmash thi Bethel küzhiho anyu vü Saul ase nyi, thi anyie küsü thuoüji Benjamin vü Gibeah vü Jonathan ase nyi, küpari aveh thuoüji papara zheh, papara juhthsüzheh vü küzem.

3Jonathan nüh Filistinra shiehku kühuo rienyiri Geba vü küpehri chakümvü Filistinri tü jüma künara. Thinü Saul nüh azhih jüla avehvü atütü khu taji, "Ebriri nüh küüna luo," ti sa.

4Thi Israel aveh tü jüma künara nü Saul tü Filistinra shiehku kühuo rienyiri chamthuoh ti küza, thi jüsevü nga Israel tü Filistinra kümrhüphakewa saküm sa. Thi anyiri tü Gilgal vünüh Saul vü nyiküperü üti jizhu.

5Jüti küsa vü Filistinri tü Israel sie saluo nti sezhuh, rawuh kheka anyie cherake, rawuh nyiri anyie tohro thi thopahiri khielota juh küjinato vü shünyi kümjie ru nü Bethaven zhiehshu wuovü Mikmash vü kürünape sanü peh.

6Mari nüh kürüchiluo küveh (küpakenühnyunü nyiri tü chiluo nü pehküveh kenüh) Israel nyiri nüh küngu vü, nyiri tü mari mpa nüh alopie vü, alokhu vü, lokrü vü rüku lori vü thi juhku lori vü,

7nyutü Jordan keka kari nü Gad thi Gilead vü küthi kheh, thi nyiri aveh amüngu kükhe nü ma se nyi kheh.

8 Samuel nüh tsotho küteke kütsü üta ma tü rülo türü huotewa; thitü Samuel tü Gilgal vü müru nüh sa, thi anyiri tü ma vünüh vohrietewa kheh.

9Jükenüh Saul nüh, "Kütso kükhurüwa thi müshekürüzih kükhurüri vi hala hi vü raluo," ti küza. Jüti sanü ma nüh kütso kükhurüwa sa.

10Ma nüh kütso kükhurüwa kejuthuo ünü, halie, Samuel tü teru; thi Saul tü ma sehrü nti alievü wa nü ma küze.

11Thinü Samuel nüh, "Noh tü mowa samthuoh lo?" ti sa. Jüti küsa vü Saul nüh, "Nyiri tü hi nüh künguvü, thi rülo küteküsa vü noh nüh müküru vü, thi Filistinri nüh Mikmash vü sezhuh küveh vü,

12hi nüh, khinyi thuoüji Gilgal vü Filistinri tü hi vü teturunathuoh, thi hi nüh VÜWA küütso khuo; jükenüh hi mpa nüh wurie nü kütso kükhurüwa sa lie," ti küza.

13Thinü Samuel nüh Saul vü, "Noh tü aküzhe zanyo samthuoh; nohtü VÜWA noh Saküüwuowa nüh azhükütsü müsanüh samthuoh; küpakenühnyunü khinyi thuoüji VÜWA nüh noh kajipe wa Israel vü küsuokürho vizhum naküvehthuoh kenüh.

14Thitü khinyi nü noh kajipe tü kütuom nathuoh; VÜWA nüh ma mpa ma müshe kümjie nyi küsü phahrathuoh; thi VÜWA nüh ma tü ma nyiri rügi vü takrü küsa

© 2015 Bible Society of India.

nta chiekemthuoh, küpakenühnyunü noh tüVÜWA nüh mowa tsü nüh jüma müsara nüh saküm kenüh," ti küza.

15Jüti küsa vü Samuel tü sühra nü Gilgal vünüh Benjamin ti küsa Gibeahvü tewa. Thi Saul nüh ma vü pehküveh anyiri kürüh, anyi jümari tü müza türo kümjie.

16Saul, thi Jonathan ma tsa thi anyiri mari siepeh küvehri tü Benjamin vü Geba vü pehtewa; thitü Filistinri thuoüji Mikmash vü kürünape sanü peh.

17Thi aküprüri tü riehkhuo küche vünüh Filistinra kürünape vünüh shuru; riehkhuo küsü thuoüji Ofra Shual azhih wuovü küprüke tewa.

18Ariehkhuo küpawa nü Bet-Horon wuovü küprüke tewa, thi küpa küsüwa thuoüji arüh wuovü Zeboim nyuo vü nokküütsuo reza wuovü tewa.

19Jüti küsa vü Israel zhih aveh vü amürü küsari küsü nga müngu nüh sam; küpakenühnyunü Filistinri nüh, "Ebriri nü mari mpa nüh anyuchuwa nga nyutü avi nga saveh," ti küüza kenüh.

20Thitü Israel aveh nga mari mükhu, agathi, amüvü nyutü mari hira küzah nti Filistinri vü tsuo;

21amükhu thi agathi küüzah me nü pesa küzah küsüsü, amüvüküüzah me thi azhietsüh küwe le thuoüji pesa künyi.

22Jükenüh arie sana küsa rülovü thuoüji Saul thi Jonathan siekütse nyi küsü ake vü nga anyuchuwaluo thi aviluo müngu nüh sam; thitü Saul thi Jonathan ma tsa masü ake vü nü jüma sü ngu.

23Thi Filistinra shiehku kühuo rienyiri tü Mikmash leh vü tsezhutewa.

1 Samuel 14

Jonathan nüh Luovehküji Küüroh

1Rülo küsü Saul tsa Jonathan nüh ma senyusevi küvü vizawavü, "Ra, hisü Filistinra shiehku kühuo rienyiri tuwuovü wa ünüh," ti ji. Thitü ma tü ma pa vünü müküza.

2Saul tü Gibeah alievü katohrhu kükhuvü, jüma tü Migron vü pehküveh vü anyiri ma siepehküvehri tü müza türo,

3thi Ahitub atsa Ahija, Ikhabod ajie, Finehas atsa, Eli atsa, Shilovü VÜWA navü kruzhu küvü. Thi anyiri nüh Jonathan tü tewathuohta küsa müthsü nüh sa.

4Alehtse kükari azhievü, Jonathan nüh Filistinra shiehku kühuo rienyiri vü wanta küphah navü, wuochuh wuovü alokrü küzhihotsu thi küpa wuovü nga lokrü ahotsu pehveh; küsüwa nyo thuoüji Bozez, thi küpawa nyo thuoüji Sene.

© 2015 Bible Society of India.

5Ahotsu küsüwa thuoüji Mikmash atüvü zhietü wuovü tokewaveh, thi küpawanü Geba atüvü zhieseh wuovü tokewaveh.

6Thi Jonathan nüh ma senyusevi vükütse vizawa vü, “Ra, hisü ahu mkütsi shiehku kühuo rienyiri hamari vü wa ünüh; VÜWA nüh hisü kenüh kürohtsü mhieveh ünüh; küpakenühnyunü VÜWA nüh anyi hozake wienga thi pike wienga külole na küsa tü zanyoküsü vü nga nüh kükhetewa nyu nü,” ti küza.

7Thinü ma senyusevi küvüwa nüh ma vü, “Noh müshe vü küpekeküveh aveh saluo; halie, hi tü noh sietse, tinü noh müshe tü ehmüshe wiethuoh,” ti küza.

8Jüti küsa vü Jonathan nüh, halie, hisü tü kari anyiri vü wa naveh, thi hisü mpa nüh hisü vi mari kütsanaveh.

9Mükütüküzü mari nüh hisü vü, “Hiri nüh nohsü vü müjiekürü nü huola luo; ta thuoüji hisü tü hisü ape vü zota tsie naveh, thi hisü tü mari vü kükhruwa nyu.

10Thitü mükütüküzü mari nüh, Hiri vü raluo; ta thuoüji hisü tü khru naveh; küpakenühnyunü VÜWA nüh mari vi hisü akevü thsekümthuoh kenüh. Thi hama nüh hisü vü athsoshi sanaveh,” ti küza.

11Jükenüh masü mpa masükhürü Filistinra shiehku kühuo rienyiri vü küngu; thinü Filistinri nüh, “Noluo, Ebriri tü mari mpa mari küüthipeküpie vünüh shutsethuoh,” ti küza.

12Thinü shiehku kühuo rienyiri thi anyiri tü Jonathan thi ma senyusevi küvüwavü zie ta ji, hiri vü shuhru luo, hiri nüh zanyoküsü nohsü vü kütsanaveh ünüh, ti küza. Thinü Jonathan nüh ma senyuseviküvüwa vü, “Eh sevü nüh shuhru luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh mari vi Israelra ke vü thsemthuoh ünüh,” ti küza.

13Jüti küsa vü Jonathan tü rü vünü mürikhru, thi ma senyusevi küvüwa nüh ma sevü nüh müri khru. Thi mari tü Jonathan tüvü küluzehtewa, thi ma senyusevi küvüwa nüh ma sevü nüh mari fethem.

14Jonathan thi ma senyusevi küvüwa nüh kürehthe khu thuoüji anyi mükeke kümjie, azhuh zhuto küzhila shüvotsa mükhu nüh kükhahura rike azhievü nüh.

15Jüti küsa vü kürünape vü, azhuh vü thi nyiri aveh azavü ngothse tewa; arienyiri nga thi aküprüri nga amüngu kükhetewa; azhih nga küzhühtewa; jütisanü jüma tü ngothse shehtewa.

Filistinri Kücha

16Thinü Benjamin natonahuori Gibeah vü Saul rieh huori nüh noküzeünü; halie, ariehkhuowa tü ha wuovü thi tu wuovü ta luovehluo kheh.

© 2015 Bible Society of India.

17Jüti küsa vü Saul nüh ma se nyikütse nyiri vü, “Hiri vünüh thawatewathuoh ünüh kürüh noluo,” ti küza. Thi mari nüh küürühnovü, halie, Jonathan thi ma senyusevi küvüwa masü tü jüla münyie nüh samla.

18Thinü Saul nüh Ahija vü, “Sakküüwuowa kütsathuozhü küthsekuhavü viru luo,” ti küza. Küpakenühnyunü Sakküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü Israel nyiri tsotho vü nyi teküwa kenüh.

19Thi Saul nüh navüwa vü siejühle küveh vü Filistinra kürünapevü kürüzarüpuowa tü küzhiküzhi sa wie; jüti küsa vü Saul nüh navüwa vü, “Noh ke vishelem luo,” ti küza.

20Jüti küsa vü Saul thi ma senyikütse nyiri aveh sezhuh nü arie vüwa; thi halie, nyi küsüsü anyuchuwa tü ma mpa ma füwa sie saluotewa, jüti sanü hozake kürüza satewa.

21Ebriri jüma tüvü nüh Filistinri vü nyitekütseri thi mari vü nyi kürünape vü teküwari, mari wienga sühle Saul thi Jonathan vü nyipehküveh Israelri vü peh nti teru.

22Jükümjie Efraim küzhiho anyu vü Israel nyiri küthiküveh aveh tü Filistinri tevehthuoh ta küünara vü mari nga arievü mari se nyiphohke tewa.

23Jüti küsa vü VÜWA nüh jüma rülovü Israelri vizhutsü nü arie watü Bethaven kari küwa sa.

Arie Sevü Zanyo Küsari

24Jüma rülovü Israel nyiri tü münomna sheh; küpakenühnyunü Saul nüh anyiri vü küüshie sataji, “Hi nüh eh mükünongüri vü amüthoh müjie küvira nü münüleh müjie küju nü thawa nüh kütsaküzhu sanaveh ünüh müzü kümwa saluo,” ta phrahteküm kenüh. Jükenüh anyiri nyi küsü wie nga kütsaküzhu mümpo.

25Thi anyiri aveh tü reza vü ru ünü azhih vü awejuh pehla.

26Jüti küsa vü anyiri tü reza vü tu ünü, halie, awejuh tü rütsuopehla, thitü nyi küsü nga pa nü kümshe nga müsa; küpakenühnyunü anyiri tü küshie küsawa kükrü kenüh.

27Thitü Jonathan thuoüji ma pa nüh küüshie vi nü anyiri vü azhühzho tsüküsa mükünara; jükenüh ma tü ma ke vü pehküveh ma kütsüh wa zhupo viwa awepha vü shü nü ma ke vikuo ma po lovü thse; thinü ma notha tü müza teru.

28Jüti küsa vü nyi küsü nüh, “Noh pa nüh anyiri vü azhühzhokküüshie tsü nü, nosü thawa nüh ashietsanaveh ünüh kümzüwa saluo,” ta küza saveh ti küza. Thinü anyiri tü anoji tutewa.

© 2015 Bible Society of India.

29Jüti küsa vü Jonathan nüh, “Eh pa nüh azhihwa saküsüromtüthuoh, noluo, eh notha tü küzakele nga müzamthuoh lo, küpakenühnyunü hi nüh awejuh hama pike kümpothuoh kenüh.

30Nosü anyiri tü mari mükünongüra zhi küzhechiera mari nüh küngurari mari mükhe wie nüh kütsatüla küzakele nga mhie naveh ünüh; küpakenühnyunü khinyi thuoüji Filistinri azhievü rehthe kümri tü aküji nyu nü,” ti sa.

31Mari nüh Mikmash vünüh Aijalon küju Filistinri zothewa. Thi anyiri tü anoji tu sheh;

32anyiri tü zanyo zhechieküsa nyiehvü wa nü anyihzhü, shüvotsa thi mieshüzah vi nü azhih vünüh rehthe khehm nü anyiri nüh jümari thi azüh nga ti tsam.

33Jüti küsa vü mari nüh Saul vü, “Halie, anyiri tü azüh nga tsanü VÜWA vü khiemuo vehthuoh,” ti küza. Thinü ma nüh, “Nohri nüh zhukütsa müke samthuoh; aloh küji küsü hala hi vü küpri raluo,” ti küza.

34Thi Saul nüh, “Nohri mpa anyiri aza vünüh vohrie tewa nü mari vü, nyi küsüküsü nga ma shüvotsa nyutü nyihzhü viru nü hala nüh fethe taji tsaluo; thi azüh tsanü VÜWA vü mükhiemuo tümü üti küza luo,” ti küza. Jükenüh anyiri küsüküsü nga papa shüvotsa viru nü jüma rüza vü jüla nüh rehthe.

35Jüti küsa vü Saul tü kükhurüpe küsü sanü VÜWA tsü; ma nüh kükhurüpe sanü VÜWA kütsü jüma nüh apo.

36Jüti sanü Saul nüh, “Hiri arüza vü Filistinra sevü tsuo nü rüne atholeh küju mari zorietsü ünüh raluo; mari nyi küsü wienga müküükhe tümluo,” ti küza. Jüti küüza vü mari nüh, “Noh vü mowa nü mhieveh ünüh saluo,” ti küza. Thitü navüwa nüh, “Hala nüh Saküüwuowa vü shehnyi wa ünüh raluo,” ti ji.

37Thinü Saul nüh VÜWA vü, “Hi tü Filistinra sevü tsuo üti ülo? Noh tü mari vi Israelra ke vü thse naveh ülo?” ti kürü. Thitü ma nüh jüma rülovü ma rüle mütsü nüh sam.

38Jükenüh Saul nüh, “Nohri anyiri sierhüri aveh havü ra nü mokümjie vünüh kükhiemuo hamatü nosü teruthuoh ünüh thsü thi no ti saluo.

39Küpakenühnyunü Israel küülolewa VÜWA tü rhoküveh üta jüma tü eh tsa Jonathan vü pehwie ketünga ma tü sütsa wie naveh,” ti küza. Thitü anyiri aveh azavü nyi vehküsü wienga ma mürüle nüh sam.

40Thinü ma nüh Israel aveh vü, “Nohri nüh wuochuhwuovü peh luo, hi thi eh tsa Jonathan hisü nüh küpa wuovü peh naveh ünüh,” ti küza. Jüti küüzavü anyiri nüh Saul vü, “Noh vü mowa nü mhieveh ünüh saluo,” ti küza.

41 Jükenüh Saul nüh, O VÜWA Israel Saküüwuowa, mokenüh noh tü nosü noh siepewa rüle mütsü lo? Mükütüküzü nüh müküleh hamatü hi vü nyutü eh tsa Jonathan vü peh üji, O VÜWA, Israel Saküüwuowa küthsüra tsüluo; thitü

© 2015 Bible Society of India.

mükütüküzü nüh müküleh hamatü noh nyi Israelri vü pehveh üji kümshira tsüluo; ti khuo. Thi Jonathan thi Saul thuoüji vitewa, thitü anyiri nü küthitewa.

42Jüti küsa vü Saul nüh, “Aküzewa tü eh tsa Jonathan hisü azhievü jakenoluo,” ti küza. Thinü Jonathan nüh vitewa.

43Jüti küsa vü Saul nüh Jonathan vü, “Noh nüh mowa sam nüh hi vü küza luo,” ti khuo. Thinü Jonathan nüh ma vü, “Hi nüh eh kevü pehküveh eh rühkütsüh awejuh zhupo vünüh awejuh pike müpomlie; hi hala pehveh, tinü hi nüh sü naveh,” ti rületsü.

44Jüti küüzavü Saul nüh, “Saküüwuowa nüh jükümjie vünüh hi vü saluo thi jüma nyiehvü nga saluo; noh thuoüji sütsa wie nathuoh, Jonathan,” ti küza.

45Jüti küsa vü anyiri nüh Saul vü, “Israel vü kükhrara küüroh küji küsa Jonathan hamatü süwie nathuoh ülo? Jüma vünüh küületsuom luo! VÜWA nüh rhoküveh üta ma lüsheh küsü nga azhihvü tsuotsa müküzera; küpakenühnyunü nosü küju Saküüwuowa sie nü küroh kütse kenüh,” ti küza. Jüti sanü Jonathan süna küsa vünüh anyiri nüh ma küloletsü.

46Jüsevü Saul tü Filistinri zhetekhru; thi Filistinri tü mari mpa mari ape vü tewa.

Saul Atakrü Küsa thi Atharuo

47Jüti sanü Saul nüh Israel nyiehvü kajikhuowa vike küvü vü ma tü ma mükünongüri aveh awuowuovü, Moab nga, Amon nga, Edom nga, Zoba kajiri vü nga thi Filistinri vü nga ti sie saluo kheh; ma nüh khiekhievü küprüke naveh ünüh mari vi kümsütsatsa vü thse.

48Thi ma nüh luoveh jisheh nü Amalekri müwiethe khehm nü Israelri küzhechieri ake vünüh mari küloletsü.

49Saul tsari tü: Jonathan, Ishvi thi Malkhishua; thi ma tsavüh künyianyo thuoüji küwuo khuwa nyo nü Merab thi kürünguowa nyo thuoüji Maikhal;

50Saul vüvüh nyo nü Ahinoam, Ahimaz tsavühwa. Thi ma thopahiri sierhüwa nyo thuoüji Abner, Mer atsa, Saul püza;

51Kish tü Saul apa thi Mer tü Abner apa, Abiel atsa.

52Saul tsotho aveh vü Filistinri sie arie kho shehke nü sasa ti, thi Saul nüh anyi kükhrari ngu nyutü luoveh küjiri ngu thuoüji ma nüh jümari tü vi nü ma nyiri sasati sa.

1 Samuel 15

Amalekri Sie Arie Küsa

© 2015 Bible Society of India.

1 Jüsevü Samuel nüh Saul vü, noh tü ma nyi Israel nyiehvü kajiwa küsana küsa
kenüh noh thsetsü üta VÜWA nüh hi küze lie; jükenüh khinyi thuoüji VÜWA zhü
künaluo.

2Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küzaveh, "Israelri nüh Egypt vünüh tsezhu küru
vü lehkhuji vü Amalek nüh mota Israel vü ruohluo nüh hi nüh mari vü
kümnomna tsü naveh.

3Khinyi wa nü Amalekri rehthejam luo, thi mari azhi küpeh aveh zorieja
khehmtüluo, müküükhe tüm, thitü nyimpari nga thi nyimzari nga, kürünguori
nga thi tühnü nü küvehri nga, shüvotsa, nyihzhü, ut nga thi rawuh nga ti
zothekhehm tüluo," ti küza üti, küza.

4Jükenüh Saul nüh anyiri jizhuh nü Telaim vünüh kürüh taji anyianyie müza
künyi ajih vünüh, thi Judah nyiri anyie türake tichiezhu.

5Thi Saul tü Amalek nyujiwa vü ru nü anyuo vünüh huopeh.

6Jüti küsa vü Saul nüh Kenri vü, "Waluo, hi nüh nohri tü Amalekri vü thama nyi
küüzothe üji tsezhutewaluo; küpakenühnyunü Israel nyiri nüh Egypt vünüh
tsezhu küru vü nohri nüh mari vü khuhkekümhie küütsa kenüh," ti küza. Jüti
küüzavü Kenri tü Amalekri azavü nüh tsezhutewa kheh.

7Jüti sanü Saul tü Havehla vünüh Shur Egypt zhiehshu küju Amalekri cham.

8Thi ma nüh Amalekri kajiwa Agag kümrho revi nü anyuchuwa aha vünüh nyiri
aveh zorie kümtsem.

9Thitü Saul thi anyiri nüh Agag thuoüji kürhosa, thi nyihzhükümhie tsari,
shüvotsa, küülieri, nyihzhüzahri thi kümhieri avehnü zorie mükümtse;
müküvingü thi amemkünyieri aveh thuoüji zorie kümtsem.

Saul Kükaji Kuleküm

10 VÜWA zhü tü Samuel vü ru taji,

11"Hi nüh eh luoveh khaphrü nü Saul tü kajiwa küsa; küpakenühnyunü ma nüh
eh sekünyi vünüh sühle teküwa kenüh thi eh zhükütsüri mümzhe nüh saküm
kenüh," ti küza. Jüti küüzavü Samuel tü arüshu nü arüza aveh ma tü VÜWA vü zie.

12Thi Samuel tü arüne vü Saul mütu nti kümto tesühra; thinü anyiwuori nüh
Samuel vü, "Saul tü Karmel vü ru nü, halie, ma nüh müsheküpeh huo küüroh
küsü ma mpa ma kenüh sam nü sühle taji Gigal vü tetsuothuoh," ti küza.

13Jüti küüzavü Samuel tü Saul vü ru, thinü Saul nüh mavü, "VÜWA vü noh tü
kütsia küvüwa saluo; hi nüh VÜWA nüh zhükütsüwa satsüthuoh ünüh," ti küza.

14Thinü Samuel nüh, "Thinü eh khüna vü nyihzhü kükhukhi, thi shüvotsa
kükhukhi nüh küünara hatü mowa lo?" ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti küünavü Saul nüh, “Mari nüh Amalekri vünüh jümari viru; küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa vü küsahthuo sa nta anyiri nüh nyihzhü thi shüvotsa kümphahtsari viru sa küveh kenüh; thi küpari aveh nü zorieja khehmthuoh,” ti küza.

16Jüti küüzavü Samuel nüh Saul vü, “Pehlachih! Sütavü VÜWA nüh mowa hi vü küza naveh ünüh hi nüh noh vü küza naveh ünüh,” ti küza. Thinü ma nüh ma vü, “Küzaluo,” ti küza.

17Jüti küsa vü Samuel nüh, “Noh mpa noh notha vünü zah wie ketünga noh tü Israel akuohri alüwa nyu ülo? VÜWA nüh noh thsem nü Israel nyiehvü kajiwa müküsa ülo.

18Thi VÜWA nüh noh tü küüroh küsü vünüh küze taji, Wa nü Amalek kükhiemuori zorie kümtsem luo, thi mari müjie küzoriekheh küju nü mari sie saluo luo,” ti küza.

19Thinü noh tü mokenüh VÜWA jikhi müküna lo? Noh tü mokenüh zanyo zhechieküsa rügivü prewa lo, thi VÜWA notha vü mükümhiewa saveh lo? ti küza.

20Jüti küüzavü Saul nüh Samuel vü, “Hi nüh VÜWA jikhi künathuoh, hi nüh küüroh üta VÜWA nüh hi küüze vü wathuoh, hi nüh Amalek kajiwa Agag sieruthuoh, thi hi nüh Amalekri zorie kümtsetsüthuoh.

21Thitü anyiri nüh zanyo küzhechiehri vi, nyihzhü thi shüvotsa, zanyo kümhie tsari zoriem üta kütsüri Gilgal vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa vü küsahthuo sa nta vi,” ti küza.

22Thi Samuel nüh, “VÜWA jikhi küüma tü kütso kükhurü thi küsahthuo nüh VÜWA tü küülo naveh ülo? Halie, küsahthuo nü azhüküüna nüh kümpha khe, nyihzhüvo küthü nyiehvü nüh azhü küüna nüh kümpha khe.

23Küpakenühnyunü nyura müshe müküvi tü mahtsa zhüküphra kükhieh kümjie wiethuoh küsa kenüh. Thi luovehkükho tü akükhieh thi anguo kükhurü kümjie wiethuoh. Küpakenühnyunü noh nüh VÜWA zhü kule küm kenüh, thi ma nüh noh kükaji küsa nga kule küm kenüh,” ti küza.

24Thinü Saul nüh Samuel vü, “Hi tü khiemuomthuoh; küpakenühnyunü VÜWA nüh azhükütsü thi noh tü hi nüh sakümnekümthuoh kenüh, küpakenühnyunü hi nüh anyiri krü nü mari jikhi küüna kenüh.

25Jükenüh khinyi thuoüji, hi nüh khuoveh, tinü eh kükhiemuo nojatsü nü hi vü nyi sheletewaluo, jüta thuoüji hi tü VÜWAkhurüra naveh,” ti küza.

26Jüti küüza vü Samuel nüh Saul vü, “Hi nü noh vü nyi sheleküwawa nyu; küpakenühnyunü noh nüh VÜWA zhü kuleküm kenüh, thi VÜWA nüh noh tü Israel nyiehvü kajiwa küsa kulemthuoh,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

27 Jüti küsa vü Samuel tü tewaluo nti kürele ünü Saul nüh makruzhu shohte, thinü shohkrimtü.

28Thinü Samuel nüh ma vü, "VÜWA nüh Israel kajipe tü nosü noh vünüh zokhrimü nü noh nyieh vünüh kümhie noh zhephru küsü vü tsümthuoh.

29Thi jüsevü nga Israel kütholathovü tü müriera nyutü mükhaphrüra; küpakenühnyunü ma tü anyiri nü khaphrü nti küsa nyu," ti küza.

30Jükenüh ma nüh, "Hi nüh khiemuomthuoh; tü eh nyi kükhruori thi Israelri atüvü khinyi hi chierhe taji hi vü nyi shele tewa nü hitü VÜWA noh Saküüwuowa kükhurüra küsa mo," ti khuo.

31Jükenüh Samuel tü sühle nü Saul ase nyitewa, thi Saul tü VÜWAkhurü.

32Jüti küsa vü Samuel nüh, "Amalekri kajiwa Agag hala hi vü sieraluo," ti küza. Thinü Agag tü alozhe sheh nü ru. Thi Agag nüh, "Aküsü kükhatü kari tsamthuoh," ti küza.

33Thi Samuel nüh, "Noh nyuchuwa nüh nyimzari atsa mükünyiesakümtü üta noh zah tü nyimzari azah vü atsa münyie nüh samnaveh," ti küza. Thi Samuel nüh VÜWA tüvü Gilgal vünüh Agag müwieriem.

34Jüsevü Samuel tü Rama vü tewa, thi Saul nü ma zheh Saul Gibeah vü tekhru.

35Jüti sanü Samuel tü Saul kenüh amüshe na peh huo. Thi VÜWA tü Israelri nyiehvü Saul nüh kajiwa küsa nta ma luoveh khaphrütewa.

1 Samuel 16

David Kaji kenüh Kürüka

1Jüsevü VÜWA nüh Samuel vü, "Küthakele noh tü Saul kenüh amüshe na nalo, hi nüh ma tü Israelri nyiehvü küjiwa küsa hi nüh ma kuleküm ngumthuoh nü? Noh shüh huo lovü avüjuh thseküpronü waluo; hi nüh noh tü Bethlehemri Jesse vü küze naveh ünüh, küpakenühnyunü ma tsa nyimpari azavü hi mpa nüh kajiwa küsütotsü kümthuoh kenüh," ti küza.

2Thinü Samuel nüh, "Hi tü mokemjie wa na lo? Mükütüküzü Saul nüh jüma künara thuoüji ma tü hi fethe na nü," ti rületsü. Jüti kürüle vü VÜWA nüh, "Noh nüh amieshü awieküsü vi taji, VÜWA vü küsahthuo sa nti hi tü tse lie, ti küza luo.

3Jüti sanü küsahthuo vü Jesse ji luo, thi noh mowa sanaveh ünüh hi nüh noh kütsanü hi nüh noh vü thawa nyo jizhu naveh ünüh eh kenüh noh nüh ma thse naveh," ti küza.

4Jüti küsa vü VÜWA nüh küüza üta Samuel tü sanü Bethlehem vüru. Anyujiwa kükhruori tü ma mütu nti amüngu kükhe nü ru taji, "Luoveh rüzih nü noh tü tseveh tünüh," ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

5Thinü ma nüh, “Luoveh kürüzih vünüh tseveh; VÜWA vü küsahthuo sa nti hi tü tse; tinü nohri mpa nohri sakümtse nü ehse nyi nü küsahthuo vü raluo,” ti ji. Thi ma nüh Jesse thi matsa nyimpari sakümtse nü küsahthuo vü mari jike.

6Mari ru ünü ma nüh Eliab vü no nü kümshe, “VÜWA nüh küthsewa tü ma tüvü peh tsaveh,” ti sa.

7Thitü VÜWA nüh Samuel vü, “Ma tsonyie müno tüm nyutü ma krukümsie müno tüm, küpakenühnyunü hi nüh ma kule kümthuoh kenüh; VÜWAthuoüji anyiri nüh küno üta vünüh müno; VÜWA thuoüji luoveh noveh,” ti küza.

8Jüti küsa vü Jesse nüh Abinadab ji nü Samuel tüvü tse küüze. Thi ma nüh, “VÜWA nüh hama mürüka,” ti küza.

9Thinü Jesse nüh Shama tse küüze. Thitü ma nüh, “VÜWA nüh hama nga mürüka,” ti küza le.

10Jesse nüh ma tsa nyimpa türüri Samuel tüvü tse küze. Thi Samuel nüh Jesse vü, “VÜWA tü hamari mürüka,” ti küza.

11Jüti küsa vü Samuel nüh Jesse vü, “Noh tsari aveh hala pehvehthuoh ülo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Pehüveh, tü ariehpewathuoh, thitü halie, ma nü nyihzhü huoveh,” ti rületsü. Jüti kürüle vü Samuel nüh Jesse vü, “Wuori küze nü ma sieküüru luo; küpakenühnyunü ma müjie küru küju nü hiri tü tsuoshuküpehwa nyu,” ti küza.

12Jüti küüza vü ma nüh wuori küze nü ma sie küüturu. Ma tü mürumwuo thi ma notha tü zü sheh thi vizasheh. Jüti küsa vü VÜWAnüh, “Süra nü ma thse luo; küpakenühnyunü hamatü ma thuoh ünüh,” ti küza.

13Thinü Samuel nüh avüjuh shüh huowa vi nü ma jieri azavü nüh thse tsü; thi VÜWA sietse tü jüma rülo vünüh tuvü müzhoshehnü David rügivü ru. Jüsevü Samuel tü sühra nü Rama vü tewa.

David nüh Saul Tela vü Küpeh

14Jüsevü VÜWA sietse tü Saul vünüh tewa nü VÜWA vünüh sietse kümsü küsü nüh ma sakümnomna.

15Thinü Saul siepewa nüh ma vü, “Halie, Saküüwuowa vünüh sietse kümsü küsü nüh noh sakümnomna naveh.

16Khinyi hiri Vüwa nüh noh sieperi noh tüvü pehküvehri vü azhütsü nü topito kükhuthsütsari küsü phah nü, Saküüwuowa vünüh sietse kümsüwa noh vü pehveh üji ma nüh küükhu thuoüji noh tü mhiera naveh lie,” ti küza.

17Jükenüh Saul nüh ma sieperi vü, “Topito kükhuthsü küsü eh kenüh tsü nü ma sie hi vü ru luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Vizari küsü nüh rüle taji, “Halie, Bethlehemri Jesse atsa nyimpari küsü, topito kükhuthsü, luoveh küze nyi küsü, arienyi küsü, kükhruokürho zhüküphra, aseküthsü kümhieri nyi küsüthi VÜWA nüh ma siekütseri küsü hi nüh ngulie,” ti rületsü.

19Jükenüh Saul nüh zhühvühri Jesse vü küze taji, “Noh tsa David, nyihzhü huoküvehwa hi vü küze luo,” ti küza.

20Jüti küüza vü Jesse nüh rawuh rügivü lohse, akhah leh huo küsüthi nyihzhüzah küsü ti akhuo satsü nü ma tsa David vü tsü nü Saul vü küze.

21Thi David tü Saul vü ru nü ma küüroh vü tu. Jüti küsa vü Saul tü ma lo sheh nü ma tü ma senyusevi küvüwa sa.

22Thinü Saul nüh Jesse vü azhü küze taji, “David tü eh küürohvü küpehm luo, küpakenühnyunü ma tü eh notha vü küütsongumthuoh,” ti küza.

23Jüti sanü Saküüwuowa vünüh sietse kümsü Saul vü ru thuoüji David nüh topito ma ke vünüh vi nü khukhuti; jüti sanü Saul tüsakümro nü kümahtsa tsütsüti, thi sietse kümsüwa tü ma vünüh tewawati.

1 Samuel 17

Goliath nüh Israelri Künyie

1Jüsevü Filistinri tü arie kenüh sezhuh khe; mari tü Sokoti küsa Judah zhih vü sezhuh kheh nü Soko thi Efes-damim vü Azeka masü azhievü kürünape sanü peh.

2Thi Saul thi Israel nyiri tü sezhuh nü Ela anyuo vü kürünape sataji Filistinri siesaluo na küsa kenüh arie küche nü ripeh.

3Jüti sanü Filistinri nüh aküzhi wuochuhwuo küsü vü tsie thi Israelri nüh aküzhi wuochuhwuo küsü vü tsie ti sanü masü azhievü anyuo küsü peh.

4Jüti küsa vü Filistinra kürünape vünüh anyi küsaratsa Gatri ma nyo Goliath ti küsa küsü shuhru, ma kru kümsie apie türakünyi nü khaküsü.

5Ma tü ma lü rügi vü sahwuo thehku vü, ma tü mürükruzhukasazhe asahwuo nüh küsa ma küüzho küüto tünyieke nü türü vü.

6Ma rünyie künyi vü sahwuo kürietevüh vü, thi avi asahwuo nüh küsawuküjara küsü ma safü azhievü kha.

7Thi ma vihkuoh tü atakha kümjie, ma vitsawa mürü küüzho tü küütotürü; thi ma joh huo kükhawa tü ma tüvü tse.

8Ma nüh tsie nü Israelri küri aveh vü zieküze taji, “Nohri tü mokenüh arie sa nti shuhru tsieveh lo? Hi tü Filistinri thi nohri tü Saul sieperi nyu ülo? Nohri kenüh nyi küsü rüka nü ma tü hivü küüturu luo.

© 2015 Bible Society of India.

9Mükütüküzü ma nüh hi sie saluora thi hi zothera ti thuoüji hiri tü nohri sieperi sanaveh; thitü hi nüh ma siesaluo nü chara thi ma zothera thuoüji nohri nüh hiri siepe sanü hiri kütsü sanaveh," ti küza.

10Jüti küüzavü Filistinri nüh, "Hi nüh nosü Israel küriri vü nyieveh; tinü hiri saluo na küsa kenüh hi vü nyi küsü tsüluo," ti khuo.

11Saul thi Israel aveh nüh Filistinri azhü hamari küünara vü mari tü luoveh zahtewa nü khielohti krütewa.

David nüh Saul Kürünape Lovü Küpeh

12Jüti küsa vü David tü Judah kuoh Bethlehem vü Efrari ma nyo Jesse ti küsawa tsa, ma tü atsa nyimpari tüze peh. Saul tsotho vü anyiwa tü khruo thi mahvi zhiküm sa.

13Jesse atsa nyimpa kükhruo küche thuoüji arievü Saul se nyiwa; thi ma tsa arie vü nyiküwa küchera nyo tü hamari: Elib, küwuokhuwa, thi ma sewa Abinadab, kücheawa nü Shama.

14David thuoüji ariehpewa; kükhruo küche nü Saul senyitewa,

15thitü David thuoüji Saul vünüh shelesheza Bethlehem vü wa nü mapa nyihzhü no.

16Rülo zürake, arüne thi münüleh kürüzhu Filistinri tü atüvü tsezhuru nü ma kütsiepe vü tsietsieti.

17Thi Jesse nüh ma tsa David vü, "Noh jieri kenüh atha küveh thi tieshu türake hama vi nü shiti kürünape vü noh jieri vü waluo;

18jümpa mükünyu tünüjuhjühre türake hamari viwa mari anyienyiehwa vü tsüluo. Noluo, noh jieri mokümjieveh ünüh, thi marivünüh küphrahzhu viru luo," ti küza.

19Jüti küsa vü Saul, mari thi Israel nyiri aveh tü Ela anyuo vü pehnü Filistinri siesaluo pehveh.

20Thi David tü rüne kümto sühra nü anyihnyihri tü akühuori küsü vü sam nü Jesse nüh azhükütsü üta ashie vü nü tewa; ma tü shiejiwa nüh zie nü arie khi sanü kuotsezhuteküwa kürünape vü wa.

21Jüti sanü Israelri thi Filistinri tü arie küsa kenüh shenyiluowa nü thopahiri küsü nüh thopahiri küsü sie saluo.

22Thi David tü chükhu künote ashuwa vü azanyori sam nü arie küsarivü wa nü ma jieri aleh no peh.

© 2015 Bible Society of India.

23Ma nüh mari sieküjüle vü halie, anyi küsarawa, Gatwa Filistin ma nyo Goliath tü Filistinri arie küsari azavü nüh tsezhuru nü atükhuvü azhü üta phra. Thinü David nüh künara.

24Israel nyiri aveh anyiwa ngu ünü khielohti krü nü ma vünüh te.

25Thi Israel nyiri nüh, “Nohri tü anyi küshuhruwa ngu ünü nyu lo? Ma tü Israelri nyie nta tsewiethuoh; thi anyi ma küfetherawa tü kajiwa nüh künyirhieri vi ma sakünyirhie tsü nü ma tsavühwa vima tsü nü Israel vü ma pa zheh tü rüzih nü rho naveh,” tisa.

26Jüti küsa vü David nüh anyi ma kütuoh vü tsieküvehwa vü, “Filistin hama küfethe anyiwa kenüh mowa sanü Israelri vünüh saküüzükrüwa vija na lo? küpakenühnyunü ahu mkütsi Filistin hama nüh rhoküveh Saküüwuowa thopahiri nyie nti ülo?” ti küza.

27Jüti küüza vü anyiri tü jükümjie vünüh ma rületsü taji, “Thawa nüh ma fethe naveh ünüh anyi jümawa vü jüti vünüh saluo,” ti küza.

28Thinü ma jie Eliab tü ma nüh anyiri vü küzaküveh künara nü David vü ma rü küshuwa tü juzhutewa taji ma nüh, “Noh tü mokenüh turu lo ti? Thi noh tü thawa vü nyihzhü pike jümari reza vü sam nü tse Lo? Hi nüh noh kükuoti thi noh luoveh kümsüthsüveh; küpakenühnyunü noh tü arie küsa no nta turu nü,” ti küza.

29Jüti küüzavü David nüh, “Hi nüh khinyi mowa samthuoh lo?” tisa.

30Jüti sanü ma tü ma vünüh kürele küpavü tewa nü jü üti vünüh küza le thi anyiri tü atükhuvü kümjie rülehü.

31David nüh azhü küüzawa tü künatewa kheh nü mari nüh jümari Saul tüvü küza le; thi ma nüh ma kenüh anyi küze.

32Jüti küsa vü David nüh Saul vü, “Ma kenüh nyi küsü nga luovehküthasü müsa tüm; noh siepewa nüh wa nü Filistin hama siesaluo naveh ünüh,” ti küza.

33Thinü Saul nüh David vü, “Noh tü wa nü Filistin hama sieküsaluo müsara; küpakenühnyunü noh tü ah thuoh, thitü viza küvehkenüh, thi ma thuoüji ma küviza vünüh arie küsa nyi küsüsatekütsethuoh kenüh,” ti küza.

34Thitü David nüh Saul vü, “Noh siepewa tü ma pa nyihzhühuohuoti; thi jüta küsa vü amiewuowa nyutü awie ru nü anyihnyihza vünüh nyihzhüzah vitewa thuoüji,

35hi nüh ma se zhewa nü ma po vünüh küloletsütsüti; thi mükütüküzü ma nüh sühra nü hi vü joke thuoüji hi nüh makhane vünüh shoh nü fe taji zothetheti.

36Noh siepewa tü amiewuori nga thi awieri nga zothethuoh; jümari üta ahu mkütsi Filistin hama nga ma nüh rhoküveh Saküüwuowa thopahiri künyie küngu kenüh satsü naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

37David nüh shele, “Amiewuowa müzeh thi awie müzeh vünüh hi küvizhu VÜWA nüh Filistin hamawa ke vünüh hi vizhuwie naveh,” ti küza. Jüti küüzavü Saul nüh David vü, “Waluo, thi VÜWA nüh noh siekütsewa saluo,” ti küza.

38Jüti sanü Saul nüh ma rietsokrüri David vike küüvü; ma nüh sahwuothehku vi ma lüwe satsü, thi mürükruzhu küsazhe thsetsü.

39Thi David nüh ma nyuchuwa vi ma rietsokrü lovü thse nü wa nti satü müsara nüh sam, küpakenühnyunü ma tü jümari müküviphiekenüh. Jükenüh David nüh Saul vü, “Hi tü hamari vü nü müwara; küpakenühnyunü hi tü hamari müküviphie kenüh,” ti küza. Jüti sanü David nüh jümari fosam.

40Thi ma nüh ma rühkütsüh ma ke vü vi nü akuzawa vünüh alohküüzhu münga rüka nü khuhvi taji ma nyihzhü kühuo chükhunyutü zetsechükhu lovü thse; ma thumkavüh nü ma ke vü vi ti sanü Filistinwa vü shehnyiwa.

41Thi Filistinwa tü ma joh huo küviwa sie nü David tüvü tseshehnyiru.

42Jüti küsa vü Filistinwa tü noküze nü David küngu vü ma noküzahke; küpakenühnyunü ma tü ah thuoh thitü vizari küsü, mürumwuo thi atsonyie tü züküm kenüh.

43Thinü Filistinwa nüh David vü, “Hi tü ashuh nü noh tü akütsüh vi nü hi vü tse ülo?” ti küza. Thi Filistinwa nüh ma nyiaza nyo vünüh David müzü.

44Filistinwa nüh David vü, “Hi vü raluo, hi nüh noh sa vi nü amürhü vü prükütse müwari thi azhuh vü asari vü tsü naveh ünüh,” ti küza.

45Jüti küüzavü David nüh Filistinwa vü, “Noh tü anyuchuwa, avi thi aviphrü vi nü hi vü tse; thitü tu nü noh nüh kükhratsari VÜWA, Israelri thopahiri Saküüwuowa nyo vünüh noh vü tseveh.

46Nosü VÜWA nüh noh vi nü eh kevü thsemnathuoh, thi hi nüh noh vehküzehm nü noh lü zahthuom nathuoh; thi Israel vü Saküüwuowa pehveh ta küsa azhih aveh nüh küthsü na küsa kenüh Filistinri shiejiwa küsü kümori nosü vi nü amürhü vü prükütse amüwari thi asari vü tsüm naveh,

47thi jüta küsa vünüh VÜWA tü anyuchuwa thi avi vünüh ma nyiri külole müsa ta kümhu aveh tü thsü naveh; küpakenühnyunü ariewa tü VÜWA zhi thi nohri vi nü hiri ke vü thse naküveh kenüh,” ti küza.

48Jüti küsa vü Filistinwa nüh sühra nü David mütu nti shehnyiwa ünü David tü Filistinwa mütu nti ariepe vü kukuti zhüwa.

49Thi David nüh ma ke chükhu lovü küzheküze nü aloh küsü vizhutaji ma thumkavüh ka küze nü Filistinwa tie vekhuoja nü alohwa tü ma tie lovü tetu, thi ma tü azhih vü shoa tewa.

© 2015 Bible Society of India.

50 Jüti sanü David nüh thumkavüh küsü thi aloh küsü nüh Filistinwa kaküzeh nü
ma zothe taji chara; senyusevi küsü nga David kevü müvi.

51Thi David tü zhüwa nü Filistinwa rügi vü tsie taji ma suochi vünüh ma
nyuchuwa shozhu nü ma lü thuomtü taji zothem. Filistinri nüh mari anyi
küsarawa süküm künguvü mari tü zhütewa.

52Thi Israel thi Judah nyiri tü sühra nü zie taji Filistinri zhe Gat thi Ekron kheriri
küju wa, jüti sanü Filistinri kümsamnaritü lehkhujikhuji tsuotsa Sharaim vünüh
Gat thi Ekron küjuwa.

53Jüti sanü Israelri tü Filistinri zhe küwa vünüh sheleteru nü mari kürünape
phrüvitewa.

54Thi David nüh Filistinwa lü thuo nü Jerusalem vü viteru, thitü ma rietsokrüri
thuoüji ma juhthsüzheh lovü samtü.

Saul Tüvü David Sieküru

55David nüh Filistinwa siesaluo nta kuoküwa Saul nüh künguvü ma nüh
thopahiri sierhüwa Abner vü, "Abner, viza hamatü thawa tsa lo?" ti küna. Thinü
Abner nüh, "Noh kürholi rhoküveh üta, O kajiwa, hi tü müküzara," ti rületsü.

56Kajiwa nüh, "Vizawa tü tha tsawa nüh küna nyinü," ti küza.

57Thi David nüh Filistinwa küfethe vünüh sheleteküru vü ma ke vünüh
Filistinwa lü soh nü ma sie Saul tüvü ru.

58Thinü Saul nüh ma vü, "Noh tü tha tsawa lo, vizawa?" ti küna. Jüti küüna vü
David nüh, "Hi tü noh siepewa Jesse Bethlehem wa tsa lie," ti rületsü.

1 Samuel 18

1Ma nüh Saul sie jühlejum ünü, Jonathan kürholi tü David kürholisie virü nü
Jonathan tü ma mpa ma kürholi külo üta ma lotewa.

2Thi Jüma rülo vü Saul nüh ma sietewa nü ma pa zheh vü shelemüküru nüh sam.

3Jüti küsa vü Jonathan nüh David sie kütsathuo sa, küpakenühnyunü ma nüh ma
küümze kümjie küsa kenüh.

4Thi Jonathan tü ma mpa ma kruzhu küüha ma satsa vü pehküvehwa fonü David
vü thsetsü, ma rietsokrü, ma nyuchuwa, ma lawih thi makütsekevüh nga ti ma
vü thsetsü.

5Jüti küsa vü David tü Saul nüh khiekhievü küze naveh ünüh küsarasheh sanü
Saul nüh ma vi arie küsa nyiri nyiehvü sa. Thi hamatü anyiri aveh notha vü nga
thi Saul siepera nothavü nga kümhiesa.

Saul nüh David Nonü Luoveh Saküm

© 2015 Bible Society of India.

6David nüh Filistinri zotheküm sevü sheleteru nü masü tü azhehvü ru ünü Israel nyujiri aveh vünüh nyimzari tü shuhru taji sülahkoko küzahwa vi nü azah sa thi tsih ti sanü sülahkokoküzawa thi azah tsokrüri vi nü loküzhe zah sataji kajiwa Saul mütu nti shuru khe.

7Nyimzari nüh külozheloku küsa vü mari tü küsü nüh küsü vü azah sataji, “Saul nüh ma anyienyie ti küsa zothethuoh, thi David nüh ma anyienyie türake zothethuoh,” ti sa.

8Thi Saul tü arüshu sheh, thi hama küphrahte ma lo samküzhe nüh sam; ma nüh, “Mari nüh David vü thuoüji anyienyie türa chieketsü, hi vü nü anyienyie mpa chieketsü; ma tü kajipe küchie nüh mowa nguhü navehthuoh lo?” ti sa.

9Jüti sanü jüma rülo vünüh Saul tü David zipeh huo tewa.

10Jüti küsa vü rülo jüma nyieh sietse kümsü küsü Saküüwuowa vünüh Saul vü shiti teru nü ma zhehlo vünüh küzhehphro zhü phra peh, David thuoüji rülorülo ma nüh küsa üta topito khu peh. Saul tü ma vi ma kevü vipehveh;

11thinü Saul tü ma vi wujake, küpakenühnyunü ma nüh kümshe, “Hi nüh azie vü David müzhuke naveh,” ti sa. Thitü David nüh künyi keri küzüke tewa.

12Saul tü David krütewa küpakenühnyunü VÜWA tü Saul vünüh tewa thi David vü pehteküwa kenüh.

13Jükenüh Saul nüh ma tüvü nüh ma vizhujam nü anyie küsü anyieh vü akhazhuküsam; thi ma tü anyiri tüvü küshu kütu sapeh.

14Jüti sanü David tü ma nüh saküwa aveh vü küsara sa; küpakenühnyunü VÜWA nüh ma siekütse kenüh.

15Thi ma tü küsara ji sheh küm Saul nüh küngu vü ma tü ma rüzhekrü nü tsietewa.

16Thitü Israel aveh thi Judah thuoüji David lo; küpakenühnyunü matü mari tüvü küshu kütu saküpeh kenüh.

David nüh Saul Tsavühwa Küza

17Jüti küsa vü Saul nüh David vü, “Hala eh tsa kükhruo vühwa Merab pehveh; hi nüh ma noh tsü nü noh vüvüh küsanaveh; tinü eh kenüh luoveh mpa nüh müzoh nü VÜWA arie siesaluo luo,” ti küza. Küpakenühnyunü Saul nüh, “Eh ke tü ma vü müküthse tümnü Filistinra ke mpa nüh ma vü küthsem luo,” ta kümshe kenüh.

18Thinü David nüh Saul vü, “Hi tü thawa, thi eh küshukürari, Israelvü eh pa tharuo nü thawa nü hi tü kajiwa tühmuo sana lo?” ti küza.

19Thitü Merab, Saul tsavühwa tü vi nü David vü kütsü tsotho ru ünü ma tü vi nü Meholatri Adriel vü tsü taji ma vüvüh küsam.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti küsa vü Saul tsavühwa Maikhal tü David lo; thi mari nüh Saul vü küza ünü
ma nga lozhera.

21Saul tü, “Hi tü ma vi taji ma tsü nü ma kenüh nyimzawa tü apiehjü küsü sanü
küüsaluo naveh,” ti müshe. Jükenüh Saul nüh David vü akünyiawa, “Noh tü
khinyi thuoüji eh tühmuo sanaveh,” ti küza le.

22Thi Saul nüh ma sieperi vü azhütsü taji, küüzhe vünüh David vü küza nü,
“Halie, kajiwa tü noh nolo, thi ma sieperi aveh noh loveh; tinü kajiwa tühmuo
sam luo,” ti küza üti küza.

23Saul sieperi nüh azhü hamari David khüna lovü küzathse. Thinü David nüh,
“Kajiwa tühmuo sana küsa zanyo küzah ti müshevehülo, hi tü kümkhuori thi
kütholah mükünyie ngumveh ülo?” ti küza.

24Saul sieperi nüh ma vü, “Hakümjie vünüh thi jü üta David nüh küza,” ti küza.

25Thinü Saul nüh, “Hakümjie vünüh nohri David vü küza luo, Kajiwa nü Filistinri
müzake sahu müzuo küru kümngu küchienüh kümnyu kenüh aküte
müngumveh, jüti sanü ma tü kajiwa mükünongüri shewi sara naveh,” ti küza üti
küza. Saul nüh David tü Filistinra ke vünüh küülu nta küsa müshe.

26Thi ma sieperi nüh azhü hamari David vü küza ünü David tü kajiwa tühmuo
sana küsa lo tewa. Atsothowa müjie küjuvünüh,

27David tü sühra taji ma nyiri siewa nü Filistinra nyi müza künyizothe taji David
nüh sahu müzuo viru nü ma tü kajiwa tühmuo sana küsa kenüh kajiwa nüh
kükhuo zake viru tsü. Thi Saul nüh matsa vühwa Maikhal vi ma tsü nü ma vüvüh
küüsa.

28Thitü VÜWA nüh David sietse ta küsa thi Israel aveh nüh ma kümzeveh ta küsa
Saul nüh ngura thi küthsüra vü,

29Saul tü kümsütsa David krüpeh wie. Jüti sanü Saul tü David mükünongüwa
küsa mükütuo wie.

30Jüti küsa vü Filistinra kajitsari tü arie vü ru, thi küzake runaveh ünüh David
nüh Saul sieperi aveh nyieh vünüh chararati sanü ma nyo tü sakümsie shehtsü.

1 Samuel 19

Saul nüh David Saküümnomna

1Thi jüti sakümvü Saul nüh ma tsa Jonathan thi ma sieperi aveh vü küza taji
David fethem üti sa. Thitü Saul tsa Jonathan tü khieloti David nolo.

2Jüti küsa vü Jonathan nüh David vü, “Eh pa Saul nüh noh zothe nta phahveh;
jükenüh rüne vü noh mpa nüh azhüzhüluo, noh mpa nüh küüthira azhievü küthi
peh luo;

© 2015 Bible Society of India.

3thi hi nüh alievü wa nü noh kütupe azhievü eh pa nato vü tsietaji eh pa vü noh zhü phrahte naveh; thi hi nüh mowa thsüra naveh ünüh noh vü küza naveh ünüh," ti küza.

4Thi Jonathan nüh ma pa Saul vü David phra kümhietsü nü ma vü, "Kajiwa tü ma siepe David vü mükhiemuo tümluo; küpakenühnyunü ma tü noh vü kükhiemuo sam küsa kenüh, thi ma küürohri tü noh kenüh küüroh kümhie saküsa kenüh;

5küpakenühnyunü ma nüh Filistinwa küzothe vü ma kürhowa tü ma ke vü vi saveh, thi VÜWA nüh Israel aveh kenüh kükhrara küürohküji küsü viru. Noh nüh jüma ngu nü lozhethuoh; thinü mokenüh nohtü zanyoküsü nga samküsa David zothe nü kümsü samküsa züh sie saluo nü khiemuo nti saveh lo?" ti küza.

6Jüti küüzavü Saul tü Jonathan jikhi küna nü küshie taji, "VÜWA nüh rhoküveh üta ma tü küüsüwa nyuthuo," ti küza.

7Thinü Jonathan nüh David ji nü Jonathan nüh zanyo hamari mavü kütsa kheh. Jüti küsa vü Jonathan nüh David sie Saul vü runü atükhuvü üta ma tüvü peh le.

8Jüsevü arie satewa le nü David tü alievü wa taji Filistinri siesaluo nü mari azhievü khieloti rehthem, jükenüh mari tü matüvü nüh tetewa.

9Thinü Saul tü ma zheh lovü ma kevü avi vi nü pehveh ünüVÜWA vünüh kümsü sietse ma vü turu; jüma tsotho vü David tütopito khu pehveh.

10Jüti küsa vü Saul tü ma vi vinü azie vü David müzhukem nti phah taji azie vü ma vi wujake; thitü ma nüh Saul karira nü ma nüh aviwa tü azie vü müzephohkem. Thi David tü zhütewa nü mürietewa.

11 Jüma rüza vü Saul nüh David küno nti azhühvüri ma zheh vü küze, jüti sanü arüne vü ma zothera naküveh kenüh. Thitü David vüvüh Maikhal nüh ma vü, "Mükütüküzü noh nüh sütavü noh kürho mükülole thuoüji noh tü thuohtü fethem nathuoh nü," ti küza.

12Jükenüh Maikhal nüh mürhülehpie vünüh David rühshe küzenü zhü tewa taji mürie küzem.

13Jüti sanü Maikhal nüh anyiri atso küsa küsü vi aze rügi vü sanü ma lü vü nyihsü küneh vi alüche satsü taji athsü nüh hietemtü.

14Jüti küsa vü David sie üti Saul nüh zhühleri küze ünü nyimzawa nüh, "Ma nü naveh lie," ti küza.

15Thinü Saul nüh David no üti azhühvüri küze taji, "Hi nüh ma zothe naküsa kenüh aze vünüh ma sie hi vü shuru luo," ti küza.

16Azhühvüri azheh lovü tu ünü, halie, atso küsü ma lü vü nyihsüküneh nü alüche sanü aze vü pehla.

© 2015 Bible Society of India.

17Saul nüh Maikhal vü, “Noh tü mokenüh hakümjie hi müramizhitaji hi mükünongüwa küzem nü ma tü küümriem lo?” ti küza. Maikhal nüh Saul vü, “Ma nüh hi vü, ‘Hi küzemluo; mokenüh hitü noh fethe nalo?’ ta küza lie,” ti küza.

18David tü zhü tewa nü mürie taji Rama vü Samuel vü teru nü Saul nüh ma vü küsari aveh vi ma vü küza. Thi Samuel masü tü tewa taji Naiot vü pehtewa.

19Thinü jüma tü Saul vü küza nü, “Halie, David nü Rama azhie Naiot vü pehveh,” ti küza.

20Jüti küüza vü Saul nüh David vü azhühvüri küze; jüti küsa vü mari nüh setsaküthsüri refüwa setsaküthsüzhü phraküveh künguvü, thi Samuel nüh mari nyiehvü alü sanü tsieküveh vü, Saküüwuowa sietse tü Saul azhühvüri vü ru nü mari nga setsaküthsüzhü küphra.

21Hama viwa nü Saul vü küza ünü ma nüh azhühvüri küpa küze le, thinü mari nga setsaküthsüzhü phrahte tewa le. Jüti küsa vü Saul nüh kücheawa azhühvüri küze lehü, thitü mari nga setsaküthsüzhü phrahte tewa lehü.

22Jüsevü thuoüji ma tü ma mpa nüh Rama vü ru, thi ma tü Seku vü küpeh juhkhre küjiwa vü ru taji, “Samuel thi David tü khielapehveh lo?” ti küna. Thinü nyi küsü nüh, “Halie, masü tü Rama azhie Naiot ta küsa vü pehveh,” ti rületsü.

23Jüti rülekütsü vü ma tü jüla nüh Rama azhie Naiot ti küsawavü wa; thinü Saküüwuowa sietse tü ma vü nga ru nü ma kuoküwavü ma tü azhie Rama Naiot vü müjie ru küju nü ma nga setsaküthsüzhü phrahte.

24 Thi ma nga ma thsümnyi fom nü Samuel tüvü ma nga setsaküthsüzhü phrahte nü jüma rülo ajü thi jüma rüza ajü anyiju küprizeh. Jükenüh küüza, “Saul nga setsaküthsüri azavü pehveh ülo?” ta küza saveh.

1 Samuel 20

Jonathan nüh David küükra

1Jüsevü David tü Rama vü Naiot ti küsa vü nüh azhü Jonathan tüvü küza taji, “Hi nüh mowa sam lo? Hi müküleh mowa lo? Thi noh pa tüvü eh kükhiemuo tü mowa nü ma tü eh kürholi phahvehlo?” ti sa.

2Thinü ma nüh ma vü, “Jüma tü jüüta küsawa nyu! Noh tü küsüwa nyu. Halie, eh pa tü hi vü müküthsü nüh zanyo küji nga thi küzah nga müsa; tinü eh pa tü mokenüh hi vünüh hama küthimna lo? Jümatü jüta nyu,” ti rületsü.

3Thitü David nüh, “Noh notha vü hi tü kütso pehveh ta küsa noh pa nüh thsü mhieveh; thi ma tü, ‘Jonathan luoveh thama saküümsü kenüh hama ma müküthsü tümluo,’ ta müsheveh. ThitüVÜWA thi noh kürholiwa rho tsa küveh nü hi thi aküsü azhievü lekha küsü pehveh,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüti küsa vü Jonathan nüh David vü, “Noh nüh momowa küzavehünüh hi nüh noh kenüh sa wie naveh,” ti rületsü.

5 Thinü David nüh Jonathan vü, “Halie, thuotü tü asathethuoh, thi hi tü kajiwa sie nü shiekütsape vü müpeh üji mümhie; thitü rülo kücheawa münüleh küju hi mpa nüh ato vü küthi na küsakenüh hi raküzem luo.

6Mükütüküzü noh pa tü hi mütora nüh sam wie thuoüji, ‘David tü ma nyuji Bethlehem vü zhüwa nta hi vü khri nü tewathuoh; küpakenühnyunü tharuo aveh kenüh mahvi kürühzhu küsahthuo pehveh,’ ti küza luo;

7mükütüküzü ma nüh, ‘Mhie veh,’ ta küza thuoüji noh siepewa kenüh moküsamathuoh; thitü ma nüh arüshum thuoüji ma nüh kümsüwa kütekemthuoh ta küsa thsüluo.

8Jükenüh noh siepewa vü kümhie siesaluo, küpakenühnyunü noh nüh noh siepewa tü kümtse kütsathuowa vü sieru saküvehthuoh kenüh. Thitü mükütüküzü nüh hi vü müküleh pehveh üji hi rehthemluo; küpakenühnyunü noh tü mokenüh hi sie nü noh pa vü wanalo?” ti küza.

9Jüti küüzavü Jonathan nüh, “Jümatü noh vünüh letsuom luo! Mükütüküzü kümsüwa noh vü küüru nta eh pa nüh kütekeveh üji hi nüh noh vü müküzatüm naveh ülo?” ti rületsü.

10Jüti küsa vü David nüh Jonathan vü, “Mükütüküzü noh pa nüh azhümzhü nüh noh rüle thuoüji thawa nüh hi vü küza na lo?” ti küna le.

11Thinü Jonathan nüh David vü, “Ra, ato vü tsezhuwa ünüh,” ti ji. Jüti sanü masü tü ato vü tsezhuwa.

12Jonathan nüh David vü, “VÜWA Israel Saküüwuowa nüh apohvüwa saluo! Thuotü hama tsotho vü nyutü jütü vü hi nüh eh pa künathuoüji, halie, mükütüküzü ma nüh David vü kümhie ta saküzem thuoüji hi nüh noh vü küpie müküze tüm naveh ülo?

13Thitü jüma tü noh sakümsü na küsa eh pa saküülozhe leh, VÜWAnüh Jonathan vü jüti küsawa saluo, thi jüma nyiehvü nga küsawasaluo, mükütüküzü hi nüh jüma vi noh vü müküpie nüh samnü noh küzem thuoüji noh tü kümhieti vünüh waluo. VÜWA nüh eh pa sieküru üta noh siekütsewa saluo.

14Hi müsü nüh sana küsa kenüh mükütüküzü hi tü rholawie üjiVÜWA künyitsasheh küümzewa vi hi kütsaluo;

15thi noh künyitsashehwa küsuokürho eh zheh vünüh vitemwa tümluo. VÜWA nüh azhih vünüh David mükünongüri küsüküsü nga vijamwie ketünga,

16Jonathan nyo thuoüji David tharuo vünüh vimküja tümluo. ThiVÜWA nüh David mükünongüri vü amüthoh küsawa saluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

17Thi Jonathan nüh David küümze kenüh ma nüh ma küüshie le;
küpakenühnyunü ma tü ma mpa ma küümze üta ma küümze kenüh.

18Jüsevü Jonathan nüh ma vü, thuohtü tü asathe thuohnü noh tükha
samnathuoh, küpakenühnyunü noh pe tü rütsom na küvehthuohkenüh.

19Thi rülo kücheawa noh tü khaseshem nathuoh; tinü zanyo saküvehvü wa taji
noh nüh küüthi azhievü aloh kümprohke (Ezel loh) kükiehtuozah vü pehla luo.

20Hi nüh zanyo kümjü sanü lashüchu küche jüma nahto vü kaküze naveh ünüh.

21Thi halie, hi nüh vizawa küze taji, 'Wa nü lashüchuri phahru luo,' ta küza naveh
ünüh. Mükütüküzü hi nüh vizawa vü, "Noluo, ashüchuri tü noh nato vü pehveh,
jümari vi luo, ta küza thuoüji noh tü ru luo, küpakenühnyunü VÜWA nüh
rhoküveh kenüh müsürothuoh thi kükrü mükünyiethuoh kenüh.

22Thitü hi nüh vizawa vü, 'Noluo, ashüchuri tü noh karitewathuoh ünüh,' ta
thuoüji waluo; küpakenühnyunü VÜWA nüh noh küze kümthuohkenüh.

23Thi akero hisü nüh phrahte küsawa thuoüji, halie, VÜWA nüh hisü azhievü
küsuokürho pehveh ünüh," ti küza.

24Jükenüh David tü ma mpa atovü küthi peh; thi asathewa ru ünü kajiwa tü ashie
tsa nti tsuo shupeh.

25Küpa tsothovü üta kajiwa tü azie kütuoh vü ma pe rügivü shupeh; Jonathan
nüh ma wiejie nü peh thi Abner nüh Saul nato vüpeh, thitü David ape thuoüji
rütsom.

26Jüta wie ketünga jüma rülovü Saul tü zanyo küsü nga müphrahte wie;
küpakenühnyunü ma nüh, "Zanyoküsü ma vü terumthuoh; ma tü mümtse, ma tü
mümtse wiethuoh," ta kümshekenüh.

27Thitü rülo akünyiawa asathewa sevü David pewa tü rütsom. Jükenüh Saul nüh
ma tsa Jonathan vü, "Mokenüh Jesse atsa tü luonyi nga nyutü nosü nga ru ashie
mütsa lo?" ti küna.

28Jonathan nüh Saul rüle taji, David tü Bethlehem vü wa nta hi vükhri nü khuo
lie;

29ma nüh, "Hi küzem luo; küpakenühnyunü hiri tharuo tü anyujiwavü küsahthuo
küsü sana saküveh kenüh; thi eh jie nüh hi tü jüla pehla üta azhütsü naveh.
Jükenüh khinyi hi tü noh notha küütso nguveh üji hi tü küzem nü eh jieri küünom
luo, ta küza lie. Hama zhühnyo kenüh ma tü kajiwa shiekütsape vü müru nüh
sam lie," ti küza.

30Thinü Saul rüküshu tü Jonathan vü juzhu ru nü ma vü, "Noh atsa
künaphenawewa, nyimza küruoluowa noh mpa noh küzükrü thi noh zah nyiju
küzükrü kenüh Jesse atsa rüka küsa hi nüh müthsü ülo?

© 2015 Bible Society of India.

31küpakenühnyunü azhih vü Jesse atsa kürho küju nü noh nga nyutü noh kajipe nga müvishura. Jükenüh anyi küze nü hi vü ma sieruluo, küpakenühnyunü ma tü sütsa wie naküvehthuoh kenüh," ti küza.

32Jüti küüzavü Jonathan nüh ma pa Saul vü, mokenüh ma tü küüsü na lo? Mowa ma nüh sam lo? ti rüle.

33Thitü Saul nüh ma shünti ma vi ma vü wujake; Jükenüh ma pa tü David zothe na küsa kütekemthuoh ta küsa Jonathan nüh thsütera.

34Thi Jonathan tü küzülanga arümshu nüh sanü ashiekütsape vünüh sühra taji rülo künyiawa ashie küsü nga mütsa, küpakenühnyunü ma pa nüh ma saküzükrüküm kenüh ma tü David kenüh amüshesü.

35Arüne vü Jonathan tü David sie küteke küsawa kenüh viza küzahküsü sie nü ato vü wa.

36Thi ma nüh ma sie kütse vizawa vü, "Wa nü hi nüh ashüchu kaküüzeri phah luo," ti küza. Jütisanü vizawa kuozhüküwa vü ma nüh shüchu küsü ma vünüh kületsuovü kaküze.

37Thinü vizawa tü Jonathan nüh ashüchu kaküze pe vü ru ünü Jonathan nüh vizawa ji shele taji, "Ashüchuwa tü tuwuovü pehmveh ülo?" ti küna.

38Thi Jonathan nüh ma ji le nü, "Müküzhike tüm, shita, müpehtüm," ti küza. Jükenüh Jonathan vizawa tü ashüchuri khuhzhunü ma vüwa vü teru.

39Thitü vizawa tü zanyo küsü nga müthsü, Jonathan thi David masü mpa nüh akerowa küthsü wie.

40Thi Jonathan nüh ma rietsokrüri vi ma vizawa tsüm taji ma vü, "Hamari vü nü anyujiwa vü tewaluo," ti küza.

41Jüti küüza vü vizawa ketewa David tü aloh kümprohke nato vünüh sühra nü ma nyieh vü nü azhih vü kükiewa taji küchekeri küngiewanü David nüh müjie küüzhira küju nü masü küsü nüh küsüküme taji küsü nüh küsü vü krie.

42Jüti küsa vü Jonathan nüh David vü, "Luoveh rüzih nü waluo, hisü khürü VÜWA nyo vünüh küzakele küshie taji, 'VÜWA nüh hisü azhievü, eh küthsoküzhi thi noh küthsoküzhi azhievü küsuokürho peh naveh,' ta saküsa kümjie sanaveh ünüh," ti sa. Jüti sanü ma tü sühra nü tewa; thi Jonathan tü anyujiwa vü tewa.

1 Samuel 21

Saul vünüh David Zhüteküwa

© 2015 Bible Society of India.

1 Jüsevü David tü Nob vü navüwa Ahimelek vü ru; thi Ahimelek tü khekhe ti
küshüh nü David mütu nti ru taji ma vü, “Mokenüh noh mpa lo, mokenüh nyi
küsü nga noh siemtse lo?” ti küna.

2 Jüti küsa vü David nüh Navüwa Ahimelek vü, “Kajiwa nüh zhühnyo küsü vi hi
tsü nü azhühzho tsü küsa, ‘Hi nüh noh küüze zhühnyowa thi hi nüh noh vü
azhühzho kütsü zhühnyowa nga ti nyi küsü vü nga müküthsü tümluo,’ ta küza.
Hi nüh vizari siejükümjie küsa kenüh nga thi azhie küsü kenüh nga ti
küütekeküsü samthuoh.

3 Khinyi thuoüji jükenüh noh ke vü mowa pehveh lo? amüsa küveh lohse münga
nyutü hala mowa pehveh ünüh hi tsüluo,” ti khuo.

4 Thinü navüwa nüh David vü, “Hi tü kümtse lohse küchie nüh muomuo kütsa
lohse khinyi münyiethuoh; mükütüküzü vizari tü nyimzari vünüh kükhe nü
pehveh üji,” ti rületsü.

5 Jüta kürüle vü David nüh navüwa rüle taji, “Hi tseshu teküwavü künyitsavühri
küsü vünüh tsotho aveh vü nga hiri vünüh kiehtuo tse wie; vizara zanyo ku tü
muomuo letse vü nga müthatse wieveh; tinü nosü küju thuoüji mari ke tü
küzakele nga mütha nalo?” ti küza.

6 Thinü navüwa nüh lohse vi ma tsü; küpakenühnyunü jülatü jüma
tsothovü VÜWA tüvü kümtse lohse küchie nüh lohse küpa mükünyiekenüh, jüma
tü jüma rülo kenüh lohse aküsa sale na küsa kenühVÜWA tüvü nüh küüjiwa vim.

7 Jüma rülovü Saul sieperi nyi küsü VÜWA tüvü thuote nü saveh; ma nyo thuoüji
Doeg, Edomri, Saul nyihzhü kühuori azhievü nüh lehvü wa.

8 Jüti küsa vü David nüh Ahimelek vü, “Thi noh tü khinyi hala avi küsü nyutü
anyuchuwa küsü nga münyie ülo? küpakenühnyunü hitü eh nyuchuwa nga
nyutü senyusevi küsü nga hi vü vimkütsekenüh, küpakenühnyunü kajiwa
küüroh tü aküpre vünüh müsaji mükümhie kenüh,” ti küza.

9 Thinü navüwa nüh, “Goliath Filistinwa, noh nüh Ela nyuo vünüh küfethewa
nyuchuwa hala pehveh, halie, athsü nüh küzhu nü navükruzhuwa asevü saveh;
mükütüküzü noh nüh jüma vi nta thuoüji vi luo, küpakenühnyunü hala jüma wie
küchie nüh küsü nga mükünyieluo kenüh,” ti küza. Jüti küüzavü David nüh,
“Küpa jüküthse münyie luo; tinü jüma hi tsüluo,” ti khuo.

10 Jüti sanü David tü sühra nü jüma rülovü Saul vünüh zhü Gat kajiwa Abhish vü
tewa.

11 Thi Abhish sieperi nüh ma vü, hamatü azhih hama kajiwa David anyu ülo?
Akütsih vü mari tü küsü nüh küsü vü azah mürieke ülo, “Saul nüh ma anyienyieri
rehthethuoh, thi David nüh ma tieh türakeri rehthethuoh ta müsa ülo?” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

12 Jüti küsa vü David tü azhü hamari vi ma luoveh lovü thsepeh huotewa nü Gat kajiwa Abhish krü sheh.

13Jükenüh ma tü mari tüvü ma khuke khaphrütewa nü mari ke vü küzhehphro rienyi sataji amükhie kheri vü müzü thi ma mütse tü ma khüne vü liküze, ti sa.

14Thinü Abhish nüh ma sieperi vü, “Halie, anyiwa tü zhehphromthuoh; tinü noh tü mokenüh ma sie hi vü tse lo?

15Hi tü küzhehphrori zülaveh nü eh tüvü küzhehphrori sakküzhienti sietse ülo? Anyi hama tü eh zheh lovü küüturu nti ülo?” ti küza.

1 Samuel 22

Navüri Kürehthe

1 David tü jüla nüh tsetewa nü Adulam lopievü mürietewa; jüti küsa vü ma jieri thi ma pa zhehlori nüh jüma küthsüra vü mari tü jüla ma vü wa.

2Thi anyi rhokho küvehri, nyura shewi küvüri, rholorü küvehri aveh ma vü sezhuh khe nü ma nüh mari nyiehvü azhezhiwa sa. Jüti sanü ma vü nyi küpeh anyi müza müzü peh.

3Thi David tü jüla nüh Moab vü Mizpe ti küsa vü tewa; ma nüh Moab kajiwa vü, “Noh vü khuoveh, tinü VÜWA nüh eh kenüh mowa sanaveh ünüh müjie küthsüra küju nü eh pa thi eh zah tü noh vü nyi küpehla jie,” ti khuo.

4Jüti sanü ma nüh masü vi Moab kajiwa vü sam taji David tü lopieku lovü kütü küju nü masü tü ma vü nyipeh.

5Thinü Gad setsaküthsüwa nüh David vü, “Lopie lovü müpeh huotüm nü Judah zhih vü tewaluo,” ti küza. Jükenüh David tü jüla nüh shu nü Heret reza vü tewa.

6Jütiküsa vü David thi ma siekütseri tü ngu savehthuoh ta Saul nüh künara. Saul tü Gibeah vü küzhiho athso rhu kükhu vü avi ma kevü küjehke nü peh, thi ma sieperi aveh nüh ma mükieshe nü tsiepeh.

7Thi Saul nüh ma sieperi ma mükieshe nü tsieküvehri vü, “Khinyi künaluo, nohri Benjaminri; Jesse atsanüh nohri aveh vü azhuh thi rhelivizhuh tsü naveh ülo, ma nüh nohri aveh tü anyienyieri khazhu thi müzazari khazhu küüsanaveh ülo,

8jüti sanü nohri aveh tü küjurhü vünüh hi sie saluo na savehülo? Eh tsanüh Jesse atsa sie küharü saküsa nyi küsü nga hivü müküpie, nohri nyi küsü nga eh kenüh luoveh küna müsa, nyutü eh tsanüh eh siepewa küke nü hi sie küsaluo nta nosü hakümjie hi kühuola hi vü müküpie,” ti küza.

9 Jüti küüzavü Edomri Doeg, Saul sieperi kütuoh vü kütsiewa nüh, “Jesse atsa tü Nob vü, Ahitub atsa Ahimelek vü küru hi nüh nguthuoh,

© 2015 Bible Society of India.

10thi ma kenüh VÜWA vü kürü nü ashie vi ma tsü, thi Goliath Filistinwa anyuchuwa vi ma tsü," ti rületsü.

11Thitü kajiwa nüh zhühle küze nü Ahitub atsa navüwa Ahimelek, Nob vü küpeh navüri ma pa zhehlori aveh juzhuh, thi mari aveh tü kajiwa vü ru kheh.

12Jüti küsa vü Saul nüh, "Khinyi künaluo, Ahitub atsa," ti küza. Jüti küüzavü ma nüh, "Hi hala pehveh, eh vüwa," ti küza.

13Thinü Saul nüh ma vü, "Noh tü mokenüh küüzhe vünüh hi siesaluo veh lo, Jesse atsa nohsü, jüla noh nüh alohse thi anyuchuwa tsü, thi ma kenüh VÜWA vü kürü taji nosü hakümjie hi huo nü sühra taji hi siesaluo veh ülo?" ti küza.

14Thinü Ahimelek nüh kajiwa vü, "Thi noh sieperi aveh azhievü thawa nüh David, kajiwa tühmuo, thi noh kühuora nyiehvü azhezhiwa sa, thi noh zheh vü küsiake vüveh lo?

15Ma kenüh hi nüh VÜWA vü küürü nosü nüh apo ülo? Nyu! Kajiwa tü zanyoküsü nga ma siepewa vü nyutü eh pa zhehlori aveh vü küphrake müsa tümluo; küpakenühnyunü noh siepewa tü zhiluo nyutü zülaluo zanyoküsü nga müthsü nü," ti rületsü.

16Thinü Kajiwa nüh, "Ahimelek, noh thi noh pa zhehlori aveh tü sütsa wie nathuoh," ti küza.

17Jüti küsa vü kajiwa nüh ma kütuoh vü tsieküveh ariehuowa vü, "Sühlewa nü VÜWA navüri zothem luo; küpakenühnyunü mari ke nga David vü pehveh, thi mari nüh ma tü zhütewathuoh ketünga vi hi vü müküpie," ti küza. Thitü kajiwa sieperi tü mari ke thsuoküzenü VÜWA navüri rügivü müthse nüh sa.

18Thinü kajiwa nüh Doeg vü, "Noh tü sühle nü navüri vü akethse luo," ti küza. Jüti küüzavü Doeg Edomwa tü küreleru taji navüri rügivü ma ke thsuoke nü ma nüh jüma rülovümürilothsü navükruzhu küvü nyi zerake nü münga zothem.

19Thi Nob, navüra nyujiwa vü ma nüh anyuchuwa thsem; nyimpa nga thi nyimza nga, kürünguori thi tühnükünüri, shüvotsa, rawuhri thi nyihzhüri vü anyuchuwa thsem.

20Thitü Ahitub atsa Ahimelek tsari küsü ma nyo Abiathar tü mürienü David sevü zhütewa.

21Jüti küsa vü Saul nüh VÜWA navüri zotheküm Abiathar nüh David vü küza.

22Jüti küüzavü David nüh Abiathar vü, "Doeg Edomwa nüh jüla pehküveh vü ma nüh Saul vü küzatsawie na ti hi nüh jüma rülovünüh thsümthuoh. Noh pa zhehlo vü anyiri aveh küsü tü hi nüh atsotho sa wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

23Hi vü nyipeh luo, mükrü tüm; küpakenühnyunü eh kürholi phahküvehwa tü
noh kürholi phah küveh kenüh; hi vü nyiküpeh nüh noh küülole vü pehra naveh
ünüh," ti küza.

1 Samuel 23

David nüh Keila Anyuwa Küülole

1Mari nüh David vü, "Halie, Filistinri tü Keila sie saluo nü ahieküürenyahvü rühu
tewa khethuoh," ti küza.

2Jükenüh David tü VÜWA vü küna taji, "Hi tü wa nü Filistinri prü üti ülo?" ti küna.
Jüti küünavü VÜWA nüh David vü, "Wanü Filistinri prü nü Keila külole luo," ti
rületsü.

3Thitü David nyiri nüh ma vü, "Halie, hiri tü hala Judah vü wienga krüveh; tinü
mükütüküzü hiri tü Keila vü wa nü Filistin thopahiri sieküsaluo tü jüma nyiehvü
küzakele nga krüna lo?" ti küza.

4Thinü David nüh VÜWA vü küna le. Thinü VÜWA nüh ma vü, "Sühra nü Keila vü
tsuo luo; küpakenühnyunü hi nüh Filistinri vi noh ke vü thse naküveh kenüh," ti
küza.

5Jüti küsa vü David thi ma nyiri tü Keila vü wa nü Filistinri siesaluo taji mari
nyihnyih vitewa, thi mari azhievü khieloti kürehthe sa. Jüti sanü David nüh Keila
vü kürhori vizhutsü.

6Ahimelek atsa Abiathar nüh zhü Keila anyu David vü teküwa vü matü
navükruzhu küsü ma ke vü küjihke nü turu.

7Thi David tü Keila vü teru pehvehthuoh ta küsa wuori nüh Saul vü küza. Thinü
Saul nüh, "Saküüwuowa nüh ma vi eh kevü thsemthuoh ünüh; küpakenühnyunü
ma tü mampa nüh akheri thi akrüshü küthse anyu lovü tu nü khethuoke taji
pehküvehthuoh kenüh," ti phrahte.

8Jüti sanü Saul nüh nyiri aveh arievü jizhu nü Keila vü tsuo taji David thi ma nyiri
küga.

9David tü Saul nüh ma vü arokümsü phahküveh thsüra nü Abiathar navüwa vü,
"Navükruzhuwa hala viru luo," ti küza.

10Tinü David nüh, "O VÜWA, Israelri Saküüwuowa, Saul tü Keila vüru nti phahveh
ta küsa noh siepewa tü künara tsamthuoh, thi eh kenüh anyujiwa tü zorie na ta.

11Keila nyiri tü hi vi nü ma ke vü tsümna saveh ülo? Noh siepewa nüh küünara
üta Saul tü turu wienathuoh ülo? O VÜWA, Israelri Saküüwuowa, hi nüh noh vü
khopekeveh, tinü noh siepewa vü küzaluo," ti küza. Thinü VÜWA nüh, "Ma tü turu
naveh," ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüti kürülevü David nüh, “Thinü Keila nyiri tü hi thi ehnyiri vi Saul ke vü tsüm naveh ülo?” ti küna. Thi ünü VÜWA nüh, “Mari nüh noh tsüm naveh,” ti küza.

13Jütiküsa vü David thi ma nyi müza türo kümjieri tü sühra nü Keila vünüh mürietewathuoh ta Saul vü küüzavü ma tü ma nüh kümshewa müsanüh lem.

David nüh Aho Nyuji vü Küpeh

14David tü mütewiethuoh nüh reza vü shiehku kümzho küzhiho nyuji Zif Shünyizawa vü peh wie. Thi Saul tü rülorülo ma phah, thitü Saküüwuowa nüh ma vi ma kevü müthse nüh sam.

15Jüti küsa vü Saul nüh shuru nü David kürholi küphah kenüh krüküm sa. Jükenüh David tü Horesh vü Zif shünyizawa vü peh.

16Thi Saul tsa Jonathan tü sühra nü Horesh vü David vü wa taji Saküüwuowa vünüh ma ke sakükhratsü.

17Jüti sanü ma nüh ma vü, “Mükrütüm luo; küpakenühnyunü eh pa Saul ake tü noh küphahrawa nyu; noh tü Israelri nyiehvü kajiwa sanaveh, thi hi nüh noh sewa sanaveh; eh pa Saul nga hama thsüküveh kenüh,” ti küza.

18Thi masü tü VÜWA tüvü kütsathuo sa thi David nü Horesh vü pehwie, thitü Jonathan thuoüji azheh vü tehu.

19 Jüti küsa vü Zifri tü Gibeah vü Saul vü wa taji, “David tü hiri azavü ashiehku kümzhori vü Horesh vü, Hakhila küzhiho Jeshimon zhieseh vü küthi müveh ülo?

20Khinyi turu luo, O kajiwa, noh luoveh nüh müngu küveh aveh müzhenü turu luo; thi hiri thuoüji ma vi nü kajiwa kevü küthse nüh hiri müthoh sanaveh ünüh,” ti küza.

21Thinü Saul nüh, “VÜWA nüh tsia nohri kütsüwa saluo; küpakenühnyunü nohri nüh hi no nü rüthaküna kenüh.

22Waluo, jüma nyieh vünüh küütohrawa saluo; ma kükrih azhie, thi thawa nüh jüla ma ngu nüh thsü thi no saluo; küpakenühnyunü matü aro thsü shehm ta hi vü küüza kenüh.

23Jükenüh noluo, ma nüh küzheke nü küüthipe azhieri noke sataji hi vü küthsükütsü tohra vi nü hi vü shele ru luo. Jüti sanü hi nüh nohri vü nyiwa nü mükütüküzü ma tü azhih jüla pehvehthuoüji Judahri anyienyie aza vünüh hi nüh ma phahzhu naveh ünüh,” ti küza.

24Jüti küüzavü mari tü sühra nü Saul atüvü nüh Zif vü tewa. Jüma tsothovü David thi ma nyiri tü Maon reza, Araba vü Jeshimon zhieseh vü pehveh.

25Thi Saul thi ma nyiri tü ma phah nti wa. Thinü wuori nüh David vü küza; jükenüh ma tü Maon reza vü küpeh lokrü vü tsuo. Saul nüh jüma küthsüra vü Maon reza vü David ase zhewa.

© 2015 Bible Society of India.

26Saul tü aküzhi wuochuwuovü tsewa, thi David thi ma nyiri nüh aküzhi küpa wuovü tewa; jüti küsa vü Saul thi ma nyiri nüh David thi ma nyiri kieke nta shehnyi tekütse kenüh David tü pre nü Saul vünüh tewa nta sa,

27azhühvüri küsü Saul vü ru taji, "Shishiti sanü raluo; küpakenühnyunü Filistinri nüh azhihwa prüküvehthuoh kenüh," ti küza.

28Jükenüh Saul tü David ase zheküwa vünüh sühleteru nü Filistinri sie saluo; jükenüh azhie jüma tü Mürieteküwa Lokrüwa ti ji.

29Thi David tü jüla nüh tekhru nü Engedi shiehku kümzhowa vü rhotewa.

1 Samuel 24

David nüh Saul Kürholi Müküvi

1Saul tü Filistinri zhewa nü sheleküru vü anyiri nüh ma vü, "Halie, David tü Engedi reza vü pehveh," ti küza.

2Jüti küüzavü Saul tü Israel azhievü nüh kürüka nyiri anyieküche sie nü David thi ma nyiri phah nti Nguzuo Lokrü tüvü wa.

3Jüti sanü ma tü lehkhuji kütuoh nyihzhüküshülü alopie küsüvü ru; thi Saul tü kümno münyie nti tewa. Jüti küsa vü David thi ma nyiri tü tu alopie alotsa vü shupehveh.

4Thinü David nyiri nüh ma vü, "VÜWA nüh noh vü küüzawa rülo hala pehvehthuoh, Halie, noh mükünongüwa hi nüh noh ke vü thsenaveh, thi noh vü mowa mhieveh ünüh hi nüh noh vü jüma küsanaveh, ta küza küsawa," ti küza. Jüti sanü David tü sühra nü müchieluo nüh Saul kruzhu küühawa tsikhrih.

5Asevü nüh David luoveh tü ma jo, küpakenühnyunü ma nüh Saul kruzhu kütsikhrih kenüh.

6Ma nüh ma nyiri vü, "VÜWA nüh thseküm eh vüwa vü ma tü VÜWAnüh thse kümwa ta küsa ngu nü eh vüwa vü zanyo hakümjie mavü eh ke thsuoküze nü ma sie küsaluo VÜWA nüh khemthuoh," ti küza.

7Jükenüh David tü azhü hamari vi nü ma nyiri zhewa taji Saul müküprü nüh sam. Thi Saul tü sühra nü lopiewa jam taji ma lehvü tewa.

8Jüma sevü David nga sühra nü lopie vünüh shutewa taji Saul asevünüh ma ji nü, "Kajiwa eh vüwa," ti ji. Thi Saul nüh ma sevü noküze ünü David tü ma nyieh vü küngie nü siakesheh.

9Jüti küsa vü David nüh Saul vü, "Mokenüh noh tü anyiri nüh küüza azhü, 'Halie, David tü noh saküümnomna phahveh ti küüzakünaveh lo?' ti küza.

10Halie, nosü mokümjie VÜWA nüh alopie vünüh noh vi eh ke vübtsü nüh noh notha nüh nguthuoh; wuori nüh noh fethem üta azhütsü, thitü hi nüh müshie

© 2015 Bible Society of India.

saveh. Hi nüh, Hi tü eh kethsuozhuru nü eh vüwa sieküsaluowa nyu; küpakenühnyunü ma tüVÜWA nüh thse kümwa küsa kenüh," ti küza.

11Noluo, eh pa, noh kruzhu küühawa athsü eh ke vü noluo; küpakenühnyunü hi nüh noh kruzhu küühawa tsithuothuoh tü noh müküfethe küthsütoh, eh ke vü müküleh nyutü mükünyitsa münyie ta küsa noh tü thsü thi ngu luo. Noh nüh eh kürholi vinta hi küga ketünga hi tü noh vü kükhiemuo müsa.

12VÜWA nüh hisü azhievü ale saluo, VÜWA nüh noh vü eh shewi saluo; thitü eh ke thuoüji noh sieküsaluowa nyu.

13Tükhuri küthsüzhü vünüh, 'Kümsüküsa vünüh kümsüküsashuruveh,' ta küza; thitü eh ke thuoüji noh sie küsaluowa nyu.

14Israel kajiwa tü thawa se vünüh shuhru lo? Noh tü thawa se zhevehlo? Ashuh küsü ase zheveh ülo! Azhi ase ülo!

15Jükenüh VÜWA nüh küsathuowa saluo, thi hisü azhievü akükho tsüluo, jüti sanü jüma noluo, thi eh povitü nü noh ke vünüh hi vizhutsüluo, ti küza.

16David nüh azhü hamari Saul vü küzajuküm vü Saul nüh, "Hama noh jikhi thuo ülo, eh tsa David," ti küna. Jüti sanü Saul tü majikhi zie nü krietewa.

17Ma nüh David vü, "Noh tü eh nyieh vünüh nyitsa; küpakenühnyunü noh nü hi vü kümhie satsü; thitü hi thuoüji noh vü kümsüsatsü.

18Thi noh nüh hi vü kümhie küsa nosü phrahzhuthuoh, jüma tü VÜWAnüh hi vi noh ke vü thsethuoh, tü noh tü hi müzothe.

19Küpakenühnyunü mükütüküzü nyi küsü nüh ma mükünongüwa ngu thuoüji ma tü ma külole küzem naveh ülo? Jükenüh nosü noh nüh hi vü sakütsü kenüh VÜWA nüh noh jisuo zanyo kümhie sakütsüwa saluo.

20Thi khinyi thuoüji, halie, noh tü kajiwa satsa wie na küsa hi nüh thsüvehthuoh, thi Israelri kajipe tü noh ke vünüh vizhu naveh.

21Jükenüh noh tü eh sevü eh küthsoküzhiri küpokahwa nyu ti küsa thi eh pa zhehlori vünüh eh nyo küzoriewa nyu ti küsa VÜWA vünüh hivü küshietsü nyi nü," ti khuo.

22Thinü David nüh hama Saul vü küshietsü. Jüti sanü Saul tü azheh vü tewa; thitü David thi ma nyiri thuoüji alopievü tewa le.

1 Samuel 25

Samuel Küsü

1Jüti küsa vü Samuel tü süm; thi Israelri aveh tü sezhuh nü shükheke taji Rama vü ma zheh vünüh ma chohwum. Thinü David tü sühra nü Paran reza vü tetsuo.

David thi Abigail

© 2015 Bible Society of India.

2Jüti küsa vü Maon vü nyi küsü peh, ma küüroh thuoüji Karmel vüpeh. Anyi hama tü nyirhie sheh; ma tü nyihzhü anyie küche thi nyihsü anyie küsü ti peh. Ma tü Karmel vünüh ma nyihzhü künehte.

3Anyi jüma nyo thuoüji Nabal, thi ma vüvüh nyo thuoüji Abigail. Nyimzawa tü zanyoküthsütüra peh thi zü, thitü nyimpawa nü küteküruh thi küsükürie; ma tü Kalebra jünü.

4Nabal tü ma nyihzhü küneh tehveh ta küsa David tü reza vünüh künara.

5Jükenüh David nüh viza türake küze nü mari vü, “Karmel vü wanü Nabal vü eh nyo vünüh ma rühluo luo.

6Jükümjie vünüh ma küze nü, luoveh kürüzih noh vü thi noh zhehlori vü thi noh zhi küpeh aveh vü küpehwa saluo.

7Hi nüh küünara noh tü nyihnyih künehte pehveh ta; halie, noh nyihzhükühuori tü hi vü nyitse thi hiri nüh mari vü kümsüküsü nga müsa, thi mari tü zanyoküsü nga müküse, tsotho avehvü nga mari tü Karmel vü peh wie.

8Noh küvizari vü künaluo, mari nüh noh vü küza naveh. Jükenüh eh vizari tü noh notha vü küütso künguwa saluo; küpakenühnyunü hiri tü akhu küsü rülowa vü kütse kenüh. Nohvü khuoveh, tinü noh nüh noh vü momowa pehveh ünüh noh sieperithi noh tsa David tsüluo,” ti küza üti küzaküze.

9Jüti sanü David vizari tü ru ünü David anyo vünüh Nabal vü hamari aveh küza kheh nü mari tü huopeh.

10Thinü Nabal nüh David sieperi vü, “David tü thawa lo? Jesse atsa tü thawa lo? Sütathuotü asieperi hozake mari avüri vünüh teküwa pehkhem.

11Eh nyihzhü küneh küderi kenüh saküveh eh lohse, eh juh thi eh safethe küsa vi nü khievü nüh tse nüh müküthsü nyiri vü tsünaveh ülo?” ti rületsü.

12Jükenüh David vizari tü sühle tewa nü sheleru ma vü hama aveh küza kheh.

13Thinü David nüh ma nyiri vü, “Nyi küsüküsü nga ma nyuchuvikepe luo,” ti küza. Jüti küüza vü mari küsüküsü nga papanyuchuwa vikepe; jüti sanü anyi müza müzü kümjie küsa David senyiwa, thi anyi müza künyi thuoüji achükhuri nopeh.

14Thitü vizari nyi küsü nüh Nabal vüvüh Abigail vü, halie, David nüh hiri Vüwa küze üta reza vünüh azhühvüri küzeveh; thinü ma tü mari müsamnyi.

15Tü nyiri tü hiri vü mhie sheh, thi hiri nüh samkümnomna, hiri nüh atovü küpeh vü nga hiri nüh mari vü nyi küwa küju nü zanyo küsü nga müküse;

16hiri nüh mari sie nyihzhü kühuo küju rüzavü nga thi rülo vünga mari tü hiri vü azie küsü satsü.

© 2015 Bible Society of India.

17Jükenüh khinyi thuoüji hama thsü nü nohri tü mowa küsalehünüh thsüluo; küpakenühnyunü kümsüwa tü hiri küsosiewa vünga thi ma zhehlo aveh vü nga kütekemthuoh, thi ma tü arhuohkümsü shehri saküm kenüh nyi küsü nga ma vü azhü müküüzarariküsü.

18Thinü Abigail tü prelepreza nü tiehshu müza künyi, akhah lehhuo künyi, nyihzhü münga shuküüne, atha küüto türatürü küveh, athsohvi aju küsa akhrü müza küsü, thi ampah ahieküve müza künyi vi nü rawuh rügi vü sa.

19Jüti sanü nyimzawa nüh ma vizari vü, "Eh tüvü teshu luo; halie, hi nüh nohri se nyiru naveh ünüh," ti küza. Thitü nyimzawa tü ma vüpa Nabal vü müküza.

20Thi nyimzawa nüh rawuh rügi vünüh wa nü aküzhiwa kütotekükhu vü tseturu ünü, halie, David thi ma nyiri tü ma wuovü tseturu nü nyimzawa tü mari mütu.

21Jüti küsa vü David nüh, müjuju vünüh reza vü anyi hama nüh küpeh aveh hi tü huoteru savehthuoh, jükenüh ma ke vü küpeh zanyoküsü nga müküse; thi kümhie müthoh vünüh ma nüh kümsüviru hi tsüthuoh.

22Mükütüküzü arüne vü nyimpari ma kevü küpeh aveh azhievü küsü wienga hi nüh kükhemthuoh üji, Saküüwuowa nüh jüüta vünüh thi jüma nyiehvü nga nüh David vü sakütsüwa saluo.

23Abigail nüh David künguvü prelepreza nü rawuhwa rügi vünüh turu ma nyieh vü küngie azhihvü tsuo.

24Nyimzawa nüh ma jih vü küluze taji, "Hi vü mpa nüh, eh vüwa, müküleh küüru luo; noh vü khuoveh, tinü noh siepevühwa tü noh khüna vü raküüzathsemo, thi noh siepevühwa zhüri künatsüluo.

25Eh vüwa tü küüsükürie anyi Nabal hama vü amüshe müthse tümluo; küpakenühnyunü ma nyo mokümjie ünüh ma tü jüüta wiethuoh küsa kenüh; ma nyo tü Nabal (mazhünyo aküzhe), thi aküzhe ma vüpehm; thitü noh siepevühwa tü eh vüwa vizari noh nüh küüzerimükungu.

26Jükenüh khinyi thuoüji, eh vüwa, VÜWA thi noh kürholi nüh rhoküveh üta, VÜWA nüh noh tü müküleh azüh vünüh thi noh mpa noh ke vünüh amüthoh VÜWA nüh noh kheküm küngu kümjie noh mükünongüri thi eh vüwa vü zanyo kümsü sa nta küphahri tü Nabal kümjie küsaluo.

27Thi noh siepewa nüh eh vüwa vü aküte vikütsewa tü viza eh vüwa se nyikütseri vü raküütsüluo.

28Noh siepevühwa nüh vürie küm nojatsü üti khuoveh; küpakenühnyunü VÜWA nüh eh vüwa tü azheh küsü satsütsa wie naveh, eh vüwa nüh VÜWA arieri siesaluo kütse kenüh; thi noh kürhoküju kümsüwa tü noh vü künguwa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

29Mükütüküzü anyiri nüh sühra nü noh zhe nta thi noh kürholiphah nta thuoüji eh vüwa kürholi tü VÜWA nohri Saküüwuowa kürhoküüjehte aküshih vünüh küükhote luo; thi noh mükünongüri akürho tü thumkavüh vünüh aloh kaküüze üta kaküze naveh.

30Thi noh kenüh ma nüh kümhie küphrahte aveh VÜWA nüh eh vüwa vü satsü, thi Israel nyiehvü noh kaji küsa küteketsü ti thuoüji,

31azhühnyo münyie nüh azüh küthüküm nyutü eh vüwa kenüh ma mpa amüthoh küvi kenüh eh vüwa tü amüsheküna küpehwa nyu, nyutü zhürüluo kümshe ase küpehwa nyu. Thi VÜWA nüh eh vüwa vü kümhie sa thuoüji noh siepevühwa müsheluo," ti küza.

32Thinü David nüh Abigail vü, "Hi kümtu nta nosü noh küüze Israel Saküüwuowa VÜWA tü akütsia küvüwa saluo!

33Müküleh azüh vünüh thi hi mpa eh ke vi nü amüthoh küsa vünüh hi külolekütsüwa noh kelie tü akütsia thi noh tü akütsia küvüwa saluo.

34Küpakenühnyunü VÜWA Israel Saküüwuowa rho tohküveh üta, hi nüh noh sakümnomna naküsa vünüh hi khetetsü nü noh tü pre taji hi mükümtu tüla thuohtü rüne thuoüji nyimpari küsü wienga Nabal kenüh kümtowa nyuthuoh nü," ti küza.

35Thinü David tü nyimzawa nüh ma vü mowa viru nüh vitaji nyimzawa vü, "Luoveh kürüzih ti noh zheh vü waluo; noluo, hi tü noh jikhi künamtüthuoh, thi hi nüh noh kükhuo satsümtüthuoh ünüh," ti küza.

36Thi Abigail tü Nabal vü ru nü halie, kajiri küsü kümjie ma tü ma zheh vünüh akhu küsü sapehveh. Jüti küsa vü Nabal luoveh tü ma lovü nüh lozhelokuveh, küpakenühnyunü ma tü müshe sheh kümthuohkenüh, jükenüh arüne müjie kütho küju nü nyimzawa tü ma vü zanyoküsü nga müküza.

37Arüne vü Nabal vünüh kümshewa raküm vü ma vüvüh nüh ma vü zanyo hamari küza, thi ma luoveh tü ma lo vünüh sütewa nü ma tü aloh küsü kümjiesatewa.

38Jüti küsa vü rülo türake kümjie küsa sevü VÜWA nüh Nabal fetsü nü ma tü süm.

39Nabal tü sümthuoh ta David nüh küünara vü ma nüh, "Hi nüh Nabal ke vünüh müküchie küngu amüthoh sakütsüwa, thi kümsüwa vünüh ma siepewa khete kütsüwa VÜWA tü kütsia küvüwa saluo; Nabal nüh kümsü küsa VÜWA nüh ma lü rügivü thsem letüthuoh," ti küza. Jüti küsa vü David nüh Abigail vi ma vüvüh sana küsa kenüh wuori küze nü ma hi.

40David sieperi tü Karmel vü Abigail vü ru ünü mari nüh ma vü, "David nüh noh vi ma vüvüh sana küsa kenüh noh sie ma vü ru üta hiri noh vü küzeveh lie," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

41Jüti küüzavü nyimzawa tü ma nyieh azhihvü vü küngietsuo taji, “Halie, nohri siepevühwa tü eh vüwa sieperi jih kükhrü siepewa,” ti küza.

42Thi Abigail tü pre nü sühra taji rawuh küsü rügivü kuo nü ma rülavü münga ma vü siewa; nyimzawa tü David zhühleküvüri vü nyiwa nü ma vüvüh satewa.

43David nüh Jezreelvühwa Ahinoam nga za nü masükhürü nga mavüvüh sa.

44Saul nüh ma tsavühwa Maikhal, David vüvüh vi Laish tsa Palti tsüm, ma tü Gallimri.

1 Samuel 26

David nüh Saul Kürhoküm Le

1 Jüti küsa vü Zifri tü Saul vü Gibeah vü ru nü, “David tü ma mpa nüh Hachila küzhiho ti küsa Jeshimon zhiehshu wuovü küthimüveh ülo?” ti küna.

2Jükenüh Saul tü sühra nü Israelri kürüka anyi anyie küche sietaji Zif reza vünüh David phah nti tsuo.

3Thi Saul tü lehkhuji natovü Jeshimon zhiehtu vü Hachila küzhihovünüh kürünape sanü peh. Thitü David tü reza vü peh wie; thi ma nüh Saul tü reza vü ma sevü kütse küngu vü,

4David nüh küriehziri küze ünü Saul tü rupehveh ta küsathsütohra.

5Thinü David tü sühra nü Saul nüh kürünape sataji pehküvehvü ru nü Saul thi Ner atsa Abner ma thopahiri sierhüwa masü küzehpe ngura; Saul thuoüji kürünape alovü zehveh, thi thopahiri nü kürünape sanü ma mükielepeh, ti sa.

6Jüsevü David nüh Hitwa Ahimelek thi Joab anü Zeruia atsa Abishai vü, “Thari nüh hi sie nü Saul kürünape vü tsuo na lo?” ti küna. Jüti küüna vü Abishai nüh, “Hi nüh noh vü nyitsuo naveh,” ti rületsü.

7Jükenüh David thi Abishai tü arüza vünüh thopahiri vü wa ünü Saul tü kürünape lovü ma vi ma lü wuovü azhih vü shoke nü zehpeh la; thi Abner thi thopahiri tü ma mükieshe nü zehpehveh.

8Jüti küsa vü Abishai nüh David vü, “Nosü Saküüwuowa nüh noh mükünongüwa noh ke vü thsemthuoh; tinü khinyi thuoüji eh vi vinü küsükeri vünüh azhih vü ma kümzetem luo, hi tü künyikeri nga ma küshüwa nyu,” ti küza.

9Thitü David nüh Abishai vü, “Ma müzothe tüm; küpakenühnyunü thawa nüh ma ke thsuoküze nü VÜWA nüh thsekümwa sie saluo taji müzih nüh sanaveh lo?” ti küza.

10David nüh shele, “VÜWA nüh rho küveh üta VÜWA nüh ma zothe naveh; nyutü ma rülo tü aküsü vü ru naveh; nyutü ma tü arie vüwa nü kümieküm sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

11 Eh ke thsuowa nü VÜWA nüh thsekümwa sie saluo na küsa VÜWA nüh khem; thitü ma chelüvü pehküveh aviwa thi ajuh leh huowa vi nü tewa ünüh raluo," ti küza.

12Jükenüh David nüh aviwa thi ajuh leh huo Saul chelü vü pehküvehwa vi nü mari sie taji tewa. Nyi küsü nga nüh jüma müngu nyutü müthsü, nyutü nyi küsü nga müsühra; küpakenühnyunü VÜWAvünüh mari vü küzehmophohke thseküm kenüh mari aveh tü zehphoketewa.

13Jüti sanü David tü küpawuovü tewa taji kületsuovü aküzhi rügivü masü azhievü kükiehtuo hothake vü tsie;

14thi David nüh thopahiri thi Ner atsa Abner ji taji, "Abner, noh tü thama rülethuoh ülo?" ti sa. Thinü Abner tü rüle taji, "Kajiwa jiküveh noh tü thawa lo?" ti sa.

15Jüti küsa vü David nüh Abner vü, "Noh tü anyiri küsü nyu ülo? Israel vü thawa nüh noh kümjie lo? Thinü noh tü mokenüh noh Vüwa kajiwa huompeh nüh sam lo? küpakenühnyunü anyiri nyi küsünüh kajiwa noh Vüwa zoriem nta küturuthuoh kenüh.

16Zanyo hama noh nüh sakümwa tü mümhiethuoh. VÜWA nüh rhoküveh üta noh tü küsülehthuoh, küpakenühnyunü noh nüh VÜWA nüh thsekümwa noh Vüwa huom küpeh kenüh. Thi khinyi thuoüji kajiwa avi, thi ajuh leh huo ma lüche wuovü küpehwa tü khiela pehveh ünüh noluo," ti küza.

17Saul nüh David jikhi thsüra nü, "Hama tü noh jikhi thuoh ülo, ehtsa David?" ti küna. Thinü David nüh, O kajiwa, ti rületsü.

18Ma nüh shele, "Eh vüwa tü mokenüh ma siepewa se zhetse lo? Hi nüh mowa sam lo? Mowa kükhieh eh kevü pehveh lo?

19Jükenüh khinyi eh vüwa kajiwa tü ma siepewa zhü künaluo. Mükütüküzü VÜWA nüh noh sieküre nü hi sie saluoveh üji matü tsüküvehwa vi luo; thitü mükütüküzü nüh jüma tü anyiri nüh thuoüji mari tü VÜWA tüvü müzüküm saluo, küpakenühnyunü mari nüh nosü hi zheja nü VÜWA aka vü hi tü ehsuope müküüpeh nta küsa kenüh, 'Wa nü nyiaza küpa kütsü saluo,' ta küüza kenüh.

20Jükenüh khinyi thuoüji, eh züh tü VÜWA tüvü nüh azhihvü tsuohtsa küüze müsa tümluo; küpakenühnyunü Israel kajiwa tü ehkürho phah nta shuküru kenüh, aküzhi vü akakhu küzheri nüh zhekütse kümjie küsa kenüh," ti küza.

21Jüti küüza vü Saul nüh, "Hi nüh müküleh samthuoh, shelem luo, eh tsa David, küpakenühnyunü nosü noh notha vü eh kürho tü amekürhe kenüh; halie, hi nüh aküzhe küüroh savehthuoh, thi sazihshemthuoh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

22Thinü David nüh rüle taji, “Aviwa hala pehveh, O kajiwa! Vizari küsü küze nü jüma küüvi luo.

23VÜWA nüh nyi küsüküsü nga ma künyitsa thi ma küzhütsa nyitsa kenüh jisuo satsütsüti; küpakenühnyunü nosü VÜWA nüh noh vi ehke vü thsekümthuoh kenüh, thitü hi nüh eh ke vi VÜWA nüh thsekümwa rügi vü küthsewa nyu.

24Halie, nosü noh kürholi tü eh notha vü amekürhe kenüh eh kürhonga VÜWA notha vü amekürhe küsawa saluo, thi ma nüh hi tü kümnomna küji vünüh küvizhuwa saluo,” ti küza.

25Thinü Saul nüh David vü, “Noh tü kütsia küviwa saluo, eh tsa David! Noh tü zanyo hozake sanaveh thi mari vünüh küsara sanaveh,” ti küza. Jüti sanü David tü ma lehkhuji vü tewa, thi Saul thuoüji ma pe vü shele teru.

1 Samuel 27

David nüh Filistinri Azavü Küpeh

1Jüsevü David tü ma mpa ma luoveh vünüh, “Hi tü rülo küsü Saul ke vünüh kümie wie naveh; hi tü mürie nü Filistinra zhihvü teküwa nyiehvü eh kenüh kümhie küsü nga münyiewiethuoh; jüthuoüji Israelri rüshu vü Saul tü hi küphah küngulewa nyuwiethuoh, thi hi tü ma ke vünüh mürietewa nathuoh,” ti sa.

2Jüti sanü David tü sühra nü ma thi ma siekütse nyi müza türo ritü tse Gat kajiwa Maok atsa Akhish vü tewa.

3Thi David tü ma thi ma nyiri tü Gat vü pehtewa, David thi ma vüvüh künyi: Akhish zheh vü peh, thi ma nyiri nü papa tharuo sietaji rho.

4Jüti küsa vü David tü Gat vü zhütewathuoh ta küsa wuori nüh Saul vü küüza vü ma mphah nüh sam le.

5Thinü David nüh Akhish vü, “Mükütüküzü hi tü noh notha vü küütso pehveh üji anyu nyuji küsü vü azhie küsü hi tsü nü hi jüla küürho mo; küpakenühnyunü noh siepewa tü mokenüh anyuji küjiwa vü noh sie nü rho na lo?” ti küza.

6Jükenüh Akhish nüh Ziklag vi ma tsü nü nosü küju nga Ziklag tü Judah kajira zhi satse wieveh.

7Thi David nüh Filistinra nyuji vü kürho rülo küürüh mahvi küsü nü asa müzü.

8Jüti küsa sevü David thi ma nyiri tü khru nü Geshurri, Girziri thi Amalekri vü zhürüluo zhe; küpakenühnyunü azhih hala kürhori nüh khanavü nüh hamari tü Shur vünüh Egypt küju kürho kenüh.

9Thi David nüh azhihwa fe taji nyimpari nga nyutü nyimzari nga müküükhewiethuoh nüh sa, thitü nyihzhü, shüvotsa, rawuhri, Utri thi thsümnyiri ti vi nü Akhish vü sheleteru.

© 2015 Bible Society of India.

10Thinü Akhish nüh, “Nosü noh tü thawa zhürüluo küzhe sa lo?” ti küna. Jüti küüna vü David nüh, “Judah vü Negeb, nyutü, Jerahmeelri Negeb, nyutü Kenri Negeb,” ti rületsü.

11Gat vü azhühwa wa vimküru nti küsa kenüh David nüh nyimpari nga thi nyimzari nga küsü nga müküürho wie. “Mari nüh hiri khukeküzam üsü,” ta kümshe kenüh, thi, David nüh jükümjie samwiethuoh nü, ti küza. Filistinri nyuji vü kürho küju nü David tü hakümjie vünüh sapeh huo.

12Thi Akhish tü David vü kütsotü peh, ma nüh kümshe, “Ma tü mampa ma nyiri Israelri nüh ma kükrejuküm samthuoh; jükenüh tsotho aveh vü ma tü eh siepe sanathuoh,” ti küza.

1 Samuel 28

1Jüti küsa rülo vü Filistinri tü Israelri siesaluo nti mari rienyiri sazhuh. Thinü Akhish nüh David vü, “Noh thi noh nyiritü hi sie nü thopahiri vü wa nati küsa thsüluo,” ti küza.

2David nüh Akhish vü, “Mhie sheh, noh siepewa nüh mowa sara naveh ünüh noh tü thsüra naveh nü,” ti küza. Thinü Akhish nüh David vü, “Mhiesheh, hi nüh noh tü akürho ajü eh kühuowa küsanaveh,” ti küza.

Saul nüh Tüshitümari Sieküzaluo

3 Jüsevü Samuel tü süm nü Israelri aveh tü ma kenüh shükheketaji Rama vü ma mpa ma nyuji vünüh ma chohwum. Thi Saul nüh azhihwa vünüh tüshitümari thi amahzhieri zheja khehm.

4Jüti küsa vü Filistinri tü sezhuh nü ru taji Shunem vü kürünape sa; thi Saul tü Israelri aveh jizhuh nü Gilboa vünüh kürüna sa.

5Saul nüh Filistinra thopahiri künguvü ma tü krütewa nü ma luoveh tü khielohti küshühtewa.

6 Saul nüh VÜWA vü kürü tü amoh vü nga nüh, nyutü kümshira vü nga nüh, nyutü setsaküthsü vü nga nüh vi ma rüle mütsü nüh sam.

7Jüti küsa vü Saul nüh ma sieperi vü, “Eh kenüh tüshitümavühri küsü phahtsü nü hi tü ma vü wa taji küüna sa jie,” ti khuo. Ma sieperi nüh ma vü, “Halie, Endor vü tüshitümavühri küsü pehveh,” ti küza.

8Jükenüh Saul tü ma mpa nüh ma küthseh nü thsümnyi küpa thsetaji ma thi nyi künyi sie nü wa; thi mari tü nyimzawa vü arüzavü ru nü ma vü, “Sietse vünüh hi vü tü ma tsü nü hi nüh noh vü anyo ji kütsüri hi vü sieru luo,” ti khuo.

9Nyimzawa nüh ma vü, “Saul nüh mowa samthuoh ünüh, mokümjie ma nüh tüshitümari thi mahzhiri azhihwa vünüh zoriem nüh noh nüh thsütohveh. Thinü noh tü mokenüh eh kürholi kenüh aküsü viru nti küjurü thseveh lo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Thitü Saul nüh VÜWA vünüh küshie taji, “VÜWA nüh rhoküvehüta zanyo hama kenüh kümnomna küsü nga noh vü küruwa nyu,” ti küza.

11Thinü nyimzawa nüh, “Noh kenüh thawa sieshuhru üti lo?” ti küna. Ma nüh, “Eh kenüh Samuel sieshuhru luo,” ti rületsü.

12Nyimzawa nüh Samuel küngu vü ajikhi zie kümsie sheh nü krie taji Saul vü, “Noh tü mokenüh hi müramizhiveh lo? Noh tü Saul nü,” ti küza.

13Kajiwa nüh nyimzawa vü, “Mükrütüm luo; noh tü mowa nguveh lo?” ti küna. Thinü nyimzawa nüh Saul vü, “Azhih vünüh nyiaza küsü shukütse hi nüh ngu,” ti rületsü.

14Ma nüh nyimzawa vü, “Ma tsonyie tü mokümjie küsa lo?” ti küna. Thinü nyimzawa nüh, “Nyimpa kükhruo küsü shuru; thi mampa akruzhu küriehzhuwa nüh küzhu,” ti rületsü. Jüti küsa vü jüma tü Samuel ta küsa Saul nüh thsüra nü ma tü azhih vü ma nyiehvü küngie tsuo taji siakesheh.

15Jüsevü Samuel nüh Saul vü, “Noh tü mokenüh hi sie shuhru nü hi saküjakünyahveh lo?” ti küna. Saul nüh, “Hi tü hozake müshe mnomnaveh; küpakenühnyunü Filistinri nüh hi sie arie saveh, thi Saküüwuowa tü hi vünüh kürele tewa nü setsaküthsü vü nga nüh satü nyutü amoh vü nga nüh satü hi vü rületsü müküveh wiethuoh kenüh; jükenüh hi mowasa üti nüh hi vü küüza na küsa kenüh hi nüh noh jisaveh lie,” ti küza.

16Thinü Samuel nüh, “Thinü VÜWA tü noh vünüh sühletewa nü noh mükünongüwa samthuoh üji mokenüh noh tü hi vü künaveh lo?

17Ma nüh hi vünüh küphrahte üta VÜWA nüh noh vü sathuoh; küpakenühnyunü VÜWA nüh noh ke vünüh kajipewa tü zokhrimü nü noh zhephruwa David vü tsükümthuoh kenüh.

18Küpakenühnyunü noh nüh VÜWA jikhi müküüna kenüh, thi ma nüh khielota arüküshu Amalek vü vimküwa kenüh, jükenüh nosü VÜWAnüh zanyo hama samthuoh ünüh.

19Jümpa mükünyu Israel nga noh sie nü VÜWA nüh Filistinra ke vü tsüm nathuoh; thi thuotü noh thi noh tsa nyimpari tü hi siepehnathuoh; VÜWA nüh Israel thopahiri nga vi Filistinra kevü tsümnathuoh nü,” ti küza.

20Jüti küüzavü Samuel zhüri vünüh akükrü pro taji Saul tü küchuohküla nü azhih vü küluzehtewa taji ma vü akükhra küsü nga münyie nüh satewa, küpakenühnyunü arülo ajü thi rüza ajü zanyoküsü nga mükütsa kenüh.

21Jüti küsa vü nyimzawa tü Saul vü ru ünü ma tü sakümzhohküm nyimzawa nüh ngura, nyimzawa nüh ma vü, “Halie, noh siepevühwa nüh noh zhü künamthuoh; eh kürholiwa hi nüh eh kevü vimthuoh, thi noh nüh hi vü mowa küza nüh künamthuoh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

22Jükenüh khinyi thuoüji noh nga noh siepevühwa zhü künaluo; tinü hi tü noh
tüvü lohse küsü küüsanü tsataji noh leh vü küwa vü kükhra küngura sanaveh,"
ti küza.

23Thitü ma nüh mawie ta sataji, "Hi nü kütsawa nyu," ti küza. Thitü ma sieperi
nüh nyimzawa sie nü ma vü khri ünü ma tümari zhü küna. Jükenüh ma tü azhih
vünüh sühra nü aze rügivü shupeh.

24Jüti küsa vü nyimzawa tü azheh lovü mieshüzah küülie küsüpehveh ünü ma
nüh jüma shiti fethe, thi ahie vi nü neh taji ahzhi müthse nüh jüma veh,

25Jüti sanü nyimzawa nüh vi Saul thi ma siepera tüvü satsü taji mari tü tsa.
Jüsevü mari tü sühra nü jüma rüza vü tewa.

1 Samuel 29

David tü Filistinri nüh Kuleküm

1Jüsevü Filistinri tü mari rienyiri aveh Afek vü sezhuh khe; thi Israelri tü Jezreel
vü ajuhküshupe vünüh kürünape sanü peh.

2Filistinri vüwari nüh müzaza thi anyienyie vünüh tsezhuwa, thitü David thi ma
nyiri thuoüji Akhish sie nü asevü tse,

3Filistinra sierhüri nüh, "Ebri hamari tü hala mowa saveh lo?" ti küna. Thinü
Akhish nüh Filistinri sierhüri vü, "Hamatü David, Saul Israelri kajiwa siepewa
nyu ülo, ma tü rülo hozake mahvi hozake hisie nü ru, thi ma hi sie
porietewaketünga nosü küju ma vü müküleh küsü nga hi nüh müngu," ti küza.

4Thitü Filistinra sierhüri nüh ma vü arüshu nü ma vü, "Noh nüh khiela ma sanüh
jüla küzemle naküsa kenüh anyiwa küzem le luo; ma tü ariepe vünüh hiri sie
küwuluo müküsanüh sana küsa kenüh hiri sie nü ariepe vü mütsuora.
Küpakenühnyunü anyi hama tü mokümjie vünüh ma mpa nüh ma vüwa sie
kütsarüle sara na lo? Jüti ma tü anyi hala pehküveh alüri vü nyiküpehwa nyu
ülo?

5 Hamatü David, akütsih vü mari nüh küsü nüh küsü vü azahrieke taji, Saul nüh
ma anyienyie zothe, thi David nüh ma anyie türake zothe ta küsawa nyu ülo?" ti
sa.

6Thinü Akhish nüh David ji taji ma vü, "VÜWA nüh rhoküveh üta noh tü müshom,
thi hi vünüh thuoüji noh tü hi sie shuwa thi tsetu ti sawie ketünga azhümnyie;
küpakenühnyunü noh nüh hi vü küru vünüh nosü küju hi nüh noh vü müküleh
küsü nga mükümgu kenüh. Jütawie ketünga mari tü noh mülo.

7Jükenüh khinyi sheletewaluo; thi luoveh rüzih nü waluo, jüti sanü noh tü
Filistinra vüri külokhu müsa tümluo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

8Jüti küüzavü David nüh Akhish vü, “Hi nüh noh küüroh vü küturu rülo vünüh nosü küju noh tü noh siepewa vünüh mowangum nü hi tü wa taji eh vüwa kajiwa mükünongüri sie müsaluorati saveh lo?” ti küza.

9Thinü Akhish nüh David vü, “Noh tü eh notha vü thuoüji Saküüwuowa zhühleri küsü üta müshekümsü mükünyie hi nüh thsü; jütawie ketünga Filistinra sierhüri nüh, ‘Ma thuoüji hiri sie nü ariepe vü müwara,’ ta küza.

10Jükenüh khinyi thuoüji vüwa sieperi tü noh siekürurі nyi nü rünekümto küche taji aküwie keküngute vünüh tsetewaluo,” ti küza.

11Jükenüh David tü ma nyiri sie nü Filistinra zhih vü sheletewanti rüne kümto tsezhutewa. Thitü Filistinri tü Jezreel vü tekhru.

1 Samuel 30

Amalekri sie Arie Küsa

1Jüsevü David thi ma nyiri tü rülo kücheawa Ziklag vü ru ünü Amalekri tü zhürüluo Negeb thi Ziklag zhe. Mari nüh Ziklag nyiehvü khratewa nü anyih vi jüma tsom,

2krevühri thi jüma lovü kütüri aveh, küzah nga thi aküji nga mari tü küsü nga müfethe nüh re vi nü akü̈si küsam taji mari siemari leh vü tewa.

3David thi ma nyiri tü anyujiwa vü ru ünü anyih nüh tsoküm ngura, thi mari vüvühri atsa nyimpari thi atsavühri tü rekheh tewa.

4Thinü David thi anyiri ma siekütseri tü mari jikhi zie nü kriekrie taji müjie külojieh küju nü krie.

5 David vüvüh künyi: Ahinoam Jezreelvühwa, thi Abigail Karmel Nabal tünyivühwa nga ti sie nü akü̈si satewa.

6Jüti küsa vü David tü amüshemnomna sheh; küpakenühnyunü nyiri aveh papa tsa nyimpari thi nyimzari kenüh aloh vi ma veh nti küphrahtekenüh. Thitü David tü ma Saküüwuowa VÜWA vünüh ma mpa ma sakükhra.

7 Jüti sanü David nüh Ahimelek atsa Abiathar navüwavü, “Navükruzhuwa viru hi tsüluo,” ti khuo. Jükenüh Abiathar nüh navükruzhuwa viru David tsü.

8Thi David nüh VÜWA vü kürü taji, “Hi tü rienyiri hama se zhe ütilo? Mari atü rieh üti ünü nyu lo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Zheluo; küpakenühnyunü noh tü mari phara thi küloletsü wie naküveh kenüh,” ti rületsü.

9Jükenüh David tü anyiri müza türo sie nü tsezhutewa taji mari nüh asevü jakümri nüh küpehpe Besor kuza vü ru.

10Thitü David thuoüji anyi müzamzü sie nü zheküwari vü nyiwawie, thitü müza künyi nü müno küluoküm kenüh Besor kuzamükarirathuoh nüh asevü pehtewa.

© 2015 Bible Society of India.

11Mari tü Egyptri küsü anyu alievü nüh ngura nü ma sie taji David vü ru taji ma
vü alohse tsü nü ma tü tsa, mari nüh ajuh nga tsü küzhu,

12thi mari nüh ampah lohse küsü thi rhelivi aju küsa khrü künyivi ma tsü. Ma
nüh tsaküm sevü ma sietse tü rhora le; küpakenühnyunü ma tü rülo küche thi
rüza küche lohse mütsa thi ajuh nga müküzhu kenüh.

13Thinü David nüh ma vü, "Noh tü mowara nyu lo? Thi noh tü khievü nüh tse lo?"
ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, "Hi tü Egypt vizari Amalekri küsü asiepe; thi hi
nüh rülo küche naküm kenüh eh küsosiewa nüh hi asevü jam lie.

14Hiri tü Kheretri Negeb, Judah vü küpehri thi Kaleb vü Negeb zhe; thi anyih vi
Ziklag tsom lie," ti küza.

15David nüh ma vü, "Noh tü hi sie nü rienyiri hamari vü tsuo nyinü," ti küza.
Thinü ma nüh, "Noh tü hi küzothewa nyu ti küsa, nyutü eh küsosiewa ke vü
küthselewa nyu ti küsa Saküüwuowa vünüh hi vü küshietsü nyi nü, jütathuoüji
hi nüh noh sie rienyiri hamarivü tsuo naveh ünüh," ti rületsü.

16Ma nüh ma sie nü tsuo ünü halie, mari nüh Filistinra zhih thi Judah zhih vünüh
zanyo khielota zhechieh küvirari tsa, zhu thi tsihti sanü azhie aveh vü
vohrietewa.

17Thi David nüh küzohriehzorü vünüh rülo künyiawa münüleh küjumari rehthe;
thi vizari müza müzü ut rügivü nüh teküwariküchie nüh mari nyi küsü nga mürie
müküze.

18Jüti küsa vü David tü Amalekri nüh viteküwari aveh virale kheh; thi David tü
ma vüvüh künyi nga küloletsü ra.

19Zanyo küsü nga, ma mpa nüh zahluo nyutü jiluo, atsa nyimpariluo nyutü
nyimzariluo, rühuküvizhiluo nyutü viteküwa azanyoriluo müküse; David nüh
aveh vishelerura.

20David nüh anyihnyihri thi mieshümiesari nga retewa; thi anyiri nüh matüvü
nüh mieshümiesari zhewa, mari nüh, "Hamatü David nüh zhechieküvirari," ti sa.

21Jüti sanü David tü anyi müza künyiri, müno nü David asemükünyirari Besor
kuza vü jakümüri vü ru; thi mari tü David thi ma senyikütseri mütu nti shuwa;
David nüh anyiri vü shehnyi ru ünü ma tü mari küze.

22Thinü David vü nyiküwa nyiri azhievü khukekümsüri thi momaküsari aveh
nüh, "Mari nüh hiri vü nyi müküwa kenüh, mari nyi küsüküsü nga papa vüvüh
thi papa tsari sie nü tseteküwa mpa küchie nüh hiri nüh zanyo zhechie küvira
küsü nga hiri nü mari mütsüra," ti küza.

23Thitü David nüh, "Nohri jüta müsara, eh nüri, VÜWA nüh mowa vi hiri tsü nüh
ma nüh hiri müshiesanü ru hiri sie küsaluo riehkhuowa vi hiri kevü thsemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

24Hama zanyo vü thawa nüh nohri zhü künana lo? Arie vü küwawa suope thi
zanyo huoküpehwa masü suope zarike wie naveh," ti küza.

25Jüma rülo vünüh ma nüh arüleh küsü thi azhühnyo Israelri kenüh sakütsü
nosü küju nga vitseveh.

26David tü Ziklag vü ru ünü zanyo zheküvira wuori ma füri vü, Judah kükhruori
nüh, "VÜWA mükünongüri vünüh zanyozheküvira nohkeri nüh kütsüsuo halie,"
ti sanü tsü.

27Jümatü Bethel vü, Negeb azhih Ramot vü thi Jatir vü küpehri kenüh küze,

28Aroer vü, Sifmot vü, Eshtemoa vü,

29Rakal vü, Jerahmeel nyuküjiri vü, Ken nyuküjivü,

30Horma vü, Borashan vü, Athak vü,

31Hebron vü, David thi ma nyiri nüh küüzhu azhie aveh vü küze kheh.

1 Samuel 31

Saul thi ma Tsari Küsü

(1 Kkz 10.1-12)

1Jüsevü Filistinri tü Israel sie saluo nü Israelri tü Filistinri atüvü te taji Gilboa
Küzhi rügivü süh küzeh khehm.

2Jüti küsa vü Filistinri nüh Saul thi ma tsara se phara nü Filistinri nüh Saul tsari
Jonathan, Abinadab thi Malkhishua rehthem.

3Ariewa tü Saul roshehketewa nü alawih küviri nüh ma ngura taji lawih küviri
nüh ma sakümsamna shehtsü.

4Thinü Saul nüh ma rietsokrü küvüwa vü, "Ahu mükütsiri nüh ru nü hi
shükükhari taji thama hi vi saküüzhie kenüh noh nyuchuwa shozhu nü hi
shükükharim luo," ti küza. Thitü ma rietsokrüküvüwa tü krü shehküm kenüh
maküm sa. Jükenüh Saul tü ma mpa anyuchuwa shozhu nü jüma rügivü nüh
khrothem.

5Ma rietsokrü küvüwa nüh Saul süküm ngu ünü ma nga ma mpa manyuchuwa
rügivü nüh khro nü ma vü nyisüm.

6Jüti sanü Saul, ma tsa küche, ma rietsokrü küvüwa thi ma nyiri aveh rülo küsü
vünüh kürü krehti süm.

7Thi Israel nyiri anyuo wuochuhwuovü küpehri thi Jordan tuwuovü küpehri nüh
Israel nyiri tü teküm, Saul thi ma tsari sükümkünguvü mari nyujiri jam nü
zhütewa; thi Filistinri nüh ru taji Jümari vü pehtewa.

© 2015 Bible Society of India.

8Rülo künyiawa Filistinri ri tü rehthe küsari azhi fovi nti ru ünü mari tü Saul thi
ma tsa küche kümo Gilboa küzhi rügi vü küzehla ngura.

9Thinü mari nüh ma lü thuom thi ma rietsokrüri fomtü nü zhühle kümhiewa
mari nyiazari vü thi anyiri vü Filistin azhih aveh vü zhühleküvüri küze.

10Mari nüh ma rietsokrü vi Ashtarot kükhurüzheh lovü thsem nü makümowa
thuoüji Betshan zievü phehkem.

11Thitü Filistinri nüh Saul vü mowa sathuoh ünüh Jabesh, Gilead vü kürhori nüh
küünaravü,

12luoveh kümzoh nyiri aveh sühra nü arüza ajü tsewa taji Betshanzie vünüh Saul
thi ma tsara kümo vi taji Jabesh vü ru nü jüla nüh tsom.

13Jütisanü mari nüh mari arüri vi taji Jabesh vü athso rhukükhu vünüh chohwum
nü rülo türü assa sa.

© 2015 Bible Society of India.

2 Samuel

2 Samuel 1

Saul Sükümü David nüh Küthsüra.

1Saul sükümü sevü David tü Amalekri rehthekhehm nü sheleru Ziklag vü rülo künyi pehtewa;

2thi rülo kücheawa tü, halie, nyi küsü Saul kürünape vünüh ma thsümnyi zokhri thi azhih vi ma lü mülo ti sanü ru. Ma tü David vü ru ünü azhihvü küluzeh nü siakesheh.

3David nüh ma vü, “Noh tü khievü nüh tse lo?” ti küna. Thinü ma nüh ma vü, “Israelra kürünape vünüh hi tü mürietetse lie,” ti küza.

4Jüti küüzavü David nüh ma vü, “Jütü mokümjie vünüh lo? Hi vü küza luo,” ti khuo. Jüti kükhuo vü ma nüh, “Anyiri tü ariepe vünüh zhütewa khehthuoh, thi anyiri hozake wienga külu nü sütewa khehthuoh; Saul thi ma tsa Jonathan nga sümthuoh,” ti rületsü.

5Jüta rülekütsü vü David nüh ma vü küüzawa vizawa vü, “Noh tü Saul thi ma tsa Jonathan tü sümthuoh ta küsa moti thsü lo?” ti küna le.

6 Thinü vizawa ma vü küzawa nüh ma vü, “Mükümshemla vünüh hi tü Gilboa küzhi rügivü pehveh, thi Saul tü ma vi rügivü rühngake pehveh ünü; halie, rawuhkhekari thi rawuhnyiri tü ma rügivü shehnyiwa.

7Jütiküsa vü ma nüh ma sevü noküze ünü ma tü hi ngu nü ji. Thi hi nüh ma kühu taji, ‘Hi hala pehveh,’ ti rületsü.

8Thinü ma nüh hi vü, Noh tü thawa lo? ti küna. Hi nüh ma vü, hi thuoüji Amalekri küsü, ti rületsü.

9Thi ma nüh hi vü, ‘Eh nato vü tsie nü hi rehthem luo, ti khuo; küpakenühnyunü amüshe kümnomna nüh hi phehtemthuoh tü eh kürho tü khinyi nga müküse wie,’ ti küza.

10Jükenüh hi tü ma nato vü tsie nü ma rehthem, hi nüh küthsütoh thuoüji ma nüh küluzehküm sevü ma tü kümsevü ma tü mükürhorawiethuoh kenüh; thi hi nüh ma lü rügi vünüh ma kajilüwe wa thi ma pie vünüh satürü vi ti sanü hi nüh eh vüwa vü hala vitseveh,” ti küza.

11Jüsevü David tü ma thsümnyiri shoh nü jümari zokhrim; thi anyiri ma vü nyipehküvehri aveh nga jü üta sa;

12thi mari tü Saul, ma tsa Jonathan; VÜWA nyiri thi Israelri zhehlori kenüh shükheke, krie thi münüleh küju assa sapeh, küpakenühnyunü mari tü anyuchuwa vünüh zothe küzehküm kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

13Thinü David nüh vizawa ma vü küüzawa vü, “Noh tü khievü nüh ru lo?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, “Hi tü priküru Amalekri atsa lie,” ti rületsü.

14David nüh ma vü, “Noh tü mükrü nüh mokümjie vünüh VÜWA nüh thsekümwa vü noh ke thsuoke lo?” ti küza.

15Jüti küsa vü David nüh vizari küsü ji taji, “Wa nü ma nete luo,” ti küza. Jüti küüzavü ma nüh ma fethem.

16Jüti sakümvü David nüh ma vü, “Noh zühwa tü noh lü vü küruwa saluo, ‘Hi nüh VÜWA nüh thse kümwa zothe,’ ta noh pohvü kütsü kenüh ta küüza kenüh,” ti küza.

David nüh Saul thi Jonathan kenüh Kürümuo

17David nüh kürümuo hama vi nü Saul thi ma tsa Jonathan vü sa,

18 thi ma nüh jüma tü vi nü Judah nyiri vü müsoshieji mümhie ti küza; halie, jüma tü Jashor Lasipha lovü rhüsaveh. Ma nüh:

19“Noh kütholahthovü, O Israel, küzhiho azhieri vünüh zothemthuoh! kümzhori tü mokümjie külum lo!

20Jüma Gat vünüh müphrahte tüm, Ashkelon lehkhujiri vünüh jüma küzhuhnyuo müsa tüm; Filistin tsavühri nüh nyierakhruo üsü nüh, ahu mkütsiri nüh nyierakhruo üsü nüh.

21Nohri Gilboa küzhiri, aküzo nyutü tsohkürü nohri vü müküturu tüm, nyutü kürüku tü müküümsizhu tüm! küpakenühnyunü jüla nüh kümzhowa joh huo tü sakümne küm kenüh, Saul joh huo, vüjuh vi müküüthse.

22Zothekümra züh vünüh, kümzhowa küthü vünüh, Jonathan lawih tü asevü müshe le, thi Saul nyuchuwa tü rütso nü shele müru.

23Saul thi Jonathan, küthohmo thi külotsawa! Akürho vü nga thi aküsü vü nga masü tü müporie; masü tü aluomü nyieh vünüh kürhü, masü tü amiewuori nyiehvü nga khra.

24Nohri Israel tsavühri, Saul kenüh krie luo, thawa nüh kümruphieke vünüh athsü küzhuküzü tsü lo, thawa nüh suna thorü vi nohri küütehvü thsetsü lo.

25Arie aza vünüh mokümjie kümzhori tü külum lo! Jonathan tü azhie kümsieri vünüh zothe küzehm.

26Hi tü noh kenüh amüshemnomnam, eh nü Jonathan; noh tü hi vü küloke vünüh ru; hi vü noh külo tü aküngo, nyimzari külo nyiehvü nüh hi vü küzhiluotsü.

27Kümzhori tü mokümjie küluveh lo, thi arie senyuseviri tü pohkaveh lo,” ti sa.

2 Samuel 2

© 2015 Bible Society of India.

David nüh Judah Kajiwa Küsa

1Hama sevü David nüh VÜWA vü kürü taji, “Hi tü Judah nyuji küsüküsü vü nga khru mhieveh ünü nyu lo?” ti küna. ThinüVÜWA nüh ma vü “Waluo,” ti rületsü. David nüh mavü, “Khiemawa vü wa üti lo?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, “Hebron vü waluo,” ti rületsü.

2Jükenüh David tü ma vüvüh künyi; Ahinoam Jezreelwa thi Nabal Karmelwa tünyivüh Abigail masü sie nü jüla khru.

3Thi David nüh ma nüh siekütse nyiri papa zhehlori sieru nü Hebron nyujiri vü rho.

4 Jüti küsa vü Judah nyiri tü ru nü David thsetsü taji Judah zhehlori nyiehvü kajiwa küsa. Mari nüh David vü, “Jabesh, Gilead nyiri nüh Saul chohwum,” ti küza.

5David nüh Jabesh, Gilead nyiri vü zhühleküvü nyiri küze nü marivü, VÜWA nüh tsia nohri kütsüwa saluo, küpakenühnyunü nohri nüh nohri Vüwa Saul vü künyitsasheh hama kütsanü ma küchohwukenüh!

6VÜWA nüh mükükhaphrükhale küümze thi künyitsazhütsa nohri vü küütsawa saluo! Nohri nüh hama sakütsü kenüh hi nga nohri vü kümhie sanaveh.

7Jükenüh nohri ake tü kümüzho luo, thi luoveh müzoh luo; küpakenühnyunü Saul nohri Vüwa tü sümthuoh, thi Judah zhehlori nüh hi tü thsem nü mari nyiehvü kajiwa küsakümthuoh kenüh.

Ishboshet tü Israelri Kajiwa Küsaküm

8Ner atsa Abner, Saul thopahiri sierhüwa nüh Saul tsa Ishboshet sietewanü ma sie Mahanaim vü ru;

9ma nüh ma vi nü Gilead, Ashurri, Jezreel, Efraim, Benjamin thi Israelri aveh nyiehvü kajiwa küsa.

10Saul tsa Ishboshet tü Israelri nyiehvü kajiwa küsa vü ma mahvi zürake thuoh, thi ma tü mahvi künyi takrü sa. Thitü Judah zhehlori thuoüji David se nyi.

11Thi David nüh Hebron vü Judah zhehlori rügi vü kühkaji tsotho mahvi türü nü sa türo sa.

Israelri thi Judah Azhievü Arie Küsa

12Ner atsa Abner thi Saul tsa Ishboshet sieperi tü Mahanaim vünüh tsezhu Gibeon vü wa.

13Jüti küsa vü Zeruia tsa Joab thi David sieperi tü tsezhuwa nü Gibeon juh küüjope vünüh mütu taji mari tsuo shupeh, refü küsünüh ajuh küüjope wuochuh wuovü, thi küpawa nüh küpa wuovü tishupeh.

© 2015 Bible Society of India.

14Thinü Abner nüh Joab vü, “Vizari tü sühra nü hiri atüvü saküüzhie luo,” ti küza. Jüti küüza vü Joab nüh, “Mari tü küüsühraluo,” ti rületsü.

15Jüti küsa vü mari tü sühra nü papa küürüh vünüh tsewa, türakünyi Saul tsa Ishboshet thi Benjamin kenüh, thi türakünyi David sieperi, ti tsewa.

16Mari küsüküsü nga papa küwiejieluowa lü shoh nü ma nyuchuwa vinü ma küwiejieluowa münyuo shü nü mari kürü jiezehtewa kheh. Jükenüh azhie jüma tü Helkat-hazurim (mazhühnyo anyuchuwa hazhuh) ti ji, hamatü Gibeon vü pehveh.

17Jüma rülovü arie tü kho sheh; Abner thi Israel nyiri tü David sieperi tüvü feküzeh khem.

18Thi Zeruia tsa küche: Joab, Abishai thi Asahel tü jüla pehveh. Asahel jih kümphie kümjie;

19Asahel tü Abner zhe, Abner se zheküwa vü ma tü azhie wuovü nga thi azhuwuovü nga sühle müwa.

20Thinü Abner tü ma sevü noküze taji, “Jümatü noh thuoh ülo, Asahel?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, “Jümatü hi thuoh,” ti rületsü.

21Abner nüh ma vü, “Noh zhie wuovü nyutü noh zhu wuovü anato vü tseketewa nü vizari küsü shohte taji ma tsokrü vi luo,” ti küza. Thitü Asahel tü ma se zhekütse vünüh anato vü mütseke wie.

22Jütiküsa vü Abner nüh Asahel vü, “Eh se zhekütse vünüh natovü tseketewaluo; mokenüh hi tü azhih vü noh kürhieküzeh na lo? Hi tü mokümjie noh nü Joab vü eh nyieh toke na lo?” ti küza.

23Thitü ma tü nato vü mütseke nti sa wie; jükenüh Abner nüh mavi zhupo nüh ma shükükhari nü aviwa tü ma seru vü kharitewa; thi ma tü jüla tsuotsazeh nü ma pe vünüh süm. Nyiri aveh tü Asahel külu nü süzehküveh azhievü ru ünü tsietoke khehtewa.

24Thitü Joab thi Abishai masü nü Abner zheküshoke wa wie; rünyi tunasaküveh vü masü tü Ammah küzhiho Gibeon reza vü küwa leh wuovü Giah atüvü ru.

25Thi Benjaminri tü mari mpa nüh Abner sevü sezhuh khe nü küriehkhuo küsü sataji küzhiho küsü rügi vü mari kütsiepe sa.

26Jüti sanü Abner nüh Joab ji nü, “Anyuchuwa tü küsuokürhoküzorie vü küpeh wie naveh ülo? Asehkhe vü thuoüji kha naveh ta küsa noh tü müthsü ülo? Noh tüvü mari jienüri zhekütse vünüh sühlem üta noh nyiri vü küthake jüma küza na lo?” ti küza.

27Jüta küüza vü Joab nüh, “Saküüwuowa rhoküveh üta, mükütüküzü noh nüh müküza thuoüji nyiri tü mari jienüri zhekütse arüne vü jamhie tsaveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

28Jükenüh Joab nüh atütü khu ünü nyiri aveh tü lem nü Israelri müzhe nüh sam le, thi mari tü müsaluo le wiethuoh nüh sam.

29Abner thi ma nyiri tü jüma rüza aveh Araba vünüh tsewa; mari tü Jordan kari nü arüne ajü tse taji mari tü Mahanaim vü ru.

30Joab tü Abner zheküwa vünüh sheleteru; thi ma nüh anyiri aveh küjizhuh vü Asahel mpa nyunü David sieperi nga anyi türatüguh kümiem.

31Thitü David sieperi tü Benjamin nyiri müzaküche thi Abner nyiri rorake ti rehthem.

32Mari nüh Asahel vi nü Bethlehem vü ma pa rüku lovü chohwum. Jüti sanü Joab thi ma nyiri tü arüza aveh aleh tse nü Hebron vünüh thoküm sa.

2 Samuel 3

1Jüti küsa vü Saul zhehlori thi David zhehlori azhievü arie hothake sateru; thi David tü kümzhomzhotewa thitü Saul zhehlori thuoüji küthasüthasüa tewa.

David Tsari

2Jüsevü Hebron vünüh atsa nyimpari wuo nü David tsü: Ma tsa küwuo pohkhuwa thuoüji Ahinoam Jezreel vühwa vünüh Amnon;

3Künyiawa thuoüji Abigail Nabal tünyivüh Karmelwa vünüh Khileab; kücheawa thuoüji Geshur kajiwa Talmai tsavühwa tsa Moaka vünüh Absalom;

4müzüawa thuoüji Hagit tsa Adonijah; müngaawa thuoüji Abital tsa Shephatia;

5tohrowa nü Egla David vüvüh atsa Ithream. Hamari tü Hebron vünüh David vü wuo tsü.

Abner nüh David Siekütsarü

6Saul zhehlori thi David zhehlori arie saküveh vü Abner tü Saul zhehlo vü ma mpa nüh akükhra thse pehveh.

7Saul tü müsüvüh küsü peh, ma nyo thuoüji Rizpa, Ai atsavühwa; jüti küsa vü Ishboshet nüh Abner vü, “Noh tü mokenüh eh pa müsüvühwa vü wa lo?” ti küza

8Thinü Abner tü Ishboshet azhü kenüh arüshu sheh taji, “Hi tü Judah ashuh lü ülo? Nosü rülo hi nüh noh pa Saul vü, ma nüri vü thi ma jieri vü künyitsasheh kütsa tse, jüti sanü hi nüh nohvi David ke vü müthse; jütawie ketünga noh tü nosü nyimzari müküleh vi hi vü ro nti la.

9Mükütüküzü hi nüh David vü VÜWA nüh ma vü küshie küsa üta hi nüh sanü ma vü mütsüra thuoüji Saküüwuowa nüh Abner vü jükümjie, nyutü jüma nyiehvü nga sakütsüwa saluo,

© 2015 Bible Society of India.

10Saul zhehlo vünüh kajipewa vi nü David kajipe küsa taji Israel thi Judah rügivü sam, thi Dan vünüh Beersheba vü tsüm luo," ti küza.

11Thinü Ishboshet tü ma krüküm kenüh azhü küsü nga vi nü Abner rüle mütsüra nüh sam.

12Jüti küsa vü Abner nüh Hebron vü, David vü azhühvüri küze taji, "Azhihwa tü thawa zhi ti küsa vü pehveh lo? Noh tü hi siekükathuo saluo, thi halie, Israelri aveh noh vü viru na küsakenüh eh ke tü noh vü peh wie naveh," ti küza.

13Thinü ma nüh, "Mhie sheh; hi nüh noh sie küka thuo sanaveh; thitü hi tü noh vünüh zanyo küsü khuo naveh; jüma thuoüji noh eh tso no nta küruvü noh nüh Saul tsavühwa Maikhal sie mükürukhunü noh eh tso münora," ti küza.

14David nüh azhühvüri Saul tsa Ishboshet vü küze taji, "Eh vüvüh Maikhal hi nüh Filistinra sahu müzake ame nüh karü küsawa hitsüluo," ti küza.

15Thinü Ishboshet nüh Laish atsa Paltiel ma vüpa vünüh vi nü küze.

16Thitü ma vüpa tü ma vü nyiwa nü lehkhuji aveh vü krie taji Bahurim ju. Jüti küsa vü Abner nüh, "Waluo, thi shele ru luo," ti küza; thi ma thuoüji shele teru.

17Thi Abner nüh Israel kükhruo sierhüri sie zaluo taji, "Tsotho piketeküwa vü nohri nyiehvü kajiwa küsa nta David phah.

18Jükenüh khinyi thuoüji sieru luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh David vü phrahtetsü nü, 'Eh siepewa David ke vünüh hi nüh eh nyi Israelri Filistinra ke vünüh thi mari mükünongüri aveh ake vünüh küloletsü naküveh kenüh' ti küza üti," küza.

19Abner nga Benjamin vü küza nü ma nüh David vü küza nti Hebron vüwa, thi Israelri aveh thi Benjamin zhehlo ajü nga sa mhieveh timüshe.

20Abner nüh nyi mükeke sie nü David vü Hebron vü küru vü, David nüh Abner thi ma nüh sieküru nyiri kenüh akhu küsü sie sa.

21Thinü Abner nüh David vü, "Hi nü sühra wa taji noh siekükathuo thi noh luoveh nüh kümngu üta aveh nyiehvü takrü sana küsa kenüh Israelri aveh eh vüwa kajiwa vü saküüsezhuh khe naveh," ti küza. Jükenüh David tü Abner küzem; thi ma tü luovehkürüzih ti tewa.

Abner Fetheküm

22Jüti khemti saküveh tsotho vü David tü Joab sie nü ariezheküwa vünüh zheküvira tsokrüri khieloti vi nü ru. Thitü Abner thuoüji Hebron vü David vü nyipeh müveh, küpakenühnyunü ma nü küzekümthuoh kenüh, thi ma tü ma luoveh rüzih nü tewa.

© 2015 Bible Society of India.

23Joab thi ma siekütse thopahiri aveh ru nü Joab vü, “Ner atsa Abner tü kajiwa vü ru nü ma nüh ma küzemthuoh ta, thi ma tü luovehkürüzih ti tewathuoh,” ta küza.

24Thinü Joab tü kajiwa vü wa nü ma vü, “Noh tü mowa sam lo? Halie, Abner tü noh vü ruthuo nü noh tü mokenüh ma luovehkürüzih ti vünüh küzem le lo?

25Ner atsa Abner tü noh müramizhi nta, noh shuküwa, küturu thi noh nüh saküveh aveh thsü nta küsa vünüh küru wie,” ti küza.

26Joab nüh David atüvü nüh shuru ünü ma nüh Abner sevü azhühvüri küze, thi mari nüh Sira juhkhre vünüh ma siesheleru; thitü David thuoüji jüma müthsü nüh sam.

27Thi Abner tü Hebron vü sheleru ünü Joab nüh küüzhe vünüh ma siejühle nti akheri azhievü anato vü sieketewa, thi ma nüh jüla nüh ma nü Asahel azühwa kenüh ma vo vünüh shüthem.

28Jüsevü David nüh jüma küthsüra vü ma nüh, “Ner atsa Abner zühwa kenüh hi thi eh kajipe thuoüji küsuokürho müküleh münyie.

29Jümatü Joab lü vü thi ma pa zhehlo aveh vü waluo; thi Joab zhehlo tü wupa küna, nyutü hujirü, nyutü ajihkümthso, nyutü anyuchuwa vünüh zothekümri, nyutü alohse küüpheri küsam luo,” ti küza.

30Jükenüh Joab thi ma nü Abishai masü tü Abner rehthem, küpakenühnyunü ma nüh Gibeon ariepe vünüh masü anü Asahel zotheküm kenüh.

Abner Chohwuküm

31Jüsevü David nü Joab thi ma sevü nyikütseri aveh vü, “Nohri thsümnyi müzükhrih luo thi nyirüthsü tseke nü Abner tüvü shükheke luo,” ti küza. Thi David kajiwa tü azawuhwa senyimüzhewa.

32Mari nüh Hebron vünüh Abner chohwum; thi kajiwa tü Abner rüku vünüh ajikhi zie kümsie nü krie; jüti sanü nyiri aveh nga krie.

33Kajiwa tü Abner kenüh rühmuo taji, “Abner tü küzheri küsü üta küsü leh ülo?

34Noh ke künyi tü müphehte, noh jikünyi tü akieveh sake müsa; khukekümsüri tüvü küülu üta noh tü külumthuoh,” ti küza. Thi nyiri aveh tü ma kenüh krie.

35Jüti küsa vü nyiri aveh tü tho küveh vü lohse tsa nti David zheru, thitü David nüh küshie taji, “Mükütüküzü rünyi müjiekütuküju hi nüh alohse nyutü zanyo küsüküsü nga müpom thuoüji Saküüwuowa nüh jükümjie vünüh nyutü jüma nyiehvü nga nüh hivü satsüluo,” ti küza.

36Thi nyiri aveh tü jüma thsü kheh nü jüma loküm sa; kajiwa nüh küsa aveh tü nyiri aveh nüh loküm sa.

© 2015 Bible Society of India.

37Jükenüh nyiri aveh thi Israelri aveh tü jüma rülo vü Ner atsa Abner küfethe tü kajiwa müshe nyu ta küsa thsüra.

38Thi kajiwa nüh ma sieperi vü, “Nosü rülo hala Israel vü kajiratsa küsü thi küjiri küsü süm ta küsa müthsü ülo?

39Ma mpa nüh hi tü thseküm kajiwa wie ketünga hi tü nosü thasümthuoh; anyi hamari Zeruia tsari tü eh kenüh khra küluohm. VÜWA nüh kümsüküsari tü ma nüh kümsü kümjie vünüh kümsüthuotsü le luo,” ti küza.

2 Samuel 4

Ishboshet Zotheküm

1Hebron vünüh Abner tü zothemthuoh ta küsa Saul atsa Ishboshet nüh küünara vü ma luoveh küji tetsuo thi Israel nyiri aveh tü luoveh zah tewa.

2Jüti küsa vü Saul tsa tü arieküzhe riehkhuori zhezhiri nyi künyi peh; nyi küsü anyo thuoüji Bana, küpawa nyo nü Rekhab, Birot vünüh Benjaminri nyi küsü Rimon atsa kheh wie (küpakenühnyunü Birot nga Benjamin vü küchieke kenüh.

3Birotri tü Gitaim vü tewa nü nosü küju nga priwa kürhori saveh)

4 Saul tsa Jonathan tü atsa küsü ajih küüwi peh. Saul thi Jonathan masü Jezreel vünüh teküru zhühle küru vü ma tü mahvi münga thuoh; thi ma kürohzawa nüh ma sie taji zhütewa; thi ma kürohzawa nüh pre nü zhütekütse vünüh atsawa tü külu nü ajih jim. Thi ma nyo thuoüji Mefiboshet.

5Jütiküsa vü Birotri Rimon atsa Rekhab thi Bana masü tü tsezhutewa, thi masü tü arülovü rünyi naküveh kümjie küsa vü Ishboshet münyie küveh vü ma zheh vü ru.

6Thi halie, ma zheh mükhiekühuowa tü hiemtha sakümtse pehvehünü küngu nü zehtewa; jükenüh Rekhab thi ma nü Bana masü tü küzhoketu.

7Masü azhehlovü tu ünü ma tü ma zekuvü ma ze rügivü zehküveh vünüh ma shü thi rehthem, thi ma lü zahthuom. Masü tü ma lü vinü arüza ajü Araba leh vü tewa,

8thi Ashboshet lüwa tü vi nü Hebron vü David vü ru nü mari nüh David vü, “Halie, Saul atsa Ashboshet noh mükünongü noh kürholi küphahwa alü hala vitseveh; VÜWA nüh Saul thi ma tsatori vü nosü eh vüwa kajiwa shewi samtüthuoh,” ti küza.

9Thitü David nüh Rimon Birotwa tsa Rekhab thi ma nü Banavü, “VÜWA nüh rhoküveh üta eh kürho tü küwuluo aveh vünüh thawa nüh rhehsatsü lo,

10nyi küsü nüh hi vü, Halie, Saul tü sümthuoh; ta küza, thi ma nüh zhühthe kümhie vitse tü nta müshe, hi nüh ma shohte nü Ziklag vünüh rehthem, jüma tü ma zhühle kenüh hi nüh ma jisuo kütsü.

© 2015 Bible Society of India.

11Khukekümsüri nüh künyitsara zheh vünüh ma ze rügivü nüh küzothetü küzakele nga thuoh lo, khinyi hi tü noh ke vünüh mazüh vi nü azhih hala nüh samja tüm naveh ülo?" ti küza.

12Thi David nüh ma nyi vizari vü azhütsü nü mari küfethem taji mari ake thi ajih rehthuokhehm tü nü Hebron ajuh kütüpe nato vü huthuom. Thitü mari tü Ishboshet alü thuovi nü Hebron vü Abner rühgu vünüh chohwum.

2 Samuel 5

David nüh Israelri thi Judah Kajiwa Küsa

(1 Kkz 11.1-9; 14.1-7)

1Jüsevü Israelri akuoh aveh tü Hebron vü David vü rutaji, "Halie, hiri tü noh rü thi noh sa thuoh.

2Teküwa tsotho vü, Saul nüh hiri nyiehvü kajiwa küsa vü noh nüh sie nü vi Israel vü ru; thi VÜWA nüh noh vü, eh nyi Israelri vü nyihzhükühuowa sanathuoh, thi Israel nyiehvü kajitsawa sanathuoh ti küza üti," küza.

3Jükenüh Israelri sierhüri aveh tü Hebron vü kajiwa vü ru, thi kajiwa David nüh VÜWA tüvü Hebron vünüh mari sie kükathuo sanü David tü Israelri nyiehvü kajiwa küsana küsa kenüh mari nüh ma thsetsü.

4David nüh takrü küsate vü ma tü mahvi cherakethuoh, thi ma tü mahvi zürake takrü sa.

5Hebron vü ma nüh mahvi türü nü sa türo Judah nyiehvü takrü sa; Jerusalem vü Israelri aveh thi Judah nyiehvü mahvi cherake nü küche takrü sa.

6 Kajiwa thi ma nyiri tü Jebusri sie saluo nti Jerusalem vü, azhih jüla kürhori vü wa, mari nüh David vü, "Nohri nü hala müturura, thitü kümtiri thi jihkümsüri nüh noh sazhujam naveh," ti küza, mari nüh, "David thuoüji hala müturura nü," ta Kümshe kenüh.

7Jütawie ketünga David tü Zion shiehku kümzhowa vira, jüma tü David nyujiwa.

8Jüma rülovü David nüh, "Thari nüh Jebusri zothe naveh ünüh jümari nüh ajuh küwuthuoke vü müriwa nü David kürholi mürhükümri jihküjiri thi küüjuri sie saluo luo," ti küza. Jükenüh, "Küüjuri thi ajihküjiri tü azheh vü küruwanyu," ta küza saveh.

9Jüti sanü David tü shiehku kümzhowa lovü rho nü jüma tü David nyujiwa ti ji. Thi David nüh alovü nüh anyuji saküzüle.

10David tü aküji küjitewa, küpakenühnyunü VÜWA, shiejiri Saküüwuowa nüh ma siekütse kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü Tair kajiwa Hiram nüh zhühleküvüri David vü küze, amüse nga thi athsoh azheh küsari thi alohzheh küsari David kenüh azheh küsü sanü tsü.

12David tü VÜWA nüh ma Israelri nyiehvü kajiwa vizhusavehthuoh takü̈sa, thi ma nyi Israelri kenüh ma nüh ma kajipe sakümsiemthuoh ta küsa thsüra.

13Jüti küsa vü David tü Hebron vünüh küru sevü nüh vüvüh thi amüsü Jerusalem vünüh vilehü; thi atsa nyimpari nga thi nyimzari nga wuo nü David tsü hü.

14Thi Jerusalem vünüh wuo nü ma kütsü hamari: Shamua, Shobab, Nathan, Solomon,

15Ibhar, Elishua, Nefeg, Jafia,

16Elishama, Eliada thi Elifelet.

Filistinri Nyiehvü Kükhrara
(1 Kkz 14.8-17)

17David tü Israelri nyiehvü kajiwa küsa nti thsemthuoh ta Filistinri nüh küünara vü Filistinri aveh tü David phah khru; thitü David nüh jüma künara nü shiehku kümzhowa vü tsuo.

18Jüti küsa vü Filistinri tü ru nü Refaim nyuo vü nyuohtewa kheh.

19Thinü David nüh VÜWA vü kürü taji, “Hi tü khru nü Filistinri siesaluo naveh ülo? Noh tü mari vi eh kevü thse naveh ünü nyu lo?” ti küna. Jüti küüna vü VÜWA nüh David vü, “Waluo, küpakenühnyunü hi nüh Filistinri vi noh kevü thsetsawie naküveh kenüh,” ti rületsü.

20David tü Balperazim vü ru nü David tü jüla nüh mari chara taji ma nüh, “VÜWA nüh ajuhji nü puhzhuküwa üta eh tüvü hi mükünongüri zokhuomthuoh,” ti küza. Jükenüh azhie jüma nyotü Balperazim (mazhühnyo, küsara VÜWA) ta ji.

21Thi Filistinri tü mari anguori jüla jam nü David thi ma nyiri nüh jümari vitewa.

22Jütawie ketünga Filistinri tü ru le hünü Refaim nyuo vü nyuohtewa kheh le hü.

23Jüti küsa vü David nüh VÜWA vü kürü lehü taji nü ma nüh, “Noh tü müwa tümluo; mari sevü nüh tseküzüle taji jührezhi thsohri küwiejie vünüh mari vü ru luo.

24Thi jührezhi thsohri azhu vü kuotseküwa khi künara thuoüji nohri mpa nüh jorie zhüluo; jütathuoüji VÜWA tü Filistinra nyiehlari zothe nta nohri tüvü wathuoh ünüh,” ti küza.

25Thi David tü VÜWA nüh azhükütsü üta sanü Geba vünüh Gezer küju Filistinri zothe khehm.

2 Samuel 6

Kütsathuo Kuwa Jerusalem vü Viteküru

© 2015 Bible Society of India.

(1 Kkz 13.1-14; 15.25; 16.6,43)

1Jüsevü nga David tü Israel anyi kürükari aveh anyie cherake jizhuhlehü.

2Thi David tü sühra nü Balejuda vünüh ma siepehküveh nyiri avehsie nü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku viru nti wa, jüma tüVÜWA kürhosa kajipe rügivü shuküpehwa nyo vünüh ji.

3Thi Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü mari nüh akhekhe kürütheküsü vünüh vü taji vi küzhiho vü küpeh Abinadab zheh vü ru; thi Abinadab atsa Uzzah thi Ahio masü nüh akhekhe kürüthewa küre,

4Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vü taji; thi Ahio thuoüji kütsathuozhü küthseku tüvü tewa.

5David thi Israelri zhehlori aveh tü kükhra aveh thse nü azah sa, topito, atakhu, Siethokhrizah, arürü thi küüchirükhu, ti sa.

6Jüti küsa vü mari tü Nekon hie kütohpe vü ru ünü Uzzah tü ma ke Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vü thsuowa nü jüma pate, küpakenühnyunü shüvotsa tü atüwuoh kümshü kenüh.

7Thinü VÜWA rüküshu tü Uzzah vü tsozhutewa nü ma nüh kütsathuozhü küthseku küpa kenüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthsekunato vünüh süm.

8Thi VÜWA nüh Uzzah rügivü zorieküm kenüh David tü arüshu; jükenüh azhie jüma tü Perez-Uzzah (mazhünyo Uzzah rügivüzorieküm) ta nosü küju nga jiveh.

9David tü jüma rülovü VÜWA krü taji ma nüh, “Khiela nüh VÜWAkütsathuozhü küthseku hi vü rura na lo?” ti küza.

10Jükenüh David tü VÜWA kütsathuozhü küthseku vi nü David nyujiwa vü mütungü nüh sa, David nüh jüma vi anatovü Obededom Gitwa zhehvü viwa.

11Jüti sanü VÜWA kütsathuozhü küthseku tü Obededom zhehlo vü saküche sam; thi VÜWA nüh tsia Obededom thi ma zhehlori tsü.

12Jüma vi nü kajiwa David vü küza taji, “VÜWA nüh Obededom zhehlori thi ma zanyori aveh vü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kenüh tsiatsü,” ti küza. Jükenüh David tü wa nü Obededom zhehvünüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vi nü külozheti David nyujiwa vü teru;

13VÜWA kütsathuozhü küthseku kükhari tü jikha türo tseketewa ünü ma tü shüvotsa küsü thi mieshüzah küülie küsü ti vi nü küsahthuosa.

14Thi David tü mürilothsü navükruzhu küsü vi tseke nü VÜWA tüvüma kükhra aveh vi taji tsih.

15Jükenüh David thi Israel zheh aveh tü zie thi arütsü khu nüVÜWA kütsathuozhü küthseku khateshuhru.

© 2015 Bible Society of India.

16 VÜWA kütsathuozhü küthseku David nyujiwa vü ru ünü Saul tsavühwa
Maikhal mürhülehpie vünüh noküze, thinü kajiwa David tü VÜWAtüvü jo thi tsih
ti sanü kütse küngu vü ma luoveh lovü nüh ma matewa.

17Jüti sanü mari nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku vituru nü jüma kenüh David
nüh juhthsüzheh khakeküsawa lovü ma pe vü sa; thi David nüh kütso kükhurü
thi luoveh kürüzih kükhurü VÜWA tüvüsa.

18Thi David nüh kütso kükhurüri thi luoveh kürüzih kükhurüri jum
ünü VÜWA nyo vünüh tsia nü anyiri tsü,

19 thi nyimzari nga lohse küsüsü thi asa sükhri küsüsü thi müsaküveh küsüsü ti
küsuotsü. Jüsevü anyiri aveh papa zheh vü tewakheh.

20Thi David nü ma zhehlori tsiatsü nti sheletewa. Thitü Saul tsavühwa Maikhal
tü David mütu nti alievü shuru taji, "Israel kajiwa tü nosü küzake ma mpa ma
siakeveh lo, ma nüh nosü masiepera siepevühri notha vü nga hiete mütsethuoh,
küüphroküphriehri küsü nüh müzükrü nüh ma mühiete nüh kütse khe
wiethuoh," ti sa.

21David nüh Maikhal vü, "Jümatü VÜWA tüvü ma nüh noh pa nyieh vünüh thi ma
zhehlori aveh nyieh vünüh ma nüh hi rüka nü VÜWAnyiri Israelra kajitsawa
küsana küsa kenüh hi küchieke sa nta sa, jükenüh hi nüh VÜWA tüvü loküzhe
sanaveh.

22Hi nüh hi mpa nüh hama nyiehvü nüh momakütalo sawie ngü naveh, thi hi tü
noh nothavü saküsajim naveh; thitü rülavüri noh nüh küphrahteri vünüh hi tü
küsiake peh ra naveh," ti küza.

23Jüti küsa vü Saul tsavühwa Maikhal tü ma sühleh küju atsa münyie nüh sam.

2 Samuel 7

David vü Nathan Zhühle
(1 Kkz 7.1-15)

1Kajiwa tü ma zheh vü pehveh ünü, thi VÜWA nüh ma mükünongüri ma
mükieshe nü pehküvehri vünüh kümnyie tsüm ünü,

2kajiwa nüh Nathan setsaküthsüwa vü, "Noluo, hi thuoüji amüse zheh lovü
rhoveh, thitü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku thuoüji juhthsüzheh lovü
rhoveh," ti küza.

3Jüti küüza vü Nathan nüh kajiwa vü, "Wa nü noh luoveh lovü kütü aveh sakheh
luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh noh siepeh küvehkenüh," ti küza.

4Thitü jüma rüza vü VÜWA zhü Nathan vü ru taji,

© 2015 Bible Society of India.

5“Wa nü eh siepewa David vü, VÜWA nüh ha üta küzaveh lie: Hi tu nü tüna küsa
kenüh noh tü azheh küsü sa nyi nü?

6Israel nyiri nüh Egypt vünüh hi khateküshuhru vünüh nosü küjuhi tü azheh
lovü müjie rho, thitü hi küüpeh na küsa kenüh juhthsüzheh lovü nüh wuovü wa
wuovü wa ti sa tseveh.

7Israel nyiri aveh sie nü hi nüh küngahküwa azhie aveh vü, Israel lesari eh nyi
Israelri huo üti azhükütsü nyi küsü vü nga, ‘Nohtü mokenüh amüse zheh sanü hi
mütsü lo ti küsa azhüküsü nga müphrahte nü ah?’ ti küza üti” küza.

8Khinyi thuoüji jükenüh noh tü eh siepewa David vü hakümjie küza naveh,
Kümsietsa VÜWA nüh ha üta vünüh küzaveh, hi nüh noh sie nü arekümzhi vünüh
wa, anyihzhüri sekünyi vünüh, jüti sanü Israel nyiri nyiehvü kajitsawa
küsanaveh;

9thi hi tü noh nüh küwa azhie aveh vü nyiwa nü noh tüvü nüh noh mükünongüri
aveh hi nüh rehthekhehtü, thi hi nüh noh anyo tü azhih vü anyo küjiri kümjie
vünüh aküji satsü naveh.

10Thi hi nüh eh nyi Israelri kenüh azhie küsü teketsü nü mari shietsü naveh, jüta
küsa vünüh mari tü mari mpa mari azhievü rhonü küüjahkünya münyie lethuoh
nüh sanaveh; thi anyikükierieri nüh atükhu vü üta mari saküümnomna lewa
nyuthuoh,

11hi nüh eh nyi Israelri nyiehvü lesari chiekeküm tsotho vünüh nohri
mükünongüri aveh vünüh noh vü kümnyie tsü naveh. Jüma nyiehvü
nga VÜWA nüh noh kenüh azheh küsü sanaveh ta noh vü küzazhuveh.

12Noh nüh noh rülori sajura nü noh pari vü nyi zehtewa thuoüji noh sevü kütse
noh tsatori noh satsa vünüh shuru na küsari hi nüh viküsühra naveh, thi ma
kajipe vizhutsü naveh.

13Eh nyo kenüh ma nüh azheh küsü sanaveh, thi hi nüh ma kajipevü kükajipe
küsuokürho vizhutsü naveh.

14Hi tü ma pa sanaveh, thi ma tü eh tsa sanaveh. Ma nüh müküleh sa thuoüji hi
nüh anyira zhietsüh thi anyi tsara küürhievüh nüh vi nü ma phra sosie tsü naveh;

15thitü Saul vünüh mükükhaphrükhale küümze vitewa nü noh tüvü nüh vijaküm
üta ma vünüh eh mükükhaphrükhale küümzewa viküjatüwa nyu.

16 Thi eh tüvü noh zheh thi noh kajipewa tü küsuokürho sakütohm nathuoh; noh
kükajipe tü küsuokürho vishu tsü naveh, ti küzaüti küza.

17Azhü hamari aveh thi ma kümohtsa aveh müzhe nü Nathan tü David vü küza.

David nüh Kümnakütsü Kükhuo Küsa

(1 Kkz 17.16-27)

© 2015 Bible Society of India.

18Jüti küsa vü kajiwa David tü tu nü VÜWA tüvü shupeh taji, Hitü thawa lo,
O VÜWA Saküüwuowa, thi eh zheh tü mowa nü hi hathake sieru lo?

19Thi jütawie ketünga hamatü noh notha vü zanyo kütazü wie,
OVÜWA Saküüwuowa; tsotho müjie küru hothake vünüh noh siepewazheh nga
noh nüh küzamthuoh, thi atüvü küru wuhleri nga hi vü kütsamthuoh,
O VÜWA Saküüwuowa!

20Thinü David tü noh vü mowa küza lera na lo? küpakenühnyunü noh nüh noh
siepewa tü thsüveh nü, O VÜWA Saküüwuowa!

21Noh nüh phrahtekeküsa kenüh, thi noh nüh noh mpa noh luoveh müzhetaji
noh siepewa saküüthsü na küsa kenüh zanyo küji hamari aveh sathuoh.

22Jükenüh noh tü jim lie, O VÜWA Saküüwuowa; küpakenühnyunü no üta küsü
nga mükünyie luo kenüh, thi hiri khüna nüh küünara müzhe küze thuoüji noh
nyiehvü Saküüwuowa münyie luo.

23Azhih vü akuoküji küpa noh nyi Israelri kümjie münyie luo, manyiri sa nta
Saküüwuowa nüh wa nü rhehsa taji ma mpa nüh anyoküsü sataji ma nyiri tüvü
nüh akuoküji küsü thi ma nyiazari zhejam nü makeri'a nüh aküji thi
küükrükükra zanyori küsawa thawalo?

24Noh mpa nüh noh nyi Israelri tü küsuokürho noh nyi sa nta vizhumthuoh; thi
noh tü, O VÜWA, mari Saküüwuowa samthuoh.

25Thi khinyi thuoüji, O VÜWA Saküüwuowa, noh siepewa kenüh thi mazheh
kenüh küza küsa zhüwa küsuokürho sakütoh luo, thi noh nüh küphrahte kümjie
saluo;

26thi noh nyo tü küsuokürho saküji taji, 'Kümsietsa VÜWA tü Israelri nyiehvü
Saküüwuowa,' ti küza, thi noh siepewa David zheh tü nohtüvü nüh vizhu naveh.

27Küpakenühnyunü noh tü, O Kümsietsa VÜWA, Israelra Saküüwuowa nüh noh
siepe vü küthsükütsü hama satsü taji, noh kenüh hi nüh azheh küsü satsü naveh,
ti küza; jükenüh noh siepewa tü luoveh müzho nü noh vü kükhuo küsa kükhuo
ngura.

28Thi khinyi, O VÜWA Saküüwuowa, noh tü Saküüwuowa lie, thi noh zhüri tü
zhütsa, thi noh nüh noh siepewa vü zanyo kümhie hama phrahtekesamthuoh;

29khinyi thuoüji jükenüh jüma tü noh nüh loküm sanü noh siepewazheh
tsiakütsüwa saluo, jüti küsa vü nüh jüma tü küsuokürho noh tüvü müküütuowa
saluo; küpakenühnyunü noh tü, O VÜWASaküüwuowa, nüh küzakümthuoh
kenüh, thi noh kütsia vünüh noh siepewazheh tü küsuokürho akütsiawa
sanaveh, ti küza.

2 Samuel 8

© 2015 Bible Society of India.

David Nyihlari nüh Kücharari
(1 Kkz 18.1-17)

1Hamasevü David tü Filistinra nyiehvü khrara nü mari saküsajimtü taji David nüh Filistinra ke vünüh Metheg-ammah vitera.

2Thi ma nüh Moab nyiehvü khrara, mari azhihvü küüzeh taji ali vinü mari küte taji küri künyi thuoüji küsüm nta küsa vünüh küte, thi küri küsü aveh nü kürho nta sa. Jüti sanü Moabri tü David sieperi sanü alekhrü tsü.

3David tü Efrat rühguri vünüh ma kükhrawa savile nti küwa vü matü Zoba kajiwa, Rehob atsa Hedadezer nyiehvü chara.

4Thi David nüh ma vünüh rawuhnyiri anyie küsü nü müzatürü thi ajih vünüh kütse rienyiri anyie mükeke ti vi; thi David nüh khekarawuh müku aveh rehthuomtü nü akheka müzake kenüh thuoüji satü.

5Thi Damaska vü Siriari nüh Zoba kajiwa Hadadezer kükra nta küruvü David nüh Siria nyiri anyie mükeke nü künyi rehthem.

6Jüti küsa vü David nüh Damaskari Aram vü rieh huokürünaperi sam; thi Siriari tü David sieperi satewa nü alekhrü viru. Thi David khiekhievü wa naveh ünüh VÜWA nüh kükhrara vi nü matsü.

7Jüsevü Hadadezer sieperi nüh küvü suna joh huori David nüh vi nü Jerusalem vü ru.

8Thi Hadadezer nyujiri: Betar thi Berothai vünüh kajiwa David nüh Sahwuo latha khielohta viru.

9David nüh Hadadezer thopahiri ajü chamthuoh ta küsa Hamath kajiwa Toi nüh küünara vü,

10Toi nüh ma tsa Joram tü kajiwa David kürühluo sa thi loküzhezhütsü üti küze, ma nüh Hadadezer sie saluo nü ma kücharakenüh; küpakenühnyunü Hadadezer tü shiekhinyi Toi sie arie küsakenüh. Thi Joram tü rakasa tsokrüri, suna tsokrüri thi sahwuolathatsokrüri ti vi nü ru;

11hamari nga kajiwa David tü ma nüh chara nü akuoküji aveh vünüh viküru rakasa thi suna nga ti viru nü VÜWA vü sakümtse nü tsüm,

12Edom, Moab, Amonri, Filistinri, Amalek vünüh thi Zoba kajiwa Rehob atsa Hadadezer vünüh zhechieh küvirari aveh VÜWA vü sakümtse nü tsüm.

13 Thi David tü Mütsü Nyuo vünüh Edomri anyie türatüze kürehthevünüh ma mpa ma kenüh anyo küsü chara.

14Thi ma nüh Edom vü rieh huokürünape sam; Edom aveh vü ma nüh rieh huokürünape sam nü Edom aveh tü David siepe sateru. Thi David nüh khiekhievü wa naveh ünüh VÜWA nüh kükhrara vi matsü.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti sanü David tü Israelri aveh vü takrü sanü kükete kümshovünüh ma nyiri
aveh vü küzarike vünüh sierho.

16Thi Zeruia atsa Joab tü thopahiri anyiehwa sataji Ahilud atsa Jehoshafat nüh
aküzhüwa sa;

17thi Ahitub atsa Zadok thi Abiathar atsa Ahimelek masü nüh navürisa; thi Seraia
nüh kürhüwa sa;

18Jehoiada atsa Benaia nüh Kheretri thi Peletra nyieh sa; thi David tsari nüh
navüri sa.

2 Samuel 9

David thi Mefiboshet

1 Jütiküsa vü David nüh, "Jonathan kenüh hi nüh kümhie kütsana küsa kenüh
Saul zhehlori vü wuori kükhesaveh ülo?" ti küna.

2Jüma tsothovü Saul zhehlori vü siepe küsü ma nyo Ziba ti küsaküsü peh, thi
mari nüh ma ji nü David vü ru; thinü kajiwa nüh mavü, "Noh tü Ziba ülo?" ti küna.
Jüti küüna vü ma nüh, "Noh siepewa tü ma thuoh," ti rületsü.

3 Jüti rülekütsü vü kajiwa nüh, "Hi nüh Saküüwuowa kümhie mavü kütsana küsa
kenüh Saul zhehlori wuori pehü müveh ülo?" ti küna. Ziba nüh kajiwa vü,
"Jonathan tsa nyimpari küsü ajih kümsü pehveh," ti rületsü.

4Jüti küsa vü kajiwa nüh ma vü, "Ma tü khiela pehveh lo?" ti küna. Ziba nüh
kajiwa vü, "Ma thuoüji Lodebar vü Amiel atsa Makhir zheh vü pehveh," ti rületsü.

5Thinü kajiwa David nüh nyiri küze nü Lodebar vünüh Amiel tsa Makhir zheh
vünüh ma sieru.

6Thi Saul atsa Jonathan atsa Mefiboshet tü David vü ru nü manyieh vü küngie
taji siakesheh. Thi David nüh, "Mefiboshet," tiji. Thinü ma nüh, "Halie, noh
siepewa tü," ti sa.

7Jüti küsa vü David nüh, "Mükrütüm luo; hi nüh noh pa Jonathan nyo vünüh noh
vü khukekümhie kütsanaveh ünüh, thi hi nüh noh pa Saul zhih aveh noh vü
kütsüle sanaveh ünüh; thi noh tü tsotho aveh vü eh shiekütsape vünüh
nyitsanaveh ünüh," ti küza.

8Jüta küüzavü ma tü siakesheh taji, "Noh siepewa tü mowa lo, ha hitü ashuh küsü
küno kümjie vünüh noh tü künoleh wiethuohnü?" ti rületsü le.

9Thinü kajiwa nüh Ziba, Saul siepewa ji nü ma vü, "Saul azhi aveh thi ma zheh
aveh hi nüh noh küsosiewa tsa tsümthuoh ünüh.

10Noh, noh tsari thi noh sieperi tü azhuh küroh nü ma tsü naveh, jüti sanü noh
küsosiewa tü lohse peh nü tsana küsa kenüh avi küperari viru luo; thitü noh

© 2015 Bible Society of India.

küsosiewa tsa Mefiboshet nü tsotho aveh vü eh shiekütsape vünüh nyitsanaveh," ti küza. Jüti küsa vü Ziba tü atsa nyimpari türamnga thi siepe mükeke tipeh.

11Ziba nüh kajiwa vü, "Eh vüwa kajiwa nüh ma siepewa vü azhükütsü aveh müzhe nü sanaveh," ti küza. Jükenüh Mefiboshet tü kajiwa atsa küsü kümjie vünüh David shiekütsape vünüh nyi tsa.

12Jüti küsa vü Mefiboshet tü atsa viza küsü peh, ma nyo thuoüji Mika. Thi Ziba zheh vü kürhori aveh thuoüji Mefiboshet sieperi sa kheh.

13Jükenüh Mefiboshet tü Jerusalem vü rho; küpakenühnyunü ma tü tsotho aveh vü kajiwa shiekütsape vünüh nyikütsa kenüh. Ma tü ajih künyikhürü müsüm.

2 Samuel 10

David nüh Amonri thi Siriari Küchara

1Hama sevü Amonri kajiwa tü süm nü ma tsa Hanun nüh ma müthoh vünüh takrü saveh.

2Thinü David nüh, "Hi nüh Nahash atsa Hanun vü nyitsasheh nü kütsa, küpakenühnyunü ma pa nüh hi vü künyitsasheh küütsakenüh," ti küza. Jükenüh ma pa kenüh ma luoveh sakürüzih tsü üti David nüh ma sieperi küze. Thi David sieperi tü Amonra zhih vü ru.

3Thitü Amonri kajitsari nüh mari vüwa Hanun vü, "Noh kümshe tü David nüh luoveh saküürüzih küzethuoh nü, ti sataji noh pa küchiekürhe saveh ti müsheveh ülo? David nüh ma sieperi noh vü küüze thuoüji anyujiwa phah nü jüma zi taji jüma khamlelem naküsa kenüh nyu ülo?" ti sa.

4Jükenüh Hanun nüh David sieperi siewa nü nyiküsüsü khaneküzhilazhila semtü, mari thsümnyi küzhila vünüh aküzo küjumüjiekhrihmtü nü mari küzem.

5Jüma vi nü David vü küza ünü mari mütu üti anyiri küze, küpakenühnyunü anyiri hozake zükrü kümthuoh kenüh. Jüti küsa vü kajiwa nüh, "Nohri khane müjie küsho küju nü Jeriko vü pehlanü sheleru luo," ti küza.

6Mari tü David mürhüphake küm Amonri nüh küngu vü Amonri tü Siriari Bet-Rehob, Siriari Zoba ajih vünüh kütse rienyiri anyiemükeke, Makha kajiwa nyiri anyie küsü nga thi Tob nyiri anyietürakünyi ti navi.

7David nüh jüma küünara vü ma nüh Joab thi kümzho nyiri shieji aveh küze kheh.

8Thinü Amonri tü shuhru nü kheri lehpie vünüh arie küche nü liekehuo kheh; thi Siriari Zoba thi Rehob, Tob thi Maba nyiri thuoüji mari mpa nüh anyu alievü peh.

© 2015 Bible Society of India.

9Joab nüh ariepewa tü ma sie saluo nta küche nü atüvü nga thi asevü nga huoküveh küngu vü ma nüh Israel nyiri küshozhu wuori rüka nü lieke taji Siriari huopeh;

10ma vü anyi küpari aveh thuoüji ma nü Abishai ke vü thsem taji ma nüh Amonri siesaluo üti küchetsüm.

11Thi ma nüh, "Mükütüküzü Siriari tü eh kenüh khrale thuoüji noh nüh hi kükra naveh; thi mükütüküzü Amonri tü noh kenüh khrale thuoüji hi nüh ru nü noh kükra naveh.

12Luoveh ze sheh luo, thi kürü nyimpari küsü ti küsa vünüh hiri nyiri thi hiri Saküüwuowa nyujiri kenüh sa ünüh raluo, thi VÜWA nüh mowa nü ma vü mhieveh ünüh küüsaluo," ti küza.

13Jüti sanü Joab thi anyiri ma siekütseri tü ariepe vü Siriari shehnyi wa; thinü mari tü ma tüvü nüh zhütewa kheh.

14Amonri nüh Siriari tü kuozhüteküwa ngu ünü mari jükümjie vünüh Abishai tüvü nüh zhütewa nü nyujiwa lovü tetu. Thi Joab tü Amonri sie küsaluo vünüh shele teru taji Jerusalem vü tewa.

15Thitü Siriari tü Israelri nüh mari nyiehvü khramthuoh ta künguravü mari tü mari mpa sehrü nü küsezhuh sa.

16Hadadezer nüh wuori küze nü Siriari Eufrates tuwuovü küpehri siezhuru; thi mari tü Helam vü ru taji mari sierhüwa Shobak sie nü Hadadezer thopahiri mari alüwa sataji mari tü ru.

17Thi David vü jüma ru küüzavü ma nüh Israelri aveh saküsezhuh khenü Helam vü ru. Thinü Siriari tü mari mpa nüh David sie saluonta küche nü ma sie saluo.

18Jüti küsa vü Siriari tü Israelra tüvü nüh zhütewa kheh thi David nüh Siriari rawuh kheka nyiri müza türü, thi rawuh nyiri anyiezührake ti rehthem, mari thopahi ru sierhüwa Shobak tü müsamna nü jüla nüh süm.

19Hadadezer siepe kajiri nüh mari tü Israelri nüh chaküm küngu vü mari tü Israelri sie nü kükathuo sataji mari kütsü satewa. Jüti küsa vü Siriari tü Amonri kükra le na küsa krütewa.

2 Samuel 11

David thi Bathsheba

1 Amahviwa zale thsehthe vü kajiri nüh arie vü tsezhuküwa tsothovü David nüh Joab, ma sieperi thi Israelri aveh küze kheh thi mari nüh Amonri zoriejakhehm nü Rabbah mükieshe. Thitü David thuoüji Jerusalem vü peh.

© 2015 Bible Society of India.

2Thinü hakümjie sam, rünyizeto münülehza vü David tü ma wiehvü nüh sühra
nü kajiwa zheh aluomuo rügi vü tsewatseru ti savehünü nyimzari küsü juhküzü
küveh luomuo rügi vünüh ngukera; thi nyimzawa tü zü sheh.

3Thinü David nüh wuori küze nü nyimzawa küürü. Thinü nyiküsü nüh, "Hamatü
Eliam tsavühwa Bathsheba, Uriah Hitwa vüvüh nyu ülo?" ti küna.

4Jüti küsa vü David nüh azhühvüri küze nü ma küsie taji nyimzawa tü ma vü ru
ünü ma nüh ma siezeh. (Jüma tsotho vü nyimzawa tü ma mükümtse vünüh ma
mpa nüh ma sakümtse pehveh.) Jüti sam nü nyimzawa tü ma zheh vü sheleteru.

5Thinü nyimzawa tü tsamohtewa taji ma nüh wuori David vü küzenü, "Hi thuoüji
atsa movehthuoh," ti küza küze.

6Jükenüh David nüh Joab vü azhü küze taji, "Uriah Hitwa hi vü küze luo," ti küza
küze. Thi Joab nüh Uriah tü David vü küze.

7Uriah tü ma vü ru ünü David nüh Joab tü mota saveh ünüh, nyiritü mhie pehveh
ünü nyunüh thi ariewa tü mokümjie vünüh kuowathuoh ünüh ti küsa küna.

8Thinü David nüh Uriah vü, "Noh zheh vü tsuo nü noh mpha khrümluo," ti küza.
Jüti küüza vü Uriah tü kajiwa zheh vünüh tsezhutewa thi küwa vü kajiwa vünüh
kütsüsuo nga nyi küüze sa.

9Thitü Uriah tü ma zheh vü mütsuo nüh kajiwa zheh mükhie vü ma Vüwa sieperi
aveh sie nü zehtewa.

10Mari nüh David vü, "Uriah nü ma zheh vü mütsuo," ti küza. Thinü David nüh
Uriah vü, "Noh tü aletse vünüh müru ülo? Mokenüh noh tü noh zheh vü mütsuo
lo?" ti sa.

11Jüti küsa vü Uriah nüh David vü, "Kütsathuozhü küthseku, Israelri thi Judah tü
ashühzhehri lovü rhoveh; thi eh vüwa Joab thi eh vüwa sieperi tü atovü alievü
kürünape sanü pehveh; thinü hi tü ehzheh vü wa nü tsa thi zhu, thi eh vüvüh vü
nyizeh naveh ülo? Noh nüh thi noh kürholi nüh rhoküveh üta hi tü azanyo hama
küsawa nyu," ti rületsü.

12Thinü David nüh Uriah vü, "Nosü nga hala pehm luo, thuotü nüh hi nüh noh
küze naveh ünüh," ti küza. Jükenüh Uriah tü jüma rülovü thi jüma nyieh ti
Jerusalem vü pehtewa.

13Thi David nüh ma jike nü ma tüvü nüh tsa thi zhu ti sataji ma nüh ma
sakümshe; thi münüleh vü ma tü alievü wa nü ma Vüwa sieperi sie nü zeh nti
tewa, thi ma zheh vü mütsuo.

14Jüma nyieh arüne vü David tü rhüzhühle küsü rhü nü Uriah kevü thse taji Joab
tsü.

© 2015 Bible Society of India.

15Rhüzhühlewa vü ma nüh, “Arie kümzhotsatsa atüvü Uriah küze nü ma fe küzeh taji küüsü naküsa kenüh ma jam nü asevü teru luo,” ti küza.

16Joab nüh nyujiwa mükieshe küveh vü ma nüh khiela nü anyi müzhona saveh ünüh azhie ma nüh thsü nü Uriah vi jüla thse.

17Jü tiküsa vü anyujiwa nyiri tü shuhru nü Joab sie saluo taji David siepe wuori tü anyiri azavü fethe küzehm thi Uriah Hitwa nga rehthem.

18Thinü Joab tü wuori küze taji küsaluo zhühle aveh küze nü David vü küza;

19ma nüh azhüh vüwa vü, “Küsaluo zhühkuwa aveh noh nüh kajiwa vü küza khehmthuoh üji,

20thi mükütüküzü nüh kajiwa nüh arüshum taji noh vü, Mokenüh nohri tü anyujiwa shehnyi sheh nü saluo nti wa lo? Mari nüh azievünüh nohri ka naveh ta küsa müthsü ülo?

21Thawa nüh Jerubeshet atsa Abimelek zothe lo? Nyimzari küsünüh azie vünüh lohsuokhre arünewa vehjaküze nü Thebez vünüh sümüm ülo? Noh tü mokenüh azie shehnyi sheh wa lo? ta küzathuoüji, noh nüh, noh siepewa Uriah Hitwa nga sümthuoh ünüh,” ti küza üti süphietsü.

22Jükenüh azhühlewa tü wa nü David vü Joab nüh küza üti küüza aveh ma vü küza kheh.

23Azhüvüwa nüh David vü, “Nyiri nüh hiri nyiehvü saramthuoh, thi ato vünüh hiri sie saluo nta shuhruthuoh; thitü hiri nüh kheri küju nga mari zhe sheleküzem.

24Thinü lawih küviri nüh azie vünüh noh sieperi ka; kajiwa siepewuori nü süm; thi noh siepe Uriah Hitwa nga süm,” ti küza.

25David nüh azhühlewa vü, “Joab vü hakümjie küzaluo, Arüleh hama kenüh noh müsühro tümluo, küpakenühnyunü anyuchuwa nüh khinyi küsü thi khinyi küpawa ti zorieküm kenüh; anyujiwa rügivü nohri küprü sakükhra nü khamlelem luo; ti küzanü ma küchütsüluo,” ti küza.

26Uriah vüvüh tü Uriah ma vüpa sümthuoh ta küsa küünara vü matü ma vüpa kenüh kürümuo sa.

27Thi ma nüh küshükhekewa jum ünü David nüh wuori küze nü masie ma zheh vü ru taji ma vi ma vüvüh satewa nü ma nüh atsa nyimpari küsü wuo ma tsü. Thitü David nüh zanyo saküm hamatüVÜWA mükülo sam.

2 Samuel 12

Nathan Zhühle thi David Luoveh Kükhaphrü

© 2015 Bible Society of India.

1 Thi VÜWA nüh Nathan tü David vü küze. Ma tü ma vü ru nü mavü, “Anyujiwa vü
nyi künyi peh, nyi küsü thuoüji nyirhie thitü küpawa nü mükhuo.

2Nyirhiewa thuoüji anyihnyih thi mieshümiesa khielo ta peh;

3thitü anyi kümkhuowa nü nyihzhüvo süküsa küsüwie küchie nüh zanyo küpa
küsü nga münyie. Thi ma nüh jüma tü saküji nü ma thi ma tsari sie khruoküwa
wie; jüma tü ma mpa ma shiekütsa, ma huo küzhu, ma tühso rügivü küzeh ti sanü
matsavüh küsü kümjie sa.

4Jüti küsa vü küzehkütseri küsü tü nyirhiewa zheh vü ru, thi matü ma mpa ma
nyihnyih nyutü mieshümiesa vünüh küzehkütsewa ma vü küruwa kenüh zanyo
müküchengü nüh sanü anyi kümkhuowa nyihzhüzah vi nü ma zheh vü küru
anyiwa kenüh zanyo küche,” ti küza.

5Jüta küüza vü David rüküshu tü anyiwa vü khielohti müküüzara nüh juzhutewa
nü ma nüh Nathan vü, “VÜWA nüh rhoküveh üta hama saküm anyiwa tü küsüleh
wiethuoh;

6thi nyihzhüzahwa jüzake müzü satsü naveh, küpakenühnyunü ma nüh
nokümze mükünyie kenüh zanyo hama saküm kenüh,” ti küza.

7Nathan nüh David vü, “Noh tü anyi jümawa thuoh. VÜWA, Israelri Saküüwuowa
nüh hakümjie küzaveh, hi nüh noh tü Israelri kajiwa küsa nti thse saveh, thi hi
nüh noh vizhu;

8thi hi nüh noh küsosiewa zheh tsü, thi noh küsosiewa vüvüh vi noh tüso rügivü
thse tsü, thi Israelri zhehlori thi Judah zhehlori vi noh tsüthuoh, mükütüküzü
hamari wienga zülalewie thuoüji hi nüh noh vü jüma nyiehvü nüh thsephre tsü
naveh.

9Ma notha vü mowa nü müsüveh ünüh sanü mokenüh VÜWA zhükulemthuoh lo?
Noh nüh Uriah Hitwa tü anyuchuwa nüh rehthem nü ma vüvüh vi noh vüvüh sa,
thi Amonri nyuchuwa nüh ma rehthem.

10Khinyi jükenüh anyuchuwa tü noh zheh vünüh kükariwa nyuthuoh,
küpakenühnyunü noh nüh hi kulem nü Uriah Hitwa vüvüh vi noh vüvüh
sakümthuoh kenüh; ti küza.

11VÜWA nüh ha üta küzaveh, halie, noh mpa noh zheh vünüh hi nüh kümsü vizhu
nü noh küüsaluo naveh; thi noh notha vünüh hi nüh noh vüvühri vim nü noh
zhephruwa tsü taji arünyi nüh künguwa vünüh ma nüh mari sieküüzehm naveh.

12Küpakenühnyunü noh nüh jüma küüzhe vünüh küsa kenüh; thitü zanyo
hamari tü Israelri aveh tüvü nüh thi arünyi atüvü nüh hi nüh satsü naveh,” ti
küza.

© 2015 Bible Society of India.

13David nüh Nathan vü, “Hi tü VÜWA tüvü khiemuomthuoh,” ti küza. Thinü Nathan nüh David vü, “VÜWA nga noh kükhiemuo vijamtüthuoh; tinü noh tü küsüwa nyuthuoh.

14Jütawie ketünga, hama saküm kenüh noh nüh VÜWA müküchie sajumthuoh nü atsa noh vü wuotsü küsawa thuoüji sümnathuoh,” ti küza.

15Jüsevü Nathan tü ma zheh vü tewa.

David Atsa Küsü

Thinü Uriah vüvüh nüh wuo David kütsü atsawa tü VÜWA nüh patsü ünü jüma tü natewa.

16Jükenüh David nüh atsawa kenüh Saküüwuowa vü khuophohke nü David tü assa sa thi azhehlovü tu nü rüza aveh azhih vü zeh.

17Thi ma zheh vü kükhruori tü azhih vünüh ma saküsühra nti ma nato vü tsiepeh khe; thitü ma tü küsührawa nyu, nyutü mari sie ashiekütsawa nyu.

18Rülo türü vü atsawa tü süm. Thi David sieperi tü atsawa sümthuoh ta küsa vi David vü küüza krütewa; küpakenühnyunü mari nüh, “Halie, atsawa rhoküpeh vü hiri nüh ma jüle tü ma tü hiri zhü müküna; jütathuoüji atsawa sümthuoh ta küsa hiri tü mota ma vü küzara na lo? Ma tü ma mpa nüh kümnomna wuori sa mhieveh,” ti küza.

19Thitü David tü ma sieperi nüh küüzhe vünüh phrahte küvehthsüra nü atsawa tü sümthuoh ta küsa David nüh thsütera nü ma nüh ma sieperi vü, “Atsawa tü sümthuoh ülo?” ti küna. Mari nüh, “Ma thuoüji sümthuoh,” ti rületsü.

20Thinü David tü azhih vünüh sühra nü ajuhke sa, ma mpa nüh vüjuh vi thse thi ma thsümnyi müzhi ti sanü VÜWA zheh lovü wa taji kükhurü sanü ma mpa ma zheh vü tewa; thi ma nüh ashie kükhuovü mari nüh ashie thse ma tüvü sanü ma tü tsa.

21Jüti küsa vü ma sieperi nüh ma vü, “Noh nüh saküveh hamatü mowa thuoh lo? Atsawa rhoküveh vü noh tü assa sa thi atsawa kenüh krie; thitü atsawa süm ünü noh tü sühra nü ashietsaveh nü,” ti küza.

22Ma nüh, “Atsawa rhoküveh vü hi tü assa sa thi krie; küpakenühnyunü hi nüh, VÜWA nüh hi vü lozhisheh nü atsawa tü rhora nga müthsü nü,” ti küsa kenüh.

23Thitü khinyi thuoüji ma tü sümthuoh; tinü hi tü mokenüh assa sana lo? Hi nüh ma vishelerura naveh ülo? Hi tü ma vü wa naveh, thitü ma nü hi vü shele mürathuoh, ti küza.

Solomon Küwuo

© 2015 Bible Society of India.

24Jüti küsa vü David tü ma vüvüh Bathsheba luoveh sakürüzih tsütaji ma vü tu
nü masü zeh taji atsa küsü wuo; thi ma nüh ma nyo Solomon ti ji.
Thinü VÜWA nüh ma lo,

25thi Nathan setsaküthsüwa nüh zhühle küsü küze; jükenüh ma nüh ma nyo
Jedidiah (mazhünyo VÜWA nüh küthohmo) ti ji, küpakenühnyunü VÜWA zhi küsa
kenüh.

David nüh Rabbah Küvira

26Jüsevü Joab tü Amonri Rabbah sie saluo nü anyuji aküjiwa vitera.

27Jüti küsa vü Joab nüh azhühvüri David vü küze taji, "Hi nüh Rabbah sie
saluothuoh; jüma nyiehvü nga hi nüh ajuhri nyujiwa vimthuoh.

28Jükenüh, khinyi thuoüji, anyi küpari aveh jizhuh nü anyujiwa vü kürünape
sataji jüma vi luo; hi nüh anyujiwa vitera nü eh nyo vünüh müji nüh sana küsa
kenüh," ti küza.

29Jükenüh David tü anyiri aveh jizhuh nü Rabbah vü wa taji jüma sie saluo nü
vitera.

30Jüti sanü ma nüh mari kajiwa kajilühwewa ma lü rügi vünüh vimtü; jüma
küüzho thuoüji suna küüto cherake nü münga kümjie, thi jüma lovü aloh
amekürhe küsü peh nü jüma tü David lü rügivü sa. Thi ma nüh anyujiwa vünüh
zheküvira hozake amevi nü shuhru.

31Anyujiwa küpeh nyiri nga vi shuhru nü mari vi thsohkürhovühri mürü sühari
thi mürü müvüri vi nü küüroh, thi mari viküveloh nyithü vü küüroh khe;
hakümjie ma nüh Amonri nyujiri aveh vü sa kheh. Jüti sanü David thi anyiri aveh
tü Jerusalem vü sheleteru kheh.

2 Samuel 13

Amnon thi Tamar

1Jüti küsa vü David atsa Absalom tü atsehvü aküzü küsü peh, manyo thuoüji
Tamar; tsotho pike sevü David tsa Amnon tü ma lotewa.

2Amnon tü ma tsehvüwa Tamar kenüh ma mpa ma küraküpre nü ma mpa ma
sakümnomna; küpakenühnyunü nyimzawa tü mükürüsa küsü, thi Amnon tü ma
vü zanyoküsü nga müküsara kümjie küsa kenüh.

3Thitü Amnon tü afü küsü peh, ma nyo thuoüji Jonadab, Shimea atsa, David ajie;
thi Jonadab tü aroküthsü sheh anyi küsü.

4Thinü ma nüh ma vü, "O kajiwa tsa, noh tü mokenüh rünerüne nothasüm lo?
Noh tü hi vü thama küza ülo?" ti küna. Amnon nüh ma vü, "Hi tü Tamar eh jie
Absalom tsehvüwa lomti," ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

5Jonadab nüh ma vü, “Noh ze vü zeh nü aküna ro saluo; thi noh pa nüh noh no nta ru thuoüji ma vü, ‘Eh tsehvüwa Tamar nüh ru nü hivü lohse tsü kütsaluo, jüti sanü hi tü ma ngu nü ma ke vünüh tsara naküveh kenüh;’ ti küza üti,” küza.

6Jükenüh Amnon tü tsuozeh nü aküna aro sa; jüti küsa vü kajiwa nüh ma no nta küru vü Amnon nüh kajiwa vü, “Hi nüh noh vü khuoveh, tinü eh tsehvüwa Tamar tü ra nü eh notha vünüh atieshu künyiraküsajie, jüti sanü hi tü ma ke vünüh raküütsa jie,” ti khuo.

7Thinü David nüh azhehvü Tamar vü küze taji, “Noh jie Amnon zhehvü wa nü ma kenüh ashie küche luo,” ti küza.

8Jükenüh Tamar tü ma jie Amnon zheh ma nüh küzehpe vü wa. Ma nüh ahie ajuh nüh küte künya nü ma notha vünüh alohse sataji veh.

9Thi nyimzawa nüh tahthsüwa vi nü ma tüvü nüh kümjiem, thitü ma tü mütsa nti sa. Thinü Amnon nüh, “Hi vünüh nyiri aveh zhezhu küzem luo,” ti küza. Jükenüh nyiri aveh nga ma vünüh shutewa.

10Jüti küsa vü Amnon nüh Tamar vü, “Hi tü ashiewa noh ke vünüh tsana küsa kenüh azeku vü vituru luo,” ti khuo. Jüti kükhuo vü Tamar tü ma nüh tiehshu saküsawa vi nü ma prahwa Amnon zeku vü vitu.

11Thitü ma nüh ma küütsa nti vi nü shehnyitu ünü ma tü ma shohte taji ma vü, “Ra hi vü nyi zehluo, eh tsehvüwa,” ti sa.

12Nyimzawa nüh ma vü, “Nyu, eh prahwa, hi müwurie tüm; küpakenühnyunü hakümjie küsatü Israelri vü müsanü; müküüzhira aküzhe hama müsa tüm.

13Hi tü eh küzükrü vü nü khievü wa na lo? Noh thuoüji müküüzhira aküzhe küsü sanü Israelri vü pehra naveh. Khinyi jükenüh hi nüh noh vü khuoveh, tinü kajiwa vü küza luo; küpakenühnyunü ma tü noh vünüh hi kükhetewa nyu naveh nü,” ti küza.

14Thitü ma tü ma zhü müküna wie nüh sa; thi ma tü ma nyiehvünüh khraküm kenüh ma tü wurie nü ma siezem.

15Jüsevü Amnon tü khieloti ma mürhütewa nü kümrhü jüma tü ma nüh küümze vi ma küümze nyiehvü nüh ma mürhü tewa. Thi Amnon nüh ma vü, “Sühra nü tewaluo,” ti küza.

16Thitü nyimzawa nüh ma vü, “Nyu, eh jie; müküleh hama kenüh hi zheküüze thuoüji noh nüh hi vü mowa sanüh jüma nyiehvü nüh jiveh,” ti küza. Thitü ma tü ma zhümküna nüh sam.

17Ma nüh vizari ma kütsü künaküvehri ji taji, “Eh tüvü nüh nyimza hama alievü shohzhujam nü amükhie ziehm luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Jüti küsa vü nyimzawa tü akruzhu küüha thi apieküsuo vüveh; küpakenühnyunü kajira tsa mükürüsari tü hakümjie khanavü nüh vüküru kenüh. Jükenüh ma siepewa tü ma shohzhujam nü ma sevü nüh mükhie ziehm.

19Thi Tamar tü aweji vi ma lü thse nü ma nüh akruzhuküüha vüküvehwa zokhri nü ma ke vi ma lü rügivü sataji lehkhujikhuji vü zie nü krie mngu nü tewa.

20Thi ma prahwa Absalom nüh ma vü, “Noh prahwa Amnon tü noh siepehwie tünüh mo? Eh tsehvüwa noh luoveh rüzih luo; ma tü noh prahwawie, tinü hama vi nü noh luoveh lovü müthse tüm,” ti küza. Jükenüh Tamar tü ma prahwa Absalom zheh vü küüzoküza ti peh.

21David nüh zanyo hamari aveh küünara vü ma tü arüshu sheh.

22Thitü Absalom tü Amnon vü kümhie nga kümsü nga müküza; küpakenühnyunü ma nüh ma tsehvüwa Tamar vü küwurie kenüh Absalom tü Amnon mürhüm.

Absalom nüh Amüthoh Küsa

23Mahvi künyi ajü sevü Absalom tü Baal-Hazor, jüma tü Efraim kütuoh vü nyihzhüküneh küdehri peh, thi Absalom tü kajitsa nyimpari aveh jike kheh.

24Thi Absalom tü kajiwa vü ru taji, “Halie, noh siepewa tü nyihzhüküneh küdehri pehveh; tinü hi nüh khuoküveh thuoüji kajiwa thi ma sieperi tü noh siepewa vü nyi küüze luo,” ti küza.

25Thitü kajiwa nüh Absalom vü, “Nyu, eh tsa hiri nüh noh khuo samküüzho nüh sana küsa kenüh hiri aveh müwa tüm,” ti küza. Ma nüh ma vü küchü, thitü ma tü müwa nüh ma kütsia vi matsü.

26Thinü Absalom nüh, “Jüta nyuthuoüji, hi nüh khuoveh, tinü ehnü Amnon tü hiri vü nyi küüze luo,” ti khuo. Jüti kükhuo vü kajiwa nüh ma vü, “Mokenüh ma tü nohri vü nyiwa na lo?” ti sa.

27Thitü Absalom tü ma nü Amnon thi kajiwa tsa nyimpari ti ma nüh ma vü nyi müküüze küju nü wurie wie.

28Jüti küsa vü Absalom nüh ma sieperi vü, “Amnon tü akhah vi nü ma lozhe küveh tsotho nosaluo, thi hi nüh nohri vü, Ma pa luo, tathuoüji ma zothem luo. Mükrütüm; hi nüh nohri vü azhütsümüveh ülo? Luoveh ze luo thi müzoh luo,” ti azhütsü.

29Jükenüh Absalom sieperi tü Amnon vü Absalom nüh azhükütsü üta sa. Thinü kajiwa tsari tü sühra nü mari nyi küsüsü nga papa rawuh rügivü jokekuo taji zhütewa kheh.

30Jüti sanü mari tü aleh vü kuowa ünü azhühwari tü David vü rutaji, “Absalom nüh kajiwa tsari aveh rehthe khehm nü nyi küsü nga mükükhethuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

31Jüti küüza vü kajiwa tü sühra nü ma thsümnyi zokhrimü taji azhih vü zehtewa;
thi ma sieperi ma kütuoh vü tsieküvehri aveh nga mari thsümnyi zokhri khem.

32Thitü David anü Shimea tsa Jonadab nüh, "Eh vüwa tü kajiwa tsa vizari aveh
fethemthuoh ti küsa müküümshe tümluo, küpakenühnyunü Amnon mpa nüh
süküsa wie, ma nüh ma tsehvüwa Tamar küwurie rülo vü nüh Absalom nüh
azhükütsü vünüh hamatü müshe tekütsewiethuoh kenüh.

33Jükenüh khinyi eh vüwa kajiwa tü kajiwa tsari aveh sümthuoh ti küsa aluoveh
lovü vimküthse tümluo; küpakenühnyunü Amnon mpa nüh süküsa kenüh," ti
küza.

34Thitü Absalom tü zhütewa, thi vizawa rieh huo vü pehküvehwa tütoke nü
noküze ünü halie, anyi hozake aküzhi nato vünüh Horonaim lehkhuji vünüh ru.

35Thinü Jonadab nüh kajiwa vü, "Halie, kajiwa tsari teru pehvehthuoh, noh
siepewa nüh küüza üta jüma tü tsetsathuoh," ti küza.

36Thi ma nüh keküzathuo ünü, halie, kajiwa tsari tü teru nü mari jikhi zie taji
krietewa; thi kajiwa nga thi ma sieperi aveh nga khieloti krietewa.

37 Thitü Absalom thuoüji zhü nü Amihud atsa Talmai, Geshur kajiwavü tewa. Thi
David tü ma tsa kenüh rülorülo shükheke.

38Jükenüh Absalom tü zhü Geshur vü tewa nü jüla mahvi küchepehtewa.

39Thi kajiwa sietse tü Absalom vü küwangü sa; küpakenühnyunü matü Amnon
süküm ngu nü ma luoveh tü rüzih küm kenüh.

2 Samuel 14

Joab nüh Absalom Küru Kenüh Küüche

1Jüti küsa vü Zeruia atsa Joab tü kajiwa luoveh tü Absalom vü tewathuoh ta küsa
thsütera.

2Thi Joab nüh wuori Tekoa vü küze nü jüla nüh kümahtsavüh küsüsieru taji ma
vü, küshükheke küthse sanü küshükheke thsümnyi vü luo; vüjuh vi müthse
tümluo, thitü küsüri kenüh rülohozake shükheke tekütse üti saluo;

3thi kajiwa vü wa nü ma vü jükümjie vünüh küzaluo; ti küza. Jüti sanü Joab nüh
azhü vi nü nyimzawa po lovü thsetsü.

4Tekoa vühwa kajiwa vü ru ünü nyimzawa tü ma nyieh vü azhihvü küngie tsuo
taji küsiakesheh sanü, "Hi kükratsüluo, O kajiwa," ti sa.

5Thinü kajiwa nüh nyimzawa vü, "Noh küsüro tü mowa lo?" ti küna. Nyimzawa
nüh, "Hi tü tünyivühri, eh vüpa tü sümthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi noh siepevühwa tü atsa nyimpari künyi pehveh, thi masü tü azhuh vü küraluoluoti, nyi küsü nga nüh masü khoküja münyienüh sanü nyi küsü nüh küpawa fe nü zothemthuoh.

7Thi khinyi thuoüji tharuo aveh nüh noh siepevühwa sie wuluo taji, Ma nüh zothekümwa tsüm luo, jüti sanü ma nü kürholi zothekümwa hiri nüh fethem naveh ünüh," ti küza; jüti sanü mari nüh awurhuwa nga zothem naveh. Hakümjie vünüh eh nyihie küjuwakükhe küsawa nga pekünem nü azhih nyiehvü eh vüpa vü anyo nyutü kümto wie nga müpeh nüh sawie nathuoh, ti küza.

8Thinü kajiwa nüh nyimzawa vü, "Noh zheh vü waluo, hi nüh noh kenüh azhütsü naveh ünüh," ti küza.

9Jüti küüza vü Tekoa vühwa nüh kajiwa vü, "Mükülehwa hi nüh küpehm luo, eh vüwa kajiwa, thi eh pa zhehlo vü küpehm luo; jüti sanü kajiwa thi ma kajipewa thuoüji müküleh mükünyie nüh küsam luo," ti küza.

10Kajiwa nüh, "Mükütüküzü anyi wuori nüh zanyo küsüküsü nga nohvü küza thuoüji, anyi jüma hi vü sie ru luo, jüta thuoüji matü piketü noh küüpa lewa nyuthuoh ünüh," ti küza.

11Thinü nyimzawa nüh, "Hi nüh khuoveh, tinü kajiwa tü VÜWA noh Saküüwuowa vü küüzhieke nü azüh shewi küsari tü müküfethele tümluo, thi eh tsa tü müküzothe tümluo," ti küza. Ma nüh mavü, "VÜWA nüh rhoküveh üta noh tsa asheh küsü nga azhih vükreküüzewa nyu," ti küza.

12Jüti küüza vü nyimzawa nüh, "Hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh siepevühwa tü azhü küsü eh vüwa kajiwa vü ra küüzamo," tikhuo. Thinü ma nüh, "Küzaluo," ti rületsü.

13Jüti kürüle vü nyimzawa nüh, "Thinü mokenüh noh tü Saküüwuowa nyiri vü zanyo jükümjie küsa rüzheveh lo? küpakenühnyunü küürathuo hama kütsü vünüh kajiwa tü ma mpa nüh ma sakütoh kümthuoh kenüh, jüma kenüh kajiwa tü ma nüh zheküüpriri azheh vü siemru le nüh samthuoh.

14Hiri aveh süwie naveh, hiri tü ajuh azhih vü küshühthüm nü mükütie lera kümjie; thitü Saküüwuowa tü jüüta küsari kürholi küviwa nyu, mazhühnyo thuoüji ma nüh zheküprikümri tüzhezhuküjari küsü sakümwa nyu.

15Anyiri nüh hi sakükrüküm kenüh hi tü khinyi thuoüji hama eh vüwa kajiwa vü küza nti tse; thi noh siepevühwa nüh kümshe, 'Hi nüh kajiwa tü ma siepewa kükhuo satsü na tünüh.

16Küpakenühnyunü kajiwa nüh künatü nü asiepewa tü thawa nüh hi thi eh tsa hisükhürü zorienta saveh ünüh jümawa ke vünüh Saküüwuowa aka vünüh küloletsü naveh,' ti müshe.

© 2015 Bible Society of India.

17Thi noh siepevühwa nüh kümshe, Eh vüwa kajiwa nüh hi tü kümnyie vü sa wie naveh; küpakenühnyunü eh vüwa kajiwa tü Saküüwuowa zhühleri kümjie kümhie thi kümsü thsüküüpara saraküveh kenüh. VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh siekütsewa saluo," ti küza.

18Thinü kajiwa nüh nyimzawa vü, "Hi nüh noh vü zanyo küünaküsü nga hi vü müküthi tümluo," ti küza. Jüti küüzavü nyimza nüh, "Eh vüwa kajiwa tü phrahte luo," ti khuo.

19Kajiwa nüh, "Joab ake tü hama aveh vü noh sietse wie ülo?" ti küna. Nyimzawa nüh rüle taji, "Noh rhotsa küveh kümjie eh vüwa kajiwa, nyi küsü nga eh vüwa kajiwa nüh küzaküm vünüh kürelekümzhie wuovü nga nyutü kümzhu wuovü nga müwa ra. Jümatü noh siepewa Joab nüh hi vü azhükütsü kenüh; jüma tü ma nüh noh siepevühwa po lovü azhü hamari aveh küthse kheh kenüh.

20Küürohri rüleh khaphrü na küsa kenüh noh siepewa Joab nüh hama sa. Thitü eh vüwa tü azhih vü zanyo aveh thsü na küsa kenüh Saküüwuowa zhühleri kümahtsawa kümjie küsa kümahtsawa pehvehnü," ti küza.

21Thinü kajiwa nüh Joab vü, "Halie, khinyi thuoüji, hi nüh hama satsüveh; waluo, Absalom vizawa sie sheleru luo," ti küza.

22Jüti küüza vü Joab tü ma nyieh vü azhih vü küngietsuo nü küsiaketsü taji tsia kajiwa tsü, thi Joab nüh, "Nosü noh siepewatü noh notha vü küütso ngu vehthuoh ta küsa thsüvehthuoh, eh vüwa kajiwa, jümawa vü kajiwa nüh ma siepewa kükhuosatsümthuoh," ti küza.

23Jükenüh Joab tü sühra nü Geshur vü tewa nü Absalom sie Jerusalem vü ru.

24Thinü kajiwa nüh, "Ma mpa ma vü athuo saküüpeh luo; ma tü ehtüvü küüruwa nyu," ti küza. Jükenüh Absalom tü ma mpa nüh mazheh vü athuo sanü rho taji kajiwa tüvü müru nüh sa.

Absalom nüh David sie Kütsarüle

25Jüti küsa vü Israelri aveh vü nyi küsü nga aküzü kenüh Absalom üta küsiake münyie luo; ma mpha mütseh vünüh ma lü kajilüwe küjuanyiehna küsü nga mpe.

26Thi ma nüh ma lüsheh müjie thuoüji (küpakenühnyunü mahvi sehkhekürüzhu ma tü müjiejieti; ma kenüh vü küzhole thuoüji ma nüh jüma müjiemümti küsa kenüh), kajiwa küütevüh nüh küüte ma nüh ma lü ashehküüte küüto künyi anyieh vünüh kütera.

27Atsa nyimpari küche thi nyimzari küsü, Tamar ti küsawa nyimza aküzü küsü wuo nü ma tsü.

28Jüti sanü Absalom tü mahvi künyi ajü kajiwa tüvü müru nüh Jerusalem vü pehtewa.

© 2015 Bible Society of India.

29Thinü Absalom nüh wuori Joab vü küze nü ma tü kajiwa vü küze üti küza; thitü Joab tü ma vü müru. Akünyiawa ma nüh küzelehü, thitü Joab tü müwa nüh sam wie.

30Jüti küsa vü ma nüh sieperi vü, “Noluo, Joab zhuh tü hisü zhuphruveh, thi ma tü jüla khuozhikürümie thsesaveh, tinüwa nü anyih zhuke küzemtüluo,” ti küza. Jükenüh Absalom sieperitü azhuh vü anyih zhukeküzemtü.

31Thinü Joab tü sühra nü Absalom vü ma zheh vü wa taji mavü, “Mokenüh noh sieperi tü eh zhuh vü anyih zhuke küze lo?” ti küna.

32Absalom nüh Joab vü rüle taji, “Halie, hi nüh noh vü azhüküzethuoh, havü raluo, hi nüh noh kajiwa zheh vü küze taji, ‘Hitü mokenüh Geshur vünüh ru lo? Hi tü khinyi nga jüla küpeh nüh kümphakhe nü, ti küüna nti,’ sa. Jükenüh khinyi thuoüji hitü kajiwa tüvü raküze luo; thi mükütüküzü hi vü mükülehpehveh üji ma nüh hi küüfethem luo,” ti küza üti küza.

33Jüti sanü Joab tü kajiwa zheh vü wa nü ma vü küza; thi ma h küüji. Jükenüh ma tü kajiwa vü ru nü kajiwa tüvü manyieh azhih vü küngietsuo. Thinü kajiwa nüh Absalom kümetsü.

2 Samuel 15

Absalom nüh Sie Küsaluo Kürüzhe

1Hama sevü Absalom tü mampa nüh rawuhkheka thi rawuh rügivü tekuo thi anyi tühnyieke ma tüvü zhüküze.

2Thi Absalom tü kümto sühra nü lehkhuji kheri vü tsietsieti; thi anyi wuori nüh küüjakünya kenüh ashih vi kajiwa tüvü ruthuoüji Absalom nüh ma ji taji ma vü, “Noh nü anyuji khiemawa vünüh lo?” ta künana ti. Thi ma nüh, “Noh siepewa tü jükümjie küsari thi Israel vü akuoh jümari küsü,” ta thuoüji,

3Absalom nüh ma vü, “Noluo, noh nüh katoveh ta küsari tü mhie thi müshoveh; thitü noh zhü küna naküsa kenüh kajiwa nüh nyiküsü nga samvehthuoh,” ta küzaza ti.

4Absalom nüh jüma nyiehvü nga, “O hi tü azhihwa vü lesawa küsatüla! Nyi küsüküsü nga nüh küüjakünya nyutü kükato vihi vü ru thuoüji hi nüh kümshowa vi ma tsü naveh nü,” ti küza.

5Thi tsotho muomuo vü nga nyi küsü nüh küsiake sa nta ma vü shehnyiru thuoüji ma nüh ma ke küshu nü ma kheke taji ma küme tsütsüti.

6Hakümjie vünüh Absalom tü thawa nüh ashih kenüh kajiwa vü runaveh ünüh Israel aveh vü sa kheh, Jükümjie Absalom nüh Israel nyiri aveh luoveh rekheh.

7Thi mahvi müzü asehkhe vü Absalom nüh kajiwa vü, “Hi nüh noh vü khuoveh, tinü hi nüh Hebron vü VÜWA vü phrahzhu küsawa rawaküüsaluo.

© 2015 Bible Society of India.

8Küpakenühnyunü noh siepewa tü Aram azhih Geshur vü küpehvüküphrahzhu küsü phrahzhu küsa kenüh ma vü, Mükütüküzü VÜWAnüh Jerusalem vü hi sieru le nta thuoüji, hi nüh VÜWA vü kükhurü sanaveh," ti küza üti; küza.

9Kajiwa nüh ma vü, "Luoveh kürüzih ti waluo," ti küza. Jükenüh ma tü sühra nü Hebron vü tewa.

10Thitü Absalom nüh küüzhe azhühvüri Israel kuoh aveh vü küzataji, "Tütü kükhu khi küsie nüh künara naveh ünüh, jüla nüh Absalom nüh Hebron vü kajiwa samthuoh, ti küsa zie luo," ti küza.

11Anyi müza künyi tü Absalom jike küsa kenüh Jerusalem vünüh nyitewa, mari tü zanyo küsü nga müthsü nüh kümuomuo nyiwa.

12Thi Absalom nüh küsahthuo kükhurü saküveh vü ma nüh Gilonri Ahithofel, ma tü David zhühphiekütsüwa küsa kenüh ma nyujiwa vünüh küze. Thi küjurhü tü kümzhomzho tewa, thi anyiri tü Absalom vü küzhiküzhi tseke peh huo.

Jerusalem vünüh David Zhüteküwa

13Jüti küsa vü azhühvüri küsü David vü ru taji, "Israel nyiri luoveh tü Absalom vü tewa khehthuoh," ti küza.

14Thinü David nüh Jerusalem vü ma siepehküveh ma sieperi aveh vü, "Sühraluo, hiri müte üji mümhiethuoh ünüh; jüta mükünyunü hiri kenüh Absalom vünüh müriekü wa müsara nüh samnathuoh ünüh; ma nüh shita hiri pa nü hiri vü kümsü viru taji anyuchuwa ha nüh anyujiwa rehriem üsü nüh, pre nü waluo nüh," ti küza.

15Jüti küüza vü kajiwa sieperi nüh kajiwa vü, "Halie, noh sieperi thuoüji eh vüwa kajiwa nüh momowa zhühthuo saveh ünüh sa nta lieke vehthuoh," ti küza.

16Jükenüh kajiwa tü tsezhutewa, thi ma zhehlori aveh nga ma senyitewa. Thi kajiwa tü azheh huoküpeh na küsa kenüh müsüvüh türake jamnü tewa.

17Jüti sanü kajiwa tü tsezhutewa thi anyiri aveh ma senyitewa nü mari tü azheh sehkhewa vü pehtewa.

18Thi ma sieperi aveh ma nüh tsekaritewa; thi Kheretri aveh, Peletriaveh thi Gitri anyi müza türo Gat vünüh ma se nyikururi aveh kajiwa tüvü tsekewa kheh.

19Thinü kajiwa nüh Itai Gitwa vü, "Noh tü mokenüh hiri vü nyiwa nti lo? Shele tewa nü kajiwa siepeh luo; küpakenühnyunü noh tü alienyiri, thi jü mpa mükünyu noh tü noh zheh vünüh zheküjari.

20Noh tü luonyi mpa nüh ru nü hi khievü wana saveh ünüh thsümküveh nguküveh vü hi nüh noh tü hiri sie tsewa naveh ülo? Noh jienüri sie nü sheletewaluo; thi VÜWA mpa nüh noh kümzepeh huo thi küzhütsanyitsawa noh vü kütsaluo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Thitü Itai nüh kajiwa vü, "VÜWA nüh rhoküveh üta thi eh vüwa kajiwa rhoküveh üta aküsü kenüh nga satü akürho kenüh nga satü noh siepewa tü jüla nga wa wie naveh," ti küza.

22Jüti küüza vü David nüh Itai vü, "Thinü waluo, tsekewaluo," ti küza. Jükenüh Itai Gitwa tü ma nyiri aveh thi kürünguori masiekütseri aveh ti sie nü tsetewa.

23Nyiri aveh tsezhuteküwa vü nyuji aveh tü krietewa, kajiwa tü Kidron kuza kaketewa, thi nyiri aveh tü reza wuovü tseketewa.

24Thinü Abiathar tü shuhru nüh halie, Zadok nga Leviri aveh sietaji Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kha nü anyujiwa vünüh anyiri aveh müjie kütsezhu nü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü azhihvü sa.

25Jüti küsa vü kajiwa nüh Zadok vü, "Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü anyujiwa vü khatewa le luo. Mükütüküzü hi tü VÜWAnotha vü küütso pehveh üji ma nüh hi sie sheleru naveh, thi hitü jüma nga thi ma küpehpe nga ngu ti küsanaveh nü;

26thitü ma nüh, Hi nü noh vü eh loküzhe münyie; ta küza thuoüji, halie, hi tü hala pehveh, tinü ma mpa nüh mowa nü mhieveh ünüh hi vü küüsam luo," ti küza.

27Kajiwa nüh Zadok navüwa vü shele, "Noluo, noh thi Abiathar noh sütü noh tsa Ahimaz thi Abiathar tsa Jonathan sie nü luoveh kürüzih ti shele anyujiwa vü tewaluo.

28Noluo, noh vünüh azhü hi vü müjie küru küju nü hi tü rezavü akekari vünüh huola wie naveh ünüh," ti küza.

29Jükenüh Zadok thi Abiathar tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kha Jerusalem vü sheletewa nü masü tü jüla pehtewa.

30Thitü David tü ma lü lühso nü ajihju tse taji kriemngu nü Olive küzhiri vü müri tekhru; thi anyiri ma siekütseri aveh nga mari lüri lühso nü krie müngu nü tekhru.

31Thi jüma tü David vü, "Ahithofel tü küjurhüri azavü Absalom sietse," ti küza. Thinü David nüh, "O VÜWA, hi nüh noh vü khuoveh, tinü Ahithofel zanyoküthsü khaphrü nü aküzhe vü thsemtüluo," ti khuo.

32Jüti küsa vü David tü Saküüwuowa kükhurüpe aküzhi azhu vü ru ünü, halie, Hushai Arkhitwa tü ma kruzhuküsazhewa müzükhrih thi ma lü rügivü azhih vimlo ti sanü ma mütu nti ru.

33David nüh ma vü, "Mükütüküzü noh nüh hi siewa wie nta thuoüji noh tü eh kenüh akhuo küüzho küsü sam naveh.

34Thitü mükütüküzü noh nüh shele anyujiwa vü tewa nü Absalom vü, Hi tü noh siepe sanaveh, O kajiwa; tsotho teküwa vü hi tü noh pa siepewa sa, jükenüh

© 2015 Bible Society of India.

khinyi hi nüh noh siepe sanaveh; ti küza, jüta thuoüji noh tü eh kenüh Ahithofel küthsü cham naveh.

35Zadok thi Abiathar navü künyi tü jüla noh sietse müveh ülo? Jükenüh noh nüh kajiwa zheh vünüh momowa künara nüh vi Zadok thi Abiathar navü künyi vü jüma küza luo.

36Halie, masü atsa künyi Zadok tsa Ahimaz thi Abiathar tsa Jonathan masü tü jüla mari vü pehveh; thi noh nüh momowa künara nüh masü vünüh hi vü küze luo," ti küza.

37Jükenüh David füwa Hushai tü Absalom nüh Jerusalem vü kürutsotho vü khem ti anyujiwa vü turu.

2 Samuel 16

David thi Ziba

1 Jüti sanü David tü aküzhi azhu tuwuovü tsekezah wa ünü Mefiboshet siepewa Ziba tü rawuh künyi akhuo savü nü lohse tieshu müza künyi, athsohvi ajuküsa akhrü müzake, müzhüthsohvi, thi akhah leh huo küsü ti vü nü mütu.

2Thinü kajiwa nüh Ziba vü, "Noh tü mokenüh hamari vitse lo?" ti küna. Ziba nüh, "Rawuh künyi thuoüji kajiwa zhehlori küüvü na küsakenüh, lohse thi müzhü thsovi thuoüji vizari kütsana küsakenüh, thi akhah thuoüji reza vü thari nüh noji tu naveh ünüh jümari küzhu na küsa kenüh," ti küza.

3 Jüti küüza vü kajiwa nüh, "Thi noh küsosiewa tsa tü khielapehveh lo?" ti küna. Ziba nüh ma vü, "Halie, ma nü Jerusalem vü pehwieveh, küpakenühnyunü ma nüh, Nosü Israel zhehlori tü eh pa kajipewa hi vü tsü lem naküveh kenüh," ti küza üti küza.

4Thinü kajiwa nüh Ziba vü, "Halie, Mefiboshet zanyo aveh tü khinyi nü noh zhi thuoh," ti küza. Ziba nüh, "Hi nüh küsiakeshesaveh; eh vüwa thi kajiwa, hi tü küsuokürho noh notha vü küütsokünguwa saluo," ti küza.

David thi Shimei

5Kajiwa David tü Bahurim vü ru ünü Saul tharuo vünüh nyi küsü ma nyo Shimei, Gera atsa alievü shuhru, thi ma tü ruju nü müzüpeh huo.

6Thi ma tü David thi kajiwa David sieperi vü aloh vi nü veh; thi anyiri aveh thi anyi kümzhori aveh ma ke azhie wuovü thi azhu wuovü peh khe.

7Thi Shimei nüh müzü taji, tewaluo, tewaluo, nyura züh küüthüwa, noh momaküsawa!

8Noh nüh ma müthoh vünüh takrü saküvehwa Saul zhehlo aveh azühwa müthoh VÜWA nüh noh vü ashewi vimthuoh thi VÜWA nüh kajiwa vi noh tsa

© 2015 Bible Society of India.

Absalom ke vü tsümthuoh. Noluo, noh küferie tü noh vü pehvehthuoh; küpakenühnyunü noh tü nyura züh küüthüri küsakenüh; ti müzü.

9Jüti küsa vü Zeruia tsa Abishai nüh kajiwa vü, “Mokenüh ashuhküsü hamatü eh vüwa kajiwa küümzü na lo? Hi küükhru nü ma lü küüzahthuom luo,” ti küza.

10Thitü kajiwa nüh, “Nohri Zeruia tsari, hi tü nohri sie mowa sanalo? Mükütüküzü ma nüh müzü küveh tü VÜWA nüh ma vü, David müzü luo, ta küüza kenüh, thinü thawa nüh, ‘Mokenüh jükümjie sam lo?’ ta küzara na lo,” ti küza.

11Thinü David nüh Abishai thi ma sieperi aveh vü, “Halie, hi mpa ehtsa nüh eh kürholi phahveh; thinü jüta thuoüji Benjaminri thuoüji küzakelenga nathuoh lo! Ma mpa nüh jüti küümzü luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh ma vü azhütsükümthuoh kenüh.

12Jümatü VÜWA nüh eh kümnomna notsü naveh, thi nosü eh kümzüwatü VÜWA nüh kümhie thuotsü naküveh kenüh,” ti küza.

13Jükenüh David thi ma nyiri tü lehkhuji vü küwa vü Shimei nüh maküwiejie küzhiho wuovü wa müngu nü müzü thi ma vü aloh nüh veh thi azhitho mürhühveh.

14Kajiwa thi ma se nyikütse nyiri aveh tü thasüke nü ru Jordan ju; jüti sanü ma tü ma mpa ma saküüsiehra.

Absalom Jerusalem vü Küpeh

15Jüti küsa vü Absalom thi nyiri aveh, Israel nyiri, ti Jerusalem vü ru, thi Ahithofel nga ma vü nyiru.

16Thi David füwa Hushai, Arkhitwa tü Absalom vü küru vü, Hushai nüh Absalom vü, “Kajiwa küsuokürhowa saluo! Kajiwa küsuokürhowasaluo,” ti sa.

17Thinü Absalom nüh Hushai vü, “Hamatü noh füwa vü noh kütsotüratsawathuoh ülo? Noh tü mokenüh noh füwa vü nyi müwa lo?” ti küna.

18Jüti küünavü Hushai nüh Absalom vü, “Nyu; thawa kenüh VÜWA thi anyi hamari thi Israel nyiri aveh nüh rüka saveh ünüh, hi tü ma zhisanaveh, thi hi tü ma siepeh naveh.

19Thi jüsevü nga, hi tü thawa kütsü küüna leh lo? Jümatü ma tsakütsü küüna leh nyu ülo? Hi nüh noh pa kütsü küüna üta hi tünoh kütsü sanaveh,” ti küza.

20Thinü Absalom nüh Ahithofel vü, “Hiri tü mowa sanaveh ünüh noh küzhühphiewa tsüluo,” ti khuo.

21Jüti küüzavü Ahithfel nüh Absalom vü, “Noh pa müsüvühri mazheh huo üta saküvehri vü tu luo; jütathuoüji Israelri aveh nüh noh tü noh mpa nüh noh pa sakümrhüsheh vehthuoh ta küsa künaranathuoh, thi ake noh wuovü kütseri aveh tü sakükhraranathuoh ünüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

22Jükenüh mari nüh Absalom kenüh juhthsüzheh küsü aluomuo rügivü khaketsü, thi Absalom tü Israelri aveh notha vünüh ma pa müsüvühri vü tu.

23Jüma rülo vü Ahithofel nüh zhühphiekütsüwa tü Saküüwuowa küjülezhü küthokütsü kümjie sa; jükenüh Ahithofel nüh zhühphiekütsü aveh tü sakümsie kheh, David thi Absalom masü khürü nga jüüta sa.

2 Samuel 17

Hushai nüh Absalom Küjozihküm

1Jüma nyiehvü nga Ahithofel nüh Absalom vü, "Hi tü anyi anyie türakünyi rükazhu nü tsezhuwa taji süta vü David küüzheluo.

2Ma thasü thi luovehmümzho nüh küpeh vü hi nüh ma vü ru nü mavi küngo setu vü thsem naveh; thi anyiri ma siekütseri aveh tü küüte kheh naveh. Hi nüh kajiwa mpa küfethe sanaveh,

3thi hi nüh anyiri aveh tü kümnyutevühwa nüh ma vüpa vü küruüta sieteru le kheh naveh ünüh. Noh tü nyi küsü kürholi mpa phahveh, thi anyiri aveh thuoüji luoveh rüzih naveh," ti küza.

4Thinü küsüphie zhüwa tü Absalom thi Israel kükhruori aveh sakülozhe kheh.

5Jüti küsa vü Absalom nüh, "Hushai Arkhitwa nga ji nü ma nüh mowa phrahte naveh ünüh kürü künaluo," ti küza.

6Hushai nüh Absalom vü küru vü, Absalom nüh ma vü, "Ahithofel nüh hakümjie küzamthuoh, tinü hiri tü ma nüh süphiekütsüüta sa nyinü moti lo? Jüta nyu thuoüji noh nüh küza luo," ti küza.

7Thinü Hushai nüh Absalom vü, "Nosü Ahithofel nüh süphiekütsü zhüwa tü mümhie," ti küza.

8Hushai nüh jüma nyiehvü nga, "Noh pa thi ma nyiri tü kümzho nyirita küsa, thi mari tü ato vünüh awiezah vitewa nü arüsaküümthoüta küsari müthsü ülo. Jüsevü nga noh pa tü arie mhie sheh; ma tü anyiri sie nü arüza vimküze.

9Halie, khinyi wienga ma tü mampa nüh küphieke küsü lovü nyutü azhieküpa vü küthi veh. Thi anyi wuori tü aküprü pokhuwa vünüh chamthuoh üji, jüma küünarari nüh, Absalom sekünyi azhievü kürehthe pehmthuoh, ta sanaveh.

10Jüti küsa vü luovehkümzho nyiri, amiewuowa luoveh üta küsari tü kükrü kenüh ra kümtsem naveh; küpakenühnyunü noh pa tü anyikümzhori küsü thi ma se nyikütseri tü luovehkümzoh nyiri kheh takü sa Israelri aveh nüh thsüküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

11Thitü eh küsüphiewa nüh Israelri aveh noh vü saküüsezhuh naveh, Dan vünüh Beersheba küju juhküji vü shünyi khielota küpeh kümjie satsü naveh, thi jüti sanü noh nyitowa arie vü waluo.

12Jükenüh hiri tü ma phahra na küsa azhie wuori vü ma vü ru nü aküzo nüh azhih vü tsaküru üta hiri tü ma vü wieketsü naveh; thi ma nga satü thi anyi ma siekütseri nga satü küsü nga küükhewa nyu.

13Mükütüküzü ma nüh anyuji küsü lovü sühle tetu wie ketünga Israelri aveh nüh anyuji jümawa vü ali viru nü jüla alozaküsüwie nga küngu küju nü hiri nüh anyuovü newa wie naveh," ti küza.

14Thinü Absalom thi Israel nyiri aveh nüh, "Hushai nüh küsüphie thuoüji Ahithofel nüh küsüphie nyiehvü nüh mhieveh," ti küza. Küpakenühnyunü VÜWA nüh Ahithofel küsüphie kümhiewa küücha na küsa kenüh shiatsü kümthuoh kenüh, jüta küsa vü nühVÜWA nüh kümsüwa vi Absalom vü rura naküveh kenüh.

David vü Hamna Kütsü thi Ma Küte

15Jüta küsa vü Hushai nüh Zadok thi Abiathar navüri vü, "Hakümjie thi jüüta küsa vünüh Ahithofel nüh Absalom thi Israel kükhruorisüphietsü; thi hakümjie thi jüüta vünüh hi nüh süphietsü.

16Jükenüh khinyi shita wuori David vü küze taji, sütavü reza rühgu keka vü müzeh tüm üti küza luo; thitü kajiwa thi ma siekütseri aveh tü thama küpohka kenüh mampa nüh küsüküsü nga satü karitemwa üji mümhie nüh," ti küza, ti küza.

17Jüti küsa vü Jonathan thi Ahimaz masü tü En-rogel vünüh huopehveh, rüla siepe küsü nüh wa nü masü vü küzazati, thi masü tü wa nü kajiwa David vü küzazati; küpakenühnyunü masütü anyujiwa lovü kütu mükungu nüh sana küsa kenüh.

18Thitü vizari küsü nüh masü ngu taji Absalom vü küza; jükenüh masü tü shiti tewa taji Bahurim vü nyi küsü azheh vü teru, anyi hamatü ma nyula vü juhkhre küsü pehveh; thi masü tü jüma lovütetu.

19Thi nyimzawa nüh küsote küsü vi nü juhkhre thsopowa sotemtaji ma nyiehvü atsuo zhuhm nü zanyoküsü nga jüma müküthsürasam.

20Absalom sieperi tü nyimzawa zheh vü ru ünü, mari nüh, "Ahimaz thi Jonathan masü tü khiela pehveh lo?" ti küna. Nyimzawa nüh mari vü, "Masü nü ajuh kuzawa vü kari tewathuo ünüh," ti rületsü. Mari nüh masü phah nü müngura nüh sakümvü mari tü Jerusalem vü sheleteru.

21Mari teküwa sevü masü tü juhkhre lovü nüh shuru nü wa kajiwa David vü küza. Masü nüh David vü, "Sühra nü shiti ajuh karitewaluo; küpakenühnyunü

© 2015 Bible Society of India.

hakümjie thi ha üta vünüh Ahithofel nüh noh kenüh noh vü küwuluo süphiekütsü kenüh," ti küza.

22Thinü David thi ma se nyikütse anyiri aveh tü Jordan kaketewa; atholeh ru ünü nyi küsü nga Jordan kaketemküwa münyie nüh sa.

23Jüti küsa vü Ahithofel nüh süphiekütsü mümzhe nüh saküm ma nüh künguvü ma tü ma rawuh ape küche taji ma mpa ma nyujiwa azhehvü tewa. Thi ma tü ma zheh kümhieti küchesam nü ma mpa ma huthuom taji süm, thi ma vi ma pa rüku lovü chohwum.

24Thinü David tü Mahanaim vü ru. Thi Absalom tü Israel nyiri aveh sie nü Jordan kaketewa.

25Thi Absalom nüh Joab müthoh vünüh Amasa vi nü thopahiri nyiehvüsam. Amasa tü Ishmaelri küsü ma nyo Itra ti küsawa atsa, ma tü Nahash, tsavühwa, Zeruia tsehvüwa Joab azah Abigal za.

26Thi Israelri thi Absalom tü Gilead azhih vü kürünape sanü peh.

27David tü Mahanaim vü ru ünü Amonri Rabbah vünüh Nahash atsa Shobi, Lodebar vünüh Amiel atsa Makhir thi Rogelim vünüh Barzilai Gileadwa,

28ti nüh azeri, ketsokuri zhihküfüri, hiemtha, khuozhikürümieh, ahie, atha küveh, rhüjivi thi akürha,

29Awejuh, tünüjuh küsuowa, nyihzhü thi tünüjuhkümkhowa, nyihnyihza vünüh ti vi nü ru, David thi ma se nyikütseri kütsana küsa kenüh; küpakenühnyunü mari nüh, "Anyiri tü reza vünüh rüma, thasü thi juhkürie küveh kenüh," ti küza.

2 Samuel 18

Absalom tü Cham nü Zotheküm

1Jüti küsa vü David nüh anyi ma senyikütseri saküsezhuh nü anyienyie nyiehvü thi müzaza nyiehvü sierhüri sa.

2Thi David nüh thopahiri küze taji: Küüsuo küche sanü küsü Joab khazhu kükhu vü thse, küüsuo küche sanü küsü thuoüji Joab anü Zeruia atsa Abishai nüh akhazhu küsa, thi küüsuo küche sanü küsü thuoüji Itai Gitwa khazhu kükhu vü thse, ti sa. Thi kajiwa nüh anyiri vü, "Hi nga nohri vü nyi alievü wa naveh," ti küza.

3Thitü anyiri nüh, "Noh nü alievü müwara. Küpakenühnyunü hiri nüh te thuoüji mari tü hiri vü azhüküzhüwa nyu. Mükütüküzü hiri küzhila sümthuoüji mari tü hiri vü azhüküzhüwa nyuthuoh. Thitü noh tü hiri anyie türake nyiehvü nüh rheveh; jükenüh noh nüh anyujiwa vünüh hiri küükra küüze nüh kümphahke," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Kajiwa nüh mari vü, “Nohri kenüh mowa mphaveh ünüh hi nüh jüma sanaveh,” ti küza. Jükenüh kajiwa tü thopahiri nüh müzaza thi anyienyie vünüh tsezhu küveh vü ma nü akheri nahto vü tsiepeh.

5Jüti küsa vü Joab, Abishai thi Itai vü azah tsü taji, “Eh nyo vünüh vizawa Absalom vü kümhieti sie saluo,” ti küza. Absalom kenüh kajiwa nüh azah tsü küveh anyiri aveh nüh künara.

6Jükenüh thopahiri tü Israelri sie saluo nta ariepe vü tewa; thi ariewa tü Efraim reza vünüh küsaluo sa.

7Thi Israel nyiri tü David sieperi nüh cham nü jüma rülovü kürehthe tü ji sheh nü anyiri anyie mükeke rehthem

8Ariewa tü nyuji anyieh vü aveh nyuohtewa; thi anyuchuwa vünüh küsü nyieh vünüh reza vünüh küzorie nüh küüzhi sa.

9Thinü Absalom tü müngukümhie sanü David sieperi mütu. Absalom tü ma rawuh rügivü tse ünü arawuhwa tü nguhzhe tsuona küjehpuke lovü tetu nü ma lü haphohketewa taji ma thuoüji jüma rügivü atülü thi azhih masü azhievü küüthuom nü arawuh ma kükhu vü küpehwa thuoüji tsetewa.

10Thi nyi küsü nüh jüma ngu nü Joab vü, “Halie, Absalom tü nguhzhethsoh küsü rügivü küthuo nü pehveh lie,” ti küza.

11Joab nüh ma vü küüza anyiwa vü, “Mowa la, noh nüh ma ngu la! Thinü noh tü mokenüh ma shüthe nü azhih vü kütsuotsamüm lo? Jüta küsatüla hi tü lozhe nü raka sa türake thi ashihle küsüti noh tsüna nü,” ti küza.

12Thitü anyiwa nüh Joab vü, “Ma mpa nüh rakasa ma küüzho anyieküsü eh ke lovü tsuotsake wie ketünga, eh ke tü thsuowa nü kajiwa tsa küpawa nyu, küpakenühnyunü hiri nüh küünara vünüh kajiwa nüh noh vü nga, Abishai vü nga thi Itai vü nga, ‘Eh nyo vünüh vizawa Absalom tote luo; ta azhükütsü kenüh,’ ti küza.

13Jüta vünüh nyu nüh mükütüküzü hi nüh aromsü wie taji makürholi siesaluom thuoüji (thi kajiwa vünüh zanyoküsü nga küthimsa), noh mpa wienga nüh letsuo nü tsietem nathuoh nü,” ti küza.

14Joab nüh, “Hi nü hakümjie noh sie nü tsotho küüzewa nyu,” ti küza. Thi ma tü ma ke vü küthsüvi küche vi nü Absalom müjiesü nüh nguhzhethsoh rügivü hake küveh vü ma luoveh shükükharim tü.

15Thi viza türake, Joab rietsokrü küvüri tü Absalom mükieshe taji ma shü nü zothem.

16Thinü Joab nüh tütü khu ünü ariekhuori tü Israelri zheküwavünüh sheleteru; küpakenühnyunü Joab nüh mari khetekümtükenüh.

© 2015 Bible Society of India.

17Thi mari nüh Absalom vi nü reza vü aloku küji küsü lovüshohthsem taji aloh
küjiji nüh ma nyiehvü saphohm; thi Israelri tü papa zheh vü zhütewa kheh.

18Absalom tü ma kürho tsotho vünüh ma mpa nüh aloh tohvüh küsükajiwa Nyuo
vü shiesa, küpakenühnyunü ma nüh, "Hi tü eh nyo kümshepeh na küsa kenüh hi
tü eh tsa nyimpari münyie luo nü," ta küsa kenüh; aloh küshiewa tü ma mpa ma
nyo vünüh ji, thi jüma tü nosü küju Absalom ta jiveh.

Absalom Küsü David vü Küüza

19Jüti küsa vü Zadok atsa Ahimaz nüh, "VÜWA nüh ma mükünongüri kükhra
vünüh ma vizhumthuoh ta küsa azhühwari hi nüh kajiwa vü vizhüwa naveh," ti
küza.

20Thinü Joab nüh ma vü, "Noh tü azhühwari nosü vü mwara; küparülo vünüh
küchie nüh, nosü nü noh tü azhühwari küsü nga vü mwara, küpakenühnyunü
kajiwa atsa süküm kenüh," ti küza.

21Jüti küsa vü Joab nüh Kushwa vü, "Waluo, thi noh nüh künguwa vi kajiwa vü
küza luo," ti küza. Jüti küüza vü Kushwa tü Joab tüvü küngietsuo nü zhütewa.

22Zadok atsa Ahimaz nüh Joab vü shele, "Ma mpa küsüküsü nga küürum luo, hi
nga Kushwa ase ranyi zhüküüzem luo," ti küza. Thinü Joab nüh, "Azhühwa kenüh
noh jisuo müngura ta küsa thsüküveh eh tsa noh tü mokenüh zhüwa na lo?" ti
küza.

23"Ma mpa zanyo küsüküsü nga küürum luo," ma nüh, "Hi nü zhüwienathuoh,"
ti küza. Jükenüh ma nüh ma vü, "Zhüluo," ti küza. Jüti küüza vü Ahimaz tü kütake
lehkhuji wuovü nüh zhüwa nü Kushwa atü riehtewa.

24Jüti küsa vü David tü kheri künyi azhievü shupehveh; thi rieh huowa tü azie
vünüh kheri luomuo vü mürikuo nü ma notha toke nü noküze ünü nyi küsü ma
mpa zhükütse ngu.

25Thinü rieh huowa tü ji nü kajiwa vü küza. Kajiwa nüh mavü, "Mükütüküzü ma
mpathuoüji azhühwari ma povü vü tse la naveh ünüh," ti küza. Jüti küsa vü ma
tü kükhrüh ru nü shehnyi ru.

26Riehuowa tü anyi küpa küsü zhükütse le nguhü nü akheriwuovü ji nü, "Noluo,
anyi küpa küsü ma mpa zhütse lehü lie," ti küza. Kajiwa nüh, "Ma nga azhühwari
vü tse la naveh," ti küza.

27Rieh huowa nüh, "Eh kümshe vü zhükütse apowa thuoüji Zadok atsa Ahimaz
küzhü thsem lie," ti küza. Kajiwa nüh, "Ma thuoüji anyikümhie küsü saveh, thi
ma nü azhühwa kümhie vitseveh," ti küza.

28Jüti küsa vü Ahimaz tü kajiwa vü zie taji, "Aveh nga mhieveh," ti küza. Thi ma
tü kajiwa tüvü ma nyieh azhihvü vü küngietsuo taji, "VÜWA noh Saküüwuowa tü

© 2015 Bible Society of India.

kütsiaküvüwa saluo, eh vüwa kajiwa vü mari ake thse nta küthsuo nyiri vünüh ma nüh küvizhu kenüh," ti küza.

29Kajiwa nüh ma vü, "Absalom vizawa tü mhieveh tünüh?" ti küna. Thinü Ahimaz nüh, "Joab nüh noh siepewa küüze vü hi tü küülehkülah aküji ngu lie, thitü jüma tü mowa nüh hi tü müthsü," ti rületsü.

30Kajiwa nüh, "Anato vü tseketewa nü hala tsie luo," ti küza. Jükenüh ma tü anato vü tseketewa nü zoti tsiepeh.

31Thi halie, Kushwa tü ru nü ma nüh, "Eh vüwa kajiwa kenüh azhühwari kümhie! küpakenühnyunü sühra nü noh siesaluo küvehri kükhra vünüh nosü VÜWA nüh noh vizhukümthuoh kenüh," ti küza.

32Kajiwa nüh Kushwa vü, "Vizawa Absalom tü mhieveh ünü nyu lo?" ti küna. Kushwa nüh, "Eh vüwa kajiwa mükünongüri, thi kümsü kenüh sühra nü noh sie küsaluo aveh tü viza jümawa kümjie saluo," ti rületsü.

33Jüta rülekütsü vü kajiwaluoveh tü küngah shetewa nü akheri nyiehvü küshothuo lovü tu nü krietewa; thi ma nüh küwa vü ma nüh, "O eh tsa Absalom, eh tsa, eh tsa Absalom! Hi tü noh müthoh vünüh küüsümüm nüh, O Absalom, eh tsa, eh tsa," ti sa.

2 Samuel 19

Joab nüh David Povü Küsa

1Jüti küsa vü wuori nüh Joab vü, "Halie, kajiwa thuoüji Absalom kenüh krie thi shükhekeveh lie," ti küza.

2Jükenüh jüma rülovü akükhrawa tü anyiri aveh kenüh küshükhekevü tetu; küpakenühnyunü jüma rülovü anyiri nüh küünara, "Kajiwa tü ma tsa kenüh shükhekeveh," ta küünara kenüh.

3Thi anyiri nüh arie vünüh zükrü nü arievü küte kümjie jüma rülovü anyiri tü müchieluo nüh anyujiwa vü tetu.

4Kajiwa tü ma nyieh tieh nü krie ajikhi zie taji, "O, eh tsa Absalom, O, Absalom, eh tsa, eh tsa," ti sa.

5Jüti küsa vü Joab tü kajiwa zhehvü turu taji, "Noh tü nosü küzükrü nüh noh sieperi, nosü noh kürholi, noh tsa nyimpari kürholi, noh tsavühra kürholi, noh vüvühra kürholi külolekütsüri anyieh tiehtetsüthuoh,

6küpakenühnyunü noh tü noh kümrhüri thuoüji lo thi noh kürholi thuoüji mürhüm. Nosü noh kenüh sierhüri thi asieperi thuoüji moma küsa kenüh; nosü hi nüh küthsü, mükütüküzü Absalom nü rho thi hiri aveh thuoüji sümti thuoüji noh nü lozhe nanü.

© 2015 Bible Society of India.

7Khinyi jükenüh sühra taji tsezhu wa nü noh luoveh kürünyi vünüh sieperi jühle luo; küpakenühnyunü hi nüh VÜWA vünüh küshiewie vehthuoh nü noh nüh mükütüküzü müwa thuoüji sütavü anyi küsü nga noh vü küpeh wa nyu; thi hamatü noh küviza vünüh nosü küju noh vü kümsü küru aveh nyiehvü nüh müsüm naveh," ti küza.

8Jüti küüza vü kajiwa tü sühra nü akheri vü peh. Thinü anyiri aveh nüh, "Halie, kajiwa tü akhri vü shupehveh lie," ti küzakheh; thi anyiri aveh tü kajiwa tüvü ru. Israelri tü mari aveh nga mari mpa papa zheh vü zhüteküwa kheh kenüh.

David Jerusalem vü Shele Teküru

9Thi Israelri akuoh aveh vü anyiri aveh tü küsaluo vü pehtaji, "Kajiwa nüh hiri mükünongüra ke vünüh hiri vizhutsü nü Filistinra kenüh hiri küloletsüthuoh; thi khinyi thuoüji ma tü Absalom azhihwa vünüh zhütewathuoh.

10Thitü Absalom, hiri nüh ma hiri nyiehvü küünewa tü arie vünüh sümthuoh. Jükenüh khinyi nohri tü kajiwa siesheleru naküsa kenüh mokenüh zanyoküsü nga müphrahte lo?" ti küza.

11Thinü kajiwa David nüh Zadok thi Abiathar navü künyi vü zhühle hama küze taji, Judah kükhruori vü küza luo, 'Israelri aveh azhü kajiwa vü teruküm nohri tü mokenüh kajiwa sie azheh vü sheleküru asekhe sana lo?

12Nohri tü eh küshukürari, nohri tü eh rü thi eh sa; tinü mokenüh nohri tü kajiwa sie sheleru naküsa asehkhe sana lo,' ti küza.

13Thi Amasa vü, "Noh tü eh rü thi eh sa nyu ülo? Saküüwuowa nüh hivü jüüta satsüthuoh, thi jüma nyiehvü nga satsü, mükütüküzü nosü vünüh tuvü Joab müthoh vünüh eh thopahiri sierhüwa ngu thuoüji," ti küza üti, ti küza.

14Thi ma nüh Judah vü anyiri aveh luoveh küsü sanü nyiküsü luoveh kümjie sa tsü; jüti küsa vü nüh mari nüh kajiwa vü azhüküze, "Nohsü khürü thi noh sieperi aveh sheleteraluo," ti küza.

15Jükenüh kajiwa tü shele Jordan vü teru; thi Judah tü kajiwa mütu nta thi kajiwa sie Jordan vü sieteküru nta Gilgal vü ru.

16 Jüti küsa vü Benjaminwa Gera atsa Shimei tü Bahurim vünüh pre nü Judah nyiri sie taji kajiwa David mütu nti tseturu;

17thi Benjamin nyiri anyie küsü ma sie nü ru. Thi Saul zhehlo vünüh asiepewa Ziba tü ma tsa nyimpari türamnga thi ma sieperimükeke ti sie nü kajiwa tüvü nüh pre taji Jordan vü teturu,

18thi mari tü kajiwa zhehlori Jordan sie kakewa nti thi ma külozhe santi akeka vünüh kaketewa.

David nüh Shimei vü Azhükünyi Küütsa

© 2015 Bible Society of India.

Ma Jordan kakewa na saküveh vü Gera atsa Shimei tü kajiwa tüvü küngietsuo zeh,

19nü kajiwa vü, “Eh vüwa tü hi vü müküleh vünüh mükümshe tümluo, nyutü eh vüwa kajiwa nüh Jerusalem jam nü teküwa rülo vü noh siepewa nüh müküleh sa küm mümshe tümluo; kajiwa tü jümavi nü amüshe lovü müküsa tümluo.

20Küpakenühnyunü hi nüh khiemuomthuoh ta küsa noh siepewa mpa nüh thsüveh ünüh; jükenüh, halie, nosü hi tü hala tse, Josef tharuo aveh vü apokhuwa sanü eh vüwa kajiwa mütu nti tse,” ti küza.

21Jüti küüza vü Zeruia atsa Abishai nüh, “Hama kenüh Shimei tü küüsüwa nyu ülo, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA nüh thsekümwa müzüküm kenüh?” ti rületsü.

22Thitü David nüh, “Nohri Zeruai tsari, nosü nohri nüh hi siemkünoluongüri küsü sana küsa hi tü nohri sie nü mowa sanathuoh lo? Nosü Israel vü anyi küsüküsü nga küüsü vü thsemnathuoh ülo? küpakenühnyunü hi tü nosü Israelri nyiehvü kaji saveh ta küsa hi nü thsümveh ülo?” ti küza.

23Thinü kajiwa nüh Shimei vü, “Noh tü küsüwa nyu,” ti küza. Thi kajiwa nüh ma küüshie zhü ma vü tsüm.

David nüh Mefiboshet vü Azhükünyi Küütsa

24 Jüti küsa vü Saul tsa Mefiboshet tü kajiwa mütu nti tseturu; kajiwa teküwa rülo vünüh ma kümhie ta sheleküru rülo küju matü ma jih nga mükhrü, ma khane nga mümjie nyutü ma thsümhi nga mürüshü.

25Thi ma tü kajiwa mütu nti Jerusalem vünüh küru vü kajiwa nüh mavü, “Noh tü mokenüh hi vü nyi müwa lo, Mefiboshet?” ti küna.

26Thinü ma nüh, “Eh vüwa, O kajiwa, eh siepewa nüh hi müramizhiküm kenüh; küpakenühnyunü noh siepewa nüh ma vü, Hi tü kajiwavü rawuh rügi vünüh nyiwa na küsa kenüh rawuh küsü küche nü hi tsüluo,” ti küza. Küpakenühnyunü noh siepewa tü ajih jiküm kenüh.

27Eh vüwa kajiwa vü ru na küsa ma nüh noh siepewa müroküzehm. Thitü eh vüwa kajiwa thuoüji Saküüwuowa rügizhühleri kümjie nü; jükenüh noh kenüh mowa nü mhieveh ünüh saluo.

28Küpakenühnyunü eh pa zheh aveh eh vüwa kajiwa tüvü nüh anyiri nüh zorie nü zothem nta sa; thitü noh nüh noh siepewa vi nü noh shiekütsape vü kütsari azavü sa. Hi nüh kajiwa vü krie na küsawie küchie nüh jüma nyiehvü mowa eh kümsho pehveh lo? ti küza.

29Kajiwa nüh ma vü, “Noh tü mokenüh noh zhühle küza lehü veh lo? Hi nüh küürathuo thuoüji noh thi Ziba tü azhih küsuo luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

30Mefiboshet nüh kajiwa vü, “O, eh vüwa kajiwa tü kümhie ta azheh vü
ruküjuthuoh kenüh ma mpa aveh küüvikhehm luo,” ti küza.

David nüh Barzilai vü Külonyi Küütsa

31 Jüti küsa vü Barzilai, Gileadwa tü Rogelim vünüh turu nü Jordan küju ma sie
wa nti Jordan küju ma tü kajiwa nyina sawa.

32Barzilai tü khruo sheh nü ma mahvi zerakeküm sa; kajiwa nüh Mahanaim vü
küpeh vü ma tü ashie ma küütsa; küpakenühnyunü matü nyirhieri küsü küsa
kenüh.

33Jüti küsa vü kajiwa nüh Barzilai vü, “Hi vü nyishuhru luo, hi nüh Jerusalem vü
noh vo satsü naveh ünüh,” ti küza.

34Thitü Barzilai nüh kajiwa vü, “Hi tü mahvi küzake rholehü nanü hi tü kajiwa
sie Jerusalem vü nyi khru na lo?

35Hi tü khinyi mahvi zerake khruomthuoh; tinü hi tü mowa nü akülo thi mowa
nü mükülo nüh thsüküpara naveh ülo? Noh siepewa tü ma nü mowa tsaveh thi
mowa zhuveh ünüh müpora naveh ülo? Hitü khinyi nga nyimpari nüh thi
nyimzari nüh azah küsa jikhi künara naveh ülo? Jütathuoüji noh siepewa tü
mokenüh eh vüwa kajiwa vü küsüro küthsephre sana lo?

36Noh siepewa tü kajiwa sie nü lehkhuji pike Jordan tuwuovü küwa mpa
sanaveh. Mokenüh kajiwa tü hi vü ajisuo jüüta noshele na lo?

37Noh siepewa nüh khuoveh, tinü noh siepewa tü küüshelem luo, jüti sanü hi
mpa eh nyujiwa vünüh eh pa thi eh zah rüku kütuoh vünüh küüsüm luo. Thitü
hala noh siepewa Khimham pehveh, tinü matü eh vüwa kajiwa vü nyiküüwa nü
noh kenüh mowa nü mhieveh ünüh ma kenüh satsüluo,” ti küza.

38Jüti küüza vü kajiwa nüh, “Khimham tü hi vü nyi kükhru sanaveh; thi noh
kenüh mowa nü mhieveh ünüh hi nüh ma kenüh satsünaveh, thi noh tü hi vünüh
mowa münguveh ünüh hi nüh noh kenüh satsü naveh,” ti küza.

39Jüti küsa vü anyiri aveh Jordan karitewa, thi kajiwa nga tewa; thi kajiwa nüh
Barzilai kümetsü thi tsia ma tsü, jüti sanü ma mpa mazheh vü sheleteru.

Judah thi Israel Masü Kajiwa vü Küruohluo

40Kajiwa tü Gilgal vü tsetewa thi Khimham nga ma vü nyi tsetewa; Judahnyiri
aveh thi Israel nyiri küzhila ti kajiwa sie nü ma leh vü ru.

41Jüti küsa vü Israel nyiri aveh kajiwa vü ru nü kajiwavü, “Mokenüh hiri jienüri,
Judah nyiri tü noh rühutewa nü kajiwa, ma zhehlori thi David nyiri aveh ma sie
nü Jordan karitetselo?” ti küna.

42Judah nyiri aveh nüh Israel nyiri vü, “Küpakenühnyunü kajiwa tü hiri vü
küshuküra küüshehnyi kenüh. Thinü mokenüh nohri tü hama kenüh arüshuveh

© 2015 Bible Society of India.

lo? Hiri tü aveh vü nga kajiwa nüh ameküüshu vünüh tsamthuoh ülo? Nyutü ma nüh hiri vü aküte tsü ülo?" ti rületsü.

43Thinü Israel nyiri nüh Judah nyiri vü, "Hiri tü kajiwa vü suope türake pehveh, thi David vü nga hiri tü nohri nyiehvü nüh pehveh. Thinü mokenüh nohri tü hiri rüveh lo? Hiri kajiwa siesheleruna küsa hiri nüh apo müphrahte ülo?" ti rületsü le. Thitü Judah anyira zhü tü Israel nyira zhü nyieh vünüh krükhre.

2 Samuel 20

Sheba nüh Sieküsaluo

1 Jüti küsa vü momakütalo küsü peh, ma nyo thuoüji Sheba, Bikhri atsa, Benjamin akuoh; ma nüh atütü khu taji, "David vü hiri suope münyie luo, thi Jesse atsa vü hiri aka münyie luo; anyiri aveh nga papa juhthsüzheh vü waluo, O Israelri," ti küza.

2Jükenüh Israel nyiri aveh tü David vünüh tewa kheh nü Bikhri atsa Sheba ase nyitewa; thitü Judah nyiri thuoüji kajiwa müjawiethuoh nüh Jordan vünüh Jerusalem küju ma se nyimzhewa.

3 Thi David tü ma zheh Jerusalem vü teru nü kajiwa nüh müsüvüh türakeri azheh no üta küpehm nü teküwari sie taji azheh küsü lovü sataji mari huoküüpehm nü mari nüh müvi üji mükümhieri küchetsü, thitü mari vünü kütu müsa. Jüti sanü mari tü müjie küsü küju nü khekem taji tünyivühri kümjie vünüh küürhom.

4Thinü kajiwa nüh Amasa vü, "Rülo küche azhievü nüh Judah nyiri ji nü hala nohri küsezhuh saluo," ti küza.

5Jükenüh Amasa tü Judahri jizhuh nti wa; thitü ma vü arülochietsüküsa kari nü münü küzem.

6Jüti küsa vü David nüh Abishai vü, "Khinyi thuoüji Bikhri atsa Sheba nü Absalom nyiehvü nüh zanyo kümsü sanathuoh; tinü ma nüh anyuji kümzhori vü tetu nü hiri thama saküüsüro kenüh noh vüwa sieperi sie nü ma zhewaluo," ti küza.

7Thi Abishai sevü Joab nyiri, Kheretri, Peletri thi anyi kümzhori aveh nyitewa; mari tü Bikhri atsa Sheba zhe nti Jerusalem vünüh tsezhutewa.

8Mari tü Gibeon vü aloh kükajiwa vü pehveh ünü Amasa tü mari mütu nti ru. Jüti küsa vü Joab tü arienyiri küsü thsümnyi vüveh, jüma nyiehvü anyuchuwa suochi küsü ma küzovü pephohke, thinü ma nüh atüvü kuotsewa ünü jüma tü küzhotewa.

9Joab nüh Amasa vü, "Eh nü, noh tü mhie wieveh tünüh?" ti küna. Thinü Joab nüh ma ke azhiewuovü nüh Amasa khane shoh nü ma kümetsü.

10Thitü Amasa tü Joab ke vü anyuchuwa pehküveh müngu nüh sa; jükenüh Joab nüh jüma vi nü ma satsa vü shükemtü nü ma kureri tü azhihvü müluotewa,

© 2015 Bible Society of India.

künyikeri müjie küshü le vünüh ma tü süm. Jüti sam nü Joab thi ma nü Abishai masü tü Bikhri atsa Shebazhewa.

11Thi Joab nyiri küsü nüh Amasa kütuoh vü tsie taji, “Tha thari nüh Joab vü tsoveh ünüh thi thari nüh David kenüh tsieveh ünüh ma thuoüji Joab se küünyi luo,” ti küza.

12Thi Amasa tü alejiwa vü ma züh vü künyinyuo nü khahra taji zehveh. Thari nüh ma kütuoh vü ru naveh ünüh noh taji kütsie sasati; thinü anyiri aveh ru nü jüla tsietsieti küsa anyiwa nüh ngu nü ma nüh Amasa tü alerüwa vünüh ato vü newajam taji athsü küsü nüh hietem.

13Alerüwa vünüh ma newajam ünü nyiri aveh tü Joab asevü nyiwa nü Bikhri atsa Sheba zhewa.

14Thinü Sheba tü Israelri akuoh aveh kari nü Bet-Maka Abel vü tewa; thi Bikriri aveh tü sezhuh nü ma se nyitetu.

15Thi Joab ase nyi kütseri aveh tü ru nü Bet-Maka vü Abel vünüh ma mükieshe, mari nüh anyujiwa küwiejie vü küzhiho küsü sake; thi jüma tü akhithuowa sie küwiejieluo, jüti sanü mari tü aziewa lahvütohchie küze nti toh.

16Jüti küsa vü kümahtsavühri küsü nüh anyujiwa vünüh jitaji, “Künaluo! Künaluo! Joab vü, Havü raluo, hi nüh azhüküza naveh ünüh,” ti küza üti küza.

17Jüti küüzavü ma tü nyimzawa shehnyi ru; thi nyimzawa nüh, “Noh tü Joab thuoh ülo?” ti küna. Ma nüh, “Ah, hi thuoh,” ti rületsü. Thinü nyimzawa nüh ma vü, “Noh siepevühwa zhü künaluo,” ti küza. Jüti küüzavü ma nüh, “Hi nüh künavehthuoh ünüh” ti rületsü.

18Jüsevü nga nyimzawa nüh, “Mari tü khanavü sasati küsa thuoüji, ‘Mari mpa nüh Abel vünüh küsüphie küüna luo;’ ta sasati, jüti sanü mari tü akerowa sakütototi.

19Hi tü Israel vü jümari azhievü kürümhie thi kütsotürari küsü; noh tü Israel vü azahwa nyuji zorie nta phahveh; noh tü mokenüh VÜWA akawa müzhum nti saveh lo?” ti küüza.

20Joab nüh ma vü, “Jümatü hi vünüh letsuotewa, jüma tü letsuotewaluo, hi nüh müzhu naveh nyutü zorie naveh ta küsawatü tsünatsatsa!

21Jümatü azhütsa nyu. Thitü Efraim küzhiho anyu vünüh anyi Bikri atsa Sheba ta küjiwa nüh ma ke kajiwa David vü khroke nü saluoveh; ma mpa jüta küpehm luo, hi nü anyujiwa vünüh shelem naveh ünüh,” ti küza. Thinü nyimza nüh Joab vü, “Halie, ma lü tü azie vünüh noh vü vehjake naveh ünüh,” ti küza.

22Jüti sanü nyimzawa tü ma kümahtsa vünüh nyiri aveh vü tewa. Thi mari tü Bikri atsa Sheba alü zahthuo nü Joab vü vehzhujake küze. Jükenüh ma nüh atütü

© 2015 Bible Society of India.

anyujiwa vünüh vohrie nü papa zheh vü tewa. Thi Joab tü shele Jerusalem vü kajiwa vü tewa.

David Küjiri

23Jüti küsa vü Joab tü Israelri aveh thopahiri sierhüwa sa; Jehoiada atsa Benaia
nüh Kheritri thi Peletri sierhüwa sa;

24Adoniram nüh küüroh kükhra küvi vü ashuwa sa; thi Ahilud atsa Jehoshafat
nüh küzhükewa sa;

25thi Sheva nüh kürhüwa sa; Zadok thi Abiathar masü nüh navüri sa;

26thi Ira Jairwa nga David navü sa.

2 Samuel 21

Saul Küthsoküzhiri Zotheküm

1Jüti küsa vü mahvi küche David tsotho vü kümkhuojih mükütuowiethuoh nüh
teru; thi David tü VÜWA atso phah. Thinü VÜWAnüh, "Saul vü thi ma zhehlori vü
azühmküleh pehmthuoh, küpakenühnyunü ma nüh Gibeonri tü aküsü vü
thseküm kenüh," ti küza.

2Jükenüh kajiwa nüh Gibeonri ji. Gibeonri tü Israel nyiri nyu, thitü Amorri
kümto, Israel nyiri nüh mari tü küzothekhehwa nyuta phrahteke sa wie ketünga
Israel nyiri thi Judah kenüh ma kütsaza sanü mari rehthe nti phah.

3David nüh Gibeonri vü, "Hi tü nohkeri nüh moti sana lo? Thi nohri tü VÜWA aka
tsietsü na küsa kenüh hi tü mokümjie vünüh müküleh küsawa thuona lo?" ti
küza.

4Gibeonri nüh ma vü, "Saul nyutü ma zhehlori thi hiri azhievü rakasa nyutü suna
zhühnyo vünüh nyu; nyutü hiri tü Israel vü anyi wuori küsüm nti küsa kenüh
nga nyu," ti küza. Thinü ma nüh, "Mokenüh noh tü hi nüh satsü naveh ti
küsaküzaveh lo?" ti küza.

5Mari nüh kajiwa vü, "Israelri natonahuori vü hiri tü azhiemüküüngu nta küsa
kenüh anyiwa tü hiri zorieju tsü nta thi sakümiejum nta kümshe thse,

6ma tsa nyimpa türüri tü hiri vü tsüm luo, jüti sanü VÜWAKüzhi Gibeon
vü VÜWA tüvü nüh hiri nüh mari huthuom naveh ünüh," ti küza. Kajiwa nüh, "Hi
nüh mari vi nü tsü naveh," ti küza.

7Thitü kajiwa nüh Saul tsa Jonathan tsa Mefiboshet küürho, küpakenühnyunü
masü azhievü David thi Saul atsa Jonathan masü azhievü VÜWA küüshiewa
kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

8Kajiwa nüh Rizpa Aia tsavühwa atsa nyimpa künyi, Saul vü wuokütsüwa, Armoni thi Mefiboshet; thi Merab, Saul tsavühwa atsa nyimpa müngari, ma nüh wuo nü Barzilai Meholatwa atsa Adriel vü wuokütsüwa;

9thi mari nüh mari vi Gibeonri kevü thsem nü mari nüh VÜWA tüvü aküzhi vünüh mari huthuom taji mari türü küsükeri vünüh kümiem. Mari küzothe tü kümahwie rülo pokhuwa; khuozhikürümieh kümahwie tsotho vü zothem.

10Thinü Aia tsavühwa Rizpa tü nyirüthsü vi nü ma mpa ma kenüh aloh rügivü shieke, kümahwie tsotho pokhu vünüh sate nü atülü vünüh atsorü mari vü küturu küju; thi nyimzawa nüh arülovü nga rügivü prükütse müwari, tü mari kümo vü müküru, nyutü kükrükhre asari tü arüza vü mari kümo vü müküru nüh sa.

11Aia tsavühwa Rizpa, Saul müsüvühwa nüh mowa sanüh wuori nüh David vü küüza vü,

12David tü wa nü Saul arü thi ma tsa Jonathan arü ti Jabesh, Gileadnyiri, Betshan ta küsa müza rieji, Filistinri nüh masü kühuthuope Filistinri nüh Gilboa vünüh Saul küfethe rülo vü masü rühuteküwa vünüh viteru;

13thi ma nüh jüla nüh Saul arü thi ma tsa Jonathan arü ti vishuhru; thi huthuokümra rü nga mari nüh vizhuh.

14Jüti sanü mari nüh Saul thi ma tsa Jonathan arü Benjamin azhih Zelavü ma pa Kish rüku lovü chohwum; thi mari tü kaji wa nüh azhü kütsü aveh sa kheh. Jüti küsa se vünüh Saküüwuowa nüh azhih kenüh küzhieke aveh künatsü.

Filistinri Kürajirasuori Arie Sieküsa
(1 Kkz 20.4-8)

15Filistinri tü Israelri sie arie sa, thi David tü ma sieperi siekürüküsü sanü tsuo taji mari tü Filistinri siesaluo; thinü David tü thasütewa.

16Jüti küsa vü kürajirasuori küthsoküzhi küsü Ishbibenob, masahwuo vi küüzho tü küüto küche nü küzhila thi anyuchu kürütheküsü pe ti sanü David zothe nti müshe.

17Thitü Zeruia atsa Abishai tü ma kükra nti ru nü Filistinri prü taji ma zothem. Jüti küsa vü David nyiri tü ma vü zhiephohkenü, “Noh tü Israelri lati zokünemji sü nü noh thuoüji hiri sienü arie vü müwalerathuoh,” ti küza.

18Jüma sevü nga Gob vünüh Filistinri sie arie sa le taji Hushatwa Sibekai nüh Saf rehthem, ma tü kürajirasuori küthsoküzhiriküsü.

19Jüsevü nga Gob vünüh Filistinri sie nü arie sa le nü Bethlehemwa, Jareoregim atsa Elhanam nüh Git kürajirasuowa rehthem, ma vihkuoh tü atakha kümjie.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüma sevü nga Gat vünüh arie sa le, thi jüla tü anyi akru küjiküsü, ma ke awuowuo vü tüjü türoro thi ajih tüjü türoro, küsaji mükeke nü müzü küpe peh; ma nga arajiri küthsoküzhiri.

21Ma nüh Israelri kürünyie vü Shimei atsa Jonathan, David anü nüh ma rehthem.

22Hama müzüri tü Gat vü arajira küthsoküzhiri kheh; thi mari aveh nga David thi ma sieperi ake vünüh sükhehm.

2 Samuel 22

David nüh Kükhrara Zah Küsa

(Krh 18)

1David tü VÜWA nüh ma mükünongüri thi Saul ke vünüh küvizhurülo vü azah zhühtho hamari VÜWA vü küza.

2Ma nüh, VÜWA tü eh lokrü, eh shiehkuwa thi hi vizhukütsüwa,

3eh Saküüwuowa, eh lokrü, ma vünüh eh kümnyipe künguwa, eh joh huo thi eh küülole rütsüwa, eh shiehku kümzhowa thi eh kümnyipewa eh küülolewa; küzorie vünüh noh nüh hi külole tsütsüti.

4Hi nüh VÜWA ji, ma tü küsiaketsewa, thi hi tü eh mükünongüri vünüh külolethuoh.

5Aküsü küüshüh nüh hi kümkieshe kenüh, küluohzhe ajuhküülowa nüh hi ro;

6aküsü kuli nüh hi kürüte, aküsü piehjü tü hi vü nyihtoke.

7Eh müshekümnomna vünüh eh VÜWA ji; Eh Saküüwuowa vü hi nüh ji. Ma kükhurüzheh vünüh ma nüh eh jikhi künatsü, thi eh kükrie tü ma khüna vü teru.

8Thinü azhihwa tü küze thi küzhüh; thi atülü juperi tü kheketa küshüh thi küzhüh, küpakenühnyunü ma nüh arüküshu kenüh.

9Ma nyaku lovü nüh nyikhushu nü arügivü wa, thi ma po vünüh küzorie nyih shuru; ma vünüh nyihie küjuphierake azhu shuru.

10Ma nüh atülüri saküüngie, thi saji teru; küzomthsüthsü ma mpha kükhu vü peh.

11Ma tü asa küsaküpewa rügi vü tse, thi prü; ma tü mürhü küsa rügivü nüh ngu.

12Ma nüh aküzo ma saküümkieshe ma kuruoküziete, akülu aküsa, ajuh küsezhuh.

13Ma tüvü küwierake vünüh anyihie nyihzhu shuru.

14 VÜWA nüh atülü vünüh atsohshi, thi kümsietsawa nüh ma jikhi saküze.

15Ma nüh ma shüchu küze, thi mari sariekütsü, atsorie, thi jümari prürieküze.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küsa vünüh juhküji gulehri tü nguteru, azhihwa jupe tü fokürütsomtü, VÜWA nüh küphra vünüh, ma nyaku lovü nüh rühtho küthorie küru.

17Ma nüh kümsie vünüh rhahzhuoke nü hi vi, ajuh hozake vünüh ma nüh hi shohzhu.

18Eh mükünongü kükhra vünüh ma nüh hi vizhu, hi kümrhüri vünüh, mari tü eh kenüh kümzho le kenüh.

19Eh küsü rülo vü mari tü hi vü jokeru; thitü VÜWA nüh hi vü küpehwa satsü.

20Ma nüh hi sie azhie kümza vü ru; ma nüh hi vizhu, küpakenühnyunü ma tü hi nokülo kenüh.

21Eh künyitsa müzhe nü VÜWA nüh eh jisuo satsü; eh ke kümtse müzhe nü ma nüh hi noshele tsü,

22küpakenühnyunü hi nüh ma lehkhujiri küsa kenüh, thi khukekümsü vünüh hi tü Saküüwuowa vünüh karitemwa.

23Küpakenühnyunü ma rüleh khonyori tü eh tüvü küpeh kenüh, thi ma rülehzhüri vünüh hi tü nahto vü küreletemwa.

24Hi tü ma tüvü kümte mükünyie sa, thi hi tü hi mpa nüh müküleh vünüh kiehtuo.

25Jükenüh eh künyitsa müzhe nü VÜWA nüh hi vü noshele tsü; ma notha vü eh kümtse müzhe taji.

26Künyitsasheh vünüh ma nüh noh mpa nüh künyitsasheh kütsa; kümtemkünyie anyiri vünüh noh mpa nüh kümtemkünyie kütsa;

27latha vünüh noh mpa nüh latha kütsa, rühlieküükhuh vünüh noh mpa nüh müküükhekünyi kütsa.

28Noh tü anyi azhüküzhüri vizhuzhuti, thitü müsheküüjiri vituru na küsa kenüh noh notha tü mari vü peh.

29Ah, noh tü eh latiwa, O VÜWA, thi eh Saküüwuowa nüh eh küzowa saküwietsüveh.

30Ah, noh vünüh hi tü ariekhuori kücheriera; thi eh Saküüwuowa vünüh hi tü azie joriehra.

31Saküüwuowa hamatü ma lehkhuji jum; VÜWA nüh küphrahzhu tü zhütsa ta kütoh; ma vünüh kümnyiri aveh thuoüji ma tü joh huo.

32Küpakenühnyunü thawa nü Saküüwuowa lo, thi thawa nü alokrü küsü lo, hiri Saküüwuowa mpa nüh nyu ülo?

© 2015 Bible Society of India.

33Saküüwuowa hamatü eh kümnyipe kükhrawa, thi eh lehkhuji sakümhie tsü.

34 Ma nüh eh mpha tü asühvori mpha kümjie satsü, thi hi tü kümsieri vü sakütoke tsü.

35Arieküsa kenüh ma nüh eh ke tü sakümtetsü, jüüta küsa vünüh eh pie künyi tü sahwuo lawih hehra naveh.

36Noh nüh noh küülole joh huo vi hi tsüthuoh, thi noh küükra nüh hi saküjitsüthuoh.

37Noh nüh eh kükhu vü eh lekha kenüh azhie kümza vi hi tsü, thi eh mpha tü münyicho.

38Hi nüh eh mükünongüri zhewa nü mari zoriejara, thi mari müküzorie kheh nü shele müru.

39Hi nüh zoriejum, hi nüh mari müzhu kükhari kheh, jükenüh mari tü müsührara nüh sam; mari tü eh mpha kükhu vü küluzehtewa.

40Küpakenühnyunü arie kenüh ma nüh akükhra vi hi kütseketü kenüh, noh nüh hi küroteri tü eh kükhu vü reküüzemtü.

41Noh nüh eh mükünongüri tü mari seru hi vü saküüprüke, hi mürhükümri, thi hi nüh mari zoriejam.

42Mari nüh no, thitü nyi küsü nga nüh küülole münyie, mari nüh VÜWA vü zie, thitü ma tü mari rüle mütsü.

43Azhih zhitho kümjie hi nüh mari fe kümnyatsü, lehkhujiri vü anyisa kümjie hi nüh mari tohkümnya, thi mari nyinya khetsü.

44Anyiri sie küsaluo vünüh ma nüh hi vizhutsü; noh nüh hi tü akuoküjira lüwa kümjie vünüh hi tü sa; anyi hi nüh mükükthsüri nüh eh kütsü sa.

45Alienyiri nüh ru hi vü khotsütsuo; mari nüh eh zhüküüza vü, mari tü eh zhü küna.

46Alienyiri tü luoveh zahtewa, thi azheji vünüh mari tü khekheta küshüh nü shuhru.

47 VÜWA rhoveh; thi eh lokrüwa tü kütsia küvüwa saluo, thi eh Saküüwuowa tü phraküümsiewa saluo, eh küülole lokrüwa,

48Saküüwuowa tü eh müthoh sakütsüwa thi anyiri vituru eh kükhu vü küthsetüwa,

49ma tü hi mükünongüri vünüh vizhukütsüwa; noh nüh hi küwuluowa nyiehvü hi sakümsietsü, noh nüh zanyoküvürieri vünüh hi vizhutsü.

© 2015 Bible Society of India.

50 “Hama kenüh hi nüh noh khaketsü naveh, O VÜWA, akuoküjiri azhievü, thi noh nyo vü küsiake zah sanaveh.

51Ma nüh ma kajiwa vü kükhrara küji tsü, thi thsekümwa vü mükükhaphrü khale küümze kütsa, David vü, thi ma küthsoküzhiri vü küsuokürho,” ti sa.

2 Samuel 23

David Sehkhe Zhüri

1Hamari tü David sehkhe zhüri: David nüh VÜWA sieküjülepe, Jesse atsa, nyira VÜWA sieküjülepe sakümsiekümwa, Jacob Saküüwuowa thsekümwa, Israel azah küsa kümhiewa nüh.

2“VÜWA Sietse tü hi vünüh küzaveh, ma zhü tü eh mizhi rügivü pehveh.

3Israel Saküüwuowa nüh küzamthuoh, Israel Lokrüwa nüh hi vü küüza: Nyi küsü nüh müsho nü takrü küsa vü, Saküüwuowa kükrü vünüh sasati,

4ma nüh mari vü arüne kümjie küthohrie mari vü satsüveh, arüne akülu müküpe vü rünyi kükuoke kümjie, azhihvü aprari atsohrü nü saküüshi kümjie.

5Ah, jükenüh eh zheh tü Saküüwuowa vü nyitsiemveh ülo? küpakenühnyunü ma nüh hi sie küsuokürho kütsathuozhü sakümthuoh kenüh, azanyo aveh nga khem ta thi samkümsüra vü samthuoh. Küpakenühnyunü ma nüh eh küükra thi kümngu aveh saküütsarhie kütsüwa nyu ülo?

6Thitü künyitsa khuke mükünyieri thuoüji rüzhü kümjie jaküm wiethuoh; küpakenühnyunü mari tü ake nüh müküvira kenüh;

7thitü anyi thawa nüh jümari pa naveh ünüh ma mpa nüh amürü thi avihkuoh küvü wiethuoh, thi mari tü anyih nüh tsoküüra sasati,” ti sa.

David Küthsoküzhi Rienyiri
(1 Kkz 11.10-41)

8Anyi hamari tü David vü küpeh anyi kümzhori: Takhemonri Josheb-bashebet; ma tü küchera lehvü ma nüh ma vi vimhie sheh nü küsükeri vünüh anyi müza tüze shüthem.

9Kümzho nyiri küche azhievü nüh ma sewa thuoüji Ahohi atsa Dodo atsa Eleazar. Filistinri nüh arie kenüh küsezhuh vü ma tü David vü nyitse, thi masü tü mari nyie, thi Israel nyiri tü asevütseketewa.

10Ma tü sühra nü ma ke müjie kümno küju nü saküzeh peh huo, make tü anyusuowa müja wiethuoh nüh küjehphoke wie; thi jüma rülovü VÜWA nüh kükhrara küji küüroh sa tsü; thi anyiri tü ma sevünüh ru nü rehthekümra tsokrü fovi.

© 2015 Bible Society of India.

11Thi ma sewa thuoüji Shama, Agee atsa Hararwa. Filistinri tü azhie Lehi ti küji nyiehlakürha khieloti küpeh azhie küsü vü kürüsezhuh khe, thi anyiri tü Filistinri vünüh zhütewa.

12Thitü ma thuoüji azhie jüma zhila vü tsie nü jüma nyuote taji Filistinri rehthe; thi VÜWA nüh akükhra küji küroh tsü.

13Jüti küsa vü levü cherake vü nyi küche tü tetsuo nü David vü Adulam lopie vü kümahwie tsotho kümjie vü ru, Filistinri küriehkhuo küsü tü jüma tsotho vü Rephaim nyuo vü kürünape sanü pehveh.

14Jüti küsa vü David tü shiehku kümzhowa lovü pehveh; thi Filistinra rienyira kürünape tü Bethlehem vünüh sa.

15David nüh müngu taji, "O Bethlehem kheri kütuoh vü küpeh juhkhre vünüh nyi küsü nüh ajuh vi hi küüzhunchiekele," ti küza.

16Thinü anyi kümzho küche nüh Filistinra kürünape vehrieru nü Bethlehem juhkhre akheri kütuoh vü küpehwa vünüh ajuh tie taji jüma vi nü David vü ru. Thitü ma tü jüma müzhuthuoh nüh VÜWAvü küsho tsüm,

17jüti sanü, "O VÜWA, hi tü hama müküsanüh sana küsa kenüh jüma tü hi vünüh kületsuom luo. Mari kürho vi akükrü vü küthsera züh hi tü zhu üti ülo?" ti küza. Jükenüh ma tü müzhunüh sam. Zanyo hamari tü anyi kümzho kücheri nüh sa.

18Abishai, Joab anü Zeruia atsanüh chehrake ra levü sa. Thi ma tü ma vi küjehphoke nü anyi müza küche sie saluo taji rehthem taji küchera zhievü anyo kümhie müliera.

19Ma tü mari cherakeri vü anyo kümhietsawa müliera nü mari sierhüwa sa; thitü ma tü mari küche mpha.

20Thi Jehoiada atsa Benaia Kabzil wa tü luovehkümzohri küsü, küüroh küji küsari; ma nüh Moabri ariekümzho nyi künyi zothe. Jüma nyiehvü nga amüra kütsa rülo vü ma tü aloku lovü nüh amiewuo küsü fethe.

21Thi ma nüh Egyptri küviza küsü rehthem, Egypt wa tü ma ke vü avipeh; thi Benaia thuoüji ma ke vü akütsüh vi nü tsuo taji Egyptwa ke vünüh aviwa prü nü ma vi vitaji ma shüthem.

22Jenoiada atsa Benaia nüh zanyo hamari sanü anyi kümzho küchenyieh vünüh anyo müliera.

23Ma tü cherake azhievü thora, thitü ma tü mari küche mpha. Thi David nüh ma vi nü ma kühuo anyiehvü sa.

24Joab anü Asahel tü cherakera zhievü küsü; Bethlehemri Dodo atsa Elhanan,

25Harodri Shama, Harodri Elika,

© 2015 Bible Society of India.

26Paltitri Helez, Tekoari Ikesh atsa Ira,

27Anathothri Abiezer, Hushatri Mebunai,

28Ahohiri Zalmon, Netofari Maharai,

29Netofari Bana tsa Heleb, Gibeahri Ribai atsa Itai Benjamin akuoh vünüh,

30Pirathonri Benaia, Gash Kuzari vünüh Hidai,

31Arbatri Abialbon, Bahurimri Azmaveth,

32Shalbonri Eliaba, Jashen tsari, Jonathan,

33Hararri Shama, Hirarri Sharar atsa Ahiam,

34Makari Ahasbai atsa Elifelet, Gilori Ahithofel atsa Eliam,

35Karmelri Hezro, Arbitri Parai,

36Zobari Nathan atsa Igal, Gadri Bani,

37Amonri Zelek, Birotri Maharai, Zeruia atsa Joab rietsokrüküvüwa,

38Itri Ira, Itri Gareb,

39Hitri Uriah: Aveh küsaji cherake nü türü.

2 Samuel 24

David nüh Nyitokümjü Küvi

(1 Kkz 21.1-27)

1Jüsevü nga Israelri vü VÜWA rüküshu tü juzhuteru lehü nü ma nüh David küchü nü mari vü küüsaluo taji, “Wa nü Israel thi Judah kürüh luo,” ti küza.

2Jükenüh kajiwa nüh Joab thi thopahiri sierhüri vü, “Israelra kuohri aveh vü Dan vünüh Birsheba küju wa nü hi nüh anyiri küürüh thsü na küsa kenüh anyiri kürüh luo,” ti küza.

3Thitü Joab nüh kajiwa vü, “Eh vüwa kajiwa ngu küpeh küju nü mari nüh küzake pehveh ünüh jüma nyiehvü müzakeri VÜWA noh Saküüwuowa nüh thsephre kütsüwa saluo; thitü eh vüwa kajiwa tü zanyo hama vü khiela nüh nokülo sana lo?” ti küza.

4Thitü kajiwa nyuchuwa tü Joab thi thopahiri sierhüri nyiehvü küsarasa. Jükenüh Joab thi thopahiri sierhüri tü Israel nyiri kürüh nti kajiwa tüvü nüh tsezhutewa.

5Mari tü Jordan kakewa nü Aroer vünüh sate, thi anyuo azhila, jüma tü anyujiwa vünüh Gad thi Jazer wuovü.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüsevü mari tü Gilead, thi Hitri azhih Kadesh vü ru, thi Dan vüru, thi Dan vünüh
Sidon vü küzülewa,

7thi jüti sanü Tair shiehku kümzhowa vü thi Hivri thi Kananri nyujiri aveh vü ru;
thi mari tü Beersheba vü Judah kuoh Negeb vü wa.

8Jükenüh mari tü azhih aveh vü wa kümvü asa tüguawa sehkhe vü thi rülo
mükeke vü mari tü Jerusalem vü ru.

9Thi Joab nüh nyiri küpeh küürüh wa vi kajiwa tsü: Israelri vü anyi
luovehkümzoh anyuchuwa küvi 800,000 thi Judah nyiri 500,000.

10Thitü David nüh anyiri kürüh kümsevü ma luoveh tü tietieti khatewa. Jüti küsa
vü David nüh VÜWA vü, "Hi nüh mowa sanüh jümawa vü khiemuo jishehmthuoh.
Thitü khinyi thuoüji, VÜWA, hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh siepewa müküleh
küsa vijamtüluo; küpakenühnyunü hi nüh zhe nü sakümthuoh kenüh," ti küza.

11Thi David tü arüne küsühra vü VÜWA zhü setsaküthsü Gad vü ru nü, David
setsazhüküphrawa nüh,

12Wa nü David vü, VÜWA nüh ha üta küzaveh, hi nüh zanyoküche noh tsüveh;
jüma hi nüh nohri vü satsü na küsa kenüh jümari küchevü küsü rüka luo, ti küza
üti küza.

13Jükenüh Gad tü David vü ru nü ma vü, "Mahvi küche kümkhuojih tü noh vü,
noh zhih vü ru naveh ülo? Nyutü noh noküümaküshiri nüh noh küzhe asa küche
atüvü nüh tela nathuoh ülo? Nyutü sahna rülo küche noh zheh vü peh naveh lo?
Jükenüh hi tü hi küüzewa vü mowa rüle tsü naveh ünüh müshe thi
kürathuolaluo," ti küza.

14Thinü David nüh Gad vü, "Hi tü amüshe na shehmthuoh; tinü kürü VÜWA ke vü
tetu ünüh raluo, küpakenühnyunü ma nüh külohna tü jim; thitü hi tü anyira kevü
mükütu tümluo," ti küza.

15Thinü VÜWA nüh Israelri vü arüne vünüh atsotho küteke küsaküju kükhosahna
küze nü Dan vünüh Beersheba küju nyiri anyierürake süm.

16Thi rügi zhühlewa nüh Jerusalem zorie nta ma ke jümawa vü thsuoke küwa
vü VÜWA nüh kümsüwa kükhaphrülem nü anyiri azavü küzorie küüroh sa nta
saküveh rügizhühlewavü, "Jü walethuoh; noh ke viketewaluo," ti küza. Jüti küsa
vüVÜWA rügizhühlewa tü Arauna Jebuswa mütha kütsipe vü pehveh.

17Thinü ma tü rügizhühlewa nüh nyiri zothe küveh ngu nü David nüh VÜWA vü
küza taji, "Halie, hi tü khiemuomthuoh, hi tü khuke müsü sheh nü samthuoh,
thitü nyihzhü hamari tü mowa samthuoh lo? Hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh
ke tü hi thi ehpa zhehlori sie küüsaluom luo," ti küza.

18Thi Gad tü jüma rülovü David vü ru nü ma vü, "Khru nü Arauna Jebus wa mütha
kütsipe vünüh kükhurüpe küsü VÜWA vü khake luo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

19Jükenüh David tü VÜWA nüh azhükütsü üta Gad azhü müzhe nü khru.

20Jüti küsa vü Arauna nüh no kütsuo ünü kajiwa thi ma sieperitü ma wuovü kütse ngu; thi Arauna tü tsezhuwa nü ma nyiehvü küngietsuo nü kajiwa vü siakesheh.

21Thi Arauna nüh, “Mokenüh eh vüwa kajiwa tü ma siepewa vü rulo?” ti küna. David nüh, “Mütha kütsipe noh vünüh sü tajiVÜWA vü kükhurüpe küsü satsü nü anyiri vünüh sahnawa tü küüle na küsa kenüh,” ti küza.

22Thinü Arauna nüh David vü, “Eh vüwa kajiwa nüh vi nü ma vü mowa nü mhieveh ünüh kükhurü küsaluo; hala shüvotsari akütso kükhurü kenüh pehveh, thi athsohwa kenüh shüvotsa akhuo thi ma khuonyih hala pehveh.

23Hama aveh, O kajiwa, Arauna nüh kajiwa vü tsüveh,” ti küza. Jüta küüzavü Arauna nüh kajiwa vü, “VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh küviwa saluo,” ti küza.

24Thitü kajiwa nüh Arauna vü, “Nyu, thitü hi nüh ame vi noh vünüh süwie naveh; eh kenüh mame mükünyie vi nü hi tü VÜWAeh Saküüwuowa vü kütso kükhurüri küsawa nyu,” ti küza. Jükenüh David nüh mütha kütsipe thi shüvotsari ti rakasa tünyieke nüh sü.

25Jüti sanü David nüh jüla nüh kükhurüpe küsü sanü VÜWA tsütaji kütso kükhurü thi luovehkürüzih kükhurü satsü. JükenühVÜWA nüh azhihwa nüh küzhiekeri künatsü nü sahnawa tü Israelri vünüh küreletewa.

© 2015 Bible Society of India.

1 Kajiri

1 Kajiri 1

Kajiwa David Ma Kükhruo Mahvi

1Jüti küsa vü kajiwa David tü khruoküm sa thi mahvi zhi shehtewa; mari nüh
athsü hozake vi nü ma hietsü ketünga ma tü müzhera nüh sam.

2Jükenüh ma sieperi nüh ma vü, “Lakhruo anyiehla küsü nüh eh vüwa kajiwa
küüphah nü jüma nüh kajiwa küühuola nü ma kürohzawa küsaluo; thi ma nüh
noh tühso rügivü küüzeh nü eh vüwa kajiwa tü küüzhe luo,” ti küza.

3Jükenüh mari tü Israelri natonahuori aveh vünüh rülavü küzü küsü phah, thinü
Abishag Shunamvühri küsü phahra nü ma sie kajiwa vü ru.

4Lakhruowa tü zü sheh; thi ma nüh kajiwa kürohzawa sanü ma vü kürohtsü;
thitü kajiwa tü ma sie asazüh küthsüluo nü müsa.

Adonijah nüh Kajipe Kümka

5 Jütsotho vü Hagit atsa Adonijah tü ma mpa ma sakümsie taji, “Hi nüh kajiwa
sanaveh,” ti küza; thi ma tü ma mpa nüh rawuhkhekathi rawuhnyiri küche nü
anyi tünyieke nüh ma tüvü küüzhü.

6Ma pa tü piketü küsükeri wie nga, “Noh tü mokenüh hakümjie nyutü jükümjie
sam lo?” ta küna nü ma mükülo müsarhuo. Matü anyi küviza nga küsü; thi ma tü
Absalom ase wuo.

7Ma nüh Zeruia tsa Joab thi Abiathar navüwa sie saluo; thi masü tü Adonijah
senyi tewa nü ma kükra.

8Thitü Zadok navüwa, Jehoiada tsa Benaia, Nathan setsaküthsüwa, Shimei, Rei
thi David anyi kümzhori thuoüji Adonijah ase münyi.

9Adonijah nüh nyihzhü, shüvotsari thi küülieri vi nü Müre Loh Enrogel nato vü
küpehwa vünüh küsahthuo sa, jüti sanü ma nüh ma jienü nyimpari, kajiwa tsari
thi Judah vü kajira tsa küjiri ti jikheh,

10thitü ma tü Nathan setsaküthsüwa nyutü Benaia nyutü anyikümzhori nyutü
ma jie Solomon thuoüji müji.

Solomon nüh Kajiwa Küüsaküm

11 Jüti küsa vü Nathan nüh Solomon azah Bathsheba vü, noh tü Hagit atsa
Adonijah nüh kajiwa saküm thi David, hiri Vüwa nüh jüma thsümküveh
künaramveh ülo?

12Jükenüh khinyi raluo, noh mpa noh kürholi thi Solomon kürholi nga ti külole
na küsa kenüh hi nüh noh shiketsü naveh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

13Noh shiti kajiwa David vü tu nü ma vü, eh vüwa kajiwa, noh nüh noh siepevühwa vü küshie taji, Solomon noh tsanüh eh sevü kajinta, thi ma nüh eh kajipe vü shupeh naveh ta müküza ülo? ti küza. Thinü mokenüh "Adonijah nüh kajiveh lo? ti küna üti küze.

14Jüti sanü noh nüh kajiwa sie jühleküveh vü hi nga noh sevü nüh turu nü noh zhü phraphretsü naveh ünüh," ti küza.

15Jükenüh Bathsheba tü kajiwa vü ma zeku lovü tu, (jüma tsothovü kajiwa tü khruo shehmthuoh, thi Abishag Shunamwa tü kajiwa vü kürohtsüveh).

16Bathsheba tü küngietsuo nü kajiwa vü siakesheh, thinü kajiwa nüh, "Noh tü mowa münguveh lo?" ti küna.

17Nyimzawa nüh ma vü, "Eh vüwa, noh nüh noh siepevühwa vü VÜWAnoh Saküüwuowa vünüh küshie taji, 'Noh tsa Solomon nüh eh sevü kaji nata, thi ma nüh eh sevü kajipe rügi vü küüpeh na ta küzanü,' ti küza.

18Thi khinyi thuoüji, halie, ma mpa müthsüwie ketünga Adonijah thuoüji kajiwa savehthuoh.

19Ma tü shüvotsari, samwa küülieri thi nyihzhü ti vi nü küüshekü sha vünüh küsahthuo sataji kajiwa tsari aveh, Abiathar navüwa thi Joab thopahiri sierhüwa ti ji; thitü noh tsa Solomon thuoüji müji.

20Thi khinyi thuoüji, eh vüwa kajiwa, Israelra notha tü thawa nüh eh vüwa kajiwa sevü kajipe rügivü peh naveh ünüh mari vü küüzanta no pehvehthuoh.

21Nyuthuoüji eh vüwa kajiwa tü ma pari sie nü zehteküwa tsotho terunathuoh nü, jüti sanü hi thi eh tsa Solomon thuoüji mükülehküsari ta chiekemnathuoh," ti küza.

22Nyimzawa nüh kajiwa sie jühle pehwieküveh vü Nathan setsaküthsüwa tü ru.

23Thi mari nüh kajiwa vü, "Nathan setsaküthsüwa hala tse lie," ti küza. Thi ma tü kajiwa tüvü turu ünü ma nyieh vü kajiwa tüvü küngietsuo.

24Jüti sanü Nathan nüh, "Eh vüwa kajiwa, noh nüh küüza, 'Adonijah nüh eh sevü kaji nü eh kajipe rügivü pehna ta müküza ülo?' ti küna.

25Küpakenühnyunü ma tü nosü tsetsuo nü shüvotsari, samwa küülieri thi nyihzhüri küüshekü sha vünüh küsahthuo sanü kajiwa tsari aveh thopahiri sierhüwa Joab thi Abiathar navüwa ji saveh; thi halie, mari tü ma tüvü nüh tsa thi zhu ti sanü, 'Kajiwa Adonijah küsuokürhowa saluo!' ta küza pehveh.

26Thitü hi, noh siepewa, thi Zadok navüwa, Jehoiada atsa Benaia thi noh siepewa Solomon thuoüji ma nüh müji.

27Zanyo hamari tü eh vüwa kajiwa nüh viru ülo thi thawa nüh eh vüwa kajiwa sevü kajipevü peh naveh ünüh noh tü noh sieperi vü müküza ülo?" ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

28Kajiwa David nüh, “Bathsheba hi vü jiru luo,” ti küza. Jükenüh nyimzawa tü kajiwa tüvü ru nü ma tüvü tsie.

29Thinü kajiwa tü küshie taji, “VÜWA nüh rhoküveh üta thawa nüh eh kürholi alokürü aveh vünüh rhehsatsü lo,

30hi nüh eh VÜWA Israel Saküüwuowa vünüh noh vü küshie kütsü ta, Noh tsa Solomon nüh eh sevü kaji naveh, thi ma nüh ehmüthoh vünüh eh kajipe rügivü peh naveh; jükümjie hi nüh nosü sa tsü wie naveh,” ti küza.

31Jüta küüzavü Bathsheba tü ma nyieh azhih vü küngietsuo nü kajiwa vü siakesheh taji, “Eh vüwa kajiwa David tü küsuokürho kürhowa saluo,” ti küza.

32Thinü kajiwa David nüh, “Zadok navüwa, Nathan setsaküthsüwa thi Jehoiada atsa Benaia ti hi vü jiküru luo,” ti küza. Jükenüh mari tü kajiwa tüvü ru kheh.

33Thi kajiwa nüh mari vü, nohri vüwa sieperi, nohri seküünyi nü eh tsa Solomon nüh eh rawuh rügivü küüpeh taji ma sie Gihon vü turuluo;

34thi Zadok navüwa thi Nathan setsaküthsüwa nüh jüla nüh mathse nü Israelri kajiwa küüsaluo; jüti sanü tütü khu taji, ‘Kajiwa Solomon rho küsuowa saluo!’ ti sa.

35Jüti küsa sevü nohri tü ma se nyi shuhru nü ma tü ru taji eh kajipe rügivü shupeh naveh; küpakenühnyunü ma tü eh müthoh vünüh kajiwa sanaveh, thi hi nüh ma tü Israel thi Judah nyiehvü takrü sa üti chiekekümthuoh, ti küza.

36Thinü Jehoiada atsa Benaia nüh kajiwa vü, “Nyiehwie luo! VÜWA, eh vüwa kajiwa Saküüwuowa nüh jüti küüza luo.

37VÜWA nüh eh vüwa kajiwa siekürü kümjie, Solomon nga siekütsewasa nüh ma kajipewa tü eh vüwa kajiwa David kajipe nyiehvü nüh saküüjiwa saluo,” ti küza.

38Jükenüh Zadok navüwa, Nathan setsaküthsüwa, Jehoiada atsa Benaia, Kheritri thi Peletri ti tsuo nü Solomon tü kajiwa David rawuh rügivü shuküpeh taji ma sie Gihon vü ru.

39Jüla Zadok navüwa nüh juhthsüzhehwa vünüh rütsü vüjuhwa vinü Solomon thsetsü. Jüti sanü mari tü tütü khu taji mari aveh nüh, “Kajiwa Solomon kürho suowa saluo,” ti sa.

40Thi nyiri aveh tü ma se nyi nü zakükhuvüh khu thi khielohta külozhe sanü mari jikhi nüh azhihwa tü küzokhuo sa.

41Adonijah thi küzehri ma siepehküvehri aveh tü mari kütsazhu sakümsevü jüma künara. Thi Joab tü tütü khi küünara vü ma nüh, “Anyujiwa vü mowa küüzhühkürüh saveh lo?” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

42Ma jüüta phraküvehvü, halie, Abiathar navüwa atsa Jonathan teru; thinü Adonijah nüh, “Turuluo, küpakenühnyunü noh tü zanyoküsarari küsü, tinü noh tü zhühle kümhie vitse lananü,” ti küza.

43Jonathan nüh Adonijah vü, “Nyu, küpakenühnyunü hiri vüwa kajiwa David tü Solomon vi kajiwa küsamthuoh;

44thi kajiwa nüh Zadok navüwa, Nathan setsaküthsüwa, Jehoiada tsa Benaia, Kheritri thi Peletri ma vü nyi küze; jüti sanü mari nüh ma vi nü kajiwa rawuh rügivü küüshupeh;

45thi Zadok navüwa thi Nathan masü nüh thsetsü nü Gihon vü kajiwa küsa; mari tü jüti sanü jüla nüh nyierakükhruoti tekhrutaji anyujiwa tü saküüzhüh khe. Akhi hamatü noh nüh küünarawa.

46Solomon nüh kajira kajipe rügivü shupeh.

47Jüma nyiehvü nga kajiwa sieperi tü hiri vüwa kajiwa David sieloküzhekütsü santi ru taji, noh Saküüwuowa tü noh nyo nyiehvünüh Solomon nyo küüzhi sakütholahm thuoh, thi ma kajipe tü noh kajipe nyiehvü nüh saküüjimthuoh,” ti küza. Thinü kajiwa tü ma mpa nüh aze rügivü küngie küütsuo sa.

48Thi kajiwa nga, VÜWA, Israel Saküüwuowa tü kütsia küvüwa saluo, nosü eh kajipe rügivü küüpeh nta ma nüh eh tsatori küsütsüthuoh, eh notha mpa nüh ngurathuoh, ti küza.

49Jüti küsa vü Adonijah vü rupehküvehri aveh tü khekheti küshühtaji sühra nü papa lehkhuji vü tewakheh.

50Jüsevü Adonijah tü Solomon krütewa nü ma tü sührawa taji kükhurüpe rütsüwa küjehphoke peh.

51Thi jüma tü viwa Solomon vü küza taji, halie, Adonijah tü kajiwa Solomon krüvehthuoh; küpakenühnyunü, halie, ma tü kükhurüpewa rütsü küjehphoke taji, “Kajiwa Solomon tü anyuchuwa, vi nü masiepewa kürehthewa nyu ti küsa ma siepewa vü küshietsüluo,” ti küza üti; küza.

52Solomon nüh küüza le, “Mükütüküzü ma tü anyi akütseri küsüta küsa thsüveh üji ma sheh küsüwie nga azhih vü tsuohtsaküwawanyu; thitü ma nüh mükütüküzü akhuke müsüküm mavü nüh ngu thuoüji ma tü sü naveh,” ti küza.

53Jükenüh kajiwa Solomon nüh mari küze nü kükhurüpe vünüh masie turu. Thi ma tü ru nü kajiwa Solomon nüh ma vü, “Noh zheh vü tewaluo,” ti küza.

1 Kajiri 2

David nüh Solomon vü Süphiekütsü Sehkheri

© 2015 Bible Society of India.

1David tü küsüleh tsotho shehnyi teküru vü ma nüh ma tsa Solomon ji nü ma vü
azhühzho tsü taji,

2hi nü azhih aveh lehkhuji kümjie vünüh tewa na savehthuoh. Müzho luo, thi noh
tü anyi küsü ti küsa vünüh kütsaluo,

3thi VÜWA noh Saküüwuowa azhühzho müzhe luo, ma lehkhujiri vü tsethi ma
rülehri, ma nüh azhükütsüri, ma wulehzhüri thi mapohvüri Mosa khonyo vü
rhüküsa kümjie müzhe luo, jüta küsavünüh noh nüh küsa aveh vü thi noh nüh
kürekeküwa aveh vü kütsarhie sara naveh ünüh;

4Jüti sanü VÜWA nüh eh kenüh azhü küza küsari vizhu naveh, ma nüh,
'Mükütüküzü noh tsari nüh mari lehkhuji vü azhüzhü, eh tüvü mari luoveh vi thi
mari kürholi vi nü zhütsa nyitsanü tsethuoüji Israelri kajipe vü nyi küsü nga nüh
noh küüsazihwa nyu,' ti küza.

5 Jüma nyiehvü nga Zeruia tsa Joab nüh hi vü mowa sanüh ma nüh mokümjie
vünüh Israelri thopahiri khazhu küngu Ner atsa Abner thi Jether atsa Amasa
masü vü sanüh noh nga thsüveh, ma nüh masü zothem, amüthoh sanü
kürükümhie zühwa arie vünüh küthüm; thi mükükhieh azüh vi nü eh küshih vü
tseketü thi eh jihküükruvüh rügivü thsemtü.

6Jükenüh noh kümahtsa kümjie vünüh saluo, thitü ma lüküpru tü luoveh rüzih
nü aküsüzhie vü mükütsuo tüm.

7 Barzilai Gileadwa tsari vü küzhütsanyitsa ti saluo, thi mari tü noh shiekütsape
vünüh kütsari azavü nyiküüpeh luo; küpakenühnyunü hi nüh noh jie Absalom
vünüh zhüteküwa vü mari tü küzhütsa nyitsa jüma vi nü hi kümtu kenüh.

8 Thi Gera atsa Shimei, Bahurim Benjamin kuohwa nga noh sietse, hi nüh
Mahanaim vü küwa vü ma nüh kümzü kükha vi hi müzü; thitü ma nüh hi mütu
nta Jordan vü kütu vü, hi nüh VÜWA vünüh küshietaji, Hi tü anyuchuwa vünüh
noh küüsüwa nyu, ti küza.

9Jükenüh noh tü ma müküleh münyie ti vünüh müsa tüm, küpakenühnyunü noh
tü zanyokümshethsü nyi küsü küsa kenüh; noh tü ma vü mowa küsaleh ünüh
noh nüh thsü naveh, thi noh nüh ma shehküpru azüh sanyie nü Küsürazhie vü
turu naveh, ti küza.

David Süküm

10Jüti küsa vü David tü ma pari sie zehtewa nü David nyujiwa vü chohwum.

11Thi David nüh Israelri nyiehvü kükaji mahvi zührake; Hebron vü mahvi türü
kaji, thi Jerusalem vü mahvi chehrake nü küchekükaji sa.

12Jükenüh Solomon tü ma pa David kajipe rügi vü shupehtewa; thi ma kajipewa
tü sakümzho shehtewa.

Adonijah Süküm

© 2015 Bible Society of India.

13Jüti küsa vü Hagit atsa Adonijah tü Solomon azah Bathsheba vü ru. Thinü nyimzawa nüh, “Noh tü mhie nü tseveh tünüh?” ti küna. Ma nüh, “Mhie nü tseveh,” ti rületsü.

14Jüti küsa vü ma nüh, “Hi tü noh vü zanyo wuori küüza pehvehlie,” ti küza. Thinü nyimzawa nüh, “Küzaluo,” ti küza.

15Ma nüh, “Noh nüh küthsü üta kajipewa tü eh zhi, thi Israel aveh nga hi nüh kaji nata küluohzhewa peh ju, jütawie ketünga khaphrüle nü eh nü azhi samthuoh, küpakenühnyunü VÜWA nüh jüma tü ma zhi küüsamthuoh kenüh.

16Thi khinyi thuoüji hi tü noh vü kükhuo küsü pehveh; tinü hi kükule müsa tümluo,” ti küza. Thinü nyimzawa nüh, “Küzaluo,” ti küza.

17 Jüti küüza vü ma nüh, “Hi nüh khuoveh, tinü kajiwa Solomon vü küna nü ma tü hi müküükule tümluo, jüma thuoüji Abishag Shunamvühwa hi tsü nü eh vüvüh küsana küsa müma tümluo,” ti küza.

18Bathsheba nüh, “Mhie sheh; hi nüh noh kenüh kajiwa vü küza naveh ünü,” ti küza.

19Jükenüh Bathsheba tü Adonijah müthoh vünüh kajiwa Solomon siejühle nti ma vü wa. Thi kajiwa tü nyimzawa siemtu nti sühranü ma vü küngietsuo; jüti sanü ma tü ma kajipe rügi vü shupeh, thi ape küsü kajiwa azah kenüh viru nü nyimzawa tü mazhie wuovü shupeh.

20Nyimzawa nüh, “Hi tü noh vü khuo na küsa küsü pehveh; tinü hi kükule müsa tümluo,” ti küza. Kajiwa nüh nyimzawa vü, “Khuo luo, eh zah; küpakenühnyunü hi tü noh kükulewa nyu,” ti küza.

21Nyimzawa nüh, “Abishag Shunamvühwa tü vi nü noh jie Adonijah vüvüh küsaluo,” ti küza.

22Kajiwa Solomon nüh ma zah vü, “Thi noh tü mokenüh Adonijah kenüh Abishag Shunamvühwa künaveh lo? Ma kenüh kajipe nga künaluo; küpakenühnyunü ma tü eh jie küsa kenüh, thi ma nato wuovü thuoüji Abiathar navüwa thi Zeruia atsa Joab tü ma natovü pehveh,” ti rületsü.

23Thinü kajiwa Solomon tü VÜWA vünüh küshie taji, “Saküüwuowa nüh jüti hi vü küsawa saluo, thi jüma nyiehvü nga mükütüküzü azhü hama tü Adonijah kürho kenüh ame küpeh müsa thuoüji!

24Jükenüh VÜWA rhoküveh üta, ma tü hi vizhutsü thi hi vi eh pa David kajipe rügivü sa, thi ma nüh azheh sa hi tsü, ma nüh küphrahzhu üta nosü Adonijah tü küüsüm nathuoh,” ti küza.

25Jükenüh kajiwa Solomon nüh Jehoiada atsa Benaia tü küzem nü ma nüh ma feküzeh taji ma tü süm:

© 2015 Bible Society of India.

Abiathar Zheküja thi Joab Küsü

26 Thi Abiathar navüwa vü thuoüji kajiwa nüh, “Anathoth, noh zhezhuh vü tewaluo; küpakenühnyunü noh tü aküsü khuoküvehkenüh. Thitü hi nüh tsotho hama kenüh nü noh küüsüwa nyu, küpakenühnyunü noh tü eh pa David tüvü VÜWA Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kükha kenüh, thi noh nüh eh pa kümnomna aveh sieküüsuo kenüh,” ti küza.

27 Jükenüh Solomon nüh Abiathar tü VÜWA vü navü küsa jamtü, hakümjie vünüh VÜWA nüh Shilo vünüh Eli zhehlori kenüh küüzawa sajura.

28 Azhühlewa tü Joab vü ru ünü, küpakenühnyunü ma mpa nüh Joab tü Absalom apo müvi ketünga ma tü Adonijah apo vi, Joab tü VÜWAjuhthsüzheh vü zhüwa nü kükhurüpe rütsüwa küthuophohke.

29 Jüma vi nü kajiwa Solomon vü küza ünü, “Joab thuoüji VÜWAjuhthsüzheh vü zhütewathuoh, thi halie, ma nü kükhurüpewa nato vü pehvehthuoh,” ta küza. Solomon nüh Jehoiada atsa Benaia küze taji, “Wa nü ma fethejam luo,” ti küza.

30 Jükenüh Benaia tü VÜWA juhthsüzheh vü ru nü ma vü, “Kajiwa nüh alievü ra üta azhütsüveh lie,” ti küza. Thitü ma nüh, “Nyu, hi nü hala nüh sü naveh,” ti rületsü. Thinü Benaia tü kajiwa vü azhü viru le taji, “Joab nüh hakümjie küzaveh, tima vü rületsü,” ti küza.

31 Kajiwa nüh ma vü, “Ma nüh küüza üti satsüluo,” ma fethem nü ma chohwum luo; thi Joab nüh mazhühnyo mükünyie vünüh azühküüthü mükülehwa hi vünüh thi eh pa zheh vünüh vijam luo.

32 Ma nüh azüh küüthü küüroh küsa VÜWA nüh ma lü rügivü virunaveh, küpakenühnyunü eh pa David müküthsü nüh ma nüh nyikünyi ma nyiehvü nüh künyitsa thi kümhie: Ner atsa Abner Israelri rienyi sierhüwa thi Jether atsa Amasa Judah rienyiri sierhüwa ti prü taji anyuchuwa nüh rehtheküm kenüh.

33 Jükenüh mari züh tü Joab lü rügivü thi ma küthsoküzhiri lü rügivü küsuokürho teru le naveh; thitü David vü, maküthsoküzhiri vü, ma zhehlori vü thi ma kajipe vü thuoüji VÜWAvünüh küsuokürhowie nga luoveh kürüzih peh naveh, ti küza.

34 Jüti küsa vü Jehoiada atsa Benaia tü khru nü ma feküzeh taji zothem; thi reza vü ma mpa ma zheh vünüh chohwum.

35 Kajiwa nüh Jehoiada atsa Benaia tü Joab müthoh vünüh thopahiri nyiehvü thsemtü, thi kajiwa nüh Abiathar müthoh vünüh Zadok navüwa thsemtü.

Shimei Sükümü

36 Thinü kajiwa nüh wuori küze nü Shimei küji taji ma vü, “Noh mpa nüh azheh küsü Jerusalem vü sanü jüla kürho saluo, thi jüla nüh azhie küsüküsü vü nga müwa tümluo.

© 2015 Bible Society of India.

37Küpakenühnyunü noh tsezhuküwa rülo vünüh, thi Kidron kuzakariküwa vünüh noh tü sü wie nati küsa thsütoh luo; noh züh tü noh mpa noh lü rügivü ka naveh ünüh," ti küza.

38Jüti küüza vü Shimei nüh kajiwa vü, "Noh nüh mowa küzavehünüh mhieveh; eh vüwa kajiwa nüh küüza üta noh siepewa tü jüta sanaveh," ti küza. Jükenüh Shimei tü rülo hozake Jerusalem vü kürho satewa.

39Thitü mahvi küche sehkhe vü Shimei siepe künyi tü Maka atsa Akhish Gat kajiwa vü zhütewa. Thi jüma vi Shimei vü küzataji, "Halie, noh siepe künyi tü Gat vü pehveh ünüh," ti küza.

40Shimei tü sühra nü rawuh küsü küche taji ma siepe künyi phahnti Gat vü Akhish vü wa; thi Shimei tü wa nü Gat vünüh masiepe künyi sieru.

41Thi Shimei tü Jerusalem vünüh Gat vü wa nü sheleruthuoh ta küsa Solomon vü küüza vü,

42kajiwa nüh wuori küze nü Shimei jiküüru taji ma vü, hi nühVÜWA vünüh noh vü küshie nü azhüküzhü vünüh küzaküükheke taji, 'Noh tsezhu nü azhie khiekhievü wa naveh ünüh jüma rülo vünüh noh tü sü naveh ti küsa thsütoh luo ti müküzaülo?' ti küza. Thi noh nüh hi vü, "Noh nüh mowa küzaveh ünüh mhiem; hi nüh küna naveh, ta küza.

43Thinü noh tü mokenüh VÜWA vü küüshiekütsüwa thi hi nüh nohvü azhühkho azhükütsü mümzhe nüh sam lo?" ti küza.

44Kajiwa nüh Shimei vü shele, "Noh nüh eh pa David vü kümsü küsa aveh noh luoveh lovü nüh thsü; jükenüh VÜWA nüh noh kümsüwa noh lü rügivü visheleru naveh.

45Thitü kajiwa Solomon thuoüji tsiatsü naveh, thi David kajipewathuoüji VÜWA tüvü küsuokürho vizhu naveh," ti küza.

46Jüti küsa vü kajiwa nüh Jehoiada atsa Benaia vü azhütsü nü ma nüh tsezhu wa nü ma feküze taji ma tü süm. Jüti sanü kajipewatü Solomon ke vünüh küvizhu sa.

1 Kajiri 3

Solomon nüh Kümahtsa Kenüh Kükhuo

1Jüti küsa vü Solomon tü Egypt kajiwa Faroah siekütsarü kümnyusa; ma tü Faroah tsavühwa vi nü David nyujiwa vü ma sie nü teru, ma mpa ma zheh, VÜWA zheh thi Jerusalem shiehku loju mükiele ti müjie küsa küju nü jüla peh wie.

2Azheh küsü nga VÜWA nyo vünüh müjie küsa kenüh nyiri tü azhiekümsie vünüh küsahthuo sa.

© 2015 Bible Society of India.

3Solomon tü VÜWA kümze, ma pa David azhühkheri müzhe, ti sa, thitü azhie
kümsie vünüh küsahthuo sa thi küüngu müchuhtso.

4Kajiwa tü küsahthuo sa nti Gibeon vü wa, küpakenühnyunü jüma tü azhie
kümsie küji küsa kenüh; Solomon tü kükhurüpe jüma rügivü nüh kütso
kükhurüri anyie küsü nga sasati.

5Gibeon vünüh VÜWA tü arüza vü amoh küsü vünüh Solomon siekümtu sanü
Saküüwuowa nüh, "Hi nüh mowa tsü üti nüh, khuoluo," ti küza.

6Thinü Solomon nüh, "Noh nüh eh pa David noh siepewa vü aküji thi
mükükhaphrükhale küümze kütsathuoh, küpakenühnyunü ma nüh noh tüvü
küzhütsa vünüh, künyitsa vünüh thi noh wuovü luoveh kükato vünüh tsethuoh;
thi noh nüh ma kenüh aküji thi mükükhaphrükhale küümze hama sathuoh, thi
nosü ma kajipe rügivü küüpeh nta atsa küsü vi ma tsüthuoh.

7Thi khinyi thuoüji, O VÜWA eh Saküüwuowa, noh nüh eh pa müthoh vünüh noh
siepewa tü kajiwa küsamthuoh, ma mpa nüh hi tü athuohü thitü atsa
kürünguoküsü wie; hi tü alievü nga tsezhumüwathsü nyutü küturu nga müturu
thsü.

8Thi noh siepewa tü noh nüh rükaküm, anyi khielota küsa müküchierhüra nyutü
riehkhuo küji müküchierhüra noh nyiri azavü pehveh.

9Jükenüh noh siepewa vü nyiri küketera küthsükümshi tsü nü kümhie thi kümsü
azhievü kümshira tsüluo; küpakenühnyunü thawa nüh noh nyiri khielota küsa
hama ketera na lo?" ti küza.

10Solomon nüh hama kükhuo kenüh VÜWA tü lozhe.

11Thi Saküüwuowa nüh ma vü, "Noh nüh hama khuo nü noh mpa nüh noh
küsuokürho nyutü künyirhie nyutü noh mükünongüra kürholimükhuo nüh sanü
mowa nü katoveh ünüh küthsükümshira kükhuo kenüh,

12halie, khinyi thuoüji hi tü noh zhü müzhe nü savehthuoh. Halie, hi nüh
kümahtsa thi kümshira müshe tsüvehthuoh nü nyi küsü nga noh tüvü noh üta
küsa müru thi noh sevü nga noh üta küsa küshuwa nyu.

13Hi tü noh nüh mükükhuo künyirhie thi küchiekürhe masü nga tsüthuoh nü noh
kürho ajü kaji küsü nga noh sie kümjierawa nyu.

14Thi mükütüküzü noh nüh eh lehkhujiri vü tse nü eh zhühkheri thi eh
zhükütsüri müzhe ti sanü noh pa David nüh kütsekümjie sathuoüji hi nüh noh
rülori saküsuotsü naveh," ti küza.

15Thi Solomon tü sühra ünü, halie, jüma tü amoh küsü sala. Jüti sanü ma tü
Jerusalem vü ru nü VÜWA kütsathuozhü küthseku atüvü tsie taji kütso kükhurüri
tsü thi luovehkürüzih kükhurüritsü nü ma sieperi aveh kenüh kütsazhu küsü sa.

Solomon Nüh Ashih Kükho Ale Küsa

© 2015 Bible Society of India.

16Thinü muomuokürhovüh künyi kajiwa vü ru nü ma tüvü tsie.

17Nyimza küsüwa nüh, “O, eh vüwa, nyimza hama thi hi ti azhehküsü vü kürü rhoveh; thi ma azheh vü pehküveh vü hi tü atsa küsü wuo.

18Jüti küsa vü rülo kücheawa hi nüh wuokümsevü nyimza hama nga atsa wuo; thi hisü mpa pehküveh vü azheh vü nyi küsü nga hisü vü nyimpeh nüh hisü mpa pehveh.

19Nyimza hama atsa tü rüza vü süm, küpakenühnyunü ma nüh atsawa nyiehvü neke nü küzeh kenüh.

20Thi ma tü tsotüla vü sühra nü noh siepevühwa zehküveh vünüh eh nato vünüh eh tsa vitewa nü ma tühso rügivü sa thi ma tsasükümwa vi nü eh tühso vü satsü.

21Arüne vü hi tü sühra nü eh tsa künü nti sa ünü, halie, jüma tü süm; thitü hi nüh arüne vü jüma kümhieti no ünü, halie, jüma tü hi nüh küwuo atsawa nyuthuoh,” ti küza.

22Thitü nyimza küpawa nüh, “Nyu, atsa rhoküvehwa thuoüji eh tsathi atsa sükümwa thuoüji noh tsa,” ti küza. Apowa nüh, “Nyu, atsa küsüwa thuoüji noh tsa thi atsa kürhowa thuoüji eh tsa,” ti küza. Hakümjie vünüh masü tü kajiwa tüvü phra.

23Thinü kajiwa nüh, “Küsüwa nüh, rhoküvehwa hama thuoüji ehtsa thi noh tsanü sümthuoh,” ti küza; thi küpawa nüh, Nyu; noh tsathuoüji sümthuoh, thi eh tsa thuoüji rhoküvehwa, ta küza.

24Jüti küsa vü kajiwa nüh, “Anyuchuwa küsü hi vü viru luo,” ti küza. Thinü anyuchu küsü kajiwa tüvü viru.

25Thi kajiwa nüh, “Atsa kürhowa tü küüsuo künyi sanü küzhila viküsüwa tsü thi küzhila vi küpawa tsüluo,” ti küza.

26Thinü nyimza ma tsa rhoküvehwa tü ma luoveh ma tsa kümngule kenüh kajiwa vü, “O, eh vüwa, atsa rhoküvehwa vi ma tsüm luo, piketü küfethe müsa tüm,” ti küza. Thitü küpawa nüh, “Jümatü eh tsa nga küsawa nyu thi noh tsa nga küsawa nyu; küsuom luo,” ti küza.

27Jüti küsa vü kajiwa nüh, “Müfethe tümwie nü atsa kürhowa tü nyimza pokhuwa vü tsüm luo; ma tü atsa jüma zah thuoh ünüh,” ti rületsü.

28Israel aveh tü kajiwa nüh ale sakütsü künara kheh nü kajiwa vü ngo tewa, küpakenühnyunü kümshowa tsü na küsa kenüh Saküüwuowa kümahtsa tü ma vü pehveh ta küsa küngura kenüh.

1 Kajiri 4

Solomon Küjiri

© 2015 Bible Society of India.

1Kajiwa Solomon tü Israelri aveh nyiehvü kaji sa,

2thi hamari tü ma nyi küji kümsieri: Zadok atsa Azaria tü navüwa;

3Shisha atsa Elihoref thi Ahija masü tü akürhüwa sa; Ahilud atsa Jehoshafat nüh aküzhüwa sa;

4Jehoida atsa Benaia nüh thopahiri vü sierhüwa sa; Zadok thi Abiathar masü nüh lehvü sa;

5Nathan atsa Azaria nüh aküjiri vü anyiehwa, Nathan atsa Zabud nüh navü thi kajiwa füwa;

6Ahishar nüh kajira zheh vü ashi küsawa; Abda atsa Adoniram nüh akhrükükhrüwa sa.

7Solomon tü Israelri aveh nyiehvü küjiri türakünyi peh, mari nüh kajiwa kenüh nga thi ma zhehlori kenüh nga totsü; nyi küsünüh mahvi küsü vü asa küsü kenüh tokütsü sanaveh.

8Hamari tü mari anyori: Efraim küzhiho anyu vünüh Benhur;

9Bendeker, Makaz vü, Shalbim, Betshemesh, thi Elonbet-hanan;

10Ben-hesed, Arubot vünüh (Soko thi Hefer azhih aveh ma vü);

11Ben-abinadab, Nafat-dor (ma tü Solomon tsavühwa Tafat vi ma vüvüh sa);

12Ahilud atsa Bana, Tanak vü Megiddo, thi jüma tü Jezreel kükhu Zarethan nato vü Bet-shean aveh, thi Bet-shean vünüh Abel-mehola küju, jüla nüh Jokmeam küpa wuovü küju.

13Ben-geber, Ramot-gilead vü (ma tü Manase atsa Jair anyuri peh, jümari tü Gilead vü peh, thi ma tü Argob asuo peh, jüma tü Bashan vü pehveh, anyuji rorake shiehku külojuke thi sahwuo nüh kürühperi peh);

14Mahanaim vü Iddo atsa Ahinadab;

15Naftali vü Ahimaz (ma tü Solomon tsavühwa Basemat vi ma vüvühsa);

16Asher thi Bealot vü Hushai atsa Bana;

17Issachar vü Parua atsa Jehishafat;

18Benjamin vü Ela atsa Shimei;

19Gilead zhih vü, Amorri kajiwa Sihon thi Bashan kajiwa Og anyu ti. Thi Judah azhih vü aküjiri küsü peh.

Solomon Kütsarhiesheh vünüh Kükaji

20Judah thi Israel masü tü juhküji vü ashünyi zake; mari tü tsa thi zhu nü mari tü lozhe.

© 2015 Bible Society of India.

21Solomon tü Eufrates vünüh Filistin azhih küju thi Egypt arühküju kajipe aveh
vü takrü sa; mari tü Solomon kürho ajü ale khrü viru nü ma kütsü sa.

22Solomon nüh rülo küsü vü kütsaküzhu tokütsü thuoüji ahie tohküümnya kete
anyie münga thi ashie kete anyie türake,

23shüvotsa küülie türake, anyihnyih are kümrhuo mükeke, nyihzhü müzake,
jüma nyiehvü nüh asühvori, anguzuori, amüsüri thi ut asaküpe ti tsü.

24Küpakenühnyunü ma nüh Eufrates zhiehtu asuo Tifsa vünüh Gaza küju aveh
kete, Eufrates zhiehtu kajiri aveh nyiehvü; thi makümkieshe nato aveh ma tü
kürükümhie peh.

25Judah thi Israel tü Dan vünüh Beersheba küju, anyiri aveh nga ma mpa ma
rhelivirhu thi ajichuorhu kükhu vünüh Solomon tsotho aveh küüjakünya
münyie wiethuoh nüh rho.

26 Solomon tü rawuhzheh anyie zürake ma rawuhkheka kenüh thi rawuhnyiri
anyie türakünyi peh.

27Thi aküji jümari nüh kajiwa Solomon kenüh thi kajiwa Solomon kütsape vü
küruri aveh kenüh asa kürüzhu kütsaküzhu küchetsü nü zanyo küsü nga mari tü
küpheküm müsa.

28Khuozhikürümie nga thi rawuhri kenüh makuoh thi akhuo rawuhri kenüh nga
ti khiela müvi üji mümhie nüh saveh ünüh mari nüh viru kheh, papa suohpe ngu
kheh.

29Thi Saküüwuowa nüh Solomon vü kümahtsa, küthsüra müküüterhüra thi
müshe kümza juhküji vü shünyi kümjie tsü,

30jüta küsa vünüh zhiehshu wuovü nyiri aveh kümahtsa thi Egypt vü kümahtsa
aveh nga Solomon kümahtsa mpha nüh sam.

31 Küpakenühnyunü ma tü anyi küpari aveh nyiehvü nüh kümahtsa kenüh,
Ethan Ezrawa, thi Heman, Kalkol, thi Darda, Mahol tsari nyieh vünüh mahtsa; thi
ma küthohla tü akuoküjiri poteposhu aveh vüpeh.

32Ma tü küthsüzhü anyie küche rhü; thi ma zah tü anyie küsü nütünyieke.

33Ma nüh athsoh zhühku, Lebanon vü amüse vünüh ashiehku vü ahesa küsho
küju küza, ma nüh asari, amüwari, müresihpori thi anga zhüku phrahte.

34Thi thari nüh ma kümahtsa künara nüh Solomon kümahtsa küna nti anyiri
aveh vünüh thi azhih vü kajiri aveh vünüh ru kheh.

1 Kajiri 5

Solomon nüh Kükhurüzhehwa Santa Küüche

(1 Kkz 2.1-18)

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti küsa vü Hiram Tair kajiwa nüh Solomon tü ma pa müthoh vünüh kajiwa
küüsa nti thsemthuoh ta küünara vü ma sieperi Solomon vü küze,
küpakenühnyunü Hiram tü tsotho aveh vü David loküm kenüh.

2Thinü Solomon nüh Hiram vü azhü küze taji,

3"Eh pa David tü arie kenüh ma mükünongüri nüh
mükieshekümkenüh VÜWA nüh ma mpha amütseh kükhu lovü müjie küthse
küjunü ma tü VÜWA ma Saküüwuowa nyo vünüh azheh müsara nüh sam.

4Thitü khinyi thuoüji VÜWA hi Saküüwuowa nüh awuowuo vünüh kümnyie vi hi
tsümthuoh; kümrhüri nyutü amngukümsü nga münyiethuoh.

5Jükenüh VÜWA nüh eh pa David vü küüza üta VÜWA hi Saküüwuowa nyo kenüh
azheh küsü sa nti küütuohmthuoh, VÜWA nüh, 'Noh tsa, noh müthoh vünüh noh
kajipe rügivü küüpehwa nüh eh nyo kenüh azhehwa küüsanaveh;' ta küza.

6Jükenüh khinyi thuoüji Lebanon vü müseri tü eh kenüh shüüti azhütsüluo; thi
eh sieperi tü noh sieperi sie nü sanaveh, noh nüh saküsa üta hi nüh noh sieperi
kenüh noh vü satsü naveh; küpakenühnyunü hiri azhievü Sidonri kümjie azheh
thsokürhothsü münyie ta küsa noh nüh thsüveh," ti küza.

7Hiram nüh Solomon zhü küünara vü ma tü nyierakhruo küjisheh taji,
"Nosü VÜWA tü kütsia küvüwa saluo, ma nüh anyiri hozake nyiehvü küürho na
küsa kenüh David vü atsa kümahtsa küsükütsü kenüh," ti küza.

8Thi Hiram nüh wuori Solomon vü küze taji, "Noh nüh hi vü zhühleküüze hi nüh
künarathuoh; hi tü noh nüh amüse thi aküla zhehthso kümngu aveh satsü naveh.

9Eh sieperi nüh Lebanon vünüh jümari juhküjiwa vü vituru naveh; thi hi nüh
wujeku sanü juhküji vünüh noh nüh küüza wuovü küze naveh, jüla nüh hi nüh
lerietsü nü noh nüh jüma küüvi naveh; thi noh nüh kütsaküzhu vi eh zhehlori
tsü nü eh müshesakütsü sanaveh," ti küza.

10Jükenüh Hiram tü Solomon nüh kümngu üta amüseri thi akülazhehthso küche
nü ma tsü,

11thi Solomon nüh Hiram vü hiemtha rhieküto anyie mükeke thi Olive
vüjuhlatha kete anyie mükeke Hiram vü mahvi kürüzhu tsü.

12Thi VÜWA nüh Solomon vü küphrahzhu kümjie ma vü kümahtsa tsü; jüti sanü
Hiram thi Solomon masü azhievü kürükümhie peh nü masü tü kütsarüzhü sa.

13Kajiwa Solomon nüh Israelri aveh vünüh nyitokhrü vi; thi nyitokhrüwa tü anyi
küürüh anyie cherake.

14 Thi ma nüh asa küsü vü anyi anyie türara sazhihluo nü Lebanon vü küze; mari
tü asa küsü Lebanon vü peh thi asa künyi azhehvü peh ti sa; nyitokhrü vü
Adoniram nüh ashu sa.

© 2015 Bible Society of India.

15Solomon tü akhuo küvü anyi anyie rürake thi küzhiho anyu vü alohküjiri anyi anyie zerake ti nga peh,

16jüma nyiehvü nga Solomon tü küüroh künote küjiri anyie küchenü müza küche peh, mari nüh anyiri küüroh küsari künote sa.

17Kajiwa azhükütsü vünüh aloh jiküücho vi nü azhehwa ajupe küsakenüh aloh küjijiri amekükhra jikhuo.

18Jüti sanü Solomon thi Hiram anyi azhehküsari thi Gebal nyiri tü azhehwa sana küsa kenüh alohji, azhethso thi aloh küche.

1 Kajiri 6

Solomon nüh Kükhurüzhehwa Küsa

1Israel nyiri Egypt vünüh shuteküru mahvi müza müzü nü zerakewa, Solomon nüh Israelri nyiehvü kükaji mahvi müzüawa, Ziv asa, Ebriri asa küchie akünyiawa vü ma tü VÜWA zhehwa küsa sate.

2Kajiwa Solomon azhehwa küsa ma chu apie rorake, ma kümzaapie mükeke thi kümsie apie chehrake.

3Awiepa tü azhehwa alovü rike vünüh aküsuo apie mükeke, azhehwakümza rike vünüh thi azhehwa tüvü ma küsheh apie türake ti vünüh sanaveh.

4Thi ma nüh azhehwa kenüh mürhülehpie sakümnyie nü shote.

5Ma nüh aziewa müzhe taji azhehwa sanü azie samkiele müzari ape thi kümtse zheh alowa masü khürü sa; thi ma nüh anato awiepa samkiele.

6Kürieke küsajitsawa thuoüji apie münga müza, azhilawa thuoüji apie türo müza, thi kücheawa thuoüji apie türü müza; küpakenühnyunü azheh alievü kümkielewa ma nüh küjiekeluowa sanü alühtowa kütsüluowa tü azhehwa azieri vü mükütohke nüh sana küsa kenüh.

7Azhehwa küsa tü aloh küjipe vünüh aloh kücheküsawa vünüh vinü sa; jükenüh atsüvü, amüvü nyutü amürü tsokrü jikhi küsü nga saküveh vü mükünakera.

8Kürieke sajitsawa kütupe thuoüji azhehwa zhiese nato wuovü nüh küpie; jüti sanü küsü thuoüji arügivü kürieke azhilawa vüwa, thi kürieke azhilawa vünüh kücheawa vü wa.

9Jüti vünüh ma tü azhehwa sanü jura; thi ma nüh alühtori akuruo thi amüse wieh nüh sa.

10Ma nüh küshothuowa tü azheh ajüvü sa, kürieke küsü künga apie münga müsie, thi jüma tü amüse zhehthso vi nü azhehwa vü wa müshurüke.

11Jüti küsa vü VÜWA zhü tü Solomon vü ru taji,

© 2015 Bible Society of India.

12“Noh nüh azheh hama saküvehwa kenüh thuoüji, mükütüküzü noh nüh eh azhühkheri vünüh tse thi eh azhühkhori küna thi ehzhükütsüri müzhe thi jümari vünüh tse thuoüji hi nüh noh pa David vü küüza eh zhüwa noh sie nü vizhu naveh.

13Thi hi nüh Israel tsari azavü nyi peh naveh, thi eh nyi Israelri küjawa nyu,” ti küza.

14Jüti sanü Solomon tü azhehwa sanü jüma jura.

Kükhurüzheh Alovü Tsokrüri
(2 Kkz 3.8-14)

15Ma nüh amüse azie wiehri vi nü azheh alovü rikheh; azhehküjükewa vünüh alühto amüruoh akuruowa küju, ma nüh alovü rügi vünüh athsoh vi satem, thi azheh küjükewa aküla azie awiehvi nü sotem.

16Ma nüh küjükewa vünüh akuruowa küju atüku vü amüse aziewieh apie mükeke nüh vi sa, thi ma nüh hamatü kümtsetsawa azhie kümjie vünüh kümtsezheh alowa vünüh sa.

17Azhehwa, jüma tü, kümtsezheh alowa tüvü müzari apewa tü aküsuo apie zührake.

18Azheh alovü müsethsohwa tü khurünyi atso thi aküwu kükarievünüh tüke; jümari aveh tü amüse mpa küchie nüh aloh küsü nga müngu.

19Kümtse zheh alowa vü ma nüh azheh alotsawa küüche tü VÜWAkütsathuozhü küthseku sana küsa kenüh sa.

20Kümtsezheh alowa tü apie mükeke suo, apie mükeke müza thi apie mükeke müsie; thi ma nüh suna alatha nüh jüma küzhute. Ma nüh amüse nüh kükhurüpe nga küsü sa.

21Thi Solomon nüh azhehwa alovü suna alatha nüh küzhute, thi kümtsezheh alowa tüvü ma nüh suna rheke nü suna vi taji küzhute.

22Azhehwa müjie küsakheh küju nü ma nüh azheh ajü suna nüh küzhute. Jüsevü nga kümtsezheh alovü kütü kükhurüpewa nga suna vi nü küzhute.

23 Kümtsezheh alowa vü ma nüh Olivethsoh vi nü aküsaküpesa künyisa, masü khürünga kümsie apie türara.

24Aküsa küsü aküsuo apie münga thi aküsa küpa wuovü aküsuo apie münga ti; aküsa küsüwa thsopo vünüh aküsa küpawathsopo küju apie türake.

25Aküsaküpesa küpawa nga küüte apie türake; aküsaküpesa künyi khürünga küüte zarike thi atso nga zarike.

26Aküsaküpesa küsüwa kümsie tü apie türake, thi küpawa nga jükümjie.

© 2015 Bible Society of India.

27Ma nüh aküsaküpesa künyi tü vi nü azhehwa alotsawa vü sa; aküsaküpesa künyia küsaritü kütawa azie küsüwa vü washike, thi küsüwa küsa tü wa azie küpawa shike; masü aküsaküpawa tü azhehwa zhila vünüh küsü nüh küsü shikeluo.

28Thi ma nüh aküsaküpesa künyi tü suna vi küzhute.

29Ma nüh azheh azie aveh vü alovü nga thi alievü nga aküsaküpesa, aluophi rhu thi aküwu kükarie tüke kheh.

30Azhehwa küjüke alovü nga thi alievü nga küshothuo aveh ma nüh suna vi nü küzhute kheh.

31Kümtsezheh alovü kütu mükhieri tü Olivethsoh vi nü sa; awuzie thi amükhietohvüh künyi tü azhepokütsu atso vünüh sa.

32Ma nüh amükhie Olive rhu nüh küsa künyi tü aküsaküpesa, aluophi rhu thi küwu kükarie tüke nü suna vi jümari küzhute; thi aküsaküpesa thi aluophi rhuri rügivü sunazhuhke.

33Jükümjie vünüh ma nüh Olive rhu nüh müzari ape lehpie mükhiejüke müzü küpe vünüh sa,

34thi aküla nüh amükhie künyi sa; amükhie küsüwa awa künyi tü jehkhrie, thi amükhie küpawa awa künyi nga jehkhrie.

35Jümari rügivü ma nüh küsaküpe sa, aluophi rhuri thi aküwu kükari tüke; thi ma nüh suna vi nü jümari küzhute nü tükeküsa küüroh rügivü suna vi nü thse.

36Ma nüh azhehlowa tü aloh küji küri küche thi amüse küriküsü ti vünüh sa.

37Mahvi müzüawa Ziv asawa vü VÜWA zhehwa ajupe lojuke.

38Thi mahvi türa küsüwa Bul asa vü, jüma tü asa tüzeawa vü azhehwatü arüleh aveh sa kheh nü khemta müzhe taji sajura. Ma tü jüma küsa mahvi türü vitewa.

1 Kajiri 7

Solomon Kajizheh

1Solomon tü ma mpa ma zheh mahvi türaküche sanü ma zheh aveh sajura.

2Ma nüh Lebanon Aküze Zheh sa; ma chu thuoüji apie müzake, thi ma veh thuoüji apie tünyieke thi ma kümsie nü apie cherake, thi jüma tü amüse tovüh küri küche vü atovühri rügivü amüse lühto rügivü sake.

3Thi jüma tü tovüh zürake nü münga rügivü küpeh küshothuoritü müsethsoh nüh küzhute, küri küsü vü türamnganga.

4Jüvü küri kücheri vü mürhülehpie kükhete peh, thi küriekekücheri vü mürhülehpie küwiejieluo.

© 2015 Bible Society of India.

5Amükhie thi mürhülehpie aveh awieh jüke müzü nüh sa, thi kürieke küche vü mürhülehpie küwiejieluo.

6Thi ma nüh Tovüh Küshothuo aküji wa sa; ma küsuo thuoüji apie tünyieke ma veh nü apie cherake; atüvü awiepa tovühküshieke peh, thi jümari tüvü athsü nüh sakhete.

7Thi ma nüh kajipe Küshothuo aküji ashihzhü küphrahzhupe sa, jüma tü ashih kenüh Küshothuo aküjiwa; thi jüma tü amüse nüh küjüke vünüh akuruo küju saküjura.

8 Mampa ma zheh ma nüh rho na küsawa vü Küshothuo aküjiwa asevü küshothuoku küpawa tü küüroh küpari kümjie vünüh sa. Solomon tü ma nüh Faroah tsavüh küzawa kenüh azheh Küshothuo aküji hakümjie küsa küsü sa.

9Hamari aveh tü amekükhra lohri vi taji sa, küte nü küji, athsohkürhovüh nüh kürho, asevü nga thi atüvü nga, ajupe vünüh ajuhzhie küju thi alievü küshothuoku VÜWA zhehwa vünüh küshothuoku küjiwa küju.

10Ajupe lohri tü amekükhra mpa, aloh kükajüri, aloh apie tüze thi apie türake.

11Thi ma lüvü amekükhra lohri, küüte vünüh küji thi amüse.

12Küshothuoku kükajüwa tü aloh ji nü küüroh küüzüle zhühnyo küche, thi amüse arüvüh küüroh küsü; jükümjie vünühVÜWA zheh alowa thi azhehwa tela pehra.

Hiram Küürohküli

13Jüti küsa vü kajiwa Solomon nüh wuori küze nü Tair vünüh Hiram sieru.

14Ma tü tünyivüh küsü Naftali akuohwa tsa, ma pa thuoüji Tair nyi küsü, sahwuo vü küürohri küsü; thi ma tü sahwuo küürohküsa kenüh kümahtsa, zanyoküthsüra thi kümahtsa peh. Ma tü kajiwa Solomon vü ru nü ma küüroh aveh satsü kheh.

Sahwuo Tovüh Künyi
(2 Kkz 3.15-17)

15Ma nüh sahwuo lokhuo tovüh künyi khake. Atovüh küsü kümsie apie türatüze, thi ma kürülo küüte apie türakünyi; jüma tü awu pie, thi ma küsa thuoüji tühjü müzü; tovüh akünyiawa nga jükümjie wie.

16Tovüh künyi rügivü thse na küsa kenüh ma nüh sahwuo tovühkünyi lü; masükhürü nga kümsie thuoüji apie münganga.

17Atovüh künyi khürü kenüh alü rügivü akieveh külahrü nüh akhra atso küpapa nüh küne;

18jükümjie vünüh ma nüh akatoh küri künyi kütorü nyiehvü tovüh rügivü saküsa alüwa küüzhute kenüh sa; thi tovühküpawa vü nga jüti sa.

© 2015 Bible Society of India.

19Atela tovüh rügivü alü pehküveh künyi vü asanü küwu sathse, thi ma kümsie thuoüji apie müzü.

20Atovüh künyi rügivü sahwuo tovüh künyi müshuke thi kütorükütuoh vü kürülo küshu sake; jümawa vü küri künyi saküzülenü akatoh müza künyi küpe; jükümjie tovüh küsüwa lü rügivü nga sake.

21Ma nüh tovühri tü kükhurüpe tela vü shie; tovüh küsüzhieseh wuovü shie nü ma nyo Jakhim, mazhünyo VÜWA nüh küvizhuti ji; thi küsüwa nü zhiehtü wuovü shie taji ma nyo Boaz ti ji.

22Thi tovüh künyi rügivü sanü küüroh sake. Jükümjie vünüh atovühri küüroh tü jura.

Sahwuo Juhku

(2 Kkz 4.2-5)

23Jüsevü ma nüh akülü juhküji sa; jüma tü kürülo, ma thsopo vünüh athsopo küju apie türake, apie münga müsie, thi mathsopo kürülo küüte apie cherake.

24Ma po kükhuvü thuoüji apie chehrake khurünyi rheke nü juhküjiwa mükieshe; aleh huori tü küri künyi sa, jüma kükha vü jüma nga khake.

25Jümatü shüvotsa türakünyi rügivü tsie, küche zhiehtü vü küprüke, küche zhiehtu vü küprüke, küche zhieseh vü küprüke, thi küche nüh zhiehshu vü küprüke; juhküjiwa tü mari nyiehvü sake, thi mari sehru aveh thuoüji alovü thse kheh.

26Ma küsa thuoüji amüzarike; ma thsopo nü ahu thsopo sanü küwu kümjie vünüh sa; jüma tü ajuhküüzüra anyie künyi tü.

Sahwuo Khekheri

27Ma nüh akhekhe türake nga sa; küsü vü ma küsuo apie müzü, apie müzü müza, thi apie küche müsie.

28Kütokeperi küsa hakümjie: Jümari tü aziewa küzhute, thi azie wiehri tü küüzhute vü sake,

29thi kütokeperi küüzhute vü sake küsari vü amiewuori, shüvotsari thi aküsaküpesa sakekheh. Küüzhuwa rügivü amiewuori thi shüvotsari alü wuovü thi asaji wuovü kümtsa külahrü küürohpe.

30Jüma nyiehvü nga kütokepe küsü vü sahwuo satührü thi sahwuokükhahri pe; thi juhküüzüku jühke müzü kenüh shokete. Küshoketeri tü khake nü nato aveh vü lahrüke.

31Kajilüwe azhievü apoküüpie arügi wuovü apie küsü; mapoküüpiewa tü rühlo, phieküürühlo kümjie, apie küsü nü küzhila sheh. Ma poküüpie vü tükekheh; thi ma kütokeperi tü mürülo nüh jükeh müzü pe.

© 2015 Bible Society of India.

32Thi satürü müzüri tü kütokeperi kükhu vü peh; satührükükhari tü küsü mpa thi kütsiepe masü küsü sa; satürü küsükümsie thuoüji apie küsü nü küzhila.

33Satürüri tü rawuhkheka satürü kümjie; jümari kükhah, mari thsopori, mari kükateri, satührü zhila vü küpehri aveh nga lü kheh.

34Kütsiepe aveh jükeh müzü vü küshokete müzü peh; küshoketeritü kütsieperi sie nü küsü sa.

35Thi kütsiepe alü rügivü küri küüzüle apie küzhila müsie; thi kütsiepe alü vü ma küpehpe thi ma kütokeperi aveh küsü sa.

36Thi toke küsa ma küpehpe thi ma kütokeperi vü ma nüh aküsaküpesa, amiewuori, thi aluophiri mari kükiehtuo müzhenü tüke taji lahrü mükiele.

37Hama sevü ma nüh kütsiepe türake sa; mari aveh nga küüte thi tsoküsü vünüh khake.

38 Thi ma nüh sahwuo nüh juhküüzüku türake sa; küsü vü küüzükuzührake peh, thi küsü vü küüte apie müzü, kütsiepe türake aveh vü juhküüzüku peh.

39Thi ma nüh kütsieperi münga azhehwa zhieseh vü, münga azhehwazhiehtü vü ti sake; thi ma nüh juhküjiwa tü azhehwa zhiesehzhieshu wuovü sake.

Kükhurüzheh Tsokrüri kümlu vünüh

40Hiram nüh aküfüri, küüzhievühri, thi ketsokuri nga sa. Jüti sanü Hiram tü kajiwa Solomon vü VÜWA zhehwa kenüh küüroh aveh sajukheh.

41Alokhuo künyi, tovüh rügivü alüwa füji künyi, hiete nta kütorü küüroh saküsa;

42thi kütorü küüroh künyi kenüh katoh müza müzü, kütorüluoküsü vü katoh küri künyi, tovüh künyi rügivü küpeh alüri füji küzhute na küsa kenüh;

43Kütsieperi türake, thi juhküüzüku türakeri tü kütsiepe rügivü;

44thi juhküji küsü, juhküjiwa kükhu vü shüvotsa türakünyi.

45Aküfüri, küüzhievühri, ketsokuri, VÜWA zheh vü küfüküjuh Hiram nüh kajiwa Solomon kenüh sakütsüri aveh sahwuo shoküüzih nüh sa.

46Jordan kütake vü Sukkoth thi Zarethem azhievü anyisa zhih vü kajiwa nüh jümari sam.

47Thi Solomon tü küfüküjuh aveh mükütothuoh nüh sam, küpakenühnyunü jümari tü küzhile kenüh sahwuo küüzho tümphahzhu ra nüh sam.

48 Jüti sanü VÜWA zheh vü küpeh küfüküjuh aveh tü Solomon nüh sa kheh: Suna kükhurüpe wa küütsa lohse küsape suna nüh küsawa,

© 2015 Bible Society of India.

49 latiperi suna alatha nüh küsa, münga thuoüji zhieseh wuovü thi münga nü zhiehtü wuovü, kümtsezheh alowa tüvü; aküwuri, alatiri, thi amizhiri, suna nüh küsa;

50 ahuori, kümjievühnyuri, ketsokuri, rhekümgu kütsokuri, anyihtahthsüri, thi khonyoküpie suna nüh küsari, azheh alotsawa mükhieri kenüh, kümtse tsa azhiewa, thi kükhurüzheh müzari küpehpe mükhiewa kenüh.

51 Jükümjie vünüh VÜWA zheh kajiwa Solomon nüh küüroh küsa aveh tü mülahra. Thi Solomon tü ma pa David nüh saküümtse zanyori aveh rakasa, suna, thi küfüküjuri aveh alovü vituru kheh nü VÜWA zhehkünyirhie küsathe pe lovü sakheh.

1 Kajiri 8

Kütsathuozhü Küthseku Kükhurüzheh vü Viteküru

(2 Kkz 5.2; 6.2)

1 Jüti sanü Solomon nüh Israel kükhruori, akuoh vü alüri, Israel nyiri vü apara zhehlori vü sierhüri, Jerusalem vü kajiwa Solomon tüvü, David nyujiwa jüma tü Zion vünüh VÜWA kütsathuozhü küthsekuviru nta sa.

2 Thi Israel nyiri aveh tü kütsazhu vü Ethanim asa wa vü jüma tü asa türüawa kajiwa Solomon vü sezhuh khe.

3 Israel kükhruori aveh tü ru thi navüri nüh kütsathuozhü küthseku kha.

4 Mari nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku kümhu juhthsüzhewa, thi juhthsüzhehlovü kütü kümtse küfüküjuh aveh navüri thi Leviri nüh khakhru.

5 Kajiwa Solomon thi Israel müzawa aveh ma tüvü küsezhuhri tü kütsathuozhü küthseku tüvü ma sie nü nyihzhü thi shüvotsa müküchierhühra nyutü müküürühkhera vi nü küsahthuo sa.

6 Jüti sanü navüri nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku kharu ma küsapekümtsezheh alowa vü, azhie kümtse tsawa, aküsaküpesawa küsakükhu vü sa.

7 Küpakenühnyunü aküsaküpesa künyi tü kütsathuozhü küthseku azhiewanyiehvü masü küsa küta, jüti sanü küsaküpesa masü nüh kütsathuokuwa thi athsohri nyiehvü hiete.

8 Thi athsohri tü küsuole kenüh kümtsezheh alowa kümtse azhiewa vünüh athsoh thsopori tü ngukümsa; thitü alievü nüh nü küngura müsa; thi nosü küjunga jümari tü jüla peh wieveh.

9 Kütsathuozhü küthseku lovü Mosa nüh Horeb, Israel nyiri nüh Egypt vünüh tsezhuteküru vü VÜWA nüh mari sie kütsathuozhü azhiewa vünüh lokhie loh künyi thseküsa küchie nüh zanyo küsünga mütü.

© 2015 Bible Society of India.

10 Anavüri nüh kümtse azhiewa vünüh shutekürü vü, akülu küsünüh VÜWA zheh proküm sa,

11jüta saküm kenüh navüri tü aküluwa kenüh küzhike nü anasa müsara nüh sam; küpakenühnyunü VÜWA kütholathovüwa tü VÜWAzheh proküm kenüh.

12 Jüsevü Solomon nüh, "Atülüri vü VÜWA nüh arühnyi sake savehthuoh, thitü ma tü zo küümthsüthsü vü rho naveh ta küza.

13Hi nüh noh kenüh sakümümsie azheh küsü sasa vehthuoh, küsuokürho noh küüpeh na küsa azhie küsü," ti küza.

14Jüti sanü kajiwa tü ma nyieh küprüke nü Israel kümhu aveh tsieküveh vü Israel kümhu aveh vü tsiatsü.

15Thi ma nüh, VÜWA, Israel Saküüwuowa tü akütsia küvüwa saluo, eh pa David vü ma po nüh küphrahzhuwa ma ke nüh sajurathuoh, ma nüh,

16 'Hi nüh Egypt vünüh eh nyi Israelri küvizhura rülo vünüh azhehküsü sana küsa kenüh Israel akuoh aveh vü anyuji küsü nga eh nyo sana küsa kenüh mürüka; thitü eh nyi Israelri nyiehvü sana küsa kenüh David kürüka wie,' ti küza.

17 VÜWA Israel Saküüwuowa nyowa kenüh azheh küsü sa nta eh pa David luoveh lovü tü.

18Thitü VÜWA nüh David eh pa vü, 'Eh nyo kenüh azheh küsü sa nta noh luoveh lovü teru thi jüma noh luoveh lovü tü kürumhiethuoh;

19jütawie ketünga noh nü azhehwa küsawa nyu, thitü noh tsa, noh vü wuotsü na küsawa nüh eh nyo kenüh sanaveh,' ti küza.

20Jüti küsa vü VÜWA tü ma nüh phrahteke küsawa sajutsü; küpakenühnyunü hi tü eh pa David müthoh vünüh tesühra nü Israel kajipe vü VÜWA nüh küphrahzhu üta shupeh küvehthuoh kenüh, thi hi nüh VÜWA, Israel Saküüwuowa nyo kenüh azhehwa samthuoh.

21Thi jüla hi nüh kütsathuozhüwa kenüh azhie küsü totsümthuoh, jüma lovü VÜWA kütsathuo ma nüh eh pari, Egypt zhih vünüh mari siezhuküru vü saküsawa tüveh, ti küza.

Solomon nüh Kükhuo

(2 Kkz 6.12-42)

22Jüti küsa vü Solomon tü VÜWA kükhurüpe tüvü Israel kümhuwapehküveh vünüh ma ke künyi atülü vü thsuozhuküze taji,

23ma nüh, O VÜWA, Israel Saküüwuowa atülü rügivü nga nyutü azhihkükhu vü nga noh kümjie Saküüwuowa münyie luo, noh üta kütsathuo küsara thi

© 2015 Bible Society of India.

mükükhaphrükhale küümze noh sieperi, ma luovehri aveh thse nü noh tüvü kütseri vü küsa münyie luo;

24noh nüh noh siepewa David eh pa vü küzazhutsü nü müzhetsüthuoh; ah, noh nüh noh po vünüh phrahte, thi nosü noh kenüh jüma sajutsüthuoh.

25 Khinyi jükenüh, O VÜWA, Israel Saküüwuowa, noh nüh noh siepewa ehpa David vü mowa phrahzhu nüh satsüluo, ma nüh, 'Eh tüvü Israel kajipe rügivü nyi küsü nga müpeh nüh noh vü küsawa nyu, mükütüküzü noh tsari nüh mari lehkhuji vü azhüzhü thuoüji, noh nüh eh tüvü kütse üta eh tüvü tse thuoüji,' ti küza.

26Khinyi jükenüh, O Israel Saküüwuowa, noh zhü, noh nüh noh siepewa David eh pa vü küüzawa küsatsawa saluo.

27 Thitü Saküüwuowa tü azhih vü kürho satsanaveh ülo? Halie, atülü thi atülü kümsietsawa wie nga noh tü müküpehtse nü; hi nüh azheh küsa hama nü küzakele nga mütse nüh sana lo!

28Tü noh siepewa kükhuo thi küzhiekezhiekhri chieketsüluo, O VÜWAeh Saküüwuowa, nosü noh siepewa kükrie thi kükhuo zatsüluo;

29jüti sanü noh notha tü azheh hama wuovü arüza thi arülo no peh huoluo, azhie noh nüh, 'Eh nyo tü jüla peh naveh,' ta küza, noh siepewa nüh azhie hama kenüh kükhuo küsa künatüluo.

30Thi noh nüh noh siepewa thi noh nyi Israelri nüh azhie hama wuovü küzhiekezhiekhri künatsüluo; ah, noh nüh kürho azhie atüvünüh künaluo; thi noh nüh künara thuoüji, nojatsüluo.

31"Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zhephruwa vü khiemuom nü küüshie üta sanü ru taji azheh hala noh kükhurüpe vünüh maküüshieküpha küshie thuoüji,

32atülü vünüh künatsü thi küüroh taji noh sieperi ashih sanü mükülehwa vi nü ma mükewa ma lü rügivü müshemsütsüluo, thi künyitsari sakümsho nü ma künyitsa müzhe taji ma jisuo satsüluo.

33Noh nyi Israelri nüh noh vü khiemuoküm kenüh mükünongüri atüvü chaküm vü, mükütüküzü mari nüh noh vü küreleru nü azheh hala nüh noh vü kükhuo sa thi zhiekezhiekhri thuoüji;

34atülü vünüh küna tüluo, thi noh nyi Israelri kükhiemuo nojatsü nü azhih mari pari vü kütsüwa vü siesheleru luo.

35Mari nüh noh vü khiemuoküm kenüh atülü khetemtsü nü atsohmürü nüh samthuoüji, mükütüküzü mari nüh azheh hama wuovükükhuo sanü noh nyowa küthsütsü, ti sanü mari sakümnomna tsütaji mari kükhiemuo vünüh sühle thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

36atülü vünüh künatü nü noh sieperi, noh nyi Israelri kükhiemuo nojatsüluo, jüti
sanü mari nüh mütse üji mükümhie lehkhujikümhie vü sosiethse nü noh nyiri
vü aka vi üta noh nüh tsüküsa azhih rügi vü atsoh rüketsüluo.

37Mükütüküzü azhihwa vü kümkhuojih pehmthuoüji, mükütüküzü sahnakükho
nyutü areküsüjih nyutü akhümi kükanyutü ashukrie küka; nyutü akrevüh küka;
mükütüküzü mari mükünongüri wuori nüh mari nyuji wuori vü mari wu
thuoüji; ma mpa nüh sahnakükho, aküna küsüsü nga jüla peh thuoüji;

38kükhuo küsüküsü nga, küzhiekezhiekhri küsü nga anyi küsüküsünga nüh
nyutü noh nyi Israelri aveh nüh, papa küsa ma mpa ma luovehkümnomna thsü
nü azheh hama wuovü ma ke künyi thsuoküzethuoüji;

39noh kürhope azhie atülü vünüh künatü nü noküja satsüluo, thi noh nüh nyi
küsüsü thawa luoveh thsü nüh ma lehkhujiri aveh müzhe nü (küpakenühnyunü
noh tü, noh mpa nüh, anyira tsari aveh luoveh küthsüwa küsa kenüh);

40Jüti sanü mari tü noh nüh hiri pari vü azhih kütsüwa vü kürhorülo aveh vü noh
krüra naveh.

41“Jüküthse alienyiri küsü, noh nyi Israelri mükünyu noh nyo vünüh anyu küsuo
vünüh ru,

42(küpakenühnyunü mari tü noh nyo küji, noh ke kümzho thi noh piethsuo
küüze künara naküveh kenüh), ma nüh ru nü azheh hama wuovü khuothuoüji,

43noh nüh kürhope azhie atülü vünüh künatü nü alienyiwa nüh noh vü küji aveh
vünüh müzhe nü satsüluo; noh nyi Israelri nüh küsa üta azhih vü anyiri aveh nüh
noh nyo thsü nü noh krü, thi azheh hama, hi nüh küsawa tü noh nyo vünüh ji ta
küsa mari nüh thsü na küsa kenüh.

44“Mükütüküzü noh nyiri nüh mari mükünongüri siesaluo nta arievü wa thuoüji,
ma mpa nüh lehkhuji küsüküsü vünüh noh nüh küzewie ketünga, mari nüh noh
nüh anyuji rükaküsa wuovü thi noh nyo kenüh hi nüh azheh sa küsa wuovü
küprüke nü VÜWA vü kükhuo sa thuoüji,

45atülü vünüh mari kükhuo thi mari nüh küzhiekezhiekhri noh nüh künatü nü
mari kümsho müzhetüluo.

46Mükütüküzü mari nüh noh vü khiemuom thuoüji, küpakenühnyunü küsü nga
kükhiemuo müküsa mükünyie kenüh, noh nüh marivü arüshum nü mari vi taji
mükünongüri küsü vü tsüm, jüti sanü mari tü aküsi sanü mükünongüwa azhih
kületsuovüluo nyutü küshehnyi vüluo, sietewa,

47thitü mükütüküzü mari sie aküsi sanü teküwa azhih vünüh mari luoveh lovü
turu taji luoveh khaphrü nü aküsi küsari azhih vünüh zhiekezhiekhri taji, Hiri tü
khiemuomthuoh, kürhokürüwithi khukekümsü samthuoh, ta sanü,

© 2015 Bible Society of India.

48mükütüküzü mari nüh mari mükünongüri aküsi sa sieteküwarazhih vünüh mari müshe aveh vi thi mari luoveh aveh vi nü khaphrünü mari azhih wuovü noh nüh mari pari vü kütsü, anyuji noh nüh rükaküsawa noh nyo kenüh hi nüh azheh saküsa wuovü kükhuo sathuoüji;

49noh kürhope azhie atülü vünüh mari kükhuo thi mari küzhiekezhiekhri küna nü mari kümshowa müzhetü,

50thi noh nyi noh vü khiemuokümri thi mari nüh noh vü mükülehsaküm nojatsü nü mari sietewa aküsi saküvehri notha vü rüthaküna tsü thuoüji, mari nüh mari vü rüthaküna pehra naveh

51(küpakenühnyunü mari tü noh nyiri thi noh ka küviri, noh nüh Egypt mürü tsoküükuorake azhievü nüh küvizhuri küsa kenüh).

52Noh siepewa thi noh nyi Israelri küzhiekezhiekhri vü noh notha tü sanü mari nüh momowa vünüh noh ji narale ünüh noh khüna sataji noh notha tü küüko luo.

53Küpakenühnyunü noh nüh azhih vü anyiri aveh azavü nüh saküpanü noh kawa küüsa nta noh nüh hiri pari Egypt vünüh vizhukürüvü noh nüh noh siepe Mosa vünüh phrahzhu thuoüji O VÜWASaküüwuowa, ti küza.

Kükhuo Sehkhe

54Solomon nüh kükhuo thi küzhiekezhiekhri hama VÜWA vü tsü nü juküm sevü, atülü wuovü ma ke thsuoke nü khotsü taji VÜWAkükhurüpe atüvü nüh tesühra;

55thi ma tü tsie nü ajikhi zie taji Israel kümhu aveh vü tsiatsünü,

56“Israel nyiri vü kümnyie kütsü VÜWA tü ma nüh phrahtekeküsariaveh müzhe nü kütsiaküvüwa saluo; ma nüh kümhie küphrahteke aveh küsü nga müküsa müsa, ma nüh jümari tü ma siepe Mosa vü küzazhutsü kheh.

57VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri pari sieküru kümjie hiri siekütsewa saluo; ma tü hiri müja tümluo, nyutü mükule tümluo;

58jüti sanü hiri luoveh tü ma vü saküüpeke nü ma lehkhuji aveh vü tse, thi ma nüh azhükütsüri, ma zhühkheri, thi ma zhühkhori ma nüh hiri pari vü azhükütsüwa vü küütse na küsa kenüh.

59Eh zhühkho hi nüh VÜWA tüvü küzhiekezhiekhriri tü arülo thi arüza VÜWA hiri Saküüwuowa küshenyiwa saluo, thi ma nüh masiepewa kümshowa thi ma nyi Israelri kümshowa rülo küsü nüh rülo küsü müvi üji mükümhie müzhetüluo;

60jüti küsa vü nüh azhih vü nyiri aveh nüh VÜWA tü Saküüwuowa thi ma küchie nüh küpa münyie ta küsa thsüra naveh.

61Jükenüh nohri luoveh ajü tü VÜWA hiri Saküüwuowa vü zhütsa, mazhühkheri vü tse thi nosü kümjie ma zhükütsüri müzhe luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Kükhurüzhehwa Kümthü
(2 Kkz 7.4-10)

62Jüti sanü kajiwa thi Israel aveh tü ma sie nü Vüwa tüvüküsahthuo kükhurü satsü.

63Thi Solomon nüh shüvotsa anyie mükeke nü künyi thi nyihzhü anyiemüzake nü mükeke vi taji VÜWA vü kütsathuo kükhurüri sa. Jüti küsa vünüh kajiwa thi Israel nyiri aveh tü VÜWA zhehwa kümüthü sa.

64Jümawa rülovü kajiwa nüh VÜWA zhetüvü küpeh küshothuo zhilawa nga sakümtse; ma nüh kütso kükhurü, atha kükhurü thi küthüsükhri nüh kütsathuo kükhurü tsü, küpakenühnyunü VÜWA tüvü küpeh sahwuo kükhurüpewa tü zah sheküm kenüh kütso kükhurü, atha vi kükhurü thi aküthü sükhri nüh kütsathuo kükhurürimüsara nüh saküm kenüh.

65Thi jüma tsothovü Solomon thi Israel aveh kümhu aküji sanü Hamath lehpie vünüh Egypt kuza küju VÜWA hiri Saküüwuowa tü vünüh rülo türü kütsazhu sa.

66Rülo tüzeawa thuoüji ma nüh anyiri küzem; thi mari tü kajiwatsiatsü nü VÜWA nüh David ma siepe vü thi ma nyi Israelri vü tikümhie küütsa kenüh lozhesheh thi mari luoveh wiezhi nü mari azhehvü tewa kheh

1 Kajiri 9

Saküüwuowa nüh Solomon vü Küütsale
(2 Kkz 7.11-22)

1Solomon nüh VÜWA zheh, kajiwa zheh thi Solomon nüh azhehküsangü aveh jum ünü,

2Gibeon vünüh ma vü küüngu üta VÜWA nüh Solomon vü akünyiawa küngu.

3Thi VÜWA nüh ma vü, “Noh nüh eh tüvü kükhuo küsa thi küzhiekezhiekhri hi nüh künarathuoh; noh nüh azheh saküsa hama hi nüh sakümtsemthuoh, thi hi nüh eh nyo küsuokürho jüla samthuoh; eh notha thi eh luoveh tü tsotho aveh jüla peh nathuoh.

4Noh thuoüji, mükütüküzü noh nüh noh pa David kümjie eh tüvü luoveh aveh thi müsho nü hi nüh noh vü azhükütsü aveh müzhenü sa, thi eh zhürühlieri thi eh zhühnyori müzhe nü tsethuoüji,

5hi nüh noh küsoh kajipe Israelri nyiehvü küsuokürho hi nüh noh pa David vü küphrahzhu üta vizhutsü naveh, hi nüh ma vü, ‘Israel kajipe rügi vü nyi küsü nga müpeh nüh küsawa nyu,’ ta küza.

6Thitü noh nüh eh sekünyi vünüh küreletewa thuoüji, noh nga nyutü noh tsari nga hi nüh azhükütsüri thi eh zhürühlieri hi nüh noh tüvü saküvehri mümzhe nüh sam nü wa taji nyiaza küpari kütsü sa thi mari khurü ti thuoüji;

© 2015 Bible Society of India.

7hi nüh azhih vi mari tsü küsa vünüh Israelri zothem naveh; thi hi nüh azheh
sakümtse küsawa tü eh notha vünüh vijam nü Israelri tü anyiri azavü azhühku
sataji zhühnyuo tewa nathuoh.

8 Thi azheh hamatü zorie kümprokeluom nathuoh; kütsuokükhru küsari nüh
ngothse naveh, thi eshih ta sanü mari nüh, 'Mokenüh VÜWA tü azhih hama vü thi
azheh hama vü hakümjie samthuoh lo?' ta sanaveh.

9Jüti sanü mari nüh, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA mari Saküüwuowa, Egypt
zhih vünüh mari pari vizhukürüwa kulemthuoh, thi nyiaza küpa küjehke nü
jümari khurü thi jümara kütsü satetsethuoh; jükenüh VÜWA nüh kümsü hamari
aveh mari vü vithsemthuoh; ti sanaveh," ti küza.

Solomon nüh Hiram sie Azhühka Küsa

(2 Kkz 8.1-12)

10Mahvi mükeke sehkhe vü, Solomon nüh azheh künyi küsa: VÜWAzhehwa thi
kajiwa zheh ti vünüh,

11thi Tair kajiwa Hiram nüh Solomon vü müsethsoh, aküla zhehthsothi suna ma
nüh küvingü zake küchetsü, kajiwa Solomon nüh Galilee vü anyuji mükeke
Hiram vü tsü.

12Thitü Hiram tü Solomon nüh anyuji vi ma kütsüri no nti Tair vünüh ru tü
jümari tü ma samkülozhe nüh sam.

13Jükenüh ma nüh, "Eh nü, noh nüh anyuji vi hi kütsü hamari tü mokümjie küsa
lo?" ti küna. Jükenüh mari nüh azhihwa tü nosü nga Cabul, Ebri vünüh ame
mkünyie, ta jiveh.

14Hiram nüh kajiwa vü suna küüto anyie müzü tsüküze.

Solomon nüh Küsara Küsale

(2 Kkz 8.3-18)

15Kajiwa Solomon nüh nyitokhrü küvi thuoüji VÜWA zheh sana küsakenüh, ma
mpa ma zheh, Millo, azhehküji, Jerusalem shiehku, Hazor, Megiddo thi Gezer,

16(Egyptri kajiwa Faroah nüh tsekhru nü Gezer si taji anyih nüh tsomtaji
anyujiwa vü kürho Kananri rehthekhehm, thi vi ma tsavühwa Solomon vüvüh
vü alahme kümjie vünüh tsüm;

17jükenüh Solomon tü Gezer sa le thi) Bethoron asajiwa,

18Baalath thi Judah azhih vü Tamar reza vü,

19thi Solomon nüh küpeh anyujiri aluo aveh, ma rawuh kheka nyujiri, ma rawuh
nyiri kenüh anyujiri, thi Solomon nüh Jerusalem vü, Lebanonvü, thi ma nüh
küsangü aveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Israel nyiri mükünyu Amorri, Hitri, Perizri, Hivri thi Jebusri kükheküm nyiri aveh,

21azhihwa vü mari küthsoküzhiri sam nü teküwari, Israel nyiri nüh müzothekhehra nüh sakümri, Solomon nüh küwurie akhrü tükha sanü nosü küjunga jüüta vünüh sa wieveh.

22Thitü Solomon tü Israel nyiri nü tükha müküsanüh arie nyiri, aküjiri, ma sierhüri, ma zhezhiri, ma rawuh nyiri küsa.

23Hamari tü Solomon küüroh nyiehvü küjiri lehvü müzamünga nü tünyiekeri küüroh küsa nyiehvü ro.

24Thitü Faroah tsavühwa tü David nyujiwa vünüh Solomon nüh sakütsü ma mpa ma zheh vü tewa; thinü ma tü Millo, azhehküjiwasa.

25 Solomon tü mahvi küsü vü küche keri ma nüh kükhurüpe VÜWAvü kütso kükhurü, kütsathuo kükhurü sasati, ma nüh VÜWAtüvü arheküüngu kütso nga sa. Jüti sanü ma tü azhehwa mülahra.

26Kajiwa Solomon tü Ezionger, jüma tü Edom zhih vü kümru juhküji nato Elot kütuoh vünüh juhie wuori sa.

27Thi Hiram tü juhie jümari vünüh ma sieperi, juhküjinyiri juhküji rüleh küthsüri thi Solomon sieperi nga siewa;

28thi mari tü Ofir vü wa nü jüla nüh suna küüto anyie türamzü vinü kajiwa Solomon vü ru.

1 Kajiri 10

Sheba Kajivühwa Waküno

(2 Kkz 9.1-12)

1 Jüti küsa vü Sheba vü kajivühwa tü VÜWA nyowa kenüh Solomon kütholah küünara vü ma müte nta küüna kükho vi nü ru.

2Nyimzawa tü kajitsa sehnyi khieloti sie, thi rheküüngu, suna khielota, thi akürhe lohri, ut nüh küüvü taji ru; thi ma nüh Solomon vü küru vü ma müshe lovü kütü aveh vi ma vü küza.

3Thinü Solomon tü ma nüh küüna aveh rületsü; zanyoküsü nga kajiwa vünüh rülekütsü müsara nüh ma vünüh küthi küm müsa,

4Thi Shebe Kajivühwa nüh Solomon küma tsa, azheh ma nüh sa küsa,

5ma shiekütsape vü ashie, ma küjiri küpehpe, ma sieperi ma noküveh, mari thsümnyi, ma huo thsekütsüri, thi ma nüh VÜWAzheh vü kütso kütsü kükhurüri küngu vü ma vü asietse münyienüh satewa.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti küsa vü nyimzawa nüh kajiwa vü, “Hi mpa eh zhih vünüh noh küürohri thi noh kümahtsa zhühke küünara tü azhütsa wiethuoh,

7thitü hi tü hi mpa nüh ru nü eh notha nüh mükungu küju nü mütsotü nüh sa, thi halie, küsuokhuo mpa vi nü hi vü müküza; noh kümahtsa thi kütsarhie tü hi nüh küünara zhühke nyieh vünüh wiethuoh.

8Noh vüvühri tü loküzheri! noh siepe hamari tü loküzheri. Nohtüvü tsiepeh huo nü noh kümtsa küna pehküveh hamari tü loküzheri!

9VÜWA noh Saküüwuowa, noh vü nolo pehküm thi noh vi Israel kajipe vü saküvehwa tü kütsiaküvüwa saluo! küpakenühnyunü VÜWA nüh küsuokürho Israel lokümthuoh kenüh, noh nüh kümsho thi künyitsavünüh zanyo küüsa nta ma nüh noh kaji küüsa mthuoh,” ti küza.

10Jüti sanü nyimzawa nüh kajiwa vü suna kete anyie müzü küüluoh, rhekü ngu müchuh hozaketsatsa, thi amekükhra lohri tsü; kajiwa Solomon tü Sheba kajivühwa nüh rhekü̈ungu kütsü hakümjieküsa küüshekü̈sha viküru müsarhuo le.

11Jümpa mükünyu Hiram juhieri Ofir vünüh suna vüküru, Ofir vünüh atehthso thi amekükhra lohri khielota vikü ru.

12Kajiwa nüh atehthso vi nü VÜWA zheh thi kajiwa zheh ti kütsüte sa, topito nga thi atakhuri nga azahküsari kenüh sa; khinyi thuoüji jüzake müru nyutü münguthuoh.

13Thi kajiwa Solomon nüh Sheba kajivühwa vü ma nüh küvingü aveh, jüma nyiehvü nga kajiwa Solomon nüh ma vü küwuzhi ma nüh momowakhuo nüh tsü kheh. Jüti sanü nyimzawa tü ma sieperi sie nü sühle ma zhih vü tewa.

Kajiwa Solomon Künyirhie

(2 Kkz 9.13-28)

14Mahvi küsü vü suna Solomon vü küru ma küüzho kete anyie mükekenü küche küjutho,

15jümari tü asüküsari, alerüsüküsari, Arabia kajiri aveh vünüh thi azhih vü kümkhrüri vünüh künguri nyiehvü nüh ngu.

16Kajiwa Solomon tü joh huo kükahjüjü müza künyi suna küütsüh nüh vi taji sa; joh huo küsü vü suna kete türü kümjie nüh vi sa.

17Thi ma nüh suna küütsüh nüh joh huo müza küche sa; joh huo küsüvü suna kete künyi kümjie nüh sa; thi kajiwa nüh jümari vi nü Lebanon Rezawa Zheh lovü thsesa.

18Kajiwa nüh satürü kajipe küji küsü sanü ma nyiehvü suna kümphahtsawa nüh küzhute.

© 2015 Bible Society of India.

19Kajipe wa tü pahti türo peh taji atüku wuovü thuoüji mieshüzah alü sake, thi ape natonato vü ake kükhahke sa, thi ake kükhahkeri nato vü amiewuo künyi sakütsie,

20amiewuo türakünyiri tü jüla kütsie nü apahti türo vü küsüsüküütsie. Hama küthse nü kajipe küsü vü nga müsa.

21Kajiwa Solomon juhküzhuku aveh suna nüh sa kheh, thi Lebanon Reza Zhehwa küfüküjuh aveh suna latha nüh sa kheh; küsü nga rakasa nüh müsa, zanyoküsü nga Solomon rülo vü kümjie üta nü münyie.

22Küpakenühnyunü kajiwa tü Tarshish juhie kühieri juhküji Hiram juhieri sie nü peh. Mahvi küche vü küsükeri Tarshish juhiekühieri tü suna, rakasa, satürü, angu thi ara vü nü ruruti.

23Hakümjie vünüh kajiwa Solomon tü azhih vü kajiri aveh nyiehvükünyirhie vü nga thi kümahtsa vü nga kümphawa sara.

24Thi azhih ajü tü Solomon kümahtsa Saküüwuowa nüh ma müshe lovü thsekütsüwa küna nti ma küpehpe phah.

25Mari anyi küsüsü nga ma küteküsa tsokrü rakasa, suna, thsümnyi, sierhe rheküüngu, rawuhri thi akhuoküvü rawuhri khieloti vi nü mahvi kürüzhu ruruti.

26 Solomon tü rawuhkhekari thi rawuhnyiri saküsezhuh khe; ma tü rawuhkheka müza türamzü thi rawuhnyiri anyie türakünyi peh nü ma nüh jümari tü rawuhkhekara nyujiri thi kajiwa vü Jerusalem vü sa.

27Thi kajiwa nüh rakasa tü aloh kümjie Jerusalem vü muomuoküngura satsü, thi ma nüh amüse tü Shefela rürüvithsoh kümjie küwalesheh vünüh satsü.

28Solomon nüh rawuh küsü thuoüji Egypt vünüh thi Kue vünüh ti sü, thi kajiwa asüküsari tü jümari ame vünüh Kue vünüh vi.

29Rawuhkheka küsü vü Egypt vünüh rakasa müza türo, thi rawuhküsü vü rakasa müzake nü tünyieke nüh sü; jüti sanü mari tü kajiwa asüküsari vünüh Hitri kajiri thi Siria kajiri vüzhuküü Zera sa.

1 Kajiri 11

Solomon tü Saküüwuowa vünüh Sühleteküwa

1 Jüti küsa vü kajiwa Solomon tü alievühri hozake lotewa: Faroah tsavühwa, Moabvühri, Amonvühri, Edomvühri, Sidonvühri thi Hit nyimzari ti lotewa,

2akuoküjiri vünüh VÜWA nüh Israel nyiri vü küüza zhühnyowa thuoüji, “Nohri tü mari sie küzaluowa nyu, nyutü mari tü nohri sie küzaluowa nyu, küpakenühnyunü mari nüh nohri luoveh lehkhuji kürele nü mari nyiaza sevü küzem naküveh kenüh,” ti küza. Solomon tü hamari vü kheke tewa.

© 2015 Bible Society of India.

3Ma tü vüvüh kajivüh müza türü, thi müsüvüh müza küchepeh; thi ma vüvühri
nüh ma luoveh sakükhaphrümtü.

4Küpakenühnyunü Solomon tü khruoküm vü ma vüvühri nüh ma luoveh
sakükhaphrü nü nyiaza küpara sevü küzem; thi ma luoveh tü ma pa David
luoveh kümjie müsanüh VÜWA ma Saküüwuowa vü luovehmüthsekheh nüh sam.

5Küpakenühnyunü Solomon tü Sidonra nyiaza Ashtoret thi Amonrakükre
Melkom sevü nyiteküwa kenüh.

6Jüti sanü Solomon tü VÜWA notha vü mowa nü kümsü nüh jüma satewa nü ma
pa David nüh küsa kümjie müsanüh sanü VÜWA semünyi ju nüh sam.

7Solomon nüh Jerusalem küzhi zhiehshu wuovü Moab akükre Khemosh kenüh,
thi Molek kenüh Amonra kükre azhie kümsie küsü sake.

8Hakümjie vünüh ma tü ma vüvüh alievühri aveh kenüh satsünü mari nüh mari
nyiazari vü arheküüngu kütso thi küsahthuo küsa satsü.

9Thinü VÜWA nüh Solomon vü arüshutewa, küpakenühnyunü ma luoveh
tü VÜWA, Israel Saküüwuowa ma vü künyikeri küünguwavünüh sühleteküwa
kenüh,

10zanyo hamari kenüh ma vü azhükütsü thuoüji, ma tü nyiaza küpara sevü
temwa tüm üta; thitü ma nüh VÜWA nüh azhükütsümümzhe nüh sam.

11Jükenüh VÜWA nüh Solomon vü, “Noh müshe tü ha üta vünüh saküm kenüh thi
noh nüh eh kütsathuozhüwa thi eh zhühkheri hi nüh noh vü azhükütsüri
mümzhe nüh saküm kenüh, hi nüh noh kajipewa noh vünüh zokhrimü nü noh
siepewa vü tsüm naveh.

12Jütawie ketünga noh pa David rieh nüh noh rülo vü jüma küsawanyu, thitü noh
tsa ke vünüh jüma zokhrimü naveh.

13Mampa nüh jütawie ketünga hi nüh kajipe aveh küzokhrihwa nyu; thitü eh
siepewa David rieh nüh thi hi nüh rükaküsawa Jerusalem rieh nüh hi nüh akuoh
küsü vi noh tsa tsü naveh,” ti küza.

Solomon Mükünongüri

14Thi VÜWA nüh Solomon vü küluosa Hadad Edomwa vizhutsü; ma tü Edom
zhehlori vünüh.

15Küpakenühnyunü David nüh Edom vü küpehvü, thi thopahiri sierhüwa Joab
tü rehthe kümri chohwu nta kükhru vü ma tü Edom vü nyimpari aveh rehthe
khehm.

16(Küpakenühnyunü Joab thi Israelri aveh Edom vü nyimpari aveh müjie
kürehthe kheh nü asa türo jüla peh)

© 2015 Bible Society of India.

17Thitü Hadad nü ma pa sieperi Edom wuori sie nü Egypt vü tewa, Hadad tü rünguopeh wieveh.

18Mari tü Midian vünüh tsezhu nü Paran vü ru taji Paran vünüh anyiri mari vü sie nü Egypt vü Faroah Egypt kajiwa vü ru, ma nüh azheh ma tsü thi ashie keluotsü thi azhih vi ma tsü.

19Thi Hadad tü Faroah notha vü küütso küji ngura taji ma mpa ma vüvüh anü vühwa Tapenes kajivühwa anü vühwa vi ma küüza.

20Thi Tapenes anüvühwa tü ma tsa Kenubath wuo nü ma tsü, ma tü Faroah zheh vünüh küje; jüti sanü Kenubath tü Faroah zheh vü Faroah tsari azavü nyi peh.

21Thitü David tü ma pari vü nyi zehtewathuoh ta küsa thi Joab thopahiri sierhüwa tü sümthuoh ta küsa Egypt vünüh küünara vü Hadad nüh Faroah vü, "Hi tü hi mpa eh nyu vü tewa na küsakenüh hi tü raküüzem luo," ti khuo.

22Thitü Faroah nüh ma vü, "Noh khinyi hi vü nyiküpeh mowa vü thohtsam nü noh mpa noh nyu vü tewa nti phahveh lo?" ti küna. Thinü ma nüh ma vü, "Hi küüzempa nüh raküsaluo," ti khuo.

23Saküüwuowa nga ma vü küluosa küsü vizhu, Eliada atsa Rezon, ma küsosiewa Hadadezer Zoba kajiwa vünüh zhüteküwawa vizhutsü.

24Ma tü anyiri ma natonahuo vünüh jizhuh nü khünakümsüri harünü mari sierhü sa, David nüh kürehthe saküm sevü mari tü Damaska vü tewa nü jüla pehtewa taji Damaska vünüh ma tü kajiwa küsam.

25Ma tü Hadad nüh küsa üta küsazih sanü Solomon kürhoju ma tü Israel küluosa küsü sa; thi ma tü Israelri nokümake taji Siria nyiehvü kükaji sa.

Jeroboam vü Saküüwuowa Küphrahzhu

26Nebat atsa Jeroboam, Efraim vü Zeredari küsü, Solomon siepe, mazah nyo thuoüji Zerua tünyivüh küsü, kajiwa vü nga ma ke rügivü thsuoke.

27Mokenüh ma ke rügivü thsuoke nü kajiwa sie kürühnyuo nüh mazhühnyo hama. Solomon nüh azhie jüla azhih vü thse, thi ma nüh ma pa David nyujiwa küthele.

28Anyi Jeroboam tü küsara shehri küsü, thi viza hamatü zanyokhielota sazhuküm Solomon nüh küngura vü ma nüh ma vi nü Josef zheh vü nyitokhrü küviri aveh nyiehvü ashu tsüm.

29Thi jüma tsotho vü Jeroboam tü Jerusalem vünüh tsezhutewa ünü Shilonri Ahija setsaküthsüwa tü lehkhuji vünüh ma ngura. Jüti küsa vü Ahija tü athsü kürüthe küsü müphie nü tse; masü tü masü mpa nyuji alievü tse.

30Thinü Ahija nüh ma vü pehküveh athsü kürüthewa prü nü küzokhrih türakünyi samtü.

© 2015 Bible Society of India.

31Ma nüh Jeroboam vü, “Noh mpa nüh küzokhrih türakeri vi luo; küpakenühnyunü VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh küüza, halie, hi tü Solomon ke vünüh kajipewa zokhrimü na savehthuoh, thi hi nüh akuoh türakeri vi noh tsü naveh,

32(thitü eh siepewa David thi Jerusalem, Israel kuohri aveh vünüh hi nüh anyuji rükaküsawa rieh nüh hi nüh küsü vi naveh),

33küpakenühnyunü ma nüh hi kulem nü Sidonra nyiaza vühwa, Moabra nyiaza Khemosh thi Amonra nyiaza Milkom khurütewa nü ma pa David nüh küsa kümjie müsanüh eh lehkhujiri vü mütse nüh sa, thi eh notha vü mowa nü katoveh, eh zhühkheriri thi eh zhühkhori müzhe ti müsanüh saküm kenüh.

34Jütawie ketünga hi nüh ma ke vünüh kajipe ajü viteküwawa nyu; thitü eh siepewa David hi nüh rükakümwa, hi nüh azhükütsüri thi eh zhühkheri kümzhewa rieh nüh ma kürho küju hi nüh matakrü küüsanaveh;

35thitü hi nüh ma tsa ake vünüh kajipewa vitewa nü kajipewa akuoh türakeri noh vü tsüm naveh.

36Tü ma tsa vü thuoüji akuoh küsü tsü naveh, jüta küsa vünüh eh siepewa David tü eh tüvü hi nüh eh nyo sa nta rükaküsaanyujiwa vü alati küsü sapeh huora naveh.

37Thi hi nüh noh vi nü noh kürholi nüh küvingü aveh vü kaji naveh, jüti sanü noh nüh Israelri nyiehvü kajiwa sanaveh.

38Thi noh tü hi nüh azhükütsü aveh küna, eh lehkhujiri vü tse nü eh notha vü mowa nü katoveh ünüh sanü eh zhühkheri thi ehzhükütsüri müzhe nü David eh siepewa nüh küsa kümjie sathuoüji, hi nüh noh sietse naveh thi hi nüh David vü sakütsüüta azheh küütoh küsü sanü noh tsü thi Israel vi noh tsü naveh.

39Hama kenüh hi nüh David küthsoküzhiri sakümnomna tsü naveh, thitü küsuokürho nyu; ti küzaüti,” küza.

40Jükenüh Solomon tü Jeroboam fethe nti phah; thitü Jeroboam tü sühra nü Egypt vü Shishak Egypt kajiwa vü zhütewa nü Solomon müjie küsü küju nü Egypt vü pehtewa.

Solomon Küsü

(2 Kkz 9.29-31)

41Solomon küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh, thi ma kümahtsa, jümari tü Solomon nüh küürohri lasipha lovü rhümsa ülo?

42Thi Solomon nüh Jerusalem vü Israelri aveh nyieh kükaji tsotho tü mahvi zührake.

43Jüti sanü Solomon tü ma pari vü nyi zehtewa nü ma pa David nyujiwa vü chowum nü ma tsa Rehoboam nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

© 2015 Bible Society of India.

1 Kajiri 12

Zhiehtü Kuohri Küsaluo Teküru
(2 Kkz 10.1-19)

1Rehoboam tü Shekhem vü tewa, küpakenühnyunü ma nüh kajiwa küsanta küsa
kenüh Israel aveh tü Shekhem vü teküru kenüh.

2Bebat atsa Jeroboam tü jüma küünara vü (küpakenühnyunü ma tü kajiwa
Solomon vünüh zhütewa nü ma tü Egypt vü pehwieküvehkenüh), jüti sanü
Jeroboam tü Egypt vünüh sheleteru.

3Wuori küze nü ma küji; thi Jeroboam thi Israelri kümhu aveh runü Rehoboam
vü,

4"Noh pa nüh noh khuonyih saküüzhomthuoh. Jükenüh khinyi thuoüji noh pa
küüroh küüzho thi hiri rügivü khuonyih küüzhowa sakümphieh tsüluo, jüta
thuoüji hiri tü noh kütsü sanaveh ünüh," ti küza.

5Ma nüh mari vü, "Nohri rülo küche kenüh tewa nü hi vü sheleruluo," ti küza.
Jükenüh anyiri tü tewa.

6Jüti küsa vü kajiwa Rehoboam tü kükhruori ma pa Solomon rhoküveh vü ma
tüvü kütsieri sie nü zaluo taji, "Hi nüh anyi hamari vü rületsü naküsa kenüh
nohri tü hi vü mokümjie hi shiketsü nalo?" ti küna.

7Thinü mari nüh ma vü, "Mükütüküzü nosü noh nüh anyi hamara siepe küsü
sanü mari kütsü sa, thi noh nüh mari rülekütsüvü azhükümhie phra ti thuoüji
mari tü küsuokürho noh sieperi sanathuoh ünüh," ti küza.

8Thitü kükhruori nüh ma vü süphiekütsü kulem nü shefüri ma sieküzarikeri thi
ma tüvü tsieküvehri siezaluotewa.

9Ma nüh mari vü, "Noh pa nüh hiri rügivü akhuonyih thsekütsüwa
sakümphiehtsüluo ta hi vü kükhuo anyi hamari vü rületsü üta mowa süphietsü
lo?" ti küna.

10Thinü shefüri ma sie küzarikeri nüh ma vü, "Noh vü küüza anyi hamari vü
hakümjie küza naveh, 'Noh pa nüh hiri khuonyihsaküzhotsü, thitü noh tü jüma
hiri kenüh sakümphietsü ülo,' ti küza; noh nüh mari vü hakümjie küza naveh, 'Eh
tüjüküzahwa tü eh pa küshih nyiehvü nüh sa veh.

11Khinyi thuoüji, eh pa nüh nohri rügivü khuonyih küüzho thsetsüthuoh, tinü hi
nüh thsephetsü le naveh. Eh pa thuoüji küürhievüh nüh nohri phra sosie thitü hi
nü riesüpa kümkowari vi nü nohri phra sosie naveh;' ti küza üti," küza.

12Jükenüh rülo kücheawa Jeroboam thi anyiri aveh tü Rehoboam vü ru, kajiwa
nüh, "Rülo kücheawa hi vü ru luo," ta küüza üta mari teru.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi kajiwa tü kükhruori nüh küsüphie vi nü ma kütsüwa kulemnü anyiri vü
kürie taji küza,

14ma tü shefüri nüh ma vü süphiekütsü müzhe nü mari vü küza taji, “Eh pa tü
nohri khuonyih thsephretsü naveh; eh pa nü küürhievüh vi nohri phra sosie,
thitü hi thuoüji riesüpa kümkowari vi nohri phra sosie naveh,” ti küza.

15Jükenüh kajiwa tü anyira zhü müvi nüh sa; küpakenühnyunü jüma tü
küüroh VÜWA vünüh viru nü ma zhüwa saju na küsa kenüh, jüma tü VÜWA nüh
Ahija Shilonwa nüh Nebat atsa Jeroboam vü VÜWAnüh küza.

16 Israel aveh tü kajiwa nüh mari müküna nüh saküm vü anyiri nüh kajiwa vü,
“Hiri tü David vü asuope mowa pehveh lo? Jesse atsavü hiri tü aka münyie luo.
Nohri juhthsüzheh vü tewaluo, O Israel! Noh mpa noh zheh noluo, David,” ti
küza. Thinü Israelri tü mari juhthsüzheh vü tewa khe.

17Thitü Rehoboam tü Israel nyiri nyiehvü kaji taji ma tü Judah nyujiri vü kürho
sa.

18Jüti küsa vü kajiwa Rehoboam nüh nyitokhrü küvi alüwa Adoniram küze nü
Israel aveh nüh aloh vi ma vehthem. Thi kajiwa Rehoboam tü Jerusalem vü
zhütewa nti prelepreza nü ma rawuhkheka rügivü tekuo.

19Jükenüh khinyi küju nga Israelri tü David zhehlori vü luohsa tsepeh huo
wieveh.

20Jeroboam tü sheleteru thuoh ta küsa Israel aveh nüh küünara vü mari nüh
wuori küze nü kümhuwa vü ma jikuru taji Israel avehnyiehvü kajiwa küsa. Nyi
küsü nga David zhehlori ase münyi nüh sanü Judah kuoh ase mpa nyitewa.

Shemaia Setsaküthsüzhü
(2 Kkz 11.1-4)

21Rehoboam tü Jerusalem vü ru ünü ma nüh Judah zhehlori thi Benjamin akuoh
aveh saküsezhuh khe, kajipewa Solomon atsa Rehoboamvü tsüm le na küsa
kenüh Israel zhehlori siesaluo nta rüka küsa ariesari anyie müzake nü zerake
jizhuh.

22Thitü Saküüwuowa zhü tü Shemaia Saküüwuowa anyiwa vü ru taji:

23Judah kajiwa Solomon atsa Rehoboam Judah zhehlori, Benjamin thi anyi
küpari aveh vü küza luo,

24“Hakümjie VÜWA vü küza luo, nohri tü kükhruwa nyu, nyutü noh küshuküra
Israel nyiri sieküsaluo wa nyu. Aveh nga papa zheh vü sheletewaluo,
küpakenühnyunü zanyo hamari tü hi vünüh küsa kenüh, ti küza üti,” küza. Thinü
mari tü VÜWA jikhi küna nü VÜWAzhü müzhe taji azhehlovü tewa le.

Jeroboam tü VÜWA vünüh Küreleteküwa

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti küsa vü Jeroboam tü Efraim küzhiho anyu vünüh Shekhem sanü jüla kürho
satewa; thi ma tü jüla nüh tsezhuwa taji Penuel sa.

26Thinü Jeroboam tü ma luoveh vünüh, “Khinyi nü kükajiwa tü David zhehlo vü
sheletewa nathuoh;

27mükütüküzü anyi hamari tü Jerusalem vü khru nü VÜWA zhehvünüh
küsahthuo tsü nta thuoüji, anyi hamari luoveh tü mari Vüwa, Rehoboam Judah
kajiwa vü sheletewa le naveh, thi mari tü hi fethem nü Judah kajiwa Rehoboam
vü sheletewa naveh,” ti küza.

28 Jükenüh kajiwa tü rüzhe nü suna nüh mieshüzah künyi sa. Thi ma nüh anyiri
vü, “Nohri tü Jerusalem vü kütse suo shehtetsethuoh. Halie; nohri nyiazari, O
Israel, Egypt zhih vünüh nohri siezhukürüwa,” ti küza.

29Jüti sanü ma nüh küsü thuoüji Bethel vü sa, thi küpawa nü Dan vü sa.

30Thi zanyo hama tü kükhiemuo küsü sateru, küpakenühnyunü anyiri tü Bethel
vü küpehwa vü wa, thi Dan vü küpeh küpawa küju ngawa nü kükhurü kenüh.

31Ma tü azhie kümsieri vü nga azheh sa kheh nü Leviri mükünyu anyiri azhievü
nüh navü chuh nü sa.

Bethel vü Kükhurü Rüjaküm

32 Thi Jeroboam nüh Judah vü küsa kümjie asa tüzeawa rülo türamnga vü
kütsazhu küsü küteke sanü kükhurüpe rügivü küsahthuo satsü; jükümjie ma tü
Bethel vü ma nüh küsa mieshüzah künyiküsahthuo sa. Thi azhie kümsie saküsa
Bethel vü navüri sa.

33Ma tü asa tüzeawa rülo türamnga vü ma nüh saküsa kükhurüpe wavü ma mpa
ma luoveh lovü nüh kürüzhera asa wa Bethel vü khru; jüti sanü Israel nyiri
kenüh kütsazhu küsü shia tsü nü ma tü khru taji arheküüngu tso.

1 Kajiri 13

1Thi halie, Judah vünüh Saküüwuowa anyi küsü VÜWA zhü vünüh Bethel vü ru.
Jeroboam tü arheküngu tso nta kükhurüpe kütuoh vü tsieveh.

2Thinü anyiwa tü VÜWA zhü vünüh kükhurüpewa vü zie taji, “O kükhurüpe,
kükhurüpe, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, ‘Halie, atsa küsü wuo nü David
zhehlori tsü naveh, ma nyo thuoüji Josiah; ma nüh noh rügivü nüh küsahthuo
sanaveh, thi azhie kümsiera navüri noh rügivü nüh arheküngu thi anyiri arü tso
naveh;’ ti küza üti,” küza.

3Thi ma nüh jüma rülovü athsoshi küsü tsü taji, thsoshi hamatüVÜWA nüh
phrahte küsawathuoh: Halie, kükhurüpewa tü zoriejam naveh, thi aweji ma
rügivü küpehri tü chiriejam nathuoh, ti küza üti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Kajiwa tü Saküüwuowa nyiwa nüh Bethel vü kükhurüpewa vü zienü küüza küünara vü Jeroboam tü ma ke kükhurüpewa vünüh thsuozhu taji, “Ma shohte luo,” ti küza. Thinü ma ke ma vü küthsuokewa tü kükhrotewa nü ma wuovü mükükhoke lera nüh sa.

5Saküüwuowa nyiwa nüh VÜWA zhü vünüh kütsü üta athsoshi wamüzhe nü kükhurüpewa nga puotewa nü awejiri tü kükhurüpewa vünüh thürietewa.

6Jüti küsa vü kajiwa nüh Saküüwuowa nyiwa vü, “VÜWA noh Saküüwuowa vü küütso zhieke nü eh kenüh kükhuo sataji eh ke tü sakümhiekütsüle saluo,” ti küza. Thinü Saküüwuowa nyiwa nühVÜWA vü zhieke nü kajiwa ake tü sakümhietsüle taji atükhu vü kümjie salera.

7Kajiwa nüh Saküüwuowa nyiwa vü, eh senyi nü azheh vü ra taji nohvü ajisuo küsü tsü naveh ünüh, ti küza.

8Saküüwuowa nyiwa nüh kajiwa vü, “Mükütüküzü noh nüh noh zheh küzhila nga hi tsü wie ketünga hi nü noh vü nyiküwawa nyu. Thi hitü azhie hala nüh lohse nga kütsawa nyu, nyutü ajuh nga küzhuwanyu;

9küpakenühnyunü VÜWA zhü nüh hi vü jüüta azhü tsü taji, Nohtü lohse nga mütsa, nyutü ajuh nga küzhuwa nyu, nyutü noh nüh küru lehkhuji vünüh shele müwara; ta küza üta,” küüza kenüh.

10Jükenüh ma tü lehkhuji küpa vünüh tewa nü ma nüh Bethel vüküru alehwa vünüh shele müwa nüh sa.

Bethel vü Setsaküthsü Kükhruowa

11Jüti küsa tsothovü setsaküthsü kükhruori küsü Bethel vü rhoveh. Thinü Saküüwuowa nyiwa nüh jüma rülovü Bethel vünüh küsari aveh ma tsari nüh ru ma vü küza kheh; kajiwa vü azhüküüza nga mari tü mari apa vü küza.

12Thinü mari apa nüh mari vü, “Ma tü khiema lehkhuji vü tewathuohlo?” ti küna. Jüti küsa vü ma tsari nüh Saküüwuowa nyiwa Judah vünüh küruwa tü lehkhuji khievü tewathuoh ünüh ma vü küjokütsa.

13Thinü ma nüh ma tsari vü, “Eh kenüh rawuh ape satsüluo,” ti küza. Jükenüh mari tü rawuh ape ma kenüh satsü nü ma nüh jüma rügivü kuo.

14Thi ma tü Saküüwuowa nyiwa asevü zhetewa nü ma tü nguzhethsoh küsü kükhu vü shupehla nü ngura taji ma vü, “Noh tü Judah vünüh küru Saküüwuowa nyiwa thuoh ülo?” ti küna. Ma nüh ma vü, “Ah, hi tü jümathuoh,” ti rületsü.

15Ma nüh ma vü, “Hi sie nü azhehlovü ra taji lohse tsaluo,” ti küza.

16Jüti küüza vü ma nüh, hi nü noh vü nyi shele müwara nüh sanathuoh, nyutü noh vü nyi mütura nüh sanathuoh; jü mpa mükünyu azhie hala noh sie nü lohse mütsanüh nyutü müzhu nüh sanathuoh;

© 2015 Bible Society of India.

17küpakenühnyunü VÜWA zhü nüh hi vü, Noh tü jüla lohse nga kütsawa nyu,
nyutü ajuh nga küzhuwa nyu, nyutü noh nüh lehkhujiküru vünüh sheleküwawa
nyu ta küüza kenüh ti küza.

18Thinü ma nüh ma vü, "Hi nga noh kümjie setsaküthsüri küsü, thi rügizhüleri
küsü nüh VÜWA zhü vünüh hi vü, 'Ma tü lohsetsa thi ajuh zhu na küsa kenüh ma
sie shele noh zheh vü ru luo;' ti küza üti," küza. Thitü ma tü ma vü riem.

19Jükenüh ma tü ma vü nyi shele wa nü ma zheh vünüh lohse tsa thi ajuh zhu ti
sa.

20Thi mari tü ashie kütsape vü shupehveh ünü VÜWA zhü tü ma sieshelekü ru
setsaküthsüwa vü ru;

21thi ma tü Saküüwuowa nyiwa Judah vünüh küruwa vü zhetaji, "VÜWA nüh
hakümjie küzaveh, 'Noh nüh VÜWA zhü müküna nüh saküm kenüh, thi VÜWA noh
Saküüwuowa nüh azhükütsüwa mümzhe nüh saküm kenüh,

22thitü sheleteru nü ma nüh noh vü, alohse mütsa tüm thi ajuh nga müzhu tüm
üta küüzawa azhievü nüh alohse tsa thi ajuh zhu ti saküm kenüh noh kümo tü
noh pari rükuvü mürura;' ti küzaüti," küza.

23Thi ma nüh alohse tsa thi ajuh zhu ti saküm sevü ma nüh sieshelekü ru
setsaküthsüwa kenüh rawuh rügivü apewa vi satü.

24Thi ma tü kuotewa ünü aleh vünüh amiewuo küsü ma mütu nü ma
mürhühthem. Thi ma kümo tü aleh vü jam nü rawuh nüh makütuoh vü tsiepeh;
thi amiewuowa nga akümowa anato vü tsiepeh.

25Thi halie, anyiri tü jüvü tseru nü akümowa aleh vü jaküsala amiewuowa tü
akümowa anato vü tsieküveh ngu. Jüti küsa vü mari tü ru nü setsaküthsü
kükhruowa kürhope anyujiwa vü küza.

26Thinü ma sieshele küru setsaküthsüwa nüh lehkhuji vünüh jümakünara nü ma
nüh, "Jümatü Saküüwuowa nyiwa, VÜWA zhümüküünawa, jükenüh VÜWA nüh
ma vi amiewuowa vü tsümthuoh, VÜWA zhü ma vü küüzawa müzhe nü jüma nüh
ma mürhürie thi zothem," ti küza.

27Thi ma nüh ma tsari vü, "Eh kenüh rawuh rügivü ape küche luo," ti küza. Jüti
küüza vü mari nüh küchetsü.

28Ma tü wa ünü ma kümowa aleh vü ja küsala, thi rawuh thi amiewuowa nga ale
anato vü kütsiela ngura. Amiewuowa tü akümowa nga mütsa thi rawuh wa nga
mümrhüthe.

29Thinü setsaküthsüwa tü Saküüwuowa nyiwa kümowa kha nü rawuhrügivü
sataji külu thi chohwumü nti anyujiwa vü visheleteru.

© 2015 Bible Society of India.

30Thi ma nüh ma mpa ma rüku lovü akümowa thsem nü mari tü manyiehvü külu taji, “O, eh nü,” ti sa.

31Ma nüh ma chohwu küm sevü ma nüh ma tsari vü, hi sümthuoüji Saküüwuowa nyiwa küchohwu rüku lovü hi chohwu luo; eh rü tü marü natovü saluo.

32Ma nüh VÜWA zhü vi nü Bethel vü kükhurüpewa thi Samaria nyuküjiri azhie kümsie vü azheh aveh küluosa kenüh rutsa wie naveh.

Jeroboam Küsüra Kükhiemuo

33Zanyo hamari sevü Jeroboam tü ma kümsü leh vünüh müsühlenüh sam, thitü anyiri aveh azhievü azhie kümsieri vü kenüh navüri küsa kheh; thari nüh sanaveh ünüh jümari tü azhiekümsieri kenüh sakümtse nü navüri küsa.

34Thi zanyo hama tü Jeroboam zhehlori kenüh kükhiemuo sateru nü azhihwa rügivü nüh tehthuojam thi zoriem na küsa kenüh.

1 Kajiri 14

Jeroboam Atsa Süküm

1Jüti küsa tsotho vü Jeroboam atsa Abijah tü naveh.

2Jeroboam nüh ma vüvüh vü, “Sühra nü noh mpa nüh atsosaküpa taji noh tü Jeroboam vüvüh ta küsa mükümshira sanü Shilo vü waluo; halie, Ahija setsaküthsüwa tü jüla pehveh ünüh, ma nüh hi tü anyi hamara kajiwa sa üta küzaveh.

3Noh ke vü tieshu türake, amüsaküve wuori thi awejuh süzahküsü ti vi nü ma vü waluo; ma nüh atsawa tü mokümjie sam naveh ünüh küza naveh ünüh,” ti küza.

4Jeroboam vüvüh tü jükümjie vünüh sa; ma tü sühra nü Shilovü wa nü Ahija zheh vü ru. Jüti küsa vü Ahija tü müngu nüh sam, küpakenühnyunü ma mahvi kenüh ma notha tü zoküm kenüh.

5Thinü VÜWA nüh Ahija vü, “Halie, Jeroboam vüvüh tü ma tsakenüh küna nta tseveh ünüh, küpakenühnyunü ma tü naküveh kenüh. Hakümjie ha üta ti küsa vi nü ma vü küza luo,” ti küza. Ma tü ru ünü ma nüh nyimza küpari kümjie thsekütsa.

6Thitü Ahija nüh nyimzawa amükhie vü tse küturu ajih akhi küünara vü ma nüh, turuluo, Jeroboam vüvüh; noh tü mokenüh küpari küthse saveh lo? küpakenühnyunü hi tü noh kenüh azhühwaküüzho tsü üta hi vü azhühzho tsüsa kü veh kenüh.

7Wa nü Jeroboam vü, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, “Küpakenühnyunü anyiri azhievü nüh hi nüh noh sakümsiekütsü kenüh, thi eh nyiri nyiehvü hi nüh noh asierhü küüsakenüh,

© 2015 Bible Society of India.

8thi David zhehlori vünüh kajipewa zokhrimü nü jüma vi noh kütsükenüh; thi jüta wie ketünga noh tü eh siepewa David, hi nüh azhükütsüri müzhe thi ma luoveh aveh vi eh senyi nü eh notha vü kükato küsawa kümjie müsanüh sam,

9thitü noh tüvü aveh nyiehvü nüh noh tü kümsie sa thi wa nü noh mpa noh kenüh nyiaza küpa, lü nü atso sataji eh rüsakümthonü arüsaküshu nü hi vi noh sevü therakümthuoh;

10jükenüh halie, hi nüh kümsü Jeroboam zhehlori vü viru naveh, thi Jeroboam vünüh nyimpari nyura kükhu vü küpehri nga thi mükünyuri nga aveh zothem naveh, thi Jeroboam zhehlori aveh nyiküsü nüh mieshüsü tso nü müjie küra küju nü kütso kümjiezorie kümtse naveh.

11Thari nüh Jeroboam anyi sanü anyuküjiwa vünüh sü naveh ünüh ashuh nüh tsanaveh; thi anyu alievü nüh küsüri thuoüji amürhü vü prükütse amüwari nüh tsanaveh; küpakenühnyunü jüma tü VÜWAnüh küzakümthuoh kenüh," ta küza, ti küza.

12Jükenüh sühra nü noh zheh vü waluo. Anyujiwa vü noh mphakünyike thuoüji atsawa tü süm nathuoh ünüh.

13Thi Israel aveh tü ma kenüh shükheke nü ma chohwu naveh; küpakenühnyunü Jeroboam vünüh shuküru ma mpa nüh arüku vü küru sanaveh, ma vünüh VÜWA Israel Saküüwuowa loküzhe zanyo küsü Jeroboam zhehlori vünüh küngura kenüh.

14Jüma nyiehvü nga mampa ma kenüh Israel nyiehvü kajiwa küsüVÜWA nüh vizhutsü naveh, ma nüh nosü Jeroboam zhehlori zothejam naveh. Thi nosü vünüh tuvü,

15ajuh vünüh amüshüh shohkü zeküm üta VÜWA nüh Israelri kürhieriejam nü mari apari vü kütsü azhih kümhiewa vünüh Israelri tü arüzoh ruzhujam naveh, thi Eufrates tuwuovü zhuhrieja küzem naveh; küpakenühnyunü mari nüh mari Kükhurüvü sanü VÜWA rüsakümtho nü arüsaküshukümthuoh kenüh.

16Thi Jeroboam kükhiemuo kenüh ma nüh Israel jam naveh, ma nüh jüma khiemuoküm kenüh jüma nüh Israelri sakükhiemuom, ti küza.

17Jüti küsa vü Jeroboam vüvüh tü sühra tewa nü Tirza vü ru. Thi ma tü azheh khepie vü tu ünü atsawa tü süm.

18VÜWA nüh ma siepewa Ahija setsaküthsüwa vü küüza üta ma zhümüzhe nü Israelri aveh tü ma chohwu taji ma kenüh külu kheh.

Jeroboam Küsü

19Jeroboam küüroh aveh, mokümjie ma nüh arie sa thi ma nüh mokümjie kükaji sanüh, halie, jümari tü Israel kajiri Küthsoküzhi zhüku Lasipha lovü rhüsaveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Thi Jeroboam nüh kükaji tsotho thuoüji mahvi mükeke nü künyi; jüti sanü ma
tü ma pari vü nyi zehtewa nü ma tsa Nadab nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Rehoboam
(2 Kkz 11.15; 12.15)

21Solomon tsa Rehoboam tü Judah vü kükhaji sa. Rehoboam kükaji küsate vü ma
mahvi tü zührake nü küsü khruovehthuoh, thi ma tüVÜWA nüh ma nyo sa nta
Israel kuohri aveh azhievü nüh kürüka anyuji Jerusalem vü mahvi türatürü
kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Nama, Amonvühri.

22Thinü Judah tü VÜWA notha vü mowa nü mümhie nüh kükhiemuo küsa
nyiehvü nüh sanü mari tü ma rüsakümtho taji mari kükhiemuo kenüh
noküüjizhi satsü,

23 küpakenühnyunü mari mpa makeri'a nüh azhie kümsieri, tovühri, thi küzhiho
kümsie aveh vü thi athsoh kümzhi kükhu aveh vü nga Kükhurüvü sa kheh;

24thi mari zhih vü nyimpari küwerü küüphroküphrie nga pehtewa. Israel nyiri
atüvü nüh VÜWA nüh zheküja akuoküjiri nüh küsa kükreri aveh mari nüh sa
kheh.

25 Kajiwa Rehoboam mahvi münga vü Egypt kajiwa Shishak tü shuhru nü
Jerusalem sie kürünyuo;

26 ma nüh VÜWA zheh vü künyirhieri thi kajiwa zheh vü künyirhieri, thi zanyo
aveh ti vitewa kheh. Ma tü Solomon nüh küsa suna joh huo aveh vitewa kheh;

27thi jümari müthoh vünüh kajiwa Rehoboam nüh sahwuo joh huo sa, thi jümari
vi nü kajiwa zheh mükhie küno rieh huo küjiri ke vü thsem.

28Kajiwa nüh küzakeri VÜWA zheh vü wa naveh ünüh rieh huowa nüh jümari vü
nü arienyiri vü visheleru sasati.

29Rehoboam nüh küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh mari nüh Judah kajiri
Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

30Jüti küsa vü Rehoboam thi Jeroboam masü azhievü arie sapeh huo.

31Thi Rehoboam tü ma pari vü nyi zehtewa nü David nyujiwa vü mapari vü nyi
chohwum. Ma zah nyo thuoüji Nama, Amonvühri. Thi matsa Abijam nüh ma
müthoh vünüh kükaji sa.

1 Kajiri 15

Judah Kajiwa Abijah
(2 Kkz 13.1; 14.1)

1Nebat atsa Kajiwa Jeroboam mahvi türatüzeawa, Abijah tü Judah nyiehvü
kükaji sa.

© 2015 Bible Society of India.

2Mahvi küche ma tü Jerusalem vü kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Maka, Absalom tsavühwa.

3Thi ma tü ma pari nüh ma tüvü saküru kükhiemuo aveh vü tsekümsa; ma pa David nüh aluoveh ajü küzhütsa vünüh vi VÜWA vü kütsü kümjie ma tü müsanüh sam.

4Jüta wie ketünga David rieh VÜWA ma Saküüwuowa nüh Jerusalem vü alati küsü ma sevü ma tsa sanü Jerusalem vizhu;

5David nüh VÜWA notha vü mowa nü awuleh ünüh küsa kenüh Uriah Hitwa kenüh küchie nüh ma kürho ajü ma vü azhükütsü zanyoküsü vü nga nüh küpavü küreletemwa.

6Jüti küsa vü Rehoboam thi Jeroboam masü azhievü ma kürho rülo aveh vü arie sa.

7Abijam nüh küüroh küpari thi ma nüh küsari aveh tü Judah kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha vü rhüm sa ülo? Thi Abijah thi Jeroboam masü azhievü arie sa.

8Jüti sanü Abijah tü ma pari vü nyi zehtewa nü mari nüh David nyujiwa vü chohwum. Thi ma tsa Asanüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Asa
(2 Kkz 15.16; 16.6)

9Israelri kajiwa Jeroboam nüh mahvi mükeke kükaji vü Asanüh Judah nyiehvü kükaji sa,

10thi ma tü Jerusalem vü mahvi zürake nü küsü kükaji sa. Ma zahnyo thuoüji Maka, Absalom tsavühwa.

11Asa tü ma pa David kümjie VÜWA tüvü mowa nü awuleh ünüh sa.

12Nyimpari küwerü küüphroküphrie ma nüh azhihwa vünüh vijakheh, thi ma pari nüh küsa anguo aveh vijakhehm.

13Ma zah Maka nüh kajivüh küsa nga ma nüh vijam, küpakenühnyunü ma nüh Asherah kenüh akükre tsorhe sakütsü kenüh; thi ma tsorhe tü Asanüh zochiem nü Kidron kuza vünüh tsom.

14Thitü azhie kümsieri thuoüji vimja. Jüta wie ketünga Asa luoveh tü ma kürhoju nü VÜWA vü nyitsa ju.

15Thi ma tü ma pa nüh kümthü nü küte thi mampa nüh müthü nü küte VÜWA zheh vü rakasa, suna thi küfüküjuhri ti viru.

16Jüti küsa vü Asa thi Basha Israelri kajiwa masü azhievü masü kürho ajü arie sa.

© 2015 Bible Society of India.

17Israelri kajiwa Basha tü khru nü Judah sie kü rühnyuo taji Rama sa, jüta küsa vünüh ma tü nyi küsü nga alievü nga müküshu thi Judah kajiwa Asa vü nga müküturu, ti sa.

18Thinü Asa tü VÜWA zheh vü thi kajiwa zhehvü künyirhiekükhe küsa rakasa thi suna aveh vitewa nü ma sieperi ake vü thsem; thi kajiwa Asanüh mari tü Tabrimon atsa Ben-hadad, kajiwa Siria Hezion Damaska vü kürhowa vü küze taji;

19"Eh pa thi noh pa kümjie hisü azhievü azhühthuo saluo: halie, hi nüh noh vü rakasa, thi suna kütsüsuo saveh ünüh; wa nü Basha Israel kajiwa sie nü azhühthuo saküsawa phrüriem taji hi vünüh teküwa saluo," ti küza.

20Thi Ben-hadad tü kajiwa Asa zhü küna nü ma thopahiri sierhüri küzenü Israel nyujiri sie kürühnyuo taji Ijon, Dan, Abel bet maka, Khinerot aveh, thi Naftali azhih aveh chara.

21Basha nüh jüma küünara vü Rama saküveh lem nü ma tü Tirza vü kürho satewa.

22Thinü kajiwa Asa tü Judah aveh vü küzhüchüh sa, nyi küsünga noküja müsanüh mari tü Rama thi aloh thi ma zhehthsori khawa, Basha tü jümari vi nü azheh sa; thi mari sie taji kajiwa Asa tü Benjamin Geba thi Mizpa sa.

23Asanüh küüroh küpari aveh, ma kümzho aveh, thi ma nüh küsariaveh, thi ma nüh anyuji küsari tü Judah kajiri Küthsoküzhi zhüku Lasipha lovü rhüm sa ülo? Thitü ma khruomünü ma mpha künyi vü aküna pehtewa.

24Thi Asa tü ma pari vü nyi zehtewa nü ma pa David anyujiwa vü ma pari vü nyi chohwum; thi ma tsa Jehoshafat nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Israelri Kajiwa Nadab

25Judah kajiwa Asa mahvi künyiawa Jeroboam atsa Nadab nüh Israel nyiehvü kükaji sa; thi ma tü Israelri nyiehvü mahvi künyikükaji sa.

26Ma tü VÜWA notha vü mowa nü mümhie nüh sanü ma pa lehkhuji vü tse, thi ma kükhiemuowa kenüh Israelri tü sakükhiemuom.

27Ahija atsa Basha, Issachar zhehlowa nüh ma vü jurhü, thi Basha nü, Filistin vü Gifethon vünüh fethem; küpakenühnyunü Nadab thi Israelri aveh nüh lieke taji Gifethon zi küveh kenüh.

28Jükenüh Judah kajiwa Asa mahvi kücheawa vü Basha nüh ma zothemnü ma müthoh vünüh kükaji sa.

29 Thi ma tü kajiwa kesanü Jeroboam zhehlori aveh zothe khehm; VÜWAzhü müzhe nü ma nüh ma siepewa Ahija, Shilonwa vü küüza üta ma nüh müjie küzoriekheh küju nü Jeroboam zhehlovü arütho küsah küsü nga müküükhe;

© 2015 Bible Society of India.

30Jümatü Jeroboam kükhiemuo nü ma nüh jüma nüh Israelri sakükhiemuom thi ma nüh VÜWA Israelri Saküüwuowa rüsaküshu nü arüsakümthoküm kenüh.

31Thi Nadab nüh küüroh küpari thi ma nüh küsari aveh Israelri kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha vü rhümsa ülo?

32Jüti küsa vü Asa thi Basha Israelri kajiwa masü kürho küju masü azhievü arie sa.

Israelri Kajiwa Basha

33Judah kajiwa Asa mahvi kücheawa Ahija atsa Basha tü Tirza vü Israelri aveh nyiehvü kükaji sanü ma tü mahvi mükeke nü müzükaji.

34Ma tü VÜWA notha vü mowa nü kümsü nüh sataji Jeroboam lehkhuji vü tse nü ma kükhiemuo vünüh Israelri sakükhiemuom.

1 Kajiri 16

1Thi VÜWA zhü tü Hanani atsa Jehu vü Basha kenüh ru taji,

2hi nüh azhitho vünüh noh sakümsietsü nü Israel nyiri anyiehvü asierhü küüsa ünü Jeroboam leh vü tsetewa taji mari kükhiemuo vünüh eh rüsakümtho nü arüsaküshu taji eh nyi Israelri sakükhiemuom,

3halie, hi nüh Basha thi ma zhehlori chija kümtsem naveh, thi noh zheh tü Nebat atsa Jeroboam azheh kümjie satsü naveh.

4Anyi küsüküsü nga Basha anyi sanü anyujiwa vünüh sü naveh ünüh ashuhri nüh tsanaveh; thi atovü nüh küsüri thuoüji amrhü vü prükütse müwari nüh tsanaveh.

5Basha nüh küüroh küpari, thi ma nüh mowa sanüh, thi ma kümzho, mari nüh Israelri kajiri küthsoküzhi zhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

6Thi Basha tü ma pari vü nyizehtewa nü Tirza vü chohwum; thi matsa Ela nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

7Jüma nyievü nga VÜWA zhü tü Hanani atsa setsaküthsüwa Jehu vünüh Basha thi ma zhehlori kenüh ru, küpakenühnyunü ma nühVÜWA notha vü kümsü aveh küsa kenüh, ma ke nüh küüroh vünüh ma rüsakümtho nü arüsaküshum, Jeroboam zhehlori kümjie sakümkenüh, thi ma nüh jüma nga zoriem.

Israel Kajiwa Ela

8Judah kajiwa Asa mahvi mükeke nü türo vü Basha atsa Ela nüh Tirza vü Israelri nyiehvü kükaji sanü mahvi künyi kaji.

© 2015 Bible Society of India.

9Thitü ma siepewa Zimri, ma rawuhkheka küzhila sierhüwa nüh ma vü küjurhü sa. Ma nüh Tirza vü pehküveh vü Azra azheh vünüh matü ma mpa nüh zhu nü müshe, ma tü Tirza vü azheh nyiehvükühuowa.

10Judah kajiwa Asa mahvi mükeke nü türü vü Zimri tü tu taji mafeküzeh taji ma fethem, thi ma müthoh vünüh kükaji sa.

11Ma nüh kükaji sanü ma kajipe rügivü keshupeh ünü ma nüh Basha zhehlo aveh zothe khehm; ma tü ma küshukürа nyimpari nyutü mafüri küsü nga müja nüh sam.

12Hakümjie vünüh Zimri nüh Basha zhehlori aveh VÜWA zhü ma nüh Jehu setsaküthsüwa vünüh Basha kenüh küphrahtewa müzhe nü zorie khehm.

13Basha thi ma tsa Elah masü nüh kükhiemuo küsari kenüh masü nüh Israelri sakükhiemuom, masü anguori nüh VÜWA Israel Saküüwuowa arüsakümtho nü arüsaküshum.

14Ela nüh küüroh thi ma nüh küsa aveh mari nüh Israelri kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

Israelri Kajiwa Zimri

15Judah kajiri Asa mahvi mükeke nü türü vü Zimri tü Tirza vü rülo türü kükaji sa. Jüma tsotho vü riekhuori tü Filistin vü küpeh Gibethon zhe nti wa kürünape sanü peh,

16riekhuori kürünape sanü pehküvehri nüh jüma küünaravü, “Zimri thuoüji küjurhümthuoh, thi ma nüh kajiwa zothem,” Jükenüh Israel aveh nüh Omri, thopahiri sierhüwa vi nü kürünape vünüh jüma rülo vü Israelri aveh nyiehvü kajiwaküsa.

17Jükenüh Omri tü Gibethon vünüh Tirza zhe nti wa, thi Israelri aveh nga ma vü nyiwa.

18Thi anyujiwa viteküwa Zimri nüh künguvü ma tü kajiwa zheh alokümzhotsawa vü tu nü kajiwa zheh ma lü vü anyih nüh tso nü süm,

19küpakenühnyunü ma nüh kükhiemuo küsa kenüh, VÜWA notha vü kümsü sa, Jeroboam lehkhuji vü tse, thi ma nüh kükhiemuo küsawa nüh Israelri saküükhiemuo.

20Zimri nüh küüroh küsa küpari, thi ma nüh küjurhü küsa tü mari nüh Israel kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

Israelri Kajiwa Omri

21Jüti küsa vü Israel nyiri tü küüsuo künyi satewa; küzhila nüh Ginat Asa Tibni asenyi nü ma vi kajiwa küüsa nti sa; thi küzhila nüh Omri asenyitewa.

© 2015 Bible Society of India.

22Thitü anyiri Omri asenyiteküwari nüh Ginat atsa Tibni asenyiteküwari nyiehvü chaküm sa; jükenüh Tibni tü süm nü Omri nüh kajiwa satewa.

23Judah kajiwa Asa mahvi cherake nü küsü vü Omri tü Israelri anyiehvü kükaji sanü mahvi türo ma nüh Tirza vü kükaji sa.

24Ma nüh Samaria küzhiho Shemer vünüh rakasa anyie türo nüh sü; thi ma nüh küzhihowa tü sakümzho nü ma nüh küsa anyujiwa tü Samaria ti Shemer anyo, küzhiho vüwa nyo vünüh ji.

25Omri tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa, thi ma türi aveh anyiehvü nga nüh kümsü sa,

26küpakenühnyunü Nebat atsa Jeroboam lehkhuji aveh vü tse nü kükhiemuo vünüh Israelri sakükhiemuo kheh, VÜWA, Israelri Saküüwuowa arüsakümtho, mari anguo nüh arüsaküshum.

27Omri nüh küüroh ma nüh küsa, thi ma nüh kümzho küütsa mari nüh Israelri kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

28Omri tü mari pari vü nyi zehtewa nü Samaria vü chohwum; thi ma tsa Ahab nüh ma müthoh vünüh kaji.

Israelri Kajiwa Ahab

29Judah kajiwa Asa mahvi cherake nü tüze vü Omri atsa Ahab tü Israelri nyiehvü kükaji sa, Omri atsa Ahab tü Israelri nyiehvü mahvi mükeke nü künyi Samaria vü kaji.

30Thinü Omri atsa Ahab tü ma türi nyiehvü nüh VÜWA nothavü kümsü sa.

31Thi ma kenüh Nebat atsa Jeroboam kükhiemuo vü kütse tü kümphieh kümjie, ma tü Etbal, Sidoniari kajiwa tsavühwa Jezebel vi mavüvüh sanü wa taji Baal kütsü sa thi ma khurü ti satewa.

32Ma nüh Baal azheh vünüh Baal kenüh kükhurüpe küsü khake, jüma tü ma nüh Samaria vünüh sa.

33Thi Ahab nüh Kükhurüvü küsü sa, Ahab tü ma tüvü Israel kajiri aveh nyieh vünüh VÜWA, Israelri Saküüwuowa arüsakümtho nü marüsaküshu.

34Ma tsotho vü Hiel, Bethelwa tü Jeriko sa; ma nüh ma tsa apokhuwa Abiram tsotho vünüh ma ajupewa sakem, jüti sanü VÜWA nüh Nun atsa Joshua vünüh küüza üta ma tsa ariehpewa Segub nüh akheriri sake.

1 Kajiri 17

Elijah thi Atsohmkürü

1 Jüti küsa vü Elijah, Tishbewa Gilead vü Tishbe vü kürhowa nüh Ahab vü, “VÜWA, Israelri Saküüwuowa nüh rhoküveh üta, hi nüh matü vü tsieküvehwa, mahvi

© 2015 Bible Society of India.

hamari vü eh zhü vünüh küchie nüh aküzo kütsawa nyu, nyutü atsoh kürüwa nyu," ti küza.

2Thinü VÜWA zhü tü ma vü ru taji,

3"Hala nüh tsezhu nü zhiehtu wuovü küreletewa taji noh mpa nüh Kherit kutso kütuoh vü küthi luo, jüma tü Jordan zhiehshu wuovü.

4Noh tü akutso jüla nüh zhunaveh, thi jüla nüh noh vo sa üti hi nüh awuori vü azhütsümthuoh ünüh," ti küza.

5Jükenüh ma tü wa nü VÜWA zhü müzhe taji Jordan zhiehshu wuovü Kherit kutso vü kürho sa.

6Thi arüne vü nga thi münüleh vü nga ti, ti awuo nüh lohse thi asa sihru tsü, jüti sanü akuzawa vünüh ajuh zhu ti sa.

7Rülo pike sevü akutsowa tü ngetewa, küpakenühnyunü azhih jüla atso mükürü kenüh.

Elijah thi Zarefat vü Tünyivühwa

8Jüti küsa vü VÜWA zhü tü ma vü ru taji,

9"Sühra nü Zarefat vü waluo, jüma tü Sidon vü pehveh ünüh, thi jüla kürho saluo. Halie, noh vü avo sa üti hi nüh jüla tünyivüh küsü vü azhütsümthuoh ünüh," ti küza.

10Jükenüh ma tü sühra nü Zarefat vü tewa; thi ma tü anyujiwa kheri vü ru ünü, halie, tünyivüh küsü tü athsoh mükhrüpehla; ma nüh ma ji nü ma vü, "Hi nüh zhu na küsa kenüh küfüküsü vünüh ajuh pike tieru hi vü tsü jie," ti khuo.

11Nyimzawa nüh jüma vi nti wa ünü ma nüh ma ji taji, "Noh kevünüh lohse pike viru hi tsüluo," ti khuo.

12Nyimzawa nüh ma vü, "VÜWA noh Saküüwuowa nüh rhoküveh üta hitü zanyoküsü nga vehmsa, thitü hi nüh pehküveh thuoüji süzahlovü ahie müshe küsü thi vüjuh pike afüzü lovü tüküveh wie; thi khinyi hi tü athsoh küsükünyi mükhrüwa nü eh kenüh thi ehtsa kenüh ti jüma küche taji hisü tü jüma tsam nü süm luo nti savehthuoh lie," ti küza.

13Thinü Elijah nüh ma vü, "Mükrü tüm nü wa taji noh nüh küüza üti saluo; thitü pokhu sa eh kenüh tieshu küsü sanü hivü viru luo, jüsevü nüh noh kenüh thi noh tsa kenüh saluo,

14küpakenühnyunü VÜWA Israelri Saküüwuowa nüh, ahie süzahwa türü tsoteküwawanyu, thi afüzü lovü vüjuhwa tü küweh teküwawanyu, VÜWA nüh azhih vü atsoh mükürüketü küju nü," ti küza,

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti küüza vü nyimzawa tü wa nü Elijah nüh küüza üti sa; jüti sanü ma, Elijah
thi ma zhehlori tü rülo hothake kenüh tsawa.

16VÜWA zhü müzhe nü Elijah nüh küphrahte üta ahie sühzahwa tü rütsomwa,
nyutü vüjuh füzüwa tü ngete küwa müsa.

17Hama sevü nyimzawa, azheh hama vühwa tsa tü natewa; thi ma künatü
müsüshehtewa nü ma vü arühtho küsü nga mükütü satewa.

18Thinü nyimzawa nüh Elijah vü, "O Saküüwuowa anyiwa, noh tü hi vü mowa
mükülo pehveh lo? Noh tü eh kükhiemuo sakümshe, thi eh tsa saküüsü nti hi vü
ru ülo," ti küza.

19Jüti küüza vü ma nüh nyimzawa vü, "Noh tsa hi tsüluo," ti khuo. Thi ma nüh
nyimzawa tühso vünüh ma vi taji ma küruo nü küshothuo kümsie ma nüh
küzehpewa vü wa nü ma mpa ma zerügivü küzeh.

20Ma tü VÜWA vü zie taji, "O VÜWA, eh Saküüwuowa, noh tü hi nüh nyipeh küveh
tünyivühwa atsa zothe nü ma vü kümsü tsüvehülo?" ti sa.

21Jüti sanü ma tü ma ke küchekeri atsawa vü thsuoküze nü VÜWA vü zie taji,
"O VÜWA eh Saküüwuowa, atsa hama kürholi tü shele mavü küüru luo," ti sa.

22Thinü VÜWA tü Elijah jikhi küna tsü nü atsawa kürholi tü ma vü sheleru nü
rhora le.

23Jüsevü Elijah nüh atsawa tü kürieke kümsiewa vünüh azhehvü viteru nü ma
zah vü tsü taji Elijah nüh, "Noluo, noh tsa tü rhovehthuoh ünüh," ti küza.

24Thinü nyimzawa nüh Elijah vü, "Noh tü Saküüwuowa anyiküsüthuoh ta küsa
hi nüh khinyi thuoüji thsüvehthuoh, thi noh polovü VÜWA zhüwa tü azhütsa ta
küsa hi nüh thsütovehthuoh," ti küza.

1 Kajiri 18

Elijah thi Baal Setsaküthsüri

1Rülo hothake sevü VÜWA zhü Elijah vü mahvi kücheawa vünüh rutaji, "Noh mpa
wa nü Ahab vü kütsaluo, hi nüh azhih vü atsohkürü küze naveh ünüh," ti küza.

2Jükenüh Elijah tü ma mpa nüh Ahab kütsa nti wa. Jüti küsa vü kümkhuojih tü
Samaria vü khieloti müsü sheh.

3Ahab nüh kohjizheh ashu saküvehwa Obadia ji (Juti küsa vü Obadia
tü VÜWA siake küjisheh;

4thi Jezebel nüh VÜWA setsaküthsüri küzothe vü, Obadia nüh setsaküthsüri
müzake vi nü tünyienyie vünüh alopie vü küthi sa taji lohse thi ajuh vi nü mari
avo sa).

© 2015 Bible Society of India.

5Thi Ahab nüh Obadia vü, “Ajuphrajuh azhih aveh vü thi anyuori aveh vü waluo; hiri tü are ngura nü hiri rawuhküjiwa thi rawuhküzahwakürho külolera nü samwa pikewienga mükümie nüh sanaveh,” ti küza.

6Jükenüh jüma kariwa naküsa kenüh mari tü mari azhievü azhihküsuo; Ahab tü ma mpa nüh wuochuhwuo vü tseketewa thi Obadia nüh ma mpa küpa wuo vü tseketewa.

7Thi Obadia tü lehkhuji vü tse ünü, halie Elijah tü ma thsüranü ma nyieh vü küngietsuo taji, “Jüma tü noh thuoh ülo, eh vüwa Elijah?” ti küna.

8Thinü ma nüh ma vü, “Hi thuoh ünüh, wa nü noh Vüwa vü küza taji, halie, Elijah hala pehveh ünüh; ti küza luo,” ti küza.

9Thi ma nüh, hi tü khiela khiemuo nü noh tü noh siepewa vi Ahab kevü thse nü küüfethe nti lo?

10VÜWA noh Saküüwuowa rhoküveh üta akuoküji nyutü kajipe vü nga eh vüwa nüh hala nüh hi küze nü noh müküüphah münyie luo; thi mari nüh, Ma nü hala münyie luo; ta küza thuoüji ma tü kajipewa nyutü akuoküji küüshie sanü mari tü noh müküüphahra sam naveh.

11Thi noh nüh khinyi, wa nü noh vüwa vü küza luo, “Halie, Elijah tü hala pehveh ünüh; ti küza üti,” küza.

12Thi hi nüh noh vünüh ketewa thuoüji VÜWA Sietse tü hala nüh himüküthsü vü vitewa naveh, jükenüh hi ru nü Ahab vü küzanü ma nüh noh mphahra nüh samthuoüji ma tü hi fethe naveh, ma mpa nüh hi noh siepewa nüh eh po vünüh VÜWA küsiaketsesawie ketünga.

13Jümatü Jezebel nüh VÜWA setsaküthsüri küzothe vü hi nüh ehVÜWA vü mowa sanüh, hi nüh mokümjie tünyienyie vünüh VÜWAsetsaküthsüri nyi müzake vi nü alopie lovü küthi nüh, thi alohse thi ajuh nüh mari avo sanüh müküza ülo?

14Thi noh tü khinyi thuoüji, wa nü noh vüwa vü, “Halie, Elijah thuoüji hala pehveh; ti küza üta,” küzaveh.

15Thi Elijah nüh, “Shiejiri VÜWA nüh rhoküveh üta, hi nüh matü vü tsieküveh kümjie nosü hi nüh hi mpa ma vü kütsanaveh,” ti küza.

16Jükenüh Obadia tü Ahab mütu nti wa nü ma vü küza; thinü Ahab tü Elijah mütu nti wa.

17Ahab tü Elijah ngu ünü Ahab nüh ma vü, “Jümatü noh thuoh ülo, noh Israelri saküüjakünyahwa,” ti küza.

18Thinü ma nüh, “Hi tü Israelri müjie saküjakünya wie; thitü noh thi noh pa zhehlori nü saküjahkünyamthuoh, küpakenühnyunü noh tü VÜWA nüh azhükütsüri kulem nü Balri ase nyitewathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

19Jükenüh khinyi thuoüji wuori küze nü Israelri aveh Karmel Küzhi vünüh hi vü saküsezhuh luo, thi Baal setsaküthsü müza müzü nü tünyiekeri thi Kükhurüvü setsaküthsüri müzamüzüri, Jezebel shiekütsape vünüh kütsari nga sieru luo," ti küza.

20Jükenüh Ahab nüh wuori Israel nyiri aveh vü küze nü Karmel Küzhi vü setsaküthsüri küüsezhuh khe.

21Thi Elijah tü anyiri aveh vü shenyiri ru taji, "Nohri tü küthakele amüshe küpa künyi vi nü pruoprü peh na lo? MükütüküzüVÜWA tü Saküüwuowa wie thuoüji ma senyi luo; thitü Baal nüh thuoüji ma senyi luo," ti küza. Tü anyiri tü azhü küsü nga marüle mütsü.

22Thinü Elijah nüh anyiri vü, "Hi tü hi mpa nüh VÜWAsetsaküthsüri kükhe küsa wiethuoh; thitü Baal setsaküthsüri thuoüji nyi müzamüzü nü tünyieke pehveh.

23Tinü shüvotsa küsü kürüka nü jüma tehnyatehnya taji athsoh rügivü küsaluo, thitü anyih nü mütsoke tüm; thi hi nüh shüvotsa küpawa küche taji athsoh rügivü sanaveh, thi anyihküthsewa nyu.

24Jüti sanü nohri nga nohri nyiaza anyo ji luo, thi hi nga VÜWA nyo jinaveh; thi Saküüwuowa thawa nüh anyih vünüh rüle naveh ünüh jüma nüh Saküüwuowa wiethuoh," ti küza. Jüti küüza vü anyiri aveh nüh, "Jümatü phrahte mhiethuoh," ti rületsü

25Jüti sanü Elijah nüh Baal setsaküthsüri vü, "Nohri mpa nohri kenüh shüvotsa küsü rüka nü jüma küche khu luo, küpakenühnyunü nohri nü anyi küzhi kenüh, thi nohri nyiaza anyo jiluo, thitü jüma lovü anyih nü müthse tümluo," ti küza.

26Thi mari tü shüvotsa mari vü tsükümwa vi nü küche taji arüne vünüh rünyi küzeto küju Baal nyo ji nü, "O Baal, hiri rületsüluo," ti khuo. Thitü jikhi küsü nga müsa, thi nyi küsü nga nüh rüle mütsü. Jüti sanü mari nüh saküsa kükhurüpewa joküzülepeh.

27Münüleh vü Elijah tü mari riesa taji, "Zie kümsie luo, küpakenühnyunü ma tü nyiaza wiethuoh; ma tü müshephohke vehünü, anato vü tewa pehveh ünü, nyutü aküzeh tewathuoh ünü ma tü zehpehla nü mümchüji mükümhie vü pehveh ünüh," ti küza.

28Thi mari tü zie kümsie nü mari satsa vü azüh müjie lizhukürukü ju nü virhoküru kümjie anyuchu thi shahthavi vi nü mari mpa mari rhe.

29Thi rünyi küzeto karim ünü mari tü münüleh kükhurü tsothoküju küzhehphrojikhi sa, thitü ajikhi küsü nga nüh rüle mütsü, thi nyi küsü nga mütsahza nüh sam.

30Thinü Elijah nüh anyiri aveh vü, "Hi vü shehnyi raluo," ti küza. Thi anyiri aveh tü ma vü shehnyi ru kheh. Thi VÜWAkükhurüpe jakümwa ma nüh küthe le;

© 2015 Bible Society of India.

31thi Elijah nüh Jacob atsa akuohri küürüh müzhe nü aloh türakenyi khuh, VÜWA zhü ma vü küruwa nüh, “Israel tü noh nyo sanaveh,” ta küzawa;

32ma nüh alohri vi nü VÜWA nyo vünüh kükhurüpe küsü sa. Thi ma nüh kükhurüpewa tü ajuh ahuowu künyi kütura rike küjichümkiele.

33Jüti sanü ma nüh athsohri kümhieti sanü shüvotsawa tehnya taji athsoh rügivü sa. Thi ma nüh, “Füji müzü ajuh tieküpro nü kütso kükhurüwa thi athsohri zü luo,” ti küza.

34Thi ma nüh, “Akünyiawa nga jüti saluo,” ti küza; thinü mari nüh akünyiawa nga jüti sale. Jüsevü nga ma nüh, “Akücheawa jütisa le luo,” ti küza; thi mari nüh kücheawa nga jüti sa le.

35Jüti küsa vü ajuh tü kükhurüpewa li mükiele nü phieke küsawanga ajuh nüh protewa.

36Thinü arülo vü kükhurü tsotho vü, Elijah setsaküthsüwa tü shehnyi ru taji, “O VÜWA, Abraham, Isaac thi Israel Saküüwuowa, nohtü Saküüwuowa ta küsa, thi hi tü noh siepewa ta küsa, thi zanyo hamari aveh noh zhü vünüh saveh ti küsa nosü Israel vü küüthsüluo.

37Hi rületsüluo, O VÜWA, hi rületsü nü anyi hamari nüh noh tü, O VÜWA, Saküüwuowa ta küsa, thi noh nüh mari luoveh asevü saküsühle ta küsa anyi hamari nüh küthsüluo,” ti khuo.

38Jüti kükhuo vü VÜWA nyih tü tsuotsa turu nü kütso kükhurü, athsohri, alohri thi azhithori tsoküram nü ajuh küphieke lovükütüri tü tsoküram.

39Thi anyiri aveh nüh jüma küngu vü mari anyieh vü küngie tsuo taji mari nüh, “VÜWA, ma tü Saküüwuowa thuoh; VÜWA, ma tü Saküüwuowa wiethuoh,” ti sa.

40Elijah nüh mari vü, “Baal setsaküthsüri shohte nü mari nyiküsü nga müküümrie tümluo,” ti küza. Thi mari nüh mari shohte nü Elijah nüh mari sie Kishon kutso vü turu taji jüla nüh mari fethe khehm.

Kümkie Juküm

41Jüti küsa vü Elijah nüh Ahab vü, “Tekhru nü kütsa küzhu saluo; küpakenühnyunü atsoh puo nü rükütse akhi savehthuoh,” ti küza.

42Jükenüh Ahab tü tsa thi zhu nti tekhru. Thi Elijah tü Karmel rügivü tekhru nü ma mpa nüh azhih vü küngietsuo taji ma nyieh tü ma kho azhievü kümjie.

43Thi ma nüh ma siepewa vü, “Khinyi khru nü juhküji wuovü noküzeluo,” ti küza. Jüti küüza vü ma tü khru nü no taji, “Zanyo küsünga münyie luo,” ti küza. Thinü ma nüh, “Türü keri wa le luo,” ti küza.

44Arüwa küwa vü ma nüh, “Halie, juhküji vünüh nyiri ake ri ta akülu toke tseveh,” ti küza. Jüti küsa vü ma nüh ma vü, “Khrunü Ahab vü, ‘Atsoh kürü nüh

© 2015 Bible Society of India.

noh mükhete nüh sana küsa kenüh noh rawuh kheka küche nü tetsuo luo,' ti küza üti," küza.

45Thinü küsuomwa nüh atülüri tü aküluri thi amürhü nüh sakünyi tewa nü khieloti atsoh rüteru. Thi Ahab tü Jezreel vü zhütewa.

46Jüti küsa vü VÜWA ke tü Elijah vü peh nü ma tü ma küshihtseke taji Ahab tüvü nüh Jezreel lehpie vü tewa.

1 Kajiri 19

Elijah Sinai Küzhi vü Küpeh

1Elijah nüh küsa aveh thi mokümjie ma nüh anyuchuwa vi nü setsaküthsüri aveh zothe khehm nüh Ahab nüh vi Jezebel vü küzakheh.

2Thinü Jezebel tü Elijah vü zhühleküvüri küsü küzetaji, "Jükenüh thuohtü hakümjie küsa tsotho vü hi nüh noh kürholi vi nü mari kürho üta samtsü thuoüji nyiazari tü hi vü jükümjie, nyutü jüma nyiehvü nga nüh sakütsüwa saluo," ti küza.

3Jüti küüza vü ma tü krüküm kenüh sühra nü ma kürholiviküthi nti Beersheba vü teru, jüma tü Judah vü pehveh, ma nüh masiepewa jüla küpehm.

4 Thitü ma thuoüji rülo küsü aletse sanü reza vü teru taji rüjorhu kükhu vü shupeh nü aküsü khuo taji, "Wale wiethuoh; khinyi thuoüji, O VÜWA, eh kürholi vitewaluo; küpakenühnyunü hitü eh pari nyiehvü nüh mhie müveh nü," ti küza.

5Jüti sanü ma tü rüjorhu kükhu vü tsuo zehtewa; thi nüh ahlie, rügizhüleri küsü nüh ma pa taji ma vü, "Sühra nü tsaluo," ti küza.

6Jüti küüza vü ma nüh no ünü, halie, ma lü wuovü aloh küsa rügivü atieshu küsü thi ajuh süzah küsü ti küpehla ngukera. Thi ma tü jüma tsa thi zhu ti sanü zehtewa le.

7Jüsevü VÜWA zhühlewa tü akünyiawa ru le nü ma pa taji, "Sühranü tsaluo, jüüta mükünyu nü aletsewa tü noh kenüh kholem na saveh ünüh," ti küza.

8Jüti küüza vü ma tü sühra nü tsa thi zhu ti sanü ashie jüma kükhra vünüh Saküüwuowa küzhi Horeb vü rülo zürake thi rühzazührake tsetewa.

9Thi ma tü jüla nüh alopie küsü vü ru nü jüla peh, thi nüh ahlie, VÜWA zhü tü ma vü ru taji ma vü, "Noh tü hala mowa sapehveh lo, Elijah?" ti küna.

10 Thinü ma nüh, "Hi tü VÜWA, kükhratsari Saküüwuowa kenüh hi nokürüpam; küpakenühnyunü Israel nyiri nüh noh kütsathuozhüwa kulekümthuoh kenüh, noh kükhurüpewa vijam, thi noh setsaküthsüwa anyuchuwa nüh rehthe khehmthuoh; thi hi tü hi mpatsatsa kükhe saveh; thi mari tü eh kürholi vi nta phahveh," ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü ma nüh, “Tsewaluo, thi aküzhi rügivü VÜWA tüvü tsieluo,” ti küza. Thi halie, VÜWA tü ru tsekewa, thi amürhü küji kükhra küsü ru nü aküzhiri mürhürie taji VÜWA tüvü nüh alokrüri tü kuorie teküwa sa, thitü VÜWA thuoüji amürhü vümütü; amürhü sevü amükhrüküüzhüh ru, thitü VÜWA tü amükhrüküüzhüh vü nga mütü;

12thi mükhrüküüzhüh sevü nga anyih ru, thitü VÜWA tü anyih vü nga mütü; thi anyihwa sevü ajikhi külohnyi küsü ru.

13Thi Elijah nüh jüma künara ünü ma thsü nüh ma nyieh küzhutetaji wa nü alopiewa lehpie vü tsie. Thi halie, ma vü ajikhi küsüru taji, “Noh tü hala mowa saveh lo, Elijah,” ti küna.

14Ma nüh, “Hi tü VÜWA, kükhratsara Saküüwuowa kenüh nokürüpamthuoh; küpakenühnyunü Israel nyiri tü noh kütsathuozhüwa kulekümthuoh kenüh, noh kükhurüperi zoriejamthuoh, thi anyuchuwa vi nü noh setsaküthsüri rehthe khehmthuoh, thi hi tü, hi mpa tsatsa kükhe saveh; thi mari tü eh kürholi vi nta phahveh,” ti küza.

15Thinü VÜWA nüh ma vü, “Waluo, noh lehkhuji Damaska reza vü sheletewaluo; thi noh nüh wajura thuoüji Siria nyiehvü kajiwa sana küsa kenüh noh tü Hazael thsetsü naveh;

16thi Nimshi atsa Jehu thuoüji Israelra nyiehvü kajiwa küsana küsakenüh noh tü ma thsetsü naveh; thi Shafat Abel-meholawa tsa thuoüji noh zhie vü setsaküthsüwa küsana küsa kenüh thsetsünaveh.

17Thi thawa nüh Hazael nyuchuwa vünüh mürie naveh ünüh Jehu nüh rehthe naveh. Thi Jehu anyuchuwa vünüh mürietewa naveh ünüh Elishah nüh rehthe naveh.

18Jütawie ketünga Israel vü hi nüh anyie türü Baal vü mükükhotsü aveh thi apo nüh ma müküüme aveh jasanaveh,” ti küza.

Elishah Küji

19Jükenüh ma tü jüla nüh porietewa nü Shafat atsa Elishah ngura, matü shüvotsa khuonyih küvü türakünyi atüvü tse, thi ma tü türakünyiawa vü nyi kütse sa. Elijah tü ma vü tsekewa nü ma thsüwa ma vü vehjake.

20Thi ma tü shüvotsari jam nü Elijah asenyitewa taji, “Hi tü eh pa thi eh zah ra küüme luo, jüchih ünüh noh senyi naveh ünüh,” ti khuo. Thinü ma nüh, “Shele tewaluo; küpakenühnyunü hi nüh noh vü mowa sa lo?” ti küza.

21Thi ma tü ma sekünyi vünüh sheleteru nü shüvotsa khuonyih virunü jümari fethe taji jümari asa akhuonyih shunyie nü anyiri tsütaji kütsa. Jüti sanü ma tü sühra nü Elijah ase nyitewa taji mavü kürohtsü.

© 2015 Bible Society of India.

1 Kajiri 20

Siria Sie Arieküsa

1Siria kajiwa Ben-hadad tü ma thopahiri aveh saküsezhuh khe; kajiri chehrake nü künyi, rawuhri thi rawuhkhekari ma sietse; thi ma tükhru taji Samaria wu nü jüma siesaluo.

2Ma nüh anyujiwa vü Israelri kajiwa Ahab vü zhühleküvüri küzetaji ma vü, "Ben-hadad nüh hakümjie küzaveh:

3'Noh rakasa thi noh suna tü eh zhi; nohri vüvüh küzü ashehri thi atsari nga eh zhi,' ti küza üti," küza.

4Thinü Israelri kajiwa nüh, "Noh nüh küüza üta, eh vüwa, O kajiwa, hi tü noh zhi thi eh zhi aveh nga noh zhi," ti küza.

5Zhühle küvüwa nüh sheleru taji, Ben-hadad nüh ha üta küzaveh: Hi nüh noh vü küze taji, "Nohri rakasa thi nohri suna, nohri vüvühri thi nohri atsari hi vü tsüm luo," ti küza;

6jütawie ketünga thuohtü hama tsothovü hi nüh noh vü eh sieperiküze naveh, thi mari tü noh zheh thi noh siepera zhehri phah nü mari nüh mowa loveh ünüh mari ke thse taji vitewa naveh, ti küza üti küza.

7Israelri kajiwa nüh azhih jüla kükhruori aveh ji taji, "Nosaluo, khinyi, anyi hama nüh mokümjie vünüh saküsüro na savehünüh; küpakenühnyunü ma nüh eh vüvühri, eh tsari, eh rakasari thi suna khuoküze küveh kenüh, thi hi tü ma mürü," ti küza.

8Kükhruori aveh thi mari aveh nüh ma vü, "Aluoveh thse nti nga nyutü küsara vü nga nüh müsa tümluo," ti küza.

9Jükenüh ma nüh Ben-hadad zhühleküvüwa vü, "Eh vüwa kajiwa vü, Noh siepewa zhi kükhuo khuwa aveh thuoüji hi nüh satsü naveh; thitü hamari thuoüji hi nü samtsüra, ti küza üti," küza. Thi azhühvüwa tü tewa nü ma vü azhü vüru le.

10Ben-hadad nüh ma vü küze le taji, "anyiazari nüh hi vü jütiküsawa saluo, thi jüma nyiehvü nga nüh küsawa saluo, mükütüküzü nüh Samaria zhitho tü eh se nyikütse anyiri aveh kenüh küwale sanaveh üji," ti küza.

11Jüti küüza vü Israelri kajiwa nüh, "Ma vü, 'Nyi küsü nüh riesarie tsekevü nü lejaküm kümjie vünüh nü mürhiehza tümüti,' küza luo," ti küza.

12Ben-hadad tü kajiri sie nü ashühzhehri vünüh zhu küveh vü zhühle küvü hama küünara vü ma nüh ma nyiri vü, "Noh kümnyipevi luo," ti küza. Thinü mari tü anyujiwa prü nti mari kümnyipevi.

© 2015 Bible Society of India.

13Thinü halie, setsaküthsüri küsü Israelri kajiwa Ahab vü shehnyiru taji,
"VÜWA nüh ha üta küzaveh, nosü hi nüh jüma vi noh ke vü thse naveh; thi noh
nüh hi tü VÜWA ta küsa thsüra naveh," ti küza.

14Jüti küüza vü Ahab nüh, "Thawa vünüh na lo?" ti küna. Ma nüh, "VÜWA nüh ha
üta küzaveh, asuoperi vü kümkhrüra sieperi vünüh naveh," ti küza. Thinü ma
nüh, "Thawa nüh ariewa sate na lo?" ti küna. Ma nüh, "Noh nüh," ti rületsü.

15Thi ma nüh asuofori kümkhrüra sieperi saküüshülüke ünü mari müza künyi
cherake nü künyi shülüke; hamari sevü ma nüh Israel nyiri aveh saküüshülüke
ünü anyie türü shülüke.

16Thi mari tü rünyiküzeto vü Ben-hadad nüh ma küükra kaji cherakenü künyiri
sie taji ashühzhehri vünüh zhu nü müshe küveh vü alievü wa.

17Asuofori vü kümkhrüra sieperi nüh tsezhuwa khu. Thi Ben-hadad nüh aküziri
küze nü mari nüh ma vü, "Anyiri tü Samaria vünüh tsezhu tse lie," ti ma vü
azhühle tsü.

18Ma nüh, "Mari nüh kürükümhie kenüh tse ünü arie küsa kenüh tseveh ünüh
akürho re luo," ti küza.

19Jükenüh asuofo vü kümkhrüra sieperi thi thopahiri mari sekünyiri tü anyujiwa
vünüh tsezhutewa.

20Mari nyi küsüsü nga ma nyi zothe; Siriari nüh te thi Israelri nüh mari zhe, thitü
Siriari kajiwa Ben-hadad nü rawuh küsü rügi vünüh rawuhnyiri sie nü
mürietewa.

21Thi Israelri kajiwa tü shuwa nü rawuhri thi rawuhkhekari revi khehtaji Siriari
khielohti rehthem.

22Thinü setsaküthsüwa tü Israelri kajiwa vü shehnyiru nü mavü, "Ra nü noh mpa
noh sakükhra, thi noh nüh mowa sanaveh ünüh kümhieti müshenoluo;
küpakenühnyunü thsehthe vü Siria kajiwa teru nü noh sie saluo le naküveh
kenüh," ti küza.

Siriari nüh Küprü Künyiawa

23Jüti küsa vü Siria kajiwa sieperi nüh ma vü, "Ma nyiazari tü küzhihori vü
nyiazari, jükenüh mari nü hiri nyiehvü nüh müzhom; thitü kütake vünüh mari
sie saluo ünüh raluo, thi hiri tü mari nyiehvü nüh müzho tsawie naveh.

24Thi hama saluo: Kajiri küsüsünga ma kürohküsa vünüh vim luo, thi mari
müthoh vünüh sierhüri thse luo;

25thi thopahiri küsü nohri nüh kümiekümwa kümjie jizhuh luo, rawuh nüh
rawuh kenüh, thi rawuhkheka nüh rawuhkheka kenüh; jüti sanü hiri tü kütake

© 2015 Bible Society of India.

vünüh mari sie saluo naveh, thi hiri tü manyiehri vü nüh müzhora tsawie naveh,”
ti küza. Thinü ma tü mari jikhi küna nü jüti vünüh sa.

26Thsüthse vü Ben-hadad nüh Siriari ji nü Israelri sie saluo nti Aphek vü khru.

27Thi Israel nyiri tü jizhuh nü ashie tsü kheh taji wa mari siesaluo; Israel nyiri tü
mari tüvü nyihsü küriehkhuo küzah künyikümjie vünüh kürünape sanü peh,
thitü Siriari thuoüji nyuji aveh pro.

28Thinü Saküüwuowa nyi küsü shehnyiru nü Israelri kajiwavü, “VÜWA nüh
hakümjie küzaveh, küpakenühnyunü Siriari nüh küüza kenüh, VÜWA tü
küzhihori vü nyiaza, thitü anyuori vü nyiazanyu,” ti küza, jükenüh riehkhuo
hama aveh noh ke vü thse naveh, thi noh tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, ti
küzaüti, küza.

29Jüti sanü mari tü rülo türü kürünape sanü küprükeluo peh. Thi rülo türüawa
ariewa tü vehrü nü Israel nyiri nüh Siriari ajih rienyiri rülo küsü vünüh anyie
müzake fethem.

30Thi küpari thuoüji Aphek nyujiwa vü zhütewa nü ashiehkuwa kuoru taji kükhe
küsa nyiri anyie mükeke nü türü zothem. Ben-hadad nga zhü nü anyuji azhila vü
azheh lovü tetu.

31Thinü ma sieperi nüh ma vü, “Halie, hiri nüh küünara Israel zhehlora kajiri tü
khieloti külohna kajiri ta; tinü noh kürholi satsüra na ünü nyu nüh hiri küshih
vü anyirü tseke thi ali vihiri lü küri ti sanü Israel kajiwa vü wa ünüh raluo,” ti
küza.

32Jüti sanü mari tü mari küshih vü anyirü tseke thi ali vi malüri küri nü Israelri
kajiwa vü wa taji, “Noh siepewa Ben-hadad nüh, ‘Hi raküürho jie;’ ta khuoveh
lie,” ti küza. Thinü ma nüh, “Ma tü rho wie veh ülo? Ma tü eh nü,” ti küza.

33Jüti küsa vü anyiri tü athsoshi küzü küsü no pehveh ünü mari nüh jüma ma
vünüh shiti vi taji, “Ah, noh nü Ben-hadad,” ti küza. Thi ma nüh, “Wa nü ma sieru
luo,” ti küza. Jüti küüza vü Ben-hadad tü ma vü tseshuhru nü ma tü rawuhkheka
rügi vü küükuo.

34Ben-hadad nüh ma vü, “Anyuji eh pa nüh noh pa vünüh küviri hi nüh tsümle
naveh; thi eh pa nüh Samaria vü küsa üta noh nüh Damaska vü süsaperi sazhu
naveh,” ti küza. Thinü Ahab nüh, “Hi nüh noh hama lekha vü küzem nathuoh,” ti
küza. Jüti sanü masie nü kütsathuozhü sataji ma küzem.

Setsaküthsüri Küsü nüh Ahab Müshekümsü

35Thi setsaküthsüri nyi küsü atsari nüh VÜWA zhükütsü vünüh ma füwa vü, “Hi
nüh khuoveh, tinü hi fe luo,” ti küza. Thitü anyiwa tü ma müfe nti sa.

© 2015 Bible Society of India.

36Thinü ma nüh ma vü, “Küpakenühnyunü noh nüh VÜWA zhümüküvi kenüh, halie, noh tü hi vünüh kewa thuoüji amiewuo küsü nüh noh zothe naveh,” ti küza. Jüti sanü ma tü ma vünüh tewa ünü amiewuo küsü tü ma mütu nü ma zothem.

37Jüsevü ma tü anyi küpa ngule taji, “Hi nüh khuoveh, tinü hi feluo,” ti küza. Thinü anyiwa tü ma fetsü, ma kürhie nü kümsamnam.

38Jükenüh setsaküthsüwa tü tewa taji athsü nüh ma notha anyiehvü tiehte nü ma tsosaküpa taji lehkhuji vünüh kajiwa huopeh.

39Thi kajiwa ru ünü ma tü kajiwa vü zie taji, “Noh siepewa tü arie azhila vü tsezhuwathuoh; thi halie, arienyiri küsü sühlerunü nyi küsü sie hi vü ru taji, ‘Anyi hama sala luo, mükütüküzü nüh ma tü kümiem thuoüji noh kürholi tü ma kürholi sanaveh ünüh, nyu thuoüji rakasa anyie küche tsü naveh,’ ti küza.

40Thi noh siepewa tü luoveh havü prekütse vü ma tü tewa,” ti küza. Israelri kajiwa nüh ma vü, “Noh mpa nüh jüma küürathuo üta noh shih tü jüüta vünüh sawie nathuoh,” ti küza.

41Thi ma nüh prelepreza nü athsüwa tü ma notha vünüh vijam ünü ma tü setsaküthsüri küsü ta küsa Israelri kajiwa nüh müjüra.

42Jüti küsa vü ma nüh ma vü, “VÜWA nüh hakümjie küzaveh, ‘Zothem üti hi nüh tsükümwa noh ke vünüh noh nüh küzekümkenüh noh kürholi tü ma kürholi vü wa nathuoh, thi noh nyiri tü ma nyiri vü wa nathuoh,’ ti küza üti,” küza.

43Jüti küsa vü Israelri kajiwa tü ma

1 Kajiri 21

Nabot Rhelivizhuh

1Jüti küsa vü Nabot Jezreelwa tü Jezreel vü rhelivizhuh küsü Samaria kajiwa Ahab kajizheh nato vü pehveh.

2Hama sevü Ahab nüh Nabot vü, “Hi nüh wihrüzah phahri sana küsakenüh noh rhelivizhuh vi hi tsüm luo, küpakenühnyunü jüma tü ehzheh kütuoh küveh kenüh; thi jüma müthoh vünüh rhelivizhuh kümhie küsü vi noh tsü naveh ünüh; nyutü noh kenüh katora naveh üji ma me zake hi nüh noh tsü naveh,” ti sanü khuo.

3Thitü Nabot nüh Ahab vü, “Eh pari aka hi nüh noh tsü na küsa VÜWA nüh müküsanüh sam,” ti rületsü.

4Jüta küsa vü Ahab tü Nabot Jezreelwa nüh küüzawa kenüh lorüthuoke thi rümoke nü ma zheh lovü tewa; küpakenühnyunü ma nüh, “Hi nü eh pari aka noh kütsüwa nyu,” ta küüza kenüh. Thi ma tü ma ze rügivü zeh nü ma nyieh vü küprüketewa taji ashiemütsanüh satewa.

© 2015 Bible Society of India.

5Thitü ma vüvüh Jezebel tü ma vü ru nü ma vü, “Mokenüh noh sietse tü lorüthuoke nü noh tü ashie mütsanüh saveh lo?” ti küna.

6Ma nüh ma vü, “Küpakenühnyunü hi nüh Nabot Jezreelwa vü küzataji ma vü, ‘Ame vünüh noh rhelivizhuh hi tsüluo; nyutü noh nüh lo naveh üji jüma kenüh rhelivizhuh küpa hi nüh noh tsü naveh,’ ti küza; thinü ma nüh, ‘Eh rhelivizhuh noh kütsüwa nyu,’ ta rületsü lie,” ti küza.

7Jüta küüza vü ma vüvüh Jezebel nüh ma vü, “Noh tü khinyi Israel kümkhrü samveh ülo? Sühra nü lohse tsa taji noh luoveh tü saküwie luo; Nabot Jezreelwa rhelivizhuh hi nüh noh tsü naveh ünüh,” ti küza.

8Jükenüh nyimzawa nüh Ahab nyo vünüh lasiri rhü nü Ahab tsükie vi taji jümari vü tsükem taji lasi jümari vi Nabot nyuküji vü kürho kükhruori thi khukekümhieri vü nyimzawa nüh tsüküze kheh.

9Nyimzawa nüh lasi vü, “Assa küsa zhüchüh nü anyiri azavü Nabot sakümsie luo;

10thi momakütalo künyi nüh ma sie wiejieluo nü mari nüh ma phraküümsü taji, ‘Noh nüh Saküüwuowa thi kajiwa müzümthuoh,’ ti küza. Jüti sanü ma sie alievü wa nü aloh vi vehthem luo,” ti küza.

11Thi ma nyujiwa nyiri tü kükhruori nga thi khukekümhieri nga manyujiwa vü kürhori tü Jezebel nüh azhü küüze üta sa kheh. Ma nüh mari vü lasi küüze lovü rhüküsa kümjie vünüh sa,

12mari nüh assa küsa zhüchüh taji Nabot vi nü nyiri azhievüvikümsie.

13Thi momakütalo künyi tü turu nü ma wiejieluo taji shupeh, thi momakütalo masü nüh anyira tüvü Nabot phrakümsü zhü virutaji, “Nabot tü Saküüwuowa thi kajiwa masü müzümthuoh,” ti küza. Jükenüh mari nüh ma sie alievü wa nü aloh vi taji vehthem.

14Jüti sam nü mari nüh Jezebel vü zhühle küze taji, “Nabot tü alohvi veh nü sümthuoh ünüh,” ti küza.

15Nabot tü aloh vi vehthemthuoh ta küsa Jezebel nüh keküünara ünü Jezebel nüh Ahab vü, “Sühra nü Nabot Jezreelwa nüh mükateküveh rhelivizhuh ame vünüh noh mütsü nta küsawa vi luo; küpakenühnyunü Nabot tü rho müvehthuoh, sükümthuoh kenüh,” ti küza.

16Thi Ahab tü Nabot sümthuoh ta ke küünara vü, Ahab tü josühranü Nabot rhelivizhuh akawa vi nti tetsuo.

17Thinü VÜWA zhü tü Elijah Tishbewa vü ru taji,

18sühra nü tsetsuo Israelri kajiwa Ahab mütu luo, ma tü Samaria vü pehveh ünüh; halie, ma tü Nabot rhelivizhuh ma nüh vi nta kuokütsuo vü pehveh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

19Thi noh nüh ma vü, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, “Noh tü küfethe nga sa, thi mükateküveh vitewathuoh ülo?” ti küna üti, küza. Noh nüh ma vü, VÜWA nüh ha üta küzaveh: “Azhiekhiela nüh Nabot züh ashuhri nüh müzhi nüh jüla nüh noh züh nga ashuh nüh müzhi naveh,” ti küza, üti küza.

20Ahab nüh Elijah vü, “Noh tü hi nguthuoh ülo, O hi mükünongüwa?” ti küna. Ma nüh, hi nüh noh nguthuoh, küpakenühnyunüVÜWA notha vü mowa müsüveh ünüh sa nta noh mpa noh zhukümthuoh kenüh.

21Halie, hi nüh kümsü noh vü viru naveh; hi nüh noh rhühkümtsejum nü Ahab vünüh nyimpari aveh Israel vü ma mpa nüh küsheteri satü nyutü külielieri nga satü zothe khehm naveh;

22thi noh nüh eh arüsakümtho nü eh rüsaküshuküm kenüh, thi küpakenühnyunü noh nüh Israelri sakükhiemuo küm kenüh noh zhehtü hi nüh Nebat atsa Jeroboam azheh üta, thi Ahija atsa Basha azheh üta satsü naveh.

23Thi Jezebel kenüh nga VÜWA nüh, “Ashuhri nüh Jezebel tü Jezreel azhievü nüh tsanaveh,” ti küza.

24Ahab anyi thari nüh anyujiwa vünüh sü naveh ünüh ashuh nüh tsanaveh; thi nyuji vünüh küsüri aveh thuoüji amürhü vü prükütse amüwari nüh tsanaveh, ti küza.

25(Nyi küsü nga Ahab, ma vüvüh Jezebel nüh küüchüwa üta VÜWAnotha vü zanyokümsü sa nta ma mpa ma küzhu münyie.

26Ma tü nyiazari asevü wa nü, Israel nyiri tüvü nüh VÜWA nüh vijakümri Amorri üta khielota akükre sa.)

27Thi Ahab tü azhü jüri thsüra ünü ma thsümnyi müzükhrihm nü ma satsa vü atsahkie müphie taji assa sa, thi atsahkie vü zehti sanü amüshesüthuoke taji tewa.

28Jüti küsa vü VÜWA zhü tü Elijah Tishbewa vü ru taji,

29“Ahab nüh mokümjie ma mpa nüh eh tüvü sakürünyie nüh noh tü nguthuoh tünüh? küpakenühnyunü ma mpa nüh eh tüvü saküürünyie kenüh hi nüh ma tsothovü kümsü vikürüwa nyu; thitü ma tsa tsothovü thuoüji hi nüh kümsü ma zhehlo vü viru naveh,” ti küza.

1 Kajiri 22

Setsaküthsüwa Maikaia nüh Ahab vü Hamna Kütsü

(2 Kkz 18.2-27)

1Jüti küsa vü Siria thi Israel tü mahvi küche arie müsa wiethuoh nüh pehtewa.

2Thitü mahvi kücheawa Jehoshafat Judah kajiwa tü Israelri kajiwavü turu.

© 2015 Bible Society of India.

3Thi Israelri kajiwa tü ma sieperi vü, “Ramot-gilead tü hiri zhita küsa müthsü ülo, thi hiri nüh Siria kajiwa ke vünüh müvi nüh zota pehküveh müthsü ülo?” ti küza.

4Thinü ma nüh Jehoshafat vü, “Noh tü hi vü nyiwa nü Ramot-gilead vünüh arie sa nyinü?” ti küna. Thi Jehoshafat nüh Israelri kajiwa vü, “Hi tü noh üta wiethuoh, eh nyiri tü noh nyiri üta wiethuoh, eh rawuhri nga noh rawuhri üta wiethuoh,” ti rületsü.

5Thi Jehoshafat nüh Israelri kajiwa vü, “VÜWA zhü krü khuluo,” ti küza.

6Jüti küüza vü Israelri kajiwa tü setsaküthsüri müza müzükümjie küsa saküsezhuh nü mari vü, “Hi tü Ramot-gilead arieküsaluo vü wa üti ünü nyu lo?” ti küna. Mari nüh ma vü, “Khruluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh jüma vi kajiwa ke vü thse naküveh kenüh,” ti rületsü.

7Thitü Jehoshafat nüh, “VÜWA vünüh kürüra na küsa setsaküthsü küpa münyiethuoh ülo?” ti küna.

8Israelri kajiwa nüh Jehoshafat vü, “VÜWA zhü hiri nüh kürürana küsa küsü Imla atsa Mikaiah pehveh; thitü hi nü ma mürhüm, küpakenühnyunü ma tü eh kenüh kümsü küchie nüh kümhie setsaküthsüzhü müküzarhuo lie,” ti küza. Jehoshafat nüh, “Kajiwa tü jüti müküüza tüm,” ti küza.

9Thinü Israel kajiwa tü küjiri küsü jike taji, “Imla atsa Mikaiah shiti sieru luo,” ti küza.

10Jüti küsa vü Israelri kajiwa thi Judah kajiwa Jehoshafat masü tü masü kruzhu küühawa thseküürie nü Samaria kheri lehpie mütha küfepe vü shupehveh; thi setsaküthsüri aveh tü mari atüvü nüh setsaküthsüzhü phrapeh, ti sa.

11Thi Khenana atsa Zedekia tü ma mpa nüh mürü rütsü sataji, “VÜWA nüh ha üta küza veh, Siriari müjie küzorie nü nohri nüh hamari vi nü mari zhe naveh; ti küza,” üti küza.

12Setsaküthsüri aveh nüh setsaküthsüzhü phra nü, “Ramot-gileadvü khru nü khram luo; VÜWA nüh jüma vi kajiwa ke vü thse naveh ünüh,” ti küza kheh.

13Thi Mikaiah ji nti küwa zhühleküvüwa nüh ma vü, “Halie, setsaküthsüri tü zhüküsü sanü kajiwa küütso ra vü pehvehthuoh; tinü noh zhü tü mari nyi küsü kümjie vünüh sanü küütso ra vü saluo,” ti küza.

14Thitü Mikaiah nüh, “VÜWA nüh rhoküveh üta, VÜWA nüh hi vü mowa küza naveh ünüh hi nüh jüma phrahte naveh,” ti rületsü.

15Thi ma nüh kajiwa vü küru vü kajiwa nüh ma vü, “Mikaiah, hisü tü Ramot-gilead arie vü wa üti ünü nyu lo?” ti küna. Ma nüh ma vü, “Khru nü cham luo, VÜWA nüh kajiwa ke vü jüma tsü naveh ünüh,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

16Thitü kajiwa nüh ma vü, “Hi nüh küzakeri nga noh tü VÜWA nyo vünüh küzhütsawa küchie nüh zanyo küsü nga hi vü müphrahtetüm üti noh vü küzaphohke na lo?” ti küza.

17Thi ma nüh, “Nyihzhü ma kühuo mükünyie üta Israelri tü aküzhivü vohrie teküwa hi nüh ngu, thi VÜWA nüh, ‘Hamari tü küsosie münyie; küsüküsü nga luoveh kürüzih ti azheh vü sheleteru luo,’ ti küza,” üti küza.

18Thinü Israelri kajiwa nüh Jehoshafat vü, “Ma tü eh kenüh kümsü küchie nüh kümhie nü setsaküthsü küphrazhuwa nyu ti hi nüh noh vü müküza ülo?” ti küza.

19Jüti küsa vü Mikaiah nüh, “Jükenüh VÜWA zhü vi luo, VÜWA tü ma kükaji rügivü shupeh küveh hi nüh ngu, thi atülü vü ashiejiwa aveh ma nato vü ma zhie wuovü nga thi ma zhu wuovü nga ti tsie küveh hi nüh ngu;

20thi VÜWA nüh, ‘Thawa nüh Ahab müzhie taji ma tü khru nü Ramot-gilead vünüh küülu na lo?’ ti küna. Jüti küüna vü nyiküsü nüh zanyo küsü küza, thi küpawa nüh küpa küza, ti sa.

21Thinü asietse küsü tü atüvü tsezhuru nü VÜWA tüvü tsietaji, ‘Hi nüh ma müzhie naveh,’ ti küza.

22VÜWA nüh ma vü, ‘Mowa vünüh lo?’ ti küna. Thi ma nüh, ‘Hi nüh tsezhuwa nü setsaküthsüri aveh apovü akürie sietse küsü sanaveh,’ ti küza. Jüti küüza vü ma nüh, ‘Noh nüh ma müzhiera naveh; tse zhuwa nü jüti saluo,’ ti küza.

23Jükenüh khinyi thuoüji halie, VÜWA nüh noh setsaküthsü hamari aveh apovü akürie sietse thsemtüthuoh ünüh; VÜWA tü noh kenüh kümsüphrahtemtüthuoh ünüh,” ti küza.

24Jüti küsa vü Khenana atsa Zedekia tü shehnyiru nü Mikaianakieh vü jetsü taji, “Mokümjie VÜWA sietse tü noh vü phrahtena küsa kenüh hi vünüh shuwa na lo?” ti küza.

25Thinü Mikaiah nüh, “Halie, noh tü noh mpa nüh küthi nta küshothuo alowa vü kütu rülo vü ngu naveh,” ti küza.

26Thi Israelri kajiwa nüh, Mikaiah revi nü ma sie taji anyujiwa kümkhrüwa Amon thi kajiwa tsa Joash vü shele waluo;

27thi kajiwa nüh ha üta küzaveh, “Anyi hama vi küsizheh lovü thsemnü eh luoveh rüzih taji müjie küruküju nü kümnomna lohse thi ajuh nüh ma vo sala luo,” ti küza üti; küza.

28Mikaiah nüh, “Mükütüküzü noh tü luoveh rüzih nü sheleruthuoüji VÜWA tü hi vünüh phrahte müsa,” ti rületsü, “Künaluo, nohri anyiri aveh,” ti küza.

Ahab Küsü
(2 Kkz 18.28-34)

© 2015 Bible Society of India.

29Jükenüh Israelri kajiwa thi Judah kajiwa Jehoshafat masü tü Ramot-gilead vü khru.

30Thi Israelri kajiwa nüh Jehoshafat vü, “Hi nüh hi mpa ehtso saküpa nü arie vü wa naveh, thitü noh thuoüjiakruzhukühawa vü luo,” ti küza. Thi Israelri kajiwa tü ma tsosaküpa nü arie vü tewa.

31Siria kajiwa tü ma rawuhkheka zhezhiri cherake nü künyi vü azhütsü taji, “Israelri kajiwa vü wie küchie nüh aküzahri vü saluo, nyutü aküjiri vü saluo, müsaluo tümluo,” ti küza.

32Thi rawuhkheka zhezhiri nüh Jehoshafat küngu vü mari nüh, “Jümatü Israelri kajiwa tsa wiethuoh,” ti küza. Jükenüh mari tü ma sie saluo nti kürele; thinü Jehoshafat tü zie.

33Rawuhkheka zhezhiri nüh jüma künguvü Israelri kajiwa nyuta küsathsü ünü mari tü ma müzhe nüh sühle tewa.

34Thitü nyi küsü tü ma lawih heh taji sazih nü Israelri kajiwa rietsokrü thi tüsokühietewa masü azhie vü tetu; jükenüh ma nüh rawuhkheka küviwa vü, “Kürele nü arie vünüh hi vütewaluo, küpakenühnyunü hi tü müsamnamthuoh ünüh,” ti küza.

35Thi jüma rülo vü arie küsa tü khra shehtewa nü kajiwa tü ma rawuh kheka vü rüngake taji münüleh ma müjie küsü küju thuoüji Siriari vü küprüke; thi kümsamna azüh tü rawuhkheka khujih vü liwa.

36Rünyi kuotekütu kümjie küsa vü thopahiri vü aküzie khi küsüwa, “Nyi küsüküsü nga papa nyuji vü tewaluo, thi nyi küsüküsü nga papa nyu nyuji vü tewaluo,” ti zie.

37Jüti sanü kajiwa tü süm nü Samaria vü viru taji mari nüh Samaria vünüh ma chohwum.

38Thi mari nüh Samaria suozü vünüh rawuhkhekawa phrühm taji ashuhri nüh ma züh müzhi, thi muomuokürho vühri tü mari mpa nüh jüla nüh juhküzü, VÜWA zhü ma nüh küüza müzhe nü hakümjiesa.

39Ahab nüh küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh, ma nüh satürünüh azheh küsa, anyuji ma nüh küsari aveh tü Israel kajiri Küthsoküzhiri zhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

40Jüti sanü Ahab tü ma pari vü nyi zehtewa; thi ma tsa Ahaziah nüh ma müthoh vünüh kaji.

Judah Kajiwa Jehoshafat

(2 Kkz 20.31; 21.1)

© 2015 Bible Society of India.

41Asa atsa Jehoshafat tü Israelri kajiwa Ahab mahvi amüzüawa Judah nyiehvü
kükaji sa.

42Jehoshafat tü ma kükaji küsate vü mahvi chehrake nü münga thuoh, thi ma nüh
Jerusalem vü mahvi mükeke nü münga kaji. Mazah nyo thuoüji Azuba, Shilhi
tsavühwa.

43Ma tü ma pa atsa lehkhuji aveh vü tse taji jüma vünüh anato vü kürele teküwa
müsa. VÜWA notha vü mowa nü kato nüh jüma sa; thitü azhie kümsieri thuoüji
vimja nüh anyiri tü jümari rügi vünüh küsahthuo sa thi asierhe tso, ti sa wie.

44Jehoshafat nga Israelri kajiwa sie nü kütsathuo peh.

45Jehoshafat küüroh küpari aveh, ma nüh akükhra küütsa, thi ma nüh mokümjie
arie sanüh aveh Judah kajiwa Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

46Thi ma pa Asa rülo vü nyimpari künakhie küüphroküphriehkümtori tü ma nüh
azhih jüla nüh zhejakhehm.

47Edom vü kajiwa münyie nüh sataji asietsewa nüh kajiwa sa.

48Jüti küsa vü Jehoshafat tü Ofir vü wa nü suna vü na küsakenüh Tarshish juhieri
sa; thitü mari tü mühie; küpakenühnyunü ajuhie tü Eziongeber vünüh zokhuorie
küm kenüh.

49Jüti küsa vü Ahab atsa Ahaziah nüh Jehoshafat vü, “Eh sieperi tü noh sieperi vü
ranyi küze luo,” ti khuo. Thitü Jehoshafat tü makümshe münyie nüh sam.

50Jüti sanü Jehoshafat tü ma pari vü nyizehtewa nü ma pa David nyujiwa vü ma
pari vü nyi chohwum; thi ma tsa Jehoram nüh ma müthoh vü kükaji sa.

Israel Kajiwa Ahaziah

51Ahab atsa Ahaziah tü Samaria vü Judah kajiwa Jehoshafat mahvi türatürüawa
Israelri nyiehvü kükaji sa, thi ma tü mahvi künyi Israel nyiehvü kaji.

52Ma tü VÜWA tüvü mowa nü müsüveh ünüh sataji ma pa, ma zah thi Nebal atsa
Jeroboam, Israelri saküükhiemuowa lehkhuji vü tse.

53Ma tü Baal kütsü sa thi ma khurü nü VÜWA Israelri Saküüwuowa rüsakümtho,
ma tü ma pa nüh küsa aveh sanü arüsaküshu.

© 2015 Bible Society of India.

2 Kajiri

2 Kajiri 1

Elijah thi Kajiwa Ahaziah

1Israel kajiwa Ahab süküm sevü Moab tü Israel sie kürühnyuo nü saluo.

2Jüti küsa vü Ahaziah tü Samaria vü ma zhehlo kümsie pahfi vünüh külu nü nazeh tewa; jükenüh ma nüh zhühleküvüri küze nü mari vü, “Wa nü Baalzebub Ekron nyiaza vü, Hi tü aküna hama vünüh mhielera na ünü nyu nüh künaluo,” ti küza.

3Thi VÜWA zhühlewa nüh Elijah Tishbewa vü, “Sühra wa nü Samaria kajiwa zhühleküvüri mütu taji ma vü, Israel vü Saküüwuowa münyiethuoh nü noh tü Baalzebub, Ekron nyiaza vü küna nti kuowa ülo? ti küza.

4Jükenüh khinyi VÜWA nüh küzaveh, noh tü noh nüh aze kuosühra küwawa vü mütururathuoh, tü noh tü müle nüh sü wie nathuoh,” ti küza üti küza. Jükenüh Elijah tü tsewa.

5Zhühleküvüri tü kajiwa vü sheleru nü ma nüh mari vü, “Nohri tü mokenüh sühletse lo?” ti küna.

6Thinü mari nüh ma vü, “Nyi küsü hiri mütu nta tseveh, thi ma nüh, nohri küüze kajiwa vü shele tewa taji ma vü, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, Israel vü Saküüwuowa münyiewiethuoh nü noh tü Baal-zebub, Ekronwa vü küna üti küze ülo? Jükenüh noh tü noh nüh kuoteküwa tüzeawa vü shele müru nüh sanü müle nüh sü wienathuoh ta,” ti küza üti küza.

7Ma nüh mari vü, “Ma tü mokümjie küsa anyi nü nohri mütu nta ru thi zanyo hamari küzaveh lo?” ti küza.

8 Mari nüh ma vü, “Ma tü aküneh thsümnyi küzhu, ma küshih vü sahu kütsekevüh nüh tseke lie,” ti rületsü. Thinü ma nüh, “Jümatü Elijah Tishbewa thuoh,” ti küza.

9Jüti küsa vü kajiwa nüh ma vü akhazhu tünyieke thi anyi tünyieke ti ma vü küze. Ma tü Elijah vü khru ünü ma tü küzhiho rügi vü shupeh la nü ma vü, “O Saküüwuowa nyiwa, kajiwa nüh küüza, ‘Tseturu üta küzaveh ünüh,’ ti küza üti,” küza.

10 Thitü Elijah nüh tünyiekera zhezhiri vü, “Hi tü Saküüwuowa anyi küsü thuoüji atülü vünüh anyih küturu nü noh thi noh nyi tünyiekeri kütsothem luo,” ti küza. Jüti küüza vü atülü vünüh anyih turu nü ma thi ma nyi tünyiekeri ti tsothem.

11Kajiwa nüh anyira zhezhi tünyieke thi ma nyi tünyieke ti küpa küze le. Thi ma nüh khru nü ma vü, O Saküüwuo anyiwa, hamatü kajiwa azah lie, “Shishiti raluo,” ti küza üti küza.

© 2015 Bible Society of India.

12Thitü Elijah nüh mari vü, “Mükütüküzü hi tü Saküüwuowa anyi küsü thuoüji atülü vünüh anyih turu nü noh thi noh nyi tünyiekeri kütsothem luo,” ti küza. Jüti küüza vü atülü vünüh Saküüwuowa nyih turu nü ma thi ma nyi tünyiekeri tsothem.

13Jüsevü nga kajiwa nüh azhezhi tünyieke kücheawa thi ma nyi tünyieke ti küze le hü. Thi zhezhi tünyieke kücheawari tü tsekhru nü Elijah tüvü khotsü küngietsuo nü ma vü zhieke taji, “O Saküüwuo nyiwa, hi nüh noh vü khuoveh, tinü eh kürholi thi noh siepe tünyieke hamara kürholi tü noh notha vü raküürhe luo.

14Halie, atülü vünüh anyih turu nü anyi tünyiekera zhezhi atükhu künyi thi masü anyi tünyiekeri ti tsothem; thitü eh kürholi tü noh notha vü akürhe küsaluo,” ti khuo.

15Thinü VÜWA zhühlewa nüh Elijah vü, “Ma vü nyi waluo; mükrü tüm nü,” ti küza. Jükenüh ma tü sühra nü ma sie kajiwa vü tsuo,

16thi ma vü, “VÜWA nüh ha üta küzaveh, ‘Noh nüh Baal-zebub, Ekron nyiaza vü küna üta zhühleküvüri küüze kenüh, jüma tü ma zhü künana küsa Israel vü Saküüwuowa münyiethuoh ünü? Jükenüh noh tü noh nüh teküwa noh ze vü shele mürurathuoh, tü noh tü sütsa wie nathuoh,’ ti küza üti,” küza.

17Jüti küsa vü ma tü VÜWA zhü Elijah nüh küüza müzhe nü süm. Jehoram, ma jie, Judah kajiwa, Jehoshafat atsa Jehoram mahvi künyiawa vü ma nüh ma müthoh vünüh kajiwa sa.

18Ahaziah nüh küüroh ma nüh küsa küpari tü Israel kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

2 Kajiri 2

Elijah Atülü vü Vitekükuo

1 VÜWA nüh nyiazamrhü vünüh Elijah vi atülü vü vitekuo luo nta küsa vü Elijah thi Elishah tü Gilgal vünüh masü aleh kuotseküsawa.

2Thinü Elijah nüh Elishah vü, “Hi nüh noh vü khuoveh nü noh hala küzhikela luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh hi tü Bethel küju küzemthuoh ünüh,” ti küza. Thitü Elishah nüh, “VÜWA thi noh rhoküveh kümjie hi tü noh küjawa nyu,” ti küza. Jükenüh masü tü Bethel vü tetsuo.

3Jüti küsa vü Bethel vü küpeh setsaküthsüra tsari tü Elishah vü shuhru nü ma vü, “Nosü VÜWA nüh noh küsosiewa noh vünüh vitewanathuoh ta küsa noh tü müthsü ülo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Ah, hi nüh jüma thsüveh thuoh, nohri zoti peh luo,” ti küza.

4Elijah nüh ma vü, “Elishah, hi nüh noh vü khuoveh, tinü hala küzhikela luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh hi tü Jeriko vü küzevehthuoh ünüh,” ti küza. Thitü

© 2015 Bible Society of India.

ma nüh, “VÜWA thi noh rhoküveh kümjie hi nü noh küjawa nyu,” ti küza. Jükenüh masü tü Jerikovü ru.

5Jeriko vü küpeh setsaküthsüra tsari tü Elishah vü shehnyi ru nü ma vü, “VÜWA nüh nosü noh vünüh noh küsosiewa vitewana saküveh thsüveh ünü nyu lo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Ah, jüma hi nüh thsüveh thuo, nohri zoti peh luo,” ta rületsü.

6Jüti küsa vü Elijah nüh ma vü, “Hi nüh noh vü khuoveh, ti nüh ala küzhikela luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh hi tü Jordan vü küze küvehthuoh kenüh,” ti küza. Thitü ma nüh, “Noh thi VÜWAnüh rhoküveh kümjie hi tü noh küjawa nyu,” ti rületsü. Jükenüh masü tü tewa.

7Setsaküthsüra tsa nyimpari tünyieke nga nyiwa nü masü nüh Jordan kütuoh vü tsieküveh vü mari tü kükiehtuozah vü tsiepeh.

8Jüti küsa vü Elijah tü ma thsü phrehm nü kürüh taji ajuh wakürhie, thinü ajuhwa tü wuochuhwuovü thi küpa wuovü ti nyoketewa nü azhihwa küweh taji masü müjie tsekeküwara küju nü jüti peh.

9 Masü tü tseshuwara ünü Elijah nüh Elishah vü, “Hi müjie viteküwa tüvü hi tü noh kenüh mowa satü üti nüh khuo luo,” ti küza. Thinü Elishah nüh, “Hi nüh noh vü khuoveh, tinü hi tü noh sietse künyikeri küzhi hi vü küüpeh luo,” ti khuo.

10Jüti kükhuo vü ma nüh, “Noh tü zanyo kükho küsü khuovehthuoh, tü, mükütüküzü hi tü noh vünüh vitekükuo ngu thuoüji noh kenüh nga jükümjie sa wie naveh; thitü mükütüküzü noh nüh hi müngu thuoüji jükümjie vünüh müsara,” ti rületsü.

11Thi masü tü jühlemngu nü kuotsewa wie ünü, halie anyih rawuhkheka thi anyih rawuh nüh masü saküpamtü. Thi Elijah tü nyiaza mrhü vünüh atülü vü tekuo.

12 Jüti küsa vü Elishah tü jüma ngu nü zie taji, “Eh pa, eh pa! Israel rawuhkhekari thi ma rawuhnyiri,” ti sa. Thi ma tü ma müngulewiethuoh nüh sam. Jüti küsa vü ma tü ma thsüri shoh nü müzükhrihriem.

13Thinü ma nüh Elijah athsü ma vünüh tsuohtsakümwa vi nü shelewa Jordan pohkhu vü tsiepehtewa.

14Jüti küsa vü ma nüh Elijah vünüh athsü kütsuotsawa vi nü ajuh kürhie taji, “VÜWA, Elijah Saküüwuowa khiela pehveh lo?” ti sa. Thi ma nüh ajuhwa küürhie vü ajuhwa tü kütuo künyi satewanü küpa vü thi küpawuovü ti tewa taji Elishah tü tsezhu tewa.

15Thinü setsaküthsüra tsari Jeriko vü küpehri nüh ma tü marivü küprüke nü kütse ngu ünü mari nüh, “Elijah sietse tü Elishah rügi vü pehveh thuoh,” ti sa. Mari tü ma mütu nti ru nü ma tüvü azhih vü küngietsuo.

© 2015 Bible Society of India.

16Mari nüh ma vü, “Halie, khinyi thuoüji noh sieperi vü kümzho nyiri tünyike pehveh, tinü noh vü khuoküveh thuoüji mari küzenü noh küsosiewa küüphah luo; VÜWA Sietse nüh vikuo nü aküzhiwuori vü nyutü anyuo wuori vü jaküsa nga müthsü nüh” ti küza. Jüti küüza vü ma nüh, “Nohri müküzera,” ti rületsü.

17Thitü mari nüh ma müjie küzükrü küju nü mari nüh ma wurie taji, “Küze luo,” ti küza. Mari nüh anyi tünyiekeri küze nü mari nüh rülo küche ma phah, thitü ma mphahra nüh sam.

18Thi ma nüh Jeriko vü küzhike küpeh vü mari tü ma vü ru, thinü ma nüh mari vü, “Müwa tüm üti hi nüh nohri vü müküzaülo?” ti sa.

Elishah Küükrükükra

19Jüti küsa vü anyujiwa nyiri nüh Elishah vü, “Halie, eh vüwa nüh küngu üta anyuji hama tsotho tü akülo vü pehveh, thitü ajuh nü mümhie, thi azhihwa tü avi müpe nta,” ti küza.

20Thinü ma nüh, “Ake kürüthe küsü amütsü thse nü hi vü viruluo,” ti küza. Jükenüh mari nüh jüma vi ma vü ru.

21Jüti küsa vü ma nüh ajuh akhre vü wa nü amütsü vehjake taji, “VÜWA nüh küzaveh, tinü hi nüh ajuh hama sakümtsemthuoh; nosü vünüh tuvü aküsü nyutü aluoshü müküsho ma vünüh küsawa nyuthuoh,” ti küza.

22Jükenüh nosü küju nga ajuhwa tü Elishah nüh küüza müzhe nü ajutha sataji pehveh.

23Ma tü jüla nüh Bethel vü tewa; thi ma tü lehkhuji vü kuotse khruünü anyujiwa vünüh vizanguo wuori ru nü ma riesa taji, “Tekhruluo, noh tiemnyieh! Tekhru luo, noh tiemnyieh,” ti sa.

24Thi ma tü kürele nü mari ngu ünü ma nüh VÜWA nyo vünüh mari müzü. Thinü awie nyimzari künyi aküze lovü nüh shuru nü vizanguo zürake nü künyi shohriejam.

25Ma tü jüla nüh Karmel küzhi vü tewa taji Samaria vü shele teru.

2 Kajiri 3

Israel thi Moab Azhievü Ariekü̈sa

1Judah kajiwa Jehoshafat mahvi türatüze vü Ahab tsa Jehoram tü Samaria vü Israelri nyiehvü kajiwa sanü mahvi türakünyi kaji.

2Mampa nüh ma pa thi ma zah kümjie nyu wie ketünga ma tü VÜWAnotha vü mowa nü mümhie nüh sa, küpakenühnyunü ma pa nüh küsa Baal alokhuo tovüh ri vijakhehm.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüta wie ketünga ma tü Nebal tsa Jeroboam kükhiemuo ma nüh Israelri sakükhiemuokümwa vü küpeh wie; ma tü jümawa vünüh tsezhutemwa.

4Jüma tsotho vü Moab kajiwa Mesha tü kümzahsie nyihzhü peh nü mahvi kürüzhu Israelri kajiwa vü nyihzhüzah 100,000 thi küzhelo nyihzhüvo 100,000 ti tsütsüti.

5Thitü Ahab süm ünü Moab kajiwa tü Israelri kajiwa sie nü saluotewa.

6Jükenüh kajiwa Jehoram tü jüma tsothovü Samaria vünüh tsezhuwanü Israelri jizhuh.

7Thi ma tü wa nü Judah kajiwa Jehoshafat vü azhü küzetaji, "Moab kajiwa tü hi siesaluo vehthuoh; noh tü Moab siesaluo na küsa kenüh arie vü hi sie wa ra na ünü nyu lo?" ti küna. Ma nüh, "Hi nga wa naveh; hi tü noh kümjie wiethuoh, eh nyiri tü noh nyiri kümjie thi eh rawuhri tü noh rawuhri wiethuoh," ti rületsü.

8Thinü ma nüh, "Khiema leh vünüh tsewa na lo?" ti küna. Jehoram nüh, "Edom reza leh wuovü nüh tsekewa naveh," ti rületsü.

9Jükenüh Israelri kajiwa tü Judah kajiwa thi Edom kajiwa vü nyitewa. Thi mari tü rülo türü tse küzüle tewa ünü thopahiri nyutü mari se nyikütse asari kenüh ajuh münyie nüh satewa.

10Jüti küsa vü Israelri kajiwa nüh, "Ehzao! VÜWA nüh kaji hamari küche ji nü mari vi Moab ke vü thse nta sasavehthuoh lo," ti sa.

11Thinü Jehoshafat nüh, "Hiri tü VÜWA kümshe kürü na küsakenüh VÜWA setsaküthsüri münyie wiethuoh ülo?" ti sa. Jüti küünavü Israelri kaji sieperi küsü nüh, "Shafat atsa Elishah, Elijah akevü ajuh küzükewa tü hala pehveh lie," ti rületsü.

12Thi Jehoshafat nüh, "VÜWA zhü tü hi vü pehveh," ti küza. Jükenüh Israelri kajiwa, Jehoshafat thi Edom kajiwa tü ma vü tetsuo.

13Jüti küsa vü Elishah nüh Israelri kajiwa vü, "Hi tü noh vi nü mowasana lo? Noh pa thi noh zah setsaküthsüri vü waluo," ti küza. Thitü Israelri kajiwa nüh ma vü, "Nyu, VÜWA nüh kaji hamari küchevi nü Moab ke vü thse nta tsümthuoh," ti küza.

14Elishah nüh, "VÜWA, hi nüh ma kütsü sakütsewa rhoküveh kümjie, hi nüh Judah kajiwa Jehoshafat küchieke kenüh küchie nüh hi tü noh vü künowa nyu, nyutü noh vü küzikewa nyu.

15Thitü khinyi thuoüji azah küsari küsü hi vü sieru luo," ti küza. Thi azahküsari nüh azah khu ünü VÜWA akükhra tü ma vü ru.

16Thinü ma nüh, "VÜWA nüh hakümjie küzaveh, 'Kuza küüweh hama hi nüh ajuhkhre saküprotsü naveh,' ti küza,

© 2015 Bible Society of India.

17küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küzaküveh, kenüh ‘Nohri tü amürhü
nyutü atsokürü künguwa nyu, thitü a kuza jüma tü ajuh nüh küüpro naveh, jüti
sanü nohri tü zhura naveh, nohri nga, nohri seshuh nga thi nohri samwari nga
zhura naveh,’ ti küza.

18Hama tü VÜWA notha vü kümphieh küsü; ma nüh Moabri nga vi nü nohri ake
vü thse naveh,

19thi anyuji sakümzho küsa, anyuji rüka küsa aveh cham naveh, thi athsoh
kümhie aveh shüchiehm naveh, thi ajuh ara aveh khetem naveh, thi azhih
kümhie aveh aloh vi sakümsü mtü naveh,” ti küza.

20Jüma nyieh rüne vü, küsahthuo kükhurü tsothovü, halie, Edomwuovü nüh ajuh
tü anyuwa müjie küwupro küju nü liru.

21Kajiri nüh mari sie saluo nti tse ta küsa Moabri aveh nüh küünaravü, rietsokrü
küvürari aveh kürünguotsawa vünüh wakükhruotsawa küju alievü jizhu nü
atüvü sa.

22Thi mari tü rüne kümto sühra, thi arünyi nüh ajuh vü wieke ünü ajuhwa tü
azüh kümru kümjie Moabri nüh ngu.

23Thinü mari nüh, “Hamatü azüh thuoh, kajiri tü saluosatsavehthuoh, thi küsü
nüh küsü rehthesavehthuoh. Jükenüh khinyi thuoüji Moab tü zanyo zhechie
küsa vü waluo,” ti küza.

24Thitü mari tü Israelra kürünape vü ru ünü Israelri tü sühranü mari nüh mari
atüvü müküte küju nü Moabri prü; mari tü atüvü tsezhuwa taji Moabri nüh
kuotseküwa vü mari rehthewa.

25Thi mari nüh anyujiri mülelemtü, thi azhih kümhie vü aloh vehjaketaji müjie
küpro küju nü vehkümprohkemtü wie; mari nüh ajupra aveh khetekhehmtü,
Kirhareset vü aloh mpa müjie küükhe küjunü athsoh kümhie aveh
shüjakhehmtü, thi thumkavüh küviri nüh mükieshe nü jüma cham.

26Moab kajiwa nüh ariewa tü mari kuo siesaluo küwa küngu vü ma nüh
anyuchuwa küvi nyi müza türü ma sie nü jüma vehthuowa nti Edom kajiwa
küwiejie vü wa; thitü mari tü müsara nüh sam.

27Jüti küsa vü ma tü ma tsa kükhruotsawa ma müthoh vünüh kükaji sana
saküvehwa siewa nü aziewa rügivü nüh kütso kükhurü satsü. Thinü Israelri vü
rükümtho aküji teru; thi mari tü mavü nüh sheleteru nü mari zhih vü küreleteru.

2 Kajiri 4

Elishah nüh Tünyivüh Kümkhuori Küsü Küükra

1Jüti küsa vü setsaküthsüra tsari küsü avüvüh nüh Elishah vü zie taji, “Noh
siepewa eh vüpa tü sümthuoh; thi noh siepewa tüVÜWA krü ta küsa noh nüh

© 2015 Bible Society of India.

thsü, thitü ame küünawa tü ru nü ehtsa künyi vi ma tühkha küsa nta rupehveh,” ti küza.

2Elishah nüh nyimzawa vü, “Hi nüh noh kenüh mowa sa üti lo? Hivü küza luo; azheh vü noh tü mowa pehveh lo?” ti nyimzawa vü küna. Nyimzawa nüh, “Noh siepevühwa tü avüjuh leh huo küsüküchie nüh zanyo küsü nga münyie luo,” ti rületsü.

3Thinü ma nüh, “Alievü wa nü noh zhephruri vünüh aküfükürütso na luo, thi küzüla müna tümluo.

4Jüti sanü azhehlo vü tu nü noh thi noh tsari sie nü amükhie kheketaji avüjuh vi aküfüri vü thse luo, thi küsü promthuoüji anatovü vikesaluo,” ti küza.

5Jükenüh nyimzawa tü ma vünüh wa nü ma thi ma tsari ti amükhiekhethuoke nü ma tsari nüh aküfüri viküru vü ma nüh avüjuh vi nü thse.

6Aküfüri tü prom ünü nyimzawa nüh ma tsa vü, “Küfü küpa hivü viru le luo,” ti khuo. Thinü ma nüh ma vü, “Küpa münyiethuoh,” ti küza. Jüti küsa vü avüjuhwa tü müshu nüh satewa.

7Nyimzawa tü ru nü Saküüwuowa nyiwa vü küza, thinü ma nüh, “Wa nü avüjuhri zhu nü noh shewiri thuom luo, jüti sanü noh thi atsari tü kümnyie vünüh rhora naveh ünüh,” ti küza.

Elishah thi Shunem vünüh Küru Nyirhievühwa

8Rülo küsü Elishah tü nyirhievühri küsü kürho pe Shunem vü kuotsewa ünü ma nüh ma tü ashie pike tsa üti khopeke. Jükenüh ma tü aleh jüvü kari küwasasa vü ashie tsa nti jüla sühletututi.

9Jüti küsa vü ma nüh ma vüpa vü, “Halie, khinyi thuoüji hi nüh thsüvehthuoh nü hamatü mükütuowiethuoh nüh hiri lehkhuji vü rukariwa küpeh huo Saküüwuowa anyi kümtseri küsü wiethuoh.

10Tinü azheh küsü sakhe nü küshothuo sataji azie sho, thi makenüh jülovü aze küsü, tokü̈sape küsü, rüngakepe küsü thi lati küsü ti sa ünüh raluo, jüti sanü ma nüh hiri vü küru vü jüla pehra naveh,” ti küza.

11Rülo küsü ma tü Jüla ru nü azhehlo jüla sühleru nü münyiepeh.

12Thi ma nüh ma siepewa Gehazi vü, “Shunamwa ji luo,” ti küza. Ma nüh nyimzawa küji vü nyimzawa tü ma tüvü tsiepehveh.

13Thinü nyimzawa vü küza luo, noluo, noh nüh hiri kenüh küsüro hama aveh vütüthuoh; noh kenüh mowasana lo? Noh kenüh noh tü kajiwa nyutü thopahiri sierhüwa vü küüza zhühnyo küsünga pehveh ülo? ti küna. Nyimzawa nüh, “Hi tü hi mpa eh nyiri azavü kürho saveh,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti kürüle vü ma nüh, “Thinü nyimzawa kenüh mowa sa tsü nalo?” ti küna. Gehazi nüh, “Nyimzawa tü atsa münyie, thi mavüpa tü khruomthuoh,” ti rületsü.

15Thinü ma nüh, “Nyimzawa ji luo,” ti küza. Thi ma nüh nyimzawa küji vü nyimzawa tü alehpie vü tsiepeh veh.

16Jüti küsa vü ma nüh, “Hama zale vü, atsothowa ruthuoüji noh tü atsa nyimpari küsü kheke naveh,” ti küza. Nyimzawa nüh, “Nyu, eh vüwa, O Saküüwuowa nyiwa; noh siepevühwa vü mürie tüm,” ti rületsü.

17Thitü nyimzawa tü atsa moh nü nyimpari küsü jüma tsotho kümjie küsa pasü vü Elishah nüh nyimzawa vü küüza üta wuo.

18Atsawa tü khruosühra ünü rülo küsü ma tü ma pa vü kümahwieri azavü wa.

19Jüti küsa vü ma nüh ma pa vü, “O, eh lü, eh lü,” ti sa. Apawa nüh ma sieperi vü, “Ma zah vü waluo,” ti küza.

20Thi ma nüh ma küruoke nü ma zah vü sieru ünü atsawa tü ma zah thüchi rügi vü rünyi küüzeto küju peh nü süm.

21Thinü nyimzawa nüh khru nü ma vi Saküüwuowa nyiwa aze rügivü küzeh nü mükhie khekem taji tsezhutewa.

22Jüti sanü nyimzawa nüh ma vüpa ji nü ma vü, “Asieperi küsüthi rawuh küsü ti hi vü küze nü hi tü shiti Saküüwuowa nyiwavü küwa taji shele küüru luo,” ti khuo.

23Ma nüh ma vü, “Nosü noh tü mokenüh ma vü wa na lo? Hatü asathenga nyu, nyutü kümnyi rülo nga nyu nü,” ti küza. Nyimzawa nüh, “Jümatü moküsama,” ti rületsü.

24Jüti sanü ma tü arawuhwa ape küche nü ma siepewa vü, “Hi nüh nohvü müjie küüza küju nü müküüzhihke tü zhe küüjo luo,” ti küza.

25Jükenüh nyimzawa tü alievü tsezhutewa nü Saküüwuowa nyiwa vü Karmel küzhi vü ru. Saküüwuowa nyiwa nüh nyimzawa ma vü kütsekümgu vü ma nüh ma siepewa Gehazi vü, “Tulie, Shunamvühwa tü noluo tuwuovü;

26ma mütu na küsa kenüh küsükeri vünüh zhüwa nü ma vü, noh tümhieveh tünüh? Noh vüpa tü mhieveh tünüh? Atsawa nga mhieveh tünüh?” ti küna. Nyimzawa nüh, “Mhiekhehveh,” ti rületsü.

27Jüti sanü nyimzawa tü aküzhi vü Saküüwuowa nyiwa vü ru ünü ma jih küthuophohke. Thi Gehazi tü ru nü nyimzawa shohja nti ru. Thitü Saküüwuowa nyiwa nüh, “Ma mpa jüti küsam luo, küpakenühnyunü ma tü khielota müshemnomna küveh kenüh; thi VÜWAnüh hi vü müküza nüh hi vünüh küthimthuoh ünüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

28Thinü nyimzawa nüh, “Hi tü atsa nyimpari küsü kenüh khuoülo? HI mümramizhi tüm üti hi nüh müküza ülo?” ti küza.

29Ma nüh Gehazi vü, “Noh küshih tseke nü eh rühkütsüh vi taji waluo. Mükütüküzü noh tü nyi küsüküsü nga mütuwie ketünga ma müküze tüm; thi nyi küsüküsü nga noh küze wie ketünga müsashele tüm; jüti sanü eh rühkütsühwa tü atsawa rügi vü saluo,” ti küza.

30Jüti küsa vü atsawa zah nüh, “VÜWA thi noh nüh rhoküveh üta hinü noh küjawa nyu,” ti küza. Jükenüh ma tü sühra nü nyimzawa se nyitewa.

31Gehazi tü atüvü wa nü atsawa rügivü rühkütsühwa sa, thitü jikhi nyutü akürho thsoshi küsü nga müsa. Jükenüh ma tü mamütu nti sheleteru taji, “Atsawa tü müsühra lie,” ti küza.

32Elishah tü azhehlovü turu ünü atsawa tü ma ze rügivü süzehküpehla ngura.

33Jükenüh ma tü azheh lovü tu nü masü khethuoke taji VÜWA vü kükhuo sa.

34Jüti sanü ma tü kuo nü atsawa rügivü zeh taji ma po vi ma po vü kütieke, ma notha vi ma notha vü kütieke; ma ke künyi vi ma ke künyirügivü küchuohke thi ma tü ma rügivü küchuohke ünü atsawa satsa tü zhe teru.

35Thi ma tü te sühra nü küsükeri azheh lovü atüvü tseke le thi asevü tseke le ti sanü tse khru taji ma rügivü küchuoh le; thinü atsawa tü türü keri hathsih nü ma notha koteru.

36Jüti küsa vü ma nüh Gehazi ji taji, “Shunamvüh hama ji luo,” ti küza. Jükenüh ma nüh ma ji. Thi nyimzawa nüh ma vü küru vü ma nüh, “Noh tsa küruoke luo,” ti küza.

37Nyimzawa tü ru nü ma jih vü küluze taji azhih vü küngietsuo; jüti sanü nyimzawa tü ma tsa küruo nü alievü tewa.

Küükrükükra Künyi Küsa Lehü

38Azhih jüla mükhuojih küveh vü Elishah tü Gilgal vü ru le. Setsaküthsüra tsari nüh ma tüvü shupehküveh vü ma nüh masiepewa vü, “Afüji kükeke nü setsaküthsüra tsari kenüh awihshuluo,” ti küza.

39Mari nyi küsü tü awih te nti azhuh vü tsezhu tewa, thinü reza rhelivi ngura nü reza leh huo ma thüchi küpro lazhuhke nü viru, jümari tü mowa thuoh ünüh müthsüwiethuoh nüh rehkhuo nü aküfü lovü thse taji awihshu.

40Jüti sanü masü tü anyi jümari küütsa nti küshoke. Thitü mari nüh awihwa tsa küveh vü mari tü zie taji, “O Saküüwuowa nyiwaküfü lovü aküsü pehveh,” ti zie. Thi mari tü jüma mütsara nüh sam.

© 2015 Bible Society of India.

41Thinü ma nüh, “Thinü ashie viraluo,” ti khuo. Thi ma nüh jüma küfü lovü vehjake taji, “Anyiri kütsana küsa kenüh jüma küshokeluo,” ti küza. Jüti küsa vü saküümsü aküfü lovü mütü nüh sa.

42Nyi küsü Baal-shalisha vünüh ru nü, Saküüwuowa nyiwa kenüh aviküpe khuri lohse, khuozhikürümie tiehshu kütieh mükeke thi amütha kürüthe ma we lovü nüh, ti virutsü. Thi Elishah nüh, “Anyi hamari kütsaluo,” ti küza.

43Thitü ma siepewa nüh, “Hi tü mokümjie hama vi nü anyi müzake tüvü sa üti lo?” ti küza. Thinü ma nüh shele, mari kütsana küsa kenüh jümari vi anyiri tsüluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küzaveh, “Mari nüh tsa wie naveh thi suo tsatu wie naveh, ti küza,” üti küza.

44Jükenüh ma nüh jüma vi mari tüvü sa. VÜWA zhü kümjie vünüh mari nüh tsanü suo tsatum.

2 Kajiri 5

Naman Sakükuküm

1 Naman, Siria kajiwa thopahiri sierhüwa tü ma küsosiewa sie nü anyiküji thi tso kümsie sheh, küpakenühnyunü ma vünüh VÜWA nüh Siria vü kükhrara tsü. Ma tü luoveh küzeri küsü, thitü hujirü pem.

2Siria tü mari nüh zhürüluo küprü vü Israelri azhih vünüh siepevüh küzah küsü sietewa, thi ma tü Naman vüvüh kühuo sa.

3Ma nüh ma küsosievühwa vü, “Eh vüwa tü Samaria vü küpeh setsaküthsüwa siepehvehthuoh üji! Ma nüh ma hujirü sakükurana nü,” ti küza.

4Jükenüh Naman tü tu taji ma Vüwa vü, “Hakümjie thi jata siepevühwa Israel vünüh küruwa nüh küzaveh,” ti küza.

5Thi Siria kajiwa nüh, “Khinyi waluo, hi nüh Israelri kajiwa vü rhüzhühle küsü küze naveh ünüh,” ti küza. Jükenüh ma tü rakasari ase türake suna anyie türo thi akhu thsümnyi türake ti vi nü tewa.

6Thi ma nüh rhüzhühlewa vü nü Israel kajiwa vü ru, jüma tü, “Rhüzhühle hama noh juthuoh üji noh nüh ma hujirü sakükutsü nati küsa kenüh eh siepewa Naman noh vü küzeveh ünüh ti küsathsüluo,” ta rhüsaveh.

7Jüti küsa vü Israel kajiwa nüh rhüzhühlewa chieno ünü ma tü ma thsümnyiri müzükhrih taji, “Hi tü Saküüwuowa nüh zothe nü sakürhole naveh nü anyi hamatü nyi küsü ma hujirü sakükutsüüti azhü hi vü küzeveh ülo? Ke müsheno wie, ma tü mokümjie hi siekürаluo nta phahveh ünüh,” ti sa.

8Thitü Israelri kajiwa nüh ma thsümnyi müzükhrihmthuoh ta Saküüwuowa anyiwa Elishah nüh küünara vü ma nüh kajiwa vü wuori küze taji, “Noh tü

© 2015 Bible Society of India.

mokenüh noh thsümnyi müzükhrihmthuoh lo? Israel vü setsaküthsüri küsü pehveh ta küsa ma tü thsünaküsa kenüh khinyi ma tü hi vü küru luo," ti küza.

9Jükenüh Naman tü ma rawuhri thi rawuhkhekari vi nü Elishah mükhievü tsie.

10Thi Elishah nüh ma vü zhühleküvüri küze taji, "Wa nü Jordan vünüh türü keri phrühm luo, jüta thuoüji noh sa tü salera naveh ünüh, thi noh tü mütsera naveh ünüh," ti küza.

11Thitü Naman tü arüshu nü tewa taji, "Halie, hi nüh kümshe thuoüji ma tü hi vü shuhrutsa wie taji tsie nü VÜWA ma Saküüwuowa nyo ji, thi ma ke vi athsopo nyiehvü müzhe nü hujirüwa sakükutsü na tünti sa.

12Damaska vü arühgu Abana thi Fharpar masü tü Israel vü ajuh aveh nyiehvü küümpha nyu ülo? Jümasü vünüh hi tü phrühm nü mümtsera ülo?" ti küza. Jükenüh ma tü sühle nü aheküze vünüh tewa.

13Thitü ma siepewa tü ma shehnyiru nü ma vü, "Eh pa, mükütüküzü setsaküthsüwa nüh zanyo küji küsa kenüh azhütsüveh üji nohtü jüma müsanüh sanaveh ülo? Jükenüh ma nüh küüza kümjiephrühm nü mütseküm küzakelenga müsara nüh sam lo?" ti küza.

14Jükenüh ma tü Saküüwuowa nyiwa zhü müzhe taji tsuo nü türükeri ma mpa nüh Jordan lovü tunüte; thinü ma sa tü atsakütazüra sa kümjie salera nü ma tü mütsera.

15Jüti küsa vü ma tü, ma thi ma riehkhuo aveh Saküüwuowa nyiwa vü sheleru nü ma tüvü tsie taji ma nü, "Halie, Israel vü küchie nüh azhih aveh vü Saküüwuowa münyie ta küsa hi nüh thsüvehthuoh; jükenüh khinyi thuoüji noh siepewa vünüh kütsüsuo vi nyinü," ti küza.

16Thitü ma nüh, "VÜWA, hi nüh akütsü sakütsewa rhoküveh kümjie hi tü zanyo küsü nga küviwa nyu," ti küza. Thinü ma nüh vi üti ma khri, thitü ma nüh kürüm.

17Jüti küsa vü Naman nüh, "Nyu thuoüji, hi nüh noh vü khuoveh, tinü noh siepewa vü azhih rawuh khuo künyi vi noh siepewa tsükümsaluo; küpakenühnyunü nosü vünüh tuvü noh siepewa tü Saküüwuowa vü küchie nüh nyiaza küsü vü nga kütso kükhurü nyutü küsahthuo müsanüh sanathuoh.

18Zhühnyo hama vünüh thuoüji VÜWA nüh noh siepewa noküja satsüluo: Eh küsosiewa nüh eh pie vü rüngake nü Rimon zheh lovü hitü küngie kütsuo vü hama vünüh VÜWA nüh noh siepewa nojatsüluo," ti küza.

19Ma nüh ma vü, "Luoveh kürüzih ti waluo," ti küza. Thitü Naman tü ma vünüh pike tseketewa ünü,

20Gehazi, Elishah siepe Saküüwuowa nyiwa nüh, "Noluo, eh küsosiewa tü Naman Siriawa ma ke vü viküru müvi nüh ma viküshelem. VÜWAnüh rhoküveh üta hi nüh ma sevü zhüwa nü ma vünüh zanyoküsü vi naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Jükenüh Gehazi tü Naman senyitewa. Thi Naman tü wuori ma sevü zhükütse ngu ünü ma tü ma mütu nti rawuhkheka vünüh terutaji, “Zanyo aveh nga mhieveh tünüh?” ti küna.

22Thinü ma nüh, aveh nga mhieveh, eh küsosiewa nüh, “Efraim küzhiho anyu vünüh viza künyi setsaküthsüri atsa khintü nüh ru; hi nüh khuoveh, tinü rakasa akre küche thi akhu thsümnyi künyi ti masü tsüluo, a küzaveh lie,” ti küza.

23Jüti küsa vü Naman nüh, “Lozhe nü rakasa akre anyie türo vi luo,” ti küza. Ma nüh ma khri taji rakasa atier türo chükhu künyivünüh tiehtsü, thi akhu thsümnyi nga künyi tsü, ti sanü masiepe künyi rügivü satsü nü masü nüh Gehazi tüvü nüh jümari vü.

24Thi ma tü küzhiho vü ru ünü, ma nüh masü ake vünüh jümari vitaji azheh lovü sam nü masü küzem, thi masü tü tsetewa.

25Ma tü tu nü ma küsosiewa tüvü tsie, thinü Elishah nüh mavü, “Gehazi, noh tü khievü watse lo?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, “Noh siepewa tü khievüma wa,” ti rületsü.

26Thitü ma nüh ma vü, “Anyiwa nüh noh mütu nta ma rawuh khekavünüh sühleküru vü hi tü asietse vünüh noh vü nyi müwa ülo? Atsotho jüma tü ame, thsümnyiri, Olive zhuhri, rhelivizhuhri, anyihzhü, shüvotsa, asiepepari thi asiepevühri küvi tsotho ülo?

27Jükenüh Naman hujirü tü noh vü thi noh küthsoküzhi vü ti küsuokürho küpekem nathuoh,” ti küza. Jüti küsa vü ma tü matüvü nüh hujirü watü amüra kümjie müjicha nü shutewa.

2 Kajiri 6

Amüvü Küvilera

1Jütsothovü setsaküthsüra tsari nüh Elishah vü, “Noluo, noh zhüvü nüh hiri nüh rho küveh azhiewa tü hiri kenüh zah shemthuoh.

2Hiri Jordan vü küze nü hiri athsoh küsüsü viküru nü azhieküsü hiri kenüh sanü jüla kürholuo,” ti küza. Thinü ma nüh, “Waluo,” ti küza.

3Jüti küüza vü mari nyi küsü nüh, “Noh lo mükhu tü noh siepewavü nyiküwa saluo,” ti küza. Thinü ma nüh, “Hi tü wa naveh,” ti rületsü.

4Jükenüh ma tü mari vü nyiwa. Thi mari tü Jordan vü ru ünü athsohri shüchieh.

5Thitü nyi küsü tü athsoh shüchiehveh ünü ma müvü tü ajuhlovü küzhoke tetu nü ma tü zie taji, “Ehzah, eh küsosiewa! Jümatü küvite nü,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

6Saküüwuowa nyiwa nüh, “Khiela küzhoke tetu lo?” ti küna. Ma nüh ma vü azhiewa küjo küütsavü, ma nüh atsuona küsü jeshi nü jüla jake taji amüvüwa tü saküürhu.

7Thi ma nüh, “Khuh vi luo,” ti küza. Jükenüh ma nüh ma ke thsuowanü jüma khuh vi.

Siriari Nyihlari Chaküm

8Küsükeri Siria kajiwa nüh Israel sie nü arie saküveh vü, ma nüh ma sieperi sie zaluo taji, “Jükümjie küsa vü thi azhie hakümjie küsa vü eh kürünape sanaveh,” ti küza.

9Thitü Saküüwuowa nyiwa nüh Israelri kajiwa vü azhü küzetaji, “Azhie hama rukari küwawa nyu ti küsa azhüzhüluo, küpakenühnyunü Siriari tü jüvü tsetsuo na saküveh kenüh,” ti küza.

10Thi Israelri kajiwa nüh Saküüwuowa nyiwa nüh ma vü küüza azhiewavü wuori küze. Hakümjie vünüh ma nüh ma vü hamna tsü nü matü küsükeri nyutü künyikeri nyiehvü ma mpa nüh ma külolera.

11Thi zanyo hama kenüh Siria kajiwa müshe tü sühro ji shehküm sanü ma nüh ma sieperi ji taji mari vü, “Hiri thawa nü Israelri kajiwa kenüh ünüh noh tü hi vü thama kütsa ülo?” ti küna.

12Thinü ma sieperi küsü nüh, “Nyi küsü nga nyu, eh vüwa, O kajiwa; thitü Elishah, Israel vü küpeh setsaküthsüwa nüh noh nüh noh zeku vünüh küüza zhüri vi Israelri kajiwa vü küzazati,” ti küza.

13Thi ma nüh, “Hi nüh wuori küze nü ma revi na küsa kenüh makhiela pehveh ünüh wa taji noluo,” ti küza. Jüti küsa vü wuori nüh, “Halie, ma nü Dothan vü pehveh,” ti küza.

14Jükenüh ma nüh jüla rawuhri, rawuhkhekari thi thopahiri hozakeküze; thi mari tü arüza vü ru nü anyujiwa mükieshe.

15Saküüwuowa nyiwa siepewa tü rüne kümto sühra nü alievü wa ünü, halie, thopahiri küsü tü rawuhri sie thi rawuhkhekari vi tisanü anyujiwa mükiesheküm ngu. Jüti küsa vü siepewa nüh, “Ehzah, eh küsosiewa! Hisü tü moti sanathuoh lo?” ti sa.

16Ma nüh, “Mükrütüm luo; küpakenühnyunü hisü siekütseri tümari siekütseri nyieh vünüh zhiküveh kenüh,” ti küza.

17Jüti küzam nü Elishah tü kükhuo sataji, “O VÜWA, hi nüh noh vü khuoveh, tinü ma tü küüngu na küsa kenüh ma notha saphietsüluo,” ti küza. Jükenüh VÜWA nüh vizawa notha tü saphietsü nü ma tü küüngu; thi halie, aküzhi tü anyih küvi rawuhri thi rawuhkhekari nüh Elishah mükieshe nü pro küveh ngu.

© 2015 Bible Society of India.

18Siriari tü ma sie saluo nü turu ünü Elishah tü VÜWA vü kükhuo sataji, “Hi nüh noh vü khuoveh, tinü, notha küüju vi anyi hamari kürhie luo,” ti khuo. Jükenüh Elishah nüh kükhuo müzhe nü ma nüh nothaküüju vi mari kürhietsü.

19Elishah nüh mari vü, “Hamatü lehkhuji nyu, thi hamatü anyujiwa nyu; eh senyi luo, hi nüh nohri sie nü noh nüh phahküveh anyiwa vüwa naveh ünüh,” ti küza. Thi ma nüh mari sie nü Samaria vü tewa.

20Mari tü Samaria kejura ünü Elishah nüh, “O VÜWA, mari küüngu na küsa kenüh anyi hamari notha saphietsüluo,” ti khuo. JükenühVÜWA nüh mari notha saphietsü, thinü mari tü ngura, thi halie, mari tü Samaria azhila vü pehla.

21Israelri kajiwa nüh mari küngu vü ma nüh Elishah vü, “Eh pa, hitü mari rehthe üti ülo? Hi tü mari rehthe üti ülo?” ti küna.

22Ma nüh, “Noh mari mürehthera. Noh tü noh rekütseri noh nyuchuwa thi thumkavüh nüh zothe nti ülo? Mari tü tsa thi zhu ti sanü mari küsosiewa vü tewa na küsa kenüh alohse thi ajuh vi mari tüvü satüluo,” ti küza.

23Jükenüh ma nüh makeri’a nüh kütsazhu küji küsü küche; thi mari nüh tsa thi zhuküm sevü ma nüh mari küzem, jüti sanü mari tümari küsosiewa vü tewa. Thi Samaria tü zhürüluo küprümüsawiethuoh nüh Israel azhih vü teru.

Samaria Küzhe

24Jüsevü Siria kajiwa Benhadad tü ma thopahiri küpeh aveh jizhuh nü khru taji Samaria zhe.

25Mari nüh jüma küzhe vü Samaria tü müküüzara kümkhuojih sa, rawuh küsü alü vü rakasa zerake thi mükhrietü asü küüjeh müzakünyi vü rakasa münga ti müjie küju nü mari zhe peh.

26Jüti küsa vü Israelri kajiwa tü aziewa rügivü kuotsewa ünü nyimzari küsü tü ma vü zie taji, “Kükratsüluo, eh vüwa, O kajiwa,” ti khuo.

27Thi ma nüh, “Mükütüküzü VÜWA nüh noh mükükra thuoüji khiela nüh hi nüh noh kükra na lo? Amütha küfepe vünüh nyutü rhelivijuh kütsüzhupe vünüh ülo?” ti küza.

28Jüti küüza vü kajiwa nüh nyimzawa vü, “Noh küsüro tü mowalo?” ti küna. Nyimzawa nüh, “Nyimza hama nüh hi vü, ‘Nosü hisü noh tsa tsala na küsa kenüh noh tsa tsanaveh ünüh,’ ta küza lie.

29Jükenüh hisü tü eh tsa shu nü tsam. Thi rülo künyiawa hi nüh ma vü, Hisü noh tsa tsana küsa kenüh ma nüh ma tsa küthimlie,” ti rületsü.

30Nyimzawa zhüri kajiwa nüh küünara vü ma tü ma thsümnyi müzükhrihm, jüti küsa vü ma tü aziewa rügivü kuotsewa, thi anyiri nüh noküze, thinü halie, akükhu vü ma satsa nyiehvü anyirü vüveh,

© 2015 Bible Society of India.

31ma nüh, “Saküüwuowa nüh hi vü jüti sa kütsüwa saluo, thi jüma nyiehvü nga sakütsüwa saluo, mükütüküzü Shafat atsa Elishah lü tü nosü küju ma safü rügivü pepeh huoveh üji,” ti küza.

32Jüti küsa tsotho vü Elishah tü ma zheh vü shupehveh, thi kükhruori tü ma vü nyi pehveh. Jüti küsa vü kajiwa tü ma tü vünüh nyi küsü küze; thitü zhühleküvüwa müjie teruküju tü vünüh Elishah nüh kükhruori vü, “Anyi küfethewa hama tü mokümjie eh lüzahthuo üta küze nüh nohri tü nguveh ülo? Noluo, zhühleküvüwa ru thuoüji amükhie khehm luo, thi ma vünüh amükhiewa küchie phohke luo. Ma sevü, jütü ma küsosiewa kütseajüzhe khi nyu ülo?” ti küza.

33Ma nüh jüüta mari sie jühle küveh vü kajiwa tü ma vü turu taji, “Küsüro hamatü VÜWA vünüh! Ma kenüh hi tü VÜWA huopehwie naveh ülo?” ti küza.

2 Kajiri 7

1Thitü Elishah nüh, “VÜWA zhü künaluo: VÜWA nüh hakümjie küzaveh, thuohtü hakümjie küsa tsotho vü ashie kümhie küüto küsü rakasa küsü nüh, thi khuozhikürümie küüto künyi rakasa küsünüh ti Samaria kheri vü zhu naveh,” ti küza.

2Thinü asierhüwa, kajiwa nüh ma ke vü rüngake küvehwa nüh Saküüwuowa nyiwa vü, “Mükütüküzü VÜWA mampa nüh atülü vü mürhülehpie sa nta wie ketünga, zanyo hamari tü jüüta sara naveh ülo?” ti küza. Thitü ma nüh, “Noh tü jüma noh mpa noh notha nüh ngu naveh, tü noh tü jüma mütsara,” ti küza.

Siria Nyihlari Teküwa

3Jütsothovü nyi müzü hujiri küpe kheri lehpie vü peh nü mari küsü nüh küsü vü, “Hiri tü mokenüh hiri müjie küsü küju hala shupeh na lo?

4Mükütüküzü hiri nüh, ‘Hiri anyujiwa vü tu naveh,’ ta wie ketünga anyujiwa vü kümkhuojih pehm thi hiri tü süm naveh; thi mükütüküzü hiri nüh hala shupeh tü aküsü wie. Jükenüh khinyi raluo, Siriara kürünape vü tekhru ünüh; mükütüküzü mari nüh hiri kürho satü tü hiri tü rhonathuoh, thi mükütüküzü mari nüh hiri zothem tü sünathuoh,” ti küza.

5Jükenüh mari tü anyikünomie vü Siriara kürünape vü wa nti sühra; thitü mari tü Siriara kürünape ashu vü ru ünü, halie, nyi küsü nga jüla münyiela,

6küpakenühnyunü VÜWA nüh Siriari thopahiri tü rawuhkheka khi, rawuhkhi, thi thopahiri khielota küsa jikhi küünara kenüh, jükenüh mari tü küsü nüh küsü vü, “Halie, Israelri kajiwa tü hiri rügivü ru nü hiri sie kürünyuo nta Hitra kajiri thi Egyptri kajiri müsa savehthuoh,” ti sa.

7Jükenüh mari tü anyikünomie vü mari juhthsüzhehri, mari rawuhri ti therajam, thi kürünape nga jüti vünüh jam nü mari kürholi kenüh zhütewa.

© 2015 Bible Society of India.

8Whujirü küpe hamari tü kürünape ashu vü ru ünü mari tü juhthsüzheh lovü tu nü tsa thi zhu ti sa, thi mari tü rakasa, suna thi thsümnyi vü nü viwa küthim taji mari tü sheleru juhthsüzheh küpa lovü tu nü jüma lovü nüh zanyori viwa nü küthim.

9Jüti sanü mari tü küsü nüh küsü vü, "Hiri tü awuleh samvehthuoh. Rülo hamatü zhühle kümhie rülo; mükütüküzü hiri tü zohm ta peh nü rüne kütho küju huo thuoüji kümnomna hirivü ruwie nathuoh; jükenüh khinyi raluo, wa nü kajiwa zhehlorivü küza naveh ünüh," ti sa.

10Jükenüh mari tü ru nü anyujiwa kheri kühuori ji nü marivü, "Hiri tü Siriara kürünape vü ru, thi halie, jüla tü nyiküsü nga müngu thi mükünara, zanyo küsü nga münyie, thitü rawuhri, rawuhküzahri hutesala, thi juhthsüzhehri ti jüüta jasalalie," ti küza.

11Jüti küsa vü akheri kühuori tü alievü jiru thi jüma tü kajiwazhehlo azhievü küza.

12Thinü kajiwa tü arüza vü sühra nü ma sieperi vü küzataji, "Siriari nüh hiri vü mowa küchesaveh ünüh hi nüh nohri vü küza naveh. Hiri nüh rüma küveh mari nüh thsü; jükenüh mari tü kürünape vünüh tsezhutewa nü mari mpa nüh anyu vü küthi nta tewathuoh, mari nüh müshe taji, 'Mari nüh anyujiwa vünüh shuruthuoüji kümrho mari re nü anyujiwa vü tetu naveh,' ta müshenü," ti küza.

13Ma sieperi nyi küsü nüh, "Anyi wuori nüh münyiehküveh rawuhmünga vi nü thari nüh hala nüh tewathuoh ünüh jümari tü Israelri khielota pohkakümri kümjie küüze saluo; Küze nü nono ünüh raluo," ti küza.

14Jükenüh mari nüh rawuh rügivü küvü nyi künyi vi nü kajiwa nüh masü tü Siriari thopahiri asevü küze nü, "Wa taji noluo," ti küza.

15Jükenüh masü tü Jordan küju mari asevü wa; thi halie, lehkhuji aveh tü Siriari nüh aküpre vünüh thsümnyiri thi atsokrüri tüshohrieja kheh. Thi azhühvüri künyi tü sheleteru nü kajiwavü küza.

16Thinü anyiri tü tsezhu wa nü Siriara kürünape vitewa kheh. Jükenüh VÜWA zhü müzhe nü hiemtha kümhietsawa kete küche vü rakasa küsü nüh zhu, thi khuozhikürümie kete türo vü rakasa küsü ti nüh zhu.

17Jüti küsa vü kajiwa tü ma nüh ma ke vü rüngake küvehwa azhezhiwa vü chieke nü akheriwa ashu sa; thi kajiwa nüh Saküüwuowa nyiwa vü küturu vü ma vü küüza üta anyiri nüh ma nyinya nü süm,

18küpakenühnyunü Saküüwuowa nyiwa nüh kajiwa vü küüzavü, "Khuozhikürümie kete küche vü rakasa küsü nüh zhu naveh, thi ahie kümhie tsawa raküsa küsü nüh ti Samaria kheri vü thuohtü hama tsotho vü zhu naveh ta küüza kenüh," ti küza,

© 2015 Bible Society of India.

19azhezhiwa nüh Saküüwuowa nyiwa vü, “Mükütüküzü VÜWA nüh atülüvü mürhülehpie sa nta wie ketünga zanyo jüüta küsa tü sara naveh ülo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Noh mpa noh notha nüh jüma ngu naveh, thitü noh tü jüma mütsara,” ti küza.

20Thi ma vü jüti satsa, küpakenühnyunü anyiri nüh akheri vünüh manyiehvü nyinya nü ma tü süm.

2 Kajiri 8

Shunemvühwa Sheleteküru

1 Jüti küsa vü Elishah nüh krevühwa, ma tsa sakürho kütsüwavü, “Sühra nü noh zhehlori sie taji tewaluo, thi noh mpa nüh khiela rhora naveh ünüh rholuo; küpakenühnyunü VÜWA nüh kümkhuojih jiküzevehthuoh, thi jüma tü azhih vü mahvi türü pehnaveh,” ti küza.

2Jükenüh krevühwa tü sühra nü Saküüwuowa nyiwa zhü müzhe nü sa; ma tü ma zhehlori aveh siewa Filistinra zhih vü mahvi türü rho.

3Mahvi türü sehkhe vü krevühwa tü Filistinra zhih vünüh sheleküru vü ma tü kajiwa vü ma zheh thi ma zhih kenüh kükhuovi santi tsezhuwa.

4Jüti küsa vü kajiwa tü Saküüwuowa nyiwa siepe Gehazi vü sie jühle taji, “Elishah nüh zanyo küji sakümri hi vü küza luo,” ti khuo.

5Thi ma tü Elishah nüh mokümjie aküsü vünüh akürho satsüle nüh haküza küveh vü, halie, krevühwa ma nüh ma tsa akürho sakütsülewa tü ma zheh thi ma zhih kenüh kajiwa vü khuo. Thinü Gehazi nüh, “Eh vüwa, O kajiwa, krevühwa thi ma tsa, Elishah nüh akürho sakütsülewa tü hala pehveh,” ti küza.

6Thi kajiwa nüh krevühwa vü küüna vü ma nüh ma vü küza. Jükenüh kajiwa nüh küjiri küsü krevühwa kenüh küchetsünü, “Ma zhi aveh tsümle luo, thi ma teküwa sevü nüh nosü küju ma zhih vünüh küvizhu aveh nga tsüluo,” ti küza.

Elishah thi Siria Kajiwa Ben-hadad

7Jüti küsa vü Elishah tü Damaska vü ru ünü Siria kajiwa Ben-hadad tü na la; thi jüma vi ma vü küza taji, “Saküüwuowa nyiwa tü hala ru pehveh,” ti küza.

8Kajiwa nüh Hazael vü, “Kütsüsuo küsü noh ke vü vi nü wa Saküüwuowa nyiwa mütu taji ma vünüh VÜWA vü kürü taji, ‘Hi tü aküna hama vünüh mhielera na ünü nyu lo?’ ti küna üti,” küza.

9Jükenüh Hazael tü ma mütu nti kütsüsuo Damaskara tsokrü müküzüküzü aveh vi nü wa. Ma tü ru nü ma tüvü tsie taji, “Noh tsa Ben-hadad, Siriari kajiwa nüh hi tü noh vü küzeveh, ti sanü, ‘Hi tü aküna hama vünüh mhielera na ünü nyulo?’ ta künaveh lie,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Elishah nüh ma vü, “Wa nü ma vü, Noh tü mhielera küto wie naveh, ti küza; thitü ma tü sü küto wie na ta VÜWA nüh hi vü kütsamthuoh,” ti küza.

11Jüti sanü ma nüh müjie küzükrüra küju nü ma tü ma rephohke thi notsarü sake. Thi Saküüwuowa nyiwa tü krietewa.

12Thinü Hazael nüh, “Mokenüh eh vüwa tü krieveh lo?” ti sa. Ma nüh, “Küpakenühnyunü noh nüh Israel nyiri vü kümsü sana küsa hi nüh thsü küveh kenüh; noh nüh mari azheh kümzhori anyih nüh tsonaveh, anyuchuwa vi nü mari atsa vizari rehthe naveh, mari atsari kürünguori fechahke naveh, thi mari krevühri atsamoh küvehri kürhierieja naveh,” ti küza.

13Thinü Hazael nüh, “Noh siepewa tü mowa lo, ma tü ashuh nü zanyoküji hama sanaveh ülo?” ti küza. Elishah nüh, “Noh tü Siria nyiehvü kajiwa sanata hi vü kütsamthuoh,” ti rületsü.

14Thinü ma tü Elishah vünüh ma küsosiewa vü teru, jüti küsa vü ma nüh ma vü, “Elishah nüh noh vü mowa küza lo?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, “Ma nüh noh tü mhie kütora wie nata,” ti rületsü.

15Thitü rülo jüma nyiehvü ma thsü aküsawa vi nü ajuh lovü thsete nü ma müjie küsü küju ma nyieh vü küthejake. Thi Hazael tü ma müthoh vünüh kaji sa.

Judah Kajiwa Jehoram

(2 Kkz 21.1-20)

16Ahab atsa Joram, Israelri kajiwa mahvi münga vü Jehoshafat atsa Jehoram Judah kajiwa tü kükaji sa.

17Ma kükaji küsate vü ma mahvi cherake nü künyi khruovehthuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi tüze kükaji sa.

18Thi ma tü Ahab zhehlowa nüh küsa üta saküm sanü Israel kajiri lehkhuji vü tsetewa, küpakenühnyunü Ahab tsavühwa tü ma vüvüh küsa kenüh. Thi mowa nü mümhie nüh VÜWA tüvü satewa.

19 Jüta wie ketünga ma siepewa David rieh nüh VÜWA tü Judah küzoriewa nyu, küpakenühnyunü ma nüh ma vü thi ma tsa vü alati küsü küsuokürho tsü nta küphrahzhuthuoh kenüh.

20 Ma tsotho vü Edom tü Judah takrü sie küngah tewa nü mari mpa mari kajiwa satewa.

21Jüti küsa vü Joram tü ma rawuhkhekari aveh vi nü sühra taji arüzavü nüh Zair vü tseketewa, thi ma thi ma rawuhkheka sierhüri tü ma mükieshe küveh Edomri fethe khehm; thitü ma thopahiri thuoüji azhehvü zhütewa.

22Jükenüh Edom tü Judah takrü vünüh nosü küju ruohluo tsewieveh. Jüti küsa vü Libnat nga jüma tsotho vü kheti ruohluo.

© 2015 Bible Society of India.

23Joram nüh küüroh küpari thi ma nüh küsa aveh tü Judah kajiri
Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhüke müsa ülo?

24Jüti sanü Joram tü ma pari sie nü zehtewa taji ma pari sie David nyujiwa vü
chohwum; thi ma tsa Ahaziah nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Ahaziah
(2 Kkz 22.1-6)

25Ahab tsa Joram Israelri kajiwa mahvi türakünyiawa Jehoram tsa Ahaziah
Judah kajiwa tü kükaji sa.

26Ahaziah kükaji küsate vü ma tü ma mahvi mükeke nü künyi thuoh, ma tü
Jerusalem vü mahvi küsü kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Ahalia, ma tü Israelri
kajiwa Omri tsavüh kükhruowa.

27Ma nga Ahab zhehlori lehkhuji vü tsetewa nü Ahab zhehlori nüh küsakümjie
satewa taji VÜWA tüvü mowa nü müsüveh ünüh satewa, küpakenühnyunü ma tü
Ahab zhehlora tühmuo küsa kenüh.

28Ma tü Ahab atsa Joram nyi nü Siriari nüh Joram saküümsamna pe Ramot-
gilead vünüh Siria kajiwa Hazael sie arie sa nti wa.

29Thi kajiwa Joram tü, ma nüh Ramot vünüh Siria kajiwa Hazael sie arie sanü
Siriari nüh ma saküümsamnari sakümhie nti Jezreel vü sheleteru. Thi Jehoram
atsa Ahazael, Judah kajiwa tü Ahab atsa Joram naküveh kenüh ma no nti Jezreel
vü tsuo.

2 Kajiri 9

Jehu tü Israel Kajiwa Küsa nta Thseküm

1Jüti küsa vü Elishah setsaküthsüwa nüh setsaküthsüra tsari küsüji nü ma vü,
“Noh küshih tseke nü noh ke vü avüjuh ku hama vitaji Ramot-gilead vü waluo.

2Thi noh wa küjura vü jüla Nimshi atsa Jehoshafat atsa Jehu noluo; thi tu nü ma
jienüri azhievü nüh ma sa küüsühra nü ma sie taji ate küsü lovü tu luo.

3Jüti sanü avüjuh kuwa vi nü ma lü rügi vü küshoke taji, ‘VÜWAnüh ha üta
küzaveh, hi nüh noh tü Israelri nyiehvü kaji sa üti noh thseveh’; ti küza. Thi
amükhie sanü müküzhike tü te luo,” ti küza.

4Jükenüh viza setsaküthsüwa tü Ramot-gilead vü tewa.

5Thi ma ru ünü, halie, thopahiri sierhüri tü shülü la; thinü ma nüh, “Hi tü noh vü
azhühtsü küsü pehvehlie, O asierhüwa,” ti küza. Jehu nüh, “Hiri aveh vü thawa
lo?” ti küna. Jüti küüna vü, “Nohvü lie, O sierhüwa,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti küsa vü ma tü sühra nü azheh lovü tu; thi vizawa nüh ma lü rügivü
avüjuhwa küshoke taji ma vü, “Israelri Saküüwuowa VÜWAnüh ha üta
küzaveh, ‘VÜWA nyiri, Israelri nyiehvü kaji küsa nti hi nüh noh thseveh’.

7Thi noh nüh noh küsosiewa Ahab zheh fechiehja luo, jüti sanü hi nüh Jezebel
rügivü eh sieperi setsaküthsüri azüh thi VÜWAsieperi aveh azüh shewi sanaveh
ünüh,

8küpakenühnyunü Ahab zhehlori ajü tü pokah naveh; thi Israel vü ma mpa nüh
aküsiküsari saluo nyutü mükünyuri saluo Ahab vünüh nyimpari aveh thuoüji hi
nüh zothem naveh.

9Thi Nebat atsa Jeroboam thi Basha atsa Ahija zheh kümjie hi nüh Ahab azheh
tü satsü naküveh kenüh.

10Thi Jezreel natonahuori vünüh ashuh nüh Jezebel küütsanü nyiküsü nga ma
küchohwuwa nyu,” ti küza. Jüti küüza vü ma tü amükhie sanü jokezhütewa.

11Jehu tü ma küsosiewa sieperi zheh vü ru ünü mari nüh mavü, “Aveh nga
mhieveh tünüh? Küzhewa hamatü mokenüh noh vüru pehveh lo?” ti küna. Ma
nüh mari vü, “Nohri nüh ma thsüveh thi ma nüh küphrahte thsüveh,” ti rületsü.

12Thinü mari nüh, “Jümatü azhütsa nyu; khinyi hiri vü küzaluo,” ti khuo. Jüti küsa
vü ma nüh, “Hakümjie thi ha üta vünüh hi vü küza, ‘VÜWA nüh hakümjie küzaveh,
hi nüh noh tü Israelri nyiehvü kajiwa küsa nti noh thseveh,’ ta küza üta küza lie,”
ti küza.

13Thinü aküpre vünüh mari aveh nga papa thsümnyi vi nü ma kükhuvü apahtiri
nyiehvü sanü atütü khu thi zie nü, “Jehu nüh kajimthuoh,” ti sa.

Israelri kajiwa Joram Fetheküm

14Hakümjie vünüh Nimshi atsa Jehoshafat atsa Jehu tü Joram vü küjurhü (Hama
tsotho vü Joram tü Israelri aveh sie nü Ramot-gilead vünüh Siria kajiwa Hazael
huotepeh;

15thitü kajiwa Joram tü ma nüh Siria kajiwa Hazael sie küsaluo vünüh Siriari nüh
ma sakümsamna kütsüwa sakümhie nta Jezreelvü sheleteru). Jükenüh Jehu nüh,
“Mükütüküzü hamatü noh müshe thuoüji nyi küsü nga anyujiwa vünüh mürie
küze nü azhühthewa Jezreel vü müküüza tümluo,” ti küza.

16Jüti küsa vü Jehu tü ma rawuhkheka rügivü kuo nü Jezreel vü tewa,
küpakenühnyunü Joram tü jüla zeh küveh kenüh. Thi Judah kajiwa Ahaziah tü
Joram no nti turu.

17Thinü künotewa tü Jezreel vü akhajie rügivü tsiepeh lanü Jehu refüwa nüh
kütse vü ma nüh riehzi taji, “Kürefüküsü hi nüh nguveh,” ti küza. Jüti küüza vü
Joram nüh, “Rawuhnyiri küsü küze nü mari kümtu taji ma nüh, ‘Kürükümhie
kenüh wie tünüh?’ ti küna üti küza luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Jükenüh nyi küsü rawuhseru vünüh ma mütu nti wa taji, “Kajiwa nüh hakümjie künaveh, ‘Kürükümhie kenüh ünü nyu lo?’ ti küna üti,” küza. Jehu nüh, “Noh tü kürükümhie vi mowa sana lo? Küzülewa nü eh sevü pehru luo,” ti küza. Thinü kühuotewa nüh, “Zhühleküvüwa tü mari phathuoh, thitü ma nü shele mütsethuoh,” ti rületsü.

19Jüsevü ma nüh akünyiawa rawuhnyiri küsü küze, ma tü mari vü rutaji, “Hakümjie kajiwa nüh küza, ‘Hatü kürükümhie kenüh nyu lo?’ ta künaveh lie,” ti küza. Jüta küüza vü Jehu nüh, “Noh tü kürükümhie vi mowa sana lo? Küzüle tewa nü ehsevü pehru luo,” ti küza.

20Künotewa nüh zhühketsü le taji, “Ma nüh mari phathuoh, thitü manü shele mütse. Rawuh vikütsewa tü Nimshi atsa Jehu nüh küvithsem lie; küpakenühnyunü ma nüh rawuh küvi tü kükrükhresheh kenüh,”

21Joram nüh, “Küche luo,” ti küza. Thi mari nüh ma rawuhkheka küchetsü. Jüti sanü Israelri kajiwa thi Judah kajiwa Ahaziah masü tü papa rawuhkheka vünüh tsezhutewa, thi Jehu mütu nti wanü Nabot Jezreelwa azhuh vünüh ma mütu.

22Thi Joram nüh Jehu küngu vü ma nüh, “Jehu, hatü kürükümhie kenüh tünüh?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh, “Noh zah Jezebel küüphroküphrie thi kütühma kürho küzhiküzhi küpeh küju nü mowa kürükümhie peh na lo?” ti rületsü.

23Thinü Joram tü rawuhkuli shohküzülezüza nü zhütewa taji Ahaziah vü, “Aroküshi, O Ahaziah,” ti sa.

24Jüti küsa vü Jehu tü ma thumkavüh ma kükhra aveh vishoh taji kaküze nü arha künyi azhievü, pamnyie vü kathse nü ashüchuwa tü tu ma luoveh müjükhuom taji ma tü ma rawuh kheka lovü küzhoketetu.

25Jehu nüh ma kükhuwa vü, “Ma khake luo thi ma vi nü Nabot, Jezreelwa zhih vü jakem luo; küpakenühnyunü müsheluo, hisü nüh ma pa Ahab natonato vü rawuh vünüh kütsevü VÜWA nüh mokümjie vüwa zhüküphra hama ma kenüh phrahte nüh.

26‘Luonyi hi nüh Nabot thi ma tsara züh nguto wiethuoh, hi nüh azhie hala nüh noh küthuotsüle sanaveh ta VÜWA nüh küza.’ Jükenüh khinyi ma siekhru nü azhih vü jake luo, VÜWA zhümüzhe taji,” ti küza.

Judah Kajiwa Ahaziah Fetheküm

27Judah kajiwa Ahaziah nüh hama küngu vü ma tü Bet-hagan wuovü nüh zhütewa. Thi Jehu nüh ma zhe taji, “Ma nga ka luo,” ti küza; thinü mari nüh ma Gur vü kükhru leh, jümatü Ibleam kütuohvü rawuhkheka lovü nüh ma ka. Thi ma tü Megiddo vü zhütewa nü jüla nüh süm.

28Ma sieperi nüh rawuhkheka küsü lovü nüh Jerusalem vü ma vü nü tewa taji ma rüku lovü ma pari sie David nyujiwa vünüh chohwum.

© 2015 Bible Society of India.

29Ahab atsa Joram mahvi türaluoke vü Ahaziah tü kükaji sate.

Kajivühwa Jezebel Fetheküm

30Jehu nüh Jezreel vü küru vü Jezebel nüh jüma künara nü ma notha küthsevüh vi nü küne thi ma sheh küteh ti sanü mürhülehpie vünüh alievü noküze.

31Thi Jehu nüh akheri kari turu ünü nyimzawa nüh, “Noh Zimri, noh küsosiewa küfethewa, luoveh rüzihveh ülo?” ti sa.

32Thinü ma tü mürhülehpie vü ma nyieh vü toke taji, “Eh nato vü thawa pehveh lo? Thawa lo?” ti sa. Jüti küsa vü küjiri künyinyutü küche nüh alievü ma vü noküze.

33Ma nüh, “Nyimzawa shohjaküze luo,” ti küza. Jükenüh mari tü nyimzawa shohjaküze; thi ma züh wuori thuoüji azie vü thi rawuhri vü küphrake, thi mari tü ajih nüh ma nyinyam.

34Jüti sanü ma tü azhehlovü tu taji tsa thi zhu ti sanü ma nüh, “Müzüküm nyimza hama khinyi noluo thi ma chohwum luo; küpakenühnyunü ma tü kajiri küsü atsanü,” ti küza.

35Thitü mari nüh ma chohwu nta küwa vü ma satsa küpa nü müngu nüh ma lürü, ampha künyi thi ma müza künyi mpa küngu sa.

36 Mari nüh sheleru ma vü küza ünüh ma nüh, “Hamatü VÜWA zhü ma siepewa Elijah Tishbewa vünüh küüza, ‘Jezreel natonahuori vünüh ashuh nüh Jezebel asa tsanaveh;

37thi Jezebel kümo tü Jezreel natonahuori azhuh nyiehvü asü kümjie sanü nyi küsü nga nüh, hama thuoüji Jezebel thuoh, ta müküphrahtera sanaveh,’ ta küza saveh,” ti küza.

2 Kajiri 10

Ahab Küthsoküzhiri Fetheküm

1Hama tsothovü Ahab tü atsa nyimpari rürake Samaria vü pehveh. Jükenüh Jehu nüh rhüzhühle rhü nü Samaria vü anyujiwa takrüri, kükhruori thi Ahab tsari akünori vü tsü taji,

2“Jükenüh khinyi, rhüzhühle hama noh vü keruju thuoüji noh küsosiewa tsari noh vü pehküveh üta, thi rawuhkheka, rawuhri nohvü pehküveh küngu üta,

3noh küsosiewa atsari kümphahtsawa thi kükatotsawa shozhu nü ma pa kükajipe rügivü sanü noh küsosiewa zhehlori kenüh küüsaluoluo,” ti küza.

4Thitü mari tü khielohti krü taji, “Halie, kaji künyi tü matüvü mütsiera nüh sam; jütathuoüji hiri tü khiela nüh tsiera nalo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Jükenüh kajizhehwa nyiehvü küpehwa, thi anyujiwa nyiehvü küpehwatü kükhruori sie thi sieküpehwa sie nü Jehu vü küze taji, “Hiri tü noh sieperi thi hiri tü noh nüh küüza aveh sanaveh. Hiri nü nyi küsü nga vi nü kaji küsawa nyu; noh notha vü mowa nü mhieveh ünüh saluo,” ti küza.

6Thinü ma tü akünyiawa rhüzhühle mari vü tsü taji, “Mükütüküzü nohri tü hi wuovü pehveh üji, thi mükütüküzü eh zhüküna naveh ta kütoküluom thuoüji, noh küsosiewa atsara lüri vi nü thuohtü hama tsotho vü Jezreel vü hivü ru luo,” ti küza. Hati küsa tsotho vü kajiwa tsari, nyito rürakeri tü anyuji vü anyi küji mari siekütseri sie nü pehveh.

7Thi rhüzhühlewa tü mari vü ru ünü mari tü kajiwa atsari vi nü nyito rürake rehthem taji mari alü vi nü amülo lovü thse taji jümari ma vü Jezreel vü küze.

8Jüti küsa vü zhühleküvüwa nüh ru nü ma vü, “Mari nüh kajiwa atsara lüri viru savehthuoh,” ti küza. Thinü ma nüh, “Jümari vi küri künyi sanü kheri lehpie vü thuohtü rüne küju khahkeluo saluo,” ti küza.

9Arüne vü ma tü alievü wa nü tsie taji anyiri aveh vü, “Nohri tü mükükhiehri. Eh küsosiewa küjurhü küsa tü hi nüh, thi hi nüh ma rehthem; thitü thawa nüh hamari aveh müwie küzeh khe lo?

10VÜWA nüh Ahab zhehlori kenüh küza küsa azhü azhih vü zanyoküsü nga tsuotsa küruwa nyu ti küsa thsüluo; küpakenühnyunü VÜWA nüh ma siepewa vünüh mowa küza nüh küsathuoh kenüh,” ti küza.

11Jükenüh Jehu nüh Jezreel vü Ahab zhehlori kükhe küsa, ma nyi küjiri aveh, ma fü küthsüluori thi ma navüri aveh thuoüji kükhe küsü nga müsawiethuoh nüh rehthekhehm.

Kajiwa Ahaziah Watharuori Küfethe

12Jüti sanü ma tü Samaria vü tsezhutewa. Ma tü nyihzhükühuori Bet-eked vü kütse vü,

13Jehu tü Ahaziah kajiwa küshukürari mütu taji ma nüh, “Nohri tü tharilo,” ti küna. Thinü mari nüh, “Hiri tü Ahaziah küshukürari lie, thi hiri tü kaji tsari thi kajivüh azahwa tsari no nti tse lie,” ti rületsü.

14Ma nüh, “Mari akürho re luo,” ti küza. Jüti küüza vü mari nüh akürho mari re nü Bet-eked küphieke vünüh nyito zührake nü künyi rehthem, thi ma tü mari nyi küsü nga mükükhe nüh sam.

Ahab Watharuo Küükheri Aveh Fetheküm

15Thi ma tü jüla nüh tseteküwa vü Rechab atsa Jehonadab tü ma mütunti ru nü ma nüh ma rühluo taji ma vü, “Eh luoveh nüh noh luoveh vü küzhütsa üta noh luoveh nga eh luoveh vü jüüta ünü nyu lo?” ti küna. Thinü Jehonadab nüh, “Jüta wiethuoh,” ti rületsü. Jehu nüh, “Mükütüküzü jüüta wiethuoh üji noh ke hi

© 2015 Bible Society of India.

tsüluo," ti khuo. Jükenüh ma nüh ma ke vi ma tsü. Thi Jehu nüh rawuhkheka lovü ma sieke.

16Jüti sanü ma nüh, "Hi vü nyira nü VÜWA kenüh eh kütsaza noluo," ti küza. Jükenüh ma nüh ma rawuhkheka vünüh masü kürüküwa sa.

17Thi ma tü Samaria vü ru ünü VÜWA nüh Elijah vünüh küüza müzhenü ma nüh müjie saküümtse küju nü Ahab vü kükhe küsari aveh rehthekhehm.

Baal Kükhurüri Fetheküm

18Jüti küsa vü Jehu nüh nyiri aveh küsezhuh nü mari vü, "Ahab tüpike Baal kütsü sa; thitü Jehu thuoüji hozake ma kütsü sanaveh.

19Jükenüh khinyi Baal setsaküthsüri aveh, ma kükhurüri aveh thi ma navüri aveh; nyi küsü nga müküru müsa tü hi vü jiru khehluo, küpakenühnyunü hi tü Baal vü küsahthuo aküji küsü küsapeh küveh kenüh; thawa nüh müküru sanaveh ünüh mürhora," ti küza. Thitü Jehu tü Baal kükhurüri zoriem naküsa kenüh aroküshi küsa wiethuoh.

20Jehu nüh, "Baal kenüh küükheke küsezhuh saluo," ti azah tsü. Jükenüh mari nüh jüma zhüchüh.

21Thi Jehu nüh Israelri aveh vü küze kheh; thinü Baal kükhurüri aveh ru kheh, jüti küsa vü nyi küsü nga müküru müsanüh rukheh. Thi mari tü Baal zheh lovü tu kheh nü apohte küsü vünüh küpawa vü küju Baal zheh tü protewa.

22Ma nüh kruzhu zheh küüjehwa vü, "Baal kükhurüri aveh kenüh navükruzhu vishuhru luo," ti küza. Jükenüh ma nüh makeri'a nüh navükruzhuri vishuhru.

23Jüti sanü Jehu tü Rechab atsa Jehonadab sie nü Baal zheh lovü tu taji Baal kükhurüri vü, "Baal kükhurüri wie küchie nüh nohri azhievü VÜWA sieperi küsü nga hala pehveh ünü nyu nüh no nü phah luo," ti küza.

24Jüti küsa vü ma tü küsahthuo kükhurüri thi kütso kükhurüri sa nti alovü tu. Jü tsothovü Jehu nüh alievü anyiri zerake küpeh sataji, "Nohri thawa nüh anyi hi nüh nohri ake vü küthse küsünga kümrie naveh ünüh ma kürho thuole wie naveh," ti küza.

25Jükenüh ma nüh kütso kükhurüwa kesahthuora Jehu nüh rieh huowa thi aküjiri vü, "Tu nü mari rehthe nü nyi küsü nga müriemüküze tümluo," ti küza. Jükenüh mari nüh mari vü anyuchuwa vi kükeke nü rieh huowa thi aküjiri nüh alie vü mari shohzhujam taji Baal zheh ate alotsa vü tu,

26jüti sanü mari nüh Baal zheh lovü atovühwa alievü vishuhru taji tsom.

27Thi mari nüh Baal tovühwa thi Baal zhehwa ti sariejam nü nosü küju nga jüma vi nü kükuküzho zheh saveh.

28Jükümjie vünüh Jehu nüh Baal tü Israel vünüh sakümtsem.

© 2015 Bible Society of India.

29Thitü Jehu tü Nebal atsa Jeroboam kükhiemuo, ma nüh Israelri saküükhiemuowa suna mieshüzah Bethel thi Dan vü küpehwa vünüh anato vü mükürele nüh sam wie.

30Thinü VÜWA nüh Jehu vü, “Noh nüh eh notha vü kükatowa sakümhie kütsü kenüh, thi eh luoveh lovü tü küveh aveh müzhenü Ahab zhehlori vü küsa kenüh noh tsari awuhle müzüawa vü thuoüji Israelra kajipe rügi vü peh naveh,” ti küza.

31Thitü Jehu tü VÜWA Israelri Saküüwuowa khonyo vü kütseazhümzhü nüh sam; ma tü Jeroboam kükhiemuo ma nüh Israelri saküükhiemuowa vünüh mükürele nüh sam.

Jehu Süküm

32Jüma tsotho vü VÜWA nüh Israel saküüzüla sate. Hazael nüh Israel natonahuori aveh vü mari chatewa:

33Jordan zhiehshu wuovü nüh, Gilead azhih aveh, Gadri, Reubenri thi Manaseri küju, Aroer, jüma tü Arnon kütuoh, jüma tü Gilead thi Bashan küju.

34Jehu nüh küüroh küpari, thi ma nüh küsa aveh, thi ma kükhra aveh Israel kajiri küthsoküzhi zhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

35Jüti sanü Jehu tü ma pari vü nyi zehtewa nü mari nüh Samaria vünüh ma chohwum. Thi ma tsa Jehoahaz nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

36Jehu nüh Samaria vü Israel nyiehvü kükaji küsa tsotho tü mahvi mükeke nü tüze thuoh.

2 Kajiri 11

Judah Kajivühwa Athalia

(2 Kkz 22.10; 23.15)

1Jüti küsa vü Ahaziah azah Athalia tü ma tsa süküm küngu vü matü sühra nü kükaji tharuo aveh zorie khehm.

2Thitü Jehosheba, kajiwa Joram tsavühwa Ahaziah tsehvüwa nüh Ahaziah tsa Joash vi nü kajiwa tsari zothem na küsari aza vünüh rühutewa nü ma nüh ma zeku vünüh ma rohza. Hakümjie vünüh nyimzawa nüh Athalia vünüh ma küthim nü ma müzothe nüh sam;

3ma tü nyimzawa vü mahvi türo VÜWA zheh vü küthi nü Athalia nüh azhihwa vü kükaji küju nyimzawa vü nyi peh.

4Thitü mahvi türüawa Jehoiada nüh wuori küze nü müzake nyiehvü zhezhiri thi rieh huori sie nü VÜWA zheh vü ma vü küüru; thi ma nüh mari sie kütsathuozhü sanü jümari vi taji anguzhe kükhuvü VÜWA zheh lovü thse sanü ma nüh mari vü kajiwa tsa kütsa.

© 2015 Bible Society of India.

5Thi ma nüh mari vü, “Zanyo hama noh nüh sanaveh: Nohri küüsuoküche vü küsü, kümnyirülo vü küüroh vünüh shutekürüri thuoüji kajiwa zheh huo luo,

6(küüsuo küche vü küsüwa thuoüji Sur kheri vü tsie huo luo, thi küpawa thuoüji rieh huori kheri sevü tsie huo luo), jüti sanü kajizhehwa huo naveh;

7kürefü künyi kümnyirülo vü küüroh vü tsezhu küwari thuoüjiVÜWA zheh huo naveh,

8senyusevi papa ke vü küjeh nü kajiwa mükieshe naveh; thi thari nüh nohri shehnyiru naveh ünüh rehthem luo. Kajiwa küwaküru aveh vü ma huo luo,” ti küza.

9Azhezhiri tü Jehoiada navüwa nüh azhükütsü müzhe nü sa kheh, mari nyi küsüsü nga thari nüh kümnyirülo vü küüroh vü wa nasaveh ünüh thi thari nüh kümnyirülo vü küüroh vü ru na savehünüh sie nü Jehoiada navüwa vü ru.

10Thi navüwa nüh David azhi saküru aviri thi Johuori VÜWA zhehlovü küpehri vi azhezhiri tsü;

11thi rieh huori aveh papa senyusevi ake vü vi nü azhehwa zhieseh vünüh azhehwa zhiehtü küju kükhurüpe thi azhehwa mükieshe nü tsie.

12Jüti sanü ma nüh kajiwa atsa alievü sie zhuru nü kajilüwe vi ma rügivü sataji ma pohvüzhüwa tsü; thi mari nüh ma kaji küsazhüchühtsü nü ma thse tsü; thi mari tü mari ake je taji, “Kajiwa küsuokürhowa saluo,” ti sa.

13Athalia nüh rieh huori thi anyira jikhi küünara vü ma tü VÜWAzheh vü anyiri vü wa;

14 thi ma nüh noküze ünü atovüh kütuoh vü kajiwa tü kürho wuleh müzhe nü tsiepehla, azhezhiri thi atütü kükhuri nüh kajiwa natovü tsie, thi azhie jüla nyiri aveh nüh nyierakhruo nü tütükhu. Thinü Athalia tü ma thsü müzükhrih nü zietaji, “Müküchieküzhü! Müküchieküzhü,” ti sa.

15Jüti küsa vü Jehoiada navüwa nüh thopahiri nyiehvü küpeh zhezhiri vü azhütsü taji, “Ritsie küvehri azhievü nyimzawa sieshuhru luo; thi ma se nyi küvehri anyuchuwa nüh rehthem luo,” ti küza. Küpakenühnyunü navüwa nüh, “Nyimzawa thuoüji VÜWA zhehvünüh mükürehthe tüm,” ti küza.

16Jükenüh mari tü ma vü ake thse nü ma tü arawuhri lehpie kajiwa zheh vü wa nü jüla nüh rehthem.

Jehoiada Saküürüthele
(2 Kkz 23.16-21)

17Thi Jehoiada VÜWA kajiwa thi anyiri tü VÜWA nyiri sanaveh ta kütsathuozhü sa; thi kajiwa thi anyiri azhievü nga sa.

18Jüti küsa vü azhie jüla nyiri aveh tü Baal zheh vü wa nü jüma zochiejam; ma kükhurüperi thi ma tsorheri zokhuoriem nü mari nüh kükhurüpe atüvü nüh

© 2015 Bible Society of India.

Baal setsaküthsüwa Matan rehthem. Thi navüwa nüh rieh huori küze nü VÜWA zheh kühuotem.

19Thi ma nüh azhezhiri, takrüri, rieh huori thi azhie jüla nyiri avehsie nü VÜWA zheh vünüh kajiwa sieturu nü rieh huora kherivünüh kajiwa zheh vü tseru. Thi ma tü kajira kajipe ape rügivü shupeh.

20Jükenüh azhie jüla nyiri aveh nyierakhruo; jüti küsa vü kajiwa zheh vünüh anyuchuwa vi nü Athalia rehtheküm sevü anyujiwa tü küzohtewa.

21Jehoash tü kükaji küsate vü ma tü ma mahvi türü khruovehthuoh.

2 Kajiri 12

Judah Kajiwa Joash
(2 Kkz 24.1-16)

1Jehu mahvi türüawa vü Jehoash tü kükaji sate nü ma tü Jerusalem vü mahvi zürake kaji. Ma zah nyo thuoüji Zibia Bershebavühri.

2Thi Jehoash tsotho aveh vü VÜWA notha vü mowa nü mhieveh ünüh sa, küpakenühnyunü Jehoiada navüwa nüh ma süphiekütsü kenüh.

3Jüta wie ketünga azhie kümsieri nü vi müja nüh sam nü anyiri tü azhie kümsieri vünüh küsahthuo sa thi rheküüngu tso peh huowie.

4 Jehoash nüh navüri vü, “Kümtse zanyori pesa VÜWA zheh vü vikururi aveh, apesa nyi küsüsü kenüh kürüh, anyitori vünüh pesa küürüh sa, thi anyira luoveh saküzhaketsü nü VÜWA zheh vüpesa viküru,

5navüri nüh ma mpa ma küthsüluowa vünüh pesa vi nü khiekhiela müküthe ji mükümhie ngu naveh ünüh azhehwa mari nüh küüthe luo,” ti küza.

6Thitü kajiwa Jehoash navüri tü mahvi mükeke nü kücheawa küjuazhehwa küüthe müsa wie.

7Jükenüh kajiwa Jehoash nüh Jehoiada navüwa thi navü küparijizhuh nü mari vü, “Nohri tü mokenüh azhehwa müküthe lo? Jükenüh khinyi thuoüji nohri küthsüluori vünüh pesa müvi hütümluo, thitü azhehwa küüthe kenüh pesawa külieluom luo,” ti küza.

8Jükenüh navüri tü anyira pesa müvihü nüh sanü azhehwamüküthe nüh küsa azhühka sam.

9Thinü Jehoiada navüwa nüh rakaku küsü vi nü ma küsotevünüh aküpie küsü wephie taji kükhurüpe vü kütururi nüh VÜWAzheh vü pesa viküruri navüri akheji vü kühuori nüh jüma lovü vithsethse ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi rakaku lovü pesa küzhile mari nüh ngu thuoüji VÜWA zhehvünüh küngura pesa tü kajiwa kürhüwa thi navü kümsiewa masü nüh shuhru taji chie nü achükhu lovü thse taji kürinü sasati.

11Jüti sanü masü nüh pesawa küteküm sevü vi nü küüroh nyiri, VÜWA zheh künori ke vü thsemümti; thi mari nüh VÜWAzheh küsari thi küürohri ake tsü,

12thi shünyi küürohri vü nga thi aloh küjiri ake nga tsü, jü mpamükünyu VÜWA zheh küüthe kenüh azhehthso thi aloh jiküsari thi küüthe vü momowa müvi üji mümhie nüh sü kheh.

13Thitü VÜWA zheh vü rakasa ketsokuri, atütüri, nyutü suna küfüküjuh küsüküsü nga, nyutü rakasa küfüküjuh küsüküsü nga ti VÜWA zheh vü pesa viküruwa vünüh müsa,

14küpakenühnyunü jüma tü vi nü VÜWA zheh küüthe küüroh nyiri vü süküm kenüh.

15Thi mari tü küürohri vü ake tsü üta pesa kütsüri vü ame müküna le, küpakenühnyunü mari nüh nyitsanü sieküüroh kenüh.

16Mükülehküsa kükhurü pesa thi kükhiemuo kükhurü pesa thuoüjiVÜWA zheh vü vimru; jümari thuoüji navüra zhi sa.

17Jüti küsa tsothovü Siria kajiwa Hazael tü khru nü Gat siesaluo taji jüma vira. Thitü Hazael tü khru nü Jerusalem sie saluo nti ma nyieh küprüke ünü,

18Judah kajiwa Jehoash tü Jehoshafat, Jehoram thi Ahaziah, Judah kajiri ma pari nüh kümüthü küphrahzhu küteri aveh thi ma mpa ma küphrahzhu küteri ti vi, thi VÜWA zheh vü künyirhieku lovü küsa suna aveh thi kajiwa zheh vü küpeh aveh vi nü Siria kajiwa Hazael vü küze. Thinü Hazael tü Jerusalem vünüh tewa.

19Joash nüh küüroh küpari thi ma nüh küsari aveh tü kajiwa Judah Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhü müsa ülo

20Ma sieperi tü sühra nü küjurhü küsü sataji Silla vü kütsuoleh vü Millo zheh lovü nüh Joash tü rehthem

21Jümatü Shimeat atsa Jozakar thi Shomer atsa Jehozabad, ma sieperi nüh ma feküzeh nü ma tü süm. Thi mari nüh ma tü David nyujiwa vünüh ma pari sie chohwum nü ma tsa Amazia nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Kajiri 13

Israel Kajiwa Jehoahaz

1Judah kajiwa Ahaziah tsa Joash, Jehu tsa Jehoahaz mahvi mükeke nü kücheawa vü Samaria vü Israelri nyiehvü kükaji sa, thi ma tü mahvi türatürü kaji.

© 2015 Bible Society of India.

2Ma tü VÜWA notha vü mowa nü mümhie nüh sataji Nebat atsa Jeroboam kükhiemuori, ma nüh Israelri saküükhiemuo müzhetewa, matü jümari vünüh kiehtuo temwa nüh sa.

3Thi VÜWA rüküshu tü Israelri vü juzhutewa nü ma nüh mükütuowiethuoh nüh mari vi Siria kajiwa Hazael thi Hazael atsa Benhadad ke vü thse peh huo wie.

4Jüti küsa vü Jehoahaz tü VÜWA vü zhieke thi VÜWA nüh makünatsü; küpakenühnyunü mokümjie Siria kajiwa nüh Israelri kümrü sanüh ma nüh mari kümrü küngu kenüh.

5(Jükenüh VÜWA nüh küülole küsü vi Israelri tsü, jüti küsa vünüh mari tü Siriara ke vünüh müriera; thi Israel nyiri tü atükhuvü üta mari zhehri vü kürho sa.

6Jüta wie ketünga mari tü Jeroboam zhehlora kükhiemuori, ma nüh Israelri saküükhiemuo vünüh kari temwa nü jümari vü se wie; thi Kükhurüvü nga Samaria vü peh huo wie).

7Jümpa mükünyu ma tü Jehoahaz vü rawuh nyiri tünyieke, rawuhkheka türake thi ajih vünüh kütse nyiri anyie türake anyiehvü mükükhe tü; küpakenühnyunü Siria kajiwa nüh mari zoriem thi mari tü azhitho kürütse kümjie samtü.

8Jehoahaz nüh küüroh küpari thi ma nüh küsari aveh thi ma kükhratü Israel kajira Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhüm sa ülo?

9Jüti sanü Jehoahaz tü ma pari vü nyi zehtewa nü mari nüh Samaria vünüh ma chohwum; thi ma tsa Joash nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Israelri Kajiwa Jehoash

10Joash mahvi cherake nü türüawa vü Judah kajiwa Jehoahaz atsa Jehoash tü Samaria vü Israelri nyiehvü kükaji sate nü ma tü mahvi türatüro kaji.

11Ma nga VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa; ma tü Nebat atsa Jeroboam kükhiemuori aveh ma nüh Israelri saküükhiemuowa vünüh temwa nü ma tü jümari vü kütse sa.

12Joash nüh küüroh küpari, ma nüh küsa aveh thi ma kükhra ma nüh Judah kajiwa Amazia sie küsaluo tü Israel kajira Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

13Jüti sanü Joash tü ma pari vü nyi zehtewa nü Jeroboam nüh ma kajipe rügivü shupehtewa; thi Joash tü Israel kajiri sie nü Samaria vü chohwum.

Elishah Küsü

14 Jüti küsa tsotho vü Elishah tü ma küsü aküna naküm vü Israelri kajiwa Joash tü ma vü tsuo nü ma tüvü nüh krie taji, “Eh pa, ehpa! Israelra rawuhkhekari thi ma rawuh nyiri,” ti sanü zie.

© 2015 Bible Society of India.

15Thinü Elishah nüh ma vü, “Alawih küsü thi ashüchuri vi luo,” ti küza. Jükenüh ma nüh alawih kusü thi ashüchuri ti vi.

16Jüsevü ma nüh Israelri kajiwa vü, “Alawih heh luo,” ti küza; jüti küüza vü ma nüh jüma heh. Thi Elishah tü ma ke künyi vi kajiwa ke künyi rügivü sa.

17Thi ma nüh, “Mürhülehpie zhiehshu wuovü saluo,” ti küza; thinü ma nüh jüma sa. Jüti küsa vü Elishah nüh, “Ka luo,” ti küza; thinü ma nüh ka. Jüsevü ma nüh, “Kükhrara VÜWA ashüchu, Siria nyiehvü kükhrara ashüchuwa! küpakenühnyunü noh tü Siriari asehkhe müjie sakütsü küju nü noh tü Aphek vünüh mari siesaluo naveh,” ti küza.

18Thi ma nüh, “Ashüchuri vi luo,” ti küza; jüti küüza vü ma nüh jümari vi. Thinü ma nüh Israelri kajiwa vü, “Jümari vi nü azhih vü ka luo,” ti küza; jüti küüza vü ma nüh küche keriazhih ka nü lem.

19Thinü Saküüwuowa nyiwa tü arüshu taji ma vü, “Noh tü müngakeri nyutü türo keri müka nüh; jüta thuoüji noh tü Siria müjie küzorieju nü kaja peh huo na nü, thitü khinyi thuoüji noh tü küche keri mpa Siria kaküja sanathuoh,” ti küza.

20Jüti sanü Elishah tü süm nü mari nüh ma chohwum. Jüti küsa vü Moabri küüwuri tü amahvi pasüh vü wasa luoluoti.

21Thi nyi küsü chohwu ünü, halie, küürevüh küsü nüh küngu vü nyi küsü tü Elishah rüku lovü vehjake; thi anyiwa tü Elishah arü keshike ünü matü rholeteru nü tesühra tsie.

Israel thi Siria Zhievü Rieküsa

22Jütsotho vü Siria kajiwa Hazael tü Jehoahaz tsotho aveh vü Israelri kümrü sa.

23Thitü VÜWA tü mari lozhisheh thi mari vü rüthaküna peh nü matü mari vü küprüke, küpakenühnyunü ma nüh Abraham, Isaac thi Jacob vü kütsathuozhü küsa kenüh mari küzoriewa nyu; nyutü nosü küju nü ma tüvü nüh mari viküjawa nyu.

24Siria kajiwa Hazael süküm vü ma müthoh vünüh ma tsa Benhadad nüh kaji.

25Thinü Jehoahaz atsa Jehoash tü Hazael tsa Benhadad vünüh anyujiri ma pa Jehoahaz vünüh arie vünüh küvirari virale. Joash nüh küche keri ma cha nü Israel nyujiri virale.

2 Kajiri 14

Judah Kajiwa Amazia
(2 Kkz 25.1-24)

1Joahaz atsa Joash mahvi künyiawa, Israelri kajiwa Amazia Joash atsa, Judah kajiwa tü kükaji sate.

© 2015 Bible Society of India.

2Ma kükaji küsate vü ma tü mahvi mükeke nü münga khruovehthuoh, thi ma tü mahvi mükeke nü tüguh Jerusalem vü kaji. Ma zah nyo thuoüji Jehoadim, Jerusalem vühri.

3Thi ma tü VÜWA notha vü mowa nü katoveh ünüh jümari sa, tü mapa David üta nü nyu; zanyo aveh vü nga ma pa Joash nüh küsari sakheh.

4Thitü azhie kümsieri nü vimja nüh sataji anyiri tü azhiekümsieri vünüh küsahthuo thi rheküüngu tsopeh huo wie.

5Thi kaji kükhrawa ma ke vü keturupeh müzho jura ünü ma nüh mapa kajiwa kerehthe sieperi fethem.

6Thitü ma tü küfethera tsari thuoüji müküsü nüh sam; Mosa khonyo lasipha lovü mowa rhüsaveh ünüh, jüla ma nüh azhütsüküsa thuoüji, “Atsari kenüh apari tü aküsü vü küthsewa nyu, nyutü apari kenüh tsari tü aküsü vü küthsewa nyu; thitü nyiküsüküsü nga papa kükhiemuo vünüh sü naveh,” ta rhü saveh.

7Ma nüh Mütsü Nyuo vünüh Edomri anyie türake zothem nü arieküsa vünüh Sela vira taji jüma tü Jokthel ti ji nü nosü küju nga ma nyo tü jüma vünüh vi wieveh.

8Jüti küsa vü Amazia nüh Jehoahaz atsa Jehoash Jehu atsa Israelri kajiwa vü küze taji, “Raluo, hisü küsü nüh küsü atso no ünüh,” ti ji.

9Thinü Israelri kajiwa Jehoash nüh Judah kajiwa Amazia vü azhüküze taji, “Lebanon vü khümirüzhü nüh Lebanon vü amüsevü, ‘Noh tsavühwa tsü nü eh tsa vüvüh küsaluo,’ ti khuo; thinü Lebanon samwa küsü ru taji khümirüzhü wa nyinyam.

10Noh nüh Edom tü feküzeh tsa wiethuoh, thi noh luoveh nüh noh khakethuoh. Noh kütholah vi nü alokürа ti azheh vü peh luo; küpakenühnyunü noh tü noh thi Judah sie nü arümtho taji sühronü peh na ülo?” ti sa.

11Thitü Amazia tü küünawa nyu. Jükenüh Israel kajiwa Jehoash tü wanü ma thi Judah kajiwa Amazia tü Judah vü küpeh Betshemesh vünüh masü küsü nüh küsü arie vünüh kümtuluosa.

12Thi Judah tü Israel nüh chaküm sanü anyi aveh papa zhehvü zhüteküwa sa.

13Thi Israelri kajiwa Jehoash nüh Judah kajiwa Amazia Jehoash atsa, Ahaziah tsa Betshemesh vünüh Jerusalem vü reteru nü Jerusalem zie Efraim kheri vünüh ajükeh kheri küju kha zühra ke zophuohmtü.

14Jüti sanü ma nüh suna, rakasa aveh, thi VÜWA zheh lovü thi kajiwazheh künyirhie pe lovü nüh küfüküju küngura aveh, thi re nü küsiküsari nga ti re vi taji Samaria vü sheleteru.

© 2015 Bible Society of India.

15Jehoash nüh küüroh küpari ma nüh küsa, ma kükhra thi mokümjie ma nüh
Judah kajiwa Amazia sie saluo nüh jümari tü Israel kajiri Küthsoküzhizhüku
Lasipha lovü rhümsa ülo?

16Jüti sanü Jehoash tü ma pari vü nyi zehtewa taji Israelri kajiri sie nü Samaria
vü chohwum; thi ma tsa Jeroboam nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Amazia Küsü
(2 Kkz 25.25-28)

17Judah kajiwa Joash atsa Amazia tü Israelri kajiwa Jehoahaz atsa Jehoash
süküm sevü mahvi türamnga rho.

18Amazia nüh küsa küpari tü Judah kajiri küthsoküzhizhüku Lasipha lovü
rhümsa ülo?

19Thi mari tü Jerusalem vünüh ma vü küjurhü küsü sanü Lakhish vü zhütewa.
Thitü mari nüh wuori ma sevü Lakhish küze nü jüla nüh ma rehthem.

20Jüti sanü mari nüh rawuh rügi vünüh ma vü ru nü David nyujiwa vünüh ma
pari sie Jerusalem vünüh ma chohwum.

21Thi Judah nyiri aveh nüh Azaria, mahvi türatüro kükhruowa vi nü mapa
Amazia müthoh vünüh kükaji küsam.

22Kajiwa nüh ma pari vü nyi zehteküwa sevü ma nüh Elat sanü Judah vü tsü.

Israelri Kajiwa Jeroboam Künyiawa

23Judah kajiwa Joash atsa Amazia mahvi türamnga vü Israelri kajiwa Joash atsa
Jeroboam tü Samaria vü kükaji sate nü ma tü mahvi zürake nü küsü kaji.

24Thi ma tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa; ma tü Nebat atsa
Jeroboam kükhiemuo aveh ma nüh Israelri saküükhiemuo vünüh mükari nüh sa.

25VÜWA, Israel Saküüwuowa zhü, Amithai atsa, ma siepewa Jona setsaküthsü
Gat-heferwa vünüh ma nüh küphra müzhe taji ma nüh Israel rüshu Hamath
lehpie vünüh Araba juhküji küju ma nüh vira,

26küpakenühnyunü Israel kümnomna tü küüluohle VÜWA nüh küngu sanü ma
mpa nüh akü si küsariluo nyutü mükünyuri saluo nyi küsü nga müküükhe nüh
sa, thi nyi küsü nga nüh Israel küükra münyienüh sa.

27Thitü atülü kükhu vünüh Israel nyo tü vijam naveh ta küsaVÜWA nüh küza
müsa, jükenüh ma nüh Joash atsa Jeroboam ake vünüh mari küloletsü.

28Jeroboam nüh küürohri, ma nüh küsari, thi ma kükhra, ma nüh mokümjie
saluo, thi ma nüh Israel kenüh Judah azhih Damaska thi Hamath vira nüh Israel
kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha lovü rhü müsa ülo?

© 2015 Bible Society of India.

29Thi Jeroboam tü Israel kajiri ma pari vü nyi zehtewa nü ma tsa Zekharia nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Kajiri 15

Judah Kajiwa Uzziah
(2 Kkz 26.1-23)

1Israel kajiwa Jeroboam mahvi mükeke nü türü vü Judah kajiwa Amazia tsa Azaria kükaji sate tewa.

2Ma kükaji küsate vü ma tü mahvi türatüro khruovehthuoh, thi matü Jerusalem vü mahvi tünyieke nü künyi kükaji sa. Ma zah nyotü Jekolia, Jerusalem vühri.

3Ma pa Amazia nüh küsa aveh müzhe nü ma tü VÜWA tüvü mowa nü mhie nüh sa,

4jütawie ketünga azhie kümsieri thuoüji vimja nüh sam nü anyiri tü azhie kümsieri vünüh küsahthuo thi arheküüngu tso ti sa wie.

5Thi VÜWA nüh kajiwa kürhietsü, thinü ma tü ma küsü küjuhujirü pe nü ma tü azheh athuo sataji kürho sa. Thi kajiwa atsa Jotham nüh azhehlovü anyiehwa sanü azhih jüla anyiri kümkhrüsa.

6Azaria nüh küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh tü Judah kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhü müsa ülo?

7Jüti sanü Azaria tü ma pari vü nyi zehtewa nü mari nüh ma pari sie David nyujiwa vünüh chohwum taji ma tsa Jotham nüh ma müthohvünüh kaji.

Israel Kajiwa Zekharia

8Judah kajiwa Azaria mahvi cherake nü tüze vü Jeroboam tsa Zekharia tü sa türo Samaria vü Israel nyiehvü kükaji sa.

9Thi ma tü ma pari nüh küsü üta VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa kheh. Ma tü Jeroboam kükhiemuori, ma nüh Israel saküükhiemuo vünüh kari temwa.

10Jabesh tsa Shalum nüh ma vü küjurhü sanü Ibleam vünüh ma feküzeh taji ma zothem nü ma müthoh vünüh ma nüh kükaji sa.

11Zekharia nüh küsa küpari tü halie, jümari tü Israel kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha lovü rhü saveh.

12(Hama tü Jehu vü kütsü VÜWA nüh küphrahzhu, “Noh tsari nüh wuhle müzüawa küju Israel kajipe rügivü peh naveh,” ta küzasaveh. Thi jüma tü rujuthuoh).

Israel Kajiwa Shalum

© 2015 Bible Society of India.

13Jabesh atsa Shalum tü Judah kajiwa Uzziah mahvi cherake nü tüguawa vü kükaji sate taji ma tü Samaria vü sa küsü kaji.

14Jüti küsa vü Gaddi atsa Menahem tü Tirza vünüh shuhru nü Samaria vü ru taji ma nüh Samaria vünüh Jabesh atsa Shalum fe küzeh nü ma rehthem taji ma müthoh vünüh kükaji sa.

15Shalum nüh küsa küpari, thi ma nüh küjurhü küsa tü, halie, Israel kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha lovü rhü saveh.

16Jüma tsotho vü Menahem nüh Tapua thi jüma lovü küpehri avehthi Tirza vünüh ma natonahuori küju kürhieriejam; küpakenühnyunü mari nüh jüma ma vü samkütsü kenüh, thi ma nüh nyimzari atsa mohküvehri aveh kürhiephou khemtü.

17Judah kajiwa Azaria mahvi cherake nü tüguh vü Gaddi atsa Menahem tü Israel nyiehvü kükaji sanü ma nüh Samaria vü mahvi türake kaji.

18Thi ma tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sanü makürho aveh Nebat atsa Jeroboam kükhiemuo, ma nüh Israel saküükhiemuowa vünüh mükiehtuo nüh sa wie.

19Assiria kajiwa Tiglat Pileser tü ru nü azhih jüma sie kürühnyuo; thi Menahem nüh Pul vü rakasa kete anyie chehrake nü müzü tsünü ma nüh ma kükaji kükhra küüjehwa saküümzho na küsa kenüh.

20Menahem nüh Assiria kajiwa tsü na küsa kenüh Israel nyirhieri aveh vünüh nyi küsüsü vü rakasa akre tünyienyie khrüh. Jükenüh Assiria kajiwa tü azhih jüla müpeh nüh asevü sühletewa.

21Menahem nüh küüroh küpari thi ma nüh küsari aveh Israel kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha lovü rhü müsa ülo?

22Jüti sanü Menahem tü ma pari vü nyi zehtewa nü ma tsa Pekahia nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Israel Kajiwa Pekahia

23Judah kajiwa Azaria mahvi tünyieke vü Menahem atsa Pekahia tü Samaria vü Israel nyiehvü mahvi künyi kükaji sa.

24Thi ma tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa; ma tü Nebat atsa Jeroboam kükhiemuo, ma nüh Israel saküükhiemuowa vünüh sühle temwa nüh sam.

25Jüti küsa vü Remaliah tsa Peka, ma zhezhiwa nüh Gileadra nyi tünyieke sie nü ma vü küjurhü sataji kajiwa zheh kümzhowa vünüh Argob thi Arie sie nü ma rehthem; ma nüh ma rehthem nü ma müthoh vünüh kükaji sa.

© 2015 Bible Society of India.

26Pekahia küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh, halie, Israel kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhü saveh.

Israel Kajiwa Peka

27Judah kajiwa Azaria mahvi tünyieke nü künyiawa vü Ramolia tsa Peka tü Samaria vü Israel nyiehvü kükaji sate nü ma tü mahvi mükeke kükaji sa.

28Thi ma tü VÜWA tüvü mowa nü müsüveh ünüh sataji Nebat atsa Jeroboam kükhiemuo, ma nüh Israel saküükhiemuowa vünüh kiehtuotemwa nüh sa.

29Israel kajiwa Peka rülo vü Assiria kajiwa Tiglat Pileser tü runü Ijon, Abel bet maka, Janoa, Kadesh, Hazor, Gilead thi Galilee, Naftali zhih aveh revi nü aküsi sa Assiria vü sietewa.

30Jüti küsa vü Ela tsa Hoshea tü Remaliah tsa Peka vü küjurhü sanü ma feküzehm taji ma rehthem, thi Uzziah tsa Jotham mahvimükekewa vü ma müthoh vünüh ma nüh kükaji sa.

31Peka nüh küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh, halie, jümaritü Israel kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhü saveh.

Judah Kajiwa Jotham
(2 Kkz 27.1-9)

32Remaliah Israel kajiwa tsa Peka mahvi künyiawa vü Judah kajiwa Uzziah tsa Jotham tü kükaji sate.

33Ma kükaji küsate vü ma tü mahvi mükeke nü münga thuoh, thi matü Jerusalem vü mahvi türatüro kaji. Ma zah nyo thuoüji Jerusha, Zadok tsavühwa.

34Thi ma tü VÜWA notha vü mowa nü kato nüh ma pa Uzziah nüh küsari aveh müzhe nü sa kheh,

35jütawie ketünga azhie kümsieri thuoüji vimja nüh sanü anyiri tü azhie kümsieri vünüh küsahthuo sa thi rheküüngu tso ti sa wie. Ma nüh VÜWA zheh kheri kürügiwa sa.

36Jotham küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh tü Judah kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha lovü rhü müsa ülo?

37Jüma tsotho vü VÜWA nüh Siria kajiwa Rezin thi Remaliah tsa Pekaküze nü Judah sie küüruohluo.

38Jotham tü ma pari sie David, ma pa nyujiwa vünüh chohwum; thi matsa Ahaz nüh ma müthoh vünüh kaji.

2 Kajiri 16

Judah Kajiwa Ahaz
(2 Kkz 28.1-27)

© 2015 Bible Society of India.

1Remaliah tsa Peka mahvi türatürüawa vü Judah kajiwa Jotham atsa Ahaz tü
kükaji sate.

2Ahaz tü kükaji küsate vü ma mahvi mükekethuoh, thi ma tü mahvi türatüro
Jerusalem vü kükaji sa. Ma tü ma pa David kümjie müsanüh VÜWA ma
Saküüwuowa notha vü kükatowa müsanüh sam,

3thitü ma tü Israel kajiri lehkhuji vü tsetewa. Ma tü VÜWA nüh Israel nyiri tüvü
nüh zhejaküm akuoküjiri nüh kükre küürohküsari müzhe nü ma tsa wienga tso
nü kükhurü sa.

4Thi ma tü azhie kümsieri, küzhihori thi athsoh kümzhi aveh kükhurü vünüh
küsahthuo thi rheküüngu kütso sa.

5 Jüti küsa vü Siria kajiwa Rezin thi Israel kajiwa Remaliah atsa Peka masü tü
Jerusalem vü arie küsa kenüh shuhru nü Ahaz wu, thitü ma müchara nüh sam.

6Jüma tsotho vü Edom kajiwa nüh Edom kenüh Elat vira le nü Elat vünüh Judah
nyiri zhezhujam; thi Edomri tü, mari nüh nosü küjurho kütse Elat vü teru.

7Jükenüh Ahaz nüh Assiria kajiwa Tiglat-pileser vü azhühvüri küze nü, “Hi tü
noh siepe thi noh tsawie. Shuhrunü hi prü küveh Siria kajiwa thi Israel kajiwa
ake vünüh hi küloletsü luo,” ti küza.

8Ahaz tü VÜWA zheh vünüh thi kajiwa zheh künyirhieku vünüh küngura rakasa
thi suna nga vi nü Assiria kajiwa vü kütsüküsuo sa.

9Thi Assiria kajiwa nga ma zhü vitsü; Assiria kajiwa tü tsewa nü Damaska sie
saluo taji jüma vira, thi ma nyiri re aküsi sa Kir vü tewa nü ma nüh Rezin zothem.

10Kajiwa Ahaz tü Tiglat-pileser Assiria kajiwa mütu nti Damaska vü wa ünü
Damaska vü küpeh kükhurüpewa ngura. Thi kajiwa Ahaz nüh navüwa Uriah vü
kükhurüpewa mokümjie vünüh sanüh ma tso thi ma küsa khemti küsa no üti
küze.

11Thi Uriah navüwa tü kajiwa Ahaz nüh Damaska vünüh küüza üta müzhe nü
aveh sa kheh, jükenüh Uriah navüwa tü kajiwa Ahaz Damaska vünüh müjie küru
tüvü jüma sa.

12Thi kajiwa nüh Damaska vünüh ru ünü kajiwa tü kükhurüpewa noküze. Jüti
sanü kajiwa tü kükhurüpewa shehnyi wa nü jümawa rügi vü kuo,

13Jüti küsa vü ma tü ma nüh kütso kükhurü atha kükhurü, ma küzhu küzüke
kükhurü, thi kükhurü azühwa jake, ti sa.

14Thi VÜWA tüvü peh küveh sahwuo kükhurüpewa ma nüh azheh tü vünüh, ma
kükhurüpe azhiewa thi VÜWA azheh masü azhievü nüh vimnü ma kükhurüpe
zhietü wuovü sam.

© 2015 Bible Society of India.

15Thi kajiwa Ahaz nüh Uriah navüwa vü azhütsü taji, “Kükhurüpe küjiwa rügivü nüh rüne kütso kükhurüwatso, münüleh atha kükhurü, kajiwa kütso kükhurü, thi ma thakükhurü, azhih hala anyiri aveh kütso kükhurü, thi mari athakükhurü, mari küzhu kükhurü; kütso kükhurü azüh aveh, thi küsahthuo azüh aveh jüma rügivü jake luo; thitü sahwuo kükhurüpewa thuoüji VÜWA vünüh mahtsazhü vi na küsa kenüh eh kenüh saluo,” ti küza.

16Uriah navüwa tü kajiwa Ahaz nüh azhükütsü üta hamari aveh sakheh.

17 Thi kajiwa Ahaz nüh kütokeperi atsonyieri rehthuom nü jümari vünüh nyih thi kuri vizhum nü ma kükhu vü küpeh sahwuo shüvotsawa vünüh juhküjiwa viturum nü jüma vi alope rügivü sa.

18Thi kajizheh lovü kümnyie rülowa kenüh küüzhute lehkhuji saküsawa, thi kajiwa kenüh alievü lehpiewa ti VÜWA zheh vünüh ma nüh vijam, küpakenühnyunü Assiria kajiwa kenüh.

19Ahaz nüh küüroh küsari aveh Judah kajiri Küthsoküzhizhükuri Lasipha lovü rhümsa ülo?

20 Jüti sanü Ahaz tü ma pari vü nyi zehtewa nü David nyujiwa vünüh ma pari sie chohwum nü ma tsa Hezekiah nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Kajiri 17

Israel Kajiwa Hoshea

1Judah kajiwa Ahaz mahvi türakünyiawa vü Ela tsa Hoshea tü Samaria vü Israel nyiehvü kükaji sate nü ma tü mahvi tüguh kaji.

2Thinü ma tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa, tü matü vü Israel kajiri üta nü müsa.

3Jüti küsa vü Assiria kajiwa Shamaneser tü shuhru ma siekürünyuo; thi Hoshea tü ma siepe sam nü ma vü alekhrü thuo.

4Thitü Assiria kajiwa tü Hoshea vünüh aro kümsü ngura; küpakenühnyunü ma nüh Egypt kajiwa So vü azhühvüri küzenü ma nüh mahvi kürüzhu küsawa Assiria kajiwa alekhrüwa müsanüh sam; jükenüh Assiria kajiwa nüh ma khethuokem nü küsizhehlovü khekem.

Samaria Tsuohtsaküm

5Jüti küsa vü Assiria kajiwa tü azhie jüla aveh mükiele nü Samaria vü teru, thi ma nüh mahvi küche jüma ro.

6Hoshea mahvi tüguawa vü Assiria kajiwa tü Samaria kieke nü Israelri sie Assiria vü tewa nü mari vi Hala, thi Habor, Gozan rühgu vü thi Media vü sa.

© 2015 Bible Society of India.

7Hamatü jükümjie vünüh sa, küpakenühnyunü Israel nyiri tü VÜWA mari Saküüwuowa, Egypt zhih vü, Egypt kajiwa Faroah akekükhu vünüh, thi nyiaza küpa kükrüri vünüh mari küvizhuwa vü khiemuoküm kenüh,

8thi VÜWA nüh Israel tüvü nüh zheküja akuoküjiri nüh saphiekütsü virhoküru vü tseteküwa kenüh.

9Thi Israel nyiri tü küthi nü VÜWA mari Saküüwuowa vü zanyo mükülehri sa. Mari mpa makeri'a nüh mari nyujiri vü, thi akhajie vünüh ashiehku küsa küju azhie kümsieri sa;

10mari mpa makeri'a nüh küzhiho kümsie aveh vü thi athsoh kümzhi kükhuaveh vü alokhuo tovüh thi Kükhurüvü sake kheh;

11jüla nüh mari tü VÜWA nüh mari tüvü nüh viteküwa akuoküjiri nüh küsa üta azhie kümsieri rügi aveh vünüh arheküüngu tso. Thi mari tü aro mükümhie zanyori sanü VÜWA rüsakümtho taji marü saküshu,

12mari tü, VÜWA nüh, "Nohri tü hama müsa tümluo," ta mari vü küüza anguori kütsü sa.

13Tü VÜWA nüh Israel thi Judah vü setsazhüküphrari thi setsazhü küphrari vünüh hamna tsü taji, "Khonyo vi noh pari vü azhükütsü thi eh siepe setsaküthsüri vünüh nohri vü küüze avehmüzhe nü kümsü lehkhuji vünüh nohri kürele taji ehzhükütsüri thi eh zhühkheri sanü vi luo," ti küza.

14Thitü mari tü küünawa nyu, mari pari kümjie, VÜWA mari Saküüwuowa mütsotü nüh saküm üta küzikewa nyu.

15Mari tü ma zhühkheri thi kütsathuozhü ma nüh ma pari sie saküsa, thi ma nüh mari vü hamnari tsü küsari nokürünyiemthuoh. Mari tü nyiaza mükülehri asevü nyitewa nü müküleh vü pehmthuoh, thi mari tü VÜWA nüh mari kümjie müsa tümluo ta azhükütsü akuoküji mari mükieshe nü pehküvehri vü nyimzhetewathuoh.

16Thi mari tü VÜWA mari Saküüwuowa nüh azhükütsüri therajam nü mari mpa nüh lü nü mieshüzah atso künyi sa; thi Kükhurüvü küsüsa, ti sanü atülü vü küperi khurü, thi Baal kütsü sa.

17Thi mari tsari nyimpari nga nyimzari nga tso nü khurü, mari tümahtsazhü thi tühmakürho se, mari mpa nüh mari zhu nü VÜWA nothavü kümsü sa, ma rüsakümtho nü ma rüsaküshu.

18Jükenüh VÜWA tü Israel vü khieloti arüshu nü ma notha vünüh mari vijam; Judah kuoh mpa küchie nüh nyi küsü nga mükükhe.

19Judah nga VÜWA mari Saküüwuowa nüh azhükütsüri mümzhe nüh samnü Israel nüh saphiekütsü virhokürüri vü tseküm sa.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti küsa vü VÜWA nüh Israel küthsoküzhiri aveh kulem nü mari sakümnomnatsü, ma notha vünüh mari müjie viküjaju nü mari vizanyo sakümsüri ake vü thsem.

21Ma nüh David zheh vünüh mari zokhriküm sevü mari tü Nebat atsa Jeroboam vi nü kaji sa. Thi Jeroboam nüh mari tü VÜWA sekünyivünüh zhejam nü mari tü kükhiemuo küji küsam.

22Israel nyiri tü Jeroboam nüh kükhiemuo küsari aveh vü tse nü mari tü jümari vünüh mükari nüh sa,

23VÜWA nüh ma siepe setsaküthsüri aveh vünüh küüza üta Israelri tü ma notha vünüh müjie viküja küju nü mari küzhe sa. Jükenüh nosü küju nga Israel tü mari mpa mari zhih vünüh Assiria vü zheküjari satse wie.

Assiria nüh Israel vü Pehteküwa

24Jüti küsa vü Assiria kajiwa nüh Babilon, Kutha, Ava, Hamath thi Sefarvaim vünüh ti anyiri sieru nü Israel nyiri müthoh vünüh Samaria nyujiri vü sanü mari nüh Samaria mükate vi taji ma nyujiri vü kürho satewa.

25Mari wa jüla kürho khu vü thuoüji mari tü mari VÜWA mükrü; jükenüh VÜWA nüh mari azhievü amiewuori küze nü jümari nüh mari wuori zothem.

26Jüti küsa vü Assiria kajiwa vü, “Kuohjiri noh nüh sietewa nü Samaria nyujiri vü küsari tü azhih jüla nyiaza khonyo müthsülie; tinü ma nüh mari azavü amiewuori küze savehthuoh, thi halie, jümari nüh mari zothevehthuoh, küpakenühnyunü mari tü azhih jüla nyiaza khonyo müküthsü kenüh,” ti küza.

27Thinü Assiria kajiwa nüh, “Noh nüh jüla nüh siete küwanavüri küsü küze nü ma tü wa taji jüla küürholuo, thi azhih jüla nyiaza khonyo küsosie luo,” ti küza.

28Jükenüh navüri küsü mari nüh Samaria vünüh sieteküwa küsüru nü Bethel vü kürho sataji mokümjie mari tü VÜWA krü naveh ünüh ti küsawa vi mari sosie.

29Thitü akuoküji küsüküsü nga papa nyiaza sa wie taji Samariari nüh saküsa azhie kümsieri vü kükhurüzheh küzahri lovü saküpehhuo sa, akuoküji küsüküsü nga papara kürhope nyuji vü sa kheh;

30Babilon nyiri nüh Sukkoth-benot sa, Kut nyiri nüh Nergal sa; Hamath nyiri nüh Ashima sa,

31Avitri nüh Nibhaz thi Tartak sa; thi Sefarvaim nyiri nüh anyih nüh ma tsari tso nü Sefarvaim, Adrammelek thi Anamelek vü tsü.

32Mari tü VÜWA nga krü nü mari mpa mari azhie vünüh anyi rüleh küpapari chieke nü navü küsa taji azhie kümsieri kükhurüzhehküzahri vü makeri’a nüh küsahthuo sa.

© 2015 Bible Society of India.

33Jüti sanü mari tü VÜWA nga krü thitü mari sieteküwa akuoküjiri azavü amükeri asenyi nü mari mpa mari nyiazari kütsü nga sa.

34 Nosü küju nga mari tü tükhu vü müke kümjie sam wie. Mari tüVÜWA mükrü, thi mari tü Jacob ma nyo Israel ta ji kütsüwa tsarivü VÜWA nüh azhükütsü zhühkheri nyutü azhühkho nyutü akhonyo nyutü azhühnyo kütsü mümzhe nüh sam.

35VÜWA nüh mari sie kütsathuozhü sanü mari vü azhühnyo tsütaji, "Nohri tü nyiaza küpari kükrüwa nyu, nyutü nohri tü mari vü küngie kütsuowa nyu, nyutü mari kütsü küsawa nyu, nyutü marivü küsahthuo küsawa nyu;

36thitü nohri tü VÜWA, müzho sheh thi apie thsuowie nü Egypt zhih vünüh nohri küvizhuwa krü naveh; nohri ma vü küngie kütsuo sanaveh, thi ma vü küsahthuo sanaveh.

37Thi azhühkhe, azhühkho, khonyo thi zhühnyo ma nüh noh keri nüh kürhüri nohri tü azhüzhü sheh nü satse naveh. Nohri tü nyiaza küpari kükrüwa nyu,

38thi hi nüh nohri sie nü kütsathuozhü saküsari küümawa nyu. Nohri tü nyiaza küpari kükrüwa nyu,

39thitü nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa krü naveh, thi ma nüh nohri mükünongüri aveh ake vünüh nohri vizhutsü naveh," ti küza.

40Jüta wie ketünga mari tü küünawa nyu nü atükhuvü mari amüke müzhe nü sa wie.

41Jüti sanü akuoküji hamari tü VÜWA nga krü, thi mari nüh kürheke atsori kütsü nga sa, mari atsari nga, thi mari atsara tsari nga jüüta mari apari kümjie sanü khinyi küju nga mari tü satse wie.

2 Kajiri 18

Judah Kajiwa Hezekiah

(2 Kkz 29.1-2; 31.1)

1Israel kajiwa Ela atsa Hoshea mahvi kücheawa, Ahaz, Judah kajiwa atsa Hezekiah tü kükaji sate.

2Ma kükaji küsate vü ma mahvi tü mükeke nü münga thuoh, thi matü Jerusalem vü mahvi mükeke nü tüguh kaji. Ma zah nyo thuoüji Zekharia tsavühwa Abi:

3Ma tü ma pa David nüh küsa aveh müzhe nü sataji VÜWA notha vü mowa nü mhie nüh sa.

4 Ma nüh azhie kümsieri vijam, alokhuori zokhuo khehm, thi Kükhurü vü nga rehchieküm sa. Thi Mosa nüh küsa sahwuo rehsüwa fekhuoriejam,

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü jüma rülovü küju Israel nyiri tü jümawa vü arheküüngu kütso kenüh; jüma tü Nehushtan ta ji.

5Ma tü VÜWA Israel Saküüwuowa vü kütsotü sa; jükenüh ma tüvünga thi ma sevü nga Judah kajiri azhievü ma üta küsa münyie,

6küpakenühnyunü ma tü VÜWA küthuophohke; ma tü ma sekünyivünüh kari temwa, thitü VÜWA nüh Mosa vü azhükütsüri küjehke.

7Thi Vüwa tü ma siekütse sanü ma khiekhievü tsezhu wa nüh ma tü tsarhiera. Ma tü Assiria kajiwa sie kürünyuo nü ma kütsü müsanüh sam.

8Ma nüh Filistinri rehthe nü Gaza vünüh ma natonahuori, akhajie vünüh anyuji shiehku küsa küju rehthem.

9Kajiwa Hezekiah mahvi müzüawa vü, jüma tü Israel kajiwa Ela atsa Hoshea mahvi türüawa vü Assiria kajiwa Shalmaneser shuhru nü Samaria siesaluo taji jüma zhe,

10thi mahvi kücheawa sehkhe vü ma nüh jüma vira. Hezekiah mahvi türoawa vü, jüma tü Israel kajiwa Hoshea mahvi tüguawa vü Samaria tü vitewa.

11Assiria kajiwa nüh Israelri tü Assiria vü sietewa nü Hala vü, Habor, Gozan kuji vü thi Medes anyujiri vü sam,

12küpakenühnyunü mari tü VÜWA mari Saküüwuowa zhü müvi nüh ma kütsathuozhü phrürieküm kenüh, VÜWA siepewa Mosa nüh azhükütsüwie nga phrüriem; mari tü küüna nga müküna thi aküvi nga müvi nüh sam.

Assiria nüh Jerusalem Saküükrü

(2 Kkz 32.1-19; 36.1-22)

13Kajiwa Hezekiah mahvi türamzüwa vü Assiria kajiwa Senacherib tü shuhru nü shiehku sakümzho nü pehküveh Judah nyujiri siesaluo nü jümari vitewa kheh.

14Jükenüh Judah kajiwa Hezekiah vü Lakhish vü küze nü, “Hi nüh müküleh samthuoh ünüh hi vünüh visheletewaluo; noh nüh hivü nüh momowa thsetsü naveh ünüh hi nüh vü wie naveh,” ti küza. Jüti küüzavü Assiria kajiwa tü Judah kajiwa vünüh rakasa kete anyie türake thi suna kete anyie küsü ti müvi üji mümhie nüh sa.

15Thinü Hezekiah tü VÜWA zheh vünüh rakasa küzake ngura nüh thi kajiwa zheh künyirhie küsatheri vünüh küzake ngura nüh jümari aveh vi nü ma tsü.

16Jüma tsothovü Hezekiah nüh VÜWA kükhurüzhehwa tohvüh vünüh thi Judah kajiwa Hezekiah nüh mükhie tovühri vü suna küzhuteküsari khuvi nü Assiria kajiwa vü tsü.

17Thi Assiria kajiwa nüh Lakhish vünüh Tartan, Rabsari thi Rabshakeh ti thopahiri hozake küsie nü kajiwa Hezekiah vü Jerusalem vü küze. Mari tü khru

© 2015 Bible Society of India.

nü Jerusalem vü ru. Mari terujura ünü juhkhre wiethuowa ajuhle, jüma tü lehkhuji küjiwa Thsümnyi küsawa Azhuhwa vü mari tü tsie.

18Thi mari nüh kajiwa küji vü azhehlo nyiehvü küjiwa Hilbia atsa Eliakim, akürhüwa Shebna thi aküzhüwa Asaf atsa Joa ru.

19Thinü Rabshakeh nüh mari vü, Hezekiah vü küza luo, Kaji küjiwa, Assiria kajiwa nüh hakümjie küzaveh: Mowa vünüh noh küüzhe hamatü pehveh lo?

20Noh kümshe vü azhühlieri tü arie kenüh kümahtsa thi kümzho ülo? Khinyi nohri tü thawa vü kütsohtü peh nü hi sie saluoveh lo?

21Halie, noh tü Egypt, amüshüh kütsüh kükuo, anyi küsüküsü nga jüma vü rüngake naveh ünüh khro na küsawa vü rüngakeveh. Jümatü aveh nüh Egypt kajiwa Faroah vü kürüngake aveh vü sawie naveh.

22Thitü mükütüküzü noh nüh hi vü, "Hiri nü VÜWA hiri Saküüwuowa vü rüngakeveh," ta thuoüji ma nüh ma zhie kümsierith i kükhurüperi Hezekiah nüh vijam nü Judah thi Jerusalem vü, "Nohri Jerusalem vü kükhurüpe hama tüvü nüh kükhurü sanaveh ta müküza ülo?" ti küza.

23Khinyi ra nü eh küsosiewa Assiria kajiwa sie nü küphrake sasalaluo, noh nüh mükütüküzü anyi ngura nü hamari zake rügi vü tsera naveh üji hi nüh noh vü rawuh anyie künyi tsü naveh.

24Thinü noh tü rawuhkheka thi rawuh nyiri kenüh Egypt vü rüngakenü mokümjie vünüh noh tü eh küsosiewa sieperi azhievü azhezhiküsü saküpale ra na lo?

25Jümpa mükünyu hi tü VÜWA müsie nüh azhie hama siesaluo nü zorie nti hi tü shuhru ülo? VÜWA nüh hi vü, 'Khru nü azhih hama sie kürühnyuo nü zoriem luo,' ta hi vü küza lie, ti küza.

26Thinü Hilkiah atsa Eliakim, Shebna thi Joa nüh Rabshakeh vü, "Hiri nüh noh vü khuoveh, tinü Aramia zhü vünüh noh sieperivü küza luo, küpakenühnyunü hiri tü jüma thsü küveh kenüh; azie vü pehküveh nyiri nüh küünara Judah zhü vünüh hiri vü müküza tümluo," ti küza.

27Thitü Rabshakeh nüh mari vü, "Eh küsosiewa nüh azhü hamari noh küsosiewa thi noh vü küza üta, thi ashiehku vü shupehküveh nyiri, nohri sie nü mari mpa mari asütsa thi azhohsha zhu ti sa nta tekeküsari vü nü müküze ülo?" ti küza.

28Jüti küsa vü Rabshakeh nüh tsie nü Judah zhü vünüh jikhi kümsie vünüh ji taji, kaji küjiwa, Assiria kajiwa zhü künaluo!

29Kajiwa nüh hakümjie küzaveh, 'Hezekiah nüh nohri mükümramizhitümluo, küpakenühnyunü ma tü eh ke vünüh nohri küvizhurawanyu.

© 2015 Bible Society of India.

30Hezekiah nüh nohri vü VÜWA nüh hiri vizhu tsa wie naveh, thi anyuji hama tü Assiria kajiwa ke vü kütsüwa nyu, ti sanü nohri tü VÜWA vü müküürüngake tümluo,' ti küza.

31Hezekiah zhü müküna tümluo; küpakenühnyunü Assiria kajiwa nüh hakümjie küzaveh, hi sie kütsathuo sanü hi vü shurale luo; jüta thuoüji nohri nyi küsüsü wie nga mampa ma rhelivi thi ampah avi tsanaveh, thi papa juhku juh zhu naveh;

32hi nüh ru nü nohri azhih kümjie küsa, atsuo thi akhah, alohse thi rhelivizhuh, Olive rhuri thi awejuh azhih vü, nohri müjie sieteküwaküju nü, jüti sanü nohri tü müsü nüh rho naveh. Thi Hezekiah nüh nohri lehkhuji küjozih taji, VÜWA nüh hiri vizhu naveh takü sa zhü müvi tüm.

33Akuohjiri nyiaza küsü nga nüh Assiria kajiwa ke vünüh ma zhih küvizhu müsa ülo?

34Hamath thi Arpad nyiazari khiela pehveh lo? Sefarvaim, Hena thi Iva nyiazari khiela pehveh lo? Mari tü eh ke vünüh Samaria vizhu ülo?

35Nyujiri nyiaza aveh azhievü thawa nüh eh ke vünüh mari nyujiri vizhu nü VÜWA tü eh ke vünüh Jerusalem müvizhuüji mümhie ti saveh lo?

36Thitü anyiri tü zohmti peh nü zhühnyo küsü nga ma vü rülemütsü nüh sa, küpakenühnyunü kajiwa nüh, "Ma mürüle tümluo," ta azhükütsü kenüh.

37Jüti küsa vü Hilkiah atsa Eliakim, azheh lovü anyiehwa, kürhüwa Shebna, thi aküzhüwa Asaf atsa Joa ti mari thsümnyi müzükhrihmnü Hezekiah vü ru nü Rabshakshak azhüri ma vü küza.

2 Kajiri 19

Kajiwa nüh Isaya Küsheke Küüna

(Isa 37.1-7)

1Kajiwa Hezekiah nüh jüma küünara vü ma tü ma thsümnyi müzükhrihm nü atsahkie nüh ma mpa ma küzhute taji VÜWA zhehvü tewa.

2Thi ma nüh Eliakim, azhehlovü anyiehwa, akürhüwa Shebna, thi anavüwa thsüri tü atsahkie nüh küüzhu nü Amoz atsa Isaya setsaküthsüwa vü küze.

3Mari nüh ma vü, "Hezekiah nüh hakümjie küzaveh, Rülo hama tü asheküsü, phrakümsü thi saküüzükrü rülo, atsari tü aküwuo vü teruthuoh, thi shura na küsa kükhra münyiethuoh.

4Jümatü VÜWA noh Saküüwuowa nüh Rabshakeh, ma küsosiewa Assiria kajiwa nüh küze nü rhoküveh Saküüwuowa küriesa nta küüzewa nüh azhih aveh künara, thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh küünara zhüri phrakümsü naveh; jükenüh kümto jüma tü kükheküsari kenüh nohri kükhuo sakümsie luo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Kajiwa Hezekiah sieperi Isaya vü ru ünü,

6Isaya nüh mari vü, “Nohri küsosiewa vü küza luo, ‘VÜWA nüh hakümjie küzaveh: Nohri nüh azhü küünara kenüh mükrü tümluo, jüma kenüh Assiria kajiwa sieperi nüh hi müzüm.

7Halie, hi nüh ma vü sietse küsü thsetsü naveh; jüta thuoüji ma tü kürieriekhri küsü künara nü shele ma mpa ma zhih vü ru naveh; thi hi nüh ma tü ma mpa ma zhih vünüh anyuchuwa vünüh küluküm sanaveh,’ ti küza üti” küza.

Assiria nüh Saküükrü Küpa Küüze le
(Isa 37.8-20)

8Jüti küsa vü Rabshakeh tü sheleteru, thi Assiria kajiwa tü Libna sie küsaluola ngura; küpakenühnyunü kajiwa tü Lakhish jam nü tewathuoh ta küünara kenüh.

9Thi kajiwa nüh Ethiopia kajiwa Tirhaka kenüh küünara vü, “Halie, ma tü noh sie saluo nta tsezhutewathuoh ünüh,” ti küza, ma nüh zhühleküvüri Hezekiah vü küze le taji;

10noh tü Judah kajiwa Hezekiah vü hakümjie küza naveh: “Noh Saküüwuowa, noh nüh rüngake küvehwa tü Assiria kajiwa ke vü Jerusalem kütsüwa nyu ta phrahzhu nü noh mükümramizhi tümluo.

11Halie, Assiria kajiri nüh azhih jüla aveh vü samthuoh ünüh, jümari zoriejuküm noh nüh künarathuoh. Thi noh tü vizhura naveh ülo?

12Akuohji eh pari nüh zorieküm: Gozam, Haran, Rezef, thi Telassar vü küpeh Eden nyira nyiazari tü mari vizhu naveh ülo?

13Hamath kajiwa, Arpad kajiwa, Sefarvaim nyuji kajiwa, Hena kajiwa, nyutü Iva kajiwa khiela pehveh lo?” ti küza üti küza.

14Hezekiah tü azhühvüri vünüh rhüzhühlewa vi nü chie, thi Hezekiah tü VÜWA zheh vü khru, thi ma nüh VÜWA tüvü jüma shahrie.

15 Hezekiah tü VÜWA tüvü akükhuo sataji, “O VÜWA Israel Saküüwuowa, Akürhosawa nyiehvü kükajipe sanü küpehwa, noh mpa wie nüh azhihvü kajiperi aveh Saküüwuowa; noh nüh atülü thi azhih sa.

16Noh khüna keke luo, O VÜWA, thi künaluo; noh notha ko luo, OVÜWA, thi noluo; jüti sanü Senacherib, ma nüh küze nü rhoküveh Saküüwuowa riesa üta küüzewa azhüri künaluo.

17Küzhütsawa, O VÜWA, Assiriari kajiri nüh akuoküjiri thi mari zhihri saküüjam wiethuoh,

18thi mari nyiazari anyihvü jakemthuoh; küpakenühnyunü jümari tü nyiazari nyu, thitü anyira ke nüh athsoh thi aloh nüh küsa; jüti küsa vünüh jümari tü zoriemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

19Jükenüh khinyi thuoüji, O VÜWA hiri Saküüwuowa, hiri külole luo, hi nüh noh vü khriveh, ma ke vünüh jüta küsa vünüh azhih vü kajiperi aveh nüh noh tü noh mpa nüh Saküüwuowa ta sanaveh, OVÜWA," ti sa.

Kajiwa vü Isaya Zhühle
(Isa 37.21-38)

20Amoz tsa Isaya nüh Hezekiah vü wuori küze taji, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Noh nüh Assiria kajiwa Senacherib kenüh hi vü kükhuo küsa hi nüh künamthuoh.

21VÜWA nüh azhü hamatü ma kenüh küüza: nyimzawa nüh noh mam, nyiazawa nüh noh riesam, Zion müküürüsa tsavühwa nüh, ma nüh noh sevü nüh ma lü küzeveh, Jerusalem tsavühwa nüh.

22Noh tü thawa riesa thi mülo? Noh tü thawa vü noh jikhi kümsie sa thi noh notha re kümsie lo? Israel kümtsewa vü!

23Noh zhühleküvüwa vünüh noh tü VÜWA riesamthuoh, thi noh nüh, 'Eh rawuhkheka hozake vi nü hi tü aküzhi kürügiri vü wathuoh, Lebanon kükietuo lehküsuowa vü; ma müse kümsietsari hi nüh shüchieh, ma kürükatsa areprari hi nüh küpohte kületsuo küju tu, ma aze müküju.

24Hi nüh ajuhkhreri chüh thi ajuhtheri zhu, thi hi nüh eh phakhu nüh saküwem Egypt kuza aveh,' ti küza,

25hi nüh tsotho hothake müsheteruthuoh noh tü mükünara ülo? Hi nüh khinyi vishuru nata küsa rülo khana vünüh hi tü rüzheteruthuoh, noh tü shiehku kümzho nyujiri mülele nü zorie küümsieke na küsa kenüh,

26mari kürhoperi tü akükhra tsi kümlum tü thuoh, jümari tü luoveh zah thi sührovehthuoh, thi azhuh vü areri kümjie samthuoh, aphrato kürünyi kümjiethuoh, azhehrügiri vü aphrato kümjiethuoh; müjie küsho vünüh arütumthuoh ülo?

27Thitü hi nüh noh tsuo küshupeh, alievü kuoküwa thi küturu thsüveh, thi hi vü noh mükükhetera rüküshu hi nüh thsüveh.

28Hi vü noh nüh mükükhetera arüshuküm kenüh, thi noh kükuoti eh khüna vü küturu kenüh, hi nüh eh müluokhu noh nyaku lovü thse naveh thi nyakuokükhetevüh noh po lovü thse naveh, thi noh khievü nüh ru nüh jüma lehkhuji vü küzem le naveh.

29Thi noh kenüh athsoshi hama jisü thuoüji nohri tü ma mpa nüh shokürüwa tsanaveh; thi mahvi künyiawa nga ma vünüh shizhukürüwa tsanaveh; jüti sanü mahvi kücheawa thuoüji zhuh nü wie luo, thi rheliviri shie nü ma viri tsaluo.

30Thi Judah zhehlo müto nü rhoküvehri tü arüzoh chatu le nü avipe shuhru naveh;

© 2015 Bible Society of India.

31küpakenühnyunü Jerusalem vünüh kümto, thi Zion küzhi vünüh rhoküvehri shuwa naveh. VÜWA kütsahzawa nüh hama sanaveh.

32“Jükenüh Assiria kajiwa kenüh VÜWA nüh hakümjie küzaveh, matü anyuji hala küruwa nyu, nyutü ashüchu küsü nga jüla kamthsera, nyutü jüma tüvü ajohuo vi nü mürura, nyutü jümawa sie prü na küsa kenüh kümnyite nga müsa.

33Ma nüh küru lehkhuji vünüh ma tü shele wa wie naveh, thi ma tü anyuji hamavü küruwa nyu, ta VÜWA nüh küzaveh,

34küpakenühnyunü anyuji hama külole na küsa kenüh hi nüh tote naküveh kenüh, hi mpa eh rieh kenüh thi eh siepewa David rieh kenüh.

35Jüti küsa vü VÜWA zhühlewa tü tsezhutewa nü Assiriara kürünape vünüh anyie müzake zerake nü münga rehthem; thi anyiri tü rüne kümto sühra ünü, halie, hamari aveh tü akümo samla.

36Thinü Assiria kajiwa tü Senacherib vü tsezhuwa nü azhih vü tewa taji Nineveh vü kürho satewa.

37Thi ma tü ma nyiazawa Nisrokh zheh vünüh kükhurü sapehveh ünü ma tsa künyi, Adrammelek thi Sharezer masü nüh anyuchuwa nüh marehthem nü Ararat zhih vü mürietewa. Thi ma tsa Esar-hadon nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Kajiri 20

Kajiwa Hezekiah Küna thi Kümhierale

(Isa 38.1-8,21-22; 2 Kkz 32.24-26)

1Jüma tsothovü Hezekiah tü küsüra aküna satewa. Thi Amoz tsa Isaya setsaküthsüwa tü ma vü ru taji ma vü, “VÜWA nüh hakümjie küzaveh, ‘Noh zhehlo kümhie ti küchesam luo; küpakenühnyunü nohtü sümna küveh kenüh thuoh kenüh, mümhiera le thuoh,’ ti küza üti,” küza.

2Thinü Hezekiah tü azie vü ma nyieh küprüke nü kükhuo sataji,

3“Khinyi müsheluo, O VÜWA, hi nüh noh vü khriveh, hi nüh mokümjie zhütsa nyitsa thi luoveh aveh vi nü noh tüvü tse nüh, thi noh notha vü mowa nü mhieveh ünüh sa,” ti küza. Jüti sanü Hezekiah tü khieloti krietewa.

4Jüti küsa vü Isaya tü awiepa zhila vü müjie wa küju vünühVÜWA zhü ma vü ru taji,

5“Asevü sühle Hezekiah, eh nyira kajiwa vü wa nü, VÜWA, noh pa David Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Hi nüh noh kükhuo künarathuoh, hi nüh noh rüthsüri ngumthuoh, hi nüh noh sakümhietsü naveh; rülo kücheawa noh tü VÜWA zheh vü khru naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi hi nüh noh kürho vü mahvi türamünga thsephretsü naveh. Assiria kajiwa ke vünüh noh thi anyuji hama vizhutsü nü hi mpa ehrieh nüh thi eh siepewa David rieh nüh hi nüh sate naveh," ti küza.

7Isaya nüh, "Ampah tiehshu viraluo. Thi ma tü mhiera na küsakenüh mari nüh jüma vi nü awule vü thse luo," ti küza.

8Hezekiah nüh Isaya vü, "VÜWA nüh hi sakümhietsü nü hi tü rülo kücheawa VÜWA zheh vü khru nata küsa athsoshi tü mowa lo?" ti küna.

9Jüti küüna vü Isaya nüh, "VÜWA nüh zanyo satsü nata phrahtekeküsa VÜWA vünüh noh vü athsoshiwa tü hama: arüzhe tü lekha türake atüvü küze na ünü asevü küze üti lo?" ti küna.

10Hezekiah nüh, "Arüzhe tü asevü lekha türake küzem na küsanü atüvü lekha türake aküsuo küzeküm nüh azanyo küürüzih khe," ti rületsü.

11Jüti küsa vü Isaya setsaküthsüwa tü VÜWA vü zie ünü arüzhewatü lekha türake visheleteru, jüma vünüh arünyi tü Ahaz kajiwa rünyiküütevüh lokhie vünüh asevü tewa.

Babilon vünüh Azhühvüri

(Isa 39.1-8)

12Jüma tsothovü, Babilon kajiwa Baaladan atsa Merodakbaladam tü Hezekiah vü azhüvükütsüra rhüzhühle thi kütsüsuo küsü ti vi nü küze; küpakenühnyunü Hezekiah tü naveh ta ma nüh küünara kenüh.

13Thi Hezekiah tü mari sieke nü ma nüh mari vü ma künyirhie azheh aveh, rakasa, suna, zanyo rheküünguri, ame kükhra vüjuh, ma sietsokrü ti ma zanyo azheh vü küpeh aveh kütsa kheh; ma zheh vü nyutü ma kükajipe aveh zanyo küsü nga Hezekiah nüh mari vü müküütsa müsa.

14Jüti küsa vü Isaya setsaküthsüwa tü kajiwa Hezekiah vü ru nü ma vü, "Anyi hamari tü mowa küzaveh lo? Thi mari tü khievü nüh noh vü ru lo?" ti küna. Jüti küüna vü Hezekiah nüh, "Mari tü anyu lehküsuo Babilon vünüh ru lie," ti küza.

15Thinü ma nüh, "Mari tü noh zheh vünüh mowa ngumthuoh lo?" ti küna. Jüti küüna vü Hezekiah nüh, "Eh zheh vü küpeh aveh mari nüh ngumthuoh; eh zanyo küsazheh vü zanyo küsü nga mari vü müküütsa müsa," ti rületsü.

16Jüti küsa vü Isaya nüh Hezekiah vü, VÜWA zhü kekünaluo:

17Halie, noh zheh vü küpeh, noh pa nüh nosü küju sazhuhküru aveh, zanyo küsü nga mükükhethuoh nüh Babilon vü tewa naküsa rülori tetsethuoh, ta VÜWA nüh küzaveh.

18Thi noh tsa nyimpari noh vü wuokütsü wuori nga sietewa nü Babilon kajiwa kajizheh vü nyimpara kürho mükünyieri sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

19Jüta küüzavü Hezekiah nüh Isaya vü, "VÜWA zhü noh nüh küüzawamhie sheh," ti küza. Küpakenühnyunü ma nüh, "Mokenüh nyu nalo, Mükütüküzü eh rülo vü luoveh kürüzih thi küütoh pehthuoüji," ta kümshe kenüh.

Hezekiah Kükaji Küpohte
(2 Kkz 32.32-33)

20Kajiwa Hezekiah nüh küsaphre aveh ma kükhra aveh, ma nüh juhkhre küji küsa thi ajuhle sanü anyuji vü ajuh viküru tü Judah kajiri Küshukürazhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

21Jüti sanü Hezekiah tü ma pari vü nyi zehtewa nü ma tsa Manase nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Kajiri 21

Judah Kajiwa Manase
(2 Kkz 33.1-20)

1Manase kükaji tevü ma tü mahvi türakünyi khruovehthuoh. Thi matü Jerusalem vü mahvi tünyieke nü münga kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Hefziba.

2 Thi ma tü VÜWA nothavü kümsü, Israel nyiri tüvü nüh VÜWA nüh akuoküji zheküjari nüh kükre amüke küsari müzhe nü satewa,

3küpakenühnyunü ma pa Hezekiah nüh zorieküm azhie kümsieri salenü Baal kenüh kükhurüpe khake, thi Israel kajiwa Ahab nüh küsa Kükhurüvü küsü sanü atülü vü küperi khurü thi jümari kütsüsa.

4Thi ma nüh VÜWA zheh vü kükhurüperi sa, jüma kenüh VÜWA nüh, "Hi nüh Jerusalem vü eh nyo sanaveh," ta küza.

5Atülü vü küperi aveh kenüh ma nüh kükhurüperi VÜWA zheh awiepa künyi vü sa.

6Jüti sanü ma tü ma tsa tso nü kükhurü küsü kümjie sataji nyiazazhü küphra sa, thi tüshihtümari thi mahzhieri sie küzaluosa. Ma tü VÜWA notha vü kümsü khieloti sanü ma rüsakümtho nü arüsaküshu.

7Ma nüh Kükhurüvü atso khrüke nü küsawa tü azheh, VÜWA nüh David thi ma tsa Solomon vü, "Azheh hala, thi Jerusalem vü, Israel akuoh aveh vünüh hi nüh rüka küsa vü küsuokürho hi nüh eh nyo sanaveh;

8thi hi nüh Israel ajih tü hi nüh azhih vi ma pari vü tsüküsawa vünüh küüpuoküpe küüsalewa nyuthuoh, mükütüküzü mari tü hi nüh azhükütsüri müzhe nü azhüküzhü ti sa, thi eh siepewa Mosa nüh Khonyo kütsü aveh müzhe ti thuoüji," ti küza.

9Thitü mari tü müzake nüh sanü Manase nüh mari küchü nüVÜWA nüh Israel nyiri tüvü nüh zorieküm akuoküjiri nüh küsanyieh vü kümsü küsa.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi VÜWA tü ma siepe setsaküthsüri vünüh,

11"Judah kajiwa Manase nüh akükre hamari sa, thi ma tüvüpehküru Amorri nüh khukekümsü zanyori küsa nyiehvü nüh Judah wienga sakükhiemuo küm sa.

12Jükenüh VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, Halie, hi nüh Jerusalem thi Judah lüvü kümsü viru nü thari nüh jüma künake naveh ünüh akhüna kümzhe sanaveh.

13Thi hi nüh Jerusalem nyiehvü thi Ahab zheh sühfo vü ti Samaria küütewa ali shohthso naveh; nyi aküsü nüh küfü küsho üta hi nüh Jerusalem shotsü naveh, shotsü nü khamleletsü naveh.

14Thi hi nüh eh ka kümtori vizhujam nü mari mükünongüri ake vü thsem naveh, jüti sanü mari tü mari mükünongüri aveh ashieküsü thi zheküviri sam naveh,

15küpakenühnyunü mari nüh eh notha vü mowa nü müsüveh ünüh sanü mari pari Egypt vünüh shuteküru vünüh nosü küju ehrükümtho nü eh rüsaküshu küm kenüh," ti küza.

16Jüma nyiehvü nga Manase nüh Jerusalem pohte küsü vünüh pohteküsü küju müjie saküüpro küju nü ma tü müküükhiehra züh khielota küthü, ma nüh Judah saküükhiemuo nyiehvü nga nüh mari tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa.

17Manase nüh küüroh küpari, thi ma nüh küsari aveh, thi kükhiemuo ma nüh küphrake ti kajiwa Judah Küshukürazhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

18Jüti sanü Manase tü ma pari vü nyi zehtewa nü ma zheh, Uzah phahri vü chohwum, thi ma tsa Amon nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Amon

(2 Kkz 33.21-25)

19Amon nüh kükaji küsate vü ma mahvi mükeke nü künyithuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi künyi kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Meshulemet, Jotba vühwa Haruz tsavühwa.

20Ma nga mapa Manase kümjie VÜWA nothavü mowa nü müsüvehünüh sa.

21Ma pa nüh kütse lehkhuji aveh vü ma nga tse, thi ma pa nüh anguokütsü küünari aveh kütsü küna, thi jümari khurü;

22ma tü VÜWA, ma pari Saküüwuowa kulem, jüti sanü VÜWA lehkhuji vümütse nüh sam.

23Jüti küsa vü Amon sieperi tü ma vü küjurhü sanü kajiwa zheh vünüh ma fethem.

24Thitü azhih jüla nyiri tü thari nüh kajiwa Amos vü küju rhü sanüh aveh rehthe khehm nü azhih jüla nyiri tü ma tsa Josiah vi nü ma müthoh vünüh kükaji sa.

© 2015 Bible Society of India.

25Amosa nüh küsa küüroh küpari tü Judah kajiri Küshukürazhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

26Jüti sanü ma tü Uzzah phahri ma rüku lovü chohwum nü ma tsa Josiah nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Kajiri 22

Judah Kajiwa Josiah
(2 Kkz 34.1-2)

1 Josiah kükaji küsate vü ma mahvi tü tüze khruo vehthuoh, thi matü Jerusalem vü mahvi cherake nü küsü kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Jedidah, Bozkat vühwa Adoia tsavühwa.

2Thi ma tü VÜWA tüvü mowa nü katoveh ünüh sataji ma pa David lehkhuji aveh vü tse, thi ma tü anato vü tseke nü azhie wuovünga nyutü azhu wuovü nga temwa.

Khonyo Lasiphawa Küphahzhura
(2 Kkz 34.8-28)

3Kajiwa Josiah mahvi türatüzeawa vü kajiwa nüh Azalia tsa Shafan, Meshulam tsa akürhüwa VÜWA zheh vü küze taji,

4"Hilkiah setsaküthsüwa vü khru nü ma tü pesa VÜWA zheh vü viküru lehpie kühuori nüh anyiri vünüh küvizhuh rakari küüchieluo;

5thi jümari vi nü küüroh nyira kevü, VÜWA zheh künoteri vü thsenü küüroh nyiri, thari nüh VÜWA zheh vü pehveh ünüh, azhehküthe küvehri sü luo,

6Jümatü, apeze küsari vü, azheh küsari vü, thi alohzheh küsarivü tsüluo, jü mpa mükünyu azhehwa küthe na küsa kenüh azheh athso küsü thi aloh jiküsa küsü kenüh.

7Thitü mari ke vü ame küzake thse nüh küürüh le müsa, küpakenühnyunü mari nüh nyitsa nü küsa kenüh," ti küza.

8Jüti küsa vü Hilkiah navü kümsiewa nüh Shafan Kürhüwa vü, "Hi nüh VÜWA zheh vünüh Khonyo lasiphawa ngurathuoh," ti küza. Thi Hilkiah nüh lasiphawa vi Shafan vü tsü taji ma nüh chie.

9Jüti sanü Shafan kürhüwa tü kajiwa vü ru nü kajiwa vüzhühke tsü taji, "Noh sieperi tü azhehwa vünüh küngura ame türü tsomthuoh ünüh, thi jüma vi nü küüroh nyiri VÜWA zhehkünoteri ke vü thsemthuoh ünüh," ti küza.

10Thinü Shafan kürhüwa nüh kajiwa vü, "Hilkiah navüwa nüh lasipha küsü hi vü tsümthuoh ünüh" ti küza. Thi Shafan nüh jüma kajiwa tüvü chie kütsa.

11Jüti küsa vü kajiwa nüh Khonyo lasiphawa zhü küünara vü ma thsümnyi müzükhrihm.

© 2015 Bible Society of India.

12Thi kajiwa nüh Hilkiah navüwa vü, Shafan Ahikam vü, Mikaiah atsa Akbor vü,
Shafan kürhüwa vü, thi kajiwa siepewa Asaia vü azhütsü taji,

13"Wa nü eh kenüh, anyiri kenüh, thi Judah aveh kenüh ti lasipha phahra küsawa
zhühnyo künaluo; küpakenühnyunü VÜWA rükümthotü ji sheh nü hiri vü
jukümthuoh kenüh, küpakenühnyunü hiri kenüh saüta müzhe nü aveh rhüküsa
hiri apari nüh lasipha hama azhüri müvi nüh sakümthuoh kenüh," ti küza.

14Jükenüh Hilkiah navüwa, Ahikam, Akbor, Shafan thi Asaia tü Hubda
setsaküthsüvühwa, Tikva atsa, Harhas thsüku kühuowa Shalum vüvüh wa vü
siewa, (jüma tsotho vü thuoüji nyimza hamatü Jerusalem vü azheh künyiawa vü
rho); mari tü ma sie jühle.

15Thinü nyimzawa nüh mari vü, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie
küzaveh: "Hi vü nohri küüze nyiwa vü küza luo,

16VÜWA nüh hakümjie küzaveh, Halie, hi nüh kümsü vi azhie hala thi hala
rhoküvehri vü, Judah kajiwa nüh lasiphawa lovü azhüri chiezhu kütsüri viru
naveh,

17küpakenühnyunü mari nüh hi kulemthuoh thi nyiaza küpari vü asierhe tsotsü
kümthuoh kenüh, jüti sanü mari ake nüh küürohri avehvi nü eh rüsakümtho nü
eh rüsaküshumthuoh, jükenüh azhie hamawa vü eh rükümtho juzhum nathuoh,
thi jüma tü müne lerathuoh.

18Thitü Judah kajiwa, VÜWA müshe küna üta nohri küüzewa kenüh thuoüji nohri
ma vü hakümjie küzaveh: noh nüh küünara zhüri kenüh thuoüji,

19hi nüh azhie hama thi azhie hala kürhori kenüh mokümjie phrahte nü mari tü
küüzoküzam thi kümzüm nathuoh ta noh nüh küünara vü noh luoveh tü
luovehküna thi VÜWA tüvü noh mpa noh sakürünyie nü noh thsümnyi
müzükhrih thi eh tüvü kükrie kenüh hi nga noh jikhi künarathuoh, ta VÜWA nüh
küzaveh.

20Jükenüh halie, hi nüh noh sie noh pari vü tewa naveh, thi nohtü noh luoveh
kürüzih ti noh rüku lovü tu naveh, thi hi nüh azhie hamawa vü kümsü viru na
saküveh küsü nga noh notha nüh künguwa nyu; ti küza üti," küza. Jüti küsa vü
mari nüh azhüwatü kajiwa vü vi sheleru.

2 Kajiri 23

Josiah nüh Mükütsotüra Kükhurü Sajaküm

(2 Kkz 34.3-7,29-33)

1Jüti küsa vü kajiwa nüh anyi wuori küze, thinü Judah thi Jerusalem kükhruori
aveh ru ma vü sezhuh khe.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi kajiwa tü VÜWA zheh vü khru, ma kükhru vü Judah nyiri aveh, Jerusalem vü
kürho nyiri aveh, aküzahluo thi aküjiluo nyi khrukheh; thi VÜWA zheh vünüh
kütsathuozhü lasipha küngurawa zhüri mari nüh küünara vünüh ma nüh chie.

3Jüti sanü kajiwa tü alokhuo tovüh kütuoh vü tsie nü VÜWA sevü tsenta, ma
zhükütsüri, pohvüri thi ma zhühkheri ma luoveh vi thi ma kürholi aveh vi nü
müzhe nü lasipha hama lovü rhüküsa kütsathuozhüri sanaveh ta VÜWA tüvü
kütsathuozhü sa; thinü anyiri aveh nga kütsathuozhüwa vü kütsarü küsü sa.

4 Jüti küsa vü kajiwa nüh Hilkiah navü kümsiewa, anavüri senyiwa, thi lehpie
kühuori vü VÜWA zheh vünüh Baal kenüh, Kükhurüvü kenüh, thi atülü vü küpe
rieh huo kenüh saküsa aküfüri alievü vizhuru üti azhütsü; thi ma nüh jümari
Jerusalem alievü Kidron zhuh vünüh tsom nü jümara weji vi Bethel vü wa.

5Thi ma nüh anguo navüri, Judah kajiri nüh shie sanü Judah nyuji thi Jerusalem
natonahuo azhie kümsieri vü asierhe tso üta küsari, thi Baal vü, arünyi vü, asa
vü, awutsiri, thi atülü vü küpe riehkhuo vü kütsori nga vijakhehm.

6Jüti sanü ma nüh VÜWA zheh vünüh Kükhurüvü alievü vizhu, Jerusalem alievü
nüh Kidron kutso vü viru nü Kidron kütso vünüh jüma tsom nü fekümnya taji
jüma zhitho viwa nü müza rükupevü jam.

7Thi ma nüh VÜWA zheh vü küpeh nyimpari künakhie küüphroküphriehra
zhehri, Kükhurüvü kenüh nyimzari nüh to nü thuo küsari zoriejam.

8Ma nüh Judah nyujiri vünüh navüri aveh siezhuru nü navüri nüh asierhe
kütsope azhie kümsieri Geba vünüh Beersheba küjusakümnem, thi anyujiwa
kümkhrüwa Joshua kheri lehpie, anyujiwa kheri azhu wuovü azhie kümsieri
zoriejam,

9jütawie ketünga azhie kümsieri vü anavüri tü VÜWA kükhurüpe Jerusalem vü
müru nüh sam nü mari jienüri aza vünüh ahzhi müküthse alohse tsa.

10Thi ma nüh Tofeth, jüma tü Hinnom atsara nyuovü küpehwa sakümnem nü nyi
küsü nga ma tsa nyimpa nyutü ma tsavühwa tsonü Molek vü kükhurü müsanüh
sanaveh.

11Judah kajiri nüh arünyi vü rawuhri müthü nü VÜWA zheh vükütu lehpie,
Nathanmelek zhehlo wiepa; jüma tü kükhurüzheh nyula vünüh küsari vijam; thi
ma nüh anyih vi nü rünyi rawuhkhekari tsom.

12Thi Ahaz wiepa rügiwa luomuo vü kükhurüpe Judah kajiri nüh küsari,
thi VÜWA zheh vü anyula künyi vü Manase nüh kükhurüpe küsari ma nüh azhih
vü shoh-o nü zokhuoriem taji jümara zhitho viwa nü Kidron kutso vü jam.

13Thi Jerusalem zhiehshu vü azhie kümsieri, küütsaküsü küzhizhiehshu vü
Israel kajiwa Solomon nüh Sidonri kükrewa Kükhurüvüwa kenüh, Moab

© 2015 Bible Society of India.

kükrewa Khemosh kenüh, thi Amonri kükrewa Milkom kenüh küsari kajiwa nüh sakümnem.

14Ma nüh lokhuo tovühri zokhuoriem, Asherim shüchiem, jüti sanü anyiri arü nüh azhie jümari saküprom.

15 Jümpa mükümyu Bethel vü kükhurüpewa Nebat atsa Jeroboam, Israel saküükhiemuowa nüh azhie kümsie kükhake, kükhurüpe jümawa thi azhie kümsiewa ti ma nüh shohchiem nü ma lohri ma nüh zokhuoriem, tohkümnya nü azhitho küsam; jüsevü nga ma nüh Kükhurüvüwa tsom.

16Josiah nüh sühle küno vü aküzhiwa vü arükuri ngura; thinü ma nüh wuori küze nü arükuri lovü nüh arüri viru nü kükhurüpewa rügivü nüh tso nü jüma sakümnem, VÜWA zhü Saküüwuowa nyiwa nüh zhüchüh nü zanyo hamari müsezhukütsü müzhe nü hamari sa.

17Jüti küsa vü ma nüh, “Tu hi nüh nguküveh tü mowa müsheküpehlo?” ti küna. Jüti küüna vü anyuji jüma nyiri nüh ma vü, “Jümatü, Judah vünüh küru Saküüwuowa nyiwa zanyo hamari müsezhutsü nü noh nüh Bethel vü kükhurüpewa vü küsawa rükulie,” ti rületsü.

18Thinü ma nüh, “Jüti küpehm luo; nyi küsü nga nüh marüri vi mküütsele tümluo,” ti küza. Jükenüh mari tü ma rüri thi Samaria vünüh küshuhru setsaküthsüwa rüri ti nü jüti sam.

19Thi Samaria nyujiri vü Israel kajiwa nüh VÜWA rüsakümtho nü marüsaküshu taji azhie kümsieri vü mükütsotüra kükhurüri aveh Josiah nüh vijam; Bethel vü ma nüh küsa aveh müzhe nü mari vü sa.

20Ma nüh jüla, kükhurüpe, azhie kümsieri rügi vü küpeh setsaküthsüri aveh ma nüh rehthem nü jümari rügi vünüh anyirarü tso. Jüti sanü ma tü Jerusalem vü sheleteru.

Josiah nüh Tsekükari Loküzheküsa

(2 Kkz 35.1-19)

21Jüti küsa vü kajiwa nüh anyiri aveh vü, “Kütsathuozhü lasipha hama lovü rhü küsa üta VÜWA nohri Saküüwuowa vü tsekükarisaluo,” ti küza,

22küpakenühnyunü Israel lesaküru lesari tsotho vünüh nosü küju tsekükari küsü nga jükümjie müküsa kenüh, nyutü Israel kajiri tsotho aveh vü, nyutü Judah kajiri tsotho aveh vü küsü nga samru;

23thitü Kajiwa Josiah mahvi türatüzeawa vü tsekükari hamatü Jerusalem vünüh VÜWA vü sa.

Josiah nüh Küpa Kükhaphrü Küsa

24Jüma nyiehvü nga lasiphawa vü rhüke küsa Khonyo zhüri VÜWA zheh vünüh Hilkiah navüwa nüh küphahrawa ma nüh vizhu na küsakenüh Judah thi

© 2015 Bible Society of India.

Jerusalem zhih vünüh küngu tüshitümari, mah zhieri, kürheke tsori, anguori, thi akükreri aveh Josiah nüh vija khehm.

25Ma tüvü kaji küsü nga ma üta Mosa. Khonyo aveh müzhe nü ma luoveh aveh vi, ma kürholi aveh vi thi ma kükhra aveh vi VÜWA vü sühleküru münyie; nyutü ma sevü nga ma kümjie küsa nyiküsü nga shumru.

26Khinyiwienga VÜWA tü ma rükümtho aküze küji vünüh müjiesühle wie, jüma kenüh ma rüküshu tü Judah vü juzhutewa, küpakenühnyunü arüsaküümtho Manase nüh ma rüsakümtho kümkenüh.

27Thinü VÜWA nüh, "Hi nüh Israel viküja üta Judah nga eh notha vünüh vijam naveh, hi nüh rükaküsa anyuji Jerusalem, thi azheh hi nüh, Eh nyo tü jüla peh naveh, ta küsawa nga jam naveh," ti küza.

Josiah Kükaji Poteküm
(2 Kkz 35.20; 36.1)

28Josiah nüh küüroh küpari thi ma nüh küsari aveh tü Judah kajiri Küshukürazhüku Lasipha lovü rhümsa ülo?

29Ma tsotho vü Faroah Neko nüh ma ngu ünü Megiddo vünüh marehthem.

30Jüti küsa vü ma sieperi nüh Megiddo vünüh ma küsü rawuhkhekaküsü vünüh vü nü Jerusalem vü viru taji ma mpa ma rüku lovü chohwum. Jüti sanü azhie jüma nyiri nüh Josiah atsa Jehoahaz vi nü thsem taji ma pa müthoh vünüh ma nüh kaji küüsa.

Judah Kajiwa Jehoahaz
(2 Kkz 36.2-4)

31Jehoahaz kükajite vü ma mahvi mükeke nü küchethuoh, thi ma tü Jerusalem vü sa küche kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Hamutal, Jeremia Libna tsavühwa.

32Thitü ma tü ma pari nüh saküru aveh sanü VÜWA notha vü mowanü müsüveh ünüh sa.

33Thi Faroah Neko nüh ma vi Ribla, Hamath azhih vü nyura küsiküsa lovüthsem, jüti sanü ma tü Jerusalem vü kükaji müküsa nta küsakenüh, thi azhih jüla alekhrü rakasa kete anyie küche nü müzamzü thi suna kete cherake nü müzü vi na küsa kenüh.

34 Jüti sanü Faroah Neko nüh Josiah kajiwa atsa Eliakim, ma pa Josiah müthoh vünüh kaji küsa thi ma nyo khaphrü nü Jehoiakim küsam. Thi ma nüh Jehoahaz vijam; thi ma tü Egypt vü teru nü jüla nüh süm.

Judah Kajiwa Jehoiakim
(2 Kkz 36.5-8)

35Jehoiakim nüh rakasa thi suna vi Faroah tsüm, thitü ma tü Faroah azhü müzhe nü amewa tsü na küsa kenüh azhih jüla akhrü khrüh. Ma nüh Faroah Neko tsü

© 2015 Bible Society of India.

na küsa kenüh nyi küsüsü vü ma nüh küüte müzhe nü azhih jüla nyiri vünüh rakasa thi suna ti küwuriekhrü vi.

36 Jehoiakim nüh kükaji te vü ma mahvi tü mükeke nü müngathuoh, thi ma nüh Jerusalem vü mahvi türaluoke kükaji sa. Ma zah nyo tü Zebida, Pedaia Rumah atsavühwa.

37Thitü ma tü ma pari nüh saküru aveh müzhe nü sataji VÜWA nothavü mowa nü m

2 Kajiri 24

1 Ma tsotho vü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar tü shuteru nü Jehoiakim tü mahvi küche ma siepe satewa nü ma tü sühletewa taji ma sie saluotewa.

2Thi VÜWA nüh Khaldeari küüriri, Siriari küüriri, Moabri küüriri, thi Amon tsatori küüriri küze nü VÜWA zhü ma siepe setsaküthsüri vünüh küüza müzhe nü Judah sie saluo taji jüma zoriem üta küze,

3küpakenühnyunü Manase kükhiemuori ma nüh küsari aveh müzhenü hamatü VÜWA zhü vünüh Judah lüvü kürutsa wiethuoh kenüh,

4thi ma nüh mükükhieh azüh küüthü kenüh nga; küpakenühnyunü ma nüh Jerusalem tü mükükhieh azüh nüh saküproküm kenüh, thiVÜWA nüh noküjawa nyu.

5Jehaiakim nüh küüroh thi ma nüh küsari aveh tü Judah Kajiri Küshukürazhükuri Lasipha lovü rhümsa ülo?

6Jüti sanü Jehoiakim tü ma pari sie nü zehtewa taji ma tsa Jehoiachin nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

7Thi Egypt kajiwa tü ma zhih vünüh shelekürü müsa le nüh sa, küpakenühnyunü Babilon kajiwa nüh Egypt kajiwa zhi aveh Egypt kura vünüh vi nü Eufrates rühgu vü teküwa kenüh.

Judah Kajiwa Jehoiachin

(2 Kkz 36.9-10)

8Jehoiachin kükaji te vü ma tü mahvi türatüze thuoh, thi ma tü Jerusalem vü sa küche kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Nehushta, Elnathan Jerusalemwa atsavühwa.

9Thitü ma tü ma pa nüh küsa aveh müzhe nü sataji VÜWA notha vü mowa nü müsü nüh sa kheh.

10Jüma tsothovü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar sieperi tü Jerusalem vü shuhru nü anyujiwa tü wuküm sa.

© 2015 Bible Society of India.

11Jüti saküvehvü, ma sieperi nüh anyujiwa wuküveh vü Babilon kajiwa
Nebukhadnezzar tü jüma vü ru;

12thinü Judah kajiwa Jehoiachin tü ma mpa ma, ma zah, ma sieperi, ma kajitsari,
thi ma kajizheh vü küjiri ti vi Babilon kajiwa vü tsüm. Babilon kajiwa nüh ma
kükaji mahvi tüzeawa ma vi aküsi sam,

13jüti sanü VÜWA zheh vü künyirhieri, thi kajiwa zheh vü künyirhieri aveh vü
tewa, thi VÜWA nüh phrahteküsa üta VÜWAkükhurüzheh vü Israel kajiwa
Solomon nüh sa küsa suna küfüküjuh aveh rehrie khehmtü.

14Ma nüh Jerusalem aveh, kajitsari aveh, anyi kükhra asükütü aveh, anyie türake
aküsi sietewa, asieküsari aveh, thi samrü küsari aveh sietewa nü nyi küsü nga
mükükhe wiethuoh nüh azhih jüla anyiri kümkhuotsari mpa nüh kükhem nü
tewa.

15Thi ma nüh Jehoiachin, kajiwa azah, kajiwa vüvüh, ma küjiri, thi azhih jüla
navüwa nyiri Babilon vü sietewa, ma nüh Jerusalem vünüh Babilon vü aküsi
siesatewa.

16Babilon kajiwa nüh asükütü nyiri aveh anyie türü, asieküsanyiri, thi samrü
küsari anyie küsü Babilon vü aküsi siesatewa, mari aveh nga müzho thi arie
kenüh kato.

17Jüti sanü Babilon kajiwa nüh Jehoiachin apüza Matania vi nü mamüthoh vünüh
kajiwa küsa taji ma nyo khaphrü nü Zedekiah samtü.

Judah Kajiwa Zedekiah
(2 Kkz 36.11-12; Jer 52.1-30)

18 Zedekiah tü ma kaji küsa te vü ma mahvi mükeke nü küsüthuoh, thi ma nüh
Jerusalem vü mahvi türaluoke kükaji sa. Ma zah nyo tü Hamutal, Jeremia Libna
atsavühwa.

19Thi ma tü Jehoiakim nüh küsa aveh müzhe nü sataji VÜWA nokhie vü mowa nü
müsüveh ünüh sa,

20küpakenühnyunü VÜWA rüküshuwa Jerusalem thi Judah vü teruküjuthuoh
kenüh ma shütü vünüh mari vijam. Thitü Zedekiah tü Babilon kajiwa vü sie saluo
nü kürünyuotewa.

2 Kajiri 25

Jerusalem Tsuotsaküm
(2 Kkz 36.13-21; Jer 52.3b-11)

1 Ma nüh kükaji mahvi tüguawa, asa türake vü, thi asa jüma rülo türawa vü
Babilon kajiwa Nebukhadnezzar tü ma thopahiri aveh sierunü Jerusalem
siesaluo taji jüma mükieshe; jüti sanü mari nüh kümkieshe küüroh sa mükiele.

© 2015 Bible Society of India.

2Jüti sanü anyujiwa tü kajiwa Zedekiah mahvi türaluoke küju zhewie.

3Jüti küsa vü asa müzüawa rülo tüguh vü azhih jüla tü khieloti mükhuojih tewa nü anyiri kenüh ashie münyie nüh sam.

4Thinü anyujiwa tü veh rieküja küsü satewa; kajiwa phahri kütuohvü ashiehku künyi azhievü akheri lehkhujiwa vünüh Khaldeari nüh mükieshe pehwie ketünga kajiwa thi arienyiri aveh tü shutewa. Thi mari tü Araba küüprü vü tewa.

5Thitü Khaldeari thopahiri tü kajiwa zhewa nü Jeriko kütakeri vünüh ma phara; thi ma thopahiri thuoüji ma vünüh vohrie tewa kheh.

6Jüti sanü mari nüh kajiwa revi taji Babilon kajiwa vü Ribla vü sieteshuhru. Jüti küsa vü ma nüh ma lüvü ashih thsem.

7 Mari nüh Zedekiah atsari ma notha atüvü nüh rehthem nü Zedekiah notha künyi khrüzhumtü nü mürü kieveh nüh ma jih pheh taji masie Babilon vü tewa.

Kükhurüzheh Zorieküm

(Jer 52.12-23)

8Asa müngaawa rülo türüawa jüma tü kajiwa Nebukhadnezzar, Babilon kajiwa mahvi türatüguh vü azhezhiwa Nebuzaradan, kühuotewa ma tü Babilon kajiwa siepe küsü Jerusalem vü ru.

9Thi ma nüh VÜWA zheh, kajiwa zheh, thi Jerusalem vü azheh aveh ti tsom; azheh küji aveh ma nüh tsorie khehm.

10Khaldea thopahiri, rieh huo zhezhi siekütseri nüh shiehku Jerusalem samkiele küsa zophum.

11Anyuji vü anyiri küükhe küsari thi jam nü Babilon kajiwa vü teküwari thi riehkhuo küpari virü nü Nebuzaradan rieh huo zhezhiwa nüh sietewa.

12Thitü rieh huo zhezhiwa nüh azhih jüla kümkhuotsa wuori rhelivirhu kütsashe thi azhih kükhahu nta kükhesam.

13 Thi VÜWA zheh vü asahwuo tovühri, kütokeperi thi VÜWA zheh vü sahwuo juhküji tü Khaldeari nüh zokhuoriem nü sahwuori tü Babilonvü vü tewa.

14Mari nüh aküfüri, küüzhievühri, nyithikuri, arhesie kenüh akhuri, thi sahwuo küfüküjuh kükhurüzheh küüroh vü küviri aveh,

15anyihtahthsü nga, thi akeri nga ti vitekhehwa. Rieh huo azhezhiwa nüh mowa nü suna zhi nüh suna ti küsa vünüh, thi mowa nü rakasa zhi nüh rakasa ti küsa vünüh vitewa.

16VÜWA zheh kenüh Solomon nüh küsa atovüh künyiawa, juhküjiküsüwa, thi kütokeperi, sahwuo küfüküjuhri tü ma küüzhomüküütera sa.

© 2015 Bible Society of India.

17Lokhuotovüh kümsie tü ale türatüze, jümawa rügivü tü sahwuo; thi sahwuo hama kümsie tü ale küsü pike küluoh; ma lüvü küürohsaküüzüle aveh tü sahwuo nüh katoh sake nü küteh khe. Thi tovüh küpawa nga jükümjie vünüh sa.

Judah Nyiri Babilon vü Sieteküwa
(Jer 52.24-27)

18Jüti küsa vü rieh huo zhezhiwa tü Seraia navüwa, Zefania navü künyiawa, thi akheji kühuo kücheri, ti sietewa;

19thi nyujiwa vünüh arie nyiri khazhu küsawa aküji küsü, anyuji vünüh küngu kajiwa shikekütsüri nyi münga; azhih jüla anyiri küsezhuh nyihla sierhüri kürhüwa; thi anyuji vünüh küngura azhihjüla anyiri nyi rorake ti sietewa.

20Rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan nüh mari sie nü Babilon kajiwa vü Ribla vü ru.

21Thinü Babilon kajiwa nüh Hamath azhih Ribla vünüh mari müwiethe khehm. Jüti sanü Judah tü ma zhih vünüh nyura küsi siesatewa.

Judah Kümkhrüwa Gedalia
(Jer 40.7-9; 41.1-3)

22 Thi Judah azhih vü anyiri münyie küveh, Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh küükheri nyiehvü ma nüh Shafan atsa Ahikam atsa Gedalia vi kümkhrüwa vü chieke.

23Jüti küsa vü anyunyu vü arienyira zhezhiri, thi mari nyiri nüh Gedalia tü Babilon kajiwa nüh kümkhrüwa chiekemthuoh ta küünaravü, mari tü mari nyiri sie Mizpa vü Gedalia atsa Ishmael, Karea atsa Johonan, Netofathitwa Tanhumet atsa Seraia, thi Makathita tsa Jazania, ti sie nü ru.

24Thinü Gedalia nüh mari vü thi ma nyiri vü küshie taji, “Khaldea küjiri kenüh mükrü tüm, azhih jüla rholuo, thi Babilon kajiwa kütsü saluo, jüma nüh nohkeri nüh mhie naveh ünüh,” ti küza.

25Thitü asa türüawa vü kajiwa thahruo vünüh Elishah ma atsa, Nethaniah atsa Ishmael tü nyi türake sieru taji Gedalia prü nü ma, Judahri, thi Khaldeari ti Mizpa vü ma sieküpehri zothem.

26 Thinü nyiri aveh zahluo nyutü jiluo, thi arienyira zhezhiri tü sühra nü Egypt vü tewa, küpakenühnyunü mari tü Khaldeari kükrü kenüh.

Jehoiachin tü Aküsi vünüh Küshuküm
(Jer 52.31-34)

27Judah kajiwa Jehoiachin aküsi sateküwa mahvi cherake nü türü, asa türükünyi rülo mükeke nü türü vü Babilon kajiwa Evilmerodak kükaji te mahvi vü ma nüh lozhi shehke nü Judah kajiwa Jehoiachin aküsi küsa vünüh sakürüzih mütü;

© 2015 Bible Society of India.

28thi ma nüh azhü külohnyi vünüh küza taji Babilon vü ma sieküpeh kajiri aperi
nyiehvü nüh küsü vi ma tsü.

29Jüti küsa vü Jehoiachin tü ma küsi thsünyawari fojam. Thi ma tü ma kürho vü
mükütuo wiethuoh nüh rülorülo kajiwa shiekütsapevünüh ashie tsa;

30Ma keluo kütsü, mükütuo wiethuoh nüh kajiwa nüh ma kürho küju suohpe
küsü keluotsü.

© 2015 Bible Society of India.

1 Küshukürazhüku

1 Küshukürazhüku 1

Adam vünüh Abraham
(Atü 5.1-32; 10.1-32; 11.10-26)

1Adam tü Seth apa, Seth tü Enosh apa, Enosh tü Kenan apa

2Kenan tü Mahalalel apa, Mahalalel tü Jared apa,

3Jared tü Enok apa, ma tü Methusela apa, Methusela tü Lamek apa,

4Ma tü Noah apa, Noah tü atsa küche peh: Jümari tü Shem, Ham, thi Jafet.

5Jafet atsari: Gomer, Magog, Madia, Javan, Tubal, Meshek, thi Tiras.

6Gomer tsari: Ashkenaz, Difat, thi Torgama.

7Javan tsari: Elishah, Tarshish, Kitim, thi Rodanim.

8Ham atsari: Kush, Egypt, Put, thi Kanan.

9Kush atsari: Seba, Havila, Sabta, Rama, thi Sabteka. Rama tsari: Shebe, thi Dedan.

10Kush tü Nimrod apa; ma tü azhih vü kükhrari küsü sashuru.

11Egypt tü Ludin, Anamim, Lehabim, Naftuhim apa.

12Pat-rusim, Kasluhim, thi Kaftorim (Hamari vünüh Filistinri tü shuru).

13Kanan tü ma tsa küwuo khuwa Sidon, thi Het,

14thi Jebusri, Amorri, Girgashri,

15Hivri, Zemri, thi Hamatri apa.

16Arvadri, Zemri, thi Hamatri apa.

17Shem tsari: Elam, Ashur, Arpakshad, Lud, Aram, Uz, Hul, Gether, thi Meshek.

18Arpakshad tü Shela apa thi Shela tü Eber apa.

19Atsa künyi wuo Eber tsü: Küsüwa nyo thuoüji Peleg (küpakenühnyunü ma tsotho vünüh azhihwa tü küsuoküm kenüh), thi ma nü anyo thuoüji Joktan.

20Joktan tü Almodad, Shelef, Hazarmaveht, Jera,

21Hadoram, zal, Dikla.

22Ebal Abimael, Sheba,

23Ofir, Havila, thi Jobab; hamari aveh tü Joktan atsari kheh.

24Shem, Arpakshad, Shela;

© 2015 Bible Society of India.

25 Eber, Peleg, Reu,

26 Serug, Nahor, Tera;

27 Abram, jüma tü Abraham.

Ishmael Küthsoküzhiri
(Atü 25.12-16)

28 Abraham tsari: Isaac thi Ishmael.

29 Hamari tü mari küthsoküzhiri: Küwuo khuwa Ishmael, Nebaioth; thi Kedar, Adbel, Mibsam,

30 Mishma, Duma, Masa, Hadad, Tema,

31 Jetur, Nafish, thi Kedema, Hamari tü Ishmael tsari.

32 Abraham müsüwa Ketura atsari: ma nüh Zimran, Jokshan., Medan, Midian, Ishbak, thi Shua wuotsü. Jokshan tsari: Sheba thi Dedan.

33 Midian tsari: Efa, Efer, Hanok, Abida, thi Elda. Hamari aveh Ketura küthsoküzhiri.

Esau Küthsoküzhiri
(Atü 36.1-19)

34 Abraham tü Isaac apa. Isaac tsari: Esau, thi Ishmael.

35 Esau tsari: Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam, thi Kora.

36 Elifaz tsari: Teman, Omar, Zefi, Gatam, Kenaz, Timna, thi Amalek.

37 Reuel atsari: Nahat, Zera, Shaman, thi Miza.

Edom Atotsara Rhieri
(Atü 36.20-30)

38 Seir tsari: Lotan, Shobal, Zebeon, Ana, Dishon, Ezer, thi Dishon.

39 Lotan tsari: Hori thi Homam; Lotan tsehvüwa tü Timna.

40 Shobal tsari: Alvan, Manahat, Ebal, Shefi, thi Onam.

41 Ana tsari: Dishon; Dishon tsari: Hamran, Eshban, Ithran, thi Cheran.

42 Ezer tsari: Bilhan, Zavan, thi Jakan. Dishan tsari: Uz, thi Aran.

Edom Kajiri

43 Nyi küsü nga Israelri nyiehvü müjie kükaji tüvü kajiri hamari nüh Edom zhih vü kükaji sa: Beor atsa Bela, ma nyujiwa nyo thuoüji Dinhabur.

44 Bela süküm sevü Zera Bozrawa atsa Jacob nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

45 Jacob süküm sevü Temanri azhih vünüh küruwa Husham nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

© 2015 Bible Society of India.

46Husham süküm sevü Moab nyuji vünüh Midiari küchawa atsa Hadad nüh ma müthoh vünüh kükaji sa; thi ma nyujiwa nyo thuoüji Avit.

47Hadad süküm sevü ma müthoh vünüh Eufrates vü küpeh Shaul Rehobot nüh kükaji sa.

48Samla süküm se vü ma müthoh vünüh Eufrates vü küpeh Shaul Rehobot nüh kükaji sa.

49Shual süküm sevü Akbor atsa Baal-hanan nüh kükaji sa.

50Baal-hanan süküm sevü Hadad nüh ma müthoh vünüh kükaji sa; ma nyujiwa nyo thuoüji Pai, thi ma vüvüh nyo nü Mehetabel. Matred tsavühwa. Mezahab tsavühwa.

51Hadad tü süm. Edom levüri tü: Timna, Alvah, Jethet.

52Oholibamah. Ela, Pinon,

53Kenaz, Teman, Mibza,

54Magdid, thi Iram: hamari tü Edom levüri.

1 Küshukürazhüku 2

Judah Küthsoküzhiri

1Hamari tü Israel tsari: Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun,

2Dan, Josef, Benjamin, Naftali, Gad, thi Asher.

3Judah, tsari: Er, Onan, thi Shela; hamari küche tü Kananvühwa Bat-Shua nüh wuo nü ma tsü. Judah atsa küwuo khuwa Er tü VÜWAtüvü khuhke müsüküm kenüh ma nüh ma rehthem.

4Ma jühnyi Tamar nga nüh Perez thi Zera masü wuo nü ma tsü. Aveh küsaji Judah tü atsa münga peh.

5Perez atsari: Hezron thi Hamul.

6Zera tsari: Zimri, Ethan, Heman, Kalkol, thi Dara, aveh küsajimünga.

7Karmi tsari: Akhar, Israel saküüsühro kütsüju zanyo vü ma nüh phrüriem;

8thi Ethan atsa thuoüji Azaria.

Kajiwa David Tharuo Thsoh

9Hezron atsa ma vü wuo kütsüri: Jerahmeel, Ram, thi Khelubai.

10Ram tü Aminadab apa, thi Aminadab tü Mashon, kajitsawa tsari.

11Mashon tü Salma apa, Salma tü Boaz apa,

© 2015 Bible Society of India.

12Boaz nüh Obed wuo, Obed nüh Jesse wuo.

13Jesse tü atsa türü peh: Akükhruo vünüh, Eliab nüh apowa. Abinadab nüh akünyiawa, thi Shimea nüh kücheawa,

14Nethanel nüh müzüawa, Radai nüh müngaawa,

15Ozem nüh türoawa, David nüh türüawa;

16thi mari tsehvüri thuoüji Zeruia thi Abigail. Zeruia tsari: Abishai, Joab, thi Asahel mari küche.

17Abigail nüh Amasa wuo thi ma pa thuoüji Ishmaelri Jether.

Hezron Küthsoküzhiri

18Hezron atsa Kaleb tü ma vüvüh Azuba vünüh thi Jeriot vünüh atsa peh; thi hamari tü ma tsari: Jeriot, Shohab, thi Ardon.

19Azuba süm ünü Kaleb tü Efrat za nü ma nüh Hur wuotsü.

20Hur tü Uri apa, thi Uri tü Bezalel apa.

21Asevü nüh Hezron tü Gilead apa Makhir tsavühwa ma mahvi rorake kümsevü nüh küzawa vü tu nü ma nüh Segub wuo ma tsü;

22thi Segub tü Jair apa, ma tü Gilead zhih vü nyuji mükeke nü küche peh.

23Thitü Geshur thi Aram nüh masü vünüh Havot Jair, Kenat thi manyuri rorake vitewa. Hamari aveh tü Makhir, Gilead apa küthsoküzhiri kheh.

24Hezron süküm sevü Kaleb tü ma pa Hezron vüvüh Efratha vü wanü ma nüh Ashur, Tekoa pa wuo taji ma tsü.

Jerahmeel Küthsoküzhiri

25Jerahmeel tsari, Hezron vünüh küwuo khuri: Ram, ma vünüh küwuokhuwa, Buna, Oren, Ozem, thi Ahija.

26Jerahmeel nga vüvüh küpa peh lehü, ma nyo thuoüji Atara; ma tü Onam azah.

27Ram tsari: Jerahmeel atsa pokhuwa: Maz, Jamin, thi Eker.

28Onam tsari: Shamai thi Jada. Shamai tsari: Nadab thi Akishur.

29Abishur vüvüh nyo tü Abihail, thi ma nüh Aban thi Molid wuo.

30Nadab tsari: Seled thi Apoim; thitü Seled nü atsa münyie nüh sütewa.

31Apoim tsari: Ishi. Ishi tsari: Sheshan. Sheshan tsari: Alai.

32Jada, Shamai anü atsari: Jether thi Jonathan; thitü Jether thuoüji atsa münyie nüh süm.

33Jonathan tsari: Peled thi Zaza. Hamari tü Jerahmeel küthsoküzhiri.

© 2015 Bible Society of India.

34Sheshan tü atsa nyimpari münyie nüh nyimzari mpa; thitü Sheshan tü Egyptri
tükha küsü peh, ma nyo thuoüji Jarha.

35Jükenüh Sheshan tü ma tsavühwa vi ma tühkhawa küüza nü ma nüh Atai wuo
taji ma tsü.

36Atai tü Nathan thi Mathar tü Zabad tsa.

37Zabad tü Eflal apa, thi Eflal tü Obed apa.

38Obed tü Jehu apa, thi Jehu tü Azaria pa.

39Azaria tü Helez pa, thi Helez tü Eleasa pa.

40Eleasa tü Sismai pa, thi Sismai tü Shalum pa.

41Shalum tü Jekamia pa, thi Jekamia tü Elishama pa.

Kaleb küthsoküzhi Küpari

42Jerahmeel ajie Kaleb tsari: küwuo khuwa, Mareshah, Zif apa. Mareshah tsari:
Hebron.

43Hebron tsari: Kara, Tapua, Rekem, thi Shema.

44Shema tü Raham pa, Jorkeam apa; thi Rekem tü Shamai pa.

45Shamai tsa: Maon, thi Maor tü Betzur pa.

46Efa nga Kaleb müsüvüh, ma nüh Haran, Moza, thi Gazez wuo; thi Haran tü
Gazez pa.

47Jahdai tsari: Regem, Jotham, Geshan, Pelet, Ephah, thi Shaaf.

48Kaleb müsüvühwa nüh Sheber thi Tirhana wuo.

49Ma nüh Madmana apa Shaf, Makbena apa Sheva thi Gibeah wuo; thi Kaleb
tsavühwa tü Aksa.

50Hamari tü Kaleb küthsoküzhiri. Efatha nüh küwuo khuwa Hur tsari: Shobal tü
Kiriat Jeari mapa,

51Salma tü Bethlehem apa, thi Haref tü Betgader apa.

52Shobal tü Kiriat Jearim apa, ma tü atsa küpari nga peh: Haroeh, Menuhotwa
küzhila.

53Thi Kiriat Jearim tharuori: Itritri, Putri, Shumatri, thi Mishrari; hamari vünüh
Zoratri thi Eshtaolri tü ru.

54Salma tsari: Bethlehem, Netofatri, Atrotbet Joab, thi Manahatri, Zorri.

55Tiratri Jabez vü Kürho tharuori, Shimeatri, thi Sukatri. Hamari tü Hamath
vünüh küru Kenri, Rekhab zhehlori apa.

© 2015 Bible Society of India.

1 Küshukürazhüku 3

Kajiwa David Tsari

1David tsa. Hamari tü Hebron vünüh wuo nü ma kütsüri: Küwuokhuwa Amnon,
Jezreelvühwa Ahinoam vünüh wuo, künyiawa Daniel, karmel vühwa Abigail
vünüh wuo,

2kücheawa thuoüji Absalom, ma zah thuoüji Maka, Talmai tsavühwa, Geshur
kajiwa; müzüawa thuoüji Adonijah, ma zah nü Hagit;

3müngaawa Shefatia, Abital nüh wuo; türoawa thuoüji Itream, mavüvüh Egla
nüh wuo;

4türori thuoüji ma nüh mahvi türü nü sa türo kükajipe Hebron vünüh wuo ma
tsü. Thi ma nüh Jerusalem vü mahvi cherake nü küche kükaji sa.

5Hamari tü Jerusalem vünüh wuo nü ma tsü: Shemea, Shobab, Nathan, thi
Solomon, Amiel tsavühwa Batshua vünüh müzü;

6Jüsevü nga Ibhar, Elishama, Elifelet,

7Nagab, Nefeg, Jafia,

8Elishama, Eliada, thi Elifelet, hamari tüguh.

9Hamari aveh tü David atsari, müsüvühri nyieh vünüh; thi Tamar tü mari
tsehvühwa.

Kajiwa Solomon Küthsoküzhiri

10Solomon küthsoküzhiri: Rehoboam, ma tsa Abijah, ma tsa Asa, ma tsa
Jehoshafat,

11ma tsa Jaram, ma tsa Ahaziah, ma tsa Joash,

12ma tsa Amazia, ma tsa Azaria, ma tsa Jotham,

13ma tsa Ahaz, ma tsa Hezekiah, ma tsa Manase,

14ma tsa Amon, ma tsa Josiah.

15Josiah tsari: Johanan küwuo khuwa, künyiawa Jehoiakim, Shalum.

16Jehoiakim küthsoküzhiri: Jekoniah ma tsa, ma tsa Zedekiah.

Kajiwa Jekoniah küthsoküzhiri

17Thi Jekoniah atsa küsi sate küwari: Ma tsa Shealtiel,

18Malkhiram, Pedaia, Shenazar, Jekamia, Hoshama, thi Nedabia;

19thi Pedaia tsari: Zerubbabel thi Shimei; thi Zerubbabel tsari: Meshulam thi
Hanania, thi Shelomit tü mari tsehvüwa;

© 2015 Bible Society of India.

20thi Hashubah, Ohel, Berekhia, Hasadia, thi Jushuabhesed, mari münga.

21Hanania tsari: Pelatia thi Jeshaia, ma tsa Refaia, ma tsa Arnan, ma tsa Obadia, ma tsa Shekaniah.

22Shekaniah tsari: Shemaia. Thi Shemaia tsari: Hatush Igal, Baria, Nearia, thi Shafat, mari türo.

23Nearia tsari: Elioenai, Hizkia, thi Azrikam, mari küche.

24Elioenai tsari: Hosavia, Eliashib, Pelaia, Akub, Johanan, Delaia, thi Anani, mari türü.

1 Küshukürazhüku 4

Judah Küthsoküzhiri

1Judah tsari: Perez, Hezron, Karmi, Hur, thi Shobal.

2Shobal atsa Reaia tü Jahat pa, thi Jahat tü Ahumai thi Lahad pa. Hamari tü Zoratri tharuori.

3Hamari tü Etam atsari: Jezreel, Isham thi Idbash; thi mari küchetsehvüwa tü Hazelelponi,

4thi Penuel tü Gedor apa, thi Ezer tü Husha. Hamari tü Hur atsari Efratha atsa küwuo khuwa, Bethlehem apa.

5Tekoa apa Ashur tü vüvüh künyi peh, Hela thi Nara;

6Nara nüh Ahuzam, Hefer, Temeni, thi Hoahashtari wuo nü ma tsü. Hamari tü Nara atsari.

7Hela tsari: Zeret, Izhar, thi Etnam.

8Koz tü Anub apa, Zobeba, thi Harum atsa Aharhel tharuori.

9Jabez tü ma jienüri nyiehvü nüh küsiake siakhri küüzhi khe; jükenüh ma zah nüh ma nyo Jabez, ma zhünyo aküna, ta thoh, ma nüh, “Küpakenühnyunü hi tü aküna vünüh ma küwuo kenüh,” ti sa.

10Jabez tü Israel Saküüwuowa nyo ji taji, “Oh noh nüh tsia hi tsü thuoüji thi eh rüshu sakümzatsü thuoüji, noh ke tü hi sietse, thi hi saküükho vünüh rükietsü nüh hi sakü mnomna müsanüh sathuoüji,” ti küza. Thinü ma kükhuo VÜWA nüh satsü.

Tharuo Küpari Küzhüke

11Khelub, Shuha anü tü Nehir apa, ma tü Eshton apa.

12Eshton tü Betrafa apa, Pesela, thi Tehina tü Irnahash apa. Hamari tü Reba nyiri

13Kenaz atsari: Othniel thi Seraia; thi Othniel tsari: Hathat thi Meonothai.

© 2015 Bible Society of India.

14Meonothai tü Ofra apa; thi Seraia tü Joab apa Geharashimwa apa, jüüta vünüh ji, küpakenühnyunü mari tü asieküsari küsa kenüh.

15Jefune atsa Kaleb tsari: Iru, Ela, thi Noam; thi Ela tsari Kenaz.

16Jehalelel atsari: Zif, Zifa, Tiria, thi Asarel.

17Ezra tsari: Jether, Mered, Efer thi Jalon. Hamari tü Bithia atsari, Faroah tsavühwa, Mered nüh küzavühwa; thi ma nüh mohnü Miriam, Shamai, thi Ishba, Eshtemo apa wuo.

18Thi ma vüvüh Judahvühwa nüh Jered, Gedor apa Jered wuo, Hefer tü Soko apa, thi Jekuthiel tü Zanoa apa.

19Hodia vü, Naham tsehvüwa atsari tü Keila Garmwa, thi Eshtemoa Makat apari.

20Shimon atsari; Amnon, Rina, Benhanan, thi Tilon Ishi atsari: Zohet thi Benzohet.

Shela küthsoküzhiri

21Judah atsa Shela tsari: Er tü Leka apa, Loada tü Mareshah apa, thi Bethashbea vü mürilo küürohri zhehlo tharuori;

22thi Jokim, thi Kozeba nyiri, thi Joash, thi Saraf, Moab vü zawanü Lehem vü sheletekürüwa (khinyi thuoüji atükhuraküzhüke samthuoh)

23Hamari tü küfüküsari thi Netaim thi Gedera vü arhieri; mari tü kajiwa küüroh kenüh ma sie kürho sa.

Simeon Küthsoküzhiri

24Simeon atsari: Nemuel, Jamin, Jarib, Zera, thi Shaul;

25Shalum tü ma tsa, ma tsa tü Mibsam, ma tsa tü Mishma.

26Mishma atsari: Hamuel tü ma tsa, ma tü Zakur, Shimei tü ma tsa.

27Shimei tü atsa nyimpari türatüro thi atsavüh türo peh; thitü ma jienüri thuoüji atsa hozake müsa, nyutü Judah nyiri üta nü mari tharuo aveh tü anyi saküzhi müsa.

28Mari tü Beersheba, Molada, thi Hazarshual,

29Bilhar, Ezem, Tolad,

30Bethuel, Horma, Ziklag,

31Betmarkabot, Hazarsusim, Betbiri, thi Sharaim vü kürho sa. David nüh müjie kükaji küju nü hamari tü mari nyujiri.

32Thi mari anyu thuoüji Etam, Ain, Rimon, Tokhen, thi Ashan, nyuji münga,

© 2015 Bible Society of India.

33nyuji hamari natonahuo anyu küpeh aveh Baal küju. Hamari tü mari nüh
pehteküwa, thi mari tü mari küthsoküzhi zhüke sa.

34Meshobab, Jamlek, Joshan tü Amazia atsa,

35Joel, Jehu tü Joshibia tsa, Seraia tsa, Asiel tsa,

36Elioenai, Jaakobah, Jeshihaia, Asaia, Adiel, Jesimiel, Benaia,

37Ziza, tü Shifi tsa, Alon tsa, Jedaiah tsa, Shimri tsa, Shemai atsa,

38anyo thohtsü küsa hamari tü mari tharuo vü kajitsari thi mapari zhehlori tü
saküzhi sheh.

39Mari tü mari nyihnyih kenüh are phah na küsa kenüh anyuo zhiehshu wuovü
Gedor lehpie vü wa,

40Jüla mari tü are kürehmo thi kümhie ngura, thi azhih wa tü müsa, zohm ta, thi
küüjakünya münyie; küpakenühnyunü atükhu vü kürhieri tü Hamra azhih küsa
kenüh.

41Anyo lasi hamari tü Judah kajiwa Hezekiah tsotho vü ru nü mari juhthsüri thi
jüla kürho Meunimri ti zorie khehm, thi nosü küju mari tü zheriejam nü mari
müthoh vünüh küpeh satewa, küpakenühnyunü mari nyihnyih kenüh rekümzhi
küngu kenüh.

42Thi mari wuori, Simeon nyiri müza münga mari sierhüri Pelatia, Nearia, Refaia,
thi Uzziel, Ishi atsari sie nü Seir küzhi vü tewa;

43thi mari nüh mürieteküwa Amalekri kümtori zothem nü nosü küju mari tü jüla
kürho satetse.

1 Küshukürazhüku 5

Reuben Küthsoküzhiri

1 Reuben, Israel atsa küwuo khuwa (ma nüh wuo khu; thitü ma nüh ma pa aze
sakümne küm kenüh, ma kükhruo suohpewa Josef, Israel tsawatsari vü tsüm,
jükenüh ma nü kükhruo suohpe küthsoküzhi vü teke müsanüh sam;

2Judah tü ma jienüri azhievü kümzho thi kajitsari küsü ma vünüh ru wie ketünga
kükhruosuopewa tü Josef azhi satewa.)

3Israel vünüh küwuo khuwa Reuben tsari: Hanok, Palu, Hezron, thi Karmi.

4 Joel atsari: ma tsa Shemaia, ma tsa Gog, ma tsa Shemei,

5ma tsa Mika ma tsa Reaia, ma tsa Baal,

6ma tsa Bera, Assiria kajiwa Tiglat-pileser nüh aküsi vü reteküwawa; ma tü
Reubenri avüwa.

© 2015 Bible Society of India.

7Thi ma küshukürara tharuo vünüh mari wuhleri vünüh küthsoküzhiri levüwa Jeiel, thi Zekharia ti sie ke.

8Bela tü Azaz atsa, Shema atsa Joel atsa, Aroir vü kürhowa Nebo vünüh thi Balmeon küju rho.

9Ma tü zhiehshu wuovü küpohu vü kütu Eufrates ha wuovü kürho sa, küpakenühnyunü mari seshuh tü Gilead azhih vü zhiteküwa kenüh.

10Thi Saul tsotho vü mari tü Hagri vü arie sanü mari tü mari ake vünüh küluküm sa; thi mari tü Gilead zhiehshu asuo aveh vü ma juhthsüzhehri vü kürho sa.

Gad küthsoküzhiri

11Gad atsari tü mari lüvü wiejieluo nü Bashan zhih vünüh Saleka küju kürho sa.

12Joel levüwa, Shafan künyiawa, Janai, thi Bashan vü Shofat.

13Thi mari küshukürari ma pari zhehlori kümzho: Maikhael, Meshulam, Sheba, Jorai, Jakan, Zia, thi Eber, mari türü.

14Hamari tü Huri tsa Abihail tsari, Jaroa atsa, Gilead tsa, Maikhaeltsa, Jeshishai tsa, Jado tsa, Buz tsa;

15Abdiel tsa Ahi, Guni atsa tü ma pari zhehlori vü levü sa;

16thi mari tü Gilead vü, Bashan vü, thi zhithe suori vü, thi Sharon zhih arekümzhi aveh vü jümari arüshu küju kürho sa.

17Hamari aveh tü Judah kajiwa Jotham thi Israel kajiwa Jeroboam tsotho vünüh küthsoküzhiri vünüh zhüke.

Zhiehshu Kuohri Nyihlari

18Reubenri, Gadri, thi Manase akuoh küzhilari tü asükütüri, mari tü ajoh huo, anyuchuwa kha, thi alawih nga heh, arie vü küsathsüri, anyie zürake müzü müza türü nü rorake tü arie kenüh küchejutaji küpeh sa.

19Mari tü Hagri vü, Jetur, Nafish, thi Nodabri vü arie sa;

20thi mari tü mari vü küükra küngura vü Hagri thi mari siekütseri aveh tü mari ake vü thsem, küpakenühnyunü arie vü mari nüh Sakküüwuowa vü küzie kenüh, thi mari nüh ma alehküno kenüh ma nüh mari kükhuo satsü.

21Mari nüh mari ase-ashuh vitewa kheh: mari ut anyie tünyieke, nyihzhü anyie müza künyi nü tünyieke, rawuh anyie künyi, thi anyiri kümrho anyie müzake,

22küpakenühnyunü ariewa tü VÜWA zhi küsa kenüh anyiri hozake zothem. Mari aküsi müjie sateküwa küju nü mari tü mari azhih vü kürho sa.

Manase Zhiehshu Nyiri

© 2015 Bible Society of India.

23Manase küzhila nyitori tü azhih jüla kürho sa; mari tü Bashan vünüh
Balhermon, Senir, thi Hermon küzhi küju müküürührhühra satewa.

24Mari pari zhehlori vü hamari nüh alüri: Efer, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremia,
Hodavia, thi Jadiel, arienyi kükhrari kütholah nyiri, mapari zhehlori vü alüri.

Zhiehshu Kuohri tü Vizhujaküm

25Thitü mari tü ma pari Saküüwuowa vü küphrürie sam, sanü Saküüwuowa nüh
mari tüvü nüh zorieküm azhih jüla nyiri nyiazari sie zanyo kümsü sa.

26Jükenüh Israel Saküüwuowa nüh Assiria Pul kajiwa sietse, Assiria kajiwa
Tiglat-pileser sietse küke tsü nü ma nüh mari retewa, jümari tü Reubenri, Gadri,
thi Manase kuoh küzhilari sie nü nosü küju nga Hala, Habor, Hara, thi Gozan
rühgu vü teru.

1 Küshukürazhüku 6

Lehvü Kümsieri Tharuo Küri

1Levi atsari: Gershon, Kohat, thi Merari.

2Kohat tsari: Amram, Izhar, Hebron, thi Uzziel.

3Amram tsari: Aron, Mosa, thi Miriam. Aron tsari: Nadab, Abihu, Eleazar, thi
Ithamar.

4Eleazar tü Finehas pa, Finehas tü Abishua pa,

5Abishua tü Buki pa, Buki tü Uzzi pa,

6Uzzi tü Zerahia pa, Zerahia tü Meraiot pa,

7Meraiot tü Amaria pa, Amaria tü Ahitub pa,

8Ahitub tü Zadok pa, Zadok tü Ahimaz pa,

9Ahimaz tü Azaria pa, Azaria tü Johanan pa,

10thi Johanan tü Azaria pa (ma nüh Jerusalem vü Solomon nüh azhehküsawa vü
navü sa).

11Azaria tü Amaria pa, Amaria tü Ahitub apa,

12Ahitub tü Zadok apa, Zadok tü Shalum apa,

13Shalum tü Hilkiah pa, Hilkiah tü Azaria pa,

14Azaria tü Seraia pa, thi Seraia tü Jehozadak pa;

15Jüti küsa vü Jehozadak VÜWA nüh Judah thi Jerusalem aküsi vü
Nebukhadnezzar ke vü küzeküm vü tewa.

Levi Küthsoküzhi Küpari

© 2015 Bible Society of India.

16 Levi tsari: Gershon, Kohat, thi Merari.

17Thi hamari tü Gershon tsara nyo: Libni thi Shimei,

18Kohat tsari: Amram, Izhar, Hebron, thi Uzziel.

19Merari tsari: Mali thi Mushi. Hamari tü Levira tharuori mari apari kümzhe vünüh.

20Gershon tsari: Libni, Johat, Zima,

21Joa, Iddo, Zera, Jeatherai.

22Kohat tsari: Aminadab, Kora, Asir,

23Elbana, Ebiasaf, Asir,

24Tahat, Uriel, Uzziah, thi Shaul.

25Elbana tsari: Amasai thi Ahimot,

26Alkana, Zofai, Mahat,

27Eliab, Jehoram, Elkanah.

28Samuel tsari: Joel tü küwuo khuwa, künyiawa Abijah.

29Merari tsari: Mali, Libni, Shimei, Uzzah,

30Shimei, Hagiah, thi Asaia.

Kükhurüzheh vü Zahküsari

31Akütsathuozhü küthseku jüla pehküm sevü VÜWA zheh vü azah kenüh David nüh hamari ashu sasa.

32Solomon nüh Jerusalem vü VÜWA zhehwa müjie küsa küju nü müzajuhthsü kükhurüzheh atüvü mari nüh azah vi anavü sa; thi mari nüh mari küürohwa tü tsotho vü khem ti satsü.

33Anyi hamari thi ma tsari ti kürü nü sa: Kohat tsari: Heman, Joel Samuel tsa azah küsawa,

34Elkanah, Jeroham, Eliel, Yoa,

35Zuf, Elkanah, Mahat, Amasai,

36Elkanah, Joel, Azaria, Zefania,

37Tahat, Asir, Ebiasaf, Kora,

38Izhar, Kohat, Levi thi Israel;

39ma nüh Asaf, ma zhie wuovü kütsiewa, anyo Asaf Berekhia, Shimea,

© 2015 Bible Society of India.

40Mikhiel, Beaseia, Malkhija,

41Etni, Zera, Adaiah,

42Ethan, Zima, Shimei,

43Jahat, Gershon, thi Lev

44Ma zhu wuovü ma jienü Merari tsari: Kishi tsa Ethan, Abdi; Maluk,

45Hashabia, Amazia, Hilkiah,

46Amzi, Bani, Shemer,

47Mali, Mushi, Merari, thi Levi;

48thi ma jienü Leviri thuoüji Saküüwuowa zheh juhthsü-kükhurüzheh küüroh aveh kenüh chieke.

Aron Küthsoküzhiri

49Thitü Aron thi ma tsari nüh Saküüwuowa siepewa Mosa nüh azhükütsü aveh müzhe nü azhie kümtse tsawa küüroh aveh, kükhurüpewa rügivü nüh kütso kükhurü, thi sierhe kükhurü sa kheh.

50Hamari tü Aron tsari: Eleazar, Finehas, Abishua,

51Buki, Uzzi, Zerahia,

52ma tsa Meraiot, ma tsa Amaria, ma tsa Ahitub,

53Zadok, thi Ahimaz.

Leviri nüh Kürhope

54Mari nüh küpeh müzhe nü mari rüshuri azhievü mari nüh kürhope azhie hamari: Kohat tharuori Aron tsari vü, küpakenühnyunü aküze küsa vünüh mari zhi küsa kenüh,

55mari vü Judah zhih thi ma poteposhu kümrhuope zhihri Hebron tsü,

56thitü anyuji zhuhri thi ma anyuri thuoüji Jefune atsa Kaleb vü tsü.

57Aron tsari vü thuoüji mari nüh kümnyipe nyujiri tsü: Hebron, Libna thi ma kürhuope zhihri Jatir, Eshtemoa thi ma kümrhuopezhihri,

58Hilen thi ma kümrhuope zhihri, Debir thi ma kümrhuope zhihri,

59Ashan thi ma kümrhuope azhihri, thi Betshemesh thi ma kümrhuopezhihri;

60thi Benjamin kuoh vünüh, Geba thi ma kümrhuope zhihri, Alemet thi ma kümrhuope zhihri, thi Anathoth thi ma kümrhuope zhihri. Mari tharuori aveh vü mari nyujiri türaküche.

© 2015 Bible Society of India.

61Manase akuoh küzhilari nüh aküze küsa vünüh anyuji türake Kohatri tharuo küpari aveh vü tsüm.

62Gershonri vü mari tharuori müzhe nü anyuji türaküche Issachar, Asher, Naftali thi Bashan vü Manase kuohri vünüh totsüm.

63Merari vü mari tharuori müzhe nü anyuji türakünyi Reuben, Gad, thi Zebulun kuohri vünüh totsüm.

64Jüti sanü Israel nyiri nüh Leviri vü anyujiri thi kümrhuope zhihri vi mari tsü.

65Mari nüh anyuji Judah, Simeon thi Benjamin kuohri vünüh aküze sanü anyo vünüh ji nü tsüm.

66Kohat tsari atharuo wuori thuoüji Efraim akuoh natonahuori vü mari nyujiri peh.

67Mari vü kümnyipe nyujiri tsü: Efraim küzhiho nyuji vü Shekhemthi ma kümrhuope zhihri, Ezer thi ma kümrhuope zhihri,

68Jokmeam thi ma kümrhuope zhihri, Bet-haron thi ma kümrhuope zhihri,

69Aijalon thi ma kümrhuope zhihri, Gat-Rimon thi ma kümrhuope zhihri,

70Manase kuoh küzhila vünüh, Aner thi ma kümrhuope zhihri, thi Bileam thi ma kümrhuope zhihri, Kohatri tharuo küpari aveh kenüh tsü.

71Manase akuoh küzhila vünüh Gershonri vü tsü: Bashan vü Golan thi ma kümrhuope zhihri, thi Ashtarot thi ma kümrhuope zhihri;

72Issachar akuoh vünüh Kedesh thi ma kümrhuope zhihri, Daberat thi makümrhuope zhihri,

73Ramot thi ma kümrhuope zhihri, thi Anem thi kümrhuope zhihri;

74Asher kuoh vünüh: Mashal thi ma kümrhuope zhihri, Abdon thi makümrhuope zhihri,

75Hukok thi ma kümrhuope zhihri, thi Rehob thi ma kümrhuope zhihri,

76Naftali akuoh vünüh: Galilee vü Kedesh thi ma kümrhuope zhihri, Hamon thi ma kümrhuope zhihri, thi Kiriathaim thi ma kümrhuopezhihri.

77Merari küpari vü thuoüji Zebulun akuoh vünüh totsü: Rimono thi ma kümrhuope zhihri, Tabor thi ma kümrhuope zhihri,

78Jeriko vü Jordan tuwuovü Jordan zhiehshu wuovü, Reuben akuoh vünüh: Bezer tsathsüza thi ma kümrhuope zhihri, Jahaz thi makümrhuope zhihri,

79Kedemot thi ma kümrhuope zhihri, thi Mefat thi ma kümrhuope zhihri;

© 2015 Bible Society of India.

80thi Gad kuoh vünüh: Gilead vü Ramot thi ma kümrhuope zhihri, Mahanaim thi ma kümrhuope zhihri,

81Heshbon thi ma kümrhuope zhihri, thi Jazer thi ma kümrhuope zhihri, thi Jazer thi ma kümrhuope zhihri.

1 Küshukürazhüku 7

Issachar Küthsoküzhiri

1Issachar atsari: Tola, Pua, Jashub, thi Shimron, mari müzü.

2Tola atsari: Uzzi, Refaia, Jerial, Jomai Ibsam, thi Shemuel, mapari zhehlori vü alüri, anyo vünüh Tola, mari wuhleri vü ariekümzhori, David tsotho vü mari küürüh anyie mükeke künyi nü müza türo.

3Uzzi atsari: Izrahia. Thi Izrahia tsari: Mikhail, Obadia, Joel, thi Ishia, mari münga, mari münga aveh nga levü nyiri kheh;

4thi mari sie nü mari wuhleri mari pari zhehlori müzhe nü arie kenüh thopahiri anyie cherake nü türo küsüküsa peh, küpakenühnyunü mari tü vüvüh hozaza thi atsa hozaza küpehkenüh.

5Issachar tharuori küshukürari aveh vü anyie zerake nü türü küthsoküzhi vünüh zhüke taji arie küchari peh.

Benjamin thi Dan Küthsoküzhiri

6Benjamin atsari: Bela, Bekher, thi Jediael, mari küche.

7Bela atsari: Ezbon, Uzzi, Uzziel, Jerimot, thi Iri, mari münga, mapari zhehlo vü alüri, arie küsathsüri; thi mari küthsoküzhiri küzhüke vünüh 22,034.

8Bekher atsari: Zemira, Joash, Eliezer, Elioenai, Omri, Jeremot, Abijah, Anathoth, thi Alemet. Hamari aveh tü Bekher atsari;

9mari wuhleri müzhe nü mari küthsoküzhiri küzhüke vünüh mari para zhehlori alüri, arie küsathsüri tü 20,200.

10Jediael atsari: Bilhan. Thi Bilhan atsari: Jeush, Benjamin, Ehud, Khenana, Zethan, Tarshish, thi Ahishahar.

11Mari apara zhehlori alüri müzhe nü hamari aveh tü Jediael atsari, arie küsathsüri 17,200, arie vü küwa tse kenüh kücheju nü küpehri.

12Thi Shupim thi Hupim masü tü Ir atsari, Hushim tü Aher tsa.

Naftali Küshukürari

13Naftali atsari: Jaziel, Guni, Jezer, thi Shalum, Bilhar tsatori.

Manase Küshukürari

© 2015 Bible Society of India.

14Manase atsari: Asriel, ma Aramean müsüvühwa nüh wuo; Gilead pa Makhir tü ma nüh wuo.

15Thi Makhir nüh Hupim thi Shupin kenüh vüvüh vitsü. Ma tsehvüwa nyo thuoüji Maka. Thi akünyiawa nyo thuoüji Zelofehad; thi Zelofehad tü atsa nyimzari peh.

16Thi Makhir vüvüh Maka tü atsa küsü wuo, thi ma nüh ma nyo tü Peresh ti thoh; thi ma nü anyo thuoüji Ulam thi Rakem.

17Ulam atsa thuoüji Bedan. Hamari tü Makhir atsa Gilead tsari, Manase tsa.

18Thi ma tsehvüwa Hamolekhet nüh Ishod, Abiezer, thi Mala wuo.

19Shemida atsari tü Ahian, Shekhem, Likhi, thi Aniam.

Efraim Küshukürari

20Efraim atsari: Shuthela, Bered, Tahat, Eleada, Tahat,

21Zabad, Shuthela, Ezer thi Elead, Gat nyiri nüh rehtheküm azhih vünüh küwuo masü, küpakenühnyunü masü tü mari mieshümiesa küprü kenüh.

22Thi mari apa Efraim tü rülo hothake shükheke, thi ma nüri tü ma luoveh sakürüzih nta ru.

23Efraim tü ma vüvüh vü tu thi ma tü atsamoh taji; nyimpari küsü wuo nü ma nüh ma nyo Beria ti thoh, küpakenühnyunü mazheh vü kümsü teküru kenüh.

24Ma tsavühwa tü Shera, ma nüh Bet-horon, thi Uzenshera Lahvü nga thi Wieh vü nga küsawa.

25Refa tü ma tsa, Reshef, Tela, Tahan,

26Ladan, Amihud, Elishama,

27Nun, Joshua.

28Mari nüh kümkate thi küpehpe thuoüji Bethel thi ma zhihthesuori, thi Naran zhiehshu wuovü, Gezer zhiehtu wuovü thi ma zhihthesuori, Shekhem thi ma zhihthesuori, thi Ayyah thi ma zhihthesuori,

29Jümase vü nga Manaseri, thi Betshean thi ma rüshuri, Tanak thi ma zhihthesuori; Megiddo thi ma zhihthesuori, Dor thi ma zhihthesuori. Hamari vü Josef atsari thi Israel tsari ti kürho sa.

Asher Küthsoküzhiri

30Asher tsari: Ima, Ishva, Ishvi, Beria, thi mari tsevühwa Sera.

31Beria tsari: Heber thi Makhiel, ma tü Birzait apa.

32Heber tü Jaflet, Shomer, Hotham, thi mari tsehvüwa Shua apa.

© 2015 Bible Society of India.

33Jaflet atsari: Pasak, Bimhal, thi Ashvat. Hamari tü Jaflet atsari.

34Ma nü Shemer atsari: Roga, Jehuba, thi Aram.

35Ma nü Helem tsari: Zofa, Imna, Shelesh, thi Amal.

36Zofa atsari: Sua, Harnefer, Shual, Beri, Imra,

37Bezer, Hod, Shama, Shilsha, Ithran, thi Bera.

38Jether atsari: Jefune, Pispa, thi Ara.

39Ula atsari: Ara, Haniel, thi Rizia.

40Hamari aveh tü Asher nyiri, apara zhehlori alüri, kütohküm, arieküsathsüri, kajiri levü. Mari nyito küürüh tü küshukürari vünüh arie kenüh anyie mükeke nü türo.

1 Küshukürazhüku 8

Benjamin Küshukürari

1Benjamin tü ma tsa küwuo khuwa Bela apa, akünyiawa Ashbel, kücheawa Ahara,

2Naha nüh amüzüawa, thi Rafa nüh amüngaawa.

3Thi Bela tü atsa peh khe: Adar, Gera, Abihud,

4Abishua, Naman, Ahoa,

5Gera, Shefufan, thi Huram.

6Hamari tü Ehud atsari (mari tü Geba vü kürhieri apara zhehlo alüri, mari tü Manahat vü aküsi siesa tewa):

7Naman, Ahija, thi Gera, jüma tü Heham, ma tü Uzzah thi Ahihud masü apa.

8Thi Shaharaim tü vüvüh Hushim thi Bara küzeküm sevü Moab nyuji vü atsa hozake peh.

9Ma vüvüh Hodesh vünüh atsa peh khe: Jokab, Zibia, Mesha, Malkam,

10Jeuz, Sakhia, thi Mirma. Hamari tü ma tsari, apara zhehlori vü alüri.

11Ma tü Hushim vü nga nüh atsa peh: Abitub thi Elpal.

12Elpal atsari: Eber, Misham, thi Shemed, ma tü Ono thi Lod vi nü mazhihthesuori sa.

Gad thi Aijalon vü Benjaminri

13Beria thi Shema masü tü Aijalon vü kürhieri apari zhehlo vü alüri, Gad vü kürhieri zheküzeküm künyi;

© 2015 Bible Society of India.

14thi Ahio, Shashak, thi Jeremot.

15Zebadia, Arad, Eder,

16Maikhael, Ishpar, thi Joha aveh tü Beria atsari.

Jerusalem vü Benjaminri

17Zebadia, Meshulam, Hizki, Heber,

18Ishmerai, Izlia, thi Jobab tü Elpal tsari.

19Jakim, Zikri, Zabdi,

20Elienai, Zilethai, Eliel,

21Adaiah, Beraia, thi Shimrot aveh tü Shimei tsari.

22Ishpan, Eber, Eliel,

23Abdon, Zikri, Hanan

24Hanania, Elom, Anthothija,

25Ifdeia, thi Penuel aveh tü Shashak tsari.

26Shamsherai, Sheharia, Athalia,

27Jareshia, Elijah, thi Zikri tü Jeroham atsari.

28Hamari tü levü nyiri, mari wuhleri müzhe nü apara zhehlora lüri. Thi mari aveh tü Jerusalem vü rho.

Gibeon thi Jerusalem vü Benjaminri

29Gibeon apa Jeiel tü Gibeon vü kürho sa, thi ma vüvüh nyo thuoüji Maka.

30Ma tsa küwuo khuwa: Abdon, jüsevü Zur, Kish, Baal, Nadab,

31Gedor, Ahio, Zekher,

32thi Miklot (ma tü Shimea apa). Hamari nga Jerusalem vü mari küshukürari sie wiejieluo nü kürho sa.

Saul Kajiwa Tharuo

33Ner tü Kish apa, Kish tü Saul apa, Saul tü Jonathan pa, Malkhishua, Abinadab, thi Eshbal;

34Jonathan atsa tü Meribal; thi Meribal tü Mika apa.

35Mekar atsari: Pithon, Melek, Tarea, thi Ahaz.

36Ahaz tü Jehoada apa, thi Jehoada tü Alemet apa, Azmaveht, thi Zimri; Zimri tü Moza apa.

© 2015 Bible Society of India.

37Moza tü Binea apa; Rafa tü ma tsa, ma tsa Eleasa ma tsa Azel.

38Azel tü atsa türo peh, thi hamari tü mari anyo: Azrikam, Bokheru, Ishmael, Shearia, Obadia, thi Hanan. Hamari aveh Azel tsari kheh.

39Ma nü Eshek atsari: Ma tsa küwuo khuwa Ulam, künyiawa Jeush, thi kücheawa Elifelet.

40Ulam atsari tü arie vü küsathsü nyiri, lawih nyiri, atsari thi azhüri khielota küpehri, müzake nü tünyieke peh. Hamari aveh tü Benjamin atsari.

1 Küshukürazhüku 9

Aküsi vünüh Sheleteküru Nyiri

1Jükenüh Israel aveh tü küshukürari vünüh zhüke kheh; thi hamari tü Israel kajiri Lasipha lovü rhüsaveh. Judah tü Babilonvü aküsi siesatewa, küpakenühnyunü mari müküzhütsa nyitsa kenüh.

2Mari zhezhuh ma nyujiri vü kürho khuri thuoüji Israel, navüri, Leviri, thi kükhurüpe vü sieperi.

3Thi Judah Benjamin, Efraim, thi Manase wuori thuoüji Jerusalem vü kürho sa.

4Amihud tsa Uthai, Omri tsa, Imri tsa, Bani tsa, Judah tsa Perez tsari vünüh.

5Thi Shilonri: küwuo khuwa Asaia, thi ma tsari.

6Zera atsari: Jeuel thi mari küshukürа nyiri, müza türo nü guhrake.

7Benjaminri akuoh: Meshulam atsa Salu, Hodavia tsa, Hasenuah tsa,

8Ibneia tü Jeroham atsa, Ela tü Uzzi tsa, Mikhri tsa, thi Meshulamtü Shefatia atsa, Reuel tsa, Ibnija atsa;

9thi mari küshukürа nyiri mari wuhleri müzhe nü müza tüguh tünyieke nü türo. Hamari aveh tü ma pari zhehlori müzhe taji apara zhehlori alüri.

Jerusalem vü Kürho Navüri

10Navüri: Jedaiah, Jehoiarib, Jakhin,

11thi Azaria tü Hilkiah atsa, Meshulam atsa, Zadok tsa, Meraiot tsa, Ahitub tsa Saküüwuowa zheh vü navü küjiwa;

12thi Adaiah tü Jeroham tsa, Pashur tsa, Malkhija tsa, thi Masai tü Adiel tsa, Jazera tsa, Meshulam tsa, Meshilemit tsa Imer tsa;

13Mari küshukürа nyiri nyiehvü ma pari zhehlori alüri anyie küsü müza türü nü rorake, Saküüwuowa zheh vü küüroh küsa kenüh küsashehra nyiri kheh.

Jerusalem vü Kürho Leviri

© 2015 Bible Society of India.

14Leviri: Hashub tsa Shemaua, Azrikam tsa, Hashabia tsa, Merari tsari;

15thi Bakbakar, Heresh, Galal, thi Matania tü Mika tsa, Zikhri tsa, Asaf tsa;

16thi Obadia Shemaia tsa, Galal tsa, Jeduthun tsa, thi Berekhia tü Asa tsa, Elkanah tsa, Netofatri anyuri vü kürhori.

Jerusalem vü Kürho Kükhurüzheh Rieh huori

17Kheri kühuori thuoüji: Shalum, Akub, Talmon, Ahiman, thi mari küshukürانyiri (Shalum nüh levüwa),

18tsotho jüla nüh kajiwa kheri zhiehshu wuovü küpehzhie sa. Hamaritü Levira kürünape kheri kühuori.

19Shalum tü Kore tsa, Ebiasaf tsa, Kora tsa, thi ma pari zhehlo küshukürانyiri, Korari tü küüroh küsa vü ashu küsari, juhthsüzheh kheji kühuori, mari pari nüh VÜWA kürünape vü ashu küsa üta mari tü lehpie kühuori.

20Thi Eleazar tsa Finehas nüh tsotho teküwa vü mari nyiehvü takrüwa sa; thi VÜWA nüh ma siekütse sa.

21Meshlemia tsa Zekharia tü müzakümhu juhthsüzheh lehpie vü kühuowa.

22Akheji vü kühuo nta kürükari hamari aveh tü müza künyi nü türakünyi. Mari tü mari anyuvü küthsoküzhi vünüh teke sa. David thi Samuel setsazhüküphrawa nüh mari nüh tsotü küsa müpezhe vü mari vizhutsü.

23Jüti küsa vü mari thi mari tsari tü VÜWA zheh kheri vü ashu sa, jüma tü juhthsüzheh vü rieh huori sa.

24Kheri kühuori tü jekie müzü wuovü nüh sa: zhiehshu, zhiehtu, zhiehtü, thi zhiehseh vü sa;

25thi mari küshukürانyiri mari anyu vü kürhori tü rülo türü vünüh küsükeri ruküpeh huo satsü, tsotho-tsotho vünüh hamari sieküpehsatsü;

26kheri kühuo levü Levi müzüri tü Saküüwuowa zheh vü azhehlori thi künyirhieri vü ashu küsari.

27Mari nüh Saküüwuowa zheh natonato vü peh khe; küpakenühnyunü mari vü künote küüroh, thi rüne kürüzhu sakütsü ashu sakütsükenüh.

Levi Küpari

28Mari wuori thuoüji küüroh ahuo-khuri küvi tsü, küpakenühnyunü viküturu thi viteküwari mari nüh jümari mükürüh üji mükümhie kenüh.

29Mari küpari thuoüji apeze vü, thi kümtse huokhu aveh vü, jüsevü nga ahie nyiehvü, akhah nyiehvü, avüjuh, sierhe wavü, thi küüngukümie nyiehvü chieke.

30Anavüra tsa küpari thuoüji, küüngukümieri küche nü küwurü vü chieke,

© 2015 Bible Society of India.

31thi Matithia, Leviri azhievü nyi küsü, Shalum Kora atsa küwuokhuwa thuoüji
kürühpuo tiehshu küsa vü ashu sa.

32Jüsevü nga Kohatri küshukürа nyiri wuori thuoüji küütsalohse kümnyirülo
kürüzhu sana küsa kenüh ashu satsü.

33Hamari tü azah küsari, Levi vü apara zhehlori vü alüri, mari tü kükhurüzheh
alowa vü kürho sa, küpakenühnyunü mari tü küüroh vü rüza rülo küpeh huo
kenüh.

34Hamari tü Leviri apara zhehlori vü alüri mari wuhle müzhe nüsierhü küsa
Jerusalem vü kürhori.

Kajiwa Saul Lahnyiri thi Küthsoküzhiri
(1 Kkz 8.28-39)

35Gibeon vü Gibeon pa, Jeiel, thi ma vüvüh anyo Maka,

36thi ma tsa küwuo khuwa Abdon, jüsevü Zur, Kish, Baal, Ner, Nadab,

37Gedor, Ahio, Zekharia, thi Miklot ti kürho sa;

38thi Miklot tü Shimeam apa; hamari nga Jerusalem vü mari küshukürа nyiri sie
wiejieluo nü mari küshuküranyiri sie kürho sa.

39Ner tü Kish apa, Kish tü Saul pa, Saul tü Jonathan, Malkhishua, Abinadab, thi
Eshbal apa;

40Jonathan tsa thuoüji Meribal; thi Meribal tü Mika apa.

41Mika tsari: Pithon, Melek, Tarea, thi Ahaz;

42thi Ahaz tü Jara pa, thi Jara tü Alemet Azmaveht, Zimri apa; Zimri tü Moza apa.

43Moza tü Binea apa; thi Refaia tü ma tsa, Eleasa atsa, ma tsa Azel.

44Azel tü atsa nyimpari türo peh, thi hamari tü mari anyo: Azrikam, Bokheru,
Ishmael, Shearia, Obadia, thi Hanam; hamari tü Azel atsari.

1 Küshukürazhüku 10

Saul Kajiwa Küsü
(1 Sam 31.1-13)

1Hama tsothovü Filistinri tü Israel siesaluo; thi Israel nyiri tü Filistinri tüvü nüh
te nü Gilboa küzhi vünüh mari sühthem.

2Thi Filistinri nüh Saul thi ma tsari ase phara nü Filistinri nüh Saul atsa Jonathan,
Abinadab, thi Malkhishua rehthem.

3Ariewa tü Saul vü müzho shehtewa nü lawih küviri nüh ma ngu taji lawih küviri
nüh ma kaküvüm.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüti küsa vü Saul nüh ma rietsokrü küvüwa vü, “Ahu mkütsi hamari nüh ru nü hi vi samküzhie nüh sana küsa kenüh noh nyuchuwa shozhu nü hi shüthem luo,” ti küza. Thitü ma rietsokrüküvüwa nüh müsa nti sa; küpakenühnyunü ma tü krü sheh kümkenüh. Jükenüh Saul tü ma nyuchuwa shozhu nü jüma rügi vünüh ma mpa ma nyethem.

5Thi ma rietsokrü küvüwa tü Saul süküm ngu ünü ma nga ma nyuchuwa rügi vünüh ma mpa khrothem.

6Hakümjie vünüh Saul, ma tsa küche thi ma zhehlo aveh ti kürüsüm.

7Israel nyiri anyuo vü küpehri aveh nüh thopahiri küte ngu, Saul thi ma tsari süküm ngu ti sanü mari nyujiri therajam taji tewa, jüti küsa vü Filistinri tü ru nü jümari vü kürho satewa.

8Rülo künyiawa Filistinri tü rehthekümra zhi müzhüh vi nta ru ünü Saul thi ma tsari Gilboa küzhi vü rehthe küsala ngu.

9Mari nüh ma zhiri müzhühvi, ma lü thuovi thi ma rietsokrüri vi ti sanü zhühleküvüri Filistinri azhih vü mari nyiazari thi anyiri vü zhühle küvüri küze.

10Jüti küsa vü mari nüh ma rietsokrü vi nü mari nyiazari kükhurüzheh lovü thsem, thi ma lü vi Dagon kükhurüzheh lovü tie sa.

11Thitü Jabesh, Gilead aveh nüh Filistinri nüh Saul vü küsa aveh küünara vü,

12luoveh küzeri aveh sühra nü Saul kümo thi ma tsari kümo kha nü Jabesh vü ru. Thi anguzhe kükhu vünüh mari rüri chohwum nü rülo türü assa sa.

13 Jükümjie vünüh Saul tü ma mükünyitsa zhütsa kenüh VÜWA nüh azhükütsü mümzhe nüh sam, jümpa mükünyu ma nüh tüshitüma siezaluo nü lehkhuji küüjo phah,

14thi VÜWA nüh lehkhuji küüjo thuoüji mphah nüh sa. JükenühVÜWA nüh ma rehthem nü kajipewa tü khaphrüle Jesse atsa David vü tsüm.

1 Küshukürazhüku 11

David nüh Israel thi Judah Kaji Küsa

(2 Sam 5.1-10)

1Jüti küsa vü Israel aveh Hebron vünüh David vü sezhuh khe taji, “Halie, hiri tü noh rü thi noh sa.

2Tsotho teküwa vü Saul nüh kaji sa wie ketünga noh nüh hiri siezhunü Israel siekürüwa tü noh; thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh nohvü, ‘Noh nüh eh nyi Israel huo naveh, thi noh nüh eh nyiri Israel nyiehvü kaji sanaveh,’ ta küza saveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

3Jükenüh Israel kükhruori aveh tü kajiwa Hebron vü ru; thi David nüh Hebron vünüh mari sie VÜWA tüvü nüh kütsathuozhü sanü David thse taji VÜWA zhü Samuel vünüh küüzawa müzhe nü ma vi Israel nyiehvü kaji küsa.

4 David thi Israel aveh tü Jerusalem, jüma tü Jebusri nüh azhih jüla kürhope Jebus vü wa.

5Jebus vü kürhieri nüh David vü, “Noh tü hala küturu wa nyu,” ti küza. Jüta wie ketünga David nüh Zion jüma tü David nyuji kümzhowa vitewa.

6David nüh, “Thari nüh Jebusri fethe khu naveh ünüh levü thi sierhüwa küsanaveh,” ti küza. Jüti küüza vü Zeruia atsa Joab nüh apokhu sanü khru, thi ma nüh levü satera.

7Jüti sanü David tü shiehku kümzhowa lovü kürho sa; jükenüh jüma tü David nyujiwa ta ji.

8Thi ma nüh anyujiwa tü Millo vünüh sa mükiele ju; thi Joab nüh nyuji küpari küthe kheh.

9Thi David tü küjiküji tewa, küpakenühnyunü VÜWA nüh masie kütse kenüh.

David Küthola Rienyiri
(2 Sam 23.8-39)

10Hamari tü levüri David anyi kümzho ma kajipe vü ma kürüzo müzhonü Israel aveh kürü taji Israel kenüh VÜWA zhü müzhe nü ma kaji küsa.

11Hamatü David nyiri kükhra küürüh küsü: Hakmonri Jashobeam, küche azhievü levü sa; ma nüh küsükeri vünüh ma vi vikewietaji anyi müza küche siesaluo nü zothem.

12Mari küche azhievü akükhra ma sewa thuoüji Ahowa Dodo atsa Eleazar.

13Filistinri nüh arie kenüh sezhuh küveh vü ma tü Pasdamim vü David vü nyi pehveh. Azhie jüla tü ape küsü vü khuozhikürümie khielota pehveh, thi anyiri tü Filistinri vünüh zhütewara.

14Thitü ma tü ape jüla azhievü ma kütsiepe sanü münyite nü ma nüh Filistinri rehthe khehm; jüti sanü kükhrara küji vünühVÜWA nüh mari külole.

15Filistinra thopahiri nüh Refaim anyuo vü kürünape sanü pehküveh vü levü nyiri cherakera nyi küche tü Adulam lopielokrüwa vü David vü tsuo.

16Jüti sanü David tü anyukümzhowa lovü pehtewa; thi Filistinri anyu rieh huori tü jüti küsa vü Bethlehem vü pehveh.

17Thinü David nüh, “O wuori nüh Bethlehem juhkhre akheri kütuohvü pehküvehwa vünüh ajuh viru hi tsü nü küüzhu ngü chiekele,” ti luozhe.

© 2015 Bible Society of India.

18Jüti küüza vü akükhra nyi kücheri tü Filistinra kürünape zokhuotu nü akheri
kütuohvü pehküveh Bethlehem juhkhrewa vünüh ajuh tie nü vi David vü ru.
Thitü David tü jüma müzhu nti sa; ma nü jüma VÜWA vü küshokem tü taji,

19"Hi tü Saküüwuowa tüvü nüh hama sana küsa hi vünüh kükiehtuom luo. Hi tü
anyi hamara kürho züh zhu naveh ülo? Küpakenühnyunü mari kürho thse nü
mari nüh jüma viküru kenüh," ti küza. Jükenüh ma tü jüma küzhuwa nyu. Zanyo
hamari tü akükhra nyi kücheri nüh küsa wie.

20Jüti küsa vü Joab anü Abishai nüh cherakeri vü levü saveh. Thi ma nüh ma vi
vikewie taji anyiri müza küche siesaluo nü mari rehthem taji mari küche nyiehvü
nüh anyo küchara sa.

21Ma tü cherakeri vü küthora tsawa sanü mari sierhüwa sa; thitü matü mari
kücheri müju wie.

22Jüti küsa vü Jehoiada atsa Benaia tü Kabzel anyi luoveh küzeküsü, aküji
küürohri küsa küsü; ma tü samwa kümjie küsa Moabri künyi fethe. Amüra tsa
küveh rülo vü ma tü tsuo nü alokhu lovü nüh amiewuowa küsü nga rehthe.

23Thi ma nüh Egyptri nga akru küji kümsie küsü rehthe, ma krukümsie apie
künyi küüluoh. Egyptwa tü ma ke vü avi kükahjüküsü kha; thitü Benaia tü
rühkütsüh küsü vi nü ma vü tsuo Egyptwa ke vünüh aviwa prü taji ma vi nü ma
shüthem.

24Zanyo hamari tü Jehoiada atsa Benaia nüh sa kheh nü akükhra nyikücheri
nyiehvü nüh anyo vira.

25Ma tü cherakeri azhievü kütholah sa, thitü ma tü mari kücheri müju wie. Thi
David nüh ma vi nü ma kühuotewa nyiehvü sa.

26Nyihlari kümzho nyiri tü Joab anü Asahel, Bethlehem wa Dodo atsa Elhanam,

27Harod wa Shamot, Pelon wa Helez,

28Tekoa wa Ikesh atsa Ira, Anathoth wa Abiezer,

29Hushatwa Sibekai, Ahowa Ilai,

30Netofa wa Maharai, Netofa wa Bana atsa Heled,

31Benjamin akuoh Gibeah wa Ribai atsa Ithai, Pirathon wa Benaia,

32Gash kutso kütuoh vü kürhowa Hurai, Arbat wa Abiel,

33Baharumwa Azmaveht, Shalbon wa Eliaba,

34Gizon wa Hashem, Hararwa Shage atsa Jonathan,

35Hararwa Sakhar atsa Ahiam, Ur atsa Elifal,

36Mekheratwa Hefer, Pelon wa Ahija,

© 2015 Bible Society of India.

37Karmel wa Hezro, Ezbai atsa Narai,

38Nathan anü Joel, Hagri atsa Mikhar,

39Amon wa Zelek, Berotwa Maharai, Zeruia atsa Joab rietsokrü küvüwa,

40Itriwa Ira, Itriwa Gareb,

41Hitwa Uriah, Alai atsa Zabad,

42Reuben kuohwa Shiza atsa Adina, ma tü Reubenri kuoh vü nyi cherake sie nü sierhü küsa küsü.

43Maka atsa Hanan, Mitwa Joshafat,

44Ashterat wa Uzzi, Aroer wa Hotham atsa Shama thi Jeiel,

45Shimri atsa Jediael, thi ma nü Joha, Tizwa,

46Mahav wa Eliel, thi Elnam atsa Jeribai thi Joshavia, thi Moab wa Itma,

47Eliel thi Obed, thi Jasiel Mezob wa.

1 Küshukürazhüku 12

Benjamin Kuoh vünüh David Sekünyi Atüri

1Kish atsa Saul kenüh David tü ma kümshe sanü müküüzhura tsothovü Ziklag vünüh anyi hamari tü David vü ru nü arie tsotho vü ma kükra kütsü anyi kükhrari azhievü nyi peh.

2Mari tü alawih küviri, jükenüh ashüchu thi thumkavüh aloh akekümzhu müzhie kathsü; mari tü Benjaminri, Saul küshukürа nyiri,

3lehvüwa thuoüji Ahiezer, jüsevü Joash, masü khürü nga Gibeah wa Shema atsa; jüsevü nga Jeziel thi Pelet tü Azmaveth atsa; Beraka thi Jehu tü Anathothri,

4Ishmaia tü Gibeonri cherake azhievü anyi kümzho küsü thi cherake nyiehvü sierhü küsü; Jeremia, Jahoziel, Johanan thi Jozabad tü Gedera vünüh,

5Eluzai, Jerimot, Bealia, Shemaria, thi Shefatia tü Harufri;

6Elkanah, Ishia, Azarel, Joezer, thi Jashobeam tü Korari;

7Joelah, thi Zebadia tü Gedor wa Jeroham atsa.

Gad Kuoh vünüh David Sehnyiri

8Gadri vünüh anyi kükhra, thi Joh huo thi avi vi nü arie küshekeri thi küsathsüri, mari nyieh tü amiewuowa kümjie thi aküzhivü amüsüri üta küphe ti küsari David nüh reza vü shiehku sakü mzhovü pehküveh vü küru hamari:

9Lehvüwa Ezer, akünyiawa Obadia, kücheawa Eliab,

© 2015 Bible Society of India.

10müzüawa Mishmana, müngaawa Jeremia,

11türoawa Atai, türüawa Eliel,

12tüzeawa Johanan, tüguawa Elzabad,

13türawa Jeremia, türaküsüwa Makbanai.

14Gad hamari tü nyihla küjiri, küzülawa nüh müzake nyiehvü thi aküzhiri nüh anyie küsü nyiehvü ti sa.

15Jordan juhji küveh vü hamari nüh asa pokhu vü kakewa nü anyuovü pehküvehri aveh zheküvorie nü zhiehshu thi zhiehtu vü küzekhehm.

Benjamin thi Judah vünüh Sehnyiri

16Jüti küsa vü Benjamin thi Judah anyi wuori David nüh shiehku sanü pehküveh vü ru.

17David tü mari mütu nti shuwa nü mari vü, “Mükütüküzü nohri nüh afü vünüh hi kükra nta hi vü tse thuoüji eh luoveh tü nohri vü tsarüra naveh; thitü eh ke vü müküleh münyie wie ketünga nohri nüh hi vi nü hi küwuluori thuoüji hiri para Saküüwuowa nüh nohri künowa sa thi küshüke wa saluo,” ti küza.

18Jüti küsa vü Sietse tü cherake nyiehvü lehvü wa Amasai vü ru, thinü ma nüh, “Hiri tü noh zhi, O David; thi noh vü pehveh, O Jesse atsa! luovehkürüzi, luovehkürüzi noh vü peh luo, thi noh küükrari vü luovehkürüzi peh luo! küpakenühnyunü noh Saküüwuowa nüh noh kükra küveh kenüh,” ti küza. Jüti küüzavü David nüh mari sieke nü mari vi taji ma riekhuori vü aküji küsa.

Manase vünüh Sehnyiri

19David nüh Filistinri sie nü Saul siesaluo nta küwa vü Manase anyi wuori tü ma vü phretewa. (Jüta wie ketünga ma tü mari mükükra, küpakenühnyunü Filistinra takrüri tü kümsheviluo nü ma küzem taji, “Hiri lüri vü akükrü küji sanü matü ma küsosiewa Saul vü phretewa üsü nü,” ti küza kenüh).

20Ma nüh Ziklag vü küwa vü Manase anyi hamari tü ma vü phreteru: Adna, Jozabad, Jediael, Maikhael, Jozabad, Elihu, thi Zilethai, Manase vü anyieri vü lehvüri.

21Mari tü David kükra nü ariehkhuo sataji prükütseri sie kürühnyuo; küpakenühnyunü mari tü aveh nga luovehkürüziri kheh, thi thopahiri vü sierhüri kheh.

22Rülorülo anyiri tü David kükra nti Saküüwuowa thopahiri küsüüta thopahiri riehkhuo küji müjie küsaküju nü rukepeh.

David Rienyira Küzhüke

© 2015 Bible Society of India.

23 VÜWA zhü müzhe nü Saul kajipewa ma vü müleleke na küsa kenüh David
küpehpe vü küru rietsokrü küvi riekhuo küsuoküsa küürühri tü hamari:

24 Judah nyiri rietsokrü küvi riekhuo joh huo thi avi küvi anyie türo nü müza tüze.

25 Simeonri, arie kenüh luovehküze nyiri anyie türü nü müzake.

26 Levi nyiri anyie müzü nü müza türo.

27 Jehoiada kajiri Aron zhehlo vünüh, thi ma senyikürurі anyieküche nü müza
türü.

28 Zadok, luovehküze viza kükhra küsü, thi ma mpa ma pa zheh vünüh sierhüri
mükeke nü künyi.

29 Benjamin anyiri, Saul küshukürانyiri anyie küche, hamari vü aküzhivünüh
hama tsotho küju mari künote sa. Saul zhehlowa vü saru.

30 Efraimri anyie mükeke nü müza tüze, kükhra luovehküze nyiri, mari apari
zhehlori vü küthola nyiri.

31 Manase akuoh küzhilari anyie türatüze, mari tü anyo jizhu nü küru taji David
kaji küüsari.

32 Issachar nyiri, Israel nüh mowa küsaleh ünüh tsotho küthsü lehvüri müza
künyi, thi mari azhükütsü kükhu vü kütse küshukürа nyiri aveh ti.

33 Zenulun nyiri David küükra mpa kümshe tsotho vü khemta küsa riekhuori,
ariesenyusevi aveh vi arieküsa kenüh küükeke küsari anyie tünyieke.

34 Naftali nyiri khazhu anyie küsü thi mari vü nyi kütse rietsokrüthi johuo thi avi
küvi nyiri anyie cherake nü türü.

35 Dan nyiri arieküsa kenüh küükeke anyie mükeke tüze nü müzatüro.

36 Asher nyiri arieküsa kenüh küücheju külieke riekhuo anyie zürake.

37 Reuben nyiri, Gad nyiri thi Manase kuoh küzhilari Jordan tuwuo vünüh ti
rietsokrü küvü arie senyusevi aveh küviju anyi anyiemüzake nü mükeke.

38 Arienyi hamari aveh arieküsa kücheju nü David vi Israel aveh nyiehvü kaji
küüsa nti müsheju nü Hebron vü ru, jükümjie Israel küpari aveh nga David vi
kaji küsa nta kümshe küsü sa.

39 Jüti sanü mari tü jüla David sie nü rülo küche tsa thi zhu ti sanü ma vü nyi peh,
küpakenühnyunü mari ajienüri nüh makeri'a nüh kücheküloh küsa kenüh.

40 Thi mari zhephruri, Issachar, Zebulun thi Naftali küju vü nga nüh rawuhri, ut,
rawuhküzah wari, thi shüvotsari vünüh ashie vüru, ashie mükütsarhüh, ampah
tiehshu, thsohviju akhrüri, akhah thi vüjuh, shüvotsa thi nyihzhü ti viru kheh,
küpakenühnyunü Israel vü loküzhe küpeh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

1 Küshukürazhüku 13

Kiriat Jearim vünüh Kütsathuozhü küthseku Viküütse
(2 Sam 6.1-11)

1David nüh anyieri thi müzake sierhüri thi sierhü küsüküsü nga siezaluo kheh.

2Thi David nüh Israel küsezhuh aveh vü, "Mükütüküzü noh türi vü mhie, thi VÜWA hiri Saküüwuowa kümshe ti thuoüji Israel zhih aveh vü pehküveh ajienüri, navüri thi Leviri anyuji kümrhuope azhihri vi wuori küze nü mari ru hiri vü küüsezhuh na küsa kenüh wa küüji kheh luo.

3Jüti sanü hiri Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku hiri vü vi sheleru ünüh raluo; küpekennyunü Saul rülo vü hiri tü jüma rütekürüthuoh kenüh," ti küza.

4Küsezhuhwa aveh tü azhühpa sakheh, küpakenühnyunü zanyo jüma tü anyiri aveh notha vü kükato kenüh.

5 Jükenüh Kiriatjearin vünüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku viru na küsa kenüh David nüh Egypt Shihor vünüh Hamath lehpie küju Israel aveh Sezhuh khe.

6 David thi Israel aveh tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku Cherubim rügivüVÜWA nyo vünüh ji nü küpeh küsawa vishuhru na küsa kenüh Baalah, jüma tü Judah vü küpeh Kiriat Jearim vü khru.

7Thi mari tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü Abinadab zheh vünüh rawuhkheka kürüthe rügivü nüh, Uzzah thi Ahio masü nüh rawuhkheka vi nü ru.

8Jüti küsa vü David thi Israel aveh tü mari kükhra aveh vi, azah, topitori, atakhuri, siethokhrihzahri, küüchirükhuri thi atütüri vinü lozhe.

9Thi mari tü Chidon müthakürütsepe vü ru ünü shüvotsa masütü ajih kümshü kenüh Uzzah tü kütsathuozhü küthseku pate nti ma kethsuozhuwa.

10Thinü VÜWA rüküshu tü Uzzah vü juzhuteru nü ma nüh ma kekütsathuozhü küthseku vü thsuozhu küru kenüh ma fethem; jüti sanü ma tü jüla nüh Saküüwuowa tüvü nüh süm.

11Jüti küsa vü David tü arüshu, küpakenühnyunü VÜWA nüh Uzzah rügivü vürie küm kenüh; thi azhie jüma tü Perez-uzza, Uzzah küvürie ta nosü küju jitseveh.

12Jüma rülovü Saküüwuowa kükrü sataji ma nüh, "Hi nüh mokümjie Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku eh zheh vü viru rana lo?" ti sa.

13Jükenüh David tü kütsathuozhü küthseku vi nü David nyujiwa vü mütunüh sam, thitü viwa nü Gitwa Obed Edom zheh vü sam

14Jüti sanü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü sa küche sam; thi VÜWAnüh Obededom zhehlo thi ma zhi küpeh nyieh aveh vü tsiatsü.

© 2015 Bible Society of India.

1 Küshukürazhüku 14

Jerusalem vü David Küüroh küliri
(2 Sam 5.11-16)

1Jüti küsa vü Tair kajiwa Hiram nüh David vü zhühleküvüri, kamithsohri, alohküürohri thi athsohküürohri ma kenüh azhehküsü sana küsa kenüh küze.

2David tü VÜWA nüh ma Israel nyiehvü kaji vizhusavehthuoh ta küsathi ma kajipe tü ma nyiri Israel kenüh sakümsie kürügishehmthuoh ta küsa thsüra.

3Thi David tü Jerusalem vünüh vüvüh vilehü nü atsa nyimpari thi nyimzari nguhü.

4Atsa nyo hamari tü Jerusalem vünüh künguri: Shamua, Shobab, Nathan, Solomon,

5Ibhar, Elishua, Elpelet,

6Noga, Nefeg, Jafia,

7Elishama, Beliada, thi Elifelet.

Filistinri Nyiehvü Kükhrara
(2 Sam 5.17-25)

8David tü Israel aveh nyiehvü kaji küsa nti sanü thsemthuoh taküsa Filistinri nüh künara ünü Filistinri aveh tü khru nü David küphah sa; thi David nüh jüma künara ünü mari siesaluo ntiwa.

9Jüti küsa vü Filistinri tü ru nü Refaim nyuo vünüh wu.

10Thinü David nüh Saküüwuowa vü, “Hi tü khru nü Filistinri siekürütüluo üti ülo? Noh tü mari vi eh ke vü thse naveh ülo?” ti küna. VÜWA nüh ma vü, “Waluo, hi nüh mari vi noh ke vü thsenaveh ünüh,” ti rületsü.

11Ma tü Balperazim vü khru, thi David nüh jüla nüh mari chaküm sanü David nüh, “Ajuhküji küpuhrie kümjie Saküüwuowa nüh hi vünüh eh mükünongüri zokhuoriemthuoh,” ti küza. Jükenüh azhiejüma nyo tü Balperazim, Ibri vünüh “VÜWA nüh Zokhuoshu,” ta ji.

12Jüti sanü mari tü mari nyiazari jüla jam nü David nüh mari vü azhütsü nü mari nüh tsom.

13Jüsevü nga Filistinri nüh anyuo vünüh wu lehü.

14David nüh Saküüwuowa vü küna lehü ünü Saküüwuowa nüh mavü, “Nohri tü mari sevü nüh müwa tüm; mükiele wa nü huhuprathsohri küwiejie wuovü nüh mari vü vehphieturu luo.

© 2015 Bible Society of India.

15Thi mari huhupra athsohri azhie rügivü kütse jikhi künarathuoüji arie küsa kenüh tsezhuwaluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh Filistinri thopahiri fethe nta noh tüvü tsezhu teküwathuoh kenüh," ti küza.

16Jüti küüza vü Saküüwuowa nüh azhükütsü üta David nüh sanü mari nüh Gibeon vünüh Gezer küju Filistin thopahiri fethe.

17Thinü David kütholah tü azhih aveh vü tewa nü VÜWA nüh makükrüwa akuoküji aveh vü v

1 Küshukürazhüku 15

Kütsathuozhü küthseku Viküngah nti Külieke

1Jüti sanü David tü David nyujiwa vü ma mpa ma kenüh azheh hozake sanü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kenüh azhie küsü küchenü jüma kenüh juhthsüzheh küsü khake.

2Jüti sanü David nüh, "Leviri küchie nüh nyi küsü nga Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku mükhara, küpakenühnyunü mari nüh VÜWAkütsathuozhü küthseku kükha nta thi küsuokürho mari nüh anasa küüsanta rüka kümthuoh kenüh," ti küza.

3Thi VÜWA kütsathuozhü küthseku ma küsape ma nüh jüma kenüh kücheküsawa vü viru na küsa kenüh David nüh Israel aveh küüsezhuh kheh.

4David nüh Aron thi Levi atsari saküsezhuh khe:

5Kohat tsari, Uriel lehvüwa, thi ma jienüri müzake nü mükeke;

6Merari atsari Asaia nüh levü sa, thi ma jienüri müza künyi nü mükeke;

7Gershon tsari, Joel lehvüwa, thi ma jienüri müzake nü cherake;

8Elizafan tsari, Shemaia nüh lehvüwa, thi ma jienüri müza künyi;

9Hebron tsari, Eliel nüh lehvüwa, thi ma jienüri zerake;

10Uzziel tsari, Aminadab nüh lehvüwa, thi ma jienüri müzake nütürakünyi.

11Jüti sanü David nüh navüri, Zadok thi Abiathar, thi Leviri Uriel, Asaia, Joel, Shemaia, Eliel, thi Aminadab ti jizhuh,

12nü mari vü, nohri tü Levira zhehlo vü apara lüri; jükenüh nohri nga thi nohri ajienüri nga ti sakümtse luo, jüta küsa vünüh nohri tü VÜWA, Israel Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku vi nü hi nüh jüma kenüh ape kücheküsawa vü rura naveh ünüh,

13küpakenühnyunü atükhuvü thuoüji nohri tü jüma mükha, kücheküsawa hiri aluoveh müthse nüh saküm kenüh VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri rügivü vürie küm sa.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti küsa vü VÜWA, Israel Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku kha shuhruna küsa kenüh navüri thi Leviri tü mari mpa mari sakümtsem.

15VÜWA zhü müzhe nü Mosa nüh azhükütsü üta Leviri nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tsühkhie thse nü safü rügi vünüh kha.

16Jikhi küji sanü azah küsa tsokrüri, atakhuri, topitori, thi küüchirü khuri loküzhe khi sakümsie na küsa kenüh Lehvira levüri tü mari jienüri azah küsa kenüh chieke üti David nüh azhütsü.

17Jükenüh Leviri tü Joel atsa Heman; thi ma jienüri Berekhia atsa Asaf; Merari atsari, mari jienüri, Kushaia tsa Ethan ti chieke,

18thi mari vü mari ajienü akünyia wa küriri, Zekharia, Jaziel, Shemiramot, Jehiel, Matithia, Elifelehu, thi Mikneia, thi Kherikühuori tü Obededom thi Jeiel.

19Azahküsari, Heman, Asaf, thi Ethan, hamari tü sahwuo küüchirü khukhi kükhuri vü chieke,

20Zekharia, Aziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Maseia, thi Benaia ti thuoüji Alamot müzhe nü atakhuri khu naveh;

21thitü Matithia, Elifelehu, Mikneia, Obededom, Jeiel, thi Azaziati thuoüji Sheminitri müzhe nü topito khu naveh.

22Khenania tü azah vü Levira sierhüwa, ma nüh ashu sanaveh, küpakenühnyunü ma nüh azah küsathsüsheh kenüh.

23Berekhia thi Elbana masü tü kütsathuozhü küthseku kherikühuori sanaveh.

24Shebania, Joshafat, Nethanel, Amasai, Zekharia, Benaia, thi Eliezer, navü hamari tü Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tüvü atütüri khuwie naveh. Obededom thi Jehia masü nga kütsathuozhü küthseku kenüh akherikühuori sanaveh.

Kütsathuozhü küthseku Jerusalem vü Viteküwa

(2 Sam 6.12-22)

25Jüti sanü David, Israel kükhruori thi anyienyiera sierhüri tü nyiehrakhruowie taji Obed Edom zheh vünüh VÜWA kütsathuozhü küthsekuvikhru nti wa.

26Thi Saküüwuowa nüh mari VÜWA kütsathuozhü küthseku kükha Leviri küükra kenüh mari tü shüvotsa nyihzhüvo türü ti vi küsahthuoh sa.

27David thi kütsathuozhü küthseku kükha Leviri, azah küsari, azah sierhüwa Khenania tü mürilo nüh küto kruzhu küühawa küzhu. Thi David nü navü kruzhu nga küzhu ti sa.

28Hakümjie sanü Israel aveh tü zie nü VÜWA kütsathuozhü küthseku khanü arütsü, atütü, küüchirü khuri khu, thi topitori jikhi khielohti sanü ru.

© 2015 Bible Society of India.

29 VÜWA kütsathuozhü küthseku David nyujiwa vü ru ünü, Saul tsavühwa Mikhal tü küze, thinü kajiwa David tü tsih thi loküzhe sa, ti sanü kütse ngu taji ma luoveh lovü nüh ma kretewa.

1 Küshukürazhüku 16

1Mari nüh kütsathuozhü küthseku tü kha nü David nüh juhthsüzheh khakeküsawa lovü turu taji mari nüh kütso kükhurü thi kütsathuo kükhurü Saküüwuowa tüvü tsü.

2Thi David nüh kütso kükhurü thi kütsathuo kükhurü jukümsevü ma nüh VÜWA nyo vünüh tsia nyiri tsü.

3Jüti sanü Israel aveh vü, krevükrepa aveh vü müsaküveh lohse, asa suope küsü, thi rheliviju tieshu küsüsü ti tsü kheh.

4Jüma nyiehvü nga ma nüh Leviri wuori VÜWA kütsathuozhü küthseku tü vünüh Israel Saküüwuowa vü khuo na küsa, kümna tsüna küsa, thiVÜWA siake na küsa kenüh chieke.

5Asaf nüh lehvüwa, thi ma sevü künyiawa thuoüji Zekharia, Jeiel, Shemiramot, Jehiel, Matithia, Eliab, Benaia, Obededom, thi Jeiel, hamari nüh atakhuri thi topitori khu naveh; Asaf nüh küüchirü khuriakhi kükhu naveh,

6Benaia thi Jahaziel navü künyi nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthsekutüvü mükütuo nüh atütüri khu naveh.

Küsiake Zah

(Krh 105.1-15; 96.1-13; 106.1,47-48)

7Jüma rülo vü David nüh Asaf thi ma jienüri nüh kümnakütsüzah VÜWA vü sakütsü na küsa kenüh küchieke pokhu sa.

8 VÜWA vü kümna tsüluo, ma nyo ji luo, ma küürohri anyiri azavü küüthsüluo!

9Ma vü azah satsüluo, ma vü küsiake zah satsüluo, ma küngo küürohri aveh küza luo!

10Ma nyo kümtse vü kütholathovü; thari nüh VÜWA phahveh ünüh jümara luoveh tü nyierakhruo luo!

11 VÜWA thi ma kükhra phah luo, mükütuotü ma küpeh phah luo!

12Ma nüh küngo küüroh küsari müsheke luo, aküngori ma nüh küsa ma nüh ashih küphrazhuri,

13O ma siepewa Abraham tsatoriwa, Jacob atsari, ma nüh kürükari!

14Ma tü VÜWA hiri Saküüwuowa; ma shih thuoüji azhih aveh vü pehveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Ma nü küsuokürho ma kütsathuozhüwa müshe peh, ma nüh azhütsüküsa zhüri, awuhleri anyie küsü kenüh,

16 ma nüh Abraham sie kütsathuozhü küsa, ma nüh Isaac vü phrahteke nü küüshie,

17 jüma tü ma nüh Jacob vünüh zhühkhe üta sakümzhora, Israel kenüh küsuokürho kütsathuozhü küsü,

18Ma nüh, hi nüh noh vü Kanan zhih tsü naveh, noh suope aka küsü kümjie, ti küza.

19Mari nyito küzüla vü, pike mpa küürüh vü, thi jüla aküpriri,

20Kuohji küsü vünüh kuohji küsü vü tsekütsevü, kajipe küsü vünüh anyiri küpa vü,

21 ma nüh nyi küsü nga mari kümrü müküsa; makeri'a nüh ma nüh kajiri phra,

22ma nüh, "Hi nüh thsekümri müpa tümluo eh setsaküthsüri vü sa mükü mnomna tüm," ti küza.

23 VÜWA vü azah satsüluo, azhih aveh! Rülo küsü vünüh rülo küsü ma küülolewa küza luo.

24Akuohjiri azhievü ma küthola zhüchüh luo, nyiri aveh azhievü ma küükrükükra küürohri,

25küpakenühnyunü aküji tü VÜWA, thi aküji sheh vünüh küsiakeleh, thi ma tü nyiaza aveh nyiehvü küükhe vünüh künoleh,

26küpakenühnyunü anyira nyiaza aveh tü anguo kheh wie; thitü VÜWA nüh atülüri sa.

27Küsiake siakhri thi kükhrakümzho tü ma tüvü pehveh; kükhra thi loküzhe tü ma pe vü pehveh.

28 VÜWA vü kütuohtsüluo, O anyira tharuori, VÜWA vü kütholathovü thi kükhra kütuohtsüluo!

29 VÜWA kütholathovü ma nyo vü kütuohtsüluo; kükhurü küsü viru luo, thi ma tüvü raluo! Kümtse kükeke vü nü VÜWA khurü luo;

30ma tüvü khekheti saluo, azhih aveh, ah, azhihwa tü tsie müzhoveh, piketü mükungahra wie.

31Atülüri alowie luo, thi azhih tü nyiehraküükhruo luo, thi akuoküjiri azhievü mari tü, VÜWA tü kükaji saveh, ti küza luo.

32Juhküji, thi jüma saküüprori aveh tü küüshükhu luo, azhuh, thi jüla küpehri aveh tü küürietsie luo!

© 2015 Bible Society of India.

33Jüta thuoüji aküze thsohri tü loküzhe kenüh azah sanaveh VÜWA tüvü,
küpakenühnyunü ma tü azhihwa ashih sa nta kütse kenüh.

34 O VÜWA vü kümna tsüluo, ma tü mhieküm kenüh; ma mükükhaphrükhale
küümze tü küsuokürho küzhikeveh!

35hiri vizhutsüluo, O hiri küülole Saküüwuowa, akuoküjiri azhie vünüh hiri
vizhuh thi külole luo, jüta thuoüji noh nyo kümtsewa vü hiri tü kümna tsüra
naveh ünüh, thi noh küsiake vü küthola tsüra naveh ünüh.

36 VÜWA tü kütsia küvüwa saluo, Israel Saküüwuowa, küsuokürho vünüh
küsuokürho küju, ti nga küza luo. Jüti küsa vü nyiri aveh nüh "Amen" ti
sanü VÜWA siake.

Jerusalem thi Gibeon vü Kükhurü

37Jüti sanü rülo küsü nüh rülo küsü müsaji mükümhie. Kütsathuozhü küthseku
tüvü mükütuo nüh anasa sana küsa kenüh David nüh Asaf thi ma
jienüri VÜWA kütsathuozhü küthseku tüvü küpeh,

38jüsevü nga Obededom thi ma jienü rorake nü tüzeri nga jüla küpeh Jeduthun
atsa Obededom, thi Hosa masü thuoüji kherikühuo küsanti küpeh.

39Ma nüh navüwa Zadok thi ma jienü navüri vi nü Gibeon vü
azhiekümsie VÜWA juhthsü-kükhurüzheh tüvü küpeh,

40VÜWA Khonyo vü rhüküsa müzhe nü ma nüh Israel vü azhükütsü üta mükütuo
nüh arüne thi münüleh kürüzhu kütso kükhurüpe rügi vünüh kütso kükhurü tsü
na küsa kenüh.

41VÜWA vü kümna tsü naküsa kenüh Heman, Jeduthun rükaküsari thi anyo
küchiezhuri ti mari vü thsephre, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale
küümze küsuokürho küzhike küveh kenüh.

42Haman thi Jeduthun masü tü azah kenüh atütüri thi küüchirü khuvi, thi kümtse
zah kenüh atakhuri vi, ti sa. Jeduthun atsari thuoüji akheri vü chieke.

43 Jüti sanü anyiri aveh tü papa zheh vü tewa, thi David nga mazhehlori tsiatsü
nti ma zheh vü tewa.

1 Küshukürazhüku 17

David vü Nathan Zhühle
(2 Sam 7.1-17)

1David nüh ma zheh vü kürho vü, ma nüh setsaküthsüwa Nathan vü, "Halie, hi
thuoüji amüse zheh küsü vü kürho saveh, thitü VÜWA kütsathuozhü küthseku
thuoüji juhthsüzheh küsü kükhu vü pehm nü," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

2Thinü Nathan nüh David vü, “Noh luoveh lovü kütü aveh sakhehluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa tü noh sietse küveh kenüh,” ti küza.

3Thitü jüma rüza vü VÜWA zhü Nathan vü ru taji,

4“Wa nü eh siepewa David vü, hakümjie VÜWA nüh küzaveh: Hitu nü peh na küsa kenüh noh tü azheh müsa tüm,

5küpakenühnyunü hi nüh Israel sie taji shuküru vünüh nosü küjuhi tü azheh lovü kürho müjie sa wie, küpakenühnyunü hi tü juhthsüzheh küsü vünüh juhthsüzheh küsü vü wa thi kürhopeküsü vünüh kürhope küsü vü wa, ti sa kütse wie.

6Hi nüh Israel sie nü azhie aveh vü kütse vü eh nyiri huo üti hi nüh azhükütsü Israel lesari vü, nohri mokenüh amüse nüh azhehküsü sanü hi mütsü lo, ti küsa azhü küsü nga küza ülo?” ti küza üti küza.

7Khinyi jükenüh eh siepewa David vü hakümjie vünüh küza naveh, ‘Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küzaveh, noh tü eh nyiri Israel nyiehvü kajitsa küsa nti kümrhuope vü anyihzhü ase nyikütse vünüh hi nüh noh siera;

8noh khiekhievü wa nüh hi nüh noh sie wa, thi noh tüvü nüh noh mükünongüri aveh hi nüh rehtheja; thi azhih vü aküjiri anyokümjie hi nüh noh kenüh anyo küsü satsü naveh.

9Thi eh nyiri Israel kenüh azhie küsü küchetsü taji mari shietsünü mari mpa mari azhie vü küürho naveh, thi müküüjakünyah nüh küsa taji atükhu vü üta küvürie nyiri nüh mari küüsariewa nyulethuoh,

10hi nüh eh nyiri Israel nyiehvü lesari chiekeküm tsotho vünüh; thi hi nüh noh mükünongüri aveh cha naveh. Jü mpa mükünyu VÜWAnüh azheh küsü sanaveh ta noh vü zhüchüh.

11Noh rülori jum nü noh tü noh pari vü tewa nta küsa vü noh sevünüh hi nüh noh tsatori, noh tsari vünüh küsü vizhu nü hi nüh ma kajipe vizhu naveh.

12Ma nüh eh kenüh azheh küsü sanaveh, thi ma kükajipe küsuokürho kenüh vizhu naveh.

13Hi nüh ma pa sanaveh, thi ma nüh eh tsa sanaveh, hi nüh nohtüvü küruwa vünüh eh mükükhaphrükhale küümze viteküwa kümjie hi nüh ma vünüh viteküwawa nyu,

14thitü hi nüh ma tü eh zheh thi eh kajipe vü saküütoh naveh thi ma kükajipe tü küsuokürho kenüh vizhu naveh,’ ti küza üti küza.

15Azhü hamari aveh müzhe, thi kümohtsa hama aveh müzhe nü Nathan nüh David vü küza.

David nüh Kümnakütsü Kükhuo

(2 Sam 7.18-29)

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küsa vü kajiwa David tü tu nü VÜWA tüvü shupeh taji, hitü thawa lo,
O VÜWA Saküüwuowa, thi eh zheh tü mowa nü noh tühathake hi sieru lo?

17Noh notha vü zanyo hamatü küzah, O Saküüwuowa; ru na küsa tsotho hothake
vünüh noh siepewa zheh kenüh nga küzamthuoh, thi kürulevü awuhleri nga
kütsamthuoh nü, O VÜWA Saküüwuowa!

18Noh siepewa chiekürhe naküsa kenüh David tü mowa noh vü küzarahü na lo?
küpakenühnyunü noh nüh noh siepewa thsüküveh kenüh.

19Noh siepewa anyo vünüh, O VÜWA, thi noh luoveh müzhe nü noh nüh zanyo
aküji hamari aveh saküüthsü vünüh noh nüh aküji hama aveh küroh.

20Nyi küsü nga noh üta münyie luo, O VÜWA, hiri nüh hiri khünari nüh küünara
kümzhe, noh sevü Saküüwuowa küsü nga münyie luo.

21Azhih vü akuoküji küpari tü Saküüwuowa nüh mari rhehsanü ma nyiri sa nta
küwa Israel nyiri kümjie khiela pehveh lo, noh mpa nüh noh nyo saküji thi zanyo
küükrükükra sa nta Egypt vünüh kürhehsa noh nyiri tüvü nüh akuoküjiri
zhezhujam.

22Thi noh nüh noh nyiri Israel tü küsuokürho noh nyiri sa nta samthuoh; thi noh
tü, O VÜWA, mari Saküüwuowa samthuoh.

23Thi khinyi thuoüji, O VÜWA, noh nüh noh siepewa thi ma zhuh kenüh azhü
phrahteke küsawa müzhe nü küsuokürho kenüh sazhutsüluo, noh nüh
küphrahte üta saluo;

24jüta küsa vü nüh noh nyo tü küsuokürho sazhusa thi saküji taji,
"Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa tü Israel Saküüwuowa wiethuoh ta
sanaveh, thi noh siepewa David azheh tü noh tüvü sasanaveh,

25küpakenühnyunü noh eh Saküüwuowa nüh noh siepewa vü ma kenüh azheh
küsü satsü nata kütsakümthuoh kenüh; jükenüh noh siepewa tü noh tüvü khuo
na küsa luoveh küji ngumthuoh.

26Thi khinyi thuoüji, O VÜWA, noh tü Saküüwuowa, thi noh nüh zanyokümhie
hama noh siepewa vü phrahzhumthuoh;

27jükenüh khinyi thuoüji noh siepewa zheh tsiatsü nati lozheluo, jüti sanü jüma
tü noh tüvü küsuokürho pehküwawa sanaveh, küpakenühnyunü noh nüh mowa,
O VÜWA tsiatsü naveh ünüh küsuokürho tsiatsüküm wiethuoh kenüh," ti küza.

1 Küshukürazhüku 18

David Nyihlari Kükhrarari
(2 Sam 8.1-18)

© 2015 Bible Society of India.

1Hama sevü David tü Filistinri chara, jüti sanü ma nüh Gat thi ma nyuri Filistinra
ke vünüh vira.

2Thi ma tü Moab nga chara nü Moabri tü David sieperi sateru taji alekhrü viru.

3Jüsevü nga David tü Eufrates rühgu vü ma nüh kümsheke khakenta küwa vü
Hamath wuovü küpeh Zoba kajiwa Hadadezer nga ma nüh chara.

4Thi David nüh ma vünüh rawuh kheka anyie küsü, rawuhnyiri anyietürü, thi
ajih vünüh kütse arienyiri anyie mükeke ti vi; jüti sanü David nüh rawuhkheka
müzake kenüh küchie nüh küpa aveh thuoüji amüku zahthuo khehmtü.

5Damaskara Siriari nüh Zosak kajiwa Hadadezer kükratsü nta ru ünü David nüh
Siria nyiri anyie mükeke nü künyi rehthem.

6Jüti küsa vü David nüh Damaskara Siria vü riehuori sa; thi Siriari tü David
sieperi sateru nü alekhrü viru. Thi David khiekhievü wa naveh ünüh VÜWA nüh
kükhrara vi ma tsü.

7Hadadezer sieperi nüh suna joh huo viteküwari David nüh vitewa nü Jerusalem
vü teru.

8Hadadezer nyuji Tibhat thi Kum vünüh David nüh sahwuo khieloti vi; Solomon
nüh jüma vi nü sahwuo juhküji alokhuo thi sahwuo küfüküjuh sa.

9David nüh Zoba kajiwa Hadadezer thopahiri ajü chamthuoh ta küsa Hamath
kajiwa Tou nüh küünara vü,

10ma nüh kajiwa David rüluo thi lozhechiele küza nti ma tsa Hadoram ma vü
küze, küpakenühnyunü ma nüh Hadadezer sie saluonü ma chaküm kenüh,
Hadadezer tü shie khinyi Tou sie nü arie vü küwa kenüh. Ma nüh zanyo
müküzüküzü suna zhi, rakasa zhi thi sahwuo zhi ti küze;

11hamari nga thi ma nüh akuoküjiri aveh Edom, Moab, Amonri, Filistinri thi
Amalek vünüh vüküru rakasa thi suna nga saji nü VÜWA vü müthü.

12 Jüti küsa vü Zeruia tsa Abishai nüh Edomri anyie türatüze Mütsü Nyuo vünüh
rehthem.

13Thi ma nüh natonahuori riehuori tü Edom vü sam; jüti sanü Edomri aveh tü
David sieperi sateru. Thi David nüh khiekhievü wa naveh ünüh VÜWA nüh
kükhrara vi ma tsü.

14David nüh Israel aveh nyiehvü kükaji sanü kümsho thi küzarike vünüh ma
nyiri vü kürohtsü.

15Thi Zeruia atsa Joab nüh thopahiri anyiehwa sa; Ahitud atsa Jehoshafat nüh
aküzhüwa sa;

© 2015 Bible Society of India.

16Ahitud atsa Zadok thi Abiathar atsa Ahimelek masü nüh navüri sa; thi Shavsha
nüh kürhüwa sa;

17Jehoiada atsa Benaia nüh Kheritri thi Peletri nyiehvü peh; thi David atsari nüh
kajiwa küüroh vü levü küjiri sa kheh.

1 Küshukürazhüku 19

David nüh Amonri thi Siriari Kücha

(2 Sam 10.1-19)

1Hama sevü Amonri kajiwa Nahash tü sütewa nü ma tsa nüh ma müthoh vünüh
kükaji sa.

2Thinü David nüh, "Hi nüh Nahash atsa Hanun vü zhütsa naveh,
küpakenühnyunü hi vü küzhütsa kenüh," ti küza. Jükenüh ma pakenüh ma
luoveh sakürüzi nti zhühleküvüri küze. Thi ma luoveh sakürüzi nti David sieperi
tü Hanun vü Amonri zhih vü ru.

3Thitü Amon kajira tsari nüh Hanun vü, "David nüh luoveh saküürüziri
küzethuoh nü ma tü noh pa chiekürhe savehthuoh ti noh tü müsheveh ülo? Ma
sieperi tü phah thi khamlelem thi azhihwa riehzi nta noh vü tsemveh ülo?" ti
küza.

4Jüti küüza vü Hanun nüh David sieperi sie nü mari küneh semtü thi mari kruzhu
küzhila vünüh aküshih vünüh müjiethuomtü nü mari küzem;

5jüti sanü mari tü tewa. Jümari kenüh David vü küüza vü, mari mütu üti wuori
küze, küpakenühnyunü mari tü zükrü shehkümthuoh kenüh. Kajiwa nüh, "Nohri
khane müjie küsho küju nü Jeriko vü pehla taji sheleru luo," ti küza.

6Amonri tü mari mpa nüh mari vi David sakümrhüshehmthuoh ta küsa küngura
vü Hanun thi Amonri tü Mesopotamia vünüh, Aramaka vünüh, thi Zoba vünüh
rawuhkheka müsa üti rakasa kete anyie cherake nü müzü küze.

7Mari nüh rawuhkheka anyie cherake nü künyi, Maka kajiwa thi ma thopahiri ru
nü Medeba atüvü kürünape saküpehri müsa. Thi Amonri tü mari nyujiri vünüh
sazhuh nü ariepe vü ru.

8David nüh jüma küünara vü ma nüh Koab thi thopahiri kükhra nyiri aveh küze.

9Thinü Amonri tü shuhru nü anyujiwa lehpie ariepe vü külieke sa, thi kajiri
küruri tü mari mpa nüh anyu alievü peh.

10Ariepewa tü ma tüvü nga thi ma sevü nga kücheju nü huoküm Joab nüh küngu
vü ma nüh Israel nyi kümjihzhuri rüka taji mari nüh Siriari vü külieke sa;

11ma nyi küpari thuoüji ma nü Abishai ke vü thsem nü mari tü Amonri sie
küsaluo nti küliekem.

© 2015 Bible Society of India.

12Ma nüh, “Mükütüküzü Siriari tü eh kenüh müzho le thuoüji noh tü hi kükraluo;
thitü mükütüküzü Amonri tü noh kenüh müzho le thuoüji hi nüh noh kükra
naveh ünüh.

13Luoveh saküji kümhie luo, hiri anyiri kenüh thi Saküüwuowa nyiri kenüh
nyimpara müke satsü ünüh raluo; jüti sanü VÜWA nüh mavü mowa nü mhieveh
ünüh küüsaluo,” ti küza.

14Jüti küza nü Joab thi ma siepehküvehri tü saluo nti Siriara tüvü ru; thinü mari
tü ma tüvü nüh zhütewa.

15Thi Siriari kuozhüteküwa Amonri nüh ngu ünü mari nga jükümjie Joab anü
Abishai tüvü nüh zhütewa nü anyujiwa vü tetu. Jüti küsa vü Joab tü Jerusalem vü
teru.

16Thitü Siriari tü Israel nüh mari chaküm küngu vü mari nüh zhühleküvüri küze
nü Eufrates vü küpeh Siriari, thi Hadadezer thopahiri sierhüwa Shofak nüh mari
alüwa sanü siezhu ru.

17Thi jüma vi David vü küza ünü ma nüh Israel aveh saküsezhuhnü Jordan
kakewa nü mari vü ru taji ma thopahiri tü mari küüwiejieluo nü tsie. Jüti sanü
David nüh ariewa tü Siriari sieküsaluo nta külieke nü mari nüh ma sie küüsaluo.

18Thinü Siriari tü Israel atüvü nüh te; thi David nüh Siria rawuhkheka nyiri anyie
türü, arienyiri ajih vünüh kütse anyie zürake, thi mari thopahiri sierhüwa Shofak
nga ti rehthem.

19Jüti küsa vü Hadadezer sieperi tü Israel nüh mari chaküm ngu taji David sie
kütsathuo sam nü ma nyiri satera. Jüsevü thuoüji Siriari tü Amonri mükükrangü
le nüh sam.

1 Küshukürazhüku 20

David nüh Rabbah Reviküm

(2 Sam 12.26-31)

1 Mahvi jümawa thsehthe vü, kajiwa nüh arie vü wawati küsa tsothovü Joab nüh
thopahiri siezhuwa nü Amonra nyu sachakem tü taji Rabbah wu. Thitü David
thuoüji Jerusalem vü peh. Thi Joab nüh Rabbah prü nü feriejamtü.

2David nüh mari kajiwa kajilüwe ma lü rügi vünüh vi ünü jümawa tü suna küüto
cherake nü müzü küzho thi amekükhra loh küsü tüla; thi jüma vi nü David lü
rügivü thse. Ma nüh anyujiwa vünüh zanyo zheküvira khielohti viru.

3Jüti sanü ma nüh jüla küpeh nyiri siezhuru nü mari vithsohkürhovüh, akathiri
thi amüvüri vi taji mari küüroh; hakümjie vünüh David nüh Amonri nyuji aveh
vü sa. Jüsevü David thi anyiri aveh tü Jerusalem vü shele teru.

Filistinri Kürajirasuori Sie Arie Küsa

© 2015 Bible Society of India.

4Ham sevü Gezer vünüh Filistinri vü arie shuteru; jüti küsa vü Hushatwa Sibekai
nüh Sipai rehthem, ma tü küraji rasuori küthsoküzhiri küsü; thi Filistinri tü
saküsajim tü.

5Jüvü Filistinri sie arie sa le nü Jair atsa Elhanan nüh Gitwa Goliath anü Lami
rehthem, ma vikuoh tü atakha rike.

6Jüsevü nga Gat vünüh arie sa lehü, jülatü anyi kürajirasuo küsü peh, ma tü ake
awuowuo vü tüjü türoro pe, thi ampha awuowuo vü tüjü türoro pe, küürühji
mükeke nü müzü pe, manga kürajirasuori vü atharuori.

7Thi ma nüh Israel vü Shimea atsa Jonathan, David anü nüh ma rehthe.

8Hamari tü Gat vü kürajirasuori vünüh küturu; thi mari tü David thi ma sieperi
ake vünüh külum.

1 Küshukürazhüku 21

David nüh Nyitoküürüh Küvi
(2 Sam 24.1-25)

1Saküüwuowa nüh David küchü nü Israel küürüh nti sa.

2Jükenüh Joab thi thopahiri sierhüri vü, "Wa nü Beersheba vünüh Dan küju
Israel kürüh taji hi nüh mari nyito thsü na küsa kenüh azhühkewa hi vü viru luo,"
ti küza.

3Thitü Joab nüh, "VÜWA nüh ma nyiri vü mari zake küzhi müzakeringa
thsephrekütsüwa saluo! Mari tü eh vüwa kajiwa nyu ülo, mari aveh tü eh vüwa
sieperi ülo? Thinü mokenüh eh vüwa tü hama müsaji mümhie lo? Mokenüh ma
tü Israel rügivü müküleh vitselo?" ti küza.

4Thitü kajiwa zhü tü Joab nyiehvü tewa. Jükenüh Joab tü tsezhutewa nü Israel
aveh vü wa taji Jerusalem vü shele teru.

5Jüti sanü Joab nüh anyiri küürüh küürüjiwa vi nü David tsü. Israel aveh
küürühji, anyuchuwa küvi anyiri 1,100,000, thi Judah vünüh 470,000 anyuchuwa
küviri.

6Thitü ma tü küürüh vü Levi thi Benjamin thuoüji müchieke, küpakenühnyunü
kajiwa nüh azhükütsü thuoüji Joab tü küürüh vü rükümkenüh.

7Thitü azanyo hamavü Saküüwuowa tü mülozhe nüh saküm kenüh ma nüh
Israel kürhie.

8Thinü David nüh Saküüwuowa vü, "Hi nüh jüma sakümwa vü hitü khiemuo
shehmthuoh, noh siepewa künakhie vijamtüluo; küpakenühnyunü hi nüh zhe
sheh nü jüma sakümthuoh kenüh," ti küza.

9Thinü VÜWA nüh David setsazhüküphrawa Gad vü,

© 2015 Bible Society of India.

10“David vü wa nü, ‘VÜWA nüh hakümjie küzaveh, Hi nüh zanyoküche noh tsüveh; tinü hi nüh noh vü satsü na küsa kenüh jümari küsü rüka luo,’ ti küza üti,” küza.

11Jükenüh Gad tü David tüvü ru nü ma vü, “VÜWA nüh hakümjie küzaveh, ‘Khiemawa noh müshe nüh vi luo:

12mahvi küche kümkhuojih ünü; nyutü noh küümaküshiri nüh asaküche zoriekhem nü noh mükünongüra anyuchuwa nüh noh zheruküphasa nyinü; nyutü VÜWA nyuchuwa nüh mahvi küche Sahna kükho azhihwa vü tsü nü VÜWA zhühlewa nüh Israel natonahuori aveh küüzorie na lo?’ ti küna. Tinü hi tü hi küüzewa vü mowa shelerüle naveh ünüh kürathuo luo,” ti küza.

13Jüti küsa vü David nüh Gad vü, “Hi tü müshekümnomna vü pehmthuoh; tinü hi tü VÜWA kevü küütum luo, küpakenühnyunü ma külohna tü ji shehm; thitü hi tü anyira ke vünü mükütu tümluo,” ti küza.

14Jüti sanü VÜWA nüh sahna kükho Israel rügi vü küze nü Israel nyiri tü anyie rürake süm.

15Thi Saküüwuowa nüh Jerusalem zoriem üti rügi zhülewa küze; thitü ma nüh zorie nti saküveh vü VÜWA nüh jüma ngu nü kümsüwa sakükhaphrüm taji ma nüh küzorie rügizhülewa vü, “Jü walethuoh, noh ke sam le luo,” ti küza. Jüti küsa vü VÜWArügizhülewa tü Jebuswa Ornan müthaküfepe vü tsieveh.

16Thi David nüh toke nü noküze ünü VÜWA rügizhülewa tü azhih thi atülü azhievü tsieküveh ngu, ma ke vü anyuchuwa shozhu nü Jerusalem rügivü thsuokeveh. Thinü David thi kükhruori tü tsakieh müphie nü mari anyieh fephohke tewa.

17Jüti küsa vü David nüh Saküüwuowa vü, “Nyiri kürüh üta azhükütsüwa tü hi nüh nyu ülo? Khiemuo nü khuke kümsü küsashehwa tü hi. Thitü anyihzhü hamari tü mowa sa lo? Noh ke tü, hi nüh noh vü khuoveh nü, O VÜWA eh Saküüwuowa, hi vü thi eh pa zheh vü müküwa tümluo,” ti küza.

18Jüsevü VÜWA rügizhülewa nüh Gad vü azhütsü taji David tü wanü Jebuswa Ornan müthakütsipe vünüh kükhurüpe küsüsa mkütoke üji mümhie ti David vü küza.

19Jükenüh David tü Gad azhü, ma nüh VÜWA nyo vünüh küüza vünüh khru.

20Jüti küsa vü Ornan tü hiemtha feküveh vü sühleno ünü rügizhülewa ngukera nü ma thi ma tsa müzü ma vü nyipehküvehritü küthi.

21David tü Ornan vü küru vü Ornan nüh no ünü David ngura taji müthaküfepe vünüh tsewa, thi ma nyieh azhihvü vü tsuo nü David siakesheh.

© 2015 Bible Society of India.

22David nüh Ornan vü, “VÜWA vü kükhurüpe küsü sana küsakenüh müthaküfepe azhiewa vi hi tsüluo, ma me khem ti küsavünüh jüma hi tsüluo, jüta küsa vünüh kürhuokesahnawa tü anyiri vünüh küprale tewa naveh ünüh,” ti küza.

23Ornan nüh David vü, “Jüma vi luo; thi eh vüwa kajiwa nüh ma vü mowa nü mhieveh ünüh küsam luo; noluo, hi nüh shüvotsari kütso kükhurüri kenüh tsüveh, müthaküfe thsohri nüh athsohsa, thi hiemthari nüh atha kükhurü sa, ti saluo. Hi nüh aveh tsümthuoh ünüh,” ti küza.

24Thitü kajiwa David nüh Ornan vü, “Nyu, tü hi nüh ame khem taküsa vünüh jüma sü naveh; hi nüh VÜWA kenüh noh zhi nü mowa nüh küviwa nyu, nyuwie ketünga hi tü ame müküsa zanyoküsü nga nüh vi kütso kükhurü kütsüwa nyu,” ti küza.

25Jükenüh David nüh azhiewa kenüh Ornan vü küte nü suna akre müza türo thuom.

26Jüti sanü David nüh VÜWA vü kükhurüpe küsü sanü kütsokükhurü thi kütsathuo kükhurü tsü taji VÜWA ji, thinü ma nüh kütso kükhurüwa kükhurüpe vünüh atülü anyih vünüh marüle.

27Jüti küsa vü VÜWA nüh rügi zhülewa vü azhütsü nü ma tü ma nyuchuwa ma suochi lovü thsem le.

28Jüma tsotho vü, David tü VÜWA nüh Jebuswa Ornan mütha küfepevünüh ma rüle kütsü ngura nü ma nüh ma küsahthuori jüla nüh sa.

29Mosa nüh reza vü VÜWA juhthsü-kükhurüzheh küsawa thi kütsokükhurüwa kükhurüpe tü jüma tsotho vü Gibeon tü azhiekümsiewa vü pehveh;

30thitü Saküüwuowa vü kürüna küsa kenüh David tü jüma tüvü müwara nüh sam, küpakenühnyunü ma tü VÜWA rügizhülewa nyuchukükrü kenüh.

1 Küshukürazhüku 22

1Jüsevü David nüh, “Hala nüh VÜWA Saküüwuowa zheh peh naveh thi hala nüh Israel kenüh kütso kükhurüpe peh naveh,” ti küza.

Kükhurüzhehwa Sa na küsa kenüh Küüche

2David nüh Israel zhih vü küpeh alieri saküsehrü nü küsezhuhüti azhütsü, thi ma nüh aloh kürhethuori tü Saküüwuowa zheh sana küsa kenüh aloh huküsari küche üti ma nüh anyiri vizhu.

3David nüh küjietemürü kenüh amükhieri kheriri kenüh thi kümchiri kenüh amürü müküüzara tsü, thi asahwuo nga müküüterhühra küchetsü,

4thi amüse zhehthso mükürüh wiethuoh nüh tsü; küpakenühnyunü Sidonri thi Tair ri nüh amüse khielohti David vü viküru kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

5David nüh, “Eh tsa Solomon tü rünguoveh thi müjie sheke, thiVÜWA kenüh azheh sana saküvehwa tü küsasheh küüluoh müsaji mümhie, azhih aveh vü tholah thi kütholathovü azhi müsaji mümhie; jükenüh hi tü jüma kenüh küüche sanaveh,” ti küza. David tü ma müjie küsü tüvü atsokrüri müküüzara küchesa.

6Jüti sanü ma nüh ma tsa Solomon ji nü Israel Saküüwuowa VÜWAkenüh azheh küsü sa üta azhühzho tsü.

7David nüh Solomon vü, eh tsa, eh Saküüwuowa VÜWA nyo vü azhehküsü sana küsa eh luoveh lovü tümthuoh.

8Thitü VÜWA zhü hi vü ru taji, “Noh tü azüh khielota küthü thi arie küjiji sashehmthuoh; tinü noh thuoüji eh nyo vü azhehmüsarathuoh, küpakenühnyunü azhih nyiehvü noh tü eh tüvü azühkhielohta küthü kümthuoh kenüh.

9Halie, atsa nyimpari küsü wuo noh tsü naveh; ma tü luovehkürüziri küsü sanaveh. Hi nüh ma mükünongüri poteposhu vünüh luovehkürüzi vi ma tsü naveh; küpakenühnyunü ma nyo tü Solomon, luovehkürüzi ta ji naveh, thi ma tsotho vü hi nüh Israel vü luovehkürüzi thi küüzoh tsünaveh.

10Eh nyo kenüh ma nüh azheh küsü sanaveh. Ma tü eh tsa sanaveh; thi hi nüh ma pa sanaveh, thi hi nüh Israel vü ma kükaji kajipewa tü küsuokürho vizhu naveh,” ti küza.

11Tinü eh tsa, VÜWA nüh noh siekütsewa saluo, jüti küsa vünüh ma nüh noh kenüh küüza üta noh tü noh Saküüwuowa VÜWA zheh tü küsara sanaveh.

12VÜWA mpa nüh kümahtsa thi küthsüra noh vü küüliewa saluo, jüti sanü ma nüh Israel nyiehvü ashu tsü thuoüji noh tü noh Saküüwuowa VÜWA khonyo küsara saluo.

13Jüta küsa vü nüh mükütüküzü noh nüh VÜWA nüh Mosa vü Israel kenüh azhükütsü zhühkhe thi zhühkhori azhüküzhü ti müzhe thuoüji noh tü tsarhie naveh. Müzho luo, thi luoveh jimhie luo. Mükrü tüm; luoveh müzah tüm.

14Hozake kümnomna vünüh hi nüh VÜWA zhehwa kenüh suna 3,400rhiehküto nyiehvü nüh thi rakasa rhiehküto 34,000 nyiehvü nüh, asahwuo thi amürü müküüterhüra vünüh küchetsüthuoh, küpakenühnyunü jüma tü jüzake küpeh kenüh; azhehthso thi aloh nga hi nüh küchetsüthuoh. Noh tü hamari nyiehvü nüh mphahpheleüji mümhie.

15Noh tü küürohri küwale vünüh pehveh: aloh kürhothuori, alohzhehküsari, apezeküsari, thi kesienyiri küpapa küsari mükücherhühra, küüroh vü kümahtsa.

16Suna vü, rakasa vü, sahwuo vü, thi amürü vü ti. Sühra nü saluo! VÜWA nüh noh siekütsewa saluo, ti küza.

17David nüh Israel sierhü aveh vü nga ma tsa Solomon kükra üti azhütsü taji,

© 2015 Bible Society of India.

18“VÜWA nohri Saküüwuowa tü nohri sietse müveh ülo? Thi awuowuo vünüh ma tü nohri vü luovehkürüzi tsümsa ülo? Küpakenühnyunü ma nüh azhih jüla kürhori vizhu nü eh ke vü thsekümthuoh kenüh; thi azhihwa tü VÜWA thi ma nyiri tüvü thsemthuoh.

19Khinyi thuoüji noh müshe thi noh luoveh tü VÜWA noh Saküüwuowa phah na küsa kenüh thse luo. Sühra nü VÜWA Saküüwuowa kümtsezheh saluo, jüta küsa vünüh VÜWA kütsathuozhü küthseku thi Saküüwuowa kümtse ahuo-khuri tü VÜWA nyo kenüh azheh küsüsaküsawa vü vituru naveh,” ti küza.

1 Küshukürazhüku 23

1 David tü khruom thi arülori juteru ünü ma nüh ma tsa Solomon vi Israel nyiehvü kaji küüsa.

Leviri Küüroh

2David nüh Israel sierhüri, navüri thi Leviri aveh saküsezhuh khe.

3Leviri tü mahvi cherake kükhruo wiehvü küchie küsaji anyiri anyiecherake nü tüze.

4“Anyie mükeke nü müzü tü hamari,” David nüh, “VÜWA zheh vü küüroh ashu küsanaveh, anyie türo nüh aküjiri thi lesari sanaveh,

5anyie müzü nüh kherikühuo, thi anyie müzü thuoüji hi nüh küsiake kenüh sakütsü takhu nüh vi nü VÜWA vü küsiake tsünaveh,” ti küza.

6Thi David nüh Levi atsari müzhe nü mari küsuo taji hurü tsü: Gershon, Kohat thi Merari.

7Gershon tsari tü Ladan thi Shimei.

8Ladan tsari: Jehiel lehvüwa, Zetham, thi Joel, mari küche.

9Simei tsari: Shelomot, Haziel, thi Haran, mari küche. Hamari tü Ladan apari zhehlora lüri.

10Shimei tsari: Jahat, Zina, Jeush, thi Beria. Hamari müzü tü Shimei tsari.

11Jahat nüh levü thi Zeza nüh künyiawa; thitü Jeush thi Beria masü nü atsa nyimpari hozake münyie nüh sa, jükenüh mari tü apa küsü zhehlo vü chiekem.

12Kohat tsari: Amram, Izhar, Hebron, thi Uzziel, mari müzü.

13Amram atsari: Aron thi Mosa. Aron tü kümtsetsatsa zanyori kenüh athuo sasa, jüti küsa vünüh ma thi ma tsari tü küsuokürho VÜWAtüvü asierhe tso, ma vü anasa sa thi küsuokürho ma nyo vünüh akütsiari küphrahtezhu sa, ti sanaveh.

14Thitü Mosa Saküüwuowa nyiwa atsari thuoüji Levi kuohri azavü chiekem.

© 2015 Bible Society of India.

15Mosa tsari: Gershon thi Eliezer.

16Gershon tsari: levüwa Shebuel.

17Eliezer tsari: lehvüwa Rehabia, Eliezer tü atsa küpari münyie, thi Rehabia atsari thuoüji hozake peh.

18Ishar tsari: lehvüwa Shelomit.

19Hebron tsari: lehvüwa Jeria, Amaria nüh künyiewa, Jahaziel nüh kücheawa, thi Jekamean nüh müzüawa.

20Uzziel tsari: levüwa Mika thi Ishia nüh künyiawa.

21Merari atsari: Mali thi Mushi. Mali tsari: Eleazar thi Kish.

22Eleazar thuoüji atsa nyimpari müsathuoh nüh nyimzari mpa sanüsütewa; mari küshukürari, Kish tsari nüh mari za.

23Mushi tsari: Mali, Eder, thi Jeremot, mari küche.

24Hamari tü Levi atsari ma pari zhehlori vünüh VÜWA zheh vü küüroh zanyoküsa nta küsa kenüh mahvi mükeke vünüh wiehvü nyijü nyo kürüh nü apari zhehlora lüri zhüke küsa,

25küpakenühnyunü David nüh, "VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh ma nyirivü luovehkürüzi tsümthuoh; thi ma tü küsuokürho Jerusalem vü kürho samthuoh.

26Thi Leviri tü juhthsü-kükhurüzhehwa nyutü jüma kenüh azanyo sana küsa zanyo küsü nga kükhalewa nyuthuoh," ti küza,

27küpakenühnyunü David sehkhe zhüri kenüh hamari tü mahvi mükekevünüh wiehvü Leviri küürüh küsa kenüh.

28 "Thitü mari küüroh thuoüji VÜWA zheh vü azanyo küsa kenüh Aron tsari kükra na küsa kenüh, anyulari, azhehlori, mütha veh ta küsa aveh sakümtse, thi Saküüwuowa zheh vü zanyoküsa küüroh küsüküsü kenüh nga;

29küütsalohse vü, kütsaküzhu kükhurü kenüh ahiewa, lohse kürüpa ahzhi müküthse, vehküm kükhurü, avüjuh küthseri kükhurü, thi küzhiküzüla küüto nyutü küüte aveh vü kükra naveh.

30Thi mari tü arüne thi münüleh kürüzhu tsie nü VÜWA kümna tsüthi siake naveh,

31VÜWA tüvü mükütuo wiethuoh nüh kümnyirülori vü, asakürütheri vü, akhu rülori vü ti VÜWA vü kütso kükhurükütsü asavü müvi üji mükümhie mari küürüh müzhe nü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

32Hakümjie vünüh mari tü müza juhthsükükhurüzhe thi kümtsezhehwaküche naveh, thi VÜWA zheh vü zanyo küsa kenüh Aron tsari vü, mari jienüri vü ti satsü naveh," ti küza.

1 Küshukürazhüku 24

Navüri vü Küüroh Sa üta Küütsü

1Aron tsari küsuo küsa hamari. Aron tsari: Nadab, Abihu, Eleazar, thi Ithamar.

2Thitü Nadab thi Abihu tü masü apa tüvü nüh sütewa nü atsamünyie nüh sam, jükenüh Eleazar thi Ithamar masü nüh anavü sa.

3Eleazar tsari Zadok, thi Ithamar tsari Ahimelek küükra vi nü David tü mari küüroh sa üta chieke küsatüri müzhe nü mari kühurüsa.

4Ithamar atsari nyiehvü nüh Eleazar tsari nüh levünyiri küngura kenüh mari nüh Eleazar tsari apa zhehlori alüri türatüro kükhu vünüh, thi Ithamar tsari tüze ti mari nüh mari kühurü tsü.

5Mari nüh aveh nga küzarike vünüh aküze sanü mari hurütsü, küpakenühnyunü Eleazar tsari thi Ithamar tsari azhievü kümtsezheh küjiri thi Saküüwuowa küjiri küpeh kenüh.

6Leviri küsü Nathanel atsa Shemaia kürhüwa nüh kajiwa, kajitsari, navüwa Zadok, Abiathar tsa Ahimelek, thi navüri thi Leviri apara zhehlori alüri tüvü nüh mari zhüke; Eleazar thi Ithamar kenüh apari küsü zhehlo rüka.

7Aküze küsa pokhuwa tü Jehoiarib vü, akünyiawa Jedaiah vü,

8kücheawa Harim vü, müzüawa Seorim vü,

9müngaawa Malkhija vü, türoawa Mijamin vü,

10türüawa thuoüji Hakoz vü, tüzeawa Abijah vü,

11tüguawa Jeshua vü, türakewa Shekaniah vü,

12türaluokewa Eliashib vü, türakünyiawa Jakim vü,

13türakücheawa Hupa vü, türamüzüawa Jeshebeab vü,

14türamüngaawa Bilga vü, türatüroawa Imer vü,

15türatürüawa Hezir vü, türatüzeawa Hapizez vü,

16türatüguwa Pethahia vü, mükekewa Jehezkel vü,

17mükeke nü küsüwa Jakhim vü, mükeke nü künyiawa Gamul vü,

18mükeke nü kücheawa Delaia vü, mükeke nü müzüawa Mazia vü, titsuotsake.

© 2015 Bible Society of India.

19Israel VÜWA Saküüwuowa nüh Aron vü azhükütsü kümjie hamari tü mari apa nüh rüleh makeri'a nüh vizhukütsü müzhe nü mari nüh VÜWA zheh vü küru vü küüroh sa üta chieketsü.

Levira Nyori

20Levi atsa küpari: Amram tsari, Shubael, Shubael tsari, Jedeiah.

21Rehabia atsari: Rehabia tsari lehvüwa Ishia.

22Izhari, Shelomot; Shelomot tsari, Jahat.

23Hebron tsari: levüwa Jeria, Amaria nüh künyiawa, Jahaziel nüh kücheawa, Jekamean nüh müzüawa.

24Uzziel tsari; Mika; Mika tsari, Shamir.

25Mika anü Ishia, Ishia tsari, Zekharia.

26Merari tsari: Mali thi Mushi. Jazia tsari: Beno.

27Merari tsari: Jazia tsari Beno, Shoham, Zekur, thi Ibri.

28Mali tsari: Eleazar, ma tü atsa nyimpari münyie.

29Kish tsari: Jerahmeel.

30Mushi tsari: Mali, Eder, thi Jerimot. Hamari tü Levira tsari mapari azhehlori kümzhe.

31Hamari tü apa küsüsü zhehlo alü thi mari nüri nga ti küzarike vünüh Aron kümjie kajiwa David, Zadok, Ahimelek, thi navüri apa zhehlo vü alüri thi Leviri tüvü nüh aküze küsarijake.

1 Küshukürazhüku 25

Kükhurüzheh vü Azahküsari

1David thi zanyoküsa levüri nüh zanyoküsa wuori kenüh Asaf tsari, Heman tsari, thi Jeduthun tsari athuo sasa, mari tü topitori, takhuri thi küüchirükhuri vi nü setsaküthsüzhü phra naveh. Küüroh thi mari küürohri rhüsa:

2Asaf tsari: Zekur, Josef, Nethaniah, thi Asharela, Asaf tsari, Asaf kükhu vünüh küjokütsü, ma tü kajiwa nüh küjo kütsü vünüh ma nüh setsaküthsüzhü phrahte.

3Jeduthun vünüh Jeduthun tsari: Gedalia, Zeri, Jeshaia, Shimei, Hashabia, thi Matithia, mari türo, mari apa Jeduthun nüh küjokütsü kükhu vünüh mari tü topito vünüh VÜWA vü kümna tsü thi siake.

4Heman vünüh, Heman tsari: Bukia, Matania, Uzziel, Shebuel, thi Jerimot, Hanania, Hanani, Eliatha, Gedalti, thi Romamti Ezer, Joshbekasha, Mallothi, Hothir, Mahaziot.

© 2015 Bible Society of India.

5Hamari aveh tü kajiwa setsazhüküphra, Haman tsari, Saküüwuowa nüh küphrahzhu müzhe nü ma sakümsietsü; küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh Heman vü atsa nyimpari türamzü thi nyimzariküche ti kütsü kenüh.

6Mari aveh nga küüchirükhuri atakhuri, thi topitori vi nü mari apa nüh küjokütsü kükhu vünüh VÜWA zheh vü zanyoküsa kenüh azah sa. Asaf, Jeduthun, thi Heman tü kajiwa zhü kükhu vü peh.

7Mari nyito küürüh mari jienüri küsaji, VÜWA vü azah küsakümteri, mari aveh aküzhüri kheh, mari müza künyi zerakenü tüze.

8Thi mari tü mari küüroh kenüh, aküzahluo thi aküjiluo, küsosieri luo aküchieri luo küzarike vünüh aküze sa.

9Aküze küsa pokhuwa tü Asaf vünüh Josef vü tsuotsake; künyiawa Gedalia vü, ma vü thi ma jienüri thi ma tsari vü, mari türakünyi;

10kücheawa thuoüji Zekur, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

11müzüawa thuoüji Izri vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

12müngaawa thuoüji Nethaniah vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

13türoawa Bukia vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

14türüawa Jesharela vü, ma tsari thi ma jienüri vü ma türakünyi;

15tüzeawa thuoüji Jeshaia vü, mari tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

16tüguawa thuoüji Matania vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

17türawa thuoüji Shimei vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

18türaluokewa thuoüji Azarel vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

19türakünyiawa thuoüji Hashabia vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

20türaküchеawa thuoüji Shubael vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

21türamüzüawa thuoüji Matithia vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

22türamngawa thuoüji Jeremot vü, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

23Hanania vü thuoüji türatüroawa, ma tsari thi ma jienüri vü, mari türakünyi;

24Joshbekasha vü thuoüji türatürüawa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

25Hanani vü thuoüji türatüzeawa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

26Mallothi vü thuoüji türatüguawa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

27Eliatha vü thuoüji mükekewa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

28Hothir vü thuoüji mükeke nü küsüwa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

© 2015 Bible Society of India.

29Gidalti vü thuoüji mükeke nü künyiawa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

30Mahaziot vü thuoüji mükeke nü kücheawa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

31Romamti Ezer vü thuoüji mükeke nü müzüawa, ma tsari thi ma jienüri, mari türakünyi;

1 Küshukürazhüku 26

Kükhurüzheh Riehuori

1Kherikühuori kenüh küüsuo: Korari kenüh Asaf tsari azhievü Kore atsa Meshelemia.

2Thi Meshelemia tü atsa nyimpari peh khe: küwuo khuwa Zekharia, künyiawa Jediael, kücheawa Zebadia, müzüawa Jatnial,

3müngaawa Elam, türoawa Jehohanan, türüawa Eliehoenai.

4Thi Obededom atsari: küwuo khuwa Shemaia, künyiawa Jehozabad, kücheawa Joa, müzüawa Sakhar, müngaawa Nethanel,

5türoawa Amiel, türüawa Issachar, tüzeawa Peulethai; küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh tsia ma kütsü kenüh.

6Jüsevü nga ma tsa Shemaia vü ma pari zhehlori vü takrüri küsakenüh atsari wuotsü, küpakenühnyunü mari tü zanyo küsarashehnyiri küsa kenüh.

7Shemaia tsari: Othni, Refael, Obed, thi Elzabad, ma jienüri Elihu thi Semakhia tü küsara nyiri.

8Hamari aveh tü Obededom atsari, mari tsari thi ajienüri zanyo küsake nüh küsara nyiri kheh; Obededom nyi zanyoküsara rorake nü künyi.

9Thi Meshelemia tü atsa thi ajienü peh khe, küsara nyiri türatüze.

10Thi Merari tsari Hosa tü atsa peh khe: Shimri levüwa (ma nüh küwuo khuwa anyu wie ketünga ma pa nüh ma vi lehvüwa küsa),

11Hilkiah nüh künyiawa, kücheawa Tebalia, müzüawa Zekharia: Hosah tsari thi ajienüri aveh türaküche.

12Kherikühuo küüsuo hamari tü mari jienüri nüh küsa üta maleri vü nyiri vü VÜWA zheh vü anasa küüsa;

13mari tü apara zhehlo vünüh küzah thi aküji nga küzarike vünüh mari kheri kenüh aküze sa.

© 2015 Bible Society of India.

14Zhiehshu wuovü kenüh aküzewa Shelemia vü tsuotsake. Mari tü matsa Zekharia, kümahtsa süphiekütsüwa kenüh nga aküze sa, thi maküzewa tü zhiehtüvü kenüh shuteru.

15Obededom kenüh zhieseh wuovü shuteru, thi ma tsari vü zanyoküsazheh totsüm.

16Shupim thi Hosa kenüh thuoüji Shalekhet akheri lehkhuji tekükhru zhiehtu wuovü shuteru. Noteküpeh küüroh küsuotsü.

17Zhiehshu wuovü rülo küsü vü nyi türo, zhiehtü wuovü rüloküsü vü nyi müzü, zhieseh wuovü rülo küsü vü nyi müzü, jükümjie zanyoküsazheh vü nga nyi künyi;

18thi ashiehku kenüh zhiehtu wuovü thuoüji lehkhuji vü müzüpehveh thi künyi ashiehku vü pehveh.

19Hamari tü Korari thi Merari atsari azhievü kherikühuo küsuoküsari.

20Thi Leviri thuoüji Ahija nüh Saküüwuowa zheh künyirhieri thi aküte kümthü künyirhieri ashu küsa.

21Ladan atsari, Gershon tsari Ladan vü küpehri thuoüji Gershonri Ladan vü küpeh apara zhehlo alüri ashu: Jehieli.

22Jehieli atsari, Zethan thi ma nü Joel, masü nüh VÜWA zheh künyirhieri vü ashu sa.

23Amramri, Izharri, Hebronri, thi Uzzielri,

24Gershon atsa Shebuel, Mosa atsanüh künyirhieri vi ashu aküjilevüwa sa.

25Ma jienüri: Eliezer vünüh ma tsa Rehabia, thi ma tsa Jeshaia, matsa Joram, ma tsa Zikhri, thi ma tsa Shelomot.

26Shelomot hama thi ma jienüri nüh, David kajiwa, apara zhehlori alüri, anyieri thi müzari anyievü küjiri, thi thopahiri sierhüri nüh müthü küsa künyirhieri nyiehvü ashu sa.

27Arie vünüh zhechiehküvirari mari VÜWA zheh vü küücheküku kenüh aküteri mari nüh müthü.

28Jüsevü nga setsazhüküphrawa Samuel, Kish atsa Saul, Ner atsa Abner, thi Zeruia atsa Joab nüh aküteri kümüthü aveh Shelomot thi ma jienüri nüh künote sa.

Levi Küpara Küüroh

29Izharri, Khenania thi ma tsari nüh aküjiri thi lesari kümjie vünüh Israel kenüh alievü küürohri chieketsü.

© 2015 Bible Society of India.

30Hebronri, Hashabia thi ma jienüri, anyie küsü nü müza türü küsara nyiri nüh VÜWA küüroh thi David kajiwa zanyoküsari Israel zhiehtu wuovü küno sa.

31Hebronri, Hebronri vü Jerija nüh küthsoküzhi nyutü apari zhehlori küsüküsü vü nga levü sa. (David kükaji mahvi zürakewa kürütso sanü mari azhievü Gilead vü Jazer vünüh küsara nyiri khielohti ngura).

32Kajiwa David nüh ma thi ma jienüri küsara nyiri anyie künyi nü müza türü, apara zhehlo vü alüri chieke nü Reubenri, Gadri thi Manase kuoh küzhilari tü Saküüwuowa zanyo ta küsa aveh thi kajiwa küürohri kenüh ti küüno nti sa.

1 Küshukürazhüku 27

Nyihlari thi Anyu vü Kürhori Kühurü

1Hamatü Israel nyiri apara zhehlo alüri, anyieri thi müzakerisierhüri thi kajiwa kütsüküüna küjiri zanyo aveh vü küsuo nü küru küwa küsa, mahvi ajü asasa vünüh, küüsuo küsüsü vü anyie mükeke nü müzü.

2Zabdiel atsa Jashobeam nüh asa apowa vü küüsuo powa ashu sa; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

3Ma tü Perez küthsoküzhiri, thi asa apowa vü ma nüh thopahiri sierhüri aveh vü lehvüwa sa.

4Asa künyiawa vü Dodai Ahohitwa nüh rieh huo ashu sa; ma rieh huo vü anyie mükeke nü müzü.

5Khazhu kücheawa, asa kücheawa kenüh Jehoiada navüwa tsa Benaia nüh levüwa kümjie sa; ma rieh huo vü anyie mükeke nü müzü.

6Benaia hama tü anyi kükhra cherakeri vü küsü thi cherakeri vü azhühtsüwa sa; ma tsa Amizabad nüh ma riehkhuo vü ashuwa.

7Joab anü Asahel nüh müzüawa, asa müzüawa, thi ma tsa Zebadia nüh ma sewa; ma riehkhuo vü mükeke nü müzü.

8Asa müngaawa kenüh khazhu müngaawa thuoüji Izrari Shamhut; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

9Türoawa, asa türoawa kenüh Tekoiwa Ikesh atsa Ira; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

10Türüawa, asa türüawa, Efraim tsari, Pelowa Helez; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

11Tüzewa, asa tüzeawa kenüh thuoüji Zera akuoh Hushatwa Sibekai; ma riehkhuo vü mükeke nü müzü.

© 2015 Bible Society of India.

12Tüguawa, asa tüguawa thuoüji Benjamin kuoh vünüh Anathoth ri Abiezer; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

13Türawa, asa türawa thuoüji Zeria vünüh Metofa ri Maharai; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

14Türaküsüwa, asa türaküsüawa kenüh Efraim tsari Pirathon ri Benaia; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

15Türakünyiawa, asa türakünyiawa kenüh Othniel vünüh Metofatri Heldai; ma riehkhuo vü anyie mükeke nü müzü.

Israel Kuohri Zanyoküsa

16Israel akuoh anyiehvü, Reubenri kenüh Zikri atsa Eliezer nüh küjiwa levü sa; Simeon ri kenüh Maka atsa Shefatia tsanüh sa;

17Levi kenüh, Kemuel atsa Hashabia; Aron kenüh Zadok;

18Judah kenüh Elihu, David nüri küsü; Issachar kenüh Maikhael atsa Omri;

19Zebulun kenüh Obadia atsa Ishmaia; Naftali kenüh Azriel atsa Jeremot;

20Efraimri kenüh Azazia atsa Hoshea; Manase kuoh küzhilawa kenüh Pedaia atsa Joel;

21Gilead vü Manase kuoh küzhilawa kenüh Zekharia atsa Iddo; Benjamin kenüh Abner atsa Jasiel;

22Dan kenüh Jeroham atsa Azarel. Hamari tü Israel kuohri kenüh sierhüri.

23David tü akürho mahvi mükeke kükhu vü thuoüji mükürüh, küpakenühnyunü VÜWA nüh Israel tü atülü vü wutsiri zake küzhinta phrahzhukümthuoh kenüh.

24Zeruia atsa Joab thuoüji küürüh sate, thitü mükürühkhe nüh sam; tü hama kenüh Israel lü vü arüküshuteru; thi küürühwa tü kajiwa David Küshukürari zhüku vü müturu nüh sam.

25Kajiwa künyirhieri nyiehvü Adiel atsa Azmaveht; thi nyuji künyirhieri nyiehvü, anyujiri vü, anyuzari thi küriekerikünyirhieri nyiehvü thuoüji Uzziah tsa Jonathan nüh sa;

26thi Khelub atsa Ezri nüh azhuh vü kükhahu küürohri nyiehvü sa;

27rhelivizhuhri vü thuoüji Ramatwa Shemei; thi rhelivi khahküvizhu zhehlori thuoüji Shifamwa Zabdi.

28Shefela vü Olive thi rürüvithsoh vü thuoüji Gederwa Baal hanan nüh; vüjuh ashühzheh nyiehvü thuoüji Joash nüh.

© 2015 Bible Society of India.

29Sharon vü arekümrhuo mieshümiesari nyiehvü thuoüji Sharonri Shitraiwa nüh; anyuo vü mieshümiesari nyiehvü thuoüji Adlai atsa Shafat nüh.

30Ut nyiehvü thuoüji Ishmaelri Obilwa nüh; thi rawuh awierinyiehvü thuoüji Meronotri Jehdeia nüh. Anyihnyihri nyiehvüthuoüji Hagritri Jaziz nüh.

31Hamari aveh tü kajiwa David tsokrü kütsüküsari kheh.

David Nyijü Shike Kütsüri

32David püza Jonathan tü küsüphieri küsü, zanyo kümshethsü thi küchiekürhü küpehri küsü, ma thi Hakmoni atsa Jehiel masü tü kajiwa tsari küsieri.

33Ahithofel thuoüji kajiwa küsüphieri, thi Arkhit Hushai thuoüji kajiwa füwa.

34Benaia tsa Jehoiada, thi Abiathar masü nüh Ahithofel müthoh sa. Joab nüh kajiwa thopahiri sierhüwa.

1 Küshukürazhüku 28

Kükhurüzhehwa kenüh David nüh Küshikeri

1David nüh Israel küjiri, akuohri aküjiri, kajiwa kütsüsuoza küsa küjiri, anyira sierhüri, müzari sierhüri, kajiwa thi matsari tsokrü thi mieshümiesa aveh kütsüküsari, kajizheh vü aküjiri, akükhra nyiri, thi arieküsathsüri aveh Jerusalem vü saküsezhuhkhe.

2Jüsevü kajiwa David tü sühra tsie taji, eh jienüri thi eh nyirieh zhü künaluo. Hi tü VÜWA kütsathuozhü küthseku kümnyie kenüh, thi hiri Saküüwuowa mpha küsape kenüh azheh küsü sa nti eh luovehlovü tüveh; thi azhehwa kenüh küüche samthuoh.

3Thitü Saküüwuowa nüh hi vü, ‘Noh thuoüji eh nyo kenüh azhehmüsara nüh samhieveh, küpakenühnyunü noh tü arieri küsü thi azüh küthüküm kenüh,’ ti küza.

4Jüta wie ketünga Israel VÜWA Saküüwuowa nüh eh pa zhehlo aveh vünüh küsuokürho kaji küsa nta rüka; küpakenühnyunü ma nüh Judah tü asierhü küsa nta rüka, Judah azheh vünüh eh pa zheh, thi eh apa atsari azhievü nüh Israel aveh nyiehvü hi kaji küsa nta ma lotewa.

5Thi atsari aveh vü (küpakenühnyunü VÜWA nüh atsa hozake vi hi kütsü kenüh) ma nüh eh tsa Solomon vi Israel nyiehvü VÜWA kajiwa kajipe rügivü küüpeh nta rükamthuoh.

6Ma nüh hi vü, ‘Noh tsa Solomon nüh eh zheh thi eh nyulari küüsawa sanaveh, küpakenühnyunü hi nüh ma tü hi mpa eh tsa sa nti thi hitü ma pa sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

7Nosü kümjie ma nüh mükütuo wiethuoh nüh eh zhükütsüri thi ehzhüzhori zhühthuo küümzho thuoüji hi nüh ma kajipewa küsuokürho vizhutsü naveh,' ti küza.

8Khinyi jükenüh Israel, VÜWA kümhuwa aveh notha vü, thi hiri Saküüwuowa nüh küünara vünüh VÜWA nohri Saküüwuowa zhükütsüri aveh müzhe thi phah luo; jüta küsa vünüh azhihkümhie hama mükate, thi küsuokürho nohri tsari nohri asevü küsuokürho akaküvi küzhiluora naveh.

9Thi noh, Solomon eh tsa, thuoüji noh pa Saküüwuowa thsüluo, thi aluoveh ajü vi thi küsangü müshe vi nü sataji ma kütsü saluo; küpakenühnyunü VÜWA thuoüji luoveh ajü phahveh, thi kürüzhe thi kümshe aveh thsü küveh kenüh. Mükütüküzü noh nüh ma phah thuoüji noh nüh ma ngura naveh; thitü noh nüh ma mam thuoüji ma nüh küsuokürho noh vijam naveh.

10Khinyi azhüzhüluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh kümtsezhehwa kenüh azheh küsü küüsa nta noh rüka kümthuoh kenüh; müzho luo, thi jüma saluo.

11Jüti sanü David nüh ma tsa Solomon vü kükhurüzhehwa atsokürüzhe atela kenüh, jüma zhehri kenüh, ma künyirhieri, arügivü küsuokürhori, alovü ma küshothuori, thi külohna pewaküshothuo tsü;

12thi ma müshe lovü kürüzhe tüküveh aveh VÜWA zheh nyulari kenüh, küshothuo poteposhu aveh kenüh, Saküüwuowa zhehkünyirhieri kenüh nga, aküte müthü kümthuo kenüh künyirhieri kenüh nga;

13navü thi Leviri küüsuori kenüh, VÜWA zheh vü zanyo küsa küüroh aveh kenüh nga,

14kümhu küsüsü vü kenüh suna küfüküjuh aveh kenüh suna küüte, kümhu küsüsü kenüh rakasa küfüküjuh küüte,

15latiperi thi ma latiri kenüh suna küüte, latipe thi ma lati küsüsü kenüh suna küüte, küüroh küsa vü latipe thi lati kenüh rakasa küüte,

16küütsa lohsewa kenüh toküsape küsüsü vü suna küüte, rakasa zanyo küsaperi kenüh rakasa,

17küharievühri kenüh, ketsokuri thi ahuori kenüh suna latha; nyaphrükhuri thi küüte küsüsü kenüh rakasa nyaphrükhuri thi küüte küsüsü kenüh;

18suna athaküzü nüh küsa sierhe kükhurüpe kenüh, thi maküüte; jümpa mükünyu aküsa künyi küta nü VÜWAkütsathuozhü küthseku hieteküveh Cherubim suna kheka kenüh kürüzhe, ti.

19Hama aveh kenüh Saküüwuowa kenüh rhü ta küsa ma nüh küzakümtsetsü, küüroh aveh kürüzhewa müzhe nü sana küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti küsa vü David nüh ma tsa Solomon vü, “Müzho luo thi luovehze mhie nü jüma saluo. Mükrü tüm, luoveh müzah tümluo, küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa, eh Saküüwuowa nga nüh noh sietseküveh kenüh. VÜWA zheh vü zanyoküsa küüroh aveh kenüh müjie küsaju nü ma tü noh küsazihwa nyu, nyutü kükulewa nyu.

21Thi halie, Saküüwuowa zheh vü zanyoküsa aveh kenüh navüri thi Leviri küsuoküsari; thi noh vü küüroh aveh lozhe nü küsa anyi zanyoküsa küsüküsü kenüh nga kümahtsa küpehri; jüsevü nga aküjiri thi anyiri aveh noh nüh azhükütsü viju naveh.

1 Küshukürazhüku 29

Kükhurüzheh Küsa kenüh Aküteri

1 Jüti sanü David kajiwa nüh kümhuwa aveh vü, “Eh tsa Solomon, Saküüwuowa nüh ma mpa rüka küsawa tü rünguom thi müjie sheke, thi küüroh tü jim; kajizhehwa tü anyiri kenüh nyunü VÜWA Saküüwuowa kenüh.

2Jükenüh eh Saküüwuowa zheh kenüh hi nüh totsümthuoh, khinyiküju hi nüh küsarawa thuoüji satsüthuoh, suna zanyori kenüh rakasa, sahwuo zanyori kenüh asahwuo, amürü zanyori kenüh amürü, athsoh zanyori kenüh athsoh, jüma nyiehvü nga aloh kükhrüpuo thi ajupe küsa kenüh alohri, kürhükhuoraloh, aloh arhieküsa, aloh amekükhra aveh, thi aweloh.

3Jümpa mükünyu nga kümtse zhehwa kenüh hi nüh tokütsü aveh nyiehvü nga hi mpa eh suna thi rakasa künyirhie pehveh, thi eh Saküüwuowa zheh vü eh kütsüju kenüh eh Saküüwuowa zheh vü hi nüh jüma tsü:

4azhehwa azieri küzhute na küsa kenüh Ofir suna rhieküto müzaküsü küüluoh thi rakasa alatha rhieküto müza künyi nü zürake müküjusheh,

5thi asieküsari nüh küüroh aveh sana küsa kenüh suna zanyori kenüh suna thi rakasa zanyori kenüh rakasa. Thinü nosü thawa nüh lozhe taji ma mpa ma sakümtse nü VÜWA vü tsü na lo?” ti küza.

6Jüti küsa vü apara zhehlo alüri nüh külozhe zanyoküvizhuh sa, jüüta akuohri vü alüri, anyieri thi müzara sierhüri, thi kajiwa küüroh vü aküjiri nga jüti sa.

7Saküüwuowa zheh vü zanyoküsa kenüh mari nüh suna rhiekütomüzake nü rürake küüluoh, küütevüh küzahwa vünüh küüte suna anyie türake, rakasa rhieküto müza küche nü zürake küüluoh, asahwuo rhieküto müza türo nü müke, thi amürü rhieküto anyieküche nü müza müzü küüluoh.

8Thi thari nüh amekükhra loh pehveh ünüh jümari thuoüji VÜWAzheh künyirhie vü Gershonwa Jehiel atsa vü thse kheh.

© 2015 Bible Society of India.

9Külozhe vünüh hamari küthse kenüh anyiri tü nyiehrakhruo kheh, küpakenühnyunü luoveh ajü vi müjuju vünüh VÜWA vü kütsükenüh, David kajiwa nga nyiehrakhruo sheh.

David nüh Saküüwuowa Küsiake

10Jükenüh kümhuwa aveh tüvü nüh David nüh VÜWA tsiatsü; thi David nüh, "Kütsiaküvüwa saluo noh, O VÜWA, hiri pawa Israel Saküüwuowa, küsükürho thi küsuokürho.

11O VÜWA, aküji, akükhra, kütholah kükhrara, thi kükhrakümzho tünoh zhi; küpakenühnyunü atülüri vü thi azhih vü küpeh aveh tünoh zhi kheh; kajipe tü noh zhi, O VÜWA, thi noh tü aveh nyiehvü alüwa ta sakümsiemthuoh.

12Künyirhie thi küchiekürhe künyikhürü nga noh vünüh küru, thi noh nüh aveh nyiehvü takrü saveh. Noh ke vü akükhra thi kümzhopehveh; thi noh ke vünüh aküji sara thi aveh vü akükhra tsüveh.

13Jükenüh khinyi hiri nüh noh kümna tsüveh, thi noh kütholahanyowa siakeveh.

14"Thitü hi tü thawa, thi eh nyiri tü mowa nü hazake külozhevünüh kütsü tü mowa lo? küpakenühnyunü azanyori aveh tü noh vünüh ru thi hiri tü noh mpa noh zhi noh vü tsüveh nü.

15Hiri tü noh tüvü küzehri thi prikürüri wie, eh pari kümjie; azhih vü hiri rülo tü arüzhe küsü kümjie, thi küluozhe münyie.

16O VÜWA hiri Saküüwuowa, hiri nüh noh nyo kümtsewa kenüh azhehküsü sanü noh tsü nta küüshekü sha hama aveh hiri nüh noh vü tokütsü tü noh ke vünüh ru thi aveh nga noh mpa noh zhih wie.

17Hi nüh tsüveh, eh Saküüwuowa, noh thuoüji aluoveh müte no, thi kümsho vü lo; hi nüh eh luoveh kümsho vünüh zanyo hamari aveh müjuju vünüh tsüthuoh, thi hi nüh noh nyiri hala küpehri müjuju vünüh thi lozhesheh nü noh vü kütsü nguthuoh.

18O VÜWA, Abraham, Isaac thi Israel hiri para Saküüwuowa noh nyira luovehri lovü mazhünyo thi kümshe hakümjie küsa küsuokürho satüluo, thi mari luovehri sakürekе nü noh wuovü saluo.

19Eh tsa, Solomon vü ma luoveh ajü vi noh nüh azhükütsüri, noh pohvüzhüri, noh zhühkheri, aveh küsa ma vü tsü nü hi totsü küsa kajizhehwa küüsara saluo," ti küza.

20Jüti küsa vü David nüh kümhuwa aveh vü, "VÜWA nohri Saküüwuowa tsiatsüluo," ti küza. Thinü kümhuwa aveh nühVÜWA, ma pari Saküüwuowa tsiatsü nü mari lü vü küngietsuonü VÜWA khurü taji kajiwa siakesheh.

21Thi mari tü VÜWA vü küsahthuori küsazhu thi rülo künyiawa VÜWAvü shüvotsazah anyie küsü, nyihzhüvo anyie küsü thi nyihzhüzah anyie küsü,

© 2015 Bible Society of India.

aküzhu kükhurüri nga ti kütso kükhurü sa, jüti sanü Israel aveh kenüh küüshekü sha küsahthuo sa,

22jüti sanü mari tü jüma rülo vü VÜWA tüvü alowie sheh nü tsathi zhu ti sa. Thi mari nüh David atsa Solomon tü akünyiawa kaji küsale nü mari nüh ma thse taji VÜWA kenüh kaji küsa, thi Zadok nüh anavü küsa.

23Jüti sanü Solomon tü ma pa David müthoh vünüh kaji sanü VÜWAkajipe rügivü shupeh; thi ma tü tsarhiera taji Israel aveh nüh mazhü vi.

24Sierhüri aveh thi akükhra nyiri, jüsevü nga kajiwa David tsari aveh tü mari künote vi kajiwa Solomon vü shiete.

25Thi VÜWA nüh Israel aveh nüh küngu vünüh Solomon vü anyokümhie küji tsü nü Israel vü ma tüvü kaji küsü nga nüh mükungu kaji küsiake kütholah vi ma tsü.

26Hakümjie vünüh Jesse atsa David tü Israel aveh nyiehvü kükaji sa.

27Ma nüh Israel nyiehvü kükaji küsa tsotho tü mahvi zürake; ma nüh Hebron vü mahvi türü kükaji sa, thi Jerusalem vü mahvi cherake nü küche kükaji sa.

28Ma tü khruo mhie sheh nü küsü rülo jumhie sheh, nyirhie, thi küsiakevü; thi ma tsa Solomon nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

29Kajiwa David nüh küürohküsari, apo vünüh sehkhe küju setsazhüküphrawa Samuel küshukürazhüku, setsaküthsüwa Nathan küshukürazhüku vü, thi setsazhüküphra Gad küshukürazhüku vü rhüsaveh,

30ma nüh takrü küsa, ma kükhra, ma vü thi Israel vü momowa sanüh, thi anyu vü kajipe aveh vü küsari aveh rhüke saveh.

© 2015 Bible Society of India.

2 Küshukürazhüku

2 Küshukürazhüku 1

Kajiwa Solomon nüh Kümahtsa kenüh Kükhuo Küsa
(1 Kaj 3.1-15)

1David atsa Solomon tü ma mpa nüh ma kajipe vizhu, thi VÜWA ma
Saküüwuowa nüh ma siekütse sanü khielohta vünüh ma saküji tsü.

2Solomon nüh Israel aveh sierhüri thi müzari lesari vü, Israel aveh vü thi sierhüri
aveh vü, apara zhehlori alüri aveh vü küza.

3Solomon thi kümhu aveh ma sie nü Gibeon vü küpeh azhie kümsiewa vü wa;
küpakenühnyunü müzakümhu juhthsüzheh, VÜWA siepewa Mosa nüh reza
vünüh küsawa tü jüla pehküveh kenüh.

4 (Thitü David nüh Saküüwuowa kütsathuozhü küthseku tü ma nüh azhie
kücheawa kenüh Kiriat Jearim vünüh viteru).

5 Jümpa mükünyu Uri atsa Bezalel, Hur atsanüh küsa sahwuo kükhurüpewa
tü VÜWA juhthsü-kükhurüzheh tüvü nüh jüla pehlathuoh. Solomon thi kümhuwa
tü VÜWA phah.

6Thi Solomon tü VÜWA tüvü nüh sahwuo kükhurüpewa vü tekhru, jüma tü müza
juhthsü-kükhurüzhehwa vü pehveh, thi jüma rügivü nüh kütso kükhurü anyie
küsü satsü.

7Jüma rüza vü VÜWA nüh Solomon vü ru taji ma vü, “Hi nüh noh vü mowa tsü
naveh ünüh nga ti saluo,” ti küza.

8Thinü Solomon nüh Saküüwuowa vü, “Noh nüh eh pa David vü zanyo küji thi
mükükhaphrükhale kümze kütsathuoh, thi hi tü ma müthoh vünüh kaji
küsamthuoh.

9 O VÜWA Saküüwuowa, noh nüh eh pa David vü küphrahzhuwa khinyi thuoüji
sajutsüluo, küpakenühnyunü noh nüh hi vi nü azhih vü azhitho zake anyiri
nyiehvü kaji küsamthuoh.

10Tinü khinyi thuoüji anyi hamari tüvü tse shuwa thi tse turu ti küsa kümahtsa
thi aküthsü ratsüluo, küpakenühnyunü noh nyiri zhühzhüh ta küsa hama thawa
nüh atakrü sara na lo?” ti küza.

11Saküüwuowa nüh Solomon vü, “Küpakenühnyunü noh nüh hama noh luoveh
lovü tü, noh nüh kümkateri, künyirhie, küchiekürhe nyutü noh kümrhüra
kürholi mükhuo, thi kürhosuo nga mükhuo, thitü kümahtsa thi aküthsü noh mpa
noh kenüh khuo nü hi nüh anyi mari nyiehvü kaji küsa vü takrü sa nta nga ta
küsa kenüh,

© 2015 Bible Society of India.

12kümahtsa thi aküthsü thuoüji noh vü tsümthuoh. Hi nüh künyirhieri kümkateri, thi küchiekürhe noh tüvü küru thi noh sevü küru kajiri küsü nga nüh müküpeh nga vi noh tsü naveh," ti küza.

13Jüti sanü Solomon tü azhie kümsiewa Gibeon, müza juhthsü-kükhurüzhehwa vünüh Jerusalem vü teru. Thi ma tü Israel nyiehvü kükaji sa.

Kajiwa Solomon Kükhra thi Künyirhie
(1 Kaj 10.26-29)

14 Solomon rawuhkhekari thi rawuhnyiri sazhuh khe; ma tü rawuhkheka müza türamzü thi rawuhnyiri anyie türakünyi ma nüh jümari rawuhkheka nyujiri vü Jerusalem vü kajiwa sie nü ape sapeh.

15Thi kajiwa nüh rakasa thi suna tü aloh kümjie zarike Jerusalem satsü, thi ma nüh amüse tü saküpro nü Shefela rürüvithsoh kümjie satsü.

16 Thi Solomon nüh rawuh küsü thuoüji Egypt thi Kue vünüh, kajiwa asüküsari tü ame vünüh jümari Kue vünüh vi.

17Mari tü rawuhkheka küsü vü rakasa müza türo nüh Egypt vünüh sü, thi rawuh küsü vü rakasa müzake nü tünyieke nüh sü; Jüta mari vünüh hamari tü Hitri thi Siria kajiri vü zhuküze.

2 Küshukürazhüku 2

Kükhurüzheh Küsa kenüh Küüche
(1 Kaj 5.1-18)

1Jüti küsa vü Solomon tü VÜWA nyo kenüh kükhurüzheh küsü, thi mampa ma kenüh kajira zheh küsü sa nti müshethuo.

2Thi Solomon nü h akhuo küvü kenüh anyiri 70,000, küzhiho anyu vü aloh küji kenüh anyiri 80,000, thi mari künozi kenüh 3600 kütsütsü.

3Thinü Solomon nüh kajiwa Huram vü azhü küze taji, "Noh nüh eh pa David anü saküru üta thi ma kürho na küsa kenüh azhehküsü ma mpa nüh küsa nta ma vü müsethsoh küzethuoh, tinü hi vü nga jüti saluo.

4Halie, hi tü azheh küsü VÜWA eh Saküüwuowa nyo kenüh sanü Israel kenüh küsuokürho azhühkho saküsa üta jüma müthü nü kümnyiri vü, asa kürüthe vü thi VÜWA hiri Saküüwuowa nüh küteke küsa akhuri vü ma tüvü arhe küüngu müchuh kümhie tso, mükütuo nüh kütsa lohse vi khurü, arüne vü thi münüleh vü kütso kükhurüri tsü naveh.

5Azheh hi nüh sana küsawa tü ji sheh naveh, küpakenühnyunü hiri Saküüwuowa tü nyiaza aveh nyieh vünüh jiküm kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

6 Thitü thawa nüh azheh küsü sanü ma tsüra na lo, atülü wienga, atülü
kümsietsawa nga ma müsara thuoüji? Ma tüvü küüngukütso azhie küsü wie
küchie nüh hi tü thawa nü ma kenüh azhehküsü sa ma tsü na lo?

7 Jükenüh anyi küsü kümahtsa suna vü, raka vü, asahwuo, amürü, küsümo,
müruküchiechie, khrem lori, jüsevü nga kükhrükekümte ti küsa küsü eh pa
David nüh tsü küsa, hi sie nü Judah thi Jerusalem vü pehküveh mütsanü
kürohküvehri vü nyi sana küsa kenüh küze luo.

8 Jüsevü nga amüse, suochithso thi asuohthso azhehthso Lebanon vünüh küze
luo, küpakenühnyunü noh sieperi tü Lebanon vü azhehthso rhothsü küveh hi
nüh thsüküveh kenüh. Thi eh sieperitü noh sieperi siepeh naveh,

9 eh kenüh azhehthso küüshe vünüh küche na küsa kenüh, küpakenühnyunü hi
nüh azheh sana saküvehwa tü ji sheh thi aküngo sanaküveh kenüh.

10 Hi nüh noh sieperi, azhehthso kürhori kenüh hiemtha kütohrhieküto anyie
künyi, khuozhikürümie rhieküto anyie mükeke, thi avüjuh ate anyie mükeke tsü
naveh ünüh," ti küza.

11 Jüti küsa vü Tair kajiwa Huram rhüzhüle küsü vünüh rüle nü Solomon vü
küüze vü, "VÜWA nüh ma nyiri küümze kenüh noh vi nü mari nyiehvü kaji küsa
saveh," ti küza.

12 Huram nüh shele, "Israel VÜWA Saküüwuowa atülü thi azhihküsawa tü
kütsiaküvüwa saluo, ma nüh kajiwa David vü atsa kümahtsa küsü tsü nü ma vü
azhüküzhü thi zanyokümshera tsütaji ma nüh VÜWA kenüh kükhurüzheh küsü
thi ma mpa ma kenüh kajizheh küsü sanaveh.

13 "Hi nüh anyi kümahtsa küsü zanyokümshethsü Huram küzemthuoh,

14 Dan atsavühwa krevühri küsü atsa, thi ma pa thuoüji Tair nyiri küsü. Ma tü
suna vü, rakasa vü, asahwuo vü, amürü vü, aloh vü, athsoh vü, küsümo vü,
akhremü vü, kümüru lori vü, mürilo vü, kükhrüke küroh küpapa aveh, thi arhie
küpapa ma vü kütsü aveh küsara kümtewa noh siekü sanyiri, eh vüwa noh pa
David siekü sanyiri sie küsawa.

15 Jükenüh khinyi thuoüji eh vüwa nüh küza küsa hiemtha, khuozhikürümie,
vüjuh thi akhah ti ma sieperi vü küze luo;

16 thi momowa azhehthso noh nüh müvi üji mümhie nüh hiri nüh Lebanon vünüh
shü taji kho nü juhküjiwa vünüh Joppa vünüh nohvü viru naveh ünüh, jüta küsa
vünüh noh tü jüma vi Jerusalem vü wara naveh," ti küza.

Kükhurüzhehwa Sateküwa
(1 Kaj 6.1-38)

© 2015 Bible Society of India.

17Jüti küsa vü Solomon tü ma pa David nüh nyito küürüh viküm sevü Israel zhih vü küpeh anyilieri aveh vü nyito küürüh vi nü anyie müzake tünyieke küche nü müza türo ngura.

18Akhuo vü na küsa kenüh ma nüh mari anyie rürake sa, anyu küzhiho vü aloh küji kenüh anyie zerake sa, thi anyiri küüroh na küsa kenüh künoziri anyie küche nü müza türo sa.

2 Küshukürazhüku 3

1 Jüti sanü Solomon tü Jerusalem vü Moria Küzhi vü, VÜWA nüh mapa David vü küüngu, David nüh kütuohke küsa azhie, Jebuswa Ornan mütha kütsipe vünüh VÜWA zhehwa sate.

2Ma nüh kükaji mahvi müzü nü asa künyiawa rülo künyiawa vü sate.

3Saküüwuowa zheh küsa kenüh hamari tü Solomon nüh küüteri: küüte kürüwiwa vünüh achu thuoüji akete rorake, thi aveh thuoüji akete mükeke.

4Azhehlo atüvü atela achu thuoüji akete mükeke, azhehwa kümza siezarike sa; ma kümsie thuoüji akete müzake nü mükeke. Alovü thuoüji ma nüh suna alatha nüh küzhute.

5Azhehlo vü thuoüji ma nüh asuohthso nüh saküüri nü suna kümhiewa nüh küzhute taji jüma rügivü aluophi thi akievehrheke.

6Ma nüh azhehwa tü amekükhraloh nüh vi saküzü. Suna thuoüji Parvaim suna.

7Jükenüh ma nüh azhehwa tü, arüvühri nga, akhejiri nga, azieringa, thi amükhieri nga suna nüh vi küzhute; thi ma nüh aküsaküpe asa künyi azieri vü tüke kheh.

8 Thi ma nüh azhie kümtsetsawa nga sa; ma chu azhehwa aveh sie zarikesa, aveh kete mükeke thi achu kete mükeke; ma nüh jüma suna kümhietsawa rhieküto mükeke küüluoh nüh vi azieri küzhute.

9Suna küüzho müshe müza münga nü rürake nüh vi küzeteri sa. Thi küjüke ateri nga ma nüh suna vi küzhute.

10 Azhie kümtsetsawa lovü ma nüh athsoh vi aküsaküpe asa künyi sanü suna nüh vi küzhute.

11Küsaküpe asa künyi küsa tü apie mükeke: küsü aküsa küsüvü apie münga kütawa nü azhehwa azie ju thi küpawa nga apiemünga kütawa nü küsü nüh küsüwa vü küpeke;

12aküsaküpesa hama tü aküsa küsü vü apie münga, thi kütawanü azhehwa azie shike, thi aküsa küpawa nga apie münga, thi kütawa nü aküsaküpe sa apowa küsa sie küperü.

© 2015 Bible Society of India.

13Küsaküpe sa hamasü aküsa tü apie mükeke shohkütawa; küsaküpe sa hamasü tü masü ajih rügivü tsie nü azhehlovü küprüke.

14Thi ma nüh küzietethsüwa tü akhem küsümo, alo müruküchiechie, thi mürilo nüh vi sanü aküsaküpe asa tü jüla sake.

Sahwuo Tovüh Künyi
(1 Kaj 7.15-22)

15Azhepo vü ma nüh tovüh künyi ma kümsie küüto türamnga, küsü rügivü apie münganga müsie.

16Ma nüh azho kümjie küsa akieveh tovüh künyi rügivü sake; thi akatoh müzake sanü akievehri vü sake.

17Ma nüh tovüh künyi tü kükhurüzheh atüvü toke, küsü zhieseh vü, thi küpawa zhiehtü vü ti toke nü zhieseh wathuoüji Jakhim, ma zhühnyo, ma nüh vizhutsü, ti ji, thi zhiehtü wuowa thuoüji Boaz, ma zhühnyo, ma kükhra vünüh, ti ji.

2 Küshukürazhüku 4

Kükhurüzheh kenüh Tsokrüri
(1 Kaj 7.23-51)

1 Jüsevü nga ma nüh sahwuo kükhurüpe küsü sa, ale mükeke, ma veh ale mükeke, thi ma kümsie vü nga ale müzü nü küzhila.

2Jüsevü nga ma nüh akülü juhküjiwa sa; jüma tü rülo, ma küjiküüzüle apie türake, ma kümsie apie münga, thi ma thsopoküüzüle küüte apie cherake.

3Ma kükhu vü khurünyi atso sake, apie cherake kenüh, juhküjiwa rhiemkiele, khurünyiri tü kürhe tsothovü kürhe üta kürikünyi sa.

4Jümatü shüvotsari türakünyi rügivü tsie, küche zhiehtü wuovü küprüke, küche zhiehtu wuovü küprüke, küche zhieseh wuovü küprüke, juhküjiwa tü hamari rügivü toke, thi mari aveh asehru tü alovü küprüke kheh.

5Ma küsa thuoüji amüza küsa rieke, thi ma thsopo tü ahuo thsopo üta thi sanü küwu küsü kümjie; jüma tü anyie küche küüluoh ajuhküüzüra peh.

6Jüma lovü nüh ajuhke sana küsa kenüh ma nüh ajehku türake sa, münga thuoüji zhiehtu wuovü sasa, thi münga nü zhietü wuovü sasa. Kütso kükhurü kenüh küviri mari tü hamari vünüh kürhomümti, thi navüri tü juhküjiwa vünüh juhke sana küsakenüh.

7 Azhünyowa müzhe nü ma nüh suna latipe türake sa kükhurüzhehlovü toke, münga zhieseh wuovü sa, thi münga zhiehtü wuovü sa.

8Jüsevü nga ma nüh tokü̈sape türake sa, münga zhieseh wuovü sa thi münga zhiehtü wuovü sa. Thi ma nüh suna ketsoku nga müzake sa.

© 2015 Bible Society of India.

9Ma nüh navüri ashihpe küjiwa sa, ashihpewa kenüh amükhie sake khenü jümari tü asahwuo nüh küzhute;

10ma nüh juhküjiwa tü azhehwa zhieseh zhiehshu jühkeh vü sa.

11Huram nüh aküfüri, küüzhievühri, thi ketsokuri nga sa. Hakümjie vünüh Huram nüh Saküüwuowa zheh vü kajiwa Solomon kenüh küüroh saju.

12Tovüh künyi, kahlekhuri, tovüh künyi alü, tovüh künyi alünyaphrükhu küüzhute kenüh kütorüluori;

13kütorüluo künyi kenüh müzamzü akahtori, kütorüluo künyi kenüh küri künyi akatohri, atovüh künyi alü vü nyaphrükhu küüzhute.

14Ma nüh kütokepe nga sanü ajehkuwa jüma rügivü toke,

15Juhküjiwa thi shüvotsa türake jüma kükhu vü thse küsari.

16Küfüri, küüzhievühri, kühariewa thi atsokrü aveh VÜWA zhehwa kenüh Huram nüh asahwuo shoküüzih nüh kajiwa Solomon kenüh sa.

17Kajiwa nüh Jordan kütake Sukkoth thi Zereda nyisa zhih azhie vünüh jümari sa.

18Solomon nüh zanyo hamari aveh vünüh küsa kenüh asahwuo ma küüzhotü mükütohra nüh sam.

19Jüti sanü mazhünyowa müzhe nü Solomon nüh Saküüwuowa zheh vü küpehzanyori aveh sa kheh: Suna kükhurüpe, VÜWA tüvü küsa lohse toküsaperi,

20kümtsezhehwa alowa tüvü tso naküsa kenüh suna alatha nüh latiperi thi alatiri küsa;

21aküwuri, alatiri, kümtsetsa athuohsüri;

22nyihthi kuri, ketsokuri, asierhe kenüh küfüküjuhri, kümtsesuna nyihieküürake tahthsüri; kükhurüzheh alori, kümtsetsawa mükhie alovü kenüh thi kükhurüzheh alowa ti suna nüh sa.

2 Küshukürazhüku 5

1 Hakümjie vünüh VÜWA zheh kenüh Solomon nüh küüroh aveh tü mülahra. Thi Solomon tü ma pa David nüh kümthü zanyori rakasa, suna, thi ahuokhu aveh viru nü Saküüwuowa zheh künyirhiekuri lovü sazhuh.

Kütsathuozhü Küthseku Kükhurüzheh vü Viküru

(1 Kaj 8.1-9)

2 Jütisanü Solomon nüh Jerusalem vü Israel kükhruori, akuohri vü alüri, Israel nyiri apara zhehlori vü sierhüri David nyuji Zion, VÜWA kütsathuozhü küthseku vishuhru na küsa kenüh saküsezhuh.

© 2015 Bible Society of India.

3Thi asa türüawa akhu vü Israel nyiri aveh tü kajiwa tüvü sezhuhkhe.

4Israel kükhruori aveh tü ru, thi Leviri nüh kütsathuozhü küthseku kha.

5Jüti sanü mari nüh kütsathuozhü küthseku, müza juhthsüzhehwa, thi juhthsüzheh lovü küpeh kümtse ahuo-khuri aveh vishuhru; navüri thi Leviri nüh jümari vishuhru.

6Thi kajiwa Solomon thi Israel müzawa aveh, ma tüvü, kütsathuozhü küthseku tüvü küsezhuhri tü nyihzhü thi shüvotsari müküchierhüra thi müküürühra vi küsahthuo sa.

7Jüti sanü navüri nüh VÜWA kütsathuozhü küthseku tü ma mpa ma pe, azhehkümtsezheh alovü, azhie kümtsetsawa, küsaküpesa aküsari kükhuwavü vituru,

8küpakenühnyunü aküsaküpesa künyi tü masü küsa kütsathuozhüküthseku azhiewa nyiehvü kütawa nü küsaküpesa tü kütsathuozhü küthseku thi ma tsühkhieri kühiete sa.

9Thitü tsühkhie künyi tü küsuole kenüh azhupori tü kümtsezheh alowa tüvü kümtse zhiewa vünüh nguküm sa; thitü alievü nüh nü müngu; thi jümari tü nosü küju nga pehveh.

10Kütsathuozhü küthseku lovü, Israel nyiri nüh Egypt vünüh shuküru vü Horeb vünüh VÜWA nüh mari sie kütsathuozhü lokhie künyi Mosa nüh jümalovü küthse wie.

VÜWA Kütholathovü

11 Anavüri nüh kümtse zhiewa vünüh shuküru vü (küpakenühnyunü jüla küru navüri aveh tü mari riehkhuo vü küpapa ti küsa mümshe thuoh nüh mari mpa mari sakümtseküm kenüh;

12Leviri azahküsari, Asaf, Heman, Jeduthun, mari atsa nyimpari thi küshukürari tü mürilo nüh kütothsü vi asürie sanü küüchirükhuri, atakhuri, thi topitori vi nü navüri müzake nü mükeke tütü küviri sie taji kükhurüpe zhiehshu wuovü tsie;

13thi tütü kükhuri thi azah küsari nüh mari mpa VÜWA küsiake thi kümnakütsü vü khi küsü vünüh küünara tü mari küüroh), thi azah tü, atütüri, küüchirükhuri thi azah tsokrü küpapari nüh sakümsie nü VÜWA küsiake vü, “küpakenühnyunü ma tü kümhie kenüh, ma mükükhaphrükhale küümze tü küsuokürho küzhike küveh kenüh,” ti sa. Azhehwa, VÜWA zhehwa tü akülu nüh protewa,

14Jüti küsa vü akülu kenüh anavüri tü küzhike nü anasa müsara nüh sa; küpakenühnyunü VÜWA kütholathovü tü Saküüwuowa zheh prokümkenüh.

2 Küshukürazhüku 6

Solomon nüh Nyiri vü Küphrahte

© 2015 Bible Society of India.

(1 Kaj 8.12-21)

1Jüti küsa vü Solomon nüh, “VÜWA tü küzomthsüthsü vü kürho sanaveh ta ma
nüh küza.

2Hi nüh noh kenüh saküümsie zheh küsü samthuoh, noh kenüh küsuokürho
küürho azhie küsü,” ti küza.

3Jüti sanü Israel kümhuwa aveh tsieküveh vü kajiwa nüh sühlenü Israel
kümhuwa aveh vü tsiatsü.

4Thi ma nüh, “Israel Saküüwuowa VÜWA tü kütsia küvüwa saluo, ma nüh eh pa
David vü ma po vünüh küphrahzhuwa ma kenüh saju tsütaji,

5‘Hi nüh eh nyiri Egypt zhih vünüh küvizhu rülo vünüh nosü küju eh nyo sana
küsa kenüh azheh küsü sa nta Israel kuohri avehvü anyuji küsü nga mürüka, thi
eh nyiri Israel nyiehvü kaji küsana küsa kenüh nyi küsü nga hi tü mürüka;

6thitü hi nüh eh nyo sana küsa kenüh Jerusalem rükamthuoh thi ehnyiri Israel
nyiehwa küsana küsa kenüh David rükamthuoh,’ ti küza.

7Jüti küsa vü Israel Saküüwuowa VÜWA nyo sana küsa kenüh azhehküsü sa nta
eh pa David luoveh lovü tü.

8Thitü VÜWA nüh eh pa David vü, ‘Eh nyo kenüh azheh küsü sa nta noh luoveh
lovü kütü jüma tü noh müshe mhie sheh;

9jütawie ketünga noh nüh azhehwa tü küsawa nyu, thitü noh tsa nohvü wuotsü
na küsawa nüh azhehwa eh nyo kenüh sanaveh,’ ti küza.

10Khinyi thuoüji VÜWA nüh phrahzhu küsawa tü sajümthuoh; küpakenühnyunü
hi tü eh pa David müthoh vü sühra nü VÜWA nüh phrahzhu küsa üta Israel kajipe
vü shupeh küvehthuoh kenüh, thi Israel Saküüwuowa VÜWA nyo kenüh azheh
küsü samthuoh.

11Thi VÜWA nüh Israel nyiri sie kütsathuozhü saküsa kütsathuozhü küthseku hi
nüh jüla savehthuoh,” ti küza.

Solomon Kükhuo Küsa

(1 Kaj 8.22-53)

12Jüti sanü Solomon tü Israel kümhuwa aveh küpeh vü VÜWASaküüwuowa
kükhurüpe atüvü tsie nü ma ke künyi thsuozhu nü.

13Solomon nüh sahwuo kütsiepe küsü achu apie münga, kümza apiemünga thi
kümsie apie küche ti sanü anyula vü sataji ma tüjüma rügivü tsie. Jüti sanü ma
nüh Israel kümhuwa aveh pehküveh vünüh khotsü nü ma ke künyi atülü vü
thsuoküze taji;

© 2015 Bible Society of India.

14ma nüh, O VÜWA Israel Saküüwuowa, atülü vü nyutü azhihvü nga Saküüwuowa
noh kümjie, luoveh aveh vi noh tüvü kütse noh sieperivü kütsathuozhü küsa
münyie luo;

15noh nüh noh siepewa David eh pa sie nü noh nüh ma vü küzhüchüh sajura; ah,
noh nüh noh po nüh küphrahte sa thi nosü jüma nohke nüh sajutsü.

16Jükenüh khinyi thuoüji, O VÜWA, Israel Saküüwuowa noh nüh ma vü
küphrahzhuwa noh siepe David eh pa vü saluo, noh nüh, 'Noh nüh ehtüvü kütse
üta mükütüküzü noh tsari nüh eh khonyo vü tsethi mari lehkhuji vü azhü mpa
nüh zhüra ti thuoüji eh tüvü Israel kükajipe rügivü nyi küsü nga shumpeh nüh
küsawa nyu ta phrahteke küsawa satüluo,' ti küza.

17Khinyi thuoüji jükenüh, O VÜWA, Israel Saküüwuowa, noh nüh noh siepewa
David vü küüza zhüwa tü sakümzho luo.

18 Thitü Saküüwuowa tü anyiri sie azhih vü kürho satsanaveh ülo? Halie, atülü
thi atülü kümsietsawa wie nga noh müküpehra nü; hi nüh azheh saküsawa
thuoüji küzakele nga zahveh lo!

19Jüta wie ketünga noh siepewa kükhuo thi ma küzhiekezhiekhri chiekeluo,
O VÜWA eh Saküüwuowa, noh siepewa nüh krie thi kükhuo küsa künatüluo;

20noh notha tü arülo thi rüza aveh azheh hamawa, noh nüh noh nyo santa
küphrahtezhu azhiewa vü ko peh nü noh siepewa nüh azhie hamawa vü kükhuo
küsa künatüluo.

21Thi noh siepewa thi noh nyiri nüh azhie hamawa wuovü kükhuo küsavü mari
küzhiekezhiekhri künatüluo; ah, noh kürho pe azhie atülü vünüh künaluo; thi
noh nüh küünakera vü nojütsüluo.

22Mükütüküzü nyi küsü nüh ma zhiephruwa vü khiemuom nü küüshie nta sataji
azheh hama kükhurüpe vü ru nü küüshie tsa,

23thuoüji noh nüh atülü vünüh küna nü satsü thi noh siepewa ashih saluo,
müküleh küsari vü mari müküleh khuhke vi mari lüvü viru luo, thi künyitsari vü
mari künyitsa müzhe taji ajisuo tsüluo.

24"Mükütüküzü noh nyi Israelri nüh noh vü khiemuoküm kenüh mükünongüri
atüvü cham, thi mari nüh sheleru taji noh nyo waküzaküthsü nü azheh hala nüh
noh vü kükhuo sa thi zhiekezhiekhri thuoüji;

25noh nüh atülü vünüh küna nü noh nyi Israelra kükhiemuo nojatsüluo, thi mari
sie nü azhih mari vü thi mari pari vü kütsü azhihwa vü sie sheleru luo.

26"Mari nüh noh vü khiemuo küm kenüh atülü tü kheketewa nü atsohmürü nüh
sakümvü, mükütüküzü noh nüh mari saküümnomna vü, mari nüh azhie hama
wuovü kükhuo sanü noh nyo küza küthsü taji mari kükhiemuo vünüh sühle
thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

27noh nüh atülü vünüh künatü taji noh sieperi, noh nyi Israelri müküleh nojatsü
nü lehkhuji kümhie mari nüh mütsejimükümhie vi mari sosie thuoüji noh nüh
azhih vi mari akaküvi nta kütsüwa vü atsorü tsüluo.

28“Mükütüküzü azhihwa vü kümkhuojih pehm, mükütüküzü sahna kümsü nyutü
arükütu nyutü akhümiküka nyutü ashukrie nyutü akrevüh pehmthuoüji;
mükütüküzü mari mükünongüri nüh mari nyuji wuori wu; sanakükho küsüküsü
nga, küsaküna küsüküsünga peh wietü,

29kükhuo küsüküsü nga, küzhiekezhiekhri anyi küsüküsü nga nüh nyutü Israel
nyiri aveh nüh, ma mpa ma sakümnomna, thi ma mpa makülorü thsü nü azheh
hama wuovü ma ke thsuoke thuoüji;

30noh kürhope atülü vünüh künatü nü nojatsü thi ma lehkhujiri thsütsü taji noh
nüh mari luoveh thsükütsü üta satsüluo (küpakenühnyunü noh tü, noh wie nüh
anyi atsari luoveh küthsü kenüh);

31jüta küsa vünüh mari tü noh nüh hiri pari vü azhih kütsüwavü kürho rülo aveh
vü noh krü thi noh lehkhujiri vü tse naveh.

32“Jükümjie üta alienyiri, noh nyi Israelri mükünyu anyu lehküsuo vünüh noh
nyo küjiwa, noh ke kümzhowa, thi noh pieküthsuozhu kenüh ru, thi ma nüh ru
nü azheh hama wuovü kükhuosa ti thuoüji,

33noh kürhope azhie atülü vünüh künatsü nü alienyiri nüh nohvü küji kümjie
müzhe taji aveh satsüluo; jüti küsa vünüh azhih vü nyiri aveh nüh noh nyi
Israelri kümjie noh nyo thsüranü noh krü naveh; thi jüti sanü mari tü hi nüh
azheh saküsahamatü noh nyo vünüh ji ta küsa thsüra naveh.

34“Mükütüküzü noh nyiri nüh mari mükünongüri siesaluo nta ariekü sa vü wa
thuoüji, noh nüh mowa lehkhuji vünüh mari küzanaveh ünüh, mari nüh noh vü,
anyuji noh nüh rükaküsa hama thi noh nyo kenüh hi nüh azheh saküsawa wuovü
kükhuo sa thuoüji,

35noh tü atülü vünüh mari kükhuo thi mari küzhiekezhiekhri künatsü nü mari
kümshowa satsüluo.

36“Mükütüküzü mari nüh noh vü khiemuom, küpakenühnyunü nyiküsü nga
kükhiemuo müküsa mükünyie kenüh, thi noh nüh marivü arüshum nü mari vi
mükünongüri küsü vü tsüm taji aküsisa azhih küsuo vü saluo nyutü küshehnyi
vü saluo sietewa;

37jüüta wieketünga mari nüh mari si küwa azhih vünüh mari luoveh lovü thse
nü khaphrü taji mari si küwa azhihwa vünüh noh vü zhiekezhiekhri nü, ‘Hiri nüh
khiemuomthuoh, thi küreletewathuoh, thi khukekümsü samthuoh,’ ta küza,

38mükütüküzü mari nüh mari siteküwa mari aküsi küsa azhih vünüh mari
kümshe aveh vi thi mari luoveh aveh vi nü khaphrü taji, mari azhih noh nüh mari

© 2015 Bible Society of India.

apari vü kütsü, noh nüh anyuji rüka küsa, thi noh nyo kenüh azheh saküsawa wuovü kükhuo sathuoüji,

39noh nüh kürhope atülü vünüh mari kükhuo thi mari küzhiekezhiekhri künatüluo, thi noh vü khiemuo küm noh nyiri müküleh nojatsü nü mari kümshowa satsüluo.

40"Khinyi, O! eh Saküüwuowa, noh notha tü ko luo thi azhih hama wa vünüh kükhuo küsawa vü noh khüna kümrheke luo.

41 "Thi khinyi thuoüji sühraluo, O VÜWA Saküüwuowa, thi noh kümnyie pe azhiewa vü waluo, noh thi noh kükhrakümzho kütsathuozhü küthseku. Noh navüri O VÜWA Saküüwuowa, küülole vi küüzhute luo, thi noh kümtseri tü noh kümhiewa vü nyieraküükhruo luo.

42O VÜWA Saküüwuowa, noh nüh thsekümwa anyiehmüküürele tümluo! Noh siepewa David kenüh noh mükükhaphrükhale küümze müsheluo," ti küza.

2 Küshukürazhüku 7

Kükhurüzhehwa Kümüthü

(1 Kaj 8.62-66)

1 Solomon nüh ma kükhuo küsa akhe sam ünü atülü vünüh anyih turu nü kütso kükhurüwa thi küsahthuowa tsoküram taji VÜWA kütholathovü tü kükhurüzhehwa protewa.

2Thi anavüri tü VÜWA zheh lovü mütura nüh sam, küpakenühnyunüVÜWA kütholathovüwa tü VÜWA zheh proteküwa kenüh.

3 Israel tsari nüh anyih tsuohtsa küturu thi kükhurüzheh rügivü VÜWA kütholathovü küturu küngu vü mari tü mari anyieh atela azhih vü küngietsuo nü VÜWA khurü thi kümna tsü taji, "küpakenühnyunü ma tü kümhie kenüh, ma mükükhaphrükhale küümze tü küsuokürho küzhikeveh," ti sa.

4Jüti küsa vü kajiwa thi nyiri aveh tü VÜWA tüvü küsahthuokükhurü sa.

5Kajiwa Solomon nüh shüvotsa anyie müzake nü mükeke vi küsahthuokükhurü sa. Jüti sanü kajiwa thi anyiri aveh nüh Saküüwuowa zhehkümüthü sa.

6Anavüri nüh mari atovühri vü tsie; Leviri nga kajiwa David nüh mari nasa vünüh küsiake kükhurü küsa vü VÜWA vü kümnakütsü kenüh saküsa azah kenüh atsokrüri vi nü tsie, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü küsuokürhoküzhike küveh kenüh; mari küwiejie wuovü anavüri nüh tsie nü atütü khu; thi Israel aveh nüh sühra kütsie sa.

7Thi Solomon nüh VÜWA zheh atüvü küpeh anyula zhilawa sakümtse; jüla nüh ma nüh kütso kükhurü thi aküthü vi kütsathuokükhurüri sa, küpakenühnyunü

© 2015 Bible Society of India.

Solomon nüh küsa asahwuo kükhurüpewa tü akütso kükhurü, atha kükhurü thi aküthü vi kükhurü müküluo kenüh.

8Jüma tsotho vü Solomon thi Israel aveh tü ma sie nü müza ashieji Hamath lehpie vünüh Egypt kutso küju sanü rülo türü akhu sa.

9Thi rülo tüzeawa thuoüji mari tü küükheke kümhu küsü vi; küpakenühnyunü mari nüh kükhurüpewa kenüh kümthü rülo türü thi akhu kenüh rülo türü ti küvi kenüh.

10Asa türüawa rülo mükeke nü küche vü ma nüh anyiri tü mari zhehvü küzem, VÜWA nüh David, Solomon thi ma nyi Israelri vü kümhieküütsa kenüh luoveh lovü nyiehrakhruo thi alowie nü tewa kheh.

Saküüwuowa nüh Solomon vü küüngu Le
(1 Kaj 9.1-9)

11Hakümjie vünüh Solomon tü VÜWA zheh thi kajiwa zheh mülahra; Solomon nüh VÜWA zheh vü sana küsa thi ma mpa ma zheh vü sana küsa kürüzhe aveh küsara vünüh sajura.

12Jüsevü VÜWA nüh arüza vü Solomon vü küüngu taji ma vü, “Hi nüh noh kükhuo künarathuoh, thi hi mpa eh kenüh azhie hama küsahthuo zheh küsü vünüh rükamthuoh.

13Hi nüh atülü khetem nü atsoh mürü nüh samthuoüji, nyutü azhihwa küzorie nta ashukrie vü azhütsü, nyutü eh nyiri azavü sahna kükho küze ti thuoüji,

14mükütüküzü eh nyiri eh nyo küjiri nüh mari mpa mari sakürünyie taji kükhuo sa thi eh tso phah nü mari khukekümsü vünüh sühle thuoüji hi nüh atülü vünüh künatsü nü mari kükhiemuo nojatsü thi mari azhih sakümhietsü naveh.

15Khinyi thuoüji eh notha tü ko nathuoh thi azhie hala nüh kükhuo küsa vü akhüna kümrheke nathuoh,

16küpakenühnyunü khinyi thuoüji küsuokürho eh nyo sana küsa kenüh hi nüh azheh hama rüka thi sakümtse kümthuoh kenüh; eh notha thi eh luoveh tü atsotho aveh jüla pehmnathuoh.

17Thitü noh kenüh thuoüji, noh pa David kümjie mükütüküzü noh nüh eh tüvü tse nü hi nüh noh vü azhükütsü aveh müzhe taji eh zhühkheri thi eh zhühkhori sara ti thuoüji,

18hi nüh noh pa David sie kütsathuozhü saküsa üta hi nüh noh kajipe aküjiwa vizhutsü naveh, hi nüh, Israel takrü sana küsa nyiküsü nga nüh noh küsazihwa nyu, ti küza.

19Thitü mükütüküzü noh nüh anato vü tseke nü eh zhühkhe thi eh zhükütsü hi nüh noh tüvü küsari kulem taji wa nyiaza küpari kütsü sa thi khurü, ti sa thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

20hi nüh nohri tü hi nüh nohri vü azhih tsü küsa hama, thi eh nyo kenüh hi nüh sakümtse küsa azheh hamawa vünüh mütajam naveh, hi nüh eh notha vünüh vijam nü anyiri aveh azah vü zhüku küsü küüsa thi küüphranyuohm naveh.

21Thi azheh hama, sakümsie küsawa tü anyi aveh nüh kütsuokükhruküsari nüh ngu nü ngo taji, Mokenüh VÜWA tü azhih hamawa vü thi azheh hamawa vü hakümjie samlo? ta küsanaveh.

22Jüti sanü mari nüh, küpakenühnyunü mari nüh ma pari VÜWASaküüwuowa Egypt zhih vünüh mari siezhukürüwa kulem nü küpa nyiazari küjehkemthuoh, mari khurü thi mari kütsü sakümthuoh kenüh; jükenüh ma nüh zanyo kümsü hamari aveh mari rügivü viru vehthuoh; ta küza naveh," ti küza.

2 Küshukürazhüku 8

Solomon nüh Küsarari

(1 Kaj 9.10-28)

1Solomon nüh VÜWA zheh thi ma mpa ma zheh saküm mahvi mükekesehkhe vü,

2Solomon tü Huram nüh ma vü kütsü zhehwa sa le nü Israel nyiritü jümari vü küüpeh.

3Thi Solomon tü Hamatzoba vü wa nü jüma vitera.

4Ma nüh reza vü Tadmor thi ma nüh Hamath vü küsa zanyoküsape anyujiri aveh sa kheh.

5Ma nüh Bet-horon Wiehwa thi Bet-horon Lah-wa nga sa, anyuji khithuo, akheriri, thi arühpe nga sa,

6thi Baalath thi Solomon nüh küpeh zanyoküsape nyujiri aveh, thi ma rawuh khekari kenüh anyujiri aveh, ma rawuhnyiri kenüh anyujiri, thi Solomon nüh Jerusalem vü, Lebanon vü, thi ma nüh kete küsa azhih aveh vü ma nüh küsangü kümngu aveh vü nga sa kheh.

7Israel nyiri mükungu kükhe aveh Hitri, Amorri, Perizri, Hivri thi Jebusri,

8mari küthsoküzhiri azhih jüla mari sevü kükheüe, Israel nyiri nüh müküzorieri, Solomon nüh hamari vü küwurie akhrü vi, jükenüh mari tü nosü küju nga jüüta satse wieveh.

9Thitü Israel nyiri thuoüji Solomon nüh atühkha müküsa, mari thuoüji arienyiri, thi ma rawuhkhekara sierhüri, thi ma rawuh nyiri küüsa.

10Thi hamari tü kajiwa Solomon levü küjiri, müza künyi nü tünyieke nüh anyira nyiehvü akükhra vi küngah.

11Solomon nüh Faroah tsavühwa tü David nyujiwa vünüh sie azheh ma nüh küsawa vü ma kenüh sieru, küpakenühnyunü ma nüh, "Eh vüvüh tü Israel kajiwa

© 2015 Bible Society of India.

David zheh vü kürhowa nyu, küpakenühnyunü VÜWA kütsathuozhü küthseku nüh küru azhieri tü müthaküm kenüh," ti küza.

12Jüti sanü Solomon nüh VÜWA kütso kükhurüri ma nüh atela tüvü saküsa VÜWA kükhurüpewa vünüh sa,

13rülo küsüsü küüroh müsaji mkümhie üta, Mosa nüh kükhurü azhükütsü müzhe nü kümnyi rülori kenüh, asa kürütheri, thi mahvi sehkhe akhu kücheri: ahzhi müküthse akhu, zhieri akhu, thi aphrüri akhu kenüh ti kütso kükhurü sa.

14Ma pa David zhühkho müzhe nü ma nüh mari küüroh külih kenüh anavüri küüsuo, Leviri nga mari küsiake küüroh kenüh, rülo küsüsü küüroh anavüra tüvü anasa müsajimkümhie küsa, thi akheri hozake kenüh akheri kühuori mari küüsuo chieketsü kheh; küpakenühnyunü mari hakümjie Saküüwuowa anyiwa David nüh azhükütsü kenüh.

15Thi mari tü kajiwa nüh anavüri nga thi Leviri nga rüleh küsüküsü kenüh nga thi künyirhiekuri kenüh nga mari vü azhükütsü vünüh sühle anato vü temwa.

16Hakümjie vünüh Solomon küüroh aveh tü VÜWA zheh ajupeküsate rülo vünüh jüma küsakheh küju küüroh aveh tü jura. Jükenüh VÜWA zhehwa tü samlahra.

17Jüsevü Solomon tü Edom azhih vü juhküji nato Eziongeber thi Elot vü wa.

18Thi Huram nüh ma sieperi vünüh juhieri juhküji vünüh mokümjie ünüh aküthsü sieperi ma vü küze, thi mari tü Solomon sieperi sie nü Ofer vü wa taji jüla nüh suna küüto anyie türamnga küüluoh vi nü kajiwa Solomon vü ru.

2 Küshukürazhüku 9

Sheba Kajivühwa nüh Solomon vü Küwa

(1 Kaj 10.1-13)

1 Jüti küsa vü Sheba kajivühwa tü Solomon kütholah künara nü ma müte no nti akükhozhü küünari vi nü Jerusalem vü ru, ma küükrari khielohti arheküüngu müchuh küvü küsuosa, suna thi ame kükhra loh hozake ti vi nü ru. Ma nüh Solomon vü ru ünü ma nüh ma müshelovü kütü aveh küza kheh.

2Thinü Solomon tü ma nüh küüna aveh rületsü kheh; jüti küsa vü Solomon nüh kürüle müsara nüh ma vünüh küthi küm zanyoküsü nga münyie nüh sa.

3Thi Sheba kajivühwa nga Solomon kümahtsa, ma nüh azheh saküsa,

4ma shiekütsape rügivü ma shie, ma küjiri ape küpeh atso, ma sieperi nüh ma küno, thi mari thsümnyi küsari, ma huothsekütsüri, thi mari thsümnyi küsari, ma nüh VÜWA zheh vü kütso kükhurü küsari ti küngu vü ma vü asietse mütü nüh satewa.

5Jüti küsa vü ma nüh kajiwa vü, "Hi nüh eh zhih vünüh noh kürohri zhühke küünara tü azhütsathuoh,

© 2015 Bible Society of India.

6thitü hi tü ru nü hi mpa eh notha nüh müjie küngu küju nü azhükewa tü mütsotü nüh sa; thi halie, noh küji küzhila thuoüji künara müsa, hi nüh azhühke küünara nyieh vünüh nohtü küluohveh.

7Noh nyiri thuoüji aloküzheri! Noh siepe hamari tü aloküzheri, mari tü mükütuo wiethuoh nüh noh tüvü tsie nü noh kümahtsa künara!

8VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh vü nolo thi VÜWA noh Saküüwuowa kenüh noh tü kaji küüsa nta ma kajipe rügivü sa! küpakenühnyunü noh Saküüwuowa tü Israel loküm kenüh thi ma nüh küsuokürho mari nyiehvü kaji küsamthuoh," ti küza.

9Jüti sanü ma nüh kajiwa vü suna küüto anyie müzü küüluoh, arheküüngu hozake, thi amekürhe lohri ti tsü: Sheba kajivühwa nüh arheküüngu kajiwa Solomon vü kütsü üta nü münyiekreke wie.

10Jüma nyiehvü nga Huram sieperi thi Solomon sieperi nüh Ofir vünüh suna vikürurі nüh rhenguthsoh thi amekürhe lohri viru.

11Thi kajiwa nüh rhenguthsoh vi nü VÜWA zheh pahtiri thi kajiwazhehri, topito nga thi azah küsari kenüh atakhuri nga ti sa; jüma tüvü Judah azhih vü jükümjie küsari piketü müngu.

12Thi kajiwa Solomon nüh Sheba kajivühwa vü ma nüh vikürurі küchie nüh ma nüh kümngu, ma nüh kükhuo aveh tsükheh. Jüti sanü ma tü sühle taji ma sieperi sie nü ma mpa ma zhihvü shele tewa.

Kajiwa Solomon Künyirhie

(1 Kaj 10.14-25)

13Jüti küsa tsothovü mahvi küsü vünüh suna ma küüzho Solomon vüküru küüto anyie mükeke nü küche kümjie ru;

14jüma nyiehvü nga azanyoküzhuri thi asüküsari ti nüh viküru; thi Arabia kajiri thi azhih jüla kümkhrüri aveh nüh Solomon vü suna thi rakasa viru.

15Kajiwa Solomon nüh suna küütsüh nüh vi ajoh huo kükajü müzakünyi sa; ajoh huo küsü vü suna küüto türü tu;

16ma nüh suna kütsüh vi nü ajoh huo müza küche sa; ajoh huo küsüvü suna akre müza küche tu; thi kajiwa nüh jümari vi Lebanon Küze Zheh lovü sa.

17Kajiwa nüh satürü kajipe küji küsü sanü suna alatha vi nü küzhute.

18Kajiwa tü apahti türo thi suna jinyipe küsü ti peh, jümari tü kajipewa sie küpeke, thi ape anato künyikhürü wuovü apiekükhahkepe sa thi amiewuo künyi kütsie apie kükhahkepe künyi nato vü sake,

19amiewuo türakünyi nüh jüla tsie, apahti türo rügivü pahti pohte küsüsü vü küsüsü sa. Haküthse kajipe küsü vü nga piketü müngu wie.

© 2015 Bible Society of India.

20Kajiwa Solomon juhküzhuku aveh tü suna nüh sa kheh, thi Lebanon Küze Zheh
ahuokhu aveh tü suna latha nüh sa kheh; Solomon tsotho vü rakasa tü
zanyoküsü nga mükünyu kümjie sa,

21küpakenühnyunü kajiwa juhieri tü Huram sieperi sie nü Tarshish vü wa,
mahvi küche vü küsüsükeri Tarshish juhieri tü suna, rakasa, satürü, anguri, thi
arari vü ruruti.

22Hakümjie vünüh kajiwa Solomon tü azhih vü kajiri aveh nyiehvü künyirhie nga
thi kümahtsa nga küüluoh sa.

23Thi azhih vü kajiri aveh nga, Saküüwuowa nüh Solomon müshe lovü thsekütsü
kümahtsa küna nti ma küpehpe phah.

24Mari nyi küsüsü wie nga ma kütsüsuo rakasa, suna thsümnyiri asierhe,
küüngukümie, arawuhri thi rawuhküzahwari ti khielohta vinü mahvi kürüzhu
ruruti.

25 Thi Solomon tü arawuhri thi rawuhkhekari kenüh azheh anyie müzü, thi
rawuh anyie türakünyi ma nüh jümari vi rawuhkheka anyujiri thi Jerusalem vü
kajiwa vü ti sa.

26 Jüti sanü ma nüh Eufrates vünüh Filistinra zhih küju, thi Egypt rüshu küju
kajiri aveh nyiehvü takrü sa.

27Thi kajiwa nüh Jerusalem vü rakasa tü aloh kümjie muomuoküngura, thi
amüse tü khielohti saküzhi nü Shefelah rürüvithsoh kümjie satsü.

28Thi Solomon kenüh rawuhri tü Egypt vünüh thi azhih aveh vünüh süvi.

Solomon Kükaji Shihnyo
(1 Kaj 1.41-43)

29Solomon nüh küsa küpari, apowa vünüh sehkhe küju Nathan setsaküthsüwa
zhühku vü, Shilonwa Ahija setsaküthsüzhü vü, thi Iddo setsazhüküphrawa
Nebat atsa Jeroboam kenüh kümohtsari vü rhümsa ülo?

30Solomon tü Jerusalem vü mahvi zürake Israel aveh nyiehvü kükajisa.

31Thi Solomon tü ma pari sie nü zehtewa taji ma pa David nyujiwa vünüh ma
chohwum, thi ma tsa Rehoboam nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Küshukürazhüku 10

Zhietü Kuohri Saluoteküru
(1 Kaj 12.1-20)

1Rehoboam tü Shekhem vü wa, küpakenühnyunü ma kaji küsa nta Israel aveh tü
Shekhem vü teküru kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

2Jüti küsa vü Nebat atsa Jeroboam nüh jüma küünara vü (küpakenühnyunü ma
tü Egypt vü pehküveh kenüh, ma tü kajiwa Solomon vünüh zhütewa ünü mota
nüh), Jeroboam tü Egypt vünüh sheleteru.

3Jüti küsa vü mari nüh wuori küze nü ma küji; thinü Jeroboam thi Israel aveh tü
ru nü Rehoboam vü,

4"Noh pa nüh hiri thsohkhuonyi saküüzhomthuoh. Jükenüh khinyi noh pa
küüroh kükho thi ma thsohkhuonyi hiri vü küüzhowa sakümphietsüluo, jüta
thuoüji hiri nüh noh kütsü sanaveh ünüh," ti küza.

5Mari nüh ma vü, "Rülo kücheawa vünüh hi vü ru le luo," ti rületsü. Jüti küüzavü
nyiri tü tewa.

6Thinü kajiwa Rehoboam nüh kükhruori, ma pa Solomon rho küvehvü ma tüvü
kütseri sie kümshe vi taji, "Anyi hamari rüle na küsa kenüh nohri tü hi vü
mokümjie shiketsü na lo?" ti küna.

7Jüti küünavü mari nüh ma vü, "Mükütüküzü noh nüh anyi hamari vü lohnyi thi
mari aloküzhe sa, mari vü azhü kümhiephrahte ti thuoüji mari tü küsuokürho
noh sieperi sanaveh," ti rületsü.

8Thitü ma tü kükhruori nüh shikekütsüwa kulem nü ma shisho shefüri ma tüvü
kütsieri nüh süphiekütsü vi.

9Ma nüh mari vü, "Noh pa nüh hiri vü thsohkhuonyi küthsetüwa
sakümphiehtsüluo; ta hi vü küüza anyi hamari vü hiri nüh rületsü na küsa kenüh
mowa shiketsü na lo?" ti küna.

10Thinü ma shisho shefüri nüh ma vü, hakümjie vünüh noh vü küüza nyiri vü
phrahte luo, 'Noh pa nüh hiri thsohkhuonyi saküzhotsü, thitü noh tü jüma hiri
kenüh sakümphiehtsü ülo,' hakümjie vünüh mari vü küza luo, 'Eh tühjü
küzahwatü eh pa küshih nyieh vünüh poloveh.'

11Thi khinyi; eh pa nüh thsohkhuonyi küüzho nohri vü thsekütsüwahi nüh nohri
thsohkhuonyi thsephretsü naveh. Eh pa nü awuze vinü nohri phrasosie, thitü hi
thuoüji shumathu vi nü nohri phra sosie naveh, ti küza üti küza.

12Jükenüh kajiwa nüh, "Rülo kücheawa hi vü ru le luo," ta küüza üta Jeroboam
thi anyiri aveh tü rülo kücheawa Rehoboam vü ru.

13Thinü kajiwa nüh kükhrie sheh nü kükhruori nüh shike kütsükule nü mari
rületsü.

14Kajiwa Rehoboam tü shefüri nüh shikekütsü müzhe taji mari vü küza nü, "Eh
pa nüh nohri thsohkhuonyi saküzhotsü, thitü hi nüh jüma thsephretsü naveh; eh
pa thuoüji awuze vi nohri phra sosie, thitü hi thuoüji shumathu vi nohri phra
sosie naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

15Jükenüh kajiwa tü anyira zhü müvi nüh sam; küpakenühnyunü jüma tü VÜWA nüh Shilonwa Ahija vünüh Nebat atsa Jeroboam vü küüza Saküüwuowa nüh kütsaza viküruwa VÜWA nüh ma zhü saju na küsawa kenüh wiethuoh.

16 Thi kajiwa nüh mari zhü müvi nüh saküm Israel aveh nüh künguvü, anyiri nüh kajiwa vü, "Hiri tü David vü hiri suope mowa pehveh lo? Hiri tü Jesse atsa vü aka münyie. Nohri küsüküsü nga nohri juhthsüzheh vü tewaluo, O Israel! Khinyi nohri mpa nohri azheh noluo, David," ti küza. Jüti küüza vü Israel aveh tü porie nü juhthsüzheh vü tewakheh.

17Thitü Rehoboam tü Judah nyujiri vü kürho Israel nyiri nyiehvü kükaji sa wie.

18Thinü kajiwa Rehoboam tü küwurie küürohkükho sie küsawa Hadoram küze, jüti küsa vü Israel nyiri nüh aloh vi ma vehthem. Thinü kajiwa Rehoboam tü prelepreza nü ma rawuhkheka rügivü kuo nti sa.

19Jükenüh nosü küju nga Israel tü David zhehlori ruohluo nü siesaluo tse wieveh.

2 Küshukürazhüku 11

Shemaia nüh Setsaküthsüzhü Küphra

(1 Kaj 12.21-24)

1Rehoboam tü Jerusalem vü ru ünü Israel siesaluo nü Rehoboam kajipewa vile naküsa kenüh anyie müzake nü zerake Judah thi Benjamin vünüh saküsezhuh.

2Thitü VÜWA zhü tü Saküüwuowa anyi Shemaia vü ru taji,

3"Solomon atsa Judah kajiwa Rehoboam, thi Judah thi Benjamin vü küpeh Israel aveh vü küza luo,

4VÜWA nüh hakümjie küzaveh, nohri tü mükhrura nyutü nohri jienüri sie müsaluo ra. Nyi küsüküsü nga ma mpa ma zheh vü tewaluo, küpakenühnyunü zanyo hama tü hi vünüh küsa kenüh; ti küza," ti küza. Jüti sanü mari tü VÜWA zhü vi taji shele terunü Jeroboam siesaluo nti müwa nüh sam.

Rehoboam Nüh Saküümzho Nyujiri

5Rehoboam tü Jerusalem vü peh nü Judah künyuote kenüh anyujiri sa.

6Ma nüh anyuji hamari sa: Bethlehem, Etam, Tekoa,

7Betzur, Soko, Adulam,

8Gat, Mareshah, Zif,

9Adoraim, Lakhish, Azeka,

10Zorah, Aijalon, thi Hebron, hamari tü Judah thi Benjamin vü saküümzho nyujiri.

© 2015 Bible Society of India.

11Ma nüh akhithuori sakümzho nü jümari vü sierhüri sa, ashie, avüjuh, thi akhah sazhuh.

12Thi ma nüh ajoh huori thi aviri anyujiri aveh vü sa kheh nü jümari sakükhra sheh. Jüti sanü ma nüh Judah thi Benjamin küjehtepeh.

Anavüri thi Leviri Judah vü küru

13Thi ma nüh anavüri thi Leviri Israel vü küpeh aveh mari nüh rhoküveh azhie vünüh ma vü sieteru kheh,

14küpakenühnyunü Leviri tü mari müza zhihri thi ma zanyori jam nü Judah thi Jerusalem vü teküru kenüh, küpakenühnyunü Jeroboam thi ma tsari nüh mari tü VÜWA navü küsa vünüh mari zhejaküm kenüh,

15thi ma mpa nüh ma anavüri vi ma nüh küsa kümsie azhieri vü, anyihsü, thi mieshüzahri vü chiekesa kheh.

16Thi mari thari nüh Israel VÜWA Saküüwuowa phah nta mari luoveh thsenüh VÜWA ma pari Saküüwuowa vü küsahthuo sa nta Israel akuoh aveh vünüh Jerusalem vü mari asevü nyiru.

17Mari nüh Judah kajipe sakümzho, thi mari nüh mahvi küche kenüh Solomon atsa Rehoboam sakükhra peh, küpakenühnyunü mari tü mahvi küche David thi Solomon lehkhuji vü kütse kenüh.

Rehoboam Tharuo

18Rehoboam tü David atsa Jerimot atsavühwa Mahalat, thi Jesse atsa Eliab tsavühwa Abihail za;

19thi Jeush, Shemaria, thi Zaham wuo nü ma tsü.

20Ma sevü ma tü Absalom tsavühwa Maka za nü ma nüh Abijah, Atai, Ziza, thi Shelomit wuo nü ma tsü.

21Rehoboam tü ma vüvüh thi amüsü küpari nyiehvü nüh Absalom tsavühwa Maka küülo sa (ma tü vüvüh türatüze thi müsüvührorake ti vi nü atsa nyimpari mükeke nü tüze thi atsa nyimzari rorake ti peh);

22thi Rehoboam nüh Maka atsa Abijah tü ma jienüri azhie vünüh levü kajitsa küsa chieke, küpakenühnyunü ma nüh kümshe thuoüji ma vinü kaji küsa nti küsa kenüh.

23Thi ma tü mütsasheh nü saküsa saküümzho anyujiri avehvü Judah thi Benjamin suofo aveh vü ma tsa nyimpa wuori küsuorieküze nü ma nüh küüshekü sha tokütsü vi mari, thi makeri'a nüh avüvüh küchetsü.

2 Küshukürazhüku 12

Egyptri Küsü nüh Judah Küüzhechieh

© 2015 Bible Society of India.

(1 Kaj 14.25-28)

1Rehoboam tü wuleh vizhura thi khrara ti sa ünü ma tü VÜWA khonyo thi ma
siepehküveh Israel aveh kulem.

2Kajiwa Rehoboam mahvi müngaawa vü, mari nüh VÜWA vü mükünyitsazhütsa
kenüh Egypt kajiwa Shishak tü shuhru nü Jerusalem siesaluo,

3rawuhkheka müza türa künyi thi rawuhnyiri anyie rorake ti sieru. Thi anyiri
ma vü nyi nü küruri tü müküchierhüra Egypt vünüh, Lebuari, Suki-im, thi
Ethiopiari ru.

4Ma nüh Judah kümzho nyujiri vi nü Jerusalem küju ru.

5Jüti küsa vü setsaküthsüwa Shemaia tü Rehoboam thi Judah kajirivü ru, mari tü
Shishak kenüh Jerusalem vü sezhuh taji mari vü, "Hakümjie VÜWA nüh küzaveh,
nohri nüh hi küthejamthuoh, jükenüh hi nüh nohri vi Shishak ake vü
küthejakhehm nathuoh," ti küza üti küza.

6Thinü Israel kajitsari thi kajiwa tü mari mpa nüh sakürünyie taji, "VÜWA thuoüji
nyitsa," ti küza.

7Mari tü mari mpa nüh saküürünyie VÜWA nüh küngu vü VÜWA zhütü Shemaia
vü ru taji: Mari tü mari mpa nüh sakürünyie mthuoh; tinü hi tü mari küzoriewa
nyuthuoh, thitü hi nüh mari vü küvizhura wuori tsü naveh, thi Shishak ake
vünüh Jerusalem rügivü eh rükümtho küüshokewa nyuthuoh.

8Jüta wie ketünga mari tü ma vü asiepe sanaveh, jükenüh mari tü eh küüroh thi
nyujira kajiperi küüroh thsü küpara naveh, ti küza.

9 Jüti sanü Egypt kajiwa Shishak tü shuhru Jerusalem sie kürühnyuo; ma
nüh VÜWA zheh vü künyirhiekuri thi kajiwa zheh vü künyirhiekuri vitewa; ma
nüh zanyo aveh vitewa kheh. Ma tü Solomon nüh küsa suna joh huori nga vitewa;

10thi kajiwa Rehoboam tü jümari müthoh vünüh sahwuo joh huori sanü ma nüh
kajiwa mükhie kühuo rieh huo küjira ke vü thsem.

11Kajiwa nüh küzakeri VÜWA zheh vü tu naveh ünüh rieh huowa nüh ru jümari
küvi sasati, thi vishele ru rieh huozheh lovü samümti.

12Thi ma nüh ma mpa ma saküürünyie vü VÜWA rükümtho tü mavünüh sühle
tewawati, jüti küsa vü nüh küzoriekheh müsa; jü mpa mükünyu Judah vü
atsothori nga mhieküm sa.

Rehoboam Kajiwa Shihnyo

13Jüti sanü kajiwa Rehoboam tü ma mpa nüh ma sakükhra taji Jerusalem vü
vizhu nü kükaji sa. Rehoboam tü ma kükajite vü ma mahvi zürake nü küsü thuoh,
thi ma tü VÜWA nüh ma nyo sa nta Israel kuoh aveh vünüh anyuji kürüka
Jerusalem vü mahvi türatürü kükaji sa. Ma zah nyo tü Nama Amonvühri.

© 2015 Bible Society of India.

14Thinü ma tü kümsü satewa, küpakenühnyunü VÜWA phah nta küsa ma luoveh müthse nü sam.

15Rehoboam nüh zanyo küsari tü, apo vünüh sehkhe küju, jümari tü setsaküthsüwa Shemaia, thi setsazhüküphrawa Iddo küshukürazhüku lovü rhüke müsa ülo? Rehoboam thi Jeroboam masü azhievü mükütuowiethuoh nüh arie khieloti sapeh huo.

16Rehoboam tü ma pari sie zehtewa nü David nyujiwa vü chohwum; thi matsa Abijah nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Küshukürazhüku 13

Abijah nüh Jerusalem sie Rieküsa.

(1 Kaj 15.1-8)

1Kajiwa Jeroboam mahvi türatüze vü Abijah nüh Judah nyiehvü kükaji sate.

2Ma tü Jerusalem vü mahvi küche kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Gibeah wa Uriel tsavühwa Mikaiah. Thi Abijah thi Jeroboam masü azhievü arie sa.

3Abijah tü arieküsa luovehküze anyi thopahiri küshoshu anyie müzamüzü sie nü arieküsape vü tsezhutewa; thi Jeroboam nga arieküsari küshozhu anyie müza tüze ariepe sanü ri taji peh.

4Jüti küsa vü Abijah tü küzhiho anyu Efraim vü küpeh Zemaraim Küzhi rügivü tsie taji, “Eh zhü künaluo,” O Jeroboam thi Israel aveh!

5Israel VÜWA Saküüwuowa nüh küsuokürho kaji küsa amütsü vi nü kütsathuozhü sataji David thi ma tsari vü kütsü nohri tü küthsüleh nyu ülo?

6Jüta wie ketünga Nebat tsa Jeroboam, Solomon siepewa David atsa tü sühra nü ma Vüwa sie saluo;

7mame mükünyie nyuri saküümsüri ma vü sezhuh mükiele taji Solomon atsa Rehoboam zhü müküna nüh sa, Rehoboam tü rünguom thi müküzhühthuora thi mari tüvü mütsiera nüh sam.

8Thi nohri tü khinyi thuoüji David tsari ake vünüh VÜWA kajipewa sie kürükhrüluo nta saveh, küpakenühnyunü nohri tü ashiejiaküji küsü thi Jeroboam nüh nohri vü sakütsü nyizari kenüh suna mieshüzahri pehküveh kenüh.

9Nohri tü VÜWA navüri, Aron atsari, thi Leviri zhejam nü azhihküpa nyiri üta nohri mpa nüh navü samüm ülo? Thari nüh ma mpa masakümtse nta shüvotsazah nyutü nyihzhüvo türü vi nü runaveh ünüh nyiazari mükünyura navü saterarati.

© 2015 Bible Society of India.

10Thitü hiri kenüh thuoüji, VÜWA tü hiri Saküüwuowa, thi hiri tü ma kulemsa. Hiri tü Aron atsari thi Leviri mari küüroh kenüh VÜWAvü anasanavüri pehveh.

11Mari tü rüne kürüzhu thi münüleh kürüzhu kütso kükhurüri sa thi arheküüngu kümtsuotsuo küüngukümie tso, suna latha tokü̈sape rügivü küütsa lohse sa, thi münüleh kürüzhu alatiri ju peh na küsa kenüh suna latipe no; küpakenühnyunü hiri tü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh azhükütsü müzhe küveh kenüh, thitü nohri thuoüji ma kulemthuoh.

12Halie, Saküüwuowa tü hiri lü vü peh nü hiri sietseveh, thi ma navüri tü mari arie tütü vi nü nohri sie arie küsa kenüh khunta pehveh. O Israel tsari, nohri tü nohri para Saküüwuowa VÜWA siemüsaluo tümluo, ti küza.

13Jeroboam tü asevü nüh mari mükieshe küzüle nti küze, Judah tüvü hakümjie vünüh ma riekhuo küze, thi kümkieshewa tü mari sevü nüh ru.

14Jüti küsa vü Judah nüh sühle no ünü, halie, ariewa tü kümtümüse kütse ngu; thinü mari tü VÜWA vü zie, thi anavüri nüh atütü khielota khu.

15Jüti sanü Judah nyiri tü arie jikhi sa kümsie. Thi Judah nyiri nüh zie ünü, Saküüwuowa nüh Jeroboam thi Israel aveh Abijah thi Judah tüvü nüh cham.

16Israel nyiri tü Judah tüvü nüh zhütewa, thi Saküüwuowa nüh mari vi mari ake vü thsem.

17Abijah thi ma nyiri nüh mari khieloti süthe jam; jüti sanü Israel sühküzehküm küshozhu nyiri anyie müza münga süthem.

18Hakümjie vünüh Israel nyiri tü jüma tsotho vü sakütsuom nü Judah nyiri nüh küsara satewa, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA mari para Saküüwuowa vü kürüngake kenüh.

19Thi Abijah tü Jeroboam kükawa nü ma vünüh anyujiri vitera, Bethel thi ma nyuzari, Jeshana thi ma nyuzari, thi Efron thi ma nyuzari.

20Jeroboam tü Abijah tsotho vü ma kükhra müvilera nüh sanü VÜWAnüh ma zothem.

21Thitü Abijah thuoüji müzho shutewa. Thi ma tü vüvüh türamzü vinü atsa nyimpari mükeke nü künyi thi nyimzari türatüro tipeh.

22Abijah nüh küsari ma lehkhujiri thi ma nüh küphrari tü setsaküthsüwa Iddo zhühku vü rhük

2 Küshukürazhüku 14

Kajiwa Asanüh Sudanes Kücha

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti sanü Abijah tü ma pari sie nü zehtewa taji mari nüh David nyujiwa vünüh ma chohwum; thi ma tsa Asa nüh ma müthoh vünüh kükaji sa. Ma tsotho vü azhihwa tü mahvi türake kümnyie vü peh.

2Thi Asa tü VÜWA ma Saküüwuowa tüvü mowa nü mhie thi kato nüh sa.

3Ma nüh aliera kükhurüpe, thi azhie kümsieri vijam nü tovühri zoriem thi Kükhurüvühri shüchiehm tü,

4thi Judah vü VÜWA, ma pari Saküüwuowa phah thi Khonyo thi azhütsüküsawa müzhe üti azhütsü.

5Thi ma nüh Judah nyujiri aveh vünüh azhie kümsieri thi arheküüngukükhurüperi nga vijam. Jüti sanü kajipewa tü ma kükhu vünüh kümnyie sara.

6Ma nüh Judah vü kümzho nyujiri sa, küpakenühnyunü azhihwa tü münyieküm kenüh. Jüma mahvi vü ma tü arie müsa, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma vü luovehkürüzih kütsü kenüh.

7Thi ma nüh Judah vü, "Kürü taji anyuji hamari sa ünüh raluo, thi jümari tü azie, akhajie, akheri, thi arüpe nüh sam kielem ünüh raluo; azhihwa tü khinyi nga hiri azhi wie, küpakenühnyunü hiri nüh VÜWA hiri Saküüwuowa küphah kenüh; hiri nüh ma phah, jükenüh ma nüh luovehkürüzih awuowuovü tsü," ti küza. Jüti sanü mari tü sataji tsarhiera.

8Jüti küsa vü Asa tü Judah vünüh thopahiri anyie müza küche peh, joh huo thi avi küvi, thi Benjamin vünüh joh huo thi lawih küvi anyiri anyie müza künyi nü zerake peh; hamari aveh tü asükütükümzho nyiri kheh.

9Ethiopiari Zera tü mari siesaluo nti thopahiri atie küsü thi rawuhkheka müza küche sie nü shuhru taji Mareshah küju ru.

10Jüti küsa vü Asa tü ma mütu nti tseshuwa, thi mari tü Mareshah vü Zefatha anyuo vünüh arie küsape ri taji peh.

11Jüti küsa vü Asa tü VÜWA ma Saküüwuowa vü zie taji, "O VÜWA, kükra na küsa noh kümjie küsa küsü nga münyie luo, akükhrawa thi küthachuwa masü azhievü. Hiri kükraluo, O VÜWA hiri Saküüwuowa, küpakenühnyunü hiri tü noh vü rüngake küveh kenüh, thi noh nyo vünüh hiri tü riehkhuo hama sie saluo nti tseveh, O VÜWA, nohtü hiri Saküüwuowa wie; anyiri nüh noh sie küsaluo sarakümmüküsa tümluo," ti küza.

12Jüti küsa vü VÜWA nüh Asa thi Judah masü atüvü nüh Ethiopiari cham nü Ethiopiari tü zhütewa.

13Asa thi ma vü nyi kütse anyiri tü Gerar küju mari kükawa, thi Ethiopiari tü nyi küsü nga mükükhe nüh rehthe khehm; küpakenühnyunü mari tü VÜWA thi ma

© 2015 Bible Society of India.

thopahiri tüvü kuorieteküwakenüh. Judah nyiri tü zanyo zheküvira khieloti vü tewa.

14Thi mari nüh anyujiri Gerar kümkieshe aveh rehriem; küpakenühnyunüVÜWA kükrü tü mari vü küpeh kenüh.

15Thi mari nüh mieshümiesa küpehra juhthsüzheh rehriem nü khielota vünüh nyihzhü thi ut vitewa. Jüti sanü mari tü shele Jerusalem vü teru.

2 Küshukürazhüku 15

Asanüh Saküürüthele

1Saküüwuowa Sietse tü Oded atsa Azaria rügi vü ru,

2thi ma tü Asa mütu nti wa nü ma vü, "Eh zhü künaluo, Asa, thi Judah thi Benjamin aveh: Nohri nüh VÜWA vü pehküveh vü ma tü nohri sietseveh. Mükütüküzü nohri nüh ma phah thuoüji nohri ma ngura naveh, thitü mükütüküzü nohri nüh ma kulem thuoüji ma nga nohri kulem naveh.

3Israel tü tsotho hothake Saküüwuowa tsawa müpeh nüh teru, thi anavüra küsosie thi akhonyo müpeh nüh teru;

4thitü mari müshekümnomna vünüh VÜWA, Israel Saküüwuowa vü sühleru taji ma phah nü mari nüh ma ngura.

5Jüma tsothovü ma kenüh thawa nüh alievü shuwa nyutü ma kenüh turu nüh luovehkürüzih münyie, küpakenühnyunü azhih jülaküpehri aveh vü küsüro kümnomna sheh kenüh.

6Mari tü müjehmrie tewa, akuoküji nüh akuoküji sie kürünyuo, thi anyuji nüh anyuji sie kürünyuo, küpakenühnyunü müshekümnomna küpapa vi nü Saküüwuowa nüh mari saküüsühro kenüh.

7Thitü nohri thuoüji luovehji luo! Nohri ake tü müküüthasü tüm, küpakenühnyunü nohri küüroh tü suope satsüna küveh kenüh," ti küza.

8Asa tü Oded atsa Azaria setsaküthsüzhü hamari künara ünü matü luovehjira nü Judah thi Benjamin azhih aveh vünüh thi Efraim küzhiho anyu vünüh ma nüh küvira anyujiri vünüh akükre anguori vijam nü VÜWA zheh atela tüvü küpeh VÜWA kükhurüpe waküthele.

9Jüti sanü ma nüh Judah thi Benjamin aveh, thi Efraim, Manase vünüh küru aveh, thi Simeon mari vü nyi priru küpehri ti sazhuh, küpakenühnyunü VÜWA ma Saküüwuowa nüh ma sietekütse küngu vü Israel vünüh anyito khielota ma vü teküru kenüh.

10Asa kükaji mahvi türamüngaawa asa kücheawa vü mari tü Jerusalem vü sezhuh.

© 2015 Bible Society of India.

11Mari nüh küzhechiehra vünüh viküru vünüh shüvotsa müza türü thi nyihzhü anyie türü mari nüh jüma rülo vü küsahthuoh sanüVÜWA tsü.

12Thi mari tü mari luoveh aveh vi thi mari kürholi aveh vi VÜWA, mari para Saküüwuowa phah nti kütsathuozhüwa lovü tu,

13jüti sanü thawa nüh VÜWA, Israel Saküüwuowa mphah nüh sanaveh ünüh, ma mpa nüh rünguoluo nyutü khruoluo, krepariluo nyutü krevühriluo küsüwie naveh.

14Mari tü ajikhi kümsie vünüh atülü thi arütsü vi zie nüVÜWA vü küüshietsa.

15Thinü Judah aveh tü küüshiekütsa rügivü nyierakhruo; küpakenühnyunü mari tü mari luoveh aveh vi küshie nü mari kümngu aveh vi ma phah nü mari nüh ma küngura kenüh, thi VÜWAtaji mari vü kümnyie vi pohtepohshu küju tsü.

16Thi Maka, ma zah wie nga, kajiwa Asa nüh kajivüh azah küsawa vünüh vijam, küpakenühnyunü ma nüh akükre Kükhurüvü kenüh atsoküsü sakütsü kenüh. Asa nüh ma tsowa rehchiem nü tohkümnya taji Kidron kutso vünüh tsom.

17Thitü kümsie azhieri thuoüji Israel vünüh vimja. Jüta wie ketünga Asa luoveh tü ma rülo aveh vü müshekümsümüpeh.

18Thi ma nüh Saküüwuowa zheh vü ma pa küphrahzhu küteri thi ma mpa ma küphrahzhu küteri rakasa, suna, thi ahuo-khuri viru.

19Thi Asa nüh kükaji mahvi cherake nü münga küju arie müsa wienüh sa.

2 Küshukürazhüku 16

Israelri vü Küsühro

(1 Kaj 15.17-22)

1Asa kükaji mahvi cherake nü türo vü Israel kajiwa Basha tü khrunü Judah sie saluo taji Ramat sara, jüti sanü nyi küsü nga Judah kajiwa Asa vü küwaküru küsa ma nüh samtsü.

2Thinü Asa nüh VÜWA thi kajiwa zhih vünüh künyirhie rakasa thi suna ti vi nü Damaska vü kürhowa Siria kajiwa Benhadad vü jümari küze taji,

3“Eh pa thi noh pa masü azhievü kümjie hisü azhievü nga akükа küsü peh ünüh raluo; halie, hi nüh noh vü rakasa thi suna küzeveh; wa nü Israel kajiwa Basha nohsü akükawa phrüriem luo, jüti sanü ma tü hi vünüh viteküwam luo,” ti küza.

4Jüti küüzavü Benhadad tü kajiwa Asa azhü vi taji ma thopahiri sierhüri küze nü Israel nyujiri sie küüsaluo, thi mari tü Ijon, Dan, Abel Beth Maacah, thi Naftali zanyoküsape nyujiri aveh chatera.

5Thi Basha nüh jüma küünara vü Rama saküvehwa lem nü maküürohwa tü khem.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti sanü kajiwa Asa nüh Judah aveh vi nü mari nüh Rama alohri, thi ma zheh küsa athsohri Basha nüh vi saküvehri vü tewa taji ma nüh Geba thi Mizpa sa.

Setsaküthsüwa Hanani

7Jüma tsotho vü setsazhüküphrawa Hanani tü Judah kajiwa Asa vüru taji ma vü, "Küpakenühnyunü noh nüh VÜWA noh Saküüwuowa vü mürüngake nüh Siria kajiwa vü rüngake küm kenüh Siria kajiwa thopahiri tü noh vünüh mürie tewathuoh.

8Ethiopiari thi Libyanri tü thopahiri müküsarhühra thi rawuhkheka thi rawuhnyiri ti khielohta müpeh ülo? Tü noh nüh VÜWA vü kürüngake kenüh ma nüh mari vi noh ke vü thsem,

9küpakenühnyunü ma wuovü thara luoveh nüh müshe kümsü münyienüh jümara müthoh vünüh ma kükhra kütsana küsa kenüh VÜWAnotha tü azhih ajü vü notsuo nokhru ti küsa kenüh. Noh tü hamawa vü zanyomthsü nüh samthuoh; küpakenühnyunü noh tü nosü vünüh tuvü arie sanaküvehthuoh kenüh," ti küza.

10Jüti küüza vü Asa tü setsazhüküphrawa vü arüshu nü mürükieveh nüh ma küri taji küsizheh lovü thsem, küpakenühnyunü ma kenüh ma tü aheküze vü pehküvehthuoh kenüh. Thi Asa tüjüma tsothovü anyi wuori vü khuke müsü nü sakümnomnatsü.

Asa Kükaji Küpote Küsa
(1 Kaj 15.23-24)

11Asa nüh küüroh küliri apo vünüh sehkhe küju Judah thi Israel kajiri Lasipha lovü rhüsaveh.

12Asa kükaji mahvi cherake nü tüguh vü ma tü ma mpha vü aküna petewa, thi akünawa tü müsü sheh tewa; tü ma küna jüta pehwie ketünga ma tü VÜWA mphah nüh sanü nahziküthsüri küükraphahtewa.

13Thi Asa tü ma kükaji mahvi zürake nü küsü vü süm nü ma pari sie zehtewa.

14Mari nüh ma vi nü ma mpa nüh küphieke rüku David nyujiwa vü chohwum. Mari nüh ma vi azawuh arheküüngu küsari nüh küüngukümie müküzüküzü thseküpro küsawa lovü thse nü mari nüh maküchiekürhe vünüh anyih khieloti tso.

2 Küshukürazhüku 17

Jehoshafat nüh Kaji Küsa

1Jüsevü ma tsa Jehoshafat tü ma müthoh vünüh kükaji sanü matü Israel vünüh ma sakükhra.

2Ma tü ma pa Asa nüh viteküwa Judah anyuji kümzhori vü rieküsarisa, Judah zhih vü nyuji riehuori küsa sa, thi Efraim nyujirivü nga sa.

© 2015 Bible Society of India.

3VÜWA tü Jehoshafat siekütse sa, küpakenühnyunü ma pa David lehkhuji atükhuri vü kütse kenüh; ma tü Baal mphah,

4tü ma pa Saküüwuowa phah thi ma zhükütsüri vü kütse sanü Israel lehkhujiri mümzhe nüh sa.

5Jükenüh VÜWA nüh kajipe ma kevü vizhutsü; Jüti sanü Judah aveh tü alekhrü Jehoshafat vü viru; thi ma tü künyirhie peh thi küchiekürhe peh she.

6Ma luoveh tü VÜWA leh vü müzho sheh; jüma nyiehvü nga ma nüh Judah vünüh azhie kümsieri thi Kükhurüvü vijam.

7Ma kükaji mahvi kücheawa vü ma nüh ma kajitsari, Benhail, Obadia, Zekharia, Nethanel, thi Mikaiah ti Judah nyujiri vünüh sosie na küsa kenüh küze;

8thi mari vü Leviri, Shemaia, Nethaniah, Zebadia, Asahel, Shemiramot, Jehonathan, Adonijah, Tobija, thi Tobadonija ti nyiküze; thi Levi hamari vü navüri Elishama thi Jehoram nyi küze.

9Thi mari vü VÜWA khonyo lasipha küpeh üta mari tü Judah vünüh sosie; mari tü Judah nyujiri aveh vü küzhu mükiele nü anyiri azavü sosie.

Jehoshafat Küji

10Jüti küsa vü VÜWA kükrü tü Judah mükiele nü pehküveh kajiperi azhih aveh vü turu nü mari tü Jehoshafat sie nü arie müsanüh sa.

11Filistin wuori tü Jehoshafat vü kütsüsuori thi alekhrü kenüh rakasa viru; thi Arabri nga nyihzhüvo anyie türü nü müza türü thi nyihsüvo anyie türü nü müza türü viru.

12Jüti sanü Jehoshafat tü müchieluo nüh jishuhru. Ma tü Judah vü azheh kümzhori thi zanyoküsape nyujiri sa,

13thi ma tü Judah nyujiri vü zanyoküsaperi küjiji peh. Ma tü arienyiri, anyi kümzho, luovehküzeri Jerusalem vü peh.

14Apara zhehlori vünüh mari küürüh hama. Judah vü sierhüri anyienyie: Adna nüh sierhüwa, ma siekütse anyi kümzho luovehküze anyie müza küche,

15masewa Jehohanan asierhüwa, ma siekütseri anyie müza künyi nü zerake,

16ma sewa Zikhri atsa Amasia, apashe vünüh VÜWA küüroh vü kütse, ma siekütseri anyi kümzho luovehküze anyie müza künyi.

17Benjamin vünüh: Eliada, anyi kümzho luoveh küze küsü, ma siekütseri alawih thi ajoh huo vikeküvü nyiri anyie müza künyi,

18ma sewa thuoüji Jehozabad, arie kenüh rietsokrü küvü anyie müzaküsü nü zerake.

© 2015 Bible Society of India.

19Hamari tü kajiwa küüroh vü küpehri, mari nyiehvü nüh kajiwa nüh Judah aveh
kümzho nyujiri vü sa.

2 Küshukürazhüku 18

Setsaküthsüwa Mikaiah nüh Ahab vü Hamna Kütsü
(1 Kaj 22.1-28)

1Jüti küsa vü Jehoshafat tü khieloti nyirhie thi küchiekürhe thi ma tü Ahab sie
kümnyu kükarü sa.

2Mahvi pike sevü ma tü Samaria vü Ahab vü wa. Thinü Ahab nüh nyihzhü thi
shüvotsari ma kenüh thi ma nyiri ma sieketseri kenüh ti küüshe vünüh fethe nü
ma khrüke taji khru nü Ramot-gilead sieküsaluo.

3Israel kajiwa Ahab nüh Judah kajiwa Jehoshafat vü, "Noh tü hi sie Ramot-gilead
vü wa nyinü?" ti küza. Ma nüh ma vü, "Hi tü noh kümjie wiethuoh, eh nyiri tü
noh nyiri kümjie wiethuoh. Arie vü hiri tü noh sietsewie naveh," ti küza.

4Thinü Jehoshafat nüh Israel kajiwa vü, "VÜWA zhü küna khu luo," ti küza.

5Jüti küsa vü Israel kajiwa tü setsaküthsüri müza müzü nyiri saküsezhuh nü
mari vü, "Hiri tü Ramot-gilead arie küsa vü wa üti ünü, hi tü lem üti lo?" ti küna.
Jüti küünavü mari nüh, "Waluo; küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh jüma vi nü
kajiwa ke vü thsewie na küveh kenüh," ti küza.

6Thitü Jehoshafat nüh, "Hiri nüh künara küsa kenüh hala VÜWA setsaküthsü
küpari münyiethuoh ülo?" ti küna.

7Jüti küünavü Israel kajiwa nüh Jehoshafat vü, "VÜWA vü künana küsa kenüh
khinyi nga nyi küsü pehlehüveh, jüma thuoüji Imla atsa Mikaiah, thitü hi nü ma
mürhüm, küpakenühnyunü ma tü eh kenüh tsotho aveh kümsü wieküchie nüh
kümhie setsaküthsüzhü müküphrarhuo wie kenüh," ti küza. Thinü Jehoshafat
nüh, "Kajiwa tü jüti müküüphrahte tümluo," ti rületsü.

8Jüti küsa vü Israel kajiwa nüh küjiri aveh jizhuh taji, "Imla atsa Mikaiah shiti
sieru luo," ti küza.

9Hama tsothovü Israel kajiwa thi Judah kajiwa Jehoshafat masü tü masü kajipe
rügivü thsümnyi saküürieh nü shupehveh; thi masü tü Samaria kheri lehpie
mütha küfepe vü shupehveh; thi setsaküthsüri aveh nüh masü atüvü nüh
setsaküthsüzhü phra pehveh.

10Jüti küsa vü Khenana atsa Zedekiah tü ma mpa nüh amürü vi rütsütütüri
sasanü ma nüh, "Hakümjie VÜWA nüh küzaveh, 'Hamari vi nü nohri nüh Siriari
müjie küzorie küju nü mari küchie naveh,' ti küza üti" küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü setsaküthsüri aveh nüh jükümjie setsaküthsüzhü phrahte taji, “Ramot-gilead vü tsekhru nü cham luo; VÜWA nüh jüma vi kajiwa ake vü thse naveh ünüh,” ti küza.

12Thi Mikaiah ji nta küwa zhühleküvüwa nüh ma vü, “Halie, setsaküthsüri azhü tü kümshekü sü vünüh kajiwa vü tsomthuoh; noh zhü nga mari azhievü nyi küsü kümjie vünüh küütso zhü phraluo,” ti küza.

13Thitü Mikaiah nüh, “VÜWA nüh rhoküveh üta eh Saküüwuowa nüh mowa küzaveh ünüh hi tü jüma phra naveh,” ti küza.

14Jüti küsa vü ma nüh kajiwa vü küru vü kajiwa nüh ma vü, “Mikaiah, hiri tü Ramot-gilead arie vü wa üti ünü lem üti lo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Tsekhru nü cham luo; mari vi noh ke vü thsem naveh ünüh,” ti rületsü.

15Thitü kajiwa nüh ma vü, “Hi nüh noh vü küpa müphra tüm nü VÜWA nyo vünüh küzhütsa phraluo ti küzakele nga noh vü saküüshie na lo?” ti küza.

16 Thinü ma nüh, “Anyihzhü nüh akühuo münyie nüh zhurieteküwa kümjie Israel aveh tü aküzhiri vü kuovohrie teküwa hi nüh nguthuoh; thi VÜWA nüh, ‘Hamari tü avü münyiethuoh; mari nyi küsüsü nga luovehkürüzih ti ma mpa ma zheh vü sühleteraluo,’ ti küza üti” ti küza.

17Jüti küüza vü Israel kajiwa nüh Jehoshafat vü, “Ma tü eh kenüh kümsü wie küchie nüh setsaküthsüzhü kümhie küphrawa nyu ti hi nüh noh vü müküza ülo,” ti küza.

18Thinü Mikaiah nüh, jükenüh VÜWA zhü künaluo: VÜWA tü ma kajipe rügivü shupeh küveh hi nüh ngu, thi atülü vü ashiejiri tü ma zhie wuovü thi ma zhu wuovü ti tsieveh;

19jüti küsa vü VÜWA nüh, “Thawa nüh Israel kajiwa Ahab nyiewa nü ma tü tsekhru Ramot-gilead vünüh küüzothe naveh lo?” ti küna. Jüti küüna vü nyi küsü nüh zanyo küsü küza, thi küpa küsü nüh zanyo küpa küza, ti sa.

20Thinü sietse küsü tü tsezhuru VÜWA tüvü tsie taji, ‘Hi nüh ma vü nyiwa naveh,’ ti küza. Jüti küüza vü VÜWA nüh ma vü, “Mowa vünüh lo? ti küna.

21Thinü ma nüh, ‘Hi nüh tsezhuwa nü setsaküthsüri aveh apo vü hi nüh akürie sietse küsü sanaveh,’ ti küza. Jüti küüza vü ma nüh, ‘Noh nüh ma nyie luo, noh tü sara wie naveh; tsezhuwa nü jükümjie saluo,’ ti küza.

22Khinyi jükenüh halie, VÜWA nüh akürie sietse küsü vi noh setsaküthsü hamari po lovü thsemtüthuoh; VÜWA nüh noh kenüh kümsü phrahtemtüthuoh,” ti küza.

23Jüti küsa vü Khenan atsa Zedekiah tü ru nü Mikaiah nakieh jetsü taji, “Khiemawa leh vünüh VÜWA Sietse tü hi vünüh wa nü noh vü küza üta küza lo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

24Jüti kü za vü Mikaiah nüh, “Halie, noh wa nü ate lovü küthi nta küwa rülo vü
noh nüh ngu naveh,” ti küza.

25Thinü Israel kajiwa nüh, “Mikaiah rete nü ma sie shele anyuji kümkhrüwa
Amon vü thi kajiwa tsa Joash vü waluo;

26thi, ‘Kajiwa nüh hakümjie küzaveh, thi hi luoveh rüzih nü müjie sheleküru küju
nü ma vi küsizheh lovü thsesa taji alohse thi ajuh pipi vi ma vo saluo,’ ti küza üti”
küza.

27Jüti küsa vü Mikaiah nüh, “Mükütüküzü noh tü luovehkürüzih ti sheleru
thuoüji, VÜWA tü hi vünüh müküza,” ti küza. Thinü ma nüh, “Künaluo, nohri
anyiri aveh,” ti küza.

Ahab Küsü
(1 Kaj 22.29-35)

28Jüti sanü Israel kajiwa thi Judah kajiwa Jehoshafat masü tü Ramot-gilead vü
tekhru.

29Thinü Israel kajiwa nüh Jehoshafat vü, “Hi nüh hi mpa eh tsothe sanü arie lovü
tu naveh ünüh, thitü noh thuoüji noh kruzhuküühawa vü luo,” ti küza. Jüti sanü
Israel kajiwa tü ma tsothe sataji masü tü arie lovü tu.

30Jüti küsa vü Siria kajiwa tü ma rawuhkhekara zhezhiri vü, “Israel kajiwa vü
wieküchie nüh aküzahwa vü nga nyutü aküjiwa vü nga müsaluo tümluo,” ti
azhütsü.

31Thi rawuhkheka zhezhiri nüh Jehoshafat ngu ünü, “Jüma tü Israel
kajiwathuoh,” ti sa. Jüti sanü mari tü sühlewa nü ma sie saluo nti sa; thinü
Jehoshafat tü zie ünü VÜWA nüh ma kükratsü. Saküüwuowa nüh mari tü
shohjam,

32küpakenühnyunü rawuhkheka zhezhiri nüh jüma tü Israel kajiwa nyu ta
küngu vü mari tü ma müzhe nüh sühleteru.

33Thitü nyi küsü nüh ma lawih heh nü kümuomuo kaküze taji Israel kajiwa
rietsokrü thi atüsokühietewa azhie lovü tetu; jükenüh ma nüh rawuhkheka
küviwa vü, “Asevü sühle tewa nü arie vünüh hi vüzhutewaluo, küpakenühnyunü
hi tü müsamnamthuoh ünüh,” ti küza.

34Thi jüma rülovü ariewa tü sa shehtewa nü Israel kajiwa tü ma mpa nüh ma
rawuhkheka vü rüngake nü münüleh küju Siriari vü küprüke taji rünyi
kuotekütu vü ma tü süm.

2 Küshukürazhüku 19

Setsaküthsüri küsü nüh Jehoshafat Küphra

1Jüsevü Judah kajiwa Jehoshafat tü kümhieti ma zheh Jerusalem vü sheleterura.

© 2015 Bible Society of India.

2Thitü Hanani atsa Jehu setsazhüküphrawa tü ma mütu nti shuwa nü kajiwa
Jehoshafat vü, "Noh tü khukekümsüri kükra thi thari nüh VÜWA mürhüveh ünüh
jümari kükra naveh ülo? Hama kenüh noh sie küsaluo nta VÜWA vünüh
arüküshuwa tü shuwathuoh.

3Jüta wie ketünga kümhie wuori noh vü nguveh, küpakenühnyunü noh nüh
azhih hama vünüh Kükhurüvüri zoriem nü Saküüwuowa küphahvü noh luoveh
küthse kenüh," ti küza.

Jehoshafat nüh Zanyosaküürüthele

4Jehoshafat tü Jerusalem vü kürho sanü ma tü alievü anyiri azavü wa le,
Beersheba vünüh Efraim küzhiho anyuri vü wa nü mari sie VÜWA ma pari
Saküüwuowa vü ru le.

5Ma nüh Judah nyujiri kümzho azhih aveh vü nyuji vünüh lesari chiekesa,

6jüti sanü lesari vü, "Nohri nüh mowa sanüh müshe nonoluo, küpakenühnyunü
nohri tü anyiri kenüh nyunü VÜWA kenüh lesana küveh kenüh; zanyoküürathuo
vü ma tü nohri siepeh wieveh.

7Jükenüh khinyi VÜWA kükrüwa tü nohri rügivü peh luo; nohri nüh mowa saveh
ünüh jümari vü azhüzhüluo, küpakenühnyunüVÜWA hiri Saküüwuowa vü
kümshowa küreke le, nyutü kümrhümze müsa, nyutü athe müvi," ti küza.

8Jümpa mükünyu VÜWA kenüh ashihküsa tsü na küsa kenüh thi küüjakünyari
sathuotsü na küsa kenüh Leviri wuori, navüri thi Israel thahruo alüri Jerusalem
vü chieke sa. Mari tü Jerusalem vü mari ape peh.

9Jüti sanü ma nüh mari vü azhühzho tsü taji, "Hakümjie vünüh nohri
tü VÜWA kükrü vünüh, küzhütsa nyitsa vünüh, thi nohri luoveh ajü vi nü
sanaveh:

10nohri jienüri mari nyujiri vü kürhori vünüh ashih, azüh küthüküm, khonyo
nyutü azhükütsü, azhühkheri, nyutü azhühkhori küruvü nohri nüh mari
süphietsü nü mari tü VÜWA tüvü mükülehvü temtu nüh sanü arüküshuwa tü
nohri vü thi nohri jienürivü müru nüh sanaveh. Nohri hakümjie vünüh saluo, thi
nohri tü müküleh vü temtu nüh sanaveh.

11Thi halie, VÜWA rüleh aveh vü anavü lehvü Amaria tü nohri nyiehvüpehveh;
Judah zheh vü kümkhrüwa Ishmael atsa Zebadia tü kajiwarüleh aveh vü pehveh;
thi Leviri nüh aküjiri ta vünüh nohri kütsü sanaveh. Luoveh jisheh nü zanyo
hamari saluo, thi VÜWAnüh kükatowa vü küpehwa saluo," ti küza.

2 Küshukürazhüku 20

Edom vü Hamna Kütsü

© 2015 Bible Society of India.

1Hama sevü Moabri, Amonri, thi Meun wuori tü mari vü nyiru nü Jehoshafat sie nü arie sa nti sa.

2Anyi wuori nüh ru taji Jehoshafat vü, “Juhküji tuwuovü Edom vünüh noh sie kürünyuo nta ashieji küsü tseveh; thi halie, mari tü Hazazontamar vü pehveh,” ti küza. (Jümatü Engedi).

3Jüti küsa vü Jehoshafat tü krü nü ma mpa VÜWA phah, thi Judah aveh vü assa küsa zhüchüh küze.

4Thi Judah tü VÜWA vünüh küükra phah na küsa kenüh sezhuh; Judah nyujiri aveh vünüh VÜWA phah nti mari tü ru.

5Thi Jehoshafat tü Judah thi Jerusalem kümhu VÜWA zheh nyula kürüthewa tüvü tsie taji,

6O VÜWA, hiri para Saküüwuowa, noh tü atülü vü Saküüwuowa nyu ülo? Noh tü akuoküjira kajiperi aveh nyiehvü takrü müsa ülo? Nohke vü kükhra thi kümzho peh nü nyi küsü nga noh vü mütsiera nüh saveh.

7Noh nüh, O, hiri Saküüwuowa, noh nyiri Israel tüvü nüh azhih hala rhoküpehri zhezhujam nü jüma vi noh füwa Abraham küthsoküzhiri vü küsuokürho tsümüm ülo?

8Thi mari tü jüla kürho sa, thi noh nyo kenüh jüla mari tü nohvü kümtsezheh küsü sataji,

9“Mükütüküzü hiri vü kümsü, anyuchuwa, ashih, nyutü sahna kükho, nyutü kümkhuojih ru thuoüji hiri tü azheh hama thi noh tüvü tsie naveh, küpakenühnyunü noh nyo tü azheh hama lovü tüküveh kenüh hiri kümnomna vü noh vü zie naveh, thi noh nüh küna nü külole naküveh kenüh, ti küza.

10Thi khinyi halie, Amon, Moab thi Seir Küzhi anyiri mari nüh Egypt zhih vünüh küru vü noh nüh mari tü Israel vü müküütunta mari nüh karitewa nü müzorie nüh sam,

11halie, mari nüh hiri kütsüwa vünüh hiri zhezhuja nü hiri jisuo satsü.

12O hiri Saküüwuowa, noh tü mari vü müshekümsü müthsetüthuoh ülo? küpakenühnyunü hiri tü hiri siesaluo nta kütse ashieji küjivü kükhra mükünyie kenüh. Hiri tü mowa sanathuoh ünüh müthsüthuoh, thitü hiri notha tü noh vü pehveh,” ti küza.

13Jüti saküvehvü Judah nyiri aveh tü VÜWA tüvü mari atsa aküzahri, mari vüvühri, thi mari tsari sie nü tsieveh.

14Thinü VÜWA Sietse tü Zekharia tsa Jahaziel, Benaia atsa, Jeieltsa, Matania atsa, Asaf atsari Leviri küsü, kümhuwa azhievü pehküvehwa vü teru.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti küsa vü ma nüh, “Künaluo, Jerusalem vü küpeh Judah aveh, thi kajiwa Jehoshafat: Hakümjie VÜWA nüh nohri vü küzaveh, Mükrütüm luo, thi ashieji küji hama kenüh luoveh müzah tümluo; küpakenühnyunü ariewa tü nohri müthoh nyu, tü Saküüwuowa müthoh küsa kenüh.

16Thuohtü rüne tsuo nü mari siesaluo luo; halie, mari tü Ziz vü kükhru wuovü nüh shuhru naveh ünüh, nohri tü anyuoh Jeruel reza zhiehtu wuovü nüh ru naveh.

17Arie hala nohri tü moma saluo sa; nohri ape mpa huo luo, zoti tsieluo, nohri müthoh vünüh VÜWA nüh kükhrawa noluo, O Judah thi Jerusalem; ti küza. Mükrü tüm, thi luoveh müzah tüm; thuohtü shuwa nü mari siesaluo luo, VÜWA nüh nohri sietse naveh ünüh,” ti küza.

18Thinü Jehoshafat tü ma nyieh vü nü ma lü azhih vü küngietsuo, Judah thi Jerusalem vü kürhori aveh tü VÜWA tüvü küngietsuo nü VÜWA khurü.

19Kohat thi Kora Leviri tü VÜWA Israel Saküüwuowa vü jikhi zie nü siake nti sühra tsie.

20Jüti sanü mari tü rüne kümto süra nü Tekoa reza vü tsezhutewa; mari nüh tsezhuküwa vü Jehoshafat nüh tsie taji, “Eh zhü künaluo, Judah thi Jerusalem vü kürhori! VÜWAnohri Saküüwuowa tsotü luo, Jüta thuoüji nohri tü vizhura naveh ünüh; ma setsaküthsüri tsotü luo, jüta thuoüji nohri tü sara naveh ünüh,” ti küza.

21Thi ma nüh anyiri sie zaluoküm sevü ma nüh thopahiri tüvü küwavü ma nüh VÜWA tüvü azah küsa thi thsümnyi küürieh vü nü ma siake na küsa kenüh chieke taji, “VÜWA vü kümna tsüluo, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale kümüze tü küsuokürho küzhike küveh kenüh,” ti küza.

22Thi mari nüh azah sa thi küsiake sa nta küsa vü VÜWA nüh Amon, Moab, thi Seir Küzhi vü ti aküthuo thse, mari tü Judah siesaluo nti ru nü mari tü zheküvohriem,

23küpakenühnyunü Amon thi Moab nyiri tü sühra nü Seir Küzhivü kürhori siesaluo taji mari zorie jum wie, mari nüh Seir vü kürhori zoriekhehm ünü mari mpa mari kükraluo taji zoriem.

24Judah nüh reza khajie vü ru nü anyi shiejiwa vü noküze; thinü halie, mari tü aküsü kümo sanü azhihvü zehkhela; nyiküsü nga marie müwa.

25Jehoshafat thi ma nyiri nüh mari tsokrüri mari vünüh vi nti ru ünü mieshümiesa, azanyori, thsümnyiri, thi amekükhra zanyori khielotingu, mari nüh jümari müküvikhera sanü vi. Küzhilethuoh kenüh mari tü rülo küche jümari müzhihvi.

26Rülo müzüawa mari tü Beraka, mazhühnyo akütsia Nyuo ti küsa vü sezhuh, küpakenühnyunü mari nüh tsia VÜWA kütsü kenüh; jükenüh nosüküju nga azhie jüma nyo tü Beraka, akütsia ta ji tseveh.

© 2015 Bible Society of India.

27Jüti sanü mari Judah thi Jerusalem nyi küsüsü wie nga shele teru, Jehoshafat nüh alü sanü nyierakhruo taji Jerusalem vü sheleteru, küpakenühnyunü VÜWA nüh mari mükünongüri rügivü nyiera saküükhruo kütsü kenüh.

28Mari tü VÜWA zheh Jerusalem vü atakhuri, topitori thi atütüri vinü ru.

29Thi VÜWA nüh Israel mükünongüri sie saluo tü ta küsa küünaravü anyu vü kajiperi aveh vü Saküüwuowa kükrü teru kheh.

30Jükenüh Jehoshafat kajipe tü küzohtewa, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh kümnyie vi küchukümie aveh vü kütsü kenüh.

Jehoshafat Kükaji Pohte Küsa
(1 Kaj 22.41-50)

31Hakümjie vünüh Jehoshafat tü Judah nyieh vü kükaji sa. Ma nüh kükaji te vü ma mahvi cherake nü münga, thi ma nüh mahvi mükeke nü münga Jerusalem vü kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Azuba, Shilhi atsavühwa.

32Ma tü ma pa Asa leh vü tse, thi jümawa vünüh sühle anato vü müwa VÜWA notha vü mowa nü kato nüh ma tü jüma sa.

33Jüta wie ketünga azhie kümsieri thuoüji vimja wie; anyiri tü mari para Saküüwuowa vü mari luoveh müthse wie.

34Jehoshafat nüh küüroh külih küpari, apo vünüh akhe küju Hanani atsa Jehu Küshukürazhühke vü rhüsaveh, jümari tü Israel kajiri Lasipha lovü zhüke saveh.

35Hama sevü Jehoshafat Judah kajiwa tü khukemsü sheh nü küsawa Israel kajiwa Ahaziah sie tsarütewa.

36Ma tü ma sie tsarü nü Tarshish vü küwa juhieri sa, thi masü tü Eziongeber vünüh juhieri sa.

37Jüti küsa vü Mareshah Dodavahu atsa Eliezer nüh Jehoshafat vü setsaküthsüzhü phra taji, “Noh nüh Ahaziah vü nyitsarüküm kenüh noh nüh mowa sasaveh ünüh VÜWA nüh zoriem nathuoh,” ti küza. Jüti küsa vü ajuhieri tü zoriem nü Tarshish vü müwara nüh sam.

2 Küshukürazhüku 21

1Jehoshafat tü ma pari sie zehtewa nü ma pari sie David nyujiwa vünüh chohwum taji Jehoram, ma tsa nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Jehoram
(2 Kaj 8.17-24)

2Ma tü Jehoshafat atsa, ma nüri peh: Azaria, Jehiel, Zekharia, Azaria, Maikhael, thi Shefatia; hamari aveh tü Judah kajiwa Jehoshafat atsari kheh.

© 2015 Bible Society of India.

3Mari pari nüh aküte küji tsü khe, rakasa, suna, thi amekürhetsokrüri tsü, jümpa mükünyu Judah vü anyuji kümzhori nga tsü, thitü kajipewa nü vi Jehoram tsü, küpakenühnyunü ma tü küwuokhuwa küsa kenüh.

4Jehoram nüh mapa kajiwa lovü tu nü sazhuteküru vü ma nüh anyuchuwa vi ma nüri aveh rehthem, thi jü mpa mükünyu Israel kajiwa wuori nga rehthem.

5Jehoram nüh kaji satekürа vü ma mahvi tü cherake nü künyithuoh, thi ma tü mahvi tüze Jerusalem vü kükaji sa.

6Thi ma tü Ahab zhehlowa nüh küsa üta Israel kajira leh vü tsetewa; küpakenühnyunü Ahab tsavühwa tü ma vüvüh küsa kenüh. Jüti sanü ma tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sam.

7Tü VÜWA nüh David zhehlo küzoriewa nyu, ma nüh David siekütsathuozhü saküsa kenüh, thi ma tsari vü küsuokürho lati küsütsü nta phrahzhu küsa kenüh.

8 Ma tsotho vü Edom tü Judah takrü vünüh wuluo nü mari mpa mari kaji vizhu.

9Jüti küsa vü Jehoram tü ma sierhüri thi ma rawuhkhekari aveh sienü tsezhuwa, ma tü arüza vünüh süra nü ma thi ma rawuhkhekasierhüri mükieshe küveh Edomri süthe khehm.

10Jükenüh Edom tü nosü küjunga Judah takrü vünüh küwuluosatse. Jüma tsothovü Libna nga ma takrü vünüh küwuluo sa, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA, ma para Saküüwuowa rüküm kenüh.

11Jüma nyiehvü nga ma tü Judah küzhiho nyuri vü azhie kümsiri sanü Jerusalem vü kürhori sie müküzhütsa nyitsa vü tewa nü Judah tü kükhazih saküm kenüh,

12Jüti küsa vü rhüzhüle küsü Elijah setsaküthsüwa vünüh rutaji, VÜWA, noh pa David Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, Noh nüh noh pa Jehoshafat lehkhujiri vü mükütse kenüh, nyutü Judah kajiwa Asa lehkhujiri vü mütse nüh,

13Israel kajira lehkhuji vü tse nü Ahab zhehlowa nüh Israel sie taji müküzhütsa nyitsa vü teküwa üta Judah thi Jerusalem vü kürhori sie müküzhütsa nyitsa vü tewathuoh, thi noh nüh noh nyiehvü kümhie noh pa zhehlovü noh nüri zothem;

14halie, VÜWA nüh saküümnomna küji vi noh nyiri vü, noh tsarivü, noh vüvühri vü, thi noh zanyo aveh vü viru naveh,

15thi noh wienga noh kureri khielohta küna peh nü akünawa kenüh nohküreri müjie shuteküru küju nü rülorülo nanaveh, ti küza ti küza.

16Thinü VÜWA nüh Jehoram vü Ethiopiari kütuoh vü küpeh Filistinri thi Arabri arü saküshu;

17jüti sanü mari tü shuhru Judah siesaluo nü jüma zhechieh taji kajiwa azhi saküveh mari nüh küngu zanyori aveh vitera, thi matsari thi avüvühri nga

© 2015 Bible Society of India.

vitewa, jüti sanü ma tsa riepewa Jehoahaz küchie nüh ma vü küsü nga kükhemtsü.

18Hama aveh sevü VÜWA nüh ma vo lovü samküümhiera küna vünüh mazothem.

19Jüti sakütsevü mahvi künyi sevü akünawa kenüh ma kure shuterutaji ma tü münomna sheh nü süm. Ma nyiri tü ma pari vü anyih sakütsü kümjie ma küchiekürhe vünüh anyi küsü nga samtsü.

20Ma kükaji küsatevü ma tü mahvi cherake nü künyi khruovehthuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi tüze kükaji sanü nyiküsü nga nüh luovehküna münyie nüh sieporiem. Mari nüh ma vi David nyujiwa vü chohwum, thitü kajira rükuri vü müchohwu nüh sam.

2 Küshukürazhüku 22

Judah Kajiwa Ahaziah

(2 Kaj 8.25-29; 9.21-28)

1Jüti küsa vü Jerusalem vü kürhori nüh ma tsa riehpewa Ahaziah vima müthoh vünüh kaji küüsa; küpakenühnyunü Arabri sie nü kürünape vü küru riekhuo nyiri nüh atsakükhruo küpari aveh rehthekheh küm kenüh. Jüti sanü Judah kajiwa Jehoram atsa Ahaziah nüh kükaji sa.

2Ahaziah kükajite vü ma mahvi zürake nü künyithuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi küsü kükaji sa. Ma zah nyo tü Athalia, Omri tsa kükhruovühwa.

3Ma nga Ahab zhehlora lehkhuji vü tsetewa, küpakenühnyunü khukekümsü küsa ma zah nüh shikekütsüwa küsa kenüh.

4Ahab zhehlori nüh küsa üta ma tü VÜWA notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa; küpakenühnyunü ma pa sü küm sevü mari nüh ma shiketsü nü ma saküütsuohtsa küm kenüh.

5Ma wie nga mari nüh küshike müzhetewa taji Israel kajiwa Ahab atsa Jehoram ase nyitewa nü Ramot-gilead vünüh Siria kajiwa Hazad siesaluo, thi Siriari nüh Joram sakümsamna tsü,

6thi ma tü Rama vünüh kümsamnawa sakümhie nti Jezreel vü sheleteru. Thi Judah kajiwa Jehoram atsa Ahaziah tü Ahab atsa Joram no nti Jezreel vü tsuo, küpakenühnyunü ma tü naküveh kenüh.

7Ahaziah küülu thuoüji ma nüh Joram no nta küwa vünüh küsanaveh ta Saküüwuowa nüh shie saveh küpakenühnyunü ma nüh jüvü küru vü, Ahab zhehlori zoriem üta VÜWA nüh thseküm Nimshi atsa Jehu mütu nta Jehoram sie nü wa.

8Thi Jehu tü Ahab zhehlori vü ashih sapehveh ünü ma tü Judah kajitsari Ahaziah atsara nüri mütu, ma nüh Ahaziah nopehveh ünü ma nüh mari zothem.

© 2015 Bible Society of India.

9Ma tü Ahaziah phah nü ma nüh Samaria vü küthi küveh vünüh sirataji ma sie Jehu vü ru nü zothem. Mari nüh ma chohwum, küpakenühnyunü mari nüh, “Ma tü Jehoshafat azhükükhruowa, ma luoveh aveh vi VÜWA küphahwathuoh,” ti küza. Jüti küsa vü Ahaziah zhehlori tü nyi küsü nga kajipewa takrü sana küsa münyie nüh sam.

Judah Kajivühwa Athalia
(2 Kaj 11.1-3)

10Ahaziah zah Athalia nüh ma tsa süküm küngu vü ma tü sühra nü Judah zhehlo atharuo küjiri aveh zoriekhehm.

11Thitü kajiwa tsavühwa Jehoshafat nüh Ahaziah tsa Joash sie nü rehthem na küsa kajiwa tsari aza vünüh ma rühutewa, jüti sanü ma vi nü azeku küsü lovü nüh ma kürohzawa masü sam. Hakümjie vünüh kajiwa Jehoram atsavühwa Jehoshafat thi navüwa Jehoiada vüvüh, ma tü küthi küm kenüh nyimzawa nüh ma mürehthe nüh sam;

12jüti sanü ma tü mahvi türo mari vü nyipeh nü Saküüwuowa zhehlovü küthi peh, thi Athalia nüh azhih jüla kükaji sa peh.

2 Küshukürazhüku 23

Athalia Sie Küsaluo
(2 Kaj 11.4-16)

1Thitü mahvi türüawa vü Jehoiada tü luovehji nü müzamza sierhüri, Jehora atsa Azaria, Jehoram atsa Ishmael, Obed atsa Azaria, Adaiah atsa Maseia, thi Zikri atsa Elishafat sie tsarü.

2Jüti sanü mari tü Judah tse mükiele nü Judah nyujiri aveh vünüh Leviri thi Israel zhehlo vü apara lüri sazhuh.

3Thi Saküüwuowa zheh vünüh kümhu aveh tü kajiwa siekütsathuozhü sa. Thinü Jehoiada nüh mari vü, “Halie, kajiwa tsa! VÜWA nüh David tsari kenüh küza küsa üta ma nüh kükaji küsam luo.

4Zanyo hama noh nüh sanaveh: nohri navüri thi Leviri kümnyirülo küüroh vü küruri küüsuo küche sanü küsü thuoüji kherikühuori sanaveh,

5küüsuo küsü nüh kajiwa zheh vü peh naveh thi küüsuo küsünüh külojupewa kheri vü peh naveh; thi anyiri aveh tü VÜWA zhehnyula vü peh naveh.

6Anavüri thi anasa Leviri wieküchie nüh nyi küsü nga VÜWA zhehlovü mütura; mari tü tu mhieveh, küpakenühnyunü mari tü kümtse kenüh, thitü küpari aveh thuoüji VÜWA nüh azhühtsüwa müzhe naveh.

© 2015 Bible Society of India.

7Leviri nüh papara sietsokrüri ake vü vi nü peh naveh; thari nüh azheh lovü tu naveh ünüh zothem naveh. Kajiwa nüh alovü küturu vü ma sie turu, thi alievü küshu vü ma sie shuwa ti sanaveh," ti küza.

8Leviri thi Judah aveh tü navüwa Jehoiada nüh azhükütsü aveh müzhe nü sa kheh. Mari tü papara nyiri, thari nüh kümnyirülo vü küüroh vü wa na saveh ünüh; kümnyirülo vü küüroh vü wa na küsari sie nü ru, küpakenühnyunü anavüwa Jehoiada tü küsuoküsari samküüsahrie kenüh.

9Thi navüwa Jehoiada nüh aviri thi ajohuo küjinga thi küzah nga kajiwa David azhi Saküüwuowa zheh vü küpehri nyiazari vü tsüm;

10thi ma nüh kajiwa kenüh anyiri aveh tü rieh huo vü sa, anyiri küsüsünga papara ke vü sietsokrü küjehke nü azheh zhiesehwuovü nüh azheh zhiehtü wuovü küju kükhurüpewa thi azhehwa mükieshepeh.

11Jüti sanü ma nüh kajiwa atsa alievü sie shuhru nü ma rügivü kajilüwe thsetsü taji apohvüzhüwa ma vü tsü; thi mari nüh ma kajizhüchühm nü Jehoiada thi ma tsari nüh ma thsetsü taji mari nüh, "Kajiwa küsuo rholuo," ti sa.

12Anyiri nüh zhü nü kajiwa küsiake jikhi Athalia nüh küünara vü, ma tü VÜWA zheh lovü anyiri vü wa;

13thi ma nüh noküze ünü kajiwa tü alehpie tovüh vü tsieküveh, nyiazari thi atütü kükhuri kajiwa nato vü, thi azhih jüla anyiri aveh nyiehrakhruo küveh thi tütü khuküveh, azah küsari nüh mari azah küsa tsokrü vi nü aloküzhe siesaküveh ngu. Thinü Athalia tü ma thsümnyi müzükhrih nü zie taji, "Kümro! kümro," ti sa.

14Jüti sanü navüwa Jehoiada nüh thopahiri nyiehvü nyiazari siezhurunü mari vü, "Nyimzawa sie taji hala ritsieküvehri vü shuraluo; thawa nüh ma senyi naveh ünüh anyuchuwa nüh rehthem naveh," ti küza. Küpakenühnyunü navüwa nüh, "VÜWA zheh vünüh ma müzothe tümluo ta küza küsa kenüh," ti küza.

15Jüti sanü mari tü ma vü ake thse taji kajiwa zheh rawuhkheri lehpie vü tu nü jüla nüh mari nüh ma müjethem.

Jehoiada nüh Saküürüthe Le

(2 Kaj 11.17-20)

16Thi Jehoiada tü ma mpa ma zhievü, anyiri aveh vü thi kajiwa timari VÜWA nyiri müsaji mkümhieri sie kütsathuozhü küsü sa.

17Jüti küsa vü anyiri aveh tü Baal zheh vü wa nü jüma zochiem; ma kükhurüpe thi ma tsori zokhuoriem nü kükhurüperi atüvü nüh Baal setsaküthsüwa Matan müjethem.

18Thi Jehoiada tü VÜWA zhehwa ashu saküveh David nüh hurüküsa Levi navüri thi Leviri kükhu vünüh VÜWA zheh kenüh künoteri thse nü Mosa khonyo vü

© 2015 Bible Society of India.

rhüküsa üta David nüh azah kütsü müzhetaji VÜWA zheh vü kütso kükhurü sa, nyierakhruo thi azahsa.

19Ma nüh VÜWA zhehwa kheriri vü kherikühuori saküüpeh nü mükümtseri nyi küsü nga alovü müküütu nüh sam.

20Thi ma nüh nyiazari, zanyoküthsüri, nyiri kümkhrüri, thi azhih jüla nyiri aveh sie nü VÜWA zheh vünüh mari nüh kajiwa sie turu taji kajiwa zheh kheri wiethuowa vü tseturu. Jüti sanü mari nüh kajiwa tü kajipe aküjiwa sa.

21Jüti sanü azhih jüla nyiri aveh tü nyierakhruo; anyuchuwa vi Athalia rehtheküm sevü anyujiwa tü küzohtewa.

2 Küshukürazhüku 24

Judah Kajiwa Joash

(2 Kaj 12.1-16)

1Joash kükaji küsate vü ma mahvi tü türü thuoh; thi ma tü Jerusalem vü mahvi zürake kükaji sa; ma zah nyo tü Zibia, Bershebavühri.

2Thi Joash tü navüwa Jeholada tsotho aveh VÜWA notha vü mowa nü katoveh ünüh sa.

3Jehoiada nüh avüvüh künyi vi ma tsü nü ma tü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ti peh khe.

4Hama sevü Joash tü VÜWA zhehwa küthele nti müshethuo.

5Jüti sanü ma tü navüri thi Leviri sazhuh nü mari vü, “Judah nyujiri vü wa nü mahvi kürüzhu vünüh Saküüwuowa zheh küthe na küsa kenüh Israel aveh vünüh ame vizhuh luo; thi zanyo hama preluo ti küsa thsüluo,” ti küza. Thitü Leviri tü jüma müprenüh sam.

6 Jükenüh kajiwa nüh lehvüwa Jehoiada jike nü ma vü, “Noh tü mokenüh Leviri tü Judah thi Jerusalem vünüh Mosa, VÜWA siepewa nüh akhrü kükhrühwa pohvüzhü juhthsüzheh kenüh Israel müzawa vünüh müvi nüh sam lo?” ti küna,

7küpakenühnyunü nyimza khuke kümüsüwa Athalia tsari nüh Saküüwuowa zheh lovü zorietu; thi VÜWA zheh vü zanyo müthüküsari aveh nga Balri kenüh vitsokrüm ti küsa kenüh.

8Jüti sanü kajiwa nüh azhütsü nü mari nüh ameku küsü satajiVÜWA zheh kheri alievü sa.

9Thi Saküüwuowa siepe Mosa nüh reza vünüh Israel vü VÜWAkenüh akhrü viru üta küsawa Judah thi Jerusalem aveh vü küzhüchüh sa.

10Jüti küsa vü kajitsari thi anyiri aveh nyierakhruo nü mari nüh müjie küjuküju nü mari akhrü viru ameku lovü thse kheh.

© 2015 Bible Society of India.

11Leviri nüh amekuwa kha nü kajiwa küjiri vü ru, thi ame tü jüma lovü proküm ngu thuoüji kajiwa kürhüwa thi alehvüwa navü küjiwa tiru nü amekuwa sakürütso taji visheleteru ma pe vü sam le leti. Hakümjie vünüh mari tü rülorülo sanü amewa küüsheküsha vünüh vizhuhra.

12Thi kajiwa thi Jehoiada masü nüh jüma vi VÜWA zheh vü küüroh ashu küsari tsü, thi VÜWA zhehwa küthele na küsa kenüh mari nüh alohküüroh küsari thi athsoh küüroh küsari nüh ake sie, thi amürü thi sahwuo küüroh küsari nga sie.

13Jüti sanü thari nüh küürohwa vü sa nta sanüh küüroh satewa nü mari nüh Saküüwuowa zheh kükato vünüh sara thi sakümzhora.

14Mari nüh küürohwa sajura ünü ame kümnyieri mari nüh viru kajiwa thi Jehoiada tüvü viru thse nü küsaküphra kenüh thi kütso kükhurü kenüh nga ti küfüküjuhri sa, kürhengu kenüh ahuo-khuri, suna thi rakasa ahuo-khuri sa. Jüti sanü Jehoiada kürho ajü mükütuowiethuoh nüh mari tü VÜWA zheh lovü kütsokükhurüri sa.

Jehoiada Aro Khaphrüleküm

15Thitü Jehoiada tü khruomze nü rülo hothake saküm kenüh süm; maküsü vü ma tü mahvi müzake nü cherakemthuoh.

16Thi mari nüh ma vi David nyuji kajiri azavü chohwum, küpakenühnyunü Israel, Saküüwuowa vü thi ma zheh vü kümhie küsakenüh.

17Jehoiada süküm sevü Judah kajitsari tü ru nü kajiwa vü küsiake sheh sataji kajiwa nüh mari zhükünatsü.

18Thi mari tü VÜWA zheh ma pari Saküüwuowa kulem nü Asherim thi anguori kütsü satewa. Thi mari müküleh hama kenüh arüküshuwa Judah thi Jerusalem vü teru.

19Tü mari sie nü VÜWA vü shele ru na küsa kenüh ma nüh setsaküthsüri mari aza vü küze; hamari nüh mari vü pohvüzhükütsü sa, thitü mari tü mütsaza nüh sam.

20 Jüti küsa vü Saküüwuowa sietse nüh Jehoiada atsana vüwa Zekharia sahiete taji ma tü anyiri nyiehvü tsie nü mari vü, Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh, Nohri tü mokenüh VÜWA zhükütsüri vürie nü nohri tü mütsarhiera nüh saveh lo? Nohri nüh VÜWAkule küm kenüh ma tü nohri kulemthuoh, ti küza üti küza.

21Thitü mari nüh ma vü küjurhü taji kajiwa nüh azhükütsü vünüh mari nüh VÜWA zheh vünüh aloh vi ma veh.

22Hakümjie vünüh Joash kajiwa tü Zekharia apa Jehoiada nüh mavü külohnyi küütsawa mümshe nüh sam nü ma tsa zothem. Thi masüna saküveh vü ma nüh, “VÜWA nüh no nü ashewi sakütsüwa saluo,” ti küza.

Joash Kükaji Küpohte

© 2015 Bible Society of India.

23Mahvi sehkhe vü Siriari thopahiri tü shuhru nü Joash siesaluo. Mari tü Judah thi Jerusalem vü ru nü anyiri azavü nüh anyira kajitsari aveh zoriem nü atsokrü küzhechiehra aveh vi Damaska kajiwa vü küzem.

24Siriara thopahiri tü anyiri pike mpa sieru wie ketünga VÜWA nüh thopahiri khielohta küzhi vi mari ke vü thsetsü, küpakenühnyunü mari nüh ma pari Saküüwuowa VÜWA kuleküm kenüh. Hakümjie vünüh mari nüh Joash vü ashih thsem.

25Mari tü ma sakümsamna shehketsü nü ma vünüh porie teküwa vü matsa Jehoiada navüwa azüh kenüh ma sieperi nüh ma vü küjurhü sanü ma ze rügi vünüh ma rehethem. Jüti sanü ma tü süm nü David nyujiwa vünüh ma chohwum, thitü ma tü kajiri rükuri vünüh müchohwu nüh sam.

26Ma vü küjurhüri tü Amonri Shimeat atsa Zabad, thi Moabri Shimrit atsa Jehozabad.

27Ma tsari zhühke, thi ma vü khielohta müküleh küphrazhuri, thi Saküüwuowa zheh küsale tü kajiri Lasipha kürhüke lovü tü khehveh. Jüti sanü ma tsa Amazia nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Küshukürazhüku 25

Judah Kajiwa Amazia

1Amazia ma kükaji te vü ma mahvi mükeke nü münga khruo vehthuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi mükeke nü tüguh kükaji sa. Ma zahnyo tü Jehoadan, Jerusalemvühri.

2Thi ma tü VÜWA notha vü mowa nü kato nüh sa, tü müshemküümsüraluoveh vünüh nyu.

3Thi kaji kükhra ma ke vü kemzhora ünü ma pa kajiwa rehtheküm masieperi tü ma nüh fethe khem.

4Thitü ma tü mari tsari thuoüji, Mosa lasipha, khonyo vü rhüküsamüzhe nü müzothe, VÜWA nüh azhütsüküsa, “Atsari kenüh apari tü küsüwa nyu, nyutü apari kenüh atsari tü küüsüwa nyu; thitü nyi küsüsü wienga papara kükhiemuo kenüh sü naveh,” ta sasaveh.

Edom sie Arie Küsa
(2 Kaj 14.7)

5Jüti küsa vü Amazia tü Judah nyiri küsezhuh nü apara zhehlo vünüh anyienyie thi müzamüza sierhüri Judah thi Benjamin aveh kenüh mari küchesa. Ma nüh mahvi mükeke nüh wiehvü kükhruorikürüh küwa vü anyie müza küche anyiri küshozhu, arie küsara, avi thi ajohuo küvira kürühra.

© 2015 Bible Society of India.

6Ma nüh Israel vünüh luovehküze anyiri kümzho anyie müza küsürakasa küüto anyie küche nü müza müzü nüh ake sü.

7Thitü Saküüwuowa nyiri küsü ma vü ru taji, “O kajiwa, Israel thopahiri tü noh vü nyi müküwa tümluo, küpakenühnyunü VÜWA tü Israel sietse müküvehthuoh kenüh.

8Thitü noh nüh noh kümshe vü hama leh vünüh ariewa müzhora na saveh üji, Saküüwuowa nüh noh tü mükünongü ra tüvü saküütsuotsanaveh; küpakenühnyunü Saküüwuowa tü kükra na küsa nyutü saküütsuohtsana küsa kükhra pehküveh kenüh,” ti küza.

9Thinü Amazia nüh Saküüwuowa nyiwa vü, “Hi nüh Israel thopahiri vü rakasa kütsüwa tü moti sanathuoh lo?” ti küna. Jüti küünavü Saküüwuowa nyiwa nüh, “VÜWA nüh hama nyiehvü nüh hozake vi noh tsüra naveh,” ti rületsü.

10Jüti küsa vü Amazia nüh thopahiri Efraim vünüh ma vü küruritü Judah vü arüshu tewa, thi mari tü arüshu küluo taji azheh vü sheleteru.

11Thitü Amazia tü luoveh saküji nü anyiri küjo sie Mütsü Nyuo vüwa taji Seir anyiri anyie türake zothem.

12Judah nyiri nüh anyie türake akürho küpa rera nü alokrü küsürügivü siekuo taji alokrü rügivü nüh shohjaküze nü mari aveh nga wa azhih vü ka taji külothuolothuo khehm.

13Thitü Amazia nüh shele küüze anyihla nyiri, arie vü ma se vü nyi müküüwa Judah nyujiri Samaria vünüh Bet-horon küju tu nü jümari vünüh anyiri anyie küche zothem thi zanyoküzhechiehra hozake vitewa.

14Amazia nüh Edomri rehthe khehm nü küru vü Seir nyira nyiazari viteru nü jümari vi ma nyiaza kümjie sataji jümari khurü, thi mari vü zanyo kütsü nga sa.

15Jükenüh VÜWA tü Amazia vü arüshu nü ma vü setsaküthsüri küsü küze taji ma vü, “Noh tü mokenüh anyiri küsü nyiazari, noh ke vünüh ma mpa ma nyiri müküvizhurawa kükramthuoh lo?” ti küza.

16Thitü ma nüh phrahte küveh tsotho vü kajiwa nüh ma vü, “Hiri nüh noh tü kajiri küsü küshikewa küsasaveh ülo? Lem luo! Mokenüh noh tü küüsü na lo?” ti küza. Jükenüh setsaküthsü watü lem, thitü ma nüh, “Saküüwuowa nüh noh zothe nta müsheküm hi nüh thsüvehthuoh, küpakenühnyunü noh nüh hama samthuoh thi hi nüh küshike müvi nüh sakümthuoh kenüh,” ti küza.

Israel sie Rieküsa
(2 Kaj 18.8-20)

17Thinü kajiwa Amazia tü wuori shike taji Jehu atsa, Jehoahaz atsa Joash Israel kajiwa vü küze nü, “Ra, hiri küsü nüh küsü atsonoluo naveh ünüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Jüti küüza vü Israel kajiwa Joash nüh Judah kajiwa Amazia vü azhü küze taji, “Lebanon rügivü khümirüzhü küsü nüh Lebanon rügivü amüse vü, ‘Noh tsavühwa tsü nü eh tsa vüvüh küüsaluo,’ ti khuo; jüti küsa vü Lebanon samwa küsü nüh rutsewa taji khümirüzhüwa tü tsi kümnyahm.

19Noh nüh, ‘Noluo, hi nüh Edom feküzehmthuoh;’ ta, thi noh luoveh nüh kürhiezawa vü noh vikümsiemthuoh. Thitü khinyi thuoüji azheh vü peh luo; mokenüh noh tü, noh thi Judah sie nü arümtho sühro taji külum na lo?” ti küza.

20Thitü Amazia tü müküna nti sa; küpakenühnyunü jüma tü Saküüwuowa vünüh küsa kenüh mari nüh Edom nyiazari phahküm kenüh ma nüh mari vi mari mükünongüra ke vü thse nta sa.

21Jükenüh Israel kajiwa Joash tü tsekhru nü ma tü, ma thi Judah kajiwa Amazia masü Judah azhih Bet-shemesh ariepe vünüh masü künotoluo sa.

22Thi Judah tü Israel nüh cham nü mari nyi küsüsü nga papa zhehvü zhütewa.

23Jüti küsa vü Israel kajiwa Joash tü Judah kajiwa Amazia, Ahaziah atsa Joash atsa Bet-shemesh si taji Jerusalem vü ru nü Jerusalem azie apie müza künyi müküju sheh, Efraim kheri vünüh jühkekheri küju zophuohmtü.

24Jüti sanü ma nüh suna thi rakasa aveh, thi küfüküjuh Saküüwuowa zheh vünüh küngura aveh prütewa, thi Obed-Edom nga mari vü sietewa; ma nüh kajiwa zheh vü künyirhiekuri thi shieteküsa aküsiri ti vinü shele Samaria vü teru.

25Judah kajiwa Joash atsa Amazia tü Israel kajiwa Jehoahaz atsa Joash süküm sevü nüh mahvi türamnga rho lehü.

26Amazia nüh küsari küpa apo vünüh akhe küju Judah thi Israel Kajiri Lasipha lovü rhümsa ülo?

27Ma nüh VÜWA vünüh sühle teküwa tsotho vünüh mari nüh ma vü Jerusalem vünüh küjurhü sanü ma tü Lakhish vü zhütewa. Thitü ma se vünüh wuori Lakhish vü küze nü jüla nüh ma rehthem.

28Thi mari nüh rawuh rügi vünüh ma viru taji David nyujiwa vünüh ma pari sie chohwum.

2 Küshukürazhüku 26

Judah Kajiwa Uzziah

(2 Kaj 14.21-22; 15.1-7)

1Jüti küsa vü Judah nyiri aveh nüh Uzziah mahvi türatüro kükhruowa vi nü ma pa Amazia müthoh vünüh kaji küsa.

2Kajiwa nüh ma pari vü nyi zehteküwa sevü nüh ma tü Elot sataji jüma vile nü Judah tsüm.

© 2015 Bible Society of India.

3Uzziah kükajite vü ma mahvi tü türatüro thuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi tünyieke nü künyi kükaji sa. Ma zah nyo tü Jeholia, Jerusalem vührі.

4Ma tü ma pa Amazia nüh küsa aveh sataji VÜWA notha vü mowa nü mhieveh ünüh sa.

5Ma vü VÜWA kükrü süphiekütsüwa Zekharia tsotho küju ma tü ma mpa ma vi nü Saküüwuowa küphah sa; ma nüh VÜWA küphah küjunü Saküüwuowa nüh ma sakütsarhietsü.

6Ma tü tsezhuwa nü Filistinri sie arie sataji Gat azie, Jobne aziethi Ashdod azie zokhuoriem; jüti sanü ma nüh Ashdod suothso thi Filistinri azavü wuori vü anyujiri sa.

7Saküüwuowa nüh ma kükra nü Filistinri, Gurbal vü kürho Arabri thi Meunri sie küüsaluo.

8Amonri tü lesakhrü vi Uzziah tsü, thi ma kütholah tü Egypt rüshuküju nyuohwa, küpakenühnyunü ma tü khra shehteküru kenüh.

9Jüma nyiehvü nga Uzziah tü Jerusalem vü Jükeh Kheri vü nga, Anyuo Kheri vü nga thi Angle vü nga khajie rie nü jümari sakümzho.

10Thi ma nüh reza vü khajie rie kheh, thi juhkhre hozake chüh, küpakenühnyunü ma tü Shefela vü nga thi kütake vü nga mieshümiesa khielohta küpeh kenüh, thi ma tü küzhiho vü nga thi azhihazhikhu vü nga azhuh küürohri thi rhelivirhu küürhiesheri peh, küpakenühnyunü ma tü azhi sa külo kenüh.

11Jüma nyiehvü nga Uzziah tü nyihla rienyiri arie küsatseri peh, kajiwa sierhüri küsü Hanania nüh küjokütsü kükhu vünüh müzhe nü Jeiel kürhüwa thi Maseia küjiwa masü nüh jizhuh nü küürüh müzhe taji küsuo.

12Apara zheh vü alüri anyiri kümzho luovehküze aveh küürüh anyiekünyi nü müza türo.

13Mari nüh azhükütsü kükhu vünüh khra müzho sheh nü arieküsara kajiwa kükra taji mükünongüri sie küsaluora thopahiri anyie müza küche türü nü müza münga.

14Thi Uzziah nüh thopahiri aveh kenüh ajoh huori, aviri, thekulüweri, mürükruzhuri, alawihri, thi thumkavüh kenüh alohri ti küche.

15Thi ma nüh akhajie rügiri vü thi ajükehri vü sanü ashüchuri thi aloh küjiri ka na küsa kenüh kümtsamla nyiri nüh kaküüze müsamrüriküvizhu nü ma nüh Jerusalem vünüh sa. Jüti sanü ma küthola tü nyuoh sheh tewa, küpakenühnyunü ma khra küveh küju taji küükrükükra sanü küükra kenüh.

Uzziah Kürhiezarhiechi kenüh Kümnomna Kütsü

© 2015 Bible Society of India.

16Thitü ma tü khrateru ünü rhiehza shutewa nü ma küzorie vü tewa. Küpakenühnyunü ma tü VÜWA ma Saküüwuowa vü rie nü rheküüngu kükhurüpe rügi vünüh rheküüngu tso ntiVÜWA kükhurühzheh lovü kütu kenüh.

17Thitü Azaria navüwa tü luovehküze nyiri VÜWA navüri zerake masevü nyitu;

18 thi mari tü kajiwa Uzziah vü ruoluo nü ma vü, "VÜWA vü rheküüngu küütso nta sakümtseküsa navüri nüh. Kümtsezheh hala nüh shutewaluo; küpakenühnyunü noh tü müküleh samthuoh, thi jüma nüh VÜWA Saküüwuowa vünüh küsiake küsü nga noh vü küruwa nyu," ti küza.

19Jüti küüza vü Uzziah tü arüshutewa. Jüti küsa vü ma tü rheküüngu tso nta ma ke vü kütsokuwa vi pehküveh vü ma nüh anavüri vü arüshu ünü rheküüngu kükhurüpe vü VÜWA zhehlovü nüh navüri tüvü nüh ma tie rügivü hujirü shuteru.

20Jüti küsa vü Azaria navü lehvüwa thi navüri aveh nüh mavü no, thinü halie, ma tie rügivü hujirü satewa! Thi mari nüh prelepreza alievü ma küchiezhum, thi ma mpa ma wie nga pre nü alievü shutewa, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma kürhiekütsü kenüh.

21Jüti sanü kajiwa Uzziah tü ma sühleh küju hujirü peküm sa, matü hujirü peküm kenüh azheh küpa küsü vü kürho sa, küpakenühnyunü ma tü VÜWA zheh vü müchie kenüh sakümthuohkenüh. Thi ma tsa Jotham nüh kajiwa zhehlowa vü anyieh sanü azhih jüla anyiri kete.

22Uzziah nüh küüroh külih küpari apo vünüh akhe küju Amoz atsa Isaya setsaküthsüwa nüh rhü.

23Jüti sanü Uzziah tü ma pari sie zehtewa nü kajiri azhi küchohwu azhuhwa vünüh mari nüh ma pari sie chohwum, küpakenühnyunü mari nüh, "Ma thuoüji hujirü küperi," ta küsa kenüh. Jüsevü ma tsa Jotham nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Küshukürazhüku 27

Judah Kajiwa Jotham

(2 Kaj 15.32-38)

1Jotham kükajite vü ma mahvi tü mükeke nü münga khruovehthuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi türatüro kükaji sa. Ma zahnyo thuoüji Jerusha, Zadok tsavühwa.

2Ma tü ma pa Uzziah nüh küsa aveh müzhe nü VÜWA notha vü mowanü mhieveh ünüh sa, ma VÜWA zhehwa lovü zhevi müküsa wie. Thitü anyiri tü küütsaküsüh müke müzhe peh huo wie.

3Ma nüh VÜWA zheh kheri kürügiwa sa, thi Ofel azie rügivü azheh khieloti sa.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüma nyiehvü nga ma nüh küzhiho nyuri vü anyujiri sa, aküze küzhihorivü azhehkümzhori thi akhajieri sa.

5Ma tü Amonri kajiwa sie saluo nü mari chara. Jütiküsa vü jüma mahvi vü Amonri nüh ma vü rakasa küüto anyie küchenü müza müzü, hiemtha rhieküto anyie türake, thi khuozhikürümie rhieküto anyie türake ti tsü. Amonri nüh jükümjie mahvi künyiawa vü nga thi kücheawa vü nga ma vü tsü.

6Jükümjie vünüh Jotham tü müzhoteru, küpakenühnyunü ma nühVÜWA ma Saküüwuowa vü ma lehkhuji kütsü kenüh.

7Jotham nüh küürohküli küsa küpari, ma nüh arie küsari aveh, thi ma lehkhujiri tü, halie, Kajiri Israel thi Judah Lasipha lovü rhüsaveh.

8Ma nüh kükajite vü ma tü mahvi mükeke nü münga khruomthuoh, thi ma nüh Jerusalem vü mahvi türatüro kükaji sa.

9Jüti sanü Jotham tü ma pari sie zehtewa nü mari nüh David nyujiwa vünüh ma chohwum; thi ma tsa Ahaz nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Küshukürazhüku 28

Judah Kajiwa Ahaz

(2 Kaj 16.1-4)

1Ahaz kükajitevü ma tü mahvi mükeke khruo vehthuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi türatüro kükaji sa. Ma tü ma pa David kümjie müsanüh VÜWA notha vü mowa nü katoveh ünüh müsanüh sam,

2thitü Israel kajiri lehkhuji vü tsetewa. Ma tü Balri kenüh akülü atsori nga satewa;

3thi ma tü Hinon atsa anyuo vünüh rheküüngu tso nü VÜWA nüh Israel tüvü nüh zheküja akuoküjiri nüh kükre küüroh küsa üta ma tsari nga tso taji kükhurü sa.

4Ma tü küsahthuo sanü azhie kümsieri vü, küzhihori vü, thi athsohkürehmoke aveh kükhu vünüh rheküüngu tso.

Siria thi Israel sie Rieküsa

(2 Kaj 16.5)

5 Jükenüh VÜWA ma Saküüwuowa nüh ma vi Siria kajiwa ke vü thsemnü ma nüh ma küücham taji ma nyiri aküsi sanü mari sie Damakas vü teru. Ma tü vi nü Israel kajiwa kevü nga thsem, thi ma nüh manyiri khieloti rehthem taji ma chaküm sa,

6küpakenühnyunü Remaliah atsa Peka nüh rülo küsü vünüh anyiemüza küsü nü mükeke Judah vünüh fethe küm kenüh, mari aveh nga luoveh küzeri kheh, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA, ma pari Saküüwuowa kuleküm kenüh.

7Thi Efriam anyi kümzhori küsü Zikhri nüh kajiwa atsa Maseia, kajizheh vü sierhüwa Azrikam, thi kajiwa kükhu vü kükhra küviwa Elkanah rehthem.

© 2015 Bible Society of India.

Setsaküthsüwa Oded

8Israel nyiri nüh mari watori riehkhuo anyie müza künyi, krevühri, atsa nyimpari thi nyimzari sitewa; mari nüh zanyo hozake mari vünüh zhevitewa nü Samaria vü viteru.

9Thitü jüla VÜWA setsaküthsüri küsü ma nyo thuoüji Oded ti küsawa peh; thinü ma tü Samaria vü kütse thopahiri mütu nti alievü wa taji mari vü, "Halie, VÜWA, nohri para Saküüwuowa nüh Judah vü arüshuküm kenüh mari vi nohri ke vü tsümthuoh, ma nüh mari vi nohri ke vü tsümthuoh, thitü nohri nüh nohri arüshuküüluoh vünüh mari rehthem thi jüma tü atülü vü juvehthuoh.

10Thi khinyi thuoüji nohri nüh Judah thi Jerusalem nyiri nyimpari nga nyimzari nga vi noh tükha vü viteru nta satoh vehthuoh. Nohri tü VÜWA nohri Saküüwuowa sie küsaluo tü nohri mpa nohri kükhiemuo nyu ülo?

11Khinyi eh zhü künaluo, thi akü̈si küsari nohri nüh sie teküwari nohri watori vünüh küzem le luo, küpakenühnyunü VÜWArüküshu aküzewa tü nohri vü pehküvehthuoh kenüh," ti küza.

12Efriam nyiri, sierhüri, Johanan atsa Azaria, Meshilemot atsa Berekhia, Shalum atsa Jehizhia, thi Hadlai atsa Amosa nga ti sühra tsie nü arie vünüh kütseri sie ruohluo,

13thi mari vü, "Nohri akü̈si küsari halovü siemturura, küpakenühnyunü nohri nüh khinyi hiri kükhiemuo thi mükülehnyiehvü nüh hiri vü thsephre nü VÜWA vü viru nta müshe saküvehkenüh. Hiri müküleh tü jipehküvehthuoh kenüh, thi rüküshu aküzewa tü Israel vü pehmthuoh," ti küza.

14Jüti küsa vü rietsokrü küvi nyiri tü küsiküsari thi zheküvira zanyori kajiri thi kümhuwa aveh tüvü sam.

15Jüti küsa vü anyi mari anyo küjüzhuri tü sühra nü küsiküsari sie, thi mari azavü anyijuri aveh tü mari nüh zheküvira zanyori vimari küzhu; mari nüh mari küzhutetsü, ajihküükruvüh vi mari tsü, akütsa thi aküzhu vi mari tsü, avüjuh vi mari thsetsü; thi rüthuomkükhrari aveh rawuh rügivü nüh vü khe nü mari sie mari awatori riehkhuo Jeriko küzhiluophih rhu nyujiwa vü ru. Jüti sanü mari tü shele Samaria vü teru.

Küükra Kenüh Ahaz nüh Assiria vü Kükhuo

(2 Kaj 16.7-9)

16Jüma tsotho vü küükra kenüh kajiwa Ahaz nüh wuori Assiria kajiwa vü küze,

17küpakenühnyunü Edomri tü zhetu le nü Judah cham taji akü̈si siesateküwa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

18Thi Filistinri nüh Shefela, thi Judah vü Negeb nyujiri zhechiehnü Betmesh,
Aijalon, Gederot, Soko thi ma nyuri, Timna thi manyuri, thi Gimzo thi ma nyuri
vitewa nü jümari vü pehtewa,

19küpakenühnyunü Israel kajiwa nüh Judah vü aheze nü mari vü sathi VÜWA vü
küzhütsanyitsa mükünyie kenüh VÜWA nüh Judah vikütsuom.

20Jükenüh Assiria kajiwa Tiglat-pileser ru nü ma saküükhra nyu nü ma sie saluo
taji ma sakümnomna tsü,

21küpakenühnyunü Ahaz nüh VÜWA zheh vünüh, kajiwa zheh vünüh, thi kajitsari
vünüh suna vi nü Assiria kajiwa vü alekhrü tsü, thitü jüma tü ma mükükra nüh
sam.

Ahaz Kükhiemuo

22Kajiwa Ahaz hama tü ma kümshemnomna tsotho vü wie nga jüma nyiehvü
nga VÜWA vü kütsotü züla tewa,

23küpakenühnyunü ma nüh ma chaküm Damakas nyiazari vü küsahthuo sataji,
Siria kajiri nyiazari nüh mari küükra kenüh hi nüh marivü küsahthuo sanü mari
tü ma nga thi Israel aveh nga zoriekümsa.

24Jüti küsa vü Ahaz nüh Saküüwuowa zheh vü küfüküjuhri vizhuh nü rehriem
taji VÜWA zheh mükhiewa tü khemom; jüti sanü Jerusalem jühke aveh vü ma nüh
ma mpa kükhurüperi sa kheh.

25Judah nyuji aveh vü ma nüh küpara nyiaza vü rheküüngu tso na küsa kenüh
azhie kümsieri sanü VÜWA, ma para Saküüwuowa luoveh saküüzüh nü
arüsakümthom.

26Ma nüh küürohkülih küsari aveh thi ma lehkhujiri aveh, apokhu vünüh akhe
küju tü, halie, Judah thi Israel Kajira Lasipha lovürhüsaveh.

27 Jüti sanü Ahaz tü ma pari sie zehtewa nü mari nüh ma vi anyujiwa Jerusalem
vü chohwum, küpakenühnyunü mari tü ma vi nü Israel kajira rükuri vü müküru
kenüh. Thi ma tsa Hezekiah nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

2 Küshukürazhüku 29

Judah Kajiwa Hezekiah
(2 Kaj 18.1-3)

1Hezekiah nüh kükaji tevü ma tü mahvi mükeke nü münga thuoh, thi ma nüh
Jerusalem vü mahvi mükeke nü tüguh kükaji sa. Ma zahnyo thuoüji Abijah,
Zekharia tsavühwa.

2Thi ma tü ma pa David nüh küsa aveh müzhe taji mowa nü VÜWAtüvü mhieveh
ünüh sa kheh.

Kükhurüzhehwa Saküümtha

© 2015 Bible Society of India.

3Ma nüh kükaji mahvi pokhu, asa pokhu vü ma nüh VÜWA zheh amükhieri saphie
nü jümari küthe.

4Ma nüh navüri thi Leviri sieru nü zhiehshu wuovü anyula vünüh küsezhuh,

5thi mari vü, eh zhü künaluo, Leviri! Nohri mpa nohri sakümtseluo,
thi VÜWA nohri para Saküüwuowa zheh sakümtse luo, jüti sanü azhie kümtsewa
vünüh kümne vizhujam luo,

6küpakenühnyunü hiri pari nüh VÜWA hiri Saküüwuowa vü müzhütsanyitsa thi
ma notha vü mowa nü müsüveh ünüh sakümkenüh; mari nüh ma kulem
nü VÜWA kürhie vünüh mari anyieh vü kürele nü mari asevü küreletewa.

7Mari nüh awiepa mükhieri nga khetem taji latiri zokünem, jüti sanü Israel
Saküüwuowa kümtse zhehwa vü rheküüngu kütso nyutü kütsokükhurü
müsanüh sam.

8Jükenüh VÜWA rüküshuwa Judah thi Jerusalem vü teru, thi nohri mpa nohri
notha vünüh küngu üta ma nüh zanyo, kümzhoh küngothsoshi ta küsa sa,

9küpakenühnyunü halie, hama kenüh hiri pari tü anyuchuwa vünüh süküm sa,
hiri atsa nyimpari thi nyimzari thi avüvühri tü aküsi samthuoh.

10Khinyi thuoüji eh luoveh lovü VÜWA, Israel Saküüwuowa siekütsathuozhü sa
nti samthuoh, jüti küsa vünüh ma rüküshu aküzewatü hiri vünüh küreletewara
naveh.

11Eh tsari, khinyi thuoüji mükule tümluo, küpakenühnyunü noh tü ma tüvü
küütsie nta, ma vü anasa küüsa nta, thi ma nasariküsa nta thi ma vü rhekümgu
küütso nta rükaküsathuoh kenüh, ti küza.

12Jüti küsa vü Leviri tü sühra nü, Amasai atsa Mahat, Azaria atsa Joel, Kohonri
atsari, Merari atsari, Abdi atsa Kish, Johalel atsa Azaria, Gershonri, Zima atsa Joa,
Joa atsa Eden;

13Elizafan atsari Shimri thi Jeuel; thi Asaf atsari; Zekharia thi Matania;

14Heman atsari, Jehuel thi Shimei; thi Jeduthun atsari Shemaia thi Uzziel.

15Mari tü ajünüri sa küsezhuh nü mari mpa mari sakümtse nü VÜWAzhü vünüh
kajiwa nüh azhükütsü üta VÜWA zheh sakümtse ntatu.

16Navüri tü sakümtse nti VÜWA zheh alowa vü tu nü VÜWAkükhurüzheh lovü nüh
mükümtse künguri aveh VÜWA zheh nyulavü vishuru kheh; jüti sanü Leviri nüh
jümari vi taji Kidronkutso vü wa.

17Asa rülo pokhuwa vü mari nüh sakümtse sate nü asa rülo tüzeawavü mari
tü VÜWA tela vü ru; jüti sanü mari tü rülo tüze VÜWAzheh sakümtse taji asa
pokhuwa rülo türatüroawa vü mari tü mülahra.

© 2015 Bible Society of India.

Kükhurüzhehwa Kümthüle

18Jüsevü mari tü Hezekiah kajiwa vü tu nü, “Hiri nüh VÜWAzheh aveh, kütso kükhurü kükhurüpe thi ma küfüküjuh aveh, thi küütsa lohse küsape thi ma küfüküjuh aveh sakümtsemthuoh.

19Kajiwa Ahaz ma kükaji vü ma kütsotü mükünyie vünüh theküjaküfüküjuh aveh hiri nüh küche sanü sakümtsemthuoh; thi halie, jümari tü VÜWA kükhuhrüpe atüvü pehveh,” ti küza.

20Thinü Hezekiah kajiwa tü kümto sühra nü anyujiwa aküjiri saküsezhuh nü VÜWA zheh vü tsekhru.

21Thi mari nüh kajipe, thi kümtsezheh thi Judah kükhiemuo kükhurükenüh shüvotsazah türü, nyihzhüvo türü nyihzhüzah türü, thi nyihsüvo türü ti viru. Thi ma nüh Aron tsa navüri vü VÜWAkükhurü vünüh kükhurü sa üti azhütsü.

22Jükenüh mari nüh shüvotsari fethe nü anavüri nüh azüh vi taji kükhurüpewa vü jake; jüsevü nga mari nüh nyihzhüvori fethe taji jümara züh nga kükhurüpewa vü jake; thi jüsevü nga mari nüh nyihzhüzahri fethe nü jümara züh nga kükhurüpewa vü jake.

23Jüti sanü kükhiemuo kükhurü kenüh nyihsüvori thuoüji kajiwa thi kümhuwa vü viru nü jümari rügivü mari ake thsuoke,

24thi navüri nüh jümari fethe nü jümara züh vi nü Israel aveh kütsathuo sana küsa kenüh kükhurüpe rügi vünüh kükhiemuo kükhurü sa. Küpakenühnyunü kütso kükhurü thi kükhiemuo kükhurü thuoüji Israel aveh kenüh müsaji mümhie ta kajiwa nüh azhükütsü kenüh.

25Jüti küsa vü ma nüh Leviri tü David, thi kajiwa setsazhüküthsü Gad, thi setsaküthsüwa Nathan ti nüh azhükütsü müzhenü küüchirükhuri, atakhuri, thi topitori vi nü ape saküüpeh, küpakenühnyunü azhükütsüwa tü VÜWA vünüh küru setsaküthsüri vünüh küphrahte kenüh.

26Leviri nüh David azah tsokrüri vi nü tsie, thi navüri nüh tütü vitaji tsie, ti sa.

27Jüti küsa vü kütso kükhurüwa tü kükhurüpe rügi vünüh kükhurü sa üti Hezekiah nüh azhütsü. Thi kütsokükhurüwa tü sate ünü VÜWA zah, tütüri thi Israel kajiwa David zah tsokrüri nga ti sate tewa.

28Jüti sanü kümhuwa aveh tü kükhurü sa, azah küsari nüh sa, thi tütü kükhuri nüh khu, ti sanü kütso kükhurüwa müjie kütsokheh küju nü hamari aveh tü sapeh.

29Kükhurüwa jum ünü kajiwa thi ma sie nü pehküvehri aveh tümari mpa küngietsuo nü khurü.

© 2015 Bible Society of India.

30Jüti küsa vü kajiwa Hezekiah thi kajitsari nüh Leviri tü David thi setsazhüküphra Asaf masü azhüri vi taji VÜWA vü reihi üti azhütsü. Jüti sanü mari tü aloküwie vünüh reihi nü küngietsuo taji khurü.

31Thinü Hezekiah nüh, khinyi thuoüji nohri mpa nüh VÜWA vü sakümtsemthuoh; tinü shehnyi raluo, küsahthuori thi kümna kükhurüri thi kümna kütsüri vi nü ru; thi apashe küpehri aveh thuoüji kütso kükhurü nga viru khe.

32Kümhuwa nüh kütso kükhurüri viküru küürüh shüvotsa rürake, nyihzhüvozah müzake, thi nyihzhüzah müza künyi; hamari aveh nga VÜWA vü kütso kükhurü kenüh kheh wie.

33Thi sakümtseküm kükhurüri mieshüvozah müza türo thi nyihzhü anyie küche.

34Thitü navüri tü züla küluohküm kenüh kütso kükhurü aveh asahu mümzuora nüh sa, jükenüh navü küpari nüh mari mpa mari müjie saküümtha nü küüroh müjie küsaju nü mari jienüri Leviri nüh kükra, küpakenühnyunü navüri mari mpa mari saküümtha nyiehvünüh Leviri nüh luoveh müshoküpeh kenüh.

35Kütso kükhurü müküüzara pehküveh nyiehvü nüh kütsathuokükhurü aküthü nga peh, thi kütso kükhurüri kenüh aküla khah nga peh. Hakümjie vünüh VÜWA zheh vü zanyo küsatü salera.

36Jüti sanü Hezekiah thi anyiri aveh tü Saküüwuowa nüh anyiri kenüh zanyo sakütsüri kenüh nyierakhruo kheh; küpakenühnyunü azanyo wa tü zhürüluo vünüh shuteküru kenüh.

2 Küshukürazhüku 30

Tseshuküwa kenüh Küüche

1 Hezekiah nüh Israel aveh vü thi Judah vü azhü küze, thi VÜWAIsrael Saküüwuowa vü tsekükari sana küsa kenüh Jerusalem vüVÜWA zhehwa vü müru wie üji mümhie ti küsa rhüzhühle tsü nü Efraim thi Manase nga tsü,

2küpakenühnyunü kajiwa, thi ma kajitsari thi Jerusalem vü kümhu aveh tü asa künyiawa vü tsekükari sa nti küjühle vi küsakenüh,

3mari nüh jümawa ma tsotho vü müsara nüh saküm kenüh, küpakenühnyunü navüri tü mari mpa nüh anyi akütse vünüh mari samükümtse nüh sam, jü mpa mükünyu anyiri tü Jerusalem vü müküsezhuhra kenüh,

4jüti küsa vü kürüzhewa tü kajiwa thi kümhu aveh kenüh kükato üta sa.

5Jükenüh anyiri tü ru nü Jerusalem vünüh VÜWA, Israel Saküüwuowa vü tsekükari sa nta küsa kenüh Israel aveh vü, Beersheba vünüh Dan küju küzhüchüh küsü sa nti mari nüh azhütsü; küpakenühnyunü rhüküüze üta anyiri aküzhi sanü jüma müsanüh saküm kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti küsa vü kajiwa nüh azhükütsü üta kajiwa thi ma kajitsari vünüh rhüzhühle vünüh Israel thi Judah aveh vü azhühvüri tü wa taji, “O Israel nyiri, VÜWA, Abraham, Isaac, thi Israel Saküüwuowa vü sühletera nü Assiria kajiri vünüh mürie teküwa kümtori vü ma tü sühleküürum le luo.

7Nohri pari thi nohri jienüri, ma pari VÜWA Saküüwuowa vü müzhütsa nyitsa nüh sakümri kümjie müsa tüm, mari tü jüüta küsa vünüh nohri nüh mari küngu üta ma nüh mari tü küüzoküzam.

8Nohri tü khinyi thuoüji nohri pari kümjie mükuoti tüm, thitü nohri mpa nohri vi VÜWA vü tsü nü ma nüh küsuokürho sakümtseküsa ma kümtsezhehwa vü ru nü VÜWA nohri Saküüwuowa kütsü sataji jüvü nüh ma rüküshu küzewa tü nohri vünüh kürelera naveh,

9küpakenühnyunü nohri nüh VÜWA vü sühleru thuoüji nohri jienüri thi nohri atsari tü mari küsiri vünüh noküümze ngura nü azhih hala sheleru naküveh kenüh. Küpakenühnyunü VÜWA nohri Saküüwuowa tü lozhi thi külohnawa küsa kenüh, ma nyiehwa tü nohri vünüh küreleteküwawa nyu, mükütüküzü nohri nüh ma vü sühleru thuoüji,” ti küza.

10Jüti küsa vü azhühvüri tü Efraim anyu vü thi Manase vü, thi Zebulun küju anyuji vü wa; thitü mari nüh mari riesanü müküchieküzhü sa, thi mari riesa.

11Asher nyiri, Manase nyiri, thi Zebulun nyiri pike mpa nüh mari mpa mari sakürünyie nü Jerusalem vü ru.

12Saküüwuowa ake tü Judah vü nga peh nü mari tü luoveh küsü tsü taji kajiwa thi kajitsari nüh VÜWA zhü vünüh azhütsü.

Tseshuküwa Akhu

13Asa künyiawa ahzhi müküthse akhuwa sa nti anyiri khieloti kürü Jerusalem vü ru küsezhuh küji küsü sa.

14Mari tü küüroh sate nü Jerusalem vü küpeh kükhurüperi, thi arheküüngu kütso kükhurüpe aveh müzhüh nü mari nüh viwa Kidron anyuo vü vehjam.

15Jüti sanü mari nüh asa künyiawa rülo türamzüwa vü tsekükari nyihzhüwa fethe. Thi navüri thi Leviri tü saküzükrüm nü mari mpa mari sakümtse taji kütso kükhurüri VÜWA zheh lovü viru.

16Saküüwuowa nyiwa tü Mosa khonyowa müzhe nü mari tü mari küürohmüke navüri nüh mari nüh Levira ke vünüh azüh küviwa vikajake,

17küpakenühnyunü kümhu vü anyi hozake mari mpa mari samküümtse pehküveh kenüh; jükenüh VÜWA vü mütse na küsa kenüh müjiekümtseri aveh kenüh Leviri nüh tsekükari nyihzhü fethe naküveh kenüh,

18küpakenühnyunü anyiri shiejiwa, mari hozake wie nga Efraim vünüh, Manase vünüh, Issachar vünüh thi Zebulun vünüh ti mari mpa mari samküümtse nüh

© 2015 Bible Society of India.

küsa kenüh, rhükütsüwa nyu nüh tsekükari zhiwa tsawie. Küpakenühnyunü Hezekiah nüh makeri'a nüh kükhuo sataji, "Kümhie VÜWA nüh küsüsü nojatsüluo,

19ma mpa nüh kümtsezhehwa kümtse wuhlehri mümzhe wie ketünga thari nüh luoveh vi Saküüwuowa, VÜWA ma para Saküüwuowa phah naveh ünüh nojatsüluo," ta kükhuo kenüh.

20Jüti kükhuo vü VÜWA nüh Hezekiah jikhi künatsü nü anyiri sakümhietsü.

21Thi Jerusalem vü küpeh Israel nyiri tü alo wiesheh nü rülo türü ahzhi müküthse alohse khuwa sa; jüti küsa vü Leviri thi navüri nüh VÜWA vü mari kükhra aveh vi nü rülorülo azah sataji VÜWA siake.

22Hezekiah nüh VÜWA küüroh vü küüchü phrahte. Jükenüh anyiri tü rülo türü akhuwa ashie tsanü VÜWA ma pari Saküüwuowa vü kütsathuo kükhurü küsahthuo thi kümna tsü, ti sa.

Akhu Künyiawa

23Jüsevü kümhu ajü tü rülo türü akhu küpawa sa lehünti zhüküsü sa; jüti sanü mari tü rülo küpa türü alowie nü sa,

24küpakenühnyunü Judah kajiwa Hezekiah nüh kümhuwa vü shüvotsazah anyie küsü thi nyihzhü anyie türü, thi kajitsari nüh kümhuwa vü shüvotsazah anyie küsü thi nyihzhü anyietürake kükhurü kenüh tsü. Jüti küsa vü navüri tü mari mpakhielohta sakümtse.

25Jüti sanü Judah kümhuwa ajü, navüri thi Leviri, thi Israel vünüh tsezhu küru kümhu ajü, thi Israel azhih vünüh tsezhuküru küpriküzhüri ajü, thi küpriküzhüri Judah vü kürhori ti nyierakükhruo sa.

26Jüti sanü Jerusalem vü nyierakhruo sheh, küpakenühnyunü Israel kajiwa David atsa Solomon tsotho vünüh nosü küju Jerusalem vü hakümjie küsü nga müküsa kenüh.

27Jüti küsa vü navüri thi Leviri tü sühra nü tsia anyiri tsü, thi ma jikhiri tü künara nü mari kükhuo tü ma kümtse pe atülü vüru.

2 Küshukürazhüku 31

Hezekiah nüh Nale Kürho Saküürüthele

1Hama aveh jukümsevü jüla küpeh Israel aveh tü Judah nyujiri vütsezhu wa nü atovühri zoriejam thi kükhurüvüri zochiem thi azhiekümsieri zochiem, thi Judah, Benjamin, Efraim vü thi Manase avehvü kükhurü peri aveh müjie küzorie junü müle wie. Jüti küsasevü Israel nyiri aveh tü mari nyujiri vü sheleteru, mari aveh nga ma mpa ma pe vü teru kheh.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi Hezekiah nüh küsuo nü chiekeküsa navüri thi Leviri tü chiekürüpe kheh, navüri thi Leviri tü papa küüroh müzhe nü, kütso kükhurü thi kütsathuo kükhurüri kenüh, VÜWA kürünape akheriri vü anasa küsa, kümna kütsü thi küsiake kenüh chiekürüpe kheh.

3Kajiwa nüh ma mpa ma zhiri vünüh kütsü thuoüji kütsokükhurüri kenüh wie: VÜWA khonyo vü rhü üta thi münüleh kütso kükhurüri kenüh, kümnyiri, kürüthe asari, thi kütekeküsa akhuri kenüh kütso kükhurüri kenüh wie.

4 Thi mari mpa nüh mari vi VÜWA khonyo vü thse na küsa kenüh mari tü navüri thi Leviri vü kütsülehwa tsü üta Jerusalem vü kürhonyiri vü ma nüh azhütsü.

5Azhükütsüwa keküza nyuohriewa ünü Israel nyiri tü atsuo aviküpe khuwa, akhah, vüjuh, awejuh, thi mari zhuh vünüh küngurari küüshekücha vünüh tsü kheh; thi mari zanyo aveh nga küüsuo türake sanü küsü viteru kheh.

6Israel thi Judah nyiri, Judah nyujiri vü kürhori nga mieshümiesa thi nyihzhü, thi VÜWA mari Saküüwuowa vü saküümtse kümthü zanyori küüsuo türake sanü küsü viru taji kümkrieke.

7Vizhuh mükrieke küsari asa kücheawa mari nüh sakümprohke nü asa türüawa vü tsa khehm.

8Hezekiah thi kajitsari tü zanyo vizhuh kümkrieke küsa ngu ünü, mari tü VÜWA thi anyi Israelri tsiatsü.

9Thi Hezekiah nüh zanyo vizhuhkümkrieke küsari navüri thi Levirivü küna.

10Thinü Zadok zhehlori navü lehvü kümsiewa Azaria nüh mavü, “Mari nüh VÜWA zheh vü azanyowa vü kürute vünüh hiri tü tsathuoh tü küwale sataji khielohta kümnyie sa; küpakenühnyunüVÜWA nüh tsia ma nyiri kütsü kenüh hiri tü hozake küsazheh vü münyie saveh,” ti rületsü.

11Jüti küsa vü VÜWA zheh vü küshothuo aluori küche üti Hezekiah nüh mari vü azhütsü.

12Thinü mari tü nyitsazhütsa taji akütsüri, küüsuo türake sanü küsü thi kümthü zanyori viru. Mari küjiwa lehvü ashu wa thuoüji Konania, Leviwa, ma vü nyi kütse akünyia wa thuoüji ma nü Shimei;

13Jehiel, Azazia, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakia, Mahat, thi Benaia ti thuoüji Hezekiah kajiwa thi Azaria Saküüwuowa zheh vü küjiwa masü nüh ma nü Konania thi Shimei masü küükra nta chieke tü.

14Thi Leviwa Imna atsa Kore zhiehshu kheri kühuowa thuoüji apashe vünüh Saküüwuowa kütsü VÜWA thi kükhurü kümtse tsawa vü kütsü mükake küsawa suohpe küto küüjehwa sa.

© 2015 Bible Society of India.

15Eden, Miniamin, Jeshua, Shemaia, Amaria, thi Shekaniah ti thuoüji mari jienüri kükhruowa nga rünguowa nga mari suohpewa zarike vünüh küsuotsü nta künyitsazhütsa vünüh anyuji navüri kükra,

16nyimpari mahvi küche vünüh wiehvüri küshukütu vü rhükeküsari VÜWA zheh lovü tu nü rülorülo küüroh müsaji mkümhieri aveh wie küchie nüh zarike kheh wie, küpakenühnyunü mari küürohküvü müzhe nü mari küürohkülih küsuokütsü kenüh.

17Navüri nyito küzhüke tü ma pari zhehlo müzhe nü sa; Leviri mahvi mükeke vünüh wiehvü nyitoküzhüke tü ma pari zhehlo vünüh mari küürohküvü müzhe nü mari küsuokütsü vünüh sa.

18Anavüri tü mari aveh sie nü atsa küzahri, mari avüvühri, mari tsa nyimpari, thi mari tsavühri, ti ashiejiwa ajü nyitoküzhüke sa; küpakenühnyunü mari tü zhütsanyitsa nü mari mpa kümtse vü küsakenüh.

19Thi Aron atsa navüri, müza zhih azhuh mari nyujiri vü küpehrikenüh thuoüji, navü nyimpari azhievü aveh thi Leviri azhievü aveh anyo vünüh suohpe küsuotsü nta thohkeküsari tü nyimpari anyuji hozake vü peh.

20Hezekiah tü hakümjie vünüh Judah aveh vü sa; jüti sanü ma tüVÜWA ma Saküüwuowa tüvü mowa nü mhie thi kato thi nyitsazhütsa nüh sa.

21Küüroh aveh ma nüh Saküüwuowa zheh vü thi khonyo müzhe nü küsa thi azhükütsüri ma nüh saküwa aveh vü ma Saküüwuowa phahtaji ma luoveh aveh vi nü sa thi tsarhiera.

2 Küshukürazhüku 32

Assiriari nüh Jerusalem Saküükrü

(2 Kaj 18.13-37; 19.14-19,35-37; Isa 36.1-22; 37.8-38)

1Zanyo hamari thi küzhütsanyitsa kürohkülih hamari sevü Assiria kajiwa Senacherib tü ma mpa nüh mari chara natü nta müshe nü ru Judah zhechieh taji kümzho nyujiri vü kürünape sanü peh.

2Senacherib nüh Jerusalem sie saluo nta terupeh küveh Hezekiah nüh küngu vü,

3ma nüh ma küjiri thi ma nyi kümzhori sie rüzhe nü anyuji alievü pehküveh ajuh juwiri khetem nti küsa vü mari nüh ma kükra.

4Anyiri khielohti müküüzara sezhuh nü ajuwiri aveh thi azhih jülali mükiele küveh rühguwa ti khetem taji, “Mokenüh Assiria kajiritü ru nü ajuh khielota küüngu naveh lo?” ti sa.

5Ma tü küzhühtuo vünüh küüroh sa thi azie zokhuorie kümri sakele, thi jümari vü khajie sake, ma nüh jüma nüh jüma alievü azieküpa sake taji David nyuji vü akhithuo küvükewa sakümzho. Ma nüh senyusevi thi ajoh huori nga khieloti sa.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi ma nüh küsaluora sierhüri anyiri anyiehvü sanü anyujiwa kheri nyula vü ma nüh mari ma vü saküsezhuh nü mari küchü taji,

7“Khraluo thi luovehji mhie luo. Assiria kajiwa thi ma siekütse küchieluo küvehri aveh tüvü mükrü tüm, nyutü luovehmzah tümluo; küpakenühnyunü mari siekütsewa nyiehvü nüh aküjitsa küsü hiri siekütse kenüh.

8Ma vü thuoüji asatsa safü küsü pehveh; thitü hiri vü thuoüji hiri kükra nü hiri arie saluo na küsa kenüh VÜWA hiri Saküüwuowa pehveh,” ti küza. Jüti küüza vü anyiri tü Judah kajiwa Hezekiah zhü kütsohtütohra sa.

9Hama sevü Assiria kajiwa Senacherib nüh ma riesari sie nü Lakhish wuküvehwa nüh ma sieperi Jerusalem vü Judah kajiwa Hezekiah vü thi Jerusalem vü küpeh Judah nyiri vü küze taji,

10“Assiria kajiwa Senacherib nüh hakümjie küzaveh, Noh tü mowa vü kürüngake sanü noh tü Jerusalem wu wieveh lo?

11Hezekiah nüh nohri küjomsü nü ma nüh nohri tü kümkhuojih thi ajuhküürieh vünüh küüsü nta sanü ma nüh nohri vü, ‘VÜWA hiri Saküüwuowa nüh Assiria kajiwa ake vünüh hiri vizhutsü naveh,’ ta küzamveh ülo?” ti küza.

12Hezekiah hama nüh ma zhie kümsieri thi ma kükhurüperi vijam nü Judah thi Jerusalem vü azhütsü nü, “Kükhurüpe küsü atü vünüh nohri tü kükhurü sanaveh, thi jümawa rügivü nüh nohri tü nohri küsahthuori tso naveh, ta azhü mtsü ülo? ti küza.

13Hi thi eh pari ti nüh azhih küpa anyiri aveh vü mowa sanüh müthsü ülo? Azhih jümara kuohjiri nyiaza tü eh ke vünüh mazhihri küvizhu sara ülo?

14Nohri nyiaza nüh eh ke vünüh nohri vizhumtsü üji mümhie ta sanü, akuoküji jümara nyiaza aveh azhievü thawa nüh eh pari nüh zorie kümtsekümwa nüh eh ke vünüh ma nyiri vizhutsüra ülo?

15Jükenüh khinyi Hezekiah nüh hama sürie vünüh nohri müküümramizhi nyutü müküleh vü küjo müküüze tüm, küpakenühnyunü akuoküji nyutü kajipe küsü nyiaza wie nga eh kevünüh nyutü eh pari ake vünüh ma nyiri küvizhura müsa. Jütathuoüji nohri Saküüwuowa tü eh ke vünüh nohri vizhunaküsa küzakele nga müküsara vü pehveh lo! ti küza üti,” küza.

16Thitü ma sieperi tü VÜWA Saküüwuowa thi ma siepewa Hezekiah phramsü wie.

17Jüti sanü ma nüh VÜWA Israel Saküüwuowa thi küterhüzhühleri thi ma phra küümsü zhü phra ti sanü, “Azhih hama akuohra nyiazari nüh eh ke vünüh mari nyiri müküvizhu üta Hezekiah Saküüwuowa nga ma nyiri eh ke vünüh küvizhuwa nyu,” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

18Mari nüh anyujiwa vi na küsa kenüh aziewa rügivü pehküveh Jerusalem nyiri vü mari sakükrü thi saküükhrih nta Judahra zhü vünüh mari nüh ajikhi zie kümsie sheh.

19Mari nüh azhih vü anyira nyiaza, jümari tü anyira ke nüh küsari vü küphrahte üta Jerusalem Saküüwuowa phrahte nü wuluo.

20Jüti küsa vü kajiwa Hezekiah thi Amoz atsa Isaya setsaküthsüwa masü tü hama kenüh kükhuo sa, thi atülü vü zie.

21Thinü VÜWA nüh rügizhüleri küsü küze nü ma nüh Assiria kajiwa kürünape vü arie vü kümzhori, sierhüri thi küjiri aveh rehthe khehm. Jüti küsa vü ma tü küzükrü anyieh vü nü ma mpa mazhih vü sheleteru. Thi ma tü ma nyiaza azheh vü ru ünü ma tsawuori mpa nüh anyuchuwa vi ma rehküzem.

22Jüti sanü VÜWA nüh Hezekiah thi Jerusalem vü küpehri tü Assiria kajiwa Senacherib thi ma mükünongüri aveh ake vünüh külole nü ma nüh awuowuo vünüh mari vü kümnyie tsü.

23Thi anyiri hozake Jerusalem vü VÜWA vü aküte tsü, thi Judah kajiwa Hezekiah vü amekürhe zanyori tekhe nü ma tü jüma rülo vünüh akuoküjiri aveh notha vü sakümsietsü.

Hezekiah Küna thi Kürhiezarhiechi

(2 Kaj 20.1-3,12-19; Isa 38.1-3; 39.1-8)

24Jüma tsotho vü Hezekiah tü na nü aküsüra vü tewa taji ma nühVÜWA vü kükhuo sa ünü ma nüh ma rületsü nü ma vü athsoshiküsü tsü.

25Thitü Hezekiah tü ma vü akünyia sakütsü kümjie vünüh samtsü le nüh sam, küpakenühnyunü ma luoveh tü kürhieza kenüh. Jükenüh arüküshuwa tü ma vü, Judah vü thi Jerusalem vü teru.

26Thitü Hezekiah tü ma luoveh kürhiehza kenüh ma mpa ma nga thi Jerusalem vü küpehri nga ti sakürünyie, jükenüh VÜWA rüküshuwa tü Hezekiah tsotho vü müru nüh sa.

Hezekiah Künyirhie thi Küüzhu

27Thi Hezekiah tü künyirhie thi küchiekürhe khielohta peh; thi matü ma mpa ma kenüh rakasa kenüh, suna kenüh, amekürhe lohri kenüh, rheküünguri kenüh, ajoh huori kenüh, thi amekürhe ahuokhu küpapa küsa aveh kenüh künyirhiekuri sa;

28atsuo, akhah, thi avüjuh kenüh zanyoküsazhehri sa; mieshümiesa küpapari aveh, thi nyihzhü riehkhuori kenüh azhehri sa.

29Ma nüh jükümjie vünüh ma mpa ma kenüh, anyihnyihri kenüh thi mieshümiesa kenüh ti ma nüh küwale vünüh sa; küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh ma vü zanyo khielohta kütsü kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

30Hezekiah hama nüh Gihon juhri wiehwa athsopo khetem nü David nyujiwa zhiehtu lah wuovü vikürele küzem. Jüti küsa vü Hezekiah tü maküüroh aveh vü tsarhiera.

31Thi Babilon vü kajitsara zhühleküvüri, azhih jüla thsoshi küsakürü üta küüzeri kenüh thuoüji ma müte thi ma luoveh lovü kütü aveh thsü na küsa kenüh Saküüwuowa nüh ma mpa ma kümsheküsam.

Hezekiah Kükaji Küpohte
(2 Kaj 20.20-21)

32Hezekiah nüh küürohkülih küpari thi ma nüh kümhie küsaritü, halie, Amoz atsa Isaya setsaküthsüwa kümohtsa, Judah thi Israel Kajiri Lasipha lovü rhüke saveh.

33Jüti sanü Hezekiah tü ma pari sie zehtewa nü mari nüh David tsari rüku wiehvü chohwum; thi ma küsü vü Judah thi Jerusalem vü küpeh aveh ma küchiekürhe sa sheh. Thi ma tsa Manase nüh ma müthoh vünüh kükaji s

2 Küshukürazhüku 33

Judah Kajiwa Manase
(2 Kaj 21.1-9)

1Manase kükajite vü ma tü mahvi türakünyiawa khruovehthuoh, thi ma tü Jerusalem vü mahvi tünyieke nü münga kükaji sa.

2Ma tü VÜWA nüh Israel nyiri tüvü nüh zhejaküm akuoküjiri nüh akükre küsari müzhe nü VÜWA notha vü mowa nü mümhie nüh sa,

3küpakenühnyunü ma tü ma pa Hezekiah nüh zorieküm azhie kümsierisa le, thi Balri kükhurüpe khake le, Kükhurüvüri sa, atülü vü küüthuo aveh khurü nü jümari kütsü sa.

4Thi ma tü VÜWA zheh vü kükhurüperi sa, jüma kenüh VÜWAnüh, “Eh nyo tü küsuokürho Jerusalem vü peh naveh,” ta küza.

5Ma tü VÜWA zheh nyula künyi vü atülü vü küüthuo aveh kenüh kükhurüperi satsü.

6Thi Hinnom atsawa anyuo vünüh ma tsari tso nü kükhurü sanü nyiaza zhüküphra, tümazhüküphra, thi tümakürho, thi tüshihtümari thi Amahzhieri ti sie nü sa. Ma tü VÜWA tüvü kümsü khielohti sataji arüsakümtho nü ma rüsaküshu.

7Ma nüh anguo saküsa vi Saküüwuowa zheh lovü sa, jüma kenüh Saküüwuowa nüh David thi ma tsa Solomon vü, “Azheh hala, thi Jerusalem vü, Israel kuohri aveh vünüh hi nüh rükaküsawa vü küsuokürho eh nyo sanaveh;

© 2015 Bible Society of India.

8mari nüh azhüküzhü ta hi nüh mari vü azhükütsü, thi azhühkhori Mosa vünüh kütsü aveh sa wie thuoüji hi nüh nohri pari vü chiekekütsü azhihwa vünüh Israel ajih tü piketü viküjawa nyu," ti küza.

9Manase tü Judah thi Jerusalem vü küpehri külemie vü küjoküzenü VÜWA nüh Israel nyiri tüvü nüh zorieküm akuoküjiri nyieh vünüh kümsü satewa.

Manase Küsühle

10 VÜWA nüh Manase thi ma nyiri vü küza, thitü mari tü müvi nüh sam.

11Jükenüh VÜWA nüh Assiria kajiwa thopahiri sierhüri mari vü sierunü mari nüh athsohkhu nüh Manase ha taji sahwuokieveh nüh ma jih khete nü Babilon vü sieru.

12Thinü ma tü ma müshemnomna teru ünü VÜWA ma Saküüwuowa küütso zhieke nü ma pari Saküüwuowa tüvü ma mpa ma sakürünyiesheh.

13Ma nüh ma vü kükhuo sa, thinü Saküüwuowa nüh ma küzhieke vinü ma zhiekekükhuo küna tsü taji ma sie le ma kajipe Jerusalem vü ru. Jüti sanü Manase nüh VÜWA tü Saküüwuowa ta küsathsüra.

14Jüma sevü thuoüji ma tü anyuo vü Gihon zhiehtu David nyujiwa alievü azie küsü sa, thi Anga kheri lehpie kenüh nga sataji jümawa Ofel küzülewa nü jüma tü müsie shehke küze; ma nüh Judah kümzho nyujiri aveh vü thopahiri sierhüri sa kheh.

15Jüti sanü ma nüh VÜWA zheh vünüh aliera nyiazari thi anguori vijakhehm, thi ma nüh VÜWA zheh aküzhi rügivü thi Jerusalem vü saküsa kükhurüperi aveh nyujiwa alievü vehjakhehm.

16Ma nüh VÜWA kükhurüpewa nga sakele nü jüma rügivü nüh küsahthuori kükhurü, kütsathuo kükhurü thi kümna kütsü sa; thi ma nüh Judah tü VÜWA Israel Saküüwuowa kütsü sa üti azhütsü.

17Jüta wie ketünga anyiri tü azhie kümsieri vünüh küsahthuo sawie, thitü VÜWA mari Saküüwuowa vü mpa sa.

Manase Kükaji Küpohte
(2 Kaj 21.19-20)

18Manase küürohkülih küpari, ma nüh Saküüwuowa vü kükhuo küsa, thi setsazhüküphrari VÜWA Israel Saküüwuowa nyo vünüh mavü küphrahteri tü, halie, Israel Kajiri Küshukürazhüku lovü pehveh.

19Thi ma kükhuo küsa, Saküüwuowa nüh mokümjie ma küzhiekevitü nüh, ma kükhiemuo aveh thi ma küzhütsa nyitsa, ma nüh azhiekümsieri küsake peri, Kükhurüvü thi atso küsakeri, ma mpa ma saküürünyie atüvü, halie, jümari tü setsazhüküphra küshukürа zhüku lovü rhüke sa khehveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti sanü Manase tü ma pari sie zehtewa nü mari nüh ma vi taji mazheh vü chohwum; thi ma tsa Amon nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Amon
(2 Kaj 21.19-26)

21Amon kükajite vü ma mahvi tü mükeke nü künyi khruovehthuoh, thi ma tü mahvi künyi Jerusalem vü kükaji sa.

22Ma tü ma pa Manase kümjie VÜWA notha vü mowa nü müsüvehünüh sa. Amon tü ma pa Manase nüh küsa atsori aveh vü küsahthuo sakheh.

23Thi ma tü ma pa Manase nüh ma mpa ma saküürünyie kümjie VÜWAtüvü ma mpa ma samkürünyie nüh sam, jüti sanü Amon hama tü müküleh vü küzhiküzhi tetu.

24Jüti küsa vü ma sieperi tü ma vü kü jurhü taji ma zheh vünüh mazothem.

25Thitü azhih jüla nyiri tü thathari nüh kajiwa Amon küjurhü sanüh jümari aveh rehthe khehm; jüti sanü azhih jüla nyiri nüh ma tsa Josiah vi ma müthoh vünüh kaji küsa.

2 Küshukürazhüku 34

Judah Kajiwa Josiah
(2 Kaj 22.1-2)

1 Josiah nüh kükaji tevü ma mahvi tü tüze khruo vehthuoh, thi matü Jerusalem vü mahvi cherake nü küsü kükaji sa.

2Ma tü VÜWA notha vü mowa nü katoveh ünüh sataji ma pa David lehkhujiri vü tse; jüti sanü ma tü anato wuovü nga mütseke.

Josiah nüh Vüwa Müküthsüra Kükhurü Küprü

3Küpakenühnyunü ma kükaji mahvi tüzeawa ma tü vizanguo sawieküveh kenüh ma pa David Saküüwuowa küphah sa; thi mahvi türakünyiawama tü Judah thi Jerusalem azhie kümsieri, Kükhurüvüwa, kükhrükelohri thi akülü tsori ti sakümtse.

4Thi mari nüh Balri kükhurüperi ma tüvü nüh zokhuoriem; thi ma nüh jümari rügivü toke küveh arheküüngu kükhurüperirehchie khehm; ma nüh Kükhurüvü nga, kükhrükeloh akülü tsoringa zoriejam; jüti sanü ma nüh jümari tohkümnya taji thari nüh jümari vü küsahthuo sanüh jümara rüku rügivü zhuhrieke.

5Ma nüh navüri arü nga mari kükhurüperi rügivü nüh tso nü Judah thi Jerusalem sakümtse.

6Thi Manase, Efraim, Simeon, thi Naftali küju anyujiri vü mari poteposhu zoriekümri,

© 2015 Bible Society of India.

7ma nüh kükhurüperi zochiem; Kükhurüvüri thi atsokürhekeri toh nü azhitho saküje, thi Israel zhih aveh vü rheküüngu kükhurüperi aveh rehchiekhemtü.

Khonyo Lasiphawa Küngurale
(2 Kaj 22.3-20)

8Jüti küsa vü ma nüh mahvi türatüze kükaji vü ma nüh azhihwa thi azhehwa saküümtse vü ma nüh Azalia atsa Shafan nyuji kümkhrüwa Maseia, Joahaz atsa Joa aküzhüwa, ti VÜWA ma Saküüwuowa zheh küthe üti küze.

9Mari tü navü kümsiewa Hilkiah vü ru nü Saküüwuowa zheh vü ame viküru, Leviri, müthakütsipe kühuori nüh Manase, Efraim, Israel kümto aveh, Judah thi Benjamin aveh vünüh ti küvizhuh VÜWAzheh vü viküruwa vi ma tsü.

10Mari nüh jüma vi küürohnyiri VÜWA zheh vü künoteri vübtsü; thi küürohnyiri VÜWA zheh vü kürohküvehri nüh jüma vi azheh küthe thi küsaleri kenüh tsü.

11Thi mari nüh jüma athsohküürohri thi alohküürohri vü tsü nü aloh küji, arühvühri thi küjieteri kenüh azhehthso sü nü Judah kajiwa nüh kümsüküm azhehwa küthe na küsawa kenüh tsü.

12Jüti küsa vü anyiri tü zhütsa nyitsanü küüroh sa. Mari nyiehvü künote kenüh Leviri Jahat thi Obadia, Merari tsari, Zekharia, Meshulam, Kohat atsari sa. Leviri tü aveh nga azah tsokrüri vithsü sheh,

13hamari tü akhuo küvüri anyiehvü küpehri sanü küsaküphra küsaküüroh aveh küjokütsü sa; Leviri wuori thuoüji aküzhüri, aküjiri, thi akheri kühuori ti sa.

14Mari nüh VÜWA zhehlovü ame viküruwa viküru vü Hilkiah navü watü VÜWA Khonyo lasipha Mosa vünüh tsüküüruwa ngura.

15Jüti küsa vü Hilkiah nüh akürhüwa Shafan vü, “VÜWA zhehwa vünüh hi nüh khonyo lasiphawa ngurathuoh,” ti küza, thi Hilkiah nüh lasiphawa vi nü Shafan vü tsü.

16Shafan nüh jümawa vi kajiwa tsühü nü, “Noh sieperi vü tsotüküsari aveh mari nüh sa khehveh.

17VÜWA zheh vünüh küngura amewa mari nüh vizhukheh wie taji viwaküüroh künoteri thi küürohnyiri ake vü tsümthuoh,” ti küza.

18Thinü akürhüwa Shafan nüh kajiwa vü, “Navüwa Hilkiah nüh lasipha küsü hi tsüthuoh,” ti küza. Jüti küsa vü Shafan nüh kajiwa tüvü jüma chietsü.

19Kajiwa nüh khonyo zhü jümari künara nü ma thsümnyi müzükhrihm.

20Jüti sanü kajiwa nüh Hilkiah, Shafan atsa Ahikam, Mika atsa Abdon, kürhüwa Shafan thi kajiwa siepewa Asaia vü azhütsü taji,

© 2015 Bible Society of India.

21“Wa nü eh kenüh Israel vü thi Judah vü teküwari kenüh ti lasipha phahküsawa zhüri kenüh VÜWA vü kürü luo; küpakenühnyunü VÜWA rüküshuwa hiri vü küshozhuteküru nüh küüji samna küsa kenüh, hiri pari tü lasipha hama lovü küsari aveh müzhe nü sa üta sa, tü mari tü VÜWA zhüwa mümzhera nüh sam,” ti küza.

22Jüti küüza vü Hilkiah thi kajiwa nüh küüzeri tü setsaküthsüvühwa Hulda, Tokhat atsa Shalum, Hasra atsa avüvüh, kruzhu küühawa zhehlo kühuowa (jüti küsa vü anyi mzawa tü Jerusalem Lasizheh Künyiawa vü pehveh) vü wa nü jüma zhühke viwa nyimzawa tsü.

23Thinü nyimzawa nüh, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh, thawa nüh noh küze nüh anyi jümawa vü küza luo,

24VÜWA nüh hakümjie küzaveh, Halie, hi nüh azhie hamawa vü thi jümawa vü küpehri vü kümsü, Judah kajiwa tüvü chiekütsü lasipha lovü rhüküsa kümzü aveh viru naveh,

25küpakenühnyunü mari nüh hi kulemthuoh thi nyiaza küpari vü rheküüngu tso taji mari keri küüroh aveh vi nü eh rüsakümtho taji arüsaküüshu nta vünüh sakümthuoh kenüh, jükenüh ehrüküshuwa tü azhie hama rügivü küshozhuru nü müküne nüh samnathuoh.

26Thitü Judah kajiwa, VÜWA vünüh kürü luo ta nohri küüzewakenüh thuoüji hakümjie vünüh ma vü küza luo, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie vünüh küzaveh: Nohri nüh küünara azhüri kenüh thuoüji,

27küpakenühnyunü azhie hama ti jüla küpehri vü azhükütsü noh nüh küünara vü noh luoveh tü ariehse thsü nü VÜWA tüvü noh mpa noh sakürünyie, eh tüvü noh mpa noh sakürünyie nü noh thsümnyi müzükhrih taji eh tüvü krie, hi nüh noh jikhi nga künarathuoh, taVÜWA nüh küza.

28Halie, hi nüh noh sie noh pari vü küüsezhuh naveh, thi noh tü luovehkürüzih vünüh noh rüku vü kü sezhuh sanaveh, jüti sanü noh notha tü hi nüh kümsüri aveh kümguwa nyu, ti küza üti küza. Jüti küüza vü mari nüh azhüwa tü kajiwa vü visheleru.

Josiah nüh VÜWA Zhü vi nti Kütsathuo Küsü Küsa
(2 Kaj 23.1-20)

29Thinü kajiwa nüh wuori küze nü Judah thi Jerusalem kükhruori aveh saküsezhuh khe.

30Thi kajiwa tü Judah nyiri aveh, Jerusalem vü küpehri, navüri, Leviri, anyiri küzah küji aveh sie nü VÜWA zheh vü khru taji mari küünara vünüh VÜWA zheh vünüh küngura kütsathuo lasipha zhüri aveh chietsü.

31Jüti sanü kajiwa tü ma pe vünüh tsie taji VÜWA tüvü tsie nü ma nüh azhü kütsüri, ma pohvüri thi ma zhühkheri ma luoveh thi makürholi aveh vi

© 2015 Bible Society of India.

kütsathuozhü lasipha hama lovü rhüküsari sana küsa kenüh kütsathuozhü küsü sa.

32Thi ma nüh Jerusalem vü thi Benjamin vü pehküvehri aveh jümawavü kütsie. Thi Jerusalem vü küpehri tü Saküüwuowa, ma pari Saküüwuowa kütsathuozhü müzhe nü sa.

33Jüti küsa vü Josiah nüh akükre zhi aveh Israel nyira natonahuori aveh vünüh vijakhehm nü Israel vü küpehri aveh tü VÜWA mari Saküüwuowa kütsü küüsam. Ma kürho küju nü mari tü VÜWA mari Saküüwuowa sekünyi vünüh küreleteküwa

2 Küshukürazhüku 35

Josiah nüh Tsekükari Küükhu

(2 Kaj 23.21-23)

1Jüti sanü Josiah tü Jerusalem vünüh shuküwa sa; thi mari nüh asa pokhuwa rülo türamzüwa vü tsekükari nyihzhütsawa fethe.

2Ma nüh navüri tü mari küürohri vü chieke nü VÜWA zheh vü küsaküphra kenüh mari küchütsü.

3Thi ma nüh Israel aveh küsosie VÜWA vü kümtse Levirivü, “Kümtse kütsathuozhü küthseku tü David atsa Israel kajiwa Solomon nüh saküsa azhehwa vü saluo; nohri safü rügivü nüh mükhaluoketünga azhümnyiethuoh. Khinyi thuoüji VÜWA noh Saküüwuowa thi ma nyiri Israelri kütsü saluo.

4Nohri para zheh vünüh küsuoküsa müzhe nü Israel kajiwa David thi ma tsa Solomon nüh küjokütsü müzhe luo.

5Thi noh jienü apara zhehlo vü ariehkhuori vünüh anyiri nüh saküveh müzhenü kümtse zhiewa vü tsie luo, thi Leviri para zhehlo vü nyiküsüsü nga amüthoh tsüluo.

6Jüti sanü tsekükari nyihzhüzahwa fethe taji nohri mpa nohri sakümtse luo, thi VÜWA zhü Mosa vünüh küüzawa müzhe nü sana küsa kenüh nohri ajienüri kenüh küche luo,” ti küza.

7Jüti küsa vü Josiah nüh saküveh nyiri jüla pehküvehri aveh kenüh tsekükariri kükhurü vü aküthse nyihzhüzah thi nyihsütsa anyihnyih vünüh anyie cherake, thi shüvotsazah anyie küche; hamari aveh kajiwa zhi vünüh kheh wie.

8Thi ma kajitsari nga thsengüsheh nü anyiri vü navüri vü, thi Leviri vü thse. Hilkiah, Zekharia, thi Jehiel Saküüwuowa zheh vü lehvü küjiri nga tsekükari kükhurü kenüh navüri vü nyihzhüzah thi nyihsüzah anyie künyi nü müza türo thi shüvotsazah müza küche ti tsü.

© 2015 Bible Society of India.

9Konania nga, thi Shemaia, thi Nethanel ma nüri, thi Hashabia thi Jeiel thi Jozabad, Leviri lehvüri nga Leviri vü tsekükari kükhurüri kenüh nyihzhüzah thi nyihsüzah anyie münga thi shüvotsazah müza münga ti tsü.

10Küürohwa kenüh kücheju küm vü navüri tü mari ape vü tsie, thi kajiwa nüh azhükütsü müzhe nü Leviri tü mari chieküürüpevü tsü kheh.

11Jüti sanü mari tü tsekükari nyihzhüzahwa fethe taji navüri tümari vünüh küvira azühwa küthejake küvehvü Leviri nüh fetheküsara sahu müzuo.

12Thi Mosa lasipha vü rhüküsa üta VÜWA vü khurü na küsa kenüh saküveh nyiri papara zheh riehkhuo sanü pehküvehri müzhe taji mari nüh jümari küsuotsü na küsa kenüh kütso kükhurüri küjike nü sa. Jükümjie mari nüh shüvotsazahri nga sa.

13Thi azhühkhori müzhe nü mari nüh anyih vünüh tsekükari nyihzhüzahwa rü; thi mari nüh kümtse kütsüri aküfüri vünüh shu nü shiti viwa saküveh nyiri vü tsü.

14Jüsevü mari tü mari mpa makeri'a nüh thi anavüri kenüh ti küche, küpakenühnyunü Aron atsa navüri tü kütso kükhurü kenüh thi aküthüri kenüh ti arüza küju pre küpeh kenüh; jükenüh Leviri tü mari mpa makeri'a nüh thi Aron atsa navüri kenüh ti küche.

15Asaf, Heman, thi kajiwa setsazhüküphrari Jeduthun nüh azhükütsü müzhe nü mari ape vü peh; thi akheri kühuori tü akherikheri vü peh; mari tü mari küüroh vünüh kari küwaleh nyunüh sa, küpakenühnyunü ma jienü Leviri nüh makeri'a nüh kücheküvehthuoh kenüh.

16Jükümjie vünüh kajiwa Josiah nüh azhükütsü müzhe taji tsekükari sana küsa kenüh thi VÜWA kükhurüpewa rügivü nüh kütso kükhurü ti sana küsa kenüh VÜWA küsaküphra aveh kenüh jüma rülo vü küche kheh.

17 Jüti sanü jüla pehküveh Israel nyiri aveh tü jüma tsothovü tsekükari wa sara, thi ahzhi müküthse akhuwa rülo türü sara.

18Samuel setsaküthsüwa tsotho vünüh nosü küju Israel vü tsekükari hakümjie vünüh müjie sa wie; Israel kajiri küsünga, Josiah, navüri, Leviri, Judah aveh, Israel pehküvehri aveh, thi Jerusalem vü küpehri tü hakümjie vünüh tsekükari akhu müsawie.

19Josiah kükaji mahvi türatüzeawa vü tsekükari akhuwa tü sara.

Josiah Kükaji Küpohte

(2 Kaj 23.28-30)

20Zanyo hama aveh Josiah nüh kükhurüzhehwa kücheküm sevü Egypt kajiwa Neko tü Karkhemish vü Eufrates vü nüh saluo nti tsewa, thi Josiah tü ma sie saluo nti tsezhuwa.

© 2015 Bible Society of India.

21Thitü ma nüh zhühleküvüri ma vü küze taji, “Hiri tü küsünüh küsü vü mowa sa nti lo, Judah kajiwa? Hi tü nosü noh siesaluo nti tsemveh, thitü hi nüh azhehlo küsü sie saluo küvehwasie kürühnyuo nti kütse wie; thi hi tü pre üta Saküüwuowa nüh azhütsü. Hi siekütse Saküüwuowa küwuluo lem luo, ma nüh thama noh küüzorie kenüh,” ti küza,

22jütawie ketünga Josiah tü ma vünüh küürelewa nyu, ma siesaluo na küsa kenüh ma tü ma mpa ma tso saküpa. Ma tü Saküüwuowa apo vünüh Neko azhüri müküna nüh sam nü Megiddo kütake vünüh arie vü nyitu.

23Lawih küviri nüh kajiwa Josiah ka; thinü kajiwa nüh ma sieperivü, “Hi sietewaluo, küpakenühnyunü hi tü müsamnasheh kümthuohkenüh,” ti küza.

24Jüti küüza vü ma sieperi nüh rawuhkheka vünüh ma shohzhu nü ma rawuh kheka akünyiawa lovü thse taji Jerusalem vü vüru. Thi ma tü süm nü ma para rükuri lovü nüh chohwum. Judah thi Jerusalem aveh nüh Josiah kenüh rümuo.

25Jeremia nga Josiah kenüh kürümuo khi sa; thi azah küsapari thi küsa vühri nga mari kürümuo vü nosü küju nga Josiah phrahte tsewieveh. Mari nüh Israel vü hamari tü azhühkho küsü sa; halie, jümari tü kürümuori vü rhükesaveh.

26Josiah nüh küürohkülih küsa küpari, thi ma nüh zanyo kümhie küsa müzhe nü VÜWA khonyo lovü mowa rhüsaveh ünüh,

27thi ma küürohri, apo vünüh sehkhe küju, halie, jümari tü Israel thi Judah Kajiri Lasipha lovü rhüke saveh.

2 Küshukürazhüku 36

Judah Kajiwa Jehoahaz

(2 Kaj 23.30-35)

1Azhih jüla anyiri tü Josiah atsa Jehoahaz vi nü ma pa müthoh vünüh Jerusalem vü kaji küsa.

2Jehoahaz kükajite vü ma mahvi tü mükeke nü küche thuoh; thi matü sa küche mpa Jerusalem vü kükaji sa.

3Jüti küsa vü Egypt kajiwa nüh Jerusalem vünüh ma sakütsuom nü azhih jümawa vü alekhrü rakasa küüto anyie küche nü müzamzü thi suna küüto cherake nü müzü tsü.

4 Thi Egypt kajiwa nüh ma nü Eliakim vü Judah thi Jerusalem nyiehvü kaji küsa taji ma nyo khaphrü nü Jehoiakim ti samtü; thitü Nekotü ma nü Jehoahaz vü taji Egypt vü tewa.

Judah Kajiwa Jehoiakim

(2 Kaj 23.36—24.7)

© 2015 Bible Society of India.

5 Jehoiakim tü ma kükajite vü ma mahvi mükeke nü münga thuoh, thi ma tü
Jerusalem vü mahvi türaluohke kükaji sa. Ma tü VÜWA ma Saküüwuowa notha
vü mowa nü müsü nüh sa.

6Ma sie küsaluo Babilon kajiwa Nebukhadnezzar shuteru nü mürükieveh nüh
ma jih khete taji Babilon vü sietewa.

7Nebukhadnezzar tü VÜWA zheh küfüküjuh wuori nga vü nü Babilon vü teru taji
Babilon vü ma kajizheh lovü sam.

8Jehoiakim nüh küürohkülih küpari, thi ma nüh akükre küsari, thi mowa ma sie
küsaluo ngura nüh, halie, jümari tü Israel thi Judah Kajiri Lasipha lovü rhüsaveh;
thi ma tsa Jehoiakim nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Judah Kajiwa Jehoiakim
(2 Kaj 24.8-17)

9Jehoiakim kükajite vü ma mahvi tü tüzethuoh, thi ma tü Jerusalem vü asa küche
nü rülo türake kükaji sa. Ma tü VÜWAtüvü mowa nü müsüveh ünüh sa.

10Amahvi thsehthe vü kajiwa Nebukhadnezzar nüh wuori küze nü VÜWAzheh vü
amekürhe ahuo-khuri nga vi thi ma nga sie, ti sanü Babilon vü ru taji ma nü
Zedekiah vi taji Judah thi Jerusalem rügivükaji küsa.

Judah Kajiwa Zedekiah
(2 Kaj 24.18-20; Jer 52.1-3a)

11 Zedekiah tü ma kükajite vü ma mahvi tü mükeke nü küsü khruovehthuoh, thi
ma tü Jerusalem vü mahvi türaluohke kükaji sa.

12Ma tü VÜWA ma Saküüwuowa notha vü mowa nü müsüveh ünüh sa. Ma tü ma
mpa nüh setsaküthsüwa Jeremia, VÜWA apo vünüh küphrahtewa tüvü
samkürünyie nüh sa.

Jerusalem Küluküm
(2 Kaj 25.1-21; Jer 52.3b-11)

13 Ma tü kajiwa Nebukhadnezzar Saküüwuowa vünüh ma saküüshiewa nga sie
wuluo nü saluo; ma tü ma ku khroke taji ma luoveh sakükho ti sanü VÜWA Israel
Saküüwuowa vü mükürele nüh sam.

14Navü sierhüri aveh thi anyiri nga jüüta müküzhütsanyitsa shehkewie taji
akuoküjiri akükreri aveh müzhem; thi VÜWA zheh, ma nüh Jerusalem vünüh
sakümtse küsawa mari nüh sakümnemthuoh.

15 VÜWA, ma pari Saküüwuowa nüh zhulezhuza nü mari vü zhühleküvüri küze,
küpakenühnyunü ma nüh ma nyiri vü thi ma nüh kürho azhiewa vü rüthaküna
küpeh kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

16thitü mari tü Saküüwuowa zhühleküvüri riesa, ma zhüri rü, thi ma setsaküthsüri riesarie nyike peh huo, VÜWA rükümthowa nyiri vü müjie küükeke küju nü, thi müjie samkümhie küju nü ha üta sapeh huo wie.

17 Jükenüh ma tü Khaldeari kajiwa sie nü mari vü saluoteru, ma nüh mari kümtsezheh lovü nüh anyuchuwa vi nü mari vizari rehthem, thi ma tü vizari, mükürüsari, nyimpa kükhruori nyutü aküzerivü rü thawa aküna münyie nüh sam; ma nüh mari aveh vi ma kevü thsem.

18Thi ma nüh Saküüwuowa zheh vü küfüküjuh aveh, küzah thi aküji, VÜWA zheh vü künyirhiekuri, thi kajiwa thi kajitsara künyirhiekuri aveh ma nüh Babilon vü viteru.

19Jüti sanü mari nüh Saküüwuowa zheh tsom taji Jerusalem khithuowa zochiem, ma kajizheh aveh anyih nüh tso khehmtü, thi jüla amekürhe küfüri aveh zoriekhehm.

20Anyuchuwa vünüh mürie teküwari ma nüh Babilon vü aküsisiesatewa nü Persia kükaji müjie küvizhu küju nü mari tü ma thi ma tsari vü asiepe satewa,

21azhih jümawa tü ma kümnyi rülori müjie külozhera küju nü VÜWAzhüwa Jeremia apo vünüh müjie küsaju küju nü jüti sa. Kümnyirülo mümzhe nüh saküm saju na küsa kenüh azhihwa tü mahvi rürake küüzom naveh.

Judahri Sheleteru üta Sairas nüh Zhükütsü
(Eze 1.1-4)

22Persia kajiwa Sairas mahvi pokhuwa vü VÜWA zhü Jeremia apo vünüh saju na küsa kenüh VÜWA nüh Persia kajiwa Sairas sietseküketsü nü ma kajipe aveh vü küzhüchüh thi akürhü vü nga nüh rhüthse taji:

23Persia kajiwa Sairas nüh hakümjie vünüh küzaveh, VÜWA, atülü Saküüwuowa nüh azhih vü kajiperi aveh hi vü azhühkho tsümthuoh. Ma nyiri aveh vü thawa nüh nohri azhievü pehveh ünühVÜWA ma Saküüwuowa nüh ma siekütsewa saluo. Ma tü tse küükhruluo; ti küüza üti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Ezra

Ezra 1

Judahri Sheletehuluo ta Sairas nüh Zhükütsü

1 Persia kajiwa Sairas mahvi pokhuwa vü VÜWA zhü Jeremia apo vünüh saju na
küsa kenüh VÜWA nüh Persia kajiwa Sairas kajiri aveh vü zhüchüh, thi akürhü vü
thse na küsa kenüh ma sietse küketsü taji:

2 "Persia kajiwa Sairas nüh hakümjie küzaveh, VÜWA, atülü Saküüwuowa nüh
azhih vü kajiperi aveh vi hi tsümthuoh, thi Judah vü küpeh Jerusalem vü ma
kenüh azheh küsü sa üta hi vü azhütsümthuoh.

3 Ma nyiri aveh azhievü nohri küsüküsü nga ma Saküüwuowa nüh ma
sieküpehwa sanü Judah vü küpeh Jerusalem vü ma tü küükhru taji VÜWA, Israel
Saküüwuowa zheh sale luo, ma tü Jerusalem vü küpeh Saküüwuowa küsa kenüh;

4 rhopeh küvehri küsüküsü nga azhie khiekhiela pehveh ünüh ma nüh pehküveh
azhiewa anyiri nüh rakasa, suna, atsokrü thi mieshümiesa vi nü Jerusalem vü
pehküveh Saküüwuowa zheh kenüh apashe vünüh kütsü anyiehvü nüh vi
kükratsüluo," ti küza.

5 Jüti küsa vü Judah thi Benjamin apara zhehlovü alüri, navüri thi Leviri,
Saküüwuowa nüh thathara sietse küketsü nü Jerusalem vü pehküvehri
saküsühra nüh Saküüwuowa zheh küüsale nta wa;

6 thi mari natonahuo vü küpeh aveh nüh mari nüh rakasa küfüküjuhri, suna asü
tsokrüri, mieshümiesari thi amekürhe tsokrüri vi nü apashe vünüh küthse aveh
nyiehvü nga nüh kükratsü.

7 Kajiwa Sairas tü Nebukhadnezzar nüh VÜWA zheh küfüküjuhri Jerusalem
vünüh vitewa nü ma nyiazari azheh lovü thsekümri nga vizhuteru.

8 Persia kajiwa Sairas nüh hamari vizhu nü Mithredat künyirhiekuwa tsü nü ma
nüh Judah kajitsawa Sheshbazar ke vü chiethsem.

9 Jümari küürüh hakümjie: Suna ketsoku anyie küsü, rakasa ketsoku anyie küsü,
akhu küpari mükeke nü tüguh,

10 suna süzah cherake, rakasa süzah anyie künyi müza müzü nü türake;
küfüküjuh küpari anyie küsü;

11 suna thi rakasa küfüküjuhri aveh anyie münga müza müzü rorake nü tüguh.
Sheshbazar nüh hamari aveh tü reviteküwari Babilon vünüh sieküru vü vi nü ru.

Ezra 2

Küsi Küsa vünüh Sheletekururi Küürüh

(Neh 7.4-73)

© 2015 Bible Society of India.

1Hamari tü azhie jüla nyiri aküsiküsa reviteküwari Babilon kajiwa
Nebukhadnezzar nüh sie Babilonri vü aküsi sateküwari; mari tü papa anyu,
Jerusalem thi Judah vü sheleteru.

2Mari tü Zerubbabel, Jeshua, Nehemia, Seraia, Relaia, Mordekai, Bilshan, Mispar,
Bigvai, Rehum, thi Bana vü nyiru. Israel nyiri nyito küürüh:

3Parosh atsa nyimpari anyie künyi müza küsü rürake nü künyi.

4Shefatia atsari, müza küche rürake nü künyi.

5Ara atsari müza türü rürake nü münga.

6Pahatmoab atsari, jüma tü Jeshua thi Joab atsari anyie künyi müzatüze nü
türakünyi.

7Elam atsari anyie küsü müza künyi tünyieke nü müzü.

8Zatu atsari müza tüguh zürake nü münga.

9Zekai atsari müza türü nü rorake.

10Bani atsari müza türo zürake nü künyi.

11Bebai atsari müza türo mükeke nü küche.

12Azgad atsari anyie küsü müza künyi mükeke nü künyi.

13Adonikam atsari müza türo rorake nü türo.

14Bigvai atsari anyie künyi tünyieke nü türo.

15Adin atsari müza müzü tünyieke nü müzü.

16Ater atsari, jüma tü Hezekiah atsari guhrake nü tüze.

17Bezai atsari müza küche mükeke nü küche.

18Jora atsari müzake nü türakünyi.

19Hashum atsari müza künyi mükeke nü küche.

20Gibar atsari guhrake nü münga.

21Bethlehem atsari müzake mükeke nü küche.

22Netofa anyiri tünyieke nü türo.

23Anathoth atsari müzake mükeke nü tüze.

24Azmaveht atsari zürake nü künyi.

25Kariatharim, Khefira, thi Berot atsari müza türü zürake nü küche.

26Rama thi Geba atsari müza türo mükeke nü küsü.

© 2015 Bible Society of India.

27Mikmash anyiri müzake mükeke nü künyi.

28Bethel thi Ai nyiri müza künyi mükeke nü küche.

29Nebo atsari tünyieke nü künyi.

30Magbish atsari müzake tünyieke nü türo.

31Elam küpara tsari anyie küsü müza künyi tünyieke nü müzü.

32Harim atsari müza küche nü mükeke.

33Lod, Hadid, thi Ono atsari müza türü mükeke nü münga.

34Jeriko atsari müza küche zürake nü münga.

35Sena atsari anyie küche müza türo nü cherake.

36Anavüri: Jeshua zhehlovü nüh Jedaiah atsari müza tüguh rürake nü küche.

37Imer atsari anyie küsü tünyieke nü künyi.

38Pashur atsari anyie küsü müza künyi zürake nü türü.

39Harim atsari anyie küsü nü türatürü.

40Leviri: Hodavia atsa Jeshua thi Kadmiel atsari rürake nü müzü.

41Azah küsari: Asaf atsari: müzake mükeke nü tüze.

42Akherikühuo tsari: Shalum atsari, Ater atsari, Talmin atsari, Akub atsari, Hatita atsari, thi Shobai atsari, aveh küsaji müzake cherakenü tüguh.

43Kükhurüzheh sieperi: Ziha atsari, Hasufa atsari, Tabaot atsari,

44Keros atsari, Siaha atsari, Padon atsari,

45Lebana atsari, Hagabah atsari, Akub atsari,

46Hagabah atsari, Shamlai atsari, Hanan atsari,

47Gidel atsari, Gahar atsari, Reaia atsari,

48Rezin atsari, Nekoda atsari, Gazam atsari,

49Uzzah atsari, Pasea atsari, Besai atsari,

50Asna atsari, Meunim atsari, Nefisim atsari,

51Bakbu atsari, Hakufa atsari, Harhur atsari,

52Bazlut atsari, Mehida atsari, Harsha atsari,

53Bakos atsari, Sisera atsari, Tema atsari,

54Nezia atsari, thi Hatifa atsari.

© 2015 Bible Society of India.

55Solomon tsara sieperi: Sotai atsari, Hasoferet atsari, Peruda atsari,

56Jala atsari, Darkon atsari, Gidle atsari,

57Sheftia atsari, Hatil atsari, Pokheret-hazebaim atsari, Ami atsari.

58Kükhurüzheh vü sieperi thi Solomon atsari sieperi aveh küsaji müza küche guhrake nü künyi.

59Hamari tü Telmela, Tel-harsha, Kherub, Addan, thi Imer vünüh mari tü ma pari zhehlo nyutü küshuküra, Israel nyiri ünü nyu nüh müthsütohra wie ketünga mari tü hamari vünüh shuhru:

60Delaia atsari, Tobia atsari, Nekoda atsari ti müza türo tünyiekenü künyi.

61Jüsevü nga anavüra tsari: Habaia atsari, Hakoz atsari, Barzilai (Gileadri Barzilai atsavühri vünüh vüvüh küsü vi nü mari anyo vünüh küjiwa tsari).

62Hamari tü küthsoküzhiri vü tükekümri aza vü mari anyokürhüke phah, thitü mari tü jüla mphahra nüh sam, jükenüh mari tünavü küsa vünüh chizhum nü mükümtse vü sam;

63 mari thuoüji mari azhievü nüh nyi küsü navü sühra nü VÜWA Kümshe Küthsüra thi Kümshira sie müküzaluo küju nü mari tü kümtse ashie vü nyi kütsaramüsa tüm üti kümkhrüwa nüh mari vü küzam.

64Kümhuwa ajü küsaji anyie zürake künyi müza küche nü rorake,

65mari siepe nyimpari thi siepe nyimzari anyiehvü nga anyie türü müza küche cherake nü türü; thi mari tü azah küsa nyimpari thi nyimzari müza künyi peh.

66Mari rawuhri tü müza türü cherake nü türo, mari rawuhküzahwa müza künyi zürake nü münga peh,

67Mari ut thuoüji müza müzü cherake nü münga, thi mari rawuhküzahwa anyie türo müza türü nü mükeke.

68Tharuo vü alüri wuori Jerusalem vü küpeh VÜWA zheh vü küru vü Saküüwuowa zheh ma pe rügivü sana küsa kenüh apashe vünüh küthse sa;

69mari küsara müzhe nü küüto müza münga, rakasa küüto anyie künyinü müza tüze, thi navüra thsümnyi müzake, ti tsü.

70 Anavüri, Leviri, thi anyi wuori Jerusalem thi ma natonahuo vü rho; thi azah küsari, kherikühuori, thi kükhurüzheh sieperi tü mari nyujiri vü rho, thi Israel aveh tü mari nyujiri vü rho.

Ezra 3

Kükhurü Küsatele

© 2015 Bible Society of India.

1Asa türüawa ru ünüh Israel atsari tü nyujiri vü pehteküwavü, anyiri tü küsü vünüh Jerusalem vü sezhuhtewa.

2Jüti küsa vü Jozadak atsa Jeshua tü ma lühpuo navüri, Shealtiel atsa Zerubbabel thi ma küshukürа nyiri sie nü sühra taji Saküüwuowa anyi Mosa Khonyo vü rhüküsa üta kütso kükhurüri sa nta küsa kenüh Israel Saküüwuowa kükhurüpewa sa.

3Azhih jüla anyiri kükrü mari vü küpeh kenüh mari tü kükhurüpewa ma mpa ma pe vü sa, jüti sanü mari nüh arüne thi arüza jüma rügivü nüh VÜWA vü kütso kükhurüri sa.

4Thi rhüküsa üta mari tü aphrüri akhu sanü rülorülo müvijimkümhie azhühkhowa küürüh müzhe taji rülorülo kütsokükhurüri sa,

5 jüma sevü müküütuo kütso kükhurüri, asa kürüthe vü kükhurüri, küteke küsa VÜWA akhuri, thi nyi küsüsü VÜWA vü loküzhe küthse kükhurüri.

6Asa türüawa kütsü VÜWA vü mari nüh satewa. Thitü VÜWAkükhurüzhehwa ape thuoüji müjie khake wie.

7Jüti sanü mari nüh ame vi alohzhehküsari thi athsohzhehküsari vü tsü, thi Persia kajiwa Sairas nüh kütsü üta Lebanon vünüh juhküji Joppa vü viru na küsa kenüh ashie, aküzhu, thi vüjuh ti vi nü Sidonri thi Tair ri vü tsü.

Kükhurüzhehwa Küsale Küsate

8Jüti küsa vü mari tü Saküüwuowa zheh Jerusalem vü küru mahvi künyiawa asa künyiawa Shealtiel atsa Zerubbabel thi Jozadak atsa Jeshua masü nüh, mari jienüri aveh, navüri, Leviri, thi aküsiküsa vünüh shele Jerusalem vü küru aveh ti kürü nü küsate küsüsa. VÜWA zheh vü küürohwa note na küsa kenüh mari nüh Leviri mahvi mükeke vünüh wiehvü küchieke sa.

9Thi Jeshua tü ma tsari thi ma küshukürانyiri, Kadmiel thi ma tsari, Judah atsari ti kürü nü Henadad atsari thi Leviri, ma tsari thi küshukürа nyiri sie nü Saküüwuowa zheh vü küüroh nyiri küno sa.

10 Azhehküsari nüh VÜWA kükhurüzhehwa ape khake ünü, anavüri tü Israel kajiri David nüh küjokütsü müzhe nü mari navükruzhuri thse taji atütü vi, thi Leviri, Asaf atsari nüh VÜWA siake na küsakenüh Küüchirü khuri vi ti sa;

11jüti sanü mari tü sahzhihluo nü azah sa, VÜWA siake thi kümnatsü ti sataji, “Ma tü mhieküm kenüh küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü Israel vü küüzhike kenüh,” ti sa. Mari nüh Jüta VÜWA küsiake vü anyiri aveh tü khielohta aküzie sa, küpakenühnyunü VÜWA zheh apewa tü khakekümthuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

12Thitü anyiri hozake nüh nyiehrakhruo nü zie wie ketünga azheh apokhuwa nguküm navüri, Leviri, apara zhehlori vü alüri thi kükhruori hozake tü azheh hama ape kükhake küngu vü zie kümsiesheh nü kriete küwa sa;

13jükenüh anyiri tü anyiri nüh kükrie jikhi vünüh nyiehrakükhruo jikhi thsü mküpara nüh sa, küpakenühnyunü anyiri nüh khielota küzie kenüh ajikhiwa tü alehküsuo vünüh küünara kenüh.

Ezra 4

Kükhurüzheh Küsale Kenüh Küruohluo

1Jüti küsa vü Judah thi Jerusalem küruohluori tü reviteküwari sheleru nü VÜWA, Israel Saküüwuowa kükhurüzheh küsü saveh ta küünara vü,

2mari tü Zerubbabel thi apara zhehlori vü alüri vü wa taji, “Hiri nga nohri vü nyi küüsaluo; küpakenühnyunü nohri nüh küsa üta hiri nga nohri Saküüwuowa khurü küveh kenüh, thi kajiwa Esarhaddon rülo vünüh nosü küju ma vü küsahthuo satse küvehkenüh,” ti küza.

3Thitü Zerubbabel, Joshua, thi Israel vü apara zhehlori alüri küpari aveh nüh mari vü, Saküüwuowa zheh küsü sana küsa vü nohri tü hiri sie zanyoküsü nga küsa münyie luo; thitü kajiwa Sairas, Persia kajiwa nüh hiri vü azhükütsü üta hiri mpa VÜWAIsrael Saküüwuowa vü satsü naveh, ti küza.

4Jüti küsa vü azhih jüla anyiri nüh Judah nyira luoveh saküzahm nü azhehwa sana küsa sakükrüm,

5Jüti sanü Persia kajiwa Sairas tsotho aveh, thi Persia kajiwa Darius kükaji küju wienga shikekütsüri müsanü mari siekürüohluo taji mari kümshewa ruohtemtü lie, ti küza.

Jerusalem küsale kenüh Küruohluori

6Xerxes nüh kükaji vü, ma nüh kükajite vü mari nüh lasirhü nü Judah thi Jerusalem vü küpehri phraküümsü sa.

7Thi Artaxerxes rülo vü Bishlam, Mithredat, Tabel, thi mari sie küsü küsari nüh Persia kajiwa Artaxerxes vü rhüzhühle küsü rhü, rhüzhühlewa tü Aramaik vünüh rhü nü küwuole.

8Rehum sierhüwa thi Shimshai lasi küthsüwa nüh Jerusalem sie küsaluorhüzhühle rhü nü kajiwa Artaxerxes vü kütsü hakümjie,

9jüti küsa vü Rehum sierhüwa, Shimshai lasi küthsüwa, mari zanyoküthsüri aveh, lesari, kümkhrüri, küjiri, Persiari, Ereknyiri, Babilon, Susa, jüma tü Elamri,

10akuoküji küpari aveh, Osnapar küji thi zanyoküthsüwa nüh azhühke tsünü Samaria nyujiri vü thi Rühgu Tuowuovü anyu küpa aveh vü rhotewa,

© 2015 Bible Society of India.

11Hamaha mari nüh küüze rhüzhühlewa, “Artaxerxes kajiwa vü tsüküveh: Noh sieperi, Rühgu Tuwuovü anyu nyiri nüh kürühluo küüzeveh.

12Noh vünüh küru Judahri tü Jerusalem vü tewathuoh ti küsa kajiwa vü küthsüm luo. Mari tü azhümküüna thi khuhkekümsü nyujiwa saleveh; mari tü azieri sajutetsethuoh thi apewa küthevehthuoh.

13Jükenüh mükütüküzü mari nüh anyuji hama salem thuoüji mari tü alekhrü, kürhorühle, nyutü lehkhuji khrü ti mütsü nüh samnathuoh, thi noh kajiwa khrühküturutü saküthasüm nathuoh.

14Hiri tü kajizhehwa amütsü tsaveh, thi hiri kenüh kajiwa müküchiekürhe pohvü küsa mükato jükenüh kajiwa küthsü nti küüzeveh,

15jüma tü nohri para lasipha lovü zhüküsa küphah sana küsa kenüh. Lasipha lovü zhükeküsa ngura nü anyuji hama tü kükrükhreküsü, kajiri vü thi anyu vü saküümsamnari ta küsa thsünü küjakünyah kütsüwa tü khanavü nüh küke tsethuoh lo ta küsa thsü naveh. Jüma kenüh anyuji hama tü kümsümthuoh.

16Hiri nüh kajiwa vü küüthsü küveh thuoüji, mükütüküzü anyuji hamatü salem thi ma zieri tü mülahra ti thuoüji, noh tü Rühgu Tuwuovü anyu vü noh suohpe münyie nüh samnathuoh,” ti küza.

17Kajiwa nüh kürüle küze taji: “Rehum sierhüwa vü, Shimshai lasiküthsüwa vü, thi masü küsü küsa küpari aveh, Samaria thi Rühgu Tuowuovü anyu vü rhoküvehri vü, kürühluo tsüluo.

18Nohri nüh hiri vü rhüzhühle küüzewa tü eh tüvü chiezhu kümtsetsüthuoh.

19Thi hi nüh küphrahzhu sanü aküphah sathuoh, thi anyuji hamatü khanavü nüh kajiri sie ruohluo nü krükhre thi küjakünyah kütsü ti jüla nüh ngura,

20thi kümzho kajiri Rühgu Tuwuovü anyu ajü anyiehvü takrü küsa mari vü alekhrü, kürhorülie, thi lehkhuji khrü ti kütsüri nüh Jerusalem anyieh samthuoh.

21Jükenüh anyi hamari khe na küsa kenüh küphrahzhu sanü hivü nüh küphrahzhu küsü müjie küsa küju nü anyuji hamatü müsale tümluo.

22Thi azhühnyo hama müküüzhiküla nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo; mokenüh kajiwa sakümsamna saküji küze na lo?” ti küza.

23Jüti küsa vü kajiwa Artaxerxes rhüzhühlewa vi nü Rehum, Shimshai lasiküthsüwa thi masü küsüküsawa tüvü chietsü ünü mari tü prelepreza nü Jerusalem vü küpeh Judahri vü wa nü küwurie thi akükhra thse nü mari khetem.

24Jüti sanü Jerusalem vü Saküüwuowa zheh vü küüroh küsa tü khetem; thi jüma tü Persia kajiwa Darius kükaji mahvi künyiawaküju kheküm s

Ezra 5

© 2015 Bible Society of India.

Kükhurüzheh Küürohwa Küsate Le

1 Jüti küsa vü setsaküthsüri, Hagai thi Iddo atsa Zekharia nüh Israel
Saküüwuowa, mari nyiehvü küpehwa anyo vünüh Judah thi Jerusalem vü küpeh
Judahri vü setsaküthsüzhü phra.

2 Jüti sanü Shealtiel atsa Zerubbabel thi Jozadak atsa Jeshua masü tü sühra nü
Jerusalem vü küpeh Saküüwuowa zhehwa sale nti sate; thi Saküüwuowa
setsaküthsüri nüh masü sie nü küükra sa.

3 Jüma tsothovü Rühgu tuwuovü anyu kümkhrüwa Tatenai thi masü
küsüküsawa vü ru nü hakümjie vünüh küza taji, "Thawa nüh azheh hama sa üta
thi külojuwa sakümlah üta phrahzhu lo?" ti küna.

4 Mari nüh hama nga mari vü küna, "Azheh hama saküveh anyi anyori tü mowa
khe lo?" ti küna.

5 Thitü mari Saküüwuowa notha tü Judahra kükhruori vü peh, thi azhühkewa
Darius vü ruju nü jüma kenüh rhüzhühlewa kürüle müjie küsa küju nü mari tü
mari mükhe nüh sam.

6 Rhüzhühlewa vi nü Rühgu Tuwuovü anyu kümkhrüwa Tatenai, Shetharbozenai
thi kümkhrüri ma sie küsüküsari Rühgu Tuwuovü anyu vü küpehri nüh kajiwa
Darius vü küüze;

7 mari nüh ma vü zhühke küüzewa lovü rhüküsa hakümjie, Kajiwa Darius tü aveh
vü luovehkürüzihwa saluo.

8 Hiri tü Saküüwuowa küjiwa zheh Judah anyu vü wathuoh ti küsawa kajiwa tü
küthsüluo. Jümatü aloh kahjüjü nüh vi sasaveh, thi azieri tü azhehthso nüh sa;
jüti sanü küüroh hamatü mari akevü azhüzhüsheh thi tsarhie sheh nü kuowa.

9 Jüti küsa vü hiri nüh kükhruo jümari vü küna nü mari vü hakümjie küza, Azheh
hama sa üta thi saju üta thawa nüh küphrahke küsü tsü lo? ti küna.

10 Jüma sevü nga mari alüra nyori rhü nü noh küthsütsü na küsakenüh hiri nüh
mari nyo küna.

11 Thi mari nüh rülekütsü hama, 'Hiri tü atülü thi azhih Saküüwuowa sieperi, thi
hiri tü mahvi hozake teküwa vü azheh Israel kaji küjiwa nüh sanü jukümwa sale
küvehwie.

12 Thitü hiri pari nüh atülü vü Saküüwuowa arüsaküshuküm kenüh ma nüh mari
vi nü Khaldeari Babilon kajiwa Nebukhadnezzar ke vü thsem, ma nüh azheh
hama zoriem thi anyiri sie Babilon vü tewa.

13 Jüta wie ketünga Babilon kajiwa Sairas mahvi pokhuwa vü, Sairaskajiwa nüh
Saküüwuowa zheh hamatü müsale üji mümhie ta küphrahke sa.

© 2015 Bible Society of India.

14Thi Saküüwuowa zheh vü küpeh suna thi sahwuo ahuo-khuri
Nebukhadnezzar nüh Jerusalem vü kükhurüzheh vünüh vi nü Babilon
kükhurüzheh vü vite küru hamari tü Sairas kajiwa nüh Babilon kükhurüzheh
vünüh vizhuteru nü jümari vi ma nyo Sheshbazar ti küsa ma nüh kümkhrü
küsawa vü tsü taji,

15ma nüh ma vü, Küfüküjuh hamari vi nü Jerusalem vü küpeh kükhurüzheh lovü
sanü Saküüwuowa zheh tü ma mpa ma pe vü sasaluo,' ti küza.

16Jüti küsa vü Sheshbazar hama nüh Jerusalem vü küpeh Saküüwuowa zheh
apewa khake; jüma tsotho vünüh khinyi küju satseveh, thitü müjie saju wie.

17Jükenüh mükütüküzü kajiwa kenüh kümhie pehveh üji Jerusalem vü
Saküüwuowa zheh sale na küsa kenüh Sairas kajiwa nüh küphrahke küsü
küzemthuoh ünü mota nüh thsü na küsa kenüh kajira lasi lovü Babilon vü
küüphah luo, ti küza. Thi kajiwa nüh akero hamawa vü ma lokütu hiri vü küüze
luo.

Ezra 6

Sairas Azah Küphahrale

1Jüti küsa vü Darius kajiwa nüh awuleh küsü sanü Babilon vü lasi küsape zheh
vü lasi rhüküsari lovü aküphah sa.

2Thi Media anyu vü küpeh Ecbatana nyuji vünüh külulasi küsü phahra nü jüla
rhü küsa: "Zhüküsü küsa.

3Sairas kajiwa mahvi pokhuwa vü Sairas kajiwa nüh küphrahzhu küsü tsü taji:
Jerusalem vü Saküüwuowa zheh kenüh thuoüji, küsahthuo kükhurü küsa thi
kütso jüma tü küüsale luo; makümsie apie mükeke nü türü thi aveh apie mükeke
nü türü,

4aziewa tü aloh küjiji küche küüsho anyieh aveh vü azheh thsoküsüsü thse
naveh; ma küsa amewa thuoüji kajira künyirhieku vünüh thuo naveh.

5Thi Saküüwuowa zheh Jerusalem vü küpeh kükhurüzhehwa lovü kütü suna thi
rakasa küfüküjuhri Nebukhadnezzar nüh vizhu tewanü Babilon vü vi tekururi
vile nü jümari küsüsü mari küsapevü vi shuhru Jerusalem vü küpeh
kükhurüzhehwa lovü samle luo," ti küza.

Küürohwa Sawa üta Darius nüh Azahkütsüri

6Jükenüh khinyi thuoüji Rühgu Tuwuovü anyu kümkhrüwa Tatenai,
Shetharbozenai, thi Rühgu Tuwuovü anyu vü küpeh nohri sie küsüküsa
kümkhrüri tü küületsuom luo;

© 2015 Bible Society of India.

7Saküüwuowa zheh hama küüroh wa tü jüti vünüh küsam luo; Judahri kümkhrüri thi Judahri sierhüri tü Saküüwuowa zheh hama ma mpa mape vü küsam luo.

8Jüma nyievü nga Judahri kükhruo hamari kenüh mowa noh nüh sanaveh ünüh Saküüwuowa zheh küsalewa kenüh hi nüh küphrahzhuküsü sathuoh; küsame anyi hamari vü kütsü thuoüji kajira ameküturu, anyu lehkhrü Rühgu tuwuovü nüh küviwa vünüh müküzhike tü tsümluo.

9Jerusalem vü anavüri nüh müviji mükümhie üta mari nüh müviji mümhie thuoüji shüvotsazah kürünguo, nyihzhüvo, nyutü nyihzhü atülü vü Saküüwuowa vü tso nü kükhurü kenüh, thi hiemtha amütsü, akhah, nyutü vüjuh, ti müle nüh rülorülo mari vü tsü peh huo luo,

10jüti küsa vünüh mari tü aloküwie küsahthuori sanü atülüvü Saküüwuowa tsüra naveh, thi kajiwa thi ma tsari kenüh kükhuosara naveh.

11Jüsevü nga hi nüh küphrahzhu küsü kütsü lehü thuoüji mükütüküzü nyi küsü nüh azhükütsü hama khaphrüm thuoüji mazheh vünüh atovüh küsü lozhum nü ma tü jüma rügivü huthuomtaji ma zhehwa tü kükuhshiepe küsam luo.

12Kaji küsüküsü nga nyutü anyiri thawa nüh hama khaphrü nta, nyutü Jerusalem vü pehküveh Saküüwuowa zheh zorie nta ake küsüthsuozhu naveh ünüh ma nyo jüla küüpeh nta küsawa Saküüwuowa nüh vijakümwa saluo. Hi Darius nüh küphrahzhu küsü saveh; hamatü azhüzhüsheh nü saluo, ti küza.

Kükhurüzhehwa Müthüküm

13Jüti küsa vü Darius kajiwa nüh azhü küüze müzhe nü Tatenai, Rühgu Tuwuovü anyu kümkhrüwa, Shetharbozenai, thi masüküsü sanü küürohri tü Darius nüh azah kütsü aveh azhüzhü nü sa.

14 Thi Judah kükhruori tü Hagai setsaküthsüwa thi Iddo atsa Zekharia masü nüh setsaküthsüzhü küphra vünüh azhehwa sanü kütsarhie sa. Mari tü Israel Saküüwuowa nüh azhükütsü thi Sairas thi Darius thi Persia kajiwa Artaxerxes mari nüh küphrahzhukütsü vünüh mari azhehwa tü sajura;

15jüti sanü azheh hamatü asa türakünyiawa rülo kücheawa, Darius kajiwa kükaji mahvi türoawa vü sajura.

16Jüti küsa vü Israel nyiri, anavüri, Leviri, thi anyiri küsisatewanü sheletekururi aveh nyierakhruo nü Saküüwuowa zheh hama müthü taji aloküzhe sa,

17mari nüh Saküüwuowa zheh hama kümthü vü Israel kuohri küürühmüzhe nü shüvotsazah müzake, nyihzhüvozah müza künyi, nyihzhüzah müza müzü, thi Israel aveh kenüh kükhiemuo kükhurükenüh nyihsüvo türakünyi ti mari nüh tsü.

© 2015 Bible Society of India.

18Thi Mosa lasipha lovü rhüküsa üta Jerusalem vü Saküüwuowa küürohkülih kenüh mari nüh navüri chiekürüpe küsari vü vithse thi Leviri vi mari ape vü sa ti sa.

Tseshuküwa khu

19 Asa pokhuwa rülo türamzü vü anyiri küsi satewa nü sheleküruritü tsekükari khu sa,

20küpakenühnyunü navüri thi Leviri tü mari mpa nüh mari saküsüthanü mari aveh tü sakümtse küm kenüh. Jüti sanü mari tü aküsi sanü sheletekürüri aveh kenüh thi mari lühpuo navüri kenüh, thi mari mpa makeri'a nüh ti tsekükari nyihzhüwa fethe;

21jüma tü aküsi vünüh sheletekürü Israel nyiri, thi Jüsevü nga mari vü nyi küruri aveh nüh tsanü VÜWA Israel Saküüwuowa khurü nti azhih jüla mükümtse nyiri vünüh ma mpa nüh athuosatewa.

22Jüti sanü mari tü ahzhi müküthse akhu nyiehrakükhruo tirülo türü sa; küpakenühnyunü VÜWA nüh mari nyiehrasaküükhruotsü taji Assiria kajiwa luoveh mari vü saküürelekütsü kenüh, jüti sanü mari Israel Saküüwuowa zheh sa.

Ezra 7

Ezra Jerusalem vü Küru

1Hama sevü, Persia kajiwa Artaxerxes nüh kükaji vü Seraia atsa Ezra, Azaria atsa, Hilkiah tsa,

2Shalum atsa Zadok atsa, Ahitub atsa,

3Amaria atsa, Azaria atsa, Meraiot atsa,

4Zerahia atsa, Uzzi atsa, Buki atsa,

5Abishua atsa, Finehas atsa, Eleazar atsa, Aron lehvü navüwa atsa,

6Ezra hama tü Babilonia vünüh tsekhru. Ma tü VÜWA Israel Saküüwuowa nüh kütsü Mosa khonyowa vü küthsü kümahtsari küsü; thi ma nüh kükhuo aveh kajiwa nüh satsü, küpakenühnyunü VÜWASaküüwuowa ke tü ma vü küpeh kenüh.

7Kajiwa Artaxerxes mahvi türüawa vü Israel nyiri wuori navüri wuori, Leviri, zahküsari, kherikühuori, thi kükhurüzheh sieperi nga Jerusalem vü kükhru sa.

8Thi ma tü asa müngaawa Jerusalem vü ru, jüma tü kajiwa mahvi türüawa vü;

© 2015 Bible Society of India.

9küpakenühnyunü asa pokhuwa rülo pokhuwa vü ma tü Babilon vünüh kükhru
sate taji asa müngaawa rülo pokhuwa vü ma tü Jerusalem vüküru kenüh,
küpakenühnyunü ma Saküüwuowa ke kümhiewa tü ma vü küpehkenüh.

10Ezra tü ma luoveh thse nü VÜWA khonyowa müshe sataji jüma sathi Israel vü
ma zhühkheri thi azhükhori sosie na küsa kenüh.

Artaxerxes nüh Ezra vü Rhüküsari Kütsü

11Lasi rhüküsa hamatü kajiwa Artaxerxes nüh Ezra navü
lasiküthsüwa, VÜWA nüh azhükütsüri zhünyo küthsüwa thi Israel kenüh ma
zhühkheri küthsüwa vü kütsü:

12"Artaxerxes kajiri anyieh nüh kajiwa nüh Ezra navüwa atülü vü Saküüwuowa
khonyo zanyoküthsüwa vü kütsü.

13Khinyi hi nüh küphrahzhu küsa thuoüji Israel nyi küsüküsü nga nyutü mari
navüri nyutü eh kajipe vü Leviri küsüküsü nga Jerusalem vü wa ngü küvehri
thuoüji noh siewaluo,

14küpakenühnyunü noh ke vü pehküveh noh Saküüwuowa khonyo müzhenü
Judah thi Jerusalem vü küürü sa üta kajiwa nüh thi mashikekütsüri türü nüh noh
küüze kenüh,

15jüsevü nga kajiwa thi ma shikekütsüri nüh Israel Saküüwuowa maküpehpe
thuoüji Jerusalem vü pehküvehwa vü aloküzhe vünüh rakasa thi suna külieluo
tsü na küsa kenüh,

16noh nüh Babilon vü anyu ajü vünüh rakasa thi suna ngu na küsa aveh, anyiri
nüh lozhe nü kütsüri thi Jerusalem vü pehküveh mari Saküüwuowa zheh kenüh
navüri nüh lozhe nü küüshieküphrahzhu viru luo.

17Ame hama vi nü azhüküzhü aveh vi nü noh nüh shüvotsazahri, nyihzhüvori,
nyihsüzahri, thi jümara atha kükhurü azhi, thi jümara khah kükhurü azhiri vi nü
noh nüh jümari vi Jerusalem vü pehküveh Saküüwuowa zheh kükhurüpewa
vünüh kükhurü sanaveh.

18Rakasa thi suna kümnyiehri vi nü noh tüvü thi noh jienüri tüvü mowa nü
mhieveh ünüh noh Saküüwuowa kümshe müzhe nü jüma saluo.

19Noh Saküüwuowa zheh vü küürohkülih kenüh küfüküjuh noh vü kütsüri noh
tü Jerusalem Saküüwuowa tüvü thsem naveh.

20Thi Saküüwuowa zheh kenüh momowa müviji mümhie nüh, jüma noh nüh
tokütsüra pehveh üji kajiwa künyirhieku vünüh jüma totsüluo.

21"Thi hi, Artaxerxes kajiwa nüh Rühgu Tuwuovü anyu vü künyirhiekuri aveh vü
küphrahzhu küsü tsüveh. Ezra navüwa atülü vü Saküüwuowa khonyo

© 2015 Bible Society of India.

zanyoküthsüwa nüh nohri vünüh momowa müviji mümhie nüh sanaveh ünüh, azhüküzhü aveh vi nü jüma satsüluo,

22rakasa küüto anyie küche nü müzamzü küju nga, hiemtha küüto anyiekünyi küju nga, Olive vüjuh küüto anyie künyi küju nga, thi amütsü küzake müviji mümhie nüh akürhü vünüh mütsüwieketünga.

23Saküüwuowa rükümthowa kajiwa kajizheh thi ma tsari vü müru nüh sana küsa kenüh atülü vü Saküüwuowa nüh momowa azhütsü naveh ünüh atülü vü Saküüwuowa azheh kenüh sajukütsüwa saluo.

24Jümasevü nga anavüri, Leviri, zah küreihiri, kherikühuori, kükhurüzheh sieperi, nyutü Saküüwuowa zheh hama siepe küpari küsüküsü vü nga nüh akhrü küviwanyu.

25“Thi noh Ezra, noh Saküüwuowa kümahtsa noh ke vü pehküvehwa müzhenü Saküüwuowa khonyo küthsüri aveh Rühgu tuwuovü anyu vünüh anyiri aveh lesa küsana küsa kenüh akükhraküviri thi lesari rüka luo; thi khonyori müküthsüri nga noh nüh sosie naveh.

26Thari nüh noh Saküüwuowa thi kajiwa khonyo müvi nüh sanaveh ünüh ma lüvü ashih kütsü müzho sheh luo, aküsü vü nga thsem luo, nyutü zhezhuja luo nyutü ma zanyo vitewaluo, nyutü aküsiküsam luo, ashih vü thsem luo,” ti küza.

Ezra nüh Saküüwuowa Küsiake

27 VÜWA, hiri para Saküüwuowa zanyo hakümjie küsa vi kajiwa luoveh lovü thsetü nü Jerusalem vü küpeh VÜWA zheh saküzü nta küsawa tü akütsia küvüwa saluo,

28thi ma nüh kajiwa thi ma shikekütsüri tüvü, thi kajiwa küjiri kükhrari tüvü ma müküütuo küümzewa hi vü küju. Hi tü luovehjira, küpakenühnyunü VÜWA eh Saküüwuowa ake tü hi vü peh nü hi siekhru na küsa Israel vünüh sierhüsiewuri hi nüh küsazhuhkenüh.

Ezra 8

Küsiküsa vünüh Sheleteküru Nyiri

1Hamari tü ma pari zhehlora lüri, thi hama tü hi sie Babilon vü, Artaxerxes kajiwa nüh kükaji tsotho vü nyi kükhruküthsoküzhiri.

2Finehas atsari Gershon. Ithamar atsari Daniel. David atsari Hatuo,

3Shekaniah tsari. Parosh tsari Zekharia, ma vü sie zhükeküsa nyimpari müzake tünyieke.

4Pahatmoab tsari, Zerahia tsa Eliehoenai, thi ma vü nyimpari müzakünyi.

5Zatu atsari, Jahaziel atsa Shekaniah, ma vü nyimpari müza küche.

© 2015 Bible Society of India.

6Adin atsari, Jonathan atsa Ebed, ma vü nyimpari tünyieke.

7Elam atsari, Athalia atsa Jeshaia, ma vü nyimpari rürake.

8Shefetia atsari, Mikhad atsa Zebadia, thi ma vü nyimpari zerakeru.

9Joab atsari, Jehiel atsa Obadia, thi ma vü nyimpari müza künyinü türatüze nyiru.

10Bani atsari, Josifiah atsa Shelomit, thi ma vü nyimpari müzaküsü nü rorake nyiru.

11Bebai atsari, Zekharia, Bebai tsa, thi ma vü nyimpari mükeke nütüze nyiru.

12Azgad atsari, Hakotan atsa Johanan, thi ma vü nyimpari müzaketürake nyiru.

13Adonikam atsari asevü nüh küruri mari anyori tü Elifelet, Jeuel, thi Shemaia, thi mari vü nyimpari rorake nyiru.

14Bigvai atsari, Uthai thi Zekhur, thi masü vü nyimpari rürakenyiru.

Kükhurüzheh kenüh Ezra nüh Leviri Küngura

15Ahava vü liküwa rühgu vü hi nüh mari saküsezhuh nü hiri jüla rülo küche kürünape sapeh. Hi nüh jüla anyiri thi navüri noküüzele vü Levi atsa nyimpari küsü nga mphahra nüh sa.

16Jüti küsa vü hi nüh wuori küze nü sierhüsiewu küsa nyiri: Eliezer, Ariel, Shemaia, Elnathan, Jerib, Elnathan, Nathan, Zekharia, thi Meshulam, Joiarib thi Elnathan ti küüji,

17jüti sanü hi nüh mari tü Iddo, Kasihia azhievü sierhüsiewu anyiwa vü küze nü ma vü thi ma jienü kükhurüzheh sieperi vü mowa küza naveh ünüh mari vü küza taji azhie Kasifia vünüh Saküüwuowa zheh kenüh anavüri hiri vü küze luo ti küza küze.

18Thinü hiri Saküüwuowa ake kümhiewa nüh hiri vü Israel atsa, Mali atsari Levi atsa anyo vünüh Sheribia azhüküzhüri küsü thi ma tsari thi küshuküranyiri ti mari türatüze küze;

19jüsevü nga Hashabia thi ma nyiri thi ma tsa nyimpari ti mükeke;

20kükhurüzheh sieperi müza künyi nü mükeke anyiehvü nüh David thi ma küjiri nüh Leviri küno kenüh athuo sasam. Hamari aveh nga anyo vünüh sasaveh.

Ezra nüh Nyiri sie Asa thi Kükhuo küsa

21Hiri tü Saküüwuowa tüvü hiri mpa nüh, hiri atsari nga, thi hiri zanyori aveh nga sakürünyie nü hiri mpa hiri kenüh ma vünüh lehkhuji kümshowa phah na küsa kenüh Ahava rühgu vünüh assaküsa hi nüh zhüchüh,

22küpakenühnyunü hiri lehkhuji vü kenüh hiri mükünongüri vünüh hiri rükie na küsa kenüh arienyiri thi rawuhnyiri riekhuo küsükajiwa vünüh khuo naküsa küzükrü kenüh; hiri nüh, “Saküüwuowa ake tü ma küphahri aveh vü kümhie

© 2015 Bible Society of India.

peh, thi marüküshu kükhrawa tü ma kükuleri aveh vü pehveh ti küsa kajiwavü küüza kenüh," ti küza.

23Jükenüh hiri tü hama kenüh assa sanü Saküüwuowa phah, thi ma nüh hiri kükhuo künatsü.

Kükhurüzheh kenüh Küte

24Jüsevü hi nüh sierhüsiewu küsa anavüri türakünyi athuo sasa: Sherabia, Hashabia, thi masü küshukürа nyiri türake masü vü küthsesa.

25Thi Saküüwuowa zheh kenüh kajiwa nüh, ma shikekütsüri nüh mavüwari, thi Israel aveh nüh kütsü rakasa, suna thi küfüküjuhriti küte nü navüri vü tsü;

26hi nüh mari ke vü rakasa rhieküto mükeke nü künyi, rakasaküfüküjuh küüto rürake, thi suna küüto anyie küche nü müzamzüküte taji thse,

27suna ake mükeke, küüto tüze küüluoh, thi aküfü, asahwuo ma me suname kükhra zake nüh küsa künyi.

28Jüti sanü hi nüh mari vü, "Nohri tü VÜWA vü mütham, thi küfüküjuhri tü mütham; rakasa thi suna tü loküzhe vünühVÜWA, nohri para Saküüwuowa vü kütsü.

29Nohri nüh VÜWA zheh küshothuo lovü nüh navüri Leviri, thi Jerusalem vü Israel zhehlori para lüri tüvü nüh jümari müjieküüte küju nü jümari huote thi note luo," ti küza.

30Jüti sanü jümari vü Saküüwuowa zheh Jerusalem vü viru na küsakenüh navüri thi Leviri nüh rakasa, suna thi küfüküjuh küüterivike küvi sa.

Jerusalem vü Sheleteküru

31Thi hiri tü Jerusalem vü wa na küsa kenüh Ahava rühgu vünüh asa pokhuwa rülo türakünyi vü tseshutewa; Saküüwuowa ke tü hirivü peh nü mükünongüri ake vünüh thi lehkhuji vü aküwu vünüh ti hiri vizhutsü.

32Hiri Jerusalem vü ru nü jüla rülo küche pehtewa.

33Rülo müzüawa vü Saküüwuowa zheh lovü nüh rakasa, suna thi küfüküjuhri tü Uriah tsa Meremot navüwa, thi Finehas atsa Eleazar nga ma sie peh nü, thi ma sü vü Leviri, Jeshua atsa Jozabad, thi Binui atsa Moadia ti nyi peh nü küte.

34Aveh nga kürüh taji küte, thi küüte aveh nga zhüke kheh.

35Jüma tsotho vü re nü teküwa aküsi küsa sheleteküruri nga Israel Saküüwuowa vü Israel aveh kenüh shüvotsazah türakünyi, nyihzhüvo guhrake nü türo, nyihzhüzah rürake nü türü tso nü kükhurüri sa; thi kükhiemuo kükhurüri nyihsüvo türakünyi tsonü khurü; hamari aveh nga VÜWA vü kütso kükhurü sa.

© 2015 Bible Society of India.

36Jüma sevü nga mari tü kajiwa küphrahzhuri vi kajiwa kükhu vü küpehri thi Rühgu tuwuovü anyu kümkhrüri vü tsü; jüti sanü mari tü anyiri thi Saküüwuowa zheh küükraküzh

Ezra 9

Ezra nüh Judah Mükünyuri vünüh Küzaluo Küthsüra

1Hamari sakheh küm sevü aküjiri tü hi vü ru taji, "Israel nyiri, navüri thi Leviri tü mari mpa nüh azhih jüla nyiri vünüh thi mari kükreri vünüh, Kananri vünüh, Hitri vünüh, Perizri vünüh, Jebusri vünüh, Egyptri vünüh, thi Amonri vünüh küpatemwa,

2küpakenühnyunü mari tü mari tsavühri wuori vi nü mari vüvüh sathi mari tsara vüvüh küsa kenüh; jüti sanü küshuküra kümtsewatü azhih jüla anyiri sie sanyieküm sa. Thi müküzhütsa nyitsa hala tü aküjiri thi lehvü nyiri ake nüh apokhuwa," ti küza.

3Hi nüh hama küünara vü eh kruzhuri thi eh thsü müzükhrü nü ehsheh thi eh khane shoh taji sakündothseh ünü shupehtewa.

4Retewa nü sheletekürüri müküzhütsa nyitsa kenüh, thari nüh Israel Saküüwuowa zhü künara nü khekhe ta küüshü aveh ünüh mari aveh tü hi ngothseh ütaji münüleh shupehküveh küsahthuo küju hi mükieshepeh.

5Thi münüleh küsahthuo tsotho vü hi assa küsa vünüh eh kruzhumüzükhrih kümri thi eh thsü müzükhrih kümwa müphie ti sanü hi tü sühra taji eh kho khotsü nü VÜWA eh Saküüwuowa vü eh kethsuoküze taji,

6"O! eh Saküüwuowa, hi tü eh nyieh vü toke na küsa zükrü nü ehnyie mürumthuoh lie, eh Saküüwuowa, küpakenühnyunü hiri nüh müküle sa küm tü hiri alü nyieh vünüh müsietewathuoh, thi hiri nüh mükülekü sa tü atülüri vü tekükuothuoh kenüh.

7Eh pari tsotho vünüh nosü küju hiri tü namuo küji shehmthuoh; thi hiri künakhie kenüh hiri, hiri kajiri, thi hiri navüri tü azhih hama kajira ke vü, anyuchuwa vü, aküsi vü, chivüteküwavü, thi khielota küzükrü vü thsem nü ha nosü kümjiesamthuoh.

8Thitü khinyi thuoüji hiri küümto sana küsa kenüh, thi makümtse azhievü lozhe nü kürhora küsü hiri tsü na küsa kenüh tsotho pike kenüh küütso VÜWA hiri Saküüwuowa nüh kütsamthuoh, jüti sanü hiri Saküüwuowa nüh hiri notha saküwietsü nü hiri atükha vünüh akürho pike hiri tsü na küsa kenüh wiethuoh,

9küpakenühnyunü hiri tü atükha nyiri küsa kenüh; jütawie ketünga hiri Saküüwuowa hiri tükha vünüh hiri tü mükule, tü hiri Saküüwuowa zheh saküürho wuori hiri vü tsü, saküümsüri küthe, thi Judea thi Jerusalem vü hiri vü künyuotetsü nta Persia kajira tüvü nüh mükükhaphrü küümze hiri vü jutsü.

© 2015 Bible Society of India.

10“Thi khinyi thuoüji, O, hiri Saküüwuowa, hama sevü nü hiri tü mowa küza
nathuoh lo? küpakenühnyunü hiri tü noh nüh azhükütsüri kule kümthuoh
kenüh,

11noh nüh noh sieperi setsaküthsüri vünüh azhütsü taji, ‘Azhih nohri nüh
kuokütuwa, nohri küüvi nta küsawa tü, azhih jüla nyiri nüh sakümneküm
mükümtse azhih küsü mari müküzükrüri nüh pohte küsü vünüh pohte küsü
küju saküprom nü sakümnem.

12Jükenüh noh tsavühri vi nü noh tsari vü mütsü tümluo, nyutü nohri atsari
kenüh mari tsavühri müvi tüm, thi mari siekütsarü nyutü mari kütsarhie mphah
tüm, jüti sanü nohri müzhora taji azhih hama kümhie tsara taji jüma vi
küsuokürho nohri tsari vü akaküvi tsü naküveh kenüh,’ ti küza.

13Thi hiri nüh kümsü küsa kenüh thi hiri künakhie aküji kenüh hiri vü hamari
aveh ruküm sevü noh hiri Saküüwuowa nüh hiri müküjuri kenüh kümnomna
künguleh zake hiri vü mütsü nüh hakümjie vünüh hiri sakümtokütsü ngura,

14hiri tü noh nüh azhükütsüri vüriem lenü akükre küüroh küsa anyiri vü küzaluo
sale naveh ülo? Noh nüh hiri müjie küpokah küju nü noh tü hiri vü arümshu tüm
naveh ülo, jüti sanü kümto küsü nga münyie nüh sam, nyutü nyi küsü nga
mürieteküwa müsa tüm naveh ülo?

15O VÜWA, Israel Saküüwuowa, noh tü müshom, küpakenühnyunü hiri tü
mürietewa nü ha nosü üta kümto kenüh. Halie, hiri tü nohtüvü mükülekü sa
vünüh pehveh, küpakenühnyunü hama kenüh nyiküsü nga kütsiera münyieluo,”
ti küza.

Ezra 10

Küzaluo Sehkhe Küsa

1Ezra nüh kükhuo sa thi küphrahzhu sa, krie thi Saküüwuowa azheh tüvü ma
mpa külu nü küzeh vü müza shieji küsü, nyimpari, krevühri, thi atsari ti Israel
vünüh ma vü sezhuh; küpakenühnyunü anyiri tü khielota krieteküwa kenüh.

2Jüti küsa vü Elam tsari küsü, Jehiel atsa Shekaniah nüh Ezra vü: “Hiri tü kütsotü
Saküüwuowa sie zokhuom nü azhih hama nyiri vünüh alievühri zamthuoh, thitü
hama müthoh vünüh khinyi nga Israel tü küluozhe pehveh.

3Jükenüh eh VÜWA nüh thi hiri Saküüwuowa nüh azhükütsü vünüh khekheta
küüshühri nüh shikekütsü müzhe nü hiri Saküüwuowa sie küzhühthuo sanü
avüvüh hamari aveh thi mari tsari aveh tijam ünüh raluo; thi jüma tü khonyo
müzhe nü küüsaluo.

4Sühraluo, küpakenühnyunü jüma tü nohri küüroh, thi hiri tü nohri vü pehküveh
kenüh; müzho nü jüma saluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti sanü Ezra tü sühra nü mari nüh sa nta küüza üta navüri, Leviri sierhüsiewu küsari thi Israel aveh ti küüshietsa. Jükenüh mari tü küüshietsa.

6Thinü Ezra tü Saküüwuowa zheh atüvü nüh tewa nü Eliashib atsa Jehohanan zhehlovü tu nü arüza vü jüla pehtewa, ma tü lohse nga mütsa thi ajuh nga müzhu; küpakenühnyunü ma tü retewa nü shelekürü müküzhütsa nyitsari kenüh kürümuo küsa kenüh.

7Aküsi sanü shelekürüri Jerusalem vü sezhuh na küsa kenüh Judah thi Jerusalem aveh vü küzhüchüh küsü mari aveh vü sa,

8thi mükütüküzü nyi küsü nüh rülo küche azhie vünüh müru thuoüji, aküjiri thi kükhruori aza vünüh ma zhi aveh müküvira sam naveh, thi ma wienga aküsiküsa müzawa vünüh ma müküchieke samnathuoh.

9Jüti küsa vü Judah thi Benjamin aveh rülo küche vünüh Jerusalem vü sezhuh khe; jüma tü asa tüguawa rülo mükeke vü. Anyiri aveh tü Saküüwuowa azhetü anyula vü shupeh nü azhühnyo hama kenüh thi khielohta atsohkürü kenüh ti khekheti küshüh.

10Thinü Ezra navüwa tü sühra tsie nü mari vü, “Nohri tü phrürie mthuoh thi alievühri zamthuoh, jüti sanü Israel müküle saküzhimthuoh.

11Jükenüh khinyi VÜWA nohri para Saküüwuowa vü küphrahzhu sanü ma külo saluo; nohri mpa nüh azhih hama nyiri vünüh thi alievühri küza vünüh saküpam luo,” ti küza.

12Thinü sezhuh küveh aveh nüh ajikhi zie taji, “Jüma azhütsawiethuoh; noh nüh küüza üta hiri tü müsaji mümhie wiethuoh,” ti rületsü.

13Thitü anyiri tü zhi sheh, thi khielohta atsohkürü tsotho sahü; hiri tü alievü mütsiera nüh sa. Jümpa mükünyu hamatü rüloküsü nyutü rülo künyi küüroh nyu nüh sam; küpakenühnyunü hiri tü azhühnyo hama vü phrürie küji shehkümthuoh kenüh.

14Hiri küjiri tü kümhuwa aveh kenüh küütsie luo; hiri nyujiri thari nüh alievühri vi nüh aveh kütekütsü tsothori vü anyuji aveh kükhruori thi lesari nüh mari vü nyi küüru luo, jüti sanüh ma kenüh Saküüwuowa rükümtho müküüzhikerawa hiri vü küpehwa hiri vünüh müjie kükete küwa küju nü jüti vünüh saluo, ti küza.

15Tikva atsa Jazeia thi Asahel atsa Jonathan masü mpa nüh hama küwuluo wie, thitü Leviri Meshulam thi Shabethai masü thuoüji mari apovi.

16Jüti sanü aküsiküsa shelete küruri tü jüüta vünüh satsa. Ezra navüwa nüh ma pari zhehlori müzhe nü apara zhehlo vü alüri rüka, mari nyi küsüsü wienga anyo vünüh rhü. Azhühnyowa rüzheno na küsa kenüh asa türawa rülo pokhu vü mari tü shupeh;

© 2015 Bible Society of India.

17thi asa pokhuwa rülo pokhu vü mari tü alievühri küza anyiri aveh sehkhewa vü ru.

Alievühri Küza Nyiri

18Anavüra tsa alievühri küzari küngura Jozadak atsa Jeshua tsari thi ma jienüri Maseia, Eliezer, Jarib, thi Gedalia.

19Mari tü mari vüvühri jam nathuoh ta shietem, thi mari nüh namuo kümkenüh mari müküju küsa kenüh anyihnyihza vünüh nyihzhüvo küsü vikhurü.

20Imer atsari: Hanani, thi Zebadia.

21Harim atsari: Maseia, Elijah, Shemaia, Jehiel, thi Uzziah.

22Pashur atsari: Elisenai, Masaia, Ishmael, Nethanel, Jozabad, thi Elasa.

23Leviri: Jozabad, Shimei, Kelaia, (Jümatü Kelita), Pethahia, Judah, thi Eliezer.

24Azah küsari: Eliashib, kherikühuori: Shalum, Telem, thi Uri.

25Israel küpari: Parosh atsari Ramia, Izia, Malkhija, Mijamin, Eleazar, Hashabia, thi Benaia.

26Elam atsari: Matania, Zekharia, Jehiel, Abdi, Jeremot, thi Elijah.

27Zatu atsari: Elioenai, Eliashib, Matania, Jeremot, Zabad, thi Aziza.

28Bebai atsari thuoüji Jehohanan, Hanania, Zabai, thi Atlai.

29Bani atsari thuoüji Meshulam, Maluk, Adaiah, Jashub, Sheal, thi Jeremot.

30Pahatmoab atsari: Adna, Khelal, Benaia, Maseia, Matania, Bezalel, Binui, thi Manase.

31Harim atsari: Eliezer, Ishija, Malkhija, Shemaia, Shimeon,

32Benjamin, Maluk, thi Shemaria.

33Hashum atsari: Matenai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase, thi Shimei.

34Bani tsari: Madai, Amram, Uel,

35Benaia, Bedeia, Kheluhi,

36Vaniah, Meremot, Eliashib,

37Matania, Matenai, Jasu.

38Benui atsari: Shimei,

39Shemia, Nathan, Adaiah,

40Maknadebai, Shashai, Sharai,

© 2015 Bible Society of India.

41 Azarel, Shelenia, Shemaria,

42 Shalum, Amaria, thi Josef.

43 Nebo atsari: Jeiel, Matithia, Zabad, Zebina, Jadai, Joel, thi Benaia.

44 Hamari aveh alievühri za kheh nü mari vüvüh nga thi mari atsaringa ti jakhehm.

© 2015 Bible Society of India.

Nehemia

Nehemia 1

Nehemia nüh Jerusalem kenüh Kütsaza

1Hakalia atsa Nehemia azhüri. Khislev Asa vü hakümjie sam, mahvi mükekewa
vü hi Ahasuerus nüh Persia vü kajikhuo vü küveh vü, hi tü Susa nyuji vü pehveh
ünü,

2jüma tü Hanani, eh jienüri nyi küsü tü Judah vünüh anyi wuori sie nü ru; thi
Babilon vü aküsi küsa mürietewa nü rhoküveh Judahri thi Jerusalem zhüku hi
nüh küna.

3Thinü mari nüh hi vü, “Anyu vü rhoküveh aküsi küsa vünüh mürietekururi tü
khielota küsühro vü thi küzükrüvü pehvehthuoh; Jerusalem azie tü
zokhuoriemthuoh thi ma kheriri tü anyih nüh zoriemthuoh,” ta rületsü.

4Hi nüh azhü hamari küünara vü hi tü shupeh nü krietewa taji rülo hothake
rühmuoketewa; jüti sanü atülü Saküüwuowa tüvü assa sa thi kükhuo sa peh huo.

5Thi hi nüh, O VÜWA atülü vü Saküüwuowa, aküji thi küükrükra Saküüwuowa
nüh ma külori vü küzhühthuozhü thi mükükhaphrükhale külo küsarawa;

6noh siepewa kükhuo, khinyi hi nüh noh tüvü arülo thi arüza aveh noh sieperi
Israel nyiri, hiri nüh noh vü khiemuoküm kenüh kükhuo sa küveh küna na küsa
kenüh noh khüna tü kümrheke, thi noh notha koluo. Ah, hi thi eh lanyiri tü
khiemuomthuoh.

7Hiri tü noh vü küütsaküsüh müke sashehmthuoh, hiri tü noh nüh noh siepewa
Mosa vü azhükütsü khonyori, zhühkheri, thi zhühkhori mümzhera nüh
samthuoh.

8 Noh nüh noh siepewa Mosa vü azhükütsüwa müsheluo, ‘Mükütüküzü nohri
nüh müzhütsanyitsa thuoüji hi nüh nohri thopahiri azavü saküvohriem naveh;

9 thitü nohri nüh hi vü sheleteru nü hi nüh azhükütsüri müzhe thi sa, ti thuoüji
ma mpa nüh nohri saküüporie nü arügi kükhu vü kületsuotsawa vü tewawie
ketünga hi nüh jüla nüh mari sazhuh nü mari sie taji hi nüh eh nyo küüpeh nü
küükhurü nta rüka küsa azhiewa vü ru naveh,’ ta küza.

10Mari tü noh sieperi thi noh nyiri noh kükhra küji thi noh ke kümzhowa nüh
rhehsamthuoh.

11O VÜWA, noh khünatü noh siepewa kükhuo vü, thi noh nyo kükrü künolo noh
sieperi nüh kükhuo vü kümrheke luo; thi noh siepewa vü küsara nosü tsü nü
anyi hama notha vü noküümze ma satsüluo, ti küza. Jüti küsa vü hi tü kajiwa
ahuo thsekütsüwa saveh.

© 2015 Bible Society of India.

Nehemia 2

Nehemia nüh Jerusalem vü Küwa

1Asa pokhuwa, kajiwa Ahasuerus mahvi mükeke vü, akhahwa ma tüvü pehveh ünü, hi nüh akhahwa vi nü kajiwa vü tsü. Hi tü matü vü alo mrürhuo.

2Thinü kajiwa nüh hi vü, “Noh küngu tü na müveh nü mokenüh noh küno tü alo rüm lo? Hamatü küpa nyunü aluoveh alokürüthuoh,” ta küza. Jüta küsa vü hi tü krü shehtewa.

3Hi nüh kajiwa vü, “Kajiwa tü küsuo rholuo! Mokenüh eh nyieh tü alo kürü müpeh nüh sana lo, anyujiwa, eh para rükuritü therajamthuoh, thi ma kheriri tü anyih nüh tsoriemthuoh nü?” ti küza.

4Jüti küüza vü kajiwa nüh hi vü, “Mowa kenüh noh tü khuovehlo?” ti küna. Jüti küüna vü hi nüh atülü Saküüwuowa vü kükhuo sa.

5Jüti sanü hi nüh kajiwa vü, “Mükütüküzü hamatü kajiwa nüh loveh üji, thi mükütüküzü noh siepewa tü noh notha vü küütso nguveh üji noh tü hi Judah, eh para rüku anyujiwa vü raküüze luo; jüta thuoüji hi nüh jüma salera naveh nüh,” ti küza.

6Jüti küüza vü kajiwa nüh hi vü, (kajivühwa tü ma nato vü shupehveh), “Küthake noh tü tsetewa na lo, thi noh tü küsiesheleru na lo?” ta küna. Jüti sanü hi küze nta küsa jüma nüh kajiwa külo sara; thi hi nüh ma vü tsotho küsü kütetsü.

7Thi hi nüh kajiwa vü, “Mükütüküzü kajiwa nüh loveh üji Rühgu Tuwuovü anyu kümkhrüri vü kütsü lasiri eh ke vü thsenü hi Judah vü müjie küru küju nü mari nüh hi tü küükari naveh;

8thi kajiwa reza kühuowa Asaf vü nga rhüzhühle küsü tsü nü kükhurüzheh saküükhra kheriri kenüh arüvühri anyujiwa zie, thi hi nüh peh na küsa azhehwa ti sana küsa kenüh azhethso vi hi küütsü naküsa kenüh,” ti küza. Thinü hi nüh mowa khuo nüh kajiwa nüh satsü, küpakenühnyunü eh Saküüwuowa ke kümhiewa tü hi vü küpeh kenüh.

9Jüti sanü hi tü Rühgu Tuwuovü anyu kümkhrüri vü ru nü kajiwa rhüzhühleri vi mari tsü. Thinü kajiwa nüh thopahiri küjirithi rawuhnyiri hi vü nyi küze.

10Thitü Horonri Sanballat thi Amonri asiepewa Tobia masü nüh hama küünara vü, anyi wuori ru nü Israel tsara kümhie phah nta tetsethuoh lo ta sanü masü alomkütu sa sheh.

11Jükenüh hi tü Jerusalem vü ru nü rülo küche jüla pehtewa.

12Jüti küsa vü hi tü arüza vü tesühra, hi thi anyiri pike sie nü; thitü Jerusalem kenüh mowa sa üta Saküüwuowa nüh eh luoveh lovü thsetsü nüh nyi küsü vü

© 2015 Bible Society of India.

nga müküza. Asa hi nüh ma rügivü pehkütsewa wie küchie nüh asa küsü nga hi sie mütse.

13Hi tü rüza vü Anyuo Kheri vünüh Rezanyihnyih Juhkhre thi Tsüne Kheri küju wa, jüti sanü hi tü Jerusalem zokhuorieküm azieri thi anyih nüh zorieküm Kheriri nowa.

14Jüti sanü hi tü Juwi Kheri vü ru nü kajiwa kümshekejuh vü tsekewa wie; thitü jüla thuoüji hi vü kütse asawa tsekeküwa azhiemünyie nüh sam.

15Jüsevü hi tü arüza vü anyuo vünüh tsekhru nü aziewa no; thi hi tü asevü sühle nü Anyuo Kheri vünüh eturu, jüti sanü hi tü sheleteru.

16Jüta wie ketünga aküjiri tü hi khievü tewathuoh thi hi mowa savehünüh müthsü; thi hi nüh Judahri vü, navüri vü, anyi kümhierivü, aküjiri vü, thi küüroh sana saküveh küpari aveh vü müjieküza wie.

17Jüti küsa vü hi nüh mari vü, “Hiri nüh küsühro vü pehküveh nohri tü noluo, Jerusalem tü mokümjie vünüh kümsü vü pehvehthi ma kheriri tü tsomthuoh ünüh. Raluo, kürü nü Jerusalem aziewa sa ünüh, jütathuoüji hiri tü saküüzükrü vü müpeh nüh sanathuoh,” ti küza.

18Thi kümhie kenüh Saküüwuowa ake hi vü küpeh hi nüh mari vü küza, thi kajiwa nüh hi vü küüza azhüri nga vi mari vü küza. Thinü mari nüh, “Hiri kürü sühra nü sa ünüh raluo,” tasa. Jüti sanü küüroh kümhiewa kenüh mari ake sakükhra.

19Thitü Horonri Sanballat, Amonri Tobia siepewa, thi Arabri Geshem nüh hama küünara vü mari küche tü hiri riesarienyi thi hiri kuletaji, “Nohri nüh saküveh zanyo hamatü mowa lo? Nohri tü kajiwasie saluoveh ülo?” ti sa.

20Thinü hi nüh mari vü, “Atülü vü Saküüwuowa nüh hiri saküütsarhie nü hiri, ma sieperi tü sühra nü küüsanaveh; thitü nohri thuoüji Jerusalem vü asuope, nyutü kümsho, nyutü küthomo münyie luo,” ti rületsü.

Nehemia 3

Jerusalem Zethuo Küsale

1Thinü Eliashib navüri kümsiewa tü ma jienü navüri sie sühranü Nyihzhü Kheriwa sa. Mari nüh jüma müthü nü ma mükhieri sake; mari nüh Müzake Khajie küju Hananel Khajie küju müthü.

2Ma sevü Jeriko nyiri nüh sa. Mari sevü Imri atsa Zekur nüh sa.

3Thi Hasenaah atsari nüh Anga Kheriwa sa; mari nüh ma arüvühri thi ma mükhieri, ma küziehtevühri, thi ma tsükhieri sa.

© 2015 Bible Society of India.

4Mari sevü Hakos atsa, Uriah atsa Meremot nüh küthe. Thi maseri vü Meshezabel atsa, Berekhia atsa Meshulam nüh küthe. Maseri vü Bana atsa Zadok nüh küthe.

5Thi mari sevü Tekoari nüh küthe; thitü mari sierhüri tüVÜWA küüroh vü mari aku müthse.

6Pasea atsa Joiada thi Besodeia atsa Meshulam masü nüh kürüwi Kheriwa küthe; masü nüh ma arüvühri thi ma mükhieri, ma küziehtevühri, thi ma rüperi sake.

7Masü asevü Gibeonri Melatia thi Meronotri Jadon masü nüh küthe, Gibeon thi Mizpa nyiri tü Rühgu Tuwuovü anyu kümkhrüwa azhiekükhuvü küpehri.

8Masü sevü Harhaia atsa Uzziel, suna küsari nüh küthe. Ma sevü Hanania, kürhengu küsari küsü nüh küthe; mari nüh Jerusalem tü Kümza Ziewa küju sakümzho tsü.

9Masü sevü Hur atsa Refaia, Jerusalem küzhila suofo takrüwa nüh küthe.

10Masü sevü Harumaf atsa Jedaiah nüh ma zheh kürüwie vü küthe; ma sevü Hashabniah atsa Hatush nüh küthe.

11Harim atsa Malkhija thi Pahatmoab atsa Harshab masü nüh ache küpaküsü thi Nyithüri Khajiewa küthe.

12Ma sevü Halohesh atsa Shalum Jerusalem suofo küzhila takrüwa, mathi ma tsavühri nüh küthe.

13Hanun thi Zanoa vü arhieri nüh Anyuo Kheriwa küthe; mari nüh jüma sale nü ma mükhieri, ma küziehtevühri, thi ma rüperi sake nü aziewa ale müza müzü nü zürake, thi wa Tsüne Kheri küjuküthe.

14Rebhat atsa Malkhija Bet-hakherem suofo takrüwa nüh Tsüne Kheriwa küthe; ma nüh sale nü ma mükhieri, ma küziehtevühri, thi marüperi sake.

15Kolhoze atsa Shalum, Mizpa suofo vü takrüwa nüh Küwuzhujuh Kheriwa küthe; ma nüh jüma sale nü satem taji ma mükhieri, maküziehtevühri, thi ma rüperi sake; thi ma nüh kajiwa phahri Shela ajuhkümsheke wa azie, thi David Nyujiwa vünüh kütsuo apahtiri küju sa.

16Ma sevü Azbuk atsa Nehemia, Betzur suofo küzhila takrüwa nüh David rükuri thsopo vü ajuhkhre chüh nü ajuh kümsheke, thi kümzho nyiri azhehküju küthe.

Levira Shiehku vü Küürohri

17Ma sevü Leviri nüh küthe: Bani atsa Rehum nüh; ma sevü Hashabia, Keila suofo küzhila takrüwa nüh ma suofo küthe.

18Ma sevü mari jienüri nüh küthe: Henadad atsa Bavai Keila suofoküzhila takrüwa nüh küthe.

© 2015 Bible Society of India.

19Ma sevü Jeshua atsa Ezer, Mezpa takrüwa nüh küparietsokrü küsape kükhru küwiejie ajükeh vü küthe.

20Ma sevü Zabai atsa Barukh nüh küche küpa küsü ajühke vünüh navü kümsiewa Eliashib zheh mükhie küju küthe.

21Ma sevü Hakoz atsa, Uriah atsa Meremot nüh küpa küche küsü Eliashib zheh mükhie vünüh Eliashib zheh pohte küju küthe.

Navüri Shieku Küsari

22Ma sevü navüri, kütake nyiri nüh küthe.

23Mari sevü Benjamin thi Hashub masü nüh masü azheh küwiejie vü küthe. Masü asevü Anania atsa, Maseia atsa Azaria nüh ma mpa mazheh nato vü küthe.

24Ma sevü Henadad atsa Binui nüh küche küsü, Azaria zheh vünüh ajükeh küju küthe.

25Apohte küju küthe. Uzai atsa Palal nüh ajükeh küwiejie thi Khajiewa küshupe vünüh kajiwa zheh kürüzihwa ariekühuo nyulaküju küthe. Ma sevü Parosh atsa Pedaia nüh küthe,

26thi kükhurüzheh navüri Ofel vü kürhori nüh Ajuh Kheri thsopoküsü zhieshu wuovü thi Khajie shuküwa vü küthe.

Aküsa Küpari

27Ma sevü thuoüji Tekoari nüh ache küpa küsü khajie aküji küsazhuküwiejie Ofel shiehku küju küthe.

28Rawu Kheri anyiehvü navüri nüh papa zheh küto vü küthe.

29Mari asevü Imer atsa Zadok nüh ma mpa ma zheh küwiejie wuovü küthe. Ma sevü Shekaniah atsa Shemaia, Zhieshu Kheri kühuowa nüh küthe.

30Ma sevü Shelemia atsa Hanania thi Zalaf atsa künyiawa Hanun masünüh ache küpa küsü küthe. Ma sevü Berekhia atsa Meshulam nüh ma zhehlo küwiejie vü küthe.

31Ma sevü Malkhija, suna küsari küsü nüh kükhurüzheh sieperizheh, thi asüküsara zheh, künote Kheri küwiejie, thi ajühkewa rügivü azhehlo küwiejiewa küthe.

32Suna küsari thi asüküsari nüh ajühkewa rügivü azhehlo thi Nyihzhü Kheri masü azhie vü küthe.

Nehemia 4

Nehemia nüh Ma Küüroh vü Küruohluori Küchara

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti saküvehvü hiri nüh ashiehkuwa saküveh Sanballat nüh künara nü ma tü
arüshu thi khielota arüshutewa taji ma nüh Judahri riesa.

2Thinü ma nüh ma jienüri thi Samaria thopahiri tüvü nüh, Judahri
küthachuthanyie hamari tü mowa saveh lo? Mari tü azanyori sarale naveh ülo?
Mari tü küsahthuo sanaveh ülo? Mari tü rülo küsü vünüh mülahra naveh ülo?
Mari tü atsünekümprohke vünüh alohri sakümhielera naveh ülo? ti sa.

3Amonwa Tobia tü ma kütuoh vü peh taji, "Alie, mari tü mowa saveh ünüh, jiperü
küsü nüh jüma rügivü mürikuo thuoüji ma nüh mari aloh shiehkuwa
zokhuoriem naveh nü," ti küza.

4Künaluo, O hiri Saküüwuowa, küpakenühnyunü hiri tü anyiri nüh mamthuoh;
mari nüh müküchie küsa vi mari alü rügivü thsemtü le luo, jüti sanü mari vi azhih
khiela mari küsi küsa pehveh ünüh jüvü chivü küzem luo.

5Mari müküju müsatetü tüm, thi noh rüsaküshu nü arüsakümthokümthuoh
kenüh.

6Jüti sanü hiri tü ashiehkuwa sara; thi ashiehkuwa tü ma küzhilakümsie vünüh
aveh küperüra. Küpakenühnyunü anyiri tü kürohna küsa kümshe kütü kenüh.

7Thitü Sanballat, Tobia, Arabri, Amonri, thi Ashdodri ti nüh Jerusalem shiehkuri
küsa tü kuoküzhakewa wie ta küsa thi kühukümri tü kuokhetewathuoh ta
küünara vü mari tü arü shushehtewa;

8thi mari aveh tü aro phah nü ru Jerusalem sie saluo thi jüla saküjakünya nta sa.

9Jüti küsa vü hiri tü hiri Saküüwuowa vü kükhuo sanü mari huote nta akühuo
küsü arülo thi arüza sa.

10Thitü Judah nüh, "Zanyo küvüra kükhra tü kuotetsuothuoh, thi atsüne tü
khielohta pehveh; hiri tü shiehku vü küüroh müsarathuoh," ti sa.

11Thinü hiri mükünongüri nüh, "Hiri nüh mari azavü tu nü mari zothe nü
küürohwa müjie kükhe küju nü mari tü müthsüra nyutü müngura," ti sa.

12Judahri mari kütuoh vü kürhori ru nü hiri vü türakeri, "Mari khiekhiela rhoveh
ünüh azhie aveh vünüh mari nüh shuhru nü hiri sie saluo naveh," ti küza.

13Jüti küüza vü ashiehku asevü azhie alievü azhieri vünüh, anyiri mari tharuo
vünüh müzhe nü, mari nyuchuri, mari aviri, thi mari lawihri küvi nü küpeh khe.

14Jüti sanü hi tü noküze nü sühra taji asierhüri, aküjiri, thi anyi küpari aveh vü
küza taji, "Mari mükrü tümluo. VÜWAmüsheke luo, ma tü ji, küükrükükra nohri
jienüri, nohri tsari, nohri navüri, nohri vüvühri, thi nohri zheh kenüh saluotü," ti
küza.

© 2015 Bible Society of India.

15Hiri nüh jüma thsürathuoh ta küsa hiri mükünongüri nüh künaketewa thi
Saküüwuowa nüh mari kürüzhewa zanyoküsü nga mükünyu samtü, thi hiri tü
ashiehkuwa vü sheleru nü papa küüroh vü pehtewale naveh.

16Jüma rülo vünüh tuvü eh sieperi küzhila tü küüroh küsa vü sa, thi küzhila nüh
aviri, joh huori, lawihri, thi amürü kruzhu vü ti sa; thi sierhüri nüh Judah azheh
aveh sevü tsiete,

17shiehku saküvehri, Zanyosürü vü küvehri nga akhuo vü küvehri nga ake küsü
nüh küüroh vü pake thi ake küsü nüh mari rietsokrüküjehke ti sa.

18Küürohri nyi küsüsü wienga küroh küveh vü mari nyuchuwa mari küzo vü
peke müngu nü sa. Atütü kükhu anyiwa tü eh nato vü tsiepeh.

19Jüti küsa vü hi nüh asierhüri vü, aküjiri vü thi anyi küpari aveh vü, "Küürohwa
tü jishehm thi porie müzashehmthuoh, hiri tü ashiehkuwa rügivü küsü nüh küsü
vünüh kiehtuoluomthuoh.

20Ape khiela nüh atütü khi künara naveh ünüh jüla nüh hiri vü hahrüke luo. Hiri
Saküüwuowa nüh hiri kenüh saluotsü wie naveh ünüh," ti küza.

21Jüti sanü hiri tü küürohwa sanü mari küzhila nüh rühnethohsü vünüh wuhtsi
müjie küshu küju avi küjehke peh.

22Hi nüh jüma tsotho vü anyiri vü, "Anyiri küsüsü nga thi masieperi nga arüza
vü Jerusalem vü peh luo, jüti sanü mari nüh arüza vü hiri huo thi rülo vü küroh
ti sanaveh ünüh," ti küza.

23Jüti sanü hi ngaluo, eh jienüriluo, eh sieperiluo, nyutü anyiri ehsenyikütse rieh
huoriluo, nyi küsü nga thsümnyi müfo wie; anyiaveh wie nga senyusevi ake vü
küjehke peh huo wie.

Nehemia 5

Kümkhuori Kümrü

1Jüti saküveh vü nyimpari nga thi mari vüvühri nga ti mari ajienü Judahri vü
khielohti saluotewa,

2küpakenühnyunü jüla mari nüh, "Hiri tü atsa nyimpari thi nyimzari ti zhile
wiethuoh; tinü hiri tü tsanü rhopeh na küsakenüh hiri atsuo vü ünüh raluo," ta
küüzari küpeh kenüh.

3Jüsevü nga kümkhuojihwa kenüh atsuo sü nti hiri zhehri, rhelivizhuhri thi hiri
azhehri kümsamthuoh, ti nga küza.

4Thi wuori nüh, "Kajiwa akhrü kenüh hiri tü hiri zhuhri thi hiri rhelivizhuhri
rügivü nüh ame namthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5Khinyi tü hiri satsa tü hiri jienüra satsa kümjiethuoh, hiri tsari tü mari tsari kümjiethuoh; jütawie ketünga hiri tü hiri atsa nyimpari nga thi nyimzari nga wurie nü tühkha küüsa, thi hiri tsavühri wuori thuoüji tühkha küsamthuoh; thitü jümari kükra na küsa hiri kükhra nyu, küpakenühnyunü anyi küpari nüh hiri zhuhri thi hiri rhelivizhuh viküm kenüh," ta sa küsa kenüh.

6Mari nüh küzie khi thi azhü hamari hi nüh küünara vü hi tü arüshu sheh.

7Hi tü hi mpa nüh müshethuo nü azhühnyo vi asierhüri thi aküjiri vü tojüke. Hi nüh mari vü, "Nohri nyi küsüsü wie nga nohri jienü vünüh azahkütsa khuoveh," ti küza. Jüti sanü hi nüh mari vü kütojü küsezhuh küji küsü jizhuh,

8hi nüh mari vü, "Hiri tü hiri küsara kümhie sanü hiri Judah jienüri akuoküjiri vü zhukümri sülemthuoh; thitü nohri thuoüji nohri jienüri hiri vü küüzhu na küsa kenüh aküzhu saveh," ti küza. Thinü mari tü zohmta pehtewa nü azhü küüza küsü nga mphahra nüh sa.

9Jükenüh hi nüh, "Nohri nüh zanyo saküvehwa tü mümhie. Nohri tü hiri mükünongüri akuoküjira müküchie küsari khete na küsa kenüh hiri Saküüwuowa kükrü lehkhuji vü kütse leh nyu ülo?

10Jümpa mükünyu hi, eh jienüri thi eh sieperi tü ame thi atsuo marivü küünaveh. Hiri kürü azahkütsa hama jam luo.

11Hama rülo vünüh mari vü mari zhuhri; rhelivizhuhri, Olive kürüpekeri, mari zhehri, akhah, thi vüjuh ti nohri nüh khuoteküwari tsümle luo," ti küza.

12Thinü mari nüh, "Hiri nüh hamari tsüshelem naveh thi mari vünüh zanyo küsü nga küviwa nyu. Hiri tü noh nüh küüza üta sanaveh," ti rületsü. Jüti küsa vü hi nüh anavüri ji nü mari nüh küphrahzhu üta küsana küsa kenüh küüshie küsü vi.

13Hi nüh eh shihle nga küthe taji, "Thawa nüh küphrahzhu hama müsanüh sanaveh ünüh Saküüwuowa nüh nyi küsüsü nga ma zheh thi ma tsokrü vünüh kütheküja saluo. Jüti sanü ma nüh küthozhu jamnü kürütsom luo," ti küza. Jüti küüza vü kümhuwa aveh nüh, "Jüti saluo," ti küza nü Vüwa siake. Thi anyiri tü mari nüh küphrahzhu kümjie sakheh.

Nehemia nüh Ma mpa Ma Mükümka

14Jüma nyiehvü nga hi tü Judah zhih vü kümkhrüwa sa üta küchieke tsotho vünüh, Artaxerxes kaji mahvi mükeke vünüh cherake nü künyi küju, mahvi türakünyi hi nga eh jienüri nga kümkhrüwa kükeluo ashie mütsa wie.

15Kümkhrü apokhuri eh türi thuoüji akhuo küüzho nyiri vü thsetsü, thi mari vünüh ashie thi akhah vi, jüma nyiehvü nüh rakasa zürake vi. Mari sieperi wie nga anyiri rügivü avü satewa. Thitü hi nü jüüta müsa, küpakenühnyunü Saküüwuowa kükrü kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

16Hi tü shiehku hamawa vü küüroh pake nü azhih küsü nga küvi müsa; thi eh sieperi aveh tü küürohwa kenüh jüla sezhuh.

17Jüma nyiehvü nga natonahuo akuoküjiri vünüh hiri vü küru anyiehvü nüh anyiri müzake nü tünyieke, Judahri thi aküjiri ti ehshiekütsape vünüh kütsatsati.

18Jüti küsa vü rülo küsü kenüh küüche shüvotsa küsü thi nyihzhü kürüka türo ti nüh vi küchecheti; jükümjie vünüh eh kenüh amüwa küchecheti, thi rülo türake kürüzhu akhahsahulehuo khielohta saküsheküshatsü; jütawie ketünga hamari aveh vünüh hi tü kümkhrüwa ashie kükeluo mükhuo, küpakenühnyunü anyi hamari nyiehvü kümnomnawa tü küüzhokenüh.

19Hi nüh anyi hamari kenüh zanyo küsari aveh kenüh eh kenüh kümhiemüsheluo, O! eh Saküüwuowa.

Nehemia 6

Nehemia Lü vü Aroküphah

1Jüsevü Sanballat, Tobia, Arabwa Geshem thi hiri mükünongüri küpari aveh vü, (jüma tsothovü küju hi nüh akheriri vü amükhieri müjiethse wie ketünga) hi nüh ashiehkuwa saküm thi jülaküühu küsü nga müküükhe zhühke vi mari vü küüza vü,

2Sanballat thi Geshem nüh wuori hi vü küze taji, “Ra nü Ono anyuküsü vünüh hiri kürü kümtuwa saluo,” ta küza. Thitü masü tü hi sakümnomna nta kürühke küveh wie.

3Jükenüh hi nüh zhühleküvüri masü vü küze taji, “Hi tü küüroh küji küsü saveh, tinü hi thuoüji mütururathuoh. Hi nüh nohsü vü turu nü mokenüh küürohwa tü kükhete na lo?” ti küza.

4Masü nüh hakümjie vünüh khemti müzükeri hi vü küze thi hinga hakümjie vünüh rületsü.

5Jüma kümjie vünüh Sanballat nüh amüngaawa ma siepewa vü lasi külielie küsü hi vü küze lehü.

6Jümawa lovü hakümjie rhüsaveh, “Akuohjiri azavü azhühkekütsü, thi Geshem nga jüma küzaveh, jüma tü noh thi Judahri tü saluo nta kürühke küveh wie; jükenüh noh tü shiehkuwa tü saveh; thi azhühke hama kümzhe noh tü mari kajiwa sangüveh.

7Thi noh tü noh kenüh Jerusalem vü küzhüchüh nta setsaküthsüri nga vizhu saveh, jüti sanü, ‘Judah vü kaji küsü pehveh,’ ti küsanta. Thi khinyi thuoüji jüma tü azhü hamari müzhe nü kajiwa vüzhühke tsünathuoh. Jükenüh khinyi raluo, kürü nü jüleluo naveh ünüh,” ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

8Jüti küsa vü hi ma vü küze taji, “Noh nüh küüza üta zanyoküsü nga samsa, küpakenühnyunü jümari tü noh mpa noh müshe vünüh phahzhu küveh wie,” ta küüza kenüh,

9küpakenühnyunü mari aveh nüh hiri saküükrüngü müshe taji, “Mari ake tü küüroh vünüh jam nü jüma müsara nüh sam naveh,” ti küza. Thitü khinyi, O, Saküüwuowa, eh ke künyi sakükhratsüluo.

10Jüsevü hi tü Mehetabel atsa Delaia atsa Shemaia zheh vü wa, ma tü khethuoke pehveh, ma nüh, “Hisü kürü Saküüwuowa zheh, kükhurüzheh zhila vünüh mütu ünüh raluo, jüti sanü kükhurüzheh mükhiewa kheküm sa ünüh raluo; küpakenühnyunü mari tü ru arüza vünüh noh zothe nta saveh, mari tü arüza vü ru nohzothe na saküveh kenüh,” ti küza.

11Thitü hi nüh, “Anyi ha hi kümjie küsa tü te naveh ülo? Thi anyi hi tü mowa nü kükhurüzheh lovü tu nü rho naveh ülo? Hi nüh alovü kütuwa nyu,” ti küza.

12Jüti küsa vü hi nüh thsüra nü Saküüwuowa nüh ma müküze tiküsa ngura, thitü ma tü Tobia thi Sanballat masü nüh ma kekütsü kenüh ma tü setsaküthsüzhü hi vü küphrake wie.

13Zhühnyo hama kenüh ma ke tsü nü hi tü küükrü nta thi lehkhuji hakümjie sanü küükhiemuo nta küsa vünüh hi vü kümsü anyo tsü nü hi müküchie sa nta küsa kenüh wie.

14O! eh Saküüwuowa, Tobia thi Sanballat masü nüh zanyo hamari küsamüzhe nü müshetüluo, thi setsaküthsüvühwa Noadia thi setsaküthsü küpari saküükrüri nga müshe tüluo.

Küürohwa Kütuoküm

15Jüti sanü asa türoawa rülo mükeke nü münga vü, rülo tünyiekenü künyi vünüh ashiehkuwa tü mülahra.

16Thi hiri mükünongüri aveh nüh jüma küünara vü akuoküji hiri mükieshe nü pehküvehri aveh tü krü thi mari mpa mari kütsotü tsuotsatewa; küpakenühnyunü küüroh hamatü Saküüwuowa kükhravünüh sakhehra ta küsa küthsüra kenüh.

17Jümpa mükünyu jüma tsothovü Judah sierhüri nüh lasi hozake Tobia vü küüze kenüh, thi Tobia lasi nga mari vü küru kenüh,

18küpakenühnyunü Judah vü hozake wienga küüshie vünüh ma vü küpeh kenüh, thi ma tü Ara atsa Shebania tühmuo küsa kenüh thi ma tsa Johanan nüh Berekhia atsa Meshulam atsavühwa vi mavüvüh sa.

19Jüsevü nga mari tü eh tüvü nüh ma küüroh kümhie küza. Thi Tobia nüh hi sakükr

© 2015 Bible Society of India.

Nehemia 7

1Shiehkuwa tü sakhehm nü hi nüh amükhieri sake, akheri kühuori, azah küsari, thi Leviri chieke sa ünü,

2hi nüh Hanani thi Hanania kajizheh vü kümkhrü künyi vü Jerusalem nyiehvü ashuküsa tsü, küpakenühnyunü ma tü anyi hozake nyiehvünga nüh zhütsanyitsa thi Saküüwuowa kükrü anyi küsa kenüh.

3Thi hi nüh masü vü, "Arünyi müjie küsa küju nü Jerusalem kheriri müsa tümluo; mari nüh tsie nü huo küveh küju thuoüji jümari khe sa thi amükhieri ziehm luo. Jerusalem vü küpehri azhievü nüh reh huori chieke luo, mampa ma küpehpevü thi ma mpa mazheh küto vü," ti küza.

4Anyujiwa tü müza thi ji, thitü anyiri jüma azhievü küpehrithuoüji züla thi azheh küsü nga müjie sa wie.

Siteküwari vünüh Sheletekürurі
(Ezr 2.1-70)

5Jüsevü asierhüri, aküjiri, thi anyiri tü saküsezhuh nü küthsoküzhi vünüh anyo kürhü sa üta Saküüwuowa nüh eh luovehthsetsü. Thi teküshuhru khura küthsoküzhi lasiphawa ngura, thi jümawa lovü rhüke küsa hi nüh ngura:

6Hamari tü anyu vü nyiri Nebukhadnezzar Babilon kajiwa nüh re nü sieteküwa aküsi vünüh teküshuhruri mari tü shele Jerusalem thi Judah vü, papa anyu vü teküruri.

7Mari tü Zerubbabel, Jeshua, Nehemia, Azaria, Bamia, Nahamani, Mordekai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum, thi Bana vü nyiteru. Israel nyiri anyitori:

8Parosh atsari anyie künyi müzake rürake nü künyi;

9Shefatia atsari müza küche rürake nü künyi.

10Ara atsari müza türo tünyieke nü künyi.

11Pahatmoab atsari anyo vünüh, Jeshua thi Joab atsari anyie künyi müza tüze nü türatüze.

12Elam tsari anyie küsü müza künyi tünyieke nü müzü.

13Zatu tsari müza tüze zürake nü münga.

14Zekai tsari müza türü nü rorake.

15Binai tsari müza türo zürake nü tüze.

16Bebau tsari müza türo mükeke nü tüze.

17Azgad tsari anyie künyi müza küche mükeke nü künyi.

© 2015 Bible Society of India.

18Adonikam tsari müza türo rorake nü türü.

19Begvai tsari anyie künyi rorake nü türü.

20Adin tsari müza türo tünyieke nü münga.

21Ater tsari, anyo vünüh guhrake nü tüze.

22Hashum tsari müza küche mükeke nü tüze.

23Bezai tsari müza küche mükeke nü müzü.

24Harif tsari müzake nü türakünyi.

25Gebeon tsari guhrake nü münga.

26Bethlehem thi Netofa nyiri müzake zerake nü tüze.

27Anathoth nyiri müzake mükeke nü tüze.

28Bethazmaveht nyiri zürake nü künyi.

29Kiriat Jearim, Khefira, thi Berot nyiri müza türü zürake nü küche.

30Rama thi Geba nyiri müza türo mükeke nü küsü.

31Mikmash nyiri müzake mükeke nü künyi.

32Bethel thi Ai nyiri müzake mükeke nü küche.

33Nebo küpari nyiri tünyieke nü künyi.

34Elam küpar tsari anyie küsü müza künyi tünyieke nü müzü.

35Harim tsari müza küche nü mükeke.

36Jeriko tsari müza küche zürake nü münga.

37Lod, Hadid thi Ono tsari müza türü mükeke nü küsü.

38Sena tsari anyie küche müza tüguh nü cherake.

39Navüri: Jedaiah tsari, anyo vünüh Jeshua zhehlori müza tüguh rürake nü küche.

40Imer tsari anyie küsü tünyieke nü künyi.

41Pashur tsari anyie küsü müza künyi zürake nü türü.

42Harim tsari anyie küsü nü türatürü.

43Leviri: Jeshua tsari anyo vünüh Hodeva tsari Kadmiel tsari rürake nü müzü.

44Azah küsari: Asaf tsari müzake zürake nü tüze.

© 2015 Bible Society of India.

45Kherikühuori: Shalum tsari, Ater tsari, Talmon tsari, Akub tsari, Hatita tsari Shobai tsari müzake cherake nü tüze.

46Kükhurüzheh sieperi Ziha tsari, Hasufa tsari, Tabao tsari,

47Keros tsari, Sia tsari, Padon tsari,

48Lebana tsari, Hagaba tsari, Shalmai tsari,

49Hanan tsari, Gidle tsari, Gahar tsari,

50Reaia tsari, Rezin tsari, Nekoda tsari,

51Gazam tsari, Uzzah tsari, Pasea tsari,

52Besai tsari, Meunim tsari, Nephushesim,

53Bakbuk tsari, Hakufa tsari, Harhur tsari,

54Bazlit tsari, Mehida tsari, Harsha tsari,

55Barkos tsari, Sisera tsari, Tema tsari,

56Nezia tsari, Hatifa tsari.

57Solomon atsara sieperi: Sotai tsari, Soferat tsari, Perida tsari,

58Jala tsari, Darkon tsari, Gidle tsari, Shefatia tsari, Hatil tsari, Pokheret-hazebaim tsari, Amon tsari.

59Shefatia tsari, Hatil tsari, Pakeret-Hazebaim tsari, thi Amontsari.

60Kükhurüzheh sieperi thi Solomon atsara sieperi aveh müza küche guhrakenü künyi.

61Hamari tü Telmela vünüh küshururi, Tel-harsha. Kherub, Adon, thi Imer, thitü mari tü ma pari zhehlori thi mari küthsoküzhikütoh mütsüra nüh sam, mari tü Israel vü küpehri ünü mota nüh müthsü nüh sam:

62Delaia tsari, Tobia tsari, Nekoda tsari müza türo zürake nü künyi.

63Jüsevü nga anavüri: Hobaia tsari, Hakoz tsari, Barzilai tsari (hamari tü Gileadri Barzilai tsavühri za nü mari nyo vünüh thoh).

64Hamari tü mari anyo rhüke nü küchieke azavü küshukürari phah, thitü jüma mphahra nüh sam, jükenüh mari tü mükümtse kümjie vünüh sanü anavü küsa vünüh müchieke nüh sam;

65mari tü VÜWA Kümshe Küthsüra thi Kümshira sie nü navü küsü nga müküsiezhu küjunü mari tü kümtsetsawa shie nyi mütsara ta kümkhrüwa nüh marivü küzam.

66Kümhuwa ajü küsaji anyie zürake künyi müza küche nü rorake,

© 2015 Bible Society of India.

67mari siepe nyimpari thi siepe nyimzari mari anyie türü müzaküche cherake nü türü; thi mari tü azah küsari müza künyizürake nü münga peh, nyimpari nga thi nyimzari nga ti peh.

68Mari rawuh thuoüji müza türü cherake nü türo, mari salarieh müzakünyi zürake nü münga,

69mari ut müza müzü cherake nü münga, thi mari rawuhküzawa anyie türo müza türü nü mükeke.

70Jüti küsa vü apara zhehlovü alüri wuori thuoüji küüroh vü tsü. Kümkhrüwa nüh künyirhiekuwa vü suna küüto tüze, ketsoku tünyieke, anavüri thsümnyi müza münga nü cherake ti tsü.

71Thi apara zhehlo vü alüri wuori nüh künyirhieku küüroh vü suna küüto müzake rorake nü tüze thi rakasa küüto anyie küsü müza künyinü tünyieke tsü.

72Thi anyiri küpari nüh kütsü thuoüji suna küüto müzake rorake nütüze, rakasa küüto müzake nü zürake, thi anavüra thsümnyi rorake nü türü ti tsü.

73 Jüti sanü navüri, Leviri, kherikühuori, azah küsari, anyiri wuori, kükhurüzheh sieperi, thi Israel ti mari nyujiri vü rho. Jütiküsa vü asa türüawa teru ünü Israel tsari tü mari nyujiri vü pehtewa kheh.

Nehemia 8

Ezra nüh Akhonyowa Nyiri vü Chiekütsü

1Jüti sanü anyiri aveh tü anyi küsü kümjie vünüh Ajuh Kheri atüvü anyulavü sezhuh khe; thi mari nüh Ezra zanyoküthsüwa vüVÜWA nüh Israel vü kütsü Mosa Khonyo lasiphawa viru üti küza.

2Thi Ezra navüwa tü Khonyowa kümhuwa, nyimpari nga thi nyimzari nga thi thari nüh aküthsü vünüh künara naveh ünüh aveh tüvü asa türüawa rülo pokhu vü viru.

3Anyula vü küprüke nü Ajuh Kheri atüvü nüh arüne kümto vünüh wa müshükütsaleh küju nyimpari thi nyimzari thari nüh thsüraveh ünüh jümara tü vünüh ma nüh jüla nüh chie; thi anyira khüna tü Khonyo lasiphawa vü kümrheke kheh.

4Ezra zanyoküthsüwa tü jüti küsa tsotho vü vi naveh ti athsoh nüh saküsawa akhajie rügivü tsie; thi ma nato ma zhie wuovü Matithia, Shem, Anaia, Uriah, Hilkiah, thi Maseia ti tsie pehveh; thi ma zhu wuovü Pedaia, Mishael, Malkhija, Hashum, Hashbadana, Zekharia, thi Meshulam ti tsie pehveh.

5Thi Ezra nüh anyiri aveh notha vünüh lasiphawa shah, küpakenühnyunü ma tü anyiri aveh anyiehwa küsa kenüh; ma nüh lasiphawa küshah vü anyiri aveh tsie kheh.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti sanü Ezra nüh VÜWA, Saküüwuowa küjiwa tsiatsü; thinü nyiri aveh nüh, mari ake rügivü thsuoke taji, “Amen, Amen,” ti rüle; thi mari tü mari alü vü küngietsuo nü mari nyieh azhih vü tsuotaji VÜWA khurü.

7Jüsevü nga Jeshua, Bani, Sherebia, Jamin, Akub, Shafethai, Hodia, Maseia, Kelita, Azaria, Jozabad, Hanan, Pelaia, thi Leviri nüh kükra nü Khonyowa anyiri saküthsü, thi anyiri nüh zota mari apevü pehkhe.

8Thi mari nüh lasipha, Saküüwuowa Khonyowa vünüh chie kümtseshehke tsü; mari nüh azhühnyowa küzaküthsü tsü, jüti küsavünüh anyiri tü chieküvehwa thsüra.

9Nehemia nüh kümkhrüwa sa, Ezra zanyoküthsüwa nüh anavüwa sa, thi Leviri nüh sosie nü anyiri aveh vü, “Rülo hama tü VÜWA nohri Saküüwuowa vü mütsem; tinü münyiehkhe tüm, nyutü mükrie tüm,” ti küza. Küpakenühnyunü anyiri aveh nüh Khonyo zhüriküünara vü mari aveh tü krieteküwa kenüh.

10Thinü ma nüh mari vü, “Nohri azheh vü tewa khe nü ashihrhietsa thi akhah kümnge ti zhu nü thari nüh zanyo küsü nga küchemüsanüh jümara suohpe nga satsüluo; küpakenühnyunü rülo hamatü hiri VÜWA vü kümtse kenüh; tinü ashemsü tüm, küpakenühnyunü VÜWA nyierakükhruowa tü nohri saküükhrawa küsakenüh,” ti küza.

11Jüti küsa vü Leviri nüh anyiri aveh saküüzohm taji, “Zohmti pehluo, küpakenühnyunü rülo hamatü müthaküm kenüh, ashemsütümluo,” ti küza.

12Thi anyiri aveh tü tsa, zhu thi asuohperi küze thi nyierakükhruo aküjisa nti mari zheh vü tewa kheh, küpakenühnyunü mari nüh phrahzhukütsü zhüri mari nüh küthsürathuoh kenüh.

Kümnyiepe Akhuri

13Rülo künyiawa anyiri aveh vü apara zhehlovü alüri, navüri thi Leviri ti sie nü Khonyo zhüri thsü na küsa kenüh Ezra zanyoküthsüwa vü sezhuh khe.

14Jüti küsa vü mari tü VÜWA nüh Mosa vünüh azhükütsü Israel nyiri tü asa türü akhu tsotho vü ashüh zhehri lovü kürho khonyo lovü rhüküsa ngura,

15thinü mari tü mari nyujiri aveh vü thi Jerusalem vü ti müzhüchüh üji mümhie nüh sataji, “Ahori vü tsezhuwa nü Olive tsuona thi ato vü Olive thsoh, akawuo, aluophi, thi küpa thsoh küjehpuhkerinyawa viru nü rhüküsa üta ashühzhehri saluo,” ti küza.

16Jüti küüzavü anyiri tü alievü wa nü jümari viru, anyi aveh wienga mari mpa mari luomuo rügivü mari aluori vü Saküüwuowa aluorivü, Ajuh Kheri nyula vü thi Efraim Kheri nyula vü ti ashühzhehrisa kheh.

© 2015 Bible Society of India.

17Jüti sanü kümhuwa sietewa taji shelekürüri aveh ashühzhehri sanü jümari vü kürho sa; küpakenühnyunü Nun atsa Jeshua tsotho vünüh Israel nyiri jüma tsotho vü küju jükümjie müküsakenüh. Jüti küsa vü nyierakükhruo küji sa.

18Thi rülo küsü nüh rülo küsü, arülo apokhuwa vünüh rülo sehkhewa küju ma nüh Saküüwuowa Khonyo lasiphawa vünüh chie. Mari tü akhuwa rülo türü sanü rülo tüzeawa thuoüji azhühkhowa müzhe taji küükheke kümhu küsü sa.

Nehemia 9

Nyiri nüh Mari Kükhiemuo Phrahzhukütsü

1Hama sa rülo mükeke nü müzü vü Israel nyiri tü sezhuh taji atsahkie küzhu, thi mari lüri rügivü azhih humlo, ti sanü assasa.

2Jüti sanü Israelri tü mari mpa nüh alienyiri aveh vünüh athuosatewa nü tsie taji mari kükhiemuori phrahzhukütsü sa.

3Thi mari tü mari ape vünüh tsie nü arülowa küüsuo müzü vü küsü VÜWA mari Saküüwuowa Khonyo lasiphawa vünüh chie; küpakenühnyunü küüsuo müzü vü küsü küpawa thuoüji mari tüVÜWA mari Saküüwuowa vü phrahzhukütsü kü sa kenüh, thi kükhurü vi sa, tiküsa kenüh.

4Leviri kürieke rügivü Jeshua, Bani, Kadmiel, Shebania, Buni, Sherebia, Bani, thi Khanani ti tsie nü mari tü VÜWA mari Saküüwuowa vü ajikhi zie kümsie.

5Jüti küsa vü Leviri, Jeshua, Kadmiel, Bani, Hashabniah, Sherebia, Hodia, Shebania, thi Pethahia nüh, “Sühra tsie nü küsuokürho vünüh küsuokürho küju VÜWA nohri Saküüwuowa tsiatsüluo. Noh kütholathohvü anyowa akütsiaküvü thi küsiake aveh anyieh vü saküümsiewa tsiakütsüwa saluo,” ti küza.

Phrahzhukütsü Kükhuo

6Thinü Ezra nüh, noh mpa wie nüh VÜWA wie; noh nüh atülürisa, atülüwra atülüwa, ma vü küpehri aveh, Azhihwa thi ma rügivü küpehaveh, juhküjiri thi mari lovü kütüri; Noh nüh jümari aveh müshiesa; Atülüri vü küpehri nüh noh khurürü ti.

7 Noh tü VÜWA, Abraham rüka nü Khaldeari Ur vünüh ma siezhuru nü anyo Abraham vi ma tsü,

8 thi noh tüvü ma luoveh tü zhütsa nyitsa ta küsa noh nüh ngu nü Kananri, Hitri, Amonri, Perizri, Jebusri, thi Girgashri azhih vi ma küthsoküzhiri vü tsü nta ma sie kütsathuozhü sa; thi noh nüh küphrahzhuwa sajutsü, küpakenühnyunü noh tü künyitsa kenüh.

9 Thi noh nüh hiri pari Egypt vü kümnomna ngu thi Kümru Juhküjivü mari nüh küzie künatsü,

© 2015 Bible Society of India.

10jüti sanü athsoshiri thi küngori Faroah vü, ma siepehri aveh vü thi ma zhih vü anyiri aveh vü sashu, küpakenühnyunü mari nüh hiri pari vü küzele müke küsa noh nüh küthsü kenüh; thi nosü kümjie noh nüh anyo küsü sanü vi.

11Noh nüh mari atüvü nüh juhküjiwa tehthuomtü nü mari tü juhküji azhila vünüh azhih küweh nü mari tü tsezhura; jüti sanü aloh küsü ajuh kümzhori vü veh küjake üta mari zhekütseri tü aküsheh lovü vehjakem.

12Rülo vü thuoüji akülu tovüh nüh mari küjo nü tse, thi arüzavü thuoüji mari khiewuovü müwa üji mümhie nüh mari wietsü na küsa kenüh anyihtovüh küsü nüh mari küjo nü tse, ti sa.

13Noh nüh atülü vünüh Sinai küzhi rügivü turu nü atülü marivü azhüküza nü mari vü kükato zhühkhori thi zhütsa Khonyori, kümhie zhühkheri, thi azhükütsüri mari vü tsü,

14thi noh nüh noh siepewa Mosa vünüh mari vü kümtse kümnyi rülo thi mari vü azhükütsüri, azhühkheri thi Khonyo küsü vi mari küthsütsü.

15Noh nüh mari kürüma kenüh atülü vünüh lohse tsü thi mari küürieh kenüh alokrü vünüh ajuh vizhutsü, thi noh nüh mari vübtsü nta küshieküsawa vü wa nü vi üta mari vü küza.

16 Thitü mari thi hiri pari nüh amüke kuotisheh nü mari aku khroketaji noh nüh azhükütsüri müvi nüh sam;

17mari nüh müvi nüh sam nü noh nüh mari azavü aküngo vü amüshemüthse nüh sam; thitü mari aku khroke nü anyira kükhu vü kürho Egypt vü sheletewa nta asierhü küsü chuh. Thitü noh thuoüji noja nta lieke taji küpeh, külozhesheh thi nokü̈ümzesheh, zhihke nü arüküshu thi müküütsele külo küwuzhi Saküüwuowa küsü, thi mari kükule müsa.

18Mari mpa nüh akülü mieshüzah küsü sataji, “Hamatü Egypt vünüh nohri siezhuküru Saküüwuowa; ta sanü phramsü wie ketünga,

19noh nüh noh nokü̈ümze aküji kenüh reza vünüh mari mükule; akülutovüh mari küjokütsewa tü arülovü mari vünüh kari temwa, nyutü anyih tovüh mari khiewuovü müwa üji mümhie nüh makeria nüh arüza vü wiekütsewa tü mari vünüh kari temwa.

20Mari süphie na küsa kenüh noh nüh noh Sietse kümhiewa tsü nü mari apo vünüh noh manna mükhete, thi mari küürieh kenüh ajuh vimari tsü.

21Mahvi zürake noh nüh reza vü mari sakürhotsü, mari tü zanyoküsü nga mükünyie müsa; mari thsümnyi tü sephatemwa thi mari mpha tü müvü.

22Thi noh nüh kajiperi thi anyiri vi mari tsü, mari vü ajükeh aveh totsü; jükenüh mari tü Heshbon kajiwa Sihon azhih thi Bashan kajiwa Og azhih vi mari azhi sara.

© 2015 Bible Society of India.

23Atülü wutsiri kümjie noh nüh mari küthsoküzhiri saküzhitsünü mari apari vü tu nü vi üta küüza azhihwa vü mari sieru.

24Jüti sanü küthsoküzhiri tü tu nü azhihwa pehtera taji azhih jüla küpehri, Kananri mari atüvü nüh saküphemtü nü mari kajiri thi azhih jüla nyiri tü mari sieküütse amüshe küsa nta mari akevü thsem.

25Thi mari nüh anyuji kümzhori, künyirhie azhih küsü revi, thi zanyo kümhie aveh azheh hozake küpro, phieke küsa juhkhre hozake, rhelivi zhuhri, Olive phahri ri thi athsohvi rhu küüshekü sha vi mari azhi sanü mari tü tsa taji mari küpro sanü thüra, jüti sanü mari tü noh kümhiewa vü no lotewa.

26 “Jüta wie ketünga mari tü azhümküvi thi noh sie saluo nü noh khonyowa mari asevü vehjakem nü noh setsaküthsüri, noh vü sheleteküüruna küsa kenüh mari vü hamna kütsüri zothem, jüti sanü mari tü noh phrahtemsü sheh.

27Jükenüh noh nüh mari vi mari mükünongüri, mari saküümnomnari kevü thsem; thi mari kümnomna tsothovü mari nüh noh vü zieküüzevü atülü vünüh noh nüh künatsü; thi noh külohna küjiri müzhe nü noh küüloleri tsü taji mari nüh mari mükünongüri ake vünüh mari küloletsü.

28Thitü mari münyie küm sevü mari tü noh tüvü kümsü salehü, thi noh nüh mari mükünongüri ake vü lejaküzem nü mari nüh mari nyiehvü kükehtem; tü mari nüh sühle nü noh vü küzie vü noh nüh atülü vünüh künatsü, jüti sanü noh külohna küzhile müzhe taji hozakeri wienga mari vizhutsü.

29Thi mari tü Khonyowa vü shele küüsühle na küsa kenüh mari vü hamna tsü. Tü mari nüh khielohta kükuoti müke sanü noh nüh azhükütsüri müvi nüh sam, nyi küsü nüh jüma müzhe rhora na küsa noh zhühkhori vü khiemuoküm sanü müküzike asafükü reketewa thi mari aku kuotike nü müvi nüh sam.

30Mahvi hozake noh nüh mari vü küzhike nü setsaküthsüri vünüh Sietse vünüh mari vü hamna tsü; tü mari khüna mütsü. Jükenüh ma nüh mari vi azhih jüla anyira ke vü thsem.

31Jüta wie ketünga noh nüh khielohta külohna kenüh mari vü asehkhe müsa nyutü mari mükule; küpakenühnyunü noh tü külozhile thi noküümzele Saküüwuowa küsa kenüh.

32 “Jükenüh khinyi, hiri Saküüwuowa aküji, akükhra thi kükrükungo Saküüwuowa, kütsathuozhü thi mükükhaphrükhale küümze küsarawa, Assiria kajiri tsotho vünüh nosü küju kükho hirivü, hiri kajiri vü, hiri kajitsari vü, hiri navüri vü, hiri setsaküthsüri vü, hiri pari vü, thi noh nyiri aveh vü ruküm tü küzah ti müküsa tümluo.

33Tü hiri vü küru aveh vünüh noh tü müsho, küpakenühnyunü noh thuoüji hiri vü nyitsa tü hiri nüh khukekümsü küsa kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

34hiri kajiri, hiri kajitsari, hiri navüri thi hiri pari tü noh khonyowa müsara nüh sam, nyutü noh nüh mari vü kütsü azhükütsüri thi hamnari vü luoveh mthse nüh sam.

35Mari tü mari kajipe vünüh, noh kümhie aküji noh nüh mari vü kütsü vünüh, thi kükahjükahla thi künyirhie azhih noh nüh mari atüvü küsatüwa vünüh noh kütsü müsanüh sam; thi mari tü mari küüroh kümsüwa vünüh müsühle nüh sam.

36Halie, noh nüh hiri pari vü kütsü azhihwa vünüh ma vi vinü makümhie küteri vi nyierakhruo üta küsawa vünüh hiri tü atükhari saveh, halie, hiri tü atükhari kheh.

37Thi ma vi pe küülieri tü kajiri, hiri kükhiemuo kenüh hiri nyiehvü küthseri vü wa; mari tü mari müshe vünüh hiri satsarinyiehvü nga thi hiri mieshümiesa vü nga akükhra peh, thi hiri tü hozake amüshekümnomna vü pehmthuoh," ti küza.

Azhühka Küsü vü Nyiri Kütsüke

38Hama aveh kenüh kütsathuozhü kümzho küsü sanü jüma rhü, jüti sanü hiri kajitsari, hiri Leviri, thi navüri tü jümawa vü

Nehemia 10

1Tsükie küsakeri thuoüji Nehemia kümkhrüwa, Hakalia atsa, Zedekiah,

2Seraia, Azaria, Jeremia,

3Pashur, Amaria, Malkhija,

4Hatur, Shibania, Maluk,

5Harim, Meremot, Obadia,

6Daniel, Ginnethon, Barukh,

7Meshulam, Abijah, Mijamin,

8Mazia, Bilgai, Shemaia; hamari tü navüri.

9Thi Leviri: Azania atsa Jeshua, Henadad atsari Binui, Kadmid;

10thi mari jienüri Shebania, Hodia, Kelita, Pelaia, Hanan,

11Mika, Rehob, Hashabia,

12Zekur, Sherebia, Shebania,

13Hodia, Bani, Beninu,

14lehvü nyiri: Parosh, Pahotmoab, Elam, Zatu, Bani,

15Buni, Azgad, Bebai,

© 2015 Bible Society of India.

16Adonijah, Bigvai, Adin,

17Ater, Hezekiah, Azur,

18Hodia, Hashum, Bezai,

19Harif, Anathoth, Nebai,

20Magpiash, Meshulam, Hezir,

21Meshezabed, Zadok, Jadua,

22Pelatia, Hanan, Anaia,

23Hoshea, Hanonia, Hashub,

24Halohesh, Pilhe, Shobek,

25Rehum, Hashabnah, Maseia,

26Ahia, Hanan, Anan,

27Maluk, Harim, Bana.

Azhühka

28Anyi küpari, anavüri, Leviri, kherikühuori, zahküsari, kükhurüzheh sieperi, thi azhih jüla anyiri vünüh mari mpa nüh saküpa taji Saküüwuowa Khonyo vü teküwari, avüvühri aveh, mari atsa nyimpari, mari tsavühri, zanyoküthsü thi küthsükümshi küpehri aveh,

29mari jienüri, mari sierhüri ti sarü nü Saküüwuowa Khonyo, Saküüwuowa siepewa Mosa nüh kütsüwa vü tse nta kümzü küsü küüshielovü tu, thi VÜWA, hiri VÜWA nüh azhükütsüri, ma zhühkhori thi mazhühkheri müzhe thi aveh sa.

30Hiri tü hiri tsavühri vi azhih hama nyiri vü kütsüwa nyu, nyutü hiri tsa nyimpari kenüh mari tsavühri küviwa nyu;

31thi mükütüküzü azhih hama nyiri nüh kümnyi rülo vü küzhutsokrü nyutü atsuo zhu nta viru wie ketünga mari vünüh kümnyi nyutü kümtse rülo vü küsüwa nyu; thi hiri mahvi türüawa aluoshüri küthsewa nyu, thi ashewi küsüküsü nga küviwa nyu.

32 Saküüwuowa zheh vü küsaküphra kenüh hiri nüh rakasa mahvi kürüzhu hiri mpa hiri müthoh sa wie naveh:

33Küütsa lohse kenüh, müküütuo atha kükhurü kenüh, müküütuokütso kükhurü kenüh, kümnyiri, asa kürütheri, kütekeküsa akhuri, kümtse zanyori, Israel kütsathuozhü sana küsa kenüh kükhiemuo kükhurüri kenüh, thi hiri Saküüwuowa zhehwa vü küüroh aveh kenüh.

34Hiri jükümjie vünüh Khonyowa vü rhüküsa üta VÜWA hiri Saküüwuowa kükhurü rügivü nüh tso na küsa kenüh tsothotsotho sanü mahvi kürüzhu hiri

© 2015 Bible Society of India.

para zhehlo müzhe nü athsohkükhurüwa hiri Saküüwuowa zheh vü viru thi anyiri nüh aküze sa.

35VÜWA zhehwa vü mahvi kürüzhu hiri azhih vü avi küpehri thi athsoh küsüküsü nga avi küpekhuri viru nti hiri mpa phrahtemthuoh,

36Jüsevü nga Khonyowa vü rhüküsa üta hiri Saküüwuowa zheh vü thi hiri Saküüwuowa zheh vü anasa navüri vü hiri atsa küwuokhu nyimpari thi hiri mieshümiesa, hiri ase-ashuh thi hiri nyihnyihkütsa khuri viru nti.

37Thi navüri vü thi hiri Saküüwuowa zheh alovü hiri hiekütoh pokhuwa athsoh küsüküsü avi, akhah thi vüjuh viru nti; thi Levirivü hiri azhih vünüh küngu türake vü küsü viru nti, küpakenühnyunü hiri anyuzari aveh vü Leviri nüh türake vü küsüvizhuh küveh kenüh.

38Thi türake sanü küsüküthsewa Leviri nüh viküru vü navüwa Aron tsa ritü Leviri vü nyiru naveh; jüti sanü türake vü küsüküthseriri Leviri nüh hiri Saküüwuowa zheh, azhehlori, zanyo küsa zheh vü vitu naveh,

39küpakenühnyunü Israel nyiri nüh thi Levi atsari nüh vizhuh küsa atsuo, akhah, thi avüjuhri vi taji kümtsezheh küfüküjuh pehküveh, anavüri nüh anasa saküveh, kherikühuori thi zah küsari nüh pehküveh awiepa lovü vitu naveh. Hiri tü hiri Saküüwuowa zheh tü rüküjawa nyu.

Nehemia 11

Jerusalem vü Kürho Nyiri

1Jüti küsa vü anyira sierhüri tü Jerusalem vü rhopeh; thi anyiküpari thuoüji anyi türake vü nyi küsü vizhu nü kümtse nyujiwa Jerusalem vü kürho, thi küpa tüguhri nüh anyu küpari vü, ti sana küsa kenüh mari aküze sa.

2Thi thari nüh lozhe nü Jerusalem vü rho naveh ünüh anyiri nüh mari vü tsiatsü.

3 Hamari tü Jerusalem vü kürho anyu lehvüri; thitü Judah nyujiri vü nyi küsü nga mari nyujiri vü ma zhih vü rho: Jümari tü Israel, anavüri, Leviri, kükhurüzheh sieperi, thi Solomon küthsoküzhira sieperi.

4Thi Jerusalem vü Judah atsari thi Benjamin atsari ti wuori rho. Judah atsari: Uzziah atsa Athaia, Zekharia atsa, Amaria atsa, Shefatia atsa, Mahalalel tsa, Perez atsari;

5Thi Barukh atsa Maseia, Kol-hozen atsa, Hazaia tsa, Adaiah tsa, Joiarib atsa, Zekharia atsa, Shilon atsa.

6Perez atsari Jerusalem vü kürhori aveh müza müzü rorake nü tüzeluoveh küze anyiri.

© 2015 Bible Society of India.

7Hamari tü Benjamin tsari: Meshulam atsa Salu, Joed atsa, Pedaia atsa, Kolaia atsa, Maseia atsa, Ithiel tsa, Jeshaia tsa.

8Thi Gabai sevü Salai, müza tüguh mükeke nü tüze.

9Zikhri atsa Joel nüh mari künoziwa; Hasenuah atsa Judah nüh anyujiwa nyiehvü küpeh künyiawa.

10Anavüri: Joiarib atsa Jedaiah, thi Jakhin.

11Hilkiah atsa Seraia, Meshulam atsa, Zadok atsa, Meraiot atsa, Ahitub atsa, Saküüwuowa zheh vü takrüwa.

12Thi kükhurüzheh vü küüroh mari jienüri müza tüze mükeke nü künyi, thi Jeroham atsa Adaiah, Pelalia atsa, Amzi atsa, Zekharia atsa, Pashur atsa, Malkhija atsa.

13Thi ma jienüri, apara zhehlo vü alüri müza künyi zürake nü künyi; thi Amashsai, Azarel atsa, Azai tsa, Meshilemot atsa, Imeratsa,

14thi mari jienüri, asükütü kümzho nyiri müzake mükeke nü tüze; mari noziwa thuoüji Hagedolin atsa Zabdiel.

15Thi Leviri: Hashub atsa Shemaia, Azrikam atsa, Hashabia atsa, Buni atsa.

16Thi Shabethai thi Jozabad, Levira lehvüri, hamari tü Saküüwuowa zheh alie wuovü küüroh alüri.

17Thi Mika atsa Matania, Zabdi atsa, Asaf atsa, ma tü kükhuo küsavü kümnakütsüte sierhüwa, thi ma jienüri azhievü akünyiawa thuoüji Bakbukia; thi Shamua atsa Abda, Galal atsa, Jeduthun atsa.

18Kümtse nyujiwa vü Leviri müza künyi zerake nü müzü.

19Kherikühuori, Akub, Talmon thi mari jienüri, mari kherihuoküpehri müzake rürake nü künyi.

20Thi Israel küpari, navüri thi Leviri ti mari aveh tü Judahnyujiri vü papara akaküvi vü rho.

21Thitü kükhurüzheh sieperi thuoüji Ofel rügivü rho; thi Ziha thi Gishpa masü nüh kükhurüzheh sieperi anyiehwa sa.

22Jerusalem vü Levira noziwa thuoüji, Bani atsa Uzzi, Hashabia atsa, Matania atsa, Mika atsa, Asaf atsa, azahküsari Saküüwuowa zhehküüroh vü anyiehwa,

23küpakenühnyunü makeri'a nüh kajiwa vünüh azhükütsü küsü peh nü azahküsari kenüh rülo küsüsü vü müvi üji mükümhieri küsuokütsü sa.

24Thi Zera atsara atsa Meshezabel atsa Pethahia, Judah atsa tü anyiri kenüh zhühnyo aveh kajiwa ake vü peh.

© 2015 Bible Society of India.

Nyiri Nyuji Küpari vü Küpeh

25Thi anyiri kenüh thuoüji azhuhri sanyie nü, Judah anyi wuori thuoüji Kiriatharba thi ma nyuri vü rho, thi Dibon thi ma nyuri vü, Jekabzel vü thi ma nyuri vü ti rho,

26thi Jeshua vü thi Molada thi Betpelet vü,

27Hazarshual vü, Beersheba vü thi ma nyuri,

28Ziklag vü, Mekora vü thi ma nyuri vü,

29Enrimon vü, Zorah vü, Jarmut vü,

30Zanoa vü, Adulam, thi mari nyuri, Lakhish thi ma zhuhri, thi Azeba thi ma nyuri. Jüti sanü mari tü Beersheba vünüh Hinon nyuo küju kürünape sa.

31Benjamin nyiri nga Geba vünüh rhoküwa sa, Mikmash, Aija, Bethel thi ma nyuri vü,

32Anathoth, Nob, Anania,

33Hazor, Rama, Gitaim,

34Hadid, Zeboim, Nebalat,

35Lod, thi Ono, asienyiri anyuo.

36Thi Judah vü Leviri küüsuo wuori Benjamin vü sarüke.

Nehemia 12

Anavüri thi Levira Nyo

1Navüri thi Leviri hamari tü Shealtiel atsa Zerubbabel, thi Jeshua masü vü nyi kükhruri: Seraia, Jeremia, Ezra,

2Amaria, Maluk, Hatush,

3Shekaniah, Rehum, Meremot,

4Iddo, Ginethoi, Abijah,

5Mijamin, Madia, Bilga,

6Shemaia, Joiarib, Jedaiah,

7Salu, Amok, Hilkiah, Jedaiah: Hamari tü Jeshua rülo vü navüra lehvüri thi mari jienüri.

8Thi Leviri: Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebia, Judah, thi Matania, ma tü ma jienüri sie nü kümnakütsü azari vü ashu sa.

9Bakbukia thi Unni masü jienüri tü küürohkülih vü mari küwiejie vü tsie.

© 2015 Bible Society of India.

Joshua Navü Kümsiewa Küthsoküzhiri

10Thi Joshua tü Joiakim apa, Joiakim tü Eliashib apa, Eliashib tü Joiada apa,

11Joiada tü Jonathan apa, thi Jonathan tü Jadua apa.

Navüküsa Ajünü Alüri

12Thi Joiakim rülo vü anavüri, apara zhehlori alüri: Jümari; Seraia tü Meraia; Jeremia tü Hanania;

13Ezra tü Meshulam; Amaria tü Jehohanan;

14Malukhi tü Jonathan; Shebania tü Josef;

15Harim, tü Adna; Meraiot tü Helkai,

16Iddo tü Zekharia; Ginnethon tü Meshulam;

17Abijah tü Zikhri; Miniamin tü Moadia, Piltai;

18Bilga tü Shamua; Shemaia tü Jehonathan;

19thi Joiarib tü Matenai; Jedaiah tü Uzzi;

20Salai tü Kalai; Amok tü Eber;

21Hilkiah tü Hashabia; Jedaiah tü Nethanel.

Anavü küsa thi Levi Tharuori Küzhüke

22Leviri kenüh thuoüji, Eliashib, Joiada, Johanan, thi Jadua, apara zhehlo vü alüri thi anavüri nga ti; Darius Persiawa kükaji küju zhüke saveh.

23Levi atsari, apara zhehlora alüri tü Eliashib atsa Johanan rülo küju Küshukürazhüku Lasipha lovü rhüsaveh.

Kükhurüzheh lovü Küsalehri Küütsü

24Thi Levi navüri: Hashbia, Sherebia, thi Kadmiel atsa Jeshua, Saküüwuowa anyi David nüh azhükütsü müzhe nü siake thi kümna kütsü kenüh mari ajienüri sie nü mari anyiehvü sazhihluo nü künote sa.

25Matania, Bakbukia, Obadia, Meshulam, Talmon, thi Akub ti akheriri zanyoküsa zhehri vü rieh huo sa tsie nü akheri kühuori sa.

26Hari tü Jozadak atsa, Jeshua atsa Joiakim, thi Nehemia kümkhrüwa thi navüwa Ezra zanyoküthsüwa tsotho vü rho.

Nehemia nüh Nyuji Shiehkuwa Kümüthü

27Jerusalem shiehku kümüthü vü sieru nü kümüthüwa akhu vü aloküwie vünüh, kümnatsü nü azah sa, küüchirükhuri, atakhu, thi topitori khu ti sana küsa kenüh mari nüh Leviri phah mari azhie aveh vü wa.

© 2015 Bible Society of India.

28Jüti küsa vü azah küsa atsari tü luowie vünüh Jerusalem mükieshe thi Netofatri anyu vünüh sezhuh khe;

29jüsevü nga Betgilgal, Geba asuo vünüh thi Azmaveht vünüh ti sezhuh khe; küpakenühnyunü azah küsari tü mari mpa nüh anyu sanü Jerusalem mükiele taji küpeh kenüh.

30Thi anavüri thi Leviri tü mari mpa sa küsütha; thi mari nüh anyira kheriri thi ashiehku ti sa küsütha.

31Jüti sanü hi nüh Judah kajitsari sie ashiehkuwa rügivü ru nü riehkhuo küji künyi chieke taji kümna tsü thi ri nü alovü tu. Riehkhuo küsü thuoüji azhie wuovü wa;

32thi mari asevü Hoshaiah thi Judah kajitsari küzhila tu,

33jüsevü Azaria, Ezra, Meshulam,

34Judah, Benjamin, Shemaia, thi Jeremia tu,

35thi anavüri atsa tütü küvi wuori nga: Jonathan atsa Zekharia, Shemaia atsa, Matania atsa, Mikaiah atsa, Zekur atsa, Asaf atsa;

36thi ma küshukürari, Shemaia, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Nethanel, Judah, thi Hanani, Saküüwuowa nyi David azah tsokrüri vi nü Ezra zanyoküthsüwa nüh mari atüvü tsewa.

37Mari tü ajuhwi Kheri vünüh kümsho mari tüvü David nyujiwa kürieke vünüh shiehku tsekükhruwa vü, David azheh nyiehvü, Ajuh Kheri zhieshu wuovü wa.

38Kümna kütsüri riehkhuo küpawa azhu wuovü wa, thi hi tü anyi küzhilari sie nü mari ase nyi nü ashiehkuwa rügivü Anyithüwa Khajie nyiehvü kümza khithuowa vü wa,

39thi Efraim Kheri anyiehvü, Kheri Kürüwiwa vü, Anga Kheriwa vü, Hananel Khajiewa thi müzake Khajiewa, Nyihzhü Kheriwa vü; jüti sanü mari tü Rieh huo Kheriwa vü tsietewa.

40Jüti küsa vü kümna kütsü riehkhuo künyi khürü tü Saküüwuowa zhehwa vü hi thi aküjiri küzhilawa ti hi sie tsie;

41thi navüri Eliakim, Maseia, Miniamin, Mikaiah, Elioenai, Zekharia, thi Hanania tü tütü vi nü tsie;

42thi mari ase vü Maseia, Shemaia, Eleazar, Uzzi, Johanan, Malkhija, Elam, thi Ezer ti wa Jegrahia nüh mari sierhü sanü azahküsari nüh reihi.

43Thi mari tü jüma rülo vü küsathuori kükhurü aküji sanü nyierakhruo, küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa nüh nyiehrakükhruo küji vi nü mari

© 2015 Bible Society of India.

nyiehra sakükhruo; krevühri nga thi atsari nga nyiehrakhruo. Jüti sanü Jerusalem nyiehrakükhruo tü kületsuo vü küju nga künara.

Kükhurüzheh vü Kükhurü kenüh Tokütsü

44Jüma rülo vü anyiri nüh zanyoküsazhehri kenüh, vizhuhküsari, apokhu aviri türake sanü küsü küthseri navüri kenüh Khonyo vünüh müsaji mkümhie suohperi mari vü vizhuh nta thi anyura zhuhri ti awiepa nyiehvü nyi chiekesa; küpakenühnyunü Judah tü anavüri thi anasa Leviri rügivü nyiehrakükhruo kenüh.

45 Thi mari tü David thi ma tsa Solomon nüh azhükütsü müzhe nü azahküsari thi kherikühuori üta mari Saküüwuowa küürohkülih thi saküümtha küürohküli mari nüh sazhu,

46küpakenühnyunü David rülo vü thi khanavü Asaf tsotho vü azah küsari lehvü küsü, thi Saküüwuowa küsiake thi kümnakütsü azahri pehkhe.

47Jüti küsa vü Zerubbabel thi Nehemia rülo vü Israel aveh tü azahküsari thi akheri kühuori kenüh suope to peh huo nü mari nüh Leviri kenüh totsü thi Leviri nüh Aron atsari vü totsü, ti sa.

Nehemia 13

Alieri vünüh Athuoküsa

1 Jüma rülo vü mari tü anyiri nüh küünara vünüh Mosa lasiphawa vünüh chietsü; thi jüla rhüsala nü küngura Amonri thi Moabri tü Saküüwuowa kümhu vü küsuokürho mükütura ta rhü saveh;

2küpakenühnyunü mari nüh Israel atsari vü lohse thi ajuh vi nü mükümtu kenüh, thitü mari küümzü nta Balaam müsanü mari sieküwuluo, tü hiri Saküüwuowa tü kümzüwa khaphrüle nü akütsiaküsü samtü.

3Nyiri nüh Khonyowa künara ünü mari tü aliera küshukürа aveh Israel vünüh saküpam.

Nehemia nüh Saküürüthele

4Hama tüvü, Eliashib navüwa, Saküüwuowa zheh alori nyiehvü chiekeküsa Tobia sie kürüwa nüh,

5Tobia kenüh awiepa kügajü küsü khana mari nüh atha kükhurüarhekü̈ungu, ahuokhu, atsuo türake sanü küsü, akhah, thi vüjuhküsape, jümari tü Leviri, zahküsari, thi kheri kühuori vü azhütsü, thi navüri kenüh vizhuh küsari.

6Hama saküvehvü hi tü Jerusalem vü pehmveh, küpakenühnyunü Babilon kajiwa Artaxerxes mahvi cherake nü künyi vü hi tü kajiwavü tewa. Thi tsotho pike sevü hi tü tewa nti kajiwa vü khuo,

© 2015 Bible Society of India.

7jüti sanü Jerusalem vü teru, thinü hi tü Eliasheb nüh Tobia kenüh Saküüwuowa zheh nyulari vünüh awiepa küsü küche nü ma kenüh kümsü saküsa hi nüh phahzhura.

8Jüti küsa vü hi tü arüshu sheh nü hi nüh azhehlo vünüh Tobia apezeri aveh khazhuja khehmtü.

9Thi hi nüh azah tsü ünü mari nüh azhehlori sakümtse; jüti sanü hi nüh jüla nüh Saküüwuowa zheh ahuo-khuri, atha kükhurüri, thi arheküünguri nga ti viteru.

10 Jümpa mükünyu Levira suope mükütsü nga hi nüh ngura; jüti küsavü küüroh küsa Leviri thi azah küsari tü papara zhuh vü tewa kheh.

11Jükenüh hi nüh aküjiri vü sie küproluo taji, “Mokenüh Saküüwuowa zheh tü kulemthuoh lo?” ti sa. Thi hi nüh mari sazhuh nü mari küpehperi vü sa.

12Thinü Judah aveh tü türake sanü küsü küthse atsuo, akhah, thi avüjuh ti zanyoküsazheh vü viru.

13Thi hi nüh künyirhieku kümjie küsa Shelemia navüwa, Zadok zanyoküthsüwa, thi Pedaia Leviri ti chieke; thi mari küükrari Zekur atsa Hanan, Matania atsa rüka, küpakenühnyunü mari tü küzhütsanyitsa küchieke kenüh; thi mari küüroh thuoüji mari jienüri vü küsuokütsü sa.

14Hama kenüh hi müsheluo, O! eh Saküüwuowa, thi eh Saküüwuowa zheh thi ma küüroh kümhieri küne mjatümluo.

15 Jüma rülovü Judah vü anyiri tü kümnyi rülo vü akhah rühtse nü tsüzhu, atsuo vü kümprohke, thi rawuhküzahwa rügivü akhuo sa; jümpa mükünyu akhah, rheliviri, ampah, thi atsokrü müküzüküzü avehvü taji kümnyi rülo vü Jerusalem vü turu; thi mari nüh jüma rülovü kütsaküzhu zhuküveh hi nüh mari vü hamna tsü.

16Tair nyiri, anyujiwa vü kürhori nga anga thi sietsokrümüküzüküzü aveh kümnyi rülo vü viru nü Jerusalem vü Judah nyiri vü zhu.

17Jüti sanü hi nüh Judah sierhüri vü sieküproluo taji mari vü, “Nohri nüh kümsü, kümnyirülo phrakümsü saküveh hatü mowa thuo lo?

18Nohri pari tü hakümjie lehkhuji sanü Saküüwuowa nüh kümzü hama aveh hiri vü thi anyuji hama rügivü vimru ülo? Jüta wie ketünga kümnyi rülo phrakümne nü Israel nyiehvü rüküshu viruhüveh,” ti küza.

19Kümnyi rülo tüvü Jerusalem kheri vü zoteru ünü amükhieri khemüti azhütsü, thi kümnyi rülo ase küju müsa tüm üti azahritsü. Jüti sanü kümnyi rülo vü akhuo küsü nga vi müküru nüh sana küsa kenüh hi nüh eh sieperi wuori akheriri anyieh vü sa.

© 2015 Bible Society of India.

20Thinü asüküjiri thi asütsokrü müküzüküzü aveh küzhuri tü Jerusalem alievü
küsükeri nyutü künyikeri zehtewa.

21Thitü hi nüh mari vü hamna tsü nü mari vü, “Nohri tü mokenüh ashiehku tüvü
zeh lo? Mükütüküzü nohri nüh jüüta sa lehü thuoüji hi nüh nohri vü ake thse
naveh,” ti küza. Jüma tsotho vünüh tuvü mari tü kümnyi rülo vü müru nüh sa.

22Jüti sanü kümnyi rülowa kümtse vünüh sana küsa kenüh Leviri tü mari mpa
saküsütha nü ru akheriri huo na küsa kenüh hi nüh azhütsü. Hi küütso kenüh
hama nga müshetüluo, O! eh Saküüwuowa, thi noh mükükhaphrükhale külo
küjiwa müzhe nü hi kükhetsüluo.

23 Jüma rülo vü tü Judahri nüh Ashdod, Amon, thi Moab vühri küzahi nüh ngu;

24thi mari tsari küzhila thuoüji Ashdodra zhü phra, mari tü Judahzhü müphrara
nüh sam nü anyiri küsüsü azhü phra.

25Jüti küsa vü hi nüh mari sie küra nü mari müzü thi mari wuori fetsü thi mari
sheh küthozhujamtü, thi hi nüh mari tü Saküüwuowa nyo vünüh küüshietsa taji,
“Nohri noh tsavühri vimari atsari vü mütsüra, nyutü nohri atsari kenüh nyutü
nohri mpa nohkeri nüh mari tsavühri müvira.

26Israel kajiwa Solomon tü jükümjie küsa nyimzari vünüh mükhiemuo ülo?
Akuohji hozake azhievü ma üta kaji pehmru, thi ma Saküüwuowa nüh ma tü
thohmo; thi Saküüwuowa nüh ma vi Israel aveh nyiehvü kaji küsa; jütawie
ketünga tsotovühri nüh ma sakükhiemuom.

27Thinü hiri tü noh zhüküna nü kümsü aküji hama aveh sanü tsotovühri za taji
hiri Saküüwuowa vü arokümsü müke sanavehülo?” ti küza.

28 Jüti küsa vü Jehoiada atsari küsü, Eliashib atsa navü kümsiewatü Horonri
Sanballat tühmuo küsü küpehvü hi nüh eh kütuohvünüh ma zhejam.

29Mari müshetsüluo, O! eh Saküüwuowa, küpakenühnyunü mari nüh navü küsa,
kütsathuozhü thi Leviri sakümne kümthuoh kenüh.

30Hakümjie vünüh hi nüh tsotora zanyo aveh vünüh sakümtse nü hi nüh navüri
thi Leviri küürohri mari küsüsü küüroh vizhutsü,

31jüti sanü hi nüh küteke küsa tsothori vü kükhurü athsoh thi apokhu aviri
küsuo kütsü sa. Hi müsheluo, O! eh Saküüwuowa, kümhiewa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Esther

Esther 1

Kajivühwa Vashti nüh Kajiwa Ahasuerus Zhü Kürüaküm

1 Ahasuerus rülo vü, ma nüh India vünüh Ethiopia küju akuoh küüsuo müzake
mükeke nü türü nyiehvü kükaji sa,

2jüma rülovü kajiwa Ahasuerus nüh Susa nyuji vü ma nüh ma kükaji kajipe
rügivü shuküpeh vü.

3Ma kükaji küsa mahvi kücheawa vü ma nüh ma kajitsari, sieperi, Persia vü
thopahiri lehvüri, Mediara sierhüri thi anyu nyokhieri kümkhrüri ti aveh vü ma
tüvü küpeh kümjie kütsazhu tsü,

4Jüti saküvehvü ma nüh rülo hozake, rülo müzake nü zerake ma kükajipe
kütholah künyirhie, küzhu thi ma kütholah kümhie kütsa.

5Jüti sanü rülo hamari jükümjie vü, kajiwa nüh Susa suorezü vü küpeh anyiri
aveh kenüh kajiwa kajizheh nyula phahri vünüh rülotürü tsatsa kütsazhu küsü
tsü.

6Jüvü kükhiethsü kümji küziete, mürilo nüh kümlah nüh küsümo thuoaküsa, thi
küsümo viwa rakasa afüthsü vü thi awelohtohvüh vü huke, jüsevü nga suna
kürünyieze thi rakasa vi fürüloh tsorhe küsa küüzhute, aweloh, shühiehsihthe,
thi kürhelohri vi nü küteh.

7Aküzhuri tü suna ashüh huo vü küüzhu, ashüh huo atso küpapari, thi ajikhah tü
kajiwa küüshekü sha müzhe nü kütseke.

8Thi aküzhuwa tü khonyowa müzhe nü küzhu, nyi küsü nga müwurie;
küpakenühnyunü kajiwa nüh ma kajizheh vü küpeh aküjiri aveh vü nyi küsüsü
kümngu sa üti azhütsüküm kenüh.

9Kajivühwa Vashti nga kajiwa Ahasuerus azhi kajizhehwa vünüh krevühri vü
kütsazhu küsü tsü.

10Rülo türüawa, kajiwa tü akhah zhu nü lozheloku küveh vü ma nüh Mehuman,
Biztha, Harbona, Bigtha thi Abogtha, Zethar thi Karkasti kajiwa Ahasuerus
kütsüküünari ma vosaküveh türü hamari vü azhütsü nü,

11kajivühwa Vashti tü ma kükajipe kajilüwe vü nü kajiwa tüvü sieru taji anyiri
vü thi kajitsari vü ma küzü kütsana küsakenüh; küpakenühnyunü ma tü nozü
shehküm kenüh.

12Thitü kajivühwa Vashti tü kajiwa nüh azhükütsü akütsüküünari nüh
küzhiluoru kütsüwa rüküm sa. Hama kenüh kajiwa arüsaküshu nü ma lovü nüh
tso peh.

© 2015 Bible Society of India.

13Jüti küsa vü kajiwa nüh atsothori küthsü kümtsa nyiri vü küza, küpakenühnyunü khonyo vü thi saküümzho vü kümahtsa küsari avehvü kajiwa nüh küsaleh küsa kenüh,

14ma sevü akünyiawa nyiri thuoüji Karshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsema, thi Memukan, Persia thi Midia kajitsatürüri, mari tü kajiwa nyieh ngu nü kajipewa vü küpeh khuri:

15"Khonyowa vünüh thuoüji kajivühwa Vashti vi mowa sana lo, küpakenühnyunü ma nüh kajiwa Ahasuerus nüh azhükütsüwa kütsüküünari nüh küüzhiluowa müküsazhu kenüh ülo?" ti küza.

16Thinü Memukan nüh kajiwa thi kajitsari atü vünüh, "Kajivühwa Vashti tü kajiwa vü mpa nyu nü, thitü kajitsari aveh vü thi kajiwa Ahasuerus anyu nyokhieri aveh vü küpeh anyiri avehvü müküleh samthuoh,

17küpakenühnyunü kajivühwa küürohküsa hama tü krevühri aveh vü saküthsüm nü mari vüpari vü momakütalo vünüh küünom naküvehthuoh kenüh, küpakenühnyunü mari nüh, 'Kajiwa Ahasuerus nüh kajivühwa Vashti sie ma tüvü ru üta tü ma nüh müru nüh sakümkenüh,' ta küza naküveh kenüh.

18Hama rülo vü Persia thi Midia nyimzari kajivühwa khukeküünarari tü kajiwa kajitsari vü jüma phrahte nathuoh, thi jütiküsa vü tü momakütalo thi arükümtho nüh zhim nathuoh.

19Mükütüküzü jüma tü kajiwa kümshethuoh üji ma vünüh azah kükajipe küsü shu küze luo, thi jüma tü Persia thi Midiari Khonyori azhievü rhükem luo, jüta thuoüji jüma tü mükütselera wiethuoh, jüma tü Vashti tü kajiwa Ahasuerus tüvü mürura le wiethuoh; jüti sanü kajiwa nüh ma kükaji apewa vi nü ma nyiehvü kümhieri vü küütsüm luo.

20Jüti küsa vü kajiwa nüh küphrahzhu saküsawa ma kajipe aveh vüzhüchüh küüze vü, jüzake kümza vü, krevühri aveh tü mari vüpari tü müsieluo rünyieluo küchiekürhe tsü naveh," ti küza.

21Küzhühphie hamatü kajiwa thi kajitsari alotutewa nü kajiwa tü Memukan nüh phrahte kütsüwa sa;

22Kükaji anyuri aveh vü rhüzhüleri küze, anyu küsüsüvü nga ma kürhükhuh vünüh thi anyiri küsüsü vü nga ma mpa mazhü vünüh tsü kheh, jüti sanü nyi küsüsü wie nga ma mpa ma zhehlovü avü sanü ma mpa ma nyiri azhü müzhe nü phra naküvehkenüh.

Esther 2

Esther nüh Kajivüh Küsa

© 2015 Bible Society of India.

1Zanyo hamari sevü, kajiwa Ahasuerus rüküshu kriehteküwa vü matü Vashti thi ma nüh mowa sam nüh thi ma vü mowa küphrahzhuthuohünüh ma nüh müshekera.

2Thinü kajiwa sieperi ma kütsüsa küvehri nüh, “Aküzü kürünguo mükürüsa kajiwa kenüh küüphah luo.

3Thi kajiwa nüh ma kajipe anyu aveh vü aküjiri rüka nü aküzü kürünguo mükürüsari aveh Susa nyuji azhie vü, kajiwa akütsüküüna Hagai krevühri navüzheh ashuwa kükhu vü küüsezhuh; thi mari jührezhi vi mari tsü.

4Jüti sanü rülavü thawa nüh kajiwa külo sara naveh ünüh Vashti müthoh vünüh kajivüh küüsam luo,” ti küza. Kajiwa nüh hama lonü jükümjie sa.

5Jüti küsa vü Susa nyuji vü Judahri küsü ma nyo Mordekai, Jair atsa, Shimei atsa, Kish atsa, Benjaminra kuoh küsü peh,

6ma tü Jerusalem vünüh Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh siteküwa aküsiri azavü Judah kajiwa Jekoniah vü nyitewa.

7Ma nüh Hadassah, jüma tü Esther ma püza atsavühwa sie nü shuhru, küpakenühnyunü ma tü ma pa nga thi ma zah nga mükünyie kenüh; rülavüwatü züsheh thi kalasheh, ma pa ma zah süküm sevü Mordekai nüh ma mpa ma tsa kümjie küje.

8Jükenüh kajiwa azah thi ma nüh azhükütsü küzhüchüh vü, thi rülavüri khielohta Susa suorezü Hegai navüzheh vü küsezhuh vü Esther nga kajiwa kajizheh vü Hegai krevühri ashu wa navüzheh vü siewa.

9Thinü rülavüwa tü ma külosara thi ma küütso chara nü ma nüh shiti ma jührezhi thi ma shie asuohpewa, thi kajiwa kajizheh vünüh rülavü kürüka türü ti nyimzawa tsü, jüti sanü ma thi ma rülavüri siewa ashie azhie kümhietsawa vü sa.

10Esther tü ma nyiri nyutü awari vü nga müküthsü, küpakenühnyunü müküthsü tüm üta Mordekai nüh azhühzho tsüküm kenüh.

11Thi Esther tü mokümjie thi hala nüh sevü mokümjie satewa naveh ünüh thsü na küsa kenüh Mordekai tü rülotsotho nyimzara nyula atüvü tsewatseru ti sasati.

12Jüti sanü rülavüri tü papa tütü sanü kajiwa Ahasuerus vü wanta küsa vü krevühri kenüh wuleh khonyori kükhuvü asa türakünyiawa asevü, mari saküzü na küsa müküütuo tsotho küsa kenüh nyimzari kenüh asa türo athsorhe vüjuh thi asa türo küüngukümieri thi jürezhi nüh vi nü küteh,

13lakruowa tü hakümjie vünüh kajiwa vü tu ünü ma tü alahshie vünüh momowa vi nü kajiwa zheh vü küwa münguveh ünüh ma vü tsü.

© 2015 Bible Society of India.

14Münüleh vü ma tü wa, thi arüne vü ma tü alahshie künyiawa, Shashgaz, kajiwa kütsü küünawa amüsüri kühuowa ashu küsawa navüzheh vü sheleru; nyimzawa tü kajiwa nüh ma nolo thi anyo vünüh müküji nü nyimzawa tü kajiwa vü mütu le nüh sam.

15Mordekai püza Abihail atsavühwa, ma mpa ma tsavühwa kümjie küüjewa Esther kajiwa vü tu nta küsa ma müthoh ru ünü ma tü kajiwa akütsüküünawa Hegai müsüri ashu wa nüh shikekütsü küchie nüh zanyoküsü nga mükhuo. Jüti küsa vü Esther tü ma künguri aveh notha vü küütso ngura.

16Thi asa türawa, jüma tü Tebet asawa, ma kükaji mahvi türüawa Esther tü kajiwa Ahasuerus kükaji kajizheh lovü sieküwa vü,

17kajiwa nüh nyimzari aveh azhievü nüh Esther küülo sanü mükürüsari aveh nyiehvü ma tü ma notha vü küülozhi thi küütso ngura, jükenüh ma nüh nyimzawa alü rügivü kükaji kajilüwe thse nü Vashti müthoh vünüh ma nüh kajivüh küsa.

18Jüti küsa vü kajiwa nüh kütsazhu küji küsü ma kajitsari thi asieperi aveh vü tsü; jüma tü Esther kütsazhu. Ma nüh anyunyuvü nga kümnyirülo satsü, thi aküte nga kajiwa sühie vünüh tsü.

Mordekai nüh Kajiwa Kürholi Küülole

19Mükürüsari tü akünyiawa küsezhuh vü Mordekai tü kajiwakheri vü shupehveh.

20Esther tü Mordekai nüh ma vü azhühzho kütsü üta ma tü ma warivü nga nyutü ma nyiri vü nga müjie küthsü wie; küpakenühnyunü Esther tü Mordekai nüh ma sie küshuhru vü ma zhüküvi kenüh.

21Thi jüma rülo vü Mordekai nüh kajiwa kheri vü shupeh küveh vü kajiwa akütsüküünara kheji kühuo künyi, Bigthan thi Teresh masü tü arüshu nü kajiwa Ahasuerus vü ake thse nti sa.

22Thi hama tü Mordekai nüh thsütera nü ma nüh kajivühwa Esther vü küza, thi Esther nüh Mordekai nyo vünüh kajiwa vü küza.

23Kütsazawa tü küna nü azhütsa ta sa ünü masü tü kühuthuothsoh rügi vünüh huthuom. Jüti sanü jüma tü Küthsoküzhizhüku Lasiphawa lovü kajiwa tsahtüvü zhüke.

Esther 3

Haman nüh Judahri Zorie nta Aro Küphah

1Zanyo hamari sevü Kajiwa Ahasuerus nüh Agag Hamedatha atsa Haman khaketsü, jüti ma saküzhaketsü nü ma siepehküveh aküjiri aveh nyiehvü nüh ma pe sakümsietsü.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi kajiwa kheri vü küpeh kajiwa sieperi aveh tü küngietsuonü Haman vü siake; küpakenühnyunü ma kenüh kajiwa nüh jüüta azhükütsü kenüh. Thitü Mordekai thuoüji küngiemtsuo nyutü küsiake müsa.

3Jükenüh kajiwa sieperi, kajiwa kheri vü küpehri nüh Mordekai vü, “Noh tü mokenüh kajiwa nüh azhükütsü phrürie veh lo?” ti küna.

4Mari nüh rülorülo ma vü küza wie ketünga ma tü mari azhümvi, Mordekai zhüri tü sara na ünü nyu nti no na küsa kenüh mari nüh Haman vü küza; küpakenühnyunü ma tü Judahri küsü takü sa mari vü küüza kenüh.

5Thi Haman tü Mordekai nüh ma vü küngie mükütsuo thi küsiake müküsa küngu vü Haman tü aheküze nüh protewa.

6Thitü ma tü Mordekai vü mpa ake thse nti müshethuoke. Jükenüh mari nüh Mordekai nyiri sakü üthsü vü, Haman tü Mordekai nyiri, Judahri aveh zoriejam nti Ahasuerus kajipe aveh vü phah.

7Kajiwa Ahasuerus mahvi türakünyiawa asa pokhuwa, jüma tü Nisan asawa vü mari nüh rülorülo Haman tüvü Pur jake, jüma tü aküze; thi mari nüh asa kürüzhu asa türakünyi, jüma tü Adar asa türakünyiawa küju jake.

8Jüti küsa vü Haman nüh Kajiwa Ahasuerus vü, “Noh kajipe anyu aveh vü anyiri azavü anyiri wuori vohrie kümzatewathuoh thi zahrietewathuoh; mari khonyori tü küpa nyiri anyieh vünüh küpathi mari tü kajiwa khonyori mümzhe nüh sam, jükenüh mari jüüta sana küsa jüma tü kajiwa künyiewa nyu.

9Mükütüküzü jüma tü kajiwa külo thuoüji mari zoriem luo ti küsa phrahzhu luo, thi jüti küsa vünüh mari nüh kajiwa künyirhiekuri lovü thse na küsa kenüh hi nüh rakasa küüto anyie müzaküche nü zürake thuo naveh,” ti küza.

10Jüti sanü kajiwa nüh ma ke vünüh tsükie tüjükhe vi nü Haman Agagwa, Hamedatha atsa Judahri mükünongüwa vü tsü.

11Thinü kajiwa nüh Haman vü, “Ame nga thi anyiri nga noh vü tsümthuoh, tinü noh vü mowa nüh mhieveh ünüh jümari vi nü saluo,” ti küza.

12Jüti küsa vü Haman nüh azhükütsü aveh müzhe nü asa pokhuwa rülo türaküche awa vü kajiwa kürhüri tü jizhuh taji lasiküsü rhü nü kajiwa kükhu vü küürohri vü, anyunyu aveh nyiehvükümkhrüri thi anyiri aveh kajitsari vü, ma mpa ma kürhükhuh vünüh anyu aveh vü thi ma mpa ma zhü anyiri aveh vü rhütsü; jüma tü kajiwa Ahasuerus anyo vünüh rhü taji kajiwa tüjükhe vinü tsüke.

13Asa türakünyiawa, jüma tü Adar asawa rülo türaküche awa vü Judahri rünguo thi kükhruo, krevühri nga thi atsari nga aveh rülo küsü vünüh zoriem üti, rehthem üti, müjiehmriem üti, thi mari tsokrüri prüküvi üti kajiwa anyu aveh vü zhühleküvüri vünüh rhüzhühleri küze.

© 2015 Bible Society of India.

14Alasi kürhü küsü vü küphrahzhu küsü kümjie vünüh arülo kenüh anyiri aveh küche üta küzhüchüh vünüh tsüküze.

15Zhühleküvüri tü kajiwa azah vünüh prelepreza nü alovü tetu, thi küphrahzhuwa tü Susa nyuji vü tsüküze. Jüti sanü kajiwa thi Haman masü tü zhu nti tsuo shupeh; thitü Susa nyujiwa tü mükümshephiera sa.

Esther 4

Mordekai nüh Esther Küükra Nga ta Küsa

1Jümari aveh samthuoh ta küsa Mordekai nüh thsüra ünü Mordekai tü ma thsümnyi müzükhrihm nü atsahkie küzhu thi aweji thse ti sanü zie taji riehra thi anyujiwa azhilavü tetu;

2ma tü kajiwa kheri lehpiewa vü khru, küpakenühnyunü atsahkie thsü müphie nü nyi küsü nga kajiwa kheri lovü mütu nüh sanaküveh kenüh.

3Thi anyu küsüküsü vü nga, kajiwa azhükütsü thi maküphrahzhu khiekhievü ru nüh Judahri azhievü khielohti külu nü assa sa thi krie nü küsothuoke, thi mari hozake wienga atsahkie nüh küzhu thi weji lovü zeh ti sa.

4Esther siepevühri thi akütsüküünari nüh ru nü ma vü kajivühwa tü khielohta müshemnomnaveh ta küüza vü ma nüh Mordekai küüzhuna küsa kenüh thsümnyi küze, jüta küsa vünüh ma tü ma atsakieh foja na küsa kenüh, thitü ma tü jümari müvike.

5Jüti küsa vü Esther nüh Hathak, kajiwa akütsüküüna küsü, ma no üta küchiekewa ji taji Mordekai vü wa nü hamatü mowa thi jüma tü mokenüh lo ti küsa thsü üti ma vü azhütsü.

6Hathak tü kajiwa kheri tüvü anyujiwa nyula külielie vü Mordekai vü shuwa,

7jüti küsa vü Mordekai nüh ma vü momowa sanüh, thi Judahri küzorie kenüh Haman nüh kajiwa künyirhieku lovü ame khuo nta küphrahzhu ti vi nü ma vü küza.

8Jüsevü nga mari küzorie kenüh Mordekai nüh küzorie kenüh Susa vünüh tsüküze küsa küphrahzhu kürhü lasi küsü vi ma tsü, jütiküsa vünüh ma nüh jüma vi Esther kütsanü ma vü rületsü thi kajiwa vü wa nü ma vü ma nyiri kenüh zhiekekhuo thi ma vü khuoüti azhühzho tsü.

9Thi Hathak tü wa nü Mordekai nüh mowa küza nüh Esther vü küza.

10Jüti küsa vü Esther nüh Hathak vü küza taji Mordekai vü azhühle tsü nü,

11“Kaji sieperi aveh thi kajiwa anyu anyiri aveh tü nyimpari nyutü krevühri küsüküsü nga kajiwa vü anyula alowa vü müji nüh tu thuoüji ta küsa thsü, thitü jüla khonyo küsü pehveh; kajiwa nüh suna kajikütsühwa kajiwa nüh thawa vü

© 2015 Bible Society of India.

khroke naveh ünüh jüma wie küchie nüh aveh nga zarike vünüh sükheh wie naveh. Thi hi tü ha rülo cherake kajiwa vü turu üta müji," ti küza.

12Thi mari nüh Esther nüh mowa küza nüh vi Mordekai vü küza.

13Jüti küüza vü Mordekai nüh kürülewa vi Esther vü vishelewa üti mari vü küza taji, "Noh tü Judah küpari aveh kümjie vünüh nyunüh kajiwa kajizheh vünüh mürietewara nati mümshe tümluo,

14küpakenühnyunü hakümjie küsa tsotho vü noh nüh mükütüküzü ha üta zohmta peh nta thuoüji azhie küpa vünüh Judahri vizhutsü na küsa thi kükra na küsashuru naveh, thitü noh thi noh pa zhehthuoüji pokahm naveh. Thi noh tü hakümjie küsa tsotho vü kajipe vüküru nga müthsü," ti küza.

15Thinü Mordekai vü rületsü üti Esther nüh mari vü küza taji,

16"Wa nü Susa vü Judahri ngura na küsari aveh sazhuh nü arüza nga arülo nga rülo küche mütsa müzhu tüm nü assa saluo. Hi nga thi eh siepevühri nga nohri nüh küsa kümjie assa sanaveh ünüh. Jümatü Khonyo küvürie wiethuoh, tü hi nüh kajiwa vü wa naveh; thi ma mpa nüh hi tü pokah tü hi küpokahm luo," ti küza.

17Jüti küüza vü Mordekai tü tewa nü Esther nüh ma vü azah kütsük

Esther 5

Esther nüh Kajiwa thi Haman Kütsazhu Küsü vü Küjike

1Rülo kücheawa Esther tü ma kükaji kruzhu küühawa vü nü kajiwa zhehlo küwiejie kajiwa kajizheh nyula alovü tsie. Jütiküsa vü kajiwa tü kajizheh lehpie küwiejie kajizheh alovü ma kükaji kajipe rügivü shupehveh;

2thinü kajiwa tü kajivühwa Esther anyula vü tsieküveh ngu nü ma notha vü küütso ngura nü ma ke vü suna kajikütsüh viküvehwa thsuozhu küze. Thinü Esther tü wa taji kajikütsüh zhupo pa.

3Jüti küsa vü kajiwa nüh ma vü, "Jüma tü mowa lo, kajivühwa Esther? Noh küzhieke tü mowa lo? Noh vü tsü wie naveh, eh kajipe küzhila wie nga tsü wie naveh," ti küza.

4Thinü Esther nüh, "Jüma mükütüküzü kajiwa kümshe thuoüji kajiwa thi Haman tü hi nüh kajiwa kenüh kütsazhu küchekü sa vü hama rülo vü raluo," ti küza.

5Jüti küüzavü kajiwa nüh, "Esther nüh kümngu kümjie sana küsa kenüh shiti Haman sieru luo," ti küza. Jüti küüza vü kajiwa thi Haman tü Esther nüh küchekü sa kütsazhu vü ru.

6Thinü mari akhah zhu küveh vü kajiwa nüh Esther vü, "Noh kürhükhuotü mowa lo? Jümatü noh vü satsü naveh nü. Thinü noh küzhieke tü mowa lo? Eh kajipe küzhila wie nga sajutsü wie naveh lie," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

7Thitü Esther nüh, “Eh kürhükhuo thi eh küzhieke thuoüji:

8Mükütüküzü hi tü kajiwa notha vü küütso nguveh üji, thi mükütüküzü eh kürhükhuo satsü na küsa kajiwa notha vü kümshe peh thi eh küzhieke sajutsü na saveh üji kajiwa thi Haman tü hi nüh masü kenüh kütsazhu küche na küsa vü thuotü küüruluo, thi kajiwa nüh küüza üta hi nüh thuotü sanaveh ünüh,” ti küza.

Haman nüh Mordekai Zothe nta Aro Küphah

9Jüma rülovü Haman tü nyierakhruo thi luoveh aloküwie shutewa. Thitü Haman nüh kajiwa kheri vünüh Mordekai küngu vü ma tü matüvü küsühra nga müsühra thi müngu küükhe nga müsa, ma tü Mordekai vü arükümtho nüh pro.

10Jüta wie ketünga Haman tü ma mpa nüh küzhite nü azheh vü tewa; thi ma nüh wuori küze nü ma füri thi ma vüvüh Zeresh sieküüru.

11Jüti sanü Haman tü ma küüzhu künyirhie, ma tsa küzake nüh takü sa, kajiwa nüh vi ma küchiekürhe khaketsü, thi ma nüh mokümjie ma tü kajiwa kajitsari thi asieperi nyiehvü masaküütü nüh aveh chieno le.

12Haman nüh küzaphre taji, “Kajivühwa Esther tü ma nüh kütsazhu küchekü sawa vü hi wie küchie nüh nyi küsü nga müküüru. Thi thuohtü nga hi tü kajiwa vü nyi küüru vünüh rusohveh.

13Tü hamari aveh wienga eh kenüh kümhie münyie, Mordekai Judahwa nüh kajiwa kheri vü shuküpeh hi nüh küngu küju nü,” ti küza.

14Jüti küsa vü ma vüvüh Zeresh thi ma füri aveh nüh ma vü, “Kühuthuope athsoh küsü apie mükeke nü künyi kümsie küsü saluo, thi arüne vü kajiwa tü jüma rügivü nüh Mordekai kühuthuom luo, jüti sanü lozheloku nü kütsazhu vü kajiwa vü nyiwaluo,” ti küza. Shikekütsü hamatü Haman sakülozhe nü ma nüh kühuthuo pe thsohri sa.

Esther 6

Kajiwa nüh Mordekai Küsiakesiakhri

1Jüma rüzavü kajiwa tü müzehra nüh sanü küthomora küürohri küshukürazhükuri viru üti ma nüh azah tsü, thi jümari tü kajiwa tüvü chiekütsa.

2Thinü jüla Mordekai nüh Bigthana thi Teresh, kajiwa kütsüküünari künyi akheji kühuo, thi kajiwa Ahasuerus vü ake thsenta küphah künyi zhüku rhüküsala ngura.

3Thinü kajiwa nüh, “Haman kenüh mowa küchiekürhe nyutü küsiake küvütse Mordekai vü tsü lo?” ti küza. Kajiwa noküveh sieperi nüh, “Zanyoküsü nga ma kenüh samsa,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüti küüzavü kajiwa nüh, “Thawa anyula vü pehveh lo?” ti küna. Jüti küsa vü Haman tü Mordekai kenüh küchesa taji kühuthuope athsoh vünüh ma huthuoküm kajiwa vü küza nti kajiwa kajizheh nyula alievü khemti turu.

5Jükenüh kajiwa sieperi nüh, “Haman jüla pehveh, anyula vü tsieveh,” ti rületsü. Thinü kajiwa nüh, “Ma tü azhehlovü küturu luo,” ti küza.

6Jükenüh Haman tü turu ünü kajiwa nüh ma vü, “Kajiwa nüh küchiekürhe nta künolo anyiwa vü mowa sanathuoh lo?” ti küza. Thinü Haman tü ma mpa ma vü, “Eh nyiehvü nüh chierhe nta kajiwa tü thawa nolo nathuoh lo?” ti sa.

7Jüti küsa vü Haman nüh kajiwa vü, “Kajiwa nüh chierhe nta noloküveh anyiwa kenüh,

8kajiwa nüh küzhuküm kükajipe kruzhuri viru luo, thi kajiwa nüh ma rügivü pehküm rawuhwa, thi ma lü rügivü kükajipe kajilüwe vü kümwa ti viru luo;

9jüti sanü kajiwa nüh asierhü kajitsari atsawa vü kruzhu thi rawuhwa tü külieluotsüluo; jüti sanü matü kajiwa nüh küchiekürhe nta nolo kümwa saküüteh nü ma tü rawuh rügivü küüpeh taji anyujiwa nyula alievü tsezhuwa nü matüvü, ‘Kajiwa nüh chierhe nta künolowa hakümjie vünüh saluo;’ ti küza üti,” küza.

10Jüti küüza vü kajiwa nüh Haman vü, “Shiti saluo, noh nüh küüza üta kruzhu küühawa thi arawuhwa vi luo, thi kajiwa kheri vü küpehwa Mordekai Judahwa vü jüüta saluo. Noh nüh tekeküsa zanyo küsü nga mükükhe tümluo,” ti küza.

11Jükenüh Haman nüh kruzhu küühawa thi rawuhwa vi nü Mordekai saküüteh tsü nü shuküüpeh taji anyujiwa nyula alievü Tseshuküüzenü, “Kajiwa nüh chierhe nta nokülowa vü hakümjie saluo,” ti zhüchüh.

12Jüti küsa vü Mordekai tü kajiwa kheri vü sheleru. Thitü Haman tü shükheke nü ma lü küzhu taji ma zheh vü tewa.

13Thi Haman tü ma vü teküru aveh vü ma vüvüh Zeresh thi ma füri avehvü küza kheh. Jüti küüza vü ma kümahtsa nyiri thi ma vüvüh Zeresh nüh ma vü, “Mükütüküzü Mordekai, noh nüh ma tüvü külum na saküvehwa tü Judah nyiri thuoüji noh tü ma küchara nyunü ma tüvü külu tsam wie nathuoh,” ti küza.

14Mari nüh ma sie jühle pehküveh vünüh kajiwa kütsüküünari tü teruju nü Esther nüh küchekü sa kütsazhu vü p

Esther 7

Haman Whuthuoküm

1Jüti sanü kajiwa thi Haman masü tü Kajivühwa Esther sie nü tsazhu nti tetu.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi rülo künyiawa mari akhah zhu pehveh ünü kajiwa nüh Esther vü, “Noh kürhükhuo mowa lo, Kajivühwa Esther? Jümatü noh vü satsü naveh. Thi noh küzhieke tü mowa lo? Eh kajipe küzhila wienga sajutsü wie naveh,” ti küna.

3Jüti küüna vü Kajivühwa Esther nüh, “Mükütüküzü hi tü noh notha vü küütso nguveh üji, O kajiwa, thi jüma tü kajiwa kümshe thuoüji eh kürhowa tü hi vü eh kürhükhuo vü küütsüluo, thi eh nyiri tü eh küzhieke vü küütsüluo,

4küpakenühnyunü hi thi eh nyiri tü küüzorie nta, küürehthe nta, thi zoriekümtsem nta hiri tü zhum. Mükütüküzü hiri tü tükha küsa nta mpa nüh krepari nga thi krevühri nga zhu thuoüji hi tü tiehm ta peh na nü; küpakenühnyunü hiri kümnomna tü kajiwa vü küpohka sie mükümjiera kenüh,” ti küza.

5Jüti küsa vü kajiwa Ahasuerus nüh kajivühwa Esther vü, “Ma tü thawa lo, thi ma tü khiela peh nü hama sa nta kütuohveh lo?” ti küza.

6Thinü Esther nüh, “Nokküümari thi mükünongüri küsü! Khukekümsü Haman hama,” ti küza. Jüti küsa vü Haman tü kajiwa thi kajivühwa masü atüvü sakükrüphake.

7Thi kajiwa tü kütsazhu vünüh arümtho nü sühra taji kajizheh aphahrivü tewa; thitü Haman thuoüji kajivühwa Esther vünüh ma kürholikhuo nti pehtewa, küpakenühnyunü kajiwa vünüh ma vü kümsü müshephohke küveh küngu kenüh.

8Thinü Haman tü Esther nüh pehküveh kürünyieze rügivü küluzetewa, thinü kajiwa nüh, “Ma tü eh tsahtüvü, eh zhehtsatsa vü wienga nüh kajivühwa vü mükümshemla sa wie nti ülo?” ti küza. Azhüwa tü kajiwa povü nüh kephrahthuo ünü mari nüh Haman nyieh tiehte tewa.

9Jüti küsa vü kajiwa küno akütsüküünari küsü Harbona nüh, “Jümpa mükünyu, Haman nüh Mordekai kenüh küchekü sa kühuthuope athsoh makümsie apie mükeke nü künyi, ma zhü vünüh kajiwa küülolewa tü Haman zheh lovü tsiepehveh,” ti küza.

10Jüti küüza vü kajiwa nüh, “Jüma rügi vünüh ma huthuomluo,” ti küza. Jükenüh ma nüh Mordekai kenüh küchekü sawa kühuthuope athsoh rügi vünüh mari nüh Haman huthuom. Jüti sanü kajiwa rüküshu tü kriehtewa.

Esther 8

Judahri tü Saluo Le üti Küüza.

1Jüma rülo vü kajiwa Ahasuerus nüh Haman, Judahri mükünongüwazheh vi kajivühwa Esther tsüm. Thi Mordekai tü kajiwa tüvü ru, küpakenühnyunü Esther nüh ma tü ma vü mokümjie ünüh küzakümkenüh;

© 2015 Bible Society of India.

2thi kajiwa tü ma nüh Haman vünüh küvi ma tüjükhe tsükewavizhu nü Mordekai vü tsü. Jüti sanü Esther nüh Mordekai vü Haman zheh vü sa.

3Jüti küsa vü Esther tü kajiwa vü küza le; ma nüh ma jih vü küluzeh nü Haman Agagwa nüh kümsü kümshewa thi Judahri vü aro kümsü küphah khete.

4Thinü kajiwa tü suna kajikütsüh Esther vü thsuoke,

5jüti küsa vü Esther tü sühra nü kajiwa tüvü tsie. Thi ma nüh, "Mükütüküzü kajiwa müshe thuoüji, thi mükütüküzü hi tü kajiwa notha vü küütso nguveh üji, thi kajiwa tüvü azanyo tü katoküveh kümjieveh üji, thi hi tü ma nokhie vü külozhe saraveh üji lasi rhü nü Hamadatha atsa Haman Agag nüh kajiwa anyu aveh vü küpeh Judahri zorie nta rhüzhühleri rhükütsürikhetem luo,

6küpakenühnyunü hi tü mokümjie eh nyiri vü kümsü kütse nonü küzhike ra na lo? Nyutü mokümjie eh küshukürari küzorie küno küzhikera na lo?" ti küza.

7Jüti küüza vü kajiwa Ahasuerus nüh kajivühwa Esther thi Mordekai vü, "Halie, hi nüh Haman zheh vi Esther tsümthuoh, thi mari nüh kühuthuope athsoh rügi vünüh ma huthuomthuoh, küpakenühnyunü ma nüh Judahri vü ma ke thsuoke na saküveh kenüh.

8Thi kajiwa nyo vünüh Judahri kenüh noh müshe vünüh rhü mhieveh, thi kajiwa tüjükhe vi nü tsüke luo; küpakenühnyunü kajiwa nyo vünüh azhükütsü rhüm nü kajiwa tüjükhe vi tsükem thuoüji mükheterathuoh," ta küüza kenüh.

9Kajiwa akürhüri tü jüma tsotho asa kücheawa, jüma tü Sivan asawa rülo mükeke nü kücheawa vü jizhuh, Mordekai nüh Judahri kenüh azhükütsü aveh müzhe nü azhükütsü küsü rhü taji India vünüh Ethiopia küju azhühleri vü, kümkhrüri vü thi anyu vü kajitsari vü tsü kheh, anyu müzake mükeke nü türüvü, anyu aveh vü papa kürhükhuh vünüh anyiri aveh vü papara azhü vünüh, thi jüsevü nga mari kürhükhuh thi mari zhüri vünüh rhütsü.

10Mordekai nüh kajiwa Ahasuerus nyo vünüh rhü nü kajiwa tüjükhe kütsükie vünüh tsüke taji kajiwa küüroh küvi rawuh küüze rügivü kütseri vünüh alasiri tü küzem.

11Hamari vünüh Judahri anyuji vü küpehri aveh tü sezhuh nü mari kürholi nyuote taji mari prü na küsa nyi küsüküsü nga, mari zorie, rehthe thi riesarie, küvü rienyi küsüküsü nga nyutü anyu küsüküsü nga, ma tsari thi mari vüvühri zorie nta, thi mari tsokrüri prüvitewa nta küsari siesaluo üta kajiwa nüh azhütsüm,

12rülo küsü vünüh, asa türakünyiawa, jüma tü Adarwa asa rülo türakücheawa vü kajiwa aveh vü küze üti sa.

© 2015 Bible Society of India.

13Mowa rhüsaveh ünüh lasi küsü vi küphrahzhu kümjie vünüh anyu küsüsü vü küze nü anyiri aveh vü küzhüchüh sanü Judahri tü jüma rülo vünüh küche taji mari mükünongüri rügivü amüthoh sanaveh.

14Jüti küsa vü zhühleküvüri tü mari rawuh küüze kajiwa nüh viküürohkülihri rügivü kuo, kajiwa nüh wurie nü azhükütsü vünüh pre nü zhütewa taji küphrahzhuwa tü Susa nyuji vü küze.

15Jüti sanü Mordekai tü akhehm thi kümji kükaji kruzhurisuna kajilüwe küji küsüvü thi mürilothsü thi küsümothsü ti thse nü kajiwa tsatüvü nüh tsezhutewa, jüti küsa vü Susa nyujiwa tü ziekümsie thi nyierakhruo.

16Judahri tü aloküwie nyierakükhruo thi küchiekürhe pehra.

17Anyu thi anyuji küsüküsü vü nga kajiwa nüh khiekhiela azhütsü nü ma zhükütsüwa ru nüh Judahri azavü aloküwie, nyierakükhruo, kütsazhu thi kümnyierülo pehra. Thi nyuji vü nyiri hozake wie nga Judahri ti küphrahzhu sa, küpakenühnyunü Judahri kükrü tü mari

Esther 9

Judahri nüh Mari Mükünongüri Küüzorie

1Asa türakünyiawa, jüma tü Adar asawa rülo türakücheawa vü kajiwa nüh azhükütsü thi azhükütsüwa tü sana küsa vü, jüma khem takü̈sa rülo vü Judahra mükünongüri tü mari rügivü küthsükümshi lieke pehveh, thitü jüma khaphrü nü rülo küsü Judahri nüh mari küümaküshiri rügivü küthsükümshi küngura samtü.

2Judahri tü mari sakümnomna nti phahküvehri vü ake thse nti kajiwa Ahasuerus anyu aveh vü mari nyujiri vü sezhuh khe. Thi nyiküsü nga mari tüvü mütsiera nüh sam, küpakenühnyunü mari kükrü tü anyiri aveh rügivü teküru kenüh.

3Anyu vü kajitsari, aküjiri, kümkhrüri, thi kükaji küjiri nga Judahri kükra, küpakenühnyunü Mordekai kükrü tü mari rügivü teküru kenüh.

4Mordekai tü kajiwa zheh vü jim, thi ma kütholah tü anyu aveh vü nyuohteküwa kenüh; küpakenühnyunü Mordekai tü kükhrakükhra teküwa kenüh.

5Jüti sanü Judahri nüh anyuchuwa vi nü mari mükünongüri rehthe khehm, süühthe khehm, mari zorie khehm, thi mari kümrhüri vü jükümjie mari nüh sa.

6Susa suorezü vü mpa nüh Judahri nüh krepari müza münga müwiethe thi zoriem,

7jü mpa mükünyu Parshandatha, Dalphon thi Aspatha,

8Poratha, Adalia, Aridatha,

9Parmashta, Arisai, Aridai, Vaizatha,

© 2015 Bible Society of India.

10Hamedatha atsa Haman atsari türake, Judahri mükünongüwa ti müwiethem; thitü mari tü prüküvi vü thuoüji ake müthse.

11Jüma rülo vünüh Susa nyuji vünüh müwiethe kümri küürühtü vi nü kajiwa vü azhühke tsüm.

12Thinü mari tü kajiwa nüh kajivühri Esther vü, “Susa nyuji vü Judahri nüh krepari müza türake ti müwiethemthuoh. Thinü mari tü kajiwa nyu küpari vü mowa samthuoh lo! Khinyi thuoüji noh nüh kükhuongü tü mowa lo? Jümatü noh vü satsü wie naveh. Thi jüma nyiehvü noh küzhieke mowa thuoh lo? Jüma sajutsüna küsa kenüh,” ti küna.

13Jüti küüna vü, “Kükütüküzü jüma tü kajiwa kümshe thuoüji Susa vü küpeh Judahri tü thuohtü nga nosü azhükütsü müzhe nü küüsa jie. Thi Haman atsa nyimpa türakeri tü kühuthuope thsoh rügi vünüh rakküühuthuom luo,” ti küza.

14Jükenüh hama sa üti kajiwa nüh azhütsüm; küphrahzhu küsü tü Susa vü tsüküzem nü Haman atsa türakeri tü huthuom.

15Susa vü küpeh Judahri tü Adar asa rülo türamzü vü nga sezhuhlehü nü Susa vü krepari müza küche müwiethem; thitü mari tüprüküvi vü thuoüji ake küsü nga müthse.

16Jüti küsa vü kajiwa anyu vü küpeh Judahri nga mari kürho kenüh nyuote nti sezhuh nü mari mükünongüri vünüh luovehkürüzih ngura; thi mari kümrhüri anyie rürake nü müngamüwiethem; thitü prüküvi vü thuoüji mari ake küsü nga müthse.

17Hamatü Adar asa rülo türaküche vü, thi rülo türamzü vü thuoüji mari tü münyie nü kütsazhu thi aloküwie sa.

18Thitü Susa vü küpeh Judahri nü rülo türaküche thi türamzü vü sezhuh nü rülo türamnga vü münyie. Kütsaküzhu thi aloküwie rülo vehküsü sa.

19Jükenüh Judahra nyuri zhihthesuo alievü kürhori tü Adar asa rülo türamüzü vü aloküwie thi kütsazhu rülo vehküsü kümjie vünüh thi kümnyierülo küsa vünüh vi, thi ajisuo kürükari viküsü nüh küsü vü kütsüluo sa.

Purim Akhu

20Mordekai nüh zanyo hamari zhüke kheh nü kajiwa Ahasuerus anyuri vü küpeh küshehnyi aveh vü rhüzhüle küze kheh,

21Adar asa rülo türamzüwa thi türamngawa vü mahvi kürüzhuvimzhe üti küza,

22Judahri tü mari mükünongüri vünüh luoveh kürüzih küngu rülo küsükümjie makeria nüh luovehküna vünüh aloküwie thi küshükheke vünüh kümnyierülo küsü kümjie sateküru küsü sa üti; thi mari tü rülo hamari vi kütsazhu thi

© 2015 Bible Society of India.

aloküwie kürüka jisuori vi küsü nüh küsü tsü thi kümkhuori vü aküte ti müsaji mümhieti zhüke.

23Jüti küsa vü Judahri tü mari nüh satekütse thi Mordekai nüh marivü rhükütsü üti sa nti satewa,

24küpakenühnyunü Hamedatha atsa Haman Agag Judahri aveh mükünongüwa nüh Judahri zorie nta mari vü aro phah, thi Pur, jüma tü aküzejake nü mari rehrieja thi zorieja nta küsa kenüh wie;

25thitü Esther nüh kajiwa tüvü küru vü ma nüh akürhü vünüh azah tsü nü ma khuhkekümsü arokümsü küphahzhu nü ma nüh Judahri vü ma lü rügivü ru nü ma thi ma tsari tü kühuthuo thsohrügi vünüh huthuom üti sa;

26Jükenüh mari nüh rülo hamari vi Pur müthoh vünüh Purim ti ji. Thi hama kenüh rhüzhüle hama vü aveh rhü küsa kenüh, thi hama zhühnyo kenüh mowa setu nüh, thi mari vü teru nüh,

27Judahri tü azhühkho sanü jüma mari mpa mari rügivü mari küthsoküzhiri vü thi mari vü nyiküüpeke aveh vü vike vü nü mari tü müle wiethuoh nüh rülo ha künyi tü rhüküsa üta mahvi kürüzhu tsotho chieke küsawa vü müzhe naveh,

28Jüti sanü awuhle aveh, atharuo, anyu, thi anyuji küsüküsü nga rülo ha künyi tü müshe thi sanü Purim rülo hamasü tü Judahri azavü müküvi müsatüm, nyutü mari küthsoküzhiri azavü rülo hakünyi kümshekele tü mükütuo nüh sana küsa kenüh.

29Abihail tsavühwa kajivühwa Esther, thi Mordekai Judahwa masü nüh akürhü kükhra rhüzhüle vünüh Purim rülehwa aveh sakümzhotsü.

30Rhüzhüleri tü Judahri aveh vü, müzakeri vü nga Ahasuerus kajipe anyu mükeke nü türüri vü, luovehkürüzih thi küzhütsa azhü vünüh tsü,

31Mordekai thi kajivühwa Esther nüh Judahri vü azhükütsüta, Purim rülo hamsü azale vü chieke küsa müzhe naveh ta mari mpa mari kenüh thi mari küthsoküzhiri kenüh mari assa küsa thi mari küülu sakümzhotsü.

32Kajivühwa Esther nüh Purim zhühnyo küsa hamari teketsü nü jüma tü akürhü vünüh zhükesa.

Esther 10

Ahasuerus thi Mordekai Küji

1Kajiwa Ahasuerus nüh azhih jüla thi juhküjiwa nato nyirivü alekhrü kükhrüh thse.

© 2015 Bible Society of India.

2Ma kükhra thi kümzho küürohkülih aveh, thi Mordekai küchiekürhe kümsie rüleh aveh, kajiwa nüh ma saküütükütsüri tü Media thi Persia kajiri Küthsoküzhizhüku Lasipha lovü rhükemsa ülo?

3küpakenühnyunü Mordekai Judahwa tü kajiwa Ahasuerus kükhu vü akünyiawa küsa kenüh, thi ma tü Judahri azhievü ji thi ma jienü zhühzhühta küsa azhievü tholah, küpakenühnyunü ma tü ma nyira kümhie phah thi ma nyiri aveh vü luovehkürüzih zhü küphra kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Job

Job 1

Tsuore nüh Job Kümte

1Uz azhih vü nyi küsü peh, ma nyo thuoüji Job; ma tü phrakümsü münyie thi
kümüsho nyi küsü, Saküüwuowa kükrü thi kümsü vünüh küsühleri küsü.

2Ma vü atsa nyimpari türü thi nyimzari küche ti wuotsü.

3Ma tü nyihzhü anyie türü, ut anyie küche, shüvotsa thsohkhuonyih küvü müza
münga, rawuhküzahwa awie müza münga, thi asieperi khielota peh; jüta küsa
vünüh anyi hamatü zhiehshu wuovü anyiri aveh nyiehvü aküjitsawa sa.

4Ma tsotho vü ma tsa nyimpari tü küsü nüh küsü azheh vü wa nü kütsazhu sasati;
thi mari tü wuori küze nü mari tsehvüri küche rusoh nü mari sie kütsa küzhu
sasati.

5Thi mari kütsazhu küsa rülori jumthuo üji Job nüh küze nü mari saküsüthathati,
ma tü arüne kümto sühra nü mari küürüta müzhe taji kütso kükhurü sasati;
küpakenühnyunü Job nüh, "Eh tsari tü khiemuo salanga mhieveh, thi mari
luoveh vünüh Saküüwuowa müzü sala mhie küveh kenüh," ta sasati. Hakümjie
vünüh Job tü mükütuo thuoh nüh sasati.

6 Jüti küsa vü rülo küsü Saküüwuowa tsa nyimpari tü mari mpa mari vi
nü VÜWA vü kütsa nti ru, thi Saküüwuowa nga mari aza vü ru.

7VÜWA nüh Saküüwuowa vü, "Noh tü khievü nüh ru lo?" ti küna. Saküüwuowa
nüh VÜWA vü, "Azhih rügivü tsewa tseru, thi jüma rügivü tsekhru tsetsuo ti küsa
vünüh," ti rületsü.

8Thinü VÜWA nüh Saküüwuowa vü, "Noh tü eh siepewa Job tü azhih vü ma
küthse münyie ta küsa kümte münyie thi kümsho anyi, ma tü Saküüwuowa krü
thi kümsüwa vünüh sühletewawa ti küsa noh tü ma müshenono thuoh ülo?" ti
küna.

9 Jüti küüna vü Saküüwuowa nüh VÜWA vü, "Job tü zanyoküsü nga mükünyu
vünüh Saküüwuowa krüveh ülo?

10Noh nüh ma zheh thi ma zhi küpeh poteposhu awuowuo aveh arüpe thse
mükiele müsa ülo? Ma ke nüh küüroh aveh noh nüh tsiatsüthuoh, thi azhih vü
ma talori saküzhithuoh.

11Thitü khinyi thuoüji noh ke thsuozhu nü ma nüh pehküveh aveh pa luo, ma
nüh noh nyiehvü müzü naveh ünüh," ti rületsü.

12Jüti küsa vü VÜWA nüh Saküüwuowa vü, "Halie, ma nüh pehküveh aveh thuoüji
noh kükhra vü pehvehthuoh; ma rügivü mpa nüh noh ke müthsuoke tümluo," ti
küza. Thinü Saküüwuowa tü VÜWA tsatüvü nüh tse zhutewa.

© 2015 Bible Society of India.

Job Tsari thi Künyirhieri Zorieküm.

13Jüti küsa vü rülo küsü ma tsa nyimpari thi nyimzari tü mari ajie nyimpa
kükhruowa zheh vünüh tsazhuveh ünü;

14zhühleküvüri küsü ru nü Job vü, “Shüvotsari tü khahu thi rawuhküzahwari tü
mari nato vünüh mürhuo pehveh;

15thinü Sabeanri tü ru mari vü joke taji jümari vitewa nü anyuchuwa ha nüh
asieperi müwiethe khehm; thi noh vü küza nti hi mpa nüh mürietse,” ti küza.

16Ma nüh jüüta phra pehküveh vü küpari küsü ru le taji, “Atülü vünüh
Saküüwuowa nyih tsuotsaturu nü anyihzhü thi asieperi tsothe khehm nü jümari
tsoküramthuoh; thi noh vü küza nti hi mpa nüh mürietse,” ti küza.

17Ma nüh jüüta phraküvehvü küpari küsü ru le taji, “Kheldeari tü kürefü küche
saru nü ut rügivü shupeh taji sietewathuoh, thi anyuchuwa vi nü asieperi
müwiethe khehküm noh vü küza nti hi mpa nüh mürietse,” ti küza.

18Jüta ma nüh pehwie küveh vü küpari küsü ru nü, “Noh tsa nyimpari thi
nyimzari tü mari kükhruowa zheh vünüh tsa zhu pehveh ünü;

19halie, amürhü küji küsü tü reza vünüh ru nü azheh jükeh müzü küchie taji jüma
tü shefüra rügivü tsuohtsake nü mari tü sükhehmthuoh; thi hi mpa nüh noh vü
küza nti mürietse,” ti küza.

20Jüti küüza vü Job tü sühra nü ma kruzhu küühawa müzükhrihm, ma lü sem, thi
azhih vü feke zeh nü khurü.

21Thi ma nüh, “Eh zah shiekuo lovü nüh hi tü anyiju ru, thi hi tü anyiju shele
naveh; VÜWA nüh tsü, thi VÜWA nüh vitewathuoh; VÜWA nyo tü akütsiawa saluo,”
ti küza.

22Hama aveh vü Job tü mükhiemuo nyutü Saküüwuowa vü müküleh vi azhühzho
mütsü.

Job 2

Saküüwuowa nüh Job Kümte Lehü

1Jüma sevü nga rülo küsü Saküüwuowa tsa nyimpari tü mari mpa mari vi
nü VÜWA tüvü mütu nti ru, thi Saküüwuowa nga VÜWA tüvü mütu nti mari
azhievü nyiru.

2Thinü VÜWA nüh Saküüwuowa vü, “Noh tü khievü nüh ru lo?” ti küna.
Saküüwuowa nüh VÜWA vü, “Azhih rügivü tsewa tseru, thi jüma rügivü tsekhru
tsetsuo ti küsa vünüh,” ti rületsü.

3Jüta kürüle vü VÜWA nüh Saküüwuowa vü, “Noh tü eh siepewa Job tü azhih vü
ma kümjie münyie ta küsa, kümte küsü nga münyie thi kümsho anyi küsü, ma tü

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa krü thi kümsüwa vünüh sühle teküwawa ta küsa noh tü ma müshenonothuoh ülo? Ma tü khinyi nga ma küjutsawa küjeh phoke wieveh," ti küza.

4Jüti küüza vü Saküüwuowa nüh VÜWA vü, "Sahu kenüh sahu! Nyiri küsü nüh pehküveh aveh tü ma kürho kenüh tsü naveh.

5Thitü khinyi noh ke thsuozhu nü ma rü thi ma sazhü pa luo, ma nüh noh nyiehvü müzüke naveh," ti küza.

6Thinü VÜWA nüh Saküüwuowa vü, "Halie, ma thuoüji noh kükhra vü pehveh; ma kürholi mpa nüh küükhe satsüluo," ti küza.

7Thinü Saküüwuowa tü VÜWA tsahtü vünüh tsezhutewa nü Job mpha vünüh ma lokrieh küju akümatsatsa khüma vi ma sakümnomna tsü.

8Thi ma tü ma küsi nti aküfükükuo küsü vi nü aweji za vü shupeh.

9Jüti küsa vü ma vüvüh nüh ma vü, "Noh tü khinyi nga noh küjutsawa küjeh phoke wieveh ülo? Saküüwuowa müzüm nü süm luo," ti küza.

10Thitü ma nüh ma vü, "Noh tü küzhevühri küsü nüh küphrahte kümjie vünüh phrahteveh. Hiri tü Saküüwuowa ke vünüh kümhie vira naveh ülo, thi hiri tü kümsü küvira wa nyu ülo?" ti küza. Hamari aveh vü Job tü ma pohmieh vi mükhiemuo wie.

Job Füri Küru

11Jüti küsa vü ma fü küche tü ma vü kümsü küru aveh küüna ra vü, mari tü papa zhie vünüh ru, Elifaz tü Teman vünüh ru, Bildad tü Shuri vünüh ru, thi Zofar tü Namat vünüh ru. Mari küche tü ma sie kürü alorü nti thi ma luoveh sakürüzih nti kürü tsotho küteke küsü sa.

12Mari nüh kületsuo vünüh ma küngu vü mari tü ma mümjüra nüh sanü mari jikhi zie taji krietewa; thi mari kruzhuri müzükhrih nü azhitho vi atülü küto vünüh mari lüri mülo.

13Jüti sanü mari tü ma sie azhih vü rülo türü thi rüza türü shupeh, thi nyi küsü nga ma vü zhü küsü nga müphra, küpakenühnyunü ma kümnomnawa tü ji sheh küm küngu kenüh.

Job 3

Job nüh Saküüwuowa vü Kükhuo

1 Hama sevü Job tü ma po ka nü ma küwuo rülowa müzü.

2Job nüh:

3Hi küwuo rülowa tü küpokahm luo, thi küza küsa rüzawa, 'Nyi küsü atsa mohveh ta küsawa nga,'

© 2015 Bible Society of India.

4Rülo jüma tü saküüzomtüluo! Kümsie Saküüwuowa tü jüma müküphah tümluo, nyutü aküwie nga jüma rügi vü müwieketümluo.

5Küzohrieh thi zomthsüthsü nüh jüma küülüwutem luo. Aküluri nüh jüma rügivü küüpe luo; rülo vü akünyiawa nüh jüma saküümzhohm luo.

6Jüma rüza tü, zomthsüthsü nüh jüma küüshohtem luo! amahviwa rülo vü jüma rülo tü nyieramküükhruo tümluo, asari küürüh vü jüma tü müküüru tümluo.

7Ah, jüma rüza tü küüvükrem luo; jüla nüh nyierakükhruo küzie müküünara tümluo;

8Jüma kümzüri nüh rülo jüma küümzüm luo, mari tü ajuhmie saküüsühra thsüm.

9Atholeh wuhtsiri tü küüzem luo; jüma tü küwie küürühluom luo, tü küsü nga müküüngu tüm, nyutü rüne a nohu müküüngu tümluo;

10küpakenühnyunü jüma tü eh zah shiekuo mükhiewa müküsote kenüh, nyutü eh notha vünüh küsühro müküthitü;

11Hi tü mokenüh aküwuo vünüh müsü lo, ashiekuo vünüh shuru nü tsotho temwa lo?

12Mokenüh akho künyi tü hi vike lo? Nyutü mokenüh atünü tü hi mükünü üji mümhie nüh sa lo?

13küpakenühnyunü jüüta thuoüji hi tü küchuo tetsuo nathuohnü; thi küzohm naküvehthuoh kenüh; Hi tü zehteküwaleh; jüta thuoüji hi tü kümnyie vü pehmnathuoh,

14azhih vü kajiri thi küshikeri samsükümri mari mpa nüh küsaleri nyipeh nathuoh,

15nyutü kajitsari suna küpehri mari azheh rakasa nüh proküvehri vü nyipeh nathuoh.

16Nyutü hi tü mokenüh tsotho mükünyu küwuo küüthiri küsü kümjie müsa lo, nyinyuote aküwie piketü mükünguri kümjie müsa lo?

17Jülatü khukekümsüwa tü küsühro vünüh kheteveh, thi jüla tü münokümri tü münyieveh.

18Jüla aküsiri tü kürü kürüzih vü pehveh; mari tü küürohvüwa khi mükünara.

19Küzah nga aküji nga jüla pehveh, thi atükhawa tü ma vüwa vünüh ma sa kürüzihmthuoh.

20Mokenüh khielota kümnomnari vü aküwie tsüveh lo, thi akürho vi kürholi akükha vü küpehwa tsüveh lo,

© 2015 Bible Society of India.

21 ma tü sü ngü, thitü jüma tü müru, thi künyirhiekuri küüthi nyieh vünüh jüma chüh;

22ma tü müküüzara nyierakhruo, thi alowie, mari nüh arüku ngura thuoüji?

23Nyi küsü ma lehkhuji küthi kümwa vü mokenüh küwie tsüveh lo, Saküüwuowa nüh alovü mürühpeke ülo?

24küpakenühnyunü atüvü nüh eh lohse kümjie eh küsahzhile teruruti küsa kenüh, thi eh külüchi tü ajuh kümjie küshozhu teruruti,

25küpakenühnyunü hi nüh zanyo kükrü tü eh rügivü teküru kenüh, thi hi nüh mowa krüshikeveh ünüh hi vü tsuotsakethuoh.

26Hi tü kürüzih vü pehmvehthuoh, nyutü hi tü küzohmvehthuoh; hi tü kümnyie münyie; thitü akükho peveh.

Job 4

Kühaluo Pokhuwa
(4.1—14.22)

1Jüti küüza vü Elifaz Temanwa nüh:

2Mükütüküzü nyi küsü nüh azhü vi noh sie jüle nta thuoüji, noh tü noh luoveh sakümsüm naveh ülo? thitü thawa nüh azhü müphra nüh sana lo?

3Halie, noh nüh hozake süphietsüthuoh, thi noh küthasü ake sakükhratsüthuoh.

4Ajih müshükümwa noh zhü vünüh shohkütsierathuoh, thi küthachu khori noh nüh sakükhratsüthuoh.

5Thitü jüma tü khinyi noh vü ruthuoh, tü noh nüh müküzhike nüh sam; jüma nüh noh pathuoh tü noh nüh luovehzahtewa.

6Noh nüh Saküüwuowa kükrü tü noh küüzhezhü, thi noh lehkhujiri küjutsawatü noh kürühluo nyu ülo?

7Khinyi müsheluo, mükükhiehwa tü küsuokürho pokahveh ülo? Nyutü kümshori tü khiela tehthuojaveh lo?

8Hi nüh nguküm üta, künakhie kükhahuri, thi küsühro zhuh jükümjie küsa wievi.

9Saküüwuowa rühtho vünüh mari tü pokah, thi ma rüküshu küwurie vünüh mari tü zoriem.

10Amiewuowa kükhu, kükrükhre amiewuo jikhi, amiewuo tsara ha tü zoshimthuoh.

11Ashie küzüla kenüh amiewuo kükhrawa tü pohkahmümti, thi amiewuo awiewa tsari tü vohrietewathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Azhü küsü küüzhe vünüh hi vü viru, eh khüna nüh jüma müchieluo nüh künara.

13 Rüza kümohtsari vünüh akükrü moh kümüshe, küzehmophoh anyiri vü teru thuoüji,

14Kükrüshike hi vü teru nü khekheti küshüh, jüma nüh eh rü aveh küze.

15Sietse küürieh küsü ru eh nyieh kariwa; eh satsa aküne shütewa.

16Jümatü tokepeh wie, thitü hi tü jüma tsowa thsü mküpara nüh sam, atso küsü tü eh notha atüvü pehwie; zohmta satewa, thinü hi nüh jikhi küsü thsü.

17‘Küsüra nyiri tü Saküüwuowa tüvü nyitsara naveh ülo? Nyiri küsü tü ma küsawa tüvü lathara naveh ülo?

18Ma siepewa vü wie nga ma tü kütsotü müthse, thi ma zhühleri vü nga aküzih vi nü ro;

19nyisa zhehri vü kürhori nü küzakele nga na lo; ma külojupewa tü azhitho, mari tü mütharü atüvü tohkümnyamthuoh.

20Rüne thi münüleh azhievü mari tü zoriem; küchieke küsü nga münyie nüh mari tü küsuokürho pokahkah ti.

21Mükütüküzü mari azhie vünüh mari juhthsüzhehli lezhujam thuoüji, mari tü küsüwa nyu ülo, thi jüma tü kümütsa vünüh nyu ülo?’ ti küza.

Job 5

1Khinyi jiluo; noh rüle na küsa wuori pehveh ülo? Noh tü kümtse khiemawa vü wa nti lo?

2Luoveh saküümsü tü zanyo mküthsüri zothe tsaveh, thi nokküüjizhi tü amüshe küsajiri fethemümti.

3Zanyo mküthsüri rüzoh chake küveh hi nüh ngu, thitü zhürüluo hi nüh ma kürhope müzümtü.

4Ma tsari tü küloji vünüh letsuo mthuoh, mari tü akheri vünüh küchenyah mthuoh, thi nyi küsü nga nüh mari küvizhu münyie.

5Ma nüh kümahwie kürümari nüh tsa, thi ma nüh jüma rüzhüri vü nga nüh viviti; thi kaküümzhah küüriehri tü ma sevütse,

6küpakenühnyunü kümnomna tü azhitho vünüh müküru kenüh, nyutü küsühro tü azhih vünüh müshizhu;

7thitü anyiri tü sühro nta wuo saveh, anyihvi rügivü prükükuo üta.

© 2015 Bible Society of India.

8Eh kenüh thuoüji, hi Saküüwuowa phah naveh, thi hi nüh eh zhühkewa Saküüwuowa vü tsüm naveh;

9ma tü zanyo küjiri thi müküphahra zanyori sasati, mküürührhüra kükrükungo zanyori sa:

10azhih vü ma nüh atsohrü tsüveh thi azhuhri vü ajuhri küzeveh;

11küsajiri ma nüh kümsie vü saveh, thi küüluri ma nüh kütote vü khakeveh.

12 Ma nüh aro kümhiera kümshe momaküsa samtütüti, jüta küsa vünüh mari akeri saküüji küsara münyie.

13Ma nüh kümahtsari mari arokümhie vünüh siesieti; thi aro kümsüra kürüzheri tü shita sehkhe vü viteraveh.

14Arülo vü mari tü aküzo siemtuveh, thi arüza vü üta rünyiküzeto vü nga rüpa.

15Thitü ma nüh apa mükünyieri mari po vünüh küloleveh, kümzhori ake vünüh küthohtsari küloleveh.

16Jükenüh kümkhuori tü küluohzhe peh, thi mükümsho nüh ma po küwutemtütüti.

17 Halie, Saküüwuowa nüh saküümsho anyiwa tü loküzhe; jükenüh kükhratsawa nüh phraküsosie müma tüm,

18 küpakenühnyunü ma nüh sakümsamna tsü küveh kenüh, thitü ma nüh rietetsütsüti; ma nüh kürhietsüveh, thitü ma kenüh sakükutsütsüti.

19Küsühro türo vünüh ma nüh noh vizhu naveh; türü vü thuoüji kümsü küsü nga nüh noh küpawa nyuthuoh.

20Kümkhuojih aküsü vünüh ma nüh noh rhehsanaveh, thi arie vü anyuchuwa kükhra vünüh rhehsanaveh.

21Noh tü amizhi nüh kürhiekütsü vünüh küüthi naveh, thi küzorie küru vü noh tü jüma kükrüwa nyu.

22Küzorie vü thi kümkhuojih vü noh tü kükhri naveh, thi azhih vü samwari kükrüwa nyu,

23küpakenühnyunü noh tü azheh vü alohri sie tsarü naküvehthuoh kenüh, thi azhuh vü samwari tü noh sie kamnathuoh.

24Noh juhthsüzheh tü totemthuoh ta küsa noh tü thsü nathuoh, thi noh tü noh küpehku no naveh tü zanyo küsü nga küüsewa nyu.

25Noh küthsoküzhi nga khielohta naveh ta küsa noh tü thsü naveh, thi noh tsatoriwa tü azhih vü apra kümjie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

26Noh tü khruo küze mahvi vünüh noh rüku vü ru naveh, mütha küshih küsü ma zale vü kürütsepe vü teküru üta.

27Halie, hiri nüh hama phahthuoh; jüma tü azhütsa. Künaluo, thi noh kümhie kenüh thsüluo, ti rületsü.

Job 6

1Thinü Job nüh:

2O eh luoveh kümsü jüma tü kütethuoh, thi eh lokürü aveh tü küütoku vü thsemthuoh!

3Jüta thuoüji jüma tü juhküji shünyi nyiehvü nüh küzhom nathuoh; jükenüh eh zhü tü küriemthuoh,

4küpakenühnyunü kükhratsawa shüchu tü eh lovü tü kümthuoh kenüh; eh sietse tü jümara kümzhi zhuveh; Saküüwuowa saküükrüphakewa lieke nü hi sie wuluo vehthuoh.

5Kükrükhre rawuhküzahwa tü ma nüh apra peh küveh vü khukhuti ülo, nyutü shüvotsa tü ma shie rügivü khukhuti ülo?

6Aküpawa tü amütsü müthse nüh tsa mhieveh ülo, nyutü wirüji lovü kümjiwa tü tsakümhie pehveh ülo?

7Eh po kümhie nüh jümari müpo nta; jümari tü eh kenüh künyakuo ashie üta sam.

8O, eh küzhieke jüma pehranchiekele, thi Saküüwuowa nüh jüma sakütsü nthe.

9Hi tohnyaküm nüh Saküüwuowa küülo naveh, jüti sanü ma ke thsuoküze nü hi rehthuo naveh!

10Hama nüh eh luoveh sakürüzi naveh; hi tü aküna vü wienga nüh mümshie nüh rietsi naveh; küpakenühnyunü hi tü kümtsewa zhüri mükürüwiethuoh nüh küsa kenüh.

11Hi tü huopeh na küsa eh kükhra tü mowa lo? thi eh sehkhe tü mowa nü hi tü müküzhike üji mümhie ülo?

12Eh kükhra tü aloh kükhra ülo, nyutü eh sazhü tü asahwuo ülo?

13Küzhütsa vünüh hi tü hi vü eh küükra münyie, thi hi vünüh küükra wuori zhejam ülo?

14Thawa nüh afü küsü vünüh külohnyi küjehkeveh ünüh, Kükhratsawa kükrü kuleveh.

15Eh jienüri tü kuza rehzü üta müroküüzehri, akuzari liteküwa kümjie,

© 2015 Bible Society of India.

16Jümari tü awe nüh sakümom, thi amüra nüh jüla nüh ma mpa küthiveh;

17Aküzhe tsotho vü mari tü ratewaveh; jüma tü samthuoüji mari ape vünüh müngu nüh satewaveh.

18Aküzehkütseri tü mari letse vünüh khaphrümthuoh; mükünyu vü tewa nü pokahmthuoh.

19Tema aküzehkütseri tü phah, Sheba küzehkütseri tü luohzhe.

20Mari nüh küüzhe kenüh mari tü lokhutewa; mari jüla ru nü rüzam.

21Nohri tü khinyi thuoüji hi vü jükümjie; nohri tü eh lokürü ngu nü krümthuoh.

22Hi nüh, 'Aküte küsü hi vü saluo,' ti hi nüh küza ülo? Nyutü, 'Nohri künyirhie vünüh athe hi tsü üti küza ülo?'

23Nyutü, 'Küwuluora ke vünüh hi vizhu ülo?' Nyutü, 'Kütera ke vünüh hi thuotsü ülo?'

24Hi sosieluo, hi tü zota peh naveh ünüh; hi tü mokümjie nahphe tetsethuoh ünüh hi saküthsüluo.

25Küzhütsa zhüri tü küzakelenga khra lo? Thitü noh vünüh phraküümsü mowa sakümshora lo?

26Nohri tü eh zhü sakümshora naveh ti müsheveh ülo, akükrieri nyi küsü nüh azhüküphra tü amürhü nyu ülo?

27Nohri tü apa mükünyieri vü nga aküze sana nü, thi nohri füwa vü she na nü.

28Thitü khinyi thuoüji, hi vü küno lozheluo; küpakenühnyunü nohri nyiehvü küriewa nyu.

29Sühle luo, hi nüh khuoveh, müküsa tümluo, khinyi sühle luo, eh küütoh tü toke pehwieveh.

30Eh mizhi vü müküleh wuori pehveh ülo? Eh kü mpo tü kümsü thsü mküpara ülo?

Job 7

1Azhih vü tü anyiri kenüh kükho küüroh pehveh, thi ma rülori tü akeri küsü rülori üta nyu ülo?

2Tükha küsü nüh akükhe kümngu üta, thi akeri küsü nüh ma kümlie huoküveh üta,

3jükenüh hi tü kürütso asari vi hi totsüthuoh, thi kümnomna rüza vü suohpe sa hi tsü.

© 2015 Bible Society of India.

4Hi tsuo küzeh vü hi nüh, 'Hi tü küsie sühra na lo?' ti sa. Thitü arüza tü suo, thi athohsü küju hi tü küüngu nüh pro.

5Eh sazhü tü arüri thi kümne nüh küzhute; eh sahu tü sakümzhom, thi kürüthe shizhule.

6Eh rülori tü athsükütora tsoji nyiehvü nüh kürhü, thi küluohzhe münyie nüh mari asehkhe vü teru.

7Eh kürho tü rülo küsü wie ti küsa müsheluo; eh notha tü piketü kümhie küngu lewa nyuthuoh.

8Thawa notha nüh hi ngu nüh hi küngu sewa nyuthuoh; noh notha hi vü pehküveh vü, hi tü tewa nathuoh.

9Akülu nüh wa nü rateküwa üta, Jüta küsüpe vü teküwawatü shumruthuoh,

10ma tü ma zheh vü shele müru lerathuoh, nyutü ma pe nga ma müthsü lera wiethuoh.

11Jükenüh hi tü eh po küüzhiwa nyu; hi tü eh sietse küürohküpre vünüh phrahte naveh; hi tü eh kürholi kükha vünüh rü naveh.

12"Hi tü juhküjiwa, nyutü ajuhküji rü, noh tü eh nyiehvü arieh huo saveh ülo?

13Hi nüh, 'Ehze nüh eh lo sakürа ra naveh, eh küjinyiezewa nüh eh kürü sakürüzihtsü naveh,' ta küüza vü,

14jüta thuoüji noh tü amohri vi hi sakükrü, thi kümohtsari vi hi sakümzhoh naveh,

15jüta thuoüji hi tü küünyithe rüka naveh, thi eh rüri nyiehvü nüh aküsü nüh küülo.

16Eh kürho tü nyakuomthuoh; hi tü küsuokürho mürhothuoh. Hi mpa küüpehmüluo, küpakenühnyunü eh rülori tü arütho küsü mpa küsa kenüh.

17 Anyiri tü mowa nüh noh tü ma vü sa shehtsü lo, thi noh tü noh luoveh ma vü thse tsü ülo,

18rüne kürüzhu ma no lo, thi tsotho kürüzhu ma müte ülo?

19Küthake nga noh tü hi vünüh no müthorieh nüh sana lo, nyutü eh mütse hi nüh müjie kümzhuküju hi mpa müküsa ülo?

20Mükütüküzü hi khiemuom thuoüji, hi tü noh vü mowa sa lo, noh nyiri künotewa? Mokenüh noh tü hi vi noh nüh noke küpeh huowa sam lo? Mokenüh hi tü noh khuo samtü lo?

© 2015 Bible Society of India.

21Mokenüh noh tü hi nüh küphrürie nomjatü lo, thi eh künakhie vi müjatü lo? küpakenühnyunü hi tü khinyi thuoüji, azhitho vü zehtewa nathuoh nü; noh tü hi phah naveh, thitü hi tü küpehwa nyuthuoh," ti rületsü.

Job 8

Bildad nüh Kürüle

1Jüti küsa vü Bildad Shihitwa nüh rüle taji:

2Noh tü küthakele hamari küza peh na lo, thi noh po vü azhüri tü amürhü küji küsü küsana lo?

3Saküüwuowa tü kümshowa kürele naveh ülo? Nyutü kükhratsawa tü kükatowa kürele naveh ülo?

4Mükütüküzü noh tsari nüh ma vü khiemuom thuoüji; ma nüh mari küphrürie akükhra vü vizhumthuoh.

5Mükütüküzü noh nüh Saküüwuowa phah, thi Kükhratsawa vü zhiekekhuo thuoüji,

6mükütüküzü noh nüh latha thi müsho thuoüji, jüüta thuoüji ma nüh ma mpa noh kenüh küthetsa wie naveh, thi kükatosheh arhieri vi noh jisuo satsü naveh.

7Thi noh küsatewa tü zahm wie ketünga, noh rülo asevü thuoüji ji sheh naveh.

8Hi nüh noh vü khuoveh, teküwa kürhori kürü luo, thi apari nüh küphahrawa müshe noluo;

9küpakenühnyunü hiri nga thuoh thitü luonyi nüh, thi zanyoküsü nga müthsü, azhihvü hiri rülori tü arüzhe küsü wie.

10Mari tü noh müsosiewie ülo, thi müküza ülo, thi mari küthsü vünüh azhü müphrashu nüh sanaveh ülo?

11Azhih azhinyi mükünyi tü atuohrieh shora naveh ülo? Ajuh mükünyi tü amüshüh tü küliera naveh ülo?

12Aküwu vü pehküveh vü thi müküzahthuo vünüh, apra küpari tüvü nüh wahzhütewaveh.

13Saküüwuowa küümari aveh tü jükümjie küsa lehkhujiri; aküthseküsa nyiwa küluohzhe thuoüji pohkahm naveh.

14Ma küüzhezhü tü kütehthuo vünüh shutewaveh, thi ma kütsotü tü ajevü sarülie küsü.

15Ma tü ma zheh vü rüngake naveh, thitü jüma tü küpehsuowa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

16Ma tü arünyi tüvü jehpuhke naveh, thi ma küshi tü ma phahri vü küphranyuo naveh.

17Ma rüzohri tü aloh kümprohke vü cha mükieleveh, ma tü alokrü za vü rhoveh.

18Mükütüküzü ma pe vünüh ma tü zoriem thuoüji, jüta thuoüji jüma tü ma kürüm taji, Hi tü noh müngu rhuo, ta küzam naveh.

19Halie, hamatü ma lehkhuji loküzhewa; thi azhih vünüh küpari tü shuru naveh.

20"Halie, Saküüwuowa tü kümte mükünyie nyiri kükulewa nyu, nyutü kümsüküsara ke küviwa nyu.

21Ma nüh küükhri vi nü noh po saküprotsü naveh, thi noh pohmieri tü aküzie küprotsü naveh.

22Noh kümrhüri tü küzükrü nüh küüzhutem naveh, thi arokümsüra juhthsüzheh tü küpehwa nyuthuoh."

Job 9

Job Ma Kürho Kenüh Küruohluo

1 Jüti küsa vü Job nüh rüle taji:

2Azhütsa jüma tü Jüta takü sa hi nüh thsüveh: Thitü anyiri tü mokümjie Saküüwuowa tüvü müshora na lo?

3Mükütüküzü nyi küsü nüh ma sie küra ngüveh üji, nyi küsü nga, küsükeri vünüh ma vü anyie küsü keri rüle mütsü ra.

4Ma tü luoveh lovü nü mütsa, thi akükhra vü müzhom, thawa nü ma mpa ma sakükhom nü küsara sa lo?

5thawa nü aküzhiri vijam nü mari tü jüma müthsü nüh saveh lo, ma nüh ma rüküshu vünüh jümari khamleleveh;

6thawa nüh azhihwa mape vünüh küzhüzhühti lo, thi ma tohvühri tü saküükhekhe ti lo;

7thawa nüh arühnyi vü azhükütsü sasati, thi müküshu nüh sasati lo; thawa nüh awuhtsiri tü feteveh lo;

8ma mpa nüh atülüri vü thsuoküüze wie, thi juhküji küüshühri nyiküütsake wie;

9 thawa nüh wuhtsi wiehkhuhkükhawa thi münüleh küwie wuhtsiri sa lo, küsosa vü münüleh wuhtsiri thi zhieseh awiepari sa lo;

10thawa nüh küthsükümshi nyiehvü nüh aküji zanyori sa raveh lo, thi mükürüh nüh kükrükündo zanyori sa raveh lo.

© 2015 Bible Society of India.

11Halie, ma tü hi kari wawati, thi hi tü ma müngu; ma tü küngahtseveh, thitü ma küngu müsa.

12Halie, ma nüh prütewaveh; thawa nüh ma satera na lo? Thawa nüh ma vü, “Noh tü mowa sa lo?” ta müsara.

13Saküüwuowa tü ma rüküshu vünüh küürelewa nyu; ma kükhu vü Rahab küükrari küngietsuo.

14Thinü mokümjie hi tü ma rüle na lo, ma sie eh zhü rüka taji?

15Hi tü mükhieh wie ketünga, hi tü ma mürüle ra; hi phraküümsüwa vü hi tü külohna müthuo üji mümhie.

16Mükütüküzü hi nüh ma ji nü ma nüh hi rüle thuoüji, ma tü eh jikhi künaveh ta küsa hi tü kütsotüwa nyu,

17küpakenühnyunü ma nüh amürhükümsü vi hi küsanyam kenüh, thi mazhühnyo mükünyie vünüh eh khüma saküzhitsü;

18ma nüh eh rütho küüsahwa nyu, thitü akükha vi hi saküprotsü.

19Mükütüküzü jüma tü akükhra sakümjie tüla, ma noluo! Mükütüküzü jüma tü kümsho rüleh tüla thawa nüh ma ji na lo?

20Hi tü münakhie wie ketünga eh po mpa nüh hi kümsü naveh; hi tü kümte münyie wie ketünga ma nüh hi kürele ti küsa thsütoh luo.

21Hi tü kümte münyie; hi mpa hi chieke müsa; hi tü eh kürho nyakuomthuoh.

22Jümari aveh zanyo küsü; jükenüh hi nüh küzaveh, ma nüh kümte mükünyiewa nga, thi khukekümsüwa nga masükhürü zorieveh.

23Kütsasü nüh zhürüluo aküsü viru wie nga ma nüh mükünakhiewa kümsü riesasati.

24Azhihwa tü khukekümsü ake vü thsemthuoh; ma nüh ma lesara nyieh küwuteteti, mükütüküzü ma nüh ngu thuoüji jüma tü thinü thawa nüh lo?

25Eh rülori tü aküzhüri küsü nyieh vünüh kürhü; jüma tü zhütewaveh, jümari tü kümhie müngu.

26Mari tü amüshüh juhieküzahri küthse vünüh waveh, aluomü küsü nüh ma shie vi nta the küturu kümjie.

27Mükütüküzü hi nüh, eh kürüwa kümam thuoüji, eh lokürü nyiehwa tü fojam nathuoh thi alosaküwie nathuoh.

28Eh kümnomna aveh vünüh hi tü krüterum thuoh, küpakenühnyunü noh tü hi mükünakhie vünüh küüjehkewa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

29Hi tü rünathuoh; thinü jüta thuoüji hi tü mokenüh müjuju vünüh akükhrathse
nü küroh na lo?

30Hi nüh amüra vi hi phrüh wienga, thi zhiwejuh vi eh ke sakümtse wie nga,

31tü noh nüh hi vi ashohku lovü shohjake naveh, thi eh thsümnyi mpa nüh hi
kürhorha nathuoh,

32küpakenühnyunü ma tü hi üta anyiri sanü ma rületsü nti küsa nyu, jüta
mükünyutüla hiri kürü müteno wie naveh nüh.

33Hiri azhievü aleküsatü münyie luo, jüta thuoüji hisü azhievü ma ke thsera
naveh nü.

34Ma tü ma zhietsühwa hi vünüh viteküwam luo, thi ma kükrüshikewa vi hi
samküümzhoh tümluo.

35Jüta thuoüji hi tü ma kükrü vünüh azhüküüzawa nyuthuoh, küpakenühnyunü
hi tü jüma hi vü tü müküveh kenüh.

Job 10

Eh Kürho Nyakuomthuoh

1Eh kürho nyakuomthuoh; hi nüh eh kürü vü phrahshu mülie wienathuoh; hi
nüh eh kürholi kenüh akükha vünüh küza wie nathuoh.

2Hi nüh Saküüwuowa vü küza naveh, hi rümja tüm üta; noh tü mokenüh hi vü
akükhra thse nü ruohluoveh ünüh hi küthsüluo.

3Kümrü tü noh kenüh kümhie ti ülo, noh kenüh küüroh mam, thi khukekümsüra
küüteh kütso ti sanaveh ülo?

4Noh tü asatsa notha pehveh ülo, Noh tü anyiri nüh küngu kümjie nguveh ülo?

5Noh rülori tü anyiri rülo kümjüh ülo, nyutü noh mahviri tü anyira mahvi
kümjüh ülo?

6jüti sanü noh tü eh künakhie phah, thi eh kükhiemuo phahveh ülo,

7hi tü münamuo wie ta küsa noh nüh thsüwie ketünga, thi nyi küsü wie nga nüh
noh ke vünüh küvizhu münyie wie thuoh ülo?

8Noh kenüh hi saküje taji hi sa; thi khinyi thuoüji noh tü sühle tewa nü hi
zorieveh.

9Noh tü anyisa nüh visa ti küsa müsheluo; thinü noh tü hi azhitho saküje le nti
ülo?

10Noh tü hi tünüjuh kümjie alievü küshomja ülo, thi aküthü kümjie hi
samkümkho ülo?

© 2015 Bible Society of India.

11Noh nüh asazhü thi sahu vi hi küzhu, arüri thi anyohnyie masü vi hi torüluo tsü.

12Noh nüh akürho thi mükükhaphrükhale küümze vi hi satsü; thi noh küümze nüh eh sietse müshiesa.

13Tü zanyo hamari tü noh nüh noh luoveh lovü küthim; hamatü noh kümshe ta küsa hi nüh thsü.

14Mükütüküzü hi khiemuo thuoüji, ta no tü hi nopehpehti, thi eh künakhie kenüh hi nomja nta.

15Mükütüküzü hi tü khuke msümthuoüji, hi vü zhühkha ru luo, küpakenühnyunü hi tü saküüzükrü nüh pro, thi eh kümnomna rügivü küno kenüh.

16Thi mükütüküzü hi nüh hi mpa hi vi kümsie ünü noh nüh amiewuo küsü kümjie hi küka, thi hi vü aküngori küroh;

17noh tü hi vü noh pohvü sakürü thetheti, thi noh tü hi wuovü noh rüküshu saküzhizhiti; noh nüh asürho riehkhuo hi vü viruruti.

18“Mokenüh noh tü ashiekuo lovü nüh hi vizhuru lo? notha küsü nga nüh hi müjie küngu vünüh hi müküsü nüh,

19thi hi tü müshu nüh sanü ashiekuo lovü nüh rüku lovü vüteküwa müsanüh.

20Eh kürho rülori tü müzüla ülo? Hi mpa jam luo, jüta küsa vünüh hi tü luovehkürüzih pike ngura naveh ünüh,

21hi tü küsie tewa naveh ünüh shelekürüwa nyuthuoh, aküzo thi aküsü rüzhe azhihwa vü,

22aküzo thi kürüza azhihwa vü, alati tü aküzo kümjie küsa vü,” ti rületsü.

Job 11

Zofar nüh Kürüle

1Jüti küsa vü Zofar Namatwa nüh kürüle:

2Azhü khielohta küsa tü mürüle nüh teküwa leh ülo? thi nyi küsü nüh azhü aküpro küüza tü kükato vü vimthse naveh ülo?

3Noh küshükhushünyi nüh anyiri saküüzoh mhieveh ülo, thi noh nüh küriesa vü wuori nüh noh samküzükrü tüm naveh ülo?

4küpakenühnyunü noh nüh, ‘Eh küsosiezhü thuoüji mütsemü, thi hi tü Saküüwuowa notha vü mütsem’; takü sa kenüh.

5Thitü O, Saküüwuowa jüma nüh phrahte naveh, thi noh vü ma pohmie ga naveh,

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti sanü küüthi kümtsa noh vü küza naveh! küpakenühnyunü ma tü küthsükümshi khielota pehküveh kenüh. Saküüwuowa nü jüma nyieh vünüh, noh saküümnomna zülaveh ünüh, noh jüma thsüluo.

7Noh tü Saküüwuowa küsheh zanyori phahra naveh ülo? Noh tü kükhratsawa kükete phahra naveh ülo?

8Jümatü atülü nyiehvü nüh müsie, noh tü mowa sara na lo? Küsürazhie nyiehvü nüh sheh, noh tü mowa thsüra na lo?

9Ma küüte tü azhihwa nyiehvü nüh suo, juhküjiwa nyiehvü nüh müza.

10Mükütüküzü ma nüh kariwa noh vi akü̈si sa, thi ashih küsa vü ji thuoüji, thawa nüh ma khetera na lo?

11küpakenühnyunü ma tü anyiri ame mükünyie küthsü kenüh; ma nüh müküju ngu thuoüji, ma tü jüma müthsü tüm naveh ülo?

12Thitü küzhehphrori küsü thuoüji thsüra naveh, rawuhküzah atsa nyiri küsü wuo thuoüji.

13“Mükütüküzü noh nüh noh luoveh kükato vü sa thuoüji, noh tü ma wuovü noh ke thsuoküze naveh.

14Mükütüküzü noh ke vü müküju pehveh üji, jüma kületsuovü jaküzem luo, thi khukekümsü noh juhthsüzhehri lovü müküürho tüm.

15Jütathuoüji noh tü anyiehna müpe nüh noh nyieh tü toke nathuoh; noh tü müzhoranathuoh, kükrüwa nyuthuoh.

16Noh tü noh luoveh kümnomna kümam nathuoh; ajuh nüh jüma müzhuteküwa kümjie noh tü müshe nathuoh.

17Thi noh kürho tü arülo rünyiküzeto nyieh vünüh wierake naveh; ma küzowa tü arüne thsem naveh.

18Jüta thuoüji noh tü küüzhezhü peh naveh, küpakenühnyunü jüla küluozhe pehküveh kenüh; noh tü künyuote thi külohji vünüh noh tü münyie naveh.

19Noh tü zehtsuo naveh, thi nyi küsü nga nüh noh saküükrüwa nyu, anyiri hozake wienga noh küütso zhieke naveh.

20Thitü khukekümsüra notha thuoüji sazihm naveh; mürie na küsa aleh aveh thuoüji makeri’a nüh kümiem naveh, thi mari küluozhe thuoüji mari rütho küsah sehkhe,” ti rületsü.

Job 12

Job nüh Kürüle

1Thinü Job nüh kürüle:

© 2015 Bible Society of India.

2Küthsüzih münyie noh tü anyiri, thi kümtsa tü nohri sie sü naveh.

3Thitü hi nüh noh kümjie mükümshera pehm wiethuoh; hi tü noh nyieh vünüh müsaji. Thawa nüh hakümjie küsa zanyori müthsü nüh pehveh ülo?

4Hi tü eh füri vü küükhringü zanyo küsü samthuoh; Hi, Saküüwuowa küjiwa thi hi kürülewa, kümsho thi kümtemkünyie nyi küsü, hi tü küükhringü zanyo küsü samthuoh.

5Rüzih küvehwa kümshe lovü angu kümsü müküchie pehveh; thari ajih nyichoveh ünüh jümari kenüh liekeveh.

6Kürühura juhthsüzheh thuoüji luovehkürüzih vünüh pehveh, thi Saküüwuowa arüsaküümthori thuoüji, küsara mari ake vü mari nyiaza viteruveh.

7Thitü samwari künaluo, jüüta thuoüji mari nüh nohri sosie naveh ünüh; amürhü vü prükütse müwari künaluo, mari nüh nohri vü küza naveh ünüh;

8nyutü azhih vü aprari künaluo, mari nüh nohri sosie naveh ünüh; thi juhküji angari nüh nohri vü phrahzhutsü naveh ünüh.

9Hamari aveh azhievü VÜWA kenüh müsa ta küsa thawa nüh thsüveh ülo?

10Ma ke vü rhoküveh zanyo küsüküsü nga pehveh, thi anyiri aveh arütho pehveh.

11Amizhi nüh ashie kümpo üta akhüna tü azhüri mümte ülo?

12Kümahtsa thuoüji kükhruoküzeri vü pehveh, thi küthsükümshi thuoüji rülo küsuo vünüh pehteruthuoh.

13Kümahtsa thi akükhra thuoüji Saküüwuowa vü pehveh; ma tü shikekütsü thi küthsükümshi pehveh.

14Mükütüküzü ma nüh zochiem thuoüji nyi küsü nga müsalera; mükütüküzü ma nüh nyi küsü alovü khethuokem thuoüji, nyi küsü nga nüh müsa ra.

15Mükütüküzü ma nüh ajuhri küjehtem thuoüji, jümari tü küwehtewaveh; mükütüküzü ma nüh jümari liküze thuoüji, jümari nüh azhihwa külüwute tewaveh.

16Ma vü akükhra thi kümahtsa pehveh; mürakümwa thi kümrawa tü ma zhi.

17Ma nüh zhühphie kütsüri künetemümti, thi alesari zanyosamküthsü nüh sasati.

18Ma nüh kajira küphehteri lejatsüveh, thi mari küshih vü kütsekevüh tseketüveh.

19Ma nüh anavüri künetemümti, thi akükhrari khajamümti.

20Ma nüh tsotükümra zhüküphra khete mümti, thi kükhruora küthsükümshi vija mümti.

© 2015 Bible Society of India.

21Ma nüh kajitsari vü momakütalo küshoketsüveh, thi kümzhora kütsekevüh lejamümti.

22Ma nüh aküshehwa tü aküzowa vünüh foja tüveh, thi küzo kümthsüthsüwa tü aküwie vü viruveh.

23Ma nüh akuoküjiri saküji, thi ma nüh zorieveh: ma nüh akuoküjiri sakümza, thi jümari zoriemümti.

24Ma nüh küthsükümshiwa azhihvü anyira levüri vünüh vijamümti, thi jaküm lehkhuji mükünyu vü mari tse küzemümti.

25Mari tü anyih müvi nüh aküzovü rüpa tsetseti; thi ma nüh mari tü kümsheri küsü üta puolepuozaz

Job 13

1Halie, eh notha nüh hama aveh ngumthuoh, eh khüna nüh jüma künara thi thsürathuoh.

2Mowa noh nüh thsüveh ünüh hi nga thsüveh; hi tü noh vünüh küsajiri nyu.

3Thitü hi nüh kükhratsawa vü küza naveh, thi hi nüh Saküüwuowa vü eh zhükuwa ruohluo ngüveh.

4Nohri thuoüji akürie nüh vi khrükümjijiti; nohri aveh tü amemkünyie nahziküthsüri.

5O, nohri tü zoti küüpeh ngü chieke le, jüma nüh nohri kümahtsa sanaveh!

6Khinyi eh kümshe künaluo, thi eh pomieh nüh kükhuori künaluo.

7Saküüwuowa kenüh nohri tü rie nü phrahte nti ülo, thi ma kenüh rieriekhri nü phrahte nti ülo?

8Noh tü ma vü kümrhümze kütsa nti ülo, noh tü eh zhükuwa tü Saküüwuowa kenüh khuo nti ülo?

9Ma nüh noh phah zhura thuoüji nohkeri nüh mhie naveh ülo? nyi küsü nüh anyiri küsü kümramizhi üta, nyutü nori tü ma müramizhi ra naveh ülo?

10Ma nüh noh shüke tsa wie naveh, mükütüküzü noh nüh küüthi vünüh kümrhümze kütsa thuoüji.

11Ma kükhrakümzhowa nüh nohri saküümzhohwa nyu ülo, thi ma kükrüshikewa tü nohri vü küturuwa nyu ülo?

12Nohri nüh küthsütori tü awejiri küthsüzhü kümjie, nohri künyuoteri tü anyisa künyuote.

© 2015 Bible Society of India.

13Zoti peh luo hi nüh phrahte nathuoh ünüh, thi ma mpa nüh mowa naveh ünüh hi vü küürum luo.

14Hi nüh eh sazhü eh ha vünüh vi naveh, thi eh kürho vi eh ke vü thse naveh.

15Halie, ma nüh hi müwiethe naveh; hi tü küluozhe münyie luo; tü hi nüh ma nyieh vünüh eh lehkhujiri nyuote naveh.

16Hama nüh eh küülole sanaveh, jüti sanü nyiaza mükünyieri tü ma tüvü müru nüh sanaveh.

17Eh zhü kümhieti künaluo, thi hi nüh küphrahzhuzhüwa tü nohri khüna vü küütüluo.

18Halie, hi tü eh zhüku küche savehthuoh; hi tü müshora nata küsa hi nüh thsüveh.

19Hi sie küra na küsa thawa pehveh lo? küpakenühnyunü jüüta thuoüji, hi tü zoti peh nü sümna küveh kenüh.

20Zanyo künyi mpa nüh hi vü sakütsü saluo, jüüta thuoüji hi tü noh nyiehvü nüh hi mpa küüthiwa nyuthuoh:

21noh ke hi vünüh vi letsuotewaluo, thi noh kükrüshikewa tü hi samkümzhoh tümluo.

22Jüta thuoüji hi ji luo, hi nüh kühu naveh ünüh; nyutü hi raküphrahte luo, thi nohri nüh hi rületsüluo.

23Eh künakhieri thi eh kükhiemuori tü küzake lo? eh küphrürie thi eh kükhiemuo hi saküthsütsüluo.

24Noh tü mokenüh noh nyieh vü küthiveh lo, thi noh mükünongüwa ti chiekeveh lo?

25Noh tü anyawa heküprü kütse saküükhrih, thi müthakuh küsü zhetse nti ülo?

26Küpakenühnyunü noh tü akükha zanyori rhü nü hi sie wuluoveh nü, thi hi küviza künakhieri aka küüsaveh nü.

27 Noh nüh eh mpha vi alokrüri rügivü saveh; thi eh lehkhuji aveh notseveh nü, noh nüh eh mphakhuri vi kükete vü saveh.

28Anyiri tü zanyo küpri kümjie aküja vü tewawati, thsümnyi mütharü nüh tsaküm üta.

Job 14

1Anyi nyimzari küsü vünüh küwuoa tü, rülo pike azhi thi kümnomna pro.

© 2015 Bible Society of India.

2Ma tü aküwu küsü kümjie shuru, thi wahzhü tewawati; ma tü arüzhe küsü üta ratewa, thi pehmwa nüh sasati.

3Thinü noh tü jükümjie küsa küsü vü noh notha no, thi ma sieru nü noh sie ashih vü ruveh ülo?

4Mükümtse küsü vünüh thawa nüh kümtse zanyo viru ra na lo? Nyi küsü nga nyu.

5Ma rülori tü kütuohke kümthuoh kenüh, thi ma sa küürüh tü noh vü pehkümthuoh kenüh, thi ma tü kari müwara ta noh nüh kükete vü chieke,

6ma vünüh noküze luo, thi küpehm luo, akeri küsü kümjie ma rülowa vi ma nyiehra küükhruom luo,

7küpakenühnyunü athsoh küsü kenüh küluohzhe pehveh, mükütüküzü jüma shüchiehm ketünga, jüma tü shizhu le naveh, thi ma küshi tü küütuowa nyu.

8Ma mpa nüh ma rüzoh tü azhih lovü nüh ze wie ketünga, thi ma totsoh tü azhih vünüh süm wie nga,

9jüma tü ajuh rheküüngu vünüh tsotüzhu naveh, thi are kürünyi küshi üta tsuona shu naveh.

10Thitü anyiri thuoüji sütewaveh, thi alo vü thsemümti; anyiri thuoüji ma rühtho sehkhe samümti, ma tü khievü pehveh lo?

11Asuozü küsü nüh ajuh ngeteküwa üta, thi rühgu küsü nüh ratewa thi küwehte küwa üta,

12Jükümjie vünüh anyiri tü tetsuotsuoti, thi müsühra le nüh sasati; atülüri müküra küju ma tü küsührawa nyu, nyutü ma küzeh vünüh akünekküüthewa nyu.

13O noh tü küsürazhie vünüh hi küüthira thuoüji, noh rükümthowa müjie kükari küju hi sathesheh thuoüji, noh tü atsotho küsü chie hi tsü nü hi müshe thuoüji!

14Mükütüküzü nyi küsü nüh süm thuoüji, ma tü rho le naveh ülo? eh küüroh rülo aveh hi tü huo mhieveh, hi kümzhiwa müjie küru küju nü.

15Noh nüh hi ji naveh, thi hi nüh noh huo naveh; noh tü noh kenüh küürohwa müngu peh naveh.

16Jüta thuoüji noh tü eh lekha kürüh peh nathuoh, noh tü eh kükhiemuo künotetüwa nyuthuoh;

17eh küphrürie tü achükhu küsü lovü fetem nathuoh, thi noh tü eh künakhie nyiehvü külüwutem nathuoh.

18“Thitü aküzhiri tsuohtsaru nü kücherie jam, thi alokrüwa tü ma pe vünüh vijam;

© 2015 Bible Society of India.

19ajuhri nüh alohri huthuoveh; ajuh nüh azhithe müzhutewaveh; jükümjie noh
nüh anyira küluohzhe zorieveh.

20Noh nüh küsuokürho ma vü chara naveh, thi ma tü küzemümti; noh nüh ma
tso khaphrü nü ma teküwamümti.

21Ma tsari tü küsiakesiakhri vü ruruti, thi ma tü jüma müthsü nüh sam; mari tü
vikütsuom, thi ma tü jüma mümshi nüh sam.

22Ma tü ma satsa küna mpa nüh küthsü wie; thi ma tü ma mpa ma kenüh küülu
wie," ti rületsü.

Job 15

Kühaluo Künyiawa
(15.1—21.34)

1Jüsevü Elifaz Temanwa nüh rüle taji:

2Kümahtsari nyi küsü tü, amürhü zanyoküthsü nüh kürüle leh ülo, thi zhiehshu
mürhü nüh ma mpa ma saküüpro leh ülo?

3Ma tü akünyia mükünyie vünüh phra nü, nyutü azhü ma nüh vi nü kümhie
müküsara vi nü wuluo nti ülo?

4Thitü nohri tü Saküüwuowa kükrü vünüh sa küze na saveh, thi Saküüwuowa
tüvü kümshephoke khetem na saveh,

5küpakenühnyunü noh künakhie nüh noh po sosie tsüveh, thi noh tü amizhi
aküzü rükaveh.

6Nohri apo mpa nüh nohri müküchie saveh, hi nüh nyu; nohri pomieh mpa nüh
nohri pohvüzhü satsüveh.

7Noh tü anyi küwuo khuwa ülo? Nyutü noh tü küzhihori atüvü nüh
vizhuteruthuoh ülo?

8Noh tü Saküüwuowa nüh zhühphiekütsü künathuoh ülo? Thi noh kümahtsa vi
noh mpa küketera sa ülo?

9Hiri nü müthsü ta küsa noh tü khiela nüh thsüveh lo? Hiri nüh
thsümkümtsetohra, noh tü khiela nüh thsümshiveh lo?

10Ashehküpruwa nga thi aküzeri nga hiri azhievü pehveh, noh pa nyiehvü
kükhruo.

11Noh kenüh Saküüwuowa luoveh saküürüzih tü zah le ülo, nyutü azhü
azhüzhüsheh nü noh vü küzaküveh tünoh kenüh zah le ülo?

12Mokenüh noh tü noh luoveh nüh viküüzemümti lo, thi mokenüh noh notha tü
küphriehphriehti lo,

© 2015 Bible Society of India.

13Jüti sanü noh sietse tü sühle Saküüwuowa sie küürühnyuonyuoti nü, thi jükümjie küsa azhüri tü noh po vünüh küüshuveh lo?

14 Anyiri tü mowa nü ma tü mütsera na lo? Nyutü krevühri küsü nüh ma tü küwuo, ma tü nyitsara naveh ülo?

15Halie, ma kümtse vü Saküüwuowa tü kütsohtü müthse, thi atülü tü ma notha vü mümtse;

16akükrewa thi küütsaküsühwa tü küzakele nga momasa lo, ajuh kümjie künakhie zhu nü kütse anyiwa!

17Hi nüh noh kütsanavehünüh, künaluo; thi hi nüh mowa ngu nüh, hi nüh phrashu naveh ünüh.

18(Kümahtsa nyiri thawa nüh küza nüh, thi mari apari nüh müküthi nüh sam nüh,

19thawa vü mpa nüh azhih tsü nüh, thi anyitheri küsü nga mari azhievü kari müwa nüh).

20Anyi khukekümsüwa tü ma rülo aveh vü, aküna nüh kürüte tsetseti, mahvi aveh vü mükünyishi kenüh sazhuhke naveh.

21Ma khüna vü kümzhoh jikhiri tü; küzorieri tü kütsarhie vünüh ma rügivü ru naveh.

22Aküzo vünüh ma tü sühle naveh ta küsa mütsohtü, thi ma tü anyuchuwa kenüh kürühkemthuoh.

23Ma tü alohse kenüh kületsuo vü tsetewathuoh, 'Jümatü khiela pehveh lo?' ta sanü. Ma tü ma ke vü aküzo rülo küsü küche savehthuoh ta küsa thsü;

24müshekümnomna thi ashekü sü nüh ma sakümzhoh; mari nüh ma vü kücha sa, kajiri küsü nüh ariekü sa küüche üta,

25küpakenühnyunü ma nüh ma ke Saküüwuowa vü küchuoküüze kenüh, thi kükhratsawa vü künyie khuo,

26müzike wiethuoh nüh ma tü aküsa kürütso joh huo küsü vi nü ma vü zhütse;

27küpakenühnyunü ma tü, ma küthü vi ma nyieh hiete kümthuoh kenüh, thi ma keku vü aküthü vizhuhkümthuoh kenüh,

28thi küüzo nyujiri vü rhomthuoh, azheh nyiri nüh mükürho lehvü, jümari tü küche taji zorie kümprohketeru naveh;

29ma tü münyirhie ra, thi ma künyirhie tü aküsuo müpeh ra, nyutü ma tü azhih lovü rüzoh müchatura;

© 2015 Bible Society of India.

30aküzo vünüh ma tü mürie teküwawanyu, anyihzhu küjuzhuwa tü netewa naveh, thi amürhü nüh ma küwuwa tü chiriejam naveh.

31Ma tü kürütsovü müküütsohtü tümluo, ma mpa ma müramizhi nü; küpakenühnyunü kürütso tü ma no shele naküveh kenüh.

32Ma tsotho atüvü jüma tü thuojutsü wie naveh, thi ma tsuona tü kümzhiwa nyu.

33Ma rhelivi müküne ma nüh küzhühjam naveh, rhelivirhu üta, thi ma küwu küzhüh küükrem naveh, Olive thsoh üta,

34"küpakenühnyunü nyiaza mükünyie kürefü thuoüji küvükre, thi atheküvira zheh tü anyih nüh tsom naveh.

35Mari tü arokümsü moh nü kümsü vizhutsütsüti, thi mari luoveh tü kürieriekhri küchecheti," ti rületsü.

Job 16

Job nüh Kürüle

1Jüti küsa vü Job nüh rüle taji:

2Hi tü jükümjie küsa hozake künarathuoh; nohri aveh tü aluoveh müsükütseri saküürüzihri kheh wie.

3Amürhü zhüri tü ma pohte pehveh ülo? nyutü mowa nüh noh rüsaküshuveh nü noh tü rüleveh lo?

4Hi nga noh üta phrahtera naveh, mükütüküzü noh tü hi kümjie vü peh thuoüji; hi tü azhükürü nü nohri sie huo ra naveh, thi nohri vü eh lü küze naveh.

5Eh po vi nohri sakükhra ra naveh, thi eh pomieh nüh luoveh sakürüzih tsü naveh, nohri küna sakürüpahtsü naveh.

6Mükütüküzü hi nüh phrahte wie ketünga eh küna tü mürüpah wie, thi hi nüh vüte wie ketünga, küzake hi vünüh tewaveh lo?

7Saküüwuowa nüh hi saküthasü tsamthuoh; ma nüh eh refü aveh saküüzomthuoh,

8Thi ma nüh hi sakütsürümthuoh, jüma nüh eh pohvü küsü; thi eh kütsi nüh sühra hi wuluomthuoh, jüma nüh eh nyiehvü pohvü satsüveh.

9Ma rüküshu vünüh ma nüh hi zokhrimthuoh, thi hi mürhümthuoh; ma nüh hi vü ma ha hahrimthuoh; eh kürholuowa tü hi vünüh ma notha küzahmthuoh.

10Anyiri tü hi vü mari apo kamthuoh, mari tü hi kewu wie taji eh nakieh jetsüthuoh, mari tü mari mpa nüh sezhuh küfike nü hi sie luohsaveh.

© 2015 Bible Society of India.

11Saküüwuowa nüh hi vi kümsüri vü tsümthuoh, thi hi vi khuhkekümsüra ke vü küliemthuoh.

12Hi tü rüzih pehveh ünü ma nüh hi zokhuorie; ma nüh aku vünüh hi shoh nü hi kücherie; ma nüh hi vi ma noshe üta sa,

13ma lawih küviri tü hi mükieshe. Ma nüh eh mükehri phie küpie nü müküpeketü nüh samthuoh; ma nüh eh se azhih vü saküürhüriemthuoh.

14Ma nüh hi tü wulehküzokhuo vünüh hi zokhuorie; ariekü̈sari üta ma tü eh rügivü zhü.

15Hi tü atsahkie eh sahu rügivü kürüke, thi eh kükhra vi azhitho vü thsem.

16Hi tü akükrie vünüh eh nyieh müru, thi eh nothaküneh rügivü tü zomthsüthsü;

17eh ke vü küvürie münyie wie ketünga, thi eh kükhuo tü mütha wie nga.

18O azhihwa, eh züh müsote tümluo, thi eh küzie tü kümnyiepe müküüngu tümluo.

19 Khinyi wie nga, halie, eh pohvü tü atülü vü pehveh, thi eh kenüh pohvüküsatüri tü kümsie vü pehveh.

20Eh füri nüh hi vü müküchieküzhü sa; eh notha tü Saküüwuowa vü arüthsü küshozhu vehthuoh,

21ma tü Saküüwuowa sie kükato vü peh na küsa kenüh nyi küsü nüh ma zhephruwa siekükato üta,

22küpakenühnyunü mahvi piketeru thuoüji hi tü shele müküru lehkhuji vü tewa küvehthuoh kenüh.

Job 17

1Eh sietse tü kuomthuoh, eh rülori tü tetuthuoh, arüku tü eh kenüh küchemthuoh.

2Eh poteposhu vü küriesaripeh tsam, thi eh notha tü mari nüh arüsaküüshu vü pehm.

3Noh mpa hi vi nü shiete saluo; hi vü küütoh kütsüra thawa pehveh lo?

4Mari müshe nüh thsümshi na küsa, noh nüh khete kümtü kenüh, jükenüh noh tü mari nyievü kükhrawa nyuthuoh.

5Thawa nüh ma füra müthoh azanyo vi nta, mari luohsanü küthsüveh ünüh, ma tsara notha thuoüji küjum naveh.

6Ma nüh hi tü anyiri nüh küzhühnyuo vünüh hi satsü, thi hi tü anyiri nüh kümshüke atüvü küpehwa samthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7Asheküsü vünüh eh notha tü zoriemthuoh, thi eh satsari tü arüzhe küsü üta samthuoh.

8Kümsho nyiri tü hama vü nosü tewawati, thi mükünakhiewa ma mpa nüh anyi kümsüwa vü küke nü luohsa sati.

9Tü künyitsawa tü ma lehkhuji küjehkeveh, thi ake kümtsewa huoüji rho kümzhomzho waveh.

10Thitü nohri shele küru saluo, nohri aveh, thi hi tü nohri azhievü kümahtsari künguwa nyu.

11"Eh rülori tü tewathuoh, eh kürüzheri tü kuoriemthuoh, eh luoveh nüh kümnguri.

12Mari nüh arüza vi arülo sam; Aküwiewa, mari nüh, 'Küzowa vü shehnyimthuoh,' ta saveh.

13Mükütüküzü hi nüh küsürazhie tü eh zheh ta phahm thuoüji, mükütüküzü hi nüh eh küjinyiezewa tü, aküzo vü lerie thuoüji;

14mükütüküzü hi nüh ashohku vü, 'Noh tü eh pa,' ta thuoüji, thi hi nüh ajienyu vü, 'Eh zah,' nyutü 'Eh tsehvü,' ta küza thuoüji,

15Khiela hi küluohzhe pehveh lo? Eh küluohzhe thawa nüh notü na lo?

16Jümatü küsürazhie rüpethsohri vü tetsuo naveh ülo? Hiri kürü azhitho lovü tekütu sanyi nü," ti rületsü.

Job 18

Bildad Shuhitwa nüh Kürüle

1Jüta küüzavü Bildad Shuhitwa nüh rüle taji:

2Noh tü küthakele azhü zheküka nti lo? Nonoluo, jüta thuoüji hiri nüh küza naveh ünüh.

3Hiri tü mokenüh ase-ashuh kümjie chiekeveh lo? Mokenüh hiri tü noh notha vü zhehphroveh lo?

4Noh tü noh mpa noh rüküshu vünüh noh zokhri, noh kenüh azhih tü kulem naveh ülo, nyutü alokrü tü ma pe vünüh vijam naveh ülo?

5 "Ah, khukekümsüwa lati tü zokünemtüthuoh, thi ma nyihzhu tü müwiethuoh.

6Ma juhthsüzheh vü lati tü zomthuoh, thi ma latiku ma nyiehvü küpehwa tü zokünemthuoh.

7Ma küsuo lekhari tü sakümlumtüthuoh, thi ma kürüzheri mpa nüh ma shoh jamthuoh,

© 2015 Bible Society of India.

8küpakenühnyunü ma tü ma mpha mpa nüh aneh vü ma vehjake kümthuoh kenüh, thi ma tü küphieke küüluke rügivü tseveh.

9Apiehjü nüh amütseh vünüh ma tieteveh, küjurü küsü nüh ma tieteveh.

10Ma kenüh azhih vü ali küsü küthite saveh, ma kenüh lekhuji vü piehjüküsü saveh.

11Saküükrüri nüh awuowuo vünüh ma sakükrü, thi ma mü tseh vi nü ma küka.

12Ma kükhra tü kürümamthuoh, thi kümsü tü ma jihkümshü liekeveh.

13Aküna nüh ma sahu tsamthuoh, aküsü küwuo khuwa nüh ma jihkeri tsaveh.

14Ma tü ma nüh tsohtüküveh juhthsüzhehwa vünüh ma zokhrimthuoh, thi saküükrüra kajiwa vü ma viruthuoh.

15Ma juhthsüzheh vü tü ma zhi mükünyuri rhoveh; ma kürhie rügivü tsoküüjuloh zhuhjakemthuoh.

16Ma rüzoh tü akükhu vünüh küwehmthuoh, thi ma tsuonari arügivü nüh wazhümthuoh.

17Ma küsheke tü azhih vünüh pokahmthuoh, thi ale vü ma nyo münyiethuoh.

18Ma tü aküwie vünüh aküzo vü kharitewathuoh, thi azhih vünüh ma zhezhumthuoh.

19Ma tü ma nyiri azavü tsatori nyutü küthsoküzhi münyie, thi ma nüh rhorhoti küsa vü kürhora münyiethuoh.

20Mari zhiehturi tü ma rülo vü nosü tewathuoh, thi zhiehshu kükrükungo nüh mari reteveh.

21Jükümjie küsari tü anyi kümsüra kürhope tsari, jükümjie küsari tü Saküüwuowa müküthsüra azhie," ti rületsü.

Job 19

Job nüh Kürüle

1Thinü Job nüh rüle taji:

2Küthake noh tü hi sakümnomna nti lo, thi azhü vünüh hi zokhuo kümjehmrie nti lo?

3Noh nüh lekha türakeri eh rügivü küüjo jake vehthuoh; hi samsü na küsa noh tü müzükrü ülo?

4Thi mükütüküzü ma mpa nüh hi tü nahphetewa wie ketünga eh küzih tü ha hi vü küpeke wieveh.

© 2015 Bible Society of India.

5Mükütüküzü noh tü hi vünüh noh mpa noh saküjiveh üji; thi hi vü eh müküchieküzhü vi küwuluo saveh üji;

6jüta thuoüji Saküüwuowa tü hi vi nü müküleh vü thsemthuoh ti küsa thsüluo, thi ma neh vi hi wu mükielemthuoh.

7Halie, hi nüh zie taji, "Züh küthü," ti sa, thitü hi mürüle; hi nüh zie ji, thitü kümsho münyie nüh sa.

8Ma nüh eh leh shote mütü, jükenüh hitü kari müwara nüh sa, thi ma nüh eh lekhujiri vü aküzo thsemtü.

9Ma nüh hi vünüh eh kütholathovü fojamtü, thi eh lü rügi vünüh kajilüwewa vitewa.

10Ma nüh awuowuo vünüh hi zokhuo, thi hi tü münyiethuoh, thi athsoh kümjie eh küluozhe luzhu müthuoh.

11Ma nüh ma rüküshuwa hi vü tsokemthuoh, thi ma kürholuowa ta hi chiekemthuoh.

12Ma riekhuori tü kürü tseke küru sa; mari nüh hi vü kümkieshe küürohri vijake, thi kürünape sa eh juhthsüzheh mükielem.

13Ma nüh eh jienüri vi kükiehtuo vü samtüthuoh, thi eh kenüh kükatori tü hi vünüh aveh anyithe samthuoh.

14Eh jünü riehkhuo thi hi küshehnyi afüri tü hi jamthuoh;

15eh zheh vü küzehri tü hi kümamthuoh; eh siepevühri tü hi anyitheri ta chiekemthuoh; hi tü mari notha vü alieri samthuoh.

16Hi nüh eh siepewa ji, thitü ma tü hi mükühuthuoh; hi tü eh po vi nü ma vü mükhuo üji mümhiethuoh.

17Hi tü eh vüvüh vü küzheleri samnathuoh, eh zah atsa atsari vü künyakuo sam nathuoh.

18Atsa kürünguori tsatsa wienga hi kulemthuoh; hi sühra thuoüji hi vü jahzhizhiti.

19Eh fü tori tü hi rhorhamthuoh, thi hi nüh külori nga hi vü sie saluomthuoh.

20Eh rüri tü eh sahu vü thi eh sazhü vü küpekemthuoh, thi hi tü eh hara sahu vünüh mürietewathuoh.

21Hi nokümzeluo, hi nokümzeluo, O nohri eh füri, küpakenühnyunü Saküüwuowa ake nüh hi pa kümthuoh kenüh!

22Mokenüh noh, Saküüwuowa kümjie küsa tü hi zheveh lo ti? Noh tü mokenüh eh sazhü vü alokürа müsara nüh sam lo?

© 2015 Bible Society of India.

23O eh zhüri tü kürhüke tüla! O jümari tü lasipha küsü lovü kütekera tüla!

24O amürü kürhüvüh thi amürü masü tü, alokrü vü küsuokürho khrüke saraveh nü!

25küpakenühnyunü eh kürhehsawa tü rho küveh hi nüh thsüveh nü, thi asehkhe vü ma tü azhihwa rügivü tsie naveh;

26thi eh sahu tü hakümjie vünüh zoriem wie ketünga, eh sazhü vünüh hi nüh Saküüwuowa ngu naveh,

27ma tü eh nato vü peh küveh ngu naveh, thi eh notha nüh ngu naveh, küpari üta nyu nüh. Eh luoveh tü eh lovü nüh küzhike pehvehthuoh!

28"Mükütüküzü nohri nüh, 'Hiri tü mokümjie ma zhe na lo!' ta thuoüji, thi, 'Arüzoh zhünyowa ma vünüh ngura thuoüji,' ta sanaveh;

29anyuchuwa krü luo, küpakenühnyunü arükümtho tü anyuchuwa kümnomna viru küveh kenüh, jüta küsa vünüh noh tü ashihküsa pehveh ta küsa thsü naveh," ti rületsü.

Job 20

Zofar Namat nüh Kürüle

1Jüti küüza vü Zofar Namatwa nüh rüle taji:

2Jükenüh eh kümshe nüh hi rüleveh, küpakenühnyunü eh küpresü eh lovü tüküm kenüh.

3Hi müküchie phraküümsü hi nüh künara, thi hi küthsükümshira vünüh asietse küsü nüh hi rületsü.

4Noh tü hama khana vünüh müthsü ülo, anyiri vi azhih hala küsa tsotho vünüh,

5Khukekümsüri kürhietsie tü mülum, thi anyikümsüra nyierakükhruo tü sütsuo küsü wie nyu ülo?

6Ma kru kümsie tü atülüri vü kuo ju wie ketünga, thi ma lü tü akülüri ju wie ketünga,

7ma mpa ma sü küthse küsuokürho pokahm wie naveh; ma ngu kümri thuoüji, 'Ma tü khiela pehveh lo?' ta sanaveh.

8Ma tü amoh küthse prü tewa naveh, thi mphahra; ma tü arüza kümohtsa küthse kükawa jam naveh.

9Anotha ma künguri tü ma müngu nüh samle naveh, nyutü ma pe tü ma müngu le nüh sawie nathuoh,

© 2015 Bible Society of India.

10ma tsari tü kümkhuora küütso phah naveh, thi ma ke tü ma künyirhie tsüm le naveh.

11Ma rüri tü küviza küüthsoküthuo nüh pro, thitü jüma tü azhitho vü, ma sie küchuo tewa naveh.

12Ma mpa nüh khukekümsü tü ma po pro wie ketünga ma nüh jüma tü ma mpa nüh ma mizhi lovü küthi wie nga,

13ma nüh jüma küze na küsa mawie ketünga, thi ma po lovü nüh jüma müwiepeh ketünga,

14ma shie tü ma vo lovü nüh shelem naveh; jüma tü ma lovü kütü kümzhithe ase.

15Ma nüh künyirhie müzhuke nü küwuozhum leveh; ma vo lovü nüh Saküüwuowa nüh vizhu jamtü.

16Ma tü kümzhithe kümzhi nü ke naveh; arehsü mizhi nüh ma zothem naveh.

17Ma tü arühguri künowa nyu, akuzari tü awejuh thi tünüjuh kümkhori nüh liveh.

18Ma tü ma nüh küüroh kükhra athsovi tsüm le naveh, thi kümzhuke wa nyu, ma tü nyierakükhruora künguwa nyu,

19küpakenühnyunü ma nüh kümkhuori sanyahmthuoh, thi thera kümthuoh kenüh ma nüh müküsa azheh prüvimthuoh,

20“küpakenühnyunü ma müwikümka tü kümnyie müküthsü kenüh, ma nüh khiemawa noloveh ünüh azanyo küsü nga kümshiewa nyu.

21Ma nüh zanyoküsü nga mütsatu; jükenüh ma kütsarhiewa tü hothake müwara.

22Ma tü küwale sanü proküveh vü thuoüji ma tü mükümshera vü pehm naveh; kümnomna küwurie aveh ma vü ru naveh.

23Ma vo saküpro nta Saküüwuowa nüh, ma rüküshu kükrükhrewa ma vü küze naveh, thi ashie kümjie ma rügivü rüketü naveh.

24Ma tü amürü rietsokrü vünüh jote naveh, sahwuo shüchu küsü nüh ma müzhukükhari naveh.

25Jüma tü nezhu nü ma satsa vünüh shuteru, ma se vünüh küüzih thsopo küsü shuru; saküükrüri ma vü teru.

26Ma künyirhieku kenüh aküzo müthsüthsü thsemtüthuoh; anyih müküju küsü nüh ma zoriem naveh; ma juhthsüzheh lovü mowa kükhe saveh ünüh zoriem naveh.

27Atülü nüh ma künakhie küthsükungu naveh, thi azhihwa tü sühra nü ma sie saluo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

28Ma zheh vü kümkateri vitewa naveh. Saküüwuowa rükümtho rülo vü netewa naveh.

29Hamatü Saküüwuowa vünüh khukekümsüra müthoh, ma kenüh Saküüwuowa nüh aka phrakemthuoh," ti rületsü.

Job 21

Job nüh Kürüle

1Thinü Job nüh rüle taji:

2Kümhieti eh zhüri künaphohke luo, thi hama nüh noh luoveh sakürüzi luo.

3Hi sie küzhike luo, hi nüh noh vü küza naveh ünüh, thi hi nüh phrahteküm sevü nüh riesa wie luo.

4Eh kenüh thuoüji, eh kürü tü anyiri saluoveh ülo? Hi tü mokenüh küüzhike münyie nüh sam lo?

5Hi noluo, thi anyieh küzüh luo, thi nohri ake vi nohri apo vü saluo.

6Hi tü jüma müshekera thuoüji hi tü luovehzah tewawati, thi küüshüh nüh eh sazhü retewawati.

7Mokenüh khukekümsüri tü rhoveh lo, kükhruo mahvi ju, thi akükhra vü rho müzhoveh lo?

8Ma tsari tü mari tsahtüvü nüh vizhu, thi mari tsatori tü mari notha tüvü nüh vizhuh.

9Ma zhehri tü akükrü vünüh lohji, thi Saküüwuowa mürü tü mari vü münyie.

10Mari shüvotsa zahri tü mükütuo wiethuoh nüh müzah; mari mieshüzahri thi ma tsa zhemja.

11Mari atsa küzahri tü anyihnyih kümjie küzezeti, thi mari tsari tü tsitsihti.

12Mari tü siethokhrizah thi topito vünüh azah sake, thi pilechu jikhi vü nyierakhruoke.

13Mari tü mari tsotho kütsarhie vünüh küze, thi luovehkürüzih ti küsürazhie vü tetsuo.

14Mari nüh Saküüwuowa vü, 'Hiri vünüh tewaluo! Hiri nüh noh lehri küthsü mümngu.

15Kükhratsawa tü mowa nü hiri tü ma kütsü müsaji mümhieh lo? Thi mükütüküzü ma vü kükhuo sanü hiri tü mowa künyie nguveh lo?' ti sa.

16Halie, mari kütsarhie tü mari ke vü peh müveh ülo? khukekümsüra küshike tü hi vünüh letsuomthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

17Khukekümsüra latiku tü küzakele nga saküne lo? Jümatü mari kümsü tü ma vü teru müveh ülo? Jümatü Saküüwuowa nüh aküna tü ma rüküshu vünüh suo müveh ülo?

18Jüma mari tü amürhü tüvü amaguo kümjie, thi aguh amürhü arhüji nüh viteküwa üta nyu ülo?

19Nohri nüh, 'Saküüwuowa nü mari künakhie ma tsa kenüh vizhuhveh,' ta küza, ma nüh mari vü küno shelem luo, jüti sanü mari küthsüm luo.

20Mari küzorie tü ma nothari mpa nüh küüngum luo, thi mari tü kükhratsawa arükümtho küzhum luo,

21küpakenühnyunü mari asevü ma zhehri kenüh mowa kütsahza pehveh lo, mari sari küürüh juküm vü mowa tsahzaveh lo?

22Saküüwuowa küthsü küsosie wuori pehveh ülo, kümsie vü küpehra ashih ma nüh saveh ta küsa ngu nü?

23Kütsarhie küpro vünüh nyi küsüsü rüzih thi kütoh taji,

24ma satsa tü aküthü nüh pro, thi ma rüra arüjoh tü kütemthuoh.

25Küpawa ma kürholi kükha vünüh sü kümhie mümpo wiethuoh nüh.

26Mari tü küsürieh küsü vünüh azhitho vü küchuo tsuo, thi ajienyu nüh mari külüwete.

27Halie, hi nüh nohri kümshe thsüveh, thi nohri kürüzhe nüh hi müküleh küsa nta,

28küpakenühnyunü noh nüh, 'Kajitsara zheh khiela pehveh lo? khukekümsüri nüh kürhope juhthsüzheh khiela pehveh lo?' ta küza küveh kenüh.

29Noh tü lehkhuji vü küzehkütseri vü müküna ülo, thi nohri tü mari povüzhü müvi ülo,

30jüti sanü khukekümsüri tü kümsü rülo vü ase müsara ülo, jüti sanü ma tü arükümtho rülo vü küloletsüra ülo?

31Thawa nüh ma nyieh vü ma leh lo, phrazhu lo, ma nüh küsawa vünüh thawa nüh ma saküüzole tsü lo?

32Ma tü arüku vü wuo kütsü vü ma rüku rügivü künote sam.

33Anyuo vü kümsikeri tü ma kenüh müngem; anyiri aveh tü ma se zhe, thi ma tüvü kuoküwari tü mküürührhüra.

34"Thinü jüta thuoüji nohri tü, mokümjie kürütso zanyoküsü nga mükünyu vi eh luoveh sakürüzih nti lo? Nohri nüh kürüle tü aküriewie küchie nüh zanyo küsü nga nyuthuoh," ti rüle.

© 2015 Bible Society of India.

Job 22

Kühaluo Kücheawa
(22.1—27.23)

1 Elifaz Temanwa nüh Kürüle Jüsevü Elifaz Temanwa nü rüle taji:

2Anyiri küsü Saküüwuowa vü künyie pehveh ülo? Azhütsa, thawa nüh mütsaveh ünüh ma mpa ma kenüh nyieveh.

3Mükütüküzü noh nüh nyitsa thuoüji, kükhratsawa vü loküzhe wuori pehveh ünü nyu lo, nyutü mükütüküzü noh nüh, noh lehri vü kümte müsa thuoüji, ma vü nyieveh ünü nyu lo?

4Jüma tü noh nüh ma kükrü kenüh ma nüh noh müchieke ülo, thi noh sie ashih vü tuveh ülo?

5Noh khukekümsü tü ji müveh ülo? Noh künakhieri tü küpohte münyie luo,

6küpakenühnyunü azhühnyo mükünyie vünüh noh nüh noh jienüra küshieteri vi kümthuoh kenüh, thi mari thsümnyi foja nü anyiju samtüthuoh.

7Noh tü ajuh vi münokütseri müküzhu, thi noh tü kürümari vünüh lohse küjehketewa.

8Anyi akükhra küpehri nüh azhih mükaveh, thi küütso nyiri nüh jüma lovü rhoveh.

9Noh nüh tünyivühri kürütso küzem, thi apa mükünyira apie nehnyamtüthuoh.

10Jükenüh küjurü tü noh mükieshemthuoh, thi zhürüluo saküükrü tü noh külüwutemthuoh;

11Noh küwie tü saküzomthuoh, jükenüh noh tü müngu, thi ajuh anyuoküza küsü nüh noh müzhiewuveh.

12Saküüwuowa tü kümsie atülüri vü peh müveh ülo? kümsietsa wutsiri noluo, mari tü küzakele nga müsie lo!

13Jükenüh noh nüh Saküüwuowa tü mowa thsüveh lo? Ma tü zomthsüthsü nü küsa vünüh ashih sara naveh ülo?

14Aküsa küluri nüh ma küzhutem, jükenüh ma tü müngu, thi ma tü atülü kuruo vü tsewawati saveh, ta küzaveh.

15Noh tü aleh kürüwiwa müzhe wie nti ülo, Khukekümsüri nüh nyiphoh kümwa?

16Mari tsotho atüvü nüh mari tü prütewathuoh; mari külojupewa tü hutewathuo.

17Mari nüh Saküüwuowa vü, Hiri vünüh karitewaluo, ta küza, thi ‘Kükhratsawa tü hiri vü mowa sara na lo?’ ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Jütawie ketünga ma nüh mari zhehri zanyo kümhie nüh saküprotsü, thitü khukekümsüra zanyoküthsü tü hi vünüh kietuomthuoh.

19Künyitsari tü jüma ngu nü alowie vehthuoh; mükünakhieri nüh mari riesa thi mchiemzhüthuoh,

20nohri nüh, 'Hiri kürholuori tü zoriemthuoh, thi mari nüh kükheküsari thuoüji anyih nüh tsomthuoh,' ta küza.

21"Saküüwuowa sie azhühka saluo, thi luoveh rüzih luo; jüta küsa vünüh kümhiewa noh vü ru naveh.

22Ma po vünüh süphiekütsü vi luo, thi ma zhüwa noh luoveh lovü kütüluo.

23Mükütüküzü noh nüh kükhratsawa vü sheleru, thi noh mpa noh sakürünyie thuoüji mükütüküzü noh nüh mükünyitsa noh juhthsüzhehri vünüh vija kükiehtuom thuoüji,

24mükütüküzü noh nüh azhitho vü suna sa thuoüji, thi Ofir suna vi alohri azavü achalo vü thse thuoüji,

25thi mükütüküzü Kükhratsawa tü noh suna thuoüji, thi noh kürhe rakasa thuoüji;

26jüta thuoüji noh tü noh mpa nüh, kükhratsawa vü nolo naveh, thi noh nyieh tü Saküüwuowa vü toke naveh.

27Noh nüh noh kükhuo ma vü sa küze, thi ma nüh noh künatsü naveh; thi noh nüh noh küüshieküphrahzhuri tsü naveh.

28Noh nüh azhühnyo küsü kürathuo naveh, thi jüma tü noh kenüh sazhura naveh, thi noh lehri vü aküwie nüh wieketü naveh,

29küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh kürhiehzawa sakürünyietüveh, thi küsajiwa külole tsüveh,

30ma nüh mükünakhiewa vizhu naveh; noh tü noh ke kümtse vünüh vizhunaveh," ti rületsü.

Job 23

Job nüh Kürüle

1Thinü Job nüh rüle taji:

2Nosü nga eh kürü tü khaveh, hi nüh külüchi vünüh ma ke tü hi vü küzhoveh.

3O, hi tü khiela nüh ma phahra naveh ünüh küthsü tüla, hi tü ma pe vü nga ru wie na nü!

4Eh zhühnyowa tü ma tüvü thse na nü, thi eh po tü küwuluo nüh pro na nü.

© 2015 Bible Society of India.

5Ma nüh mowa rüle tsü naveh ünüh thsü na nü, thi ma nüh hi vü mowa küza naveh ünüh thsümshi na nü.

6Ma tü ma kükhra küji vünüh hi sie küra naveh ülo? Nyu; ma tü hi vü azhüzhü tsü naveh.

7Kümshori tü ma sie zanyo müshera naveh, thi hi tü küsuokürho eh shih vünüh müshora naveh.

8Halie, hi tü atüvü tsezhuwa thitü ma tü münyie la; thi asevü tsekewa thitü hi tü ma müngu nüh sam;

9ake azhu wuovü nüh hi nüh ma phah, thitü hi tü ma müngura nüh sam; hi tü ake azhie wuovü küreke, thitü hi tü ma müngura nüh sam.

10Thitü hi nüh aleh khie wuovü tsekeveh ünüh ma tü thsü, ma nüh hi kümte vü hi tü suna kümjie shuteru naveh.

11Eh mpha tü ma jinyiperi vü nyi phohke tewawati; hi tü ma leh müzhera, thi nato vü sühle temwa.

12Hi tü ma pohmie vünüh azhühnyokütsü vünüh kari temwa; hi tü ma povü azhüri vi nü eh tühso lovü thsesaveh.

13Thitü ma thuoüji mükhaphrükhale, thi thawa nüh ma küürelera na lo? Ma nüh mowa münguveh ünüh ma tü jüma sa,

14küpakenühnyunü ma nüh eh kenüh mowa küteke saveh ünüh ma nüh sakheh wie naveh; thi jükümjie küsa zanyori hozake ma müshe lovü tüveh.

15Jükenüh hi tü ma küpeh kenüh müzhoh; hi nüh küno vü hi tü ma kenüh kükhrih.

16Saküüwuowa nüh eh luoveh saküthasü; kükhratsawa nüh hi sakümzhoh;

17küpakenühnyunü hi tü aküzo nüh hi vi ma lovü küzhuteküm kenüh, thi zomthsüthsü nüh eh nyieh külüwu temtü.

Job 24

1Kükhratsawa tü mokenüh ashih kenüh atsotho müsa tü lo, thi ma küthsüri tü mokenüh ma rülori müngu wie lo?

2Kümsüküsari tü azhih arühri vijamümti; mari tü anyihnyihri prütewa nü ashiekümrhuorhuoti.

3Mari tü apa mükünyiera rawuh küzahwa zhejamtütüti, küshiete kenüh mari tü tühnyivühra shüvotsa viviti.

4Mari tü kümkhuori küjie lehkhuji kükaririti; azhih vü kümkhuori aveh tü mari mpa nüh küthimthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5Halie, shünyiza vü ato rawuhküzahwa üta, mari tü mari küürohkükho vü tewathuoh, mari tsari kenüh reza vü ashie phah tewathuoh.

6Mari tü azhuh vünüh mari ashie vizhuhveh, thi mari tü khuke kümsüra rhelivi mürherheti.

7Mari tü arüza aveh anyiju zehzehti, thsümnyi müsanüh, thi aküso vü nga kühiete müsa.

8Mari tü aküzhira tsoh nüh jie, thi kümnyi küpeh ngü kenüh alokrü vü khephohke.

9Jüla tü apa mükünyie tühnü vünüh prüte küwari peh, thi kümkhuo nyinyuote vi küshiete sa.

10Mari tü anyiju küzhu mükiele, thsümnyi müvü nüh rüma, mari tü akhrü vünüh vi;

11khukekümsüra Olive ato vünüh avüjuh sa vi; mari tü rühtse nü akhah tsüzhu, thitü kürieh wie.

12Anyujiwa vünüh sü na saküvehri tü lüchih, thi kürholi müsamna kümri tü küükra kenüh zie; tü Saküüwuowa tü mari kükhuo vü amüshe müthsetü.

13Jüvü aküwiewa sie küsaluori peh, ma lehri sie zarike müküsari, thi ma lekhujiri vü müpeh nüh sam.

14Küfetheri tü aküzo vü sühra, jüti sanü ma tü kümkhuo, thi küthohtsari zothe na küsa kenüh; thi arüza vü ma tü kürühuri kümjie.

15Nyihvühnyihpa küsara notha nga küzohriehzohrü huoveh, ‘Notha küsü nga hi küüngu wa nyu,’ ta sanü; thi ma tü ma tso saküpamümti.

16Aküzo vünüh mari tü azheh lovü phie tu; arülo vü thuoüji mari mpa nüh khethuoke peh; mari tü akütho müthsü,

17küpakenühnyunü makeri nüh thuoüji, aküzo müthsütü arüne küsa kenüh; mari tü aküzo müthsü vü saküükrüra füri küsa kenüh.

18Noh nüh, ‘Mari tü müküzhike wiethuoh nüh ajuhri nyiehvü vü tewa; mari suope thuoüji azhih vünüh müzümthuo; kürütseri küsü nga mari rhelivizhuh vü shele müru,

19kümkie thi aküsa nüh amüra juhri zaketewaveh; jükümjie küsürazhie nga khiemuo kümri zaketewaveh.

20Anyuwa nyulari tü mari küma tewaveh; mari anyo tü kümshe müsa le wiethuoh; jükenüh khukekümsü thuoüji athsoh küsü kümjie zokhuo tewaveh,’ ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21“Mari tü küvükre krevühwa vünüh avo saveh, thi tühnyivühri vü kümhie küsü nga müsa.

22Jüta wie ketünga Saküüwuowa tü ma kükhra vünüh kümzhora kürho saküsuoveh; mari tü akürhowa küluozhe münyie chih ünüh sührarati.

23Ma nüh mari totetsü thi mari rüzoveh; thi ma nothari tü mari alehri vü pehtüveh.

24Mari tü sütsuo pike sakümsie thi ratewaveh; mari tü apra üta wahzhü thi tsetewaveh; mari tü amütha akre kürhe üta rhetewaveh.

25Mükütüküzü nüh jüüta mükünyu tüla thawa nüh hi tü akürieri ta kütoh na lo, thi hi nüh mowa phrahte nüh jüla zanyoküsü nga nyu ta küsa mükütsa tüm naveh ülo,” ti rületsü.

Job 25

Baldad Shuhitwa nüh Kürüle

1Jüti küsa vü Baldad Shuhitwa nüh rüle taji:

2“Kükete thi akükrü tü Saküüwuowa vü pehveh; ma nüh ma tülü kümsie vünüh ale satsüveh.

3Ma thopahiri vü küürüh pehveh ülo? Thawa vü ma küwie shumütsü lo?

4Thinü jüüta thuoüji anyiri tü Saküüwuowa tüvü nyitsara naveh ülo? Mokümjie ma tü nyimzawa vünüh küwuowa tü mütsera na lo?

5Halie, ma nokhie vü asa wie nga müwie, thi awutsiri nga mümtse;

6anyiri thuoüji küzakele nga mütse lo ma tü amthe küsü wie, thi anyira tsa jüma tü ajienyu wie,”

Job 26

Job nüh Kürüle

1Thinü Job nüh rüle taji:

2Noh tü mokümjie ma akükhra mükünyiawa kükrathuoh lo! Noh tü mokümjie akükhra mükünyiewa apie küloletsü lo!

3Noh tü mokümjie sanü kümahtsa mükünyiewa vü shiketsü lo, thi küsara küthsü khielota phraketsü lo!

4Thawa küükra vi nü noh tü azhü jüri phrashuveh lo, thi thawa sietse noh vünüh shu tse lo?

5“Akükhu vü arüzheri tü khekhe ta saveh, ajuhri thi mari kürhieri.

© 2015 Bible Society of India.

6Saküüwuowa tüvü küsürazhie tü külielie wie, thi küzorie tü kükhete münyie luo.

7Ma nüh thajüwu nyiehvü zhiehtü küchuoküze, thi azhihwa tü zanyoküsü nga mükünyu rügivü thuosa.

8Ma nüh ajuhri tü ma külu küsa vü kürite saveh, thi akülu tü jümari kükhu vünüh müpuzhu nüh sasati.

9Ma nüh asa anyieh tiehteveh, thi jüma nyiehvü ma külu nüh küphranyuoh tüveh.

10Ma nüh ajuhri nyieh vü aküwie küsü vizhutsü, thi aküzo masü azhievü arüh sa.

11Atülü tovühtovühri tü khekheta sasati, thi ma nüh küshüke vü toke pehpehti.

12Ma kükhra nüh juhküji tü saküüzohveh; ma küthsükümshi vünüh ma nüh Rahab kürhie.

13Ma rütho nüh atülüri tü sakümtse tsü, ma kenüh kuozhüteküwa arehsü shüphie.

14Halie, hamari nga thuoh, thitü ma lehri poteposhu wie; thi hiri tü küzakele ma küzhüwe küüza künaraveh lo! Thitü ma kükhra tsohküshi tü thawa nüh thsümshira na lo?" ti rületsü.

Job 27

Job nüh Küüza

1Thinü Job tü ma zhü küphrawa vi küza le taji:

2Saküüwuowa nüh rho küveh üta, thawa nüh eh kükato wa vitewa lo, thi kükhratsawa thawa nüh eh kürholi sakükhamtü lo;

3eh rühtho eh lovü kütü küju nü, thi Saküüwuowa sietse eh nyakulovü kütü küju nü,

4eh pomieh künyi tü akürie küphrahtewa nyu, thi eh mizhi tü rieriekhri nü küphrashuwa nyu,

5Noh katoveh ta küsa küphrahte hi vünüh kükietuom luo; hi müjie küsü küju nü hi tü hi vünüh küjutsawa viküjawa nyu.

6Hi tü eh künyitsa küjihphoke pehwieveh, thi hi nüh jüma küüzewa nyu; eh luoveh tü eh rülori küsü nga küüjo müsa.

7Hi mükünongüwa tü khukekümsüwa kümjie küsaluo, sühra nü hi sie küsaluowa tü mükünyitsawa kümjie saluo.

© 2015 Bible Society of India.

8Mükütsotüwa tü Saküüwuowa nüh, ma rehthuoküm vü küluohzhe mowa pehveh lo, Saküüwuowa nüh ma kürho viküm tüvü?

9Ma küsüro küruvü Saküüwuowa nüh ma küzie künatü naveh ülo?

10Ma tü kükhratsawa nolo naveh ülo? Tsotho aveh vü ma tü Saküüwuowa ji naveh ülo?

11Hi nüh Saküüwuowa ake zhühnyo noh sosie naveh; hi nüh kükhratsawa vü küzhem na küsa mowa pehveh lo.

12Halie, nohri aveh nüh nohri mpa nüh nguthuoh; thinü mokenüh nohri aveh tü müjuju samthuoh lo?

13Hama tü Saküüwuowa vü khukekümsüra suope, thi kümrüri nüh Saküüwuowa vünüh aka küvi:

14Mükütüküzü ma tsari tü saküzhiveh thuoüji jüma tü anyuchuwa kenüh; thi ma tsatori tü akütsa müwale nüh sam.

15Ma saküürhori thuoüji, sahnakükho nüh chohwuwuti, thi mari tünyivühri tü kürümuo müsa.

16Ma nüh azhitho kümjie rakasa müjuke sa wie ketünga, thi anyisa kümjie thsümnyi lojuke sa wie ketünga;

17ma nüh jüma loju sala naveh, thitü kümshori nüh jüma küzhum naveh, thi mükünakhieri nüh rakasa tü küsuom naveh.

18Azheh ma nüh saküsawa tü sarülie küthse, künoteri nüh ashühzheh küsü küsa küthse.

19Ma tü nyirhie nü aze vü wa thitü jüüta müsa le ra; ma tü ma notha ko ünü ma künyirhie tü ratewa,

20anyuoküza üta saküükrüri nüh ma shüwutewa; arüza vü nyiazamrhü nüh ma vitewa.

21Zhiehshu mürhü nüh arügivü shohke nü ma tü tewa; jüma nüh ma pe vünüh ma ramümti.

22Mükümze wiethuoh nüh jüma nüh ma kürü; ma tü jüma kükhra vünüh alü küshohke nü prü.

23Jüma ake tü ma vü khephohke, thi ma pe vünüh ma vü mülo.

Job 28

Kümahtsa Küsiake vünüh Ngunalo

© 2015 Bible Society of India.

1Rakasa kenüh ape küsü pehtsa wieveh, thi suna kenüh küzüüa azhie küsü pehveh.

2Amürü tü azhih lovü nüh vizhuveh, thi asahwuo tü aloh vünüh tsorieveh.

3Anyiri tü asehkhe sanü aküze lovü thse mümti; thi apohte kületsuotsawa phahphahti, aküzomthsü vü aloh thi aküzo aküsheh phahphahti.

4Mari tü anyiri nüh kürho pe anyuo lehkhuji vü kümthsori saphieveh; küzehkütseri nüh mari tü kümamtüthuoh, anyiri kükiehtuo vünüh mari tü huthuomthuoh, mari tü küthuo sapehveh.

5Azhihwa kenüh thuoüji ma vünüh arüthoküsah shuveh, thitü akükhu vü thuoüji anyih jetewaveh.

6Jüma lohri tü khemlohri ape, jüma tü suna müchuh pe.

7Jüma lekhuji tü amüwa ashieküphah kenüh müthsü, thi küluoluohtsa notha tü jüma müjie ngu.

8Kürhiehza samwari tü jüma müjie nyike; amiewuowa tü jüma müjie kariwa.

9Anyiri tü ma ke vi alokhie lokrü vü sasati; thi aküzhira rüzohri vünüh luhumümti.

10Ma tü alokrüri vünüh ajuhle chühchühti, thi ma notha tü akürhe zanyori ngunguti.

11Ma nüh akuzari phehtem, thi zanyo küthi küsari tü ma nüh aküwie vü vizhuruveh.

12Thitü kümahtsa tü khiela nüh phahra na lo? Thi küthsükümshira zhie khiela pehveh lo?

13Anyiri tü aleh jüla wa na küsa müthsü, thi jüma tü rhoküveh azhih vü mphahra.

14Aküshehwa nüh, ‘Jüma tü hi vü pehmveh,’ ta, thi juhküjiwa nüh, ‘Jümatü hi vü pehmveh,’ ta.

15Jümatü suna vünüh müngura, thi rakasa nüh ma me kümjie vünüh mükütera.

16Jümatü Ofir suna vünüh ame mükütera, akürhe kükhrüpuo nyutü khemloh nüh.

17Suna thi aloh küüzih nüh jüma vi zarike msara, nyutü jüma tü suna sithelohri nüh vi mümzhira,

18amekükhraloh nyutü aloh küüzih tü moma vi phrahte sa; kümahtsa ame tü asihthe nyiehvü nüh wie.

© 2015 Bible Society of India.

19Ethiopiari kürhelo tü jüma sie mümtera, nyutü jüma vi suna latha sie ame zarike müsara.

20Thinü kümahtsa tü khiela nüh ruveh lo? Thi küthsükümshi azhie nü khiela pehveh lo?

21Jümatü rhoküvehri aveh notha vünüh küthimthuoh, thi amürhü vü prükütse müwari vünüh küthimthuoh.

22Küzorie thi aküsü nüh, 'Hiri tü hiri khüna vünüh jüma akürie küphrahte küsü künara,' ti küza.

23Jümawa vü küwa leh Saküüwuowa nüh thsümshiveh, thi ma nüh jüma ape thsüveh,

24küpakenühnyunü ma tü azhih küpohteri vü no küzeveh, thi ma tü atülüri kükhu vü zanyo aveh nguveh.

25Ma nüh amürhü vü ma küüte kütsü vü, thi küüto vünüh ajuhwa küsuozhuküwa;

26Ma nüh atsoh kenüh küphrake küsü küsa vü, thi atsohküshi küürieh kenüh aleh küsü küsa vü;

27ma nüh jüma ngu nü phrazhu; ma nüh jüma vizhu, thi jüma phahzhura.

28 "Thi ma nüh anyiri vü 'Halie, VÜWA kükrü thuoüji kümahtsa; thi kümsüwa vünüh kükari thuoüji aküthsükümshi,'" ti rület

Job 29

Job nüh Ma Kürho Zhü Küphra Sehkhe

1Jüsevü Job tü ma zhüküphrawa küza le taji:

2O, hi tü eh sari tü kürüwiwa vü küpehwie tüla, Saküüwuowa nüh hi noküveh rülori vü kümjie küsatüla;

3ma latiwa eh lü rügivü wie küveh vü, thi ma küwie vünüh hi aküzo vü tseküwa vü;

4hi tü eh mahrakhu rülori vü kümjie, Saküüwuowa sie afüküsa eh juhthsüzheh rügivü küpeh vü;

5Kükhratsawa nüh hi sietse küveh vü eh tsari nüh hi mükieshe küveh vü;

6eh lekhari tü tünüjuh nüh phrühküm vü, thi alokrüri nüh eh kenüh akuza vüjuh küshozhuküru vü!

7Hi nüh anyujiwa kheri alievü küwa vü hi nüh anyula vü eh pe küüche vü,

8vizari nüh hi ngu nü tewa, thi khruoküzeri nüh sühra nü tsie;

© 2015 Bible Society of India.

9kajitsari tü azhüküphra vünüh küzhitewa, thi mari ake vi mari apo küwute;

10zanyoküthsüra jikhi tü zotapehtewa, thi mari mizhi tü mari luole vü küpeketewa.

11Akhüna nüh küünara vü akütsiawa ta hi ji, thi anotha nüh küngu vü jüma kütohmthuoh;

12küpakenühnyunü kümkhuori zieküvehwa hi nüh vizhu, thi apa mükünyie zanyoküsü nga mükünyiewa kükra nti.

13Pokahm na küsawa hi vü ru thi tsiatsü, thi tühnyivühwa luoveh tü nyierakükhruo kenüh azah sa küüsa.

14Hi tü künyitsa vikevü, thi jüma nüh hi kümphie; eh kümshotü kruzhu küühawa, thi külüwephohwa kümjie.

15Küüjuri kenüh hi tü anotha sa, thi ajihküjiri kenüh ajih sa.

16Hi tü kümkhuori vü apa küsü sa, thi hi nüh ma müküthsüwa, ma mokümjieveh ünüh ti hi nüh phah.

17Hi nüh mükünyitsara ha zoshimtü, hi nüh ma ha vünüh ma shie sakütsuotsamtü.

18Thinü hi nüh, ‘Hi tü eh phra vünüh sü naveh, thi hi nüh eh rülori tü ashünyi kümjie saküzhi naveh,

19eh rüzohri tü ajuhri vü zhiriewathuoh, eh rüza aveh eh tsuonari vü aküzo peh taji,

20eh kütholathovü tü hi vü rherho, thi eh lawih tü eh kevü rühthe peh huoveh,’ ti müshe.

21Anyiri tü eh zhüküna, thi huopeh, thi eh küshike kenüh zohmti peh.

22Hi nüh küphrahte sevü mari tü müphrahte le, thi eh zhü tü mari rügivü rütsuoke.

23Atsoh kürü kühuo üta mari tü hi huo, thi thsehthe tsoh üta mari apo ka.

24Mari küüzhezhü mükünyie vü hi nüh mari vü kükhrizü; thi mari tü eh nyieh küwiewa vimja.

25Hi nüh mari aleh rüka, thi levü küsü üti shupeh, thi kajiri küsü nüh ma riekhuo azavü kürho üta hi tü rho, küüluri luoveh saküürüzih üta hi tü sa.

Job 30

1Thitü khinyi thuoüji mari tü hi vi saküzhieveh, eh kükhu vünüh kürünguori ma pari tü hi nüh müküchie sara naveh, eh nyihnyih shuhri vü thsera naveh.

© 2015 Bible Society of India.

2Hi tü mari ake vünüh mowa nyiera na lo, anyiri kükhra teküwari vünüh?

3Küvingü thi rüma sheh küvehri vünüh, mari tü azhih küüweh thi jakümri mükrehkrehti;

4mari tü apra thi areküjehpuke nyawari, thi mari saküzhe nta aluofü rüzohri vi.

5Mari tü anyira aza vünüh zhejamthuoh; kürühuri küsü vü küzie üta mari nüh mari sevü zie.

6Mari tü ajuh küülo peri vü mürho üji mümhiethuoh, azhih thi alopierivü.

7Mari tü küjehpuke aza vü tohkümnya; akhushuri kükhu vü mari tü zhezhuh savehthuoh.

8Asemküsa küsü, Küsiake mükünyie tsari mari tü azhihwa vünüh kürhiezhumthuoh.

9Thi khinyi nü hi tü mari azah samthuoh, hi tü mari vü küüzhühnyuori samthuoh.

10Mari tü hi rhorhamthuoh, mari tü hi vünüh letsuotewathuoh; mari tü eh notha vü amütse müshüke na küsa mümkrü,

11küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh eh kuli letü nü hi sakürünyie kütsü kenüh mari nüh kükhete vi eh tüvü jaketü.

12Eh ke azhiewuovü vizari küze, mari nüh atüvü hi zhezhu, mari nüh mari lehkhujiri küzorie vi hi vü jake.

13Mari nüh eh leri zokhuomtü, mari nüh eh tü küsü saküzhake tsü; nyi küsü nga mari mükhete.

14Mari tü küpurie kümjie vünüh ru; azhila vü kütsühke nü mari tü küpritewa.

15Saküükrüri tü hi vü sühle ke; eh küsiakesiakhri tü amürhü kümjie zhe, thi eh kütsarhie tü akülu küsü üta ratewa.

16Thi khinyi thuoüji eh kürholi tü, eh lo vünüh küshozhu vehthuoh; kümnomna rülori nüh hi küjehtem.

17Arüza nüh eh rüri shohte, thi aküna hi mükreh küpeh huowa tü mümnyie wie.

18Jüma nüh eh thsümnyi wurie shohte; eh thsümnyi nüh hi küriphoh.

19Saküüwuowa nüh hi vi asüpri lovü vehjakemthuoh, thi hi tü azhitho thi aweji kümjie samthuoh,

20hi nüh noh vü zie tü noh tü hi mükühu; hi nüh tsie peh tü noh nüh hi vü amüshe müthse.

21Noh tü khukemsü nü hi vü küprüke; noh ke akükhra vi nü hi sakümnomna.

© 2015 Bible Society of India.

22Noh nüh hi vi amürhü rügivü kümsieke, noh nüh jüma rügivü hi küütse, thi noh nüh hi vi nü atsoh küshi vü shohküze.

23Ah, noh nüh aküsü vü hi sieru nata küsa hi nüh thsüveh, thi akürhori aveh kenüh azheh chiekeküsawa vü sieruthuoh.

24Jüta wie ketünga, kümsüri müprohke küveh küsü nga, ma ke thsuo müküze thi küükra kenüh ma sheküsü vünüh zie ülo?

25Ma rülo kükho kenüh hi nüh ma kenüh mükrie ülo? kümkhuori kenüh eh kürholi tü alomrüthuoke ülo?

26Thitü hi nüh kümhie noküze tü kümsüwa ru, thi hi nüh aküwie huo tü aküzowa teru.

27Eh luoveh tü küüruohküra vü pehmthuoh, thi zota müpehthuoh; amüshekümnomna rülori tü hi mütu nta ru.

28Hi tü künyise ti küzhu thitü arünyi nüh nyu; hi tü küsezhuh vü tsie thi küükra kenüh zie.

29Hi tü rezanyihnyihri ajie küsü thi müwakürajiri refü küsü.

30Eh sahu tü nyitewaveh thi hi vünüh kretewaveh, thi eh rüri tü aküsa nüh tsoveh.

31Eh topito tü khaphrü nü rümuomthuoh, thi eh pilechu tü akükriera jikhi vü tewathuoh.

Job 31

1Hi tü eh notha sie kütsathuo samthuoh, jüta thuoüji hi tü mokümjie mükürüsari küsü no nathuoh lo?

2Arügivü Saküüwuowa vünüh eh suohpe tü mowa na lo, thi kümsie kükhratsawa vünüh eh kaküvi mowa na lo?

3Mükünyitsari vü kümsü mütsuotsake ülo, thi künakhie küürohri vü asheküsü mütsuotsake ülo?

4Ma tü eh lehri ngu müveh ülo, thi eh lekhari kürüh müveh ülo?

5Mükütüküzü hi müküleh vünüh tseveh üji, thi eh mpha tü kürieriekhri vü ratsahrazhühveh üji;

6(Hi tü kümsho küütevüh vünüh küüte luo, thi Saküüwuowa nüh eh kümhieju küüthsüluo!)

7Mükütüküzü eh lekha tü alehwa vünüh anato vü sühle tewa thuoüji, thi eh luoveh tü eh notha senyitewa thuoüji, thi mükütüküzü athsopo wuori eh kevü peveh üji;

© 2015 Bible Society of India.

8jüta thuoüji hi nüh küüzhuh nü küpari nüh küütsaluo; thi eh kenüh mowa shoveh ünüh lokümwa saluo.

9Mükütüküzü eh luoveh tü nyimzari küsü vü nyieke wie ketünga, thi hi nüh eh zhephruwa lieke huopeh wie ketünga;

10jüta wie ketünga eh vüvüh nüh küpari kürenyam luo, thi küpari nüh ma rügivü küüngietsuom luo,

11küpakenühnyunü jüma nüh khonyo kürie kükho küsü sanaküveh kenüh; jüma tü lesari nüh kümnomna tsü na küsa künakhie küsü sam nathuoh;

12Jümatü anyih nüh küzorie vü tso küwa wiethuoh, thi jüma nüh eh zhi aküzhi rüzoh aveh vü kütso wiethuoh.

13Mükükütüzü hi nüh eh siepepawa, nyutü eh siepevühwa kümshe kulem, mari nüh hi vü mari kürü viküru vü;

14thinü hi tü Saküüwuowa küsühra vü mowa sana lo? ma nüh küürü vü hi tü ma vü mowa rüle na lo?

15Ashiekuo lovü nüh hi küsawa nüh ma tü müsa ülo? thi anyi küsü nüh ashiekuo lovü nüh hiri kürhie samtsü ülo?

16Mükütüküzü kümkhuori nüh, kümnguwa küsüküsü nga hi nüh satem thuoüji, nyutü hi nüh tühnyivühra notha küsazih samtü thuoüji,

17nyutü hi mpa nüh eh kürütha tsamthuoüji, thi apa mkünyiewa nüh jüma mütsanüh sam thuoüji

18(küpakenühnyunü ma küviza vünüh hi nüh apa kümjie ma küje, thi ma zah shiekuo vünüh hi nüh ma küjosieru);

19mükütüküzü nyi küsü athsümnyi küzüla vünüh pokah küveh hi nüh ngu thuoüji, nyutü kümkhuori küsü kühiete mükünyie;

20mükütüküzü ma keku nüh tsia hi mütsü thuoüji, thi ma tü eh nyihzhü küneh nüh samküüzhe tüla;

21Mükütüküzü hi nüh apa mkünyieri vü thsuoke thuoüji, küpakenühnyunü akheri vü hi nüh küükra küngu kenüh;

22jüta thuoüji eh safü vünüh eh rhahpie tsuohtsaküm saluo, thi eh pie tü arhatsoh vünüh küüjim luo,

23küpakenühnyunü Saküüwuowa vünüh hi tü kümsü nüh saküümzhoh kenüh, thi hi tü ma kükhrakümzho vü mütojüra nüh sa.

24Mükütüküzü hi tü suna vi eh kütsotü sam thuoüji, nyutü suna tü eh küüzhezhü ta jim thuoüji;

© 2015 Bible Society of India.

25mükütüküzü eh künyirhie küji kenüh hi nüh nyierakhruom thuoüji, nyutü eh ke tü ngu shehmthuoh ta sa thuoüji;

26mükütüküzü arünyi wierake küveh vü hi nüh no thuoüji, nyutü asanüh züke nü küngah küveh vü,

27thi eh luoveh tü küüzhe vünüh nyietewa wie nga, thi eh po nüh eh ke küme wienga;

28hama nga künakhie küsü sanü alesari nüh kümnomna tsü naveh, küpakenühnyunü hi tü Saküüwuowa kümsiewa vü müküleh samnathuoh nü.

29Mükütüküzü hi nüh eh kükrewa müsüküm nyierakhruo thuoüji, nyutü kümsüwa nüh ma nyiehvü teküwa riehtsie thuoüji,

30(hi tü eh po kükhiemuo vü müküze wie, kümzü küsü nga vi nü ma kürho khuo nü);

31mükütüküzü eh juhthsüzheh lovü anyiri nüh müküüza tüla, 'Ma sa vi nü ma samküüprowa thawa pehveh lo?'

32(aküpriri tü ale vü müküüpeh, hi tü eh mükhie sanü küzehri tsü);

33Mükütüküzü hi nüh eh küphrürie anyiri vünüh, küzhühwumthuoüji eh tühso vünüh eh künakhie küthim thuoüji,

34küpakenühnyunü hi tü thopahiri krü nü tsieküveh kenüh, thi momakütalo tharuori nüh hi saküümzhoh, jükenüh hi tü zoti peh thi alehpie mükari.

35O, nyi küsü nga nüh eh zhü küüna küpeh tüla!

(Eh kütsüke hala pehveh! Kükhratsawa nüh hi küürüle luo!) O, eh kürholiwa nüh phrakümsü kürhü hi tü küngutüla!

36Hi nüh jüma tü eh safü vünüh kha tsa wie naveh nü; hi nüh jüma tü kajilüwe üta eh rügivü phehkevü naveh nü;

37hi nüh eh lekha aveh kürüh nü ma tsü naveh; kajitsari küsü üta hi nüh ma shenyiru naveh.

38"Mükütüküzü eh zhih nüh hi vü zie thuoüji, thi ma khahu küsari nüh kürü krie thuoüji;

39mükütüküzü ma viküpewa ame mütsü nüh hi nüh tsam thuoüji, thi ma vüri aküsü küsam thuoüji;

40hiemtha müthoh vünüh arüzhüri küüsho luo, thi khuozhikürümieh müthoh vünüh amawuh küpri küsho luo," ti rületsü. Job azhüri tü asehkhethuoh

Job 32

Elihu Zhüküphra

© 2015 Bible Society of India.

(32.1—37.24)

1Jükenüh anyi hamari küche tü Job kürüle lem, küpakenühnyunü ma tü ma mpa ma notha vü nyitsaküm kenüh.

2Jüti küsa vü Buzwa Barakhel Ram tharuowa atsa Elihu tü arüshuteru. Ma tü Job vü arüshu, küpakenühnyunü Saküüwuowa nyiehvünüh ma mpa nüh ma saküümsho kenüh;

3ma tü Job fü küche vü nga arüshu, küpakenühnyunü mari küchenüh Job tü kürüle mükungu kenüh.

4Jüti küsa vü mari tü Elihu nyiehvü nüh khruoküm kenüh Job vü azhüküza nti huo.

5Thi anyi hamari küche apo vü kürüle küsü nga mükungu vü matü arüshutewa.

6Thinü Buzwa Barakhel atsa, Elihu nüh rüle taji: Amahvi vü hi tü rünguoveh, thi nohri nü khruoze vehthuoh; jükenüh hi tü eh kümshe nohri vü phrazhu na küsa eh luoveh müze thi krü.

7Hi nüh, Arülori nüh küüza luo, thi mahvi hozake nga kümahtsa sosie, ti küza.

8Thitü jüma tü nyi küsü lovü kütü sietsewa, kükhratsawa rühtho jüma nüh ma saküthsükümshi.

9Jümatü kükhruori nüh mümtsa, nyutü mowa nü müsho nüh kükhruoküzewa nüh küthsükümshi müsa.

10Jükenüh hi nüh, eh zhü künaluo; hi nga eh kümshe küphrahzhu luo, ti küza.

11Halie, hi nüh noh zhüri huoruthuoh, nohri nüh kümahtsa küphrahte künarathuoh, nohri nüh mowa küza naveh ünüh phahküveh vü.

12Hi nüh eh luoveh küthse nohri vü tsüthuoh, thi halie, nyi küsü nga Job kümshe lovü mütu, nyutü nohri azhievü ma zhü kürüle nyi küsü nga münyie.

13Noh tü, ‘hiri tü kümahtsa ngurathuoh anyiri nyu nüh, Saküüwuowa nüh ma saküsaji naveh,’ ta küza üsü nüh azhüzhüluo.

14Ma tü ma zhü külesho vi hi müwuluo, thi hi tü nohri azhü vi nü ma kürülewa nyu.

15Mari tü amüshemsara nüh sam, mari tü mürüle le wiethuoh, mari tü phrahte na küsa azhü küsü nga münyie nüh sam.

16Thi hi tü huo naveh ülo, mari nüh müküphrahte kenüh mari nüh tsie wie ketünga mükürüle wiethuoh kenüh?

17Hi nga eh kürüle tsü naveh; hi nga eh kümshe phrahzhu naveh,

© 2015 Bible Society of India.

18küpakenühnyunü hi nü azhü pro küveh kenüh sietse eh lovü tüküvehwa nüh
hi küchü küveh kenüh.

19Halie, eh luoveh tü akhah leh huo thsopo mükünyie üta wiethuoh; akhah leh
huo kürüthe üta pu nta lieke pehveh.

20Hi tü müphra üji mümhie, jüta küsa vünüh hi tü eh müshe kürüzi ngura naveh;
hi tü eh pomieh ga nü mürüle üji mümhie.

21Hi tü nyi küsü vü nga kümrhümze küütsawa nyu, nyutü nyi küsü vü nga
athuoüjih küsawa nyu,

22küpakenühnyunü hi tü athuoüjih sana küsa müküthsü kenüh, jüüta thuoüji hi
küsawa nüh kümto hi vi asehkhe samtü naveh.

Job 33

1Thitü khinyi thuoüji, hi nüh küüza künaluo, O Job, thi eh zhü aveh künaluo.

2Halie, hi nüh eh po gaveh, eh po lovü kütü amizhi nüh phrahteveh.

3Eh zhü nüh eh luoveh kümsho phrazhu naveh, thi eh pomieh nüh mowa thsü
nüh künyitsa phrahteveh.

4Saküüwuowa sietse nüh hi sa, thi kükhratsawa rütho nüh akürho hi tsü.

5Rüle hi tsüluo, mükütüküzü noh nüh sara naveh üji; eh tüvü noh zhüri küjihke
luo; sührakütsie saluo.

6Halie, noh kümjie hi tü Saküüwuowa wuovü wie; hi nga anyisa kürülo küsü
vünüh küvizhu wie.

7Halie, eh kükrüwa nüh moma noh sakümzhoh sa; eh kütewa tü noh vü
küüzhowa nyu.

8Azhütsa, noh tü hi nüh küünara vünüh küzathuoh, thi hi nüh noh zhü jikhiwa
künarathuoh.

9Noh nüh, 'hi tü mütsem, küphrürie münyie; hi tü mütha wieveh, hi vü künakhie
küsü nga münyie luo.

10Halie, ma tü hi küruohluo lehkhujiri phahveh, ma nüh hi tü ma mükünongü vü
chiekeveh;

11 ma nüh eh jih vi ajihkükhevüh lovü thse, thi eh lekhuji aveh no kheh,' ti küza.

12Halie, hamawa vünüh nü noh thuoüji mümsho. Hi nüh noh zhü rületsü naveh.
Saküüwuowa tü anyiri nyiehvü nüh jiveh.

13Noh tü mokenüh ma sie küraveh lo, 'Ma tü eh zhü küsü nga kürülewa nyu,' ta
sanü?

© 2015 Bible Society of India.

14küpakenühnyunü Saküüwuowa tü, lehkhuji küsü vünüh küzaveh, thi künyikeri nga, ma mpa nüh anyiri nüh müthsüra nüh samwie nga.

15 Amoh küsü vünüh, rüza kümohtsa küsü vünüh, küzehmophoh anyiri vü teru thuoüji, mari nüh mari ze rügivü küzhekündgu küveh vü,

16jüti sanü ma nüh anyira khüna saphietsüveh, thi hamna vi mari saküükrüveh,

17jüti küsa vü nüh ma nüh ma küüroh vünüh anyiri nato vü saküürekem naveh, thi anyiri vünüh kürhiehza vijam naveh;

18ma nüh ma kürholiwa küphieke vünüh sa lem naveh, ma kürhowa tü anyuchuwa küpokah vünüh sa lem naveh.

19Anyiri tü ma ze rügivü akünawa nga vi nü phrasosieveh; thi ma rü vü mükütuo nüh küsaluo vü nga nüh;

20jüta küsa vü nüh ma kürhowa tü lohse nyakuotewaveh, thi ma pokümhie tü ashie küüngu lo.

21Ma sazhü tü sarie küzem nü jüma tü mükündgura sa; thi ma rü mükünguri tü khroke nü nguteru.

22Ma kürholi tü shehnyi tewawati, thi ma kürho tü aküsü vikürüri shehnyi tewawati.

23Mükütüküzü ma kenüh rügizhüleri küsü pehveh üji, anyi küsü vü atsüna küsü ma kenüh mowa nü katoveh ünüh anyiri vü phrazhu na küsa kenüh;

24thi ma tü ma vü lozhisheh taji; Azhikrie lovü tetu na küsa vünüh ma vizhu luo, hi tü thuokütsüri küsü nguthuoh;

25ma küviza sie nü ma sazhü tü rherhoteru luo; ma tü ma küvizatsatsa kükhra rülori vü küsühlem luo;

26jüti küsa vü anyiri nüh Saküüwuowa vü kükhuo sa, thi ma nüh ma vike, ma tü anyierakhruo nü ma tsahtü vü ruruti. Ma nüh anyiri vü ma küülolewa kürühtsü leleti,

27thi ma nüh anyiri tüvü azah sataji: ‘Hi tü khiemuomthuoh, thi kümshowa mülele mümti, thi jüma tü hi vü sa mükküüzohle.

28Eh kürholi Azhikrie lovü tetu na küsa vünüh ma nüh rhehsathuoh, thi eh kürho tü aküwiewa ngu nathuoh,’ ta sa.

29Halie, Saküüwuowa nüh zanyo hari aveh sa kheh, künyi keri, küche keri nyi küsü sie nü,

30Azhikrie lovü nüh ma kürholi vizhu le nta, jüti küsa vünüh akürhowa aküwie küngu nta küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

31“Kükhakükhe tsüluo, O Job, eh zhü künaluo; zoti peh luo, hi nüh küza naveh ünüh.

32Mükütüküzü noh nüh zanyo wuori küüza pehveh üji hi rüle luo; phrahte luo, küpakenühnyunü hi nüh sakümsho ngü küveh kenüh.

33Nyu thuoüji, eh zhü künaluo; zoti peh luo, jüta thuoüji hi nüh kümahtsa vi noh sosie naveh ünüh,” ti küza.

Job 34

Elihu nüh Küphrahte

1Thinü Elihu nüh:

2Eh zhüri künaluo, nohri kümahtsa anyiri, thi hi vü khüna thse luo, nohri thsü küvehri;

3küpakenühnyunü akhüna tü azhüri müteteti, amizhi nüh ashie kümpo kümjie.

4Kükatowa nü mowa nüh kürü rüka ünüh raluo; mowa nü mhieveh ünüh hiri azhievü nüh kürü müshetoke ünüh raluo,

5küpakenühnyunü Job nüh, ‘Hi tü münakhie, thi Saküüwuowa nüh eh kümshowa vitewathuoh;

6hi müshowie ketünga hi tü akürieri vü chiekemthuoh; eh kükhüma tü samkükurathuoh, hi tü küphrürie münyie wie ketünga,’ ti küüza kenüh.

7Job tü mokümjie küsa anyi thuoh lo, ma tü ajuh küzhu kümjie küriesarienyi zhu pehveh,

8thawa nüh kümsüküsari sie rehfü thi khukekümsü nyiri sie tse lo?

9küpakenühnyunü ma nüh, ‘Jümatü anyiri kenüh zanyo küsü nga künyie münyie luo, jüti küsa vünüh ma Saküüwuowa vünüh nokülo müvi üji mümhie,’ ti küza.

10Jükenüh, eh zhü künaluo, nohri küthsükümshi nyiri ma tü khukekümsü sana küsa Saküüwuowa vünüh letsuotewaluo, thi ma müküleh sana küsa kükhratsawa vünüh letsuotewaluo,

11 küpakenühnyunü nyi küsü küüroh müzhe nü ma nüh, ma saküüzoh le naküveh kenüh, thi ma lehkhujiri müzhe nü ma nüh jüma ma saküülu naveh.

12Küzhütsa kenüh Saküüwuowa tü khukekümsü küsawa nyu, thi kükhratsawa tü kümshowa saküürele wa nyu.

13Thawa nüh ma vi azhihwa nyiehvü ashu tsü lo, thi azhih ajü vi ma rügivü thsetsü lo?

© 2015 Bible Society of India.

14Mükütüküzü ma nüh ma sietse ma mpa ma vü müvike le üji mümhie thuoüji, thi ma rütho ma vü sazhuh nta thuoüji,

15kürholi aveh tü kürü pokahm wie nathuoh, thi anyiri tü azhitho jetewa le nathuoh.

16Mükütüküzü nüh noh tü, küthsükümshi pehveh üji hama künaluo; hi nüh mowa küzaveh ünüh künaluo.

17Kümrhüri küsü nüh kümshowa kümkhrü sanaveh ülo? künyitsawa thi akükhrawa noh tü müshemsümü nyi lo,

18ma nüh kajiri küsü vü, 'Kümkhuomjuhwa,' ta küzaveh, thi zanyoküthsüri vü, Khukekümsü anyiwa, ta küzaveh,

19ma tü kajitsari vü kümrhümze mükütsa, nyutü kümkhuori nyiehvü nüh nyirhieri küüzhi chieke müsa, küpakenühnyunü mari aveh tü ma kenüh küüroh nyu ülo?

20Sütsuo küsü vünüh mari tü sütewaveh; tsotüla vünüh anyiri tü küzhüh nü atsotho tewaveh, thi akükhrari viteküwa tü anyiri ake nüh nyu,

21küpakenühnyunü ma notha tü anyiri vü ko küveh kenüh, thi ma tü ma lekhari aveh nguveh.

22Kütsozo nyutü küzo müthsüthsü kümsüküsari nüh, mari mpa küthira naküsa münyie,

23küpakenühnyunü ma tü nyi küsü kenüh nga atsotho küsü nga küteke müsa. Saküüwuowa tüvü ashih vü wa naküsa kenüh.

24Müküna wiethuoh nüh ma nüh akükhrari sarie mümti; thi küpari vi nü mari ape vü thsethseti,

25Hakümjie vünüh mari küürohri thsü nü arüza vünüh mari khamlele mümti, thi mari nehnya mümti.

26Mari arokümsü kenüh anyira nokhie vünüh ma nüh mari kürhierhieti,

27küpakenühnyunü mari tü ma sekünyi vünüh anato vü sühletewa, thi ma lehkhujiri küsü nga müküchieke müsa,

28jüti küsa vünüh kümkhuora kükrie ma vü küru samtü, thi ma nüh müshekümnomnara kükrie künara.

29Ma zota küpeh vü thawa nüh ma müshemsü na lo? Ma nüh ma nyieh küüthi vü thawa nüh ma ngu na lo, ma mpa nüh akuoküjiluo nyutü anyiriluo?

30mükünyitsari tü küütakrüvüh nyu, jüti sanü ma tü anyiri küüzavüh nyu,

© 2015 Bible Society of India.

31küpakenühnyunü wuori nüh Saküüwuowa vü, ‘küphrasosie hi nüh vüthuoh, hi
tü kümsü küsa lewa nyuthuoh;

32hi nüh mükünguwa vi hi sosieluo; mükütüküzü hi nüh künakhie samthuoüjis
hi tü jüma küsalewa nyuthuoh ülo?’ ti küza.

33Thinü noh sakükato na küsa kenüh ma tü küthuole sanaveh ülo,
küpakenühnyunü noh nüh jüma kükuleja kenüh? Noh nüh jüma kürükaleh küsa
kenüh, thi hi nüh nyu; jükenüh noh nüh mowa thsüveh ünüh küzazhu luo.

34Küthsükümshi nyiri nüh hi vü, thi eh zhü küüna kümahtsa nyiwa nüh hi vü:

35‘Job tü aküthsü mükünyu vünüh phrahteveh, ma zhüri tü aküthsü vünüh nyu,’
ta küza naveh.

36Job tü asehkhe küju müteno naveh ülo, küpakenühnyunü ma tü khukekümsüri
üta küürüle kenüh,

37küpakenühnyunü ma tü ma kükhiemuo vü azhümküüna thsephre; ma tü hiri
aza vü ma ke je, thi ma zhü saküzhi nü Saküüwuowa sie w

Job 35

1Jüta küüza vü Elihu nüh:

2Noh kümshe vü hatü müshoveh ti ülo? Noh tü, ‘Jümatü Saküüwuowa tüvü eh
kümshothuoh,’ ti saveh ülo,

3noh nüh, ‘Hi tü mowa künyie pehveh lo? mükütüküzü hi nüh khiemuo thuoüji
hi tü mokümjie mhiera na lo?’ ta küna.

4Hi nüh noh, thi noh siepehküveh noh füri vü rüle tsü naveh.

5Atülü vü noküze luo; thi akülüri nophohke luo, jümari tü noh nyieh vünüh
müsieveh.

6 Mükütüküzü noh nüh khiemuom thuoüji ma vü mowa juveh lo? Thi
mükütüküzü noh nüh küphrüriewa tü saküzhimthuoüji noh tü ma vü mowa sa
nti lo?

7Mükütüküzü noh nüh nyitsaveh thuoüji noh tü ma vü mowa tsü na lo, nyutü ma
tü noh ke vünüh mowa ngu na lo?

8Noh khukekümsü tü noh kümjie küsa anyi sakümsüveh, thi noh künyitsanüh
anyiri atsa küsü sakütsazaveh,

9küpakenühnyunü khielohta kümrü vünüh anyiri tü krieveh; akükhrari apie
kenüh mari tü küükra jiveh.

10Thitü nyi küsü nga nüh, ‘Saküüwuowa eh Saküüjewa khiela pehveh lo, arüza
vü ma nüh azah kütsüwa,

© 2015 Bible Society of India.

11azhih vü samwari nyiehvü nüh hiri küsosiewa amürhü vü prükütse müwari nyieh vünüh hiri samükümtsa ülo?' ta müküza.

12Mari nüh zie shuru, thitü ma nüh mürüle, kümsü nyiri kükuoti kenüh.

13Saküüwuowa tü kürütso küzie müküna tsa, nyutü kükhratsawa tü jüma müchieke.

14"Noh nüh ma müngu ta küsa vü küzakele nga zülaveh lo, ashihwa tü ma tüvü pehveh, thi noh tü ma huo pehveh!

15Job tü mazhühnyo mükünyie vünüh ma po ga, thi ma tü küphrürie kenüh mükheke sheh,

16Job tü azhü mükünyu phrahte, aküthsü mükünyu vünüh ma nüh azhü saküzhi," ti küza.

Job 36

1Jüti küsa vü Elihu tü mükütuo wie thuoh nüh:

2Pike hi sie küzhike luo, hi nüh noh kütsanaveh ünüh, küpakenühnyunü Saküüwuowa müthoh vünüh, azanyo wuori peh hü küveh kenüh.

3Hi nüh eh küthsü kületsuo vünüh viru naveh, thi hi küsawa vü künyitsa phrahte naveh,

4küpakenühnyunü eh zhüri tü müküzhüjah kenüh aküthsü vü aküjuwa tü noh sie pehveh.

5Halie, Saküüwuowa tü khram, thitü ma tü nyi küsü nga müma; ma tü küthsükümshi kükhra vü müzhom.

6Ma tü khukekümsüri tü kürho müsa, thitü kümnomnawa vü mari kümsho tsütsüti.

7Künyitsawa vünüh ma notha vishele temwa, thitü kükajipe rügivü kajiri sie mari küsuokürho sasati, thi mari tü saküji tsüveh.

8Thi mükütüküzü mari tü akürü krukru vünüh mari phehtem, thi kümnomna kuliri nüh tietem,

9Jüti sanü ma nüh mari küüroh mari vü küzazhu, thi mari küphrürie, jüti küsa vünüh mari tü kükuoti amüke sam.

10Ma nüh mari khüna süphiekütsü vü saphietsü, thi mari tü künakhie vünüh küsühle azhütsütsüti.

11Mükütüküzü mari nüh ma zhüküna nü ma kütsü sa thuoüji, mari rülo tü kütsarhie vünüh ju thuoüji, mari rülo mahviri tü akülo vünüh jura naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Thitü mari nüh müküna thuoüji, mari tü anyuchuwa vünüh pokahm naveh, thi aküthsü münyie nüh süm naveh.

13Mükünyitsawa thuoüji, luoveh lovü rüküshu müsa; makükhra nüh küphehte vü mari tü küükra mükhuo.

14Mari tü küviza vünüh sütewaveh, thi mari kürho tü küzükrü nüh asehkhe sasati.

15Ma nüh amüshekümnomnari tü mari kümnomna vünüh vizhuzhuti, thi ma khünari tü müküchie saküveh vünüh satsütsüti.

16Ma nüh müshekümnomna vü nga nüh noh vizhu nü luoveh küüraküpre mükünyie, azhie kümza küsü vü thse, thi noh toküsape rügivü mowa saveh ünüh aküthü mpa nüh pro.

17Thitü khukekümsüwa vü thuoüji noh tü ashih nüh pro; ashih thi kümsho nüh noh rete.

18Arükümtho nüh noh kümsamnyiwa vü nyieketewa üsü nüh azhüzhüluo, thi thuokütsü küjiwa nüh noh nato vü samküürele tümluo.

19Noh küzie tü müshekümnomna kükrara naveh ülo, nyutü noh kükhra shuküru aveh kükrara naveh ülo?

20Arüza kenüh mümngu tüm, anyiri tü mari ape vünüh tehthuomümti.

21Azhüazhü luo, künakhie vü müsühleke tümluo, hama kenüh noh tü kümnomna nyieh vünüh rüka saveh.

22Halie, Saküüwuowa tü ma kümzho vünüh saküji mthuoh; küsosie ma küthse thawa pehveh lo?

23Thawa nüh ma kenüh ma leh küzatsüra na lo; nyutü thawa nüh, ‘Noh tü müküleh samthuoh lo,’ taküzara na lo?

24Ma küüroh siake kümsie na küsa müsheluo, jüma tü anyiri nüh reihithuoh.

25Nyiri aveh nüh jüma tü nothuoh; anyiri nüh kületsuo vünüh jüma noküze.

26Halie, Saküüwuowa tü jim thitü hiri tü ma müthsü nüh sam; ma mahvi küürüh tü mphahra,

27küpakenühnyunü ma nüh ajuh kürütsuori tietieti, ma tü tsorüjuh vünüh atso saküürürüti,

28jüma tü arügivü nüh küshoküzezeti, thi anyiri rügivü kütseke.

29Akülüri kuoshohrie küwa wuori nüh thsümshira naveh ülo, ma atsohküshi ape thsümshira naveh ülo?

30Halie, ma tü ma tsorieh zhuh mükieleleti, thi juhküji rüzohri külüwuteteti,

© 2015 Bible Society of India.

31küpakenühnyunü hamari vünüh ma tü anyira shih sasati küsa kenüh; ma nüh ashie küshekücha vünüh tsütsüti.

32Ma tü atsorie vi ma ke küzhuteteti, thi jüma khetem üta azhütsütsüti.

33Ma kenüh nehnyaküm küzazhuzhu ti, ma tü künakhie vü arüshu nü nokürüpapati.

Job 37

1Hama vü nga eh luoveh tü lalata sam, thi ma pe vünüh jokeketi.

2Ma tsohküshi khi künaluo, thi ma po vünüh ajikhi shuküru künaluo.

3Atülü aveh kükhu vünüh ma nüh jüma küzem, thi ma tsorieh azhihwa jükehri vü küze.

4Jüma sevü ma jikhi khu; ma kükhrakümzho jikhi vünüh ma nüh shi, thi ma jikhi küünara vü ma tü atsoriewa mükhete.

5Saküüwuowa nüh ma jikhi vi ngosheh nü shishiti; hiri nüh müküthsükhera müküsara zanyo küjiri ma nüh sasati,

6küpakenühnyunü ma nüh amüra vü, 'Azhih vü tsaluo,' ta küzazati; thi kürüzü thi atsohkürüwa vü, 'Müzho luo,' ta küzazati.

7Ma nüh anyira ke aveh fetemümti, jüta küsa vünüh nyiri aveh tü ma küüroh thsüra naküveh kenüh.

8Jüti sanü samwari tü mari aku vü tewaveh, thi mari aku vü pehtewaveh.

9Ma wiepa vünüh nyiazamrhü ruruti, thi amürhü kümrhürie vünüh küüji ruveh.

10Saküüwuowa rühtho vünüh awe tsüveh, thi kümza juhri tü mükhoke tewaveh.

11Ma nüh küümo vi nü akülu aküsa saküshülüveh; aküluri nüh ma tsorieh sarieveh.

12Jümari tü ma nüh küüjo vünüh mükielekieza waveh, jümari aveh saju na küsa kenüh ma nüh, mari vü azhütsütsüti kürhora zhihwa anyieh rügivü.

13Saküümsho kenüh saluo, nyutü ma zhih kenüh saluo, nyutü akülo kenüh saluo ma nüh jüti küsa nta küsa vünüh saveh.

14Hama künaluo, O, Job; tsatso luo thi Saküüwuowa küngo kürohri müshenoluo.

15Saküüwuowa nüh mokümjie mari vü ma zhü tsüveh ünüh thsüveh ülo, thi ma külu tsorieh küüwie satsüveh ünüh thsüveh ülo?

16Noh tü akülu küüte thsüveh ülo, ma küngo küürohri ma tü aküthsü vü küjutsawa,

© 2015 Bible Society of India.

17nohri thara thsümnyi nü zheveh lo, zhieseh mürhü kenüh azhih nüh zota küpeh vü?

18Noh tü, ma küthse, arügiri shohküüta vü, anyikünovüh küsü külü kümjie ülo?

19Hiri nüh mowa ma vü küza naveh ünüh hiri sosietsüluo; aküzo kenüh hiri ashih müvizhurathuoh.

20Hi nüh müphrahte üji mümhieh ta küsa, jüma vi ma vü küza üti ülo? Ma tü müzhum na küsa anyiri tü küsuokürho amüshe ülo?

21"Thi khinyi thuoüji anyiri tü aküwiewa vü müno rathuoh, jüma tü rügivü wie küveh vü amürhü nüh wa nü jümari sakümtse küm vü.

22Zhiehtü vünüh suna aküzü shuru; Saküüwuowa tü kükrüküngo, kükhrakümzho nüh küzhutemthuoh.

23Kükhratsawa tü hiri nüh ma mphahra; ma tü akükhra vü jim thi müsho, thi ma künyitsa aküjiwa küvüriewa nyu.

24Jükenüh anyiri tü ma krü luo; thari nüh mari mpa mari müsheküluoh, thi mütsaveh ünüh ma nü chieke müveh," ti küza.

Job 38

Saküüwuowa nüh Job Kürüle

1Jüti küsa vü nyiazamrhü vünüh VÜWA nüh Job rüle taji:

2Aküthsü müvi nüh azhü vünüh thawa nüh shikekütsü saküzoveh lo?

3Nyimpari kümjie vünüh noh küshih tseke luo, hi nüh noh küna naveh, thi noh nüh hi vü küzazhu naveh.

4Hi nüh azhihwa ajupe khake küveh vü noh tü khiela pehveh lo? Hi vü küza luo, noh nüh aküthsü pehveh üji.

5Thawa nüh ma küüte amüshe thse nüh noh nüh thsüveh! Nyutü jüma rügivü thawa nüh rhieh nü thsowa lo?

6Mowa vünüh ma khujihri toke pehveh lo, nyutü thawa nüh ma jühkelohwa khake lo,

7arüne wuhtsiri nüh kürü küriehi vü, thi Saküüwuowa tsari aveh nyierakükhruo kenüh küriehu vü?

8 Nyutü thawa nüh juhküjiwa vü amükhieri khe lo, ashiekuo vünüh jüma puhzhukürü vü;

9hi nüh akülu vi ma thsümnyi sakütsü vü, thi zokümthsüthsü vi ma kho nü kürite küsa vü,

© 2015 Bible Society of India.

10thi jüma kenüh kümkiele nü rhieh mükiele, thi arüperi thi amükhieri thsetem,

11jüti sanü, ‘Ha küju noh tü ru naveh, thi hama nyiehvü nyu, hala nüh noh kürhiehza küüshüh pehtewa naveh ülo’? ti küza.

12Noh rülori küsate vünüh arünewa vü noh nüh azhükütsü sathuoh ülo, thi küthohriewa vü ma pe saküüthsü thuoh ülo,

13jüta küsa vünüh jüma tü azhihwa küpote küju küshohtera sanaveh, thi jümawa vünüh khukekümsüri tü küzhüh müjara ülo?

14Jümatü feteküsa kükhu vü anyisa kümjie jetewathuoh, thi jüma tü thsümnyi kümjie rekethuoh.

15Khukekümsü vünüh mari küwie küjehtemthuoh, thi mari apie kükhroke tü zoshi mthuoh.

16Noh tü juhküji juwiküshu lovü tuthuoh ülo, nyutü aküsheh azhievü tsewa ülo?

17Aküsü kheriri noh vü kütsakünguthuoh ülo, nyutü noh tü küzomthsüthsü kheriri nguthuoh ülo?

18Noh tü azhihwa aveh thsüvehthuoh ülo? küzazhu luo, mükütüküzü hamari aveh thsüveh üji.

19Aküwie kürhope lehkhuji khiela pehveh lo, thi aküzowa azhie khiela pehveh lo,

20jüti küsa vünüh noh nüh jüma vi, ma kükrüküngo vü wa naveh, thi jüti küsa vünüh noh nüh ma zheh lekhuji ngura naveh ülo?

21Noh tü thsüveh, küpakenühnyunü noh tü, wuo kümthuoh kenüh, thi noh rülori küürüh tü jim!

22noh tü amüra küpeh lovü tuthuoh ülo, nyutü noh tü rahzhi küpeh nguthuoh ülo,

23hi nüh küsühro tsotho vü kenüh müshie küsa asa thi arie rülo vü kenüh müshie küsa ngu ülo?

24Aküwie suo azhie lehkhuji khiemawa lo, nyutü azhih rügivü zhiehshu mürhü kümrhürie khiela lo?

25Atsoh küshoke nü rü na küsa kenüh thawa nüh ajuhle chüh lo, thi tsohküshi nyiazamvü kenüh lehkhuji satsü lo,

26anyi mükünyie zhih vü atsohkürü viru na küsa kenüh anyiri mükünyie shünyiza vü tsohkürü viru na küsa kenüh;

27jaküm thi küüzo azhih saküülora na küsa kenüh, thi azhihwa are saküüshu na küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Atsohkürü tü apa pehveh ülo, nyutü aküzo kürütsuori thawa nüh wuo lo?

29Thawa shiekuo vünüh awe tü shuru lo, thi thawa nüh atülü aküzoküwechü wuotsü lo?

30Ajuhri tü aloh kümjie khotewa, thi aküsheh anyieh tü müzhotewa.

31 Noh tü anyi kümhietsa ariehkhuo, kümhieri phehtera naveh ülo, nyutü kümzhotsara kuli lera naveh ülo?

32Noh tü awuhtsiri mari zale vü sieküjotsüranaveh ülo, nyutü noh tü awiekhuh kükha wuhtsi, thi ma tsari sie küjotsera naveh ülo?

33Noh tü atülü zhühkhori thsüveh ülo? Noh tü azhih vü awuleh vizhura naveh ülo?

34Noh tü akülüri vü noh jikhi zieküzera naveh ülo, jüti sanü ajuh anyuoküza nüh noh küülüwute naveh ülo?

35Noh tü atsorieri küzera naveh ülo, jüti sanü mari tü wa nü noh vü, 'Hiri hala pehveh ünüh,' ta küüzara naveh ülo?

36Thawa nüh akülüri vü kümtsa thse lo, nyutü thawa nüh amüshe vü küthsükümshi tsü lo?

37Thawa nüh kümtsa vünüh akülüri kürühra na lo? nyutü thawa nüh atülü ajuhsahuri küükera na lo,

38azhitho tü küsie müzho teru lo, thi azhih kürülori küperüluo lo?

39Noh tü amiewuowa kenüh ashie zhetüra naveh ülo, nyutü amiewuori atsa kürüma alosakürara naveh ülo,

40mari aku lovü küzhurie vü, nyutü mari küüthipe lovü huo zeh küveh vü?

41Thawa nüh awuori kenüh ashie totsüveh lo, ma tsari nüh Saküüwuowa vü küzie vü, thi ashie küzüla kenüh tsekütse vü?

Job 39

1Küsie nüh anguzuori tü vizhuruveh ünüh noh tü thsüveh ülo? Noh tü asühnyi atsa kümzah nguthuoh ülo?

2Mari küsaju asari noh tü kürühra naveh ülo, mari küsie wuo nüh noh tü tsotho thsüveh ülo,

3mari kürüvü vü mari tsatori wuo, thi ma tsari küsie vizhura lo?

4Ma tsari tü müzho sühra alievü nüh mari tü khruosühra; mari tü tsezhutewa, thi mari vü shele müru.

© 2015 Bible Society of India.

5Thawa nüh kükrükhre rawuhküzahwa joküzem lo? Thawa nüh rawuhküzah küüphrüwa küphehte leja lo,

6ma kürhope kenüh hi nüh azhie kümza vi ma mütsü ülo, thi ma kürhope kenüh azüzhih vi ma mütsü ülo?

7Ma nüh anyujiwa müchiemzhü nüh sasati, ma tü küürera küzie müküna.

8Ma nüh aküzhiri suothso vi nü ma shie sa; thi ma tü kümzhi zanyo aveh vü phahphahti.

9Sühphrivo tü lozhe nü noh kütsü sanaveh ülo? Ma tü arüza vü noh ze vünüh küze naveh ülo?

10Noh tü ali vi nü ma nüh khahukürikküveh phehte sara naveh ülo, nyutü ma tü noh sevü nüh anyuori haküto naveh ülo?

11Ma kükhra tü jiküm kenüh noh tü ma vü tsotü naveh ülo, thi noh tü noh küüroh ma vü jakem nyilo?

12Ma sheleru nata küsa noh tü ma vü kütsotü peveh ülo, thi kürütsepe vü noh tsuo vüru naveh ülo?

13Kürajirasuo müwa aküsari tü rhiehzasheh nü kütaveh; thitü jümari tü küümze küsa thi küneh ülo?

14küpakenühnyunü ma nüh azhihwa vü rüjike, thi azhih rügivü mari nüh saküzhe,

15ampha küsü nüh mari nyinyam na küsa kümam taji, thi kükrükhre samwawa nüh mari nyitem naveh.

16Ma nüh ma tsa küzahri vü kutehkurü sheh, jümari tü ma tsari mükünyu kümjie; ma küüroh tü müjuju samwie ketünga ma tü mükrü;

17küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh ma tü kümtsa saküümaküm kenüh, thi küthsükümshi vü ma müthoh mütsü nüh sam.

18Ma tü ma mpa nüh joküsühra vü ma nüh arawuhwa thi ma rügivü kütsewa riesasati.

19Noh tü arawuhwa vü ma kükhra tsüveh ülo? Nyutü noh tü akükhra vi nü ma ku küzhutsüveh ülo?

20Noh nüh ashukrie üta ma saküjoveh ülo? Ma nyakhi kükhrakümzho tü kükrükungo.

21Ma tü anyuo vü tsüke tsetseti, thi ma kükhra vünüh rietsitsiti, ma tü rietsokrüri mütu nta alievü wawati.

© 2015 Bible Society of India.

22Ma tü akükrü riesasati, thi luoveh müzah; ma tü anyuchuwa vünüh asevü müsühle.

23Ma rügivü shüchukuwa küüzho aviwa, thi aviphrü tü kürieh.

24Kükrükhre thi aheküze vünüh azhih müzhumümti; ma tü atütü jikhi tüvü zota mütsiera.

25Atütü khi kükhu vü ma tü 'Aha!' ta sasati. Kületsuo vünüh ma tü ariekü sa arhe kürhera, azhezhira tsohküshi, thi aküzie kürhe rarati.

26Noh kümtsa vünüh aluomü tü prü küroke ülo, thi ma küsa zhieseh wuovü kütake ülo?

27Noh nüh azhükütsü vünüh aluomü tü rügivü theke ülo, thi kümsie vünüh ma phra sa ülo?

28Ma tü alokrü rügivü kürho sa, thi ma zheh sasati, alokrü küpohthuo küütoh vü kürho sasati.

29Jüla nüh ma tü ashie ziwawati; ma nüh kületsuo vünüh jüma nonoti.

30 Ma tsa küzahri nüh azüh müjemümti; thi rehthekü sari khiela pehveh ünüh ma nga jüla pehpehti, ti küza.

Job 40

1Thinü VÜWA nüh Job vü:

2"Mükülehküphahri küsü nüh akükhratsawa sie alotu naveh ülo? Sakü üwuowa sie küruohluowa nüh jüma kürüle luo," ti küza.

Job nüh Kürüle

3Jüti küüza vü Job nüh VÜWA rüle taji:

4Halie, hi thuoüji momaküsawa; hi tü noh vü mowa rületsü üti lo? hi tü eh ke vi eh po küwutem naveh.

5Hi nüh küsükeri küzathuoh tinü hi tü kürülewa nyu; künyikeri, thitü hi nü jüma nyiehvü müwarathuoh, ti küza.

6Jüti küsa vü VÜWA nüh nyiazamrhü vünüh Job rüle taji:

VÜWA nüh Kürüle

7Nyimpari küsü kümjie vünüh noh küshih tseke luo; hi nüh noh küna naveh ünüh, thi noh nüh hi vü küzazhu luo.

8Noh tü hi wienga müküleh vü vithse wie nti ülo? Noh tü müsho na küsa kenüh hi müshemsü nti ülo?

© 2015 Bible Society of India.

9Saküüwuowa üta noh tü apie pehveh ülo, thi ma jikhi üta noh tü atsohshira naveh ülo?

10Noh mpa nüh khramzho, thi küzükümhie vi asüriesaluo; noh mpa nüh kütholathovü, thi küüzhu vi küzhu luo.

11Noh rüküshuwa küshozhu küümzhiechü luo, thi kürhiehzari aveh vü no nü ma sakütsuom luo.

12Kürhiehzari küsüküsü nga no taji ma vi kürünyiem luo; thi khukekümsüri mari kütsiepe vünüh nyinyam luo.

13Mari aveh kürü zhitho lovü chowum luo, ma nyiehri azhihwa kükhu lovü phehtem luo.

14Jüta thuoüji hi nga noh saküüthsü naveh, noh ke azhie wuovü nüh noh kükhrara tsü naveh.

15Halie, asajiwa, hi nüh noh küsa üta ma nga sa; shüvotsa küsü üta ma tü apra mürhuo.

16Halie, ma kükhra tü ma küzori vü peh, thi ma kümzho tü ma votsasa vü pehveh.

17Ma nüh ma nürü tü amüse üta sakütoke; ma thüchi künyi rütha tü torü saveh.

18Ma rüri tü sahwuo akuri, ma satsamahnyori tü azhietsühri kümjie.

19Ma tü Saküüwuowa küürohri pokhuwa; thawa nüh ma sanüh ma nüh ma nyuchuwa viküürum luo!

20küpakenühnyunü aküzhiri nüh ma shie vi ma tsüveh, kükrükhre samwari aveh saküüzhiepe vünüh.

21Ma tü ajuhküwu are kükhu vü zehveh, amüshüh nüh kühiete, thi azhih künyi vü zehzehti.

22Ma rüzhe kenüh ajuhküwurhuri nüh ma hieteveh; akutso atuoriehri nüh ma mükiesheveh.

23Halie, mükütüküzü arühgu nüh ma jikhisanü li wie ketünga ma tü samküükhrih; Jordan nüh li ma povü ru wie ketünga ma tü küzhe peh.

24Nyi küsü nüh athsohkhu nüh ma tietera naveh ülo, nyutü küjurü nüh ma nyaku wephiera n

Job 41

1 Noh tü müluokhu nüh ajuhmie tiezhura naveh ülo, nyutü akuli küsü vi nü ma mizhi phehtera naveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

2Noh tü ma nyaku vü ali thsera naveh ülo, nyutü athsohkhu küsü vi ma khakhe wephie ra naveh ülo?

3Ma tü noh vü zhiekekükhuo hozake sanaveh ülo? Ma tü noh vü azhü kürünyi phrahte naveh ülo?

4Ma tü noh sie kütsathuo sanaveh ülo, küsuokürho ma vi nü noh siepe sana küsa kenüh?

5Amüwa küsü vü kümjie noh tü ma sie saküzhie naveh ülo, nyutü noh tü noh rülavü kenüh ma vi nü ashuhkuli vü thse naveh ülo?

6asüküsari tü ma vü she naveh ülo? Mari tü asüküsari azhievü nüh ma küsuom naveh ülo?

7Noh tü angaküshütheviri vi nü, ma sahu saküprotsüra naveh ülo, nyutü angaküshü avi nü ma lü saküpro ra naveh ülo?

8Ma vü ake thse luo; ariepe müshenoluo; noh tü jüma küsa lewa nyuthuoh!

9Halie, anyiri küluohzhewa tü lokhumthuoh; ma notha vü ma nüh kürünyievü thsemthuoh.

10Nyi küsü nga nüh aheze nü ma saküüjoke ravüh nyu. Thinü jütathuoüji thawa nüh eh tüvü tsiera naveh lo?

11Thawa nüh hi tsü lo, hi nüh ma thuole üta? Atülü kükhuvü momowa pehveh ünüh eh zhi kheh.

12“Ma satsamahnyori kenüh hi tü zota küpehwa nyu, nyutü ma kükhra kümzho, nyutü ma tsonyie kümhie.

13Thawa nüh ma thsümnyi anyiehwa fora naveh lo? Thawa nüh ma riesarie küsazhekruzhu küshehkhrie vehphietura na lo?

14Thawa nüh ma nyieh mükhiewa sara naveh lo? Ma hari kümkiele tü kükrükungo.

15Ma seru tü shühieh kümzhuchuh nüh feteküm üta khephohm.

16Küpephohkeluo nü mari azhievü tü, amürhü küsü nga mükütura sa.

17Mari küsü nüh küsü vü küperüluo; mari tü küsü nüh küsü vü khekeluo thi vimküüpara sa.

18Ma kühathsih nüh aküwie kühohzhu, ma nothari tü küthorie nohu kümjie.

19Ma po vünüh anyihthi nyihzhu shuwa anyih vi jozhu wa.

20Ma nyaku vünüh anyikhu shuru, küluoküveh küfü thi tsoshu küüze kümjie küsa vünüh.

© 2015 Bible Society of India.

21Ma rühtho vünüh anyihieri tso, thi ma po vünüh anyihzhu shuru.

22Ma ku vü akükhra küpekeveh, thi ma tüvü kükrükungo tsih pehveh.

23Ma sazhü küüvükeluo tü küperüveh, ma rügivü küpephohke thi müküüngahra sa.

24Ma luoveh tü aloh üta kho, lohsuokhre asajiwa zake kho.

25Ma tü ma mpa küsühra vü akükhrawa tü krükrüti; küülorie vü mari tü mari nato vü pehveh.

26Anyuchuwa nüh ma phah wie ketünga, nyutü avi nga, ashüchu, nyutü awiephrü nga mürhüke.

27Ma nüh amürü tü amaguo kümjie chieke, thi asahwuo tü athsoh kümi kümjie chieke.

28Ashüchu tü ma samkütera; ma kenüh thumkavühloh tü khuozhikuoh jetewawati.

29Athsoshiri tü khuozhikuoh kümjie vünüh chieke; ma tü awiephrü küüzho riesa.

30Ma lovü tü küfükükuorie akütsu kümjie; ma tü ajuhkünyi rügivü kürütsepe kürüshevüh kümjie ma mpa nüh ma kurüsheke.

31Ma nüh aküsheh küüluo tü aküfü küsü kümjie sasati; ma nüh juhküji tü avüjuh küfü küsü kümjie sasati.

32Ma tü ma sevü ajuh küüzüh küürieh küsü sa; wuori nüh aküsheh tü küwechütü nta müshe naveh.

33Azhih rügivü ma küthse münyie luo, saküjeküsa mükrü.

34Ma nüh zanyo kümsieri nonoti; ma tü kürhieza atsari aveh nyiehvü kajiwa," ti küza.

Job 42

1Jüti küüza vü Job nüh VÜWA rületsü.

2"Noh tü zanyo aveh sara naküveh hi nüh thsüveh, thi noh kümshe mükhetera.

3 Aküthsü münyie nüh shikekütsü küüthiwa thawa lo? eh kenüh küngotsatsa zanyori hi nüh müküthsüri.

4 Künaluo, hi nüh küza naveh ünüh; hi nüh noh vü küna naveh ünüh noh tü hi vü küzazhu luo;

5Akhüna nüh küüna vünüh hi nüh noh künarathuoh, thitü khinyi thuoüji eh notha nüh noh nguvehthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

6jükenüh hi tü hi mpa hi maveh, thi azhitho vünüh, thi aweji vünüh luoveh khaphrüveh," ti rületsü.

Shekhezhü

7 VÜWA nüh azhü hamari Job vü küza kümsevü, VÜWA nüh Elifaz Temanwa vü, "Eh rükümtho tü noh vü thi noh fü künyi vü juzhumthuoh, küpakenühnyunü eh siepewa Job nüh küsa üta nohri küche tü eh kenüh awulehwa müküza nüh saküm kenüh.

8Jükenüh khinyi shüvotsa türü nyihzhüvo türü ti vi nü ehsiepewa Job vü waluo, thi nohri mpa nüh kütso kükhurü saluo; jüti sanü eh siepewa Job nüh nohkeri nüh kükhuo küsanaveh, küpakenühnyunü hi nüh ma kükhuo vitü nü nohri küzhehphro müzhenü küsawa nyu; küpakenühnyunü nohri nüh eh siepewa Job üta eh kenüh awulehwa nüh mowa nü müküphrahte kenüh," ti küza.

9Jüti küüza vü Elifaz Temanwa, Bildad Shuhitwa thi Zofar Namatwa tü wa nü VÜWA nüh mari küche vü küüza üta sa, thiVÜWA nüh Job kükhuo vi tü.

10 Thi VÜWA nüh Job müngu saletsü, ma nüh ma füri kenüh kükhuoküsa vü khana ma nüh küzake peh ünüh jüzake künyi VÜWA nüh Job vü tsüle.

11Jüti küsa vü ma jienüri, ma tsehvüri aveh, thi khanavü maküthsüri aveh ma vü ru, jüti sanü ma zheh vünüh ma sie nü alohse tsa; thi VÜWA nüh ma vü kümsü viküru aveh vünüh mari nüh nokümze thi luoveh saküürüzih kütsa; thi mari nyi küsüsü nga ame küsüsü thi tüjükhe küsüsü vi ma tsü khe.

12Jüti sanü VÜWA nüh Job rülo tü atükhuvü nyiehvü nüh asevünüh küüzhi tsiatsü le; thi ma tü nyihzhü anyie türamzü, ut anyie türo, thsohkhuonyih küvü shüvotsa anyie küsü, thi rawuhküzahwa awie anyie küsü ti peh.

13Ma tü atsa nyimpari türü thi nyimzari küche ti peh.

14Thi ma nüh atsa pokhuwa nyo tü Jemimah ti ji; thi akünyiawa nyo thuoüji Kezia; kücheawa nyo thuoüji Kerenhapuk.

15Thi azhih jüla aveh vü nyimzari küsü nga Job atsa nyimzari üta küzü münyie nüh sa; thi mari apa nüh mari jienü nyimpari azavü nüh mari vü aka tsü.

16Thi hama sevü Job tü, mahvi müzake nü zürake rho taji ma tsa nyimpari, ma tsa nyimzara tsari wuhle müzü ngu.

17Jüti sanü Job tü kükhruori küsü sanü ma rülo jusheh taji süm.

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri

Küreihiri 1

Lasipha Kücheawa
(Krh 1—41)
Külozhe Zhütsawa

1Kümsüküsara kürefü vü mükütsewa, nyutü kükhiemuora leh vü mükütsewa, nyutü küriesarienyiri ape vü müküpehwa thuoüji, akütsia küvüwa;

2thitü ma lokütuwa tü VÜWA khonyo vü peh, thi ma khonyo vü ma tü rüzarüne müshephokeketi.

3 Ma tü athsoh küsü ajuh kuzari kütuoh vü shieküsa üta, jüma tü ma zale vü avi petsüveh, thi ma nyawa tü wahzhütemwa. Ma nüh küürori aveh ma tü tsarhieraveh.

4Khuhkekümsüri tü jüüta nyu, thitü amürhü nüh hekütse aguh küthse wie.

5Jükenüh kümsüküsari tü ashihvü kütsiewa nyu, nyutü kükhiemuori tü künyitsari müza azavü kütsiewa nyu;

6küpakenühnyunü VÜWA tü künyitsari aleh thsüveh, thitü khukekümsüri aleh tü pokah wie naveh.

Küreihiri 2

Saküüwuowa nüh Kürüka Kajiwa

1 Mokenüh akuori tü ro kümsü msheveh lo, thi anyiri tü müjuju vünüh aro küvizhu saveh lo?

2Azhihwa kajiri tü mari mpa nüh sake sa, thi atakrüri tü kürü nü shike, VÜWA thi thsekümwa vü,

3"Hiri tü mari nüh küphehtewa zothuoriem ünüh raluo, thi hiri vünüh mari kuliwa vijam ünüh raluo," ti küza

4Thawa nüh atülüri vü pehveh ünüh kükhriveh; VÜWA nüh mari riesakükhri naveh.

5Jüti küsa vü ma tü ma rükümtho vünüh mari vü küza naveh, thi ma heküze vünüh mari sakümzhoh taji,

6Hi nüh eh kajiwa Zion rügi vü sa, eh kümtse küzhiho vü, ti küza.

7 Hi nüh VÜWA küphrazhu küza naveh: ma nüh hi vü, "Noh tü eh tsa, nosü hi nüh noh wuo sa vehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

8Hi vü khuo luo, jüta thuoüji hi nüh akuoküjiri tü noh ka küüsanaveh ünüh, thi azhih küpohteri küju noh zhi sanaveh.

9 Noh nüh azhietsüh küsü vi nü jümari zokhuo naveh, thi aküfüküsawa küfü küsü kümjie küloriem naveh," ti Küza.

10Jükenüh khinyi, O kajiri, mütsaluo; hamna tsüm luo, O azhihwa atakrüri,

11Akükrü vünüh VÜWA kütsü saluo, khekheti küshüh nü nyierakhruo luo,

12ma tü arümküüshu nüh sana küsa kenüh atsawa küme luo, thi aleh vü nüh noh tü pohka tü müthsü nüh; küpakenühnyunü ma rükümtho tü shita juzhu küveh kenüh. Ma vünüh kümnyi küviri aveh tü kütsiaküvüri. David nüh ma tsa Absalom vünüh zhüteküwa vü küriehi.

Küreihiri 3

Küükra Kenüh Arüne Kükhuo

1O VÜWA, hi küümaküshiri tü küzake lo! Hozake sühra nü hi sie kürünyuo vehthuoh;

2mari tü hi phrahte veh, ma kenüh Saküüwuowa vü küükra münyie, ta.

3Thitü noh, O VÜWA, eh nato aveh joh huo küsü, eh kütholathovü, thi eh lü kükhatüwa.

4Hi nüh VÜWA vü zie kümsie, thinü ma nüh ma kümtse küzhiho vünüh hi rületsü.

5Hi nüh zeh tsuo; hi tü süra le, küpakenühnyunü VÜWA nüh hi küjete küvehkenüh.

6Hi tü anyiri anyie türake mükrü mari mpa nüh hi mükieshe küvehri tü.

7Sühraluo, O VÜWA! Hi vizhu luo, O! eh Saküüwuowa! küpakenühnyunü noh nüh hi mükünongüri aveh nakie vü kürhie, noh nüh khukekümsüra ha zoshitsü,

8küvizhu tü VÜWA müthoh; noh kütsiawa tü noh nyiri vü peh luo!

Küreihiri 4

David Küreihi

1Hi nüh küji vü hi rületsüluo, O kükato Saküüwuowa! Hi müshekümnomna vü noh nüh ate vi hi tsü. Hi vü lozhisheh luo, thi eh kükhuo künatsüluo.

2O anyiri, eh küsiakesiakhri tü küthakele küzükrüvü sana lo? noh tü küthakelenga müjuju azhüri lo na lo, thi akürieri phah na lo?

3Thitü VÜWA tü ma mpa ma kenüh künyitsari samthuoh; hi nüh VÜWA küji vü ma nüh künatü veh.

© 2015 Bible Society of India.

4 Arüshu luo, thitü mükhiemuo tüm; noh zeri vünüh noh mpa noh luoveh sie jüleluo, thi zoti peh luo.

5Kükato küsahthuori saluo, thi nohri kütsotü VÜWA vü thse luo.

6Anyi khielohta, "O hiri tü kümhie wuori ngu thuoüji! Noh nyieh küwiewa hiri rügi vü khaketsüluo, O VÜWA," ta küza veh.

7Noh nüh eh luoveh lovü nyierakükhruo küzhi tsa thsetsüthuoh; mari nüh mari atsuo thi akhahthe küwuzhi tsotho nyiehvü nüh.

8Luovehkürüzih vünüh hi nüh zehkütsuo, thi aküzeh sanaveh; küpakenühnyunü noh mpa wie nüh, O VÜWA, hi külohji vü saküürho wie kenüh.

Küreihiri 5

David Küreihi

1Eh zhüri vü künaluo, O VÜWA; eh külüchi kütsake tsüluo.

2Eh küze jikhi vü künatüluo, eh kajiwa thi eh Saküüwuowa, küpakenühnyunü hi nüh noh vü kükhuo saküveh kenüh.

3O VÜWA, arüne vü noh nüh eh jikhi künatsü; arüne vü hi nüh noh kenüh küsahthuo küsü küche nü huo,

4küpakenühnyunü noh tü khukekümsüri nokülo Saküüwuowa nyu; kümsüwa tü noh vü nyi küpehwa nyu.

5Kükuotikuoshiri tü noh notha vü kütsiewa nyu; noh tü kümsüküsari aveh mürhü.

6Noh tü akürie küphrahteri zoriemümti; VÜWA tü azühküüthüri thi kürieriekhri nyiri rhorham.

7Thitü hi tü noh mükükhaphrükhale küümze küwale vünüh, noh zheh vü tu naveh, hi tü noh kükrü vünüh, noh kümtse kükhurüzheh wuovü khurü naveh.

8Hi sietse luo, O VÜWA, noh künyitsa vü hi mükünongüri kenüh; noh lehwa eh tüvü sakümshotsüluo,

9 küpakenühnyunü mari apo vü küzhütsa mükünyie kenüh; mari luoveh tü küzorie, mari khuru tü rüku pie küveh üta, mari tü mari mizhi vi nü kürievünüh phraküümhie samtiti.

10Mari künakhie saküüvü luo, O Saküüwuowa; mari mpa mari kümsheri vünüh küülum luo; mari küphrürie khielota vünüh mari vijam, küpakenühnyunü mari nüh noh wuluo nü sieküsaluo kenüh.

11Thitü thari nüh noh vü münyi nüh nyierakhruo luo, thi mari tü azah saküüpeh huo luo; thi noh nüh mari totetsüluo, noh nyo külori tü noh vünüh akükrie luo,

© 2015 Bible Society of India.

12küpakenühnyunü noh tü künyitsari tsiatsü küveh kenüh, O VÜWA, noh nüh
küütso vi joh huo küsü kümjie ma sate luo.

Küreihiri 6

David Küreihi

1 O VÜWA, noh rüküshu vünüh hi vü müshüke tümluo, nyutü noh rükümtho
vünüh hi müphrasosie tüm.

2Hi vü lozhisheh luo, O VÜWA küpakenühnyunü hi tü thasü küvehthuoh kenüh;
O VÜWA, hi sakümhietsüluo, küpakenühnyunü eh rüri tü münomna kümthuoh
kenüh.

3Eh kürholi nga münomna shehkemthuoh. Thitü noh tü, O VÜWA, küthakele na
lo?

4Sühle luo, O VÜWA, eh kürho külole luo; noh mükükhaphrükhale külo rieh nüh
hi vizhu luo,

5küpakenühnyunü aküsü vünüh noh tü kümsheke münyie luo; küsürazhie vü
thawa nüh noh küsiake tsüra na lo?

6Hi tü eh külüchi vünüh thasümthuoh; arüza kürüzhu arüthsü nüh eh ze
küülichü; eh kükrie nüh eh küjinyieze hi nüh athsüju küsa.

7Eh küshüthuoke kenüh eh notha tü saküthasümthuoh, eh küümaküshiri aveh
kenüh jüma tü thachutewa veh.

8 Hi vünüh karitewaluo, nohri kümsü küürohri aveh;
küpakenühnyunü VÜWA nüh, eh kükrie jikhi küna kümtüthuoh kenüh.

9 VÜWA nüh eh küzhiekekükhuo künamtüthuoh; VÜWA nüh eh kükhuo vikeketi.

10Hi mükünongüri aveh tü zükrüm nathuoh, thi sühroshehm na thuoh; mari tü
sheleteru naveh, thi sütsuo küsü vünüh küzükrü vü thsem naveh.

Küreihiri 7

Kümsho kenüh Kükhuo

1O VÜWA eh Saküüwuowa, noh vünüh hi tü eh kümnyi vi veh; hi zhekütseri aveh
vünüh hi külole luo; thi hi vizhutsüluo,

2amiewuowa küsü kümjie mari nüh hi mürhühmjisü nüh, hi netewa, nyi küsü
nga hi mükülole nüh.

3O VÜWA eh Saküüwuowa, mükütüküzü hi nüh hama sam thuoüji, mükütüküzü
eh ke künyi vü müküleh üji,

© 2015 Bible Society of India.

4mükütüküzü hi tü kümsü vi eh füwa thuole thuoüji, nyutü azhühnyo mükünyu
vünüh hi mükünongüwa prüvitewathuoüji,

5mükünongüwa nüh hi küüzhe luo thi hi küüpha luo, ma nüh azhih vü eh kürho
küünyite luo, jüti sanü eh kürholi azhitho vü küzeh luo.

6Sühraluo, O VÜWA, noh rüküshu vünüh, hi mükünongüri ahe sie wuluo na küsa
kenüh noh mpa nüh toke luo; sühraluo, O! eh Saküüwuowa, noh nüh ashih küsü
kütekemthuoh nü.

7Anyi kümhuwa tü saküsezhuh nü noh küümkieshe luo; thi jüma rügivü noh pe
kümsie vü khake luo.

8 VÜWA nüh anyiri ashih sasati; hi künaluo, O VÜWA, eh künyitsa müzhe nü, thi hi
vü kümhieju müzhe taji.

9 O khuhkekümsüra kümsü tü sehkhe küüsam luo, thitü noh tü künyitsari
vizhutsüluo, noh tü amüsheri thi luovehri müteteti, noh tü künyitsa
Saküüwuowa.

10Eh johuo tü Saküüwuowa vü pehveh, ma tü luovehkümshori küloletsü veh.

11Saküüwuowa thuoüji künyitsa shihküsari küsü, thi ma tü rülotsotho arümtho
küpeh Saküüwuowa küsü,

12Mükütüküzü nyi küsü nüh luovehmükhaphrü thuoüji, Saküüwuowa nüh ma
nyuchuwa küzah naveh; ma nüh ma lawih li he savehthuoh;

13ma tü ma küsü senyuseviri küchemthuoh, ma shüchuri arükütü shüchuthsoh
sasaveh.

14Halie, khukekümsüwa tü kümsü mohmohti, thi kümsü moh nüh akürіewuo
zhuzhuti.

15Ma tü azhikrie küsü phiephieti, jüma chühzhuzhuti, thi ma nüh saküsa küpie
lovü külukeketi.

16Ma kümsü tü ma mpa ma lü rügivü sheleteruruti, thi ma mpa ma lokrieh rügivü
ma küvürie teruruti.

17Hi nüh VÜWA vü ma künyitsa kümna kütsü lehwa tsü naveh, thi hi
nüh VÜWA nyo vü küsiake zah satsü naveh, Kümsie Tsawa.

Küreihiri 8

David nüh Küreihi

1O VÜWA, hiri VÜWA, azhih aveh vü noh nyo tü küzakelenga jishelo! Noh
kütholathovü atülüri rügivü küpehwa tü siake vehthuoh,

© 2015 Bible Society of India.

2 kürünyiri thi nyinyuoteri apo vünüh, noh küümaküshiri kenüh noh tü küloju phahra, mükünongüwa thi amüthohküsari saküüzoh nta.

3Hi nüh atülüri küno vü, noh tüjüri küroh, asa thi awutsiri noh nüh küvishuri;

4 anyiri tü mowa nü noh tü ma kenüh müshe veh lo, thi anyiwa tsa tü mowa nü noh tü ma kenüh azhüzhü veh lo?

5Jüta wie ketünga noh nüh ma tü, Saküüwuowa nyiehvü nüh pike saküüzülamtü, thi kütholathovü thi küsiakesiakhri vi ma kajilüwe satsü.

6 Noh nüh ma vi noh kenüh küürohri anyieh vü kükhra vi ma tsü; noh nüh azanyori aveh vi ma mpha kükhu vü thsemthuoh,

7anyihzhü thi shüvotsa aveh, thi ato vü samwari nga,

8amürhü vü prükütse amüwari, thi juhküji vü angari, juhküji lekhujiri vü kari küwari.

9O VÜWA, hiri VÜWA, noh nyo tü azhih aveh vü küzake nga jisheveh lo?

Küreihiri 9

Saküüwuowa Kümsho kenüh Ma vü Kümnakütsü

1Hi nüh eh luoveh aveh vi nü VÜWA kümna tsü naveh; hi nüh küürohri aveh phrahte naveh.

2Hi tü noh vünüh aloküwie thi riehu naveh, hi nüh noh nyo vü küsiake zah sanaveh, O Kümsie Tsawa,

3hi mükünongüri nüh asevü sühleküru vü, mari tü ajihmüshü nü noh tüvü nüh pokahkahti,

4küpakenühnyunü noh nüh eh kümsho rülehwa küjehke kütsü kenüh; noh nüh künyitsa ashih tsü nü kükajipe rügi vü shupeh.

5Noh nüh akuoküjiri phra, noh nüh khukekümsüri zoriemthuoh; noh nüh mari anyo küsuokürho sehkhe küju künemtüthuoh.

6Mükünongüri tü küshuokürho ferie nü ramthuoh; mari nyujiri tü noh nüh ruzhumthuoh; mari kümshe tü kümaküzekhemthuoh.

7Thitü VÜWA thuoüji kükajipe vü küpehmthuoh, ma nüh ma kükajipewa ashihküsa kenüh vishumthuoh;

8thi ma tü künyitsa vünüh azhiwa ashi sasati ma tü küzakeri vünüh nyiri ashih sasati.

9 VÜWA thuoüji kümrüri kenüh shieh kukümzho küsü, küsühro tsotho vü shiekukümzho küsü.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi noh nyo küthsüri tü mari kütsotüwa noh vü sa veh, küpakenühnyunü noh tü, O VÜWA, noh küphahri kulem sa.

11Küsiake zah VÜWA vü satsüluo, Zion vü kürhowa! Ma küürohri anyiri azavü phrahte luo!

12küpakenühnyunü thawa nüh azüh müthoh sa veh ünüh, mari müshephohke küveh kenüh; ma tü kümnomnara küzie müküma.

13Hi vü lozhisheh luo, O VÜWA! Halie hi kümrhüri vünüh mowa münomnaveh lo, O noh nüh hi tü aküsü kheri vünüh vike tsü,

14jüti sanü hi tü noh küsiake aveh chiele na küsa kenüh, jüti sanü Zion tsavühwa kheriri vünüh, noh nüh küvizhu vünüh hi tü nyierakhruora naveh.

15Akuohjiri tü mari nüh saküsa zhikrie lovü küzhoketetu khethuoh; aneh mari nüh küthi küsa lovü mari mpa mari mpha küzavehthuoh.

16 VÜWA nüh ma mpa ma saküthsümthuoh, ma nüh ashih satsüm thuoh; khukekümsüri tü azhih mari mpa mari ake nüh küsa küjurü vü küza vehthuoh.

17Khukekümsüri tü porie nü küsürazhie vü wa naveh, Saküüwuowa küüma akuoküjiri aveh,

18küpakenühnyunü küthohtsari tü tsotho aveh küümawa nyu, thi kümkhuora küluozhe tü küsuokürho küpohkawa nyu.

19Sühraluo, O VÜWA! Nyiri nüh noh mküüchatümluo; akuoküjiri tü noh tüvü nüh ashihküsam luo!

20Akükrüvü mari thsem luo, O VÜWA! Mari tü akuoküjirithuoh, thitü mari tü anyiri ti küthsüluo!

Küreihiri 10

Kümsho Kenüh Kükhuo

1Noh tü mokenüh kületsuo vü tsie veh lo, O VÜWA? Küsühro tsotho vü noh tü mokenüh noh mpa nüh küthi veh lo?

2Kümsüküsawa tü kürhiezarhiechi vünüh sashehke nü kümkhuowa zhe veh; mari tü mari mpa nüh saküüte lovü küüzam luo,

3küpakenühnyunü khukekümsüwa tü makümngu kümsüwa mshelo vünü rhieza peveh, thi amüwiküjiwatü kümzü nyie, thi VÜWA kuleveh.

4Ma nyieh kürhiezarhiechi vünüh khukekümsüwa tü ma mphah; ma kümsheri aveh tü, “Saküüwuowa münyieluo,” ta sa veh.

5Tsotho aveh vü ma lehri tü tsarhiera veh; noh shihri tü rügivü pehveh, ma nokhie vünüh; ma küümaküshiri aveh kenüh thuoüji, ma nüh mari riesasati.

© 2015 Bible Society of India.

6Ma nüh luoveh nüh müshe taji, “Hi tü küüngahwa nyu; awuhle aveh vü hi tü kürholuo kümtuwa nyu,” ta sa veh.

7 Ma po tü kümzü, kürieriekhri thi kümrü nüh pro; ma mizhi kükhu vü mküle thi akükhieh nüh proveh.

8Ma tü anyuza aküwu vü shupehpehti; küüthi azhieri vünüh ma tü mükünakheri zothetheti.

9Amiewuowa küsü nüh ma küsate vü küpeh üta, ma tü küthi nü liekezizi ti; kümkhuowa nüh ma neh vü shehnyi küru vü ma sisiti.

10Nyuri nüh küükra mkünyieri tü nehnyamtüveh, thi alo lo retetuveh, thi ma kükhra vünüh külutewaveh.

11Ma tü ma luoveh lovü nüh müshe taji, “Saküüwuowa nüh kümamthuoh, ma tü ma nyieh küthimthuoh, ma jüma piketü künguwa nyuthuoh,” ta sa veh.

12Sühraluo, O VÜWA; O Saküüwuowa, noh ke khroke luo; kümnomnawa müküma tümluo.

13Mokenüh khukekümsüwa tü Saküüwuowa kuleveh lo, jüti sanü ma luoveh lovü nüh, “Noh tü küürüh vü küjiwa nyu,” ta sa veh lo?

14Noh nüh ngu veh; ah, noh tü küsühro thi kümnomna thsüveh, jüti küsa vü nüh noh nüh jüma tü noh ke vü vi naküveh kenüh; küükra mkünyiawa tü ma mpa ma vi noh tsü veh; noh tü apa mükünyiera küükrawa saru wie thuoh.

15Noh nüh khukekümsüra pie, thi kümsüküsara pie kürühshimtüluo; ma khukekümsü müjie phah küürara küju nü phah luo.

16 VÜWA tü küsuokürho thi sehkhe küju kajiwa wiethuoh; akuoküjiri tü ma ke vünüh pokah khewie naveh.

17O VÜWA, noh nüh lokürüra kümngu künatü wie naveh; noh nüh mari luoveh sakükhra tsü naveh, noh nüh noh khüna kümrheke naveh,

18apa mükünyieri thi mürükümri vü kümsho sana küsa kenüh, jüti sanü azhih nyiri tü, mükümzhoh nüh sana küsa kenüh.

Küreihiri 11

VÜWA vü Kütsotü Küpeh

1 VÜWA vünüh hi tü kümnyi vi veh; noh tü mokümjie hi vü küzara na lo, “Amüwa küsü kümjie aküzhiri vü prütewaluo;

2küpakenühnyunü halie, khukekümsüwa tü, alawih heh küveh kenüh, mari tü ashüchu vikuo sa, aluoveh vünüh aluoveh kümsho ti aküze vü küka kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

3mükütüküzü ajuperi tü zoriem thuoüji, künyitsawa tü mowa sara na thuoh lo,”
ti küza.

4 VÜWA tü ma kümtse kükhurüzheh lovü tüveh, VÜWA kükajipe thuoüji atülü vü
pehveh; ma notha tü no pehveh, ma a nohu tü müte veh, anyira tsari.

5 VÜWA nüh künyitsari thi khukekümsüri müteteti, thi ma kürholi tü küvürie
külori mürhü.

6Khukekümsüri vü thuoüji ma nüh anyihie küju, küju rüküze naveh; thi mari
ahuo suope tü amürhü küsü nüh protsü naveh,

7küpakenühnyunü VÜWA nü nyitsa, ma tü künyitsa küüroh külo kenüh; luoveh
kümshori tü ma nyieh no naveh.

Küreihiri 12

Küükra Kenüh Kükhuo

1Kükratsüluo, VÜWA; küpakenühnyunü künyitsa küsü nga mükünyiethuoh
kenüh; künyitsazhütsari tü anyira tsa nyimpari aza vünüh ramthuoh.

2Anyiri aveh nga ma zhephruwa vü rie küluoh mthuoh; mari tü zhükürie pomieh
thi luoveh küpruoprü vünüh phrahteteti.

3 VÜWA nüh zhükürie pomieh aveh tehthuoja kümtüwa saluo, kükuotikuoshi küji
küsara mizhi,

4Mari nüh, “Hiri tü hiri mizhi vi nü chara naveh, hiri pomieh tü hiri vü pehveh;
hiri Vüwa tü thawa lo?” ti küza veh,

5küpakenühnyunü kümkhuori tü müzhüvü teküwathuoh kenüh, thi küthohtsari
tü lüchih küveh kenüh, hi tü khinyi thuoüji sühra naveh, ta VÜWA nüh küza; “Ma
nüh müngu küveh kenüh, hi nüh ma vi küloji vü sanaveh,” ta küza.

6 VÜWA nüh küphrahzhu tü kütse küphrahzhu, rakasa tü azhih rügivü
tsoküükuorake vünüh züa naveh, türükeri sakümtse naveh.

7O VÜWA, noh tü hiri nyuote luo, wuhle hama vünüh asehkhe küju hiri huo luo.

8Awuowuo vü khukekümsüwa tü khie veh, anyira tsa nyimpari azavü
kümsüküsa tü sakümsiemthuoh.

Küreihiri 13

Küükra Kenüh kükhuo

1Küthake na lo, O VÜWA? Noh tü küsuokürho hi küma na lo? Küthake noh tü hi
vünüh noh nyieh küthi na lo?

© 2015 Bible Society of India.

2Eh kürholi vü küthake hi tü, aküna vü nü müküzhike üji mümhie lo, thi rülo aveh vü luovehküna eh luoveh lovü peh na lo? Hi mükünongüwa tü küthake eh nyiehvü saküthohla na lo?

3Müsheno nü hi rületsüluo, O VÜWA eh Saküüwuowa; eh notha saküwiekütsüluo, hi aküsü küzeh sa zehtewa üsü nüh;

4hi mükünongüwa nüh, "Hi nüh ma nyiehvü khramthuoh," ta saüsü nüh; hi mkünongüri hi küülu rügi vü thama küülozhe nti küsa kenüh,

5Thitü hi tü noh mükükhaphrükhale küümzewa tsotümthuoh; eh luoveh tü noh küülolewa vü nyierakhruo naveh.

6Hi tü VÜWA vü azah satsü naveh, küpakenühnyunü ma nüh hi vü kümhieshehke kenüh.

Küreihiri 14

Nyiri Khukekümsü
(Krh 53)

1 Anyo mküthsüwa nüh ma luoveh lovü nüh, "Saküüwuowa münyie luo," ta küza veh. Mari tü kütsaküsühm, mari tü akükre küürohri sa veh, nyi küsü nga küüroh kümhie küsa münyie thuoh.

2 VÜWA nüh atülü vünüh noküturu aveh anyiri tsari vü, wuori mütsanü zanyo sa veh ünü nyu nüh ta, Saküüwuowa phah veh ünü nyu nüh ta.

3Mari aveh tü tsetewa kheh thuoh, mari aveh nga küzarike vünüh kütsaküsühmthuoh; nyi küsü nga zanyo kümhie küsa münyie thuoh, nyu thuoh, küsü nga nyu thuoh.

4Mari tü zanyoküthsü münyie luo ülo, aveh nga kümsü küsari ülo, mari nüh alohse kütsa üta mari nüh eh nyiri tsa veh, thi VÜWA ji müveh ülo?

5Mari tü khielohta kümzhoh sanaveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa tü, künyitsari wuhle siekütse kenüh.

6Nohri nüh kümkhuora kürüzheri saküprükühie naveh, thitü VÜWA tü ma kümnyitewa.

7O Israel küvizhuwa tü Zion vünüh shuru naveh! VÜWA nüh ma nyira müngu küsalera vü, Jacob tü nyierakhruo naveh, Israel tü alowie naveh.

Küreihiri 15

Saküüwuowa nüh mowa münguvehlo

1O VÜWA, thawa nüh noh kükhurüzheh lovü türa na lo? Thawa nüh noh kümtse küzhihowa vü kürho sara na lo?

© 2015 Bible Society of India.

2Kümte münyie nüh kütsewa thuoüji, thi kümshowa sakütsewa thuoüji, thi ma luoveh lovü nüh küzhütsa küphrahtewa thuoüji;

3ma mizhi vi zhümküriewa thawalo, thi ma füwa vü kümsü müsa, nyutü ma zhephruwa vü küüjo müsa;

4ma notha vü nyikümsüri tü mam, thitü ma tü VÜWA kükrüri siakesiakhri; ma tü ma mpa ma kümnomna vü küshie nü kükhaphrü müsa;

5ma tü ma me azahkütsa vünüh alievü müküze, thi mükünakhiewa vü athe müvi. Zanyo hamari küsari tü küüsewa nyu wiethuoh.

Küreihiri 16

Küüzhe Kükhuo

1Hi müshie luo, O Saküüwuowa, küpakenühnyunü hi tü noh vünüh kümnyi vi küveh kenüh.

2Hi nüh VÜWA vü, "Noh tü eh VÜWA; Hi tü noh vünüh kari nü kümhie küsü nga münyie luo," ti küza.

3Azhih vü künyitsari kenüh thuoüji, mari nü zanyo küthsüri, mari vü hi nüh nokülo aveh pehveh.

4Thari nüh nyiaza küpa rüka naveh ünüh, mari luoveh küna saküüzhi wiethuoh; mari nüh azüh küzüke hi tü küüshojawa nyu, nyutü mari anyo eh pomieh vü küvikewa nyu.

5 VÜWA tü hi nüh kürüka suope thi eh huo; noh nüh eh küze küjehketü veh.

6Eh kenüh loküm azhieri vü tsuotsakethuoh; ah, hi tü aka kümhiesheh küsü pehmthuoh.

7Hi nüh VÜWA hi vü küshike kütsüwa tsiatsü veh; arüza vü nga eh luoveh tü hi süphie tsü veh.

8Hi tü tsotho aveh vü nga VÜWA vi eh tüvü sa veh; küpakenühnyunü ma tü eh zhie wuovü pehküveh kenüh, hi tü küüsewa nyu thuoh.

9Jükenüh eh luoveh tü alowie veh, thi eh kürholi tü nyierakhruo veh; eh satsa nga luoveh jinü kürho sa veh,

10 küpakenühnyunü noh nüh hi tü küsürazhie vü mütheraja, nyutü noh künyitsawa tü Azhikriewa müküüngu.

11 Noh nüh kürho lekhujiwa vi hi kütsa, noh tsah tüvü loküzhe nüh pro, noh ke azhie wuovü tü küsuokürho sehkhe kenüh lokürа pehveh.

Küreihiri 17

© 2015 Bible Society of India.

Mükünakhie Nyi Küsü Kükhuo

1Kümsho kenüh künatsüluo, O VÜWA; hi nüh kükrie vü amüshethse tsüluo!
Kürieriekhri mükünyie pomie vünüh, eh kükhuo vü künaluo!

2Noh vünüh eh shiküsawa küüru luo! Noh notha tü kükatowa küüngu luo!

3Mükütüküzü noh nüh eh luoveh müteno thuoüji, mükütüküzü noh nüh arüza
vünüh hi vüru thuoüji, mükütüküzü noh nüh hi müte thuoüji, noh tü hi vü khuke
kümsü mphara thuoüji; eh po tü küphrürie müsa thuoüji.

4Anyiri küüroh vü küchieke vi nü, noh pomieh zhühthowa vünüh, hi nüh küvürie
alehri mükiemthuoh.

5Eh lekhari tü noh lekhujiri vü küjeh phokethuoh, eh mpha künyi tü
münyichothuoh.

6Hi nüh noh ji, küpakenühnyunü noh nüh, hi kühuo na küveh kenüh, O
Saküüwuowa; noh khüna hi vü kümrheke luo, eh zhüri künaluo.

7Küngosheh vünüh noh mükükhaphrükhale küümze kütsaluo, O kümnyipe
küphahra küülolewa, hi tü noh ke vünüh eh küwuluori vünüh külolerathuoh.

8Asholo notha kümjie vünüh hi saluo; noh küsa kükhe vü hi küthi luo,

9khukekümsü hi müzhühküviwa vünüh, hi zothem na küsa anyi kümrhüri tü hi
mükieshe küveh.

10Mari tü noküümze vü mari luoveh sotem; mari apo vi nü mari tü kuotikuoshi
nü phrahte veh.

11Mari nüh hi nyikütsakem; khinyi mari nüh hi mükieshemthuoh; hi azhih vü
vija na küsa kenüh mari tü, mari notha hi vü sa veh.

12Mari tü amiewuo küsü üta mürhüh nta khriveh, amiewuo atsa küsü üta
aküthuo vü liekezi veh.

13Sühraluo, O VÜWA! mari nyihto luo, mari khajam luo! khukekümsüwa vünüh
noh nyuchuwa vi nü hi vizhu luo,

14anyiri vü noh ke vünüh, O VÜWA, anyiri vünüh akürho vü mari suope tü azhih
zhi, noh nüh makeri'a nüh mowa küchesaveh thuoh ünüh, jüma vi ma vo
saküüprowa saluo; ma tsari tü küwale nyiehvü nüh küpehwa saluo; mari tü ma
tsari kenüh zanyo wuori küsatüra saluo.

15Eh kenüh thuoüji, künyitsa vünüh hi tü noh nyieh no naveh; hi nüh küsühra
vü, noh tso no nü eh loranathuoh.

Küreihiri 18

David nüh kükhrara Zah
(2 Sam 22.1-51)

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

1Hi tü noh kümzethe, O VÜWA, hi saküükhratüwa.

2 VÜWA tü eh lokrüwa, eh shiehkuwa, thi eh küvizhuwa, eh Saküüwuowa, eh lokrü, ma vünüh eh kümnyipe küviwa, eh joh huo, thi eh küülole rütsüwa, eh shiehku kümzhowa.

3Hi nüh VÜWA ji, ma tü küsiake kütsewa, thi hi tü eh mükünongüri vünüh külolemthuoh.

4Aküsü kuliri nüh hi mükieshemthuoh, Küzorie küüshü nüh hi külüwute thuoh.

5Küsürazhie kuliri tü hi tietemthuoh, Aküsü küjururi nüh hi tothuomthuoh.

6Hi tü eh kümshemnomna vünüh VÜWA ji, eh Saküüwuowa vü küükra kenüh hi nüh zie. Ma kükhurüzheh vünüh ma nüh hi kühu, thi eh küüziewa tü ma khüna ju.

7Thinü azhihwa tü küre thi küze; ajuperi nga aküzhiri kümjie küüshühtewa, thi küzhüh, küpakenühnyunü ma tü arüküshu kenüh.

8Ma nyaku lovünüh anyikhu shutewa, thi ma po vünüh kütsorie nyih shuru; ma vünüh aküzhe nyihieri anyihzhu shuru.

9Ma nüh atülüri saküüngie, thinü teturu; aküzo müthsüthsü nüh ma mpha kükhu vü peh.

10Ma tü küsaküpesa küsü rügi vünüh prü; ma tü amürhü aküsa rügi vünüh the turu.

11Ma tü aküzo vi ma hiete mükieshe, ma akülu küsa küzo ajuh küütü vi ma mükieshe.

12Ma tüvü aküwie ma küluri vünüh arahzhi, thi anyihie vüphieru.

13 VÜWA nüh atülüri vünüh atsohküüshi, thi kümsie Tsawa nüh ma jikhi sa, arazhi thi anyih nyihie ti shuru.

14Thinü ma nüh ma shüchu shuküze, thi jümari saküüporie; ma nüh atsorie saküürieh, thi jümari küüzhurie kheh.

15Jüti küsa vü juhküji kulehri tü nguteru, thi azhihwa ajuperi tü saphiem, noh nüh küshüke vünüh, O VÜWA, noh nyaku lo vünüh arütho kühohzhu taji.

16Ma tü kümsie vünüh turu küju sa, ma nüh hi küüjehte, ajuh khielohta küpeh vünüh ma nüh hi shohzhu.

17Hi mükünongü kükhrawa vünüh ma nüh hi vizhu, thi hi kümrhüri vünüh hi vizhu; küpakenühnyunü mari tü eh kenüh khra sheh küm kenüh.

18Mari tü eh lokürü rülo vü hi vü ru; thitü VÜWA tü hi sieküpehwa sa.

© 2015 Bible Society of India.

19Ma nüh azhie kümza küsü vü hi siezhuru; ma nüh hi vizhuthuoh,
küpakenühnyunü ma tü hi nolo küm kenüh.

20Eh künyitsa müzhe nü VÜWA nüh eh jisuo tsü; eh ke kümtsemüzhe nü ma nüh
hi noshele tsü,

21küpakenühnyunü hi nüh VÜWA lehri kümzhera kenüh, thi hi tü khuhkemsü
sheh nü Saküüwuowa vünüh karitemwa,

22küpakenühnyunü ma zhühkhori aveh tü, eh tüvü pehküveh kenüh; thi hi tü ma
zhühkheri hi vünüh vimja.

23Hi tü ma tüvü kümte münyie luo, thi hi tü künakhie vünüh hi mpa hi sara.

24Jükenüh VÜWA nüh eh künyitsa müzhe nü, hi noshele tsürathuoh, ma notha vü
eh ke kümtse müzhe taji.

25Noh noküümzeri vü noküümze vi nü noh mpa nüh kütsa; kümte mükünyieri
vi noh mpa nüh kümte münyie nüh sa;

26kümtse vi nü noh mpa nüh kümtse kütsa; thi küükhuh vi nü noh mpa nüh
kürele kütsa,

27küpakenühnyunü noh nüh saküürünyie nyiri vizhu veh; thitü noh tü
kürhiezarhiechi notha thuoüji vikütsuo veh.

28Ah, noh nüh eh latiku tsotsü veh; VÜWA eh Saküüwuowa nüh eh küzo saküwie
tsü veh.

29Ah, noh vünüh hi tü riekhuo küsü chikümnyah ke; thi eh Saküüwuowa vünüh
hi tü, azie rügivü jokejoke ra naveh.

30Saküüwuowa hama, ma leh tü jum; VÜWA nüh küphrahzhu tü zhütsa ta küsa
kütoh; ma thuoüji ma vünüh kümnyipe küviri aveh kenüh joh huo küsü,

31küpakenühnyunü Saküüwuowa tü thawa lo, thitü VÜWA nyu ülo? thi thawa nü
alokrü lo, Saküüwuowa mpa nüh nyu ülo?

32ma tü akükhra vi hi tseke kütsü Saküüwuowa, thi eh leh kütote sakütsüwa.

33 Ma nüh eh mpha tü asühnyi mpha üta sa tsü, thi kümsieri vü hi küpeh.

34Arie kenüh ma nüh eh ke kümte tsütsüti, jüta küsa vünüh eh pie tü, asahwuo
lawih heh ra naveh.

35Noh nüh noh küülole joh huo hi tsüthuoh, thi noh ke azhie wuovü nüh roze
veh, thi noh küükra nüh hi saküji tsüthuoh.

36Noh nüh eh kükhu vü eh lekhari kenüh, azhie kümza küsütsüthuoh, thi eh
mpha tü münyichothuoh.

© 2015 Bible Society of India.

37Hi nüh eh mükünongüri zhe thi mari phara; thi mari müjie küzorie küju nü
müsühle.

38Hi nüh mari shükükhari, jükenüh mari tü müsühra lera nüh sa; mari tü eh
mpha kükhu vü külutewa,

39küpakenühnyunü arie kenüh noh nüh akükhra vi hi tseketsü; noh nüh hi
küwuri eh kükhu vü re kütu.

40Noh nüh hi mükünongüri aseru hi vü küüreleke, thi hi kümrhüri hi nüh
zoriejam.

41Mari tü küükra kenüh zie, thitü nyi küsü nga nüh küülole münyie nüh sa, mari
nüh VÜWA vü zie, thitü VÜWA nüh mari mükühu.

42Amürhü atüvü azhitho kümjie hi nüh mari tokümnyatsü, lekhujiri vü anyisa
kümjie hi nüh mari alievü vehjam.

43Noh nüh anyiri küsaluo vünüh hi vizhu; noh nüh hi vi akuoküjiri alü küüsa; hi
müküthsü nyiri nüh eh kütsü küüsa,

44mari nüh eh zhüküünara vü mari tü eh zhü vi; alienyiri tü künyietsuo nü hi vü
ru.

45Lienyiri tü luoveh zahtewa, thi mari shiehku kümzhori vünüh khekhe ta sanü
shuru.

46 VÜWA tü rho veh; tinü eh lokrü tü kütsiaküvüwa saluo, thi eh küülole
Saküüwuowa tü kütholahwa saluo,

47Saküüwuowa nüh amüthoh vi hi tsü thi anyiri sakütsuo nü eh kükhu vü
küthsewa;

48ma tü eh mükünongüri vünüh hi küvizhuwa; ah, eh küwuluori nyieh vünüh
noh nüh khake; küvürie nyiri vünüh noh nüh hi vizhu.

49 Hama kenüh hi nüh noh nyo sieke naveh, O VÜWA, akuoküjiri aza vü, thi noh
nyo vü küsiake zah sanaveh.

50Aküji küchara ri vü ma nüh ma kajiwa vü tsü, thi ma nüh thse kümwa vü
mükükhaphrükhale küümze kütsatsati, David thi ma küthsoküzhiri vü
küsuokürho.

Küreihiri 19

Saküüje vü Saküüwuowa Kütholahthuovü

1Atülü tü Saküüwuowa kütholahthovü phrahte veh; thi maküürori nüh ma ke
nüh küüroh zhühchüh veh.

© 2015 Bible Society of India.

2Rülo küsü nüh rülo küsü vü azhüküphra küsho zhuru, thi rüza küsü nüh rüza
küsü vü aküthsü küzazhu veh.

3Küphrahte münyie, nyutü azhü münyie nüh sa; mari jikhi tü müküna ra;

4 tü mari jikhi tü azhih aveh vü tewa, thi ma zhüri tü azhih küpote vü tewathuoh.
Ma nüh jümari vü arünyi kenüh juhthsüzheh küsü khake.

5Jümatü kümnyutepawa nüh ma wiepa jam nü shukütse kümjie, thi kümzhori
nyi küsü nüh lozhe nü, ma küzhüwa sakütse üta wiethuoh.

6Ma shuküru thuoüji atülüri küpote vünüh, thi ma kümkiele tü jümari küpohte
küju; thi ma küzhe vünüh zanyoküsü nga müküthira.

VÜWA Khonyo

7 VÜWA khonyo tü ju, kürholi saküürho veh; VÜWA povüzhü tü azhütsa, anyi
küjülo wa sakümtsa veh;

8 VÜWA küsosiezhüri tü kato, aluovehwa nyierakhruo veh; VÜWA zhühnyo tü
mütham, anotha saküwie veh;

9 VÜWA kükrü thuoüji mütse, küsuokürho küzhike; VÜWA zhühkhori tü zhütsa,
thi nyitsa kheh.

10Jümari tü suna nyiehvü nga nüh kümngu leh, suna latha nyiehvü nga nüh
hozake; awejuh nyiehvü nga nüh münge, thi awepha vünüh kürütsuori nyiehvü
nüh münge.

11Jüma nyiehvü nga jümari vünüh, noh siepewa tü hamna tsümthuoh, jümari
kümzhe vünüh ajisuo küji pehra.

12Thitü thawa nüh ma küsazihri thsüra na lo? Küüthi mükülehri vünüh noh nüh
hi sakümtse luo.

13Noh siepewa tü kükuoti kükhiemuori vünüh asevü vikem luo; jümari nüh eh
nyiehvü mükükete tüm! Jüta thuoüji hi tü kümte küpehwa nyuthuoh, thi
mükükhieh küphrürie küji vünüh kümtewa nyuthuoh.

14Eh povü azhüri tü thi eh luoveh kümshephoke tü noh notha vü küvikütse saluo,
O VÜWA, eh lokrüwa thi eh kürhehsawa.

Küreihiri 20

Akükhra Kenüh Kükhuo

1Küsühro rülo vü VÜWA nüh noh rülekütsüwa saluo! Jacob Saküüwuowa nyo
vünüh noh nyuote luo!

2Kümtsezheh vünüh ma nüh noh vü küükra küzewa saluo, thi Zion vünüh noh
vü rüzho kütsü wa saluo!

© 2015 Bible Society of India.

3Ma nüh noh kükhurüri aveh kümshetüwa saluo, thi noh kütso küsahthuori küütso vi nü chieke tüluo!

4Ma nüh noh luoveh kümngu noh vü saküütsüwa saluo, thi noh kürüri aveh sajukütsüwa saluo!

5Noh kükhrara kenüh hiri küziewa saluo, thi hiri Saküüwuowa nyo vünüh hiri küphruotsü khake luo! VÜWA nüh noh kükhuori aveh sajukütsüwa saluo!

6Khinyi thuoüji VÜWA tü, ma nüh thse kümwa kükra naveh ta küsa hi nüh thsü vehthuoh; ma nüh ma kümtse atülüwa vünüh ma rületsü naveh akükhra kükhrarari vi nü ma ke azhie wuovü nüh.

7Wuori nü rawuhkheka kenüh rhiezarhiechi veh, thi wuori thuoüji, VÜWA hiri Saküüwuowa nyo kenüh rhiezarhiechi veh.

8Mari tü tsuotsa taji külu naveh; thitü hiri thuoüji sühra naveh thi tsie kümsho naveh.

9Kajiwa vü kükhrara tsüluo, O VÜWA; hiri nüh küji vü kühu luo.

Küreihiri 21

Kükhrara Kenüh Küsiake

1Noh kükhra vünüh kajiwa tü nyiehrakhruo veh, O VÜWA; thi noh nüh küükra vünüh ma tü, küzakele nga jisheh nü rietsi veh lo!

2Noh nüh ma luoveh kümngu satsümthuoh, thi ma pomieh küzhieke tü müküjehte,

3küpakenühnyunü noh nüh kümhietsatsa kütsiari vi ma tsü, noh nüh ma lü rügivü suna latha kajilüwe thsetsü.

4Ma nüh noh vünüh akürho nga ta sa; noh nüh jüma ma vü tsüthuoh, rülo aküsuo küsuokürho sehkheküju.

5Noh küükrawa küju ma kütholahthovü tü ji; noh küthola thi kümsie vi ma rügivü küpeluo.

6Ah, noh nüh ma küsuokürho akütsiaküvü tsawa samthuoh; noh nüh ma tü noh tsahtü vü vi nü ma loküwie satsü,

7küpakenühnyunü kajiwa tü VÜWA vü kütsotü kenüh; thi Kümsie Tsawa mükükhaphrükhale küümze vünüh, ma tü küüngahwa nyu.

8Noh ke tü noh mükünongüri aveh phahra naveh; noh ke azhiewuowa tü noh kümrhüri ngu naveh.

© 2015 Bible Society of India.

9Noh küru vü noh nüh mari tü, anyithü juküphierake kümjie satsü naveh. VÜWA nüh ma rükümtho vünüh mari müzhu naveh; thi anyih nüh mari tsoriem naveh.

10Noh nüh azhih vünüh mari tsatori zoriem naveh, thi anyira tsari azavü nüh ma tsari zoriem naveh.

11Mükütüküzü mari nüh noh vü kümsü kürüzhe sa thuoüji, mükütüküzü mari nüh rokümsü küüro sawie ketünga, mari tü müsara nüh sanaveh,

12küpakenühnyunü noh nüh mari tü saküüprüm na küveh kenüh; noh nüh alawihri vi nü mari rügivü zi naveh.

13Tholah luo, O VÜWA, noh kükhra vünüh! Hiri tü noh kükhra vü azah sa thi siake naveh.

Küreihiri 22

Amüsheküna Küzie thi Küsiake Zah

1 Eh Saküüwuowa, eh Saküüwuowa, noh tü mokenüh hi kulemthuoh lo? Noh tü mokenüh hi küükra vünüh letsuomthuoh lo, hi nüh külühchi zhühnyori vünüh?

2O! eh Saküüwuowa, hi tü arülo vü zie, thitü noh nüh mükühu; thi arüza vü zie, thitü kümnyie müngu.

3Tü noh tü mütha, Israel küsiakeri rügivü kükaji sapeh.

4Hiri pari tü noh vü alehno, mari tü alehno, thi noh nüh mari vizhu.

5Mari tü noh vü zie, thi mari tü külolera; mari tü noh vü alehno, thi mari tü mülokhu.

6Thitü hi tü ajienyuthuoh, thi anyiri nyuthuoh; anyiri nüh müküchieküzhü, thi anyiri nüh mamthuoh.

7 Hi künguri aveh nüh hi riesa, mari nüh hi vü pomiehküre kütsa thi mari alü küze;

8 “Ma nüh ma kürhowa VÜWA vü tsüthuoh, ma nüh ma küvizhum luo, ma nüh ma kükülole luo, küpakenühnyunü ma nüh ma vü nokülo kenüh,” ti küza.

9Tü ashiekuolovü nüh hi küvizhuwa tü noh; noh nüh eh zah tüso vünüh hi külole.

10Eh küwuo vünüh hi tü noh vü vehjake, thi eh zah nüh hi küwuo vünüh nosü küju, noh tü eh Saküüwuowa satsethuoh.

11Hi vünüh mületsuo tümluo, küsühro tü shehnyi kümthuoh kenüh, thi küükra tü nyi küsü nga münyie luo.

© 2015 Bible Society of India.

12Shüvotsa hozake nüh hi mükieshe veh, Bashan kümzho shüvotsari hi mükiele veh;

13mari nüh hi vü mari po ka müzhah, amiewuo khi kükhu kümjie.

14Hi tü ajuh üta liriemthuoh, thi eh rüri aveh tü müküperüthuoh; eh luoveh tü anyihkha kümjie, jüma tü eh tühso alovü nüh ramthuoh;

15eh kükhra tü küfükükuorie üta küwehm thuoh, thi eh mizhi tü eh khakhe vü küpekemümti; noh nüh hi vi aküsü zhitho küsü vü küzehzehti.

16Ah, ashuhri tü hi mükie küzüle veh; kümsüküsari ashie küsü tü hi kümkie samthuoh; mari nüh eh ke künyi thi eh mpha künyi zophiemthuoh.

17Hi tü eh rüri aveh chiera na thuoh, jümari nüh hi vü nophohke nü notsarü sa;

18 mari tü mari azhievü nüh eh thsümnyi küsuo, thi eh thsü kenüh mari nüh aküze sa.

19Thitü noh, O VÜWA, mükiehtuo tümluo! O noh hi küükrawa, eh küükraküzhü shiti saluo!

20Anyuchuwa vünüh hi vizhu luo, ashuh kükhrawa vünüh eh kürho!

21Amiewuowa po vünüh hi külole luo, eh kümnomna tü asühprivo rütsüri vünüh külole luo!

22 Hi nüh eh jienüri vü noh nyowa küza naveh; müzawa azavü nüh hi nüh noh siake naveh:

23Nohri thari nüh VÜWA krü veh ünüh noh siake naveh! Jacob atsa nyimpari aveh, ma sakütholah luo, thi ma vü kükrü vünüh tsie luo! Israel atsari aveh,

24küpakenühnyunü ma tü münomna kümri. Kümnomna müma nyutü mürhorha; nyutü ma tü ma vünüh ma nyieh müküthi, thitü künatüluo, ma nüh ma vü küzie vü.

25Noh vünüh kümhu küji vü eh küsiake ru veh; ma kükrüri atüvü hi nüh, eh küüshieküphrazhuri tsü naveh.

26Münomna kümwa tü tsa thi lora naveh; ma phahkütseri thuoüji VÜWA siake naveh! Nohri luovehri tü küsuokürho kürhowa saluo!

27Azhih küpohte aveh müshe naveh thi VÜWA vü sühle naveh; thi akuoküjira tharuori aveh tü ma tüvü nüh khurü naveh,

28küpakenühnyunü kükhra tü VÜWA zhi, thi ma tü akuoküjira nyiehvü takrü veh.

29Ah, azhih vü kürhiehzari aveh ma vü küngie tsuo naveh; azhitho vü kütsuori aveh ma tüvü küngie naveh, thi mari mpa nüh mükürhorari.

© 2015 Bible Society of India.

30Kürule vü rhona saküvehri nüh ma kütsü sanaveh; kürule wuhlewa vü anyiri nüh VÜWA khuhke phra naveh,

31müjie küwuo nyiri vü ma küvizhu zhüchüh naveh, ma nüh jüma küroh ta küsa.

Küreihiri 23

VÜWA Hiri Kühuowa

1 VÜWA thuoüji eh nyihzhükühuowa, hi tü küthotsawa nyu;

2 ma nüh hi tü kümrhuope are kümzhi vü küüzehzehti. Ma nüh hi tü ajuh mküüshü vü siewawati;

3ma nüh eh kürholi sakürherho tsüveh. Ma nüh hi sie künyitsa lekhuji vü wawati ma nyo rieh nüh.

4Hi nüh aküsü rüzhe anyuo vü tsewa wie nga, hi tü kümsü kükrüwa nyu; küpakenühnyunü noh nüh hi siekütse kenüh; noh zhietsüh thi noh rükütsüh nüh, jümasü nüh eh luoveh sakürüzih tsü veh.

5Noh nüh eh tüvü kütsaküzhu küche sa veh hi mükünongüri tsahtü vü; noh nüh avüjuh vi eh lü thsetsü, eh huo müzhiechü vehthuoh.

6Kümhie thi külohna tü eh se vü nyiwatsa wie naveh, eh kürho rülo aveh vü; thi hi tü küsuokürho VÜWA zheh vü kürho sana thuoh.

Küreihiri 24

Kaji Küjiwa

1 azhihwa tü VÜWA zhi thi jüla proküveh aveh, azhiwa thi jüla kürho aveh;

2küpakenühnyunü ma nüh jüma tü, ajuhküji rügivü nüh küphahzhu kenüh, thi ajuhri vünüh jüma vizhu.

3Thawa nüh VÜWA küzhihowa vü khru na lo? Thi thawa nüh ma kümtse azhiewa vü tsie na lo?

4 Thawa nüh ake mütse thi luoveh mütha veh ünüh, thawa nüh ma kürholi müküleh vü tokem veh ünüh, thi rieriekhri nü müküshie nüh.

5Ma tü VÜWA vünüh kütsia vi naveh, thi küülolewa tü Saküüwuowa vünüh kümshowa vi naveh.

6Ma küphahri tü awuhle jüüta küsari, Jacob Saküüwuowa atso küphahri.

7Nohri alü toke luo, O akheriri! thi toke luo, O alahnyira mükhieri! jüüta vünüh kütholahthovü kajiwa tü turura naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Kütholahthovü kajiwa tü thawa lo? VÜWA tü müzho thi khra! VÜWA, arie vü khra!

9Nohri alü toke luo, O akheriri! thi toke luo, O alahnyira mükhieri! jüüta vünüh kütholahthovü kajiwa tü turura naveh.

10Kütholahthovü kajiwa hama tü thawa lo? thopahiri VÜWA, ma tü kütholahthovü kajiwa.

Küreihiri 25

David Küreihi

1Noh vü, O VÜWA, eh kürholi toke veh.

2O! eh Saküüwuowa, hi tü noh vü tsotü veh, hi vi küzükrü vü müthse tümluo; hi mükünongüri tü eh nyiehvü müküürietsi tümluo.

3Ah, noh huo küpehri küsü nga küzükrü vü müthse tümluo; aroshi nü müküüzhirari tü küüzükrüm luo.

4Noh lehri hi saküüthsüluo, O VÜWA; noh lekhujiri hi sosieluo.

5Noh küzhütsa vü hi siewaluo, thi hi sosieluo, küpakenühnyunü noh tü eh külole Saküüwuowa küsa kenüh; noh kenüh hi tü rülo aveh huo küveh wie.

6Noh külohnawa müshephohke luo, O VÜWA, thi noh mükükhaphrükhale küümze, küpakenühnyunü jümari tü khanavü nüh pehtekürüthuoh kenüh.

7Eh küviza kükhiemuori mümshetü tümluo, nyutü eh küphrürie; noh mükükhaphrükhale küümze müzhe nü hi müsheluo, noh kümhie rieh nüh, O VÜWA!

8Kümhie thi kümsho tü VÜWA; jükenüh ma nüh kükhiemuori aleh vü süphie veh.

9Ma nüh kürünyieri mowa vünü mühie veh ünüh, jüvü siewa veh, thi ma lehkhuji vi kürünyiewa sosie veh.

10 VÜWA lekhuji aveh tü mükükhaphrükhale küümze, thi zhütsanyitsa, ma kütsathuo thi ma pohvü küsari thuoüji.

11Noh nyo rieh nüh, O VÜWA, eh küzih nojatsüluo, küpakenühnyunü jüma tü ji küm kenüh.

12Anyi VÜWA kükrüwa tü thawa lo? Ma nüh ma küwa leh kürükawa süphie naveh.

13Ma tü ma mpa nüh kütsarhie vünüh küpeke naveh, thi ma tsari nüh azhihwa kümkale naveh.

© 2015 Bible Society of India.

14 VÜWA sie afü küsa thuoüji ma kükrüri kenüh müpa, thi ma nüh mari vü ma kütsathuowa sa küthsü veh.

15Eh notha tü VÜWA vü peh huo veh; küpakenühnyunü ma nüh eh mpha tü, aneh vünüh phezhu na küveh kenüh.

16Noh tü hi vü sühle luo, thi hi vü lozhisheh luo; küpakenühnyunü hi tü küzom thi münomna kümthuoh kenüh.

17Eh luoveh küsührori sakürüzi mtüluo, thi eh kümshekümnomna vünüh hi vizhu luo.

18Eh kümshemnomna thi küsühro müshenoluo, thi eh kükhiemuo aveh noja luo.

19Hi küümaküshiri küzake nüh müshenoluo, thi mari tü mowa küvürie kümrhümzhü vi hi mürhü veh ünüh.

20O eh kürho huote luo, thi hi vizhu luo; hi vi küzükrü vü müküüthse tümluo, küpakenühnyunü hi tü kümnyi noh vünüh viküveh kenüh.

21Kümhieju thi kümsho tü hi küümshie luo, küpakenühnyunü hi tü noh huo küveh kenüh.

22Israel rhehsaluo, O Saküüwuowa, ma küsühro aveh vünüh.

Küreihiri 26

Anyi Kümhie Küsü Akükhuo

1Hi sakümshtüluo, O VÜWA, küpakenühnyunü hi tü eh aküju vünüh kütsethuoh kenüh, thi hi tü müküzüküla thuoh nüh VÜWA lehno.

2Hi kütoh luo, O VÜWA, thi hi müte luo; eh luoveh thi eh müshe müte luo,

3küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, eh notha tüvü peh küveh kenüh, thi hi nüh noh vü tsotüke nü kütse sa.

4Hi tü müküleh nyiri vü nyishumpeh, nyutü hi tü akürieri küsari vü nyi mütseju.

5Hi tü kümsüküsari refü mürhüm, thi hi tü khukekümsüri vü thama nyishupeh.

6Hi tü mükükhieh vünüh eh ke mütso, thi noh nüh kükhurüpe mükiele, O VÜWA,

7kümnakütsü azah sa zie taji, thi noh nüh küngo küüroh küsa aveh küza.

8O VÜWA, hi tü noh nüh kürhope azheh lothe lie, thi noh kütholahthovü kürhope azhie lothe.

9Hi tü kükhiemuori sie rhühwa müja tümluo, nyutü azüh küüthüngüri sie eh kürho rhühwa müja tümluo,

10anyi jümari ake tü kümsü sietsokrüri, thi mari ake azhiewuo tü athe nüh pro.

© 2015 Bible Society of India.

11Thitü hi thuoüji, hi tü eh küju vünüh tse veh, hi rhehsaluo, thi hi vü lozhisheh luo.

12Eh mpha tü azhih kütorie rügivü tsie veh; ashieji aküji vünüh hi nüh VÜWA tsiatsü naveh.

Küreihiri 27

Küsiake Kükhuo

1 VÜWA tü eh küwiewa thi eh küülolewa; hi tü thawa krü na lo? VÜWA tü eh kürho shiehkuwa; hi tü thawavü krü na lo?

2Mükünongüri nüh hi küprü vü, hi sie saluo nü aküriezhüke phrashu. Eh kürholuori thi küümaküshiri tü, müshü nü külu naveh.

3Ma mpa nüh thopahiri küsü nüh, kürünape sa hi wiejieluo wie nga, eh luoveh tü kükrüwa nyu; ma mpa arie nüh sühra hi sie kürünyuo wienga, hi tü alehno wie naveh.

4Hi nüh VÜWA vü zanyo nga ti sa, hi nüh jüma ase phah wie naveh; jüti sanü hi tü VÜWA zheh vü kürho sanaveh, eh kürho rülo aveh, VÜWA küzü noh nti, thi ma kükhurüzheh vünüh kürü naveh,

5küpakenühnyunü küsühro rülo vü ma kükhu vünüh, ma nüh hi küthi na küveh kenüh; Ma nüh ma juhthsüzheh küsate kükhu vünüh hi küthiphoh naveh, ma nüh hi vi lokrü küsü rügivü sakü toke naveh.

6Thi khinyi hi tü hi mükünongüri hi mükieshe pehküvehri, anyiehvü eh lü toke naveh; thi hi nüh ma juhthsüzheh vünüh, zie taji loküzhe küsahthuo tsü naveh; Hi nüh VÜWA vü azah jikhiküzü sa tsü naveh.

7Künaluo, O VÜWA, hi nüh zhiekümsie vü, hi vü lozhisheh luo thi hi rületsüluo!

8Noh, “Noh tü eh tso phah luo,” ti küza. Eh luoveh nüh noh vü, “Noh tso VÜWA, hi tü phah veh,” ta küza.

9Hi vünüh noh tso müküthi tümluo. Arüküshu vünüh noh siepewa samküüsühle tümluo, noh tü eh küükrawa saru. Hi vimja tüm, hi mükule tümluo, O hi küülole Saküüwuowa!

10küpakenühnyunü eh pa thi eh zah tü hi kule kümthuoh kenüh, thitü VÜWA nüh hi vike naveh.

11Noh leh vi hi sosieluo, O VÜWA; thi lekhuji akuto küsü vü hi siewaluo, hi mükünongüri kenüh.

12Eh küwuluori kümshe vü hi müjake tümluo; küpakenühnyunü mükünyu apovüri tü hi vü sühramthuoh, thi mari tü küvürie sahzhu veh.

© 2015 Bible Society of India.

13Hi tü rhoküveh azhihwa vü, VÜWA kümhie ngu naveh ti tsotü veh!

14 VÜWA huola luo; müzho luo, thi noh luoveh tü ji luo; O, VÜWA huo luo!

Küreihiri 28

Küükra Kenüh Kükhuo

1Noh vü, O VÜWA, hi tü noh ji veh; eh lokrüwa, hi vü mürüpo tümluo, mükütüküzü noh nüh hi vü zohmta thuoüji, azhikrie lovü tekütsuori üta sam nathuoh.

2Eh zhiekekükhuo jikhi künatüluo, küükra kenüh noh vü hi nüh küzie üta, hi nüh eh ke kükhroke üta noh kümtsezheh kümtsetsawa vü.

3Hi tü khukekümsüri sieke nü temwa tümluo, kümsü küürohri sie nü, ma zhephruri vü luoveh kürüzih nüh phrahte tü, rokümsü nüh mari luoveh lovü kütüri sie nü temküwa tüm.

4 Mari küüroh müzhe nü mari müthoh satsüluo, thi mari nüh küüroh kümsü müzhe nü; makeri'a nüh küüroh müzhe nü satsüle luo; mari jisuo kütsülehwari mari kümlie tsüm luo,

5küpakenühnyunü mari nüh VÜWA küürohri müküchieke kenüh, nyutü ma ke nüh küüroh, ma nüh mari zochiem naveh, thi mari kükhake lewa nyuthuoh.

6 VÜWA tü kütsiaküvüwa saluo! küpakenühnyunü ma nüh, hi nüh zhiekekükhuori jikhi künatsü kümthuoh kenüh.

7 VÜWA tü eh kükhra thi eh johuo; eh luoveh tü ma vü alehno veh; jükenüh hi tü kükra thuoh, thi eh luoveh tü rietsi veh, thi eh zah vi nü hi tü kümna vi ma vü tsü veh.

8 VÜWA tü ma nyiri kükhra wa, ma tü ma nüh thsekümwa küülole kümnyipewa.

9O noh nyiri külole luo, thi noh ka tsia tsüluo; noh tü mari kühuowa saluo, thi küsuokürho mari küjehke peh luo.

Küreihiri 29

Tsohmrhü vü VÜWA Jikhi

1 VÜWA vü küsieke tsüluo, O atülü vü kürhori, VÜWA vü kütholahtovü thi kükhra tsüluo.

2 VÜWA vü ma nyo kütholahovüwa saluo; kümtse küüde vünüh VÜWA khurü luo.

3 VÜWA jikhi tü juhküjiri rügivü pehveh; Saküüwuowa kütholahovüwa tü atsohshi aveh, VÜWA, ajuh hozake rügivü.

4 VÜWA jikhi tü müzhoshehm, VÜWA jikhi tü küsieke nüh pro.

© 2015 Bible Society of India.

5 VÜWA jikhi tü amüseri zokhuo veh, VÜWA tü Lebanon müsethsohri zokhuo veh.

6Ma nüh Lebanon tü mieshüzah üta saküüjoke veh, thi Sirion tü sühprivo azah üta saküüjoke veh.

7 VÜWA jikhi tü anyih zhu küphriehzhu veh.

8 VÜWA jikhi tü rezari küzhüh veh, VÜWA nüh Kedesh reza küzhüh veh.

9 VÜWA jikhi tü anguzheri sa küürü veh, thi areza ri müzuo kürütso veh; thi ma kükhurüzheh vünüh aveh krie nü, "Küthohlathohvü," ta sa veh!

10Juküji nyiehvü VÜWA tü kükaji sanü pehveh; VÜWA tü kajiri üta küsuokürho kükaji sanü pehveh.

11 VÜWA nüh ma nyiri vü akükhra kütsüwa saluo! VÜWA nüh ma nyiri vü zahzhüküka vi tsia tsü naveh!

Küreihiri 30

Kümna Kütsü Kükhuo

1Hi nüh noh sieke naveh, O VÜWA, küpakenühnyunü noh nüh hi shohzhuthuoh, thi eh küümaküshiri vi eh nyiehvü nyieramüküükhruo.

2O VÜWA eh Saküüwuowa, küükra kenüh hi nüh noh vü zie, thi noh nüh hi sakümhie tsü.

3O VÜWA, noh nüh eh kürholi Küsürazhie vünüh siezhuru, azhikrie lovü kuote küturi aza vünüh hi rholera.

4 VÜWA vü küsiake zah saluo, O nohri ma kümtseri, thi ma nyo kümtsewa vü kümna tsüluo,

5küpakenühnyunü arüküshu tü pehveh, tü sütsuo küsü wie, thi ma küütso thuoüji kürhotsotho küju. Akükrie tü arüza küzhike mühie veh, thitü loküzhe tü rüne vü teru veh.

6Eh kenüh thuoüji, eh kütsarhienyurhie vünüh hi nüh, "Hi tü piketü küünguhwa nyu," ti küza.

7Noh küütso vünüh, O VÜWA, noh nüh hi tü aküzhi kümzho küsü kümjie vünüh hi vishu; noh nüh noh nyieh küthiküm sa, hi tü luoveh zahtewa.

8Noh vü, O VÜWA, hi nüh zie; thi VÜWA vü hi nüh eh küzhiekekhuo sanü,

9"Eh küsü vü mowa künyie pehveh lo, mükütüküzü hi tü azhikrie lovü tekütu sa thuoüji? Azhitho nüh noh siake naveh ülo? jüma tü noh küzhühtsanyitsa phrahte naveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

10Künaluo, O VÜWA, thi hi vü lozhisheh luo! O VÜWA, noh tü eh küükrawa saluo,”
ti sa.

11Noh nüh eh kenüh kürümuoke vi nü akütsih satsü; noh nüh eh tsakieh lejam
nü aloküwie vi tseketü,

12eh kürholi tü noh siake, thi zota müpeh nüh sanaveh. O VÜWA eh Saküüwuowa,
hi tü küsuokürho noh kümnatsü naveh.

Küreihiri 31

Saküüwuowa vü Lehküno Kükhuo

1Noh vü, O VÜWA, hi tü kümnyiepe phah veh; piketü hi tü küzükrü vü müthse
tümluo; noh künyitsa vünüh hi vizhu luo!

2Noh khüna hi vü kümrheke luo, shiti vünüh hi külole luo! Eh kenüh noh tü eh
kümnyipe lokrü küsü saluo, hi külole na küsa kenüh shiekukümzho küsü saluo!

3Ah, noh tü eh lokrü thi eh shiehkuwa, noh nyo rieh vünüh hi sierüsiewu thi
küjotsüluo,

4eh kenüh küzheke küsa anehwa vünüh hi vi zhu luo, küpakenühnyunü noh tü
eh kümnyipewa küsa kenüh.

5 Hi tü noh ke vü eh sietse tsüveh; noh nüh hi rhehsamthuoh, O VÜWA, kütsotüke
Saküüwuowa.

6Noh tü müjuju anguori chieke küsari mürhü; thitü hi thuoüji VÜWA vü alehno
veh.

7Noh mükükhaphrükhale küümze kenüh, hi tü nyiehrakhruo naveh,
küpakenühnyunü noh nüh eh kümnomna ngukümthuoh kenüh, noh nüh eh
küwuluori sa tsaketsüthuoh,

8thi hi vizhu nü eh mükünongüri ake vü müthse nüh samtüthuoh; noh nüh eh
mpha vi azhie kümza vü thsemtüthuoh.

9Hi vü lozhisheh luo, O VÜWA, küpakenühnyunü hi tü müshekümnomna vü
pehkümthuoh kenüh; eh küshüthuoke vünüh eh notha tü sariemthuoh, eh
kürholi thi eh kru nga,

10küpakenühnyunü eh kürho tü, luoveh küna vünüh küzekümthuoh kenüh, thi
eh mahviri tü arütho müküsahra vünüh küzemthuoh; eh kenüh eh kükhra tü
sazihmthuoh, thi eh rüri tü sarie küzemthuoh.

11Hi tü eh küwuluori aveh müküchieküzhüwa, eh zhephruri vü kükrükungo
küsü sa, ehküthsüluori vü hi tü saküümzhoh küsü samthuoh; alera vü hi künguri
tü hi vünüh temthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Aküsüri küsü üta hi tü kümshe vünüh küma küzemthuoh; hi tü küfü küsü kükuo üta samthuoh.

13Ah, hi nüh hozake küzhühwe künara, awuowuo vünüh küükrükükra künara! mari nüh jüle taji mari tü, eh kürholi vi nta sa.

14Thitü hi tü noh vü alehno veh, O VÜWA, hi nüh, "Noh tü eh Saküüwuowa," ti küza.

15Eh tsothori tü noh ke vü pehveh; eh mükünongüri thi hi saküümnomnari ake vünüh hi vizhu luo!

16Noh siepewa vü noh nyiehwa wieketsüluo; noh mükükhaphrükhale küümze vü hi külole luo!

17Hi tü küzükrü vü müthse tümluo, O VÜWA, küpakenühnyunü hi nüh noh ji küveh kenüh; kükümsüküsari vi küzükrü vü thsem luo, mari tü jikhi müsanüh küüzoti Küsürazhievü küzem luo.

18Akürie pomieh tü zhü mküüphrate tümluo, jümari tü künyitsari vü mküchiezhü phrahte nü rhiezarhiechi thi momakütalo vünüh.

19O noh kümhie tü küzakele nga ji lo, noh nüh jüma tü noh kükrüri kenüh samtüthuoh, thi noh vünüh kümnyi viküvehri kenüh kürohmtüthuoh, anyi tsari notha vü nüh!

20Noh tsatüvü kühiete vünüh noh nüh mari küthimtüthuoh, anyiri romzhi vünüh; noh kümnyi kükhu vünüh noh nüh, mari küjehte nü küsaluo mizhiri vünüh totemthuoh.

21 VÜWA tü kütsia küvüwa saluo, küpakenühnyunü ma nüh aküngo sasheh nü, ma mükükhaphrükhale küümzewa hi küütsa kenüh, anyuji küsü wuküm kümjie hi tü thuote küm vü.

22Hi tü eh küpretsaprelo vünüh, "Hi tü noh notha vünüh zhe kületsuomthuoh," ti küza. Thitü noh nüh eh küzhiekekükhuori künatü, küükra kenüh hi nüh noh vü küzie vü.

23 VÜWA kümzeluo, nohri kümtseri aveh! VÜWA tü küzhütsanyitsari müshie veh, thitü kuotikuoshi nü zanyoküsari thuoüji, hozake vünüh thuotsütsüti.

24Müzho luo, thi noh luoveh tü ji luo, nohri VÜWA huo küvehri aveh!

Küreihiri 32

Küphrahzhu thi Noküja

1 Küphrürie nojakümri thuoüji kümngatsari, thara kükhiemuo nü satemtü thuoh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

2Anyi thawa nü VÜWA nüh künakhie vü müchieketü nüh kümnga tsawa, thi thawa sietse vü kürieriekhri münyie nüh kümnga tsari.

3Hi nüh eh kükhiemuo müphrazhu thuoüji, arülo aveh vü eh külüchi vünüh eh satsa tü müsü tewathuoh,

4küpakenühnyunü arülo thi arüza noh ke tü, eh rügivü küüzho kenüh; eh kükhra tü küzhesa vü rünyi küsa vü üta küwehtewathuoh.

5Hi nüh noh vü eh kükhiemuo phrazhuveh thuoh, thi hi tü eh künakhie müküthi; hi nüh, "Hi nüh VÜWA vü eh küphrürie phrazhu naveh," ti küza; jüti sanü noh nüh eh kükhiemuo aküzih nojatsü.

6Jükenüh thari nü nyitsa veh ünüh jümari aveh thuoüji, noh vü akükhuo kütsüluo; müshekümnomna tsotho vü, ajuh khielohta liküveh, jümari nga ma mphara.

7Noh tü eh kenüh küüthi azhie küsü, küsühro vünüh noh nüh hi müshie; noh nüh küvizhuwa vi nü hi mükieshe.

8Noh khiemawa leh vü küwa leh ünüh noh süphie tsü naveh; eh notha vi hi nüh noh rügivü thse nü zhühphie naveh.

9Rawuh nyutü sarüliehrawuh küthsü kümshi mükünyie kümjie müsatüm, jüma tü küphetevüh thi kümkotevüh nüh mpheteji mümhie, jüta mükünyunü jüma tü noh vü küpehwa nyu.

10Kümsüküsari tü zhi kümnomna sanaveh thitü thawa nüh VÜWA vü alehno veh ünüh, mükükhaphrükhale küümze nüh ma mükieshe veh.

11 VÜWA vü alowie luo, thi nyierakhruo luo, O künyitsari, thi künyitsari loküzhe vünüh zie luo, nohri luoveh lovü kümshori aveh!

Küreihiri 33

Küsiake Zah

1 VÜWA vü nyierakhruo luo, O nohri künyitsari! Küsiake tü kümshori küngule.

2Topito vi VÜWA sia luo, loso türake atakhu vi nü ma vü khiküzü sa tsüluo!

3Ma vü zah kürüthe satsüluo, Khuthsüshe taji ziekümsieluo,

4küpakenühnyunü VÜWA zhü tü müshoküm kenüh; thi ma küüroh aveh tü kütsotüke vünüh küsahthuoh kenüh.

5Ma tü künyitsa thi kümsho lo; azhihwa tü VÜWA mükükhaphrükhale küümze nüh pro.

6 VÜWA zhü vünüh atülüri tü sa, thi ma po rütho vünüh jümara thopahiri aveh sa.

© 2015 Bible Society of India.

7Ma nüh juhküji ajuhri tü, lehuo küsü lovü küvizhuh üta vizhuh; ma nüh
aküshehri tü aluovü thse.

8Azhih aveh tü VÜWA küükrü luo, azhih vü kürhori aveh tü ma kükrü vünüh
kütsie luo!

9küpakenühnyunü ma nüh phrahte, thi jüti sa; ma nüh azhütsü, thi jüma tü toke.

10 VÜWA nüh akuoküjiri küzhühphie vi momaküsa vü küütuveh; ma nüh anyiri
kürüzhe vi saküümietsüveh.

11 VÜWA küzhühphie tü küsuokürho toke veh, ma luoveh kümshe tü awuhle aveh
vü pehveh.

12Akuohji khiemawa Saküüwuowa nü VÜWA nüh kümkawa, ma ka kümjie vünüh
anyiri thawa rüka sa veh ünüh kümnga!

13 VÜWA tü atülü vünüh noküturu aveh, ma tü anyira tsari aveh ngu veh;

14ma kükajipe khiela shupehveh ünüh jüla nüh noküze veh, azhih vü kürhori
aveh vü,

15ma nüh mari luoveh aveh saküje tü veh, thi mari saküsari aveh thsüveh.

16Kaji küsü tü ma thopahiri hozake vünüh mükülole; ariekü sari küsü tü ma
kükhra küji nüh müvizhu.

17Arie rawuh tü kükhrara kenüh küluozhe müjuju küsü, thi ma kükhra küji nüh
jüma mükülole ra.

18Halie, VÜWA notha tü ma kükrüri vü pehveh, ma mükükhaphrükhale küümzetü
küluozheri vü pehveh,

19jüvü nüh ma nüh mari kürholi aküsü vünüh vizhura naveh, thi kümkhuojih vü
mari akürho vü sara naveh.

20Hiri kürholi tü VÜWA huopeh veh; ma tü hiri küükrawa thi ajohuowa.

21Ah, hiri luoveh tü ma vü alowie veh, küpakenühnyunü hiri tü ma kümtse nyo
alehno küveh kenüh.

22Noh mükükhaphrükhale küümze tü, O VÜWA, hiri vü küpehwa saluo, hiri nüh
noh vü küluozhe kümjie.

Küreihiri 34

Saküüwuowa Kümhie vünüh Küsiake

1Hi tü tsotho aveh VÜWA tsiatsü naveh; ma küsiake tü mükütuo nüh eh po lovü
tü naveh.

2Eh kürholi tü VÜWA vünüh kükuoti sa; kümnomnawa tü küna nü alowie luo.

© 2015 Bible Society of India.

3O hi sie nü VÜWA saküji luo, thi hiri kürü nü ma nyo sakümsie luo!

4Hi nüh VÜWA phahthuoh, thi ma nüh hi kühuthuoh, thi eh kükrü aveh vünüh hi vizhuthuoh.

5Ma vü noluo, thi wiezhiluo; jüta thuoüji nohri anyieh tü piketü küzükrüwa nyuthuoh.

6Anyi kümkhuo hamatü zie, thi VÜWA nüh ma künatsü, thi ma küsühro aveh vünüh ma külolethuoh.

7 VÜWA zhühleri nüh ma kükrüri kürünape sa mükiele, thi mari vizhu.

8 O VÜWA tü mühiem ti küsa müpo thi noluo! Anyi thawa nüh ma vü kümnyipe vi veh ünüh külozhewa!

9O VÜWA krü luo, nohri ma nyiri, küpakenühnyunü ma kükrüri küzüla mükünyieh kenüh!

10Amiewuo atsari tü münyie nüh rüma tsetseti; thitü VÜWA küphahri thuoüji zanyo kümhieh mükünyie müsa.

11Raluo, O atsari, eh zhü künaluo, VÜWA kükrü hi nüh nohri sosietsü naveh.

12 Anyi mokümjie küsa thawa nü akürho müngu veh lo, thi arülo hozake mnguvehlo, kümhie ngunta küsakenüh?

13Kümsü vünüh noh mizhi khetem luo, thi kürieriekhri küphrahte vünüh noh pomieh khetem luo.

14Kümsü vünüh kari luo, thi kümhie saluo; luoveh kürüzih phah luo, thi jüma zhe luo.

15 VÜWA notha tü künyitsari vü pehveh, thi ma khüna tü mari nüh küzie vü pehveh.

16 VÜWA nyieh tü kümsü küsari vü ruohluo veh, azhih vünüh mari kümshekewa tehthuo nta.

17Künyitsari nüh zie nü kükra kükhuo vü, VÜWA nüh künatü veh, thi mari küsühro aveh vünüh mari vizhu tüveh.

18 VÜWA tü luovehkuokümri shehnyi veh, thi sietse vü zonyahkümri külole veh.

19Künyitsari tü kümnomna nga zhim; thitü VÜWA nüh jümari aveh vünüh vizhutsü veh.

20 Ma nüh ma rüri aveh küjehte veh; jümari küsü nga müzokhuo.

21Kümsü nüh kümsüküsa rehthem naveh; thi künyitsari kümrhüri tü mshemsümü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

22 VÜWA nüh ma siepera kürho rhehsa veh; ma vü kümnyipe küviri thuoüji nyi
küsü nga mshe kümsüwa nyu.

Küreihiri 35

Küükra Kenüh Kükhuo

1 Kürünyuo luo, O VÜWA, hi sie kürünyuori sie kürünyuotüluo; hi sie küsaluori sie
saluo tüluo!

2 Ajoh huo thi senyusevi küjehke luo, thi eh kükra kenüh sühraluo!

3 Avi thi awiephrü khake nü hi zhekütseri vü! Eh kürholi vü, "Hi tü noh küvizhu,"
ti küza luo!

4 Mari tü küzükrü thi müküsiakesiakhri vü thsem luo, eh kürho ase phahkütseri!
Jümari asevü küsühlem thi kürüzam luo, thari nüh hi vü kümsü aro saveh ünüh!

5 Jümari tü amürhü tüvü müthakuh kümjie küsam luo, VÜWA zhüleri sie nü mari
zhezhujam taji!

6 Mari aleh tü küzo thi küchom luo, VÜWA zhüleri nüh mari küzhe taji!

7 küpakenühnyunü ma zhühnyo münyie nüh, eh kenüh mari aneh küthi salalati;
mazhühnyo münyie nüh eh kürholi kenüh, mari nüh azhikrie chüh salalati kü
kenüh.

8 Mükümshe vünüh mari vü küferie küru luo! thi aneh mari nüh küthi küsawa
nüh mari küzam luo, ferie na küsa kenüh mari tü jüma lovü külukem luo!

9 Jüti sanü eh kürholi tü VÜWA vü nyierakhruo naveh, ma nüh küvizhu vü rietsi
taji.

10 Eh rü aveh nüh, O VÜWA, thawa nü noh kümjie lo, noh küthachuri küvizhuwa,
ma vünüh ma tü ma ke nüh müzho sheh, küthachuwa thi küthohtsawa tü ma
vünüh, ma prüviteküwawa vünüh vizhumtsü ülo, ta küza naveh.

11 Apovüri tü süra; mari tü hi nüh müküthsü zanyori hi vü khuo.

12 Mari nüh kümsü vi kümhie thuotsü; eh kürholi tü sakküülorütsü.

13 Thitü hi tü, mari na küveh vü, hi tü atsahkie müphie, Hi tü eh lü vünü eh tüso
rügivü küngietsuo kükhuo sa,

14 hi nüh eh füwa nyutü eh nü kenüh shüthuoke wie nga; nyi küsü nüh ma zah
kenüh kürümuo kümjie, hi tü küngietsuo thi külu nü tsetewa.

15 Thitü eh jih kümshü vü mari tü loküzhe vünüh sezhuh, mari tü sezhuh nü hi
wuluo; mari thari nüh hi nüh müküthsüri mükütuo nüh hi mshemsühuo;

16 mari nüh hi küzhiküzhia riesa, mari aha hi vü hahrike.

© 2015 Bible Society of India.

17Küthake, O VÜWA, noh tü hi nopeh na lo? Mari hi zorietsü nta küsa vünüh hi
külole luo, amiewuori vünüh eh kürho külole luo!

18Jüta thuoüji hi tü ashieji küji vünüh, hi nüh noh kümnatsü naveh; no kükajipe
kükhra vünüh hi nüh noh siake naveh.

19 Hi mükünongüri tü müküleh vünüh, eh nyiehvü nyieramkükhruo tümluo, thi
hi kümrhüri tü ma zhühnyo mükünyie vünüh, hi vü nothamkükhro tümluo,

20küpakenühnyunü mari tü kütsarü müphra, thitü azhih hamawa vü zota
küpehri vü saluom, mari tü kürieriekhri zhüri mohm.

21Mari tü hi vü mari apo ka müzha; mari nüh "Aha, Aha! hiri notha nüh jüma
ngumthuoh," ti sa.

22Noh nüh nguthuoh, O VÜWA; zoti müpeh tüm! O VÜWA, hi vünüh mületsuo tüm!

23Noh mpa no mchüke taji eh kümsho kenüh sühraluo, eh kenüh eh
Saküüwuowa thi eh VÜWA!

24Hi sakümshotsüluo, O VÜWA, eh Saküüwuowa, noh künyitsa müzhe taji; thi
mari tü eh nyiehvü nyiera mükükhruo tümluo!

25Mari tü mari mpa nüh, "Ah, hiri tü hiri luoveh kümngu pehveh," Mari tü, "Hiri
nüh ma müzhumthuoh" ti müküza tümluo.

26Mari tü küzükrü thi küsühpha ti vü thserhiemtüluo, eh lokürü nyierakükhruori
vü! Mari tü küzükrü thi müküchiekürhe vi kümphie luo, thari nüh mari mpa hi
vü saküji veh ünüh!

27Thari hi nüh phrateküümshokütsü mnguveh ünüh aloküwie kenüh zie luo, thi
jüma nyiehvü nga, "Kajiwa tü VÜWA, ma tü ma siepewa kümhie no nü lozheveh,"
ti küza.

28Jüta thuoüji eh mizhi tü noh künyitsa küza naveh, thi rülo küsuo aveh noh
küsiake küza naveh.

Küreihiri 36

Nyiri Kümsüküsa

1 Küphrürie tü kümsüküsa vü phrahteteti, ma luoveh küsheh lovü; ma notha vü
Saküüwuowa kükrü münyie luo,

2küpakenühnyunü ma tü ma mpa ma notha vü phrate kümhiehieti ma künakhie
tü mphahzhura nüh sanü mümrhüra nüh sam.

3Ma po vü azhüri tü rokümsü thi rieriekhrim; ma tü mütsanü küsa thi kümhie
küsa lemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

4Ma tü ma ze vünüh arokümsü mshezezeti; mükümhie aleh vü ma mpa ma vithsethseti; thi tü kümsü müshümja.

5Noh mükükhaphrükhale kümze, O VÜWA, atülüri vü prokheveh, noh kütso tü akülüri ju.

6Noh künyitsa tü Saküüwuowa aküzhiri kümjie, noh lesari tü aküsheh küji kümjie; anyiri thi samwari tü noh nüh küloleleti, O VÜWA.

7Noh mükükhaphrükhale kümze tü küzakele nga rhe lo! Nyira tsari tü noh küsa kükhu lovü kümnyipe sasati.

8Mari tü noh küshekü sha zheh vünüh kükhu, thi noh nüh noh nokülo rüku vünüh aküzhu tsütsüti,

9küpakenühnyunü akürho juwiwa tü noh vü pehveh; noh küwie vünüh hiri tü aküwie ngu veh.

10O noh küthsüri vü noh mükükhaphrükhale kümze mükütuo, thi luoveh kümshori vü noh külolewa mükütuo!

11Kuotikuoshi ampha tü eh nyiehvü müküru tümluo, nyutü kümsüküsara ke nüh hi müküzhezhuja tümluo.

12Jülatü kümsüküsari küchuoküla zeh veh, mari tü ze kükharimthuoh, müsührarathuoh.

Küreihiri 37

David Küreihi

1Kümsüküsari kenüh no kütsaza msatümü, Kümsüküsari no nüh kümngu msatüm!

2küpakenühnyunü mari tü are kümjie shita wane tewa naveh, thi zhihkhane kümzhi kümjie wazhüm naveh.

3 VÜWA lehnoluo, thi kümhie saluo; jüta thuoüji azhihwa vü kürho sara naveh,

4 VÜWA nolo luo, thi ma nüh noh müshe küsangü tsü naveh.

5 VÜWA vü noh leh tsüm luo; ma vü alehnoluo, jüta thuoüji ma nüh satsü naveh ünüh.

6Ma nüh noh phraküümshokütsü tü aküwie kümjie vizhutsü naveh, thi noh kümshowa tü küzheto vü kümjie vizhutsü naveh.

7 VÜWA tüvü zoti peh luo, thi ma kenüh küzhike nü peh luo; ma leh vü kütsarhiewa no nü kütsaza msatüm, aro kümsü vikütse anyiwa no taji!

© 2015 Bible Society of India.

8Arüküshu vünüh küzhi luo, thi rükümtho kule luo! Noh mpa nüh noh küsüro kütsü msatümluo,

9küpakenühnyunü kümsüküsa thuoüji vijam na küveh kenüh; thitü VÜWA huoküpehri thuoüji azhihwa mükate naveh.

10Tsotho pike sevü, kümsüküsari tü, münyie nüh sam nathuoh; noh nüh ma zhiewa no wie ketünga, ma tü jüla küpehlawa nyuthuoh.

11Thitü sakürnyikütseri thuoüji azhihwa mükate naveh, thi mari mpa nüh küwale kütsarhienyurhie vünüh nolo naveh.

12Kümsüküsawa nüh künyitsari vü küjojoti, thi ma vü aha hahriri ti;

13thitü VÜWA nüh kümsüküsawa vü kükhrikhri ti, küpakenühnyunü ma rülo tse ta küsa ma nüh ngu küveh kenüh.

14Kümsüküsawa tü anyusuowa shozhu nü mari lawih heheti, kümkhuowa thi küthohtsawa vikütsuo na küsa kenüh, kümsho vünüh kütsewa kürhiethe na küsa kenüh,

15mari nyuchuwa tü mari mpa mari luoveh lovü tu naveh, thi mari lawih tü jim naveh.

16Kümsüküsari nüh hozake vü nüh küwale küpeh thuoüji, künyitsari nüh pike küpeh nüh kümpha khe,

17küpakenühnyunü kümsüküsawa apie tü jim na küveh kenüh; thitü VÜWA nüh künyitsawa vite pehpehti.

18Kümte mükünyiewa rülori tü VÜWA nüh thsü veh, thi mari aka tü küsuokürho küpeke naveh;

19kümsü tsotho vü mari tü küzükrü vü müthse, kümkhuojih rülori vü mari tü küwale sa.

20Thitü kümsüküsawa tü küpokah mümti, thi VÜWA mükünongüri thuoüji, kütholahthovü arekümzhi kümjie; mari tü ratewawa ti, mari tü anyikhu kümjie ratewawa ti, mari tü ratewa veh, nyikhu üta mari tü ratewa veh.

21Kümsüküsawa tü nanati, thi müthuo lera nüh sasati, thitü künyitsawa thuoüji sihkha thi tsütsüti;

22küpakenühnyunü VÜWA nüh tsiatsüküsari thuoüji, azhihwa müka naveh, thitü ma nüh müzükümri thuoüji vijam naveh.

23Anyira lekhari tü VÜWA vünüh thi ma nüh thawa leh vü nolo veh ünüh ma nüh vizhutsü veh;

24ma nüh külum wie ketünga, ma tü alü vünüh saküshowa nyu, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma ke vü küpehwa küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

25Hi tü rünguo thitü khinyi nü khruomthuoh; tü künyitsawa kuleküm hi tü müngu nyutü ma tsari lohse khuotsa kütse müngu.

26Ma tü mnyishiwiethuo nüh tsü thi küüna peh huoveh, thi ma tsari tü kütsiaküvüri küsü sateru veh.

27Kümsü vünüh kari luo, thi kümhie saluo; jüta thuoüji nohri tü küsuokürho küpeke naveh,

28küpakenühnyunü VÜWA tü kümsho loküm kenüh; ma tü ma nyiri kükulewanyu. Künyitsari tü küsuokürho müshie naveh, thitü kümsüküsawa atsari thuoüji vijam naveh.

29Künyitsawa nüh azhihwa müka naveh, thi jümawa vü küsuokürho jüla kürho sanaveh.

30Künyitsawa apo thuoüji kümtsa phra veh, thi ma mizhi tü kümsho phraphrati.

31Saküüwuowa khonyo tü ma luoveh lovü tü veh; ma lekhari tü münyicho.

32Kümsüküsawa tü künyitsawa no veh, thi ma rehthe nta phah veh.

33 VÜWA tü ma mpa ma kümzho vü kuleküjawanyu, nyutü ma shi küsa vü mshemsü nü küjawanyu.

34 VÜWA huo luo, thi ma leh vü saluo, thi ma nüh azhihwa kümka nta noh saküji naveh; thi kümsüküsawa küzorie phah naveh.

35Hi nüh kümsüküsa nyi küsü ngu, thi Lebanon müsethso üta kuoshikükuo hi nüh ngu.

36Hi nüh kariwa lehü, thi halie, ma tü münyie nüh sam la; hi nüh ma phah wie ketünga, ma tü mphahra nüh sam.

37Kümte mükünyie nyiwa thi kümshonyiwa noluo, küpakenühnyunü luovehkürüzih nyiwa kenüh thuoüji, kümwumra peh küveh kenüh.

38Thitü küphrürieri thuoüji, aveh nga zoriem naveh; kümsüküsawa küshuküra thuoüji vijam naveh.

39Künyitsawa külole tü VÜWA vünüh; mari küsühro tsotho vü ma tü mari kümnyipe.

40 VÜWA nüh mari kükra thi mari vizhu veh; kümsüküsawa vünüh ma nüh mari vizhu veh, thi mari küülole veh, küpakenühnyunü mari tü ma vünüh kümnyipe viküveh kenüh.

Küreihiri 38

Nyi Küsü Kümnomna kenüh Saküümhie Kükhuo.

© 2015 Bible Society of India.

1O VÜWA, noh rüküshu vünüh hi vü müshüke tümluo, nyutü noh rükümtho vünüh hi müphrasosie tümluo!

2küpakenühnyunü noh shüchuri tü hi vü retekütuthuoh kenüh, thi noh ke tü hi vü teküturuthuoh kenüh.

3Eh satsa vü kümtsa mnyie eh kükhiemuo kenüh; eh rüri vü nga kümtsa münyie,

4küpakenühnyunü eh künakhie tü, eh lü rügivü tekükuothuoh kenüh; eh kenüh jümari tü akhuo küüzho küsü kümjie küzhom.

5Ehküna thsopori tü mkunta, hi mpa hi küzhe kenüh.

6Hi tü khemti küngie tsuo thi mükhehke, rülo aveh vü hi tü shükheke nü küwaküru sa.

7Eh küshih tü khielota tso kümthuoh kenüh, thi eh satsa vü kümtsa münyiethuoh.

8Hi tü phashekemthuoh thi sanyahkemthuoh; hi tü eh luoveh küüraküpre kenüh hi tü lüchih.

9 VÜWA, hi nüh müngu küpeh aveh tü noh vünüh thsüvehthuoh; eh külüchi tü noh vünüh müküthi thuoh.

10Eh luoveh tü kütie veh, thi eh kümzho tü sazih veh; thi eh notha küwie nga hi vünüh tewa thuoh.

11Eh füri thi rehfüri tü eh sanakükho vünüh letsuomthuoh, thi eh küshukürányiri tü lehküsuo vü tsietewathuoh.

12Eh kürho küphahri nüh mari küjurüri khe sa veh, hi küümnomna nta küphahri tü küferie phrahte veh, thi rülo aveh ajü aroküshi müshephoke veh.

13Thitü hi tü kürüpori küsü kümjie hi tü müküna, azhümküphrarari nyi küsü ma po müküka üta, hi tü apo müka.

14Ah, hi tü müküünarari nyi küsü kümjie, thi apolovü küshüke mükünyieri kümjie.

15Thitü noh kenüh thuoüji, O VÜWA, hi tü noh kühuo sa veh; jüma tü noh, O VÜWA eh Saküüwuowa, noh nüh rületsü wie naveh,

16küpakenühnyunü hi nüh, “Mari tü eh nyieh vü nyiera müküükhruo tüm wie luo, eh mpha nüh künyicho vü, thari nüh hi vü kuotikuoshi veh ünü,” ti khuo,

17küpakenühnyunü hi tü külum na küsa vü peh kümthuoh kenüh, thi eh küna tü hi vü peh huo tse wie.

18Hi tü eh künakhie phrahzhu veh, hi tü eh kükhiemuo kenüh luoveh naveh.

© 2015 Bible Society of India.

19Zhünyo münyie nüh hi küümaküshiri tü khra sheh veh, thi mükuleshe vünüh hi kümrhü tü peh khem.

20Hi nüh kümhiewa asenyiküm kenüh, kümhie kenüh kümsü vi hi tsükümri tü hi küwuluori.

21Hi mükule tümluo, O VÜWA! O! eh Saküüwuowa, hi vünüh mületsuo tümluo!

22Aküpre vünüh hi küükra satsüluo, O VÜWA, eh küülolewa!

Küreihiri 39

Kümnomna Nyi Küsü nüh Küphrahzhu

1Hi nüh, "Eh lehri huo naveh, jüta thuoüji hi tü eh mizhi vi mükhiemuo nüh samhie veh; hi nüh eh po khete naveh, kümsüküsawa nüh, eh tsatüvü küpeh küju nü," ti küza.

2Hi tü azhü müphra thi zoti peh, hi tü eh luoveh kürüzih vü nüh küpe tü zhühnyo mshu nüh sam; eh müshekümnomna tü kümsü tewa,

3eh luoveh tü hi vünüh satewa. Hi nüh kümüshephohke üta anyih tü jutewa, jüti küsa vü hi tü eh mizhi vi phrahte taji:

4 VÜWA, eh sehkhewa küüthsüluo, thi eh rülori küütewa tü mowa nüh; eh kürho tü mokümjie kuopretewathuoh ünüh hi küthsüluo!

5Halie, noh nüh eh rülori tü, amüzaküji pike mpa satsü, thi noh notha vü eh kürhotsotho tü, moma küsa kümjie samtü. Anyiri küsüküsü nga arütho küsü mpa nüh, tsie küveh kümjie tsa wie!

6Anyiri tü arüzhe küsü kümjie tsewatseru ti küsa ta wie! Mari tü zhünyo mkünyie vünüh küruohkürahküveh tsa wie; anyiri nüh müjuke veh, thi thawa nüh sazhuh naveh ünüh müthsü!

7Thi khinyi thuoüji, VÜWA, hi tü mokenüh huo veh lo? Eh küluozhe tü noh vü pehveh.

8Eh küphrürie aveh vünüh hi vizhu luo. Hi tü zanyomküthsüwa nüh mükümsanyi tümluo!

9Hi tü azhümphrara, hi tü eh po müka; küpakenühnyunü jüma tü noh nüh sakütsü kenüh.

10Hi vünüh noh nüh küfewa vitewaluo, hi tü noh nüh kütoh vünüh kükhra münyiethuoh.

11No tü nyuri phrataji küsosie vü mari kükhiemuo kenüh, noh tü mütharü nüh küzorie üta mari nüh külowa zoriemümti; anyiri tü küsüküsü nga arüthoküsü tsa wie!

© 2015 Bible Society of India.

12“Eh kükhuo künatsüluo, O VÜWA, thi eh kükrie vü künaluo; eh rüthsü vü noh luoveh kürünyi müküjehte tümluo! küpakenühnyunü hi tü ru nü teküwa noh küzeh wie, aküpriri küsü, eh pari aveh kümjie.

13Hi vünüh notheriem luo, jüta küsa vünüh hi tü aloküwie thsü mhie veh, hi tü tewa nü münyie nüh sa küm müjie küsa tüvü,” ti küza!

Küreihiri 40

Küsiake Zah

1Hi tü küzhike nü VÜWA huo; ma tü hi vü kümrheke thi eh kükrie künatsü.

2Küüzo zhikrie lovü nüh ma nüh hi shohzhu, anyuohnyi küünyuo vünüh hi vizhu, thi eh mpha vi alokrü küsü rügi vü satsü, eh lekhari tü saküütotsü.

3Ma nüh eh po lovü azah kürüthe thsetsü, hiri Saküüwuowa vü küsiake zah küsü. Anyi hozake wienga ngu thi krünaveh, thi VÜWA vü mari alehküno thse.

4Thawa nüh VÜWA vi ma lehkünowa sa veh ünüh, kümnga tsawa, thawa nüh kürhieza vü müsühle nüh müküleh nyiazari vü temküwari vü!

5Noh nüh saküzhimthuoh, O VÜWA eh Saküüwuowa, hiri wuovü noh küngo küüroh thi noh kümsheri; nyi küsü nga noh sie kümtera münyie luo! Hi nüh mari zhüchüh thi küza ti küsa, mari tü küchiera nyieh vünüh wiethuoh.

6 Noh tü küsahthuo thi zanyoküthsüri mümngu; thitü noh nüh akhüna küsaphie vi hi tsü. Noh tü kütso kükhurü, thi kükhiemuo kükhurü küvileh nyu.

7Thinü hi nüh, “Halie, hi tsethuoh; külu lasipha küsü lovü hi zhüku tü rhüsa veh;

8Hi tü noh kümshe küsa lom, O! eh Saküüwuowa; noh khonyo tü eh luoveh lovü tü veh,” ti küza.

9Küvizhu aloküwie zhüle hi nüh küza, ashieji aküji vü küzathuoh; halie, hi tü eh pohmie mükhete, noh nüh küthsü üta, O VÜWA.

10Hi tü noh nüh küülole küükra eh luoveh lovü müküthi, hi nüh noh kütsotüke thi noh küülolera phrahtethuoh; hi tü noh mükükhaphrükhale külo, thi noh kütsotüke müküzhühwu ashieji aküjiwa vünüh.

11Noh tü, O VÜWA, noh külohna hi vünüh küjehke temwa tümluo, noh mükükhaphrükhale külo thi noh kütsotüke tü, küsuokürho hi kümshie luo!

Küükra kenüh Kükhuo
(Krh 70)

12küpakenühnyunü mküürührhüra kümsüri nüh, hi mükieshekümthuoh kenüh; eh künakhieri nüh eh nyiehvü tewa thuoh, hi nüh müküngura küju; mari tü eh lü rügivü ashehri nyiehvü nüh; eh luoveh tü hi sazihmümti.

© 2015 Bible Society of India.

13Lozhetüluo, O VÜWA, hi vizhu tü nti! O VÜWA, hi kükra nti presü luo!

14Mari tü aveh kürü küzükrü vü, thi küsüpha vü thsem luo thari nüh eh kürho prütewa nta phahveh ünüh; mari tü asevü küüsühle, thi müküsiakesiakhri vü viküürum luo, thari nüh hi saküümnomna müngu veh ünüh!

15Mari küzükrü kenüh mari tü azühküüngeke luo; mari tü hi vü, "Ngatsa, ngatsa" ta sa!

16Thitü noh küphahri aveh tü noh vü nyierakhruo thi aloküwie luo; noh küülolera küümzeri tü mükütuo nüh, "Aküjiwa tü VÜWA lie," ti küüphrahte luo!

17Eh kenüh thuoüji, hi tü mükhuo thi thsohtsa; thitü VÜWA nüh eh kenüh müshe veh. Noh tü hi küükrawa thi hi küvizhuwa; müküzhike tümluo, O! eh Saküüwuowa!

Küreihiri 41

Saküüwuowa Küükra Küütoh thi Saküümhie Kükhuo

1Kümkhuori kenüh kümshewari thuoüji akütsia küvütsari, küsühro rülo vü VÜWA nüh mari vizhutsütsüti;

2 VÜWA nüh ma nyuote thi akürho vü sa ra veh; ma tü azhihwa vü akütsiaküvüwa ta ji veh; noh nüh ma vi ma mükünongüri kümshe vü müthse.

3 VÜWA nüh ma künaze rügi vünüh ma sakürhotsü veh; ma küsaküna vü noh nüh ma küna aveh sakümhietsü veh.

4Eh kenüh thuoüji, hi nüh, "O VÜWA, hi vü lozhisheh luo; hi sakümhie luo, küpakenühnyunü hi tü noh vü khiemuo kümthuoh kenüh," ti küza!

5Hi mükünongüri nüh romizhi vünüh hi phra taji: "Ma tü küsie sü nathuoh luo, thi ma nyo tü pokah nathuoh lo?" ta küza veh.

6Thi nyi küsü nüh hi no nta küru vü, ma tü momaküsa zhüri vi hi vü phrahte, ma luoveh tü rokümsü küvizhuh vü; ma tü alievü küwa vü, ma nüh jüma vi küza nyuoh.

7Hi kümrhüri aveh tü kürü eh khuhke zhühwe veh; mari tü eh kenüh kümsütsatsa müshezhu veh.

8Mari nüh, "Küsüra zanyo nüh ma rügi vü khetemthuoh; ma khiela zeh veh ünüh jüla nüh ma tü, müsühra lerathuoh," ta küza.

9 Eh wietsa füwa hi nüh alehno kütsewa nga, eh lohse tsa kütsewa nga, ma mütseh hi vü khakemthuoh.

10Thitü noh tü, O VÜWA, hi vü lozhisheh luo, thi hi kha küsühraluo, jüta küsa vü nüh hi tü mari müthoh sara mhie veh nü!

© 2015 Bible Society of India.

11Noh tü hi vü lozhe veh ta küsa hi nüh hama vünüh thsü veh, jüma vünüh hi
mükünongüwa tü, eh nyiehvü khrate mwa.

12Thitü eh kümhieju kenüh noh nüh hi küjehtethuoh, thi küsuokürho noh tsa
tüvü samthuoh.

13 VÜWA tü kütsiaküvüwa saluo, Israel Saküüwuowa, küsükürho vünüh
küsükürho küju! jütisaluo thi jütisaluo.

Küreihiri 42

Lasipha Kücheawa
(Krh 42—72)
Saküüwuowa Münguküpeh thi Ashekü sü vü Ma Küükra Küvi

1Asühvo küsü nüh akuzari küli kümngu kümjie, eh kürholi tü noh müngu veh, O
Saküüwuowa.

2Eh kürholi tü Saküüwuowa küriehriehti, rhoküveh Saküüwuowa. Hi tü küsie ru
nü Saküüwuowa nyieh no na lo?

3Arülo thi arüza eh rüthsüri vi nü eh shie sa, anyiri nüh mükütuo nüh hi vü, "Noh
Saküüwuowa tü khiela pehveh lo?" ta küna.

4Zanyo hamari hi nüh müshera, hi nüh eh kürholi küüshozhu kümjie: hi tü
mokümjie kajipewa vi nü wa nüh, thi mari sie nü Saküüwuowa zheh vü wa,
aloküwie küzieri thi kümnakütsü azahri vi taji, thopahiri nüh akhu sanü.

5Noh tü mokenüh lorüthuoke veh lo, O eh kürholi, thi noh tü mokenüh eh lovü
nüh sakütsaza veh lo? Saküüwuowa vü luozhe luo; küpakenühnyunü hi nüh ma
siake le naküveh kenüh, eh küükrawa thi eh Saküüwuowa.

6Eh kürholi tü eh lovü nüh lorüthuokemthuoh, jükenüh hi tü noh müshe veh
Jordan thi Hermon azhih vünüh, Mizar küzhi vünüh.

7Aküshehwa nüh küshehwa ji aju liwa tsuotsa taji tsoküshi vü; noh küüshüh ri
aveh tü, eh nyiehvü wathuoh.

8Arülo vü thuoüji VÜWA nüh, ma mükükhaphrükhale külo azhütsü; thi arüza vü
thuoüji ma zah nüh hi sietse, eh kürho nüh Saküüwuowa vü kükhuo.

9Hi nüh Saküüwuowa, eh lokrü vü: "Noh tü mokenüh hi kümamthuoh lo?
Mokenüh hi tü külu nü tse veh lo mükünongüri nüh hi kümrü kenüh ülo?" ti küza.

10Eh satsa vü aküsü kümsamna pehküveh üta, eh küwuluori tü hi nyie veh, mari
nüh mükütuo wie thuoh nüh hi vü, "Noh Saküüwuowa tü khiela pehveh lo?" ta
küna.

© 2015 Bible Society of India.

11Mokenüh noh tü sakülorüphokem lo, O eh kürholi, thi mokenüh noh tü eh lovü
nüh sakütsaza vehthuoh lo? Sakküüwuowa vü luozhe luo; küpakenühnyunü hi
nüh ma siake le na küveh kenüh, eh küükrawa thi eh Sakküüwuowa.

Küreihiri 43

Reteküwa vünüh Nyi küsü Kükhuo

(Krh 42 müshukekütse)

1Hi sakümshotüluo, O Sakküüwuowa, thi eh zhühnyo totetsütüluo, mükünyitsari
vünüh; kürieriekhri thi mükümsho nyiri vünüh hi vizhu luo!

2küpakenühnyunü noh tü hi nüh, kümnyipe küvi Sakküüwuowa küsa kenüh; noh
tü mokenüh hi vijamthuoh lo? Mokenüh hi tü külu nü tse veh lo mükünongüri
nüh hi kümrü kenüh ülo?

3O noh küwie thi noh küzhütsa shukküüze luo; jümasü nüh hi küjokküütse luo,
jümasü nüh hi vi noh kümtse ho, thi noh küpehpe vü küüru luo!

4Jütathuoüji hi tü Sakküüwuowa kükhurüpe vü wa naveh, Sakküüwuowa vü hi
khielota ehloküzhe petaji; thi hi nüh Topito vi nü noh siake naveh, O
Sakküüwuowa, eh Sakküüwuowa.

5Noh tü mokenüh sakülorüphakem lo, O eh kürholi, thi noh tü mokenüh eh lovü
nüh sakütsaza vehthuoh lo? Sakküüwuowa vü luozhe luo; küpakenühnyunü hi
nüh ma siake le na küveh kenüh, eh küükrawa thi eh Sakküüwuowa.

Küreihiri 44

Künyuote kenüh Kükhuo

1Hiri tü hiri khüna vi nü künara thuoh, O Sakküüwuowa, hiri pari nüh hiri vü
küzathuoh, mari rülo vü noh nüh mowa küüroh sashutsü nüh, khana tsotho vü:

2noh tü noh mpa noh ke vi nü akuoküjiri zhezhujam, thitü noh nüh mari shietsü;
noh nüh anyiri sa kümnomnatsü, thitü noh nüh mari lejatsü;

3küpakenühnyunü mari tü, mari mpa mari nyuchuwa nüh azhihwa mücha,
nyutü mari mpa mari apie nüh kükhrara vi mari mütsü; thitü noh ke azhie
wuovü, thi noh pie nüh, thi noh tso küwiewa nüh; küpakenühnyunü noh nüh
mari nokülo kenüh.

4Noh tü eh Kajiwa thi eh Sakküüwuowa, noh nüh Jacob kenüh akükhrari shiatsü.

5Noh vünüh hiri tü hiri küümaküshiri tetera; noh nyo vünüh hiri tü hiri
kümnomna tsüntaküsari nyitera,

6küpakenühnyunü hi tü eh lawi vü alehmno, nyutü eh shüchu nüh hi mükülolera,

© 2015 Bible Society of India.

7thitü hiri küümaküshiri vünüh noh nüh hiri külole thuoh, thi hiri kümrhüri vi
küsühpha vü thsemthuoh.

8Saküüwuowa vünüh hiri tü mükütuo nüh kuoti mthuoh, thi hiri tü küsuokürho
noh nyo vü kümna tsü naveh.

9Tü noh nüh hiri vija thi hiri saküsütsuo mthuoh, thi hiri thopahiri sie nü alievü
müwathuoh.

10Noh nüh hiri tü küümaküshiri vünüh, asevü küüsühlemthuoh; thi hiri
mükünongüri nüh prü vitewathuoh.

11Noh nüh hiri tü nyihzhü küsühthe kümjie samthuoh, thi hiri vi akuoküjiri
azavü küvohriemthuoh.

12Noh nüh noh nyiri vi ame mkünyiezhi küsü kenüh zhumthuoh, makeri'a nüh
ame kümsie vünüh mkhuo thuo nüh.

13Noh nüh hiri tü hiri zhephruri vü küzükrümthuoh, hiri mükieshe küvehri nüh
riesakükhri thi müsamnyimthuoh.

14Akuohjiri azavü noh nüh hiri vi küzhühnyuotsü, anyiri azavü hiri tü alüküüzeri
samthuoh.

15Rülo aveh vü hi saküüzükrü tü eh tüvü pehmthuoh, thi eh nyieh tü küzükrü
nüh sotemthuoh,

16Küriesari thi saküüzükrüri azhü vünüh, mükünongüri thi ashewiküsari nüh
küno vü.

17Hamari aveh tü hiri vü teruthuoh, hiri nüh noh müküma wie ketünga, nyutü
noh kütsathuo vü müküleh nyuwie ketünga.

18Hiri luoveh tü asevü müsühle, nyutü hiri lekhari tü noh leh vünüh temwa wie
ketünga,

19noh tü hiri vi rezanyihnyihri ape vü, hiri zorie küüze leh wie ketünga, thi
küzomthsüthsü vi hiri külüwutem thuoh.

20Mükütüküzü hiri nüh Saküüwuowa nyo kümam thuoüji, nyutü nyiazatheri vü
hiri ke thsuoküze thuoüji,

21Saküüwuowa nüh hama mphahzhu nüh sanaveh ülo? küpakenühnyunü ma tü
küüthi luoveh thsüküveh kenüh.

22 Nyu, noh rieh nüh rülo aveh hiri rehthe, thi nyihzhü kümwiethe kümjie
chieke.

23Noh mpa nüh thorü luo! Noh tü mokenüh zeh veh lo, O VÜWA, süraluo!
Sehkhesehkhe küju hiri müja tümluo!

© 2015 Bible Society of India.

24Noh tü mokenüh noh nyieh küthi veh lo? Noh tü mokenüh hiri kümnomna thi kümrü küma veh lo?

25küpakenühnyunü hiri kürholi tü, azhitho vü küngietsuo kümthuoh kenüh; hiri satsa tü azhih vü tsakemthuoh.

26Josüraluo, hiri küükra vü raluo! Noh mükükhaphrükhale küümze rieh nüh hiri vizhu luo!

Küreihiri 45

Kümnyu Zah

1Eh luoveh tü azhühtso kümhie küsü nüh müzhiechü vehthuoh; hi nüh kajiwa vü eh rühleri küzatsü; eh mizhi tü lasikürhüri küsü kürhüvüh kücheju nü küpeh kümjie.

2Noh tü anyira tsari aveh nyievü nüh mzhishe; noh pomieh vü külozhi küshoketsü; jükenüh Saküüwuowa nüh küsuokürho noh tsiatsümthuoh.

3Noh nyuchuwa peluo, O kükhratsawa, noh kütholathovü thi küngo vünüh!

4Noh kümsieshe vünüh khrasheh nü tsewaluo küzhütsa kenüh thi kümshowa nyuote na küsa kenüh; noh ke azhie wuovü tü kükrüshike küürohküliri küüsosieluo!

5Noh shüchuri tü tsum kajiwa mükünongüri luoveh lovü; anyiri tü noh kükhu vü külutewa veh.

6 Noh kükajipe tü küsuokürho sehkhe küju pehveh. Noh kümsie kajikütsü tü künyitsa kajikütsüh;

7noh tü künyitsazhütsa lo, thi kümsüküsa mürhü. Jükenüh Saküüwuowa, noh Saküüwuowa nüh noh thsemtüthuoh aloküwie vüjuh vi noh lüpuowa nyiehvü nüh thsemthuoh;

8Noh kruzhu küühari aveh tü athsorheri kürhekheh. Kajizhehri vünüh azaküreihi tsokrü vi nü losaküwie;

9kajira tsavühri tü noh küsiakesiakhri nyimzavühri azavü pehveh; noh ke azhie wuovü tü kajivühwa nüh, Ofir suna vü taji tsie veh.

10Künaluo, O atsavühwa, müsheluo, thi noh khüna kümrheke luo; noh nyiri thi noh pa zheh kümam luo;

11jüta thuoüji kajiwa nüh noh küzü müngu naveh. Ma tü noh Vüwa küsa kenüh, ma vü küngieluo;

12Tair nyiri, thi anyi künyirhietsari tü, künyirhie küpapa aveh vi nü noh küütso phah naveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Kajitsawa tü suna nüh küto kruzhu, vü nü ma wiepa vü asürie sa vehthuoh;

14kruzhu atso khielohta küsawa vünüh, ma tü kajiwa vü siewa, mükürüsa ma riehkhuori sie mase vü sie nü.

15Nyierakükhruo thi aloküwie ti vi nü mari tü siewa, mari nüh kajiwa kajizheh vü kütu üta.

16Noh tsari tü noh pari müthoh sanaveh; azhih aveh vü noh nüh mari kajitsari küsanaveh.

17Awuhle aveh vü hi nüh noh nyowa saküümshehuo naveh; jükenüh anyiri nüh küsuokürho sehkhe küju noh siake naveh.

Küreihiri 46

Saküüwuowa nüh Hiri sietse veh

1Saküüwuowa tü hiri kümnyipe, thi kümzho küsüro vü khinyikhinyi küükrawa.

2Jükenüh azhihwa nüh khaphrü nta wie ketünga, hiri tü kükrüwa nyu, ma mpa nüh aküzhiri nüh juhküjiwa luoveh küzhüh wie ketünga;

3ma mpa nüh ma juhri likhu thi mahshie shu wie nga, ma mpa nüh aküzhiri nüh küshüh wie nga.

4Arühgu küsü pehveh jüma kuzari nüh, Saküüwuowa nyujiwa alosaküwie veh, kümsietsawa kümtse arhie wa.

5Saküüwuowa tü ma zhila vü pehveh, ma tü küüngahwa nyu; Saküüwuowa nüh khemta küsa vü kümto ma kükra naveh.

6Akuohjiri tü ahemüsü vehthuoh, kajiperi tü puozhipuoluo veh thuoh; ma tü ma jikhi phrazhu, azhihwa tü ratewa.

7Kükhratsawa VÜWA tü hiri sietse veh; Jacob Saküüwuowa tü hiri kümnyipe.

8Raluo, VÜWA küürohri noluo, azhih vü ma nüh mokümjie sa küüzoküzam tü nüh.

9Azhih küpohte küju vü arie küsa ma nüh khete; ma nüh alawih zoshi tüveh, thi avi rüshirie tü veh, anyih vi rawuhkhekari tso tü veh!

10“Tsake luo, thi hi tü Saküüwuowa ti küsa thsüluo. Hi tü akuoküjiri azavü khake mthuoh, hi tü azhih vü khakemthuoh,”

11Kükhratsawa VÜWA tü hiri sietse veh; Jacob Saküüwuowa tü hiri kümnyipe.

Küreihiri 47

Kümsietsa Takrüwa

© 2015 Bible Society of India.

1Nohri ake je luo, anyiri aveh! Nyierakükhruo zah kümsieri vi Saküüwuowa vü zie luo!

2küpakenühnyunü VÜWA, kümsietsawa tü, küzhüjuzhüla küsa kenüh, azhih aveh nyiehvü kaji küji küsü.

3Ma nüh anyiri tü hiri kükhu vü küpetsüthuoh, thi akuoküjiri vi hiri aphakhu vü thsemthuoh.

4Ma nüh hiri kenüh aka rükatsü, ma nüh külowa Jacob tü rhiezarhiechi.

5Saküüwuowa tü zie nü tekhruthuoh, VÜWA nüh atütü küsü akhi vi taji.

6Saküüwuowa vü küsiake zah saluo, küsiake zah saluo! Hiri kajiwa vü küsiake zah saluo, küsiake zah saluo!

7Saküüwuowa tü azhih aveh kajiwa küsa kenüh; küriehi küsü vi küsiake zah saluo!

8Saküüwuowa tü akuoküjiri nyiehvü kaji veh; Saküüwuowa tü ma kümtse kükajipe rügivü shupeh veh.

9Anyiri kajitsari tü Abraham Saküüwuowa tsari üta sezhuh veh. Azhihwa joh huori tü Saküüwuowa zhi; ma tü khake kümsie shehmthuoh!

Küreihiri 48

Zion tü Saküüwuowa Nyujiwa

1 VÜWA tü ji thi küsiakesheh le, hiri Saküüwuowa nyujiwa vü! Ma kümtse küzhi,

2 khakekümsie küzü tü azhihwa aveh nyierakükhruo, Zion Küzhi, zhiehtü kületsuo vü, kaji küjiwa nyuji.

3Ma kajipe azhie vü Saküüwuowa nüh, ma mpa küzhütsa kütote küsü kütsa,

4küpakenühnyunü halie, kajiri tü, sezhuh küvehthuoh kenüh, mari tü kürü nü ru.

5Mari nüh jüma ke küngura vü, mari tü müzhoh, mari tü krüngotewa, mari tü jotewa;

6Khekheta küüshüh nüh jüla mari khetetewa, nyimzari küsü atsaküna üta amüshemnomna.

7Noh nüh zhieshu mürhü vi nü, Tarshish juhieri zoshirie küm sa.

8Hiri nüh küünara üta, jüüta VÜWA shieji anyujiwa vünüh ngurathuoh, hiri Saküüwuowa nyujiwa vü, jüma tü Saküüwuowa nüh küsuokürho vishu sa veh.

© 2015 Bible Society of India.

9Hiri nüh noh mükükhaphrükhale küümze müshethuoh, O Saküüwuowa, noh kükhuhrüzheh azhila vü,

10Noh nyo kümjie üta, O Saküüwuowa, noh küsiake tü azhih küpoteri juvehthuoh. Noh ke azhie wuovü tü kükhrara nüh promthuoh;

11Zion küzhi tü alokküüwie luo! Judah tsavühri tü nyieraküükhruo luo, noh lesari kenüh!

12Zion tse mükiele luo, ma tse küzüle luo, ma khajieri kürüh luo,

13ma riehuoperi kümhieti noluo, ma riehuope ri vü tsewaluo; jüti sanü nohri nüh kürule wuhle vü küüzara naveh,

14hamatü Saküüwuowa ta küsa, hiri Saküüwuowa küsuokürho thi sehkhe küju. Ma nüh küsuokürho hiri küjokütsüwa sanaveh.

Küreihiri 49

Künyirhie vü Lehküno thuoüji Aküzhe

1Hama künaluo, anyiri aveh! Künaluo, azhih vü arhie ri aveh,

2küsajiwa nga thi kümsiewa nga, künyirhie thi kümkhuowa masükhürü nga!

3Eh po tü kümtsa phrahte naveh; eh luoveh kümshephoke tü küthsükümshiwa sanaveh.

4Eh khüna tü noh küthsüzhü vü kümrheke naveh; hi nüh eh küzo küphrahtewa topito arügivü sake naveh.

5Küsüro tsotho vü hi tü mokenüh krü na lo, hi kümrhüra künakhieri nüh hi kümkiele vü,

6anyi mari künyirhie vü lehkünori nüh thi mari künyierhie küüshekücha kenüh kürhiehza vü?

7Nyi küsü nga ma mpa ma müthuotsüra tsa, nyutü Saküüwuowa vü ma kürhowa ame mütsüra,

8küpakenühnyunü ma kürho thuokütsü tü khrashehküm kenüh, thi müwalera tsa wie,

9jüti sanü ma tü küsuokürho rhora, thi küphiekewa müngu nüh sam.

10Ah, kümtsari nga küsü ma nüh ngu naveh, küzhewa thi küzhephrozhenyiewa nga küzarike vünüh pokah wie naveh, thi mari künyirhie tü küpari vü samtü naveh.

11Mari rükunyieri tü küsuokürho mari azheh, wuhle aveh vü mari kürhope azhieri, ma mpa nüh mari nüh azhihri mari vü mpa nüh thoh wie ketünga.

© 2015 Bible Society of India.

12Anyiri tü malokürа saküpehuoranyu, ma tü samwari kümjie ratewa naveh.

13Lekhuji hamatü mari mpa zhetaji mshekü̈ü̈jiri kenüh, mari mpa ma souperi müshe nü lozhe kütseri jüta sana.

14Nyihzhü üta mari tü küsürazhie kenüh chiekemthuoh; aküsü nüh mari kühuowa sanaveh; mari tü kümshoti arüku lovü tetsuo na thuoh, thi mari atso tü tsetewa naveh; Küsürazhie tü mari zhehlo sanaveh.

15Thitü Saküü̈wuowa nüh küsürazhie kümzhowa vünüh, eh kürholi thuotsü naveh, küpakenühnyunü ma nüh hi sieke na küveh kenüh.

16Nyi küsü nüh nyirhieküm vü mükrü tüm, ma zheh kütholahthovü zhiküwa vü,

17küpakenühnyunü ma küsü vü ma tü, zanyoküsü nga viküwawa nyu; ma kütholahthovü tü ma sevü nyi kütsuowa nyu.

18Ma kürho vü nga ma tü ma mpa loküzhe vü chieke, nyi küsü nüh kümhie küsa vü ma tü küsiake ngu wie ketünga,

19ma tü ma para wuhle vü wa naveh, ma tü aküwiewa müngulera wiethuoh.

20Anyiri tü ma lokürа saküpehuoranyu, ma tü samwa kümjie rate wana.

Küreihiri 50

Küzhütsa Kükhurü

1Kükhrawa, Saküü̈wuowa VÜWA, küza nü azhihwa jizhuh luo, rünyi küshu vünüh ma kütu küju.

2Zion vünüh, küzü küjutsawa, Saküü̈wuowa nüh wiezhu veh.

3Hiri Saküü̈wuowa tü ru naveh, ma tü zota mpeh, ma tüvü tü kütsorie anyih küsü pehveh, tsomrhü kükhra küsü ma mükie veh.

4Ma nüh kümsie atülüri ji veh thi azhihwa tü jüti sanü ma nüh, ma nyiri ashih sana küsa kenüh:

5“Küzhütsanyitsari hi vü sezhuh luo, küsahthuo vünüh hi sie kütsathuozhü küsü saküsari,”

6Atülüri nüh ma künyitsa küzazhu veh, küpakenühnyunü Saküü̈wuowa ma mpa nüh, ashih küviwa küsa kenüh!

7Künaluo, O eh nyiri, hi nüh küza naveh ünüh, O Israel, hi nüh noh povüzhü tsü naveh ünüh. Hi tü Saküü̈wuowa, noh Saküü̈wuowa.

8Noh küsahthuori kenüh hi tü noh phrakümsü müsa; noh kütso kükhurü tü eh tüvü peh huo veh.

© 2015 Bible Society of India.

9Hi tü noh zheh vünüh shüvotsazah küviwa nyu, nyutü noh nyihnyihzah vünüh nyisüvo küviwa nyu,

10küpakenühnyunü aküze vü samwa küsüküsü nga eh zhi, anyie küsü küzhihori vü mieshümiesari.

11Amürhü vü müwari aveh hi nüh thsü veh, thi atovü küngah küpehri aveh thuoüji eh zhi.

12“Mükütüküzü hi tü avorüma thuoüji, hi tü noh vü küüzawa nyu; küpakenühnyunü azhihwa thi, ma lovü küpeh aveh tü eh zhi küsa kenüh.

13Hi tü shüvotsazahri sazhü tsa ülo, nyutü anyihsüra züh zhu ülo?

14Saküüwuowa vü kümnakütsü küsahthuo tsüluo, thi kümsietsawa vü noh küüshieküphrahzhuri thse luo;

15thi küsühro tsotho vü hi ji luo; hi nüh noh vizhu naveh, thi noh nüh hi sakütholathovü naveh.”

16Thitü Saküüwuowa nüh kümsüküsari vü thuoüji: Noh tü eh zhühkheri rüzhechina küsa mowa kümsho pehveh lo nyutü eh kütsathuozhü noh pomie vü tse ülo?

17küpakenühnyunü noh tü saküüto mam, thi noh tü eh zhüri noh se vü jaküzemthuoh.

18Mükütüküzü noh tü kürühuri ngu thuoüji, noh tü ma füwa sasati; thi küüphroküphrieri sie riekhuo sasati.

19“Noh tü noh po vi kümsü vü thse, thi noh mizhi tü kürieriekhri nüh atsonyie sa.

20Noh tü shupeh nü noh nü phrakümsüsüti; noh tü noh mpa noh zah atsa küjojoti.

21Noh nüh hamari sa thitü hi tü zoti peh; noh nüh hi tü noh kümjie küsa küsü ta müshe. Thitü khinyi thuoüji hi nüh noh shüke naveh, thi noh tüvü azhühzhowa sanaveh.

22Hama müsheluo, nohri Saküüwuowa küümari, hi nüh müjie kümzürie vünüh, jüti sanü nyi küsü nga nüh, küvizhu mükünyie müjie küsa vünüh!

23Thawa nüh ma küsahthuo kümnakütsü viru veh ünüh, hi küchiekürhe sa veh; thawa nüh ma leh tü müsho veh ta sa veh ünüh, hi nüh Saküüwuowa küülole küjokütsanaveh,” ta küza.

Küreihiri 51

Noküja kenüh Kükhuo

© 2015 Bible Society of India.

1Hi lohna luo, O Saküüwuowa, noh mükükhaphrükhale küümzemüzhe nü; noh
külohna aküzhi müzhe nü eh küphrürieri rujatsüluo.

2Eh künakhie vünüh phrühkümtseju tsüluo, thi eh kükhiemuo vünüh
sakümtsetsüluo!

3küpakenühnyunü eh küphrürieri tü hi nüh thsü küveh kenüh, thi eh kükhiemuo
tü eh tüvü, asehkhe küju pehküm hi nüh thsü veh.

4 Noh vü, noh vü mpa, hi tü khiemuomthuoh, thi noh notha vü khiemawa nü
müsüveh ünüh samthuoh, jüta küsa vünüh noh tü noh zhü vü müshom lie, thi
noh nüh müshekküümshovü kümte münyie.

5Halie, hi tü künakhie vü siezhuru, thi kükhiemuo vünüh eh zah nüh hi moh.

6Halie, noh tü akürho alowa vü küzhütsa müngu sheh; jükenüh eh küüzhe luoveh
lovü kümtsa sosieluo.

7Ahesa vi hi sakümtse luo, jüta thuoüji hi tü mütse naveh; hi phrühm luo, jüta
thuoüji hi tü, amüra nyieh vünüh müji naveh.

8Aloküwie vi hi küünaluo; noh nüh zokhuoküm arüri tü nyieraküükhruo luo.

9Eh kükhiemuori vünüh noh nyieh küthi luo, thi eh künakhieri aveh rujam tüluo.

10Hi vü luoveh kümtse küüruluo, O Saküüwuowa, jüti sanü hi vü sietse kürüthe,
thi kükato küsü thsetsüluo,

11noh tsatüvü nüh hi vimja tümluo, thi hi vünüh noh kümtse Sietsewa vitemwa
tümluo.

12Noh küülolewa loküzhewa hi vü tsüle luo, thi kütsaza sietse nüh vi hi
küüchütsüluo.

13Jüta thuoüji hi nüh noh lehri vi küphrürie vü sosie naveh, jüti sanü
kükhiemuori tü noh vü küüshe le naveh.

14Azühküzih vünüh hi vizhu luo, O Saküüwuowa, noh tü eh küülole
Saküüwuowa, thi eh mizhi tü noh nüh küvizhu zie nü azah sanaveh.

15O VÜWA, noh tü eh pomie saphietsüluo, jüta thuoüji eh po tü noh küsiake
kütsanaveh,

16küpakenühnyunü noh tü küsahthuo vü nokülo mükünyie luo kenüh;
mükünyutüla hi nüh kütso kükhurü tsü na nü, noh tü külowa nyu nü.

17Saküüwuowa nüh küsahthuo küvitseri thuoüji mshe saküürünyi taji kütse;
luoveh khaphrü thi rünyi taji kütse, O Saküüwuowa, noh tü kükulewa nyu.

18Noh loküzhe vünüh Zion vü kümhie saluo; Jerusalem azieri sa le luo,

© 2015 Bible Society of India.

19jüta thuoüji noh tü kükato küsahthuori vü nolo naveh, kütso kükhurüri thi kütso kükhurüri ajü; jüta thuoüji shüvotsazahri tü, noh kükhurüpe rügi vünüh tsü naveh.

Küreihiri 52

Saküüwuowa Shihküsa thi Külozhi

1Noh tü mokenüh kuoti veh lo, O akükhra nyiwa, kümtsewa vü küsazih samthuoh ülo?

2Rülo aveh vü noh tü küzorie lekhuji phatse. Noh mizhi tü alüse kütu küsü üta, noh aroküshi küüroh wa.

3Noh tü kümhie nyieh vünüh kümsü lo, thi küzhütsa küphra nyieh vünüh akürie küülo khe.

4Noh tü küshohrie zhüri aveh lom, O kürieriekhri mizhiwa.

5Thitü Saküüwuowa nüh küsuokürho zokhuoriejam tü naveh; ma nüh noh juhthsüzheh vünüh re nü shohrie jam naveh; rhoküveh azhihwa vünüh ma nüh noh luzhum naveh.

6Künyitsari nüh ngu nü krü naveh, thi ma riesa taji,

7"Saküüwuowa vi ma kümnyipe müküsawa noluo, thitü ma künyirhieri küüshekü sha kütsotü, thi ma künyirhie vü kümnyipe küphahwa."

8Thitü hi thuoüji Saküüwuowa zheh vü, Olive rhu kümzhi küsü kümjie. Hi tü küsuokürho sehkhe küju, Saküüwuowa mükükhaphrükhale küümze vü alehno veh.

9Hi tü küsuokürho noh kümna tsü naveh, küpakenühnyunü noh nüh jüma küsa kenüh. Hi nüh noh nyo zhüchühtsü naveh, küpakenühnyunü jüma tü mühieküm kenüh, kümtsewa tsa tü vü.

Küreihiri 53

Anyiri Kümsüküsa
(Krh 14)

1Küzhewa thuoüji ma luoveh vünüh, "Saküüwuowa münyie luo," ta küza veh. Mari tü münem, akükre künakhie sanü; nyi küsü nga kümhie küsa münyiethuoh.

2Saküüwuowa tü atülü vünüh anyira tsari vü noküze veh kümtsa wuori pehveh ünü nyu nüh ta, Saküüwuowa küphahri nüh.

3Mari aveh tü tsuotsa tekhewathuoh; mari aveh nga zarike vünüh msükemthuoh; nyi küsü nga kümhie küsa münyie thuoh, nyuthuoh, küsü nga nyu wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

4Kümsü küürohri tü küthsükümshi münyie wiethuoh ülo, mari nüh alohse kütsa üta mari tü eh nyiri tsa, thi Saküüwuowa müji nüh müsa ülo?

5Mari tü kümzhoh küji vü pehvehthuoh, khanavü müküpehsa kümzho vü pehmthuoh! küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh, mükünyitsara rüri zhuhriem tü na küveh kenüh; mari tü küzükrü vü thsem naveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh mari kulekümthuoh kenüh.

6O Israel küvizhuwa tü Zion vünüh ru naveh! Saküüwuowa nüh ma nyira müngu satsüle nta küsa vü, Jacob tü nyierakhruo thi Israel tü alowie naveh.

Küreihiri 54

Mükünongüri vünüh Künyuote kenüh Akükhuo Küsa

1Hi külole luo, O Saküüwuowa, noh nyo vünüh, thi noh kükhra vünüh hi thsütoh luo.

2Eh kükhuo künaluo, O Saküüwuowa; eh po vü azhüri vü künaluo,

3küpakenühnyunü kürhieza anyiri tü süra nü hi sie ruoluo küvehthuoh kenüh, nyi kümsüri tü hi fethe nta phaveh; mari tü Saküüwuowa vi nü mari tüvü müsanüh samthuoh.

4Halie, Saküüwuowa tü eh küükrawa; VÜWA tü eh kürho küüjehtewa.

5Ma nüh kümsüwa vi nü hi mükünongüri vü, amüthoh satsü naveh; noh küzhütsanyitsa vünüh mari vü sehkhe sa tsü naveh.

6Hi nüh hi mpa eh pashe vünüh kükhurü vi küsahthuo satsü naveh; hi nüh noh nyo vü kümna tsü naveh, O VÜWA, küpakenühnyunü jüma tü mühieküm kenüh,

7küpakenühnyunü noh nüh küsüro aveh vünüh hi küvizhu kenüh; thi eh notha tü kükhrara vünüh hi mükünongüri nothuoh.

Küreihiri 55

Afü küsü nüh ma mrakümüwa Kükhuo

1Eh kükhuo vü künaluo, O Saküüwuowa; thi eh küzhiekekhuo vünüh noh mpa nüh müküthi tümluo!

2Eh kükhuo künatüluo, thi hi rületsüluo; eh küsühro nüh hi tü ketemthuoh. Hi tü kütsaza saveh

3eh mükünongüwa jikhi nüh, kümsüküsara kümsü kenüh. Mari nüh hi vü küsüro viküru kenüh, arüküshu vünüh mari tü hi vü mükünoluongü saveh.

4Eh luoveh tü eh lovü nüh amüshemnomnaveh, aküsü kükrüküngo nüh hi vü terumthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5Akükrü thi khekheta küsa hi vü ru, thi küüzoküza nüh hi küzhute.

6Thi hi nüh, O hi tü mükhrietü kümjie aküsa pe thuoüji! hi tü prütewa nü kümnyie satewa na nü;

7ah, hi tü alehküsuo vü tsetewa naveh, hi tü reza vü pehtewa naveh,

8Hi tü pre nü eh kenüh kümnyite küsü küpha le, tsomrhü mürhü kümsü vünüh.

9Mari nüh kürüzheri zoriemtüluo, O VÜWA, mari mizhiri saküüprümtüluo; küpakenühnyunü hi nüh anyujiwa vü, küvürie thi küsaluo ngu.

10Arülo thi arüza mari jüma tsemkieleveh, jüma azieri vü mükienü; thi rokümsü thi küsüro tü jüma lovü tü veh,

11küpoka tü jüma lovü tü veh; kümrü thi akürie tü süküsape azhie vünüh kietuo temwa.

12Jümatü mükünongüri küsü nüh hi nyiemveh, jüta küsatüla hi tü jüma kenüh küzhikerana; jüma tü küwuluori küsü nüh hi sie wuluoveh ta nga nyu, jüma thuoüji hi tü ma vünüh küthira na nü.

13Thitü jüma tü noh, hi sie küzarike wa, eh refüwa, eh küthsüluo füwa.

14Hiri tü kürü kühaluo lokürа viviti; Saküüwuowa zheh lovü nüh hisü tü kürü nü kütse sa.

15Aküsü tü hi vü küürum luo; mari tü akürho Küsürazhievü küüzem luo; mari tü akükrü vünüh mari rükulori vü küüzem luo.

16Thitü hi nüh Saküüwuowa ji; thi VÜWA nüh hi külole naveh.

17Münüleh vü thi rüne vü thi rünyi küzeto vü hi nüh eh kürü thi külüchi küzazhu, thi ma nüh eh jikhi künatsü naveh.

18Ma nüh küloji vünüh eh kürholi vizhu naveh hi nüh ariepe vünüh, kümlie, Küpakenühnyunü anyi hozake wie nga hi vü lieke küveh kenüh.

19Saküüwuowa nüh akhüna tsü naveh, thi mari sakürünyie tsü naveh, khana vünüh kükajipe vü küpeh kümwa; küpakenühnyunü mari nüh Khonyowa müküsa kenüh, thi Saküüwuowa mükükrü kenüh.

20Eh riekhuowa tü ake thsuozhu nü ma füri vü thse, ma tü ma kütsathuowa phrüriem.

21Ma zhüküphra tü jüre vüjuh nyieh vünüh küzhu, thitü ma luoveh lovü thuoüji arie küsa tü; ma zhüri tü avüjuh nyieh vünüh künyah, tü mari tü anyuchuwa shozhu.

22Noh khuo fo nü VÜWA vü thsem luo, jüta thuoüji ma nüh noh küürho naveh; ma nüh künyitsari tü piketü küüze nta küsawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

23Thitü noh, O Saküüwuowa, nüh mari shohjam naveh, küphieke küsajitsatsa lovü; azüh nyiri thi aroküshiri tü mari rülo küzhila nga kürhowa nyu. Thitü hi thuoüji noh vü alehno naveh.

Küreihiri 56

Saküüwuowa vü Lehküno Kükhuo

1Hi vü lozhisheh luo, O Saküüwuowa, küpakenühnyunü anyiri nüh, eh rügivü nyikürüpuoke küvehthuoh kenüh; arülo aveh vü küümaküshiri nüh hi mürüm.

2Hi mükünongüri nüh arülo aveh vü, eh rügivü nyikürüpuoke veh. Küpakenühnyunü anyiri hozake wienga, rhiezasheh nü hi sie saluo küveh kenüh.

3Hi nüh kükrü vü, hi nüh lehküno noh vü thse.

4Saküüwuowa vü, ma zhü tü hi nüh siake, kükrü küsü nga münyie nüh, Saküüwuowa vü hi tü alehno. Asazüh nüh hi vü mowa sara na lo?

5Rülo aveh mari tü hi sakümsamna nta phah; mari kümsheri aveh tü kümsü kenüh hi sie kürünyuo.

6Mari tü mari mpa nüh kürü phehrü, mari tü liekehuo, mari tü eh lekhari no. Mari nüh eh kürho huoküru kümjie,

7jükümjie vünüh mari khonyo küvürie kenüh nosheletsü; arükümtho vünüh anyiri shohjam luo, O Saküüwuowa!

8Hi nüh kümnomna küsari noh nüh kürüh mthuoh; eh rüthsüri noh lehuo lovü thse luo! jümari tü noh lasipha lovü tümveh ülo?

9Jüta thuoüji hi mükünongüri tü, hi nüh küji rülo vü asevü sühle naveh, hama hi nüh thsü veh, jüma tü Saküüwuowa tü eh kenüh.

10Saküüwuowa vü, ma zhü hi nüh siake veh, VÜWA vü, ma zhü tü hi nüh siake veh.

11Kükrü küsü nga münyie nüh Saküüwuowa vü eh lehno veh. Anyiri nüh hi vü mowa sara na lo?

12Noh vü eh küüshieküphrahshuri tü müsajuji mümhie, O Saküüwuowa; hi nüh kümna kükhurüri noh vü tsünaveh,

13küpakenühnyunü noh nüh aküsü vünüh, eh kürholi vizhu kütsü kenüh, ah, eh mpha küülu vünüh, jüti küsa vünüh hi tü Saküüwuowa tüvü, akürho küwiewa vü tsera naveh.

Küreihiri 57

Küükra kenüh Kükhuo küsa

© 2015 Bible Society of India.

1Hi vü lonasheh luo, O Saküüwuowa hi vü lonasheh luo, küpakenühnyunü kürholi tü, noh vünüh kümnyipe vi küveh kenüh; noh küsa kükhe vünüh hi tü kümnyipe vi naveh, atsohmrhü küzoriewa müjie kariküwa küju nü.

2Hi nüh Saküüwuowa Kümsietsawa vü zie, eh kenüh ma kümshe sajukütsü Saküüwuowa vü.

3Ma nüh atülü vünüh küze nü hi külole naveh, hi nyiküürüpuokeri ma nüh küzükrü vü thsem naveh. Saküüwuowa nüh müküükhaphrükhale küümze, thi ma kütsotüke küze naveh!

4Hi nüh amiewuora zhila vü zeh jüma tü voka sheh nü anyira tsari shohrietsa; mari ha tü avi thi ashüchu, mari mizhi tü akütu anyuchuri.

5Sakümsie luo, O Saküüwuowa, atülüri anyiehvü! Noh kütholahthovü tü azhih aveh nyiehvü küüsaluo.

6Eh lekhari kenüh mari tü aneh küsü thse; eh kürholi tü küngietsuo. Mari nüh eh leh vü küphieke küsü chüh, thitü mari tü mari mpa nüh jüma lovü küluke tetuthuoh.

7Eh luoveh tü mükhaphrükhale, O Saküüwuowa, eh luoveh tü mükhaphrükhale! Hi tü azah sanaveh thi jikhiküzü sanaveh.

8Süraluo, eh kürholi! Süraluo, O atakhu thi topito! Hi nüh atholeh saküüsühra naveh!

9Hi nüh kümna noh vü tsü naveh, O VÜWA, anyiri azavü; akuoküjiri azhievü hi nüh noh vü küsiake zah sanaveh,

10küpakenühnyunü atülüri vü, noh mükükhaphrükhale küümze tü jiküm kenüh, noh küzhütsa nyitsa tü akülüri ju.

11Sakümsie luo, O Saküüwuowa, atülüri nyiehvü! Noh kütholahthovü tü azhih aveh anyiehvü küüsa lo!

Küreihiri 58

Kümsüküsari kümnomna tsü üta Saküüwuowa vü Kükhuo

1Nohri tü kümshowa küzazhu tsa veh ülo, nohri atakrüri? Nohri tü kümsho vünüh anyira tsari sathuotsü veh ülo?

2Nyu, nohri luoveh lori vü müküleh msheveh; nohri akeri tü azhih vü küvürie küteteti.

3Kümsüküsari tü ashiekuo vünüh nahphetewa veh mari tü mari küwuo vünüh naphehuom, akürieri phrahte taji.

© 2015 Bible Society of India.

4Mari tü arehsü amütsekümne üta amütse münem, müre khünakürüpo kümjie akhüna küwute,

5jükenüh azhukküüjiri jikhi künara müveh, nyutü lahzhure küvira arokümsü jikhi künara müveh.

6O Saküüwuowa, mari apo vü ahari zoshim tüluo; amiewuori kürünyi ahari lozhumtüluo!

7Ajuh lirieteküwa kümjie mari tü rakküüzem luo; aphrato kümjie mari tü nyinya nü küüwahzhüm luo.

8Mari tü jakuthe nüh rateküwa kümjie küsam luo, atsotho mükünyu vü wuo nü arünyi mükungu kümjie küsam luo.

9Nohri küfüri tü arüzhü küsa müjie küthsü vünüh, ma mpa nüh kümzhi luo nyutü küwierake luo, ma nüh jümari küüramüluo!

10Künyitsari tü amüthohküsawa nyu thuoüji nyierakhruo naveh; kümsüküsawa züh vünüh ma mpha khrü naveh.

11Anyiri nüh, “Künyitsari kenüh jisuo küsü pehtsa veh; azhih vü sathuokütsü Saküüwuowa küsü pehtsa veh,” ta küza naveh.

Küreihiri 59

Külohji kenüh Kükhuo

1Hi mükünongüri vünüh hi vizhu luo, O! eh Saküüwuowa, hi ruoluo nta küsührari vünüh hi nyuote luo,

2Kümsü küürohri vünüh hi vizhu luo, azüh küürieh nyiri vünüh hi külole luo,

3küpakenühnyunü, halie, eh kürho kenüh liekehuo veh; kükrükhre nyiri tü phehrü nü mari mpa nüh hi sie ruoluo veh. Eh küphrürie nyutü kükhiemuo kenüh nyu, O VÜWA,

4hi müküleh kenüh nyu, mari nüh zhü nü küüche sa, noh mpa nüh thorü luo, eh küükra vü raluo, thi noluo!

5Noh, VÜWA Saküüwuowa tü Israel Saküüwuowa. Thopahiri aveh kümnomna tsü na küsa kenüh süraluo; aroshi nü aro kümsüri tü nyi küsü nga mümshe tüm.

6Münüleh kürüzhu mari tü shele ru, ashuhri üta khu nü, thi anyujiwa rhü mükiele taji.

7Mari tü, mari apo vünüh müshüzhuja, thi mari pomie vi nü küza veh, küpakenühnyunü, “Thawa” nüh, mari nüh kümshe, hiri künara na lo? ta küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

8Thitü noh, O VÜWA, mari no nü kükhri; noh nüh thopahiri aveh nonü riesarienyi veh,

9eh kükhra, hi nüh noh vü küsiake zah sanaveh; küpakenühnyunü noh tü, O Saküüwuowa, eh shiehku kümzhowa küsa kenüh.

10Saküüwuowa tü ma mükükhaphrükhale küümze vünüh, hi mütu naveh; eh Saküüwuowa nüh hi tü hi mükünongüri vü, khraraküm vünüh küüno naveh.

11Mari mürehthe tümluo, eh nyiri nüh kümam üsü nüh; noh kümzho vünüh mari saküpuozhipuoluo tsüluo, thi mari vikütsuom luo, O VÜWA, hiri johuowa!

12Mari apo kükhiemuo kenüh, mari pomie azhüri kenüh, mari kürhieza vünüh mari tü küütietem luo. Kümzü thi akürie mari nüh küphrahshu kenüh,

13arükümtho vünüh mari zoriem luo, kükhe küveh küju nü mari zoriem luo, jüta küsa vünüh anyiri tü Saküüwuowa nüh, Jacob nyiehvü takrü veh ta küsa thsü naveh, azhih küpoteri küju.

14Münüleh kürüzhu mari tü shele ru, ashuhri kümjie khu nü, thi anyujiwa rhü mükiele nü.

15Ashie kenüh mari tü küzhu mükiele, thi mükütüküzü mari küpro müngura thuoüji küzhumkielekiezaveh.

16Thitü hi thuoüji noh kükhra kenüh azah sanaveh; arüne vü hi nüh noh mükükhaphrükhale küümze zah zie nü sanaveh, küpakenühnyunü noh nüh eh müshekümnomna vü, hi vü shiehkukümzho thi kümnyipe saküru kenüh.

17O eh kümzho, hi nüh noh vü küsiake zah satsü naveh, küpakenühnyunü noh tü, O Saküüwuowa, eh shiekukümzhowa küsa kenüh, hi vü mükükhaphrükhale küümze küütsa Saküüwuowa.

Küreihiri 60

Küvizhu kenüh Kükhuo

1O Saküüwuowa, noh tü hiri kulejamthuoh hiri kütoteri zokhuojamtü thuoh; noh tü hiri vü arüshuteruthuoh; O, hiri sieleluo.

2Noh nüh azhihwa tü saküüzhüh, noh nüh müzükhri nü zophiemthuoh; ma khonyoküzakhuori küthe luo, küpakenühnyunü jüma tü puozhipuoluo küvehthuoh kenüh.

3Noh nüh noh nyiri tü kükho kümnomna zanyori küüsathuoh; noh nüh akhah vi hiri küüzhu nü jüma nüh, hiri saküpuolepuozamthuoh.

4Noh kükrüri kenüh noh kümphruothsü küsü khakemthuoh, mari tü alawih vünüh jümawa vü teküwa.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüta küsa vünüh noh nüh küümzewa tü vizhura mühie veh, noh ke azhie wuovü nüh kükhrara tsü nü hiri rületsüluo!

6Saküüwuowa nüh ma kümtsezheh vünüh küzathuoh: rietsi nü hi nüh Shekhem küsuomtü naveh thi Sukkoth Nyuo tü suokhuomtü naveh.

7Gilead tü ehzhi; Manase tü ehzhi, Efraim tü eh thekulüwe; Judah tü eh kajikütsüh.

8Moab tü eh küphrühku; Edom rügi vü eh jihküükruvüh vehjake; Filistin rügivü hi nüh, akükhrara vünüh zie, ti küza.

9Thawa nüh anyuji kümzhowa vü hi sieru na lo? Thawa nüh Edom vü hi siewa na lo?

10Noh tü hiri kulemja ülo, O Saküüwuowa, hiri thopahiri sie taji.

11O hiri küümaküshiri rügi vü hiri küükra satsüluo, küpakenühnyunü anyiri küükra tü müjuju wie!

12Hiri tü Saküüwuowa sie nü luoveh khramzhosheh naveh; jüma tü ma nüh hiri küümaküshiri nyi kürüpuoke naveh.

Küreihiri 61

Kütote kenüh Kükhuo

1Eh kükrie künaluo, O Saküüwuowa, eh kükhuo künatüluo;

2azhih küpohte vünüh hi nüh noh jithuoh, noh hi sie waluo eh nyiehvü nüh kümsie lokrüwa vü

3küpakenühnyunü noh tü eh kümnyipewa küsa kenüh, mükünongüri kenüh khajie kümzho küsü.

4Noh juhthsüzheh lovü hi tü küsuokürho küürholuo! O noh küsa kümnyite kükhu vünüh tote na küsa kenüh!

5küpakenühnyunü noh tü, O Saküüwuowa, nüh eh küshieküphrazhuri küna kütsüthuoh kenüh, noh nüh noh nyo kükrüra aka vi hi tsümthuoh.

6Kajiwa kürho saküsuotsüluo; ma mahviri tü wuhle aveh vü küzhike küwa saluo!

7Ma tü Saküüwuowa tüvü küsuokürho kükajim luo; mükükhaphrükhale küümze, thi küzhütsa nyitsanüh ma nyiehvü noküpehwa saluo!

8Jüti sanü hi nüh akhe küju noh nyo vü küsiake zah sanaveh, hi nüh rülorülo eh küüshieküphrahzhuri kütsü üta.

Küreihiri 62

Saküüwuowa Kütote vü Küüzhezhü

© 2015 Bible Society of India.

1küpakenühnyunü Saküüwuowa mpa nüh küüzhe vünüh, eh kürholi huoküveh wie; ma vünüh eh küülole ru veh.

2Ma mpa wie nüh eh lokrüwa thi eh küülolewa, eh shiehku kümzhowa, hi tü jisheh nü küüsewa nyu.

3Ma külorie na küsa kenüh noh tü, küthake anyi rügivü peh na lo, kürüngake azie küsü kümjie, kükelekeza rüpe küsü kümjie na ülo?

4Mari tü ma küthola vünüh ma saküütsuotsa nta kümshe mpawie, mari tü müküleh vü loküzhe sa veh. Mari tü mari apo vünüh tsiatsü veh, thitü alovü thuoüji mari tü müzüzüti,

5küpakenühnyunü Saküüwuowa mpa nüh, küüzhezhü vünüh eh kürholi huote küveh kenüh, küpakenühnyunü eh küluozhe tü ma vünüh küsa kenüh.

6Ma mpa wie nüh eh lokrüwa thi eh küülolewa, eh shiekukümzhowa; hi tü küüngahwa nyu.

7Eh küvizhuwa thi eh küsiakesiakhriwa tü, Saküüwuowa vü münyie veh; eh lokrü kükhrawa, eh kümnyipewa thuoüji Saküüwuowa.

8Tsotho aveh ma vü alehnoluo, O anyiri; ma tüvü noh luoveh küshozhu luo; Saküüwuowa tü hiri kenüh kümnyipewa.

9Kürünyie kürho nyiri tü arütho küsü wie, kümsie kürho nyiri tü mazhünyo mkünyie küsü wie; küütoku lovü nü kütothuoüji mari tü rügi vü tewaveh; mari tü arütho nyiehvü nüh müphieh.

10Nyurazhi prüküvi vü no mtsotü tümluo, Rühukütsari rügivü momaküsa küluozhe müthse tüm; mükütüküzü künyirhie zhi wie ketünga, nohri luoveh jümari rügivü müthse tümluo.

11Saküüwuowa nüh küsükeri küzathuoh, hama hi nüh künyikeri künarathuoh: kükhra jüma tü Saküüwuowa zhi;

12 thi jüma tü noh vü, O VÜWA, mükükhaphrükhale küümze zhi sa veh, küpakenühnyunü noh nüh anyi küsü müthoh thuotsü veh, ma küüroh müzhe taji.

Küreihiri 63

Saküüwuowa Kümngu.

1O Saküüwuowa, noh tü eh Saküüwuowa, hi tü noh phah veh, eh kürholi tü noh müngu nü kürieh veh; eh sa tü noh müngu nü thasüsüti, ajuh mükünyie küüweh thi küthasü azhih küsü üta.

© 2015 Bible Society of India.

2Jükenüh hi nüh kümtsezheh vünüh noh vü no, noh kümzho thi kütholathovü no taji,

3küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, akürho nyiehvü nüh mühie, eh pomieh tü noh siake naveh.

4Jükenüh eh kürho küju hi nüh noh tsiatsü naveh; hi nüh eh ke khroke nü noh nyo ji naveh.

5Eh kürholi tü arüjoh thi aküthü nüh vi kükhuthuoh, thi eh po tü loküzhe pomie vi noh siake veh,

6hi tü eh ze rügivü nüh noh kümshe vü, thi huoküpeh rüzavü noh müshephoke;

7küpakenühnyunü noh tü eh küükrawa sa ru, thi noh küsa küükhe vünüh lozhe nü reihina.

8Eh kürholi tü noh vü khephoke veh; noh ke azhie wuovü nüh hi küjephoke veh.

9Thitü eh kürho zorie nta phahküvehri thuoüji, azhihwa küsheh lovü tetu naveh;

10mari tü anyuchuwa kükhra nyiehvü tsüm naveh, mari tü jiperüri jisuo küsam naveh.

11Thitü kajiwa tü Saküüwuowa vü nyierakhruo naveh; ma vünüh küüshieri aveh tü tholah naveh; küpakenühnyunü amizhiküsüra po tü khetem na küveh kenüh.

Küreihiri 64

Kütote kenüh Kükhuo Küsa

1Eh jikhi künaluo, O Saküüwuowa, eh kürü vü; mükünongüra kükrüshike vünüh eh kürho müshie saluo,

2kümsüküsari küüzhe roküsa vünüh hi viküthi tüluo, kümsüküsara ro-mizhi vünüh nga,

3mari mizhi tü anyuchuri küza küürieke kümjieh, ashüchu kümjie mari zhü tü akükha vi nü zi,

4aküthuo vünüh kümte mükünyieri vü ka, zhürüluo mükrü wiethuoh nüh ma vü ka.

5Mari nüh kümsüküsa zhühnyo vü mari tü küjeh phoke; küüthi vünüh mari tü küjurü khesa nta jüle, “Thawa nüh hiri ngu na lo?

6Thawa nüh hiri khonyoküvürieri phahzhura na lo? Hiri nüh aromkümhie küsü müshezhumthuoh,” ta sa! küpakenühnyunü anyira luoveh, thi amüshe tü shehküm kenüh

© 2015 Bible Society of India.

7Thitü Saküüwuowa nüh mari vü ashüchu kaküze naveh; mari tü zhürüluo
müsamna naveh.

8Mari mizhi kenüh ma nüh mari sie küferie vü ru naveh; mari künguri aveh tü
mari alü küze naveh.

9Jüta thuoüji anyiri aveh nüh krü naveh; mari tü Saküüwuowa nüh mowa küroh
ünüh küza naveh, thi mowa sanüh mshenaveh.

10Künyitsari tü VÜWA vü nyieraküükhruo luo, thi ma vünüh kümnyipe küüvi luo!
kümshori tü luoveh lovü küütholahthovü luo!

Küreihiri 65

Küsiake thi Kümnakütsü

1Küsiake thuoüji noh vü kütsüle, O Saküüwuowa, Zion vünüh; thi noh vünüh
küüshieküphrahzhu ri tü mzhejuna,

2O noh tü kükhuo küünatüwa! Akürho aveh noh vü ru naveh

3kükhiemuo kenüh. Küphrürie nüh hiri nyiehvü zhiteküru vü, noh nüh mari
nojatsüluo.

4Noh nüh thari rüka nü vi shehnyiru veh ünüh kümngatsari, noh kümtsezheh vü
küürho na küsa kenüh! Noh zheh kümhiewa vünüh hiri tü lorara naveh, noh
kümtse kükhurüzhehwa vü!

5Kükrüshike küürohküliri vünüh, noh nüh rületsü nü hiri vizhu, O hiri küülole
Saküüwuowa, noh tü azhih küpoteri aveh vü küluozhewa, thi juhküji kületsuotsa
küluozhewa;

6noh kümzho vünüh aküzhiri vishu, akükhra vi kütseke kenüh;

7noh nüh küüluo juhküjiri saküüzoh, mari küüluo küüshühri, anyiri
küüzhükürü;

8jüti küsa vünüh azhih kületsuotsatsa vü kürhori tü, noh thsoshiri vünüh kükrü
sa; noh nüh arüne thi münüleh kuoteküwari tü sakütsü, loküzhe kenüh küüziena
küsa.

9Noh nüh azhihwa küzhuno nü ajuh zütsü, noh nüh jüma sakünyia rhietsü;
Saküüwuowa rühgu tü ajuh nüh pro; noh nüh jümara vi totsü, noh nüh jükümjie
vünüh jüma küchetsü,

10khahuküsari tü noh nüh küwale vünüh ajuh zütsü, ma khuhmori sasa taji,
kürüzü nüh jüma saküünyah taji thi ma küshori tsiatsü.

11Noh nüh noh küwuzhi vi amahviwa kajilüwe satsü; noh rawuhkheka künyiperi
tü aküthü nüh rütsuo.

© 2015 Bible Society of India.

12Kümrhuope phratoza tü samwa nüh pro, küzhihori tü ashie nüh prokhe,

13Phratozari tü samwari nüh proveh, anyuori tü amthari vi asürie sa, mari lozhe nü kürü zie thi reihi.

Küreihiri 66

Küsiake thi Kümnakütsü Zah Küsü

1Saküüwuowa vü nyierakükhruo jikhi küsü saluo, azhih aveh;

2ma kütholathovü anyo azah saluo; ma vü kütholathovü küsiake tsüluo!

3Saküüwuowa vü, "Noh küürohküliri tü, küzakele nga kükrükündo lo! Noh kümzho tü ji shehküm kenüh noh mükünongüri tü, noh tüvü künyietsuoveh.

4Azhih aveh nga noh khurü veh; mari tü noh vü küsiake zah sa veh, noh nyo vü küsiake zah sa veh," ti küza.

5Saküüwuowa nüh mowa sasa veh ünüh ra noluo: anyiri azavü ma küürohküliri tü kükrükündo.

6 Ma tü juhküjiwa vi azhih küüwe satsü; anyiri tü ajih vünüh arühgu kari,

7ma tü ma kükhra vünüh küsuokürho takrü veh, ma notha tü akuoküjiri nopeh veh, nyura zhümküünari tü mari mpa nüh samküümsie tümluo.

8Hiri Saküüwuowa tsiatsüluo, O anyiri, ma küsiake jikhi tü küünara saluo,

9ma nüh hiri vi akürhori azavü samthuoh, jüti sanü hiri ajih müküünyichothuoh,

10küpakenühnyunü noh tü, O Saküüwuowa, hiri müte kümthuoh kenüh; noh nüh rakasa müteküm kümjie hiri mütenom thuoh.

11Noh nüh hiri sie aneh lovü tuthuoh; noh nüh hiri keku vü kümnomna thsemthuoh;

12noh nüh anyiri vi hiri lü rügivü küüpehmthuoh; hiri tü anyih thi ajuh kari wa; tü noh nüh hiri vizhu taji mküsarhüra azhie küsü vü samthuoh.

13Hi nüh kütso kükhurüri vi nü noh zheh vü ru naveh; hi nüh eh küüshieküphrahzhuri noh vü tsü naveh,

14hi nüh eh pomie vünüh küphrahzhuwa, thi hi nüh eh küsühro vü eh po vünüh küphrahshuwa.

15Hi nüh küülieri vi kütso kükhurü sa noh vü khurü naveh, küsahthuo nyihzhüvori nyikhu vi taji; hi nüh shüvotsazahri, thi anyisüri kükhurü küsü sanaveh.

16Ra nü künaluo, nohri Saküüwuowa kükrüri aveh, ma nüh eh kenüh mowa sanüh hi nüh küza naveh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

17Hi nüh ma vü zie nüh khuothuoh, thi ma tü eh mizhi vi küsiekesathuoh.

18Mükütüküzü hi nüh eh luoveh lovü nüh, künakhie kümshe sasaveh thuoüji, VÜWA nüh küünatüwa nyu.

19Thitü Saküüwuowa nüh künatü tsamthuoh; ma nüh eh kükhuo jikhi vü kükheke tsüthuoh.

20Saküüwuowa tü akütsiawa saluo, küpakenühnyunü ma nüh eh kükhuo mükükule kenüh nyutü hi vünüh ma mükükhaphrükhale küümzewa vi müküja kenüh!

Küreihiri 67

Kümnakütsü Zah

1Saküüwuowa nüh hiri külozhiwa sa thi tsiatsüluo, thi hiri vü ma nyiehwa wieke kütsüwa saluo,

2jüta küsa vünüh azhihwa rügivü noh nyowa tü thsüra naveh, noh küülole kümzho tü akuoküjiri aveh azavü thsüra naveh.

3Anyiri tü noh küüsiakeluo, O Saküüwuowa; anyiri aveh tü noh küsiakeluo!

4Akuoh aveh aloküwie vünüh azah küüreiluo, küpakenühnyunü noh tü kükato vi anyiri sathuokütsü sasati, thi azhih vü akuoküjiri küjotsetseti.

5Anyiri tü noh küüsiakeluo, O Saküüwuowa; anyiri aveh tü noh küüsiakeluo!

6Azhihwa tü ma nüh peküzhi tsü veh; Saküüwuowa, hiri Saküüwuowa, nüh hiri tsiatsü thuoh.

7Saküüwuowa nüh hiri tsiatsüthuoh; azhih küpote aveh tü ma küükrü luo!

Küreihiri 68

Kuohji küsü Khraraküm Zah

1Saküüwuowa tü küüsühraluo, ma mükünongüri tü küüvoriem luo; ma kümrhüri tü ma tüvü küütem luo!

2Nyikhu mürhühküja üta mari müramüluo; anyih tüvü anyihkhu li ateküwa üta, kümsüküsari tü Saküüwuowa tüvü küüpokahm luo!

3Thitü künyitsari tü lozhepeluo; mari tü Saküüwuowa tüvü lozheluo; mari tü loküwie vünüh lozheluo!

4Saküüwuowa vü azah saluo, ma nyo vü küsiake zah saluo; akülu vü kütsewa vü azah küsü sakütoke luo; ma nyo tü VÜWA, ma tüvü rietsiluo!

© 2015 Bible Society of India.

5Apa mükünyiera pawa thi tünyivühra kütotetüwa Saküüwuowa thuoüji ma kümtse vü rho veh.

6Saküüwuowa nüh küüzoküzari vü azheh tsü nü küürho veh; ma nüh aküsiküsari kütsarhienyurhie vü siezhuwa veh; thitü azhümküünari tü azhih vü rho veh.

7O Saküüwuowa, noh nüh noh nyiri atüvü kuotsezhu küwa vü, noh nüh reza vü kuovehphie küwa vü,

8azhihwa tü küzhüh, atülüri tü atsoh küsho küüze, Saküüwuowa tsatü vü; Saküüwuowa tüvü Sinai wienga küzhühtewa, Israel Saküüwuowa.

9Küwale vünüh atsoh rütsü, O Saküüwuowa, noh nüh kületsuoküju rüküüze; ehzhu pokana küsa vü noh nüh saküürütheletsü;

10noh nyihnyih tü jüma lovü kürho ngurathuoh; noh kümhie vü, O Saküüwuowa, küthotsari kenüh noh nüh totsüthuoh.

11 VÜWA nüh azhükütsü sa veh; thopahiri thari nüh azhüwa vübtsü nüh aküjitsawa:

12“Nyihlara kajiri, mari tü zhütewa, mari tü zhütewa,” ta küza taji! Azheh vü küpeh krevühri tü, zhechieküvira zanyori küsuovi,

13mari nüh nyihzhüri azavü pehwie ketünga, mükhrietü küsü aküsa tü rakasa vi küzhute, ma künehri tü suna kümzhi nüh küzhute.

14Kükhratsawa nüh jüla kajiri saküvohriem, Zalmon rügivü amüra tsuotsake.

15O kükhratsa aküzhiwa, Bashan küzhi; O aküzhi ahotsu ahozakewa, Bashan küzhiwa!

16Noh tü mokenüh noküüma vünüh no veh lo, O aküzhi ahotsu ahozakewa, Saküüwuowa nüh ma lojipe kenüh kümngu aküzhiwa, ah, VÜWA tü khiela nüh küsuokürho kürho sana lo?

17Rawuhkheka kükhra vi, anyie türa künyikeri, anyienyie nyiehvü anyie, VÜWA tü Sinai vünüh kümtse azhie vü ru.

18Noh tü aküzhi kümsie vü kükhru sa, aküsiküsari noh kümte vünüh siewa, thi anyiri azavü aküteri vike, azhümküünari azavü nga, jüti sanü VÜWA Saküüwuowa tü jüla kürho sanaveh.

19 VÜWA tü kütsia küvüwa saluo, ma tü rülorülo hiri akhuo vütü veh; Saküüwuowa tü hiri küülolewa.

20Hiri Saküüwuowa tü küülole Saküüwuowa küsü, thi Saküüwuowa vü, VÜWA, aküsü vünüh kütera tü ma zhi.

© 2015 Bible Society of India.

21Thitü Saküüwuowa nüh ma mükünongüra lü kücheriemtü naveh, ma künakhie lehri vü tseküveh ma küneh kajilüwewa.

22 VÜWA nüh, “Hi nüh Bashan vünüh mari siesheleru naveh, juhküji küshehri vünüh hi nüh mari siesheleru naveh,

23jüti sanü noh jih tü azüh vünüh phrühra naveh, jüti sanü noh shuhra mizhi tü küümaküshiri vünüh, mari suope ngu pehra naveh,” ti küza.

24Noh khrara nü tseküru tü nyiraveh nüh nguthuoh, O Saküüwuowa, eh Saküüwuowa, eh kajiwa kümtsezhehwa vü tsekütu,

25azah küreihiri nüh atü sa, aza kükhuri nüh ase, ti sa, hamasü zhila vü rülari nüh akruokruori khu:

26“Küshüji aküji vünüh Saküüwuowa tsiatsüluo, VÜWA, O noh tü Israelwa küwuzhuwa,” ti küza!

27Benjamin pehveh, mari azhievü küzahtsawa, asierhü küsa vü, Judah kajitsari tü mari kajipe vü pehveh, Zebulun kajitsari thi Naftali kajitsari nga.

28Noh kükhra sazhuh luo, O Saküüwuowa; noh kükhra kütsaluo, O Saküüwuowa; noh tü hiri kenüh küürohwa.

29Jerusalem vü noh kükhurüzhehwa kenüh, kajiri tü aküte vi noh vü ru.

30Mühshühza vü kürho samwari phraluo, shüvotsa aferü thi nyiri mieshüzahri sie taji kütse. Lesakhrü kümnguri tü ampha kükhu vü nyitem luo; arie nolo kütse nyiri saküvohriem luo.

31Egypt vünüh amrü viküüru luo; Ethiopia tü raza nü ma ke Saküüwuowa vü thsuozhu luo.

32Saküüwuowa vü azah saluo, O azhihwa kajiperi; VÜWA vü küsiake zah saluo,

33ma vünüh atülü rügivü tseveh, atükhura tülüri vü; halie, ma tü ma jikhi saküze veh, ma kükhra jikhi.

34Saküüwuowa vü akükhra tsüluo, ma küji thuoüji Israel nyiehvü peveh, thi ma kümzho tü thajüwuri rügivü.

35Kükrüküngo thuoüji Saküüwuowa ma kümtsezheh vü, Israel Saküüwuowa, ma nüh kümzho tsü veh thi ma nyiri vü akükhra tsü veh.

Küreihiri 69

Küükra kenüh Kükhuo

1Hi külole luo, O Saküüwuowa! küpakenühnyunü ajuhri tü eh ku vü teruju kümthuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

2Hi tü anyuohnyi küsheh vü kuoretekütu kenüh, ampha künyikepe mükünyie kenüh; hi tü ajuh küshehri vü terumthuoh, thi küüshüh nüh eh nyiehvü müzhiewumthuoh.

3Hi tü eh küzie vünüh mnomthuoh; eh khuti kükhromthuoh. Eh notha tü zote wathuoh eh Saküüwuowa huo taji.

4 Eh lü sheh nyiehvü nüh zhi, mazhühnyo münyie nüh hi kümrhüri; hi zorie nta küsari tü khra sheh, akürie vünüh hi küprüri. Hi nüh mowa mürühu nüh hi tü, khinyi tsümümle üji mümhie ülo?

5O Saküüwuowa, noh nüh eh küzhehphro thsü; hi nüh küsa mükülehri tü noh vünüh küthi müsa.

6Noh vü küluozhe küpehri tü hi vünüh, küzükrü vü vimthse tümluo, O kükhratsari VÜWA Saküüwuowa; noh küphahri tü hi vünüh, müküchiekürhe vü vi müküru tümluo, O Israel Saküüwuowa,

7küpakenühnyunü jüma tü noh rieh nüh hi tü küüjo vümthuoh, jüti sanü küzükrü nüh eh nyieh küzhutemthuoh.

8Hi tü eh jienüri vü küzehri küsü samthuoh, eh zah tsari vü alieri samthuoh.

9 Noh zheh kenüh kütsazaküsa ehlo vü juphrierakeveh, thi noh kümsamnyi küsa kümsamnyiri tü, hi vü tsuotsakem thuoh.

10Hi nüh assa sanü eh kürholiri saküürünyie vü, jüma tü eh küüjo sateru.

11Hi nüh atsahkie vi eh thsümnyi küsa vü, hi tü mari vü küzhuühnyuo küsü sateru.

12Hi tü akheri vü shuküpehri küphrahtewa samthuoh, thi kümsheri nüh azah sa hi mükiele veh.

13Thitü eh kenüh thuoüji, eh kükhuo tü noh vü wie, O VÜWA, küvikütse tsotho vü, O Saküüwuowa, noh mükükhaphrükhale küümze küwale vünüh hi rületsüluo. Noh kütsotüke küükra vi,

14anyuohnyi lovü kuoshehteküwa vünüh hi külole luo; hi tü eh mükünongüri vünüh, thi küsheh juhri vünüh küüvizhu luo,

15anyuoküza nüh eh nyiehvü müküüthüwu tümluo, nyutü aküsheh nüh hi müküümzhu tümluo, nyutü küphieke nüh eh nyiehvü, ma po müküüshükheke tümluo.

16Hi rületsüluo, O VÜWA, küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, mühieküm kenüh; noh küwale külohna müzhe nü, hi vü sühle luo.

17Noh siepewa vünüh noh nyieh müküthi tümluo; küpakenühnyunü hi tü müshemnokümna vü, pehküm kenüh, shiti hi rületsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

18Hi shenyi raluo, hi rhehsaluo, hi mükünongüri kenüh lejatsüluo!

19Eh küüjo noh nüh thsü, eh küzükrü thi eh müküchiekürhe noh nüh thsü; eh küümaküshiri aveh tü noh vünüh thsü.

20Kümsamnyi nüh eh luoveh zokhuomthuoh, jüta küsa vünüh hi tü luovehzahm thuoh, hi nüh noküümze no, thitü küsü nga müngu; thi luoveh sakürüzihri no, thitü hi tü küsü nga mphahra.

21 Ashie kenüh mari tü kümzhi vi hi tsü, thi eh küürieh kenüh mari nüh kükhaju vi hi küzhu.

22 Mari tüvü mari shiekütsape tü küjurü küsü sateru; mari küsahthuo khuri tü piejü küsü küsam luo.

23Mari nothari tü küüzom luo, jüta thuoüji mari tü müngura thuoh; thi mari küshih tü küükhe peh huom luo.

24Noh rükümthowa tü mari vü küshokem luo, thi noh rüküshu küjuzhu tü mari küüriehm luo.

25 Mari kürünape tü küüzoküza küsü küsam luo, nyi küsü nga mari juhthsüri vü müküürho tümluo,

26küpakenühnyunü noh nüh sosiekütsüri tü mari nüh sakümnomnatsü, thi noh nüh saküümsamnari tü mari nü müsheke.

27Mari vü kümnomna nyiehvü nüh kümnomna thsephetsüluo; mari tü noh vünüh noküja müküpeh tümluo.

28 Kürho lasipha vünüh mari tü vizhujam luo; mari tü künyitsari aza vü mküüchieketümluo.

29Thitü hi tü münomnamthuoh thi aküna vü pehmthuoh; noh küülole, O Saküüwuowa, hi vi kümsie vü saluo!

30Hi nüh azah küsü vi nü Saküüwuowa nyo siake naveh; kümnakütsü vi nü hi nüh ma saküji naveh.

31Shüvotsa küsü nyiehvü nüh, hama nüh VÜWA sakülozhe naveh nyutü shüvotsazah küsü rütsü, thi tüwuoh küpe nyiehvü nüh VÜWA saküülozhera naveh.

32Kümrüri tü jüma küüngu nü alokküüwie luo; noh Saküüwuowa küphahwa, nohri luoveh tü saküürholeluo,

33küpakenühnyunü VÜWA tü küthohtsari künatü veh, thi ma mpa ma nyi kürhoküsi saküvehri tü ma nü mja.

34Atülü thi azhih tü ma küüsiakeluo, juhküjiri thi ma lovü küngah kütseri, azanyo aveh ma küüsiakeluo,

© 2015 Bible Society of India.

35küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh Zion küülole na küveh kenüh, thi Judah nyujiri tü sale na küveh kenüh; thi ma sieperi tü jüla kürho sanaveh, thi jüma mükate naveh;

36ma siepara tsari nüh jüma aka vi naveh, thi ma nyo külori nüh jüla kürho sanaveh.

Küreihiri 70

Küükra kenüh Kükhuo

(Krh 40.13-17)

1Lozheluo, O Saküüwuowa, hi vizhu nta! O VÜWA, hi kükra nti preluo!

2Mari tü küzükrü thi küsühpha vü küüthsem luo, eh kürho küphahri tü! Mari tü asevü küüsühlem luo, thi müküchiekürhe vü vi küürum luo, mari tü ehkümnomna kümnguri thuoh.

3Mari küzükrü kenüh mari tü azühküüngekem luo, mari nüh, Ngatsa, ngatsa, ta sa veh!

4Noh küphahri aveh tü noh vü nyieraküükhruo, thi alokküüwie luo! Noh küülole külori tü küsuokürho nga, "Saküüwuowa tü jim," ta sanaveh!

5Thitü hi thuoüji mükhuo thi thohtsam; hi vü preluo, O Saküüwuowa! Noh tü eh küükrawa thi hi küvizhuwa; O VÜWA, müküzhike tümluo!

Küreihiri 71

Kükhruori nyi küsü Kükhuo

1Noh vünüh, O VÜWA, hi tü kümnyipe vi veh; hi tü piketü küzükrü vü vi müthse tümluo!

2Noh künyitsa vünüh hi vizhu thi hi külole luo; noh khüna hi vü kümrheke luo, thi hi külole luo!

3Noh tü hi vü lokrü kümnyipe satsüluo, ashiehkukümzho küsü satsüluo, hi külole na küsa kenüh, küpakenühnyunü noh tü eh lokrüwa, thi eh shiehku kümzhowa küsa kenüh.

4Hi külole luo, O! eh Saküüwuowa, kümsüküsara ke vünüh, mükümsho thi arokümsü nyiri vünüh hi külole luo,

5küpakenühnyunü noh tü, O VÜWA, eh küluozhewa küsa kenüh, eh lehkünowa, O VÜWA, eh küviza vünüh.

6Eh küwuo vünüh hi tü noh rügi vü rüngake mthuoh; noh nüh eh zah volovü nüh hi küüruowa. Hi nüh küsiake tü mükütuo nüh noh vü wie.

© 2015 Bible Society of India.

7Hi tü anyi hozake vü viküüzhühie küsü samthuo; thitü noh tü eh kümnyipe kümzhowa.

8Eh po tü noh küsiake nüh promthuoh, thi rülo aveh noh kütholathovü nüh eh po pro.

9Hi khruo zeküm vü hi müja tüm; eh kümzho münyie nüh saküm vü hi mükule tüm,

10küpakenühnyunü hi mükünongüri tü, eh khuke phra küveh kenüh, eh kürho noküvehri tü kürü zaluo veh,

11thi, “Saküüwuowa tü ma kulemthuoh; ma zhe nü re luo, küpakenühnyunü nyiküsü nga, ma küvizhu mükünyie kenüh,” ta küza.

12O Saküüwuowa hi vünüh mületsuo tümluo; O Saküüwuowa, hi kükra na küsa kenüh preluo!

13Hi küüjori tü küzükrü vü vi thse thi zoriem luo; müküchieküzhü thi saküüzükrü nüh mari küzhutemluo, hi saküümnomna nta phahküvehri.

14Thitü hi nüh luozhe peh huo wie naveh, thi küzhiküzhia noh siake wie naveh.

15Eh po tü noh künyitsa mükeri küza naveh, rülo aveh vü noh küülole küürohküsari küza naveh, küpakenühnyunü mari küürüh tü eh küthsü kari küm kenüh.

16 VÜWA Saküüwuowa kükhra küürohküsari vi nü hi tü ru naveh, hi tü noh künyitsa siake naveh, noh mpa siake naveh.

17O Saküüwuowa, eh po vünüh noh nüh hi sosiethuoh, thi hi tü noh küngo küürohküsari zhüchüh wie veh.

18Jükenüh kükhruo küze thi alü küpru küju, O Saküüwuowa, hi mükule tüm, hi nüh noh kükhra küzhüchüh küju, ru na küsa wuhleri aveh vü.

19Noh kümzho thi noh künyitsa, O Saküüwuowa, kümsie atülüri ju. Noh tü aküji zanyori küsawa, O Saküüwuowa, thawa nü noh kümjie lo?

20Khielota küsühro hozake noh nüh hi saküünguthuoh, thitü noh nüh hi sakürhole naveh; azhih küsheh vünüh noh nüh hi vi küsühra le naveh.

21Noh nüh eh küchiekürhe saküzhitsü naveh, thi eh luoveh sakürüzih le naveh.

22Noh künyitsazhütsa kenüh hi nga atakhu vi nü, noh siake naveh, O! eh Saküüwuowa; Topito vi nü hi nüh noh vü küsiake zah sanaveh, O Israel kümtsewa.

23Loküzhe kenüh eh pomie vi nü zie naveh, hi nüh noh vü küsiake zah küsa vü; eh kürholi noh nüh kükülolewa nga.

© 2015 Bible Society of India.

24Thi eh mizhi tü noh künyitsa küükra phrahteluo naveh, rülo aveh vü, küpakenühnyunü hi sakükhoküsüro nta küsari tü küzükrü vü, thi saküüzükrü vü thsekümthuoh kenüh, jümari tü hi kümnomna tsünta küphahri.

Küreihiri 72

Kajiwa kenüh kükhuo

1Noh kümshowa kajiwa vü tsüluo, O Saküüwuowa, thi noh künyitsa tü kümsie tsari vü tsüluo!

2Ma tü künyitsa vi noh nyiri lesawa saluo, thi kümsho vi nü noh kümkhuori lesawa saluo!

3Anyiri kenüh aküzhiri tü kütsarhienyurhie küüpe luo, thi ahori tü künyitsa vünüh!

4Ma tü anyiri kümkhuori kenüh küsawa saluo, küthotsari vü küvizhu tsüluo, thi kümrüri nehnyam luo!

5Rünyi küpeh küju ma tü kürhowa saluo, thi asa küpeh küju, awuhle aveh vü!

6Ma tü atsoh nüh küthekü̈sa phrato rügi vü kürüke üta saluo, ajuh nüh azhihwa vü küürhüke kümjie!

7Ma rülori vü künyitsa tü zhunyuo luo, thi luovehkürüzih tü wuzhi luo, asanüh münyie nüh samüküm küju!

8 Ma tü juhküji vünüh juhküji küju kükhrawa saluo, thi Rühguwa vünüh azhihwa küpote küju!

9Ma küümaküshiri tü ma tüvü küüngietsuo luo, thi ma mükünongüri tü azhitho müzhi luo!

10Tarshish thi azhiküzari kajiri tü, ma vü küsieke tsüluo, Sheba thi Seba kajiri tü aküte vi küüru luo!

11Kajiri aveh tü ma tüvü küülu zeh luo, akuoküji aveh tü ma kütsü saluo!

12küpakenühnyunü ma nüh küji vü ma tü, küthohtsari vizhutsütsüti küsa kenüh, kümkhuowa thi ma tü küükra münyie.

13Ma tü kükhra mükünyiewa thi küthohtsawa nokümze, thi küthohtsara kürho küloletsütsüti.

14Kümrü thi küwusawurieh vünüh ma nüh, mari kürho rhesasati; ma notha vü mari azüh tü amekhram.

15Ma tü aküsuo rho naveh, Sheba suna tü ma vü kütsü saluo! Ma kenüh kükhuo tü sa küpeh huo saluo, thi rülo aveh vü ma kenüh akütsia khekekhuo luo!

© 2015 Bible Society of India.

16Azhih vü atsuo küüwale luo; azhih rügiri vü küüshühwa saluo; mari aviri tü Lebanon kümjie küsaluo; thi anyiri tü anyujiri vünüh küüwu luo, ato vü are kümjie!

17Ma nyotü küsuokürho küpehwa saluo, ma kütholah tü arünyi nüh küthake pehwa naveh ünüh, jüthake küpehwa saluo! Ma vünüh anyiri tü mari mpa nüh kütsia künguwa saluo, akuoküji aveh nüh ma tü kütsiaküvüwa ti küüji luo!

18 VÜWA tü kütsiaküvüwa saluo, Israel Saküüwuowa, ma mpa nüh küngo zanyori küsa wie.

19Küsuokürho ma kütholahthovü nyowa tü, kütsiaküvüwa saluo; ma kütholahtho VÜWA tü azhih ajü küprowa saluo! Jüti saluo thi jüti saluo!

20Jesse atsa David nüh kükhuo küsari tü jumthuo.

Küreihiri 73

Lasipha Kücheawa
(Krh 73—89)
Saküüwuowa Kümsho

1Saküüwuowa thuoüji künyitsari vü mühie tsam, luoveh lovü kümtseri vü.

2Thitü eh kenüh thuoüji, eh mpha tü müshüketsa nta küsa vü pehmthuoh, eh lekhari tü nyicho na küsa vü pehmthuoh,

3küpakenühnyunü hi tü kükuotikuoshi noküüma kenüh wie, hi nüh kümsüküsara kütsarhienyurhie küngu vü,

4küpakenühnyunü mari tü kümnomnari mükünyie kenüh; mari satsa tü khra thi müzho.

5Anyi küpari kümjie mari tü küsühro vü pehm veh; anyi küpari kümjie mari tü müsamna.

6Jükenüh kürhiezarhiechi tü mari azho; athsü küsü kümjie küwusawurieh nüh mari küzhute.

7Aküthü nüh mari notha tü vüzhu, mari luoveh tü aküzhe nüh promzhie.

8Mari tü romizhi vi küriesarienyi phrahte; müsie sheh nü mari tü mürüküvehri saküküru.

9Mari tü atülüri vü mari apo thse, thi mari mizhi tü azhihwa vü mnyishi nü phrateveh.

10Jükenüh anyiri tü sühle nü mari siake; thi mari vü müküleh müngu.

11Thi mari nüh, “Saküüwuowa tü khiela nüh thsüra na lo? Kümsietsawa vü aküthsüpehveh ülo?” ta sa veh.

© 2015 Bible Society of India.

12Halie, hamari tü kümsüküsari; kürüzih vü peh nü mari tü künyirhie vü zhiwa.

13Hi tü müjuju vünüh eh luoveh sakümtsemthuoh, thi mükükhieh vünüh eh ke khrümthuoh,

14küpakenühnyunü rülo küsuo ajü hi kürhie kütsü kenüh, thi arüne kürüzhu phrasosie.

15Mükütüküzü hi nüh, “Hi nüh hakümjie vünüh phrahte naveh,” ta küza thuoüji, hi tü münyitsanüh samnathuoh noh tsara wuhle vü.

16Thitü hama mokümjie thsümshi naveh ünüh, ta hi nüh müshe thuoüji, jüma tü eh kenüh kükhoküürohküsa küsü thuoh

17hi nüh Saküüwuowa kümtsezheh lovü müjie küwa küju nü; jüti sanü hi tü mari sehkhe thsü naveh.

18Noh nüh mari vü küücho azhieri vü satsamthuoh; noh nüh mari tü küferie vü küülukemthuoh.

19Sütsuo küsü vünüh mokümjie mari tü zoriem lo, kükrüküngori nüh ra khehm wie!

20Mari tü nyi küsü nüh küsühra vü amoh küsü kümjie, küsühra vü noh nüh mari rüzheri küma sa.

21Eh kürholi tü khaküm vü, eh luoveh lovü shüphieküm vü,

22Hi tü zhehphro thi müküchiesa, hi tü noh wuovü samwa küsü kümjie.

23Jüta wie ketünga hi tü noh vü nyitse huowieveh; noh nüh eh azhie wuovü küjeh tse veh.

24Noh nüh noh kümshe vünüh hi küjotse, hasevü nüh noh nüh hi kütholathovü vü vike naveh.

25Noh küchie nüh atülü vü hi tü thawa pehveh lo? thi azhih rügivü noh wie küchie nüh, zanyo küsü nga eh kümngu münyie luo.

26Eh sazhü thi eh luoveh tü sazih mühie veh, thitü Saküüwuowa tü eh luoveh kümzho, thi küsuokürho eh suopewa,

27küpakenühnyunü halie, noh vünüh, letsuoteküwari tü pokahm na küveh kenüh; noh vü mükülehri tü asehkhe vü thsemümti.

28Thitü eh kenüh thuoüji, Saküüwuowa küshehnyi nüh mühie, hi nüh VÜWA Saküüwuowa tü eh kümnyipe samthuoh, jüta küsa vü nüh hi tü, noh küürohri aveh küza ra na küveh kenüh.

Küreihiri 74

Kuohji külolekütsü kenüh Kükhuo

© 2015 Bible Society of India.

1O Saküüwuowa, noh tü mokenüh, küsuokürho hiri thejamthuoh lo? mokenüh noh rüküshu nyikhu tü, noh nyihzhü are mrhuo küveh vü thse veh lo?

2Noh ashieji müsheke luo, jüma tü noh nüh khanavü nüh ngukümwa, jüma tü noh nüh noh ka akuoh santa rhesamthuoh! Zion küzhi müsheke luo, noh nüh kürhopewa.

3Noh lekha tü küpeh huo küferieri vü küjotsüluo; mükünongüri nüh kümtsezhehwa vü zanyo aveh zoriemthuoh!

4Noh küümaküshiri tü noh kümtse azhie zhila vü khuthuoh; mari tü athsoshi kenüh mari mpa mari thsoshi khakethuoh.

5Kürügiwa lehpie vü mari nüh, athsoh tü amüvü nüh rehriem thuoh.

6Thi ma zaküvi thsoh aveh tü, mari nüh amvü thi atsüvü nüh lokhuo kheh.

7Mari nüh noh kümtsezhehwa tü anyih zhukemtü; azhih vünüh mari nüh noh nyo kürhopewa saküümna mthuoh.

8Mari tü mari mpa nüh, “Hiri nüh mari zorie jumtü naveh,” ti sa; mari nüh azhih hala Saküüwuowa kümtu pe, azhie aveh tsomtüthuoh.

9Hiri tü hiri thsoshiri müngu; setsaküthsüri küsü nga müpeh nüh satewa, thi hakümjie küthake wa naveh ünüh, küthsü hiri azhievü nyi küsü nga münyie luo.

10Küthakele nga, O Saküüwuowa, noküümaküshiwa nüh küüriesanyi na lo? mükünongüwa tü noh nyo küsuokürho küüriesanaveh ülo?

11Noh tü mokenüh noh ke vishele veh lo, noh tü mokenüh noh ke azhie wuovü vi nü, noh tüso rügivü sa veh lo?

12Tü Saküüwuowa eh kajiwa tü khanavü nüh pehla wie thuoh, azhih azhila vünüh küülole kürohla wiethuoh.

13 Noh kükhra vünüh noh nüh juküji küüsuo sa; noh nüh ajuh rügivü nüh kükrü ajusamwa lüri küzokhuo sa.

14 Noh nüh Leviathan lüri küchenyahkümtü sa, atsa ma vü jeküsari kenüh noh nüh, ashie kümjie vünüh ma tsü.

15Noh nüh ajuwiri thi akutsori lothuo nü saphie kütsü sa; lipeh huo küveh akuzari saküweh kütsü sa.

16Arülowa tü noh zhi, arüza nga noh zhi; noh nüh aküwieri thi arünyi satsü.

17Noh nüh azhihwa poteposhuri aveh arüh tuo mthuoh; noh nüh müzhü thi akie satsü.

18Hama müsheke luo, O VÜWA, mokümjie mükünongüwa nüh noh riesa veh lo, Mkünyitsari nyi küsü nüh noh nyo müzümhie veh.

© 2015 Bible Society of India.

19Noh mükhrietü kürholi vizhu nü, kükrükhre samwari vü mütsü tüm; noh kümkhuora kürho küsuokürho müküma tüm.

20Noh kütsathuozhüwa müshekeluo; küpakenühnyunü azhih aküzo azhieri tü, küwusawurieh arhieri nüh proküm kenüh.

21Müküchiesakümwa tü küzükrü vü vi müthse tümluo; kümkhuowa thi küthohtsawa tü noh nyo küüsiakeluo.

22Sühraluo, O Saküüwuowa, noh kenüh tsieteluo; rülo aveh vü mokümjie mükünyitsawa nüh, noh vü riesarienyi veh ünüh müsheke luo!

23Noh küümaküshiwa jikhi müküna tümluo, noh küwuluori khikükhu mükütuo nüh kuoküwa!

Küreihiri 75

Lesawa tü Saküüwuowa

1Hiri tü noh vü kümnatsüveh, O Saküüwuowa; hiri tü kümna tsü veh; noh nyo tü shehnyimthuoh, anyiri tü noh küngo küürohküsa küza veh.

2Hi nüh tsotho küteke küsa vü, küzarike vünüh hi nüh lesanaveh.

3Azhihwa nüh, thi ma vü arhieri aveh nüh kükelekeza vü, ma lokhuori sakütohtsa kütsüwa tü hi nüh.

4Hi nüh kürhiezarhiechiwa vü, “Mürhiezarhiechi tümluo,” ti küza, thi kümsüküsawa vü, “Noh rütsü mükhroke tümluo,

5noh rütsü kümsie vü mükhroke tüm, nyutü noku khroke nü müphrahte tümluo,” ti küza,

6küpakenühnyunü zhieshu nyutü zhietu vünüh nyu, thi reza vünüh toke nü küru nyu;

7thitü jüma tü Saküüwuowa nüh ashih sana, küsüwa vitsuo thi küpawa khake ti sana,

8küpakenühnyunü VÜWA ake vü ahuo küsü pehveh, akhah mahshieshu nü, wurie mühiesheh taji; thi ma nüh jümawa küsho küze naveh, thi azhih vü kümsüküsari aveh nüh, kümngeh küju je küüweh naveh.

9Thitü hi thuoüji küsuokürho nyierakhruo naveh, Jacob Saküüwuowa vü hi nüh küsiake zah sanaveh.

10Kümsüküsa rütsüri aveh ma nüh rehshim naveh, thitü künyitsara rütsüri thuoüji sakümsie naveh.

Küreihiri 76

© 2015 Bible Society of India.

Kükhrara Saküüwuowa

1Judah vü Saküüwuowa nüh thsümthuoh, Israel vü ma nyo tü ji.

2Ma lojipe tü Salem vü vishusa vehthuoh, ma kürhope azhie thuoüji Zion vü pehveh.

3Ma nüh jüla küürieh shüchuri zoshimtü, ajoh huo, anyuchuwa, thi arie senyuseviri.

4Kütholathovü tü noh, küsoukürho aküzhiri nyiehvü nüh.

5Rienyiri luovehküjiri tü mari künyiewa kümiemthuoh; mari tü zemophokete thuoh; arie nyiri aveh tü mari ake vi zanyo müküsara samthuoh.

6Noh nüh küshüke vü, O Jacob Saküüwuowa, rawuh thi ma rügivü kütse masü khürü tü mütsamngo tewa.

7Thitü noh tü, kükrüküngowa! Thawa nüh noh tüvü tsiera na lo küsükeri noh rüküshuwa tü shuteru thuoüji?

8Noh nüh atülü vünüh ashiküsa phrahzhutsü; azhihwa tü krü nü zoti pehtewa,

9Saküüwuowa nüh ashih küsa vishu nta küsühra vü, azhih vü kümrüri aveh külole nta.

10Nyiri rükümthowa tü noh siake naveh; rükümthowa kümntiewa tü noh nüh noh rügivü tseke naveh.

11 VÜWA noh Saküüwuowa vü noh küphrahzhuzhüri satsüluo, thi jümari saluo; ma mükieshe nü pehküvehri aveh tü aküte ma mükrü üji mükümhiewa vü viru luo,

12ma nüh kajitsara sietse tehthuomtü naveh, ma tü azhihwa kajiri nüh kükrüküngowa.

Küreihiri 77

Müshekümnomna Tsotho vü Luoveh saküürünyi

1Hi nüh Saküüwuowa vü zie kümsie, Saküüwuowa vü müsiesheh nü, jüta küsa vünüh ma nüh hi künara na küveh kenüh.

2Hi küsühro rülovü hi tü VÜWA phah; mümno wiethuoh nüh arüza vü eh ke thsuoküze; eh kürholi tü luoveh saküürüzih kule.

3Hi nüh Saküüwuowa müshe, thi hi tü krie; hi nüh müshephoke nü eh sietse tü thasütewa.

4Eh nohu kümatewa na küsa vünüh noh nüh patetü; hi tü küsürosheh kenüh hi tü müphrahtera nüh sa.

© 2015 Bible Society of India.

5Hi nüh kükhruo rülori müshenono, Khanavü nüh hi nüh amahviri müsheke.

6Arüza vü hi nüh eh zah müsheke, hi nüh müshephoke nü eh sietse phah taji:

7"Küsuokürho VÜWA nüh müküchie sanaveh ülo, thi küütso lewa nyuthuoh ülo?

8Ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho khetem thuoh ülo? Ma nüh küphrahzhuri tü tsotho aveh kenüh, asehkhe küsü thuoh ülo?

9Saküüwuowa tü lozhisheh na küsa kümamthuoh ülo? ma tü arüküshu vünüh ma rüthaküna khetemthuoh ülo?" ti sa,

10thi hi nüh, "Jümatü eh sheküsü, jüti küsa vünüh kümsietsawa ake azhie wuovü tü, khaphrümthuoh," ti küza.

11 VÜWA nüh küürohküsari tü hi nüh amüshe vü jike naveh; ah, khanavü noh küngori hi nüh müsheke naveh.

12Noh küüroh aveh rügivü hi nüh müshekehuo naveh, thi noh kükhra küürohküsari rügivü müshetsehuona.

13Noh leh tü, O Saküüwuowa, mütse, tha nyiazawa tü hiri Saküüwuowa kümjie ji lo?

14Noh tü Saküüwuowa küngori küüroh küsawa, ma tü anyira azavü noh kükhra saküthsü mthuoh.

15Noh nüh noh pie vi noh nyiri kürhesa sa, Jacob thi Josef tsari.

16Ajuhri nüh noh küngu vü, O Saküüwuowa, ajuhri nüh noh küngu vü mari tü noh krütewa, ah, aküsheh tü khekheta satewa.

17Aküluri tü ajuh küshozhuru; arügiri nüh tsohküshi tsü küze; noh shüchuri tü awuowuovü küphrieh.

18Noh tsohküshi nüh küsanyah tü, nyiazamrhü vü pehveh; noh tsorieh tü azhih rügivü wieke; azhih tü khekhe ta sa thi küzhüh.

19Noh leh tü juhküji vünüh, noh lekhuji tü aküji juhri vünüh; tü noh jinyiperi tü müngu.

20Nyinyiriekhuo küsü üta noh nüh noh nyiri küjotsü, Mosa thi Aron ake nüh.

Küreihiri 78

Saküüwuowa thi Ma Nyiri

1Künaluo, O eh nyiri, eh küsosie vü; eh lovü azhüri vü nohri khüna kümrheke luo!

2 Küüzhühie küsü vünüh hi nüh eh po ka naveh; Khana vü küüzari hi nüh phashu naveh,

© 2015 Bible Society of India.

3hiri nüh künaraküm thi thsüküm azanyori hiri pari nüh hiri vü küza kümri.

4Jümari hiri tü mari tsari vünüh küüthiwa nyu, thitü kürule wuhle vü küza naveh. VÜWA nüh kütholathovü küürohküsari, thi ma kükhra, thi aküngori ma nüh sa.

5Ma tü Jacob vünüh povü küsü vishu, thi Israel vü khonyo küsü küteke, jüma tü ma nüh hiri pari vü ma tsari sosie üta azhütsü;

6jüti küsa vünüh wuhle künyiawa tü, jümari thsüra naveh, thi mari tü sühra nü jümari vi ma tsari vü küza naveh,

7jüti sanü mari küluozhewa tü, Saküüwuowa vü sara naveh, thi Saküüwuowa küürohri müküna nüh sanaveh, thi ma nüh azhükütsü sara naveh;

8thi jüta sanü mari tü mari pari kümjie müsanüh sanaveh, müküzhike thi azhümküüna wuhle küsü, mari luoveh tü müküpeh huo wuhle küsü, mari sietse tü Saküüwuowa vü müküzhütsanyitsa.

9Efraimri tü alawih vi nü, arie rülo vü asevü sühleteru.

10Mari tü Saküüwuowa kütsathuowa müsanüh sam, thitü ma khonyo müzhe nü kütse kürüm.

11Ma nüh mowa sanüh mari tü kümam, thi mari vü küükrükükrari küütsa kümam.

12 Mari para notha vü ma nüh küükrükükra küüroh, Egypt zhih vü, Zoan zhuhri vü.

13 Ma nüh juhküji küsuomtü thi, mari tü jüma tseküükari sa, thi ajuhri tü küchizhuhke kümjie satsü.

14 Rülo vü thuoüji ma tü akülu nüh mari küjotsü, thi arüza aveh thuoüji anyih küwie küsü nüh mari küjotsü.

15Shünyiza vü ma nüh alokrüri lokhuo, thi aküsheh vünüh kümjie ma nüh, mari vü küwale vünüh küzhu.

16Ma nüh alokrüwa vünüh akuzari küüshuru, thi ajuhri tü arühgu kümjie küüli.

17Tü mari tü ma vü khiemuo wie hü, areza vü kümsietsawa azhümvi nüh siesaluo.

18 Mari luoveh vünüh mari Saküüwuowa müte, ashie mari nüh münguthuoke nü kükhuo vünüh.

19Mari nüh Saküüwuowa küluosa phrahte taji, “Saküüwuowa nüh reza vü, ashiekütsape küchetsü ra naveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

20Ma nüh alokrüwa küürhie vünüh, ajuh tü pouzhuru thi akuzari tü liküpro. Ma tü alohse nga tsüra naveh ülo, nyutü ma nyiri vü asa tsotsüra naveh ülo?" ti küza.

21Jükenüh, VÜWA nüh küünara vü, ma tü arükümtho nüh protewa; Jacob vü anyih küsü tsoküze, ma rüküshu tü Israel vü tekuo;

22küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa vü, kütsotü mükünyie kenüh, thi ma küülole kükhra vü aleh mküno kenüh.

23Tü ma nüh arügi kümsie vü azhütsü, thi atülü mükhieri satsü,

24thi ma nüh mari küütsa nta mari rügi vü marü küüturu; jüti sanü atülü atsuowa mari vü tsü.

25Anyiri tü rügizhülera lohse tsa; ma nüh mari vü ashie küüshekü sha vünüh tsü.

26Ma nüh zhiehshu mürhü tü atülü vü küümrhü sa, thi ma kükhra vünüh ma nüh zhiehseh mürhü sie zhu;

27ma nüh asa zhitho kümjie rütsü, juhküjiri shünyi kümjie aküsa küpe müwari rütsü;

28ma nüh mari kürünape zhila vü jümari küütsuotsa, mari kürhope aveh mükieleshe.

29Thi mari tü tsa taji müwa mühiesheh, küpakenühnyunü mari nüh mowa münguthuoke nüh, ma nüh kütsü kenüh.

30Thitü mari nüh mari kümnguthuokewa müjie kütsükheh tüvü, mari po lovü ashie tüwie küveh vünüh,

31Saküüwuowa rüküshu tü mari vü süra luohsa, thi ma azhievü kümzhotsawa kürhiethem, jüti sanü Israel nyiri kümjihzhuwa sakürünyiem.

32Hamari aveh azhievü nga nüh mari tü khiemuo wie hü; ma küngo azhievü nga mari tü mütsotü nüh sa.

33Jükenüh ma nüh mari rülo tü arütho kümjie küüram, thi mari mahviri tü kükrüküngo vünüh küüram.

34Ma nüh mari kürhietheküm vü, mari tü ma phah; mari tü luovehkhaphrü nü tsaza taji Saküüwuowa phah.

35Mari nüh Saküüwuowa tü mari lokrü ta müsheke, kümsietsa Saküüwuowa tü mari kürhesawa ta müsheke.

36Thitü mari tü mari apo nüh ma rie nü sieke; mari tü mari mizhi nüh ma vü riem.

37 Mari luoveh tü ma wuovü mükükhaphrükhale müsa; mari tü ma kütsathuozhüwa vü müzhütsa.

© 2015 Bible Society of India.

38Tü ma nüh, rüthaküna kenüh, mari künakhie nojatsü, thi mari müzorie nüh sam; ma nüh ma rüküshu küzhim, thi ma rükümtho aveh mükükezhu nüh sam.

39Ma nüh mari tü asa ti küsa vünüh müsheke, amürhü tü mürhü ru veh thi shele müru le.

40Küzakele nga mari tü reza vünüh, ma zhümvi nüh siesaluo na lo, thi reza vünüh ma sheküsüm!

41Mari tü ma mütelele ti sa, thi Israel kümtsewa arüsakümthom.

42Mari tü ma kümzhowa amüshe lovü müsa, nyutü küümaküshiwa vünüh ma nüh, mari kürhehsa amüshe lovü müsa;

43ma nüh Egypt vünüh athsoshiri küsa vü, thi Zoan zhuhri vünüh ma küükrükükrari amüshe lovü müsa.

44 Ma nüh mari rühguri tü azüh saküjemtü, jüti sanü mari tü jümara kuzari nüh müzhura nüh sam.

45 Ma nüh mari azavü wiehzü küüzhüh küze, thi awuhri nüh mari zoriem.

46 Ma nüh mari luoshüri vi akrehvüh vü tsüm, thi mari küürohkükho thsovi vi nü ashukrie vü tsüm.

47 Ma nüh rahzhi vi mari rheliviri küzoriemtü, thi mari jichuori awehjuh nüh zoriemtü.

48Ma nüh mari mieshümiesari vi rahzhi vü tsüm, thi mari nyihnyihri vi nyiazamüvüri vü tsüm.

49Ma nüh mari vü arüküshu kükrükhre küze, arükümtho, thi müshekümnomna küze, jümari nü küzorie rügizhüleri nga nyi küze.

50Ma rüküshu kenüh ma nüh lekhuji küsü sa; ma nüh mari tü aküsü vünüh mümshie, thitü mari kürho vi kümnomnaküji vü tsüm.

51 Ma nüh Egypt vü küwuo khu aveh rehthem, Ham juhthsüzhehri vü mari kümzho küshu khuwa.

52 Jüti sanü ma nüh ma nyiri tü nyihzhü kümjie sie wa, thi nyihnyih kümjie rezavü mari küjotsü.

53 Ma nüh mari tü küloji vünüh siewa, jüti küsa vünüh mari tü kükrü münyie nüh sa; thitü juhküji nüh mari mükünongüri külüwutem.

54 Jüti sanü ma nüh mari sie kümtse zhih vü sieru, ma ke azhie wuovü nüh küchara azhihwa vü.

55 Mari tüvü nüh akuoküjiri noh nüh zhejam; asuope kenüh ma nüh mari vü totsü, thi Israel kuohri vi mari juhthsüzhehri vü küüjuh.

© 2015 Bible Society of India.

56 Tü mari tü kümsietsa Saküüwuowa müte thi azhümvi nüh sa, thi ma pohvüri mümzhe nüh sam,

57Jüti sanü mari pari üta sühle tewa thi aroküshisa; mari tü kürieriekhri lawih küsü kümjie kürühküükhom,

58küpakenühnyunü mari nüh mari azhie kümsieri vi taji, arüsaküshu nü ma rüsakümtho küm kenüh, mari nüh kükhrüke atsori vi nü, ma saküüngah taji noküüjizhi sa.

59Saküüwuowa nüh küünara vü, ma tü arükümtho nüh pro, thi ma nüh Israel tü kuleja khehm.

60 Ma nüh Shilo vü kürho kulem, ma nüh anyiri aza vü kürho juhthsüzhehwa,

61 thi aküsiküsa vü ma kümzho vizhutsüm, ma kütholathovüwa vi küümaküshiwa ke vü thsem.

62Ma nüh ma nyiri vi anyuchuwa rügivü thsem, thi ma ka rügivü ma rükümtho shuküze.

63Anyih nüh mari vizari tsothem, thi mari rülavüri tü kümnyu zah münyie nüh sa.

64Mari levüri tü anyuchuwa nüh külum, thi mari tünyivühri tü mükülu.

65Thinü VÜWA tü aküzeh vünüh joküsühra üta, thi kümzhori nyi küsü nüh akhah kenüh küüzie üta.

66Thi ma küwuluori zheküüshele üta, ma nüh mari küsükürho küzükrü vü thsemthuoh.

67Ma nüh Josef juhthsüzheh kulemthuoh, ma nüh Efraim kuoh tü mürüka;

68Thitü ma nüh Judah kuoh rüka, Zion küzhi, ma nüh külowa.

69Ma nüh ma kümtsezheh tü atülü kümsie kümjie sa, azhihwa ma nüh küsuokürho kenüh vizhuküm üta.

70 Ma nüh ma siepewa David rüka, thi ma tü nyihzhüriekhuo vünüh ma vizhu;

71ma nyi Jacob thi ma kaküvi Israel küühuo nta anyihzhü avühri, atsa küpehri künyi vünüh sieru.

72Ma nüh luoveh kümsho vi mari no, thi aküzhü ake vi mari küjotsü.

Küreihiri 79

Akuohji külolekütsü kenüh Kükhuo

© 2015 Bible Society of India.

1 O Saküüwuowa, no müküthsüri nüh noh kaküvi vü terupehveh thuoh; mari
nüh noh kümtse kükhurüzhehwa sakünemthuoh, mari nüh Jerusalem tü kuferie
vü samthuoh.

2Mari nüh noh siepera kümo tsümthuoh, amürhü vü amüwara shie kenüh, noh
nyi kümtsera sazhü vi azhih vü samwari vü tsümthuoh.

3Ajuh kümjie mari nüh mari züh küshozhuthuoh, Jerusalem mükieshe nü, nyi
küsü nga nüh mari küchohwu münyie nüh sa.

4Hiri tü eh zhephruri vü müküchie küsü samthuoh, hiri mükieshe küpehri nüh
riesa thi riesakükhrim thuoh.

5Kathakele nga na lo, O VÜWA? Noh tü küsuokürho arüshu nti ülo? noh
noküüjizhi rükümtho tü, anyih kümjie küüju nti ülo?

6Noh rüküshuwa tü noh müküthsü akuoküjiri vü küshozhu luo, thi noh nyo
müküji kajiperi vü küshoke luo!

7küpakenühnyunü mari nüh Jacob zoriekümthuoh kenüh, thi ma kürhope tü
müsüja kümthuoh kenüh.

8Hiri vü hiri nyira künakhie mümsheke tümluo; hiri mütu na küsa kenüh noh
rüthakünawa shiti küüru luo, küpakenühnyunü hiri tü vikütsuo shehkümthuoh
kenüh.

9Hiri kükraluo, O Saküüwuowa hiri küülolewa, kütholathovü noh nyowa kenüh;
hiri vizhu luo, thi hiri kükhiemuori noja luo, noh nyo rieh nüh!

10Mokenüh akuoküjiri tü, “Mari Saküüwuowa tü khiela pehveh lo,” ta küza veh
lo? Noh sieperi azüh küshozhukürura ashewi küsari tü, hiri notha tüvü
akuoküjiri azavü küüthsüluo!

11Aküsiküsara külüchiri tü noh tüvü küüruluo; noh kümzho aküju müzhe taji,
müshemsü nü küsü nta küsari müshie luo!

12Hiri zhephrura tüso vü türü keri sashele tsüluo noh müküchie küsari vitaji to
künyie saveh, O VÜWA!

13Jütathuoüji hiri noh nyiri, noh nyihnyih rekümrhuopewa; küsuokürho noh vü
kümna tsü naveh; awuhle küsü vünüh awuhle küsü küju, noh küsiakewa kürühle
naveh.

Küreihiri 80

Kuohjiwa küsalera kenüh Kükhuo

1 Künaluo, O Israel nyihzhükühuowa, nyihnyih küsü üta noh nüh Josef siewa!
Noh tü kürhosawa rügivü kükaji sapeh nü wieketsü veh.

© 2015 Bible Society of India.

2Efraim, Benjamin thi Manase tüvü! Noh kükhra kükezhu luo, jüti sanü ru hiri
külole luo!

3Hiri satsüle luo, O Saküüwuowa; noh nyieh tü küüwie luo, jüta küsa vünüh, hiri
tü külole ra naveh!

4O kükhratsari VÜWA Saküüwuowa, küthakelenga noh tü noh nyira kükhuo vü
arüshu na lo?

5Noh nüh arüthsü lohse vi mari vo sa, thi arüthsü küüto küpro vi mari tsü
küüzhu.

6Noh nüh hiri tü hiri zhephrura müküchieküzhü küüsamthuoh; thi hiri
mükünongüri tü mari mpa mari azavü nüh kükhri.

7Hiri satsüle luo, O shiejira Saküüwuowa; noh nyieh tü küüwie luo, jüta küsa
vünüh, hiri tü külole naveh!

8Noh nüh Egypt vünüh rhelivi küsü vizhukürü sa; noh nüh akuoküjiri zhezhujam
nü jüma vi shie.

9Noh nüh jüma kenüh azhihwa sakümtse; jüma tü arüzoh chaküshe nü azhihwa
pro.

10Aküzhiri tü ma küükhe nüh küzhute, ma tsuonari nüh kükhra müsethsohri
küzhute;

11jüma tü ma tsuonari tü juhküjiwa vü shu küüze, thi ma küshiri tü Rühguwa vü
shu küüze.

12Thinü mokenüh noh tü jüma zieri zokhuomlo, jüti sanü lehkhuji vü ruküwari
aveh nüh ma vi lalati lo?

13Reza vü asüji nüh jüma zoriemkhehm, thi azhuh vü küngah kütseri aveh tü
jümawa vünüh avo sa.

14Sühle le luo, O kükhratsari Saküüwuowa! Atülü vünüh noküze luo, thi noluo;
rhelivi hama chieke luo,

15noh ke azhie wuovü nüh küshie atowa.

16Mari nüh anyih vi nü jüma tsom, mari nüh jüma zahjamthuoh; mari tü noh tso
nüh küshüke vünüh küüpokahm luo!

17Thitü noh ke tü noh ke azhie wuovü anyiwa vü peh luo, anyi tsawa noh mpa
noh kenüh saküükhrawa.

18Jüta thuoüji hiri tü piketü noh vünüh, asevü küsühlewa nyuthuoh; hiri vü
akürhowa tsüluo, jüta thuoüji hiri tü noh nyo ji naveh!

© 2015 Bible Society of India.

19Hiri satsüle luo, O kükhratsari VÜWA Saküüwuowa! noh nyieh tü küüwie luo, jüta küsa vünüh hiri tü külolera naveh!

Küreihiri 81

Akhu kenüh Azah

1Azah sa zie nü Saküüwuowa hiri kükhrawa vü tsüluo; loküzhe kenüh zie nü Jacob Saküüwuowa tsüluo!

2Azah küsü sate luo, siethokhrih zah khu luo, akülo Topito takhu nga ti.

3 Asa kürüthe vü tütü khu luo, asaluo vü, hiri akhu rülo vü!

4küpakenühnyunü jüma tü Israel kenüh, azhühkhe küsü küsa kenüh, Jacob Saküüwuowa zhühkho küsü,

5Josef vü ma nüh jüma tü küphrazhu küsü sa, ma nüh Egypt zhih vü küwa vü. Hi nüh müküthsü jikhi küsü künara:

6Hi nüh noh safü vü akhuowa sakümphiehmtü; noh ke tü akhuowa vünüh lejatsü.

7 Müshekümnomna vü noh nüh ji, thi hi nüh noh vizhu; tsohküshi azhie küüthi vünüh hi nüh noh rületsü; Meriba ajuhri vünüh hi nüh noh müte.

8Künaluo, O eh nyiri, hi nüh noh sosie küveh vü! O Israel, mükütüküzü noh nüh eh zhüküna thuoüji!

9 Noh zhie vü nyiaza küpa küsawa nyu; nohri tü aliera nyiaza vü küngie kütsuowa nyu,

10hi tü noh VÜWA Saküüwuowa, Egypt zhih vünüh noh vizhu küruwa. Noh po ka luo, hi nüh saküprotsü naveh ünüh.

11“Thitü eh nyiri tü eh jikhivü müküna nüh sam; Israel tü küsü nga hi müzike.

12Jükenüh hi nüh mari vi mari müküzike luoveh vü tsüm, mari mpa mari kümsheri küümzhe nti.

13O eh nyiri tü eh zhüküna thuoüji, Israel tü eh lehkhujiri vü tse thuoüji!

14Hi nüh kümto mari mükünongüri sakütsuom naveh, thi eh ke tü mari küüma küshiri vü küüreke naveh.

15 VÜWA kümrhüri tü ma wuovü lüwe küüze naveh, thi mari müngu tü küsuokürho pehwa naveh.

16Hi nüh hiemtha kümphahtsawa vi nü noh vo sanaveh, thi hi nüh alokrü vünüh, awejuh vi noh lo saküratsü naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 82

Saküüwuowa tü Takrüwa

1Saküüwuowa tü arügi shüji vünüh ma pe vi vehthuoh; nyiazari zhila vünüh ma
nüh ashih küjeh veh:

2"Noh tü küthakele nga mükümsho vünüh lesana lo, thi kümsüküsawa vü
kümrhümüze kütsana lo?

3Mükükhra thi apa mükünyieri vü kümsho tsüluo; kümnomnari thi küthotsari
kümshowa kükato satsüluo.

4Mükükhrari thi küthohtsari külole luo; kümsüküsawa ke vünüh mari vizhu
luo," ti küza.

5Mari tü aküthsü nyutü küthsükümshi münyie, mari tü aküzo vü küzhu tse veh;
azhihwa ajupe aveh küzhühmthuoh.

6 Hi nüh, "Nohri tü nyiazari, kümsietsawa tsari, nohri aveh;

7jütawie ketünga, nohri tü anyiri üta süwie naveh, thi kajitsari kümjie külu
khehm naveh," ti küza.

8Sühraluo, O Saküüwuowa, azhüwa sathuotsüluo; küpakenühnyunü akuoküjiri
aveh tü noh zhi kheh küsa kenüh!

Küreihiri 83

Israel Mükünongüri Chaküm kenüh Kükhuo

1O Saküüwuowa, zoti müpeh tümluo; noh tü tsake temwa tüm, nyutü küzoh
temwa tüm, O Saküüwuowa!

2küpakenühnyunü halie, noh mükünongüri tü küsüro vü pevehthuoh; noh
kümrhüri tü mari lü khake veh thuoh.

3Mari tü noh nyiri vü arokümsü küsa msheveh; mari tü noh nüh toteküvehri vü
kürü kümsü rüzhe veh.

4Mari nüh, "Raluo, akuoküji küsü kümjie vünüh, kürü nü mari rhüjam ünüh;
Israel nyo tü müküümsheke le satsü ünüh," ti küza!

5Ah, mari tü azhü sanü küjurhü; mari tü noh sie küwuluo kütsathuo küsü
samthuoh,

6Edom thi Ishmaelri juhthsüzhehri, Moab thi Hagri,

7Geba, Amon thi Amalek, Filistinri thi Tair vü arhieri nga sie nü;

8Assiria nga mari sie küperü; mari tü Lotatsa apie kümzhori.

© 2015 Bible Society of India.

9 Midiari vü küsa kümjie mari vü satsüluo, Kishon rühgu vünüh Sisera thi Jobin vü küsa kümjie,

10mari tü Endor vünüh zoriem, mari tü azhihwa kenüh asü satewa.

11 Ma sierhüri tü Oreb thi Zeeb kümjie, mari kajitsavühri aveh tü Zeba thi Zalmunna kümjie,

12Mari nüh, “Hiri kenüh Saküüwuowa zhehri vi, hiri azhi sa ünüh raluo,” ta küza.

13O! eh Saküüwuowa, mari tü, azhitho kürükütse kümjie küsaluo, amürhü atüvü müthaguh kümjie.

14Anyih nüh areza kütso kümjie, anyihzhu nüh aküzhiri tsoküwiephieke kümjie,

15jükenüh noh mürhükümsü vi nü mari zhe luo, thi noh tsomrhü vi nü mari sakümzhoh luo!

16Küzükrü vi mari nyieh saküprotsüluo, jüti sanü mari tü noh nyo küüphah luo, O VÜWA.

17Mari tü küzükrü vü küüthsem luo, thi küsuokürho luovehküüzah luo; mari tü saküüzükrü vünüh küüpohkam luo.

18Mari tü noh mpa wie nüh noh nyo tü VÜWA ti küüthsüluo, azhih aveh vü kümsietsawa ti küüthsüluo.

Küreihiri 84

Saküüwuowa Zheh kenüh Küluozhe

1Noh kürhope azhie tü küzakele nga züsheh lo, O VÜWA!

2Eh kürholi tü VÜWA zheh müngum, ah, küsüzhonga satewawati, eh luoveh thi eh sa tü loküzhe kenüh, rhoküveh Saküüwuowa vü azah satsü naveh.

3Akakhrü wienga kürhope phahra veh, thi arhünyie nga ma mpa ma kenüh aphra phahra veh, ma tsari küüpeh na küsa kenüh, noh kükhuhrüperi vü, O VÜWA, eh kajiwa thi eh Saküüwuowa.

4Noh zheh vü kürhori tü kümngatsari, sehkhe küju noh küsiake zah sataji!

5Ma kümzho noh vü küpeh nyiri tü kümngatsari, thari luoveh nüh Zion rieji vü peh ünüh.

6Mari nüh Baka nyuo vü tsekari küwa vü, mari nüh jüma tü juwiküshu azhie küsü satsü; atsoh kümto kürüwa nga nüh kümsheke vi nü, jüma külüwute veh.

7Mari tü kümzho küsü vünüh kümzho küsü vü wa; nyiazara Saküüwuowa tü Zion vünüh ngu naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8O kükhratsari VÜWA Saküüwuowa, eh kükhuo küna tüluo; künaluo, O Jacob Saküüwuowa!

9Halie hiri johuo, O Saküüwuowa; noh nüh thse küsawa nyiehvü notüluo!

10küpakenühnyunü noh kükhurüzheh vünüh, rülo küsü küüze tü küpa vünüh, rülo anyie küsü küüze nyieh vünüh mhiem. Kümsüküsara juhthsüzheh lovü rho na küsanü, hi tü eh Saküüwuowa zheh vü, alehpie kühuo nüh kümphakhe,

11küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa tü rünyi thi ajohuo küsü; ma nüh küütso thi küchiekürhe thsetsü veh. VÜWA tü müsho nü kütseri vünüh, zanyo kümhie küsü nga müküjehte.

12O VÜWA, anyi noh vü alehkünori tü kümngatsawa!

Küreihiri 85

Akuoh Kenüh Kükhuo

1 VÜWA, noh tü noh zhihwa vü tso; noh nüh Jacob münguri satsü le.

2Noh nüh noh nyira künakhie noküja sa tsü; noh nüh mari kükhiemuo aveh nojatsü.

3Noh nüh noh rükümtho aveh visheletewa; noh nüh noh rükümtho aküsawa vünüh kürele teküwa sa.

4Hiri vü küsalera saluo, O hiri küülole Saküüwuowa, thi hiri wuovü noh rükümtho wa vijam luo!

5Noh tü hiri vü küsuokürho arüshu nti ülo? Noh tü noh rüküshu wuhle aveh vü küze nyi lo?

6Noh tü hiri samüküürherhole thuohlo, jüta sanü noh nyiri tü noh vü, nyieramükükhruothuoh ülo?

7Noh mükükhaphrükhale hiri vü kütsaluo, O VÜWA, jüti sanü hiri vü noh küülolewa saküktsüwa saluo.

8 VÜWA Saküüwuowa nüh mowa phrahte naveh ünüh, hi tü ra küünaluo, küpakenühnyunü ma nüh ma nyiri vü, luovehkürüzih phrahtetsü na küveh kenüh, ma nyiri vü, mari luoveh vünüh ma vü küsühleru.

9Ma küülolera tü ma kükrüri vü shehnyitsa veh, kütholathovü jüma tü hiri azhih vü kürho nthe.

10Mükükhaphrükhale küümze, thi küzhütsanyitsa mütu naveh; künyitsa thi luovehkürüzih tü kümeluo naveh.

11Küzhütsanyitsa tü azhih lovü nüh lizhu naveh, thi künyitsa tü arügivü nüh noküturu naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Ah, mowa nü mühie veh ünüh VÜWA nüh tsü naveh, thi ehzhihri tü ma vi küzhitsawa penaveh.

13Künyitsa tü ma tüvü wa naveh, thi ma jikhari tü aleh küsü satsü naveh.

Küreihiri 86

Küükra kenüh Kükhuo

1Noh khüna kümrheke luo, O VÜWA, thi hi rületsüluo, küpakenühnyunü hi tü mükhuom thi thohtsam.

2Eh kürho müshiesaluo, küpakenühnyunü hi tü nyitsaküm kenüh; noh lehnoküveh noh siepewa külole luo.

3Noh tü eh Saküüwuowa, hi lozhisheh luo, O VÜWA, küpakenühnyunü hi tü rülo aveh vü, noh vü zie küveh kenüh.

4Noh siepewa kürholi alosaküwie luo, küpakenühnyunü noh vü tü, O VÜWA, eh kürholi khake veh,

5küpakenühnyunü noh tü, O VÜWA, mühie thi noja veh, noh küjiri aveh vü mükükhaphrükhale küümze küwuzhi.

6Künaluo, O VÜWA, eh kükhuo vü; eh küzhiekekükhuo küzie künatüluo.

7Eh küsühro rülo vü hi nüh noh ji, küpakenühnyunü noh nüh hi rülekütsü sa.

8anyiazari azhie vü küsü nga noh üta nyu, O VÜWA, nyutü noh küüroh üta küsü nga münyie.

9 Noh nüh küsa akuoküjiri aveh tü ru naveh, thi noh tüvü küngietsuo naveh, O VÜWA, thi noh nyo saküthola naveh,

10küpakenühnyunü noh tü ji thi küngo zanyori sa, noh mpawie nüh Saküüwuowa wie.

11Noh leh vi hi sosieluo, O VÜWA, jüta küsa vünüh hi tü noh küzhütsa vü tsera naveh; noh nyo krü na küsa kenüh, eh luoveh sakütsarü tsüluo.

12Hi nüh noh vü kümna tsüveh, O VÜWA eh Saküüwuowa, eh luoveh ajü vi nü, thi hi nüh noh nyo tü küsuokürho saküütholathovü naveh,

13küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, hi wuovü ji küm kenüh; küsürazhie aküsheh vünüh, noh nüh eh kürholi vizhu.

14O Saküüwuowa, kürhiezari tü süra nü, hi sie kürüprüluo vehthuoh; mükünyishi nyiri riekhuo küsü tü eh kürho phah veh, thi mari tü noh vi nü mari atüvü müsa.

© 2015 Bible Society of India.

15Thitü noh tü, O VÜWA, noküümze sheh, thi külozhisheh Saküüwuowa küsü, arüküshu zhihle thi mükükhaphrükhale, thi künyitsazhütsa küwalewa.

16Hi vü sühle luo thi hi nokümzeluo; noh siepewa vü noh kümzho tsüluo, thi noh siepevühwa tsa küloletsüluo.

17Noh küütso thsoshi küsü vi hi kütsaluo, jüta küsa vünüh hi kümrhüri tü, ngu nü küzükrü vü thsem naveh, küpakenühnyunü noh tü, VÜWA, hi kükratsüthuoh, thi eh luoveh sakürüzih kütsüthuoh kenüh.

Küreihiri 87

Jerusalem Küsiake vünüh

1Kümtsewa küzhi rügivü ma nüh, ajupe küsa nyujiwa toke veh;

2 VÜWA nüh Zion kheriri tü, Jacob nüh kürhope azhie aveh nyieh vünüh lom.

3Kütholathovü zanyori nga noh zhühke phrahte veh, O Saküüwuowa nyuji.

4Hi küthsüri zhievü hi nüh Rahab thi Babilon chiekeveh; halie, Filistin thi Tair, Ethiopia nga, “Hama tü jüla nüh wuo,” mari nüh jüüta küza.

5Thi Zion kenüh jüma nüh, “Hama thi jüma tü ma vünüh wuo,” ta küza naveh; küpakenühnyunü kümsietsawa ma mpa nüh, ma vishu na küveh kenüh.

6 VÜWA nüh nyiri nyo rhüke naveh, “Hama thuoüji jüla nüh wuo,” ti küza.

7Azah küsari thi akütsihri tü zarike vünüh, “Eh juwi aveh tü noh vü pehveh,” ta küza.

Küreihiri 88

Küükra kenüh Küzie

1O VÜWA, eh Saküüwuowa, arülo vü hi tü küükra kenüh ji; hi nüh arüza vü noh tüvü zie.

2Eh kükhuo tü noh tüvü küüru luo, eh küzie vü noh khüna kümrheke luo!

3küpakenühnyunü eh kürholi tü küsühro nüh prom, eh kürho tü küsürazhie kuo shehnyitewa,

4hi tü kümzho mükünyie anyiwa,

5aküsüri azavü kulekümri küsü üta, rehthem nü rüku lovü zehküveh kümjie, noh nüh müsheke müküvehri tsatsa kümjie, küpakenühnyunü mari tü noh ke vünüh chizhujamthuoh.

6Noh nüh hi tü küphieke küshehri lovü thsemthuoh, aküzo asuo thi küsheh lovü.

© 2015 Bible Society of India.

7Noh rükümtho tü hi rügivü küzho nü pehmthuoh, thi noh nüh küüshehri aveh vi hi külüwute.

8Noh nüh eh refüri hi vü hi tü küükulekhem tüthuoh; noh nüh hi tü mari aveh aküma zanyo küsü küsamthuoh. Hi tü alovü khethuokem taji mümriera nüh sam;

9luovehküna kenüh eh notha tü küprüm thuoh. Rülorülo hi tü noh ji, O VÜWA; hi nüh noh vü eh ke küshoh küze.

10Noh tü küsüri kenüh küüroh küngori sa ülo? Küükheri tü noh siake nta sühra naveh ülo?

11Noh mükükhaphrükhale kümze tü, arüku vünüh phrazhu thuoh ülo, nyutü küzoriepe vünüh noh küzhütsanyitsa tü, phrazhu naveh ülo?

12Noh küngori tü aküzo vü thsüvehthuoh ülo, nyutü küüma azhih vü noh küülole, küükra thsüvehthuoh ülo?

13Thitü hi nüh, O VÜWA, noh vü zie; arüne vü eh kükhuo tü noh tüvü ru veh.

14O VÜWA, noh tü mokenüh hi therajamthuoh lo? Noh tü mokenüh noh nyieh hi vünüh küthimthuoh lo?

15Hi viza küshuhru vünüh münomna nü aküsü shehnyimthuoh, noh nüh saküümzhohri vünüh hi tü münomnamthuoh; hi tü momasathuoh.

16Noh rükümtho nüh eh nyiehvü ruchiwathuoh; noh mükümshemla kükrüshike vi hi zoriem.

17Mari nüh rülo aveh vü, anyuoküza küsü kümjie vünüh hi mükiele; mari tü hi rügivü kürü mükieshemthuoh.

18Noh nüh akülori thi afüri tü hi saküükule mthuoh; eh refüri tü aküzo vü pehmthuoh.

Küreihiri 89

Akuoh Küsühro Tsotho vü Küreihi Küsü

1hi nüh noh mükükhaphrükhale küümze vü, azah sanaveh, O VÜWA, küsuokürho; eh po vi nü hi nüh awuhle aveh vü, noh künyitsazhütsa zhüchüh naveh,

2küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho vishukümthuoh kenüh, noh küzhütsanyitsa tü atülüri kümjie müzhom.

3Noh nüh, hi tü hi nüh rükaküsawa sie kütsathuo samthuoh, hi nüh eh siepe David vü küshiemthuoh:

4 Hi nüh noh küthsoküzhi küsuokürho vishu naveh, thi awuhle aveh kenüh noh kükajipe satsü naveh, ti küza üti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Atülü tü noh küngo küüsiakeluo, O VÜWA, kümtseri kümhu vü noh künyitsazhütsa siake naveh!

6küpakenühnyunü thajüwu vü thawa nüh, Vüwa vi kümjiera na lo? Atülü vü kürhori thawa nü VÜWA kümjie lo,

7kümtseri küshülü vü Saküüwuowa kükrüri küsü, ma mükie nü pehküveh aveh nyiehvü küji thi kükrükümgo?

8O VÜWA Saküüwuowa, thawa nü noh kümjie khra lo, O VÜWA, noh künyitsazhütsa noh mükie küvehri?

9Noh nüh juküji ahe nga takrü veh; ma nüh küshühzhuru thuoüji noh nüh saküüzohmümti.

10Samwa küsü kümjie ma nüh Rahab sanyah küm samthuoh, noh nüh noh pie kükhrawa vü, noh mükünongüri saküvohriemthuoh.

11Atülü tü noh zhih, azhih nga noh zhi; azhihnyieh thi ma vü küpehri aveh, noh nüh jümari aveh phahzhu.

12Zhietü thi zhieshu, noh nüh jümasü jetsü; Tabor thi Hermon masü tü lozhe sheh nü noh nyo siake veh.

13Noh tü apie kükhra küsü pehveh; kümzhowa tü noh pie, noh ke azhie wuovü tü müsie.

14Künyitsa thi kümsho tü noh kükajipewa ajupe; mükükhaphrükhale küümze thi küzhütsanyitsa tü, noh tüvü wa veh.

15Loküzhe küzie jikhi küthsü nyiri tü kümngatsari, thawa nüh, O VÜWA, no tso küwie vü tse veh ünüh,

16thawa nüh rülo aveh vü noh nyo vünüh rietse veh ünüh, thi noh künyitsa küsieke tsüveh ünüh,

17küpakenühnyunü noh tü mari kümzho kütholathovüwa; noh küütso vünüh hiri rütsü tü sakümsiemthuoh,

18küpakenühnyunü hiri johuo tü VÜWA zhi küsakenüh, hiri kajiwa tü Israel kümtsewa vü.

David vü Saküüwuowa Küphrahzhu

19Khanavü noh nüh noh kütsotükewa vü, kümohtsa vünüh küphrahte sataji: Thawa nü khra veh ünüh, jümawa rügivü hi nüh kajilüwe thsetsümthuoh, anyiri vünüh kürükawa vü hi nüh sakümsie mthuoh.

20 Hi nüh David phahra, eh siepewa; hi nüh kümtse vüjuh vi ma thsemtüthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

21jüta küsa vünüh eh ke tü ma vü küpeke peh huo nathuoh, eh pie nga nüh ma
sakümzho naveh.

22Mükünongüwa tü ma nyie vü mwara, kümsüküsawa nga ma sa mkürünyiera.

23Hi nüh ma küümaküshiwa ma tüvü nüh sanyahmtü naveh, thi ma kümrhüri
kürhieküzehmtü naveh.

24Eh künyitsazhütsa thi eh mükükhaphrükhale küümze tü, ma vü küütse naveh,
thi eh nyo vünüh ma rütsü tü sakümsie naveh.

25Hi nüh ma ke vi juhküji rügivü sanaveh thi ma ke azhie wuovü vi nü rühguri
vü sanaveh.

26Ma nüh hi vü, “Noh tü eh pa, eh Saküüwuowa, thi eh küülole lokrüwa,” ta zie
naveh.

27 Thi hi nüh ma tü vi nü küwuo khuwa sanaveh, azhih vü kajira kümsietsawa
küüsanaveh.

28Eh mükükhaphrükhale küümzewa tü, hi nüh ma kenüh küsuokürho sanaveh,
thi ma kenüh eh kütsathuowa tü müzhoshe pehnaveh.

29Hi nüh ma küriwa küsuokürho vishu naveh, thi ma kükajipewa tü atülüri rülori
üta vizhutsü naveh.

30Mükütüküzü ma tsari nüh eh Khonyowa kulem thuoüji, thi eh zhühkhori
müzhe nü mütse thuoüji,

31mükütüküzü mari nüh eh zhühkheri vürie, thi eh zhükütsüri müsa, ti thuoüji,

32Jüta thuoüji hi nüh eh zhietsüh vi nü, mari küphrürie sakümnomna tsü naveh,
thi mari künakhie kenüh kümnomna tsünaveh;

33thitü hi tü ma vünüh, eh mükükhaphrükhale küümzewa viküjawa nyu, nyutü
eh küzhütsanyitsawa vü mükünyu küsawa nyu.

34Hi tü eh kütsathuowa küvüriewa nyu, nyutü eh pomie vünüh shuküwa zhüwa
mümzhi ra.

35Küsükeri vünüh aveh kenüh, hi nüh eh kümtse vünüh küshiemthuoh; hi tü
David vü küriewa nyu.

36Ma küri tü küsuokürho pehwa naveh, ma kükajipe tü arünyi nüh eh tüvü,
küthake pehwa naveh ünüh jüthake pehwa naveh.

37Asa kümjie küsuokürho jüma tü vishu naveh; jüma tü thajüwuri pehküwa küju
tsie nü povü sanaveh, ti küza.

Kajiwa Chaküm kenüh Kürümuo

© 2015 Bible Society of India.

38Thitü khinyi nü noh nüh theraja thi kulemthuoh, noh tü noh nüh thsekümwa vü arükümtho nüh promthuoh.

39Noh nüh noh siepewa sie kütsathuowa zoriemthuoh; noh nüh azhitho vünüh ma kajilüwewa sakümne mthuoh.

40Noh nüh ma zieri aveh vürie mthuoh; noh nüh ma shiekuri küferie vü samthuoh.

41Jüla kariküwari aveh tü ma zhi müzhühvi kheh; ma tü ma zhephrura müküchieküzhü samthuoh.

42Noh nüh ma küümaküshira ke azhie wuovü sakümsie mthuoh; noh nüh ma mükünongüri aveh tü, nyierakükhruo samtüthuoh.

43Ah, noh nüh ma nyuchuwa zhieha kürelemtüthuoh, thi noh nüh arie vü ma müküütsie nüh samtüthuoh.

44Noh nüh ma ke vünüh kajikütsühwa vimtüthuoh, thi ma kükajipewa azhih vü vijamtüthuoh.

45Noh nüh ma küviza rülori sakümlumtüthuoh; noh nüh ma tü küzükrü nüh küzhutemtüthuoh.

Küvizhu kenüh Kükhuo

46Küthakele nga na lo, O VÜWA? Küsuokürho noh mpa nüh noh küthi na lo? Küthakelenga noh rükümtho tü anyih kümhie küüju na lo?

47Müsheke luo, O VÜWA, akürho küüte tü mowa nüh, mowa momaküsa kenüh noh tü, anyira tsari aveh saküjethuoh lo!

48Anyi thawa nü rhora taji aküsü müngu nüh sa wie na lo? Küsürazhie kükhrawa vünüh thawa nüh, ma kürholi vizhura na lo?

49 VÜWA, khanavü noh mükükhaphrükhale küümzewa khiela pehveh lo, noh küzhütsanyitsawa vünüh noh nüh, David vü küüshie müsa ülo?

50Müsheke luo, O VÜWA, noh siepewa tü, mokümjie müchiemzhü thuoh ünüh; hi nüh mokümjie anyira müküchie eh tüso lovü, vü nüh,

51noh mükünongüri nüh jümawa vi nü müküchiesa, O VÜWA, mari nüh jüma vi taji noh nüh thsekümwa lekhari riesa.

52Küsuokürho VÜWA tü kümgawa saluo! Jütisaluo, thi Jütisaluo.

Küreihiri 90

Lasipha 4
(Krh 90—106)
Saküüwuowa thi Anyiwa

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA, noh tü hiri kürhope azhiewa awuhle aveh vü.

2Aküzhiri müjie küsazhu atüvü nüh, nyutü noh nüh azhihnyiehvü azhihwa müjie küvizhu tüvü nüh, küsuokürho vünüh küsükürho küju noh tü Saküüwuowa.

3Noh nüh anyiri tü azhitho vü küüzem leleti, thi, "Asevü sühle luo, O nyira tsari," ta küzazati!

4 Noh notha vü mahvi anyie küsü tü luonyi kuoteküwawa kümjie, nyutü arüzavü arieh huo küsü kümjie wie.

5Noh nüh anyiri tü chijamümti; jümari tü amoh küsü kümjie wie; arüne vü apra nüh küshile üta:

6arüne vü jüma tü külie thi shile veh; münüleh vü thuoüji jüma tü tsetewa nü wazhütewa veh,

7küpakenühnyunü hiri tü, noh rüküshuwa nüh saküpokakümthuoh kenüh; noh rükümthowa nüh hiri külüwutemthuoh.

8Noh tü hiri künakhie vi noh tüvü thsemthuoh, hiri küüthi kükhiemuo vi nü noh tso aküwievü samthuoh.

9Küapkennyunü hiri rülo aveh tü, noh rükümtho kükhu vünüh teküwathuoh kenüh, hiri mahviri tü küsahzhile üta küsa vünüh, asehkhe samthuoh.

10Hiri kürho mahviri tü rürake, nyutü kümzho zhühnyo kenüh thuoüji zerake; tü matsothori thuoüji kükhoküüroh thi küsühro mpa; jümari tü shita tewathuoh, thi hiri tü prütewa veh.

11Thawa nüh noh rüküshuwa kümzho müshe veh lo, thi noh kükrü noh rükümtho müzhe taji?

12Jükenüh hiri sosie nü hiri rülori küürüh luo, jüta küsa vünüh hiri tü kümtsa luoveh ngura naveh.

13Sühle luo, O VÜWA! Küthakele nga lo? Noh sieperi nokümzeluo!

14Noh mükükhaphrükhale küümze vi nü, arüne vü hiri losaküratsüluo, jüta küsa vünüh hiri tü rülo aveh vü, nyierakhruo thi alowie naveh.

15Noh nüh rülo küzake hiri sakümnomna nüh, jüzakeri hiri vü aloküwie satsüluo, thi mahvi küzake hiri nüh kümsü ngumthuoh ünüh, jüzakeri hiri vü aloküwie satsüluo.

16Noh sieperi vü noh küürohwa tü saküthsütsüluo, thi mari tsari vü kütholathovü kümzho saküthsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

17 VÜWA hiri Saküüwuowa küütso tü, hiri rügivü küpehwa saluo, thi hiri ke nüh küürohwa tü, hiri rügivü vishutsüluo, ah, hiri ke nüh küürohwa noh nüh jüma vishu tsüluo.

Küreihiri 91

Saküüwuowa Hiri Kütotewa

1Ma tü kümsietsawa kümnyite vü kürhowa tü, kükhratsawa rüzhe vü küüpeke wa,

2 VÜWA vü, "Eh kümnyipewa thi eh shiehkuwa; eh Saküüwuowa, hi nüh ma vü lehkünowa," ta küza naveh,

3küpakenühnyunü ma nüh noh tü, amüwakütiera küjurü vünüh noh vizhu naveh, thi aküsü sanakükho vünüh noh vizhu naveh;

4ma nüh ma küsa künyi nüh noh hiete naveh, thi noh tü ma küsa kükhu vünüh kümnyipe ngu naveh; ma küzhütsanyitsa tü johuo thi kütsete küsü thi.

5Noh tü arüza vü saküümzhohwa kükrüwa nyu, nyutü arülo vü ashüchu prükütseri kükrüwa nyu,

6nyutü sanakükho aküzo vü zikütse kükrüwa nyu, nyutü rünyi küzeto vü küzoriewa kükrüwa nyu.

7Noh nato vü anyie küsü tsuotsake mühie veh, anyie türake noh ke azhie wuovü, thitü jüma tü noh vü shehnyi küruwa nyu.

8Noh tü noh notha müpa nüh küno wie sanaveh, thi kümsüküsawa nüh künoshe ngu naveh,

9küpakenühnyunü noh nüh VÜWA vi noh kümnyipe küsa kenüh, kümsietsawa vi noh kürhie küsa kenüh,

10kümsie küsü nga noh vü kütsuotsakewa nyu, kümnomna küsü nga noh zheh shehnyi küruwa nyu,

11 küpakenühnyunü noh küünote nta ma nüh, rügizhüleri tsü na küveh kenüh, noh lehri aveh vü, noh küühuo nta.

12 Mari ake rügi vü ma nüh noh küruoke naveh, noh tü aloh rügivü nüh, noh mpha mükücheke na küsa kenüh.

13 Noh tü amiewuowa thi amüre rügivü nyi naveh, noh nüh ampha kükhu vünüh amiewuo zah, thi arehsü nyite naveh,

14küpakenühnyunü ma tü küümze phohke küveh kenüh, hi nüh ma vizhu naveh; hi nüh ma nyuote naveh, küpakenühnyunü ma nüh eh nyo thsüküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

15Ma nüh hi küji vü, hi nüh ma rületsü naveh; küsühro vü hi nüh ma sietse naveh,
hi nüh ma külole thi ma chierhe naveh.

16Hi nüh kürho küsuo vi ma losaküra naveh, jüti sanü eh küülole vi ma
kütsanaveh.

Küreihiri 92

Küsiake Zah

1 VÜWA vü kümna kütsü tü kümhie küsü, ma nyo vü küsiake zah küsa, O
kümsietsawa;

2arüne vü noh mükükhaphrükhale küümze küzazhu na küsa kenüh, thi arüza vü
noh künyitsazhütsa küzazhu naveh,

3Pilichu thi takhu khi vi taji, topito jikhi sanaveh,

4küpakenühnyunü noh nüh, O VÜWA, noh küüroh nüh hi alosaküüwie kümthuoh
kenüh; no kesie kenüh hi tü noh ke nüh küüroh vü azah sa.

5Noh küürohri tü küzakelenga ji lo, O VÜWA! Noh kümsheri tü shehshem!

6Hama nü küzheri thuoüji müthsüra, küzhehphrori tü hama müthsümümshira:

7jüma tü, kümsüküsawa nüh, apra kümjie shi wie ketünga thi kümsüküsari nüh
pro wie nga, mari tü küsuokürho küzoriewa vü küzemnathuoh,

8thitü noh tü, O VÜWA, küsuokürho kümsie vü peh huo veh.

9Halie, noh mükünongüri kenüh, O VÜWA, halie, noh mükünongüri tü pokam na
küveh kenüh; kümsüküsari aveh tü voriem naveh.

10Thitü noh nüh eh rütsü tü, asüpri vo kümjie sakümsie mthuoh; noh nüh eh
rügivü avüjuh küshoke tüthuoh.

11Eh nothari tü hi mükünongüri kuotsuotsa teküwa nguthuoh, eh khünari tü hi
kümürhüri küpoka künarathuoh.

12Künyitsari tü aluophi rhu kümjie kalakenü mrhuveh, thi Lebanon vü amüse
küsü kümjie shi veh.

13Mari tü VÜWA zheh vü shiesavehthuoh, mari tü hiri Saküüwuowa
kükhurüzheh vünüh shiveh.

14Mari tü khruomwiethuoh ketünga avi pewie veh. Mari tü khra thi mizhi shehke
veh,

15 VÜWA tü müshom ta kütsana küsa kenüh; ma tü eh lokrüwa, thi ma vü
mükünyitsa küsü nga münyie.

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 93

Saküüwuowa Kajiwa

1 VÜWA tü kaji veh; ma tü kümsie vü süriesüvo sanü peveh, kruzhu küühawa vüveh; VÜWA tü kruzhu küühawa vü, ma tü kümzho vi ma tseke. Ah, azhihwa tü vishumthuoh; jüma tü vimküserathuoh;

2Noh kükajipe tü khanavü nüh vishumthuoh; noh tü küsükürho vünüh pehlawiethuoh.

3Anyuoküzari tü khake kümsiemthuoh, O VÜWA, anyuoküzari tü mari jikhi tü khake kümsiemthuoh, anyuoküzari tü mari küüshühkhi khake kümsie veh.

4Ajuh hozake tsoküshi nyieh vünüh khra, juhküji küüshuüri nyiehvü nüh khra, VÜWA kümsiewa tü khra!

5Noh küphrahzhuri tü kütoh shehm; kümtse tü noh zheh sakükatom, O VÜWA, küsuokürho sehkheküju wie nga.

Küreihiri 94

Saküüwuowa tü Aveh Lesawa

1O VÜWA, noh tü amüthoh küsa Saküüwuowa, noh müthoh küsa Saküüwuowa, wie zhuru luo!

2Süraluo, O azhih lesawa; kürhiezari vü mari Kümlie tsüluo!

3O VÜWA, kümsüküsari tü küthakele nga, küthakelenga kümsüküsari tü rietsi na lo?

4mari tü mari kükuotikuoshi zhüri küsho zhu, kümsüküsa aveh vünüh mari tü rhiezarhiechi.

5Mari tü noh nyiri sanyahjamthuoh, O VÜWA, thi noh ka sakümnomnaveh.

6Mari nüh tünyivühri thi aküpriri rehthem, thi apa mükünyieri fethem;

7thi mari nüh, "VÜWA tü ngu müveh; Jacob Saküüwuowa tü müshemveh," ta küza.

8Thsüluo, O küzhetsatsa nyiri! küzheri, nohri tü küsie thsü na lo?

9Ma tü khüna sakütsü, ma tü mükünara ülo? Ma tü notha sakütsüwa, ma tü müngura ülo?

10Ma tü akuoküjiri phraküsosiewa, ma tü phramsosie ülo? Ma tü zanyoküthsü vi nyiri sosie veh,

11 VÜWA tü anyira kümsheri thsü, mari tü athuoh, thitü arütho küsü wie.

© 2015 Bible Society of India.

12Noh nüh phraküsosie nyiwa tü kümngatsawa, O VÜWA, thi noh khonyo sosie zhu kütsüwa tü kümngatsawa.

13Küsühro rülori vünü kümnyie ma tsü na küsa kenüh, kümsüküsari kenüh küphieke müjie küchüh küju nü,

14küpakenühnyunü VÜWA nüh ma nyiri kükulewa nyu; ma nüh ma ka kütherajawa nyu;

15küpakenühnyunü künyitsari vü kümsho, tü sheleru na küveh kenüh, thi luoveh lovü kümshori aveh tü jüma müzhe naveh.

16Kümsüküsari vü thawa nüh, eh kenüh sühra tü veh lo? thawa nüh kümsüküsari vü eh kenüh tsietü veh lo?

17Mükütüküzü VÜWA nüh eh küükrawa müküsatüla, eh kürholi tü küüzo azhih vü shita rhoteküwa wie thuoh.

18Hi nüh, "Eh mpha nyicho vehthuoh," ta kümshe vü, noh mükükhaphrükhale küümze nüh, O VÜWA, hi shohkütsie.

19Eh luoveh kütsaza küzhi vü, noh luoveh saküürüzih nüh eh kürho saküüwietsü.

20Kümsüküsa takrüri tü, noh sie wuluora naveh ülo, Müküleri tü ale ta saranaveh?

21Mari tü kürü tsarü nü künyitsara kürho ruoluo, thi mükükhiehri müshemsü nü küsüm.

22Thitü VÜWA tü eh shiekuwa samthuoh, thi eh Saküüwuowa tü eh kümnyipe lokrüwa samthuoh.

23Ma nüh mari vü mari künakhiewa visheleru naveh, thi mari kümsüküsa kenüh mari saküümiemnaveh; VÜWA hiri Saküüwuowa nüh mari saküümiemnaveh.

Küreihiri 95

Küsiake Zah

1O raluo. Kürü VÜWA vü azah satsü ünüh; kürü hiri küülole lokrüwa vü, loküzhe jikhi satsü ünüh raluo!

2Hiri kürü kümnakütsü vi nü ma tsatüvü raluo; hiri kürü küsiake zahri vi nü, ma vü satsü ünüh raluo!

3küpakenühnyunü VÜWA tü, Saküüwuowa aküji küsü küsa kenüh, thi nyiazari aveh nyiehvü kaji küji küsü.

4Ma ke vü tü azhih küshehri pehveh; kümsie küzhiri nga ma zhi.

© 2015 Bible Society of India.

5Juhküji tü ma zhi, küpakenühnyunü ma nüh jüma küsa kenüh; küpakenühnyunü ma kenüh azhih küüweh küsazhu kenüh.

6O raluo, hiri kürü khurü thi küngietsuo ünüh, hiri kürü VÜWA hiri küsawa tüvü khotsü ünüh raluo!

7 küpakenühnyunü ma tü hiri Saküüwuowa küsa kenüh, thi hiri tü ma nüh küüje nyiri kheh, thi ma ke vü anyihnyihwa küsa kenüh. O jüma rülo vü nohri nüh ma jikhi küna thuoüji!

8 Nohri luoveh tü Meriba vü kümjie mükho tüm, reza vü Massah rülo vü kümjie,

9nohri pari nüh hi kümte vü, thi mari nüh eh küüroh ngumwiethuoh ketünga, mari tü hi kümte sa,

10küpakenühnyunü mahvi zürake hi awuhle jüma nyakuo taji, “Mari tü luoveh lovü aküzih nyiri, thi mari tü eh lehri müchieke,” ti küza.

11 Jükenüh hi tü eh rüküshu vünüh küshie, mari tü eh kümnyie vü müküütu na küsa kenüh.

Küreihiri 96

Saküüwuowa tü Kümsietsa Kajiwa

(1 Kkz 16.23-33)

1O VÜWA vü azah kürüthe küsü satsüluo; VÜWA vü azah satsüluo, azhih aveh!

2 VÜWA vü azah satsüluo, ma nyo tsiatsüluo; rülo küsü nüh rülo küsü vü ma küülolewa küza luo.

3Kuohjiri azavü ma kütholathovü küzazhu luo, anyiri aveh azavü ma küükrükükra küüroh küzatsüluo!

4küpakenühnyunü aküjiwa tü VÜWA, thi siake küüjisheh wa küsa kenüh; nyiazari aveh nyiehvü ma tü kükrüleh wa,

5küpakenühnyunü anyira nyiazari aveh tü anguo kheh wie; thitü VÜWA nüh atülüri sa.

6Küchiekürhe thi küthola tü ma tüvü pehveh; kümzho thi aküzü tü ma kümtsezheh vü pehveh.

7 VÜWA vü küsieke tsüluo, O anyira tharuori, VÜWA vü kütholathovü thi kümzho tsüluo!

8Ma nyo vü kütsüleh kütholathovü VÜWA vü tsüluo; tsüna küsari viru luo, thi ma nyulari vü raluo!

9Kümtse küüde vünüh VÜWA khurü luo; ma tüvü küshüh luo, azhih aveh!

© 2015 Bible Society of India.

10Akuohjiri azavü, "VÜWA tü kaji veh! Ah, azhihwa tü vishumthuoh, jüma tü vi mükungahrathuoh; küzarike vünüh ma nüh, anyiri ale sanaveh ünüh," ti küza luo.

11Atülüri kürü küülowie luo, thi azhihwa tü nyieraküükhruo luo; juhküjiwa tü küüshühkhi saluo, thi jüma küprori aveh;

12azhuhri tü ma sie luo, thi jüma lovü kütüri aveh! Jütathuoüji aküze vü athsohri aveh tü loküzhe kenüh azah sanaveh.

13 VÜWA tüvü, küpakenühnyunü ma kütsethuoh kenüh, küpakenühnyunü ma tü azhihwa alesa nta kütse kenüh. Ma tü künyitsa vünüh azhihwa lesanaveh, thi ma küzhütsa vi nü nyiri lesanaveh.

Küreihiri 97

Saküüwuowa tü Küsietsa Takrüwa

1 VÜWA tü kaji veh; azhihwa tü nyierakhruo luo; Aju nato vü kürhori tü alowie luo!

2Akülüri thi küzomthsüthsü tü, ma mükie nü pehveh; künyitsa thi kümsho tü ma kükajipe ajupe wa.

3Anyih tü ma tüvü wa, thi ma küwuluori mükie nü pehküvehri tsomümti.

4Ma tsorieh nüh azhihwa wieke veh; azhihwa nüh ngu taji küshüh veh.

5 VÜWA tüvü aküzhiri tü ratewawati, azhih aveh VÜWA tüvü.

6Atülüri tü ma künyitsa zhüchüh veh; thi nyiri aveh nüh ma kütholathovü ngu veh.

7Atso kükhurüri aveh küzükrü vü thsemthuoh, mari tü amemkünyie anguori vü mari kürhiezarhiechi sa; nyiaza aveh nga ma tüvü küngietsuo veh.

8Zion nüh künara nü alowie thi, Judah tsavühri tü nyierakhruo veh, noh shihzhüri kenüh, O Saküüwuowa,

9küpakenühnyunü noh tü, O VÜWA, azhih aveh nyiehvü kümsiewa küsa kenüh; noh tü nyiazari aveh nyieh vünüh hozake sakümsiem thuoh.

10Thari nüh kümsü kre tseveh ünüh VÜWA tü jümari lo veh; ma nüh ma kümtseri kürho müshie veh; ma nüh kümsüküsara ke vünüh mari vizhu veh.

11Künyitsari kenüh aküwie tü thohrietsü veh, thi luoveh kümshori kenüh loküzhe.

12 VÜWA vü nyierakhruo luo, O nohri künyitsari, thi ma nyo kümtsewa vü kümnatsüluo!

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 98

Saküüwuowa tü Zhihwa Takrüwa

1O VÜWA vü azah kürüthe küsü satsüluo, küpakenühnyunü ma nüh, küükrükükra zanyori küsahthuo kenüh! Ma ke azhie wuovü thi ma kümtse apie nüh ma tü kükhra sa.

2 VÜWA nüh ma kükhrara saküthsümthuoh, akuori notha vü ma nüh ma künyitsa saküngumthuoh.

3Ma nüh ma mükükhaphrükhale, thi küzhütsanyitsa müshekem thuoh, Israel zheh vü. Azhih küpohteri aveh Saküüwuowa kükhrara ngumthuoh.

4 VÜWA vü nyierakükhruo jikhi küsü satsüluo, azhih aveh; nyierakükhruo zah sa zhu luo, thi küsiake zah saluo!

5Topito vi nü VÜWA vü küsiake zah satsüluo, topito thi küthomo jikhi vi taji!

6Tütüri thi rütsü jikhi vi nü, VÜWA, kajiwa tüvü loküzhe jikhi küsa sataji!

7Juhküjiwa tü küüshühkhi küsaluo, thi jümari aveh küpro luo; azhihwa thi jüma lovü kürhori!

8Anyuoküzari tü mari ake küüje luo; küzhihori tü loküzhe kenüh kürü azah küsaluo

9 VÜWA tüvü, küpakenühnyunü ma tü, azhihwa lesa nta tseküveh kenüh. Ma tü künyitsa vi azhihwa lesanaveh, thi küzarike vi anyiri lesanaveh.

Küreihiri 99

Saküüwuowa tü Kümsietsa Kajiwa

1 VÜWA tü kaji veh; anyiri tü küüshüh luo! ma tü aküsa küpesawa rügivü kükaji sanü shupehveh; azhihwa tü küüzhüh luo!

2 VÜWA tü Zion vü ji veh; ma tü nyiri aveh nyiehvü sakümsie veh.

3Mari tü noh nyo küji, thi kükrüküngo nyowa küüsiakeluo! Kümtse tü ma!

4Kükhra kajiwa, kümsho külowa, noh nüh küzarikeküsa wule satetsüthuoh; noh nüh kümshoküsa wule satsüthuoh thi Jacob vü künyitsa satsüthuoh.

5 VÜWA hiri Saküüwuowa siekeluo; ma mpha vünüh khurü luo! Kümtse tü ma!

6Mosa thi Aron tü ma navüri azavü peh, Samuel nga ma nyo küjiri azavü nyi peh. Mari tü VÜWA vü zie, thi ma nüh mari rületsü.

7 Ma nüh anyikhu lokhuo vünüh mari vü phrahte; mari nüh ma povüri sa, thi ma nüh mari vü kütsü zhühkheri sa.

© 2015 Bible Society of India.

8O VÜWA hiri VÜWA, noh nüh mari vü rülekütsü sa; noh tü mari vü noküja Saküüwuowa kürü, thitü mari mükülehküsa ashewi küsari küsü.

9 VÜWA hiri Saküüwuowa sieke luo, thi ma kümtse aküzhi vünüh khurü luo; küpakenühnyunü VÜWA hiri Saküüwuowa tü, mütha küm kenüh!

Küreihiri 100

Küsiake Küreihi

1 VÜWA vü loküzhe jikhi satsüluo, azhih veh!

2Aloküwie vi VÜWA kütsü saluo! Azah reihi nü ma tsatüvü raluo!

3 VÜWA tü Saküüwuowa ti küsa thsüluo! Hiri küsa tü ma nüh, thi hiri tü ma zhi; hiri tü anyiri, thi ma nüh küjekütse nyihzhüri.

4Kümnakütsü vi ma kheriri vü tu luo, thi küsiake vi ma nyulari vü tu luo! Ma vü kümna tsüluo, tsia nü ma nyo tsüluo!

5 küpakenühnyunü VÜWA tü mhiem; ma mükükhaphrükhale küümze tü küsuokürho wa veh, thi ma künyitsazhütsa tü awuhleri aveh vü wa veh.

Küreihiri 101

Kajiri Küsü nüh Küphrahzhu

1Hi nüh küzhütsa thi künyitsa zah reihi naveh; noh vü, O VÜWA, hi nüh küsiake azah sanaveh.

2Kümte mükünyie aleh vü hi tü kükheke tsü naveh. O noh tü küsie hi vü ru na lo? eh zheh lovü hi tü ehluoveh mütse nü rhonaveh;

3Mkümhie zanyo küsü nga hi tü, eh notha tüvü küsawa nyu. Hi tü küülu küüroh mülo; jüma tü hi vü küüpekewa nyu.

4Mkünyitsa luoveh tü hi vünüh küületsuom naveh; hi tü kümsü küsü nga küthsüwa nyu.

5Ma thawa nü küüzhe vünüh ma zhephru küriezhühkewa phratetsenüh hi nüh zoriem naveh. Anyi kürhiezatso sakütsewa, thi kükuotikuoshi luovehwa vü kütsewa hi tü küüzhikewa nyu.

6Hi nüh azhihwa vü künyitsazhütsa vünüh, küütso vi nü no naveh, jüta küsa vünüh mari tü hi sie kürho sanaveh; kümte mükünyie aleh vü kütsewa nüh, eh kütsü küüsanaveh.

7Kürieriekhri sakütse nyi küsü nga eh zheh lovü müküürhora; akürie küphrahte nyi küsü nga, eh tsatüvü müshuke müwara.

© 2015 Bible Society of India.

8Arüne küruzhu hi nüh azhih hala, kümsüküsari aveh zoriem naveh, VÜWA nyujiwa vünüh kümsüküsari aveh vijam naveh.

Küreihiri 102

Viza Nyi Küsü Küsühro kenüh Kükhuo

1Eh kükhuo künatüluo, O VÜWA; eh küüzie tü noh vü küüru luo!

2Hi vünüh noh nyieh küthitemwa tümluo eh müshekümnomna rülo vü! Noh khüna hi vü kümrheke luo; hi nüh küji rülo vü pre nü hi rületsüluo!

3küpakenühnyunü eh rülori tü, anyikhu kümjie tewa küveh kenüh, thi eh rüri tü amo kümjie ju veh.

4Eh luoveh tü apra kümjie kürhienyahmthuoh, thi wazhümthuoh; hi tü eh lohse tsana küsa kümam.

5Hi nüh zie nü külüchi kenüh, eh rüri tü eh sazhü vü küpeketewathuoh.

6Hi tü reza vü riesümwa kümjie, jaküm azhievü khujorü küsü kümjie;

7Hi tü korhi peh, hi tü zheh rügi vü küüzoküza müwa küsü kümjie.

8Rülo aveh nga hi mükünongüri tü hi nyiepeveh, hi riesaküükhriri kütseri tü ehnyo vi nü kümzü satse,

9küpakenühnyunü hi tü alohse üta aweji kütsa kenüh, thi arüthsü vi eh küzhu vü wurü,

10noh arüküshu kenüh; küpakenühnyunü noh nüh, hi kha nü hi vijakümthuoh kenüh.

11Eh rülori tü münüleh rüzhe kümjie; hi tü apra kümjie wazhümthuoh.

12Thitü noh tü, O VÜWA, küsuokürho küükajimthuoh; noh nyo tü awuhle aveh vü pehmthuoh.

13Noh tü sühra nü Zion nokümze naveh; ma tso na küsa tsothothuoh, küteke küsa tsotho tü rupehvehthuoh,

14küpakenühnyunü noh sieperi tü, ma lohri kümze nü küjeh veh; thi ma zhitho vü nokümze veh.

15Akuohjiri tü VÜWA nyo krü naveh, thi azhih vü kajiri aveh noh kütholathovü krü naveh,

16küpakenühnyunü VÜWA nüh Zion sana küveh kenüh, ma tü ma kütholathovü vünüh küngu naveh;

17Ma tü therakümra kükhuo chieke naveh, thi mari zhiekekükhuo kümawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

18Hamatü wuhle küru küsü kenüh küzhüke luo, jüta küsa vünüh wuo na küsa nyiri tü, VÜWA siakera naveh:

19Jüti küsa vü ma nüh, ma kümtse azhie kümsiewa vünüh noküturu naveh, atülü vünüh VÜWA nüh azhih no veh,

20aküsiküsari külüchi künana küsa kenüh, Küpoka vünüh süm na küsari sakürüzihtsü na küsa kenüh;

21anyiri nüh Zion vünüh VÜWA nyo küzazhu naveh, thi Jerusalem vünüh ma küsiake küzazhu naveh,

22Anyiri nüh küsezhuh vü, thi kajiperi nüh VÜWA khurü naveh.

23Ma nüh eh kükhra kürhoküzhila vünüh zokhuom; ma nüh eh rülori sakümlumtü.

24"O! eh Saküüwuowa," ti küza, hi nüh, "Hala nüh hi vitemwa tüm, eh kürho küzhila vünüh, noh mahviri tü küzhike wuhle aveh vü," ti küza!

25Noh nüh khana vünüh azhihwa ajupe tü sakemthuoh, thi atülüri tü noh ke nüh küüroh kheh.

26Jümari tü pokahm wie naveh, thitü noh thuoüji pehwie naveh; jümari tü thsünyawa üta aveh sephatewa naveh. Noh nüh jümari tü thsütüjuh üta khaphrütü veh, thi mari tü ratewa naveh;

27thitü noh thuoüji zarike wie, thi noh mahviri tü küpote münyie.

28Noh siepara tsari tü luovehji nü kürho sanaveh; mari kütsarhie tü noh tüvü vishu naveh.

Küreihiri 103

Saküüwuowa Küümze

1 VÜWA tsiatsüluo, O eh kürholi; thi eh lovü kütü aveh nga, ma kümtse nyowa tsiatsüluo!

2 VÜWA tsiatsüluo, O eh sietse, thi ma zakütsakünyia ri aveh müküma tüm,

3noh künakhie aveh noküjatüwa, ma tü noh küna aveh sakümhie veh,

4ma nüh küphieke vünüh noh kürho rhesatsü, ma nüh mükükhaphrükhale küümze, thi noküümze vi noh kajilüwe viküvü,

5noh kürho küju ma nüh kümhie vi noh losakürа tsü, jüta küsa vünüh noh küviza tü, aluomü üta sakürüthe tsü.

6 VÜWA tü künyitsa vünüh küüroh veh, thi mürüküvehri aveh kenüh kümshowa küüroh veh.

© 2015 Bible Society of India.

7Ma nüh ma lehri Mosa vü saküthsümthuoh, ma küürohküliri Israel nyiri vü saküthsümthuoh.

8 VÜWA tü lonashehm thi lozhishehm, arümshunyi thi mükükhaphrükhale küümze vü wuhzhi

9Ma tü tsotho aveh vü küphrawanyu, nyutü ma tü ma rüküshu küsuokürho küpeh wa nyu.

10Ma tü hiri kükhiemuo müzhe nü hiri vü küsawa nyu, nyutü hiri künakhieri müzhe nü amüthoh küsawa nyu,

11küpakenühnyunü atülü tü, azhihwa nyieh vünüh müsie küm kenüh, ma mükükhaphrükhale külo tü ma kükrüri vü ji shehm;

12zhietu vünüh zhieshu thake, jüthake ma nüh hiri küphrürieri vija küm sa.

13Apa küsü nüh ma tsa noküümze kümjie, jükümjie VÜWA nüh ma kükrüri tü nokümze veh,

14küpakenühnyunü ma tü hiri atsonyie thsüküveh kenüh; ma nüh hiri tü azhitho ta müsheke küveh kenüh.

15Anyiri kenüh thuoüji, ma rülori tü apra kümjie wie; azhuh vü aküwu küsü üta rhoveh;

16küpakenühnyunü amürhü tü, jüma nyiehvü mürhüwa, thi tewathuoh, thi jüma ape tü müthsü le thuoh.

17Thitü VÜWA mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho vünüh küsuokürho küju, ma kükrüri rügivü, thi ma künyitsa tü atsari vünüh atsari küju,

18ma kütsathuo küsari vü, thi ma nüh azhükütsüri müshe nü küsari.

19 VÜWA tü ma kükajipe atülüri vü vishumthuoh, thi ma kajipe tü aveh vü takrü veh.

20 VÜWA tsiatsüluo, O nohri ma zhühleri, nohri kükhrari ma zhü küsari, ma zhü jikhi vü küna nü!

21 VÜWA tsiatsüluo, ma shiejiri aveh, ma müshe küsa ma nasari!

22 VÜWA tsiatsüluo, ma küürohri aveh, ma nüh kükhraviküveh azhie aveh vü. VÜWA tsiatsüluo, O eh kürholi!

Küreihiri 104

1O VÜWA eh Saküüwuowa, noh tü ji shehm. Noh tü küchiekürhe thi kümsie vünüh küzhu,

© 2015 Bible Society of India.

2thsünyawa nüh küüzhute kümhie aküwie vi nü, noh mpa nüh küzhute veh, juhthsüzheh küsü shohküüta kümjie, ma nüh atülüri shohküta,

3ma tü noh wiepa lütori ajuhri nyiehvü tokesa veh, noh tü akülu vi rawuh kheka sa, noh tü amürhü küsa rügivü tse,

4 Noh tü amürhü vi noh zhüleküvüri sa, anyih thi nyihzhu vi anasari sa.

5Noh nüh azhihwa tü, ma juperi rügi vü sasavehthuoh, jüta küsa kenüh jüma tü mükungah ra wiethuoh.

6Thsünyawa vi küüzhu kümjie noh nüh, jüma aküsheh vi küzhutemthuoh; ajuhri tü aküzhiri nyiehvü toke.

7Noh nüh küshüke vünüh mari tü zhütewa; noh tsoküshi vünüh mari tü prütewa.

8Aküzhiri tü toke, anyuori tü tetsuo, jümari kenüh noh nüh azhie chieke küsari.

9Mari müküükarira arüh noh nüh samtüthuoh, jüta küsa vünüh mari tü, azhihwa mükülüwutele nüh sanaveh.

10Noh nüh anyuori vü juwi küüpuzhu; jümari tü küzhihori azhievü küli,

11mari nüh azhuh vü samwa aveh vü ajuh küzhu tsü; ato rawuhküzari tü mari juhküürieh zhulora.

12Mari vünüh amürhü vü amüwari nga, mari kürhope pehveh; mari tü atsuonari azavü azah sa veh.

13Noh kümsie lojipe vünüh noh nüh, aküzhiri ajuh zütsü veh; azhihwa tü noh küüroh aviwa nüh alora veh.

14Noh nüh mieshümiesa kenüh apra saküüsho, thi areri tü anyiri nüh kürohtsana küsa kenüh, jüti küsa vünüh ma nüh azhih vünüh, kütsaküzhu vizhu na küsa kenüh,

15thi anyira luoveh alosaküüwie na küsa kenüh akhah tsü, ma nyieh sa küürieh na küsa kenüh vüjuh tsü, thi anyira luoveh sakükhra na küsa kenüh alohse tsü.

16Ajuh küwale vünüh VÜWA thsohri tü zütsü, Lebanon vü akani thsoh shieküsari tü.

17Amüwa nüh jümari vü mari aphra sa veh; küsürawi tü akülathsohri vünüh azhehsa veh.

18Aküzhi kümsieri tü anguzuori kenüh; alokrüri tü atsuokrihri kümnyipe.

19Noh nüh asa tü azaleri küüthsü nta sasa veh; arünyi tü ma tekütu tsotho thsü veh.

20Noh nüh aküzo satsü, thi jüma tü arüza, jüma tsothovü areza vü samwari aveh zhuküshuhru vü.

© 2015 Bible Society of India.

21Amiewuo atsari tü mari ashie kenüh khu, Saküüwuowa vünüh mari ashie phah.

22Rünyi shuküru vü, mari tü tewa nü mari aku vü zehtewa.

23Anyiri tü ma küüroh vü tsezhuwa, thi münüleh küju ma küüroh vü peh.

24O VÜWA, noh küürohri tü küzake nga zhi lo! Jümari aveh tü kümtsa vünüh noh nüh sa kheh, azhihwa tü noh nüh jeküsari nüh pro.

25Tuwuovü thuoüji juhküji, ji thi müza, jüma tü zanyo mküürührhüra nüh proveh, rhoküveh zanyori küzah thi aküji.

26 Ajuhieri tü jüla kuowa, thi noh nüh Leviathan tü jüma lovü, sa küüzhie nta satsü sa veh.

27Hamari aveh nga noh no veh, khem ta küsa azale vü mari ashie küütsü nta.

28Noh nüh mari vü kütsü vü, mari nüh jümari vizhuhzhuhti; noh nüh noh ke sakütsü vü, jümari tü zanyo kümhie nüh promthuoh.

29Noh nüh noh nyieh küthi kümvü, mari tü luovehzah tewawati; noh nüh mari rütho viteküwa vü, mari tü sütewa veh, thi mari zhitho vü shele tewa veh.

30Noh nüh noh Sietse küüze vü, mari tü saküjera; thi noh nüh azhito nyiehwa sakürüthetheti.

31 VÜWA kütholathovüwa tü küsuokürho küüzhike luo, VÜWA tü ma küürohri vü nyiehraküükhruo luo,

32ma tü azhihwa no nü küshühshühti, ma nüh aküzhiri papa ti, thi jümari tü anyikhu shushuti!

33Hi tü eh kürho küju VÜWA vü azah satsü naveh; eh kürho pehküveh küju nü hi tü, Saküüwuowa vü küsiake zah satsü naveh.

34Eh kümshe tü makülo küüsaluo, küpakenühnyunü hi tü VÜWA vü nyierakhruo küveh kenüh.

35Kükhiemuori tü azhihwa vünüh küüzoriem luo, thi kümsüküsari tü müküpeh le tümluo! VÜWA tsiatsüluo, O eh kürholi! VÜWA siakeluo!

Küreihiri 105

Saküüwuowa thi Manyiri

1O VÜWA vü kümna tsüluo, ma nyo ji luo, nyiri azavü ma küürohkülih sakütsaluo!

2Ma vü azah satsüluo, ma vü küsiake zah satsüluo, ma küngo küürohri aveh küza luo!

© 2015 Bible Society of India.

3Ma kümtse nyo vü kütholathovü saluo; VÜWA küphara luovehri tü nyieraküükhruo luo!

4 VÜWA thi ma kümzho phah luo, mükütuo tü ma küpeh phah luo!

5Ma nüh küngo küüroh saküsari müsheke luo, ma küükrükükrari, thi ma povü nüh küshu ashihzhüri,

6O ma siepe Abraham tsatoriwa, Jacob tsari, ma nüh rüka kümri!

7Ma tü VÜWA hiri Saküüwuowa; ma lesari tü azhih aveh vü pehveh.

8Ma tü küsuokürho ma kütsathuo müshephohke, ma nüh azhükütsü azhüwa wuhleri anyie küsü kenüh,

9 kütsathuo ma nüh Abraham sie saküsawa, Isaac vü ma küüshie küphrahzhu,

10 ma nüh Jacob vü azhühkhe küsü kümjie vünüh, Israel vü küsükürho kütsathuo küsü kümjie vünüh,

11"Hi nüh noh vü Kanan zhih tsü naveh, akaküvi kümjie vünüh, noh müthoh tsü naveh," ti küza.

12Mari tü küzüla tsotho vü, zülasheh wie, thi jüla aküpriri sa,

13Akuohji küsü vünüh akuoküji küsü vü, kajipe küsü vünüh anyi küpawa vü tse wa,

14 ma nüh nyi küsü nga mari müküümrü; makeri'a nüh ma nüh kajiri shüke,

15Hi nüh thsekümri müpa tüm, eh setsaküthsüri vü kümnomna mtsütüm, ti küza!

16 Ma nüh azhih rügivü kümkhuojih küjizhuh vü, thi alohse rükütsüh aveh zoshi khehmtü,

17 mari atüvü ma nüh nyi küsü küze, Josef, atükha küsü kümjie zhu küüzewa.

18 Ma mpha tü amürü nüh akürü kieveh, ma ku tü amürü kümkie küsü lovü thse;

19ma nüh mowa küza nüh müjie küru küju nü VÜWA zhü tü ma müte.

20 Kajiwa nüh küze nü ma küshu, anyira takrüwa nüh ma sakürüzihtsü;

21 ma nüh ma zheh vü ma tü avü küsa, thi ma zhi aveh vü takrü küüsa,

22ma loküzhe vünüh ma kajitsari süphienta, thi ma kükhruori vü kümtsa sosienta.

23 Jüti küsa vü Israel tü Egypt vü ru; Jacob tü Ham zhih vü aküpriri sarho.

24 Thi VÜWA nüh ma nyiri aviküpeshehtsü, thi mari küümaküshiri nyiehvü nüh, mari sakümzho tsü.

© 2015 Bible Society of India.

25Ma nyiri kümrhü nta ma nüh, mari luoveh sakürele tsü, ma sieperi sie aromhie sheh nta.

26 Ma nüh ma siepewa Mosa, thi ma nüh kürükawa Aron küze.

27Mari azavü ma thsoshiwa mari nüh küroh, thi Ham zhih vü küükrükükra küüroh sa.

28 Ma nüh aküzo küze, thi azhihwa saküzo; mari nüh ma zhüri müküna nüh sam.

29 Ma nüh mari ajuh azüh saküjemtü, thi mari anga saküsüm tü.

30 Mari zhih tü awuh vi saküpromtü, mari kajira zekuri vü wie nga.

31 Ma nüh phrahte, thinü wiezü küüzhüh ru, thi mari nyuji aveh vü wiezüri ru.

32 Atsohkürü müthoh vünüh ma nüh, mari vü arazhi tsü, thi mari azhih aveh vü atsohrie küürieh.

33Ma nüh mari rhelivi rhuri, thi ampah rhuri kürhie, thi mari nyuji thsohri feriem thuoh.

34 Ma nüh phrahte, thinü akriema ru, thi ashukrie kükalari müküchierhüra ru;

35mari zhih vü renyawa aveh jümari nüh zorie khehm, thi mari zhito vü athsoviri tsa kümtsem tü.

36 Mari zhih vü küwuo khuri aveh kürhiethe khehm, mari kümzho vünüh küshu pokhuri aveh.

37 Jüti sanü ma nüh rakasa thi suna vi Israel sie shu, thi ma kuohri azhievü nyi küsü nga ajih mümshü.

38Mari tsezhuteküwa vü Egypt tü alowie, küpakenühnyunü jümara kükrüshike tü, jümawa vü küturu kenüh.

39 Kühiete kenüh ma nüh akülu küsü shohkütara, thi arüza vü wie na küsa kenüh anyih tsü.

40 Mari nüh khuo, thi ma nüh amüwa küze, thi atülü vünüh alohse küüshekücha vi mari tsü.

41 Ma nüh alokrü satsü, thinü ajuh puzhuru; jüma tü arühku kümjie küpohu vü liwa,

42küpakenühnyunü ma tü ma kümtse phrahzhu kütsü, thi ma siepewa Abraham kümsheke kenüh.

43Jüti sanü ma nüh ma nyiri siezhutaji, azah sanü ma nüh kürükari sie shu.

44 Thi ma nüh akuoküjira zhihri vi mari tsü; thi mari nüh anyira küürohkükhra avi suoperi vitewa,

© 2015 Bible Society of India.

45Küpote küju mari tü, ma zhühkhewa müsaji mükümhie kenüh, thi ma khonyori müshe. VÜWA siake!

Küreihiri 106

VÜWA nüh Ma Nyiri vü Kümhie

1 VÜWA sia O VÜWA vü kümna tsüluo, ma tü kümhie kenüh; küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho küzhike küveh kenüh!

2Thawa nüh VÜWA zanyoküsa kükhra phrahtera na lo, nyutü ma küsiake aveh kütsa tsüra na lo?

3Thari nüh kümshowa müzhe veh ünüh, tsotho aveh vü künyitsa küsari tü kütsiaküvüri.

4Hi müsheke luo, O VÜWA, noh nyiri vü küütso küütsa vü; noh nüh mari küvizhu vü hi kükraluo;

5jüta küsa vünüh hi tü noh nüh, kürükara kütsarhienyurhie ngu mhie veh, jüta küsa vünüh hi tü noh kuohjiwa aloküwie vü, nyiehrakhruora naveh, jüta küsa vünüh hi tü, noh ka vi kütholathovü sara naveh.

6Hiri nga thi hiri pari nga khiemuomthuoh; hiri tü künakhie samthuoh, hiri tü khusükhurüshehmthuoh.

7 Hiri pari tü Egypt vü küpeh vü, noh kükrüküngo küürohri müshemtsü nüh sam; mari tü noh mükükhaphrükhale küümze, küwale mümsheke nüh sam, thitü kümrujuh küji vü kümsietsawa ruohluom.

8Thitü ma nüh ma nyo rieh vünüh mari külolethuoh, jüta küsa vünüh ma tü ma kükhra kümzhowa, saküthsüra na küveh kenüh.

9 Ma nüh Kümru Juhküji shüke, thi jüma tü küwehteru; jüti sanü küpohu küsü vünüh, küsiezhu üta aküsheh vünüh mari siezhu.

10Jüti küsa vünüh ma nüh, küümaküshira ke vünüh mari külole, thi mükünongüra kümzho vünüh mari vizhuthuoh.

11Thi ajuh nüh mari küwuluori külüwute kheh; mari nyi küsü nga mükükhe.

12 Thinü mari tü ma zhü tsotü, mari tü ma küsiake zah sa.

13Thitü mari tü shita ma küürohri kümatewa; mari tü ma kümshe mühuo nüh sam.

14 Thitü mari tü reza vü müküüzhikera kümnguthuoke sa, thi küpohu vünüh Saküüwuowa müte;

15mari nüh kükhuowa ma nüh tsü, thitü mari azhievü küsarie küna küsü küze.

© 2015 Bible Society of India.

16 Anyiri nüh kürünape vünüh Mosa thi Aron, VÜWA kümtsewa nokü̈üma vü,

17azhih nüh ka taji Dathan müzhum, thi Abiram riehkhuo küzhutem.

18Mari riehkhuo vü anyih nga tso shuteru; anyihzhu nüh kümsüküsawa tsom.

19 Horeb vü mari tü mieshüzah küsü sa, thi akülü atso küsü khurü.

20Mari tü Saküüwuowa kütholathovü kümzhiluo sa, are kümrhuo shüvotsa küsü atso müthoh vünüh.

21Mari tü Saküüwuowa kümam, Egypt vü ma nüh aküji zanyori sa,

22Ham zhih vü kükrükündo küürohri, kümru Juhküji vü mükümshera zanyori küsa.

23Jükenüh mari zorie nta ma nüh küza, Mosa, ma nüh kürükawa tü, ma tüvü küvürie vü mütsie ülo, mari küzorie vünüh ma rükümtho sakürelem nta.

24 Thinü mari tü loküm azhih jüma matewa, ma küphrahzhu vü mütsotü nüh sam.

25Mari tü mari juhthsüzhehri vünüh jakhujazhi, thi VÜWA jikhi müvi nüh sam.

26Jükenüh ma nüh ma ke thi anyuchuwa mari vü thsuoke, jüti sanü ma nüh reza vünüh mari saküülu nta sa,

27 thi mari küthsoküzhiri tü akuoküjira za vü, sarietsü na küsa kenüh, asuori nyiehvü zhuhrietsü na küsa kenüh.

28 Jüti sanü mari tü mari mpa nüh Baal azhiwa Poer vü nyi sarü, thi aküsüwa vü küsahthuo kükhurü tsa;

29mari tü mari nüh küürori vi nü, VÜWA arüsaküshu, thi mari azhievü sanakükho shuteru.

30Thinü Finehas azhie vü süra tsie, thinü sanakükhuowa tü khetetewa.

31Jüti küsa vü jüma tü künyitsa ma vü chieke, küsuokürho wuhlewuhle küju.

32 Mari nüh Meriba juhri vünüh ma rüsaküshu, thi jüma tü makeri'a nüh Mosa vü münomna;

33küpakenühnyunü mari nüh ma sietse sakükha küm kenüh, thi ma nüh mkükatozhüri phrahte.

34 Mari nüh anyiri müzorie, VÜWA nüh mari vü azhükütsü kümjie müsa,

35thitü mari tü akuoküjiri sarü mari nüh küsari üta thsü nü sa.

36Mari tü jümara anguora kütsüsa, jümari tü mari küjurü sateru.

37 Mari tü mari atsari vi sahthuo, thi matsa nyizavühri vi tsuore vü sahthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

38 mari nüh mükükhieh azüh küsho zhu, mari atsa nyimpari thi atsavühra züh, mari nüh jümari vi Jananra nguo vü sahthuo; thi azüh vi azhih jüma sakümnem.

39Hakümjie vünüh mari tü, mari mükeri mümtse nüh sateru, thi mari küsaküphra vü, küüphroküphrie satewa.

40 Thinü VÜWA rüküshu tü ma nyiri vü juzhu, thi ma nüh ma kaküviwa rhorhatewa;

41ma nüh mari vi nü akuoküjira ke vü thsem, jüti sanü mari kümrhüri nüh mari nyiehvü takrü sa.

42Mari mükünongüri nüh mari mürü, thi mari nüh kükete mari kümzho kükhu vü sieteru.

43Ma nüh hozakeri nga mari vizhu, thitü mari tü mamsheri vünüh wuluo, thi mari künakhie vünüh mari vikütsuom.

44Jüta wie ketünga ma nüh, mari müshekümnomna vünüh chieke, ma nüh mari kükrü küünara vü.

45Ma tü mari riehria nüh ma kütsathuowa müsheke, thi ma mükükhaphrükhale küümze küwale müzhe taji mari mküle nojatsü.

46Ma nüh mari noküümze satsü, mari kürekheri aveh vünüh.

47 Hiri külole luo, O VÜWA hiri Saküüwuowa, thi akuoküjiri aza vünüh hiri vizhuh luo, jüta küsa vünüh hiri tü, noh nyo kümtsewa vü kümna tsü ra naveh, thi noh küsiake vü kütholathovü tsüra naveh.

48 VÜWA, Israel Saküüwuowa tü kütsiaküvüwa saluo, küsükürho vünüh küsükürho küju! Thi anyiri aveh tü, “Jüti küsawa saluo,” ti küza! VÜWA siake!

Küreihiri 107

Lasipha 5
(Krh 107—150)
Küsiake vünüh Saküüwuowa Kümhie

1 O VÜWA vü kümna tsüluo, küpakenühnyunü ma tü kümhie kenüh; ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho küzhike küveh kenüh!

2 VÜWA nüh kürhehsari tü jüti küüzawa saluo; jümari tü ma nüh küsühro vünüh kürhehsari kheh,

3thi azhihwa vünüh vizhuhke, zhieshu vünüh thi zhietu vünüh, zhiehseh vünüh thi zhiehtü vünüh.

4Wuori thuoüji küpohu jakümri vü tsetewa, kürhora anyuji lehkhuji mphahra nüh sa;

© 2015 Bible Society of India.

5rüma thi kürieh, mari azhie vü mari kürholi tü thasütewa.

6Thinü mari küsühro vünüh mari tü VÜWA vü zie, thi ma nüh mari müshekümnomna vünüh mari vizhu;

7ma nüh aleh kümsho vünüh mari siewa, mari nüh kürho anyujiwa müjie küju nü.

8 VÜWA mükükhaphrükhale küümzewa kenüh, mari tü ma küüsiakeluo, ma kükrükungo küürohri kenüh anyira tsari vü!

9küpakenühnyunü ma nüh ajuhküüriehwa alosaküra küveh kenüh, thi zanyo kümhie vi kürümawa saküprotsü veh.

10Wuori nü aküzo vü thi küsüpe vü shupeh, aküsiküsari tü kümnomna, thi amürüri vü shupeh,

11küpakenühnyunü mari nüh, Saküüwuowa zhüri küruohluo kenüh, thi kümsietsawa kümshe müshüjaküm kenüh.

12Mari luoveh tü küüroh kükho vi küngietsuo; mari tü nyi küsü nga nüh, mari küükra münyie nüh külum.

13Jüti küsa vü mari tü, mari küsühro vünüh VÜWA vü zie, thi mari müshekümnomna vünüh ma nüh mari vizhu,

14ma nüh aküzo vünüh, thi aküsü vünüh alievü vizhu, thi mari küphehteri zothuoriejamtü.

15Ma mükükhaphrükhale küümze kenüh, mari tü VÜWA kümna küütsüluo, anyira tsari vü ma küngo küürohri kenüh!

16küpakenühnyunü ma nüh, mürü mükhieri zokhurie, thi mürü rüpe tehthuo künyi samtü.

17Wuori thuoüji mari kükhiemuole aleh khuji kenüh naküm sa, thi mari künakhieri kenüh kümnomna setu;

18mari tü ashie muomuo wienga nyakuotewa, thi mari tü aküsü kheriri vü shehnyitewa.

19Thinü mari tü mari küsühro vünüh VÜWA vü zie, thi ma nüh mari müshekümnomna vünüh mari vizhu;

20ma zhü küze nü mari sakümhie, thi küzorie vünüh mari vizhu.

21Mari tü VÜWA mükükhaphrükhale küümzewa kenüh, ma vü kümna küütsüluo, anyira tsari vü ma küngo küürohri kenüh!

22Thi mari tü kümnakütsü küsahthuo kükhurü küüsaluo, thi loküzhe küreihiri vünüh ma küürohkülihri küza luo!

© 2015 Bible Society of India.

23Wuori thuoüji ajuhieri vünüh juhküji vü tetsuo, aküji juhri vünüh asü sa;

24mari tü VÜWA küürohküliri ngu, aküsheh vü ma küngo küürohri,

25küpakenühnyunü ma nüh azhütsü, thi tsohmürhü saküsühra, jüma nüh juhküji küüshühri sakütoke.

26Jümari tü atülü vü kuo, jümari tü aküshehlori vü tse tsuo; mari luovehküji tü mari kümsü tsotho vünüh ratewa,

27mari tü kümshe nyiri kümjie, puozhipuoluo thi puolepuoza, thi mari kümshe vü pohtem.

28Jüti sanü mari tü, mari küsühro vünüh VÜWA vü zie, thi mari müshekümnomna vünüh ma nüh mari vizhu;

29ma nüh tsohmrhü saküüzohm, thi juhküji küüshühri tü saküüzohm

30Jüti küsa vü mari tü alowie, küpakenühnyunü mari nüh küzohküm kenüh, thi ma nüh mari sie mari kümngu, kümnyiepe vü ru.

31Ma mükükhaphrükhale küümze kenüh, mari tü VÜWA küüsiakeluo, anyira tsari vü ma küngo küürohri kenüh!

32Mari tü anyira ashieji vünüh ma khake luo, thi kükhruora kümhu vünüh ma siakeluo.

33Ma nüh arühguri tü küpohu vü saküüreleleti, juwi juhri tü küürie azhito vü küreleleti,

34avi khielota küpe azhih vünüh, amütsü tsama zhih satewa, ma kümsüküsa arhie kenüh.

35Ma nüh küpohu vünüh ajuh kümsheke saküjemtü, nyihküm azhih vünüh juwi juhküshu saküjemtü.

36Thi ma nüh kürümari tü jüla küürho sa, thi mari nüh jülo vü kürho nyuji vishu;

37mari tü azhuhri vü zhuh, thi rheliviri shie, thi avi khielota küpe la.

38Ma kütsia vünüh mari tü saküzhi küjisheh; thi ma nüh mari seshuh züla müküze.

39Mari sakütsuo thi vi saküsaji küma vü, kümrü, küsühro thi luovehküna vünüh,

40ma nüh kajitsari rügivü momakütalo küshoke tsü veh thi lekhuji mükünyuri vü mari tse küüzezeti;

41thitü ma nüh küthohtsari kümnomna vünüh viküsühra veh, thi mari tharuori tü anyihnyihriehkhuori kümjie satsü veh,

© 2015 Bible Society of India.

42kümshori tü jüma ngu nü alowie veh; thi kümsüküsari aveh tü, mari apo khete tü veh.

43Thawa nüh thsü veh ünüh, ma tü zanyo hamari vü kükheke luo; anyiri tü VÜWA mükükhaphrükhale küümze kümshenoluo.

Küreihiri 108

Azah küsü David nüh Küreihi

Mükünongüri kenüh Küükra Kükhuo
(Krh 57.7-11; 60.5-12)

1Eh luoveh tü mükhaphrükhale, O Saküüwuowa, eh luoveh tü mükhaphrükhale! Hi nüh azah reihi thi küthomokhi sanaveh! Süraluo, eh kürholi!

2Süraluo, O atakhu thi topito! Hi nüh atholeh müchüke naveh!

3Hi nüh noh vü kümna tsü naveh, O VÜWA, anyiri azavü, akuoküjiri azavü hi nüh noh vü küsiake zah sanaveh,

4küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, atülüri nyieh vünüh ji müsiem, noh küzhütsanyitsa tü akülüri ju veh.

5Sakümsie luo, O Saküüwuowa, atülüri nyiehvü! Noh kütholathovü azhih aveh nyiehwa küsaluo!

6Jüti sanü noh küthomotsawa tü vizhu mhie veh, noh ke azhie wuovü nüh kükratsüluo, thi hi rületsüluo!

7Saküüwuowa nüh ma kümtsezheh vünüh phrahzhu! Hi nüh kürera vünüh Shekhem küsuomtü naveh, thi Sukkoth Nyuo tü tuozhum naveh.

8Gilead tü eh zhi; Manase tü eh zhi; Efraim tü eh thehkulüwe; Judah tü eh kajikütsüh.

9Moab thuoüji eh ketsoku; Edom rügivü eh jihküükruvüh fojake; Filistin nyiehvü hi nüh, akükhrara vünüh zie, ti sa.

10Thawa nüh shiehkukümzho nyujiwa vü hi sieru na lo? Thawa nüh Edom vü hi siewa na lo?

11Noh tü hiri kulemja ülo, O Saküüwuowa? Noh tü tsezhu müwa nü, O Saküüwuowa, hiri thopahiri sie nü.

12O küümaküshiri sie saluo na küsa kenüh, küükra hiri satsüluo, küpakenühnyunü nyira küükra tü müjuju wie!

13Hiri tü Saküüwuowa sie nü luovehküze sanaveh; jüma tü ma nüh hiri mükünongüri nyinyam naveh.

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 109

Küsühro vü Anyira Kürü

1Zoti müpeh tümluo, O küsiake Saküüwuowa!

2küpakenühnyunü kümsüküsa thi kürieriekhri apo tü, ka nü hi sie saluo veh, akürie müzhiri vi phrahte nü hi sie ruohluo veh.

3Mari nüh kümrhü azhüri vi hi mükieke, thi ma zhühnyo münyie nüh hi ro.

4Eh küümze mari tsünüh mari tü hi shele küjo, hi nüh makeri'a nüh kükhuo sa wie ketünga.

5Jükenüh mari nüh kümhiewa kenüh, kümsü vi eh jisuo satsü, thi eh küümze kenüh kümrhü vi eh jisuo satsü,

6kümsüküsari küsü hi vü küüzeluo; ma küüjori küsü nüh ma küümte luo.

7Ma tü kümteno mthuoüji, ma tü küsazih vü küürum luo; ma kükhuo tü kükhimuo ti chiekem luo!

8 Ma rülori tü küüzülam tüluo; küpari nüh ma zanyo küüprüm luo!

9Ma tsari tü apa mükünyieri küüsam luo, thi ma vüvüh tü küütünyim luo!

10Ma tsari tü tseletseza nü khuo küütse luo; mari arhie küferie vünüh zhezhu küja saluo!

11Ma nüh küpeh aveh tü aphreküpehri nüh, revi küüzekhehm luo; anyitheri nüh ma nüh, küürohkükho küsa aviri aveh müzhüvi luo!

12Nyi küsü nga nüh ma vü kürnyi mükütsa tümluo, nyutü atsa apa mükünyieri nomküümze tümluo!

13Ma kütsarhienyurhie tü tethuomtüluo; ma nyo tü wuhle künyiawa vü vijakümwa saluo!

14Ma para künakhie tü VÜWA tüvü küümshekem luo, thi ma zah kükhiemuo tü vi müküja tümluo!

15Jümari tü mükütuo wie thuoh nüh, VÜWA tüvü küüpehm luo; thi azhih vünüh ma seküsa tü küütethuom luo!

16küpakenühnyunü kürnyi kütsana küsa ma nüh, mükümsheke kenüh, thitü kümkhuori thi küthotsari, thi luovehkuokümri mari küsü küju zhewa.

17Ma tü kümzü lom; kümzü tü ma vü küürum luo! Ma tü akütsia mülo; jüma tü ma vünüh küületsuom luo!

18Ma tü kümzü vi küsazhe kruzhu kümjie vi küzhum, jüma tü ma sümo vü ajuh kümjie küüjiem luo, thi avüjuh kümjie ma rüri vü küüjiem luo!

© 2015 Bible Society of India.

19Jümatü ma nüh thsünyawa vi ma kütiehte kümjie, ma küütiehte luo, rülotsotho
kütsekevüh vi nü, ma kütseke kümjie ma kütseke luo!

20 VÜWA vünüh hamatü hi küüjori jisuo küsaluo, eh kürho vü kümsü phrahte
kütsera jisuo küüsaluo!

21Thitü noh tü, O Saküüwuowa VÜWA, noh nyo rieh vünüh eh mütho sanü
siekürolu o; küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhale küümze tü, mhieküm
kenüh, hi vizhu luo!

22küpakenühnyunü hi tü mükhuo thi thohtsaküm kenüh, thi eh luoveh tü eh lovü
nüh münomna mthuoh.

23Hi tü tewathuoh, münüleh vü arüzhe kümjie; hi tü ashukrie küsü kümjie
küzhühjamthuoh.

24Assa küsa vünüh eh kho tü thasümthuoh; eh satsa nga satü
tsikükhriekhriethuoh.

25 Hi tü eh küüjori vü müküchieküzhü zanyo küsü samthuoh; mari nüh hi küngu
vü, mari tü mari alü küzezeti.

26Hi kükratsüluo, O VÜWA eh Saküüwuowa! noh mükükhaphrükhale küümze
müzhe nü hi külole luo!

27Hamatü noh ke ti küsa mari nüh küthsüluo; noh nüh, O VÜWA, jüma samthuoh!

28Mari tü küümzüm luo, thitü noh thuoüji kütsiaküüvü luo! hi kümnomna
kütsüri tü küzükrü vü thsem luo; noh siepewa tü alowiem luo!

29Hi küüjori tü müküchiekürhe vi küüzhum luo; mari tü athsü küsü nüh kütiehte
kümjie, mari mpa mari küzükrü nüh kütietem luo?

30Eh po vi nü VÜWA vü hi nüh kümna küji tsü naveh; kükajipe azhievü nüh hi nüh
ma siake naveh.

31Küpakenühnyunü ma nüh, küthotsara ke azhiewuovü tsie küveh kenüh, küüsü
nta ma mshekümsüri vünüh ma külole nta.

Küreihiri 110

Vüwa thi Ma nüh Rükaküm Kajiwa

1 VÜWA nüh eh vüwa vü: “Eh ke azhie wuovü shupeh luo, hi nüh noh
mükünongüri vi nü, noh jihkünyipe müjieküsa küju nü,” ti küza.

2 VÜWA nüh Zion vünüh noh kükhra kajikütsüh tsü küze. Noh mükünongüri
azhievü takrü sa!

© 2015 Bible Society of India.

3Noh nyiri tü mari mpa nüh, müjuju vünüh tsüm naveh, noh shiejiwa sie küwa vü kümtse küzhiri rügivü. Rüne ashiekuo lovü nüh, aküzo kümjie noh küviza tü noh vü ru naveh.

4 VÜWA nüh küshiemthuoh, thi ma kümshe kükhaphrüwa nyu, “Noh tü küsuokürho navü küsü wiethuoh, Melkhizedek rüleh asevü nüh,” ti küza.

5 VÜWA tü noh zhie wuovü pehveh; ma rükümtho rülo vü ma nüh kajiri sariem naveh.

6Ma nüh akuoküjiri azavü ashih satsü naveh, akümori vi mari saküpro; ma nüh lehvüri kütsührie naveh, azhih kümzawa rügivü.

7Aleh vü ma tü arühgu vünüh ajuhzhu naveh; jükenüh ma tü ma lü toke naveh.

Küreihiri 111

VÜWA Küsiake vünüh

1 VÜWA siake. Hi nüh eh luoveh ajü vi VÜWA küsiake tsü naveh, kümshora riehkhuo ashieji vünüh.

2Aküji tü VÜWA küürohri, jüma külori aveh nüh chieveh.

3Küchiekürhe thi kümsie küpro thuoüji ma küüroh, thi ma künyitsa thuoüji küsuokürho küzhike veh.

4Ma nüh ma küngo küürohri kümsheke na küsa kenüh sashu; VÜWA tü lozhisheh thi lohnasheh.

5Ma nüh ma kükrüri vü ashie totsü veh; ma thuoüji ma kütsathuowa müsheke peh huo veh.

6Ma nüh ma nyiri vü ma kümzho küürohri kütsamthuoh, mari vi akuoküjira ka kütsü vünüh.

7Ma ke nüh küürohri tü nyitsazhütsa thi müsho; ma küsosiezhüri aveh tü alehkünora kheh,

8Jümari tü küsuokürho thi sehkhe küju kenüh samthuoh, küzhütsanyitsa thi kümsho vünüh, kürona küsa kenüh.

9Ma nüh ma nyiri vü kürhehsa küzemthuoh; ma nüh küsuokürho ma kütsathuo azhütsümthuoh. Kümtse thi kükrükungo tü ma nyo!

10 VÜWA kükrü thuoüji kümtsa pokhuwa; jüma kümzhejuriri aveh thuoüji, küthsükümshi kümhie pehra veh. Ma küsiake thuoüji küsuokürho pehra veh!

Küreihiri 112

Nyito Kümhiera Loküzhe

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA siake. VÜWA kükrü nyiwa thuoüji kütsia küvüwa, ma thuoüji ma nüh azhükütsüri vü nolo!

2Ma küthsoküzhiri tü azhih vü khrasheke naveh; kümshowa wuhle tü tsiakütsü naveh.

3Ame thi künyirhie ri tü ma zheh lovü pehveh; thi ma künyitsa tü küsuokürho pehra veh.

4Kümshora kenüh aküzovü aküwie shura veh; VÜWA tü lozhisheh, lohnasheh, thi nyitsasheh.

5Anyi thawa nüh lozhe thi aküna tsü veh ünüh, jüma tü mühie sheh veh, thawa nüh kümsho vinü ma küüro saveh ünüh,

6küpakenühnyunü künyitsari thuoüji, piketü küüsewa nyu; ma thuoüji müsheke peh huo wie naveh.

7Ma thuoüji kümsü zhühwari kükrüwa nyu; ma luoveh tü mzhosheveh, VÜWA vü tsotü nü.

8Ma luoveh tü kütoshemü, ma thuoüji kükrüwa nyu, ma küwuluori vü ma küsangü müjie küngu küju nü.

9 Ma nüh müjuju suo, ma nüh kümkhuori vü tsü; ma künyitsa tü küsuokürho pehveh; ma rütsü tü küchiekürhe vünüh sakümsiemthuoh.

10Kümsüküsa nyiwa tü jüma ngu nü arüshushuti, ma tü ma ha hahri nü ratewawati; kümsüküsa nyiwa küsangü tü, ratewaveh.

Küreihiri 113

VÜWA Kümhie vünüh Küsiake

1 VÜWA siake! Siake, O VÜWA sieperi, VÜWA nyo siakeluo!

2 VÜWA nyo tü tsotho hala nüh küsuokürho, akütsiaküvüwa saluo!

3Rünyi küshu vünüh ma kütu küju, VÜWA nyo thuoüji küsiake leh!

4 VÜWA tü akuoküjiri aveh nyiehvü müsie veh, thi ma kütholathovü tü atülü nyiehvü!

5Thawa nüh VÜWA hiri Saküüwuowa kümjie lo, ma thuoüji kümsie rügivü shupeh veh,

6thawa nüh kületsuo vünüh atülüri, thi azhihwa rügivü nokututu veh lo?

7Ma tü azhitho vünüh kümkhuori khakeketi, thi aweji kümproke vünüh küthotsari sakütokeketi,

© 2015 Bible Society of India.

8mari vi kajitsari sie shuküüpeh nta, ma nyira kajitsari sie shuküüpeh nta.

9Ma nüh krevüh küvükrewa vü azheh tsütsüti, ma tü atsara külotsawa zah satsüveh.

Küreihiri 114

Tsekükarira Zah

1 Israel tü Egypt vünüh tsezhuteküwa vü, Jacob zhehwa tü azhüthera nyiri zheh vünüh, tsezhuteküwa vü,

2Judah tü ma kümtsezheh satera, Israel thuoüji ma küükhatepe satera.

3 Juhküjiwa tü no nü zhütewa, Jordan thuoüji asevü sühleteru.

4Aküzhiri tü nyihzhüvori üta jo, küzhihori tü nyihzhüzah üta jo.

5O juhküjiwa, mowa nüh noh saküüte veh lo? O Jordan, noh nüh asevü sühle teküwatü?

6O aküzhiri, nohri tü nyihzhüvori üta jo vehlo? O küzhihori, nohri nyihzhüzahri üta jo vehlo?

7Khekheti küshüh luo, O azhih, VÜWA tsatü vü, Jacob Saküüwuowa tsatü vü,

8 alokrü vünüh kümsheke juh sakümwa, lokhielo vünüh ajuh juwi saküüshuwa.

Küreihiri 115

Saküüwuo Zhütsawa

1Hiri vü nyu, O VÜWA, hiri vü nyu, thitü noh nyo vü kütholathovü tsü veh, noh mükükhaphrükhale küümze, thi noh küzhütsanyitsa rieh nüh!

2Akuohjiri tü mokenüh, “Mari Saküüwuowa tü khiela pehveh lo?” ta küüphrahte na lo.

3Hiri Saküüwuowa thuoüji atülüri vü pehveh; ma nüh momowa lo veh ünüh jümari sa veh.

4 Mari nguori thuoüji rakasa thi suna, anyira ke nüh küürohri.

5Jümari tü apo pe veh, thitü azhü müphra; anotha pe veh, thitü müngu.

6Jümari tü khüna peh veh, thitü müküna ra; anyaku peh veh, thitü mükürhera.

7Jümari tü ake pe veh, thitü zanyo müpara, ampha pe veh, thitü mütse; thi mari khuhru vü mari jikhi müsa.

8Jümari küsari nga jümari kümjie wie; jümari kütsotüri aveh nga jükümjie wie.

9O Israel, VÜWA vü alehnoluo! ma thuoüji mari küükrawa thi mari johuo.

© 2015 Bible Society of India.

10O Aron zhehlori, VÜWA vü nohri lehküno thse luo! Ma tü mari küükrawa thi mari johuo.

11Nohri VÜWA kükrüri, VÜWA vü lehnoluo! Ma tü mari küükrawa thi mari johuo.

12 VÜWA thuoüji hiri rülie müshephoke veh, ma nüh tsia hiri tsü veh; ma nüh Israel zheh tsiatsü naveh; ma nüh Aron zheh tsiatsü naveh;

13 ma nüh VÜWA kükrüri tsiatsü naveh, küzah nga thi aküji nga.

14 VÜWA nüh nohri saküzhi kütsüwa saluo, nohri nga thi nohri tsari nga!

15 VÜWA nüh nohri tü tsiakütsüwa saluo, atülüwa thi azhih küsawa nüh!

16Atülüri tü VÜWA atülüri, thitü azhih thuoüji anyira tsari vü ma nüh tsümthuoh.

17Aküsüri thuoüji VÜWA müsiake, nyutü zohmta küsa vü tekütsuori tü VÜWA müsiake.

18Thitü mari thuoüji VÜWA tsiatsü naveh, atsotho hala nüh wa küsuokürho sehkhe küju. VÜWA siake!

Küreihiri 116

Nyi Küsü Aküsü vünüh Küülole kenüh Saküüwuowa Küsiake

1Hi tü Vüwa lom, küpakenühnyunü ma nüh eh jikhi, thi hi nüh zhiekekükhuo küna kümtüthuoh kenüh,

2küpakenühnyunü ma nüh hi vü ma khüna küümrheke kenüh, jükenüh eh kürho küju hi tü ma ji naveh.

3Aküsü kükrü nüh hi mükieshemthuoh; küsürazhie künari nüh hi shohtemthuoh; hi tü müshemnomna thi müshekümnomna vünüh münomnamthuoh.

4Jüti küsa vü hi nüh VÜWA nyo ji taji: “O VÜWA, hi nüh noh vü khopeke veh,” ti sa.

5Külozhisheh, thi künyitsa tü VÜWA; hiri Saküüwuowa tü noküümzeshehwa.

6 VÜWA nüh külesori kücheveh; hi vikütsuo küm vü, ma nüh hi küloletsü.

7Sühle luo, O eh kürholi, noh kümnyie vü; küpakenühnyunü VÜWA nüh, noh vü küwuzhi sakümthuoh kenüh,

8küpakenühnyunü noh nüh aküsü vünüh, eh kürholi vizhu kütsü kenüh, arüthsü vünüh eh notha vizhutsü, kümshü vünüh eh jih vizhutsü,

9hi tü VÜWA tüvü tse veh rhoküveh azhihwa vü.

10 Hi tü eh kütsotü sara, hi nüh, “Hi tü kümnomna jishehmthuoh,” ta wie ketünga;

© 2015 Bible Society of India.

11Hi nüh eh kükrü vünüh, “Nyiri aveh tü kürütso küsü wie,” ti küza.

12Hi tü VÜWA vü mowa tsüna lo ma nüh hi vü küwuzhi aveh kenüh?

13Hi nüh küülolera ahuowa khake naveh thi VÜWA nyo ji naveh,

14Hi nüh eh küüshieküphrahzhuri VÜWA vü tsü naveh ma nyiri aveh tsatüvü nüh.

15 VÜWA notha vü akürhe thuoüji ma kümtseri küsü.

16O VÜWA, hi tü noh siepe; hi tü noh siepe, noh siepevühwa atsa. Eh küphehte noh nüh lejatsüthuoh.

17Hi nüh noh vü kümnakütsü küsahthuo tsü naveh thi VÜWA nyo ji naveh.

18Hi nüh eh küüshieküphrahzhu VÜWA vü tsü naveh ma nyiri aveh tsatüvü nüh,

19 VÜWA zheh nyulari vünüh, noh zhila vünüh, O Jerusalem. VÜWA siake!

Küreihiri 117

VÜWA Küsiake

1 VÜWA siakeluo, akuoküjiri aveh! Ma khakeluo, anyiri aveh!

2küpakenühnyunü aküji thuoüji hiri vü, ma mükükhaphrükhale küümzewa kenüh; thi VÜWA küzhütsanyitsa tü, küsuokürho pehra veh. VÜWA siake!

Küreihiri 118

Kükhrara kenüh Kümna Kükhuo

1 O VÜWA vü kümna tsüluo, ma tü mühie küm kenüh; ma mükükhaphrükhale küümze tü küsuokürho pehra veh!

2Israel tü, “Ma mükükhaphrükhale küümze thuoüji, küsuokürho pehra veh,” ti küüza luo.

3Aron zhehlo tü, “Ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehra veh,” ti küüphrahte luo.

4 VÜWA kükrüri tü, “Ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehra veh,” ti küüphrahte luo.

5Eh müshekümnomna vünüh hi nüh VÜWA ji; VÜWA nüh hi rületsü thi hi sakürüzih tsü.

6 VÜWA sietse tü hi vü pehveh, hi tü mükrü. Anyiri nüh hi vü mowa sara naveh lo?

7 VÜWA tü hi kükra nta hi wuovü pehveh; hi kümrhüri vü kükhrara vü nüh no naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8 VÜWA vünüh kümnyipe küvi nüh kümpha khe, anyiri vü küüzhe thse na küsanü.

9 VÜWA vünüh kümnyipe küvi nüh kümpha khe kajitsari vü küüzhe thse na küsanü.

10 Akuohjiri aveh nüh hi mükielem; VÜWA nyo vünüh hi nüh jümari tethuojam!

11 Mari nüh hi mükielem, awuowuo vünüh hi mükielem; VÜWA nyo vünüh hi nüh jümari tethuojam!

12 Mari tü aweri kümjie hi mükiel, arüzhü anyih küsü kümjie mari nüh phierake; VÜWA nyo vünüh hi nüh jümari tethuom!

13 Hi tü kümkhra nüh küchie, jüti sanü küülu nta sa, thitü VÜWA nüh hi kükratsü.

14 VÜWA tü eh kükhrawa thi eh zah; ma tü eh küülolerawa samthuoh.

15 Künaluo, kükhrara aloküwie azahri, künyitsa juhthsüzhehri vünüh: "VÜWA ke azhie wuovü tü luovehküze sa,

16 VÜWA ke azhie wuovü tü sakümsiemthuoh, VÜWA ke azhie wuovü tü luovehküze sa," ti sa!

17 Hi tü küsüwa nyu, thitü hi tü rho naveh, jüti sanü VÜWA küürohküliri küzaküthsüle naveh.

18 VÜWA nüh hi tü mtesheh nü hi phrasosiethuoh, thitü ma nüh hi vi nü aküsü vü müthse.

19 Künyitsa kheriri sanü hi vü tsüluo, jüta küsa vü nüh hi tü jümari vünüh, tu nü VÜWA vü kümna tsü naveh.

20 Hama tü VÜWA kheri; künyitsari tü jümawa vünüh tu naveh.

21 Hi nüh noh kümna tsü veh, noh nüh hi kürüle kenüh, thi eh küülolera samthuoh.

22 Azhehküsari nüh kulejaküm alohwa tü ajühkewa alü samthuoh.

23 Hama tü VÜWA nüh küsa; hiri tü jümawa vü nyierakhruo, thi alowie ünüh raluo.

24 Rülo hama tü VÜWA nüh küsa; hiri tü jümawa vü nyierakhruo thi alowie ünüh raluo.

25 Hiri külole luo, hiri nüh noh khopeke veh, O VÜWA! O VÜWA, hiri nüh noh khopeke veh, hiri vü küsara tsüluo!

26 Thawa nüh VÜWA nyo vünüh tu veh ünüh, kütsiaküvüwa saluo! VÜWA zheh vünüh hiri nüh noh tsiatsü veh.

© 2015 Bible Society of India.

27 VÜWA tü Saküüwuowa, thi ma nüh hiri vü küwie tsümthuoh. Atsuonari vinü pheteluo, kükhurüpe küju!

28Noh tü eh Saküüwuowa, thi hi nüh kümna vi noh tsü naveh; noh tü eh Saküüwuowa, hi nüh noh khake naveh.

29O VÜWA vü kümna tsüluo, küpakenühnyunü ma tü kümhie kenüh; küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehra küveh kenüh!

Küreihiri 119

VÜWA Khonyo

1Thari nüh kümte lehkhuji münyie nüh akütsiaküvüri, VÜWA khonyo vü kütseri tü akütsiaküvüri.

2Ma povüzhü küsari tü akütsiaküvüri, mari luoveh ajü vi ma küphahri tü kütsiaküvüri,

3alehmkünyu müküsari nga, thitü ma lehri vü kütse!

4Noh küsosiezhü ri tü kükheke nü sa üta noh nüh küümzheju nta azhütsü.

5O, noh zhühkheri kümzhe vünüh eh lehkhujiri tü, mükhaphrükhale nüh sanaveh!

6Jüta thuoüji hi tü küzükrü vü küthsewa nyu thuoh, eh notha vi noh zhükütsüri aveh vü nophokena.

7Luoveh kümsho küsü vi nü noh siake naveh, hi nüh noh künyitsa zhühkhori küthsüra vü.

8Hi nüh noh zhühkheri müzhe naveh; O hi mükuleju tümluo!

VÜWA Khonyo Zhüküvi

9Vizari küsü tü mokümjie ma lehkhuji kümtse sara na lo? noh zhü jüma kühuote kümzhe vünüh.

10Eh luoveh ajü vi hi tü noh phah veh; noh zhükütsüri vünüh hi tü, tsemüküze tümluo!

11Hi tü noh zhü vi eh luoveh lovü thsemthuoh, jüta küsa vünüh hi tü noh vü, mükhiemuo nüh sana küveh kenüh.

12Noh tü kütsiaküvüwa saluo, O VÜWA; noh zhühkeri vi hi sosieluo!

13Hi nüh eh pomie vi küzazhu veh, noh po zhühkhori aveh,

14hi tü noh povüzhüri lehkhuji tü künyirhie aveh nokülo zake no lom.

© 2015 Bible Society of India.

15Hi nüh noh küsosiezhüri vü müshephoke naveh, thi noh lehri vü eh notha nophoeke naveh.

16Hi tü noh zhühkheri vü nolo naveh; hi tü noh zhü küümawa nyu.

17Noh siepewa vü küwuzhisheh vünüh satsüluo, jüta küsa vünüh hi tü rho, thi noh zhü müzhe naveh.

18Eh notha satsüluo, jüta küsa vünüh, hi tü noh khonyo vünüh aküngori ngu naveh ünüh.

19Hi tü azhih vü küpriri küsü; hi vünüh noh zhükütsüri müküthi tümluo!

20Eh kürholi müngu nü ngetewathuoh, tsotho aveh noh zhühkhori kenüh.

21Noh tü kürhiezawa phraveh, müzükümri, noh zhükütsüri vünüh tseteküwari;

22hi vünüh jümari müküchieküzhü momakütalo vijamtüluo, küpakenühnyunü hi nüh noh povüzhüri kümzhethuoh kenüh.

23Kajitsari nüh shupeh nü eh müküleh phahwie ketünga, noh siepewa thuoüji noh zhühkheri vü müshephoke naveh.

24Noh povüzhüri tü hi nüh nokülowa, jümari tü hi zhühphiekütsüri.

VÜWA Khonyo Zhüküna nta Küütuoke

25Eh kürholi tü azhitho vü küpeke mthuoh; noh zhü müzhe nü hi sakürholuo!

26Hi nüh eh lehkhujiri küüza vü, noh nüh hi rületsü; noh zhühkheri vi hi sosieluo!

27Noh küsosiezhü lehkhujiri vi hi saküüthsümshi luo, thi hi tü noh küngo müshephoke naveh.

28Luovehküna kenüh eh kürholi tü ratewaveh; noh zhü müzhe nü hi saküükhratüluo!

29Mükünyu lehkhujiri hi vünüh vi kületsuom luo; thi noh khonyowa külozhisheh vünüh hi sosieluo!

30Hi nüh küzhütsanyitsa lehkhujiwa rükamthuoh, hi nüh noh zhühkhori eh tüvü samthuoh.

31Hi tü noh povüzhü vü khephoke veh, O VÜWA; hi vi küzükrü vü müthse tümluo.

32Hi tü noh zhükütsü lehkhujiwa vü zhü naveh, noh nüh eh küthsükümshi sa küüji vü!

33Hi sosieluo, O VÜWA, noh zhühkheri lehkhujiri; thi hi nüh jüma tü sehkhe küju sawa naveh.

34Hi vü küthsükümshi tsüluo, jüta küsa vünüh hi tü, noh khonyowa sara naveh, thi eh luoveh ajü jüma müzhe naveh.

© 2015 Bible Society of India.

35Noh zhükütsüri lekhuji vü hi siakeluo, küpakenühnyunü hi tü jüla noloküm kenüh.

36Eh luoveh tü noh povüzhüri vü küükhe luo, thi akünyia vü nyu nüh!

37Eh notha tü müjujuri küno vünüh küüsühle luo; thi noh lehkhujiri vü akürho hi tsüluo.

38Noh siepewa vü noh küphrahzhuzhüwa kütom luo, jüma tü noh kükrüri kenüh.

39Küüjo hi nüh krüshike küvehwa kürele küzem tüluo; küpakenühnyunü noh zhühkhori tü mühiem.

40Halie, hi tü noh küsosiezhüri müngu veh; noh künyitsa vünüh hi vü akürho tsüluo!

41Noh mükükhaphrükhale küümzewa tü, hi vü küüru luo, O VÜWA, noh küülolewa tü noh nüh küphrahzhu müzhe taji;

42jütathuoüji hi müküchieri kenüh hi tü, kürüle pehra naveh, küpakenühnyunü hi tü noh zhü vü alehno küveh kenüh.

43Thi eh po vünüh noh lehküno zhü vizhumküru tümluo, küpakenühnyunü eh küluozhe tü, noh zhühkhori vü pehküveh kenüh.

44Hi nüh mükütuo nüh noh khonyo müzhe peh huo naveh, küsuokürho thi sehkhe küju;

45thi hi nüh küüchuo vünüh tse naveh, küpakenühnyunü hi nüh noh küsosiezhüri küphah kenüh.

46Hi nüh povüzhüri nga kajira tüvü phrahte naveh, thi küzükrü vü küthsewa nyu;

47küpakenühnyunü hi nüh eh nokülo tü, noh zhükütsüri vünüh küngura kenüh, hi nüh külowa.

48Hi nüh noh zhühnyori siake veh, jüma tü hi nüh lo, thi hi nüh noh zhühkheri vü müshephoke naveh.

VÜWA Khonyo vü Küüzhe

49Noh siepewa vü noh zhü müsheke luo, noh nüh jümawa vü eh küluozhe satsü.

50Eh kümnomna vü hama tü eh luoveh saküürüzihwa jüta küsa vünüh noh küphrahzhuwa nüh hi vü akürho tsü.

51Saküüwuowa mükünyie nyiri nüh hi riesakükhri kheh, thitü hi tü noh khonyo vünüh sühle temwa.

52Hi nüh khana vünüh noh zhühkhori kümshe vü, hi tü luovehkürüzih sa, O VÜWA.

© 2015 Bible Society of India.

53Kümsüküsa kenüh, arükümtho nüh hi retemümti, noh khonyo kükuleri nüh.

54Noh zhühkheri tü eh zah saru, eh zhetse zheh vü.

55Rüza vü hi nüh noh nyo müshekeke ti, O VÜWA, thi noh khonyo münyiazati.

56Kütsia hamatü hi vü tsuotsake, jüti küsa vünüh hi nüh noh küsosiezhüri müzhera.

VÜWA Khonyo vü Küjüle

57 VÜWA tü eh suope; noh zhüri müzhe nti hi nüh phrahzhu veh.

58Eh luoveh aveh vi hi nüh noh kükhuo saveh; noh küphrahzhu müzhe nü hi lozhisheh luo.

59Hi nüh noh lehkhujiri kümshe vü, hi tü eh mpha tü noh povüzhüri vü küreleke;

60Hi tü müküzhike nüh pretsaprelom; noh zhühnyori müzhe nti.

61Kümsüküsara kuliri nüh hi tietewie nga, hi tü noh khonyo müküma.

62Hi nüh noh siake nti tsotüla vü sühra, küpakenühnyunü noh künyitsa zhühkhori kenüh,

63hi tü noh kükrüri aveh riekhuo vü nyiküsü, noh küsosiezhüri kümzhera riekhuo.

64Azhihwa tü, O VÜWA, noh mükükhaphrükhale küümze nüh pro; noh zhühkhe vi hi sosieluo!

VÜWA Khonyo Mame

65Noh nüh noh siepewa sie kümhie ta sathuoh, O VÜWA noh zhü müzhe taji.

66Aleküsathsü thi zanyoküthsü kümhie vi hi sosieluo, küpakenühnyunü hi tü noh zhühnyori müshetsü küveh kenüh.

67Hi kümnomna tüvü hi tü noh khazih tewa; thitü khinyi thuoüji hi tü noh zhü müzhe vehthuoh.

68Noh tü mühiem thi kümhie sasati; noh zhühkhe vi hi sosieluo.

69 VÜWA mükünyieri nüh akürie vi külüwu mthuoh, thitü eh luoveh ajü vi hi nüh noh küsosiezhüri müzhe veh;

70mari luoveh tü aküthü kümjie külie, thitü hi thuoüji noh khonyo vü nolo.

71Hi münomna küm jüma tü eh kenüh kümhie, jüta küsa vünüh hi tü noh zhühkheri thsüra.

72Noh po lo vü khonyowa tü eh kenüh, suna thi raka anyienyie akre nyiehvü nüh mühiem.

VÜWA Khonyo Kümsho

© 2015 Bible Society of India.

73Noh ke nüh hi zhe thi saküüje; hi tü noh zhühnyori thsü na küsa kenüh, küthsükümshi vi hi tsüluo.

74Noh kükrüri nüh hi ngu nü nyierakhruo naveh, küpakenühnyunü hi nüh noh zhü vü küluozhe kenüh.

75Hi nüh thsü veh, O VÜWA, noh nüh kürathuokütsüri tü müshom, thi künyitsazhütsa vünüh noh nüh hi sakümnomnathuoh.

76Noh mükükhaphrükhale küümze tü, eh luoveh sakürüzih na ti lieke luo, noh siepewa vü noh küphrahzhu müzhe taji.

77Noh noküümze hi vü küüru luo, hi tü rho na küsa kenüh; küpakenühnyunü noh khonyo tü hi nüh nokülowa kenüh.

78 VÜWA mükünyieri tü küzükrü vü thsem luo, küpakenühnyunü mari nüh kürhokhonyo vi nü, hi saküsaji kümthuoh kenüh; thitü eh kenüh thuoüji, hi nü noh küsosiezhüri vü müshephoke naveh.

79Noh kükrüri tü hi vü küüsühle luo, jüta küsa vünüh mari tü, noh povüzhüri thsü mhie veh.

80Eh luoveh tü noh zhühkheri vü kümte mükümnyie saluo, jüta küsa vünüh hi tü küzükrü vü, vi müthse nüh sana küveh kenüh!

Küvizhu Kenüh Kükhuo

81Eh kürholi tü noh küülolewa kenüh mnomnashemthuoh, hi tü noh zhü vü luozhe veh.

82Eh notha tü noh küphrahzhu noküpeh vünüh sazihzihti; hi nüh, “Noh tü küsie eh luoveh sakürüzih na thuoh lo?” ti küna,

83küpakenühnyunü hi tü anyikhu lovü, akhah lehuo küsü kümjiethuoh küsathuoh kenüh, tü hi tü noh zhühkheri müküma.

84Noh siepewa tü küthake müküzhike üji mümhie lo? Noh tü küsie hi kümnomnasakütsüri shih sana lo?

85Kürhiezari tü eh kenüh azhikrie phieke sa veh, noh khonyo vü mkümzhe nyiri nüh.

86Noh zhühnyori aveh tü zhütsa, mari nüh mükünyurühle vünüh vi hi saküümnomatsü; hi kükraluo!

87Mari nüh azhih vü pike vünüh hi vü sehkhe satsü zhih; thitü hi tü noh küsosiezhüri mükule wie.

88Noh mükükhaphrükhale küümze nüh, eh kürho küsesa tüluo, jüta küsa vünüh hi tü, noh po povüzhüri sa ra naveh.

VÜWA Khonyo vü Kütsotü

© 2015 Bible Society of India.

89Küsuokürho, O VÜWA, noh zhü tü, atülüri rügivü sakütohmthuoh.

90Noh küzhütsanyitsa tü awuhle aveh vü pehwa veh; noh nüh azhihwa vishuthuoh, thi jüma tü tokemthuoh.

91Noh nüh küchieke vünüh jümari tü nosü tsie veh; küpakenühnyunü azanyo aveh nga noh sieperi küsa kenüh.

92Mükütüküzü noh khonyo tü eh nokülowa mükünyu tüla, hi tü eh kümnomna vünüh pokam naveh.

93Hi tü piketü noh küsosiezhüri küümawa nyu; küpakenühnyunü jümari vünüh noh nüh, akürho vi hi tsü kümthuoh kenüh.

94Hi tü noh zhi, hi külole luo; küpakenühnyunü hi nüh noh küsosiezhüri küphah kenüh.

95Kümsüküsari tü hi zorie nta hi huo mütike veh; thitü hi tü noh povüzhüri müsheno veh.

96Hi nüh aküjutsa aveh ngumthuoh, thitü noh zhühnyo thuoüji müza küluoshe.

VÜWA Khonyo kenüh küülo

97O, hi tü küzakele nga noh khonyo lo! jüma tü rülo aveh vü hi nüh kümshephokewa.

98Noh zhühnyo nüh hi sanü, hi mükünongüri nyiehvü saküüthsümthuoh, küpakenühnyunü jüma tü hi siepeh huo kümthuoh kenüh.

99Eh küsosieri aveh nyiehvü nüh hi nüh, küthsükümshi küüzhi pehvehthuoh, küpakenühnyunü noh povüzhüri tü, eh kümshephoke küsa kenüh.

100Hi tü kükhruoküzeri nyiehvü nüh thsümshi veh, küpakenühnyunü hi nüh noh küsosiezhüri küsa kenüh.

101Hi nüh kümsü lehkhuji aveh vünüh eh mpha khete, noh zhü müzhe na küsa kenüh.

102Hi tü noh zhühkhori vünüh anato vü sühle temwa, küpakenühnyunü noh nüh hi sosiekümthuoh kenüh.

103Hi nüh kümpo vü noh zhüri tü, küzakelenga münge lo, awejuh nyiehvü nüh eh po vü münge!

104Noh küsosiezhüri vünüh hi tü küthsükümshi ngu veh; jükenüh hi tü mükünyu lehkhuji aveh mürhüm.

VÜWA Khonyo vünüh Küwie

105Noh zhü tü eh mpha vü lati küsü; thi eh lekhuji vü aküwie küsü.

© 2015 Bible Society of India.

106Hi nüh küüshiezhü küsü küshie thi jüma kütom thuoh, noh künyitsa zhühkhori müzhe na küsa kenüh.

107Hi tü müküüzara saküümnomna; hi vü akürho tsüluo, O VÜWA, noh zhü müzhe taji!

108Eh küsiake kütsü vike luo, O VÜWA, thi noh zhühkhori vi hi sosieluo.

109Hi tü müküuo nüh eh ke vü eh kürho küjehke, thitü hi tü noh khonyo müküma.

110Kümsüküsari nüh eh kenüh küjurü khesa, thitü hi tü noh küsosiezhüri vünüh khazih temwa.

111Noh povüzhüri tü küsuokürho eh ka, ah, jümari tü eh luoveh loküzhewa.

112Hi tü noh zhühkheri sazhu nti eh luoveh kheke küsuokürho, sehkhe küju.

VÜWA Khonyo vü Kütole

113Hi nü amüshe künyi küsa nyiri mürhüm, thitü hi tü noh khonyo lom.

114Noh thuoüji eh küüthi azhie thi eh johuo; hi tü noh zhü vü luozhe.

115Hi vünüh tewaluo, nohri kümsüküsari, jüti küsa vünüh hi tü, eh Saküüwuowa zhühnyori sa ra na küveh kenüh.

116Noh nüh küphrahzhu müzhe nü hi küjehte luo, jüta küsa vünüh hi tü rhora naveh, thi eh küluozhe vü hi tü, küzükrü vü vi müküthse tümluo!

117Hi site peh luo, jüta küsa vünüh hi tü, tote ra naveh ünüh, thi müküuo nüh noh zhühkheri kenüh, küsieke peh huo naveh ünüh!

118Noh nüh noh zhühkheri vünüh, khazih teküwa aveh tü müshüjajati; ah, mari rokümsü tü kürütso wie.

119Noh nüh azhih vü kümsüküsari aveh tü, arühsü kümjie chiekeketi; jükenüh hi tü noh povüzhüri lo.

120Noh kükrü kenüh eh sa tü kükhekheti, thi hi tü noh shihri krüm.

VÜWA Khonyo Zhüküvi

121Hi tü mowa nü müsho thi kato veh ünüh sa thuoh; hi kümrüri vü hi müsa tümluo.

122Noh siepewa kümhie kenüh kümhiezhü phrazhutsüluo; vüwa mkünyieri tü hi müküümrü tümluo.

123Eh notha tü noh küülolera küno vünüh zihm, thi noh künyitsa küphrahzhu küsaju ra kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

124Noh mükükhaphrükhale küümze müzhe nü, noh asiepewa vü saluo, thi noh zhühkheri vi hi sosieluo.

125Hi tü noh siepe; hi vü küthsükümshi tsüluo, jüta küsa vünüh hi tü noh povüzhüri thsü ra naveh!

126 VÜWA kenüh küürohkülih tsotho thuoh, küpakenühnyunü noh khonyo tü zokhuo kümthuoh kenüh.

127Jükenüh hi tü noh zhühnyori lom, suna nyiehvü nüh, suna kümhietsawa nyiehvünüh.

128Jükenüh hi nüh eh lekhari tü, noh küsosiezhüri nüh küüjo veh; hi nüh müküleh aleh aveh mürhüm.

VÜWA Khonyo Zhüküvi Küsangü

129Noh povüzhüri tü ngoshehm; jükenüh eh kürholi tü jümari münyiazati.

130Noh zhüri müküsate nüh küwie tsü veh; jüma tü küthsükümshi vi küjühlori vü aküthsü tsüveh.

131Apo ka nü hi nüh mnguveh, küpakenühnyunü hi nüh noh zhühnyori kümngu kenüh.

132Hi vü sühle luo thi hi lozhisheh luo, noh nyo külori vü sakütsü kümjie saluo.

133Noh nüh küphrahzhu müzhe nü, eh lekhari tü küüto vü saluo, thi künakhie küsü nga nüh, eh nyiehvü khra mküüzetümluo.

134Anyiri kümrü vünüh hi rhehsaluo, jüta küsa vünüh hi tü, noh küsopsiezhü müzhe ra na küveh kenüh.

135Noh siepewa vü noh nyieh sa küüwieke luo, thi noh zhühkheri vi hi sosieluo.

136Eh notha tü akuzari rüthsü küütsa, küpakenühnyunü anyiri nüh noh khonyo mükümzhe kenüh.

VÜWA Khonyo Kümsho

137Noh tü nyitsam, O VÜWA, thi kümsho thuoüji noh leküsari.

138Noh nüh künyitsa vünüh noh povüzhüri chiekemthuoh, thi künyitsazhütsa aveh vü.

139Eh kütsaza nüh hi sariemthuoh, küpakenühnyunü hi küümaküshiri nüh, noh zhüri küma mümti küsa kenüh.

140Noh küphrahzhu tü müte mühiesheh thuoh, thi noh siepewa tü jüma lom.

141Hi tü zahm thi mamthuoh, tü hi thuoüji noh küsosiezhüri müküma.

142Noh künyitsa tü küsuokürho nyitsam, thi noh khonyo tü zhütsa.

© 2015 Bible Society of India.

143Küsühro thi amüshekümnomna tü hi vü teruthuoh, thitü noh zhühnyori tü hi nüh nokülowa.

144Noh povüzhüri tü küsuokürho nyitsa, hi rho na küsa kenüh küthsükümshi hi tsüluo.

Küvizhu Kenüh Kükhuo

145Eh luoveh ajü vi nü hi tü zie veh; hi rületsüluo, O VÜWA! Hi nüh noh zhühkheri sanaveh.

146Hi nüh noh vü zie veh, hi külole luo, jüta küsa vünüh hi tü noh povüzhüri müzhe naveh.

147Athohle tüvü nüh hi tü sühra nü küükra kenüh zie; hi tü noh zhüri vü luozhe.

148Arüza vü ariehuori atüvü nüh eh notha tü koteru, jüta küsa vünüh hi tü noh nüh, küphrahzhu rügivü müshephoke ra na küveh kenüh.

149Noh mükükhaphrükhale küümze vünüh, eh jikhi künatüluo; O VÜWA, noh müsheküükatothsü vünüh, eh kürho müshietüluo.

150Hi saküümnomari tü amshe kümsü vi hi shehnyi ru; mari thuoüji khonyowa vünüh letsuom.

151Thitü noh thuoüji shehnyi veh, O VÜWA, thi noh zhühnyori aveh tü zhütsa.

152Khanavü nüh noh povüzhüri vünüh, hi nüh thsümthuoh, noh nüh jüta küsa vünüh, jümari küsuokürho phahmthuoh.

Küükra kenüh Kükhuo

153Eh kümnomna no nü hi vizhu luo, küpakenühnyunü hi tü noh khonyo mükümawa.

154Eh kenüh khuotüluo thi hi rhehsaluo; noh nüh küphrahzhu müzhe nü akürho vi hi tsüluo!

155Küülolera tü kümsüküsari vünüh letsuo veh, küpakenühnyunü mari tü, noh zhühkheri mphah nüh saküm kenüh.

156Aküji tü noh külohna, O VÜWA; noh müsheküükatothsü müzhe nü akürho vi hi tsüluo.

157Aküzhi vünüh eh mkünongüri thi eh küwuluori, thitü hi thuoüji noh povüzhüri vünüh ehmüshe kükhaphrü msa.

158Hi tü ehluoveh müühienüh sanü mükütsotüri no, küpakenühnyunü mari nüh noh zhükütsüri mükümzhe kenüh.

159Hi nüh noh küsosiezhüri küzakele nga lo veh ünüh müshenoluo! Noh mükükhaphrükhale küümze müzhe nü, eh kürho müshiesaluo.

© 2015 Bible Society of India.

160Noh zhü aveh tü küzhütsawa; thi noh künyitsa zhühkhori aveh tü, küsuokürho pehra veh.

VÜWA Khonyo vü Kümüthü

161Kajitsari tü arüleh münyie nüh hi kümnomna tsü, thitü eh luoveh thuoüji, noh zhü vü arüzhekükrü vünüh tsie veh.

162Hi tü noh zhü vü nyierakhruo veh, zanyoküvira küji küngurari kümjie.

163Hi thuoüji mükünyu mürhüm thi rhorham, thitü noh khonyo lom.

164Hi tü rülo küsü vü türü keri noh siakeketi, küpakenühnyunü noh künyitsa zhühkhori kenüh.

165Noh khonyo külori thuoüji luovehkürüzih küji peh; zanyoküsü nga mari samküümshüra,

166Noh küülolera kenüh hi tü luozhe veh, O VÜWA, thi hi tü noh zhühnyori sa.

167Eh kürholi tü noh povüzhüri münyiazati; hi tü jümari khielota lo.

168Hi tü noh küsosiezhüri thi povüzhüri müshe, küpakenühnyunü eh leh aveh tü, noh tüvü pehküm kenüh.

Küükra Kenüh Kükhuo

169Eh küzie tü noh tüvü küüru luo, O VÜWA, noh zhü müzhe nü hi vü küthsükümshi tsüluo!

170Eh küzhiekekükhuo tü noh tüvü küüru luo; noh zhü müzhe nü hi vizhu luo.

171Eh pohmie tü küsiake küshozhu naveh, jüta küsa vünüh noh nüh noh zhühkheri vi hi sosie.

172Eh mizhi tü noh zhü azah sanaveh, küpakenühnyunü noh zhühnyori aveh tü kato küm kenüh.

173Noh ke tü hi kükra nti küchela luo, küpakenühnyunü hi nüh noh küsosiezhüri rükakümthuoh kenüh.

174Hi tü noh küülolera kümngu kenüh, O VÜWA, thi akhonyo tü eh künolowa.

175Hi tü küürholuo, jüta küsa vünüh hi tü, noh siake ra naveh ünüh, thi noh zhühkhori tü hi küükraluo.

176Hi tü nyihzhü küümie kümjie khazih tewathuoh; küpakenühnyunü hi tü noh zhühnyori müküma wie kenüh.

Küreihiri 120

Küükra kenüh Kükhuo

© 2015 Bible Society of India.

1Hi tü müshekümnomna vünüh VÜWA vü zie, jüta küsa vünüh ma tü hi rüle ra na küveh kenüh:

2“Hi vizhu luo, O VÜWA, akürie pohmie vünüh, kürieriekhri mizhi vünüh,” ti rüle naveh.

3Noh vü mowa tsü na lo? Thi noh vü mowa sale hü na lo, noh kürieriekhri mizhiwa?

4Arieküsara shüchuri kütu, luofü rhu nyihie juküveh!

5Hi tü amngu kümsüwa, hi tü Meshek vü priru, jüta küsa vünüh hi tü Kedar juhthsüzhehri azavü kürho sa veh!

6Hi nü eh kürho tü kürükümhie kümrhüri azavü suole thuoh.

7Hi thuoüji kürükümhie kenüh; thitü hi nüh küphrahte vü, mari thuoüji arie kenüh wie!

Küreihiri 121

VÜWA Hiri Kütotewa

1Hi nüh küzhihori vü eh notha toke küze, khievü nüh eh küükra tü ru veh lo?

2Eh küükra tü VÜWA vünüh ru veh, atülü thi azhih küsawa.

3Ma tü noh mpha küüzhihwa nyu, noh viküpehwa tü küüzhekünguwa nyu.

4Halie, Israel viküpehwa tü küüzheküngu nga küsawa nyu, nyutü küzehwa nyu.

5 VÜWA sieküpehwa; VÜWA tü noh küükhewa noh ke azhie wuovü.

6Arünyi tü arülo vü noh chüküümsüwa nyu, nyutü rüzavü asanüh noh saküümsüwa nyu.

7 VÜWA nüh kümsü aveh vünüh noh vipeh naveh, ma nüh noh kürho vipeh naveh.

8 VÜWA nüh tsotho hala nüh tuvü thi küsuokürho küju wie nga noh tsezhu küwa thi küturu aveh rükie naveh.

Küreihiri 122

Jerusalem vü Küsiake

1Mari nüh hi vü, “VÜWA zheh vü wa ünüh raluo,” takküüza vü hi tü alowiem.

2Hiri mpha tü tsie wie veh, noh kheriri vü, O Jerusalem.

3Jerusalem nyuji küsü sakümzho küperüluo küsa kümjie;

4jümawa vünüh akuohri tü tse khru, VÜWA kuohri, Israel kenüh küphrake üta, VÜWA nyo vü kümna tsü nta.

© 2015 Bible Society of India.

5Ashih kenüh kükajipe tü sasamthuoh, David zheh kükajipewa.

6Jerusalem tü luovehkürüzih vünüh, küpeh na küsa kenüh kükhuo saluo! Thari
nüh noh kümze veh ünüh, mari tü kütsarhiewa saluo!

7Kürükümhie tü noh zierilo vü küpehwa saluo, thi noh khatsieri vü luoveh kürzi
peh luo, ti khuo luo!

8Eh jienüri thi arefüri rieh vünüh hi nüh, "Kürükümhie tü nohri azhievü peh luo,"
ta küza naveh.

9 VÜWA hiri Saküüwuowa zheh rieh vünüh, hi nüh noh kümhie phah naveh.

Küreihiri 123

Külohna kenüh Kükhuo

1Noh vü eh notha toke veh, O noh tülüri vü kükaji kümwa!

2Halie, asiepewa notha nüh, mari küsosiewa akelie noküveh kümjie, asiepevüh
küsü notha nüh, ma vüvühwa akelie noküveh kümjie, jükümjie hiri notha tü,
VÜWA hiri Saküüwuowa no veh, ma nüh külohna hiri vü müjie küpeh küju nü.

3Külohna hiri vü küpeh luo, O VÜWA, hiri vü külohna peh luo, küpakenühnyunü
hiri tü momakütalo nyiehvü nüh, pehkümthuoh kenüh.

4Hiri kürholi tü suole tsatsa thuoh, rüzih nü pehküvehra müküchieküzhü vünüh,
kürhiezara momakütalo vünüh.

Küreihiri 124

Saküüwuowa thuoüji Ma Nyiri Künyuotewa

1Mükütüküzü VÜWA nüh mükünyu tüla, thawa nüh hiri wuovü peh na lo, Israel
tü khinyi thuoüji,

2mükütüküzü VÜWA nüh mükünyu tüla, thawa nüh hiri wuovü peh na lo, anyiri
nüh sühra nü hiri sie kürünguo vü,

3Jüta thuoüji mari tü, hiri kümrhomrho müzhum na nü, mari rüküshu hiri vü
küjuzhu vü;

4jüüta thuoüji anyuoküza nüh hiri chivü tewa na nü, ajuhe nüh hiri müzhiewuo
tewa mühieveh nü;

5jüüta thuoüji awuzhü juhri nüh, hiri nyiehvü tewa na nü.

6 VÜWA tü kütsiaküvüwa saluo, ma nüh hiri vi nü mari aha ashie müküsa!

7Hiri tü amüwa kümjie amüwakütiera küjurü vünüh, müriete wathuoh; küjurü
tü zoshimthuoh, thi hiri tü mürietewathuoh!

© 2015 Bible Society of India.

8Hiri küükra tü VÜWA nyo vünüh atülü thi azhih küsawa.

Küreihiri 125

Saküüwuowa Nyira Luoveh Kürzi

1 VÜWA vü alehkünori thuoüji Zion küzhi kümjie, jüma tü müküsera, thitü küsuokürho küüpeh veh.

2Aküzhiri nüh Jerusalem mükie küzüle küveh üta, jüüta VÜWA nüh ma nyiri mükie küzüle veh atsotho hala nüh wa küsuokürho küju,

3küpakenühnyunü kümsüküsara kajikütsüh tü, mükümnyiehra kenüh, künyitsari vü azhih totsü küsa rügivü, künyitsari tü mari ke thsuowa nü müküleh sam üsü.

4Kümhie saluo, O VÜWA, kümhieri vü, thi mari luoveh kümshori vü!

5Thitü mari küükhuh lehkhujiri vü, sühle teküwari thuoüji VÜWA nüh kümsü küsari siewa naveh! luoveh kürüziwa tü Israel vü küpehwa saluo!

Küreihiri 126

Küvizhu kenüh Kükhuo

1 VÜWA nüh Zion müngu küsalera vü, hiri tü amoh küsari kümjie thuoh.

2Jüti küsa vü ehpori tü küükhri nüh protewa, thi ehmizhiri tü loküzhe küzie nüh protewa; thi nüh mari nüh akhuohjira zavü, "VÜWA nüh makeri'a nüh aküji zanyori samthuoh," ti küza.

3 VÜWA nüh hiri kenüh aküji zanyori satsüthuoh; hiri tü alowiemthuoh.

4Hiri müngu satsü le luo, O VÜWA, Negeb vü ajuh külirü kümjie

5Arüthsü vünüh küzhuhri tü loküzhe küzie vünüh küüwie luo!

6Krie nü küwawa thuoüji, küzhuh kenüh atsü vü taji; loküzhe küzie vünüh azheh vü ru naveh, ma nüh küshihri ma vü vi taji.

Küreihiri 127

Saküüwuowa kümhie vü Küsia

1Azhehwa tü VÜWA nüh müküsa tüla, jüma küsa küüroh tü müjuju thuoh. Anyujiwa tü VÜWA nüh mükünote tüla, kühuotewa küko tü müjujuhthuoh.

2Noh tü kümto süra nü, kümnü wa küzeh tü müjuju wie, tsahza nü küürohkükho lohse kütsa tü müjuju; küpakenühnyunü ma nüh ma küthohmowa vü, aküzeh tsü veh.

© 2015 Bible Society of India.

3Halie, atsa nyimpari tü VÜWA vünüh aka, ashiekuowa avi tü ajisuo küsü.

4Küviza küsü atsa nyimpari tü ariekü̈sari küsü ake vü shüchuri küpeh kümjie wiethuoh.

5Anyi külozhewa tü, shüchuku lovü ashüchu proküveh wiethuoh! Ma nüh küzükrü vü küthsewa nyu ma nüh ma mükünongüri sie nü, akheri vünüh sie küjüle vü.

Küreihiri 128

VÜWA Zhüküvira Jisuo

1Akütsiaküvüri tü VÜWA kükrüri, ma leh vü kütseri!

2Noh tü noh ke küüroh avi tsanaveh; noh tü lozhe naveh, thi jüma tü noh vü mhie naveh.

3Noh vüvüh tü noh zhehlo vü rhelivi khielota küpe kümjie sanaveh; noh tsari tü Olive küshi kümjie, noh shiekütsa vü mükiele naveh.

4Halie, VÜWA kükrü anyiri hakümjie kütsia vü naveh.

5 VÜWA nüh Zion vünüh noh tsiakütsüwa saluo! Noh tü Jerusalem kütsarhienyurhie küngurawa saluo noh kürho aveh vü!

6Noh tü noh tsa atsari künguwa saluo! Israel rügivü luoveh kürüzi küpehwa saluo!

Küreihiri 129

Israel Mükünongüri Rügihvü Kükhuo

1“Eh küviza vünüh mari nüh, hi sakümnomna künashehke tsü,” ti küza. Khinyi thuoüji Israel tü,

2“Eh küviza vünüh mari nüh hi sakümnomna künashehke tsü, tü mari tü eh nyiehvü khrate mwa.

3Kükhahuri nüh eh seru rügivü khahu; mari nüh mari jiseri tü aküsuosuo sa,” ti küza.

4 VÜWA thuoüji nyitsa; ma nüh kümsüküsara kuli tethuomthuoh.

5Zion kümrhüri aveh tü, küzükrü vü thsem luo thi asevü küüsühlem luo!

6Mari tü azhehri rügivü apra kümjie küsam luo, jümari tü müjie jiküwa tüvü nüh wazhütewa veh,

7jüvü nüh aküwiewa tü ma müshe müpro nüh sam, nyutü aküshihwa tü ma tüso vü mükuru nüh sam,

© 2015 Bible Society of India.

8jüma ru kari küwari nüh, “VÜWA kütsia tü noh vü peh luo! VÜWA nyo vünüh hiri nüh tsia noh tsü veh,” ta müküza!

Küreihiri 130

Küükra kenüh Kükhuo

1Aküsheh vünüh hi nüh noh vü zie veh, O VÜWA!

2 VÜWA, eh jikhi künatüluo! Noh khüna tü künaphokeluo eh küzhiekekükhuo jikhi vü!

3Mükütüküzü noh nüh, O VÜWA, künakhieri nyo rhünta thuoüji, VÜWA, thawa nü tsiera na lo?

4Thitü noh vü noküja pehveh, jüta küsa vünüh noh tü krü ra veh.

5Hi tü VÜWA rühluopehveh, eh kürholi nga ma rühluo veh, thi hi tü ma zhü vü luozhe veh;

6eh kürholi tü VÜWA huo pehveh, rieh huori nüh arüne huo küveh nyieh vünüh, rieh huori nüh arüne huoküveh nyieh vünüh.

7O Israel, VÜWA vü luozhe luo! küpakenühnyunü VÜWA vü tü, mükükhaphrükhale küümze pehküveh kenüh, thi ma vü kürhehsa küwale pehveh.

8 Thi ma nüh Israel rhehsanaveh, ma künakhie aveh vünüh.

Küreihiri 131

Saküürünyie Lehküno Kükhuo

1O VÜWA, eh luoveh tü samkümsie, eh notha tü hozake arügivü müvike; thi hi mpa nüh aküji zanyori, thi kükrüküngo shehri mümka.

2Thitü hi nüh eh kürholi tü, saküüzhünyi thi saküüzohke, atsa küsü nüh ma zah tünü vü kütsake kümjie; atsa küsü üta eh kürholi nga tsaketewa thuoh.

3O Israel, VÜWA vü luozhe luo tsotho hala nüh wa küsuokürho sehkhe küju.

Küreihiri 132

Kükhurüzheh Küsiake

1Müsheke luo, O VÜWA, David küütso vü, ma nüh kükho aveh vü küüzhiekerari,

2ma nüh mokümjie VÜWA vü küshiethuoh lo thi Jacob kükhratsawa vü küüshiephrahzhu thuoh lo,

3“Hi nüh eh zheh lovü kütuwa nyu nyutü eh ze vü küwawa nyu;

© 2015 Bible Society of India.

4hi nüh eh notha vü aküzeh kütsüwa nyu, nyutü eh a nohu vü küüzhekümgu kütsüwa nyu,

5hi nüh VÜWA kenüh, azhie küsü müjie küphahra küju nü, Jacob kükhratsawa kürhope kenüh azhie küsü," ta sa.

6 Halie, hiri nüh Eferatha vü jüma künara, hiri nüh jüma Jaar azhuh vünüh phahra.

7Hiri tü ma kürhope vü wa ünüh raluo; kürü ma mphakünyipe vünüh, khurü ünüh raluo, ti hiri nüh küza!

8Sühra, O VÜWA, thi noh kümnyiepevü waluo, noh thi noh kükhra kütsathuokuwa nga.

9Noh navüri tü künyitsa vi küzhu taji, thi noh kümtseri tü loküzhe vünüh zie taji.

10Noh siepewa David rieh vünüh, noh nüh thsekümwa nyieh tü kürele müküze tümluo.

11 VÜWA nüh David küütoh küüshie küsü küüshiekütsa, jümawa vünüh ma tü asevü küsühlewa nyu. "Noh sümo atsari vü küsü hi nüh noh kükajipe vü sanaveh.

12Mükütüküzü noh tsari nüh, hi nüh vi mari sosie na küsa eh kütsathuowa, thi eh povüzhüri müzhe thuoüji, noh tsari nga küsuokürho noh kükajipe rügivü shupeh naveh," ta küza,

13küpakenühnyunü VÜWA nüh Zion rükakümthuoh kenüh; ma nüh jüma tü ma rhie sangü taji:

14"Hamatü küsuokürho eh kümnyiepe thuoh; hi nüh hala kürhosanaveh, küpakenühnyunü hi nüh jüma kümngu kenüh.

15Hi nüh ma nüh müvi üji mükümhieri aveh vü, küsheküshasheh nü tsiatsü naveh; hi nüh alohse vi ma kümkhuo alosaküra tsü naveh.

16Hi nüh ma navüri tü küülolera vi küzhutsü naveh, thi ma kümtseri tü loküzhe kenüh zie naveh.

17 Jüla hi nüh David kenüh küüshi nta, arütsü küsü sanaveh; hi nüh thsekümwa kenüh latiku küsü küchemthuoh.

18Hi nüh ma mükünongüri tü, küzükrü vi küzhu tsü naveh, thitü ma rügivü thuoüji ma kajilüwe nüh, jüma küüzih küze naveh," ti küza.

Küreihiri 133

Ajienü Küümzeluo Küsiake

1Halie, küzakele nga mühie thi lom lo, ajienü azazhüka nü kürho tü!

© 2015 Bible Society of India.

2Jümatü alü rügivü akürhe vüjuh kümjie akhane vü kuolikütsuo üta, Aron khane rügivü, ma kruzhu küühawa aku rügivü kuoli kütsuo üta!

3Jümatü Hermon küzo kümjie, Zion küzhiri rügivü tsuotsake küveh kümjie! küpakenühnyunü jüla nüh VÜWA nüh akütsiawa azhütsü, küsuokürho küpehwa.

Küreihiri 134

Saküüwuowa Küji Kükhuo

1Raluo, VÜWA tsiatsüluo, nohri VÜWA sieperi aveh, arüza vü VÜWA zheh lovü kütsieri!

2Nohri ake kümtse azhiewa vü thsuoke luo, thi VÜWA tsiatsüluo!

3 VÜWA nüh Zion vünüh tsia nohri kütsüwa saluo, atülü thi azhih küsawa!

Küreihiri 135

Küsiake Küreihi

1 VÜWA siakeluo. VÜWA nyo siake, küsiake tsüluo, O VÜWA sieperi,

2nohri VÜWA zheh vü kütsiari, hiri Saküüwuowa zheh anyulari vü kütsiari!

3 VÜWA siake, küpakenühnyunü VÜWA tü, mhieküm kenüh; ma nyo vü azah saluo, küpakenühnyunü ma tü, lozhisheh küm kenüh!

4küpakenühnyunü ma mpa ma kenüh VÜWA tü, Jacob rüka kümthuoh kenüh, Israel tü ma mpa nüh ma ka kümjie vünüh rükamthuoh,

5küpakenühnyunü VÜWA tü jiküm hi nüh küthsü kenüh, thi hiri VÜWA tü nyiazari aveh nyiehvü, ta küsa hi nüh thsü.

6 VÜWA nüh momowa ma lo veh ünüh ma nüh sasati, atülü vü nga thi azhih rügivü nga, juhküjiri lovü nga thi akücsheh aveh vü nga.

7Azhih küpote vünüh, akülüri saküüshüzhuwa tü ma nüh, atsokürü kenüh atsohrieri küsawa tü ma thi ma luori vünüh amürhü vizhuzhuti.

8Egypt vü küwuo khuri küzothewa tü ma, anyiri nga thi asa nga;

9ma nüh noh zhievü, O Egypt, atsoshiri thi aküngori küze Faroah vü thi ma sieperi aveh vü;

10ma nüh akuoküjiri hozake zothe, thi akükhra kajiri hozake rehthe,

11Sihon, Amonri kajiwa, thi Og, Bashan kajiwa, thi Kanan kajiperi aveh,

12thi aka kümjie vünüh mari azhih tsü, ma nyiri Israel vü aka küsü satsü.

© 2015 Bible Society of India.

13Noh nyo tü, O VÜWA, küsuokürho pehveh, noh küthora tü, O VÜWA, athüchi kütüri aveh vü pehveh,

14küpakenühnyunü VÜWA nüh ma nyiri sakünyitsatsüna küveh kenüh, thi ma sieperi vü rüthaküna thsükütoh sana küveh kenüh.

15 Kükhratsawa nyuori tü rakasa thi suna, anyira ke nüh küüroh.

16Jümari tü apo pe, thitü azhü müphra, jümari tü notha pe, thitü müngu,

17jümari tü khüna pe, thitü mükünara, nyutü mari apori lovü rütho küsü nga mütü.

18Jümari küsari nga mari kümjie wie, ah, mari vü kütsotüri aveh nga mari kümjie!

19O Israel zhehlori, VÜWA tsiatsüluo! O Aron zhehlori, VÜWA tsiatsüluo!

20O Levi zhehlori, VÜWA tsiatsüluo! nohri VÜWA kükrüri, VÜWA tsiatsüluo!

21Zion vünüh VÜWA tsiatsüluo, Jerusalem vü kürhori! VÜWA siake!

Küreihiri 136

Kümnakütsü Küreihi

1 O VÜWA vü kümna tsüluo, ma tü kümhie kenüh, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh.

2O, Anguora nyiehvü Saküüwuowa vü kümna tsüluo, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh.

3O vüwara nyieh VÜWA vü kümna tsüluo, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

4Ma vü tü ma mpa nüh aküji küngori küsa wie, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

5 ma vü tü ma nüh küthsükümshi vünüh atülüri sa, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

6 ma vü tü ma nüh azhihwa tü, ajuhri rügivü shohküta, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

7 noh vü tü noh nüh aküji küwieri sa, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh,

8arünyi nüh arülowa takrü küsa, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

9asa thi awutsiri nüh arüza takrü küsa, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

10 ma vü tü ma nüh Egyptri küwuo khuwa zothem, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürhopehküveh kenüh;

11 thi mari azhievü nüh Israel vizhuru, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

12 ape kümzho thi apie küchuo küze taji, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

13 ma vü tü ma nüh kümru Juhküji kütuorie, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

14 thi Israel tü jüma zhila vünüh saküükari küze, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürhopehküveh kenüh;

15 thitü Faroah thi ma shiejiwa thuoüji, kümru juhküji vü khajakem, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

16 ma vü tü ma nüh ma nyiri sie nü, rezavü vehthuowa, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

17 ma vü tü ma nüh kajiri aküjiri kürhiethe, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küm-ze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

18 thi küthohla kajiri rehthe, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

19 Sihon, Amorri kajiwa rehthe, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

20 thi Og, Bashan kajiwa, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

21 thi mari zhih tü aka vünüh tsüm, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

22 vi ma siepewa Israel vü aka tsüm, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh.

23 Hiri sajiküm vü ma nüh hiri müsheke, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

24 thi hiri küümaküshiri vünüh hiri külole, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

25 jeküsari aveh vü ma nüh ashie tsü veh, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh;

26 O kümna vi atülü Saküüwuowa tsüluo, küpakenühnyunü ma mükükhaphrükhale küümze tü, küsuokürho pehküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 137

Israelri Aküsisateküwa vü Kürümuo

1Babilon juhri nato vü, hiri tü jüla shupeh nü krie, hiri nüh Zion kümshekera vü.

2Jüla thsoji rügivü hiri nüh eh topitori hake,

3küpakenühnyunü jüla hiri aküsiri nüh, hiri vünüh azah müvi ji müühie nüh saküm kenüh, thi hiri kümnomna kütsüri nüh, lozhe taji, "Hiri vü Zion zah küsü sa küüna jie," ta khuo!

4Hiri tü mokümjie aliera zhih vünüh VÜWA zah sana lo?

5Mükütüküzü hi nüh noh küma thuoüji, O Jerusalem, eh ke azhie wuovü tü küüthasüm luo!

6Eh mizhi tü eh luole vü wa küüpehkem luo, mükütüküzü hi nüh noh müüsheke thuoüji, mükütüküzü hi nüh Jerusalem tü, eh loküzhe kümsietsa nyiehvü müsa thuoüji!

7Müsheke luo, O VÜWA, Edomri rügivü, Jerusalem rülowa, mari nüh mokümjie küza lo, "Jüma zoriekhem luo, jüma zoriekhem luo! ma jupe asaji küju," ta küza!

8 O Babilon tsavühwa, noh küzoriechake wa! Loküzhe thuoüji thawa nüh noh müthosanaveh ünüh, noh nüh hiri vü mowa sathuoh ünüh jüma vi taji!

9Loküzhe thuoüji thawa nüh noh tsa aküzahri sie nü, alokrü rügi vünüh küchenyah naveh ünüh!

Küreihiri 138

David Küreihi

1Hi nüh noh kümna tsü veh, O VÜWA, eh luoveh ajü vi; nyiazara tüvü hi nüh noh küsiake zah sa veh;

2hi nüh kümtse kükhurüzheh wuovü küngietsuo nü, noh nyo vü kümna tsü, küpakenühnyunü noh mükükhaphrükhaleküümze, thi noh küzhütsanyitsa kenüh; küpakenühnyunü noh nga thi nohzhü nga, zanyo aveh nyiehvü sakümsie kümthuoh kenüh.

3Hi nüh noh küji rülo vü, noh tü hi rületsü, noh nüh eh kürholi kükhra saküzhitsü.

4Azhih vü kajiri aveh noh siake naveh, O VÜWA, küpakenühnyunü mari nüh noh po vü azhüri küünarathuoh kenüh;

5thi mari tü VÜWA lehkhujira zah sanaveh, küpakenühnyunü aküji tü VÜWA kütholathovü küsa kenüh,

© 2015 Bible Society of India.

6küpakenühnyunü VÜWA tü müsie wie ketünga ma tü küsajiri küsieketsü; thitü msheküüjiri thuoüji ma nüh, kületsuo vünüh küthiveh.

7Hi tü küsühro azavü tse wie nga, noh nüh eh kürho tü müshie sa veh; noh nüh noh pie vi nü, hi mükünongüri rükümtho rügivü thsuokeketi, thi noh ke azhie wuovü nüh hi vizhuzhuti.

8 VÜWA tü eh kenüh ma mshewa saju wie naveh, noh mükükhaphrükhale küümze tü, O VÜWA, küsuokürho küpeh kenüh. Noh ke nüh küüroh mükule tümluo.

Küreihiri 139

Saküüwuowa tü Zanyoküthsüjuwa thi Nokütsewa

1O VÜWA, noh nüh hi phah thi hi thsümthuoh!

2Noh nüh hi shuküpeh thi eh küsühra thsü; noh nüh kületsuo vünüh eh kümshe thsüveh.

3Noh nüh eh lekhuji thi hi zehkütsuo phahzhuzhuti; thi eh lehri aveh kheta thsükhetüveh.

4Eh mizhi vü azhü küsü atüvü nga nüh, halie, O VÜWA, noh nüh jüma thsükheh.

5Noh nüh eh sevü thi atüvü pehuoveh, thi noh ke vi eh rügivü thse.

6Zanyoküthsü jükümjie küsa tü, eh kenüh ngoshehm; jüma tü müsiem, hi nüh jüma tü münyieke ra.

7Hi tü noh Sietse vünüh khievü tewa na lo? Nyutü noh tsatü vünüh hi tü, khievü zhütewa na lo?

8Hi nüh atülü vü kuo tü, noh tü jüla pehm! Mükütüküzü hi nüh Küsürazhie vü, eh ze sa tü noh nüh jüla nga pehm!

9Mükütüküzü hi nüh arüne küsari vikenü taji juhküji natotsatsa vü kürho sa wie ketünga,

10jüla wie nga noh ke tü hi küjotsü wienaveh, thi noh ke azhie wuovü nüh hi küjeh wie nga naveh.

11Mükütüküzü hi nüh, “Aküzo mpa nüh hi küzhute luo, thi eh natonahuo vü aküwiewa tü, rüzatewa wie nga,” ta küza wie ketünga.

12Noh kenüh thuoüji aküzo wienga müzo, arüza wie nga arülo kümjie wierake; küpakenühnyunü noh vü thuoüji aküzo wie nga, aküwie kümjie wie,

13küpakenühnyunü noh nüh eh lovü kütüri nga sa zhutsü, noh nüh eh zah shiekuo vünüh torütsü.

© 2015 Bible Society of India.

14Hi nüh noh siake veh, küpakenühnyunü noh tü, kükrüzheh thi küngosheh kenüh, küngosheh tü noh küürohri! Hi tü kato mühie ta küsa noh nüh thsü;

15eh tsonyie tü noh vünüh müküthi, hi tü küüzhe vünüh küsa vü, azhih küshehri vünüh hi saküje.

16Noh notha tü hi müjie küvizhu vü nga ngu; noh lasi lovü jümari aveh rhüsa veh, eh kenüh saküüje rülowa, jümari küsü nga müjie küpeh tsothovü.

17Noh kümsheri tü eh kenüh küzakele nga rhe lo, O Saküüwuowa! jümari tü küsaji küzakele nga lo!

18Mükütüküzü hi nüh, jümari kürü kürüh nta thuoüji, jümari tü shühnyi anyiehvü nüh. Hi nüh küsühra vü, hi tü noh siepeh wie veh.

19O noh nüh kümsüküsari rehthe thuoüji, O Saküüwuowa, thi anyira züh tü hi vünüh letsuo tewa thuoüji,

20romizhikümsü nyiri tü no mküle küpha vü, kümsüzhü no rügi vü phraketü!

21Hi nüh noh kümrhüri tü mümrhü ülo, O VÜWA? Thi noh sie küürükhrüluori hi nüh mükre ülo?

22Hi nüh jümari tü mürhüphake ülo; hi nüh mari tü hi mükünongüri chieke.

23Hi phah luo, O Saküüwuowa, thi eh luoveh thsüluo! Hi müteno nü eh kümshe thsütsüluo!

24Thi mükütüküzü hi vü, kümsüküsa lehkhuji wuori pehveh üji noluo, thi küsükürho lehkhuji vü hi sie waluo!

Küreihiri 140

Künyuote kenüh Kükhuo

1Hi vizhu luo, O VÜWA, kümsü nyiri vü nüh; küvürie nyiri vünüh hi müshie saluo,

2mari luoveh vünüh kümsü zanyo kürüzheri; thi mükütuo wiethuoh nüh arie küükezhuri.

3 Mari tü mari mizhi arehsü mizhi kümjie küzah sasati; thi mari pomieh kükhuvü arehsü kümzhi tüveh.

4Hi huote luo, O VÜWA, kümsüküsara ke vünüh, küvürie nyiri vünüh hi müshie saluo, eh mpha tiete nta kürüzheri.

5Kükrükhre nyiri nüh, apiehjü küsü küthi sakhe sala, thi akuli nüh aneh küsü shohküta sala, lehkhuji nato vü eh kenüh mari tü, küjurü sakhe sala.

6Hi nüh VÜWA vü, noh tü eh Saküüwuowa; eh küzhiekekhuo vü künaluo, O VÜWA!

7O VÜWA, eh VÜWA eh küvizhu wa, arie rülo vü noh nüh eh lü küzhutemtü

© 2015 Bible Society of India.

8Samtsü tümluo, O VÜWA, kümsüküsara kümnguri; ma müküzhaketsü tümluo!

9Hi mükiele küvehri tü mari lü toke veh, mari pomieh küsazih nüh mari küüzhuphohm luo!

10Anyihie küju tü mari rügivü küütsuotsake luo! mari tü azhikrie lovü shohthsem luo, müküshuru le tümluo!

11Riezhühkeri tü azhihwa vü küsara müküsa tümluo; kümsü nüh küvürie nyiwa shiti zhezhü kütsuo luo!

12 VÜWA nüh münomna kümwa notü küveh hi nüh thsü veh, thi küthotsari kenüh kümsho satsüveh.

13Künyitsawa nüh noh nyo vü kümna tsütsa wie naveh; kümshori tü noh tsatüvü kürho sa wie naveh.

Küreihiri 141

Münüleh Kükhuo

1Hi nüh noh vü ji veh, O VÜWA; hi vü preke luo! Eh jikhi künaluo, hi nüh noh küji vü!

2 Eh kükhuo tü noh tüvü asierhe küsü kümjie chieke luo, thi eh ke arügivü kütshuoke tü, münüleh vü küsahthuo küsü kümjie chieke luo!

3Eh po rügivü kühuthue küsü satüluo, O VÜWA, eh pomieh mükhievü no peh luo!

4Eh luoveh tü kümsü küsü vü nga mükükheke tümluo, künakhie küüroh nyiri refü nü hi mpa nüh, kümsüküsari zanyoküsa sie pre taji; hi tü mari kürheshieri müküütsa tümluo!

5Anyi kümhieri nüh noküümze vünüh, hi kürhie nyutü küshüke luo, thitü kümsüküsara vüjuh tü, piketü eh lü müküthse tümluo; küpakenühnyunü eh kükhuo tü, mari kümsüküsa zanyoküsari sie wuluo küveh kenüh.

6Mari mshekümsüna küsari rügivü tsüküm vü, mari nüh VÜWA zhü tü zhütsa loh ta küsa thsüra veh.

7Alokrü küsü kuo nü azhih vü küücherie kümjie, jükümjie mari arüri tü Küsürazhie apo vünüh, zhuriem naveh.

8Thitü eh notha thuoüji noh wuovü peh veh, O VÜWA Saküüwuowa; hi nüh noh vü kümnyipe phah veh; kütotemükünyie vünüh hi müja tümluo!

9Mari nüh apiehjü sakhe küsa vünüh hi vite luo, thi kümsüküsara küjurü vünüh hi vite luo!

10Kümsüküsari tü kürü nü, mari mpa mari aneh lovü küülukem luo, hi müria teküwa vü.

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 142

Küükra kenüh Kükhuo

1Hi nüh eh jikhi vi VÜWA vü zie, hi nüh eh jikhi vi VÜWA vü zhiekekükhuo sa,

2Hi nüh eh kürü ma tüvü küshoke, eh küsüro hi nüh ma vü küza.

3Eh sietse thasüküm vü, noh nüh eh leh thsü! Aletse hi nüh khielatse nüh jümari nüh eh kenüh apiehjü viküthimtü.

4Hi nüh azhie wuovü noküze, thitü jüla nyi küsü nga nüh, hi thsükütsü münyie nüh sa; kümnyipe küsü nga hi vü mükhe wie, nyi küsü nga nüh hi müno.

5Hi nüh noh vü ziethuoh, O VÜWA; noh tü eh kümnyipe ti hi nüh küza, eh suope rhoküpeh azhihwa vü.

6Eh küzie vü amüshethsetsüluo; küpakenühnyunü hi tü vikütsuo sheh kümthuoh kenüh! Hi mkünongüri vünüh hi vizhu luo; küpakenühnyunü mari tü eh kenüh kümüzhole kenüh!

7Küsizheh vünüh hi vizhu luo, Jüta küsa vünüh hi tü, noh nyo vü kümna tsü mühie veh! Künyitsari nüh hi mükiele naveh; küpakenühnyunü noh nüh hi vü, küwuzhi sheh na küveh kenüh.

Küreihiri 143

Küükra kenüh Kükhuo

1Eh kükhuo künatüluo, O VÜWA; eh küzhiekekükhuo vü khüna tüluo! Noh künyitsazhütsa vünüh hi rületsüluo, noh künyitsa vünüh!

2 Noh siepewa sie nü kümte vü mütu tümluo; küpakenühnyunü noh tüvü nyi küsü nga, nyitsanü rho müküveh kenüh,

3küpakenühnyunü mükünongüri nüh hi küzhe kenüh; ma nüh eh kürho vi azhihvü küche nyamthuoh; hothake sükümri kümjie ma nüh, hi tü aküzo vü shuküüpehmthuoh.

4Jükenüh eh sietse tü eh lovü nüh thasü veh; eh luoveh tü eh lovü nüh azüh ngekem thuoh.

5Hi tü khanavü rülori müshekera, noh nüh küsari aveh vü hi nüh müshephoke; noh ke nüh mowa sasa veh ünüh hi nüh müsheveh.

6Hi nüh noh vü eh ke thsuoke; azhih tü küüweh kümjie eh kürholi tü, noh kenüh kürieh veh.

7Hi rületsü nti preluo, O VÜWA! Eh sietse tü sazih veh! Hi vünüh noh nyieh müküthi tümluo, azhikrie lovü teküturi kümjie hi tü sam üsü nüh.

© 2015 Bible Society of India.

8Hi tü arüne vü noh mükükhaphrükhale kümze raküünaraluo, küpakenühnyunü hi tü noh vü eh lehküno thseküveh kenüh. Hi nüh müwa üji mükümhie aleh vi hi sosieluo, küpakenühnyunü hi tü noh vü eh sietse khake küveh kenüh.

9Hi vizhu luo, O VÜWA, hi mükünongüri vünüh! Kümnyipe kenüh hi nüh noh vü teke!

10Noh kümshe sana küsa vi hi sosieluo, küpakenühnyunü noh tü Saküüwuowa küsa kenüh! Noh sietse kümhie nüh aletse kükato rügivü, hi küjotsüluo!

11Noh nyo rieh vünüh, O VÜWA, eh kürho müshie tüluo! Küsühro vünüh noh künyitsa vünüh hi vizhu luo!

12Thi noh mükükhaphrükhale küümze vünüh, eh mükünongüri aveh zoriemtüluo, küpakenühnyunü hi tü noh siepewa küsa kenüh.

Küreihiri 144

Kükhrara kenüh Kajiri küsü nüh Saküüwuowa Kümna Kütsü

1 VÜWA, eh lokrüwa tü kütsiaküvüwa saluo, arie kenüh hi kümtewa, thi arie küsa kenüh eh tüjüri kümte wa;

2eh lokrüwa thi eh shiekuwa, eh shiekuwa thi eh küvizhuwa, eh joh huo thi hi tü ma vünüh kümnyipe küviwa, ma nüh anyiri vi ma kükhu vü thsethseti.

3 O VÜWA, anyiri tü mowa nü noh tü ma küsieke tsüveh lo, nyutü anyiri atsa thuoüji noh tü ma vü mowa müshe veh lo?

4Anyiri tü arütho küsü kümjie, ma rülori tü arüzhe küsü karitekuwa kümjie.

5Noh tülüwa saküüngieluo, O VÜWA, thi küüturu luo! Aküzhiri pa luo, jüti sanü anyikhu küükhu luo!

6Atsohküürieh küüphrieh luo, thi jümari tü küüprürie luo, noh shüchuri küze nü jümari tü küüzhuhrie luo!

7Kümsie vünüh noh ke thsuo zhu luo, ajuh hozake vünüh hi külole thi hi vizhu luo, aliera ke vünüh,

8mari apo tü akürie phrahte veh, thi ma ke azhie wuovü tü küzhühjah ake sam.

9Hi nüh noh vü azah kürüthe küsü satsü naveh, O Saküüwuowa; li türake topito vünüh hi nüh noh vü khu naveh,

10kajiri vü kükhrara kütsüwa, noh siepewa David küükülolewa.

11Mükünyishi nyuchuwa vünüh hi külole luo, thi aliera ke vünüh hi vizhu luo, mari apo tü akürie phra veh, thi ma ke azhie wuovü tü küzhühjah ake sam,

© 2015 Bible Society of India.

12hiri atsari mari küviza tü, are shijuküm kümjie küsaluo, hiri tsavühri tü kajizheh ajükeh tovühlokhuo küsa kümjie küsaluo;

13ehluori tü küüpro luo, aluo küsüküsü nga totsü taji; hiri nyihzhü tü hiri zhuh vü anyienyie, thi anyie türa khielota küsa vishu luo;

14hiri mieshümiesa tü atsa khieloti sie kümzahsie luo, mümohzi nüh nyutü mütsazih nüh; hiri lekhujiri vü tü, müshekümnomna küzie müküüpeh tümluo!

15Loküzhe nyiri tü thari vü, akütsia tsuotsake wa veh ünüh jümari! Loküzhe nyiri tü thara Saküüwuowa nü VÜWA nüh jümari!

Küreihiri 145

David nüh Küsiake Zah

1Hi nüh noh khake naveh, eh Saküüwuowa thi kajiwa, thi küsükürho sehkheküju ma nyo tsiatsüluo.

2Rülotsotho hi nüh noh tsiatsü naveh, thi küsuokürho sehkhe küju noh nyo siake naveh.

3Aküji thuoüji VÜWA, thi siake küüji sheh le, thi ma küji tü mphahra.

4Awuhle küsü nüh noh küüroh küpawa vü küsieke tsünaveh, thi noh kükhra mükeri phrahte zie naveh.

5Noh kümsie, kütholatho rügivü, thi noh küngo küürohri rügivü, hi nüh müshephoke naveh.

6Anyiri nüh noh kükrükungo kükhra mükeri küzhüchü naveh, thi hi nüh noh küji phrahte zie naveh.

7Mari nüh noh kümhie küwale kütholah küshozhu naveh, thi noh künyitsa azah sa kümsie naveh.

8 VÜWA thuoüji lozhisheh thi lonasheh, ma arü mümthonyi thi mükükhaphrükhale küümze wuzhi.

9 VÜWA thuoüji aveh vü mhiem, thi ma rüthaküna tü ma nüh saküsa aveh nyiehvü peh.

10Noh küürohri aveh tü noh vü kümna tsü naveh, O VÜWA, thi noh nyiri aveh tü noh tsiatsü naveh!

11Mari nüh noh kajipe kütholathovü phrahte naveh, thi noh kümzho küza naveh,

12noh küürohküliri vi anyira tsari vü sa küthsü naveh, thi noh kajipe kütholahthovü tsatsa, küücho sa küüthsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Noh kajipe tü küsükürho küpeh kajipe, thi noh kükhra tü awuhle aveh vü küzhike veh. VÜWA thuoüji ma küüroh aveh vü zhütsanyitsa, thi ma küürohküli aveh vü lozhishehm.

14Kuokülu teküwari aveh VÜWA nüh küjehte veh, thi küngiekütsuori vi küsühra veh.

15Notha aveh tü noh no veh, thi azale khem ta küsa vü noh nüh, mari vü ashie tsütsüti.

16Noh nüh noh ke satsütsüti, noh nüh rhoküveh zanyo aveh kümngu alosaküürarati.

17 VÜWA tü ma lehri aveh vü müshom, thi ma nüh küsari aveh vü nokümze.

18 VÜWA tü ma küjiri aveh vü rhietsoh veh, zhütsanü ma küjiri aveh vü.

19Ma nüh ma kükrüri aveh kümngu sajutsü veh, ma nüh mari küzie nga künatsü veh, thi mari küloleleti.

20 VÜWA nüh ma külori aveh müshie sasati; thitü kümsüküsari aveh thuoüji zoriem naveh.

21Eh po tü VÜWA küsiake phrahte naveh, thi kürholi aveh tü küsuokürho asehkhe küju, ma nyo kümtsewa tsiaküütsüluo.

Küreihiri 146

Saküüwuowa Küülolewa Küsiake

1 VÜWA siake! VÜWA siakeluo, O eh kürholi!

2Hi nüh küthake rho naveh ünüh, jüküju VÜWA siake naveh; eh kürho peh küveh vü hi tü, Saküüwuowa siake naveh.

3Nohri alehküno kajitsari vü müthse tüm, anyira tsari vü, küükra mükünyieri vü.

4Ma rütho tewa thuoüji ma tü ma zhihwa vü sheletewa veh; jüma rülo vü ma kürüzheri tü pokahmümti.

5Loküzhewa thuoüji thawa nü, Jacob Saküüwuowa küükra vi veh ünüh jüma wiethuoh, ma küluozhe VÜWA ma Saküüwuowa vü, pehveh ünüh jümawa wiethuoh,

6 atülü thi azhih küsawa, juhküjiwa, thi jümari vü kütüri aveh; kütsotü küsuokürho küsawa;

7mürükümri kenüh kümsho kütsütü wa; kürümawa vü ashie kütsüwa. VÜWA nüh aküsiri sakürüzih tsü veh;

© 2015 Bible Society of India.

8 VÜWA nüh küüju notha saphietsü veh. VÜWA nüh küngie kütseri sakütoketsü veh; VÜWA tü künyitsari lom.

9 VÜWA nüh aküpriri note veh; ma nüh tünyivühri thi apa mkünyieri küjehte veh; thitü kümsüküsara leh thuoüji, küferie vü viteru veh.

10 VÜWA tü küsuokürho kajipeh naveh, noh Saküüwuowa, O Zion, awuhleri aveh vü. VÜWA siake!

Küreihiri 147

Saküüwuowa Kükhratsawa Küsiake vünüh

1 VÜWA siake! küpakenühnyunü hiri Saküüwuowa vü, küsiake zah küsa tü mhieküm kenüh; küpakenühnyunü ma tü lozhishehm, thi küsiake tü katoküm kenüh.

2 VÜWA nüh Jerusalem tü sake veh; Israel zhezhu kümri ma nüh sazhuh.

3 Luoveh kuokümri ma nüh sakümhiehieti, thi mari kümsamnari rie tü veh.

4 Ma nüh awutsiri küürüh müshemthuoh, ma nüh mari aveh vü anyo tsü veh.

5 Aküjiwa tü hiri VÜWA, thi kümzho vü küwalewa; ma küthsükümshi tü mükütetara.

6 Nyinyakümri VÜWA nüh khake veh, ma nüh kümsüküsari azhih vü vehjajati.

7 Kümna vi VÜWA vü azah reihitsüluo; topito rügi vünüh hiri Saküüwuowa vü khiküzü satsüluo!

8 Ma nüh akülu vi atülüri külüwuteteti, ma nüh azhihwa kenüh atsohkürü küchecheti, küzhiho rügivü ma nüh apra küsho satsütsüti,

9 samwari vü ma nüh mari ashie tsütsüti, thi awuo tsari khuküvehri vü mari ashie tsütsüti.

10 Ma külo tü rawuhkükhra vü nyu, nyutü ma lokürа tü nyira jihvü nyu;

11 thitü VÜWA tü ma kükrüri vü ma külowa paveh, ma mükükhaphrükhale küümze küluozheri vü, peveh.

12 VÜWA siakeluo, O Jerusalem! Noh Saküüwuowa siakeluo, O Zion!

13 küpakenühnyunü ma nüh, noh kheri rüpe sakümzhotsü küveh kenüh; ma nüh noh tsa noh lovü pehküvehri tsiatsütsüti.

14 Ma nüh nohri arüh vü zazhüsaküka tsü veh; ma nüh hiemtha kümphahtsawa vi noh sa küprotsü veh.

15 Ma nüh azhihwa vü ma zhükütsüwa küzezeti; ma zhü tü zhü mühieshehm.

© 2015 Bible Society of India.

16Ma nüh nyihnyihküneh kümjie amüra tsütsüti; ma nüh aweji kümjie aküzoküwiechü zhuhküzezeti.

17Ma nüh ane kümjie arazhi tsuotsa küzeveh; ma küüji vü thawa nüh tsiera na lo?

18Ma nüh ma zhü küzezeti, thi jümari tü lichawa veh; ma nüh ma mürhü mürhüküüze nü ajuhri küüliliti.

19Ma nüh ma zhü Jacob vü phrahzhuzhuti, ma zhühkheri thi azhühkhori Israel vü phrahzhuzhuti.

20Ma nüh akuoküji küpa küsü vü nga, hakümjie vünüh müsarhuo; mari tü a zhühkhori müthsü nüh sam. VÜWA siakeluo!

Küreihiri 148

Saküüwuowa Siake üta Küji

1 VÜWA siakeluo! Atülüri vünüh VÜWA siakeluo, kümsieri vünüh ma siakeluo!

2Ma siakeluo, ma zhühleri aveh, ma siakeluo, ma shieji aveh!

3Ma siakeluo, arünyi thi asa, ma siakeluo, nohri küzih küveh awutsiri aveh!

4Ma siakeluo, nohri kümsietsa atülüri, thi nohri atülüri anyiehvü küpeh ajuhri!

5Mari tü VÜWA nyo küüsiakeluo! küpakenühnyunü ma nüh azhütsü nü, jümari tü saküüje kenüh.

6Thi ma nüh küsuokürho sehkhe küju kenüh jümari vishu; jümari ape müküütselera sanü, ma nüh saküütokemthuoh.

7Azhih vünüh VÜWA Siake luo, nohri juhküji samwari ri thi aküshehri aveh,

8anyih thi arazhi, amüra thi awehjuh, tsohmürhü tü ma zhükütsü saju veh!

9Aküzhiri thi küzhihori aveh, atsohvi rhuri thi müsethsohri aveh!

10Asasüri thi mieshümiesa aveh, zhukütseri thi prükütse müwari!

11Azhihwa kajiri thi anyiri aveh, kajitsari thi azhihwa takrüri aveh!

12Vizari thi rülavüri kürü, kükhruori thi atsari!

13Mari tü VÜWA nyo küüsiakeluo, küpakenühnyunü ma nyo mpa nüh sakümsiekümthuoh kenüh; ma kütholahthovü tü azhih thi atülü nyiehvü.

14Ma nüh ma nyiri kenüh arütsü küsü kha kütokemthuoh, ma nyiri aveh kenüh siakeluo, küpakenühnyunü Israel nyiri tü, ma rhietsoh küveh kenüh. VÜWA siakeluo!

© 2015 Bible Society of India.

Küreihiri 149

Küsiake Küreihi

1 VÜWA siakeluo! VÜWA vü azah kürüthe küsü satsüluo, küzhütsanyitsari kümhu vü ma küsiakeluo!

2Israel tü ma Saküüjewa vünüh aloküwie luo, Zion tsari tü mari kajiwa vünüh, nyiehraküükhruo luo!

3Mari tü tsih nü ma nyo küüsiakeluo, akruokruo thi topito vi nü, ma vü küreihi tsüluo!

4küpakenühnyunü VÜWA tü ma nyiri vü, akülo peküveh kenüh; ma nüh kükhrara vi saküürünyieri siesaküzü veh.

5Künyitsazhütsari tü kütholahthovü vünüh küürietsiluo; mari tü mari küjinyiezeri rügivü nüh, loküzhezah küreihiluo.

6Saküüwuowa kümsie küsiakeri tü, mari khuti lovü nüh küüsaluo thi zhieh hakünyi nyuchuri mari ake vü vi taji,

7akuoküjiri rügivü ashewi thuona küsa kenüh, thi anyiri vü phrasosie na küsa kenüh,

8akieveh nüh mari kajiri phehte na küsa kenüh thi mari sierhüri mürü akürü kieveh nüh phehte na küsa kenüh,

9ashih rhüküsawa mari vü sana küsa kenüh! Hamatü ma vü küzhütsanyitsari aveh, kütholahthovü kenüh. VÜWA siakeluo!

Küreihiri 150

VÜWA Siake luo

1 VÜWA siakeluo! Ma kümtsezheh vü Saküüwuowa siakeluo, ma kükhra azhieveh vü ma siakeluo!

2Ma kükhra küürohküliri kenüh ma siakeluo; ma küji müzhe nü ma siakeluo!

3Atütü kükhu khi vi ma siakeluo; Topito thi atakhu vi nü ma siakeluo!

4Akruokruo thi akütsih vi ma siakeluo; ali thi kümüvüh vi ma siakeluo!

5Küüchirükhuri khi vi ma siakeluo; küüchirükhuri küferü jikhi aküji vi ma siakeluo!

6Rüthoküsah zanyo aveh tü VÜWA küüsiakeluo! VÜWA siakeluo!

© 2015 Bible Society of India.

Kümtsazhü

Kümtsazhü 1

Küthsüzhü Ameküpeh

1 Solomon, David atsa, Israel kajiwa küthsüzhü:

2Anyi jümari tü kümahtsa thi süphiekütsü küüthsünta küsa kenüh küthsükümshi zhüri,

3aküthsü vünüh süphiekütsü vira, künyitsa, kümsho, thi küzarike;

4Küjülori vü kümahtsa tsü na küsa kenüh, vizari vü zanyoküthsü thi kümahtsa tsü na küsa kenüh,

5kümahtsa nyiri nga künara nü küthsüra vü küzhiküzhi wa na küsa kenüh, thi küthsükümshi nyiri tü küsara ngurana küsakenüh,

6küthsüzhü thi amke thsümshira na küsa kenüh, kümahtsarazhü thi mari kümshi thsümshira na küsa kenüh.

Vizari vü Shikekütsü

7 VÜWA kükrü thuoüji zanyoküthsü pokhuwa wiethuoh; zanyokümshiri thuoüji kümahtsa thi küsüphie mam.

8Künaluo, eh tsa, noh pa küsüphie, thi noh zah küsosie mükuleja tüm;

9küpakenühnyunü jümari tü noh lü kenüh sürie küsa kenüh, thi noh ku kenüh azhori.

10Eh tsa, mükütüküzü kükhiemuori nüh noh müraru thuoüji mazhüri mükünatümluo.

11Mükütüküzü mari nüh, “Hiri vü nyiraluo, azüh küüthü na küsa kenüh huopeh la ünüh, hiri kürü müküüzhikera sanü, mükükhiehri thuola ünüh raluo;

12Küsürazhie kümjie hiri kürü mari akürho, thi ajü müzhu ünüh raluo, azhikrie lovü küturi kümjie;

13hiri tü akürhe zanyori aveh phahra naveh, hiri tü zhechieküvirari vi hiri zheh saküpro naveh;

14noh küzewa hiri azavü vehjake luo, hiri aveh ameküthseku küsü sanaveh ünüh,” ta wie ketünga,

15eh tsa, mari sie aleh jüri vü nyi mütse tüm, mari lekhuji vünüh noh mpha küpele luo;

16küpakenühnyunü mari mpha tü kümsü vü zhüwawati, thi mari tü azüh küthü nta preleprezazati,

© 2015 Bible Society of India.

17küpakenühnyunü müjuju vünüh aneh jaküütatati, amüwa küngu vü,

18thitü anyi hamari tü, mari mpa mari azüh kenüh huopehpehti, mari mpa mari kürho kenüh mari tü, aküthuo thsethseti.

19Jümari aveh lehkhuji tü, küvürie vünüh akünyia ngunguti; jüma tü ma mükaküvehra kürho vitewawati.

20 Kümahtsa tü aleküza vü zie kümsie tsetseti; asüküsape vü ma tü ma jikhi sakümsiesieti;

21külojuri rügivü ma tü ziezieti; anyujiwa kheriri lehpie vü ma tü azhüphrahte taji:

22“Küthakelenga, O küjühlori, küjühloh lo na lo? Küthakelenga küriesarienyiri nüh, mari küriesarienyi na lo, thi zanyomküthsüri tü zanyoküthsü mülo nüh sapeh na lo?

23Eh küsosiezhü mzhe nü kükheke luo; halie, hi nüh noh vü eh kümsheri küshoketsü naveh; hi nüh eh zhüri noh saküthsü naveh,

24küpakenühnyunü hi nüh noh ji, thitü nohri nüh müküna nta samthuoh, eh ke thsuo küze, thitü nyi küsü nga mükükheke,

25thi nohri nüh eh küzhüphie aveh müküchie samthuoh, thi eh küsosiezhü küsü nga küsawa nyu,

26Hi nga nohri kümsü nokükhri naveh; ngosetu nohri vü ka thuoüji hi nüh riesanaveh,

27tsomrhü kümjie küngo setu vü, thi nyiazamrhü kümjie noh lokürü küru vü, müshekümnomna thi amüsheküna nohri vü küru vü.

28Jüta thuoüji mari tü hi ji naveh, thitü hi tü mari kürülewa nyu; mari tü kükhakükhe nü hi phah naveh, thitü hi mphahra,

29küpakenühnyunü mari tü zanyoküthsü mükülo kenüh, thi VÜWA kükrü mükürüka kenüh,

30eh küzhühphie küsü nga küsawa nyu, thi eh küsosiezhüri aveh mamü,

31jükenüh mari tü mari lehkhuji avi tsanaveh, thi mari mpa mari küüro rügi nüh makümlie nguna,

32küpakenühnyunü küjühlori tü mari sühle teküwa nüh zothemthuoh, thi zanyomküthsüra mkütsaza nüh mari zorie veh;

33thitü thari nüh eh zhükünaveh ünüh, kütote kürho sanaveh, thi kürüzih vü peh naveh, kümsü nüh samkükrüshike nüh,” ti küza.

Kümtsazhü 2

© 2015 Bible Society of India.

Kümahtsa Jisuo

1Eh tsa, mükütüküzü noh nüh eh zhüri vike, thi eh zhühtsüri noh vü sathe sa thuoüji,

2noh khüna tü kümahtsa vü kümrheke sa, thi noh luoveh tü küthsükümshi wuovü keke luo;

3ah, mükütüküzü noh nüh kümahtsa kenüh zie nü khuo thuoüji, thi küthsükümshi kenüh noh jikhi sakümsie thuoüji,

4mükütüküzü noh nüh rakasa üta jüma phah, thi künyirhieri küthi küsa üta phah thuoüji;

5noh tü VÜWA kükrü thsümshira naveh, thi Saküüwuowa zanyoküthsü phahra naveh;

6küpakenühnyunü VÜWA nüh kümahtsa tsü küveh kenüh; ma po vünüh zanyoküthsü thi küthsükümshi shuru veh;

7ma tü kümshori kenüh kümahtsa küchesatüveh; ma tü künyitsa vünüh kütseri kenüh joh huo küsü

8kümsho lekhujiri rükie taji, thi ma nyira leh müshie taji nü.

9Jütathuoüji noh tü künyitsa, thi kümsho thsümshira na küveh kenüh, thi küzarike, aletse kümhie küsüküsü nga thsümshira naveh;

10kümahtsa noh luoveh lovü turu naveh, thi noh kürholi vü zanyoküthsü tü lomnathuoh,

11Kümahtsa nüh noh nyiehvü nopeh naveh; küthsükümshi nüh noh rükiete naveh;

12kümsü lehwa vünüh noh vizhu taji, khaphrüteküwa küphrahte nyiri vünüh,

13kümsho lekhujiri kükuleri, aküzo lehri vü tse nta,

14kümsü küsa vü nyierakükhruori, thi kümsü küüzhike külori,

15anyi jümari lekhuji tü kükhuhm, thi mari tü mari alehri vü mkato.

16Noh tü nyimza küüweküsiehwa vünüh külole naveh, nyizavühwa küüzhu zhüri vünüh,

17ma kürünyuo kürefü kükule vühwa, thi ma Saküüwuowa kütsathuo küümavühwa;

18küpakenühnyunü ma zheh tü, aküsü lovü kuoküzhoke tekütuthuoh kenüh, thi ma lekhujiri tü aküsü rüzhe vü tewathuoh;

© 2015 Bible Society of India.

19ma vü küwari nyi küsü nga sheleküru münyie, nyutü mari tü akürho lekhujiri künyie lera müsa.

20Jükenüh noh tü anyi kümhieri leh vü tse naveh, thi künyitsara lekhujiri vü saluo,

21küpakenühnyunü künyitsari tü azhih mazhiri sana küveh kenüh, thi künyitsa nyiri tü jüla peh huo naveh;

22thitü kümsüküsari tü, azhihwa vünüh vijam naveh, thi aroküshiri tü jümawa vünüh ruzhum naveh.

Kümtsazhü 3

Vizari vü Shikekütsü

1Eh tsa, eh küsosie müküma tümluo, thitü noh luoveh tü eh zhühtsüri vü küüsaluo;

2küpakenühnyunü rülo hothake thi akürho mahviri, thi mari nüh noh vü kümhie küwale vi noh tsü naveh.

3Künyitsasheh thi küzhütsanyitsa tü noh müküükule tümluo; jümari tü noh ku vü huke luo, jümari tü noh luoveh lokhie rügivü rhüke luo.

4 Jükenüh noh tü küütso thi küsara kümhie ngu naveh, Saküüwuowa thi anyira notha vü.

5Noh luoveh aveh vi VÜWA vü alehnoluo, thi noh mpa nüh noh küthsükümshi aleh müno tümluo.

6Noh leh aveh vü ma sieke luo, thi ma nüh noh lekhujiri sakümsho tsü naveh.

7 Noh mpa noh notha vü aküthsü müsa tümluo; VÜWA krüluo, thi kümsü vünüh kürele tewaluo.

8Jümatü noh satsa vü rozaküümhie küsü sanaveh, thi noh rüri vü saküürherho sanaveh.

9Noh künyirhie vi nü VÜWA chierhe luo, thi noh vünüh küshu apokhu viri vi ma chierhe luo;

10jütathuoüji noh luo tü aküzhi nüh pro naveh, thi noh teri tü akhah nüh vüphuom naveh.

11 Eh tsa, VÜWA küsosie müma tümluo, nyutü ma nüh küphra vünüh müthasü tümluo,

12küpakenühnyunü VÜWA tü ma nüh külori phranü sosieveh, apari küsü nüh atsa ma nüh künolowa vü küsa kümjie.

© 2015 Bible Society of India.

13Kümahtsa küphahra anyiwa tü loküzhewa, thi küthsükümshi küngura anyiwa tü loküzhewa,

14küpakenühnyunü jüma vünüh akünyia thuoüji, rakasa vünüh akünyia nyieh vünüh kümhie kenüh, thi ma zakütsa tü suna nyiehvü nüh mühiem.

15Nyimzawa tü rakasa nyieh vünüh küüzhi rhe veh, thi noh nüh kümngu zanyo küsü nga nüh, nyimza jüma sie kümjiera münyie luo.

16Küsuokürho tü ma ke azhie wuovü pehveh; ma ke azhie wuovü thuoüji künyirhie, thi küchiekürhe pehveh.

17Ma lehri tü loküm alehri, thi ma lekhujiri aveh tü luoveh kürüzih.

18Ma tü ma küthuoke kütseri vü kürho thsoh küsü; ma küüthuo phohkeri thuoüji loküzheri ta ji.

19 VÜWA nüh kümahtsa vünüh azhihwa sazhu; küthsükümshi vünüh ma nüh atülüri sazhu;

20ma zanyoküthsü vünüh akükuori tü shute ru, thi aküluri tü aküzo kürütsuo küturu.

21Eh tsa, küzhütsa kümahtsa thi aküthsü viluo, jümari tü noh notha vünüh mükümrie tümluo,

22thi jümari tü noh kürholi kenüh akürho sanaveh, thi noh ku kenüh küsiakesheh sa ra naveh.

23Jüta thuoüji noh tü noh leh vü luovehji nü tsera naveh, thi noh jih tü kümshüwa nyu.

24Mükütüküzü noh nüh tsuo shupeh wienga, noh tü kükrüwa nyu; noh nüh tsuo küzeh vü, noh küzeh tü mhie naveh.

25Zhürüluo ngosetu kenüh mükrü tümluo, nyutü kümsüküsara küferie küru vü mükrü tümluo;

26küpakenühnyunü VÜWA nüh noh rükie na küveh kenüh, thi noh mpha rete na küsa vünüh vite naveh.

27Kümhie kütsülehri vünüh müküjehte tümluo, noh vünüh jüma sana küsa vü.

28Noh tü noh zhephruwa vü, “Waluo, thi ru le luo, thuotü hi nüh jüma tsü naveh ünüh,” ti müküza tümluo, noh vü jüma pehküveh vü.

29Noh zhephruwa vü kümsü mürüzhe tümluo, noh nato vü alehno nü kürhowa vü.

30Zhünyo münyie nüh nyiri vü müküjakünya tüm, ma nüh noh vü küsü nga küsüro müküsa vü.

© 2015 Bible Society of India.

31Küvürie nyiri no nü lomüküra msatüm, thi ma lehri küsü nga mürüka tüm;

32küpakenühnyunü küreleteküwa nyiri tü, VÜWA vü akükre küsü küsa kenüh, thitü kümshori thuoüji ma küüzhewa.

33 VÜWA kümzü tü kümsüküsara zheh rügivü pehveh, thitü ma nüh künyitsara lojipe tsiatsü veh.

34Ma nüh müküchieküzhüri vü müchiemzhü shehtsü veh, thitü kürünyieri vü thuoüji, ma nüh küütso kütsa veh.

35Aküthsüri nüh küchiekürhe aka vinaveh, thitü müküthsüri thuoüji küzükrü ngu veh.

Kümtsazhü 4

Kümahtsa Akünyie Küpeh

1Künaluo, O atsari, apara küsüphie, thi amüshethse luo noh nyie na küsa kenüh;

2küpakenühnyunü hi nüh küsosiezhü kümhie noh kütsü kenüh; eh küsosie mükule tümluo.

3Hi tü eh pa vü atsa küsü saküveh vü, rünyi nü eh zah nokhie vü vehküsü sa,

4ma nüh hi sosie taji, “Noh luoveh tü eh zhüri küüjeh phoke luo; eh zhühnyori müzhe nü rholuo;

5müküma tümluo, thi sühle temwa tümluo, eh po lovü azhüri vünüh. Kümahtsa vi luo; aküthsü vi luo,

6jüma mükule tümluo, jüta thuoüji ma nüh noh vipeh naveh ünüh; ma kümzeluo, jüta thuoüji ma nüh noh huote naveh ünüh.

7Kümahtsa küsatewa thuoüji hama: kümahtsa vi luo, thi noh nüh mowa ngu naveh ünüh, kümahtsa vü vithse luo.

8Ma jisuo sakümsietsüsheh luo, jüta thuoüji ma nüh noh khake tsü naveh; noh nüh ma kheke thuoüji ma nüh noh chierhe naveh,

9ma nüh noh lü rügivü azhoküzü thsetsü naveh; ma nüh noh rügivü, kajilüwe küzüsheh küsü thsetsü naveh,” ta küza.

10Künaluo, eh tsa, thi eh zhüri vi luo, noh kürho mahviri tü hozake na küsa kenüh.

11Hi nüh kümahtsa leh vi noh sosie thuoh; hi nüh kümsho lekhuji küjo noh tsüthuoh.

12Noh tseküwa vü, noh lekha tü kükhietowanyu; thi mükütüküzü noh nüh zhü wie ketünga, noh tü kümshüwa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

13Küsüphie küjehphoke luo, müja tümluo, ma hute luo, küpakenühnyunü jüma
tü noh kürho küsa kenüh.

14Kümsüküsara lekhuji vü mütu tümluo, thi kümsü nyira leh vü mütse tümluo.

15Jüma mükieh luo; jüma vü müwa tümluo; jüma vünüh sühle luo thi kari tewa
wie luo,

16küpakenühnyunü mari tü müküleh müküsa wie nü mari tü müzeh ra; mari tü
nyi küsü ajih müjie saküümshü nü mari tü müzehke ra,

17küpakenühnyunü mari tü kümsüküsa lohse tsa, thi küvürie akhah zhu küveh
kenüh.

18Thitü künyitsara lekhuji thuoüji atholeh küwie kümjie, jüma tü müjiekütho
küju nü küwieküwie wa veh.

19Kümsüküsara leh thuoüji zomthsüthsü kümjie; mari tü mowa rügi vünüh
müshüveh ünüh mari tü müthsü.

20Eh tsa, eh zhüri vü künaphoke luo; noh khüna tü hi nüh küüza vü kümrheke
luo.

21Jümari tü noh notha vünüh mükümrie tümluo; noh luoveh lovü saluo,

22küpakenühnyunü mari tü jümari küphahra akürho küsa kenüh, thi ma sa aveh
vü saküümhiera küsa kenüh.

23Noh luoveh tü kümtsamla aveh vü saluo; küpakenühnyunü jümawa vünüh
akürho tü shuru küveh kenüh.

24Noh vünüh küükhuh küphrahte aveh vijam luo, thi mkümhie kühaluo aveh tü
noh vünüh küületsuom luo.

25Noh notha tü külesho atüvü küünoluo, thi noh kün vü noh tüvü kümsho no
küüze luo.

26 Noh mpha lekhuji vü azhüzhüluo, jüta thuoüji noh lehri aveh vü kütohra naveh
ünüh.

27Azhie wuovü nyutü azhu wuovü müküzüke tümluo; noh mpha tü kümsüwa
vünüh sühle luo.

Kümtsazhü 5

Muomuokürho kenüh Hamna kütsü

1Eh tsa, eh kümahtsazhü vü künaphoke luo, eh küthsükümshi vü noh khüna
kümrheti künaluo,

© 2015 Bible Society of India.

2jütathuoüji noh tü aküthsü ngu naveh, thi noh pomie tü zanyoküthsü huotera mühie veh,

3küpakenühnyunü küüweküsie pomie vü tü awejuh rütsuoküveh kenüh, thi ma zhüküphra tü avüjuh nyiehvü nüh küzhum;

4thitü asehkhe vü thuoüji ma tü amürü kümjie kha, anyuchu awuowuo zhieh hakümjie tu.

5Ma mpha tü aküsü vü tetsuotsuoti; ma lekha tü küsürazhie lekhuji vü müzhetewawati;

6ma tü akürho lekhuji vü amüshemthse; ma lehri tü tsem, thi ma nüh jüma müthsü nüh sam.

7Thi khinyi thuoüji, O atsari, eh zhü künaluo, thi eh po lovü azhüri vünüh temwa tümluo.

8Noh leh tü ma vünüh küületsuo sam luo, thi ma zheh mükhie vü rhietso müwa tümluo;

9noh nüh noh küchiekürhe nyuri vü thama küütsü kenüh, thi noh mahviri vi külohna mükünyieri vü thama küütsü kenüh;

10anyitheri nüh noh kükhra vi mari saküprom jisü nüh, thi noh küürohri anyiliera zheh vü tewa üsü nüh;

11thi noh kürho sehkhe vü noh tü lüchih, noh sa thi asümo tü müpe nüh sateküwa vü,

12thi noh nüh, “Hi tü mokümjie khuoke kümhie küsosie mamthuoh lo, thi eh luoveh tü saküüto rüküzemthuoh lo!

13Hi nüh eh küsosiera jikhi müküna nüh samthuoh lo, nyutü eh küsüphieri vü eh khüna mükümrheke nüh samthuoh ülo.

14Hi tü ferie kümkhe vü peh, ashieji kümhu vü,” ta küza.

15Noh mpa noh juhku lovü nüh ajuh zhu luo, noh mpa noh juhkhre lovü nüh ajuh lizhu küveh lovü nüh.

16Noh juwi tü zürie kümza naveh ülo, akuza juh tü lekhujiri vü zürie naveh ülo?

17Jümari tü noh kenüh mpa nüh küüsaluo, thi noh siekütse anyitheri kenüh nyu nüh.

18Noh tü akütsiawa saluo, thi noh küviza vüvüh vü nyierakhruo luo,

19asühnyi külo küsü, nguzuowie aküzü küsü, ma kvnyiwa nüh künolo vi tsotho aveh vü noh küprotsüluo,

© 2015 Bible Society of India.

20noh tü mokenüh lona lo, eh tsa, nyimza küüphroküphrievüh küsü sie nü, thi
küüweküsievühri tüso kheke taji?

21küpakenühnyunü nyimpari küsü notha tü VÜWA tüvü pehküveh kenüh, thi ma
tü ma lekhuji aveh nokütse kenüh.

22Kümsüküsara künakhieri nüh ma tietemthuoh, thi ma thuoüji ma kükhiemuo
küürohri vünüh küzamthuoh.

23Khuokekümhie küzüla vünüh ma tü süsüti, thi ma khielota küzhehphro vünüh
ma tü kriemthuoh.

Kümtsazhü 6

Hamna Küzhitsa Kütsü

1Eh tsa, mükütüküzü noh nüh noh zhephruwa kenüh kütoh küm pehmthuoüji,
anyithe küsü kenüh noh küshiete pehmthuoüji;

2Noh pomie nüh küphrahte nüh noh tü küzamthuoh, noh po lovü azhüri nüh
shohtemthuoh;

3thi hama saluo, eh tsa, thi noh mpa nüh külole luo, küpkennyunü noh tü noh
zhephruwa kümzho vü tekürüthuoh kenüh: waluo, pre nü, thi noh zhephruwa
vü zhieke nü khuoluo.

4Noh notha vü aküzeh mütsü tümluo, thi noh nohu vü küüzhekümgu mütsü
tümluo;

5anguzuo nüh küüzhuri vünüh küülole kümjie, noh mpa nüh külole luo, amüwa
nüh akütiera ke vünüh küülole kümjie.

6Amietsa vü waluo, O, küliechuwa; ma lehri müshenonoluo, thi mütsaluo.

7Lehvü küsü nga münyie nüh, aküjiri nyutü atakrü münyie nüh,

8ma tü müzhü vü ma shie küchecheti, thi ma kütsaküzhu kümahwie vizhuhke.

9Noh tü küthake küchuozehpeh na ülo, O, küliechuwa? noh tü küsie noh küzeh
vünüh sühra nathuoh lo?

10 Pike zeh, pike küzhekümgu, noh ke shekhoke nü pike münyie nta,

11Kürühuri küsü vü kümjie noh vü küthotsa ru naveh, thi rietsokrü küvü nyiri
küsü kümjie, küvingü noh vü ru naveh.

12Momakütalo nyi küsü, kümsüküsa nyi küsü, küükhuh zhü phra nü
küzhutsetseti,

13ma notha nüh küphra, ma mpha vi khi, ma tüjü vi küjo,

14küürele luoveh vi kümsü aro sa, mükütuo nüh zazhü mkükatsü zhuh;

© 2015 Bible Society of India.

15jükenüh zhürüluo ma vü kümsü ru naveh; tsazhiküsü vünüh ma tü zokhuo nü
saküümhiera nyiehvü tewa naveh.

16 VÜWA nüh kümrhü zanyo türo pehveh, türüawa thuoüji ma vü krem:

17kükuotikuoshi notha, akürie mizhi, thi mükükhiehra züh küüthü ake,

18kümsüküsa kürüzheri küürele luoveh, pre nü kümsü vü zhüküwa mpha künyi;

19küzhühja povü akürie rütho küüshu, thi ajienü azhievü zazhü mküka
zhuhkütsü anyiwa.

Küüphroküphrieh Kenüh Hamna Kütsü

20Eh tsa, noh pa zhühnyo saluo, thi noh zah nüh küsosie mükule tümluo.

21Tsotho aveh vü jümari tü noh luoveh vü kürike luo; jümari noh ku vü pheh
mükiele luo.

22Noh nüh tseküwa vü, jümari nüh noh küjowa naveh ünüh; noh nüh zehkütsuo
vü, jümari nüh noh note naveh; thi noh nüh küsühra vü, jümari nüh noh jüle
naveh,

23küpakenühnyunü azhühnyowa tü alati küsü, thi aküwie küsü küsa kenüh, thi
khuokekümhie wulehri tü akürhowa aleh küsa kenüh,

24kümsüvühwa vünüh noh müshiesana küsa kenüh, küpruoprüvühwa mizhi
küüzhuwa vünüh noh müshiesana küsa kenüh.

25Noh luoveh lovü nüh nyimza küzü mümngu tüm, thi ma nyonyi nü vi noh
müküürete tümluo;

26küpakenühnyunü muomuokürhovühwa tü anyieshu küsü nüh müsara mhie
küveh kenüh, thitü muomuokürhovüh küsü nüh nyimpari küsü akürho tsatsawa
zi tsetse ti.

27Ma thsümnyiri mütso nüh nyi küsü nüh ma tüso rügi vünüh anyih vü tsera
naveh ülo?

28Nyutü nyi küsü nüh anyihie küsa rügivü tsewara naveh ülo, ma mpha mütücho
nüh?

29Anyi ma zhephruwa vüvüh vü küwawa nga jükümjie wiethuoh; ma küpawa tü
nyi küsü nga mü kümnomna müsanüh müwa ra wiethuoh.

30Anyiri tü rühukütsari müma tümluo, mükütüküzü ma nüh avokürüma kenüh
ma kütsangü sakülora nta kürühu vü?

31Thitü mükütüküzü ma tü rera thuoüji, ma nüh jüzake türü thuo naveh; ma tü
ma zheh vü atsokrü aveh tsüm naveh.

© 2015 Bible Society of India.

32Thawa nüh muomuokürho sa veh ünüh ma thuoüji ase münyie; thawa nüh jüma sa veh ünüh ma thuoüji ma mpa ma zorie tse veh.

33Ma tü kümsamna thi müküchiekürhe ngu naveh, thi ma küzükrü tü küne müjarathuoh,

34küpakenühnyunü nokü̈ü̈jizhi nüh ma vüpa rüsakümthoveh, thi ma nüh ashewi küvi vü ma tü mükükhera wie thuoh.

35Ma tü künoshe küviwa nyuthuoh, jü mpa nyunü noh nüh aküte saküzhitsü wie nga ma luoveh sa mkürüzirathuo

Kümtsazhü 7

1Eh tsa, eh zhüri vi luo thi noh vü eh zhükütsüri sazhuh luo;

2eh zhühnyori vipeh nü rholuo, noh sholo notha kümjie eh küsosie vipeh luo;

3noh tüjüri vü rieke luo, noh luoveh lokhie rügivü jümari rhüke luo.

4Kümahtsa vü, “Noh tü eh tsevü,” ti küza luo, thi aküthsü tü noh kürhietsorsa füwa ti ji luo;

5Küüweküsievühwa vünüh noh tü kükhera naveh, küpruoprüvühwa küüzhu zhüri vünüh noh kükhekera naveh.

Rülie kümsüvühwa

6küpakenühnyunü eh zheh mürhülehpie vünüh hi nüh eh küsaphiezie vünüh nokü̈ü̈ze kenüh,

7thi hi nüh küjühlori azavü ngu, hi nüh shefüri aza vü thsüra thuoh, vizari küsü aseküthsü münyie nüh,

8ale kütuoh ma jühke vü tseküwa, ma zheh lehkhuji vü küwa,

9küzoriezorü vü, münüh leh vü, arüza thi aküzo tsotho vü.

10Thi halie, krevühri küsü ma mütu, muomuokürhovüh kümjie thsümnyi sa, aroküshi luoveh sa.

11Ma tü lewie kütsevühri, ma tü azheh lovü müjoke;

12Khinyi ale vü, khinyi asüpe vü, thi aküchu aveh vü ma tü huoke peh.

13Ma nüh nyimpari revi nü ma kümetsütsüti, thi anyiehküüzüh vü nü ma nüh ma vü:

14“Hi tü küsahthuo tsü naveh, thi nosü hi tü eh küüshieküphrahzhuri tsümthuoh;

15jükenüh khinyi hi tü noh mütu nti tsethuoh, khri nü noh phah nti, thi hi nüh noh ngurathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

16Hi nüh eh küjinyieze zeshieri vü kütehmthuoh, Egyptri külohzülo nüh küto atso küpapa nüh hieta taji;

17athsosa, asheshiri, thi asierhe vi nü eh ze saküürhengu saveh ünüh,

18raluo hisü arüne küju hisü akülo ju vi ünüh; kümze vi nü hisü mpa hisü aloküzhe sa ünüh raluo,

19küpakenühnyunü eh vüpa azheh vü münyie luo nüh; ma tü aküzeh alehküsuo vü tewathuoh ünüh;

20ma tü ame achükhu küsü vi nü ma senyi tewathuoh; asaluo vünüh ma tü azheh vü ru naveh," ti küza,

21kümrozhü küphrahte khielota vi nü nyimzawa nüh ma zheküshoke; ma nüh azhü küüzhu küza nü ma tü mükürüra nüh sam.

22Küsükeri vünüh ma se nyitewawati, shüvotsa küsü nüh küfetheri vü küwa üta, nyutü asühvo küsü nüh tie küsa lovü küza phohketeküwa üta,

23ashüchu küsü nüh ma müthsevoseri müjie müzhuküükhari küju nü; amüwa küsü nüh küjurü küsü lovü zhükütu üta; ma tü jüma nüh ma kürho vitewa naveh ta küsa müthsü.

24Thi khinyi thuoüji, O tsari, eh zhü künaluo, thi hi nüh küüza azhüri vü kümrheke luo.

25Noh luoveh tü nyimzawa lehri wuovü kürele müküze tümluo, ma lekhujiri vü müwa tümluo;

26küpakenühnyunü ma nüh saküsaji kütsü kümjie anyi hozake nga chaküm kenüh; ah, ma nüh rehthekümri aveh tü ashieji kükhra küsü.

27Ma zheh thuoüji küsürazhie vü lehkhuji küsü, aküsü wiepari vü kuotekütsuo küsü.

Kümtsazhü 8

Kümahtsa Küsiake

1 Kümahtsa tü müji ülo, küthsükümshi tü ma jikhi müzie ülo?

2Aleh nato kümsie vü, ma tü lekhujiri vü akütsie sasati;

3natonahuori shütü vü akheriri nato vü, ma nüh akheriküjiri lehpie vünüh zie kümsiesieti:

4"Nohri vü, O anyiri, hi nüh ji veh, thi eh küzie thuoüji anyi tsari vü.

5O kümshohmlohri, khruokümkürho thsüluo; O, zanyomküthsü nyiri, lieke luo.

© 2015 Bible Society of India.

6Künaluo, küpakenühnyunü hi nüh kütseküju zanyori küza na küveh kenüh, thi mowa nü kato veh ünüh eh pomie vünüh shuru naveh;

7eh po nüh küzhütsawa phrahshu na küveh kenüh; eh pomie vü kümsüküsa akükre küsü.

8Eh po vü azhüri aveh tü künyitsa; jümari vü zanyo küsü nga küüre nyutü küükhuh münyie luo.

9Thawa nüh thsümshira veh ünüh jümari aveh tü müshom, thi zanyoküthsü küphahrari tü katom.

10Rakasa müthoh vünüh eh küsüphie vi luo, thi kürüka suna nyieh vünüh zanyoküthsü vi luo;

11küpakenühnyunü asitheri nyieh vünüh kümahtsanüh küümphakhe kenüh, thi noh nüh kümngu aveh tü küsü nga jüma ma vü vi mümjiehra.

12Hi, kümahtsa tü, azhüküzhü vü nüh rho veh, thi hi tü zanyoküthsü thi kümahtsa phahra veh.

13 VÜWA kükrü thuoüji kümsü münongü. Kükuoti, kürhieza thi kümsü leh thi kürelekům zhüküphra hi mürhüm.

14Hi tü kümshe thi kümahtsa kümhiewa peh veh, hi tü küthsükümshikera pehveh, thi akükhra pehveh.

15Hi vünüh kajiri tü kükaji sa veh, thi mowa nü müsho veh ünüh atakrüri nüh phrazhu veh;

16hi vünüh kajitsari tü takrü veh, thi zanyoküthsüri tü azhihwa mükhrü veh.

17Hi tü hi küümzeri lom, thi kükhakükhe taji hi küphahri thuoüji hi ngura veh.

18Künyirhie thi küchiekürhe tü hi vü pehveh, küpehra künyirhie thi kütsarhie tü hi vü pehveh.

19Eh vi thuoüji suna nyieh vünüh mhiem, suna akülotsawa nyiehvü nga nüh, thi kürüka rakasa nyiehvü nga nüh eh kütsü nüh küümphakhe.

20Hi tü künyitsa le vü tse veh, kümsho lekhujiri vü,

21hi küümzeri vü künyirhie vi tsü, thi mari künyirhie saküprotsü.

22 VÜWA nüh ma küüroh apokhu vünüh hi saküjetsü, khanavü ma küürohküli pokhuwa.

23Mahvi hozake teküwa vünüh hi tü vizhuthuoh, apokhu vünüh, azhih müjie küsate atüvü nüh.

24Aküshehri mükünyie vü hi vizhu ru, ajuwiri ajuh nüh müküwuzhi vü.

© 2015 Bible Society of India.

25Aküzhiri müjie küsazhu atüvü nüh, küzhihori atüvü hi tü vizhumthuoh;

26ma nüh azhih thi ma zhuhri müjie küsa tüvü nüh, nyutü azhihnyieh azhitho pokhuwa.

27Ma nüh atülüri küvishuvü, hi tü jüla pehveh, ma nüh aküshehwa nyieh vü kümkieke vü,

28ma nüh arügivü thajüwuri sa sakümzhoküm vü, ma nüh aküshehwa küwuzhuri sashu küm vü,

29ma nüh juhküjiwa vü ma kete sakütsü vü, jüta sanü ajuhri tü ma nüh azhükütsü müküphrürie nüh sana küsa kenüh, ma nüh azhihwa alope tuoküm vü,

30hi nüh ma nato vü peh, küürohra küsosieri küsü kümjie; thi hi tü rülotsotho ma nokülowa sa, tsotho aveh vü ma tüvü nyierakhruo taji,

31ma kürhie azhihnyieh vü nyierakhruo taji, thi anyira tsari vü nolo taji.

32Thi khinyi thuoüji, eh tsari, eh zhü künaluo: eh lehkhuji küsari tü loküzheri.

33Küsüphie künaluo thi mütsaluo, thi jüma mükule tümluo.

34Aloküzhewa thuoüji thawa nüh eh zhükünaveh ünüh, eh kheriri vü nopeh huo, eh mükhieri nato vü huopeh huo taji,

35küpakenühnyunü hi küphahrari thuoüji akürhowa phahra veh, thi VÜWA vünüh küütso ngura veh;

36thitü hi sazihkümwa thuoüji ma mpa nüh müsamnanati; hi kümrhüri aveh thuoüji aküsü lo veh," ta zie.

Kümtsazhü 9

Kümahtsa thi Küzhehphro

1Kümahtsa tü ma zheh sasa veh thuoh, ma nüh ma tovüh türüri khakemthuoh.

2Ma nüh ma sasüri rehthesavehthuoh, ma nüh ma khah wurü savehthuoh, ma nüh ma tokü̈sape nga savehthuoh.

3Ma nüh ma rülavüri nga ji üta küzemthuoh, natonahuori kümsie azhieri vünüh,

4"Thawa nüh jühlo veh ünüh, ma tü hala sühle küüturu luo," ti küza! Thawa nüh ase münyie nüh ma nüh,

5"Ra nü eh lohse tsaluo, thi hi nüh akhah wurü küsa zhu luo.

6Küjühlo jam luo, thi rholuo, thi kümütsa leh vü tse luo," ti küza.

7Thawa nüh saküümsho riesarienyi veh ünüh ma tü ma mpa nüh saziveh, thi thari nüh kümsüküsari sosiekükatotsü veh nüh kümsamna nguveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Küriesarienyieri müsosietümluo, nyuthuoüji ma nüh noh mürhüm naveh ünüh;
aküthsüri sosieluo, jüta thuoüji ma nüh noh lo naveh ünüh.

9Aküthsüri vü küsüphie tsüluo, jüta thuoüji ma tü thsüwiehü naveh ünüh;
künyitsari sosieluo, jüta thuoüji ma tü küthsüra zhihwa wie naveh ünüh.

10 VÜWA kükrü thuoüji kümahtsa küsatekhuwa, thi kümtsewa zanyoküthsü
thuoüji kümahtsa,

11küpakenühnyunü hi vünüh noh rülori tü saküzhitsü na küveh kenüh, thi
amahviri tü noh kürho vü thsephetsü naveh.

12Mükütüküzü noh nüh thsüveh thuoüji noh mpa noh kenüh thsükeveh wie;
mükütüküzü noh nüh riesarienyi veh üji jüma tü noh mpa nüh vü naveh.

13Zanyomüküthsüvühwa thuoüji kajakaram; ma tü küweküsiemü thi küzükrü
müthsü.

14Ma thuoüji ma zheh mükhie vü shupehpehti, ma tü natonahuori kümsie azhieri
vü ape vi nü pehpehti,

15kükashukariri ji taji nü, mari aleh vü külesho kuoküwari,

16“Thawa nüh jühlo tseveh ünüh ma tü sühle halovü küüturu luo,” ta jijiti! thi ase
müküthsüri vü ma nüh,

17“Kürühura ajuh tü müngem, thi küüzhe vünüh alohse kütsa tü lom,” ta
küzazati.

18Thitü nyimpawa tü aküsüri jüla pehveh ta küsa müthsü, nyimzawa küzehri tü
küsürazhie aküsheh vü.

Kümtsazhü 10

Solomon Küthsüzhü

1Aküthsü tsawa thuoüji apawa alo saküwie veh, thitü atsa zanyomküthsüwa
thuoüji ma zah sa lokürüveh.

2Kümsüküsa vünüh künyiera tü kütsa münyie luo, thitü künyitsa thuoüji aküsü
vünüh vizhura veh.

3 VÜWA nüh künyitsari tü rüma mükütse, hitü ma nüh kümsüküsara kütsangü
khetetüveh.

4Ake küthasüwa thuoüji küthotsa viruveh, thitü küükhakükhera ke thuoüji sa
künyirhie ra veh.

5Atsa khiemawa nüh müzhü vü kütsaküzhu vizhuh veh ünüh kümahtsawa
wiethuoh, thitü atsa khiemawa nüh kümahwie vü zeh veh ünüh küzükrü
viruruti.

© 2015 Bible Society of India.

6Akütsia tü künyitsara lü rügivü pehveh, thitü kümsüküsara po thuoüji küvürievüsa küthiküsü.

7Künyitsara se thuoüji akütsia, thitü kümsüküsara nyo thuoüji prim naveh.

8Aküthsüluoveh thuoüji azhühnyori mzheveh, thitü zanyomküthsüwa thuoüji küfera vü teru naveh.

9Thawa nüh küzhühtsa vü tse veh ünüh ma thuoüji luoveh jinü tse veh, thitü thawa nüh ma lehri kürele veh ünüh ma ngum naveh.

10Thawa nüh anotha kükhro kütsa veh ünüh küsüro satsütsüti, thitü thawa nüh luovehze nü sosieveh nüh luoveh sakürziveh.

11Künyitsara po thuoüji akürhowa küwuzhu küsü, thitü kümsüküsara po thuoüji küvürievüsa küüthiküsü.

12 Kümrhü tü küsaluo sashutewa veh, thitü küümze thuoüji mküle aveh küzhutemümti.

13Thawa nüh thsümshi veh ünüh ma pomie vü kümahtsa ngura veh, thitü ase müküsa kenüh asevü azhietsüh sa veh.

14Aküthsüri thuoüji zanyoküthsü sazhuhzhuhti, thitü zanyomküthsü küzhewa thuoüji küferie vishehnyi ru veh.

15Künyirhiera künyirhie thuoüji ma nyuji kümzho; kümkhuora kümkhuo thuoüji mari küferie.

16Künyitsara kümlie thuoüji akürhowa vü siewa veh, kümsüküsara künyie thuoüji kükhiemuo.

17Thawa nüh küsüphie vü kükheke veh ünüh akürhowa lekhuji vü pehveh, thitü küsosie kuleküjawa thuoüji khazih tewawati.

18Thawa nüh kümrhü küthiküsü veh ünüh ma thuoüji akürie pomie pehveh, thi thawa nüh akürieżhü phrashu veh ünüh ma thuoüji zanyomthsü.

19Azhü küzhile vü, küphrürie mükünyie sam veh, thitü ma pomie küüzhiwa thuoüji azhüküzhü.

20Künyitsara mizhi thuoüji kürüka rakasa; kümsüküsara müshe thuoüji ame küpeh zülam.

21Künyitsara pomie thuoüji anyi hozake avo sa tsü veh, thitü zanyomküthsüri thuoüji ase-müküsa kenüh süsüti.

22 VÜWA kütsia tü sakünyirhie veh, thi ma nüh jümawa vü luovehküna müthsephe.

© 2015 Bible Society of India.

23Zanyomküthsü nüh mükünyu küsa thuoüji saküüzhie kümjie, thitü aküthsüwa khuoke thuoüji küthsükümshiwa vü lozheveh.

24Kümsüküsawa nüh mowa krüshike veh ünüh ma vü ru naveh, thitü künyitsawa küsangü thuoüji satsü naveh.

25Amürhükümsü nüh rukari küwa vü, kümsüküsari tü münyie nüh samümti, thitü künyitsari thuoüji küsuokürho vishumthuoh.

26Aha vü rhelivi kümjie, anotha vü anyikhu kümjie, thawa nüh ma küze nüh küliechuwa vü nga jükümjie.

27 VÜWA kükrü thuoüji akürho saküsuora veh, thitü kümsüküsara mahvi t huoüji mülum naveh.

28Künyitsara küluozhe thuoüji aloküwie vünüh asehkhe sasati, thitü kümsüküsara küluozhe thuoüji zanyo küsü nga mükünyu vü teruruti.

29Thawa leh nü müshotse veh ünüh VÜWA tü ma küjehkümzhowa, thitü kümsü küsari vü thuoüji küzoriezosa.

30Künyitsari thuoüji piketü viküjawa nyu, thitü kümsüküsari thuoüji azhihwa vü kürhowa nyu.

31Künyitsara po thuoüji kümahtsa vi zhu veh, thitü küürele mizhi thuoüji tehthuomtü naveh.

32Künyitsara pomie thuoüji mowa nü küvirakümhie nüh thsü veh, thitü kümsüküsara po thuoüji mowa nü kürele veh

Kümtsazhü 11

1Mükükato küüte tü VÜWA vü akükre, thitü kümsho küüte thuoüji ma nüh loveh.

2Kükuoti thuoüji, saküüzükrü ruruti; thitü kürünyie thuoüji kümahtsa.

3Kümsho künyitsanüh mari küjotsetseti, thitü küükhuh aroküshi nüh mari zoriemümti.

4Arükümtho rülo vü künyirhie tü akütsa münyie luo, thitü künyitsa tü aküsü vünüh vizhura veh.

5Kümtemkünyie künyitsari thuoüji ma leh kümsho sararati, thitü kümsüküsawa thuoüji ma mpa ma kümsüküsa vünüh külumümti.

6Künyitsa kümshori nüh mari vizhuzhuti, thitü aroküshiri thuoüji mari nüh nokümngu nüh mari revitewa naveh.

7Kümsüküsari süm thuoüji, ma küluozhe tü ratewaveh, thi mükünyitsawa küluozhe tü zanyoküsü vü nga nüh müru nüh sasati.

© 2015 Bible Society of India.

8Künyitsari thuoüji küsüro vünüh vizhumthuoh, thi jüma müthoh vünüh kümsüküsari nüh tetututi.

9Mükütsotüri tü ma po vünüh ma zhephruri zoriem naveh, thitü künyitsari thuoüji zanyoküthsü vünüh vizhuzhuti.

10Künyitsari kükato vü pehküveh vü anyujiwa tü nyierakhruo pehpehti; thi kümsüküsari pokahküm vü aloküwie küüzie pehpehti.

11Kümshora kütsia vünüh anyuji küsü tü khaketsütsüti, thitü jüma tü kümsüküsara po vünüh khamlelemümti.

12Ma zhephruwa msheküzatüküvehwa thuoüji ase münyie nüh sa veh, thitü küthsükümshi nyiwa thuoüji zota pehpehti.

13Azhüküzaküzhiluo kütsewa thuoüji küüzheri saküthsümümti, thitü asietse vü lehkünokütseri thuoüji zanyo küthi pehrarati.

14Küjokütsü mükünyie vü, anyiri külumümti, thitü zhühphiekütsüri küwale vü thuoüji külohji peh.

15Anyitheri sakütoh kütsüwa thuoüji, jüma kenüh kürhüküle naveh, thitü nyuri küfe kümrhüwa thuoüji ma luoveh jiranaveh.

16Külozhivühwa thuoüji küchiekürhe ngura veh, thi küvürie nyiri thuoüji künyirhie ngura veh.

17Azhükünyiawa thuoüji ma mpa nüh nyiera veh, thitü küüsükürie nyiwa thuoüji ma mpa ma kümnomna viruruti.

18Kümsüküsawa thuoüji mizhi kümsükümlie nguveh, thitü künyitsa küzhuhwa thuoüji kümlie khem ta nguraraati.

19Künyitsa vü mükükhaphrükhalewa thuoüji rho naveh, thitü kümsü zhekütsewa thuoüji sü naveh.

20Müshe küürelewa thuoüji VÜWA vü akükre küsü, thitü kümtemükünyie lehri thuoüji ma nüh nokülo.

21Thsütoh luo, kümsüri tü müünomna nüh külewa nyu, thitü künyitsari thuoüji vizhu wie naveh.

22Awu nyakuo vü suna nashu küsü kümjie nyimzavüh küzü kümahtsa mkünyiewa thuoüji.

23Künyitsara küsangü thuoüji kümhie nüh asehkhe sa; kümsüküsara küluozhe thuoüji arükümtho.

24Nyi küsü nüh müjuju tsü, tü aveh nga künyirhienyirhie wa veh, küpawa thuoüji ma nüh kütsülehwa küjehtepehpehti, thi kümnomna kümnguwie.

© 2015 Bible Society of India.

25Nyuri küülie mküürüpari tü sakünyirhietsü naveh, thi ajuhküzüwa thuoüji ma mpa nüh ajuh zü naveh.

26Atsuo küvi sheleri thuoüji nü ma müzü naveh, thitü jüma zhukütsüra lü rügivü thuoüji akütsia pehveh.

27Kükhekünyi nü kümhie küphahwa thuoüji küütso phah veh, thitü kümsü küphahwa thuoüji ma vü jüma ru veh.

28Ma künyirhie lehno kütsewa thuoüji wazhüm naveh, thitü künyitsari thuoüji anyawa kümzhi kümjie rhühtha naveh.

29Ma zhehlo saküüsührowa thuoüji amürhü aka vi naveh, thi zanyomküthsüwa tü aküthsüwa siepe sanaveh.

30Künyitsara vi thuoüji akürho arhu küsü, thitü khonyo mkünyiewa thuoüji akürho vija veh.

31 Mükütüküzü künyitsari tü azhih vü amüthoh satsüthuoüji, kümsüküsari thi kükhiemuori nü küzakelenga satsü na lo!

Kümtsazhü 12

1Thawa nüh khuoke kümhie lotseveh ünüh ma thuoüji zanyoküthsü lotse veh, thitü küsisie kümrhüri thuoüji küzhehphro.

2Anyi kümhieri thuoüji VÜWA vünüh küütso vi veh, thitü kümsüküsa nyiri thuoüji ma nüh mülo

3Anyiri thuoüji kümsüküsa vünüh müvishu, thitü künyitsa rüzoh thuoüji piketü küüsewa nyu.

4Vüvüh kümhiewa thuoüji vüpa kajilüwe, thitü küzükrü vikürüwa thuoüji ma rü vü priküm kümjie wiethuoh.

5Künyitsara kümshe thuoüji müsho; Kümsüküsara küzhühphie thuoüji aroshi.

6Kümsüküsara zhü thuoüji azüh huo, thitü kümshora po thuoüji anyiri vizhu veh.

7Kümsüküsari tü vehjamthuoh thi münyiethuoh, thitü künyitsarazheh thuoüji tsiera naveh.

8Anyiri tü ma se kümhie müzhe nü küsieke tsüveh, thitü küürele amüshe thuoüji mamthuoh.

9Kümphawa thuoüji anyi sakürünyie nü tsie taji ma mpa ma ke nüh kürohtsa kütsewa nüh, aküji sanü akütsa münyie nüh kütsewa nyiehvü nüh mühie veh.

10Künyitsari thuoüji ma samwa kürho kenüh chieke veh, thitü kümsüküsa külohna thuoüji mkünyishi.

© 2015 Bible Society of India.

11Ma zhuh küürohwa thuoüji alohse mükütsarhüh sanaveh, thitü mamemkünyie nyimzhe nü zhekütseri thuoüji ase münyie luo.

12Kümsüküsara kümzho khajie thuoüji küferie vü teru veh, thitü künyitsara rüzoh thuoüji tsie müzho ra veh.

13Kümsüri thuoüji ma pomie küphrürie küzazati, thitü künyitsari thuoüji küsüro vünüh mürietera veh.

14Ma zhü avi vünüh kümhie vi anyiri tü alosaküürarati, thi nyi küsü ake küüroh tü ma vü sheleruruti.

15Zanyomküthsüra leh tü künyitoh ma notha vü pehveh, thi aküthsüri thuoüji shikekütsü künaviviti.

16Zanyomküthsüra küpoka tü küsükeri vünüh thsüra veh, thitü kümahtsawa thuoüji müküchieküsa loveh lo mthse,

17Küzhütsa küphrahteri thuoüji küzhütsa zhühke tsü veh, thitü mükünyu povü thuoüji kürieriekhri phrahzhu.

18Wuora zhü thuoüji anyuchuwa nüh küshü kümjie pehveh, thitü aküthsüra mizhi thuoüji sakümhie viru veh.

19Küzhütsasheh pomie thuoüji küsuokürho pehveh, thitü azhükürie mizhi thuoüji pehveh thitü tsotho küsükeri mpa wie.

20Kürieriekhri tü kümsü kümshe luoveh lovü tüveh, thitü kümhie kürüzheri thuoüji loküzhe pehveh.

21Künyitsari vü thuoüji kümsü küsü nga mütsuotsake, thitü kümsüküsari thuoüji küsüro nüh proveh.

22Azhükürie pomie thuoüji VÜWA vü akükre, thitü küzhütsanyitsa müke thuoüji ma nokülo.

23Kümahtsari thuoüji ma zanyoküthsü sathe, thitü zanyomküthsüri thuoüji mari küzhehphro zietsetseti.

24Küükhekünyira ke thuoüji takrü naveh, jütaküsa vü küthachuthanyieri thuoüji wurie küüroh küsanaveh.

25Anyira luoveh lovü kükrü kütü nüh ma saküünyiehtsamümti, thitü azhü kümhie nüh ma sa aloküwiewieti.

26Künyitsari thuoüji kümsü vünüh sühle tewa veh, thitü kümsüküsara leh thuoüji mari sie khazi tewawati.

27Küthachuthanyieri thuoüji ma shie mürera, thitü küükhekünyiri thuoüji amekürhe ngura naveh.

© 2015 Bible Society of India.

28Künyitsa lekhuji thuoüji akürho, thitü aküzih thuoüji aküsü vü siewa veh.

Kümtsazhü 13

1Zanyoküthsü tsawa thuoüji ma pa küsüphie künaveh, thitü küriesarienyiri thuoüji küphra künamvi.

2Avi vünüh anyi kümhieri tü ma po kümhie tsatsati, thitü aroküshiri nüh küsangü thuoüji küvürie.

3Ma po küzitewa thuoüji ma kürho müshiera veh, ma pomie ga kümzhawa thuoüji küferie vü teru veh.

4Küliechuwa kürholi thuoüji tsangüthuokeveh, tü zanyoküsü nga müngu, jüti küsa vü küükhekünyiawa kürho thuoüji nyirhiesheh nü tsüveh.

5Künyitsari thuoüji küzhüjah mürhüm, thitü kümsüküsari thuoüji khielota küzükrü thi saküüzükrüsheh müke sa.

6Ma leh müshokütsewa thuoüji künyitsanüh ma huote, thitü kükhiemuo nüh kümsüküsari khamlele veh.

7Nyi küsü nüh künyirhiera küthse sa, tü zanyo küsü nga münyie luo, küpawa nüh kümkhuo küthse sa, tü künyirhie pehshe.

8Anyira kürho thuokütsü tü makünyirhie, thitü kümkhuori thuoüji kürhehsa rühle küsü nga münyie luo.

9Künyitsara küwie tü nyierakhruo veh, thitü kümsüküsara lati thuoüji zokünem tü naveh.

10Ma küshüluoshütü vünüh müküükheke küsaluo sasati, thitü küshike küviri thuoüji kümahtsari.

11Kürüzih vünüh künyirhie küngura thuoüji ratewaveh, thitü pipi nüh küvizhuhwa thuoüji saküzhitsü naveh.

12Küluozhe küpam thuoüji luoveh sakünamümti, thitü küsangü küsajura thuoüji akürho athsoh küsü.

13Azhü kümawa thuoüji ma mpa ma vü küzorie viru veh, thitü azhünyo küsiakewa thuoüji ajisuo tsü naveh.

14Aküthsüra küsosie thuoüji akürhowa küwuzhu wie thuoh, aküsü kümhie vünüh ma tü shele tewaveh.

15Ase kümhie thuoüji küütso mülie ra veh, thitü kütsotüküzüla lehkhuji thuoüji mari ferie veh.

16Zanyo aveh vü nga kümahtsawa thuoüji zanyoküthsü vi nü zanyosasati, thitü zanyo mküthsüwa thuoüji ma küzhehphro kütsaveh.

© 2015 Bible Society of India.

17Zhühlekü̈vü kümsüwa thuoüji anyiri küsühro vü saküüjoke veh, thitü küzhütsanyitsa zhülekü̈vüwa thuoüji saküümhie viru veh.

18Küsüphie müküchiewa vü küthotsathorü thi küzükrü ru veh, thitü küsosiezhü küünawa thuoüji chierhe veh.

19Küsangü küsajurawa thuoüji akürho vü lokü̈ra nguveh, thitü kümsüwa vünüh küürele thuoüji zanyomüküthsüri kenüh akükre küsü.

20Aküthsüri sie nü kütse thuoüji thsüra veh, thitü zanyomküthsüri sie kütsehju thuoüji kümnomna ngu naveh.

21Müngukümsü tü kükhiemuori zhe veh, thitü kütsarhienyurhie tü künyitsari jisuo satsü veh.

22Anyi kümhieri thuoüji ma tsa atsari vü aka satütüti, thitü kükhiemuora künyirhie thuoüji künyitsari kenüh vizhuh sasati.

23Kümkhuora zhiwuo thuoüji kütsaküzhu khielota petsütsüti, thitü jüma tü mükümsho vünüh chijamümti.

24Anyi ma wuze kümshiewa thuoüji ma tsa mürhü veh, thitü ma kümze küvehwa thuoüji ma küsosie mhieveh.

25Künyitsari thuoüji ma kütsangü alosaküüra wale, thitü kümsüküsara vo thuoüji kütsangü vünüh münomna pehpehti.

Kümtsazhü 14

1Kümtsavühwa thuoüji ma zheh sara veh, thitü zanyomküthsüvühwa thuoüji ma mpa ma kenüh jüma shohkhrimümti.

2Müsho nü kütsewa thuoüji VÜWA krü, thitü thawa nüh lehkhujiri vü kükholekhoza tse nüh ma mam.

3Zanyomküthsüri küsü azhüküphra thuoüji ma sevü kenüh awuze küsü, thitü aküthsüwa pomie thuoüji jümari müshieshieti.

4Shüvotsa mükünyie vü atsuo nga münyie; thitü shüvotsa kükhra vünüh küwale luoshü tururuti.

5Küzhütsanyitsa povü thuoüji mürie, thitü küzhüjah povü thuoüji akürie sahzhuzhuti.

6Küriesarienyiri tü müjuju vünüh kümahtsa phahphahti, thitü küthsükümshi nyiri kenüh thuoüji zanyoküthsü kürüziwie.

7Zanyomküthsüri sie müpeh tüm, küpakenühnyunü noh tü jüla zanyoküthsü zhü küsü nga küserüwa nyu,

© 2015 Bible Society of India.

8anyoküthsüwa kümahtsa thuoüji ma lehkhuji thsüveh, thitü zanyomküthsüra küzhehphro thuoüji müramizhizhiti.

9Saküüwuowa nü kümsüküsari lomveh, thitü kümshori thuoüji ma küütso nguraveh.

10Aluoveh tü ma mpa ma kükha thsü, thi anyitheri tü jüma loküzhe siemküsuo.

11Kümsüküsara zheh tü zoriemtü naveh, thitü kümshora juhthsüzheh thuoüji rhühtha naveh.

12Anyiri kenüh lehkhuji kato küveh kümjie sasati, thitü asehkhe vü thuoüji aküsü lehkhuji.

13Kükhri küpeh vü nga aluoveh tü lorü, thi loküzhe sehkhe vü thuoüji küshüthuoke.

14Küreleteküwari thuoüji ma lehkhujiri avi nüh prom naveh, thi anyi kümhieri thuoüji ma küürohküli nüh pro naveh.

15Küjülori tü zanyo aveh tsotü, thitü kümahtsawa thuoüji ma khiela wa na sa veh ünüh jüla noveh.

16Aküthsüri thuoüji azhüzhü thi kümsüwa vünüh sühle, thitü zanyomküthsüri thuoüji küüzhi kütheja thi azhümzhü.

17Shita arüküshuri thuoüji zanyomküthsü mükeri sasati, thitü akeliekünowa thuoüji küzhike.

18Küjühlowa thuoüji küzhehphro nguveh, thitü kümahtsawa thuoüji zanyoküthsü vi kajilüwe sa.

19Kümsüwa tü kümhiewa tüvü küngiengieti, kümsüküsawa tü künyitsawa kheri vü wawati.

20Kümkhuori tü ma mpa ma zhephruwa mpa nüh mülo, thitü nyirhieri thuoüji afü hozake peh.

21Ma zhephru kümawa thuoüji kükhiemuori, thitü kümkhuori vü küüliewa thuoüji loküzhewa.

22Mari tü kümsü kümsheri tü sazih mvehlo? Kümhie kümsheri thuoüji künyitsasheh thi küzhütsanyitsa mütututi.

23Küüro aveh vü akütsa pehveh, thitü azhüküphra mpa puokekütse nü küvingü wie.

24Aküthsü kajilüwe thuoüji mari kümahtsa, thitü küzhehphro thuoüji zanyomküthsüra zho.

© 2015 Bible Society of India.

25Küzhütsa povü thuoüji akürho külolera veh, thitü akürie küphrahte thuoüji mekütsa.

26 VÜWA kükrü vünüh küzhe kümzho pehra veh, thi ma tsari tü kümnyipe pehra naveh.

27 VÜWA kükrü thuoüji akürho rütsowa wiethuoh, jütaküsa vünüh aküsü küjurüri kari ra naveh.

28Anyiri khielota küpeh vü kajira kütholathovü pehveh, thitü anyiri mükünyu nü kajitsari tü ferie veh.

29Zhihke nü arüküshuwa thuoüji küthsükümshi küji pehveh, thitü preratsarmie rükümthowa thuoüji küzhehphro sakümsie veh.

30Luoveh kürzi amüshewa thuoüji asazüh vü akürho tsü veh, thitü notha noküsa thuoüji arüri sa küpri veh.

31Kümkhuori kümrüri thuoüji ma sakütsüwa müsamnyi, thitü küthotsari vü küükrari thuoüji ma chierhe veh.

32Kümsüküsawa tü ma kümsü küsa vünüh vehjamümti, thitü künyitsawa thuoüji ma künyitsa vünüh kümnyipe ngurarati.

33Kümahtsa tü küthsükümshiwa müshe lovü pehpehti, thitü zanyomküthsüra luoveh lovü thuoüji jüma tü müthsü.

34Künyitsawa thuoüji akuoküji sakümsie veh, thitü kükhiemuo thuoüji anyi küsüküsü nga lomveh.

35Asiepe thsü nü sakütsewa thuoüji kajiwa küütso pehpehti, thitü zükrüsheh nü sakütsewa vü thuoüji ma rükümtho teru veh.

Kümtsazhü 15

1Külonyi ti kürele thuoüji arükümtho saküüreletü veh, thitü küükhrie zhü thuoüji arü saküshushuti.

2Aküthsü mizhi thuoüji zanyoküthsü tsüveh, thitü zanyomküthsüra po thuoüji küzhehphro küshozhuzhuti.

3 VÜWA notha thuoüji azhie aveh vü pehveh, kümsüwa vü nga thi kümhie vü nga note pehveh.

4Külonyi mizhi thuoüji akürho thsorhu küsü, thitü küürele thuoüji asietse zorie veh.

5Zanyo mküthsüwa thuoüji ma pa nüh küsüphie mam, thitü küsosiezhü küviwa thuoüji mtsaveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Künyitsara zheh vü thuoüji künyirhie khielota pehveh, thitü kümsüküsara küturu vü küsühro teturu veh.

7Aküthsüra pomie thuoüji zanyoküthsü nyuohküze veh; zanyomküthsüra müshe thuoüji jüüta nyu.

8Kümsüküsara küsahthuoh thuoüji VÜWA vü kükre küsü, thitü kümshora kükhuo thuoüji ma nüh nokülo.

9Kümsüküsara lehkhuji thuoüji VÜWA vü akükre küsü, thitü künyitsa zhekütsewa thuoüji ma nüh lo.

10Thawa nüh lehkhuji kule veh ünüh ma kenüh kümnomna küüsanü küsosie pehveh, küsosie kümrhüwa thuoüji sü naveh.

11 VÜWA tüvü Küsürazhie thi küpokape peveh, nyira luoveh tü küzakele nga na lo!

12Küriesarienyiri tü sosiekütsü mülo, ma tü aküthsüwa vü küwawa nyu.

13Aloküwie luoveh thuoüji anyiepha sakümza veh, thi luovehkünaluoveh thuoüji asietse zorie veh.

14Küthsükümshi amüshe thuoüji zanyoküthsü phah veh, thitü zanyomküthsüra po thuoüji küzhehphro vünüh avosa.

15Amüshe kümnomnawa rülori aveh thuoüji kümsü, thi loküzhe luoveh thuoüji müküütuo kütsazhu peh.

16 VÜWA kükrü nü pike mpa küpeh thuoüji künyirhie hozake peh nü jüma vi küsühro nyiehvü küümpha khe.

17Kümrhü vünüh shüvotsa küülie fethe küütsa thuoüji küümze vünüh anyawa shuküütsanüih küümpha khe.

18Arüküshuchari thuoüji küsaluo vizhuzhuti, thitü zhihke nü arüküshuri thuoüji küüjakünya saküüzohtsü veh.

19Küliechu lehkhuji thuoüji arüzhü nüh shophoh veh, thitü kümshora lekhuji thuoüji alerü kütake küsü.

20Atsa aküthsüwa thuoüji apawa alosaküüwie veh, thitü zanyomküthsüwa thuoüji ma zah mam.

21Ase mükünyiewa thuoüji küzhehphro tü makenüh loküzhe küsü, thitü küthsükümshi nyiwa thuoüji müsho nü tsetseti.

22Küzhühphie kürüzhe müküthse nü müküleh vü tewawati, thitü shikekütsü küzhi vünüh mari tü küsara sasati.

© 2015 Bible Society of India.

23Kükato kürüle thuoüji anyiri vü loküzhe tsüveh, thi atsotho vü azhü küphra tü küzakele nga mhie lo!

24Aküthsüra lekhuji thuoüji akürho rügi wuovü küjotsütsüti, jütaküsa vünüh ma tü küsürazhie kükhuwa kaririti.

25 VÜWA nüh kürhiezawa zheh zochiemtütüti, thitü tünyivühwa arühri totetsü naveh.

26Kümsüküsara kümshe thuoüji VÜWA vü akükre küsü, alatha zhüri thuoüji ma vü lom.

27Mükümsho müwiküji künyie thuoüji ma zheh kenüh küsühro sasati, thitü athe mükülowa thuoüji rho naveh.

28Künyitsara müshe thuoüji mokümjie rüle naveh ünüh ta rüzheveh, thitü kümsüküsara po thuoüji kümsü zanyori küshozhuzhuti.

29 VÜWA tü kümsüküsari vünüh letsuom, thitü ma nüh künyitsara kükhuo künatü veh.

30Anotha küwie tü luoveh nyieraküükhruokhruoti, thi zhühthe kümhie tü arüri sakürherhoveh.

31Tha khünawa nüh küsosiezhü vü tsake veh ünüh, ma thuoüji aküthsüri azavü küpeke naveh.

32Küsüphie müküchie küsawa thuoüji ma mpa ma kuleveh, thitü küsosiezhü küviwa thuoüji küthsükümshi nyie veh.

33 VÜWA kükrü tü kümahtsa vü küsüphie, thi saküürünyie tü küchiekürhe tüvü wa veh.

Kümtsazhü 16

1Amüshe kürüzhe tü anyiri rügivü pehveh, thitü amizhi kürüle thuoüji VÜWA vünüh.

2Anyira lehkhujiri aveh tü ma mpa ma notha vü mütsem, thitü VÜWA nüh asietse küte veh.

3Noh küüroh vi VÜWA vü tsüm luo, jüta thuoüji noh kürüzhe tü vizhura naveh ünüh.

4Zanyo aveh nga VÜWA nüh ma mpa ma kenüh sasa veh, kümsüküsawa nga küsühro rülo vü kenüh sasa veh.

5Kükuotikuoshi aveh thuoüji VÜWA vü akükre; kütoh luo, ma tü mükümnomna müsa ra.

© 2015 Bible Society of India.

6Künyitsa thi küzhütsanyitsa künakhie thuoüji thuotsü naveh, thi VÜWA kükrü vünüh anyiri tü kümsü kari veh.

7Anyira lehkhujiri tü VÜWA alokütu sathuoüji ma mükünongüri wie nga ma sie kükathuo sa ra veh.

8Mükümsho vünüh nyirhie peh na küsanü, künyitsa vünüh pike küpeh nüh küümpha khe.

9Anyira müshe tü ma lehkhuji rünyiazati, thitü VÜWA nüh ma lekhari küjotsütsüti.

10Rügi vünüh küru küthsü vinü küürathuori tü kajiri küsü pomie vü peh veh, ma po tü küsathuotü vü mükhiemuo.

11Kümsho küüto thi küüteri tü VÜWA zhi, achükhu vü küütori aveh tü ma küüroh khe.

12Kajiri nüh kümsü küsa tü akükre küsü, küpakenühnyunü künyitsari nüh kükajipe tü küvizhu kenüh.

13Künyitsa pomie tü kajiri nüh nokülo, thi kükato küphrahtewa tü ma nüh lo.

14Kajira rükümtho tü aküsü zhühle küvü, thi aküthsü nyiri nüh jüma sakütsaketsüna.

15Kajira nyieh küwie vü akürho peh veh, thi ma küütso tü thsehthe vü atsoh viküru külu kümjie.

16Kümahtsa ngu noküsa thuoüji suna nyiehvü nüh kümpha, rakasa kürüka nyiehvü nüh kümpha.

17Kümshora lerü thuoüji kümsü vünüh anatovü küreke; ma lehkhuji huotekütsewa thuoüji ma kürho müshie veh.

18Kükuoti tü küzorie atüvü wawati, thi küwukhawurie sietse tü küülu atüvü wawati.

19Kümshori sie nü kürünyie sietse nüh küümpha khe, küriezari sie nü zhechieküvira küsuo nyiehvü nüh.

20Azhü vü tsake kütsü thuoüji tsarhie naveh, thi VÜWA vü lehkünowa thuoüji loküzhewa.

21Luoveh aküthsü thuoüji küthsütsa nyiri ta ji veh, thi loküm küphrahte tü aküzhe zhi wie naveh.

22Kümahtsa thuoüji jüma küpehwa kürho, thitü küzhehphro thuoüji zanyomküthsüwa phraküsosie.

© 2015 Bible Society of India.

23Zanyoküthsüwa müshe thuoüji ma zhüküphra mtsashe nü phrateveh, thi aküzhe ma pomie vü thsephepheti.

24Akülo zhü thuoüji awepha kümjie, akümo vü kürholi thi satsa vü kümnge.

25Anyiri kenüh kükato kümjie aleh wawati, thitü sehkhe vü thuoüji aküsü leh vü tewawati.

26Küürohra kürüma tü ma kenüh küroh veh; ma po nüh ma khrikhriti.

27Anyi mame mkünyieri tü kümsü msheveh, thi ma zhüküphra tü anyih nüh kütü kümjie.

28Küürele nyiri thuoüji küsaluo sakünyuohnyuohti, thi küzhüweri tü afütori saküporierieti.

29Küvürie nyiri tü ma zhephruwa müraveh, thi ma küjo nü aleh mükümhie vü wawati.

30Notha künokhrowa tü ariele zanyori vü rünyiazati, ma pomie kümkophoekewa thuoüji kümsü küüzhiluo viru veh.

31Alüküpru thuoüji kütholathovü kajilüwe, jüma tü künyitsa kürho vü nyiera veh.

32Zhihke nü arükümthowa thuoüji akükhrari nyieh vünüh mpham, thi anyuji küvirawa nyieh vünüh ma sietse takrü kütsewa nyiehvü nüh mpha.

33Aküze tü athüchi vü jakeketi, thitü küürathuo thuoüji aveh VÜWA vünüh.

Kümtsazhü 17

1Tsake nü alohse küüweh kütsa thuoüji, azhehlo küpro kütsaküzhu sanü küsaluo küpeh nyiehvü nüh küümpha khe.

2Atükha thsüsheh nü küsawa tü khielota müzükrü nüh amüke sakütsewa nyiehvü takrü naveh, thi ajienüri küsü kümjie vünüh aka nyi küsuo naveh.

3Anyi tü rakasa kenüh, thi anyiku tü suna kenüh, thi VÜWA nüh luoveh müteteti.

4Kümsüküsari tü kümsüküsara zhü künaveh; thi azhükürieri tü mküle amizhi zhü künaveh.

5Kümkhuori müküchieküzhüwa thuoüji ma Saküüjewa müchiemzhü nü sa veh; kümsü vü aloküwiewa thuoüji mükümnomna tü külewa nyu.

6Azhüri tü kükhruoküzera kajilüwe, thi atsara kütholathovü thuoüji mari apari.

7Azhü kümhie küphra tü zanyomüküthsü satewa müveh, akürie küphrahte tü kajira tsa amüke nyu.

© 2015 Bible Society of India.

8Athe tü akütsüwa notha vü kümahtsa loh küsü kümjie; ma nüh küsühle vü ma tü tsarhierhieti.

9Mkülekü̈sa noküjawa thuoüji küümze phah veh, thitü mküle saküpehuowa thuoüji afütowa sieketuoveh.

10Küshüke tü küthsükümshi anyiri vü sheh tu veh, zanyomküthsüri müzake tokütsü nyiehvü nüh.

11Anyi kümsüri thuoüji azhümküüna phahveh, thi mkünyishi zhüleküvüri ma vü küze naveh.

12Zanyomküthsüri küsü ma küzhephro vü mütu na küsanü awie vüh ma tsa reteküwa kümtu nüh küümpha khe.

13Mükütüküzü nyi küsü nüh kümhie müthoh vünüh kümsü satsüle thuoüji, kümsü tü ma zheh vünüh karitekü̈wawa nyuthuoh.

14Küsaluo küsate thuoüji ajuh lizhuküüze kümjie wiethuoh; jükenüh küüraluowa müjie shutekü̈ru vünüh zoti peh luo.

15Kümsüküsa noküümshowa thi künyitsari mshekü̈sü̈wa, masükhürü zarike thi VÜWA tüvü akükre.

16Zanyomküthsü tü aküthsü sü nta mokenüh ame ma ke vü vi na lo, ma nüh amüshe mükünyie vü?

17Afüwa thuoüji tsotho aveh vü kümzeveh, thi anü küsü tü noküümaküshi kenüh wuoveh.

18Ase müküthsü nyiwa tü küshiete tsütsüti, thi ma zhephruwa shütü vü küütoh sateruruti.

19Küphrürie külowa thuoüji küsaluo lo veh, ma mükhie saküümsiewa thuoüji küzorie phah veh.

20Amüshe küükhuhkülewa thuoüji mütsarhie, thi amizhi küürele küpehwa thuoüji kümsü lovü tsuotsakeketi.

21Atsa küzhewa thuoüji apawa sakürüthuoke veh; thi zanyo mküthsüwa pa thuoüji loküzhe münyie luo.

22Loküzhe luoveh thuoüji nahzhi kümhie küsü, thitü loküru sietse thuoüji arüri saküüweh veh.

23Kümsüküsari thuoüji atüso vünüh athe viviti, kümsho lehkhujiri saküürele nta.

24Küthsükümshi nyiri thuoüji ma nyieh vi kümahtsa wuovü sasati, thitü zanyomküthsüra notha thuoüji azhih küpoteri vü sasati.

© 2015 Bible Society of India.

25Atsa zanyomküthsüwa thuoüji ma pa müshesaküsü veh, thi ma küwuowa losakürü veh.

26Künyitsari vü ame müna na küsa tü mümhie; Khuouke kümhieri küfeküjo sana küsa tü müküleh.

27Ma zhü küzhi kütsewa thuoüji zanyoküthsü pehveh, azhükünyi küpehwa thuoüji küthsükümshi anyiwa.

28Zota küpeh zanyomküthsüwa wie nga thsü veh ta müshetütüti; ma nüh ma pomie kükhe vü, ma tü mütsasheveh ta phraterana.

Kümtsazhü 18

1Nyuri siemkütsarürari thuoüji küsathuo kümhie wule kümhie aveh zokhuo na küsa kenüh wiethuoh.

2Zanyo mküthsüri thuoüji küthsükümshi vü müshe müthse, thitü ma müsheküüna nta küsa mpa wie.

3Kümsüküsa küru vü, momakütalo nga ruruti; thi müküchiekürhe vü saküüzükrü ru veh.

4Anyira po lovü azhü tü aküsheh ajuhri; kümahtsa küwuzhu thuoüji akuza küpuzhu küsü.

5Kümsüküsari küsü vü kümzekümrhü küsa tü mümhie, nyutü künyitsari vü kümsho kükule tü mümhie.

6Zanyo mküthsüra pomie thuoüji küsaluo viru veh, thi ma po tü küüjakünya nyieke veh.

7Zanyomküthsüra po thuoüji ma ferie veh, thi ma pomie tü ma mpa ma küjurü sasati.

8Küüzhühwera zhü tü azhiekümhie kümjie; jümari tü asümo alowa vü tetututi.

9Ma küüroh vü küthachuthanyiewa tü küzorie anü küsü wie thuoh.

10 VÜWA nyo tü akhajie kümzho küsü, künyitsari tü jümawa vü zhüwa nü toterarati.

11Nyirhiera künyirhie tü ma nyuji kükhra, thi ma kütote azie kümsie küsü kümjie.

12Müjie küzorie atüvü thuoüji anyira luoveh tü wukhawurie, thitü saküürünyie thuoüji küchiekürhe tüvü wa veh.

13Mükütüküzü nyi küsü nüh müjie küünara vünüh rüle thuoüji, jüma tü ma küzhehphro thi küzükrü.

© 2015 Bible Society of India.

14Anyira sietse tü aküna küzhike naveh, thitü asietse münomna kütsewa tü thawa nüh vütera na lo?

15Kümtsamla amüshe thuoüji zanyoküthsü nguraveh, thi aküthsüwa khüna tü zanyoküthsü phahphahti.

16Anyira küte nüh ma kenüh ate satsü veh, thi anyi küjira tüvü sieru veh.

17Ma shih vü azhüküphra khuwa nüh küükato üta satewawati, küpari nüh ru nü ma müjie kürüzheno küju nü.

18Aküze tü küüjahkünya sehkhe satsütsüti, thi kümzho khielota küproluo azhievü zhühthuo tsütsüti.

19Anü küsü küükra thuoüji anyuji kümzho küsü kümjie wiethuoh, thitü küüraluo thuoüji alohzheh vü mürüli küsü kümjie wiethuoh.

20Ma po avi vünüh anyiri tü lora ra veh; ma tü ma pomie vi vünüh lora veh.

21Aküsü thi akürho tü amizhi kükhra vü pehveh, thi jüma külori thuoüji mavi tsanaveh.

22Avüvüh küngurawa thuoüji zanyo kümhie küsü, thi VÜWA vünüh küütso vira veh.

23Kümkhuori thuoüji khokepepeti, thitü nyirhieri thuoüji shüluoshütü nü rüleleti.

24Afü hozake wie nga afü küthse pehkheveh, thitü ajienü nyiehvü nüh afü nüh küürhietso khe.

Kümtsazhü 19

1Nyirhieri sataji zhepe nta küsanü kümkhuori sataji ma künyitsa vünüh kütse nüh küümpha khe,

2Anyiri thuoüji zanyoküthsü mükünyie tü mümhie, thi ma jih vi prüjo kütsewa thuoüji ma lehkhuji khazih mümti.

3Anyi küzhehphrowa nüh ma mpa ma lehkhuji küferie viküru vü, ma luoveh tü VÜWA vü küteteti.

4Künyirhie tü afü kürüthe hozake sierura veh, thitü kümkhuori thuoüji ma füri nüh jamümüti.

5Küzhühja povü tü kümnomna mütsü nüh külewa nyu, thi akürie küphrahtewa thuoüji mütera.

6Anyi hozake wie nga küsikhara küütso phahphahti, thi küsüküsü nga aküte kütsarawa afü sasati.

© 2015 Bible Society of India.

7Kümkhuori tü ma jienüri aveh nüh ma mürhüm, ma füri tü küzakele nga ma vünüh letsuo na lo! Ma nüh azhü vi nü mari phah, thitü mari küsü nga mphahra.

8Kümahtsa küngura thuoüji ma mpa nüh ma kümzezeti, küthsükümshi küsawa thuoüji tsarhie naveh.

9Küzhüjah povü tü kümnomna mütsü nüh külewa nyu, thi akürie küphrahtewa thuoüji pokahm wie naveh.

10Zanyo mküthsüri thuoüji küüshekücha vünüh kürho mükato, atükhari nüh kajitsari takrü na küsa züla shehm.

11Ase kümhie thuoüji anyiri arüküshu saküüzhihke veh, thi ma kütholathovü nüh müküleri notherie veh.

12Kajira rükümtho tü amiewuowa kükhu kümjie, thitü ma küütso tü are rügivü aküzo kümjie.

13Atsa zanyomküthsüwa thuoüji ma pa vü küferie peh, thi avüvühwa küüraluo thuoüji atsoh rütsuo küpeh huo kümjie wie thuoh.

14Azheh thi künyirhie tü apari vünüh akaküvi wie thuoh, thitü kümahtsawa vüvüh thuoüji VÜWA vünüh.

15Küthachuthanyie nü zehmophoke pehpehti, thi kükütsünyiri thuoüji rüma nü münomna wie naveh.

16Azhühnyo kümzheri thuoüji ma kürho sara veh; azhü kümari thuoüji sü naveh.

17Kümkhuori noküümzawa thuoüji VÜWA vü küünaveh, thi ma nüh ma küürohküli kenüh ma nüh thuotsüle naveh.

18Küluozhe pehküveh vü noh tsa sosieluo luo; noh luoveh tü ma küzoriezosa vü müsa tüm.

19Anyi khielota arükümthowa thuoüji ma kümlie thuonaveh; küpakenühnyunü noh nüh ma vizhu thuoüji, noh tü jüma sale na küveh kenüh.

20Küshike künaluo thi küsüphie vike luo, jütathuoüji noh tü kürule vü kenüh nyiehra naveh.

21Anyira müshe lovü kürüzhe khielota tü veh, thitü VÜWA kümshe sana.

22Anyiri lovü mowa küsangü peveh ünüh ta thuoüji küümze, thi kümkhuori thuoüji azhükürieri nyiehvü nüh mühie veh.

23 VÜWA kükrü thuoüji akürho vü küjotsü veh, thi jüma küpehri thuoüji lora nü münyie veh; ma tü kümnomna ruküsetuwa nyu,

24küliechuri tü ma ke akhu lovü chowumümti, thi ma po lovü vishele müru nüh sasati.

© 2015 Bible Society of India.

25Kürhiezawa kürhietsüluo, thi küjühlori nüh thsüvira naveh; küthsükümshiri phraluo thi ma nüh zanyoküthsü nyiera naveh.

26Ma pa vü wusawurieh thi ma zah zhekü̈jawa thuoüji küzükrü sashutsü thi küriesa viküru atsawa.

27Eh tsa, zanyoküthsü zhüri vünüh kükhazihra küsüphie küüna lem luo, noh tü küsüphie künana küsa kenüh.

28Mame mkünyie povü thuoüji kümsho riesarienyi, thi kümsüküsara po thuoüji künakhie shohriemümti.

29Küriesarienyiri kenüh küpoka tü lieke veh, thi zanyo mküthsüri kenüh seru küfe lieke veh.

Kümtsazhü 20

1Akhah thuoüji küriesarienyi küsü, kümzo küzhuvüh thuoüji nyiri saküzheveh, thi jüma nüh thari sie khazihtewa veh ünüh kümahtsa münyie luo.

2Kajira rüküshu tü amiewuowa kükhu kümjie wiethuoh; ma rüsaküshu thuoüji ma kürholi tewaveh.

3Nyi küsü nüh küsaluo vünüh zhühnyuo na küsa tü küchiekürhe küsü; thitü zanyomküthsüri aveh thuoüji küraluo naveh.

4Küliechuri thuoüji marakhu vü mükhahu; ma tü mahwie vü phah naveh thitü zanyoküsü nga künguwa nyu.

5Anyira kümshe lovü tü ajuh küsheh kümjie, thitü küthsükümshiwa thuoüji jüma tie zhu naveh.

6Anyi hozake wie nga ma mpa ma künyitsasheh zhühchüh ti, thitü thawa nüh künyitsazhütsari phahra na lo?

7Künyitsari ma künyitsa vü kütseri, ma tsari ma sevü kütseri tü akütsiaküvüri.

8Kajiri küsü nüh ashihküsape kükajipe rügivü shuküpeh kajiwa tü ma notha vi kümsü aveh heja veh.

9Thawa nüh, “Hi nü eh luoveh sa kümtsem thuoh; hi tü eh kükhiemuo vünüh müthamthuoh,” ta küzara na lo?

10Küüte küpaküm thi küüto küpaküm tü zarike küsü vünüh VÜWA vü akükre.

11Kürünguori wie nga ma müke vünüh ma mpa saküthsü veh, ma nüh küsa kümtsewa nga thi awuhlewa nga.

12Küüna khüna nga thi akünо nothawa nga, masükhürü nga VÜWA nüh sa.

© 2015 Bible Society of India.

13Aküzeh mülo tüm, noh tü mükhuom üsü nüh; noh notha ko luo, jüta thuoüji noh tü kütsaküzhu hozake pehra naveh ünüh.

14“Jümatü mümhie, jüma tü mümhie,” ta aküsüri nüh küza; thitü ma nüh tewa thuoüji ma tü kuoti titi.

15Suna pehveh, thi ame kükhra lohri khielota; thitü zanyoküthsü pomie thuoüji sitheloh amekürhe küsü.

16Anyitheri kenüh nyi küsü nüh ma thsünyawa tsü tsa veh üji vi luo, thi alienyiri kenüh ma nüh tsütsa veh üji küshiete vünüh ma shohte luo.

17Kürieriekhri vünüh lohse künyie-ra tü anyiri kenüh müngem, thitü asevü thuoüji ma po tü alokre nüh prom naveh.

18Kürüzhe tü küzhüphie vünüh vizhu veh; aküthsü küjokütsü vünüh arie sawaluo.

19Rhüsanyote kütsewa thuoüji küüzheri kütsaküthsümümtil; jükenüh zanyo mküthsüzhü küphrari sie mtsejutüm.

20Mükütüküzü nyi küsü nüh ma pa nyutü ma zah müzü thuoüji, ma lati tü zo kümthsüthsü vünüh zokünem tü naveh.

21Aka küsü arholuo vü shita künguwa tü asevü thuoüji akütsia müngura.

22“Hi nüh kümsüwa müthoh sale naveh,” ti müküza tüm; thitü VÜWA huo luo, ma nüh noh kükra naveh ünüh.

23Saküüpa vü küüteri tü VÜWA vü akükre, thi müküleh küüto kütsokrüri tü mümhie.

24Anyira lekha tü VÜWA nüh sakütomthuoh; thinü jüta thuoüji mokümjie anyiri tü ma lehkhuji thsümshira na lo?

25“Jüma tü mütha veh,” ta preratsarmie küphra thuoüji anyiri kenüh küjurü küsü, thi ma kürathuo kümü sevü mpa nüh mase küthsü.

26Kaji kümahtsawa thuoüji kümsüküsawa hejajati, thi satürüawa mari nyiehvü zhejakeketi.

27Anyira sietse tü VÜWA lati, ma lotsawa phahphahti.

28Künyitsasheh thi küzhütsanyitsa tü kajiri müshie ra veh, thi künyitsanüh ma kükajipe vilera veh.

29Vizara kütholathovü tü mari kükhra, thitü kükhruora küzü thuoüji mari asheh küpru.

30Amürhü kühe tü kümsü sakümtse tü veh; küfeküjo nüh alotsari sakümtse veh.

© 2015 Bible Society of India.

Kümtsazhü 21

1Kajira luoveh tü VÜWA ke vü kuza juh küsü; ma nüh jüma ma kümshe vü kürele küzezeti.

2Anyiri lehkhuji aveh tü ma mpa ma notha vü nü katom, thitü VÜWA nüh aluoveh küte veh.

3Künyitsa thi kümsho tü küsahthuo nyiehvü nüh VÜWA vü küüvikütse khe,

4kükuotikuoshi notha thi kürhieza luoveh, kümsüküsa lati aveh tü kükhiemuo.

5Kümütsawa kürüzhe tü küüshekütsha vü küjoküzera tsa veh, thitü pretsaprelo kütsewa thuoüji mükhuotewa veh.

6Akürie mizhi vünüh künyirhie küngu thuoüji aküsakükrü rateküwa thi aküsü küjurü küsü.

7Kümsüküsara küvürie nüh jümari ramnaveh, küpakenühnyunü mari nüh kümsho küsa kuleküm kenüh.

8Künakhiera leh tü kükhoküle mü, thitü kümtsera khuoke thuoüji katom.

9Nyimza apokükhrawa sie rho na küsa nü azheh luomuo rügivü kürho nüh kümpha.

10Kümsüküsara kürholi thuoüji kümsü sa ngü, ma zhephruri tü ma notha vü noküümze münyie luo.

11Küriesarienyiri kümnomna kütsü vü küjühlori tü zanyothsüteru veh; aküthsüri süphiekütsü vü ma tü zanyoküthsü nyietera veh.

12Künyitsari tü kümsüküsara zheh nopeh veh; kümsüküsari tü küferie vü vijamümti.

13Kümkhuori nüh küzie vü thawa nüh ma khüna küwute naveh ünüh; ma nüh küzie vü küünatüwa nyu.

14Küüzhe vünüh küte thuoüji arüküshu sakükhaphrü veh; thi atüso vünüh ajisuo kütsü thuoüji arükümtho kükho sakükhaphrü veh.

15Kümshowa sakütsü vü, künyitsari kenüh lozheveh, thitü kümsüküsari vü thuoüji luovehküzah.

16Küthsükümshi vünüh anyiri tse tekütsewa thuoüji, küsüri küsezhuh vü münyie naveh.

17Lokürakü sa külori thuoüji kümkhuori sam naveh; akhah thi avüjuh külowa thuoüji münyirhiera.

© 2015 Bible Society of India.

18Kümsüküsawa thuoüji künyitsari kenüh thuokütsü sanaveh, thi kütsotüküzülari nüh kümshori thuokütsü sanaveh.

19Kürüthuorüshe thi küütsükürevühri sierho na küsanü reza vü tewa kürho nüh küümphakhe.

20Akürhe künyirhie tü aküthsüri nüh kürhope vü pehpeh ti, thitü zanyomküthsüri thuoüji jüma shohrierieti.

21Künyitsa thi nyuri noküümze zhekütsewa thuoüji, akürho thi küchiekürhe ngura naveh.

22Anyi kümahtsawa tü akükhrara nyuji küteveh thi mari nüh alehno küveh shiehkuwa zophuomtütüti.

23Ma po thi ma mizhi küvitewa thuoüji küsühro vünüh ma mpa ma viterarati.

24"Küriesarienyi," tü kürhiehzara nyo, küwukhawurie nyiri tü kükuotikuoshi müke sasati.

25Küliechu wa nüh ma kümngu vünüh ma zothem küpakenühnyunü ma ke nüh müküro nta küsa kenüh.

26Kümsüküsari tü rülo aveh vü sachihle veh, thitü künyitsawa thuoüji tsütsüti thi müküzhi.

27Kümsüküsara küsahthuo thuoüji akükre; ma nüh kümsü lekhuji vünüh jüma viru thuoüji küzakele nga msüle nathuoh lo.

28Küzhühja povü thuoüji pokahm naveh, thitü anyira zhü küünawa thuoüji pehra naveh.

29Kümsüküsari tü ma nyieh sakümzhozhoti, thitü kümshori thuoüji ma lehkhujiri müshe tsetseti.

30Kümahtsa küsü nga, küthsükümshi küsü nga, küzhühphie küsü nga VÜWA vü külo müsara.

31Arie küsa rülo kenüh rawuh tü külieke sa veh, thitü akükhra thuoüji VÜWA zhi.

Kümtsazhü 22

1Künyirhie aküji nyiehvü nüh anyi kümhieri tü kürüka leh, thi kütso tü rakasa thi suna nyiehvü nüh mühie veh.

2Nyirhiewa thi kümkhuowa masü tü kürü serürüti; VÜWA nüh mari aveh küsawa.

3Kümahtsawa tü kükrü ngu nü ma mpa nüh küthithiti; thitü küjühlowa thuoüji tse wa nü jüma kenüh münomnanati.

© 2015 Bible Society of India.

4Saküürünyie thi VÜWA kükrü thuoüji künyirhie, küchiekürhe thi akürho.

5Arüzhü thi küjürü tü küreleteküwa lehri vü pehveh; ma mpa ma kühuotewa thuoüji jümari vünüh kietuo pehra naveh.

6Kürünguori tü khiema leh wuovü müküze üji mümhie nüh kümte tsüluo, thi ma tü khruom thuoüji jümawa vünüh kietuo teküwawa nyu.

7Nyirhieri nüh kümkhuori takrü veh, thi akünari tü küünara tükha.

8Mükümsho küzhuhri thuoüji kümsü wievi naveh, thi ma rükümtho zhietsüh tü sazihm naveh.

9Küwuzhi notha tü tsiatsü naveh, küpakenühnyunü ma nüh kütsaküzhu vi nü kümkhuori sie küsuo kütsa kenüh.

10Küriesarienyiri zhezhujam luo, jüta thuoüji küsaluo tü shutewa naveh ünüh, jüti sanü küüraluo thi küsaluo tü münyie nüh sam na thuoh.

11Thawa nüh luoveh kümtse loveh ünüh, thi ma zhüküphra külozhiwa thuoüji, kajiri tü noh fü kümjie sanaveh.

12 VÜWA notha tü zanyoküthsü rügivü note peh veh, thitü ma nüh kütsotüküzülara zhü thuoüji khamlele veh.

13Küliechuwa nüh, “Amiewuowa alievü pehveh! hi tü ale vünüh rehthem üsü,” ta küzazati!

14Küsühvühwa po tü azhikrie küsheh küsü wie thuoh; VÜWA nüh arüküshuwa vü thuoüji jüma lovü küüluke naveh.

15Küzhehphro tü kürünguora luoveh lovü phehkem wie thuoh, thitü küsosie zhiehtsüh nüh jümawa ma vünüh kületsuo vü zhejajati.

16Ma mpa ma künyirhie saküzhi nta kümkhuori kümrüwa, nyutü nyirhiewa vü kütsü thuoüji küthohtsa vü teru naveh.

Aküthsü Cherakeri nüh Küüza

17Noh khüna kümrheke nü aküthsü zhüri künaluo, thi noh müshe lovü eh zanyoküthsü thseluo;

18küpakenühnyunü mükütüküzü noh nüh jüma noh lovü sa thuoüji lom na thuoh, mükütüküzü jümari aveh tü noh pomie vü lieke veh thuoüji.

19Jüta thuoüji noh lehküno tü VÜWA vü peh naveh, hi nüh jümari noh vü nosü saküthsümthuoh, noh vü wie nga.

20Cherake küphrahte hi nüh noh vü rhü mütsü ülo küsosie thi zanyoküthsü zhü.

21Mowa nü kato veh thi zhütsanü noh kütsana küsa kenüh, Jüta küsa vünüh noh tü noh küüzeri vü küzhütsa rületsü ra naveh.

© 2015 Bible Society of India.

22Kümkhuora zhi mürühuo tüm, küpakenühnyunü ma tü mükhuo küm kenüh, nyutü amüshemnomna kütseri akheri vünüh müsanya tüm;

23küpakenühnyunü VÜWA nüh makeri khuotü naveh thi mari kürho küzoriera kürho ma nüh zoriem naveh.

24Arüküshuri sie afü müsa tümluo, nyutü arükümthori vü nyi mütse tümluo.

25Noh tü ma lehkhujiri thsü taji, noh mpa nüh küjurü vünüh küza üsü nüh.

26Küshiete kütsüri vü nyi küsü müsa tüm, mari tü ashehwi vü tsa wie naveh.

27Mükütüküzü noh tü zanyo küsü nga vi küthuo münyie thuoüji mokenüh noh kükhu vünüh noh ze khaküze na lo?

28Alanyira rüh müküükhaphrü tümluo, noh pari nüh shieküsa.

29Noh tü anyiri ma küüroh vü asiezhüsheh küveh ngu ülo? ma tü kajira tüvü tsie naveh; ma tü anyi mküthsüri tüvü kütsiewa nyu.

Kümtsazhü 23

1Noh tü atakrüri sie ashietsa nta shuküpeh vü, noh tüvü mowa pehveh ünüh kümhie ti no luo;

2thi noh khuru lovü anyuju küzhekem luo, mükütüküzü noh tü ashiekütsa apokümhieri küsü thuoüji.

3Ma shie küünguri mümngu tümluo, küpakenühnyunü jümari tü kümra ashie küsa kenüh.

4Künyirhie phanti küsa kenüh mü küüro msa tümluo; kule na küsa kenüh mütsasheh luo.

5Noh notha nüh jüma rügivü küwieke vü, jüma tü tewathuoh; küpakenühnyunü jüma tü ma mpa nüh zhürüluo aküsa vikevüvüti, aluomü nüh atülü wuovü prüke küwa kümjie.

6Anyi kükhokütuora shie mütsa tümluo; ma küüngushie mümngu tüm;

7küpakenühnyunü ma tü alovü nüh jümari kürü küveh kenüh. “Tsaluo thi zhu luo,” ta ma nüh noh vü küza; thitü ma luoveh thuoüji noh vü pehm veh.

8Noh nüh pike tsa küthseri küwuozhum le naveh ünüh, thi noh zhü külonyiri pokahm naveh ünüh.

9Zanyomküthsüra khüna vü azhüphra müthse tüm, küpakenühnyunü ma nüh noh kümahtsa zhüri mam na küveh kenüh.

10Alanyira rüh mükhaphrü tümluo, nyutü apa mükünyiera zhuh lovü mütu tümluo;

© 2015 Bible Society of India.

11küpakenühnyunü mari kürhehsawa tü müzho küm kenüh; ma nüh makeri nüh khuona küveh kenüh.

12Noh müshe tü küsüphie vü thseluo, thi zanyoküthsü zhüri vü noh khüna künaluo.

13Atsari vünüh küsosie müvite tüm; mükütüküzü noh nüh awuze nüh ma fe wie ketünga ma tü küsüwa nyu.

14Mükütüküzü noh nüh awuze vi ma fe wie ketünga noh nüh ma kürho Küsürazhie vünüh küloletsü naveh.

15Eh tsa, mükütüküzü noh luoveh tü thsü veh üji, eh luoveh nga alowie naveh.

16Eh kürholi nyierakhruo naveh noh pomie nüh kükatowa küphra vü.

17Noh luoveh tü kükhiemuori n mümngu tümluo, thitü rülo aveh vü VÜWA krü peh huo luo.

18Kürule pehtsa veh, thi noh küluozhe tü viküjatüwa nyu.

19Künaluo, eh tsa, thi thsüluo, thi noh müshe tü lehkhuji vü küreke luo.

20Akhah küzhura zavü müpeh tüm, nyutü asa kütsacha müwiküjiri azavü müpeh tüm;

21küpakenühnyunü akhaküzhuchari thi müwiküjiri tü kümkhuovü ru wie na küveh kenüh, thi küüzhekümgu anyiwa tü thsütuonyituo vi küzhu naveh.

22Noh pa noh küwuowa zhü künaluo, thi noh zah khruoküm vü ma müma tümluo.

23Küzhütsa süluo, thi jüma müzhu tüm; kümahtsa, küsüphie, thi küthsükümshi sü luo.

24Künyitsawa pa thuoüji nyierakhruo sheh naveh; atsa aküthsü küwuowa thuoüji ma vünüh alowie naveh.

25Noh pa thi noh zah tü alokküüwie luo, noh küwouvühwa tü nyieraküükhruo luo.

26Eh tsa, noh luoveh hi tsüluo, thi noh notha tü eh lehkhujiri küümzhe luo,

27küpakenühnyunü muomuokürho tü azhikrie aküsheh küsü wie; küpruoprü vühwa tü ajuhkhre kümnyie küsü.

28Ma tü kürühuri kümjie lieke huo pehpehti, thi anyiri azavü kütsotüküzüla saküzhitsü tsüti.

29Thawa lokürü peh veh lo, thawa nüh luovehküna pehveh lo? thawa nüh küsaluo pehveh lo? Thawa nüh akürü pehvehlo? thawa nüh azhünyo münyie nüh müsamnaveh lo? thawa nüh anotha rüwuo veh lo?

© 2015 Bible Society of India.

30Akhah vü küüzhikeri thuoüji, akhah sie wurie nta müküsari thuoüji.

31Akhah müru küveh vü jüma müno tüm, ahuo lovü jüma shü küveh vü thi zhuzhuta müzhuke küüzevü.

32Asekhe vü thuoüji jüma tü arehsü kümjie shü veh, thi amüre nüh kümko kümjie.

33Noh notha tü azanyo kürütheri ngu naveh, thi noh müshe tü küreleteküwa zanyori phrazhu naveh.

34Noh tü jühküji azhievü küchuo zeküvehri küsü kümjie sam naveh, aluomuo rürihvü zehküvehri küsü kümjie sam naveh.

35Noh nüh, "Mari nüh hi kürhie," ta küza naveh, "Thitü hi tü müsake; mari nüh hi fe, thitü hi tü züh ta nga müsa. Hi tü küsie süra na lo? hi tü aküzhu küpa phah le naveh," ti küza.

Kümtsazhü 24

1Anyi kümsüri mü no mümngu tüm, nyutü mari vü nyitsehju nti mümngu tüm,

2küpakenühnyunü mari müshe tü küvürie müsheveh, thi ma pomieri tü akürie haluo küveh kenüh.

3Kümahtsa vünüh azheh tü sa veh, thi küthsükümshi vünüh jüma tü vizhu veh;

4Zanyoküthsü vünüh ateri tü amekürhe thi akülo künyirhie aveh vi nü saküproproti.

5Kümahtsari tü anyi kümzhora nyiehvü nüh khra, thi anyi zanyoküthsüri tü kümzo küpehra nyiehvü nüh khra;

6küpakenühnyunü aküthsü küüjo vünüh arie tü siesara naveh, thi hozake küzhühphieri vünüh khrara küveh kenüh.

7Zanyomküthsüri kenüh kümahtsa tü müsie le; akheri vü ma tü ma po müpoka.

8Thawa nüh kümsü sa nta rüzhe tse veh ünüh mizhi kümsüwa ta ji naveh.

9Küzhehphrowa küüro thuoüji kükhiemuo, thi küriesarienyi thuoüji anyiri kenüh akükre küsü.

10Mükütüküzü kümnomna rülo vü noh nüh thasü thuoüji, noh kükhra tü zah veh.

11Aküsü vü kuosieteküwari küloletsü luo; kürehthe vü kuomshüke teküwari shote luo.

12Mükütüküzü noh nüh, "Halie, hiri nüh hama müthsü," ta küza thuoüji, luoveh küütewa tü jüma mü thsülo? Noh kürholi no küpeh huowa tü jüma thsü müveh ülo? thi ma tü ma küüroh müzhe nü thuomtsüle nüh sanaveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

13Ehtsa, awejuh zhuluo, jüma tü mhie küm kenüh, thi noh nüh kümpo vü awelü
vünüh awejuh küüsürü tü müngem.

14Kümahtsa tü noh kürholi vü jükümjie ti küsa thsüluo; noh nüh jüma phahra
thuoüji kürule vü kenüh kümhie pehra naveh, thi noh küluozhe tü viküjawa nyu.

15Kümsüküsari nüh künyitsara kürhope huoküpeh kümjie müsa tümluo, ma
zheh küvürie müsa tüm;

16küpakenühnyunü künyitsari tü türü keri külumwie ketünga tesühra leleti;
thitü kümsüküsari thuoüji kümsü nüh khamlele mümti.

17Noh mükünongüwa küülu vü nyieramkhruo tüm; ma jih kümshü vü noh
luoveh tü alomwie tüm;

18Vüwa nüh jüma ngu nü alomzhe nüh sa üsü nüh, thi ma vünüh ma rüküshuwa
kürele tewa üsü nüh.

19Kümsüküsari kenüh noh mtsaza tüm, thi kümsüküsari no nü mümngu tüm;

20küpakenühnyunü kümsüküsari tü küluozhe münyie luo; kümsüküsara lati tü
zokünem tü naveh.

21Eh tsa, Vüwa thi kajiwa krü luo, thi masü küsü azhü nga müküvi müsa tüm;

22küpakenühnyunü masü vünüh zhürüluo kümsü shuru mhie küm kenüh, thi
masü vünüh küferie ru naveh ta küsa thawa nüh thsüveh lo?

Aküthsü Zhü Küphrahte Hü

23Hamari nga aküthsürazhü phrahte. Alesa vü kümrhümze nü mümhie.

24Kümsüküsawa vü, “Noh tü mükükhieh,” ta küüzawa tü, anyiri nüh müzü naveh,
thi akuoküjiri nüh rhorha;

25thitü kümsüküsari küshükeri thuoüji künolo peh naveh, thi akütsia kümhie tü
mari vü peh naveh.

26Kükato vünüh rüle kütsüwa thuoüji apomie kümetsü veh.

27Alie vünüh noh küüroh küche luo, zanyo aveh nga noh kenüh azhih vünüh
külieke luo; jüchih ünüh noh zheh saluo.

28Ma zhühnyo münyie nüh noh zhephruwa povü müsa tüm, thi noh pomie vi
mümra tüm.

29Noh tü, “Ma nüh hi vü mowa satsü nüh hi nga ma vü jüti satü naveh; ma nüh
mowa sanüh hi nüh anyiwa vü satsü le naveh,” ti müküza tüm.

30Hi tü küliechura zhuh kütuoh vü, thi asemküsara rhelivizhuh kütuoh vü tsekari
wa;

© 2015 Bible Society of India.

31thi nüh halie, jüma tü arüzhü nüh shophohm; azhuwa tü akhushu nüh pro, thi jüma azie loh wa zokhuom.

32Jütiküsa vü hi nüh jüma no nü müsheno; hi nüh noküze thi küsüphie vira.

33Pike zeh, pike küzhekümgu, pike münyie nti ake shekhoke,

34Kürühuri kümjih kümkhuotü noh vü ru naveh, thi rietsokrü küvüri kümjie rü

Kümtsazhü 25

Solomon Küthsüzhü

1Hamari nga Hezekiah kajiwa nyiri nüh rhüküsa Solomon Küthsüzhüri.

2Zanyo küüthiküsü tü Saküüwuowa kütholathovü, thitü kajiwa kütholathovü thuoüji zanyo küphahzhu.

3Atülüri nüh kümsie, thi azhih nüh aküsheh üta, kajira luoveh tü mphahra.

4Rakasawa vünüh arühsü vijam luo thi mürüküsari tü küfüküjuh kenüh sietsokrü pehveh;

5Kajiwa tsatü vü nüh kümsüküsari vijam luo, jüta thuoüji ma kükajipewa tü künyitsa vünüh vishura na küveh kenüh.

6Noh mpa nüh noh vi kajiwa shütü wuovü müthse tüm, nyutü aküji azhievü mütsie tüm;

7küpakenühnyunü, “Hala shuhru luo,” ta küüza nüh küümpha küsa kenüh kajitsara shütü kükhu vü thsem na küsanü. Noh notha nüh nguküveh wa.

8Prelepreza ashihzheh vü siemru tümluo; küpakenühnyunü noh tü asehkhe vü mota sanaveh ünüh, noh zhephruwa nüh küzükrü vü noh vi küthse vü?

9Noh shihwa tü noh zhephruwa vü mpa siesaluo, küpara küüzhe müküthsü tüm;

10noh zhü küünarari nüh küzükrü nohri vü viru üsü nüh, thi noh povükümsü tü asehkhe münyie.

11Azhü küsü kükato küphrara tü rakasa tsorhe vü suna sholo küthse khe wie thuoh.

12Akhüna vi aküthsüzhü küüna tü suna tüjükhe nyutü suna süriesüvo kümjie wie thuoh.

13Küzhütsanyitsa zhühleküvü küüzewa vü tü kümahwie tsotho vü amüra küüji kümjie wie thuoh, ma nüh ma vüwa sakürherho tsü veh.

14Aküte vü kuoti nü mükütsüwa thuoüji akülu thi amürhü atsohrümkütsü kümjie wie thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

15Küüzhikezhikhri vünüh atakrüri tü nyiaza ti, thi amizhi kürünyi vünüh arü zokhuo ra veh.

16Mükütüküzü noh tü awejuh ngura thuoüji, noh kenüh kütsa kükatosanü tsaluo, noh tü jüma vünüh zhu nü küwuo üsü nüh.

17Noh zhephruwa zheh vü shiekhinyi noh mpha wa künyike müsa tüm, ma nüh noh no arüthasü nü noh mürhü üsü nüh.

18Ma zhephruwa vü küzhühjah povü küsa thuoüji, arie thsoshi, nyutü anyu chuwa, nyutü ashüchu kütu küsü kümjie wie thuoh.

19Küsüro tsotho vü kütsotü küzülawa vü alehküno tü aha kümsü nyutü ampha künyicho khe wie thuoh.

20Luoveh küüzhori vü azah sakütsü thuoüji küüji rülo vü thsünyawa foküja kümjie wie thuoh, thi rhelivijuh vi akhüma lovü küthse üta wie thuoh.

21 Mükütüküzü noh mükünongüwa nüh rüma veh üji, alohse vi ma kütsaluo; thi ma nüh kürieh veh üji, ajuh vi ma küzhu luo;

22küpakenühnyunü anyihie ma lü rügivü küraküthse kümjie wiethuoh küsa kenüh, thi VÜWA nüh noh jisuo satsü naveh.

23Zhietü mürhü nüh atsohkürü viruruti; thi kürhüsanyote mizhi, rüküshu atso viru veh.

24Azheh rügi jühke vü kürho thuoüji nyimza kürüthuorüshewa sie nü azheh lovü kürho nüh küümpha khe.

25Nyuji kületsuo vünüh zhühthe kümhie küünara thuoüji, kürholi küüriehri vü ajuh küüji kütsü khe wie thuoh.

26Kümsüküsara tü vü künyitsari tsü küüze thuoüji asüpriküüthu juwi nyutü küwuzhu saküümne küsü kümjie wie thuoh.

27Awejuh hozake kütsa tü mümhie, nyuri küsiekezhü küphrate nga jüüta wie thuoh.

28Anyi ma mpa ma müküketewa thuoüji anyuji küsü zokhuoriem nü azie münyie nüh jaküm kümjie wie thuoh.

Kümtsazhü 26

1Tsomzhü vü amüra nyutü mahwie vü atsohkürü üta, zanyomküthsüri kenüh nü küchiekürhe tü jüüta wie thuoh.

2Kakhrü thekütse üta, arhünyie prükütse üta, kümzü tü mazhühnyomshu nüh küturuwa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

3Rawuh kenüh küürhiewuze, sarüliehrawuh kenüh akuli, zanyomküthsüri kenüh akütsüh.

4Ma küzhehphro müzhe nü zanyomküthsüwa vü mürüle tümluo, noh nga ma üta sam üsü nüh.

5Ma küzhehphro müzhe nü zanyomküthsüwa vü rületsüluo, ma mpa ma notha vü thsüm ta sa üsü nüh.

6Zanyomküthsüri vü zhühle küüze thuoüji ma mpa ma jih rehthuo thi küvürie zhu veh.

7Zanyomküthsüra po vü küthsüzhü tü ajih kümsü küthuoküveh kümjie wie thuoh.

8Zanyomküthsüri vü küchiekürhe kütsü tü awurüh vü aloh huke küsa kümjie wie thuoh.

9Zanyomküthsüra po lovü küthsüzhü tü kümshera ke vü arüzhü küsü küwa kümjie wie thuoh.

10Zanyomküthsü nyutü kümsheri rutseküwa kümsa thuoüji, lawikükari nüh anyiri aveh saküümsamna kümjie wie thuoh.

11 Zanyomküthsüri nüh ma küzhehphro vü küwa le tü, ashuh küsü nüh ma küüwuo vü shele küwa üta wie thuoh.

12Noh tü anyi ma mpa ma notha vü ma tü thsü veh ta küsa ngu ülo? Ma nyiehvü nga nüh zanyomküthsüri nüh küluozhe peh veh.

13Küliechuwa nüh, “Lehkhuji vü amiewuowa pehveh! Alezari vü amiewuowa pehveh,” ti küza!

14Amükhie nüh ma tovü vü küüreke kümjie, küliechuwa tü ma ze rügivü küreke tewa veh.

15Küliechuwa tü ma khu lovü ma ke chohwuwuti; jüma tü ma po lovü vithse le na küsa ma saküthasüsüti.

16Küliechuwa tü ma mpa ma notha vü nü mtsaveh ta msheveh türükeri nyieh vünüh thsüm.

17Nyuri küüraluo vü nyi mküjakünya thuoüji ashuh küzhukütse küsü akhüna vünüh shohkütse kümjie wie thuoh.

18Küzheküzari nüh nyisheju, ashüchu, thi aküsü raja küüze tü,

19nyi küsü nüh ma zhephruwa müramizhi taji, “Hi nüh jokujozhie küveh wie,” ta küüza kümjie wie.

© 2015 Bible Society of India.

20Athsoh küzüla kenüh anyih tü netewawa ti; küzhühweri münyie thuoüji küüraluo tü münyie nüh sasati.

21Anyihie nüh nyithülo tsoküsa thi athsoh nüh anyih tsolo küju üta, küüraluongüri tü küsaluo tsoküju tsütsüti.

22Küzhühwera zhü tü ashieküüngu vehküsü kümjie; jüma tü asümo alotsa vü tetututi.

23Kümsüra luoveh tü azhih küfü anyiehvü thseküürieh mari pomie tü küzhum

24Nyuri kümrhüri tü ma pomie nüh küthiveh thi ma luoveh lovü kürieriekhri mshe peveh.

25Ma nüh lozhisheh nü küza wie ketünga ma mütsotü tümluo, küpakenühnyunü akükre türü ma luoveh lovü tü küveh kenüh.

26Ma kümrhü tü arokümsü nüh küzhute wie nga, müza atüvü ma kümsüküsa tü küngum wie naveh.

27Azhikrie küchüwa thuoüji jüma lovü tsuotsake naveh, thi thawa nüh aloh küpri küze nüh jümawa vü küpri shelewa naveh

28Akürie mizhi tü jüma chakümri mürhürhüti, thi athuoüjih küsawa apo tü küferie kürohrohti.

Kümtsazhü 27

1 Thuotü kenüh mürhiehza tüm, küpakenühnyunü mowa rülo viru naveh ünüh noh tü müküthsü kenüh.

2Küpari nüh noh küüsiakeluo, noh mpa noh po nüh nyu nüh, anyitheri nüh, noh mpa noh pomie nüh nyu nüh.

3Aloh tü küzhom, thi ashünyi tü küzhom, thitü zanyomküthsüri thuoüji jümasü nyiehvü nüh küzhom.

4Rükümtho tü kutekurü, rüküshu tü külüwute, thitü nokü üma atüvü thawa nüh tsie ra na lo?

5Küthi nü kümze na küsanü künyitoh küphra nüh küümpha khe.

6Afüri vünüh müsamnam wie ketenga küzhütsanyitsa pehveh; mükünongüra küüme thuoüji shehshe veh

7Zhukümri tü awejuh nyakuo, thitü kürümawa thuoüji zanyo kükha küsüküsü nga münge.

8Anyi ma zheh vünüh tseteküwawa tü amüwa ma phra vünüh tseteküwawa kümjie wie thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

9Vüjuh thi rheküünguju tü aluoveh alowie veh, thitü kürholi tü küsühro nüh zokhrimümti.

10Noh fü, thi noh pa füri mükule tüm; thi noh lokürü rülo vü noh nü azheh vü müwa tümluo. Noh nü kületsuo vü küpehwa nyiehvü nüh azhephru küshenyiwa nüh kümpha khe.

11Zanyo thsüluo, eh tsa, thi eh luoveh alowie luo, thi hi tü eh küüjo wa vü kürülera saluo.

12Kümahtsawa tü kükrü ngu nü ma mpa nüh küthithiti; thitü küjühlowa thuoüji towa nü jüma kenüh münomnanati.

13Anyitheri kenüh nyi küsü nüh azhü kütsüwa thsünyawa vi luo, thi alienyira kenüh ma nüh azhühtsüwa vü küshiete vünüh vi luo.

14Arüne kümto sühra taji; ajikhi zie nü, ma zhephruwa tsiakütsüwa thuoüji kümzü vü chieketsü naveh.

15Atsokürü rülo vü mükütuo nüh kürütsuo thi kürüthuorüshevühwa masü tü zarike wie,

16nyimza hama kükhete tü amürhü kükhete wie thuoh nyutü ma ke azhiewuo vü nüh avüjuh küjetena küsa wie thuoh.

17Amürü nüh amürü küzah veh, thi nyi küsü nüh anyi küpawa küzah veh.

18Müpahrhu küüjewa thuoüji ma vi tsanaveh, thi ma vüwa kühuotewa thuoüji chierhe naveh.

19Ajuh vünüh noh nyieh küprüke nü kürüle kümjie, anyira müshe tü anyiri künguveh.

20Küsürazhie thi küsüpe tü alokürajuü münyieh, thi alomküraju thuoüji anyira notha.

21Anyih tü rakasa kenüh, thi nyitsoku tü suna kenüh, thi anyiri tü ma küsiake nüh kümsümhie reveh.

22Zanyomküthsüri küsü ashehla lovü thse nü arüne vi atsuo lovü shünyie wie ketenga, ma küzhehphro tü ma vünüh teküwawa nyu.

23Noh nyihnyihhri mokümjie ünüh kümhie ti thsüluo, thi noh mieshümiesari vü amüshe thse luo;

24küpakenühnyunü künyirhie tü aküsuo müküpeh kenüh; thi kajilüwe tü awuhle aveh vü wa veh ülo?

25Are kreteküwa vü, thi kürüthe shile thuoüji, thi aküzhi vü zhihkhane tü küsazhuh vü,

© 2015 Bible Society of India.

26nyihzhüzahri nüh nohri thsümnyi tsü naveh, thi anyihsü nüh azhuh ame tsü naveh;

27noh shie kenüh anyihsü tünüjuh tü küwale sanaveh, noh zhehlora shie kenüh, thi noh siepevühri küno kenüh.

Kümtsazhü 28

1Kümsüküsari tü nyi küsü nga nüh zhemtse wie ketenga zhütewawati, thitü künyitsari thuoüji amiewuowa kümjie luovehzem.

2Azhihwa küphrürie vü awuhle hozake pehveh; thitü küthsükümshi thi zanyoküthsü nyiri kenüh thuoüji ma küütokta hothake pehwa naveh.

3Kümkhuori nüh kümkhuowa kümrü vü atsorhü nüh aluoshü müküükhe nüh küsa kümjie wie thuoh.

4Khonyo kükulewa thuoüji kümsüküsa siake veh, thitü khonyo kümzheri thuoüji jümari sie saluo veh.

5Anyi kümsüri thuoüji kümsho müthsü, thitü Vüwa küphahri thuoüji jüma thsü kheh veh.

6Nyirhieri ma lehkhuji mkünyu vü tekütsewa sana küsanü kümkhuowa ma künyitsa vü kütsewa küsanüh kümphakhe.

7Khonyo kümzhewa thuoüji atsa aküthsüwa, thitü rüthaküna müwiküji thuoüji ma pa saküzükrüh veh.

8Saküüzhi thi azahkütsa vünüh ma künyirhie phakütsewa thuoüji kümkhuowa ma vü külonyi wa kenüh vizhuh veh.

9Mükütüküzü nyiküsü nüh khonyo küüna vünüh ma khüna vikürekе tewa thuoüji ma kükhuo tü akükre küsü.

10Kümshori küjo lehkhuji kümsü vü küüze wa thuoüji ma mpa ma shohku lovü tsuotsake naveh; thitü kümtemkünyiewa thuoüji aka kümhie sara naveh.

11Nyirhiewa tü ma mpa ma notha vü azanyothsü, thitü kümkhuo küthsükümshiwa nüh ma thsütewa naveh.

12Künyitsari nüh küchara vü, kütholathovü aküji peh; thitü kümsüküsari küsüra vü, anyiri tü mari mpa nüh küthi.

13Ma küphrürie küüzhühwu wa thuoüji mütsarhiera, thitü jümari phrazhu thi kükulewa thuoüji külohna ngu naveh.

14Tsotho aveh vü VÜWA kükrüwa thuoüji kütsiaküvüwa; thitü ma luoveh saküükhowa thuoüji kümsü vü küluke naveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Amiewuo kütiwa nyutü awie aphelekühuowa tü kümsüküsa takrüri nüh kümkhuori vü küsa kümjie wie thuoh.

16Takrü küthsükümshi küzülawa thuoüji kükutehkurü kümrüri; thitü mükümsho vünüh akünyia kümrhüwa thuoüji ma rülo saküsuo naveh.

17Mükütüküzü nyi küsü tü küpara züh kenüh akhuoküzho veh thuoüji, müjie küsü küju nü ma tü jüti küsam luo, nyiküsü nga ma mükükra tümluo.

18Küzhü vü tsewa thuoüji vizhu naveh, thitü ma lehkhuji kürele kütsewa thuoüji küchuphierake lovü tsuotsake naveh.

19Ma zhuh kürohkütsewa thuoüji alohse pro naveh, thitü mame mükünyie zhekütsewa thuoüji kümkhuo pro naveh.

20Künyitsazhütsari thuoüji akütsia nüh wuzhi naveh, thitü nyirhie nta pretsaprelo kütsewa thuoüji kümnomna mütsütü külewa nyu.

21Kümrhümze küsa tü mümhie, thitü lohse vehküsü vünüh anyiri tü müküleh sam naveh.

22Kükhokütuori tü preratsarmie künyirhie ase zhetsetseti, thi mükünyie ma vü ru naveh ta küsa müthsü nüh sasati.

23Nyuri nüh ma küphrawa tü thuotü vü nü küütso küzhitsa ngu naveh, ma mizhi nüh nyuri rienü küsie nyieh vünüh.

24Ma pa nyutü ma zah azhi rühu taji, “Küphrürie münyie,” ta küüzawa thuoüji, küzoriera refüwa wie thuoh.

25Küürükürari tü küsaluo kükezhuzhuti, thitü VÜWA vü alehkünori thuoüji sakünyirhietsü naveh.

26Ma mpa ma müshe lehkünowa thuoüji zanyomkü thsüri, thitü kümahtsa vünüh kütsewa thuoüji vizhutsü naveh.

27Kümkhuori vü kütsüwa thuoüji mükünyie küsawa nyu, thitü ma notha küthikümwa thuoüji kümzü khielota ngu naveh.

28Kümsüküsari süra thuoüji anyiri tü küthithitü, thitü mari pokahm thuoüji, künyitsari tü zhiwawati.

Kümtsazhü 29

1Shiekhinyi phrakekü pehuo tü ma ku khrokem thuoüji, samküümhiera nyiehvü tewa naveh.

2Künyitsari nüh wulekükhra vi küveh vü, anyiri tü nyierakhruokhruoti; thitü kümsüküsari nüh takrü küveh vü anyiri tü lüchi pehpehti.

© 2015 Bible Society of India.

3Aküthsü külowa thuoüji ma pa sa aloküwie veh, thitü muomuokürho sie küreküwa thuoüji ma künyirhie saküpoka veh.

4Künyitsazhütsa pethuoüji kajiwa tü azhiwa vü küüoküta kürho tsüveh; thitü aküte kükhuori thuoüji jüma ferie veh.

5Ma zhephruwa rhüküsawa thuoüji ma mpha kenüh aneh vehjake veh.

6Anyi kümsüri tü ma küphrürie vünüh küzazati, thitü künyitsari thuoüji azah sa thi nyierakhruokhruoti.

7Künyitsari thuoüji kümkhuori vü kükatori thsü, kümsüküsari thuoüji jükümjie küsa zanyoküthsü müthsü mümshi.

8Küriesarienyiri anyuji vü anyizhu thsetsütsüti, thitü zanyoküthsüwa thuoüji rükümtho saküürelemümti.

9Mükütüküzü aküthsüri küsü nüh zanyomküthsüri sie ruoluo thuoüji, zanyomküthsüwa mpa nüh riesa thi kükhrikhriti, thi zota müpeh nüh sasati.

10Azüküüthüngüri tü kümte mükünyieri mürhürhüti, thi kümsüküsari tü ma kürho phaphati.

11Zanyomküthsüri tü ma rüküshu vü akuküpie aveh tsütsüti, ma küjiri aveh tü müsüm naveh

12Mükütüküzü atakrüri nüh küzhüjah küna thuoüji, ma küjiri aveh tü müsüm naveh.

13Kümkhuori thi kümrüri tü kürü serürüti; VÜWA nüh masükhürü notha vü aküwie tsütsüti.

14Mükütüküzü kajiri nüh küzarike vünüh kümkhuori alesa thuoüji ma kükajipe tü küsuokürho pehra naveh.

15Akütsüh thi phraküsosie tü kümahtsa tsüra veh, thitü ma mpa jaküüzewa tsa thuoüji ma zah vü küzükrü viru veh.

16Kümsüküsari nüh akükhra vi küveh vü küphrürie zhizhiti; thitü künyitsari thuoüji mari külutekü̈wa no naveh.

17Noh tsa sosieluo, jüta thuoüji ma nüh noh kümnyie tsü naveh ünüh; ma nüh noh luoveh vü künolo tsü naveh.

18Setsaküthsüzhü mükünyie vü anyiri tü poka veh, thitü akhonyo küsawa thuoüji akütsia ngu veh.

19Azhü mpa vünüh nü asiepe tü mü msosiera, ma nüh thsümshi wie nga ma tü kütsakewa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

20Noh tü anyi ma zhü preratsarmie kütse ngunguti ünü nyu lo? Ma nyiehvü nüh zanyomküthsüri vünüh küüluozhe pehveh.

21Ma siepe kürünguo vünüh küünyiwa tü, asehkhe vü thuoüji ma wurhuwa sanaveh.

22Anyi arükümthowa thuoüji küsaluo kükezhu veh, thi anyi arüküshu sa kütsüwa thuoüji küphrürie khielota sashushuti.

23Anyi kürhiezarhiechiewa tü vükütsuom naveh, thitü sietse vü kürünyiewa thuoüji küchiekürthe ngura naveh.

24Kürühuri siekütsejuwa tü ma mpa ma kürho mürhü veh; ma nüh kümzü künararati, thitü zanyoküsü nga müküpierhuo.

25Anyiri kükrü tü küjurü sakhe salala ti, thitü VÜWA lehkünowa thuoüji toterarati.

26Anyi hozake wie nga atakrüra küütso phahphahti, thitü anyiri tü VÜWA vünüh kümshowa nguraratí.

27Mükümshori tü künyitsari vü akükre küsü, thitü thawa lehkhuji nü müsho veh ünüh kümsüküsari kenüh akükre küsü.

Kümtsazhü 30

Agur Zhüri

1Masawa Jake atsa Agur azhüri, Anyiwa nüh Ithiel vü; Ithiel thi Ukal vü:

2Azhütsa, hi tü anyi küsü sana küsa zhehphro shehm. Hi tü anyira küthsükümshi münyie luo.

3Hi tü aküthsü müthsüra nüh sam, nyutü hi tü Kümtsewa zanyoküthsü müthsü nüh sam.

4Thawa nüh atülüwa vü kuo thi turu lo? Thawa nüh ma müshe lovü nüh amürhü vizhuh lo? Thawa nüh thsünyawa vünüh ajuh tieh lo? Thawa nüh azhih küpoteri aveh vi shu lo? Ma nyo tü thawa lo, thi ma tsa nyo thawa lo? Azhütsa noh nüh thsü veh!

5Saküüwuowa zhü aveh tü azhütsa ta kütoh; ma tü ma vü kümnyipe küviri vü ajohuo.

6Ma zhüri vü küthsephe müsa tüm, ma nüh noh shüke üji sü nüh, thi noh tü akürie nguji sü nüh.

Küthsüzhü Wuorilehü

7Zanyo künyi hi nüh noh vü khuo veh, hi müjie küsü tüvü jümasü mükürü tüm.

© 2015 Bible Society of India.

8Küzhüjah thi akürie hi vünüh vikületsuom tüluo; kümkhuo nyutü künyirhie hi mütsü tüm; eh kenüh kütsakütse ashie mpa nüh vi hi tsüluo,

9hi tü zhile nüh noh rüm üsü nüh, jüti sanü, "VÜWA tü thawa lo?" ta sa üsü nüh, nyutü hi tü mükhuo taji rühuo üsü nüh, thi eh Saküüwuowa nyo phrakümnem üsü nüh.

10Siepewa tü ma siepewa vü mürhüsarhüpie tüm, ma nüh noh müzü üsü nüh, thi noh tü Künakhiem üsü nüh.

11Mari pari kümzü pehveh, thi mari zari tsiamkütsü pehveh.

12Nyiwuori mari mpa mari notha vü mütsem ta küsa pehveh, thitü mari kümne samkümtse.

13Mari mpa nothari tü küzakele zü nüh mshe pehveh, mari nohu tü küzakele nga müsie nüh!

14Azhih vünüh kümkhuori, anyiri aza vünüh küthotsari shohrietsanta, aha anyuchuwa kümjie, ma hari tü anyuju kümjie pehveh.

15Arüwi tü atsavüh künyi pehveh; "Tsü luo, tsüluo," ta masü tü ziezieti. Zanyo küche tü piketü alokürа münyie; amüzüawa tü, "Walethuoh," ta küsa münyie.

16Küsürazhie, rüla lehkhuji küm, azhih ajuh müküüriehtsatsa, thi anyi ti nüh, "Walethuoh," ta piketü müphrahte.

17Apari müküchie notha, thi azahri azhü mvi nüh kümsamnyiwa tü anyuo vü amwari nüh vitewa naveh thi khujorüri nüh tsam naveh.

18Azanyo kücheri tü eh kenüh ngoshehm; müzü thuoüji hi tü müthsümümshi:

19atülü vü aluomü lehkhuji, alokrü vü arehsü lehkhuji, juhküji kümsie vü ajuhie, thi anyira lehkhuji vü rülavüri sie taji.

20Hamatü küüphroküphriehvühwa lehkhuji: ma tü tsanü ma pone kümtse taji, "Hi tü müküleh küsü nga müsa," ta küzazati.

21Zanyo küche kükhu vünüh azhih tü küshühshühti; zanyo müzü kükhu vünüh nü jüma tü müküzhikera.

22Atükha küsü nüh kaji sateküru vü, thi zanyomküthsüri küsü nüh ashie tsakümwa küm vü;

23mükülovühri küsü nüh avüpa küngura vü, thi rülavü küsü nüh ma vüvühwa aka viküm vü.

24Azhih vü zanyo müzüri tü zahm, thitü jümari tü thsü sheh:

25Amietsa tü mükükhra nyiri, tü thsehthe vü mari tü ashie küchera veh;

26Amüzhü tü mükümzho nyiri, tü mari tü alokrü vü mari aku phiera veh;

© 2015 Bible Society of India.

27Ashukrieri tü kaji münyie luo, tü mari aveh nga awule vünüh tsezhuwa veh;

28noh tü asozhi noh kenüh rera naveh, tü jüma tü kajira zheh vü pehveh.

29Zanyo kücheri tü maleri vü küzü nguraveh; müzüri thuoüji mari kükha vü küzü peveh:

30Amiewuowa, asari azhievü kükhratsawa thi küpa küsü atüvü nga nüh asevü müküsühlewa;

31Asaküzhe shuh, anyihsü vo, thi kaji küsü nüh ma nyiri atüvü khachuh veh.

32Mükütüküzü noh tü zanyomthsü nüh sataji noh mpa nüh noh sakümsie, nyutü mükütüküzü noh nüh kümsü müshetse thuoüji, noh ke vi noh po mürhete luo.

33Tünüjuh kütsü vünüh maküthüri vizhu veh, anyaku küünyi vünüh azüh shu veh, thi arüküshu kütsü vünüh küsaluo vishu veh.

Kümtsazhü 31

Kaji Küsü vü Küshike

1Masa kajiwa Lemuel azhüri, ma zah nüh ma küsosierieri.

2Mowa lo, eh tsa? Mowa lo, eh shiekuo atsa? Mowa lo, eh küphrahzhu atsa?

3Noh kükhra nyimzari vü mütsü tümluo, kajiri küzoriera lehkhuji vü mütsütüm.

4Jümatü kajiri kenüh nyu, O Lemuel, jüma tü kajiri kenüh akhah zhu na küsa nyu, nyutü atakrüri kenüh akhah kümüzo kümngu leh nyu;

5mari tü zhu nü mowa phrake kümamüsü, thi kümnomna kükato aveh kürelem üsü.

6Pokahm na saküvehri vü aküzhu kümüzo tsüluo, thi amüshekümnomnashehri vü akhah tsüluo;

7mari tü küüzhu nü mari kümkhuo küümam luo, thi mari lokürü müküümsheke tümluo.

8Zhü mkührateri kenüh noh po kaluo, küzoküza nü jaküm awuhleri aveh.

9Noh po kaluo, künyitsa vünüh alesaluo, kümkhuori thi küthotsara kükato vünüh notüluo

Küsarawa Vüvüh

10Thawa nüh avüvüh kümhie ngura na lo? ma thuoüji sitheloh nyiehvü nüh rhem.

11Ma vüpa luoveh thuoüji ma vü aleh no, ma thuoüji akünyia küzülawa nyu.

12Ma tü ma vü kümhie sasati, thi kümsü müsa, makürho ajü.

© 2015 Bible Society of India.

13Ma tü akünehlo thi thsüküüzhu phahphahti, thi apashe ake nüh vi küroh.

14Ma tü süküsara juhie kümjie, kületsuo vünüh ashie viruruti.

15Ma tü atsoküzo vünüh tesürarati, thi ma zhehlori kenüh ashie küchetsütsüti, thi ma siepevühri kenüh küüroh totsütsüti.

16Ma tü azhehzhuh kenüh müshe nü jümari süsüti, ma ke athsoviri vi nü ma nüh rhelivi shieshieti.

17Akükhra vi nü ma tü ma küshih tsekeketi, thi ma pie sakükhrakhrati.

18Ma sü küsa tü azahtsara veh ta ma tü thsüra veh. Arüza vü ma lati tü netemwa.

19Ma tü ma ke anguh vü küjehkeketi, thi ma ke tü akhierhü küjehke.

20Ma tü ma müza kümkhuori vü satsütsüti, thi ma ke küthotsari vü wajujuti.

21Ma tü ma zhehlori kenüh amüra mükrü, küpakenühnyunü ma zhehlori aveh tü athsü müruküchiechie müphie kheh küveh kenüh.

22Ma tü ma mpa nüh akruzhuri sasati; ma thsümnyi tü mürilo thi küsümo.

23Ma vüpa tü nyuri nüh akheri vünüh ma thsü, anyu vü kükhruori azavü nyi küpeh vü.

24Ma tü mürilo thsünyawa to nü zhuzhuti; ma tü asüküsari vü ashile zhutsütsüti.

25Akükhra thi küsieke tü ma thsümnyi, thi kürule tsotho vü kenüh ma tü kükhripehpehti.

26Ma tü aküthsü vi ma po kakati, thi külonyi küsosie tü ma mizhi vü peh.

27Ma tü ma zhehlora lehkhuji kümhie ta nonoti, thi ma tü küliechu lohse mütsa.

28Ma tsari tü sühra nü ma tü akütsiaküvüwa ta jijiti; ma vüpa nga ma siakeketi.

29“Krevühri hozake wie nga mhiesheveh, thitü noh tü jümari aveh anyieh vü nüh küümpha khe,” ta küzazati.

30Külajilale tü müramizhi, thi aküzü tü müjuju wie, thitü krevühri vüwa kükrüwa thuoüji küsiake küzü.

31Ma ke aviküpe vi ma tsüluo, thi ma küürohri tü akheri vünüh ma küüsiakeluo.

© 2015 Bible Society of India.

Küsosiezhü

Küsosiezhü 1

Akürho tü Momasa wie

1Hi, Küsosiewa azhüri, David atsa, Jerusalem kajiwa. Momaküsa tü momasa ta
Küsosiewa nüh küza,

2momasa tü momasa! Aveh nga momasa kheh wie.

3Anyiri tü arünyi kükhu vünüh küüroh küsa ma küürohri vünüh mowa nyie lo?

4Awuhle küsü tewa veh, thi wuhle küsü shele ru veh, thitü azhih thuoüji
küsuokürho zarike peh wie veh.

5Arünyi tü shuru nü tetu le veh, thi ma küshupe vü pretewa le veh.

6Amürhü tü zhiese vü mürhü tewa veh, thi zhietü wuovü küzüle tewa veh;
amürhü tü küzülezüza wa veh, thi amürhü tü mükiele nü shele teru veh.

7Akuza aveh juhküji vü li tuveh, thitü juhküjiwa tü müpro; akuzari nüh liküveh
azhie vü, jümari tü jüla li le wie veh.

8Zanyo aveh vü wie nga kümno nüh pro; anyiri nüh jüma tü müphratekhera nüh
sam; jüma tü anotha nüh no nü alomükütukhera sam, nyutü akhüna nüh küna
nü müpro nüh sam.

9Mowa satse veh ünüh jüma tü sa wie naveh, thi mowa sanaveh ünüh jüma tü
satse veh; thi arünyi kükhu vü zanyoküsü nga kürüthe münyieluo.

10“Noluo, hama nü rüthe veh,” ta küüza zanyo wuori pehveh ülo? Jümari tü
khanavü nüh hiri atüvü nüh pehtetse wiethuoh.

11Atükhu vü azanyori tü kümshekera münyie luo, nyutü azanyo asevü sana
küsari kümshekera münyie luo.

Küsosiewa Küsheke

12Hi, Küsosiewa tü Jerusalem vü Israel nyiehvü kajiwa sa ru.

13Hi nüh eh kümshe thse nü aküthsü vünüh atülü kükhu vü saküsari aveh no thi
phah; anyi tsari nüh vi taji pre peh üta Saküüwuowa nüh tsüküsa hamatü
lomküzhe küsü.

14Arünyi kükhu vü zanyo aveh sa kheh küsa hi nüh nguthuoh; thinü halie, aveh
nga momasa thi amürhü sevü akükhra thsekütse wie.

15Mowa kükhuhmthuoh ünüh samkümsho le rathuoh, thi mowa müju nüh
samthuoh ünüh mükürüh le rathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

16Hi nüh hi mpa, “Hi tü aküthsü aküji vimthuoh, eh tüvü Jerusalem nyiehvü küpeh aveh nyiehvü nüh küpasheh ra; thi eh müshe tü aküthsü thi zanyoküthsü küsheke pehmthuoh,” ti küza.

17Jütisanü hi nüh eh müshe tü aküthsü thsü nti thi aküzhe thi küzhehphro thsü nti akükhra thse. Ah, hanga hi nüh thsüthuoh thitü amürhü sevü akükhra thse kütsewie.

18Küpakenühnyunü aküthsü hozake küpeh vü aluoveh küüraküpre nga zhiküm kenüh, zanyoküthsü saküüzhiwa thuoüji luovehküna saküzhi veh.

Küsosiezhü 2

Papaküsa Loküra phakütsewa thuoüji Müjuju wie

1Hi nüh hi mpa, “Khinyi raluo, alokürа sa mütenono ünüh; noh mpa alosaküraluo,” ti küza. Thitü halie, hama nga momasa wie.

2Hi nüh küükhri tü “Jümatü aküzhe lo,” ti sa, “thi alokürа tü, jüti mowa sana lo?” ti sa.

3Anyira tsari mari rülo pike kürho vü atülü kükhu vü mowa nü mühie veh ünüh sanü no na küsa kenüh hi nüh akhah vi taji eh satsa mokümjie lorara naveh nüh ünüh ti eh müshe vi nü phah, eh müshe tü aküthsü vi nü hi küjotse wie, thi hi nüh küzhehphro nga sa.

4 Hi nüh küüroh aküji sa; hi nü eh kenüh azheh sa, thi rhelivi shie;

5hi nüh hi mpa nüh aphahri thi kümnyieperi sa, thi jümari vü athsovi rhu küpapa shie.

6Areza vü athsoh sho küvehiri ajuh zü na küsa kenüh hi mpa nüh ajuhkhre sa.

7 Hi nüh tükhapa thi tükhavühri sü, thi eh zheh vünüh küwuo tükhari peh; eh tüvü nüh Jerusalem vü pehtekürüri nyiehvü nüh hi tü mieshümiesa thi anyihnyih khielota peh.

8Hi tü hi mpa eh kenüh rakasa thi suna thi kajiri thi azhi vü rhoküvehri kenüh vizhuh; hi tü nyimpa thi nyimza azah küsari, thi müsüvüh anyiri nüh nokülori peh.

9 Jüti sanü hi tü eh tüvü nüh Jerusalem vü küpehri aveh nyiehvü nüh ji thi mpha ra; eh küthsü nga hi vü peh huora.

10Thi eh notha nüh mowa sangü nüh hi tü jüma mükhe; alokülora küsü vü nga nüh eh luoveh mükhete, küpakenühnyunü eh luoveh tü eh küüroh aveh vü alokürа kenüh, thi hama tü eh küüroh aveh kenüh eh jisuo küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

11Jüti küsa vü hi tü eh ke nüh küüroh küsa aveh müsheno, thinü halie, aveh nga müjuju thi amürhü asevü akükhra thsekütse wie, thi arünyi kükhu vü zanyoküsü nga akünyia münyieluo wie.

12Jükenüh hi nüh aküthsü, aküzhe thi küzhehphro müshenono; küpakenühnyunü kajiwa sevü küru anyiwa tü mowa sara na lo? Ma nüh mowa saküzemthuoh ünüh jü mpa wie nga nüh.

13Thinü aküwie nüh aküzo nyieh vünüh küchara üta aküthsü küzhehphro nyieh vünüh khrara veh.

14Anyi zanyoküthsüwa notha tü alü vü peh veh, thitü küzhewa thuoüji aküzo vü tsetseti; tü aküsü küsü mari aveh vü ruveh ta küsa hi nüh thsüra veh.

15Jüti küsa vü hi nüh hi mpa, “Zanyo mküthsüri vü mowa ru veh ünüh hi vü nga ru wie naveh; thinü jütathuoüji hi tü mokenüh zanyothsü sheh na lo?” ta sa. Thi hi nüh hi mpa hama nga momaküsawie ti küza.

16Kükennyunü zanyomküthsüri kümjie zanyoküthsüri tü müsheke küpeh münyie luo; ru na saküvehri wie nga kümam wie na küsa ngu küveh kenüh. Zanyoküthsüri mokümjie süveh ünüh jükümjie zanyomküthsüri nga sü wie naveh.

17Jükenüh hi tü akürho mürhüm, küpakenühnyunü arünyi kükhu vü mowa sasa veh ünüh jüma nüh hi saküshüthuoke; küpakenühnyunü aveh nga momasa thi amürhü sevü zhekütse wie kenüh.

18Hi tü hi nüh arünyi kükhu vü küroh küsa aveh mürhüm; eh sevü nüh ru na küsa anyiri vü samümji mükümhie kenüh;

19ma tü aküthsüri ünü zanyomküthsüri nüh thawa nüh thsü veh lo? Tü hi nüh küroh küsa aveh nyiehvü avü thi arünyi kükhu vü eh kümahtsa vi naveh. Thitü hama wie nga momasa wie.

20Jükenüh hi nüh sühle taji arünyi kükhu vü küüroh hi nüh saküsa aveh vü eh luoveh vi akükrie vü thse,

21küpakenühnyunü küsüsükeri nü nyi küsü nüh kümahtsa, zanyoküthsü thi zanyoküsathsü vi taji küroh sa wie ketünga thawa nüh jüma müküroh ünüh jüma nüh aloküüzhe nta aveh samtütüti. Thi hama nga momasa wie thi kümsü küji küsü.

22Nyi küsü nüh arünyi kükhu vü küroh nü ma küüroh thi ma satsa küshohrie aveh vünüh mowa ngura veh lo?

23küpakenühnyunü ma rülo aveh vü aküna nüh pro, thi ma küüroh tü küpoka küsü sam; arüza vü nga ma müshe tü kümnyie münyie nüh sam. Hama nga momasa wie hü.

© 2015 Bible Society of India.

24 Anyiri kenüh thuoüji tsa thi zhu ti sanü ma küüroh vü lozhe taji kütse nyiehvü münyie luo. Hama nga Saküüwuowa ke vünüh ti küsa hi nüh ngu;

25küpakenühnyunü ma vünüh mükünyu nü thawa nüh tsa ra na lo nyutü thawa nüh lozhera na lo?

26 Saküüwuowa saküülozhe anyiwa vü tü ma nüh kümahtsa, zanyoküthsü thi aloküzhe tsü veh; thitü kükhiemuori vü thuoüji ma nüh küsezhuh thi kümproke küüroh tsü veh, thawa nüh Saküüwuowa sakülozhe veh ünüh jümawa vü mpa tsü naveh. Hama nga momasa thi amürhü sevü akükhra thsekütse wie.

Küsosiezhü 3

Zanyo aveh nga ma mpa Matsotho Pehveh

1Zanyo aveh kenüh azale küsü pehveh, thi atülü kükhu vü zanyo aveh vü ma tsotho pehveh:

2aküwuo tsotho pehveh, thi aküsü tsotho pehveh, thi shieküsawa mütathuoküm tsotho pehveh;

3küzothe tsotho pehveh, thi saküümhiele tsotho pehveh; zokhuorieküm tsotho pehveh, thi küsale tsotho pehveh;

4akükrie tsotho pehveh, thi küükhri tsotho pehveh; küshükheke tsotho pehveh, thi akütsih tsotho pehveh;

5alohri khuküja tsotho pehveh, thi alohri khuhzhu nü küsazhuh tsotho pehveh; kükhekeluo tsotho pehveh, thi kükheluo vünüh lerieküm tsotho pehveh;

6aküphah tsotho pehveh; thi kümieküm tsotho pehveh; aküsa tsotho pehveh, thi vijaküm tsotho pehveh;

7küzokhri tsotho pehveh, thi küürü tsotho pehveh; zotapeh naküsa tsotho pehveh, thi azhüküphra tsotho pehveh;

8kümze na küsa tsotho pehveh, thi kümrhü tsotho pehveh; arie tsotho pehveh, luoveh kürüzih tsotho pehveh.

Saküüwuowa nüh Küüroh Kütsü

9Küürohwa tü ma küürohküsa vünüh mowa nyie ra lo?

10Saküüwuowa nüh anyira tsari vü akhuo tsü nü küpre küsa hi nüh ngu.

11Ma nüh ma tsotho zanyo aveh nga saküzü tsü; jüsevü nga ma nüh anyira müshe lovü ma küpotemkünyie thsemtü, tü jütawie ketünga küsate vünüh küpote küju Saküüwuowa nüh mowa sanüh ma tü mphah zhura nüh sam.

12Makeri nüh thuoüji mari kürho küju mari mpa nüh aloküzhe thi lokürа küsa nyiehvü kümhie münyie ta küsa hi nüh thsü veh;

© 2015 Bible Society of India.

13jüsevü nga Saküüwuowa nüh anyiri vü küte thuoüji anyiri aveh nga ma küüroh aveh vünüh tsa thi zhu ti sanü loküüzhe nta küsa kenüh wiethuoh.

14Hi nüh thsü küveh thuoüji Saküüwuowa nüh küsa aveh tü küsuokürho pehveh; jüma nyiehvü zanyo küsü nga küthsephe münyie luo, nyutü jümawa vünüh vizhumna küsa münyie luo, Saküüwuowa nüh jüüta satsü, anyiri tü ma tü vü krü nü küütse na küsa kenüh.

15Khinyi pehküvehwa tü sasavehthuoh; ru na küsawa tü samwie thuoh; thi mowa tewathuoh ünüh Saküüwuowa nüh phah veh.

Azhih vü Mükümsho

16Jüma nyiehvü nga arünyi kükhuvü kümsho müthoh vünüh hi nüh ngu, kümsüküsa nga pehveh, thi künyitsa müthoh vü nga, jüla nga kümsüküsa peh.

17Hi nüh eh luoveh vünüh, Saküüwuowa nüh künyitsawa thi kümsüküsawa ashih sanaveh, küpakenühnyunü ma nüh akero aveh, thi küüroh aveh kenüh tsotho küsü küteke kümthuoh kenüh, ti küza.

18Hi nüh eh luoveh vünüh anyira tsari kenüh mari kütsa nta mari müte thitü samwari ta sa,

19küpakenühnyunü anyira tsa thi asamwari tü zarike; küsüwa nüh küsü üta küpawa nga sü wie küveh kenüh. Jümari aveh nga aküsa zarike, thi anyiri tü samwari nyiehvü kümpha ta münyie luo; aveh nga momaküsa kenüh wie.

20Aveh nga azhie küsü vü wa veh, thi aveh nga azhitho vünüh, thi aveh azhitho vü sheletewa le veh.

21Anyira sietse tü wiehvü tewa veh ünü samwara sietse nüh azhih vü tetsuo veh ünüh thawa nüh thsü veh lo?

22Jükenüh anyiri tü ma küüroh vü küütsa lomzhe üji mümhie ta küsa zanyo küsü nga hi nüh müngu, jüma tü ma suope küsa kenüh; ma sevü mowa runanaveh ünüh nyiküsü nga müthsü.

Küsosiezhü 4

1Jüsevü nga arünyi kükhu vü kümrü aveh saküveh hi nüh ngu. Thinü halie, mürükümra rüthsü tü nyi küsü nga nüh mari luoveh saküürüzi münyie nüh sam. Mari kümrüra nato vü kümzho pehm, thi nyi küsü nga nüh mari luoveh saküürüzi münyie nüh sam.

2Eh kümshe vü sükümri tü rhoküvehri anyiehvü nüh münga veh ti müshe veh;

3thitü müjie küwuowa nüh jümasü nyieh vünüh mpha veh, thi arünyi kükhu vü saküsa kümsü küürohri müjie küngu kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

4Thinü küüroh aveh thi aküzhü vünüh küsa aveh tü anyira zhephru küümaküshi vünüh ru veh ta küsa hi nüh ngu. Hama nga momasa thi amürhü sevü kükhra thsekütse wie.

5Zanyo mküthsüri tü ma ke shekhoke nü ma mpa ma sa tsatsati.

6Ake künyi khürü küüroh pro nü amürhü sevü akükhra thsekütse thuoüji ake küsü mpa pro nü zota küpeh nüh kümphakhe.

7Jüsevü nga, arünyi kükhu vü moma küsa hi nüh ngu:

8nyiküsü nga mükünyie ma mpa tsatsa küsa, atsa nga nyutü ajienü nga mükünyie, thitü ma küüroh aveh vünüh ma pote mükünyie, thi künyirhie vünüh ma notha tü alokürа mükünyie, jükenüh matü, “Tha kenüh hitü küroh veh thi hi mpa nüh alokürа khete veh lo”? ta müküna rhuo. Hama nga momasa thi alomküzhe küürohküli küsü.

Afü Ame Küpeh

9Künyi tü küsü nyiehvü nüh küümphakhe, küpakenühnyunü masü küüroh kenüh masü tü ajisuo kümhie pehküveh kenüh.

10Mükütüküzü masü külu wie ketünga nyi küsü nüh ma füwa sike na küveh kenüh; thitü nyi küsü mpa kütsewa tü ma nüh küülu vü nyi küsü nga nüh ma küsike mükünyieh kenüh kümsüwa waluo.

11Jüsevü nga, nyi künyi kürü küzeh thuoüji masü tü zhem, thitü nyi küsü mpa tü mokümjie zhe na lo?

12Nyi küsü nüh nyi küsü mpa küsawa cha mhie veh, thitü nyi künyi thuoüji ma tsietem naveh. Ali küche kümlarü tü shita müzothuo.

13Küthotsa vizawa kümahtsa küpewa thuoüji küshike müküvira zanyo mküthsü kajiri kükhruo küsü nyiehvü nüh mpha veh,

14ma mpa nüh küsizheh vünüh kükajipe vü tu wie nga nyutü ma mpa ma kajipe vünüh mükhuo nü wuo wie nga.

15Rho nü arünyi kükhu vü küngah mükiele küveh aveh hi nüh ngu, ma müthoh vü tsie na küsa viza jümawa nga;

16anyiri aveh ma küpote münyieh vüh sa; ma tü jümari aveh anyiehwa sa. Tü asevü nüh küruri thuoüji ma vü nyierakükhruowa nyu. Hama nga momasa thi amürhü sevü akükhra thsekütse wie.

Küsosiezhü 5

Prelepreza nü Küphrazhu Müsa Tüm

© 2015 Bible Society of India.

1Noh tü Saküüwuowa zheh vü küwa vü noh lekha azhüzhüluo; shenyi ru nü küüna tü zanyomküthsüri küsahthuo kütsü nyieh vünüh mpha veh; küpakenühnyunü mari tü kümsü sa veh ta küsa müküthsü kenüh.

2Noh po vi nü müpreratsaramie tüm, nyutü Saküüwuowa tüvü noh luoveh tü azhü phrahzhu nti müprelepreza tümluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa tü atülü vü pehküveh kenüh, thi noh thuoüji azhih vü pehküveh kenüh; jükenüh noh zhü tü küüzüla luo.

3Küpakenühnyunü amoh tü küüroh khielota vünüh ruruti, thi zanyomküthsüwa jikhi azhü hozake vünüh ruruti.

4Noh nüh Saküüwuowa vü küphrahzhu küsü phrahzhu thuoüji jüma sakütsü müküzhike tümluo; küpakenühnyunü ma nü zanyo mküthsüri vü aloküzhe mükünyie kenüh. Noh nüh mowa phrahzhu nüh jüma satsüm luo.

5Noh nüh phrahzhu nü jüma samkütsüwa thuoüji müküphrahzhuwa nüh küümpha khe.

6Noh po tü noh sie nü kükhiemuo vü müküwa tüm, thi jüma tü küsazih küsü ti zhüleküvüwa tüvü müküza tüm; mokenüh Saküüwuowa tü noh jikhi vü arüküüshu na lo, thi noh ke nüh küüroh küüzorie na lo?

7küpakenühnyunü amoh küzhi vü azhüju küzhiküzhi tewawati.

Akürho tü Müjuju wie

8Mükütüküzü zhieküsü vü kümkhuori mürü, kümsho thi awulehwa vürie nü vijam ketünga akero jüma kenüh müngotüm; küpakenühnyunü kürügi vü küjiwa nüh arügi vünüh note küveh kenüh, thi jüma nyieh vü nga mari anyieh vü kürügiwa pehü veh.

9Thitü aveh vü wie nga kajiwa nüh azhuh satsaküsa azhih aveh nga khewie.

10Ame külori tü ame vünüh walethuoh ta küsa münyie; nyutü künyirhie külori tü jüma künyiera vünüh walethuoh ta küsa münyie luo, hama nga momasa wie hü.

11Azanyori zhiküru vü jüma kütsari nga zhiteru veh; jümari vüwa tü anotha nüh jümari küngu küchie nüh mowa künyie pehveh lo?

12Küürori tü tsa zülaluo nyutü tsazhiluo zehrarati; thitü nyirhie küwalewa thuoüji müzehkera.

13Rünyi kükhu vü kümsü küsü küpeh hi nüh ngu: jüma thuoüji künyirhie tü ma vüri nüh sataji mari mpa mari saküümnomna wie,

14thi künyirhie jümari tü lekhuji kümsü vünüh kümiem; thi ma tü atsa küsü apa, thitü ma tü ma kevü zanyo küsü nga münyie luo.

© 2015 Bible Society of India.

15Ma tü ma zah vo lovü nüh küshuru üta ma tü tewa le naveh, anyiju ma tü ru, ma küüroh kenüh zanyo küsü nga küviwa nyu, ma ke vünüh vi küwara zanyo küsü nga küviwa nyu.

16Hama nga asheküsü kümsü küsü: ma nüh mokümjie vünüh ru nüh jüüta vünüh ma tü tewa wienaveh; thi ma tü amürhü kenüh küroh nü mowa nyie veh lo,

17aküzo thi mshekü sü vünüh ma rülo aveh küzem taji, küsaküna thi rükümtho hozake vünüh peh.

18Halie, kümhie thi kükato thuoüji, Saküüwuowa nüh ma kürho kenüh arünyi kükhu vünüh rülo pike vi ma tsü nü ma nüh küroh küsa küüroh aveh vünüh tsa thi zhu ti sataji aloküzhe nguküveh hi nüh ngu, küpakenühnyunü hamatü ma jisuo küsa kenüh.

19Nyi küsüküsü nga Saküüwuowa nüh künyirhie thi asuopekütsü thi akükhra vi lozhe üta tsümthuoh, ma suopesakütsüwa vike nü ma küüroh vünüh külozhe ngu na küsa kenüh, hamatü Saküüwuowa nüh küte.

20Thi ma tü ma kürho rülori hozake kümsheke müsa ra, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh aloküzhe vi ma luoveh lovü kümkate kümthuoh kenü

Küsosiezhü 6

Kümngu Khetekü m

1Arünyi kükhu vü kümsü küsü peh küveh hi nüh ngu, thi jüma tü anyiri rügivü küzhosheh veh.

2Saküüwuowa nüh künyirhie, azhezhuh, thi küchiekürhe tsü veh, jüti sanü ma kümngu vünüh zanyoküsü nga müküzüla nüh sa naküsa kenüh, tü jümari vi nü aloküzhe naküsa kenüh Saküüwuowa nüh kümzho vi ma mütsü; thitü anyitheri nüh jümari vi aloküzhe sa; hamatü momasa; jüma tü müshekümnomna aküna küsü wie.

3Mükütüküzü nyi küsü nüh atsa müzake ngura, thi mahvi hothake rho, jüti sanü ma mahvi rülori tü hozake sa, thitü ma nüh akürho tü zanyo kümhie vi aloküzhe müsanüh sam, thi jüsevü nga ma küchohwu nga kümhie ta vünüh müküche nüh sam, jüta thuoüji hi nüh küza na nü ma thuoüji aküwuo tsotho müjie küju vünüh müküwuowa nüh küümpha khe.

4Küpakenühnyunü jüma tü momasanüh sam thi aküzo vü teküwa kenüh, thi aküzo vünüh ma nyowa tü küzhute kümthuoh kenüh;

5jüma nyiehvü nga jüma tü arünyi müngu nyutü zanyoküsü nga müthsü; tü jüma tü ma nyiehvü nüh kümnyie ngu veh.

6Ma mpa nüh mahvi anyie küsü küphrahte künyikeri rho nta wie ketünga kümhie küsü nga vi alomzhe, jümari aveh nga azhie küsü vü wa müveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

7Anyira küüroh aveh tü ma po kenüh wie, tü ma pokümhie tü alosamküraju wie,

8küpakenühnyunü aküthsüwa tü müküthsüwa nyieh vü küsara pehveh lo? Thi kümkhuowa tü rhoküvehri atüvü ma mpa nüh mokümjie rhotsü naveh ünüh ta sanü thsükütsewa nyiehvü mowa pehveh lo?

9Sangü nü tsekütsewa nyiehvü nüh anotha nüh nguküvehwa nüh küümpha khe; hama nga momasa thi amürhü sevü akükhra thsekütsewie.

10Momowa ru nta küsari rumthuoh ünüh, jümari tü thohmthuoh, thi anyiri nü mowa nüh jüma nüh thsümthuoh, thi ma tü ma nyiehvü akükhrawa sie müküjakünyara.

11Azhü küzhi vü, momaküsa tü küzhiküzhi wie, thinü anyiri tü mowa vü mpha veh lo?

12küpakenühnyunü nyi küsü nüh ma rho küveh vü ma kürho momaküsa rülo pikeri vi rho küveh vü thawa nüh anyiri kenüh kümhie mowa thsü veh lo, ma tü arüzhe küsü kümjie kari tewa küveh kenüh? Küpakenühnyunü arünyi kükhu vü ma sevü mowa ru naveh ünüh thawa nüh anyiri vü küzara na lo?

Küsosiezhü 7

Akürho kenüh Kümshe

1 Anyo kümhie thuoüji avüjuhkürhe nyieh vünüh mhie veh; thi aküsü rülo tü aküwuo rülo nyieh vünüh rhe veh.

2Kütsazhu saküvehra zheh vü wa na küsanü, külu küvehwa zheh vü küwa nüh küümpha khe, küpakenühnyunü hamatü anyiri aveh kenüh asehkhewa küsa kenüh, jüta thuoüji akürhori nüh aluoveh lovü sana küveh kenüh.

3Küükhri thuoüji aluovehküna nüh küümpha khe, küpakenühnyunü alokürü atso thuoüji aluoveh tü alosaküwie küveh kenüh.

4Aküthsüluoveh tü luovehkünathsüra zheh lovü pehpehti, thitü zanyomküthsüra luoveh thuoüji külozheloku azheh lovüpehpehti.

5Anyiri kenüh zanyomküthsüra zah küna peh na küsanü, aküthsüra küshike küüna nüh küümpha khe,

6küpakenühnyunü aküfü kükhu vü arüzhü phuophuota kükuorie kümjie, zanyomküthsüra küükhri nga jükümjie wie; hama nga momasa wie.

7Kümrü nüh aküthsüri saküzhe tsa veh, thi athetü amüshe saküütsaküsüh veh.

8Zanyo küsate nyiehvü nüh ma sehkhe nüh küümpha khe; thi amüshe kürhieza nyiehvü nüh amüshe küsuo nüh küümpha khe.

© 2015 Bible Society of India.

9 Arü premshu tümluo, küpakenühnyunü arüküshu tü zanyomküthsüra tüso vü pehpehti.

10 Mokenüh khanavü arülori nyiehvü nüh khinyi rülo ri nüh küümpha khe lo? ti müküza tümluo, küpakenühnyunü noh nüh hama küüna tü zanyoküthsü vünüh nyu.

11 Zanyoküthsü tü aka vinyie thuoüji mühiem, arünyi künguri tü akünyia pehveh,

12 küpakenühnyunü aküthsü künyuote thuoüji ame künyuote khewiethuoh; zanyoküthsü künyie thuoüji zanyoküthsü küpehwa kürho aküthsü nüh müshie küsa wiethuoh.

13 Saküüwuowa küüroh müshenoluo; nyi küsü nüh saküükhuh kümwa thawa nüh sakümshora na lo?

14 Kütsarhienyurhie rülo vü lozhesheh luo, thi amüngu kümsü rülo müshenono luo, Saküüwuowa nüh nyi küsüwa nga küpawa kümjie sakümhietsü; jüti küsa vünüh ma tü anyiri nüh ma nü zanyoküsü vü nga nüh ma sevü ta künguwa nyu.

Akürho Kenüh Küümshi

15 Hi momaküsa kürho vü hi nüh zanyo aveh ngumthuoh; künyitsari nga ma künyitsa vünüh pokahküm pehveh, thi kümsüküsari tü makümsü küsa vünüh ma kürho saküsuorarati.

16 Künyitsa küluole temwa tüm, thi noh mpa nüh noh sanü zanyomküthsüle tüm; mokenüh noh mpa noh zorie na lo?

17 Mükhusükhurüle tüm, zanyomküthsüle nga müsa tüm; mokenüh noh tsotho atüvü nüh noh tü sü na lo?

18 Noh tü hama küjehte na küsa kümhieh küsü, thi jüma vünüh nohke nüh müvite nüh küsa kenüh; küpakenühnyunü Saküüwuowa kükrüri thuoüji jümari aveh vünüh jozhuteru na küveh kenüh.

19 Aküthsü tü anyuji küsü vü atakrü türake nyieh vünüh aküthsüri vü akükhra tsüveh.

20 Azhih vü nyi küsü nga mükükhiemuotsatsa künyitsa thi zanyokümhie küsa münyie wie thuoh.

21 Anyiri nüh küüza zanyori aveh vü mütsake tüm, noh siepewa nüh noh kümzü künara üsü nüh;

22 noh nüh küpari müzüküm noh luoveh nüh thsü veh.

23 Hamari aveh hi nüh aküthsü vi nü mütemthuoh; hi nüh, “Hi tü zanyo thsünaveh,” ti sa; thitü jüma tü hi vünüh kietuom.

24 Letsuokümwa, thi aküsheh, küshehshewa tü thawa nüh phahzhu sanalo?

© 2015 Bible Society of India.

25Hi nüh eh müshe thsü nti thi phahzhu nti thi aküthsü thi zanyoaveh phahzhu nti, thi küzhehphrora kümsüküsa thi zanyo mküthsü aküzhe thsü nti phah.

26Hi nüh nyimzari tü aküsü nyiehvü nüh akükha ngu ra, ma luovehtü küjurü thi aneh wiethuoh; thi ma ke tü akieveh wiethuoh; Saküüwuowa saküülozhewa thuoüji ma vünüh mürie ra veh, thitü kükhiemuori thuoüji ma nüh sietewa veh.

27Halie, hamatü hi nüh küngura ti Küsosiewa nüh küza, phahzhu nti zanyo küsü vi nü azanyo küsü lovü thse,

28eh müshe tü küneleneza nü phah, thitü hi tü jüma mphahra nüh sa. Anyie küsü azavü hi nüh nyi küsü phahra, thitü hamari aveh azhievü nyimzari küsü nga mpha ra.

29Halie, hi tü hama mpa nüh phahra, jüma tü Saküüwuowa nüh anyiri sakütoketsü, thitü mari nüh aro küpapa khielota phahzhuteru.

Küsosiezhü 8

1Thawa nü aküthsüwa kümjie lo? Thi thawa nü azanyo rületsüthsü veh lo? Anyira küthsü tü ma nyieh saküwietsüveh, thi ma tso kükhowa tü khaphrümthuoh.

Kajiwa Zhü Vi luo

2Kajiwa nüh azhükütsü müzhe luo, thi noh nüh kümtse küüshiekütsa kenüh luovehmzah tüm;

3ma tsatü vü nüh tewa luo, akerowa alomzhe thuoüji müküzhiketüm, küpakenühnyunü ma nüh momowa lo veh ünüh ma tü saküvehkenüh.

4Kajiwa zhü tü khrashem, thi ma nüh ma vü, “Noh tü mowa sa veh lo?” ta küna mühie veh.

5Azhükütsü küvitsa thuoüji kükho küsüro kümtwa nyu, thi zanyoküthsüwa kümshe thuoüji atsotho thi lehkhuji thsü naveh,

6küpakenühnyunü akero aveh tü ma tsotho thi lehkhuji thsüküveh kenüh, mampa nüh anyira küsüro tü ma vü küzhopehwie ketünga.

7Mowa sanaveh ünüh ma tü müküthsü kenüh, jüma tü mota sanaveh ünüh thawa nüh ma küzara naveh lo?

8Sietse kheterana küsa nyi küsü nga münyie luo; nyutü aküsü rülowa nyiehvü kükhra pehveh lo; arie vünüh shele tekürura münyie, nyutü kümsüküsari jüma lovü thseküm müvizhu ra.

Kümsüküsa thi Künyitsa

© 2015 Bible Society of India.

9Hi nüh eh müshe vi nü rünyi kükhu vü zanyo saküsari aveh vü küthse vü hamari aveh hi nüh ngu, anyiri tü ma mpa nüh ma kümnomna vünüh anyiri nyiehvü avü sasati.

10Thi nüh kümsüküsari küchowu hi nüh ngu; mari tü kümtse azhiewa vü tsetu thi tseshuru ti küsa hi nüh ngu, jüti sanü mari nüh jükümjie sakümwa anyujiwa vünüh mari siake. Hama nga momasa wie hü,

11küpakenühnyunü kümsü küüroh küsa kümnomna tü shita mütsü, anyiri tsara luoveh tü kümsü vü pehjukümthuoh kenüh.

12Kükhiemuori küsü nüh müzakeri kümsü sanü ma kürho saküsuo wie ketünga, Saküüwuowa kükrüri vü thuoüji jüma tü mhie na küveh hi nüh thsü veh, küpakenühnyunü mari tü ma tüvü krüküvehkenüh;

13thitü jüma tü kümsüküsawa vü kümhiewa nyu, nyutü arüzhe kümjie ma rülori tü küsuowa nyu, küpakenühnyunü ma nüh Saküüwuowa tüvü mükükrü kenüh.

14Momaküsa tü azhih vü azhie küsü pehmümti, kümsüküsawa nüh küüroh küsa kümjie müzhe nü künyitsari tü satewawati, thi künyitsari nüh küüroh küsa kümjie müzhe nü kümsüküsarivü tü sasati.

15Thi hi nüh loküzhe azhükütsü sa, küpakenühnyunü anyiri tü arünyi kükhu vü tsazhu thi ma mpa nüh aloküzhe küsa wie küchie nüh zanyo kümhie münyie, hamatü Saküüwuowa nüh arünyi kükhu vü vi ma kütsü ma kürho rülori ma küüroh tü ma vü nyiwa wie na küveh kenüh.

16Aküthsü thsü nti hi nüh eh kümshe küthse vü, thi azhih vü küüroh saküsa no nti küsa vü, arülovüluo nyutü arüzavüluo nyi küsü anotha nga aküzeh müngu;

17jüti küsa vü Saküüwuowa küüroh aveh hi nüh ngu, jüma tü anyiri nüh arünyi kükhu vü küüroh saküsa mphahra nüh sam. Jüta wie ketünga anyi hozake nüh jüma phah nta akükhra thse wie ketünga, ma tü jüma mphahzhu ra; ma mpa aküthsüri nüh jüma thsürana ta phratewie nga, ma tü jüma mphah zhu ra.

Küsosiezhü 9

1Thitü hi nüh hamari aveh aluoveh lovü vithse, jümari aveh, künyitsari, aküthsüri thi mari nüh küroh küsa tü mokümjie Saküüwuowa ke vü pehveh ünüh ti rüzheno; Jümatü akülo ünü kümrhü nüh anyiri tü müthsü. Mari atüvü zanyo aveh momosa wie,

2Aküsü küsü aveh vü, künyitsawa vü thi kümsüküsawa vü, kümhiewa vü thi kümsüwa vü, kümtsewa vü thi mükümtsewa, küsahthuo küsawa vü thi müküsawa vü, ti aveh vü küru kümjie. Anyi kümhie nga thi kükhiemuori nga zarike wie; küüshiekürü nga thi küüshie mkütsawa nga zarike.

© 2015 Bible Society of India.

3Arünyi kükhu vü zanyo hamari küsa aveh hamatü kümsü küsü, aküsü küsü tü aveh vü ru veh; jüsevü anyira luoveh tü kümsü nüh pro veh, thi mari rho küveh vü mari luoveh lovü aküzhe nüh tü, thi jüma sevü mari tü aküsü vü tewa veh.

4Thitü akürhori aveh vü nyi küüperüri thuoüji küluozhe pehveh, küpakenühnyunü ashuh kürho tü amiewuo küsü nyiehvü nüh mphaküveh kenüh.

5Akürhori tü süwie nata mari nüh thsüküveh kenüh, thitü aküsüri thuoüji zanyo küsü nga müthsü, thi mari tü ajisuo münyiethuoh; thitü mari ase tü münyiethuoh.

6Mari külo, mari kümrhü thi mari nokü̈üma tü pokahmthuoh, thi arünyi kükhu vü saküsa aveh vü küsuokürho mari suope münyiethuoh.

7Wa taji, aloküzhe vi noh lohse tsaluo; thi luoveh külozheloku vi nü noh khah zhu luo; küpakenühnyunü noh nüh mowa sasa veh ünüh kütoh kümtüthuoh kenüh.

8Noh thsünyawa tü atsotho aveh vü küümji luo; noh rügivü avüjuh tü müküüzüla tümluo.

9Arünyi kükhu vü noh kürho momaküsa rülori vi nü ma nüh noh kütsü noh nüh külowa noh vüvüh sie akürho loküzhe saluo, küpakenühnyunü arünyi kükhu vü jüma tü noh nüh küroh küsa no küüroh akürho vü noh suope wa küsa kenüh.

10Noh ke nüh momowa sa nta ngu naveh ünüh saluo, noh kükhra vi nü jüma saluo; küpakenühnyunü noh nüh wa na küsa küsürazhie vü thuoüji küüroh, nyutü kümshe, nyutü zanyoküthsü nyutü kümahtsa mükünyiethuoh kenüh.

11Jüma sevü nga arünyi kükhu vü zhükütse vü, nyutü arie tü kümzho vü pehm veh, nyutü alohse tü aküthsüri vü, nyutü nyirhieri tü kümtsamlari vü, nyutü küütso tü aküzhüri vü kürhüküle mütse; thitü atsotho thi amngu tü mari avehvü sawie veh,

12küpakenühnyunü anyiri tü ma tsotho müküthsü kenüh. Anga nüh mükümhie aneh nüh tiezhuteküwa kümjie, thi küjurü vünüh amüwa tieteküm kümjie, jükümjie anyira tsari tü atsotho kümsü küsü nüh tietemthuoh, jüma tü zhürüluo mari vü kütsuotsake vü.

Aküthsü thi Zanyomküthsü

13Hi nüh arünyi kükhu vü aküthsü viküütie nga ngu, thi jüma tü eh kenüh aküji kümjie.

14Anyuji küzah küsü lovü anyiri pike peh; kaji küji küsü ru nü jüma sie saluo nü zhe, azheh küji aküwuküürohri tü jüma sie kürünyuo.

© 2015 Bible Society of India.

15Thitü jüma lovü kümkhuori aküthsü küsü ngu ra, thi ma nüh ma küthsü vünüh anyujiwa vizhutsü. Tü nyi küsü nga nüh anyi kümkhuo jüma mümshetü nüh sam.

16Thitü aküthsü thuoüji akükhra nyiehvü nüh mpha veh ti hi nüh küza, ma mpa nüh kümkhuowa aküthsü tü mam wie ketünga, thi ma zhüri vü amüshe müthse wie ketünga.

17Küüzoh vünüh aküthsüra zhü küüna thuoüji zanyo mküthsüri azavü atakrüri nüh azhü zie küveh nyiehvü nüh kümpha khe.

18Aküthsü thuoüji arie senyusevi nyiehvü nüh mpha veh, thitü kükhiemuori küsü nüh kümhie hozake zoriemümti.

Küsosiezhü 10

1Aküsü wiezüri nüh arheküüngu avüju zheja veh; jükümjie zanyo mküthsü pike nüh aküthsü thi küchiekürhe kütezhuja veh.

2Zanyoküthsüra luoveh thuoüji azhie wuovü puoke veh, thitü zanyo mküthsüra luoveh thuoüji azhu wuovü puoke.

3Zanyo mküthsüri tü lehkhuji tsetse wie nga, anyiri aveh vü ma tü zanyo mküthsüri ta küza tse veh.

4Mükütüküzü atakrüri nüh noh vü arüshu ketünga, noh pe müja tümluo, küpakenühnyunü luoveh küsou vünüh mkülekusari sakükatorana küveh kenüh.

5Arünyi kükhu vü kümsü küsü hi nüh ngu, jüma tü atakrüwa vünüh küsazih küüze küsü kümjie:

6küzhehphro thuoüji azhie kümsie hozake vü sakesa khe veh, thi nyirhieri tü azhie kürünyie vü sakesa veh.

7Hi nüh arawuhri rügivü atükhari ngu, thi kajitsari tü atükhari kümjie ajih vünüh tseküveh hi nüh ngu.

8 Thawa nüh ashoku chüh naveh ünüh ma thuoüji jüma lovü küluke naveh; thi azie küfephiewa thuoüji aresü nüh ma shü naveh.

9Aloh küjiri thuoüji jümari nüh ma sake naveh; thi athsoku küüprori thuoüji jümari vünüh küüzüh pehveh.

10Mükütüküzü nyi küsü nüh amüvü küsü thi müküzah nüh mütu nüh sam thuoüji, ma tü akükhra müthse hü ji mümhiethuoh; thitü aküthsü thuoüji küsara küüsa nta kükratsü veh.

11Mükütüküzü aresü tü ma müjie külajilale vünüh mko thuoüji, külajilalewa nyiehvü küsara münyiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Aküthsüra po vü azhü thuoüji küütso küsara veh, thitü zanyomküthsüra pomie thuoüji ma müzhu veh.

13Ma po vü azhü apokhuri thuoüji zanyomthsü, thi ma nüh küphrahte asehkhe vü thuoüji kümsüküsa aküzhe.

14Zanyo mküthsüri thuoüji azhü saküzhizhiti, mowa sanaveh ünüh nyi küsü nga müthsü wie ketünga, thi thawa nüh ma sewa ta küsa thsüra na lo?

15Zanyo mküthsüra küüroh tü ma saküm nonoti, jütaküsa vünüh ma tü anyujiwa aleh müthsü nüh sasati.

16Noh amngu kümsüwa, O azhihwa, noh kajiwa tü atsa küsü saküveh vü, thi noh kajitsari nüh arüne vü tsazhu küveh vü!

17Loküzhe tü noh, O azhiwa, noh kajitsari tü kürüzihri saküm vü, thi noh kajitsari tü atsotho vü khem ta tsazhu küveh vü, akükhra kenüh wie, kümshe kenüh nyu!

18Küüchu vünüh aluomuo tü krühke tewawati, thi küthachu vünüh azheh tü turu veh.

19Küükhrira kenüh alohse tü sa, thi akhah nüh akürho tü alosaküwie veh, thi ame tü azanyo aveh rületsü veh.

20Noh kümshe lovü nga nüh kajiwa mümzü tüm, nyutü noh zeku vünüh nyirhieri mümzü tüm, küpakenühnyunü amürhü vü amüwa nüh noh jikhiwa vü tewa na küveh kenüh, nyutü saküsa aküsa küpe wuori nüh akerowa küza üsü nüh.

Küsosiezhü 11

1Noh lohse tü ajuh vü jake luo, küpakenühnyunü noh tü jüma rülo hothake asevünüh ngu na küveh kenüh.

2Türüawa vü nga asuope tsüluo, nyutü tüzeawa vü nga, küpakenühnyunü azhih vü mowa kümsü sanaveh ünüh noh tü müküthsü kenüh.

3Mükütüküzü aküluri tü atsoh nüh pro veh üji, jümari tü mari mpa nüh azhih vünüh rütso mümti; thi mükütüküzü athsoh küsü nüh zhiese vü nyutü zhietü vü jiehwa thuoüji, athsohwa tü azhie khie wuovü jiezeh naveh ünüh jüla zehtewa wie na thuoh.

4Thawa nüh amürhü no naveh ünüh ma tü müzhuhra; thi thawa nüh akülu rhe veh ünüh ma tü küwiewa nyu.

5Sietse tü mokümjie ashiekuo nyimzari nüh atsa moküveh lovü arürivü tu veh ünüh noh nüh müküthsü üta, jükümjie noh tü Saküüwuowa küüroh ma nüh küsa aveh tü müthsü.

6Arüne vü noh tsü zhuh luo, thi münüleh vü noh ke kheke müpeh tüm; küpakenühnyunü khiemawa tsarhie naveh ünüh noh tü müküthsü kenüh,

© 2015 Bible Society of India.

hamawa ünü nyutü jümawa ünüh, nyutü masükhürü nga zarike vünüh mhie naveh ünüh.

Shefüri thi Nyikhruori

7Aküwie tü mhiem, thi anotha nüh arünyi küno tü luo

8küpakenühnyunü mükütüküzü nyi küsü nüh mahvi hozake rho thuoüji ma tü jümari aveh vü nyieraküükhruo luo; thitü aküzo rülori tü zhi sheh naveh ti küsa ma tü küümsheke luo. Jümari aveh tü momaküsa vünüh wie.

Vizari Vü Küshike

9Nyierakhruo luo, O vizawa, noh küviza vü, noh küviza rülori vü noh luoveh tü küülozheluo; noh luoveh thi noh notha nüh küngu alehri vü tse luo. Thitü zanyo hamari aveh vünüh Saküüwuowa nüh noh sie ashih vü ru naveh ti küsa thsüluo.

10Noh müshe lovü nüh mkülekümshe vijam luo, thi noh sümo vünüh akünawa vijam luo; küpakenühnyunü küviza thi akürho akükhra tü moma küsa kenüh.

Küsosiezhü 12

1Noh kürüla küviza rülori vü noh Saküüjewa nga müsheke luo, kümsü rülori müjie küru vü, thi amahviri müjie shenyiteküru vü, jütaküsa vü noh nüh, “Hi tü jümari vü loküzhe münyie,” ta küza naveh;

2arünyi, aküwie, asa thi awutsiri müjie küzo atüvü thi akülurі nüh atsorüküm sevü müjie sheleküru vünüh;

3azheh kühuori nüh khekheta küüshüh rülo vü, thi anyi kümzhori müjie kükhote küwa vü, thi küürenyahri nüh mari tü zülale ta sanü küle vü, thi mürhülepie vü künori tü küüphrüh vü,

4thi alewa vü amükhieri kheküm vü; kürenyaküveh jikhi saji teküwa vü, thi nyi küsü nüh amüwa jikhi vünüh kükhu vü, thi atsa nyimzara zah aveh tü asaji vü vituru küm vü;

5mari tü mowa nü rügi veh ünüh jümari nga krü, thi kümzhohri nga aleh vü peh; akha rhu tü wuvehthuoh, ashukrie tü ma mpa nüh zhutse thi küsangüwa zülamümti; küpakenühnyunü anyiri tü ma awura zheh vü tewa veh, thi küüsori tü lekhujiri vü tsemükiele veh;

6rakasa külarüwa kürhekhuo tüvü, nyutü suna füjiwa küzokhuo tüvü, nyutü asüzahwa tü ajuhkhre vünüh küzokhuo tüvü, nyutü satürüawa tü ajehku vünüh küzokhuo atüvü,

7azhithowa tü atükhu vü küpeh üta azhihwa vü teküru tüvü, thi asietse tü Saküüwuowa, jüma kütsüwa vü sheleküru tüvü.

8Momaküsari nyie nüh momaküsa, ta Küsosiewa nüh küza; aveh nga momasa.

© 2015 Bible Society of India.

9Thsükümü nyiehvü nüh Küsosiewa nüh zanyoküthsü nga vi anyiri sosie, azhüzhüshe nü küthsüzhüri küte, thi saküüjike sa.

10Küsosiewa nüh akülo zhüri phah, thi ma nüh luovehmsho nü küzhütsa zhüri rhü.

11Aküthsüwa nüh küüzari tü awuze küju kümjie, thi Nyihzhükühuowa nüh vizhu taji küsosiezhüri tü zephohke küsa kümjie.

12Eh tsa, zanyo hamari nyiehvü nüh thuoüji azhüzhüluo. Lasipha hozake sana küsa ma küpote münyie luo, thi hozake küchie tü asazüh kenüh küthasü.

13Akero küpote tü aveh künaramthuoh. Saküüwuowa krü luo, thi ma nüh azhükütsüri vi luo; küpakenühnyunü hamatü anyira küüroh ajüwa küsa kenüh,

14küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh küüroh aveh ashih vü viru na küveh kenüh, küüzhe aveh, ma mpa nüh mhieluo nyutü müsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

Solomon Küreihizahri

Solomon Küreihizahri 1

1 Azahri azahwa, jüma tü Solomon azhi.

Azah Pokhuwa

2O noh nüh noh po nüh küümeri vi hi küme thuoüji! küpakenühnyunü noh
küümze tü akhah nyiehvü nüh mhie küveh kenüh,

3noh nüh küthse vü juri tü rheküngum, noh nyo tü vüjuh Küüshozhu wiethuoh;
jükenüh rülavüri tü noh lom.

4Hi noh sevü shohke luo, pre nüh raluo, kajiwa nüh ma wiepa vü hi sie ruthuoh.
Hiri tü noh vü rietsi thi nyierakhruo naveh; hiri nüh akhah nyiehvü nüh noh
küümze sanaveh; mari tü siakümsie katosheh nü noh kümze veh.

5Hi tü nyi shehm, thitü züshehm, O Jerusalem tsavühri, Kedar juhthsüzhehri
kümjie, Solomon küzietethsü kümjie.

6Hi mürephoke tüm, küpakenühnyunü hi tü noh nüh, hi tü arünyi nüh hi chüküm
kenüh. Eh zah atsari tü hi vü arüshutewa; mari nüh hi tü rhelivizhuh kühuowa
küsa; thitü, hi mpa eh rhelivizhuh thuoüji hi tü mühuo!

7Hi vü küza luo, noh thawa vü eh kürholi loveh ünüh, noh nyihnyihri khiela
kümrhuo veh ünüh, rünyiküzeto vü jüma khiela küüzeh veh ünüh; hi tü
mokenüh akütseri küsü kümjie sana lo.

8Mükütüküzü noh nüh müthsü thuoüji, O nyimzari aza vü küzütsawa, amüwara
lekhuji müzhe luo, thi nyihzhükühuora juhthsüzhehri nato vü noh nyihnyihtsari
arekümrhuo luo.

9Hi nüh noh vikümjie veh, eh küümzewa, Faroah rawuhkheka awie küsü vü.

10Noh khajie tü süriesüvo vünü küzü üta, noh ku tü asithe zho küthse.

11Hiri nüh suna vi süriesüvo sanü noh tsü naveh, rakasa nüh saküüzü.

12Kajiwa nüh ma küjinyieze vü pehküveh vü, eh rhekü̈ungu sazhuküze.

13Eh küümzewa tü eh kenüh athsorhe chükhu küsü wiethuoh, jüma tü eh tüso
azhie vü küpeke veh.

14Eh küümzewa tü eh kenüh küwu akhrü wukümshiephoke küsü wiethuoh,
Engedi rhelivizhuh vü.

15Halie, noh tü züshehm lie, eh küümzewa; halie, noh tü züshehm lie; noh notha
tü mükhrietü wiethuoh lie

16Halie, noh tü züshehm lie, eh küümzewa, lotsam lie. Hisü aküjinyiezewa tü
müzhim lie;

© 2015 Bible Society of India.

17hisü azheh arüvühri tü cedar thso nüh küsa, hisü amüruohri tü aküla.

Solomon Küreihizahri 2

1Hi tü Sharon küwu küsü, anyuovü asanü küsü.

2Asanü nüh kümokhümi azavü küpeh kümjie, jükümjie eh küümzewa tü rülavüri azavü pehveh.

3Asholo rhu nüh aküze athsoh azavü küpeh kümjie, jükümjie eh küümzewa nga vizari azavü pehveh. Khielota künolo vünüh hi tü ma rüzhe vü shupeh, thi ma vi tü hi nüh kümpo vü müngem.

4Ma nüh hi sie taji kütsazhu zhehvü ru, thi eh nyiehvü ma küphruothsü tü küümze.

5Thsovijuh vi hi sakürholuo, asholo vi hi sakürherholuo; küpakenühnyunü hi tü akülo vünüh nakümthuoh kenüh.

6O ma ke azhu wuovü tü eh lü kükhu vü küpehtüla, thi ma ke azhie wuovü tü hi kükhete tüla!

7O Jerusalem tsavühri, hi nüh nohri vü phrazhuveh, azhuh vü anguzuori nyutü asühnyiri, müjie kümngu küju nü noh tü akülo tü samküüngah nyutü samküsühra tüm.

Azah künyiewa

8Eh küümzewa jikhi! Halie, ma tü tsethuoh, aküzhiri rügivü phepheta, küzhihori nyiehvü joke taji.

9Eh küümzewa tü anguzuo kümjie, nyutü asühvozah kümjie. Halie, ma tü hiri azie sevü tsie veh, mürhülehpieri vü nophoke nü, küwuozi vünüh nophieküze taji.

10Eh küümzewa nüh küza taji hi vü: “Sühraluo, eh küümzewa, eh küzüvühwa, thi tera wie luo;

11küpakenühnyunü halie, akie tü tewathuoh, atsokürü tü küluomthuoh thi tewathuoh.

12Azhih vü aküwuri tü shuvehthuoh, azah küsa tsotho tü teru pehvehthuoh, thi hiri azhih vü tuturtu jikhi tü künara vehthuoh.

13Ampah rhuri tü ma vi tüketsethuoh, thi rheliviri tü wu vehthuoh; jümari tü kürhengu nyuohküze vehthuoh. Süraluo, eh küümzewa, eh küzüvühwa, thi tera wie luo.

© 2015 Bible Society of India.

14O eh mükhrietü, alokrü alokheri vü, alopie kükheteri vü, hi tü noh tso küüngu luo, hi tü noh jikhi küüna luo, küpakenühnyunü noh jikhi tü müngeküm kenüh, thi noh tso tü züchiekelelie.

15Hiri kenüh jiperüri re luo, jiperü küzahri, rhelivizhuh küzorieri, küpakenühnyunü hiri rhelivizhuh tü wu küvehthuoh kenüh," ta phrahte.

16Eh küümzewa tü eh zhi thi hi nga ma zhi, asanüri azavü ma nüh ma nyihnyih kümrhuo.

17Arülowa tü rüthoküsah küju thi arüzheri tü teküwa vü, sühle luo, eh küümzewa, anguzuo küsü kümjie saluo, nyutü küzhiho hori rügivü asühvo küsü kümjieh saluo.

Solomon Küreihizahri 3

1Arüza vü eh ze rügivü, eh kürholi nüh küümzewa hi nüh phah; Hi nüh ma phah, thitü ma müngura nüh sam; hi nüh ma ji, thitü ma tü kürüle mütsü.

2"Hi nüh khinyi sühra nü anyuji tse küzüle naveh, alerazari vü thi alehkümzari vü; eh kürholi nüh küümzewa hi nüh phah naveh," Hi nüh ma phahthuoh, thitü ma mphahra nüh sam.

3Künoteri nüh hi ngutewa, mari nüh anyujiwa tse küzüle küwa vü. "Eh kürholi nüh küümzewa nohri tü ngu ülo?"

4Hi tü thamsie mari kariküwa wie, eh kürholi nüh küümzewa hi nüh küngura vü. Hi nüh ma shohte naveh, thi hi nüh ma sie eh zah zheh vü müjie küru küju nü ma küüzewa nyu, thi hi kümohwa zeku lovü.

5Hi nüh nohri vü küüshiezhü tsüveh, O Jerusalem tsavühri, azhuh vü anguzuo nyutü asühnyiri vünüh, müjie kümngu küju nü noh tü akülo samküüngah nyutü samküsühra tümluo.

Azah kücheawa

6Reza vünüh mowa tse veh lo, anyikhu kütoke kümjie, athsorhe thi rheküüngu vi nü asüküsara kürhengu müchuh aveh vi taji ülo?

7Halie, jüma tü Solomon tsethuo! Jüma natonahuo vü Israel anyi akükhra anyi akükhra rorake tse,

8aveh nga anyuchuwa tseke nü mari nyi küsüsü wie nga mari münyuo vü anyuchuwa küsüsü pe, arüza vü kümjimluo kenüh lieke.

9Kajiwa Solomon tü ma mpa nüh ma küüprivüh küsü sa Lebanon athsoh vi nü sa.

10Jüma tovühri tü ma nüh rakasa nüh sa, ma sewuori thuoüji suna nüh, ma pe thuoüji küsümo nüh sa; ma lovü tü küroh küzüüsheh, Jerusalem tsavühri nüh.

© 2015 Bible Society of India.

11Tsewaluo, O Zion tsavühri, thi Kajiwa Solomon noluo, kajilüwe vü nü, ma zah
nüh kajilüwe ma vü thsekütsüwa ma kümngu rülo vü, ma luoveh aloküwie
rülovü.

Solomon Küreihizahri 4

1Halie, noh tü züshehm, eh küümzewa, halie, noh tü züshehm lie! No notha
kühiete asevü noh notha tü mükhrietü wie lie. Noh sheh tü anyihsü riekhuo
kümjie, Gilead saji vü kuotsuo.

2Noh hari tü anyihzhüwie riehkhuo küneh müjieküsa üta phrühküm vünüh
shukütse kümjie, jümari aveh nga küwuhshieri kheh, thi mari azhievü küsü wie
nga müzahrie.

3Noh pomieri tü alo kümrumchiechie kümjie, thi noh po tü züshehm. Noh nakie
künyi tü akatoh küzhila kümjie noh notha kühiete asevü.

4Noh ku tü David khajie kümjie, arie kenüh saküsa, jüma rügivü ajohuo anyie
küsü ha sa veh, jümari aveh nga arieküsara johuo khehwie.

5Noh tüso künyi tü amüsüzah kütsate künyi kümjie, anguzuo küwuhshie kümjie,
asanü azavü ashie mürhuo küveh üta.

6Müjie kütho küju, thi arüzhewa müjie teküwa küju, hi tü athsorhe küzhi vü hi
tewa naveh, thi kürhengu küzhihowa nü.

7Noh tü aveh züjum wiethuoh, eh külovühwa; noh vü anyiehna küsü nga münyie
luo.

8Lebanon vünüh hi vü raluo, eh kümnyutevühwa; Lebanon vünüh hi vü nyiraluo,
Amana hoju vünüh tewaluo, Senir thi Hermon hoju vünüh, amiewuora aku lovü
nüh, amietüra küzhiri vünüh.

9Noh nüh eh luoveh vitewathuoh, eh tsevüwa, eh kümnyutevühwa, noh nüh noh
notha küüphra küsü vünüh eh luoveh kuovitewathuoh, noh sithe zho küsü vi taji.

10Noh kümze tü küzakele nga müphra lo, eh tsevüwa, eh kümnyutevühwa! Noh
kümze tü küzakele nga akhah nyiehvü nüh mphalo, thi küüngukümie küsüküsü
nyiehvü nga nüh noh vü juhra kürhengu nüh mpha lo!

11Noh pomie tü awejuh kürüsürü veh, eh kümnyutevühwa; awejuh thi tünüjuh
tü noh mizhi kükhu vü tüveh; noh thsünyawa rhe tü Lebanon rhe kümjie.

12Ziehteküm aphahriwa tü eh tsevü, eh künyutevühwa, zieteküm phahriwa,
feteküm küwuzhu wa.

13Noh küshi tü akatoh phahri küsü kürükatsa thsovi aveh jüla pehveh,
akürhethsori pehveh,

© 2015 Bible Society of India.

14ahiechu, rhenguzhi rheküünguthso küpapa aveh pehkheveh,

15aphahri küwuzhu küsü, akürho juhkhre küsü, thi Lebanon vünüh akuzari li veh.

16Sühraluo, O zhietü mürhü, thi raluo, O zhiese mürhü! Eh phahri rügivü mürhüketüluo, ma kürhengu tü mürhünyuoh kümzawaluo. Eh küümzewa tü ma phari vü küüru luo, thi ma vi kürükatsari küüt i küüt

Solomon Küreihizahri 5

1Hi tü eh phari vü ru, eh tsevühwa, eh kümnyutevühwa, hi nüh eh thsorhe thi eh küüngukümie vizhuh, hi nüh eh wepha vi nü eh wejuh tsa, hi nüh eh khah thi eh tünüjuh ti zhu. Tsaluo, O füri, thi zhu luo: zhuphoke luo, O külori!

Azah Müzüwa

2Hi tü zehketewa, thitü eh luoveh thuoüji müzehke, Künaluo halie! eh küümzewa nüh kütü veh ünüh. “Sa hi tsüluo, eh tsevühwa, eh küümzewa, eh mükhrietü, eh küjutsawa; küpakenühnyunü eh lü tü aküzo nüh jukümthuoh kenüh, eh sheh ri tü arüza küümo nüh jiemthuoh,” ta küza.

3Hi nüh eh thsünyawa fojamthuoh, mokümjie hi nüh jüma vivü na lo? Hi nüh eh mpha khrümthuoh, mokümjie hi nüh jümari azhihküükuo le na lo?

4Eh küümzewa tü amkhie vü ma ke thse, thi eh luoveh tü eh lovü nüh khielota lozheveh.

5Eh küümzewa vü satsü nti hi nüh sühra, thi eh ke tü kürhengu nüh rütsuo veh thuoh, eh tüjüri tü kürhengu ajuh nüh rütsuo vehthuoh, amükhie küzieh akeküvipe rügivü.

6Hi nüh eh küümzewa vü satsü, thitü eh küümzewa tü sühle nü tewa. Eh kürholi tü ma nüh küüza vü hi sakünyiah tsam. Hi nüh ma phah, thitü müngura nüh sam; hi nüh ma ji, thitü ma tü kürüle mütsü nüh sam.

7Künotewa nüh hi ngutem, mari nüh anyujiwa vü kuotse küzüle küwavü, mari nüh hi fe, mari nüh hi sakümnomnatsü, mari nüh eh satsa küüzhuteri vitewa, azieri künote nyiri nüh.

8Hi nüh nohri küüsiezhü phrazhutsüveh, O Jerusalem tsavühri, mükütüküzü nohri nüh eh küümzewa ngura thuoüji, nohri ma vü küza luo, hi tü, külekülo kenüh naveh ünüh, ti.

9Noh küümzewa tü mowa nü küpara küthomori nyieh vünüh lo, O nyimzari aza vü nüh küzütsawa? Noh küümzewa tü mowa nü küpara küthomori nyieh vünüh lo, hakümjie vünüh noh tü hiri küshiezhü tsanaveh ülo?

10Eh küümzewa tü aveh wieshe thi khrasheh, anyie türake aza vü müjüzhura.

© 2015 Bible Society of India.

11Ma lü tü suna lathatsawa, ma shehri tü kütsom, awuo kümjie akünyi.

12Ma notha tü mükhrietü kümjie ajuhwiküshu juh nato vü, tünüjuh vünüh küzü, katosheh ke.

13Ma nakie künyi tü küüngukümie aze kümjie wie, kürhengu peveh. Ma pomie künyi tü asanü wiethuoh, athsorhe juh zü taji.

14Ma pie künyi tü suna akre wiethuoh, rakasa nüh vi sa. Ma sümo tü aruoha nüh sa, khemsitheloh vi küzhute.

15Ma jih künyi tü atovüri wiethuoh suna kütokepe rügi vü sa. Ma tsoküo tü Lebanon kümjie, amüse kürüka kümjie wiethuoh.

16Ma zhüküphra tü kümngetsa wa, thi ma tü aveh zhie nüh kümnguwa wiethuoh. Hama tü eh küümzewa thi hamatü eh füwa, O Jerusalem ts

Solomon Küreihizahri 6

1Noh küümzewa tü khievü tewathuoh lo, O nyimzari azhievü küzütsawa. Noh küümzewa tü khievü sühletewathuoh lo, hiri nüh noh sie phah na nü?

2Eh küümzewa tü ma phahri vü tetsuothuoh, küüngukümieri aze vü, ma nyihnyihri aphahri vünüh areküümrhuo nta, thi asanüri vizhuh nta.

3Hi tü eh küümzewa azhi thi eh küümzewa tü eh zhi, ma nüh ma nyihnyih tü asanü zavü küümrhuorhuoti.

Azah Müngawa

4Tirza kümjie noh tü züsheh, eh küümzewa, Jerusalem kümjie züsheh kenü, thopahiri küükrüthsü vi nü kükrüküngo kümjie.

5Noh notha tü hi vünüh sühletewaluo, küpakenühnyunü jümasü tü hi küjakünyam lie. Noh sheh tü anyihsü riekhuo kümjie, Gilead saji vünüh kuotsuo.

6Noh hari tü nyihzhüwiera riekhuo küsü kümjie, phrühküm vünüh shuküru üta, mari aveh nga küwushieri kheh, mari küsü nga zahrietemwa.

7Noh nakie künyi tü akatoh küzhila kümjie anotha kühiete asevü.

8Kajivüh rorake thi müsüvüh zerake pehveh, rülavüri thuoüji mküürührhüra.

9Eh mükhrietü, eh küjutsawa, thuoüji küsü mpa wie, ma zah nüh küümzetsawa ma küwuowa vü ma mküju mnyie. Lakhruori nüh ma ngu nü loküzhewa, ta ji, kajivühri thi müsüvühri nga, thi mari nüh ma siake.

10Küthohrie kümjie küngu hamatü thawa lo, asa kümjie mtsesheh, arünyi üta wierake, thopahiri küphruothsü vi nü kükrüküngo üta.

© 2015 Bible Society of India.

11Hi nüh thsovilawa phahri vü tsuo, anyuo wuküveh no nti, rheliviri shi vehthuoh ünü nyu nüh, thi akatori wuvehthuoh ünü nyu nüh noh nti.

12Hi nüh müjie küthsü tüvü nüh, eh kümshe nüh rawuhkheka lovü eh kajitsawa nato vü hi visa.

13Sühle luo, sühle luo, O Shulamri, sühle luo, sühle luo, hiri tü noh vü no na küsa kenüh. Noh tü mokenüh Shulamri no nti lo, mükünongüri künyi atüvü akütsih vü küno üta ülo?

Solomon Küreihizahri 7

1Noh mpha jiküthsevüh lohvü küzake nga lozhisheh lo, O kükajivüh rülavüwa! Noh thüchi kürülo künyi tü asihthe kümjie lie, avüküsawa ake küüroh nü.

2Noh vozhu tü kalekhu kürülo, jüma tü akhah küwurü piketü müzüla. Noh vo tü hiemtha kümproke küsü, asanü vi mükieshe.

3Noh tüso künyi tü müsüzah kütsate künyi kümjie, anguzuo küwuhshie kümjie.

4Noh ku tü aruoha khajie kümjie Noh notha künyi tü Heshbon vü ajuhkhre wiethuoh, Batrabim kheriwa vü. Noh nyaku tü Lebanon khajie küsü kümjie, Damaska wuovü noke küüze.

5Noh tü Karmel kümjie noh kajilüwe satsü veh, thi noh shehri liküveh tü küsümo kümjie; kaji küsü tü maküzü nüh retemthuoh.

6Noh tü küzakelenga zü thi mhiem lo, O lokümwa, rülawa!

7Noh küzü thuoüji aluophi rhu üta, thi noh tüso künyi tü ma khrü kümjie.

8Hi nüh aluophi rhu müri naveh thi ma tsuonari küthuo naveh. O, noh tüso künyi tü rhelivi akhrüri kümjie küüsaluo, thi noh rütho rhetü asholo kümjie küsaluo,

9thi noh küüme tü akhah kümhietsawa kümhieta kuoli kütsuo kümjie saluo, apomie künyi thi ahari nyiehvü küürieh taji.

10Hi tü eh küümzewa zhi, thi ma küsangüwa tü eh kenüh.

11Raluo, eh küümzewa, hisü kürü azhuhri vü tse-zhuwa ünüh, thi anyu vü wape ünüh;

12hisü kürü rhelivizhuh vü kümto wa ünüh raluo, jüti sanüh rheliviri tü shivehthuoh ünü nyu nüh no ünüh, rhelivi küwuri tü garie vehthuoh ünü nyu nüh thi akatohri tü wuvehthuoh ünü nyu nüh no ünüh raluo. Hi nüh jüla nüh eh küümzewa noh tsü naveh ünüh.

13Nazithsori tü kürheküüngu küshuraveh, thi hiri mükhieri rügivü tü kürüka thsoviri aveh pehveh, kürüthe nga thi kürüwi nga, jümari tü hi nüh noh kenüh sa kheh veh, O eh küümzewa.

© 2015 Bible Society of India.

Solomon Küreihizahri 8

1O noh tü eh prawa kümjie küsatüla, eh zah tünü vünüh kürohza wa! Mükütüküzü hi nüh alie vünüh noh mütu thuoüji, hi tü noh kümetsü na nü, thi nyi küsü nga nüh hi kümawa nyu nü.

2Hi nüh noh küjo thi noh sie taji eh zah zheh vü ru na nü, thi awiepa hi kümoh vü sietu na nü. Hi nüh akhah kürhengu noh tsü nü küüzhu na nü, eh katoh juh.

3O ma ke azhu wuovü tü eh lükükhu vü küpeh tüla, thi ma ke azhie wuovü tü hi kükheke tü la!

4Hi nüh noh küüshiezhü phrate tsüveh, O Jerusalem tsavühri, noh tü müjie kümngu küju nü noh tü akülo tü saküngah nyutü samküsühra tüm.

Azah Türoawa

5Shünyiza vünüh kütsewa tü thawa lo, ma küümzewa vü rüngake taji? Asholo rhu kükhu vünüh hi nüh noh saküsühra. Jüla noh zah kümnomnasa, noh küwuowa tü jüla nüh kümnomnasa.

6Hi tü noh luoveh vü tsükie üta feke luo, tsükie üta noh pie vü feke luo; küpakenühnyunü küümze tü aküsü üta müzhoküm kenüh, nokküüjizhi thuoüji arüku üta kutehkurü. Ma küüphrie tü anyih küüphrie üta, kümzho anyihzhuta.

7Ajuh hozake nüh kümze küürie samkürara, nyutü anyuoküza nüh jüma mükürhothe ra. Mükütüküzü nyi küsü nüh küümze kenüh ma zheh vü künyirhie aveh tsüketünga, jüma tü müküchieküzhü jum naveh.

8Hiri tü atsevü küza küsü pehveh, thi ma tü tünü müjiepe. Hiri tü hiri tsevüwa kenüh moti sana lo, ma nüh jüma kenüh küphrahte rülo vü?

9Mükütüküzü ma tü azie küsü tüla, hiri nüh ma rügi vünüh rakasa azhe küsü sana nü; thitü mükütüküzü ma nüh amükhie küsü tüla, hiri nüh amüsethsoh awieh vi ma vü kümhiete sana nü.

10Hi tü azie küsü, thi eh tünü künyi tü akhajieri kümjie; jüti küsa vü hi tü ma notha vü nyi küsü nüh luovehkürüzi vikütse üta.

11Solomon tü Baal-hamon vü rhelivizhuh küsü peh; ma nüh rhelivizhuh tü akühuori vü küliem; mari nyi küsüsü wie nga ma vi kenüh rakasa akre anyie küsüsü viru na küsa sa.

12Eh rhelivizhuh, eh zhi tsawa, tü hi mpa eh zhi; noh, O Solomon, tü anyie peh mhie veh, thi avi kühuori tü müza künyi peh mhie veh.

13O noh aphariri vü kürhowa, eh refüri tü noh jikhi küna peh veh; hi tü jüma küüna luo.

© 2015 Bible Society of India.

14Pre luo, eh küümzewa, thi anguzuo küsü kümjie saluo nyutü asüvo küsü kümjie saluo, küüngukümie aküzhiri rügi vü.

© 2015 Bible Society of India.

Isaya

Isaya 1

1 Amoz atsa Isaya kümohtsa, ma nüh Judah thi Jerusalem kenüh, Uzziah, Jotham, Ahoz, thi Hezekiah. Judah kaji hamari rülo vü kümohtsa küngu.

2Künaluo, O atülüri, thi künaluo, O azhihwa; küpakenühnyunü VÜWA nüh küzamthuoh ünüh: Hi nüh atsari küje nü sakküükhruothuoh, thitü mari nüh hi siesaluomthuoh.

3Shüvotsa tü ma vüri thsü veh, thi rawuh küzahwa tü ma küsosiewa küzehpe thsü veh; thitü Israel thuoüji müthsü, eh nyiri tü müthsümümshi, ta küza.

4O, khielota kükhiemuo kuohjiri, künakhie vi nü akhuo küüzho nyiri, kümsüküsa tsatori, atsa kütsaküsüh nü küsari! Mari tü VÜWA kulemthuoh, mari nüh Israel Kümtsewa mamthuoh, mari tü küpeletewa khehthuoh.

5Noh tü mokenüh khinyi nga küürhie peh huo na lo, noh tü saisaluo peh huo taji? Alü aveh tü namüthuoh nü, thi aluoveh aveh tü thachumthuoh nü.

6Amütseh vünüh wa alüküju nga, jüma lovü asazüh kümhie münyiethuoh, thitü kümsamna thsopo thi akhüma mpa thi kümsamnari azüküthü mpa; jümari tü müte zhu wie, nyutü müriete, nyutü avüjuh vi künemkürüpah.

7Noh nyuji tü jaküüzomthuoh, noh nyujiri tü anyih nüh tsomthuoh; noh shütütsatsa vünüh anyilieri nüh noh zhih shohriemthuoh; jüma tü jaküüzomthuoh, anyilieri nüh khamlele küm üta.

8Thi Zion tsavühri tü rhelivizhuh küsü vü ashühzheh kümjie jamthuoh, amüzhi zhuh küsü vü thsolophrü kümjie jamthuoh, anyuji zhechieküm kümjie.

9 Mükütüküzü shiejira vüwa nüh, akürho pike kükhe müküsatüla, hiri tü Sodom kümjie samlanathuoh nü, thi Gomorrah kümjie satewala nathuoh nü.

10 VÜWA zhü künaluo, nohri Sodom takrüri! Hiri Saküüwuowa küsosie vü künaluo, nohri Gomorrah nyiri!

11 Nohri nüh küsahthuoh khielota küsa hi vü tü, mowa lo? ta VÜWA nüh küza veh; Hi tü nyizhüvo kütso kütsü khielota pehmthuoh thi samwa avo küsa a küthü nga; Hi tü shüvotsazah azüh nolo müvehthuoh, nyutü nyihzhüzah azüh nyutü nyisüvo azüh nolo müvehthuoh.

12Noh eh tüvü hi kütsa nta küru vü, eh nyula künyinyah hama thawa nüh noh küna lo?

13Mazhünyo mükünyie akütse vimru le tümluo; eh kenüh asierhe tü akükre. Asa kürüthe, kümnyi thi kümhu küjiluo tü eh kenüh akükre, Hi tü künakhie thi küükheke kümhu tü müküzhikera.

© 2015 Bible Society of India.

14Eh kürholi tü nohri asa kürüthe, thi nohri akhu küteke küsari mürhüm; jümari tü eh kenüh akhuoküüzho küsü sam, hi tü jümari vü nü münomthuoh.

15Noh nüh noh ke küchuo küüze vü, hi nüh noh vünüh eh notha küthim naveh; noh nüh kükhuo khielota sa wie ketünga; hi nüh küzawa nyu; noh ke künyi tü azü pro veh.

16Noh mpa nüh phrüm luo; noh mpa nüh sakümtsem luo; eh notha atüvü nüh noh küüroh kümsü vijam luo; kümsü küsa kütuom luo.

17Kümhie küsa thsüluo, kümrhümze müküsa phah luo, kümrü sakümsho luo; apa mkünyieri ajihphekraluo, tünyivühri kenüh khuo luo.

18Khinyi raluo, hiri kürü tsüaluo nüh, ta VÜWA nüh küza veh: nohri kükhiemuo tü ma mpa nüh müruküchiechie wie nga, jümari tü amüra üta müji naveh; ma mpa nüh jümari tü küsümo kümjie müru wienga, jümari tü akünehlo kümjie satera naveh,

19nohri nüh nyie ta, thi azhüvi nta thuoüji, noh zhihra zhi kümhie tsanaveh;

20Thitü nohri nüh rüm, thi azhümküna nüh sam thuoüji; anyusuowa nüh zorieküm sanaveh; küpakenühnyunü VÜWA apo vünüh phrahte kümthuoh kenüh.

Kükhiemuo Nyujiwa

21Küzhütsanyitsa nyujiwa tü, mokümjie vünüh muomuokürho küsü samthuoh lo, kümsho pro küpehwa tü! Künyitsa tü ma vü peh, thitü khinyi thuoüji küfetheri samthuoh.

22Noh rakasa tü arühsü jemthuoh, noh khah tü ajuh vi khremthuoh.

23Noh kajitsari tü wuluom thi kürühura riekhuo sam. Anyiri aveh nga athe lom, thi müjuju kütsüra se zhem. Mari tü apa mkünyieri müphekra, thi tünyivühri nüh küsa tü mari tüvü müru.

24Jükenüh VÜWA nüh, VÜWA nüh Israel kükhratsawa nüh: “O, hi nüh eh rüküshu hi mükünongüri vü küshoke naveh; thi hi mükünongüri vü hi mpa nüh ashewi sanaveh.

25Hi nüh noh vü eh ke küüreleke naveh thi wejijuh küpe kümjie küsa noh rühsü kütsühzhujam naveh thi noh mürüküütsührü aveh vijam naveh.

26Thi atükhu vü üta noh lesari satsü le naveh, thi küsatevü üta noh zhüphiekütsüri satsü le naveh. Jüma sevü nüh noh tü künyitsa nyujiwa ta ji naveh, künyitsazhütsa nyujiwa ta ji naveh.”

27Zion tü kümsho vünüh rhehsam naveh, thi ma vü küpeh luovehkükhaphrüri nga, künyitsa vünüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Thitü azhümküünari thi kükhiemuori thuoüji, kürü nü zoriem naveh, thi VÜWA kükuleri thuoüji zoriem nathuoh,

29küpakenühnyunü noh nüh nokülo anguzhe kenüh, zükrüm na küveh kenüh; thi noh nüh rükaküsa aphahriwa kenüh, noh tü anyiehküzüm naveh

30küpakenühnyunü noh tü anguzhe ma nyawa küwane kümjie sam naveh, thi aphahri ajuh mükünyie kümjie sam naveh.

31Thi kümzhowa nga shoh naveh, thi ma küüroh tü anyihvi küüjem naveh, thi masükhürü nga tsorhiem naveh, nyi küsü nga masü zoküünewa nyu.

Isaya 2

1Amoz atsa Isaya nüh Judah thi Jerusalem kenüh küngu azhü.

2Rülo asehkhe vü thuoüji VÜWA zheh aküzhiwa tü, aküzhi kümsietsari üta vizhu naveh, thi küzhihori nyieh vünüh sakümsiem naveh; thi akuoküji aveh tü jümawa vü li naveh,

3thi anyiri hozake ru taji: “Raluo, hiri kürü VÜWA aküzhi vü wa ünüh, Jacob Saküüwuowa zheh vü; jüti sanü ma nüh ma lehkhujiri vi hiri küüsosie naveh, thi hiri tü ma lekhujiri vü tse naveh,” ta küza naveh, küpakenühnyunü Zion vünüh Khonyowa tü shuwa na küveh kenüh, thi Jerusalem vünüh vüwa zhü tü shuwa na küveh kenüh

4 Ma nüh akuoküjiri azhievü ashih sanaveh, thi mari tü mari nyusuori tü mieshüm khuri vü küüfe naveh, thi mari tü jümara aviri tü, atsuonaküjehpuke küükhori vü hake naveh; akuoküji küsü nüh akuoküji küsü vü, anyuchuwa kükhakewa nyu, nyutü mari tü arie küsü nga küthsüwa nyuthuoh

5O Jacob azheh, raluo, VÜWA küwie vü tse ünüh,

6küpakenühnyunü noh nüh noh nyiri kuleja kümthuoh kenüh, Jacob azhehwa, küpakenühnyunü mari tü zhietü wuovü nüh, mahtsazhü küphrari proküm kenüh thi Filistinri kümjie nyiaza zhüküphrari pro küm kenüh, thi mari tü alienyiri sie ake küsirü kenüh.

7Mari zhih tü rakasa thi suna nüh pro, thi mari künyirhie küsathe tü küpote münyie luo; mari zhih tü arawuh nüh pro, thi mari rawuhkheka tü küpote münyie luo.

8Mari zhih tü anguori nüh pro; mari tü mari ke nüh küsari vü küngietsuotsuoti, mari tüjüri nüh küsari vü küngietsuotsuoti.

9Jükenüh anyiri tü rünyiem, thi anyiri tü vikütsuom, mari nomja nüh sam!

10 Alokrü lovü tu luo, thi azhihlo vü küthi luo, VÜWA kükrüküngo atüvü nüh, ma küzü kütholahthovü vünüh.

© 2015 Bible Society of India.

11Anyura kürhiezarhiechi nothari tü vi küsajim naveh, thi anyira kürhiezarhiechi tü sakürünyiem naveh; thi jüma rülo vü VÜWA mpa saküümnyie sanaveh,

12küpakenühnyunü akükhratsara VÜWA tü, kürhiezari vü thi khake nü kütseri vü, rülo küsü pehküveh kenüh, tokekütseri thi kümsieri kenüh rülo küsü pehveh;

13Lebanon vü müsethsoh ri aveh vü, kümsie thi saküütokeri; thi Bashan vü anguzheri aveh vü;

14aküzhi kümsieri aveh vü, thi küzhiho toke küvehri aveh vü;

15Khajie kümsie aveh vü; thi azie sakümzho küsari aveh vü;

16Tarshish juhieri aveh vü; thi asie küzü aveh vü rülo küsü pehveh.

17Thi anyira Kürhiezarhiechi tü rünyiem naveh, thi anyira kürhiezarhiechi tü asaji vü vimtü naveh; thi jüma rülo vü VÜWA mpa wie nüh sakümsie naveh.

18Thi anguori tü rakümtsem naveh.

19Thi anyiri tü alokrüra lopie lovü, thi azhih küpie lovü tetu kheh naveh, VÜWA kükrüküngo atüvü nüh, thi ma küzü kütholathovü vünüh, azhihwa saküümzho nta küsüra vü.

20Jüma rülo vü anyiri tü mari rakasa anguo thi mari suna anguori vehjakhehm naveh, jümari tü mari nüh khurü nta mari müpa nüh küsa, aphrühie thi ahulari vü sakütsü,

21alokrüra küpieku lovü thi aloh kühahkhera lokhe vü totu naküsa kenüh, VÜWA kükrüküngo atüvü nüh, thi küzü kütholathovü vünüh, azhih saküümzho nta ma nüh küsühra vü.

22Anyaku lovü arütho tüküveh anyiri vünüh sühlete waluo, küpakenühnyunü ma tü mowa küchieke pehveh lo?

Isaya 3

Jerusalem vü Küjakünya

1Küpakenühnyunü halie, VÜWA, kükhratsa VÜWA tü Jerusalem thi Judah tivitewa na saküveh kenüh aküpeh thi akütsü, alohse küpeh ajü, thi ajuh küpeh ajü;

2anyi akükhrawa thi arienyiwa, alesawa thi setsaküthsüwa, mah tsazhüküphrawa thi kükhruowa,

3tünyiekera zhezhiwa, thi mümsiesierhü nyiwa, zhüphiekütsüwa thi küsathsü kümahtsa wa thi nyuri mshekürevü roküthsüwa.

© 2015 Bible Society of India.

4Thi hi nüh vizanguori vi mari kajitsari küsanaveh, thi kürünyiri nüh mari nyiehvü takrü küsanaveh.

5Thi nyiri küsü nüh küsü mürü naveh, anyi aveh nga ma füwa thi anyi aveh nga ma zhephruwa mürü naveh; vizari nüh kükhruori müra naveh, thi akhuji vü küpe afüwa nüh küchiekürhewa müra naveh.

6Nyi küsü nüh ma pa zheh vünüh ma nü shohte taji: "Noh tü athsü pehveh; noh nüh hiri sierhüwa sanaveh, thi sammsü küm hamatü noh takrü kükhu vü peh naveh," ti küza;

7jüma rülo vü ma nüh küza zhu taji: "Hi nüh thuoüji saküümhiewa küsawa nyu; heh vü tü alohse nga nyutü athsü nga münyie luo; noh tü hi vi nü anyira sierhü küsawa nyu," ta küza naveh,

8küpakenühnyunü Jerusalem tü ajihmshümthuoh, thi Judah tü külukümthuoh kenüh; masü azhüküphra vünüh thi mari küürohkülih vünüh VÜWA sie wuluo kümthuoh kenüh, ma kütholathovü küpeh nyie taji.

9Masü kümrhümze povüri nüh mari wuluom thuoh, sodom kümjie mari kükhiemuo tü zhüchüm thuoh, mari nüh jüma müküthi nüh santhuoh. Masü vü ngukümsü luo! küpakenühnyunü masü mpa nüh masü anyiehvü kümsü viküruthuoh kenüh.

10Jümatü masü kenüh mühie naveh ti künyitsari vü küza luo, küpakenühnyunü mari tü mari ke nüh küsa aviri tsana küvehthuoh.

11Kümsüküsari vü küpokamluo! Jümatü ma vü na naküveh kenüh, küpakenühnyunü ma ke nüh mowa sanüh jümawa ma vü satsü le naküveh kenüh.

12Vizari nüh eh nyiri mürüm, thi nyimzari nüh mari nyieh vü takrü sa veh. O eh nyiri, noh sierhüri nüh nohri küjomsü veh, nohri lekhujiri sakürüzamtü thuoh.

13 VÜWA nüh kükhrathse nta mape vikemthuoh, ma nyiri ashih sa nta tsievehthuoh.

14 VÜWA nüh ma nyira kükhruori thi kajitsari sie nüh ashih lovükuotuthuoh: "Rhelivizhuh zorieküm tü nohri nüh, kümkhuora zhi viteküwari tü nohri azheh vü pehveh.

15Eh nyiri zonya nta küsa tü mowa zhünyo lo, kümkhuora anyie kürenya taji?" ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

16 VÜWA nüh küüza: küpakenühnyunü Zion tsavühri tü rhiezam thi aku khroke nü tsem, mari notha küphra nü vingüsheh taji, mari nüh küwa vü sakütsa taji, mari khihzakhi khu taji;

© 2015 Bible Society of India.

17 VÜWA nüh amavüh vi nü fe naveh Zion tsavühra lü, thi mari küüzhe rüleri
vü VÜWA nüh saphiekündgum tü naveh.

18Jüma rülo vü VÜWA nüh mari kürükhih saküüte, asuonyiri thi azhokari

19akeruori, akhihri, aku küüzhuvühri,

20alüküütehvühri, thi akhiri;

21tsükie tüjükheri thi nyaku tsükieri,

22akhu kruzhuri, ake nüh küsohchükhuri;

23nyikünovühri, thsünyawari, külohzülo thsünyawari, alüweri, thi anyiehkütietethsüri vijakhehmtü naveh.

24Arhekündgu müthoh vünüh aküprü tsü naveh; thi kütsekevüh müthoh vünüh ali tsü naveh; thi alüshe kümhie müthoh vünüh alükümtse tsü naveh; thi künyirhie thsümnyi müthoh vünüh atsahkie tseketsü naveh; aküzü müthoh vünüh küzükrü tsü naveh.

25Noh nyiri tü anyuchuwa vünüh külum naveh thi noh nyi akükhrari tü ariepe vünüh külum naveh.

26Thi Zion kheriri tü külu thi shükheke naveh; zoriekhem taji, ma tü azhih vü shupeh naveh.

Isaya 4

veh, jütisanü, "Hiri tü hiri mpa hiri lohse tsanaveh thi hiri-mpa hiri thsümnyi vü naveh, hiri tü noh nyo müpa nüh küüji luo; hiri saküüzükrü vijam tüluo," ta küza naveh.

2Jüma rülo vü VÜWA tsuona tü züsheh thi tholathovüsheh naveh, thi Israel rhokümnyieri kenüh azhih jüla avi tü rhietsie thi tholathovü naveh.

3Thi Zion vü küükheri thi Jerusalem vü küpehlari thuoüji kümtse ta ji naveh, akürho kenüh Jerusalem vü zhükeküsari aveh,

4VÜWA nüh Zion tsavühra kümne phrüja kümtü vü thi Jerusalem tü ma zhiei vünüh ashihküsa sietse thi juküveh sietsewa nüh azühküwike küsari sakümtsem thuoüji.

5 VÜWA nüh Zion küzhi azhie ajü thi ma kümhuwa rügivü arülovü thuoüji akülu küsü, thi arüza vü thuoüji anyikhu thi anyihzhu küwie küsü ti sazhutsü naveh, küpakenühnyunü kütholathovüwa anyieh aveh vü küzhute thi tote pehna küveh kenüh.

6Jümatü aküsa vünüh akükhe küsa, thi tsomrhü thi tsokürü vünüh kümnyi thi künyuote küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Isaya 5

Rhelivi Zhuh Azah

1 Eh küümzewa kenüh ma rhelivizhuh vü kenüh küümze zah raküüsaluo: Eh
küümzewa tü küzhiho azhikhu küsü vü rhelivizhuh küsü pehveh.

2Ma nüh jüma chüh nü alohri sakümtsem thi rhelivi kürükatsari vi nü shie; ma
nüh jüma zhila vü azie küsü jüke, jütisanüh jüma lovü akhah ate küsü za; thi ma
tü rhelivi küpe nopeh, thitü jüma tü ato rhelivi petsü.

3Thi khinyi, O Jerusalem nü rhoküpeh thi Judah nyiri, künaluo, hi nüh noh vü
khuo veh, hi thi eh rhelivizhuh azhiehvü.

4Eh rhelivizhuh kenüh mowa küsa pehü veh lo, hi nüh jüma lovü samküsa? Hi
nüh jüma tü rhelivi küpe nopehküveh vü, mokenüh ato rhelivi pe lo?

5Thi hi nüh khinyi küza naveh, eh rhelivizhuh vü hi nüh mowa sanaveh ünüh. Hi
nüh ma juosü kürüpe vijam naveh, jütisanü jüma tü küüzoriem naveh; Hi nüh
ma zie zophuohm naveh, thi jüma tü nyiriem tü naveh.

6Hi nüh jüma tü jaküm küsü samtü naveh; jüma tü zahshe nyutü kütüthsewa
nyuthuoh, thi atükrü thi arüzhüri nüh shophohm naveh; Hi nüh akülu vü nga
atsokürü jüma rügi vü mükürüke azhütsüm naveh,

7küpakenühnyunü VÜWA rhelivizhuh tü Israel zhehlo küsakenüh, thi Judah nyiri
tü ma nüh loküm aküshie küsa kenüh; thi ma nüh kümshowa no, thitü halie, azü
küüthü müpa; künyitsa kenüh, thitü halie, akükrie küsü wie!

8Azheh vü samshukeküwawa vü kümhiera kütsüna azhuh küzhi küzhia
kümkawa, küshothuo mükünyie küju, thi noh tü azhih jüla no mpa azhie vü
küürho nta samtüthuoh.

9A VÜWA nüh hi nüh küünara vünüh küshiemthuoh: “Azheh hozake wie nga
küüzoküzajam na thuoh, azheh küji thi aküzüri, mürho nüh.

10Rhelivizhuh azhuza türake vü avi pewie ketünga alokhe küsü mpa vi naveh, thi
atha amlo küsü zhuwie ketünga müza küsü müpa vi naveh,” ta küshie.

11Rüne kümto küsüra wa amngu kümsewa, mari tü kümzo küzhu vü tewa üsü
nüh, arüza kümnü ko küwari nga akhah nüh mari mküzhuthe küju!

12Mari tü topito thi aza kükhuvüri viveh, mari akhuri vü akruokruo thi pilechu
thi akhah peh thitü mari tü VÜWA nüh küsari thuoüji müchieke, nyutü ma ke nüh
küürohri müngu.

13Jükenüh eh nyiri tü leküsou vü zheja mümüti zanyoküthsü kümngu kenüh; ma
küchiekürhe nyiri tü avorüma vehthuoh, thi ma khururi tü ajuhküürieh nüh
küwethemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

14Jükenüh küsürazhie tü ma vokürüma saküjimthuoh thi ma po tü müküütera kamzhamthuoh, thi Jerusalem vü zanyoküthsüri thi ma sierhüri tü tetsuo veh, masekünyiri, thi ma vünüh küsari nga.

15Anyiwa tü küngietsuo veh thi nyiri tü vikütsuomümti, thi kürhiezara notha tü sakürünyietewa veh.

16Thitü VÜWA thuoüji kümsho vünüh sakümsie veh, thi kümtse Saküüwuowa tü ma mpa nüh künyitsa vünüh kümtse kütsa veh.

17Jütiküsa vü nyihzhüzahri tü mari mpa mari ashiekürhuope vünüh mürhuo naveh, küülieri thi nyihnyihtsari tü küzorieri aza vünüh avosa naveh.

18Küzhüja kuliri vünüh kümkhie küvizhuri vü kümhiera kütsüna, küshovüh akuliri kümjie kükhiemuo küvizhuri vü,

19Mari nüh mari vü, “Ma tü küüpretsaprelo luo, hiri nüh no na küsa kenüh ma küüroh tü küüpreluo; Israel kümtsewa zhünyo tü küüshenyi raluo, thi jüma tü küüru luo, hiri nüh jüma tü thsü na küsa kenüh?” ta küza.

20Thari nüh kümsü tü kümhie ta ji thi kümhie tü kümsü ta ji veh ünüh kümhiera kütsüna, thari nüh aküzo tü aküwie vü thse thi aküwie tü aküzo vü thse veh ünüh thari nüh kümnge kenüh akükha thse thi akükha kenüh kümnge thse veh ünüh kümhiera kütsüna!

21Thari nüh mari mpa ma nothari vü aküthsüri ta satse veh ünüh, thi mari mpa ma nothari küngu vü küthsüri ta msheveh ünüh, kümhiera kütsüna,

22Akhah küzhu khrari thi kümzo khah wurü nü aluovehze tse küvehri, kümhie küsara kütsüna

23thari nüh athe kenüh müküleh küsa vünvüh küthitewaveh nüh, thi mükükhieri ma jisouri khetetü veh nüh, kümhie küsara kütsüna!

24Jükenüh anyih mizhi nüh müthakuo küzorie üta, thi apra küsü nüh anyihzhu lovü küzhike tekütu üta, jükümjie mari rüzoh tü miküm üta, thi mari küwu tü azhitho kümjie rügivü krüketewa; küpakenühnyunü mari nüh VÜWA khonyo kuleküm kenüh, thi Israel kümtsewa zhü maküm kenüh.

25Jükenüh VÜWA rüküshu tü ma nyiri vijuzhuteru, thi ma ke mari vü thsuozhuru taji mari fe küzehkhehm, thi aküzhüri tü küshüh; thi mari kümo tü lekhujiri zhila vü jaküm üta sa. Hamari kenüh ma rüküshu tü sühletemwa thi ma ke tü küchuo peh huo wie.

26Ma nüh athsoshi küsü akuoküji külutsuo küsü vü khake naveh, thi jüma kenüh azhih küpote vünüh müsi naveh, thi halie, mari tü küzeküzuo thi kürhüküleke nü ru!

© 2015 Bible Society of India.

27Nyi küsü nga mümno, nyi küsü nga ajihmümshü, nyi küsü nga müküzhekündgu nyutü müzeh, aküshihkütseke küsü nga mükükru, ajiküthsevüh ali küsü nga mütuo;

28mari shüchu tü tsü, mari lawih tü he khe, mari rawuh tü wuori tü fürülo kümjie, thi mari khekajih tü nyiazamrhü kümjie.

29Mari khikükhu tü amiewuo khi kümjie, amiewuo tsari kümjie mari tü khu; mari tü khikhu nü retsa, jüma tü mari nüh vü tewa, thi nyi küsü nga nüh mükülolетsü ra nüh sa.

30Jüma rülovü mari tü jüma nyieh vü küprinaveh, juhküji khi kükhu kümjie. Thi mükütüküzü nyi küsü nüh azhih wa vü noküze thuoüji, halie, aküzo thi amüsheküna; thi ma kühe nüh aküwiewa tü saküzo

Isaya 6

1 Kajiwa Uzziah küsü mahvi vü hi nüh VÜWA tü kükajipe küsü rügivü küshupeh hi nüh ngu, müsie thi khake kürügi; thi ma satsa küüzhuthsü nüh kükhurüzheh pro.

2Ma nyieh vü kürhosa tsiepeh; jümari tü aküsa türoro pe: künyi nüh ma nyieh hiete, thi künyi vi ma jih künyi hiete, thi künyi vi prü, ti sa.

3 Thi mari küsü nüh küsü ji taji: “Kümtse, kümtse, kümtse VÜWA tü; azhie ajüke aveh tü ma kütholathovü nüh pro,” ti sa.

4 Thi aküjiwa jikhi nüh akheji küsakewa tü viküzetewa, thi azhehwa tü nyikhu nüh protewa.

5Thi hi nü, “Amngu kümsüwa tü hi! küpakenühnyunü hi tü kümiemthuoh; hi tü apomie mükümtse nyi küsü küsa kenüh, thi hi tü nyiri apomie mükümtseri aza vü kürho kenüh; hi nüh kajiwa, VÜWA ngu kümthuoh kenüh,” ti küza.

6Jüti küsa vü seraphimri küsü tü hi vü prü ru, jüma tü ma ke vü anyihie küju küsü ma nüh kükhurüpe vü anyijie nüh vi.

7Thinü ma nüh eh po pa taji nü: “Halie, hama nüh noh pomie künyi pamthuoh; noh müküleh tü vijamthuoh; thi noh kükhiemuo tü nojamthuoh,” ti küza.

8Jüti küsa vü hi nüh VÜWA jikhi küna ra, “Hi tü thawa küze na lo, thi hiri kenüh thawa nüh wa tü na lo?” ta küza.

9 Thi nüh “Waluo, jütisanü anyi hamari vü: “Küna nü künaveh, thitü müthsümümshi; aküno nü no veh, thitü müthsüra nüh sam.

10Anyi hamara luoveh tü saküthümtü, thi mari khüna tü saküüzhomthuoh, thi mari notha tü zotemthuoh, ma nothari nüh ngum üsü, thi mari khüna nüh küna

© 2015 Bible Society of India.

ra mü üsü, thi mari luoveh vi thsümshim üsü, jütisanü sühle ru taji sakümhiem üsü ta küsa kenüh," ti küza.

11Thinü hi nüh, "Küthake lo, O VÜWA," ti küna. Ma nüh: "Anyujiri müjie müsüküm küju nü mürho nüh sa taji, thi azhehri tü nyiri müpeh nüh samüküm küju nü, thi azhihwa tü küüzoküza vünüh jajimüküm küju nü,

12thi VÜWA nüh nyiri tü kületsuo vü müjie viküja küju nü, thi azhihwa azhievü azhie kuleküja müjie küzhi küju nü.

13Thi ma mpa nüh türake vü küsü jüla pe wie nga, jüma tü tsomtü wie naveh, nyutü nguzhethsoh küsü kümjie, jüma shüchieküm sevü ma thsonguri tü toke wie," ta küza. Ma thsorhu tü kümsho avi wa.

Isaya 7

1 Jotham atsa Ahaz rülo vü, Uzziah atsa, Judah kajiwa, Siria kajiwa Rezin thi Israel kajiwa Remaliah atsa Pekah tü arie sa nti Jerusalem vü ru, thitü mari tü jüma müchara nüh sam.

2David zheh lovü, "Siria thuoüji Efraim sie tsarümthuoh," ti küza vü, ma luoveh thi ma nyira luoveh tü areza vü athsohri tü amürhü tüvü küüngah üta küngahtewa.

3Jüti küsa vü VÜWA nüh Isaya vü, Ahaz sie mütu na küsa kenüh noh thi noh tsa Shear jashut ti Kürüshü Zhuh arieji juhkhre kümsie ajuhle küpotewa vü tsezhu waluo,

4thi ma vü, Tsake nü zoti peh luo, mükrü tüm, thi nyisheju künyi juphieke küveh kenüh noh luoveh müsü tüm, Rezin thi Siria thi Remaliah atsa arükhielota küshu vünüh,

5küpakenühnyunü Siria tü Efraim thi Remaliah atsa masü sie taji noh vü aro kümsü sataji,

6"Hiri wa nü Judah siesaluo taji küümzhoh ünüh raluo, thi hiri mpa ehkeri nüh jümari chara nüh Tabed atsa vi taji kaji küüsam ünüh raluo," ti küza,

7VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza: jüma tü mütsiera, thi jüma tü küsawa nyu.

8Küpakenühnyunü Siria alü tü Damaska küsa kenüh, thi Damaska alü Rezin küsa kenüh. (Mahvi rorake nü münga Efraim tü zokhuo künyimriem taji anyiri müküsalera satsü naveh.)

9Thi Efraim alü tü Samaria, thi Samaria alü tü Remaliah atsa. Mükütüküzü noh nüh mütsotü thuoüji noh tü müsazhüratsa wiethuoh, ti küza üti küza.

10Jüsevü nga VÜWA nüh Apaz vü,

© 2015 Bible Society of India.

11"VÜWA noh Saküüwuowa thsoshi künaluo; ma mpa nüh jüma tü küsürazhie thake sheh tü nyutü atülü thake müsie tü," ti küza.

12Thitü Ahaz nüh, "Hi nüh küüna wa nyu, thi hi nüh VÜWA vi kümte vü küthse wa nyu," ti küza.

13Thi nüh ma nüh, "Thinü künaluo, O David zhehlori! Nyiri saküümno tü noh kenüh zah shem ülo, thi noh tü eh Saküüwuowa nga sakümno nti ülo?

14Jükenüh VÜWA ma mpa nüh thsoshi küsü vi noh tsü naveh. Halie, mükürüsavüh küsü tü atsa moh nü nyimpari küsü sie naveh, thi ma nyo tü Immanuel thoh naveh.

15Ma tü mokümjie kümsü kükule thsü thi kümhie thsü naveh ünüh aküthü thi awejuh tsanaveh,

16küpakenühnyunü atsawa nüh kümsü thi kümhie müje küthsü atüvü nüh kaji künyi atüvü noh nüh nyi küvehwa tü jakümsüm naveh.

17VÜWA nüh noh vü, noh nyiri vü thi noh pa zhehri vü ti Efraim nüh Judah vünüh teküwa rülo vünüh nosü küju arülo jükümjie küsa müjie kürusa Assiria kajiwa viru naveh?" ti küza.

18Jüma rülo vü VÜWA nüh Egypt kuzari akhre vü küpeh wiezü kenüh, thi Assiria zhih vü awe kenüh ti müsi naveh.

19Thi jümari aveh tü ru nü kühahkhe loku vü, thi alokrü kütsukeri vü, thi rüzhüza küzhihori azhie vü, thi areküjehpuke ri aveh vü ti pehtewa naveh.

20Jüma rülo vü Rüku tuwuovü nüh alüse kümsa küsü vi taji VÜWA nüh Assiria kajiwa sie taji alü thi ajih küneh se naveh, thi jüma nüh akhane nga jam naveh.

21Jüma rülo vü nyi küsü nüh mieshü awie küsü thi nyihzhü künyi ti kürhosanaveh;

22thi mati nü kütsü tünüjuh küwalematü küthü tsanaveh, küpakenühnyunü azhih jüla kükhe küsari aveh thuoüji aküthü thi awejuh tsana küveh kenüh.

23Jüma rülo vü azhie aveh vü rhelivi kütieh küsü küpehri, rakasa akre anyie küsü ameküpehri aluori thi arüzhüri jem naveh.

24Alawih thi ashüchu küviri tü jüla ru naveh, küpakenühnyunü azhih jüla aveh tü aluo thi arüzhü sakhem na küveh kenüh;

25thi küzhihori aveh tüthsemkhu nüh kütüthseri vü, nohri tü aluo thi arüzhüri kükrü kenüh jüla müraruthuoh; thitü jümari tü mieshümiesa küüze pe thi nyihzhü nüh künyipe sam na thuoh.

Isaya 8

© 2015 Bible Society of India.

1Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vü, lokhie küji küsü vi nü jüma nyiehvü küthsüjie khuke vünüh rhü luo, “Mahershalalhashbaz vü küpehwa vünüh,” ti küza.

2Thi hi nüh kütsotüra kümhie povüküsari Uriah navüwa thi Jeberekhia atsa Zekharia ngura, eh kenüh thsüto naküsa kenüh.

3Jüti küsa vü hi tü setsaküthsüvühwa vü wa ünü ma tü atsamoh taji nyimpari küsü wuo. Thinü VÜWA nüh hi vü, ma nyo tü Mahershalalhashbaz ti thoh luo;

4küpakenühnyunü atsawa tü “Eh pa nyutü ‘Ehzah,’ ta müjie küzathsü vünüh Assiria kajiwa nüh Damaska künyirhie thi Samariari zanyo prüküvirari vitewa na küveh kenüh,” ti küza.

5 VÜWA nüh hi vü küzalehü,

6“Anyi hamari nüh azhüzhüke nüh liküveh Shiloa ajuhri kuleküm kenüh, thi Rezin thi Remaliah atsa masü atüvü krü nü rateküwa kenüh;

7jükenüh, halie, VÜWA nüh mari vü Rühku juhri akükhra thi khielota, Assiria kajiwa thi ma kütholathovü viru naveh; thi jüma nüh ma juhle aveh vü, thi ma natori aveh vü ti lichü naveh;

8thi jüma tü limzhiechütewa naveh, akhu protewa naveh; thi lichü küwari nüh noh zhih kümza aveh pro naveh, O Immanuel” ti küza.

9Luoveh kuo luo, nohri anyiri, thi luovehzah luo, künaluo, nohri nyujiri aveh; nohri-mpa nüh keke luo thi luovehzah luo; nohri mpa nüh keke luo thi luovehzah luo.

10Kükrü zhüphieri luo, thitü jüma tü zanyoküsü nga nyu nüh sam naveh; azhü küsü phraluo, thitü jüma tü kütsierawa nyu, Saküüwuowa nüh hiri siekütse kenüh,

11küpakenühnyunü VÜWA nüh ma ke kümzhowa eh rügivü sanü hakümjie küza, thi anyi hamari leh vü mütse tüm üta hi vü hamna taji:

12 “Anyi hamari nüh aveh vü küjierhü küji üta küjurhü müji tüm, nyutü mari nüh kükrüri mükrü tüm, nyutü kükrüshike vü müpeh tüm.

13Thitü VÜWA nüh noh tü kümtse üta chieke naveh; ma tü noh nüh kükrüshike wa saluo.

14 Thi ma tü kümtsezheh küsü sanaveh, thi kümüshü aloh küsü sanaveh, thi Israel zheh künyi vü ajih kümshü lokrüwa küsü sanaveh, Jerusalem vü kürhori vü apiehjü thi küjurü küsü sam naveh.

15Thi anyi hozake wie nga jüla nüh ajihmshü naveh; mari tü külu nü zoshi naveh; mari tü küza nü vitewa naveh,” ti küza.

16Povüwa phehke luo, eh sehnyira azhievü sosieküthsüwa fete luo.

© 2015 Bible Society of India.

17 Hi tü VÜWA huo naveh; ma tü Jacob zhehlo vü ma nyieh küthi pehveh, thi hi tü ma vü eh küluozhe peh naveh.

18 Halie, hi thi VÜWA nüh hi kütsü atsari tü Israel nyiri vü athsoshiri VÜWA Zion küzhiho vü küpewa.

19Thi mari nüh noh vü küüza vü, "Tüshihtümari thi amahzhieri sie zaluo luo," ti küza, nyiri tü Saküüwuowa sie küzaluo leh nyu ülo? Mari tü akürhora müthoh vünüh aküsüri sie küzaluo leh nyu ülo?

20Küsosiezhü vü thi apovü vü! Mari nüh azhüküphra hama tü küthohrie münyie luo tsa.

21Mari tü azhihwa tsekari wa naveh, müshemnomna sheh thi rüma taji; thi mari tü rümam thuoüji, mari kajiwa thi mari Saküüwuowa vü rümthonü müzü naveh, jütisanü mari nyieh arügivü toke tewa naveh;

22thi mari tü azhih vü no naveh, thitü halie, müshekümnomna thi aküzo, müsheküna nyuonyiküsho, jütisanü mari tü zokümthsüthsü vü zhethse naveh.

Isaya 9

Kürule Kajiwa

1 thitü ma kenüh thuoüji müsheküna vü nyuonyiküsho münyie luo. Atükhu tsotho vü thuoüji ma nüh Zebulun azhieh thi Naftali azhih tü moma kükato vü viru, thitü atsotho asevü thuoüji juhküji alehwa, Jordan tuwuovü azhih, akuoküjira Galilee tü kütholathovü satsü naveh.

2 Anyi aküzo vü kütseri tü aküwie küji küsü ngumthuoh; azhih aküzo müthsüthsü vü kürhori, mari rügivü aküwie wiekemthuoh.

3Noh nüh akuoküjiri saküzhimthuoh, thi ma loküzhe thseküzhimthuoh; kümahwie vü loküzhe üta mari tü noh tüvü lozhe veh, anyiri nüh nyurazhi prüküvira vü loküzhe üta mari tü lozhe veh.

4Ma khuo thsohkhuonyi kenüh, thi ma safü akütsüwa kenüh, ma kümrüwa: zhietsühwa kenüh, noh nüh Midiari rülo vü üta zokhuomthuoh,

5küpakenühnyunü ariepe vü ariera jiküthsevüh nüh nyiküütsake aveh, thi azüh lovü thsünyawa küprikütu aveh tü anyih kütsothsoh kümjie tsom naveh.

6Hiri vü atsa küsü wuo tsüsavehthuoh, hiri vü atsa nyimpari küsü tsümthuoh; thi kümkhrünyi tü ma safü rügivü peh naveh, thi ma nyo tü "Küngo Zhüphiekütsüwa, Saküüwuowa Kükhratsawa, Küsuokürho Pawa, Kütsathuo Kajitsawa," ta ji naveh.

7 Ma kümkhrünyi thi tsathuokütsü saküzhitsü, asehkhe küpehwa nyu, David kükajipe rügivü thi ma kaji nyieh vü sakütsie na küsa kenüh, thi sakükhrana

© 2015 Bible Society of India.

küsa kenüh kümsho thi künyitsa vi nü tsotho hala nüh wa nü küsuokürho asehkhe küju. VÜWA nüh hama sanaveh.

8 VÜWA nüh Jacob küwuluo azhü küsü küze sa veh, thi jüma tü Israel rügivü wie naveh;

9thi anyiri aveh nüh thsü naveh, Efraim thi Samaria vü kürhori, kükuotikuoshi vünüh thi küwukhawurie luoveh vünüh:

10"Küvehlohri tü tsuotsatewathuoh, thitü hiri nüh saküücho lohri vi nü sanaveh; jichuothso tü shüchiemthuoh, thitü jümara müthoh vünüh hiri nüh cedar athso thse naveh," ti küza.

11Jükenüh mari sie küsaluo kenüh, VÜWA nüh küwuluori vishutsü, thi mari mükünongüri küke küsühra.

12Siriari nüh zhieshu wuovü thi Filistinri nüh zhietu wuovü ti apoka nü Israel nyarie na küsa kenüh. Hamari aveh kenüh ma rüküshu tü sühletemwa zota thsuozhu zhu pehhuo wie

13Nyiri tü mari fethekümwa vü kürele müru nüh sam, nyutü VÜWA mphah nüh sam.

14Jükenüh VÜWA nüh Israel vünüh alü thi anürü masükhürü tehthuomtü, rülo küsü vünüh luophi tsuona thi amüshüh ti jethuom,

15kükhruori thi küchiekürhe nyiri nüh alü, thi setsaküthsü akürie sosiekütsüri nüh anürü;

16küpakenühnyunü anyi hamari küjokütsüri nüh külemievü küjoküzem, thi mari nüh küjoküwari tü müzhum.

17Jükenüh VÜWA tü mari vizari rügi vü nyieramkhruo, thi mari apa mkünyieri thi tünyivühri vü rüthaküna münyie luo; küpakenühnyunü aveh wie nga münyitsa thi kümsü küsari küsakenüh, thi apo aveh nga küzhehphro phra khehm. Hamari aveh kenüh ma rüküshu tü kürele temwa, thi ma ke thsuoke peh huo wie,

18küpakenühnyunü kükhusükhurü tü anyih kümjie tso küveh kenüh, jüma tü aluori thi rüzhüri tsoriemümti; jüma tü areza küremoke nga jumümti, thi jümari tü akülu tohvüh küsü vünüh luke tekuokuoti.

19Kümsietsa VÜWA rükümtho vünüh azhihwa tü tsom, thi anyiri tü anyih kenüh athsoshi kümjie sam; nyi küsü nga ma vü müküükhe.

20Mari tü azhie wuovü nüh prüvi thitü rüma wie; thi azhu wuovü nüh shohrie, thitü mari tü alomra wie; mari nyi küsüsü wie nga ma zhephruwa asa shohrie,

21Manase Efraim, thi Efraim Manase masü kürü Judah prü. Hamari aveh vünüh ma rüküshu tü kürele temwathi ma ke tü thsuoke peh huo wie.

© 2015 Bible Society of India.

Isaya 10

1Awule künakhie wule kütsüri küsara kütsüna, thi akürhüri thari nüh kümrü rhüveh ünüh,

2Kümsho vünüh küthotsari anato vü saküürele nta, thi eh nyira kümkhuo mari kükato wa rühu nta, tünyivühri tü mari zhi sa nta, thi apa mkünyieri vi mari ashie sa nta!

3Noh tü kümnomna rülo vü noh tü mowa sanaveh, kületsuo vünüh tsomrhü küruwa vü? noh kükra kenüh noh tü thawa vü wa na lo, thi noh tü noh künyirhie khiela ja nti lo?

4Zanyoküsü nga mükükhe wie tü aküsiri azavü shikhoke nü peh nyutü rehthekümri azavü kütsuotsake wie, küpakenühnyunü hamari aveh vünüh ma rüküshu tü kürele temwa wie, thi ma ke tü thsuoke peh huo wie.

5 Ah, Assiria, eh rüküshu mürüzhietsüh, eh luoveh küüzü akütsüh!

6Mükünyitsara khuohji vü hi nüh ma küze, thi eh rükümtho nyiri vü hi nüh azhütsüküze, prüküvirari vi üta thi küthiküvirari revi üta, thi lekhujiri vü nyuohnyiza vü künyinyah kümjie mari nyinya üta.

7Thitü ma tü jüküthse mümshe, thi ma müshe tü jüüta mümshe; thitü ma mümshe vü thuoüji zorie nta küsa wie, thi pike müpa vünüh akuoküjiri saja nta müsa;

8küpakenühnyunü ma nüh: “Eh sierhüri aveh tü kajiri nyu ülo?

9Calno tü Karkhemish kümjie nyu ülo Hamath tü Arpad kümjie nyu ülo? Samaria tü Damaska kümjie nyu ülo?

10Eh ke tü anguora kajiperi juküm üta jümara kükhrüke tsorheri tü Jerusalem thi Samaria nyievü nüh jiveh,

11hi tü Jerusalem thi ma nguori vü, Samaria thi ma nguori vü sakütsü kümjie samtsüra ülo?” taküza.

12 VÜWA nüh Zion küzhi vü thi Jerusalem vü ti ma küüroh aveh sajura thuoüji Assiria kaji kürhiezarhiechiwa thi ma kükuotikuoshi kükuoti kümnomna tsü naveh,

13küpakenühnyunü ma nüh: “Hi nüh eh ke kükhra nüh jüma sa, thi eh küthsü vünüh, küpakenühnyunü hi tü küthsükümshi pehküveh kenüh; anyira rühri hi nüh vijamtüthuoh, thi mari künyirhiesatheküsari prüvimthuoh; kümzhori küsü kümjie hi nüh kükajipe rügivü küpehri asaji vü viturumthuoh.

14Eh ke tü aphra küsü küphahra kümjie anyira künyirhie phahrathuoh; thi arüji jamküm nyiri nüh küvizhuh kümjie jükümjie hi nüh azhih aveh vizhuhmthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

thi nyi küsü nga aküsa mükungah nüh sam, nyutü apo müka, nyutü akhi mkhu," ti küza.

15Amüvü tü aküshüwa nyiehvü nüh jiveh ta küzara naveh ülo, nyutü thsohkürhovüh tü ma mpa nüh aküwewa vü saküjira naveh ülo? Mürüzhietsüh nüh ma mpa khakera naveh, nyutü mükütüküzü akütsüh nüh athsoh mükünyuwa mükhake üji mükümhie üta!

16Jükenüh nüh, kükhra VÜWA nüh, jaküm aküna küjiküsuo arieküsari azavü küze naveh, thi ma kütholathovü kükhu vü atso küsü küjie naveh, anyih tsa küveh kümjie.

17Israel aküwie tü anyih küsü sateru naveh, thi ma kümtsewa tü anyihzhu küsü satera naveh, thi jüma tü ma rüzhüri thi aluorüzhüri rülo küsü vünüh tso nü zoriem naveh.

18Ma kütholathovü reza thi ma zhih thsovi kürholi thi akümo nga VÜWAzoriemtü naveh, thi jüma tü akünari nüh müsüküm üta sam naveh.

19Ma reza atshoh kümtori tü züla shehm naveh atsari küsü nüh kürhükhehra sam naveh.

20Jüma rülo vü Israel kümtori thi Jacob zhehlo rhoküvehri tü mari rehthekümri vü kürüngake lewa nyuthuoh, thitü küzhütsa vünüh mari tü VÜWA, Israel kümtsewa vü rüngakem, nathuoh.

21Kümtori, Jacob kümtori tü Sakküüwuowa kükhratsawa vü sühleteru naveh,

22 küpakenühnyunü noh nyi Israel tü ma mpa nüh juhküji vü shünyi üta wie ketünga, mari kümtori müpa shele küru sanaveh. Küzorie tü phrahkemthuoh, künyitsawa nüh lichü taji,

23küpakenühnyunü VÜWA nüh phrakeküm üta azhih azhila aveh vünüh asekhe küsaju samnathuoh.

24Jükenüh VÜWA nüh, "O eh nyiri, Zion vü kürhori, Egyptri nüh küsa üta Assiriari nüh azhietsüh nüh vi kürhie wie nga nyutü mari nüh nohri vü akütsüh khake wie nga mükrü tüm,

25küpakenühnyunü tsotho pike vünüh eh rükümtho tü asehkhe vü teru naveh, thi eh rüküshu tü mari küzorie vü küjoküze na küveh kenüh.

26Thi VÜWA nüh Oreb lokrü vünüh Midiari küürhiethe kümjie mari kürhie naveh; thi ma zhietsüh tü juhküjiwa nyiehvü rhie peh naveh, jütisanü ma nüh Egypt vü küsa üta khake naveh.

27Thi jüma rülo vü ma khuoküzhowa tü noh safü vünüh tewa naveh, thi ma thsohkhuonyih tü noh ku vünüh zoriemtü naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

28Ma tü Aiath vü teruthuoh; ma tü Migron kariwathuoh Mikhmash vünüh ma tü
ma tsokrüri satheveh,

29mari tü kuotseküwawa karimthuoh, arüza kenüh mari tü Geba vü pehtewa;
Ramah tü khekheti küshühküm sa, Saul Gibeah tü zhütewa.

30Zieluo, O Gallim tsavühri! künaluo, O Laisha! Ma rületsüluo, O Anathoth!

31Madmena nü prüteküwa vü pehvehthuoh, Gebim vü kürhori tü kütotera kenüh
zhütewaluo.

32Nosü hama rülo vü ma tü Nob vü zepe naveh, Zion tsavühra küzhi Jerusalem
küzhihowa vü ma tü ma kesheküürülo vi küze naveh.

33Halie, VÜWA nüh saküümzhohra kükhra vü apruo ri tajam naveh; kümsie
aküjiri tü zahjam naveh, thi kümho tü asajivü viam naveh.

34Ma nüh amüvü vi reza küremokeri puotsam naveh, thi Lebanon tü ma athsoji
jiküzhri jiehm naveh.

Isaya 11

Jesse vünüh Atsuona

1 Jesse totsoh vünüh azhu küsü shizhu naveh, thi ma arüzohri vünüh atsuona
küsü shizhu na avi pe naveh.

2Thi VÜWA Sietse tü ma rügi vü peh naveh, aküthsü thi küthsükümshi sietse,
küzhüphie thi akükhra sietse, zanyoküthsü thi VÜWA kükrü sietse ma vü peh
naveh.

3Thi ma nokülo tü VÜWA kükrü vü peh naveh. Ma tü ma notha nüh künguwa vi
nü ashih küsawa nyu, nyutü ma khüna nüh küünarawa vi nü küsathuowa nyu;

4 thitü ma tü künyitsawa vi nü kümkhuowa ale sanaveh, thi azhihwa kenüh
küzarike vünüh sathuo naveh; thi ma nüh ma po zhietsüh vi azhihwa kürhie
naveh, thi ma pomie künyi arütho vi nü kümsüküsawa rehthe naveh.

5 Ma küshih tü künyitsa vi tseke naveh, thi küzhütsanyitsa vi ma küzo vü peh
naveh.

6 Rezanyihnyih tü nyihzhüzah vü nyi kürho sanaveh, thi amie tü wa tü
nyihzhüzah vü nyi zeh naveh, thi mieshüzah, amiewuowa thi nyisüzah tü kürü
naveh, thi atsa kürünguo küsü nüh mari küjotse naveh.

7Amieshü thi awie tü kürü ashietsanaveh; mari atsa tü kürü zeh naveh; thi
amiewuowa tü shüvotsa kümjie amaguo tsanaveh,

8Atsanüküveh wa nüh areji kuküpie vü saküzhie naveh, thi atsa nyinyuowa nüh
mre ku lovü ma ke rümie küze naveh.

© 2015 Bible Society of India.

9 Eh kümtse küzhiri aveh vü mari tü sakümnomna nyutü küzorie wa nyu, küpakenühnyunü ajuh nüh juhküji külüwute üta VÜWA zanyoküthsü nüh azhih tü pro na küveh kenüh.

10 Jüma rülo vü Jesse rüzoh tü anyiri vü küükrüthsü üta toke naveh; akuoküjiri tü ma phah naveh, thi ma kürhope tü kütholathovü sanaveh.

11Jüma rülo vü VÜWA nüh ma ke thsuozhu naveh: tü akünyiawa nü thuoüji ma nyi jaküm kükhe küsari savile naveh, Assiria vünüh, Egypt vünüh, Pathros vünüh, Ethiopia vünüh, Elam vünüh, Shinar vünüh, Hamath vünüh, Hamath vünüh thi juhküji natari vünüh.

12Akuohjiri kenüh ma nüh küükrüthsü küsü khake naveh, thi Israel zhejakümri ma nüh sazhuh naveh, thi azhih juhke müzü vünüh Judah voriekümri vizhuh naveh.

13Efraim notha noküsatü tü tewa naveh, thi Judah kümnomna kütsüri tü rethem naveh; Efraim tü Judah kenüh noküümawa nyu, thi Judah tü Efraim saküümnomnawa nyu.

14Thitü mari tü zhietu wuovü nüh Filistinra safü rügivü the turu naveh, thi kürü nü mari tü zhieshu nyiri prüvi naveh. Mari tü mari ake vi Edom thi Moab vü thse naveh, thi Ammonri nüh mari azhüküüna sanaveh.

15 Jütisanü VÜWA nüh Egypt juhküji mizhi zorie kümkhemtü naveh; thi ma chiküweh mürhü vi nü rükhuwa rügivü chiwa naveh, thi nyiri nüh küüwekuokike vünüh kariwa na küsa kenüh jüma nüh akuhleh türüri kürhie naveh.

16Thi ma nyiri kümnyie kümtori kenüh Assiria vünüh alerü küsüpeh naveh, Israel nüh Egypt zhih vünüh tse küshuhru üta sanaveh.

Isaya 12

Kümnakütsü Zah

1Noh nüh jüma rülo vü: Hi nüh noh vü kümna tsü naveh, O VÜWA, noh nüh hi vü arüshuküzem wie ketünga, noh rüküshu tü kürele tewathuoh, thi eh luoveh sakürüzi kütsü sathuoh.

2 “Halie, Saküüwuowa tü eh küülole; hi nüh alehno naveh, thi kükrüwa nyu; küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa tü hi kükhra kütsüwa thi eh küreihi, thi ma tü eh küülole samthuoh,” ta küza naveh.

3Noh tü loküzhe vi taji küülole juhkhreri vünüh ajuh tie naveh.

4Thi jüma rülo vü noh nüh: VÜWA vü kümna tsüluo, ma nyo ji luo; akuoküjiri azavü ma küürohküliri saküthsüluo, ma nyo tü sakümsiethuoh ti zhüchüh luo.

© 2015 Bible Society of India.

5“VÜWA vü küsiake zah satsüluo, küpakenühnyunü kütholathovü shehsakümthuoh kenüh; hamatü azhih aveh vü küüthsüluo.

6Zie luo, thi loküzhe kenüh zah saluo, O Zion vü rhoküvehri, küpakenühnyunü nohri azhievü aküjiwa tü Israelra kümthotsawa,” ta küza na küveh kenüh.

Isaya 13

Saküüwuowa nüh Babilon kümnomna tsünaveh.

11 Amoz atsa Isaya nüh Babilon kenüh azhüle küsü küngu.

2Aho kümtse küsü vünüh thsoshi küsü shuhru, mari vü zie kümsie taji, mari kütuna küsakenüh ake lahe luo sierhüra lepie lo vü.

3Hi nüh sakümtsekümri vü hi mpa nüh azhütsümthuoh, kümzhori vü eh rüküshu saküütsa nti jiküzemthuoh, eh kürhiezari huthuothuoh.

4Künaluo, ashieji aküji küsü aküzhiri rügi vü akuoh küpapari sezhu küveh üta! Künaluo, kajiri akhi thopahiri kürü sehzhuküveh! VÜWA tü arie küsa kenüh ashie ji sazhuvehthuoh.

5Mari tü kükietuo azhi vünüh ru, atülüri küpote vünüh, VÜWA thi ma rükütho rietsokrüri, azhih ajü zorie na küsa kenüh.

6 Reraluo, küpakenühnyunü VÜWA rülo tü shienyimthuoh ünüh; küzorie üta jüma tü kükhrashehwa vünüh ru naveh!

7Jükenüh ake aveh tü thasüm naveh, thi anyiri aluoveh aveh tü süm naveh,

8thi mari tü luoveh zatewa naveh, Kümnomna thi amüshekümnomna nüh mari nyiehvü tewa naveh; mari tü nyimzari küsü nüh atsaküwuoküna üta amüshe na naveh. Mari tü küsü nüh küsü vü lorü nü noluo naveh; mari anyieh tü müru teru naveh.

9Halie, VÜWA rülo tü tetsethuoh, khukemsü, arükümtho thi khielota arüküshu vi nü, azhihwa saküüzomluo nta thi jümawa vünüh ma kükhiemuori zoriem luo nta,

10 küpakenühnyunü atülü wutsiri thi wutsi küpari tü mari küwie mütsü nüh samnathuoh; arünyi tü ma shuküru vü zom naveh thi asa nga ma küwie mütsü nüh sam naveh.

11Azhihwa tü ma kümsü kenüh hi nüh kümnomna tsü naveh, thi kümsüküsari tü mari künakhie kenüh kümnomna tsü naveh; hi nüh kürhiezarhiechira kükara vi asehkhe samtü naveh, thi mükünyishira kürhieza küsaji vü thsemtü naveh.

12Suna kümhie nyievü nüh hi nüh anyiri tü saküürhena, Ofir suna nyiehvü nüh nyiri kürho saküürhena.

© 2015 Bible Society of India.

13Jükenüh hi nüh atülüri tü khekheta küüshüh naveh, thi azhih nga ma pe vünüh küzhühm naveh, VÜWA rükümtho, khielota ma nü küshu rülo vü.

14Thi anguzuo küüka kümjie, nyutü anyihzhü thama nüh küzhezhuh kümjie, anyiri aveh nga ma mpa ma nyiri vü shele tewa naveh, thi anyiri aveh na ma mpa ma zhih vü zhütewa naveh.

15Thathari ngu naveh ünüh jümari thuoüji shükükhari naveh, thi kürerari thuoüji anyuchuwa vünüh tsuotsanaveh.

16Matsa nyinyuoteri tü asükhrisükhri vünüh zonyam naveh; ma nothari nüh ngu vünüh ma azhehri tü rühuokhemtü naveh thi mavüvühri tü müramtü naveh.

17Halie, mari sie küüsaluo na küsa kenüh hi nüh Mederi küketsü naveh, jümari tü rakasa küchiekeri nyu thi suna nokülori nyu.

18Mari lawih nüh vizari kükathe naveh; mari tü avo lovü nüh küturu aviri vü noküümzewa nyu, mari notha tü kürünguori vü noküümze wa nyu.

19 Thi Babilon, kajiperi kütholathovüwa, Khaldeari nüh vikürhiezarhiechi küzhuwa tü Saküüwuowa nüh jümari khaküja vü Sodom thi Gomorrah kümjie samnaveh.

20Jüla tu küpehlewa nyuthuoh, nyutü awuhle aveh nga jüma lovü tukürhowa nyuthuoh; Arabri küsü nga jüla ma juhthsü kükhakewa nyuthuoh, nyihnyihkühuori küsü nga mari nyihnyih jüla tsuoküüze nga küsawa nyu.

21 Thitü rezasari nüh jüla küzeh sanaveh, thi jüma azhehri tü samwa khiküpapa kükhuri nüh pro naveh; jüla mwaküjiwa nüh kürho sanaveh, thi aküngokürholiri nüh jüla kütsih sanaveh.

22Ma khajieri vünüh rezashuri nüh khu naveh, thi jiperüri nüh akülo zhieri vünüh khu naveh; ma tsotho tü shenyi phakemthuoh thi ma rülori tü müsuorathuoh.

Isaya 14

Aküsiküsa Vünüh Sheleküru

1 VÜWA nüh Jacob vü rüthaküna peh naveh thi Israel rüka le naveh, thi masü azhih vü satsü naveh, thi anyilieri tü mari rüngake naveh.

2Thi anyiri nüh mari vü taji mari sie nü mari vi ru naveh, thi Israel zhehlori nüh mari vi nü VÜWA zhihvü tükhavüh thi tükhapa küsanaveh; mari nüh mari siküwari vi mari küsi sanaveh, thi mari kümrüri nyievü takrü naveh.

Aküsüwa Zhih vü Babilon Kajiwa

3 VÜWA nüh nohri küna, kürhoküsü, thi küüroh kükho vi nohri küüsa vünüh münyiera thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

4Babilon kajiwa vü noh nüh künyie hama vike naveh: kümrüri tü mokümjie lemthuoh lo, khielota rükümtho tü lemthuoh!

5 VÜWA nüh kümsüküsara rükütsüh zoshimtüthuoh, atakrüra kajikütsühwa,

6rükümtho vünüh müküütuo küürhie vi nü jüma nüh nyiri kürhiethe, mükütuo kümnomna arüküshu vinü jüma nüh akuoküjiri takrü sa.

7Azhih ajü tü kümnyie thi küüzoh vü peh; mari tü azah küsa vü shuteküru sa.

8Athsojiri tü nohri vü nyierakhruo veh, Lebanon kani ri nüh, 'Noh tü kürünyie vü thsekümthuoh kenüh, küshüchiehri küsü nga hiri vü müruthuoh,' ti küza.

9Noh küru vü noh mütu na küsa kenüh küsürazhie kükhu tü kükezhumthuoh, noh rüluo nta jüma tü küükheri saküjokemthuoh, azhih vü sierhüri aveh; mari kükajiperi vünüh jüma tü sürarati, akuoküjiri nü kaji küsari aveh tü.

10Mari aveh nüh azhüphra taji noh vü "Nohri nga hiri üta thasümthuoh! Nohri nga hiri kümjie samthuoh," ta küza.

11Noh loküzheri tü küsürazhie vü viturumthuoh, nohri takhu ra khi; nohri aze kükhu vü tü amütheri ri pehveh, thi nohri küüzhute tü ajienyuri.

12 "Noh tü mokümjie atülü vünüh tsuotsamthuohlo, O rülo Wutsi, küthoriewa atsa! Noh tü mokümjie vünüh azhih vü tethuo küzemthuoh lo, noh akuoküjiri kürünyie vü vithsekümwa!

13Saküüwuowa wutsiri anyievü, kümsie vü hi nüh eh kükajipe sake naveh; zhietü kületsuo vü aküzhi küsehzhu vü hi tü shupeh naveh;

14Hi tü akülu kümsieri anyievü tsekuo naveh, hi tü hi mpa nüh kümsietsawa kümjie sanaveh," ta küza veh.

15Thitü noh tü küsüraazhie vü viturumthuoh, küchühke aküshehri lovü viturumthuoh.

16Noh künguri nüh noh nophoke naveh, thi noh vü rephoke taji: Azhih küsawa anyi hamatü khekheta küshüh veh ülo, kajiperi küüzhühwa.

17Azhihwa sanüh shünyiza kümjie saküm thi ma nyujiri khamlelekümtüwa ma küsiküsari azhehlovü mküüzewa ülo? ti küza.

18Akuohjira kajiri aveh tü kütholathovü vü zeh veh, mari nyi küsüsü nga mari mpa mari rükulovü;

19thitü noh thuoüji vizhujamthuoh, noh rüku vünüh letsuomthuoh, tsotho mküjie vünüh küwuo kümjie, rethekümri vi müphiete, anyuchuwa nüh shüthekümri, küphieke alohri vü tekütsuori, aküsü kümo ampha nüh nyinyakümri kümjie.

© 2015 Bible Society of India.

20Noh tü mari vü nyi küchowu nyu, küpakenühnyunü noh tü noh zhih zoriekümthuoh kenüh, noh tü noh nyiri rethemthuoh. Kümsüküsara küthsoküzhiri tü anyo müküüthohle wietümluo!

21Ma tsari kenüh sühthe na küsa küche luo ma pari künakhiekenüh, mari tü sühra nü azhihwa vim üsü nüh, thi azhihnyiehwa nyiehvü anyuji saküüprom üsü nüh.

Saküüwuowa nüh Babilon Zariem naveh

22"Hi tü sühra nü mari siesaluo naveh," ta VÜWA nüh küza, "thi Babilon anyo thi kümtori vünüh, thi küruleri kenüh vünüh rethuom naveh, ta VÜWA nüh küza.

23Thi hi nüh jüma vi asüfü azhi küsam naveh, thi ajuh müshekeküsam naveh, thi hi nüh jüma tü küzorie luofü vi rhüm naveh, ta VÜWA nüh küza," ti küza.

24 VÜWA nüh küshiemthuoh: "Hi nüh rüzhekümthuoh üta, jükümjie wie naveh, thi hi nüh kümshe üta, jüüta jüma tü tsie naveh,

25jüti küsa vünüh hi nüh eh zhihvü Assiria zorie khehm naveh, thi ma thsokhuonyi tü mari vünüh tewa naveh, thi ma khuo tü mari safü rügi vünüh fojam tü naveh," ta küshiemthuoh.

26Kümshe hama tü mshetse azhih aveh kenüh; thi ake hamatü akuoküjiri aveh nyiehvü küthsuokewa wie thuoh,

27küpakenühnyunü VÜWA nüh mshekümthuoh kenüh, thi thawa nüh jüma sakümieranalo? Ma ke tü küchuo küzemthuoh, thi thawa nüh jüma vishele ra na lo?

Saküüwuowa nüh Filistinri Zoriem naveh

28 Kajiwa Ahaz süküm mahvi vü azhü hama ru:

29 "Nyiera mkhruo tüluo, O Filistin, nohri aveh, nohri küürhie zhietsühwa tü zoshimthuoh, küpakenühnyunü aresüwa rüzoh vünüh amre shuru naveh, thi ma vi tü aküprü resü küsü sanaveh.

30Thi kümkhuori küwuo khuwa tü avo sanaveh, thi küthotsari tü lohji nü zeh tsuo naveh; thitü hi nüh kümkhuoji vi noh rüzoh zoriem naveh, thi noh kümtori hi nüh rehthem naveh.

31Krie luo, O akheriwa; zie luo, O nyujiwa; akükrü vünüh ratewaluo, O Filistinri, nohri aveh! küpakenühnyunü zhietü vünüh anyikhu shutse veh, thi ma thopahiri vü akükrü münyie," ti küza.

32Nyi küsü nüh akhuojiwa zhüleküvüri vü mowa rületsü na lo? "VÜWA nüh Zion vizhumthuoh, thi ma nyiri amüshekümnomnari tü ma vü kümnyipe ngu ra veh."

Isaya 15

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa nüh Moab Zoriem naveh

1 Moab kenüh azhüle küsü, küpakenühnyunü rüza küsü vünüh Ar tü aküja vü samthuoh, Moabtü müsanüh samthuoh,

2Dibon tsavühri tü azhie kümsieri vünüh krie nta tekhruthuoh; Moab tü Nebo thi Medeba nyiehvü rietsi veh. Alü aveh rügi vü tü mütham, akhane aveh tü se khehm;

3mari tü lekhujiri vü anyirü tseke; azheh rügiri vü thi anyularivü, anyiri aveh nga rietse veh thi arüthsü vünüh ramthuoh.

4Heshbon thi Eleale tü zie zhu, mari jükhi tü Jahaz küju künara; jükenüh Moab anyi rietsokrü küvüri nüh zie kürügi; ma sietse tü khekheti küshüh.

5Moab kenüh eh luoveh tü zie shuru; ma küpriri tü Zoar vü zhütewa, Eglath Shelishiya küju, küpakenühnyunü Luhith vü kükhru leh vü mari tü krie nü khru; Horonaim lehkhuji vü mari tü küzorie, mari tü aküzie jikhi kürü sa;

6Nimrim ajuhri tü küüzo küsü samthuoh; are tü wazhümthuoh, kürüke küshiri tü müshira nüh samthuoh, reküzhiri tü münyie wie thuoh.

7Jükenüh mari nüh küwalewa tü nyiemthuoh thi mari nüh mowa saveh ünüh mari nüh Thsojiri kuza nyievü vü tewathuoh,

8küpakenühnyunü aküzie küsü Moab azhih vü kuoküzüle wathuoh; kürietsie tü Eglaim juvehthuoh, kürietsie wa tü Beerelim juvehthuoh,

9küpakenühnyunü Dibon ajuhri tü azüh nüh pro kümthuoh kenüh, tü hi nüh jüma nyie vünüh Dibon vü viru naveh, mürieteküwa Moab kenüh amiewuo küsü viru naveh, azhih jüla kümtori kenüh.

Isaya 16

Moab Küluozhe mkünyie Tsotho.

1Mari nüh azhih jüla takrüri vü nyihzhüzahri küzemthuoh, Sela vünüh shünyiza le vünüh, Zion tsavühra küzhi vünüh,

2müwari küprürie kümjie müwaphra vünüh zheküprürie kümjie Arnon tazhü vü Moab tsavühri kümjie.

3“Küzhühphie tsüluo, kümsho satsüluo; rünyizeto müsie küveh vü, noh rüzhe tü arüza kümjie küsaluo; zhezhujakümri küthi luo, prikütseri zhumtsa tüm;

4Moab zhezhujakümri tünohri aza nü küürholuo; küzorieri vünüh mari vü kümnyipe küsü saluo. Kümrüri münyiethuoh üji, thi küzorie lemthuoh üji, thi azhihwa vünüh ampha kükhulovü künyinyah ratewa thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

5jüta thuoüji mükükhaphrükhale küümzevünüh mükajipe küsüvishu naveh, thi jüma nyiehvü David juhthsüzheh lovü küzhütsanyitsa shupeh naveh, lesa küsa thi kümsho küphahwa thi künyitsa rhü üta küsawa,”

6Hiri nüh Moab kürhiezarhiechi künarathuoh, ma tü küzakele nga rhieza nüh; ma kükuoti ma kürhiezarhiechi, thi ma mizhiküsü ma kükuotiri tü akürie.

7Jükenüh Moab tü rietsiluo, nyiri aveh nga Moab kenüh rietsiluo. Külu luo, lorü thuoke taji, Kir-harseth tieshuju kenüh.

8Heshbon azhuhri küwazhü kenüh, thi Sibma rhelivirhu kenüh; akuoküjira vüri nüh ma tsuonari kürhiejamthuoh, Jazer küju wa thi küpohhu vü tseteküwa wa; ma küshiri tü shota kümzawathi juhküjiwa nyievü kari wa.

9Jükenüh hi tü Jozer akükrie nyi nü krie Sibma rhelivirhu kenüh; hi nüh eh rüthsüri vi küüjiephuo, O Heshbon thi Eleale nohri avi thi nohri kümahwie vünüh arieküsa küüzie tü tsuotsamthuoh.

10Thi avi khielota küpe azhuhwa vünüh loküzhe thi lokürа vitewathuoh; thi rhelivizhuhri vü azah küsü nga müsathuoh, jikhi küsie küsü nga münyiethuoh; akhah kütsüzhu peri vü kürütseri tü mürütsethuoh; rhelivi kümahwie khi tü küzohmthuoh.

11Jükenüh eh kürholi tü Moab kenüh topito küsü kümjie krieveh, thi eh luoveh tü Kir-heres kenüh krieveh.

12Thi Moab tü ma mpa nüh küru nü, ma tü azhie kümsiewa vü ma mpa nüh münowie ketünga, ma kümtsezheh vü kükhuo sa nta ma nüh küru vü, ma tü müsara nüh sam naveh.

13Azhü hama tü teküwa tsotho vü VÜWA nüh Moab kenüh küphrahte.

14Thitü khinyi thuoüji VÜWA nüh, “Mahvi küche vünüh, akeküsie küsü mahviri kümjie, Moab kütholathovü tü momakütalo vü viturm naveh, ma shieji küji müthoh aveh vünüh thi kürhorari tü züla sheh thi mükhra nüh sam naveh,” ta küza veh.

Isaya 17

Saküüwuowa nüh Siria thi Israel vü Kümnomna tsü naveh

1 Damaska kenüh azhüle küsü. Halie, Damaska tü anyoji küsü küsa lem nathuoh, thi ma tü ferie kümprokem nathuoh.

2Ma nyujiri tü küsuokürho kütheküja sanathuoh; jümari tü anyihnyihri kenüh sam naveh, mari nüh zeh tsuo wie ketünga, nyi küsü nga nüh mari saküükrüwanyu.

© 2015 Bible Society of India.

3Efraim vünüh ashieku kümzhori tü münyie nüh samnathuoh, thi Damaska vünüh kajipewa münyie nüh samnathuoh; thi Siria kümtori tü Israel atsari kütholathovü kümjie sanaveh, ta VÜWA nüh küza.

4Thi jüma rülovü Jacob kütholathovü tü asaji vü vim naveh, thi ma sa aküthü tü tsim naveh.

5Thi jüma tü aküwieri nüh amütha kütoke küvizhuh üta sanaveh, thi ma pie tü amüthazhuhri kümahwie üta sanaveh, thi Refaim Anyuowa nü nyi küsü nüh amüthazhuh mahseküphah üta sanaveh.

6Jümawa vü amahse kükhe naveh, olive rhuri rhojaküm kümjie, avi künyi küche apruo kümsietsa rügivü küükhe üta, athsovi arhu küsü tsuona ri vü avi müzü nyutü münga küükhe üta, ta Israel VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

7Jüma rülo vü anyiri tü mari küsawa chieke naveh, thi mari notha tü Israel kümtsewa no naveh;

8mari tü makeri küüroh kükhurüpehri kenüh künyi shi küpehwa nyu, thi mari tü mari mpa mari tüjü nüh mowa sanüh, Asherim nga satü nyutü asierhe kükhurüpa nga satü künowa nyu.

9Jüma rülo vü mari nyuji kümzhori tü Hivri thi Amorri azhie küthehjaküm, mari nüh Israel tsari kenüh küthehjakümri kümjie sam naveh, thi jüla tü küzoküzam nathuoh,

10küpakenühnyunü nohri nüh nohri küülole Saküüwuowa kümaküm kenüh, thi nohri kümnyipe Lokrüwa mümshekethuoh; jükenüh nohri nüh akülo rüzhe wie nga thi aliera nyiaza sake wie nga,

11noh nüh jümari kürüzhe rülo vü noh nüh jümari saküshowie ketünga, thi noh nüh küzhuhwa arüne vü sa küüwa wie ketünga; tü asheküsü thi aküna samküümhiera rülo vü kümahwiewa tü zhütewa naveh.

Mükünongü kuohjiri tü Chamthuoh

12O, anyi hozake atsohküshi tü, mari tsohküshi tü juhküji tsohküshi kümjie! O, akuoküjira khikükhu tümari khikükhu tü ajuh kümzhora khikükhu kümjie!

13Akuohjira khikükhu tü ajuh hozake khikükhu kümjie, thitü ma nüh mari shüke naveh, thi mari tü kületsuo vü zhütewanaveh, aküzhi rügivü amürhü tüvü müthakuh zhekütse kümjie thi nyiazamrhü zhitho atsomrhü atüvü zhekütse kümjie.

14Münüleh tsotho vü, halie, kükrükünyo! Arüne atüvü jümari tü münyie nüh satewa! Hamatü hiri azhi re viteküwara suope, thi hiri azhi prüviteküwara müthoh.

Isaya 18

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa nüh Ethiopia kümnomnatsü naveh

1 O, Ethiopia rüguri tuowuovü azhih amürhü küürükeri;

2Nile nüh jüma tü anyi makütho küüze, ajuhri nyievü papyrus küfüri vünüh küze! Waluo, nohri küürhü zhülekuvüri, akuoküji küsü vü, müsie thi küzhu, anyiri kükrü küshenyi thi kületsuo vü, akuoküji kümzho thi küchara vü, arühkuri tü ma zhih vünüh küsuo.

3Nohri azhihnyie vü rhoküvehri aveh, nohri azhih vü kürhori, aküzhiri rügivü atshoshi küsü shu thuoüji, raluo! Tütü khu thuoüji, künaluo!

4küpakenühnyunü VÜWA nüh hi vü hakümjie: "Rünyiküwie aküzhe kümtse vü kümjie hi nüh zota ehküpehpe vünüh no naveh, kümahwie aküzo vü akülu aküzo küsü kümjie," ta küza.

5Kümahwie atüvü, areküwu juküm vü, thi aküwuowa tü rhelivi aküne küsü samthuoh, ma nüh küütheshe anyu vi nü aküshiri tehm naveh, thi ma nüh atsuona shohcha küvehri zahjam naveh.

6Mari aveh tü aküzhiri vü ashie phahkütse müwari vü, thi azhih vü samwari vü tsüm naveh. Thi ashie phahkütse müwari nüh jümari nyievü müzhü sanaveh, thi azhih vü samwari aveh nüh jümari nyievü akie sanaveh.

7Jüma tsotho vü VÜWA nü aküteri viru naveh, anyi kümsie thi küüzhuri vünüh, akükrü nyiri küshenyi thi kületsuo vünüh nga, akuoh küji kümzho thi kükhrarari vünüh, ma zhih vünüh arüguri tü küsom, Zion küzhi vü, VÜWA nyo azhie vünüh.

Isaya 19

Saküüwuowa nüh Egypt tü Kümnomna tsü naveh.

1 Egypt kenüh ahzhü küsü, Halie, VÜWA tü akülu zhükütse küsü rügi vü peh nü Egypt vü tse veh; thi Egypt anguori tü ma tsatüvü khekheta küshüh naveh, thi Egyptra luoveh tü mari lovü nüh ram naveh.

2Thi Egyptri müpa nüh Egyptri sie küüruohluo nta hi nüh küketsünaveh, thi mari tü saluo naveh, anyiri aveh nga ma mpa ma jienü siesaluo naveh, thi anyiri aveh nga ma zhephruwa siesaluo naveh, anyuji küsü nüh anyuji küsü, thi kajipe küsü nüh kajipeküsü siesaluo naveh

3thi Egyptra sietse tü mari mpa malorivü nüh mzhikürütsom naveh, thi hi nüh mari kürüzheri tü saküürüüzatsü naveh; thi mari tü anguori thi kütüma kürhori vü, thi tüshitümari vü thi amahzhieri vü küzaluo sanaveh;

4thi hi nüh Egyptri vi küüroh kükho küsa vü küsü nga ake vü thsem naveh; thi kaji aküze küsü nüh mari nyievü küütakrü naveh, ta VÜWA nüh küsa.

5Thi Nile ajuhri tü ngetewa naveh, thi arüku tü chüküweh thi ngem naveh;

© 2015 Bible Society of India.

6thi ma juhleri tü primnem naveh, thi Egypt Nile tsuonari tü sakürhieh thi ngem naveh, amüshühri thi apra ri tü pritewa naveh.

7Nile nato zhieri vü, ma poteposhuri vü mütham naveh, thi Nile nato vü mahtsüküzhuh aveh tü küwehm naveh, mürhüjam naveh, thi münyie nüh sam naveh.

8Ngakütieri tü lorünü nü krie naveh, Nile vü müluokhu küthseri aveh nga; thi mari tü kriekhe naveh aneh ajuh vü küjakeri tü.

9Akükhie vinü küürohri rüzarüpuona, thi akükhie vi asie küsari tü amüngukükhem naveh.

10Azhih jüla aloh khuo küsari tü tonyam naveh, thi ake vünüh küürohri aveh tü ashesü naveh

11Zoan kajitsari tü azanyomthsü nüh sakhehmthuoh; Faroah küthsü küzhühphie tü küzhekümiera küzhühphie tsü veh. Noh tü mokümjie Faroah vü, “Hi tü aküthsüra tsa küsü, alanyira kajiri atsa küsü ta phrahtera na lo?”

12Thinü jüta thuoüji noh zanyo küthsü nyiri tü khiela pehveh lo? VÜWA nüh Egypt vü mowa samtü nüh noh vü küüza thi saküüthsüluo.

13Zoan kajitsari tü zanyomthsü nüh samthuoh, thi Memfis kajitsari tü müramthuoh; ma kuoh jühkelohri nüh Egypt küjo zihmthuoh.

14 VÜWA nüh ma lovü kürüza sietse küsü küürurümthuoh; kümsheri nüh ma küüwuo vü küpuolepuoza üta, mari nüh Egypt tü ma nüh zanyo küsa aveh vü küpuolepuozamthuoh.

15Thi Egypt kenüh küsara alü nyutü anürü küpewa nga aluophi tsuona nyutü amüshüh nga zanyo küsü nga küpehwa nyuthuoh.

Egypt tü VÜWA Khurü naveh.

16Jüma rülo vü Egyptri tü nyimzari kümjie sam naveh, thiVÜWA mari rügivü viküüze ake atüvü krü nü khekhetaküshüh naveh.

17Thi Egyptri kenüh Judah azhih tü küngothse küsü sam naveh; thathari vü jüma küzamthuoh ünüh krü naveh, küpakenühnyunü VÜWA nüh makeri nüh mokümshewa mshesatü vehthuo ünüh.

18Jüma rülo vü Egypt zhih vü Kanan zhü küphra thi VÜWAvü kütsarü küüshie kütsü anyuji münga peh naveh. Nyuji ha küsü thuoüji Rünyi Nyuji ta ji naveh.

19Jüma rülovü Egypt zhih azhila vü VÜWA vü kükhurüpe küsü pehnaveh, thi ma rüshu nü VÜWA vü alokhuo küsü peh naveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Egypt zhih vü jüma tü VÜWA vü athsoshi küsü thi povüküsü sanaveh; kümrü kenüh mari nüh VÜWA vü küzie vü ma nüh mari vü küülolewa küsü küze taji mari küütote thi küüvizhunaveh.

21Jütisanü VÜWA tü ma mpa nüh Egyptri vü saküthsü naveh; thi jüma rülo vü Egyptri tü VÜWA thsü na küsahthuo, thi akütso kütsü vi khurü naveh, thi mari tü VÜWA vü küphrahzhuri sanü jümari sazhunaveh

22Thi VÜWA nüh Egypt kürhie naveh, kürhie naveh thi sakümhietü naveh, thi mari tü VÜWA vü sühle ru naveh, thi ma nüh mari zhiekekükhuo vü kükhetü nü mari sakümhietsü naveh.

23Jüma rülo vü Egypt vünüh Assiria küju alerü küsü peh naveh, thi Assiriari nüh Egypt vü ru naveh, Egyptri nüh Assiria vü wa naveh, thi Egyptri nüh Assiria sie nü khurü naveh.

24Jüma rülo vü Israel tü Egypt thi Assiria sie rü kücheawa sanaveh, azhih azavü akütsia küsü sanaveh,

25VÜWA nüh mari vü tsiatsü taji, “Eh nyi Egyptri, eh ke nüh küsa Assiria thi Israel eh kawa ti kütsia küvüwa saluo,” ti küza.

Isaya 20

Anyiju Setsaküthsü Thsoshi

1Assiria kajiwa Sargon nüh akhazhu levüwa küüze mahvi vü ma tü Ashdod vü ru nü jüma siesaluo nü vitewa,

2jüma tsotho vü VÜWA tü Amoz atsa Isaya vünüh küza taji, “Wa nü noh küshih vünüh anyirüwa lem thi noh mpha vünüh noh jihküükruvüh fom luo,” ti küza, thi nüh ma nüh jütisam nü anyiju thi ajuhju tsewa,

3VÜWA nüh, “Eh siepewa Isaya nüh mahvi küche anyiju thi ajihju tse nü Egypt thi Ethiopia vü athsoshi küsü thi amke küsü sa,

4Jüta Assiria kajiwa nüh Egyptri aküsi siesate wa naveh thi Ethiopia tü siteküwa sanaveh, rünguowa nga thi kükhruowa nga, anyuju thi ajihju, amüsie nga mühiete nüh Egypt saküzükrü naveh.

5Jütisanü mari tü Ethiopia ra küluozhe thi Egyptra kükuotikuoshi kenüh mari luovehzah thi rüza naveh.

6Thi jüma rülo vü juküjiwa nato vü rhoküpehri nüh hakümjie küza naveh, halie, hiri küluozheri vü thi Assiria kajiwa vünüh hiri vizhutsü üta hiri nüh zhüküwari vü ti hakümjie samthuoh! Thi hiri tü, mokümjie vünüh mürie na lo?” ti küza.

Isaya 21

Babilon Küülu Kümohtsa

© 2015 Bible Society of India.

1Ajuhküji reza kenüh zhü kütsü. Negeb vü nyiazamrhüri nüh rhühküwa üta, jüma tü küpohu vünüh ru, kükrükungo azhih vünüh.

2Kümohtsa kükho küsü hi vü küza; prüküviri nüh prüviviti, thi küzorieri nüh zorierieti. Tse khru luo, O Elam, mükiele luo, O Media; ma nüh saküümnomna aveh hi nüh saküramthuoh.

3Jükenüh eh küzo tü amüsheküna nüh promthuoh; kümnomna nüh hi retemthuoh, nyimzari atsaküna vü kükho kümjie; hi nüh küngie tetsuo jüta thuoüji hi tü mükünara nüh sana küsa kenüh, hi tü luovehzamthuoh, jüta thuoüji hi tü küngurawa nyu.

4Eh müshe tü küraküpremthuoh, kümzhoh nüh eh züh sakümgemthuoh; küthohrie hi nüh kümnguwa tü eh kenüh khekhetaküüshü satewathuoh.

5Mari nüh tokü̈sape küche, mari nüh aphori shie, mari tü tsa, thi zhu. Süraluo, O kajitsari, vüjuh viajohuo thse luo!

6küpakenühnyunü VÜWA hakümjie hi vü: "Wa nü künoteri küsü saluo, ma tü mowa ngu nüh ma nüh vi küüzaluo.

7Awieluo vünüh rawunyiri rawu rügivü kütse, rawuküzahri rügivü kütse, utri rügivü kütse, ma tü kükhakükhe nü küüna luo, kükhakükhe sheh taji," ta küza.

8Thinü akünguri nüh: "Künotekhajie rügi küsü vü hi nüh tsie, O VÜWA, arülovü mükütuo wie thuoh nüh, thi rüza ajü hi nüh riekükühuope vü hitü küpe.

9 Thi halie, rawu rügivü kütseri tü hala tsethuo rawu rügi nyikünyinyi vünüh." Thi ma nüh küüza, "Külumthuoh, külümthuoh Babilon tü; thi ma zhehzheri atso aveh, ma nüh azhih vü küloriemthuoh."

10O eh mütha kürütsepe thi eh rahewa, hi nüh VÜWA vünüh mowa künara nüh, Israel Saküüwuowa, hi nüh noh vü küthsü veh.

Edom Kenüh Zhülekütsü.

11Duna kenüh azhüle küsü. Nyi küsü nüh Seir vünüh hi ji, "Künotewa, arüza tü küthake na lo? Künotewa, arüza tü küthake na lo?" ti sa.

12Künotewa nü: "Arüne tsüthuoh, thi arüza nga tsethuoh. Mükütüküzü nohri nüh kürü nta thuoüji kürü luo; shele ru luo," ti rületsü.

Arabia Kenüh Zhülekütsü

13Arabia kenüh zhü kütsü. Nohri tü Arabia kürehmoke vü nori rhonaveh, O Dedan refüri.

14Küüriehri vü ajuh viru tsüluo, alohse vi prikütseri mütu luo, O Tema zhih vü rhoküpehri,

© 2015 Bible Society of India.

15küpakenühnyunü mari tü anyuchuri vünüh zhüteküwathuoh kenüh, anyuchuwa shozhuküru vünüh, lawih hehküsa vünüh, thi arie küchieluo küveh vünüh,

16küpakenühnyunü VÜWA nüh hi vü hakümjie, "Akeküsie mahvi müzhenü mahvi küsü azhie vünüh Kedar kütholathovü aveh tü asekhe vü terum naveh;

17thi Kedar atsari lawihküvi kümnyie kümzho nyiri tü zülam naveh; küpakenühnyunü VÜWA Israel Saküüwuowa nüh küzakümthuohkenüh," ti küza.

Isaya 22

Jerusalem Kenüh Zhülekütsü

1Hamatü kümohtsa anyuo kenüh azhüle küsü. Noh tekükhru tü mazhühnyo mowalo, nohri aveh, azheh rügiri vü,

2nohri küüjakünyasheh nyujiwa, loküzhe nyu ülo? Noh nyi rehthekümri tü anyuchuwa nüh mürehthe, nyutü ariepe vünüh müsü.

3Noh takrüri aveh tü kreta zhütewa, alawih müvi nüh mari tü revitewa. Nohri künguri aveh thuoüji revitewa kheh, ma mpa nüh mari tü kületsuo vü zhütewa wie ketünga.

4Jükenüh hi nüh: "Hi vünüh notheriem luo, hi tü arüthsü khieloti küshu kükrie küsam luo; eh nyira tsavühri zorieküm kenüh eh luoveh kürüzi nti küsa küüroh müsa tüm," ti küza

5küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa tü kümohtsa anyuowa vü nyinyaküm thi kürüzarüpuo rülo pehküveh kenüh, azieri fephuoküm thi aküzhiri vü küzieke.

6Thi Elam tü rawuhkheka thi rawuhnyiri sie nü shüchuku vü, thi Kir tü ajohuo müküzhute nüh sa.

7Nohri nüh kürükatsa anyuori tü rawuhkheka nüh pro, thi rawuhnyiri nüh akheriri vü mari kütsiepe vi.

8Ma nüh Judah küüzhutewa vijamthuoh, jüma rülo vü noh nüh Reza Zhehwa rietsokrüri no,

9thi David nyujiwa küütheleri zhiküm noh nüh ngu, thi noh nüh juhkhre lahwa ajuhri vizhuh,

10jütisanü noh nüh Jerusalem azhehri kürüh, thi noh nüh aziewa sakümzho na küsa kenüh azhehri zochiem.

11Noh nüh ajuhkhre kürüwi juh kenüh azie künyi azhievü ajuküsatheku küsü sa. Thitü noh tü jüma küsawa müno, nyutü khanavü nüh jüma kürüzhewa küchiekemüsa.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüma rülo vü VÜWA Saküüwuowa nüh akükrie thi kürümuo kenüh, alüse kümtse thi tsakie vi tseke;

13thi halie, loküzhe thi aloküwie, shüvotsa sühthe thi nyihzhü fethe, asa tsa thi akhah zhu, "Hiri tsa thi zhu ünüh raluo küpakenühnyunü hiri tü thuotü süm na thuoh nüh," ti sa.

14A VÜWA nüh ma mpa eh khüna vü küthsü küngumthuoh: "Nohri müjie küsü küju nü künakhie hamatü nomjara," ta VÜWA Saküüwuowa nüh küsa.

Shebna vü Hamna Küsü

15Kümsietsa VÜWA Saküüwuowa nüh, raluo, alieküno, hama vü waluo, Shebna vü, azheh alüwa, thi ma vü:

16Noh tü hala mowa sa nti thi thawa nüh hala noh sieru taji noh mpa noh kenüh arüku phie lo, noh kümsie vünüh arüku küphiewa, thi noh mpa noh kenüh alokrü vünüh küpehpe kühoukewa?

17Halie, VÜWA nüh noh vi akükhra anyiwa. Ma nüh noh shote nü küjephoke naveh,

18thi noh shoh küzülezüza naveh, thi saküüzhierü küsükümjie azhih kümza vü vija naveh, thi jüla nüh noh rawuhkheka küzhu sanaveh, noh vüwa azheh saküüzükrüwa.

19Noh müpezheh vünüh hi nüh noh müzhuthem naveh, thi noh shohjam naveh.

20Jüma rülo vü hi nüh Hilkiah atsa Eliakiam eh siepewa ji naveh;

21thi hi nüh noh kruzhu küühawa vi ma küzhutsü naveh, thi noh kütsekevüh vi ma tseketsü naveh, thi noh akükhrawa ma ke vü phraketsü naveh; thi ma nüh Jerusalem vü rhoküpehri thi Judah zhehlora apa küsü sanaveh.

22 Thi hi nüh ma safü rügivü David zhehlora lepie küsa vü thsetsü naveh; ma nüh saküm vü nyi küsü nga nüh mükhe ra; thi ma nüh kheküm vünüh küsü nga nüh müsa ra nüh sam.

23Thi hi nüh azhie küütoh küsü vü kümchi küsü kümjie ma zekem naveh, jütisanü ma tü ma pa zhehlo vü küchiekürhe kükajipeküsü sanaveh.

24Thi mari nüh ma rügivü ma pa zhehlo küüzho aveh haketsü naveh, atsatoriwa thi shuküru, küfüküjuh kütazütara aveh, ahuori vünüh wa küfüri küju aveh.

25Jüma rülo vü, ta ashiejira VÜWA nüh, azhie küütoh küsü vü kümchi zephoke küsawa tü vijam nathuoh; thi jüma tü rehjam nü tsuotsatewa na thuoh, jütisanü akhuo jüma rügivü küpehwa tü vijamtü naveh, küpakenühnyunü VÜWA nüh küzakümthuoh kenüh.

Isaya 23

© 2015 Bible Society of India.

Foenicia Kenüh Azhüle

1 Tair kenüh zhülezhü. Krie luo, O Tarshish juhieri, küpakenühnyunü Tyre tü
zoriejamthuoh, azheh nyutü aluo münyie nüh! Saipras zhih vünüh jüma tü mari
vü küzaküthsümthuoh.

2Zotipeluo, O juküji nato vü rhoküpehri, O Sidon vü süküsari; noh zhüleküvüri
tü juhküjiwa karitewathuoh,

3thi mari tü ajuh hozakeri rügivü pehvehthuoh; noh künyirhie tü Shihor atsuo,
Nile kümahwie; noh tü akuoküjira süküsawa.

4Zükrüluo, O Sidon, ajuhküji nüh küza kümthuoh kenüh, ajuhküji
shiekukümzhowa nüh: "Hi tü atsaküna nga nyutü atsaküwuo nga müsa, nyutü
mükürüsarunga noküsüra mürü," ti küza.

5Azhükewa tü Egypt vü küru vü; mari tü Tair zhüke rügivü amüsheküna
sanaveh.

6Tarshish vü tsekari tewaluo, krie luo, O juküji nato vü küpehri!

7Hamatü nohri küsieke anyuji ma shuküru tü khana vünüh wiethuoh, ma jih nüh
ma vüwa kületsuo vü sakümwa tü hama ülo?

8Thawa nüh Tair vü hama müshethuohlo, kajilüwe lüwe kütsüwa, ma süküsari
tü kajitsari, ma sietsokrü küzhuri tü azhih vü küchiekürheri ülo?

9 VÜWA nüh jüma mshesaveh, kütholathovü kürhiezarhiechi aveh sakümnemü
nta, azhih wa küchiekürhe aveh samküüchiekürhe nta.

10Noh zhih tü Nile kümjie kümzhiechüwa saluo, O Tarshish tsavühwa, akükhe
küsü nga münyiethuoh.

11Ma nüh juhküji nyievü ma ke thsuoke; ma nüh kajiperi küzhühmthuoh;
VÜWA nüh Kanan kenüh azhütsümthuoh, ma shiekuri zoriem üta.

12Thi ma nüh: "Noh tü mürietsera le wie thuoh, O Sidon tsavüh mükürüsari mürü
luo; süraluo, Saipras vü tsekari tewaluo, jüla wie nga noh tü kümnyie küpehwa
nyu," ti küza.

13Halie Khaldeara zhih! Anyi hamari tü; Assiriari nyu. Mari tü Tair vi kükrükhre
samwari kütsamluonta samthuoh. Mari tü makümkieshe khajieri samthuoh,
mari nüh ma kajizhehri zoriemthuoh, mari nüh ma tü ferie küm sa.

14Reraluo, O Tarshish juhieri, noh shiekuri tü jakümsü kümthuoh kenüh.

15Jüma rülo vü Tair tü kaji küsü rülo vü kümjie mahvi rürake kümam nathuoh.
Mahvi rürake sehkhe vü, küüphroküphrievühwa azahwa üta sam naveh,

16"Atakhu vi luo, anyujiwa müikiele luo, O kümaküm küüphroküphrievühwa!
Jikhi küzü saluo, azah khieloti reihi luo, noh tü küümsheke na küsa kenüh," ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

17Mahvi rürake sehkhe vü, VÜWA nüh Tair küzhunoruna, thi ma tü ma kümsawa vü shele ru naveh, thi azhih anyievü azhihvü kajiperi aveh sie nü küüphroküphrie sanaveh.

18Ma süküsari thi ma keküsieri tü VÜWA vü müthüm naveh, jümari tü küsazhuhwa nyu nyutü kümshiewa nyu, thitü ma süküsari nühVÜWA tüvü kürhori vü ashie küüshekücha thi thsümnyi kümhie tsünaveh.

Isaya 24

VÜWA nüh Azhihwa vü Kümnomna tsünaveh.

1Halie, VÜWA nüh azhihwa tü küümsüjam naveh thuoh thi küüzoküzam na thuoh, thi ma nüh azhi atsowa tü saküüpam naveh thi ma nyieh nü rhoküpehri saküvoriem naveh.

2Thi jüma tü anyiri vü üta, navüwa vü nga jüüta sanaveh; tükhawa vü üta, ma vüwa vü nga jüüta sanaveh; siepevühwa vü üta, aküzhuwa vü nga jüüta sanaveh; aküsüwa vü üta, aküzhuwa vü nga jüüta sanaveh; aküphrewa vü üta, ashewiküvüwa vü nga jüüta sanaveh.

3Azhihwa tü kümsieja khehm naveh thi jakümsü khehm naveh; küpakenühnyunü VÜWA nüh azhü hama küüza kenüh.

4Azhihwa tü külu thi wazhü vehthuoh, azhihnyiehwa tü saküthasü thi wazhü vehthuoh; atülüri tü azhihwa nga sie nü thasü vehthuoh.

5Azhihwa tü ma kükhu vü kürhori vünüh saküümne vü pehmthuoh; küpakenühnyunü akhonyori vüriemthuoh azhühkheri wusa wuriehmthuoh, küsuokürho kütsathuowa zokhumthuoh.

6Jükenüh kümzü küsü nüh azhih shohriemthuoh, thi ma rügivü rhoküpehri tü mari künakhie kenüh münomnamthuoh; jükenüh azhihwa rügivü rhoküpehri tü rothemthuoh, thi anyi pike müpa nüh küükhesa.

7Akhah tü saküükriekrieti, rhelivirhu tü wazhü vehthuoh, luoveh vü loküzheri aveh tü sahzhile khehvehthuoh.

8Akruokruo külozhelokukhi küzohmthuoh, loküzhe jikhi tü lemthuoh, topito külozheloku küzohmthuoh.

9Mari tü azah sanü akhah müzhu le wie thuoh; kümzo küzhuvüh tü aküzhuri kenüh khatewa.

10Kürzarüpuo nyujiwa tü zoriejamthuoh, azheh aveh tü khe khehm nü nyi küsü nga mükütura samthuoh.

11Akhah mükünyie kenüh ale vü azhüzie tsethuoh; loküzhe aveh tü ma münüleh jumthuo; azhihwa aloküwie tü zheküzemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Anyujiwa vü küüzoküza samthuoh, akheriri tü ferieferie khehmthuoh,

13küpakenühnyunü azhih azhie vü tü akuoküjira azavü jüüta vüvüh samwienathuoh, Olive rhu avi kürho üta, rhelivi lam nü amahse küphah üta.

14Mari nüh jikhi zie kümsie, mari tü loküzhe kenüh azah reihi; VÜWA küsieke rügivü nüh mari tü zhietu vünüh zie.

15Jükenüh zhieshu vünüh VÜWA vü kütholathovü tsü; juhküji nato vünüh, VÜWA, Israel Saküüwuowa anyo vü.

16Azhih küpohteri vünüh hiri tü küsiake zahri künara, künyitsawa kütholathovü. Thitü hi nüh, "Hi tü thasümthuoh, hi tü thasümthuoh. Hi tü amngu küümsümluo! küpakenühnyunü aroküshiri tü aroshi nü sa, aroküshiri tü aroshi sheh nüh samthuoh," ti küza.

17Kümzhoh, küpieke, thi kütievüh tü noh rügivü peh veh, O azhih vü rhoküpehri!

18Thari nüh kümzhoh jikhi vünüh zhütewa nüh, jüma thuoh üji küphieke lovü küluke naveh, thi küpieke lovü nüh mürizhu teküwa wa thuoüji akütie vünüh küza naveh, küpakenühnyunü atülü mürhülehpieri tü samthuoh, thi azhihwa ajupe tü khekheta küshü veh.

19Azhihwa tü zokhuoriemthuoh, azhihwa tü müzükhririemthuoh, azhihwa tü küzhükhuomthuoh.

20Azhihwa tü kümsheri kümjie puolepuozamthuoh, aphrü küsü kümjie kelekezamthuoh; ma küphrürie tü rügivü küzho nü pehmthuoh, thi külum nü müsürara le nüh samnathuoh.

21Jüma rü lo vü VÜWA nüh atülü shiejiwa kümnomna tsü naveh, atülü vü, thi azhihwa kajiri, azhih rügivü nüh.

22Mari tü aküsiküsari üta küphieke küsü lovü kürü sehzhu naveh; mari tü küsizheh lovü khekem naveh, thi rülo hozake asevü nüh mari kümnomna tsü naveh.

23Jü thuoüji asa tü sakürüzam na thuoh, thi arienyi tü zükrüm na thuoh; küpakenühnyunü VÜWA tü Zion küzhi rügi vü thi Jerusalem vü ti kükaji sanaveh thi ma kükhruori atü vü ma kütholathovü küthsükungu tsü na küveh kenüh.

Isaya 25

Küsiake Küreihi

1O VÜWA, noh tü eh Saküüwuowa lie; hi nüh noh sakümsie tsü naveh, hi nüh noh nyo siake naveh; küpakenühnyunü noh nüh küngo zanyori küsa kenüh, khana vü zhütsanü thi künyitsazhütsa vünüh rüzhe sakümri,

© 2015 Bible Society of India.

2küpakenühnyunü noh nüh anyujiwa tü küüvükeluo küsü samtüthuoh, ashieku nyuji tü küferie küsü samtüthuoh; anyiliera kajizheh tü anyuji nyu wiethuoh, jüma tü piketü küsale ra wa nyuwiethuoh.

3Jükenüh anyi küzhori nüh noh saküütholathovü naveh; mükünyishi kuohjira nyujiri nüh noh krü naveh,

4küpakenühnyunü noh nüh kümkhuori vü ashieku küsü sa ru, ma müsheküna vü küthotsawa shieku küsü sa, tsomrhü vünüh kümnyite küsü thi aküsa vünüh küükhe küsü satsü; küpakenühnyunü mkünyishiwa nüh küwuzhu tü tsomrhü nüh azie vü wa küka kümjie wiethuoh,

5aküsa küüwe vü küka kümjie. Noh nüh anyiliera jikhi sa küsajim tüthuoh; akülu küükhe küsü nüh aküsa kütote üta jükümjie mükünyishi wa azah tü saküüzom tüthuoh.

Saküüwuowa nüh Kütsazhu küsü küüche

6Hama küzhi rügi vünüh kükhratsara VÜWA nüh anyiri aveh kenüh zanyo küthü, akhah küütsehkeri vi, arüjoh küpro aküthü zanyori vi, akhah küütsehke züa küümhiekeri vi akhu küsü sanaveh.

7Thi ma nüh aküzhi hama rügi vünüh anyiri aveh vü vijake küsaküüzhutewa, akuoküjiri aveh anyiehvü küziete shohte küsa. Wazoriem naveh.

8 Ma nüh küsuokürho aküsü müzhum naveh, thi anyieh aveh vünühVÜWA Saküüwuowa nüh arüthsüri nemtü naveh, thi azhih aveh vünüh ma nüh ma nyira müküchie vijamtü naveh; küpakenühnyunüVÜWA nüh küzakümthuoh kenüh.

9Jüma rülo vü, “Halie, hamatü hiri Saküüwuowa; hiri tü ma huoruthuoh, ma nüh hiri küülole nta küsa kenüh. Hamatü VÜWA; hiri nüh ma huo ru thuoh; hiri tü kürü ma küülolewa vü alowie thi nyierakhruo ünüh raluo,” ta jüma nüh küza naveh,

10 küpakenühnyunü VÜWA ke tie aküzhi hama rügivü peh na küvehkenüh, thi küphieke lovü mieshüsü künyinyah üta Moab tü ma pevü nyinya naveh.

11Juhkümshuhri nüh ma ke küchua küze nü kümshuh üta jüma azhievü ma ke küchu-a küza naveh; thitü VÜWA nüh makürhiezarhiechi thi ma ke zanyoküsathsü ti vikütsuom naveh.

12Thi ma zieri kümsie shiekuri ma nüh asaji vü viam naveh, sakürünyiem naveh, azhih vü vehjam naveh, azhitho vü thsem wie naveh.

Isaya 26

Saküüwuowa nüh Ma nyiri vü Kükhrara Tsü naveh

© 2015 Bible Society of India.

1Jüma rülo vü azah hama tü Judah zhih vü sanaveh: “Hiri tü anyuji kümzho küsü pehveh; ma nüh azie thi arüperi üta küülole sakütoke naveh.

2Akheriri satsüluo, kütsotü peküveh akuoküji künyitsari tü alovü tura naveh.

3Noh nüh ma tü aluovehkürüzi aküju vünüh pehrathuoh, ma müshe tü noh rügivü pehvehthuoh, küpakenühnyunü ma tü noh nü lehküno kenüh.

4Küsuokürh VÜWA vü aleh noluo, küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa thuoüji küsükürho lokrü küsüküsa kenüh.

5Ma nüh kümsie vü rhopehküvehri asaji vü viakümthuoh kenüh, anyuji kümsietsawa. Ma nüh jüma asaji vü visamthuoh, azhitho vü vehjakemthuoh.

6Ampha nüh jüma nyinyahmthuoh, kümkhuora mpha nüh, küthotsara lekha nüh,” ta riehi naveh.

7Künyitsara leh thuoüji kütori; noh nüh künyitsara lekhuji tü saküüchomtü thuoh.

8Amoh lesari lekhuji nü, O VÜWA, hiri tü noh huo veh; noh küthomo anyo tü eh kürholi kümnguwa wiethuoh.

9Eh kürholi tü arüza vü noh mngunguti, eh sietse tü eh lovü nüh no mngusheh nü noh phahphahti, küpakenühnyunü noh lesari tü azhih vü küpeh vü, azhih nyievü rhoküpehri tü künyitsa müthsüra.

10Mükütüküzü kümsüküsawa vü küütso kütsa thuoüji, ma tü künyitsa müthsüra nüh sasati; kümsho azhih vü ma nü kürele teküwa sasati, thi VÜWA küngowa müngu nüh sasati.

11 O VÜWA, noh ke tü arügivü khrokethuoh, thitü mari tü jüma müngu. Mari tü noh nyira kenüh noh kütsaza küüngu luo, thi küzükrü luo, noh küruoluori kenüh anyih nüh mari küüzoriem luo.

12O VÜWA, noh nüh hiri kenüh luovehkürüzih shiatsü naveh, noh nüh hiri kenüh hiri küüroh aveh satsüthuoh.

13O VÜWA hiri Saküüwuowa, noh nyievü avüwa küpa hiri rügivü takrü küsa münyie, thitü noh nyo müpa nüh hiri tü sieke küveh wie.

14Mari tü sümthuoh, mari tü kürho lewa nyuthuoh; mari tü arüzhe küsü wie, mari tü küsühra wa nyu; jüma küju wie nga noh tü küzorie vi mari küjumthuoh thi mari kümsheke aveh nejamtüthuoh.

15Thitü noh nüh akuoküji saküzhimthuoh, O VÜWA noh nüh akuoküji saküzhimthuoh; noh tü tholathovümthuoh; noh nüh azhih rüshu aveh saküjimthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

16O VÜWA, amüsheküna vünüh mari tü noh phahthuoh, noh phraküsosie mari vü
küpeh vü mari tü akükhuo küshoke.

17Nyimza küsü nüh atsakümoh kümjie ma tü aküna vünüh zie nü, ma tü ma
tsotho shenyiteru thuoüji, jükümjie hiri nga noh kenüh, O VÜWA;

18hiri nga atsamoh, hiri nga kürüüa, hiri tü amürhü vizhu küru üta wie. Hiri tü
azhih vü küvizhu küüroh küsü nga müsa, thi azhihnyie vü rhoküpehri tü
küluküm müsa.

19Noh sükümri tü rho naveh, mari sümo tü süra naveh. O azhitho vü kürhori süra
nü loküzhezah reihiluo! küpakenühnyunü noh küzo tü aküwie küzo küsa kenüh,
thi küükhe azhih vü noh nüh jüma tü küütsuotsanaveh.

Ashih thi Küsalera.

20Raluo, eh nyiri, nohri wiepa ri vü luo, thi noh se vünüh nohri mükhieri khem
luo; tsotho pike kenüh nohri mpa nüh küthi peh luo arükümthowa müjie kükari
küju nü,

21küpakenühnyunü halie, VÜWA tü ma pe vünüh tsezhu kütsethuoh kenüh azhih
vü rhoküpehri mari künakhie kenüh kümnomna tsü nta, thi azhihwa nüh ma
rügivü azüh küüthü küpie naveh, thi ma kürehthe küüzhute le wa nyuthuoh.

Isaya 27

1 Jüma rülo vü VÜWA nüh ma nyuchu akükhra, aküji thi kümzho vi nü
kuozhüteküwa aresü Leviathan vü kümnomna tsü naveh, Ju mürekürelereza nü
kütse resüwa, thi ma nüh juhküji vü küpeh wa rehthem naveh.

2Jüma rülo vü: “Akülo rhelivizhuh küsü, jüma zhi riehi luo!

3Hi, VÜWA, tü jüma kühuowa; tsotho aveh hi nüh jüma ajuh zü, küsüküsü nga nüh
jüma mküüzothenti küsakenüh hi nüh jüma rüza rülo huote;

4hitü arükümtho münyie. Thawa nüh arie nü arüzhü thi aluo thsesanü hi sie
küüsaluo na lo! hi tü wa nü mari siesaluo na nü, hi nüh mari kürü tso khehm na
nü.

5Nyutü mari nüh eh kütsathuo sam luo, mari tü hi sie nü kütsathuo sam luo, mari
tü hi sie nü kütsathuo sam luo,” ti küza.

6Ru na küsa rülovü Jacob tü arüzoh chake naveh, Israel tü wu naveh thi shi zhu
naveh, thi azhih ajü aveh vü avi nüh pro naveh.

7Ma nüh mari küürhieri küürhie üta mari kürhiethuoh ülo? Nyutü mari
kürehtheri nüh kürehthe üta mari rhethem ülo?

8Küüto küto vünüh, siteküwa vünüh noh nüh mari vü kükhraküthse sa; zhieshu
mürhü rülo vü ma nüh ma kükrükhre wu nüh mari vijam.

© 2015 Bible Society of India.

9Jükenüh hama vünüh Jacob künakhie tü noja tsüm naveh, thi hama nüh ma kükhiemuo vijaküma avi aküprowa wiethuoh: ma nüh kükhurüpera lohri aveh tü aloh tohkümnya küm kümjie, Asherim nyutü kükhurüpera sierhe küsü nga kütokewa nyu,

10küpakenühnyunü shiekukümzho nyujiwa tü küüzoküzamthuoh, rhoküpehpe tü küpohu mthuoh thi kulemthuoh, reza kümjie; jüla tü mieshüzah nüh mürhuovehthuoh, ma tü jüla zeh, thi ma tsuona ri müzuotsa veh.

11Ma zhuri süm thuoüji jimümti; nyimzari nüh ru nü jümari vi taji anyih sasati, küpakenühnyunü anyi hamari tü aküthsü mükünyieri; jükenüh mari küsawa nüh mari vü rüthaküna küpehwa nyuthuoh, mari küsazhuwa wa nüh ma ri vü küütso küütsawa nyu thuoh.

12Jüma rülo vü Eufrates rüku vünüh. Egypt kütso küju VÜWAnüh athsuo rütsezhu naveh, thi nohri nüh küsü sü nüh khuhzhunaveh, O Israel nyiri.

13Thi jüma rülo vü tütü küji küsü khu naveh, thi Assiria zhehvünüh kümiekümri thi Egypt zhih vünüh zhejakümri tü Jerusalem vü kümtsewa küzhi rügi vünüh VÜWA khurü naveh.

Isaya 28

Zhietü Kajipewa vü Hamna Küsü Tsü.

1Efraim kümsheri kürhieza kajilüwe wa, thi ma kütholathovü küzü küwu kuotseteküwari vü, jüma tü akhah vi nü küchari künyirhie anyuo alü rügi vü peveh!

2Halie, VÜWA thuoüji küsü wie thi ma tü müzhom thi khram; tsomrhü razhi küsü kümjie, kümzhiechü ajuhri kümjie, tsomrhü kümzho küsü kümjie, kümzhiechü ajuhri kümjie, ma nüh küvürie vi azhih vü veja küze naveh.

3Efraim kümshe kürhieza kajilüwewa tü ampha khu lovü nyinyamnaveh;

4thi ma kütholathovü küzü küwu kuotseteküwa, jüma tü künyirhie anyuo alü rügi vü, müzhü atüvü ampah küpe pokhuwa kümjie; nyi küsü nüh jüma küngu vü, ma ke vü turu thuoüji müküzhikewiethuoh nüh vikuo tsamzhumümti.

5Jüma rülo vü VÜWA nüh kütholathovü kaji küsü sanaveh, thi ma nyi kümtori vü lüwe küzü küsü sanaveh;

6thi ashih vü küpeh vü kümsho sietse küsü sanaveh, thi akheri vünüh arieri asevü zhe küüshelera kükhra ngunaveh.

Isaya thi Judah Setsaküthsü Kümsheri.

7Hamari nga akhah kenüh puozhipuoluo veh thi aküzhe küm vünüh puolepuoza veh; anavü thi setsaküthsüwa ngu kümzo küzhuvü vünüh puozhipuoluoveh,

© 2015 Bible Society of India.

mari tü akhah vünüh rüzamthuoh, mari tü kümzo küzhuvüh vünüh puolepuoza veh; mari tü kümohtsa vünüh zeh veh, mari tü alesa kütsü vünüh müshümümti,

8küpakenühnyunü toküsape aveh tü küüwuo nüh pro, azhie küsü nga arhekümne mükünyie münyie.

9"Ma tü thawa vü zanyoküthsü sosie na lo, thi matü thawa vü azhülewa küzaküzena lo? Tünüjuh nüh mo saküükhruori, atünü vünüh vikümri naveh ülo?

10küpakenühnyunü küsosiezhü rügivü küsosiezhü rügivü küsosiezhü, rüleh küsü rügivü rüle küsü, rüleh küsü rügivü rüle küsü, hala nüh pike, tula nüh pike,"

11 Nyu, thitü anyithera pomieri vünüh thi anyieliera mizhi vünüh VÜWA nüh anyi hamari vü phrahte naveh,

12ma nüh jümari vü, "Hamatü kümnyie; nokütseri vü kümnyie tsüluo; thi hama tü kümnyie," ti küza; tü mari tü küüna wa nyu.

13Jükenüh VÜWA zhü tü mari vü küsosiezhü rügi vü küsosiezhü sanaveh, küsosiezhü rügi vü küsosiezhü sanaveh, rüle küsü rügi vü rüleh küsü, rüleh küsü rügi vü rüleh küsü, hala pike, tula pike; jüta küsa vünüh jümari tü asevü tseketewa naveh, thi zokhuom, küzam, thi vitewa naveh.

Zion Kenüh Jükeloh Küsü.

14Jükenüh nohri VÜWA zhü künaluo, nohri küriesarie nyiri, Jerusalem vü anyi hamari takrü küvehri!

15küpakenühnyunü nohri nüh, "Hiri tü aküsüri sie kütsathuoh samthuoh, thi küsürazhie sie azhüka pehmthuoh; kümnomna külüwute nüh kari küru vü jüma tü hiri vü küruwa nyu; küpakenühnyunü hiri tü akürie vi hiri kümnyipe samthuoh, thi küzhüja vünüh hiri tü kümnyie vimthuoh," ti küza;

16 jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh, Halie, hi tü ajupe küsü Zion kenüh shieveh, aloh küsü müteküm aloh küsü, akürhe jühkeloh küsü ajupe kütoh küsü: Thari nüh tsotü naveh ünüh küpretsaprelo vü küpehwa nyu.

17Thi hi nüh akürіwa kümsho satsü naveh, thi künyitsa vi nüh küütevüh sana; thi arazhi nüh akürie vünüh kümnyipe küsawa rhüjam naveh, thi ajuhri nüh küükhtevüh külüwoutem naveh, ti küza.

18Jüta thuoüji nohri nüh aküsü sie nü tsathuoküsawa tü zhünyo mküshu samnathuoh, thi nohri nüh küsürazhie sie küzhühkawa tü mütsiera thuoh; kümnomna küülüwoute nüh kari küru vü jüma nüh nohri tü fe küzahm naveh.

19Jümatü küzakele kari ru naveh ünüh jüma nüh nohri vitewa naveh; jüma tü arüne kürüzhu kari ru na küveh kenüh, thi azhülewa thsünta küsatü akükrü küsü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Azewa tü kümlule kenüh nyi küsü nüh müküchuo ra nüh sam, thi athsükühie
tü küzahle kenüh mühietera nüh sam.

21 Perazim küzhi vü küsühra üta VÜWA nüh sühra na küveh kenüh, Gibeon
anyuo vü üta ma tü sühra naveh; ma küürohküli sa nta, ma küürohküli tü
mükungu sa! ma küüroh küroh nta, ma küüroh tü asathe!

22Jükenüh müriesarienyi tümluo, nohri kütsarü tü sa kümzhom üsü nüh;
küpakenühnyunü küzorie phrake kümhi nüh küünarathuoh kenüh,
VÜWA Saküüwuowa vünüh azhihwa rügi aveh vü.

Saküüwuowa Küthsü

23Akhüna küprüke nü eh jikhi künaluo; kümrheke nü eh zhüküphra künaluo.

24Ma tsü küzhuh kenüh kükhahouwa tü khahuo pehhouveh ülo? ma tü azhuh
khahoule khahuza peh huo veh ülo?

25Ma nyiehri ma nüh sakütom thuoüji, ma tü tsümazhüri zhuh mveh ülo, thi
hiemtha akürikürі vünüh thsethi khuozhikürümie ma zhie kükato vü, thi amütha
küpari anato wuovü müthse ülo?

26küpakenühnyunü ma tü kükatowa süphietsü; ma Saküüwuowa nüh ma sosie,

27aluoshü mtha aveh tü athsoküfevüh nüh fe müveh, nyutü ma nyiehvü satürü
küpriwa müveh; thitü wuori tü athsoh nüh kürhie veh, thi wuori tü azhietsü nüh
vi kürhie veh.

28Anyi wuori nüh alohse mütha toh veh ülo? Nyu, ma tü küsuokürho jüma
mürütse; ma nüh ma mieshü satürü jüma nyiehvü ma rawou sie küwa vü ma tü
jüma mütoh nya.

29Hama nga VÜWA vünüh ru veh; ma tü küzhühphie vü küngoshewa, thi aküthsü
vü kümphtsawa.

Isaya 29

Jerusalem Müngu.

1Halie, Ariel, Ariel, David nüh kürünape küsa nyujiwa! Amahvi vi amahvi
thsephe luo; akhuri tü ma mari kümkiele vü küüzhü luo.

2Tü hi nüh Ariel müshe sakümnomna tsü naveh, jütisanü lorü thi rümuo naveh,
jüti küsa vü ma tü hi vü Ariel küsü kümjie sanaveh.

3Thi hi nüh kürünape sa noh mükiele naveh, jütisanü khajieri taji noh mükieke
naveh thi hi nüh noh vü mükieshe küm küüroh sakem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Thi azhih akösheh vünüh noh tü azhüphra naveh, azhitho kükhu vünüh noh zhüri tü shuru naveh; arüzhe jikhi kümjie noh jikhi tü azhih vünüh shuru naveh, thi noh zhüküphra tü azhitho vünüh hi eh pa azhühzhe zhu naveh.

5Thitü noh noküümara shieji tü azhitho kümnye kümjie wie naveh, thi mükünyishi ra shieji tü akuh ru kari küwa kümjie sanaveh,

6noh tü VÜWA nüh pharu naveh, atsoküshi mükhrüküzhü thi jikhi küji vünüh, nyiazamrhü thi tsomrhü vünüh, thi tsoküüra anyihzhu vünüh.

7Thi Ariel sie küsaluo akuoküjiri ashiejira aveh, ma sie küsaluo aveh thi ma shieku thi ma müshe saküümnomna tü, arüza vü kümohtsa amoh küsü kümjie naveh.

8Kürüma nyiküsü nüh tsavehta amoh motaji rüma nü küsühra vü mükümwa üta, nyutü küüriehri küsü nüh zhu taji moh nü thasü taji sühra, tü ma küürieh samküra nüh küsa üta, Zion küzhi sie küsaluo akuoküjiri aveh ashieji nga jükümjie sanaveh.

Mükümzhe Kükrüzhüri.

9Nohri mpa nüh zhehphrozhenyie luo thi küzhephrozhenyie vü pehluo, nohri mpa nüh küju luo thi küüju vü peh luo! Müshe luo, tü akhah küzhu vünüh müsa tüm; puolepuoza luo, thitü kümzo küzhu vünüh müsa tüm!

10 küpakenühnyunü VÜWA nüh nohri rügi vü küzehmophoke sietse küsü küshoke taji, nohri notha kümamthuoh, setsaküthsüri, thi nohri lü tiehmthuoh, tümari.

11Thi kümohtsa hamari aveh tü nohri nü fete küm lasipha küsüazhüri kümjie wiethuoh. Nyiri nüh jüma küchiera nyi küsü vü, “Hama chie luo,” ti küza. Ma nüh, “Hi tü müchie ra, küpakenühnyunü jüma tü fete kümthuoh kenüh,” ti küza.

12Jüti küüza vü mari nüh anyi müküchiera wa nü lasiphawa kütsüvü, “Hama chie luo,” ti küza, thinü ma nüh, “Hi nü müchiera,” ti küza.

13 Thi VÜWA nüh: “küpakenühnyunü anyi hamari tü mari vi nü shenyithi mari pomie vi hi chierhe, mari luoveh thuoüji hi vünüh kietuo, thitü mari nüh hi kükrü thuoüji nyiri nüh kümuomuo vünüh azhükütsü küsü;

14 jükenüh halie, hi nüh anyi hamari sie nü kükrüküngo zanyori sahü naveh, aküngo thi kükrüküngo; thi mari küthsüyiri zanyoküthsü tü pokahm naveh, thi maküthsüri tü küthim tü naveh,” ti küza.

Kürule kenüh Küluozh.

15Mari zhüphiekütsü VÜWA vünüh küthi küsheh kütseri tü kümhie küsara kütsüna, aküzo vünüh küürohri thi mari nüh, “Thawa nüh hiri ngu veh lo? Thawa nüh hiri thsü veh lo?” ta küza veh ünüh.

© 2015 Bible Society of India.

16 Nohri tü azanyori khamlele mümüti! aküfüküsawa tü anyisa üta jinaveh ülo;
zanyo saküsari nüh ma küsawa vü, “Ma nüh hi müsa,” ta küza mühie veh ülo;
nyutü zanyo küsazhuwa nüh ma küsazhuwa wa vü, “Ma thuoüji küthsükümshi
münyie ta küza mühie veh ülo”?

17 Tsotho pike azhie Lebanon tü avi khielota küpe azhuh küsüsana ta küsa müjie
ülo, thi avi khielota küpe azhuh tü areza küsü sam na ta küsa müjie ülo?

18 Jüma rülo vü kürüpori tü lasipha küsü azhüri künara naveh, thi kütsozo vünüh
notha küüjuri tü ngu naveh.

19 Kürünyiri tü VÜWA vünüh loküzhe kürüthe ngu naveh, thi anyira azavü
kümkhuori tü Israel kümtsewa vünüh rietsi naveh,

20 küpakenühnyunü mükünyishi wa tü zanyoküsü nga mükungu vü terunaveh,
thi küriesarienyiri tü münyie nüh sam na thuoh, thi kümsü sa nta noküvehri tü
vijam naveh,

21 thawa nüh azhü küsü nüh anyi küsü alomküra küüsasati, akheri vünüh nyuri
mükülehkütsüwa kenüh küjurü küsü sakhe sa veh, thi kürütso kükhuowa mlele
taji awuhleh vü küpehwa saküürelemümti.

22 Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh, Jacob zhehlowa kenüh Abraham
kürhesawa nüh: “Jacob tü küzükrü le wa nyu thuoh, ma nyieh tü mzhiteküwale
wa nyu thuoh,

23 küpakenühnyunü ma nüh ma tsari küngu vü, eh ke nüh küürohwa, ma zavü,
mari nüh eh nyo sakümtse naveh; thi Israel Saküüwuowa vü rüzhekrü nü tsü
naveh.

24 Thi sietse vü zih kümri tü küthsükümshi vü ru naveh, thi küjakhujazhiri tü
küsüphie vira naveh.

Isaya 30

Egypt rügi vü kütsathuozhü momasanüh saküm.

1 “Azhü mküüna tsari kümhieküsara kütsüna,” ta VÜWA nüh küza, “mari tü rüzhe
nüh sa veh, thitü eh ro nyu; thi mari tü kütsarü küsü sa, thitü eh sietse azhih nyu,
jütisanü mari tü kükhiemuo vi kükhiemuo thsephe na küsa kenüh;

2 mari tü Egypt vü tsuo nta tsezhu, eh küzhüphie müküna nüh, Faroah künyuote
vünüh kümnyipe vi na küsa kenüh, thi Egypt küükhe vünüh kütote phah na küsa
kenüh!

3 Jükenüh Faroah künyuote nohri küzükrü sam naveh, thi Egypt kütote kükhu vü
nohri sakürünyiem tü naveh,

© 2015 Bible Society of India.

4küpakenühnyunü ma küjiri tü ma mpa nüh Zoan vü peh wie ketünga thi ma
zhülekuvüri Hanes jum wie ketünga,

5makeri'a nüh akünyia samkütsüra nyiri kenüh aveh nga zükrümthuoh, küükra
thi akünyia vi müru nüh küzükrü thi sakküüzükrü vikürurí,"

6Negeb samwa kenüh azhüle küsü, küsüro thi amüsheküna azhih küsü vünüh,
khievü nüh amiewuowa awie thi amiewuowa avo ru nüh, areji thi aresü
küprüwa ru nüh, mari tü mari künyirhie rawuh küzahwa rügi vünüh vü, thi
makünyirhieri ut künyiehvü rügivü nüh vü nü makeri nüh akünyia samkütsürari
vü wa,

7küpakenühnyunü Egypt küükra tü amemkünyie thi kürütso wie, jükenüh hi
nüh ma vü, "Rahab toke küpehwa," ti ji,

8Tinü khinyi wa luo, mari atü vünüh jüma alopuo küsü rügivü rhüke luo, thi
lasipha küsü lovü rhüke luo, jüma tü kürule tsotho vü kenüh küsuokürho povü
küsü sanaveh,

9küpakenühnyunü mari tü azhümküüna nyiri atsa akürieri, VÜWA küsüphie
küna na müküsa atsari;

10setsazhüküphrari vü, "Müno tümluo," ti küza; hiri vü setsaküthsüzhü müza
tüm; hiri vü azhü küünazüri phrahte luo, akürie setsaküthsüzhü phrahte luo,

11aleh küpie luo, lekhuji vünüh anato vü tseke luo, hiri tü Israel kümtsewa zhüku
müküna le tümluo, ti küza.

12Jükenüh Israel kümtsewa nüh hakümjie küza veh, "Nohri nüh azhü hama ma
küm kenüh, thi kümrü thi küreletewa alehnom, thi jümari vü rüngakem;

13jükenüh künakhie hamatü nohri vü azie kümsie küsü vü akükuo, pou zhu,
poum na sa küveh, jüma küülokhuo tü zhürüluo vünüh ru, küsükeri vünüh,

14thi ma kükuo tü zhihküfü küsara küfü kükuo kümjie jüma tü azhümzhü tsatsa
wie thuoh nüh zokhuoriejam, zokhuonyah küm azhievü kükuorie vi nü nyitsope
vünüh anyih küüravüh sana küsa nyutü afüji lovü nüh ajuh tiezhu na küsa nga
müngura," ti küza,

15küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa, Israel kümtsewa nüh hakümjie küza
veh, "Küshele thi kümnie vü nohri tü külera naveh; zota küpeh thi alehküno tü
nohri sakükhrara naveh," ta küza. Thi nohri nüh ma naveh,

16thitü nohri nüh, "Nyu! Hiri thuoüji rawu rügivü nüh zhütewa naveh," ta küza
naveh, jükenüh nohri tü zhütewa naveh; thi, "Hiri tü rawouh küzhücha rügi
vünüh zhütewa naveh," ta, jükenüh nohri küzheri tü zhü mühie sheh naveh.

© 2015 Bible Society of India.

17Nyi küsü nüh saküükrüvü anyie küsü zhütewa naveh, nyi münga nüh saküükrü nohri tü müjie küükhe küju nü zhü naveh aküzhi rügivü thsoshithsü athsoh kümjie, küzhiho rügivü thsoshi küsü kümjie.

18Jükenüh VÜWA tü nohri vü lozhisheh nta huo veh; nohri vü noküümze kütsa nta ma mpa nüh sakümsiesieti, küpakenühnyunü VÜWA tü kümsho Saküüwuowa; ma kühuori aveh thuoüji akütsia küvü tsari.

Saküüwuowa nüh Ma Nyiri Tsiatsü Na veh.

19Ah, O Jerusalem vü kürho Zion nyiri; nohri tü kükrie lewa nyu thuoh. Nohri nüh küzie jikhi vü ma tü nohri vü lozhisheh wie naveh; ma nüh jüma künara vü, ma nüh nohri rületsü wie naveh

20Thi ma mpa VÜWA nüh mkünongü lohse thi kümnomna ajuh vi nohri tsü wie nga, nohri küsosiewa tü ma mpa nüh küüthi le wa nyu thuoh, thitü nohri notha tü nohri küsosiewa ngu naveh.

21Thi nohri khüna tü nohri ase vünüh azhü küsü künara vü, “Lehkhuji tü hama thuoh, jüma vü tsetu luo,” ta küza naveh, nohri nüh azhie wuovü küüreke vü nga nyutü nohri nüh azhu wuovü küüreke vü nga.

22Jüta thuoüji nohri tü nohri rakasa küsote atsonyie kükhrükeri thi nohri suna akhu atsonyie külüri sakümnem naveh. Nohri nüh jümari tü mükümtse zanyori üta zhuhriem naveh; nohri nüh jümari vü, “Tewaluo,” ta küza naveh.

23Thi nohri nüh azhih vü mahtsü küzhuhwa kenüh ma nüh atsohrütsü naveh, azhih vünüh küngura tü nyirhie thi zhisheh naveh. Jüma rülo vü nohri ase-ashuhri tü are khielota peh nü mühuo naveh;

24thi shüvotsari thi rawuhküzahwa azhih kükhahouri tü amütsü küthse ashie, küüzhievüh thi asüha nüh heküümtse tsanaveh.

25Thi khielota kürehthe rülo vü thi akhajieri küpruo vü aküzhi küürügi aveh rügi vü thi küzhiho kümsie aveh vü akuza juh li naveh.

26Jümpa mkünyu asa küwie tü rünyi küwie üta sanaveh, thi rünyi küwie tü jüma nyiehvü nüh türükeri naveh, rülo türü aküwie üta, VÜWA nüh ma nyira aküna küriete, thi kümsamna kümnomna ma nüh fe kütsü saküüku rülo vü tü jüta sanaveh.

Saküüwuowa nüh Assiria vü Kümnomna tsü naveh

27Halie, VÜWA nyo tü kületsuo vünüh ru veh, ma rükümtho vünüh tso, thi anyikhu aküsa vünüh shukütse; ma pomie tü rükümtho nüh pro, thi ma mizhi tü tsoküüra anyih küsü kümjie;

28ma rütho tü akuza külichü küsü kümjie jüma tü wa nü aku vü ju veh; küzopriezosa huothaji vi nü akuoküjiri rüzhi naveh, thi ma nüh anyira khakhe vü kükhazih nyakuoli thsetsü na küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

29Arüza vü kümtse akhu küsa üta nohri tü azah küsü peh naveh; thi aloküwie luoveh, nyiküsü nüh VÜWA küzhi, Israel Lokrüwa vü wa nta küsa vü pilechu jikhi vü tsezhu küwa üta.

30Thi VÜWA nüh ma kümsie jikhi sa küüna naveh thi ma pie thsuo küturu khielota arüküshu vünüh thi anyih zanyokütsorie nyihzhu küsü, tsomrhü küsü, thi arazhi kütsa ngu naveh.

31VÜWA nüh azhietsü nüh vi küürhie vü Assiriari tü ma jikhi nüh sakümzhoh küüngothse naveh.

32Thi VÜWA nüh mari vü kümnomnakütsü rükütsüh küürhie aveh tü akruokruo thi topito jikhi sanaveh; ake küro nü arie sataji ma nüh mari sie saluo naveh,

33küpakenühnyunü akütso pe tü khana vünüh küchemthuoh; ah, jüma tü kajiwa kenüh sa küchemthuoh, ma kütsope tü sa küsheh thi kümza sa veh, anyih thi athsoh thseküpro saveh; VÜWA rütho nüh anyih kümjie jüma tsotsüveh.

Isaya 31

Saküüwuowa nüh Jerusalem Tote naveh

1Kümhiera kütsüna, Egypt vü küükra kenüh küwari, rawuhri lehkünori vü, rawuhkhekari vü lehkünori vü küpakenühnyunü jümari aküzhi kenüh, thi rawuhnyiri vü lehküno kenüh, küpakenühnyunü jümari tü müzho küm kenüh, thitü Israel kümtsewa nü müno nyutü VÜWA müshe mküünari!

2Thi jütawie ketünga ma tü zanyothsü thi kümnomna viru veh, ma tü ma zhüri müvi shele, thitü sühra nü kümsüküsara zhehlo sie saluo naveh, thi künakhie küüroh küükrari sie kürünyuo naveh.

3Egyptri tü anyiri wie, Saküüwuowa nyu; thi mari rawuhri tü asazüh wie, asietse nyu. VÜWA nüh ma ke thsuozhu küru vü, kükrari tü müshü naveh, thi thawa nü kükrathuoh ünüh külumnaveh, thi mari aveh tü kürü pohkam naveh.

4Hakümjie küsa kenüh VÜWA nüh hi vü, Amiewuo küsü nüh nyutü amiewuo atsa küsü nüh sashie kenüh khi kükhu üta, thi nyihnyihkühuori riekhuo küsü jizhuru nü ma sie küürükhrü luo üta, tü mari nüh küzie nüh mümzhoh nyutü mari jikhi vü luoveh müzah, jükenüh VÜWA tü turu nü Zion küzhi thi ma ho rügi vünüh saluo naveh,

5Amüwari nü rügivü prünü noküveh kümjie VÜWA tü Jerusalem nyuote naveh; ma nüh jüma nyuote nü vizhu naveh, ma nüh jüma küse thi küloletsü naveh.

6Noh tü thawa vünüh kürele tewa thuoh ünüh ma vü sühle luo, O Israel nyiri,

7küpakenühnyunü jüma rülo vü nohri ake nüh khiemuosheh nü nohri kenüh küsari ma rakasa anguori thi ma suna anguori vijam naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8“Thi Assiriari tü anyira zhi mükünyu anyuchu küsü vünüh külunaveh; thi anyira zhi mükünyu anyuchu küsü nüh ma kürhieriem naveh; thi ma tü anyuchuwa vünüh zhütewa naveh, thi ma nyi vizari tü vi nü wurie taji küüroh naveh.

9Ma lokrü tü kümzhoh vünüh karitewa naveh, thi ma küjiri tü kümzhoh vünüh arie wule wa jam naveh,” ta VÜWA nüh küza, ma nyih tü Zion vü pehveh, thi ma nyithü tü Jerusalem vü pehveh.

Isaya 32

Künyitsa Kajiwa

1Halie, kaji küsü tü nyitsanü kükaji sanaveh, thi akhjitsari tü kümsho vünüh kete naveh.

2Küsüküsü nga amürhü vünüh küüthi azhie küsü kümjie sana, Tsomrhü vünüh küsatera kümjie, azhie küüweh küsü vü akuzari juhkümjie, küthasü azhih küsü vü alokrü küji küsü küükhe kümjie.

3Jüta küsa vü aküngura notha tü küümawa nyu, thi küünarara khüna tü künara naveh.

4Aküprewa müshe tü thsümshirana, thi mizhi zhüphrakükhori tü shishita azhüphra thi mütse naveh.

5Zanyo mküthsüri tü küthsüri ta küji le wa nyuthuoh, nyutü mizhikümsüwa tü küchiekürhe ta müküzarathuoh,

6küpakenühnyunü zanyo mküthsüri tü küzhehphro azhüri phraphrati, thi ma müshe tü künakhie lekhuji phaphati, mükünyitsa kürho sa nta, VÜWA küsazih phrahte nta, kürümari vü küürütsom tütüti, thi küüriehri vü aküzhu vijam tü nta,

7arokümsüra ro tü müsüm; ma tü küshike kümsüküsa shikeketi, akürie zhüri vi nü kümkhuori ferie nta, ma mpa nüh küthotsara kükhuo tü awuhleh wie ketünga.

8Thitü zanyoküthsüri thuoüji aküthsü zanyori müshezhuzhuti, thi ma tü küthsü zanyori vünüh tsetseti.

Ashih küsa thi Küsalera

9Süh luo, nohri nyimzari rüziküvehri, eh jikhi künaluo; nohri loji küveh tsavühri eh zhüküza vü künaluo.

10Pike mahvi küsü anyie vünüh nohri tü kükhe naveh, nohri lojiküveh nyimzari, küpakenühnyunü rhelivi kürhozhuh tü sazihm na küveh kenüh athsohvi kümahwie tü küruwa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

11Khekheti küshüh luo, nohri nyimzari kürüzi vü pehküvehri, kükhe luo, nohri loji küvehri; phrehm luo, nohri mpa anyiju saluo, thi nohri küzo vü tsakie tseke luo.

12Azhuhri kümhie, thi rhelivi khielota küüpe na küsa kenüh nohri tüso fe luo,

13küpakenühnyunü eh nyira zhisa tü arüzhüri thi aluo sho zhu tetsethuoh; O, loküzhe nyujiwa vü loküzhe azhehri aveh kenüh,

14küpakenühnyunü kajizheh wa tü kulem na thuoh, anyiküüzhüh nyujiwa tü jamthuoh; küzhihowa thi akhajiewa tü küsuokürho alopie küsam na thuoh, reza rawuhküzawa loküzhe, anyihnyih shiekümrhuope küsü sam na thuoh;

15kürügi vünüh Sietsewa hiri vü müjie küüshoke küju nü, thi rezawa tü azhuh kümtsekherü müjie küsa küju nü, thi kümtsekhrü azhuhwa tü areza müjie küreza küju.

16Jütisanü kümshowa tü tsamza vü kürho sanaveh, thi künyitsa tü aviküpesheh azhuh vü küpeke naveh.

17Thi künyitsa küüro avi thuoüji zazhüküka, thi künyitsa küzhühshu thuoüji küsuokürho küüzoh thi luovehkürüzi ti küpeh.

18Eh nyiri tü zazhüküka pe küsü vü rhopena, luoveh küjipe vü kürho vü, thi luovehkürüzi tü kümnyie azhieri peh naveh.

19Thi areza tü arazhi nüh vehnyakem naveh, thi anyujiwa tü saküsaji phakem naveh.

20Nohri thari nüh ajuh nato aveh vü zhuh naveh ünüh akütsiaküvüri, thari nüh shüvotsara tüwuoh thi rawuhküzahwa leja nü kütseri tü akütsiaküvüri.

Isaya 33

Küükra Kenüh Kükhuo

1Küzorieri, nohri kümhie küsara kütsüna, nohri zoriemüküsari; nohri aroküshishehri, nyi küsü nga noh vü aromküshiwa! Noh nüh küzoriewa leküm vü, noh tü zoriem naveh; thi noh nüh aroküshi sanü sehkhe saküm vü, noh vü aroshisheh naveh.

2O VÜWA, hiri lozhisheh luo; hiri tü noh huo veh. Rüne kürüzhu hiri apiewa saluo, küsüro vü hiri küülolewa saluo.

3Tsoküshikhi küshu vü nyiri tü teteti, noh mpa nüh noh kükhakevü akuoküjiri tü vorie te wa;

4akrevü nüh küsazhuh üta prüviküsari tü vizhuh saveh; ashukrie nüh küüpheke üta, anyiri tü jüma rügivü joke veh.

© 2015 Bible Society of India.

5 VÜWA tü sakümsiemthuoh, ma tü kümsie vü rhoküveh kenüh; ma nüh kümsho thi künyitsa vi Zion saküpro naveh;

6thi ma nüh noh tsotho sakütohkütsüwa sanaveh, küülole, aküthsü thi zanyoküthsü saküwuzhi tsü naveh; VÜWA kükrü tü ma künyirhie wiethuoh

7Halie, luovehküzeri tü alie vünüh zie pehveh; ale sakütsüra refüri tü kriethesü veh.

8Ariejiri tü jakümsümthuoh, kütseshukari tü müsathuoh, kütsathuori tü kulemthuoh, apovüri tü kulemthuoh, anyira kenüh küsieke münyiethuoh.

9Azhihwa tü krie thi lorüveh; Lebanon tü rüza nü wazhütewathuoh; Sharon tü küpohu küsü kümjie thuoh; thi Bashan thi Karmel tü masü nyawa küzhüjamthuoh.

VÜWA nüh Ma Mükünongüri Hamna tsümthuoh

10"Khinyi thuoüji hi tü sühra na thuoh," ta VÜWA nüh küza, "Khinyi thuoüji hi mpa nüh hi khake na thuoh; Khinyi thuoüji hi tü sakümsie na thuoh.

11Nohri tü aguh moh nü amaguo wuozhu; noh rüthori tü nohri zoriem na küsa anyih küsü.

12Thi anyiri tü tso weji kümjie tsokümü üta sam naveh, rüzhü zahthuo nü anyih lovü tso küm kümjie,"

13Künaluo, nohri kületsuo vü küpehri, hi nüh mowa samthuoh ünüh; thi küshehnyi vü küpehri, eh kümzho thsüluo.

14Zion vü kükhiemuori tü krümthuoh; khekheta küüshü nüh mükünyitsari revimthuoh: "Hiri azhievü thawa nüh küzorie anyih sie kürho sarana lo? Hiri azhievü thawa nüh küsükürho anyih sie kürho sarana lo?"

15Nyitsasheh thi müshosheh nü phrahte nü kütsewa, kümrüra künyie kükulewa, ma ke kütheja kütsewa, athe vi üsü ta, azühküüthü zhü küüna vünüh ma khüna mürhekekütsewa thi kümsü küno vünüh ma notha sate kütsewa,

16ma tü kürügiri vü kürho sanaveh; ma küüthipe azhie tü kümzho lokrüri; ma lohse tü ma tsü naveh, ma juh tü kütoh naveh.

Hala nüh sevü Kütholathovü

17Noh notha tü kajiwa aküzü vünüh ngu naveh; mari tü azhih hothake tacha küwa ngu naveh.

18Noh müshe tü kükrüküngo müsheke naveh: "Küürühwa tü khiela pehveh lo, alekhrü küütewa tü khiela pehveh lo? akhajie küürühwa tü khiela pehveh lo?" ta sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

19Noh tü anyi kümsüri küngu lewa nyuthuoh, noh nüh anyi jümari müküthsüra zhüküphra nyiri, noh nüh müküthsükümshi ra zhüküphrate küngu lewa nyuthuoh.

20Zion rügi vü noluo, hiri nüh akhu kütekeküsa anyujiwa! noh notha tü Jerusalem ngu naveh, küüzoh küpehpe küsü, müküütselera juhthsü küsü, ma thsoshie tü piketü mülozhura wiethuoh, nyutü ma liri küsü nga mütuo ra.

21Thitü jüla VÜWA makümsiewa tü ehkeri nüh thuoh, rühku thi kuza kümza azhie küsü, jüla tü juhieküsuowa tü kühievü vi nü müwa ra, nyutü juhieküjiwa nga mükari ra,

22küpakenühnyunü VÜWA tü hiri alesawa, VÜWA tü hiri takrüwa, VÜWA tü hiri kajiwa; ma nüh hiri külole naveh.

23Noh li tü küjü nü küsoh vehthuoh; jüma tü ma pe vünüh athsü phete mükümzhora thuoh, nyutü juhiethsüwa shohmküta ra thuoh, jüta thuoüji küwale vünüh küka nü prüvi küsari tü küsuom nathuoh; rienyiküpriwa wie nga revi küsari vi naveh.

24Thi anyuwa nyi küsü nga nüh, “Hi nü naveh,” ta küüzawa nyu; jüla kürho nyira künakhie tü noja tsü naveh.

Isaya 34

Saküüwuowa nüh Ma Mükünongüri Kümnomna tsü naveh.

1O kuohjiri, küna nti, kümrheke luo, O nyiri! Azhihwa thi jüla pro küvehri aveh künaluo; azhihnyie vü thi ma vünüh küruri aveh shenyi raluo,

2küpakenühnyunü VÜWA tü akuoküjiri aveh vü lomran savehthuoh, thi mari shiejiri aveh vü arümthomthuoh, ma nüh mari küpoka vü thsem thuoh, mari fethe naküsa kenüh tsümthuoh.

3Mari rehthekümri tü jam naveh, thi mari kümotü prikümchuo shuru naveh; aküzhiri tü mari azüh nüh li naveh.

4 Atülü shiejiri aveh rügi vü sahou kümjie luketewa naveh. Mari shieji aveh külum naveh, rhelivi rhu vünüh awa kükre üta, ampah rhu vünüh awa kükre kümjie,

5 küpakenühnyunü eh nyuchuwa tü atülüri vünüh ma zhu küpromthuoh; halie jüma tü Edom rügi vü thi hi nüh küüpokümü nyiri vü ashih ashi sana thuoh.

6 VÜWA tü anyuchuwa küsü pehveh; jüma tü azüh nüh thsesa vehthuoh, jüma tü aküthü nüh vinü thsemthuoh, nyihzhüzahri thi nyisüra küthüh züh, nyihzhüvo mükreh küthü vi nüh thsemthuoh, küpakenühnyunü VÜWA Bozra vü küsahthuoh küsü pehveh, Edom vü khielota küürhiethe küsü pehveh.

© 2015 Bible Society of India.

7Süpri vo tü mari sie külu naveh, thi avozah tü avo kümzhori sie külu naveh. Mari azhih tü azüh vi küjiem naveh, thi mari azhitho tü aküthü vi thse kümhietsü naveh,

8küpakenühnyunü VÜWA tü amüthoh küsa rülo küsü pehveh, Zion kenüh künoshele mahvi küsü pehveh.

9Thi Edom kuzari tü mkümtseju jetewa naveh, thi ma zhisa tü mührülo jetewa naveh; ma zhih tü aküju mkümtseju juphrierale tewa naveh.

10 Rüza thi rülo jüma tü künewa nyu; ma nyikhu tü küsuokürho rügi vü kuo naveh. Wouhle küsü vünüh wouhle küsü küju jüma tü kümsüjam nathuoh; sehkhesehkhe küju nyi küsü nga jüla kari küwawa nyu.

11Thitü küzowa thi aküprü nüh jüla pehna khujorü thi awuo nüh jüla rhom nathuoh. Ma nüh jümawa nyievü kürüza aliwa thsom nathuoh, thi ma sierhüri vü küürüza vü thsemtü naveh.

12Mari nüh jüma tü jüla kajipe Münyie ta thohmtü naveh, thi ma kajitsari aveh tü zanyoküsü nga mükünyu sam naveh.

13Jüma shiekuri vü arüzhüri sho naveh, ma shiekuri vü akhushuri thi rüzhüri sho naveh. Jümatü rezanyihnyih shüri sam nathuoh, thi amwa küjira lojiküpehpe sam nathuoh.

14Thi samwari tü küzhunaveh, anyisari tü ma arahsü lüpuori vü zie naveh; ah, jülatü küzowa ru ka naveh, thi ma kümnyiepe küsü ngura naveh.

15Jüla khujorü tü aphra sa, rüji, khuzhu, thi ma küsa kükhu vü matsari sazhuh naveh, ah, jüla tü aluozahri tü papa wie luo vünüh sezhuh naveh.

16 VÜWA lasipha vü phah nü chie luo: Hamari küsü nga müküpehküsawa nyu; küsü nga ma nyina münyie nüh küsawa nyu, küpakenühnyunü VÜWA po nüh azhütsü kümthuoh kenüh, thi ma Sietsenüh Jümari sazhuhmthuoh.

17Mari kenüh ma nüh aküze sa, ali vi küte nü ma kenüh mari vü suope küsuotsümthuoh; mari nüh jüma tü küsuokürho vi naveh, awuhle wuhle küju mari tümari lovü kürho sanaveh.

Isaya 35

Kümtse Lehkhujiwa

1Shünyiza thi azhih küüweh tü alowie naveh, küpohu tü nyierakhruo thi wu naveh;

2jüma tü khielota wu naveh, thi lozhe nü azah reihi nü nyierakhruo naveh. Lebanon kütholathovü tü jümawa vü tsüm naveh, Karmel thi Sharon küthola nga ma tsüm naveh.

© 2015 Bible Society of India.

3 Küthachu akeri sakükhra tsüluo, thi küthasü akhori sakümzho tsüluo.

4Khielota kükrüri vü, “Müzho luo, mükrü tümluo! Halie, nohri Saküüwuowa tü amüthoh küsa vi nü ru naveh, Saküüwuowa noshekütsü vi nü ru naveh. Ma nüh ru nü nohri külole naveh,” ti küza luo.

5 Jütisanü küüjura notha tü piem nathuoh, thi kürüpora khüna tü küsotewa nyuthuoh,

6Jüti küsa vü jih küünyiri tü asühvo küze kümjie phephe ta jonaveh, thi azhü mküphrara mizhi tü loküzhe kenüh aza reihi naveh, küpakenühnyunü reza ajuhri tü pouzhu ra na küveh kenüh, thi küpouzhu vü akuza shuru naveh;

7tsoküveh shünyiwa tü juhkhre satewa naveh, thi küürieh zhito tü ajuri satewa naveh; rezanyihnyih shüri tü süpriza sam nathuoh, are tü amüshühri thi apra ri jetewa naveh.

8Thi arieji küsü jüla peh naveh, thi jüma tü kümtse Lehwa ta ji naveh; mükümtse tü jüma kari küwawa nyu, thi zanyo mküthsüri tü jüla küsahwa nyu.

9Amiewuo küsü nga jüla küpeh wa nyu, nyutü jüma rügi vü asa aküze küsü nga küruwa nyu; jümari tü jüla künguwa nyu, thitü kürhesari tü jüla tse naveh.

10Thi VÜWA nüh thuokütsü rule naveh, thi azah sanü Zion vü ru naveh; mari alü rügivü küsükürho loküzhe pehnaveh; mari tü loküzhe thi aloküwie vira naveh, thi luovehküna thi lokürü tü tewa naveh.

Isaya 36

Assiriari nüh Jerusalem Saküükrü

(2 Kaj 18.13-27; 2 Kkz 32.1-19)

1Kajiwa Hezekiah mahvi türamzü vü Assiria kajiwa Sennakherib tü ru nü Judah ashieku nyujiri aveh sie saluo nü jümari vitewa.

2Thi Assiria kajiwa tü Labhish vünüh Rabshakeh tü nyilari hozake sie nü kajiwa Hezekiah vü Jerusalem vü küze. Jütisanü ma tü Thsükürühshü Zhu arieji vü juhkhre wiehwa ale kütuoh vü tsie.

3Thinü Hilkiah atsa Eliakim tü ma vü ru, ma tü azhehlo vü alüwasa, Shebna nüh kürhüwa, Joab atsa Asaf, nüh küzhüwa.

4Jüti küsa vü Rabshakeh nüh mari vü, “Hezekiah vü küza luo, Kajiwa, Assiria kajiwa nüh hakümjie küza veh: Mowa vünüh noh küüzhe hama tü sa veh lo?

5Noh kümshe vü azhü müpa nüh arie kenüh aro thi akükhra ti ülo? Noh nüh hi sie saluo küveh tü noh tü thawa vü rüngake vehlo?

© 2015 Bible Society of India.

6Halie, noh tü Egypt vü rüngake veh, jüma tü amüshüh kütsüh jikümwa, thari
nüh ma vü rüngake naveh ünüh jüma tü anyi muomuora ke shü naveh. Jümatü
Faroah Egypt Kajiwa, ma vü kürüngakeri aveh thuoüji shü naveh."

7Thitü noh nüh hi vü, "Hiri thuoüji VÜWA hiri Saküüwuowa vü rüngake veh," ta
thuoüji jütü ma nüh ma zhie kümsieri thi kükhurüperi Hezekiah nüh vijamüm
ülo, Judah thi Jerusalem vü, "Noh tü kükhurüpe hama atü vünüh khurü naveh,"
ta müküzaülo?

8Khinyi raluo, eh vüwa Assiria kajiwa rasiejüleluo: hi nüh noh vü rawouh anyie
künyi tsü naveh ünüh, mükütüküzü jümari rügi vü kütsera noh nüh küche ra
naveh üji.

9Noh nüh rawuhkheka thi rawuhnyiri kenüh Egypt vü rüngake veh üji noh tü
mokümjie eh vüwa sieperi azhie vünüh aküzahtsa moti vikümjiera na lo?

10Jüma nyievü nga hi tü VÜWA müsie nüh azhih hama sie saluo nü zorie nti ru
pehveh ülo? VÜWA nüh hi vü khru nü azhih hama sie saluo nü zoriem luo ta küza,
ti küza.

11Thinü Eliakine, Shebna thi Joal nüh Rabshakeh vü, "Hiri nüh noh vü khuo veh,
tinü Aramaik vünüh noh sieperi vü küza luo, küpakenühnyunü hiri tü jüma
thsüküveh kenüh; azie vü pehküveh nyiri küünara vünüh Judah ra zhü vünüh
hiri vü müküza tümluo," ti küza.

12Thitü Rabshaketh nüh, "Eh vüwa tü azhü hamari vi noh Vüwa thi noh vü küchie
nü azie rügivü shupeh küveh mari mpa mari asütsanta thi mari mpa mari zhosha
zhu nta noh sie nü tekekümri vünüh müküze ülo?" ti küza.

13Jüti küsa vü Rabshakeh tü tsie nü Judah ra zhü vünüh akülu jikhi vünüh ji taji,
kaji küjiwa, Assiria kajiwa zhü künaluo!

14Kajiwa nüh hakümjie küza veh, Hezekiah nüh noh müküümra tümluo,
küpakenühnyunü ma tü noh müküvizhura kenüh.

15Hezekiah nüh küza taji noh tü VÜWA vü noh sa müküürüngake tümluo,
"VÜWA nüh hiri vizhutsa wie naveh; anyuji hamatü Assiria kajiwa ke vü
küüthsewa nyu," ti küza.

16Hezekiah zhü müküna tümluo; küpakenühnyunü Assiria kajiwa nüh hakümjie
küza küveh kenüh: Hi siekütsathuo sanü hi vü shuruluo; jütathuoüji nohri aveh
nga papara rhelivi tsanaveh, thi nohri aveh nga papara müpahrhu vi tsanaveh,
thi nohri aveh nga papara juhku juh zhu naveh;

17hi nüh ru taji noh sie nü noh mpa noh zhih kümjie küsa, atsuo thi akhah küpeh,
thi alohse thi rhelivizhuh küpeh vü müjie sie küwa küju nü.

© 2015 Bible Society of India.

18"VÜWA nüh hiri siezhu naveh," ta Hezekiah nüh küza taji noh küjozihüsü nüh azhüzhüluo. Akuohji wura nyiaza nüh Assiria kajiwa ke vünüh ma zhih vizhu ülo?

19Anguo Hamath thi Arpad masü tü khievü wa thuoh lo? Sefarvain nyiazari tü khievü wa thuoh lo? Mari tü eh ke vünüh Samaria vizhuthuoh ülo?

20Nyujiri hamari aveh azhievü thawa nüh eh ke vünüh mari nyujiri vizhuthuoh lo, jütisanü VÜWA nüh eh ke vünüh Jerusalem vizhu nti sa lo, ti küza.

21Thitü mari tü zohti pe nü azhü küsü nga ma rüle mütsü, küpakenühnyunü kajiwa nüh, "Ma mürüle tüm," ta azhükütsü kenüh.

22Jüti küsa vü Hilkiah atsa Eliakim, azheh lovü alüwa, Shebna kürhüwa, thi Asaf atsa Joa küzhüwa tü mari thsümnyi müzükhri taji nü Hezekiah vü ru nü Rabshakeh azhüri vi küza.

Isaya 37

Kajiwa nüh Isaya Zhüphiekütsü Küüna.

(2 Kaj 19.1-7)

1Kajiwa Hezekiah nüh jüma küünara vü ma thsümnyi müzükhrim nü atsokie vi ma küzhu nü VÜWA zheh vü tu.

2Thinü ma nüh azheh lovü alüwa Eliakim, kürhüwa Shebna, thi navü kükhruori ti atsahkie küüzhu nü Amos atsa Isaya setsaküthsüwa vü küze.

3Mari nüh ma vü, "Hakümjie Hezekiah nüh küza vü, rülo hamatü müshekümnomna, küshüke, thi küzükrü rülo; atsari tü aküwuovü teru, thitü wuo na küsa kükhra münyie nüh sam.

4VÜWA noh Saküüwuowa nüh Rabshakeh zhü künara sala mühie veh, Assiria kajiwa ma küsosiewa nüh rhoküveh Saküüwuowa müchiemzhi üta küze sala naveh, thi VÜWA noh Saküüwuowa nüh küünara zhüri shüke naveh; jükenüh kükhe küsa kümtori kenüh noh kükhuo zie kümsie luo, ti küza."

5Kajiwa Hezekiah sieperi tü Isaya vü ru ünü,

6Isaya nüh mari vü, "Nohri Vüwa vü, VÜWA nüh hakümjie küza veh: noh nüh azhü küünara kenüh mükrü tümluo, Assiria kajiwa sieperi nüh jüma vi nü hi riesa thuoh.

7Halie, hi nüh sietse küsü malovü thsemtü nathuoh, jüüta thuoüji ma tü ma mpa ma zhih vü shele ru naveh; thi hi nüh ma mpa ma zhih vünüh anyuchuwa vünüh ma saküülura naveh; ti küza üta," küza.

Assiria nüh Saküükrü Küpa Küüze Le

(2 Kaj 19.8-19)

© 2015 Bible Society of India.

8Rabshakeh tü shele ru ünüh Asssiria kajiwa tü Libnan sie saluola nü ngu; küpakenühnyunü kajiwa tü Lakhish jam nü tewathuoh ta küsaküüna ra kenüh.

9Jüti küsa vü kajiwa tü Ethiopiari kajiwa Tirhaka zhüku küünara vü, "Ma thuoüji noh siesaluo nta tsezhutewa thuoh ünüh," ti küsa thsüra. Thi ma nüh jüma küünara vü ma nüh Hezekiah vü zhüleküvüri küze taji,

10"Noh tü hakümjie Judah kajiwa Hezekiah vü küza naveh: 'Noh nüh rüngake küveh noh Saküüwuowa nüh Jerusalem vi taji Assiria kajiwa ake vü küthsewa nyu ti phrahzhu nüh noh müküümra tümluo.

11Halie, Assiah kajiwa nüh azhih jüla aveh vü mowa sanüh noh tü vizhura naveh ülo?

12Akuohji eh pari nüh zoriekküm, Gozan, Haran, Rezef, thi Telassar vü küpeh Eden nyira nyiazari nüh mari vizhu ülo?

13Hamath kajiwa, Arpad kajiwa, Sefarvain nyuji kajiwa, Hena kajiwa, nyutü Iva kajiwa khiela pehveh lo?' ti künaluo," ti küza.

14Hezekiah nüh rhüzhüle wa zhüleküvüwa ke vünüh vi nü chie; jütisanü Hezekiah tü VÜWA zheh vü wa nü VÜWA tüvü jüma lerie.

15Thi Hezekiah nüh VÜWA vü kükhuo sataji:

16 O kükhratsara VÜWA, Israel Saküüwuowa kürhosawa nyiehvü kükajikümwa, noh tü Saküüwuowa, noh mpa wie, azhih vü kajiperi aveh vü; noh nüh atülü thi azhih sa.

17Noh khüna kümrheke luo, O VÜWA, thi künaluo; noh notha ko luo, O VÜWA, thi noluo; thi Sennakherib azhüri aveh künaluo, ma nüh rhoküveh Saküüwuowa müsamnyi nta küüze zhüri.

18Azhütsa, O VÜWA, Assiria kajiri nüh akuoküjiri aveh thi mari azhih sakümsüjamthuoh,

19thi mari nyiazari anyih lovü vehjakemthuoh; küpakenühnyunü jümari tü nyiaza nyu nü athsoh thi aloh vi nyiri ke nüh küsa wie; jükenüh jümari tü zoriemthuoh.

20Jükenüh khinyi, O VÜWA hiri Saküüwuowa, ma ke vünüh hiri külole luo, jüta küsa vünüh azhih vü kajiperi aveh tü noh mpa wie nüh VÜWA ta küsa thsü na küveh kenüh, ti kükhuo sa.

Kajiwa vü Isaya Zhüle

(2 Kaj 19.20-37)

21Jüsevü Amoz atsa Isaya nüh Hezekiah vü zhüle küze taji, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh nüh Assiria kajiwa Sennakherib kenüh hi vü kükhuo üta,

© 2015 Bible Society of India.

22ma kenüh azhü hama VÜWA nüh küzathuoh: Ma thuoüji noh mamthuoh, ma tü noh müchiemzhü nüh samthuoh, Zion mükürüsa tsavühri; ma tü noh se vünüh ma lü küze veh, Jerusalem tsavühri

23noh tü thawa müchiemzhü thi küriesa saveh lo? noh tü thawa vü noh jikhi zie veh lo thi noh notha tü rhieza nü toke veh lo? Israel kümtsewa vü wie thuoh!

24Noh sieperivü nüh noh nüh VÜWA müküchieküzhü samthuoh, thi noh nüh, eh rawuhkheka hozake vi nü hi tü aküzhi kümsieri vü kuothuoh, Lebanon kületsuo nato vü; hi nüh Kani kümsietsari shüchie kürükatsa athsori; Hi nüh ma kümsietsa vü ru, ma zemütsatsa vü.

25Hi nüh juhkhreri phie thi ajuh zhu, jütisanü hi nüh eh mütseh nüh sakündem, Egypt kuzari aveh.

26Hi nüh khana vünüh jüma tü amüshethse teruthuoh ta küsa noh tü müthsü ülo? Hi nüh khinyi viru na küsari atükhu rülo vünüh rüzheteruthuoh, jüma tü noh nüh anyuji siekuri tü külorie nü ferie kümproke üti,

27mari rhoküveh vü akükhra mütsem, luovehzah thi rüzam, thi azhuh vü areri kümjie sateru, thi apra kürünyi kümjie satewa, azheh rügi vü apra kümjie satewa, jüma müjie küsho vünüh arükatewa.

28‘Hi nüh noh tsuo shuküpeh, thi kuoshuküwa thi küturu, thi noh nüh hi vü arükümtho küveh hi nüh thsü veh,

29küpakenühnyunü noh nüh hi vü arümtho kümthuoh kenüh thi noh kuotikuoshi tü eh khüna vü küru thuoh kenüh, hi nüh eh kühavüh noh nyaku lovü thsetsü naveh thi eh lüchi noh po lovü thsetsü naveh, thi noh nüh khievü nüh ru nüh jüma lehkhuji vü kürekemtü le naveh.

30Thi hamatü noh kenüh athsoshi sanaveh: jisü thuoüji mowa nü mampa sho nüh jüma tsa luo, thi mahvi künyiawa thuoüji jümawa vünüh mowa shi nüh jümari tsaluo; mahvi kücheawa thuoüji zhuh nü wie luo, rheliviri shie nü jümara vi tsaluo.

31Thi Judah zhehlo müto nü rhoküvehri tü arüzoh alovü chake naveh thi avi arügivü peke naveh;

32küpakenühnyunü Jerusalem vünüh kümto küsü shuwa naveh, thi Zion küzhi vünüh rhoküvehri riekhuo küsü hama saju naveh.

33“Jükenüh Assiria kajiwa kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Ma tü anyuji hama lovü küturuwa nyu, nyutü jüla lawih kükawa nyu, nyutü ajohuo vi nü jüma atüvü küruwa nyu, nyutü jüma wa vü kümükiethuokewa nyu.

34Ma tü ma nüh kürü lehkhuji vünüh sheletewa naveh, thi ma tü anyuji hama lovü küturuwa nyu, ta VÜWA nüh küza veh,

© 2015 Bible Society of India.

35küpakenühnyunü anyuji hama külole nta hi nüh nyuote naveh, hi mpa eh rieh
kenüh thi eh siepewa David rieh kenüh," ta küza.

36Thinü VÜWA zhüleri tü tsezhuwa nü Assiriara kürünape vünüh anyie müzake
zerake nü münga kürhiethem; thi nyiri nüh rünethomtho süra ünü, halie, jümari
aveh tü akümo sala.

37Jüti küsa vü Assiria kajiwa Sennakherib tü azheh vü tewa nü Nineveh vü
rhopehtewa.

38Thi ma tü Nisrokh zheh vünüh ma nyiazari khurü küveh vü, ma tsa künyi
Adrammelek thi Sharezer nüh anyuchuwa vi nü ma rehthem nü Ararat zhih vü
mürietewa. Jüsevü ma tsa Esarhaddon nüh ma müthoh vünüh kükaji sa.

Isaya 38

Kajiwa Hezekiah Küna thi Kümhielera

(2 Kaj 20.1-11; 2 Kkz 32.24-26)

1Jüma tsotho vü Hezekiah tü na nü sü na küsa vü tewa. Thinü Amoz atsa Isaya
setsaküthsüwa tü ma vü ru taji ma vü, "VÜWA nüh hakümjie küza veh: Noh zheh
kümhie ta küche sam luo; küpakenühnyunü noh tü süm na thuoh, noh tü
mümhiera lethuoh ünüh," ti küza.

2Thinü Hezekiah tü ma nyieh azie vü küprüke nü VÜWA vü khuo taji,

3"Khinyi müshetüluo, O VÜWA, hi nüh noh vü khopeke veh, hi nüh noh tü vü
mokümjie zhütsanyitsa thi luoveh ajü vi nü tse nüh, thi noh notha vü mowa nü
mühie nüh sathuoh," ti küza. Jütisanü Hezekiah tü khieloti krietewa.

4Thi nü VÜWA zhü tü Isaya vü ru taji:

5wa nü Hezekiah vü küzalleluo, VÜWA, noh pa David Saküüwuowa nüh hakümjie
küza veh: Hi nüh noh kükhuo künamtüthuoh, hi nüh noh rüthsü ngumtüthuoh;
halie, hi nüh mahvi türamnga noh kürho vü thsephem tüthuoh.

6Hi nüh noh thi anyuji hama Assiria kajiwa ke vünüh vizhu naveh, thi anyuji
hama nyuote naveh.

7 VÜWA nüh zanyo hama sa nta küprhazhu VÜWA vünüh noh vü thsoshiwa tü
hama:

8Halie, hi nüh Ahaz tsotho küütevü vü rünyiji lekha türake ase vü küütsekem
naveh, ti küza. Jükenüh Jüti sanü Arünyi tü shele taji Ahaz tsotho künovüh vü
lekha türake tseketewa.

9Judah kajiwa Hezekiah nüh ma naküm sevü ma küna vünüh mühiem nü kürhü:

10Hi nüh, eh rünyi küzeto tsotho vü hi tü temwa üji mümhie; eh mahvi atüvü ru
na küsari kenüh hi tü küsürazhie vü teküwa nta chiekemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

11Hi nüh küüza, rhokürа zhih vü hi tü VÜWA künguwa nyu; azhih vü rhoküpehri aza vü hi tü nyiri vü künowa nyuthuoh.

12Nyizhükühuora juhthsüzheh kümjie eh kürhope tü hi vünüh loja nü phrüm tüthuoh; athsükütori küsü kümjie hi tü eh kürho lumthuoh; takütope vünüh hi tethuom tüthuoh; arülo vünüh arüza küju noh nüh hi vi asehkhe vü kürumthuoh;

13küükra kenüh hi nüh rüne küjuzie; amiewuo küsü kümjie ma nüh eh rü aveh zoshikhehm; arülo vünüh arüza küju noh nüh hi vi asekhe vü rumthuoh.

14Arhünyie nyutü küsürawi küsü kümjie hi nüh kajafü, mükhrietü küsü kükhu kümjie hi nüh lüchi. Arügivü toke nü küno vünüh eh notha tü münotewa. O VÜWA, hi tü mürümthuoh; noh tü hi totekütsüwa saluo!

15Thitü hi tü mowa sa ra na lo? küpakenühnyunü ma nüh hi vü küzamthuoh, thi ma mpa nüh jüma sa wiethuoh. Eh mahvi aveh tü tewathuoh, küpakenühnyunü eh kürholi tü khakümthuoh kenüh.

16O VÜWA, zanyo hari vünüh anyiri tü rho veh, thi hamari aveh vünüh eh sietse kürho pehveh. O, eh sazüh tü satsüle luo thi hi küürholuo!

17Halie, jüma tü eh kümhie kenüh hi tü akükha küji pehmthuoh; thitü küzorie küphieke vünüh noh nüh eh kürho küjehtemtüthuoh, küpakenühnyunü noh nüh eh kükhiemuo aveh noh sevü vehjakekümthuoh kenüh,

18küpakenühnyunü küsürazhie tü noh kümna mütsüra, aküsü tü noh müsiake ra; noh küzhütsanyitsa kenüh küphieke lovü küturi tü küluozhe müpeh ra.

19Rhoküvehwa, rhoküvehwa, ma nüh noh kümna tsütsüti, hi nüh nosü saküveh üta; apawa nüh noh künyitsazhütsa atsari vü sa küthsü veh.

20 VÜWA nüh hi külole naveh, thi hiri tü ali nüh küsa kükhuvüh khu nü reihi pena ehkürhori aveh VÜWA zheh vü,

21Jüti küsa vü Isaya nüh, “Mari tü ampah tieshu küsü küüviluo, thi jüma vi awule vü küüthse luo, jütiküsa vünüh ma tü mühierale naveh,” ti küza.

22Hezekiah nüh, hi nüh VÜWA zheh vü khru na küsa thsoshi tü mowalo? ti küna.

Isaya 39

Babilonri vünüh Zhüleküvirüri

(2 Kaj 20.12-19)

1Jüma tsotho vü Babilon kajiwa, Babilon atsa Meridakhbaladan tü sierhüri lasi rhü nü kütsüküsuo vitaji Hezekiah vü küze, küpakenühnyunü ma tü na nü mühieralethuoh ta ma nüh küünara kenüh.

2Thi Hezekiah nüh mari mazhehlo vü sieke; jüti küsa vü ma nüh mari vü ma künyirhiezheh kütsa, rakasa, suna, küüngukümieri, akürhe vüjuhri, ma riesarie

© 2015 Bible Society of India.

ajü, mazheh vü küngu aveh kütsakheh. Ma zheh vü nyutü ma mazhih aveh vü zanyo küsü nga Hezekiah tü vi nü mari müküütsa müsa.

3Jüti küsa vü Isaya setsaküthsüwa tü kajiwa Hezekiah vü tu taji ma vü, “Anyi hamari tü mowa küza lo? Thi mari tü khievü nüh noh vü ru lo?” Hezekiah nüh, “Mari tü nyuji kületsuo Babilon vünüh hi vü ru lie,” ti küza.

4Ma nüh, “Mari tü noh zheh vü mowa ngu lo?” ti küna. Hezekiah nüh, “Mari tü eh zheh vü küpeh aveh nguthuoh; ehzheh vü hi nüh zanyo küsü nga mari vü müküütsa münyie,” ti rületsü.

5Jüti küsa vü Isaya nüh Hezekiah vü, “Kümsietsa VÜWA zhü künaluo:

6Halie, noh zheh vü küpeh aveh, nosü küju noh pari nüh vizhukheküsa aveh Babilon vü vüteküwa rülori tetsethuoh; zanyoküsü nga küükhewa nyu, ta VÜWA nüh küza.

7 Thi noh vü wuo kütsü noh mpa noh tsa wuori sietewa naveh; thi Babilon kajiwa kajizheh vünüh mari tü müjazamtü naveh,” ti küza.

8Thinü Hezekiah nüh Isaya vü, “Noh nüh VÜWA zhü küphrahtewa tü mühiem,” ti küza. Küpakenühnyunü ma nüh, “Eh rülo vü tü kürükümhie thi luoveh kürüzipeh naveh,” ta kümshe kenüh.

Isaya 40

Küluozhe Zhüri

1Luoveh sakürünyi, eh nyira luoveh sakürüünyi luo, ta nohri Saküüwuowa nüh küza.

2Kürünyi vünüh Jerusalem vü küza luo, thi ma vü zieluo ma küriesa tü jumthuo ta küsa, ma künakhie tü nojamtüthuoh, ma tü VÜWA ke vünü ngumthuoh ma kükhiemuo kenüh küütsa.

3 Jikhi küsü zie veh. “Shünyiza vü VÜWA leh küche luo, hiri Saküüwuowa kenüh rezavüvü arieji küsü sakümsho luo.

4Anyuo aveh tü khake kümsie naveh, aküzhi thi küzhiho aveh tü sakürünyiem naveh; azhih küükhuhwa tü saküto naveh, thi müküücho azhieri tü sakütake naveh.

5Thi VÜWA kütholathovü tü kütsakündu naveh, thi nyiri aveh jüma ngu naveh, küpakenühnyunü VÜWA po nüh küzakümthuoh kenüh.”

6 Jikhi küsü nüh küüza, “Zie luo,” Thinü hi nüh, “Hi tü mowa zie na lo?” ti küna. Satsa aveh tü apra wie nü, thi ma küzü aveh tü azhuh vü aküwuri kümjie wie nü.

7Apra tü wazhütewa eh, aküwu tü tsetewa veh, VÜWA rütho jüma rügivü kümüke vü; azhütsa nyiri tü apra wie.

© 2015 Bible Society of India.

8Apra tü wazhütewa veh, aküwu tü tsetewa veh; thitü hiri Saküüwuowa zhü thuoüji küsuokürho tsie naveh.

9Noh tü aküzhi kümsie küsü vü tekuo luo, O Zion, zhüwa kümhie zhüwa; noh jikhi sakümsie luo, O Jerusalem, azhüwa kümhie zhüwa, sakümsie luo, mükrü tümluo; Judah nyujiri vü küzaluo, "Halie nohri Saküüwuowa,"

10 Halie, VÜWA Saküüwuowa tü kükhra vi nü tse veh, thi ma pie tü ma kenüh takrü veh; halie, ma jisuo tü ma vü pehveh, thi ma noshekütsü tü ma tüvü pehveh.

11 Nyihnyihkühuori küsü kümjie ma nüh ma nyihnyihra vo sanaveh, ma nüh nyihzhüzari tü ma pie vü khekezhuh naveh, ma nüh ma tüso rügi vünüh mari küruo naveh, thi azhüküzhüti atsa küsieri küjotse naveh.

Israelri Saküüwuowa sie Mükümjiera

12Thawa nüh ma ke küjehkuke lovü nüh ajuhri kütomthuoh lo, thi akha vünüh atülüri mürükemthuoh lo, azhih zhitho vi küütovüh küsü lovü thsesa thi küütevü vünüh aküzhiri küte thi küütovüh küsü lovü nüh küzhihori küte lo?

13Thawa nüh VÜWA Sietse jüjotsü thuo lo, nyutü ma zhüphiekütsü üta ma süphietsüthuoh lo?

14Ma saküüthsü kenüh thawa vü ma tü zaluo lo, thi thawa nüh kümsho lekhujiwa vi ma sosie lo, thi zanyoküthsü vi ma sosie lo, thi küthsükümshi lehwa vi ma kütsa lo?

15Halie, akuoküjiri tü ketsoku lovü kürütsuo küsü kümjie wiethuoh, thi küütevü rügiri vü zhitho halie, ma nüh achizhieri tü azhithori kümjie khake.

16Lebanon tü kütso thsoh kenüh küwalewa nyu, nyutü ma samwari tü kütso kükhurü kenüh küwale wa nyu.

17Akuohjiri aveh nga ma tüvü zanyoküsü nga mükünyu kümjie, ma nüh jümari tü zanyoküsü nga mükünyu thi kürütso nyiehvü nga kürütso vü kürükemthuoh.

18Thinü Saküüwuowa tü thawa kümjie ta nohri tü sana lo, nyutü mowa kümjie ta ma tü vikümjie na lo?

19Anyuo! jüma tü küürohri küsü nüh sa, thi suna küsari küsü nüh suna vi nü jüma küzhute, thi rakasa vi nü jüma kieveh satsü.

20Kümkhuori tü akütsü kenüh mükümira athsoh rükakati; ma tü müküüse ra atsa sake na küsa kenüh asie küzhüri phahphahti.

21Noh tü müthsü ülo? Noh tü müküna ra ülo? küütü vünüh jüma tü noh vü küza müru ülo? Azhih ajupe ri vünüh noh tü müthsümshi ülo?

© 2015 Bible Society of India.

22Azhih kümkieke nyiehvü shuküpehwa tü ma, thi ma küpehpehri tü ashukrieri kümjie; ma nüh küzietethsü küshohtarie kümjie atülüri shohkütarie, juhthsüzheh küsü lovü tu rho na küza kümjie jümari lerie;

23ma nüh kajitsari tü saküpokatsüveh, thi azhih vü takrü ri tü zanyoküsü nga mükünyu üta samtü.

24Mari tü zülasheh nü shie, zülasheh nü zhuh, mari rhurüzoh tü azhih lovü chake zülasheh, ma nüh jümari rügivü müünü jümari tü washütewa; thi mahkuo kümjie tsomrhü nüh vitewawati.

25Thinü nohri tü hi vi thawa sie kümjie nti lo, hi tü ma kümjie sana küsa kenüh?

26Kümsie vü noh notha toke nü noluo: hamari thawa nüh sa lo? Ma nüh mari shiejiwa küürüh vünüh sieru mari aveh anyo vünüh jitaji; ma kükhra küji vünüh, ma kükhra tü müzho küm kenüh küsü nga müküse.

27Noh tü mokenüh, O Jacob, thi, O Israel, Eh leh tü VÜWA vünüh küthimthuoh; eh kümsho tü nyiaza nüh müchieketüthuoh, ti küza phrahte veh lo?

28Notü müthsü ülo? Noh tü mükünara ülo? VÜWA tü küsükürho Saküüwuowa, azhi küpoteri saküüjewa. Ma tü müno nyutü thachu müwa, ma küthsükümshi tü mphahra.

29Kümno ri vü ma nüh kümzho tsü veh, thi kükhra mükünyieri vü ma nüh akükhra saküzhi tsü veh.

30Shefüri nga müno thi thasütewa naveh, thi rünguori tü ngatüm naveh;

31thitü VÜWA kühuori thuoüji makükhrari sakürüthe naveh, mari tü aluomüri kümjie aküsa vü nü müri kuo naveh, mari tü zhü naveh thi kümünowanyu, mari tü tse naveh thi küülowanyu

Isaya 41

Saküüwuowa nüh Israel vü Küütoh

1Küüzhe vünüh eh zhüzaluo, O souzü nato vü küperi; nyiri tü ma kükhrari saküürtheluo; mari tü küüshenyiru luo, jütisanü mari tü küüphrahte luo; ashih kenüh hiri tü kürü shenyi wa ünüh raluo.

2Thawa nüh zhieshu vünüh kükezhu lo, lekha kürüzhu thawa nüh kükhrara setu lo? Ma nüh ma tüvü akuoküjiri jamthuoh, jükenüh ma nüh kajiri mphakhu vünüh nyinyamümti; ma nüh ma nyuchuwa vi nü azhitho kümjie mari satsütsüti, amaguo kümjie ma lawi vi sariemümti.

3Ma nüh mari zhe nü kütote vünüh tsewawati, lekhuji ma mpha tü münyite.

4Thawa nüh hama salo, küütü vünüh awuhleri ji taji nü? Hi VÜWA, apowa, thi sehkhewa; hi tü ma.

© 2015 Bible Society of India.

5Souzü nato vü küperi tü ngu taji krütewa, azhih küpoteri tü khekheta küshü; mari tü shenyi nü tseke ru.

6Aveh nga papara zhephrou kükra, thi ma nüri vü, “Luoveh ji luo,” ti küza!

7Asieküsari tü suna küsawaluoveh saküji, thi atsüvü vi saküüzhuwa nüh amrü kütsüh nü, küütsüwa vü, “Jüma tü mühiem,” ti küza; jütisanü mari nüh zephokem nü müküüngah ra samtü.

8 Thitü noh Israel, eh siepewa, Jacob, hi nüh rükakümwa, Abraham tsatoriwa, eh füwa;

9azhih küpote vünüh hi nüh noh küvirawa, thi kületsuotsa jükeri vünüh küjirawa, noh vü, “Noh tü eh siepewa, hi nüh noh küthe müja nüh noh rükamthuoh,” ti küza;

10mükrü tüm luo, küpakenühnyunü hi nüh noh siekütse kenüh, luoveh mzah tüm, küpakenühnyunü hi tü noh Saküüwuowa küsa kenüh; hi nüh noh sakükhratsü naveh, hi nüh noh kükra naveh, eh ke azhiewuovü kükhratsawa vi nü noh shohtse naveh.

11Halie, noh vü arümthoküvehri aveh tü, saküzükrü thi kürüza vü thsem naveh; noh sie küürükhrüluori tü, zanyoküsü nga mükünyu üta sam naveh thi pokahm naveh.

12Noh tü noh kürholuori phah naveh, thitü noh tü mari küphahrawanyu; noh sie arie küsari tü zanyoküsü nga mükünyutsatsa sam naveh,

13küpakenühnyunü hi tü, VÜWA noh Saküüwuowa, noh ke azhie wuovü küjehte luo; Noh vü, “Mükrütüm luo, hi nüh noh kükra naveh ünüh taküzawa tü hi thuoh,” ti küza.

14Mükrütüm luo, noh Jacob jienyu, noh Israel nyiri! Hi nüh noh kükra naveh, ta VÜWA nüh küza veh; noh kürhesawatü Israel kümtsewa.

15Halie, hi nüh noh vi nü asuowi küsü sanaveh, kürüthe, akütu, thi aha küpe; noh nüh aküzhiri rütse nü jümari nehnyam naveh, thi noh nüh küzhihori tü aguh kümjie sa tsü naveh;

16noh nüh jümari wie naveh thi amürhü nüh jümari mürhütewa naveh, thi amürhü nüh jümari sariem naveh. Thi noh tü VÜWA vünüh nyierakhruo naveh; noh tü Israel kümtsewa vü nüh tholathovü naveh.

17Kümkhuori thi küthotsari nüh ajuh küphah vü, thi küsü nga münyie nüh saküm vü, thi mari mizhi tü ajuh küürieh nü küwehphake teküwa vü, Hi VÜWA nüh mari rületsü naveh, hi Israel Saküüwuowa nüh mari kükulewa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

18Kürütso kümsieri vü hi nüh arühku saphietsü naveh, thi anyuo aza vü
küwuzhuri saphietsü naveh; Shünyiza tü hi nüh ajuh kümsheke küsü satsü
naveh; thi azhih küüweh tü ajuwi saküshu tsü naveh.

19Shünyiza vü hi nüh akani amüse, thi Olive thse naveh; küpohu vü hi nüh athso
shie naveh, aküla nga kürü thse naveh;

20anyiri nüh jü ngu nü thsü na küveh kenüh, kürü müshe thi thsümshi na küveh
kenüh, VÜWA kenüh hama sa ta sana küsa kenüh, Israel kümtsewa nüh
saküjethuoh.

Küzhüjah Saküüwuowa vü VÜWA nüh Kümyie

21Nohri ashih vizhu luo, ta VÜWA nüh küza veh, nohri kürüluo viruluo, ta Jacob
kajiwa nüh küza veh.

22Mari tü jümari küüviru luo, thi mowa sanaveh ünüh hiri vü küza luo. Tükhu vü
zanyori hiri vü küzaluo, jümari tü, mowa nüh, jütaküsa vünüh hiri tü jümari
müsheno naveh, jütaküsa vünüh mari küzhühshu hiri tü thsü mühie veh; nyutü
runa küsa zanyori hiri vü küüzazhu naveh.

23Hala sevü mowa ru naveh ünüh hiri vü küza luo; jüta thuoüji nohri tü nyiazari
ta küsa hiri nüh thsüra naveh; kümhie sa, nyutü kümsü saluo, jüta küsa vünüh
hiri tü luovehzah thi sakümzhoh na küveh kenüh.

24Halie, nohri tü zanyoküsü nga nyu, thi nohri küüroh tü momasa; thawa nüh
nohri rüka naveh ünüh akükre.

25Hi nüh vehküsü zhietü vünüh küke, thi ma tü ru, rünyi küshu vünüh, thi ma tü
eh nyo jinaveh; ma tü anyisa rügivü künyi üta takrüri nyi naveh, küfüküsari nüh
anyisa kürütse üta rütse naveh.

26Thawa nüh atükhu vünüh jüma küzazhu lo, hiri nüh thsü na küsa kenüh, thi
küütü tsotho vünüh hiri tü, “Ma tü awuleh,” ta phrahte mühie veh? Nyiküsü nga
jüma küüzazhu münyie, nyi küsü nga noh zhüri küüna münyie luo.

27Hi nüh küütü vünüh jüma Zion vü küzazhum thuoh, thi hi nüh Jerusalem vü
azhüwa kümhie tsüthuoh.

28Thitü hi nüh küno vü nyi küsü nga münyie; hamari azhievü zhüphiekütsü
münyieluo, thawa, hi nüh küüna vü, kürüle tsüveh lo.

29Halie, mari aveh tü zhünyo mnyie, ma küürohri tü zanyoküsü nyu; ma nüh
akülü atsoritü kürütso mürhü wie.

Isaya 42

VÜWA Siepe

© 2015 Bible Society of India.

1 Halie, eh siepe, hi nüh küüjehkewa, hi nüh kürükawa, eh kürholi nüh ma vü noh külowa; hi nüh eh Sietse ma vü thsemthuoh, ma nüh akuoküjiri vü kümshowa vizhu naveh.

2Ma tü küziewa nyu, nyutü ma jikhi sakümsiewa nyu, nyutü ale vü jüma saküünara wa nyu;

3ma tü amüshüh küpo küsü nga küzoshiwa nyu, thi anyi pike küju wienga zoküünewa nyu; ma nüh zhütsanyitsa taji kümsho vishu ru naveh.

4Azhih vü ma nüh kümshowa müjie küvishu küju nü ma tü küsazihwa nyu, nyutü luoveh küzahwa nyu; thi souzü nato zhihri tü ma khonyo huo.

5 Saküüwuowa VÜWA nüh hakümjie küza veh, thawa nüh atülüri sa thi jümari shohküütawa lo, thawa nüh azhihwa lerie thi jümawa vünüh mowa ru lo, jüma rügivü küpeh nyiri vü thawa nüh arüthotsü lo thi jüma lovü kütseri vü sietse tsü lo:

6 "Hi nüh VÜWA, hi nüh künyitsa vünüh noh ji, hi nüh ake vünüh shoh nü noh sa; kütsathuo küsü üta nyiri vü noh tsümthuoh, akuoküjiri vü aküwie küsü,

7küüjura notha saphietsü na küsa kenüh, nyi zhikrie lovü nüh aküsiri vizhu na küsa kenüh, aküzo vü küpehri aküsi vünüh vizhu na küsa kenüh.

8Hi tü VÜWA, jüma tü eh nyo; hi tü eh kütholathovü küpari vü mütsü, nyutü eh küsiake kükhrüke atsori vü mütsü.

9Halie, khanavü zanyori tü karitewa na savehthuoh, thi khinyi hi nüh kürüthe zanyori küzazhu vehthuoh; jümari müjie kükazhu atü vünüh hi nüh jümari noh vü küzaveh,"

Küsiake Zah

10 VÜWA vü azah kürüthe küsü satsüluo, azhih küpote vünüh ma küsiake! Juhküjiwa tü akhiküükhu luo thi jüma pro küvehri aveh, souzü nato zhihri thi mari vü rhoküpehri.

11Küpohuo, thi ma nyujiri tü mari jikhi zie küümsie luo, Kedar nüh rhoküpeh anyuri, Sela vü rhoküpehri tü loküzhe kenüh azah reihiluo, mari tü aküzhiri kümsie vünüh küzie luo.

12Mari tü VÜWA vü kütholathovü küütsüluo, thi souzü nato zhihrivü ma küsiake küzazhu luo.

13 VÜWA tü kükhrari nyi küsü kümjie kuotse zhuwa, arie küsari küsü kümjie ma rükümtho kükezhu veh; ma tü zie veh ma tü jikhi küji sa veh, ma tü ma mpa nüh ma mükünongüri vü akükhra kütsa veh.

Saküüwuowa nüh Ma Nyiri Kükra nta Phrazhu veh.

© 2015 Bible Society of India.

14Tsotho hothake hi nüh küzoh ru, hi nüh zoti peh thi hi mpa nüh küzhiru; khinyi thuoüji hi tü krevühri küsü nüh atsaküna küzie kümjie zie naveh, hi tü sahzhile thi nanathuoh.

15Aküzhiri thi küzhihori tü hi nüh jakümsüm naveh, thi mari are aveh tü küüwahzhü naveh; arühkuri hi nüh achipruo küüsam naveh, thi kümsheke ri küüweh msiem naveh.

16Thi hi nüh küüjuri mari nüh müküthsü leh vü mari küjowa naveh, hi nüh mari nüh müjie küthsü lekhuji vü küjowa naveh. Mari atü vünüh hi nüh aküzo vi aküwie satsü naveh, azhie küshükhushüleri sakütotsü naveh. Zanyo hamari tü hi nüh satsü naveh, thi hi nüh mari kükulewa nyu.

17Mari tü asevü sühlemwa veh thi saküzükrüjutsü naveh, atso kükhrüke vü kütsotüri akülü tsori vü, "Nohri tü hiri nyiazari," ta küza veh.

Israel nüh müthsüra nüh saküm

18künaluo, nohri kürüpori; thi noluo, nohri küüjuri, nohri ngu na küsa kenüh!

19Eh siepewa küchie nüh thawa küju veh lo, nyutü hi nüh küüze zhüleküvüwa kürüpo üta ülo? Thawa nü hi nüh müthükümwa üta küju veh lo, nyutü VÜWAsiepewa üta küju veh lo?

20Ma tü zanyo hozake ngu, thitü jümari münono; ma khüna tü sasa veh, thitü ma tü küna ra müveh.

21 VÜWA tü ma künyitsa, ma khonyo saküji thi jüma saküütholathovü.

22Thitü hama nyiri tü rühu thi prüvi teküwari, mari aveh tü aküpieri lovü nüh küzamthuoh thi küsizheh lovü küthimthuoh; nyi küsü nga nüh mari küloletsü na küsa münyie nüh ashie küsü samthuoh, reviteküwa tü nyiküsü nga nüh, "Vile luo, ta küüza münyie luo,"

23Nohri azhievü thawa nüh hama vü akhüna tsü na lo, atsotho ru na küsawa kenüh thawa nüh luovehthseh thi küna na lo?

24Thawa nüh Jacob vi prüküviri vü tsüm lo, thi Israel vi kürühuri vü tsüm lo? Hiri nüh ma vü khiemuoküm VÜWA nüh nyu ülo, thi mari nüh ma khonyo zhü müküna nüh samna küsawa nyu ülo?

25Jükenüh ma nüh ma rüküshu aküsawa ma rügivü küshoketsü. Thi arie kükhra ma vü küshoketsü; ma vi anyih tsoküümkiele rügivü sa, thitü ma tü müthsü mümshi; jüma nüh ma tsothuoh, thitü ma tü jüma aluoveh vü vi müthse.

Isaya 43

Saküüwuowa nüh Nyiri Küloletsünta Küphrazhu

© 2015 Bible Society of India.

1Thitü khinyi VÜWA nüh hakümjie küza veh, ma noh saküüjewa tü, O Jacob, ma
tü noh küsazhiwa, O Israel: "Mükrütüm luo, hi nüh noh kürhesathuoh kenüh; hi
nüh anyo vünüh noh jithuoh, noh tü eh zhi.

2Noh nüh ajuhri kariküwa vü hi nüh noh sietse wie naveh, thi arükuri kariküwa
vü jümari tü noh kümzhiewuowa nyu; noh nüh anyih küütsokükari vü noh tü
kütsowa nyu, thi anyihzhu tü noh tsoküürawa nyu.

3Küpakenühnyunü hi tü VÜWA noh Saküüwuowa, Israel kümtsewa, noh
küülolewa. Noh huokütsü üta hi nüh Egypt vi noh tsü, noh kenüh Ethiopia thi
Seba tü amüzhi vünüh,

4küpakenühnyunü noh tü eh notha vü kürhe kenüh, thi küsiakesiakhri, thi hi nüh
noh külo kenüh, noh vü kütsü le kenüh hi nüh anyiri vi noh tsü, noh kürhokenüh
amüzhi anyiri vi noh tsü.

5Mükrütüm luo, küpakenühnyunü hi nüh sie kütse kenüh; hi nüh zhieshu vünüh
noh tsatoriwa sieru naveh, thi zhietu vünüh hi nüh noh vizhuh naveh;

6hi nüh zhietüwa vü, jam luo, thi zhiesehwa vü, müshohte tümluo; kületsuo
vünüh eh tsarisieru luo thi azhih küpote vünüh ehtsavühri sieru luo,

7eh nyo vünüh küjiri aveh thuoüji, eh kütholathovü kenüh hi nüh thawa saküje
nüh, hi nüh thawa sazhu thi sanüh," ti küza.

Israel tü VÜWA Povü

8Anyiri, anotha nü peh wie ketünga küüjuri siezhu luo, akhüna nü pe wie
ketünga kürüpori siezhu luo!

9Akuohji aveh tü sehzhuh nü küüsehrü luo, thi nyiri aveh tü küümhou luo. Mari
azhievü thawa nüh hama küzazhu ra na lo, thi atükhu vü zanyori hiri kütsa ra na
lo? Mari sakümsho na küsa kenüh mari tü mari povü vi küüru luo, mari tü küüna
taji, jüma tü zhütsa ti küsa küüza luo.

10"Nohri tü eh povüri," ta VÜWA nüh küza, thi hi nüh rükakümeh sieperi, jüta
küsa vünüh nohri tü hi thsü thi tsotüra, thi hi tü ma takü sa thsümshira naveh.
Eh tüvü Saküüwuowa küsü nga müsazhu, nyutü eh sevü küsüngaküpehwa nyu.

11Hi, hi tü VÜWA, thi eh nyievü küülolewa küsü nga münyie luo.

12Hi nüh küzazhum, külole thi zhüchüthuoh, nohri azhievü nyiaza küpa
mükünyievü; thi nohri tü eh povüri, ta VÜWA nüh küza.

13"Hi tü Saküüwuowa, thi nosü vünüh tuvü nga hi tü ma wie; nyi küsü nga eh ke
vünüh vizhu teküwara münyie luo, hi nüh küroh veh thi jüma tü thawa nüh
khetera na lo?"

Babilon vünüh Kümie

© 2015 Bible Society of India.

14 VÜWA, nohri kürhehsawa, Israel kümtsewa nüh: “Nohri rieh nüh hi nüh
Babilon vü wuori küze nü arüpe aveh küüzochiem naveh, thi Khaldeo ri jikhi
küsa tü kürümuo sam naveh.

15Hi tü VÜWA, nohri kümtsewa, Israel Saküüjewa, nohri kajiwa,” nüh hakümjie
küza.

16 VÜWA nüh hakümjie küza veh, thawa nüh ajuhküji vü aleh sa lo, akükhra juhri
vü lekhuji sa lo,

17thawa nüh rawouhkheka thi rawouh, thopahiri thi arieküsari vizhu lo; mari tü
küluzehtewathuoh, mari tü müsüra rathuoh, mari tü alati küsü kümjie zoküne
thi pekünemthuoh:

18Atükhu vü zanyori mümsheke tümluo, nyutü kürüwi zanyori mümsheno
tümluo.

19Halie, hi tü zanyo kürüthe sa veh; khinyi jüma tü kazhutse vehthuoh, noh tü
jüma müngu ülo? Hi nüh areza vü aleh küsü thi küpohu vü arühkuri satsü naveh.

20Asasüri tü hi siakesiakhri naveh, rezanyihnyihri thi amwari nüh;
küpakenühnyunü reza vü hi nüh ajuh tsü veh, thi küpohu vü arühke tsü veh, hi
nüh kürüka nyiri vü aküzhu tsü na küsa kenüh,

21hi nüh hi mpa eh kenüh nyiri küsazhu tü, eh küsiake küzazhu na küsa kenüh.

Israel Kükhiemuo

22Tü noh tü hi küji müsanü, O Jacob; thitü noh tü hi vü münotewa nüh, Israel!

23Noh tü akütso kütsü kenüh hi vü noh nyihzhü vimru, nyutü noh küsahthuori
vi hi müsiakesiekhri. Hi tü kükhurüri vi nü noh khuosamküüzho, nyutü
kürhengu vi noh samküümno.

24Noh tü eh kenüh ame vi amüshe sü hi mütsü, nyutü noh küsahthuoh küthüri
vi eh losam küra. Thitü noh kükhiemuori vi eh khuosaküüzho wie, noh tü noh
künakhieri vi hi sakümnomthuoh.

25Hi, hi tü ma thuoh hi müpa eh rieh nüh noh küvürieri khezhuküjawa, thi hi tü
noh kükhiemuori kümshekewa nyuthuoh.

26Hi tü kümsheke vü vithse luo, hiri kürü rüluo ünüh; noh zhüke vizhu luo, noh
tü kato veh ta kütoh na küsa kenüh.

27Noh pa apowa tü khiemuom, thi noh leküsari tü hi vü küvürie samthuoh.

28Jükenüh hi nüh kümtsezhehwa kajitsari sakümnemthuoh, hi nüh Jacob tü
zorie kümkhie vü vizhumthuoh thi Israel tü phoküüraluo vü thsemthuoh.

Isaya 44

© 2015 Bible Society of India.

VÜWA tü Saküüwuowa Mpa Wie

1Thitü khinyi thuoüji künaluo, O Jacob eh siepewa, Israel hi nüh rükakümwa!

2Noh küsawa VÜWA avo lovü nüh noh saküüjewa noh kükra na küsawa nüh hakümjie küza veh: Mükrütüm luo, O Jacob eh siepewa, hi nüh rükakümwa Jeshurun,

3küpakenühnyunü hi nüh küürieh azhih vü ajuh küshoketsü na küveh kenüh, thi azhisa küüweh vü akuzari küüli naveh; noh küthsoküzhiri vü hi nüh eh Sietse küshoketsü naveh, thi noh tsatoriwa vü eh kütsia küshoketsü naveh.

4Jümari tü ajuh azavü küshozhu kümjie, akuza liküveh vü aküwuri kümjie.

5Hama nüh, "Hi tü VÜWA zhi, ta küza naveh, küpawa nüh mampa Jacob anyo vünüh ji naveh, thi küpawa nüh ma ke rügivü, VÜWA zhi; ta rhü naveh, thi Israel nyo vünüh ma mpa nüh jinaveh."

6 Israel kajiwa, VÜWA thi ma kürhehsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Hi tü apowa thi asekhewa; eh nyieh vü Saküüwuowa küsü nga münyie.

7Thawa nü hi kümjie lo? Ma tü küüzhüchü luo, ma tü küüzazhu luo thi jüma ehtüvü saluo. Thawa nüh ru na saküveh zanyori khana vünüh küza lo? mowa naveh ünüh mari tü hiri vü küza luo.

8Mükrütüm luo, Nyutü akükrü müsa tümluo; hi nüh khanavü nüh nohri vü müküza ülo thi müphrazhu ülo? Thi nohri tü eh povüri! Eh nyievü Saküüwuowa küpa pehveh ülo? Lokrü münyie luo; hi tü küsü nga müthsü,"

Anguo kükhurü Küriesa

9Anguo küsari thuoüji zanyoküsü nga nyuthuoh, thi mari nüh zanyo nokülori vü tü akünyia münyie luo; mari povüri tü aküngu nga müngu nyutü müthsü, mari tü küzükrü vü vithse na küsa kenüh.

10Thawa nüh zanyoküsü nga akünyia mükünyie nyiaza saküjeveh lo nyutü atso sa veh lo?

11Halie, ma füri aveh tü küzükrü vü vithsem naveh, thi asieküsari tü anyiri wie; mari aveh tü kürü küüsehzhu luo, mari tü atüvü küütsie luo, mari tü sakükhrihm naveh, mari tü kürü küzükrü vü vithsem naveh.

12Jümatü amürüküsari nü saveh thi nyihie rügi vünüh küroh veh; ma nüh atsüvü vi jüma saküjeveh, thi ma pie kümzho vi jüma kütsüh veh; ma tü rümateru thi ma kükhra ratewawati, ma tü ajuh müzhu nüh thasümümti.

13Küüroküsari nüh küütevü ali küsü shohküte, ma nüh kürhü vüh küsü vi jüma rhieke; ma tü küneküüzhuvüh nüh küne küüzhu; rhie küüevüh nüh küte; thi anyiri küthse küüje, anyiri küzü vünüh ma nüh jüma azheh küsü vü küürho nta sasati.

© 2015 Bible Society of India.

14Ma nüh akaniri shüchiechieti; nyutü ma nüh amüto thsoh nyutü anguzhe rüpe nü areza vü athsohri azavü müzho nüh küüsho; ma nüh akani küsü shie nü atsoh nüh jüma sakükhrakhrati.

15Jütisanü jüma tü nyi küsü kenüh kütsothsoh sateruruti; ma nüh jüma wuori vi nü nyihsakühohoti; ma nüh anyih saküji nü alohse vehvehti; jüsevü nga ma nüh nyiaza küsü sanüh khurü, ma nüh atso kükhrüke sanü jümawa atüvü küngie tsuotsuoti.

16Ma nüh jüma küzhila vi taji anyih lovü tso; küzhila rügivü ma nüh asa tsatsati, ma nüh asa küwa nü alora; jüsevü nga ma nüh ma saküzhe taji, "Oh, hi tü zheküfüfüthuoh, hi tü anyih ngumthuoh," ta küzazati!

17Thi kümnyie küpari thuoüji ma nüh nyiaza küsü sa, ma nguo; thi jümawa vü künyie tsuo nü jüma khurürüti; ma nüh jümawa vü kükhuo sataji, "Hi vizhu luo, küpakenühnyunü noh tü eh nyiaza küsakenüh," ta küzazati!

18Mari tü müthsü, nyutü müü müüshi; küpakenühnyunü ma nüh jümara notha khete küm kenüh, jükenüh jümari tü müngu ra, thi mari müshe khetem, jükenüh mari tü müthsümümshira.

19Nyi küsü nga mümsheno, nyutü zanyoküthsü nyutü kümshi peh taji, jüma küzhila nü hi nüh anyih lovü tsomthuoh, hi nüh jüma nyihie rügi vünüh alohse vehthuoh, hi nüh asa küwa nü tsathuoh; thinü hi tü jüma vünüh kümnyie tü vi nü akükre küsü sanaveh ülo? Hi tü athsongu küsü atüvü küngie tsuo naveh ülo? ta küsa münyie luo.

20Ma tü aweji tsa mkükato amüshe küsü nüh ma küjozihmthuoh, thi ma tü ma mpa ma müvizhu ra thuoh, nyutü, "Eh ke azhie wuovü akürie münyiethuoh ülo?" ta müküzara nüh samthuoh.

21Zanyo hamari müsheke luo, O Jacob, thi Israel, noh tü eh siepe küsa kenüh; hi nüh noh sazhu, noh tü eh siepewa; O Israel, hi nüh noh tü küümatüwa nyu.

22Akülu küsü kümjie hi nüh noh kükhaziri ramthuoh, thi noh kükhiemuori aküzo küsü kümjie rhüjamthuoh; hi vü sühle luo, hi nüh noh rhesakümthuoh kenüh.

23Azah reihiluo, O atülüri, VÜWA nüh jüma saküsa kenüh; zie luo, O azhih küshehri; azah küsa vü shuraluo, O aküzhiri, O arezari, thi ma lovü küpehathsohri! küpakenühnyunü VÜWA nüh Jacob rhesaküm thuoh kenüh, thi Israel vü tholathovü naveh.

24 VÜWA, noh kürhehsawa avo lovü nüh noh küsazhu wa nüh hakümjieküza veh: "hi tü VÜWA, zanyori aveh küsawa, ma mpa nüh atülüri aveh shohküta, azhih külieriewa, thawa nüh hi sietse lo?

© 2015 Bible Society of India.

25 Thawa nüh aküriera zhü sakümie veh ünüh, thi mahtsazhü küphrari zanyosamküthsü nüh sa veh ünüh, thawa nüh zanyoküthsü asevü saküüsühlem lo, thi mari zanyoküthsü saküzhe veh ünüh;

26thawa nüh ma siepewa zhü kütora veh ünüh, thi ma zhüleküvüra zhüphiekütsü sazhu lo; 'ma vü rho ra le naveh,' ta thawa nüh Jerusalem küzalo, thi Judah nyujiri küza taji, 'Jümari tü sa le naveh, thi mari küferie ri hi nüh khake naveh,' ta küza lo;

27thawa nüh ajuh küsheh vü, küwehm luo, hi nüh noh rühkuri saküüwehm naveh, ta küza lo;

28 thawa nüh Sairas tü, 'Ma tü eh nyihzhükühuowa, thi ma nüh eh kümshe aveh saju naveh,' 'Ma tü sa lera naveh,' ta Jerusalem zhüku küza, thi, 'Noh jupe tü khake naveh,'" ta kükhurüzheh zhüku küza.

Isaya 45

VÜWA nüh Sairas Chiekekütsü

1 VÜWA nüh ma nüh thsekümwa Sairas vü hakümjie küza, ma ke azhie wuovü hi nüh küjem thuoh, ma tüvü akuoküjiri küchara nti thi kajira küshih kütseke lejatsü, akheriri tü mükhe nüh sana küsa kenüh ma tüvü amükhieri sa nta.

2Hi nüh noh tüvü wa nü aküzhiri sakütom naveh, hi nüh asawuo mükhieri zokhuo kümjehmriem naveh, thi amürürüperi tethuoriem naveh,

3hi nüh aküzo künyirhieri vi noh tsü naveh, thi küüzhe azhievü küthi saküvehri, jüta küsa vünüh noh nüh jüma tü hi, VÜWA, Israel Saküüwuowa noh nyo vünüh noh küjiwa ta küsa thsü naveh.

4Eh siepewa Jacob rieh nüh, thi hi nüh kürüka Israel rieh nüh, hi nüh noh nyo vünüh noh ji veh, hi nüh noh nyo thotsü, noh nüh hi müthsü wie ketünga.

5Hi tü VÜWA, thi küpa münyie luo, eh nyievü Saküüwuowa küpa münyie luo; noh nü hi müthsü wie ketünga hi nüh noh tseke tü,

6rünyi küshu vünüh thi zhietu vünüh eh nyievü küpa münyie takü sa nyiri nüh thsü naveh; hi tü VÜWA, thi küpa münyie luo.

7Hi nüh aküwie sazhu thi aküzo saküje, hi nüh kümhie sa thi kümsü saküjetsü, hi tü VÜWA, zanyo hamari aveh küsawa.

Saküüje VÜWA thi Zhükuwa

8Atsorhü, O atülüri arügi vünüh, thi thajüwuri tü künyitsarüküüturu luo; azhih tü küüsaphie luo, külole tü küüsho zhu luo, thi jüma tü künyitsa nga saküüshi luo; hi VÜWA nüh jüma saküjetsü.

© 2015 Bible Society of India.

9“Thawa nüh ma küsawa sie kürükhrüluo veh ünüh kümhiera kütsüna, azhih küfü küsü thi küfüküsawa masü! Anyisa tü ma küsawa vü, ‘Noh tü mowa sa veh lo,’ ta küza veh ülo? nyutü ‘Noh küüroh tü küvipe müpe ülo,’ ta küza veh ülo.”

10Thawa nüh apa küsü vü, noh tü mowa wuotsü lo? ta küza veh ünüh küsara kütsüna, nyutü krevüh küsü vü, noh tü mowa vünüh atsanaveh lo? ta künaveh ünüh.

11 VÜWA, Israel kümtsewa, thi ma küsawa nüh hakümjie küza veh: “Noh tü eh tsari kenüh küüna sa nti ülo, nyutü eh kesie kenüh azhütsü nyi lo?

12Hi nüh azhih sa, thi jüma rügivü anyiri saküjeke; atülüri shokküüta tü eh kenüh, thi hi nüh ma shieji aveh vü azhütsü.

13Künyitsa vünüh hi nüh ma saküüjosüra, thi hi nüh ma lehkhuji aveh sa kümsho naveh; ma nüh eh nyuji sanaveh, thi eh nyiri reteküsari küshu naveh, ame nyutü jisuo nyu,” ta VÜWA nüh küza.

14 VÜWA nüh hakümjie küza veh: “Egyptra künyirhie thi Ethiopiara asü sietsokrü, thi akrukümsie nyi Sabeanri, noh vü ru nü noh zhi sanaveh, mari tü noh se müze naveh; mari tü kievehke taji shuhru noh vü küngie tsuo naveh. Mari tü noh vü zhiekekhuo taji: Saküüwuowa tü noh vü müpa pehveh, thi küpa münyie luo, Saküüwuowa küsü nga eh nyievü münyie luo; ta küza.”

15Zhütsa, noh tü küthi nü küpeh Saküüwuowa, O Israel Saküüwuowa küülolewa.

16Mari aveh tü küzükrü vü thsemthuoh thi rüzarüpuomthuoh, anyuo küsari tü kürü kürüza vü tewathuoh.

17Thitü Israel thuoüji VÜWA nüh küsuokürho küülolerawa vi nü külolemthuoh; noh tü küsuokürho aveh vü küzükrüi vü küthsewa nyu, nyutü kürü arüpuowa nyu,

18küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh, thawa nüh atülü saküje lo

(ma tü Saküüwuowa!) thawa nüh azhih sa thi jüma sa lo

(ma nüh jüma sazhu; ma nüh jüma tü kürüza vü nüh müsa, ma nüh jüma tü akürho kenüh satsü!) Hi tü VÜWA, thi küpa münyie luo.

19Hi tü küüzhe vünüh müphrahte, aküzo azhih küsü vü; hi nüh Jacob tsatoriwa vü müküza, ‘Hi phah luo.’ Hi VÜWA thuoüji küzhütsa phrahte, mowa nü kato veh ünüh hi nüh küzazhu.

Azhihnyie VÜWA thi Babilon Anguori

20Nohri mpa sehzhuh nü raluo, kürü nü shenyi raluo, nohri akuoküji rhoküvehri! Athsoh anguo khakütseri tü, mari zanyoküthsü münyie luo, thi müküülolera nyiaza küsü vü khuopehpheti.

© 2015 Bible Society of India.

21Küzazhu luo, thi noh zhühke viru luo; mari tü kürüküzhüphie luo! Khanavü teküwa hama thawa nüh küza lo? Thawa nüh khanavü azhü jüma küzazhu lo? Jümatü hi VÜWA nüh nyu ülo? Thi eh nyievü nyiaza küpa münyieluo, künyitsa Saküüwuowa; eh nyiehvü küpa küsü nga münyie luo.

22Hi vü sühle luo thi külole luo, azhih küpote aveh! küpakenühnyunü hi tü Saküüwuowa, thi küpa küsü nga münyie luo.

23Hi nüh hi mpa nüh küshiemthuoh, künyitsa vünüh azhü müküshelera küsü eh po vünüh shutewathuoh. 'Hi vü khotsü kheh naveh, amizhi aveh tü küshie naveh.'

24Jümatü eh zhüku küza naveh, VÜWA vü müpa nüh künyitsa thi akükhra küpeh wie; ma vü ru taji zükrü naveh, ma vü khielota arüsaküüshuri aveh.

25Israel tsatori aveh VÜWA vünüh khraraküm thi kütholathovü sanaveh.

Isaya 46

1Bel tü küngie tsuo, Nebo tü kükie wa, mari anguori tü asa thi aseshuri vü pehveh; nohri nüh küvü hamari tü asa küthasüra akhuo satsü nü küüzho.

2Mari tü kükietsuo, mari tü kürü küngietsuo, mari tü akhuoküüzhowa mükülolera, thitü mari mpa nüh aküsiküsa vü tewa.

3Hi vü kümrheke luo, O Jacob zhehlori, Israel zhehlo kümtori aveh, aküwuo vünüh hi nüh küruotekütseri avo lovü nüh vü tekururi;

4nohri kükhruo küze küju nga hi tü Ma Wie, thi alüküpru küju nga hi nüh nohri vü tse wie naveh, hi nüh satsü, hi nüh vü tse wie naveh; hi nüh vü tse wie naveh thi külole naveh.

5Noh tü hi thawa kümjieta sana lo thi thawa sie küzarike na lo, thi vikümjie na lo, jütisanü küthse luo na lo?

6Rakaku vünüh suna vükütseri thi küütoku vünüh rakasa kütekütseri, suna küsari küsü müsanü ma nüh jüma vi nyiaza küsü sa; jütisanü mari tü küngie-tsuo nü khurü!

7Mari nüh jüma vi mari safü rügivü khakükeke, mari nüh jümakha, mari nüh jüma vi ma pevü sa, thi jüma tü jüla küütoke; jüma tü ma pe vünüh mükungahra nüh sa. Mükütüküzü wuori nüh jüma vü zie wie ketünga mürülenyutü ma küsüro vünüh ma mükülole.

8Hama müsheke nü müshe nonoluo, amüshe vü jüma jile luo, nohri küvürieri,

9khana tükhu vü zanyori müsheke luo; küpakenühnyunü hi tü Saküüwuowa, thi küpa münyie luo; hi tü Saküüwuowa, thi hi kümjie küpa münyie luo,

© 2015 Bible Society of India.

10küsate vünüh asehkhewa zhüke küzazhu, thi zanyori müjie küsa vünüh atükhu vünüh küzazhu taji, 'Eh küzhüphiezhü tü tsie wie naveh, thi eh ehkümshe aveh hi nüh sajunaveh,' ta küza,

11zhieshu vünüh rekütsa müwa küsü ji, kületsuo vünüh eh küzhüphie nyi küsü ji. Hi nüh phrahtemthuoh, tinü hi nüh jüma tü saküjuwie naveh; hi nüh mshe mthuoh, tinü hi nüh jüma sa wie naveh.

12"Hi vü kümrheke luo, noh aluoveh müküzikewa, küvizhu vünüh noh letsuokümwa:

13Hi nüh eh küvizhuwa vi shenyi ru, jüma tü mületsuo sheh, thi ehküülolerawa tü küüzhikewa nyu; hi nüh Zion vü küülolera sa naveh, Israel kenüh ehkütholathovü," ti küza.

Isaya 47

Babilon rügivü Ashih

1 Turu nü azhitho vü shupeh luo, O Babilon tsavüh mükürüsawa; kükajipe vü nyu nüh azhitho rügivü shupeh luo, O Khaldeari tsavühwa! küpakenühnyunü noh tü kürünyi thi küünyahwa ta küjilewa nyuthuoh.

2Asuokhre vi nü ahie toh luo, noh nyieh külüso te fojam luo, noh kruzhu küühawa fom luo, noh jih müküzhute tümluo, arüku kari waluo.

3Noh nyiju tü küüzhutewa nyuthuoh, thi noh küzükrü tü ngum naveh. Hi nüh azho vi naveh, thi hi nüh nyi küsü nga kümshiewa nyu, thi hi nüh nyi küsü nga kümshiewa nyu.

4Ma nyo tü hiri kürhehsa VÜWA, tü Israel kümthowa.

5Zohmti shupeh nü aküzo vü tewaluo, O Khaldeari tsavühwa, küpakenühnyunü noh tü kajipera nyimzavühri ta küji lewa nyuthuoh.

6Hi tü eh nyiri vü arüshu, hi nüh eh kaküviri sakümnemthuoh; hi nüh mari vi noh ke vü thse noh nüh mari vü külohna mükütsa; lanyiri vü noh nüh noh thsokhuonyi saküzho sheh tsü.

7Noh nüh, "Hi tü küsuokürho kajivühwa sanaveh," ta küza, jükenüh noh tü zanyo hamari vi noh luoveh lovü müthse nyutü jümara sehkhe mümsheke tümluo.

8Jükenüh khinyi hama küna luo, noh lokürа külori, luoveh ji nü shupeh küvehwa, nohri luoveh vünüh, "Hi thuoh, thi eh nyiehvü nyi küsü nga münyieluo; hi tü tünyivühri üta shuküpehwa nyu nyutü atsari küümiemüthsüra," ta küza veh:

9Zanyo ha künyi tü no vü runa lo küsü tsotho. Küsükeri vünüh; atsari küümie thi tünyivüh küsa tü khemta küsa vü noh vü ru naveh, ma mpa nüh noh kütüma mküle pewie nga thi noh nüh nyura msherekuvira kükhra jisheh wie ketünga.

© 2015 Bible Society of India.

10Noh tü noh kümsüküsa vünüh luoveh jipe saveh thuoh, noh nüh, “Nyi küsü nga hi ngu müveh,” ta küza veh; noh kümtsa thi noh zanyoküthsü nüh noh küjo zih veh, thi noh tü noh luoveh vünüh, “Hi thuoh, thi eh nyiehvü nyiküsü nga münyie luo,” ta küza veh.

11Thitü kümsüwa tü noh vü ru naveh, jüma kenüh noh tü mütsathuo ra; amngu kümsü noh vü rukanaveh, jüma tü noh nüh mükhetera nüh sam naveh; thi zhürüluo noh vü küferie ru naveh, noh tü jüma zanyoküsü nga thsüm veh.

12Noh nyuri mshekürethsü vü thi noh tümakürho hozake noh nüh noh küviza vünüh visatekururi vü tsie müzho luo; noh nüh küsara samhieveh, noh nüh sakükrüla mhieveh.

13Noh tü noh küzhüphie hozake vünüh thachumthuoh; jümari tü atüvü tsie nü noh küülole luo, atülüri küüsuori, thi awutsiri rephoke luo, asathe vü mowa noh vü ru naveh ünüh ta thawa nüh müsera na nüh.

14Halie, mari tü müthanarü kümjie wie, anyih nüh mari tsomümti; mari tü anyihzhu kükhra vünüh mari mpa mari müvizhu ra. Nyi küsü nga ma mpa nüh saküzhe na küsa nyihie mükünyietü hama, ma tüvü shupeh nü küho na küsa münyie luo.

15Jükümjie jümari tü noh nüh mari sie nü küürohri khe, noh küviza vünüh noh sie taji kürokururi kheh wie; mari tü papa külesho vü tsetewathuoh; noh külole na küsa nyiküsü nga münyie luo thuoh.

Isaya 48

Saküüwuowa tü Kürule vü Kenüh VÜWA

1Hama künaluo, O Jacob zhehlori, Israel anyo vünüh küjiri, thi Judah vozhu vünüh shukururi; VÜWA nyo vünüh küüshieri thi Israel Saküüwuowa küphrahzhuri, thitü küzhütsa nyutü kümsho vünüh nyu nü,

2küpakenühnyunü mari tü mari mpa nüh anyujiwa nyo vi nü mari küji kenüh, thi mari mpa nüh Israel Saküüwuowa wa rügivü pehpehti; VÜWA tü manyo.

3Hi nüh khana vünüh atükhu vü zanyori küzazhu, mari tü eh po vünüh shutewa thi hi nüh mari saküthsümthuoti; thinü hi nüh zhürüluo jümari sa thi jümari tü shuru,

4küpakenühnyunü noh tü müzike ta küsa hi nüh thsü, noh ku tü amürü nyuonyie thi noh tie tü, asawuo,

5khana vünüh hi nüh jümari noh vü küzazhu thuoh, Jümari müjie küru vünüh hi nüh noh vü küthsütsümthuo, noh nüh, Eh nguo nüh jümari sa; nüh kükhrüke atso thi hi nüh külü atso vüh jümari vü azhütsü, ta thama küüza kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

6Noh nüh künarathuoh, khinyi hama aveh noluo; thinü noh tü jüma küüzazhu wa nyie ülo? Khinyi nüh tuvü hi nüh noh zanyo kürütheri sa küüna naveh, noh nüh müküthsü zanyo küthiküsari.

7Jümari tü khinyi saküjimthuoh, müjie suosheh; nosü atüvü, noh tü jümari müjie künara wie, noh nüh; Halie; hi nüh jümari thsüthuo ta küza üsü ti küsa kenüh.

8Noh tü müjie küna ra wie, noh tü müjie thsü wie, khana vünüh noh khüna tü müjie saphie wie, küpakenühnyunü noh nüh aroshisheh nü sanaveh ta küsa hi nüh thsüküveh kenüh. Thi noh tü aküwuo vünüh azhümküünawa ta ji.

9Eh nyo rieh kenüh hi nüh eh rüküshu kele nüh, eh küsia ke riehke nü jüma küzhike mthuole, hi nüh noh mütehthuo nüh sana küsa kenüh.

10Halie, hi nüh noh sakümtsemthuoh, thitü rakasa kümjie vü nüh nyu; hi nüh noh tü kümnomna nyithü vünüh noh mütemthuoh.

11Eh rieh nüh, eh rieh kenüh, hi nüh jümasa, eh nyo tü mokenüh saküümne na lo? Hi nüh eh küthola thovü tü küpari vü kütsüra nyu.

VÜWA nüh kürüka Sierhüwa Sairas

12 Eh zhü künaluo, O Jacob, thi Israel, hi nüh küjira wa! Hi tü Ma, hi tü apowa, thi hi tü asehkhe wa.

13Eh ke tü azhih wa ajupo thi eh ke azhie wuo vü nüh atü lüri lerie; hi nüh mari küji vü, mari tü atüvü kürü tsiezhuzhuti.

14“Sehzhuhluo, nohri aveh, thi künaluo! Mari azhie vü thawa nüh zanyo hari küzazhu lo? VÜWA nüh ma lo veh; ma nüh ma kümshe tü Babilon vü sazhu naveh, thi ma pie tü khaldeari sie kürünyuo naveh.

15Hi, hi wie nüh, phrahte nü ma jithuoh, hi nüh ma viru, thi ma tü ma leh vü tsarhie naveh.

16Hi vü shenyi raluo, hama künaluo: atükhu vünüh hi tü küüzhe vünüh müphrahte, jüma ru na küsa tso tho vü nüh hi tü peh la wie thuoh.” Thi khinyi thuoüji VÜWA Saküüwuowa nüh hi thi ma Sietse küze thuoh.

Saküüwuowa nüh Ma nyiri kenüh kürüzhe

17 VÜWA, noh kürhehsawa, Israel kümthowa nüh hakümjie küza veh: “Hi tü VÜWA noh Saküüwuowa, noh akünyia sa üta küsosie wa, noh khiewuo vü müwa üji mümhie nüh küjotsüwa.

18O noh tü hi nüh azhü kütsü vü küüna tü la! Jüta thuoüji noh luovehkürüzi tü arühku küsü kümjie sananü,

19noh tsatori tü ashü nyi kümjie sanaveh, thi noh küthsoküzhiri tü ma tsuori kümjie sanaveh; mari anyo tü piketü viküjawa nyu nyutü eh tüvü nüh küzoriewa nyu.”

© 2015 Bible Society of India.

20 Babilon vünüh tse zhutewaluo; Khaldea vünüh zhütewaluo, loküzhe vi nü zie taji hama küzazhu luo, jüma zhütshü luo, azhih küpote küju jüma küze luo; VÜWA nüh ma siepewa Jacob rhesamthuoh ti küza taji!

21 Ma nüh mari lehkujo taji küpohu vü sieküwa vü mükürieh; alokrü vünüh ma nüh ajuh sa küüshu; ma nüh alokrü fekhuo nü ajuh küüpouzhu.

22 "Luovehkürüzi münyie luo," ta VÜWA nüh küza, "Kümsüküsari kenüh."

Isaya 49

Israel tü Akuohjira küwie küsü

1 Eh zhüza luo, O anyuo nato zhihri, thi künaluo, kületsuo vü nüh küru nyiri, Avo lovü nüh VÜWA nüh hi ji ra, eh zah satsa vünüh eh nyo thoh ji.

2 Ma nüh eh po tü anyuchu küsü akütu kümjie satsümthuoh, ma ke akükhe vü ma nüh hi viküthimthuoh; ma nüh hi vi ashüchu sa küzih küsa küsü samthuoh ma nüh hi vi ma shüchukie lovü küthim thuoh,

3 thi a nüh hi vü, "Noh tü eh siepe wa, Israel hi tü mavü nüh tholathovü naveh," ta küza.

4 Thitü hi nüh, hitü müjuju vünüh kürohmnomnam thuoh, hitü zanyoküsü nga mükünyu vü nüh thi momaküsa vünüh ehkükhra küzemthuoh; tü eh kümtho tü VÜWA vü peh tsa veh; thi hi noshekütsie tü eh Saküüwuowa vü pehveh; ti küza.

5 Thi khinyi VÜWA nüh küüza, ma pieke sana küsa kenüh thawa nüh avo lovü nüh hi sazhu lo, ma vü Jacob sie sheleru nta, thi Israel tü ma vü seh zhuh na küsa kenüh, küpakenühnyunü hi tü VÜWA no tha vü chierhem thuoh, thi eh Saküüwuowa tü vi eh kükhra samthuoh,

6 Ma nüh: "Noh eh siepe sana küsa Jacob akuohri khake na küsa thi Israel müshiesanü sasale na küsa zanyo kümphieh küsü wie; Hi nüh noh akuoküjiri vü aküwie küsü kümjieh tsü naveh, jüta küsa vünüh eh küülo lera wa tü azhieh küpote küju wa ra naveh," ta küza.

7 VÜWA, Israel kürhesawa thi ma kümthowa, mashehkümwa, akuoküjiri nüh hakümjie küza veh: kajiri nüh, ngu nü sühra naveh; "Kajitsari nüh, ngu nü sühra naveh; kajitsari, thi mari mpa nüh mükhehke naveh, VÜWA kenüh, küzhütsa wa, Israel kümthowa, ma nüh noh rükamthuoh," t küza.

Jerusalem küsalera

8 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Küütso tsotho küsü vü hi nüh noh rülethuoh, küülolera rülo küsü vü hi nüh noh kükrathuoh; hi nüh noh sa thuoh thi kütsathuo küsü üta vü nüh noh vi anyiri vü tsüm thuoh, azhihwa sazhu na küsa vünüh, Jaküm akari asuope sana küsa kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

9aküsiri vü, shuru luo, ta küza, a küzo vü küpehri vü küngu luo, ti küza. Mari tü lehkhuji müzhe nü mürhuo naveh, a zhie kümsie kümthori aveh vü mari tü mürhuo naveh;

10 mari tü kürüma wa nyu, nyutü küüriehwa nyu, nyutü küpohu amürhü nga nüh nyutü arünyi nga nüh mari kürawa nyu, mari nokküümze wa nüh mari küjotse na küveh kenüh, thi ajuh ajuwi vünüh mari sietse na küveh kenüh.

11Thi hi nüh eh küzheri aveh lehkhuji satsü no veh, thi eh riejiri tü vi kümsie naveh.

12Halie, hamari tü kületsuo vünüh ru naveh, thi halie, hamari tü zhietü vü nüh thi zhietu vünüh ru naveh, thi hamari tü Sinim zhih vünüh ru," ta küza.

13Loküzhe kenüh azah saluo, O atülüri, thi hurushu luo, O azhihwa; kuozhu luo, O aküzheri, azah vü! küpakenühnyunü VÜWA, nüh ma nyiri luoveh sa kürünyimthuoh, thi ma nyi kümnomnari vü rüthaküna peh naveh.

14Thitü Zion nüh, "VÜWA nüh hi kulemthuoh, eh VÜWA nüh hi kü mamthuoh," ta küza.

15Krevüh küsü tü ma tsanü kü veh wa küma ra veh ülo, jütisanü ma volovü atsawa vü rütha küna münyie nüh sanaveh ülo? Hamari wie nga kümam naveh, tü noh küümawa nyu;

16Halie, hi nüh noh tü eh ke amüza lovü khrükem thuoh, noh zieri tü eh tüvü peh huomthuoh.

17Noh kenüh zanyo küsari tü noh küzorieri nüh küümto khe, thi noh jakümsüri tü noh vünüh tewa naveh.

18Noh notha toke küzüle taji noluo; mari aveh sehzhuh nü noh vü tse thuoh. Hi nüh rhoküveh kümjie ta VÜWA nüh küza, noh nüh jümari aveh süriesüvo küsü üta vü naveh, noh nüh jümari tü kümnyute vüh küsü nüh küsa üta phehvü naveh.

19Noh zhie thera küna thi küüzoküm thi noh zhih zorie jaküm tü noh kenüh rhona küsa münyiele nathuo thi noh müzhie kümri tü letsuotewa nathuoh,

20Noh küseküm tsotho vünüh küwuo atsari nüh noh khüna vü, azhiewa tü eh kenüh münyie le; eh kenüh kürhope ate satsüluo, ta küza thse naveh.

21Jüta küsa vü noh nüh noh luoveh vünüh: Thawa nüh hamari sa hi tsülo? Hi tü küsemthuoh thi vükremthuoh nü, zhezhujamthuoh, thi vijamthuoh, thinü thawa nüh hamari viru lo? Halie, hi mpa jamthuoh; thinü hamari tü khievü nüh ru lo? ta küza naveh.

22 VÜWA Saküüwuowa wa nüh hakümjie küza veh: "Halie, hi nüh akuoküji ri vü eh ke khroke naveh, thi eh thsoshi anyiri vü thsuoke naveh; thi mari tü noh tsari sie mari tüso vü viru naveh, thi noh tsa vühri nüh ma safüri vünüh vünaveh.

© 2015 Bible Society of India.

23Kajiri tü noh küjewa apari sanaveh, thi mari kaji vühri tü noh kürhoza azahri sanaveh. Mari anyieh tü azhih vü kükie nü noh vü küngie naveh, thi noh mümpha vü azhitho müzhi naveh, Jüta sanü noh tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh; hi huoküvehri tü küzükrü vü küthsewa nyu," ti küza.

24Akükhra wa vünüh prü vitetüwa wa vitewa ra naveh ülo, nyutü kükrükhre ri nüh kürekhe ri gile ra naveh ülo?

25Azhütsa, VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Thopahira kürhoküsi küsari nga sietewa naveh, thi prüviküsa tsokrüri nga vitewa naveh, küpakenühnyunü hi tü noh siekürükhrü luori sie kürükhrüluo naveh, thi hi nüh noh tsari külole tsü naveh,

26Hi nüh noh kümrüri tü mari mpa mari asa küütsanaveh, thi mari tü akhah zhu kümshe üta mari mpa mari züh zhumshe naveh. Jüta küsa vü nüh akürho aveh tü hi VÜWA noh küülolewa, thi noh kürhehsa, Jacob kükhratsawa", ta küsa thsü naveh.

Isaya 50

1 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Noh zah sie küürüsuo lasikürhü khiela pehveh lo, mowa vi nü hi nüh ma zhejam lo? Nyutü eh shewiküvü khiema wa vü hi nüh noh zhumlo? Halie, noh künakhie kenüh noh tü zhuküzemthuoh, thi noh küphrürie kenüh noh zah tü zhejam.

2Moken lo, hi nüh jüla küru vü mokenüh nyi küsü nga münyie samlo? Hi nüh küji vü mokenüh nyi küsü nga hi kürüle münyie nüh samlo? Eh ke tü mülum ülo. Jütisanü mürheksa ra nüh sam ülo? Halie, hi nüh küshüke vünüh hi nüh juhküji sakümngem, hi nüh arükuri tü küpohu samtü; jümara nga tü ajuh mükütü kenüh primne thi ajuh kürieh nü süm.

3Hi nüh a künyi vi atülüri küümphie, thi anyirü vi mari küüzhu zhute," ti küza.

VÜWA Siepera Zhüküüna

4 VÜWA Saküüwuowa nüh sosiekümra mizhi vi hi tsümthuoh, jütaküsa vünüh hi tü azhü küsü mapa wie nga vi nü küthasüri sakürhora hi tü thsü na küsa kenüh. Rünerüne ma nüh müchü, Sosie kümri üta hi tü müchüchüti.

5 VÜWA Saküüwuowa nüh eh khüna saphie mtü thuoh, thi hi tü azhü müküüna müsa, asevü sühle tem wa.

6Hi nüh eh seru küprükenü hi küferi tsü, thi eh nakie vi eh khüne küshori tsü hi tü kükrü vünüh thi mütse kümshüke vünüh eh nyieh vü müküthi,

7küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hi kükrakrati; jükenüh hi tü kürüza rüpuo müsa; hi tü eh nyieh tü aweloh kümjie sakemthuoh, thi hi tü küzükrü vü küthiwa nyu ta küsa hi nü thsü veh;

© 2015 Bible Society of India.

8 eh kümsho wa tü shenyi vehthuoh, thawa nüh hi sie kürükhrüluo na lo? Hi sie
küwuluo wa tü thawa lo? Ma tü hi vü küüshenyi ruluo.

9Halie, VÜWA Saküüwuowa nüh hi kükra veh; thawa nüh hi tü nakhie ta küza zhu
nalo? Halie, mari aveh nga thsünya wa kümjie sepham naveh; mütharü nüh
jümari tsam naveh.

10Nohri azhievü tha wa nü VÜWA krü thi ma siepewa jikhi künaveh lo, thawa nüh
aküzo vü tse taji aküwie münyie lo, tü VÜWA nyo vü aleh no thi ma Saküüwuowa
vü rüngake veh lo?

11Halie, anyih kütsokeri aveh thuoüji, thawa nüh anyih vi athsoshi vü tso veh
ünüh! Noh nyih vünüh aküwie sanü tse veh ünüh, thi athsoshi khiewa vü noh
nüh tsoke thuoh ünüh! Noh tü hama eh ke vünüh vike naveh: noh tü
saküümnomna vü nüh zeh tsuo naveh.

Isaya 51

1Hi vü kümrheke luo, nohri küvizhu zhekütseri, nohri VÜWA phakütseri; noh
khiela nüh ta jam nüh jüla nüh lokrü wa noküze luo, thi loküchüzhupe khiela nüh
noh chühzhu nüh jüla nüh noküze luo.

2Noh pa Abraham thi noh küwuowa Sara noluo; küpakenühnyunü ma
tüpehthuoh thitü ma mpa küsa vü hi nüh maji, thi hi nüh ma siatsü taji ma tü
khielo ta küsara,

3küpakenühnyunü VÜWA nüh Zion luoveh sakürüzi na küveh kenüh; ma nüh ma
zhie jakümri aveh luoveh sa kürüzitsü naveh, thi ma tsama tü Eden kümjie satsü
naveh, ma shünyizari tü VÜWA phari kümjie satsü naveh; loküzhe thi aloküwie
tü ma vünüh ngu naveh,

4Eh zhü viluo, eh nyiri, thi hi vü künaluo, eh kuoh ri; küpakenühnyunü khonyo
küsü hi vünüh shuwa na saküveh kenüh, thi eh kümshowa tü anyiri vü aküwie
küsü sanaveh.

5Eh küvizhuwa tü shinyi shenyi tsethuoh, eh küülolerawa tü tsezhu tewa thuoh,
thi eh pie tü nyiri takrü naveh; nyuo nato zhihri tü hi huo veh, thi eh pie kenüh
mari tü luozhe veh.

6Atülüri vü nohri notha toke luo, thi azhih kükhu vü noküze luo;
küpakenühnyunü atülüri tü anyikhu kümjie ram naveh, azhih tü thsü nyawa
kümjie sepham naveh, thi jüla kürhori tü wiezüpoküruowa kümjie siekhehm
naveh; thitü eh küülolewa thuoüji küsuokürho wie thuoh, thi hi nüh küvizhu
thuoüji apote küsawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

7“Hi vü kümrheke luo, nohri künyitsa küthsü ri, aluoveh lovü eh khonyo küpeh nyiri; anyiri nüh küüjo mükrie tümluo, thi mari nüh küüjozhü ri kenüh luoveh mzah tüm,

8küpakenühnyunü mütharü nüh thsünya wa kümjethuo kümjie jümari müjethuo naveh, thi aloji nüh külovü kütsa kümjie jümari tsanaveh; thitü hi nüh küvizhu thuoüji küsuokürho naveh, thi eh küülolera tü awule aveh vi peh naveh,” ta küza.

9Süraluo, süraluo, akükhra vikevü luo, O VÜWA apiewa; süraluo, khana rülo vü üta, khana teküwa vü wuhleri Rahab tehnya kümwa tü noh nyu ülo, samza küshüwa noh nyu ülo?

10Juhküji saküüwehwa tü noh nyu ülo? khielota küsheh ajuhri; juhküji küshehri sajakümwa rhehsakümri küükari nta küsawa nyu ülo?

11Thi VÜWA thuokütsü tü sheleru naveh, thi azah sanü Zion vü ru naveh; küsükürho loküzhe tü malüri rügi vü peh naveh; mari tü loküzhe thi aloküwie ngunaveh, thi luovehküna thi küsahzhile tü tewa naveh.

12Hi noh luoveh saküürüziwa tü hi, hi ta küwa wiethuoh; noh tü thawa nü anyiküsüra wa krü veh lo, anyira tsa apra kümjie sakütsüwa,

13Thi VÜWA, noh küsawa kümamthuoh, ma nüh atülüri shohküüta thi azhih wa ajupe ri saketsü, thi kümrüwa aheküze kenüh arülo aveh vü akükrü tü mükütuo, ma mpa nüh zorie nta sakesa wa tü thawa lo? thi kümrü ahe küzewa tü khiela pehveh lo?

14Küngie kütsuowa tü pre nü küüshum naveh; matü küsüwa nyu thi küphieke lovi tekütuwa nyu, jü mpa mkünyu ma shie tü küsazih wa nyu,

15küpakenühnyunü hi tü VÜWA noh Saküüwuowa wa ma nüh juhküji küke küsühra nü ma küshieh tü akhikhu, Kümsietsa VÜWA tü ma nyo.

16Thi hi nüh eh zhüri vi noh po lovü thsetsü thuoh, thi noh vi eh ke kükho vü küthim thuoh, atülüri lerie vü azhih wa ajupe sake, jütisanü Zion vü noh tü eh nyiri ti küza.

Jerusalem kümnomna Sehkhe

17Noh mpa nüh thorü luo, noh mpa nüh thorü luo, tsieluo, O Jerusalem, noh VÜWA ke, ma rükümtho ahuo vünüh kümshewa, küpuolepuoza kalekhuwa khah zhu kümshewa.

18Ma nüh kühuo atsari aveh azhie vü nyi küsü nga ma küjotsü na küsa münyie luo, ma nüh saküükhruo atsari aveh azhie vü nyi küsünga nüh ma kesi na küsa münyie luo.

© 2015 Bible Society of India.

19Zanyo hamasü noh vü terumthuoh, thawa nüh noh sie lorüna lo? zorieja thi
küzoriezosa kümkhuojih thi anyuchuwa; thawa nüh noh luoveh sa kürüzi na lo?

20Noh tsari tü thasü mthuoh, ale nato aveh vü mari tü pekheveh amüsü aneh lo
tie küsa kümjie; mari tü VÜWA rükümtho nüh proveh, Saküüwuowa shüke nüh
küphra.

21Jükenüh hama künaluo, noh münomnaküm wa, müshekümwa, thitü akhah
vünüh nyu nüh:

22Noh VÜWA, ma nyiri kenüh kükhuo wa, VÜWA noh Saküüwuowa: Halie, hi nüh
noh ke vünüh küpuo le puoza ahuowa vim thuoh; nohtü eh rükümtho
kalekhuwa küzhu lewa nyu thuoh;

23Thi hi nüh jüma vi noh sakümnomna ra ke vü thse naveh, "Kükie tsuo luo, noh
tü kariwa ra na küsa kenüh; ta küza; thi noh tü noh seru vi azhisa kümjie thi mari
küükari na küsa kenüh lekhuji kümjie samthuoh," ti küza.

Isaya 52

Saküüwuowa nüh Jerusalem gile naveh

1 Süraluo, süraluo, noh kükhra vikevü luo, O Zion; noh thsünya wa aküzü vikevü
luo, O Jerusalem, kümtse nyujiwa; küpakenühnyunü ahu mkütsi thi mükümtse
noh vü mükürulethuoh kenüh.

2Noh mpa azhitho vünüh küthojam nü süraluo, rekhekümwa Jerusalem; noh ku
vü kükhetewa lem luo, rekheküm tsavühwa Zion

3Küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh. Noh tü zanyoküsü nga
mükünyu vünüh zhum, tinü noh tü ame müvi nüh rhesanaveh.

4Küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Eh nyiri tü
apokhu vü Egypt vü priwa rho, thitü zanyoküsü nga mükünyuvünüh Assiriari
nüh mari mürü.

5 Jükenüh khinyi hi tü hala mowa pehveh lo, zanyoküsü nga mükünyie vünüh eh
nyiri siete küwa ngu taji nü? ta VÜWA nüh küza. Mari takrüri tü ziaveh, thi
müküthuo nüh arülo aveh vü eh nyo tü mam.

6Jükenüh eh nyiri tü eh nyo thsü naveh; thi jüma rülo vü mari tü jüma hi nüh
phrahte ta küsanaveh; hi tü hala pehveh ta küsa, küza naveh.

7 Azhüwa kümhie viküru tü aküzhiri rügivü ampha küzakele nga zü lo,
kürükümhie küzhuhnyuowa, kümhiewa zhühwa kümhie viküruwa, küülolera
küzhuhnyuowa, Zion vü, "Noh Saküüwuowa tü kükaji sa veh," ta küza.

8Künaluo, noh riehuori tü mari jikhi zie kümsie vehthuoh, mari tü kürü nü
loküzheza reihi veh; künyito ma nothari nüh VÜWA Zion vü küru nguveh.

© 2015 Bible Society of India.

9Kürü azah sazhu luo, noh jaküm azhieri Jerusalem; küpakenühnyunü VÜWA nüh ma nyiri luoveh sakürüzi kümthuoh kenüh, ma nüh Jerusalem rhesamthuoh.

10Akuohjira notha aveh atüvü nüh VÜWA nüh ma kümna apiewa saphiemthuoh; thi azhih küpote aveh hiri Saküüwuowa küülolera wa ngu naveh.

11 Tsezhu luo, tsezhuluo, jüla nüh shu waluo, mükümtse zanyo küsü nga müpa tümluo; ma za vünüh shu waluo, noh mpa noh saküsütha luo, noh VÜWA ahuokhu küvüri.

12Nohri tü preratsarmie nü shu küwa wa nyu, thi nohri tü joküte vünüh küwa wa nyu, küpakenühnyunü, VÜWA nüh nohri atüvü wa na küveh kenüh, thi Israel Saküüwuowa nüh nohri kühuotewa sanaveh.

Kümnona Siepe wa

13Halie, eh siepewa tü tsarhie naveh, ma tü sakümsie thi khaketsü naveh, thi müsie sheh naveh.

14Anyi hozake wie nga ma vü ngotshe, ma küngu tü müsüshehtewa nü anyiri mükünyu kümjie satewa, thi ma tsa tü anyira tso nyu wiethuoh, anyira tsa a tso mükünyie vü tewa,

15 Jükenüh ma tü a kuohji hozake saküm zhoh naveh; ma kenüh kajiri mari apo khem naveh; jüma kenüh mari tü mari vü müküü zari ngu naveh, thi mari nüh müjie küünarari thsümshi naveh.

Isaya 53

1 Hiri nüh küünarawa thawa nüh tsotülo? thi thawa vü VÜWA apie tü kütsa küngulo?

2küpakenühnyunü ma tü are kürünyi kümjie ma tüvü khruoru thi azhito küüweh vünüh arüzoh küsü kümjie; ma tü atso nyutü nolo nü hiri ma no nti küsa münyie, thi ma küzü peh taji ma kümngu nga nyu.

3Ma tü anyiri nüh ma rü thi kulem; luovehkünari küsü, thi müsheküsü; thi anyiri tü nyi küsü vünüh manyieh küüthi üta, ma tü rümü, thi ma mrhe nüh samü.

4 Ma nüh hiri asheküsü vümtüthuoh thi hiri aluoveh küna vümtüthuoh; tü hiri nüh ma losakürü nü müzhe thuoh, Saküüwuowa nüh kürhie, thi münomnamthuoh.

5 Hiri nüh küphrürie kenüh müsamna, hiri künakhieri kenüh ma tü tohm thuoh; ma saküümnomnawa vi hiri sa kümhie thi ma fekütsü kenüh hi sa kümhietsü

6 Hiri aveh nga nyihzhü kümjie tsetewa thuoh; hiri tü aveh nga papa lekhuji vü tewa thuoh; thi VÜWA nüh hiri künakhie aveh vi ma rügivü thsem thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7 Ma tü mürü, thi ma tü sakümnomnam, tü ma tü ma po mpohka; anyihzhü kümjie ma tü küfethepe vü siewa, thi anyihzhü künehkütehri atüvü küpeh kümjie ma po shükheke, jüüta ma tü ma po müka.

8Ma kümrü thi ashih vünüh ma sietewa; thi ma kürulera wuohle kenüh ma tü rhoküveh azhihwa vünüh ma tü vijaküm, eh nyiri kükhie kenüh fethem?

9 Thi mari nüh ma rüku tü kümsüküsari sie küsü sa, thi ma küsü vü nyirhie nyi küsü vi nyi samthuoh, ma mpa nüh ma tü küvürie müsa wie ketünga, thi ma po vü tü kürie riekhri münyie luo.

10Tü ma kümnomnam küüsa tü VÜWA kümshe sa; ma nüh ma mpa ma ri kükhiemuo kenüh tsüküm vü, ma nüh ma küshukürari ngu naveh, ma nüh ma rüthori saküsuotsü naveh, VÜWA kümshewa nüh ma vü sakü tsarhie tsü naveh;

11matü ma kürholi tsa kütsüna aviwa ngu nü lora naveh; ma zanyoküthsü vünüh künyitsa wa, eh siepewa nüh, anyi hozake wie nga künyitsa vü chieke naveh; thi ma mari künakhieri vikevü naveh.

12 Jükenüh hi nüh ma vi aküjiri asoupe küsü küsuo vü thse naveh, thi ma tü zhechie kinari anyi kümzhori sie küsuo naveh; küpakenühnyunü ma nüh ma kürholi a küsüri vü küshoketsü, thi küphrürieri sie kürükemthuoh; tü ma tü anyi hozake kükhiemuo vütü, thi küphrürieri kenüh amüthohkhuo.

Isaya 54

VÜWA nüh Israel küümze

1 Reihi luo, O küvükre, atsa müküsawa; azah sazhu thi zie kümsie luo, noh atsa küna müküsawa! küpakenühnyunü küüzoküza atsari tü münyie nü atsa küpehri tsa nyieh vü nüh zhi na küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

2Noh juhtshiezheh azhie saküji luo, thi noh kürhope küzieteri saküütaluo; müshohte tüm, noh kuleri saküsuo thi nothsoshieri sakümzho luo.

3Küpakenühnyunü noh nüh kümzhumzhie sakümza küükra zhu na küveh kenüh, thi noh mükate thi nyiri nüh küüzoküm nyujiri mükate naveh.

4Mükrütüm luo, küpakenühnyunü noh tü küüzükrü wa nyu; mürüzarüpuo tümluo, küpakenühnyunü noh tü küzükrü vü küütuwanyu, küpakenühnyunü noh tü no küviza vü küzükrü kümam na küveh kenüh, thi noh kütü nyi saküüzükrü kümsheke wa nyu wiethuoh,

5küpakenühnyunü noh küsawa tü noh vüpa wiethuoh küsa kenüh, ma nyo tü VÜWA; thi Israel kümtsewa tü noh kürhehsa wa, azhih ajü Saküüwuowa ta ma tü ji.

© 2015 Bible Society of India.

6Küpakenühnyunü noh tü kuleküm vüvüh küsü kümjie vünüh thi sietse vü asheküsü vünüh VÜWA nüh noh küjira kenüh, shefüra vühri küsü zhe jakümri kümjie, te noh Saküüwuowa nüh küza.

7Sütsuo kümlu küsü kenüh hi nüh noh kulem, thitü hi nüh rüthaküna aküji vi nü noh vizhuh naveh.

8Sütsuoküsü kenüh kümzhiechü rükümütho vünüh eh nyieh noh vünüh küthim, thitü küsü kürho akülo vi nü hi nüh noh vü rüthaküna peh naveh, ta VÜWA noh kürhehsawa nüh küza,

9 "küpakenühnyunü hamatü eh kenüh Noah rülo vü kümjie: Noah juhri tü wiethuoh ta hi nüh küüshie üta, Jüta, hi nüh noh vü arü küshuwa nyu thi noh vü küshükewa nyuta küsa hi nüh küshiemthuoh,

10küpakenühnyunü aküzhiri tü tewa mükie veh, thi küzhihori tü vijam mühie veh" thitü eh mükükho phrükhale küümze thuoüji noph vünüh teküwanyu, thi eh kütsa thuo kütsathuozhüwa tü viküja wa nyu, ta VÜWA noh vü rüthakünawa nüh küza veh.

Kürulevü Jerusalem

11O münomnakümwa, tsohmrhü nüh he, thi luoveh samküürüziwa, halie, hi nüh noh loh tü aweloh nüh sake veh, thi noh jupe tü khremsithe ri vi nü khake naveh.

12Hi nüh noh lokütsu ritü noh küüzih nüh vi sanaveh, noh kheriri tü akürheloh kümru ri nüh vi sanaveh, thi noh khithuo aveh tü akürhe lohri nüh vi sanaveh.

13 Noh tsa nyimpari aveh tü VÜWA nüh sosie naveh, thi noh tsara kütsarhie tü ji naveh.

14Künyitsa vünüh noh tü sazhu naveh; noh tü kümrü vünüh letsuo naveh, küpakenühnyunü noh tü kükrüwa nyu; thi kümzhoh vünüh letsuo naveh, küpakenühnyunü jüma tü noh shenyi küruwa nyuthuoh kenüh.

15Mükütüküzhü nyi küsü nüh küsaluo kü kezhu wie nga, jüma tü hi vünüh nyu; thari nüh no siesaluona nüh mari külum naveh.

16Halie, hi nüh amürüküsawa anyihie anyih kümwa saküje, thi jüma küsa kenüh rietsokrü vizhu. Zoriena küsa kenüh hi nüh küzorie ri nga saküji;

17Noh sie kürünyuo nta rietsokrü küüdeh küsü nga kütsarhiewa nyu, thi ashihküsa vü sühra nü noh sie küwuluo amizhi aveh noh nü thsütoh naveh. Hamatü VÜWA siepera akawa thi hi vünüh mari kümsho VÜWA nüh küza.

Isaya 55

Saküüwuowa noküümze kütsü

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA nüh küzaveh, raluo, nohri kürie küvehri, ajuh vü raluo, pesa mükünyie wa, ra nü sü tsaluo! Ra nü pesa thi ame müsanüh akhah thi tünüjuh süluo.

2Noh tü mokenüh alohse mükünyuwa kenüh noh pesa küze veh lo, thi alokürа müküsara kenüh mokenüh noh küüroh sa münomnaveh lo? Hi vü kümrheti künaluo, thi mowa nü mühie veh ünüh tsaluo, thi aküthüwa tsanü loraluo;

3 Noh khüna kümrheke luo, thi hi vü raluo; künaluo, noh kürholi tü rhona küsa kenüh; thi hi nüh noh sietaji küsükürho kütsathuo sanaveh, eh mükükhaphrükhale, David kenüh külo tsa wa.

4Halie hi nüh ma tü anyiri vü apovü küsü küsamthuoh, anyiri kenüh asierhü thi akhazhu küsam thuoh.

5Halie, noh nüh noh müküthsüri vü akuoküjiri ta jinaveh, thi akuoküji noh müküthsüri tü noh vü zhü ru naveh, VÜWA noh Saküüwuowa, thi Israel kümtse wa kenüh, ma nüh noh sakütholathovü kütsüthuoh kenüh.

6“VÜWA ngu ra na küveh vü ma phah luo, ma shenyi küveh vü ma ji luo;

7Kümsüküsawa tü ma leh kulem luo, thi mükünyitsawa tü ma nüh müshe küvehri kulem luo; ma tü VÜWA vü küüsühlem luo, ma nüh ma vü kü loh no peh küsa kenüh, thi hiri Saküüwuowa vü küüsühlem luo, küpakenühnyunü ma nüh hozake nojatsü na küsa kenüh,

8küpakenühnyunü hi nüh kümsheri tü nohri nüh kümshe küjieh mükünyu kenüh, nohri aleh tü eh lehri kümjie nga mükünyu kenüh ta VÜWA nüh küza,

9küpakenühnyunü atülüri tü azhihwa nyiehvü nüh müsieveh, jüüta eh lehri tü nohri aleh nyieh vünüh müsie, thi eh kümsheri tü nohri kümshe nyieh vünüh müsieveh.

10 Tsorü juh thi amüra nüh atülü vünüh turu küveh üta, thi jüla sheletemwa nüh azhihwa küzü üta, jüma vi zhu nü saküsho, aküzhuhri vü atsü tsü, akütsawa vü loh se tsü,

11Eh po vünüh azhü shuküwa nga jüüta sanaveh; hi vü kürütso sheh küruwa nyu, thitü hi nüh kürühke wa saju naveh, thi hi nüh jüma küüze zanyo wa vü tsarhie naveh,

12küpakenühnyunü noh tü loküzhe vünüh zhuwa na küveh kenüh, thi luovehkürüzih vünüh sieshuwa naveh; aküzhiri thi küzhihori tü nohri atüvü azah sazhu naveh, thi azhuh vü athsohri aveh tü mari ake je naveh.

13Rüzhü müthuoh vünüh akawuo shuru naveh, aluo müthuoh vü atsari shuru naveh; thi jüma tü VÜWA kenüh küthomo küsü sanaveh, mükütehthuo küsükürho thsoshi küsü kenüh sanaveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Isaya 56

Saküüwuowa Nyiri nüh kuohjiri Aveh chieke naveh

1 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Kümshowa saluo, thi künyitsa saluo,
küpakenühnyunü eh küülolera wa tü shita ru na küveh kenüh, thi eh küvizhuwa
tü kütsa küngietsü naveh.

2 Hama küsa anyiwa tü akütsia küvüwa, thi jüma küüjehphoke anyi tsawa,
kümnyi kümzhewa, jüma samkümne nüh, thi ma ke tü kümsü küsü nga müsanüh
küsa wa," ti küza.

3 Alienyiwa ma mpa nüh VÜWA sie mküperütüm, "VÜWA nüh hi tü ma nyiri vünüh
sa küpa tsam wie naveh," ti müküüza tümluo; thi müjazakümüwa (eunak) tü,
"halie, hi tü atshoh küsü," ti müküüza tümluo,

4 küpakenühnyunü VÜWA nüh: Eh kümnyi küsawa müjaküzawa (eunak) vü, eh
küloküsa zanyori kürükawa thi eh kütsathuo küüjeh phokewa,

5 Hi nüh eh zheh vünüh thi eh zieri azhie vünüh tsü naveh atsa nyimpari thi
nyimzari anyieh vünüh kümhie kümsheke zanyo thi anyo küsü; Vimküjara
küsükürho anyo küsü hi nüh vi tsü naveh.

6 Thi alienyiri mari mpa nüh VÜWA sie nü ma nasa tsü nta, VÜWA nyo kümze nta,
thi jüma samkümne nüh, thi ma sieperi sa nta, kümnyi rülo küsari aveh, thi jüma
samkümne nüh, thi eh kütsathuozhü küjehphoke,

7 hi nüh hamari eh kümtse aküzhi vü sieru naveh, thi eh kükhuo zheh vü mari tü
lozhe naveh; eh kükhurüpe rügi vü küvi ke sanaveh; küpakenühnyunü eh zheh
tü nyiri aveh kenüh kükhuo zheh küsü ta jina küveh kenüh.

8 VÜWA Saküüwuowa nüh Israel zhezhukümri kasazuhwa nüh hakümjie küza
veh, sazhuh küsari nyieh vünüh hi nüh küpari nga ma vü sazhuh naveh.

Israel Sierhü tü Müshemsüm thuoh

9 Ato vü samwari aveh ra nü shohriemluo, reza vü samwari aveh.

10 Ma künotenyiri tü küjum, mari aveh tü zanyoküthsü münyie luo; mari aveh tü
akhi mkükhura ashuhri kheh, mari tü müti ra; moh nü zeh veh, küzhekungu veh,

11 Ashuhri tü avo rümake veh; mari tü küwale münyie. Nyihzhükühuori nga
küthsükümshi münyie luo; mari tü mari mpa mari lehkhuji vü küreletewathuoh,
papara kümshe vünüh tewa le thuoh, nyi küsü vünüh aveh nga.

12 "Raluo," mari nüh, "Kürü akhah zhu ünüh, akhah kümzho vi nü hiri mpa hiri
saküüpro ünüh, thi thuotü tü nosü kümjie küsanaveh, müküütekhera anyiehvü
aküji," ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

Isaya 57

Israel Nguo tü müshemsüm thuoh

1Künyitsari tü pokamümti, thi nyi küsü nga jüma vi luoveh lovü müthse; kümtsekükhruori siete wa thuoh, nyi küsü nga müküthsü vünüh, küpakenühnyunü künyitsari tü küpoka vünüh vitewathuoh,

2matü luovehkürüzi vü tetu ti; kümsho vü kütseri tü mari aze vü münyiete wawati.

3Thitü nohri thuoh üji havü shenyi raluo, tümakürho atsari, küüphroküphrieri thi muomuokürho tsatori.

4Nohri tü thawa sie saküzhie veh lo? Nohri tü thawa vü nohri apo ka müzha thi nohri mizhi shiehzhu veh lo? Nohri tü küvüriera tsa, Kürieriekhriera tsatori nyu ülo,

5Nohri tü nguzheza vünüh nongu nü tsoküvehri, athsoh kümzhi aveh kükhu vü; anyuori vünüh nohri atsa kürehtheri, alokrü kükhu vünüh kürehtheri.

6Anyuo vü aloh küüzhuri aza vü tü noh suope; jümari, jümaritü noh tokütsü; mari vü noh nüh aküzhu kütsü küshoke tsü; noh nü ahieküto viru. Zanyo hamari kenüh hi tü alosakütura naveh ülo?

7Aküzhi kümsie vünüh noh tü noh ze sakemthuoh, thi jüla nüh noh tü küsahthuo tsü nta khru.

8Mükhie thi mükhietovü asevü nüh noh tü noh thsoshi sakhemthuoh; Küpakenühnyunü, hi jam nü, noh ze mü hiele thuoh kenüh, noh tü jümawa vü tekhru thuoh, noh nüh jüma sa kümzamthuoh; thi noh tü mari vü noh mpa nüh aküsheh sathuoh, noh tü mari aze lo noh tü anyiju no.

9Noh tü avüjuh vi nü Molek vü aküzehwa thi noh kürhenga saküzhi; noh nüh noh zhüvü ri kületsuo vü küzemthuoh, thi küsürazhie küjie wie nga küzemthuoh.

10Noh tü noh lehkhuji alehküsuo kenüh münomthuoh thi noh nüh, “Jüma tü küluozhe münyie luo,” ta müphrahte; noh tü noh kükhra kenüh akürho kürüthe phahrathuoh, jükenüh noh tü nojimta.

11Noh tü thawa krüshike thi krü nü riemthuoh lo, thi hi mümsheke nüh samthuoh lo, küsükeri kümshe vi hi mütsü nüh sam lo? Hi nüh tsotho hothake wie nga küüzoh küm kenüh, noh tü hi mükrü nüh sam ülo?

12Hi nüh noh künyitsa thi noh nüh saküvehri küza naveh, thitü jümari tü noh küükra wa nyu.

13Noh nüh kükrie vü, noh nüh küvizhuh anguori nüh noh küüvizhu luo! Amürhü nüh jümari mürhü tewa naveh, rütho küsü nüh jümari vitewa naveh. Thitü hi

© 2015 Bible Society of India.

vünüh kümnyieri thuoüji azhihwa mükara naveh, Thi eh kümtsewa aka vira tsü naveh.

Saküüwuowa nüh kükra thi Saküümhie küphrahzhu

14Thi ma nüh, Saluo, saluo, lehkhujiwa küche luo, eh nyira lehkhuji vünüh küruohte vijam luo, ta küza.

15Küpakenühnyunü rho küpeh huozhih thi kümsiewa, ma nyo tü kümtsewa nüh hakümjie küza veh. “Hi tü kügih thi kümtse azhie vü rho veh, thi mavü luovehküna thi sietse kürünyieri rho veh, kürünyiera sietse sakürho nta, thi luoveh sakürhonta.

16Küpakenühnyunü hi tü küsuokürho küürükhrüluowa nyu, nyutü hi tü arüshu küpehuowa nyu; küpakenühnyunü hi vünüh sietse shuwa küveh kenüh.

17Ma müngu künakhiewa kenüh hi nüh arüküshu wie, hi nüh ma kürhietsü, hi nüh eh nyieh küthi thi arüshu; thitü ma tü ma mpa ma luoveh lehkhuji vü asevü tseketewa.

18Hi nüh ma lehkhuji ngu, thitü hi nüh ma sakümhie tsü naveh; hi nüh ma lehkhuji küjotsü naveh, thi luoveh saküürüzhiwa vi nü ma thuotsüle naveh, ma kürümuori kenüh apomie vi saküpetsü naveh,

19 Luoveh kürüzi, luovehkürüzi, kületsuori vü nga thi küshenyiri vü nga, ta VÜWA nüh küza: thi hi nüh ma sakümhietsü naveh.

20Thitü kümsüküsari tü juhküji küshüh kütse kümjie wie thuoh; küpakenühnyunü jüma tü mükümnyie kenüh, thi ma juhri tü anyuohnyi thi kümne küüthuzhu.

21 Kümsüküsarii kenüh luoveh kürüzih münyie luo ta Saküüwuowa nüh küza,”

Isaya 58

Assa küsa Zhünyo Tsawa

1Zie kümsie luo, Müküzhi tümluo, atütü kümjie noh khi sakümsie luo; eh nyiri vü mari küphrüsie küzazhu luo, Jacob zhelori vü mari kükhiemuori küzazhuluo.

2Tü mari tü rülotsotho hi phah, thi eh lekhujiri thsü nta loke, akuoküjiri küsü nüh künyitsa küsa üta, thi mari Saküüwuowa zhükho mükule; mari nüh hi vü künyitsa lesa nga ta sa, mari tü Saküüwuowa shenyi küru loke.

3“Hiri tü mokenüh assa sa veh lo, noh tü mokenüh jüma müngu lo? mokenüh hiri tü hiri mpa nüh sakürünyie lo, thi noh tü jüma mü thsü lo?” Halie, noh assa küsa rülo vü noh tü noh mpa noh lokürа phah, thi noh küürohri aveh mürü.

© 2015 Bible Society of India.

4Halie, nohri tü küraluo nta thi feluo nta thi kümsüküsa akeshekürülo nüh toh nta assa saküveh wie. Nosü nohri nüh assa saküveh kümjie küsa vü nohri khi kümsie samküünara.

5Hakümjie küsa assa hi nüh rüka ülo, nyi küsü kenüh ma mpa ma saküürie nyie rülo küsü ülo? Atuorieh kümjie ma lütü kükie tsuo naveh ülo? thi ma kükhu vü atsahkie shie thi aweji zhuh naveh lo? Nohri tü hama assa ta ji naveh ülo, thi VÜWA vü küvikütse rülo küsü ta sa ra naveh ülo?

6Assa küsa hamatü, hi nüh kürükawa nyu ülo: kümsüküsari phehteküsa le kütsü, tshokhuonyi saja kütsü, kümrüri sakürüzi küüze, thi thsokhuonyi aveh zoshikümnyie ülo?

7 Nohri lüse vi kürüma wa sie küshuokütsa nyu ülo, thi azheh mkünyie kümkhuowa nohri zheh küsiekenyu ülo, nohri nüh anyijuri küüzhuvü küzhukütsüwa nyu ülo, thi noh mpa noh sazüh vünüh müküüthiwa nyu ülo?

8Jüta thuoüji nohri küwie tü atholeh kümjie shuru naveh, thi noh saküümhiewa tü prelepreza li zhuru naveh; noh künyitsa tü noh tüvü tse wa naveh, VÜWA kütholathovü tü noh sewuovü akühuowa sanaveh.

9Jüta küsa vü nohri nüh ji naveh, thi VÜWA nüh rüle naveh; nohri nüh zie naveh, thi ma nüh, Hi hala pehveh, ta küza naveh, Mükütüküzü noh nüh noh zhie vü nüh thsokhuonyiwa vijam thuoüji, atüjü nüh küüjo, thi kümsüküsanü küphrahte vi jam thuoüji,

10mükütüküzü kümkhuo ri kenüh noh mpa nüh küshoke thuoüji, thi müshekümnomnari nüh küsa ngü losa küra thuoüji, jüta thuoüji noh küwie tü aküzo vü shuru naveh thi noh küzowa tü rünyiküzeto üta sanaveh.

11Thi VÜWA nüh noh küjotse peh huonaveh, thi zanyo kümhie vi nü noh nüh küsangü alosakütsü naveh, thi noh rü sakümzhotsü naveh; thi nohri tü ajuh nüh küzü aphari küsü kümjie sanaveh, ajuhri küshu küsü kümjie sanaveh, jüma juhri tü müsa zih.

12Thi atükhu tsotho vü zorie kümri tü noh nüh sale sanaveh; awulehozake ajupe noh nü khake naveh; noh tü khonyoküzokhuo küsalerawa taji naveh.

Kümnyi Rülo küsa kenüh Ajisuo

13Mükütüküzü noh nüh kümnyi rülo vünüh noh mpha asevü shülem thuoüji, eh kümtse rülo vü noh noloküzhe küsangü vünüh asevü sühlem thuoüji, thi kümnyi rülo tü akülo küsü taji thi VÜWA kümtse rülo tü chierhe ti thuoüji; mükütüküzü noh nüh jüma, chierhe, thi noh mpa noh leh vü tem wa, nyutü noh mpa noh loküzhe phah, nyutü küchuküsü phrahtempeh thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

14jüta thuoüji noh tü VÜWA vü no külo pehra naveh, thi hi nüh noh tü azhih kümsie rügi vü kütse naveh; hi nüh noh tü noh pa Jacob aka vi, küpakenühnyunü VÜWA po nüh küza kümthuoh kenüh, ti küza.

Isaya 59

Setsakütshüwa nüh Nyira Kükhiemuori müshemsü

1Halie, külole na küsa kenüh VÜWA ke tü sakümlu müsa, nyutü ma khüna tü thachü nü müküüna ra müsa;

2thitü nohri künakhieri nüh nohri thi nohri Saküüwuowa azhie vünüh sa küpamthuoh, thi nohri kükhiemuori nüh nohri vünüh ma nyieh küthim taji mükünara nüh samthuoh,

3küpakenühnyunü noh keri tü azhüh nüh sakümnemthuoh thi nohri tüjü tü künakhie nüh sakümnem thuoh; nohri mizhi nüh kümsüküsa phrasa saveh.

4Nyi küsü nga müsho taji mütu, nyi küsü nya nyitsanü akhonyo vü müwa; mari tü loküzhe vü rüngake ke ti, mari tü sakümsü moh nü künakhie vi shushuti.

5Mari tü asuorie rüji hiehieti, mari tü sarülie thsothsoti; jümara rüji kütsari tü sümümti, thi sanyakümwa vünüh aresü khuzhuzhuti.

6Jümara sarülie tü athsü üta samtsü ra; anyiri tü mari nüh küsa vi mari mpa nüh mari müküzhu ra mari küüroh tü künakhie küüroh, thi küvürie küroküsa tü mari ke vü peh veh.

7 Ma jihri tü kümsü vü zhüwa veh, thi mari tü mükünakhiera züh küthü nta prelepreza nü sasati; mari kümshe tü künakhie kümshe, küpoka thi küzorie tü mari rieji vü pehveh.

8Mari tü kürükümhie aleh müthsü, thi mari lekhuji vü kümsho münyie luo; mari tü mari lehkhujiri saküükhuhmthuoh; jüla küwari nyi küsü nga luovehkürüzi müthsü.

Nyiri nüh mari kükhiemuo küphrahzhu

9Jükenüh kümshowa tü hiri vünüh kietuom, thi künyitsa tü hiri mpha nüh sam; hiri tü aküwie no, thi halie, aküzo ngu, thi küwierake no, thitü kütsozom vü tse.

10Küüjuri kümjie hiri tü azie vü rüpa, anotha mükünyieri kümjie rüpa; küzoriezorü vü kümjie hiri tü rünyiküzeto vü müshu, akükhra küprori azavü hiri tü aküsüri kümjie.

11Hiri aveh nga awie kümjie khuveh, thi mükhrietü kümjie lüchih; hiri tü kümsho no, thitü küsü nga münyie luo; küülolera no, thitü jüma tü hiri vü nüh kietuom.

© 2015 Bible Society of India.

12Küpakenühnyunü hiri küphrürie tü noh tüvü saküzhi kümthuoh ke, thi hiri kükhiemuo nüh hiri povü samthuoh; küpakenühnyunü hiri küphrürie tü hiri vü pehkümthuoh kenüh, thi hiri tü hiri künakhieri thsü veh:

13phrürie thi VÜWA kürü veh, thi Saküüwuowa sekünyi vünüh sühle tewa, kümrü thi küproluo phrahte, luoveh lovü nüh akürie zhüri moh thi phrahshu.

14Kümsho tü sühle tewa thuoh, thi künyitsa tü kületsuo vü tewathuoh; küpakenühnyunü küzhütsa tü müza nyula ri vü tsuotsake te küwa thuoh kenüh, thi kümshowa tü müturura nüh samthuoh.

15Küzhütsa tü zülam, thi kümsü vünüh te küwa watü ma mpa nüh küüprü küsü sasati. VÜWA nüh jüma ngu nü kümsho mü künyie kenüh ma lomküzhe sasati.

VÜWA nüh Ma Nyiri Külole nta Küche cheti

16 Ma nüh anyi münyie ta küsa ngu, thi nyi küsü nga küsathuotü mükünyie kenüh ngo; jüti sanü ma mpa ma pie nüh kükhrara ma vü viru, thi ma künyitsa tü tüso kühiete küsü kümjie vike vü, thi ma lü rügi vü küülolera theku vike vü; matü amüthohküsa thsünyawa vi thsümnyisa, thi athsü üta ma mpa ma küzhute.

17 Künyitsa vi ma tüso kühiete sa, thi küülole vi ma lü mürükhu sa thi azhoküthuo nüh vi ma satsa küüzhusa, thi kütsaza vi makru küüzhutesa.

18Mari küüroh müzhe nü ma nüh thuotsüle naveh, ma küruohluori vü arükümtho, ma mükünongüri vü thuole naveh, Nyuo nato zhihri vü ma nüh thuole naveh.

19Jükenüh mari tü zhietu vünüh VÜWA nyo krü naveh; küpakenühnyunü ma tü akuza lizhuküru kümjie runa küveh kenüh, jüma tü VÜWA mürhü nüh mürhü küzezeti.

20 “Thi ma tü Kürhesawa üta Zion vü ru naveh, Jacob vü mari küphrürie vü nüh küüreleri vürie naveh,” ta VÜWA nüh küza.

21“Thi eh kenüh thuoüji, hamatü mari sie eh kütsathuoh, ta VÜWA nüh küza: eh sietse noh vü küpehwa thi eh zhü wa po lovü thsekümri tü noh po vü nüh teküwawa nyu, nyutü noh tsara po lovü nüh teküwa wa nyu, ta VÜWA nüh küza, tsotho hala nüh wa sehkhesehkhe küju nga,” ti küza.

Isaya 60

Kürule vü Jerusalem kütholathovü

1Süra nü wieluo; küpakenühnyunü noh küwie tü rupehküveh thuoh kenüh, thi VÜWA kütholathovü tü noh rügi vü shukümthuoh kenüh,

© 2015 Bible Society of India.

2küpakenühnyunü halie, azhih tü aküzo nüh külüwutem na küveh kenüh, thi aküzo nüh nyiri külüwutem naveh; thitü VÜWA nüh noh rügi vü shuru naveh, thi noh rügi vü ma kütholathovü ngu naveh.

3Thi akuoküjiri tü noh küwie vüru naveh, thi kajiri tü noh küwie shuküru vü ru naveh.

4Noh notha toke küzüle nü noluo; mari aveh kürü sehzhuvehthuoh, mari tü noh vü tse veh; noh tsari tü kületsuo vünüh ru naveh; thi noh tsavüri tü apie vünüh küruo naveh.

5Jütathuoüji noh tü ngu nü wiezhikenaveh, noh luoveh tü lorana thi nyierakhruo naveh; küpakenühnyunü juhküji küwalewa tü noh vü küreleru na kenüh, thopahiri ashieji tü noh vü ru naveh.

6Ut nüh noh hiete naveh, Mediari thi Efahra ut atsanüh; jümari aveh tü Sheta vünüh ru kheh naveh. Mari tü suna thi rheküünguvüh viru naveh, thi VÜWA küsiake zhüchüh noh vü sehzhuh naveh,

7Kedar riekhuo tü noh vü sehzhuh naveh, Nebaioth nyihzhü vori tü noh vü nasa tsü naveh; mari tü küvira sanü eh kükhurüpe vü shuru naveh, thi hi nüh eh kütholathovü azheh wa sakütholathovü naveh.

8Akülu küsü kümjie prü kütse hamari thi mükhrietü kümjie mari mürhülepie vü prüküwa hamari tü thari lo?

9küpakenühnyunü souzünato zhihri tü eh kenüh huo naveh, Tarshish juhie nüh apo, noh tsari kületsuo vünüh sieru na küsa, mari rakasa thi suna mari vü viru naveh, VÜWA noh Saküüwuowa anyo kenüh, thi Israel kümthowa kenüh, küpakenühnyunü ma nüh noh sakütholathuoh kenüh.

10Alienyiri nüh noh zieri sanaveh, thi mari kajiri nüh noh kürhietsü naveh; eh rükümtho kenüh hi nüh noh kürhietsü, thitü eh küütso kenüh hi tü noh vü nokü̈ümze peh.

11 Noh kheri tü sa peh huonaveh; rülo thi rüza jümari tü kükhe wa nyu; jüta sanü nyiri tü akuoküjiri noh vü viru naveh, mari kaji sie nü kürü ru naveh,

12küpakenühnyunü akuoküji thi kajipe noh kütsü müküsari thuoüji; akuoküji jümari tü jakümsü jum naveh.

13Lebanon kütholathovü tü noh vü ru naveh, athsorhu, are, thi aküla, eh kümtsezheh azhiehwa saküzüna küsa; thi hi nü eh mpha azhiehwa sakütholathovüsheh naveh.

14 Noh kümrü atsari tü kükie nü saji noh vü ru naveh; thi noh kümari nga noh mpha vü küngie tsuo naveh; mari nüh noh tü VÜWA Nyujiwa ta, Israel kümtsewa Zion ta ji naveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Noh kuleküm thi mürhüküm vünüh, nyiküsü nga kari müküveh, hi nüh noh tü
küsuokürho sakütholatsü naveh, kürho küsü vünüh kürho küsü vü loküzhe
satsü naveh.

16Noh tü akuoküjira tünüh nü naveh, noh tü kajira tünü nü naveh; thi noh tü
hi, VÜWA noh küülolewa, thi noh Kürhesawa, Jacob kükhrawa ta thsü naveh.

17Sawuo mütho vünüh hi nüh suna viru naveh, thi amürü müthoh vünüh rakasa
virunaveh; athsoh müthoh vünüh asawuo, aloh müthoh vünüh amürü viru
naveh, thi noh küürokünori künyitsanaveh.

18Noh zhih vü küvürie tü küünarale wa nyuthuoh, küzorie nyutü küzorie tü noh
rüshu azhie vü küünaralewa nyuthuoh; noh tü noh khituoritü küülole ta, thi noh
kheriri tü küsiake ta ji naveh.

19 Arünyi tü arüle vü noh kenüh küwiephieke küsawa nyuthuoh, nyutü arüza vü
asa küwie tü noh vü aküwie kütsawa nyuthuoh; thitü VÜWA nüh küsükürho noh
küwie sana thuoh, thi noh Saküüwuowa nüh noh kütholathovü sanaveh.

20Noh rünyitü kütulewa nyuthuoh, nyutü noh sa tü ma mpa nüh leteküwawa
nyuthuoh; küpakenühnyunü VÜWA nüh küsükürho noh küwie sana thuoh, thi
noh lokürü rülori tü sehkhe sam na thuoh.

21Noh nyiri tü aveh nyitsam na thuoh; mari tü küsuokürho azhihwa müka tem
naveh, hi nüh eh ke nüh küüroh, jümari tü hi nüh sakütholathovü naveh,

22Küzülatsawa tü ajünü küsü sanaveh, thi küzahtsa wa tü akuoküji kükhra küsü
sanaveh; Hi tü VÜWA; ma tsotho vü hi tü jüma preratsarmie naveh.

Isaya 61

Kürule vü Jerusalem kütholathovü

1Kümsietsa VÜWASietse wa hi vü peveh, ma nüh hi rükasaveh, kümkhuori vü
zhülekümhiewa povü küsa nta, lokürüri losaküüzhetsü nta, küsizhe vü rekusari
leküüjatsü nta,

2 VÜWA küümze maviwa küza küüthsütsü nta, thi marüküshu rülowa nga
küüthsütsü nta, lorüküveri aveh vü;

3thi Zion rügi vü krieküvehri vü lokürü wejiwa nyunü, aküzü kajilüwewa mari
vü tsü üta, akükriewa nyunü, loküzhewa avüju, luoveh künawa nyunü, küsieke
thsümnyiwa. Mari tü künyitsa nguzhethsowa ta jinaveh, VÜWA kümühiewa
küütsa nta küsa kenüh, ma nüh athso jüma küshie.

4Anyuwi zorie kümüri, mari jüri aveh sakürüthetsükhele naveh, mavi hothake
anyujiri zoriejakhe küsari mari nüh sakürüthekhele naveh.

© 2015 Bible Society of India.

5Alienyiri nüh noh nyihnyihri huona, mari nüh noh zhula thi rhelivi zhu nga kürona;

6thi nohri tü VÜWA navüri ta jina, nohri tü Saküüwuowa küüroküsari ta jina; nohri tü akuoh künyirhe vinü kütsasana, thi noh künyirhieri kenüh nohri tü rhiezana.

7Küzükrü nyunü noh suoperi küütsa nguna, kümüro nyunü nohri künyirhie vinü lozhena; sekhe mükünyie mazhiri sanü khielota mari lozhena.

8"Küpakenühnyunü hi, noh VÜWA, tü künyitsa külowa, kürühu nyutü kükhiemuo thuoüji hi nü mülo, eh künyitsa vünüh mari jisuo tsüna, thi sekhe mükünyie kütsathuozhü mari siesana.

9Ma küshukürari azhi aveh vü thsükhena, thi ma tsari nga khieta nyuri nüh thsüna, mari rakasa thi suna mari vü viru naveh, mari künguri nüh mari nü Saküüwuowa tsatori ta phratena."

10 VÜWA vünüh hi tü khieta lozheraveh, eh sietse nga Saküüwuowa vünüh khielota loküzhe save. Küpakenühnyunü manüh küülolewa vi hi kütsü kenüh, thi künyitsa thsüwa nga hi küümphetsü kenüh, kümnyutepawa ma süriesüvo küsa kümjie, thi kümnyutevühwa nüh ma süriesüvo saküvü kümjie.

11Azhih nüh atsü saküüshozhu kümjie, thi aphari nü atsü saküüji kümjie, Saküüwuowa nüh künyitsari azhi aveh vü saküzhitsüna, thi alo khielo ta saküüzhena.

Isaya 62

Zion nyo kürüthe

1Zion rieh nüh hi tü zota küpehwa nyu, thi Jerusalem rieh nüh hi tü kümnyiewa nyu, aküwie üta ma saküümshowa mküwa küju nü, thi anyihthi küsü küji üta küülolera küwa küjie nü.

2Akuohjiri tü noh künyitsa ngu naveh, thi tsahjiri aveh nüh kürho la rhovü ngu naveh; thi noh tü anyo kürüthe küsü vi ji naveh jüma tü VÜWA apo nüh tsü naveh.

3Noh tü VÜWA ke vü kaji lüwa küzü küsü sanaveh, thi noh Saküüwuowa ke vü amekükhra alo küsü sanaveh.

4Noh tü kükulewa vü küpehwa ta küsalewa nyu thuoh, thi noh zhih tü kule küüzowa nyu thuoh; thitü eh nokülo tü ma vü pehveh ta, thi noh zhih tü münyukümwa ta ji naveh; küpakenühnyunü VÜWA tü noh vü no loküm kenüh, thi noh zhih tü münyum naveh,

5küpakenühnyunü vizari küsü nüh mükürüsa küsü küza üta, jüüta noh tsanüh noh za naveh, kükümnyutepawa nüh kümnyutevüwa vü nyierakükhruo üta, jüüta noh Saküüwuowa tü noh vü nyierakhruo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Noh zieri rügi vü, O Jerusalem, hi nüh künoteri samthuoh; arülo thi arüza aveh mari tü zota küpeh wa nyu. VÜWA vi kümsheke vü küthsewa tü noh mümnyie tüm,

7ma nüh Jerusalem vishu nü azhih vü jüma küsiake müjie küsaküju nü ma kümnyie mütsü tümluo.

8 VÜWA nüh ma zhie wuovü nüh thi ma kükhra apie vünüh küshiemthuoh: "Ashie sana küsa kenüh hi nüh noh müjünongüri vü noh tsuo kütsüwa nyuthuoh, thi noh nüh münomna nü küroh küsa alienyiri nüh noh khah küzhuwa nyuthuoh;

9thitü jüma küzhori tü jüma tsanü VÜWA siake naveh, thi jüma küvizhuri tü eh kümtse zheh nyulari vünüh jüm zhu naveh," ti küza.

10Tsezhu waluo, akheri ri vünüh tsezhu waluo, anyiri kenüh aleh küche luo; saluo, ariejiwa saluo, jüma aloh sakümtseluo, anyiri rügi nü athsoshi khale luo.

11 Halie, VÜWA nüh azhih küpote vü zhüchümthuoh: Zion tsavühwa vü küza luo, "Halie, noh küülolerawa tsethuoh; halie, ma jisuo tü ma vü pehveh, thi ma noküshe tü ma tüvü pehveh"

12Thi mari tü kümtse nyiri, VÜWA nüh rhehsakümri ta ji naveh; thi noh tü küphahzhuwa, mükükule nyuji küsü ta ji naveh.

Isaya 63

Kükhratsawa Nyiehvü VÜWA kükhrara

1 Edom vünüh kütse hamatü thawa lo, Bozra vünüh thsünyawa kümüru vünüh, ma süriesüvo kütholathovüshehwa, ma kükhra küji vünüh khatse ülo? "Jümatü hi, künyitsa küthsütsüveh, külole nta küsa khrasheh."

2Mokenüh noh thsü tü müru veh lo, thi noh thsünyawa tü akhah kütsüzhu vü künyi kürütse kümjie lo?

3 "Hi tü hi mpa nüh akhah kütsüzhuwa nyita, thi nyi küsü nga hi siemkütse nyiri vünüh; thi eh rükümtho vünüh jümari nyi nyah; mari kürhozhü tü eh thsünyawa rügi vü küthejake, thi hi tü eh thsü aveh küwinyahm thuoh.

4Amüthoh rülo tü eh luoveh lovü kütü kenüh, thi eh kürhehsa mahvi tü tetsethuoh.

5Hi nüh noküzethuoh, thitü kükra naküsa nyi küsü nga münyie nüh sam; hi tü ngosheh thuoh, thitü nyi küsü nga nüh küsite münyie luo; jükenüh hi mpa eh pie nüh kükhrara vü hi viru; thi eh rükümtho nüh hi site.

6Hi nüh eh rüküshu vünüh anyiri nyinyam, eh rükütho vünüh hi nüh mari sa küümshe, thi hi nüh mari kürhozühwa azhih rügi vü küshoke."

© 2015 Bible Society of India.

7Hi nüh VÜWA mükükhaphrükhale küümze, VÜWA küsiake, VÜWA nüh hiri vü satsüküm aveh müzhe nü, thi Israel zhelovü kümhie aküji ma noküümze müzhe taji mari vü satsüküm, ma mükükhaphrükhale küümze küwale müzhe nü kürühle a veh,

8küpakenühnyunü ma nüh, mari tü eh nyiri tsa wie thuoh, rie nü müküsa atsari; thi matü mari küülolerawa sara.

9Mari müshekümnomna aveh vünüh ma müshesakümnomna, thi ma küpeh rügizhülewa nüh mari külole; ma külo thi ma noküümze vünüh ma nüh mari rhehsa; ma nüh mari vike thi khana rülo aveh mari vü.

10Thitü mari nüh wuluom thi ma Sietse amüshe küsüm; jükenüh ma tü mari münongü vü sühletewa, thi ma mpa nüh mari siesaluo.

11Jütiküsa vü ma tü khana rülori, ma siepewa Mosa tsothori müsheke. Juhküji vünüh siezhu küruwa ma nyihnyih kühuowa khielapehveh lo? Mari azhie vü ma Sietse kümtse thsekütsüwa khiela pehveh lo,

12 Thawa nüh ma kütholathovüsheh apiewa, Mosa ake azhie wuovü küüwa satsü lo, thawa nüh ma mpa ma nyo küsükürho küsü küsa nta mari ajuhwa küsuo tü lo,

13thawa nüh aküsheh vünüh mari sieshuwa lo? küpohuza vü rawuh küsü kümjie, mari tü mümshü

14Aseshuh nüh anyuo vü tse kütsuo kümjie, VÜWA Sietse nüh mari kümnyie tsü. Jükümjie vünüh noh nüh noh nyiri küjotsü, noh mpa noh kenüh kütholathovüsheh anyo küsü sana küsa kenüh.

15Atülü vünüh asaji vü noküze luo, noh kümtse thi kütholathovüsheh kürhope vünüh. Noh kütsaza thi noh kükhra khiela pehveh lo? noh luoveh kütsaza thi noh tü hi vünüh vitemthuoh,

16küpakenühnyunü noh tü hiri Pa, ma mpa nüh Abraham tü hiri müthsü wie ketünga thi Israel nüh hiri mthsü wie nga; noh tü, O VÜWA, hiri Pa, hiri kürhesawa noh nyo khana vünüh küpeh lewa.

17O VÜWA, noh lehri vünüh noh tü mokenüh hiri sa küüzih lo thi hiri luoveh sakükhom tü lo, jütisanü hiri tü noh müküükrü lo? Noh sieperi rieh nüh sühle luo, noh ka küvi akuohri.

18Noh kümtse nyiri tü tsotho pike noh kümtse zheh mükate; hiri küruohluori nüh jüma nyi nyahmthuoh.

19Hiri noh nüh mari nyieh vü mükütakrüri kümjie samthuoh, noh nyo vünüh müküjiri kümjie samthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

Isaya 64

1O noh tü atülüri shokhri nü turu na küsawa, noh tüvü nüh aküzhiri tü küzhühna küvehwa,

2anyih nüh juzhu thuoüji athsozhuke thi anyih nüh ajuh saküüluo üta, noh nyo tü noh küwuluori vü sa küüthsü na küsa kenüh, thi noh shütü vünüh akuoküjiri tü amüngukükhe na küsa kenüh.

3Hiri nüh no mküveh kükrükündo zanyori küsa vü, noh tü turu, akküzhiri tü noh tsatü vü küzhüh.

4 Khana vünüh nyi küsü nga nüh müküna ra nyutü akhüna vünüh müzake, notha küsü nga noh nyieh vü Saküüwuowa küsü nga müngu, ma huoküvehri kenüh küüroh kütsü küsü nga müngu.

5Noh tü lozhesheh nü künyitsa küürohri sie mtututi nolehri vü noh kümshehri mütututi. Halie, noh tü arüshu, thi hiri tü khiemuom; hiri tü hiri kükhiemuo vü tsotho hothake peh tewa, thinü hiri tü külolera naveh ülo?

6Hiri tü aveh nga mükümtseri nyi küsü kümjie, samthuoh, thi hiri künyitsa küürohküli aveh tü thsünya wa sakümneküm küsü kümjie thuoh, hiri aveh nga anyawa küsü kümjie vehnemthuoh, thi hiri künakhieritü, amürhü kümjie wetewa wati.

7Nyiküsü nga noh nyo küji münyiethuoh, noh se nta ma mpa nüh küüthozhu münyiethuoh; küpakenühnyunü noh tü nyieh hiri vünüh küthi kümthuoh kenüh, thi hiri vizhu nü hiri künakhieri ake vü thsemthuoh.

8Tü, O VÜWA, noh tü hiri Pa; hiri tü noh nyisa, thi noh tü hiri küfüküsawa; hiri aveh tü noh ke nüh küürohri sheh wie.

9Küluoh sheh nü arümshu tümluo, O VÜWA, thi küsuokürho künakhie mümsheke. Halie, müshenoluo, hiri aveh tü noh nyiri khehwie.

10Noh kümtse nyujiri tü reza kusü samthuoh, Zion tü reza küsü samthuoh, Jerusalem thuoüji küüzomthuoh.

11Hiri zheh kümtse thi aküzütsa tsa, hiri pari tü jüla nüh noh siake, jüma tü anyih nüh tsomthuoh, thi hiri nüh loküm azhieri aveh tü ferie khemthuoh.

12Noh tü zanyo hamari vü noh mpa nüh küzhi naveh ülo, O VÜWA? Noh tü zoti peh taji hiri sakümnomnaphakem nyi lo?

Isaya 65

Azhü Mküünari vü Saküüwuowa Kümnomna Kütsü

© 2015 Bible Society of India.

1Hi müküünari kenüh küüphah nti hi tü küchethuoh; hi müküphakri küüphahra nti hi tü küchethuoh. Hi nüh, “Hi hala pehveh, hi hala pehveh,” ti küza, eh nyo müküji akuoh jiri vü.

2Rülo aveh hi nüh azhümküüna nyiri vü eh keküthsuo küze, mükümhie leh vü kütseri vü, mari mpa lekhuji mkümhierii müzhe taji; makümsheri mzhe taji;

3mükütuo wie thuoh nüh eh nyieh vü eh rüsakümtho nyi küsü, aphari vünüh küsahthuo sa thi küveloh rügi vünüh asierhie tso;

4mari tü arükuri vü shupehpehti; thi küüzhe azhieri vünüh arüza viküzezeti; mari tü awu sa tsatsati, mari küfüri vü akükre zanyori küngewijuh pehpehti;

5mari nüh, noh mpa nüh noh viküjike luo, hi shenyi müru tüm, küpakenühnyunü hi tü noh vünüh saküpa kümthuoh kenüh; ta küzazati Hamari tü eh nyaku vü anyikhu küsü, jüma tü rülo aveh vü tsoküpeh anyih küsü.

6Halie, jüma tü eh tü vünüh rhümthuoh: Hi tü zota küpehwa nyu, thitü hi nüh thuotsü le naveh, ah, hi nüh mari tüso vü thuotsüle naveh

7mari künakhieri thi ma pari künakhie ri saji nü, ta VÜWA nüh küza; mari nüh aküzhiri rügi vü sierhie kütso kenüh thi küzhihori rügi vü nüh hi kümüzümhie kenüh, atükhu vü mari nüh küsari hi nüh mari tüso küthuowa küto naveh.

8 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Akhah tü akhrü vünüh nguraküveh üta, thi mari nüh, Jüma müzorie tümluo, küpakenühnyunü jüma vü akütsia küsü pehküveh kenüh, ta küza, jükenüh eh siepewa rieh nüh hi nüh sanaveh, thi mari aveh küzoriewa nyu.

9Hi nüh Jacob vünüh kümwumra küshunaveh thi Judah vünüh ehküzhihori küviri; ehkürükari vü tsüna, thi ehsieperi jüla rhona.

10Anyihnyih kenüh Sharon tü arekümrhuope küsü sanaveh, thi Akhor Nyuotü mieshümiesa ri kenüh küzepe azhie küsü sanaveh, eh nyiri hi küphahri kenüh.

11Thitü noh VÜWA kükulewa thuoüji, eh kümtse küzhi küümawa thuoüji, Amüngu kenüh küsape küsakou thi akürho kenüh akhah kükhre ahuo küprori;

12Hi nüh noh tü anyuchuwa kenüh küsünaveh, thi nohri aveh nga küürhiethe vü küüngie tsuo naveh; küpakenühnyunü, hi nüh küji vü nohri nüh mükühu kenüh, hi nüh küphrahte vü, nohri nüh müküna nüh sam, thitü eh notha vü mowa nü müsü veh ünüh sa, thi hi nüh mowa vü nomlo nüh jüma rüka, ta küza.

13Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Halie, eh sieperi tü tsanaveh, thitü nohri tü rümam naveh; halie, eh sieperi tü zhu naveh, thitü nohri tü küriehm naveh; halie, eh sieperi tü nyierakhruo naveh, thitü nohri tü küzükrü vü thsem naveh;

© 2015 Bible Society of India.

14halie, eh sieperi tü luoveh kenüh azah sanaveh, thitü nohri nü luoveh küna kenüh zie zhu naveh, thi sietse müsheküna kenüh rera naveh.

15Nohri tü nohri anyo kümzü kenüh eh kürükawa vü sam na thuoh, thi VÜWA thuoüji ma nüh anyo küpa küsü nüh ji naveh.

16Jüta thuoüji azhih jüla ma mpa nüh kütsia aküvüwa tü Saküüwuowa künyitsa vünüh ma mpa nüh tsia naveh, thi thawa nüh azhih jüla küshietsanaveh ünüh Saküüwuowa künyitsa vünüh küshie naveh; küpakenühnyunü atükhu vü küsürori tü kümamthuoh thi eh notha vünüh küthi kümthuoh kenüh.

Saküüje Kürüthe

17 küpakenühnyunü halie, hi nüh atülüri thi azhih kü rüthe küsü saküje; thi atükhu zanyo ri tü kümsheke nyuthuoh nyutü amüshe vü küruwa nyu thuoh.

18Thitü hi nüh saküjeküsawa vü küsuokürho alowie thi nyierakhruo luo; küpakenühnyunü halie, hi nüh Jerusalem nyierakükhruo küsü saküje, thi ma nyiri loküzhe küsü saküjetsü.

19Hi tü Jerusalem vü nyierakhruo naveh, thi eh nyiri vü aloküwie naveh; jümawa vünüh akükrie khi küünara lewa nyuthuoh.

20Jüla nyinyuote rülo pike kürho küpehwa nyuthuoh, nyutü kükhruori ma rülo mükürhojuri küpehwa nyuthuoh küpakenühnyunü atsawa tü mahri müzake khruo nü sü na küveh kenüh, thi kükhiemuori mahri müzake kükhruo tü kümzü küsü sam naveh.

21Mari tü azhih sanü jümari vü rhie naveh; mari tü rhelivi shie nü jümara vi tsanaveh.

22Mari tü azheh sanü küpari küürhiewa nyu; mari nüh shie nü küpari nüh la küütsawa nyu; küpakenühnyunü athsoh rülo kümjie eh nyi ra rülo nga jütasa wie naveh, thi hi nüh kürükari tü mari ake nüh küüroh ri kenüh aloküzhe sanaveh.

23Mari tü müjuju vünüh küroh küümnomnawa nyu, nyutü kümsü kenüh atsa küsiewa nyu; küpakenühnyunü mari tü kütsia küvü VÜWA tsatori sa na küveh kenüh, thi mari tsari nga mari sie nü.

24Mari nüh müjie küji atü vünüh hi nüh kühu naveh, mari nüh küza küveh vü nüh hi nüh küna reza ra naveh.

25Anyihnyih thi nyihzhüzah masü kürü mürhuo naveh, amiewuo tü shüvotsa kümjie mah kuoh tsanaveh; thi azhitho tü arezü ashie sanaveh. Mari tü eh kümtse aküzhi aveh vü küsaluowanyu ta VÜWA nüh küza.

Isaya 66

VÜWA nüh kuohjiri shih küsa

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Atülü tü eh kükajipe thi azhih tü eh jinyipe; noh
nüh eh kenüh azhih sana saküvehwa tü mowa zheh lo, thi eh kümnyie azhie tü
mowalo?

2Zanyo hamari aveh eh ke nüh küsa kheh wie, jükenüh zanyo hamari aveh tü eh
zhi kheh, ta VÜWA nüh küza. Thitü anyi hamawa vü hi nüh no naveh, Sietse vü
sakürünyie thi luoveh khaphrüti küsawa, thi eh zhü vü kümsüküsa aseküthsüwa
amüngu küükhewa.

3"Shüvotsa küsüthe tü anyi küfethe kümjie wie thuoh; nyihzhüzah küsahthuowa
tü ashuh ku küürüshi zarike wiethuoh; atha vi kükhurü vü kütsüwa tü awa züh
vi kükhurü kümjie wiethuoh; kükhurü küsawa tü anguo vü tsiakütsü kümjie wie
thuoh. Hamari tü mari mpa nüh mari leh rükamthuoh, thi mari kürholi tü mari
kükre vü nüh lom mti;

4Hinga makeri'a nüh kümnomna rüka naveh, thi mari kükrü jümari vü viru
naveh; küpakenühnyunü, hi nüh küji vü, nyi küsü nga mükühu kenüh, hi nüh
küüza vü mari tü müküna; thitü mari tü eh notha vü mowa müsü veh ünüh sa,
thi hi nüh nomkülowa rükam," ta küza.

5 VÜWA zhü künaluo, ma zhü vü amüngukükhe küvehri: Eh nyo rieh nüh noh
jienüri nüh noh mürhü thi zhezhu küm luo, VÜWA tü küütholathovüm luo, hiri
nüh noh loküzhe ngu na küsa kenüh; ti küza; thitü jümari tü mari nü küzükrü vü
thsem naveh.

6Kümrheke luo, anyujiwa vünüh küüjakünya küsü! kükhurüzheh vünüh akhi
küsü! VÜWA khi, ma mükünongüri vü künoshe tsüküveh!

7 Ma nüh atsaküwuo müjieh küna vünüh matü atsa wuom; ma künawa ma vü
müjie küru vünüh tsa nyimpari küsü wuom.

8Zanyo jükümjie küsa thawa nüh küna ra lo? Zanyo jükümjie küsari thawa nüh
ngu lo? Azhih tü rülo küsü vünüh wuo naveh ülo? Tsotho küsü vünüh akuoküji
küsü tü vizhu ra naveh ülo? küpakenühnyunü Zion tü atsa küwuo nate veh ünü
ma tsa nyimpari sie zhu kheh.

9Aküwuo tsotho hi nüh viru taji müküüwuo nüh sam naveh ülo? ta VÜWA nüh
küza veh; hi, aküwuo sakütsüwa nüh ashiekuo khemtü naveh ülo? ta noh
Saküüwuowa müh küza veh.

10"Jerusalem sie nyierakhruo luo, thi ma kenüh lozheluo, nohri ma külori aveh;
ma sie nyierakhruo luo, nohri ma rügi vü küshukhekeri aveh,

11jüta küsa vü nüh nohri tü nü taji lora, thi tünü vünüh luoveh rünyira; jütisanü
ma kütholathovü küwale vünüh nohri tü lo nü nüphoke naveh," ti küza,

12küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza: Halie, hi nüh ma vü arühku küsü
kümjie kütsarhienyurhie saküzhaketsü naveh, thi akuoküjira künyirhie tü akuza

© 2015 Bible Society of India.

küsü lichü küveh kümjie saküzhaketsü naveh; thi nohri tü nü naveh, nohri tü ma küshi rügi vünüh küruo naveh, thi ma kho rügi vünüh küruonaveh.

13Nyi küsü ma zah nüh luoveh saküürüzi üta, jüüta hi nüh nohri luoveh sa kürüzi naveh; nohri tü Jerusalem vünüh luoveh sakürüzinaveh.

14Nohri tü ngu naveh, thi nohri luovehtü nyierakhruo naveh; noh arüri tü apra kümjie pronaveh; thi VÜWA ke tü ma sieperi sietse ru ta küsa thsü naveh, thi ma tü ma mükünongüri sie kürünyuo veh ta küsa thsünaveh,

15küpakenühnyunü halie, VÜWA tü anyih vünüh ru naveh, thi ma rawuhkheke tü tsomrhü kümjie ru naveh, aheküze vünüh ma rüküshu kütsanta, thi ma küshüke tü anyihzhu vünüh,

16küpakenühnyunü VÜWA tü anyih vünüh ashihwa sanaveh, thi kürholi aveh vü anyu nüh ashisana; thi VÜWA nüh rehthe kümri tü zhi sheh naveh.

17"Mari mpa nüh saküümtseri thi saküüm thari aphari Vüwa veh, aza vü müzhe kütseri, awesa thi akükreri thi amüzhü kütsari tü kürü asekhe kürü samtü naveh," ta VÜWA nüh küza veh,

18"küpakenühnyunü hi nüh mari küürohrithi mari kümshe thsü veh, thi hi tü akuoküjiri thi azhü ri aveh phahzhu nti tse veh; thi mari tü ru naveh thi eh kütho lathovü ngu naveh,

19thi hi nüh mari azhie vü thsoshi küsü sake naveh. Thi mari vünüh hi nüh akuoküjiri vü Tarshish vü, Put, thi Lud vü alawih kühehri vü, Tubal thi Javan vü, suozü nato azhih kületsuori vü, ehküthola müjie küünaravü nyutü eh kütholathovü müjie küngurivü kürhora ri küze naveh; thi mari nüh akuoküjiri azhiehvü eh kütholathovü küzazhu naveh.

20Thi Israelri nüh aküfü kümtse küsü vünüh VÜWA zheh vü atha kükhurü viküru khemta mari nüh nohri jienüri aveh, akuoküjiri aveh vünüh VÜWA vü kükhurü tsünta küsa üta rawuhri rügi vüh nüh, rawuhkheke vünüh, sie nü ehkümtse küzhi Jerusalem vü nüh runaveh," ta VÜWA nüh küza veh.

21Wuori thuoüji ehnavü ri kenüh, thi wuori Levi ri kenüh vinaveh ta VÜWA nüh küza,

22 "küpakenühnyunü hi nüh atülüri kürüthe thi azhih kürüthe sana küsawa tü eh tü vü peh naveh jüta nohri küthsoküzhiri thi nonyori tü peh naveh, ta VÜWA nüh küza

23Asa kürüthe vünüh asa kürüthe küju, thi kümnyirülo vünüh kümnyi rülo küju, akürho aveh eh tü vü khurü nta ru naveh," ta VÜWA nüh küza.

24"Thi mari tü hi sie küwuluo nyira küsü kümo no nta tsezhu wa naveh; küpakenühnyunü mari arü tü künewa nyu, thi mari anyiri tü akürho aveh vü kürhorha küsana küveh kenüh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Jeremia

Jeremia 1

1Helkiah atsa Jeremia azhüri, Benjamin azhih vü küpeh Anathoth navüri,

2Judah kajiwa Amon atsa Josiah, ma nüh kükaji mahvi türaküche vü thawa vü VÜWA zhü ru lo.

3 Jümatü Judah kajiwa Josiah atsa Jehoiakim rülo küju ra, thi Judah kajiwa Josiah atsa Zedekiah mahvi türaluoke sekhe küji, Jerusalem re nyura küsi sateküwa asa münga wa küju ru.

Jeremia Küji

4 VÜWA zhü tü hi vü ru taji,

5Hi nüh ashiekuo lovü nüh noh müjie saküüje vü nüh hi tü noh thsümthuoh; thi noh müjie küwuo vünüh hi nüh noh saküsietham thuo; hi nüh noh tü akuoküjiri setsaküthsüri küsü chiekemthuoh; ta küza.

6Jüti küsa vü hi nüh, "O, VÜWA Saküüwuowa! Halie, hi nü azhü müphrathsü nü, küpakenühnyunü hi tü rünguori küsü wie nü," ti rületsü.

7Thitü VÜWA nüh hi vü, "Hi tü kürünguori nü, ti müküza tümluo," küpakenühnyunü noh tü hi nüh küüzeri aveh vü wa na küveh kenüh, thi hi nüh noh vü momowa azhü küza naveh ünüh noh tü küza naveh.

8Mari mükrü tüm, küpakenühnyunü hi tü noh vizhu nta noh sietse küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza veh

9Thinü VÜWA nüh ma ke thsuo zhuru nü eh po pa taji VÜWA nüh hi vü, "Halie, hi nüh eh zhüri vi noh po lovü thsemthuoh ünüh.

10Noluo, hi nüh nosü noh vi nü akuoküjira nyiehvü thi kajipera nyiehvü thsemthuoh ünü lojam thi shochiem üti, zoriem thi vehjam üti, thi shie üti."

Kümohtsa künyi

11Thinü VÜWA zhü tü hi vü ru taji, "Jeremia, noh tü mowa ngu veh lo?" ta küna. Jüta küüna vü hi nüh, "Hi tü athso arhu tsuona küsü ngu veh," ti rületsü.

12Jüta kürüle vü VÜWA nüh hi vü, "Noh tü ngu mühiesheh thuoh, küpakenühnyunü hi tü eh zhüwa sazhu nti jüma nopehvehthuoh," ta küza.

13VÜWA zhü tü akünyiawa hi vü ru taji, "Noh tü mowa ngu veh lo?" ta küna. Thinü hi nüh, "Zhietü wuovü nüh küprüke teküwa aküfü küüluo küsü hi nüh ngu veh," ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

14Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vüh, “Hi tü zhiese wuovü nüh kümsü azhih vü nüh shu wa naveh,

15küpakenühnyunü, halie, hi nüh zhietü wuovü kajira kuohri ji veh, ta VÜWA nüh küza küveh kenüh; thi mari tü ru nü mari aveh nga Jerusalem khepie vü ma kükajipe sanaveh, ma khithuo aveh vü sa mükiele naveh. Thi Judah nyujiri aveh vü sake naveh.

16Thi hi nüh eh shihwa mari vü phrahke naveh, mari nüh hi kule nü kümsü küsa aveh kenüh; mari nüh nyiaza küpari vü sierhe tsomthuoh, thi mari mpa mari ke nüh küürohri khurümthuoh.

17Thitü noh thuoüji noh küshih tseke luo, süraluo, thi hi nüh noh vü azhükütsü aveh mari vü küza luo. Mari nüh luoveh samküüzah tümluo, mari atü vü nüh hi nüh noh luoveh saküüzah üsü nüh.

18Thi hi nüh halie, nosü hi nüh noh kenüh nyuji kümzho küsü satsü ma veh, amürü lo khuo küsü, sawuo azie, azhih jüla ajü, Judah kajiri vü, ma kajitsari vü, ma navüri vü, thi azhih jüla nyiri vü ti kürünyuo na küsa kenüh.

19Ma ri tü noh sie saluo naveh; thitü mari tü noh küchawa nyu, küpakenühnyunü hi nüh noh vizhu na küsa kenüh hi tü noh sietse veh,” ta VÜWA nüh küza veh.

Jeremia 2

Saküüwuowa nüh Israel Küümze

1 VÜWA zhü tü hi vü ru nüh,

2Wa nü Jerusalem küünara vünüh zhüchüh luo, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, hi nüh noh küviza kütsotü müsheke veh, noh külo kümnyutevüh üta, noh mokümjie areza vü eh semüzhe nüh, zhuh müküsa azhih vü.

3Israel tü VÜWA vü mütha, ma nüh kümahwie avi apokhuwa; Mavi kütsari aveh tü teru, ta VÜWA nüh küza.

Israel lanyira kükhiemuo

4 VÜWA zhü küüna luo, O Jacob zhehlori, thi Israel zhehlo tharuo aveh nga.

5VÜWA nü hakümjie küza veh: “Noh pari tü hi vü mowa nü küleh nga nü mari tü hi vü nüh kietuote wa thuoh lo, thi momaküsa asevü nyitewa nü momaküsa samthuoh lo?

6Mari tü, Egypt zhih vü nüh hiri sie zhuküru VÜWA tü khiela peh lo, reza vünüh hiri lehkhuji küjokütsü wa, küpohu thi küpieke zhih vünüh, atso mkürüzhih vü thi küzo müthsüthsü azhih vü, nyi küsü nga tseshukari müküsa, nyiküsü nga mükürhope vünüh hiri siezhu küruwa tü khiela pehveh lo,” ta müküza ülo?

© 2015 Bible Society of India.

7Thi nohri tü ma viri thi ma zanyo kümhieri vi küülora nti khielota küzhi azhih vü sieru Thitü nohri nüh küturu vü nohri nüh eh zhihwa sakümnomüna tü thi eh rhie tü akükre küsü küsam.

8Nasari nüh, "VÜWA tü khiela pehvehlo" ta müküna. Khonyo küüjehri tü hi müthsü nüh sam; tarüri nüh hi küphrürie sam; setsaküthsü nüh Baal vünüh setsaküthsü zhü phram, thi akünyia mükünyie zanyo ri ase müzhe te wa.

VÜWA nüh ma nyiri vü ashihküsa.

9"Jükenüh khinyi nga hi tü nohri siekürükhrü luo veh," ta VÜWA nüh küza, thi hi tü nohri atsa tsa küjie kürü khrüüluo naveh.

10Küpakenühnyunü Saipras azhih kari nü noluo, nyutü Kedar vü küze nü azhüküzhü ti noluo; mükütüküzü jüüta küsa zanyo pehveh ünü nyu nüh noluo.

11Akuohjiri tü mari nyiaza khaprüm thuonü nyu nüh, Thitü eh nyiri thuoüji mari kutholathovü vi akünyia mükünyie müzhimthuoh.

12No nü krüluo, O atülüri, hamawa vü, ngothse luo, küüzoküza sasheh luo, ta VÜWA nüh küza,

13Küpakenühnyunü eh nyiri nüh kümsü künyi sakümthuoh kenüh: mari nüh hi kulemthuoh, kürho juhri küwuzhuwa, thi mari mpa makeri'a nüh ajuhku phie, ajuhku küpie, ajuh mükü̈jora.

Israel Müküzhütsayitsa küzhühshu

14Israel tü tükha küsie ülo? Ma tü azheh lovü nüh küwuo küsü ülo? Thinü ma tü mokenüh kütsakütseri küsü sam lo?

15Amiewuori nüh ma vü khumthuoh, mari tü zie nü khumthuoh, mari nüh ma zhih tü jaküm küsü samthuoh; ma nyujiri tü küferie vü pehmthuoh, mürhie nüh.

16Jü mpa mükünyu, Memfis thi Tahpanhes nyiri tü nohri kajilüwa zokhuomtüthuoh.

17Aleh vü ma nüh noh küjo siekütse vü VÜWA noh Saküüwuowa kükule vü nüh nohri mpa nüh hama vi noh rügi vü müru ülo?

18Noh tü Egypt vü küwa vünüh mowa nyie ralo, Nile juh zhu nti wa ülo? Nyutü Assiria vü küwa vünüh mowa nyie ra lo, Eufrates juh zhu nti wa ülo?

19Noh kümsüküsanüh noh phrasosie naveh, thi noh hi ja nü teküwa vü nüh noh küjo naveh. Noh kenüh VÜWA noh Saküüwuowa kule na küsa tü kümsü thi akükho ti küsa thsü thi nga luo; hi kükrü tü noh vü tüm veh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

Israel nüh VÜWA kükhurü kü kükule

© 2015 Bible Society of India.

20Khana vünüh noh tü noh thsoh khuonyiwa zokhuom nü noh küphehteri zothuom; thinü noh nüh, “Hi nü akütsü küsawa nyu”, ta küza. Ah, küzhiho kürügi aveh vü thi athsoh kümzhi kükhu aveh vü küüphroküphrie ri üta küngie tsuo.

21Tü hi nüh noh tü rhelivi rhu kürüka küsü sanü shie, atha kümjie küsü vünüh. Thinü mokümjie nüh noh tü müküsho sa thi ato rhelivi küsü samthuoh lo?

22Noh tü noh mpa nüh akhurhie vinü thsewie ketünga thi amashie khielota vi khrü wie nga, noh künakhie mkümtse tü eh tüvü pehm wie thuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

23Noh tü mokümjie vünüh, hi nü samkümne, hi tü Baalri ase nyi müwa, ta phrahte ra na lo? anyuo vü noh leh noküze luo; noh nüh mowa samthuoh ünüh thsüluo, kuosuosa azeh kümro küsü nüh ma jinyipe kümthsümphuo üta,

24ato rawuhküzawa reza vü kütse üta, ma satsa küsa vü amürhü kürhenü. Thawa nüh ma kümngu khetera na lo? Ma müviji mkümhie phahküwari nyi küsü nga münotemwa; ma sa vü mari tü ma phara naveh.

25Noh mphaju müküsa tümluo thi noh khuru tü küürieh vünüh müpeh tümluo. Thitü noh nüh, jümatü momaküsa, küpakenühnyunü hi tü anyitheri loküm thuoh kenüh, thi hi tü mari a senyi tewa na thuoh; ta küza.

Israel tü Kümnomna küngule

26Kürühuri küsü nüh rera thuoüji küzükrü üta, Israel zhehlori tü zükrü wie na thuoh: mari nga, mari kajiri nga, mari kajitsari nga, mari navüri nga, thi mari setsaküthsüri nga,

27mari nüh athsorhie küsü vü, noh tü hiri apa; ta küza, thi aloh vü, noh nüh hi wuotsü; ta küza, küpakenühnyunü mari tü mari seru hi vü küprükekümthuoh kenüh, mari anyieh thuoüji hi vü müküprüke. Thitü mari küsüro tsotho vü thuoüji mari nüh, “Süra nü hiri külole luo,” taküza.

28Thitü noh mpa nohke nüh saküsa noh nyiazari tü khievü tewa thuoh lo? Mari tü küüsüraluo, mükütüküzü mari nüh noh külolera naveh üji, noh küsüro tsotho vü; küpakenühnyunü noh nyiji küzake nüh noh nyiaza nga jüake nü, O Judah.

29Noh tü mokenüh hi vü jakhujazhiveh lo? nohri tü aveh eh zhü mküna nüh sam, ta VÜWA müh küza.

30Hi nüh müjuju vünüh noh tsari fethe, mari tü saküümsho müvi nü sam; nohri nyusuowa mpa nüh noh setsaküthsüri rethem amiewuo kümüsüwa küsü kümjie.

31Thi noh, O awulehri VÜWA zhü vü tsake luo, Hi tü Israel kenüh areza küsü sa ülo, nyutü mokenüh eh nyiri tü, ‘Hiri nü rüzimthuoh; ta küza vehlo, hiri nü noh vü kürulewa nyuthuoh, ta küza veh lo’?

© 2015 Bible Society of India.

32Rülavü küsü tü ma süriesüvo küma mhie veh ülo, nyutü kümnyutevüh küsü
nüh ma süriesüvo küma mhie veh ülo? Tü eh nyiri thuoüji arülo müküürüh rhüra
hi kümamthuoh.

33Noh tü küzakele mühie nü noh küjo vitaji akülori phah nti lo! Jüti sanü noh nüh
noh lehkhujiri vi kükhurükhurüvüri sosiem thuoh.

34Jüsevü nga mükünakhie kümkhuora kürhozüh noh thsüri vü nüh ngura thuoh;
Noh tü jümari nü rühuküveh müngu. Hata wie ketü nga

35noh nüh, 'Hi tü mküle münyie; ma rüküshu tü hi vünüh süte wa thuoh; ta küza.
Halie, hi nü mükhiemuo,' ta küza kenüh hi nüh ashih vü sieru naveh.

36Noh tü mokümjie nüh noh lehkhuji khaphrü nü müphieshe taji kelekeze tse lo!
Assiriari nüh noh saküüzükrü üta noh tü Egyptri nüh noh saküzükrü naveh.

37Jümawa vünüh noh tü noh ke noh lü rügivü sanü tewa wienaveh,
küpakenühnyunü VÜWA tü noh nüh aleh küno wa kulejakümthuoh kenüh, noh tü
jümari vünüh mütsarhiera.

Jeremia 3

Israel Müküzhütsanyitsa

1"Mükütüküzu nyi küsü nüh ma vüvüh kürüsuom nü ma tü ma vünüh tewa taji
küpara vüvüh satewa thuoüji ma tü ma vü shele ru naveh ülo? Jüma zhih tü
samükümne tüm naveh ülo? Noh tü noh külori hozake sie nü khiemuo mthuoh;
thinü noh tü hi vü shele ru nti ülo? ta VÜWA nüh küza.

2Noh notha toke nü kümsie kümtse vü noluo? No tü khiela nü kükhiemuo küüro
msalo Noh tü Arabri nü thuola nü rühu nta kühuo kümjie lehkhuji nato vü noh
tü shupeh nü külovühri huopeh Noh küüphroküphrie küüro vünüh azhih wa
sakümnemthuoh.

3Jükenüh atsorhü tü müküze nüh samthuoh, thi tüthse tsoh tü müruthuoh; tü
noh tü küüphroküphrie nokha pehm wie, noh tü zü krüna küsa münyie wie.

4Noh tü khintü tsatsa hi müji ülo, Eh Pa, noh tü eh küviza afüwa

5ma tü küsuokürho arüshu naveh ülo, ma tü sehkhe küju rümtho naveh ülo?
Halie, noh nüh küzamthuoh, thitü noh nüh küsara kümsü aveh samthuoh," ta
küza.

Israel thi Judah tü Mükhaphrü üji mümhie.

6 Kajiwa Josiah rülo vü VÜWA nüh hi vü; "Ma nüh mowa sanüh küzhütsanyitsa
mükünyiewa, Israel, ma nüh mokümjie küzhiho aveh vü thi athsoh kümzhi
kükhu aveh vü wa nü küüphroküphrie küüro sanüh noh tü nguthuoh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

7Thi hi nüh, 'Ma nüh hamari aveh saküm sevü nüh ma tü hi vü shelera naveh,' thitü ma tü müsüle, thi ma tsevü aküriewa Judah nüh jüma ngu.

8Müküzhütsa nyitsa wa Israel küüphroküphrieri aveh kenüh ma nüh ngu, hi nüh Kürüsuo küphrake vi ma tsü nü ma kümzem; tü ma tse vü akürie wa Judah tü mükrü nüh sam, thi ma nga wa nü nyi küphroküphrie mü,

9küüphroküphrie küsa tü ma kenüh müshekürüzi she, azhihwa sakümnemthuoh, aloh thi athsoh vi küüphroküphrie sanü.

10Tü hama aveh vünü ma tsevü Judah mükülehwa tü ma luoveh ajü vi nü hi vü sühle müru, thitü aküthse vünüh wie, ta VÜWA nüh küza".

11Thi VÜWA hi vü, Israel müküzhütsanyitsa wa tü ma mpa nüh Judah aküriewa nyievü nüh künakhie küzüla kütsamthuoh.

12Wa nü zhietü wuovü azhü hamari zhüchüh taji Sühle luo; müküzhütsanyitsawa Israel, ti küza luo, ta VÜWA nüh küza. Hi tü arüküshu vünüh noh vü künowa nyu, küpakenühnyunü hi tü noh kümüze kümü kenüh, ta VÜWA nüh küza; Hi tü küsuokürho arüküshuwa nyu.

13Noh nakhiemthuoh ta küsa thsüluo, noh tü VÜWA noh Saküüwuowa zhü müküna nüh samü ta küsa, thi athsoh kümzhi kükhie aveh vü anyithera za vü noh küütsori sariem thi noh tü eh jikhi müvi samü ta küsa VÜWA nüh küza

14Sühle luo, O müküzhütsa nyitsa atsari, ta VÜWA nüh küza; küpakenühnyunü hi tü nohri avüwa küsa kenüh; hi nüh noh vinaveh, anyuji küsü vü nüh küsü thi tharuo küsü vünüh künyi, ti vi nü hi nüh nohri sie Zion vü ru naveh.

15Thi hi nüh eh kümngu kümjie küsa vünüh nyihzhükühuo nohri tsü naveh, ma nüh zanyoküthsü thi kümshi vi noh ri avo sanaveh.

16Thi jüma rülo vü azhih jüla nohri anyi zhiteküru vü mari tü, "VÜWA kütsathuo akuwa," ta küüzalewa nyuthuo, ta VÜWA nüh küza. Jümatü aluoveh lovü küruwa nyuthuoh, nyutü kümshekewa nyuthuoh, nyutü aküpeh küthsü wa nyuthuoh; thi jüma küsa lewa nyuthuoh, ta VÜWA nü küza.

17Jüma tsotho vü Jerusalem tü VÜWA kükajipe ta ji nü akuoküjiri aveh tü jümawa vü Jerusalem vü VÜWA shütü vü sehzhu naveh, thi mari tü müzike wie thuoh nüh mari mpa mari luoveh kümsü kümzhe lewa nyuthuoh

18Jüma rülo vü Judah zhelo tü Israel zhelo vü sarü naveh, thi mari kürü nü zhih vü nüh hi nüh noh pari vü aküvi küsü sa üti kütsüwa vü ru naveh.

19"Hi nüh kümshe mokümjie noh tü eh tsara aza vü küpe naveh ünüh, thi azhih akülo küsü vi noh tsü naveh ünüh, akuoküji aveh vü küzütsa akaküvi küsü. Thi noh nüh hi vü eh pa, ta hi ji na ti müshe, thi eh sekünyi vünüh sühleteküwa wa nyu ti müshe.

© 2015 Bible Society of India.

20Azhütsa, kütsotü mükünyie vünüh küsü nüh ma vüpa jaküm üta, jüüta noh tü hi vü kütsotü münyie nüh sateru, O Israel zhehlowa, ta VÜWA nüh küza."

21Akhi küsü azhie kümsie kümtse vü künara veh thuoh, Israel tsari kükrie thi kükhuo küpakenühnyunü mari nüh lehkhuji mkünyu vü teküwathuoh kenüh, mari tü VÜWA mari Saküüwuowa kümamthuoh.

22"Sühle luo, O kütsotü küzhüla atsari, hi nüh nohri kütsotü küzüla sakütsü naveh," Halie, hiri tü noh vü tse veh; küpakenühnyunü noh tü VÜWA hiri Saküüwuowa küsa kenüh

23Ahori tü saküürüza küsü tsa wie thuoh, aküzhiri rügi vü nüh mükünyu kükhurüh küsari. VÜWA hiri Saküüwuowa vü Israel küülolera pehtsa veh.

24"Thitü hiri vizara küzükrü küüro nüh ehpari nüh küüroh kho nü saküru, mari nyihnyih thi mari mieshümiesa, ma tsa nyimpari thi ma tsa nyimzari, shoh küporiemthuo.

25Hiri tü hiri küzükrü vünüh, zeh ünüh raluo, thi hiri müküchiekürhe nüh hiri küzhute ünüh raluo; küpakenühnyunü hiri tü VÜWA hiri Saküüwuowa vü khiemuo kümthuoh kenüh, hiri nga thi hiri pari nga, hiri küviza vünüh nosü küju nga; thi hiri tü VÜWA hiri Saküüwuowa jikhi müvi nüh sam."

Jeremia 4

Khaphrülena küsa küji

1"Mükütüküzü noh nüh sühle nta thuoüji, O Israel, ta VÜWA nüh küza, hi vü müsühle üji mümhie, mükütüküzü noh nüh eh tsatü vü nüh noh kükre vijam thuoüji, thi mükütseletseza thuoüji,

2thi mükütüküzü noh nüh küshie thuoüji, VÜWA nüh rhoküveh üta, küzhütsa vünüh, kümsho vünüh, thi künyitsa vünüh, jüta thuoüji akuoküjiri tü mari mpa nüh ma vü nüh tsia naveh, thi ma vünüh mari tü tholathovü naveh,"

3 küpakenühnyunü VÜWA nüh Judah nyiri vü thi Jerusalem vü arhieri vü: noh zhito khahu müküsari khahu luo, thi rüzhü za vü müzhukhe tümluo.

4Nohri mpa nüh VÜWA vü ahu tsiluo, nohri luoveh ahu thsopowa vijam luo, O Judah nyiri thi Jerusalem vü arhieri; eh rükümtho anyih kümjie müjie shuküwa vünüh, thi nyi küsü nga pemkünera nüh sanü müjie kütso vünüh, nohri nüh kümsü küsa kenüh, ta küza.

Judah tü Arieri runa küsa vinü saküükrü

5Judah vü küzazhuluo, thi Jerusalem vü zhüchüh taji küza luo, azhih jüla aveh vü tütü khu küze luo; zie kümsie nü küza luo, "Sehzhu luo, thi kürü nü ashieku nyujiri vü wa ünüh ashiekunyujiri vü wa ünüh raluo," ti küza!

© 2015 Bible Society of India.

6Zion wuovü amüke khake luo, küloji kenüh te luo, müpeh tümluo, küpakenühnyunü hi nüh zhietü wuovü nüh kümsü vikütse kenüh, thi küzoriezosa aküji vikütse kenüh.

7Amiewuo küsü tü ma küremoke vünüh kuotsezhu wa thuoh, akuoküjiri küzoriewa küsü shuwathuoh; noh zhih jaküümsü na küsa kenüh ma pe vünüh tsezhu wa thuoh; noh nyujiri tü mürhie nüh feriem nathuoh.

8Hama kenüh noh tü atsakie vi tseke luo, rümuo thi reraluo; küpakenühnyunü VÜWA aheküze rüküshu tü hiri vünüh sühletemküwa kenüh, ti küza.

9"Jüma rülo vü, ta VÜWA nüh küza, luovehküji tü kajiwa thi kajitsari vü müpeh ra nüh sam nathuoh; anavüri tü azühnge thi setsaküthsüri tü ngothe mthuoh"

10Jüti küsa vü hi nüh, O, VÜWA Saküüwuowa, noh tü anyi hamari thi Jerusalem müram taji, jüma tü noh kenüh mühie naveh, ta küza taji, anyuchuwa tü mari kürho tsatsa vü jie veh thuoh, ta küza.

11Jüma tsotho vü anyi hamari vü thi Jerusalem vü, areza vü azhiekümsie kümtse vünüh amürhü aküsa küsü eh nyira tsavüriwuovü mürhüwathuoh, hekümtse nyutü sakütse nta küsa kenüh nyu,

12Amürhü aküpro küsü eh kenüh tse veh. Mari rügi vü ashih küphratewa tü hi nüh.

Judah tü mükünongüri nüh mükieshemthuoh

13Halie, ma tü akülu kümjie vünüh tse, ma rawuhkheka tü nyiazamrhü kümjie; ma rawuhri tü aluo mnyieh vü nüh müphiam we, hiri amngukümseri, küpakenühnyunü hiri tü ferie kümthuoh kenüh!

14O Jerusalem, kümsüküsa vünüh noh luoveh phrühjam luo, jüta küsa vünüh noh tü külolera na küveh kenüh. Noh nüh kümüsü kümhie tü küthake noh lovü küüpeh nti lo?

15Küpakenühnyunü akhi küsü Dan vünüh küzazhu veh thuoh, thi Efram küzhi vünüh kümsü zhü ziaveh thuoh.

16Ma tsa ta küsa akhuojiri vü hamna tsü luo; Jerusalem vü küthsütsüluo, "Azhih kületsuo vünüh kümkiesheri tsethuoh; Judah nyujiwa vü zie nü tse thuoh.

17Azhuh kühuori kümjie mari tü awuowuo ma mükieshemthuoh, küpakenühnyunü ma nüh hi sie wuluoküm kenüh, ta VÜWA nüh küza.

18Noh lehkhujiri thi noh nüh küsari tü noh rügi vü virumthuoh. Hamatü noh küpoka thi jüma tü kham; jüma tü noh mpa noh luoveh vü juvehthuoh."

Jeremia nüh nyiri kenüh luovehküna.

© 2015 Bible Society of India.

19Eh müsheküna, eh müsheküna hi tü a küna vünüh kürümthuoh! O, luoveh azieri! Eh luoveh tü tietie ta khashehm wiethuoh; hi tü zota müpera wiethuoh, küpakenühnyunü hi tütü khi küünara kenüh, arie kümjimluo.

20Amngu kümsü asevü amngukümsü, azhih ajüh tü kümsü jamthuoh. Zhürüluo eh juhthsüzheri tü zorie mthuoh, eh küzieteri pikezie vünüh.

21Hi tü arie mükükhetera küthake ngupeh nalo, thi tütü khi küna peh na lo?

22"küpakenühnyunü eh nyiri tü zanyo mthsü nüh samthuoh, mari tü hi müthsü nüh sam," mari tü küzhehphro atsari, mari tü küthsükümshi münyie nüh sam, mari tü kümsü küsa mütsam, thitü mokümjie kümhie sanaveh ünüh mari tü müthsü.

Küzoriezosa kütse Jeremia kümohtsa

23Hi nüh azhih vü noküze, thi halie, jüma tü kürütso thi küzorie mpa; atülüri vü noküze, thinü jümari tü aküwie münyie nüh sam.

24Hi nüh aküzhiri rürih vü noküze, thuo ünüh halie, jümari tü küzhüh tse veh, thi küzhihori aveh tü kelekeza veh.

25Hi nüh noküze, thi nü halie, nyi küsü nga münyie luo, thi amürhü vü amüwari aveh tü prütewa kheh.

26Hi nüh noküze, thinü halie, thsovi khielota küpe azhihwa tü shünyiza sam, thi ma nyujiri aveh tü VÜWA tüvü ma he arüküshu atü vü ferie khehm thuoh,

27küpakenühnyunü VÜWA hakümjie küza veh; "Azhih ajü tü küüzom na thuoh; tü hi nüh asehkhe küüsajawa nyu.

28Hama kenüh azhihwa tü krienaveh, thi atülüri kümsie vü tü nyimnaveh; küpakenühnyunü hi nüh phrahte kümthuoh kenüh, hi nüh kürathuo mthuoh; hi tü küüpelewa nyu, nyutü asevü küsühlewa nyu," ta küza.

29Rawuhnyiri thi lawiküvira zhüküünga nüh anyuji aveh tü prütewa khehthuoh; mari tü küremoke lovü tetuthuoh; mari tü alokrüri azhie vü müritewa thuoh; nyujiri aveh kulemthuoh, thi nyi küsü nga kürho sam veh thuoh.

30Thi noh, O kuleja kümwa, noh nüh kümru vi thsümünyi saküveh tü noh tü ma zhünyo mowa lo, noh nüh suna süriesüvo vi noh mpa noh küte kü veh, noh nüh noh notha thseküüji küveh? Momaküsa vünüh noh mpa noh saküzü küveh wie. Noh külori tü noh mamthuoh; mari tü noh kürho phahveh thuoh,

31küpakenühnyunü hi tü krevüri atsaküna küzie üta küna ra, krevüri küsü nüh ma tsa apokhuwa wuo kütsa amüsheküna üta, Zion tsavühri küzie tü arütho sazhile veh, make thsuo zhu taji, Hi amngukümsewa! Hi tü küfetheri atüvü nojitemthuoh, ta VÜWA nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

Jeremia 5

Jerusalem kükhiemuo

1Jerusalem aleri vü zhüwa zhüru ti saluo, noküze nü msheluo! Anyi ngu na ünü
nyu nüh ma nyulari vü phaluo, kümsho küsari thi küzhütsa küphari; hi nüh
nojatsüna küsa kenüh.

2Mari nüh, "VÜWA rhoküveh üta," ta wie ketünga, mari tü akürie vünüh küshie
shieh.

3O VÜWA, noh notha tü küzhütsa kenüh mümüve ülo? noh nüh mari kürhiem
thuoh, thitü mari tü amüsheküna müsa; noh nüh mari pokahthuoh, thitü mari tü
saküümsho ma mthuoh. Mari tü mari anyieh alokrü nyieh vünüh saküomthuoh;
mari tü kükhaphrüle ma mthuoh.

4Thi nüh hi nüh, "Hamari tü kümkhuori mpa, mari tü ase münyie luo; mari
Saküüwuowa khonyo müküthsü kenüh.

5Hi tü atü aküjiri vü wa naveh, thi mari tü VÜWA leh thsüküveh kenüh, mari
Saküüwuowa khonyo thsüküveh kenüh," ti küza. Thitü mari aveh küzarike
vünüh thsohkhuonyiwa zokhuomthuoh, thi aliri zothuomthuoh.

6Jükenüh aküze vünüh amiewuo küsü nüh mari zothem na thuoh, rezanyihnyih
nüh küpohu vünüh mari zoriem naveh. Amie tü wa nüh mari nyujiri no peh veh
thuoh, jümari vünüh shuküwari aveh thuoüji mürhühriem naveh;
küpakenühnyunü mari nüh küphrürie tü zhi sheh küm kenüh, mari kütsotü
müküüto tü jishehm wiethuoh.

7Hi nüh mokümjie noh nojanalo! Noh tsari nüh hi kulem thuoh, thi nyiaza
mükürujuri vünüh küshi mthuoh. Hi nüh mari vo saküüpro vünüh satsüthuoh,
mari nüh küphroküphrie mthuoh, thi küüphroküphriera zheh vü tewakhethuoh.

8Mari tü rawuh vo kümngu nüh avo samhie tsü, mari nyi küsüsü wie nga mari
zhephru wa vünüh nolokhu.

9Zanyo hamari kenüh hi tü mari müküümnomna tüm naveh ülo? ta VÜWA nüh
küza, thi hakümjie küsa kenüh hi tü hi mpa nüh akuoküji vü nga ashewi müsanüh
sanaveh ülo?

10Ma rhelivi küzhike vü khru nü zoriem luo, thitü mürhe the kheh tümluo; ma
tsuonari rhi jam luo, küpakenühnyunü mari tü VÜWA zhi mükünyu kenüh,

11küpakenühnyunü Israel zhehlo thi Judah zhehlo tü hi vü kütsotü münyie nüh
sajiem wie thuo, ta VÜWA nüh küza.

VÜWA nüh Israel kulejaküm

© 2015 Bible Society of India.

12Mari nüh rie nü VÜWA phrahtem thuoh, thi, “Ma tü zanyo küsü nga küsawa nyu; kümsü küsü nga hiri vü küruwa nyu, nyutü hiri tü anyuchuwa nyutü kümkhuoji künguwa nyu.

13Setsaküthsüri tü amürhü sam nathuoh; anyuchuwa tü mari vü pehm veh. Hakümjie vünüh mari vü sam naveh,” ta küza!

14Jükenüh VÜWA, kükhratsara Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, halie, hi nüh azhü hama küzakümthuoh kenüh, halie, hi nüh eh zhü tü noh po lovü anyih samtü naveh, thi anyi hamari tü athsoh samtü taji anyih nüh mari tsoküüra naveh.

15Halie, hi nüh kületsuo vünüh noh vü akuoküji küsü vitse veh, O Israel zhehlori, ta VÜWA nüh küza. Jümatü küüzhikera kuohji küsü, jümari tü atükhura kuohji küsü, noh nüh mari azhü müküthsü kuohji küsü, nyutü mari nüh mowa küza veh ünüh noh tü müküthsü kümshira küsü.

16Mari shüchuku tü rüku küpie kümjie, mari aveh tü anyi kükhrari kheh.

17Mari nüh noh nüh kümawie thi noh shie tsa khehmtü naveh; mari nüh noh tsa nyimpari thi nyimzari tsa khehmtü naveh; mari nüh noh rheliviri thi mieshürüliri tsa khehmtü naveh; mari nüh noh rheliviri thi noh müpari tsa khemtü naveh; noh nüh noh nyuji sakümzho küsa no nüh alehno küvehri anyuchu wa vi nü zoriem naveh, ta küza.

18Thinü jüma rülo vü nga, ta VÜWA nüh küza, hi nüh nohri küzorie sehkhe küsaji wa nyutü.

19Thi noh nyiri nüh, “Mokenüh VÜWA hiri Saküüwuowa tü zanyo hamari aveh hiri vü sam thuoh lo?” ta küüza vü noh nüh mari vü, “Nohri nüh hi kulem thi nohri zhih vü nohri nüh aliera nyiaza kütsü sam, jükenüh azhih noh zhi mükünyie vü nohri tü anyithera kütsü ranaveh, ti küza luo,” ti küza.

Saküüwuowa nüh Ma Nyiri Hamna kütsü

20Jacob zhelori vü hama küzazhu luo, Judah vü jüma zhüchüh luo:

21 “Hama künaluo, O zanyomküthsü thi asemkünyie nyiri, notha pe tü mükünguri, khüna pe tü müküünara ri.

22 Nohri tü hi mükrü ülo? ta VÜWA nüh küza; Nohri tü eh tü vü kheta müküshü ülo? Hi nüh juhküji kenüh ashünyi tü arüh üta samtüthuoh, jüma mükükari nüh tsotho aveh ruophomthuoh; ma mpa nüh küshüh nü chüru wie nga, jümari tü müzoriera, mari nüh kütuoru wie nga, mari tü jüma kari müwa ra.

23Thitü anyi hamari tü müzike thi azhü mküvi luovehri khe; mari tü anato vü sühlemthuoh thi tewathuoh

© 2015 Bible Society of India.

24Mari tü luoveh lovü nüh, VÜWA hiri Saküüwuowa krü ünüh raluo, mazale vü atsoh kütsüwa, marakhu atsoh thi thsehthe atsoh, thi kümawie kenüh zhieri küteke nü hiri kenüh küsawa, ta müküza.

25Nohri künakhieri nüh hamari saküüsüh le küzemthuoh, thi nohri kükhiemuori nüh nohri vünüh kümhie khete küpehmthuo,

26küpakenühnyunü kümsüküsari tü eh nyiri azhie vü ngu veh; mari tü mümakütieri nüh tsake nü huoküveh üta huopeveh. Mari tü apiehjü sahke sanü anyiri tieveh.

27Akhuo lovü amüwa tü aroküshi nüh pro; jükenüh mari tü ji thi nyirhiem thuoh,

28mari tü thü, thi lielie ta thuoh. Mari tü kümsüküsa küürohküli küsa kenüh arüto müthsü; mari tü kütsarhie sana küsa kenüh apa mkünyieri kenüh kümsho vi lesa müsa, thi mari tü küthotsara wuhleri mütotetü.

29Zanyo hamari kenüh hi tü mari samüküümnomna tüm naveh ülo? ta VÜWA" nüh küza, thi hakümjie küsa kenüh hi tü hi mpa nüh akuoküji küsü vü nga ashewi müsanüh sanaveh ülo? ta küza.

30Kükrüküngo zanyo samthuoh azhih jüla.

31Setsaküthsüri tü akürie setsaküthsüzhü phrahte, thi anavüri tü mari mpa mari kükato vü nüh kete; eh nyiri tü jüma küsa lom, thitü asekhe teküru vü noh tü mowasana lo?

Jeremia 6

Mükünogüri Jerusalem Mükieshemthuoh

1Külolerape vü te luo, O Benjamin nyiri, Jerusalem azhila vünüh! Tekoa vü tütü khu luo, thi Beth-hacherem rügi vü thsoshi vike luo; küpakenühnyunü zhietü vünüh kümsü thi küzoriezosa aküji nguzah küveh thuoh kenüh.

2Aküzü thi khukekümhie wa hi nüh zoriem naveh, Zion tsa vühwa.

3Nyihzhükühuori thi ma nyihnyihri ti ma sie wuluoru naveh; mari tü mari juhthshüzheh ma samkiele naveh, mari tü maperi vünüh shie mürhuo naveh.

4"Ma sie arie küsa kenüh küche luo; süraluo, rünyi küzeto vü ma prü naveh ünüh," "Hiri amngu müsünasathuoh, küpakenühnyunü arülowa tü kuoteküwa thuoh kenüh, münüleh arüzhe tü kuosuo teküwa thuoh kenüh,"

5"Süraluo, hiri kürü arüza vü ma prü naveh ünüh, thi ma kajizhehri zoriem naveh ünüh,"

6küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza küveh kenüh: "Ma thsohri shüjaluo; thi Jerusalem kümkieshe kenüh akhithuoh küsü saluo. Anyuji hama tü

© 2015 Bible Society of India.

samküümnomna thuoüji mükümhiewa wiethuoh; malovü tü kümrü küchie nüh zanyo küsü nga münyie luo.

7Juhkhre küsü nüh ma juh saküürherho üta, jükümjie ma nüh ma kümsüküsari saküürherho rhoti; ma lovü küvürie thi zü küüthü künara mthuoh; aküna thi kümsamna eh tüvü peh huomthuoh.

8Hamna künaluo, O Jerusalem, hi tü noh vünüh küpele tewa üsü nüh; hi nüh noh tü küüzo küsü sam üsü, müküürie azhih küsü küsam üsü," ta küza.

Israel Zhümküüna

9 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Israel kümtori tü rhelivi rhu küsü küjihke mütham naveh; rhelivi külazhuri küsü kümjie noh ke matsuona vü thsuokewa le luo; ti küza

10Mari künarana küsa kenüh hi tü thawa vü küza nü küütsaza nalo? Halie, ma khünari tü sotem thuoh, mari tü jikhi müza rathuoh; halie, makeri nüh, VÜWA zhü tü küriesarienyi küsü samthuoh, mari jüma vi loküzhe mükünyie samthuoh.

11Jükenüh hi tü VÜWA rükümtho promthuoh; hi tü jüma eh lovü sakeküpeh münomthuoh. "Alera vü küpeh atsari vü jüma küshoke tüluo, thi vizari sehzhuhküvehri rügi vü nga küshoketsüluo; avüpari thi avüvühri, kükruori thi khruoküzeri nga ti sietewa naveh.

12Mari azheh tü kürele küpari vü tewa na thuoh, mari azheh thi avüvühri nga ti; küpakenühnyunü azhih jüla arieri vü hi nüh eh ke thsuoke na küveh kenüh," ta VÜWA nüh küza,

13"küpakenühnyunü mari aküzatsa wa vü nüh aküjitsa wa kütsu, aveh nga mükümsho akürie vünüh amüwi küji kenüh; hi setsaküthsüwa vünüh anavüwa küju, aveh nga nyiri vü riem.

14 Mari nüh eh nyira kümsamana sakü mhie zah tsü, thi kürükümhie münyie wie ketünga, kürü kümhie," ta küzazati.

15 Mari tü zanyo akükre küsa vü mari tü zükrü ülo? Nyu, mari tü küsie nga müzükrü; mari tü mpkümjie anyieh thürüh naveh ünüh müthsü. Jükenüh mari tü külukümri azhievü külukem naveh; hi nüh mari ehkümnomna kütsü tsotho vü, mari khakümlelem naveh, ta VÜWA nüh küza.

16 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Lehkhüji kütuoh vü tsie nü noküze luo, thi atükhura lekhuji künaluo, khiela aleh kümhie pehveh ünüh jüla tse luo, thi noh kürholiri kenüh kümnyie vi luo. Thitü mari nüh, Hiri nü jüla kütse wa nyu; ta küza.

17Hi nüh künotenyiri nohri nyieh vü sataji, Atütü jikhi vü tsake luo, ti küza! Thitü mari nüh, 'Hiri nü kütsakewa nyu,' ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Jükenüh künaluo, O kuohjiri, thi thsüluo, O ashiejiwa, mari vü mowa sanaveh ünüh.

19Künaluo, O azhihwa; halie, anyi hamari vü hi kümsü vi tse, marori aviwa, küpakenühnyunü mari nüh eh zhü mükütsake ake nüh; thi eh khonyowa thuoüji tü kulejam thuoh.

20Moküsa Sheba vünüh avüju hi vü ruluo, nyutü kületsuo azhih küsü vünüh amüshe kümnge ru lo? Nohri kütso kükhurümtü küvira azhi nyu,

21Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Halie, hi nüh anyi hamari atüvü ajihkümshüloh sanü mari tü jüla nüh ajihküüshü naveh; apari nga atsari nga aveh, azhephruwa nga thi afüwa nga pokahm naveh," ti küza.

Zhietü wuovü nüh Mkünongüri Küru

22 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Halie, anyi riekhuo küsü zhietü nyuji vünüh tse, azhih aleh küsuotsatsari vünüh thopahiri aküji küsü kükezhu tse thuoh.

23Mari tü lawi thi avi küjehke, mari tü ahe müsümü thi noküümze münyie luo, ma jikhiri tü ajuhküji küüshükhi kümjie; mari tü rawuh rügi vü tse, nyi küsü nüh arie vü kütsezhu üta, noh sie saluo veh thuoh, O Zion tsavüwa," ta küza!

24Hiri nüh jüma zhüke küna ra thuoh, hiri ake tü momasanüh tewa; amüsheküna nüh hiri site tewa, krevüri küsü atsaküwuo küna üta natewa.

25Ato vü shu müwa tümluo, nyutü lehkhuji vü mütse tümluo; küpakenühnyunü mükünongüwa tü anyuchuwa küsü pehküveh kenüh, kükrükungo tü awuowuo pehküm kenüh.

26O eh nyira tsavühwa, atsahkie vi tseke luo, thi aweji vü küpri luo; atsa küsü müpa üta vünüh shükheke luo, kürümuo sheh vünüh; küpakenühnyunü küzoriewa tü zhürüluo hiri vü ru na küveh kenüh.

27"Hi nüh noh tü anyiri azhie vü amrü kümtenowa küsamthuoh, noh nüh thsü thi mari alehri nona küsa kenüh.

28Mari tü aveh müküzike vünüh ruoluo, zhükürieri sie nü küzhu mükiele tsetseti; mari tü asa wuo thi amürü, mari aveh nga kütsaküsü nü küsari kheh.

29Anyizhu tsophrierakenü, amrü tü anyih nüh tsoküram; müjuju vünüh tsoküümtse nyiwa tü tsopeveh, küpakenühnyunü kümsüküsa tü vi mküja kenüh.

30Mari tü rüküm rakasa ta ji naveh, küpakenühnyunü VÜWA nüh mari kulejakümthuo kenüh," ta küza.

Jeremia 7

Jeremia nüh kükhurüzhe vü Povü küsa

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA nüh Jeremia vü azhü küru:

2VÜWA zheh kheri vü tsie nü jüla nüh azhü hama zhüchüh taji, VÜWA zhü künaluo, Judah nyiri akheriri lovü tu nü VÜWA khurü nta küsari aveh

3VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, noh lehri thi noh nüh saküvehri sakümsholuo, jüta thuoüji hi nüh nohri tü azhie hala küürho naveh.

4Kümürazhü hamari vü mtsotü tümluo: "Hama tü VÜWA khurüzheh, VÜWA kükhurüzheh, VÜWA kükhurüzheh, VÜWA kükhurüzh eh," ta küsa,

5küpakenühnyunü mükütüküzü nohri nüh noh lehri thi noh nüh saküvehri vünüh khaphrütsa thuoüji, mükütüküzü nohri nüh küsü nüh küsü vü kümshowa küro thuoüji,

6mükütüzü nohri nüh anyilieri, apa mkünyieri nyutü tünyivühri, mümrü thuoüji, nyutü azhie hala mükükhiehra zhü müküthü thuoüji, thi mükütüküzü nohri mpa nüh nohri saküümnomna nta sanü nyiaza küpara se nyi temwa ti thuoüji,

7hi nüh nohri azhie hala küürho naveh, hi nüh khana vünüh küsuokürho nohri apari vü tsüküm azhih wa vü.

8"Halie, nohri tü kümra azhüri vü tsotüm.

9Nohri tü rühu, fethe, küüphroküphriesa, rie nü küshie, Baal vü asierhe tsü, thi nohri nüh müküthsü nyiazara se nyitewa,

10jütisanü ru azheh hala eh tü vü tsie, jüma tü eh nyo vünüh ji taji, 'Hiri tü vizhumthuo!' ta sanü akükre hamari aveh sataji tse peh naveh ülo?

11 Eh nyo vünüh ji küveh azheh hama tü noh notha vü kürühuwa küüthipe küsü samthuoh ülo? Halie, hi nüh hi mpa nüh jüma ngu mthuoh, ta VÜWA nüh küza veh.

12 Shilo vü eh zhie hi nüh eh nyo küsa pokhuwa vü khinyi waluo, thi hi nüh eh nyi Israel kümsüküsari kenüh mowa sanüh noluo.

13Nohri nüh zanyo hamari aveh saküm kenüh, thi hi nüh nohri vü mtsatso nüh phrahte wie ketünga nohri nüh müküna, thi hi nüh nohri ji wie ketü nga nohri nüh mürüle,

14jükenüh hi nüh eh nyo vü nüh küji azheh wa, thi nohri nüh aleh künowa vü, thi hi nüh nohri vü thi nohri apari vü ti kütsü azhiewa vü tü hi nüh Shilo vü sakütsa üta satsü naveh.

15Thi hi nüh nohri küshukürari aveh viküja üta hi nüh eh küngu vünüh vijam naveh, Efraim tsatori aveh.

Anyiri azhü mkküna

© 2015 Bible Society of India.

16“Noh kenüh thuoüji, anyi hamari kenüh khuo müsatü tümluo, nyutü arügi vü müzie tüm nyutü mari kenüh kükhuo müsa tümluo, thi hi sie mjületümluo, küpakenühnyunü hi tü noh zhü küünawa nyu.

17Noh tü mari nüh Judah nyujiri vü thi Jerusalem lelari vü mowa sa veh ünüh müngu ülo?

18Kürünguri nüh athsoh mükrüzhuh, apari nüh anyih sa, thi atülü vü kajivüwa kenüh tieshu sa na küsa kenüh krevüri nüh atha küto künya; thi luoveh saküzüh nü eh rüsakümtho nta.

19Hi tü mari nüh luoveh sa küüzüh wa ülo? ta VÜWA nüh küza. Jümatü mari müpa nüh mari samküürüza ülo?

20Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh: Halie, eh rüküshu thi eh rükümtho azhie hama nyiehvü, anyiri asa nyiehvü, ato vü athsohri thi azhitowa thsohvi rügivü küshoke naveh; jüma tü pemküveh nüh tso naveh,” ta küza.

21VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri küsathuo vü nohri kütso kükhurü vü thserü nü asawa tsaluo,

22küpakenühnyunü hi nüh Egypt zhih vünüh mari siezhu küru rülo vü hi nüh noh pari vü kütsa kükhurü thi küsahthuoh kenüh müküze nyutü azhütsü,

23Eh jikhi vi luo, jüta thuoüji hi tü nohri Saküüwuowa sa naveh, thi nohri vü azhükütsü aveh vü tse luo, jüta thuoüji nohri tü mühie ra naveh, ti tsü.

24Thitü mari tü azhümvi nyutü mari khüna mükümrhe ke, thitü mari mpa nüh mari küzhüphie thi mari kümsü luo veh müküzike vü tsetewa, jütisanü atü vü mütsezhie nüh asevü tsetewa.

25Noh pari Egypt zhih vünüh tse zhuteküru rülo vü nüh nosü küju hi nüh mükütuo nü eh siepe setsaküthsüri aveh rülorülo küze;

26tü mari tü eh zhü müküna, nyutü mari khüna mükümrheke, thitü mari aku kuotike. Mari pari nyieh vünüh kümsütsa sa.

27Jükenüh noh tü azhü hamari aveh mari vü küza naveh, thitü mari noh zhü künawa nyu. Noh nüh mari ji naveh, thitü mari tü noh küühuwa nyu.

28Thi noh nüh mari vü, kuohji hamatü VÜWA mari Saküüwuowa jikhi müküviri, thi khuoke kümhie müküviri; küzütsa tü pokahmthuo, jüma tü mari apo vünüh fethuomthuoh.

29Noh sheh müjie nü jam luo; azhie kümsieri vü küülu küsü sakümsieluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma rükümtho wulewa kule thi jakümthuo kenüh ta küza naveh,

© 2015 Bible Society of India.

30küpakenühnyunü Judah tsari tü eh küngu vünüh kümsü samthuoh, ta VÜWA nüh küza; mari nüh mari kükre eh nyo vünüh küji azheh vü sakemthuoh, jüma sakümne nta.

31 Jütisanü mari tü Tofeth azhie kürügiwa sasaveh thuoh, jüma tü Hinnom atsa anyuo vü pehveh, mari atsa nyimpari thi atsavühri anyih vünüh tso nta; jüma tü hi nüh azhümtsü, nyutü jüma tü eh müshe lovü nga müturu.

32Jükenüh halie, arülori tü tetsethuoh, ta VÜWA nüh küza, jüma tü Tofeth ta müküji le, nyutü Hinnom atsa anyuo ta müküjile, thitü kürehthe nyuo ta küji rülo teru nathuoh: küpakenühnyunü mari nüh alo vü Tofeth chowumna küvehthuoh kenüh, küpa vü küshothuo münyie nüh samna küvehthuoh kenüh.

33Thi anyi hamara küsü kümo tü amürhü vü prükütseri thi azhi vü asara shie sanaveh; thi nyi küsü nga nüh mari saküükrüwanyu.

34 Thi hi nüh Judah nyujiri vünüh thi Jerusalem külozhe loku khi thi aloküwie khi, kümnyutepawa thi kümnyutevühwa khi ti khetemtü naveh; küpakenühnyunü azhih jüma tü jakümsam na küvehthuoh kenüh.

Jeremia 8

1Jüma tsotho vü, ta VÜWA nüh küza veh, Judah kajiri arü, kajitsari arü, anavüri arü, setsaküthsüri arü, thi Jerusalem vü ariera rü tü mari rüku lo vünüh vizhu naveh;

2thi mari tü arünyi, asa thi atülüra shieji aveh, mari nüh kümzeküm thi akütsü küsa, mari ase nyiteküwa, mari nüh küphah thi kükhuorü tü vü voriem naveh; thi mari tü küvizhuwa nyu nyutü küchowie wa nyu; mari tü azhito atso nyiehvü asü kümjie sam naveh.

3Hi nüh azhie aveh vü zhejaküm kümsü atharuo mülo nü pehküveh hamari tü akürho nyieh vünüh aküsü nüh küümngu sanaveh.

Kükhiemuo thi Kümnomna

4Noh nüh mari vü, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Nyiri külu küm vü mari tü süra mütsiele ülo? Mükütüküzü nyi küsü nüh sühle teküwa vü ma tü sühle müru le ülo?

5Thinü mokenüh anyi hamari tü küsuokürho asevü tseketewa lo? Mokenüh Jerusalem tü tsotho aveh sühle tewa veh lo? Mari tü kürieriekhri küjehphoke, mari tü küsühle mam.

6Hi nüh kütsake tsü nü küna thuoh, thitü mari tü kümshowa mphahte; nyiküsü nga ma kümsüküsa vünüh mükhaphrü; hi tü mowa sam lo? ta küza taji. Mari aveh nga ma mpa ma lehkhuji vü sühletewa, rawuh küsü nüh alüküshoh nü arie küsa vü joke küwa kümjie.

© 2015 Bible Society of India.

7Atülüri vü amwa nga ma tsothori thsü veh; thi tuturhe, arhünyie, thi souzüwiza ri wienga mari küru tsotho sa veh, thitü eh nyiri thuoüji VÜWA zhükho müthsü.

8"Nohri tü mokümjie nüh, 'Hiri nü zanyo thsüm, thi VÜWA khonyo tü hiri küpehveh, ta küzara na lo'? Thitü halie küriera kürhüvüh tü, akürie samthuoh.

9Zanyoküthsüri tü küzükrü vü vithseru nathuoh, mari tü luoveh saküzah nü sietewa naveh; halie, mari tü VÜWA zhü kulejamthuoh, thinü mowa zanyoküthsü mari vü pehveh lo?

10Jükenüh hi nüh mari vüvühri vi küpari tsüm na thuoh, thi mazhuhri vi kükhrarari vü tsüm naveh, küpakenühnyunü a küzahtsawa vünüh wa aküjitsa wa küju mükümsho vünüh künyie mngu kheh mü; Setsaküthsüwa vünüh anavüwa küju küzhüja vünüh küsa khehwie.

11 Mari nüh eh nyira kümsamna rüzishe nü roza kütsü thuoh, jüti sanü kürükümhie münyie wie ketü nga, kürükümhie, kükümhie; ta küza zati.

12 Mari tü akükre sakümvü mari tü zükrü ülo? Nyu, mari tü piketü müzükrü wie; mari tü anyieh maküzüh thsü, jükenüh mari tü külukümri azhie vü külukem na thuoh; hi nüh mari kümnomna kütsü vü mari tü sakükamtü nathuoh, ta VÜWA nüh küza.

13Hi nüh mari vizhuh nta küsa vü, ta VÜWA nüh küza, rhelivi rhu vü avi müpe, nyutü müpah rhu vü ma vi müpe; ma nyawari wie nga wazhümthuoh, thi hi nüh mari mowa tsü nüh mari vü nüh tewa thoh," ta küza.

14Mokenüh hiri tü zota shupeveh lo? Kürü sehzhuh luo, kürü shieku nyujiri Vüwa nü pokahmü ünüh raluo; küpakenühnyunü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh hiri küüpokah nta küüsakümthuoh kenüh, thi hiri vü kümzhi tsü nü küüzhumthuoh, küpakenühnyunü hiri nüh VÜWA vü khiemuo kümthuo kenüh.

15Hiri nüh kürükümhie no, thitü kümhie küsü nga müru nüh sam, Saküümhie tsotho no, thitü halie, küsüro müpa.

16Mari rawuh nyakukhi tü Dan vünüh künara; mari rawuhvo kükhu jikhi tü azhih ajü küzhüh, mari nüh ru nü azhih jüla thi jüma lovü proküveh aveh zoriem, anyujiwa thi jü lovü kürhori aveh nga zoriem,

17küpakenühnyunü halie, hi nüh nohri aresü ri küze veh, jüma mükürerari, thi jümari nüh nohri shü naveh, ta VÜWA nüh küza.

Jeremia nüh ma nyiri kenüh luoveh küna

18Eh sheküsü tü saküümhie ra anyieh vünüh tewa thuoh, eh luoveh tü eh lo vü nüh namthuoh.

19Künaluo, azhih kümsho thi kümthsü vünüh eh nyiri tsavühraküzie: "VÜWA tü Zion vü pehmveh thuoh ülo? Ma kajiwa tü ma vü pehm veh thuoh ülo? Mari tü

© 2015 Bible Society of India.

mokenüh mari nüh kükhrüke atsori vi thi aliera nguori vinü eh rüsakümtho nü arüsaküshu veh lo?”

20“Kümawie tü te wathuoh, müzhü tü jum thuoh thitü hiri tümükülole.”

21Eh nyira tsavühwa kümsamna tü eh luoveh kümsamna wie thuoh, hitü shükheke, thi luovehküzah nüh hi küjihtem thuoh.

22Gilead vü jürezhi münyiethuoh ülo? jüla nazi küthsü münyiethuoh ülo? Thinü mokenüh eh nyira tsavü ra sazüh tü müsakümhiele lo?

Jeremia 9

1O eh lü tü ajuh sa thi eh notha tü küwuzhu rüthsü küsü sa thuoüji, eh nyira tsavüri rehtheküm kenüh arülo thi arüza krie na nü!

2O hi tü shünyiza vü eh kenüh azhie küpele tüla küzekütsera kenüh kümnyiepe küpeh tüla, jüla eh nyiri jam nü mari vünüh tewa na nü! küpakenühnyunü mari aveh tü küüphroküphrieri sakümthuo kenüh, aro kümsü nyiri riekhuo küsa kenüh.

3Mari tü mari mizhi lawi kümjie kükho; mari zhih vü küzhüja thi zhütsa mükünyu rho müzhomthuoh; küpakenühnyunü mari tü kümsü vünüh kümsü vü sate mthuoh, thi mari tü hi müthshü thuoh, ta VÜWA nüh küza.

4Nyiri aveh nga ma zhephruwa vünüh azhüzhükhe luo, thi ajienü küsü vü nga alehmno tümluo; küpakenühnyunü ajie nü aveh nga kümramzhi kheh wie, thi azhephru aveh nga akürieküphrari küsü üta kuoküwa wie.

5Anyiri aveh nga ma zhephruwa müramizhizhiti, thi nyi küsü nga küzhütsa müphrate; mari tü akürievi mari mizhi sosie mthuoh, mari tü künakhie samthuoh thi khaphrü na küsa thasümthuoh.

6Kümrü rügi vü kümrü müjuke, thi kürieriekhri rügi vü kürieriekhri müjike, mari tü hi thsü na küsa mam wiethuoh, ta VÜWA nüh küza.

7Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Halie, hi nüh mari tsoküülie thi müte naveh, eh nyiri kenüh hi tü mowa sa hü nalo?

8Mari mizhi tü aküsü shüchu; jüma tü rieriekhrisheh nü phrahteteti; mapo vüvüh küphratephrate vüh ma zhephruri vü kürükümhie phrahteteti, thitü ma luoveh lovü thuoüji ma kenüh thuolalati.

9Zanyo hamari kenüh hi nüh samküümnomna tüm naveh ülo? ta VÜWA nüh küza veh; thi hi nüh akuoküji ha üta küsa ri vü amüthoh müsatüm naveh ülo?

10“Aküzhiri kenüh akükrie thi kürera vike luo, thi rezari arekümzhi kenüh kürümuo küsü vike luo, küpakenühnyunü jümari tü jaküsüm nü nyi küsü nga

© 2015 Bible Society of India.

mükashukarithuoh, thi mieshürüli kükhu nga künara müvehthuoh; amürhü vü amüwari nga thi samwari nga jo nü te wakheh thuoh.

11Hi nüh Jerusalem tü ferie küümprokem nathuo, rezanyihnyih küpepe küsü küsam naveh; thi Judah nyujiri tü küüzoküm küsü küsam naveh, müküürhie nüh sam naveh" ta küza.

12Thawa nüh zanyo thsü sheh taji thsümshira nalo? Jüma küzazhu naküsa kenüh thawa vü VÜWA po tü phrahte lo? Mokenüh azhih wa tü reza kümjie ferie thi kümsü jam nü nyi küsü nga kütsuokükhru müsalo?

13Thi VÜWA nüh, hi nüh mari atüvü akhonyo sakütsüwa kuleja kümkenüh, thi eh jikhi müvi nüh saküm kenüh, nyutü müzhe nü mükütse kenüh,

14ma pari nüh mari küsosie üta müzike wie thuoh nüh mari mpa luovehmüzhetewa thi Baalri asevü nyi tewa.

15Jükenüh VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Halie, hi nüh amürü vi, anyi hamara vo sanaveh, thi kümzhiajuh küüzhu naveh.

16Hi nüh mari tü mari nga thi mapari nga müküthsüri aza vü saküvoriem naveh; thi hi nüh mari asevü anyuchuwa küze naveh, hi nüh mari müjieh küpokah küju nü, ta küza.

Küükra kenüh Jerusalem Nyiri nüh küzie

17Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: müshenoluo, thi küluküveh nyimzari ji nü küüru luo; wuori küze nü arokümhie nyimzari ji nü ru luo;

18mari küüpretsamie luo thi hiri rügi vü rerake luo, jüta küsa vünüh hiri notha tü arüthsü liwara naveh, thi hiri nohu tü ajuh nüh lizhu naveh.

19Zion vünüh küzia jikhi küsü küünara kenüh; hiri tü mokümjie feriemlo! hiri tü zükrü jumthuo, hiri nüh azhihwa jakümthuoh kenüh, mari nüh hiri kürhoperi vija kümthuoh kenüh, ta küna ra.

20Künaluo, O nyimzari, VÜWA zhü, thi noh ri küna tü ma po lovü azhüwa vi luo; nohri tsari vü küshükhele vi sosieluo, thi ma zhephru ri küsüsü vü lokürüza sosieluo,

21küpakenühnyunü aküsü tü hiri mürhü lepie vü rupeh küveh thuoh kenüh, jüma tü hiri kajizhehri vü turumthuoh, alerari vünüh atsari rehthuoh, thi alie vü nüh vizari rehthuom.

22Phrahte luo, hakümjie vünüh küza veh: "Anyira küsü kümori tü asü kümjie azhuh külie vü tsuotsanaveh, kümawiera sevü müthaküshih kütsuotsa kümjie naveh, thi nyi küsü nga nüh jümari küzhuhwa nyu," ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

23Hakümjie VÜWA nüh küza veh: zanyoküthsüri tü ma mpa makümahtsa vi mürhiezarhiechi tüm, anyi kükhrari ma mpa ma kükhra vi mürhiezarhiechi tüm, nyirheri tü ma mpa ma künyirhie vi mürhiezarhiechi tüm;

24thitü kürhiezarhiechiwa tü hama vünüh rhiezarhiechi luo, jüma tü hi thsümshi thi thsü ti küsawa, thi VÜWA tü azhih vü mükhaprükhale küümze kümsho, thi künyitsa küsawa wie thuoh; küpakenühnyunü hi tü zanyo hamari nolo küm kenüh, ta VÜWA nüh küza veh.

25Halie, arulori tü tsethuoh, ta VÜWA nüh küza veh, ahu tsikümri thitü mükütsi aveh kümnomna tsüna,

26Egypt, Judah, Edom, Ammon atsa, Moab, thi küpohu vü kürho mari lüshe kümjieri aveh hi nüh kümnomna tsünaveh; küpakenühnyunü akuoküji hamari aveh tü ahu mkütsi kenüh, thi Israel zhehlo aveh tü aluoveh lovü mükütsi kenüh.

Jeremia 10

Anguo thi küzhütsa kükhurü

1 VÜWA nüh nohri vü azhü küphrahtewa künaluo, O Israel zhehlori.

2Hakümjie VÜWA nüh küza veh: “Akuohjira lehkhuji müthsü tüm, nyutü atülüra thsoshiri vü luoveh mzah tümluo, küpakenühnyunü akuoküjiri tü mari vü krütewa wati,

3küpakenühnyunü nyira kürho khonyori tü akürie küsa kenüh, areza vü athsoh küsü tü shüchiem, thi asieküsari küsü nüh amüvü vi nü küroh.

4Nyiri nüh jüma tü rakasa thi suna vi küte mari nüh jüma tü atsüvü thi amrü ri nüh zete taji müküüngahra sa.

5Ma anguori tü amüzhi zhuh küsü vü saküükrü kümjie, thi mari tü azhü müphra ra; mari tü khakhati, mari tü alehmkütsera kenüh, jümari mükrütümluo, küpakenühnyunü mari tü küumsü müküsara kenüh, jü mpa mükünyu mari vü tü kümhie küsa mütü”.

6Noh kümjie küsaluo, O VÜWA; noh tü jim, thi noh nyo tü akükhra vü jim.

7 Thawa nüh noh mükrü nüh sana lo, O akuoküjira kajiwa? küpakenühnyunü hama tü noh kümlie küsa kenüh; akuoküjiri azhie vü aküthsüri aveh thi mari kajiperi aveh vü nyi küsü nga noh kümjie münyie luo.

8Mari tü zhephrom thi zanyo nga müthsü; anguo küsüphiewa tü athso!

9Tarshish vünüh rakasa küütsüh viru, thi Ufas vünüh suna küütsüh viru. Jümari tü asienyira küüroh thi suna küsara ke; ma satzari küüzhuthsüri tü kümru thi akümo; jümari aveh nga aküzhüra küüroh.

© 2015 Bible Society of India.

10Thitü VÜWA tü küzhütsa Saküüwuowa; matü rhoküveh Saküüwuowa thi sehkhesehkhe küju kajiwa. Ma rükümtho vünüh azhih tü küzhü veh, thi akuoküjiri tü ma rüküshu mü münora.

11Noh nüh hakümjie vünüh mari vü küza naveh. “Atülüri thi azhih müküsa nyiazari tü azhieh vünüh thi atülüri vünüh pokahm naveh,” ti küza luo.

12Jümatü ma nüh ma kükhra vi azhih küsawa, ma kümtsa vünüh azhih nyie küvi shuo; thi ma küthsükümshi vünüh atülüri shohküüta.

13Ma nüh ma khi küphrahteshu vü atülüri vü ajuhri tü küshüveh, thi ma nüh azheh küpote vünüh aküzo vishu. Ma nüh atsoh kenüh atsorieri satsü, thi ma nüh ma luo vünüh amürhü vizhuzhuh.

14Nyiri aveh nga zhehphro thi zanyotü thsü münyie luo; suna küsari aveh tü ma nguori nüh küzükrü vü thsemthuoh; küpakenühnyunü ma tso nyieri tü akürie küsa kenüh, thi mari vü arütho mütü.

15Jümari tü amemnyie luo, akürie küüroh küsü; mari kümnomna küngu tsotho vü mari tü pokahm na thuoh.

16Jacob suopewa thuoüji hamari kümjie nyu, küpakenühnyunü zanyo aveh küsazhuwa tü ma küsa kenüh, thi Israel tü ma kaküvi akuohwa; VÜWA tü ma nyo.

Reküwari küru

17Azhih vünüh nohri kükho vizhuh, o nohri kümkiethuoke kükhu vü kürhori!

18küpakenühnyunü hakümjie VÜWA nüh küza veh: “Halie, hi tü hama tsothovü azhih wa arhieri küthejam naveh, thi hi nüh mari vü müsheküna viru naveh, mari tü jü mari thsü na küsa kenüh” ti küza.

19Eh kümnomna kenüh hi tü amngu müsümthuoh! eh kümsamna tü süthuoke. Thitü hi nüh, “Hama tü kümnomna küsü tsa wiethuo, thi hi tü jüma müvü üji mümhie,” ti küza.

20Eh juhthsüzheh tü zoriemthuoh, thi eh juhthsüzheh küphehteri tü zothuokhem thuoh; eh tsari tü hi vünüh tewa khehthuoh; eh juhthsüzheh khake le na küsa nyi küsü nga münyiethuoh, thi eh küzieteri sake na küsa münyie thuoh,

21küpakenühnyunü nyihzhükühuori tü küzhephro kenüh, thi mari tü VÜWA mphah; jükenüh mari tü mütsarhie, thi mari nyihnyihriekhuowa tü voriemthuoh.

22Künaluo, azhüwu! Halie, jüma tü tse thuoh! Judah nyujiri saküüzo nta zhiehtü wuovü nüh saküürüza küji küsü tsethuoh, rezanyihnyih küpepe küsü küsa nta.

23Hi nüh thsü veh, O VÜWA, anyira lehkhuji tü ma vü pehmveh, ma mpa ma lekhari küüjo nü kütse anyiri vü pehmveh.

© 2015 Bible Society of India.

24Hi sakümsho luo, O VÜWA, thitü kümsho küüte vünüh saluo; noh rüküshu vünüh zanyo küsü nga mü küngu thama hi sie küru kenüh.

25Noh müküthsü akuoküjiri noh rükümtho küshoke luo, thi noh nyo müküji nyiri vü noh rü kümtho küshoke luo; küpakenühnyunü mari nüh Jacob shorie kümthuoh kenüh, mari nüh ma shohriem thi müzhumthuoh, thi ma küshope küümsüja kümthuoh kenüh.

Jeremia 11

Jeremia thi kütsathuo

1 VÜWA vünüh azhü Jeremia vü küru:

2kütsathuo hama azhüri küna luo, thi Judah thi Jerusalem vü arhieri vü nyiri vü küza luo.

3Noh nüh mari vü, VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Kütsathuo, hama azhüri vü mükütsa keri müzüm thuoh,

4jümatü hi nüh Egypt zhih, amürü tsoküükuorake vünüh siezhuküruvü azhütsü nü küüza, eh jikhi künaluo, thi hi nüh azhükütsü aveh saluo. Jüta küsa vünüh nohri tü eh nyiri sanaveh,

5noh pari vü küüshiekütsawa, tününjuh thi awejuh liküveh azhihtsü nta küüshiewa, nosü üta küsawa sana küsa kenüh ti küza. Thinü hi nüh, “Thinü jüti saluo, VÜWA,” ti rületsü.

6Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vü, azhü hamari aveh Judah nyujirivü, thi Jerusalem lerari vü zhüchüh luo kütsathuo hama azhüriküna nü jümari saluo,

7küpakenühnyunü Egypt zhih vünüh hi nüh noh pari siezhu küra vü hi nüh mari küükhesheh hamna tsü, mkütuo nüh mari vü hamna tsü, nosü küju wie nga, eh jikhi vi luo, ti küza.

8Tü mari tü eh zhü müvi mari khüna mükürhekhe, thi aveh nga mari luoveh kümsü müküzike vünüh tsetewa. Hi nüh mari vü kütsathuohzhü hamari aveh viru kheh, hi nüh mari nüh sa üti azhukütsü, thitü mari tü müsa; ti küza.

9Jüsevü nga VÜWA nüh, Judah nyiri thi Jerusalem vü kürhori aza vü küsaluo peveh.

10Mari tü para künakhie vü süle tewa thuoh, eh zhü kürü taji; mari tü nyiaza küpari kütsü santa mari ase vü nyi te wa thuoh; Israel zhehlori thi Judah zhehlori tü hi nüh ma pa ri sie kütsathuosa küsawa zokhuom thuoh.

11Jükenüh, hakümjie VÜWA nüh küza veh, Halie, mari müriemüküwara kümsü mari vü vi tse veh; mari nüh hi vü zie wieketünga hi tü mari zhü küünawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

12Jüti küsa vü Judah nyujiri thi Jerusalem arhieri tü wa taji mari nüh nyiazari vü sierhe kütsori vü zie naveh, thitü mari nüh mari küsüro vü mari mükülole ra,

13küpakenühnyunü noh nyiazari tü noh nyujiri zakethuoh nü, O Judah; thi zükrü nta Jerusalem lera zake kükhurüpe sakemthuoh, Baal vü sierhe tso nta kükhurüperi sasa veh.

14Jükenüh anyi hamari kenüh kükhuo müsa tüm, nyutü ma mthori vünüh ajikhi nyutü akükhuo zie mükümsie tüm, küpakenühnyunü hi tü mari küsüro tsotho vü mari nüh hi ji wieketü nga küünatü wa nyu.

15Eh küümzewa tü ma nüh kümsü küürohri saküm kenüh eh zheh vü mowa kümsho pehveh lo? Küphrahzhu thi asa vi küsahthuo nüh noh küpoka tü ra naveh ülo? Noh tü rietsi ra naveh ülo?

16VÜWA nüh küsükeri no vü küüza, "Olive rhu kümzhi küsü, avi kümhie, thitü tsomürhü aküji küsü nüh jüma tsomnaveh, thi ma tsuonari tü tsoküram naveh.

17VÜWA, noh küshiewa nüh noh vü kümsü phrateke tsümthuoh, küpakenühnyunü Israel zhehlori nüh thi Judah zhelohlori nüh kümsüsaküm kenüh, Baal vü sierhe tso nü eh rüsaküshu küm kenüh," ti küza.

Jeremia kürho vi nta küsa

18 VÜWA nüh hi vü sa küüthsü thi hi nüh thsüra; jüti sanü noh nüh hi vü mari küüroh küli sa kütsü.

19Thitü hi tü nyihzhüzah azhükünyi küsü küfethe pe vü sieküwa kümjie. Jüma tü hi vü takü sa mthsünsa; mari nü aro sataji küüza, "Ma rhu vi nüh ma vi nga zoriem ünüh raluo, rhoküveh azhihwa vünüh ma zathuom ünüh raluo; jüti sanü ma nyo wa tü mükümsheke le wiethuoh nüh küüsamünüh," ti küza.

20Thitü, O Kümsietsa VÜWA, künyitsa vünüh lesawa, luoveh thi amüshe kümteno wa, hi tü mari rügi vü noh nüh amüthoh küsa küünoluo, küpakenühnyunü hi tü noh vü eh kütsazawa noh vü phrake kümthuoh kenüh.

21Jükenüh noh kürholi phakhüvehwa Anathoth nyiri kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh, mari nüh, VÜWA nyo vünüh setsaküthsüzhü müphra tümluo, nyu thuoüji noh tü hiri ke vünüh sünaveh, ta küza,

22jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Halie, hi nüh mari saküümnomna naveh; vizari tü anyuchuwa vünüh sü naveh, mari atsa nyimpari thi mari tsavühri tü kümkhuoji vünüh sünaveh;

23thi mari nyi küsü nga küükhe wa nyu. Küpakenühnyunü Anathoth nyiri vü kümsü viru küveh kenüh mari kümnomna mahvi wa kenüh," ta küza.

Jeremia 12

Jeremia nüh VÜWA vü Küüna

© 2015 Bible Society of India.

1Künyitsa tü noh thuoh, O VÜWA, hi nüh noh vü sie küüproluo vü; tü hi nüh noh vü eh kütsazawa khuo naveh. Mokenüh kükhurüri tü tsarhie veh lo? Mokenüh aroküshiri aveh tü nyirhiera veh lo?

2Noh nüh jümari shie, thi jümari tü rüzoh chake; jümari tü shi nü shenyi veh tü mari luoveh vünüh letsuom.

3Thitü noh tü, O VÜWA hi thsü veh; noh tü hi ngu veh, thi eh müshe noh wuovü müte veh. Nyizhü kürehthe kümjie jümari shehzhu luo, thi kürehthe rülo vü kenüh jümari saküpa saluo.

4Azhihwa tü küthakele nga külu peh na lo, thi ato vü apra tü wazhü na lo? jüla kürho kümsüküsari kenüh asari thi amüwari tü ramthuoh, küpakenühnyunü anyiri nüh, ma tü hiri kürho sekhe küngu wa nyu, ta küza kenüh.

5"Mükütüküzü noh nüh ajih vünüh nyiri sie zhü thuoüji, mari nüh noh sakümnom thuoüji, noh tü mokümjie arawuh sie samjieh ra na lo? Thi mükütüküzü noh tü kütote azhih küsü vü külumthuoüji, noh tü Jordan reza vü nü moti sana lo?

6küpakenühnyunü noh jienüri thi noh pa zheh lori wie nga, thi mari noh vü aroshisheh nü sa wie nga; mari tü noh se vünüh zie sheh wie; mari mtsotü tüm, mari nüh noh vü azhükümhie phra wie nga."

VÜWA nüh Ma nyiri kenüh luovehküna

7Hi tü eh zheh kulemthuoh, hi tü eh wurhie jamthuoh; hi nüh eh kürholi küümzewa ke vü tsümthouh.

8Eh wurhu tü areza vü amiewuo küsü kümjie hi vü samthuoh, ma tü hi vü ma jikhi zie kümsie mthuoh; jükenüh hi tü ma mürhüm.

9Eh wurhu tü hi vü amüwa kümjie wie thuoh ülo? Amüwa ashieküphari tü ma mükielem wie thuo ülo? Waluo, samwari aveh sehzhu luo; shohrie na küsa kenüh mari sieru luo.

10Nyihzhükühuo hozake nüh eh rhelivizhuh zoriemthuoh, mari nüh eh suope nyinyamthuoh, mari nüh eh külo suopewa küüzo reza küsü küsamthuoh.

11Mari nüh jüma tü küüzo küsü küsamthuoh; küüzomthuoh, jüma tü hi tü küluveh thuoh. Azhih jüma ajü tü küüzo küsamthuoh, thitü nyi küsü nga nüh jüma vi aluoveh lovü müthsethuoh.

12Küzorieri tü reza vü azhie kümsie kümtse rügi aveh vü terumthuoh; küpakenühnyunü VÜWA nyuchu wa tü azhih küpote küsü vünüh küpawa vü küja zorie mümti; akürho küsü nga luovehkürüzhi münyie luo.

13Mari nüh hiemtha zhuh, tü arüzhü wie vi, mari tü mari mpa kümno sa thitü zanyo küsü nga akütsa münyie. Mari tü mari kümahwie vünüh zükrü naveh küpakenühnyunü VÜWA kükrükhre nü küshu kenüh; ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Israel Zhephrouri vü VÜWA küphrazu.

14Eh zhephrou kümsü hi nüh eh nyi Israelri nüh mükate üti tsü küm akawa küpari kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: “Halie, hi nüh mari azhih tü nüh mari mütathuom naveh, thi hi nüh mari azhie vünüh Judah zhehlori müta thuo naveh.

15Thi hi nüh mari mütathuoküm sevü hi nüh mari vü rüthaküna peh naveh, jüti sanü hi nüh mari nyi küsü mari akaküvi vü sieru le taji ma zhih vü sanaveh.

16Thi ha üta küsa ru naveh, mükütüküzü ma ri nüh kükhakükhe nü eh nyira lehkhuji thsü, eh nyo vünüh küshie taji,” VÜWA nüh rhoküveh üta, ta sanü küshie, mari nüh eh nyiri nü Baal vünüh küüshie küsosie üta, jüüta thuoüji mari türa eh nyiri aza vü sanaveh.

17Thitü akuoküji küsüküsü nga müküna thuoüji hi nüh jüma müta thuoh kümtse jum naveh; ta VÜWA nüh küza.

Jeremia 13

Mürilo kümlu

1Hakümjie VÜWA nüh hi vü küza, “Wa nü mürilo küshihle küsü süluo, thi jüma vi noh küshi tseteluo thi jüma tü ajuh vü müteke tümluo,” ta küza.

2Jükenüh hi tü VÜWA zhü müzhe nü ashihle sü taji tseke.

3Thinü VÜWA zhü tü akünyiawa hi vüru taji,

4“Noh nüh küsü ashihle wa vi luo, jüma tü noh küshih vü pehveh, tinü süra taji Eufrates vü wa nü lokrü lovü jüma küthi saluo,” ti küza.

5Kükenüh VÜWA nüh hi vü azhükütsü üta hi tü wa nü Eufrates kütuoh vü jüma küthi

6Jüti küsa vü rülo hothake ase vünüh VÜWA nüh hi vü “Süra nü Eufrates vü wa taji ashihle hi nüh jüla küthi üti noh vü hi tü azhükütsüwa vi luo,” ti küza.

7Jüta küüza vü hi tü Eufrates vü wa nü chüh taji hi nüh küthi küsa ape vünüh ashihle wa vi. Thinü halie, ashihle wa tü samsüm la; vi nü zanyoküsü nga küsara münyie nüh sam la.

8Jüsevü VÜWA zhü hi vü ru taji.

9Hakümjie VÜWA nüh küza veh: jüüta wie ketünga Judah kürhiezarhiechi thi Jerusalem kürhiezarhiechi aküji hi nüh zoriemtü naveh.

10Anyi kümsü hamari, eh zhü müküna nta küsari, müzike wiethuoh nüh mari mpa mari luoveh müzheteküwa nyiazara kütsü sa thi jümari ase vü teküwari tü zanyo küsü kenüh nga kümhie mükünyie ashihle hama kümjie sanaveh,

© 2015 Bible Society of India.

11küpakenühnyunü ashihle tü anyira küshih vü küüpephoke üta Israel zhehlori ajü thi Judah zhehlori ajü saküükem thuoh, ta VÜWA nüh küza veh, jütisanü mari tü eh kenüh anyiri küsü, anyo küsü, küsiake küsü thi kütholathovü küsü küüsa sa, thi tü mari tü küünawa nyu.

Akhah Gu

12Noh Israel tü azhih hama mari vü küza luo: "Israel Saküüwuowa VÜWA nüh hakümjie küza veh, 'Ake aveh akhah müzhi küpro luo,' ti küza üta küza." Thi mari nüh noh vü, "Ake aveh tü akhah nüh pro naveh ta küsa hiri tü müthsü ülo?" ta küza naveh.

13Jüta küsa vü noh mari vü "VÜWA nüh küza veh: Halie azhih hama arhieri aveh hi nüh kümshe nüh saküprotsü naveh: David kükajipe vü küpeh kajiri aveh, navüri setsaküthsüri, thi Jerusalem vü arhieri aveh.

14Thi hi nüh mari küsü nüh küsü saküüchirü tsü naveh, apari thi atsari ti saküchirü naveh, ta VÜWA nüh küza veh. Hi nüh mari no rütha künawanyu, nyutü küsawa nyu, nyutü rüthaküna müsanüh mari zoriekhehm naveh," ti küza üta küza.

15Küna luo thi khüna tsü luo; mürhieza tümluo, küpakenühnyunü VÜWA nüh küzakümthuoh kenüh.

16 VÜWA Saküüwuowa nüh aküzo müjie viküru atüvü ma vü kütholathovü tsüluo, küzoriezorie aküzhi rügi vünüh noh ji müjie kümshü vünüh, noh nüh aküwie noküveh vü küshiemo samtü taji zomthsüthsü müjie küsa atüvü nüh.

17Thitü noh nüh müküna thuoüji, nohri kürhiezarhiechi kenüh eh kürholi tü küüzhe vünüh krie naveh; eh notha tü kriezoke nü arüthsü li naveh, küpakenühnyunü VÜWA nyihzhüriekhuo tü revi teküwathuoh kenüh.

18Kajiwa thi kajivüwa azah vü küza luo: "kürünyie ape vi luo, küpakenühnyunü nohri kajilüwe küzüwa tü nohri alü rügi vünüh tekütsuothuoh kenüh," ti küza.

19Negeb nyihnyihri tü khetemthuoh, nyi küsü nga nüh jümari müküsara samthuoh; Judah aveh tü aküsi sate wathuoh avehveh nga aküsi sate wathuoh.

20Nohri notha toke nü zhietü vünüh küruri noluo. Nyizhüriekhuo noh vü kütsü nyihzhüriekhuo küzüwa tü khiela pehvehlo?

21Noh fü küsa nta noh mpa nüh küsosieri tü noh anyieh vü alü kümjie vünüh sa thuoüji noh tü mowa küza na lo? Nyimzavüri küsü nüh atsa wuo nta küna kümjie, noh tü müünomna tüm naveh ülo?

22Thi müküitüküzü noh nüh noh luoveh lovü nüh, Zanyo hamari tü mokenüh hi vü rulo? ta küza wie ketunga, jüma tü noh künakhie aküji saküm kenüh, noh küüle phruke tüveh, thi noh tü münomna she naveh.

© 2015 Bible Society of India.

23Ethiopiari tü ma sa hu nyutü amie tü wa tü ma sarie khaphrüra naveh ülo? Jüta thuoüji nohri kümsü saphiekümri tü kümhie sara veh.

24Hi nüh nohri tü küpohu vü amürhü nüh müthaku kükerie kümjie hi nüh sarieja naveh.

25Hamatü noh vü kütsuotsake, hi nüh küto vünü noh suope küzhu, ta VÜWA nüh küza, küpakenühnyunü noh nüh hi kümam nü akürie lehno teküwa kenüh.

26Hi wie nga noh küüleh fo wa noh nyieh hiete tü naveh, thi noh küzükrü tü ngum naveh.

27Hi noh kükreri ngum thuoh, noh küüphroküphrie küsari thi noh muomuo kürho ri, ato vü küzhihori vü. Noh kümhie küsara kütsüna, O Jerusalem! Noh saküümtse tü noh tü vü küthake peh na lo?

Jeremia 14

Mükümshera Küükhro

1Zhi küükhro zhü Jeremia vü VÜWA zhü küru

2Judah tü krie veh thi ma kheriri tü lorüveh; ma nyiri tü azhitho rügi vünüh rümuo veh, thi jerusalem küzie tü arügi vü tekuokuoti.

3Ma sierhüri tü mari siepe küze nü ajuh küütie; mari tü ajekuri vü ru, mari tü ajuh müngu ra nüh sam, mari tü mari juhkuri vü nü shele teru; mari tü zükrü thi rüza taji mari alü tiehte kheh,

4küpakenühnyunü azhihwa tü kuorieküm thuoh kenüh, azhihwa vü atsoh rümkütsü kenüh, küüroh tsari tü zükrümthuoh, ma lüri tietemthuoh.

5Ato vü asünyi wie nga ma tsa kürünyi tsa küsawa müsiethuoh are mükünyie kenüh.

6Ato rawuhküzari tü azhie kümsie kümtseri vü tsie veh, mari tü rezanyihnyih kümjie amürhü küthoke; mari notha tü zihm, are mükünyie kenüh.

7Hiri künakhie nüh hiri sie kürünyuo peh wie nga, saluo, O VÜWA, noh nyo rieh nüh; küpakenühnyunü hiri asevü kütseke tü zhi küm kenüh, hiri tü noh vü khiemuomthuoh.

8O noh Israel küluo zhe wa, küsüro tsotho vü ma küülolewa, azhihwa vü noh tü mokenüh anyitheri küsü kümjie sana lo, küzekütseri küsü nüh anato vü küzhihkewa nü rüza küsü küüzhike kümjie samnyi lo?

9Noh tü mokenüh anyi kürüzari küsü kümjie sana lo, akükhrari müküülolerari küsü kümjie sanaveh ülo? Tü noh tü, O VÜWA, hiri aza vü peh veh, hiri tü noh vünüh jimthuoh; hiri müja tümluo; ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Anyi hamari kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mari tü hakümjie vünüh küüzhu lomthuo, mari tü mari ajih mükhete nüh samthuoh, jükenüh VÜWA tü mari mvithuoh khinyi thuoüji ma nüh mari künakhie müsheke na thuoh thi ma kükhiemuori kümnomna tsü nathuoh; ti küza.

11 VÜWA nüh hi vü: anyi hamara kenüh kükhuo müsa tümluo.

12Mari nüh asa sa wie ketünga hitü mari nüh küzie küüna wa ngu, thi mari nüh kütso kükhurü thi atha kükhurü tsü wie nga, hi nüh anyuchuwa vünüh, kümkhuoji thi sanakümsü vünüh mari saküsam naveh; ti küza.

13Thinü hi nüh, O, VÜWA Saküüwuowa, halie, setsakütshüri nüh mari vü, "Nohri tü anyuchuwa künguwa nyu, nyutü kümkhuoji küpehwa nyu, thitü hi nüh azhie hla kütsathuo küütoh tsü naveh, ti küza üti," ti küza.

14Jüti küüza vü VÜWA nüh hi vü: Setsaküthsüri tü eh nyo vünüh setsaküthsüzhü akürie phra veh; hi nüh mari müküze, nyutü hi nüh mari vü mü müküza. Mari tü nohri vü akürie kümohtsa setsaküthsüzhü, ame mkünyie motsa zhü, thi mari mpa mari küshe kürieriekhri phraküveh wie.

15Jükenüh VÜWA nüh hi nüh müküze wie ketünga eh nyo vünüh setsaküthsüri setsaküthsüzhü küphrari nüh, anyuchuwa thi kümkhuoji tü azhih hala küruwa nyu; ta küza: Thitü anyuchuwa thi kümkhuoji nüh setsaküthsü jümari pokahm naveh.

16Thi mari nüh setsaküthsüzhü phra kütsüri thuoüji Jerusalem alerari vü vehjazhum naveh, jütisanü kümkhuoji thi anyuchuwa nüh khram nü nyi küsü nga nüh mari nga, mari vüvühri nga, mari tsa nyimpari nga, thi mari tsavühri nga. Küpakenühnyunü hi nüh mari kümsü küsa mari rügi vü küshoke na küveh kenüh.

17"Noh nüh mari vü azhü hama küza naveh: eh notha tü rüza rülo arüthsü nüh küli luo, thi jümari tü müküütuo tümluo küpakenühnyunü eh nyira mükü rüsa vühwa tü kümsamna küji küsü nüh kürhiemtüthuoh, sheküürülo nüh toküümsamna shemthuoh.

18Hi nüh azhuh vü küwa vü, halie, anyuchuwa lovü nüh rehthekümri ngu! Thi hi nüh anyuji wa lovü kütse vü, halie, kümkhuojih vünüh küsakünari ngu! küpakenühnyunü setsaküthsüri thi navüri tü azhih wa vü mari asü saveh, nüh kashukari thi müthsü nüh samthuoh."

Nyiri nüh VÜWA vü Kükhuo

19Noh tü Judah kulejajiem wiethuoh ülo? Noh kürholi tü Zion na nyakuomthuohla? Mokenüh noh tü hiri kürhie nü hiri tü luovehkürüzi no, thitü kümhie küsü nga mürü; Saküümhie tsotho küsü no, thitü halie, küsüro wie.

© 2015 Bible Society of India.

20Hiri nüh hiri kümsü küsa thsüvehthuoh, O VÜWA, thi ehpara künokhie, küpakenühnyunü hiri tü noh vü khiemuo kümthuoh kenüh.

21Hiri müküchie müsa tümluo, noh nyo rie nüh; noh kütholothovü kükajipewa müküchiekürhe müsa tümluo; hiri sie noh kütsathuowa müzokhuo tüm nü müsheke luo.

22Akuohjira kürie nyiazara azhievü atsoh kürü viküru ra pehvehülo? Noh tü jümawa nyu ülo, O VÜWA hiri Saküüwuowa? Hiri tü hiri küluozhe noh rügi vü sa veh, noh nüh zanyo hamari aveh küsa kenüh.

Jeremia 15

Judah Nyira Küpoka

1 Thinü VÜWA nüh hi vü, Mosa thi Samuel nüh eh tüvü tsie wie ketünga, eh luoveh tü anyi hamari wuovü küürelewa nyu. Eh notha vünüh küzem luo, thi mari tekü wam luo!

2 Thi mari nüh noh vü "Hiri tü khievü wa na lo?" ta küna thuoüji, noh nüh mari vü, VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Sanakükho vü küwari tü sanakükho vü tewa naveh, thi anyuchowa vü küwari tü anyuchuwa vü tewa naveh; Kükhuoji vü küwari tü kümkhuoji vü te wa naveh; thi akü̈si küsari tü akü̈si vü te wa naveh, üti," ti küza.

3Hi nüh mari rügi vü küzorie mahnyo müzü chieketsü naveh, ta VÜWA nüh küza anyuchuwa nüh kürehthe, ashuh nüh küshohrie, amürhü vü amüwari thi azhih vü samwari nüh küshohrie ti tsü naveh.

4 Hezekiah tsa Manase, Judah kajiwa nüh Jerusalem vü küsa wa kenüh hi nüh azhih aveh vü mari saküümzhoh tsü naveh.

5Thawa nüh noh no nü rütha na nalo, O Jerusalem, nyutü thawa nüh noh kenüh krietü nalo? Noh kenüh thawa nüh süle no nalo?

6Noh nüh hi kule jamthuoh; ta VÜWA nüh küza, noh tü asevü tseke peh huo; jükenüh hi nüh noh vü eh ke thsuozhu taji noh zoriemthuoh; hi tü noh mshe nü münokemthuoh.

7Hi nüh azhihwa kheriri vünüh arahe vü nü hemthuoh; hi nüh mari küüsemthuoh, hi nüh eh nyiri zoriemthuoh; mari tü mari lehkhujiri vünüh müsühlethuoh.

8Hi nüh ma tünyivühri tü juhküji vü shünyi nyievü nüh saküzhitsünaveh; vizara azahri vü küpoka tsümthuoh; rünyi küzeto vü hi nüh mari vü zhürüluo müsheküna thi kükrükündo mari vü kürumthuoh.

9Türü küwuowa tü mnomna tewa thuoh; ma tü ase mthsü nüh tewa thuoh; tho küveh vünüh ma rünyi tü tetu; ma tü saküzükrü thi kümro mthuoh. Thi mari

© 2015 Bible Society of India.

küpari thuoüji hi nüh anyuchu wa vü tsüm nathuoh. Mari mükünongüri atüvü, ta VÜWA nüh küza, ti küza.

Jeremia nüh VÜWA vü Küjakhujazhi

10Hi tü amngukümsüwa, eh zah, noh nüh azhih aveh sieküsaluo thi azahzhü mküka küsa anyi küsü hi küwuo kenüh! Hi nü küüna nga müsa, thi aküna nga müsa, tü mari aveh nüh hi müzü.

11O VÜWA, mükütüküzü hi nüh mari kümhie kenüh noh vü küzatü msa thuoüji, mükütüzü hi nüh müshekümnomna tsotho vü thi küsüro tsotho vü mükünongüri kenüh noh sie jüle msa thuoüji, mosie nüh.

12Nyi küsü nüh amürü zhietü vü amürü thi asawuo zoshi ranaveh ülo?

13“Noh kükhiemuori aveh kenüh noh zhithuosuo aveh vü, ame müsanüh hi nüh tsümnaveh.

14Azhih noh nüh müküthsü noh mükünongüri vü hi nüh noh tü akütsü küüsanaveh, küpakenühnyunü hi nüh arüküshu vünüh küsuokürho ju na küsa anyih küsü mütsokümthuoh kenüh,” ti küza.

15O VÜWA, noh nüh thsü veh; hi müsheke luo thi hi vü küzhuru luo, thi hi kümnomna sakütsüri vü eh kenüh amüthoh vi tsüluo. Noh noküümze vünüh hi vi müja tümluo; hi tü noh rie nüh küzükrü vü veh ti küsa thsüluo.

16Noh zhü tü phahra nü hi nüh tsamthuoh, thi noh zhü tü eh kenüh loküzhe küsü thi eh luoveh kenüh künolowa sa; küpakenühnyunü hi tü noh vünüh jimthuoh, O VÜWA, aveh Saküüwuowa wa,

17Hi tü küjokujozhie küsara za vü nyi mshupeh, nyutü hi tü nyierakükhruo müsa; hi tü hi mpa shupeh, küpakenühnyunü noh ketü hi rügi vü küpeh kenüh, noh nüh arüküshu vi hi saküpro kümthuoh kenüh.

18Mokenüh eh küna tü mükütuo wielo eh künathsopo tü mükura wie lo saküümhie ma mülo? Noh tü hi vü kürieriejhri kutso ajuh müküli küsü kümjie sa nti ülo?

19Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: mükütüküzü noh nüh sühle thuoüji hi nüh noh siekele naveh, thi noh tü eh tüvü tsie naveh. Mükütüküzü noh mowa nü mame nü nyie nüh jüma müphrazhu nüh akürieva phrahzhu thuoüji, noh tü eh po üta sanaveh. Mari nüh noh vü sühle naveh, thitü noh thuoüji mari küsühlewa nyu.

20Thi hi noh tü anyi hamari vü asawuo shiehku küsü satsü naveh; mari tü noh sie saluo naveh, thitü mari tü noh nyieh vü mükhra ra küpakenühnyunü hi nüh noh külole thi noh vizhu nta siekütse kenüh, ta VÜWA nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

21“Kümsüküsara ke vünüh hi nüh noh vi zhu naveh, thi nyikümsüri ke vünüh noh rhesanaveh,” ta küza.

Jeremia 16

VÜWA nüh Jeremia kürho kenüh Kümüshe

1 VÜWA zhü hi vü rutaji

2noh tü azhie hala nüh vüvüh küviwa nyu, nyutü atsa nyimpari nyutü atsa vühri künguwa nyu,

3küpakenühnyunü atsa nyimpari thi atsa vüh azhie hala nüh küwuori, mari kümoh azahri thi azhih hala nüh mari küsiera apari kenüh VÜWA nüh hakümjie küza:

4Mari tü küsüra küna vünüh süm naveh. Mari tü kürüma nyu, nyutü mari tü küchowa nyu; mari tü azhito rügi vü asü kümjie sam naveh. Mari tü anyuchuwa vünüh thi kümkhuoji vünüh pokahm naveh, thi mari kümo tü amürhü vü amüwari thi azhih vü samwara shie sam naveh,

5küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Küshükheke zheh lovü mütu tüm luo, nyutü kürümuo vü müwa tüm, nyutü makeri nüh mkrie tüm, küpakenühnyunü hi nüh hamari vünüh eh luovehkürüzi wa eh mükükhaphrükhale küümze thi noküümze viteküwa thuoh kenüh.

6Aküzahwa nga thi aküjiwa nga azhih hala nüh sü naveh; mari tü küchowuwa nyu, thi nyi küsü nga makeri’a nüh kürümuowa nyu nyutü mari kenüh nyi küsü nga ma mpa ma satsa kürhephiewa nyu, nyutü alü küümthawa nyu.

7Küshükhekera kenüh nyiküsü nga ma luoveh sakürüzi nta alohse küphrikhuowa nyu; nyutü küsü nga nüh ma pa kenüh nyutü ma zah kenüh küünyi ahuo tsü küüzhuwa nyu.

8Noh tü akhu sa küvehra zheh vü tsa thi zhu nü mari sie shu peh nti müwa tüm.

9Küpakenühnyunü Israel Sakküüwuowa, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Halie, hi nüh azhie hala nüh noh nothari thi noh tsothori atü vü nüh loküzhe jikhi, aloküwie jikhi, kümnyutepawa jikhi, thi kümnyutevühwa jikhi ti küükhetem na küveh kenüh.

10Thi nohri nüh azhü hamari aveh vi anyi hamari vü küza nü mari nüh nohvü, “VÜWA tü mokenüh hiri vü kümsü küji hama phrateketsü nalo? Hiri künakhie mowa lo? VÜWA hiri Sakküüwuowa vü hiri tü mowa kükhiemuo sam lo?” ta thuoüji,

11noh nüh mari vü: “Noh pari nüh hi kuleküm kenüh thi nyiaza küpara sevü tewa nü mari kütsü sanü mari khurü, hi kulem nü eh khonyo mükümzhe kenüh, ta VÜWA nüh küza

© 2015 Bible Society of India.

12thi nohri nüh noh pari nyieh vünüh kümsütsawa saküm kenüh, halie, nohri nyi
küsüsü nga papara müküzike kümsü müzhe taji hi müküna nta sa;

13jükenüh hi nüh azhih hala nüh nohri nga thi noh pari nga müküthsü azhih vü
thejam naveh, jütisanü jüla nüh nohri tü rüza rüne nyiaza küpara kütsü sapeh
naveh, küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küütso müküütsawa nüh sana
küvehthuoh kenüh," ti küza.

Kürhoküsi küsa vünüh sheleteküru

14jükenüh, halie, "VÜWA Israel nyiri Egypt zhih vünüh siezhu küruwa rhoküveh
üta," ta müküüza le arülori tü tetsethuoh, ta VÜWA nüh küza,

15thitü "Zhietü nyuji wuovü nüh thi ma nüh mari zhejaküm nyuji ri aveh wuovü
nüh Israel nyiri sie zhu küru VÜWA rhoküveh üta," küpakenühnyunü hi nüh ma
pari vü kütsü mari mpa zhih vü sieshele ru na küvehkenüh.

Kümnomna Runa Küsa

16Halie, hi nüh anga kütieri hozake küze vehthuoh; thi mari nüh jümari re naveh;
thi jüma sevü thuoüji hi nüh asa küüzhuri hozake küze naveh, jütisanü mari nüh
aküzhi aveh vü, küzhiho aveh vü thi alokhu vü nüh ti mari küzhuphah naveh,

17küpakenühnyunü eh notha, tü mari aleh aveh vü pehveh; mari tü hi vünüh
küthi müsa, nyutü mari künakhie tü eh notha vünüh mü küzhüwu.

18Thi hi nüh nori künakhie thi kükhiemuo tü künyikeri keluotsü naveh,
küpakenühnyunü mari nüh mari anguo kürhorha kümori vi nü eh zhih sakümne
kümthuoh kenüh, thi mari kükreri vi nü eh ka saküpromthuoh, ta küza.

Jeremia nüh VÜWA vü luoveh ji taji kükhuo

19O VÜWA, eh kükhrawa thi eh kütotewa, küsüro rülo vü eh kümnyipe, azhih
küpote vünüh akuoküjiri noh vü ru nü: "Eh pari nüh kürie küchie nüh küpa
mviru, azah mkütsa ame mkünyie zanyori aka saru.

20Anyiri tü mampa ma kenüh nyiaza saranaveh ülo? jümari tü nyiazari nyu," ta
küza naveh.

21"Jükenüh, halie, hi nüh saküüthsü naveh, hi nüh eh kümzho thi eh kükhra
saküüthsü naveh, thi mari nüh eh nyo tü VÜWA ta küsa thsü naveh," ti küza.

Jeremia 17

Judah kükhiemuo thi Kümnomna

1Judah kükhiemuo tü amürü kürhüvü, sakhu thsopo nüh luoveh lokhie rügi vü,
thi mari kükhurüpera rütsüri rügi vü khrüke saveh,

2mari tsari nüh mari kükhurüperi thi mari Asherim, athsoh rhu kümzhi aveh, thi
küzhiho kümsieri kümshepe vü,

© 2015 Bible Society of India.

3anyu alie aküzhiri vü. Noh künyirhieri thi noh meri aveh hi nüh nohri natonahuori aveh vü nohri kükhie ame kümjie vünüh zhechieküvi saküzem naveh.

4Hi nüh nohri vü kütsü azhieh akaküvi vünüh hi nüh nohri ake lejamtü naveh, thi noh ri nüh müküthsü azhih vü nohri mükünongüra kütsü küüsam naveh, küpakenühnyunü eh rüküshu vünüh sasana küveh kenüh.

Küphrahte Küpapa

5 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Anyi thawa nüh anyiri vü alehno thi asazüh vi ma kükhra satse nüh, thi VÜWA vünüh ma luoveh sühle teküwa watü, müzümthuoh.

6Ma tü küpohu vü apra küsü kümjie wie, thi kümhie küsü nga küru künguwa nyu. Matü reza achüji azhieri vü kürho sanaveh, mükürhie amütsü zhih küsü vü rho naveh.

7Thawa nüh VÜWA vü alehno veh ünüh, VÜWA vü lehkünowa tü kümngatsawa.

8 Ma tü ajuh kütuoh vü athso küsü shie küsa kümjie, jüma tü akuza kütuoh vü arüzohri shi küüzewa wiethuoh, thi aküsa küru vü nga mükrü, küpakenühnyunü ma nyawari tü müzhi küpeh huo kenüh, thi atso mkürü vü nga mütsaza, ma tü avi küpe müküütuo kenüh," ti küza.

9Azanyo aveh nyieh vü aluoveh tü amizhi kümsütsawa, thi küütsaküsüh nü müsümü; thawa nüh jüma thsümshira na lo?

10 Hi VÜWA tü amüshe rühtso thi luoveh müte, anyiri aveh vü nga ma lehkhujiwa müzhe nü tsü nta, ma nüh küsa avi küperi müzhe nü tsü nta, ti küza.

11Amüla nüh ma nüh mükühie azah küsazhuh kümjie, nyi küsü nüh aleh mükünyu vünüh küngu tü jüüta wie; ma rülo aphala vünüh jü mari tü ma jam naveh, thi ma kürho sehkhe vü thuoüji ma zanyo mküthsüri küsü samna thuoh.

12Atükhu vünüh kümsie rügivü kütholathovü kükajipe küsakewa tü hiri kümtsezheh azhiewa.

13O VÜWA, tü Israel küluozhewa, noh kükuleri aveh tü küzükrü vü thsem naveh; noh vünüh sühle teküwari thuoüji azhih vü rhüke sanaveh, küpakenühnyunü mari tü VÜWA kulekümthuoh kenüh, rhoküpeh juh küwazhu wa.

14Hi sakümhietsüluo, O VÜWA, jüta thuoüji hi tü sakümhiem na thuoh; hi külole luo, jüta thuoüji hi tü külolem na thuoh; küpakenühnyunü noh tü eh küsiakewa küsa kenüh.

15Halie, mari nüh hi vü, "VÜWA zhü tü khiela pehveh lo? Jümatü küüru luo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

16Kümsüwa küze üti hi nüh noh müküchü, nyutü müngukümsü rülo mümngu, noh nüh thsü veh; eh po vünüh shu küruwa tü noh nyieh atüvü pehveh.

17Hi vü samküümzhoh tümluo; kümsüwa rülo vü noh tü kümnyipewa.

18Hi kümnomna kütsüri tü küzükrü thsem luo, thitü hi nü küzükrü vü müthse tümluo; mari tü luoveh küüzam luo, thitü hinü luovehmküüzah tümluo; mari rügi vü rülo kümsüwa viru luo; künyikeri küzorie nüh mari zoriem luo.

Kümnyirülo kümzhe

19 VÜWA nüh hakümjie hi vü küza: wa nü Benjamin kheri vü tsie luo, jüma vünüh Judah kajiri tü tu thi shuwa ti sasati, thi Jerusalem kheri aveh vünüh,

20jütisanü, VÜWA zhü künaluo, nohri Judah kajiri thi Judah aveh, thi Jerusalem vü arhieri aveh, akhiri hamari vünüh küturi.

21 Noh kürhori kenüh kükhe luo, thi kümnyirülo vü akhuo küsü nga müvü tüm nyutü Jerusalem kheriri vünüh vi küturu müsa tümluo.

22 Kümnyirülo vü noh zhehlori vünüh akhuo küsü nga küvü zhu müsa tüm, nyutü küüroh küsü nga müsa tüm, thitü kümnyirülo tü kümtse saluo, hi nüh noh pari vü azhükütsü üta.

23Tü mari tü müküna, nyutü mari khüna mümrheke, thitü mari aku khroke, jüta küsa vünüh mari tü müküna nüh sa thi küsüphie mü vi.

24“Thitü VÜWA nüh, nohri nüh eh zhüküna, kümnyirülo vü anyuji hamawa kheriri vünüh akhuo vü müturu nüh sataji kümnyi rülo wa kümtse sa thi jüma rülo vü küüroh küsü nga müsa,

25ti thuoüji David kükajipe rügi vü shuküpeh ri tü anyuji hama kheriri vünüh mari nga, mari kajitsari, Judah nyiri, thi Jerusalem vü arieri ti rawuh khekari thi arawuhri rügi vünüh turu naveh; thi anyuji hama tü küsuokürho rhiepehm na thuoh.

26Jütisanüh anyiri tü Judah nyujiri vünüh, Jerusalem nato nahuo azhieri vünüh, Benjamin azhih vünüh, Shefela vünüh, küzhiho anyu vünüh, Negeb vünüh kütso kükhururi thi küsahthuori, atha vinü kükhurüri thi rheküünguri, thi kümnakütsü kükhurüri vi nü VÜWA zheh vü ru naveh.

27Thitü nohri nüh eh zhü müküna thi kümnyi rülo wa kümtse müsa, thi kümnyirülo vü Jerusalem kheriri vü akhuo vü nü müturu ra küsa müküna ti thuoüji hi nüh ma kheriri vü anyih tsoküze naveh, jütisanü jüma nüh Jerusalem kajizheri aveh küüzorie naveh thi pemküne nüh sanaveh,” ti küza üta, küza.

Jeremia 18

Küfüküsawa zheh vü Jeremia küpeh

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA vünüh Jeremia vüküru azhü:

2“Süra nü küfüküsa wa vü tsuo luo, hi nüh noh tü jüla eh zhü küüna naveh ünüh,” ti küza.

3Jükenüh hi tü küfüküsawa zheh vü tsuo, thinü ma tü ma shohküzhevüh nüh küroh la.

4Jüti küsa vü anyisa nüh aküjü saküvehwa tü küfüküsawa ke vünüh samsüm, thi ma tü aküjü küpa sa le, jüta küsa tü ma küfüküsawa kenüh kümpha üta küsa kenüh.

5Thinü VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

6“O Israel zhehlowa, hi tü küfüküsawa nüh küsa üta noh vü müsa ra ülo? ta VÜWA nüh küza veh. Halie, anyisa nüh küfüküsa wa kevü küpeh kümjie noh tü eh kevü pehveh, O Israel zhehlowa.

7Mükütüküzü tsotho muomuo vü nga hi nüh akuoküji küsü kenüh nyutü kajipe küsü kenüh hi mütathuo, zoshi thi zorie nta küzazhu,

8mükütüküzü hi nüh küphrazhuwa kuohji nüh ma kümsüwa vünüh sühle thuoüji hi nüh kümsü sa nta küsa vünüh khaphrü naveh.

9Thi mükütüküzü atstho muomuo vü nga hi nüh akuoküji küsü kenüh nyutü kajipe küsü sake thi shie nta hi nüh küzazhu thuoüji,

10thi mükütüküzü jüma tü eh jikhi müküna nüh eh notha vü kümsü sam thuoüji, hi nüh kümhie sa nta kümshewa khaphrüm naveh.

11Khinyi jükenüh, Judah nyiri thi Jerusalem arhieri vü; VÜWA nüh hakümjie küza veh, Halie, hi nüh noh vü kümsüwa rhieke veh thi noh vü kürüzhe küsü msheveh. Sühle luo, anyiri aveh nga papara kümsü aleh vünüh, thi noh lehkhujiri thi noh nüh küsari vünüh khaphrü luo,” ti küza.

12Thitü mari nüh, ‘Jümatü müjuju wie! Hiri tü hiri mpa hiri kürüzhe müzhe naveh, thi anyiri aveh nga papara luoveh kümsüwa müküzike müzhe nü sa wie naveh,’ ta küza.

Nyiri nüh VÜWA kulejaküm

13“Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: akuoküjira azhie vü künaluo, thawa nüh hama kümjie künarathuo lo? Israel mükürüsawa nüh zanyo kükrüküngo samthuoh

14Lebanon müra tü Sirion küzhiho jam naveh ülo? Aküzhiwa juh tü küweh tewa veh ülo? küüji liküvehwa tü keweh tewa veh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

15Thitü eh nyiri tü hi kümamthuoh, mari tü mari nyiazari vü sierhe tsotsü; mari tü mari lehkhujiri vünüh müshümthuoh, lanyira lehri vünüh, thi alerü vü müwa nüh samthuoh,

16mari zhih tü küüzophake küsü samthuoh, küsuokürho küzaküümsü zanyo küsü samthuoh, jüma rukari küwa aveh tü küükrükümgom thuoh thi alü küzemthuoh.

17Mükünongüra tüvü hi nüh zhieshu mürhü kümjie sariem naveh. Hi nüh mari vü eh nyieh nyunü eh seru kütsanaveh, mari kümsü rülo vü," ti küza.

Jeremia vü aro kümsü küsa

18Thinü mari nüh, "Raluo, hiri kürü Jeremia vü aro kümsü sanüh, aküthsüwa vünüh küzhüphiewa tü küüpokahwa nyu, nyutü azhüwa tü setsaküthsüwa vünüh küüpokah wa nyu, Raluo, hiri azhü vünüh ma sie kürünyuo ünüh, thi ma zhü küsü vü nga mükükhe nüh sa ünüh," ti küza.

19Hi vü tsake luo, O VÜWA, thi eh kükhuo künatsüluo.

20Kümsüwa tü kümhie kenüh noshe veh ülo? Mari tü eh kürho küphieke küsü chühmthuoh. Mari kenüh kümhie küza nti hi nüh noh tüvü mokümjie tsie nüh müsheke luo, mari vünüh noh rükümtho sühletewa na küsa kenüh.

21Jükenüh kümkhuoji vü ma tsari vizhuwaluo; mari vi anyuchuwa kükhra vü tsüm luo, ma vüvühri tü atsa kümkuhm luo thi kütünyim luo, ma nyiri tü künakükho aküsü kümtu luo, ma küvizari tü arie vünüh anyuchu nüh küürehthem luo.

22Ma zhehri vünüh aküzie küüna raluo, zhürüluo mari vü arieri küru vü! küpakenühnyunü hi re nta mari nüh küphieke küsü chüküm thuoh kenüh, thi eh jih kenüh küjurü sakhesa.

23Tü, noh nüh, O VÜWA, hi rethe nta küsa mari aroküphah aveh thsü veh. Mari künakhie nomja tümluo, nyutü noh notha vünüh mari kükhiemuo kürüzhu müja tümluo. Mari mpa noh tüvü küüvijakem luo; noh rüküzhu tsotho vü mari vü saluo.

Jeremia 19

Kuoküm Asüzah

1 VÜWA nüh hakümjie küzamthuoh, wa nü afüküsawa zhihküfü süluo, thi anyiri vü kükhruori wuori thi navü kükhruo wuori sie luo,

2 thi Hinnom atsa anyuowa küfükükuo kheri kütse vü wa nü hi nüh noh vü küüza wa zhü chü luo.

© 2015 Bible Society of India.

3Noh nüh, VÜWA zhü küna luo, O Judah kajiri thi Jerusalem arhieri. Israel Saküüwuowa, akuoküjira VÜWA nüh hakümjie küza veh, Halie, hi nüh kümsü hakümjie azhie hala vi tse, thi jüma küünara aveh khüna tü küleh naveh.

4Anyiri nüh hi kuleküm kenüh, thi mari nga mapari nga nyutü Judah kajiri nga müküthsü nyiaza küpari vü asierhe tso nü azhie hama sakümnamthuoh; thi mükünakhiera züh nüh azhie hama saküpro küm kenüh,

5thi kütso kükhuri sanü Baal vü ma tsari tso nta Baal azhie kümsieri sake, hi nüh jüma tü azhü kütsü müsa nyutü phrake müsa, nyutü jüma tü eh müshe vü nga müru;

6jükenüh, halie Tofeth ta müji lenüh nyutü Hinnom atsa anyuo ta müji le nüh kürehthe anyuo ta küji rülori tetsethuoh

7Thi hi nüh azhie hala nüh Judah thi Jerusalem kürüzheri sakümiemtü naveh, thi mari mükünongüri atüvü anyuchuwa vünüh thi mari kürho phahkütsara ke vünüh saküülum naveh. Hi mari kümo tü vi nü prükütse amüwari thi azhih vü samwari ashie küsam naveh.

8Thi hi nüh anyuji hamatü vi nü müküshephiera küsü küsam naveh, küükhri zanyo küsü küsam naveh; jüma tsekari küwa aveh tü sakümzhohm naveh, thi maküpokari aveh kenüh saküükhriküsü sanaveh.

9Thi hi nüh mari tü matsa nyimpara sa thi ma tsa nyimzara asa küütsanaveh, thi papara zhephru asa tsanaveh, mari mükünongüri thi mari kürho küphari nüh mari sakümnomna naveh; ti küza.

10Thi noh nüh noh sie küwari atü vü nüh aleh huowa zokhuo naveh,

11jütisanü mari vü, "VÜWA nüh hakümjie küza veh: Aküfüküsa küfü zokhuoküm üta hakümjie hi nüh anyi hamari thi anyuji hama zokhuom nü jüma tü khuh müküüpelera samtü naveh. Küchohwu azhie mükünyie kenüh anyiri tü Tofeth vü chowunaveh.

12Hakümjie vünüh hi nüh azhie hama vü thi ma lovü arhieri vü ha üta satsü naveh, anyuji hamatü Tofeth kümjie satsü naveh, ta VÜWA nüh küza.

13Jerusalem zhehri thi Judah kajiri, atülüwa thopahiri aveh vü, azheh luomuo vünüh sierhe tso küüzeri aveh, thi nyiaza küpari vü akuzhu kükhurü küshoke tsünü jümari aveh tü Tofeth azhie kümjie sakümnem naveh."

14Jüti küsa vü Jeremia tü VÜWA nüh setsaküthsüzhüphra üta küüze azhie Tofeth vünüh ru taji VÜWA zheh nyula vü tsie nü anyiri aveh vü:

15"Israel Saküüwuowa akuoküjira VÜWA nüh hakümjie küza veh, halie, hi nüh kümsü aveh küzazhu kümwa vi nü anyuji hama thi ma nyujiri aveh vü tsethuo, küpakenühnyunü mari tü eh zhü müküna nta mari aku khroke kümthuoh kenüh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Jeremia 20

Jeremia nüh Navüwa Pashur sie nü Küüproluo

1Jüti küsa vü Immer atsa navüwa Pashur, VÜWA zheh vü levü küjiwa tü Jeremia
nüh zanyo hamari setsaküthsüzhüphra veh ta küsa küna ra.

2Thi nüh Pashur tü setsaküthsüwa Jeremia fe nü VÜWA zheh Benjamin kheri
wiehwa küphete lovü thsem.

3Rülo künyiawa Pashur nüh küphete vünüh Jeremia küshieküm vü, Jeremia nüh
ma vü, "VÜWA nüh noh nyo tü Pashur ta müji, thitü aveh vü nüh Müzoh ta ji naveh,

4küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Halie, hi nüh noh tü noh mpa
noh wie nga thi noh jüri aveh vü nga kümzhohm na küveh kenüh. Mari tü noh
nüh mari noküveh vünüh mari mükünongüra nyuchuwa vünüh Judah külum na
küveh kenüh. Thi hi nüh Judah aveh vi Babilon kajiwa ke vü thsem naveh; thi ma
nüh mari revi Babilon vü wa nü anyuchuwa vi nü mari rehthem na küveh kenüh.

5Jümanyie vü nga, hi nüh anyujiwa künyirhie aveh, ma nüh künyiera aveh, ma
nüh kürhe tsokrü aveh, thi Judah kajira künyirhieri aveh vi mari mükünongüra
ke vü thsem naveh, jümari nüh mari müzhüvü, thi mari retevi nü mari sie Babilon
vü tewa naveh.

6Thi noh, Pashur, thi noh zheh vü kürhori aveh tü reviteküwa Babilon vü nohri
tü tewa na thuoh; jülanü nohri tü süm nü noh thi noh füri aveh, noh sie nü rie taji
setsaküthsüzhü küphrari aveh jüla nüh chohwum naveh," ti küza.

Jeremia nüh VÜWA vü külokhu

7O VÜWA, noh tü hi müramzhim thuoh, thi hi tü müramüzhiküm samthuo; noh tü
eh nyieh vünüh müzho, thi noh nüh cham thuoh, hi tü arülo aveh vü riesaküükhri
küsü samthuoh; nyiri aveh nga hi riesarienyim thuoh,

8küpakenühnyunü hi nüh azhüküphra vü hi tü zie taji, "Küvürie thi küzorie," ta
zia! küpakenühnyunü VÜWA zhü tü eh kenüh rülo aveh vü saküüzükrü thi
küriesa küsü sakümthuoh kenüh.

9Mükütüküzü hi nüh, "Hitü ma nyo küphratewa nyu, nyutü ma nyo vünüh
küphrahte lewa nyuthuoh," ta küza wie ketünga, eh luoveh lovü tü anyih
tsoküveh kümjie eh rüri lovü nüh sotem, thi hi nüh jüma tü alovü nüh müküzhira
thuoh, hi nüh jüma tü müsara wie thuoh,

10küpakenühnyunü anyi hozake nüh zhüwe küveh hi küünara kenüh. Awuowuo
kükrüküngo peh! "Ma jamüluo! Hiri ma jamüluo nüh raluo," ta eh küthsüluori
aveh nüh küza, mari tü hi küülu nopeh. "Ma tü müra mzhi mühiem nü, jütathuoüji
hiri tü ma nyiehvü wa ra naveh, thi ma lüvü hiri shewi sara na küveh kenüh."

© 2015 Bible Society of India.

11Thitü VÜWA tü arieküsari nokükrü nyiri kümjie eh lovü tü veh; jükenüh hi küm, nomna sakütsüri tü müshüm naveh, mari tü eh nyievü müwa ra, mari tü zükrü shehm naveh, küpakenühnyunü mari tü müsara nüh sam na küveh kenüh. Mari küsükürho müküchiekürhe tü piketü küümawa nyu.

12O shuohjira VÜWA, künyitsa kümtewa, luoveh thi amüshe künyuwa, noh nüh mari vü amüthoh küsawa hi küüngu luo, küpakenühnyunü hi nüh eh kürho noh vü phrake kümthuoh kenüh.

13 VÜWA vü azah satsüluo; VÜWA siakeluo! küpakenühnyunü ma nüh kümsüküsari ake vünüh küthotsari kürho vizhu kümthuoh kenüh.

14Hi küwuo rülo wa tü kümzüwa saluo! Eh zah nüh hi küwuo rülowa tü, akütsia müküüngu tümluo!

15Eh pa vü zhüthe vi küru anyiwa tü kümzüwa saluo, “Atsa nyimpari küsü noh vü wuotsüthuoh,” ma losaküwie sheh taji.

16Anyi jüma tü VÜWA nüh norüthaküna münyie wiethuoh nüh anyujiri vijaküm kümjie sam luo; matü arüne vü aküzie küünaraluo thi arülovü küüjükülo küüna raluo,

17küpakenühnyunü ma nüh eh zah volo vüh hi müküzothe kenüh; jüta sanü eh zah tü eh rüku sanü ma vo tü küsuokürho mükürho müküüji nüh.

18Hi tü kümnomna thi luoveh küna küüno nta mokenüh avo lovü nüh shuru lo, thi küzükrü vünüh eh rülori tü küze veh lo?

Jeremia 21

Jerusalem chaküm Küzakütsü

1 VÜWA zhü hamatü Jeremia vü küru, Kajiwa Zedekiah nüh Malkhia atsa Pashur thi Maaseiah atsa Zefania na Vüwa masü ma vü küze taji,

2 “Hiri kenüh VÜWA nü kürü tüluo, küpakenühnyunü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh hiri sie arie sa küveh kenüh; VÜWA nüh ma küükrükükra küsa aveh müzhe nü hiri siesa rana küveh kenüh,” ti küza.

3Jüti küüza vü Jeremia nüh mari vü:

4Nohri tü Zedekiah vü hakümjie küza naveh, ‘Israel Saküüwuowa, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Halie, arie sienyusevi noh kevü pehküveh ri, thi azie alie vünüh noh wu nü noh nüh siesaluo küveh Babilon kajiwa thi Khaldea ri ti hi nüh asevü saküsühlem na thuoh; thi hi nüh mari aveh sie anyuji hama azhila vü ru na thuoh

5Hi thuoüji eh ke thsuo wie taji, eh pie kümzho vi, arüküshu vü nüh, eh haküze vünüh, thi khielota eh rükümtho vünüh noh sie saluo wie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi hi nüh anyuji hala arhieri anyiri nga satü samwa nga satü kürhietsü naveh; thi ma ri tü asana kükho vünüh süm naveh.

7Jüma sevü nüh hi nüh Judah kajiwa Zedekiah, thi ma sieperi, thi anyuji hala sanakükho vünüh, anyuchuwa vünüh, thi kümkhuoji vünüh kürhorari vi Babilon kajiwa Nebukhadnezzar thi mari mükünongüri thi mari kürho küphahri akevü thsem naveh. Ma nüh anyuchuwa ha nüh mari müwiethem naveh; matü mari noh rüthakünawa nyu, nyutü mari kümshie wa nyu, nyutü rüthaküna wa nyu,' ti küza.

8"Thi noh nüh anyi hamari vü: VÜWA nüh hakümjie küza veh: Halie, hi nüh nohri atüvü akürho thi aküsü ti sa veh.

9Anyuji hala küpehri thuoüji anyuchuwa vünüh, kümkhuoji vünüh, thi sanakükho vünüh sü naveh; thitü thawa nüh tsezhu wa nü nohri wuküveh khaldeari ke vü wathsem thuoüji rho naveh thi ma kürho arie akelie pehnaveh,

10küpakenühnyunü hi nüh anyuji hama vü kümhie nyu nü kümsü vü eh nyieh thse kümthuoh kenüh: jüma tü Babilon kajiwa kevü tsüm naveh, thi ma nüh jüma tü anyih nüh tsom naveh," ti küza.

Judah zheh vü ashi thse küm

11Thi Judah kajiwa zheh vü, VÜWA zhü künaluo,

12O David zhehlori! VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Arüne vü kümshowa küüro saluo, thi kümrüwa ke vünüh müra teküwa wa vizhu luo, Eh rükümtho tü kümjie shu wa üsü nüh, thi nyi küsü nga nüh pemkünera nüh tsom üsü nüh, nohri nüh kümsü küsari kenüh, ti küza üti," küza.

13Halie, hi tü noh wuluomthuoh, O anyuo vü arhieri, O kütake vü lokrüwa, ta VÜWA nüh küza veh; nohri nüh, 'Thawa nüh turu hiri wuluo ra na lo nyutü thawa nüh hiri arhie vü tu ra nalo?' ta küza veh.

14Nohri nüh saküveh aviwa müzhe nü hi nüh nohri kümnomna tsünaveh, ta VÜWA nüh küza veh; hi nüh ma reza vü anyih tsoke küze naveh, thi anyih jüma nüh ma poteposhu aveh tsoriem naveh.

Jeremia 22

Judah Zhehlori vü Jeremia Zhüle

1 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Judah kajiwa zhehlo vü tsuo nü jüla azhü hama küza luo,

2David kükajipe rügi vü shuküpehwa O kajiwa Judah, noh, thi noh sieperi thi noh nyiri akheri hamari lovü küturi VÜWA zhü künaluo.

3VÜWA nüh hakümjie küza veh: Kümsho thi künyitsa vünüh satsü nü mürateküwari kümrüra ke vünüh vizhu luo. Thi anyilieri, mürari, thi tünyivühri

© 2015 Bible Society of India.

vü müküleh nyutü küvürie müsa tüm, nyutü azhie hama vü mükünakhie azhüh müküthü tümluo.

4Küpakenühnyunü mükütüküzü nohri nüh azhü hama küna thuoüji azhe hama akheriri vünüh David kükajipe rügi vü shu küpeh kajiri rawuh kheka thi rawuh rügi vü shupeh nü mari nga, mari sieperi nga thi mari nyiri nga ti tu naveh.

5 Thitü mükütüküzü nohri nüh azhü hamari vü mükheke thuoüji hi nüh hama tü jaküüzoküzam naveh, ta VÜWA nüh küza,

6küpakenühnyunü Judah kajiwa zhehlori kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Noh tü hi vü Gilead kümjie thuoh, Lebanon küzhihotsuwa kümjie; thitü hi nüh noh tü küpohu küsü küsam naveh ti küshie mthuoh, mükürhie nyuji küsü sam naveh.

7Hi nüh noh küzorie küche naveh, mari senyusevi aveh vi nü; mari nüh noh müsethsuo kümhietsari shüchiem nü anyih lovü thsem naveh.

8Akuohji hozake anyuji hama rukari wa naveh, thi mari tü küsü nüh küsü vü, VÜWA tü mokenüh anyuji hamawa vü hakümjie vünüh sam lo? ta sanaveh.

9Thi mari nüh, “Küpakenühnyunü mari nüh VÜWA mari Saküüwuowa kütsathuoh zhüwa kulem nü nyiaza küpari khurü thi mari kütsü sa küm thuoh kenüh ta,” küza.

Joahaz kenüh Jeremia Zhüle

10Sükümwa kenüh mükrie tümluo, nyutü ma kenüh lo mrütümluo; jüüta nyunü kuoteküwa kenüh krie luo, küpakenühnyunü ma tü ma totsa azhih wa no nta küsühle wa nyu thuoh,

11 küpakenühnyunü VÜWA nüh Judah kajiwa tsa Shallum, ma pa Josiah müthoh vünüh küturu wa, azhie hala nüh teküwa wa kenüh küüza: Ma tü hala shele kürulewa nyuthuoh,

12thitü mari nüh khievü ma revitewa thuoh ünüh jüla nüh ma tü süm nathuoh, thi ma tü azhih hama piketü küngu lewa nyu thuoh.

Jehoiakim kenüh Jeremia Zhüle

13Mükünyitsa vünüh ma zheh küsawa vü, thi mükümsho vünüh ma zhe kürieke küsawa vü, zanyo küsü nga mükünyu vünüh ma zhephruri küünoh nü mari kümlie mükütsüwa tü kümhie küsara küthsüna;

14ma nüh, hi nüh eh kenüh kümsie aküji azheh küsü sanaveh, ta küzaveh nüh, thi ma nüh jüma mürhielepie zophie, müsethsoh vi nü saküüzhu, thi thseküümru sa.

15Noh tü müsethso nüh sara ti küsa kenüh noh tü kajiri küsü ülo? Noh pa tü tsa thi zhu nü kümsho thi künyitsa müsa ülo? Jüta thuoüji ma tü mühiemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

16Ma nüh kümkhuori thi küthotsari müshekükatotsü; thi jüma tü mühieküm sa.
Hamatü hi thsü na küsa nyu ülo? ta VÜWA nüh küza.

17Thitü noh notha thi aluoveh tü noh müküchiekürho künyie mpa wie,
mükünakhiera züh küüthü kenüh, thi kümrü thi küvürie küüroh kenüh wie.

18 Jükenüh Josiah Judah atsa kajiwa Johoiakim kenüh VÜWA nüh hakümjie küza:
mari tü ma kenüh kürümuowa nyu, mari nüh, 'Ah eh jie!' nyutü 'Ah eh nü!' ta
sanaveh. Mari tü ma kenüh kürümuowa nyu, mari nüh, "Ah vüwa nyutü ma
kümsiewa," ta sanaveh.

19Ma tü rawuhküzawa küchowupe vü chowu naveh, Jerusalem akherivi tuwuovü
newa nü alievü jam naveh.

Jerusalem kenüh Jeremia Zhüle

20Lebanon vü khru nü zie luo, thi Bashan vü rietsiluo; Abarim vünüh zie luo,
küpakenühnyunü noh külori aveh tü nehnya kümthuoh kenüh.

21Hi nüh noh kütsarhie kenüh küza, thitü noh nüh, "Hi nü küüna wa nyu," ta küza.
Hamatü noh küviza vünüh noh lehkhuji sateru, küpakenühnyunü noh nüh hi
müküna nüh sateküru kenüh.

22Amürhü nüh noh nyihnyihkühuori tü huonaveh, thi noh külori tü reviteküwa
vü tewa naveh; jütisanü noh tü zükrüm naveh thi luovehzam naveh noh kümüsü
aveh kenüh.

23O Lebanon vü arhieri, amüse azhie vü aphra samthuoh, noh vü zi ta küru vü
noh tü küzakele lüche na lo, krevühri atsaküwuo küna üta küru vü!

Jehoiakim rügi vü Saküüwuowa shih

24 Hi nüh rhoküveh üta, ma mpa nüh mükütüküzü Jehoiakim Judah atsa kajiwa
Konia tü eh ke azhie wuovü tsüke tüjükhe sa wie ketünga hi nüh jüla nüh noh
shoriem wie naveh,

25thi noh vi noh kürho phahkütsewa ke vü, noh nüh kükrüra ke vü, jümpa
mükünyu Babilon kajiwa Nebukhadnezzar thi Khaldeara ke vü nga thsem naveh.

26Hi nüh noh zah noh küwuowa vi noh müküwuope nyuji vü thejam naveh, jüla
nüh noh sü tü süm naveh.

27Thitü mari tü nüh sheleru nta kümngu azhihwa vü shele mürura.

28Konia hamatü kuleküm küfü kükuo küsü ülo, nyi küsü nga müküvingü ahuokhu
küsü ülo? Mokenüh ma thi ma tsatori tü thejam thi mari nüh müküthsü azhih
küsü vü zhejam lo?

29O azhih wa, azhihwa, azhihwa, VÜWA zhü küna mo!

© 2015 Bible Society of India.

30 VÜWA nüh hakümjie küza veh. Anyi hamatü atsamkünyiewa ti zhüke luo, ma rülo vü müküsara anyi wa; küpakenühnyunü ma tsatorira nyiküsü nga David kükajipe vü küperi küsara wa nyu, thi Judah vü takrü küsawanyu.

Jeremia 23

Kürule vü kenüh Küluozhe

1Nyihzhükühuori anyihzhü kümrhuopevü pehküvehri zorie thi saküvorie ti küsari kümhiera kütsüna! ta VÜWA nüh küza.

2Jükenüh VÜWA Israel Saküüwuowa nüh nyihzhükühuori eh nyiri kühuori kenüh hakümjie küza veh: Nohri nüh eh nyihnyihri zheküvorie mthuoh, thi zhejamthuoh, thi nohri nüh mari müno nüh samthuoh. Jükenüh hi nüh nohri kümsüküsa kenüh nohri vü ru naveh, ta VÜWA nüh küza.

3Tinü hi mpa nüh eh nyihnyihri khiekhievü zhejamthuo ünüh kümtori sazhuh naveh, thi mari siekhuo vü sie ru naveh, jütisanü mari tü avipesheh thi zhiwa naveh.

4Mari huo na küsa akühuori nüh vizhu naveh, thi mari tü kükrülewa nyuthuoh, nyutü luoveh küzawa nyuthuoh, nyutü küsü nga küümiewa nyuthuoh, ta VÜWA nüh küza.

5 Hi nüh David kenüh künyitsa tsuona küsü vizhu na küsa, thi kaji küsü kümjie kaji sanü zanyothsü taji sanaveh, thi azhih wa vü kümsho thi künyitsanüh küronaveh ta küsa rülowa tü tsetsa wiethuoh, ta VÜWA nüh küza.

6Ma rülo vü Judah tü külole naveh thi Israel tü kütote vü rhora naveh. Thi ma tü anyo hama vünüh ji naveh: "VÜWA tü hiri künyitsa wa," ta ji naveh.

7Jükenüh, "VÜWA nüh rhoküveh üta thawa nüh Egypt zhih vü nüh Israel nyiri sie zhuru lo," ta müküphrate rülo tü tetsetsa wiethuoh, ta VÜWA nüh küza,

8thinü, "VÜWA nüh rhoküveh üta Israel azhehlora tsatori tü thawa nüh zhietü azhih thi ma nüh zhejaküm azhih aveh vü nüh küjosieru lo." Jütisanü mari tü mari mpa ma zhihri vü rho na thuoh.

Setsaküthsüri kenüh Jeremia Zhüle

9Setsaküthsüri kenüh: Eh lovü nüh eh luoveh tü sanyahmthuoh, eh rü aveh küzhüveh thuoh; hi tü kümsheri küsü kümjie samthuo, akhah nüh ketekümri küsü üta, VÜWA thi ma zhü kümtsewa kenüh,

10küpakenühnyunü azhihwa tü nyimza nyimpa küsari proküm kenüh; kümzü kenüh azhihwa tü küluveh thuoh, thi tsamasa vü kümrhuoperi tü küwehmthuoh. Mari kürho tü müsümthuoh,

© 2015 Bible Society of India.

11Setsaküthsüri nga thi anavüri nga münyitsa thuoh; eh zheh vü wie nga hi nüh mari kümsüküsa ngu, ta Vüwa nüh küza.

12Jükenüh mari lehkhuji tü makeri nüh aküzo vü lekhuji vü küücho kümjie sam nathuoh, mari tü jüla zhejaküze nü küülum n athuoh; küpakenühnyunü mari kümnomna mahvi vü hi nüh mari vü kümsü viru na küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

13Samaria setsaküthsüri vü hi nüh mkükato zanyo ngu: mari tü Baal vünüh setsaküthsüzhü phra nü eh nyi Israelri lehkhuji küjozih mthuoh.

14 Thitü Jerusalem setsaküthsüri vü thuoüji aküngo zanyo ngu: mari tü küüphroküphrie sanü akürie vü tse; mari tü kümsüküsara ke sakükhratsütsüti, jütisanü nyi küsü nga kümüsü vünüh müshelera nüh sasati; mari aveh nga hi vü Sodom kümjie samthuoh, thi ma zhieri tü Gomorrah küjieh samthuoh.

15Jükenüh setsaküthsüri kenüh thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza veh: “Hi nüh mari tü amürü küütsanaveh, thi mari vü kümzhi juh tsü küüzhu naveh; küpakenühnyunü Jerusalem setsaküthsüri vünüh azhih jüla aveh vü mükünyitsa zhuhnyuo tekuwa thuoh kenüh,” ti küza.

16Kükhratsawa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Setsaküthsüri nüh nohri vü setsaküthsüzhü phra küveh müküna tümluo; mari tü nohri küluozhe kürütso vi nü nori tsüveh. Mari tü mari mpa mari kümshe kümohtsa phra küveh wie, VÜWA po vünüh nyu.

17Mari nüh VÜWA zhü kükuleri vü, “Jümatü nohkeri nüh müchie naveh,” ta küza peh huoti; thi müzike wie thuoh nüh sanü mari müküzike luoveh müzhe nü kütseri vü, “Kütsasü küsü nga nohri vü küruwa nyu,” ta küza tsetseti,

18küpakenühnyunü thawa nüh ma zhü thsünta thi küna nta VÜWA tü vü tsie lo? nyutü thawa nüh ma zhü vi zhüchüh nta ma zhü vü tsake lo?

19 VÜWA tsomrhü küsa noluo! Arükümtho tü kuoshuwathuoh ünüh, nyiazamrhü küsü; jüma tü kümsüküsara lü rügi vünüh naveh.

20 VÜWA rüküshu tü ma müshe küvehwa müjie thi müjieküsaju nü asevü küsühlewa nyu. Arülo asevü nüh nohri tü jüma thsümshi mütsera naveh.

21Hi nüh setsaküthsüri tü müküze, tü mari mpa nüh zhütewa; hi nüh mari vü müküza, tü mari mpa nüh setsaküthsüzhü phra.

22Thitü mari tü hi nüh küüza vü kütsie tüla, mari nüh eh nyiri vü eh zhü vi zhüchüh na nü, thi mari nüh mari tü mari kümsü leh vünüh mari saküüsühle na nü, thi mari nüh kümsü saküveh vünüh mari saküüsühle ma nü.

23Hitü küshenyi vü küpeh Saküüwuowa ülo, thi kületsuo vü küpele Saküüwuowa nyu ülo? ta VÜWA nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

24Thari nüh küüzhe azhieri vü küthi nü hi nüh mari mükünguwa sa na lo? ta VÜWA nüh küza. Hi tü atülü thi azhih vü pro müveh ülo? ta VÜWA nüh küza.

25Setsaküthsüri nüh rie nü eh nyo vünüh setsaküthsüzhü phra küveh hi nüh küna ra thuoh, mari nüh, “Hi nüh amoh mohthuoh,” ta küza veh.

26Küthake na lo? Setsaküthsüra luoveh tü, akürie setsaküthsüzhü küphrari, thi rieriekhri nü mari mpa mari luoveh setsaküthsüzhü küphrari tü asevü müsühle nüh sa wie nathuoh ülo?

27Mari tü khanavü ma küshukürari nüh Baal kenüh eh nyo kümaküm üta mari amoh küsü nüh küsü vü phrahte taji eh nyiri tü eh nyo küüma nta rüzhe veh.

28Setsaküthsü thawa nüh amoh pehveh ünüh küüphrahtem luo, thitü thawa nüh eh zhü pehveh ünüh zhütsa nyitsa nü küüphratem luo. Amaguo tü hiemtha vikümjie na küsa mowa kümhie pehveh lo? ta VÜWA nüh küza.

29Eh zhü tü anyih nyutü atsüvü kümjie nyu ülo, thi alokrü fekhuoram veh ülo? ta VÜWA nüh küza.

30Kükenüh no luo, hi tü setsaküthsüri sie ruohuom wiethuoh, mari tü küsü nüh küsü vünüh eh zhü rühuluom, ta VÜWA nüh küza.

31Noluo, hi tü setsaküthsüri, mari mizhi vi nü, “VÜWA nüh jüüta küza veh,” ta küüza ri sie ruoluomthuoh, ta VÜWA nüh küza.

32No luo, hi tü akürie moh setsakütshüzhü küphrari sie ruoluomthuoh, ta VÜWA nüh küza, thi thari nüh mari vü küza, thi mari eh nyira lehkhuji küjoziri, hi nüh mari müküze nyutü mari müchieke wie ketünga, tinü mari tü anyi hamari vü zakütsa zanyoküsü nga samtsüra, ta VÜWA nüh küza.

VÜWA Khuo

33Anyi hamari nüh, nyutü setsaküthsüri küsü nüh, nyutü navüri küsü nüh noh vü, “VÜWA akhuo tü mowa lo?” ta küna thuoüji, noh nüh mari vü, “Nohri tü ma khuo, thi hi nüh nohri vijam nathuoh, ta VÜWA nüh küza veh,” ti küza üti küza.

34Thi setsaküthsüri kenüh nyutü anavüwa, nyutü anyiri nüh, VÜWA akhuo, ta küza thuoüji, hi nüh mari thi mari zhehlori kümnomna tsünaveh.

35Nohri mpa noh zhieri vünüh hakümjie küsü nüh vü küza naveh, “VÜWA nüh mowa rületsü lo?” nyutü “VÜWA nüh mowa phrate lo?” ta sanaveh.

36Thitü VÜWA khuo ta küsanü küphratelewa nyuthuoh, küpakenühnyunü akhuo tü papara zhü küsa kenüh, kükenüh nohri nüh rhoküveh Saküüwuowa, akuoküjira VÜWA hiri Saküüwuowa zhüri küürelemthuoh.

37Noh nüh hakümjie vü nüh setsaküthsüwa vü küna naveh, “VÜWA nüh noh vü mowa rüle lo?” nyutü, “VÜWA nüh mowa phrate lo?” ta küna naveh.

© 2015 Bible Society of India.

38Thitü nohri nüh, “VÜWA khuo,” ta küzathuoüji, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Nohri nüh azhü, “VÜWA khuo,” ta phraküm kenüh, hi nüh nohri vü küüze nü, nohri tü, “VÜWA khuo,” ti müküza tüm üti küza küze,

39Jükenüh hi nüh nohri vizhujam wie naveh thi nohri nga thi hi nüh nohri vü kütsü anyujiwa noh küthsoküzhiri ti eh shütü vünüh vijam naveh.

40Thi hi nüh, küsükürho nohri vü saküzükrü thi müküütuo küzükrü nohri vü viru naveh, jüma tü mükümara wiethuoh.

Jeremia 24

Ampah Khuo Künyi

1 VÜWA nüh ampah khuo künyi VÜWA kükhurüzheh atüvü sa küveh hi vü kütsa. Hamatü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh Jehoiakim Judah wa atsa Jerusalem kajiwa Jekoniah, Judah küjiri, zazhüri, amürü küsari siezhu nü Babilon vü vite küru asevü nüh.

2Akhuo küsü lovü thuoüji ampah kühie tü veh, ampah avi küne khuwa kümjie, thitü akhuo küsüwa lovü thuoüji kümsü tü veh, müsü nü mükütsara tü veh.

3Jütiküsa vü VÜWA nüh hi vü, “Jeremia noh tü mowa ngu veh lo?” ti küna. Hi nüh, “Ampah ngu veh, ampah kümhieri thuoüji mühie shehm, thi kümsüri thuoüji müsü sheh nü mükütsara sam,” ti rületsü.

4Thinü VÜWA zhü hi vü ru taji:

5Israel Saküüwuowa, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Ampah kümhie hamari kümjie, hi nüh Judah vünüh Khaldeara zhih vü küzem nü siete küwari tü ampah kümhieri kümjie hi nüh chieke naveh.

6Kümhie kenüh hi nüh eh notha mari vü sanaveh, thi hi nüh mari sie azhih hala ru le naveh. Hi nüh mari sake le naveh thi phrüküja wa nyu thuoh; hi nüh mari shie naveh, thi loküjawa nyuthuoh.

7Hi tü VÜWA ta küsa küthsüra luoveh küsü vi mari tsü naveh; thi mari tü eh nyisanü hi nüh mari Saküüwuowa sa naveh, küpakenühnyunü mari tü mari luoveh ajü vü nü hi vü süjhle na küveh kenüh.

8Thitü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Ampah kümsü müsü sheh nü mükütsarari kümjie hi nüh Judah kajiwa Zedekiah, ma küjiri azhih hala pehküveh Jerusalem vü kümtori, thi Egypt zhih vü rhokü vehri vü sie mtu naveh.

9Hi nüh mari tü küümzhoh phake küsü satsü naveh, hi nüh azhie aveh vü mari theküjawa vü zanyo kümsü küsü, azhih vü kajiperi aveh vü, saküüzükrü küsü küüzhünyuo küsü, küriesa küsü, thi kümzü küsü satsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi hi nüh azhih vi mari thi küshukürari vü kütsüwa vünüh mari müjie zorie kümkheh küju nü hi nüh anyuchuwa, kümkhuoji thi sanakükho mari vü küze naveh.

Jeremia 25

Zhietü vünüh Mükünongüri

1 Judah nyiri aveh kenüh, Josiah Judahwa tsa kajiwa Jehoiakim mahvi amüzüawa vü (Jümatü Babilon vü kajiwa Nebukhadnezzar mahvi apokhuwa) vü Jeremia vü azhü ru,

2jüma tü setsaküthsüwa Jeremia nüh Judah nyiri aveh vü thi Jerusalem vü arhieri aveh vü küza kheh:

3Mahvi mükeke nü küche kenüh, Amon Judah wa tsa kajiwa Josiah mahvi türaküche vünüh nosü küju VÜWA zhü tü hi vü ruvehthuoh, thi hi nüh nohri vü mtsatso nüh küzathuoh, thitü nohri nüh müvi.

4VÜWA nüh mtsatso wie thuoh nüh nohri vü ma siepe setsaküthsüri küzewie ketünga nüh müküna nyutü küna nta noh khünari nga mükümrheke,

5mari nüh, “Nohri aveh nohri kümsü lehkhuji vünüh thi kümsüküsa küsa vü nüh khinyi sühle luo, jüta thuoüji VÜWA nüh nohri vü thi nohri küshiekürari vü khana vünüh thi küsuokürho tsükümazhihwa vü pehra naveh;

6nyiaza küpara kütsü sa nti thi mari khurü nti mari se nyitemüwa tümluo, nohri ake nüh küsa vi eh rüsaküüshu müsa tüm. Jüta thuoüji hi nüh nohri vü kümnomna küsü nga küsa wa nyu,” ti küza.

7Tü nohri tü eh zhümvi, thi noh keri nüh küüroh vi nü eh rüsaküshu thuoüji nohri mpa nohri küpoka wie thuoh, ta VÜWA nüh küza.

8Jükenüh akuoküjira VÜWA nüh hakümjie küza veh: Nohri nüh eh zhüri müvi nüh sakümthuoh kenüh,

9hi nüh zhietü wuovü akuoh aveh küze naveh, eh siepewa, Babilon kajiwa Nebukhadnezzar wie nga küze naveh, hi nüh mari sieru nü azhih hama thi ma rhieri aveh, thi akuoküji rhomkie le küvehri aveh sie küüsaluo naveh; hi nüh mari zorie kümkhehm naveh, thi hi nüh mari tü saküümzhoh phake thi eshih ta küsa zanyo küsü, thi küsükürho saküüzükrü küsü satsü naveh.

10Thi hi nüh mari vünüh külozheloku khi thi aloküwie khi, kümnyutepawa thi kümnyutevühwa jikhi, lohsuokhre khi thi lasi küwie vijam naveh,

11 Azhih hama ajü tü feriem thi jaküm küsü sam na thuoh, thi akuoküji hamari tü mahvi rürake Babilon kajiwa akütsü sam nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Jütisanü mahvi rürake jum thuoüji Babilon kajiwa thi jüma kuohji Khaldeari azhih ti mari künakhie kenüh hi nüh kümnomna tsü naveh, thi küsükürho azhihwa tü küümsüjam naveh, ta VÜWA nüh küza.

13Azhih jümawa vü hi nüh ma vü ma vü phrahtezhu küsa aveh, lasipha hama lovü rhüküsari Jeremia nüh thopahiri aveh vü setsaküthsüzhü phrate küsari viru naveh,

14küpakenühnyunü akuoküji hozake thi kaji aküjiri nga jümara tükha sana küveh kenüh; hi nüh mari nüh küsa thi ma keri nüh küüroh müzhe nü mari thuotsüle naveh.

Akuohjiri vü Saküüwuowa Shih

15küpakenühnyunü VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie hi vü küza: Eh kevü nüh arükümtho akhah ahuo hama vi nü hi nüh akuoküji noh vü küüze ri aveh küüzhu luo.

16Mari tü zhu nü puolepuoza taji mari müshe lovü mütü nüh sam naveh, küpakenühnyunü hi nüh anyuchuwa mari azavü küüzewa kenüh.

17Jükenüh hi nüh ahuowa VÜWA ke vü nüh vi nü hi wa taji küüzhu üta küsa akuoh küjiri aveh küüzhu kheh:

18Jerusalem thi Judah nyujiri, ma kajiri thi aküjiri, küüzo thi jaküsü küsü küsa nti, eh shih thi kümzü zanyo küüsa nti, nosü mari mokümjie ünüh jükümjie satsü nti;

19Egypt kajiwa Faroah, ma sieperi, ma küjiri, thi ma nyiri;

20wurükürhonyiri aveh; Uz azhih vü kajiri aveh; Filistin azhih vü kajiri aveh; Ashkelon, Gaza, Ekron, thi Ashdod kümtori;

21Edom, Moab, Ammon tsari,

22Tyre kajiri aveh, Sidom kajiri aveh, thi juhküji kariwa nü küpe kajiri

23Dedan, tema, Buz, thi natowuo seküvüri aveh;

24Arab vü kajiri aveh thi wurükürho kajiri shünyiza vü kürho aveh,

25Zimri kajiri aveh, Elam kajiri aveh, Media kajiri aveh,

26zhietü vü küsuo thi küshenyi, küsü nüh küsü ase vü ti küsa kajiri aveh, thi azhih nyieh vü kajiperi aveh. Thi jümari sevü thuoüji Sheshakh kajiwa nüh zhu naveh.

27Jütiküsa vü noh nüh mari vü, akuoküjira VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Zhuluo, thi müshe nü küwuo taji külu nü müsürara le tüm luo, anyuchuwa hi nüh noh zari vü küzeküvehwa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Thi mükütüküzü mari tü noh ke vü nüh ahuowa vi taji müzhu nta thuoüji noh nüh vü: Kükhratsawa VÜWA nüh küza veh nü nohri tü müzhu wie üji mümhie wie!

29Noluo, eh nyo vünüh küji anyujiwa vü hi nüh alüküsü vi ru nta sate vehthuoh, thi noh tü mokümjie kümnomna msa thuo nüh rura naveh lo? Nohri tü müünomna tü külewanyu, küpakenühnyunü hi nüh azhih aveh vü arhieri siesaluo nti anyuchuwa jizhuh küveh thuoh kenüh, ta akuoküjira Vüwa nüh küza veh.

30Noh tü jükenüh azhü hamari aveh mari vü setsaküthsüzhü phra naveh, noh nüh mari vü: VÜWA nüh kümsie vünüh akhikhu naveh, thi ma kümtse arhie vünüh ma jikhi phratezhu naveh; ma nüh ma refüri vü ajikhi khu küjisheh naveh, thi rhelivi kürütseri kümjie zie naveh, azhih nü arhieri aveh vü zie naveh.

31Ajikhi tü azhih küpote küju jikhisale naveh, küpakenühnyunü VÜWA tü akuoküjiri vü ashi küsü pehveh; matü kürholiri aveh sie nü ashih vü kuotu, thi künakhiewa tü ma nüh anyuchuri vü thsemnaveh, ta VÜWA nüh küza.

32Kükhratsawa VÜWA nüh hakümjie küza veh: No luo, kümsü tü akuoküji küsü vünüh akuoküji küsü vü kuonyuoh wathuoh, thi amrhü küji küsü azhih kületsuotsatsa vünüh kuo mrhüwa thuoh!

33Jüma rülovü VÜWA nüh rehthe kümritü azhih küpote küsü vünüh küpote küpawa vü küju waju wie naveh. Mari tü kürümuowa nyu, nyutü küvizhuhwa nyu, nyutü küchohwuwa nyu; mari tü azhih anyieh vü asü jem naveh.

34Rietsiluo, nohri nyihzhükühuori, thi zie luo; aweji vü küpri luo, nohri nyihnyihriekhuo avüri, küpakenühnyunü nohri kürethe thi nohri küporie rülori tü tekütsethuoh kenüh, thi nohri tü kürüka küfüküsü kümjie tsuotsam naveh.

35Nyihzhükühuori tü joketem wa ra wiethuoh, thi nyihnyihriekhuora avüri tü mürie na küsa müsara wie thuoh.

36Künaluo! Nyihzhükühuora küzie khi, thi nyihzhüriekhuori vü akükrie khi! küpakenühnyunü VÜWA nüh mari kümrhuope samsüküveh thuoh kenüh,

37 VÜWA rüküshu kenüh luovehrüzih küvehri zoriemthuoh.

38Amie wuowa küsü kümjie ma tü ma küüthipe jamthuoh; küpakenühnyunü kükutekurü anyuchuwa kenüh mari zhih tü müsüküja küsü samthuoh, thi ma rüküshu küüluole kenüh.

Jeremia 26

Jeremia Shiküsa

1 Josiah Judahwa tsa kajiwa Jehoiakim kükaji küsate vü, VÜWA vünüh azhü hama ru,

© 2015 Bible Society of India.

2VÜWA nüh hakümjie küza veh: VÜWA zheh nyula vü tsie Judah anyujiri aveh
vü VÜWA zheh vü nüh khurü nta kütseri aveh vü küza luo, hi nüh noh vüh
azhükütsüri aveh vi mari vü küza luo; azhü küsü nga müküükhe tümluo.

3Jümatü mari aveh nga künatü mümshi, thi mari kümsü lehkhuji vünüh sühle tü
mümshi, mari kümsü küüro kenüh mari vü kümsü viru nti küsa hi nüh khaphrüle
mhieveh.

4Noh nü mari vü: VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü nohri nüh eh zhü
müvi thuoüji, hi nüh nohri tü eh khonyo sasaküvehwa vü mütseji mümühie,

5thi nohri nüh mütsake wie ketünga hi nüh pre nüh setsaküthsüwa küüze eh
siepewa zhüri vü mütsake ti thuoüji,

6 hi nüh azhah hama tü Shilo kümjie satsü naveh, thi hi nüh thopahiri hamari tü
azhih aveh kenüh kümzü küsü sam na thuo.

7Anavüri thi setsaküthsüri thi anyiri aveh Jeremia nüh azhü hamari VÜWA zheh
vünüh küphrate künara.

8VÜWA nüh anyiri aveh vü phrate üta azhükütsü aveh Jeremia nüh phrate jum
ünü anavüri, setsaküthsüri thi anyiri aveh nüh ma shohphoke taji, noh tü sü wie
naveh!

9Noh tü mokenüh VÜWA nyo vünüh setsaküthsüzhü phra veh lo, ti sanü, azheh
hamatü Shilo kümjie sa naveh, thi anyuji hamatü mükürhie nüh küüzojam
nathuoh ülo? ti küza. Jütisanü anyiri tü VÜWA zheh vünüh Jeremia mükieshe peh.

10Judah küjiri nüh hama kütshüra vü kajiwa zheh vünüh VÜWA zheh vü shuru
nü, VÜWA zheh kheri kürüthewa lehpie vü shepeh.

11Thi ünü anavüri thi setsaküthsüri nüh aküjiri thi anyiri aveh vü, “Nohri nüh
küünara üta anyi hamatü aküsü münguveh thuoh, ma nüh anyuji hama vü
setsaküthsüzhü küphrahte kenüh,” ti küza.

12Thinü Jeremia nüh aküjiri thi anyiri aveh vü, “Azhü nohri nüh küünara aveh tü
azheh hama vü thi anyuji hama setsaküthsüzhü phra üta hi küze.

13Jükenüh khinyi nohri lehkhuji thi nohri nüh küsari sakürüthele luo,
thi VÜWA nohri Saküüwuowa jikhi künaluo, jüta thuoüji ma nüh phrahtezhu küsa
kümsüwa vünüh VÜWA tü ma müshe kham naveh.

14Thitü hi thuoüji hi tü nohri ake vü pehveh. Hi vü mowa nü mühie veh thi kato
veh nüh saluo.

15Thitü müthsütoh üji mükümhie thuoüji mükütüküzü nohri nüh hi küsü thuoüji
nohri mapa nüh nohri vü thi anyuji hama vü thi ma rhieri vü vi küru wiethuoh;
küzhütsa vünüh wiethuoh nü azhü hamari aveh nohri khünavü phraketsü
üta VÜWA nüh hi küüze wie,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

16Jüti küsa vü aküjiri thi anyiri aveh nüh anavüri thi setsaküthsüri vü, “Anyi hamatü aküsü müngu müveh thuoh, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA hiri Saküüwuowa nyo vünüh hiri vü küüzathuoh kenüh,” ti küza.

17Thinü azhih jüla kükhruori wuori tü sühra nü anyiri sehzhu küveh aveh vü,

18 “Moresheth Mika nüh Judah kajiwa Hezekiah rülo vü setsaküthsüzhü küphrate nü Judah nyiri aveh vü küüza: Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh, Zion tü azhuh küsü kümjie rhuotsam naveh; Jerusalem tü ferie küümproke küsü sam naveh, thi azheh wa aküzhi tü aküze kümsie küsü samna thuoh,” ta küza.

19Judah kajiwa Hezekiah thi Judah aveh tü maküüsü tsam ülo? Ma tü VÜWA mükrü ülo thi VÜWA küütso mükhopeke ülo, thi VÜWA nüh kümsü küphratezhuwa vünüh ma luoveh mükhaphrü ülo? Thitü hiri mpa nüh kümsü aküji hiri vü viru na sa vehthuoh, ti küza!

20Kiriath jearim vünüh Shemaia atsa Uriah ti küsa anyi küpa küsü nga VÜWA nyo vünüh setsaküthsüzhü phra. Ma nga Jeremia azhü khem ti küsa vi nü anyuji hama thi azhih hama vü setsaküthsüzhü phra.

21Kajiwa Jehoiakim, ma riekü̈sari thi aküjiri aveh ti ma zhü küna ra, thinü kajiwa tü ma küsü nti phah, thitü Uriah nüh jüma küünara vü ma tü krü nü jotewa nü Egypt vü mürie te wa.

22Jüti küsa vü kajiwa Jehoiakim nüh Akhbor atsa Elnathan thi anyiri ti ma sie nü Egypt vü küze,

23mari tü Egypt vünüh Uriah sie nü kajiwa Jehoiakim vü ru, ma nüh anyuchu vi ma kürhiethem nü ma kümo viwa nü nyiri küchowu azhievü jam.

24Thitü Shafan atsa Ahikam ake tü Jerusalem sie kütse kenüh ma vi müküüsü.

Jeremia 27

Jeremia nüh Shüvotsa Thsohkhuonyi küvü

1Jasia Judahwa atsa kajiwa Zedekiah küsate vü VÜWA vü nüh azhü hama Jeremia vü ru.

2VÜWA nüh hakümjie küza veh. Noh mpa nüh akhuonyih thi athsoshi vü nüh thsohkhuonyi küsü saluo, thi jümasü vi nüh noh kevü thse luo.

3Jerusalem vü kajiwa Zedekiah vü küru refü ke vü azhü vi nü Edom kajiwa, Moab kajiwa, Ammonri kajiwa, Tyre kajiwa, thi Sidon kajiwa küze luo.

4Mari nüh azhüzho hama vi mari vüri kenüh tsü luo: Akuohjira VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri nüh hama vi nohri vüri vü küza naveh:

© 2015 Bible Society of India.

5Hi nüh eh kükhra küji thi eh pie thsuoküüze vünüh hi nüh azhihwa tü sa, azhih rügi vü anyiri thi asamwari sa, thi hi nüh jümari vi thathari lo veh ünüh tsü.

6Khinyi thuoüji hi nüh azhih hamari aveh vi eh siepewa Babilon kajiwa Nebukhadnezzar vü tsümthuoh, thi hi nüh ato vü samwari wienga ma kütsü sa üti ma vü tsümthuoh.

7Mampa ma zhih müjie küshura küju nü akuoküji aveh ma, ma tsa thi ma zhüri kütsü sanaveh, jütisanü akuoküjiri hozake thi kajiri küji hozake ma nüh mari tükha küsanaveh.

8Thitü mükütüküzü akuoküji küsü nüh nyutü kaji küsü nüh kaji hama, Babilon Nebukhadnezzar kütsü müsa thuoüji, thi ma kuowa Babilon kajiwa thsohkhuonyi kükhu vü mthse ti thuoüji hi nüh ma ke vünüh müjie küzoriekhe küju nü hi nüh anyuchu wa vi kümkhuojih vi thi asahna kükho vi mari tsüna.

9Nohri tü jükenüh, nohri setsaküthsüri, nohri matsazhüküphrari, nohri amohküsari, nohri nyiaza zhüküphrari, nyutü nohri tü makürhori azhü müküna wie tüm luo, mari nüh nohri vü, “Nohri tü Babilon kajiwa kütsü küsawa nyu,” ta küza veh,

10küpakenühnyunü mari nüh akürie setsazhü phraküveh kenüh, jüma zhühzhu thuoüji nohri tü nohri azhih vünüh kületsuo vü viwa jam naveh; hi nüh nohri zhezhujam naveh thi nohri tü pokahm naveh.

11Thitü akuoküji küsüküsü ma ku viteru Babilon kajiwa thsohkhuonyi lovü thse thi ma kütsü sa, ti thuoüji, hi nü ma zhih vü zota sam naveh, ma zhih vü jüla küüroh tsa thi jüla küürho ti sanaveh, ta VÜWA nüh küza.

12Hi nüh Judah kajiwa Zedekiah vü nga jükümjie vünüh küza thuoh: Noh kuvi ru Babilon kajiwa thsohkhuonyi lovü thse nü ma thi ma nyira kütsü sataji rholuo.

13VÜWA nüh küüza üta akuoküji küsüküsü nga Babilon kajiwa kütsü müsa thuoüji anyuchuwa vünüh, kümkhuoji vünüh thi sanakükho vünüh sü naveh ta küsa üta mokenüh noh thi noh nyiri tü sü na lo?

14Setsaküthsüri thari nüh Babilon kajiwa kütsü müsa tüm üta küza veh ünüh jümara zhü müküna tümluo, küpakenühnyunü mari tü nohri vü setsaküthsü akürie nohri vü küza küveh kenüh.

15Hi nüh mari müküze, thitü mari tü zhüja nü eh nyo vünüh setsazhü phra küveh wie, ma zhühzhuwa thuoüji nohri thi setsaküthsüri thari nüh nohri vü phrate veh ünüh hi nüh nohri zhejam naveh, thi pohkam naveh, ta Vüwa nüh küza.

16Jükenüh hi nüh anavüri thi anyi hamari aveh vü küzathuoh, ta VÜWA nüh küza: Setsaküthsüra zhü thari nüh nohri vü setsaküthsüzhü phra veh ünüh müküna tüm luo, mari nüh, “VÜWA zheh vü küfüküjuri tü shita Babilon vü vishele teru na thuoh,” ta küza veh, küpakenühnyunü mari tü rie nü setsazhü phraküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

17Mari zhü müküna tüm luo; Babilon kajiwa kütsü sanü rholuo. Mokenüh anyuji hama tü jaküüzo na lo?

18Mükütüküzü mari nüh setsaküthsüri thuoüji, thi VÜWA zhü tü mari vü peh tsa veh üji, mari tü VÜWA vü küjüleluo, küfüküju VÜWA zheh vü küpehri, Judah kajiwa zheh vü küpehri, thi Jerusalem vü küpehri tü Babilon vü mküüze nta küsa kenüh,

19küpakenühnyunü akuoküjira VÜWA nüh alokhuori kenüh, juhküjiwa kenüh, kütokepewa kenüh, thi küfüküju anyuji hamawa vü saküvehri kenüh hakümjie küza veh,

20Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh vimküwa, ma nüh Jerusalem vünüh Babilon vü viteküwa Jehoiakim atsa Judah kajiwa Jekoniah, thi Judah thi Jerusalem sierhüri aveh,

21VÜWA zheh vü, Judah kajiwa zheh vü, thi Jerusalem vü ti saküveh wa kenüh thopahiri VÜWA Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza:

22Mari tü Babilon vü sietewa nü hi nüh mari vü eh luoveh müjieküthse küju nü mari tü jüla peh naveh. Jüti sanüh mari sieshuhru nü mari tü azhie hala küsale sa naveh, ta VÜWA nüh küza.

Jeremia 28

Jeremia thi Setsaküthsüwa Hanania

1 Jüma mahvi vü, Judah kajiwa Zedekiah kükajiwa küsate vü, mahvi amüzüawa asa müngaawa vü, Gibeon vünüh küruwa Azzur atsa setsaküthsüwa Hanania nüh VÜWA zheh vü anavüri thi anyiri aveh atsatü vünüh hi vü,

2“Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Babilon kajiwa thsohkhuonyi zokhuomtü thuoh.

3Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh azhie hala nüh küfüküju Babilonvü vü teküwari aveh mahvi künyi azhievü nüh hi nüh azhie hala viteru le naveh.

4Hi nüh Jehoiakim Judahwa atsa kajiwa Jekoniah, thi Judah vünüh sieteküwari aveh nga azhie hala sieteru le naveh, küpakenühnyunü hi nüh Babilon kajiwa thsohkhuonyi zoshim na küveh thuoh kenüh, taVÜWA nüh küza, ti küza.”

5Jüti küsvü VÜWA zheh vü tsieküveh anavüri thi anyiri aveh atüvü nüh setsaküthsüwa Jeremia nüh setsaküthsüwa Hanania vü küza;

6setsaküthsüwa Jeremia nüh, “Jüti sa luo! VÜWA nüh jütiküsawa saluo; noh nüh setsaküthsü azhü küphrawa tü VÜWA nüh küsajuwa sanü VÜWA zheh vü küfüküjuri Babilon vü viteküwari thi sieteküwari aveh azhie hala vishelekürüwa saluo.

© 2015 Bible Society of India.

7Thitü azhü hama hi nüh noh nüh thi anyiri aveh nüh küünara vünüh küza küvehwa khinyi künaluo.

8Khanari setsaküthsüri hisü ehtüri vü küpelari nüh arie, kümkhuoji, thi sahna kükho ti nyuji hozake vü thi kajipe aküji hozake vü setsaküthsü phratsü.

9Setsaküthsüwa kükathuozhü setsaküphra kenüh thuoüji, mükütüzü ma setsazhüwa tü rutsa thuoüji VÜWA nüh setsaküthsü jüma tü kürutsa wie thuoh," ti küza.

10Thinü setsaküthsüwa Hanania nüh setsaküthsüwa Jeremia aku vünüh thsohkhuo nyi wa vinü zoshim tü.

11Thi Hanania tü anyiri aveh tsatü vünüh, "VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hakümjie hi nüh mahvi künyi azhievü nüh Babilon kajiwa Nebukhadnezzar thsohkhuo nyiwa akuoh küjiri aveh aku vünüh zoshimtü naveh," ti küza. Hakümjie sanü setsaküthsü wa Jeremia tü te wa.

12Setsaküthsüwa Hanania nüh setsaküthsüwa Jeremia aku vünüh thsohkhuonyiwa zoshiküm tsotho pike sevü, VÜWA zhü tü Jeremia vüru:

13wa nü hakümjie küza luo, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Noh nü thsohkhuonyiwa küzoshi thuoüji jüma müthoh vünüh mürükhuonyi thse naküsa wie thuoh!

14küpakenühnyunü akuoküjira VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh. Hi nüh amürükhuo nyi akuoküji hamara ku lovü küthsethuoüji mari tü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar akütsü küüsa ntiküsa kenüh wiethuoh, thi mari tü sa wie naveh; hi nüh samwariwie nga vi ma tsüm thuoh.

15Thinü setsaküthsüwa Hanania vü, "Künaluo, Hanania, VÜWA tünoh müküze, tü noh nüh anyi hamari tü akürie alehsaküno-mthuoh.

16Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh azhihwa nyieh vünüh noh küzem na thuo. Hama mahvi azhievü nüh noh tü süm nathuoh, küpakenühnyunü noh nüh VÜWA sie küproluo kümthuoh kenüh," ti küza.

17Jüma mahvi, asa türüawa setsaküthsüwa Hanania tü süm.

Jeremia 29

Babilon vü küpeh Judahri vü Jeremia nüh Lasi kütsü

1 Rhüzhüle azhü hamari tü setsaküthsüwa Jeremia nüh rhü taji Nebukhadnezzar nüh Jerusalem vünüh Babilon vü resieteküwa, azhie vü kükhruori pehküvehri vü, anavüri vü, setsaküthsüri vü, thi anyiri aveh vü küüze.

© 2015 Bible Society of India.

2Hamatü kajiwa Jekoniah, thi kajivüwa zah, ashizheh vü küjiri, Judah thi Jerusalem sierhüri, asieküthsüri, thi amürüküsari ti Jerusalem vünüh teküwa asevü nüh.

3Rhüzhüle wa tü Shafan atsa Elasa thi Hilkiah atsa Gemaria, kajiwa Zedekiah nüh Babilon vü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar vü küüze künyi. Jüla rhüküsa:

4Kükhratsawa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Aküsi sateküwa hi nüh Jerusalem vünüh Babilon vü küze kümri aveh vü.

5Azheh sakheh nü jümari vü rholuo; aphari sanü jüla nüh küperi tsaluo.

6Vüvüh vi nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga peh luo, noh tsara vüvüh vi tsüluo, thi noh tsa vühri sakümnyu luo, jüta küsa vünüh mari tü atsa nyimpari thi nyimzari pehra naveh; saküzhi luo thi zülatemwa tüm.

7Thitü hi nüh nohri reviküze kümwa nyuhi kenüh kümhie phah luo, thi jüma kenüh VÜWA vü kükhuo saluo, küpakenühnyunü jüma nüh kümhiera kenüh nohri nga mühiera na küveh kenüh,

8küpakenühnyunü thopahiri VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri azhie vü peh küveh setsaküthsüri thi mahtsa zhü küphrari nü nohri müküüm ramizhi tümluo, thi ma ri nüh amoh kümoh müküna tümluo,

9küpakenühnyunü mari tü eh nyo vünüh rie nü noh ri vü setsaküthsüzhü phraküveh wie; hi nüh mari müküze, ta VÜWA nüh küza,

10 küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Babilon mahvi rürake juküm sevü mpa wie nüh hi nüh nohri vü küzhuru naveh, thi hi nüh eh küphrazhu saju nü nohri sie azhih hala ru le naveh,

11küpakenühnyunü hi nüh nokenüh kürüpeh küveh hi nüh thsüto veh, kümsü nyunü noh kenüh kürüzhe kümhie, noh tüvü küluozhe küsü tsü nti.

12Noh nüh hi ji thi rie nü hi vü kükhuo sa thuoüji, hi nüh noh künatsü naveh.

13Noh nüh hi küphah vü hi nga no veh; mükütüküzü noh nüh noh luoveh aveh vi hi phah thuoüji,

14noh tü hi küüphahra naveh, ta VÜWA nüh küza, thi hi nüh noh müngu satsüle naveh, thi azhie khiekhiela zheja nüh thi akuoküji khiekhiela zheja nüh, jümari aveh vünüh noh vi zhuh le naveh, thi khiekhiela nüh nohri reküzem nüh hi nüh nohri jüla sieru le naveh,

15küpakenühnyunü nohri nüh, “VÜWA nüh hiri kenüh Babilon vü setsaküthsüri vizhu savehthuoh,” ta küüza kenüh,

16David kükajipe rügi vü shupehküveh kajiwa kenüh, thi anyuji hala rhopehküvehri, rekü wa vü nyi müküwa noh wari kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh:

© 2015 Bible Society of India.

17Kükhratsawa VÜWA nüh hakümjie küza veh, hi tü mari vünüh anyuchuwa, kümkhuoji, thi sahna kükho lejamtü nathuoh, thi hi nüh mari tü ampah pri nü mükütsara kümjie samtü na thuoh.

18Hi nüh anyuchuwa, kümkhuoji, thi sanakükho vi mari küka naveh, jüti sanü mari tü azhih vü kajiperi aveh vü saküümzho phakeri satsü naveh, hi nüh mari zhe küja akuoküjiri aveh aza vü kümzü zanyo küsü, küümzhohphake, thi eh shih to küsa, satsü naveh,

19küpakenühnyunü mari tü eh zhü vü mütsake, ta VÜWA nüh küza, hi nüh setsaküthsü eh sieperi mtsatso nüh nohri vü küze, thitü mari tü müküna, ta VÜWA nüh küza.

20Thitü khinyi thuoüji, nohri reteküwari aveh, hi nüh Jerusalem vü nüh Babilon nü küzekümri VÜWA zhü künaluo:

21Kükhratsawa VÜWA Israel Saküüwuowa nüh küüza zhü Ahab Kolaia atsa thi Maaseiah atsa Zedekiah vü, eh nyo akürie vünüh vi nü setsaküthsüzhü phra küveh künyi kenüh hakümjie küza veh. Hi nüh masü tü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar akevü thsem na thuoh, thi nohri notha vünüh ma nüh masü rethem nathuoh.

22Masü makeri nüh Babilon vü küpehri aveh nüh kümzü hama vinü phratena: “Babilon kajiwa nüh anyih vünüh rükümü Zedekiah thi Ahab masü kümjie VÜWA nüh küsam luo,” ta küza naveh,

23küpakenühnyunü masü nüh Israel vü küzhe küüro sakümthuoh kenüh thi masü zhephrura vüvüh sie küüphroküphrie samthuoh, thi hi nüh masü vü azhü mkütsü akürieżhü eh nyo vünüh phrahtem thuoh; hi nüh thsüveh thi apovüwa wie thuoh, ta VÜWA nüh küza.

Shemaia Rhüzhüle

24Shemaia Nehelamwa vü.

25Kükhratsawa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh nüh noh mpa noh nyo vünüh zhüle lasiri vi nü Jerusalem vü küpeh anyiri aveh vü, Maaseiah atsa Zefania levüwa vü, thi anavüri aveh nü tsü taji,

26levüwa Jehoiada müthoh vünüh VÜWA nüh noh vi anavü küsamthuoh, jüti sanü VÜWA zheh vü küürohri peh nü ma mpa nüh zhe taji setsaküthsüri ta sakütseri vi matü rete nü küphetem luo, ti küza.

27Thinü noh tü mokenüh Jeremia Anathoth noh müthoh vünüh setsaküthsüri ta sakütsewa müshüke lo?

28Küpakenühnyunü ma nüh hiri Babilon vü küzetsa taji, “Jüla peh suom nathuoh, tinü azheh sanü jümari vü rholuo, thi aphari sa jü mari vi küpe tsaluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

29Anavüwa Zefania nüh setsaküthsüwa Jeremia nüh küünara vünüh rhüzhüle hama chie.

30Thinü VÜWA zhü tü Jeremia vü ru:

31Reteküwari vü, Shemaia Nehelamwa kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Shemaia tü müküze wie ketünga ma nüh noh setsaküthsüzhü phra nü noh tü akürie küsü alehküüno mthuoh,

32jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Shemaia Nehelamwa thi ma küshukürari kümnomna tsünaveh; ma tü anyi hamari aza vü nyi küsü nga rhoküveh künguwa nyu, thi hi nüh kümhie eh nyuri vü sana saküveh küngurawa nyu, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA sie küwuluo zhü phrakümthuoh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

Jeremia 30

VÜWA nüh Ma Nyiri vü Küphrahzhuri

1Jeremia vü VÜWA zhü küru:

2VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh. Hi nüh noh vü azhü küüza aveh lasipha küsü lovü rhuke luo.

3Hi nüh eh nyi ri Israel thi Judah müngu satsüle na küsa rülori tü tetsethuoh wie thuoh ta VÜWA nüh küza, hi nüh mari sie nü maküzhukürari vü kütsü azhihwa vü sheleru naveh, thi mari nüh jüma mükapeh naveh, ta VÜWA nüh küza.

4VÜWA nüh Israel thi Judah kenüh azhü hamari küza:

5 VÜWA nüh hakümjie küza veh: kükrü jikhi, kümzhoh, thi luovehkürüzi mükünyie jikhi hi nüh künarathuoh.

6Khinyi küna nü noluo, nyimpari tü atsawuo ra naveh ülo? Thinü mokenüh hitü nyimpari aveh tü kre vüri atsaküna kümjie ma keri küzo vü pake vehlo? Mokenüh anyieh aveh tü süzhi tewa thuoh lo?

7O! jüma rülo tü jisheh jükümjie küsa mü nyie; jüma tü Jacob kenüh amüsheküna tsotho küsü; tü ma tü jüma vünüh küloletsü naveh.

8Jüma rülo vü hi nüh ma ku vünüh thsohkhuonyiwa zoshimtü naveh, thi ma küphehri zothuomtü nü anyitheri nüh ma vi asiepe küsawalewa nyuthuoh.

9Thitü mari tü VÜWA mari Saküüwuowa thi hi nüh makeri'a nüh vishutsü na küsawa kajiwa David kütsü sanaveh.

10 Thitü noh kenüh thuoüji mükrü tümluo, eh siepewa Jacob, thi luoveh mzah tümluo, O Israel, ta VÜWA nüh küza; küpakenühnyunü hi nüh kületsuo vünüh külole na küveh kenüh, thi noh tsatori wa tü akü̈si saküveh vünüh külole na

© 2015 Bible Society of India.

küveh kenüh. Jacob tü sheleru nü kürüzi ngu nü zota peh naveh, thi nyi küsü nga ma saküükrüwa nyu thuoh,

11küpakenühnyunü hi nüh noh külole nti noh sietse veh; hi nüh noh, thathari vü saküvorie küze nüh akuoküji jümari tü hi nüh asehkhe sam tü naveh, thitü noh thuoüji hi nüh asehkhe sa kütsüwa nyu. Hi nüh noh tü akete sanü phrasosie naveh, hi nüh noh tü kümnomna mtsü nüh küsawa nyu,

12küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza küveh kenüh: Noh kümsamnawa samkükurathuoh, noh khümawa tü khosheh küm thuoh kenüh.

13Noh kürho tü nyi küsü mga nüh kümsamna na küsa münyie luo, noh kükhüma kenüh anazi münyie luo, noh kenüh saküümhie münyie luo.

14Noh külori aveh tü noh kümamthuoh, mari tü noh kenüh zanyoküsü nga müüshethuoh; küpakenühnyunü hi nüh noh vü tü mükünyongü küsü ake nüh noh tohtsü kümthuoh kenüh, mükünongüra nomküümze vi nü kümnomna tsümthuoh, noh künakhie tü jiküm kenüh, noh kükhiemuori tü müküchierhü ra.

15Noh tü mokenüh noh kümsamna kenüh alievü zie zhu veh lo? Noh küna tü samkükurathuoh, küpakenühnyunü noh künakhie tü jile thi noh kükhiemuo tü müküchierhü rathuo ake nüh, hi nüh noh vü azanyo hamari samthuoh.

16Kükenüh noh kümrhühri tü mürhühriem na thuoh, thi noh mükülori tü mari aveh reviteküwa vü tewa nathuoh; noh prüküviri nüh prüvim naveh, noh retsa küvehri nüh retsanaveh,

17küpakenühnyunü hi nüh noh sazüh tü sakümhietsü le na küvehkenüh, thi noh kümsamnara tü hi nüh sakümhie tsü naveh, ta VÜWA nüh küza, küpakenühnyunü mari nüh noh tü külemieri küsa ta küji kenüh: “Jümatü Zion; nyi küsü nga ma vü luoveh mküthsewa,” ta küsakenüh.

18 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Jacob juhthsüzheh müngu satsüle naveh, thi ma kürho peri vü rüthaküna peh naveh; anyujiwa tü ma zhih rügivü nüh sale naveh, thi kajiwa zhe tü ma küpepe vü sale naveh.

19Jümari vünüh kümnakütsü za reihi runaveh thi loküzhe küsa jikhi ri nga künarana. Hi nüh mari hozake satsünaveh, thi mari tü küzülowa nyu; hi nüh mari tü küchiekürheri satsü naveh, thi mari tü kütazüwanyu.

20Ma tsari tü khanavüri kümjie sanaveh, eh tüvü ma mzawa tü sashu naveh; thi hi nüh mari kümrüri kümnomna tsünaveh;

21Mari kajitsawa tü mari mpa mari kümhieh vünüh sa wie naveh, mari takrüri tü mari aza vünüh ru naveh; hi nüh ma sie shenyiru naveh, thi ma tü hi küütuoh naveh, küpakenühnyunü hi kütuoh küru thawa nüh müshezih na lo? ta VÜWAnüh küza.

22Thi nohri tü eh nyiri sanaveh, thi hi tü nohri Saküüwuowa sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

23Noluo, tsohmrhü küsa VÜWA tü! Rükümtho kuoshuwa thuoh, nyiazamrhü küsü; jüma tü kümsüküsasa tü rügi vü nüh wurie naveh.

24 VÜWA rüküshu kükrükhre tü ma küshelewanyu ma luoveh vü kümshewa müjie küsaju küju nü. Arülo asevü nüh nohri tü jüma thsümshira naveh.

Jeremia 31

Israel Azheh vü Küshele

1Jüma tsotho vü hi tü Israel tharuori aveh Saküüwuowa sanaveh, thi mari tü eh nyiri sanaveh, ta VÜWA nüh küza.

2 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Anyi thawa nüh anyuchuwa nüh rhoraveh ünüh reza vü külozhinyura veh; Israel nüh kümnyie kenüh küphah vü,

3 VÜWA nüh kületsuo vünüh ma vü küngu. Hi nüh küsükürho küümze vi noh kümzeh thuoh; jükenüh hi nüh eh küzhütsa-künyitsa noh vü mükütuo wie.

4Hi nüh noh tü satsa le naveh, thi noh tü sara wie naveh, O mükürü sawa Israel. Noh tü noh sie thokhriza vi le na thuoh, thi loküzhe kütsih vü wa na thuoh.

5Samaria küzhi vü noh tü rhelivirhu shie le na thuoh; thi ma vi tsa lozhe na thuoh,

6küpakenühnyunü ariehuori nüh küji rülo runa Efraim ho vünüh. “Raluo, kürü Zion vü khru ünüh, VÜWA hiri Saküüwuowa vü,” ta ji naveh,

7küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Jacob kenüh alowie nü azah sa kümsie luo thi akuoküjira lehvü kenüh zie kümsie luo; zhüchüluo, küsiake tsüluo, thi “Külole luo, O VÜWA, noh nyiri, Israel kümtori,” ti küza.

8Noluo, hi nüh mari tü zhietü zhih vünüh sieru naveh, thi azhih kületsuotsatsa vünüh küüsehzhuh naveh, mari azavü küüjuri thi jiküji, atsaküsieri thi atsa wuonaküsari nga, ti ariekhuo küji küsü hala sheleru naveh.

9Mari tü krie nü ru naveh, thi küünyi vünüh hi nüh mari küjo shelewa naveh, hi nüh mari tü akutso juhri vü küütse naveh, lekhuji kümsho vü mari tü kümshü wa nyu; küpakenühnyunü hi tü Israel apa küsü sakümthuoh kenüh, Efraim tü eh tsa küwuokhuwa.

10 VÜWA zhü künaluo, O akuoh küjiri, thi kületsuo vü nga; “Thawa nüh Israel saküporie nüh ma nüh sa zhuh lenaveh, thi ma tü nyihzhükühuori küsü nüh nyihnyihriekhuo küsa üta sanaveh,” ti küza,

11küpakenühnyunü VÜWA nüh Jacob thuotsü kümthuoh kenüh, thi ma kenüh ake kükhratsatsa vünüh ma rhesam thuoh.

12Mari tü ru nü Zion kümsie vü nüh azah sa zie naveh, thi mari tü VÜWA kümhie vü nüh wieke naveh, atsuo rügi vü, akhah rügi vü, thi vüjuh rügi vü thi nyihnyihza

© 2015 Bible Society of India.

riekhuo thi mieshümiesa riekhuo vü; mari kürho tü ajuhküzü phari küsü kümhieh sanaveh, thi mari tü piketü kümnomnale nyu thuoh.

13Jüta thuoüji nyimza kürünguri tü akütsih vü nyierakhruo naveh, thi nyimpa rünguori nga thi kükhruo ri nga lozhe naveh. Hi nüh mari külorü tü sa küülozhele naveh, hi nüh mari luoveh sakürüzi tsü naveh, luoveh küna wa mari vü küwie tsü naveh.

14Hi nüh küwale vünüh anavüra kürholi saküütsazhu naveh, thi eh kümhie wa vi nü eh nyiri tü alora naveh, ta VÜWA nüh küza.

Israel vü VÜWA hakümjie noküümze

15 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Rama vü ajikhi küsü küna rathuoh, kürümuo thi riehu shu nü kükrie. Rachel tü ma tsari kenüh krie veh; ma tsari kenüh ma tü luoveh samkürüzira nta, küpakenühnyunü mari tü mükünyie thuoh kenüh

16 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Akükrie vünüh noh jikhi lem luo, thi noh notha vünüh rüthsü müküshu tümluo; küpakenühnyunü noh küüroh kenüh ajisuo küsü pehküveh kenüh, ta VÜWA nüh küza: mari tü mükünongüra zhih vünüh shele ru naveh;

17thuotüvü kenüh noh kenüh küluozhe pehveh, noh tsari tü mari mpa mari kuohji suo vü shele ru naveh, ta VÜWAnüh küza.

18Efraim nüh krie küveh hi nüh küna ra: “Noh nüh hi sosie thuoh, thi hi tü sosie thuoh, hi tü mieshüzah mküsosie küsü kümjie sa. Hi sieru le luo, hi küürum le luo, küpakenühnyunü noh tü VÜWA eh Saküüwuowa küsa kenüh,

19küpakenühnyunü hi nüh süle te küwa ase vünüh hi tü khaphrü ra; thi hi tü sosietsü küm sevü nüh hi nüh eh thüchi khakefe; hi tü zükrüke thuoh, thi hi tü luovehza te wa, küpakenühnyunü eh küviza küzükrüwa vükütse kenüh,” ti küza.

20Efraim tü eh küümze atsa ülo? Ma tü hi nüh nokülo atsa ülo? Hi nüh küzakele ma phra müsü naveh ünüh, hi tü ma müsheke peh huo. Jükenüh hi tü ma kenüh zota müpehra nüh sam; hi tü ma vü noküümze pehtsa wie naveh, ta VÜWA nüh küza.

21Noh kenüh aleh küsari saluo, noh mpa noh tü küjokütsü tovüri saluo; kümhie ta aleri müshenoluo, noh nüh lehkhuji khiemawa vünüh wa nüh. Shüle luo, O mükürüsawa Israel, noh nyujiri vü sühleraluo.

22Küthakele noh tü küpuoküpe tse na lo, O müküzhütsa nyitsa atsa vühwa? küpakenühnyunü VÜWA nüh azhih rügi vü zanyo kürüthe küsüsaküje saküveh thuoh kenüh: nyimpari kümkie tera nyimzari küsü saküjemthuoh.

Kürule vü kenüh VÜWA Nyiri Kütsarhie

23Kuohjira VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh mari müngu saleküm vü mari tü Judah azhih vü thi ma nyujirivü anyuchu hamari

© 2015 Bible Society of India.

küsükeri vile naveh: "VÜWA nüh noh tsiakütsüwa saluo, O künyitsa ape, O kümtse howa,"

24Judah thi ma anyu aveh tü kürü rho naveh, azhuh küürohtsari nga thi mari nyihnyihrisie nü küzhukütseri aveh kürü rho naveh.

25Münoke kütseri hi nüh alosaküra naveh, thi anyojiküturi aveh hi nüh sakürherhotsü naveh.

26Hi nüh jüla nüh süra nü noküze, thinü eh küzeh tü loküm sa.

27A rülori tü tsetsa wiethuoh, hi nüh Israel thi Judah zhehlori vü anyira tsü thi samwa atsü zhuh na küsa arülowa tü tetsetsawiethuoh.

28Hi nüh mari mütajam nti, zoshim nti, vehjam nti, zoriem nti, thi kümsü viru nti mari vü noküveh üta hi nüh mari sale nti thi shiela nti no veh, ta VÜWA nüh küza.

29Jüma rülo vü mari tü: "Avühri nüh rhelivi aküsuo tsathuoh, thi atsara aha tü mükre veh thuoh," ta küza.

30Thitü aveh nga papa kükhiemuo kenüh sü naveh; rhelivi aküsuo kütsari aveh aha tü mükre wie naveh.

31 Hi nüh Israel thi Judah zhehlori sie kütsathuo zhü kürüthe sanaküsa rülori tü tsatsa wiethuoh, ta VÜWA nüh küza.

32Jümatü hi nüh ake nüh Egypt zhih vünüh siezhu küru vü kütsathuo zhü ma pari vü thü sa kümjie küsawa nyu, hi nüh kütsathuohzhü küzokhuowa kümjie küsawa nyu.

33 Thitü jüma rülo vü hi nüh Israel zhehlori sie nü kütsathuohzhüküsa hama thuoüji, hi nüh eh khonyo mari lovü thse naveh, hi nüh mari luoveh lovü hi nüh jüma rhüke naveh; jüti sanüh hi tümari Saküüwuowa sanaveh, thi mari tü eh nyiri sanaveh.

34 "VÜWA thsüluo," ta mari küsü nüh küsü küsosie wa nyu, nyutü küüzaluowa nyu, küpakenühnyunü mari aveh tü küzah vünüh aküji küju hi thsü naveh; hi nüh mari künakhie nojamtü naveh, thi mari kükhiemuo kümsheke le wa nyuthuoh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

35 VÜWA nüh hakümjie küza veh, Thawa nüh arünyi tsü nü arülo vü küüwie lo thi asa thi awutsiri saküjeke nü arüza vü küüwie lo, thawa nüh juhküjiwa küke nü ma küüshüh wa tü akhisa kükhu lo, ma nyi tü VÜWA:

36Mükütüküzü amahnyo saküpeke küsa hamari tü küsuokürho ehtüvü nüh münyie nüh sam nta thuoüji, Israel küshuküra tü akuoküji sana küsa eh tüvü nüh küsuokürholem wie na thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

37 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü atülü anyiehwa tü küte ra thuoüji, thi azhih kükhu vü ajupewa tü phahzura thuoüji, Israel nüh saküm aveh kenüh hi nüh ma küshuküra aveh kulejam naveh, ta VÜWA nüh küza.

38 VÜWA kenüh Hananel khajie vünüh Ajuke kheri küjie anyujiwa salena küsa rülori tü tetsa wie thuoh, ta VÜWA nüh küza.

39Thi küüte küsa kürhieh tü jüma nyiehvü nü kümsho Gareb küzhihoküju wa nü shele Goa vü ru naveh.

40Aküsü kümora anyuo aveh thi awejiri, thi azhuh aveh wa nü Wadi Kidron kütso küju, zhieshu wuovü Rawuh kheri jühke küju. VÜWAvü küümtse naveh. Jümatü piketü müluzhu rathuoh nyutü vijarathuoh.

Jeremia 32

Jeremia nüh Azhuh Küsüküsü

1 Judah kajiwa Zedekiah mahvi arawa VÜWA vünüh Jeremia vü azhü küru, jüma tü Nebukhadnezzar mahvi türatüzeawa.

2Jüma tsotho vü Babilon kajiwa thopahiri tü Jerusalem wu veh, thi setsaküthsüwa Jeremia tü Judah kajiwa ariekühuo zheh lovü rekheke sa veh,

3Judah kajiwa Zedekiah nüh rekhuokem. Zedekiah nüh, “Noh mokenüh setsaküthsüzhü phra taji: VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh anyuji hama vi nü Babilon kajiwa ke vü thsemna thuoh, thi ma nüh jüma vim na thuoh;

4Judah kajiwa Zedekiah tü Khaldeara ke vünüh mürie küwa wa nyuthuoh, ma tü Babilon kajiwa ake vü tsü tsam wie na thuoh, jüti sanü künyito nyito ma sie azhü jüle thi anotha künguto sanü ma mütu na thuoh;

5ma nüh Zedekiah sie Babilon vü tewa nü hi nüh wa ma müjie küno küju nü ma jüla peh na thuoh; ta VÜWA nüh küza; nohri tü Khaldeari sie saluo wie ketünga müchara nüh sa naveh ülo?” ta küza.

6Jeremia nüh, VÜWA zhü tü hi vü ru:

7Noh püza atsa Hanamel noh vü ru na sa veh, thi ma nüh, “Anathoth vü eh zhuh pehküveh wa sü luo, awuhle vü nüh rhesanü küsü wa tü noh zhi wiethuoh,” ti küza.

8Thinü eh zhü Hanamel tü hi vü riehuori nüh huote küveh alo vü VÜWA zhü müzhe nü turu taji hi vü, “Benjamin azhih vü Anathoth vü pehküveh eh zhuhwa süluo, küpakenühnyunü awuleh vünüh kümkara thi kürhe sara tü noh zhi wiethuoh; noh mpa nüh süvi luo,” ti küza. Jüti küza vü jüma tü VÜWA zhüthuo ta küsa hi nüh thsüra.

© 2015 Bible Society of India.

9Jüti sanü hi nüh eh zhü Hanamel vünüh Anathoth vü azhuh wa süra, thi hi nüh amewa tü rakasa, türatürü küte nü na vübtsü.

10Phrazhu küsawa hi nüh tsüke thi tsükiem nü apovüwa vi, jü ti sanü amewa tü küto nü tsüm.

11Jüti sanü hi nüh süküm küüroh tsükieküm wa awuleh vünüh kürathuoh zhü saküsawa thi lasi saküsawa vi,

12thi hi nüh povü küüroh wa tü eh zhü Hanamel; aküsü küroh sakütsü kütsüke povü küsari, thi ariekühuori alovü shupehküveh Judahri aveh tüvü nüh Mahseia atsa Neia atsa Barukh vü tsüm.

13Ma türi vünüh hi nüh Barukh vü azhüzho tsü taji,

14Kükhratsawa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Povü küüroh hamari, tsükie povü küroh süküm nga thi müküsate hama nga ti atsotho hothake sa na küsa kenüh vi nü zhikütü lovü thsesaluo.

15Küpakenühnyunü akuoküjira VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küüza kenüh: Azhehri, azhuhri, thi rhelivizhuhri tü azhih hala nüh sülehu na küveh kenüh.

Jeremia kükhuo

16Süküm povü küürohri hi nüh Neria atsa Barukh vü tsüküm sevü VÜWA vü kükhuo sataji:

17O VÜWA Saküüwuowa! Atülü thi azhih, noh kükhra aküji thi noh piethsuo küüze vünüh küsawa tü noh nüh! Noh kenüh zanyoküsü nga kükhole nyu

18Noh tü mükükhaphrükhale küümze awule anyienyievü kütsatsati, thitü mari sevü nüh ma tsara thüchi vü avühra künakhie thuotsü leleti, O küji thi kümzho Saküüwuowa ma nyo tü akuoküjira VÜWA lie,

19noh küzhüphie jisheh thi küüroh nga müzho; ma notha tü anyi ra lekhuji aveh vü ko nü noveh, mari lehkhuji aveh müzhe nü thi mari nüh küüroh aviri müzhe nü ajisuo tsü.

20Noh nüh Egypt zhih vü athsoshiri thi aküngori kütsa, thi nosü küju nga Israel vü thi anyi aveh vü kütsa veh, thi noh mpa nüh anyo küsü sanü mükütuo nüh nosü küju nga tse veh.

21Noh nüh noh nyi Israelri Egypt zhih vünüh athsoshiri thi aküngori vi nü, thi ake kükhra, thi apie thsuoküze nü, thi küümzhohphake vünüh sieru;

22thi noh nüh azhih hama ma lanyiri vü tsü nta küüshie wa, tünüjuh thi awejuh liküveh azhihwa vi mari tsü;

© 2015 Bible Society of India.

23thi mari tü ta nü jüma mükate. Thitü mari tü noh jikhi müküna nyutü noh khonyo mümzhe; noh nüh sa üta azhükütsü aveh, mari tü zanyoküsü nga müsa. Jükenüh noh nüh kümsü hamari aveh hiri vü küüru samthuoh.

24Noluo, anyujiwa vi nta ma vü aküwuri tse thuoh, thi anyujiwa tü anyuchuwa, kümtuwa tü mari sie saluo küveh Khaldeara ke vü tsüm thuoh. Noh mpa nüh küngula, noh nüh mowa küza nüh jüma tü samthuoh.

25Thitü, noh tü, O VÜWA Saküüwuowa nüh hi vü, "Ame vi azhuh wa sü nü apovü vi luo," ta küza. Ma mpa nüh anyujiwa tü Khaldeara ke vü thsemthuoh wie ketünga.

26VÜWA zhü tü Jeremia vü ru taji:

27Noluo, hi tü VÜWA, anyiri kürho aveh Saküüwuowa mowa eh kenüh kho veh lo?

28 Jükenüh, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh anyuji hamasü Khaldeara ke vü thi Babilon Kajiwa Nebukhadnezzar ake vü thsem nti sa vehthuoh, thi ma nüh jüma tü vi wie na thuoh.

29Anyuji hama sie saluo küveh Khaldeari tü ru nü anyih zhuke taji tsom naveh, azheh aluomuo khiema vünüh Baal vü kükhurü sa thi nyiaza küpari vü kükhurü küshoke nü eh rü sakümtho,

30küpakenühnyunü Israel thi Judah nyiri tü zanyo küpa küsa nyunü mari kürünguo vünüh eh notha vü kümsü sakütse wie; Israel nyiri tü zanyo küpa küsa nyie nü mari ake nüh küsa ri vi eh rü saküshu, ta VÜWA nüh küza.

31Anyuji hama nüh eh rüküshu thi eh rükümtho saküüluo tü ma küsate vünüh nosü küju wie, jüti sanü eh notha küngu vünüh viküja nta sa küveh wiethuoh,

32küpakenühnyunü Israel nyiri thi Judah nyiri nüh kümsü küsa kenüh wie, mari nga, mari kajiri thi mari küjiri, mari navüri thi mari setsaküthsüri, Judah satsari thi Jerusalem vü arhie ri aveh khe wie.

33Mari tü hi vü mari nyieh müküprüke nüh kümse küprükem thuoh; hi nüh mari sosie huoru wie ketünga mari tü küüna wa nyu thi saküümsho küvi wa nyu.

34 Mari nüh mari kükre vi azheh eh nyo saküvehwa vü sakesanü jüma sakümnem thuoh.

35 Hi nüh mari vü azhü mütsü wie ketünga, nyutü akükre hama müsaji mümhie ta sanü Judah saküükhiemuo eh müshe lovü müturu ketünga mari nüh Molek vü ma tsa nyimpari thi nyimzari vi khurü nta Hinnom atsa anyuo vü Baal azhie kümsieri sake.

Küluozhe Küphrahzhuzhü

© 2015 Bible Society of India.

36Khinyi jükenüh VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh küza veh, anyuji hamawa kenüh noh nüh, “Jümatü Babilon Kajiwa ke vü anyuchuwa vünüh, kümkhuoji vünüh thi sahnakükho vünüh thsemthuoh,” ta küza.

37Noluo, hi nüh eh rüküshu vünüh thi eh rükümtho vü nüh thi ehlo mküzhe aküji vünüh mari zhejaküm azhih aveh vünüh hi nüh mari sazhuh na thuoh; hi nüh mari sie azhih hala ru le naveh, thi hi nüh mari kütote vünüh saküüpeh naveh.

38Mari tü eh nyiri sanaveh, thi hi tü mari apa sanaveh.

39Hi nüh mari tü luoveh küsü thi lehkhuji küsü küüsanü tsotho aveh hi küükrü naveh, makeri’a nüh nga thi ma seri vü ma tsari kenüh nga ti kümhie satsü naveh.

40Hi nüh mari sie nü küsükürho kütsathuozhü küsü sasanaveh, mari vü kümhie küsa vünüh asevü kütsekelewa nyuthuoh; thi mari luoveh lovü eh kükrü thsemtü naveh, jüüta thuoüji mari tü hi vünüh kürele teküwa nyuthuoh.

41Hi nüh mari vü kümhie küsa nyierakhruo naveh, thi hi nüh eh luoveh aveh thi eh kürholi aveh vi nü zhütsa nyitsa taji azhih hala mari shie naveh,

42küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh anyi hamari atüvü kümsü aküji aveh vi küru üta, hi nüh mari vü amüngu kümhie aveh, hi nüh khinyi küphrahzhu kümjie viru naveh,

43Nohri nüh küüzo jamthuoh anyiri, nyutü samwa nüh rhom veh thuoh; Khaldeara ke vü tsümthuoh ta küza küveh azhih hama azhuhri tü sünaveh.

44Azhuhri tü ame nüh sü naveh, thi saküsari tü Benjamin azhih vü, Jerusalem azhie aveh vü Judah nyujiri vü, küzhiho nyujiri vü, Shefela azhih vü nga, thi Negeb azhih vü nga kütsüke thi kütsükie thi apovü vi kheh naveh; küpakenühnyunü hi nüh mari müngu satsüle na küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

Jeremia 33

Küluozhe Küphrahzhuzhü Küpale

1Jeremia nüh riehuo kühuora pelovü peh wie küveh vü VÜWA zhü akünyia wa mavü ru:

2VÜWA azhü küsawa, thi jüma atso sazhu kütsüwa ma nyo tü VÜWA:

3Hi ji luo hi nüh hu naveh ünüh, thi hi nüh zanyo aküji thi küthi küsa nohri nüh müjie küthsüsa vi nohri vü küza naveh ünüh,

4küpakenühnyunü VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, anyuji hama zhelori thi Judah kajira zhelori küwuri thi anyuchuwa atüvü kütote sa nta zophuo kümri;

© 2015 Bible Society of India.

5Mari tü khaldiri saluo nta tsethuoh thi eh rüküshu vünüh fetheküsara kümo nüh küüpro nta tsethuoh, küpakenühnyunü hi nüh anyuji hama vünüh mari kümsüküsa aveh kenüh eh nyieh viküthim.

6Halie, hi nüh jüma vü sazükümhie viru na sa veh thuoh; hi nüh mari sakümhietsü naveh thi kütsarhie küwale thi luoveh kürüzi tsüna.

7Hi nüh Judah thi Israel müngu satsüle naveh, thi atükhu vü kümjie mari satsü le naveh.

8Mari nüh hi vü khiemuo nü nakhie küm aveh vünüh hi nüh mari kümtsem tü naveh, thi hi nüh mari kükhiemuo künakhi aveh thi hi sieküüproluo aveh nojatsü naveh.

9Thi anyuji hamatü hi vü loküzhe anyo küsü sa naveh, azhih vü akuoh küjiri aveh tüvü, hi nüh makeri'a nüh kümhie küsa aveh küna küsari atüvü küsiake thi kütholathovü küsü sanaveh; mari tü hi nüh jüma kenüh kümhie aveh thi kütsarhienyurhie to kütsü aveh kenüh krü thi khekheta küshüh naveh.

10VÜWA nüh hakümjie küza veh: Azhie noh nüh küüza hamatü, "Anyiri nyutü samwa nga mürho nüh kürütso," Judah nyujiri thi Jerusalem alera jaküüzokümri, nyiri thi samwa nga münyie nüh küsari tü küsükeri,

11 külozhe khu jikhi thi aloküwie jikhi kümnyutepawa jikhi thi kümnyutevü jikhi, azah küsara jikhi ti künara naveh, mari nüh VÜWA zheh vi kümnakütsü kükhurü viküru vü: Kükhratsawa VÜWA vü kümnatsüluo, küpakenühnyunü VÜWA tü kümhie kenüh, ma mükükhaphrükhale kümüze küsuokürho küpeh kenüh, ti küza! küpakenühnyunü apokhu vü üta hi nüh azhihwa müngu satsü le na küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

12Kükhratsawa VÜWA nüh hakümjie küza veh: anyiri nyutü samwa nga münyie nüh jakümsü küm azhih hama vü, ma anyu aveh vü nyihzhü kühuori kenüh kümrhuope mari nyihnyih kümnyiepe pehlenathuo.

13Aho nyijisuo nyujiri vü, Shefela vü, Negeb vü, Benjamin azhih vü, Jerusalem azhih kümhieleri vü, Judah nyujiri vü mari küürühwa ake kükhu vünüh küürule sanaveh, ta VÜWA nüh küza.

14 Israel zhehlori thi Judah zhehlori vü küphrahzhuzhü saküsawa tü hi nüh saju na küsa rülori tü tetsetsa thuoh, ta VÜWA nüh küza.

15Jüma rülo vü thi jüma tsotho vü künyitsa Tsuona küsü David kewnüh küshizhu hi nüh satsü naveh; thi azhih wa vü ma nüh kümsho thi künyitsa tsünaveh.

16Jüma rülo vü Judah tü külole naveh thi Jerusalem tü kütote vünüh rho naveh. Thi jüma anyo tü hama vünüh ji naveh: "VÜWA tü hiri künyitsawa," ta ji naveh,

17 küpakenühnyunü VÜWA nüh ha kümjie küza veh: Israel zhehkükajipe rügi vü anyiri shupeh na küsa David tü piketü mükünyie küsa wa nyu,

© 2015 Bible Society of India.

18 kütso kükhurüri, atha kükhurü tsü na küsa, thi tsotho aveh vü küsahthuo sana küsa levira navü küsa piketü nyi küsü nga mükünyie küsawa nyu.

19 VÜWA zhü Jeremia vü ru:

20 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü nohri anyi wuori nüh hi nüh noh ri sie arülo vü thi arüza vü kütsathuozhü saküsa wa zokhuom thuoüji arülowa thi arüza wa tü ma tsotho chieke küsa vü mürura thuoh,

21jüta thuoüji hi nüh eh siepewa David sie kütsathuozhü saküsawa tü zokhuom na thuoh, jüta thuoüji ma kükajipe vü kükaji naküsa atsa nyimpari küpehwa nyu thuoh, thi eh kütsathuohzhü eh nasa Leviri sie saküsa wa nga küpehwa nyuthuoh.

22Atülü vü akuoh küjiri müküürü rhüra üta thi ajuhküji vü ashünyiri tü müküüto rhüra üta hi nüh eh siepewa David tsatori thi hi vü anasa küsa Leviri saküzhi naveh.

23 VÜWA zhü Jeremia vü ru

24Anyi hamari nüh mota küza veh ünüh noh mümshe nono ülo, mari nüh, "VÜWA nüh kürüka tharuo künyi ma nüh kulejamthuoh," ta küza veh, thi hakümjie mari tü eh nyiri tü akuoküji küsü ta küsa müchiethuoh ülo?

25 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü hi nüh arülo vü thi arüza vü eh kütsathuo zhüwa thi atülü vü thi azhih vü eh zhükhori müsa zhura nüh sam thuoüji,

26hi nüh Jacob thi eh siepewa David tsatori kulejam nü Abraham, Isaac thi Jacob tsatori anyieh vü takrü küüsa mürüka nüh sam naveh ülo. Küpakenühnyunü hi nüh mari müngu satsüle taji mari vü külo na pehle na kü veh kenüh.

Jeremia 34

Zedekiah kenüh Zhüle

1 Babilon kajiwa Nebukhadnezzar thi ma thopahiri aveh thi azhih vü kajiperi aveh thi ma kükhu vü küpeh aveh nüh Jerusalem thi ma nyujiri aveh sie saluo küveh vü, VÜWA vünüh Jeremia vü azhü hama ru:

2VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Judah kajiwa Zedekiah vü wa nü küza luo: VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh anyuji hama vi Babilon kajiwa ake vü thsem nathuoh, thi ma anyih vi nü tsom na thuoh,

3Thi noh wienga ma ke vünüh küterawa nyu nü noh revehm wie nü ma ke vü thsem naveh; noh tü Babilon kajiwa sie anotha thi atso künguto luo sanaveh; thi noh tü Babilon vü wa naveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Tü VÜWA zhü künaluo, O Judah kajiwa Zedekiah! VÜWA nüh noh kenüh hakümjie küza veh: Noh tü anyuchuwa vünüh küsüwa nyu;

5noh tü luoveh kürüzi vünüh sü naveh. Noh lanyiri thi kajiri noh tüvü rhokürüri kenüh küüngukümie kütso üta mari nüh noh kenüh küüngu kümie tso nü rümuo taji, "He, VÜWA tü," ta sanaveh. Küpakenühnyunü hi nüh küza kümthuoh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

6Thinü setsaküthsüwa Jeremia nüh azhü hamari aveh Jerusalem vünüh Judah kajiwa Zedekiah vü küza,

7Babilon kajiwa nüh Jerusalem thi Judah nyuji kükhe küsa Lakhish thi Azeka ti siesaluo, küpakenühnyunü hamari tü Judah nyuji shieku sanü kükhe küsari kenüh.

Tükhara Kürieriekhri

8Kajiwa Zedekiah nüh Jerusalem nyiri aveh sie kütsathuozhü küsü sanü mari küphrazhu küzhüchü küsa ase vü nüh Jeremia vü VÜWA zhü küru,

9aveh wie nga mari Ibrira tükhari, nyimpa nga nyimza nga küshum luo, jüta küsa vünüh nyi küsü nga Judea küpari vi atükha vü müsanüh sana küvehthuoh kenüh.

10Thi nüh mari aveh nga, aküjiri aveh, thi anyiri aveh kütsathuozhü küsa lovü küturi aveh thuoüji mari tükhari nyimpari nga nyimzari nga küüshu nathuoh ti sa, jüta küsa vünüh mari tü atükha müsale nüh sana küveh thuoh kenüh; mari tü azhü küna nü küshu khehm.

11Thitü asevü thuoüji mari tü kürele na kheh nü mari nüh küze kümri tükha nyimpari nga nyimzari nga vishuletewa kheh, thi atükha kükhu vü sieteru le.

12VÜWA vünüh Jeremia vü ma zhü küru:

13VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza: Hi nüh noh lanyiri tü Egypt zhih vü tükha küsa zheh vü nüh siezhu küru vü hi mpa nüh mari sie kütsathuozhü küsü sataji,

14 "Mahvi türü kürüzhu nohri nyi küsüsü wie nga Ebriri nohri vü zhu nü mahvi türo nohri kütsü satekürüri küshumünji mümhie," ti küza. Thitü noh lanyiri tü eh zhümküna nyutü mari khüna hi vü mükümrheke.

15Nohri wie nga münüthe luovehkhaphrü nü eh notha vü mowa nü mühie nüh sataji küsü nüh küsü vü kürüzi küngura küphratezhü zhüchüh taji eh nyo vünüh küji azhewa eh tüvü nüh kütsathuo zhü küsü sasa;

16thitü kümngu üta müzhe taji nohri nüh küze kümri tükha nyimpari nga thi nyimzari nga vile nü eh nyo mari sie sheleru nü nohri nüh mari sie sheleru nü tükha kükhu vü thsem le thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

17Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Nohri nüh noh zhephru thi noh jüri vü satsü nü jaküze taji eh zhü müvi nüh sakümthuoh kenüh hi nüh jaküüze küsü satsü naveh, jüma thuoüji, anyuchuwa vü, sahna kükho vü thi kümkhuoji vü küze naveh. Hi nüh nohri tü azhih vü kajipe aveh vü küümzhoh phakem naveh.

18Thi eh kütsathuozhü küphrüri thi mari nüh eh tüvü nüh kütsathuozhü saküsa rühleri kümzheri thuoüji mari nüh mieshüzah kütethuo künyi sanü jümasü azhie vü tseküwa kümjie satsü naveh:

19Judah küjiri, Jerusalem küjiri, kütsüküünari, anavüri, thi azhih jüla anyiri aveh thari nüh mieshüzah tethuoküsa künyi azhie lovü tsewa nüh,

20jümari thuoüji mari mükünongüri thi mari kürho phaküvehri vü tsüm naveh. Mari kümotü amürhü vü amüwari thi azhih vü samwara shie küsam naveh.

21Thi Judah kajiwa Zedekiah thi ma küjiri thuoüji hi nüh mari mükünongüri thi mari kürholi phakütseri vü tsüm naveh, Nohri vünüh viteküwa Babilon kajiwa nyilari vü tsüm naveh.

22Hi nüh azhütsüm na sa vehthuoh, hi nüh anyuji hala mari sieru le naveh; mari nüh jüma sie saluo nü vitewa naveh, thi tsom naveh. Judah anyu thuoüji mükürhie nüh hi nüh jaküüzom naveh, ta VÜWA nüh küza.

Jeremia 35

Jeremia thi Rekhabri

1 Josiah atsa Judah kajiwa Jehoiakim rülo vü VÜWA zhü Jeremia vü küru

2Rekhabri azheh vü wa nü mari vü küza taji VÜWA zheh awiepa küsü vü sieru luo; thi akhah vi mari tsü küüzhu luo.

3Jükenüh hi nüh Habazzinia azhü Jeremia atsa Jaazania thi ma nüri, thi ma tsari aveh thi Rekhabra zhehlori aveh sietewa.

4Hi nüh mari tü Saküüwuowa anyi Igdalia atsa Hanan atsara wiepa VÜWA zheh vü sieru, jüma tü aküjira wiepa kütuoh vü, Shallum atsa Maaseiah, akhepie kühuowa vü sie ru

5Jüti sanü hi nüh Rekhabra atü vü ake akhah küpro thi ahuo ti sanü mari vü, “Zhu luo,” ti küza.

6Thitü mari nüh, “Hiri nü akhah küzhuwa nyu, küpakenühnyunü hiri anyi Rekhab atsa Jonadab nüh hiri vü azhü tsü taji, ‘Nohri tü piketü akhah küzhuwa nyu, nohri thi noh tsari nga;

7nyutü nohri tü azheh küsü wie nga müsa ra, nyutü mahtsü müzhuhra; nyutü rhelivi müshiera, nyutü küsü wie nga müpeh tüm, tü noh rülori aveh

© 2015 Bible Society of India.

ajuhthsüzheh lovü rho luo, jüta küsa vünüh nohri nüh rhoküveh azhih vünüh arülo hozake rhora na küveh kenüh,' ti küza.

8Hiri anyi Rekhab atsa Jonadab nüh hiri vü azhühkho kütsü, hiri kürho ajü hiri nga hiri vüvühri nga, hiri tsari nga hiri tsavühri nga akhah küsanga müzu tüm üta küsa hiri tü künam thuoh,

9thitü rho na küsa kenüh azheh müsa tümluo. Hiri tü rheluvizhuh nga, azhuhtsa nga thi atsü nga münyie;

10thitü hiri tü juhthsüzheh lovü rho nü hiri anyi Jonadab nüh hiri vü azhü kütsü küna thi aveh sa kheh.

11Thitü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh shuhru nü azhihwa sie küsaluo vü hiri nüh, 'Raluo, hiri Khaldeara thopahiri thi Aramera thopahiri kükrü kenüh Jerusalem vü tewa ünüh,' ti küza. Jükenüh hiri tü Jerusalem vü rho veh," ti küza.

12Thi nüh VÜWA zhü tü Jeremia vü ru:

13Kükhratsawa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza: Wa nü Judah nyiri thi Jerusalem vü arhieri vü küza luo, Nohri tü eh zhü küünawa nyu ülo? ta VÜWA nüh küza veh.

14Rekhab atsa Jonadab nüh ma küshukürari vü akhah küsü nga müzhu tüm üta azhü kütsüwa: viwa ra tsa; thi mari tü nosü küju nga müzhu wie, küpakenühnyunü mari nüh mari anyi nüh azhü kütsü küvi kenüh. Thitü hi nüh nohri vü küza küpehwuoh vü eh zhü müvi nta.

15Hi nüh mükütuo nüh eh siepe setsaküthsüri aveh nohri vü küze taji, "Nohri nyi küsüsü nga nohri kümsü lehkhuji vünüh sühle nü nohri nüh mari saküveh nyiazara se nyi müwa tüm, jüta thuoüji nohri tü hi nüh nohri vü thi noh nyiri kütsüwa zhih vü rho naveh," ti küza. Thitü nohri nüh nohri küna mükümrheke nyutü eh zhü müvi nüh sam.

16Rekhab atsa Jonadab küshukürari tü mari anyi nüh azhükütsü viwara, thitü anyi hamari nü eh zhü müvi.

17Jükenüh, VÜWA, akuoküjira Saküüwuowa, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Judah vü thi Jerusalem vü arhieri aveh vü hi nüh mari vü phrahte zhu küsa sahnakükho aveh viru naveh; küpakenühnyunü hi nüh mari vü küza thuoh tü mari nüh müküna kenüh, hi nüh mari jithuoh tü mari nüh mükühu.

18Thitü Rekhabra zhelori vü thuoüji Jeremia nüh: Kükhratsawa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri nüh nohri anyi Jonadab nüh azhüküsü küvi kenüh, thi ma nüh küsosiezhüri aveh kümzhera kenüh, thi ma nüh azhükütsü aveh küsathuoh a kenüh,

19akuoküjira VÜWA hakümjie küza veh: Rekhab atsa Jonadab küshurawa tü tsotho aveh eh tüvü tsie na küsa küzülo wa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

Jeremia 36

Kükhurüzheh vünüh Barukh nüh külulasiwa küchie

1 Josiah atsa Judah kajiwa Jehoiakim mahvi müzü wa vü azhü hama VÜWA vünüh
Jeremia vü ru:

2Külulasi küsü vi nü hi nüh Israel vü thi Judah vü thi akuoküjiri aveh vü hi nüh
noh vü azhü küzaküru aveh, noh vü küüza rülo vünüh, Josiah rülo vünüh nosü
küju rhü luo.

3Judah zhehlori tü hi nüh mari vü sahnakükho aveh sa nta küsa künara nü mari
aveh nga mari kümsü lehkhujiri vünüh sühlera na tünüh, jüti sanü hi nüh mari
künakhie thi mari kükhiemuo nojara mühie veh.

4Jüti küsa vü Jeremia tü Neria atsa Barukh ji, thi Barukh nüh külulasi küsü
vünüh VÜWA nüh Jeremia vü küüza azhüri aveh rhü kheh,

5Thi Jeremia nüh Barukh vü azah tsü nü, "Hi tü VÜWA zheh lovü tu na küsa khem
thuoh;

6jükenüh noh mpa nüh waluo, thi assa küsa rülo vü anyiri nüh küünara
vünüh VÜWA zheh lovü nüh VÜWA zhüri noh nüh hi vünüh chie küürhüri külulasi
wa vünüh chiezhutsüluo. Noh nüh jümari tü Judah nyiri aveh mari anyu vü nüh
küruri aveh vü nga mari nüh küünara vünüh chietsüluo.

7Jüta küsa vünüh ma kükhuori tü VÜWA vü ru mühie veh, jüti sanü mari aveh nga
mari kümsü lehkhujiri vünüh sühle mühieveh, küpakenühnyunü VÜWA nüh ma
nyiri vü arüküshu thi arükümtho küphrahzhu tü jisheh küm kenüh," ti küza.

8Thi nüh Neria atsa Barukh tü VÜWA zheh lovü nüh VÜWA zhüri külulasi wa
vünüh chiezhutsü üta setsaküthsüwa Jeremia nüh ma vü azah kütsü aveh sa
kheh.

9Josiah atsa Judah kajiwa, asa tüguawa vü Jerusalem nyiri aveh thi Judah anyu
vünüh Jerusalem vü küru nyiri aveh tü VÜWA tüvü assa zhüchüh.

10Jüti küsa vü anyiri aveh künara vünüh Shafan atsa akürhüwa Gemaria
wiepa, VÜWA zheh lovü nüh, jüma tü arügivü küshothuowa, VÜWA zheh kürüthe
kheri lovü kütu vünüh Barukh nüh Jeremia zhüri külulasi vünüh chietsü.

Küjiri vü külulasi wa Chiekütsü

11Shafan azhü Gemaria atsa Mikaiah nüh külulasi wa vünüh VÜWA zhü aveh
küünara vü,

12ma tü kajiwa zheh vü, akürhüwa wiepa vü wa, thinü aküjiri avehvh jüla
shupehla: Elishama kürhüwa, Shemaia atsa Delaia, akhbor atsa Elnathan, Shafan
atsa Gemaria, Hanania atsa Zedekiah, thi aküjiri aveh ti shupeh la.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi Mikaiah tü ma nüh küünara azhüri aveh vi mari vü küza kheh, Barukh nüh anyiri nüh küünara vünüh külulasi wa küchie vü.

14Thi nüh aküjiri aveh nüh Barukh vü küza nta Jehudi, Nethaniah atsa, Shelemia atsa, Kushi atsa küze nü, “Noh nüh anyiri nüh küünara vünüh küchie külulasi wa vi nüh ru luo,” ti küza. Jüti küza vü Neriah atsa Barukh nüh külulasi wa ma ke vü küjeke nü mari vüru.

15Jüti küsa vü mari nüh ma vü, “Shupeh nü hiri vü jüma chietsüluo,” ti küza. Jükenüh Barukh nüh mari vü jüma chietsü.

16Mari nüh azhü aveh küünara vü, mari tü küsü nüh küsü vü kürele nü küfükülo taji Barukh vü, “Hiri tü azhü hamari aveh kajiwa vü müküzatsaji mümhie wiethuoh,” ti sa.

17Thi nüh mari nüh Barukh vü, “Hiri vü küza luo, noh mokümjie azhü hamari aveh rhüra nüh, jüma tü ma nü küüza vünüh ülo?” ti küna.

18Barukh nüh mari vü, “Azhü hamari aveh ma nüh hi vü küüzazhükhe thi hi nüh külulasi wa rügi vü lasiju nüh zhü ke,” ti rületsü.

19Jüti küsa vü aküjiri nüh küthim luo, thi nosü khielapehveh ünüh nyi küsü nga müküthsü tümluo, ti küza.

Kajiwa nüh külulasi wa Tsoküm

20Külulasi wa Elishah ma akürhüwa wiepa vü sam nü mari tü kajiwa shihzheh vü wa nü kajiwa vü azhü aveh azhüke tsü khah.

21Thinü kajiwa nüh külulasi wa vi üti Jehudi küze nü ma nüh Elishama kürhüwa wiepa vünüh viru nü Jehudi nüh kajiwa vü thi ma kütuoh vü tsieküveh aküjiri aveh vü jüma chietsü.

22Jüta küsa vü kajiwa tü ma küsosa zhelovü shupe veh, jüma tsothovü asa tohuwa, thi ma tüvü nyitsoku lovü, anyih ju pehveh.

23Jehudi nüh küüsho küche müzü chie veh ünü kajiwa nüh ma nyuju vi nü rhekhrim taji anyih vü nyitsoku lovü vehjakem nü jülovü tüküveh külulasi wa tü anyih vünüh müjie tsoküürakheh nüh jüma lovü tüwie.

24Tü kajiwa luo nyutü azhü hamari aveh küüna ma sieperi nyi küsüsü nga saluo müküfükülo, nyutü mari tü thsünyawa müzokhri.

25Elnathan, Delaia thi Gemaria nüh külulasi wa mütso tüm üta wurie wie ketünga ma tü müküna.

26Thi kajiwa nüh kajiwa atsa Jerahmeel, Azriel atsa Seraia thi Abdeel atsa Shelemia vü azhütsü nü akürhüwa Barukh thi setsaküthsüwa Jeremia re üti sa. Thitü VÜWA nüh mari viküthim.

Jeremia nüh külulasi Küpa kürhüle

© 2015 Bible Society of India.

27Jeremia nüh küza nü Barukh nüh kürhü azhü külulasi wa kajiwa nüh tsoküm sevü, VÜWA zhü tü Jeremia vü ru nü:

28Külulasi küpa vile nü atükhuwa, Judah kajiwa Jehoiakim nüh tsoküm wa lovü kürhü kümjie azhü apokhuwa aveh rhü kheh le luo.

29Thi Judah kajiwa Jehoiakim kenüh thuoüji noh nüh: VÜWA nüh hakümjie küza veh, Noh nüh tso nta külulasi hama tsomthuoh, noh nüh, noh tü mokenüh jüma lovü jükümjie rhü nü Babilon kajiwa nüh ru azhih hama küüzorie nti sa veh lo, thi jümawa vünüh sieküüpporie thi samwari küüzothe nti saveh lo?

30Jükenüh Judah kajiwa Jehoiakim kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Ma tü ma vünüh küshuküra shuru nü David kükajipe rügi vü peh na küsa nyi küsü nga künguwa nyu, thi ma kümo tü arülo vü arünyi küsa vü khajakem naveh thi arüza vü thuoüji ajuh vü khajakem naveh.

31Thi mari künakhie kenüh hi nüh ma thi ma tsatori thi ma sieperi kümnomna tsünaveh; hi nüh mari vü, Jerusalem vü arhieri vü, thi Judah nyiri vü kümsü aveh hi nüh phrake kütsü aveh mari vü küüru naveh, thi tü mari tü küüna wa nyu.

32Jüti küsa vü Jeremia nüh külulasi küpa vile nü akürhüwa Barukh, Neria atsa, mavü Jeremia nüh küüzazhü, Judah kajiwa Jehoiakim nüh tsoküm külulasi wa azhüri, aveh rhü kheh; jümari vü azhü jüküthse nga thsephe le.

Jeremia 37

Zedekiah nüh Jeremia vü küzhieke

1 Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh Judah zheh vü saküükajiwa Josiah atsa Zedekiah tü Jehoiakim atsa Konia müthoh vünüh turu sa.

2Thitü VÜWA zhü setsaküthsüwa Jeremia vünüh küphrawa tü ma nga, ma sieperi nga nyutü azhih jüla nyiri küsü nga müvi.

3Kajiwa Zedekiah nüh Shelemia atsa Jehukal thi Maaseiah atsa Zefania ti setsaküthsüwa Jeremia vü küze nü, “Münathetü hiri kenüh VÜWA hiri Saküüwuowa vü kükhuo sa tüluo,” ti küza.

4Khinyi wie nga Jeremia tü anyiri azavü küwa küru sa wie, küpakenühnyunü ma tü küsizheh lovü müjie küthse kenüh.

5Jüti sa küvehvü Faroah nyilari tü Egypt vünüh tsezhuru; thinü Jerusalem zheküveh Khaldeari tü mari zhüku künara ünü mari tü Jerusalem vünüh küpale tewa.

6Jüti küsa vü VÜWA zhü tü ru taji:

© 2015 Bible Society of India.

7VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi vü küze nü hi küna üta küsa nohsü küüze Judah kajiwa vü küza luo. Nohri kükra nta tsezhuküwa Faroah nyilari tü ma mpa zhih Egypt vü shele teru nta sa veh thuoh.

8Thi Khaldeari nüh sheleru nü anyuji hama sie saluo naveh; mari nü jüma tü vitewa nü tsom naveh.

9VÜWA nüh hakümjie küza veh: Nohri mapa nüh nohri müra taji, "Khaldeari tü hiri vünüh tewatsa wie naveh," ti müküza tüm, küpakenühnyunü mari tü teküwa wa nyu.

10Mükütüküzü nohri nüh nohri sie saluo küveh Khaldeari nyilari aveh cham wie ketünga, thi mari juhthsüzheh vü kümsamnari müpa nüh peh wie ketünga mari nüh süra nü anyih vi taji anyuji hama tsom naveh.

Jeremia ke vü Aküsi sakümü

11Faroah nyilari kütse kenüh Khaldeari nyilari tü Jerusalem vünüh teküwa vü,

12Jeremia tü anyiri aza vü nüh ma zhehzhuh vi nti Jerusalem vünüh Benjamin azhih vü tewa.

13Ma tü Benjamin kheri vü peveh ünü, kheri kühuowa küsü Hanania azhü Shelemia atsa Irija ta küjiwa nüh setsaküthsüwa Jeremia re taji, "Noh tü Khaldeari vü sieporie vehthuoh," ti küza.

14Thinü Jeremia nüh, "Jü akürie, hi tü Khaldeari vü sie mporie," ti rületsü. Thitü Irija tü müküna nti sanü Jeremia re aküjiri vü ru.

15Aküjiri tü Jeremia vü mari luoveh tso nü ma fe taji ma vi akürhüwa Jonathan zheh lovü aküsi küsam küpakenühnyunü jüma tü küsizheh küsü küsa kenüh.

16Hakümjie vünüh Jeremia tü ajehku zhehlo vü thsem nü jüma rülo hothake pehtewa.

17Thinü kajiwa Zedekiah nüh Anyiri küze nü ma küüsie. Kajiwa nüh ma zheh vünüh küzge vünüh ma küna taji, "VÜWA vünüh azhü wuori pehveh ülo?" ti küna. Jeremia nüh, "Pehveh," ti küza. Thi nüh ma nüh, "Noh tü Babilon kajiwa ke vü thsem na thuoh," ti küza.

18Jeremia nga kajiwa Zedekiah vü, hi tü noh vü nyutü noh sieperi vü nyutü anyi hamari vü müküleh mowa sam lo, noh tü hi vi nü küsizheh lovü thsem lo?

19Noh setsaküthsüri tü khievü tewa thuoh lo, mari nüh setsaküthsüzhü phra taji, "Babilon kajiwa tü ru nü noh thi azhih hama sie küsaluowa nyu ta küsari tü khievü tewa thuohlo?" ti küza.

20Khinyi eh zhü künaluo hi nüh noh vü khuo veh, eh vüwa kajiwa: hi sakürünyiesheh nü noh vü khuo küvehwa künaluo, hi küüsü nti akürhü wa Jonathan azheh vü müküze le tümluo, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Jükenüh kajiwa Zedekiah nüh azah tsü, thi mari tü riehuowa shihzheh vü Jeremia tü phrakem; thi anyujiwa vü alohse aveh müjie saküüra küju nü rülo küsü vü atieshu küsüsü lohseküsara lera vünüh vi nü ma tsütsüti. Jüti sanü Jeremia tü rieh huo wa shihzheh vü peh.

Jeremia 38

Jeremia Juhkhre küüweh lovü kütü

1Thi nüh Mattan atsa Shefatia, Pashur atsa Gedalia, Shelemia atsa Jukal thi Malkhia atsa Pashur tü Jeremia nüh anyiri aveh vü phrahte veh ta küsa azhü küna ra,

2VÜWA nüh hakümjie küza veh. Anyuji hala küpehri thuoüji anyuchuwa vünüh, kümkhuoji vünüh thi sahna kükho vü nüh sünaveh, thitü Khaldeari vü teküwari thuoüji rho naveh; mari kürho tü arie akelie küsü kümjie vünüh rho naveh.

3VÜWA nüh hakümjie küza veh anyuji hama tü Babilon kajiwa nyirake vü thsem wie na thuoh.

4Thi nüh küjiri nüh kajiwa vü, “Anyi hama tü küüsüküleh wiethuoh, küpakenühnyunü ma nüh azhü jükümjie küsari anyuji hama jam nü teküwa arienyiri thi anyiri aveh aluoveh saküüzah kümkenüh. Küpakenühnyunü anyi hama tü hamara kümhie mpha nü mari kümnomna phakütse wie kenüh,” ti küza.

5Kajiwa Zefekia nüh, “Ma tü hala pehveh ünüh; matü noh keri vü pehveh; küpakenühnyunü kajiwa tü nohri vü akükhra mükünyie kenüh,” ti küza.

6Jükenüh mari tü Jeremia sie wa nü kajiwa atsa Malkhia jeku lovü shohjakem, jüma tü rieh huora ashihku lovü, mari nü Jeremia tü ali nüh hu nü kü hu nü kürüsheke kütum. Ajeku lovü tü ajuh mütü nüh asüpre müpa tü veh, thi Jeremia tü asüpri lovü küzhoke tetu.

7Ethiopiawa Ebed-melekh, kajiwa zheh vü masiepewa tü mari nüh Jeremia vi ajeku lovü thsemthuoh ta küsa küna ra. Kajiwa tü Benjamin kehri vü shupeh tewa.

8Jükenüh Ebe-malekh tü kajiwa zheh jam nü wa kajiwa vü küza taji,

9Eh VÜWA kajiwa, anyi hamari tü mari nüh zanyo küsa aveh vü mari müke khusükhurü taji setsaküthsüwa Jeremia ajeku lovü shohthsenü küükhehthe nta samthuoh, küpakenühnyunü anyujiwa vü alohse küsünga mükünyiethuoh kenüh, ti küza.

10Jüti küüza vü kajiwa nüh Ethiopia Ebed-melekh vü azhütsü taji, “Hala nüh anyi küche noh vü siewa nü setsaküthsüwa Jeremia müjie küsü vünüh ajeku lovü nüh ma shohzhu luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Jüti sanü Ebed-melekh tü anyi küche ma vü sie nü kajiwa zheh, thsünyawa küsape, aluo küsü vü wa nü jüla nüh thsünyawa kürüwi athsü küsepha, ma nüh jüma sü ali vünüh Jeremia vü kürüsheke kütu.

12Thi nüh Ethiopia Ebed-melekh nüh Jeremia vü, “Athsütuo thi athsüthe tü noh thajuo künyi thi ali azhievü thse luo,” ti küza. Thi Jeremia nüh jüti sa.

13Jüti sanü mari nüh Jeremia tü ali nüh shoh taji ajeku alievü nezhu. Thi Jeremia tü ariehuowa zheh lovü peh wie.

Zedekiah nüh Jeremia küshike kükhuo

14Kajiwa Zedekiah nüh wuori küze nü setsaküthsüwa Jeremia küüjinü VÜWA kükhurüzheh lehpie kücheawa vünüh hi sie. Kajiwa nüh Jeremia vü, “Hi nüh zanyoküsü noh vü küüna peh veh; tinü hi vünüh zanyoküsü nga müküthi tümluo,” ti küza.

15Jeremia nüh Zedekiah vü, “Mükütüküzü hi nüh noh vü küza thuoüji noh tü hi küüsü wie nathuoh, noh jüüta küsawa nyu ah? Thi hi nüh noh vü küshike tsü wie ketünga noh tü eh zhüküünawa nyu,” ti küza.

16Jüti küüza vü kajiwa Zedekiah tü küüzhe vünüh Jeremia vü küüshie küsü tsa taji, “VÜWA nüh rhoküveh üta, thawa nüh hiri kürholi sa luo, hi nüh noh aküsü vü küthsewa nyu, nyutü noh kürholi phahküveh anyi hamari ake vü noh küthsewa nyu,” ti küza.

17Jüti küüza vü Jeremia nüh Zedekiah vü, “VÜWA, akuoküjira Saküüwuowa, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, Mükütüküzü noh nüh Babilon kajiwa aküjiri vü mazhüri künam thuoüji, noh kürho tü pehra naveh, thi anyuji hamatü kütso wa nyie, thi noh nga thi noh zhehlori nga rhora naveh.

18Thitü mükütüzü noh nüh Babilon kajiwa aküjiri kükhuvü mthse thuoüji, anyuji hamatü Khaldeara ke vü thsem nathuoh, thi mari nüh tsom naveh, thi noh nga mari ake vünüh kümriera wa nyu,” ti küza.

19Kajiwa Zedekiah nüh Jeremia vü, “Hi tü Judeari Khaldeari vü teküwari krüthe lie, küpakenühnyunü hi tü makeri vü thse mühiem thi mari nüh hi kümnomna tsünaveh,” ti küza.

20Jeremia nüh, jüta sakümwa nyu. Hi noh vü mowa vünüh küza nüh VÜWA jikhi mpa nüh künaluo, thi jüma nüh noh nüh mühie naveh, thi noh kürho tü pehra naveh.

21Thitü mükütüküzü noh nüh thama makükhuri vüwa ta thuoüji, hama tü VÜWA nüh hi vü kütsamthuoh ünüh,

22Judah kajiwa zheh lovü krevühri pehküvehri aveh kümohtsa küsü tü Babilon kajiwa aküjiri vü küjowa nü, noh lehküno afüri tü noh müramthuoh thi noh

© 2015 Bible Society of India.

nyiehvü tewa thuoh; khinyi thuoüji noh mpha tü asüpri lovü küzam thuoh, mari tü noh vünüh küzüle tewathuoh, ti küza.

23Noh vüvühri aveh thi noh tsari aveh Khaldeari vü sietewa naveh, thi noh wie nga mari ake vünüh mümriera nüh sanü Babilon kajiwa nüh retem naveh; thi anyuji hama tü tsom naveh, ti küza.

24Jüti küüza vü Zedekiah nüh Jeremia vü, "Küjüle hama nyi küsünga mükütshü tümluo, nyu thuoüji noh tü sü wie na thuoh.

25Mükütüzü aküjiri nüh hi tü noh sie jüle ta küsa thsüthuoüji mari nüh ru nü noh vü, 'Noh nüh kajiwa vü mowa küza nüh hiri vü küzah luo; hiri vünüh jüma müküthi tümluo, nyuthuoüji hiri nüh noh tü küsüm naveh. Kajiwa nüh noh vü mowa küza lo?' ta küthuoüji,

26noh nüh mari vü, 'Hi nüh kajiwa vü eh kükhuo küzatsü nü hi tü Jonathan zheh vü küze le taji, jüla nüh hi mü küsü tümluo,' ti küza lie," ti küza.

27Aküjiri aveh nüh Jeremia vü ru taji ma vü küna; thinü ma tü kajiwa nüh ma vü mowa azhütsü nüh jüti rületsü. Jükenüh mari tü ma vü küüna müsa le nüh lem, küpakenühnyunü zhüküjülezhüwa tü müküna ra nüh saküm kenüh.

28 Thi Jerusalem müjie viteküwa küju nü Jeremia tü rieh huowa ashihzheh lovü peh huo wie.

Jeremia 39

Jerusalem küluküm

1Judah kajiwa Zedekiah mahvi tüguawa asa türa wa vü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar thi ma nyilari aveh tü ru nü Jerusalem siesaluo taji zhe;

2Zedekiah mahvi türaluoke wa, asa müzü rülo tohuwa vü anyuji vü küzorie küsü sam.

3Jerusalem tü vitewa ünü Babilon aküjiri tü ru nü akheri azhila vü shupehtewa: Nergal-Sharezer, Samgar-nebo, Sarsechim Rabsarwa, Nergal-Sharezar Rabmagwa, Babilon kajiwa aküjiri küpari aveh nga nari sieru peh khe.

4Judah kajiwa Zedekiah thi arienyiri aveh mari künguri tü jozhütekhehwa, kajiwa phari lehkhuji vü arüza vünüh anyuji alievü wa azie künyi azhievü akheri vünüh shutewa kheh; thi mari tü Araba wuovü tewa.

5Thitü Khaldeara nyilari nüh mari zhewa nü Jeriko kütakeri vü nüh Zedekiah phara; mari nüh ma küvira vü mari nüh ma sie Babilon kajiwa Nebukhadnezzar vü, Ribla, Hamath azhih vü sie shuhru; thi ma nüh ma vi ashih vü thse.

6Babilon kajiwa nüh ma küngutoh vünüh Ribla vünüh Zedekiah atsari kürhiethem; jüsevü nga Babilon kajiwa nüh Judah zheto aveh kürhiethe kehm.

© 2015 Bible Society of India.

7Ma nüh Zedekiah notha kürüzhum nü ma sie Babilon vü ru na küsa kenüh amrü
nüh ma phehte.

8Khaldeari nüh kajiwa zheh thi anyira zheh tsom, thi Jerusalem azieri zophuom.

9Jüti sanü rieh huowa zhezhi Nebuzaradan anyujiwa vü pehküveh anyiri aveh,
ma sieküporieri, thi pehküvehri ti Babilon vü retewa.

10Rieh huo azhezhiwa Nebuzaradan nüh Judah azhih vü anyi kümkhuo
zanyoküsü nga mükünyieri sanü jüma tsotho vü nüh rhelivi zhuh thi azhuh
küpari nga ti vi mari tsü.

Jeremia Küüshu

11Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh Jeremia kenüh rieh huo azhezhiwa
Nebuzaradan vü azhütsü taji,

12"Ma sie luo, thi ma kümhieti no nü ma vü kümsü müsatüm, thitü ma nüh mowa
khuo naveh ünüh ma vü sa tsüluo," ti küza.

13Jükenüh rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan, Nebushazban Rabsiriwa, Nergal-
Sharezer Rabmagwa, thi Babilon kajiwa aküji alüri aveh,

14rieh huowa ashihzheh Jeremia sie nü tewa. Mari nüh Shafan azhü Ahikam atsa
Gedalia vü ma sie azheh vü ru üta ma tsotüm. Jükenüh ma tü ma mpa ma nyiri
sie pehtewa.

Ebedmelk kenüh küluozhe

15Jeremia nüh rieh huowa shihzheh lovü khethuoke nü peh küveh vü VÜWA zhü
ma vü küru:

16WA nü Ethiopia wa Ebed-melek vü küza luo: Kümsietsa VÜWA, Israel
Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi tü anyuji hama vü kümhie kenüh nyunü
kümsü kenüh eh zhüri saju nti savehthuoh, thi jüma rülovü noh tsatü vünüh
jümari tü sakhera naveh.

17Thitü jüma rülo vü hi nüh noh külole naveh, thi noh tü noh nüh krüshehke
küvehra ke vü küthsewa nyu ta VÜWA nüh küza veh,

18küpakenühnyunü hi nüh noh küloletsa wie na küveh kenüh thi noh tü
anyuchuwa nüh saküütsuotsawa nyu; thitü arie akelie küsü kümjie vünüh noh
kürhotü pehra naveh, küpakenühnyunü noh nüh hi vü alehküno kenüh,
ta VÜWA nüh küza veh.

Jeremia 40

Jeremia nüh Gedalia vü Nyiküpeh

(2 Kaj 25.22-26)

© 2015 Bible Society of India.

1Rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan nüh Rama vünüh Jeremia küzeküm sevü, ma nüh vü amürükie nüh ma khete nü sieteküwa Jerusalem thi Judah aküsiri aveh Babilon vü revi teküwari sie nü teküwa asevü nüh VÜWA zhü Jeremia vü küru.

2Rieh huo zhezhiwa nüh Jeremia sie taji, VÜWA noh Saküüwuowa nüh kümsü hama vi nü azhie hama sakükrümthuo;

3thi VÜWA nüh hama viruthuoh, ma nüh küüza üta sa thuoh, küpakenühnyunü nohri aveh tü ma vü khiemuomthuoh thi ma jikhi müvi nüh sakümthuoh kenüh. Jükenüh zanyo hama tü nohri vü rumthuoh.

4Khinyi noluo, hi nüh nosü noh kevü mürükie vünüh küshuvehthuoh ünüh. Mükütüküzü noh nüh hi vü Babilon vü nyiru nta thuoüji raluo, hi nüh kümhieta noh no naveh ünüh; thitü mükütüküzü noh nüh hi vü Babilon vü müru ngü thuoüji, mosie "nüh müru tümluo. Noluo, azhih ajü tü noh tüvü pehveh, tinü khie wuovü wa üji mhie naveh, nyutü kato naveh ünüh waluo.

5Mükütüküzü noh nüh peh nta thuoüji Shafan azhü Ahikam atsa Gedalia vü shele tewaluo, Babilon kajiwa nüh Judah anyu vü kümkhrüwa sa üta chiekemthuoh, ma vü anyiri azavü peh luo; nyutü khiewuovü wa üji kükato müshe veh ünüh waluo," ti küza. Jüti sanü rieh huo zhezhiwa nüh kütsaküzhu keluo tsü thi akütse küsü tsü.

6Jüsevü Jeremia tü Mizpa vü Ahikam atsa Gedalia vü tewa nü azhih jüla anyi kükhe küsara za vü nyipeh tewa.

Judah künekhrüwa Gedalia
(2 Kaj 25.22-24)

7 Jüti küsa vü nyuji alievü kütse arienyira sierhüri thi mari riekhuori nüh Babilon kajiwa nüh Ahikam atsa Gedalia tü azhih jüla kümkhrüwa vü chieke, thi ma vü nyimpari nga thi nyimzari nga, thi atsari nga, Babilon reviteküwa vü sietem küwa azhih jüla kümkhuori tü ma vü phrake khehmthuoh ta küünara vü,

8anyi hamari Mizpa vü Gedalia vü wa: Nethaniah atsa Ishmael, Karea atsa Johanan, Tanhumet atsa Seraia, Netofatri Efai atsari, Makatri atsa Jezania, mari thi mari nyiri, ti wa.

9Shafan azhü Ahikam atsa Gedalia tü mari vü mari nyiri vü küshie taji, "Khaldeari kütsü sana küsa mükrü tüm luo. Azhih jüla peh luo thi Babilon kajiwa kütsü sa ti thuoüji nohkeri nüh mhiera naveh ünüh.

10Eh kenüh thuoüji hi nü Mizpa vü peh nü thari nüh hiri vü ru naveh ünüh nohri kenüh Khaldeara tüvü peh veh thuoh; thitü nohri kenüh thuoüji nohri sieteküwa anyu vünüh akhah, müzhü thsoviri thi vüjuh vizhuh nü nohri küfüri lovü vizhuh sanü rho luo," ti küza.

11Jüti küsa Judeari Moad vü thi Amonri aza aveh vü thi Edom thi azhih küpari nga ti Babilon kajiwa nüh kümto küsü Judah samthuoh ta küsa thi Shafan azhü

© 2015 Bible Society of India.

Ahikam atsa Gedalia tü mari anyieh vü kümkhrüwa chiekemthuoh ta künara kheh,

12thinü Judahri aveh tü mari zheküvohrie küm azhieri vü nüh Judah azhih, Mizpa Gedalia vü sheleteru; jüti sanü mari tü akhah thi müzhü thsoviri tü küüshekü sha vünüh vizhuh khe.

Gedalia Zotheküm
(2 Kaj 25.25-26)

13Karea atsa Johanan thi arienyira asierhüri aveh nyuji alievü küpehri tü Mizpa vü Gedalia vü ru,

14thi ma vü, "Amonra kajiwa Baalis nüh kürholi vi üta Nethaniah atsa Ishmael küzeküm noh tü thsü veh ünüh nyu lo?" ti küna. Thitü Ahikam atsa Gedalia tü mari mütsotü nüh sam.

15Thinü Karea atsa Johanan nüh küüzhe vünüh Mizpa vü küpeh Gedalia vü küza taji, "Münathetü hi küze nü Nethaniah atsa Ishmael küüzothem jie, nyi küsü nga küthsüwa nyu nüh. Mokenüh ma tü noh kürholi küvi na lo, jüüta thuoüji Judeari noh mükieshe nü rho küvehri tü vohriem nathuoh, thi Judah kümtori tü müpohkah nüh sam naveh ülo?" ti küza.

16Thitü Ahikam atsa Gedalia nüh Karea atsa Johanan vü, Noh tü zanyo hama müsara, küpakenühnyunü noh tü Ishmael zhüku rie nü küza veh ünüh, ti küza.

Jeremia 41

1 Asa türüawa, Elishama azhü Nethaniah atsa Ishmael tharuo kürhietsie, kaji lehvü aküjiri küsü tü anyi türake sie nü Ahikam atsa Gedalia vü Mizpa vü ru. Mari tü Mizpa vü kürü nü lohse tsa,

2Nethaniah atsa Ishmael thi ma sie kütse nyi türakeri ti süra nü anyuchuwa vi Shafan azhü Ahikam atsa Gedalia rehküzeh nü zothem, küpakenühnyunü Babilon kajiwa nüh ma tü azhih jüla kümkhrüwa küüsa küchieke kenüh.

3Ishmael nüh Mizpa vü Judeari Gedalia vü nyi küpehri aveh zothe kheh kümsa, thi Khaldea arienyiri nüh jüla pehtewa.

4Gedalia küfethe rülo vü, nyi küsü nga müjie küthsü atüvü,

5Shekhem, Shilo thi Samaria vünüh anyi zerake, mari khüne sevü, mari thsümnyi krih, thi mari sümo tü tsiphie naveh, ti sanü VÜWA kükhurüzheh vü atha, thi asierhe kükhurü tsü nti vüru.

6Thinü Nethaniah atsa Ishmael tü mari mütu nti Mizpa vünüh tsezhuru. Ma nüh mari kümtu vü ma nüh mari vü, "Ahikam atsa Gedalia vü raluo," ti küza.

7Mari tü ru anyuji azhila vü ju ünü Nethaniah atsa Ishmael thi ma sie pehküvehri nüh mari müwiethe khehm nü ajeku lovü khajake khehm.

© 2015 Bible Society of India.

8Thitü mari azhievü anyi türakeri nüh Ishmael vü, “Hiri müfethe tümluo, küpakenühnyunü hiri tü hiemtha, khuozhi kürümie, vüjuh thi awejuh küvizhuh atovü küthi sa veh ünüh,” ti küza. Jükenüh ma tü küzhim nü mari riehkhuori sie müfethe nüh sam.

9Ishmael nüh anyi fethe nü mari kümo khaküjake ajekuwa tü aküjitsatsa, Kajiwa Asa nüh Israel Kajiwa kenüh kütote sa; Nethaniah atsa Ishmael nüh ma nüh küfethera kümo vi ajeku jüma saküprom.

10Jüti sanü Ishmael nüh Mizpa vü anyi küpari aveh thuoüji aküsi vü sietewa, kajiwa tsavühri thi Mizpa vü küsa anyiri aveh, rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan nüh Ahikam atsa Gedalia vü phrakekümri aveh sietewa. Nethaniah atsa Ishmael nüh mari aküsi vü sietewa nü Amonri kari nti sietewa.

11Thitü Karea atsa Johanan thi ma sie pehküveh ariera sierhü aveh nüh Nethamia atsa Ishmael nüh khonyo vüriekümri aveh küünara vü,

12mari tü mari nyiri aveh sie nü Nethaniah atsa Ishmael sie saluo nti wa. Mari tü Gibeon vü küpeh ajuhkhre aküjiwa vünüh ma vü ru.

13Jüti küsa vü Ishmael sie kütse anyiri aveh nüh Karea atsa Johanan thi ma siekütse ariera sierhüri aveh küngu vü mari tü alowiekheh.

14Jüti sanü Ishmael nüh Mizpa vünüh anyiri aveh aküsi vü sieteküwari tü küprüle nü shele teru taji Karea atsa Johanan vü teru kheh.

15Thitü Nethaniah atsa Ishmael thuoüji nyi tüze sie nü Johanan vünüh mürie taji Amonri vü tewa.

16Jüti sanü Karea atsa Johanan thi ariera sierhüri aveh tü Nethaniah atsa Ishmael nüh Mizpa vünüh aküsi vü sietekütse, ma nüh Ahikam atsa Gedalia fetheküm sevü nüh, arienyiri, nyimzari, atsari, thi müjazakümri Gibeon vünüh Johanan nüh sieshele ru.

17Mari tü Egypt vü wa nti müshe nü tseshu ru taji Bethlehem kütuoh vü Geruth Chimham vü pehtewa,

18küpakenühnyunü Khaldeari kenüh; mari tü mari krüküm kenüh, küpakenühnyunü Nethaniah atsa Ishmael nüh Ahikam atsa Gedalia Babilon kajiwa nüh ma vi wa nü azhih kümkhrü küsa wa fethe küm kenüh.

Jeremia 42

Anyiri nüh Mari kenüh kükhuosa üta Jeremia vü kükhuo

1Jüsevü ariera sierhüri aveh, Karea atsa Johanan, Hoshaiah atsa Azaria, thi anyiri aküzahtsawa nüh wa aküjitsawa küju ru nü setsaküthsüwa Jeremia vü,

2“Kümhieti vünüh hiri kükhuo künatü nyi nü, thi hiri kenühVÜWA noh Saküüwuowa vü kümto hamari kenüh kükhuo satü luo, küpakenühnyunü noh

© 2015 Bible Society of India.

notha nüh nguküveh üta hiri hozake küsa vünüh hiri pike mpa nüh kükhe sa küvehthuoh kenüh.

3VÜWA noh Saküüwuowa nüh hiri tü khie wuovü küwaleh thi mowa küsaleh ünüh hiri küütsaluo," ti küza.

4Setsaküthsüwa Jeremia nüh mari vü, "Mhie sheh: Nohri nüh küzhieke üta hi nüh VÜWA nohri Saküüwuowa vü kükhuo sanaveh; thi VÜWA nüh momowa nohri vü rületsü naveh ünüh hi nüh nohri vü küza naveh; hi nüh nohri vünüh zanyoküsü nga küüthiwanyu," ti küza.

5Mari nüh mari müthoh vünüh Jeremia vü, "Mükütüküzü hiri nüh VÜWA noh Saküüwuowa nüh noh vünüh hiri sa üta küüzewa müzhe nü zanyo aveh nga müsamphra thuoüji VÜWA tü küzhütsa thi zhütsanyitsa nü apovü wa saluo.

6Ma mpa nüh jüma tü mhieluo nyutü müsüluo hiri nüh noh küüzewaVÜWA hiri Saküüwuowa jikhi küna wie naveh, VÜWA hiri Saküüwuowa jikhi küüna vünüh hiri tü mhie wara na küveh kenüh," ti küza.

Jeremia Kükhuo vü VÜWA nüh Rülekütsü

7Rülo türawa sehkhe vü VÜWA zhü Jeremia vü ru.

8Thinü ma nüh Karea atsa Johanan thi ma sie kütse ariera sierhüri aveh, thi anyiri aküzatsawa vünüh aküjitsawa küju jizhuh nü mari vü,

9"Nohri nüh kükhuo ma tüvü viwa thse üta hi zhiekekükhuo VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh:

10Mükütüküzü nohri nüh azhih hala mpa peh huo nta thuoüji hi nüh nohri sakhaketsü naveh, saküütsuowa nyu; hi nüh nohri shie naveh, loküjawa nyu; küpakenühnyunü hi nüh nohri vü kümsü wa viküru kenüh hi müküleh thuoh.

11Nohri nüh Babilon kajiwa krü küru kümjie mükrü tüm; ma mükrü tümluo, ta VÜWA nüh küza veh, küpakenühnyunü hi nüh make vünüh nohri külole nta thi küloletsü nta nohri siekütse kenüh.

12Hi nüh nohri vü noküümze satsü naveh, thi ma nüh nohri vü noküümzepeh nü nohri azheh atotsa vü nohri satsüle naveh.

13Thitü nohri nüh küza peh huo taji, 'Hiri nü azhih hala küpehwanyu,' ta thuoüji VÜWA nohri Saküüwuowa jikhi müvithuoh,

14thi nohri nüh, 'Nyu, hiri nü Egypt zhih vü, arie küsa mükünguravü, nyutü tütü khi müküünara vü, nyutü lohse münyie nüh sanü mükürümara vü tewa naveh, thi jüla pehtewa naveh,' ta thuoüji,

15O Judah kümtori, VÜWA, Israel zhü künaluo. Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü nohri nüh Egypt lovü tu nü jüla pehtewa nta müshethuokem thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

16Egypt zhih vü tü nohri nüh krü küveh anyuchuwa nüh nohri cham naveh; thi nohri nüh kümkhuoji krüsheke küvehwa tü Egypt vü nohri ase shenyiru naveh; thi nohri tü jüla nüh süm naveh.

17Anyiri Egypt vü wa nü jüla pehtewa nta amüshethse kümri aveh tü anyuchuwa vünüh, kümkhuoji vünüh, thi sahna kükho vünüh sü wienaveh; mari tü hi nüh kümsü viru na sakü veh wa vünüh kümto küpeh wa nyu, nyutü kürhora küpeh wa nyu,

18"küpakenühnyunü thopahiri VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: Eh rüküshu thi eh rükümtho Jerusalem arhierivü küüshoke üta nohri nüh Egypt vü wa thuoüji eh rükümtho tü nohri vü küshoke naveh. Nohri tü khielota kümsü thi kümzhoh, kümzü thi müküchieküzhü zanyo küsü küsam naveh. Nohri tü azhie hama küngulewa nyuthuoh.

19O Judah kümtori, nohri tü Egypt vü müwa tüm üta VÜWA nüh nohri vü küzamthuoh. Hi nüh nosü nohri vü hamna tsüküveh vü azhüzhü sheh luo,

20nohri tü asehkhe küsazih müpeh nüh sa na küsa kenüh küpakenühnyunü nohri mpa nüh Vüwa, nohri Saküüwuowa vü hi küze taji, 'Hiri kenüh VÜWA hiri Saküüwuowa vü kükhuo saluo, thi VÜWAhiri Saküüwuowa nüh momowa küza naveh ünüh hiri vü küza luo, hiri nüh jüma sa wie naveh ünüh,' ta küza.

21Jükenüh hi nüh nosü nohri vü küzamthuoh, thitü nohri nühVÜWA nohri Saküüwuowa jikhi ma nüh momowa nohri vü küza üta hi küze nüh müvi nüh samthuoh.

22Nohri anyuchuwa vünüh kümkhuoji vünüh, thi sahna kükho vünüh nohri nüh wa nü rho na küsa azhie wa vünüh sü na küsa vünüh azhüzhü sheh luo," ti küza.

Jeremia 43

Jeremia Egypt vü Sieteküwa

1 VÜWA, mari Saküüwuowa nüh mari vü Jeremia nüh küza üta maküüze, VÜWA mari Saküüwuowa zhü aveh anyiri aveh vü küze khehküm vü,

2Hoshaiah atsa Azaria thi Karea atsa Johonan thi kürhiezarhiechi nyiri aveh nüh Jeremia vü, "Noh tü akürie küza veh. VÜWA hiri Saküüwuowa nüh, 'Wa nü Egypt vü mürho tümluo,' ta küza üta noh müküze;

3thitü Neria atsa Barukh thuoüji hiri wuluo nü müküleh küsa küchu veh, hiri vi Khaldeara kevü thse nü hiri zothe nyutü hiri sie Babilon vü revitewa nta küsa kenüh wie," ti küza.

4Jükenüh Karea atsa Johanan thi ariera sierhüri aveh, thi anyiri aveh tü Judah azhih vü peh naküsa VÜWA jikhi müvi nüh sam.

© 2015 Bible Society of India.

5 Karea atsa Johanan ariera sierhüri aveh nüh thopahiri aveh vü zhejaküm vünüh shele ru nü Judah kümtori aveh sie,

6nyimpari, nyimzari, thi rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan nüh Shafanazhü Ahikam atsa Gegalia ake vü küsari aveh; jüsevü nga setsaküthsüwa Jeremia thi Neria atsa Barukh ti sie nü tewa.

7Jüti sanü mari tü Egypt zhih vü teru, küpakenühnyunü mari nühVÜWA jikhi müküüna kenüh. Thi mari Tapanes vü ruju.

8Jüsevü VÜWA zhü tü Tapanes vü Jeremia vü ru:

9Noh ke vünüh aloh küji wuori kha nü Tapanes vü Faroah lehpie anyisa küshieke vü jümari chohwum luo. Noh nüh jüma küsa Judeari nüh küüngu luo,

10jüti sanü mari vü, Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh wuori küze nü eh siepewa Babilon kajiwa Nebukhadnezzar sie küüru naveh, thi ma nüh ma kükajipe hi nüh aloh chohwu küsa anyieh vü küsake naveh, thi ma nüh ma kürhietsie küzietethsü jümari nyiehvü saküüta naveh.

11Ma nüh ru nü Egypt azhih zoriekümkhehm naveh, jüti sanü: Sanakükho vünüh küsülehri, sanakükho vü thsem nathuoh, thi aküsiküsari vi aküsi vü thsem nathuoh, thi anyuchuwa vünüh küsülehri anyuchuwa vü tsüm nathuoh.

12Ma nüh Egypt nyiazara kükhurüzheh vü anyih zhuke tsü naveh; thi ma nüh jümari tsom nü jümari aküsiküsa vü tewa naveh; thi ma nüh Egypt zhih tü mütha kümtsem naveh, nyihzhükühuori nüh ma küüzhuvüh vü arho mütha küm-tse üta mütha kümtsem naveh; jüti sanü ma tü luovehkürüzi ti jüla nüh tewa naveh.

13Ma nüh Egypt azhih vü küpeh Heliopolisra kümsheke lohri zokhuom naveh; thi Egypt kükhurüzheh vü nyiazari anyih vi nü tsom naveh.

Jeremia 44

Egypt vü Küpeh Israelri vü VÜWA Zhüle

1Judea aveh vü rhoküveh Egypt zhih vü, Migdol vü, Tapanes, Memfis vü, thi Pathros azhih vü ti kürhori kenüh azhü Jeremia vü küru,

2Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri mpa nüh hi nüh Jerusalem vü thi Judah anyu aveh vü vikürunguthuoh. Jümari aveh noküze luo; nosü thuoüji jümari tü jaküüzo küsü samthuoh, jümari vü arhie müsanüh,

3Mari nüh kümsüküsa sanü eh rü saküüshu kenüh, jüma tümari nüh wa nü mari nüh müküthsü, mari nga, nyutü nohri nga, nyutü noh nyiri nga müküthsü nyiazari khurü thi jümara kütsüsa.

4Tü hi nüh eh siepe setsaküthsüri tü nohri aveh vü küzepeh huotaji, “Hi nüh nohri tü hi nüh kümrhü zanyo akükre müsa tümüti nohri vü khuo!” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Thitü mari tü mari kümsüküsa thi nyiaza küpari vü kükhurüküsa vünüh sühle nta eh zhü müküna nyutü mari khünamümrheke.

6Jükenüh hi nüh Judah nyujiri vü thi Jerusalem alerari vü ehrükümtho thi eh rüküshu küshoke küze thi tsoke küze; jüti sanü jümari tü müsüjaküm thi jaküüzoküm küsü sanü nosüküju mokümjie ünüh jüta wie.

7Jükenüh khinyi thopahiri VÜWA Saküüwuowa, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri tü mokenüh nohri mpa kümto müsawiethuoh nüh Judah azhievü nüh nyimpari nga thi nyimzari nga, atsari nga thi nyuonyiteri nga ti fethe nü kümsü aküji hakümjie küsa nohri mpa nüh sa veh lo?

8Nohri tü mokenüh nohri ake nüh küsa vi nü nohri nüh peh nta küru azhih Egypt nyiaza küpara kükhurü sanü eh rüsaküüshu veh lo? Nohri tü vizhujam nü azhih vü akuoh küjiri aveh azhie vü kümzü müküchieküzhü thi zanyo küsü sa nti ülo?

9Nohri tü nohri anyira khonyo küvürie, Judah kajira khonyo küvürie ma vüvühra khonyo küvürie nohri mpa nohri thi noh vüvühra khonyo küvürie, mari nüh Judah azhih thi Jerusalem alerari vünüh küsari kümamthuoh ülo?

10Mari tü nosü küju nga müküleh saküm müke nyutü akükrü küsü nga mükütsa, nyutü hi nüh nohri atüvü thi noh nyiri atüvü eh zhühkhori thi eh zhühkheri vü mütse.

11Jükenüh thopahiri VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Hi nüh nohri vü kümsü viru nti; Judah aveh asekhe satsüm luonti müshethuom thuoh.

12Hi nüh Judah kümtori Egypt zhih vü ru nü rho nta müshethuo kümrivi naveh, thi mari tü pokahm naveh, mari aveh nga; Egypt zhih vünüh mari tü külum naveh; mari tü anyuchuwa vünüh thi kümkhuoji vünüh pokahm naveh; aküzatsawa vünüh aküjitsawa küju; thi mari tü anyuchuwa thi kümkhuoji vünüh süm naveh; jütisanü mari tü mükünongü thi küümzhohphake, kümzü thi müküchieküzhü zanyo küsü sam naveh.

13Jerusalem vü küpehri hi nüh anyuchuwa vi nü kümkhuoji, thi sahna kükho vi nü saküm-mnomna üta Egypt zhih vü kürhori hi nüh kümnomnatsü naveh,

14jüüta thuoüji Judah kümtori ru nü Egypt zhih vü kürhori tü mümrie rathuoh, nyutü kürhora müsarathuoh nyutü Judah zhih vü shele mürura thuoh. Mari nüh jüla shelewa rho nthe ta müngu wieketünga, mari tü shele müwa rathuoh, zhejaküm wuori wieluo küchienüh.

15Thi nüh nyimpari aveh ma vüvühri tü nyiaza küpari vü kükhurü saküvehra vüpari kükhe küvehri tü, thi krevühri jüma kütuoh vü kütsieri aveh, Egypt azhih Pathros vü kürho anyiri aveh nüh Jeremia rüle taji:

16“Noh nüh VÜWA nyo vünüh azhü hiri vü küza küvehwa tü hiri nü noh zhü küna nti küsa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

17Jüta nyu nü hiri thuoüji hiri nüh küphrahzhuri aveh sanaveh, atülüvü kajivühwa vü kükhurükütsü sa naveh thi ma vü aküzhukükhurü küshoke tsü naveh, hiri nüh hiri anyiri nüh hiri kajiri thi hiri küjiri nüh Judah nyujiri vü thi Jerusalem alerari vü ti küsa kümjie sa wie naveh. Hiri tü kütsaküzhu pro wie, tsarhie, thi mahtsü küzhuh amüngu mümsü wie.

18Thitü hiri nüh atülü vü kajiwa vü kükhurü kütsü thi ma vü aküzhukükhurüri küüshoke khem ti küsa vü hiri tü zanyo aveh zülatewa thi anyuchuwa vünüh pokah küm sa," ti rületsü.

19Thi krevühri nüh, hiri thuoüji atülü vü kajivühwa vü kükhurü kütsü thi ma vü aküzhukükhurü küshoke kütsü sa wa wie naveh; noh nüh noh kümshe vü hiri nüh ma kenüh atieshu küsa, ma tso athsoshi sake, thi ma vü aküzhukükhurü küüshoke tü eh vüpari nü nyi müsa ti müshe veh ülo? ti küza.

20Thinü Jeremia nüh anyiri aveh vü, nyimpari vü nga, krevühri vü nga ma zhü rületsü küveh anyiri aveh vü,

21"Nohri nüh Judah nyujiri vü, thi Jerusalem alerari vü, nohri nüh thi noh nyiri nüh, noh kajiri nüh thi nohri küjiri nüh, thi azhih jüla anyiri nüh küsari tü VÜWA vü mümsheke ta ülo? Jümari tü ma müshe vü müru ta ülo?

22Vüwa tü nohri nüh kümsü küsa thi nohri nüh akükre küsa notha vü müküzhikerathuoh, jükenüh noh zhihri tü nosü hama rülo küju kümjie mürhie nüh jaküüzo thi jakümsü thi kümzü küsü samthuoh.

23Jümatü küpakenühnyunü nosü nga jüma tü küütoh nguküveh üta nohri nüh kükhurü kütsü tso, nohri nüh VÜWA vü khiemuo, VÜWAjikhi müküna nüh sam, nyutü ma khonyo vü thi ma zhühkhe vü thi ma nüh azhüküji kütsüri vü mütse nüh saküm kenüh," ti küza.

24Jeremia nüh anyiri aveh vü thi nyimzari aveh vü, "Egypt zhih vü pehküveh nohri Judeari aveh VÜWA zhü künaluo,

25thopahiri VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri thi nohri vüvühri nüh azhü vünüh mowa küzazhu nüh nohri küüroh vünüh sajuthuoh, nohri nüh, 'Hiri thuoüji hiri nüh küphrahzhuri sawie nti müshe thuomthuoh, atülü kajivühwa vü kükhurü sa thi ma vü aküzhukükhurüri küshoke nti,' ti küza. Sa wie nta thuoh nü nohri küphrahzhu müzhetsa luo thi nohri küzhukükhurü satsaluo!

26Jükenüh Vüwa zhü künaluo, Egypt zhih vü rhoküveh Judeari aveh: Halie, hi nüh eh nyo aküji vünüh küshie veh, ta VÜWA nüh küza, Egypt zhih aveh vü Judah anyi küsü apomie vü nga nüh ehnyo tü küphrahte zhuwa le nyu wiethuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh rhoküveh üta, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

27Hi tü kümhiewa kenüh nyunü kümsüwa kenüh mari no naveh, Egypt zhih vü pehküjveh Judah nyiri aveh tü nyi küsü nga kükhe küvehküju nü anyuchuwa thi kümkhuoji vünüh pokah kheh wie naveh.

28Thi thari nüh anyuchuwa vünüh müriera naveh ünüh mari tü Egypt zhih Judah azhih vü sheleru naveh, thitü pike mpa naveh, Egypt zhihvü peh nta küruri tü thawa zhü vünüh tsie naveh ünüh thsü naveh, eh zhü vünüh nyutü mari zhü vünüh ta küsa!

29Hama nüh athsoshi sanaveh, ta VÜWA nüh küza, eh zhü nohri vü kütsüwa tü sawara tsa wie naveh ta küsa nohri nüh thsü naküsa kenüh azhie hala nüh hi nüh nohri vü kümnomnatsü naveh:

30VÜWA nüh hakümjie küza veh, hi nüh Egypt kajiwa Faroah Hofratü ma mükünongüri, ma kürho phah kütseri ake vü thsem naveh, hi nüh Judah kajiwa Zedekiah vi nü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar, ma mükünongüri ma küphahri ake vü küthse kümjie thsem naveh," ti küza.

Jeremia 45

Barukh vü Saküüwuowa küphrahzhu zhü

1 Setsaküthsüwa Jeremia nüh Neria atsa Barukh vü azhü küphra, Judah Kajiwa Josiah atsa Jehoiakim mahvi müzüawa vü Barukh tü Jeremia nüh kürhü vünüh külulasi küsü vü azhü hamari rhüke:

2VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, noh vü, O Barukh:

3Noh nüh, "Hi tü kümzü vünüh eh küna vü VÜWA nüh alokürü thsephetsü thuoh; hi tü eh külüchi vünüh münokemthuoh, thi hitü kümnyie münyie wiethuo," ti küza.

4Noh nüh hakümjie ma vü küza naveh, "VÜWA nüh hakümjie küzaveh: Hi nüh mowa sasa veh ünüh hi nüh feriem na thuoh, thi hi nüh shieküsawa lom na thuoh, jüma thuoüji azhih ajü.

5Thi noh tü, noh kenüh zanyo aküji phah veh ülo? jümari mphahtümluo; küpakenühnyunü hi nüh kürholi aveh vü kümsü viru nti saküveh kenüh, ta VÜWA nüh küza veh; thitü noh khievü wa naveh ünüh azhie aveh vü hi nüh noh kürholi arie akelie küsü kümjie tsü naveh," ti küza.

Jeremia 46

Karkhemish vü Egypt kücha

1Kükhratsawa kenüh VÜWA zhü Jeremia setsaküthsüwa vü küru.

© 2015 Bible Society of India.

2 Egypt kenüh, Egypt kajiwa Faroah Neko, Karkhemish vü Eufrates rühgu kütuoh
vü küpeh thi Judah kajiwa Josiah atsa Jehoiakim mahvi müzüawa vü Babilon
kajiwa Nebukhadnezzar nüh chakümwa kenüh kütsü:

3Künyotevüh thi ajohuo küche luo, thi arie kenüh tsezhuwaluo!

4Arawuhri kuli küche luo; thi jümari rügivü kuoshupeh luo! Nohri atheku vünü
nohri küpehpe vi luo, nohri avi küzah luo, nohri riesarie kruzhuküsazhewa vi ke
vü luo!

5Mokenüh hi tü mari kümzhoh ngu lo? Mari tü asevü tseketewa thuoh; ma
rieküsari tü chaküzemh thuoh, thi prelepreza jotewa thuoh. Mari tü asevü müno
le, kümzhoh tü azhie aveh pehm thuoh! ta VÜWA nüh küza.

6Küüpheküleri tü jozhü temwara, nyutü arieküsari mümriera; Eufrates kütuoh
vü zhietü vünüh mari tü müshü nü külumthuoh.

7Hamatü thawa lo, Nile kümjie süra kütse wa tü, arühguri kümjie ma juhri tü
lizhü kütse?

8Egypt tü Nile kümjie süra tsethuoh, arüguhri kümjie ma juhri tü lizhü tse thuoh,
jüma nüh, Hi tü küüsüra luo, hi tü azhih küülüwu te luo, ta küza, hi tü anyujiri thi
mari arhie raküüzorie luo.

9Tsezhu luo, O rawuhri, thi vehrie te luo, O rawuhkhekari! Arieküsari tü atüvü
tsezhu küüze luo: Ajohuo küvi Ethiopia thi Putri, alawi küheh Ludimri.

10Jümatü thopahiri VÜWA Saküüwuowa rülo, amüthoküsa rülo küsü, ma
noküümari vünüh amüthoh küsa nyiera thuoh. Anyuchuwa nüh kürhierie thi
alorajum nathuoh, thi mari züh zhu nü ma küpro sana thuoh, küpakenühnyunü
thopahiri VÜWA Saküüwuowa nüh Eufrates rühgu kütuoh vü zhietü azhih vünüh
küsahthuo küsü küjehke küveh kenüh.

11Gilead vü khru luo, thi jüre nahzi vi luo, O Egypt atsavüh mükürüsa wa! Müjuju
vünüh noh tü nahzhi hozake vikriemthuoh; noh kenüh saküümhie zanyoküsü
nga münyiethuoh.

12Akuohjiri nüh noh küzükrü künara thuoh, thi azhih tü kükrie khi nüh pro
vehthuoh; küpennyunü arieküsari tü arieküsari vünüh müshükümthuoh kenüh;
masükhürü nga kreh ta külumthuoh.

Nebukhadnezzar Kütse

13Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh ru nü Egypt zhih prü na
küsakenüh VÜWA nüh setsaküthsüwa Jeremia vü azhü küüza:

14Egypt vü küzazhu luo, thi Migdol vü zhüchüh luo; Memfis thi Tapanes vü
zhüchüh luo; Nohri küpehperi vi luo thi lieke luo, küpakenühnyunü anyuchuwa

© 2015 Bible Society of India.

nüh noh natonahuo vü pehküvehri anyuchuwa nüh kürhierie naküveh thuoh kenüh, ti küza luo.

15Mokenüh Apis tü jotewathuoh lo? Mokenüh noh vozah tü mütsie lo? küpakenühnyunü VÜWA nüh shükükhari küzeh küm kenüh.

16Noh shiejiwa tü müshü nü külumthuoh, thi küsü nüh küsü vü, “Raluo, hiri tü hiri mpa hiri nyiri vü thi hiri küwuope vü tewa ünüh, küpakenühnyunü küzorie anyuchuwa kenüh,” ti küza.

17Egypt kajiwa Faroah vü anyo “Kükuotiwa, ma müthoh küsaziwa,” ti ji tsüluo.

18Hi nüh rhoküveh kümjie, ta kajiwa nüh küza, thopahiri VÜWA tü thawa nyo lo, aküzhiri azavü Tabor kümjie kütsewa, thi Karmel kümjie ajuhküji vünüh kütsewa.

19Reviteküwa kenüh noh chükhuri müthe luo, küükhete lovü pehküveh Egypt tsavühri! küpakenühnyunü Memfis tü jakümsü kümthuoh kenüh, ferieküm, mümrhie nüh küsa küsü samna küvehthuoh kenüh.

20Mieshü küzü tü Egypt, zhietü küwieri nüh ma rügivü alowie.

21Ma zhievü ma nüh müsa kütse arienyiri wie nga mieshüzah küülieri kümjie; mari nga sühle nü kürü jotewa thuoh, mari tü mütsie nüh sam; küpakenühnyunü mari kümsü tü mari vü tekürüthuoh kenüh, mari vü kümnomnakütsü tso thowa.

22Ma nüh amüre jikhi küsa kümjie akhi khu te wa; küpakenühnyunü ma mükünongüri tü müzhosheh nü kütse kenüh, thi amüvü vi ru ma sie saluo naveh, athsoh küshüchieri kümjie.

23Mari nüh ma reza puotsam naveh, ta VÜWA nüh küza veh, ma mpa nüh jüma tü müvehphiera ketünga, küpakenühnyunü jümari tü ashukrie anyievü nüh müküürürhühra küsa kenüh; jümari tü mükürühkhera.

24Egypt tsavühwa tü küzükrü vü thsem na thuoh; matü zhietü vünüh küru nyiri ake vü thsemthuoh.

25Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noluo, hi nüh Thebeswa Amon, thi Faroah Egypt vü thi ma nyiazari vü thi makajiri vü, Faroah thi ma vü alehkünori vü kümnomna vitse veh.

26Hi nüh mari vi mari kürholi phahkütsera ke vü thsem naveh, Babilon kajiwa Nebukhadnezzar thi ma küjiri ake vü thsem naveh. Jüma sevü thuoüji Egypt tü khana vü üta rhiem na thuo, ta VÜWAnüh küza.

Jeremia nüh Külulasiwa Kürhü
(Jer 30.10-11)

27Thitü noh kenüh thuoüji, mükrü tümluo, eh siepewa Jacob, thi luoveh müzah tümluo, O Israel; küpakenühnyunü hi nüh kületsuo vünüh noh külole na kühveh kenüh, thi noh tsatori tü mari reviteküwa azhih vünüh külole naveh. Jacob tü

© 2015 Bible Society of India.

sheleru naveh, thi küüzoh thi rüzi nü peh naveh, thi nyi küsü nga nüh ma samkükrüra.

28Noh kenüh thuoüji, mükrü tümluo, eh siepewa Jacob, ta VÜWA nüh küza, küpakenühnyunü hi nüh noh siekütse kenüh. Hi nüh noh akuoküjira za khievü zheküze naveh ünüh küüze jümari aveh hi nüh sakümiem naveh, thitü hi nüh noh thuoüji asekhe küsatüwa nyu! Hi nüh küüte vünüh noh phraküsosie mpa sanaveh, thi hi nüh noh vü kümnomna mütsü nüh küjawa nyu.

Jeremia 47

Filistia kenüh VÜWA Zhüle

1 Faroah nüh Gaza müjie küprü atüvü Filistinri kenüh VÜWA zhü setsaküthsüwa Jeremia vü küru:

2 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Noluo, zhietü vünüh ajuh lizhu tsethuoh thi külichü sanü müzhosheh naveh; jümari tü azhihwa thi proküwa aveh lichü naveh, anyuchuwa thi jüma lovü kürhori lichü naveh. Anyiri nüh krie zhu naveh, thi azhih jüla arhieri aveh tü rera naveh.

3Ma rawuhvori tüwuoh künyi jikhi vü, ma rawuhkheka khi küsa vü, mari satürüri küüpri jikhi küsa vü, avühri tü atsara kenüh müsühle tümluo, ma keri tü thasü shehm naveh,

4Filistinri zorie na küsa rülowa kütse kenüh, küükrari küpehri Tair thi Sidon vünüh vijamü nta, küpakenühnyunü VÜWA nüh Filistinri zoriem nasaküveh thuoh kenüh. Kaftor juhküji nato azhih vü kümtori.

5Gaza vü alükümtse teruthuoh, Ashkelon thuoüji saküüzohmthuoh. O mari kükhra kümto! Küthakelenga noh tü noh mpa nüh tethuo sana lo?

6O, VÜWA nyuchuwa! Noh nüh zohmta pehteküwa tü küthake na lo? Noh mpa nüh noh küthseku lovü thsem luo, münyie luo thi küzoh nü peh luo!

7Mokümjie küzoh nü peh na lo, VÜWA nüh jüma vü azah tsükümsevü? Ashkelonri vü thi juhküji nato vü, ma nüh jüla jüma chiekemthuoh.

Jeremia 48

Moab Küzorie

1 Moab kenüh. Kümsietsa VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Ehzah Nebo kenüh, jüma tü jakümsümthuoh nü! Kiriathaim tü küzükrü vü thsemthuoh, jüma tü vitewathuoh; ashiekuwa tü küzükrü vü thsemthuoh thi zokhuoriemthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

2Moab küthorawa tü münyiethuoh. Mari nüh Heshbon vü ma kenüh küsü rüzhe:
Raluo, akuoküji küsa vünüh hiri ma tethuom ünüh, ta sa. Noh nga, O Madmen tü
küüzoh vü viru sam naveh; anyuchuwa tü noh zhe naveh.

3Künaluo! Horonaim vünüh kükrie khi, "Küzorie aküji," ti sa!

4"Moab tü zoriemthuoh," ti sa! Ma tsa aküzahri tü krie zhu teru.

5Luhit tekükhru kenüh khielota krie nü tsekhru; Horonaim tekükhru kenüh
amüshe kümnomna amüsheküna kükrie künara.

6Te luo! Nohri mpa külole luo! Shünyiza vü reza rawuhzah kümjie saluo!

7Azhütsa, noh nüh shiekukümzho thi künyirhieri alehküno kenüh, noh nga
vitewa na thuoh; Khemosh tü resieteküwa vü tsezhu tewa na thuoh, ma navüri
thi ma sieküpehri sie nü.

8Küzoriewa tü anyu küsüsü vü ru naveh, thi anyu küsü nga mümrie ra; anyuowa
tü pokahm naveh, thi kütakewa tü zoriem naveh, VÜWA nüh küzaküm üta.

9Moab kenüh amütsü athuo sasaluo, küpakenühnyunü ma tü külu tsam na küveh
kenüh; ma nyujiri küzoküzam na küvehthuoh kenüh, jümari vü kümrhie müpeh
nüh sam na thuoh.

10 VÜWA zhuh küroh phe kütsewa vü tü kümzü; thi azüh küüthüvünüh
anyuchuwa asevü küvikelewa tü kümzü.

Moab Nyujiri Zorieküm

11Moab tü ma küviza vünüh kürüzi wiethuoh, akhah kümjie ma küütsehkeri vü
peh; ma tü aküfü küsü vünüh aküfü küsü mürütso wiethuoh, nyutü ma tü
resieteküwari vü müwa; jükenüh ma rheküüngu tü peh wie thi ma rhe tü
müzorie.

12Jükenüh atsotho tü tsetsa wie thuoh, hi nüh küüshori küze nü maküüsho naveh,
ma küfü saküürütso, thi ma füjiri fekhuorie mtünaveh, ta VÜWA nüh küza.

13Israel zhehlori nüh mari küüzhezhü Bethel vü küpeh kenüh küzükrüra kümjie
Moab tü Khemosh kenüh zükrü naveh.

14Nohri mokümjie, "Hiri nü küsarari thi ariekü sa kükhrari," ta küzara na lo?

15Moab thi ma nyujiri küzoriewa tü teshuru pehvehthuoh, thi ma küviza
kürükatsari nüh kürhiethe nta kuowa thuoh, ta kajiwa nüh küza, ma nyo thuoüji
thopahiri VÜWA.

16Moab kümsü tü shenyisheke pehvehthuoh thi ma lokürü tü mütsatso nüh
tetsethuoh.

17Ma vü shükheke luo, nohri ma zhephruri, thi ma nyo küthsüri aveh; "Mokümjie
kajikütsüh akükhrawa tü zoshimthuoh lo, Kütholathovü kütsühwa tü," ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Kütholathovü vünüh teturu luo, thi azhito küsa rügi vü shupeh luo, kükajipe vü
küüpeh küsa Dibon tsa vühwa! küpakenühnyunü Moab küzoriewa tü noh sie
saluo nta teshuhru pehküvehthuoh kenüh; ma nüh noh shiehkuri zoriemthuoh.

19Lehkhuji kütuohvü tsie nü nopeh luo, Aroer vü arhieri! Nyimpari nüh jotekütse
thi nyimzari nüh mürie tekütse künaluo, “mowa sam lo?” ti künaluo.

20Moab thuoüji küzükrü vü thsemthuoh, küpakenühnyunü jüma tü zokhuorie
kümthuoh kenüh; rera thi krie luo! Arnon vünüh jüma küza luo, Moab thuoüji
jakümsüm thuoh ünüh, ti küza luo.

21Ashih tü küzhihokütake zhih vü, Holon, Jaza, Mefat,

22Dibon, Nebo thi Bet-diblathaim vü,

23Kiriathaim, Betgamul, thi Betmeon vü,

24Kerio, Bozra, thi Moab nyujiri kületsuo thi küshenyi aveh vü rupehvehthuoh.

25Moab rütsü rehshimthuoh, thi ma pie tü zoshimthuoh, ta VÜWA nüh küza.

Moab tü Rünyietsuom naveh

26Ma sakümshem luo, küpakenühnyunü ma nüh ma mpa VÜWA vü saküüji kenüh;
Moab tü ma küüwuo vü küünyi luo; ma nga riesa küükhriküsü samnathuoh.

27Israel tü ma mpa nüh kürühutsara azavü remwa wie ketünga ma tü noh keri
nüh riesa küükhri küsü samthuoh; thitü noh nüh ma zhükuküphrahte vü noh tü
noh lü küze!

28Anyuwari jam nü alokrü vü rholuo, O Moab vü kürhori! Mükhrietü nüh alopie
küsü nyakuo nato vü aphra küsa kümjie saluo.

29Hiri nüh Moab kürhiezarhiechi künara thuoh, ma tü rhieza shehm, ma
sakümsiele kenüh ma kürhiezarhiechi, thi ma kükuotikuoshi kenüh, thi ma
luoveh kükuoti kenüh.

30Hi mpa wie nga nüh ma müküükhekünyi thsü, ma kükuotiri tü akürie, ma nüh
küürohküsari tü akürie, ta VÜWA nüh küza.

31Jükenüh hi tü Moab kenüh rera veh; Moab aveh kenüh hi tü krie; Kirher nyiri
kenüh hi nüh külu.

32Jazer kenüh kükrie nyiehvü nüh hi nüh noh kenüh krie, O Sibma rhelivirhu Noh
tsuonari tü juhküji zhi kari, Jazer küju wa; noh müzhü thsohviri thi noh rhelivi
küzoriewa tü tsuotsakemthuoh.

33Moab azhih avi khielota küpe vünüh aloküwie thi aloküzhe tü vitewathuoh; Hi
nüh akhah kütsüzhupe vünüh akhah khemthuoh; nyi küsü nga loküzhe khi sanü
rütsemvehthuoh; zie küvehwa tü loküzhe aküzie nyu.

© 2015 Bible Society of India.

34Heshbon thi Elealeh tü kriezhuru; Jahaz küju nga mari jikhi ziephra, Zoar vünüh Horonaim thi Eglat-shelishiya küju küpakenühnyunü Nirim ajuhri wienga küzoh kümthuoh kenüh.

35Thi hi nüh Moab vü azhie kümsieri vü küsahthuori thi mari nyiazari vü kükhurü küsari vü asehkhewa viru naveh.

36Jükenüh eh luoveh tü Moab kenüh thi Khirherri kenüh pilechu kümjie rümuo veh; küpakenühnyunü mari nüh künyirhie künyierari tü pokahkümthuoh kenüh,

37küpakenühnyunü alü aveh tü semthuoh thi akhane aveh tü sejamthuoh; ake aveh tü kütsiphieke pehm, thi aküshih vü atsakie külehteküm kenüh.

38Moab luomuo rügivü aveh thi aluori vü kürümuo küchie nüh zanyoküsü nga münyie luo; küpakenühnyunü aküfü nyi küsü nga müküvingü zokhuo küm kümjie hi nüh Moab zokhuo kümthuoh kenüh.

39Mokümjie jüma tü zokhuom lo! Mokümjie mari rera lo! Mokümjie Moab küzükrü vünüh ma seru tü kürele lo! Jükümjie vünüh Moab tü ma zhephruri aveh vü müküchie thi kümzhoh küsü sam thuoh.

Moab kenüh kümrie Münyie luo

40 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Noluo, ma tü aluo mkümjie the turu naveh ünüh, thi Moab vü ma küsa shohta naveh ünüh;

41nyujiri tü vitewa naveh thi ashiekuri tü revim naveh. Moab ariekü̈sara luoveh tü jüma rülo vü, nyimzari atsa küwuo küna luoveh kümjie sam naveh.

42Anyiri üta Moab zoriem naveh, küpakenühnyunü ma tü ma mpa nüh ma saküji nü VÜWA küsaluo kenüh.

43Kümzhoh azhikrie, apie jü ti noh tüvü huo veh, O Moab vü arhieri! ta VÜWA nüh küzaveh.

44Kümzhoh vünüh joküteri aveh azhikrie lovü küluke naveh thi azhikrie vünüh müriküshuru aveh thuoüji apiehjü vünüh küza naveh, küpakenühnyunü hi nüh hamari aveh tü mari vü kümnomna kütsü mahvi vü zanyo hamari Moab vü viru naküveh kenüh, ta VÜWA nüh küza veh.

45Hesbon rüzhekükhe vü zhüteküwari tü ngatü nü pehtewathuoh; küpakenühnyunü Heshbon vünüh anyih küsü kuoshute küwa thuoh kenüh, Sihon zheh vünüh anyihzhu küsü kuoshuwa thuoh; jüma tü Moab atie zoriemthuoh, anyira küüzhükürüh lokrieh.

46Noh vü kümzü waluo, O Moab! Khemosh nyiri tü pokahmthuo, küpakenühnyunü noh tsari nyimpari, thi noh tsa nyimzari tü viteküwakhehthuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

47Thitü rülo sehkhe vü thuoüji hi nüh Moab müngu tü satsü le naveh. Moab ashih tü hama küju.

Jeremia 49

Amon Rügih vü VÜWA Shihkütsü

1 Amon kenüh. VÜWA nüh hakümjie küza veh: Israel tü atsa nyimpari münyie ülo? Ma tü awurhuwa münyie ülo? Thinü mokenüh Milkom tü Gad mümka lo, thi ma nyiri tü nyujiri vü müpeh lo?

2Jükenüh atsothori tü tsetsa wiethuoh, ta VÜWA nüh küza veh, Amonri Rabbah sie saluo na küsa arie küüfükülo jikhi hi nüh küs vü; jüma tü küüzoküja kümsike küsü sam naveh, thi jüma anyuri tü anyih vi nü tsom naveh; jüti sanü Israel ma mümka nüh pehküvehri mümka nüh sa n veh, ta VÜWA nüh küza veh.

3Rera luo, O Heshbon, küpakenühnyunü Ai tü kümsüja kümthuoh kenüh! Kriezhu luo, O Rabbah atsa vüvühri! Atsahkieh vi küzhu luo, külu luo, thi awuze vi nü nohri mpa nohri kürhie luo! küpakenühnyunü Milkom tü aküsi sateküwa vü wa wie naküveh kenüh, ma navüri thi ma sieküpehri sie nü.

4Noh tü mokenüh noh kükhra kenüh kuoti veh ti. Noh kükhra tü kuorhietewathuoh, O kütsotü küzüla tsavühwa. Noh tü noh künyirhie vü alehno taji, “Thawa nüh hi prü na lo?” ta küza veh.

5Hi tü noh vü kümzhoh viru nti sa vehthuoh, ta thopahiri VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, noh zhephruri aveh vünüh, thi nohri tü voriem naveh, aveh nga alü vünüh showa naveh, nyi küsü nga nüh zhüteküwari küsazhuh münyie nüh sanaveh.

6Thitü asevü thuoüji hi nüh Amonra müngu satsüle naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

VÜWA nüh Edom Rügihvü Shih küsa

7 Edom kenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh; Teman vü kümtsa pehmveh wie thuoh ülo? Azhüküzhüri nüh zhühphiekütsü pokahm wiethuoh ülo? Mari kümtsa tü ramwiethuoh ülo?

8Jote luo, asevü sühle luo, kükie luo, Dedan vü arhieri! küpakenühnyunü hi nüh Esau rügivü kümsü viru na küveh kenüh, hi nüh ma vü kümnomnakütsü tsotho vü.

9Mükütüküzü rhelivi külazhuhri nüh noh vü ru thuoüji, mari tü amahse müsa tüm naveh ülo? Mükütüküzü rühukütsari arüza vü ru thuoüji, mari wie nga mari küvingüwa mpa prüvi naveh.

10Thitü eh kenüh thuoüji, hi nüh Esau tü fo kürütsomtü wiethuoh, hi nüh ma küüthi tü müsate nüh samtüthuoh thi ma tü ma mpa nüh ma müküzhüwura nüh

© 2015 Bible Society of India.

samthuoh. Ma tsatori thi ma küshukürari, thi ma zhephruri tü zoriem thuoh; thi ma nga münyiethuoh.

11Noh mürari sam luo, hi nüh mari kürho sanaveh ünüh; thi noh tü nyivühri tü hi vü alehküünoluo,

12küpakenühnyunü VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü ahuowa müküzhulehri nga zhu wie nathuoh, noh tü kümnomna mütsü nüh küsawa ülo? Noh tü samkümnomna tü külewa nyu; noh tü jüma zhu wie naveh,

13küpakenühnyunü hi mpa nüh küshiem wiethuoh nü, Bozra tü kümzhoh thi kümsamnyi jakümsüküm zanyo küsü sam naveh, thi kümzü zanyo küsü sam wie na thuoh; thi ma anyu aveh tü jakümsü küpeh huo sam naveh, ta VÜWA nüh küza.

14Hi tü VÜWA vünüh azhühthewa künarathuoh, thi zhüleküvüri tü akuoküjira azavü küzem tüthuoh: Nohri mpa nüh sezhuh nü ra ma sie saluo luo, thi arie küsa kenüh sühraluo, ta küza,

15küpakenühnyunü hi nüh noh tü akuoküjira azhüvü aküzahwa küsana küveh kenüh, anyiri nüh küürüm naveh.

16Noh nüh kümzhohwa küchü nü, thi noh luoveh kürhiezarhiechi nüh noh müram thuoh, noh alokrü küpie vü ürhowa, thawa nüh küzhiho kümsie küüjetewa. Noh nüh noh phra tü aluo mphrathake müsiewa wie nga, jüla nüh hi nüh viterum naveh, ta VÜWA nüh küzaveh.

17Edom tü kümzhoh zanyo küsü küsam naveh, jüma kükashukariri aveh tü sakümzhoh khe naveh, thi ma kümsü aveh kenüh eshih ta sanaveh.

18 Sodom thi Gomorrah thi masü zhephruri khakümlele üta, nyi küsü nga jüla kürhowa nyu, nyutü nyiküsü nga jüma lovü küpehwa nyu, ta VÜWA nüh küza veh.

19Amiewuo küsü nüh Jordan are masasaküpeh kümrhuope vü kütse kümjie, hi nüh jüla nüh zhürüluo Edom zhejam naveh; thi hi nüh thawa rüka naveh ünüh jüla chiekem naveh. Küpakenühnyunü thawa nü hi kümjie lo? Thawa nüh hi nyiera na lo? Nyihzhü kühuori thawa eh tüvü tsiena lo?

20Jükenüh VÜWA nüh Edom kenüh kürüzhe saküm thi Teman arhieri kenüh azhünyo vizhu küm künaluo: Nyinyizah küüzhühwa tü netewa tsawie naveh; mari kürhope tü kürule vü azüh ngeke tsawie naveh.

21Mari küülu akhi kenüh azhihwa tü khekheta küshüh naveh; mari kükrie khi tü Kümrujuh Küji vü künakera naveh.

22Noküze luo, ma tü kuo nü aluomü kümjie the turu naveh ünüh, thi Bozra a nyiehvü ma küsa küüta naveh, thi jüma rülo vü Edom arieküsari luoveh tü krevühri atsaküwuo küna luoveh kümjie sanaveh.

Damaska kenüh Ashih

© 2015 Bible Society of India.

23 Damaska kenüh: Hamath thi Arpad tü rüza rüpuo mthuoh, küpakenühnyunü
masü nüh azhüle kümsü küünara kenüh; masü tü akükrü vünüh ramthuo, masü
tü juhküjiwa kümjie küthumthuoh thi müküzoh rathuoh.

24 Damaska tü thachumthuoh, ma tü jote nta sühle, thitü ngosetu nüh ma revi,
müsheküna thi luovehküna nüh ma küjetemthuoh, krevühri atsa küwuo küna
üta.

25 Mokümjie küthola nyujiwa tü kulemthuoh ünüh, nyierakükhruo anyuwa tü!

26 Jükenüh ma vizari tü aluo vü külu naveh, thi jüma rülo vü ma rienyiri aveh tü
zoriem naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

27 Thi hi nüh Damaska azievü anyih zhuketü naveh, thi jüma nüh Benhadad azheh
kümzhori zorietsü naveh.

Kedar Akuoh thi Hazor Nyujiwa vü Ashih kütsü

28 Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh chaküm Kedar thi Hazor kajiperi kenüh.
VÜWA nüh hakümjie küza veh: Süraluo, tsezhuwa nü Kedar sie saluo luo!
Zhieshura nyi zoriem luo!

29 Mari juhthsüzheh thi mari nyihnyihri vi luo, mari küzietethsüri thi mari zanyo
aveh vi luo, mari utri sietewa nü noh zhiri saluo, thi zie taji, "Kümzhoh tü azhie
aveh vü pehm thuo," ta zie naveh.

30 Te luo, kületsuo vü tewa luo, thi azhie kürükuthuokeri vü küthi luo, O Hazor vü
kürhori! küpakenühnyunü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh noh vü kürüzhe
küsü samthuoh thi azhünyo küsü vizhumthuoh, ta VÜWA nüh küza veh.

31 Süraluo, akuoküji rüzi nü pehküvehri atüvü waluo, mütsaza nüh rhoküvehri,
akheri nyutü arüpe mükünyieri, ma mpa rhoküvehri zhewaluo, ta VÜWA nüh
küza veh.

32 Mari utri tü müzhütewa nathuoh, mari mieshümiesara azari zoriem na thuoh.
Lü sekümri, hi nüh awuowuovü nüh mari vü kümsü viru naveh, ta VÜWA nüh
küza veh.

33 Hazor tü rezanyihnyih nüh küvükeluo nü küpeh küsam nathuoh, ma tü küsü
kürho aküja sam nathuoh; nyiküsü nga jüla kürhowa nyu, nyutü nyi küsü nga
jüma lovü küpeh wa nyu.

Elam rügi vü VÜWA Shih küthse

34 Judah kajiwa Zedekiah kükajite vü Elam kenüh VÜWA zhü setsaküthsüwa
Jeremia vü küru.

35 Athopahiri VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Elam lawih, ma küvipe aküji
mari kükhrawa zoshim nathuoh;

© 2015 Bible Society of India.

36thi hi nüh Elam rügi vü atülü jühke müzü vünüh amürhü müzü viru naveh, jüti sanü hi nüh mari tü amürhü hamari aveh vü zhuhrie küzem naveh, thi akuoküji küsü vü nga Elam vünüh zhezhukümri tü müru nüh küsawa nyu.

37Hi nüh Elam tü mari mükünongüra tüvü nüh, thi mari kürholi phahkütseri atüvü nüh saküükhrih naveh; hi nüh mari vü eh haküze arüküshu kümsü viru naveh. Hi nüh mari müjie saküürakheh nü mari asevü anyuchuwa küze naveh;

38thi hi nüh eh kükajipe Elam vü sakütokenaveh, thi mari kajiwa thi aküjiri zoriem naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

39Thitü arülo asevü thuoüji hi nüh Elam müngu satsüle naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

Jeremia 50

Babilon Reküvi

1 Babilon kenüh, Khaldeari azhih kenüh setsaküthsüwa Jeremia nüh VÜWA zhü küphra:

2Akuohjiri azavü phrashu nü zhüchüh luo, küphruothsü khake nü zhüchüh luo, jüma müküthi tüm nü, Babilon thuoüji vitewathuoh, Bel tü küzükrü vü thsemthuoh, Merodak tü luovehzamthuoh. Matsori tü küzükrü vü thsemthuo, ma nguori tü luoveh zamthuoh: ti küza luo,

3küpakenühnyunü zhietü kuohji küsü vünüh ma sie saluo nta tsethuoh; jüma nüh ma zhih tü saküüzojam na thuoh, thi nyi küsü nga nüh jüma lovü kürhowa nyuthuoh; anyiri nga thi samwa nga tewa na thuoh.

Israel Sheleküru

4Jüma rülo vü thi jüma tsotho vü Israel nyiri tü ru naveh, mari nga thi Judah nyiri nga ti kürü nü ru naveh; mari tü kriemngu nü VÜWA mari Saküüwuowa phahru naveh.

5Mari tü Zion vü küwa aleh küna naveh, mari anyieh jüwuovü küprüke taji, thi mari mpa nüh ru nü VÜWA vü asehkhe mükünyie piketü mükümara kütsathuozhü sie küperü naveh, ta VÜWA nüh küza.

6Eh nyiri tü nyihzhü küümie kümjie sam; mari kühuori nüh mari küjozih mtüthuoh, mari leh aküzhi vü sie kürholeke wa taji; mari tü aküzhi vünüh küzhiho vü tewathuoh, mari tü mari kürhope kümamthuoh.

7Mari künguri aveh nüh mari shohriemthuoh, thi mari mükünongüri nüh, “Hiri tü müküleh nyu, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA, küzhütsa kümrhuope VÜWA, mari anyira küluozhewa vü khiemuoküm kenüh,” ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

8Babilon vünüh te luo, thi Khaldeari vünüh tsezhutewaluo, thi nyisüvo nüh ma tüvü kütse wa küjokütse kümjie saluo,

9küpakenühnyunü hi nüh zhietü azhih vünüh akuoküjiri arefü küsü küke nü Babilon vü sieru nü mari nüh ma vü lieke naveh; jüla nüh ma tü vitewa naveh. Mari shüchuri tü arie vü kümtsari kümjie ake kürütso shele müru rhuo.

10Khaldea tü müzhühvütewa naveh; ma kümzhühvüri aveh tü alokürа sara naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

Babilon Külukům.

11Noh nüh nyierakhruo thi lozhe wie ketünga, O eh ka müzhüvüte küwari, Noh nüh aphrato vü mieshüwie kümjie phepheta jo wie ketünga, thi rawuhvori kümjie khu wie ketünga.

12Noh zah tü müküüzara zükrü naveh, thi noh küwuowa tü saküzükrüm nathuoh. Halie, ma tü akuoküjiri asekhewa sanathuoh, reza, azhih küüweh, thi shünyiza küsü sam na thuoh.

13 VÜWA rükümthowa kenüh ma tü mürhorathuoh, thitü ma tü jaküüzojum na thuoh; Babilon tseshukari küwari aveh tü azüngeke naveh, thi ma kümsamna aveh kenüh eshih ta sanaveh.

14Babilon poteposhu aveh vü noh pe küche vi luo, nohri alawih kühehri aveh; ma müjü luo, shüchu küsü nga müküükhe tümluo, küpakenühnyunü ma nüh VÜWA vü khiemuo küm kenüh.

15Awuowuo vünüh ma vü ajikhi zie kümsie luo, “Ma tü ake khrokemthuoh; ma shiehkuri tü pum thuoh, ma zieri tü zophuomthuoh,” ta küza, küpakenühnyunü hama tü VÜWA nüh ma vü amüthoh küsa, ma nüh küsa üta ma vü satsüluo.

16Mahtsüküzhuhwa, thi kümahwie tsotho vü ahira küjehwa nga ti Babilon vünüh vijam luo; küpakenühnyunü küzorie nyuchuwa kenüh mari aveh tü mari mpa mari nyiri vü sheleteru na küveh kenüh, thi mari aveh nga mari mpa mari zhih vü jotewa naveh.

Israel Sheleküru

17Israel thuoüji amiewuori nüh zheja nü zhekütse kümjie wiethuoh. Apowa Assiria kajiwa nüh zoriethuoh, thi khinyi thuoüji Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh ma rüri mükreh khemthouh.

18Jükenüh thopahiri VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Assiria kajiwa vü kümnomnakütsü üta hi nüh Babilon kajiwa thi ma zhih vü kümnomna tsü na saveh thuoh.

19Hi nüh Israel tü ma vü sieru salem nathuoh, thi mari tü Karmel rügivü, thi Bashan vü, thi Efraim küzhihori vü Gilid vünüh ti mari avo ngutsa nathuoh, thi mari avokürüma alosaküram na thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüma rülo vü thi jüma tsotho vü, Israel künakhie phahnaveh, thitü küsü nga küpehwa nyu; thi Judah kükhiemuori phah naveh thitü küsü nga küphahra wa nyu; küpakenühnyunü kümto kükhe küsari hi nüh nojatsüm na küveh kenüh.

Babilonri vü Saküüwuowa Ashih.

21Merathaim azhih vü tse khru luo; khru nü ma sie saluo luo, thi Pekod vü arhieri prü luo thi mari asehkhewa küju zorie kümkhem tüluo, hi nüh noh vü azhükütsü aveh sa kheh luo, ta VÜWA nüh küza veh.

22Arieküsa jikhi tü azhihwa vü pehveh thi küzoriezosa tü azhih vü pehvehthuo!

23Mokümjie azhihwa ajü atsüvü tü zoshi thi zokhuomthuoh ünüh! Mokümjie Babilon tü akuoküjiri azavü kümzhoh küsü samthuoh ünüh.

24Noh tü noh mpa nüh küjurü sakhe sanü noh mpa nüh küzamthuoh ünüh, O Babilon, thitü noh tü jüma müthsü nüh samthuoh; noh tü phahzhu nü revimthuoh, küpakenühnyunü noh nüh VÜWA künyie kenüh.

25 VÜWA nüh ma rietsokrüku samtüthuoh, thi ma rükümtho senyuseviri vizhumthuoh, küpakenühnyunü thopahiri VÜWA Saküüwuowa nüh Khaldeara zhih vü küroh saküm pehküveh kenüh.

26Ajüke müzü aveh vünüh ma vü ra kheh luo; ma luori saluo; atsuo kümproke kümjie ma sakümjuke luo, thi zorie kümkhem luo; ma zhi zanyo küsü nga müküüpeke tümluo.

27Ma vozahri aveh fethemtüluo, jümari tü küfethepe vü küzem luo. Mari kenüh ehzah mari rülo tü teru pehvehthuoh, mari vü kümnomnakütsü tsotho tü teru pehvehthuo!

28Künaluo! zhüzhuteküwari thi münyipehküvehri tü Babilon azhih vünüh kütseri tü Zion vü VÜWA hiri Saküüwuowa müthoh küsa, makükhurüpe müthoh küsa phrahshu nta tse veh.

29 Babilon sie saluo na küsa kenüh lawihküviri jizhuh luo, lawih kühehri aveh. Kürünape sanü ma mükiele luo. Ma nüh küsari müzhe nü thuotsüle luo; ma nüh küsa khemti ma vü satsü luo, küpakenühnyunü ma nüh kuotikuoshi wie nü VÜWA, Israel Kümtsewa saküsaluo kümthuoh kenüh.

30Jükenüh ma küvizari ta ma lerari vü tsuotsam naveh, thi jüma rülo vü ma rienyi aveh zoriehm naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

31Hi tü noh sie kürükhrüluo veh, O kükuotikuoshi wa, küpakenühnyunü noh rülo tü rupeh küveh thuoh kenüh, hi nüh noh vü kümnomnatsüm nathuoh, ta VÜWA nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

32Kükuotikuoshiwa tü müshü nü külum naveh, nyi küsü nga ma küsike münyie nüh sam naveh, thi hi nüh ma nyujiri vü anyih khrüketü naveh; thi jüma nüh azanyo ma mükieshe küveh aveh zoriem naveh.

33Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Israel nyiri tü mürümthuoh, jükümjie Judah nyiri nga mürümthuoh; masü küreri aveh tü küjehphokemthuoh thi mari müküze nta thuoh.

34Mari kürhehsawa tü khram, thopahiri VÜWA tü ma nyo. Ma nüh makeri'a nüh khuo wie naveh, jüta küsa vünüh ma nüh azhihwa vü kümnyie tsüra naveh, thi hi Babilon arhieri vü thuoüji kümnyie münyie luo.

35Khaldeari vü, Babilon arhieri vü, thi ma küjiri vü thi ma zanyoküthsüri vü pehvehthuoh! Ta VÜWA nüh küza veh.

36Mahtsazhü küphrari vü anyuchuwa, jüüta thuoüji mari tü zhem na thuoh! Arieküsari vü anyuchuwa, jüüta thuoüji mari tü zoriem na thuoh!

37Ma rawuhri vü thi ma rawuhkhekari vü anyuchuwa, thi ma zhievü aliera riekhuori aveh vü, jüüta thuoüji mari tü nyimzari sam na thuoh! Ma künyirhiekuri aveh vü anyuchuwa, jüüta thuoüji mari tü prüvim na thuoh!

38Ma juh vü küüwehkuoki, jüüta thuoüji küweh kuokim nathuoh! küpakenühnyunü jüma tü atsorhe azhih küsa kenüh, thi mari tü anguori rügi vünüh zhetewawa ti küsa kenüh.

39 Jükenüh Babilon vü rezasamwari tü atsuokrihri sie rho nathuoh, thi ma vü suokruomwari rhiem nathuoh; ma tü anyiri müsa ra lethuoh, nyutü awuhle aveh nüh mürhierathuoh.

40 Saküüwuowa nüh Sodom thi Gomorrah thi masü zhephruri khaja kümvü nyi küsü nga jüla kürhowa nyuthuoh, nyutü ma lovü küsü nga tuküpehwa nyuthuoh.

41Noluo, zhietü vünüh anyiri tse; akuoküji kümzho küsü thi kajiri hozake azhih kületsuotsatsa anyokhieri vünüh küngah nü tse veh.

42Mari tü lawih thi avi küjehke veh, mari tü kutehkurü thi nokküümze münyie luo. Mari jikhi tü ajuhküüshükhi kümjie; mari tü rawuh rügivü shupeh, arie kenüh arieküsari kümjie lieke, noh vü sie saluo nta, O Babilon tsavühri!

43Babilon kajiwa nüh mari zhühthe küna ra, thi ma ke tü momasanüh satewa; amüsheküna nüh retem, krevühri atsa küwuo küna kümjie na.

44Are müzhiküpeh huo vü Jordan aküzezemü vünüh amiewuowa tse zhu kütse üta, hi nüh ma vünüh zhürüluo mari zhejam naveh; jütisanü hi nüh thawa rüka naveh ünüh jüla chiekesam naveh. Küpakenühnyunü thawa nü hi kümjie lo? Thawa nüh hi nyiera na lo? Nyihzhükühuo thawa nüh eh tüvü tsiera na lo?

© 2015 Bible Society of India.

45Jükenüh VÜWA nüh Babilon vü kürüzhe saküsa, thi Khaldeari kenüh ma nüh azhünyo vizhu küsa küna luo: anyihnyih küüzhü aküzahri tü nete wa tsa wie na thuoh; mari kürhope tü azühngeketsa wie naveh.

46Babilon reküvi ajikhi küünara vü azhihwa tü khekheta sa wie nathuoh, thi ma kükrie tü akuoh küjiri azavü küna ra naveh.

Jeremia 51

Babilon vü Ashih Kütsülehü

1 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi tü Babilon thi Lebgamai kenüh hi nüh küzoriezosa mürhü küsü kükezgutsü naveh;

2thi hi nüh Babilon vü araheri küze naveh, thi mari nüh ma he naveh. Küsüro rülo vü awuowuo vünüh ma sie saluo küru vü hi nüh ma sakürütsom tü naveh.

3Lawih küviwa tü ma lawih müküüheh tümluo, thi ma tü ma riethsümnyi küsazhewa vü nü ma mpa nüh müküülieke tümluo. Ma küvizari müküükhe tümluo; ma nyilari zorie kümkhehm luo.

4Mari tü rehthem nü Khaldeara zhih vü külu zehm naveh, thi ma lerari vü müsamnam nathuo.

5Israel thi Judah thuoüji thopahiri VÜWA mari Saküüwuowa nüh müjie kule, ma mpa nüh Israel Kümtsewa tüvü müküleh pro wie ketünga.

6Babilon azavü nüh te luo, nohri küsüküsü nga noh kürho külo le luo! Ma müküleh kenüh müpokah tümluo, küpakenühnyunü atsotho hamatü VÜWA nüh amüthoh küsa tsotho küsathuoh kenüh; ma tü ma vü sakütsülehwa satsü veh.

7 Babilon tü VÜWA ke vü suna huo küsü sa, azhih aveh sakümshe kheh; akuoküjiri tü ma khah vünüh müshe kheh, jükenüh akuoküjiri tü zhetewa kheh.

8Zhürüluo Babilon tü külu nü küloriekhehmthuoh; ma kenüh rietsiluo! ma khüma kenüh jürezhi viraluo; ma tü sakümhiera mühieveh ünüh.

9 Hiri nüh Babilon sakümhie nti kükhra thsethuoh, thitü ma samkümhiera nüh sam. Ma kulem luo, thi hiri mpa papara nyuji vü tewa ünüh raluo; küpakenühnyunü ma shih tü kuo atülü juvehthuoh thi atülü küju wie nga müsie kümthuoh kenüh.

10 VÜWA nüh hiri tü awuhle vizhu mtü thuoh; raluo, hiri Zion vünüh VÜWA hiri Saküüwuowa küüroh phra shu ünüh.

11Ashüchuri küzahküürike luo! Ashüchuku saküpro luo! VÜWA nüh Medes kajiri sietse saküüngahmthuoh, küpakenühnyunü Babilon kenüh ma zhünyo thuoüji jüma zorie na küsa kenüh wie, jüma tü VÜWA nüh amüthoh küsa, ma kükhurüzhe kenüh amüthoh küsa.

© 2015 Bible Society of India.

12Babilon azieri vü küüte küsü vishu luo; künote sakükhraluo; kühuoteriri sakütoke luo; aküwuri küche luo; küpakenühnyunü VÜWA nüh arhieri kenüh ma nüh mowa phrahte nüh rüzhemthuoh thi sakümthuoh kenüh.

13 Nohri ajuh kümzhori vü kürhori, künyirhieri vü künyirhie, noh sehkhe tü rupeh vehthuoh, noh kürho alo tü tethuomthuoh.

14Kümsietsa VÜWA nüh ma mpa küshiemthuoh: ashukrie zhüzhü ta küsa kümjie hi nüh ariekhuo vi noh saküpro mtü naveh, thi mari tü noh nyiehvü kükhrara jikhi zie naveh.

Saküüwuowa vü Küsiake zah küsü küsa

15Ma kükhra vi nü azhih küsawa tü ma, ma kümahtsa vünüh azhihnyie küvishuwatü ma nüh, thi ma küthsükümshi vünüh atülüri shohküüta.

16Ma nüh ma jikhi küphrahteshu vü atülüri vü ajuhra jikhi sa peh, ma nüh azhih küpoteri vünüh atsozü sa küüshu. Atsokürü kenüh ma nüh atsorie sa, thi ma zanyoküsazheh vünüh ma nüh amürhü vizhuru ruti.

17Aveh nga zhehphrom thi zanyoküthsü münyie luo; amürüküsari aveh tü mari anguori nüh küzükrü vü thsemthuoh; küpakenühnyunü mari atsori tü akürie küsa kenüh, thi mari vü tü arütho mütü.

18Jümari tü mamemükünyie, mükünyu saküm küüroh küsü; mari vü kümnomnakütsü tsotho vü mari tü pokahm naveh.

19Hakümjie mükünyuwa thuoüji VÜWA Jacob suopewa, küpakenühnyunü ma wie nüh zanyo aveh küsazhu kenüh, thi Israel tü kaküvi akuohwa; thopahiri VÜWA tü ma nyo. VÜWA Tsüvü

20Noh tü eh rie wiekhuh, eh riepe vü senyusevi: hi nüh noh sie nü akuoh küjiri ferie veh; noh sie nü hi nüh kajiri zorie veh;

21noh sie nü hi nüh arawuh thi ma rügivü küpehri ferieja naveh; noh sie nü hi nüh rügivü rawuhkhekari thi jüma rügivü küpehri ferieja naveh;

22noh sie nü hi nüh nyimpari thi nyimzari ferieja naveh; noh sie nü hi nüh krepari nga thi vizanguori nga ferieja naveh; noh sie nü hi nüh vizari thi rülari ferieja naveh;

23noh sie nü hi nüh nyihzhükühuori thi ma nyihzhü riekhuo ferieja na aveh; noh sie nü hi nüh azhuhküürohri thi ma rüzhuri ferieja naveh; noh sie nü hi nüh kümkhrüri thi ma soshihri nga ferieja naveh.

Babilon vü Kümnomnakütsü

24Hi nüh Babilon thi Khaldea vü arhieri aveh vü mari nüh Zion vünüh müküleh küsa aveh nohri notha atütsatsa vünüh hi nüh satsüle naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

25Hi tü noh sie ruoluo veh, O zorieküveh aküzhiwa, jüma tü azhih ajü zorie veh; hi nüh eh pie thsuozhu nü noh vü thse naveh, thi apothuori vünüh noh küpri küze naveh, thi aküzhi kütsozhu küsü satsü naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

26Ajühke kenüh thi ajupewa kenüh noh vünüh aloh küsü nga küviwa nyu, thitü noh tü müsüja küpeh huo sam naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

27Azhihwa vü küüte küsü vizhu luo, akuoküjiri azavü atütü khu luo; ma sie arie sana küsa kenüh akuoküjiri küche luo, kajiperi ma vü jike luo, Ararat, Minni, thi Ashkenaz; ma vü arienyiküji küsü kücheketsüluo, kütoke kriemari kümjie arawuhri tü sieshuhru luo.

28Ma sie arie sana küsa kenüh akuoküjiri küche luo, Medes kajiri, mari kümkhrüri thi asoshihri sie nü, thi mari kükhu vü kükete azhih aveh.

29Azhihwa tü khekheta küshühveh thi küremthuoh, küpakenühnyunü VÜWA nüh Babilon kütsiepe zhühtsükümthuoh kenüh, Babilon azhih tü küüzoja küsü küsana küsa kenüh, müküürhiethuoh nüh küsana küsa kenüh

30Babilon arieküsari tü küsaluowa jamthuoh, mari tü mari shiehku lovü pehtewa thuoh; mari kükhra tü müsara nüh samthuoh, mari tü nyimzari jemthuoh; ma zhehri tü anyih zhukemthuoh, ma rüpethsohri tü zoshimthuoh.

31Aküzhüri küsü nüh küpawa mütu nta zhütse veh, thi azhühvüri küsü nüh küpawa mütu nta tse veh, Babilon kajiwa vü ma nyujiwa tü apote küsü vünüh apote küsü küju vimthuoh ünüh ti küza nta:

32akekari tü revimthuoh, thi anyih vi anyihpuori tsomthuoh, thi arienyiri tü ngosetu vü pehmthuoh,

33küpakenühnyunü thopahiri VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: Atsavühwa Babilon tü hiemtha kürütse nyinyaküm tsotho vü kümjie wiethuoh; tü tsotho pike sevü kümahwie tsotho teru nathuoh.

34“Babilon kajiwa Nebukhadnezzar nüh hi shohriemthuoh, ma nüh hi kürenyamthuoh; ma nüh hi tü aku kürü tso küsü samtüthuoh, ma nüh hi tü asuomie küsü kümjie hi müzhumthuoh; ma nüh eh kümhieri vi ma vo saküpromthuoh, ma nüh hi müshüjamthuoh.

35Eh rüzhü asawa tü Babilon rügivü amüthoh küsam luo,” Zion vü arhieri nüh jüüta küza naveh. “Eh züh tü Khaldea vü arhieri amüthoh küsaluo,” ta Jerusalem nüh küza naveh.

VÜWA nüh Israel kükra naveh.

36Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi nüh noh kenüh tote naveh thi noh kenüh amüthoh vitsü naveh. Hi nüh ma juhküji sakümgetsü naveh thi ma küwuzhu saküüwehtsü naveh;

© 2015 Bible Society of India.

37thi Babilon tü ferie küümproke küsü sam nathuoh, rezanyihnyih kütüku küsü sam nathuoh, kümzhoh thi ashih ta küsa zanyo küsü sam na thuoh, mürhie nüh sam nathuoh.

38Mari tü amiewuowa kümjie kürü rümuo nathuoh; mari tü amiewuo tsari küjieh khu nathuoh.

39Mari tü zhukem thuoüji, hi nüh mari küzhu vikesana thuoh thi mari saküümshe na thuoh, mari müjie külozheloku küju nü jüti sanü müküütuo aküzeh zeh taji piketü müsühra nüh sa nathuoh, ta VÜWA nüh küza.

40Nyihzhüzah thi nyihzhüvo thi nyihsüvo rehthe nta viküturu kümjie hi nüh mari vituru naveh,

Kürule vü Babilon kenüh

41Mokümjie Sheshak vi tewathuoh lo, azhih ajü kürhiezarhiechiwa tü revitewa thuoh lo! Mokümjie Babilon tü aluohjiri azavü kümzhoh zanyo küsü samthuoh lo!

42Ma juh küjiwa tü Babilon anyiehvü tewa thuoh ma tü küüshüh küüluo nüh külüwute mthuoh.

43Ma nyujiri tü kümzhoh zanyo küsü, azhih küüwekuoki, thi shünyiza küsü samthuoh, nyi küsü nga mükürho azhih küsü, thi anyitsari küsü nga müküütse shukari samthuoh.

44Babilon vü Bel hi nüh kümnomnatsü naveh, jüti sanü ma nüh mowa müzhuthuoh ünüh küükizhuja naveh. Akuohjiri tü ma vü küliwa nyu lethuoh; Babilon azie tü puomthuoh.

45Ma vünüh shutewaluo, eh nyiri! Noh kürho külole luo, nohri küsüküsü nga, VÜWA rüküshu kükrükhre vünüh!

46Luovehsüphake nyutü mükrüphake tümluo azhih jüla azhühvieri küünara vü, mahvi küsü vü küzhühvie küsü ru veh, amahvi jüma nyiehvü küpa rule veh, azhih jüma vü küvürie azhühvie thi takrü küsü nüh takrü küsü sie saluo naveh.

47Hi nüh Babilon atsori vü kümnomna küsa rülori tsetsa wiethuoh; ma zhih ajü tü küzükrü vü vithsem naveh, thi ma nyi rehthekümri aveh tü ma zhila vü tsuotsake naveh.

48Jüti sanü atülüri thi azhihwa, thi jümasü lovü küpehri aveh tü, loküzhe kenüh Babilon rügivü zie naveh; küpakenühnyunü küzoriewa tü zhietü vünüh mari vü ru na küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza veh.

49 Babilon tü Israel kürehthe kenüh mütsuotsaji mümhie wie thuoh, azhih aveh kürehthe küülu tü Babilon kenüh wie.

Babilon vü Küpeh Israelri Saküüwuowa Zhüle

© 2015 Bible Society of India.

50Nohri anyuchuwa vünüh kürhorari, waluo, müküzhike tümluo! kületsuo vünüh VÜWA müsheluo, thi Jerusalem tü noh müshe vü küüturu luo:

51Hiri tü küzükrü vü thsemthuoh, küpakenühnyunü hiri tü kümsamnyi küünara kenüh, müküchiekürhe nüh hiri nyieh tiehtemthuoh, küpakenühnyunü anyilieri tü VÜWA zheh kümtse azhieri lovü küturuthuoh kenüh.

52Jükenüh atsothori watü tetsetsa wiethuoh, hi nüh ma nguori vü kümnomnatsü na küsa, thi ma zhih aveh vü kümsamnari tü lüchih naveh, ta VÜWA nüh küza veh.

53Ma mpa nüh Babilon tü atülü vü kükuoleh wie nga, thi ma nüh ma kümzho kümsiewa sakükhra leh wie nga, hi vünüh küzorieri ma vü ru wie naveh.

Babilon Küzoriezosa Kütsü Lehü

54Künaluo! Babilon vünüh jikhi küsü! Khaldea zhih vünüh kütohnya aküji küsü!

55küpakenühnyunü VÜWA nüh Babilon tü kümsüja sa küvehthuoh kenüh, thi ma jikhi küzie khi saküüzoh vehthuo, mari küüshüh tü ajuh kükhra küüshühkhi kümjie, mari jikhi tü khule veh;

56küpakenühnyunü küzoriewa tü ma rügi vü tse küveh thuoh kenüh, Babilon rügivü tse; ma rieküsari tü vitewathuoh, mari lawihri tü zoshimthuoh; küpakenühnyunü VÜWA tü noshekütsü Saküüwuowa küsa kenüh, ma tü aküpro vünüh thuotsüle naveh.

57Hi nüh ma küjiri thi ma zanyoküthsüri saküümshe naveh, ma kümkhrüri nga, ma soshihri, thi ma rieküsari nga ti; mari tü zehküpeh huo zeh nü piketü küsüralewanyu, ta Kajiwa nüh küza veh, ma nyo thuoüji thopahiri VÜWA.

58Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Babilon azie kümzawa tü azhito asa vünüh samtü naveh, thi ma kheri kümsieri tü anyih nüh vitsomtü naveh. Zanyoküsü nga mükümgu vünüh anyiri tü mari müpa nüh akükhra münyie nüh samthuoh, thi akuoküjiri tü anyih kenüh mpa nüh thasümthuoh.

Jeremia Zhüle Babilon vü Küüze

59Maseia azhü Neria atsa Seraia nüh Judah kajiwa Zedekiah sie nü Babilon vü küwa vü, ma kükaji mahvi müzüawa vü setsaküthsüwa Jeremia nüh ma vü azhükütsü. Seraia tü zanyo kühuotewa sa.

60Jeremia nüh külulasi küsü vünüh kümsü aveh Babilon vü ru na küsa rhükheh, azhü hamari rhü küsa aveh tü Babilon kenüh rhüküsa wie.

61Thinü Jeremia nüh Seraia vü, “Noh Babilon vü küru vü, azhü hamari aveh chie naveh ti küsa thsüluo,

62thi, ‘O VÜWA, noh mpa wie nüh azhih hama zorie nta sakükrü nü anyi kürholuo nyutü samwaluo jülovü müküürho nta, thi jüma tü küsuokürho jaküüzo nta,’ ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

63 Noh nüh külulasi hama chiekhehm thuoüji, jümawa vü aloh huke nü Eufrates azhila vü vehjakem luo,

64Jüti sanü, 'Hakümjie Babilon tü retetu nü müküshura le sanaveh, hi nüh ma vü kümsü vikütsewa nüh,' ti küza üti," küza. Jeremia zhü tü hama küju mpa.

Jeremia 52

Jerusalem Tsuotsaküm
(2 Kaj 24.18—25.7)

1Zedekiah kükajite vü ma mahvi tü mükeke nü küsü thuoh; ma nüh Jerusalem vü mahvi türaluoke kükaji sa. Ma zah nyo thuoüji Hamutal, Libna Jeremia wa atsavühwa.

2Ma tü Jehoiakim nüh küsa üta VÜWA notha vü mowa nü müsü nüh jümari sa.

3Jüta küsa vünüh, Jerusalem thi Judah VÜWA rüsaküshuküm kenüh ma nüh ma tsa tü vünüh masü zhejam. Zedekiah tü Babilon kajiwa ruoluo nü siesaluo.

4 Thi ma nüh kükaji mahvi tüguawa, asa türawa, rülo türawa vü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar tü Jerusalem siesaluo nti ma thopahiri aveh sie nü ru taji jüma wu; mari nüh poteposhu aveh kümkieküüroh aveh sa kheh.

5Jüti sanü anyujiwa tü kajiwa Zedekiah mahvi türaluokewa küju mükieshem.

6Asa müzüawa rülo tüguwa vü kümkhuoji tü anyujiwa vü küluole wiethuoh nüh azhih jüla nyiri kenüh kütsaküzhu münyie nüh satewa.

7 Jüti küsa vü anyujiwa zie tü piezhutewa nü arienyiri tü anyujiwa vünüh arüza vü kajiwa phahri azie künyi azhievü akheri leh vünüh jotewa kheh, Khaldeari nüh anyuji mükiete pehwieketünga mari tü Arab wuovü tewa.

8Thitü Khaldeari thopahiri tü kajiwa zheküshoke nü Jeriko kütakeri vünüh Zedekiah rera; thi ma nyilari tü ma jam nü vorie tekheh wa.

9Jüti sanü mari vüh kajiwa revi nü ma sie Babilon kajiwa vü Hamath azhih Ribla vü sie khru nü ma vü ashih thse.

10Babilon kajiwa nüh Zedekiah tsa nyimpari ma tsatü vünüh rethe khehm, thi Ribla vünüh küjiri aveh nga rhethe khehm.

11 Ma nüh Zedekiah notha künyi khrüzhumtü nü akürü khetemtü taji Babilon kajiwa vü ru, thi ma müjie küsü küju nü küsizheh lovü küpehm luo.

Kükhurüzheh Küzorie
(2 Kaj 25.18-21,27-30; 2 Kkz 36.17-21; Jer 39.8-10)

12Babilon kajiwa, Nebukhadnezzar mahvi türatüguwa, asa müngaawa, rülo türawa vü ma kühuo zhezhiwa Nebuzaradan Babilon kajiwa kütsüküsawa tü Jerusalem lovü tu.

© 2015 Bible Society of India.

13 Ma nüh VÜWA zhehwa tsom, kajiwa zheh küji aveh ma nüh tso phuo khehm.

14Khaldeari thopahiri, rieh huo zhezhiwa siekütseri aveh nüh Jerusalem kümkiele azie aveh zophuo khehm.

15Riehuo zhezhiwa Nebuzaradan nüh anyi kümkhuotsa wuori thi anyujiwa vü anyi kükhe küsari, thi Babilon kajiwa vü müküju jakümri thi zazhüri küpari ti reviteküwari vü vitewa.

16Thitü rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan nüh azhih jüla kümkhuotsatsa wuori thuoüji rhelivirhu küürhieshe thi azhuh küüroh nti sam.

17 VÜWA zheh vü küpeh sahwuo lokhuori, tokepe thi VÜWA zheh vü küpeh sahwuo juhküjiwa ti Khaldeari nüh zokhuoriem, thi asah wuori aveh thuoüji Babilon vü vitewa kheh.

18Mari nüh aküfüri, küüzhievühri, latilori, ketsokuri, wihzhiekuri, thi kükhurüzheh vi küürohküsa sahwuo küfüküjuh aveh vitewa kheh.

19Rieh huo zhezhiwa nüh aküla kenüh nyaphrükhuri, suna zanyo thi rakasa zanyo aveh vitewa kheh.

20Alokhuo künyi, juhküji küsü, juhküjiwa kükhuvü sahwuo avozah türakünyiri, kütoperi, VÜWA zheh kenüh kajiwa Solomon nüh küsa, sahwuo küfüküjuh hamari aveh thuoüji müküütera küsa azhi.

21Alokhuori tü küsü vü ma kümsie pienyo türatüze, ma kürülo thuoüji pienyo türakünyi; jüma tü awupie thi ma küsa thuoüji tüjü müzü.

22Jüma rügi vü sahwuo tokepe küsü peh; tokepewa kümsie thuoüji pienyo münga; kütorüluo küüroh thi akatohri, aveh nga asahwuo kheh, tokepewa rügi vü kümkieke. Thi alokhuo künyiawa nga zarike wie, akatoh küüpe kheh.

23Anatori vü akatoh gurake nü türo saküpeke; katoh aveh tü kütorüluo küüroh kümkie she küürüh müzake.

Judah Nyiri tü Babilon vü Viteküwa
(2 Kaj 25.18-21,27-30)

24Riehuo zhezhiwa nüh levü navü Seraia, navü künyiawa Zefania, thi akheji kühuori sie kücheri;

25thi anyujiwa vünüh aküjiri arienyira azhükütsü vü kütseri küsü, anyujiwa vünüh küngura kajiwa küshülü vünüh nyi türü; azhih jüla küsazhuh thopahiri khazhu kürhüwa; thi azhih jüla anyiri anyujiwa lovü nüh küngura anyi rorake ti sie.

26Jüti sanü riehwuo zhezhiwa Nebuzaradan nüh mari sie nü Babilon kajiwa vü Ribla vü sieru.

© 2015 Bible Society of India.

27Thi nüh Babilon kajiwa nüh mari tü Hamath azhih Ribla vünüh mari kürhie küzeh khe nü zothe khehm. Jüti sanü Judah tü ma zhih vünüh revitewa.

28Nebukhadnezzar nüh anyiri reviteküwa vü sieteküwa küürüh hazake: Amahvi türüawa vü Judahri anyie küche mükeke nü küche;

29Nebukhadnezzar mahvi türatüzeawa vü ma nüh Jerusalem vünüh reviteküwa vü sieteküwa müza tüze cherake nü künyi nyito.

30Nebukhadnezzar mahvi mükeke nü künyi vü, rieh huo zhezhiwa Nebuzaradan nüh Judahri reviteküwa vü sieteküwa müza türü zürake nü mümga nyito; anyito aveh anyie müzü nü müza türo.

31Judah kajiwa Jehoiakhin reviteküwa mahvi cherake nü türü, asa türakünyiawa, arülo mükeke nü müngaawa vü, Babilon kajiwa Evil-merodak nüh kükajite mahvi vü ma nüh Judah kajiwa Jehoiakhin vü küütso kütsanü küsizheh vünüh ma siezhuteru;

32ma nüh ma vü külonyi vünüh küza nü Babilon vü ma sie pehküveh kajiri ape nyiehvü nüh ape kümsie küsü vi ma tsü.

33Jüti sanü Jehoiakhin tü ma küsi küsa thsümnyiri anato vü foke sam nü ma kürho vü rülorülo kajiwa shiekütsape vünüh tsa peh huo.

34Ma keluokütsü thuoüji, ma kürhoju, ma sühle rülo küju Babilon kajiwa nüh rülorülo mükütuo nüh kükeluo vi ma tsü.

© 2015 Bible Society of India.

Kürümuo

Kürümuo 1

Jerusalem Luovehküna

1Anyujiwa tü küzakele nga küzo nü pehveh thuoh lo, küsükeri nü anyiri nüh pro nü! Ma tü mokümjie tünyivühri küsü kümjie samthuoh lo, ma tü thopahiri aza vü aküjiwa tü! Anyujiri azavü kajiratsa küsawa tü nyura siepe küsü samthuoh.

2Arüza vü ma tü khielota krie, ma khajie rügi vü arüthsü küpeke nü; ma külori aveh azhie vü ma tü nyiküsü nga ma luovehsakürüzi münyiethuoh; ma füri aveh nüh ma vü aroshimthuoh, mari tü ma mükünongüri samthuoh.

3Judah thuoüji kümnomna kenüh reviteküwa thuo thi siepe wa savehthuoh; ma tü khinyi nü akuoküjiri azavü rhovehthuoh, thi kümnyie azhie mphahra nüh sa vehthuoh; ma zheküüshokeri ma müshe küna azhievü nüh ma phamthuoh.

4Zion vü küwa leh tü küluvehthuoh, küpakenühnyunü nyi küsü nga akhu küte küsawa ru mküvehthuoh kenüh; ma kheri aveh tü jaküüzomthuoh, ma nasari tü lüchi vehthuoh; ma rüla kürünguori tü shüthuokemthuoh, thi ma müngu tü khake pehvehthuoh.

5Ma küümaküshiri nüh ma avü samthuoh, ma mükünongüri nüh tsarhiem thuoh, küpakenühnyunü ma nüh khielota küphrie kenüh VÜWA nüh ma sakümnomna kümthuoh kenüh; ma tsari tü tewathuoh, küümaküshiri atüvü aküsi satewathuoh.

6Makükhra aveh Zion tsavühwa vünüh karitewa khe thuoh. Ma kajitsari tü arüpuo kümrhuope müküphahra kümjie samthuoh; mari tü zhetseri atü vü kükhra münyie nüh jote veh thuoh.

7Jerusalem tü müshekera, ma müshemnomna thi tse tekütse rülori, khana rülo vü amekürhe ma zhi küsari aveh. Ma nyiri nüh küümaküshira ke vü tekütuvü, thi nyiküsü nga nüh ma küükra mükünyievü, küümaküshiri nüh ma küloküm noküze vü müküchie sa.

8Jerusalem tü khiemuo müsüshehke wiethuoh, jükenüh ma tü müküchie küsü samthuoh; ma küchierheri aveh tü ma mamthuoh; küpakenühnyunü mari nüh ma nyiju ngukümthuoh kenüh, ma wienga lüchi vehthuoh, thi ma nyieh kürele tewathuoh.

9Ma mükümtse tü ma küüleh vü küpeke, ma tü kürule ma kenüh kümshe müsa; ma küloküm tü azüh saküüngeke sa, nyi küsü nga nüh ma luoveh saküürüzi münyie nüh sa. “O VÜWA, eh kümshemnomna kenotü mo, küpakenühnyunü mükünongüri nüh khra kümthuoh kenüh,”

© 2015 Bible Society of India.

10Mükünongüri nüh ma kürhe zanyori rügi vü makeri thsuokem thuoh; ma kümtsezheh tü akuoküjiri nüh zheküvi nga ngu wiethuoh, noh tü noh ashieji vü müküütu nta mari khete.

11Ma nyiri nüh alohse küpha vü mari aveh tü lüchi khe; mari kükhra sakürhole nta kütsaküzhu kenüh makünyirhieri vi nü asüsa. Noluo, O VÜWA, halie hi tü mame mükünyie samthuoh ünüh.

12Nohri kütsuokükhru sa küvehri nohkeri nüh jütü zanyoküsü nga nyu ülo? No küze nü eh luovehküna kümjie mükütüzü wuori naveh ünü nyu nüh noluo, hi vü viru kümwa, VÜWA nüh khielota ma rüküshu rülo eh müshe sakümnomnam.

13Kümsie vünüh ma nüh anyih küze; jüma tü eh rüri lovü küzhoke tetu; ma nüh eh mpha kenüh aveh küsü shohta sa, ma nüh hi asevü saküüsühle; ma nüh hi saküüngothse anyieshojü.

14Eh küphrürie tü thsohkhuonyi küsü vü kürikemthuoh; ma ke nüh jümari tü müsürümtü thuoh; eh ku rügivü küüzho tü, ma nüh eh kükhra saküram thuoh; VÜWA nüh hi vi nü hi nüh mükütsierari ake thsemthuoh.

15 VÜWA nüh eh zhievü nüh eh rieküsari aveh kulejamthuoh; eh küvizari küchenya nata ma nüh atsotho küsü hi vü zhüchümthuoh; VÜWA nüh Judah mükükhrüsavühri tü kütsüzhu kümjie nyinyamthuoh.

16Zanyo hamari kenüh hi tü krie; eh notha tü arüthsü nüh tsa; küpakenühnyunü luoveh saküürüzihwa tü letsuoküm kenüh, eh luovehküji sakürho naküsa kenüh; eh tsari tü küüzomthuoh, küpakenühnyunü mükünongüri nüh sarateküwa kenüh.

17Zion tü ma ke küchuo küze, thitü nyi küsü nga ma luoveh sakürüzi münyie luo; VÜWA nüh Jacob zhephruri tü ma küümaküshiri küsa nta azhütsü, Jerusalem tü mari azavü zanyo kümne küsü samthuoh.

18 VÜWA tü awuleh vü pehveh, küpakenühnyunü hi nüh ma zhü sie saluo küm kenüh; thitü künaluo, nohri anyiri aveh, thi eh kümnomna noluo; eh nyi kürünguo rülari thi vizari tü aküsi satekheh thuoh.

19Hi nüh eh külori ji thitü mari nüh hi müramthuo; eh navühri thi kükhruori tü anyuji vünüh pokahm thuoh mari kükhra sakürhole nta ashie phahküveh vünüh.

20Noluo, O VÜWA, hi tü küzakele nga müshemnomna lo; eh vo tü kürho vehthuoh, eh luoveh tü eh lovü nüh kürüh vehthuoh, küpakenühnyunü hi nüh müküzike kenüh. Anyuchuwa vi nü alera vünüh rethe; azheh vü thuoüji jüma tü aküsü kümjie.

21Hi nüh mokümjie lüchi veh ünüh mari nüh künara, nyi küsü nga eh luoveh saküürüzi münyie nüh. Hi mükünongüri aveh nüh eh küsüro künara; noh nüh

© 2015 Bible Society of India.

jüüta saküm mari tü alowie. Noh nüh küthsüküm rülowa viraluo, thi jümari tü hi kümjie küüsam luo.

22Mari nüh kümsü küsa aveh tü noh tüvü küüru luo; thi noh nüh hi vü küsa üta mari vü nga saluo eh küphrürie aveh kenüh; küpakenühnyunü eh külüchi tü zhim thi eh luoveh tü thasü thuoh.

Kürümuo 2

Jerusalem vü VÜWA nüh Kümnomna Küüsa

1Mokümjie VÜWA rüküshu vünüh Zion tsavühwa tü sakürünyie lo! Ma nüh Israel küüzhu tü atülü vünüh azhih vü vehjaküzem thuoh; ma tü ma rüküshu rülo vü ma jinyipe mümsheke nüh samthuoh.

2 VÜWA tü mülona wie thuoh nüh Jacob kürhoperi aveh zoriemthuoh; ma rükümtho vünüh ma nüh Judah tsavühwa shiekuri zophuomtüthuoh; ma nüh müküchiekürhe vünüh kajipe thi ma takrüri azhih vü viteru mthuoh.

3Ma nüh ma müküüzhikera rüküshu vünüh Israel kükhra aveh rechiemtü thuoh; ma nüh mükünongüra nyieh vünüh ma ke azhie wuowa vimtüthuoh; ma nüh Jacob vü anyih azhu kümjie küsa küsü nüh tsomthuoh, tsorie küzülemthuoh.

4Mükünongüri küsü kümjie ma nüh ma lowie veh, küümaküshiri küsü kümjie ma ke azhie wuovü jüma sake; Zion tsavühwa juhthsüzheh vü hiri nüh vi rhieza küvehri aveh zothem; ma nüh ma he tü anyih kümjie küshokemthuoh.

5 VÜWA tü mükünongüri kümjie samthuoh; ma nüh Israel zoriemthuoh. Ma nüh ma kajizhehri aveh zoriemthuoh, ma shiekuri tü küferie vü samthuoh, thi Judah tsavühri vü küülu thi kürümuo saküzhimtüthuo.

6Aphari küsü kümjie ma nüh ma shühzheh zochiemtü thuoh, ma nüh ma juhthsü kükhurüzheh zoriem tüthuoh; VÜWA nüh Zion vü akhule thi kümnyirülo sekhe samtüthuoh, thi ma haküze rüsakümtho vünüh kajiwa thi anavüwa alo müküra samthuoh.

7 VÜWA nüh ma kükhurüpe müküchie thuoh, ma kümtsezheh müküüvi samtüthuoh; ma kajizheh azieri ma nüh mükünongüri akevü thsemthuoh; akhu rülo küsü vü üta VÜWA zheh vü kükhara jjikhi küsü vizhu.

8 VÜWA nüh Zion tsavüh aziewa ferie nta müshemthuoh; ma nüh arüshu li thsomthuoh, ma nüh küzorie vünüh ma ke müvite nüh samthuoh; ma nüh jüke thi azie sakükriemthuo; mari tü kürü lorü vehthuoh.

9Ma kheri tü azhito lovü küzhoke tetuthuoh; ma nüh ma rüpeküthsoteri ferie thi zothuomtü thuoh; ma kajiwa thi ma kajitsari tü akuoküjiri azavü pehvehthuoh; awulewa tü münyie luo, thi ma setsaküthsüri tü VÜWA vü nüh kümohtsa müngu nüh samthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

10Zion tsavüh kükhruori tü tsüke nü azhito rügivü shupeh veh; mari tü mari alü rügivü azhitho jake thi atsahkie küzhu ti sa vehthuoh; Jerusalem rüla kürünguori tü ma lüri azhihvü küngie tsuothuoh.

11Eh notha tü akükrie vünüh viküzemthuoh; eh rüzhe tü kürhosü vehthuoh; eh luoveh tü lokürü nüh azhih vü mzhiathuo eh nyiri küzorie kümü kenüh, küpakenühnyunü anyuji lerari vü nyinyuoteri thi kürnyiri tü puonü küloküveh kenüh.

12Mari tü ma zahri vü krie taji, "Alohse thi akhah khiela pehveh lo?" ti sa, anyuji alerari vü kümsamnari kümjie külo nü, mari kürho tü ma zahri tüso rügi vü küüshoke üta.

13Hi nüh noh kenüh mowa küzara na lo, mowa vü nü noh kümjiera na lo, O Jerusalem tsavüh wa? Hi tü mowa vünüh noh lora na lo, thi noh luoveh sakürüzi na lo, O Zion tsavüh mükükürüsa wa? Noh küzorie tü juhküji üta; thawa nüh noh sakümhie ra na lo?

14Noh setsaküthsüri tü noh mükülekü sa thi akürie kümohtsa ngumthuoh; mari tü noh müngu satsüle nta noh künakhie mükütsatü thuoh nüh sa, thitü noh tü müküleh thi küjomsü tse ta küsa zhüle zhüri ngu.

15Aleh vü kükashukariri aveh nüh noh vü mari ake je; mari nüh Jerusalem tsavüh wa vü ashih ti sa thi ma lüri küze; "Anyu hamatü aküzü tsawa azhih aveh loküüzhewa ta küjiwa thuoh ülo?" ti sa.

16Noh mükühnongüri aveh tü noh vü apo ka kheh; mari nüh eshih tisa, ma hari hahri, mari nüh zie taji: "Hiri nüh ma zoriemthuoh! O, hiri nüh müngukürü rülo tü hamathuoh; asetsatsa vünüh hiri nüh jüma ngura thuoh," ti sa!

17 VÜWA tü ma nüh santa kümshewa sathuoh, ma nüh ma saküükrüwa viwa ra thuoh; khanavü nüh ma nüh awuleh saküm üta, rüthaküna münyie wiethuoh nüh ma nüh zoriemthuoh; mükünongüri tü ma nüh noh nyieh vü nyierakükhruom thuoh, thi noh küümaküshira kükhra saküjimthuoh.

18 VÜWA vü zie luo! O Zion tsavühwa azie! Arüthsü tü arülo thi arüza ti akuvü küsü kümjie li küütsuoluo! Noh mpa nüh kümnyie mütsü tüm luo, noh notha tü müküzhitümluo!

19Süra nü arüza vü zie zhu luo künoteri küsate vü nüh! Ajuh küüsho kümjie VÜWA tsatüvü noh luoveh küshoke luo! Noh tsara kürholi kenüh noh ke ma vü khroke luo, alera leshi aveh vü mari tü kürüma kenüh külokheh.

20Noluo, O VÜWA, thi müshe nonoluo! Noh tü hama thawa vü sathuoh lo? Khrevühri tü mari tsatori tsanaveh ülo, atsa mari nüh wuo küsari? Anavüwa thi setsaküthsü wa tü kefethe leh ülo, VÜWA kümtsezheh vü?

© 2015 Bible Society of India.

21Rünguori nga thi kükhruori nga alerari azhih vü zeh veh; eh nyimza kürünguori thi küvizari tü anyuchuwa vünüh tsuotsamthuoh; noh rüküshu rülovü noh nüh mari fethem thuoh, rüthaküna münyie nüh süthekhehm.

22Akhu rülo küsü kümjie vünüh noh nüh hi mükünongüri azhie aveh vünüh ruso; thi VÜWA rüküshu rülovü nyi küsü nga mümrie nyutü mürhora nüh sam; hi nüh vü nü küjekürüri tü hi mükünongüri nüh zorie khehm.

Kürümuo 3

Kümnomna, Kükhaphrüle, thi Küluozhe

1Hi tü Saküüwuowa rükümtho mürüzhietshü müshekümnomnakünyuwa;

2ma nüh hi zhezhujam nü aküwie küsü nga mükünyie aküzo lovü sieru;

3hi vü müpa nüh ma ke küreleke, arülo aveh hi vü sahüji sahü, ti sa.

4Ma nüh eh sa thi eh sahu ti samsü küzemthuoh, thi eh rüri zoshim;

5ma nüh akükha thi kümnomna küji vi hi mükiete thi sahietem thuoh;

6khanavü nüh sükümri kümjie ma nüh hi vi vü shuküüpehmthuoh.

7Ma nüh hi azie samkielem nü hi tü mümriera wiethuoh; ma nüh akieveh küüzho vi hi vü thsem tü thuoh;

8hi nüh küükra kenüh ji thi zie ketünga, ma nüh eh kükhuo sotem tüthuoh;

9Ma nüh aloh külokhuori vi nü eh lehkhuji totem tü thuoh, ma nüh eh lekhujiri saküükhuhmtü thuoh.

10Ma tü eh kenüh awie küsü küchuo nü huoküveh wie, amiewuo küsü küthi peh küveh üta;

11ma nüh eh lehkhuji vü siewa nü hi mürhüm thuoh; ma nüh hi tü saküüzojam thuoh;

12ma nüh ma lawih heh nü hi tü ma shüchu kümjie vüh sa.

13Ma nüh ma shüchuku ashüchuwa nüh eh luoveh lo vü kathse;

14Hi tü eh nyiri aveh vü riesaküükhri vüh küsü samthuoh, anyieshojü mari nüh kürieza azah zanyoküsü samthuoh.

15Ma nüh kümnomna vi eh kha-shie küsamthuoh.

16Ma nüh eh ha tü vi aloh küümkomthuoh, thi aweji vi ehnyie küüthsümthuoh;

17eh kürho tü luovehkürüzi mnyie nüh samthuoh; loküzhe nü mowa nüh hi tü kümam;

© 2015 Bible Society of India.

18jükenüh hi nüh, “Teküwa wa tü eh kütholathovü, thi VÜWA vünüh hi nüh luozhekürüwa,” ti küza.

19Eh müshe kümnomna thi lokürü mshe noluo, ma kükha küzake le nüh!

20Eh kürholi tü jüma müshe peh huo thi eh lovü kükie tsuo.

21Thitü hi nüh hama eh luoveh lovü nüh ji, jükenüh hi tü küluozhe pehveh:

22 VÜWA mükükhaphrükhale külo tü piketü mükütuo, ma noküümze tü piketü asehkhe vü müru wie;

23jümari tü rüne kürüzhu rüthe pehveh; aküji tü noh küzhütsa nyitsa wie thuoh.

24“VÜWA tü eh suopewa,” ta eh kürholi nüh küza veh, “Jükenüh hi tü ma vü luozhe naveh.”

25 VÜWA nü ma huo küperi vü mühie, kürholi ma küphahri vü.

26 VÜWA küülolera wa kenüh zota kühuowa nüh mühie.

27Nyi küsü nüh ma küviza vünüh thsokhuonyi küvüwa nüh kümphakhe,

28 VÜWA nüh jüma vike vüm thuoh tinü zota papaküsa peh luo,

29nyi küsü nüh ma po vi azhitho lovü thse, küluozhe peh mühie küveh kenüh,

30nyi küsü nüh aküjewa vü ma nakieh tsü, thi kümsamnyi vi saküpro,

31küpakenühnyunü VÜWA tü küsuokürho kule küjawa nyu.

32Ma nüh asheküsü satsü wie ketünga, ma tü rüthaküna peh wie naveh ma mükükhaphrükhale küümze küwuzhi müzhe nü;

33küpakenühnyunü ma tü nyi küsü müshesa kümnomna nyutü ashesaküüsü mükülo kenüh.

34Azhihwa küsiri aveh ampha kükhu vünüh küchenyam wie ketünga,

35Nyiküsü ma kümsho küpewa kümsie tsawa tsatü vünüh notheriem nta küsa,

36nyi küsü ashih tü mülelem tü thuoüji VÜWA nüh jüma ngumveh tü ülo?

37Thawa nüh azhütsü nü jüma sara na lo, mükütüküzü jüma tü VÜWA nüh shie mütsü thuoüji?

38Kümhie thi kümsü küru tü kümsie Tsawa po lovü nüh nyu ülo?

39Mokenüh rhoküvehwa tü ma kükhiemuo kenüh jakhujazhi na lo?

40Hiri lehkhuji müteno thi nono nü VÜWA vü shelewa ünüh raluo.

41Atülü vü küpeh Saküüwuowa vü hiri luoveh thi hiri ake nga ti thsuoke ünüh raluo.

© 2015 Bible Society of India.

42Hiri tü phrürie thi azhümvi nüh samthuoh, thi noh nüh nomjatüthuoh.

43Noh tü noh mpa nüh arüküshu vi noh küzhute nü hiri zheküshoke, norüthaküna münyie nüh zothe;

44noh tü noh mpa nüh akülu vi noh küzhute jüti sanü akükhuo küsü nga müküru nüh sam.

45Noh nüh hiri tü kümne thi atsüne anyiri aza vü küüsam thuoh.

46Hiri mükünongüri aveh tü hiri vü mari apo kamthuoh;

47ngosetu thi azhikrie tü hiri vü rupehm thuoh, zoriejakhe thi küzoriezosa nga hiri vü rumthuoh.

48Eh nyiri küzoriezosa kenüh eh notha tü arüku rüthsü limthuoh.

49Eh notha tü mükütuo nüh thi mümzhi nüh li pehthuoh wie na thuoh,

50 VÜWA nüh atülü vünüh noküze nü müküngutü küju nü.

51Eh notha nüh eh nyuji vü nyimzari kümnomna ngu nü ehlo sakürüveh.

52Marühle küsü nga münyie nüh hi mükünongüri tü amüwa küsü kümjie hi küka veh;

53mari nüh hi tü kümrho mrho azhikrie küsü lovü vehjake thi hi vü alohri vehthse;

54Eh lü vü ajuh nüh külüwute; hi nüh, “Hi tü kümiemthuoh,” ti sa.

55Hi nüh noh nyo jithuoh, O VÜWA, azhihkrie küsheh lovü nüh;

56noh nüh eh kükhuo künarathuoh, “Hi küükra kenüh noh khüna müsate tümluo,”

57Hi nüh noh küji vü noh tü hi shenyiru; noh nüh, “Mükrütüm luo,” ta küza!

58Noh nüh hi rhoküveh vitsüthuoh, O VÜWA, noh nüh eh kürhorhesathuoh.

59Hi vü müküleh saküm noh nüh nguthuoh, O VÜWA; eh kürho notüluo.

60Mari nüh hi vü shewi küthuo thi aro kümsü küsa noh nüh nguthuoh,

61Mari nüh müküchie küsa noh künara thuoh, O VÜWA, hi vü mari nüh aro kümsü küsa aveh nguthuoh.

62Eh sieküsaluora küzhüwe thi küjakhujazhi tü arülo ajü hi ruoluo.

63Mari küshupeh thi küsüra tü noluo, hi tü mari nüh küüriesarienyi küsü wiethuoh.

64Mari nüh küsa kümjie vünüh mari vü satsüle luo, O VÜWA, ma keri nüh küüroh müzhe taji!

© 2015 Bible Society of India.

65Mari vü aluoveh müsheküna tsü luo; noh kümzüwa tü ma vü peh luo!

66Arüküshu vünüh mari zheküshoke nü VÜWA tülüri kükhu vünüh mari zoriem luo.

Kürümuo 4

Jerusalem Küluküm sevü

1Mokümjie asuna wa tü süm thuoh lo, mokümjie suna alathawa tü tsomthuoh lo! Kümtse alori tü alera aveh vü zhuhriekhemthuoh.

2Zion tsa akürheri, mari ameküpeh küüzho tü suna vü peh veh, mari tü mokümjie azhih kü füri vü chiekemthuoh lo, aküfü küsawa ake küüroh vü chiekem thuoh lo!

3Rezanyihnyihri wie nga mari tünü vi nü ma tsari rozaveh, thitü eh nyiri thuoüji kudekurümthuoh, areza vü amwa kümsüwa kümjie.

4Nyuonyitera mizhi tü küürieh kenüh aluole vü küpehketewa thuoh; kürünguori tü ashie khuo, thitü nyi küsü nga nüh zanyoküsü nga mütsü.

5Ashierhe vi kütsa zhu küsari tü alerari vünüh pokahmüti; küsümo thsümnyi vü nü rhokürüri thuoüji aweji vü küwizehzehti.

6 Eh nyira phraküsosie thuoüji Sodom kümnomna nyiehvü nüh jimthuoh, jüma tü sütsuo küsü vünüh vehjamthuoh, ake küsü nga ma vü müthse wieketü nga.

7Ma kajitsavühri tü amüra nyiehvü nüh mütham; tünüjuh anyievü nüh müjim; ma satsari tü ashühie nyievü nü mürumwuo, mari küzü tü khremloh kümjie.

8Ma tsonyieri tü anyihkri anyieh vünüh nyi; mari tü alerari vü mümjura, mari sahu tü mari arü nyiehvü müzüke te wa thuoh; jüma tü athsoh üta küwehkuokikitewa thuoh.

9Kürüma vünüh khethe küsüri thuoüji anyuchuwa nüh kürethemüri küülozhe khe, mari azhuh vü thsoviri kütsangü vünüh khethe nü süteküwari.

10 Krevüh rüthakünawa ake thuoüji mari mpa mari atsa ajuh nüh vehvehti; eh nyiri küzorie vü vi nü mari ashie samümti.

11 VÜWA nüh ma rükümtho vü zanyo aveh tsü khehkhehti; ma rüküshu aküsawa küshoke, thi Zion vü anyih küsü tsoküze nü ma ajupe ri tsoriem.

12Azhihvü kajiri mütsotü nüh sam, nyutü azhihnyiehvü arhieri nyi küsü nga mütsotü nüh sam, küümaküshiwa nga nyutü mükünongüwa nga Jerusalem kheri lovü kütura sa.

13Jümatü ma setsaküthsüra kükhiemuo kenüh, thi ma navüri künakhieri kenüh, mari nüh ma zhievü nüh künyitsara züh küthü.

© 2015 Bible Society of India.

14Mari tü kümuomuo alerari vü tse wa, jükümjie vünüh nyi küsü nga mari thsümnyi müküshikera azühvi nü sakümnem.

15“Tewaluo! Mükümtse,” jüüta nyiri nüh mari vü zie; “Tewaluo! Tewaluo! Müshike tüm,” Jüti sanü mari tü ape-aze mkünyierii sam nü akütse ri satewa, jüma tü akuoküjiri azavü küza vü, “Mari tü hala peh müküzhikerathuoh,” ti küza.

16 VÜWA ma mpa nüh mari saküvohrie thuoh, ma tü mari küchieke lewa nyuthuoh; küchiekürhe küsütü anavüri vü mükütsa, kükhruori vü küütso mükütsa.

17Hiri notha tü sazihm, müjuju küükra nopeh nü; hiri tü müküülolera akuoküji küsü lieke nü nopeh.

18Mari nüh jinyiperi müsaphie wie nta sanü hiri tü alerari vü mütsera nüh sa, hiri kürho sehkhe tü shenyiteru; hiri rülori tü kürühküm sa; küpakenühnyunü hiri kürho sehkhe tü tekürüthuo kenüh.

19Hiri zhekütseri tü atülüri vü aluomüri anyiehvü nüh kürhü; mari tü aküzhiri vü hi küka, mari tü reza vü hiri liekehuo.

20 VÜWA thsekümwa, hiri kürho rüthowa tü mari zhikrieri vünüh vi, hiri nüh ma vü, “Ma rüzhe kükhu vünüh hiri tü akuoküjira azavü rho naveh,” ti küza.

21Nyierakhruo luo thi alowie luo, O Edom tsavühwa, noh Uz zhih vü kürhowa; thitü noh vü nga ahuowa tü külieluoru wie naveh; noh tü müshem naveh thi noh mpa nüh noh fo kürütsom naveh.

22Noh künakhie kümnomna, O Zion tsavühwa, tü sajumthuoh, ma tü noh vü reviteküwa vü küsale wa nyuthuo; thitü noh künakhie, O Edom tsavühwa, ma nüh noh sakümnomna naveh, ma nüh noh kükh

Kürümuo 5

Külona kenüh Kükhuo

1Müsheke luo, O VÜWA, hiri vü mowa teruthuoh ünüh; noluo, hiri küzükrü ngu veh!

2Hiri akari tü anyitheri vü küreleke tewa thuoh, eh zhehlori nga anyilieri vü tewathuoh.

3Hiri tü mürari samthuoh, apa münyiethuoh; eh zahri tü tünyivühri kümjie samthuoh.

4Hiri nüh ajuh zhu küveh tü ame mütsü üji mümhie thuo; hiri nüh athsoh mürieh küvehri tü müsüji mümhiethuoh.

5Hiri aku vü thsohkhuonyi thse nü hiri tü khielota eh seri vünüh zhe; hiri tü münokemthuoh, kümnyie vi hiri mütsü.

© 2015 Bible Society of India.

6Hiri tü Egypt thi Assiria vü ehkeri tsümthuoh, alohse kütsatse ngu na küsa kenüh.

7Eh nyiri nüh khiemuom; mari tü münyiethuo, hiri nüh mari künakhie vü.

8Takhari nüh eh nyiehri vü takrü sa; mari ake vünüh nyi küsü nga nüh hiri küvizhu münyie luo.

9Hiri tü ehkürhori küpoka kümhie rügi vünüh alohse nyu tsa, reza vü anyuchuwa kenüh.

10Hiri sahu tü kümkhuoji nyithü tü küüsa akünyi üta nyimthuoh.

11Zion vü krevühri, Judah nyujiri vü mükürüsavühri tü remthuoh.

12Kajitsari tü ma keri nüh huthuomthuo; kükhruori vü küsiake mükütsathuoh.

13Vizari tü wurie nü ahie küürenya, thi vizanguori tü athsoh khuo kükhu vü nüh puolepuoza.

14Külhruori tü akheri jam nü tewathuoh, vizari nüh azah küsa jamthuoh.

15Eh luovehri loküzhewa tü kütuomthuoh; hiri kütsih tü khaphrü nü külum thuoh.

16Ehlüri vünüh kajilüwe tsuotsa tewathuoh; hiri amngu kümseri, küpakenühnyunü hiri nüh khiemuo kümthuoh kenüh!

17Hama kenüh hiri luoveh tü sanam, zanyo hamari kenüh hiri notha tü küphrümthuo:

18Zion küzhi jaküüzo kümwa kenüh; jiberüri tü jüla zhunyuomthuoh.

19Thitü noh thuoüji, O VÜWA, kükaji küsuokürho saluo; noh kükajipe tü awuhle aveh vü pehveh.

20Noh tü mokenüh hiri küümatsawa kümamthuoh lo? Mokenüh noh tü rülo hathake hiri kulem wie thuoh lo?

21Noh mpa nüh noh wuovü hiri sakele luo, O VÜWA, jüta küsa vünüh hiri tü salera na nü! Khanavü rülo üta hiri rülo sakürüthele luo,

22Nyu tü noh tü hiri kuleküjatsawa samthuolo? Noh tü müküütera küüluoh vünüh hiri vü arüshum thuolo?

© 2015 Bible Society of India.

Ezekiel

Ezekiel 1

Ezekiel Saküüwuowa kümohtsa Pokhuwa

(1.1-7.27)

Saküüwuowa kükajipe

1Mahvi cherawa, asa müzüawa vü, arülo müngaawa vü Khebar rühgu kütuoh vü hi tü reviteküwara azavü pehveh, thi nüh atülüri tü sam nü hi thi Saküüwuowa kümohtsari küüngu.

2Asa jüma rülo müngaawa vü (jüma tü kajiwa Jehoiakim rehteküwa mahvi müngaawa),

3Buzi Atsa Ezekiel navüwa vü Khaldeara zhih Khebar rühgu kütuoh vü nüh VÜWA zhü ma vü ru; thi VÜWA ke tü ma rügivü peh.

4Hi nüh noküüze vü, zhiese vünüh tsomrhü küsa küsü ru: akülu küji küsü jüma wie mükiele thi mükütuo nüh anyih küriehzhu huo, thi anyih azhila vü azanyo küüphrieh küsüzhi kümjie küsapeh.

5Jüma azhila vü asa akürho müzü kümjie küsa peh. Hama tü mari atso: mari tü anyira tso vü.

6Mari tü anyieh müzüzü pe, thi aküsa müzüzü pe.

7Ma jihri tü müsho, mari mütseh tü mieshüzah tüwuoh mütseh kümjie; thi mari tü asahwuo shoküüzih kümjie anyihvi shu.

8Mari aküsa anato müzü vü anyira ke pe. Thi müzüri tü mari anyieh pe thi mari aküsa tü hakümjie:

9mari küsari tü küsü nüh küsü shikeluo; mari aveh nga atüvü küchuoke, mari küngahküwa vü mükürele.

10Mari atso anyiehri thuoüji: mari müzü nga anyira nyieh pe, azhie wuovü thuoüji amiewuo anyieh pe, azhu wuovü thuoüji shüvotsa anyieh pe, thi aluomü anyieh pe;

11mari anyieh tü jükümjie. Mari aküsa tü arügivü küta wa; asa aveh nga aküsa künyinyi pe, mari küsa küsüsü thuoüji shikeluo, thi küpa küsüsü thuoüji mari satsa hiete.

12Mari aveh atüvü kümsho wa; sietsewa nüh khiewuovü wa naveh ünüh jüwuovü mari tü wa, mari küwa vü mükürele wiethuoh nüh kümsho wa.

13 Kürho sara zhila vü anyih anyihie juküveh kümjie, kürho sari azhievü anyihthi kümjie kümtümüse küngah peh; anyihwa tü wierake, thi anyihwa vünüh atsorie shuküüze.

© 2015 Bible Society of India.

14Kürho sari tü atsorie küüphrieh kümjie kümtümüse chuchutisa.

15Hi nüh kürho sari vü noküze ünü, azhih vü kürho sari nato vü satürü küsü hi nüh ngu, mari müzü vü küsüsü pe.

16Satürüra tso thi mari nüh küürohküsake thuoüji: jümari atso tü kürheloh kümzhi küürieh kümjie; thi mari müzü nga tso küsü wie, mari küürohküsake tü satürü küsü nüh satürü küsüwa azhievü kütü kümjie.

17Mari nüh küüngah vü küpavü mükütseke nüh jekie müzü küsüküsü vü nga wa.

18 Satürü zhieh hatü suom thi küzhüju, küpakenühnyunü satürü müzüra zhie hari tü kate küzüle.

19Kürhosari nüh küüngah vü satürüri nga mari nato vünüh küngah; kürho sari nüh azhih vünüh khaketewa thuoüji satürüri nga khaketewawati.

20Sietsewa nüh khiekhievü wa naveh ünüh mari nga wa, thi satürüri nga mari vü nyi khaketewawati; küpakenühnyunü kürho sara sietse tü satürü vü pehküm kenüh.

21Mari nüh küngah thuoüji küpari nga küngah; mari nüh peh thuoüji küpari nga peh; thi mari nüh azhih vünüh khaketewa thuoüji satürüri nga mari sie khaketewawati; küpakenühnyunü kürho sara sietse tü satürüri vü küpeh kenüh.

22 Kürho sara lü rügivü azanyo akuruo küsü kümjie peh, azanyo kümtsehiethethe kümjie wierake, mari alü nyiehvü shohta wa.

23Akuruowa kükhuvü mari küsa tü kümsho shohta wa, küsü nüh küsü vü küprüke nü; thi asari aveh nga aküsa künyi pe nü mari sümo küzhute.

24Mari nüh küüngah vü hi nüh mari küsa khi tü ajuh akükhra khi kümjie künara, Kükhratsawa tsoküshi kümjie, thopahiri khi küüzhüküru khi kümjie; mari nüh pehteküwa vü mari nüh mari küsa tü zhata küütsuo mümti.

25Jüti küsa vü ajikhi küsü mari alü rügivü akuruo anyieh vünüh ru, mari nüh pehteküwa vü mari nüh mari küsa tü zhah üta küütsuomümti.

26Thi mari alü rügi vü akuruowa nyiehvü kükajipe kümjie küsü peh, atso thuoüji khemloh kümjie; thi kajipe küthse küsüwa anyiehvü shuküpehwa tü azanyo anyira tso kümjie.

27Alü wuovü aküzo kümjie küsawa tü küsüzhi küürieh kümjie küsa zanyo, anyih tsocha kümkiele kümjie hi nüh ngu; asaji wuovü hi nüh aküzo kümjie küngu vü anyih kümjie küsa zanyo hi nüh ngu, thi jüma tü zhurüzhurü ta mükiele.

28Atsoh kürü rülo vü akülu vü thumkavüh kümjie, atsowa tü hakümjie zhurüzhurü ta aveh mükiele. Atso hamatü VÜWA kütholathovüwa küthse. Hi nüh jüma ngu ünü eh nyieh vü nü fephohke zehtewa, thinü nyi küsü nüh azhü phraküveh jikhi künakera.

© 2015 Bible Society of India.

Ezekiel 2

VÜWA nüh Ezekiel tü Setsaküthsüri küsü sa üta küji

1Ma nüh hi vü: "O anyi atsawa, noh nüh kütsiepe vü tsie luo, hi nüh noh sie jüle naveh ünüh," ti küza.

2Thi ma nüh hi vü küüza vü, sietse küsü eh lovü tetu, thi hi tü eh jih rügi vü küütsie; jüti küsa vü ma nüh hi vü azhüküzaküveh hi nüh küna ra.

3Ma nüh hi vü, Anyi atsawa, hi nüh noh tü Israel nyiri vü küze nti sa veh, azhümküüna akuoküji küsü ma tü azhümküna nüh hi sie saluo ru; mari nga thi ma nyiri nosü ha küju hi vü phrüriemthuoh.

4Küshukürari tü küsiake münyie thi luovehkho. Hi tü noh jümari vü küze veh, thi noh nüh mari vü, "VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh," ti küza luo.

5Mari nüh küna luo nyutü jaluo (küpakenühnyunü mari tü wuluokütsera zhehlo saküm kenüh), mari azhievü setsaküthsüri küsü pehveh ta küsa thsü naveh.

6Thi noh, O anyi atsawa, mari mükrü tümluo, thi ma zhüri mükrü tümluo, ma mpa aluori thi arüzhüri nüh noh mükieshe wie nga thi noh tü shumathuori azavü rho wie nga; mari zhü mükrü tümluo, thi mari nüh küno luovehmzah tümluo, küpakenühnyunü mari tü azhümküünari küsa kenüh.

7Noh nüh eh zhüri vi mari vü küza naveh, ma mpa nüh künaluo nyutü müküna nta saluo; küpakenühnyunü mari tü azhü mküünara zhehlo küsa kenüh.

8Thitü noh, anyi atsawa, hi nüh noh vü mowa küza veh ünüh künaluo; azhümküünara zhehlori kümjie azhümküüna müsa tüm luo; noh poka nü hi nüh noh vü mowa tsü veh ünüh tsaluo.

9 Hi nüh noküze, thinü ake küsü tü hi vü küchuo küze, thinü külulasi rhüküsa küsü tü jüluvü pehla.

10Ma nüh eh tüvü nüh jüma lerie; jüma tü atüvü nga thi asevü nga zhüke sa veh, thi jülovü rhüküsa azhü thuoüji küshükheke, küülu thi kümzü münomna na küsa, ti rhü saveh.

Ezekiel 3

1 Ma nüh hi vü, O anyi atsawa noh vü mowa tsü veh ünüh tsaluo; külulasi hama tsaluo, thi waluo, Israel zhehlori vü küza luo.

2Jükenüh hi nüh eh po ka ünü ma nüh külulasiwa vi hi kütsa.

3Ma nüh hi vü, "Anyi atsawa, hi nüh noh vü kütsü külulasiwa tsanü jüma nüh noh vo sakümwaluo," ti küza. Thinü hi nüh jüma tsa; thi jüma tü eh po lovü awejuh üta münge.

© 2015 Bible Society of India.

4Ma nüh hi vü: “Anyi atsawa, Israel zhehri vü wa nü eh zhü hama ha mari vü küza luo,

5küpakenühnyunü noh tü azhümküthsü küphra thi azhü kükho nyiri vü küze müveh nü Israel zhehlori vü küze küveh kenüh,

6Azhümküthsü küphra thi azhü kükho anyi hozakeri vü nyu, noh nüh ma zhüri müthsümkümshirari nyu. Azhütsa, mükütüküzü hi nüh noh mari vü küze thuoüji mari nüh noh zhü küna wie naveh.

7Thitü Israel zhehlori tü noh zhü müküna nüh sa naveh, küpakenühnyunü mari tü eh zhü küüna amüshe mükünyie kenüh; Israel zhehlori aveh tü atie kükho thi azhü mküna luoveh peh kümü kenüh.

8Noluo, hi nüh noh nyieh tü mari anyieh atüvü sakümzhom tüthuoh ünüh, thi noh tie tü mari atie atüvü sakümzhom tü thuoh ünüh.

9Aloh kükhratsawa kümjie, anyihküükhaloh nyiehvü nüh khra, hi nüh noh tie jüüta samtü thuoh ünüh; mari nüh küno vü mari mükrü tüm nyutü luoveh mzah tümluo, küpakenühnyunü mari tü azhümküüna zhehlori saküm kenüh,” ti küza.

10Ma nüh hi vü: anyi atsawa, eh zhü hi nüh noh vü küza na küsa aveh noh luoveh lovü vithse luo, thi noh khüna vi künaluo;

11jüti sanü noh nyiri reviteküwari vü wa nü mari vü küza luo. Mari vü, “VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh,” ti küza luo; mari nüh künatü mükünatü küza luo.

12Jüsevü Sietsewa nüh hi khake tewa, thi VÜWA kütholathovü tü ma pe vünüh küsüra ünü eh se vünüh hi tü jikhi zie nü küsa künara;

13jüma tü kürho sara küsa khi küsü nüh küsü vü küsike küveh khi, thi ma natori vü pehküveh satürü khi, jüma tü jüma tü aküji küsü kümjie.

14Sietsewa nüh hi khaketewa nü hi vü tewa; hi tü eh sietse vünüh luovehmsüke nü tewa, VÜWA ke tü hi vü müzhosheh teküwa kenüh.

15Hi tü Telabib vü reviteküwari vü ru, mari tü Khebar rühgu vü rhopeh veh. Thi hi tü jüla mari azavü rülo türü torieke.

VÜWA nüh Ezekiel tü künoteri küsü kümjie vünü küchieke
(Eze 33.1-9)

16Rülo türü sehkhe vü VÜWA zhü tü, hi vü ru taji:

17“Anyi atsawa, hi nüh noh tü Israel zhehlori vü kühuowa küsamthuoh; noh nüh eh po vünüh azhü küünara vü, noh tü hi vünüh hamna vi mari vü tsü naveh.

18Mükütüküzü hi nüh kümsüküsari vü, ‘Noh tü sü wie na thuoh,’ ta küza thuoüji, noh tü mari vü hamna mütsü tümluo, nyutü kümsüküsari vü mari kümsüküsa lehkhuji kenüh hamna müküza tüm luo, mari kürholi külole na küsa kenüh,

© 2015 Bible Society of India.

kümsüküsa jümari tü mari künakhie vünüh sünaveh; thitü mari azüh thuoüji noh ke vünüh vi naveh.

19Thitü noh nüh kümsüküsari vü hamna tsü, thi mari nüh mari kümsüküsa lehkhuji vünüh müsühle ti thuoüji mari tü mari künakhie vünüh sü wie naveh; thitü noh thuoüji noh kürholi külole naveh.

20Jüma sevü nga, mükütüküzü künyitsari tü mari künyitsa vünüh sühlewa nü künakhie sa thuoüji, thi mari atüvü hi nüh ajih kümshü sa, ti thuoüji mari tü sü wie na thuoh; küpakenühnyunü noh nüh mari vü hamna mükütsü kenüh, mari kükhiemuo kenüh mari tü sü wie naveh, thi mari nüh künyitsa küüroh küsari tü kümsheketüwa nyuthuoh; thitü mari azüh tü hi nüh noh ke vünüh vi naveh.

21Mükütüküzü, jüüta wie ketünga, künyitsari tü mükhiemuo tüm üta noh nüh hamna tsü nü mari nüh kükhiemuo müsanüh sa, ti thuoüji mari tü rhotsa wie naveh; küpakenühnyunü mari nüh hamnawa küvi kenüh; thi noh tü noh kürholi külolena thuoh," ti küza.

Ezekiel tü Azhü Müphrara nüh Samnaküveh

22Jüsevü VÜWA ke tü jüla eh rügi vü peh; thi ma nüh hi vü, "Süra nü anyuovü tsezhuwaluo, thi hi nüh jüla nüh noh sie jüle naveh ünüh," ti küza,

23jüti küüza vü hi tü süra nü anyuowa vü tsewa; thinü VÜWA kütholathovü tü jüla pehtewa, hi nüh Khebar rühgu vünüh küngu kümjie küsa; jüti küsa vü hi tü eh nyieh vü tsuo zeh tewa.

24Sietsewa tü eh lovü tetu nü hi vi eh mpha rügi vü sa; thi ma nüh hi sie jüle taji hi vü: wa nü noh mpa nüh noh zhehlovü khethuoke peh luo.

25Noh kenüh thuoüji, anyi atsawa, noh vü akuli thse naveh, thi jümari nüh noh phehtem nü noh tü anyiri azavü müwara nüh sam naveh;

26thi hi nüh noh mizhi tü noh luole vü wa küüpekem naveh, jüti sanü noh tü azhü müphrara nüh sam naveh; küpakenühnyunü mari tü azhü müküünara zhehlo küsa kenüh.

27Thitü hi nüh noh sie küjüle vü thuoüji hi nüh noh po saphie tsü naveh, thi noh nüh mari vü, 'VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh,' thari nüh küna naveh ünüh küüna luo; thi thari nüh müküna nüh sa naveh ünüh müküna nüh küüsam luo; küpakenühnyunü mari tü azhümküüna zhehlori küsa kenüh.

Ezekiel 4

Ezekiel nüh Jerusalem Kümkie Küvizhu

1Thi noh tü, O anyi atsawa, küveloh küsü vi nü noh tüvü saluo. Jüma rügivü anyuji, Jerusalem rhieke luo;

© 2015 Bible Society of India.

2thi jümawa vü kümkieke küüroh sake luo, thi jümawa vü kümkieke azie sake luo, thi jümawa vü azhihkümho küsü sake luo; kürünapenga küsü sake, thi jüma aveh vü nyihzhüvo feke küzüle luo.

3Jüti sanü mürü khu küsü vi nü noh thi anyujiwa azhievü mürüzie kümjie vünüh saluo; noh nyieh tü jüma wuovü küprüke luo, thi jüma tü kümkie amüke vünüh sa, thi kümkiewa tü jümawa siewiejieluo nü akükhra thseküveh sa luo. Hamatü Israel zhehlori kenüh athsoshi küsü.

4Jüti sanü noh zhu wuovü mükhehke luo, thi Israel kümnomnakütsüwa tü jüma rügivü sa luo; noh nüh rülo küzake küju jüla mükhehke naveh ünüh mari kümnomnakütsü vü na naveh,

5küpakenühnyunü hi nüh noh vü arülo kürütsü nü kütsü kümthuohkenüh, rülo müza küche nü gurake, mari vü kümnomnakütsü mahvi küürüh sie zarike naveh; jükümjie vünüh noh nüh Israel zhehlorakümnomna satsü naveh.

6Noh hamnari sajumthuoüji akünyia wa zeh le naveh, thitü azhiewuovü zehke na thuoh, thi Judah zhehlora kümnomnakütsü vikevü nathuoh; hi nüh rülo zürake noh vü kütsü mthuoh, rülo küsü vü mahvi küsüsü.

7Noh tü noh nyieh Jerusalem kümkieke wuovü küprüke naveh, thi noh nüh noh pie müsate nüh jümawa vü setsaküthsüzhü phra naveh.

8Noluo, hi nüh noh vü akuli thse veh, tinü noh kümkieke rülori müjie küsaküju nü noh tü wuovüwuovü nga mükürekе ra.

9Thi noh tü, hiemtha thi khuozhikürümie, nyielakürha, akietsa, atsetha thi ahietsuo ti vi nü küfü küsü lovü jümari thse nü noh mpa noh kenüh alohse sa luo. Arülo kürühkütsü rülomüzaküche nü gurake noh münyuo wuovü nüh küzeh tsotho vü jüma tsanaveh.

10Ashie noh nüh kütsa thuoüji rülo küsü vü küüte lakhu küsütsanaveh, thi tsotho khemta küüte vü tsanaveh.

11Thi noh tü ajuh nga küto nü zhu naveh, rülo küsü vü ahuo künyinyi zhu naveh. Thi thsotho khem ta küsa vü zhu naveh.

12Noh nüh jüma tü khuozhikürümie tieshu kümjie, jüma tü anyirasü atüvü nüh rünaveh.

13VÜWA nüh, “Hakümjie Israel nyiri tü mari lohse tsanaveh, mükümtse, hi nüh zheja na saküveh akuoküjiri azavü nüh,” ti küza.

14Thinü hi nüh, “O VÜWA Saküüwuowa! Hi tü piketü hi mpasamkümne nü; eh kürünguo vünüh khinyi küju ma mpa nüh küsünyutü asanüh shohrieküm mütsanü, nyutü priküm asa eh polovü mükütu wie nü,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

15Jüti küüza vü ma nüh hi vü, “Noluo, hi nüh noh tü anyira süküütsa müthoh vünüh mieshü sa küütsa naveh, noh tü jümawa vünüh noh lohse küüveh naveh,” ti küza.

16Jüsevü ma nüh hi vü, anyi atsawa, hi nüh Jerusalem vü alohse rükütsüwa zoriemtüthuoh; mari tü alohse küte nü tsanathuoh thi krüsheh nü tsa naveh; thi mari tü ajuh nga küto nü zhu naveh thi luovehzah nü zhu naveh.

17Alohse thi ajuh küzüla kenüh mari luovehzah nü küsü nüh küsü nonaveh, thi mari vü kümnomnakütsü kükhu vünüh müsüjaküm sanaveh.

Ezekiel 5

Ezekiel nüh Ma Sheh Kümjie

1Thi noh tü, O anyi atsawa, anyuchu akütu küsü vi luo; jüma vi nü alüküseri lüse kümjie sanü noh lü vü thi akhane vü ti anyiehvü küsi luo; jüti sanü küüte kenüh kütokhu vi nü ashehriküsuo luo.

2Asheh küüsuo küche sanü küsü thuoüji anyujiwa lovü nüh noh nüh tsom naveh, kümkie rülori juküm sevü nüh; küüsuo küsüwa thuoüji anyuchuwa nüh tsi nü anyujiwa tse mükiele luo; küüsuoküsüwa thuoüji arügi vü jake nü prürie küüze luo, thi hi nüh jümara sevü anyuchuwa asuochi lovü nüh shozhu nü küze naveh ünüh.

3Jüti sanü noh nüh hamari vünüh pike vi nü noh kruzhuwa vünüh tieh luo.

4Hamari vünüh suo vi le nü anyih lovü thse nü küütsoriem luo; jüla nüh anyih küsü shuru nü Israel zhehlori aveh vü wa naveh ünüh, ti küza.

5 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: hamatü Jerusalem, hi nüh ma vi nü akuoküjira zhila vü sa vehthuoh, nyuji aveh ma pehküümkielem thuoh.

6Thitü ma nüh eh zhühkhori thi eh zhühkheri sie wuluo nü ruoluo mthuoh, akuoküji thi nyuji ma mükiele nü peh küvehri anyiehvü nüh khusükhurü nü eh zhühkhori kuleja thi eh zhühkheri mümzhe nüh samthuoh.

7Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh nüh akuoküji noh mükiele nü pehküvehri aveh anyiehvü nüh küjakünyam thi eh zhühkheri mümzhe nyutü eh zhühkhori müsanüh akuoküji nohri mükiele nü pehküvehra zhühkheri müzhe nü samthuoh;

8jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh hi mpawie nüh nohri saluo nti tse veh; akuoküjira notha vünüh nohri azhievü ashih sanaveh.

9Thi nohri akükre aveh kenüh, hi nüh küsü keri nga müjie küsa nohri vü sanaveh, thi jükümjie küsa piketü küsalewa nyuthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

10 Nohri aza vünüh apari nüh ma tsari tsa wie naveh, thi atsari nüh apari tsanaveh; hi nüh nohri vü ashih sa wie naveh, thi nohri thawa nüh rho naveh ünüh hi nüh amürhü vü zhuhrieküüzem naveh.

11 Jükenüh, hi nüh rhoküveh kümjie, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küzaveh, nohri nüh nohri aküma zanyori aveh vi nü thi nohri akükre aveh vi nü eh kümtsezheh sakümne küm kenüh hi nüh rechie tsamwienathuoh; eh notha tü künozihwa nyuthuoh, thi hi nüh norüthaküna küpehwa nyuthuoh.

12 Nohri küüsuo küche thuoüji sanakükho vünüh sü naveh nyutü nohri azhievü kümkhuoji nüh saküram naveh; nohri azhievü küüsuoküsü thuoüji anyuchuwa vünüh külum naveh; thi küüsuo küsüthuoüji amürhü vü zhurie küzem naveh, thi ma seri vü hi nüh anyuchuwa asuochi vünüh shozhu nü küze naveh.

13 Eh rüküshu tü hakümjie vünüh shuküze naveh, thi hi nüh eh he mari vü pehm naveh, thi hi mpa nüh eh losakürа naveh; thi mari nüh hi, VÜWA tü hi nokü üjizhi vünüh küza sa veh lo ta küsa thsü naveh, hi nüh eh he mari vü shuküüze vü.

14 Jüma nyiehvü nga hi nüh nohri tü jaküüzom naveh, thi nohri rukariküwa aveh notha vü akuoküjiri nohri mükieshe nü pehküvehri azavü riesaküükhri zanyo küsü satsü naveh.

15 Nohri tü riesaküükhri thi müküchieküzhü hamna kütsü thi kümzhohküsü nohri mükiele nü pehküveh akuoküjiri vü sam nothuoh hi nüh eh rüküshu thi eh he vünüh ashih küsa, kümnomnakütsü akükhovi nü kütsü vü, hi, VÜWA nüh küzamthuoh,

16 hi nüh nohri vü kümkhuoji aküsü shüchuri, küzoriezosa shüchurikaküze naveh, hi nüh jüma tü nohri zorie nta sashuküze naveh, hi nüh nohri vü kümkhuoji küzhiküzhi viru nü nohri lohse rükütsühwa zoshimtü naveh.

17 Hi nüh kümkhuoji thi samwari nohri vü küze naveh, thi mari nüh noh tsari rühu teküwa sanaveh; sanakükho thi azühküüthü nohri vünüh ruwa naveh, thi hi nüh nohri vü anyuchuwa viru naveh. Hi, VÜWA nüh küzamthuo, ti küza.

Ezekiel 6

VÜWA nüh Anguo Müküchieke

1 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2 "O anyi atsawa, noh nyieh tü Israel küzhiri vü küprüke nü mari vü setsaküthsüzhü phraluo," ti küza,

3 jüti sanü, Israel küzhiri, VÜWA Saküüwuowa zhü küna luo! Hakümjie VÜWA Saküüwuowa nüh aküzhiri vü, küzhihori vü, anyuorivü thi anyuori vü küza veh: Hi tü hi mpa nüh nohri vü anyuchuwa viru naveh, thi nohri azhie kümsieri zoriem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Nohri kükhurüperi jaküüzom nathuoh, thi nohri sierhe kütoperi tü zoshimtü naveh; thi nohri rehthekümri tü nohri anguora tüvü khajakem naveh.

5Hi nüh Israel nyira kümo tü mari anguora shütü vü sanaveh; thi hi nüh nohri arü nohri kükhurüpe vü zhuh mükiele naveh.

6Nohri khiekhiela rho naveh ünüh noh nyujiri tü jakümsüm naveh, thi nohri azhie kümsieri tü feriem naveh, jüti sanü nohri kükhurüperi tü jakümsü thi feriem na thuoh, noh nguori zokhuo thi zoriem nathuo, noh sierhera kütopetü chijamtü nathuoh.

7Rehthekümri tü nohri zhila vü küluke naveh; jüta küsa vünüh nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

8Thitü hi nüh wuori kükhe sa naveh. Nohri wuori thuoüji anyuchuwa vünüh akuoküjiri azavü mürietewa nü nyujiri vü zhuhnyuotewa naveh.

9Nohri mürieteküwari thuoüji mari khiekhievü aküsi satewathuoh ünüh akuoküjiri azavü nüh hi müsheke peh naveh, mokümjie hi vünüh sühle tewa nü mari luoveh müküketera nüh hi rüjamthuoh, thi mari kümnguthuoke notha nüh mari anguori vü saküüsühlemthuoh. Jüti sanü mari akükre aveh, mari nüh kümsü saküm kenüh mari mpa mari notha vü nyakuom naveh.

10Thi mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh; hi nüh ashekü sü marivü viru na küsa tü müjuju vünüh samkükrü.

11 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: noh keri je thi noh jirijü luo, jüti sanü, O, Israel zhehlowa nüh akükre kümsürarieh kenüh! küpakenühnyunü mari tü anyuchuwa vünüh, kümkhuoji vünüh, thi sahna kükho vünüh külumna küveh thuoh kenüh.

12Kükietuori tü sahna kükho vünüh sünaveh; küshenyiri nüh anyuchuwa vünüh külum naveh; thi küükhe thi pehküvehri thuoüji kümkhuoji vünüh sünaveh. Hakümjie vünüh hi nüh eh he küzewa küze naveh.

13Mari rehthekümri tü mari anguora zavü mari kükhurüpe kümkielevü, küzhiho kümsieri aveh vü, aküzhi azhujuri vü aveh vü, athsohkümzhi kükhu aveh vü thi nguzhe küjehpuke kükhu aveh vü, khiekhievü mari nüh kürhengu külo vi mari anguori vü tsü vehünüh jümari aveh vü süzeh küveh vü nohri nüh hi tü VÜWA takü sa thsü naveh.

14Hi nüh mari vü eh ke küchuo küze naveh, thi azhihwa tü jaküüzo thi jakümsüm naveh, mari nüh küpeh aveh vü, rezavünüh Ribla küju. Jüchih ünüh mari nüh hi tü VÜWA ta küsathsü naveh.

Ezekiel 7

Israel kenüh Asehkhewa Shenyiküm

© 2015 Bible Society of India.

1 VÜWA zhü tü hi vü ru tajinü: noh tü, O anyi atsawa, VÜWA

2Saküüwuowa nüh Israel azhihwa vü hakümjie küza veh: Sehkhe küsü! Asehkhewa tü azhih jüma jühke müzü vü teru pehvehthuoh.

3Khinyi asehkhewa tü noh vü pehvehthuoh, hi nüh eh rüküshuwa noh vü leküze na thuoh; hi nüh noh lehkhuji müzhe nü noh shih sanaveh, noh kükre aveh kenüh hi nüh noh vü kümnomnatsü naveh.

4Eh notha tü noh küsshiewa nyu, hi tü norüthaküna küpehwa nyu. Noh lehkhujiri kenüh hi nüh noh vü kümnomnatsü naveh, nohri kükre nohri azhievü pehküveh vü. Jüta thuoüji nohri tü hi VÜWA ta küsa thsüra naveh.

5 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Asheküsü sevü nga asheküsü! Noluo, jüma tü tsethuoh.

6Asehkhe küsü tü tsethuoh, asehkhewa tü tsethuoh. Jümatü noh saküsüramthuoh; noluo, jüma tsethuoh!

7Nohri alokürü tü nohri vü rupehveh thuoh! O azhih jüla arhieri. Tsothowa tü rupehvehthuoh, arülowa tü shehnyi vehthuoh, küüzhükürü, aküzhi vü alokürawa nyuthuoh.

8Khinyi kümto hi nüh eh rükümthowa noh rügivü küshoketü nathuoh; hi nüh eh rüküshuwa noh vünüh küüshu nathuoh. Hi nüh noh lehküji müzhe nü noh shih sanaveh, thi noh kükre aveh kenüh noh vü kümnomnatsü naveh.

9Eh notha tü küüsawa nyuthuoh; hi nüh norüthaküna küpehwa nyuthuoh. Noh lehkhujiri müzhe nü hi nüh noh vü kümnomnatsü naveh, akükre noh zhieri vü pehküveh vü. Jüta thuoüji nohri tü hi VÜWA nüh jüma kürhie ta küsa thsüra naveh.

10Noluo, arülowa! Noluo, jüma tü tsethuoh ünüh! Nohri alokürü tü kuoshuwa thuoh. Azhietsüh tü wuveh thuo, kürhiezarhiechi tü shitsethouh.

11Küvürietü kümsüküsa azhietsüh vünüh jiwathuoh. Mari küsü nga küpehwa nyu, mari küüsheküsha nga thi mari künyirhie nga küpehwa nyu; mari azhie vü kütholah küpehwa nyuthuoh.

12Tsothowa tü rupehvehthuoh, arülo shenyiru pehvehthuoh; aküsüri tü nyieramkhruo tümluo, nyutü aküzhuri tü müküülu tümluo, küpakenühnyunü arükümthowa tü mari ashiejiwa aveh rügi vü pehkümthuoh kenüh,

13küpakenühnyunü aküzhuri rhoküpeh küju nü mari nüh mowa zhuthuoh ünüh shele müküüruthuoh kenüh. Kümohtsa tü mari shiejiwa aveh kenüh küsa kenüh; jüma tü müvishelera wiethuoh. Mari künakhie kenüh mari kürho tü mürhora wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

14Mari tü mari rütsü khu nü, zanyo aveh nga küchejum thuoh; thitü nyi küsü nga arie vü müwa, küpakenühnyunü eh rükümtho tü mashiejiwa aveh rügivü pehkümthuoh kenüh.

Israel Kükhuo kenüh Kümnomna Kütsü

15Anyuchuwa tü anyula vü pehveh, sahnakükho thi kümkhuoji thuoüji azhehlo vü pehveh; ato vü küpehri thuoüji anyuchuwa vünüh sü naveh; anyujiwa vü küpehri thuoüji kümkhuoji thi sahnakükho nüh sariem naveh.

16Mükütüzü kürhora wuori mürietewa thuoüji mari tü aküzhiri vünüh ngura naveh anyuo mükhrietü kümjie, mari aveh nga mari künakhie kenüh lüchi taji.

17Ake aveh nga thachum nathuoh, akho aveh nga ajuh jem nathuoh.

18Mari atsahkie vi küzhu naveh, kümzhoh nüh mari tiehtem naveh. Küzükrü tü anyieh aveh vü peh naveh, mari aveh alü mütham naveh.

19Mari tü mari rakasa vi alerari vü theja naveh, mari suna tü mükümtse kümjie sam nathuoh. VÜWA rükümtho rülo vü mari rakasa thi mari suna nüh mari mükülolera nüh sam naveh. Mari tü mari kürüma alokürа müsara nüh sam naveh, nyutü jüma vi mari avo samküprora nüh sam naveh. Küpakenühnyunü jüma tü mari künakhie kümshü sa kümthuoh kenüh.

20Mari nüh vi rhiezarhiechi küveh süriesüvo aküzü jümari vi nü mari nüh mari akükre atsori, mari nüh akümatsatsa zanyori samthuoh; jükenüh hi nüh jüma vünüh mükümtse zanyo küsü mari vü satsüm na thuoh.

21Hi nüh jüma tü müzhüküvü kümjie anyitheri akevü thsem na thuoh, prüküvi kümjie kümsüküsari ake vü thsem na thuoh; mari nüh jüma sakümnem na thuoh.

22Hi nüh mari vünüh eh nyieh kürele tewa nathuoh, jüta küsa vünüh mari nüh eh künyirhie azhie sakümnem nathuoh; kürühuri nüh jüma lovü tu na thuoh, mari nüh jüma sakümnem nathuoh.

23Akieveh küsü saluo! küpakenühnyunü azhih jüma tü khonyoküphrürieri azüh küüthü proküm kenüh; anyujiwa tü küvürie nüh prom.

24Hi nüh mari azheh atsokrüri küüvi na küsa kenüh akuoküji kümsütsatsari viru naveh. Hi nüh kükuotikuoshira kümzho hi nüh sakümiemtü naveh, thi mari kümtse azhieri tü sakümnem naveh.

25Amüsheküna küru vü mari tü luovehkürüzi phah naveh, thitü küpehlawa nyu.

26Asheküsü rügivü nüh asheküsü ru, küzhühnyuo nüh küzhühnyuo asezhe mari tü setsaküthsüwa vünüh kümohtsa phah naveh; anavüwa vünüh küsüphie kütsü pokahm naveh. Thi kükhruori vünüh zhühphiekütsü pokahm naveh.

© 2015 Bible Society of India.

27Kajiwa tü külu naveh, kajiwa tü kümshe raküm nüh küzhutem nathuoh, thi azhieh jüla anyira ke tü khekheta küshüm nathuoh. Mari lehkhuji müzhe nü hi nüh mari vü sanaveh; mari ashihwa müzhe wie taji hi nüh ashih sa wie naveh. Jüti sanü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

Ezekiel 8

Ezekiel nü Nyiaza Kümohtsa Küngu Künyiawa
(8.1—10.22)
Jerusalem vü Anguo

1Mahvi türoawa, asa türoawa rülo müngaawa vü hi tü eh zheh vü Judah kükhruori eh tüvü shu küpeh nü pehveh ünü, jüla nüh VÜWA Saküüwuowa ke tü hi vü turu.

2 Hi nüh noküze ünü anyiri küsü kümjie atso küsü pehla; atso küütsa vü ma küshih lahvü thuoüji anyih kümjie, thi aküshih wie vü thuoüji küwierake kümjie, asahwuo tso küüwierake kümjie.

3Jümatü ake atso küsü kümjie küchuo wa nü eh lüsheh küshekhrü küsü vünüh hi küjehte; jüti sanü asietsewa nüh azhih thi atülü azhievü shohketewa, thi hi sie nü Saküüwuowa kümohtsa Jerusalem vü zhie tü küüprü akheri lehpie anyula alowa vü noküüjizhi atsowa ape vü ru, jüma nüh noküüjizhi arüsaküümtho.

4 Thinü Israel Saküüwuowa kütholathovü tü hi nüh anyuo vünüh kümohtsa künguwa kümjie jüla pehla.

5Jüti küsa vü Saküüwuowa nüh hi vü, “O anyi atsawa, zhietü küüjo wuovü noh notha toke küze luo,” ta küza. Jüta küüvü hi nüh eh notha tü zhietü wuovü toke nü noküze, thinü jüla, kükhurüpe kheri zhietü alepie vü noküüjizhi atso hama pehla.

6Ma nüh hi vü, “Anyi atsawa, jümari tü mowa sa veh ünüh noh tü nguveh ünü nyu lo, akükre küji Israel zhehlori nüh hala saküveh, eh kümtsezheh vünüh hi alehküsuo vü zhezhuja nta ülo? Tü noh tü hama nyiehvü nüh akükre küjitsa ngu hü naveh,” ta küza.

7Jüsevü ma nüh hi sie alehpie anyula vü ru; hi nüh noküze ünü azie vü aküpie küsü pehla.

8Thinü ma nüh hi vü, “Anyi atsawa, azie chühphie luo,” ta küza, thi hi nüh chühphie wa ünü alehpie küsü peh la.

9Jüti küsa vü ma nüh hi vü, “Tuluo, thi mari nüh hala akükre küwukhawurie sa küveh noluo,” ta küza.

10Jükenüh hi nüh tu nü no ünü; jüla tü, azie aveh rügivü zhukütse zanyori aveh, no nü amütseküzhi samwari, thi Israel zhehlori vü anguori aveh ti rheke küsa ngura.

© 2015 Bible Society of India.

11Jümara tüvü Israel zhehlo kükhruori rürake tsie veh, Shafam atsa Jazania nüh
mari azhievü küütsie taji. Mari nyi küsüsü wie nga mari ake vü nyithiku küjehke,
thi asierhe küüngu nyikhu tü arügivü krükuo.

12Jüti küsa vü ma nüh hi vü, "Anyi atsawa, Israel zhehlo kükhruori nüh aküzo vü
papara atso küüzo vünüh mowa sa veh ünüh ngu thuoh ünü nyulo?
Küpakenühnyunü mari nüh, 'VÜWA thuoüji hiri ngu müveh, VÜWA, thuoüji azhih
hama kulemthuoh,' ta küüza kenüh," ti küza.

13Ma nüh hi vü shele, "Noh tü khinyi nga hama nyiehvü nüh mari nüh akükre
küji sa küveh ngu hü naveh ünüh," ti küza lehü.

14Jüsevü ma nüh hi sie VÜWA zheh akheri zhietüwa lehpie vü ru; thinü krevühri
tü jüla shupehla nü Tamuz kenüh krie pehla.

15Thinü ma nüh hi vü, "Noh hama ngu thuoh ülo, O anyi atsawa? Noh tü hama
nyiehvü nüh akükre ngu hü naveh ünüh," ta küza.

16Jüsevü ma nüh hi sie VÜWA zheh anyula alovü turu; jüla VÜWA kükhurüzheh
alehpievü atela thi kükhurüpe ma sü azhievü tü anyiri nyi mükeke nü münga
kümjie küsa VÜWA kükhurüzheh vü mari seru küprüke luo, thi mari anyieh tü
zhieshu wuovü küprüke nü mari mpa nüh küprüke nü mari mpa nüh zhieshu
wuovü arünyi nazi peh veh.

17Thinü ma nüh hi vü, "Noh tü hama nguthuoh ülo, O anyi atsawa? Judah zhehlo
nüh zanyokükre hala nüh küsa tü mümsü sheh ülo? Mari küvürie vi azhih hama
saküpro, thi hama nyiehvü nga eh rü saküüshu mhie hü veh ünü? Noluo, mari tü
mari nyaku lovü atsuona thsesa veh!

18Jükenüh hi nüh eh rükümtho vünüh sa wie naveh; eh notha tü piketü küsawa
nyu, nyutü hi tü norüthaküna küpehwa nyu; mari mpa nüh hi nüh küünara
vünüh ajikhi zie kümsie wie nga, hi tü küünatü wa nyu," ta küza.

Ezekiel 9

Jerusalem tü Kümnomna tsümthuoh.

1Jüsevü ma tü hi nüh küünara vünüh ajikhi zie kümsie taji, "Shenyi raluo, nohri
anyujiwa sakümnomna na saküvehri, papara ke vü küzorie senyusevi vi nü," ta
küza.

2Jüti küsa vü nyi türo tü akheri wiethuowa küüjo zhietü wuovü nüh ru, mari nyi
küsüsünga papara ke vü kümwiethe kenüh küzorie senyusevi küjehke kheh;
mari azhievü nyi küsü tü mürilothsü küzhu nü ma münyuo wuovü kürhüke
zhühnyo vü. Mari tü tu nü sahwuo kükhurüpe nato vü tsie.

© 2015 Bible Society of India.

3Jüti küsa vü Israel Saküüwuowa kütholathovü tü azhehwa kheji vü küpeh cherub vünüh tekhru. VÜWA nüh anyiwa mürilothsü küüzhu amünyuo vü azhühnyo rhüküvüwa ji;

4 thi ma vü, “Anyiwa, Jerusalem vü waluo, thi thari nüh jülovü nüh zanyokükreri sanü sahzhile thi lüchihveh ünüh jümara tie vü athsoshi saketüluo,” ta küza.

5Ma nüh küpari vü thuoüji hi nüh küünara vünüh, “Anyiwa vü ma se nyiwa nü zothe luo; nohri notha vü küsawa nyu, thi norüthaküna küütsawa nyu.

6Nyimpa kükhruori nga, nyimpa thi nyimza shefü küvehri, atsa aküzahri thi krevühri nga ti sühthem luo, thitü atie vü athsoshi peküvehri thuoüji müpa tümluo. Thi eh kümtsezheh vünüh sate luo,” ti küza. Jükenüh mari tü kümtsezhehwa atüvü küpeh kükhruori vünüh sate.

7Jüsevü ma nüh mari vü, “Azhehwa sakümnem luo, thi anyula tü rehthe küsari nüh küüpro luo. Waluo,” ti küza. Jükenüh mari tü wa nü anyujiwa vü küfethe sa.

8Mari nüh fethe küveh vü hi tü hi mpa ja sa, hi tü eh nyiehvü tsuo nazi nü zie taji, “O VÜWA Saküüwuowa! Noh nüh rükümtho Jerusalem rügi vü küüshozhu üta Israel küpeh aveh tü zoriem wie luo nti ülo?” ti zie.

9Ma nüh hi vü, “Israel thi Judah zhehlo künakhie tü jiküluole wiethuoh; azhih hama tü azühküüthü nüh pro thi anyujiwa tü müküleh vü teküwa nüh pro; küpakenühnyunü mari nüh, ‘VÜWA nüh azhihwa kulemthuoh, thi VÜWA nüh münguthuoh,’ ta küüza kenüh.

10Eh kenüh thuoüji eh notha tü küsawa nyuthuoh, nyutü hi tü norüthaküna küpehwa nyuthuoh,” ti küza.

11Jüti küsa vü anyi mürilothsü müphie nü amünyuo vü azhühnyo rhüke küvüwa nüh azhü vü sheleru taji, “Noh nüh hi vü azhükütsü üta hi nüh sa thuoh,” ti küza.

Ezekiel 10

VÜWA Kütholathovü Kükhurüzhewa Jam nü Teküwa

1 Jüsevü hi nüh noküze ünü Cherubim alü anyieh rügi vü khremü sithe kümjie küsa kükajipe küsü atso küthse kütsa.

2 Ma nüh mürilothsü kümphiewa vü, “Cherubim saji vü satürüküüroh azhiehvü tu luo; cherubim azhievü nüh anyihie juküveh noh müza küpro vi nü anyujiwa anyiehvü zhuh luo,” ti küza. Hi nüh noküüze üta ma tü tu.

3Anyiwa nüh jüüta kuokütü vü cherubimri tü azhehwa zhieseh natovü tsie veh; jüti küsa vü akülu tü anyula alowa protewa.

© 2015 Bible Society of India.

4Thinü VÜWA kütholathovü tü cherub vünüh sühra nü azhehwa akheji wuovü wa; azhehwa tü akülu nüh protewa, thi anyula tüVÜWA kütholathovü küwierake nüh protewa.

5Cherubimra küsa khi tü anyula aliewa küju künara, Saküüwuowa Kükhratsawa azhüküphra vü jikhi kümjie.

6Ma nüh mürilothsü müphieküvehwa vü azhükütsü vü, “Satürüküüroh alovü cherubim azhievü nüh anyih vi luo,” ti küza, thinü ma tü wa nü satürü küsü nato vü tsie.

7Jüti küsa vü cherub küsü tü cherubra azhievü nüh ma ke anyih cherubri azhievü pehküvehwa vü thsuo zhuru nü anyih pike vi nü jüma vi mürilothsü müphieküveh anyiwa ke vü thse, thi ma nüh jüma vi nü alievü shutewa.

8Cherubimri tü mari küsa kükhu vü anyira ke atso küngu.

9 Hi nüh noküze ünü cherubimri nato vü satürü müzü pehveh; thi cherub küsüsü nato vü küsü; thi satürüra tsonyie tü kümzhi sithe küphrieh küveh kümjie.

10Thi mari atsonyie kenüh thuoüji mari müzü aveh nga zarike wie, Satürü küsü azhievü satürü zanyoküsü kümjie.

11Mari küüngah vü küüprü müzü küsüküsü vü nga mükürelewiethuoh nüh tsewa; thitü satürü atüwa nüh khie wuovü küprüke naveh ünüh küpari tü mari nüh tseküwa vü mükürele wie thuoh nüh jüma se müzhe.

12 Mari satsa ajü mari seru, mari akeri, mari küsari, thi satürüri, mari müzü satürüri aveh vü anotha pe mükiele.

13Satürüri thuoüji hi nüh küünara. “Satürüküüroh” ta ji.

14 Mari küsüsü wie nga anyieh müzüzü pe: apowa thuoüji cherub anyieh, akünyia wa nyieh thuoüji anyira nyieh, kücheawa thuoüji amiewuo, thi müzüawa thuoüji aluomü anyieh, ti pe.

15Cherubimri tü süra tewa. Rhoküveh asa hi nüh Khebar rühgu vünüh künguri tü.

16Cherubri nüh küüngah vü, satürüri tü mari nato vünüh tse; thi cherubri nüh azhih vünüh süra tsie nta mari küsa kükha vü satürüri mari nato vü küpehri tü mükürele.

17Mari nüh pehte küwa vü küpari nga pehtewawati, thi mari nüh kükhake vü küpari nga khakeketi; küpakenühnyunü rhoküveh asari lovü asietsewa tüküveh kenüh.

18Jüsevü VÜWA kütholathovüwa tü azhehwa kheji vünüh shuwa nücherubra rügivü pehtewa.

© 2015 Bible Society of India.

19Cherubri tü mari küsa khake nü azhih vünüh sühra nü eh notha vünüh teküwa vü satürüri nga mari nato vünüh nyitewa. Mari tüVÜWA zheh zhieshu kheri lehpie vü pehtewa; thi Israel Saküüwuowa kütholathovü tü mari anyiehvü peh.

20Hamari tü Khebar rühgu kütuoh vü Israel Saküüwuowa kükhu vünüh küngu akürho sari; thi hi nüh küthsü jümari tü cherubri wiethuoh.

21Mari aveh nga anyieh müzüzü pe, aküsa müzüzü pe, thi mari küsakükhu vü mowa nüh anyira ke kümjie küsa pe.

22Mari aveh anyieh thuoüji mari tü hi nüh Khebar rühgu hi nüh künguvünüh atsonyie sie zarike wie. Mari aveh nga atüvü kümsho tse wa.

Ezekiel 11

Jerusalem tü Müchiekethuoh

1Sietsewa nüh hi khake nü VÜWA zheh zhieshu kheri vü sieru, jüma tü zhieshu wuovü küprü veh. Jüla, akherileh alehpie vü tü anyiri mükeke nü münga pehveh; mari azhievü hi nüh Azur atsa Jazania, Benaia atsa Pelatia, thi anyira küjiri ti ngu.

2Ma nüh hi vü, "A nyitsawa anyuji hala künakhie kürüzhe thi kümsüküsa zhüphie kütsü tü anyi hamari thuoh;

3mari nüh, 'azhehri sana küsa tsotho tü müjie shenyi; anyuji hamatü aküfü, thi hiri nüh asa,' ti küza.

4Jükenüh mari vü setsaküthsüzhü phraluo; setsaküthsüzhü phraluo, O anyi atsawa," ti küza.

5Jüsevü VÜWA Sietse tü hi vü tsuotsa turu nü ma nüh hi vü, "küza luo, hakümjie VÜWA nüh küza veh: Hamatü noh nüh müsheküvehwa, O Israel zhehlowa; noh müshe vünüh zanyo shukururi tü hi nüh thsü veh.

6Anyuji hala noh nüh hozake zothem thuoh, thi rehthe kümri nüh malerari saküpromthuo.

7Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Rehtheküm noh nüh jüma lovü saküvehri tü asa wiethuoh, thi anyuji hama thuoüji aküfü; thitü noh thuoüji jümawa vünüh vizhum naveh.

8Noh nüh anyuchuwa tü krümthuoh, thi hi nüh noh vü anyuchuwa virunaveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

9Hi nüh noh tü jümawa vünüh vizhuwa nü alienyira ke vü thsem naveh, thi noh rügivü ashih thsem naveh.

10Nohri tü anyuchuwa vünüh külum naveh; hi nüh nohri tü Israel rüshu vünüh nohri shih sanaveh. Thi nohri tü hi VÜWA ta küsathsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

11Anyuji hamatü nohri küfü küsawa nyu, thi nohri tü aküfü jüma asa küsawa nyu; hi nüh nohri tü Israel rüshu vünüh ashih sanaveh.

12Jüta küsa vünüh nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, nohri nüh ma zhühkhewa tü mümzhe, thi ma zhühkhowa tü nohri nüh müsanüh sam, thitü nohri nüh anyuji nohri mükiele nü pehküvehrazhühkho müzhe nü samthuoh," ta küza.

13Jüti küsa vü, hi nüh setsaküthsüzhü phraküveh vünüh Benaia atsa Pelatia tü süm. Thinü hi tü eh nyieh vü tsuo zehtewa nü ehjikhi zie kümsie sheh taji, "O VÜWA Saküüwuowa! Noh tü Israel kümtori vi asehkhe sajum wie luo nti ülo?" ti küza.

Reviteküwari vü Saküüwuowa Küphrahzhu

14Jüsevü VÜWA zhüwa tü hi vü ru taji:

15Anyi atsawa, noh küshukürari, noh küshukürawa, noh nyiri, Israel azheh ajü, mari aveh nga, Jerusalem vü arhieri nüh, "Mari tü VÜWA vünüh letsuosheh tewa thuoh; azhih hamatü hiri vü tsü küümkatemthuoh," ti küza.

16Jükenüh: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh mari tü alehküsuo akuoküjiri azavü vijam wie ketünga, thi hi nüh mari tü nyujiri azavü zhuhriem wie ketünga, hi tü tsotho pike kenüh mari nüh nyuji khiekhievü tewa thuoh ünüh hi tü mari kümtsezheh küsü, ti küza.

17Jükenüh: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: hi nüh nohri tü anyiri vünüh vizhuh naveh, thi nohri khievü nyujiri vüzhuhrie küzem thuoh ünüh jüri vünüh saküüsehrü naveh, thi hi nüh Israel zhihwa vi nohri tsü naveh.

18Mari nüh jüla küru vü mari nüh jümawa vünüh akümatsatsa zanyori aveh thi ma kükreri aveh vijam naveh.

19Hi nüh mari vü luoveh küsü küsa tsü naveh, thi mari lovü sietsekürüthe thsetsü naveh; hi nüh mari asa lovü nüh aloh luovehwa vijamtü nü asa luovehwa thsetsü naveh,

20jüta küsa vünüh mari tü eh zhühkhori sanü jümari küna naveh. Jüti sanü mari tü eh nyiri sa thi hi nüh mari Saküüwuowa sanaveh.

21Thitü thara luoveh nüh mari akümatsatsa zanyori thi mari akükreri asevü wa naveh ünüh hi nüh mari küürohküli vi mari alü rügivü thsetsü naveh, ta Saküüwuowa nüh küza veh.

Saküüwuowa Kütholathovü Jerusalem Jaküm

22 Jüsevü Cherubri tü mari nato vü satürü küpeke nü mari küsa khaketewa; thi Israel Saküüwuowa kütholathovü tü jümara nyiehvüpeh.

© 2015 Bible Society of India.

23Thinü VÜWA kütholathovü tü anyujiwa zhila vünüh tekuo nü anyujiwa zhieshu aküzhi rügivü pehtewa.

24Sietsewa nüh khake nü Saküüwuowa Sietse nüh kümohtsa küsüvünüh Khaldea vü reviteküwari vü sieru. Jüti küsa vü hi nüh kümohtsa künguwa tü hi jam.

25Thi VÜWA nüh hi vü küütsari zanyo aveh reviteküwari vü küza kheh.

Ezekiel 12

Setsaküthsüwa tü Zhejakümri küsü kümjie küsa

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2Anyi atsawa, noh tü azhümküünari azhie vü nyi rho veh, mari tü aküngu kenüh anotha nü peh veh, thitü müngu, küüna kenüh akhüna nü pe veh, thitü mükünara nüh sam;

3küpakenühnyunü mari tü azhümküüna zhehlo küsa kenüh. Jükenüh, anyi atsawa noh mpa nüh reviteküwara chükhu kümjie küsa küsü kücheluo; thi reviteküwa vü arülovü mari nüh küngu vünüh waluo; nohtü reviteküwari küsü kümjie noh pe vünüh azhie küpa vü mari nüh küngu vünüh wa naveh. Mari mpa nüh mari tü azhümküünari sawie nga mari tü thsüra mhie veh “nüh.

4Reviteküwari chükhu üta küsa noh nüh arülo vü mari notha vünüh noh chükhuwa vü nü tseshuwaluo; noh tü noh mpa nüh münülehvü mari nüh küngu vünüh alievü shuwaluo, reviteküwa vü küwari kümjie sanü.

5Mari nüh küngu vünüh aziewa phiezhu nü waluo, thi achükhu vünü jüla nüh shuwaluo.

6Mari nüh küngu vünüh noh nüh achükhuwa noh safü rügivü khakenü aküzo vünüh vü taji shu waluo; noh tü noh nyieh satem luo, jüta thuoüji noh tü azhih jüma künguwa nyuthuoh ünüh; küpakenühnyunü hi nüh noh tü Israel zhehlori kenüh athsoshiküsü sakümthuoh kenüh,” ti küza.

7Hi vü azhükütsü üta hi nüh khem ti sa. Hi nüh arülovü ehchükhu alehvü vi shuhru, reviteküwara chükhu üta küsa, thi münüleh vü hi nüh hi mpa eh ke nüh aziewa phiezhuwa; aküzo vünüh hi nüh mari küngu vünüh eh safü rügivü nüh jüma vüzhuwa.

8Arüne vü VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

9“Anyi atsawa, Israel zhehlowa, azhü mküüna zhehlowa tü noh vü, ‘Nohtü mowa sa veh lo,’ ta müküna ülo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

10Mari vü, “VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Zhülezhü hamatü Jerusalem vü kajitsawa thi jüma lovü küpeh Israel zhehlo aveh kenüh,” ti küza luo.

11“Hi tü nohkeri nüh thsoshi küsü: hi nüh küsa üta nohri vü jüüta sa wie naveh; mari tü reviteküwa vü wa wie naveh, aküsiküsa vü,” ti küza luo.

12Thi kajitsa mari azhievü pehküvehwa nüh ma chükhuwa arüza vünüh ma safü rügivü khake nü alievü wa naveh; ma nüh aziewa phie nü jüla nüh vüzhuwa naveh; ma nyieh satem naveh, jüta thuoüji ma tü ma notha vünüh azhih jüma künguwa nyuthuoh.

13Hi nüh eh nehwa ma rügivü shohta naveh, jüti sanü hi nüh ehküjurü nüh ma tie naveh; hi nüh ma sie nü Khaldeara zhih Babilonvü sieru naveh, tü ma tü jüma künguwa nyu; jüti sanü ma tü jüla nüh süm naveh.

14Ma mükieshe nü pehküvehri aveh tü hi nüh amürhü aveh vüzhuhrie küzem naveh, ma küükrari thi ma riekhuori aveh; thi hi nüh anyuchuwa tü asuochi lovü nüh ma sevü shozhu küze naveh.

15Thi mari nüh hi tü VÜWA ta küsa thsü naveh, hi nüh mari tü anyujiri azavü saküvorie thi nyujiri vü zhurie küüze vü.

16Thitü hi nüh mari pike thuoüji anyuchuwa vünüh, kümkhuojivünüh thi sahnakükho vünüh ti mürie küüzem naveh. Jüütathuoüji mari khiekhievü wa naveh ünüh mari nüh akükre küsa aveh akuoküjiri azavü küza naveh; jüüta küsa vünüh mari nüh hi tüVÜWA ta küsa thsüra naveh, ti küza.

Setsaküthsüwa Khekhetaküüshüh Thsoshi

17 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

18“Anyi atsawa, küshüh nü noh lohse tsaluo, thi khekheti, thi krü nü noh juh zhu luo;

19thi azhih jüma nyiri vü, Israel zhih vü Jerusalem vü arhieri kenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Mari tü krüphakenü mari lohse tsanaveh, thi luoveh küzah vünüh mari juh zhu naveh, küpakenühnyunü mari azhih tü jülovü küpeh aveh vünüh rhojam naküveh thuoh kenüh, jüma lovü rhoküvehri küvürie aveh kenüh.

20Rhoküveh anyujiri tü küümsüjam nathuoh, thi azhihwa tü küüzojam nathuoh; jüta küsa vünüh nohri tü hi VÜWA ta küsathsü naveh,” ti küza.

Küthola Küthsü thi Müküthola zhühle

21 VÜWA zhü hi vü ru taji:

© 2015 Bible Society of India.

22anyi atsawa, azhih hama kenüh noh küthsüzhü hamatü mowa lo, jüma tü, “Arülori tü saküsuomthuoh, thi kümohtsa küsüküsü nga zanyoküsü nga nyuthuoh ta küsa wa tü mowa lo?” ti küna.

23Jükenüh mari vü, “VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh küthsüzhü hama sakümiemtü naveh, thi mari nüh jüma tü Israel vü küthsüzhü üta vünüh küvilewa nyuthuoh,” ta küza. Thitü mari vü, arülori tü shenyimthuoh, thi kümohtsa aveh saju naküsa shenyimthuoh,

24küpakenühnyunü akürie kümohtsa küpehwa nyuthuoh nyutü Israel zhehlo azhie vü kümramizhi mahtsazhü küpehwa nyuthuoh.

25Thitü hi VÜWA nüh küphrawa phra wie naveh, thi jüma tü saju wienaveh. Jümatü kümnüwa nyuthuoh; thitü jüma nohri rülo vü sanaveh, O azhümküüna zhehlowa, hi nüh azhü küza wie naveh thi jüma saju wie naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, ta küza.

26 VÜWA zhü hi vü rutaji:

27anyi atsawa, Israel zhehlowa nüh, ‘Ma nüh kümohtsa künguwa tümahvi hozake atüvü peh wie veh,’ ti küza.

28Jükenüh mari vü, “VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Ehzhüri tü küsü nga kümnüwa nyuthuoh, thitü hi nüh küza phrahteküsawa thuoüji saju wie nathuoh, ta VÜWA nüh küza veh,” ti küza.

Ezekiel 13

Akürie Setsaküthsüri vü Setsaküthsüzhü Küphra

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Israel setsaküthsüri thari nüh anyiwa setsaküthsüzhüphra veh ünüh jümari vü setsaküthsüzhü phraketsüluo; mari mpa mari kümshezhu vünüh phra küvehri vü: “VÜWA zhü künaluo,” ti küza luo.

3VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, ehzai, asemküthsü setsaküthsüri mari mpa mari siete asekümzhe nü zanyoküsü nga müngu nüh saküm!

4Nohri setsaküthsüri tü rezanyihnyih kümjie küferieri azavü tewathuoh, O Israel.

5Nohri tü zophieküsari vü müwa, nyutü Israel zheh kenüh azie müküthe, jüta küsa vünüh VÜWA rülovü arie atüvü tsiera naveh.

6Mari nüh küzhüjah kümohtsa thi akürie mahtsazhü peh; mari nüh, “VÜWA nüh küza veh,” VÜWA nüh mari müküze wieketünga mari tü mari zhü küsaju huo!

7Nohri tü küzhühjah kümohtsa nyutü akürietsatsa mahtsazhü müngu ülo, nohri nüh küüza vü, “VÜWA nüh küza veh,” hi nüh müküza wie ketünga?

© 2015 Bible Society of India.

8Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: nohri nüh küzhühjah küphrahshu thi akürie kümohtsa kenüh hi tü nohri ruoluo veh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

9Eh ke tü küzhüjah kümohtsa küngu thi akürie mahtsa zhüküphrahshu setsaküthsüri vü sie saluo naveh; mari tü eh nyiraküshülü vü küüpehwa nyu, nyutü Israel zhehlora küzhükelasi vü kürhükewa nyu, nyutü mari tü Israel zhih vü küütuwa nyu; thi nohri tü hi VÜWA Saküüwuowa ta küsa thsü naveh,

10küpakenühnyunü küzhütsawa vünüh, mari nüh eh nyiri lehkhuji küjozih kümthuoh kenüh, mari nüh kürükümhie münyie wie ketünga, "Kürükümhie," ta küza taji; thi küpakenühnyunü, anyiri nüh azieküsü saküsa vü setsaküthsüri hamari nüh jüma rügivü kümjiküüne thsechahchahti.

11Jüma rügivü kümji küthsechahri vü, jüma tü tsuotsam naveh ünüh ti küza luo. Anyuoküza tsokürü ru naveh, arazhi küjiji tsanaveh, thi tsomrhü küsa shura naveh.

12Aziewa tsuotsa kümvü, jüma tü nohri vü, "Jüma rügivü kümjiküüne küthsechahwa tü khievü tewathuoh lo, ta müküza tümnaveh ülo?"

13Jükenüh hakümjie küza veh: Eh rükümtho vünüh hi nüh tsomrhü sa küüshu naveh, thi eh rüküshu vünüh anyuoküza tsokürüru naveh, thi arükümtho vünüh jüma zorie na küsa kenüh razhiküru naveh.

14Azie kümji küüne küsa küthsechahwa hi nüh zophuomtü nü azhihvü viterum naveh, jüta thuoüji ajupe hamnatü ma nüh tsuotsakümvü mütham nathuoh; nohri tü jüma lovü nüh pokahm nathuoh; thi nohri nüh hi tü VÜWA ta küsa thsüra naveh.

15Hakümjie vünüh hi nüh aziewa vü, thi kümji küüne viküthsechahri vü eh rükümtho küzem naveh; thi hi nüh nohri vü aziewa nga thi jüma küthseri nga münyiethuoh ta küza naveh,

16kürükümhie tü jüma kenüh ta Jerusalem kenüh setsaküthsüri nüh setsaküthsü phra thi kümohtsa ngu, ti küsari kenüh ehrükümtho küze naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

Nyimza Kürie Setsaküthsüri vü Setsaküthsüzhü Küphra

17Thitü noh thuoüji, anyi atsawa, noh nyieh tü noh nyira tsavühri vü saluo, mari mpa mari kümshezhu vünüh setsaküthsüzhü küphrari vü sanü mari vü setsaküthsüzhü phratsüluo,

18mari vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Akenyori aveh vü akeruo küürü nyimzari vü kümzü waluo, thi anyi kümsieri aveh vü anyiehküsate küzari vü, anyiri kürho küüka kenüh! Nohri tü eh nyiri azavü kürholi küka nü nohri mpa nohri kürho küjehkenyi lo?

© 2015 Bible Society of India.

19Nohri tü khuozhikürümie thi alohse vehküsü kenüh eh nyiri azavü hi
sakümnemthuoh. Küsüleh mükünyuri küüsü thi kürholehmükünyuri küürho ti
samthuoh, eh nyiri vü noh kürieri kenüh, nohri kürie küüna kenüh.

20"Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi tü nohri nüh kürholi
küka küveh nohri akeruori sie luohsa veh, hi nüh noh pieri vünüh jüma zokhrim
tü naveh, jüti sanü nohri nüh kürholi amüwa kümjie küka küveh kürholiri
küüzem naveh.

21Hi nüh nohri anyieh kühiete zokhrimtü nü nohri ake vünüh ehnyiri külole
naveh; mari tü nohri ake vü ashie küsawa nyuthuoh; jüti sanü nohri tü
hi VÜWA ta küsa thsü naveh,

22küpakenühnyunü hi nüh künyitrsari luoveh samüküsü ketünga nohri nüh
saküsükümthuoh kenüh thi nohri nüh kümsüküsari tü mari kümsüküsa lehkhuji
vünüh müsühle tüm nü mari kürholi külole üta luoveh saküüji kenüh;

23jükenüh nohri tü küzhüjah kümohtsari küngulewa nyuthuoh; nyutü hi nüh
mahtsazhüri küsalewa nyuthuoh; hi nüh nohri ake vünüh ehnyiri külole naveh.
Jüta thuoüji nohri tü hi VÜWA ta küsa thsünaveh," ti küza.

Ezekiel 14

Saküüwuowa nüh Anguo Müküchie Saküm

1Jüsevü Israel kükhruo sierhü wuori hi vüru nü eh tüvü shupeh.

2Jüti küsa vü VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

3anyi atsawa, anyi hamari tü mari luoveh lovü anguo vithsemthuoh, thi mari
künakhie vi mari atüvü ajih kümshü samthuoh; hi tü hi mpa nüh mari sie
küzaluo sale naveh ülo?

4Jükenüh mari vü phrahte nü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Israel
zhehlo küsüküsü nga, mari luoveh lovü anguovithse küsari thi mari atüvü mari
künakhie vithse nü ajih kümshü sataji, hi VÜWA nüh mari anguo khielota vi nü
küruri rületsüwie naveh,

5ma nguori vünüh hi vü anyithe saküm Israel zhehlori aveh hi nüh mari luoveh
vile na küsa kenüh.

6Jükenüh Israel zhehlori vü küza luo, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza
veh: Luovehkhaphrü luo thi noh nguori vünüh küreletewaluo; thi nohri nüh
akükreküsa aveh vünüh noh nyiehri küreletewaluo,

7küpakenühnyunü Israel zhehlori küsüküsü nga, nyutü anyi lieri Israel vü
küpehri mari mpa hi vünüh küpa sateküwari nga, mari anguo vi nü mari luoveh
lovü vithse thi mari atüvü mari künakhie vi ajih kümshü loh kümjie sataji

© 2015 Bible Society of India.

setsaküthsüwa vünüh eh zhüke kürü nta ru thuoüji, hi VÜWA hi mpa nüh mari rületsü naveh.

8Hi nüh eh nyieh mari vü sa naveh, hi nüh mari athsoshi küsü thi küüphranyuo küsü samtü nü eh nyiri azavü nüh mari vijam naveh; thi nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

9Mükütüküzü setsaküthsü küsü tü müram nü azhü küsü phra thuoüji hi VÜWA nüh setsaküthsü müramthuoh, thi hi nüh eh kethsuo nü ma vü thse nü eh nyi Israelri azhie vü nüh ma zoriem naveh.

10Thi mari tü mari vü kümnomna kütsü vü naveh, küürükümnomna kütsü thi setsaküthsü kümnomna kütsü masü tü zarike wienaveh,

11jüta thuoüji Israel zhehlowa tü hi vünüh kariteküwawa nyu, nyutü mari küphrürie vünüh mari saküümne lewa nyuthuoh. Jüta thuoüji mari tü eh nyiri sanaveh, thi hi tü mari Saküüwuowa sanaveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, ti küza.

Noah, Daniel, thi Job

12 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

13“Anyi atsawa, azhih küsü nüh kütsotü mükünyietsatsa müke sanü hi vü khiemuom taji hi nüh jümawa vü eh ke thsuoke taji ma lohsekütsühwa zoshim, thi jüma rügivü kümkhuoji küze nü anyiri kürho thi asamwari zothem,

14mükütüküzü ma mpa nüh Noah, Daniel, thi Job, ti hamari küche nüh jümawa lovü peh wie nga, mari künyitsa kenüh mari küche kürholi mpa külole naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

15Mükütüküzü hi nüh asa kükrükhreri azhih jüla aveh vü küzenü jüma tü kütherie khehm, jüti sanü jüma tü küüzojam nü asamwari kenüh nyi küsü nga mükashukarira nüh sam;

16ma mpa nüh anyi hamari küche nüh jüma lovü rho wie ketünga, hi nüh rho küveh üta, mari küche tü atsa nyimpa nga nyutü nyimza nga mükülolera; mari küche mpa nüh küülolera wie naveh, thitü azhihwa thuoüji jaküüzom na thuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

17Nyutü mükütüküzü hi nüh anyuchuwa jümawa vü anyuchuwa kariküüze luo,” ta küza nü jümawa vünüh anyiri kürho nga thi samwanga rehthe khehm;

18ma mpa nüh hamari küche nüh jümawa lovü peh wie ketünga, hi nüh rhoküveh üta, mari küche tü atsa nyimpari nga nyutü nyimzari nga mükülolera, thitü mari küche mpa nüh külole naveh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh.

19Nyutü mükütüküzü hi nüh azhih jüla sahna kükho küze, thi azüh vünüh eh rükümthowa jüma rügivü küshoke, jümawa vünüh anyiri thi samwari zothe nta;

© 2015 Bible Society of India.

20ma mpa nüh mükütüküzü Noah, Daniel thi Job nüh jüla pehwie ketünga, hi nüh rhoküveh üta, mari tü atsa nyimpa nyutü nyimza nga mükülolera, mari künyitsa vünüh mari kürholi mpa küülole sanaveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh,

21 küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh küzakeri nga hi nüh Jerusalem vünüh anyiri thi samwa zothe naküsa kenüh aküsü müke müzü ashih, anyuchuwa, kümkhuoji, asakükrükhre, thi sahnakükho küze na lo!

22Tü jütawie ketünga kürhorari thuoüji jülovü sa wie nü atsa nyimpari thi nyimzari vizhu naveh; mari tü noh vü shuhru naveh. Nohri nüh mari lehkhuji thi mari küürohküli ngu thuoüji, hi nüh Jerusalem vü kümsü viküru kenüh, hi nüh jüma rügivü viküru aveh kenüh nohri tü luoveh sakükrie naveh.

23Jümari nüh nohri luoveh sakükrie naveh, nohri nüh mari lehkhuji thi mari küürohküli küngu vü, thitü hi nüh zanyoküsü nga mükungu kenüh azanyo hamari aveh hi nüh müsa ta küsa nohri nüh thsü naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, ti küza.

Ezekiel 15

Rhelivirhu küsü vünüh Küüzhühie

1 VÜWA zhü hi vü ru taji nü:

2O anyi atsawa, mokümjie vünüh rhelivi rhu athsoh tü athsohküpari aveh vünüh küpashehm lo, areza vü athsoh azavü küpeh rhelivirhu atsuona tü?

3Zanyo wuori sa nti atshoh tü jüla nüh vi zhu ülo? Azonyo wuori ha nti anyi wuori nüh jüla nüh küzeke küsü ülo?

4Jümatü akütso kenüh anyih lovü thse veh; anyih nüh jüma pote künyi tsoküram thuoüji thi jüma zhilavü tü anyihie jem ti thuoüji, jüma tü zanyo vi sa mhie veh ülo?

5Ajü vü wienga vi nü zanyoküsü nga müsara; jüta thuoüji anyih nüh tsoküm sevü thi anyihie jeküm sevü thuoüji küzakele nga küsara münyie le thuoh lo? jüma vi nü zanyo wuori sara wie naveh ülo!

6Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Areza vü rhelivi arhu nüh athsoh azavü peh nü hi nüh jüma vi nü kütsokenüh anyih lo vü thseküm üta, hi nüh Jerusalem vü arhierijaküzem nathuoh.

7Hi nüh eh nyieh mari vü sa naveh; mari nüh anyihwa vünüh mürie wie nga, anyih nüh mari tsothe wie naveh; thi nohri nüh hitü VÜWA ta küsa thsü naveh, hi nüh eh nyieh mari vü küsa vü.

8Thi hi nüh azhih jüma tü küüzojam naveh, küpakenühnyunü mari mükütsotü amüke saküm kenüh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küzaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Ezekiel 16

Jerusalem Müküzhütsanyitsawa

1 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2 Anyi atsawa, Jerusalem vü ma nüh akükreküüroh küsari saküüthsüluo,

3 ma vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie Israel vü küza veh: Noh totsa, noh küwuo tü Kananra zhih vü pehveh; noh pa tü Amorri, thi noh zah thuoüji Hitvühri.

4 Noh küüwuo kenüh thuoüji, noh küwuo rülo vü noh vozhu kuoh tü mütsithuoh, nyutü noh tü ajuh nga nüh küzü müküümtse, nyutü amütsü nga nüh vi müthse, nyutü asühtha nga nüh müküzhu.

5 Notha küsü nga nüh noh norüthaküna müsa, hamari küsü nga sanaküsa vü noh kenüh rüthaküna münyie nüh sam; jüüta nyu nü nohtü atovü veja küzem, küpakenühnyunü noh tü noh küwuo rülo vü münongü nüh saküm kenüh.

6 Hi nüh noh rukari wa, thinü noh tü noh züh vü künyi küveh hi nüh ngu. Noh nüh noh züh rügivü zehküveh vü hi nüh noh vü, "Rho luo!

7 thi atovü are kümjie sho luo," ti küza. Noh tü shi nü kümsiesa taji krevühthuoh; noh tünü shuruthuoh, thi noh künehshoruthuoh; tü noh tü anyiju thi kürütso wie.

8 Hi nüh noh rutsekari wa lehü nü noh no; thinü noh tü küleküloküsa mahvi juthuoh. Hi nüh eh thsühu noh vü shota küze nü noh nyiju hiete tü: Hi nüh hi mpa shiete nü noh sie kütsathuozhüküsü vü turu, jüti sanü noh tü eh zhi sateru, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

9 Jüsevü hi nüh ajuh vi nü noh saküüzü, thi noh züh phrüjamtü, thi avüjuh vi noh thsetsü.

10 Hi nüh noh tü asarieküsa athsü nüh noh kümphie thi sahukümhie jihküükruvüh vi noh küüvü; hi nüh mürilothsü nüh noh tiete thi jihküükruvüh vi noh küüvü; hi nüh mürilothsü nüh noh tiehte, thi külohzülothsü akülotsatsa nüh vi noh küzhu.

11 Hi nüh noh tü süriesüvo nüh noh siakeshe: Hi nüh noh pie vü akhusa thsetsü, azho vi noh ku lovü thsetsü,

12 noh nyaku vü anarü thsetsü, noh khüna vü athorü thsetsü, thi kajiluwe aküzütsatsa küsü vi noh lü rügivü thsetsü.

13 Suna thi rakasa vi noh siakerhe, noh thsümnyi tü mürilothsüküüzhu thi külohzülothsü akülotsatsa nüh satsü, thi asarieküsa athsü nüh kümphie. Noh tü

© 2015 Bible Society of India.

ahie, awejuh, avüjuh, thi ashieshukütsa kenüh ti kümhietsatsari peh. Noh tü ji nü khielota aküzütsatsa sanü kajivüh kükatotsatsa sa.

14Noh küzü kenüh akuoküjiri azavü noh küthola tü nyuohmthuoh, eh küüzhu noh thsekütsü kenüh jüma tü kümhiejura wie.

15Thitü noh nüh noh küzü vü noh lehnotewa, thi noh küthola kenüh muomuorhotewa, thi rukashukari küsari küsüküsü vü nga noh muomuokürho tü kütseketü.

16Noh nüh noh thsünyawa vi nü noh mpa nüh kükhurüvüri sa, thi jüma rügi vü nüh muomuokürho sa; hakümjie küsü nga samru, nyutü küsawanyu wie.

17Noh nüh eh suna thi rakasa sithe küzü hi nüh noh kütsüri vi nü noh mpa nüh atsori sa thi jümari vi nü muomuokürho sa;

18jüti sanü noh kümzhukhe thsünyawari vi nü jümari küzhu, thi eh vüjuh thi eh sierhe vi nü jümari atüvü sa.

19Jüma nyiehvü nga hi nüh noh vü kütsü alohse, hi nüh vi nü noh vo küsa ahie, avüjuh thi awejuh kürükatsari nü jümara tüvü sanü akülo kürhengu küüsa; noh nüh jüüta sa, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

20Noh nüh noh tsa nyimpari thi nyimzari wuo hi kütsüri vinü küzorie nta mari vü küsahthuo sa. Noh muomuokürho tü müküwale üta sanü jümari sa!

21Noh nüh eh tsari vi mari vü tsü nü rehthe kheh nü vi kükhurüsa.

22Noh kükreküsari thi noh muomuokürho aveh vünüh noh tü noh kürünguorülori mümsheke, noh nyiju thi kürütso, noh züh vü künyi küzehmüshekethuoh.

Jerusalem Küphroküphrieh Kürho

23Noh kümsüküsa aveh kenüh noh vü, kümnomna waluo, kümnomnawaluo! ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh,

24noh tü noh mpa nüh kütsiepe küsü sa thi noh mpa nüh anyulari avehvü azhie sakümsie;

25noh nüh alehshi aveh vü noh zhie sakümsieke thi noh küzüküüphroküphrie noh mpa nüh noh vi kütsuokükhru küsari aveh vübtsü, thi noh muomuokürho saküzhi.

26Noh nüh noh muomuokürho vi Egyptri sie sa, noh nokümngu zhephruri nüh, noh muomuokürho saküzhi nü eh rü saküüshu.

27Jükenüh hi nüh eh ke noh vü thse, noh kütsaküzhu saküzülamtü naveh, thi noh vi mükünongüra kümshe vü thsem naveh, Filistinra tsavühri vü mari tü noh mükümtse rülie kenüh zükrümthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

28Noh nüh alomkürara kenüh Asiari sie nü muomuokürho sa; noh nüh mari sie muomuokürho sa, küpakenühnyunü noh tü khinyi nga müjie alokürа kenüh.

29Noh nüh Khaldea, asüjiri azhihwa sie nü noh saküzhi, thi hama vünga nüh noh tü noh lomrajuwie.

30Küzakele nga noh luoveh tü külekülo sa nta tse nüh, noh nüh zanyohamari aveh, müküjaluora muomuokürho küüroh küsari aveh vünüh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh;

31alehshi aveh vü noh kütsiepe sa kheh, thi anyula aveh vü noh zhiekümsie sake kheh! Tü noh tü muomuo kürhori küsü kümjie nyu, küpakenühnyunü noh tü amekütsü küsamnyi kenüh.

32Nyimzanyimpa küsa avüvühwa, ma vüpa müthoh vünüh anyikuri küsieke wa!

33Aküte tü muomuo kürhori aveh vü tsütsüti; thitü noh thuoüji noh küteri aveh vü noh külopari tsümthuoh, noh muomuo kürho kenüh azhie aveh vünüh athe tsü nü noh vü küüru kheh.

34Jükenüh noh muomuokürho tü nyimza küpari nyiehvü nüh noh thuoüji küpa: muomuo kürho sa nta nyi küsü nga nüh noh müji; thitü noh nüh ametsü, nyi küsü nga nüh noh vü ame mütsü wieketü nga; noh thuoüji küpam.

Jerusalem vü Saküüwuowa Shih

35Jükenüh, O muomuokürhowa, VÜWA zhü künaluo:

36VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, noh nokümngu tü küshozhu kümthuoh kenüh thi noh külopari sie muomuorho nü noh nyijutü müküzhute nüh saküm kenüh, thi noh kükreküsa anguori kenüh, thi noh nüh mari vü kütsü noh tsara züh kenüh,

37Jükenüh, hi nüh noh külopari aveh sazhuh naveh, noh nüh aloküzhe sie küsari, akülori aveh vünüh mari aveh noh vü sazhuhke naveh, thi noh nyijuwa mühiete nüh sanaveh, jüta küsavünüh mari nüh noh nyiju aveh ngu na thuoh.

38Nohri nyimzanyimpa küsari kümjie noh shih sanaveh, thi a züh küthüra shih kümjie sa naveh, thi arükümtho vünüh thi nokü rüpa vünüh noh rügivü azüh virunaveh.

39Hi nüh noh vi noh külopara ake vü thsem naveh, thi mari nüh noh kütsiepe vehjam naveh, thi noh kümsie azhieri zochiem naveh; mari nüh noh thsümnyi fomtü nü noh zanyo küzüri vi nü noh tü anyiju thi kürütso ja naveh.

40Mari nüh noh vü anyi ashieji sieshuhru naveh thi mari nüh aloh vi nohveh, thi ma nyuchuri vi nü noh rehthuoriem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

41Nyimzari hozake küngu vü nüh mari nüh noh zhehri tsomtü naveh thi
kümnomna tsü naveh; hi nüh noh tü muomuokürho vünüh khetemtünaveh, thi
noh nga amekütsü le wa nyuthuoh.

42Jükenüh hi nüh eh hewa tü alosaküram na thuoh, thi eh noküümawatü noh
vünüh sühletewa nathuoh; hi tü zota pehtewa nü arüküshu lewa nyuthuoh.

43Noh nüh noh kürünguo rülori mükümsheke kenüh, noh nüh zanyohamari aveh
vi hi vü arü khielota küshu kenüh; jükenüh, hi tünoh nüh zanyoküsari vi kürele
noh lü rügi vü thsemthuoh. Nohtü noh nüh akükrezanyo küsari aveh nyiehvü
nüh küüphroküphrieh samüm ülo? ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

Azahwa Kümjieh Atsavühwa nga Wiethuoh

44"Noluo, azhühvie küviri aveh nüh azhühvie hama vi nü noh khukephra na
savehthuoh. Azahwa kümjie atsavühwa nga wiethuoh," ta küsamwie nathuoh.

45Noh tü noh zah atsavühwa, ma nüh ma vüpa thi ma tsavühwa krem. Noh zah
tü Hitvühri thi noh pa thuoüji Amorri.

46Noh jie vühwa thuoüji Samariavühri, ma tü ma vüpa sie nü noh zhietü vü rho;
thi noh nü vühwa thuoüji noh zhieseh vü rho, Sidom tü ma tsavühri siepeh.

47Noh tü mari lekhuji mpa kümzhe nyu nü thi mari nüh akükreküsari müzhe nü
müsanü, noh tü tsotho pike azhievü nüh noh lehkhujiri tü mari anyiehvü nüh
kütsaküsüm thuoh.

48Hi nüh rhoküveh üta noh jie vühwa Sodom thi ma tsavühri thuoüji noh nüh
küsa üta thi noh tsavühri nüh küsa üta müsa ta VÜWAnüh küza veh.

49Hamatü noh jie vühwa Sodom kükhieh: ma thi ma tsavühri tü rhiezarhiechim,
kütsaküzhu wale, thi kürüzih kütsarhienyurhiepehm, thitü kümkhuori thi
küthotsari mükükraküzhü.

50Mari tü kuotikuoshim thi eh tüvü akükreküüroh zanyori sa; jükenüh hi nüh
jüma küngu vü hi nüh jümari vijam.

51Samaria thuoüji noh kükhienuo küzhila nga müsa; noh thuoüji manyiehri vü
nüh akükreküüroh sa, noh thuoüji noh nüh akükreküsa aveh vünüh noh vüvühri
tü künyitsa küüngu.

52Noh nga noh saküüzükrü vü luo, küpakenühnyunü noh nüh noh nüvühri sie
nü ashih küütso vü sieküru kenüh; noh nüh noh kükhiemuo thuoüji mari
nyiehvü nüh akükreküsa kenüh, mari nü noh nyiehvü nüh kümshovü pehveh.
Jükenüh noh nga zükrü luo, thi noküzükrü vü luo, küpakenühnyunü noh nüh noh
nü vühri tü künyitsa küütsa kenüh.

Sodom thi Samaria Tü Salera naveh

© 2015 Bible Society of India.

53Hi nüh mari müngu satsü le naveh, Sodom thi ma tsavühra müngu thi Samaria thi ma tsavühra müngu ti satsü le naveh, thi noh müngu nga mari müngu vü nyi satsü nyie naveh,

54no saküzükrüküm thi noh nüh saküm aveh vünüh zükrüm na küsakenüh wiethuoh, jümari vü luoveh saküükrieh na küsa kenüh wiethuoh.

55Noh nüvühri kenüh thuoüji, Sodom thi ma tsavühri thuoüji mari khana kürhowa vü teru nathuoh, Samaria thi ma tsavühri tü khanakürho vü teru nathuoh, thi non thi noh tsavühri nga khana kürhovü teru nathuoh,

56noh kürhiezarhiechi rülo vü noh nüvühwa Sodom vi nü noh povü küphrahtenyuo müsa ülo,

57noh kümsüküsa mükühiete atüvü? Khinyi noh tü Aram tsavühri thi ma zhephruri aveh vü, thi Filistin tsavühri vü, thi noh mükiele nü pehküveh noh kümari aveh vü noh tü küriesarienyi küsü samthuoh.

58Noh tü noh küüphroküphrieh thi noh nüh kükreküsari kenüh kümnomna kütsü vü wa nathuoh, ta VÜWA nüh küza veh.

Kütsathuozhü Küsuokürho Küpehwa

59Ah, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: noh nüh mokümjie sanüh hi nüh noh vü jüüta sa tsü le naveh, kütsathuozhü vüriem nü küüshiekütsa kümawa;

60tü hi nüh noh kürünguo rülo vü noh sie nü eh kütsathuozhüwa müsheke naveh, thi hi nüh noh sie nü küsükürho kütsathuozhüküsü vizhu naveh.

61Jüta thuoüji noh tü noh lehkhujiri müsheke nü hi nüh noh sie nü eh kütsathuozhü saküsa vünüh nyu nü, hi nüh noh nü vühri, ma mpa nüh noh nyiehvüri, ma mpa nüh noh nyiehvü nüh kükhruowaluo thi kürünguowaluo vi noh tsavühri üta noh kütsü vü zükrüm nathuoh.

62Hi nüh noh sie eh kütsathuozhü vizhu naveh, thi noh tü hi VÜWAta küsa thsü naveh,

63noh nüh saküm aveh hi nüh nojaküm vü, noh küzükrü kenüh noh po piketü müpoka le nüh sa thi mümsheke nüh sa thi mümatümaro nüh sana küsa kenüh wiethuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

Ezekiel 17

Luomü thi Rhelivirhu vi Küüzhühie

1 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2“O anyi atsawa, kümshi amüshekükato küsü tsüluo, thi Israel zhehlowa vü küthsüra küsü vünüh küza luo.

© 2015 Bible Society of India.

3VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh ti küsa küza luo: Luomü küji küsü
aküsa küji thi aküneh küsuo, aküneh, zhi nü asarie hozake küsa küsü Lebanon
vü ru. Ma nüh amüse azhuwa sih,

4shiküveh azhulütsawa mükoshi nü; asüküsape azhih vü jüma sihtewa, asüji
nyuji küsü vü sa.

5Jüsevü ma nüh azhih jüla nüh atha küsü vi, jüma vi azhisa kümhie vü sa; ajuh
küzhila kütuoh vü shie, ma nüh jüma tü apra ajuh nato vü küshowa küsü kümjie
vünüh shie.

6Jütü shizhuru nü rhelivi rhu küsü satewa taji zhiwa, thitü rünyiem; ma tsuonari
tü ma vü küprüke, ma rüzoh thuoüji ma küpehpe vüpeh wie. Jüti sanü jüma tü
rhelivirhu sateru; jüma tü atsuona shuru khe, thi awa küüshozhuru.

7Aluomü aküji küpa küsü pehle hü, aküsa aküji thi aküneh hozake pe. Thi no luo!
Rhelivirhu hamatü arüzoh ma wuovü chaketewa; ma tsuona tü ma wuovü shike
tewa, jüti sanü ma nüh ajuh vi zü. Jüma küshiepe aze vünüh.

8Jüma tü lowa nü shie le azhisa kümhie ajuh küwale kütuoh vü, jüta küsa vünüh
jüma tü atsuona shi thi avi pe, thi kütholahrhelivirhu sara na küveh kenüh.

9Küzaluo: VÜWA Saküüwuowa nühhakümjie küza veh: Jümatü tsarhiera naveh
ülo? Ma nüh jüma rüzoh külowa nyu ülo, ma vi saküüpri thi saküüwazhükümwa
nyu ülo, ma wa kürüthe shikütseri saküüwanewa nyu ülo? Ma rüzoh vünüh
lozhu na küsa apie kümzho nyutü nyilari kükhra müvi ketünga azhümnyie.

10Jüma lowa sheleküm vü jüma tü külie naveh ülo? zhieshu mürhü ruküka vü
jüma tü wazhükhehm naveh ülo, ma küshi aze vünüh wazhümüm naveh ülo?" ti
küza.

Küüzhühiewa Kürüle

11Jüsevü VÜWA zhü hi vü rule taji:

12Azhümküünara zhehlovü khinyi küza luo: Azanyo hamara zhühnyo noh tü
müthsü ülo? Mari vü küza luo: Babilon kajiwa tü Jerusalem vü ru nü ma kajiwa
thi ma küjiri Babilon vü sietewa le.

13Ma nüh kütsarhie tsatori küsü sie nü ma vi anguzhe kükhu vü sanü ma sie
kütsathuozhü küsü sasa (ma nüh azhih jüma lehvü nyiri sietewa,)

14jüta küsa vünüh kajipewa tü rünyie tetsuo nü ma mpa nüh mükhakera nüh sa,
thi ma kütsathuozhü küsa vünüh jümawa tü tsiera na küveh kenüh.

15Thitü ma nüh Egypt vü zhühlekütsüri küze nü ma zhümküna nüh ma ruoluom,
mari nüh ma vü arawuhri thi thopahiri khielota tsü naküsa kenüh. Ma tü küsara
peh naveh ülo? Nyi küsü nüh zanyo jüüta küsa vünüh müriera naveh ülo? Ma tü
kütsathuozhüwa zokhuo nü kümrie sara wie naveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

16Hi nüh rhoküveh üta, kajiwa kürhope vü ma kaji küsawa, maküüshiekütsa makümwa, thi ma nüh ma sie nü ma kütsathuohzhü zokhuokümwa, ma tü Babilon vünüh sü tsa wie naveh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh.

17Faroah tü ma thopahiri akükhra thi arefü aküji sie nü arie vü maküükrawa nyu, azhihküvükeri sake wie nga thi akürho hozake zothe nta aküzhe samkiele wie nga.

18Küpakenühnyunü ma nüh küüshiekütsawa mam thi kütsathuozhüwa zokhuom, thi ma nüh ma ke thse nü zanyo hamari saküm wie kenüh matü mümriera.

19Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh: Hi nüh rhoküveh üta ma nüh küüshiekütsa makümwa thi ma nüh eh kütsathuozhü zokhuokümwa hi nüh ma lü rügivü visheleru wie naveh.

20Hi nüh eh neh ma vü jake nü ma tü eh küjurü vünüh küüza naveh; ma nüh hi vü mükünyitsa saküm kenüh hi nüh ma sie Babilonvü ru naveh, thi ma sie nü ashih vü tu naveh.

21Ma riekhuo küshozhuri aveh tü anyuchuwa vünüh külum naveh, thi akürhori aveh thuoüji amürhü vü saküvorie küzem naveh; thi nohri nüh jüma tü hi, VÜWA nüh phrahte ta küsa thsü naveh.

Saküüwuowa nüh Küphrahteke Küluozhe

22 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: “Hi mpa nüh amüse azhu kümsietsawa vünüh azhu kümsietsawa küsü vi nü tewa naveh. Ma küshite kürünyi azhutsawa mütathuom naveh; hi mpa nüh jüma vi kürügi aküzhi kümsie vü shie naveh.

23Hi nüh Israel aküzhi kümsie vü jüma shie naveh, apruori shu thi avi pe na küsa kenüh, thi amüse kütholah küsü sana küsa kenüh. Jüma kükhu vü amüwa küpapari rho naveh; ma tsuona kükhe vü aküsa küpe amüwa aveh jüla aphra sanaveh.

24Ato vü athsohri aveh nga hi tü VÜWA ta küsa thsü kheh naveh. Hi nüh athsoh kümsieri asaji vü vimümti, athsoh kürünyieri hi nüh vi kümsie tsütsüti. Athsoh kümzhiri hi nüh sakükhrotsütsüti, thi küükhrori sakürherho tsütsüti. Hi VÜWA nüh küzam wiethuoh nü hi nüh jüma saju wie naveh,” ti küza.

Ezekiel 18

Anyijü Küsalehwa

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2 Israel zhih hama kenüh küzhühvie hama küüza le noh tü ma zhünyo mowa lo, “Avühri nüh rhelivi aküsuo tsanü atsara ha tü kümkremthuo?”

© 2015 Bible Society of India.

3Hi nüh rhoküveh üta, Israel vü nohri nüh azhühvie hamatü küvilewa nyuthuoh.

4Kürholi aveh tü eh zhi ti küsa thsüluo; avühra kürholi nga thi atsara kürholi nga eh zhi. Thawa nüh khiemuo nüh jümawa mpa nüh sü naveh.

5Mükütüküzü nyi küsü nüh nyitsanü mowa nü akhonyotsawa thi kato veh ünüh sa,

6ma nüh aküzhi rügivü nüh mütsa nyietü Israel zhehlori vü zanyuri vü ma notha mütoke, ma zhephruwa vünüh samkümne nyutü nyimzari asasa vü küturuwa tsotho vü müwa,

7nyi küsü nga mümrü, thitü ashewiküvü küshietewa salemtü, kürühu müsa, kürümari vü ma lohse tsü thi athsünyawa vi manyiju hiete,

8küütü müvi nüh nyutü zakütsa müküüluoh nüh, künakhievünüh ma ke küvishele, refü künyi shohluoküveh azhievü kümshosakütsü,

9 eh zhühkheri kümzhe, thi azhüküzhü ti eh zhükhori kümzhe, zhütsa nyitsanü küsa, anyi jümawa tü künyitsari; ma thuoüji rhowie naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

10Mükütüküzü ma nüh atsa nyimpari azanyo küvürieri, azühküüthüri küsü samla,

11ma nüh zanyo hamari wuori samla (ma pa thuoüji hamari küsü nga müsa wie ketünga), ma tü aküzhiri vünüh tsa, ma zhephrura vüvüh sakümnem,

12kümkhuori thi küthotsari mürü, kürühu sa, shiete küsawamüsale nüh sam, anguori vü ma notha toke, akükrezanyori sa,

13Küütü vi nyutü azah kütsa küüluoh vi, jüta thuoüji ma tü rhonaveh ülo? Ma tü mürhora wie. Ma nüh akükreküüroh zanyohamari aveh sam; ma tü sütsa wie naveh; ma zühwa tü ma mpa ma rügivü pehm wie naveh.

14Thitü mükütüzü anyi hama tü ma pa nüh küsa kükhiemuo aveh küngu atsa küsü peh, tü ma nüh müshe nü jükümjie vünüh müsa,

15aküzhiri rügivü nüh mütsa sasa nyutü Israel zhehlowa anguorivü ma notha mükütokewa, ma zhephruwa vünüh samküümnemwa,

16nyi küsü vü nga müküleh müküsawa, küshiete küsü nga khemta müküsa, kürühu küsü nga müküsa, thitü kürümari vü ma lohsetsü thi thsünyawa vi nü ma nyiju kühiete,

17künakhie vünüh ma ke küvitera, küütü müküvi nyutü azah kütsaküüluoh müküvi, azhühkhori kümzhe, thi eh zhühkheri kümzhe; mathuoüji ma pa künakhie kenüh küsüwa nyu, ma thuoüji rhotsa wienaveh.

© 2015 Bible Society of India.

18Ma pa kenüh thuoüji, ma nüh prüküvi saphieteküru kenüh, ma nü azhi rühu,
thi ma nyiri azavü mowa nü mümhie nüh sa, ma thuoüji ma künakhie kenüh sü
naveh.

19Tü noh nüh, “Atsawatü mokenüh apawa künakhie kenüh mümnomnalo?” ta
küza. Atsawa tü akhonyowa nü mowa thi kükatowa nü mowa nüh, thi
azhüküzhü ti azhühkheri aveh müzhe, jükenüh ma tü rhowie naveh.

20 Anyi thawa nü khiemuo nüh jüma nü sü wie naveh. Atsawa tü avühra
künakhie kenüh mümnomnara, nyutü avühri tü atsawa künakhie kenüh
mümnomnara; künyitsara künyitsa tü ma mpa ma zhi, thi kümsüküsawa
kümsüküsa tü ma mpa ma zhi.

21Thitü kümsüküsawa nüh ma kükhiemuo ma nüh saküm aveh vünüh sühletewa
nü mowa nü akhonyotsawa thi kükatotsawa nüh sathuoüji mari tü rhotsanaveh;
mari tü küsüwa nyu wie.

22Mari nüh küphrürie sakümri tü mari vü küümsheke lewa nyuthuoh;
küpakenühnyunü mari nüh künyitsa küsawa kenüh mari tü rho naveh.

23Kümsüküsari süküm kenüh hi tü lozhe veh ülo, mari lehkhuji vünüh küsühle
nüh eh loküüzhe nyu ülo? ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

24Thitü künyitsari nüh mari künyitsa vünüh sühle tewa thi künakhie sanü
kümsüküsari akükre zanyori küsa khem ta sathuoüji mari tü rho naveh ülo?
Künyitsari nüh saküm küsü nga kümshekewa nyuthuoh; küpakenühnyunü
arokümsü vünüh nakhieküm thi mari nüh kükhiemuo saküm kenüh mari tü
süwie naveh.

25Tü nohri nüh, “VÜWA lehkhuji thuoüji mümsho,” ta küza veh. Khinyi künaluo,
O Israel zhehlori: Eh lehkhuji mümsho ülo? Noh lehkhujiri nüh mümsho ülo?

26Künyitsari nüh mari künyitsa vünüh sühletewa nü künakhie sathuoüji mari tü
jüma kenüh sü wie naveh; mari nüh künakhiesakümwa kenüh sü wie na küveh
kenüh.

27Jüsevü nga, kümsüküsari tü mari nüh saküm kümsüküsavünüh kürele nü
mowa nü akhonyotsawa nüh sa thi kükatowa sa tithuoüji mari tü mari kürholi
külole naveh.

28Küpakenühnyunü mari nüh küphrürie saküm müsheno nü küsühlekenüh mari
tü rhotsa wie naveh; mari tü küsüwa nyu.

29Tü Israel zhehlowa nüh küüza, “VÜWA lehkhuji thuoüji mükato” ta küza veh. O
Israel zhehlowa eh lehkhujiri tü mümsho la? Nohri lehkhujiri nü mümsho nüh
sam veh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

30Jükenüh hi nüh noh shih sa naveh, O Israel zhehlowa, nohri aveh lehkhujiri müzhe nü khaphrü luo, thi noh küphrürie aveh vünüh kürele luo; mükünyunü künakhie nüh noh küferie sanaveh nüh taVÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

31Noh nüh hi vü küphrürie saküm aveh noh vünüh vijam luo, thi noh mpa nüh luoveh kürüthe thi sietse kütüthe vi luo! Noh tü mokenüh süna lo, O Israel zhehlowa?

32küpakenühnyunü hi tü nyi küsüküsü nga eh loküzhe mükünyiekenüh. Jükenüh, jüta thuoüji sühle luo, thi rholuo.

Ezekiel 19

Luoveh küna Zah

1Noh thuoüji, Israel kajitsari kenüh kürümuo küsü sanü zie luo,

2jüti sanü: Noh tü amiewuo azavü amiewie vi nü noh zah saluo! Ma tü amiewuowa atsari vü zeh nü ma tsari küje veh.

3Ma nüh ma tsa küsü küje küsühra nü atsakükhruo küsü sara, thi asaküre vi ma sosie; ma nüh anyiri mürhühriem.

4Akuohjiri nüh ma vü küüfükülo jikhi sa; ma tü mari zhikrie vünüh retewa; mari nüh kühavüh nüh ha nü Egypt vü ma sieru.

5Ma tü küsara khetemthuoh ta küsa ma nüh küngu vü, ma küluozhewa tü ratewa, ma nüh ma tsa küsü küpa vile nü, saküshefü le.

6Ma tü amiewuori azhievü tsietsuotsekhru; ma tü atsakükhruo küsü sara, thi asaküre thsü ra; ma nüh anyiri mürhühriem.

7Thi ma nüh mari shieku kümzhori kütheriemtü, ma nüh mari anyu sakümsüjamtü; azhih jüma tü saküthasümtü, thi jümawa alovü küpeh aveh nga, ma jikhi kürümuo vünüh.

8Akuohjiri tü asuofo kümkiele aveh vünüh ma sie saluo; mari tü mari aneh ma vü jake; mari zhikrie vünüh ma tü rem.

9Kühavüh vinü aku lovü hathse, thi ma vi Babilon kajiwa vü ru; mari nüh ma vi navüzheh vü ru, jüta küsa vü nüh ma jikhi tü Israel küzhiri vü mükünara nüh sana küveh kenüh.

10Noh zah tü rhelivizhuh vü rhelivirhu küsü kümjie sa nü ajuh kütuoh vü lowa shie, ajuh küwale vünüh avi khielota pe thi atsuona khielota shu.

11Ma rhu kümzhotsawa nüh Kajiwa Kajikütsüh sateru; apruo küji azhievü khajie kümsiewa sa; ma tsuona khielota küzhi vünüh kümsie sanü tsie.

© 2015 Bible Society of India.

12Thitü jüma tü ahaküze vünüh lojam, thi azhihvü vehjam; zhieshu mürhü nüh jüma sakükhrom; ma viri thuoüji rhojam, ma rhu kümzhowa tü wazhü tewa; thi anyih nüh jüma tü tsoriem.

13Khinyi thuoüji jüma tü reza vü lowa shiemthuoh, küüweh thi küürieh azhih küsü vü.

14Thi ma rhu vünüh anyih shuwathuoh, ma tsuonari thi aviri tsoriemthuoh, jüti sanü ma vü ato kümzho münyiethuoh, atakrü sana küsa kenüh kajikütsüh münyiethuoh. Hamatü kürühmuo küsü, thi hamatü kürühmuo kümjie vünüh vi.

Ezekiel 20

VÜWA Kümshe thi Anyira Luovehkükho

1Mahvi türüawa, asa müngaawa, arülo türawa vü Israel kükhruowuori VÜWA vü zaluo nta ru nü eh tüvü shupeh.

2Thi VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

3anyi atsawa, Israel kükhruori vü küza nü mari vü: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri tü mokümjie tse lo? Hivü künaluo nti ülo? Hi nüh rhoküvehwa üta, nohri tü hivü küünaluowa nyu, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

4Noh tü mari vü ashih sa nti ülo, anyi atsawa noh tü mari ashih santilo? Jüta thuoüji mari tü ma nyira kükreküüroh küthsüluo,

5 thi mari vü: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Israel kürüka rülo vü, Egypt zhih vünüh hi mpa nüh mari vü küthsü taji Jacob zhehlowa tsatori wa vü küshietsü, hi nüh mari vü küshietsü taji, hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa ti küza.

6Jüma rülo vü hi nüh mari vü küshie nü hi nüh Egypt zhih vünüh mari sie nü mari kenüh phahküsa azhihwa vü ru navehti küshie, tünüjuh thi awejuh liküveh azhih, azhih aveh vü kütholathovütsawa.

7Thi hi nüh mari vü, nohri küsüküsü nga nohri notha nüh loraküveh akümatsatsa zanyori vijam luo, thi Egyptra nguo vi nü nohri mpa nohri samkümne tümluo; hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa.

8Thitü mari tü hi küraküzhi nü sie saluo taji eh zhümküna nüh sam; mari nyi küsü nga mari notha nüh loraküveh akükretsatsa zanyori vimja nüh sam, nyutü mari tü Egypt nguori mükule. Jütiküsa vü hi nüh mari vü eh rükümthowa küshoketsü nti müshe, thi Egypt zhih azhila vünüh mari vü eh rüküshuwa shuküüze ntimüshe.

9Thitü eh nyo rieh nüh müsanüh sam, küpakenühnyunü mari nüh rhoküveh akuoküjiri azavü mari notha vünüh saküümne leh nyu ti küsakenüh, hi nüh

© 2015 Bible Society of India.

Egypt zhih vünüh mari küsiezhu vünüh mari notha vü hi mpa nüh hi mari vü saküthsü kümthuoh kenüh.

10Jüti sanü hi nüh Egypt zhih vünüh mari sieküjo nü reza vü sie ru.

11Hi nüh mari eh zhühkheri tsü thi mari vü eh zhühkhori kütsa, jümari kümzheri thuoüji aveh nga rho naveh.

12 Jüma nyiehvü nga hi nüh mari vü eh kümnyiri hi thi mari azhievü athsoshi küsü sanü tsü, jüta küsa vü nüh hi VÜWA nüh mari sakümtse ta küsa thsüra na küveh kenüh.

13Thitü Israel zhehlowa tü reza vünüh hi sie küraküzhi nü hisie saluo, mari tü eh zhühkheri mümzhe nü eh zhühkhori kulejam. Jümari kümzheri thuoüji aveh nga rho naveh; thi eh kümnyiri tümari sakümne küjisheh mthuoh. Jüti küsa vü reza vünüh hi nüh eh rükümthowa küshozhu nü mari sakürakhehm nti müshe.

14Thitü eh nyo rieh nüh müsanüh sam, jüta küsa vünüh hi nüh mari küngu vünüh mari siezhu küru akuoküjiri nüh küngu vünüh samkümne nüh sana küveh kenüh.

15 Jümpa mükünyu hi nüh mari sie nü mari vü kütsü azhih, tünüjuh thi awejuh liküveh azhih aveh vü kütholathovü azhihwavü küruwa nyu ti reza vünüh küshiethuoh,

16küpakenühnyunü mari nüh eh zhühkhori kulejam thi eh zhühkheri mümzhe thi eh kümnyirülori sakümneküm kenüh; mari luoveh tü mari anguori vü teküwa kenüh.

17Jüta wie ketünga eh notha tü mari müshiesa, thi hi nüh mari müzorie nyutü reza vünüh mari samküra kheh.

18Shünyiza vünüh hi nüh ma tsari vü, noh vühra zhühkhe mümzhe tüm, nyutü mari zhühkhori mümzhe tüm, nyutü mari anguori vi nü nohri samkümne tümluo.

19Hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa; eh zhühkheri müzhe luo, thi azhüzhü nü eh zhühkhori müzhe luo,

20thi hi nüh nohri azhievü athsoshi sa na küsa kenüh eh kümnyirülori sakümtse luo, jüta küsa vünüh hi tü VÜWA nohri Saküüwuowa ta küsa nohri tü thsüra naveh ünüh.

21Thitü Israel tsari tü hi sie küraküzhi nü saluo; mari tü ehzhühkhori mümzhe, jümari kümzheri thuoüji aveh nga rhora wie naveh; mari nüh eh kümnyirülori sakümnem. Jüti küsa vü hi nüh reza vünüh mari vü eh rükümthowa küshoke nü eh rüküshuwa küze ntimüshe.

© 2015 Bible Society of India.

22Thitü hi nüh eh ke vitem, thi eh nyo rieh nüh müsanüh sam, jüta küsa vü nüh hi nüh küngu vünüh siezhukürüwa notha küngu vünüh samkümne nüh sana küveh kenüh.

23 Jüma nyiehvü nga reza vünüh hi nüh mari tü akuoküjiri azavü zhuhrie küzemü nti thi nyujiri vü vorie küüzemü nti küshiekümthuoh,

24küpakenühnyunü mari nüh eh zhühkheri kulejam thi eh kümnyirülori müküchie saküm kenüh, jüti sanü mari notha tü ma nyira nguovü sam.

25Jüma nyiehvü nga hi nüh mari vü azhühkhe mükümhie thi mari nüh mükürhora azhühkhori tsü.

26Hi nüh mari aküte vünüh mari sakümnetsü, mari tsa küwuokhuri vinü kütsü vünüh, hi nüh mari saküümzhoh nti, jüta thuoüji mari tü hi VÜWA ta küsa thsüra naveh.

27Jükenüh, anyi atsawa, Israel zhehlowa vü küza nü mari vü, VÜWASaküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hamawa vü noh nyiri tü hi vü aroshisheh nü hi phrakümsümthuoh.

28Küpakenühnyunü hi nüh mari vü tsü nta küshieküm azhihwa vü sieküru vü, mari nüh khiekhiela küzhiho kümsie ngu naveh ünüh nyutü athsoh küjepu ngu naveh ünüh jüla mari küsahthuohsasati küsa kenüh, thi mari kükhurü kütsü sanü arüsakümtho; jüla nüh mari tü kürhengu akülo arügivü küze, thi mari tü jüla nüh mari kükhurü akhah küshoke.

29(Hi nüh mari vü, Nohri nüh küwa azhie kürügiwa tü mowa lo? ti küna. Jümatü nosü küju nga Bama, azhie kürügi ta ji tse wieveh.)

30Jükenüh Israel zhehlowa vü küza luo, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Nohri tü noh nyiri amüke kümjie vünüh nohri mpa nohri sakümnem nü mari kükretsatsa zanyori vü khazitewanti ülo?

31Nohri nüh aküte kütsü vü noh tsari tü anyih vünüh tsekariküwa vü, nohri tü nohri mpa nosü küju nohri anguo aveh vi nohri sakümne tse. Thinü hi tü nohri nüh sie küzaluo le naveh ülo, O Israel zhehlowa? Hi nüh rhoküveh üta hi tü nohri nüh sieküzaluolewa nyu, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

32Nohri nüh nohri kümshe vü müsheküveh wa tü piketü küsarawa nyu, nohri nüh, “Akuohjiri kümjie, nyuji akuohri kümjie sanüh raluo, thi athsoh thi aloh khurü ünüh raluo,” ta sa veh ti küza.

Saküüwuowa nüh Kümnomnakütsü thi Noküja

33Hi nüh rhoküveh üta, ake akükhra vi, apie küthsuoke vünüh, thi arükümtho küüshozhu vünüh hi nüh nohri anyiehvü kaji naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

34Hi nüh ake akükhra vünüh, apie küthsuoke vünüh, thi arükümtho vünüh anyiri vünüh vishu naveh thi nohri zhuhrieküm nyujiri vünüh nohri sazhuh naveh;

35hi nüh nohri sie anyira reza vü ru naveh, jüti sanü jüla nüh nohri sie künyitonyito ashih lovü tu naveh.

36Hi nüh noh nyiri sie Egypt zhih reza ashih vü kütu üta hi nüh nohri sie ashih lovü tu naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

37Hi nüh nohri tü azhietsühwa kükhu vü küütu nü kütsathuozhüküphehte alovü nohri sieru naveh.

38Nohri azhievü azhümküünari thi hi sie küphrürie sakümtsem naveh; mari nüh anyilieri kümjie rhoküveh azhihwa vünüh hi nüh mari siezhuru naveh, thitü mari tü Israel zhih vü kütuwa nyu. Jüta thuoüji nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

39Noh thuoüji, O Israel zhiehlowa, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü nohri nüh eh zhü müküna nta thuoüji wanü nohri küsüküsü nga khinyi nga thi hala sevü nga nohri anguori kütsü sa luo; thitü eh nyo kümtsewa thuoüji nohri kütethi nohri anguori vi nü müküchie müsa lera thuoh,

40küpakenühnyunü eh küzhi kümtse, Israel küzhi kümsiewa vünüh Israel zhehlo aveh, mari avehveh azhih jüla nüh eh kütsü sanaveh; jüla nüh hi nüh mari sieke naveh, thi jüla nüh hi tü nohri nüh küülie thi nohri nüh küte kümhietsari nohri kümtse zanyo müvijimkümhieri aveh vi naveh.

41Hi nüh nohri tü anyira zavü nüh vizhu nü thi nohri zhuhrieküm nyujiri vünüh küvizhuh vü hi nüh nohri tü arheküüngu akülokü sü kümjie vünüh nohri sieke naveh, thi hi nüh akuoküjiri nüh küngu azavü nüh eh kümtse nohri azavü saküthsü naveh.

42Hi nüh nohri sie nü Israel azhih, noh nyiri vü tsü nta küshieküm nyujiwa vü sieküru vü nohri nüh hi tü VÜWA ta küsa thsüranaveh.

43Jüla nüh nohri tü nohri lehkhuji nohri nüh nohri mpa sakümne kümküürohküsa aveh müshekera naveh; thi nohri nüh kümsü küsa aveh kenüh nohri mpa nüh nohri nonyakuom naveh.

44Hi nüh eh nyo arieh vünüh nohri sie küsa vü, nohri kümsü lehkhuji, nyutü küütsaküsüh küüroh küsa vünüh mükünyu, nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, O Israel zhehlowa, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh, ti küza.

Zhiese vü Anyih

45 VÜWA zhü hi vü ru taji:

46“Anyi atsawa, zhieseh wuovü noh nyieh küprüke luo, zhiese vü phrahtesosieluo, thi Negeb reza zhih vü setsaküthsüzhü phratsüluo;

© 2015 Bible Society of India.

47Negeb rezawa vü, VÜWA zhü küna luo, ti küza luo: VÜWASaküüwuowa nüh hakümjie küza veh, hi nüh noh vü anyih tsoke naveh, thi noh lovü küpeh athsoh kümzhi aveh thi athsoh küsü aveh jüma nüh tsoriem naveh; anyihzhu tsophrierake küvehwa tü samkünera, thi zhiese vünüh zhietü küju anyieh aveh tü jüma nüh ram naveh.

48Hi nüh jüma tsoke ta küsa kürholi aveh nüh ngu naveh; jüma tü saküünerawa nyu," ti küza.

49Jüta küüzavü hi nüh, "O VÜWA Saküüwuowa! mari nüh hi tü, 'Ma tü azhühvie küsari nyu ülo?' ta küza," ti küza.

Ezekiel 21

VÜWA Küüshie

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa noh nyieh Jerusalem vü küprüke nü kümtsezhehri vü phrahtesosieluo, Israel zhihvü setsaküthsüzhü phraluo,

3Israel zhihwa vü, VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi tü noh siesaluo tse veh, hi nüh eh suochi vünüh eh nyuchuwa shozhu naveh, hi nüh noh vünüh künyitsari nga thi kümsüküsari nga ti zothem naveh,

4küpakenühnyunü hi nüh künyitsari nga thi kümsüküsari nga rehthem na küveh kenüh eh nyuchuwa tü ma suochi vünüh shu nü zhiese vünüh zhietü küju kürholi aveh vü wa naveh;

5thi hi VÜWA nüh eh nyuchuwa asuochi lovü nüh shozhu ta küsakürholi aveh nüh thsü naveh; jüma tü suochi lovü küshielewanyuthuoh.

6Jükenüh lüchi luo, anyi atsawa mari notha atüvü luoveh zokhuo nü lüchi thi ashesüsheh luo.

7Thi mari nüh noh vü, "Noh tü mokenüh lüchiveh lo?" ta künathuoüji, noh nüh mari vü, "Azhühthewa küru kenüh lie. Aluoveh aveh tü sütewa wie nathuoh thi ake aveh tü thasüm naveh, sietse aveh tü süzho thi akho aveh tü ajuh jem nathuoh. Noluo, jüma tü tsethuoh thi jüma tü saju wie naveh," ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, ti küza.

8 VÜWA zhü tü hi vü rutaji:

9"Anyi atsawa, setsaküthsüzhü phra taji, VÜWA nüh hakümjie küzaveh, tinü: Anyuchu küsü, anyuchu küsü küzah veh, jüma tü shoküüzih nga sa veh;

10jüma tü kerehthe kenüh küzah sa veh, atsorie kümjie küüphrieh nta küzahmthuoh! mokümjie hiri tü külozheloku sa ra na lo? Noh nüh azhietsüh, thi saküümsho aveh mamthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

11Anyuchuwa tü shoküürieh üti tsümthuoh, ake nüh küjeh na küsa kenüh; jüma tü küzahmthuoh, anyuchuwa tü shoküüriehmthuoh, kürehthera ke vü thse na küsa kenüh.

12Zie thi zia luo, O anyi atsawa, Küpakenühnyunü jüma tü eh nyiri sie saluo küveh kenüh; jüma tü Israel kajitsari aveh sie saluo veh; mari tü anyuchuwa vü vehjakemthuoh, eh nyiri vü sanyie taji. O! Athüchi fe luo!

13Kümshenono kenüh: Mowa lo! Mükütüküzü noh nüh mürü zhietsühwa mam thuoüji, jüma tü küsawa nyu ülo?" ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

14Thi noh thuoüji, anyi atsawa setsaküthsüzhü phraluo; ake nüh ake fe luo. Anyuchuwa tü künyikeri, küchekeri küütsuotsam luo; anyuchu jüma tü küzothe kenüh. Khielota küürhiethe anyuchu küsü, jüma nüh mari mükiekeketi;

15jükenüh luoveh tü sütewa thi hozake wienga ajihmshüm. Mari kheri aveh vü hi nüh anyuchuwa akütsu thuotü. O! Jümatü küürieh naküsa kenüh sasa veh, jüma tü kümwiethe kenüh shoküüzih sa veh.

16Azhie wuovü prü luo! Azhu wuovü tseke luo! anyuchuwa ha khiekhie vü küprüke veh ünüh.

17Hi nga ake küsü nüh ake küsü fe naveh, eh he tü alokürа küsanaveh; hi VÜWA nüh küzamthuoh, ti küza.

Babilon Kajiwa Nyuchuwa

18 VÜWA zhü hi vü ru taji:

19anyi atsawa, Babilon kajiwa nyuchuwa küru na küsa kenüh aleh künyisaphie luo; jümasü khürü nga asuo küsü vünüh küüshu luo. Thi phruosa luo, jüma tü anyuchuwa vü küwa lehkhuji vü kümphruo küsü sasaluo;

20anyuchuwa Amonra Rabbah vü nyutü Judah thi Jerusalem shiehkukümzhorivü anyuchuwa ru na küsa kenüh aleh saphie luo,

21küpakenühnyunü Babilon kajiwa tü mahtsazhü vi nta alepruo, lehkhuji phruoküsa vü tsie naveh; ma nüh ashüchuri vi küze naveh, ma nüh nyiazara zhehlo küna, ma nüh amüthse no.

22Ma ke azhie wuovü aküze tü Jerusalem kenüh shuru, nyihzhüvokürhie nta, küürehthe kenüh küji, arie kenüh küzie, akheririvü nyihzhüvori küürhie nta, kümkieke khajieri rieke.

23Thitü mari kenüh thuoüji jüma tü küzhüjah matsazhü küsükümjie sam naveh; mari tü kükhe nü küshie taji küüshietsamthuoh; thitü mari müküleh kümsheke nta ma nüh vitse veh, mari reküvi zhüku vitse veh.

24Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh nüh noh müküleh kümsheke nta viküru kenüh, jüla tü noh küphrürieri müsate, jükenüh noh nüh

© 2015 Bible Society of India.

kükhiemuo küsari aveh ngu kheh, noh nüh kümsheke vü pehkümthuoh kenüh, noh tü ake vünüh sietewanaveh.

25Noh kenüh thuoüji, kükutekurüh kümsüküsa Israel kajitsawa, noh rülo tü teru pehvehthuoh, kümnomnakütsü sehkhe tsothowa,

26 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Alüwewa fojam luo, kajilüwewa viam luo; azanyori tü mari mokümjie ünüh jüüta vünüh küpehwa nyu. Küsajiwa saküji luo, kümsiewa sakütsuom luo.

27Küferie, küferie, küferie, hi nüh jüma satsü naveh!

(Jükümjie piketü müküsa le) Thawa nüh awuleh ünüh jüma müjieh küru küju nü; hi nüh ma vü jüma tsü naveh.

Anyuchu küsü thi Amonri

28 Noh thuoüji, anyi atsawa, setsaküthsüzhü phra nü, VÜWA Saküüwuowa nüh Amonri thi mari müküchie kenüh hakümjie küza veh: Anyuchuwa, anyuchuwa! Müwiethe na küsa kenüh shozhumthuoh, zorie na küsa kenüh shokümtsemthuoh, atsorie kümjie küphrieh naküsa kenüh.

29Noh kenüh küzhühjah kümohtsa tsü veh, noh kenüh akürie mahtsa veh, mari nüh noh vi kümsüküsa aku rügivü thse veh, kümsüküsari, mari rülori tü rupeh vehthuoh, kümnomnakütsü tsotho sehkhewa.

30Ma suochi vü küshiemle luo! Khiela nüh noh saküje nüh jüla, atotsa azhihwa vü, hi nüh noh shih sanaveh.

31Hi nüh mari rügi vü eh rükümtho küshoke naveh, hi nüh eh rüküshu anyihwa nohri vü müke naveh. Hi nüh nohri vü müküzikeri ake vü thsem naveh, mütsasheh nü küzorieri vü

32Nohri tü kütsothsoh sam naveh, nohri azüh tü azhih lovü litu naveh; nohri tü kümsheke lewa nyuthuoh, küpakenühnyunü VÜWA nüh küzakümthuoh kenüh, ti küza.

Ezekiel 22

Jerusalem nüh Wuleh Phrürieküm

1 VÜWA zhü tü hi vü ru le ta ji:

2“Noh anyi atsawa, noh tü ashih sa nti ülo, noh tü azühküüthü nyuji ashih sa nti ülo? Thinü ma kükre küüroh küsa aveh jüma vü phrahzhu luo.

3Noh nüh, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Anyuji küsü! ma mpa ma lovü nüh azüh küthü veh; ma tsotho tü rupeh vehthuo; ma nguori sanü ma mpa nüh sakümne veh.

© 2015 Bible Society of India.

4Noh tü noh nüh azühküthü kümwa kenüh mükülehthuoh, thi noh nüh anguori küsa kenüh sakümnemthuoh, noh tü noh rülowa viru küshenyimthuoh, noh mahvi chiekekümwa tü teru pehvehthuoh. Jükenüh hi nüh noh tü akuoküjira tüvü saküzükrüthuoh, thi nyujiri aveh vü riesaküükhriri küsü küüsamthuoh.

5Noh vü küshenyiri nga thi noh sie kületsuori nga ti noh rie sakükhri na thuoh, noh müküthollawa, noh riesaküükhri nüh promnathuoh.

6Noh vü küpeh Israel kajiri tü papara kümzho müzhe nü kükie taji azüh küthü vehthuoh.

7 Noh vünüh apawa thi azahwa tü momakütalo samthuoh; anyilieri noh vü pehküvehri tü prüvimtü nü münomnaveh thuoh; mürari thi tünyivühri tü noh vünüh müküleh samthuoh.

8Noh nüh eh kümtse zanyori rümthuoh, thi eh kümnyirülori müküchie samthuoh.

9Noh vü azüh küthü nta küsa akürieri pehm, aküzhi rügivü nüh kütsari pehm, noh zhievü mamemkünyie küsari pehm.

10 Noh vü tü mari apara nyiju mükühiete pehm; noh vü tü nyimzari asasa vünüh küturuwa tsotho küvürie pehm.

11Wuori nüh ma zhephruwa vüvüh vü akükre sam; küpawa nüh ma jihnyi vü mükünyu sanü sakümneküm pehm; noh vü küpeh wuori nüh ma tsevühwa sakümnem, wuori nüh ma pa tsavühwa sakümne küm pehm.

12 Noh vü tü azüh küthü nta athe vim; noh nüh küütü azahkütsa thi azahkütsa küüluo vim, thi noh zhephruwa zhi prüvi nü akütsa sam; thi noh tü hi kümamthuoh," ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

13No luo, noh nüh müküchiekürhe akütsa küsa vü eh ke künyi ferie veh ünüh, thi noh lovü azüh küthü kümvü hi nüh eh ke künyi ferie veh ünüh.

14Noh luovehküji tü pehwara naveh ülo, nyutü hi nüh noh vü sakütsü rülo vü noh ke tü müzho pehra wie naveh ülo? Hi VÜWA nüh küzam wie thuoh nü hi nüh jüma sa wie na thuoh.

15Hi nüh noh tü akuoküjiri azavü zhuhriemnaveh, thi nyujiri vü saküvoriem naveh, thi hi nüh noh kümne sakümtsem tü naveh.

16Thi noh tü akuoküjiri nüh küngu vünüh müküchieküzhü sam naveh; jüti sanü nohri nüh hi tü VÜWA ta küsa thsü naveh, ti küza.

Saküüwuowa Rüküshu Sakürüthele

17 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

© 2015 Bible Society of India.

18“Israel zhehlowa tü hi vü arühsü samthuoh; mari aveh tü rakasa, asahwuo, mürüku, amürü thi amürükükhowa samthuoh. Mari tü tsoküüsa vü arühsü samthuoh.

19Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Küpannyunü nohri aveh nüh arühsü sakümthuoh kenüh, hi nüh nohri Jerusalem azavü sazhuhm nathuoh.

20Nyi küsü nüh rakasa, asahwuo, amürü, amürükükho, thi mürüku vizhuh nü tsoküüsa küsü lovü thse taji anyih mü nü jümari tsoküra nta küsa üta; hi nüh eh rüküshu vünüh thi eh rükümtho vünüh nohri vizhu nü nohri thse taji tsoküra naveh.

21Hi nüh nohri vizhu nü eh rükümtho anyihwa vü müküze naveh, thi nohri tü jüma lovü nüh tsoküra naveh.

22Rakasanüh tsoküüsa vünüh tsoküra üta nohri tü jüma lovü nüh tsoküra naveh; jüti sanü nohri tü hi VÜWA nüh nohri rügivü eh rükümtho küshoke ta küsa thsü naveh,” ti küza.

Israel Sierhüra Kükhiemuo

23 VÜWA zhü tü hi vü ru lehütaji:

24anyi atsawa, jümawa vü: Noh thuoüji samküümtse asuo küsü, arükümtho rülo vü jüma rügivü mükürüke küsü ti küza luo.

25MA lovü küpeh kajitsari tü amiewuowa ashie shohrie nü khu küveh kümjie; mari nüh anyi kümrhomrho mürhühriemthuoh; mari nüh künyirhieku thi amekükhra zanyori vitewathuoh, jüma lovü mari nüh tünyivüh khielota küüsamthuoh.

26 Ma navüri tü eh küsosie küvürie samthuoh thi eh kümtse zanyori müküchieküzhü samthuoh; mari tü kümtse thi azhie samküpa nüh muomuoküsa azhie samthuoh, nyutü mari tü mükümtse thi kümtse masü azhievü sosie müküpathuoh, thi mari nüh eh kümnyirülori müküchie samthuoh, jüta küsa vünüh hi tü mari azhievü müchiemzhü nüh samthuoh.

27Ma lovü küpeh aküjiri tü rezanyihnyih nüh ashie küshohrie kümjie samthuoh, müküchiekürhe künyie ngu nta azüh küthü, akürho zorie ti samthuoh.

28Ma setsaküthsü nüh mari müthoh vünüh kümji thsecha mthuoh, küzhüjah kümohtsa thi akürie mahtsazhü mari kenüh ngu taji, “VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, ta küza, VÜWA nüh müjie küüza vünüh.

29Azhih jüma nyiri tü prüküvi saphiemthuoh thi kürühu saphiemthuoh; mari nüh kümkhuori thi küthotsari mürümthuoh, thi anyilieri vünüh nomküprale wiethuoh nüh prüvimthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

30Thi hi nüh mari azhievü thawa nüh aziewa küthele thi zophie küsawa vü azhih jüma müthoh sanü eh tüvü tsie naveh ünüh ti phah, jüta thuoüji hi nüh jümawa tü küzoriewa nyu; thitü hi tü nyi küsü nga mphahra nüh sam.

31Jükenüh hi nüh mari rügi vü eh rükümtho küshoketsü; hi nüh eh rükümtho anyihwa nüh mari tsoriemthuoh; hi nüh mari kürhokhuke vi mari alü rügivü thsetsüm lethuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh," ti küza.

Ezekiel 23

Kükhiemuo Küsa Vüleri

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, nyimzari künyi peh, azah küsü atsavüh;

3masü tü Egypt vü muomuokürho sa; masü kürüla vünüh muomuokürho sa; masü tünü tü jüla nüh pam, thi masü mükükhrüsa tüso nga künyim.

4Kükhruovühwa nyo thuoüji Oholah thi ma nü anyo thuoüji Oholibah. Masü tü eh zhi sateru nü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ti wuo. Masü anyo thuoüji, tü Oholah. Oholah thuoüji Samaria, mazhünyo nyimzawa kümtsezheh, thi Oholibah thuoüji Jerusalem, mazhünyo, eh kümtsezheh tü nyimzawa vü pehveh.

5Oholah thuoüji eh zhi saküveh vünüh muomuokürho sam; ma tü ma külopari nomngu tewa,

6arie küsari tü akhehthsümnyi küzhu, kümkhrüri, thi sierhüri aveh nga küviza kükalari kheh, rawuh rügivü kütseri kheh.

7Ma nüh ma küütsowa mari rügivü thsetsü, Assiria nyiri mari kürükari aveh; thi ma tü ma nüh noh kümngu anguori aveh vünüh ma mpa nüh ma sakümnem.

8Ma nüh Egypt vünüh muomuokürho saphie küruri müja wie; Küpakenühnyunü ma kürüla vünüh nyimpari nüh ma sie zeh thi ma mükürüsa tüso künyi nü mari nokümngu ma rügi vü küüshoke kenüh.

9Jükenüh hi nüh ma vi nü ma külopari ake vü thsem, Assiriara ke vü thsem, ma nüh nokümnguri vü.

10Hamari nüh ma nyiju müsate nüh sam; mari nüh ma tsa nyimpari thi nyimzari re; thi mari nüh anyuchuwa vi ma zothem. Ashihwa tü ma rügivü thse, thi ma tü nyimzari azavü küphranyuori satewa.

11Ma nü Oholibah nüh hama ngu, thinü ma tü ma nokümngu nga thi muomuokürho nga ma nüh küütsaküsühkhe, jümari tü ma jie nyiehvü nüh küümsü khe.

12Ma tü Assiriari, kümkhrüri thi sierhüri, ariesarie vüju kütse arieküsari, arawuh rügivü kütseri aveh nomngu kheh, jümari aveh tü viza kükalari kheh.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi ma tü sakümneküm hi nüh ngu; masü khürü nga zarike wie.

14Thitü ma thuoüji jüma nyiehvü nga tewa; azie rügivü nyimpara atso zake küsa ngu, kümruküwiethie vünüh Khaldeara tso küthse küsake ngu ünü müsütewa.

15Kütseke vüh vi tseke vü, mari alü rügivü alüwe vü, mari aveh nga aküjiri kümjie ngu, Babilonra tsorhe mari atotsa suo tü Khaldea.

16Ma nüh mari küngu vü mari nomngutewa nü Khaldea vü mari zhüleküvüri küze.

17Thinü Babilonri tü ma külo aze vü tu nü mari kümngu vü taji ma sakümnem; thi ma tü mari sie nü ma mpa nüh ma sakümneküm sevü ma tü mari vünüh nyakuo nü sühletewa.

18Ma nüh ma muomuokürho külielie sa thi ma nyiju kürhieza saküütsa vü, hi nüh ma jie vühwa vünüh sühleteküwa üta ma vünüh akümatsatsa sanü sühletewa.

19Tü ma nüh Egypt vünüh muomuokürho küsa rülori müshe nü ma muomuokürho tü küzhiküzhi sa wie,

20thi jüla ma külori müngu, ma sie akülo küsara refüri tü rawuhküzahwa kümjie müküüzhikera sa, thi ma müküükera tü rawuh müjamküzawa kümjie.

21Egyptri nüh noh tüso küünyi thi noh satsa küpa vü noh tü noh kürüla küüpam, hakümjie vünüh noh tü müngu, ti küza.

Kürünguovühwa vü Saküüwuowa Shih

22Jükenüh, O Ohalibah, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: “Hi nüh noh külopari noh nüh nyakuo nü sühleteküwari tü noh vü saküüjoke naveh, thi awuowuo vünüh mari sieru nü noh saküüruoluo naveh:

23Babilonri thi Khaldeari aveh, Pekod, Shoa, thi Koa, thi Assiriari aveh mari sie nü, viza kükalari, kümkhrüri thi sierhüri aveh, aküjiri thi arieküsari, mari aveh rawuh rügivü küüpeh nü.

24Mari tü zhietü wuovü nüh rawuhkhekha thi akhekhe thi anyiri thopahiri küsü ti runü noh sie saluo naveh; mari tü awuowuo vünüh mari mpa nüh ajohuo kha thi atheku vü ti sanü noh sie saluo naveh, thi hi nüh mari vü ashihwa phraketsüm naveh, thi mari nüh mari azhühkhori müzhe nü noh shih sanaveh.

25Hi nüh eh rükümthowa noh vü küjoküru naveh, mari nüh noh küjoküru naveh, mari nüh noh vü ahemüsü nü küüsana küsa kenüh. Mari nüh noh nyaku thi noh khüna tajamtü naveh, thi noh nyi kürhori tü anyuchuwa vünüh tsuotsam naveh. Mari nüh noh tsa nyimpari thi nyimzari revim naveh, thi noh nyi kürhori tü anyih nüh tsoriem naveh.

26Mari nüh noh thsümnyi nga zomtü nü noh sihthe kümhieri vitewa naveh.

© 2015 Bible Society of India.

27Jüti sanü noh nüh Egypt vünüh viküru noh küüweküsie thi noh msarüla küsa saküramtü naveh; noh tü jümari kümnguwa nyuthuoh, nyutü Egypt kümngu lewa nyu thuoh,

28küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: Hi nüh vi nü noh nüh kümrhüra kevü thsem naveh, noh nüh künyakuo vünüh sheleteküwari ake vü nüh kümrhü vünüh noh vü sanaveh,

29thi noh nüh münomna nü küüroh avi aveh vitewa naveh, thi noh tü anyiju thi külie lie jamtewa naveh, jüti sanü noh küüphroküphrie nyiju tü müsate nüh sam na thuoh. Noh kümnguküsa thi noh küüphroküphrie nüh

30noh vü hama viruthuoh, küpakenühnyunü noh nüh akuoküjiri sie nü küüphroküphrie samthuoh, thi mari anguori vi nü noh mpa noh sakümne kümthuoh kenüh.

31Noh nüh noh jie vühwa lehvü tewa thuoh; jükenüh hi nüh ma huowa vi noh ke vü thsem na thuoh.

32VÜWA nüh hakümjie küza veh: noh nüh noh jiehvühwa ahuo zhu nathuoh, aküsheh thi kümza; noh tü müsamnyi thi riesarienyim naveh, jüma tü proküm kenüh.

33Noh tü kümshe thi luovehküna prom naveh. Kümzhoh thi küüzoküza ahuo jüma tü noh jie vühwa Samaria ahuo;

34noh nüh jüma zhu naveh thi müje küram naveh, thi ma nüh tsaküütsuotsari müje peh, thi noh tünüri zokhrim naveh; küpakenühnyunü hi nüh küzakümthuoh kenüh ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza küveh kenüh.

35Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küpakenühnyunü noh nüh hi kümam nü hi vi noh sevü küze küm kenüh noh kümngu thi küüphroküphrie khuo vü luo," ti küza.

Vülenyi Künyikhürü vü Saküüwuowa Shih

36 VÜWA nüh hi vü: "Anyi tsawa, noh tü Ohalah thi Ohalibah masü ashih satsü n nyimü? Jüta thuoüji masü nüh akükreküüroh küsa phrashu luo,

37küpakenühnyunü masü nüh muomuokürho saküm kenüh, thi azüh tü mari ake vü pem; ma nguori vi nü muomuokürho sam; thi atsa wuo nü hi kütsüri vi nü mari tü ashie kenüh tsüm.

38Jüma nyiehvü nga mari tü hi vü hama sam: mari nüh jüma rülovü eh kümtsezhe sakümnem thi eh kümnyi müküchie küzhü sam,

39küpakenühnyunü mari nüh ma nguori kenüh ma tsari kürehthevü, jüma rülovü mari tü eh kümtsezhewa müküchieküzhü sa nta ru. Mari nüh hamatü eh zhehvü sa.

© 2015 Bible Society of India.

40Mari nüh aleh küsuo vünüh anyiri sieru nta anyiri küze, azhüleküvüri küsü küze, thi mari tü ru. Mari kenüh noh tü ajuhküzü, noh notha thse thi süriesüvo vi noh küdeh;

41Noh tü azekürünyiewa vü shupeh, nohri nüh asierhe thi eh vüjuh küsa atüvü toküsape küsü shie taji.

42Küliechu jikhi anyiri hozake vünüh küsa künara, thi khielota sieru nü zhu kümshe ashieji küsü ma mükiele peh, thi mari nüh nyimzari apie vü akhusa, thi masü alü rügivü kajilüwe aküzütsatsa thsetsü.

43Jüti küsa vü hi nüh, O, matü muomuo kürhori nüh ma sakümnomthuoh, thitü mari tü ma sie küzeh küüroh sa wie veh.

44Mari tü ma vü wakhe nyiri nüh küüphroküphrievühri vü küwa üta. Hakümjie vünüh mari tü müküüzhikera nyimza künyi Ohalah thi Ohalibah masü vü tututi.

45Thitü künyitsa ashihküsari nüh masü tü muomuokürhori thi azüh küüthü mükülehri ta phrashu naveh; küpakenühnyunü masü tü muomuokürhovühri thi azüh tü masü ake vü peküm kenüh," ta küza,

46küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: anyiri küriehkhuo küsü masü vü sieshuhru luo, jütisanü nasü tü kümzhoh thi prüküvi azanyo küsü küsam luo.

47Küriehkhuo nüh aloh vi masü veh naveh thi ma nyuchuri nüh masü müwie küzehm naveh; mari nüh masü atsa nyimpari nga thi nyimzari nga zothem naveh thi masü azheh tsomtü naveh.

48Hakümjie vünüh hi nüh azhi jüla nüh küüphroküphrie küüro küsa asehkhe samtü naveh, hakümjie vünüh nyimzari aveh tü hamna kütsü thsü nü küüphroküphrie müsanüh sanaveh.

49Nori küüphroküphrie kenüh nori tü no khuori nguwie naveh, thi nori tü khielota kükhiemuo kenüh nori noshewi thuonaveh; thi nohri nüh hi tü VÜWA Saküüwuowa ta küsa thsü naveh.

Ezekiel 24

Mükuküm Shukütsa Küfü

1Mahvi tüguawa, asa türa wa, rülo türawa vü VÜWA zhü hi vü rutaji,

2 anyi atsawa, arülo hama anyo rhü luo, arülo hama khem ti küsa. Babilon kajiwa nüh hama rülo khem ta küsa vü Jerusalem vü kümkieke sa.

3Thi azhümküünawa zhehlowa vü küzhühie zhü phratsü nü mari vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Aküfü küke luo, jüma kükeke luo, ajuh nga thse taji;

© 2015 Bible Society of India.

4asa sükhriri thse luo, asükhri kümhieri aveh, thüchi sa thi arho sari; arü
kürükari vi thseküpro luo.

5Anyihnyih kürükatsawa vi luo, jüma kükhu vü athsoh kha rüsheke luo; ma sari
je luo, arüri nga jüma lovü küüluo luo.

6"Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Azüh küüthü nyujiwa
kümhiera kütsüna, aküfü ma wuozühwa tü ma lovü tüveh, ma wuozüh tü jüma
lovü nüh müjie shuwa wie! Asükhri sükhri vünüh jüma sakürütsom luo, küsü
nga mürüka tü,

7küpakenühnyunü ma nüh azüh küüthüwa tü jüma alovü tüküveh kenüh; ma
nüh jüma tü lokrü kümtse küsü rügivü samthuoh; ma nüh jüma tü azhito vü
küshomja, azhih nüh jüma saphoh na küsa kenüh.

8Eh rükümtho saküüsüra nta, amüthoh vi nta, ma nüh azüh küüthüwa hi nüh vi
nü alokrü kümtse küsü vü samthuoh, jüta thuoüji jüma tü küsatewa nyu.

9Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Azüh küüthü nyujiwa
kümhiara kütsüna! athsoh rüshekümproke küsa wa, hi nüh jüma nyiehvü nüh
saküjitsü le naveh.

10Athsohri tü müjuke luo, anyih tsoke luo; asawa shu mühie luo, küüngu kümie
lovü wurü nü, arüri tü küüka luo.

11Anyihie rügivü kürütso küütokem luo, jüta thuoüji jüma tü sam na thuoh, ma
sahwuo tü tsoküümrum luo, ma mükümtseri tü jülovü nüh tsoküüram luo, ma
wuozüh tü küütsojam luo.

12Hi tü müjuju vünüh hi mpa sakümnom thuoh, ma wuozüh küfike tü müwa wie.
Ma wuozüh tü anyih vü küpekem thuoh!

13Tü hi nüh noh küüphroküphrie kümne wa saküümtse vü, noh kümne vünüh
noh tü mütse müru wie; hi nüh noh rügivü eh rüküshu müjie eh losaküüraküju
nü noh tü mümtse le ra wie thuoh.

14Hi VÜWA nüh küzamthuoh; atsothowa tü tsethuoh, hi nüh sa wie naveh. Hi nüh
küüzhiwa nyu, hi nüh küjawa nyu, hi nüh ehluoveh kükhaphrüwa nyu. Hi nüh
noh lehkhuji thi noh nüh küsri müzhe nü noh shihsa wie naveh,
ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh," ta küza.

Setsaküthsü Vüvüh Küsü

15 VÜWA zhü hi vü ru taji:

16anyi atsawa, hi nüh eh rütho kümü küsü vünüh noh notha nokülowa noh
vünüh vitewa na sa vehthuo; tü noh tü küshükhekewa nyutü kükriewa nyu,
nyutü noh rüthsü küüliwa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

17Sahzhile luo, thitü kümkhra nüh müsa tüm; aküsü kenüh mükülutümluo. Noh lüwe kürike luo, thi noh jiküükruvüh noh jih vü thseluo; noh pomie arügiwa müküzhute tüm nyutü küülu lohse mütsatümluo.

18Jükenüh arüne vü hi nüh anyiri vü küza, thi münüleh vü ehvüvüh süm. Thi jüma nyieh arüne vü hi vü azhükütsükümjie hi nüh sa.

19Jüti küsa vü anyiri nüh hi vü, "Noh nüh hakümjie vünüh saküveh zanyo hamari tü hiri kenüh mowa nüh noh tü hiri vü thama küza ülo?" ti küza.

20Jüta küüza vü hi nüh mari vü, VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

21Israel zhehlori vü küza luo, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Halie, hi nüh eh kümtsezheh müchieküzhü samna thuoh, noh kümzho kürhiezarhiechi, noh notha nokülo, thi noh luoveh kümngu; thi noh tsa nyimpa thi nyimza asevü pehküvehri tü anyuchuwa vünüh tsuotsam na thuoh.

22Thi hi nüh küsa kümjie noh tü sanaveh; noh tü noh pomie arügiwa küsatewa nyu, nyutü küülura lohse kütsawa nyu.

23Noh lüküzhu tü noh lü rügi vü thse luo thi noh jiküükruvüh tü noh jih vü thse luo; jüti sanü noh tü küülu nga küsawa nyu nyutü akükrie nga küsawa nyu, thitü noh tü noh künakhieri vünüh akükhra tewa nü küsü nüh küsü vü lüchi naveh.

24Hakümjie vünüh Ezekiel tü nohri vü athsoshi küsü sanaveh; nohri tü ma nüh küsa khem ta sanaveh. Hama küru vü nohri tü hiVÜWA Saküüwuowa ta küsa thsüra naveh.

25Thi noh thuoüji, anyi atsawa, hi nüh jüma rülo vü mari vünüh mari kümzho, ma loküzheri thi kütholathovü, mari notha nokülo thi mari luoveh kümnyiwa, thi mari atsa nyimpari nga thi nyimzari nga ti viteküwa vü,

26jüma rülo vü mürie teküwa wa nüh noh vü ru nü azhühthezhühkewa noh vü tsü nta ru naveh.

27Jüma rülo vü noh po tü mürie teküwawa vü ga naveh, thi nohtü zota müpehthuoh nüh sanü azhüphra naveh. Jüti sanü nohtü mari vü athsoshi küsü sana ta küsa thsü naveh, ti küza.

Ezekiel 25

Ammon vü Setsaküthsüzhü Küphra

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, noh nyieh tü Ammonri vü küphrüke nü mari vü setsaküthsüzhü phraluo.

© 2015 Bible Society of India.

3Ammonri vü, VÜWA Saküüwuowa zhü künaluo: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, eh kümtsezheh müchiemzhü nüh saküm vü, thi Israel jaküüzo küm vü, thi Judah azhih tü reviteküwa vü tewa nü jaküüzo kenüh;

4jükenüh hi nüh nohri küüvimluo nti nohri vi zhieshu nyiri ake vü thse vehthuoh. Mari nüh nohri azhievü mari kürünape sa thi nohri azavü mari juhthsüzheh kheke naveh; mari nüh nohri thsohviri tsanaveh, thi mari nüh nohri tünüjuh zhu naveh.

5Hi nüh Rabbah tü ut kümrhuope küsam naveh thi Ammon tü nyihnyihriekhuo kenüh kümrhuope küsü küsam naveh,

6küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: Nohri nüh noh keri je thi noh jiri jü nü noh lori vü küpeh luoveh mkükato aveh vi nü nyierakhruo taji Israel azhih vü küsa kenüh,

7jükenüh hi nüh noh vü eh ke thsuokemthuoh, thi thopahiri vü prieküviri üta mari ake vü thsem na thuoh. Hi nüh nohri tü anyiri vünüh zoriejam nü nyujiri vü nüh nohri tü pohkam thuoh; hi nüh nohri zoriem naveh. Jüta küsa thuoüji nohri tü hi VÜWA takü sa thsü naveh.

Moab vü Setsaküthsüzhü Küphra

8 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küpakenühnyunü Moab thi shi nüh, Judah zhehlo tü akuoküji küpari kümjie wie ta küüzakenüh,

9hi nüh Moab nato vü nyuji peküweh wu naveh, anyu-anyu, akuoh-akuoh, akuoh kütholathovüwa, Bethjeshimoth, Baalmeon, thi Kiriatham.

10Hi nüh jüma tü Ammon masü vi nü zhieshu nyiri vü küüvi nta tsüm naveh. Hakümjie vünüh Ammonri tü akuoküjiwa azavü kümsheke lewa nyuthuoh,

11thi hi nüh Moab rügi vü ashih thsem naveh, jüta thuoüji mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

Edom vü setsaküthsü zhü Küphra

12 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Edom nüh Judah zhehlowavü azhoküsa amüke sakütsaküm kenüh thi mari vü müthoh vi nü asheküsü müküchie saküm kenüh,

13jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, hi nüh Edomvü eh kethsuo küze naveh, thi jüma wa vünüh anyikürho thi samwati rehthe khehm nü hi nüh jüma tü küüzojam naveh; mari tü Teman vünüh Dedan küju anyuchuwa vünüh tsuotsam naveh.

14Hi nüh eh nyi Israel ake nüh Edom rügivü eh mürthoh küsa thsenaveh; thi mari nüh Edom vü eh rüküshu thi eh rükümtho müzhenü sanaveh; thi mari tü eh müthoh küsa thsü naveh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh.

Filistinri vü Setsaküthsüzhü Küphra

© 2015 Bible Society of India.

15 “VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küpakenühnyunü Filistin noküümari nüh asehkhe münyie wie thuoh nüh amüthoh sa, thi aluoveh kümsü vünüh küzorie azho sa;

16jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, hi nüh Filistinri vü eh ke thsuoke nü Kherethri zothem naveh, thi juhküji nato küperi aveh zorie khehm naveh.

17Hi nüh khielota arükümtho vi nü amüthoh aküji kümnomna kütsü sanaveh. Jüti sanü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, hi nüh mari vü eh müthoh küsawa küthse vü,” ti küza.

Ezekiel 26

Tair vü Setsaküthsüzhü Küphra

1 Mahvi türaluokewa, jüma asa rülo münga wa vü VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Tair nüh Jerusalem kenüh küüza, “Aha, zokhuokümwa tü anyira kheri wa; ma nüh hi vü herüzha ru; jüma tü sakümhiele nathuoh, khinyi thuoüji jüma tü kümsü jam thuoh,” ta küza,

3jükenüh, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: noluo, hi tü noh sie saluo veh, O Tair! hi nüh akuoküji hozake noh vü vehjake naveh, juküji nüh ma küüshüh vehküjake üta.

4Mari nüh Tair aziewa zoriem naveh thi ma khajieri zochiem naveh. Hi nüh jümawa vünüh azhisa müzüjam naveh thi alokrü kümtse küsam naveh.

5Ajuhküji azhie vü jüma tü jüüta sam naveh, aneh küchüpe azhie küsü sam naveh. Hi nüh küzam wiethuoh nü, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh. Jümatü akuoküjira nüh prüküvi sam na thuoh,

6thi ma tsavühri tü nyujiri vünüh anyuchuwa nüh zothem naveh. Jüta thuoüji mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh,

7küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: Hi nüh zhietüvü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar, kajiri anyie nüh kajiwa, arawuhri nga, rawuhkhekari, rawunyiri thi thopahiri zhüzhüta kümzhori ti Tair vü sieru naveh.

8Nyujisuo vü nyuthuoh tsavühri tü ma nüh anyuchuwa nüh kümwiethem naveh. Ma nüh kümkiethuoke azie noh vü sake naveh, noh vü azhikrie chüke naveh, thi kütote aluomuo küsü noh vü sake naveh.

9Ma nüh noh zie vü akütoh nyihzhüvori küjoküze nü saküümzheh naveh thi ma müvüri vi nü noh khajieri küürehchie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Ma rawuhri tü zhi shehm, jükenüh ma zhithori nüh noh saphohm naveh. Rawunyiri, satürü, thi rawuhkhekari jikhi nüh noh zie tü küzhüh naveh, zophie küm nyujiwa vü küturi kümjie ma tü noh kheriri vü tu naveh.

11Ma rawuh tüwuori nüh noh lerari aveh nyinyam naveh. Ma nüh noh nyiri vi anyuchuwa nüh kümwiethem naveh, thi noh lokhuo kümzhori tü azhihvü ji tewa na thuoh.

12Mari nüh noh künyirhie prüvim naveh thi noh sietsokrüri müzhüh tewa naveh; mari nüh noh zieri zophuom naveh thi noh zheh kümhieri zoriem naveh. Noh lohri, azhehthsori thi azhitheri ti mari nüh ajuh lovü vehjakem naveh.

13 Hi nüh noh zah jikhiri sa küüzohm naveh; noh topito khi tü küünara lewa nyuthuoh.

14Hi nüh noh tü alokrü kümtse küsü satsü naveh; noh tü aneh küchüpe sam na thuoh. Noh tü piketü küsalerawa nyuthuoh, küpakenühnyunü VÜWA nüh küzaküm thuoh kenüh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

15“VÜWA Saküüwuowa nüh Tair vü hakümjie küza veh: Noh kütsuotsa vü juküji nato vü azhihri tü noh küülu jikhiwa küüzhühkewa nyu ülo, kümsamnari nüh küluchih vü, rehthekümri nüh noh lovü kuotseküwa vü?

16Jüti thuoüji juhküjiri aveh tü mari kükajiperi vünüh asaji vü kha tetsuo na thuoh; mari tü mari kruzhuküühawa fom na thuoh thi mari sariekükhe thsünyawari tü phreh jam na thuoh. Mari tümari mpa nüh khekheta küshüh nü thsümnyi vü naveh, thi azhitovü shupeh naveh; mari tü tsotho aveh vü khekheta küshüh nü nohri vü azühkünge sanaveh.

17Mari nüh noh vü kürümuo jikhi küsü noh vü sanü. Mokümjie vünüh noh tü juküji vünüh ratewa thuoh lo, O akütho nyujiwa, küsükeri juhküji anyieh vü khrasheh ünü, noh thi noh ri kürükürhori, noh kkrü azhih aveh vü thawa nüh virulo!

18Noh kütsuotsa rülo vü jukjiwavü azhih küperi tü khekheta küshüh; noh rukari küwa vü juhküji kütuohvü tüküperi tü luovehzahtewa.”

19“Küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh noh tü küümsüja nyuji küsü sakütsü vü, rhiemküveh anyujiri kümjie, hi nüh noh rügivü aküsheh vi küru vü, thi ajuhküjiri nüh noh küluwute kümvü,

20jüta thuoüji hi nüh noh tü, khana teküwa nyiri küphieke lovü teküturi sie nü shükükhari kütsam naveh, thi hi nüh noh tü küphieke lovü teküturi, azhih kükhuvünoh saküürhom naveh, jüta thuoüji noh tü mürhiera thuoh, nyutü rhoküveh azhihwa vü azhie küsü nga küpehwa nyuthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

21 Hi nüh noh tü asehkhe kükrüshike vü sieru nü noh tü küpehlewa nyuthuoh; noh phah wie ketünga noh tü piketü küphah lerawa nyuthuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh," ti küza.

Ezekiel 27

Tair kenüh Küporie Zah

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2noh tü khinyi thuoüji, anyi atsawa, Tair rügivü kürümuo jikhi küsü saluo,

3jüti sanü Tair vü, ajuh küjiwa lehpie vü thawa pehveh lo, juküji nato vü küpe asüküsari VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: O Tair, noh nüh, 'hi tü aküzü vü juke wie veh,' ta küza veh.

4Noh rühri tü juküji küzhila vü pehmthuoh; noh küsari nüh noh küzü saküjuke tsü thuoh.

5Mari nüh noh wiesho aveh Senir külathsoh nüh satsü; noh kenüh juhie athsü küthuowa küsü satsü nta mari nüh Lebanon vünüh amüse küsü vi.

6Mari nüh Bashan nguzhe vünüh noh juh khievüri satsü; Saipras nato vünüh mari nüh akülothsoh vünüh alo vü sate.

7Noh kühie thsü sarie sake küsa tü Egypt vünüh, noh küükrüthsü üta satsü; noh küziete tü Elishah juküji natori vünüh akhehm thi küsümo nüh sa.

8Sidom thi Arvod arhieri tü noh kühieri ri; Zemir kürothsürii tü noh zhievü pehveh, mari tü noh küüreri.

9Gebal kükhruori thi ma asieküzhüri tü noh vü peh veh, noh juhieri alo vü küpete taji; juhküji vü ajuhieri aveh thi ma küüreri tü noh vü pehveh, noh sietsokrüri vi asü santa.

10Paras, Lud thi Put mari tü noh thopahiri vü pehveh, noh riekü sa kükhrari; mari tü mari joh huo thi athehku tü noh vü ha sa veh; mari nüh noh vü küthola tsü.

11Arvad thi Helek nyiri tü atsotho aveh vü noh zie rügivü pehveh; Gamad nyiri tü noh khajie vü pehveh. Mari tü tsotho aveh vü mari shüchuku noh zie aveh vü ha mükiele saveh; mari nüh noh küzü tü sakujutsü.

12Tarshish tü noh künyirhie küzhi rügivü nüh noh sie asü sa; mari nüh noh tsokrüri kenüh mari nüh rakasa, amürü, küpapa vinü müzhiluo.

13Javan, Tubal thi Meshek tü noh sie asü sa; noh tsokrü vi nüh mari nüh anyiri kürho, thi sahwuo küfüküjuh müzhiluo.

14Beth-togarma tü noh rawuh tsokrüri, arie rawuhri, thi saraliehrawuhri kenüh müzhiluo.

© 2015 Bible Society of India.

15Rhodri tü noh sie jukji natori nga noh mpa noh süküsape azhie kümhie küütsa sa; mari nüh ame vünüh aruohari thi alokürheri vi ru.

16Edom tü noh tsokrü küwale kenüh noh vü asü nyi sa; mari nüh noh tsokrüri kenüh alo akürhe kü papa, athsü arhie küpapa vinü asüsa.

17Judah thi Israelri tü Ninnith vünüh hiemtha, atsetha, awejuh, vüjuh, thi jürezhi müzhiluo.

18Noh tsokrü küzale kenüh Damaska tü noh vü nyi asü sa, noh künyirhie küpapa aküji aveh, Helbon akhah, thi nyihnyih küne kümji ti küpeh kenüh.

19Noh tsokrüri kenüh Vedan thi Javan tü Uzal vünüh kütsaküzhu, thsovilawari rusü.

20Dadan tü rawuh rügivü kütse kenüh rawuthsüri noh sie asüsa.

21Arabia thi Kedar kajitsari tü nyihzhüzah, nyihzhüvo, thi anyisüri kenüh no küütso nü mari nüh hamari vünüh noh sie asü sa.

22Sheba thi Raamah süküsari tü noh sie nü asierhe kümhietsa küpapa aveh, aloh akürhe aveh, suna ti vi müzhiluo.

23Haran, Canneh, Eden, Asshur, thi Khilmad ri Haran, tü noh sie asüsa.

24Hamari tü noh sie nü kürüka thsünyawari, akhem thsüri thi kümzhuke küüroh, thi azhi vü küshie asarie küsa, kümlahli nüh küri nü küsa; mari tü hamari vü noh sie asüsa.

25Tarshish juhie noh kenüh noh tsokrü vü aküzehtse. Jükenüh noh tü juhküji azhila vü noh khuopro thi küzho.

26Noh kühieri nüh noh vi ajuhküji kümsieri vü ru. Zhieshu mürhü nüh juhküji azhila vünüh noh saküümnomna

27Noh künyirhie, noh tsokrüri, noh zanyori, noh küüreri thi noh küjokütsüri, noh juhie künori, noh sie asüküsari, thi noh lovü küpeh arieküsari aveh, noh siekütse ariehkhuo aveh, noph zari vü kütseri, noh küpoka rülovü ajuhküji azhila vü retetu kheh.

28Noh küjokütsüri küzie jikhi küünara vü asuo aveh vü küzhüh,

29thi ma juhieri kükhu vünüh kühievü küüjeperi aveh shuru, küüreri thi ajuhküji vü küjokütsüri aveh tü ajuh natovü tsie kheh

30thi noh vü zia, thi khielota krie. Mari tü malüri rügivü azhitho hujake thi aweji vü künyi;

31mari mpa nüh noh kenüh alüsekümtse, thi atsahkie vi küzhu, thi mari tü luoveh nathuoke nü noh kenüh krie, nathuoke nü shükheke.

© 2015 Bible Society of India.

32Mari nüh akükrie vü mari tü noh kenüh kürümuo jikhi sa, thi noh kenüh rümuo. “Juhküji azhie vü thawa nü Tair kümjie küzorie pehveh lo?

33Noh tsokrüri tü juhküji vünüh küru vü, noh nüh anyi hozake alosaküra; noh küwale künyirhie thi sietsokrüri vinü azhihwa kajiri sakünyirhiemthuoh.

34Ajuhküjiwa nüh noh tü zoriemthuoh, ajuhküsheh vünüh; noh tsokrüri thi noh küüreri aveh tü noh vü retetuthuoh.

35Juküji nato vü kürhori aveh tü noh ngu nü azüh ngemthuoh; thi mari kajiri tü müzhoh nü krütewa, ma nyiehri tü akükrü pekheveh.

36Nohzari vü asüküsari tü noh vü no nü krüveh; noh tü kükrüshike sehkhe vü teru thi noh tü küsuokürho küpeh lewa nyu thuoh.”

Ezekiel 28

Tair kajiwa vü Setsaküthsüzhü Küphra

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Tair kajitsawa vü küza luo, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh luoveh nüh rhiezaküm kenüh thi noh nüh, ‘Hi tü nyiaza küsü; hi tü nyiazara pe vü shupeh veh, ajuhküjira zhila vü,’ tü noh tü anyiri wie, thi nyiaza nyu, noh nüh müshe vi nyiaza küsü kümshe vi müjieh wie nga.

3Noh tü Daniel nyiehvü nüh mütsa tsawie veh; noh vünüh küüzhe küsü nga müküthi;

4noh kümahtsa thi noh küthsükümshi vünüh noh tü noh künyirhie noh mpa noh kenüh sazhuhmthuoh, thi noh luo vü suna thi rakasa vizhuhmthuoh,

5asü küsa vü noh kümtsa aküji nüh noh künyirhie saküzhimthuoh, thi noh luoveh tü noh künyirhie vünüh rhiezamthuoh.

6Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh nüh noh luoveh tü nyiaza küsü luoveh sie kümjie kenüh,

7Jükenüh hi nüh anyitheri noh vü sieru naveh, kükrüküngo tsatsa akuoküjiri; mari nüh noh kümtsa saküzüwa vü anyuchuwa shozhu naveh thi noh küzü sakümne naveh.

8Mari nüh noh tü küphieke lovü shükükhari küze naveh, thi noh tü jühküji azhila vünüh küvürie aküsü sasü naveh.

9Noh tü khinyi nga, “Hi tü nyiaza küsü,” ti küza wie nti ülo, noh küfethera tsatü vü, noh tü anyiri wie, nyiaza nyu, noh sakümsamna kütsüri ake vü?

10Noh tü alienyiri ake vünüh ahu mkütsira küsü naveh; küpakenühnyunü hi nüh küzamthuo, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Jüma nyiehvü nüh VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

12“Anyi atsawa, Tair kajiwa kenüh kürümuo jikhi küsü saluo, VÜWASaküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh tü aküjutsa kütsükie küsü sa, kümahtsa pro thi aküjuwa küzü peh.

13Noh tü Eden, Saküüwuowa phari lovü peh; aloh amekürheri nüh noh küüzhuvü alo kürhe küpapa, thi noh küpepe tü suna nü atsorhe sake sakheh hi nüh noh saküüje rülo vü jümari sakheh.

14Sakümtseküm cherub küsü vi nü noh kühuote küüsa; noh tü Saküüwuowa kümtse aküzhiwa rügivü pehveh; noh tü anyih lohri azavü tse.

15Noh saküje rülo vü thuoüji noh lehkhujiri vü kümte münyie luo, künakhie noh vünüh müjie küngu küju nü.

16Noh süküsa küwale vü thuoüji noh tü küvürie nüh pro, thi noh tü khiemuo; jükenüh hi nüh noh tü müküchieküzhü zanyo küsü üti hi nüh Saküüwuowa aküzhi vünüh noh jam, thi anyih alohri azavü nüh cherub kühuotewa nüh noh zhezhu jam.

17Noh küzü kenüh noh luoveh tü rhieza; noh küzü rieh nüh noh nüh noh kümtsa küütsa küsüm. Hi nüh noh tü azhih vü vehjam; hi nüh noh tü kajira tüvü shihthuoh, noh vünüh mari notha tü külora naveh.

18Noh künakhie zhi küüluole vünüh, noh süküsa mükünyitsa vünüh, noh nüh noh kümtsezhehri sakümnem Jükenüh hi nüh nohri azhie vünüh anyih vizhu; jüma nüh noh tsoriem, thi hi nüh noh tü noh ngu küvehri aveh notha vünüh noh tü azhih aweji vü küürelekem.

19Anyiri azavü noh küthsüri aveh tü noh vü azühngeketewa thuoh; noh tü kükrüshike sehkhe küsü ru pehveh thuoh thi noh tü küsuokürho küpehwa nyuthuoh,” ti küza.

Sidon vü Setsaküthsüzhü küphra

20 VÜWA zhü hi vü ru le taji:

21“Anyi atsawa, noh nyieh tü Sidon vü küprüke luo, thi jümawa vü setsaküthsüzhü phratsüluo,

22jüti sanü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh noh sie wuluo veh, O Sidon thi hi nüh noh zhievü nüh kütholathovü nyie naveh. Hi nüh jümawa vü ashihküsa vü mari nüh hi tü VÜWA ta küsa thsü naveh, thi jüma vü eh kümtse sakümgu naveh;

23küpakenühnyunü hi nüh jümawa vü sanakümsü küze na küveh kenüh, thi ma lerari vü azühküüthü küze naveh; thi aküsü tü mari azhievü tsuoke naveh,

© 2015 Bible Society of India.

awuowuo vünüh ma vü anyuchuwa ru taji. Thi mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh," ta küza.

Israel tü Tsiatsü naveh

24Israel zhelohwa tü aluo ruota küsho nyutü arüzhü kükhro küsü nga momaküküsa vünüh ma zhephruri azhievü kümnomna küngu lewa nyuthuoh. Thi mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

25"VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Israel zhehlowa tü ma saküvorie küm anyiri azavü nüh kasazhuh vü thi akuoküjiri nüh küngu vünüh mari vü eh kümtsewa saküünguvü, mari tü mari zhih hi nüh Jacob vü kütsüwa vü pehtewa na thuoh.

26Mari tü luoveh küji vünüh jüla rho nü azheh sa thi rhelivirhu shie naveh. Ma zhephruri nüh no müküchekü sa kenüh mari ashih sieküsa vü mari tü luoveh jisheh nü rhona. Jüta sanü mari tü hi VÜWA mari Saküüwuowa ta küsa thsü naveh."

Ezekiel 29

Egypt vü Setsaküthsüzhü küphrake

1 Mahvi türakewa, asa türake, rülo türakünyiawa vü VÜWA zhü hivü ru taji:

2anyi atsawa, Egypt kajiwa Faroah vü noh nyieh küprüke nü ma thi Egypt aveh vü setsaküthsüzhü phrake luo;

3phrate taji küzaluo, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Halie, hi tü noh sie wuluo veh, Egypt kajiwa Faroah, küchuo küveh amüre küjiwa ma rühgu azhievü, ma nüh, "Eh Nile tü hi mpa eh zhi; jüma tü eh kenüh küsa."

4Hi nüh noh khakherü vü müluokhu küsa thse naveh, thi noh rühgu vü angari tü noh zhevü küüpeke runaveh; hi nüh noh tü arühguri vünüh nezhu naveh, noh rühgu vü anga aveh tü noh zhevü küpeke ri.

5Hi nüh noh tü reza vü theküzem naveh, noh thi noh guleh vü anga aveh; noh tü alievü tsuotsake naveh, thi noh küvikewa nyu thi küchowuwa nyu. Hi nüh noh tü azhih vü asari thi amürhü vü amüwari vü ashieküsa nti hi nüh tsümthuoh.

6 Jüta küsa vünüh Egypt vü kürhori aveh tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, küpakenühnyunü noh tü Israel zhehlo vü amüshüh kütsüh küsüküsa kenüh;

7mari nüh ake nüh noh küüjeh vü, noh tü jim, thi mari safü aveh zokhrim; mari nüh noh vü kürüngake vü, noh tü jim thi mari ajih aveh mümzho tera nüh sam.

8Jükenüh, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh nohvü anyuchuwa viru naveh, thi noh vünüh anyiri thi samwa rehthem naveh;

© 2015 Bible Society of India.

9thi Egypt azhih tü küüzojam naveh thi kümsüjaküm küsü sanaveh. Jüti sanü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh. Küpakenühnyunü noh nüh, “Nile tü eh zhi, thi jüma tü hi nüh sa,” ta küüza kenüh,

10jükenüh hi tü noh thi noh aguleh sie ruoluo veh, thi hi nüh Egypt zhih tü Migdol vünüh Syene küju, thi Ethiopia rüshu küju wie nga kümsüja thi küüzoja kümkhem naveh.

11Anyira mpha küsü nga thi samwa mpha küsü nga jüla kütsekariwanyu, jüma tü mahvi zürake mürho nüh sanaveh.

12Hi nüh Egypt zhih tü küüzoja küm akuoküjira azhievü küüzojakümküsü satsü naveh; thi ma nyujiri tü jakümsü küm anyujira zhievü mahvi zürake jaküüzom naveh. Hi nüh Egyptri tü akuoküjira azavü sarieküzem naveh, thi nyujiri azavü vohrie küzem naveh.

13Jüma sevü nga, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Mahvizürake sehkhevü hi nüh Egyptri tü anyiri azavü sarieküuze küm vünüh hi nüh sazhuh le naveh;

14thi hi nüh Egyptra müngu satsüle naveh, thi mari sie shele mari Pathros zhihvü ru naveh, thi mari tü kajipe kürünyie küsü satsü naveh.

15Jümatü kajiri vü kürünyie tsatsa küsü sanü akuoküjiri anyiehvü piketü samküji le nüh sa naveh; thi hi nüh mari sakütazü shehketsü nü mari tü piketü akuoküjiri anyiehvü atakrü müküsara satsü naveh.

16Egyptri tü piketü Israel zhehlowa mükürüngakera lethuoh; mari tü mari künakhie müshele naveh, mari nüh mari küükraküzhü vü küsühle vü. Jüti sanü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, ti küza.

Kajiwa Nebukhadnezzar nüh Egypt cha naveh

17Mahvi mükeke nü türü, asa pokhuwa, arülo pokhu vü VÜWA zhü hi vü ru taji:

18anyi atsawa, Babilon kajiwa Nebukhadnezzar tü Tair vü ma nyiehlari akükhra thse nü küüroh veh thuoh; alü aveh sekümtse thi asafü aveh mülo kürütso ti sapeh vehthuoh; tü ma nga nyutü ma thopahiri nga Tair vünüh ngu nü küüroh kükhra kenüh küshuküm thuoh na küsa münguthuoh.

19Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh. Hi nüh Egypt zhih vi nü Babilon kajiwa Nebukhadnezzar vü tsüm nathuoh; thi ma nüh jüma künyirhie vü tewa nü jüma müzhüvü thi prüvitewa naveh; thi jüma tü ma thopahiri kümlie satsü naveh.

20Ma küüroh kümnomna kenüh hi nüh ma keme Egypt zhih vi matsümthuoh, küpakenühnyunü mari nüh eh kenüh küüroh kenüh, taVÜWA Saküüwuowa nüh küzaveh.

© 2015 Bible Society of India.

21Jüma rülovü hi nüh Israel zhehlovü nüh arütsü küsü küüshizhu küsanaveh, thi hi nüh mari azavü nüh noh po küüpoka naveh. Jüti sanü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, ti küza.

Ezekiel 30

VÜWA nüh Egypt Kümnomna tsünaveh

1 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, setsaküthsüzhü phra tsü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: "Krieluo, akükrü rülowa tsethuoh,"

3küpakenühnyunü arülowa tü shehnyimthuoh, VÜWA rülo tü shehnyimthuoh; jüma tü akülu rülo küsü sam naveh, akuoküjiri kenüh küpoka tsotho küsü.

4Anyuchu küsü Egypt rügivü ru naveh, thi amüsheküna tü Ethiopia vü peh naveh, rehthekümri Egypt vü küülu vü, thi makünyirhie vüteküwa vü, thi mavüteküwa vü, thi ma ajuke zophuoriem vü.

5Ethiopia, Put, Lud, Arabia aveh, Libya, thi küwuluo azhih vü nyiri aveh tü mari vü nyi nü anyuchuwa vünüh tsuotsa kheh naveh.

6 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Egypt kürüzori thuoüji külum naveh, thi ma kürhieza kükhra tü teturum naveh; Migdol vünüh Syene küju mari tü jüma azhievü anyuchuwa vünüh tsuotsam naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

7Mari tü jaküüzom nyuji küpara azavü jaküzom naveh, thi ma nyujiri tü jakümsüküm anyuji azavü sam naveh.

8Jüta sanü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh, hi nüh Egypt vü anyih tsoküüze vü, jüma küükrari aveh tü zokhuo khehm.

9Jüma rülo vü, zhüleküvüri tü hi vünüh shitawa nü müshemkümsü Ethiopiari saküüngothse naveh, thi Egypt küpoka rülovü amüsheküna mari vü ru naveh; küpakenühnyunü jüma tü kütsethuoh kenüh!

10 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Egypt künyirhieri tü zoriehm tü naveh, Babilon kajiwa Nebukhadnezzar ake vünüh.

11Ma thi ma nyiri sie taji, kükrükungo tsatsa akuoküjiri, tü azhihwa küüzorie nta sieru naveh; thi mari tü Egypt vü mari nyuchuwa shozhu naveh, thi kürehtheri vi azhihwa saküpro naveh.

12Aguleh ri hi nüh saküüwehm naveh, thi kümsüküsari ake vü azhihwa zhum naveh; hi nüh alienyira ke vünüh azhih wa vü thi jüma lovü kütü avehvü jaküüzo viru naveh; hi VÜWA nüh küzamthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

13“VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Memfis vü anguori zoriem naveh thi atsori tü asehkhesamtü naveh; Egypt zhih vü kajitsa küsü nga küpehlewa nyuthuoh; jüti sanü hi nüh Egypt zhih vü akükrü thsem naveh.

14Hi nüh Pathros tü jaküüzo küsü samtü naveh, hi nüh Zoan vü anyih tsoküze naveh, thi Thebes vü ashihküsa müke thsetsü naveh.

15Hi nüh Pelusium vü eh rükümtho küshoke naveh, Egypt kümzhowa vü, thi Thebes ri tethuohmtü naveh.

16Hi nüh Egypt vü anyih tsoküze naveh; Pelusium tü amüsheküna aküji vü pehm na thuoh; Thebes tü zophiem na thuoh, thi Memfis tü arülo vü küluori setu na thuoh.

17On thi Pibeset vizari tü anyuchuwa vünüh tsuotsam naveh; thi anyujiri tü mari mpa nüh reviteküwa vü tewa naveh.

18Tehafnehes vü arülowa tü zom naveh, hi nüh Egypt kükhra zokhuo küm vü, thi ma kürhieza tü asehkhevü teru mühie veh; anyujiwa tü akülu küsü nüh külüwutem naveh, thi ma tsarülari tü kürhoküsi küsa vü retewa naveh.

19Hakümjie vünüh hi nüh Egypt rügivü ashih küsa mükewa thse naveh. Jüta küsa vünüh mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh,” ti küza.

Egypt Kajiwa Kümzho Zokhuoküm

20Mahvi türaluokewa vü, asa pokhuwa, arülo türü vü, VÜWA zhütü hi vü ru taji:

21“Anyi atsawa, hi nüh Egypt kajiwa Faroah apie zoshimtü thuoh; sakümhie na küsa kenüh jüma tü müküritithuoh nyutü kürietevü nga nüh müphehtethuoh, jüta thuoüji jüma tü müzho nü anyuchuwa müküjeh nüh sana küvehthuoh kenüh.

22Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi tü Egypt kajiwa Faroah sie ruoluo veh, hi nüh ma pie zoshitü naveh, apiekümzho wa thi hi nüh zoshikümtüwa nga ti; thi hi ma ke vünüh anyuchuwa tü küütsuotsam naveh.

23Hi nüh Egypt tü akuoküjira za vü sarieküzem naveh, thi azhihwa vü küüvoriem naveh.

24Hi nüh Babilon kajiwa apie sakükhratsü nü eh nyuchuwa ma ke vü thse naveh; thitü Faroah apie künyi thuoüji zoshimtü naveh, thi müsamna kümri külüchi kümjie ma nüh ma tüvü lüchih naveh.

25Hi nüh Babilon kajiwa apie thuoüji sakükhratsü naveh, thitü Faroah apie thuoüji sakü tsuotsam naveh. Thi mari tü hi VÜWA takküsa thsü naveh, hi nüh eh nyuchuwa Babilon kajiwa kevü küthse vü. Ma nüh jüma vi nü Egypt zhih vü thsuoküze naveh,

© 2015 Bible Society of India.

26thi hi nüh Egyptri lü akuoküjiri azavü zhuhrie küzem naveh thi nyujiri aveh vü küüvoriem naveh. Jüta thuoüji mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh," ti küza.

Ezekiel 31

Egypt Amüse Rhu Viküüzhühie

1Mahvi türaluokewa, asa kücheawa, arülo pokhu vü VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Egypt kajiwa Faroah thi ma nyiri vü küza luo: Noh küji vü noh tü thawa kümjie lo?

3Assiria müshe nonoluo, Lebanon müsa küsü tsuona küzü ri thi areza küükhe thi khielota kümsie, ma zhu akülüri azavü.

4Ajuri nüh jüma sakürherhoveh, aküsheh nüh jüma shieküsa azhiewa li mükiele, atori vü athsohri aveh vü ma kuzari küze kheh.

5Jüti sanü jüma tü atovü athsoh aveh anyievü nüh müsiete wa; ma pruori tü shi jiwa thi ma tsuonari tü shohta wa, ma shiküwari tü ajuh küwale vünüh.

6Amürhü vü amüwari aveh tü ma pruo rügi vü mari sa kheh; ma tsuonari kükhu vünüh ato vü asari aveh tü ma tsari tsa kheh; thi ma kükhe vü akuoküjiri aveh rho.

7Ma küjiwa tü züsheh, ma tsuona küüta küwa vü; küpakenühnyunü ma rüzohri tü ajuh küwale lovü cha tu.

8 Saküüwuowa phahri vü amüseri tü jüma vimüüjiera, nyutü aküla külükoluo thsohri nga ma pruori sie müzoriekera nüh sa; are arhuri tü ma tsuonari sie müjieh küwa vü zonyo küsü nga nyu; Saküüwuowa phahri vü athsoh küsü nga aküzü ma üta nyu.

9Ma tsuona khielota küsa vi nüh hi nüh jüma saküzütsü, thi Saküüwuowa phari Eden athsohri aveh tü ma noküma.

10Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küpakenühnyunü jüma tü müsie müshühshüh tewa nü ma zhu tü akülüri azavü ju, thi ma luoveh tü ma kümsie kenüh rhiezatewa,

11hi nüh jüma tü akuoküjira kajiwa ke vü thse naveh; ma nüh jümavü makümlie küünguna. Hi nüh jüma tü vijam.

12Akuohji kükrüküngo tsatsa vünüh alienyiri nüh jüma shüchiem nü jam. Aküzhi rügivü thi anyuo aveh vü ma tsuonari tü tsuotsakem thuoh, ma zhiri tü azhihwa ajuhküshuperi aveh vü jizehtewa thuoh; thi azhihvü anyiri aveh tü ma kükhe vünüh tewa nü jüma jamthuoh.

13Ma thsoku jiehteküwa rügi vü amürhüvü amüwari aveh nüh pehtewa thuoh, thi ma pruori azhie vü samwa aveh küpeh satewa thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

14Hamari aveh tü ajuh kütuoh vü athsoh küsü nga kümsietsatsa müküüsho nta nyutü mari azhuju tü akülu aza vü müküüju nta küsa kenüh, thi ajuh küzhu atshoh küsü nga mari kümsie tü jümari müküüju nta küsa kenüh wie; küpakenühnyunü mari aveh nga aküsü ake vü thsekümthuoh kenüh, azhihwa kükhuvü; aveh azh küphieke lovü küturi sie taji.

15 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Küsürazhie vü tekütsuo vü aküsheh jüma tü hi nüh asewa sakülorümna; hi nüh ma rükuri tü khetemtü; thi ma juh kükhrari tü khetem naveh; Jüma kenüh hi nüh Lebanon tü küzo vünüh küüzhutemna, thi jüma kenüh atovü athsoliri aveh tü süzhotewana.

16Ma kütsuotsa jikhi nüh hi nüh akuoküjiri tü saküüzhühke, küphieke lovü kuoküturi vü hi nüh ma tü küsürazhi lovü nyi küjiethsem; Eden thsohri aveh, kürüka thi Lebanon thsoh kümhietsari, ajuh azhih ajuküzhuri, küsüra zhie vü hi nüh luoveh sakümtü naveh.

17Mari nga jüma sie nü küsürazhie vü nyi tetsuothuoh, anyuchuwa nüh zothe kümri vü, jüma anyilieri sie nü, akuoküjiri azhievü ma kükhe nü kürho ri sie taji.

18Eden thsohri aza vü küpehri tü kütholathovü vü thi aküji vü noh thawa kümjie ülo? Noh tü Eden thsohri nyi nü azhih kükhuvü vitetsuo na thuoh; noh tü ahu mkütsiri azavü, anyuchuwa nüh zothekümri azavü zehm na thuoh. “Hama tü Faroah thi ma nyiri aveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.”

Ezekiel 32

Egypt Kajiwa vi Ajuhmie Küüzhühie

1Mahvi türakünyiawa, asa türakünyiawa, rülo pokhuwa vü, VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Egypt kajiwa Faroah nyieh vü kürümuo küsü zie nü ma vü: Akuohjiri azhievü amiewuo wa ti noh mpa nüh noh müshe nono tüluo, thitü noh tü juhküji müre küsü kümjie; noh tü noh kuzari vü khakürhie kheh, noh mpha nüh ajuh sakümngu, thi noh kuzari sakümngeh.

3 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Anyi hozake sezhuh küveh vünüh hi nüh rügivü eh neh jake naveh; thi eh neh küne vünüh noh nezhu naveh.

4Hi nüh noh tü azhih vü veja naveh, hi nüh noh tü arezavü muomuo theja naveh, thi amürhü vü prükütse müwari aveh tü noh rügivü küükanaveh, thi azhih ajü samwari tü hi nüh noh sie chikümnyieke naveh.

5Aküzhi rügivü hi nüh noh sazhü sariem naveh, thi noh küsü asanüh anyuo küüpro naveh.

6Hi nüh noh züh liküveh vi aküzhiri küju azhihwa saküüjie naveh, thi ajuhshuküvehri tü noh sie nü prom nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7 Hi nüh noh lozhu küm vü, hi nüh atülüri satem naveh, thi mari wutsi saküzom naveh; Hi nüh akülu vi arünyi sotem naveh, thi asa tü ma küwie kütsüwa nyu thuoh.

8Atülüri vü aküwieri aveh tü noh nyiehvü nüh hi nüh saküzomtü naveh, thi noh zhih vü aküzo thsemtü naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

9Hi nüh anyiri hozake luoveh saküsürotsü naveh, hi nüh noh sie akuoküjiri azavü reküwa vü, noh nüh müjie küthsü nyujiri vü.

10Hi nüh anyiri hozake noh vü sakündgothse naveh; noh kenüh mari kajiri tü kükhe naveh. Hi nüh mari atüvü nüh eh nyuchuwa küüroh vü, atsotho aveh vü mari kürho kenüh, mari küsüküsü nga khekheta küshüh naveh, noh tsuotsa küwa rülo vü,

11küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Babilon kajiwa nyuchuwa tü noh vü ru naveh.

12Hi nüh noh nyiri tü akükhra nyuchuwa vünüh küülu satsü naveh, akuoküjiri azhievü mari aveh nga kükrükündgotsawa vünüh. “Egypt kürhiezarhiechiwa tü küferie vü viru naveh, thi ma nyiri aveh tü pokahm naveh.

13Hi nüh ajuh küwale kütuoh vünüh ma seshuh aveh zorie khehmtü naveh; thi anyikürho ampha küsü nga nüh mari saküüsürolewa nyuthuoh, nyutü mieshümiesa tüwuoh küsü nga nüh mari saküüsürolewa nyuthuoh.

14Jüti sanü hi nüh mari ajuh sakümtsetsü naveh, thi mari kuzari tü avüjuh kümjie küüli naveh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh.

15Hi nüh Egypt zhih tü saküüzoküm vü thi azhihwa tü ma proküveh aveh vünüh rhojaküm vü, thi hi nüh jüla rhoküvehri aveh kürhie küükreküm vü, mari nüh hi tü VÜWA ta küsa thsü naveh.

16Hamatü kürümuo küsü; jüma tü krie naveh; akuoküji atsa nyimzavühri nüh jüma krie naveh; Egypt thi ma nyiri aveh vü mari nüh jüma phrate nü krie naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh,” ta küza.

Aküsü Azhihwa

17Mahvi türakünyiawa, asa pokhuwa, rülo türamüngaawa vü VÜWA zhühi vü ru taji:

18Anyi atsawa, Egypt nyiri rügivü krieluo, thi jümari saküütsuom luo, Egypt sie nü akuoküji tsavühri aveh, azhih kükhuvü, küphieke lovü kuoküturi sie taji.

19“Aküzü vü noh tü thawa sie müjieh veh lo? Tetsuo luo! Ahu mkütsiri sie nü münyie zehtewaluo,”

20Mari tü anyuchuwa nüh zothekümri azavü külum nathuoh. Egypt tü anyuchuwa ke vü thsemthuoh; ma nga thi ma nyiri nga sietewakhe thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

21Alehvü kükhrari tü mari zhüku phrate naveh, mari küükrari sie nü, küsürazhie azhie vü nüh: “Mari turu pehvehthuoh, mari tü zota zehveh thuoh, ahu mkütsiri, anyuchuwa nüh zothekümri,” ti sa.

22Assiria thi ma refüri aveh tü jüla pehveh, mari rüku tü jüla pehveh, mari aveh tü jüla pro veh, mari aveh tü zothem, anyuchuwa vünüh tsuotsa khehm.

23Mari rüku küphieke tü küpotetsatsa vü pehveh. Ma refüri aveh tü ma rüku mükiele veh, mari aveh tü zothemthuoh, anyuchuwa nüh saküütsuotsam thuoh, rhoküveh azhih wa vü kümzhoh nyuoh küüzeri.

24Elam tü jüla pehveh, thi ma nyiri tü ma rüku mükiele veh, mari aveh tü zothemthuoh, anyuchuwa vünüh külumthuoh, mari tü ahu mtsi thuoh nüh azhih kükhu vü tetsuothuoh, mari nüh rhoküveh azhihwa vü kümzhoh nyuoh küze. Mari tü küphieke lovü kuoküturi vü küzükrü nyi vü.

25Mari nüh Elam aze küsü sanü ma nyiri ti rehthekümri azavü samthuoh, mari rüku tü jüma mükiele veh, mari aveh nga ahu mtsi, anyuchuwa nüh zothekhehm; küpakenühnyunü mari kümzhoh nüh azhih jüla aveh nyuohmthuoh, thi mari tü küphieke lovü kuoküturi sie küzükrü vü mthuoh; mari tü rehthekümri azavü samthuoh.

26Meshek thi Tubal masü tü jüla pehveh, thi masü ariekhuo aveh mari rüku tü mari mükiele veh, mari aveh nga ahu mtsi, anyuchuwa nüh zothe khehm; küpakenühnyunü mari nüh kümzhohwa tü rhoküveh azhih aveh nyuoküüze kenüh.

27Thi mari tü khanavü ariekü sa tsuotsaküm mari wie senyusevi vi nü küsürazhievü tekütsuori vü nyi zeh müveh, jümara nyuchuri tü mari alü kükhuvü sa veh, thi mari johuo tü ma rüri rügivü sa veh; küpakenühnyunü ariekü sara kümzhoh tü rhoküveh azhihwa vü küpeh kenüh.

28Jükenüh noh tü zoshim naveh thi ahu mkütsiri azavü zeh nathuoh, anyuchuwa nüh zothekümri vü.

29Edom tü jüla pehveh, ma kajiri thi ma kajitsari aveh, mari tü mari kükhra aveh kenüh mari tü anyuchuwa nüh küzotheri sie zehtewa thuoh; mari tü ahu mkütsiri sie zehtewa thuoh, küphiekevü kuoküturi sie nü.

30Zhietü vü kajitsari tü mari aveh jüla pehveh, thi Sidonri aveh, rehthekümri sie nü mari küzükrü vü taji tetsuothuoh, mari nüh mari kükhravünüh kümzhoh küvizhu kenüh; mari tü ahu mtsi nüh anyuchuwa nüh zothekümri vü zehtewathuoh, thi küphieke lovü kuoküturi sie nü mari küzükrü vü taji tetuthuoh.

31Faroah nüh mari küngu vü, ma nüh ma nyiri kenüh ma mpa luoveh saküürzi na, Faroah thi ma thopahiri aveh, anyuchuwa nüh zothekümri, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

32Küpakenühnyunü ma nüh kümzhoh tü rhoküveh azhihwa vü nyuohküüze kenüh; kükenüh ma tü ahu mkütsiri azavü münyie zehmna thuoh, anyuchuwa nüh rehthekümri sie taji, Faroah thi ma shiejiwa sie nü, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

Ezekiel 33

Egypt Kajiwa vi Ajuhmie Küüzhühie

1Mahvi türakünyiawa, asa türakünyiawa, rülo pokhuwa vü, VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Egypt kajiwa Faroah nyieh vü kürümuo küsü zie nü ma vü: Akuohjiri azhievü amiewuo wa ti noh mpa nüh noh müshe nono tüluo, thitü noh tü juhküji müre küsü kümjie; noh tü noh kuzari vü khakürhie kheh, noh mpha nüh ajuh sakümngu, thi noh kuzari sakümngeh.

3 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Anyi hozake sezhuh küveh vünüh hi nüh rügivü eh neh jake naveh; thi eh neh küne vünüh noh nezhu naveh.

4Hi nüh noh tü azhih vü veja naveh, hi nüh noh tü arezavü muomuo theja naveh, thi amürhü vü prükütse müwari aveh tü noh rügivü küükanaveh, thi azhih ajü samwari tü hi nüh noh sie chikümnyieke naveh.

5Aküzhi rügivü hi nüh noh sazhü sariem naveh, thi noh küsü asanüh anyuo küüpro naveh.

6Hi nüh noh züh liküveh vi aküzhiri küju azhihwa saküüjie naveh, thi ajuhshuküvehri tü noh sie nü prom nathuoh.

7 Hi nüh noh lozhu küm vü, hi nüh atülüri satem naveh, thi mari wutsi saküzom naveh; Hi nüh akülu vi arünyi sotem naveh, thi asa tü ma küwie kütsüwa nyu thuoh.

8Atülüri vü aküwieri aveh tü noh nyiehvü nüh hi nüh saküzomtü naveh, thi noh zhih vü aküzo thsemtü naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

9Hi nüh anyiri hozake luoveh saküsürotsü naveh, hi nüh noh sie akuoküjiri azavü reküwa vü, noh nüh müjie küthsü nyujiri vü.

10Hi nüh anyiri hozake noh vü sakümgothse naveh; noh kenüh mari kajiri tü kükhe naveh. Hi nüh mari atüvü nüh eh nyuchuwa küüroh vü, atsotho aveh vü mari kürho kenüh, mari küsüküsü nga khekheta küshüh naveh, noh tsuotsa küwa rülo vü,

11küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Babilon kajiwa nyuchuwa tü noh vü ru naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Hi nüh noh nyiri tü akükhra nyuchuwa vünüh küülu satsü naveh, akuoküjiri azhievü mari aveh nga kükrükungotsawa vünüh. “Egypt kürhiezarhiechiwa tü küferie vü viru naveh, thi ma nyiri aveh tü pokahm naveh.

13Hi nüh ajuh küwale kütuoh vünüh ma seshuh aveh zorie khehmtü naveh; thi anyikürho ampha küsü nga nüh mari saküüsürolewa nyuthuoh, nyutü mieshümiesa tüwuoh küsü nga nüh mari saküüsürolewa nyuthuoh.

14Jüti sanü hi nüh mari ajuh sakümtsetsü naveh, thi mari kuzari tü avüjuh kümjie küüli naveh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh.

15Hi nüh Egypt zhih tü saküüzoküm vü thi azhihwa tü ma proküveh aveh vünüh rhojaküm vü, thi hi nüh jüla rhoküvehri aveh kürhie küükreküm vü, mari nüh hi tü VÜWA ta küsa thsü naveh.

16Hamatü kürümuo küsü; jüma tü krie naveh; akuoküji atsa nyimzavühri nüh jüma krie naveh; Egypt thi ma nyiri aveh vü mari nüh jüma phrate nü krie naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh,” ta küza.

Aküsü Azhihwa

17Mahvi türakünyiawa, asa pokhuwa, rülo türamüngaawa vü VÜWA zhühi vü ru taji:

18anyi atsawa, Egypt nyiri rügivü krieluo, thi jümari saküütsuom luo, Egypt sie nü akuoküji tsavühri aveh, azhih kükhuvü, küphieke lovü kuoküturi sie taji.

19“Aküzü vü noh tü thawa sie müjieh veh lo? Tetsuo luo! Ahu mkütsiri sie nü münyie zehtewaluo,”

20Mari tü anyuchuwa nüh zothekümri azavü külum nathuoh. Egypt tü anyuchuwa ke vü thsemthuoh; ma nga thi ma nyiri nga sietewakhe thuoh.

21Alehvü kükhrari tü mari zhüku phrate naveh, mari küükrari sie nü, küsürazhie azhie vü nüh: “Mari turu pehvehthuoh, mari tü zota zehveh thuoh, ahu mkütsiri, anyuchuwa nüh zothekümri,” ti sa.

22Assiria thi ma refüri aveh tü jüla pehveh, mari rüku tü jüla pehveh, mari aveh tü jüla pro veh, mari aveh tü zothem, anyuchuwa vünüh tsuotsa khehm.

23Mari rüku küphieke tü küpotetsatsa vü pehveh. Ma refüri aveh tü ma rüku mükiele veh, mari aveh tü zothemthuoh, anyuchuwa nüh saküütsuotsam thuoh, rhoküveh azhih wa vü kümzhoh nyuoh küüzeri.

24Elam tü jüla pehveh, thi ma nyiri tü ma rüku mükiele veh, mari aveh tü zothemthuoh, anyuchuwa vünüh külumthuoh, mari tü ahu mtsi thuoh nüh azhih kükhu vü tetsuothuoh, mari nüh rhoküveh azhihwa vü kümzhoh nyuoh küze. Mari tü küphieke lovü kuoküturi vü küzükrü nyi vü.

© 2015 Bible Society of India.

25Mari nüh Elam aze küsü sanü ma nyiri ti rehthekümri azavü samthuoh, mari rüku tü jüma mükiele veh, mari aveh nga ahu mtsi, anyuchuwa nüh zothekhehm; küpakenühnyunü mari kümzhoh nüh azhih jüla aveh nyuohmthuoh, thi mari tü küphieke lovü kuoküturi sie küzükrü vü mthuoh; mari tü rehthekümri azavü samthuoh.

26Meshek thi Tubal masü tü jüla pehveh, thi masü ariekhuo aveh mari rüku tü mari mükiele veh, mari aveh nga ahu mtsi, anyuchuwa nüh zothe khehm; küpakenühnyunü mari nüh kümzhohwa tü rhoküveh azhih aveh nyuoküüze kenüh.

27Thi mari tü khanavü ariekü̈sa tsuotsaküm mari wie senyusevi vi nü küsürazhievü tekütsuori vü nyi zeh müveh, jümara nyuchuri tü mari alü kükhuvü sa veh, thi mari johuo tü ma rüri rügivü sa veh; küpakenühnyunü ariekü̈sara kümzhoh tü rhoküveh azhihwa vü küpeh kenüh.

28Jükenüh noh tü zoshim naveh thi ahu mkütsiri azavü zeh nathuoh, anyuchuwa nüh zothekümri vü.

29Edom tü jüla pehveh, ma kajiri thi ma kajitsari aveh, mari tü mari kükhra aveh kenüh mari tü anyuchuwa nüh küzotheri sie zehtewa thuoh; mari tü ahu mkütsiri sie zehtewa thuoh, küphiekevü kuoküturi sie nü.

30Zhietü vü kajitsari tü mari aveh jüla pehveh, thi Sidonri aveh, rehthekümri sie nü mari küzükrü vü taji tetsuothuoh, mari nüh mari kükhravünüh kümzhoh küvizhu kenüh; mari tü ahu mtsi nüh anyuchuwa nüh zothekümri vü zehtewathuoh, thi küphieke lovü kuoküturi sie nü mari küzükrü vü taji tetuthuoh.

31Faroah nüh mari küngu vü, ma nüh ma nyiri kenüh ma mpa luoveh saküürzi na, Faroah thi ma thopahiri aveh, anyuchuwa nüh zothekümri, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh,

32küpakenühnyunü ma nüh kümzhoh tü rhoküveh azhihwa vü nyuohküüze kenüh; kükenüh ma tü ahu mkütsiri azavü münyie zehmna thuoh, anyuchuwa nüh rehthekümri sie taji, Faroah thi ma shiejiwa sie nü, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

33Noh zhü aveh sajuthuoüji - mari tü mülenüh sajuwiena - setsaküthsüwa noh zhierivü petsathuoh ta küsa mari thsütona.

Ezekiel 34

Israel Kühuori

1 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, Israel kühuori vü setsaküthsüzhü phra luo: setsaküthsüzhü phraluo, mari vü akühuori vü: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: O,

© 2015 Bible Society of India.

Israel kühuori, nohri mpa noh vorisakütseri! Nyihzhükühuori tü anyihzhü avo küsa leh nyu ülo?

3Nohri tü aküthü tsa, athsü küsa vi nohri mpa nohri küzhu, asa küülieri fethe; thitü nohri tü nyihzhü avo müsa.

4Nohri tü küthasüri samkükhra, nohri tü küsakünari samkümhie, nohri tü kümsamnari mürie tü, khazih kümri sie shele müru, kümiekümri mphah, thitü küwurie vünüh thi küükhriekürie vünüh mari vü atakrü sa.

5 Jükenüh mari tü sariem. Küpakenühnyunü akühuo mükünyie kenüh, mari saküporiem, mari aveh tü samwara shie sakhehm.

6Eh nyihzhüri tü voriemthuoh, mari tü aküzhi aveh vü thi küzhiho aveh vü tse tekhe wa thuoh; eh nyihzhüri tü azhih vü azhie aveh vü sarie küze khehmthuoh, nyi küsü nga nüh küphah nyutü kürütsa münyie thuoh nü.

7Jükenüh, nohri akühuori, VÜWA zhü künaluo:

8Hi nüh rho küveh üta, küpakenühnyunü eh nyihzhüri tü ashie sakümthuoh kenüh, thi eh nyihzhü tü samwa aveh shie samthuoh akühuo mükünyiemthuoh kenüh; küpakenühnyunü eh nyihzhükühuori nüh eh nyihzhü müküphah kenüh, thitü akühuori tü mari mpa nüh mari avo sakümthuoh kenüh, thi eh nyihzhü avo müküsa kenüh;

9jükenüh, nohri akühuori, VÜWA zhü künaluo:

10VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh, hi tü nyihzhükühuori sie wuluom thuoh; thi hi nüh mari ake vünüh eh nyihzhüri kühuo vishelem naveh, anyihzhüri avo sana küsa kükhete küsü thsemtü naveh; akühuori tü mari mpa nüh mari avo küsalewa nyuthuoh. Hi nüh mari apo vünüh anyihnyihri küloletsü naveh, jüta küsa vünüh mari tü jümara shieküsalewa nyu thuoh.

Nyihzhükühuo Kümhiewa

11küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi mpa nüh eh nyihzhü phah naveh, thi küphah zhu sanaveh.

12Nyihzhükühuori nüh nyihzhü riekhuowa voriekům azavü nüh küphahzhu üta hi nüh eh nyihzhü phahzhu naveh. Akülukühü rülovü thi küzo müthsüthsü vü mari voriekům azhie aveh vünüh hi nüh mari hile naveh.

13Hi nüh mari tü anyiri vünüh vizhu thi khuhjisuori vünüh vizhu naveh, thi mari sie nü mari azhihvü ru naveh; jüti sanü hi nüh Israel küzhiri vünüh, ajuhküshupe vünüh thi rhieküveh azhihazhie aveh vünüh mari avo sanaveh.

14Hi nüh kümrhuope kümhie vinü mari aveh sanaveh, thi Israel küzhi kümsieri tü mari kümrhuo pe sanaveh; mari tü kümrhuo azhih kümhie vü tsuo zeh naveh,

© 2015 Bible Society of India.

jüti sanü mari tü Israel küzhikümrhuope khielota küpeh vünüh mari aveho sanaveh.

15Hi nüh hi mpa nüh eh nyihzhüra kühuowa sanaveh, thi hi nüh mari tü tsuo küüzeh naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

16Hi nüh kümiekümri phah nü khaziteküwari sie shehleru naveh, thi kümsamna thsopori hi nüh rietü naveh, hi nüh küthachuri sakükhratsü naveh, thitü aküthüri thi kümzhori thuoüji hi nüh zoriem naveh. Hi nüh kümsho vünüh mari avo sanaveh.

17Nohri kenüh thuoüji, eh nyihnyihri, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjieküza veh: Hi nüh anyihzhüri anyihzhü azhievü, thi nyihzhüvori thi nyisüri azhievü hi nüh ashih sanaveh:

18Nohri tü nohkeri nüh kümrhuope kümhie vünüh kümrhuope kümhie vünüh kümrhuo tü müwale ülo, thitü nohri nüh küpari thuoüji nohri mpha nüh nyinya tü nüh? Nohri nüh ajutha küzhu vü küpari thuoüji nohri ampha nüh nyi kümngu sala na tünüh?

19Eh nyihzhüri tü noh mphari nüh nyinyaküm mütsa üji mümhieülo, thi mphari nüh sakümnyu küm müzhu üji mümhie ülo?

20Jükenüh, VÜWA Saküüwuowa nüh mari vü hakümjie küza veh: Hi mpa nüh anyihzhü küülie thi akütsi masü azhie vü ashih sanaveh,

21küpakenühnyunü nohri nüh amünyuo thi asafü nüh chi, thi mari tü müjie vorie küji küsuosheh küja nü noh rütsüri nüh asamwaküthachuri aveh thuoüji khrü,

22hi nüh eh nyihnyihri külole naveh, thi mari tü müvitsalerathuoh, jüti sanü hi nüh anyihzhü thi anyihzhü masü azhievü ashih sanaveh.

23 Hi nüh mari anyiehvü akühuo küsü, eh siepewa David sanü ma nüh mari avo küüsanaveh: ma nüh mari avo sa naveh thi mari kühuowa sanaveh.

24 Thi hi, VÜWA nüh mari Saküüwuowa sanaveh, thi eh siepewa David nüh mari azhievü kajitsawa sanaveh; hi, VÜWA nüh küzamthuo.

25“Hi nüh mari sie aküka kütsathuozhü küsü sanü azhihwa vünüh samwari kümsüri tü zoriem naveh, jüta thuoüji mari tü areza vü rho thi aküze vü luoveh ji nü zehra na thuoh.

26Hi nüh mari thi eh ho kümkiele asuo aveh tsiatsü naveh; thi azale kheta küsa vü hi nüh atsorhü küze naveh; thi jümari tü akütsia tsorhü küüsanaveh.

27Ato vü athsohri tü ma viri pe naveh, thi azhihwa tü ma küzhiwa vizhu tsü naveh. Mari tü mari mazhihri vü luoveh ji naveh; hi nüh mari khuonyih thsohwa zoshim, thi mari vi tükha saküvehra ke vünüh küvizhu vü mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

28Mari tü akuoküjiri kenüh prüküvi lewa nyuthuoh, nyutü azhih jüma asari nüh mari küshohriewa nyuthuoh; mari tü tote nü rho nathuo, thi nyi küsü nga nüh mari sa kükrüwa nyuthuoh.

29Hi nüh mari vü wirüzah külole totsü naveh thi mari tü kürüma nüh mari sarieküjawa nyuthuoh, thi akuoküjira müküchie vünüh kümnomna wa nyu thuoh.

30Mari tü hi, VÜWA mari Saküüwuowa nüh mari sietse ta küsa thsü naveh, thi mari, Israel zhehlowa tü eh nyiri, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

31Nohri tü eh nyihzhü, eh küümrhuope vü nyihzhü thi hi tü nohri Saküüwuowa, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh," ti küza.

Ezekiel 35

Edom vü Saküüwuowa Shiküsa

1 VÜWA zhü hi vü ru taji:

2anyi atsawa, noh nyieh tü Seir küzhivü küprüke luo, thi jüma wa setsaküthsüzhü phraluo,

3thi jümawa vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi tü noh sie wuluo veh, Sier küzhi; hi nüh noh tü jaküüzo thi jakümsü nti küsa kenüh hi nüh noh vü eh ke thsuoke.

4Hi nüh anyu ri tü küüferiem thuo; noh tü jaküüzo küsü sam na thuoh, thi noh nüh hi tü VÜWA ta küsa thsü naveh.

5Küpakenühnyunü noh nüh küsükürho mükünoluongü küsa lokümü kenüh, thi mari küsaküsü tsotho vü Israel nyiri vü anyuchu kükhrawa vü tsüküm kenüh, mari kümnomna küngu sehkhe vü;

6jükenüh hi nüh rho küveh üta, hi nüh azüh nüh noh küzhe naveh; noh nüh azühküüthü müküma kenüh, azhüh küüthü nüh noh zhe naveh.

7Hi nüh Seir küzhi tü müsüküja thi küzoja küsü satsü naveh; thi hi nüh jüla nüh küwa küru küsari rehtheja naveh.

8Ma küzhiri tü hi nüh rehthekümri nüh saküpro naveh; noh hori rügivü thi noh nguori vü thi noh juhküshupe aveh vü anyuchuwa nüh zothekümri tsuotsake kheh naveh.

9Hi nüh noh tü küüzoja küpeh huo küsü samtü naveh, thi noh nyujiri tü mürhiele wie thuoh nüh sanaveh. Jüta thuoüji nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh,

10küpakenühnyunü nohri nüh "Akuohji hamari thi nyuji hamasü tü eh zhi sanaveh, thi hiri nüh jümari müka naveh," ta küüza kenüh, ma mpa nüh VÜWA pehwie ketünga,

© 2015 Bible Society of India.

11jükenüh, hi nüh rhoküveh üta, nohri nüh mari kümrhü kenüh nohri nüh noküüma kütsa thi nohri arüküshu müzhe nü nohri vü satsü naveh; thi hi nüh hi mpa nohri azhievü hi saküüthsü naveh, hi nüh nohri ashih küsa vü.

12Nohri nüh hi thsünaveh hi VÜWA Israel küzhiri vü mküküzü sanü küphrahteshu, jümari tü küüzoriejam thuoh, jümari tü küüzorie nta hiri tsümthuoh, ta küza naveh.

13Thi nohri nüh nohri apo vünüh hi sie wuluo nü nohri mpa nüh nohri saküji, thi hi vü noh zhüri saküzhi; hi nüh jüma tü künara thuoh.

14VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Azhih ajü nüh nyierakhruo küveh üta hi nüh noh tü saküüzojam naveh.

15Noh nüh Israel zhehlo akaküviri vü nyierakükhruo üta, jüma tü küüzoja kümthuoh kenüh, hi nüh jüüta vünüh noh vü satsü naveh; noh tü küzoriejam naveh, Seir küzhiwa, thi Edom aveh, jüma aveh. Jüta thuoüji mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

Ezekiel 36

Israel rügivü Saküüwuowa Kütsia

1Thi noh tü, anyi atsawa, Israel küzhiri vü setsaküthsüzhü phraluo, zhiri vü setsaküthsüzhü phraluo, jüti sanü: O Israel küzhiri, VÜWA zhü künaluo.

2VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küpakenühnyunü mükünongüwa nüh noh phrahte taji, “Aha,” thi, “Atükhura kümsieri tü hiri azhithuoh,” ta küsa kenüh,

3jükenüh setsaküthsüzhü phra taji: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küpakenühnyunü mari nüh noh saküüzojakümthuoh kenüh, thi awuowuo vünüh küchenyah kümthuoh kenüh, jükenüh noh tü akuoküji küpari aveh azhi sam, thi noh tü anyiri azavü kürhusanyote thi kürhiesa rhüpie zanyo küsü samthuoh;

4jükenüh, O Israel küzhiri, VÜWA Saküüwuowa zhü künaluo: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie aküzhiri vü thi küzhihori vü, ajuhküshuperi vü thi anyuori vü, küzo kümsü ja kümri vü thi jakümü nyujiri vü, jümari tü küzorie thi akuoh küpari vü küriesa zanyo küsü samthuoh;

5jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi tü eh luoveh noküsa aküsa vünüh akuoküji küpari aveh vü, thi Edom aveh vü küza veh, mari nüh luoveh küsü loküzhe sa thi momatalo kheh nü eh zhih tü mari zhi sa nta vitewa thuo, küpakenühnyunü ma kümrhuope jüma prüvi na küsa kenüh.

6Jükenüh Israel zhih kenüh setsaküthsüzhü phra luo, jüti sanü aküzhiri vü thi küzhihori vü, akurari vü thi anyuori vü küza luo, VÜWA Saküüwuowa nüh küza

© 2015 Bible Society of India.

veh: Hi tü ehluoveh noküsa arükümtho vünüh küza veh, küpakenühnyunü noh tü akuoküjira müküchie küvükenüh;

7jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh: Akuohji nohri mükieshenü pehküvehri tü mari müküchie vü wie na ti hi nüh küshie veh.

8Thitü nohri thuoüji, O Israel küzhiri, noh tsuonari shizhuru naveh, thi eh nyi Israelri kenüh avi, thi petsü naveh; Küpakenühnyunü mari tü shita azhehvü teru na küvehthuoh kenüh.

9Khinyi na luo, hi tü nohkeri nüh wie; hi nüh nohri vü küreleru naveh, thi nohri tü küroh nü mahtsü thse naveh;

10hi nüh nohri nyimpari saküzhitsü naveh, Israel zhehlo ajü, jümari aveh; nyujiri tü rhie naveh thi müsü jaküm azhieri tü sale naveh;

11thi hi nüh anyiri kürho thi nohri rügivü küpeh samwari saküzhitsü wa naveh. Mari tü küzhiküzhi wa naveh thi avi pesheh naveh; thi hi nüh nohri tü atükhuvü üta küürhiele naveh, thi khana nyiehvü nga nüh nohri vü kümhie sanaveh. Jüta thuoüji nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

12Hi nüh nohri rügi anyiri siewa naveh, eh nyi Israelri, siewa naveh, eh nyi Israelri, thi mari nüh nohri küümka naveh, thi nohri tü mari akaküvi sanaveh. Nohri tü atsara losaküürüwa nyuthuoh.

13 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küzaveh: Küpekennyunü mari nüh noh vü, “Nohri nüh anyiri shohrie, thi nohri nüh nohri kuohjira tsa alosaküürü,” ta küza veh,

14jükenüh nohri tü anyiri kümrhüwa nyuthuoh thi noh tsara kuohji alosaküürü lewa nyuthuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh;

15thi hi nüh nohri tü akuoküjiri nüh kümsamnyi küsa küünara lewanyuthuo, nohri nüh anyiri saküüzükrü küüvü lewa nyu thuoh; thi nohri tü noh kuohji wa ajih saküümshü küsalewa nyuthuoh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza veh, ti küza.

Israelri kürho Kürüthe

16 VÜWA zhü hi vü ru taji:

17anyi tsawa, Israel zhehlowa nüh mari mpa azhih vü kürho vü mari tü mari lehkhujiri thi ma küürori nüh jüma sakümnem; ma khuokeri tü hi nüh küngu vü nyimzari asasa vünüh mükümtse küturu tsotho kümjie wie thuoh.

18Jükenüh mari nüh azhih jüma vü azüh küüthü kenüh, thi mari nüh anguori vi nü jüma sakümne küm kenüh hi nüh mari vü ehrükümthowa küshoketsü.

19Hi nüh mari tü akuoküjiri azavü sarieküzem, thi mari tü nyujiri aveh vü vorietewa; ma khuokeri thi ma küürori müzhe nü hi nüh mari ashih sa.

© 2015 Bible Society of India.

20Thitü mari nüh akuoküjiri vü küru vü, mari nüh khiekhievü ru nüh mari nüh eh kümtse anyowa müküchieküzhü sam, jüma kenüh mari vü hakümjie küza sa veh, “Hamari tü VÜWA nyiri, tü mari tü ma zhih vünüh tewa naveh,” ta küza sa veh.

21Thitü hi tü eh nyo kümtsewa, Israel zhehlowa nüh mari nüh küruwa akuoküjiri azhievü nüh müchiemzhü nüh sakümwa kenüh tsaza.

22Jükenüh Israel zhehlowa vü küza luo, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Jümatü noh rieh nüh nyu, O Israel zhehlowa, hi nüh sana saküvehwa tü, thitü eh nyo kümtsewa rieh nüh, nohri nüh nohri küruwa akuoküjiri azhievü nüh müküchieküzhü sakümwa rieh nüh wie.

23Hi nüh eh nyo aküjiwa, akuoküjiri azhievü nüh thi mari azhie vünüh nohri nüh sakümne kümwa sakümtse naveh; thi akuoküjiri tü hiVÜWA ta küsa thsü naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh, nohri vünüh mari notha atüvü hi nüh saküütsa vü.

24Hi nüh nohri tü akuoküjiri vünüh vi thi nyujiri aveh vünüh nohri sazhuh nü nohri mpa nohri azhih vü sieru naveh.

25Hi nüh nohri rügivü ajuh kümtse kajaketsü naveh, thi nohri tünohri mükümtse vünüh mütsem naveh, thi hi nüh nohri anguori aveh vünüh nohri sakümtse naveh.

26 Hi nüh nohri vü luoveh kürüthe thsetsü naveh, thi nohri alovüsietse kürüthe küsü thsetsü naveh; thi hi nüh nohri satsa vünüh aloh luovehwa vijamtü naveh thi aluovehwa sazhu tsü naveh.

27Hi nüh eh sietse nohri vü thsetsü nü eh zhühkheri kümzhe thi azhüküzhü ta eh zhühkhori kümzhe küüsanaveh.

28Jüta thuoüji nohri tü hi nüh noh nyiri vü kütsü azhihwa vü rho naveh; jüti sanü nohri tü eh nyiri sa thi hi nüh nohri Saküüwuowa sanaveh.

29Hi nüh nohri mükümtse aveh vü nüh nohri külole naveh; thi hi nüh atsuo sa zhuh nü küwale satsü nü kümkhuoji küsü nga kütsüwa nyu.

30Hi nüh athsoh aviri thi azhuhvü aviküperi saküwale tsü naveh, jüta thuoüji nohri tü akuoküjira zavü kümkhuoji vünüh saküzükrü kümnomna lewa nyuthuoh.

31Jüta küsa vü nohri tü nohri kümsü lehkhujiri müsheke nü nohri nüh küsa tü mümhie ta sanaveh; thi nohri mpa nüh nohri künakhie thi nohri nüh akükreküüroh küsa vünüh nyakuo naveh.

32Nohri rieh nüh hi tü sa nti küsa nyu; jüma tü nohri küüthsüluo. Nohri lehkhuji kenüh zükrü luo thi luovehzah luo, O Israel zhehlowa, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

33 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh nohri künakhie aveh vünüh saküümtse rülovü hi nüh nyujiri tü saküürhie naveh, thi jakümsü küm azhieri tü sale naveh.

34Azhih jaküüzokümwa tü kürohtsa le naveh, kükashukari küsariaveh küngu vü jaküüzo küsa vünüh sale naveh.

35Thi mari nüh, "Azhih jaküüzoküm wa tü Eden phari kümjie samthuoh; thi jaküümsü kümwa thi jaküüzokümwa thi feriekümwa nyujiri tü khinyi nü rhie vehthuoh thi sakümzhom thuoh," taküza naveh.

36Jüti sanü akuoküji nohri jakümkieleri aveh nüh, hi VÜWA nüh azhie feriekümri sasale veh thuoh thi jaküüzokümwa shiesalevehthuoh ta küsa thsü naveh; hi, VÜWA nüh küzamthuoh nü hi nüh jüma sa wie naveh.

37 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Israel zhehlowa tü hama nga makeri'a nüh sa üta küükhuo naveh: anyihnyih riekhuo küsü kümjie ma nyiri saküzhitsü üta.

38Küsahthuo nyihnyih riekhuo kümjie, Jerusalem vü akhu chiekekütsü tsotho vü anyihnyih küüzhüh kümjie, jüta anyira nyihnyihküzhüh tü feriekümm nyujiri pro naveh. Jüti sanü mari tü hi VÜWA taküsa thsü naveh, ta küza.

Ezekiel 37

Arü Küükhro Anyuo

1 VÜWA ke tü hi vü ru nü ma nüh VÜWA sietse vünüh hi vizhu nü anyuo azhila küsü vü sietsuo sa; jüma tü arü nüh pro veh.

2Ma nüh hi sie aveh vü mükielewa; anyuovü arü khielo ta pehveh, thi jümari tü kükhro khem thuoh.

3Ma nüh hi vü, "Anyi tsawa, arü hamari tü rhora naveh ülo?" ta küna. Hi nüh, "O VÜWA Saküüwuowa, noh nüh thsü veh nü," tirüle tsü.

4Thinü ma nüh hi vü, "Arü hamari vü setsaküthsüzhü phraluo, ma ri vü: O arü küükhrori, VÜWA zhü künaluo.

5VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie arü hamari vü küza veh: Hi nüh noh lori vü kütu arütho saküsahke naveh, thi nohri tü rho naveh.

6Hi nüh nohri vü rütharüzoh thsetsü nü asazhü küpeketsü ti sanü asahu nüh küzhutemtü naveh, thi arütho nohri alovü sahketsü nü nohri küürho naveh; jüti sanü nohri tü hi VÜWA taküsa thsü naveh," ti küza.

7Jükenüh hi vü azhükütsü üta hi nüh setsaküthsüzhü phra, hi nüh setsaküthsü zhü küphra vü ajikhi küsü ru, thinü arüri tü küperü teru, arü tü papara rü vü teru.

© 2015 Bible Society of India.

8Hi nüh noküza ünü jümari vü rütharüzoh chake kheh, asazhüri tü mari vü küpeke, thi asahu nüh küzhute, thitü arütho thuoüji mari vü mükütü nyu.

9Jüti küsa vü mari nüh hi vü, “Arüthowa vü setsaküthsüzhü phra luo, setsaküthsüzhü phra luo, anyi tsawa, thi arüthowa vü: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Amürhü müzü vünüh raluo, O arütho, thi rehtheküm hamari tü rho rule na küsa kenüh mari vü arütho sahke luo,” ti küza.

10Ma nüh hi vü azhükütsü üta hi nüh setsaküthsüzhü phra, thinü arütho tü mari vü turu nü mari tü rhora taji süra tsie kheh, ashieji kükajü küsü.

11Jüsevü ma nüh hi vü, “Anyi tsawa, arü hamari tü Israel zhehlo ajü. Mari nüh, ‘Hiri rü tü küwehmthuoh, thi hiri küluozhe tü münyiethuoh; hiri vünüh tethuoh kümtsemthuoh,’ ta küza.

12Jükenüh setsaküthsüzhü phraluo, thi mari vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh nohri rüku saphie nü nohri rüku vünüh nohri vizhu naveh, O eh nyiri; jüti sanü hi nüh nohri sieshele Israel zhih vü ru naveh.

13Hi nüh nohri rüku küsaphie nü nohri rüku lovü nüh nohri vizhuküru vü, O eh nyiri, nohri tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

14Hi nüh eh sietse nohri alovü thsetsü nü nohri küürho naveh, thi hi nüh nohri mpa nohri zhihvü sanaveh; jüti küsa vü nohri tü hi, VÜWA nüh jüma küza ta küsa thi hi nüh sa ta küsa thsü naveh, ta VÜWA nüh küza,” ti küza.

Judah thi Israel Kaji Küsü vü Küpeh

15 VÜWA zhü hi vü ru taji:

16“Anyi tsawa, awuze küsü vi nü rhü luo, küpakenühnyunü Judah thi Israel atsatori tü ma sie refü kümüthuoh kenüh,” jüsevü nga awuzeküpa küsü vi le nü jüma rügivü rhü luo, küpakenühnyunü Josef (Efraim wuzewa tü) thi Israel zhehlo aveh tü jüma sie refü kümüthuoh kenüh,

17jüti sanü awuze küsü vü küüperü luo, jüta thuoüji jümasütü noh ke vü küsü samnathuoh.

18Thi anyiri nüh noh vü, hamasü mazhünyo tü mowa nüh noh tü hirivü thama kütsa ülo? ta thuoüji,

19mari vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Josef wuzewa (jüma tü Efraim ke vü küpeh wa) vim na küsa vü pehveh thuoh thi Israel kuohri tü jüma sie refü kümthuoh; thi hi nüh Judah wuzewa tü jüma rügivü sam nathuoh, jüti sanü jümasü tü küsü küsam na thuoh, jüti sanü mari tü eh ke vü küsü küsana küsa kenüh.

20Noh nüh kürhü wuze künyi noh ke vü küpeh mari nüh ngu thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

21mari vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi nüh Israel nyiri tü akuoküjiri azavü mari nüh khievü tewathuoh ünüh awuowuo vünüh mari vizhuh naveh, jütisanü mari mpa mari azhih vü sierunaveh.

22Hi nüh mari tü azhih jüla, Israel küzhiri vü akuoküji küsü küsanaveh; thi kaji küsü nüh mari aveh anyieh vü kaji küsanaveh. Jüti sanü mari tü piketü akuoküji künyi küüsawa nyuthuoh, thi piketü kajipe künyi küüsuo lewa nyuthuoh.

23Mari tü piketü mari anguo nüh thi akükretsatsa zanyori nüh mari saküümne lewa nyuthuoh, nyutü mari nüh vi nü phrürieküm vünüh saküümne lewa nyuthuoh. Mari ase vü kütseke kükhiemuo aveh vünüh hi nüh mari külole naveh, thi mari sakümtsem naveh. Jüti sanü mari tü eh nyiri sanathuoh, thi hi nüh mari Saküüwuowa sanaveh.

24 "Eh siepewa David nüh mari anyiehvü kaji küsanaveh; thi mari aveh akühuo tü küsü sanaveh. Mari tü eh zhükhori müzhe nü eh zhühkhe vü azhüzhü nü müzhe naveh.

25Mari tü hi nüh eh siepe Jacob vü kütsü noh nyiri nüh kürhowa vü küürho naveh; mari thi ma tsari thi ma zhü ma zhüri tü jüla küsuokürho rho naveh; thi eh siepewa David küsuokürho mari kajitsawa küsanaveh.

26Hi nüh mari sie kükathuoh kütsathuohzhü küsü sanaveh; jüma tü mari sie nü küsükürho kütsathuozhü küsü sanaveh; thi hi nüh tsia mari tsü nü mari saküzhi tsü naveh, thi hi nüh mari azhie vü potemkünyie küsuokürho eh kümtsezheh sasanaveh.

27 Eh kürhope azhiewa tü mari vü peh naveh; thi hi nüh mari Saküüwuowa sanü mari tü eh nyiri sanaveh.

28Jüti sanü akuoküjiri tü hi VÜWA nüh Israel sakümtse ta küsa thsü naveh, eh kümtsezhehwa tü apotemkünyie küsuokürho mari azhievü peh thuoüji," ti küza.

Ezekiel 38

Gog tü Saküüwuowa Sietsokrü Küsa

1 VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

2 anyi atsawa noh nyieh tü Gog, Magog azhihwa vü, Meshek thi Tubal masü Levü kajitsawa vü küprüke luo. Ma vü setsaküthsüzhü phra taji,

3ma vü: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Halie, hi tü noh sie ruoluo veh, O Gog, Meshek thi Tubal levü kajitsawa;

4Hi noh shohküzüle nü noh khakhe vü müluokhu hake naveh, thi hi nüh thopahiri aveh, arawuhri thi rawuhnyiri ti siezhuwa naveh, mari aveh nga rietsokrü vü kheh, arefü küji küsü, mari aveh nga ajoh huo thi kütsetevü vi, anyuchuwa küjehke kheh.

© 2015 Bible Society of India.

5Persiari, Ethiopiari, thi Putri ti mari sietse, mari aveh nga ajohuo thi alüwe vü tse;

6Gomer thi ma riekhuori aveh; zhietü küpotetsatsa vünüh Beth-garmari ma riekhuori aveh, anyiri hozake noh sietse.

7Küche luo thi küche saluo, noh thi noh mükieshe nü sezhuh küveh arefü aveh, thi noh mpa nüh mari kühuotewa saluo.

8Rülo hozake asevü nohri siezhule naveh; mahvi asevü thuoüji arie vünüh saleküsa azhihwa vü wa nü saluo naveh, Israel aküzhiri akuoküji hozake vünüh anyiri ru sezhuh küveh azhihwa vü, jüma tü khanavü nüh küümsüjam thuoh; ma nyiri tü akuoküjiri vünüh siezhu nü khinyi thuoüji kütote vünüh mari aveh nga rhovehthuoh.

9Nohri tü küütü wa naveh, tsomrhü küsü kümjie vünüh ru naveh; nohri tü akülu nüh azhih küüphranyuo kümjie sanaveh, nohri nga thi noh riekhuori nga, thi anyi hozake noh sie nü jüta sanaveh.

10VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Jüma rülo vü kümsheri tü noh luoveh lovü turu naveh, thi noh tü aro kümsü müshe naveh,

11Noh nüh ‘Hi nüh wa nü ashieku müküsa anyuri sie kürü nyuo naveh; kütote vü zota rhoküveh anyiri vü hi nüh tu naveh, mari aveh nga ashieku münyie, arüpe müsa nyutü akheri münyie nüh rho veh,’ ta küza naveh;

12zanyo küzorieri prüvi thi prüküvirari vü tewa; khinyi rhoküveh azhieri saküpokakhe thi akuoküjiri vünüh sezhuh küveh nyiri, mieshümiesa thi azanyo sietsokrüri, azhih azhila vü rhoküvehri.

13Sheba, Dedan thi Tarshish vü asüküsari thi ma ariekusari shefüri aveh nüh noh vü, ‘Noh tü küzhechieri prüvi nti ru ülo? Noh tü prüküvirari vü tewa nti siezhuh ülo, rakasa thi suna vü tewa nti, mieshümiesa thi azanyori vitewa nti, khielota müzhühküvi aküprü sa nti ru ülo?’ ta küza naveh.

14Jükenüh, anyi tsawa, setsaküthsüzhü phra nü Gog vü: VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Jüma rülo vü eh Israel nyiri luoveh ji nü rhoküveh vü, noh ri mthsü tü naveh?

15thi noh zhie zhietü küpotetsatsa vünüh ru naveh, noh thi anyi hozake noh sie nü, mari aveh nga rawuh rügivü shupe nü arienyiri akükhra sanü ru naveh;

16noh tü akülu nüh azhih küüphranyuo kümjie ru nü eh nyiri sie kürünyuo naveh. Arülo asevü thuoüji hi nüh noh tü eh zhih sie küüsaluo naveh, jüta küsa vünüh, O Gog, noh vünüh akuoküjiri tü hi thsüra naveh, hi nüh eh kümtse mari atüvü saküünathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

17VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Noh tü hi nüh khana vü eh siepe Israel setsaküthsüri vünüh küphrahtewa, amahvi hozake vünüh noh sieru nü mari sie küüsaluo nta setsaküthsüzhü küphrawa thuoh ülo?

Saküüwuowa nüh Gog Kümnomna kütsü

18Jüma rülo vü, Gog nüh Israel zhih sie kürünyuo nta küru vü, eh rükümthowa tü jokküüsüra naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh,

19küpakenühnyunü hi nüh nokküjizhi vünüh thi eh rükümtho küüphrie vünüh phrazhu küveh kenüh: Jüma rülo vü Israel zhih vü küüzhüh aküji küsü sana küveh kenüh;

20juhküji vü angari, amürhü vü prükütse amüwari, ato vü asari, azhih nyiehvü zhu kütse aküzhu zanyori aveh, thi azhihwa anyiehvü anyiri kürho aveh ti nüh eh tüvü küzhüh naveh, thi aküzhiri tü küzhühjam naveh, alokheri ri aveh tsuotsam naveh thi ashieku aveh tü azhih vü puo ru naveh.

21Hi nüh anyuchuwa Gog sie küürünyuo nta eh küzhi aveh vü jizhuh naveh, anyuchuwa aveh tü ma nüri sie saluo naveh ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza veh.

22Hi nüh ma sie nü sanaküumsü thi azüküüthü vi nü ashih lovü tu naveh; thi hi nüh kokota küli tsokürü, arazhiri, anyih thi alo tsokküju ti ma rügivü, ma riekhuori thi anyi hozake ma sie kütseri vü ti küshoketsü naveh.

23Jüti sanü hi nüh eh küüji thi eh kümtse saküüno naveh thi akuoküjiri hozake notha vü hi mpa nüh hi saküüthsü naveh. Jüta küsa vü nüh hi tü VÜWA ta küsa mari nüh thsü ra naveh.

Ezekiel 39

Gog Chakümü

1Thi noh tü, anyi tsawa, Gog vü setsaküthsüzhü phra taji: VÜWASaküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Hi tü noh sie ruoluo veh, O Gog, Meshek thi Tubal kajitsa levüwa!

2Hi nüh noh saküürele nü atüvü zhezhuja naveh, thi zhietü aküchutsatsa vünüh noh vizhu naveh, thi Israel küzhiri vü siewa naveh.

3Hi nüh noh zhu wuovü nüh noh lawih kürhie naveh, thi noh shüchu tü noh zhie wuovü nüh sa küütsuotsanaveh.

4Noh tü noh riekhuori aveh thi noh sie kütseri tüti noh sie nü Israel küzhiri rügivü küluke naveh; hi nüh noh vi nü amüwa küpapara shie küsa naveh thi asa kükrükhreri nüh noh küüshohrie naveh.

5Noh tü atovü tsuotsake naveh; küpakenühnyunü hi nüh küza kümthuoh kenüh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

6Hi nüh Magog vü thi juküji nati zhih vü luoveh ji nü rhoküvehri vü anyih küze naveh; thi mari tü hi VÜWA ta küsa thsü naveh.

7Eh nyo kümtsewa tü Israel nyiri azavü saküthsü naveh; thi hi nüh eh nyo kümtsewa tü müküüchieküzhü küüsa lewa nyuthuoh; thi akuoküjiri nüh hi tü VÜWA Israel kümtsewa ta küsa thsü naveh.

8Jümatü rupehveh thuoh! Jümatü samthuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza. Arülo hamatü hi nüh küzaküm rülo.

9Jüti sanü Israel nyujiri vü kürhori tü wa nü anyih senyusevi sanü ajohuori kütsetevüri, alawihri, ashüchuri, ake nüh küüjehri thi aviri ti tsomtü ma veh, thi mari nüh mahvi türü jümari vi anyih sanaveh.

10Mari tü wa nü ato vünüh athsoh müvi ketünga azhümnyie, nyutü areza vünüh athsoh küsü nga müshüchie ketünga azhümünyie, küpakenühnyunü mari tü arietsokrüri vi nü anyih sana küveh kenüh; mari nüh mari küzorieri zorie naveh, thi mari prüküviri prüvi naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

Gog Küchohwu

11Jüma rülo vü hi nüh Israel vü Gog küchohwu kenüh azhie küsü tsü naveh, juhküji zhieshu wuovü küzehkütsera Nyuoh vü; jüma nüh küzehkütsara lekhuji küüsate naveh, jüla tü Gog thi ma sekünyiri aveh chohwu na küveh kenüh; jüma tü Hamon-gog Nyuo ta ji naveh.

12Israel zhehlowa tü mari küchohwu asa türü vi naveh, azhih sakümtse na küsa kenüh.

13Azhih jüla anyiri aveh tü mari chohwu naveh; thi hi nüh eh kütholathovü küütsa kenüh hi nüh jüma rülovü küchiekürhe viru naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

14Mükütuo nüh azhihwa tseküükari nta küsa kenüh mari tü nyimpari athuoh sasanü azhih jüla kümnyieh küzheviri muomuo nga chohwunaveh, jüti sanü jüma sakütse naveh; asa türü mari tü mari küphah sanaveh.

15Küzehkütseri nüh azhih jüma tseshukari küwavü, anyi küsüküsü nga anyira rü ngu thuoüji jüma vi nü athsoshi küsü sasa naveh, küchohwuri nüh Hamon-gog Nyuo vünüh jüma müjieküchohwu küju nü.

16(Anyuji küsü Hamon ta nga jüla pehveh). Hakümjie vünüh mari tü azhih jüma sakümtse naveh.

17 Noh thuoüji, anyi tsawa, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Amüwa küpapari aveh vü thi asa kükrükhrari aveh vü küza luo: Sezhuh nü raluo, azhie aveh vünüh sezhuh nü hi nüh noh keri nüh küsahthuoh kütsaküzhu kücheküveh vü sezhuh luo, Israel küzhiri vü küsahthuoh kütsaküzhu aküji küsü vü, jüti sanü nohri tü asa tsa thi azüh zhu naveh.

© 2015 Bible Society of India.

18Nohri tü akükhrari asa tsanaveh, thi azhih vü kajitsawa züh, nyihzhüvo, nyihzhüzah, anyisüri, avozah azüh ti zhu naveh, hamari aveh tü Bashan vü asa küülieri kheh thoh.

19Nohri müjie küpro küju nü nohri tü aküthü tsanaveh, thi nohri müjie kümshe küju nü azüh zhu naveh, noh nüh nohri kenüh kasahthuoh akhu küche küveh vünüh.

20Thi nohri tü arawuhri thi rawuhkhekaküviri nüh, arieküsari thi arienyi küpapari aveh vi nü eh shiekütsape küpro naveh, ta VÜWASaküüwuowa nüh küza.

Israel Küsarale

21Akuohjiri azavü hi nüh eh kütholathovü sakütsa naveh; thi akuoküjiri aveh tü ashihwa hi nüh saküsa ngu naveh, thi hi nüh eh ke mari vü thsethuoh ta küsa ngu naveh.

22Jüma rülo vünüh Israel zhehlowa tü hi tü VÜWA mari Saküüwuowa ta küsa thsü naveh.

23Thi Israel zhehlowa tü mari künakhie kenüh reviteküwa vü tewa thuoh ta akuoküjiri tü thsü naveh; küpakenühnyunü mari nüh hi vü aroshisheh nü küsa kenüh. Jükenüh hi nüh mari vünüh eh nyiehküthüm nü mari vi mükünongüri ake vü tsümthuoh, thi mari aveh nga anyuchuwa vünüh külumthuoh.

24Hi nüh anyiri tü mari mükümtse thi mari küphrürie müzhe nü mari vü satsüthuoh, thi hi nüh mari vünüh eh nyieh küthi mthuoh.

25Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Khinyi thuoüji hi nüh Jacob müngu satsüle nathuoh, thi Israel zhehlowavü noküümze peh nathuoh; thi hi tü eh kümtsewa nyo kenüh nokürüpa na thuoh.

26Mari tü nyi küsü nga nüh mari saküükrü münyie nüh mari zhih vü luoveh ji nü kürho vü mari tü mari küzükrü thi mari nüh hi vü aroküshi sa sati küsa kümam naveh,

27hi nüh mari tü anyiri azavü nüh mari sie sheleteküru vü thi mari mükünongüra zhih vünüh küvizhuh vü, mari vünüh akuoküji hozake nüh küngu vünüh eh kümtsewa saküüngu thuoh.

28Jüta küsa vünüh mari tü VÜWA Saküüwuowa ta küsa thsü naveh, küpakenühnyunü hi nüh mari tü akuoküjiri azavü siteküwa vü küzenü mari azhih vü sie küru kenüh. Hi nüh mari nyi küsü nga asevü küükhe wa nyu;

29thi hi nüh piketü mari vünüh eh nyieh küüthi lewa nyuthuoh, hi nüh Israel zhehlowa vü eh sietse küüshoke vü, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

Ezekiel 40

© 2015 Bible Society of India.

Jerusalem vü Ezekiel Viteküwa

1Hiri kürhoküsi küsa mahvi mükeke nü münga vü, amahvi pokhu vü, asa rülo tü arawa vü, anyujiwa rüteküm mahvi türamzü wa vü, jüma rülo khem ta küsa vü, VÜWA ke tü hi vü peh nü ma nüh hi jüla sieru.

2Ma nüh hi tü Saküüwuowa kümohtsari vünüh Israel zhih vü sieru nü aküzhi kümsie sheh küsü vü sa, jüma rügi vü anyuji küsü kümjie eh küwiejie vü pe.

3Ma nüh hi sie jüla küru vü nyi küsü jüla pehla, ma tso thuoüji amrü kürüwuowa kümjie, ma ke vü mürikuli küsü thi küüte müshüh küsü ti vi; thi ma tü kherileh vü tsie veh.

4Anyiwa nüh hi vü, "Anyi tsawa, shenyisheh nü noluo thi küna küjike luo, thi noh luoveh vi hi nüh noh vü kütsana sa küveh aveh vü thse luo, küpakenühnyunü hi nüh jüma noh kütsa nti sieküru wie kenüh; noh nüh küngu aveh vi Israel zhehlowa vü phrahzhuhtsü kheh luo," ti küza.

Kükhurüzheh Zie vü Ateri Küsake

5 Thinü kükhurüzheh alievü aveh vü samkiele. Anyiwa kevü küüte amüshüh aküsuo thuoüji apienyo türo suo, jümari küsüsü wie nga apienyo küsüsü thi amüza küji rike suo; jüti sanü ma nüh azie aküsawa küte vü amüshüh küsü; thi kümsie amüshüh küsü.

6Jüsevü ma tü kherileh vü zhieshu küüprü wuovü tsewa nü akheri kheji küte, thinü amüshüh küsü sheh.

7Thi anato ateri tü amüshüh küsü suo thi amüshüh müza; thi anato ateri azhievü pie nyo münga; thi akheriwa kükhake pe tü amüshüh küsü müsie.

8Jüsevü ma nüh akheri alowa küütevü pienyo tüze.

9Thi ma nüh atela küte ünü apienyo tüze; thi ma tohvüh tü pienyo künyi; thi akheri kütuo atelawa tü alowa pote vü peh.

10Zhieshu kheri awuowuovü ate küche peh; jümari tü aküji zarike; thi atohvüh awuowuo tü aküji zarike.

11Jüsevü ma nüh akheri saküsawa kümza küte ünü apienyo türake; thi akheri leh wa kümza apienyo türaküche.

12Anato ateri atüvü kütote küsü peh, jüma tü awuowuovü pienyo küsüsü; thi ateri tü awuowuo vü pienyo türo.

13Jüsevü ma nüh ate küpawa asevü akheriwa asevü nüh ma nüh khite, jüma tü azie vünüh azievü küja pienyo mükeke nü münga müza.

14Ma nüh atela nga küte nü jüma tü pienyo mükeke; thi anyula küwale atelawa thuoüji ashi küsape.

© 2015 Bible Society of India.

15Atsatü vü akheri lehpie apote akheri wa apienyo tünyieke.

16Azhelo aveh tü mürhülehpie peh khe, thi alo vü aveh mürhülepie pehkhe; thi azie rügivü aluophi arhu rheke sakhe.

Anyula Alievü

17Jüsevü ma nüh hi sie anyula alievü ru; jüla tü awiepa pehkhe veh, thi küshieke küsü ti peh, anyula aveh vü; küshieke rügi vü awiepa cherake nüh apovü peh.

18Küshiekewa tü akhoriri natovü wa kheh, akheriri achu wa ju; hamatü aküshie sajiwa.

19Thi nüh ma nüh akheri sajiwa alowa atüvü nüh kületsuo vünüh anyula alowa alievü tsatü vü küüte pienyo müzake.

Zhietü Kheri

20Jüsevü ma nüh zhietü vü küüprü anyula alievü akheriwa küte, ma küsheh thi mari wa küte, ma küsheh thi ma kümza.

21Ma teri, awuowuo küche, akheri pokhuwa kümjie thi ma atela aveh küüte zarike sanü shothuo khe. Akheri maküsuo pienyo tünyieke thi maveh thuoüji mükeke.

22Ma mürhülehpie, ma tohvüh thi ma aluophi rhuri tü zhieshu vü küüprü wa kheri kümjie aküji zarike kheh. Ape ti lekha türü tü jümawa vü khru; thi ma tohvüh tü alowa rügivü peh.

23Zhieshuvü üta, zhietü kheri küwiejiewa tü anyula alovü akheriwa wie thuoh; ma nüh akheri küsü vünüh akheri küsü vü küju küte, thi jüma tü pienyo müzake.

Zhiese Kheri

24Jüsevü ma nüh hi sie zhiese wuo vü küjowa, thinü zhiese vü tü akheri küsü pehla; jüti küsa vü ma nüh jüma tohvüh thi tela küte; thi jümasü tü küpari üta küüte zarike wie.

25Küpara mürhülehpie kümjie jümawa vü thi ma tela aveh vü mürhülehpie pehkhe; ma kümsie thuoüji pienyo tünyieke, thi ma kümza thuoüji pienyo mükeke nü münga.

26Jüla tü lekha türü jümawa vü khru veh; ma tela nüh anato vü. Ma tohvüh ri vü azhiluophi rhu peh, anato küsü vü arhu küsüsü.

27Jüla anyula alowa zhiesa vü akheri küsü peh; thi ma nüh akheri küsü vünüh akheri küsü küju zhiese wuovü küte, thinü pienyo müzake.

Anyula Alovü: Zhiese Kheri

28Jüsevü ma nüh zhiese kheri vünüh hi sie anyula alowa vü ru; thi ma nüh zhiese kheriwa küte; thinü küpari üta zarike wie.

© 2015 Bible Society of India.

29Ma nato telari ma tohvühri, thi mazhehlori tü küpari üta aküjiküsuo zarike; thi jümawa lovü aveh vü mürhülehpie peh khe; ma kümsie tü pienyo tünyieke, thi ma kümza thuoüji pienyo mükeke nü münga.

30Jüma aveh vü atela peh khe, ma kümsie tü pienyo mükeke nü münga thi kümza thuoüji pienyo münga.

31Ma tela tü anyula vü küprüke, thi azhiluophi rhuri tü ma tahvüh rügivü peh, thi ma pati leh tü lekha tüze peh.

Anyula Alowa: Zhieshu Kheri

32Jüsevü ma nüh hi sie zhieshu wuovü anyula alowa vü ru, thi ma nüh akheri wa küte; jüma tü küpari kümjie küjiküsuo zarike.

33Ma nato telari, ma tohvüh, thi ma zhelo, tü küpari üta zarike; thi jümawa lovü thi ma lo vü aveh tü mürhü lehpie peh khe; ma kümsie tü pie nyo tünyieke, thi ma kümza thuoüji pienyo mükeke nü münga.

34Ma tela tü anyula aliewa vü küprüke, thi jüma awuowuo vü ma tohvüh ri vü azhiluophi arhu peh; thi ma pati leh tü lekha tüze peh.

Anyula Alowa: Zhietü Kheri

35Jüsevü ma nüh hi zhietü kheri vü ru, thi ma nüh jüma küte; jüma tü küpari üta ma veh zarike.

36Ma nato tela ri, ma tohvühri, thi ma zhelovü tü küpari üta aküjiküsuo zarike; thi jüma tü aveh vü mürhülehpie peh khe. Ma kümsie tü pienyo tünyieke, thi ma kümza thuoüji pienyo mükeke nü münga.

37Ma tela tü anyula alievü küprüke, thi jüma awuowuovü ma tohvühri rügivü azhiluophi rhu peh khe; thi ma pati leh tü alekha tüze peh.

Zhietü Kheri Kütuo vü Azhehri

38Akheri lo vü awiepa küsü amükhie küpeh küsü peh, jüla nüh akütso kükhurü tü phrüh veh.

39Thi akheri wa zhehlo vü awuowuo vü tokü̈sape künyi peh, jüma rügivü nüh akütso kükhurü, kükhiemuo kükhurü thi künakhie kükhurü ti tehthetheti.

40Zhietü kheri lehpie pote vü, alievü tokü̈sape künyipe; thi akheriwa pote anato küpa wuovü tokü̈sape künyi peh.

41Anato wuovü tokü̈sape müzü, thi akheri nato alievü tokü̈sape müzü, tokü̈sape tüze, jümari rügivü nüh küsahthuoh samwari tü rehthe.

42Akütso kükhurü kenüh aloh küjikhuo tokü̈sape müzü nga peh, ma küsuo pienyo küsü nü küzhila thi ma kürüpuo pienyo küsü nü küzhila, thi ma küsa

© 2015 Bible Society of India.

pienyo küsü, jüma rügivü kütso kükhurüri thi küsahthuori kenüh samwa kürehthe anyukürari sa.

43Jüla tü ake rüka küji aküsuo athuosü peh khe, alovü aveh huke kheh. Thi toküsaperi rügivü kükhurü asa tü jümari rügivü sa.

44Akheriwa aleh alovü aliewa rügivü anyula alowa vü azah küsari kenüh awiepa peh khe, küsü thuoüji zhie tü kheri nato zhie se küprü wuovü, küpawa thuoüji zhieshu kheri nato zhietü küüprü wuovü.

45Ma nüh hi vü, "Awiepa zhiese vü küüprüke wa thuoüji kükhurüzhe vü ashu küsa navüra kenüh,

46thi awiepa zhietü vü küüprükewa thuoüji kükhurüpewa vü küsa anavüra kenüh; hamari tü Zadok küshukürari, Levi küshukürari azhievü mari mpa nüh VÜWA vü shenyiru nü ma nasa sara naveh," ta küza.

Alowa nyula thi Kükhurühzhe

47Ma nüh anyulawa küte, thi ma kümsie pienyo müzake, thi pienyo müzake müzam, küvehjie küsü; thi kükhurüpewa tü kükhurüzhe ashütüvü peh.

48Jüsevü ma nüh hi sie kükhurüzhehwa tela vü ru nü atela wa tohvüh küte, awuowuo pienyo münga; thi akheri wa kümza tü pienyo türamzü; thi akheriwa natozieri tü awuowuo pienyo kücheche.

49Atela kümsie tü pienyo mükeke, thi kümza thuoüji pienyo türakünyi; jümawa vü lekha türake tsekhru; thi atohvüh awuowuo vü peh khe.

Ezekiel 41

1Jüsevü ma nüh hi sie nüh azhe zhila lo vü ru nü atohvüh ri küte; atohvüh ri küji tü awuowuo nga pienyo türo.

2Akhepie kümza tü pienyo türake; thi akhepie natozieri tü awuowuo pienyo münganga. Ma nüh zhila tela wa achu küte, thi jüma tü pienyozürake, thi ma kümza pienyo mükeke.

3Jüti sanü ma tü ate alowa vü tu nü akhepie tohvühri küte, thinü jüma tü pienyo künyi, thi akhepiewa kümza thuoüji pienyo türo; thi akhepie wa natozieri tü pienyo türü.

4Ma nüh atewa kümsie küte, thi nüh pienyo mükeke, thi ma kümza pienyo mükeke, zhelozhila tela wa tuwuo vü. Jüti küsa vü ma nüh hi vü, "Hamatü kümtse tsatsa azhiewa," ta küza.

Ateri tü Kükhurüzheh Zieri Sie Saküüpeke

5Jüsevü ma nüh Kükhurüzhehwa zie küüte vü pienyo türo sa; thi awiepari nato kükhurüzheh aveh kümkiele ma kümza pienyo müzü.

© 2015 Bible Society of India.

6Anato wiepari tü kürieke küche peh, küsü nüh küsü anyiehvü sake nü, thi kürieke küsü vü cherara. Jüla tü anato wiepari küroze sana küsa kenüh kükhurüzheh azie kümkiele aveh vü kütsüteri peh, jüta thuoüji jümari tü kükhurüzhehwa azie nüh mürozete nüh sanaveh.

7Awiepa nato azhievü alehwa tü kürieke küsü vünüh kürieke küsü nyiehvü müza; küpakenühnyunü kükhurüzhehwa tü aveh kümkiele te ta khe. Hama kenüh arügiri nazizheh kürieke aveh tü müzatewa. Kürieke azhiehwa vünüh kümsietsawa küju aphalawa vünüh müri küwa sa.

8Kükhurüzhehwa tü aveh vü kütsiepe küsüsü sake; anato ajuperi tü pienyo türo küsuo amüshüh ajü küsü nüh küte.

9Anatowa wiepa azie ma küsa tü pienyo münga; thi kükhurüzheh nato wiepari azhievü küüpie,

10thi anyulawa wiepari tü kükhurüzhehwa anato aveh vü kümkiele aveh pienyo mükeke müza.

11Anato wiepari tü azhie rütso küveh wuovü nüh küsara sa, amükhie küsü zhietü wuovü, thi küpawa thuoüji zhiese wuovü ti, thi aveh vü azhie kümza vü thuoüji kürütso sa.

Zhieshu wuo vü Azhewa

12Azhe zhietu nato kükhurüzheh küüprüwa tü pienyo rürake müza; thi azhe mazie tü aveh vü pienyo münga sa, thi ma kümsie thuoüji pienyo guhrake.

Kükhurüzhe Küüte aveh Küsaji

13Jüsevü ma nüh Kükhurüzhehwa küte nü jüma tü pienyo müzake müsie thi alievü, azhe wa thi ma zieri tü pienyo müzake müsie;

14jüsevü nga kükhurüzheh atsatü vü zhieshuwa kümza thuoüji pienyo müzake.

15Jüsevü ma nüh zhietu anyula vü küüprü kürieke kümsie wa thi azhe awuowuo saji nü küüte vü apienyo müzake. Kükhurüzhehwa alo vü thi alie vü atela,

16thi kümkiele aveh, kürieke küche aveh, mürhülehpie akhuji vü nüh aveh athso nüh aziesakhe (khenyi thuoüji mürhülehpieri tü samthuoh),

17amükhiewa nyiehvü azhievü küpiewa, ate alowa nga, thi alievü nga ti. Thi kümkiele aveh azieri alo alie aveh küüte pekhe.

18Jümatü cherubim thi aluophi rhu sa, aluophi rhieküsü tü cherub thi cherub masü azhie vü peh. Cherub masü khurü nga anyieh künyihnyih pe:

19anyiwa nyieh thuoüji wuochuwuovü aluophi rhuwa vü küprüke, thi amiewuowa atsawa nyieh thuoüji anato küpawa luophi rhuvü küprüke. Jümasü tü kükhurüzhehwa kümkiele aveh atsorhe sakekheh.

© 2015 Bible Society of India.

20Azhih vünüh amükhie anyieh wuovü tü cherubim thi aluophi rhu nüh azievü rheke kheh.

Athsoh nüh küsa Kükhurüpe

21Nazizheh mükhie tovüri tü vehjie. Kümtse azhiewa tsatü vü tü athsoh nüh küsa kükhurüpe

22küsü kümjie kümsie pienyo küche, pienyo künyi suo, thi pienyo künyi müza; ma jühkheh, ma kütokepe, thi ma zieri tü athsoh khe. Ma nüh hivü, "Tokü̈sape hamatü VÜWA tüvü tokeküsawa," ti küza.

Amükhieri

23Kükhurüpe thi kümtse zhie tü amükhie künyihnyih peh.

24Amükhie ri tü kükuo künyihnyih, amükhie küsü vü lalata küüthuo awa künyi.

25Nazipe mükhieri tü azieri vü rheke küsa üta cherubim thi aluophi rhu rheke; thi atela alie atsatü vü athsoh renyawa küsü peh.

26Thi awuowuo vü kümnyie mürhülehpie thi aluophi rhu peh, atela nato lekütsepe vü, nazizheh nato vü, thi athsorhu rügi vü.

Ezekiel 42

Kükhurüzheh Kütuoh vü Azhe Künyi

1Jüsevü ma nüh hi sie anyula alie vü zhietü wuovü shuwa, thi ma nüh kükhurüzheh anyula küwiejie awiepa thi zhietü küüpa nyula küwiejie vü hi sie ru.

2Azhe wa achu zhietü wuovü pienyo müzake, thi ma kümza pienyo tünyieke.

3Anyula alowa tü pienyo mükeke, thi anyu; a alie vü shieke küsa küüprü wuovü tü awiepawa kürieke küche vü küroke roke vünüh sake.

4Awiepawa tsatü vü alovü lekhuji küsü peh, thi jüma tü ma kümza pienyo türake, thi küsuo pienyo müzake, thi ma khepieri tü zhietü wuovü.

5Awiepa wiehwa thuoüji kümünyie, Küpakenühnyunü kürokeri vünüh azhie ri tü jümari anyiehvü nüh awiepa asajiwa thi aphalawa vünüh küüji viketeküwa kenüh,

6küpakenühnyunü jümari tü kürieke küche vü küpeh kenüh, thi jümari tü anyula aliewa kümjie alokhuo münyie luo; hama kenüh arügi vü awiepari tü azhiwa vünüh asaji thi aphalari vünüh ase vü sakem.

7Anyula alie wuovü awiepa küüprü awiepa sie kütsuo pienyo tünyiehke,

8küpakenühnyunü anyula alie wa rügivü awiepawa tü ma küsuo pienyo tünyieke, kükhurüzheh küwiejie jümari tü ma küsuo pienyo müzake.

© 2015 Bible Society of India.

9Jülovü anyula vü nüh tu na küsa kenüh awiepa hamari ajih vünüh zhieshu vünüh lekhuji küsü tu.

10Azie aküsa nüh saküsa, azhiese vü, azhe küwiejie vü nga küshothuo küsüpeh,

11jümari tü zhietü vü awiepari sie thse luo, achu nga thi kümzanga zarike wie, alehpie nga thi zanyo aveh thi amükhieri aveh nga zarike kheh.

12Jükenüh zhiese vü awiepawa khepie tü alehküpie küsa alüvü nüh akhepie wa tü tu veh, azie küzarike küsa zhieshu wuovü nüh tu naveh.

13Jüsevü ma nüh hi vü, "Küwiejie zhietü wiepawa thi zhiese wiepawa tü kümtse wiepa kheh, anavüri nüh VÜWA vü sieküjüle vü kümtse zanyokütsüri tsanaveh; mari nüh jüla zanyokütsü kümtse tsatsari thse naveh, atsuo kütsü, kükhiemuo kenüh kütsü, thi künakhie kenüh kütsü ti, küpakenühnyunü azhiewa tü mütha küm kenüh.

14Anavüri nüh kümtse azhiewa lovü kütu vü, mari nüh vü nü anasa küsa athsüri fo müsanüh anyula alievü shu müwara, küpakenühnyunü hamari tü mütha küm kenüh. Mari tü anyiri küpeh azhie müjie küwa atüvü nüh thsümnyi küpa vi vü naveh," ti küza.

Kükhurüzheh Azhie Küüte

15Ma nüh kükhurüzheh azhie alo vü küteju kümü sevü ma nüh hi sie nü zhie shu küüprü akheri vü siezhu wa nü kükhurüzhehwa kümkiele aveh küüte kheh.

16Ma nüh zhieshu wuovü amüshüh nüh küte, thinü jüma tü pienyo müza münga.

17Jüsevü ma tü kürele wa zhietü küüte ünü jüma tü amüshüh nüh küüte pienyo müza münga.

18Jüsevü ma nüh kürelewa zhiese wuovü küte, thinü amüshüh nüh küüte pienyo müza münga.

19Jüti sanü ma nüh wa nü zhietu wuovü küte ünü amüshüh nüh pienyo müza münga.

20Ma nüh awuowuo müzü küte. Jümatü azie nüh sho mükiele, thi ma küsuo pienyo müza münga, thi ma kümza pienyo müza münga, kümtse thi küsaji masü azhie vü athuo sana küsa kenüh.

Ezekiel 43

Kükhurüzhehwa vü VÜWA Sheleküru

1Jüsevü ma nüh hi sie akheri vü ru, zhieshu kheri küüprü wuovü.

© 2015 Bible Society of India.

2 Thi jüla tü, Israel Saküüwuowa kütholathovü tü zhieshu vünüh tse veh; ma khi tü ajuh khielota küli khi kümjie; thi azhihwa tü ma kütholathovü nüh wieraketewa.

3Hi nüh kümohtsa küngu tü ma nüh anyujiwa zorie nta kütse küngu kümjie, thi hi nüh Khebar rühku vünüh kümohtsa künguwa kümjie; jüti küsa vü hi tü eh nyieh fephohketewa.

4VÜWA kütholathovüwa tü zhieshu küüprü akheriwa vünüh kükhurüzheh lovü tekütu üta,

5Sietsewa nüh hi viketewa nü hi sie anyula alowa vü tetu; thinü VÜWA kütholathvüwa tü kükhurüzhehwa protewa.

6Anyiwa nüh eh mato vü tsieküveh vü kükhurüzheh lovü nüh wuori nüh hi ji küveh künara.

7Ma nüh hi vü, anyi tsawa, azhie hamatü hi nüh küsuokürho Israel nyiri azavü pena küsa eh kükajipe thi eh mpha khu kenüh azhiewa. Israel zhehlowa tü eh nyo kümtsewa saküümne lewa nyuthuoh, nyutü mari nga thi ma kajiri nga mari kükhiemuo vünüh, nyutü mari kajiri küsü kümo vünüh saküümnewa nyuthuoh.

8Mari nüh mari kheji vi mari kheji vü küthsevü thi mari mükhie to vüh tü eh mükhietovüh nato vü küthse vü, mari thi eh zhie vü azie küsü müpa nüh küpeh vü, mari nüh küsa akükre nüh eh nyokümtsewa sakümne; jükenüh hi nüh eh rükümtho vünüh mari müzhum.

9Khinyi thuoüji mari anguori thi mari kajira kümo kületsuovü viwa jam luo, jüta thuoüji hi nüh küsuokürho mari azhie vü pe naveh.

10Noh thuoüji, anyi tsawa, Israel zhehlori vü kükhurüzhehwa küzatsüluo, thi mari kümshewa wa küüte luo; jüti sanü mari tü mari künakhie vünüh küüzükrü luo.

11Mari tü mari nüh saküm aveh vünüh zükrü veh thuoüji, kükhurüzhehwa kürüzhe, ma küsa, ma lehpieri thi akheriri, thi ma tso ajü, ma zhühkhori aveh thi ma kürüzhe aveh thi ma khonyori aveh mari saküthsü luo; jüti sanüh mari nüh küngu vünüh jümari rhü luo, jüta thuoüji mari nüh müzhera thi kürüzhe aveh thi ma azhühkhori aveh müzhera naveh.

12Hamatü kükhurüzhehwa khonyo: aküzhi rügivü natonahuori ajü kümkiele aveh thuoüji kümtse tsatsa sanaveh. Halie, hamatü kükhurüzheh khonyo.

Kükhurüpewa

13 Hamari tü apienyo vünüh kükhurüpewa küüte ri (pienyowa tü pienyo küsü nü amüza küji rike): ma kütopewa tü ma kümsie pienyo küsü thi kümza pienyo küsü, ma naro kümkiele vü pote vü küüte küsü. Kükhurüpe wa kümsie tü hama sanaveh:

© 2015 Bible Society of India.

14Azhih vü akhujiwa vünüh sajiwa küju pienyo künyi, ma kümza pienyo küsü;
thi ajekie küzahzawa vü ajekie küjizahwa küju pienyo müzü, ma kümza pienyo
küsü;

15thi kükhurüpewa nyithü tü pienyo müzü; thi kükhurüpewa nyithü arügivü
küsake arütsü müzü.

16Kükhurüpewa nyithü tü vehju naveh, aküsuo pienyo türakünyi kümza pienyo
türakünyi.

17Ajekie nga küvehjie naveh, aküsuo pienyo türamzü kümza apienyo türamzü,
küsü kümkiele ma kümza pienyo küzhila, thi ma poteposhu kütope pienyo küsü,
kükhurüpe patiri tü zhieshu vü küprükenaveh, ti küza.

Kükhurüpewa Saküümtse

18 Jüsevü ma nüh hi vü: anyi tsawa, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh:
Hamari tü kükhurüpewa zhühkhori: kütso kükhurü ri jüma rügivü nüh kütsü
kenüh jüma küshie rülo vünüh thi jüma wa vü azüh küürhü jake kenüh,

19kükhiemuo küsü kükhurü kenüh nohri tü Zadok tharuo vü levira navüri, hi vü
anasa satsü nta hi shehnyi küruri vü shüvotsazah küsü tsü naveh
ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

20Thi noh nüh jüma azhüh pike vi nü kükhurüpewa rütsü müzü vü, jekie müzü
jühke vü, thi pote kümkiele aveh vü ti thse naveh; hakümjie vünüh noh tü jüma
sakümtse thi jüma kütsathuo sanaveh.

21Noh tü kükhiemuo kükhurü kenüh shüvotsazah wa nga vi naveh, thi jümawa
tü alievü kümtse azhie kükhurüzheh azhie kütuohke küsa vü nüh tso naveh.

22Rülo künyiawa noh tü kükhiemuo kükhurü kenüh nyisüvo mükünyiehna küsü
vi khurü naveh; jüti sanü shüvotsazah vi saküümtse üta kükhurüpewa tü
sakümtse naveh.

23Noh nüh jüma sakümtse jum thuoüji shüvotsazah azhürhü müküpe na küsü
thi nyihnyihriekhuo vünüh nyihzhüvo azhürhü müküpe vi nü khurü naveh.

24Jümasü tü noh nüh VÜWA tüvü thse naveh, thi navüri nüh jümasü anyiehvü
amütsü hujake nü VÜWA vü kütsokükhurüküsü sanü jümasü vi khurü naveh.

25Rülo türü kenüh noh tü kükhiemuo küsü kenüh arülo kürüzhu nyi sü küsü
kütuohtsü naveh; jüsevü nga ma riehkhuo vünüh azhürhü müküpe mieshüvozah
küsü thi nyihzhüvo küsü tikütuoke tsü naveh.

26Rülo türü mari tü kükhurüpewa kenüh kütsathuo sanü jüma sakümtse naveh,
jüüta vünüh jüma tü sakümtse naveh.

© 2015 Bible Society of India.

27Rülo hamari jumthuo üji rülo tüze vünüh tuvü anavüri nüh kükhurüri thi nohri kükathuo kükhurüri tsü naveh; thi hi nüh nohri vi naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

Ezekiel 44

Zhieshu Kheri Küvi

1Jüsevü ma nüh hi sie shele kümtsezheh akheri aliewa vü ru, jüma tü zhieshu vü küprüke veh; thi jüma tü khetem.

2VÜWA nüh hi vü: "Akheri hamatü khesa peh huo naveh; jüma tü küsawa nyu, thi nyi küsü nga jümawa vünüh kütuwa nyu; küpakenühnyunü VÜWA, Israel Saküüwuowa jüla nüh kütuthuoh kenüh; jükenüh jümawa tü khesa peh huo naveh.

3Kajitsawa mpa nüh, küpakenühnyunü ma tü kajitsa küsü küsa kenüh ma tü jüma wa lovü shupeh nü VÜWA tüvü nüh ashietsaranaveh; ma tü atela akheriwa leh vünüh tu naveh, thi jümawa vünüh shutewa le wie naveh," ti küza.

Kükhurüzheh vü Kütu kenüh Wuhleri

4Jüsevü ma nüh kükhurüzheh atsatü vü zhietü kheri leh vünüh hi sie ru; jüti küsa vü hi nüh noküze ünü, halie! VÜWA kütholathovü tü VÜWA kükhurüzheh protewa; thinü hi tü eh nyieh fephohke tewa.

5VÜWA nüh hi vü, "Anyi tsawa, anoshe saluo, nophoke luo, VÜWA kükhurüzheh zhühkhori thi ma khonyori aveh hi nüh noh vü küza na küsa aveh küna küjike luo; jüti sanü kükhurüzheh vü kütupe thi kümtsezheh vünüh shuküwape kümhieti thsoshi saluo.

6Azhümküvi zhehlowa vü küza luo, Israel zhehlowa vü, VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh" O Israel zhehlowa, nohri nüh kükreküroh küsa aveh asehkhe sam luo,

7alienyiri, aluoveh lovü thi ahu mkürheri eh kümtsezheh lovü küüpeh nti küsa vü nüh, nohri nüh hi vü shie kütsü vü eh kükhurüzheh mküchieküzhü sam. Nohri tü nohri kükreküürohri aveh vi nü eh kütsathuozhü zokhuomthuoh.

8Thi nohri tü eh kümtse kükhurüri müsanüh samthuoh; thitü nohri nüh alienyiri nokeri nüh küüsa nta hi nüh nori vü küüzawa eh kümtsezheh tü tsümthuo.

Leviri tü Anavü küsa vünüh Kiezhumthuoh

9 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Alienyiri, aluoveh thi asa ahu mkütsiri, Israel nyiri azavü pehküveh alienyiri aveh nyi küsü nga eh kümtsezheh lovü mütura.

10Thitü Leviri hi vünüh letsuo teküwari, Israel nüh tse teküwa vü hi vünüh mari anguori vü tse teküwari tü mari kümnomna vü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

11Mari tü eh kümtsezheh vü anasari sanaveh, kükhurüzheh kheriri note, thi kükhurüzheh vü akütsü sanaveh, mari nüh anyiri kenüh kütsakhurü thi küsahthuoh kenüh asamwa rethe naveh, thi mari nüh mari kütsü sa nta mari atüvü tsie naveh,

12küpakenühnyunü mari nüh mari anguori atüvü nüh mari vü anasa sa thi Israel zhehlo tü künakhie vü ajih mshüm, jükenüh hi nüh makeri'a nüh küshiemthuoh, mari tü mari kümnomna vü na ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

13Mari tü anavü kümjie vünüh eh kütsü sa nta hi shenyi küruwa nyu, nyutü eh kümtse kükhurü kümtse tsatsa zanyori vü shenyi küruwa nyu, thi mari nüh saküm akükreri tü mari kümlie.

14Tü hi nüh mari tü kükhurüzhehwa küüjeh na küsa vü chieke naveh, jüma lovü sana küsa aveh ma, küürori sana küsa aveh.

Anavüri

15Thitü Levi navüri, Zadok küshukürari thuoüji, Israel nyiri tü hi vünüh tse teküwa vü mari nüh eh kümtsezheh küjehri thuoüji hi vü anasa sa nta hi shenyi ru naveh; thi hi vü aküthü thi azüh vi hi khurü nta eh tsatü vü tsie naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

16Eh kümtsezheh lovü tu na küsari tü mari, hi vü anasa satsü nta eh tokü̈sapevü küwari tü mari thi mari nüh azhüzho kütsüri sanaveh.

17Mari nüh anyula alowa kheri vü kütu vü mari tü küüzhu thsüri küzhu naveh; mari nüh anyula alowa kheri vü thi jüma azhie vü anasa küsa vü mari tü nyihnyihküne thsü küsü nga küvüwa nyu.

18Mari tü mari alü rügivü mürilo alükütieh vü naveh, thi mari küshih vü mürilo alovü küüzhu küzhu naveh; arüshi küshu thsümnyi küsü nga nüh mari küüzhutewa nyu.

19Mari anyula alie vü nyiri vü küwa vü mari nüh anasa küsa vü küvü athsüri fo nü kümtse wiepari vü sam nü mari tü thsümnyi küpari vü naveh, jüta thuoüji mari tü mari athsüri vü nü anyiri vü kümtse zhi sieküjüle wa nyu.

20 Mari tü ma lüri küsewa nyu nyutü masheri tü aküsuo küüshowa nyu; mari tü mari asheh te küüto mpa sanaveh.

21 Navüri küsü nga ma nüh anyula alovü kütuvü akhah küzhuwa nyu.

22 Mari tü tünyi vühri küzawa nyu, nyutü kürüsuokümvühri küzawa nyu, thitü Israel zhehlo vü kürho mükürüsa nyutü anavü küsü avüvüh künyi za naveh.

23 Mari nüh eh nyiri vü kümtse thi küsanyie sosieküpa naveh, jüti sanü mükümtse thi kümtse masü azhievü saküütsanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

24Kühapahala vü mari nüh alekü̈sa sanaveh, thi mari nüh eh küsathuowa müzhe nü zhühthuotsü naveh. Mari tü eh khu kütekeküsari aveh khonyo sa kheh naveh, thi mari tü eh kümnyirülo kümtse ti sanaveh.

25 Mari tü aküsüri vü wanü mari mpa nüh mari samkümnera; apa kenüh ngaluo, nyutü azah kenüh ngaluo, ma mpa nüh küsüküsü nga, thi atsa nyimpari nyutü atsavühri ngaluo, thi ajieri nga nyutü mükümnyu atsevüwa luo mari mpa nüh mari sakümne mühie veh.

26Ma nüh mütseküm sevü, mari nüh makeri'a nüh rülo türü kürüh naveh.

27Ma nüh kümtse azhiewa vü küwa rülo vü, anyula alovü, kümtse azhiewa vü anasa sa nta kütu vü ma tü ma kükhiemuo kükhurü tsü naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nü küza.

28 Hamatü mari akaküvi sanaveh: hi tü mari akaküviwa; thi nohri tü Israel vü azhehzhuh küsü nga mari mütsüra; hi tü mari azhehzhuh wa.

29 Mari tü atha küjhurü kütsü, kükhiemuo künakhie kütsü ri tsanaveh; thi Israel vü azanyo athuohsakütsü aveh ma zhiri sa kheh naveh.

30Azanyo aveh avi apokhuwa aveh, thi azanyo kükhurü nohri nüh kütsü aveh thuoüji anavüra zhi sa nohri ahie küneh pokhuwa vi anavüri tsü naveh; jüma tü küpakenühnyunü nohri zhehlovü akütsiawa peh na küsa kenüh.

31 Anavüri tü amüwaluo nyutü asaluo ma mpa nüh küsü nyutü asanüh kümrhühthe zanyo küsü nga kütsa wa nyu.

Ezekiel 45

Nyujisuo VÜWA müthoh

1Jüsevü, nohri nüh azhihwa aka kümjie vünüh küüto vü azhihwa tü VÜWA müthoh kenüh kümtse suofo kümjie vünüh pienyo anyie mükeke nü münga küsuo thi aveh pienyo mükeke küpa sa naveh; jüma tü poteposhu aveh vü kümtse sanaveh.

2Hamawa vünüh azhefo küvehjie pienyo müza münga, thi achu pienyo müza münga, thi azhievü azhie jaküümkiele pienyo tünyieke ti sanaveh.

3Kümtse suofowa vünüh nohri tü kümkhuo küsü aküsuo pienyo anyie mükeke nü münga thi aküji pienyo anyie türake ti küte sanaveh, jümawa vünüh kümtsezheh, azhie kümtse tsatsa wa tü sanaveh.

4Jümatü azhie kümtse suope küsü sa naveh; jüma tü anavüra kenüh, VÜWA nasa sa nta ma vü küwari kenüh; jüma tü mari azheh kenüh thi kümtsezhehwa kenüh ti azhie küsü sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

5Kümkhuo küpawa, aküsuo pienyo anyie mükeke nü münga thi aveh apienyo anyie türake thuoüji kükhurüzheh vü anasa küsa Leviri kenüh mari nüh küüvi nü küürho na küsa anyujiri kenüh.

6Kümtse suofo saküpa küsa asuope nato vü thuoüji noh tü anyuji kenüh küüvi pienyo anyie münga ma küji thi ma küsuo pienyo anyie mükeke nü münga; hama thuoüji Israel zhehlo aveh azhi sanaveh.

Kajitsari kenüh Azhih

7Thi azhih kajitsari kenüh thuoüji kümtse suofo awuowuo thi anyujiwa nüh kümkatevü, kümtse suofo mürhüküwa thi anyujiwa kümkate vü, zhietu thi zhie shu wuovü, achuwa tü akuoh küsü ajisuo vünüh sake nü zhietu vünüh zhieshu azhih arüh küjie sake luo.

8Hamatü Israel vü ma zhehzhuh. Jüta thuoüji eh kajitsari tü eh nyiri kümrü lewa nyu thuoh; tü mari nüh Israel zhehlowa tü mari akuoh müzhe nü azhih küüvi naveh.

Kajitsari kenüh Wulehri

9 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Walethuoh, O Israel kajitsari! Küvürie thi kümrü vijam luo, thi kümsho thi kükatowa nü mowa nüh saluo. Nohri nüh eh nyiri zheküja lem luo, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

10 Nohri tü künyitsa küüto sanaveh, künyitsa vünüh aloh küütevüh tsokrü naveh.

11Ephah thi bath masü tü küüte zarike sanaveh, bath küsü vü homer küüsou türake pehveh, thi ephah küsü vü homer türake pehveh, homer nüh küüte ketewa sana.

12Shekel küsü vü gera mükeke sanaveh; shekel mükeke thi mükeke nü münga thi türamnga tü nohri mina küsü sanaveh.

13Nohri nüh kütsü vü ha kümjie sana; hiemtha homer küsü vü küüsou türo sanü ephah küsü, khuozhikürümie homer küsü vü küüsou türo sanü nüh ehpohah küsü,

14thi vüjuh suope kütekeküm, bath vü nüh, cor küsü vü ephah küüsou türake sanü küsü (cor nga homer kümjie bath türake tüveh)

15thi Israelra kümrhuope vünüh anyihzhü riehkhuo aveh vünüh nyihzhü küsü. Hamatü atha kükhurüri, akütso kükhurü, thi kürükümhie kükhurü, makeri'a nüh kütsathuoh küsa kenüh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

16Azhih hala nyiri aveh tü Israel vü kajitsari vü nyi nü kükhurü hama sanaveh.

17Thitü hama tü kaji atsawa nüh Israel zhehlowa kenüh akhu tsotho vü akhuleri küteke küsa aveh vü: kütso kükhurü, atha kükhurü, thi aküzhu kükhurü, asa kürüthe vü thi kümnyirülo ri vü küüro hamari ma nüh sa kheh naveh:

© 2015 Bible Society of India.

kükhiemuo kükhurü, atha kükhurü, akütso kükhurü, thi kürükümhie kükhurü ti ma nüh Israel zhehlowa kenüh kütsathuoh satsü naveh.

Akhuleri
(Tse 12.1-20; Lev 23.33-43)

18 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Asa pokhuwa, arülo pokhu vü, azhührhü müküpe shüvotsazah küsü noh nüh vi nü kümtsezhehwa sakümtse naveh.

19Anavüwa nüh kükhurüzhehwa mükhietovühri vü, kükhurüpewa ajühke naro müzü vü, thi anyula alowa kheri tohvühri vü ti thse naveh.

20Sazih nü nyutü müküthsü vünüh hakümjie khemta asa rülo türüawa vü noh sanaveh; jüti sanü noh nüh kükhurüzhehwa kütsathuo sanaveh.

21 Asa pokhuwa vü, rülo türamzü vü nohri tü tsekükari akhu kükhu naveh, thi rülo türü ahzhi müküthse lohse tsanaveh.

22Jüma rülo vü kajitsawa tü ma mpa ma kenüh thi azhih jüla nyiri aveh kenüh ti kükhiemuo kükhurü kenüh shüvotsazah küsü tsü naveh.

23Thi akhu rülo türü tsotho vü ma nüh VÜWA vü kütso kükhurü kenüh azhührhü müküpe shüvotsazah türü thi nyihzhüvo türü ti tsü naveh, rülo türü vü küsüsü; thi kükhiemuo küsü kükhurü kenüh arülo kürüzhu nyihsüvo küsüsü ti tsü naveh.

24Atha kükhurü kenüh ma nüh shüvotsazah thi nyihzhüvo küsüsü vü atha küüto türü nü küzhila thi vüjuh kete küche ti tsü naveh.

25 Asa türüawa rülo türatürü vü akhu rülo türü kenüh ma nüh jükümjie khemta kükhiemuo kükhurü kenüh, kütso kükhurü kenüh, atha kükhurü kenüh, thi avüjuh kenüh ti tsü naveh.

Ezekiel 46

Kajitsawa thi Akhuleri

1 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Küüroh rülo türo aveh vü anyula alowa kheri zhieshu küüprüwa tü khe sa peh huo naveh; thitü kümnyirülo thi asa kürüthe rülo vü thuoüji sasanaveh.

2Kajitsawa tü alievü nüh azhehlowa mükhie kheri vünüh tu naveh, thi akheriwa tovüh kütuoh vü tsie naveh. Navüri nüh ma kütso kükhurü tsü naveh, jüti küsa vü ma tü akheriwa kheji vü küngietsuo naveh. Jüti sanü ma tü alievü shutewa naveh, thitü akheriwa thuoüji münüleh küju khe sanaveh.

3Azhih jüla nyiri tü kümnyirülori vü thi asa kürütheri vü VÜWA tüvü akheri jümawa khepie vü küngie tsuo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Kajitsawa nüh kümnyirülovü VÜWA vü kütso kükhurüwa tü azhührhü müküpe nyihzhüzah türo thi nyihzhüvo küsü ti khurü naveh;

5thi nyihzhüvo kenüh atha kükhurüwa kete türatürü nü küzhila, thi nyihzhüzahwa kenüh atha kükhurü thuoüji ma nüh küzake tsünta müshe veh ünüh jüzake küsaji. Atha kükhurü jükümjie küsü vü vüjuh kete küche.

6Asa kürüthe rülovü ma tü mieshüvozah, nyihzhüzah türo thi nyihzhüvo küsü ti azhührhü müküpe,

7atha kükhurü kenüh ma nüh atha kete türatürü nü küzhila vü mieshüvozah kete türatürü nü küzhila vü nyihzhüvo, thi nyihzhüzahri kenüh thuoüji ma nüh küzake tsüra naveh ünüh, küsaji atha kükhurü jükümjie küsü vüjuh kete küche.

8Kajitsari nüh küturu vü ma tü akheriwa zhehlo mükhie vünüh tu naveh, thi ma tü jü wuovü nüh shutewa le naveh.

9Azhih jüla nyiri nüh küte küsa akhuri vü VÜWA tüvü ru thuoüji, kükhurü sa nta thari nüh zhietü kheri vünüh turu naveh ünüh zhiese kheri vünüh shutewa naveh; thi thari nüh zhiese kheri vünüh tu naveh ünüh zhietü kheri vünüh shutewa naveh: mari tü akheri khiemawa vünüh tu nüh jümawa vünüh sheleküshuwa nyu, thitü kümsho tsezhu tewa naveh.

10Mari küturu vü, kajitsawa nüh mari sieturu naveh; thi mari nüh shuteküwa vü ma nga shutewa naveh.

11Akhuleri thi küteke küsa zaleri vü mieshüvozah küsü vü atha kete türatürü nü küzhila, nyihzhüvo vü kete türatürü nü küzhila, thi nyihzhüzahri vü thuoüji ma mpa nüh küzake tsüra naveh ünüh, küsaji türatürü vü vüjuh kete küche.

12Kajitsawa nüh apashe kükhurü, ma mpa nüh kütso kükhurüluo nyutü VÜWA vü apashe küthse üta küsa kütsathuo kükhurü tsü thuoüji akheri zhieshu küüprüwa tü ma kenüh sasa naveh; thi ma nüh kümnyirülo vü küsa üta ma nüh ma kütso kükhurüwa tsü naveh. Jüti sanü ma tü shutewa naveh, thi ma shuteküwa sevü akheriwa tü khetem naveh.

Rülorülo Kükhurü

13Rülorülo VÜWA vü kütso kükhurü küsüsü tsü na küsa kenüh nyihzhüzah azhührhü müküpe mahvi küsü kükhruo ma nüh tsü naveh, rüne kürüzhu vünüh ma nüh jüma totsü naveh.

14Thi mükütuo wiethuoh nüh rünerüne vünüh ma nüh atha kükhurü jümawa kürü tsü naveh, küüto künyi nü küzhila, VÜWA vü atha kükhurü üta vünüh ahiewa küjie na küsa kenüh vüjuh kete küsü thse naveh; hamatü tsotho aveh vü azhühkho küsü.

15Hakümjie vünüh müküütuo kütso kükhurü üta rüne kürüzhu kükhurü kenüh nyihzhü, atha thi vüjuh ti totsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

Kajitsawa thi Nyihzhüzah

16“VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü kajitsawa nüh ma tsa nyimpari küsüküsü vü nga ma ka vünüh aküte sa nta thuoüji, jüma tü ma tsara zhi sam nathuoh, jüma tü aka vünüh mari azhezhuh sakümthuoh kenüh.

17 Thitü ma nüh ma ka vünüh ma sieperi küsü vü aküte sa nta thuoüji tsüleküm mahviwa küju mpa nüh ma zhi sa naveh; jüti sanü jüma tü kajitsawa vü sheleteru naveh; ma tsa nyimpari mpa nüh ma ka vünüh aküte sara naveh.

18Kajitsawa tü anyira ka, mari zhezhum wie nü mari azhi saküveh vitemwara; ma tü ma mpa ma zhi saküveh vünüh ma tsari vü aka tsü naveh, jüta küsa vünüh eh nyiri tü nyi küsü nga azhezhuh mükünyie küsawa nyu,” ti küza.

Kükhurüzheh Shieshukütsaperi

19Jüsevü ma nüh akheri nato vü pehküveh akhepie vünüh hi sie nü zhietü küri kümtse wiepari vü anavüri kenüh ru; thinü hi tü jümara zhietu küpotetsatsa vü azhie küsü ngu.

20Ma nüh hi vü, “Azhie hala nüh anavüri tü künakhie kükhurüwa thi kükhiemuo kükhurüwa ti shu naveh, thi jüla nüh mari tü atha kükhurüwa veh naveh, küpakenühnyunü jümari vi nü anyula aliewa vü shuru taji anyiri vü kümtse zanyori vi mari sie küsü müsanüh sana küsa kenüh,” ti küza.

21Jüsevü ma nüh anyula alivü shuteru nü anyula jühke müzüvü hi küjo tsewa; thinü anyula jühke müzü vü tü anyula peh le hü veh,

22anyulawa jühke müzü vü anyula küzah müzü peh nü ma küsuo thuoüji pienyo zürake thi aküji pienyo cherake, mari müzü aveh achu nga thi aveh nga zarike kheh.

23Alovü anyula müzü kümkiele vü tü aloh küüroh aküri küsü pehveh, aküri kükhu vü nyitsoperi mükiele veh.

24Jüti küsa vü ma nüh hi vü, “Hamari tü ashie shukütsape, kükhurüzheh vü akütsü küsari tü hamari vünüh anyira küsahthuori shu naveh,” ti küza.

Ezekiel 47

Kükhurüzheh lovü nüh Akuza Liküveh

1 Jüsevü ma nüh hi sie shele nü kükhurüzhehwa khepie vü ru; jüla tü, kükhurüzhehwa kheji kükhu vünüh ajuh li nü zhieshu wuovü wa veh (küpakenühnyunü kükhurüzhehwa tü zhieshu wuovü küprüke küveh kenüh); thi ajuhwa tü li nü kükhurüzheh akhejiwa zhiese kükhu vünüh tsuo veh, kükhurüpe zhiesewa vü.

2Jüti sanü ma nüh zhietü kheri leh vünüh siezhuru nü zhieshu vü küüprü akheri aliewa vü sie küjo mükiele ru; thi ajuhwa tü zhiese wuovü nüh shuru veh.

© 2015 Bible Society of India.

3Ali küsü ma ke vü küjehke nü zhieshu wuovü wa taji anyiwa nüh küüte vü pienyo anyie küsü kütera, jüsevü ma nüh hi küjo sie ajuhwa gawa, thinü jüma tü akürü vü kuru.

4Jüsevü nga ma nüh küte nü pienyo anyie küsü, thi hi küjo sie ajuhwa vü wa ünü jüma tü akho vü kuru. Ma nüh küte le ünü pienyo anyie küsü, thi hi küjo sie ajuhwa vü tu; thinü jüma tü aküshih vü küru.

5Ma nüh küte le nü pienyo anyie küsü, thinü jüma tü arühgu sakümthuoh kenüh hi tü mügara nüh sam, Küpakenühnyunü ajuhwa tü sheh kümthuoh kenüh; jüma tü sheh nü ma lovü kümshura kümhie sa, arühgu mükügara küsü sam.

6Ma nüh hi vü, “Anyi atsawa, noh tü hama nguthuoh ünü nyu lo?” ti küna. Jüsevü ma nüh hi sie shele arühguwa sapo vü ru.

7Hi sheleküru vü arühguwa sapo wuovü athsoh küji hozake pehveh.

8Ma nüh hi vü, Ajuh hamatü zhieshu asuo wuovü liwa nü Arab vü tsuo veh; thi jüma tü juhküjiwa lovü tu thuoüji, juhküji küüjo juhwa tü ajutha sateru naveh.

9Arühguwa nüh khievü liwa naveh ünüh zhüzhüta rhoküveh ajurü aveh tü rho naveh, thi jüla tü anga khielota tü naveh, küsükeri ajuh hamari tü jüla ju. Jümatü ajutha sanaveh; thi arühguwa khievü wa naveh ünüh azanyo aveh tü rho naveh.

10Anyiri tü ajuhküji sapovü tsie nü Engedi vünüh Eneglaim küju anga tie naveh; jüma tü aneh küjake azhie küsü sanaveh; ma nga tü juhküji Aküji vü anga kümjie anga khielota küpapa küsa aküji sanaveh.

11Thitü ma juh küüjori thi asüpriri tü kümtsewa nyu, jümari thuoüji amütsü kenüh jasanaveh.

12Arühguwa sapo awuowuo thuoüji, ashie sana küsa kenüh athsoh küzümküzü sho naveh. Ma nyawari tü küwazhüwa nyu nyutü ma viri tü kükrewa nyu, thitü asa kürüzhu mari tü avi kürüthe pe peh huo naveh, küpakenühnyunü mari kenüh ajuh tü kümtsezheh vünüh liru küveh kenüh. Ma viri tü vi ashie sanaveh, thi ma nyawari tü vi saküümhie sanaveh, ta küza.

Azhihwa Arühri

13 VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: Israel akuoh türakünyi azhievü aka kenüh nohri tü azhihwa arüh hakümjie vünüh küsuo naveh. Josef thuoüji suope künyi vi naveh.

14Nohri thuoüji zarike vünüh küsuo naveh; noh nyiri vü tsü nti hi nüh küshiemthuoh, thi azhih hamatü nohri aka vünüh turu naveh.

15Hama nüh arüh sanaveh: zhietü vü thuoüji Juhküji Aküjiwa vünüh Hetlon leh vünüh Lebohamat küju, thi Zedad küju,

© 2015 Bible Society of India.

16Berotha, Sibraim (jüma tü Damaska rüshu thi Hamath rüshu azhievü pehveh,
Hazer-hatikon küju, jüma tü Hauran vü pehveh).

17Jüti sanü arühwa tü juhküjiwa vünüh Hazarenon küju wa, jüma tü Damaska
rüshu zhietü vü, Hamath rüshu nüh zhietü sa. Hama nüh zhietü wuovü.

18"Zhieshu wuovü thuoüji Hauran thi Damaska masü azhievü; Jordan mürhü taji
Gilid thi Israel azhih masü azhie vü; juhküji zhieshu vünüh thi Tamar küju. Hama
nüh zhieshu wuovü sanaveh.

19"Zhiese wuovü thuoüji, Tamar vünüh thsokewa nü Meribat kadesh ajuhri küju,
jüla nüh Egypt Wadi vünüh mürhüwa nü Juhküji Aküjiwa küju. Hama nüh zhiese
wuovü sanaveh.

20"Zhietu wuovü thuoüji, Juhküji Aküjiwa nüh arüh sanü Lebohamat küwiejie
nüh athsopo küsü sa naveh. Hama nüh zhietu sanaveh.

21"Jüti sanü nohri tü azhih hama tü Israel kuoh müzhe nü noh zhierivü küsuo
naveh.

22Nohri tü nohri mpa nohkeri nüh aka küsü kümjie vünüh to naveh, thi noh
zhieri vü rhoküveh anyilieri nga thi noh zhieri vünüh atsa ngukümri nga ti to
naveh. Mari tü nohkeri nüh Israel kuoh nyi sanaveh; mari tü nohri sie nü Israelri
akuoh azavü aka nyito naveh.

23Anyilieri tü akuoh thawa vü nyi rho veh ünüh jüla nüh nohri tü mari aka satsü
naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

Ezekiel 48

Akuoh Zhievü Azhih Küüsuo

1Akuoh nyori tü hamari: Zhietü rüshu vünüh sate, Hetlon lehkhuji vünüh,
Lebohamat vünüh Hazarenon (jüma tü Damaska rüshu vü pehveh, Hamath nüh
zhietü sataji), thi zhieshu vünüh thsoke nü zhietu küju, Dan nüh suope küsü.

2Zhieshu vünüh zhietu küju Dan natonahuori sie küthsoke küju Asher suope.

3Zhieshu vünüh zhietu küju Asher natonahuori sie küthsoke küju, Naftali suope.

4Zhieshu vünüh zhietu küju Naftali natonahuori sie küthsoke küju, Manase
suope.

5Zhieshu vünüh zhieta küju Manase natonahuori sie küthsoke küju Efraim
suope.

6Efraim natonahuori sie thsoke nü zhieshu vünüh zhietu küju Reuben suope
küsü.

© 2015 Bible Society of India.

7Reuben natonahuori sie thsoke nü zhieshu vünüh zhietu küju Judah suope küsü.

Azhihwa Zhila vü Asuope Küütsa

8Judah natonahuoriwa thsoke nü zhieshu vünüh zhietu küju thuoüji athuo saküsa suope küsü sa naveh, ma kümza pienyo anyie mükeke nü münga, thi achu thuoüji akuohkuoh suoperi sie zarike naveh, zhieshu vünüh zhietu küju, kümtsezhehwa nüh azhila sanaveh.

9Nohri nüh VÜWA kenüh athuo saküsawa achu thuoüji pienyo anyie mükeke nü münga thi kümza thuoüji pienyo anyie mükeke.

10Hamari tü kümtse suopewa kenüh asuope küto sa naveh: anavüri nüh zhietü wuovü küto thuoüji pienyo anyie mükeke nü münga, zhietu wuovü kümza pienyo anyie türake, zhieshu vü kümza pienyo anyie türake, thi zhietu wuovü achu anyie mükeke nü münga, VÜWA kümtsezhehwa nüh azhila sanaveh.

11Hamatü anavü sakümtseküm Zadok küshuküra hi nüh azhükütsü sakütseri, Israel nyiri nüh naphe teküwa vü Leviri nüh küsa kümjie naphe temküwara suope sanaveh.

12Jümatü azhih kümtse suope, kümtsetsatsa makeri'a nüh azhie küsü küütsa suope, Levira natonahuori siethsoke.

13Anavüra natonahuori sie mürühküwa Leviri nüh pienyo anyie mükeke nü münga achu, thi ma kümza pienyo anyie türake ti tovi naveh. Ma küsuo ajü pienyo anyie mükeke nü münga thi ma kümza pienyoanyie türake.

14Mari tü jüma aküzhu nga küsawa nyu, nyutü jüma küsü nga, kümzhiluo nga küsawa nyu; mari tü kürüka azhih suope hama kükhaphrü nga küsawa nyu.

15"Khinyi münyie küveh ma kümza pienyo anyie münga thi achu pienyo anyie mükeke nü münga thuoüji anyujiwa kenüh muomuo kenüh küvi sanaveh, rho na küsa kenüh thi nyijisuo vü anyiri muomuo nga küvi küsa kenüh. Jüma zhilavü thuoüji anyujiwa sanaveh;

16thi hamari tü ma küvehjie naveh: zhietü vü pienyo anyie müzü nü müza münga, zhieshu vü pienyo anyie müzü nü müza münga, thi zhietu vü pienyo anyie müzü nü müza münga ti.

17Anyujiwa tü azhih kürütso sanaveh: zhietü vü pienyo müza künyi nü tünyieke zhiese vü müza künyi nü tünyieke, zhieshu vü müza künyi nü tünyieke, thi zhietu vü müza künyi nü tünyieke, ti sanaveh.

18Kümtse suopewa achu anatovü mürhüküwa kümnyie thuoüji zhieshu vü pienyo anyie türake, zhietu vü anyie türake, thi jüma tü kümtse suopewa nato mürhü küwa sanaveh. Jüla nüh kütsaküzhu küngu aveh thuoüji anyujiwa vü küürohri kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

19Israel akuoh aveh anyujiwa vü küürohri nüh jüla kürohtsanaveh.

20Nohri nüh küpa sasana küsa asuope ajüwa tü küvehjie pienyo anyie mükeke nü münga, jüma tü kümtse suopewa thi anyujiwa zhihwa nga ti küsaji.

21“Kümtse suopewa vünüh thi anyujiwa zhi vünüh kümnyie thuoüji kajitsawa zhi sanaveh. Kümtse suope pienyo anyie mükeke nü müngaawa vünüh zhieshu rüshu küju, thi zhietu wuovü pienyo anyie mükeke münga vünüh zhietu rüshu küju, kütori küsü sanü akuohkuoh suoperi küju thuoüji kajitsawa zhi sanaveh. Kümtsewa suope thi kükhurüzhehwa kümtsezhih nüh jüma azhila sanaveh,

22thi Levira jisuo thi anyujiwa zhi thuoüji kajitsawa zhi azhila sanaveh. Kajitsawa suopewa tü Judah natonahuori thi Benjamin natonahuori masü azhievü sanaveh.

Akuoh Küpara Zhih

23“Akuoh küpari aveh kenüh thuoüji: zhieshu vünüh zhietu küju Benjamin azhi, suope küsü.

24Benjamin natonahuori sie thsoke nü zhieshu vünüh zhietu küju Simeon suope.

25Simeon natonahuori sie thsoke nü zhieshu vünüh zhietu küju Issachar suope.

26Issachar natonahuori sie thsoke nü zhieshu vünüh zhietu küju Zebulun suope.

27Zebulun natonahuori sie thsoke nü Gag suope.

28Zhiese vü Gad natonahuori sie thsoke nüh arühwa tü Tamar vünüh Meribatkadesh ajuh müzhewa naveh, jüla nüh Egypt kura vünüh mürhü nü Juhküji Aküjiwa küju.

29Azhih hamatü akaküvi vünüh Israel akuoh azhievü totsü naveh, thi hamari tü mari suope, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

Jerusalem Kheriri

30 “Hamari nüh anyujiwa küshupe sanaveh. Zhietü vü, jüma tü pienyo küüte anyie müzü nü müza münga,

31akheri küche: Reuben kheri, Judah kheri, thi Levi kheri ti, anyujiwa kheriri tü Israelra kuoh anyo vünüh ji.

32Zhieshu vü thuoüji pienyo anyie müzü nü müza münga, akheri küche: Josef kheri, Benjamin kheri, thi Dan kheri ti.

33Zhiese vü pienyo anyie müzü nü müza münga küüte, kheri küche: Simeon kheri, Issachar kheri, thi Zebulun kheri.

34Zhietu vü nga pienyo anyie müzü nü müza münga, kheri küche: Gad kheri, Asher kheri, thi Naftali kheri ti.

© 2015 Bible Society of India.

35Anyujiwa alievü kümkiele tü pienyo anyie türatüze naveh. Thi jüma rülo vünüh anyujiwa nyo tü, VÜWA jüla pehveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Daniel

Daniel 1

Daniel thi

Ma füri Zhüku (1.1-6.28; 2 Kaj 24.10-17)

1 Judah Kajiwa Jehoiakim kükaji mahvi kücheawa vü, Babilon Kajiwa
Nebukhadnezzar tü ru nü Jerusalem mükiete.

2 VÜWA nüh Judah Kajiwa Jehoiakim thi Saküüwuowa zheh vü atsokrüri suo, ti vi
nü ma ke akükhra vü thsem. Ma nüh hamari vi Shinar zhih vü ru nü ma
nyiazari künyirhieku lovü sam.

3 Jüti sanü kajiwa nüh ma kajizheh lehvüwa Ashbenaz vü Israelri kaji tharuo thi
zanyoküthsüri sieru üti azhütsü,

4 küviza azhührhü müküpe asazüh küju, kükala thi kümtsa aveh vü mahtsa,
zanyoküthsü aveh küpeh, küthsükümshi küthsüra, thi kajiwa kajizheh vü
akütsüküsa sakümjieluora, thi Khaldeara lasikie thi azhü vi mari sosie na küsa
kenüh sieru luo.

5 Kajiwa nüh kajira kütsaküzhu awihshie thi akhah rülorülo suope küsüsü vi
mari tsü. Mari tü mahvi küche zanyosaküüthsü naveh, jüta thuoüji asehkhe vü
thuoüji mari tü kajiwa anyula vü saküüpe ra nathuoh.

6 Hamari azhievü tü Daniel, Hanania, Mishael, thi Azaria, mari aveh nga Judah
akuoh vünüh.

7 Kajizheh lehvüwa nüh ma nyori küpa jitsü kheh. Daniel thuoüji Belteshazar,
Hanania nyo thuoüji Shadrak ti jitsü, Mishael thuoüji Mashak ti jitsü, thi Azaria
nyo nü Abednego ti jitsü.

8 Thitü Daniel tü kajira kütsaküzhu thi akhah vi nü ma mpa ma saküümnewa nyu
ti kürathuo; jüti sanü ma nüh kajizheh lehvüwa vü ma samküümne tüm üti khuo.

9 Saküüwuowa nüh Daniel tü kajizheh lehvüwa vünüh küütso thi rüthaküna
küngura küsam.

10 Kajizheh lehvüwa krü veh, ma nüh noh shie thi noh küzhu chiekem thuoh nü.
Mükütüküzü noh tü noh sie afü küsü küsari anyiehvü nüh asatsa nomsüm
thuoüji, noh nüh eh lü tü kajiwa vü akükrü thsemthuoh nü, ti küza.

11 Thi nüh Daniel nüh kajizheh lehvüwa nüh Daniel, Hanania, Mishael thi Azaria
nyiehvü arieh huo saküvehwa vü.

12 "Münathetü rülo türake azhievü nüh noh sieperi noluo. Anyawa vi hiri küütsa
thi ajuh vi hiri küüzhu luo.

© 2015 Bible Society of India.

13Noh tü jüta thuoüji hiri atso tü kajira kütsaküzhu kütsa vizara tso sie müjiehra naveh, thi noh nüh mokümjie vünüh no veh ünüh jükümjie vünüh noh sieperi vü sara naveh," ti küza.

14Jüti küüza vü ma tü amüsheküthse hama nyie üti sanü rülo türake mari müteno.

15Rülo türake sehkhe vü mari tü kajira kütsaküzhu tsaküveh vizari aveh nyiehvü nüh mpha thi thü ti küsa ngura.

16Jükenüh ariehuowa nüh kajira kütsaküzhu thi akhah mari nüh zhu na küsa vishele peh huo nü nyawashie tsü.

17Viza hamari müzü vü tü Saküüwuowa nüh thsürhüzhu thi kümtsa rüleh aveh vü zanyoküthsü thi kümtsa tsü, Daniel kümohtsa thi amoh küthsükümshi aveh nga peh.

18Atsotho sehkhe vü kajiwa nüh mari sieturu üta azhükütsü vü kajizheh lehvüwa nüh Nebukhadnezzar atüvü mari sie ru,

19thinü kajiwa nüh mari sie jüle. Mari aveh azhievü nyi küsü nga Daniel, Hanania, Mishael thi Azaria sie mümjiehra nüh sam, jükenüh mari tü kajiwa zheh vü küüpeh.

20Kümahtsa thi küthsükümshi akero aveh kajiwa nüh mari vü küüna vü ma kajipe aveh vü amünguküüzari thi mahtsari aveh nyiehvü nüh mari nüh türakeri küümpha kajiwa nüh ngura.

21Thi Daniel tü kajiwa Sairas mahvi pokhuwa küju jüla peh.

Daniel 2

Nebukhadnezzar Amoh

1Nebukhadnezzar kükaji mahvi künyiawa vü ma sietse küsühro amoh moh nü müzehkera nüh sa.

2Jükenüh kajiwa nüh ma moh küüza nta azhütsü nü amünguküüzari, mahtsari tümakürhori, thi Khaldeari ti küüsezhuh khe. Mari tü turu nü kajiwa tüvü tsie ünü,

3ma nüh mari vü, "Hi tü eh moh küsü moh nü jüma küthsü ngü vünüh eh sietse tü münomnake veh thuohlie," ti küza.

4Khaldeari nüh Aramaik zhü vünüh kajiwa vü, "O kajiwa tü küsuokürhowa sa luo! Noh sieperi vü amohwa küza luo, hiri nüh rülekütsüwa küzaküthsütsü naveh ünüh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Kajiwa nüh Khaldeari vü, “Hamatü müzawa küphrake küsü: mükütüküzü nohri nüh amohwa nga thi rülekütsüwa nga müküza thuoüji noh satsari mahnyo vünüh tethuojam naveh thi noh zhehri tü ferieja küümsü naveh.

6Thitü mükütüküzü nohri nüh amohwa nga thi ma kürülewa nga hi vü küzatsü thuoüji nohri tü hi vünüh aküte, ajisuo thi küchiekürhe aküji ti ngu naveh. Jükenüh amohwa thi ma kürülewati hi vü ra küza luo,” ti küza.

7Akünyiawa mari nüh, “Kajiwa nüh amohwa tü ma sieperi vü küüza khu luo, jüta thuoüji hiri nüh ma kürülewa tsüra naveh ünüh,” ti rületsü.

8Kajiwa nüh, “Nohri tü atsotho vi küsuo nta saküveh wie ta küsa hi nüh thsütoh veh, küpakenühnyunü hi nüh phrakeküm nohri nüh thsü kümthuoh kenüh.

9Mükütüküzü nohri nüh hi vü amohwa küzamtsüra nüh sam thuoüji, nohri kenüh küphrake küsü pehveh. Nohri nüh atsothowa müjie kükhaphrü küju nü hi vü akürie thi küütsaküsüh azhü phra nta sasa küvehthuoh kenüh. Jükenüh, hi vü amohwa küza luo, jüta thuoüji nohri tü hi vü kürülewa tsüra naveh ta küsa hi nüh thsüra naveh,” ti küza.

10Khaldeari nüh kajiwa vü, “Azhih vü nyi küsü nga kajiwa nüh kükhuo kütsatsü na küsa münyie luo! Jütanyunü aküji thi kümzho kaji küsü nga amünguküüza, nyutü kümahtsari nyutü Khaldeari vü zanyo hakümjie küsa müjie küna wie.

11Kajiwa nüh zanyo küünawa tü khoshehm, thi anyiri sie rho müküveh nyiazari wie küchie nüh anyi küsü nga kajiwa vü jüma kütsakütsü müsara,” ti küza.

12Hama kenüh kajiwa tü arüshu thi krükhre sheh tewa nü Babilon vü kümtsari aveh tü zoriem üti azhütsü.

13Jükenüh zanyoküthsüri tü rehthem üti küphrakewa tü zhühzhu küzam, thi mari tü Daniel thi ma refüri rehthe nti phah.

14Jüti küsa vü Daniel nüh Babilon vü zanyoküthsüri rehthe nta küwa kajiwa rieh huo azhezhiwa Ariok vü azhüküzhü thi zanyokümshethsü vi nü rületsü;

15ma nüh kürhietsie küjiwa Ariok vü, “Mokenüh kajiwa nüh azhükütsüwa tü jüzake prevehlo?” ti küna. Thinü Ariok nüh akerowa tü Daniel vü rüleküza.

16Jükenüh David nüh kajiwa vü kürülewa küza na küsa kenüh ma tü kajiwa vü tu nü atsotho vi ma tsü üti zhieke.

Saküüwuowa nüh Nebukhadnezzar Moh Kütsaküthsü Kütsü

17Jüsevü Daniel tü ma zhehlovü tu nü ma refüri Hanania, Mishael thi Azaria vü küthsütsü,

18thi müküthsüra zhünyo hama kenüh atülü Saküüwuowa vü küümze phah üti mari vü küza, jüta küsa vünüh Daniel thi ma refüri thi Babilon vü zanyoküthsüri aveh tü müpokah nüh sana küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

19Jüti küsa vü arüzavü kümohtsa vünüh müküthsürawa zhünyo tü kütsaküthsütsü, thinü Daniel nüh atülü Saküüwuowa tsiatsü.

20Daniel nüh: “Saküüwuowa nyo tü akürho küsüvünüh akürho küsü küju tsiatsüluo, küpakenühnyunü kümtsa thi kümzho tü ma zhi küsa kenüh.

21Ma nüh atsothori thi azaleri khaprütsü veh, kajiri vija thi kajiri saketsü veh; ma nüh zanyoküthsüwa vü kümtsa tsü thi küthsükümshi küpehwa vü aküthsü tsü veh.

22Ma nüh aküsheh thi küüthi zanyori kütsakündutsü aküzo vü mowa pehveh ünüh ma tü thsü, thi ma vü aküwie peh.

23Noh vü, O eh lahnyira Saküüwuowa, hi nüh kümna thi küsiake tsü veh, Küpakenühnyunü noh nüh kümtsa thi kümzho vi hi tsü kümthuoh kenüh, thi khinyi hiri nüh noh vü mowa nga ta sanüh hi vü kütsa-küngu kümthuoh kenüh, kajira zhü nga hiri vü kütsakündu kümthuohkenüh,” ti küza.

Daniel nüh Amohwa Rülekütsü

24Jükenüh Daniel tü Babilon zanyoküthsüri zoriem üta kajiwa nüh chieke küsa Ariok vü wa nü ma vü, “Babilon zanyoküthsüri müzorie tüm luo; kajiwa tüvü hi sietu luo, hi nüh kajiwa vü kürülewa tsü naveh ünüh,” ti küza.

25Jüti küüza vü Ariok nüh shiti Daniel sie nü kajiwa tüvü tu nü ma vü: “Judah vünüh reviteküwari azhievü kajiwa vü kürülewaküzara naküsa hi nüh phah sa vehthuo,” ti küza.

26Kajiwa nüh Daniel ma nyo Belteshazar ta küjiwa vü, “Noh tü amoh hi nüh künguwa thi ma kürülewa küzara naveh ülo?” ti küna.

27Daniel nüh kajiwa vü, “Zanyoküthsüri, amünguküüzari, kümahtsari, nyutü mahtsazhü küphra kajiwa nüh küna küveh müküthsürazhünyo küsü nga kajiwa vü mükütsa ra,

28thitü müküthsüra zhünyo kütsakündu kütsü atülü vü Saküüwuowa küsü pehveh, thi arülo sehkhe vü mowa sa naveh ünüh kajiwa Nebukhadnezzar vü küpiemthuoh. Noh lü aze vü zeh nü noh moh thi kümohtsari tü hamari:

29Noh vü, O kajiwa, aze vü küzeh vü hala nüh sevü mowa sanaveh ünüh ta kümsheri, thi mowa nüh ta küsa müküthsüra zhünyori küütsa künguwa nüh noh vü küpiemthuoh.

30Thitü eh kenüh thuoüji, hi tü akürho küpari nyiehvü nüh kümtsa peh nü müküthsüra zhünyo hama tü hi vü kütsakündu müveh, thitü müküthsüra zhünyo hama tü kajiwa küüthsü nta thi noh müshe lovü müshe küvehwa küthsükümshi nta küsa kenüh wie.

© 2015 Bible Society of India.

31“Noh nüh no pehveh, O kajiwa, thinü halie! anguo aküji küsü pehveh. Anguo hamatü kükajükala, ma kümtsamla tü küütsatsa; jüma tü noh tüvü toke veh, thi ma tso tü kümzhoh küsü.

32Anguowa alü thuoüji suna kümhietsatsa, ma tüso thi apie thuoüji rakasa, ma phala thi athüchi thuoüji asahwuo,

33ma jihri thuoüji amürü nüh sa, ma mphari thuoüji suo amürü nüh thi suo anyisa nüh sa.

34Noh nüh no küveh vü anyira ke nüh müküsa aloh küsü kuoru nü anguowa mürü thi anyisa nüh küsa amphawa ga nü vehriem.

35Thinü amürü, anyisa, asahwuo, rakasa thi suna tü kuorie nü müzhü vü mütha kürütsepe vü müthagu kümjie satewa; thi amürhü nüh jümari mürhütewa nü mürhüteküwa pe küsü wie nga müngu nüh sa. Thitü aloh küpriru nü anguo kügawa thuoüji aküzhi aküji küsü jetewa nü azhih aveh protewa.

36“Amohwa tü hama thuoh, tinü khinyi thuoüji hiri nüh kürülewa kajiwa vü küza naveh.

37Noh tü O kajiwa, kajiri azhie nüh kajiwa, atülü vü Saküüwuowa nüh noh vü kajipe, kümzho, akükhra, thi kütholathovü tsümthuoh,

38anyiri kürho khiekhiela rho veh ünüh, atovü samwari, thi amürhü vü prükütse müwari noh ke vü thsemthuoh, thi ma nüh noh tü jümari aveh nyiehvü atakrü küüsa vishumthuoh, noh tü asuna lüwa.

39Noh sevü khajiküpa küsü noh nyiehvü nüh küsaji shuru naveh, thi kajipe küsaji kücheawa küsü sahwuo shuru naveh, jüma nüh azhih ajü anyiehvü takrü naveh.

40Thi kajipe amüzüawa amürü üta akükhra küsü shu naveh; amürü nüh azanyo aveh küücherie thi küürhierie üta jüma nüh hamari aveh ferie naveh.

41Noh nüh ampha thi ampha tüjüri suo anyisa thi suo amürü ti künguwa tü küsuoküm kajipe küsü sam naveh; thitü amürü kümsho wuori thuoüji anyisa sanyie nü noh nüh küngu üta jüma lovü tünyie naveh.

42Ampha tüjüri nüh suo amürü thi suo nü anyisa ta küsa üta kajipewa tü suo nü müzho thi suo nü mümzho nüh sanaveh.

43Amürü tü anyisa sie sanyie küm noh nüh küngu üta, kümnyu vü mari tü mari küsü nüh küsü vü sarüm wie nathuoh. Thitü amürü nüh anyisa sie müküsarüra üta mari tü küsü nüh küsü vü müküpekeluora.

44Thi kaji jümara rülo vü atülü vü Saküüwuowa nüh piketü müküzoriera kajipe küsü vishu naveh, nyutü kajipe hamatü anyi küpari vü küsatüwa nyu. Jümatü kajipe hamari aveh kücheriem nü asehkhe sam naveh, thi jüma tü küsuokürho peh naveh;

© 2015 Bible Society of India.

45alohwa tü aküzhi vünüh ake nüh mükülokhuo, noh nüh küngu üta, thi jüma nüh amürüwa, asawuowa, anyisawa, rakasawa, thi sunawa vehriem. Hala nüh sevü mowa naveh ünüh Saküüwuowa küjiwa nüh kajiwa vü küthsütsümthuoh. Amohwa tü küütoh wiethuoh, thi ma kürülewa tü alehkünokütse wiethuoh," ti küza.

Kajiwa nüh Daniel thi Ma füri Saküzhakeküm

46Jüti küsa vü Kajiwa Nebukhadnezzar tü ma nyieh vü tsuozeh nü Daniel khurü, thi atha kükhurü küsü thi asierhe ti vi nü ma vü kükhurü saluo ti azhütsü.

47Kajiwa nüh Daniel vü, "Azhütsa noh Saküüwuowa tü nyiazara Saküüwuowa, kajira VÜWA thi müküthsüra zhünyo kütsakünguküsüwa, küpakenühnyunü noh nüh müküthsüra zhünyo hama kütsaküngu kütsü kenüh," ti küza.

48Jüti küsa vü kajiwa nüh Daniel saküzhaketsü, aküte aküji hozake vi ma tsü, thi Babilon nyuji aveh vü ma tü atakrü küüsathi Babilon vü zanyoküthsüri aveh nyieh vü aküjitsa lehvü küüsa.

49Daniel nüh kajiwa vü zhieke nü khuo taji ma nüh Shadrak, Meshak, thi Abednego ti Babilon nyuji kütsazari vü chieke. Thitü Daniel thuoüji kajiwa tela vü peh wie.

Daniel 3

Suna Anguowa Khurü üta Azahkütsü

1Kajiwa Nebukhadnezzar nüh suna anguo küsü ma kümsie apienyo rorake thi aküji apienyo türo sanü Babilon nyuji vü Dura kütake vü saküto ke.

2Jüti küsa vü kajiwa Nebukhadnezzar nüh wuori küze nü küsara küketeri, küketeriri, kümkhrüri, zhüphiekütsüri, künyirhieküsatheri, shethuokütsüri, sathuokütsüri, thi nyujiri vü aküjiri tü sezhuhnü kajiwa Nebukhadnezzar nüh anguo sakütoke küsa kümthü vü ru üti küza küze.

3Jükenüh küsaraküketeri, küketeri, kümkhrüri, zhüphiekütsüri, künyirhieküsatheri, shethuokütsüri, sathuokütsüri, thi nyujiri vü aküji aveh tü kajiwa Nebukhadnezzar nüh anguo sakütoke küsawa müthü nti sezhuh khe. Mari tü Nebukhadnezzar nüh anguo sakütoke küsawa atüvü tsie nü,

4zie nü zhüchüh taji, nohri tü zhütsümthuoh, O anyiri, akuoküjiri, thi azhüküpapari,

5nohri tü arütsü khi, pilechu, topito, mürülihuke nü kükhuri, atakhu, thi küreihi zah küsüküsü nga künara thuoüji, nohri tü kajiwa Nebukhadnezzar nüh shie küsa suna atsowa vü küngie tsuo nü khurü naveh;

6thi thari nüh tsuo zeh nü mükhurü nüh sanaveh ünüh müküzhike wie thuoh nüh anyih juphierake nü peh küveh lovü shohjakem naveh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

7Jükenüh anyiri aveh tü arütsü khi, pilechu, topito, mürülihuke nü kükhuri, atakhu, thi küreihi zahri jikhi aveh küünara vü anyiri aveh akuoküjiri, thi azhü küpapa küphrari aveh küngie tsuo nü kajiwa Nebukhadnezzar nüh suna atso shie küsawa khurü khe.

Azhü mküüna kenüh Daniel Fü Küche Phraküümsü

8Jükenüh jüma tsotha vü Khaldea wuori atüvü tsezhuru nü taji Judahri phrahtemsü.

9Mari nüh kajiwa Nebukhadnezzar vü, "O Kajiwa, küsuokürho rholuo!

10Noh, O kajiwa nüh küphrake küsü sasa vehthuoh, jüma tü anyiri küsüküsü nga arütsü khi, pilechu, topito, mürülihuke nü kükhuwa, atakhu, thi küreihizah jikhi aveh künara thuoüji tsuo zeh nü suna atsowa khurü naveh;

11thi thari nüh tsuo zeh nü mükhurü nüh sa naveh ünüh anyih juphierake küveh lovü shojake naveh ta küza.

12Noh nüh Judahri wuori Babilon nyuji kütsazari anyiehvü chieke kümri: Shadrak, Meshak, thi Abednego. Anyi hamari tü, O kajiwa, nohvü aluoveh müthse nüh sam; mari tü noh nyiazara kütsü müsanüh sam, nyutü noh nüh shiekütoke küsa suna atsowa mükhurü nüh sam," ti küza.

13Jüti küsa vü Nebukhadnezzar tü luovehküzühshe nü müküüzhira arüküshu shu taji Shadrak, Meshak thi Abednego sieru üti azhütsü. Thinü anyi hamari küche tü kajiwa atüvü sieru.

14Nebukhadnezzar nüh mari küche vü, "O Shadrak, Meshak, thi Abednego, nohri küche tü eh nyiazari akütsü müsa nyutü hi nüh suna atso khake küsawa mükhurü ta küsa jüma tü azhütsa ülo?

15Khinyi mükütüküzü nohri küche nüh arütsü khi, pilechu khi, topito, mürülihuke nü kükhu khi, atakhu, thi küreihizah jikhi aveh künara thi küche taji hi nüh saküsa vü tsuo zeh nü anguowa khurü thuoüji mhie thi mhie sheh naveh, thitü mükütüküzü nohri küche nüh mükhurü thuoüji nohri küche tü anyih juphierake küveh lovü müküzhike wiethuoh nüh shohjakewie nathuoh; thi eh ke vünüh nohri küche vizhu na küsa thawa lo?" ti küza.

16Shadrak, Meshak thi Abednego nüh Kajiwa vü, "O Nebukhadnezzar, akero hama kenüh noh vü moma rületsü sa.

17Mükütüküzü jüüta wie ketünga hiri Saküüwuowa, hiri nüh ma kütsü sakütsewa nüh anyih juphierake küvehwa vünüh hiri vizhura wie naveh; ma nüh noh ke vünüh hiri vizhura wie naveh, O kajiwa.

18Thitü jüüta nyu thuoüji, noh tü thsüluo, O kajiwa, hiri tü noh nyiazari kütsü küsawa nyu, nyutü noh nüh shie küsa suna anguowa kükhurüwa nyu," ti rületsü.

Daniel Füri Küche Küüsüm nta Küsa

© 2015 Bible Society of India.

19Jüti küsa vü Nebukhadnezzar tü aheze sheh nü ma nüh küphra, atso tü Shadrak, Meshak, thi Abednego vü anyieh küpa satewa. Ma nüh anyih küju wa tü türükeri anyiehvü nüh aküsa sa üta azah tsü.

20Thi ma nüh ma thopahiri akükhra anyi wuori vü Shadrak, Meshak, thi Abednego kho nü anyih juphierake küveh lovü khajake üti azah tsü.

21Jüti sanü anyi hamari nüh mari kruzhu, küüzhuthsü mari lüwe, thi mari thsünyawari vünüh pheh nü anyih juphierake küveh vü khajakem,

22küpakenühnyunü kajiwa azah tü khosheh küm kenüh, thi anyih juphierake küvehwa tü sa sheh, jüti küsa vü, anyihzhu nüh Shadrak, Meshak thi Abednego khaküthseri tü kürüke tetu.

23Thi anyi hamari küche, Shadrak, Meshak, thi Abednego tü kho nü anyih juphierake küveh lovü tetu.

24Thinü kajiwa Nebukhadnezzar tü krüngo nü shiti jotesüra. Ma nüh ma zhüphiekütsüri vü, “Hiri tü anyi küche kho nü anyih lovü khamjake ülo?” ti küza. Mari nüh kajiwa vü, “Azhütsa lie, O kajiwa,” ti rületsü.

25Ma nüh, “Thinü hi tü anyi müzü lerie nü anyih zhila vü tseküveh ngu veh nü, thi mari tü münomna müveh nü; thi müzüawa tso thuoüji nyiazara tso küsü kümjie nü,” ti rületsü.

Anyi Kücheri tü Küshum nü Khaketsüküm

26Jüti küsa vü Nebukhadnezzar tü anyih juphierake küveh mükhie kütuohvü ru taji, “Shadrak, Meshak, thi Abednego, kümsie Tsa Saküüwuowa sieperi teshuhru luo, thi havü ra luo,” ti küza. Thinü Shadrak, Meshak, thi Abednego tü anyih lovü nüh tsezhu teru.

27Thi küsaraküketeri, aküjutsari, kümkhrüri, thi kajiwa zhüphiekütsüri tü sezhuh nü anyihwa tü anyi jümara satsa vü akükhra küsü nga mükünyie ngu ra; mari asheh tü mümro wie, mari kruzhu tü mürake, thi mari küche rügivü anyih rhe wie nga müpe wie.

28Nebukhadnezzar nüh, “Shadrak, Meshak, thi Abednego Saküüwuowa tü akütsia küvüwa saluo, ma nüh ma zhülewa küze nü ma sieperi ma vü alehkünori vizhu nü kajiwa nüh azhütsü tü müjuju sam, thi mari tü mari satsa vi nü nyiaza küpara kütsü küsa thi kükhurü nyiehvü nüh mari mpa mari Saküüwuowa vü mari satsa tsü.

29Jükenüh hi nüh küphrake sa veh: Anyi küsüküsü nga, akuoküji küsüküsü nga, nyutü azhü küpapa küphra küsüküsü nga Shadrak, Meshak, thi Abednego Saküüwuowa vü azhüphra küümsü küsüküsü nga sathuoüji asatsa mahnyomahnyo vünüh shohthuo shohthuoja naveh, thi ma zhehri tü ferieja

© 2015 Bible Society of India.

küümsüm naveh; küpakenühnyunü hakümjie vünüh vizhu na küsa nyiaza küsü nga mükünyieluo kenüh," ti küza.

30Jüsevü kajiwa nüh Shadrak, Meshak, thi Abednego tü Babilon nyuji vü khaketsüm.

Daniel 4

Nebukhadnezzar Amoh Akünyiawa

1Kajiwa Nebukhadnezzar nüh anyiri aveh vü, akuoküjiri vü, azhü küpapa küphra azhih aveh vü kürhori vü zhühle küüze: Nohri vü kürükümhiewa saküzhikütsüwa saluo!

2Kümsietsa Saküüwuowa nüh hi vü athsoshi thi aküngo küsari küütsa eh kenüh mhie na tünyie.

3Ma thsoshiri tü küzakele nga ji nüh, ma küngori tü küzakele nga khra nüh! Ma kajipe tü küsuokürho kajipe küsü, thi ma kükete tü awuleh küsü vünüh awuleh küsü küju.

4Hi, Nebukhadnezzar tü eh zheh vünüh rüzih thi eh kajizheh vünüh tsarhie pehveh.

5Hi tü amoh küsü sanü jüma nüh hi sakükrü; hi nüh aze rügivü zehküveh vü eh kümsheri thi eh lü nüh kümohtsari nüh hi saküüfükülo.

6Jükenüh hi nüh Babilon vü zanyoküthsüri aveh eh tüvü sieru üti küphrahzhu küsü sa, jüti sanü mari nüh hi vü amohwa kürüle saküthsü nti sa.

7Thinü kümahtsari, amünguküüzari, Khaldeari, thi sarünyiküchieritü turu; thi hi nüh mari vü amohwa küzathuoh, thitü mari tü hivü ma kürülewa hi vü samküthsüra nüh sam.

8Asevü nüh Daniel tü eh tüvü turu, ma nyo tü eh nyiaza anyo vünüh Belteshazar ti jitsü, thi ma vü tü nyiaza kümtsera sietse peh, thi hi nüh amohwa ma vü küza taji,

9O Belteshazar, kümahtsara lehvüwa, kümtsera nyiaza sietse tünoh lovü pehveh ta küsa hi nüh küthsü kenüh thi noh kenüh müküthsüra zhühnyowa tü akükho münyie luo; hi nüh amoh künguwatü hala pehveh; tinü jüma kürülewa vi hi vü küza luo.

10Hi nüh zehküveh vü eh lü nüh kümohtsari tü hamari: Hi nüh ngu, thi halie, azhih azhila vü athsorhu küsü peh; ma kümsie tü müküüte khera.

11Athsorhuwa tü ji nü müzho tewa, ma zhu tü atülü ju, jüma tü azhih küpote aveh vü ngu kheh.

© 2015 Bible Society of India.

12Ma wari tü nozü thi ma viri tü müsehkhrüke, thi jümawa vü aveh kenüh ashie peh. Ato vü asari tü ma kükhu vünüh akükhe sa, thi amürhü vü prükütse amüwari tü ma tsuonari vü kürho sa, thi akürho aveh tü jümawa vünüh avo sa.

13Hi nüh aze vü zeh nü eh lü kümohtsari vünüh hi nüh küngutü halie, künoteri küsü, kümtse küsü atülü vünüh turu.

14Hakümjie ma nüh zie kümsie taji; "Athsoh rhuwa shüchiem nü ma tsuonari rehjam luo, ma nyawari kürhiejam luo thi ma viri sariejam luo; asari tü jüma kükhu vünüh joküütem luo thi amüwari tü ma tsuonari vünüh prürie küüzem luo.

15Thitü arüzoh vünüh ma totsawa thuoüji azhihvü küpeh saluo, amürü thi asahwuo nüh phehte nü atovü are kürünyi azavü sa luo. Ma tü atülü küzo nüh küüjie saluo; ma thsongu rehthuo küsawa tü azhihwa are vü samwari sie küüpehm luo;

16ma müshe tü anyira müshe vünüh küükhaphrü luo, thi samwa müshe vi ma vü küütsüm luo; thi ma vü jüüta türü keri küükari luo.

17Azhühviwa tü künotera küphrahke, kümtsewa nüh küzhühthuo azhü, asehkhe küju akürhori tü kümsietsawa nüh anyira kajipe takrüveh ta küsa thsü na küsa kenüh, thi jümawa vi nü ma nüh kümshewa vü tsü nü anyiri küsajitsawa rügivü sake naveh," ti küza.

18Amoh hamatü hi, Kajiwa Nebukhadnezzar nüh künguwathuoh. Thi noh, O Belteshazar nüh kürülewa phrazhu luo, küpakenühnyunü eh kajipevü kümtsari aveh tü kürülewa hi vü sa müküthsüra nüh samthuoh, thitü noh thuoüji sara naveh, küpakenühnyunü nyiaza kümtsesietse tü noh vü küpeh kenüh, ti küza.

Daniel nüh Amohwa Kürüle

19Jüti küsa vü Daniel, ma nyo Belteshazar ti küsawa tü tsotho pike luovehzahtewa, thi ma kümshe nüh ma saküüzühküla. Kajiwa nüh, "Belteshazar, amoh nyutü kürülewa nüh noh sa müküüzühküla tümluo," ti küza. Thinü Belteshazar nüh, "Eh vüwa, amohwa tünoh kümrhüri kenüh thi kürülewa tü noh mükünongüri kenüh küüsam luo!

20Noh nüh athsorhu künguwa, jüma tü shiwa nü müzho thi ma zhu tü atülü kuoju nü azhih vü anyiri aveh nüh küngura sa;

21ma nyawa tü nozü thi ma vi tü müsehveh nü pe, thi jüma nüh aveh vü kütsaküzhu tsü, ma kükhu vü atovü asari rho, thi prükütse amüwari nüh matsuona vü kürho sa,

22jüma tü noh, O kajiwa, noh tü jimthuoh thi mümzhothuoh. Noh küjitü ji nü atülü waju vehthuoh, thi noh kükete tü azhih küpote küjuwaju vehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

23Thi kajiwa nüh künoteri, kümtseri küsü atüvü nüh küturungu taji,”
Athsorhuwa shüchie nü zoriem luo, thitü ma rütsohwa thuoüji ma rüzoh vünüh
azhih vü küpehm luo, amürü thi asahwuoli nüh atovü are kürünyi vü huke saluo;
thi jüma tü atülüvü aküzo nüh turu züküüjie luo; thi ma thsongu tü türü keri ma
müjie küükari küju nü atovü asari vü nyi küüpehm luo, ti küza;

24hamatü kürülethuoh, O kajiwa: Jümatü kümsietsawa nüh küphrahke, eh vüwa
kajiwa vü küruwa,

25noh tü anyiri azavü nüh zhejam nü noh kürhope tü atovü samwari vü nyirhom
naveh; noh tü shüvotsa kümjie are mürhuo nü nohtü atülü vü aküzo nüh noh jie
naveh, thi kümsietsawa nüh anyira kajipe takrü veh ta küsa thi ma nüh jüma vi
nü makümshewa vü kütsü noh nüh müjie küthsü küju nü türü keri noh kariwa
naveh.

26Thi athsorhuwa rüzoh arütsohwa anyawa vü azhükütsü üta. Atülü nüh takrü
veh ta küsa noh kenüh noh kajipewa tü kütohmnaveh.

27Jükenüh, O kajiwa, eh küzhühphiewa noh kenüh küvira küsaluo; künyitsa
saphie nü noh kükhiemuori zoriem luo, thi kümrüri vü noküümze kütsanü noh
künakhieri zoriem luo, jüta küsa vünüh noh luoveh rüzih nü kürho tü saküsuora
mhie veh, ti küza.

28Hamari aveh tü kajiwa Nebukhadnezzar vü ru kheh.

29Asa türakünyi sehkhe vü ma tü Babilon kürhietsie kajizheh rügivütsetse,

30thinü kajiwa nüh, “Babilon aküji hamatü, hi nüh eh kükhrakümzho vünüh
kürhietsie kürhope thi eh kükhrakümzho kütholathovü kenüh samsa ülo?” ti
küza.

31Kajiwa apo vünüh azhü phra peh wie küveh vü atülü vünüh ajikhi küsü turu
taji, “O kajiwa Nebukhadnezzar, jüma tü noh vü küzavehthuoh: Kajipewa tü noh
vünüh tewathuoh,

32thi noh tü anyira zavü nüh zhejam nathuoh, jüti sanü noh kürhope tü atovü sie
kürho samnathuoh; thi noh tü shüvotsa üta, apra kümrhuom nathuoh; thi
kümsietsawa nüh anyira kajipe takrü veh ta küsa noh nüh müjie küthsü küju nü,
thi jüma vinü ma nüh kümshewa vü müjie kütsü küju nü türü keri tü noh kariwa
naveh,” ti küza.

33Müküzhike wiethuoh nüh azhüwa tü Nebukhadnezzar rügivü saju. Ma tü
anyira zavü nüh zhejam nü shüvotsa küsü kümjie are mrhuo, thi ma sheh tü
aluomü küneh thatha, müjie küsuo küjunüh thi ma müzehri tü amüwara müzeh
thatha, müjie küsuo küju nü matü atülü küzo nüh jieke peh.

Nebukhadnezzar nüh Saküüwuowa Küsiake

© 2015 Bible Society of India.

34Arülo sehkhe vü hi, Nebukhadnezzar nüh eh notha atülü vü tokenü noküze ünü
eh zhühnyowa tü hi vü shele turu nü hi nüh kümsietsawa tsiatsü, thi küsuokürho
kürhowa siake thi maküchiekürhe sa; küpakenühnyunü ma kükete tü
küsükürho kükete kenüh, thi ma kajipe tü awuhle küsü vünüh awuhle küsü küju
küpeh kenüh,

35azhih vü arhieri aveh tü momaküsa üta kürühkem thuoh; thi ma nüh atülü vü
thopahiri vünüh thi azhihvü arhiera azavü nüh ma müshe müzhe nü sasati; thi
nyi küsü nga ma ke müshohtera nyutü ma vü, “Noh tü mowa salo?” ta müküza
ra.

36Jüti küsa tsotho vü eh zhühnyowa tü hi vü sheleru; thi kütholathovü eh kajipe,
eh kükhrakümzho thi aküwie tü hi vü teru le. Eh küzhühphieri thi eh vüwari tü
hi phah, thi hi tü eh kajipe vü vike sa le nü khana nyiehvü nüh eh küji hi vü
thsetsü.

37Khinyi hi, Nebukhadnezzar tü atülü vü kajiwa siake thi saküjithi küchiekürhe
savehthuoh, küpakenühnyunü ma küürohri aveh tü kato thi ma lehkhujiri tü
kümsho kenüh; thi kürhiezarhiechi vünüh kütseri tü ma nüh sakütsuora naveh.

Daniel 5

Belshazzar Kütsaküzhu

1Kajiwa Belshazzar tü ma vüwari anyie küsü kenüh kütsazhu aküji küsü sa, thi
anyiri anyie küsü atüvü nüh akhah zhu.

2Belshazzar nüh akhahwa kümpo vü, ma pa Nebukhadnezzar nüh Jerusalem
kükhurüzheh vünüh vizhu teküwa suna thi rakasa ahuo-khuri viru üti azhütsü,
jüti sanü kajiwa thi ma vüwari, ma vüvühri, thi ma müsüvühri tü jümari vünüh
zhu na küsa kenüh.

3Thinü Jerusalem vü Saküüwuowa zheh vünüh vizhu teküwa suna thi rakasa
ahuo-khuri tü mari nüh viru; thi kajiwa thi ma vüwari, mavüvühri, thi ma
müsüvühri tü jümari vünüh zhu kheh.

4Mari tü akhah zhu nü suna thi rakasa, asahwuo, amürü, athsoh thi aloh nyiazari
siake.

Azie vü Kürhü

5Jüti saküveh vü müküzhike wiethuoh nüh anyira tüjü tü küüngu nü alati
küwiejie vü kajiwa kajizheh azie küneküsa rügivü rhü, thi jüma rhüküveh vü
akewa tü kajiwa nüh ngu.

6Thinü kajiwa tso tü khaphrütewa, thi ma kümshewa tü ma saküjakünyatewa;
ma jih akeri tü küzhikülatewa thi ma kho künyitü küchirütewa.

© 2015 Bible Society of India.

7Kajiwa nüh zie kümsie nü amünguküüzari, Khaldeari thi sarünyiküchieri sieru üti sa. Kajiwa nüh Babilon vü zanyoküthsürivü, “Thathari nüh akürhü hama chie nü ma kürülewa hi vü kütsanaveh ünüh ma thuoüji küsümothsü nüh vi küzhutsü, thi suna kieveh vi nü ma ku vü kümzho naveh, thi kajipewa vü atakrükücheawa küsanaveh,” ti küza.

8Jüti küüza vü kajiwa nyiri aveh tü ru kheh, thitü mari tü akürhüwa müchiera nüh sa, nyutü kajiwa vü kürülewasamküthsü ra nüh sam.

9Thinü kajiwa Belteshazar tü küraküpre sheh tewa nü ma tso tü khaphrütewa; thi ma vüwari tü mütsamngotewa.

10Kajivühwa tü kajiwa thi ma Vüwa ra zhü kenüh kütsazhu vü ru nü kajivühwa nüh, “O kajiwa, küsuokürhowa saluo! Noh kümshe tü mükürakü pre tüm, luo nyutü noh tso tü atsothe satemwa tümluo.

11Noh kajipe vü anyi küsü kümtse nyiazara sietse ma vü kütüpehveh. Noh pa kükaji rülo vü, küthsükümshi thi kümtsa, nyiazara kümtsa kümjie küsa ma vünüh ngu, thi kajiwa Nebukhadnezzar, noh pa nüh ma vi nü kümahtsari, amünguküüzari, Khaldeari thi sarünyiküchiera lehvüwa küsa,

12küpakenühnyunü Daniel hama, kajiwa nüh Belteshazar ta küjiwa vünüh sietse kümhietsatsa zanyoküthsü, thi amoh kürüleküthsükümshi, küümshiri rületsü thi küsürori zhühthuokütsü ti ngura küveh kenüh. Khinyi Daniel küüji luo, ma nüh kürülewa küütsanaveh ünüh,” ti küza.

Daniel nüh Akürhüwa Kürüle

13Jüti küsa vü Daniel tü kajiwa tüvü sieru. Kajiwa nüh Daniel vü, “Noh tü Daniel jüma, Judahri aküsi sateküwawa, kajiwa eh pa nüh Judah vünüh sieküruwa thuohla?

14Hi nüh noh küünara kümtse nyiazara sietse tü noh vü pehveh ta, thi aküwie thi küthsükümshi thi kümhietsatsa kümtsa ti noh vü pehveh ta.

15Zanyoküthsüri, amünguküüzari tü akürhü hama küüchie nü makürülewa hi vü saküüthsü nti eh tüvü sieturuthuoh; thitü mari tü ma kerowa kürülewa mükütsara nüh sam.

16Thitü noh nüh rüle tsüra na ta, thi küsürori sathuotsüra nata. Tinü mükütüküzü rhüküsawa noh nüh khinyi chiera nü hivü makürülewa hi vü saküthsüra ti thuoüji athsü küsümo vinü noh kümphie naveh, thi noh ku vü suna zho küümzho naveh, jüti sanü kükajipe vü atakrü kücheawa küsanaveh,” ti küza.

17Jüti küüza vü Daniel nüh kajiwa tüvü, “Noh kütewa tü vi noh mpa noh zhi saluo, thi noh nüh ajisuo tsü na küsawa tü vi nü küpari tsüm luo; jütawie ketünga rhüküsawa tü hi nüh kajiwa vü chietsü naveh thi kürülewa noh vü saküthsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

18O kajiwa, Saküüwuowa kümsietsawa nüh noh pa Nebukhadnezzar vü kajiküsa,
aküji, kütholathovü thi akükhraküvi tsümthuoh;

19thi ma nüh aküji vi ma kütsü kenüh anyiri aveh, akuoküjiri aveh, thi azhü
küpapa küphrari aveh tü ma krü thi ma tüvü khekhetaküshüh; ma nüh rehthe
nta küsari rehthem, kürho sa nta küsarikürho sa; ma nüh khake nta küsari
khake, thi sakütsuo nta küsarisakütsuom.

20Thitü ma luoveh tü khaketewa thi ma sietse tü sakükhom nü rhiezatewa ünü
ma kaji kükajipe vünüh ma tü sakürünyiem, thi makütholathovü tü ma vünüh
vitewa;

21ma tü anyiri azavü nüh zhejam, ma müshe tü samwa küsü amüshekümjie sam
tü, thi ma kürhope tü areza vü rawuhküzahwa sie rho; ma tü shüvotsa küsü
kümjie are mürhuo, thi ma tü Saküüwuowa kümsietsawa nüh anyira kajipewa
atakrü sa veh thi ma nüh külowavi nü jümawa rügivü küsa müjie küthsü küju nü
atülüwaküzo nüh ma satsa jie peh.

22Thi noh, ma tsa, Belshazzar tü hama aveh thsü wie ketünga noh luoveh
samkürünyiethuoh,

23tü noh tü noh mpa nüh atülü vü VÜWA nyiehvü toketewathuoh; jüti sanü ma
zheh vü ahuo-khuri noh tüvü viturumthuoh, thi noh thi avüri, noh vüvühri, thi
noh müsüvühri tü jümari vünüh akhah zhumshemthuoh; thi rakasa thi suna,
sahwuo, amürü, athsoh, thi aloh, müküngurari, nyutü müküünarari nyutü
müküthsürari nyiaza siakemthuoh, thitü noh rütho ma kevü pehküveh
Saküüwuowa, thi noh lehkhuji aveh ma vü pehküvehwa thuoüji müchiemrhe
nüh samthuoh.

24"Jüsevü ma tsatü vü nüh akewa tü küze nü akürhü hamatü rhümthuoh.

25Thi rhü nü rhükeküsawa tü hama: MENE, MENE, TEKEL, thi PARSIN.

26Akero kürülewa tü hama: MENE zhühnyo thuoüji Saküüwuowa nüh noh kajipe
rülori kürühm nü jümawa asehkhe vü viru samthuoh;

27TEKE zhünyo thuoüji noh tü küütekhuri vünüh küte nü müphieh
kümngumthuoh;

28PERES zhühnyo thuoüji noh kajipe tü küsuom nü vi Mederi thi Persiari
tsümthuoh," ti küza.

29Jüti küsa sevü Belshazzar nüh azhütsü nü Daniel tü küsümokruzhu vi ma
küüzhu, suna kievehzho vi ma ku vü thsetsü nü ma nüh kajipe vü takrü
kücheawa müküsaji mümhie ti küsa ma kenüh küzhüchüh sa.

30Jüma rüzavü nüh Khaldeari kajiwa Belshazzar tü rehthem.

31Thi Medewa Darius tü amahvi rorake nü künyi kümthuoh üta kajipewa vike.

© 2015 Bible Society of India.

Daniel 6

Daniel vü Müküleh Küphah

1Kümkhrüri müzake nü mükeke kajipe aveh vü sanaküsa tü Darius nüh lotewa;

2thi mari anyiehvü alüküvü küche peh, mari küche azhievü Daniel nga küsü, kümkhrüri tü mari vü azhüke kütsü sa kheh, jütaküsa vünüh kajiwa tü zanyo küsü nga müpokah nüh sana küsakenüh.

3Jüti küsa vü Daniel hamatü alü küvü thi kümkhrü küpari aveh nyiehvü nga nüh thsüküüpara sateru, küpakenühnyunü kümhietsatsa sietse tü ma vü küpeh kenüh; thi kajiwa nüh ma vi nü kajipewa aveh nyiehvü sa nti rüzhe.

4Thinü alü küvüri thi kümkhrüri tü kükajipewa kenüh Daniel vü külokhu arüleh phahzhu nti phah; thitü mari tü külokhu kenüh arüleh nyutü müküleh mphahra nüh sam, küpakenühnyunü ma nüh küzhütsa nyitsa kenüh, thi aküzih nyutü müküleh ma vü müngura nüh sam.

5Jüti küsa vü anyi hamari nüh, “Ma Saküüwuowa khonyo zhünyowa vünüh küngura wieluo küchie nüh hiri tü Daniel hama vü külokhu rüleh küsü nga küphahra nyuthuoh,” ti küza.

6Jüsevü alü küvüri thi kümkhrüri hamari tü zhüküsü sanü kajiwa vü ru taji, “O kajiwa Darius, küsuokürhowa saluo!

7Kajipewa vü alü küvüri, küüjehteri thi kümkhrüri, zhühphiekütsüri thi aküjiri aveh nüh kajiwa tü zhühkho küsü sashu nü kükhetezhü küsü sa, thari nüh nyiaza küsüküsü vü nga nyutü anyiri vü nga rülo cherake kenüh nohvü wie küchie nüh mükhuora, O kajiwa, jüüta nyu thuoüji amiewuowa aku lovü shohthsem naveh.

8Khinyi thuoüji, O kajiwa küüjehtewa athsoshiwa sashu nü rhükeküsawa vü tsüke luo, jüta thuoüji Mederi thi Persiara khonyo müzhe nü jüma tü kükhaphrülewa nyuthuoh, jüma tü mükhaphrürathuoh,” ti küza.

9Jükenüh Kajiwa Darius nüh rhükütsüwa thi küüjehtewa tsüke.

Amiewuowa Aku Lovü Daniel Kütü

10Akürhüwa vü tsükemthuoh ta Daniel nüh küthsüra vü ma tü ma zheh mürhülehpie küpeh awiepawa vü wa nü Jerusalem wuovü sataji ma nüh sasati küsa üta ma Saküüwuowa tüvü rülo küsü vü kücheche keri khotsü nü kükhuo sa.

11Thinü anyi hamari tü azhüküsü vünüh ru nü Daniel nüh ma Saküüwuowa atüvü khuo thi zhieke kükhuo ngura.

12Jüti küsa vü mari tü azhükütsüwa kenüh kajiwa tüvü shenyi ru taji, “O kajiwa! Rülo cherake azhievü, noh vü wie küchie nüh nyiaza küsüküsü vü nga nyutü anyi küsü vü nga khuo thuoüji, O kajiwa, amiewuora ku lovü shohjake naveh ta

© 2015 Bible Society of India.

azhütsüküsawa lovü tsüke müsa ülo?" ti küza. Jüti küüza vü kajiwa nüh, "Mederi thi Persiara khonyo müzhe nü azanyowa tü pheh sa wie veh, jüma tü müphrüriera wie," ti rületsü.

13Thinü mari nüh kajiwa tüvü nüh, "Judah vünüh resiekürukü sü Daniel tü noh vü, O kajiwa, nyutü noh nüh azhükütsüwa lovü tsüke küsawa vü müküchie sa veh, ma tü rülo küsü vü küche kerikhuokhuoti," ti küza.

14Kajiwa nüh azhü hamari küünara vü khieloti amüshe sütewa nü Daniel vizhu nti müshe thse taji ma küloletsü nti arünyi müjie kütuküju nü ma kükhra thse.

15Jüti küsa vü anyi hamari tü azhüküsü vünüh kajiwa vü rutaji, "Thsü luo, O kajiwa, nyi küsü nga Mederi thi Persiari khonyo thuoüji kajiwa nüh azhütsüküsawa, nyutü azhühkho vishuküsawa mükhaphrüra," ti küza.

16Thinü kajiwa nüh azhütsü nü Daniel tü sieru taji amiewuora kulovü shohthsem, Kajiwa nüh Daniel vü, "Noh Saküüwuowa, noh nüh akütsüküna kütsehuowa nüh noh küüvizhu luo," ti küza.

17Thi aloh küsü kharu nü akuwa küpie sotem taji kajiwa nüh ma mpa ma kütsüke thi ma vüra tsüke nüh jüma fetem. Jütiküsa vü nüh zanyo küsü nga nüh Daniel kenüh kükhaphrü müsanüh sasana küsa kenüh.

18Jüti sanü kajiwa tü ma kajizheh vü tewa nü jüma rüza vü ashie mütsanüh sa, ma vü küjokujozhie küsü nga vimru thi müzehke nüh sa.

Amiewuora Ku vünüh Daniel Küülole

19Jüti küsa vü thohrieru ünü kajiwa tü preratsarmie amiewuora kuvü wa.

20Ma tü Daniel nüh pehküveh akuwa kütuoh vü ru nü rüthaküna jikhi sanü Daniel vü, "O Daniel rhoküveh Saküüwuowa siepewa, noh Saküüwuowa, noh nüh akütsü satse küpehwa tü amiewuori vünüh noh külole sarathuoh ülo?" ti sa.

21Thinü Daniel nüh, "O kajiwa, küsuorholuo!

22Eh Saküüwuowa nüh ma rügizhüleri küze nü amiewuowa pokhetemtüthuoh, thi mari tü hi samkümnomna, küpakenühnyunü hitü ma tüvü müküleh kütsü mükünyie kenüh, thi noh tüvü nga nü nyie luo, O kajiwa, hi tü müküleh küsü nga münyie luo," ti küza.

23Jüti küüzavü kajiwa tü khieloti alowie nü Daniel tü amiewuo kulovü nüh vizhu üti azhütsü. Jüti küsa vü ma vü saküümnomna zanyoküsü nga müngu, Küpakenühnyunü ma nüh ma Saküüwuowa lehküno kenüh.

24Thi kajiwa nüh azhütsü nü Daniel phraküümsüri nga thi ma tsa ringa, ma vüvühri nga ti amiewuora ku lovü shohthsem; mari tu azhihvü müjie küjoke vünüh amiewuori nüh mari rügivü jokenü mari arü aveh mükoshi khehmtü.

© 2015 Bible Society of India.

25Jüsevü kajiwa Darius nüh azhih vü kürho anyiri aveh vü, akuoküjiri vü thi azhü küpapa küphrari aveh vü ti rhü küze taji, “Nohri vü luovehkürüzih saküzhi kütsüwa saluo,

26Hi nüh küphrake küsü sa veh, tinü eh kükaji kükete nyiri aveh khekheti küshüh nü Daniel Saküüwuowa tüvü krü luo, ma tü rhoküveh Saküüwuowa kenüh, küsuokürho küzhike; ma kajipe piketü küzoriewa nyu, thi ma kükete tü asehkhe küju wa wie naveh.

27Ma nüh vizhuzhuti thi küloletsületi, ma tü athsoshiri thi aküngori sasati atülü vü nga thi azhih vü nga, amiewuora kükhra vünüh Daniel küülolewa,” ti küza.

28Jükenüh Daniel hamatü Darius thi Persiawa Sairas kükaji tsothovü tsarhie.

Daniel 7

Daniel nüh Ma Kümohtsa Küzakütsü (7.1-12.13)
Daniel nüh Asasü Müzü Kümohtsa

1Babilon kajiwa Belshazzar kükaji mahvi pokhuwa vü Daniel tü ma ze rügivü zehveh ünü amoh küsü moh thi kümohtsa hozake ngu. Thi ma nüh amohwa rhü nü jüma kero zhünyowa küza.

2Daniel nüh, arüza vü hi tü eh kümohtsa ngu ünü halie, atülü mürhü müzüri tü ajuh küjiwa shohküze veh.

3 Thi asa müzü tü juhküji lovü nüh shuru, mari tü küsü nüh küsü vü küpa.

4 Apowa thuoüji amiewuo küsü kümjie thi aluomü küsa pe. Hi nüh no pehveh ünü ma küsa künyi tü zoshim nü azhih vünüh jüma tü viketekuo nü anyiri kümjie ajih künyi vünüh tsie; thi anyi küsü amüshewa vi nü jüma tsü.

5Thinü halie, asa küpa akünyia wa tü awie kümjie shuru. Jümatü anato wuochuwuo rügivü küütsie; ma po lovü ma ha azhienü münyuorü küche peh; thi jüma wa vü, “Sühra nü asa khieloti tsaluo,” ti küza.

6Hama sevü hi nüh nopehveh ünü, halie, küpa küsü amie tü wa kümjie ma seru vü amüwa küsa müzü pe nü shuru; thi asawa tü alü müzü pe; thi kükete vi nü ma tsü.

7 Hama sevü arüzavü hi tü kümohtsa ngu ünü halie, asa amüzüawa kükrükükra thi kükrüshehke thi khielota kükhra küsü ngu; thi jüma tü mürü ha aküji pe; jüma nüh shohrie nü asükhri vünüh shohthuo khehm, thi kümnyiewa ma mpha nüh nyite. Jümatü atükhu vü asari aveh nyiehvü nüh küpatsatsa; thi jüma tü arütsü türake pe.

8 Hi nüh arütsüri müsheno pehveh ünü halie, mari azhievü arütsü küzah küpa küsü shozhuru, atükhuvü apo rütsü kücheri tü arütsoh vünüh lozhum; thinü

© 2015 Bible Society of India.

halie, arütsü hamawa vü anyira notha kümjie pe, thi apo nüh zanyo aküji phrahte.

Küsuokürho Rhoküpehwa Kümohtsa

9 Hi nüh no pehveh ünü Kükajiperi tü sakheh thi alanyiri vünüh küpehwa tü ma pe vü pehtewa; ma thsümnyi tü amüra kümji üta, thi ma lüsheh tü akünehlo kümtsüh kümjie; ma kükajipewa tü anyihzhu küjuphierake, ma satürüjihri tü anyih küju.

10 Anyih kuza küsü vizhu nü ma tüvü nüh shuru; anyienyie ti küsanüh ma kütsü sa, thi anyie türakeri anyie türake nüh ma tüvü tsie; ashihwa tü ashih vü sa; thi lasiphawa tü shahrie.

11 Arütsüwa nüh azhü küji küphrahte jikhiwa kenüh hi nüh noküze. Thi hi nüh no pehveh ünü asawa tü rehthem nü ma satsawa tü zoriem taji anyih vünüh tso na küsa kenüh tsüm.

12 Asa küpari thuoüji mari küketewa tü sietewa, thitü mari kürho tü azale küsü kenüh thi atsotho küsü kenüh saküsuotü.

13 Hi tü arüza vü kümohtsa nopehveh ünü, thinü halie, atülü aküluri sie nü anyitsa küsü kümjie ru, thi ma tü Alanyira Rülo vü ru nü ma tüvü siewa sa.

14 Thi ma vü kükete thi kütholathovü thi kajipe tsü, jüti sanü anyiri aveh, akuoküjiri, thi azhüküpapa küphrari aveh tü ma kütsü sana küsa kenüh; ma kükete tü küsükürho kükete, jüma tü temwara, thi ma kajipe tü küzoriewa nyu.

Kümohtsari Kürüle

15 Hi Daniel tü eh sietse eh lovü tüküvehwa tü küraküpre thi eh lü vü kümohtsawa nüh hi saküüzüküla.

16 Hamari aveh kenüh küzhütsawa ma vü küna nti jüla tsieküvehri küsü vü hi nüh wa. Thinü ma nüh hi vü küza thi azanyora kürülewa hi vü saküthsü.

17 “Asaji müzü hamari tü kajiri müzü azhih vünüh shuru na küsari.

18 Thitü Kümsietsawa nüh kajipewa vi naveh, jüti sanü kajipewa tü küsuokürho sehkhe küju vipehm nathuoh,” ti küza.

19 Jüsevü hi tü asa müzüawa küzhütsa küthsü müngu, jüma tü küpari aveh nyiehvü nüh küpam, khielota kükrükungo, ma mürü ha thi asahwuo müzeh nüh mürhührie thi shohrie nü kümnyiehwa tü ma mpha nüh nyite;

20 ma lü rügivü arütsü türake peh küvehri kenüh, thi arütsü küche müjie tsuotsa teküwa atüvü arütsü küpa shuküruwa, arütsü anotha nga pe thi apo nga pe nü azanyo aküji küphra, thi ma füra nyiehvü nüh küjizahwa.

21 Hi nüh no pehveh ünü, arütsü hamatü kümtseri sie nü arie sanü mari cham,

© 2015 Bible Society of India.

22 Alahnyira Rülori müjie küru küju nü, thi kümsietsawa müjie kütsü küju, thi kümtseri nüh kajipewa müjie küju nü arie sa.

23"Ma nüh, asa amüzüawa kenüh thuoüji, azhih vü kajipe amüzüawa küsü peh naveh, jüma tü kajipe aveh vünüh küpa naveh, thi jüma nüh azhih ajü sariem naveh, thi jüma tü nyinya nü nyiriejam naveh.

24 Rütsü türakeri kenüh thuoüji, kajipe hama vünüh kajiri türake shuru naveh, thi jümari asevü nüh küpa shuru lenaveh; ma thuoüji atükhuri nyiehvü nüh küpa naveh, thi kajiri küche asaji vü vim naveh.

25 Ma nüh kümsietsawa vü azhühjiri phra wuluo naveh, thi kümsietsawa kümtseri sakümnomna naveh, jüti sanü atsothori thi akhonyowa khaphrü nta müshe naveh; thi atsotho küsükeri tsotho künyi keri, thi küzhila kenüh mari vi nü ma ke vü thsem naveh.

26Thitü ashihwa tü ashihküsa vü peh naveh, thi ma küketewa tü vijam naveh, asehkhe küju sakümiem thi zoriem naveh.

27 Jüti sanü kajipewa, küketewa, thi kajiperi aküji atülü kükhu vü küpeh ajü tü vi nü kümsietsawa kümtse nyiri vü tsüm naveh; mari kajipe tü küsükürho kajipe sanaveh, thi küketeri aveh nüh mari kütsü küna thi mari azhüküna naveh," ti küza.

28Akero asehkhewa tü hama. Hi, Daniel kenüh thuoüji, eh kümshewa hi khielota saküüzühkülamthuoh, thi eh tsokhie nga khaphrümthuoh; thitü akerowa tü hi nüh eh müshe lovü sa.

Daniel 8

Daniel nüh Nyihzhüvo küsü thi Anyihsü küsü Kümohtsa

1Kajiwa Belshazzar nüh kükaji mahvi kücheawa vü kümohtsa küsüapokhuwa hi vü küütsa üta hi, Daniel vü kütsa.

2Thi hi tü kümohtsa vünüh ngu, hi nüh küngu vü hi tü Susa suorezü vü pehveh, jüma tü Elam nyuji vü pehveh; thi hi nüh kümohtsa küngu vü hi tü Ulai rühgu vü pehveh.

3Hi nüh eh notha toke nü noküze ünü halie, nyihzhüvo küsü tü arühgu nato vü tsie pehveh. Jüma tü arütsü künyi pe; thi arütsükünyikhürü tü suom, thitü küsü thuoüji küpawa nyiehvü nüh khajü, thi kükhajüwa nüh asehkhe sashuru.

4Hi nüh künguvü nyihzhüvowa tü zhietu wuovü thi zhietü wuovü thi zhieseh wuovü khrü pehveh; asa küsü nga ma tüvü mütsiera nüh sanü nyi küsü nga nüh ma kükhra vü mükülolетsüra nüh sam; ma tü makümshe sanü ma mpa nüh ma saküji.

© 2015 Bible Society of India.

5Hi nüh müshepehveh ünü halie, nyihsüvo küsü tü zhietu vünüh azhih müjoke nüh azhih aveh vü wa; thi nyihsüvowa tü ma nothakünyi azhievü arütsü küsü kümhieta ngu.

6Ma tü arütsü künyi vü nü arühgu sapovü tsieküveh hi nüh küngu nyihzhüvowa vü ru, ma tü khielota ma rükümtho vünüh zhüru.

7Ma tü nyihzhüvowa vü shenyiru nü ma vü arüshusheh taji nyihzhüvowa vehjaküzehm nü ma rütsü künyi khürü zoshim; thi nyihzhüvowa tü akükhra münyie nüh sanü ma tüvü mütsiera nüh sa taji azhihvü veh küzeh nü ma tüwuoh nüh ma rügivü nyite; thi nyiküsü nga nüh ma kükhrawa vünüh nyihsüvowa mükülolетsüra nüh sam.

8Jüti küsa vü nyihsüvowa tü ma mpa nüh khieloti ma saküji; thitü ma tü akükhra pehra ünü arütsü küjiwa tü jitewa, thi jüma müthoh vünüh atülü müzü wuovü arütsü müzü ngumtse nü shuru.

9Mari müzü azhievü arütsü kütazü küsü shuru nü zhiesehwuovü, zhieshu wuovü thi kütholathovü azhih wuovü khieloti aküjishizhuru.

10Jümatü shi jisheh teru nü atülüwa ashiejiri vü nga, thi awutsishieji wuori nga ti azhihvü küzhühjam nü ma nyiehri vü nyite.

11Jümatü ashiejira kajiwa, thi mükütuo nüh kütso kükhurü wa tü ma vünüh vitewa, thi ma kümtsezheh azhiewa tü khajamtü.

12Jüti sanü ashieji watü kütso kükhurü tsüküpeh huo nga ti kükhazih vünüh jümawa vü tsüm; thi küzhütsawa nü azhihvü vijaküzem nü arütsüwa tü sataji tsarhiera.

13Jüsevü kümtse küsü nüh phrahte küveh künara; thinü kümtse küpa küsü nüh phrahte küvehwa vü, “Kütso kükhurü müküütuowa, jaküüzoküm kükhazihwa, kümtsezheh jam nü ampha nüh ashiejiwa nyinya küveh kümohtsawa kenüh tü küthake na lo?” ti küza.

14Thi nüh ma nüh ma vü, “Münüleh thi arüne anyie künyi nü müza küche thuoüji kümtsezhehwa tü ma pe kükato vü sasalera naveh,” ti küza.

Rügih zhüle Gabriel nüh Kümohtsawa Kürüle

15Hi, Daniel nüh kümohtsawa künguvü, jüma thsü nti phah; thinü halie, anyira tso küvü anyiri küsü eh tüvü tsie pehveh.

16 Thi Ulal sapo azhievü nüh anyi küsü jikhi künakera, thinü jüma nüh, “Gabriel, kümohtsawa tü anyi hama saküüthsütsüluo,” tiji.

17Jüti küji vü ma tü hi nüh kütsiepe vü ru; thi ma nüh küru vü hi tü saküükhrih nü hi tü anyieh fephohke nü zehtewa. Thitü ma nüh, “Thsüluo, O anyi atsawa, kümohtsawa tü asehkhe tsotho vü kenüh ti küsa,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Ma nüh hi jüle pehwieküveh vü hi tü eh nyieh vü azhih vü fephohke nü zehmophoketewa; thitü ma nüh hi pa nü hi saküütsie.

19Ma nüh, halie, arükümtho sehkhe vü mowa sanaveh ünüh hi nüh noh vü saküthsü naveh; küpakenühnyunü jüma tü asehkhe tsothowa vü küsaleh küchieke wa saküm kenüh.

20Noh nüh nyihzhüvo arütsü künyi pe nü künguwa thuoüji jüma rütsü künyi tü Media thi Persia kaji künyi.

21Thi nyihsüvowa thuoüji Greekri kajiwa; thi ma notha künyi azhievü arütsü küjiwa tü kaji pokhuwa.

22Arütsü apokhuwa jiküm müthoh vünüh küpa müzü shiküruwa thuoüji ma kuohji vünüh kajipe müzü shuru naveh, thitü makükhra vünüh shuküruwa nyu.

23Thi mari nüh takrü küsa sehkhe vü kükhazi kharieri mari nüh küsajuwa sam thuoüji ma nyieh kümzho kaji küsü kümshira küthsüwa shuru naveh.

24Ma kükhra tü jisheh naveh, thi ma nüh akükrü küzorie sazhu nü ma nüh mowa sanaveh ünüh küsara sanaveh, thi anyi kümzhori thi kümtseri zoriem naveh.

25Ma aro kümsü vi nü ma ke kükhu vünüh akürieriekhri kütsarhie sanaveh, thi ma mpa ma müshe lovü nüh ma saküji naveh. Hamna müsa wiethuoh nüh ma tü anyi hozake zoriem naveh; thi ma tü kajitsara kajitsawa vü wie nga sühra siesaluo wie naveh; thitü anyira ke küsü nga nüh ma tü küzokhuowa nyu.

26Münüleh thi arüne kümohtsa vi küüzawa tü azhütsa; thitü kümohtsawa tü fete sam luo, Küpakenühnyunü jüma tü arülo hozakevü küsaleh küsa kenüh.

27Jüsevü hi, Daniel tü tephakeküm kenüh rülo pike natewa; jüsevü hi tü sühra nü kajiwa küüroh vü tewa; thitü hi tü kümohtsa vünüh azüh nge nü jüma müthsü mümshira nüh sa.

Daniel 9

Daniel nüh Ma Nyiri kenüh Kükhuo

1Ahasuerus atsa Darius, aküwuo vünüh Mederi küsü, amahvi pokhuwa vü Khaldeari kajipe vü kaji sa,

2ma kükaji mahvi apokhuwa vü, hi Daniel, nüh Jerusalem feriem naküsa mahvi rürakewa müshe nü kümtse lasiphari VÜWA zhü Jeremia setsaküthsüwa vü kütsü müzhe nü hi tü chie.

3Jüsevü hi tü assa sanü atsahkie vi hi küzhu thi aweji vi hi thseti sanü akükhuo vünüh ma phah nü VÜWA Saküüwuowa vü eh nyiehküprüke.

© 2015 Bible Society of India.

4Hi nüh VÜWA eh Saküüwuowa vü kükhuo sanü küphrazhu sa taji, OVÜWA, ji, thi
kükrükündo Saküüwuowa, ma küümzeri vü kütsathuozhü thi
mükükhaphrükhale küsawa,

5hiri tü khiemuo nü müküleh samthuoh thi khusükhurü nü ruohluo mthuoh, noh
nüh azhükütsüri thi azhükhori vünüh anato vü küreleke tewathuoh;

6hiri tü noh sieperi setsaküthsüri nüh noh nyo vünüh hiri kajiri vü, hiri kajitsari
vü, eh pari vü, thi azhihwa nyiri aveh vü küüza müküna nüh samthuoh.

7O VÜWA, künyitsa tü noh zhi, thitü nosü üta hiri tü hiri anyiehvü nü Judah nyiri
vüluo, Jerusalem vü arhieri vüluo, Israel aveh vüluo, küshenyiri vüluo thi
kületsuori vüluo, noh nüh zhejaküm azhih aveh vü küzükrü pemthuoh,
küpakenühnyunü mari nüh noh vü aroküshi sakümwa kenüh.

8O VÜWA, hiri anyiehvü hiri kajiri vüluo, hiri kajitsari vüluo, thi eh pari vüluo
küzükrü pehmthuoh, küpakenühnyunü hiri nüh nohvü khiemuo kümthuoh
kenüh.

9Külona thi noküja tü VÜWA hiri Saküüwuowa zhi; küpakenühnyunü hiri nüh ma
sie ruoluo mthuoh,

10thi ma nüh ma siepe setsaküthsüri vünüh hiri atüvü ma khonyori mümzhe nüh
sanü VÜWA hiri Saküüwuowa jikhi müküna nüh samthuoh.

11Israel aveh nüh noh jikhi müküna nta noh khonyowa khazih nü anatovü
kürelete wathuoh. Thi Saküüwuowa siepe Mosa Khonyo vü rhüküsa kümzü thi
küüshiekütsawa hiri vü küshokemthuoh, küpakenühnyunü hiri nüh ma vü
khiemuo küm kenüh.

12Ma nüh kümsü hiri vü vi küru vünüh hiri vü thi atakrüri, hiri vü atakrü küsari
vü phrahtekütsü ma zhüwa sakütohmthuoh; küpakenühnyunü atülü aveh
kükhu vü küsü nga Jerusalem vü küsa kümjie müküsa kenüh.

13Mosa khonyo lovü rhü küsa üta kümsü hamari aveh hiri vü teruthuoh. Hiri
tü VÜWA hiri Saküüwuowa küütso mükhuo nüh sam, thi hiri künakhie vünüh
sühle nü ma küzhütsa mphah nüh sam.

14Jükenüh VÜWA nüh kümsüwa tü küche sanü hiri vü virumthuoh;
küpakenühnyunü VÜWA hiri Saküüwuowa nüh küüroh küsa aveh vü ma thuoüji
künyitsa kenüh, thitü hiri thuoüji ma jikhi müküna nüh sam.

15Thi halie, O VÜWA hiri Saküüwuowa, thawa nüh ake akükhra vünüh Egypt zhih
vünüh noh nyiri vizhu nü nosü küju noh nyo tü tholah veh lo. Hiri tü
khiemuomthuoh, thi hiri tü khusükhurüshehmthuoh.

16O VÜWA, noh künyitsa müke aveh müzhe nü noh rüküshu thi noh rükümtho tü
Jerusalem nyujiwa, noh kümtse küzhihowa vünüh küreleküzem luo, hiri

© 2015 Bible Society of India.

kükhiemuori kenüh, thi eh para künakhieri kenüh Jerusalem thi noh nyiri tü hiri mükieshe nü pehküveh aveh azavü phranyuohm thuoh.

17Jükenüh khinyi thuoüji, O hiri Saküüwuowa, noh siepewa kükhuo vü thi ma nüh zhiekekükhuo künatüluo, thi noh mpa noh rieh nüh, O VÜWA, küüzojaküm noh kümtsezheh rügivü noh nyieh küwieke luo.

18O! eh Saküüwuowa, noh khüna kümrheke nü künaluo; noh notha ko nü hiri küüzojaküm thi noh nyo vünüh küthoh anyujiwa noküze luo; küpakenühnyunü hiri tü künyitsa rügivü nüh noh tüvü hiri zhieke kükhuo tsü müküveh kenüh, tü noh noküümze aküji rügi vünüh thseveh.

19O VÜWA, künaluo; O VÜWA, nojatsüluo; O VÜWA, künatü nü satsüluo; mümnütüm luo, noh mpa noh rieh kenüh; O! eh Saküüwuowa, küpakenühnyunü noh nyujiwa thi noh nyiri tü noh nyo vünüh küthohkenüh, ti küza.

Gabriel nüh Setsaküthsüzhüwa Kürüle

20Hi nüh eh kükhiemuo thi eh nyi Israel kükhiemuo phrahzhu nü küza thi kükhuo sanü VÜWA eh Saküüwuowa tüvü eh Saküüwuowa kümtse küzhiho wa kenüh eh küzhieke kükhuo tsü küveh vü;

21akükhuo vünüh hi tü azhü phrahte pehveh ünü, Gabriel anyiwa, apokhu vü hi nüh kümohtsa vünüh künguwa tü münüleh küsahthuo tsotho vü prü the wie taji hi vü ru.

22Ma nüh hi vü ru taji, O Daniel, hi tü noh vü kümtsa thi küthsükümshi noh tsü nti tsethuoh.

23Noh nüh zhiekekükhuo tevü nüh azhü küsü shuwa wiethuoh, thi hi nüh jüma noh vü küza nti tse, küpakenühnyunü noh tü loshekümthuoh kenüh, jükenüh azhüwa müshe nono nü kümohtsa wathsüluo.

24Noh nyiri thi noh kümtse nyujiwa kenüh, kükhazikharie saju nta, kükhiemuo vü asehkhe samü nta, thi künakhie kenüh kütsathuoh, küsuokürho künyitsa viru nta kümohtsa thi setsaküthsü masü fete nta, thi kümtse atsa azhiewa thse nta amahviwa zhia rürake phrahzhumthuoh.

25Jükenüh Jerusalem sale thi khake üta azhüwa shuküru vünüh thsekümwa, kajitsawa küru küju zhi türü naveh ti küsa thsü, thi müshi saluo. Jüsevü zhia rorake nü künyi thuoüji lehkhujiri thi akhithuori sa naveh, thitü hama küsa kümnomna tsotho vü sanaveh.

26Thi zhia rorake nü künyi sevü thse kümwa tü zothem nü zanyoküsü nga küpehwa nyuthuoh; thi anyira kajitsa, ru na küsawa nüh anyujiwa thi kümtsezhehwa tü zoriem naveh. Jüma sehkhe vü thuoüji anyuo küza ru naveh, thi asehkhe vü thuoüji arie ru naveh; küüzojakümri tü phrahzhumthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

27 Thi ma nüh anyi hozake sie nü zhia küsü kenüh kütsathuozhü kümzho küsü sa naveh; thi küzhila thuoüji küsahthuo thi kükhurü ma nüh khem naveh; thi saküüzowa rügivü küphrahzhu sehkhewa müjie küüshoke küjunü akükreri küsa rügivü sakü

Daniel 10

Tigris Rühgu mato vünüh Daniel Kümohtsa

1Persia kajiwa Sairas mahvi kücheawa vü anyo Belteshazar ta küsa Daniel vü azhü küsü kütsa küngu tsü. Thi azhüwa tü zhütsa, thi jüma tü müküthsüra aküji küsü. Ma nüh azhüwa tü thsüra thi amohwa tü thsümshi ra.

2Jüma rülovü hi, Daniel tü zhia küche rümuo pehveh.

3Zhia küche khemti hi ashierhie mütsa, asa nyutü akhah küsü nga ehpo lovü mükünyike, nyutü avüjuh pike wienga vi nü müthse.

4Asa pokhuwa rülo mükeke nü müzüawa vü hi tü arühgu aküjiwa, jüma tü Tigris sapo vü tsie pehküveh vü,

5hi nüh eh notha toke nü noküze ünü, halie, nyi küsü mürilothsü küzhu, ma küshih tü Ufas suna vi ma küshih tseke.

6Ma satsa tü künyievü kümjie, ma nyieh tü atsohrie kümjie, manotha tü anyihzhu küjuphierake kümjie, ma pie thi ma jih tü asahwuo shoküüzih kümjie, thi ma zhü küphra jikhi tü anyishieji jikhi kümjie.

7Thi hi, Daniel mpa nüh kümohtsawa küngu wie, anyi hi siepehküvehri thuoüji kümohtsawa müngu, thitü khekheta küüshüh marivü teru taji mari tü zhütewa nü küthi.

8Jükenüh hi mpa jaküüpehm nü kümohtsa aküji hama ngu, thi hi vü akükhra küsü nga münyie nüh satewa; eh nyieh tü azüh nge tewanü akükhra küsü nga münyie nüh satewa.

9Thinü hi tü ma zhü ajikhi künara, thi hi nüh küünara vü ehnyie vü tsuo azhihvü zeh nü zehmophoketewa.

10Jüti küsa vü halie, ake küsü tü hi pa nü eh ke thi eh kho tü saküüsühra.

11Thinü ma nüh hi vü, “O Daniel, küümze küjisheh nyiwa, hi nüh noh vü azhü küüzawa vü kükhe nü tsie toke luo, küpakenühnyunü hi nüh khinyi noh vü küze küveh kenüh,” ti küza. Ma nüh azhü hama hi vü küza küveh vü hi tü khekheta küshüh nü tsiepe.

12Jüti küsa vü ma nüh hi vü, “Mükrütüm luo, Daniel, küpakenühnyunü noh nüh a müshe thse nü thsümshi nta thi VÜWA tüvü saküürünyierülo apokhu vünüh noh zhüwa tü künarathuoh, thi noh zhüri kenüh hi tü tsethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

13 Persia kajipe vü kajitsawa nüh rülo mükeke nü küsü hi khe; thitü Maikhael, kajitsari vü lehvü küsü nüh hi kükra nta ru, jükenüh hi nüh Persia kajipewa kajitsawa jüla jam.

14Thi arülo sehkhevü mowa noh nyiri vü ru nta sa veh ünüh jüma saküthsü nti tse veh. Küpakenühnyunü kümohtsawa tü kürulevü azhi saküm kenüh," ti küza.

15Azhü hamari müzhe nü ma nüh hi vü küza küm sevü, hi tü eh nyieh azhih vü küprüke nü azhümphrara nüh satewa.

16Thi halie, anyira tsaküthse küsü nüh eh pomie patsü; thinü hi tü eh po ga nü azhü phra. Hi nüh eh tüvü tsieküvehwavü, "O eh VÜWA, kümohtsawa zhünyo kenüh aküna hi vü ruthuoh, thi hi tü eh kükhra küsü nga münyiethuoh.

17Mokümjie vünüh eh VÜWA siepewa tü eh VÜWA sie jülera nathuoh lo? küpakenühnyunü khinyi thuoüji akükhra küsü nga hi vü pehmküvehthuoh kenüh, thi arütho küsü nga hi vü tümvehthuoh nü," ti küza.

18Thinü anyira tsoküpe küsü nüh hi pale nü hi sakükhratsü.

19Thi ma nüh hi vü, "O küümze küji shehke anyiwa, mükrü tümluo, luoveh rüzi luo; müzho luo thi luoveh mhie luo," ti küza. Ma nüh hi vü küüza vü hi tü sakükhra taji nü, "Eh VÜWA phrahte luo, noh nüh hi sakükhra kümthuoh kenüh," ti küza.

20Jüsevü ma nüh, hi tü mokenüh noh vü tse nüh noh tü thsüveh ünü nyu lo? Thitü khinyi thuoüji hi tü Persia kajitsawa siesaluo nti sühle tse veh; thi hi tü ma vünüh tewathuoh üji, halie, Greekri kajitsawa tü teru nathuoh.

21Thitü küzhütsawa lasipha lovü mowa rhü sa veh ünüh hi nüh noh vü küza naveh: Nohri kajitsawa Maikhael küchie nüh hi kükra na küsa münyie luo.

Daniel 11

1Thi hi thuoüji, Darius Medewa mahvi apokhuwa vü sakütohthi ma sakükhra nti tsie peh.

Egypt thi Siria Kajipe

2Khinyi hi nüh noh vü küzhütsawa küthsü naveh. Persia vü kajiri küche shuru hü naveh. Amüzüawa thuoüji mari aveh nyiehvü nyirhie naveh, thi ma tü ma künyirhie vünüh müzho teru thuoüji Greekri kajipe aveh küke nü siesaluo naveh.

3Jüsevü kaji arie küsari küsü shuru naveh, thi ma nüh ma kümngu kümjie vünüh kükete jusheh taji takrü nü ma kümshe sanaveh.

4Thi khra nü tsie küveh vünüh ma kajipe tü kuom nü atülü mürhü müzüri wuovü küsuo küzem naveh, thitü ma küshuküturi vü kütsüwa nyu, nyutü ma nüh takrü

© 2015 Bible Society of India.

nü kete küveh kümzhewa nyu, küpakenühnyunü ma kajipe tü luzhum nü hamari mükünyu küpari vü tewana küveh kenüh.

5Jüsevü zhiese kajiwa nüh ji müzho tewa naveh, thitü ma küjiri küsü nüh ma nyiehvü nüh ji müzho tewa nü ma kajipe nyiehvü nüh aküji kajipe küsü sanü takrü naveh.

6Mahvi pike sevü masü tü tsarü naveh, thi azhühka wa sakütoh na küsa kenüh zhiese kajiwa tsavühwa tü zhietü kajiwa vü ru naveh. Thitü ma tü ma kükhra tü küsarawa nyu, thi matsatori wa tü müpehra nüh sam naveh. Ma, thi ma künori, ma tsa thi ma kürohzawa tü jaküzem naveh,

7jüma tsotho vü ma rüzohri vünüh atsuona küsü ma müthoh vünüh shuru naveh. Ma tü ru nü thopahiri sie saluo nü zhietü kajiwa ashiehku kümzhowa lovü tu naveh, thi ma nüh mari siesaluo nü chara naveh.

8Mari nyiazari wie nga, mari nguori, mari rakasa thi suna amekürhe küfüküjuri tü arie vünüh müzhühküvi üta Egypt vü tewa naveh. Mahvi pike kenüh ma tü zhietü kajiwa küprüwa nyu;

9jüsevü nüh zhiese kajiwa kükaji zhevi naveh, thitü ma mpa mazhih vü sheleteru naveh.

10“Ma tsari nüh arie sanü arienyiri ashieji küji küsü sazhuh naveh, jüma nüh anyuoküza kümjie küütü tsezhu nü vehthuo wanaveh, thi ariewa tü ma shiehku küju sawa naveh.

11Zhiese kajiwa tü aheküüte ti tsezhuwa nü zhietü kajiwa sie arie sanaveh, ma nüh ashieji küji küsü saküühurüke naveh, tü jüüta wie ketünga jüma tü ma mükünongüwa nüh cham naveh.

12Ashiejiwa sieteküwa vü ma luoveh tü sakükhakem nathuoh, thi ma nüh anyienyie ta küsa türaküüluo khajam naveh, thitü ma tü kücharawanyu,

13küpakenühnyunü zhietü kajiwa nüh ashieji küsü atükhuwa nyiehvünüh aküji küsü vizhu le na küveh kenüh, thi mahvi pike sevü ma nüh thopahiri küji küsü thi zanyo hozake vi nü sheleru naveh.

14“Jüma tsothovü anyi hozake shuru nü zhiese kajiwa sie saluo naveh. Noh nyiri azavü akhonyo müküviri tü kümohtsawa saju na küsakenüh mari mpa mari khake naveh, thitü kriem naveh.

15Jüti küsa vü zhietü kajiwa tü ru nü aküwu küüroh sanü anyuji shiehku kümkie küsü vi naveh. Thi zhiese thopahiri tü kütsierawa nyu, ma riekhuo küshozhuri wie nga kütsierawa nyu, küpakenühnyunü tsiete na küsa kükhra münyie nüh samna küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

16Thitü thari nüh ru ma sie saluo naveh ünüh ma kümshe sam naveh, thi nyi küsü nga ma tüvü mütsiera nüh sam naveh. Ma nüh azhih aküzü küsü vünüh kütsiepe sanü jümari aveh tü ma kükhra vü pehm naveh.

17Ma tü ma kajipe ajü akükhra vi nü küru ma müshe thse naveh, thi kürükümhie rülehwa viru nü jümari sanaveh. Kajipewa zoriem na küsa kenüh ma nüh nyimzari küsü ma tsü nü küüza naveh; thitü jüma tü müsara nyutü ma nyiehvü küwarawa nyu.

18Asevü thuoüji ma tü anyuonyuri vü sühlewa nü hozake revitera naveh. Thitü akhazhu küsütü ma müküzike vünüh asehkhe samtü naveh; jüti sanü ma müküzikewa tü ma vü küreleru naveh.

19Jüsevü thuoüji ma tü ma mpa ma zhih shiehku wuovü kürele teru naveh, thitü ma tü müshü nü külu naveh, thi mphahra nüh sam naveh.

Siria Kaji Kümsüwa

20Jüsevü thuoüji ma müthoh vünüh kajipe kütholathovüwa kenüh küjiri küsü küze naveh; thitü ma tü rülo pike azhievü nüh ma mpa nüh arüküshu vünüh nyutü arie küsa vünüh nyu wieketünga kuom naveh.

21Ma müthoh vünüh momakütalo küsü ma vü kürhietsie kütholaküsü shuru naveh; ma tü jütihati nga müsanüh müküleh vünüh kajipewa vi naveh.

22Athopahiri tü ma tüvü nüh chijakümtsem naveh, thi zokhuom naveh, thi kütsathuozhü kajitsawa wie nga, ti.

23Thi ma sie küwuluo küsü saküm sevü ma tü kürieriekhri müke sanü arefü kütazü küsü sie nü müzhoru naveh.

24Jülohalo nga müsanüh ma tü nyuji künyirhietsari vü ru nü manyiri nyi küsü nga nüh müküsasa sanaveh, zanyo reküviri, prüküvi künyirhie mari vü kütseke naveh. Ma nüh shiehkukümzhori prü nta rüzhe naveh, thitü tsotho pike kenüh mpa wie.

25Ma nüh ma thopahiri khielota küsa sie nü akükhra vi küke taji zhiese kajiwa sie küsaluo kütuohke naveh, thi zhiese kajiwa nüh khielota aküzhi thi kükhra küsü sie nü arie sanaveh. Thitü ma tü kücharawa nyu, küpakenühnyunü ma vü aro thse na küveh kenüh.

26Kajira kütsaküzhu kütsari mpa nüh ma zothem naveh. Mari nüh ma zoriem nü ma thopahiri tü chiriejam naveh, thi hozake sühthe küzehm naveh.

27Kaji künyi, masü amüshe tü zanyo kümsü vü kütsarüluo künyi tü toküsape küsü vü shupeh nü akürie tsüluo naveh. Thitü jüma tü küsarawa nyu, küpakenühnyunü tsotho küteke küsa vü jumnaküveh thuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Ma tü künyirhie khielota vü nü ma zhih vü shele ru naveh, thitü ma müshe tü
kümtse kütsathuohzhüwa vü küsaluo pehm wie naveh. Ma tü ma müshe sanü
azanyo sa wie naveh, thi ma mpa ma zhihvü shele ru naveh.

29"Atsotho küteke küsa vü ma tü shele nü zhiese vü ru naveh, thitü tsotho
hamatü atükhuwa üta küsawanyu,

30küpakenühnyunü Kittim juhieri tü ru nü ma siesaluo na küveh kenüh, thi ma
tü luoveh sü nü sühle teru naveh. Ma tü arükümtho nü kütsathuozhü kümtsewa
vü ma küsangü sa naveh. Ma tü sheleru nü kütsathuozhü kümtsewa kürü kümri
vü amüshe thsenaveh.

31 Ma nüh küüze arienyiri nüh kükhurüzhehwa thi ashiehku vü pehtewanü
sakümnem naveh. Mari nüh tsoküpeh huo kükhurüwa khem nü küüzoküm
akükre khakemtü naveh.

32Ma nüh kütsathuozhü küvürieri sie nü müküleh vünüh mükünyu vü sietewa
naveh; thitü Saküüwuowa vü küzhütsa nyitsari thuoüji tsie müzho nü saluo
naveh.

33Anyiri azhievü zanyoküthsüri nüh anyi hozake vü küthsükümshi tsü naveh;
jüüta wie ketünga rülo pike kenüh mari tü anyuchuwa thi anyihzhu vünüh
külum naveh, thi aküsiküsa thi prüviteküwa vünüh münomna naveh.

34Mari chaküm vü mari tü küükra pike küngu sanaveh, thitü anyi hozake wie nga
mükünyitsa vünüh mari vü nyi küperü naveh.

35Zanyoküthsü wuori thuoüji külum naveh, jüti sanü atsothowa asehkhe müjie
küju nü mari tü zü nü saküsütha thi sakümtse naveh, küpakenühnyunü atsotho
küütekewa müjie küjuküju nü azhievü atsotho küpie küsü pehküveh kenüh.

36 "Kajiwa nüh ma küsangü sa naveh. Ma tü ma mpa saküji nü nyiaza küpa nyievü
nga nüh küji müshe naveh, thi nyiazara Saküüwuowa vü kükrüshike zanyori
phrahte naveh. Ma tü arükümtho sütsuowa müjie küjuküju nü tsarhie naveh,
küpakenühnyunü mowa müshethuokemthuoh ünüh sa wie na küveh kenüh.

37Ma tü ma lanyira nyiazari vü, nyutü nyimzari nüh küümzetsawavü
küsiakekütsüwa nyu; ma tü küpara nyiaza vü küsiakewa nyu, küpakenühnyunü
ma tü aveh nyiehvü nüh ji veh ta ma mpa müshe naküveh kenüh.

38Hamari müthoh vünüh ma tü zethuo kütota nyiaza küchiekürhe sanaveh; ma
lanyiri nüh müküthsü küsü suna thi rakasa, ame kürheri thi ame kükho aküteri
vi nü küchiekürhe sanaveh.

39Ma tü aliera nyiaza küükra vi nü ashiehku kükhratsari künyuote sanaveh. Ma
phraküüjiri thuoüji ma nüh sakünyirhie tsü, thi hozake nyieh vü atakrü mari
chieke, thi kajitsa küsü vü azhih küsuotsü naveh.

Tsotho Sehkhewa

© 2015 Bible Society of India.

40“Atsotho sehkhe vü zhiese kajiwa nüh ma prü naveh. Thitü zhietü kajiwa nüh nyiazamrhü küsü kümjie rawuhkheka, rawuhnyiri thi ajuhie hozake sie nü ma rügivü joke naveh. Ma nüh nyujiri vü tsezhuru nü saluo taji anyuoküza küsü kümjie kariwa naveh.

41Ma tü azhih küzüwa vü ru nü anyienyie türa cha naveh, thi Edomri thi Moabri thi Amonri tü ma kükhra vünüh mürietewa naveh.

42Ma nüh ma ke nyujiri rügivü thsuoke naveh, thi Egypt zhih tü kümriewa nyu.

43Ma nüh suna thi rakasa thi Egyptra künyirhie aveh vü takrü sanaveh; thi Libyanri thi Ethiopiari tü ma sevü nyi müzhe naveh.

44Thitü zhieshu thi zhietü vünüh azhükeri ru nü ma saküüzüküla naveh, thi ma tü ahe zesheh nü wa küferie viru thi küzoriezosa anyi hozake vü viru naveh.

45Ma nüh juhküji thi aküzü kümtse aküzhi azhievü ma kaji juhthsüzhehri khake naveh. Tü nyi küsü nga nüh ma küükra münyienüh sanü ma tü asehkhe vü teru naveh.

Daniel 12

Aküsüri Kürhole

1 “Jüma tsotho vü Maikhael, küjiwa rügizhühlewa, noh nyiri kütotewa tü shuru naveh. Akuohjiri shuküru vünüh nosü küju müjie küru amüshe küna atsotho küsü ru naveh. Thitü lasipha lovü rhü küsaküngu noh nyiri aveh thuoüji vizhu naveh.

2Azhitho vü küzehri hozake wie nga sühra naveh, wuori thuoüji küsuokürho vü, wuori thuoüji küzükrü vü thi küsuokürho müküchieke vü tewa naveh.

3Zanyoküthsüri thuoüji thajüwu küwierake kümjie wie naveh, thi anyi hozake sie nü künyitsa vü küjosie küwari thuoüji awutsiri kümjie küsuokürho sehkhe küju wierake naveh.

4Thitü noh, Daniel thuoüji atsotho sehkhe müjie küju nü azhü hamari tü küüzhe vü sam luo, thi lasiphawa fete sam luo. Anyi hozake wie nga kümtümse zhü naveh, thi kümsü tü zhim naveh,” ti küza.

5Jüsevü hi, Daniel nüh noküze ünü anyi küpa künyi küngu, küsü nüh hama kuza sapo vü tsie, thi küpawa nüh küpa wuovütsie ti sanü ngu.

6Masü nyi küsü nüh mürilothsü küüzhu, akuzawa juri nyiehvü kütsiewa vü, “Aküngo hamari saju na küsa küthake na lo?” ti küna.

7Mürilothsü küüzhu akuza anyiehwa nüh atülü wuovü ake azhiewuovü thi azhu wuovü ti khroke. Thi ma nüh küsuokürho rhoküvehwa vünüh jüma tü tsotho küsü, tsotho künyi keri thi tsotho küzhila küsü kenüh ta küshie, thi kümtse nyira

© 2015 Bible Society of India.

kükhra külorie kümtsotho sehkhe jumthuo üji, zanyo hamari aveh tü sajum nathuoh.

8Hi nüh künarathuoh thitü müthsümümshira nüh sam; jükenüh hi nüh, “Eh VÜWA, azanyo hamari tü mokümjie vünüh asehke sanalo?” ti küna.

9Ma nüh, “Noh leh vü tewaluo, Daniel, küpakenühnyunü azhü hamari tü asehkhe tsothowa müjie küjuküju nü küüzhe vü sa, thi fete sam naküveh kenüh.

10Anyi hozake wie nga saküsütha, sakümtse naveh, thitü kümsüküsari tü khusükhurü peh huo naveh. Kümsüküsari nyi küsü nga müthsümümshira, thitü zanyoküthsüri thuoüji thsümshi ranaveh.

11 Kütso kükhurü saküpeh huowa vi teküwa thi küüzojaküm akükrewa vishuküm vünüh arülo anyie küsü müza künyi nü gurake peh naveh.

12Rülo anyie küsü müza küche cherake nü münga küju küpehlaritü loküzhetsari.

13Thitü noh thuoüji noh leh vü wa nü münyie luo, noh thuoüji arülo sehkhe vü noh jisuowa kenüh noh tü süra naveh ünüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Hosea

Hosea 1

1 Judah Kajiri, Uzziah, Jotham, Ahaz thi Hezekiah tsotho vü, thi Israel kajiwa
Jehoash atsa Jeroboam, thi Beri atsa Hosea tsotho vü VÜWA zhü küru.

Hosea Tharuo
(2 Kaj 24.10-17)

2 VÜWA nüh Hosea vünüh azhüküüza pokhu vü VÜWA nüh Hosea vü, "Wa nü noh
mpa nüh muomuokürho vüvüh küsü vi nü muomuokürho atsa ngu luo,
küpakenühnyunü VÜWA kulem nü azhihwa tü muomuokürho aküji sakümthuoh
kenüh," ti küza.

3 Jükenüh ma tü wa nü Diblain atsavühwa Gomer vi nü ma nüh atsa nyimpari
küsü wuo ma tsü.

4 Thinü VÜWA nüh ma vü, "Jezreel ti ma nyo thoh luo; tsotho pike sevü Jezreel
kenüh Jehu zhehlo vü kümnomnatsü naveh, thi hi nüh Israel zhehlo kajipe
asehkhe samtü naveh.

5 Jüma rülovü hi nüh Jezreel nyuo vünüh Israel lawih zoshimtü naveh," ti küza.

6 Ma tü atsamoh le nü nyimzari küsü wuo. Thinü VÜWA nüh ma vü, "Ma nyo
'Müküümzewa,' norüthamnathuoh ti thoh luo, küpakenühnyunü hi tü Israel
zhehlowa vü noh rüthaküna mpehrathuoh, nyutü mari nomjarathuoh.

7 Thitü hi nüh Judah zhehlo vü rüthanoküna peh naveh, thi hi nüh VÜWA mari
Saküüwuowa rügivü nüh mari külole naveh; hi nüh mari tü alawi, nyutü
anyuchuwa, nyutü arie, nyutü arawuh, nyutü rawuhnyiri vünüh nü küülolewa
nyu," ti küza.

8 Ma nüh atsa jüma siekükhruoküm sevü atsamoh nü nyimpari küsü wuo.

9 Thinü VÜWA nüh, "Ma nyo Loami, eh nyiri nyuthuoh, ti thoh luo,
küpakenühnyunü nohri tü eh nyiri nyuthuoh thi hi tü nohri Saküüwuowa
mükünyuthuoh kenüh," ti küza.

Israel Küsalera

10 Jüta wie ketünga Israel nyira küürüh tü juhküji vü ashünyi kümjie küüte nga
mükütekhera nyutü mükürüh khera nüh sanaveh; thi azhie khiela nüh mari vü,
"Nohri tü eh nyiri nyu," ta küüzawa nüh "Rhoküveh Saküüwuowa tsari," ta küza
le naveh, ti küza.

11 Judah nyiri thi Israel nyiri kürü sezhuh naveh, thi mari mpa mari kenüh alü
küsa küsü chuh naveh; thi mari tü mari zhih vü rho tsarhie naveh,
küpakenühnyunü Jezreel rülo tü jisheh na küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Hosea 2

Israel Müküzhütsanyitsa, kümnomnakütsü thi Kürhehsa

1Noh nü thi noh tsevüwa hama küza luo.

2Noh zah sie khuo luo, khuo luo, küpakenühnyunü ma tü eh vüvüh mükünyuthuoh kenüh, thi hi tü ma vüpa nyuthuoh, ma nyiehvü nüh ma muomuokürho vija na küsa kenüh, thi ma nyimzanyimpa küsa ma tüso azhievü nüh viküjam luo,

3nyu thuoüji hi nüh ma tü ma küwuo vü üta ma thsümnyi fo nü anyiju sanü küürütsom tü naveh ünüh, thi reza küsü kümjie samtü naveh ünüh, thi ma tü azhih küüwehkuokiki küsü sam tü naveh, thi ajuhküürieh vi ma zothem naveh.

4Ma tsari vü nga hi nüh norüthakünawa nyu, küpakenühnyunü mari tü muomuokürho atsari küsa kenüh,

5küpakenühnyunü mari azah nüh muomuokürho küsa kenüh; mari kümohvühwa tü khielota küzükrü küüroh küsa kenüh, küpakenühnyunü ma nüh, “Hi tü eh külopari asevü tewa naveh; mari nüh eh shie thi eh juh küzhu tsü veh, eh künehlothsü, eh külozülothsü eh vüjuh thi eh küzhu tsüküveh kenüh,” ti küza.

6Jükenüh hi nüh arüzhü vi ma leh ruoh mtü naveh; thi hi nüh ma vü azie küsü sakem naveh, jüta thuoüji ma tü ma leh mphahra nüh sanaveh.

7Ma tü ma külopari zhe naveh, thitü küpharawa nyu; thi ma nüh mari phah naveh, thitü küphahrawa nyu. Jüta thuoüji ma nüh, “Hi tü wa nü eh vüpa apokhuwa vü shele tewa nathuoh, küpakenühnyunü jüma tü eh kenüh khinyi anyiehvü nüh küümpha na küveh kenüh,” ti küza.

8Ma tü hi nüh ma vü akütsa, akhah, thi avüjuh tsü veh ta küsa müthsü, thi mari nüh Balri kenüh küvi rakasa thi suna kütseke tsü veh ta küsa müthsü.

9Jükenüh hi nüh ma tsotho vü eh tha vi shele tewa naveh, thi ma zale vü eh khah vi shele tewa naveh; thi hi nüh akünehlothsü thi eh külohzülothsü vitewa naveh, jümari tü ma nyiju sate na küsari.

10Khinyi thuoüji hi nüh ma külopara küngu vünüh ma küzükrü müsate nüh sam na thuoh, thi nyi küsü nga eh ke vünüh ma mügih lerathuoh.

11HI nüh ma külozheloku, ma khuri, ma sa kürütheri, ma kümnyirülori aveh, thi ma khu küteke küsa aveh asehkhe sam tü nathuoh.

12Hi nüh ma rhelivirhuri thi ma müpahrhuri küümsüjam nathuoh, ma nüh jümari kenüh, “Hamari tü eh keme, eh külopari nüh hi kütsü,” ta küza. Hi nüh jümari tü areza samtü naveh, thi rezasari nüh jümari zoriem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Baalri akhu rülori kenüh hi nüh ma sakümnomnatsü naveh, ma nüh jümari vü asierhie kükhurü thi ma mpa nüh ma tüjükhe thi asithe vi sürie sa, thi ma külopari vü nyi tewa, thi hi kümaküm kenüh, ta VÜWA nüh küza.

VÜWA nüh Ma Nyiri Küümze

14Jükenüh khinyi thuoüji hi nüh ma nyie nü ma sie reza vü sieru naveh, thi kürünyi vünüh ma vü azhü küza naveh.

15 Jüla nüh hi nüh ma vü ma rhelivizhuh tsü naveh, thi Akhor Anyuotü küluozhe mükhie küsü satsü naveh. Jüla nüh ma tü küshefü rülo vü üta Egypt zhih vünüh shuküru vü rüle naveh.

16Jüma rülo vü, ta VÜWA nüh küza, noh tü hi vü, “Eh vüpa,” taji naveh, thi noh tü hi vü, “Eh Baal,” ta küjiwa nyuthuoh,

17küpakenühnyunü hi nüh ma po vünüh Baalra nyo tü vijam na küvehkenüh, thi mari tü anyo vünüh küjiwa nyuthuoh.

18Jüma rülovü hi nüh nohri kenüh rezasari, amürhü vü prükütse müwari thi azhih vü zhukütse zanyori, sie kütsathuozhü sanaveh; thi hi nüh azhih jüma vünüh alawih, anyuchuwa, thi ariezoriejam naveh, thi hi nüh kütote vünüh küüze naveh.

19Thi hi nüh noh tü vi nü küsuokürho eh vüvüh sa nathuoh; hi nüh noh vi nü künyitsa vünüh thi kümsho vünüh, mükükhaphrükhale küümze vünüh, thi noküümze vünüh eh vüvüh sanaveh.

20Hi nüh noh tü küzhütsanyitsa vünüh vi eh vüvüh sanaveh; thi noh tü VÜWA thsüra naveh.

21Jüma rülo vü hi nüh nohri kükhuori künatü naveh, ta VÜWA nüh küza, hi nüh atülüri rületsü naveh thi mari nüh azhihwa rületsü naveh;

22thi azhihwa nüh atsuo, akhah, thi avüjuh rületsü naveh, thi mari nüh Jezreel rületsü naveh;

23 thi hi nüh eh kenüh azhihwa vü ma zhuh naveh. Thi hi nüh Loruhama vü rüthanoküna peh naveh, thi hi nüh Loami vü, “Noh tü eh nyiri,” ta küza naveh; thi ma nüh, “Noh tü eh Saküüwuowa,” ta küza naveh.

Hosea 3

Hosea thi Müküzhütsavühwa

1 VÜWA nüh hi vü, “Wa nü ma külopa küpeh thi küüphroküphrieh küsa vüh küsü lo luo, VÜWA nüh Israel nyiri loküm üta, mari nüh nyiaza küpari vü tewa nü atieshu küükhro loküm üta küsa vüh küsü lo luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

2Jükenüh hi nüh rakasa türamnga, khuozhikürümie küüto müzake nü tünyieke thi akhah küüto küsü ti thuoh nü ma sümthuoh.

3Thi hi nüh ma vü, “Noh tü rülo hozake eh zhi üta vünüh peh naveh; noh tü muomuokürho müsara, noh tü nyimpa küsü vü nga küpehküzeh müsara, nyutü hi nga noh sie müsara,” ti küza,

4küpakenühnyunü Israelri tü rülo hothake kaji nyutü kajitsa küpehwa nyu, küsahthuo nyutü alokhuo küpehwa nyu, navükruzhu nyutü anguokükhurü küpehwa nyu.

5Jüsevü nüh Israelri tü sühleru nü VÜWA mari Saküüwuowa thi David mari kajiwa phah naveh; nari tü amüngusaküükhe vünüh asevü thuoüji VÜWA vü thi ma kümhie vü ru naveh.

Hosea 4

Saküüwuowa nüh Israel Phraküümsü

1 VÜWA zhü künaluo, O Israel nyiri; küpakenühnyunü VÜWA tü azhih jüla arhieri vü phrahteküümsü pehküveh kenüh. Azhih jüla Saküüwuowa küzhütsanyitsa nyutü künyitsakürho thi zanyoküthsü mükünyie kenüh.

2Küüshie, akürie, küfethe, kürühu thi nyimzanyimpa küsa shuteruthuoh; azüh küüthü sevü azühküüthü shuteru.

3Jükenüh azhih jüma tü küsomthuoh, thi jüma lovü kürhori aveh tü thasümthuoh; rezasari thi amürhü vü prükütse müwari thi juhküji vü angari wie nga pokahmthuoh.

VÜWA nüh Navüri Phraküümsü

4Tü nyi küsü nga müküproluo thi nyi küsü nga phramkümsü, küpakenühnyunü eh lokütu tü noh vü pehküveh kenüh, O navüwa.

5Noh tü arülo vü ajih müshü naveh; setsaküthsüwa nga noh sie nü arüza vü müshü naveh, thi hi nüh noh zah zoriem naveh.

6Aküthsü küüphe kenüh eh nyiri nga zoriemthuoh; küpakenühnyunü noh nüh aküthsü kule kümthuoh kenüh, noh nüh hi vü anavü küsü küsa kenüh hi nüh noh kule. Thi noh nüh noh Saküüwuowa khonyo kümaküm kenüh, hi nga noh tsari kümam naveh.

7Mari nüh küzhiküzhi küwa üta mari tü hi vü küzhiküzhi khiemuom; mari nüh mari kütholathovü khaphrü nü küzükrü vü tetuthuoh.

8Mari tü eh nyira kükhiemuo vünüh avosa, mari tü mari künakhie kenüh müwimka.

© 2015 Bible Society of India.

9Thi jüma tü anyiri nga navüri kümjie; mari lehkhuji kenüh hi nüh mari vü kümnomnatsü naveh, thi mari nüh küsari kenüh mari müthoh sale wie naveh.

10Mari tü tsanaveh, tü alokürawa nyu; mari nüh muomuorho naveh, tü samküzhira; küpakenühnyunü mari nüh muomuokürho vü akürho tsüju nta VÜWA kulekümthuoh kenüh.

Israel nüh Anguo Kükhurü

11Akhah kürüwi nga thi kürüthe nga küthsükümshi vitewa veh.

12Eh nyiri tü athsoh küsü vü küzaluo sa, thi mari athsoshi nüh mari vü zhülezhü küzazati, küpakenühnyunü muomuokürho sietse küsü nüh mari saküükhazihkümthuoh kenüh, thi mari tü Saküüwuowa kürüm nü muomuokürho samthuoh.

13Mari tü aküzhi azhujuri vünüh Küsahthuo sa, thi küzhihori rügivü nüh kükhurüri sa, anguzhe, rühtsüthsoh, thi angutseh kükhu vünüh kükhurü sa, küpakenühnyunü jümara kükhe tü mhieküm kenüh. Jükenüh noh tsavühri tü muomuorho thi noh jünyiri tü nyimzanyimpa sa.

14Noh tsavühri nüh muomuokürho vü hi tü mari vü kümnomna kütsüwa nyu, nyutü noh jünyiri nüh nyimzanyimpa küsa vü kümnomna kütsüwa nyu; küpakenühnyunü nyimpari mpa nüh muomuokürhori sie nü anatovü tseke küwa kenüh, thi kükhurüzheh küüphroküphriehri sie nü küsahthuoh küsa kenüh; hakümjie vünüh anyiri müthsümümshi nüh küferievü teruruti.

15Noh nüh muomuorho wie nga, O Israel, Judah tü müküükhieh tümluo. Gilgal vü mütu tümluo, nyutü Bethaven vü mükhru tümluo, thi müküshie tümluo, “VÜWA rhoküveh üta.”

16Amieshü nüh luovehkükho kümjie Israel tü luovehkhom; Kümrhuope kümza vü nyihzhüza küsü avo küsa üta VÜWA nüh mari avo sanaveh ülo?

17Efraim tü anguorivü nyi sarümthuoh, ma mpa jüti küüsam luo.

18Mari küzhu asehkhe samthuoüji, mari tü küpeh küzeh loküzhekü̈sari nyisasati; mari tü mari kütholathovü nyievü nüh mükümtse nüh küülo khe.

19Amürhü küsü nüh ma küsari lovü mari küzhutemthuoh, thi mari tü mari kükhurüperi kenüh zükrüm

Hosea 5

Israel thi Judah vü Ashih Küshenyiphake

1Hama künaluo, O navüri! Kükheke luo, O Israel zhehlori! kümrheke luo, O kajiwa zhehlo! küpakenühnyunü ashih tü nohri vü ru wie naküvehthuoh kenüh;

© 2015 Bible Society of India.

noh nüh Mizpa vü küjurü küsü küsathuoh kenüh, thi Tabor vü aneh küsü shoh küüzethuoh kenüh,

2thi Shitim vü küphieke aküsheh küsü chüh sa veh; thitü hi nüh mari aveh vü kümnomnatsü naveh.

3Hi nüh Efraim thsü veh, thi Israel tü hi vünüh küthi müsa; küpakenühnyunü khinyi thuoüji, O Efraim, noh tü muomuorhomthuoh; Israel thuoüji sakümnemthuoh.

4Mari küürohküli nüh mari tü mari Saküüwuowa vü müküüsühlethuoh, küpakenühnyunü muomuokürho sietse tü mari azhievü pehkümthuoh kenüh, thi mari tü VÜWA müthsü.

Anguokükhurü kenüh Hosea nüh Hamna Kütsü

5Israel kürhiezarhiechi nüh ma pohvü sa tü veh; Efraim tü ma künakhie vünüh ajih müshüshüti; Judah nga mari sie müshüshüti.

6Mari tü mari nyihnyihri thi mieshümiesari sie nü wa VÜWA phah naveh, thitü mari tü ma küphahrawa nyu; ma tü mari vünüh sühle tewathuoh.

7Mari tü VÜWA vü küzhütsanyitsa zülamthuoh; küpakenühnyunü mari tsa tü alietsa küwuo kenüh. Khinyi thuoüji asathe nüh mari nga ma zhuhri nga ti zoriem nathuoh.

Judah thi Israel Azhievü Arie

8Gibeah vü arütsü khu luo, Rama vü atütü khu luo. Bethaven vü küüfükülo jikhi saluo; noh sevü noluo, Benjamin!

9Kümnomnakütsü rülo vü Efraim tü küüzojaküm sam nathuoh; Israel akuoh azhievü mowa nü azhütsanüh hi nüh phrahzhu.

10Judah kajitsari tü azhih arüh vijakümri kümjie samthuoh; hi nüh mari rügivü eh rükümthowa ajuh kümjie küshoke naveh.

11Efraim tü ashih vü mürü thi küchenyamthuoh, küpakenühnyunü ma nüh müjuju ase nyi nta müshethuoke kümthuoh kenüh.

12Jükenüh hi tü Efraim vü amüthe kümjiethuoh, thi Judah zhehlowa vü priküm kümjiethuoh.

13Efraim nüh ma küna küngu vü thi Judah nüh ma kükhüma küngu vü, Efraim tü Assiria vü wa, thi kaji aküjiwa vü küze. Thitü ma tü noh samkükura nüh sam nyutü noh kükhüma samkümhiera nüh sam,

14küpakenühnyunü hi tü Efraim vü amiewuo küsü kümjie sanaküveh kenüh, thi Judah zhehlowa vü amiewuo atsa küsü kümjie sanaveh. Hi mpa nüh shohriem nü tewa naveh; hi nüh sawa wie naveh, thi nyi küsü nga mükülolетsüra.

© 2015 Bible Society of India.

15Mari nüh mari kükhieh müjie küüthsüküju nü hi tü eh pe vü shele ru wie naveh, mari asheküsü vünüh mari tü eh küütso khuo naveh.

Hosea 6

Luoveh Khaphrü üta küji

1"Raluo, VÜWA vü shele tewa ünüh; küpakenühnyunü zokhri kümwa tü ma nüh, thi ma nüh hiri sakümhie na küveh kenüh, ma nüh ferie küzehmthuoh, thi ma nüh hiri pheh kütoke naveh.

2Rülo künyi sevü ma nüh hiri sakürho le naveh; rülo kücheawa ma nüh hiri kha toke naveh, jüta sanü hiri tü ma tüvü rhora naküveh kenüh.

3Hiri küüthsüluo, hiri tü VÜWA küüthsü wie luo, ma tü atholeh kürutsa üta ru wie naveh; ma tü atshoh kürüzü kümjieh, pasüh vü rü nü azhih küüjie kümjie ru wie naveh," ta küza.

Israel thi Judah Luoveh Kükho

4Hi tü noh sie nü moti sanathuoh lo, O Efraim? Hi tü noh sie nü moti sanathuoh lo, O Judah? Noh küümze tü arüne vü akülu küsü kümjie, aküzo shita rateküwa kümjie.

5Jükenüh hi nüh setsaküthsüri sie nü mari shüchiemthuoh, hi nüh eh po azhü vünüh mari zothemthuoh, thi eh shih tü aküwie üta shuwawati,

6 küpakenühnyunü hi tü küsahthuo nyu nü mükükhaphrükhale küümze münguküm kenüh, kütso kükhurüri nyievü nüh Saküüwuowa zanyoküthsü müngum.

7Thitü mari tü Adam kümjie kütsathuozhüwa vüriemthuoh; jüla nüh mari tü hi mütsotü nüh samthuoh.

8Gilead tü kümsü küsa nyuji küsü, azüh vi ajise samthuoh.

9Kürühuri nüh anyi wuori huoküpeh üta, navüri tü kherüke nü pehvehthuoh; mari tü Shekhem vü küwa aleh vünüh anyiri fethetheti, mari tü wulehküvürie aküji sasati.

10Israel zhehlo vü hi nüh zanyo kükrüküngo ngu; Efraim muomuokürho jüla pehveh, Israel tü sakümnemthuoh.

11Noh kenüh nga, O Judah, kümahwie küsü kütekemthuoh. Hi nüh eh nyira müngu sakütsüle vü.

Hosea 7

1Hi nüh Israel sakümhie na küsa vü, Efraim küütsaküsüh tü kütsaküngumthuoh, thi Samaria kümsüküsa küürohli tü kütsaküngumthuoh; küpakenühnyunü mari

© 2015 Bible Society of India.

nüh küzhüja vünüh küsa kenüh, kürühutsari nüh vehphie tu, thi rietsokrükürühuri nüh alievü nüh lieke.

2Thitü hi nüh mari kümsüküsa aveh müsheke veh ta mari tü mümshemla. Khinyi thuoüji mari küürohküli tü mari mükieshe veh, jümari tü eh tsatü vü pehmthuoh.

Kajizheh vü Arokümsüküsa

3Mari kümsüküsa vünüh mari tü kajiwa alo saküwie, thi mari aromizhi nüh aküjiri alo saküwie.

4Mari aveh tü nyimzanyimpa küsari kheh; mari tü anyithü tsoküsa küsa kümjie, jümara lüse küvehri tü anyih müküjeke ketünga azhümnyieh, ahieküünya vünüh müjie küshü küju.

5Hiri Kajiwa rülo vünüh aküjiri tü akhah aküsa nüh namthuoh; ma nüh müküchieküzhüri sie nü ma ke thsuozhu,

6küpakenühnyunü mari tü juzhukümthuoh kenüh, mari luoveh tü mari lovü nüh ju veh; arüza ajü mari rüküshu tü müju nüh tsowa; arünevü thuoüji anyihzhu kümjie wierake.

7Mari aveh nga anyithü üta sa, thi mari nüh jümara takrüri mürhührie. Jümara kajiri aveh tü külumthuoh; mari nyi küsü nga hi müji.

Israel thi Akuohjiri

8Efraim tü mari mpa nüh anyiri sie wurümthuoh; Efraim thuoüji atieshu mükükhaphrü küsü.

9Alienyiri nüh ma kükhra mürhühriemthuoh, thitü ma thuoüji jüma müthsü; ma rügivü asheh küpru zhuhketü, thitü ma tü jüma müthsü.

10Israel kürhiezarhiechi nüh ma pohvü sa; tü mari tü VÜWA mari Saküüwuowa vü müsühle, nyutü hamari aveh kenüh ma mphah.

Akuohjiri rügivü Ame mkünyie Kütsotü

11Efraim tü mükhrietü küsü kümjie samthuoh, azhehphro thi ase münyie; mari nüh Egypt ji, mari nüh Assiria vü wa.

12Mari nüh kuoteküwa vü hi nüh mari vü eh neh jake naveh; amürhü vü prükütse amüwari kümjie hi nüh mari viturum naveh; mari kümhuwa vü azhükewa saküthsüküm müzhe nü hi nüh mari sosiekümsho naveh.

13Mari vü kümzüwa waluo, mari nüh hi vünüh kariteküwa kenüh! Mari vü zoriezosa luo, mari nüh eh zhü müvi nüh hi sie küsaluo kenüh! Hi nüh mari rhehsanaveh, thitü mari nüh hi vü akürie phrahte.

© 2015 Bible Society of India.

14Aluoveh lovü nüh mari tü müzie, thitü mari aze rügivü nüh mari tü küzia wie; mari tü mari mpa nüh atha thi akhah kenüh kütsithuoke wie; mari tü azhümvi nüh hi sie saluo.

15Mari apie sakükhra thi sakümzho kütsüwa tü hi nüh, tü mari nüh hi vü aro kümasü phah;

16Mari tü akünyia mükünyiewa vü küreletewa; mari nüh alawih mükümhie küsü kümjie vünüh ru; Ma küjiri tü anyuchuwa vünüh külum naveh, küpakenühnyunü mari mizhi küüte ti küsa kenüh. Hazake tü Egypt zhih vü mari phrahteküpeh huo sanave

Hosea 8

Israel Asevü Tseketeküwa

1Atütü vi noh pori vü kütieke luo! VÜWA zheh rügivü aluomü kümjie küsü pehküm kenüh, küpakenühnyunü mari nüh eh kütsathuo zhüwa zokhuo kümthuoh kenüh, thi eh khonyowa vü khazimthuoh.

2Israel nüh hi vü zie taji, “Eh Saküüwuowa, hiri Israelri tü noh thsü veh,” ta sa.

3Israel nüh kümhiewa müshüjamthuoh; mükünongüri nüh zhe nathuoh.

4Mari nüh kaji küsa vizhu, thitü hi vünüh nyu; mari nüh kajitsari vishu, thitü eh zanyoküthsü müvi. Mari mpa mari küzoriezosa kenüh mari rakasa thi suna vi anguo sa.

5Noh mieshüzah tü kulemthuoh, O Samaria. Mari vü eh rüküshu küluomthuoh. Mari tü küthake le müküsara mükükhieh peh na lo?

6küpakenühnyunü jüma tü Israel vünüh küsa kenüh, asieküzhüri küsü nüh jüma sa; jüma tü Saküüwuowa nüh nyu. Samaria mieshüzah tü zokhuoriem naveh,

7küpakenühnyunü mari nüh amürhü zhuh, thi mari tü nyiazamrhü wievi naveh. Toke küveh atsuori tü azhu münyie luo, jüma tü kütsaküzhu pemtsürathuoh; mükütüküzü jüma tü avi pe tsü thuoüji, alienyiri nüh jüma zoriem naveh.

8Israel tü müzhumthuoh; khinyi thuoüji mari tü Judah mkümyuri azavü aküfü momaküsa küsü üta pehmthuoh,

9küpakenühnyunü mari tü Assiria küju khru kümthuoh kenüh, reza ruwuhküzah küsü tü ma mpa tse pehveh; Efraim tü küümzeri kenüh she veh.

10Mari nüh akuoküjiri siewie ketünga, hi nüh mari vizhuhm naveh. Mari tü kajiri thi kajitsara akhuo kükhu vünüh kümto kürenyahm naveh.

11Efraim nüh kükhiemuo vija nta kükhurüpe saküüzhi vü, jümari tü ma vü kükhiemuo küsa kükhurüperi satewawati.

© 2015 Bible Society of India.

12Hi nüh ma kenüh eh küsüphie khielota rhü wie nga, jümari tü azanyo kürüthe üta chiekemthouh.

13Mari nüh kürükatsatsa küsahthuoh kükhurü sa wie nga, mari nüh asa tsa wie nga, VÜWA nüh jümari müvithuoh. Khinyi thuoüji ma nüh mari künakhie müshekem nathuoh, thi mari kükhiemuo sakümnomnam nathuoh; mari tü Egypt vü shele teru nathuoh.

14Israel tü ma Sakütsüwa kümamthuoh, thi kajizhehri sasa vehthuoh; thi Judah tü anyuji kümzhori saküzhimthuoh; thitü hi nüh ma nyuji rügivü anyih küze naveh, thi jüma nüh ma nyuji kümzhori küüzorie naveh.

Hosea 9

Israel kükhiemuo kenüh Kümnomnakütsü

1Nyiera mükhruo tümluo, O Israel! Akuohji küpari nüh küsa kümjie mürietsi tümluo; küpakenühnyunü noh nüh muomuokürho küsa kenüh, noh Saküüwuowa vünüh tewa taji, amütha kütsipe aveh vünüh noh nüh muomuokürho akekütsü lom.

2Mütha kütsipe thi akhah ate nüh mari avo küsawa nyu, thi akhah kürüthe tü mari sazihm naveh.

3Jümari tü VÜWA zhih vü küpeh huowa nyu; thitü Assiria vünüh mari tü ashie mükümtse tsanaveh.

4Mari tü VÜWA vü kükhurü akhah küzhu küüshokewa nyu, thi mari küsahthuoh tü ma samkülozhera. Jükümjie küsahthuori tü küülura lohse kümjie sam naveh; jüma kütsari aveh tü sakümnem naveh; Küpakenühnyunü mari lohse tü mari kürüma kenüh mpa wie; jüma tü VÜWA zheh vü küruwa nyu.

5Nohri tü küteke küsa akhu rülo vü, thi VÜWA khu rülo vü mowa sana lo?

6küpakenühnyunü mükütüküzü mari nüh küzoriezosa vünüh mürie wie nga, Egypt nüh mari vizhuh wie naveh, Memfis nüh mari chohwu naveh. Akushu nüh mari amekürhe zanyo rakasa vitewa naveh; arüzhüri nüh mari juhthsüzhehri lovü tüm naveh.

7 Kümnomnakütsü rülori tü teru pehvehthuoh, küthuole rülori tü teru pehvehthuoh; Israel nüh, “Setsaküthsüwa tü küzhekümieri küsü, sietse nyiwa tü küzheri,” ta thsü naveh! Noh künakhie aküjiwa kenüh, noh noküüma tü jisheh.

8Setsaküthsüwa tü Efraim rügivü eh Saküüwuowa kenüh arieh huo küsü, tü amüwa küjurü tü ma leh aveh vü sakhe sa veh, thi Saküüwuowa zheh vü noküüma pehveh.

9 Gibeah tsotho vü üta mari mpa kütsaküsü shehmthuoh, ma nüh mari künakhie müsheke naveh, ma nüh mari kükhiemuo sakümnomna tsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

Israel Kükhiemuo thi Kümnomakütsü

10 Shünyiza vü rhelivi kümjie, hi nüh Israel phahra. Amparhu vü avi apokhuwa kümjie, ma zale pokhu vü, hi nüh noh lahnyiri ngu. Thitü mari tü Baal-peor vü ru, thi mari mpa nüh küzükrü azanyo vü mari sakümtse, thi mari nüh külo zanyowa vü kümjie aküma sateru.

11Efraim kütholathovü tü amüwa kümjie prütewa naveh, aküwuowa nyu, akümohwa nyu, atsakütüwa nyu!

12Mükütüküzü mari nüh ma tsari roza sühra wieketünga, küsü wienga küükhe küju nü hi nüh saküüse wie naveh. Hi nüh mari vünüh karitekuwa vü mari vü kümzü wa wie luo!

13Efraim tü phratoza aküzü küsü vü aluophi kürünyi rhu küsü shieküsa kümjie hi nüh küsükeri ngu, thitü khinyi thuoüji Efraim tü rehthe na küsa kenüh ma tsari sie tsezhu müwa üji mümhiethuoh.

14Mari tsüm luo, O VÜWA, noh nüh mowa tsü nti lo? Atsa küüzhuo shiekuo thi atünü küüweh vi mari tsüluo.

Israel vü VÜWA Shih

15Mari kümsü aveh tü Gilgal vünüh sate; jüla nüh hi nüh mürhü teru. Mari kümsüküsa küürohküli kenüh hi nüh mari tü eh zheh vünüh zhezhujam naveh. Hi nüh mari mükümzera wiethuoh; mari küjiri aveh tü azhümküünari.

Israel kenüh Setsaküthsüwa nüh Küüza

16Efraim tü kürhiemthuoh, mari rüzoh tü küwehmthuoh, mari tü avi müperathuoh. Mari nüh atsa wuotsü ketünga, hi nüh mari shiekuo tsatori küümzeküpeh huori zothem naveh.

17Mari nüh ma vü müküüna kenüh, eh Saküüwuowa nüh mari kulejam nathuoh; mari tü akuoküjiri azavü tse kütseri samnathuo

Hosea 10

Israel kükhiemuo thi Aküsiküsa

1Israel tü mavi pe nü khielota alokürü rhelivi zhuh küsü. Küzake ma vi zhi naveh ünüh Jüzake kükhurüpe ma nüh sa; ma nyuji küüzhake üta, ma nüh ma lokhuori saküzhake.

2Mari luoveh tü riem; khinyi thuoüji mari tü mari kükhieh müvü üji mümhiethuoh. VÜWA nüh mari kükhurüperi zoriemtü naveh, thi jümara alokhuo zoriemtü naveh,

© 2015 Bible Society of India.

3küpakenühnyunü khinyi thuoüji mari nüh: “Hiri thuoüji kaji münyiethuoh, hiri nüh VÜWA mükükrü kenüh, thi kaji küsü nüh hiri kenüh mowa sara na lo?” ta küza na küveh kenüh

4Mari tü kümliemla azhü mpa nüh phrahtezhu küveh wie; küüshiekütsa kürütso nüh mari tü kütsathuozhü sa; jükenüh kümzhithera mawuh kümjie azhuh khahuküsari vünüh shozhuru naveh.

5Samaria vü arhieri tü Bethaven mieshüzahwa kenüh khekheta küshüh. Ma nyiri tü jüma kenüh külu naveh, thi ma nguokükhurü navüri tü jüma rügivü rera naveh, ma vünüh teküwa ma kütholathovü rügivü rera naveh.

6Azanyowa mpa nüh Assiria vü Kaji aküjiwa vü alekhrü vüteküwa üta vü tewa naveh. Efraim tü küzükrü vü thsem naveh, thi Israel tü ma nguo kenüh zükrüm naveh.

7Samaria kajiwa tü ajuhri nyiehvü athsoshi küsü kümjie pokahm naveh.

8 Aven zhie kümsieri thi Israel kükhiemuo tü zoriem naveh. Arüzhü thi atükriri tü mari kükhurüpe rügivü shozhu naveh. Mari nüh aküzhiri vü, hiri hiete luo ta, thi küzhihori vü, hiri rügivü nehru luo, ta küza naveh.

VÜWA nüh Israel rügivü Ashih Küphrazhu

9 Gibeah rülo vünüh noh tü khiemuo kümthuoh kenüh, O Israel; jüla nüh mari tü müshukem wiethuoh. Gibeah vü arie tü mari nyiehvü teküwawa nyu ülo?

10Hi nüh anyira lehkhuji wuovü nüh ru nü mari vü kümnomnatsü naveh; mari künakhie küüluoh kenüh mari vü kümnomna kütsü vü akuoküjiri tü mari vü sezhuh naveh.

11Efraim tü amütha kürütse ngü amieshü awie sosie küüthsüra küsü, hi nüh ma ku küzü müshiem; thitü hi nüh Efraim tü azhih küüfekhuo naveh; Judah thuoüji mükhahu üji mümhie; Jacob thuoüji ma mpa ma kenüh mü kühakhuo üji mümhie.

12 Noh mpa noh kenüh künyitsa zhuh luo; mükükhaphrükhale küümze wie vi luo; noh nüh müküürotsa azhih fekhuo luo; küpakenühnyunü VÜWA küphah tsotho küsathuoh kenüh, noh rügivü künyitsa atsoh kürüke na küsa kenüh,

13Noh nüh kümsüküsa khahu savehthuoh, noh tü mükümsho wievimthuoh, noh nüh akürie avi tsamthuoh, küpakenühnyunü noh nüh noh kükhra thi noh rieküsari ashiejiri alehno kümthuoh kenüh,

14jükenüh arie jikhi tü noh nyiri rügivü ru naveh, thi noh nyujikümzho aveh tü zoriem naveh, azahri nüh atsari sie nü külu taji küüchethuo üta, thi arie rülo vü Shalman nüh Betharbel küzorie kümjie sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Jükümjie noh vü sanaveh, O Bethel, noh kümsüküsa aküjiwa kenüh. Atholehvü
Israel kajiwa tü rehthuojam nathuoh.

Hosea 11

Saküüwuowa Küümze

1 Israel rünguoküveh vü hi tü ma lo, thi Egypt vünüh hi nüh eh tsa jithuoh.

2Hi nüh küzakele mari ji naveh ünüh jüzakele mari tü hi vünüh tewa; mari tü
Baalri vü kükhurü tsü peh huo, thi anguori vü asierhe vi khurü peh huo.

3Tü hi nüh Efraim tü aleh küütse nti sosie, hi nüh mari tü eh pie vünüh küruo;
thitü hi nüh mari sakümhietsü ta küsa mari tü müthsü.

4Hi nüh anyira khukekümhie kuli vibnü mari sosie, thi küümze ali vi nü mari
küjotsü. Hi nüh mari tü nyuonyiteri akhajie vü küüruoke kümjie sa, hi nüh mari
vü küngietsuo nü mari avo sa.

5Mari tü Egypt zhih vü shehleteru naveh, thi Assiria nüh mari kajiwa sanaveh,
küpakenühnyunü mari nüh hi vü shele küru küma kenüh.

6Anyuchuwa nüh mari nyujiri vü arükümtho naveh, jüma nüh mari zhülezhü
navüri zoriemümti, thi mari kümsheri kenüh shohriemümti.

7Eh nyiri tü hi vünüh sületewa nta kükievehthuoh Kümsietsawa vü mari nüh ji,
thitü ma nüh piketü mari mükhake wiethuoh.

8 Mokümjie hi nüh noh jara na lo, Efraim? Mokümjie hi nüh noh tü nyura ke vü
thsera na lo, O Israel? Hi nüh noh tü mokümjie Admah üta küsana lo? Mokümjie
hi nüh noh tü Zeboiim kümjie sie sana lo? Eh luoveh tü eh lovü nüh asevü tsekele
vehthuoh; eh rüthaküna tü zhezah thi rünyi vehthuoh.

9Hi nüh eh rüküshu kükrükhre küsawa nyuthuoh; hi nüh Efraim tü küzorie lewa
nyuthuoh; küpakenühnyunü hi tü anyiri nyu nü Saküüwuowa küsa kenüh, noh
zhierivü Kümtse wa, thi hi tü arükümtho vünüh küruwa nyu.

10Mari tü VÜWA asevü nyiwa naveh, ma tü amie jikhi kümjie khu veh; ma nüh
kükhu vü ma tsari tü zhietu vünüh khekheta küshü nü ru naveh.

11Mari tü Egypt vünüh amüwari kümjie khekheta küshü nü prüru naveh; thi
mükhrietü kümjie Assiria zhih vünüh ru naveh; thi hi nüh ma zhehlori vü
sheloru naveh, ta VÜWA nüh küza.

12Efraim tü akürie vi nü hi mükieshemthuoh, thi kürieriekhri vi nü Israel zhehlo
mükieshemthuoh; tü Judah thuoüji Saküüwuowa sietse wie veh, thi kümtsewa
vü zhütsanyitsa wie ve

Hosea 12

© 2015 Bible Society of India.

Israel Kükhiemuo

1Efraim tü amürhü avo satse veh, thi arülo ajü zhieshu mürhü zhetse veh; mari
tü küzhüja thi küvürie saküzhi tse veh; mari tü Assiria sie nü azhüka küsü sasa
veh, thi Egypt vü avüjuh vü wathuoh.

2 VÜWA tü Judah vü phraküümsü küsü pehveh, thi Jacob tü ma lehkhujiri müzhe
nü kümnomnatsü naveh, thi ma küürohküliri müzhe nü ma thuotsüle wie naveh.

3 Ma tü avo lovü nüh ma jie apezhe nta wurie, thi ma tü anyi saküm vü
Saküüwuowa sie kürühluo.

4 Ma tü rügizhülewa sie kürühluo nü chara, ma tü krie nü ma küütso phah; ma
nüh Bethel vünüh ma mütu, thi ma nüh jüla nüh ma sie jüle.

5 VÜWA akuoküjira Saküüwuowa, Ma nyo tü VÜWA!

6Thitü noh thuoüji, noh Saküüwuowa vü sheleteraluo, kümze thi müsho na küsa
kenüh küjehphoke luo, thi noh Saküüwuowa huo peh huoh luo.

7Asüküsari küsü tü ma ke vü küzhüjah küütokhuri pehveh, ma tü mürü na küsa
lom.

8Efraim nüh, hi nü nyirhiemthuoh, hi mpa eh kenüh hi tü künyirhie nyiemthuoh;
eh künyierhie aveh vü khiemuom na küsa saküümsü küsü nga hi vü müngu, ta
küza.

9Hi tü Egypt zhih vünüh nohri Saküüwuowa sakürüwa; Akhu rülori küteke küsa
üta hi nüh nohri tü juhthsüzheh lovü küürho le naveh.

10Hi nüh setsaküthsüri vü küzathuoh, kümohtsa saküüzhi tü hi nüh, thi
setsaküthsüri vünüh hi nüh küzoriezosa viru naveh.

11Gilead vü künakhie pehveh, jümari tü zanyo küsü nga mükünyu vü ru tsa wie
naveh. Gilgal vü mari tü shüvotsazahri sahthuoveh, jükenüh mari kükhurüperi
tü atovü khahuküsari aloh kümkrieke kümjie sam nathuoh.

12 Jacob tü Aram zhih vü zhütewa, Israel tü jüla avüvüh küsü kenüh akütsü sa,
avüvüh küsü kenüh ma tü anyihzhü kühuote sa.

13 Setsaküthsüri küsü vünüh VÜWA nüh Israel tü Egypt vünüh vishuhru, thi
setsaküthsüri küsü nüh ma tü kühuote.

14Efraim tü VÜWA arüsaküshu shehmthuoh, jükenüh ma VÜWA nüh ma awuleh
küvürie ma vü viteru naveh, thi ma müküchie kenüh ma shewi sashele tsü naveh.

Hosea 13

Israel Rügih vü Ashih Müle nüh Küsa

© 2015 Bible Society of India.

1Efraim nüh küphrahte vü, anyiri tü amüngu kükhe peh; ma tü Israel vü saküji; thitü ma tü Baal vünüh samküükura künakhie peh nü süm.

2Khinyi thuoüji mari tü khiemuo peh huomthuoh thi mari mpa makeria nüh kükhurüvü atso sasa vehthuoh, mari küthsükümshi müzhe nü rakasa anguori sasa veh, mari aveh nga asieküzhü vünüh sasa kheh veh. Ma nüh, “Hamari vü küsahthuo saluo,” ti küza. Anyiri tü mieshüzahri kümetsütsü ti saveh!

3Jükenüh mari tü arüne akülukühü kümjie sam nathuoh, nyutü aküzo shita rateküwa kümjie sanathuoh, amütha kürütsepe vünüh aguh shohkürü nü prüteküwa kümjie, nyutü mürhülepie küsü vünüh anyikhu shohkürü nü prüteküwa kümjie sanathuoh.

4Tü hi tü Egypt zhih vünüh nosü küju VÜWA nohri Saküüwuowa satse; nohri tü hi wie küchie nüh küpa Saküüwuowa müthsü, thi eh nyiehvü küülolewa küpa münyie luo.

5 Shünyiza vü nohri avo küsawa tü hi nüh, kümkie azhih vü

6Hi nüh avo küsa vü mari tü lora; mari tü lora nü mari luoveh tü rhieza; jükenüh mari tü hi kümam.

7Jükenüh hi tü mari vü amiewuowa kümjie sanaveh, amie tü wa kümjie hi nüh lehkhuji nato vü lieke huo naveh.

8Awie küsü nüh ma tsa rühutewa nü arüshu taji mari vü küjoke kümjie thi hi nüh mari luoveh küüzhute müzükhrim tü naveh, jüla nüh hi nüh amiewuo küsü nüh mari küshohrie kümjie ato vü asa küsü nüh mari kümrhühnya üta satsü naveh.

9Hi nüh noh zorie naveh, O Israel, thawa nüh noh kükrara na lo?

10 Noh külole na küsa kenüh khinyi thuoüji noh kajiwa khiela pehveh lo? Noh nüh, “Kaji küsü thi atakrüri vi hi tsüluo,” ta küsa noh nyujiri vü noh takrüri tü khievü pehveh lo?

11 HI nüh eh rüküshu vünüh kajiri küsü vi noh tsü; thi eh rükümtho vünüh hi nüh ma vitewa.

12Efraim künakhie tü khozhuh savehthuoh; ma kükhiemuo tü sazhuh vü savehthuoh.

13Atsawuo nta künari tü ma vü ru naveh, thitü ma tü zanyoküthsü atsa küsü, küpakenühnyunü ma mpa nüh atsotho kükato vü ashiekuo apovü müküru kenüh.

14 Küsürazhie kükhra vünüh hi nüh mari thuotsü naveh ülo? Aküsü vünüh hi nüh mari rhehsa üti ülo? O aküsü, noh sanakükhori khie la pehveh lo? O küsürazhie, noh küzoriezosa khiela pehveh lo? Rüthaküna tü eh notha vünüh küthimthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

15Ma nüh aprari azavü thetheta shi wie nga, zhieshu mürhü, VÜWA mürhü ru naveh, reza vünüh shuru nü; thi ma küwuzhu tü mükiem naveh, ma küshizhu tü tüthem naveh. Amekürhe zanyo ma künyirheie aveh rhojam tü naveh.

16Samaria nüh ma künakhie vü naveh, küpakenühnyunü ma nüh Saküüwuowa zhümküna nüh sie saluo küm kenüh; mari tü anyuchuwa vünüh külum naveh, ma tsa aküzahri tü kücheriem naveh, thi ma vüvühri atsamohküveh krevühri tü avo puzhuteru naveh.

Hosea 14

Luoveh kükhaphrü kenüh Kükhuo

1Sühle luo, O Israel, VÜWA noh Saküüwuowa vü, noh künakhie kenüh noh jihmüshü kümthuoh kenüh.

2Azhüri tü noh vü küjehke nü VÜWA vü sühleteraluo; künakhie aveh vijam luo; kümhiewa vike luo, hiri nüh hiri apomie aviwa tsü naveh ünüh.

3Assiria tü hiri mükülolera; hiri tü arawuhri rügivü kütsewa nyu; hiri tü, "Hiri Saküüwuowa," ta küüza lewa nyuthuoh, hiri ake nüh küürohwa vü. Noh vünüh mürari tü noküümze ngura veh, ti ma vü küza luo.

Noküja küütoh

4Mari müküzhütsanyitsa hi nüh sakümhietsü naveh; hi nüh müjuju vünüh mari kümzetsü naveh, eh rüküshu tü mari vünüh sühleteküwathuoh kenüh.

5Israel vü hi tü aküzo kümjie sanaveh; ma tü asanü kümjie wu müshiephoke naveh, Lebanon reza kümjie ma tü arüzoh chake naveh.

6Ma küshiri tü kari naveh; ma küzü tü Olive rhu kümjie sanaveh, thi ma kürhengu tü Lebanon kürhengu kümjie sanaveh.

7Mari tü eh rüzhe kükhu vü rho le naveh; mari tü aphahri küsü üta thetheta shi naveh; rhelivirhu kümjie mari tü wumshiephoke naveh, mari kürhengu tü Lebanon akhah kümjie sanaveh.

8O Efraim, hi tü anguori vi nü mowa sanathuo lo? Hi tü noh rülekütsüwa thi noh note kütsewa tü hi nüh sa tse. Hi tü aküla müzhike küpeh küsü kümjie; noh küzhütsanyitsa tü hi vünüh ru veh.

9Zanyoküthsüri thuoüji zanyo hamari thsümshi veh; thsüküvira thuoüji jümari thsü veh. VÜWA lehkhujiri tü katoküm kenüh, thi kümshori tü jümari vünüh tsetseti, thitü küphrürieri thuoüji jümari vünüh müshüshüti.

© 2015 Bible Society of India.

Joel

Joel 1

1Pethuel atsa Joel vü VÜWA zhü küru:

Anyu Küzorie rügivü Kürümuo
(Tse 10.1-20)

2Hama künaluo, O kükhruori, kümrheke luo, azhih jüla arhieri! Azanyo hakümjie küsa noh rülori vü, nyutü noh lanyiri rülori vü sa ünü nyu lo?

3Noh tsari vü jüma küza luo, thi noh tsari nüh ma tsarivü küüza luo, thi ma tsari nüh awuhle küpawa vü küüza luo.

4Ashukrie nüh kümje mowa kükhe sa veh lo, ashukrie riehkhuo sakütse nüh tsamthuoh. Ashukrie riehkhuo nüh mowa kükhe sa veh lo, jokütse kriema nüh tsamthuoh, thi jokütse kriema nüh mowa kükhe sa veh lo, zoriekütse kriema nüh tsamthuoh.

5Sühraluo, nohri kümsheri, thi krie luo; thi zia luo, nohri akhah küzhuri aveh, akhah kümhiewa anyiehvü, küpakenühnyunü jüma tü noh po vünüh vehjakümthuoh kenüh,

6 küpakenühnyunü akuoküji küsü nüh eh zhih zhevikümthuo kenüh, khielota kükhra thi mküürührhüra nüh; ma hari tü amiewuora ha, thi jüma tü amiewuo awie ahari pe.

7Jüma nüh eh rhelivirhuri sakümsüjamthuoh, thi eh mpah rhuri kürhieriemthuoh; jüma nüh ma kie müzuojam nü azhih vü vehjamthuoh; ma tsuonari tü müjimthuoh.

8Mükürüsa küsü nüh ma kürüla avüpa kenüh atsahkie küüzhu kümjie rümuo luo.

9 VÜWA zheh vünüh atha kükhurü thi aküzhu kükhurü tü vijamthuoh. Anavüri thi VÜWA nasari tü külu vehthuoh.

10Azhuhri tü samsü jamthuoh, azhihwa tü külu vehthuoh; atsuo tü zorie kümthuoh kenüh, akhah tü küwehmthuoh, avüjuh tü sazihmthuoh.

11Aluoveh zah luo, küürohtsari, reraluo, rhelivirhu küzahsheri, hiemtha rügivü thi khuozhikürümie rügivü reraluo; ato vü luoshüri tü ferie kümthuoh kenüh.

12Rhelivirhu tü wazhümthuoh, ampah rhu tü küzhamthuoh. Akatoh, aluophi, thi asholo, atovü athsoh aveh tü wazhümthuoh, azhütsa, anyiri azavü nyierakükhruo tü küwehm wiewieti.

Luoveh Kükhaphrü thi Kükhuo kenüh Küji

© 2015 Bible Society of India.

13Atsakie küzhu nü rümuo luo, nohri navüri; reraluo, kükhurüpe anasari. Raluo, atsahkie vünüh arüza viküze luo, nohri eh Saküüwuowa zheh vünüh atsuo kükhurü thi aküzhu kükhurü tü khetemthuoh.

14Assa küsa küsü sakümtse luo, küükhake kümhu küsü ji luo. VÜWA nohri Saküüwuowa zheh vü kükhruori thi azhih jüla arhieri aveh sazhuh nü VÜWA vü zie luo.

15 Arülo jüma tü ehzai! VÜWA rülo tü shenyi kümthuoh kenüh, thi jüma tü kükhratsawa vünüh küzoriezosa kütsa kütse üta.

16Saküüwuowa zheh vünüh hiri notha vünüh ashie, loküzhe thi aloküwie tü vijamüm ülo?

17Atsü tü apro kükhu vü müzüke tewathuoh, aluo tü küüzojamthuoh; atsuo müküpetüthuoh kenüh aluori tü zoriemthuoh.

18Mokümjie samwari tü lüchi vehthuoh lo! Arekümzhi mükünyiehthuoh kenüh mieshürüliri tü küzhu kelekeza vehthuoh; nyihzhü riekhuori wie nga matümaromthuoh.

19Noh vü, O VÜWA, hi tü zie veh. Shünyiza rekümzhiri anyih nüh tsokümthuoh kenüh, thi atovü athsoh aveh tü anyihzhu nüh tsomthuoh.

20Ajuh küshuperi tü küweh kümthuoh kenüh asamwa kükrükhreri wie nga noh vü zie vehthuoh, thi anyih nüh reza kümzhiri zoriemthuoh.

Joel 2

1Zion vü atütü khu luo; eh kümtse küzhi vü küüfükülo jikhi saluo! Azhih jüla arhieri tü amüngukükhe luo, VÜWA rülo tü tekütsethuoh kenüh, jüma tü shenyimthuoh,

2aküzo thi alokürü rülo küsü, akülu thi küzomüthsüthsü rülo küsü! Aküzhiri rügivü akünyi mtho kühieta aküji thi thopahiri kükhra riekhuo kümjie küsü tsethuoh; jümari kümjie küsa tü khanavü nga müpehla nyutü akürho thuotüvü küru mari asevü nga küpehwa nyu.

3Mari atsatü vünüh anyih nüh tsorie, thi mari asevütü anyihzhu nüh tsopeh. Mari atüvü azhihwa tü Eden phahri kümjie, thitü asevü thuoüji reza jaküzo küsü peh veh, thi zanyoküsü nga mari mümrierhuo.

4 Jümara tso tü arawuhri atso pe, thi mari tü arie rawuhri kümjie jozhü.

5Rawuhkhekara jih jikhi küsa üta, jümari tü aküzhi rügivü jokejoke tse, anyihzhu küüwuh nüh amaguo tsorieküm kümjie, arienyiri akükhra riehkhuo küsü arieküsa kenüh küvizhu kümjie.

6Mari atüvü anyiri tü müshemnomna, anyieh aveh süzhitewa.

© 2015 Bible Society of India.

7Arieküsanyiri kümjie mari tü tse, arienyiri kümjie mari tü aziewa küte. Mari küsüküsü wie nga papa kütovü tse, mari tü mari lekhuji vünüh küzhihkemwa.

8Mari tü küsü nüh küsü mütohkeluo, papa küto rhiehküsa vü tse; mari tü rietsokrü azhievü khophie tu thi mütsatso.

9Mari tü anyujiwa rügivü jokewa, mari tü ashiehku rügivü zhüwa; mari tü azhehri rügivü müriwa, mari tü rühukütsari kümjie mürhülehpie vünüh müritu.

10 Mari atüvü mükhrüküzhüh, atülüri tü amüngukükhe. Arünyi thi asa zotewa, thi awutsiri tü mari küwie ratewa.

11 VÜWA nüh ma thopahiri lü vünüh ma jikhi phrazhu; ma thopahiri tü küzakele nga mküürührhüra lo! ma nüh azhükütsü kümjie tü mükürühkhera. VÜWA rülowa tü ji tsa; kükrükungo tsa, thawa nüh jüma tüvü tsiera na lo?

12Jüta wie ketünga nohri luoveh aveh vü nü hi vü sühleraluo, ta VÜWA nüh küza veh, assa sanü, krie nü, thi külu nü raluo;

13nohri thsümnyi mümzükhrih tü nohri luoveh müzükhrih luo. VÜWA, nohri Saküüwuowa vü sühleraluo, ma tü lozhishem thi lonashem, arümshunyi, thi mükükhaphrükhale küümze vü proküluoh, thi kümnomna mütsü nüh nojatsütsüti.

14Ma tü sühle nü nojamtsü ta küsa thawa nüh thsü veh lo, thi akütsiawa ma sevü sam, atsuo kükhurü thi aküzhu kükhurü, VÜWA, nohri Saküüwuowa kenüh, ta küsa thsü veh ülo?

15Zion vü tütü khu luo; assa küsa küsü sakümtse luo; küükheke kümhu küsü kenüh ji luo;

16anyiri sazhuh luo; ashiejiwa sakümtse luo; kükhruoküzeri küüsezhuh luo; kürünguori jizhuh luo, nyinyuoteri wienga atüso vü küsezhuh luo. Kümnyutepawa tü ma te küüja luo, thi kümnyutevühwa nga ma ze küzietethsüwa küüjam luo.

17Anavüri thi VÜWA nasari tü atela thi kükhurüpewa masü azhievü nüh küükrie luo. “Noh nyiri müshie saluo, O VÜWA, thi noh kari tü küriesarienyi küsü müküsa tümluo, akuoküjiri azavü mükuüphranyuo tümluo. ‘Ma Saküüwuowa ri tü khiela pehveh lo?’ ta anyiri azavü küüphrahte na lo,” ta mari tü küüphrahtem luo.

Saküüwuowa nüh Kürüle thi Küphrahzhu

18Jüsevü VÜWA tü ma zhih kenüh nokürüpa tewa, thi ma nyiri vü norüthana tewa.

19 VÜWA nüh ma nyiri vü kürüle vü: Hi nüh nohri vü atsuo, akhah thi vüjuh küze veh ünüh, thi nohri tü lora naveh ünüh; thi hi nüh nohri tü akuoküjiri azavü mükuüriesarienyira le thuoh, ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

20Hi nüh nohri vünüh zhietü thopahiri vija küületsuom naveh, thi chüküüweh thi küüzoja zhih vü zhejaküzem naveh, ma tüvü nüh zhieshu juhküji vü, thi ma tüku nüh zhiese juhküji vü; ma prikümne thi ma prikümchuo arhe tü arügivü prüke naveh. Ma tü zanyo küji satsa wiethuoh!

21Mükrütümluo, O azhihri; alowie luo thi nyierakhruo luo, küpakenühnyunü VÜWA nüh zanyo küji hozake küsathuoh kenüh!

22Mükrütüm luo, atovü samwari, küpakenühnyunü reza areri tü müzhi küveh thuoh kenüh; athsoh tü ma vi pe vehthuoh, ampah rhu thi rhelivirhu tü pe küüpro vü pehküvehthuoh kenüh.

23O Zion tsari, VÜWA nohri Saküüwuowa vü alowie thi nyierakhruo luo; kükato vünüh ma nüh nohri vü atsohkürü kümto tsükümthuoh kenüh, ma nüh nohkeri nüh atsohkürü küwale küsho küturumthuoh, khanavü üta kümto thi kümnü tsokürü tsümthuoh.

24Amütha kürütsepe tü atsuo nüh pro nathuoh, akhah thi vüjuh nüh ate pro nathuoh.

25Kriema küüzhüh nüh tsaküm mahviri hi nüh thuotsüle naveh, Jokütsewa, küzoriewa, thi kümjeri, hi nüh küze nü nohri sie küüsaluo eh thopahiri riehkhuo küji küsü nüh zorieküm hi nüh thuotsüle naveh.

26Nohri tü khielota peh nü tsanaveh thi lora naveh, thi VÜWA nohri Saküüwuowa siake naveh, ma tü nohri vü aküngotsatsa vünüh sa. Thi eh nyiri tü piketü küzükrü vü küthse lewa nyuthuoh.

27Nohri nüh hi tü Israel aza vü pehveh ta küsa thsü naveh, thi hi tü, VÜWA, nohri Saküüwuowa thi küpa münyie luo.

Saküüwuowa Sietse Küüshozhu

28Jüti sanü jüma sevü thuoüji hi nüh eh sietsewa anyiri aveh vü küshoketsü nathuoh; noh tsa nyimpari thi tsavühri tü setsaküthsüzhü phra naveh, nohri vü kükhruori tü amoh moh naveh, thi noh tsa vizari tü kümohtsa ngu naveh.

29Tükha nyimpari thi nyimzari wie nga kümohtsa ngu naveh, jüma rülo vü hi nüh eh sietse küshoke tsü naveh.

30Atülüri vü thi azhih vü hi nüh kükrüküngozanyori, azüh, anyihthi nyikhu külu kütsanaveh.

31 VÜWA rülo aküji thi küükrükra müjieküru atüvü arünyi tü zom naveh, thi asa tü azüh jem naveh.

32 Jüti küsa vü VÜWA nyo küjiri aveh tü külole naveh; VÜWA nüh küüza üta Zion küzhi vü thi Jerusalem vü tü mürieteküwari peh naveh, thi akürhori azavü tü VÜWA nüh küjiri peh na küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Joel 3

Akuohjira Shihküsa

1küpakenühnyunü jüsevü thuoüji, jüma rülovü thi jüma tsothovütü, hi nüh Judah
thi Jerusalem amüngu küsalera vü,

2hi nüh akuoküjiri aveh sazhuh nü Jehoshafat anyuo vü sieturu naveh, thi hi nüh
eh nyiri thi eh ka Israel kenüh mari sie ashih vü tu naveh, küpakenühnyunü mari
nüh mari saküvorieküm kenüh. Mari nüh eh zhih küsuomthuoh,

3thi eh nyiri kenüh aküze samthuoh, thi küüphroküphrie kenüh vizanguori vi
asü samthuoh, thi akhah kenüh rülanguori zhum nü jüma vi kümshemthuoh.

4 O Tair, Sidom thi Filistiari aveh, nohri tü eh kenüh mowa lo? Nohri tü zanyo
wuori kenüh hi thuole nti ülo? Mükütüküzü nohri nüh hi thuo le nta thuoüji, hi
nüh preratsarmie thi shishita nohri küürohküliri tü nohri alü rügivü vithse letsü
naveh,

5küpakenühnyunü nohri nüh eh rakasa thi eh suna viteküwa kenüh, thi eh
künyirhie kuri nohri kükhurüzhehri vü viteküwa kenüh.

6Nohri nüh Judah thi Jerusalem nyiri mari arüh kületsuo vünüh siezhunü
Greekri vü zhumthuoh.

7Thitü khinyi thuoüji hi nüh mari saküsüra nü nohri nüh mari zhukümazhieri
küüjam naveh, thi nohri nüh küsari vi hi nüh nohri rügivü thse le naveh.

8Hi nüh noh tsa nyimpari thi noh tsavühri zhu nü Judah nyira ke vü thsem naveh,
thi mari nüh akuoküji kületsuo Sabeanri vü zhuküzem naveh;
küpakenühnyunü VÜWA nüh küza kümthuoh kenüh.

Jehoshafat Nyuo vü Ashih
(Isa 2.4; Mik 4.3)

9Judahmkünyuri azavü hama zhüchüh luo, Arie küche luo, arieküsari saküüngah
luo. Arienyiri aveh tü küüshenyi luo, mari tü küüshuhru luo.

10 Nohri kükhahumkhuri kütsüle nü anyuchu saluo, thi azhihkükhahuvühri,
asühari kütsüh nü avi saluo; küthachuwa tü, “Hi nü arieküsari,” ti küüphrahte
luo.

11Shiti raluo, azhie aveh vü pehküveh mükütsotüri aveh, nohri mpa nüh jüla
sezhuh luo. Noh rieküsari sieturu luo, O VÜWA.

12Mükütsotüri tü mari mpa nüh küüsühraluo, thi Jehoshafat nyuo vü küüshuhru
luo; akuoküjiri zhephru aveh ashih sa nta hi nüh jüla shupeh naküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

13 Ahira vi thse luo, kümahwiewa tüne küvehthuoh kenüh. Tu luo, rütse luo, akhah kütsüzhuwa tü proküvehthuoh kenüh. Atewa tü promzhie vehthuoh, mari kümsüküsa tü ji küm kenüh.

14 Ashieji, ashieji, küürathuo anyuo vü! küpakenühnyunü küürathuoh anyuowa vü VÜWA rülo tü shenyi kümthuoh kenüh.

15 Arünyi thi asa tü zomthuoh, thi awutsiri tü mari küwie müwie nüh samthuoh.

16 Zion vünüh VÜWA rümuo vehthuoh, thi Jerusalem vünüh ma khi phrazhu vehthuoh, thi atülüri thi azhihwa tü küzhüh vehthuoh. Thitü VÜWA nü ma nyiri kenüh kümnyipe küsü, Israel nyiri kenüh ashiehkukümzho küsü.

Kürule vü Judah Kütholathovü

17 Jüti sanü nohri nüh hi, VÜWA nohri Saküüwuowa tü Zion, eh kümtse küzhi vü kürho saveh ta thsü naveh. Thi Jerusalem tü mütha naveh, thi anyitheri tü piketü jüma kari küwa le nyuthuoh.

18 Jüma rülo vü aküzhiri tü akhah kümnge rütsuo naveh, küzhihori tü tünüjuh li naveh, thi Judah kuza azeri aveh tü ajuh li naveh; VÜWA zheh vünüh küwuzhu küsü shuru nü Wadi Shitimwa zü naveh.

19 Egypt tü jaküüzoküm küsü nathuo thi Edom tü jaküüzoküm reza küsü sam nathuoh, Judah nyiri vü küvürie küsa kenüh, jüma zhih vünüh mari nüh mükünakhie azüh küüthü kenüh.

20 Thitü Judah thuoüji küsuokürho rhie naveh, thi Jerusalem tü awuhle aveh vü rhie naveh.

21 Hi nüh mari azüh shewi vi naveh, thi künakhiewa hi nüh saküümtsewa nyu, VÜWA nüh Zion vü rhoküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Amos

Amos 1

1 Mükhrüküüzhüh mahvi künyi atüvü Teboa nyihzhükühuora zavü Küpehwa Amos zhüri, kajiwa Uzziah Judah rülo vü thi Joash Israelwa atsa kajiwa Jeroboam rülo vü Israel kenüh ma nüh küngu.

Israel Zhephruri rügivü Ashih

2 Thi ma nüh: Zion vünüh VÜWA rümuo vehthuoh, thi Jerusalem vünüh ma khi phrazhu vehthuoh; nyihzhükühuora rekümzhiri tü wazhümthuoh, thi Karmel rügi tü küwehmthuoh, ta küza.

3 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Damaska küphrürie küche kenüh, thi müzüawa kenüh hi tü kümnomnakütsü lekümwa nyu; küpakenühnyunü mari nüh amürü amütha küfevüh nüh Gilead rütse kümthuoh kenüh.

4 Jükenüh hi nüh Hazael zheh rügivü anyih küsü küze naveh, thi jüma nüh Benhadad shiehkukümzhori zorie naveh.

5 Damaska kheri rüpethsohri hi nüh zoshijam naveh, thi rhoküpehri hi nüh Aven Nyuo vünüh zothem naveh, thi Betheden vünüh kajikütsüh küjehküvehwa ti vijam naveh; thi Aram nyiri tü Kir vü küsi küüsam naveh, ta VÜWA nüh küza.

6 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Gaza küphrürie küche kenüh, thi amüzüawa kenüh, hi nüh saküümnomna külewa nyu; küpakenühnyunü mari nüh anyiri aveh aküsi vü siete küwa kenüh, Edom ke vü thsemü nta,

7 jükenüh hi nüh Gaza shiehku rügivü anyih küsü küze naveh, ma shiehkukümzhori zorie na küsa anyih.

8 Hi nüh Ashdod vünüh arhieri vijam naveh, thi Ashkelon vünüh kajikütsüh küüjehwa nga; hi nüh Edom vü eh ke sühleru naveh, thi Filistin kümtori tü pokahm naveh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

9 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Tair küphrürie küche kenüh, thi müzü kenüh hi nüh kümnomnakütsü küsü nga külewa nyu; küpakenühnyunü mari nüh anyiri aveh Edom vü vizhutsüküm kenüh, thi kajiküsa kütsathuozhüwa mükümsheke kenüh.

10 Jükenüh hi nüh Tair shiehku rügivü anyih küze naveh, ma shiehkukümzhowa zorie na küsa anyih.

11 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Edom küphrürie küche kenüh, thi müzüawa kenüh, hi nüh kümnomnakütsü külewa nyu; küpakenühnyunü ma nüh anyuchuwa vi nü ma jie zhe taji norüthaküna aveh vijaküm kenüh; ma nüh ma rüküshu tü müküsaji wiethuoh nüh küsa kenüh, thi ma rükümthowa küsuokürho küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

12Jükenüh hi nüh Teman vü anyih küze naveh, thi jüma nüh Bozra shiehkukümzhori zorie naveh.

13 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Amonri küphrürie küche kenüh, thi müzü kenüh, hi nüh kümnomnakütsü külewa nyu; küpakenühnyunü mari nüh mari natonahuori saküji nta Gilead vü atsakümohvühri phiephie küm kenüh.

14Jükenüh hi nüh Rabbah shiehku vü anyih zhuke naveh, ma shiehkukümzhori zorie na küsa anyih, arieküsa rülo vü aküzie vi nü, nyimzarhü rülo vü atsomrhü vi nü;

15jüta thuoüji ma kajiri tü akü̈si vü tetu nathuoh, ma thi ma küjiri sie nü, ta VÜWA nüh küza.

Amos 2

1 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Moab küphrürie küche kenüh, thi müzüawa kenüh, hi nüh kümnomnakütsü külewa nyu, küpakenühnyunü ma nüh Edom kajiwa arü tso nü aweji küjeküm kenüh.

2Jükenüh hi nüh Moab rügivü anyih küze naveh, thi jüma nüh Keriot shiehkukümzhori zorie naveh, thi Moab tü kürümuo azhila vünüh sü naveh, azhila küüzie thi tütü jikhi vünüh sü naveh;

3Ma zhila vünüh hi nüh atakrüwa vi jam naveh, thi ma küjiri aveh ma sie nü zothe khehm naveh, ta VÜWA nüh küza.

Judah Rügihvü Ashih

4 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Judah küphrürie küche kenüh, thi müzüawa kenüh, hi nüh kümnonamkütsü külewa nyu; küpakenühnyunü mari nüh VÜWA khonyowa kulejaküm kenüh, thi ma zhühkheri müküsa kenüh, thitü mari tü mari lahnyiri nüh kütse akürie jümari nüh mari küjo küükarimthuoh.

5Kükenüh hi nüh Judah rügivü anyih küsü küze naveh, thi jüma nüh Jerusalem shiehkukümzhori küzorie naveh.

Israel rügivü Ashih

6 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Israel küphrürie küche kenüh, thi müzüawa kenüh, hi nüh kümnomnakütsü külewa nyu; küpakenühnyunü mari nüh rakasa kenüh künyitsawa zhuküm kenüh, thi jihküükruvüh künyi kenüh küthotsari zhum,

7kümkhuora lü azhitho lovü künyinyahke tü mari nüh, thi lehkhuji vünüh müshekümnomnari küchieküjari tü mari nüh; apawa nga thi atsawa nga masü khürü rüla küsü siesa, jüti sanü eh kümtse anyowa tü kümnemthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

8Shieteküsa vünüh küvi thsünyawari rügivü mari tü mari mpa nüh kükhurüpe aveh nato vü zeh; thi ame prüvi nü akhah sü nü mari Saküüwuowa zheh vünüh zhu.

9 Tü hi nüh mari atüvü nüh Amorri zoriemthuoh, ma kümsie tü amüse kümsie kümjie, thi ma tü anguzhe üta müzho; hi nüh ma vi kümsiewa zoriemthuoh, thi akükhu vü ma rüzoh zoriemthuoh.

10Jüsevü nga hi nüh noh tü Egypt zhih vünüh vizhu, thi mahvi zürake reza vü sie küjo tse, Amorra zhih vi nti.

11 Thi hi nüh noh tsa wuori setsaküthsüri küüsa nti thi noh tsa viza wuori Nazarenra khonyori küümzhe nti sieke, jüüta nyu ülo, O Israel nyiri? ta VÜWA nüh küza veh.

12Thitü nohri nüh Nazarenra khonyori akhah küüzhu, thi setsaküthsüri vü azhütsü taji, “Nohri tü setsaküthsüzhü küphrawa nyu,” ta küza.

13Jükenüh hi nüh nohri ape vü nüh nohri teküzeh naveh, amütha küshih küprole vünüh mieshükheka künete kümjie.

14Küprüvüh tü prüzhükütse vünüh pokahm naveh, thi kümzhori tü mari kükhra mü pehrathuoh thi akükhrari nga mari kürho mükülolerathuoh;

15alawih kükhrari tü mütsiera nüh sam naveh, thi ajih vünüh khachuh kütseri tü mari mpa nüh mükülolera nüh sanaveh, nyutü rawuh rügivü kütseri nga mari mükülolera;

16jüma rülovü anyi kümzhori azavü kütse luoveh kümzhohri tü anyiju jokezhü naveh, ta VÜWA nüh küza.

Amos 3

Israel Künakhie thi Kümnomnakütsü

1O Israel nyiri, VÜWA nüh nohri, Egypt zhih vünüh siezhukürü tharuo aveh vü azhü hama küüza künaluo:

2Azhih vü atharuori aveh zhievü hi nüh küthsü noh mpa wie; jükenüh noh künakhieri aveh kenüh, hi nüh noh kümnomnatsü naveh.

3Küteke küsa samsa thuoüji, nyi künyi tü kürü tsera mühie vehülo?

4Ashie mükünyie vü amiewuowa tü areza vü rümuo veh ülo? Zanyoküsü nga re müsa üji, amiewuo atsa tü, ma ku lovü nüh khu veh ülo?

5Azhih vü küjurü sakheke müküsa amüwa tü küza naveh ülo? Zanyo küsü nga müküza thuoüji, küjurüwa tü azhih vünüh sakhem naveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

6Anyiri nüh mükükükrü vü, anyuji küsü vü atütü tü khuveh ülo? VÜWA nüh müsa thuoüji, asheküsü tü anyuji küsü lovü tsuotsake naveh ülo?

7 VÜWA Saküüwuowa tü, ma siepe setsaküthsüri vü, ma küüzhewa müküüthsükungu nüh zanyoküsü nga müsatsa.

8Amiewuowa nüh rümuothuoh; thawa nüh mükrü na lo? VÜWA Saküüwuowa nüh küzathuoh; thawa nüh setsaküthsüzhü phra na lo?

Samaria Müshekümsü

9Ashdod vü shiehkukümzhori vü zhüchüh luo, thi Egypt zhih vü shiehkukümzhori vü, "Nohri mpa nüh Samaria Küzhi vü sezhuh luo, thi jüma lovü ajikhi khielota küsa küji pehveh ünüh, thi ma zhila vü mowa kümrü pehveh ünüh noluo," thi küza luo.

10Mari tü mokümjie kükatowa sanaveh ünüh müthsü, ta VÜWA nüh küza. Küvürie sazhuh küsa thi, mari shiehkukümzhori lovü kürühumüthsü.

11Jükenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: küruoluori küsü nüh azhih jüma mükiete naveh, thi nohri kütote kürhiejam naveh, thi nohri shiehkukümzhori tü prüvim naveh.

12 VÜWA nüh hakümjie küza veh: Nyihzhükühuowa nüh amiewuowa polovü nüh ajih künyi, nyutü akhüna küsü kükülolетsüra üta, Israelri Samaria vü kürhori tü, awieh jükeh thi aze küsü wuochuwuovü nüh küloletsü naveh.

13Küna nü Jacob zhehlowa vü pohvü satsüluo, ta VÜWA Saküüwuowa, akuoküjira Saküüwuowa nüh küza veh:

14 Hi nüh Israel tü ma küphrürie kenüh kümnomnakütsü üta, hi nüh Bethel kükhurüperi kümnomnakütsü naveh, thi kükhurüpewa rütsüri zoshija nü azhih vü küütsuotsanaveh.

15Hi nüh akie zheh nga thi, müzhü zheh nga zokhrimtü naveh; thi aruoha zhehri tü pokahm tü naveh, thi azheh kükajiri tü asehkhe samtü naveh, ta VÜWA nüh küza.

Amos 4

1Azhü hama künaluo, Bashan mieshü Samaria küzhi vü küpehri, kümkhuori kümrüri, küthotsari künyinyahri, ma vüpari vü, "Azanyo küzhu wuori viru luo," ta küüzari!

2 VÜWA Saküüwuowa nüh ma kümtse vünüh küshiemthuoh: Atsothowa tü nohri rügivü tsetsa wiethuoh, athsohkhu nüh nohri hateküwa tsotho, nohri asehkheri wie nga müluokhu nüh hateküwa.

© 2015 Bible Society of India.

3Azie küzophie vünüh nohri ja naveh, nyi küsüküsü nga alü vünüh shokütse naveh; thi nohri tü Harmon lovü shohtheja naveh, ta VÜWA nüh küza.

4Bethel vü ra nü phrürie luo; Gilgal vü ra nü küphrürie saküzhi luo; rüne kürüzhu nohri küsahthuo viru luo, rülo küche vü küsüsükeri türake vü küsü viru luo;

5ahzhi küthse lohse kümnakütsü kükhurü viru luo, apashe vünüh küthse zhüchüh luo, mari vü zhuhnyuo luo; noh nüh jükümjie küsa külo kenüh, O Israel nyiri! ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

Saküüwuowa Israel nüh kulejaküm

6Hi nüh nohri anyuji aveh vü aha kümtse tsüthuo, thi nohri azhieri vü alohse küüphe tsüthuoh, tü nohri tü hi vü müsühle, ta VÜWA nüh küza.

7Thi hi nüh nohri vünüh atsoh kürü nga, kümahwie asa küche peh küveh vünüh khetem tü; anyuji küsü rügivü hi nüh atsoh kürü küze naveh, thi anyuji küpa küsüwa rügivü thuoüji, atsoh kürü küüzewa nyu; azhuh küsüwa rügivü thuoüji, atsoh rütsü naveh, thi azhuh atsoh rüke mükütsüwa thuoüji, wazhütewa naveh;

8jükenüh anyu künyi küche thuoüji, ajuh zhu nta anyu küsüküsü vü küzhu kelekeza wa, thitü mari tü alokürа müsa; tü nohri tü hi vü müsühle, ta VÜWA nüh küza.

9Hi nüh arüküka thi, arükütu nüh vi kürhie; hi nüh nohri phahri thi, rhelivizhuh jakümsümtü; ashukrie nüh nohri mpah rhu thi, nohri Olive rhuri zoriemtü; tü nohri tü hi vü sühlemru, ta VÜWA nüh küza.

10Egypt vü küsa üta nohri azhievü hi nüh sanakümsü küze; hi nüh anyuchuwa vi noh vizari zothe; hi nüh noh rawuhri sietewa; thi hi nüh nohri kürünape küprirhe nohri nyaku lovü küütu; tü nohri tü hi vü sühle müru, ta VÜWA nüh küza.

11 Hi nüh nohri wuori khajam, Saküüwuowa nüh Sodom thi Gomorrah khaküja üta, thi nohri tü anyih vünüh nyisheju küsü prüteküwa üta sa; tü nohri tü hi vü müsühle, ta VÜWA nüh küza.

12Jükenüh hi nüh noh vü jükümjie sa tsü naveh, O Israel; hi nüh hama noh vü satsü na küsa kenüh, noh Saküüwuowa mütu nti küche luo, O Israel!

13küpakenühnyunü halie, aküzhiri küvizhuwa, amürhü saküüjewa, ma kümsheri anyiri vü kütsakünguwa, arüne küzo küsawa, thi azhih kümsieri vü künyiawa, VÜWA, akuoküjira Saküüwuowa tü ma ny

Amos 5

Israel Kükhiemuo kenüh Kürümuo

1Hi nüh kürümuo vünüh noh vü vi kütse azhü hama künaluo, O Israel zhehlori:

© 2015 Bible Society of India.

2Külumthuoh, küsührarale münyiehthuoh, jüma tü Israel mükürüsawa, ma zhih vünüh kulemthuoh, nyi küsü nga nüh ma samküüsühra lera nüh samthuoh,

3küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza küveh kenüh: Anyuji vünüh anyie küsü tsezhu küwari müzake müto naveh, thi müzake tsezhuküwari tü, türake müto naveh,

4küpakenühnyunü VÜWA nüh Israel zhehlowa vü hakümjie küza küsakenüh: Hi phah nü rholuo;

5thitü Bethel mphah tümluo, thi Gilgal lovü mütu tümluo nyutü Beersheba kari müwa tümluo; Gilgal tü aküsi vü wa na küveh kenüh; thi Bethel tü momaküsa vü teru wie naveh.

6 VÜWA phah nü rholuo, nyu thuoüji ma tü, anyih kümjie Josef zheh vünüh shuru naveh ünüh, thi nyi küsü nga nüh pemküünera sanü Bethel tü tsoriem naveh.

7O, noh amürü vü kümshohwa küürele nü azhito vü künyitsa vikürüwa!

8 Noh nüh Pleiaderi thi, Orion saküüzowa kürele nü arüne sa, thi arülowa saküzo nü arüza sa, ajuhküji ajuhri küjiwa, thi azhih nyiehvü küüshokewa, ma nyo tü VÜWA,

9kümzhori sie küsaluo nta, küüphrieh küzoriezosa küsawa, jüta küsa vünüh azhehkümzhori vü küzoriezosa ru.

10Mari tü akheri vü küütohwa mürhü, thi azhütsa küphrawa rhorha.

11Jükenüh nohri nüh, kümkhuori rügivü nyinya nü mari vünüh atsuo khrüküvi kenüh, nohri tü aloh küjikhuo nüh azheh sa, thitü nohri tü jümari lovü kürhowa nyu; nohri nüh rhelivirhu akülolo shie, thitü nohri tü jümara khah müzhura.

12Nohri küphrürie küzake nüh, hi nüh thsü küveh kenüh, thi nohri kükhiemuo tü, kürike ji veh ünüh hi nüh thsü veh, nohri künyitsari saküümnomnari, athe küviri, thi akheri vünüh küthotsari anato vü küchie küjari.

13Jükenüh atsotho jüüta küsa vü, zanyokümsheri tü zohm ta pehtewa naveh, jüma tü tsotho kümsü küsü küsa kenüh.

14Nohri rho na küsa kenüh kümsü mphah tü kümhie phah luo; jüta thuoüji nohri nüh küüza üta VÜWA, thopahiri Saküüwuowa nüh nohri sietse naveh.

15Kümsü mürhü luo thi kümhie lo luo, thi akheri vü kümsho vishu luo; jüma tü Vüwa, thopahiri Saküüwuowa nüh, Josef kümtori vü lozhisheh naveh.

16Jükenüh VÜWA, thopahiri Saküüwuowa, VÜWA nüh hakümjie küzaveh: Anyula aveh vü kürera peh naveh; thi alera aveh vü mari tü, “Ezahwuo! ehzai,” ta sanaveh. Mari nüh azhuhküürohri tü, küülu vü jike naveh, thi kürera nta zothekümri tü, kürümuo vü jike naveh;

© 2015 Bible Society of India.

17rhelivizhuh aveh vü kürera peh naveh, hi nüh nohri azhievü kariwa naküveh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

VÜWA Rülo tü Aküzo Rülo küsü

18Nohri VÜWA rülo müngu küvehri tü ehzawuo! Nohri tü mokenüh VÜWA rülo lo veh lo? Jümatü aküzo, aküwie nyu;

19anyi wuori nüh amiewuo küsü vünüh, jote nü awie küsü sie kümtu üta; nyutü azheh vü wa nü ake ashiehku vü, wa pake nü amüre küsü nüh küshü üta.

20 VÜWA rülo tü aküwie nyu nüh, aküzo nyu ülo, thi jümawa vü küwierake nyu nüh, zokümthsüthsü nyu ülo?

21 Hi tü nohri akhuri mürhüm, mam, thi nohri küükheke kümhu künolo münyie luo.

22Nohri nüh hi vü akütso kükhurü thi, atsuo küthseri hi vü tsü wie nga, hi nüh jümari küvikewa nyu; thi akürho kümhie, nohri samwa küülie küthse nga, hi nüh toke nü künowa nyu.

23Hi vünüh nohri azah jikhi vitewaluo; hi tü nohri takhura jikhi küzü mükünangüthuoh.

24Thitü kümsho tü ajuh kümjie li luo, thi künyitsa tü, arühgu li küpeh huo küsü kümjie li luo.

25 Nohri tü reza vü küsahthuori viru mahvi zürake khurü ülo, O Israel zhehlowa?

26Nohri tü nohri mpa noh keri nüh küsa nohri kajiwa Sakut, Kaiwan nohri wutsi nyiaza, nohri atsori kha naveh;

27jükenüh hi nüh nohri vi Damaska tuwuovü aküsi vü viwa naveh, ta VÜWA, ma nyo thopahiri Saküüwuowa ta küji wa nüh küza veh.

Amos 6

Aloküra Sakütsewa thuoüji Kümnomnatsü naveh

1Zion vü rüzi nü pehküvehri tü ehzai, thi Samaria Küzhi vü kürüzi ti küpehri, akuoküjiri vü aküthsü pokhuri, Israel zhehlowa tü jüla nüh ru wa!

2Kalneh kari wa nü noluo; jüla nüh Hamath küjiwa vü waluo; jüsevü Filistinra Gat vü tsuo luo. Noh tü kajipe hamari nyiehvü nüh mhie veh ülo? Nyutü nohri zhithuosuo tü, mari zhithuosuo nyiehvü nüh ji veh ülo,

3O, noh tü rülo kümsüwa kületsuo vü sam nü, küvürie kükaji küsü viru ülo?

4Aruoha ze rügivü küzehri, thi jümara ze kürünyie rügivü, küchuo zehküvehri thi nyihnyihza vünüh nyihnyihzah asatsa, thi mieshüzheh vünüh, mieshüzah asa tsaküvehri tü kükrüpeveh;

© 2015 Bible Society of India.

5topito jikhi vünüh, küüchuküsü azah sakehri, thi David nüh azahküreihi, azahtsokrü kümjie;

6ake vünüh akhah küzhuri, thi vüjuh kümphahtsari vi nü, mari mpa nüh küüthseri, thi Josef ferieküm kenüh ashemküsüri!

7Khinyi thuoüji mari nüh, apokhu sa aküsi vü wa naveh, thi küchuo zeh nü, külozhekuri tü süm naveh.

8 VÜWA Saküüwuowa ma mpa nüh küshiemthuoh ta VÜWA, thopahiri Saküüwuowa nüh küza: Hi tü Jacob kürhiezarhiechi rhorhathe thi, ma shiehkukümzhori mürhüthe; thi hi nüh anyuji thi ma lovü, tüküvehri aveh vizhum naveh.

9Mükütüküzü nyi türake zheh küsü lovü tüthuoüji, mari tü sünaveh.

10Thi mükütüküzü ajienü küsü, aküsü kütsowa nüh azheh lovünüh akümowa khazhu nta sanü azhehlo tsatsavü nüh anyi wuori vü, "Anyi wuori nga noh sie tse ülo?" ta küna nü, "Nyu," ta thuoüji, ajienüri nüh, "Hiri tü VÜWA nyo küteleh nyunü," ta sanaveh.

11Noluo, VÜWA nüh azhütsü veh, thi azheh küjiwa tü küloriem naveh, thi azheh küzahwa tü müjemriem naveh.

12Arawuhri tü alokrüri rügivü zhü veh ülo? Nyi küsü nüh shüvotsa sie nü, juhküji khahu veh ülo? Thitü nohri tü kümshowa vi kümzhi vü thsemthuoh thi künyitsa avi amürü vü thsemthuoh,

13Lodebar vü nyierakükhruri nüh, "Hiri tü hiri mpa hiri kükhra vünüh, hiri kenüh Karnaim vira müsa ülo?" ta küza.

14Azhütsa, hi tü noh sie ruoluo nti akuoküji küsü vizhu vehthuoh, O Israel zhehlori, ta VÜWA thopahiri Saküüwuowa nüh küza veh, thi mari nüh Lebohamat vünüh, Wadi Araba küju nohri mürü nave

Amos 7

Ashukrie, Anyih, thi Küüte Ali

1 VÜWA Saküüwuowa nüh hi vü küütsawa tü hama: asevü nüh küshowashizhu nta küsa tsotho vü ma tü ashukrie sazhu veh (jüma tü kajiwa nüh kürhie küm sevü nüh küshikheri)

2Mari nüh azhih jüma apra mürhuo kheh küm vü hi nüh, "O VÜWA Saküüwuowa, nojatsüluo, hi nüh noh vü khuo veh! Mokümjie Jacob tü tsiara na lo? Ma tü zah shem nü," ti küza.

3 VÜWA tü hama kenüh amüshe khaphrümthuoh; "Jümatü jüüta küsawa nyu," ta VÜWA nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

4 VÜWA Saküüwuowa nüh, hi vü küütsawa tü hama: VÜWA Saküüwuowa nüh küzhuhrie anyih küsü ji veh, thi jüma nüh aküsheh küjizorie nü azhih jüma tsa veh.

5Jüsevü hi nüh, "O VÜWA Saküüwuowa, lem luo, hi nüh noh vü khuo veh! Jacob tü mokümjie tsiera na lo? Ma tü zahle tsatsanü," ti küza!

6 VÜWA nüh hama kenüh amüshe khaphrüm; "Hama nga küsawa nyu," ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza.

7Ma nüh hi vü küütsawa tü hama: VÜWA tü küütevüh ali vi nü küsa ashiehku küsü nato vü tsie pehveh, ma kevü küütevüh ali küsü vinü.

8Thinü VÜWA nüh hi vü, "Amos, noh tü mowa ngu veh lo?" ta küna. Hi nüh ma vü, "Küütevüh ali küsü," ti rületsü. JüsevüVÜWA nüh, "No luo, hi nüh eh nyi Israelri azhievü küütevüh küsü küze vehünüh; hi tü piketü mari kari küwa lewa nyuthuoh;

9Isaac azhie kümsieri tü, saküüzojam nathuoh, thi Israel kümtsezhehri tü, küümsüjam nathuoh, thi hi nüh sühra nü anyuchuwa vi taji, Jeroboam sie saluo naveh," ti küza.

Amazia nüh Kajiwa vü Külokhu

10Jüsevü Bethel navüwa Amazia tü Israel Kajiwa Jeroboam vü küza taji, Israel azheh azhila tsatsa vünüh Amos tü noh küjurhü vehthuoh; azhih jüma tü ma zhü aveh kenüh müküzhikera nüh sa vehthuoh,

11küpakenühnyunü Amos nüh hakümjie vünüh küüza kenüh, Jeroboam tü anyuchuwa vünüh sü naveh, thi Israel tü aküsi küsa vü, ma zhih vünüh temwa üji mümhie, ta küüza kenüh ti küza.

12Thinü Amazia nüh Amos vü, "O setsazhüküphrawa, waluo, Judah zhih vü zhüwa nü noh vo mülietsaluo, thi jüla nüh setsazhü phraluo;

13thitü Bethel vü thuoüji piketü setsazhümüphra tümluo, jümatü kajiwa kümtsezheh küsa kenüh, thi jüma tü kajipewa kükhurüzheh küsü küsa kenüh," ti küza.

14Thi nüh Amos nüh Amazia vü, hi tü setsaküthsüri nyu, nyutü setsaküthsüra tsa nga nyu; thitü hi tü mieshümiesa kühuori küsü, thi rürüvi rhu küürhiesheri,

15thi VÜWA nüh hi sie nü anyihnyih se küünyi nü VÜWA nüh hi vü, 'Waluo, eh nyi Israelri vü küza luo,' ta küza.

16Khinyi jükenüh VÜWA zhü künaluo. Noh nüh, 'Israel vü setsazhü müphra tüm üta, thi Isaac zhehlowa vü phrahtemküza tüm üta,' ta küza.

17Jükenüh VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Noh vüvüh tü anyujiwa küüphroküphrie satewa nathuoh, thi noh tsa nyimpari thi, noh tsavühri tü,

© 2015 Bible Society of India.

anyuchuwa vünüh külum nathuoh, thi noh zhih tü, ali nüh küte küsuoriem nathuoh; noh wie nga mükümtse azhih vünüh süm nathuoh, thi Israel tü ma zhih vünüh, aküsiküsa vü kütutsam wie nathuoh; ta küza."

Amos 8

Akhuo lovü Athsoh vi

1 VÜWA Saküüwuowa nüh hi vü küütsawa tü hama, müzhü thsohvi khuoküsü.

2 Ma nüh, "Amos, noh tü mowa ngu veh lo?" ta küna. Hi nüh, "Müzhü thsohvi khuo
küsü ngu veh," ti rületsü. Thinü VÜWAnüh hi vü, Eh nyi Israelri vü asehkhe rülo
tetsethuoh; hi tü mari kari küwawa nyu thuoh.

3 Jüma rülo vü kükhurüzheh zahri tü, küzia jikhi sateru naveh,
ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza; "akümo tü zhisheh naveh, azhie aveh vü veja
naveh. Zoti peh luo,"

4 Hama künaluo, küthotsari rügivü künyiteri, thi azhih jüla kümkhuori vü küferie
vi küruri,

5 "Asathewa tü küsie nüh junathuoh lo, jüta thuoüji hi tü, atsuo zhura na nü; thi
kümnyirülo tü, küsie nüh junathuoh lo, jüta thuoüji hiri tü, aküzhu kenüh
hiemtha thsera nathuoh nü? Hiri nüh küüto tü saküzah thi, küüte tü saküji na nü,
jüti sanü akürie kütokhu nüh müramizhi na nü,

6 rakasa nüh kümkhuori sü, thi jihküükruvüh künyi nüh, küthotsari sü naveh, thi
azhehkürhüri tü, hiemtha nüh zhu naveh," ta küza veh.

7 Jacob kürhiezarhiechi kenüh VÜWA nüh küshiemthuoh: Mari nüh küürohküli
aveh, hi nüh piketü küüma tsawa nyu wie.

8 Hama kenüh azhihwa tü, amünguküükhe küüshühwa nyu, thi jüma lovü
kürhori aveh tü, jüma kenüh küüluwa nyu, thi jümari aveh tü Nile kümjie sühra,
thi Egypt kümjie küshüh thi, retewa le ta küsawa nyu ülo?

9 Jüma rülo vü, ta Vüwa Saküüwuowa nüh küza, hi nüh arünyi tü, küzeto vünüh
küütum naveh, thi azhihwa tü thomza küveh vünüh küüzom naveh.

10 Hi nüh nohri kütsazhu tü küülu vü thsem naveh, thi nohri azah aveh vi
kürümuo vü thsem naveh; Hi nüh atsahkie viru aküshih aveh vü tseketsü naveh,
thi alü sakümtsetsü kheh naveh; hi nüh jüma tü atsa küümzetsawa kenüh, küülu
kümjie satsü naveh, thi jüma sehkhe tü, akükha rülo küsü kümjie satsü naveh.

11 Atsothowa tü tetsetsa wiethuoh, ta VÜWA Saküüwuowa nüh küza, thi hi nüh
azhih jüla kümkhuojih, küsü küze naveh; alohse nyutü küürieh juh kümkhuojih
nyu, thitü VÜWA zhü küüna kümkhuojih küze naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Mari tü juhküji küsü vünüh, juhküji küsü tse wa naveh, thi zhietü vünüh, zhieshu küju tse wa naveh; mari tü VÜWA zhü phah nü, zhüwa zhüru ti sanaveh, thitü mari tü jüma mphahra.

13Jüma rülo vü shefüvüh thi, shefüpari tü küürieh kenüh anoji tu naveh.

14Samaria Ashima vünüh küüshieri tü, “Noh nyiaza rhoküveh üta, O Dan,” thi, “Beersheba lehkhujiwa rhoküveh üta,” ta küza naveh.

Amos 9

Israel Küzorie

1Hi nüh VÜWA tü kükhurüpe nato vü, tsieküveh hi nüh ngu, thi ma nüh: akhejiri müjie küüla küju nü, atovühri ri kürhie luo, thi jümari tü anyiri aveh lü rügivü nüh küülorie luo; thi kükhe küvehri thuoüji, hi nüh anyuchuwa vi zothem naveh; mari nyi küsü nga joküütewa nyu, mari nyi küsü wie nga küümrie wa nyu.

2Mari nüh Küsürazhie vü phietu wie nga, hi nüh jüla nüh eh ke nüh mari si naveh; mari nüh atülü rügivü müriwa wie nga, hi nüh jüla nüh mari shohturu naveh.

3Mari nüh Karmel azhu vü küthi wie nga, hi nüh jüla nüh mari phahzhu nüh vi naveh; thi mari nüh eh küngu vünüh, ajuhküji kükhu vü küthi wie nga, hi nüh juhküjiresü vü, azhütsü nü mari küümko naveh.

4Thi mari nüh mari mükünongüra tüvü, rekhe küm vü tu wie nga, jüla nga hi nüh anyuchuwa vü, azhütsü nü jüma nüh, mari küüzothe naveh; thi hi nüh kümhie kenüh nyu nü kümnomna kenüh eh notha mari vü rephoke naveh.

5 VÜWA, thopahiri Saküüwuowa tü, azhihwa pa thuoüji, jüma tü ratewa veh, thi jüma lovü kürhori tü küluluti, thi Egypt Nile kümjie, jümari aveh tü, khakeru nü retewa leleti;

6ma tü atülüri vü awiepa arügiwa sa, thi azhih anyiehvü ma kuruo ngu; ma nüh juhküji ajuhri ji nü, azhih nyiehvü küshokeketi, ma nyo tü VÜWA.

7Nohri tü hi vü Ethiopiari kümjie nyu ülo, O Israel nyiri? ta VÜWA nüh küza veh. Hi nüh Egypt vünüh Israel tü vizhu müru ülo, thi Filistinri tü Kaftor vünüh thi, Aramea tü Kir vünüh müvizhu ülo?

8 VÜWA Saküüwuowa notha tü, kükhiemuo kajipe rügivü pehveh, thi hi nüh jüma tü, azhihwa tso rügivü nüh zoriem naveh, Jacob zhehlowa mpa nüh, müzorie kheh nüh sanaveh, ta VÜWA nüh küza,

9küpakenühnyunü halie, hi nüh azhütsü naveh, thi akuoküjiri aveh zhievü, Israel zhehlowa tü, huothaji nüh vi küüze üta küzem naveh, thitü achilalokre küsü nga, azhih vü tsuotsa küwawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

10Eh nyiri kükhuomuori aveh thuoüji, anyuchuwa vünüh süm naveh, mari nüh,
“Kümsü tü hiri küphawa nyu, nyutü kümtuwa nyu,” ta küza veh.

David Kajipe Küsalera

11 Jüma rülo vü, David shüzheh jiezeh kümwa, hi nüh khake le naveh, thi ma
küpieri küthe naveh, thi ferie kümri khake naveh, thi khanavü üta jümawa sale
naveh;

12Mari nüh Edom küükheri thi eh nyo ji küveh akuoküjiri aveh, vi na küsa kenüh,
ta VÜWA hama küsawa nüh küza veh.

13Kükhahuwa tü aküwiewa ase pham naküsa, rhelivi kürütsewa tü, atsü
küzhuhwa ase phah naküsa; aküzhiri tü akhah kümnge rütsuona küsa, thi
küzhiho aveh tü jüma nüh, li na küsa tsotho tü tetsetsathuoh, ta VÜWA nüh küza
veh.

14Hi nüh eh nyi Israelra münguri satsüle naveh, thi ferie küm nyujiri mari nüh,
jümari vü rhie le naveh; mari tü rhelivi rhuri shie nü, jümara khah zhu naveh, thi
mari nüh aphahri sanü, jümara vi tsanaveh.

15Hi nüh ma zhihri rügivü mari shie naveh, thi hi nüh mari vü azhih tsü küsawa
vünüh piketü külo lewa nyuthuoh, ta VÜWA nohri Saküüwuowa nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

Obadia

Obadia 1

Kürhieza Edom tü asaji vü Viturum na thuoh

1Obadia kümohtsa. Edom kenüh VÜWA Saküüwuowa nüh hakümjie küza: Hiri tü VÜWA vünüh azhüke küsü künara, thi zhüleküvüri küsü tü akuoküjira za vü küzemthuoh: "Süraluo! Arie sana küsa kenüh kürü süra nü jüma siesaluo ünüh."

2Hi nüh noh tü akuoküjiri azhie vü aküzahtsawa satsütsa wie naveh; noh tü rüju kümwa sa wie na thuoh.

3Noh kürhieza luoveh nüh noh müram thuoh, noh alokrü kümkheh vü kürhowa, noh kürhope tü kümsie vü. Noh nüh noh luoveh vünüh, "Thawa nüh hi vü azhih vü turura na lo?" ta küza veh.

4Noh nüh aluomü kümjie prütse wie nga, noh phra tü awutsi azavü sakesa wie nga, jüla nüh hi nüh noh viterum naveh, ta VÜWA nüh küza.

Edom Rokümsü tü Khoküvi thi kürehthe nüh vi thuole naveh

5Mükütüküzü rühukütsari noh vü ru, mükütüküzü akükhori arüza vü ru, noh tü mokümjie zoriem lo! mari tü mari nüh mowa vi ngü veh ünüh jüma mpa küviwa nyu ülo? Mükütüküzü rhelivi külazhuhri tü noh vü ru thuoüji, mari tü amahse müja nüh sanaveh ülo?

6Mokümjie Esau tü khoküvim lo, ma künyirhie ri tü phahzhutewa!

7Noh refüri aveh tü noh nüh arüshu vü zheküzemthuoh, noh sie nü zazhü kükari noh no nüh müramthuoh; mari tü no nyie vü khrate wathuoh; noh lohse kütsari nüh noh kenüh küjurü küsü sakhesa vehthuoh, jüma kenüh küthsükümshi küsü nga münyie.

8Jüma rülo vü, Edom vünüh hi nüh aküthsüri zorie naveh, thi Esau küzhi vünüh küthsükümshiri zorie naveh.

9Noh nyi kümzhotsari tü kürhieriem na thuoh, O Teman, jüta thuoüji Esau küzhi vü anyiri aveh tü vijam nathuoh.

Edom nüh Ma nü vü Müküsaleh Saküm

10Noh nüh Jacob vü kürehthe thi küvürie saküm kenüh, küzükrü nüh noh küzhutem naveh, thi noh tü küsuokürho vijam nathuoh.

11Noh nüh athuo sanü kütsie rülo vü, anyitheri nüh ma künyirhie vüteküwa rülo vü, thi alienyiri nüh ma kheri lovü tu nü Jerusalem kenüh aküze küsavü, noh nga mari nyi küsü kümjie sa wie thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

12Thitü noh tü noh nü ma müngukü̇sazih rülo vü ma rügi vü no küükhri vüh nyu; Judah nyiri ferie küm rülo vü noh tü nyierakükhruovüh nyu; müsheküna rülo vü noh tü kükuotikuoshivüh nyu.

13Noh tü eh nyiri kheri lovü kütuvüh nyu; mari lokürü rüloa; noh tü ma küpoka rüloa ma küriesa vüh nyu; ma lokürü rüloa; noh tü ma zanyori müzhihküvileh nyu, ma lokürü rüloa.

14 Ma lepruo ri kükashukarieri vü kütsiete vühnyu; müshekümna rülo vü noh tü ma rhoküvehri vi küülie vü nyu.

15 VÜWA rülowa tü akuoküji aveh shenyi kümthuoh kenüh. Noh nüh küsa üta noh vü satsü naveh; noh nüh küsari tü noh mpa noh lü vü sheleru wienaveh.

16Noh nüh eh kümtse küzhi vünüh küzhu üta, akuoküji noh mükiele küpehri aveh tü zhu naveh; mari tü küülole tsüle naveh, thi mari tü küsükeri nga jükümjie müjie küsanaveh.

Israel Kükhrara Sehkhewa

17Thitü Zion küzhi vütü müriete küwari peh naveh, thi jüma tü mütha naveh; thi Jacob zhehlowa nüh müka müküvehra zhi müka naveh.

18Jacob zhehlowa tü anyih küsü sanaveh, Josef zhehlo nüh anyihzu küsü sanaveh, thi Esau zhehlowa nüh amaguo feküjawa sanaveh; masü nüh jümari tso thi jümari tsojam naveh, thi Esau zhehlo tü kürhora küsü nga küpeh wa nyu; VÜWA nüh küza kümthuoh kenüh.

19Negebri nüh Esau küzhi müka naveh, thi shefelari nüh Filistinra zhih müka naveh; mari nüh Efraim zhih thi Samaria zhih müka naveh, thi Benjamin nüh Gilead müka naveh.

20Israel akü̇si sateküwa hala vü küpehri nüh Foenicia thi wa nü Zarefat küju müka naveh; thi Jerusalem küsi sateküwa Sefarad vü küpehri nüh Negeb nyujiri müka naveh.

21Külole kümri tü Esau küzhiwa takrü nta Zion küzhi vü khru naveh; thi kajipewa tü VÜWA zhi sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Jona

Jona 1

Jona Saküüwuowa Zhümküüna

1 Amittai atsa Jona vü VÜWA zhü ru taji,

2"Küsükeri vünüh noh shiti anyuji Nineveh vü wa nü jümawa vü zie luo; küpakenühnyunü mari kükhusükharü tü eh tüvü teshuru ju küvehthuo kenüh," ti küza.

3Thitü Jona tü VÜWA tü nüh Tarshish vü jotewa nti tsezhutewa. Ma tü Joppa vü tsuo ünü Tarshish vü wa nti küsa juhie küsü ngu ra; jüti sanü mari vü nyiwa nti jüla kütseri vü ma me thuo nü VÜWA tüvü nüh tewa nti sa.

4Thitü VÜWA nüh amürhü küji küsü juhküji rügivü vehjake, thi atsohmrhü aküji küsü juhküji nyiehvü ru nü ajuhiewa tü mürhüshi nti sakükrüphake.

5Thinü ajuhielo vü kütse ri tü krütewa nü papara nyiaza vü zie. Mari kenüh sakümphie nta mari nüh ajuhie lovü kütü tsokrüri juhküjiwa lovü khaja. Jüta küsa vü Jona tü ajuhie küpie lovü tu küchuo nü zemophoke tewa.

6Azhezhiwa nüh ru nü ma vü, "Noh tü zeh mühieke nü mowa sapehveh lo? Süra nü noh nyiaza ji luo! Kümshe küsü thuoüji nyiaza nüh hiri kümze nü müpohka nüh sa nga mühie veh."

7Akühieri tü küsü nüh küsü vü, "Raluo, hiri aküze sa ünü, jüta thuoüji thawa kenüh kümsü hamatü hiri vü ru veh ünüh hiri tü thsüra mühie küveh kenüh," ti sa. Jükenüh mari tü Jona vü tsuotsake.

8Thinü mari nüh ma vü, "Mokenüh kümsü hamatü hiri vü ruthuoh ünüh hiri vü küza luo. Noh tü mo küüro wa saveh lo? Noh tü khievü nüh tse lo? Noh nyujiwa tü mowa lo? Thi noh tü moranyi lo?" ti küna.

9Jüta küüna vü ma nüh, "Hi tü Ebriri küsü. Hi tü VÜWA, atülü Saküüwuowa, juhküji thi azhih küüweh küsawa khurü veh," ti rületsü.

10Jüti küüza vü anyiri tü kümsütsa krütewa nü ma vü, "Noh nüh saküm hamatü mowa thuoh lo," ti küza. Küpakenühnyunü ma tü VÜWA tsatü vünüh zhütetsethuoh ta küsa ma nüh mari vü küüza kenüh.

11Jüsevü mari nüh ma vü, "Hiri kenüh juhküjiwa tü küzohtewa na küsa kenüh hiri tü noh vü mowa sa üta lo?" ti küna. Juhküji wa tü küzhiküzhia ji kümthuoh kenüh.

12Ma nüh mari vü, "Hi kha nü juhküji lovü vehjakem luo; jüta thuoüji juhküjiwa tü noh keri nüh zota tetsuo nathuoh ünüh; küpakenühnyunü eh kenüh tsomrhü küji hama tü nohri vü ru küvehthuoh kenüh," ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

13Jüta wie ketünga anyiri tü ajuhiewa azhih küüweh vü visheleru ru nti akükhra thsesheh nü hiezhu nti sa, thitü mari tü müsara sam, küpakenühnyunü juhküjiwa tü mari vü tsomrhü küzhiküzhi saküm kenüh.

14Thi nüh mari tü VÜWA vü zie taji, "Münathetü, O VÜWA, hiri nüh khuo veh, ti nüh anyi hama kürho kenüh hiri müküüpokah tümluo. Mükükhieh azüh kenüh hiri tü müküükhieh tümluo; noh kenüh, O VÜWA, noh mowa loveh ünüh jüma saluo," ti küza.

15Jüti sanü mari tü Jona kha nü juhküji lovü khajakem; Thinü juhküjiwa tü ma rükümthosheh vünüh letewa.

16Jüsevü anyiri tü khieloti VÜWA küsütsa krütewa nü VÜWA vü küsahthuoh sa thi küüshiephrahzhu sa

17 Thitü Jona küümzhu nta VÜWA nüh anga kükajü küsü totsü; thi Jona tü angawa vo lovü rülo küche thi rüza küche tü.

Jona 2

Kümnakütsü küriehi

1Jüsevü Jona tü angawa vo lovü nüh VÜWA ma Saküüwuowa vü kükhuo sataji,

2hi nüh eh shekü sü vünüh VÜWA ji, thinü ma nüh hi kühu; küsürazhie avo lovü nüh hi nü zie, thinü noh nüh eh jikhi küna ke.

3Noh nüh hi tü aküsheh vü vehjake, juhküji luoveh vü, thi juküji nüh hi mükieshe; noh küüshüh thi noh küüluori tü hi rukariwa.

4Jüti küsa vü hi nüh, "Hi tü noh küngu vünüh zhejamthuoh; hi tü mokümjie vünüh noh kümtse kükhurüzhe no le nathuoh lo? ti küza.

5Ajuhri nüh eh nyiehvü külüwutem; aküsheh nüh hi mükieshe; amahwa nüh eh lü kürü mükiele,

6aküzhira rüzoh vünüh. Küsuokürho ma rüperi nüh eh nyiehvü kürüpete azhih vü hi tü tsuo; tü küphieke lovü nüh noh nüh eh kürho vizhu, O VÜWA eh Saküüwuowa.

7Eh kürho tü ase vü küüshüke teküwa üta, hi tü eh VÜWA müsheke; thi eh kükhuo tü noh vü ru, noh kümtse kükhurüzheh vü.

8Momaküsa anguo kükhurü ri tü mari külona küzhütsawa kule veh.

9Thitü hi nü kümnakütsü jikhi vi nü noh vü küsahthuo sanaveh; hi nüh mowa phrahzhuküshie nüh hi nüh sa wie naveh. Küvizhu tü VÜWA zhi," ti küza.

10Jüsevü VÜWA nüh angawa vü küza ünü angawa nüh azhih küüweh rügivü Jona küwuozhu ja.

© 2015 Bible Society of India.

Jona 3

Nineveh Luoveh Kükhaphrü

1 VÜWA zhü tü akünyia wa Jona vü ru taji,

2 "Süra nü Nineveh anyuji küjiwa vü wa luo, thi hi nüh noh vü küüza zhülewa zhüchüh luo," ti küza.

3 Thinü Jona tü VÜWA zhü müzhe nü tsezhu taji Nineveh vü wa. Jüti küsa vü Nineveh anyuji ji küüluo sanü rülo küche vünüh tse kükari sa.

4 Jona tü anyujiwa vü waluo nti rülo küsü aletse wa. Thi ma tü zie taji, "Rülo zürake peh nü Nineveh tü zoriejam nathuoh," ti zie.

5 Jüti küsa vü Nineveh nyiri tü Saküüwuowa tsotü, mari tü assa kürü zhüchüh nü anyiri aveh, küzah küji aveh atsahkie vike küzhu.

6 Azhühthewa tü Nineveh kajiwa ju ünü ma tü ma kükajipe vünüh süra nü ma kruzhuküühawa fom nü ma mpa nüh atsahkie küzhu nü aweji lovü shupeh.

7 Jüti sanü ma nüh Nineveh vü küzhüchü küsü sataji "Kajiwa thi ma zanyo küthsüri nüh küphrate: Anyiri luo nyutü samwaluo, mieshümiesa nyutü anyihnyih küsü nga zanyo küsü nga kümpowa nyu. Mari avo küsawa nyu, nyutü mari tü ajuh küüzhuwa nyu.

8 Anyiri nga thi samwari nga atsahkie küzhu nü Saküüwuowa vü kümkhra ti zie naveh. Aveh nga mari kümsü lehkhujiri vünüh thi ma keri vü küvürie pehküveh vünüh kürele naveh.

9 Thawa nüh thsü na lo? Saküüwuowa tü luoveh khaphrü thi ma khielota arü küshu vünüh kürele mühie veh, jüti sanü hiri tü müpokara nüh samhie veh," ti küza.

10 Mari nüh mowa sanüh, mari tü mokümjie mari kümsü lehkhuji vünüh kürele nüh Saküüwuowa nüh küngu vü, Saküüwuowa tü ma nüh mari vü viru naveh ta mari vü küphrahtewa vünüh ma müshewa khaphrüm; thi ma nüh jüma müsanüh lem.

Jona 4

Jona Rüküshu

1 Thitü hamatü Jona lo Samküzhesheh nüh sam nü ma tü arüshu.

2 Ma nüh VÜWA vü kükhuo sataji, "O VÜWA! Hi nüh eh nyu vü pehküveh vünüh hamatü hi nüh müküza ülo? Jüma kenüh hi nyu hi nüh atükhu vünüh Tarshish vü küthi tem wa ülo; küpakenühnyunü noh tü noküümzesheh Saküüwuowa ta

© 2015 Bible Society of India.

küsa, arü müshunyi, thi mükükhaphrükhale küümze küwale, thi kümüsü vünüh khaphrülewa ta hi nüh küthsü kenüh.

3Thi khinyi thuoüji, O VÜWA, münathetü hi vünüh eh kürhowa vimü luo, küpakenühnyunü eh kenüh rho na küsanü süküm nüh küümphakhe kenüh," ti küza.

4Jüti küüza vü VÜWA nüh, "Noh tü arüküshu leh ülo?" ti küza.

5Thinü Jona tü anyujiwa vünüh tsezhuwa nü anyujiwa zhieshu wuovü shupeh nü ma mpa ma kenüh ashühzheh küsü sa. Ma tü jüma kükhu lovü ma kükhe lovü shupeh nü anyujiwa tü mowa sanaveh nti no nü huopeh.

6VÜWA Saküüwuowa nüh are küjehpu küsü küche nü Jona rügi vü jüma küüturu nü ma lü küükhe, ma küsüro vünüh ma külole tsü na küsa kenüh; jükenüh Jona tü areküjehpuwa kenüh lozhe sheh.

7Thitü rülo akünyiawa atholeh ru ünü, Saküüwuowa nüh arü küsü areküjehpuwa küürü nü jüma tü küüwa zhüm.

8Arünyi shuru ünü Saküüwuowa nüh zhieshu mürhü aküsa küsü küche nü arünyi nüh Jona lü rügivü küürophake taji ma tü süzhotewa nü aküsü khuo. Ma nüh, "Hi tü rho na küsanü aküsü nüh küümpha khe," ti küza.

Jona Küphra

9Thitü Saküüwuowa nüh Jona vü, "Noh tü areküjehpuwa kenüh arüküshuleh ülo?" ti küza. Thinü ma nüh, "Ah, sü na küsa kenüh arüküshu shehle," ta rületsü.

10Jüti küüza vü VÜWA nüh, "Noh tü areküjepukewa kenüh tsaza veh, jüma kenüh noh tü küroh mümnomna thi noh nüh jüma samküji; jüma tü ma mpa nüh rüza küsü vünüh rhoru thi rüza küsü vünüh kümietewa.

11Thi hi tü Nineveh anyuji küjiwa kenüh kütsazaleh nyu ülo, jüma lovü tü mari ake azhu wuovü nüh ake azhie wuovü müküthsü anyito atier müzake nü mükeke küüluoh, thi samwa khielota pehm veh ülo?" ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Mika

Mika 1

1 Judah kajiri Jotham, Ahaz, thi Hezekiah rülo vü VÜWA zhü Mika Moreshet vü küru, ma nüh Samaria thi Jerusalem kenüh küngu.

Samaria vü Ashih küüzazhu

2Künaluo, nohri anyiri, nohri aveh nga; künaluo, O azhih wa, thi jüma lovü küpehri aveh; thi VÜWA Saküüwuowa nüh nohri apovü küsü küsaluo, VÜWA ma kümtse kükhurüzheh vünüh,

3küpakenühnyunü halie, VÜWA tü ma zhievü nüh shukütsethuoh kenüh, thi ma tü turu azhih vü azhie kümsieri rügivü nyi naveh.

4Jüti sanü ma kükhu vünüh aküzhiri tü ratewa thi anyuori tü puzhu naveh, anyih kütuo vü anyihkha kümjie, azhie küpothuo vü ajuh küsho küüze kümjie.

5Hamari aveh tü Jacob küphrürie thi Israel zhehlowa kükhiemuori kenüh wie. Jacob küphrürie tü mowa lo? Jümatü Samaria nyu ülo Thi Judah azhie kümsieri tü mowa lo? Jümatü Jerusalem nyu ülo?

6Jükenüh hi nüh Samaria tü nyuji alievü mütsaküümproke küsü satsü naveh, rhelivi küshie azhie küsü samtü naveh. Hi nüh ma lohri tü anyuovü küshoke naveh, thi ma ajuperi tü mütsaphoh sanaveh.

7Ma tso aveh tü kürhieriemtü naveh, ma kümlieri aveh tsom naveh, thi ma nguori aveh hi nüh ja kümsü naveh; küüphroküphrie kümhie ma nüh küvizhuh kenüh, thi küüphroküphrie kümhie üta mari nüh visa le naveh.

8Hama kenüh hi nüh rümuo thi rera naveh; hi tü amphaju thi anyiju wa naveh; hi nüh rezanyihnyih kümjie rümuo naveh, thi amwari kümjie hi nüh krie naveh,

9küpakenühnyunü ma khüma tü mükükurathuoh kenüh. Jümatü Judah vü terumthuoh; jüma tü eh nyira kheri, Jerusalem vü ju vehthuoh.

10Jümatü Gat vünüh müküza tümluo, Betleafra vünüh noh mpa nüh azhitho vü küpri luo.

11Shafir vü arhieri, anyiju vünüh thi küzükrü vünüh nohri aleh vü tsewaluo; Zanan arhieri tsezhumru tümluo; Bethezel tü rera vehthuoh thi ma küroze tü noh vünüh vijam na thuoh.

12Marot vü kürhori tü kümhie kenüh lieke huoveh, VÜWA vü nüh kümsüwa tü Jerusalem kheri vü teküturuthuoh kenüh.

13Rawuhkhekari tü rawuri vü kürikeluo, Lakhish vü arhieri; Zion tsavühri vü jüma tü kükhiemuo küsate, noh vü Israel küphrürie küngura kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

14Jükenüh noh tü Moreshetgat vü küporie aküte tsü naveh; Akhzib zhelori tü Israel kajiri vü kümüra küsü sanaveh.

15Hi nüh noh vü noh mükünongüri küsü viru le naveh, Mareshah vü arhieri; Israel kütholathovü tü Adulam vü ru naveh.

16Noh nüh küümze no tsari kenüh nohri mpa nüh alü sekümtsem luo; nohri mpa nüh aluomü üta alü sakümtse luo, mari tü noh vünüh aküsi küsa vü tewana küveh thuoh kenüh.

Mika 2

Kümkhuori Saküümnomnara Kümlie

1Thari nüh mari aze rügivü nüh kümro kümsüküsa thi kümsü sa veh ünüh ehzai! Arüne athohle ru thuoüji mari nüh jüma sa, küpakenühnyunü jüma tü mari kükhra vü pehküveh kenüh.

2Mari tü azhuhri müngu thi jümari prüvi; azheh ri vitewa; mari tü azheh avüri thi azheh, anyiri thi mari akari mürü.

3Jükenüh hakümjie küza veh: khinyi thuoüji hi tü atharuo hamawa vü noh kuri müküvizhura aro kümsü küsü thse vehthuoh; thi nohri tü kürhie sanü nü aleh kütsewa nyu, jüma tü atsotho kümsü küsü sana küveh kenüh.

4Jüma rülo vü mari tü nohri vü küriesa azah sanaveh, thi khielota kürümuo kürera sanaveh, thi, hiri tü poka khehm wiethuoh; ma nü eh nyira soupe khaphrüm tüthuoh; mo kümjie matü hi vü nüh vitewa thuolo! Hiri mükünongüri vü eh zhuri küsoutsü khemthuoh;

5Jükenüh VÜWA kümhu vü nohri nyi küsü nga nüh aküze vünüh aliwa küjake münyie nüh sanaveh.

6“Mü sosie tüm,” mari nüh jüüta sosie “nyi küsü nga jükümjie küsa zanyori küsosie vüh nyu; saküüzükrü tü hiri vü ruküjuwa nyu.”

7Hamatü ha üta küza mühieveh ülo, O Jacob zhehlowa? VÜWA Sietse tü mküzhike thuoh ülo? Hamari tü ma nüh küsari ülo? Eh zhüri tü müshe nü kütseri vü kümhie müsa ülo?

8Thitü noh tü süra nü mükünongüri küsü üta vünüh eh nyiri siesaluo luo; luovehrüzi küveh vünüh noh tü akruzhuküüzhawa fojam tüluo, arie kümshe mükünyie alenoshe nü rukari küwari vünüh.

9Nohri nüh eh nyi nyimzari mari nüh külo azhehri vünüh zhezhu küjari; ma tsa kürünguori vünüh nohri nüh küsuokürho eh kütholathovü vi teküwa.

10Süra nü waluo; hamatü kümnyie azhie mükünyu kenüh, mükümtse kenüh amüshekü küzoriezosa küsü vi nü zoriem.

© 2015 Bible Society of India.

11Mükütüküzü wuori nüh kürütso küzhüja phratezhu nü, “Hi nüh nohri vü akhah thi kümzo küzhu zhü sosie naveh,” ta küza nü, ma tü anyi hamari kenüh küsosieri sana!

Israel kümtori kenüh küphrahzhu

12Hi nüh nohri vizhuh tsa wie naveh, O Jacob, hi nüh Israel rhoküvehri vizhuh naveh; nyihzhü zheh vü nyihzhü küvizhuh kümjie hi nüh mari kürü sanaveh, nyihnyih riekhuo ma kümrhuope vü küpeh kümjie; jüma tü anyiri sie mühie naveh.

13Vephie zhu te küwa watü mari atü vü tewa naveh; mari tü vehphiezhu tewa nü akheriwa kari tewa naveh; jümawa vünüh shutewa naveh. Mari kajiwa nüh mari atüvü tsetewa naveh, VÜWA nüh mari alü sanaveh.

Mika 3

Kümsüküsa Takrüri thi Setsaküthsüri

1Thi hi nüh: Künaluo, nohri Jacob alüri thi Israel zhehlori takrüri! Nohri tü kümshowa küthsüleh nyu ülo?

2Nohri kümhie mürhü thi kümsü külori, eh nyira sahu, thi mari arü sazhü kümrhürieri;

3thawa nüh eh nyira sa tsalo, thi ma sahuri müzuo nüh, thi ma rüri zoshirie kümüri, asa asükhri küsa kümjie tenya nü, ake küsü lovü asa kümjie.

4Jüti sanü mari tü VÜWA vü zie naveh, thitü ma tü mari küühuwa nyu; jüma tsotho vü ma tü mari vünüh ma nyieh küthim naveh, küpakenühnyunü mari nüh kümsüküsa amüke saküm kenüh.

5Anyiri küjo küünaphe küm setsaküthsüri kenüh VÜWA nüh hakümjie küza, mari nüh azanyo wuori akütsa pehküveh vü, “Kürükümhie,” ta ziezieti, thitü mari apo lovü zanyo küsü nga müküthseri vü ariephrazhuzhuti.

6Jükenüh kümohtsa münyie nüh nohri vü jüma tü atsozo naveh, thi küthsükütsü münyie nüh nohri vü zo naveh. Setsaküthsüri rügivü arünyi tetu naveh, thi mari anyiehvü arülowa tü nyi naveh,

7setsazhüküphrari tü zükrüm naveh, thi amohtsari tü saküzhükrü naveh; mari aveh mari pomie sate naveh, Saküüwuowa vünüh mükühu nüh sam na küveh kenüh.

8Thitü hi thuoüji akükhra nüh promthuoh, VÜWA sietse nüh promthuoh, thi kümsho thi kümzho nüh promthuoh, Jacob küphrürie ma vü phrahzhu nti thi Israel kükhiemuo ma vü phrahzhu nti.

© 2015 Bible Society of India.

9Jacob zhehlo takrüri thi Israel zhehlo levüri hama künaluo, kümsho kürho
kümari thi künyitsa aveh viküüreleri;

10azüh vi Zion sa thi müküleh vi Jerusalem küsari!

11Ma takrüri tü athe kenüh ashih tsü, ma nasari tü ame kenüh sosie, ma
setsaküthsüri tü pesa kenüh azhüle küsü tsü; tü mari tü VÜWA vü rüngake taji,
"VÜWA tü hiri sietse tsa veh! kümsü küsü nga hiri vü küruwa nyu," ta küza veh.

12 Jükenüh noh Zion kenüh azhuh küsü üta tsanaveh; Jerusalem tü ferie
kümproke küsü kümjie sam naveh, thi azheh aküzhiri tü aküze kümsie küsü
kümji

Mika 4

Zazhüküka vünüh Vüwa Kükaji
(Isa 2.1-4)

1

1Ru na küsa rülo vü aküzhi kümsietsari üta VÜWA aküzhiwatü sazhu naveh, thi
küzhihori anyieh vü nüh müsiete wa naveh. Anyiri tü jümawa vünüh li naveh,

2thi akuoküjiri hozake ru taji: "Raluo, VÜWA küzhi vü kürü wa ünüh, Jacob
Saküüwuowa zheh vü; jüti sanü ma nüh ma lehkhujiri vi hiri sosie, thi hiri tü ma
lekhuji vü tsera naveh" ta küza naveh. Zion vünüh küsüphie shuwa na küveh
kenüh, thi Jerusalem vünüh VÜWA zhüwa shuwa naveh.

3 Anyiri hozake aza vü ma nüh ashih sanaveh, thi kületsuo akuoküji kümzhori
azhievü kürathuo tsü naveh; mari tü ma nyuchuri kütsüh nü amkhu sanaveh, thi
mari avi tü küürhieshe hira vü fe naveh; akuoküji küsü nüh küsü vü anyuchuwa
kükhakewa nyu, nyutü mari tü arie küthsü lewa nyuthuoh;

4 thitü mari aveh nga mari mpa mari rhelivirhu kükhu vü thi mari mpa mari
amparhu kükhu vü shupeh naveh, thi nyi küsü nga nüh mari saküükrüwa nyu;
thopahiri VÜWA apo nüh küzakümthuoh kenüh,

5küpakenühnyunü nyi küsüsü wie nga anyiri aveh papara nyiaza nyo vünüh tse
küveh kenüh, thitü hiri thuoüji küsuokürho akhe küju VÜWA hiri Saküüwuowa
nyo vünüh tse naveh.

Israel tü aküsi küsa vünüh sheteru naveh

6Jüma rülo vü, hi nüh rünyiküpriri sazhuh thi zhejakümri, thi hi nüh amüshe
saküümnomnari vizhuh naveh.

7Rünyiküpriri nüh kümtori sanaveh, thi zhezhujakümri nüh akuoküji kümzho
küsü sanaveh; thi VÜWA nüh mari rügi vü khinyi nga thi küsuokürhopote kü Zion
küzhi vü kükaji sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Thi noh vü, O nyihnyihriekhuo khajiewa, Zion tsavühwa küzhiho, jüma tü noh vü ru naveh, atükhuwa kükhiemuo wa tü ru naveh, Jerusalem tsavühwa kükaji.

9Noh tü mokenüh zie kümsie veh lo? Noh kaji münyie ülo? Krevühri atsaküwuo küna kümjie noh zhüphiekütsüwa tü pokahmthuoh ülo?

10Kürenya thi lüchi luo, O Zion tsavühwa, krevüri atsaküwuo küna kümjie; küpakenühnyunü khinyi thuoüji noh tü anyuji vünüh tsezhuwa nü anyu alievü kürünape sana thuoh; noh tü Babilon vü wa naveh. Jüla nüh noh tü küloletsü naveh, jüla nüh VÜWA nüh noh mükünongüra ke vünüh noh rhesanaveh.

11Khinyi thuoüji akuoküji hozake noh vü sezhuh veh thuoh, nohri nüh, “Ma tü sakümnem luo, thi hiri notha tü Zion rügi vü küüre luo,” ta küza.

12Thitü mari tü VÜWA kümshewa müthsü; mari tü ma kürüzhe müthsümüshi, amütha kütsipe vü müthaküshih küküülüzhuh üta ma nüh mari vizhuh na küsa kenüh.

13Süra nü rütse luo, O Zion tsavühri, Küpakenühnyunü hi nüh nohri rütsü tü amürü thi nohri tüwuoh tü asahwuo ti satsü naveh; nohri nüh anyi hozake wie nga fekhuoriem naveh, thi mari nüh akünyia wa tü VÜWA vü tsüju naveh, thi mari künyirhie vi nü azhih aveh VÜWA vü tsü naveh.

Mika 5

1Khinyi thuoüji noh tü azie küsü nüh noh sho mükielemthuoh; hiri vü aküwa samthuoh; mari nüh amürü küsü vi nü Israel takrüra nakie kürhietsü.

Bethlehem vünüh Takrüri

2 Thitü noh tü, O Efratha wa Bethlehem, noh tü Judah vü ajünü küzah wa, Israel vü takrü na küsa eh kenüh noh vünüh shuru naveh, ma tü khana vü nüh küpehla wiethuoh, alanyi vünüh pehla wiethuoh.

3Jükenüh atsana küveh tsothowa müjie shurukürü küju nü ma nüh mari jam naveh; jüse vünüh ma zhehlori tü ma nyiri vü sühleru naveh.

4Thi ma nüh ma kükhra vünüh tsie nü ma nyihnyih riekhuowa avo sanaveh, VÜWA ma Saküüwuowa nyo küthola vünüh mari avo sanaveh. Thi mari tü luoveh ji nü rho naveh, ma tü khinyi thuoüji azhih küpote küju ji na küvehthuoh kenüh.

5Thi ma nüh katsathuowa sanaveh, mükütüküzü Assiriari nüh hiri azhih vü ru nü hiri azhih nyi thuoüji, hiri nüh nyihzhükühuori türü thi takrü tüze vi nü mari siesaluo naveh.

6 Mari nüh anyuchuwa vi nü Assiriara zhih takrü naveh, thi anyuchuwa vi nü Nimrod azhih takrü naveh; mükütüküzü mari nüh hiri azhih vü ru nyutü eh rüshuri azhie vü nyi thuoüji Assiriari vünüh hiri küloletsü naveh.

Kümtori Külole na

© 2015 Bible Society of India.

7Jüsevü Jacob kümtori, anyiri hozake za vü, VÜWA vünüh aküzo küturu üta, apra vü küzhuhrieke üta anyiri mü mükühuori nyutü anyitsatori küsü nga mühuo.

8Thi Jacob kümtori tü akuoküjiri azavü anyiri hozake nüh mükieshe kümri tü, amiewuo küsü nüh areza vü asara zavü küpeh kümjie sanaveh, amiewuo tsa küsü nüh anyihzhü riekhuo azavü küpeh kümjie, jüma nüh tseküwa vü küsü nga müküülole nüh nyi nyahm thi shohrieshoriem.

9Noh küwuluo ri vü noh ke khake naveh, thi noh mükünongüri aveh tü rehthe khehm naveh.

10Jüma rülo vü, noh zhievü nüh hi nüh noh rawuhri rehthem naveh thi noh rawuhkhekari zoriemtü naveh;

11thi hi nüh noh zhih vü anyujiri rehriem naveh thi noh shieku kümzhori zophuoamtü naveh;

12thi hi nüh noh ke vünüh kütümakürhori rehriemtü naveh, thi noh tü tsuorezhüküphrari küpeh lewa nyuthuoh;

13thi hi nüh nohri zhievü nüh noh nüh atso kükhurüri thi nohri lokhuori rehriemtü naveh, thi noh tü nohke nüh küsa vü küngie kütsuo lewa nyuthuoh;

14thi hi nüh nohri zhie vü nüh noh Asherim ruja naveh thi nohri nyujiri zoriem naveh.

15Thi arüküshu vü nüh hi nüh azho thuona ehzhü müküüna akuor

Mika 6

Saküüwuowa nüh Israel Künyie

1 VÜWA nüh mowa küza veh ünüh künaluo: Süra nü nohri kükhuolewa aküzhiri atüvü khuo luo, thi aküzhiri nüh nohri jikhi küünake luo.

2Künaluo, nohri küzhihori, VÜWA rükümthozhüri, thi nohri azhih wa ajupe luovehküzhike küveh wa; küpakenühnyunü VÜWA tü ma nyiri sie lo müküra pehküveh kenüh, thi ma tü Israel sie nü azhü jüle naveh.

3“O eh nyiri, hi nohri vü mowa sathuoh lo? Hi nüh mowa vünüh nohri sakümom thuoh lo? Hi vü rületsüluo!

4 küpakenühnyunü hi nüh nohri tü Egypt zhih vünüh siezhu küru kenüh, thi tükha zhehlo vünüh nohri kürheh sa kenüh; thi hi nüh nohri atüvü Mosa, Aron, thi Miriam küze.

5 O eh nyiri, Moab kajiwa Balak nüh mo rowa sanüh khinyi müsheke luo, Beor atsa Balaam nüh mowa ma rületsü nüh, Shittim vünüh Gilgal vü mowa sanüh, Jümatü VÜWA nüh küülole küürohri nohri nüh thsü na küsa kenüh”

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa nüh mowa khuoveh lo

6Hi tü VÜWA tüvü mowa vi nü ru na lo, thi mowa vi nü Saküüwuowa kümsiewa
tüvü küngie na lo? Hi tü akütso kükhurü mieshüzah mahvi küsü vi nü ma tüvü
ru naveh ülo?

7 VÜWA tü nyihzhüvo anyienyie, avüjuh arüku anyie türake küpro vünüh ma
lozhe naveh ülo? Eh küphrürie kenüh hi tü hi nüh küwuokhuwa, eh kürholi
kükhiemuowa kenüh eh satsa aviwa vi tsü naveh ülo?

8Ma nüh noh vü kütsathuoh, O anyiwa, mowa nü mühie veh ünüh; VÜWA nüh noh
vünüh mowa khuoveh ünüh, thitü kümsho küüro küsa, thi küümzeluo, thi rünyie
nü noh Saküüwuowa sie kütse?

Müküle küsari Küzorie

9 VÜWA jikhi nüh anyujiwa vü zie, jüma tü noh nyo küükrü nta kümtsa jikhi:
künaluo, O akuoh thi anyuji kümhuwa!

10Kümsüküsara zheh vü kümsüküsa künyirhie kümara naveh ülo, thi müzüküm
müküle küütewa kümara naveh ülo?

11Hi tü kümsüküsari rie nü küüte no ja naveh ülo thi ro kümsü chükhu küüteri
noja naveh ülo?

12Noh nyirhieri tü küvürie nüh pro; noh rhieri tü akürie phra, ma po lori vü
kürieriekhri mizhi vi nü.

13Jükenüh hi nüh noh kürhie kütsuom nti savehthuoh, noh kükhiemuo kenüh
noh sa küüzoküzam nathuoh.

14Noh tü tsanaveh, tü alokürawa nyu, thi noh zhievü kürüma mükreh naveh; noh
nüh vijam naveh, tü külolewa nyu, thi noh nüh mowa sa veh ünüh hi nüh
anyuchuwa vü thsem naveh.

15Noh tü zhuh naveh, tü küwiewa nyie; noh tü Oliveri rütse naveh, tü avüjuh vi
noh küthsewa nyu; noh tü rhelivi rütse naveh, tü akhah küzhuwa nyu,

16 küpakenühnyunü noh nüh Omri zhükhe saküm kenüh thi Ahab zhelo küüroh
aveh saküm kenüh, thi noh nüh mari zhüphiekütsü kümzhe kenüh. Hi nüh noh
tü jaküzom naveh, thi noh rhieri tü eshih ta küsa zanyo küsü küsam naveh; jüti
sanü noh tü eh nyira müküchieküzhü vü naveh.

Mika 7

Anyiri kütsaküsü ju küm

1Hi amngu kümsewa! küpakenühnyunü hi tü, küzhesa avi vizhuh kümü kümjie,
rhelivi lazhuh küm kümjie saküm kenüh, akhrü küsü nga tsana küsa mphahra
nüh saküm üta; eh kürüma kenüh ampah küne khuwa münyie nüh sa kümüta.

© 2015 Bible Society of India.

2Küzhütsanyitsari tü azhih jüla nüh ratewathuoh, thi kümshori küsü nga kükhe
müsathuoh; mari aveh tü azüh huoküveh wiethuoh, mari tü aneh vi nü küsü nüh
küsü küka veh.

3Ma ke ri tü kümsü küsa arothsüm; aküjiri thi lesari tü athe khuom, thi sierhüri
nüh müküle kümnguwa phrateshu mü; hakümjie vünüh mari tü sanyiemü.

4Mari kümhietsawa tü apra kümsü kümjie, mari kümshotsawa nga arüzhü nüh
küruohte kümjie. Mari kümnomna rülo watü terupehveh thuoh; khinyi thuoüji
mari kürüza tü shehnyi veh thuoh.

5Azhephruwa vü aleh müno tüm, afüwa vü küüzhezhü müpeh tüm; noh tüso
rügivü zehküvehwa apo mükhie vünüh kükheke luo;

6 atsa nyimpawa nüh müküchieküzhü vi apawa nyitemthuoh, atsavühwa nüh
süra ma zah sie kürünyuom thuoh, ajünyiwa nüh ma nyi sie kürünyuomthuoh;
ma mpa ma zhehlowa nüh ma mükünongüwa sam thuoh.

7Thitü hi thuoüji VÜWA phah naveh, hi tü eh küülole Saküüwuowa huo naveh; eh
Saküüwuowa nüh hi künatsü naveh.

Vüwa nüh Küülole Viruveh

8Eh nyiehvü nyiera mükhruo tümluo, O hi mükünongüwa; hi nüh aküzo vü
shuküpeh vü, VÜWA nüh hi vü aküwie küsü sanaveh.

9Hi nüh VÜWA rüsaküümtho vü naveh, küpakenühnyunü hi nüh ma vü khiemuo
küm kenüh, hi nüh kükhuo ma nüh müküüna küju thi eh kenüh ashih küsa müjie
küju ju nü. Ma nüh hi sie aküwie vü ru naveh; hi tü ma nüh küülole huo naveh.

10Jüti küsa vü hi mükünongüwa tü jüma ngu nü küzükrü nüh ma küzhute taji ma
nüh hi vü, VÜWA noh Saküüwuowa tü khiela pehveh lo? ta sanaveh. Eh notha nüh
ma nyiehvü no kükhri naveh; ma tü lekhuji vü azhitho kümjie nyinyam naveh.

Küsalera Setsaküthsüzhü

11Nohri shieku küsa rülo! Jüma rülo vü arüh tü khielota kükrazhu naveh.

12Jüma rülo vü mari tü noh vü ru naveh, Assiria vünüh Egypt vü, thi Egypt vünüh
Rühkuwa vü, juhküji vünüh juhküji vü thi aküzhi vünüh aküzhi vü.

13Thitü azhihwa tü ma rhieri kenüh jaküzom na thuoh, mari nüh küsa aviri
kenüh.

VÜWA nüh Israel vü Rüthaküna

14Noh kütsüh vi noh nyiri huo luo, noh ka riekhuowa, areza vü ma mpa aphari
azhih azhie vü rhoküveh wa; khanavü kümjie mari tü Bashan thi Gilead vü avo
küüsam luo.

© 2015 Bible Society of India.

15Nohri nüh Egypt zhih vünüh shuküru rülo vü üta hi nüh mari vü kükrükungo kütsanaveh.

16Akuohjiri tü jüma ngu nü mari kükhra aveh vünüh zükrü naveh; mari tü mari ake vi nü mari apo lovü thse naveh; mari khüna tü rüpom naveh;

17Aresüwa kümjie mari tü azhitho müzhi naveh, azhih vü zhu kütse ta zanyori kümjie; mari tü khekhe ta küshü nü mari aku vünüh shuru naveh, mari tü krüshike nü VÜWA hiri Saküüwuowa vü süleru naveh, thi noh kenüh mari tü krü naveh.

Saküüwuowa rüthaküna thi mükükhaphrükhale küümze

18Noh kümjie Saküüwuowa thawa pehveh lo, akükhieh noja tsü thi küvürie nokari ma ka kümtori kenüh? Ma nüh mükükhaphrükhale küümze kenüh ma tü ma rüküshu küsuokürho mü sa.

19Ma nüh hiri vü rüthaküna pehle wie naveh, ma nüh hiri kükhieh ampha kükhu lovü nyite naveh. Noh nüh hiri kükhiemuo aveh juhküji küsheh lovü vehjakem naveh.

20Noh nüh Jacob vü küzhütsanyitsa kütsa naveh thi mükükhaphrükhale küümze Abraham vü kütsanaveh, khanavü nüh eh pari vü küshie kümüta.

© 2015 Bible Society of India.

Nahum

Nahum 1

1 Nineveh kenüh azhüle küsü. Nahum Elkoshwa kümohtsa lasipha.

2 VÜWA thuoüji nokükümа Sakküwuowa thi ashewi sa, VÜWA thuoüji ashewi sa thi khielota arükümthowa; VÜWA thuoüji ma mükünongüri vü amüthoh sa, thi ma mükünongüri kenüh arükümtho sa.

3 VÜWA thuoüji shita arümshu thi akükhra ji, küsüküsü nga satü VÜWA nüh künakhie sakümtse naveh. Ma leh tü nyiazamrhü thi tsomrhü vü peh veh, thi aküluri tü ma mpha zhi tho.

4Ma tü juhküji vü shüke nü jüma sa küngengeti, ma nüh arüku aveh saküngengeti; Bashan thi Karmel tü washütewa veh, Lebanon küwu tü kre tewa veh.

5Aküzhiri tü ma tü vü küzhüzhüti, küzhihori tü lia tewaveh; azhih tü ma tüvü jakümsü mümti, azhih thi ma nyie vü kürhori aveh.

6Thawa nüh ma rüküshu tüvü tsiera nalo? thawa nüh ma rüküshu küsa vü küzhike ra na lo? Ma rükümtho tü anyih kümjie küshozhu veh, thi ma nüh alokrüri tü zokhuorie veh.

7 VÜWA tü mühiem, küsüro rülo vü shiekukümzhowa; ma vü kümnyiri tü ma nüh thsü veh.

8Thitü ma küruoluori thuoüji anyuoküza kümzhiechüa nüh ma nüh asehkhe sajumtü naveh, thi aküzo vü ma mükünongüri zhewathse naveh.

9Noh tü VÜWA vü mowa saveh lo? Ma nüh asehkhe sajum naveh; ma kümari vü ma tü amüthoh künyikeri küviwa nyu.

10Mari tü arüzhü küülürü thi khuozhikuo küsü kümjie, mari tü kümsheri kümjie zoriem naveh.

11Nyi küsü, VÜWA vü kümsü küüro küsa thi mküle zhüphie kütsü noh vünüh shumru ülo?

Judah kenüh zhüle kümhie

12 VÜWA nüh hakümjie küza veh, “Mari mpa nüh müzho thi zhi wie ketünga, mari tü vijam nü tewa naveh. Hi nüh nohri müshe sakümnonman thuoh wie ketünga, hi nüh jüüta küsalewa nyuthuoh.

13Thi hi nüh noh vünüh ma thsohkhuonyi zokhuomtü naveh thi nohri küphehtewa zothuoriemtü naveh,” ti küza.

14Noh kenüh VÜWA nüh azhütsümthuoh: “Noh nyo tü küpeh huo müsarathuoh; noh nyiazara zheh vünüh hi nüh atso khrüke küsa thi atso lüküsa ti rehriem

© 2015 Bible Society of India.

naveh. Hi nüh noh rüku sa naveh, küpakenühnyunü noh tü momaküsa kenüh,” ti küza.

15 Azhühwa kümhie vikütsewa, kürükümhie küzhüchühwa mpha aküzhi rügivü noluo! Noh khuri saluo, O Judah, noh küphrahzhuzhüri saju luo, küpakenühnyunü kümsüküsa tü piketü ru noh sie küsaluo lewa nyuthuoh, ma thuoüji zorie kümkhem wiethuoh.

Nahum 2

Nineveh Küluküm

1Küzoriewa tü noh vü tse thuoh. Kümkhrati huote luo; lehkhuji note luo; noh küshih tseke luo; noh kükhra aveh vizhuh luo,

2küpakenühnyunü VÜWA nüh Jacob küthola tü Israel küthola kümjie satsüle küveh kenüh, küzorieri nüh mari sakürütsom thi mari tsuona zoriemthuoh.

3Ma nyi kümzhora johuo tü müru, ma rienyiri tü kümüru thsümnyi vü. Rawuh khekari tü sezhuh nü külieke vü anyihzhu kümjie kürieh.

4Rawuh khekari tü alerari vü arükümtho, mari tü alehjiri vü küchiluo nü zhütsuo zhükhru; mari tü anyihthi kümjie kürieh mari tü atsohrie kümjie küphrieh

5Aküjiri tü jiluo thuoh, mari küwa vü mari tü müshü, mari tü prelepreza ashieku Vüwa, kütotewa sakesam thuoh.

6Arühku kheriri tü samthuoh, kajizheh tü luovehzamthuoh;

7ma müsüvühri tü phreja kürütsom nü siete wathuoh, ma siepevühri tü krieveh thuoh, mükhrietüri kümjie rümuoveh thuoh thi mari tüso fevehthuoh.

8Nineveh tü kümsheke küsü kümjie ma juh tü litewa veh. “Peh luo! Peh luo,” ta mari nüh zie; thitü nyi küsü nga müsüle.

9Rakasa prüvi luo, suna prüvi luo! Künyirhie tü asehkhe münyie luo, nyutü künyirhie zanyo amekürhe aveh tü sehkhe münyie luo.

10Küüzoküza! Küüzoküza jaküm thi ferieküm! Luoveh thasütewa thi akho tü küshüh satewa, aküshih aveh süzhitewa!

11Amiewuora ku khiela pehveh lo, amiewuo tsara küpieku khiela peh veh lo, amiewuowa tü ma shie khiela nüh viru lo, ma tsari tü nyi küsü nga nüh küüjakünya münyie nüh khiela pehveh lo?

12Amiewuowa tü ma tsari kenüh ashie shohrietsü thi ma wieri kenüh akhuru künyothuo tsü; ma tü ashie nüh ma küpie ku pro thi asa küshohrie nüh ma ku pro.

13Halie, hi nüh noh sie wuluo veh, thi hi nüh anyikhu vünüh noh rawuhkhekari tsom naveh, thi anyuchuwa nüh noh miewuo aküzahri zoriejam naveh; hi nüh

© 2015 Bible Society of India.

azhih vünüh noh shie rehriemtüu naveh, thi noh zhühleküvüra jikhi tü küüna ra lewa nyuthuoh, ta thopahiri VÜWA nüh küza.

Nahum 3

Nineveh Kümnomna

1Azüh küüthü nyujiwa vü amngu müse luo, aveh nga akürie thi müzhühküvi nüh pro prüküvi akhe münyie luo!

2Küürhie akükro thi satürü küükruh, rawuhri phephe ta küsa thi rawuhkhekari küjoke!

3Rawuhnyiri nüh ro, anyuchuwa nüh küphrieh thi avi nüh kürieh, rehtheküm shieji, akümo kümprohke, aküsü kümo tü apote münyie nüh sa, akümora rügivü nüh mari ajih müshü!

4Thi muomuokürhowa muomuokürho müküchierhüra aveh kenüh, züsheh thi küsü kümhie amshe küre, ma nüh muomuokürho vü nüh akuoküjiri müra, thi ma külajilale ri vi anyiri müramthuoh.

5Halie, hi tü noh sie wuluo veh, thi hi nüh noh küülehri tü noh nyieh rügivü fokemtü naveh; thi akuoküjiri nüh noh nyiju no naveh thi kajiperi nüh noh küzükrü no naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

6Hi nüh kümne noh vü jake nü momaküsa vi nü noh vü sanaveh, thi noh tü küürephoke küsü küüsanaveh.

7Thi noh künori aveh tü noh vünüh müzüke taji, Nineveh tü jamthuoh; thawa nüh ma kenüh luovehna tü na lo? Hi nüh khiela nüh ma kenüh luoveh saküürüzihwa phatü na lo? ta küza naveh.

8Noh tü Nile nato vü küpeh Thebes nyiehvü nüh mühie veh ülo, ajuh nüh ma mükieshe, ma zhe tü juhküji vü, thi ajuh nüh ma zie küsa?

9Ethiopia tü ma kükhra, Egypt nga, thi jüma tü küüte münyie luo; Put thi Libyanri tü ma küükrari.

10Tü matü sietewathuoh, ma tü siteküwa vü tewa thuoh; ma tsa küzahri tü alera lehshi aveh vünüh kücherie khem thuoh; ma küsiakesiakhrira küze küjakethuoh kenüh, thi ma nyi küjiri tü akieveh nüh phehtemthuoh.

11Noh nga müshem naveh, noh tü küthi naveh; noh tü mükünongüri vünüh kümnyipe phah naveh.

12Noh shiekukümzho aveh tü ampahrhu kümjie thi ma vi küpehkhu küne kümjie, küzhüh thuoüji jümari tü akütsara po lovü kre keketi.

13Halie, noh riekhuori tü noh zavü nyimzari. Noh zhihwa kheri tü noh küümaküshiri vü saka müza sa veh; anyih nüh noh rüperi tsomthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

14Kümkiethuoke kenüh ajuh tie luo, noh riehuo zhehri sakükhraluo; anyisa vü waluo, küünya rütse luo, küveloh küche luo!

15Anyih nüh noh tsoriem naveh, anyuchuwa nüh noh rehthuom naveh. Ashukrie kümjie jüma nüh noh zoriem naveh. Ashukrie kümjie noh mpa noh saküzhi luo, ashukrie kümjie saküzhi luo!

16Atülü vü awutsiri nyieh vü nüh noh süküsa tü saküzhi thuoh. Ashukrieri tü mari küsa küta nü prütewa veh.

17Noh kajitsari tü ashukrieri kümjie, noh zanyoküthsüri tü akülu kriema aküso rülo vü arüpe rügivü kaküpeh üta, arünyi kuozhuru thuoüji mari tü prütewawati; thi mari khievü pehveh ünüh nyi küsü nga müthsü nüh sasati.

18Noh nyihzhükühuori tü zehpeh veh, O Assiria kajiwa; noh sierhüri tü küzhekündgu veh. Noh nyiri tü aküzhi vorie nü nyi küsü nga nüh müsazhuh le nüh samthuoh.

19Nyi küsü nga nüh noh küna sakürzi tünta küsa münyie, noh kümsamna tü müsüshemthuoh. Noh zhühle küünarari aveh nüh noh vü ake je vehthuoh, küpakenühnyunü noh kümsü müküütuo tü thawa vü müküru pehveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

Habakuk

Habakuk 1

1Saküüwuowa azhüle küsü Habakuk setsaküthsüwa nüh küngu.

Habakuk nüh Kükünytsa Kürü

2O VÜWA, küthakelenga hi tü küükra kenüh zie na lo, thi noh tü müküna nüh sana lo? Nyutü "Küvürie" kenüh noh vü zie na lo, Thi noh tü mükülolетü nüh sana ülo?

3Noh tü mokenüh hi müküleh saküüngu lo thi küsüro küüno lo? Küzoriezosa thi küvürie tü eh tüvü pehveh thuoh; küsaluo thi küüproluo shuru.

4Jükenüh khonyowa tü küzhikülam thi kümshowa tü piketü atüvü mütsezhu, küpakenühnyunü kümsüküsanüh künyitsa mükieshemthuoh, jükenüh künyitsa tü mülele mthuoh.

VÜWA Kürüle

5 Akuohjiri azavü noküze luo; ngo thi ngothse luo, küza wie ketünga nohri nüh mükütsotü küüroh noh rülori vü hi nüh sakieveh kenüh.

6 Küpakenühnyunü halie, hi nüh Khaldeari saküsüra veh thuoh, akükha thi preratsarmie akuoh küjiwa, azhih aveh vü tseküwa wa, mari azhi mükünyu arhieri revi nta.

7Mari tü kükrüshike thi kükrüküngori; mari kümsho thi azhükünyi tü mari vü mpa nüh shu.

8Mari rawuhri tü amie tü wa nyiehvü nüh küphrüküle, münüleh jiperü nyiehvü nüh aheze; ma rawuhnyiri tü rhieza nü tsezhu. Ah, ma rawuhnyiri tü kületsuo vünüh ru; mari tü zorie nta aluomü kümjie prü nü the.

9Mari aveh nga küvürie kenüh ru; mari atüvü kümzhoh kuowa. Mari nüh aküsiküsari ashünyi kümjie vizhuh naveh.

10Mari nüh kajiri riesarienyi, thi takrüri vi saküzhie. Mari tü shieku kümzhori aveh nokükhri, mari nüh azhih chizhuh nü vi na küveh kenüh.

11Mari nüh amürhü kümjie chi nü tewa thuoh, kükhieh nyiri, thawa kükhra nü mari nyiaza lo!

Habakuk nüh VÜWA vü Kürülehü

12Noh tü küsükürho küpehlawa nyu ülo, O VÜWA eh Saküüwuowa, eh kümtsewa? Hiri tü küsüwa nyu. O VÜWA, noh nüh mari tü ashih kenüh shiatsümthuoh; thi noh, O Lokrüwa nüh phrasosie kenüh mari vizhumthuoh.

13Kümsü no na küsa kenüh noh notha tü mülam thi müküleh münora nüh sam, noh tü mokenüh kütsotü mükünyieri no veh lo, thi kümsüküsari nüh ma nyiehvü künyitsari müzhuküm vü zota pehveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

14küpakenühnyunü ajuhküji vü angari kümjie, atakrü münyie nüh zhukütse zanyori kümjie anyiri tü satsü.

15Müluokhu küsü nüh mari aveh nga ma nüh vizhu, ma nüh ma neh nüh alie vü mari nezhu, ma nüh ma neh lo vü mari vizhuh; jükenüh ma tü nyierakhruo thi riehu vehthuoh.

16Jükenüh ma nüh ma neh vü küsahthuo sa thuoh thi ma neh vü arheküüngu tso; jümari vünüh ma tü jürie nü rhoküveh kenüh, thi ma shie tü nyirhie.

17Thinü jüta thuoüji ma tü ma neh küürütso peh huom naveh ülo, thi küümze münyie wiethuoh nüh küsuokürho thopahiri rehthe pehwie na thuoh ülo?

Habakuk 2

VÜWA nüh Habakuk vü Kürüle

1Hi nüh eh kütsiepe sanü noküze naveh, thi akhajie rügivü hi mpa nüh tsie naveh, thi ma nüh hi vü mowa küza naveh ünüh nopeh naveh, thi hi nüh kürüle kenüh hi nüh mowa rüle naveh.

2Thi VÜWA nüh hi rüle taji, Kümohtsa wa rhü luo; alokhie rügivü rhü kümtse luo, jüta thuoüji jüma küchieri tü vi zhüwa ra na küveh kenüh,

3 küpakenühnyunü kümohtsawa tü ma tsothowa huo wie; jüma tü asehkhe küju pre wie, jüma tü küriewa nyu. Mükütüküzü jüma tü küzhihke kümjie thuoüji, jüma huo luo; jüma tü ru tsanaveh, jüma tü kümnüwa nyu.

4 Halie, thawa kürholi nüh ma vü mümsho nüh sazih naveh, thitü künyitsawa thuoüji ma kütsotü vünüh rho naveh.

Mükümshori kenüh Küpoka

5Jüma nyievü nga akhah thuoüji romizhi sa; küwukhawurie nyiri thuoüji müpehra, Ma müwikümka tü küsüra zhie üta müza; aküsü kümjie ma tü piketü aküma münyie. Ma tü ma mpa ma kenüh akuoküji aveh sa zhuh, thi ma mpa ma zhi üta anyiri aveh vizhuh, ta rületsü.

6Hamari aveh tü ma vü küriesa-rienyi müsatüm navehlo, thi ma vü, “Ma zhi mükünguwa vi nü sakümproke küsawa kümhiera kütsüna, küthakelenga shieteküsari vi nü noh mpa noh khuo sa küvüpe na lo?”

7Noh wi küvüri tü zhürüluo küsürawa nyu ülo, thi choküsürari tü noh saküükhewa nyu ülo? Jüta thuoüji noh tü makeri’a nüh prüvi teküwari sam nathuoh,

8küpakenühnyunü noh nüh akuoküji hozake prüvi teküwathuoh kenüh, anyi kümtori nüh noh müzhühvi tewa naveh, anyira züh kenüh thi azhihwa küvürie, anyujiri thi jüma lovü arhieri aveh kenüh wie.

© 2015 Bible Society of India.

9Ma zheh kenüh kümsü vünüh künyie wa vü, kümsie vü ma phra sake nta, kümnomna küru vünüh tote nta küsawa, kümhie küsara kütsüna.

10Anyiri hozake kürehthe vünüh noh zheh vü küzükrü vi ru thuoh; noh tü noh kürho pokamthuoh,

11küpakenühnyunü alohri tü azie vünüh zie zhu na, thi athso zie thi amruo vü nüh rüle naveh.

12Azüh vi nü nyuji küsari vü, thi akükhieh vünüh anyuji küvizhuri vü kümhie küsara kütsüna!

13Halie, anyiri tü anyih kenüh kürohmnomna küveh tü VÜWA vünüh nyu ülo, thi zanyoküsü nga mükünyu kenüh akuoküjiri tü münomveh ülo?

14 Ajuh nüh juhküji küluwute küveh üta VÜWA kütholathovü zanyoküthsü nüh azhihwa tü pro naveh.

15Ma zhephruwa vü rükümtho ahuo küüzhu nü mari küzükrü küüre nta saküümshewa vü kümhie küsara kütsüna!

16Noh tü kütholathovü müthoh vünüh momakütalo vi noh kümlie sana. Noh mpa nüh zhu nü puolepuoza luo! VÜWA ke azhie wuovü pehküvehwa tü noh mükiele ru naveh, thi küzükrü tü noh kütholathovü rügivü ru naveh!

17Küvürie Lebanon vü küsawa tü noh külüwute naveh; samwa nüh küzoriezosa wa nüh noh sakümzhoh naveh, anyira züh thi azhih küvürie, anyujiri thi jümari vü arhieri kenüh.

18Anguo tü mo künyie pehveh lo, jüma tü anyiri nü saveh, amrü atso, akürie küsosie nyu ülo? küpakenühnyunü azhümküphrara anguo küsawa tü ma mpa nüh küsa vü tsotü küveh kenüh!

19Athsoh zanyowa vü, süraluo; azhümküphrara aloh küsü vü, süratsie luo, ta küüzawa kümhie küsara kütsüna! hamatü küthsükütsü tsüra naveh ülo? Halie, jüma tü suna thi rakasa nüh küzhutemthuoh, thi ma vü piketü arütho münyie luo.

20Thitü VÜWA thuoüji ma kümtse kükhurüzheh lovü pehveh; azhih aveh tü ma tüvü zoti küüpeh luo.

Habakuk 3

Habakuk Kükhuo Küsa

1Shigionot müzhe nü Habakuk setsaküthsüwa nüh kükhuo küsa.

2O VÜWA, hi nüh noh zhüke künarathuoh, thi, O VÜWA, hi tü noh küüroh krü. Amahviri küzhila vünüh jüma saküthsüluo; arükümtho vünüh noküümze müsheke luo.

© 2015 Bible Society of India.

3Saküüwuowa tü Teman vünüh ru, thi kümtsewa tü Paran küzhi vünüh ru. Ma kütholathovü nüh atülüri küzhute, thi azhihwa tü küsiake nüh pro.

4Ma küwie tü anyih küwie kümjie, ma ke vünüh aküwie tü küphrieh; thi jüla nüh ma kükhra zietem.

5Ma tüvü sanakükhowa thuoh, thi sanakümsü tü ma se kuophawa thuoh.

6Ma nüh tsie nü azhih küte; ma nüh noküze nü akuoküjiri küzhüh; thinü awuhle küju küpeh aküzhiri tü sariem, küsükürho küpeh küzhihori tü sajitewa. Ma lehri tü khanavü üta.

7Kushan juhthsüzhehri tü müshemnomna küveh hi nüh ngu; Midiara zhih küzietethsüri tü khekhe ta küshüh.

8Noh rükümtho tü arühguri vü ülo, O VÜWA? Noh rüküshu tü arühguri vü ülo? nyutü noh rükümtho tü juhküji vü ülo, noh tü küsie rawuhri rügi vü kütse lo, kükhrara noh rawuhkheka rügi vü?

9Noh nüh noh lawih vünüh noh suochi fomthuoh, thi ashüchu lawihli vü thsesa veh. Noh nüh azhih tü arühguri nüh khrüthuo saveh.

10Aküzhiri tü noh ngu nü ngu kükhe veh; ajuh ahe nüh chivütewa thuoh; aküsheh nüh ma jikhi shuküzethuoh, kümsie rügivü nüh ma ke khrokethuoh.

11Noh shürhu aküwie chu-ta küwa, noh vi küphrieh nü küürieh vü arünyi thi asa tü ma pe vü zota pehtewa.

12Noh nüh aheküze vünüh azhihwa mükrate, arüküshu vünüh noh nüh akuoküjiri nyi nyah.

13Noh nüh noh nyiri küülole kenüh tewa, noh thsekümwa küülole kenüh. Noh nüh kümsüküsara lü tokümnyamthuoh, anyiju küze nü athüchi vünüh aku küju.

14Noh nüh noh wuze shüchu nüh ma küriesara lü shüphiem thuoh, ma nüh hiri saküvorie nta nyiazamrhü kümjie ru, nyierakhuori zorie nta küsa üta.

15Noh nüh noh rawuh vi nü juhküji nyinya, thi küüshüh ajuh küjiri nyinya.

16Hi nüh künara nü eh satsa khekheta küshüh, jüma jikhi kenüh eh pomie nga khekheta sa, priküüzhua eh rüri lovü tetu, eh kükhu vünüh eh lekha tü kelekeza. Küsüro rülowa hiri zheküviri vü küru na küsa kenüh hi nüh zota huopehla naveh.

Küsüro azhievü nüh alehküno thi loküzhe küpeh

17Ampah rhu nüh müwa wie ketünga, nyutü rhelivi rhu vü avi müpe wie nga, Olive nüh ma vi müpetü wie nga thi azhuh nüh kütsaküzhu pemtsü wie nga, anyihnyih ma ku lovü mütü nüh sam wie nga thi mieshümiesa nüh ma pe lovü mütü nüh sam wie nga,

© 2015 Bible Society of India.

18hi tü VÜWA vü nyierakhruo wie naveh, hi tü eh küülole Saküüwuowa vü lozhe wie naveh.

19 Saküüwuowa VÜWA tü eh kükhrawa, ma nüh eh mpha tü asünyi ampha kümjie satsü, ma nüh hi tü azhie kümsieri rügi vü küünyi. Azah küsosiewa vü ali thsonü aza kükhuvü.

© 2015 Bible Society of India.

Zefania

Zefania 1

1 VÜWA zhü Kushi atsa, Gedalia atsa, Amaria atsa Hezekiah atsa Zefania vü Judah
Kajiwa Amon atsa Josiah rülo vü küru.

VÜWA Shihküsa Rülo

2"Hi nüh azhihwa nyieh vü nüh azanyo aveh ra kümtsem naveh," ta VÜWA nüh
küza.

3"Hi nüh anyiri nga thi asamwa nga ramnaveh; hi nüh amüürhü vü prükütse
müwari thi jühküji vü angari nga ramnaveh. Hi nüh kümsüküsari khamlelem
naveh; hi nüh azhihwa nyiehvü nüh anyi kürho zoriem naveh," ta VÜWA nüh
küza.

4"Hi nüh Judah vü eh kethsuoke naveh, thi Jerusalem vü arhieri aveh; thi hi nüh
azhie hala nüh Baal kümtori thi atsorhekükhurü anyo vünüh anavüri zoriem
naveh;

5thari nüh aluomuo rügivü nüh atülüra thopahiri küngie tsuo naveh ünüh; thari
nüh VÜWA vü küngie tsuo nü küüshie tü Milkom vünüh küshie naveh ünüh;

6thari nüh VÜWA se künyi vünüh asevü sülem naveh ünüh, thawa
nüh VÜWA mphah nyutü ma vünüh zanyo mükürü nüh sana veh ünüh hi nüh
zorie jam naveh," ti küza.

7 VÜWA Saküüwuowa tüvü zoti peh luo! küpakenühnyunü VÜWA rülo tü shenyi
kümthuoh kenüh; VÜWA nüh küsahthuoh küsü küchemthuoh thi ma küzehri
sakümtsemthuoh.

8Thi VÜWA küsahthuoh rülo vü: "Hi nüh aküjiri thi kajira tsari thi mari mpa nüh
akuoh küpara asürie küsari aveh hi nü kümnomna tsü na.

9Jüma rülovü akheji rügivü küjokeri aveh, thi mari küsosiewa zheh vü küvürie
thi akürie nüh saküüprori hi nüh kümnomna tsüna."

10"Jüma rülo vü," VÜWA nüh küüza "Anga kheri vünüh akükrie künarana,
Akünyia wa vünüh akükrie küsü, küzhiho vünüh tsuotsa küru jikhi kümsie küsü
künara naveh.

11Krieluo, O Mortar vü kürhori! küpakenühnyunü asüküsari aveh tü
mükünyiethuoh kenüh; rakasa küütori aveh tü vija khehmthuoh.

12Jüma tsotho vü hi nüh alati vi nü Jerusalem phah naveh, mari mpa müshe
kühuophie kütseri, mari ma luovehri vünüh, 'VÜWA thuoüji kümhie küsa wa nyu,
nyutü kümsü nga küsawa nyu,' ta küüzari vü hi nüh kümnomna tsüna.

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

13Ma tsokrüri tü müzhüvü tewa naveh, thi ma zhehri tü jaküümsüm naveh. Mari nüh azheh sa wie ketünga, mari nüh kürhiewa nyu; mari nüh rhelivi shie wie nga, mari tü jümari vünüh akhah vi küzhuwa nyu," ti küza.

14 VÜWA rülo küjiwa tü shenyimthuoh, shenyi thi mütsatso nüh pre tse; VÜWA rülo jikhiwa tü kham, anyi kümzhori tü zie kümsie veh.

15Arükümtho arülo tü jüma rülo, luovehküna thi amüsheküna rülo küsü, küzorie thi küzoriechahke rülo küsü, aküzo thi kütsozo rülo küsü, akülu thi küzomophoh rülo küsü,

16anyujiri shiekukümzho vü thi arieküsape kümsiewa vü atütü kükhu thi arie küzie rülo küsü.

17Hi nüh anyiri vü asheküsü viru naveh, jüti sanü mari tü küüjuri kümjie küütse naveh, küpakenühnyunü mari nüh VÜWA vü khiemuoküm kenüh; mari azüh tü azhitho kümjie, thi mari asazhü tü asü kümjie küshozhu naveh.

18 VÜWA rükümtho rülo vü mari rakasa nga nyutü mari suna nga nüh mari küvizhurawa nyu. Ma noküüma rükümtho anyih vünüh azhih aveh tsoriem naveh; küpakenühnyunü aveh vünüh ma nüh zhürüluo azhih vü arhieri aveh asehkhe samtü naveh.

Zefania 2

Luoveh Kükhaphrü kenüh Kükhuo

1O müküzühkrü akuoküjiwa, Ra sezhuh kümhu saluo,

2aguh we kütse kümjie noh tü müjieh zheküja vünüh, VÜWA rüküshu kükrükhre nohri rügivü müjie küru vünüh VÜWA rükümtho rülowa nohri rügivü müjie küru vünüh.

3Azhih jüla anyi sakürünyie thi ma nüh azhükütsü küsari aveh VÜWA phah luo, künyitsa phah luo, luovehkürünyi phah luo; jüta thuoüji noh tü VÜWA rükümtho rülo vü küthi mühiera naveh.

Israel Mükieleküveh Akuoküjira Küpoka

4 Küpakenühnyunü Gaza tü jamü nathuoh, thi Ashkelon tü jaküüzem na thuoh; Ashdod nyiri tü rünyi küzeto vü zhezhujam nathuoh, thi Ekron tü lozhum nathuoh.

5Jühküji nato vü kürhori amngu kümsüri, noh Kheretra kuohjiwa! VÜWA zhü tü noh sie wuluo veh, O Kanan, Filistinra zhihwa, arhieri küükhe küju nü hi nüh noh zorie wie naveh.

6Thi noh, O juhküji natori, nori tü kümrhuope sam nathuoh, nyihzhükühuora küümrhuope thi anyihnyihra zheh sam nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7Juhküji nato tü Judah kümtora kümkate sanaveh, mari tü jüma rügivü mürhuo naveh, thi münüleh vü mari tü Ashkelon azheh lovü zeh naveh, küpakenühnyunü VÜWA mari Saküüwuowa tü mari msheke naveh thi mari müngu salera naveh.

8 Hi nüh Moab kürünyie thi Ammonri küriesa künarathuoh, mari tü mokümjie eh nyiri rünyie thi ma suorivü kükuoti küsa hi nüh künarathuoh

9 Jükenüh hi nüh rho küveh kümjie, "Moab tü Sodom kümjie samnathuoh, thi Ammonri tü Gomorrah kümjie sam nathuoh, akhushu nüh kümkate thi küzüku azhih küsü sa, thi küsuokürho jaküm sanathuoh. Eh nyi kümtori nüh mari prüküvi sam naveh, thi eh kuohji kürhorari nüh mari mükatem naveh," ta akuoküjira VÜWA, Israel Saküüwuowa nüh küza.

10Hama nüh mari kürhiezarhiechi kenüh mari küze sanaveh, küpakenühnyunü mari nüh thopahiri VÜWA nyiri vü riesarienyi thi kükuoti kenüh

11 VÜWA nüh mari vü kükrüküngo sanaveh; ah, ma nüh azhihwa nyiaza aveh küükhehthe khehm naveh, thi mari papara azhie vünüh akuoküjira zhih aveh ma vü küngie tsuo naveh.

12 O Ethiopia, noh nga eh nyuchuwa nüh rehthe naveh.

13 Thi ma nüh ma ke zhietü vü thsuozhu nü Assiria zoriem naveh; thi Nineveh tü jakümü küüweja nü küüzo küsü sam naveh.

14Ma zhila vü anyihnyihri, ato vü samwa aveh zeh naveh; arasü thi asüfü nüh ma anyujiri vü ma zeri sanaveh; Khujorü nüh mürhülepie vü khu naveh, awuo nüh akheji vü khu naveh; küpakenühnyunü ma müsathso küüroh tü jamü na thuoh.

15Hama tü luoveh ji thi küthola sanü rhokütu nyuji küsü, ma mpa nüh, "Hi wie küchie nüh nyi küsü nga münyie luo," ta küza. Ma tü mokümjie jakümü küüzo anyu küsü samthuoh lo, asa kükrükhrera zheh küsü samthuoh! Ma rukari küwari aveh nüh akükrü vü nüh amngu kükhekheh.

Zefania 3

Jerusalem kükhiemuo thi Kürhesa

1Azhü mküüna thi sakümne kümwa amngu kümse wa, mürüküveh nyujiwa tü!

2Ma tü ajikhi küsü vü nga müküna, ma tü saküümsho küsü nga müvike. Ma tü VÜWA vü alehmno, ma tü ma Saküüwuowa vü shenyi müwa.

3Ma vü pehküveh ma küjiri tü amie wuo kükhu wie; ma lesari tü arüne küju zanyo küsü nga müküükhe münüleh rezanyihnyih kümjie.

4Ma setsaküthsüri tü akürieri, kütsotü mükünyie nyiri; ma navüri tü kümtsewa sakümne, mari tü akhonyowa küvürie sa.

© 2015 Bible Society of India.

5 VÜWA tü ma zhievü nyitsa, ma tü müküleh müsa; arüne kürüzhu ma kümsho
kütsa, atholeh kürüzhu ma tü müsa zih; thitü mükümshowa thuoüji küzükrü
müthsü.

6Hi nüh akuoküjiri vijamthuoh; ma nyujiri tü küzorie vü pehmthuoh; hi nüh mari
lerari küüjam nü nyi küsü nga nüh jümari vü tsem veh thuoh; ma nyujiri tü
küüzo samtüthuoh, anyiri münyiethuoh, arhie küsü nga münyiethuoh.

7Hi nüh, "Ma tü hi krü tsa wie naveh, ma nüh saküümsho vike wie naveh; ma tü
hi nüh ma vü sarü kütsü aveh anokhe küümiewa nyu," ti küza Thitü mari nüh
küsangü hü kümngu küürohküli aveh kütsaküsüm.

8"Jükenüh hi huo luo, hi nüh süra nü apovü kümjie küsa," ta VÜWA nüh küza,
küpakenühnyunü eh küzhüthuo thuoüji akuoküjiri vizhuh na küsa, kajiperi
sazhuh na küsa, mari vü eh rüsaküümtho arüküshu aküsa aveh küshoke na küsa
kenüh, hi nüh noküüma arükümtho anyih vünüh azhih aveh tü zoriem naveh.

9Mari aveh nga VÜWA nyo ji na küsa kenüh thi ma kütsü sana küsa kenüh, ah, hi
nüh anyira zhüküphra khaphrü nü kümtse zhüküphra küsü satsü naveh.

10Ethiopia rühguri kükari vünüh hi vü kükhuori, hi nüh saküüporie atsavühri
nüh eh kükhurü viru naveh.

11"Nohri nüh eh zhümküna nüh küürohküli kenüh jüma rülo vü noh tü küzükrü
vü küthsewa nyu; rhieza nü küriehuri hi nüh noh zhie vünüh vijam naveh, thi
noh tü eh kümtse küzhi vünüh mükuotikuoshi lera wiethuoh,

12küpakenühnyunü hi nüh noh zhievü anyi saküürünyie thi saküüsajiri sanaveh.
Mari tü VÜWA nyo vünüh kümnyipe phah naveh.

13Israel vü saküvehri tü; müküleh küsawa nyu thi akürie küüza zhuwa nyu,
nyutü ma po lori vü küürieriekhri mizhi künguwa nyu, küpakenühnyunü mari
tü mürhuo nü zetewa naveh, thi nyi küsü nga nüh mari sakükrüwa nyu," ti küza.

Loküzhe Zah

14Azah sa kümsie luo, O Zion tsavühri; zie luo, O Israel! Noh luoveh aveh vi nü
nyierakhruo thi rietsiluo, O Jerusalem tsavühri!

15 VÜWA nüh ashih wa noh vünüh vitewa thuoh, ma nüh noh mükünongüri
vizhujamthuoh. Israel kajiwa, VÜWA tü noh zhievü peh vehthuo; noh tü
kümsüwa kükrü lewa nyu thuoh.

16Jüma rülo vü Jerusalem vü: Mükrütümluo, O Zion; noh ke tü thasü müküüze
tümluo.

17 VÜWA, noh Saküüwuowa tü noh zhievü pehvehthuoh, arieküsa chakütsüri; ma
tü alowie nü nyiehvü nyierakhruo naveh, ma küümze vünüh noh tü sakürüthe
naveh; ma nüh azah saküümsie vünüh noh nyiehvü rietsi naveh,

© 2015 Bible Society of India.

18akhu rülo vü kümjie. “Hi nüh noh vünüh aküsüküwuo vi jam tü naveh, jüta thuoüji noh tü jüma kenüh küüjo küvüwa nyuthuoh.

19Halie, jüma tsotho vü hi nüh noh mükünongüri aveh vü azanyo satsü naveh. Thi hi nüh rünyihküpriri külole thi zhezhukümri vizhuh naveh, thi hi nüh mari küzükrü khaphrü nü küsiake vü thse naveh, thi azhih aveh vü thora naveh.

20Jüma tsotho vü hi nüh noh sie azhehlo vü ru naveh, jüma tsotho vü hi nüh nohri kürü saküsezhuh vü; ah, hi nüh nohri azhihvü anyiri aveh vü sa küüthola thi sa küüsiake naveh, hi nüh noh notha atüvü noh münguri küusale vü,” ta VÜWA nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

Hagai

Hagai 1

Kükhurüzhehwa Sale üta VÜWA nüh Azhükütsü

1 Darius kajiwa mahvi akünyiawa, asa türoawa, asa rülo apokhuwa vü VÜWA zhü
Hagai setsaküthsüwa vünüh Judah kümkhrüwa Shealtiel atsa Zerubbabel, thi
Jehozadak atsa Joshua navü kümsiewa vü küru.

2 Kükhratsawa VÜWA nüh hakümjie Hagai vü: "VÜWA zheh sale na küsa tsotho
müjieru ta anyi hamari nüh küza veh," ti küza.

3 Jüti küsa vü VÜWA zhü Hagai setsaküthsüwa vünüh ru taji,

4 atsotho hama tü noh keri nüh noh zheri sakümhieshe tü zorie küsa lo vü kürho
tsotho thuoh ülo?

5 Khinyi jükenüh thopahiri VÜWA nüh küza veh: Nohri lehkhuji müshenonoluo.

6 Nohri nüh hozake zhuhthuoh, tü pike mpa mahwie vi; nohri tü tsathuoh tü pike
nga küwale müsa; nohri tü zhuthuoh, thitü nohri tü pike nga müpro; nohri tü
athsü nüh küzhuthuoh, thitü nyi küsü nga müzhe nüh sam; thi kümlie vünüh
kümlieri nga mülie nü achükhu küpie lovü thsem.

7 VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Nohri lehkhuji müshenonoluo.

8 Aküzhivü khru nü athsoh viru taji azhehwa saluo, jüta küsa vünüh hi tü jümawa
vünüh aloküzhe vira thi hi tü eh kütholathovü vünüh rukütsara naveh,
ta VÜWA nüh küza.

9 Nohri nüh hozake no, tü, halie, jüma tü pike mpa küru sa, thi nohri nüh jüma
azhehlovü viküru vü hi nüh jüma müjamtü. Moken lo? ta thopahiri VÜWA nüh
küza. Küpakenühnyunü nohri aveh nüh papa zheh vü pre peh nü eh zheh nü ferie
küüzeh vü peh küm kenüh.

10 Jükenüh atülü noh nyie vü küpewa nüh aküzo khetem tüthuoh, thi azhihwa
nüh ma vünüh küshu khetem tüthuoh.

11 Thi hi nüh azhih rügi vü thi küzhiho rügivü, atsuo rügivü, akhah kürüthe,
avüjuh, azhih nüh pekütsüri rügi vü, anyiri thi ase-ashuh, thi mari nüh küüroh
aveh rügi vü kümkie küze," ti küza.

VÜWA nüh zhükütsü nyiri nüh küüna

12 Jüti küsa vü Shealtiel atsa Zerubbabel thi Jehozadak atsa Joshua navü
kümsiewa, thi anyi kümtori aveh tü VÜWA mari Saküüwuowa jikhi,
thi VÜWA mari Saküüwuowa nüh Hagai setsaküthsüwa küüze üta ma zhü küna;
thi anyiri tü VÜWA tüvü kükrü peh.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi nüh VÜWA zhühleküvüwa Hagai nüh anyiri vü VÜWA zhühlewa vi küza, “Hi nüh noh sietse veh ta VÜWA nüh küza.”

14Thi VÜWA nüh Shealtiel atsa Zerubbabel, Judah kümkhrüwa sietse, thi Jehozadak atsa Joshua navü kümsiewa asietse, thi anyi kümtora aveh asietse ti küketsü; thi mari Saküüwuowa zheh vü küroh,

15Asa rülo mükeke nü müzü, asa türoawa vü Darius nüh mahvi künyiawa kaji saküveh tsotho vü.

Hagai 2

Kükhurüzheh kürüthewa Maküzü

1Darius kajiwa mahvi künyiawa, asa türüawa, rülo mükeke nü küsü vü, VÜWA zhü tü Hagai setsaküthsüwa vünüh ru taji:

2Khinyi Shealtiel atsa Zerubbabel, Judah kümkhrüwa vü, thi Jehozadak atsa Joshua navü kümsiewa vü thi anyi kümtori vü küza taji,

3 “Nohri azhievü thawa kükhe nü atükhuvü azheh hama kütholathovü ngu lo? Khinyi thuoüji nohri tü jüma mokümjie nguveh thuoh lo? Nohri nokhie vü jüma tü zanyoküsü nga mükünyu üta ülo?

4Tü khinyi thuoüji luovehji luo, O Zerubbabel, ta VÜWA nüh küza; luovehji luo, O Joshua, Jehozadak atsa, navü kümsiewa; luovehji luo, azhih hala nyiri aveh, ta VÜWA nüh küza; küroh luo, küpakenühnyunü hi nüh noh sietse veh ünüh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh,

5nohri nüh Egypt zhih vünüh tsezhu küru vü hi nüh küphrahzhu küsa wa müzhe wie naveh. Eh sietse tü nohri azavü peh wie veh, mükrü tümluo,

6 küpakenühnyunü thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza le veh: Küsükeri atsotho pike sevü hi nüh atülüri, thi azhih, juhküji thi azhih küüweh küzhüh le naveh,

7thi hi nüh akuoküji aveh küzhüh naveh, jüta thuoüji akuoküjiri künyirhie aveh tü turu nü aküzü vünüh azheh hama pro naveh, ta akuoküjira VÜWA nüh küza veh.

8Raka thi suna tü ehzhi, ta akuoküjira VÜWA nüh küza veh.

9Azheh hama küzü tü apokhuwa thuoüji asewa nüh küüji sanaveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh; thi azhie hala hi nüh kütsarhie tsünaveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh,” ti küza üti küza.

Setsaküthsüwa nüh Navüri küzaluo

10Darius mahvi künyiawa asa tüguawa rülo mükeke nü müzü vü VÜWA zhü Hagai setsaküthsüwa vünüh ru taji,

© 2015 Bible Society of India.

11“Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Anavüri vü küüna hama küürathuoh khuo luo,

12mükütüküzü nyi küsü nüh küüleh thsünyawa vünüh kümtse asa tü vü tsela, thi ma küüleh nüh alohse nyutü ashie, nyutü akhah, nyutü avüjuh, nyutü kütsaküzhu küsüküsü nga shike thuoüji jüma tü mütha teru naveh ülo? ti küna üti küza. Navüwa nüh,” Nyu, ti rületsü.

13Thinü Hagai nüh, “Mükütüküzü nyu küsü nüh aküsü kümo pa nü mükümtsewa nüh hamari küsüküsü nga pa thuoüji jüma tü mümtse nüh samthuoh ülo?” ti küna. Jüti küüna vü navüwa nüh, “Ah, jüma tü mümtse nüh samthuoh,” ti rületsü.

14Jüta rülekütsü vü Hagai nüh, “Eh tüvü anyi hamari thi akuoküji hama tü jüüta wiethuoh, ta VÜWA nüh küza veh; thi jüta mari ake nüh küüroh aveh, thi mari nüh mowa kükhurü tsü nüh mümtsethuoh.

15Khinyi kükhuo sa luo, nosü vünüh tuvü mowa ru naveh ünüh müshenonoluo. VÜWA kükhurüzheh vü aloh küsü nüh aloh küsü rügivü müjie küsa atüvü nüh,

16noh tü mokümjie küze lo? Nyi küsü nüh küüte kükeke kümprohke ri, thitü jüla türake wie; nyi küsü nüh küüte tünyieke shu nta akhah ku vü ru ünü mükeke mpa pela.

17Hi nüh nohri thi nohri küürohkükho sanü küvizhu aveh vü zoriem tü thi arazhi vi nü veh; tü nohri tü hi vü müsühle, ta VÜWA nüh küza veh.

18Nosü rülo tuvü nüh, asa tüguawa rülo mükeke nü müzü tuvü müshenono luo. VÜWA kükhurüzheh ajupe küshie rülo vünüh müshenonoluo:

19Amahtsüwa tü ashu lovü tüwie veh ülo? Rhelivi rhu, ampah rhu, akatoh, thi Olive rhu tü khinyinga zanyoküsü nga müpe wie ülo? Nosü rülo hama tuvü nüh hi nüh nohri tsiatsü naveh,” ti küza.

VÜWA nüh Zerubbabel vü küphrahzhu

20Asa jüma rülo mükeke nü müzü vü VÜWA zhü akünyiawa Hagai vü rule taji,

21“Judah kümkhrüwa Zerubbabel vü küza luo, hi atülüri thi azhih küzhü na küsa vü peh vehthuoh,

22thi kajipera kükajipe khajam na sa veh thuoh; hi nüh akuoküjira kajiperi kükhra zoriem na sa vehthuoh, thi rawuhkhekari thi jü mari rügivü kütseri khamlelem na sa vehthuoh; thi arawuhri thi mari rügivü kütseri tü külum naveh, aveh nga papara lüpuo nyuchuwa vünüh.

23Jüma rülovü, ta thopahiri VÜWA nüh küza, hi nüh noh vi nü, O Zerubbabel eh siepewa, Shealtiel atsa, ta VÜWA nüh küza veh, thi noh tü kütsüke tüjükhe küsü

© 2015 Bible Society of India.

kümjie sanaveh, küpakenühnyunü hi nüh noh rükakümthuoh kenüh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Zekharia

Zekharia 1

VÜWA nüh Ma nyiri Ma vü tera üta küji

1 Darius mahvi künyiawa asa tüzeawa vü VÜWA zhü Iddo atsa Berekhea atsa
Zekharia setsaküthsüwa vü ru taji,

2VÜWA tü noh pari vü arüshu shehmthuoh.

3Jükenüh mari vü küza luo, thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi vü
sühleraluo, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh, jüta thuoüji hi nüh nohri vü sühleru
naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

4Atükhu vü setsaküthsüri nüh mari vü küzie noh nyiri kümjie müsa tümluo,
"Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh, nohri kümsü lehkhuji thi nohri kümsü
küsa vünüh sühle luo." Thitü mari nüh müküna nüh sam nyutü hi vü mükükhe
nüh sam, ta VÜWA nüh küza veh.

5Noh nyiri tü khievü

6Thitü eh zhüri thi eh zhühkhe hi nüh eh siepe setsaküthsüri vü azhükütsü tü
noh nyiri mürete ülo? Jüti sanü mari tü luovehkhaphrü taji, thopahiri VÜWA nüh
hiri lehkhuji thi küürohküliri küthser vü nüh hiri no nta küsa kümjie ma nüh hiri
vü samthuoh, ti küza.

Setsaküthsüwa kümohtsa vünüh rawuh küngu

7Shebat ta küsa asa türaluokewa rülo mükeke nü müzü, Darius mahvi künyiawa
vü VÜWA zhü Iddo atsa, Berekhia atsa Zekharia setsaküthsüwa vü ru; thi
Zekharia nüh,

8halie hi nüh arüza vü ngu taji, nyi küsü tü arawuh kümru küsü rügivü tse veh!
Ma tü anyuo athsoh aza vü tsie veh; thi ma se vü thuoüji arawuh kümru, kürwuo
thi kümji ti tsieveh.

9Thinü hi nüh, "Eh vüwa hamari tü mowa lo?" ti küna. Rügihzhüle hi sie jüle
küvehwa nüh hi vü, "Jümari mowa nüh hi nüh noh kütsanaveh," ta hi vü küza.

10Jükenüh anyi athso azavü tsie küvehwa nüh, "Hamari tü azhihwa küünote
nta VÜWA nüh küzeri," ti rületsü.

11Thi mari nüh VÜWA rügizhüle athso aza vü tsieküvehwa vü, hiri nüh azhihwa
küzhu notewa thuoh, thi halie, azhihwa aveh tü zota kümngievü pehmthuoh; ta
rületsü.

12Thinü VÜWA zhüle wa nüh, "O thopahiri VÜWA, noh tü küthakele nga Jerusalem
vü thi Judah nyujiri vü ti nokü̈ümze münyie nüh sana lo, jümari vü noh mahvi ha
rürake arükümtho thuoh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi VÜWA nüh rügizhüle hi siejüle küvehwa vü lozhesheh thi luoveh saküünyi zhü vi rületsü.

14Jükenüh hi sie jüle küveh zhülekümhiewa nüh hi vü, “Zie luo, thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi t” Jerusalem thi Zion kenüh khielota nokümamthuo.

15Thi hi tü akuoküji rüzi nü pehküvehri vü eh rüshu shemthuoh; küpakenühnyunü hi nüh arüshu sheh müküveh vü mari nüh aküsüküwuowa saküzhake wie.

16Jükenüh; VÜWA nüh hakümjie küza veh, hi tü rüthaküna vi nü Jerusalem vü sheleruthuoh; eh zheh tü jüla sa naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh, thi Jerusalem rügivü küüte liwa shothso küze naveh.

17Zie le luo, thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza veh: Eh nyujiri tü kütsarhienyurhie nüh müzhiechü le naveh, thi VÜWA nüh Zion luovehsakürünyi le naveh thi Jerusalem rüka le naveh, ti küza üti küza.

Arütsüri Kümohtsa

18Jüsevü hi nüh eh notha toke nü no, thinü arütsü müzü ngu!

19Jüti küsa vü hi nüh rügizhüle hi sie jüle küvehwa vü, “Hamari tü mowa lo?” ti küna. Thinü ma nüh hi vü, “Arütsü hamari tü Judah, Israel thi Jerusalem saküvorie kümri,” ti rületsü.

20Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vü atsüvü vi küüroh nyiri müzü hi kütsa.

21Thinü hi nüh, “Hamari tü mowa sa nta tse lo?” ti küna. Ma nüh, “Arütsü hamari tü Judah saküvoriem nü nyi küsü nga nüh ma lü mükhake nüh sam; thi hamari tü mari sakümzhoh nta tse, mari arütsü khroke nü Judah saküvorie nta küsa akuoküjira rütsü vija nta,” ti küsa.

Zekharia 2

Küüte ali kümohtsa

1Jüsevü hi nüh eh notha toke nü no, thinü ma ke vü küüte ali küsü vi küveh anyi küsü ngu!

2Thinü hi nüh, “Noh tü khievü wa nti lo?” ti küna. Jüti küüna vü ma nüh hi vü, “Jerusalem küte nti, ma veh thi ma chuküza kenüh no nti,” ti rületsü.

3Thinü halie, hi sie jüle küveh rügizhülewa tü atüvü tsezhuru, thi rügizhüle küpa küsü ma mütu nti atüvü tsezhuru,

4thi ma vü, “Zhüluo, viza jümawa vü küza luo, Jerusalem tü anyuzari üta ashieku münyie nüh rhie nathuoh, küpekennyunü anyiashieji thi jüma lovü mieshümiesa peh küm kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

5Hi nüh ma kenüh anyih shieku samkiele na küveh kenüh, ta VÜWAnüh küza veh, thi hi nüh ma zhievü küthola thovüwa sanaveh," ti küza üti küza.

Reteküwari tü azhehlovü tera üta küji

6Chuo! chuo! zhietü zhih vünüh te luo, ta VÜWA nüh küza veh; küpakenühnyunü hi nüh atülüra mürhüri müzüri üta nohri kületsuo vü nyuoh küze kümthuoh kenüh, ta VÜWA nüh küza veh.

7Chuo! Zion vü mürie tewa luo, nohri Babilon tsavühri sie kürhori,

8küpakenühnyunü thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza küveh kenüh, makütholathovüwa sevü noh prüvi kümra kuohjiri vü hi küze luo, küpakenühnyunü nohri küpawa nüh ma notha sholo küpa kenüh:

9"Halie, hi nüh mari rügivü eh ke kütheke naveh, thi mari tü mari kütsü saküvehra prüküvi sam naveh. Jüta thuoüji nohri nüh hi tü akuoküjira VÜWA nüh hi küze ta küsa thsü naveh.

10Azah sanü nyierakhruo luo, O Zion tsavühri; Küpakenühnyunü halie, hi tü ru nü nohri azavü kürho sana küveh kenüh, ta VÜWA nüh küza.

11Jüma rülo vü akuoküjiri hozake tü mari mpa nüh VÜWA vü sarü naveh, thi eh nyiri sanaveh; thi hi nüh nohri azhievü kürho sanaveh, thi nohri nüh hi tü thopahiri VÜWA nüh nohri vü küze ta küsa thsü naveh.

12Thi VÜWA nüh kümtse zhihwa vü Judah tü ma suope ta aka veh naveh, thi Jerusalem tü rüka le naveh," ta küza.

13Zoti peh luo; akürho aveh, VÜWA tüvü; Küpakenühnyunü ma tü ma mpa nüh kümtse kürhope vünüh josühra kümthuoh kenüh.

Zekharia 3

Setsaküthsüwa nüh Navü kümsiewa kenüh kümohtsa

1 Jüsevü Joshua navü kümsiewa tü VÜWA zhülewa tüvü tsie küveh hi kütsa, thi Tsuore tü ma phramsü nta ma ke azhie wuovü tsie veh.

2Thinü VÜWA nüh Tsuore vü, "VÜWA noh phramsü mthuoh! Jerusalem rüka küm VÜWA nüh noh shüke luo! Hamatü anyih vünüh külüzhu nyisheju nyu ülo?" ti küza.

3Jüti küsa vü Joshua tü

4Thi Rügihzhülewa nüh ma tüvü tsie küvehri vü, "Ma vünüh mükümtse thsümnyiri fojam tüluo," ti küza. Thi ma vü thuoüji ma nüh, "Halie, hi nüh noh vünüh noh künakhie vijamthuoh, thi hi nüh noh vü künyirhie thsümnyi küüzhu naveh," ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Thi hi nüh, “Mari nüh ma lü rügivü kümtse alüwe küüzhuphohwa küüvüm luo,” ti küza. Jükenüh mari nüh alüwe küüzhuphohwa kümtse küsü vi ma lü rügivü thsetsü thi thsümnyi vi ma küüvü; thi VÜWA rügizhülewa tü akütuo vü tsie peh.

6Thi VÜWA zhülewa tü Joshua sie jüle taji,

7kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü nohri nüh eh lehkhujiri vü tse nta thi hi nüh sa üta küsari sa, ti thuoüji nohri tü eh zheh vü takrü naveh thi eh nyulari vü ashu sara naveh, thi nohri tü hala tsieküvehra azavü hi nüh nohri vü azhi küsü tsü naveh.

8Khinyi künaluo, O Joshua navü kümsiewa, noh thi noh füri noh tüvü shupeh küvehri, küpakenühnyunü mari tü anyi amngu kümhieri küsa kenüh, hi nüh eh siepe Tsuonawa sieru naveh,

9küpakenühnyunü halie, hi nüh Joshua atü vü alohwa shieküsa, aloh küsü rügivü atso türü pe, hi nüh ma zhü khrüke naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küzaveh, thi rülo küsü vünüh azhih hama künakhie vijamtü naveh.

10 Jüma rülo vü, nohri nyi küsüsü nga ma rhelivi rhu thi ma müparhu kükhu vü ma zhephruriwa sie sezhunaveh.

Zekharia 4

Latipe Kümohtsa

1Jüsevü hi sie küjüle rügizhülewa tü ru le nü nyi küsü aküzeh vünüh saküüsüra kümjie hi saküsüra.

2Thinü ma nüh hi vü, “Noh tü mowa ngu veh lo?” ta küna. Hi nüh, “Hi nüh nguküveh thuoüji, aveh suna nüh küsa alati, jüma rüguhvü akhu küsü peh, thi jümawa rügivü anyihku türü peh, anyihku küsüsü rügivü apomie türü pe, thi jümari tü jümara rügivü peh.

3 Thi jüma kütuo vü Olive rhu künyi pehveh, küsüsü mazhie wuovü thi küpawa thuoüji jüma azhu wuovü,” ti pehveh ti küza.

4Thi hi nüh hi sie jüle küveh rügizhülewa vü, “Hamari tü mowa lo, eh VÜWA?” ti küna.

5Thinü hi siejüle küveh rügizhülewa nüh hi vü, “Hamari tü mowa nüh noh tü müthsü ülo?” ta rüle küza, hi nüh, “Nyu, eh VÜWA,” ti rületsü.

Zerubbabel vü Saküüwuowa küphrahzhu

6Jüsevü ma nüh hi vü, VÜWA zhü hamatü Zerubbabel vü kütsü: Akükhra vü nga vüh nyu, nyutü kümzho vü nga nüh nyu, thitü eh Sietse vünüh, ta VÜWA nüh küza veh.

© 2015 Bible Society of India.

7Noh tü thawa lo, O aküzhi küjiwa? Noh tü Zerubbabel atüvü nüh kütake küsü sam naveh; thi ma nüh küzhihotsuwa aloh viru nü zie taji "Külozhi, külozhi ta ma vü sanaveh," ti küza üti küza.

8Jüma nyievü nga VÜWA zhü tü hi vü ru taji,

9"Zerubbabel ake tü azheh hama ajupe vü thsemthuoh; ma ke nüh jüma küsaju nga sa naveh. Jüta hi tü thopahiri VÜWA nüh nohri vü küze ta küsa thsü naveh,

10 küpakenühnyunü thari nüh zanyo kütazüri rülowa mam naveh ünüh nyierakhruo naveh, thi Zerubbabel ake vünüh kürhevüh ngu naveh. Türü hamari tü VÜWA notha, jüma tü azhih aveh vüpe," ti küza.

11 Thinü hi nüh, "Latipe azhie wuovü thi azhu wuovü küpeh Olive rhu künyi tü mowa lo?" ti küna.

12Jüta küüna vü akünyiawa hi nüh ma vü, "Olive rhu tsuona ta künyi tü mowa lo, avüjuh ma vünüh küshozhu küveh suna likürupe nato vü pehküvehwa tü mowa lo?" ti küna.

13Ma nüh hi vü, "Noh tü hamari müthsü ülo?" ta küna. Hi nüh ma vü, "Nyu, eh VÜWA," ti rületsü.

14Thinü ma nüh, hamasü tü thseküm azhih ajü VÜWA kütuoh vü kütsieri, ta rületsü. VÜWA kütuoh vü kütsieri, ta rületsü.

Zekharia 5

Shala Prükütse Kümohtsa

1Hi nüh eh notha toke nü no ünü, shala küsü prükütse ngu!

2Thi ma nüh hi vü, "Noh tü mowa ngu veh lo?" ta küna. Hi nüh, shala küsü prükütse ngu veh; ma chu thuoüji apie türake, ti rületsü.

3Thinü ma nüh hi vü, "Hamatü kümzü azheh anyieh aveh vü kuoküwawa; küpakenühnyunü kürühuri aveh thuoüji nosü vünüh tuvü jüma müzhe nü vijam naveh, thi rie nü küüshieri thuoüji nosü vünüh tuvü jüma müzhe nü vijam naveh.

4Hi nüh jüma küze naveh, thi jüma tü kürühura zhehlovü thi rie nü küüshiera zhehlovü eh nyo vünüh tu naveh; thi jüma tü ma zheh lovü peh nü azhehthsoluo thi alohriluo jüma zoriem naveh," ta küza.

Nyimza akhuoshu lovü kütü kümohtsa

5Jüsevü hi siejüle küveh rügizhülewa atüvü tsezhuru nü hi vü, "Noh notha toke nü kuoküwawa tü mowa nüh noluo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

6Jüti küsa vü hi nüh, “Jümatü mowa lo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Hamatü kuotsezhu küwawa tü akhuoshu,” ta rületsü. Jüma sevü ma nüh hi vü, “Hamatü azhih aveh vü mari künakhie,” ta rületsü.

7Thinü halie, amrü nüh küsa küsotewa tü sakeno ünü nyimzari küsü tü akhuoshu lovü shupehveh!

8Thi ma nüh “Hamatü kümsü küsa,” ta rületsü. Thi ma nüh nyimzawa tü akhuoshu lo vü küchiethsem le nü amrü küzotewa ma thsopo vü khetem.

9Jüti sanü eh notha toke nü no ünü nyimzari künyi tü atüvü tsezhuru! Amürhü tü masü aküsa vüpeh; masü tü jumwa küsa kümjie pe, thi masü tü azhih thi atülü masü azhie vü akhuoshuwa khake.

10Thinü hi nüh rügizhüle hi sie jüle küvehwa vü, “Masü tü akhuoshu khievü kuokhawa lo?” ti küna.

11Ma nüh hi vü, “Shinar zhih vü kuokhawa,” ti rületsü, jüma kenüh azheh sa nta; thi hama kücherathuoh üji masü nüh akh

Zekharia 6

Rawuhkheka müzü kümohtsa

1Jüsevü nga hi nüh eh notha toke nü noküze ünü aküzhi künyi azhievü nüh rawuhkheka müzü shuru; thi aküzhi künyi tü asawuo küzhi.

2Rawuhkheka apowa thuoüji arawuh kümruri tü, akünyiawa thuoüji akünyi,

3kücheawa thuoüji arawuh kümjiri, amüzüawa thuoüji kümjikrü küuwechü.

4Jüti küsa vü hi nüh hi sie jüle küveh rügi zhühlewa vü, “Hamari tü mowa lo, eh VÜWA,” ti küna.

5Jüti küüna vü azhühlewa nüh, “Hamari tü azhih aveh VÜWA küpeh vünüh atülü mürhü müzüri vü kuotsezhuwa.

6Rawuhkheka rawuh akünyiri kütüwa thuoüji zhietü nyuji wuovü wa, kümjiwa thuoüji zhietu nyuji wuovü wa, thi kürhünyiwa thuoüji zhiese nyuji wuovü wa,” ti küza.

7Arawuhri tü shuru ünü mari tü müküzhikera wie thuoh nüh azhihwa küzhu notewa ngü. Thinü ma nüh, “Waluo, azhihwa küzhu noteluo,” ta küza. Jükenüh mari tü azhihwa küzhu note.

8Jüti küsa vü ma nüh hi vü zie taji, “Halie, zhietü nyuji wuovü küwari nüh eh Sietse zhietü nyuji vü kürüzi saküüpeh ra,” ti küza.

Joshua vü kajilüwa thsetsü üti azhükütsü

9Jüsevü VÜWA zhü tü hi vü ru taji:

© 2015 Bible Society of India.

10aküsiri Babilon vünüh küru Heldai, Tobija, thi Jedaiah sie nü jüma rülo vünüh
Zefania atsa Josiah zheh vü waluo.

11Mari vünüh saküsa, suna ti vi nü kajilüwe küsü sataji jüma vi Jehozadak atsa
Joshua navü kümsiewa lü rügivü thsetsüluo;

12 thi ma vü, "Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh, halie, anyi ma nyo
Tsuona ta küsawa tü ma müthoh vünüh shizhu naveh, thi ma
nüh VÜWA kükhurüzhehwa sanaveh.

13VÜWA kükhurüzheh sana küsawa tü ma nüh sanaveh, thi kümsie
küsiakesiakhriwa vü nü ma kühkajipe rügivü takrü nü shupe naveh. Thi ma
kükajipe kütuoh vü kajitsa küsü peh naveh, jütisanü masü azhievü kürükümhie
küthsüluo peh naveh," ti küza üti küza.

14Thi kaji lüwe wa tü VÜWA kükhurüzheh lo vü sanü Heldai, Zefania atsa Tobija,
Jedaiah thi Josiah vü küümsheke küsü kümjie küsa naveh.

15"Thi kületsuovü küpehri ru nü VÜWA kükhurüzhehwa sakra naveh; jüti sanü
nohri nüh hi tü thopahiri VÜWA nüh nohri vü hi küzeta küsa thsü naveh.
Mükütüküzü nohri nüh kükhakükhe nü VÜWA nohri Saküüwuowa jikhi küna
thuoüji hamatü saru naveh," ti küza.

Zekharia 7

VÜWA nüh Mkünyitsa Assa küsa Kükule

1Kajiwa Darius mahvi müzüawa, asa tohuwa, jüma tü Khislev asa rülo müzü
vü VÜWA zhü Zekharia vü ru.

2Jüti küsa vü Bethel nyiri nüh Sharezer, Regemmelek thi ma nyiri ti VÜWA küütso
khuo üti küze,

3thi thopahiri VÜWA zheh navüri thi setsaküthsüri vü khuo taji, "Hi nüh mahvi
hozake saküru üta hi tü asa münga wa vü mürümuo üji mümhie ülo?" ti küna.

4Jüsevü nga thopahiri VÜWA zhü tü hi vü ru taji,

5"Azhih jüla nyiri aveh vü thi anavüri vü, nohri nüh amahvi ha rürake asa münga
wa thi türüawa vü assa sa thi küku ti küsa jüma tü eh kenüh ülo?

6Thi nohri nüh tsa thi küzhu vü nohri tü nohri mpa nohkeri nüh tsa thi zhu ti
müsasati ülo?

7Jerusalem tü ma nyujiri nüh ma mükiele nü rhie thi tsarhienyurhie, Zhiese thi
azhihküsaji tü rhie ti thuoüji, jüma tü setsaküthsü atükhuri nüh VÜWA zhü
küzhühchü nyu ülo?" ta küza.

Azhü Mkü̈üna kenüh Kürhokü̈si Reküwa

© 2015 Bible Society of India.

8Jüsevü VÜWA zhü Zekharia vü ru taji,

9“Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh, küzhütsa ashi satsüluo, ma nüri küsüsü vü khukekümhie thi noküümze kütsaluo,

10tünyivühri, apa mkünyieri, aküpriri, nyutü kümkhuori mümrütümluo; thi nohri luoveh lovü nüh nohri küsü nga noh nü kümsü müüshe tümluo,” ti küza.

11Thitü mari tü müküna nüh sanü aluoveh kükho safü küprüketewa, thi mükünara nüh sa na küsa kenüh mari khüna küwutemthuoh.

12Setsaküthsü atüri nüh ma Sietsewa vünüh thopahiri VÜWA nüh küüze akhonyo thi azhüri müüküüna nüh sa na küsa kenüh ma luoveh ri tü sakükhom tü thuoh. Jükenüh thopahiri VÜWA vünüh arükümtho aküji ru.

13Hi nüh küji vü mari nüh müküüna üta, mari nüh hi küji vü hi nga küünawa nyu, ta thopahiri VÜWA nüh küza,

14jüti sanü hi nüh mari tü mari nüh müküthsü akuoküjiri aveh azavü nyiazamrhü küsü vünüh saküvoriemthuoh. Hakümjie vünüh mari nüh jaküm azhihwa tü küüzomthuoh, jükenüh nyi küsü nga kütsuo kükhru müsanüh sam nü azhih akülowa tü küüzo

Zekharia 8

Jerusalem Salerana ta VÜWA nüh küphrahzhu

1Jüsevü thopahiri VÜWA zhü tü hi vü ru taji,

2“Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Hi tü noküüma aküji vi nü Zion noküma veh, thi hi nüh arükümtho aküji vi ma noküma veh.

3VÜWA nüh hakümjie küzaveh: Hi tü Zion vü sheleru naveh, thi Jerusalem azhila vü kürho sanü Jerusalem tü küzhütsa nyitsa nyujiwa ta, thi thopahiri VÜWA aküzhi, kümtse küzhiwa ta ji naveh.

4Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Lakhruo nyikhruori küsüküsü nga kükhruole kenüh akütsüh mari ake vü küjehke nü Jerusalem lerari vü shupeh naveh.

5Thi anyuji lerari tü vizanguo thi rülanguori nüh pro nü ma lerari vü saküzhie naveh.

6Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Mükütüküzü nüh rülo hamari vü anyi kümtora nokhe vü jüma tü kükrüküngo thuoüji, eh nokhe vü nga jüma tü kükrüküngo len nyu ülo? ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

7Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh. Halie, hi nüh zhie shu nyuji vünüh thi zhietu nyuji vünüh eh nyiri külole naveh;

© 2015 Bible Society of India.

8jütisanü hi nüh mari sieru Jerusalem azhila vü küürho nü mari tü eh nyiri küsanaveh, thi hi tü mari Sakküüwuowa küsanaveh, küzhütsanyitsa thi künyitsa vünüh," ta küza.

9Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Kükhurüzhehwa sana küsa kenüh thopahiri VÜWA zheh ajupe küsake rülo vünüh nosü küju azhü hamari nosü nohri thari nüh künara veh ünüh nohri ake tü müzho luo,

10küpakenühnyunü atükhu vü jüma rülovü thuoüji anyiri kenüh akekütsü küsü nga münyie luo, nyutü asa ke akekütsü küsü nga münyie luo, nyutü shuküwari nyutü kütururi kenüh küümoküshiri vünüh küloji müpeh; küpakenühnyunü hi nüh anyiri aveh nga ma lüpuowa sie kürholuo kümthuoh kenüh.

11Thitü khinyi thuoüji hi tü kümto anyi hamari vü atükhu vü üta küsawa nyuthuoh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh,

12küpakenühnyunü kürükümhie zhuh naveh, rhelivi rhuwa tü avi petsü naveh, thi azhiwa tü ma küzhiwa tsü naveh, thi atülüri nüh mari küzo tsü naveh; thi hi nüh anyi kümto hamari tü azanyo hamari aveh küümhate naveh.

13Thi nohri tü akuoküjira zavü kümzü küzhühnyuo küm üta, O Judah thi Israel zhehlori, hi nüh nohri külole naveh thi nohri tü akütsia küvüri küsü sanaveh. Mükrütüm luo, tü nohri ake tü küümzho luo," ta küza.

14Küpakenühnyunü thopahiri VÜWA nüh hakümjie küza veh: "Noh pari nüh eh rüsaküümtho vü hi nüh nohri vü kümsü sa nti müshe, thi hi nüh müle nüh sam, ta thopahiri VÜWA nüh küza,

15jükenüh hi nüh arülo hamari vü Jerusalem vü thi Judah zhehlo wa vü kümhie sa nti müshemthuoh; jü kenüh mükrü tümluo.

16 Nohri nüh zanyo sana küsari tü hamari: Küsü nüh küsü vü küzhütsa phra luo, nohri kheriri vü ashih azhütsari saluo thi asazhü küka saluo,

17küsü nüh küsü vü nohri luoveh lovü nüh kümsü müüshe tüm, thi küzhüja küüshiekütsa mülo tüm, hi nüh hamari aveh mürhü küm kenüh, ta VÜWA nüh küza veh," ti küza.

18Jüsevü nga thopahiri VÜWA zhü tü hi vü ru taji,

19kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Asamüzüawa assa küsa, thi asa müngaawa assa küsa, thi asa türüawa assa küsa, thi asa türawa assa küsa tü Judah zhehlora loküzhe thi aloküwie, thi loküzhe akhuri azale sanaveh; jükenüh küzhütsa thi zazhü küka lo luo.

20Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Anyiri tü anyuji hozake arhieri vünüh ru naveh;

© 2015 Bible Society of India.

21anyuji küsü vü arhieri küpa vü wa taji, “Hiri kürü küsükeri vünüh wa nü VÜWA küütso khuo ünüh, thi thopahiri VÜWA phah ünüh raluo; hi thuoüji wa naveh,” ta küza.

22Anyiri hozake thi akuoküji kümzhori tü ru nü Jerusalem vünüh thopahiri VÜWA phah, thi VÜWA küütso khuo naveh.

23Kümsietsa VÜWA nüh hakümjie küza veh: Jüma rülo vü azhü küpapa küphra thopahiri vünüh anyiri türake tü Judahra kruzhuküüzhawa shote taji, “Hiri tü nohri vü ranyi küüwaluo, Küpakenühnyunü Saküüwuowa tü nohri vü tse veh ta, hiri nüh künara nü,” ti küza üti küza.

Zekharia 9

Kümsietsa Natonahuo vü Ashih

1 VÜWA zhü tü Hadrak azhih vü rhoveh thi Damaska rügivü peh naveh, küpakenühnyunü Aram nyujiri tü VÜWA zhi thi Israel akuoküjiri nga wiethuoh;

2Hamath nga, jüma sie mürüke küveh mari mpa nüh mütsa sheh wie ketünga Tyre thi Sidon nga.

3Tyre tü ma mpa nüh mazhe küsü sa, thi azhitho kümjie rakasa sakümproke, thi alera vü atsüne kümjie suna sakümproke.

4Thitü halie, VÜWA nüh ma zhi aveh rhojamtü naveh thi ma künyirhie ajuhküji lovü müzhüjakem naveh, thi ma tü anyih nüh zoriem naveh.

5 Ashkelon tü jüma ngu nü krü naveh; Gaza nga, thi amüsheküna vünüh kürüthuom naveh; Ekron nga, küpakenühnyunü ma küluozhe tü küphrü kümthuoh kenüh. Kajiwa tü Gaza vünüh pokahm naveh; Ashkelon tü mürhie nüh sam na thuoh;

6virükürho nyiri tü Ashdod vü kürho sanaveh; thi hi nüh Filistin kürhiezarhiechiri tü asehkhe samtü naveh.

7Hi nüh ma züh tü ma po vünüh vijam naveh, thi ma ha azhievü nüh ma kükre vijam naveh; thi ma nga hiri Saküüwuowa kümto küsü sanaveh; ma tü Judah vü ajünü küsü kümjie sanaveh, thi Ekron tü Jebusari kümjie sam naveh.

8Jüti sanü hi tü akühuori küsü üta eh zheh vü kürünape sanaveh, jüta thuoüji nyi küsü nga kütsuokükhru müsara thuoh; kümrüri küsü nga nüh mari zhü kari küwa le nyu thuoh, küpakenühnyunü khinyi thuoüji hi nüh eh notha nüh ngu küveh thuoh kenüh.

Kürule vü kajiwa

9 Nyierakhruo küjisheh luo; O Zion tsavühwa! Zie kümsie luo, O Jerusalem tsavühwa! Halie nohri kajiwa tü nohri vü tsethuoh ünüh; küchara thi kükhra

© 2015 Bible Society of India.

rawa tü ma, sakürünyie nü rawuhküzahwa rügivü tse veh; rawuhvozah küsü rügivü nüh rawuhküzahwa rawuhzah küsü tse.

10 Hi nüh Efraim vünüh rawuhkhekawa vijamtü naveh thi Jerusalem vünüh arie rawuh vijamtü naveh; thi ariekü̈sa lawih tü zoriemtü naveh, thi ma nüh akuoküjiri vü kütsathuo azhütsü naveh; ma kükhra küvi tü ajuhküji vünüh juhküji küju, thi Eufrates Rügu vünüh azhih küpote küju.

Saküüwuowa nyiri Küülolerale

11 Noh kenüh wie nga, eh küzhüthuozhü azühwa nohri vü pehküveh kenüh, hi nüh ajuhmkünyie küphieke lovü nüh nohri küsiküsari sakürüzihmtü naveh.

12Nohri shiehkukümzhori vü sheleteraluo, O küluozhe pehküveh küsiri; hi nüh künyikeri küzhi nosü nohri vü satsülena ti küzazhumthuoh.

13Hi nüh Judah tü eh lawih kümjie hemthuoh; hi nüh Efraim tü ma shüchu küsamthuo; hi nüh noh tsa nyimpari tü küro naveh, O Zion, noh tsa nyimpari rügivü nga, O Greece, thi ariekü̈sara nyuchuwa kümjie noh küjehkemthuoh.

14Jüsevü thuoüji VÜWA nüh mari rügi vü terukütsam na thuoh, thi ma shüchu tü atsorie kümjie akuoshuwa; VÜWA Saküüwuowa nüh atütüwa khu naveh, thi nyiazamrhüri jikhi vü sierhüwa naveh,

15Kümsietsa VÜWA nüh mari tote naveh, thi mari nüh thumkavüh nyisa zorie thi nyinyam naveh; thi mari nüh akhah kümjie jümara züh zhunaveh, thi alokhe kümjie prom naveh, kükhurüpe jühkeri kümjie küüphuo naveh.

16Jüma rülovü VÜWA mari Saküüwuowa nüh mari külole naveh, küpakenühnyunü mari tü ma nyira riekhuo küsa kenüh; mari tü sitheloh kaji lüwe kümjie ma zhih rügi vü wie na küveh kenüh.

17Ah, jüma tü küzakele nga mühie thi küzakele nga zü nüh! Atsuo nüh vizari sa saküviza naveh, thi akhah kürüthe nüh rülavü.

Zekharia 10

VÜWA nüh küvizhu küphrahzhu

1Pasüh tsokürüwa zale vü VÜWA vünüh atsokürü khuo luo, VÜWA vünüh ma nüh atsomrhü akülu sa, anyiri vü atsorhü tsü, anyiri aveh vü azhuh vünüh wirüzah tsü,

2 küpakenühnyunü anguori tü zhünyo mükünyie zhü küzazhu veh, thi kümahtsa zhüküphrari nüh akürie ngu; amoh kümohri tü küzhüja amoh küza, thi kürütso luoveh saküürüzi tsütsüti. Jükenüh anyiri tü anyihzhü kümjie tse tsetseti; mari tü akühuo küvingü kenüh amüshe mnomnamthuoh.

3Eh rüküshuwa tü akühuori vü samthuoh, thi hi nüh asierhüri kümnomna tsü naveh; küpakenühnyunü thopahiri VÜWA nüh ma nyihnyihri, Judah zhehlowa

© 2015 Bible Society of India.

kenüh amüshethse küveh kenüh, thi mari tü arie vü ma rawuh kürhiezari kümjie satsü naveh.

4Mari vünüh jühkelohwa ru naveh, mari vünüh juhthsüzheh kümchi, arie lawih, thi atakrü aveh ru naveh.

5Mari tü arie vü kürü nü anyi akükhrari kümjie sanaveh, alera süpri vü küümaküshiri nyikümnyahm naveh; VÜWA nüh mari siekütse kenüh mari tü saluo naveh, thi mari nüh arawuh rügivü kütseri saküürüzarüpuo naveh.

6Hi nüh Judah zhehlowa sakükhra naveh, hi nüh Josef zhehlowa külole naveh. Hi nüh mari rüthaküna kenüh mari sieru le naveh, hi nüh mari mükükule kümjie vünüh, küpakenühnyunü hi tü VÜWA mari Saküüwuowa küsa kenüh hi nüh mari kühu naveh.

7Jüti sanü Efriam tü arie kükhrari küsü kümjie küsanaveh, thi nori luoveh tü akhah vi küveh üta alowie naveh. Ma tsari nüh jüma ngu nü nyierakhruo naveh, mari luoveh tü VÜWA vü rietsi naveh.

8“Hi nüh ma keri nüh thsoshi tsü naveh thi mari alo vü vizhuhkhe naveh, hi nüh mari rhesakümthuoh kenüh, thi mari tü khanavü üta zhi naveh.

9Hi nüh mari tü akuoküjiri azavü saküvoriem wie nga, nyujiri kületsuo vünüh hi müsheke peh wie naveh, thi mari tü ma tsari sie rho nü sheleru naveh.

10Egypt zhih vünüh hi nüh mari sie azhehlo vü ru naveh, thi Assiria vünüh mari vizhuh naveh; thi hi nüh mari sie nü Gilead thi Lebanon zhih vü ru naveh, makeri’a nüh ate müküluo küju nü.

11Mari tü Egypt juhküji kariwa naveh, thi juhküji küüshüh kürhie naveh, thi Nile küsheh aveh tü nge tewa. Assiria kürhiezarhiechi tü saküsajim naveh, thi Egypt kajikütsüh tü poriem naveh.

12Hi nüh VÜWA mari sakümzho naveh thi mari tü ma nyo vünüh tholathovü naveh,” ta VÜWA nüh küza veh.

Zekharia 11

Kürhiezari küluküm

1Noh mükhieri sa luo, O Lebanon, anyih nüh nohri müseri kütso rie na küsa kenüh!

2Krie luo, O cypress, küpakenühnyunü amüse jiehkümthuoh kenüh, kütholathoü athsohri tü feriekümthuoh kenüh! Reraluo, Bashan nguzheri, küpakenühnyunü aküzezemü tü zoriekümthuoh kenüh!

© 2015 Bible Society of India.

3Künaluo, nyihzhükühuora kürera, küpakenühnyunü mari kütholathovü tü prüvitewathuoh! Künaluo, amiewuora kükhu, küpakenühnyunü Jordan reza tü jakümthuoh kenüh!

Nyihzhükühuo künyi

4 VÜWA eh Saküüwuowa nüh hakümjie küza veh: anyihnyih kühuoküsa tü fethe na küsa wiethuoh.

5Ma ri küsüri nüh mari fethe tü kümnomna mütsü; thi mari küzhuri nüh, "VÜWA tü kütsiaküvüwa sa luo, hi tü nyirhiemthuoh," ta küza; thi mari mpa mari kühuori tü mari vü norüthaküna münyie nüh sam,

6küpakenühnyunü hi nüh azhih hala arhieri vü norüthamünara le wie thuoh, ta VÜWA nüh küza. Halie, hi nüh nyi küsüsü ma nyihnyikühuowa ke vü küülukem naveh, thi mari nyi küsüsünga ma kajiwa ke vü külukem naveh; thi mari nüh azhihwa nyiriem naveh, thi hi tü jümara ke vünüh nyi küsü nga küvizhuwa nyu, ta küza.

7Jükenüh hi tü anyihzhüri kühuowa makeri nüh anyihnyih rehthem nta küsara ke nüh fethe nta samthuoh. Thi hi nüh akütsüh künyi vi nü küsü thuoüji Noküümze ti ji, küpawa thuoüji Küsarü ti ji. Jüti sanü hi nüh anyihzhü huo.

8Sa küsü vünüh hi nüh nyihnyihkühuori küche zothem. Thitü hi tü mari vü müküzhikera nüh sam, thi mari nga hi mashehke tewa.

9Jükenüh hi nüh, "Hi nü nohri kühuowa küsawa nyuthuoh. Mowa sü naveh ünüh küüsüm luo; mowa zorie naveh ünüh küüzoriem luo, thi pehküvehri tü mari mpa nüh küsü nüh küsü asa shohrie küütsam luo," ti küza.

10Jüti küsa vü hi nüh eh Küümze kütsüh wa vi nü zoshim, hi nüh anyiri aveh sie nü kütsathuozhü saküsawa ma me mkünyie samü.

11Jütisanü jüma rülo vünüh ma me mükünyie samü nü anyihnyih kürühuri, hi nopeküvehri nüh jüma tü VÜWA zhü ta küsa thsüra.

12 Thinü hi nüh mari vü, "Jümatü nohkeri nüh kato veh üji, eh kezhie tsüluo; thitü nyu thuoüji jümari tü sam luo," ti küza. Thi mari nüh eh kezhie rakasa cherake küte nü tsü.

13Jüti küsa vü VÜWA nüh hi vü, "Jümatü künyirhie küviwa vü, mari nüh kümhie ta hi küthuowa vü jakem luo," ta küza. Jükenüh hi nüh rakasa cherakewa vi nü VÜWA zhehlo künyirhie küsathepe lovü vehjakem.

14Jüti sanü hi nüh eh kütsüh Kütsarü künyiawa zoshim, Judah thi Israel masü azhie vü ajienü küsa ma me mükünyie samü.

15Jüsevü VÜWA nüh hi vü, "Küsükeri amemkünyie nyihzhükühuowa zanyo vi luo,

© 2015 Bible Society of India.

16küpakenühnyunü halie, pokahkümri kenüh luoveh mükütsaza nyihnyikühuo
küsü azhih jüla hi nüh vizhu naveh, nyutü ma tü tseküwari müküphah, nyutü
kümsamnari samküümhie, nyutü küüliewa avo müküsü küsü vizhu naveh, jüta
nyu nü ma tü küüliera sa shohrie, thi mari tüwuoh wie nga kürüshim naveh.

17Ame mkünyie eh nyihnyihkühuori kümhie küsara kütsüna, anyihnyih
saküüporieri! Anyuchuwa nüh ma pie azhie wuo vü thi ma notha azhie wuovü
kürhiem luo! Ma pie ajü tü küüwazhüm luo, ma notha azhie wuovü tü küüjurüm
luo," ta

Zekharia 12

Kürulevü Jerusalem küvizhu

1Israel kenüh VÜWA zhü: VÜWA atülü shohküüta nü azhih sanü anyira lovü sietse
küsazhuwa nüh hakümjie küza veh:

2Halie, hi nüh anyiri mükiele nü pehküveh aveh kenüh Jerusalem tü küshükevüh
ahuo küsü sam na sa vehthuoh; jüma tü Jerusalem sie küwuluovü Judah kenüh
nga kümkiethuoke sanaveh.

3Jüma rülo vü hi nüh Jerusalem tü anyiri aveh kenüh aloh küüzhoküsü satsü
naveh; jüma kükhari aveh thuoüji mari mpa nüh müsamna müsüsheh naveh. Thi
azhihvü akuohri aveh tü kürü runü jüma sie saluo naveh.

4Jüma rülovü hi nüh ngosetu vi arawuh aveh kürhe naveh, thi ma rügivü kütseri
vü aküzhe vi kürhie naveh. Thitü Judah zhehlowa vü thuoüji nothaküüju vi nü
rawuhnyiri aveh küürhie vü eh notha konaveh.

5Jüti küsa vü Judah jünüri tü mari mpa nüh, "Jerusalem vü arhieri tü
thopahiri VÜWA, mari Saküüwuowa vünüh akükhra pehveh," ta küza naveh.

6Jüma rülo vü hi nüh Judah jünü tü aküzezemü azhievü aküfüküürieh küsü
kümjie, amütha küshih azavü anyihthi azhu küsü kümjie satsü naveh; thi anyiri
mükiele küveh aveh kümzhumüzhie mari nüh zoriem naveh, jüta küsa vü
Jerusalem thuoüji mape Jerusalem vü rho naveh.

7Thi VÜWA nüh apokhu sa Judah juhthsüzhehri vü kükhrara tsü naveh, David
zhehlo kütholathovü thi Jerusalem arhiera kütholathovütü Judah nyiehvü
samküjira nüh sam naveh.

8Jüma rülovü VÜWA nüh ajoh huo küsü vi Jerusalem vü arhieriküünyuote thse
naveh, jüti sanü mari azhievü mükükhrari tü David kümjie sanaveh, thi David
zhehlo tü Saküüwuowa kümjie sanaveh, ma lüri vü VÜWA zhüleri kümjie
sanaveh.

9Thi jüma rülovü hi tü Jerusalem sie kürholuo akuoküjiri aveh zoriem naveh.

© 2015 Bible Society of India.

10 Hi nüh David zhehlovü thi Jerusalem arhieri vü ti rüthaküna thi zhiekekhuo sietse küsü küshoketsü naveh, jüta thuoüji mari tümari nüh shiephie kümwa küno vü, mari nüh ma kenüh külu nü atsa küsü mpa küpehri nüh küülu üta thi riehushu nü kükrie üta, thi atsa apokhuwa kenüh kükrie üta sanaveh.

11Jüma rülo vü Jerusalem vü küülu tü Megiddo kütake vü Hadadrimmon kenüh küülu üta jisheh naveh.

12Azhih jüla tü papara tharuo vünüh külu naveh; David zhehlowatharuo tü mari mpa nüh, thi ma vüvühri tü mari mpa nüh; Nathan zhehlo tharuo tü mari mpa nüh, thi ma vüvühri tü maro mpa nüh;

13Levi zhehlo tharuo tü mari mpa nüh thi ma tharuo tü mari mpa nüh; Shei tharuo tü mari mpa nüh, thi ma vüvühri tü mari mpa nüh;

14thi atharuo kükhe küsari aveh, mari nyi küsüsü papa küsavünüh, thi ma vüvühri papa küsa vünüh.

Zekharia 13

1Jüma rülo vü David zhehlo thi Jerusalem vü arhiera kükhiemuo thi mükümtse vünüh sakümtse naküsa kenüh küwuzhu küsüsatsü naveh.

2Thi jüma rülo vü, hi nüh azhih jüla nüh anguora nyuri vijam naveh, jüta thuoüji jümari tü kümsheke lewa nyuthuoh; thi jümasevü nga hi nüh azhih jüla nüh setsaküthsüri thi mükümtse sietseri vijam naveh.

3Thi mükütüzü anyi wuori nüh setsaküthsüri kümjie vünüh shuhru le thuoüji ma pa ma zah ma küwuowa nüh ma vü, “Noh tü kürhowa nyu, küpakenühnyunü noh nüh VÜWA nyo vünüh akürie küphrahte kenüh,” ta küza naveh; jüti sanü ma pa ma zah ma küwuowa nüh ma nüh setsaküthsüzhü küphra vü ma shükükharinaveh.

4Jüma rülovü setsaküthsüri küsüküsü nga ma nüh setsaküthsüzhü küphra vü ma kümohtsa kenüh zükrü naveh; mürana küsa kenüh ma tü aküneh akruzhukü üha küvü wa nyu,

5thitü ma nüh, “Hi thuoüji setsaküthsüri nyu, hi thuoüji azhuhküroh kütsari; küpakenühnyunü eh küviza vünüh azhih tü ehzhi küsa kenüh,” ta küza naveh.

6Thi nyi küsü nüh ma küna taji, “Noh seru rügivü mowa kümsamna thsopo lo?” ta küna thuoüji, “Kümsamna thsopo hamari tü hi nüh eh fira zhehlo vünüh ngu lie,” ta rületsü naveh.

Saküüwuowa nyihzhükühuori zothem üta azhükütsü

7 “Süraluo, O anyuchuwa, eh nyihnyihkühuori siesaluo luo, eh sehnyi sanü küpeh nyiri siesaluo luo,” ta thopahiri VÜWA nüh küza veh. Anyihzhüri küüvorie

© 2015 Bible Society of India.

naküsa kenüh nyihnyihkühuori kürhie luo; hi nüh eh ke tü atsa aküzahri vü küreleke naveh.

8Azhih jüla ajü vü küüsuo küche vü künyi thuoüji zorie nü pohkahm naveh, thi küche vü küsü thuoüji sanü küürho naveh.

9Thi kücheawa thuoüji hi nüh anyih lovü thsem naveh, thi nyi küsü nüh rakasa zü küvi üta zü naveh, thi suna kümteno üta müteno naveh. Mari nüh eh nyi ji naveh, thi hi nüh kühu naveh. Hi nüh, "Mari tü eh nyiri," ta küza naveh; thi mari nüh, "VÜWA thuoüji eh Saküüwuowa," ta küza naveh thuoüji eh Saküüwuowa, ta küza naveh,

Zekharia 14

Jerusalem thi Akuohjiri

1Halie, VÜWA rülo küsü tü tsethuoh, jüma rülo tü zanyo müzhüvü te küwari nohri azhievü nüh küsuo naveh,

2küpakenühnyunü hi nüh akuoküjiri aveh sazhuh nüh Jerusalem sie arie sana küveh kenüh, anyujiwa tü vitewa naveh, azhehri tü mizhihtewa naveh, thi nyimzari tü zoriem naveh; anyujiwa küzhila thuoüji aküsi satewa naveh, thitü anyi küpari thuoüji anyujiwa vünüh vi küjawa nyu.

3Jüti küsa vü arie küsa rülovü VÜWA nüh sie küsa tsothovü ma nüh tsezhuwa nüh anyuji jümari sie saluo naveh.

4Jüma rülovü ma tü zhieshu Jerusalem atüvü pehküveh Olive küzhi rügivü tsie naveh; thi Olive küzhi tü anyuo kümüza küsü nüh küzokhuo künyi sanü zhie shu thi zhitu vü tewa naveh; jüta küsa vünüh Aküzhi küzhila küsü thuoüji zhietü vü shohketewa thi küzhila küpawa thuoüji zhieseh vü shohketewa naveh.

5Thi eh küzhira nyuo thuoüji pegtewa naveh, küpakenühnyunü aküzhira nyuowa tü jüma nato shike na küveh kenüh; thi nohri tü Judah kajiwa Uzziah rülo vü mükhrüküüzhüh vü nüh küte üta te na naveh. Jüti küsa vü VÜWA nohri Saküüwuowa tü teru naveh, thi kümtseri aveh tü ma vü nyiru naveh.

6Jüma rülo vü küüjiwa nyu nyutü küsawa nyu.

7Thi jüla ta arüza münyie nüh arülo mpa wie naveh (Jümatü VÜWA nüh thsü veh), arülo nga nyu thi arüza nga nyu, küpakenühnyunü münüleh vü nga aküwie peh küveh kenüh.

8 Jüma rülovü rhoküveh ajuhri tü Jerusalem vünüh lizhu ru naveh, küzhila thuoüji zhieshu juhküji vü thi jümari küzhila thuoüji zhietu juhküji vü ti tewa naveh; jüma tü akie vü üta müzhü vü nga peh huo naveh.

9Thi VÜWA nüh azhih aveh nyieh kajiwa sanaveh; jüma rülovü VÜWA tü küsü thi ma nyo nga küsü mpa sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Azhih jüma ajü tü Jerusalem zhieseh vü Geba vünüh Rimmon küju kütake küsü satewa naveh. Thitü Jerusalem tü mape vü Benjamin kheri vünüh atükhuwa kheri azhie ajükeh kheri küju müho pehm naveh, thi Hannel khajie vünüh kajiwa akhah kütsüzhupe küju.

11Thi jüma tü anyiri rho naveh, küpakenühnyunü kümzü tü küpeh lewa nyuthuoh; Jerusalem tü luoveh ji nü kürho sana thuoh.

12Thi VÜWA nüh sahnakükho hama vi nü Jerusalem siesaluo nü arie kümlie anyiri aveh vü kürhie naveh: ajih vünüh tse peh wie küveh vünüh mari sazhü tü prim naveh, ma nothari tü nokalo vünüh prim naveh, thi mari mizhi tü mari polo vünüh prim naveh.

13Thi jüma rülo vü VÜWA vünüh mari vü küngo setu tsuotsake naveh, jüta küsa vü mari küsüsü nga ma lüpuowa ke si naveh, thi küsüwa ke tü küpawa ke vü thsuoke nüh saluo naveh;

14Judah wie nga Jerusalem siesaluo naveh. Thi akuoküjiri mükiele nü pehküveh aveh künyirhie, suna, rakasa, thi thsünyawa ti khielota vünüh vizhuh naveh.

15Thi hakümjie sahnakükho tü arawuhri rawuhsarülieh, ut, rawuhküzawa, thi asa küsüküsü nga jümara kürünape vü küpehri aveh vü ka naveh.

16 Jüsevü akuoküji aveh Jerusalem siesaluo nta ru nü kürhora aveh tü mahvi kürüzhu wa nü thopahiri VÜWA kajiwa khurü nta wa naveh, thi ashüzheh akhuwa sa nta khru naveh.

17Thi mükütüzü azhih vü atharuo küsü nüh thopahiri VÜWA kajiwa khurü nta Jerusalem vü mükhru thuoüji mari vü atsoh kürüketüwa nyu.

18Thi mükütüzü Egyptri tharuo nüh mari mpa mari tsü nta mükhru thuoüji, akuoküjiri nüh ashühzheh khu vü mükükhru vü VÜWA nüh kümnomnawa vi ru nü sahnakükho wa mari vü ru naveh.

19Hama nüh Egyptri thi akuoküjiri athsüzheh akhu vü mükükhruri aveh vü kümnomna sana.

20Thi jüma rülo vü arawuhra khrizah vü, “VÜWA vü kümtse,” ta khrükevü naveh. Thi VÜWA zheh vü aküfüri tü kükhurüpe atüvü afüjiri üta sanaveh;

21thi Jerusalem vü thi Judah vü ti aküfü aveh tü thopahiri VÜWA vü mütse naveh, jüta küsa vünüh küsahthuori aveh tü ru nü jümari vi nü jümari vünüh küsahthuoh asari shu naveh. Thi jüma rülo vü thopahiri VÜWA zheh lovü asüküsari küpeh lewa nyuthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

Malakhi

Malakhi 1

1Malakhi vünüh Israel vü VÜWA zhü küru.

Israel kenüh VÜWA Küümze

2 "Hi nüh nohri kümzethuoh," ta VÜWA nüh küza. Thitü nohri nüh, "Mokümjie vünüh noh tü hiri kümze lo?" ta küza veh. "Esau tü Jacob ajie nyu ülo?" ta VÜWA nüh küza veh. "Tü hi tü Jacob kümzethuoh,

3thi Esau mürhü; hi nüh ma ho nyuji küümsü ja thi ma ka tü areza vü jiperüri vü tsümthuoh," ta küza.

4Mükütüküzü Edom nüh, "Hiri tü müjemriem thuoh, thitü ferie kümri hiri nüh sale naveh," ta wieketünga, thopahiri VÜWA nüh küüza, "Mari nüh sa mhie veh, thitü hi nüh zoriemtü naveh, mari tü kümsü küsa nyuji ta müjie küji küju nü, mari tü VÜWA nüh küsuokürho mari vü arüshu küm nyiri," ta küza.

5Nohri notha mpa nüh hama nyu naveh, thi nohri nüh, "Aküjiwa tü VÜWA, Israel rüte kari wa veh," ta küza naveh.

VÜWA nüh Navühri Küphra

6Atsa küsü nüh mapa siakesiakhri veh, thi asiepewa nüh ma Vüwa siakesiakhri veh. Thi nüh jüta thuoüji hi tü apa küsü thuohnü eh küsiakesiakhri tü khiela pehveh lo? ta thopahiri VÜWA nüh nohri vü küza veh, O navüri, eh nyo ma kümüri. Nohri nüh, "Hiri tü mokümjie vünüh noh nyo mam lo?" ta küza veh.

7Eh kükhurüpe rügi vü kütsaküzhu kümne vi kükhurü vünüh. Thitü nohri nüh, "Hiri tü mokümjie vünüh jüma sakümnem lo?" ta küza veh. VÜWA toküsape tü kümam nta kümshe kenüh.

8 Küsahthuoh vü asamwa küüju vi kükhurü vünüh, jüma tü kümsü nyu ülo? Thi ajihküji thi aküna vi kükhurü vünüh, jüma tü kümsü nyu ülo? Jüma vi nü nohri kümkhrüwa tsü noluo; ma tü nohri vü lozhe naveh ülo nyutü küütso kütsanaveh ülo? ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

9Jükenüh khinyi Saküüwuowa küütsokhuo luo, jüta küsa vünüh ma tü hiri vü lozhisheh naveh. Nohri ake vü aküte kümjie küsa vünüh nohri küsüküsü vü nga ma nüh nohri vü küütso kütsanaveh ülo? ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

10O, nohri tü müjuju vünüh eh kükhurüpe rügi vü anyih mükütso nüh sana küsa kenüh khieloman nohri azhievü nyi küsü nüh amükhiewa küükhem ti nü! Hi tü nohri vü eh loküzhe münyiethuoh, thi hi tü nohri ake vünüh kükhurü küsü nga küvinga nyuthuoh,

11küpakenühnyunü rünyi küshu vünüh akütu küju eh nyo tü thopahiri azavü ji, thi azhie aveh vü kürhengu vi nü eh nyo vü khurü, thi alatha kükhurü sa;

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü thopahiri azavü eh nyo tü ji küm kenüh ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

12VÜWA kükhurüpewa sakümnem thuoh ta nohri nüh küüza vü nohri nüh jüma müküchie samthuoh, thi jüma kenüh kütsaküzhuwa tü mamthuoh.

13Nohri nüh, "Hamatü morüthaküsü thuoh lo," ta küzazati, nohri nüh, thi nohri nüh hi kürhe, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh. Nohri nüh küvürie vünüh viküru, nyutü ajihküji nyutü aküna viru, nohri nüh hamari tü kükhurü kenüh viru! Hi nüh jümari tü nohri ake vünüh vi naveh ülo? ta VÜWA nüh küza veh.

14Ma nyihnyih avo peh nü jüma tsü nta küshie taji müra nü VÜWA vü anyiehna küpe vi küsahthuowa tü müzüm luo; küpakenühnyunü hi tü kaji küji küsü, thi eh nyo tü akuoküjiri azavü krüm, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

Malakhi 2

1"Thi khinyi thuoüji, O navüri, azhükütsü hama thuoüji noh keri nüh.

2Mükütüküzü nohri nüh müküna nta, thi eh nyo vü kütholathovü mütsü nüh nohri luoveh lovü vi müthse nüh sam thuoüji, hi nüh nohri rügivü kümzü küze naveh thi noh kütsiari müzüm naveh; jüüta nyunü hi nüh jümari müzümthuoh, küpakenühnyunü nohri nüh jüma vi nohri luoveh lovü müküthse kenüh.

3Halie, hi nüh nohri tsatori shüke naveh, thi hi nüh nohri nüh vi kükhurü asü vi nü nohri anyieh rügivü thse tsü naveh, thi eh tüvü nüh nohri vijam naveh.

4 Levi sie eh kütsathuozhü saküsawa küjike nü azhükütsü hamatü hi nüh küza ta küsa nohri nüh thsüra naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

5Hi nüh kütsathuozhü saküsawa thuoüji akürho thi luovehkürüzi kütsathuozhü küsü, ma nüh küükrü na küsa kenüh hi nüh jümari vi ma tsü; thi ma tü hi krü nü eh nyo krü taji nü torieke peh.

6Küzhütsa küsüphie tü ma po lovü tü, thi ma po mie vü müküleh küsü nga müngu. Ma tü hi sie azazhüka thi kümsho vü tse, thi anyi hozake künakhie vünüh saküüsühle,

7küpakenühnyunü anavüra pomie thuoüji zanyoküthsü müsa üji mümhie, thi anyiri tü ma po vünüh küsüphie mphah üji mümhie, ma tü thopahiri VÜWA zhüleküvüri küsa kenüh.

8Thitü nohri tü lehkhujiwa vünüh anato vü sületewa thuoh; nohri küsüphie vünüh anyiri hozake ajih saküümshüthuo; nohri nüh Levira kütsathuozhü kütsaküsümthuoh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh,

9thi nohri nüh küzake eh lehkhuji mümzhe nüh nohri küsüphei vü kümrhümze kütsanüh jüzake anyiri aveh tüvü nohri küma thi saküsajitsü naveh," ta küza.

Anyiri nüh Saküüwuowa vü müküzhütsanyitsa

© 2015 Bible Society of India.

10Hiri aveh tü apa küsü nyu ülo? Saküüwuowa küsü nüh hiri samküje ülo? Thinü mokenüh hiri tü hiri para kütsathuozhü sakümne nü küsü nüh küsü vü kütsotü münyie nüh sam lo?

11Judah tü kütsotü züla, thi Israel vü Jerusalem vü ti akükre sa; küpakenühnyunü Judah nüh VÜWA nüh külo ma kümtsezheh sakümnekümthuoh kenüh, thi aliera Saküüwuowa tsavühri samthuoh.

12VÜWA nüh Jacob jüthsüzheh vünüh hama küsa nyiri, povü sana küsa küsüküsü nga nyutü kürüle, nyutü thopahiri VÜWA vü kükhurü viru nta küsa vijam luo!

13Thi nohri nüh hama sale. Nohri nüh VÜWA kükhurüpe tü arüthsü nüh, akükrie nüh, thi külüchi nüh külüwutemthuoh, küpakenühnyunü ma nüh nohri ake vü küpeh kükhurü müchiekethuoh nyutü küütso vi müküvehthuoh kenüh.

14Nohri nüh, “Ma tü mokenüh nyu lo?” ta küna. Küpakenühnyunü noh nüh müzhütsanyitsanüh saküm noh küviza vünüh thi noh zhievü kütsathuozhüwa vü VÜWA nüh apo Vüwa, ma mpa nüh ma tü noh refüwa thi kütsathuohzhü vünüh noh vünüh wie ketünga.

15Saküüwuowa nüh küsü samtsü ülo thi hiri kenüh akürho sietse samkürho ülo? Thinü ma tü mowa müngu veh lo? Rügih kürho tsatori. Jükenüh azhüzhü luo, thi nyi küsü nga ma küviza vüvüh vü mükütsotü müsa tümluo.

16Hi tü küürüsuo, thi küvürie nüh vi thsümnyi küüzhute, mürhüm, ta Israel Saküüwuowa VÜWA nüh küza veh, jükenüh nohri mpa nüh azhüzhüluo thi müküzhütsanyitsa müsa tümluo, thopahiri VÜWA nüh küza veh.

Ashih küsa rülo tü shenyimthuoh

17Noh zhüri nüh VÜWA saküthasü mthuoh. Tü nohri nüh, “Hiri tü mokümjie vünüh ma saküthasüm lo?” ta küza veh. Thitü kümsüküsa anyiri aveh tü VÜWA nokhie vü mühiem, thi ma tü jümari nolom, ta küüza vünüh. Nyutü, kümsho Saküüwuowa tü khiela pehveh lo? ta küüna vünüh.

Malakhi 3

1 Halie, alehwa küüche nti hi nüh eh tüvü eh zhüleküvüwa küze veh, thi VÜWA nohri nüh phahküvehwa tü zhürüluo ma kükhurüzheh vü ru naveh; nohri nüh künolo kütsathuohzhü zhüleküvüwa, halie, ma tü tsethuoh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

2 Thitü ma küru rülo vü thawa nüh küzhikera na lo, thi ma ru küüngu vü thawa nüh tsie ra na lo? küpakenühnyunü ma tü anyih saküümla kümjie thi rüshü küümtse vü kümjie;

© 2015 Bible Society of India.

3ma tü rakasa küzü thi sakümtse üta shupeh naveh, VÜWA vü kükhurü kükato wa müjie kütsü küju nü ma nüh Levi atsa nyimpari sakümtse thi suna thi rakasa küzü kümjie satsü naveh.

4Jüti sanü Judah thi Jerusalem kükhurü tü khana rülovü amahvi atükhuvü üta VÜWA vü loküm sanaveh.

5Jüsevü hi tü azhih kenüh nohri vü shenyiru naveh, hi nüh tümakürhori vü, muomuokürhori vü, küzhüja vünüh küüshieri vü, müsanü kümlieri kümrüri vü, tünyivüh thi mürari kümrüri vü, küpriküzhüri chiküjari vü, thi hi mükükrüri vü shita povü tsü naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

Türake vü küsü küthse

6"Küpakenühnyunü hi VÜWA tü mükhaphrü, jükenüh nohri, O Jacob tsa nyimpari tü müzorie kheh.

7Noh pari rülo vünüh eh zhükhe vünüh anato vü sületewa nü jümari mümzhe nüh samthuoh. Hi vü süle raluo, hi nga nohri vü süleru naveh ünüh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh. Thitü nohri nüh "Hiri tü mokümjie süle na lo?" ta küza.

8Anyiri tü VÜWA zhi rühu naveh ülo? ta. Tü nohri tü eh zhi rühu veh. Thitü nohri nüh, "Hiri tü mokümjie vünüh noh zhi rühu veh lo?" ta. Türake sanü küsü thi kütsüküsuo vünüh.

9Nohri tü kümzü vi müzümthuoh, küpakenühnyunü nohri nüh eh zhi rühu küveh kenüh; nohri thopahiri jü.

10Eh zheh vü kütsaküzhu peh na küsa kenüh türake sanü küsüwa viru eh zhe vü thse luo; thi jüla nüh hi vi kümte vü thse nonoluo; hi nüh noh keri nüh atülü mürhülehpie satsü thi nohkeri nüh kümzhiechü kütsia küshoketsü na ünü nyu nüh noluo.

11Hi nüh küzorieri shüke naveh, jüta küsa vünüh noh zhisa aviri tü müzorie nüh sanaveh; thi nohri azhuh vü rhelivirhu tü avi küpe küsazih wa nyu, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh. Jüta thuoüji akuoküjiri aveh nüh nohri tü akütsia küvüri taji naveh, küpakenühnyunü nohri tü künolo azhih küsü sanaveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

12Jüta thuoüji akuori aveh nüh noh tü kümngatsawa ta jina, küpakenühnyunü noh zhi tü loküzhe zhih sana, vüwa nü küzaveh.

Saküüwuowa nüh noküümze küphrahzhu

13Noh zhüri tü hi tü hi vü müzhole thuo, ta VÜWA nüh küza veh. Tü nohri nüh, "Mokümjie hiri tü noh sie kürholuo zhü phra lo?" ta nohri nüh küza veh.

14Nohri nüh, "Saküüwuowa kütsü küsa tü müjuju wie. Hiri nüh ma zhühzho kümzhe nyutü thopahiri VÜWA tüvü külu nü kütse ma kümhie mowa pehveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

15Khinyi thuoüji kükuotikuoshiri tü akütsia küvüri ta hiri nüh müshe; kümsü küsari tü kütsarhie mpa nyunü Saküüwuowa vi kümte vü nga mari tü müriera mthuoh," ti küza üti küza.

16Jüti sanü VÜWA kükrüri tü küsü nüh küsü jüle taji; VÜWA tü ma kükrüri vü kükheke thi mari azhü künatü nü VÜWAkükrüri thi ma nyo kümsheri kenüh ma tüvü kümsheke lasipha küsü rhükesa.

17Mari tü eh zhi sa naveh, hi nüh zanyoküsa rülovü eh tsokrü küürie zanyo sanaveh, thi nyi küsü nüh ma tsa ma kütsü küüna vünüh küütsa küsa üta kütsa sanaveh.

18Jüti sanü nohri tü küsükeri künyitsawa thi arokümsüwa azhie vü, Saküüwuowa kütsüküünawa thi ma kütsü müküünawa azhie vü

Malakhi 4

VÜWA Rülo tü tetsethuo

1"Küpakenühnyunü halie, arülowa tü anyithü küsü küju kümjie tsethuoh, kürhiezarhiechiri aveh thi kümsü küsari aveh tü amaguo kümüjie arülo kütse jümawa nüh mari aveh tsom naveh, jüta küsa vünüh jüma nüh jümara rüzoh nga thi atsuona nga küükhe wa nyu thuoh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

2Thitü nohri eh nyo kükrüri thuoüji saküümhie ma küsa vünüh künyitsa rünyi nüh saküüsüra naveh. Mieshüzah nüh ma ku lovü nüh küjojo kümjie jozhu wa naveh.

3Thi nohri nüh kümsüküsari tü anyi kürüpuokem naveh, küpakenühnyunü mari tü hi nüh zanyo küsa rülo vü nohri mütseh kükhu vü aweji sam naveh, ta thopahiri VÜWA nüh küza veh.

4"Eh siepewa Mosa Khonyo, azhühkheri thi azhükhori hi nüh Horeb vünüh Israel aveh kenüh azhükütsü müsheke luo.

5 "Halie, hi nüh VÜWA rülo aküji thi küükrükükra müjie küru atüvü Elijah setsaküthsüwa küze naveh.

6Thi ma nüh apara luoveh saküüreke nü atsari vü thse thi atsara luoveh saküüreke nü apari vü thse, ti sanaveh, jüta mükünyu nü hi nüh ru nü kümzü vi nü nohri azhih kürhie na küveh kenüh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Naga, Pochuri - All Bible

Mathi

Mathi 1

Jisu Khrista Küthsoküzhiri
(Luk 3.23-38)

1Jisu Khrista küthsoküzhi lasipha, Abraham vünüh David ngura, David vünüh
Jisu Khrista ngura.

2Abraham vünüh Isaac ngura, Isaac vünüh Jacob ngura, Jacob vünüh Judah thi
ma nüri ngura.

3Thi Tamar vünüh Judah tsa Perez thi Zera masü ngura; thi Perez vünüh Hezron
ngura, thi Hezron vünüh Ram ngura.

4Thi Ram vünüh Aminadab ngura, thi Aminadab vünüh Nashon ngura, thi
Nashon vünüh Salmon ngura.

5Thi Rahab vünüh Salmon Boaz ngura, thi Ruth vünüh Boaz tsa Obed ngura; thi
Obed vünüh Jesse ngura.

6 Thi Jesse vünüh kajiwa David ngura. David vüvüh Uriah vünüh ma tsa
Solomon ngura.

7Thi Solomon vünüh Rehoboam ngura thi Rehoboam vünüh Abijah ngura; thi
Abijah vünüh Asa ngura.

8Thi Asa vünüh Jehoshafat ngura; thi Jehoshafat vünüh Jehoram ngura; thi
Jehoram vünüh Uzziah ngura.

9Thi Uzziah vünüh Jotham ngura; thi Jotham vünüh Ahaz ngura, thi Ahaz vünüh
Hezekiah ngura.

10Thi Hezekiah vünüh Manase ngura, thi Manase vünüh Amon ngura, thi Amon
vünüh Josiah ngura.

11Jüsevü mari Babilon vü kütse tsotho vü Josiah vünüh Jekhonia thi ma nüri
ngura.

12Thi mari re Babilon vü wa kümüsevü Jekhonia vünüh Shealtiel ngura, thi
Shealtiel vünüh Zerubbabel ngura.

13Thi Zerubbabel vünüh Abiud ngura, thi Abiud vünüh Eliakim ngura, thi
Eliakim vünüh Azor ngura.

© 2015 Bible Society of India.

14Thi Azor vünüh Zadok ngura, thi Zadok vünüh Akhim ngura, thi Akhim vünüh
Eliud ngura.

15Thi Eliud vünüh Eleazar ngura, thi Eleazar vünüh Mathan ngura, thi Mathan
vünüh Jacob ngura.

16Thi Jacob vünüh Josef Maria vüpa ngura, thi Maria vünüh Jisu Khrista ngura.

17Hakümjie Abraham vünüh wa David küju awura türamüzü, thi David vünüh
mari re Babilon vü küwa küju nga awura türamüzü, thi mari re Babilon vü küwa
vünüh wa Khrista küju awura türamüzü.

Jisu Küwuo
(Luk 2.1-7)

18 Thi Jisu Khrista küwuo hakümjie: Ma zah Maria tü Josef vü küüza nta
zhüthuomü tajinü masü müjie küpe atü vünüh Kümtse Sietse vünüh
atsamotetse thuohta küsa thsüra.

19Thinü Josef tü künyitsari küsü küsa kenüh anyiri atüvü kümüteh thama küvü
kenüh küthi ma jamü nta müshe.

20Thitü ma nüh zanyo hamari müshe peveh ünü, halie, ma mo
vünüh VÜWA zhüleri küsü ma vü ru nü, "David küthsoküzhiwa Josef, noh Maria
vi noh vüvüh sana küsa mükrütümü luo; küpakenühnyunü ma atsa
mopeküvehwatü Kümtse Sietse vünüh küsa kenüh.

21 Thi ma tü nyimpari küsü wuo naveh, thi noh ma nyo thoh Jisu ji luo,
küpakenühnyunü ma nüh ma nyiri kükhiemuo vünüh küloletsü naküveh
kenüh," ti küza.

22Zanyoha aveh saru, küpakenühnyunü VÜWA nüh setsaküthsüri vünüh
phrateküruwa saju naküsa kenüh. Setsaküthsüri nüh küüza;

23"Halie, rüla kümütha jüma tü atsamotajinü nyimpari küsü wuo naveh, thi ma
nyo Emanuel" ta thoh ji naveh; Emanuel mazhünyo; "Saküüwuowa hiri
siepevehthuoh," ti küza.

24Thinü Josef tü jo süra tajinü VÜWA zhülewa nüh ma vü küüza kümüjie ma
vüvüh vi.

25 Thitü Tsawa müjie küwuo küju nü ma tü ma vüvüh sie nyivühnyipa müsa;
jüsevü Tsawa wuo taji nü ma nyo Jisu ti ji.

Mathi 2

Rünyiküshupewuo vünüh zanyoküthsüri Jisu nona küru

1Thinü Herod kajiwa tsothovü Judea azhih Bethlehem anyu vünüh Jisu
küwuora vü, halie, rünyiküshupe wuo vünüh zanyoküthsüri ru taji nü,

© 2015 Bible Society of India.

2“Judahri Kajiwa wuo küsawa khiela peveh lo? Küpakenühnyunü hiri tü rünyiküshupe vünüh ma wutsi ngu nü ma khurü nti tse,” ti küna.

3Thinü kajiwa Herod tü azhü hamari thsü nü ma thi Jerusalem vü küperi aveh ma sie luoveh küraküpre.

4Jütisanü ma nüh levü küjiri thi Wule küsosieri jizhu tajinü Khristawa tü khiela nüh wuo nasaveh lo? ti mari vü küna.

5Thinü mari nüh ma vü, “Judeari azhih Bethlehem vünüh wuo naveh, küpakenühnyunü setsaküthsüwa nüh hakümjie rhükesaveh:

6 “Thi noh Judea azhih vü Bethlehem, noh Judea azhih vü kajiri atsa azhie nüh küzatsawa nyuthuoh, küpakenühnyunü noh vünüh sierhü küsü shuru naveh, thi ma mpa nüh eh nyi Israelri kete nü sierho naküveh kenüh,” ta rhü saveh.

7Thinü Herod nüh küüzhe vünüh zanyoküthsüri jizhu taji nü wutsi jüma shukümü rülo küzakethuoh nti küsa kümühieti künatora.

8Thinü ma nüh mari Bethlehem vü küze taji nü, “Nohri wa taji nü kümühieti Tsa kürünguowa phah luo, thi nohri ma ngura thuojinü hi nga wa nü ma khurüna küsa kenüh azhülewa vi sheleru hi nga tsüluo,” ti küza.

9Jütiküsavü mari tü kajiwa zhü thsüra taji nü tsetewa, thinü halie, rünyiküshupe wuo vünüh mari nüh wutsi künguwa mari atüvü tsewawie tajinü wa Tsawa küpepevü jura nü kheti jüma alü vü petewa.

10Thinü mari tü wutsiwa ngu tajinü lozhe tü mükülozherhüra sanü lozhe.

11Jütisanü mari azhe lovü tu ünü Tsawa tü ma zah Maria siepelanü ngura; thinü mari tü kükietsuo ze nü ma khurü; jütisanü mari tü mari nüh zanyo tie vikütseri: suna, thi athso arheküünguri, thi akürhethsoju küünguri lezhu tajinü vi ma tsü.

12Thi amoh vünüh VÜWA nüh mari Herod vü shele müküwa na küsa zhü kütsü kenüh lekhuji küpa vünüh tse mari anyu vü tewa.

Jisu sie Egypt vü Küthiteküwa

13Thinü mari teküwa ase vünüh, halie, Josef moh vünüh VÜWA zhüleri küsü ma vü ru nü, “Süra tajinü Tsawa thi ma zah sie tajinü zhü Egypt vü tewaluo, thi hi nüh azhü vi noh vü müjieküru küjunü noh jüla pe luo, küpakenühnyunü Herod nüh Tsa kürünguowa zothemü nta ma phanaküveh kenüh,” ti küza.

14Thinü ma süra nü Tsawa thi ma zah sie arüza vünüh Egypt vü tewa

15 Jütisanü Herod müjie küsü küjunü jüla petewa: VÜWA setsaküthsüwa nüh, “Egypt vünüh eh Tsa jira,” ta küsa azhüwa juna küsa kenüh jüta küsawiethuoh.

Kürünguori Küfethe

© 2015 Bible Society of India.

16Jütiküsavü Herod tü zanyoküthsü jümari nüh ma mürakümü thsüra nü ma rüshu she taji nyiri küze tajinü zanyoküthsüri vünüh ma tsothowa tota küthsüra kümüjie Bethlehem thi jüma natonahuo vü küperi aveh vü atsa nyimpari mahvi künyi nüh lavü aveh fethekhehmü.

17Hakümjie setsaküthsüwa Jeremia nüh küzaküsawa sajura. Ma nüh küüza,

18 "Ramah vünüh jikhi küsü thsüra, Lorüshe, thi krie nü küüzo sa, Rachel tü ma tsari kenüh krie, thinü ma luoveh mürüzi nüh samü, küpakenühnyunü ma tsari tü mükünyiethuoh kenüh," ta küsa setsaküthsüwa Jeremia nüh küza küsa zhüwa juthuoh.

Egypt vünüh Jisu sie sheleteküru

19Thitü Herod sümü ünü, halie, Egypt vünüh Josef moh vünüh VÜWA zhüleri küsü ma vü ru nü,

20"Noh süra nü Tsawa thi ma zah sie taji Israelri azhih vü tewaluo; küpakenühnyunü Tsawa zothe nta phaküvehri tü sükümüthuoh kenüh," ti küza.

21Thinü ma tü süra nü Tsawa thi ma zah sie taji Israelri azhih vü teru.

22Thitü ma tü Arkheleus nüh ma pa Herod amüthoh sanü Judea azhih vü kaji küveh thsüra taji nü ma tü jüla küwa krü: thi jüti küsavü ma moh vünüh Saküüwuowa nüh azhükütsü kenüh tse khaphrü le Galilee azhie vü tewa.

23 Jütisanü wa anyu küji Nazareth ti küsa vü petewa; jüti küsatü küpakenühnyunü ma tü Nazaren küsa naveh ti saküsa khana setsaküthsüri nüh küza küsa zhüwa ju naküsa kenüh wiethuoh.

Mathi 3

Johan Baptist nüh Küsosie
(Mrk 1.1-8; Luk 3.1-18; Jhn 1.19-28)

1Jütiküsa tsothovü Johan Baptistwa tü ru nü Judea reza vünüh nyuri sosie tajinü,

2 "Nohri luoveh khaphrü luo, rügi kajipewa tü shenyi kümüthuoh kenüh," ti küza

3 Küpakenühnyunü khanavü Isaya setsaküthsüwa nüh, Reza vünüh nyi küsü azhü zie nü, "Nohri VÜWA lekhuji küche luo, ma lekhujiri küche luo, ta küza küsa kenüh," ti küza.

4 Thi Johan jüma tü ut küneh vi nü ma thsümünyi sa, thi asahu nüh ma kütsekevüh sa, thi ma shie thuoüji ashukrie thi awejuh nüh vi sa.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti küsavü Jerusalem vünüh thi Judea aveh vünüh thi Jordan rügu natonahuo
aveh vünüh anyiri ma vü ru khe;

6jütisanü mari tü mari mpa mari kükhiemuo phrazhu taji nü Jordan rügu vünüh
ma ke vünüh baptis sa.

7 Thitü ma nüh Farisiri thi Sadusiri hozake ajuvü nta küru ngu nü mari vü, nohri
amüre areji akuori, thuohtüvü VÜWA vünüh arüküshu runa saküvehwa vünüh
tsekaritewaluo ta thawa nüh nohri vü akükrü zhü tsü lo?

8Jükenüh luoveh khaphrümüthuoh ta küsa küthsüra aviwa pe luo.

9 Thi Abraham thuoüji hiri pawa ti küsa nohri azhie vünüh phrateluo tajinü
nohri müküle noküjara lekhuji mphatümü, hi nüh nohri vü küza naveh, nohri
Saküüwuowa nüh aloh hamari vünüh nga kümüwumüra sanü Abraham tsüra
naveh.

10 Thi khinyi wienga amüvüwa tü athsotütsori vü pewieveh, jükenüh athso
küsüküsü nga avi kümühie müküperi nü müjethuoh taji nü mürhühzhu nü
anyih lovü thsemü naveh.

11Hi thuoüji nü nohri luoveh khaphrümüthuoh ta küsa thsü naküsa kenüh aju
vünüh nohri baptis saveh, thitü eh se vü kütsewa thuoüji eh nyie vünüh ji, thi
hi nü ma jiküükruvüh nga müvitse, ma thuoüji Kümtse Sietse vünüh thi anyih
vünüh nohri baptis sanaveh.

12Ma ke vü alahe peveh, thi jüma vi nü ma tsuo hekümtse naveh, thi jüti sanü
ma tsuo atsari thuoüji vi nü ma luo lovü thse naveh, thitü aguri thuoüji vi
mükünera anyih lovü thse nü tsomü naveh.

Jisu baptis küsa

(Mrk 1.9-11; Luk 3.21-22)

13Jütiküsavü Jisu tü Johan ake vünüh baptis nti Galilee vünüh tse Jordan rügu
vü ru.

14Thitü Johan tü ma kheh taji nü, “Hi tü no ke vünüh juküvülewie nü noh tü
mokenüh hi vü tse lo?” ti küza.

15Thitü Jisu nüh ma vü, “Nosü hama kenüh thuoüji jüti sala luo,
küpakenühnyunü hiri tü künyitsa küüro aveh küüsaju nta küze küsathuoh
kenüh,” ti küza. Thinü Johan nga satsüluo nti küza.

16Thinü Jisu tü baptis sataji müküzhikewiethuoh nüh aju lo vünüh shiti alie vü
shutewa, thinü halie, thajüwu saphie taji ma tsü, thi jütiküsavü, Saküüwuowa
Sietse mükhrietü kümüjie küsa turu ma vü küpeh ma nüh ngu, thi ma rügivü
aküwie turu;

17 thinü halie, rügi vünüh ajikhi küsü, “Hama ha eh Tsa hi nüh küümzetsawa, hi
nüh ma ngu nü loküzhetsawa wiethuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Mathi 4

Jisu Kümüra
(Mrk 1.12-13; Luk 4.1-13)

1 Jüsevü Jisu tü Tsuore nüh ma küümüra nta Sietsewa nüh ma küchü sie reza
vü tewa.

2Thinü ma tü rülo zürake thi rüza zürake ti kükheh sevü rümatewa.

3Thinü kümürawa ma vü ru nü, “Noh tü Saküüwuowa Tsa tsah thuoüji aloh
hamari vü azhü tsü taji alohse küüjemo,” ti küza.

4 Thitü ma nüh, “Nyiri tü alohse mpa vünüh mürho nü Saküüwuowa apo vünüh
küshuru azhü aveh vünüh rho naveh,” ti küza.

5Thinü Tsuore nüh ma sie anyuküji kümtsewa vü wa nü ma vi Kükhurüzhe
luomuo rügi vü küüpe,

6 jütisanü ma vü, “Noh tü Saküüwuowa Tsawa wiethuoüji, noh ha rügi vünüh jo
waluo. Küpakenühnyunü, ma nüh noh küürükie na küsa kenüh ma zhüleri küze
naveh, thi noh jo wa aloh rügi vünüh noh müküücheke na küsa kenüh mari ake
nüh noh küruote naveh,” ta küsa rhüküsa kenüh.

7 Thinü Jisu nüh, “Noh VÜWA noh Saküüwuowa kümüra vühnyu ta nga rhüsa
leveh,” ti küza.

8Jüsevü nga Tsuore nüh ma sie küzhiho kümüsietsa küsü rügivü siekuo nü
azhih vü kükaji aveh thi mari kümühie aveh küjo ma kütsa.

9Thi ma vü, “Noh nüh kükietsuo hi khurü thuoüji zanyo hamari aveh hi nüh no
tsü naveh,” ti küza.

10 Thinü Jisu nüh ma vü, “Tsuore noh hala nüh tewaluo,
küpakenühnyunü VÜWA noh Saküüwuowa mpa khurü thi ma kütsü mpa saluo
ta rhüküsa kenüh,” ti küza.

11Jüsevü Tsuore tü ma jamü nü tewa, thinü halie, rügi zhüleri teru nü ma rükie
riewu tewa.

Galilee vünüh Jisu Küüro Sate Teküwa
(Mrk 1.14-15; Luk 4.14-15)

12 Jümasevü nyuri nüh Johan re küsizhe lovü thsemü ta küsa Jisu nüh
küthsüravü Jisu tü Galilee vü tewa.

13 Thi Nazareth jamü taji nü tse juküji nato vü Zebulun thi Naftali masü arüshu
vü küpeh Kapernaum vü petewa.

14Jümatü khanavü Isaya setsaküthsüwa nüh küzake küsa juna küsa kenüh
wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

15 Ma nüh küza küsa: “Jordan rügu nato juküji wuo vü küpeh, Zebulun azhih thi
Naftali azhih Galilee vü rhoküveh Judahmükünyuri;

16thi aküsü azhih thi aküsü sietse vü küpehri vü nga aküwiewa
wieketsümüthuoh,” ta küza sa veh. Aküzo vü küpe nyiri aveh küwie küji küsü
ngumüthuoh,

17 Jüma tsotho vünüh Jisu tü ma küsosie sate taji, “Nohri luoveh khaphrü luo,
küpakenühnyunü rügi kajipe shenyi kümüthuoh kenüh,” ti küza.

Jisu nüh Ngakütieri Nyi Müzü Küjira
(Mrk 1.16-20; Luk 5.1-11)

18Jütisanü Jisu tü Galilee juküji nato vü tsewa ünü masü jünüri, Simon Pitor ti
küsawa thi ma nü Andrew masü aneh vi juküji lovü tie kütse ngura,
küpakenühnyunü masü tü ngakütieri küsa kenüh.

19Jüti sakütsevü ma nüh masü vü, “Nohsü eh senyi luo. Jüta thuoüji hi nüh nosü
tü anyi küreri küüsanaveh,” ti küza.

20Thinü masü tü masü aneh shiti jamü taji nü ma senyitewa.

21Jüti sataji ma tü jüla nüh tsekewa lehü ünü jününyi küpa: Zebedee atsa Jems
thi ma nü Johan masü tü masü apa Zebedee sie ajuhielo vünüh mari aneh küthe
la nü ngu, jüti sapeküvehvü ma nüh masü ji;

22thinü masü tü mari juhie thi masü apa shita jamü taji nü ma se nyi tewa.

Jisu nüh Nyiri Sosie, Küza thi Rozakümhiekütsü
(Luk 6.17-19)

23 Jüsevü Jisu tü Galilee azhie aveh vü wa nü künazizhe vünüh nyiri sosie thi
Kaji zhüku Zhühthe Kümühiewa nyiri vü küza tsü, thi küsaküna müküzüküzü
vü tekütseri thi asazüh vü mümütse nüh tekütseri aveh sakümühietsü.

24Thinü ma kümühiewa nyiri tü Siria azhih aveh vü tholanyuo tewa. Jütiküsavü
nyiri aküna müküzüküzü vünüh münomüna tekütseri aveh, thi sietse kümüsü
nüh mürü tekütseri aveh, thi sietse kümüsüwa nüh vi küze kümüri aveh thi
wiechuküsüri aveh sakümühietsükheh.

25Thinü Galilee vünüh, thi Dekapolis vünüh, thi Jerusalem vünüh thi Judea
vünüh, thi Jordan nato wuo vünüh nga ti nyiri shieji küsü ma se nyi zhe tewa.

Mathi 5

Küzhiho Rügi vünüh Jisu nüh Küsosiezhü

1Jisu tü anyi shiejiwa ngu tajinü küzhiho rügi vü tewa. Thinü ma wa shupeveh
ünü ma sehnyiri ma vü ru.

2Thi ma po poka taji mari küsosie hakümjie:

© 2015 Bible Society of India.

Kümüngatsahri
(Luk 6.20-23)

3Sietse kenüh küthotsari thuoüji kümünga tsahri, küpakenühnyunü rügi kajipe thuoüji jümara zhi küsa kenüh.

4 Thari nüh lorü tse nüh, kümüngatsahri, küpakenühnyunü jümari tü luoveh rüzi wienaküveh kenüh.

5 Azhükünyiri thuoüji kümüngatsahri, küpakenühnyunü azhih vi mari azhi sanaküveh kenüh.

6 Künyitsa kürho küpha kenüh rüma kürie kütseri kümüngatsahri, küpakenühnyunü jümari tü müwawiena küveh kenüh.

7Küümüze küperi thuoüji kümüngatsari, küpakenühnyunü mari tü küümze nguwiena küveh kenüh.

8 Luoveh kümtseri thuoüji kümüngatsahri, küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa nguwie naküveh kenüh.

9“Nyiri sakütsarü kütseri kümüngatsahri, küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa tsari ta jinaküveh kenüh.

10“Künyitsa kürho kenüh nyuri nüh kümnomna tsüküvehri kümüngatsahri, küpakenühnyunü rügi kajipe thuoüji ma zhiri küsa kenüh.

11 “Eh kenüh nyiri nüh nohri vü azhükümüsü phra thi nohri vü kümnomna tsü thi rie taji nohri vü kümüsü müküzüküzü sa thuoüji, nohri kümüngatsahri wiethuoh.

12 Nohri lozheluo thi alo wie she luo, küpakenühnyunü rügi vü nohri jisuowa ji she na küveh kenüh.” Thi jükümjie nyiri nüh khana nohri atüvü küru setsaküthsüriwie nga kümnomna kütsü kenüh.

Amütsü thi Aküwie
(Mrk 4.21; 9.50; Luk 14.34-35)

13 Nohri tü azhih mütsüwa wiethuoh, thitü mütsü wienga ma küshe münyie thuoüji mowa vi nü saküshe le na lo? Jütathuoüji zanyoküsü vü nga kümühie münyiethuoh nüh viwa jamü taji nü nyiri nüh ajinyi sakümüwiethuoh.

14 Nohri tü azhih küwiewa wiethuoh. Küzhiho rügi vü anyuküji sakütoke küsa tü piketü müküthira.

15 Jümpa mükünyu anyiri nüh anyihku tso taji nü azekhu lovü samüveh, thitü vi alati rügi vü saveh, jüta thuoüji azhelovü küperi aveh wieke raveh.

16 Nohri küwiewa nyiri vü wieketüluo, jüta thuoüji nyuri nüh no küürori kümühie ngu naveh, thi nohri Pa rügivü küpewa saküthola tsüra naveh.

Wule Zhü Küsosie

© 2015 Bible Society of India.

17Nohri hi tü Mosa Wuleri thi setsaküthsüzhüri zoriena tseveh ti küsa
mümüshetümü luo, hi nü jümari zorie nti küsanyunü sajutsü nti küru wie.

18 Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, azhih thi thajüwu müjie küra küju nü thi
azhüri müjie küsaju küju nü Wule vünüh lasi khuh küzatsa nyutü kütüke küsü
nga piketü mükümiera.

19Jükenüh anyi küsüküsü nga azhü tsüküsa azhia nüh küzah küsü phrürie taji
nyiri sosie thuoüji rügi kajipe vü ma nüh küzatsawa sanaveh: thitü anyi
küsüküsü nga azhü jüri sanü müzhe thi vi nyiri sosie ti sathuoüji ma tü rügi
kajipe vü ma nüh küjiwa ta ji naveh.

20Küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küza naveh; nohri künyitsa thuoüji khonyo
küsosieri thi Farisiri anyia vünüh mümühie thuoüji nohri zanyoküsü nga sataji
rügi kajipe lovü mütura.

Rüküshu Zhü vi Küsosie

21 Noh nyiri küfethevühnyu; thi anyi küsüküsü nga nyiri fethe thuoüji ashih
küsavü kükrü peveh ta küsa khana atükhuri vü küza küsa nohri künarathuoh
tünü?

22Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, anyi küsüküsü nga ma jie ma nüri vü
zhünyo münyie nüh arüshu thuoüji ashi küsa vü kükrü peveh; thi anyi
küsüküsü nga ma jie ma nüri vü müküchie sanü no momaküsawa ta saküzükrü
thuoüji müza kümühu atüvü akükrü peveh, thi anyi küsüküsü nga ma vü noh
küzhewa ta phra thuoüji nyihsuozü vünüh kümnomna küngu krü.

23Jükenüh noh nüh kükhurüpe vü zanyo kütsü vi küru vü, noh jie noh nü nüh
noh vü lomüküra peküveh müshekeraji,

24noh nüh khurü nta zanyo vikütseri kükhurüpe atüvü samüla tajinü wa noh jie
noh nü sie kürü mühierachi nüh jüsevü nüh ru nü vi khurü luo.

25Noh lekhuji vünüh noh lü vü müküle phaküvehwa sie shiti kürü mühiemü luo;
jüta nyuthuoüji noh mükülephaküvehwa nüh noh re nü ashihküsawa ake vü
thsemü naveh, thi ashih küsawa nüh noh re nü ashihküsa küjiwa vü tsümü
naveh, thi ma nüh noh vi küsizhe lovü thsemü naveh.

26Hi nüh noh vü küzatoke naveh, noh nüh pesa vi nü müküthuoh asevü nü
piketü noh tü jüla nüh shumürura nüh samü naveh.

Küüphroküphrie nyutü Müsarüla Müsatümü üta küsa

27 Noh küüphroküphrie küsavühnyu ta küsa khanavü kürhokhuri vünüh küza
küsa thsüvehthuoh tünü?

© 2015 Bible Society of India.

28Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, anyi küsüküsü nga kümüngu vünüh nyimzari no thuoüjinü ma luoveh lo vünüh ma sie küüphroküphrie samüwiethuoh.

29 Jümpa nyunü noh notha azhie wuo vünüh no sakükhiemuo mü thuoüji noh vünüh jüma tü khrüzhujamü luo, küpakenühnyunü jüma nüh noh satsa aveh sie nyihsuozü vü wa na küsanü noh satsa vü mahnyo küsü kümiekümü nüh küünyie khe.

30 Thi jümpa mükünyu noh ke azhie wuo vünüh no sakükhiemuomü thuoüji noh vünüh jüma tü tethuohmü luo, küpakenühnyunü jüma nüh noh satsa aveh nyihsuozü vü sie wa naküsanü noh satsa vü mahnyo küsü kümie kümü nüh küünyiekhe.

Nyivühnyipa Mükürüsuotümü üta küsa
(Mat 19.9; Mrk 10.11-12; Luk 16.18)

31 Thi anyi küsüküsü nga ma vüvüh jamü nta thuoüji, ma jakümü lasi küsü rhü ma tsümü luo ta küsanga küzake saveh.

32 Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, anyi küsüküsü nga küüphroküphrie küüro vünüh ma vüvüh jamü thuoüji ma tü küüphroküphrievühri wiethuoh, thi anyi thawa nüh jüma vinaveh nüh ma nga küüphroküphrieri wiethuoh.

Müküshie tümü üta küsa

33 Jüsevü nga, noh rie taji müküshie tümü luo, thitü noh nüh VÜWA vü mowa phrazhu saveh nüh jüma saluo ta khana kürhokhuri vü küzake küsa künarathuoh tünü.

34 Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, zanyoküsü nga vi müküshie tümü luo, thajüwu nga vi nü müküshie tümü, küpakenühnyunü jütü Saküüwuowa kajipe küsa kenüh.

35 Nyutü azhih nga vi müküshie tümü, küpakenühnyunü jüma tü ma jinyipe küsa kenüh, nyütü Jerusalem nga vi müküshie tümü, küpakenühnyunü jüma tü Kaji küjiwa anyuküjiwa küsa kenüh.

36Jümpa nyunü noh lü nga vi nü müküshie tümü, küpakenühnyunü noh tü alüshe küsü nga sakümüji nyutü samüküünyira kenüh.

37Thitü noh zhü ah üji ah nyuji nyu ti saluo, küpakenühnyunü jüma anyia vünüh küluotewa thuoüji kümüsüwa vünüh küruthuoh kenüh.

Amüthoh Müsatümü üta Küsosie
(Luk 6.29-30)

38 Khana kürhokhuri vü thuoüji notha küsü nüh notha küsü, thi aha küsü nüh aha küsü, ta rhüküsa nohri thsürathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

39Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, nohri tü müküle küsari müthoh müsa tümü, thitü jüta nyunü anyi küsüküsü nga anyi wuori nüh no nakie azhie wuo vü je thuoüji kürele wuochuwuovü nga tsüluo.

40Thi anyi wuori nüh noh satsaküüzhuvüh küvingü vünüh noh sie ashih küsavü wa thuoüji noh thsü nga phre ma tsümü luo.

41Thi anyi wuori nüh wurie taji noh sie mile küsü wa nta thuoüji ma sie nü mile künyi nga waluo.

42Nyuri nüh noh vü zanyo khuo thuoüji tsüluo, thi nyuri nüh noh vünüh zanyo na nta thuoüji mükule tümü luo.

Noh Mükünongüri Kümüzeluo

(Luk 6.27-28,32-36)

43Noh zhephruri kümüze luo, thi noh mükünongüri mürhü luo ta khana küzake küsa künarathuoh tünü.

44Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, noh mükünongüri kümüze luo, thi noh sakümnomna küvehri kenüh kükhuo saluo.

45Jüta thuoüji rügivü küpeh nohri Pa atsari sara naveh; küpakenühnyunü ma nüh kümüsüri vü nga thi kümühieri vü nga rünyi kuoke tsüküveh kenüh, thi ma nüh tsorü künyitsari vü nga thi mükünyitsari vü nga tsüküveh kenüh.

46Hakümjie müsanüh noh küümzeri mpa kümüze thuoüji nohri mojisuowa ngu na lo?

47Thi nohri nüh nohri jienüri mpa siakeveh üji nohri tü nyuri nyia vünüh mowa küütsa kümühie saveh lo? Küpakenühnyunü mükütsotüri wie nga jükümjie samüveh ülo

48 Jükenüh rügivü küpeh nohri Pa nüh kümühieju kümüjie nohri nga mühieju luo.

Mathi 6

Zanyoküthse kenüh Küsosie

1 Nohri nüh zanyo kütsüküsuo küsa vü nyiri küüngu nti nyiri atü vünüh küsa azhüzhüluo, jütathuoüji rügi vü küpeh nohri Pa vünüh jisuo küsü nga müngu nüh sanaveh.

2Jükenüh noh nüh zanyo kütsüküsuo küsa vü küsiake küvüngüri nüh kükhurü zhe vü thi lekhuji vü azhü zia taji atütü kükhu kümüjie samütsetümü. Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, mari thuoüji mari kümülie peh wieveh.

3Thitü noh nüh zanyoküthse vü noh ke azhie wuo vünüh saküvehwa vi noh ke azhu wuo vü mükü̈üthsü tümü.

© 2015 Bible Society of India.

4Jüta thuoüji noh nüh zanyo küthsewa tü küüthi vünüh sara naveh; thi nohri Pa küüthi vünüh küngurawa ma mpa müküthiwie thuoh nüh no jisuo tsü naveh.

Kükhuo ro vi Küsosie
(Luk 11.2-4)

5 Thi nohri kükhuo küsavü küsiake küvüngüri kümüjie müsa tümü, küpakenühnyunü mari thuoüji nyiri nüh küünguna küsa kenüh kükhurüzhe vü thi lekhuji nato vü tsie taji kükhuo lomü. Thitü hi nüh nohri vü küzatoke naveh, mari thuoüji mari kümülie pewieveh.

6Thitü noh nüh kükhuo küsavü no zhe lovü tu taji amükhie khemü, thi nohri ma müngu nüh küpewa vü kükhuo saluo, jüta thuoüji nohri Pa küüthi vünüh küngurawa müküthiwie thuoh nüh noh jisuo tsü naveh.

7Thi noh kükhuo küsa vü mükütsotüri kümüjie azhü müküzüküzü phratele phrateza nü müsa tümü, küpakenühnyunü mari nüh kümüshe thuoüji, azhü hozake küphra vünüh mari kükhuo künatü natünta müshesheti.

8Jükenüh nohri thuoüji mari kümüjie müsa tümü, küpakenühnyunü nohri Pa thuoüji nohri nüh momowa müvijimümühie nüh nohri nüh müjie kükhuo vünüh thsüküvehthuoh kenüh.

9Jükenüh nohri kükhuo küsa vü hakümjie khuo luo: Hiri Pa rügi vü küpehwa: no kümtse nyowa tü küsiakeluo;

10Noh kükajiwa küru luo; azhih ha nga vi thajüwu vü kümüjie noh müshe saluo,

11Nosü nüh nosü avo hiri tsüluo,

12Nyuri nüh hiri vü müküle küsa hiri nüh noküja kümüjie, hiri nüh müküle saküsari nojatsüluo,

13Hiri vi kümüramüzhi lovü müthse tümü luo; thitü kümüsüwa vünüh hiri külole luo. Küpakenühnyunü kajipewa thi kükhra thi kütholawa tü küsuokürho noh zhi wiethuoh, Amen.

14 Thi nohri nüh nyuri müküle nojatsü thuoüji, rügivü küpeh nohri Pawa nga nohri müküle nojatsü naveh.

15Thitü nohri nüh nyura müküle küsa nojamütsü thuoüji, nohri Pa nga nohri müküle küsa nojamütsüra nüh samü naveh.

Assa Küsa zhü Küsosie

16Jümasevü nga, nohri assa küsavü küsiake küvüngüri kümüjie lokürü atso samükütsa tümü, mari thuoüji nyuri nüh mari tü assa sa veh ta küsa küüthsüna küsa kenüh mari anyia atso saküpa nü kütsatsati. Thitü hi nüh nohri vü küzatoke naveh, mari thuoüji mari kümülie pewieveh.

© 2015 Bible Society of India.

17Thitü noh nüh assa sana küsavü avüjuh vi noh lü küne luo, thi noh nyia nga müzamü, ti saluo;

18jütisatajinü noh assa küsa vi anyiri atüvü mükütsa tümü, thitü nohri Pa mükünguvü küpewa vü mpa küthsüluo, thi nohri Pa küüthi vünüh küngurawa nüh müküthiwiethuoh nüh noh jisuo tsü naveh.

Rügivü Künyirhieri
(Luk 12.33-34)

19 Nohri künyirhie tü azhih hala müvizhuh tümü luo, küpakenühnyunü jümari tü amükhra thi awuozüh nüh tsaküramü naveh, thi kürühuri nga nüh fekhuo wa nü rühu münaküveh kenüh.

20Thitü rügivü vizhuh luo, jüla thuoji amükhra nga thi awuozüh nga nüh mütsara, thi kürühuri nga riephie wa nü müküvira kenüh.

21Küpakenühnyunü no künyirhie khiela peveh nüh noh kümüshe nga jüla pewienaküveh kenüh.

Satsa vü Küwiewa
(Luk 11.34-36)

22Satsa vü küwiewa thuoüji notha wiethuoh; jükenüh noh notha mühie peh thuoüji noh satsa aveh wierake pe naveh.

23Thitü noh notha tü mümühie thuoüji no satsa aveh tü aküzo mpathuoh. Mükütüküzü noh satsa vü küwiewa zomthuoüji aküzo jümatü küzakele jimüthuoh lo!

Saküüwuowa thi Azhih hala Zhiri
(Luk 12.22-31)

24Nyi küsü nüh nyi künyi siepe müsarhiera, jütathuoüji ma tü nyi küsü kümüze nü nyi küpawa mürhümü naveh, nyutü ma tü nyi küsüvü akürho tsümü taji nyi küpawa vünü kulemü naveh. Nohri Saküüwuowa thi künyirhie masü siepe müsarhiera.

25Jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, nohri azhih hala kürho kenüh mowa tsana lo, nyutü mowa zhu na lo, nyütu nohri satsa kenüh thsümünyi mowa vü na lo ti müshe mütse tümü. Nohri kürho tü nohri kütsaküzhu nyia vünüh mümühie ülo? Thi nohri satsa tü nohri thsümünyi nyia vünüh mümühie ülo?

26Halie, rügivü prükütse amüwari kürho müshe noluo; mari tü amahtsü vüwa thsemüveh, thi kümawienga mawie müveh, nyutü mari luo lovü nga vüzhuh müveh; thitü rügivü küpeh nohri Pawa mpa nüh mari vo saküveh wie. Nohri tü mari nyia vünüh mühie she müveh ülo?

27Thinü thari nüh ma kürho kha küsü saküsuora na lo?

© 2015 Bible Society of India.

28Nohri tü mokenüh thsümünyi kenüh mori luoveh tsaza tse veh lo? Reza vü assanü küwuri mokümjie rhoveh ünüh müshe nonoluo, mari tü shoküshuhruvü küüroküli müsa nyutü asie küra nga müsa.

29 Jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, Kajiwa Solomon wie nga ma tsokrü mühie she wie ketünga aküwu jümari kümüjie vi ma satsa müküteh.

30Jükenüh atovü are nosü shopewie ketünga thuohtü nü viwa anyih lovü tsokümüri wienga Saküüwuowa nüh jümari sarie nga satsü veh üji, halie, nohri kütsotü küzülari, ma tü jümari nyia vünüh nohri thsümünyi sakütsüwanyu ülo?

31Jükenüh nohri thuoüji mowa tsanaveh lo? ti mütsaza tümü.

32Mükütsotüri thuoüji jümari aveh phatseveh, thitü nohri thuoüji zanyo jüri müviji mümühie ta küsa nohri Pa rügivü küpehwa nüh thsükheh veh

33Jükenüh nohri Saküüwuowa kajipe thi ma künyitsa phakhu luo, jütathuoüji zanyo jümari aveh nga vi nohri tsü naveh.

34Tinü thuohtü kenüh müshe nohri luoveh müküraküpre tümü, küpakenühnyunü rülo küsü zhi nyia vünüh küluokümüwa thuoüji mümühie.

Mathi 7

Nyuri Küüjo
(Luk 6.37-38,41-42)

1Nohri nyuri müküjo tümü, jütathuoüji nyuri nga nohri küüjowa nyu.

2Küpakenühnyunü nohri nüh mowa nüh vi nyuri küjo naveh nüh nyuri nga jüma nüh vi nohri küjowie naveh, thi nohri nüh mowa vünüh küto nü nyuri tsü naveh nüh nyuri nga jüla nüh küto le nü nohri tsü naveh.

3Thi nohri tü mokenüh noh mpa noh notha lovü kümüneh kütüwa mümüshekhu nüh noh nü notha lovü kümüneh kütüwa nono ti lo?

4Nyutü noh tü noh mpa noh notha lovü kümüneh kütüwa mümüshe nüh noh nü vü, “Eh nü, no notha lovü kümüneh tüküvehwa hi küükhezhumü luo,” ti küzamühie veh lo?

5Noh küthse küsawa, noh mpa noh notha vünüh kümüneh wakhezhu khumü luo, jütathuoüji noh nü notha lovükümüneh tüküvehwa nga ngu mütsemüra naveh.

6Zanyo mowa mütseveh nüh vi ashuh mütsü tümü, nyutü zanyo ame kükhowa vi taji awu atüvü müjake tümü, küpakenühnyunü mari nüh jümari nyi kümünehmü naveh, thi jü mpa mükünyu ase vünü nohri nga müko mühiemü.

Khuo, Phah thi Küütü
(Luk 11.9-13)

© 2015 Bible Society of India.

7Khuo luo, khuo thuoüji vi nohri tsü naveh, phah luo, phah thuoüji nohri ngura naveh; kütü thuoüji sa nohri tsü naveh.

8Küpakenühnyunü küsüküsü nga khuo thuoüji tsütsüti, thi küphari nga ngurarati, thi thari nüh kütü veh nüh mükhie sataji mari tsütsüti.

9Nyutü nohri zhie vü anyi thawa nüh ma tsanüh alohse khuothuoüji aloh vi ma tsü veh lo?

10Nyutü ma nüh anga khuo thuoüji müre vi ma tsü veh lo?

11Jükenüh nohri anyi kümüsüri wie nga zanyo kümühie vi nohri tsa kütsü aro thsüveh üji, nohri Pa rügivü küpehwa thuoüji thari nüh ma vü zanyo kümühie khuo naveh nüh jüma nyia vünüh küjake taji mari vü mütsünüh sanaveh lo?

12 Jükenüh nyuri nüh nohri vü mokümjie sakütsü loveh nüh jükümjie nohri nga nyuri vü satsüluo, küpakenühnyunü hamatü wulewa wiethuoh thi setsaküthsüri zhütsowa wiethuoh.

Shieku Kümünyiewa
(Luk 13.24)

13Nohri shieku kümünyiewa vünüh müzhe tu luo, küpakenühnyunü kükria vü küwa shieku thuoüji müza thi lekhuji nga rüzihmü, thi nyiri hozake wienga jüma müzhetututi küsa kenüh.

14Küpakenühnyunü kürho vü küwawa shieku thuoüji münyiemü thi lekhuji jüla küwa khomü thi jüma küngura anyi zülamü.

Ma vi vünüh ma Rhu Küthsüra
(Luk 3.9; 6.43-44)

15Küzhühja setsaküthsüri vünüh nohri azhüzhüluo, jümari tü nyihzhü thsümünyi vü taji nohri vü tseveh, thitü mari luoveh lovü thuoüji nyuri rekütsa rezanyihnyih riekhuo wiethuoh.

16Mari avi vünüh nohri mari thsüra naveh. Nyi küsü nga rüzhü rhu vünüh rhelivi lara müveh, nyutü kawurüzhü rhu vünüh jichuo lara naveh lo?

17Jükümjie athso kümühie aveh thuoüji avi kümühie peraveh, thitü athso kümüsü aveh thuoüji avi kümüsü pepeti.

18Athso kümühieri thuoüji avi kümüsü piketü küpewanyu, thi athso kümüsüri tü piketü avi kümühie müpera.

19Athso mavi kümühie müküperari aveh thuoüji jethuoh nü anyih lovü thsemümüti.

20 Jükenüh maviri vünüh nohri tü mari thsüra naveh.

Hi tü Piketü noh Müthsüwie
(Luk 13.25-27)

© 2015 Bible Society of India.

21Hi vü VÜWA, VÜWA ta küsari aveh rügi kajipe lovü mütu khehra, thitü thari nüh
rügi vü peküvehwa eh Pa külo sanaveh nüh jümari nüh tu naveh.

22Jü rülovü nyiri hozake nüh hi vü, "VÜWA, VÜWA, hiri tü noh nyo vünüh
setsaküthsüzhü müphra ülo? Thi hiri tü noh nyo vünüh Tsuore kümüsüri
zhemüja ülo? Thi hiri tü noh nyo vünüh küükrükükra küüro hozake müsa ülo?"
ta phrate naveh.

23Thitü hi nüh mari vü, "Hi nü nohri piketü müthsüwie, nohri zanyokümüsü
küsari, nohri tse hi kari tewaluo," ti küza naveh.

Azhe Küsari künyi vi Küüzhühie
(Luk 6.47-49)

24"Jükenüh anyi küsüküsü nga hi nüh küüza zhüri thsü nü jümari sa thi
kümüzheri thuoüji kümütsari alokrü rügi vünüh azheh küsa kümüjie wiethuoh.

25Atso nga rüru, aju nga jiru amürhü nga mürhüru nü azhejüma küchie, thitü
samüsü, küpakenühnyunü azheh jümatü alokrü rügi vünüh sakümüthuoh
kenüh.

26"Thi anyi küsüküsü nga hi nüh küüza zhüri thsünü müküsari thuoüji
zanyomüküthsüri thi küzheri nüh shünyi rügi vünüh azheh küsa kümüjie
wiethuoh.

27Atso rüru, aju nga jiru thi amürhü nga mürhüru nü azheh jüma küchie taji nü
aveh zochiekhemü," ti küza.

Jisu Kükhra
(Mrk 1.22; 6.2; Luk 4.32; Jhn 7.46)

28 Thinü Jisu tü azhü jüri küzatuo ünü anyi riekhuowa tü ma nüh küsosiezhüwa
küna ngo sheh.

29Küpakenühnyunü ma tü mari azhievü Wule küsosieri kümüjie vünüh nyu nü
kükhra küviri kümüjie vünüh mari küsosie kenüh.

Mathi 8

Jisu nüh Wupie künari küsü saküümühie
(Mrk 1.40-45; 5.43; Luk 5.12-16)

1Jümasevü Jisu tü küzhiho vünüh turu ünü nyiri riekhuo küji küsü ma se nyi
müzheru.

2Thinü halie, wupie künari küsü ma vü ru ma khurütaji nü ma vü, "VÜWA, noh
nüh no kümüshe thuoüji notü hi sakümühie tsüwienanü," ti küza.

3Thinü Jisu nüh ma ke thsuowa ma pa taji nü, "Eh müshewiethuoh; noh küna
mütsemü luo," ti küza, thinü müküzhikewiethuoh nüh ma wupie künawa tü
shiti mütsetewa.

© 2015 Bible Society of India.

4 Thinü Jisu nüh ma vü, “Noh nyi küsüvü nga müküzatümü üti küsa thsüluo, thitü wa nü levüwa vü kütsa tajinü nyiri nüh küüthsü na küsa kenüh Mosa zhütsüküsa müzhe nü küsathuoh küürowa samü luo,” ti küza.

Jisu nüh Romri Küjiri küsü Siepe Saküümühie
(Luk 7.1-10)

5Jüti sataji nü Jisu tü Kapernaum vü tsuo ünü arienyiri müzake nyia nüh küji küsü ma pharu tajinü,

6“VÜWA, eh siepewa wiechuküsü küna nataji ma luoveh küraküpre tajinü ma zheh vü ze pewievehthuoh,” ti küza.

7Thinü Jisu nüh ma vü, “Hi nüh ru tajinü ma sakümühietsü naveh,” ti küza.

8Thinü arienyiri müzake nyia küjiwa nüh ma vü, “VÜWA, hi nüh noh tü eh zheh lovü turumo ta küsanga mükütse küsü lie, thitü noh nüh zhühnyo küsüwie nga phratetsü thuoüji eh siepewa tü mühiera wienaveh,” ti rületsü.

9Hi nga kükhra küviri kükhu vü peveh, eh kükhu vü nga thopahiri peveh. Thi hi nüh nyi küsü vü, noh tsewaluo, tathuoüji ma tü tsewawati, thi hi nüh nyi küsüwa vü, havü raluo, ta thuoüji, ma tü ruruti; thi hi nüh eh siepewavü, “Noh zanyo hama saluo, ta thuoüji ma tü sasati,” ti küza.

10Thinü Jisu tü azhü jü thsü nü ma ngo she tajinü, mase nyikütseri vü, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, hi nüh kütsotü küji harike müjie ngu wie, küpakenühnyunü Israelri zhievü nga müngu wie.

11Hi nüh nohri vü küza naveh, rünyiküshupe vünüh thi rünyi kütupe vünüh anyi khielota ru nü Abraham thi Isaac thi Jacob sie taji rügi kajipe vü petewa nathuoh.

12Thitü kajira tsa kürhiezari thuoüji nü vi alievü kütsozovü thsemünathuoh; jüla nüh krie thi aha hari tajinü petewanathuoh.

13Jüti satajinü Jisu nüh müzake nyia nüh küjiwa vü, “Tsewaluo, thi noh nüh tsotü kümü kümüjie vünüh küsawa saluo,” ti küza. Thinü siepe jümawa tü tsotho jüla kheti küsavü mühiera.

Jisu nüh Nyiri Hozake Sakümühiekütsü
(Mrk 1.29-31; Luk 4.38-41)

14Jüsevü Jisu tü Pitor azheh lovü tu ünü, Pitor anyitü mühi latajinü ngu.

15Thinü Jisu nüh ma ke pa ünü ma kümühiwa tü letewa, thi ma nüh süra tajinü kütsaküzhu küche taji mari tsü.

16Thi münüle ru ünü nyiri sietsekümüsüwa nüh mürü taji kütseri hozake sie ma vü ru, thinü ma nüh ma zhü vünüh sietse jüri zheja khehmütü, thi künari aveh sakümühie tsükheh.

© 2015 Bible Society of India.

17Jütisanü khanavü Isaya setsaküthsüwa nüh, “Ma mpa hiri satsazüh küüchu mükümühieri thi künari aveh vi vümütüthuoh,” ta küüzawa sajutsü.

Jisu Sehnyi Zhütsari Thsoshi
(Luk 9.57-62)

18Jümasevü Jisu nüh nyiri shieji küsü ru ma mükieshe peküveh ngu ünü ma tü ma zhü tsü taji juküji küpawuo vü tewa nti sa.

19Jüti küsavü Wule küsosieri küsü ru taji ma vü, “Küsosiewa, noh nüh wuovüwuovü nga wa tü hi nga no senyiwa wie naveh,” ti küza.

20Thinü Jisu nüh ma vü, “Jiperü nga mari aku peveh, thi müwari nga aphra peveh, thitü anyi Tsawa thuoüji ma lü küüthipe nga münyie luo,” ti küza.

21Thinü ma sekünyiri küpa küsü nüh ma vü, “VÜWA, noh tü hi küze taji eh pa küüchowu khumüjie,” ti khuo.

22Thinü Jisu nüh ma vü, “Eh se nyi luo, thi aküsüri mpa mari kümo küüchowu mü luo,” ti küza.

Jisu nüh Mürhü Phraküüzohkümü
(Mrk 4.35-41; Luk 8.22-25)

23Jüti satajinü ma tü juhie lovü tetu ünü ma sehnyiritü ma se müzheh ru.

24Thinü halie, juküji vü mürhü khieloti mürhüterünü ajuküshü taji juhiewa müzhiewuotewa, thitü Jisu thuoüji zapewie.

25Thinü mari tü wa taji ma müchüke nü, “VÜWA, noh tü hiri rükietsüluo, hiri tü sümüna savehthuoh nü,” ti küza.

26Thinü ma nüh mari vü, “Halie, nohri kütsotü küzülari, nohri mokenüh krüveh lo?” ti satajinü ma tüsüra nü mürhü thi juküjiwa phra, thinü zomti petewa.

27Jütiküsavü nyiri nüh khieloti ngo tajinü, “Mürhü thi juküji tsatsawienga ma zhü künaküveh hatü moranyi thuoh lo?” ti phrate.

Jisu nüh Nyi Künyi vünüh Sietse Kümüsüwa Zheküja
(Mrk 5.11-20; Luk 8.26-29)

28Jüti satajinü ma tü azhie jüma kari tajinü anyu küpa Gadara ti küsa vü ru ünü sietse kümüsü nüh küprütekütse nyi künyi rüku lo vünüh shuru tajinü ma sie mütu, masü akhuke tü müsü sheh kümü kenüh nyi küsü nga ale jü wuo vü kükashukari küsa khomü.

29Thinü halie, masü tü zia tajinü, “Jisu, Saküüwuowa Tsa, noh tü hisü vü mowa sa nti tse lo? Tsotho müjieküju vünüh noh tü kümnomna vi hisü tsü nti tse ülo?” ti küza.

30Thinü awu kürefü küsü tü kületsuo zah vünüh ashie chütsa tse ünü,

© 2015 Bible Society of India.

31sietsekümüsüri nüh ma vü, “Noh tü hiri zhezhu nta thuoüji hiri zhezhu awu tumari aza vü küze luo,” ti khuo.

32Thinü ma nüh mari vü, “Shuwaluo,” ti küza ünü mari tü shutewa awu aza lovü tetu, thinü, halie, awu aveh rüshe taji pothuoh vü tewa nü ajuküji lovü tetu nü kürhothe khehmü.

33Thinü awu kühuori tü nyuküji vü zhüwa taji awuri momota samüthuoh nüh thi sietse kümüsüwa nüh mürütekütse künyi mota samüthuoh nüh aveh viküzakheh.

34Thinü halie, nyuküji jüla küperi aveh nüh Jisu siemütu nti shuhru, thinü mari tü ma ngu nü, mari anyu tsekari tewa üti ma vü khuo.

Mathi 9

Jisu nüh Wiechuküsüri küsü Sakümühiekütsü

(Mrk 2.1-12; Luk 5.17-26)

1Jüsevü ma juhie küsü lovü tu nü tseshu ma mpa ma nyu vü teru.

2Thinü anyi wuori nüh nyi küsü wiechusümü nü na taji aze vü zeküperi küsü kha nü ma vü ru, thinü Jisu nüh mari kütsotü ngu tajinü wiechusükümüwa vü “Eh tsa, noh nyiepha müza luo, no kükhiemuori nojamütsüthuoh nüh,” ti küza.

3Thinü halie, Wule küsosie wuori nüh mari mpa mari luoveh lo vünüh, “Anyi hamatü Saküüwuowa küjoveh nü mo,” ti sa.

4Thitü Jisu nüh mari luoveh lovü müshe küpe thsü nü, hohri mokenüh nohri luoveh lovü zanyokümüsü müshe veh lo?

5Noh kükhiemuori nojamütüthuoh nüh, ta küsari, süra nü aletse luo, ta küüzawa masü khiema nüh küüruzi na lo?

6Thitü anyi Tsawa tü azhih vü kükhiemuo noküjara kükhra pehveh ta küsa nohri küüthsü na küsa kenüh, ma nüh wiechuküsüwa vü, “Süra tajinü no ze kha no zhe vü waluo, ti küüzawa wiethuoh,” ti küza.

7Jütisanü anyi jümatü süra nü tse ma zheh vü tewa.

8Thinü anyi riekhuowa nüh jü ngu tajinü krü sheh, thi Saküüwuowa nüh kükhra jükümjie vi nyiri vü kütsü kenüh ma siake.

Jisu nüh Mathi Küji

(Mrk 2.13-17; Luk 5.27-32)

9Thinü Jisu tü jüla nüh tseshu tse ünü Mathi ti küji akhrükükhrüpe vü pehlanü ngu. Thinü ma nüh ma vü, “Eh se nyi luo,” ti küza. Thinü ma tü süra nü ma se nyitewa.

© 2015 Bible Society of India.

10 Jüti sataji nü Jisu tü ashie tsa nti azheh lovü wa ashiekütsapevü pehveh ünü,
halie, mükünongüri kenüh akhrükükhrühri thi anyu vünüh zhejakümüri
hozake ru ma thi ma sekünyiri vü nyipe.

11Jüti küsavü Farisiri nüh jü ngu nü ma sehnyiri vü, “Nohri küsosiewa tü
mokenüh akhrükükhrühri thi anyu vünüh zhejakümüri sie ashietsaveh lo?” ti
küna.

12Thinü Jisu tü jü thsüra tajinü mari vü, “Kümütsari tü nahziküthsüri moma vi
sa, thitü nahziküthsüri tü künari kenüh wie,

13 Nohri wa tajinü hi thuoüji zanyo viküsahthuoh nyia vünüh küümze nüh
küülokhe, ti küsawa zhünyo thsüluo. Küpakenühnyunü hi tü künyitsari ji nti
müru nü kükhiemuori luoveh küükhaphrü nti küru wie,” ti küza.

Assa küsa Rühle Küüna

(Mrk 2.18-22; Luk 5.33-39)

14Jüsevü Johan sekünyiri tü Jisu vü ru tajinü, “Hiri thi Farisiri nü mokenüh assa
saveh thitü noh sekünyiri nü mokenüh assa müsa lo?” ti küna.

15Thitü Jisu nüh mari vü, kümünyutepawa peküveh vünüh kümünyute kenüh
kütsaküzhu vü jiruküsa ma füri tü luoveh na pemühieveh ülo? Jütanyunü tsotho
ru naveh, kümünyutepawa tü ma füri vünüh sietewaluo nta küsa vü mari tü
assa sanaveh.

16“Thi nyi küsüwienga athsü kürüthe küsü viwa tajinü athsü kürüwiwa vü
kürüke müveh, küpakenühnyunü jüta thuoüji kürüthe viwa kürüke küsawa
nüh shokhrimü naveh, thi kümüsütsa krimü naveh.

17Jümpa mükünyu nyi küsüwienga rhelivi kha kürüthe vi sahu lehuo kürüwi
lovü mümüzhi, jütathuoüji sahu lehuowa tü zhiphumü naveh, thi rhelivi kha tü
lizhutewa naveh, thi sahu lehuowa nga krimü naveh, thitü rhelivi kha
kürüthewa tü vi sahulehuo kürüthe lovü müthseji mümühie, jütathuoüji masü
khürü nga pehra naveh,” ti küza.

Sierhüri Tsa Rülari küsü Sakürhokütsü thi Jisu thsühu küpawa

(Mrk 5.21-43; Luk 8.40-56)

18Ma nüh azhü hari vi mari vü küzapeveh ünü, halie, sierhüri küsü ru ma vü
khotsü tajinü ma khurü nü, “Eh tsa rüla küsü khintü tsatsanüh sümü nü, thitü
no ru nü no ke thsuo taji ma vü thsejie, jütathuoüji ma tü rholera naveh nü,” ti
khuo.

19Thinü Jisu tü ma sehnyiri sie taji süra ma se nyiwa.

20Thinü halie, mavi türakünyi azüh vü tekütse vüh küsü ma se vünüh ru nü ma
küüzhuvüh apote vü pa;

© 2015 Bible Society of India.

21küpakenühnyunü nyimza hamatü ma mpa ma jüle tajinü, “Hi tü ma küüzhuvüh keküparavü wienga nüh mühierana nü,” ti müshe.

22Thinü Jisu tü süle künovü ma ngura tajinü, “Eh tsavühwa, no nyiapha müza luo, noh kütsotü mpa nüh noh sakümühiemüthuoh,” ti küza. Thinü kheti jüma tsotho vünüh nyimza jüma tü mühiera.

23Jütisanü Jisu tü ru sierhü jümawa azhe ju ünü pilechu kükhukhi thi nyiri azhü khieloti küphrala künara;

24thinü ma nüh, “Aleküpie luo, rüla hamatü sümüveh, thitü zepeküvehwie,” ti küza. Thinü mari tü ma riesa tajinü ma müküchie sa.

25Thinü anyi jümari anyulavü zheküzemü tajinü ma tü azheh lovü tu nü rüla jümawa ake si ünü rüla jümawa tü tesüra.

26Thinü azhie jüla aveh vü azhü hama tholah nyuotewa.

Jisu nüh Nothaküüjuri Künyi Sakümühiekütsü

27Jüti satajinü Jisu tü azhie jüla nüh tsezhu tse ünü nothaküüjuri künyi tü ma se nyimüzheh nü zia taji, “David Tsa, Noh tü hisü nokümüze tsümo,” ti khuo.

28Thinü Jisu tü azheh küsü lovü tetu ünü nothaküüju masü nga ma se nyi tetu, jütiküsavü Jisu nüh ma sü vü, “Hi nüh nosü sakümühierawie naveh ti küsa nosü tü tsotü veh ülo?” ti küna. Thinü masü nga ma vü “Ah, VÜWA,” ti rületsü.

29Jütiküsavü ma nüh masü notha pa tajinü, “Nosü nüh kütsotü kümüjie vünüh saluo,” ti küza.

30Thinü masü notha tü koteru, jütiküsavü Jisu nüh wurie masü khe tajinü, “Nyi küsü nga müküüthsü naküsa kenüh küthi luo,” ti küza.

31Thitü masü tü ape jüla nüh tsezhuwa tajinü anyu jüla aveh vü ma azhükuwa phrate küthola she tsü.

Jisu nüh Zhümüküphrari küsü Sakümühiekütsü

32Jüti satajinü mari tü jüla nüh tetse ünü, halie, nyi küsü sietse kümüsüwa nüh mürü taji zhümüphrara nüh tekütseri küsü mari nüh sie ma vü ru.

33Thinü sietse kümüsüwa zhezhujamünü anyi zhümüküphrawa tü azhü phrara; jütiküsavü anyi riekhuo wa tü ngo nü, khinyi küju wienga Israelri azhievü küsü nga hakümjie müjie nguwie, ti küza.

34 Thitü Farisiri nüh, “Ma tü sietsekümüsüri kajiwa sie taji sietsekümüsüri zhekütsewie,” ti küza.

Jisu nüh Nyiri Noküümze

© 2015 Bible Society of India.

35 Jümasevü Jisu tü anyu küzah thi küji aveh vü wa tajinü nazizheri vü tu nü nyuri sosie, thi Kajipe Zhühthe Kümühiewa vi nyuri küza, thi küsaküna aveh thi satsa vü mükümtse aveh sakümühie tsü kheh.

36 Thi ma nüh nyiri riekhuowa künguvü ma luoveh natewa, küpakenühnyunü anyi jümari tü münomüna thi nyi küsü nga mari küükra münyiethuoh nüh anyihzhü ma kühuo mükünyie üta luo wie vü porievorie tekütse kenüh.

37 Jükenüh ma nüh ma sehnyiri vü, "Atsuo thuoüji khielo ta nevehthuoh, thitü küürori thuoüji zülamü.

38Jükenüh azhu vüwa nüh azhu küürori azhu vü küze na küsa kenüh nohri khuo luo," ti küza.

Mathi 10

Povüküsa Türakünyiri
(Mrk 3.13-19; Luk 6.12-16)

1Jümasevü ma sehnyi türakünyiri ma vü jike tajinü, mükümtse sietseri zheja na küsa; thi küsaküna müküzüküzü aveh thi satsa vü mükümtse aveh sakümühie na küsa kükhra mari vü tsü.

2Thi povüküsa türakünyira nyo hamari: Powa thuoüji, Simon Pitor ta küsawa, thi ma nü Andrew, Zebedee atsa Jems thi ma nü Johan,

3Filip thi Bartholomi, Thomas thi Mathi akhrükükhrüwa, Alfia tsa Jems, thi Thaddaeus,

4Kananri Simon, thi Jisu rekütsüwa Iskariot Judas.

Türakünyiri vü Zhükütsü
(Mrk 6.7-13; Luk 9.1-6)

5Jisu nüh türakünyiri müjie küüze atüvü mari vü zhükütsü: nohri mükütsotüri azavü müwatümü, thi Samariari anyu küsü vü nga müwatümü,

6jütanyunü kümiekümü anyihzhüri azheh vü waluo.

7Thi nohri küwavü Rügi Kajipewa shenyimüthuoh nüh ti küsawa vi sosie waluo.

8Künari sakümühie tsüluo, küsüri sakürhotsüluo, wupie künari sakükutsüluo, sietsekümüsüri zhejamtüluo, nohri nüh ame müsanüh müjuju küngura kümüjie müjuju nyuri tsüluo.

9Nohri pesaku vü, suna, raka nyutü pesa küsü nga vü müwa tümü.

10 Nohri küzeh kütse chükhu, nyutü satsaküüzhuvüh künyi nyutü ajiküükruvüh nyutü akütsüh vimüwa tümü; küpakenühnyunü küürori thuoüji avo ngukütsale kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

11Thi nohri anyuküji vü nyutü anyuküza küsüküsü vü nga wa tü thawa nüh katoveh nüh phah tajinü nohri müjieteküwa küju nü jüla peh luo.

12Thi nohri azheh jülovü kütuvü tsia zhelo jüma tsüluo.

13Mükütüküzü azheh jüma katoveh üji nohri kümühiewa mari vü küwawa saluo, thitü mükato nüh samüthuoüji nohri kümühiewa shele nohri vü küruwa saluo.

14 Thi mükütüküzü nyi küsü nga nohri müsieke, nyutü nohri zhü müküna thuoüji azheh jüla nüh nyutü anyu jüla nüh tse sheletewa na küsavü nohri mpha vü azhitho wienga kükhajamü luo.

15 Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, thuohtüvü ashiküsa küüna rülo vü jüma khuke nyia vünüh Sodom thi Gomorrah anyu khuke nüh küphra küürüzi naveh.

Kümnomna Runa küsa

(Mrk 13.9-13; Luk 21.12-17)

16 Halie! anyihnyih azavü nyihzhüwa küüze kümüjie hi nüh nohri küzeveh, jükenüh nohri amüre aro kümühie kümüjie saluo, thi mükhrietü khuke kümühie kümüjie saluo.

17 Thitü nohri nyiri vünüh azhüzhüluo, küpakenühnyunü mari nüh nohri re müzakümühu vü thse naveh, thi mari künazizhe vünüh nohri fe naveh;

18jümari thi mükütsotüri atüvü eh kenüh povü sataji küwa kenüh nohri sie atakrüri thi kajiri atüvü wa naveh.

19Thitü mari nüh nohri rekütsüvü mokümjie azhüphrana nyutü mowa phranaveh nüh ti müshemütsaza tümü luo, küpakenühnyunü nohri mowa müphraji mümühie nüh jüma tsothovü kheta nohri tsü naküveh kenüh.

20Jümatü nohri mpa müphratenü nohri Pa Sietsewa nüh nohri vünüh phratenaküveh kenüh.

21 Thi ajienü mpa nüh ajienü re tsü nü küüfethe naveh, thi pawa nüh tsari re tsü nü küüfethe naveh, thi tsari nüh azahpari sie münoluongü nüh sataji nü mari re tsü nü küüfethe naveh.

22 The eh nyo kenüh nyiri aveh nüh nohri mürhü naveh, thitü küzhikewa sehkhe küjurawa nüh külole naveh.

23Thi anyu küsü vü nyiri nüh nohri vü kümnomna tsü thuoüji tse anyu küpa vü tewaluo, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, anyi Tsawa müjieküru tüvü nohri Israel nyuri vü wa müju khera.

24 Sekünyiwa tü ma küsosiewa nyia vünüh ji müveh, nyutü ma vüwa nyia vünüh siepewa nüh ji müveh.

© 2015 Bible Society of India.

25 Sehnyiwa tü ma Küsosiewa kümüjie thi siepewa tü ma vüwa kümüjie thuoüji mühiemü wiethuoh. Thitü mükütüküzü azhe vüwa wienga Beelzebul üta thuoüji azheh lo jüla küpe küpari thuoüji jüma nyia vünüh wienathuoh.

Thari Kükrüle nüh ta Küsa
(Luk 12.2-7)

26 Jükenüh nohri jümari mükrü tümü luo; küpakenühnyunü müküütsa müküüngu nta sate küsa zanyo küsü nga münyie luo, thi müküüthsü nta küthi küsa zanyo küsü nga münyie luo.

27Aküzo vünüh hi nüh nohri vü küüzari küwie vünüh nohri vi nyuri vü küza luo; thi nohri khüna vünüh küünarari azheh rügi vünüh vi zia nyuri sosieluo.

28Thi akümowa fetherawie ketünga sietsewa müküfetherari thuoüji mükrü tümü luo, thitü kümo nga thi sietse nga künyikhürü nyihsuozü vünüh küzorierawa krü luo.

29Kakhrü künyi vü pesa küsü nüh sümüveh ülo? Thi Pawa kümüshe vünüh mükünyu nü jüri küsüwienga tsuotsa azhih vü müwara.

30Thitü nohri ashe aveh wienga chiekhehmüthuoh.

31Jükenüh nohri mükrü tümü luo, küpakenühnyunü nohri tü kakhrü hozake nyia vünüh ame zhi küveh kenüh.

Nyiri Tüvü Khrista Küphrahzhu
(Luk 12.8-9)

32Thi thari nüh nyiri tüvü hi vi phrahzhu naveh nüh hi nga eh Pa rügivü küpewa tüvü ma vi phrahzhu naveh.

33 Thitü thari nüh nyiri tüvü hi vi müphrahzhu nüh sa naveh nüh hi nga eh Pa rügivü küpewa tüvü ma vi müphrahzhu nüh sanaveh.

Kürükümühie Nyu, thitü Anyuchuwa
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

34Hi tü azhih vü kürükümühiewa tsüna ru tünti mümüshe tümü, hi tü kürükümühiewa tsü nti müru thitü anyuchuwa tsü nti küru wie.

35Hi küru thuoüji atsa nyimpawa nüh pawa siemütsarü nüh küsa, thi atsa rülawa nüh azawa siemütsarü nüh küüsa, thi ajünyiwa nüh anyiwa siemütsarü nüh küüsa nti küsa kenüh küruwie;

36Thi ma mpa ma tsapatharuowa mpa nüh ma tsapatharuowa mükünongüri satewanathuoh.

37“Anyi küsüküsü nga eh nyia vünüh ma pa ma za küümze savehthuoüji, ma nü eh senyi müsatse, nyutü anyi küsüküsü nga eh nyia vünüh ma tsa nyimpawa nyutü nyimzawa küümze saveh thuoüji nü eh senyi müsatse.

© 2015 Bible Society of India.

38Thi anyi küsüküsü nga ma mpa ma khieluothsowa kha tajinü eh se münyi thuoüji eh senyi müsatse.

39 Anyi küsüküsü nga ma satsa kürüpa nü vi ma zhi satekütsewa thuoüji kümiewie naveh, thitü anyi küsüküsü nga eh kenüh ma satsa mükürüpa nüh kümie kütsewa thuoüji ma satsa ngurale wie naveh.

Jisuori
(Mrk 9.41)

40 "Thi anyi thari nüh nohri sieke veh nüh hi siekewieveh thuoh, thi thari nüh hi siekeveh nüh hi Küüzewa nga siekewieveh thuoh.

41Thi nyi küsüküsü nga setsaküthsüri sieke thuoüji setsaküthsüri jisuo nguwie naveh; thi anyi küsüküsü nga künyi tsari sieke thuoüji künyitsari jisuo nguwie naveh.

42Thi nyi küsüküsü nga ma mpa nüh rünguowie ketünga sehnyiri anyo vünüh küruvü aju küüji huo küsüwienga tsü thuoüji, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, jüma piketü ma jisuo müpeh nüh küsawa nyu," ti küza.

Mathi 11

Johan Baptist Sehnyiri Jisu vü Küüze
(Luk 7.18-35)

1Jütisanü Jisu nüh ma sehnyi türakünyiri vü azhü tsü kümüsevü jüla nüh tse mari anyu vü VÜWA zhü vi küza thi phrate tsü nti tewa.

2Jüti sapeküvehvü Johan nüh küsizhe lovü nüh Khrista küürori thsüra nü ma sehnyi wuori küzaküze.

3Thinü mari nüh ma vü, noh tü runathuoh ta küsawa thuoh ünü hiri tü küpa huo le naveh lo? ti küna.

4Thinü jütiküsavü Jisu nüh mari vü, "Nohri wa tajinü nohri nüh küünarari thi küngurari vi Johan vü küza luo.

5 Notha küüjuri nga zanyo nguravehthuoh, jihküjiri nga letseravehthuoh, wupiekünari nga mütseramüthuoh, khünakürüpori nga zanyokünaravehthuoh, küsüri nga sakürholeravehthuoh, thi Zhühthe Kümühiewa vi kümükhuori vü küüza vi mari azhi saravehthuoh.

6Thi anyi küsüküsü nga hi sie amüshe küsü sakütseri nü kümüngatsari," ti küza.

7Johan sehnyiri teküwa sevü Jisu tü Johan kürho vi nyiri vü küza tajinü, nohri tü mowa no nti rezavü wa lo? Mürhü nüh amüshühnyawa mürhüküünga no nti wa ünü?

8Thinü nyiri athsü kümühie nüh küüzhuri no nti wa ünü? Halie, nyiri athsü kümühie nüh küüzhuri tü kajiri azheh vü pehveh nü.

© 2015 Bible Society of India.

9Thinü nohri tü mowa no nti wa lo? Setsaküthsüri no nti wa ünü? Ah ta küsa hi
nüh küzaramühie veh, ma tü setsaküthsüri nyia vünüh küji küsü wiethuoh.

10 Hama kenüh khanavü rhüküsa kümüjie, hi nüh noh tüvü eh zhüleküvüwa
küze naveh, thi ma nüh noh tüvü alewa küche naveh.

11Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nyimzari vünüh wuo küru nyi küsüwienga
Johan Baptist nyia vünüh küji müjie rhoshuhruwie, thitü rügi kajipevü thuoüji
küzawa wienga nüh ma nyia vünüh ji veh.

12 Thi Johan Baptist ru azhih hala kürho vünüh nosü küju anyiri tü küülolewa
phah tajinü luoveh kütsaza satetsewiethuoh, thi luoveh kütsaza sataji tekütseri
tü müle nüh ngu wievehthuoh.

13Johan müjieküru küju nü setsaküthsüri thi Wulewa nga Rügi kajipe zhühku vi
küza.

14 Thi nohri nüh jüma tü zhütsa ta müshe nta thuoüjinü, ma tü ru nataküsawa
Elijah wiethuoh.

15Akhüna peh taji küünari nü küüna luo.

16Thitü hi nüh khinyi kürhonyi hamari tü mowa nüh vi kümütehra na lo?
Hamari tü kürünguori kümüjie zanyoküzhuperi vü shupe nü mari afü ji tajinü;

17“hiri nüh pilechu khuthuoh, thitü nohri tü mütsi, hiri nüh lorü kütsathuoh,
thitü nohri tü mükrie,” ta küüza khewiethuoh.

18Küpakenühnyunü Johan tü ru nü kütsaküzhu müsa, thinü mari nüh, ma tü
tsuore sietse, ta küza.

19Thinü anyi Tsawa tü ru ünü kütsaküzhu sanü, mari nüh, halie,
ashiekütsachawa thi küzhuchawa, atheküviri thi kükhiemuori afüwa wiethuoh!
Jütawie ketünga Saküüwuowa küthsü thuoüji zhütsa ta küsa sehkhe vünüh
zhünyo shuraveh, ti küza.

Mükütsotü Nyuri
(Luk 10.13-15)

20Jütiküsavü ma nüh sosiekütsü anyu küjiri phra, küpakenühnyunü ma nüh
mari vü küüro küji satsüwie ketünga mükütsotü kenüh.

21 Khorazin, jie noh nga saranathuoh, Bethsaida, jie noh nga saranathuoh,
küpakenühnyunü küüro küji nosü vü küsari Tair thi Sidom masü vü küsatüla
masü tü khana vünüh atsahkie; thi aweji vünüh luoveh khaphrümüwienathuoh
nü.

22Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, thuotüvü ashiküsa tsothovü nohri khuke
nyia vünüh Tair thi Sidom masü ashih nüh küürüzi naveh.

© 2015 Bible Society of India.

23 Thi noh Kapernaum, noh tü noh sakümüsie tajinü thajüwu jo nti sa veh ülo?
Noh sakürünyie turu nyihsuozü lovü thsemü nathuoh; küpakenühnyunü küüro
küji noh vü sakütsüri Sodom vü sakütsütüla, jümatü nosü küju wienga pehlawie
na nü.

24 Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, thuohtüvü ashih küsa rülo vü noh khuke
nyia vünüh Sodom ashih nüh küürüzi naveh.

Hi vü Ra nü Münyieluo
(Luk 10.21-22)

25Jüsevü Jisu nüh azhü phrate le tajinü, halie, eh Pa, thajüwu thi azhih VÜWA,
noh müna she, küpakenühnyunü noh nüh zanyo hamari vi zanyoküthsüri thi
kümüshiri vü müküthsü nüh küthi sataji nü atsakürünyiri vü küüza kenüh.

26Zhütsawiethuoh, eh Pa, noh notha vü thuoüji hakümjie küsanüh noh müshe
thi noh külo küsa kenüh.

27 Eh Pa nüh zanyo aveh hi tsümüthuoh, thi Pawa wieküchie nüh nyi küsü nga
Tsawa müthsü, jükümjie Tsawa wieküchie nüh nyi küsü nga Pawa müthsü, thi
kürükari vü thuoüjinü Tsawa nüh ma küzaküthsü tsü naveh.

28"Nohri münomüna thi khuo küzho kütseri hi vü raluo, hi nüh kümünyie vi
nohri tsü naveh.

29 Eh thsokhuonyi vi vü luo, thi hi vünüh zanyothsüluo, küpakenühnyunü hi tü
rünyimü thi eh luoveh nü rünyiemü, jütathuoüji nohri kürho kümünyie ngu
naveh.

30Küpakenühnyunü eh thsokhuonyi tü vü rüzimü, thi eh khuo nga mphiemü,"
ti küza.

Mathi 12

Sabbath ti küji Kümünyierülo rühle küüna
(Mrk 2.23-28; Luk 6.1-5)

1 Jümasevü Jisu tü Judahri kümünyierülo Sabbath ti küjivü ma sehnyiri sie
tajinü azhu küsü vehthuohtse ünü, masehnyiri tü mari vorüma nü nyura
khuozhi rho tsa nti sa.

2Thitü Farisiri nüh jü ngu nü ma vü, "Halie, noh sehnyiri tü kümünyierülo vü
wule mükünyu satse lie," ti küza.

3 Thinü ma nüh mari vü, "Nohri tü khanavü David thi masie kütseri kürüma vü
mowa sanüh müchie ülo?

4Ma tü hiri Saküüwuowa zheh lovü tu nü levüri wieküchie nüh David nga thi
ma nüh siekütseri nga kütsawule mükünyu nyuriküütsa lohsewa mütsa ülo?

© 2015 Bible Society of India.

5Nyutü levüri wie nga kümünyierülo Kükhurüzhe wulezorie wienga müküle münyie ta küsa nohri tü Wule lasilovü müchie ülo?

6Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, Kükhurüzhe nyia vünüh küji küsü hala pevehthuoh.

7Thitü hi thuoüji zanyo nüh vi nü küsahthuoh nyia vünüh küümze nüh hi küülo khe, ta küsa zhünyowa nohri nüh küthsütüla müküle mükünyie watü müshe kümüsüwa nyu nü.

8Küpakenühnyunü anyi Tsawa thuoüji kümünyierülo nyiavü nga avü küsa kenüh," ti küza.

Ake Küsü Sükümü Nyiwa
(Mrk 3.1-6; Luk 6.6-11)

9Thinü ma tü jüla nüh tseshuwa tajinü mari künazizhe lovü tu;

10thinü, halie, ake wuochuwuovü küsüri nyi küsü jüla peh la. Thinü mari nüh ma phramüsü naküsa kenüh mari nüh ma vü, "Kümünyierülo vü nyiri saküümühie wule ülo?" ti küna.

11 Thinü ma nüh mari vü, nohri wuori nüh anyihzhü küsü peh tajinü jüma tü kümünyierülo vü azhikrie küsü lovü tsuotsaketetu thuoüji ma tü jüma müshozhutü le naveh lo?

12Thinü nyiri nü anyihzhü nyia vünüh ame mükhra ülo? Jükenüh kümünyie rülo nga zanyokümühie küsa wulewie.

13Jütisanü ma nüh anyiwa vü, "Noh ke thsuoküze luo," ti küza. Jüti küza ünü ma nüh ma ke thsuoküze, thi sakümühie taji wuochuwuovü kümüjie satsü.

14Thinü Farisiri tü tsezhu alievü wa tajinü ma zothe nti küsa kenüh kürüchie.

Saküüwuowa nüh Kürüka Siepewa

15Thinü Jisu nüh jü thsüra tajinü jüla nüh tse leküpavü tewa, thi nyiri hozake ma senyitewa, thinü ma nüh jümari aveh sakümühietsü.

16Thi nyi küsü vü nga vimüküza tümü üti ma nüh mari khehte.

17Jümatü khanavü Isaya setsaküthsüwa nüh küza küsawa saju naküsa kenüh küza küsa:

18 Halie, eh siepewa, hi nüh rüka küsawa, eh küümzetsawa, eh kürholi wie nga nüh lotekütsewa. Hi nüh eh sietse vi ma nyia vü sanaveh,

19thi ma nüh kümüshowa zie taji mükütsotüri küthsükütsü naveh. Ma tü nyuri sie küproluo thi zie tsemüpehuora; thi lekhujiri vü nga nyi küsü nga ma zhü küüthsüwanyu.

© 2015 Bible Society of India.

20Ma zhükümüshowa nüh müjiekükhrara küju nü ma tü amüshüh ji nü
peküvehri nga küzoshiwa nyu, thi ma nüh anyih kütso lovü nyikhu krüpeküveh
küsü nga zoküünewa nyu.

21Thi mükütsotüri nüh ma nyo vi nü ma luozhe peh nathuoh ta küsawa zhüri
juna küsa kenüh wiethuoh.

Jisu thi Beelzebul
(Mrk 3.20-30; Luk 11.14-23)

22Jütisaküvehvü nyiri nüh tsuore nüh mürü tekütse nothaküüju thi
azhümüphrara ti küsa küsü sie mavü ru, thinü ma nüh jüma sakümühietsü nü
azhümüküphrarawa tü azhü nga phrara thi notha nga zanyo ngura, ti sa.

23Thinü nyiri aveh ngo she tajinü, “Anyi hamatü David tsa nyu ülo?” ti phrate.

24Jütiküsavü Farisiri nüh jü thsüra tajinü, “Anyi hamatü Tsuore kajiwa kükhra
vi tajinü hakümjie küsa küchie nüh sietse kümüsü piketü zhemüjara,” ti phrate.

25Thinü ma nüh mari müshewa thsüra tajinü mari vü, kaji küsüküsü nga mari
mpa mari azhie vünüh vü khuomü thuoüji zorie mümüti, thi anyu küsü nga
nyutü azheh küsüküsü nga mari mpa küsuo müthuoüji mütsierathuoh.

26Jükümjie Tsuore mpa nüh Tsuore zhemüthuohü jinü matü ma mpa ma vü
khuomüthuoh, thi jütathuoüji ma kükaji tü mokümjie tsiera naveh lo?

27Thi hi nüh Beelzebul kükhravi nü Tsuore kümüsüri zheveh thuoüji nü, noh
tsari nü mowa vi jümari zhe veh lo? Jükenüh mari nüh nohri küüna naveh.

28Thitü hi nüh hiri Saküüwuowa Sietse kükhra vi nü Tsuore kümüsüri zheja veh
thuoüji, hiri Saküüwuowa kükajiru nohri vü ju vehthuoh.

29Thi jümasevü nga, “Nyi küsü nüh kükhrari küsü phetemüchi nüh küchie nüh
mokümjie tu ma zhiri vinaveh lo? Ma phete kümü sevü nüh tu ma zhiri vira
naveh.

30 “Nyi küsüküsü nga hi wuovü mükünyuwa nü hi mükünongü wawiethuoh, thi
nyi küsüküsü nga hi sie zanyo vizhuhmüküveh wathuoüjinü zhuhriemü naveh.

31Jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, kükhiemuo thi nyuri phrateküümüsü
aveh thuoüji noja tsü naveh; thitü Kümtse Sietse küüjo thuoüji noja mütsüra.

32 Thi nyi küsüküsü nga anyi Tsawa vü azhükümüsü phrawie ketünga nojatsü
naveh, thitü nyiküsüküsü nga Kümtse Sietse vü zhükümüsü phrathuoüji nü
azhih hala kürho vü nga thi thuohtüvü kürho vü nga nomüjara.

Athsorhuwa thi Ma Vi
(Luk 6.43-45)

© 2015 Bible Society of India.

33 “Athsorhuwa sakümühie taji ma viwa küümühie nyinü, arhuwa kümüsü mü tajinü aviwa küümüsü na lo? Küpakenühnyunü mavi vünüh ma rhuwa tü thsüra küveh kenüh.

34Nohri müre rehji küthsoküzhiri, nohri tü nohri kümühie mükünyieluo mokümjie zanyokümühie phratera na lo? Küpakenühnyunü luoveh lovü zanyo kümüsü khielo ta küpe kenüh apo nüh phrazhu küveh wie.

35Anyi kümühieri thuoüji ma zanyo kümühie ku lovü nüh zanyokümühie vizhuzhuti, thi anyi kümüsüri thuoüji ma zanyokümüsü ku lovü nüh zanyo kümüsü vizhuzhuti.

36“Hi nüh nohri vü küza naveh, ashiküsa rülovü azhü mükümühie muomuo phraküsari aveh chiezhu tsükheh wienaveh.

37Küpakenühnyunü noh zhü kenüh noh tü müshora naveh, thi no zhü kenüh noh tü müshemüsümüwie naküveh kenüh,” ti küza.

Küükrükükra Thsoshi Küsü Kükhuo
(Mrk 8.11-12; Luk 11.29-32)

38 Thinü Wule küsosieri thi Farisiri wuori nüh ma vü, “Küsosiewa, hiri tü noh nüh thsoshi küsü sanü hiri küütsanthelie,” ti khuo.

39 Thinü ma nüh mari vü, kümüsü thi küüphroküphrie küsa anyi hamari tü thsoshi mpa phakütsewie, thitü setsaküthsüwa Jona vünüh thsoshi sakütsü nyia vü thsoshi küpa küsü nga mari mütsüle rathuoh.

40Küpakenühnyunü Jona nüh rülo küche thi rüza küche angaküjiwa vo lovü kütü kümüjie anyi Tsawa nga rülo küche thi rüza küche azhih vo lovü tü naveh.

41Thi ashiküsa rülovü Ninevehri nüh anyi hamari siesüranü mari müshemüsü naveh, küpakenühnyunü Jona nüh wa taji mari küsosievü mari luoveh kükhaphrüra kenüh, thi halie, Jona nyia vünüh küji küsü hala pehveh.

42Thi ashiküsa rülovü azhih lah vü küpeh kajivühwa nüh anyi hamari siesüra nü mari müshemüsü naveh, küpakenühnyunü ma tü azhih küpotetsa vünüh Solomon zanyoküthsü küna nta küru kenüh; thi halie, Solomon nyia vünüh küji küsü hala pehveh.

Mükümtse Sietse Sheleküru
(Luk 11.24-26)

43Thi mükümtse sietse tü nyiri nyi küsü vünüh shutewa thuoüji azhih ajumükünyie vü ma küpepe phawawati, thitü müngura nüh samümüti.

44Thinü ma mpa ma jüle taji, “Hi shele khana hi peh nü tekürupe vü tewa naveh,” ti sasati. Thi ma nüh shele küru vü azhewa tü rütsola, thi ru ünü saküzü küsala ngunguti.

© 2015 Bible Society of India.

45Thi jütisanü ma nyia vü nga kümüsü küpa türü siephe tajinü ma sie jülovü petewawati, thi anyi jüma kürho tü atükhu nyia vünüh asevü nüh kümüsütsa satewawati. Jükenüh khinyi anyi kümüsü hamari nga jükümjie sawie naveh, ti küza.

Jisu Zah thi Ma Nüri
(Mrk 3.31-35; Luk 8.19-21)

46Ma tü jüüti nyiri vü zhüküza peveh ünü halie, mazah thi ma nüri ma sie kürüchiengü nü ru anyula vü tsie.

47Thinü nyi küsü nüh ma vü, “Halie, no zah thi noh nüri nüh no jüle nthe ta ru anyula vü tsieveh lie,” ti küza.

48Jütiküsavü ma nüh ma vü küüzawa vü, “Eh zah thawalo? Thi eh nüri nü thari lo?” ti küza.

49Jütisanü ma nüh ma ke thsuo taji ma sehnyiri küjo nü, “Halie, eh zah; thi eh nüri,” ti küza.

50Küpakenühnyunü anyi thari nüh rügivü küpe eh Pa kümüshe sa tse nüh, jümari tü eh nüri, thi eh tsehvüri, thi eh zah wiethuoh, ti küza.

Mathi 13

Mahtsüküzhuhri Küsü vi Küüzhühie
(Mrk 4.1-9; Luk 8.4-8)

1Jürülovü Jisu tü azheh jüla nüh tsezhu wa tajinü wa ajuküji natovü peh.

2 Thinü anyi shieji küsü tü ru ma vü sehzhuh kheh, thinü ma tü wa ajuhie küsü lovü petewa, thi anyi shiejiwa thuoüji azhih küüwe vü peh.

3Thinü ma nüh küzhühiezhü vi nü mari vü zanyo hozake küza nü, “Halie, mahtsüküzhuh küsü tü mahtsü zhu nti wa;

4thinü ma tü mahtsü zhuhwa nü wuori tsuotsa taji lekhuji natovü tewa, thinü amüwari ru nü khrütsakhehmü.

5Thi wuori thuoüji tsuotsa taji azhih kürüpa aloza rügivü tewa, thinü azhih kürüpale kenüh shiti shozhu teru;

6thinü rünyi shuru nü chüküwazhümü, thi ma rüzo mükünyie kenüh chüthemü.

7Thi wuori tsuotsanü rüzhüza lovü tetu, thinü rüzhüri jisüra mari chihthekhehmü.

8Thitü wuori thuoüji tsuotsa wa azhih kümühie vü kah thi shora nü ato mühie she taji avi pera, wuori müzake, wuori rorake, thi wuori cherake, ti pera.

9Thari nüh khüna peh taji künangüveh nüh, küüna luo,” ti küza.

Küzhühiezhü Zhühnyo

© 2015 Bible Society of India.

(Mrk 4.10-12; Luk 8.9-10)

10Thinü ma sehnyiri ma vü ru nü, “Noh tü mokenüh mari vü küüzhühiezhü vi
nü phrate veh lo?” ti küna.

11Thinü ma nüh mari vü, “Nohri thuoüji rügi kajipe zhü küsheri küüthsü nta
tsümüthuoh, thitü mari vünü jüma tsümüsa,” ti rüle tsü.

12 Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga zanyo ma kevü peküvehwa thuoüji vi
ma tsü le naveh, thi ma hozake pehra naveh; thitü anyi küsüküsü nga zanyo ma
kevü mükünyiewa thuoüji ma kevü pehküvehwa nga visheletewa naveh.

13Hama kenüh hi tü küüzhühiezhü vi nü mari vü küza veh, küpakenühnyunü
mari tü nowie ketünga müngu nüh sasati, thi künapeketünga müthsü nüh samü,
jü mpa mükünyu müshewie ketünga mümüshera nüh sasati.

14 Mari zhüku khanavü Isaya nüh: Nohri küüna nü küna naveh, thitü piketü
müthsüra wie! Thi nohri tü aküno nü no naveh, thitü piketü müngurawie.

15Küpakenühnyunü anyi hamari luoveh tü rüpomü, thi mari khüna nga zanyo
künanah küsa zawumü, thi mari notha nga kümamü, küpakenühnyunü mari
notha nüh nguramü, thi mari khüna nüh künaramü, thi mari luoveh nüh
müsheramü, ti sanü sheleru hi vünüh saküümühie kükrü kenüh, ta
setsaküthsüzhü phraküsawa tü sajumüthuoh.

16 “Thitü nohri notha nüh münga sheh, küpakenühnyunü nohri notha nüh
ngura küveh kenüh, thi nohri khüna nga jüüta wie, küpakenühnyunü nohri
khüna nüh künara küveh kenüh.

17Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, khanavü setsaküthsüri thi künyitsari hozake
wienga nohri nüh ngu küvehwa ngu ngüru, thitü müngura nüh samü, thi nohri
nüh küna küvehri küna ngüru, thitü mükünara nüh samü.

Jisu nüh Mahtsüküzhuh Küzhühiewa Zhühnyo Küzakütsü

(Mrk 4.13-20; Luk 8.11-15)

18“Nohri jükenüh mahtsüküzhuhwa küüzhühie zhü künaluo.

19Anyi wuori thuoüji kajipe zhüwa künara, thitü mazhünyowa müthsüra nüh
saküvehvü kümüsüwa ru taji nü ma luoveh lovü amahtsü zhuhke küsawa
vitewawati, thi hama thuoüji amahtsü küzhuhvü lekhuji vü teküwari wiethuoh.

20Thi amahtsüzhuh tajinü alohzavü teküwari thuoüji azhüwa lozhe tajinü shita
küviwa wiethuoh.

21Thitü arüzo alovü mükünyie kenüh tsotho pike mpa küpera sa, thi azhüwa
kenüh kümnomna nyutü kükho ru thuoüji shita külutewawati.

22Thi amahtsü zhuh taji rüzhüza lovü teküturi thuoüji, azhüwa künara, thitü
azhih hama külori thi kümüra künyirhieri nüh chithemü tajinü ma tü avi
müpera nüh sakümüri wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

23Mahtsü zhuh taji azhih kümühie vü küturi thuoüji azhüwa künara taji mazhünyo thsüra, thi ma vi perarati, küperavü wuori thuoüji avi müzake pera, wuori thuoüji avi rorake pera, thi wuori thuoüji avi cherake pera," ti küza.

Amahwuh nüh vi Küüzhühie

24Küüzhühie zhü küpa vi taji mari vü küza nti sanü, rügi kajipe thuoüji, nyi küsü nüh atsü kümühie viwa ma zhuh vü küzhuh kümüjie wiethuoh.

25Thitü nyiri zetekheh küwa vünüh ma mükünongüri nüh amahwuh tsü viwa zhukeh mü tajinü teküwa kümüjie wiethuoh.

26Mahtsü kümühiewa tü shozhuru nü avi peru ünü amahwuh nga shozhuteküru ngu.

27Thinü azheh jüma vüwa sieperi nüh ma vü ru nü, küjiwa, noh tü mahtsü kümühie vi no zhuh vü müzhuhke ülo? Thinü mokümjie mahwuh tü sho teru thuoh lo?

28Thinü ma nüh mari vü, "Hi mükünongüri mpa nüh sasatü veh," ti rületsü. Jüti küsavü ma sieperi nüh ma vü, "Noh tü hiri küze nü jümari küüfümü mo," ti khuo.

29Thitü ma nüh, "Nyu, jüüta thuoüji nohri tü mahwuh mpa müfü nü mahtsü kümühieri nga fükemü nanü," ti küza.

30Thitü kümawie tsotho müjie küru nü jüüti masükhürü küüshomüla luo, kümawie tsotho ru chi nüh hi mpa nüh kümawieri vü, "Nohri amahwuhri vizhuh khu luo, thi tsona küsa kenüh aküshi vünüh sahsaluo, thitü atsuori thuoüji viwa nü e luo lovü vizhuh luo, ti küza naveh," ti küza.

Rhünyuowitha vi Küüzhühie
(Mrk 4.30-32; Luk 13.18,19)

31Ma nüh mari vü küüzhühiezhü küsü küza lehü taji, "Rügi kajipe thuoüji rhünyuowi tha küsü kümüjie wiethuoh, nyi küsü nüh jüma viwa tajinü ma zhuh vü küzhuh kümüjie.

32Jümatü amahtsüri aveh zhie nüh küzatsawa, thitü jümatü shozhuru thuoüji apra küpari aveh nyia vünüh ji tajinü athsorhu satewawati, thi prükütse müwari ru nü ma tsuonari kükhuvü münyienyieti," ti küza.

Ahzhi vi Küüzhühie
(Luk 13.20-21)

33Ma nüh küüzhühie zhü küpa küsü mari vü küza le taji, "Rügi kajipe thuoüji ahzhi kümüjie wiethuoh, jümathuoüji nyimzari küsü nüh ahie küüto küche lovü thse nü müjie küshüzhu küju nü küthi küsa kümüjie wiethuoh," ti küza.

Jisu nüh Küüzhühiezhü Küvi
(Mrk 4.33-34)

© 2015 Bible Society of India.

34Zanyo hamari aveh Jisu nüh küüzhühiezhü vünüh anyi riekhuowa vü küza, thi
küüzhühiezhü mükünyu nü ma tü zanyo küsü nga vi müküza.

35 Hama tü küpakenühnyunü thitü khanavü setsaküthsüwa nüh, “Hi nüh
küüzhühiezhü phra na küsa kenüh eh po ka naveh, azhih küsate vünüh küthi
küsari hi nüh küzazhutsü naveh,” ti küza.

Jisu nüh Amahwuh vi Küüzhühie Zhünyowa Rülekütsü

36Jütisanü ma tü anyi riekhuowa jamü tajinü azheh lovü tetu, thinü ma sehnyiri
tü ma vü ru nü, “Azhuh vü amahwuh zhünyowa tü rüle hiri vü küza jie,” ti khuo.

37Thinü ma nüh mari vü, “Thawa nüh amahtsü kümühie zhuhtsü nüh jüma
thuoüji anyi Tsawa wiethuoh,” ti küza.

38Azhühwa thuoüji azhihwa wiethuoh, thi amahtsü kümühieri thuoüji kajipe
tsari wiethuoh, thi amahwuhri thuoüji kümüsü atsari wiethuoh.

39Thi mükünongüri nüh zhuh kümütüwa thuoüji Tsuore, thi kümawie thuoüji
wa azhih asehkhe kürhowa, thi kümawieri thuoüji rügivü zhüleri.

40Thi amahwuh vizhuh taji anyih vünüh kütso thuoüji, hakümjie akürho sehkhe
vü nga sanaveh.

41Anyi Tsawa mpa nüh ma zhüleri küze tajinü ma kajipe vü zanyo
samüsükütseri thi wule mükünyu saküvehri aveh vizhuhmü naveh.

42Thi jütisanü müne nüh jupehuo küveh anyih lovü thsemü naveh; jüla nüh krie
thi aha hari nü peh naveh.

43Thi künyitsari thuoüji mari Pa kajipe vünüh arünyi kümüjie wierake nü peh
navehthuoh. Thari nüh khüna pehveh nüh jümari nü küüna luo.

Künyirhie Küthi küsa vi Küüzhühie

44Jüsevü nga rügi kajipe thuoüji azhuh küsü vü künyirhie küthi küsa kümüjie;
nyi küsü nüh jüma künguravü küthisa tajinü ma loküzhe vünüh wa ma zhi
küperi aveh zhumü tajinü azhuh jüma küsü kümüjie wiethuoh.

Azho Amekükhrawa vi nü Küüzhühie

45Jüsevü nga, rügi kajipe thuoüji asü küsari küsü nüh azho kümühietsawa
phakütse kümüjie wiethuoh.

46Ma tü azho amehkükhra tsawa ngura thuoüji wa nü ma zhi küpe aveh zhumü
tajinü jüma küsü kümüjie wiethuoh.

Aneh vi Küüzhühie

47Jümasevü nga rügi kajipe thuoüji aneh küsü juküji lovü vehjake taji anga
müküzüküzü kütiezhuhra kümüjie wiethuoh;

© 2015 Bible Society of India.

48jümatü anga khielo ta küza thuoüji alievü shozhu nü shupe taji kümühieri thuoüji rüka nü akhuo lovü thse thi kümüsüri thuoüji khuja kümü kümüjie wiethuoh.

49Azhih kürho sehkhe vü nga jükümjie sa wienathuoh, rügivü zhüleri ru nü künyitsari vünüh muomuoküsari rükazhuh küpa tewa wie nathuoh.

50Thi jütisanü müne nüh juküpehuo anyih lovü thsemü naveh, jüla nüh krie thi aha hari nü pe naveh.

Zanyoku Küsü lovü Zanyokürüthe thi Kürüwi küthse

51Jisu nüh mari vü, “Nohri azhü zhühnyo hamari aveh thsüra thuoh ülo?” ti küna. Thinü mari nüh ma vü, “Ah, VÜWA,” ti rületsü.

52Thinü ma nüh mari vü, “Jükenüh Khonyo küsosieri küsüküsü nga sosie taji, rügi kajipe lovü thsekümüri thuoüji azheh avü küsü nüh zanyoku küsü lo vünüh zanyo kürüthe thi kürüwi küvizhuh kümüjie wiethuoh,” ti küza.

Nazareth vünüh Jisu Kulekümü
(Mrk 6.1-6; Luk 4.16-30)

53Thinü Jisu nüh küüzhühiezhü jümari aveh phratemü tajinü jüla nüh tsezhutewa.

54Jütisanü mampa ma nyu vü wa ünü mari künazizhe vünüh mari sosie, thinü mari tü mari ngo sheh taji, “Anyi hamatü khiela nüh zanyoküthsü thi küüro küji hamari tü ngura lo?” ti phrate.

55Hamatü athso misitiriwa tsa nyu ülo? Thi ma za Maria ta küjiwa nyu ülo? Ma nüri Jems, Joses, Simon thi Judahri nyu khe ülo? ti sa.

56Thi ma tsevühri nga hiri kürü pemüveh ülo? Thinü anyi hama tü khiela nüh zanyo hamari aveh ngura lo? ti sa.

57 Jütisanü mari tü ma vü luoveh müsütewa. Thitü Jisu nüh mari vü, “Setsaküthsüri tü ma mpa ma nyu vü thi ma mpa ma zhekhre vü küchie nüh azhie küpa aveh vü thuoüji küsiake zhile,” ti küza.

58Thi mari nüh mütsotü nüh sakümü kenüh ma tü jüla küüro aküji hozake müsanüh samü.

Mathi 14

Johan Baptist Küsü
(Mrk 6.14-29; Luk 9.7-9)

1Jütiküsa tsothovü küjiwa Herod tü Jisu nyo thohla she kümü künara tajinü,

© 2015 Bible Society of India.

2ma sieperi vü, “Hama tü Johan Baptistwa wiethuoh, ma tü aküsü vünüh rhosüra savehthuoh, jükenüh mari tü ma vünüh küngo küürori saküvehwie,” ti küza.

3 Herod hama tü khanavü ma nü Filip vüvüh Herodia kenüh Johan re nü ma phe tajinü küsizhe lovü thsemü.

4 Küpakenühnyunü Johan nüh ma vü, “Noh tü nyimza hama küzale nyu,” ta küüza kenüh.

5Thi Herod tü Johan fethengü teru, thitü anyi riekhuowa krütewa, küpakenühnyunü mari nüh ma tü setsaküthsüri küsü ta küchieke kenüh.

6Thitü Herod küwuo rülo ru ünü Herod vüvüh atsa nüh tsihkütsa tajinü ma sakülozhe tsü.

7Jükenüh rülawa nüh mowa khuo naveh nüh vi ma tsü nta küsa zhü phrazhutsü.

8Thinü rülawa tü ma zah nüh ma vü küüza kümüjie, “Johan lü thuoh tajinü akhu lovü thse nü shiti virutsü üti khuo,”

9Thitü ma nüh nyiri ru ma zheh vü tsazhu küperi tü vünüh küshie kümüthuoh kenüh vi ma tsüna thuohti azhü tsümü.

10Jütisanü ma nüh nyiri küze taji küsizhe vünüh Johan lü thuoh.

11Thi alüwa tü akhu küsü lovü thse nü viru rülawa tsü, thinü rülawa nga vishele wa ma zah tsümü le.

12Thinü Johan sehnyiri nüh ru ma kümo khatewa nü chowumü, thi mari tü wa nü Jisu vü küza.

Jisu nüh Nyiri Nyiemünga vo Küsa

(Mrk 6.30-44; Luk 9.10-17; Jhn 6.1-14)

13Thinü Jisu tü azhü jüma thsüra nü jüla nüh juhie küsü vünüh hie azhie küüzo küsü vü külesho tewa, thinü nyiri tü jü thsüra tajinü mari anyu jamü tajinü ajih vünüh tse ma se nyi tewa.

14Jütiküsavü ma tü ajuhie vünüh tseshuhru ünü anyi shieji küsü ngu tajinü ma nüh mari no küümze kenüh künari sakümühie tsü kheh.

15Jütiküsavü münüleh teru ünü ma sehnyiri tü ma vü ru mari küze taji anyu vünüh kütsaküzhu küsümüluomo, ti küza.

16Thitü Jisu nüh mari vü, “Nohri mokenüh mari küze na lo? Nohri zanyo vi mari kütsaluo,” ti rületsü.

17Thinü mari nüh ma vü, “Hiri nüh khinyi peküveh thuoüji lohse münga thi anga künyi mpathuoh,” ti rületsü.

18Thinü ma nüh mari vü, “Jümari viru hi tsüluo,” ti khuo.

© 2015 Bible Society of India.

19Jütiküsavü ma nüh anyi shiejiwa vü phrato rügivü shupe kheh üti azhütsü, jütisanü ma nüh lohse münga thi anga künyi ti vi nü thajüwu rügivü no taji tsia jümari nyia vü thse nü zokhuo nü ma sehnyiri vü tsü, thi ma sehnyiri nüh külieluo taji nyiri vü tsü, ti sa

20Thi mari aveh nga tsa tajinü müwakheh; thi mari nüh tsatu küja phahzhu küwavü akhuo türakünyi phahzhura.

21Thi jüla kütsari krevühri thi atsari müchie nüh krepari mpa küchie anyie münga tsa.

Jisu Aju Nyia Lekütse

(Mrk 6.45-52; Jhn 6.15-21)

22Jümasevü müküzhike wiethuoh nüh Jisu nüh nyiri saküze pehküvehvü ma sehnyiri tü juhie lovü tu nü ma tüvü azhie küpa vü tewa üti küza.

23Thi ma nüh anyi riekhuowa saküze kümüsevü ma mpa kükhuo sa nti küzhiho rügivü tewa, jüti sataji nü münüle teru ünü ma mpa jüla petewa.

24Hakümjie küsa tsothovü juhiewa tü mürhü atü vünüh weke kümü kenüh aju nüh küshü taji juküji azhila vü tewa.

25Jüti küsavü rüne bafe küche thi türo azhie vü ma tü juküji rügi vünüh tse ma sehnyiri vü ru.

26Thinü ma sehnyiri nüh ma juküji nyia vü tse kütse ngu tajinü mari tü khieloti krü nü, “Sietse küsü tsethuoh,” ti sanü krü kümü kenüh zia.

27Mari jüüti sapeküveh vü ma nüh shiti mari vü küza tajinü, “Hi wiethuoh tinü nohri mükrü tümü nü lozheluo,” ti küza.

28Thinü Pitor nüh ma vü, “VÜWA, no wie thuoüji, hi tü aju nyia vünüh tse no vü küüru üti küzajie,” ti khuo.

29Jütiküsavü ma nüh, “Raluo,” ti küza. Thinü Pitor tü juhie vünüh tseturu aju nyiavü nüh tse Jisu vü ru.

30Thitü ma tü mürhü kümüsü ngu nü krütewa, thi aju lovü kuoreteküwa kenüh zia taji, “VÜWA, hi külole luo,” ti khuo.

31Thinü Jisu nüh shiti ma ke thsuo küze taji ma shoke tajinü ma vü, “Halie, no kütsotü küzüla anyiwa, no mokenüh kütsotü mükütoh nüh samü lo?” ti küza.

32Jütisanü masü juhie lovü tsetu ünü mürhü mümürhü nüh letewa.

33Thinü juhie lovü peküvehri nüh ru ma khurü taji, “Zhütsa wiethuoh, noh tü Saküüwuowa Tsa tsah wiethuoh,” ti küza.

Gennesaret vü Jisu nüh Künari Saküümühie

(Mrk 3.10; 6.53-56)

© 2015 Bible Society of India.

34Jüti satajinü mari juküjiwa kari tajinü tse Gennesaret azhih vü teru.

35Thinü anyu jüla nyiri nüh ma ta küsa küthsüravü mari tü anyi küze taji anyu jüla poteposhu aveh vünüh künari aveh sie nü ma vü ru.

36Thinü mari nüh ma vü, “Athsühu wienga rakküpa wieluo üti khuo,” thi künari küzake nüh ma thsühu pa nüh mari aveh mühierakheh.

Mathi 15

Alahnyiri Wule Küsosie
(Mrk 7.1-13)

1Jütiküsavü Farisiri thi Wule küsosieri Jerusalem vünüh Jisu vü ru nü,

2“Mokenüh no sehnyiri tü alahnyiri nüh wule sakütsüri phrürie veh lo? Küpakenühnyunü mari tü ashie müjiekütsa tüvü ake mümütso nüh küsa kenüh,” ti küza.

3Thitü ma nüh mari vü rüle tajinü, “Thinü nohri nga mokenüh nohri wule vi Saküüwuowa nü azhü kütsüri phrürie veh lo?” ti küza.

4 Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh azhükütsü thuoüji, noh zah noh pa siakeluo, thi thari nüh azhükümüsü ma zah ma pa vü phranaveh nüh küüsümü luo, ta küza küsa kenüh.

5Thitü nohri thuoüji, nyi küsüküsü nga satü ma zah ma pa vü küza taji, hi vünüh akünyia mowa nguraveh nüh vi Saküüwuowa tsümüthuoh, tinü jükenüh ma pa müsiake wie ketünga azhümünyie, ta küzazati.

6Jükenüh, nohri wule kenüh Saküüwuowa zhüri müküchie samüthuoh.

7Nohri aküthsekü̈sari, khanavü Isaya nüh nohri khuke setsaküthsüzhü vünüh küza kümühie she küsa hakümjie:

8 “Anyi hamari tü mari apo vü mpa nüh hi siake küveh wie; thitü mari luoveh thuoüji hi vünüh kiethuoh shetewathuoh;

9Thi anyiri nüh küsa zhüri vi nyiri sosie nü mari müjuju vünüh hi khurüvehthuoh,” ta küza saveh.

Nyiri Saküümüne Zanyori
(Mrk 7.14-23)

10Jüsevü ma nüh anyi riekhuowa ma vü jike tajinü mari vü, “Küna nü thsüluo;

11apo lovü küturi nü nyiri samükümüneh, thitü apo lovü nüh shukururi thuoüji nyiri sakümüneh mümüti,” ti küza.

12Thinü ma sehnyiri nüh ma vü ru taji, “Azhü ha küüza vünüh Farisiri tü luoveh mümühie nüh savehthuoh ta küsa noh tü thsüveh ünü nyu lo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

13Thitü ma nüh mari rüle taji, “Rügi vü küpewa eh Pa nüh müküzhori aveh thuoüji lojamü naveh,” ti küza.

14 “Mari mpa jüti küpemü luo, mari tü notha küju taji nothaküüjura lekhuji küjo kütse kenüh. Nothaküüjuri nüh nothaküüjuri lekhuji küjo tsethuoüji masükhürü nga zhikrie lovü küluketetu naveh,” ti küza.

15Thinü Pitor nüh ma vü, “Küüzhühie hama zhünyo rüle hiri tsü üti khuo.”

16Thinü ma nüh mari vü nga, “Nohri nga khinyi nga müjie thsüwie ülo?” ti küna.

17Zanyo küsüküsü nga apo lovü küturi thuoüji avo lovü tetü nü kuja mümüti küsa nohri müthsü ülo?

18 Thitü apo vünüh küshururi thuoüji luoveh lo vünüh shuru veh, thi jümari nüh nyiri sakümüneh veh.

19Küpakenühnyunü luoveh lo vünüh amüshe kümüsüri, nyuri küfethe, küüphroküphrie, müsarüla küsa, kürühu, küzhüjah povü küsa, nyuri küüjo, hamari shuru veh.

20Zanyo hamari nüh nyiri sakümüneh veh, thitü ake mümütso nüh shiekütsa thuoüji nyiri samükümüneh, ti küza.

Kananvühri Küsü Kütsotü
(Mrk 7.24-30)

21Jümasevü Jisu tü jüla nüh tse le Tair thi Sidon anyu wuo vü tewa.

22Thinü halie, Kananvühri küsü anyu jümasü wuo vünüh ru zia taji, “Halie, David Tsa, no hi nokümüze luo; eh tsa rülawa tü tsuore kümüsüwa nüh ma mürü kümüsü sheh tetsethuohlie,” ti küza.

23Thitü ma tü ma vü azhü küsü nga mürüle. Thinü ma sehnyiri tü ru ma vü wurie khuo tajinü ma tü küüzemü luo; küpakenühnyunü ma tü hiri senyi taji zia kütse kenüh, ti küza.

24Thinü ma nüh rüle taji, “Hi küüze thuoüji Israelri nyihzhü kümiekümüri vü küüze wie,” ti küza.

25Thinü nyimzawa tü ru nü ma tüvü khotsü nü ma khurü taji, “VÜWA, hi kükra tsümo,” ti khuo.

26Thitü ma nüh rüle tajinü, “Kürünguora müshü viwa tajinü ashuri tüvü küja tü alenyu,” ti küza.

27Thinü nyimzawa nüh shele, “Zhütsa wiethuoh, VÜWA, thitü ashuri wienga avüri nüh tsaküütsuotsa küüze amaseri tsatsati nü,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

28Jütiküsavü Jisu nüh ma rüle tajinü, “Halie, nyimzawa, no kütsotü tü ji sheh münü, noh nüh kümüshe kümüjie küsawa saluo,” ti küza. Thinü jüma tsothovü kheti ma tsa rülawa tü mühiera.

Jisu nüh Künari Hozake Sakümühiekütsü

29Jüsevü Jisu tü jüla nüh tse Galilee juküji kütuo vü ru nü küzhiho rügivü tekuo taji jü rügivü petewa.

30Thinü anyi shieji küsü ma vü ru nü arünyihküpriri, nothaküüjuri, azhümüküphrarari, akeküjiri thi küpa hozake nga sieru nü ma jih vü thse, thi ma nüh jümari aveh sakümühie tsü kheh.

31Jütiküsavü azhü müküphrarari azhü phrara, akeküjiri sakümühie kümü, thi arünyihküpriri alekütsera, thi nothaküüjuri zanyoküngura anyi riekhuowa nüh ngu taji mari ngo sheh, thi mari tü Israelri Sakküüwuowa siake.

Jisu nüh Anyi Nyiemüzü Voküsa
(Mrk 8.1-10)

32Thinü Jisu nüh ma sehnyiri ma vü jike tajinü, “Hi tü nyi riekhuowa no nü kümüzemüthuoh, küpakenühnyunü mari tü rülo küche eh se nyitetsethuoh, zanyo küsü nga momatsathuoh, thi hi tü mari kürüma taji müküzengü, jüta thuoüji mari tü lekhujivü wa avopha mühieveh nü,” ti küza.

33Thinü ma sehnyiri nüh ma vü, “Hiri tü reza vünüh khiela nüh anyi hazake avo küprora alohse ngura naveh lo?” ti küza.

34Mari müh jüüti küüzavü Jisu nüh mari vü, “Nohri alohse küzake vi tse lo?” ti küna. Thinü mari nüh, “Türü, thi anga küzah nga pike vi tse,” ti rületsü.

35Thinü ma nüh anyi riekhuowa tü azhih vü tsuo shupe üti azhütsü.

36Jütisanü ma nüh alohse türüri thi angari ti ma kevü vi tajinü Sakküüwuowa vü kütsia khuo tajinü zokhuo nü vi ma sehnyiri tsü, thi ma sehnyiri nüh küzhiluo taji anyiri vü tsü.

37Jütisanü mari aveh nga tsanü avomüwakheh, thi tsakümü sevü kütsatu amahse phahzhu ünü akhuo türü phahzhura.

38Thi jüla kütsa nyimzari thi atsari müchie nüh nyimpari mpa küchie anyi nyie müzü nüh tsa.

39Thi ma nüh anyi riekhuowa saküzemü tajinü juhie lovü tetu tajinü hie Magdala azhie wuovü mürhü tewa.

Mathi 16

Thsoshi Küsü Kükhuo
(Mrk 8.11-13; Luk 12.54-56)

© 2015 Bible Society of India.

1 Jütiküsavü Farisiri thi Sadusiri ma vü ru nü ma müte nti küsa kenüh rügi
vünüh thsoshi sa mari kütsa üti khuo.

2 Thitü ma nüh rüle taji mari vü, “Münüleh vü nohri nüh, tsole mühienathuoh,
küpakenühnyunü Thajüwu müruküveh kenüh,” ti küzazati.

3 Thi rüne vü thuoüji nosü tsole mümühie nüh sanaveh, küpakenühnyunü
thajüwu müru thi küzho ti satekütse kenüh, ti sasati. Halie, nohri küthse küsari,
nohri thajüwu atso thuoüji kümüsü mühie thsüra veh, thitü atsothora thsoshi
thuoüji thsümüküpara ülo?

4 Akhuoke kümüsü thi küüphroküphrie küsa anyi hamari tü thsoshi phaveh,
thitü Jona vünüh thsoshi küsa nyia vü thsoshi küpa sakütsülewa nyuthuoh. Ti
küza nü ma tü mari jamü taji tewa.

Farisiri thi Sadusiri Ahzhi vünüh Azhüzhü üta Küüza
(Mrk 8.14-21)

5 Jüsevü ma sehnyiri tü tse azhie küpa wuovü tewa ünü alohse küsü nga müvi
nüh kümamü nü tewa.

6 Thinü Jisu nüh mari vü, “Nohri Farisiri thi Sadusira ahzhi vünüh nohri mpa
kükheke thi azhüzhüluo,” ti küza.

7 Thinü mari mpa kürüchie tajinü, hiri tü alohse küsü nga vimütsethuoh, ti
haluo.

8 Jütiküsavü Jisu nüh jü thsüra tajinü mari vü, “Halie, nohri kütsotü küzülari,
nohri lohse vü mükütse kenüh mokenüh nohri mpa nohri azhie vünüh haluo
tse lo?” ti küna.

9 Nohri khinyi nga müjie thsüwie lo? Lohse münga vi anyi nyie münga vo sanü
akhuo küzake küpro khuhzhulera nüh mümüshe wie ülo?

10 Nyutü lohse türü vi anyi nyie müzü avo sanü nohri akhuo küzake phahzhura
le nüh nohri mümüshe wie lo?

11 Nohri tü hi nüh lohse zhü phratemükütse nga nohri tü müthsü wie lo? Nohri
mpa Farisiri thi Sadusiri ahzhi vünüh azhüzhüluo, ti küza.

12 Jüsevü nüh ma nüh mari tü ahzhi vünüh azhüzhüluo ta küsa nyuthuoh nü
Farisiri thi Sadusiri küsosiezhü vünüh azhüzhüluo ta küsa wiethuoh ta küsa
thsüra.

Pitor nüh Jisu Kürho Küphrate
(Mrk 8.27-30; Luk 9.18-21)

13 Jüsevü Jisu tü tse Filipi vü Sizeria ti küsa vü ru taji ma sehnyiri vü, “Nyiri nüh
anyi Tsawa tü thawa ti sasatilo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

14 Thinü mari nüh, “Wuori thuoüji noh tü Johan Baptist ta, wuori thuoüji Elijah ta, thi wuori thuoüji Jeremia nyutü setsaküthsüri azhie nüh küsü ta küza veh,” ti küza.

15 Jütiküsavü ma nüh mari vü, “Thinü nohri nü hi tü thawa ti saveh lo?” ti küna.

16 Thinü Simon Pitor nüh rüle taji, “Noh thuoüji Khrista, rhokütse hiri Saküüwuowa Tsawa wiethuoh,” ti rületsü.

17 Jütiküsavü Jisu nüh ma rüle taji, “Noh Simon, Johan tsa, no kümüngatsawa wiethuoh; küpakenühnyunü azhü hatü satsa thi azüh vünüh no vü küzaküüthsünyu nü eh Pa rügivü küpewa mpa nüh no vü küüza wie.

18 Thi hi nga no vü küza naveh, noh tü Pitor, thi aloh hama rügi vünüh eh Nazizheh sanaveh; thi nyihsuozü akheri kükhra wie nga ma küphehtera küpewanyu.

19 Hi nüh rügivü kajipe kükhetevüh vi no tsü naveh, thi noh nüh azhih vü momowa khehte naveh nüh rügivü nga khewie naveh, thi noh nüh azhih vü momowa satsü naveh nüh rügivü nga satsü wie naveh,” ti küza.

20 Jütiküsavü ma tü Khrista ti küsa vi nyi küsüvü nga müküzatümü üti ma nüh mari vü küza phoke.

Jisu nüh Ma mpa Ma Kümnomna thi Küsü Küphrate

(Mrk 8.31—9.1; Luk 9.22-27)

21 Jisu tü Jerusalem vü wa taji kükhruori thi levü küjiri thi Wule küsosieri ake vünüh khielota münomüna thi fethemü taji rülo küche vünüh rholemüsüraji mümühie ta küüza hala nüh apokhu.

22 Thinü Pitor nüh ma sie küpavü wa nü ma phrataji, “Saküüwuowa nüh hama küüsawanyu, VÜWA! piketü no hakümjie küüsawanyu,” ti küza.

23 Thitü ma nüh Pitor vü kürele ru taji ma vü, “Tsuore, no eh sevü tseketewaluo, no khinyi nga eh leh khewieveh, küpakenühnyunü noh tü Saküüwuowa vünüh nyu nü nyiri wuo vünüh küsa kenüh,” ti küza.

24 Jüsevü Jisu nüh ma sehnyiri vü, “Nyi küsüküsü nga eh se künyingüri thuoüji ma mpa ma vi azhüzhü taji ma khieluothso kha nü eh se küünyi luo,” ti küza.

25 Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga ma mpa ma satsa kürüpa taji vi ma zhi küsangüri thuoüji jüma kümiewie naveh, thitü nyi küsüküsü nga eh kenüh ma kürho küümieri thuoüji jüma nguralewie naveh.

26 Thi nyi küsü nüh azhih aveh vi ma zhi sara taji ma kürho kümie müthuoüji, ma tü mokünyiawa peveh lo? Nyutü nyiri nüh mowa vi ma kürholi mütho sa le naveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

27 Küpakenühnyunü anyi Tsawa tü ma Pa kükhra vi taji ma zhüleri sieru naveh,
thi ma nüh nyira küüro momota sahsa veh nüh tsü le na küveh kenüh.

28Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, anyi hala tsieküveh wuori thuoüji anyi
Tsawa ma kajipe vü müjie küra atüvü aküsü kümütuwa nyu, ta sape veh, ti küza.

Mathi 17

Jisu Tso Saküpa nü Nyiri Küütsa

(Mrk 9.2-13; Luk 9.28-36)

1Jütisanü rülo türo sevü Jisu nüh Pitor thi Jems thi ma nü Johan mari sie taji
azhie küpa küzhiho kürügi küsü vü tewa.

2Thi ma nüh mari atüvü nüh ma tso saküpasheke tsü, ma nyia nga arünyi
kümüjie wierake, thi ma thsümünyi nga müji huothethe nü aküwie kümüjie
tewa.

3Thinü halie, mari atüvü Mosa thi Elijah nga küngu taji Jisu sie jüle.

4Jütiküsavü Pitor nüh Jisu vü, "VÜWA, hiri hala peküveh mühie sheh thuoh, noh
kümüshe thuoüji, hi nüh hala nüh aphrü küche sanaveh, küsü thuoüji noh
kenüh, thi küsü thuoüji Mosa kenüh, thi küsü thuoüji Elijah kenüh," ti küza.

5 Ma azhü phrapeküveh vünüh halie, akülu kümüji küsü nüh mari külüwute
tewa, thinü halie, akülu jüla nüh azhüphraru tajinü, "Hama thuoüji eh Tsa, hi
nüh küümzetsawa, hi nüh ma vü eh loküzhe pemüthuoh, ma zhü künaluo," ti
küza.

6Thinü ma sehnyiri nüh azhü jüma künara nü mari tü krü sheh ketaji
künyiatsuo zetewa.

7Thitü Jisu nüh ru mari pa tajinü, "Mükrütümü nü süraluo," ti küza.

8Jüti küsavü mari tü tokenüh nono ünü Jisu mpa küchie nüh nyi küsü nga
müngu nüh samü.

9Jütisanü mari küzhiho rügi vünüh shele tekütsevü Jisu nüh mari vü, "Anyi
Tsawa aküsü vünüh müjiekürhoshele küju nü nohri nüh künguwa vi nyi küsü
vü nga müküzatümü üti azhütsümü.

10 Thinü ma sehnyiri nüh ma vü, "Nyuji mokenüh Elijah nüh mürukhuji
mümühie ta Wule küsosieri tü phrate lo?" ti küna.

11Thinü Jisu nüh rüle tajinü, "Zhütsa, Elijah ru nü zanyo aveh sakümühie tsüwie
naveh," ti küza.

12 Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, Elijah tü ru müthuoh, thitü mari nüh ma
müthsü nüh samü, thi mari nüh ma vü mowa sangü nüh jüma sawiethuoh,
jükümjie anyi Tsawa nga mari ake vünüh münomünawie naveh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

13Jüsevü nüh ma sehnyiri tü ma nüh Johan Baptist zhühku mari vü küzaküveh thsüra.

Tsuore nüh Vizanguori Küsü sietekütse Jisu nüh Saküümühie
(Mrk 9.14-29; Luk 9.37-43)

14Jüsevü mari tse nü anyi shiejiwa vü ru ünü, anyi küsü ru Jisu atüvü khotsü nü,

15"VÜWA, noh eh tsa nokümüze tsüjie; ma tü tsolemie sanü münomüna shehshehti, thi ma tü hozakeri wienga anyih lovü tsuotsake tetuthuoh thi hozakeri wienga aju lovü tsuotsake tetüthuoh.

16Thi hi nüh ma sie no sehnyiri vü wa thuoh, thitü mari tü ma samükümühietsüra nüh samü," ti küza.

17Thinü Jisu nüh rüle taji, "Halie, kütsotü küzüla thi wule mükünyu vünüh tekütse nyiri, hi nüh küthake nohri siepe na lo? Hi nüh küthakele nohri sieküzhike na lo? Ma sieru hi tsüluo," ti küza.

18Jütisanü Jisu nüh Tsuore kümüsüwa phra, thinü Tsuore kümüsüwa tü ma vünüh shuteru, thi jüla nüh atsawa tü sakümühiejutsü.

19Thinü ma sehnyiri tü küüzhe vünüh ma vü ru nü, "Hiri nü mokenüh zhemüjara nüh samü lo?" ti küna.

20 Thinü ma nüh mari vü, küpakenühnyunü nohri kütsotü küzüla kenüh wiethuoh, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri kütsotü rhünyuowithari ke wienga küpewietüla, nohri küzhiho hama vü nga, "No kütsele hala nüh tuwuovü tewaluo," tawie ketünga kütsele tewa wie naveh, thi nohri kenüh zanyoküsü nga müküsara münyie.

21Thitü hari tü kükhuo thi assa müküsanü müsara, ti küza.

Jisu Ma mpa Ma Küsü Zhühku Küphrate
(Mrk 9.30-32; Luk 9.43b-45)

22Thinü mari Galilee vü peküveh vünüh Jisu nüh mari vü, "Nyi Tsawa tü re nyira kevü thsemünathuoh.

23Thi mari nüh ma fethemü nü rülo kücheawa nüh rhosüratewa naveh," ti küza. Thinü mari tü lorü sheh tewa.

Kükhurüzhe Khrü Kütsü

24 Jüti satajinü mari Kapernaum vü ru ünü kükhurüzhe akhrü kükhrühri Pitor vü ru nü, "Nohri Küsosiewa nü kükhurüzhe akhrü khrühkhrühti ünü nyu lo?" ti küna.

25Thinü ma nga, "Ah, khrühkhrühti," ti küza. Jüti satajinü azhe lovü ru ünü, Jisu nüh apokhu sanü ma jüle taji, "Simon noh nü mowa müshe veh lo? Azhih hala

© 2015 Bible Society of India.

kajiri thawa vünüh akezhie nyutü akhrü vi vehlo? Ma mpa ma tsari vünüh vi veh ünü küpari vünüh vi veh lo?" ti küna.

26Thinü Pitor nüh ma vü, "Küpari vünüh vi veh," ti rüle tsü ünü Jisu nüh ma vü, "Jüta thuoüji atsari thuoüji mütsüketünga azhü münyiethuohnü ah?

27Jütawie ketünga mari mükülo müsanüh sana küsa kenüh noh ajuküjivü wa nü müluokhu küsoke luo, thi anga kütiezhukhurawa sozhu nü ma po kho nü noh thuoüji noh raka küsü ngura naveh, thinü noh jüma viwa hisü amüthoh sanü mari tsümü luo," ti küza.

Mathi 18

Thawa nüh Küjitsawa Sana lo?

(Mrk 9.33-37; Luk 9.46-48)

1 Jüma tsothovü ma sehnyiri tü ma vü ru taji, "Rügi kajipe vü thawa nüh küjitsahwa sana lo?" ti küna.

2Jütiküsavü ma nüh kürünguori küsü ma vü jike nü mari azhie vü sataji,

3 "Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri shele kürünguori kümüjie müküsale nü rügi kajipe lovü mütura wie," ti küza.

4Jükenüh thari nüh ma mpa ma sakürünyie taji rünguo hamawa kümüjie sa tse nüh jüma thuoüji rügi kajipe lovü küjitsawa wie thuoh.

5Thi thari nüh eh nyo vünüh rünguo hakümjie küsari siekeveh nüh jümari thuoüji hi nga siekewievehthuoh.

Müjimüra nü Saküükhiemuo

(Mrk 9.42-48; Luk 17.1-2)

6Thitü thari nüh hi tsotükütse kürünguo hamari azhie vünüh küsüwienga sakükhiemuo naveh nüh ma thuoüji aloh küji küsü ma ku vü huke nü juküji küshe lovü thsekümü nüh ma kenüh küümpha naveh.

7Müjimüra taji kükhiemuo vü thsekümü kenüh azhih hama thuoüji jie, saranathuoh! Zanyo saküümüsü nü müru ta küsawanyu, thitü thawa vünüh kümüjimüra ru veh nüh jie jümawa nü saranathuoh!

8 Thi noh ke nüh nyutü noh jih nüh noh sakükhiemuo thuoüji noh vünüh jüma tethuohjamü luo, noh ke künyi thi noh jih künyi vü nü küsuokürho anyih lovü shothsemüna küsanü no ke wuochuwuovü mpa nyutü noh jih wuochuwuovü mpa künyi nü akürho vü küwa wa nüh noh kenüh küümpha naveh.

9 Thi noh notha nüh noh sakükhiemuo thuoüji noh vünüh jüma khrüzhujamü luo; noh notha künyi vü nü nyihsuozü lovü tu na küsanü noh notha küsü mpa vü nü akürho lovü kütunüh noh kenüh küümpha naveh.

Nyihzhü Kümiekümü vi nü Küzhühie

(Luk 15.3-7)

© 2015 Bible Society of India.

10Nohri kürünguo hamari küsü vü nga müküchie müsanüh sana küsa müshe wie luo; küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küza naveh, rügi vünüh mari zhüleri rügivü küpe eh Pa anyia no pe huo veh.

11Küpakenühnyunü anyi Tsawa tü kümiekümüri phah nta küru wie kenüh.

12Nohri mowa müshe veh lo? Nyi küsü nüh nyihzhü müzake peh nü jümari azhie vünüh küsü kümiemü thuoüji ma tü gurake nü tüguri küzhiho vü sa mütajinü kümiekümüwa wa mphatü le naveh lo?

13Thi ma nüh jüma ngura thuoüji, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, ma tü mükümie nüh peküveh gurake nü tüguri nyia vünüh jüma kenüh ma tü lozhe naveh.

14Jükümjie rügivü küpeh eh Pa nga kürünguo hamari azhie vünüh küsüwienga kümiekümü ma kümüshe nyu.

Kükhiemuo Küsa Nüwa

15 Thi noh nü nüh noh vü müküle kükhiemuo sa thuoüji; wa nosü mpa peh nü ma müküle phrate kütsaluo, ma nüh noh zhü küna thuoüji noh tü noh nü külolera thuoh.

16 Thitü ma nüh noh zhü müküna thuoüji, noh tü nyi küpari nyi küsü nyutü künyi sie noh nyina saluo, jütathuoüji nyi künyi nyutü nyi küche apovü zhü vünüh sara naveh.

17Thitü ma nüh jümari azhü nga mükünawie nta thuoüji vi kümühuwa vü küza luo, thi ma nüh Kümühuwa zhü wienga mükünawie nta thuoüji, ma tü mükütsotüri nyutü atheküviri kümüjie küsamü luo.

Khekümü thi Sakütsü

18 Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri nüh azhih hala zanyo küsüküsü nga kheh thuoüji, rügivü nga kheh wie naveh; thi nohri nüh azhih hala küsüküsü nga sa thuoüji rügivü nga satsüwie naveh.

19“Hi nüh nohri vü küzalehü naveh; azhih hala nyi künyi nüh azhü küsüküsü nga tsarü nü kükhuo sa thuoüji, rügivü küpe eh Pa nüh sa masü tsüwie naveh.

20Küpakenühnyunü nyi künyi nyutü nyi küche eh nyo vünüh sehzhu küpevü hi nüh mari azhievü pewie naküveh kenüh,” ti küza.

Siepe nyuri Müküle nomüküjarawa vi Küzhühie

21 Thinü Pitor tü ma vü ru nü, “VÜWA, eh nü tü küzakeri hi vü müküle kükhiemuo küüsa taji hi tü ma müküle noja naveh lo? Türü keri naveh lo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

22 Jisu nüh ma vü, hi nüh türü keri ti noh vü müküza, thitü rürakeri türü
nomüjaji mümühie.

23 Jükenüh rügi kajipe thuoüji kajiri küsü nüh ma sieperi vü azhüke vi na küsa
viküümüjiera küsü.

24 Ma nüh sana saküvehvü nyi küsü ma shewi raka anyie türake küvüri küsü sie
ma vü ru.

25 Thitü ma tü ma shewi müthuohkhera nüh küsa kenüh ma vüwa nüh ma vü
ma mpa ma zhumü, ma vüvüh nga thi ma tsari nga; thi ma zhi küperi aveh zhuru
nü ma shewi thuohmü üta küza.

26 Thitü asiepe jümawa tü künyietsuo khotsü nü ma khurü taji, "VÜWA, küzhike
tüluo, hi nüh no shewi aveh thuohkhehwie naveh," ti küza.

27 Thinü siepe jüma vüwa nüh ma nokümüze taji ma jaküze thi ma shewi nga
noja ma tsü.

28 Thitü siepe jüma tü mari kürü taji siepe sakütse küsü ma shewi pike
vüküvehwa siemütu ünü, ma tü jüma khuhru vünüh künyi tajinü ma vü, "Noh
nüh eh shewi vü küvehri tsüluo," ti khuo.

29 Thinü masü kürü siepe sakütsewa tü tsuo khotsü nü ma vü khuo taji, "Küzhike
tüluo, hi nga no shewi satsüwie naveh," ti küza.

30 Thitü ma tü ma müjawie nti ma shewi müjie küthuoh küju nü ma re küsizhe
vü thsemü.

31 Jükenüh mari kürü siepe saküperi nüh amüke jüma ngu nü mari luoveh müsü
sheh tewa, jütisanü momoti samüthuoh nüh wa mari vüwa vü aveh küzakheh.

32 Thinü ma vüwa nüh ma jike taji ma vü, "Noh siepe arokümüsüwa, noh nüh hi
vü küzhiekezhiekhri kenüh hi nüh ashewi aveh nojatsü.

33 Jükenüh hi nüh no kümüze kütsü kümüjie noh nga nohri kürü siepe
sakütsewa noküümze lenyu ülo? ti küna.

34 Jütisanü ma vüwa tü arüshu nü ma shewi müjie küthuoh küjunü ma vi küsizhe
vü kühuori ke vü thsemü," ti küza.

35 Jükümjie nohri küsüküsü nga nohri luoveh lovü nüh nohri anü müküle
nomüja thuoüji rügivü küpe eh Pa nga nohri vü jükümjie sawie naveh, ti küza.

Mathi 19

Jisu nüh Küürüsuo zhü vi Küsosie
(Mrk 10.1-12)

1 Thi Jisu nüh azhü jümari phratethuoh kümüsevü ma tü Galilee jamü taji Jordan
rüku wuovü nüh mürhü Judea azhih nyokhie vü teru.

© 2015 Bible Society of India.

2Thinü anyi shieji küsü ma se nyi ru, jütiküsavü ma nüh jüla nüh mari
sakümühie tsükheh.

3Jütiküsavü Farisiri wuori ru ma müra tajinü, “Nyiri tü zanyo muomuo kenüh
nga vüvühri jakümü wule ülo?” ti küna.

4 Thinü ma nüh, “Atükhu vünüh Saküüwuowa nyiri sakütsü vü nyimpari thi
nyimzari sa tsü,” ti rületsü.

5 Thi jüla küüza, “Hama kenüh nyimpawa tü ma pa ma za jamü tajinü masü
tsarümünathuoh, thi masü küsü samünathuoh.

6Jütisanü masü tü künyi nyunü kürü satsa küsü samüthuoh. Jükenüh hiri
Saküüwuowa nüh sakütsarü kütsüwa nyiri nüh samüküüporie tümü,” ti küza.

7 Thinü küürüsuo lasi tsü taji ma jamü luo ta küsa küza ülo? ti küna.

8Ma nüh mari vü, “Mosa nüh nohri luoveh kükho kenüh nohri vüvüh jamü luo
ta küüza wie; thitü atükhuvü thuoüji jüüta müküza.

9 Jütanyunü, hi nüh nohri vü küza naveh, nyi küsüküsü nga küüphroküphrie
kenüh mükünyu mari vünüh ri jamü tajinü küpa vithuoüji küüphroküphrie
samü wiethuoh; thi anyi küsüküsü nga nyuri nüh jakümüvühwa vi thuoüji ma
nga küüphroküphrie samüwiethuoh,” ti küza.

10Thinü ma sehnyiri nüh ma vü, “Anyiri nüh ma vüvüh vü jüta sathuoüji, avüvüh
müküviwa nüh küümphakhe,” ti küza.

11“VÜWA nüh kükhra tsüküsari küchie nüh nyiri aveh nüh azhü hama
mümüzhera,” ti Jisu nüh rületsü.

12Küpakenühnyunü anyi wuori thuoüji azari volovü kütü vünüh nga, thi wuori
thuoüji nyiri mpa nga nüh, thi wuori thuoüji rügi kajipe kenüh ma mpa ma
müshe sanü vüvühvüpa müsara nüh küsa nga peveh. Nyi küsüküsü nga azhü
jüma kümüzherari nü küümüzhe luo, ti küza.

Jisu nüh Tsia taji Rünguori Kütsü
(Mrk 10.13-16; Luk 18.15-17)

13Jütiküsavü ma ke thsuo taji mari vü tsü thi makeri’a nüh kükhuo ti küsana
küsa kenüh kürünguori kürefü küsü sie ma vü ru; thinü ma sehnyiri nüh jümari
phra.

14Thitü Jisu nüh mari vü, “Kürünguori mükhetü hi vü küüru luo,
küpakenühnyunü rügi kajipe tü mari zhi küsa kenüh,” ti küza.

15Jütisanü ma nüh ma ke thsuo mari vü thse taji tewa.

Viza Nyirhieri Küsü nüh Zhüküüna
(Mrk 10.17-31; Luk 18.18-30)

© 2015 Bible Society of India.

16Thinü halie, nyi küsü ma vü ru tajinü, “Küsosie Kümühiewa, hi tü küsuokürho ngu naküsa kenüh zanyokümühie mowa müsaji mümühie lo?” ti küna.

17Thinü ma nüh jüma vü, “Noh tü mokenüh hi vü kümühiewa zhü künaveh lo? Kümühiewa thuoüji küsü mpa wie, jümathuoüji Saküüwuowa, thitü noh nüh akürho vü tungüveh üji, azhütsüküsari müzhe luo,” ti küza.

18 Thinü jüma nüh ma vü, “Khiemari lo?” ti küna. Thinü Jisu nüh ma vü, “Noh nyuri kefethevüh nyu, noh küüphroküphrie küsavüh nyu, noh kürühuvüh nyu, noh akürie povü küsavüh nyu,

19 noh pa noh za siakeluo, thi noh mpa noh küümze kümüjie noh zhephruri kümüze luo, ta küza küsari”, ti küza.

20Thinü viza jümawa nüh ma vü, “Hi tü kürünguo vünüh zanyo jüri aveh müzhe tetsethuoh, tinü hi tü mowa müjieju nüh peveh lo?” ti küna.

21Jisu nüh ma vü, “Noh tü mühieju ntheji, wa nü noh zhi küperi aveh zhumü tajinü vi kümükhuori tsümü luo; jütathuoüji rügivü noh suope pera naveh, thi jütisanü ru eh se nyi luo,” ti küza.

22Thitü viza jüma tü azhü jüma thsü nü ma lokhu sheh taji tewa, küpakenühnyunü ma tü nyirhieri küsa kenüh.

23Thinü Jisu nüh ma sehnyiri vü, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nyirhieri rügi kajipe lovü tuna küsa khomüwie.

24Jümpa mükünyu hi nüh nohri vü küza naveh, “Nyirhieri nüh Saküüwuowa kajipe lovü tunta küsanü ut nüh rüje gu lovü müriküwa nüh küürüzi naveh,” ti küza.

25Thinü ma sehnyiri tü azhü jü thsü nü mari ngo sheh tajinü, “Thinü thawa nüh küülole nguranathuoh lo?” ti küna.

26Thinü Jisu nüh mari no taji mari vü, “Nyiri thuoüji jüma küsara münyie, thitü hiri Saküüwuowa thuoüji zanyo aveh sara naveh,” ti küza

27Jütiküsavü Pitor nüh ma vü, “Halie, hiri tü hiri azhi küperi aveh jamü tajinü noh se nyitetsethuoh, jükenüh hiri tü mowa nyia na lo?” ti küna.

28 Thinü Jisu nüh mari vü, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri eh se nyitekütseri, zanyo saküürüthele vü anyi Tsawa ma kajipe kütholathovü rügivü küpevü nohri nga kajipe türakünyi rügivü peh tajinü Israel akuoh türakünyiri küüna sanaveh.

29Jüvü anyi küsüküsü nga eh nyo kenüh azheh nyutü ajienü, nyutü atsehvüri, nyutü apari, nyutü azari, nyutü atsari, nyutü azhih jakümüri jüzake müzamüza ngura naveh, thi küsuokürhonga ngulehü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

30 Thitü apori hozakewie nga asevü tewa naveh, thi aseri hozake apo satewa naveh.

Mathi 20

Rhelivi Zhuh vü Küürori

1Thi rügi kajipe thuoüji azhe avü küsü nüh ma rhelivi zhuh kenüh rüne kümüto wa nü ake küpha kümüjie wiethuoh.

2Thi rülo küsüvü dulili sanaveh ta kürüchie nü ma zhu vü küzemü.

3Jüsevü bafe küche kümüjie küsavü ma tü asüküsape vü wa ünü anyi küpa kürefü küsü zanyo müsanüh pela nü ngu.

4Thinü ma nüh mari vü, “Nohri nga eh rhelivizhuh vü wa jie; jütathuoüji hi nüh nohri akewa khem ta vi nohri tsü naveh nüh,” ti küza. Thinü mari tü ma zhu vü tewa.

5Jüsevü ma tü bafe türo thi tügu kümüjie küsavü alievü wa le nü jükümjie sa.

6Thi bafe türaluoke kümüjie küsavü ma tü alievü wa lehu ünü anyi küpa wuori nga tsiela nü ngura; thinü ma nüh mari vü, “Nohri tü zanyo müsanüh mokenüh anyisho hala tsieveh lo?” ti küna.

7Thinü mari nüh ma vü, “Nyi küsü nga küüro vi hiri mükütsü kenüh wie,” ti küza. Thinü ma nüh mari vü, “Nohri nga e rhelivizhuh vü wa mo,” ti küza.

8 Thinü münüle teru ünü rhelivizhuh vüwa nüh ma siepewa vü, “Küro küperi ji nü ase tsawa vünüh wa apo tsawa küju mari ake sa mari tsüluo,”

9Thinü bafe türaluoke ase vünüh küüzeri nga ru nü nyi küsü vü dulili ngura.

10Jütiküsavü rüne vünüh küwari tü mari nyia vünüh ngu zhirana tünti müshe nü ru, thitü mari nga shientü atükhuri küngu kümüjie dulili ngura.

11Jütisanü mari jüzake mpa ngura ünü mari tü azhuh vüwa vü sieküpro luo taji,

12“Mari tü münühu küsü nyia vü müküro, thi mari tü hiri arünyi na taji küürori sie zarike sataji akeme wa ngu,” ti küza.

13Thitü ma nüh mari nyi küsü vü, “Eh füwa hi tü no vü mükünyu zanyo küsü nga müsawie, noh tü hisü loküsü vü dulili sanaveh nüh ti mükürüchie ülo?

14Noh zhi vi nü tewaluo; noh vü küzake tsü nüh jüzake vi anyi ase vünüh küruwanga tsü na küsa eh müshe.

15Hi tü eh zhiri vi eh müshe küsa wule nyu ülo? Hi kümühie kenüh noh tü hi ngu nü noh notha sa veh ülo?”

© 2015 Bible Society of India.

16 Hakümjie aseri nüh apo samü naveh, thi apori nüh ase samü naveh,
küpakenühnyunü jiküsari thuoüji zhimü thitü kürükari thuoüji zülamü, ti küza.

Jisu nüh Ma Sühle zhü Küüza kücheawa
(Mrk 10.32-34; Luk 18.31-34)

17 Jüsevü Jisu tü Jerusalem vü kütsevü ma sehnyi türakünyiri sie küpa tse taji
ma nüh lekhuji vünüh mari vü,

18 "Halie, hiri tü Jerusalem vü khru nti tse, thi khruju thuoüji anyi Tsawa tü re
nü kükhruori thi Wule küsosieri ake vü thsemü naveh; jütisanü mari tü ma
müshemüsü taji ma küüsümüluo, ta sanaveh.

19 Thi ma vi riesa thi ma fe thi khieluothso rügivü zekemü üta ma re nü
mükütsotüri ake vü thsemü naveh, thi ma tü rülo küche rülo rholesüra tewa
naveh," ti küza.

Zebedee Tsa Künyia Zah nüh Kükhuo
(Mrk 10.35-45)

20 Jüti sapeküveh vü Zebedee tsa künyi zah nüh masü sie ma vü ru khotsü nü ma
khurü taji ma nüh kümünguwa zanyo küsü khuo.

21 Thinü ma nüh jüma vühwa vü, "Noh tü mowa khuongü veh lo?" ti küna. Thinü
jüma vühwa nüh ma vü, "Noh kükaji vü eh tsa hamasü nyi küsü nüh noh zhie
wuovü thi nyi küsü nüh noh zhu wuovü ti pera na küsa azhü tsüjie," ti khuo.

22 Thitü Jisu nüh masü vü, nosü nüh khuoküvehwa müthsü nüh khuoveh. Nohsü
tü hi nüh ahuo zhu nta küche küsawa zhura naveh lo? Thi hi nüh baptis küsawa
nüh vi baptis sara naveh lo? ti küna. Thinü masü tü ma vü, "Hisü nga sara
naveh," ti rüle tsü.

23 Ma nüh masü vü, "Nohsü tü eh huo zhurawie naveh, thi hi nüh baptis küsawa
nga sarawie naveh, thitü eh zhie wuovü thi e zhu wuovü peh na küsanü hi nüh
mütsü nü eh Pa nüh küchetekütseri vü tsü naveh," ti küza.

24 Thinü mari türakeri tü azhü jü thsü taji masü vü lomüra nüh sa.

25 Thitü Jisu nüh mari sie ma vü ru tajinü mükütsotüri tü küjiri nüh mari nyia
vü avü küüsasati, thi kükhrari nüh mari nyia vü kükhra küüviviti.

26 Thitü nohri azhie vü thuoüji jüta küsawa nyu; jüütanyunü nohri azhie vü nyi
küsüküsü nga küji ngüri thuoüji nohri kürozawa küüsaluo.

27 Thi nyi küsüküsü nga nohri azhie vü apo küsangüri thuoüji nohri siepe müsaji
mümühie.

28 Jükümjie anyi Tsawa wienga nyuri nüh ma küüroza nta nyu nü nyuri roza nta
thi nyiri hozake rhesa nta küsa kenüh ma mpa ma kürho tsü nta küru wie.

Jisu nüh Nothaküüjuri Künyi Samühiekütsü
(Mrk 10.46-52; Luk 18.35-43)

© 2015 Bible Society of India.

29Jütisanü mari Jeriko vünüh tsezhutekütsevü nyi shieji küsü ma se nyiru.

30Jüvü halie, nothaküüjuri künyi lekhuji natovü peh tajinü Jisu jü wuovü tse ta küsa thsü nü zia taji, “David Tsa, noh tü hisü nokümüze tsüluo,” ti khuo.

31Thinü nyi riekhuowa nüh masü tü zoti peh üti sakükrü; thitü masü tü kümüsütsa zia taji, “VÜWA, David Tsa, noh tü hisü nokümüze tsüjie,” ti sahuo peh.

32Jütiküsavü Jisu tü tsie taji masü ji nü, “Hi nüh nosü vü mowa sakütsü nosü müshe lo?” ti küna.

33Thinü masü nüh ma vü, “VÜWA, hisü nothari satsü luo,” ti khuo.

34Jükenüh Jisu tü masü nokümüze taji masü notha pa tsü kheh; thinü müküzhike wiethuoh nüh zanyo ngu teru nü masü tü ma se nyitewa.

Mathi 21

Jisu Kütholathovü sa Jerusalem vü Kütu

(Mrk 11.1-11; Luk 19.28-40; Jhn 12.12-19)

1Jütisanü mari Jerusalem shenyi ru ünü tse Olive küzhiho rügivü Bethfage vü ru, thinü Jisu nüh ma sehnyi nyi künyi atüvü küze,

2jütisanü masü vü, nohsü tse anyu nosü atüvü peküvehvü waluo; thi wajura thuoüji nyuri nüh rawuküzawa avüh küsü thi ma tsa; ti hute küsala ngu naveh nüh jümasü le taji hi vü sie ru luo.

3Thi nyuri nüh nosü vü azhü küza thuoüji; “VÜWA nüh hamasü müviji mümühie nüh saveh lie, ma nüh masü küze mülewie nata,” ti nosü nüh küza luo, jütathuoüji tsü naveh nüh, ti küza.

4Hama tü küpakenühnyunü, thitü setsaküthsüwa nüh küza küsa:

5 “Nohri wa Zion atsa rülawa vü küza luo, halie, noh Kajiwa tü ma khuke mühie nü rawu küzawa avüh küsü, mazhünyo arawuh küzawa rügivü peh nü noh vü tse nüh, ta küsa zhüwa ju na küsa kenüh jüta küsa wie,” ti küza.

6Thinü ma sehnyi jümasü tü wa nü Jisu nüh masü vü küüza kümüjie sa.

7Jütisanü masü tü rawu küza avühwa thi ma tsawa shoru tajinü mari tü rawu künyi rügivü athsü shieke taji ma jürü givü kuo küshupe.

8Thi anyi riekhuowa aküzhi vünüh athsü vi lekhuji vü shieketü; thi wuori thuoüji athso vünüh ma tsuonari zahru lekhujivü shieketü.

9 Jütisanü nyiri ma tüvü kütseri thi ma se vü kütseri zia taji, “Hosanna, David Tsa tü kükhrarawa saluo; VÜWA nyo vi kütsewa kümüngatsawa, Hosanna kürügitsawa,” ti zia.

© 2015 Bible Society of India.

10Thinü ma Jerusalem vü ru ünü nyuküji jüla aveh künga taji, “Hatü thawa thuoh lo?” ti sa.

11Thinü nyi riekhuowa nüh, “Hama tü Galilee azhih vü Nazareth setsaküthsüwa Jisu wiethuoh,” ti küza.

Jisu nüh Kükhurüzhe vü asü saküvehri zheküja

(Mrk 11.15-19; Luk 19.45-48; Jhn 2.13-22)

12Jümasevü Jisu tü Saküüwuowa Kükhurüzhe lovü tu ünü kükhurüzhuh lovü zanyo sü thi zanyo zhuküperi aveh zhejamü, thi raka müzhi küvehri zanyo küsape nga thi mükhrietü zhuküperi ape nga khajakhehmütü.

13 Jütisanü ma nüh mari vü, “Eh zhe tü kükhuozhe ti sa naveh, ta küsa rhüsawie veh, thitü nohri nüh hama vi rühukütsara zheh samütü thuoh,” ti küza.

14Jütiküsavü nothaküüjuri thi jiküjiri Kükhurüzhe vü tse ma vü ru; thi ma nüh jümari sakümühie tsü kheh.

15Thitü kükhruoküjiri thi Wule küsosieri tü ma nüh sakütsü küngo küürori, thi rünguori Kükhurüzhe vünüh zia taji; David Tsa Hosanna ti sakütseri nga ngu nü mari luoveh mütho nü mari nüh ma vü,

16“Noh tü hamari nüh mowa küza tseveh nüh künara veh ünü nyu lo?” ti küna. Thinü Jisu nüh mari vü, “Ah, rünguori thi kürünyiri apo vünüh nga noh küsiake sajuwie naveh; ta küsa nohri khanavü zanyoküsü nga müchiewie ülo?” ti küza.

17Jütisanü ma tü mari jamünü nyuküji jüla nüh tse Bethani vü tewa nü jü rüza jüla zetewa.

Jisu nüh Jichuorhu Müzükümü

(Mrk 11.12-14,20-24)

18Jümasevü rüne vü ma tü nyuküji jüla shele tse ünü ma vo rüma tewa.

19Thi lekhuji natovü jichuo rhu küsü küpela ngura nü tse jüma kütuovü wa thinü manyawa küchie nüh zanyoküsü nga mpehla nüh sa, thinü ma nüh jichuorhuwa vü, “Nohsü nüh tuvü küsuokürho noh vünüh noh vi küsü nga müküthuoh tümü luo,” ti küza. Thi jüti kephratethuoh nüh jichuo rhu wa tü wazhütewa.

20Thinü ma sehnyiri nüh jü ngu tajinü, “Jichuo rhu wa tü mokenüh shita wazhütewa thuoh lo?” ti phrate.

21 Thinü Jisu nüh mari vü, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri luoveh künyi müsanüh kütsotü peh tsathuoüji, nohri tü jichuo rhu vü hakümjie küsara mpa nyu nü thitü nohri küzhiho hama vü nga, “Noh hala nüh tse juküji lovü tetu luo,” ta wie ketünga jüwienga sarawie naveh.

22Jümpa mükünyu nohri nüh tsotü phake nü zanyo küsüküsü nga khuo thuoüji ngurawie naveh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Jisu Kükhra Küüna
(Mrk 11.27-33; Luk 20.1-8)

23Jümasevü Jisu tü Kükhurüzhe lovü tu nü nyuri sosie peküvehvü kükhruo küjiri thi nyiri azhie vü sierhüri ma vü ru nü, “Noh tü mowa kükhra vi nü zanyo hari satse veh lo? Thi thawa nüh kükhra hama vi no tsü lo?” ti küna.

24Thinü Jisu nüh mari vü, “Hi nga nohri vü zanyoküsü küna naveh, nohri nüh jüma hi vü küza thuoüji hi nga nohri vü hi tü mowa kükhra vünüh zanyo hamari satse nüh küza naveh.

25Johan Baptist tü khievünüh ru lo? Rügi vünüh ru ünü nyiri vünüh ru lo?” ti küna. Thinü mari mpa kürüchie nü, rügi vünüh ti hiri nüh küza nti ünü ma nüh, thinü mokenüh ma mütsotü lo, ta küza naveh.

26Thi nyiri vünüh ru ti hiri nüh küza nti ünü nyi riekhuowa krü, küpakenühnyunü nyiri aveh nüh Johan tü setsaküthsüwa ta satetsewiethuoh.

27Jüti sape nü mari nüh Jisu vü, “Hiri nü müthsü,” ti küza. Thinü ma nga mari vü, “Hi nga mowa kükhra vi nü zanyo hari satseveh nüh nohri vü küüzawa nyuthuoh,” ti küza.

Atsa Künyi vi Küzhühie

28Nohri tü mowa müshe veh lo? Nyi küsü ma tsa nyimpari künyi peh; thi ma tü ma tsa kükhruowa vü ru nü, “Eh tsa no nosü wa nü rhelivi zhuh vü küüro saluo,” ti küza.

29Thinü Ma nüh, “Hi nü müwara,” ti rületsü; thitü asevü nüh ma luoveh khaphrü le nü wa.

30Jüsevü ma tü atsa kürünguowa vü wa taji jükümjie küza, thinü ma nüh, “Nyia, eh pa wa naveh,” ti küza, thitü ma tü müwa nüh samü.

31Thinü jüma masü khiemawa nüh ma pa külo sa lo? ti küna. Thinü mari nüh, “Apowa wiethuoh,” ti küza. Thinü Jisu nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, atheküviri nüh thi küüphroküphrievühri nüh nohri atüvü apo sa Saküüwuowa kajipe lovü tu naveh.

32 Küpakenühnyunü Johan tü künyitsa lekhujiwa müzhe nü nohri vü ru, thitü nohri nüh ma mütsotü nüh samü, thitü atheküviri thi küüphroküphrievühri ma tsotüra thi nohri tü jü nguwie ketünga asevü nga nohri luoveh tsaza taji kükhaphrü müsa,” ti küza.

Zhuhküürori Khukekümüsü Kürefü Küsü vi Küzhühie
(Mrk 12.1-12; Luk 20.9-19)

33 Küüzhühie zhü küpa küna lehü luo, khanavü nyi küsü nüh ma rhelivizhuh küsü tsa, thi arüpe sa jüma mükieshe, jütisanü rheliviju kütsüzhu kenüh azhih

© 2015 Bible Society of India.

küsü phieke, jütisanü azie küsü jüke taji vi azhu küüro wuori tsotü münü tse anyu aleküsuo vü tewa.

34Jütisanü ma küüro avi küpe tsotho juru ünü ma nüh ma küüro aviri phazhuh nti küsa kenüh asiepe wuori zhuküro küveh jümari vü küze;

35thinü azhuküüro jümari tü ma siepe jümari re taji nü nyi küsü femü, thi küpa küsüwa thuoüji fethemü, thi aloh vi küpa küsüwa vethemü.

36Jüsevü nga apokhuwa nyia vünüh siepe küzhi küpa küze lehü; jüla nga atükhuvü kümüjie mari vü salehü.

37Thitü asevü thuoüji ma mpa ma tsa küze taji mari vü, “Mari nga eh tsanü küsiake tsüra naveh,” ti sa.

38Thitü azhuküüro jümari tü tsawa ngu ünü mari mpa kürüchie nü, “Hama thuoüji azhu vüwa tsa wiethuoh; rah, hiri ma fethemü nü ma zhezhu vi ünü,” ti sa.

39Jütisanü mari ma re nü ma sho rhelivizhu tsuosü vü wa nü ma fethemü.

40“Jükenüh rhelivizhu vüwa ru thuoüji azhuküüro jümari vü mowa sana lo?” ti küna.

41Thinü mari nüh ma vü, “Ma nüh anyi khuke kümüsü jümari zoriejamnathuoh, jütisanü rhelivi zhu jüma vi tsotho khemta küsa vü ma küüro aviri küpe nü ma tsü na küsa kenüh zhuküüro küpari tsümü naveh,” ti küza.

42 Thinü Jisu nüh mari vü, nohri khanavü zhütsazhü vü: “Aloh küsari nüh Jakümü alohwa nyuri nüh jüma vi ajühke vü aküjiwa küüsamüthuoh; jümatü VÜWA vünüh wiethuoh; ta rhüküsa müchierhuowie ülo? ti küna”

43Jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, “Nohri vünüh Saküüwuowa kükaji vitewa avi küüpera na küsa akuoh küsü vü tsümünathuoh.

44Thi nyi küsüküsü nga aloh hama rügivü tsuotsa küwari thuoüji külorie khemüwienathuoh; thi aloh jümatü tsuotsa külorie nü azhitho jemü naveh,” ti küza.

45Kükhruo küjiri thi Farisiri nüh ma küzhühiezhü jümari thsüra nü ma nüh mari zhüku küzaküveh müshera.

46Jütisanü mari tü ma re nti sa ünü anyi riekhuowa nüh ma tü setsaküthsüri küsü ta sakümü kenüh jümari krü tewa.

Mathi 22

Kümünyute vü Kütsazhu Zhü vi Küzhühie
(Luk 14.15-24)

1Jümasevü nga Jisu nüh küüzhühiezhü wuori vi jümari vü küza lehü nti sanü,

© 2015 Bible Society of India.

2rügikaji thuoüji kajiri küsü nüh ma tsa avüvüh küüvi nü nyuri siekütsazhu
kümüjiewiethuoh.

3Ma nüh ma siepe wuori küze taji kümünyute kütsazhu vü ru üti ji küsari wa
küüji, thitü mari tü müru nti sa.

4Thinü ma nüh ma siepe küpa kürefü küsü küze lehü nü, nohri wa nü jiküsari
vü, "Halie, hi nüh kütsazhu küchesavehthuoh; eh mieshüvori nga thi eh seshuh
kümühieri fethe savehthuoh, jütisanü zanyo aveh küchesamüthuoh; jükenüh
nohri kümünyute kütsazhu hala raluo," ti küza.

5Thitü mari tü azhü jü müshe kühuophie nü tse mari mpa mari müshe vü
tewakhe. Nyi küsü nüh ma mpa ma zhuh vü tewa, thi küpawa thuoüji ma mpa
ma küüro vü tewa;

6thi küpari thuoüji ma sieperi re nü mari saküzükrü tsü taji fethemü.

7Thinü kajiwa nüh jüma thsüra taji ma rüshu nü ma thopahiri küze nü nyuri
küfethe jümari poka khehmü, thi mari anyu tsomütü.

8Jütisanü ma tü ma siepe wuori vü, "Kümünyute kütsazhu küchesavehthuoh;
thitü jiküsari mütsethuoh.

9Jükenüh nohri lekhuji küjiri vü wa tajinü nyiri küngu aveh vü kümünyute
kütsazhu hala ru üti jiluo," ti küza.

10Thinü siepe jüri tü lekhuji küjiri vü wa taji kümüsü kümühie küngura aveh
jizhuhru sa; jütisanü kümünyute kütsazhupe jüla jiru küpro.

11Thitü kaji jüma tü jiruküsari no nti wa ünü kümünyute kütsazhu vü nyi küsü
kütsazhupe thsümünyi müvü nüh rupeküveh ngura.

12Jütiküsavü ma nüh, "Eh füwa noh tü mokenüh kümünyute kütsazhu
thsümünyi müvü nüh hala ru peveh lo?" ti küna. Thinü ma tü azhü küsü nga
müphrara nüh samü.

13 Thinü kajiwa nüh ma sieperi vü, "Nohri ma jih ma ke pheh tajinü ma vi alievü
aküzo vü thsemü luo, jüla nüh krie thi aha hari penaveh," ti küza.

14Jükümjie jiküsari thuoüji zhi shehmü, thitü rükaküsari thuoüji zülamü, ti
küza.

Kaesar Khrü Kükhrüh Küüna

(Mrk 12.13-17; Luk 20.20-26)

15Jütiküsavü Farisi tü wa nü ma zhü kenüh ma re nti küsa müshe nü kürüchie.

16Jütisanü mari tü mari sehnyiri küze nü Herod nyiri nga sarü nü ma vü küze
taji, "Küsosiewa, noh tü zhütsamü, thi küzhütsa vünüh hiri Saküüwuowa khuke
küjo nyuri kütsatsa ti; thi noh tü nyi küsü wienga mükükrü hiri tü thsüwie veh,
küpakenühnyunü noh tü no küümzeri thsümüküüpa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

17Jükenüh noh kümüshewa vi hiri vü küza jie, Kaesar khrü kükhrüh le ünü nyu lo?" ti küna.

18Thitü Jisu nüh mari luoveh kümüsü thsü nü, "Nohri küthseküsari, nohri mokenüh hi müteteti lo?

19Akhrü kükhrüh amehwa vi hi kütsaluo," ti khuo. Thinü mari nüh duli küsü vi ma vü ru.

20Jütiküsavü ma nüh, tsorhe hama thawa tsorhe lo? Thi hama tha nyowa lo? ti küna.

21Thinü mari nüh ma vü, "Kaesar wiethuoh," ti küza. Thinü ma nüh mari vü, "Thinü Kaesar zhiri vi Kaesar tsümü luo, thi hiri Saküüwuowa zhiri vi hiri Saküüwuowa tsümü luo" ti küza.

22Jütiküsavü mari tü azhü jüri thsü taji mari ngo kümü kenüh ma jamü taji tewa.

Aküsü vünüh Kürhole Zhüku Küüna

(Mrk 12.18-27; Luk 20.27-40)

23 Jüma rülo küsüri rhomüsüra le ta küsa Sadusiri ru ma küna nü,

24 "Küsosiewa, Mosa nüh, nyi küsü nüh ma tsa münyie nüh sümüthuoüji, ma nü nüh ma vüvüh küvi nü ma jie küshuküra saküshu luo," ta küza.

25Thinü khanavü ajienü mari türü peh ünü apowa ma vüvüh vi nü ma küthsoküzhi münyie nüh sümü nü ma vüvüh ma nü vü tsü mü;

26thi künyiawa nga thi kücheawa nga jükümjie sasawa türüawa wa ju.

27Thi mari aveh asevü thuoüji nyimzawa nga sütewa.

28Jükenüh rhoküsüra le vü nyimzawa jümatü mari nyi türü azhie thawa vüvüh sana lo? Mari aveh nga ma küvi khehthuoh kenüh, ti küna.

29Thitü Jisu nüh mari vü, nohri zhütsazhü nga thi Saküüwuowa kükhra nga müthsü nüh müküle satetsethuoh.

30Küpakenühnyunü rholeküsüra vü vüvüh nga müvi nyutü vüpa nga müsa thuoh nüh thajüwu vü zhüleri kümüjie satewa küvehthuoh kenüh.

31Thi küsüri rhole küsüra zhüku thuoüji Saküüwuowa nüh nohri vü mowa küza saveh nüh nohri jüma müchie ülo?

32 Khanavü Saküüwuowa nüh nohri vü, "Hi thuoüji Abraham Saküüwuowa wie, thi Isaac Saküüwuowa wie, thi Jacob Saküüwuowa wie. Ma thuoüji aküsüra Saküüwuowa nyu nü akürhora Saküüwuowa," ti küza.

33Thinü anyi riekhuowa tü azhü jü thsü nü ma küsosisezhü kenüh mari ngo tewa.

Zhükütsü Küjitsawa

© 2015 Bible Society of India.

(Mrk 12.28-34; Luk 10.25-28)

34Thitü Farisiri tü Jisu nüh Sadusiri azhü vehriekümü thsüra nü mari wa sehzhu.

35Thi mari azhievü wule küthsüri küsü ma müte nti ma vü zanyo küsü küna nü,

36“Küsosiewa, wule vü azhü küsü khiemawa nüh küjitsawa lo?” ti küna.

37 Thinü ma nüh jüma vü, “Noh luoveh aveh vi thi noh kürholi aveh vi, thi noh kümüshe aveh vi VÜWA noh Saküüwuowa kümüze thi siakeluo.

38Azhü hama azhü kütsü küji apokhuwa wiethuoh.

39 Thi jükümjie künyiawa nga, noh mpa noh küümze kümüjie noh zhephruri kümüze luo ta küza küsawa wiethuoh.

40 Wule aveh thi setsaküthsüri azhü aveh azhü hamasü nüh vi zhütso sakheh,” ti küza.

Khrista Zhühku Küüna
(Mrk 12.35-37; Luk 20.41-44)

41Thi Farisiri ru sehzhuküpevü Jisu nüh mari vü küna nü,

42“Khrista zhühku tü nohri nü moti müsheveh lo? Ma tü thawa atsa lo?” ti küna. Thinü mari nüh ma vü, “David atsa wiethuoh,” ti küza.

43Thinü ma nüh mari vü, thinü, David tü mokenüh Sietsewa sie nü khanavü ma tü, “VÜWA,” ti sanü,

44 “VÜWA nüh eh VÜWA vü, hi nüh noh mükünongüri; vi noh mphakhu lovü müjie küthse küju nü noh eh zhie wuovü peh wie luo!

45David nüh jüla ma vü eh VÜWA ta ji thuoüji ma tü khiela nüh ma tsa sana lo?” ti küza.

46Jütiküüza vü nyi küsüwienga ma vü zanyo küsü nga müküzara nüh sa mü; thi jü mpa mükünyu jü rülo vünüh tuvü nü nyi küsü nga ma vü azhü küüna krütewa.

Mathi 23

Farisiri thi Wule Küsosieri vünüh azhüzhü üta azhükütsü
(Mrk 12.38-39; Luk 11.43-46; 20.45-46)

1Jüsevü Jisu nüh anyi riekhuowa thi ma sehnyiri vü zanyo küza nti sanü,

2wule küsosieri thi Farisiri Mosa ape rügivü pehpehti;

3jükenüh mari tü nohri vü zanyo küsüküsü küzawie nga jümari sah thi müzhe luo; thitü mari küüro kümüjie nü müsatümü; küpakenühnyunü mari tü küüro

© 2015 Bible Society of India.

kümüjie nü müsathümü; küpakenühnyunü mari tü küüza nü küzaza ti, thitü müsa.

4Jüta tsawie, mari tü akhuo küüzho thi nyuri nüh müküvürari sanü nyura safü rügivü thsethse ti; thitü mari mpa nü mari tüjü wie nga viwa paküünga nta müsa.

5 Jütanyunü nyuri nüh küüngu na küsa kenüh mari tü zanyo sakütse wie, mari tü Zhütsazhü wa rhü nü mari safü thi atie rügivü hiekevü nü küüngu tsetse ti, thi mari thsümünyi nga sakürie shehke nü tsetseti;

6thi kütsazhu küsavü nga küsiake vü na küsa kenüh ape kümüsie rügivü pehpehti, thi künazizhe vü nga ape kümühietsari vü pehpeh ti.

7Thi asüküsaperi vü nyuri nüh mari küükhurü nta thi nyuri nüh mari vü küsosiewa ta küji mari müngu tsetseti.

8Thitü nohri nü nyuri nüh küsosiewa ti nohri vü müküüsatümü luo; küpakenühnyunü nohri küsosiewa tü küsüwie, jüma tü Khrista thi nohri thuoüji aveh nga ajienüri khehwie thuoh.

9Thi nohri azhih hala nyi küsü nga vi nohri pa müsatümü luo, küpakenühnyunü rügivü küpewa mpa nüh nohri Pawa küsa kenüh.

10Jümpa mükünyu nyuri nüh nohri vü küsosieri ti müküüsatümü, küpakenühnyunü nohri küsosiewa tü küsüwie, thi jümatü Khrista wiethuoh.

11 Thitü nohri azhievü thawa nüh küjitsawa nüh jüma nüh nohri siepewa küsanaveh.

12 Thi nyi küsüküsü nga mampa ma sakümüsie kütsewa thuoüji sakürünyie mütü naveh; thi anyi thari nüh mampa ma sakürünyie tse nüh jüma nü sakümüsie tsü naveh.

Küthse Küsa kenüh Jisu nüh Mari Müküchie

(Mrk 12.40; Luk 11.39-42,44,52; 20.47)

13Thitü Khonyo küsosieri thi Farisiri nohri küthsekü̇sari, nohri tü nyuri rügikajipe lovü kütu khete pehküveh kenüh nohri tü amüngu kümüseri! Küpakenühnyunü nohri tü nohri mpa nga müsheramüveh, thi nyiri müshe nta küsari nga müküümüshe nta küsa kenüh.

14Khonyo küsosieri thi Farisiri nohri küthsekü̇sari nohri tü amüngu kümüseri! Küpakenühnyunü nohri tü tünyivühri tüvü rhiehza thi mari zhi müratsatsati, thi rhieza nü kükhuo hothatha sasati; jükenüh nohri tü kümnomna aküzhi nguwie naveh.

15Khonyo küsosieri thi Farisiri nohri küthsekü̇sari, nohri tü amüngu kümüseri! Küpakenühnyunü nohri tü nyi küsü mpa wie nga Judahri rühle küüvi nta

© 2015 Bible Society of India.

juhküji thi azhih aveh vü küzhutsetseti; thi nyi küsü nüh jüüta sarathuoüji ma vi nü nohri nyia vünüh künyikeri nyisuozü atsa küüsamümüti.

16Nyi küsüküsü nga Kükhuhrüzhe phrate nü küshie thuoüji zhümünyie, thitü Kükhuhrüzhe lovü sunawa phrate nü küshie thuoüji anyi jümatü azhü küüshie kükhu lovü pehmüthuoh, hata sanü nohri notha küju taji nyura lehkhuji küjokütseri, nohri tü amüngu kümüseri!

17Nohri notha küju nü zhekütseri, halie, suna wa ünü suna sakümtse kümü Kükhuhrüzhe wa masü khiemawa küüji lo?

18Thi nyi küsüküsü nga kükhuhrüpe rügiwa phrahte nü küüshie nü azhümünyie, thitü nyi küsüküsü nga aküte viru kükhuhrüpe rügivü saküvehri phrahte nü küshie thuoüji ma tü mükülehthuoh.

19Nohri nothaküüjuri, halie, kükhuhrü sa nta zanyo viru küsawa küüji ünü kükhuhrüpe zanyo saküümütsepewa küüji lo?

20Jükenüh nyi küsüküsü nga kükhuhrü pewa phrahte nü küshie thuoüji jüma nga thi zanyo jürügi vü küpehri aveh phrahte nü küshiemüwiethuoh.

21Jükenüh nyi küsüküsü nga Kükhuhrüzhe phrahte nü küshie thuoüji jüma nga thi jüma lovü küpehri nga vi küshiemüthuoh.

22 Thi thawa nüh thajüwu phrahte nü küshie naveh nüh Saküüwuowa kajipe thi jüla küpehwa nga vi küshiemüthuoh.

23 Khonyo küsosieri thi Farisiri, nohri küthseküsari, nohri tü amüngu kümüseri! Küpakenühnyunü nohri nüh suope türake sanü suope küsü küthsea: hesa thi are arheküünguwa thi awih rühzo kütsawa ti thsepeh huoveh, thitü nohri tü Khonyo küsosie zhütsawa kulemüthuoh, jümari thuoüji: kümüshowa, küümze thi kütsotü ri jamüthuoh, thitü nohri tü hari küjavüh nyu thi küpari nga kümüzhe leh.

24Nohri nothaküju nü lehkhuji küjokütseri, nohri awiezü thuoüji züjaja ti thitü ut thuoüji müzhumümüti.

25Khonyo küsosieri thi Farisiri, nohri küthseküsari, nohri tü amüngu kümüseri! Küpakenühnyunü ahuo nga thi akhu nga alievü thuoüji khrükümtsemümüti, thitü alovü thuoüji nyuri sakükrü nü kütsa thi nyurazhi kütsangü mpa nüh protseveh.

26Noh Farisiri nothaküüjuwa, ahuo nga akhu nga ma lovü khrükümtsekhumü luo, jütathuoüji alievü nga mütserura naveh.

27 Khonyo küsosieri thi Farisiri, nohri küthseküsari, nohri tü amüngu kümüseri! Küpakenühnyunü nohri tü arüku künekümüji küsa khewiethuoh, jümari tü alievü nü nozü sheh mü, thitü ma lovü thuoüji küsüra rü thi kümüneh müküzüküzü nüh proküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

28Jükümjie nohri nga alievü nyiri nüh küngu vü thuoüji ngu künyitsa, thitü luoveh lovü thuoüji küthseküzü thi zanyokümüsü nüh nohri protse veh.

Farisiri thi Khonyo Küsosieri Münomüna nah küsa Phrahtekütsü
(Luk 11.47-51)

29Khonyo küsosieri thi Farisiri, nohri küthseküsari, nohri tü amüngu kümüseri! Nohri tü setsaküthsüra rüku huotsetseti, thi künyitsara rüku saküzü tsetseti; jütisanü,

30"hiri nga hiri lahnyiri tsotho vü kürho tüla jümari sie setsaküthsüri küfethewanyu nü," ta satsetseti.

31Jütisanü nohri mpa nohri tü khana vü setsaküthsüri küfethera tsa ta sasati.

32Thinü nohri nga nohri lahnyiri kümüjie saluo.

33 Nohri amüreri, nohri arehji tsari, nohri tü mokümjie vünüh nyihsuozü kümnomnawa vünüh kari nti saveh lo?

34Jükenüh halie, hi nüh setsaküthsüri thi Khonyo küsosieri nohri vü küze naveh; thi nohri tü jümari wuori fethe thi zeke naveh, thi nohri künazizheh vünüh wuori fe thi mari müküchie sanü wuori thuoüji küzhiluo anyunyu vü nga küze naveh.

35 Jütisanü Abel künyitsahwa azüh vünüh wa Kükhuhrüzhe thi kükhuhrüpe masü azhie vünüh nohri nüh fethekümüwa Barakhia tsa Zekharia azüh küju azhih hala künyitsari aveh azüh tü nohri alü vü ru naveh.

36Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, zanyo jüri aveh khinyi kürhora nyi vü rukheh wie naveh.

Jisu nüh Jerusalem Küümüze
(Luk 13.34-35)

37Halie! Jerusalem, Jerusalem, setsaküthsüri küfethewa thi no vü küüzeri aloh nüh küvehwa, awi avüh nüh ma tsari ma küsa kükhu lovü küjizhuh kümüjie hi nüh küzakele nga no tsari jizhuh nti sa lo! Thitü nohri mpa nüh mamüthuoh.

38 Halie nohri azheh tü küürütso münathuoh thi jamünathuoh.

39 Küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küza naveh, nohri nüh "VÜWA nyo vi nü kütsewa kümüngatsahwa ta müjie küphrahte küju nü nohri hi müngulerathuoh," ti küza.

Mathi 24

Kükhuhrüzhe Zoriena küsa Jisu nüh Küphrahte
(Mrk 13.1-2; Luk 21.5-6)

1Jüma sevü Jisu tü Kükhurüzhe vünüh shutetsethuoh ünü; ma sehnyiri tü ma vü ru nü Kükhurüzhe saküsa tsokrüri küjo ma kütsa.

© 2015 Bible Society of India.

2Thitü ma nüh mari vü, “Nohri tü zanyo hari ngu kheveh ünü nyu lo? Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, aloh hari tü mükhaja nüh küsü nga khahkeluo nü müpehra,” ti küza.

Küüjakünya thi Kümnomna Kütsü Runa küsa
(Mrk 13.3-13; Luk 21.7-19)

3Jümasevü ma wa Olive küzhiho rügi vü pehveh ünü ma sehnyiri tü küüzhe vünüh ma vü ru taji, “Zanyo hari tü küsie sarunathuoh lo? Thi mothsoshi vi noh küru thi kürho sehkhe sana lo? jüma vi hiri vü küza luo,” ti khuo.

4Thinü Jisu nüh mari vü, nohri nyuri nüh nohri müküümüratümü nta küsa kenüh nohri riehzi peh luo.

5Küpakenühnyunü nyiri hozake eh nyo viru nü, “Hi tü Khrista wa wiethuoh,” ta sanü nyiri hozake müratewa na küveh kenüh.

6Jümpa mükünyu nohri arie küsa thi arie khielota sapehküveh zhühku küphrahte thsüra naveh; jüvü, nohri luoveh lalata müsanüh sana küsa müsheluo; küpakenühnyunü zanyo hari tü sawie naküveh kenüh, thitü jü nüh sehkhe nyu.

7Jütiküsavü akuoh küsü nüh akuoh küpawa münongü nüh sanaveh; thi kaji küsü nüh kaji küpawa münongü nüh sanaveh, thi luowie vü kümükhuojih sanaveh, thi mükhrüküüzhüh ru naveh.

8Thitü zanyo jüri aveh kümnomna pokhuri wie.

9 Jütiküsavü nyuri nüh nohri re nü kümnomna vü thse naveh, thi nohri fethe naveh; thi eh nyo kenüh akuoh aveh nüh nohri mürhü naveh.

10Jütiküsa vü nyiri hozake asevü tseketewa naveh, thi küsü nüh küsü retsü naveh, thi mürhüluo naveh.

11Thi setsaküthsü küzhühja hozake shuru nü nyiri hozake müramü naveh.

12Thi khuoke kümüsü nüh küzhile kenüh küümze tü küjitewa naveh.

13 Thitü küzhike wa sehkhe küjuwa nüh külole naveh.

14Thi azhih aveh vü Kajipe Zhühthe Kümühiewa povü akuoh aveh vü küzawajuwie naveh, jüsevü nüh sehkhewa ru naveh.

Kümnomna Küngo Sashehna küsa
(Mrk 13.14-23; Luk 21.20-24)

15 Jükenüh Daniel setsaküthsüwa nüh khanavü küzaküsa zanyo sakümüne sheh na küsa mükümüshera akükre ru ape kümtsewa vü rupehküveh nohri nüh küngu vü

16jütiküsavü Judea vü küpehri tü zhü küzhiho vü tewaluo,

© 2015 Bible Society of India.

17 thi azheh rügi vü küpehri tü ma zanyo vi nti ma zheh lovü müküütule tümü luo;

18nyutü azhuh vü wa pehküvehri tü ma thsü vi nti shele müküühutümü luo.

19Thi jü tsotho vü atsakümori thi atsakünü küpehri tü münomüna sheh naveh.

20Thi nohri zhüteküwa tü küsosa vü nyutü Sabbath, Judahri kümünyierülo vü müsanüh sana küsa kenüh kükhuo sa peh luo;

21 küpakenühnyunü jüma tsotho vü tü münomüna sheh nü azhih küsate vünüh ru khinyi küju, nyutü jüma asevü nga jükümjie müküsa saru na küveh kenüh.

22Thi rülo jüri sakümülu mükütsü nü nyi küsü nga küülolewa müngura nüh samü naveh, thitü rükaküsari kenüh tsotho jüma sakümülu mütü naveh.

23Jüvü nyuri nüh nohri vü, 'halie, Khrista hala pehveh,' nyutü, 'tula pehveh,' ta küzawie ketünga nohri jü mütsotü tümü luo.

24Küpakenühnyunü akürie Khristari thi akürie setsaküthsüri shuru nü thsoshi küngo küürori thi küükrükükrari sanü nyiri kütsanaveh, jütisanü rüka küsari nga müra nü sietewa mühie veh.

25Halie, hi nüh küütü vünüh nohri vü küzamüthuoh.

26 Jükenüh nyuri nüh nohri vü, 'halie, ma tü aküze vü pehveh' ta wie ketünga müwatümü luo, halie, ma nü azheh lovü pehveh ta mari nüh küzawie ketünga jüma mütsotü tümü luo.

27Küpakenühnyunü rünyiküshupe vünüh atso kürie thuoüji rünyikütupe wuovü nga wieküwa kümüjie, nyi Tsawa küru nga jükümjie sawie naküveh kenüh.

28 Khiela aküsü kümo pehveh ünüh jüla tü aluomü nga pehwie naveh.

Nyi Tsawa Sheleküru

(Mrk 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 Thitü kümnomna tsotho jüri asevü rünyi shita zotewa naveh, thi asah nga wiemütsü nüh sanathuoh, jümpa mükünyu awutsiri nga rügi vünüh kretewanathuoh;

30 Jütiküsa vü rügi vünüh nyi Tsawa thsoshi sanü kütsanaveh, thi azhih vü akuoh aveh krietewa naveh, thi mari nyi Tsawa külu rügi vünüh kükhra thi kütholathovü sa sheh nü küturu ngu naveh.

31Jütiküsa vü ma nüh ma zhühleri küze nü atütü akhi khukümüsie shehke tsü nü mari nüh rügi wuochuwuo vünüh wa wuochuwuo vü küju ajühke müzü vünüh ma nüh rükaküsari phahzhu naveh.

Jichuorhu vünüh Küsosiezhü

(Mrk 13.28-31; Luk 21.29-33)

© 2015 Bible Society of India.

32Thi jihchuo rhuwa vünüh nohri mazhühnyo thsüluo, küsie nüh ma tsuonari vünüh awathe shizhuru naveh nüh küzhesa tetsethuoh ta küsa nohri nga thsülanathuoh;

33jükümjie nohri nga zanyo jüri aveh küngura vü ma shehnyi vehthuoh; amükhie vü pehvehthuoh ta küsa thsüluo:

34Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, zanyo jümari aveh müjieküsaju nü khinyi kürho hamari kürawa nyu.

35Thajüwu thi azhih thuoüji ramünaveh, thitü eh zhüri thuoüji mürarah wie.

Nyi Küsü nga Müküthsü Rülo thi Tsothowa
(Mrk 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36)

36Thitü jüma rülo thi tsotho tü eh Pa nüh küchie nüh rügi vü zhühleri nga nyutü Tsawa nga müthsü.

37 Thi Noah tsotho vü kümüjie nyi Tsawa küruvü nga jüüta sawie naveh.

38Küpakenühnyunü ajuhwa müjie zhiküru küju thi Noah juhie lovü müjie tekütu küju nü nyiri tü tsa; thi zhu, vüvüh vüpa sa thi vüvüh vüpa vitsü ti sawie.

39 Jüti sanü ajuh jiru nü mari aveh müjie küürhothe küju nü mari tü müthsü nüh sa wie; nyi Tsawa küru vü nga jüüta sawie naveh.

40Jüta küsa vü nyi künyi azhuh vü tsela naveh, masü nyi küsü sie tekuo naveh, thi nyi küsü jamü naveh,

41nyimzari künyi atsuoshü küpeh vü masü nyi küsü sie tekuo naveh, thi nyi küsü jamü naveh.

42Jükenüh huopehlawie luo, küpakenühnyunü nohri VÜWA tü küsie ru naveh nüh nohri tü thsümüküveh kenüh.

43 Thitü hama thsüluo, mükütüküzü azheh vüwa tü rüza bafe küzake vü kürühuri ru naveh nüh thsü thuoüji ma zheh tü fekhuo nü küütuwa nyu nü.

44Jükenüh nohri nga küche mpehlaji mümühie, küpakenühnyunü nohri nüh müshe müküveh tsotho vünüh nyi Tsawa tü ru wie naküveh kenüh.

Küzhütsa thi Müküzhütsa Siepe
(Luk 12.41-48)

45Tinü thawa nüh siepe küzhütsa thi arokümühiewa sanü ma vüwa nüh ma vi küjiwa küüsanü tsotho kheti küsa vü kütsaküzhu vi mari tsü üta sana lo?

46Ma vüwa küru vü jükümjie sala nü künguwa nü kümüngatsahwa.

47Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, ma nüh siepe jüma tü ma zanyo aveh nyia küjiwa küüsanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

48Thitü siepe kümüsüwa thuoüji ma mpa ma luoveh lovü nüh, eh vüwa tü münü ru naveh,

49ta sanü mari kürü siepe sapehküvehri fe, thi kümüshe shie tsa thi zhu ti sapeh thuoüji,

50siepe jümawa vüwa tü ma nüh tsotü pehmüküveh rülo thi ma nüh müküthsü tsotho vü ru nü,

51ma renyarenya nü ma vi küthsekü̈sari aza lovü thsemü naveh, jüla nüh krie thi aha hari nü peh naveh.

Mathi 25

Rülari Türake Vi Küzhühie

1 Jüsevü nga rügi kajipe thuoüji rülari türake anyihku vi nü kümünyutepawa siemütu nta küwa viküzhühiera naveh.

2Thi jüla mari münga thuoüji aro müthsü, thitü mari münga thuoüji aro mühie.

3Jütiküsavü aro müküthsüri tü mari nyihku küvi vü nyihjuh müvipheh nüh samü;

4thitü aro kümühie müngari thuoüji nyihjuh nga küütsa thi mari nyihku ti vi nü wa.

5Jütisanü kümünyutepawa münü ru ünü mari aveh küngu nü zehtewa.

6Thitü tsotüla vü zia taji, “Halie, kümünyutepawa tü tsethuoh, nohri ra nü ma mütu luo,” ti sa ru.

7Thinü rüla jümari aveh süra nü mari nyihkuri küche.

8Thinü aro müküthsüri nüh aro kümühieri vü, “Hiri nga nyihjuh tsü jie, küpakenühnyunü hiri nyihku tü kuonetewathuoh ünüh,” ti khuo.

9Thitü aro kümühieri nüh, “Jüüta thuoüji nohri nga hiri nga mütse nüh samü naveh, jükenüh nohri mpa wa nü küzhuri vünüh küsü nüh küümpha naveh,” ti küza.

10Jütiküsavü mari tü sü nti wa ünü kümünyutepawa tü teru nü küchekü̈sari sie nü kümünyute kütsazhu vü tewa; jütisanü mükhie kheketewa.

11 Jümasevü nüh rüla mari münga nga ru nü, vüwa, vüwa, mükhie sanü hiri tsüjie, ti khuo.

12Thitü ma nüh, “Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, hi nü nohri müthsü,” ti küza.

13Jükenüh nohri huopehwie luo, nohri tü ma rülo nyutü tsothowa müküthsü kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Siepe Küche vi Küzhühie
(Luk 19.11-27)

14 Jümpa mükünyu rügi Kajipe thuoüji nyi küsü nüh anyu lehküsuo küpa vü wa
nti ma sieperi ji nü ma zanyori vi vü mari ke vü tsotü küsa kümüjie wiethuoh.

15Jütisanü mari papa küsara noh nü ame münga vi nyi küsü tsü, küpawa vü
künyi, thi küpa küsüwa vü küsü vi ma tsü, jütisanü ma tü tsetewa.

16Jütiküsa vü ame münga künguwa tü müküzhikewiethuoh nüh viwa asü sanü
ame azakütsa küpa münga nyiara.

17Thi jükümjie künyi küngurawa nga küpa künyi nyiara.

18Thitü küsü künguwa thuoüji wa azhih lovü chüke nü ma vüwa raka vi nü
küthisamü.

19Thinü mari vüwa tü tsotho küsuo sevü nüh shele ru nü mari amewa mari sie
kürüh nti sa.

20Jütiküsavü ame münga künguwa tü ame münga küpa azakütsa vipheru nü,
"Vüwa, noh nüh ame münga vi eh kevü thse, thi halie, hi nüh ame küpa münga
nyiarathuoh," ti küza.

21Thinü ma vüwa nüh ma vü, "Mühie shehthuoh, noh tü siepe kümühie künyitsa
küsü; noh tü zanyo pike vü nga nyitsarathuoh, hi nüh noh zanyo hozake nyia vü
küji küüsa naveh; noh vüwa vü ra nyi lozheluo," ti küza.

22Thi ame künyi küngurawa nga ru nü, "Vüwa, noh nüh ame künyi vi eh ke vü
thse, thi halie, ame küpa künyi nyierathuoh," ti küza.

23Thinü ma vüwa nüh ma vü, "Mühieshehthuoh, noh tü siepe kümühie künyitsa
küsü, noh tü zanyo pike vü nga nyitsarathuoh, hi nüh noh vi zanyo hozake nyia
vü küji küüsanaveh, noh vüwa vü ra nyi lozheluo," ti küza.

24Thinü ame küsü künguwa nga ru nü, "Vüwa, noh tü anyi luoveh kükho nyi
küsü, noh tü noh nüh mahtsü vüwa müküzhuhri vü nga mahwiewie ti, thi noh
nüh we müküsari vü nga zhievü vü ti,

25jükenüh hi tü krü nü noh nüh ame küsü kütsüwa viwa nü azhih lovü küthi
sanü halie noh nüh kütsüwa tü," ti küza.

26Thinü ma vüwa nüh ma vü, noh khuke kümüsü küüchu siepewa, hi nüh
mahtsü vüwa müküzhuhri vü mawiewie ti ta küsa, thi hi nüh we müküsari vü
nga zhievü vü ti küza nti la?

27Noh tü ame künari vü tsüküsaleh thi hi küru vü ame thi ma zahkütsa nga
küngule nü.

28Jükenüh ame ma ke vü pehküvehwa viwa nü ame türake viküvehwa tsümü
luo.

© 2015 Bible Society of India.

29 Küpakenühnyunü nyi küsüküsü nga aküpehwa thuoüji thsephe tsü naveh, thi ma tü hozake pehra naveh; thitü mükünyiewa vü thuoüji ma ke vü pike küpehri nga vitewa naveh.

30 Thi siepe ame mükünyiewa alie aküzo vü shojamü luo, jüla nüh krie; thi aha hari peh naveh.

Ashih Sehkhewa

31 Thitü Nyi Tsawa küthohlathovü sanü rügizhühleri aveh sie nü ru naveh, thi jüvü ma tü ma kajipe küthohlathovü rügi vü peh naveh.

32 Thi ma tüvü akuoh aveh ru sehzhuh naveh, jüti sanü nyihzhükühuowa nüh nyihzhü aza vünüh nyihsü chithuohzhukümü kümüjie ma nüh mari küsü nüh küsü vünüh chithuoh küpamü naveh.

33 Jütisanü ma nüh nyihzhüri vi ma zhie wuovü küpeh naveh, thitü nyihsüri thuoüji vi ma zhu wuovü küzemü naveh.

34 Jütiküsa vü Kajiwa nüh ma zhie wuovü küpehri vü, raluo, eh Pa nüh tsia tsüküsari, azhih küsate vünüh nohri kenüh küchekü sari vü ra avü saluo.

35 Küpakenühnyunü hi rüma nü tse ünü ashie vi hi tsü, hi jühkürie nü tse ünü hi küzhu, hi tü küzehri satse ünü nohri nüh hi sieküzeh;

36 müsühsüh tse ünü nohri nüh athsü vi kümphie; hi na zehveh ünü nohri nüh hi roza, hi tü küsi satse ünü nohri nüh hi vü ru.

37 Jütiküsa vü künyitsari nüh ma vü, "VÜWA, hiri tü küsie noh rüma kütse ngu nü ashie vi noh tsü lo? Nyutü no juhkürie kütse ngu nü ajuh vi no tsü küüzhu lo?

38 Thi hiri tü küsie noh aküzeh sakütse ngu nü noh sie küzeh lo? Nyutü noh müsühsüh kütse ngu nü athsü vi noh kümphie lo?

39 Thi hiri küsie noh na zehla nü noh roza lo? Thi küsi sala nü noh vü ru lo?" ti sanaveh.

40 Jütiküsa vü Kajiwa nüh hakümjie rüle naveh, "Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, nohri nüh anyi küriepetsa hamari vü sakütsü tü hi vü sakütsü kümüjie wiethuoh," ta küza naveh.

41 Jütisanü ma nüh ma zhu wuovü küpehri vü, "Nohri müzükümüri, hi vünüh kietuo Tsuore thi ma sehnyiri kenüh küchekü sa küsuokürho nyihsuozü vü tewaluo.

42 Küpakenühnyunü hi rüma kütse vü zanyoküsü nga vi hi mükütsa; hi juhkürie kütsevü pike nga juh vi hi müküzhu;

43 hi küzehri sakütse vü nohri tü hi sie müküzeh; müsühsüh tse ünü athsü vi hi müküümphie, hi tü na; thi küsi satsewie ketünga ru hi müno," ta küza naveh.

© 2015 Bible Society of India.

44"Jütiküsa vü mari nga rüle naveh, VÜWA, noh tü küsie rüma, thi kürie tse taji thi aküzeh sakütse; thi rütso kütse thi nazeh küveh thi küsi saküveh ngu nü hiri tü noh müno nüh samüthuoh lo?" ta sanaveh.

45Jütiküsa vü, ma nüh mari vü rüle nü, "Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, nohri nüh hamari azhie vü küzahtsahwa vü müküsa kümüjie hi vü nga müsawiethuoh" ti sa naveh.

46 Thi mari thuoüji küsuokürho kümnomna pe vü tewanathuoh, thitü künyitsari thuoüji küsuokürho ape vü tewa nathuoh, ti küza.

Mathi 26

Jisu Lü vü Mükünongü Kümüshe
(Mrk 14.1-2; Luk 22.1-2; Jhn 11.45-53)

1Thinü Jisu nüh azhü jüri aveh küzaju kümüse vü ma nüh ma sehnyiri vü,

2 "Rülo künyi se vü tsekükari akhu kükhu na saküveh nohri nga thsülanathuoh, thi jüma tsotho vü Nyi Tsawa vi khieluothso rügi vünüh zekemü üta retsümunathuoh," ti küza.

3Jütiküsa vü levü küjiri thi nyiri azhie vü kükhruori wa nü Kaifa ti küsa Levü Kümüsiewa zheh vünüh sehzhuh nü,

4Jisu re nü fethe na küsa kenüh kürüchie.

5Thitü mari nüh, "Akhu tsotho vü küsawa nyu, nyiri azhie vü küüjakünya shuteküru kükrü kenüh," ti sa.

Bethani vünüh Vüjuh vi Jisu Küüne
(Mrk 14.3-9; Jhn 12.1-8)

6Thinü Jisu tü Bethani vü Simon wupiekünawa zheh vü wa pehküveh vü.

7 Nyimzari küsü vüjuh ame kükhra tsahtsah ku küsü vi ma vü ru nü ma tsazhu küpeh vü ma lü rügi vü züketsü.

8Thitü ma sehnyiri nüh jü nokürüpa taji, "Mokenüh zanyo ha zorie veh lo?

9Zanyo hatü ame hozake nüh zhu nü kümükhuori tsüra na nü," ti küza.

10Thitü Jisu nüh jü thsü tajinü mari vü, nohri mokenüh nyimza hama saküjakünya veh lo? Ma tü hi vü zanyo kümühie satsüveh nü.

11 Küpakenühnyunü kümükhuori thuoüji nohri siepeh huo veh; thitü hi nü nohri sieküpehuowa nyu.

12Ma nüh vüjuh eh satsa vü küzüke hatü hi küchowu kenüh küche na küsawie.

© 2015 Bible Society of India.

13Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, khiekhiela zhühlekümühie hama azhih aveh vü phrahte naveh nüh nyimza hama kürho müshe naküsa kenüh ma nüh küsa hama nga vi nü küza naveh.

Judas nüh Jisu Zhukütsa Ma Müsheküsa
(Mrk 14.10-11; Luk 22.3-6)

14Jütiküsa vü türakünyiri azhie vünüh nyi küsü Iskariot Judas ti küsawa nüh levü küjiri vü wa nü;

15 "Nohri mowa vi hi tsü naveh lo hi nüh ma re nohri ke vü thse thuoüji," ti küna. Thinü mari nüh raka cherake chie nü ma tsü.

16Thi jü rülo vünüh tu vü ma tü Jisu re nü mari tsü nti lehkuji phah.

Jisu nüh Ma Sehnyiri Sie Tsekükari Shie Sie Kütsa
(Mrk 14.12-21; Luk 22.7-13,21-23; Jhn 13.21-30)

17Jüsevü ahzhi müthse nüh lohse kütsa khu rülo apowa vü ma sehnyiri Jisu vü ru nü, "Noh tü hiri khiela nüh tsekükari ashie küche nü noh küütsa noh kümüshe lo?" ti küna.

18Thinü ma nüh, nohri nyuküji vü wa nü nyi küsü vü, "Küsosiewa nüh e tsotho jumthuoh ünüh hi tü e sehnyiri sie noh zheh vünüh tsekükari khu kükhu nta lie ti küza luo," ti küza.

19Thinü sehnyiri tü wa nü Jisu nüh mari vü küüza kümüjie sa, jütisanü tsekükari kenüh kütsaküzhuwa küche.

20Jütisanü arüza teru ünü ma sehnyi türakünyiri sie shupe nü ashietsa,

21thinü mari ashie tsapehküveh vü ma nüh, "Hi nüh nohri vü küzatohke naveh, nohri nyi küsü nüh hi retsü naveh," ti küza.

22Thinü mari tü lorü sheh taji, VÜWA, jütü hi ülo? hi ülo? ti sa khe.

23 Thinü ma nüh, "Nyi küsü hi sie akhu küsü lovü nüh kürüwietsa küvehwa nüh hi retsü naveh," ti küza.

24Nyi Tsawa thuoüji ma zhühku rhüküsa kümüjie tewa na savehthuoh; thitü Nyi Tsawa rekütsüwa nü amüngu kümüseri! anyi jüma tü azhih hala wuo müküruwa nüh ma kenüh küümpha naveh, ti küza.

25Jütiküsa vü ma retsü na küsawa Judas nüh ma vü, küsosiewa jümatü hi ülo? ti küna. Thinü ma nüh ma vü "ah wiethuoh," ti küza.

VÜWA Kümüshieshie
(Mrk 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

26Thi mari ashietsapehküveh vünüh Jisu nüh lohse vi nü tsia jüma nyia vü thse taji zokhuo nü vi ma sehnyiri tsü taji, "Vi nü tsaluo; hamaha eh satsa wiethuoh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

27Jüma sevü ma nüh ahuowa nga vi taji tsia jüma nyia vü thse nü vi mari vü tsü
taji, “Nohri aveh hama vi zhu luo;

28 küpakenühnyunü hama tü nyiri hozake kükhiemuo noja na küsa kenüh
likürü kütsathuoh e zühwa wie thuoh.

29Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, hi eh Pa Kajipe vünüh rhelivijuh kürüthe
müjie küzhu sevü nü hi tü nosü nüh tuvü rhelivi thso hama vünüh müzhu
lethuoh,” ti küza.

30Jütisanü mari aza küsü riehi nü Olive küzhiho vü tewa.

Pitor nüh Jisu Kürü na küsa Küütü vünüh Phrahtekütsü

(Mrk 14.27-31; Luk 22.31-34; Jhn 13.36-38)

31 Thinü Jisu nüh mari vü, süta vü nohri aveh hi jamü tajinü zhütewa khe naveh,
küpakenühnyunü zhütsazhü vü rhü küsa, “Hi nüh nyihzhükühuowa fethemü
naveh, thi nyihzhüri tü vorietewa naveh,” ta küza saveh.

32 Thitü hi rhosheletesüra thuoüji nohri atüvü nüh hi tü Galilee vü tewa naveh,
ti küza.

33Thinü Pitor nüh ma vü, “Mari aveh nüh no jamü nü tewa wieketünga hi nü no
küjawa nyu,” ti küza.

34Thinü Jisu nüh ma vü, “Hi nüh noh vü küzatohke naveh, süta vü awi müjie
kükhu atüvü noh küche keri hi kürü naveh,” ti küza.

35Thinü Pitor nüh ma vü, “Hi noh sie küüsü nta wie ketünga hi nüh noh küürüwa
nyu,” ti küza le. Thinü ma sekünyiri aveh nga jüüti phrahte khe.

Jisu Gethsemane vünüh Kükhuo Küsa

(Mrk 14.32-42; Luk 22.39-46)

36Jüsevü Jisu tü mari sie nü Gethsemane ti küsa azhie küsü vü wa nü ma nüh ma
sehnyiri vü, “Hi wa tula nüh kükhuo sapehküveh vü nohri hala pehla luo,” ti
küza.

37Jütisanü ma tü Pitor thi Zebedee tsa künyi sie wa nü ma lorü sheh thi ma
luoveh küraküpre sheh.

38Jütiküsa vü ma nüh mari vü, “Eh luoveh küraküpre taji sü nta savehthuoh,
nohri hala peh nü hi huo pehla luo,” ti küza.

39Jütisanü ma tü pike tsekewa nü ma nyia azhih vü lowe ünü kükhuo sataji, “Eh
Pa, sara naveh üji ahuo hama tü hi küüthoriemümo; thitü eh müshe kümüjie
vünüh nyu nü noh mpa noh müshe saluo,” ti küza.

40Jütisanü ma tü shele ma sehnyiri vü ru ünü mari zehküpehla ngu nü ma nüh
Pitor vü, “Khielo, nohri münühu küsü nga hi huompehrawiethuoh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

41Nohri kümüjimüra vü mütu nüh sana küsa kenüh zipeh luo thi kükhuo sa peh luo, sietse vü thuoüji sangü shehke pehveh thitü satsa wuovü thuoüji küchu pehveh," ti küza.

42Jütisanü ma tü akünyiawa nga tsewa le kükhuo sataji, "Eh Pa, hi tü hama müzhu nüh mükulerawie thuoüji noh mpa noh müshe saluo," ti küza le.

43Jütisanü ma tü shele ru ünü mari zehküpehla ngu le hü, küpakenühnyunü mari notha tü mükora nüh rühveh kümü kenüh.

44Jütisanü ma tü kücheawa mari jamü tajinü wa shientü kümüjie kükhuo sa le hü.

45Jüsevü ma tü ma sehnyiri vü ru nü mari vü, "Khinyi nü nohri zeh thi münyie luo; halie, tsotho jumthuoh, thi Nyi Tsawa tü re nü kükhiemuora ke vü thsemüna savehthuoh!

46Süraluo, hiri tewaluo nüh, hi re nü nyurake vü thsemüna küsawa shehnyi müthuoh," ti küza.

Jisu Küre

(Mrk 14.43-50; Luk 22.47-53; Jhn 18.3-12)

47Thinü ma azhüküza pehküveh vünüh, halie, türakünyiri azhie vünüh nyi küsü Judas nüh levü küjiri thi kükhruori vünüh anyuchuwa thi athsofe küviri anyi shieji küsü sie nü ru.

48Jümatü vü ma re nü nyura kevü thsemü na küsa thsoshi küsü sa mari kütsanü, "Hi nüh thawa kümetsü naveh nüh jüma wiethuoh nüh ma re luo," ti küza.

49Jütisanü ma shita Jisu vü ru nü, "Kümühiewa saluo Küsosiewa," ti küza nü ma kümetsü.

50Thinü Jisu nüh ma vü, "Eh füwa, noh tü mokenüh hala tse lo? Noh nüh sa nti kütsewa sawie luo," ti küza. Thinü mari tü mari ke thsuoru nü Jisu shoh thi rete.

51Thi halie, Jisu se nyikütseri küsü nüh ma ke vitu ma nyusuowa shozhuru nü vi Levü Kümüsiewa siepe müwie ünü ma khüna taja mütü.

52Jütiküsa vü Jisu nüh ma vü, "Noh nyusuowa vi ma küthseku lovü thsemü luo, küpakenühnyunü anyusuowa küviri aveh thuoüji anyusuowa vünüh kümiewie naküveh kenüh.

53Noh kümüshe vü hi nüh eh Pa vü khuo thuoüji ma nüh khinyi wienga rügizhühleri anyie türakünyi nyia vü nga müküzera ti müsheveh ülo?

54Jüta sa nta thuoüji khiela nüh Zhütsazhüri tü sajura na lo?" ti küza.

55 Jütiküsa vü Jisu nüh anyi riekhuowa vü, "Nohri tü rühukütsari küre kümüjie anyusuowa thi athsofe vi nü hi re nti tse la? Hi nüh rülotsotho Kükhurüzhe lovü peh nü nyuri sosie pehwie ketünga jü vünü nohri tü hi müre.

© 2015 Bible Society of India.

56Thitü Zhütsazhüri setsaküthsüri nüh rhüke küsari ju na küsa kenüh hakümjie
küsa kheh wie," ti küza. Thinü ma sehnyiri aveh tü ma jamü tajinü zhütewa khe.

Müzakümühu atü vünüh Jisu Küüna

(Mrk 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Jhn 18.13,14,19-24)

57Thi Jisu rekütseri tü Jisu re Levü Kümüsiewa Kaifa azheh vü tewa; jüla tü
Khonyo küsosieri thi kükhruori wa sehzhuh pehlakhe.

58Thinü Pitor tü ma mphakewiethuoh nüh ma se nyi müzhehwa Levü
Kümüsiewa nyula vü ju, jüütisanü mowa sanaveh nüh ti no nti tu ariekühuori
vü nyipeh.

59Jütiküsa vü levü küjiri thi kümühu aveh nüh Jisu küfethe lehkhuji müküle
povü hozake phah,

60thi küzhühja povü hozake ruthuoh tü azhü kükato küsü nga mphahra nüh
samü. Ase vünüh nyi künyi rutajinü,

61 "Nyi hamatü khana, 'hi nüh Saküüwuowa Kükhurüzhewa phrümü tajinü rülo
küche vünüh sa lera naveh' ta küza lie," ti küza.

62Thinü Levü Kümüsiewa nüh süra tsie nü ma vü, "Noh tü zhühnyo küsü nga
rületsü nti samüvehwiethuoh ülo? Hamari nüh mowa küza nü no müte veh lo?"
ti küza.

63Thitü Jisu tü zoti pehtewa. Thinü Levü Kümüsiewa nüh ma vü, "Hi nüh rhopeh
huoküvehwa Saküüwuowa nyo vü nüh no küüshie nü küza naveh, noh tü
Saküüwuowa Tsa Khrista ünü nyu? Vi hiri vü küza luo," ti khuo.

64 Thinü Jisu nüh ma vü, "Noh nüh küüza kümüjie wiethuoh, thitü hi nüh nohri
vü küzatohke naveh, thuohtüvü nohri Nyi Tsawa Kükhrawa zhie wuovü küpeh
thi rügivü külu rügi vünüh küru ngu naveh," ti rületsü.

65 Thinü Levü Kümüsiewa nüh ma thsümünyi zokhri nü, "Ma tü Saküüwuowa
küüjo zhü phrahtemüthuoh; hiri tü povü küpa phah le mowa sanathuoh lo?
Halie, nohri mpa nga ma nüh Saküüwuowa küüjo zhü thsürathuoh nü.

66Nohri tü mowa müshe veh lo?" ti küna.

67 Thinü mari tü ma nyia vü mütse müshüke nü ake shekürülo nü ma toh, thi
wuori nüh amüza nüh ma je nü,

68ma vü, "Messiah, thawa nüh no fe nüh setsaküthsüzhü vünüh hiri vü küza
luo," ti küza.

Pitor nüh Jisu Küürü

(Mrk 14.66-72; Luk 22.56-62; Jhn 18.15-18,25-27)

69Jütiküsavü Pitor tü nyula vü pehveh ünü rülari küsü ma vü ru nü, "Noh nga
Galilee wa Jisu sietse ah," ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

70Thitü ma nüh mari avehveh atüvü nüh nyu ti sanü, “Hi nü noh zhü müthsü,”
ti küza.

71Jütisanü ma tü tse awiepa vü khru ünü rüla küpa küsü nüh ma ngu nü jüla
kütsieri vü, “Nyi hama nga khanavü Jisu Nazareth sietsewie,” ti küza.

72Thitü ma nüh nyuwie ti sanü küshie taji, “Hi nü nyi jüma müthsü,” ti küza.

73Jüsevü nga jüla tsieküveh wuori ru nü Pitor vü, “Noh nga anyi jüma refü
küsütsahwiethuoh, noh zhü vünüh thsüramüwiethuoh,” ti küza.

74Thinü ma tü küshiephokewie tajinü, “Hi nü anyi jüma müthsüwie,” ti küza le.
Jütiküsa vü müküzhikewiethuoh nü awi khuteru.

75Jüsevünüh Pitor tü Jisu nüh ma vü, noh awi kükhu atüvü küchekeri hi kürü
naveh ti küsa azhüwa müshekera. Jütiküsa vü ma tü anyula vü wa nü khielo ti
krie.

Mathi 27

Jisu Re nü Pilate Tüvü Tsükümü

(Mrk 15.1; Luk 23.1-2; Jhn 18.28-32)

1Jüsevü thoru ünü levü küjiri aveh thi nyiri azhie vü sierhüri aveh Jisu
fethemüluo nti ru nü kürüchie;

2jütisanü mari tü ma pheh tajinü ma sie Pilate küjiwa ake vü tsümü.

Judas Küsü

(Krr 1.18-19)

3 Jütiküsa vü ma re nü nyurake vü thsekümüwa Judas tü Jisu müshemüsü kümü
küthsüra vü ma luoveh nanü raka cherakewa visheleru levü küjiri thi kükhruori
vü tsüle taji,

4“Hi nüh müküle müküsa azüh zhutsaküveh hi tü khiemuomüthuoh,” ti küza.
Thitü mari nüh, “Hiri wuovü nü mowa lo? Noh mpa müsheluo,” ti küza.

5Jütisanü ma nüh arakari Kükhurüzhe lovü vehjakemü tajinü tewa; thi wa nü
ma mpa huthuohmü.

6Thinü levü küjiri nüh raka jüri vi tajinü, “Hatü azühme wiethuoh jükenüh
rakaku lovü thse küsa Khonyo nyuthuoh,” ti küza.

7Jütisanü mari kürüchie nü raka jüri vi nü Küfüküsara Zhuh sü nü jüla nüh
küzehri chowuwu ti sa.

8Jükenüh nosü küju wienga azhuh jüma tü “Azüh Zhuh” ta satse wieveh.

9 Jümatü khana Jeremia setsaküthsüwa nüh küüzawa küsajuwiethuoh; ma nüh
küüza, mari nüh raka cherake vima me Israelri nüh ma kenüh tsü nta saküsa,

© 2015 Bible Society of India.

10VÜWA nüh hi vü küüza kümüjie, “Mari nüh raka jüri vi küfüküsawa zhuh sü,”
ta küza saveh.

Pilate nüh Jisu Küüna
(Mrk 15.2-5; Luk 23.3-5; Jhn 18.33-38)

11Jütiküsavü Jisu tü wa küjiwa tüvü tsie nü küjiwa nüh ma vü, “Noh tü Judahri
kajiwa wiethuoh ülo?” ti küna. Thinü Jisu nüh ma vü, “Ah wiethuoh,” ti rületsü.

12Thitü levü küjiri thi kükhruori nüh ma müshemüsü kümü kenüh ma tü zanyo
küsü nga rülemütsü nüh samü.

13Jütiküsa vü Pilate nüh ma vü, “Mari nüh no vü küzakele phrahteveh nüh noh
tü mükünara ülo?” ti küna.

14Thitü ma tü rüle kütsü zanyoküsü nga müsa le wie, jükenüh küjiwa tü ma ngo
sheh.

Jisu Zekemüluo üta Zhütsükümü
(Mat 15.6-15; Luk 23.13-25; Jhn 18.39—19.16)

15Thi akhu jüla küji jümawa nüh nyiri küsi saküveh nyiküsü ma müshewa vi
anyi riekhuowa kütsüra rühlepehveh.

16Thi jütiküsa tsotho vü Barabas ti küsa küsi saküvehnyiri nüh küthsü küsü
pehveh.

17Jükenüh mari wa küserü vü Pilate nüh mari vü, “Hi nüh khiemawa vi nohri
kütsü nohri kümüshe lo? Barabas naveh ünü Jisu Khrista ti küsawa na lo?” ti
küna.

18Küpakenühnyunü mari tü ma nokü̈jizhi vünüh ma vi ma ke vü thseküsa
kenüh.

19Thinü ma tü ashihküsape rügi vü pehküveh vünüh ma vüvüh nüh ma vü azhü
küze tajinü, “Noh tü nyikünyitsa hamawa vü zanyoküsü nga müsatümü luo,
küpakenühnyunü küza hi tü e mo vünüh ma kenüh münomüna shehthuoh,” ti
küza.

20Thitü levü küjiri thi kükhruori nüh Barabas khuo thi Jisu fethemü üti nyi
riekhuowa küchü.

21Thitü küjiwa nüh shele mari vü, “Hi nüh hamasü khiemawa vi nohri kütsü
nohri müshe lo?” ti küna le. Thinü mari nüh, “Barabas tsüluo,” ti khuo.

22Pilate nüh mari vü, “Thinü hi tü Jisu Khrista ti küjiwa vi mowa sa üti lo?” ti
küna. Thinü mari aveh nüh, “Ma vikhieluothso rügi vünüh zekemü luo,” ti küza.

23Thinü ma nüh, “Mokenüh na lo? Ma tü zanyokümüsü mowa samü lo?” ti küna.
Thitü mari tü khielo ti zia taji, “Ma vi khieluothso vünüh zekemü luo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

24 Jüti küsavü Pilate tü zanyo saküümühiera nyu nü küüjakünya küzhiküzhi
tekütsethuoh kenüh ma tü nyiri atüvü nüh ajuh vi ma ke mütso taji, “Nyi hama
züh kenüh nü hi nü zanyo küsü nga kümüsü küsawanyu, nohri mpa noluo,” ti
küza.

25 Thinü nyiri aveh nüh, “Ma züh tü ma mpa hiri lü vünga thi hiri tsari lü vü nga
küürumü luo,” ti küza.

26 Thinü ma nüh Barabas vi mari tsümü thi ma tü alikümülah nüh vi Jisu fetsü
nü viwa khieluothso rügivünüh zekemü üti mari ke vü tsümü.

Rienyiri nüh Jisu vi Kümürümüle

(Mrk 15.16-20; Jhn 19.2-3)

27 Jütiküsa vü Pilate rienyiri nüh Jisu sie müzape lovü tu nü rienyiri riekhuowa
aveh ru ma mükieshe.

28 Jütisanü mari nüh ma thsümünyi phrehmütü taji nü athsü küsümo küsü vi ma
küüzhu.

29 Thi mari nüh kaji lüwe kümüjie küsa küsü rüzhünüh to taji vi ma lü rügivü
thse thi amüshüh küsü vi ma ke azhie wuovü tsü, jütisanü mari tü künyiatsuo
ma tüvü khotsü nü ma müküchie sanü, “Judahri Kajiwa, Küsuo kürhowa saluo,”
ti sa.

30 Jütisanü mari tü ma vü mütse müshüke thi amüshüh ma ke vü pehküvehwa
vi nü ma lü kürhietsü.

31 Thi mari ma vi mürümüle kümüse vü ma vünüh thsümünyi fomütü nü ma
mpa ma thsümünyiri küvüle taji khieluothso vünüh ma zekemüluo nti ma sho
nü tewa.

Jisu Zekekümü

(Mrk 15.21-32; Luk 23.26-43; Jhn 19.17-27)

32 Jüti sataji nü mari tsezhu wa ünü Simon ti küsa Sairenri küsü mütu, thinü mari
nüh wurie nü Jisu khieluothso ma küükha.

33 Jütisanü mari tse Golgotha, mazhühnyo thuoüji “Lürü Zhie” ti küsa küsü vü ju.

34 Thinü mari nüh rhelivijuh thi kükhajuh masü sarü nü vi ma küüzhu, thitü ma
nüh jü mpono nü müzhu nüh samü.

35 Jüti sataji mari nüh ma zekemü nü ma thsümünyi vi aküze sanü mari mpa
küsuomü.

36 Jütisanü mari tü jüla peh nü ma huopeh.

37 Jü mpa mükünyu mari tü ma müshekümüsü zhü malü rügi vü rhüke taji,
“Hamaha Judahri Kajiwa Jisu,” ti küsa rhüke sa.

© 2015 Bible Society of India.

38Thi rühukütsari nyi künyi nga: nyi küsü ma zhiewuovü thi nyi küsü ma; zhu wuovü ti ma sie zeke.

39Jütiküsa vü aleh vü kütsuokükhru küsari nüh mari alü küngo nü ma riesa taji,

40“Noh Kükhurüzhe sakümüsümü nü rülo küche azhie vünüh sara nata küsawa; noh mpa no külole luo, noh tü Saküüwuowa Tsa thuoüji khieluothso rügi vünüh turuluo,” ti küza.

41Jükümjie levü küjiri nga, Khonyo küsosieri thi kükhruori sie ma riesanü,

42ma tü nyi küpari nü külole thitü ma mpa ma nü mükülolera, ma tü Israelri kajiwa thuoh nü khieluothso rügi vünüh küüturu luo, jüüta thuoüji hiri nga ma tsotüra naveh.

43Ma tü Saküüwuowa tsotü veh, Saküüwuowa nüh ma kümüshe thuoüji ma nüh khinyi ma küülole luo, ma nüh, “Hi tü Saküüwuowa Tsa wiethuoh ta satsetseti nü,” ti küza.

44Mari mpa mükünyu rühukütsa ma sie küzeke künyi nga azhü jükümjie vi nü ma phrakümüsü.

Jisu Sükümü

(Mrk 15.33-41; Luk 23.44-49; Jhn 19.28-30)

45Thinü münühu küche küju azhie jüla aveh tü zomthsüthsü tewa.

46Thi bafe küche kümüjie küsa vü Jisu zia rera nü, “Eloi, Eloi, lama sabakthani,” mazhühnyo, “Hi Saküüwuowa, Hi Saküüwuowa, no mokenüh hi jamüthuoh lo?” ti küza.

47Thinü jüla tsie küveh wuori nüh azhü jü thsü taji, “Nyi hama tü Elijah jivehthuoh,” ti küza.

48Thinü nyi küsü tü zhüwa achieshu vi rhelivijuh lovü tehke nü vi amühshüh lovü toke taji vi ma kümüpo.

49Thitü nyi küpari nüh, “Pehlachi, Elijah ru ma külole na ünü nyu nüh nolano,” ti küza.

50Jisu nüh zia le taji ma rüthoküsa sehkhe saküzemü.

51 Thinü halie, Kükhurüzhe vü athsüthuoh küsawa ma lüvü nüh kriwa ma jih ju nü kükri künyi sa kritewa; thi amükhrü nga küzhüh, thi alohri nga kuoriekuorietewa.

52Thi rüku nga pie teru khe, thi kümtseri sü zehküvehri kümo hozake rhoküüsüra.

53Jütisanü jümari tü mari rüku lovü nüh shuru taji Jisu rhoküsüra ase vünüh mari tü Kümtse Nyuküjiwa vü wa nü nyiri hozake nüh mari ngu.

© 2015 Bible Society of India.

54Jütiküsa vü müzake nyia nüh küjiwa thi ma sie Jisu rüku huoküvehri nüh mükhrüküüzhüh thi momowa sanüh jüri küngu vü mari tü ngo sheh, thi mari nüh küüza, “Hama tü Saküüwuowa Tsa tsah wiethuoh,” ti küza.

55 Thi Galilee vünüh Jisu asenyi nü ma kükra kütse nyimzari hozake kületsuo vü tsie nü no pehveh.

56Thi jümari azhie nüh Magdalene Maria, thi Jems thi Josef masü aza Maria, thi Zebedee tsa künyi aza nga nyi tsieveh.

Jisu Küchowu
(Mrk 15.42-47; Luk 23.50-56; Jhn 19.38-42)

57Jütiküsa vü münüleh teru ünü Arimathea vünüh küru küsüma nyo Josef ti küsa künyirhieri küsüma nga khanavü Jisu sehnyiri küsü sa ru.

58Ma tü Pilate vü wa nü Jisu kümo khuo. Thinü Pilate nüh tsümü üti azhütsü.

59Jütisanü Josef nüh ma kümo viwa alo külohzü nüh kütothsü kümtse küsü vi nü küzhu.

60Jütisanü vi ma mpa ma rüku kürüthe küsü khana aloh küsü phieke küsa lovü thsemü, thi aloh küji küsü küpriru küpiewa mürhetemü nü tewa.

61Thinü Maria Magdalene, thi Maria küpavühwa nga wa nü rüku küwiejie wuovü shupe.

Riehuori nüh Rüküwa Huoküüpe

62Jütisanü rülo künyiawa zanyoküüche rülo asevü levü kükhruori thi Farisiri tü kürü Pilate vü wa nü,

63küjiwa, nyuri müraküsewa hama tü ma rhoküvehvü, “Hitü rülo küche asevü rhosheletewa naveh,” ta küsa azhü hiri tü müshekerathuoh.

64Jükenüh rülo küche küju ma rükuwa kümühie ti huoküüpeh azhü tsüjie, ma sehnyiri ru ma kümorühutewa taji nyiri vü, ma tü aküsü vünüh rhosheletewathuoh, ta küsa nga müthsü, jüütathuoüji küüjakünya tü atükhu nyia vünüh ase vünüh küümüsü sanaveh, ti küza.

65Thinü Pilate nüh mari vü, “Riehuo ji tajinü nohri mpa küsakümhie sanü kümühieti saluo,” ti küza.

66Thinü mari wa nü rükuwa zephohkemü taji riehuori sanü kümühie ti huoküüpehmü.

Mathi 28

Jisu Rholeküsüra
(Mrk 16.1-10; Luk 24.1-12; Jhn 20.1-10)

© 2015 Bible Society of India.

1Sabbath ti küji Judahri kümünyie rülo jumü taji Jüasekhe rülo saluo nta küsa ashu vü Magdalene Maria thi Maria küpavühwa masü rüku no nti ru;

2thinü halie, mükhrü khieloti küzhüh, küpakenühnyunü VÜWA zhühleri küsü rügi vünüh turu nü alohwa khaküprimü tajinü wa jü rügi vü pehteküwa kenüh.

3Ma tso tü atsorie kümüjie, thi ma thsümünyi tü amüra kümüji kümüjie müji.

4Thi ma kükrü kenüh rüku kühuori tü khekhe ti küshü nü aküsüri kümüjie satewa.

5Thitü rügizhülewa nüh nyimzari vü, "Nohri mükrütümü luo, nohri nyi küsü khieluothso rügivünüh zekekümüwa Jisu phakütse hi nüh thsüvehthuoh.

6Ma tü hala pehmüvehthuoh, küpakenühnyunü khana küüza kümüjie ma rhoshele tewathuoh. Ra nü VÜWA khiela küzehünü noluo.

7Thi shita wa nü ma sehnyiri vü ma nü aküsü vünüh rhosüra tewathuoh nüh ti küza luo, thi halie ma tü nohri atü vünüh Galilee vü tewathuoh nüh, halie, hi nüh nohri vü küza veh, nohri jüla nüh ma mütu naveh," ti küza.

8Jüti satajinü mari tü krü thi khieloti lozhe nü shishiti rüku vünüh zhüwa nü ma sehnyiri vü küza nti tewa.

9Jütisanü ma sehnyiri vü küza nti wa ünü halie, Jisu tü mari mütu nü, "Kümühiewa saluo," ti küza! Thinü mari tü ru nü ma jih kheke nü ma khuhrü.

10Thinü Jisu nüh mari vü, "Mükrütümü luo, wa nü ehnüri tü Galilee vü ru üti küza luo, mari jüla nüh hi siemütura naveh nüh," ti küza.

Rüku Kühuori vünüh Zhühle Küru

11Jütisa taji mari tü kuotsewa ünü halie, momo kümüjie sathuoh ünüh rüku kühuo wuori tü nyuküjiwa vü wa nü levü küjiri vü küza kheh.

12Thi mari tü wa nü kükhruori sie sehzhuh nü kürüchie taji mari nüh raka hozake vi nü arienyiri tsü taji,

13"Hiri zehküveh vünüh ma sehnyiri nüh ru ma kümo wa rüza vünüh rühutewathuoh ti küza luo,

14thi azhü hama Kümükhrüwa nüh thsü tewa thuoüji nohri müküümünomüna nah küsa kenüh hiri mpa ma jüle naveh," ti küza.

15Thi mari tü raka vi nü mari vü küüza kümüjie sa; thi zhühku hama tü khinyi küju nga Judahri azhie vü küzanyuo tsewie.

Jisu nüh Ma Sehnyiri vü Küüngule

(Mrk 16.14-18; Luk 24.36-49; Jhn 20.19-23; Krr 1.6-8)

16 Jütisanü sehnyi türaluokeri tü Jisu nüh mari vü küüza kümüjie Galilee vü küzhiho rügi vü tewa.

© 2015 Bible Society of India.

17Thinü mari tü ma ngu ünü ma khurü khe, thitü wuori thuoüji mütsotü nüh sa.

18Thinü Jisu nüh mari vü, “Kükhra aveh, thajüwu vü nga satü azhih vü nga satü hi vü tsükhehmüthuoh.

19Jükenüh wa nü akuoh aveh eh sehnyi küüsaluo, Pawa thi Tsawa thi Kümtse Sietsewa nyo vünüh baptis küüsaluo.

20Hi nüh nohri vü momowa küza nüh vi mari vü sosietsü nü mari küümüzhe luo; thi halie, hi nüh nohri sietsehuowie naveh, tsotho sehkhe küju sietsewie naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Mark

Mark 1

Johan Baptist nüh küsosie
(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jhn 1.19-28)

1Saküüwuowa Tsa Jisu Khrista Zhülekümühie zhü apowa.

2Khana vü Isaya setsaküthsüwa lasi lovü rhüküsa, “Halie, hi nüh ehzhülewa noh tü vü küze naveh, ma nüh noh lekhuji küche naveh.”

3Reza vünüh nyi küsü zie nü, “Noh VÜWA lekhuji küche luo, ma lekhujiri sakümüsho luo, ta sakütse ajikhi wa tü ma wiethuoh,” Jüta rhü küsa kümüjie,

4Johan Baptist kütsüwa areza vü ru nü kükhiemuo nojana küsa kenüh aluoveh kükhaphrü vi sosie.

5Jütiküsavü Judea azhih aveh thi Jerusalemri aveh ma vü wa nü papa kükhiemuo phrazhu nü Jordan rüku vünüh ma ke vünüh baptis sa khe.

6 Thi Johan tü ut küneh vi ma küzhu; thi sahu kütsekevüh vi ma küshi tsekevü, thi mashie tü ashukrie thi awejuh.

7Thi ma nüh sosie nü küüza, “Eh nyia vü aküji küsü eh se vü tseveh, hi thuoüji kükiatsuo ma jiküükruvühli pheküsanga mületse.

8Hi nü ajuh vünüh baptis satsüveh, thitü ma nü kümtse Sietse vünüh baptis satsü naveh,” ti küza.

Jisu Baptis küsa thi ma kümüra
(Mat 3.13—4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

9Jütisaküveh vü Jisu Galilee azhih vü Nazareth vünüh ru tajinü Jordan rüku vünüh baptis sa.

10Thi ma aju lo vünüh shuru ünü thajüwuri sarie nü Kümtse Sietse mükhrietü kümüjie ma rügi vü küturu ma nüh ngu,

11 jütiküsavü thajüwu vünüh, “Noh tü eh küümzetsa Tsawa, hi nüh noh külotsawa wiethuoh,” ti küsa phrate.

12Thinü müküzhikewiethuoh nüh Sietsewa nüh ma küchü sie areza vü küzemü.

13Jütisanü areza vü Atsuore nüh rülo zürake ma müra, jü tsotho vü ma rezasari siepe, thi rügizhüleri nüh ma kütsü sape.

Jisu nüh angakütieri nyi müzü küjira
(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)

14Nyuri nüh Johan küsizhe lovü thsekümü sevü Jisu Galilee vü ru tajinü Saküüwuowa Kajipe Zhülekümühie vi nyuri sosie nü,

© 2015 Bible Society of India.

15 “Tsotho jumthuoh; Saküüwuowa Kajipe shenyi pemüthuoh, aluoveh khaphrü
nü Zhülekümühiewa tsotüluo,” ti küza wa.

16Thi Jisu Galilee juküji nato kri tsewa ünü Simon anü Andrew masü aneh vi
juküji vü vehkütse ngura; masü jünüri tü angakütieri küsa kenüh.

17Thinü ma nüh masü jünüri vü, “Nohsü eh senyi luo; jüta thuoüji angakütieri
nüh anga küre kümüjie hi nüh nosü anyiküreri küüsamünü thuoh,” ti küza.

18Thinü masü tü prelepreza masü aneh jamü taji nü ma senyitewa.

19Jütisanü ma nüh pike tsekewalehü ünü ajünü künyi, Jems thi ma nü Johan,
Zebedee atsa masü ngura lehü. Masütü masü juhie lovü tu nü masü aneh
küthela.

20Ma nüh masü küngura vü müküzhikewiethuoh nüh masü ji, thinü masü tü
masü apa Zebedee thi mari nüh ake tsü nü siekütseri jamü nü Jisu ase nyitewa.

Mükümtse Sietse siekütse anyiwa

(Luk 4.31-37)

21Jüsevü mari Kapernaum vü wa, thi sabbath ti küji Judahri kümünyierülo vü
Jisu nüh Sinagog ti küji nazizheh vü külesho wa nü nyuri sosie.

22 Ma nüh küsosie vü Khonyo küsosieri kümüjie vünüh müsosie nüh rügi
kükhra küperi kümüjie vünüh küsosie kenüh ma zhü küünari nüh müshe ngo
she.

23Jüti sapeküvehvü mükümtse sietse nüh ma sieküprü tekütse nyi küsü ru mari
sinagogue ti küji nazizheh lovü pela taji ma nüh zie nü,

24“Jisu Nazareth, noh hiri sie mowa santi lo, Noh hiri zorietsü nti ru ülo, Noh
thawa nüh hi nüh thsü veh: Noh tü Saküüwuowa Kümtsewa wiethuoh,” ti küza.

25Thitü Jisu nüh ma phra tajinü, “Noh zotipeluo, thi ma vünüh shuteru luo,” ti
küza.

26Thinü mükümtse sietsewa nüh ma pa kümnomna sheketsü nü akhi zie taji ma
vünüh shuteru.

27Thinü mari aveh ngosheke tajinü mari küsü nüh küsü vü küna taji, “Hatü
mowa thuoh lo, Mokü sosie kürüthe thuoh lo, ma kükhra vi mükümtse sietseri
vü nga azanyo küza thuoüji, jümari wie nga ma zhü künaramünü,” ti sa.

28Jütiküsavü, müküzhikewiethuoh nüh ma küthola jüma Galilee aveh vü tewa.

Jisu nüh anyiri hozake sakümühiekütsü

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)

29Jüsevü mari nazizheh, sinagogue ti küji lovü nüh shuru nü külesho Jems thi
Johan sie nü tse Simon thi Andrew masü zhe vü wa.

© 2015 Bible Society of India.

30Thinü Simon anyi (Simon vüvüh aza) mühi peküveh shiti vi Jisu vü küza

31Thinü Jisu nüh Simon anyi zeküvehvü wa taji nü ma ke sho nü sike, thinü kümühiwa ma vü müküzhikewiethuoh nüh letewa, thi Simon anyi tü süra taji azanyo küche mari tsü.

32Jüsevü münüle rünyi kuotekütu vü nga anyi naküvehri aveh thi saküüjakünya sietse nüh küprütekütseri aveh sie nü ma vü ru.

33Thi anyuküji jüla küperi aveh ru amükhie lepie vü sehzhukhe.

34Jütisanü ma nüh anyiri aküna müküzüküzü vünüh nakütseri hozake sakümühietsü thi sietse kümüsü hozake zhejatsü; tinü ma nüh sietse kümüsüri tü azhümüküüphra nüh sa, mari ma thsükümüthuoh kenüh.

Jisu Galilee vünüh nyuri küsosie
(Luk 4.42-44)

35Thinü rüne thomütho vünüh ma süra anyula vü wa nü tse anyiri mükünyie ape küüzo küsü vü nüh khuo pe.

36Thi Simon ri ma siekütseri ma se zhe tewa.

37Thinü mari ma ngura nü mari nüh ma vü, “Nyiri aveh nüh noh phavehthuoh,” ti küza.

38Thinü ma nüh mari vü küüza, “Hiri tse anyu küji küpa hari vü nga wa nüh ra, hi jüri vü nga wa nü nyuri küsosie naküsa kenüh, küpakenühnyunü hi tü jüma kenüh hala küruwie,” ti küza.

39 Jütisanü ma Galilee azhih aveh vü küzhuwa mari nazizheh sinagogue ti kuji vünüh nyuri sosie thi sietse kümüsüri nga zheja.

Jisu nüh anyiri küsü sakümühie kütsü
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

40Jümpa nyunü wupiekünari küsü ma vü ru ma tüvü khotsü taji wurie ma vü khuo nü, “Noh nüh noh müshe thuoüji noh hi sakümühierawie naveh,” ti küza.

41Thinü ma tü ma luoveh na nü ma ke thsuowa ma pa taji nü ma vü, “Eh müshewiethuoh, noh künawa tü mütsemü luo,” ti küza.

42Thi ma nüh kephratethuoh nü, müküzhikewiethuoh nüh shita wupie künawa mühietewa.

43Thi ma nüh ma vü küzaphoke taji nü ma küchüküzemü nü küüza;

44 “Noh nyi küsü vü nga zanyoküsü nga müküza nüh sawienati müshekewie luo; jüta nyunü no levüwa vü wa nü noh satsa vi ma kütsaluo, jütisanü mari küthsüna küsa kenüh no sakümtsekümü küsathuoh khanavü Mosa nüh küzaküsari samüluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

45Thitü ma nüh alievü wa taji zota müpe nüh küzhiküzhi phrate, thi luo wie aveh thsünyuo tewa nü Jisu tü anyiri küngu sanü anyuküji jüla mütura nüh alievü anyiri mükünyie vü mpa pe, thi anyiri luo wie vünüh ma vü küru sa.

Mark 2

Jisu nüh wiechuküsüri küsü sakümühie kütsü
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

1Rülo pike sevü Jisu nüh Kapernaum vü shele tu ünü ma azhelovü peveh ta küsa anyiri nüh thsünyuotewa.

2Jütisanü, müküthsü vünüh shiti anyiri ru azhe protewa nü amükhie vü nga kütsiepe münyie nüh satewa; thi ma nüh Zhülekümühie zhüwa vi nyiri sosie petewa.

3Jütisa küvehvü nyi müzü nüh wiechuküsüri küsü kha ma vüru.

4Thi anyiri nüh chiluokümüle kenüh ma kha nü ma vü shenyimüwara nüh sa, jükenüh ma küto vünüh azhe rügi vü phrüphie taji nü wiechuküsüwa küzeh nü Jisu küto vü khakürüshe küze.

5Thinü Jisu nüh mari kütsotü küji ngu nü wiechuküsüwa vü küüza, “Eh tsa, noh kükhiemuori nojatsü müthuoh,” ti küza.

6Thitü Khonyo küsuori wuori jüla nyi peküvehri nüh mari luoveh vünüh müshe taji,

7“Anyi hamatü mokenüh hakümjie phraveh lo, ma tü Saküüwuowa phrakümüsü müthuoh, Saküüwuowa wieküchie nüh thawa nüh kükhiemuo noja nyuri tsürana lo,” ti müshe pe.

8Thinü Jisu tü ma sietse vünüh mari nüh müshe küveh thsüra taji nü mari vü küüza, nohri mokenüh zanyo hakümjieri müshe veh lo,

9Thinü wiechuküsüwa vü, “Noh kükhiemuori nojatsümthuoh,” ti küsa küphratewa thi “Süra noh ze kha nü ale tsetewaluo,” ta küsa küphrazhü hamasü khiemawa küürüzi lo?

10Thitü anyi Tsawa tü azhih hala kükhra pe nü kükhiemuo nojakütsüra peveh ta küsa nohri küthsü naküsa kenüh, (Ma nüh wiechuküsüwa vü küüza),

11Süra noh shiezeri vi nü tse noh zhe vü tewaluo, ti hi nüh küüzawie.

12Thinü ma tü müküzhikewiethuoh nüh shita ma shiezeri kha nü mari aveh atü vünüh alievü tsezhutewa; thinü mari aveh küzüla aküngo müsanüh sanü Saküüwuowa küthola phrate nü, “Hiri tü küsükeri wienga hakümjie müjie ngu tsatsawie,” ti sa.

Jisu nüh Levi küji
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

© 2015 Bible Society of India.

13Jümase vü ma tse le Galilee juküji nato vü wa; thinü anyi ashieji aveh ru ma nato vü pro, thinü ma nüh mari sosietsü.

14Jütisanü ma nüh tseküwa vü, Alfius atsa Levi akhrükükhrüh küüro sapela nü ma nüh ma ngu taji nü ma vü küüza, “Noh eh senyi luo,” ti küza. Thinü ma süra nü ma senyitewa.

15Jüsevü Jisu nüh Levi azhe vü wa nü ashietsa nti shupevehünü mükünongüri kenüh akhrükükhrühri thi anyu vünüh zhejakümüri hozake ru Jisu thi ma sehnyiri sie shupe: mari anyi hozake ma senyi tekütsethuoh kenüh.

16Thinü Khonyo küsosieri thi Farisiri nüh anyu vünüh zhejakümüri thi akhrükükhrühri ma sie ashietsa küveh ngu nü ma sekünyiri vü, “Ma tü mokenüh akhrükükhrühri thi anyu vünüh zhejakümüri sie kütsaküzhu sapeveh lo?” ti küna.

17Thinü Jisu nüh azhü jüma thsüra nü mari vü küüza, “Kümütsari tü nahziküthsüri sie zanyoküsü küsa münyie, thitü künari kenüh wiethuoh; hi tü kümtseri ji nti müru, thitü kükhiemuori saküükhaphrü nti küru wie,” ti küza.

Assa küsa rühle küüna
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

18Jüma tsotho vü Johan senyiri thi Farisiri tü assa sasati; thinü anyi wuori ru ma vü, “Mokenüh Johan sehnyiri thi Farisi sehnyiri nü assa sasati lo, tü noh sehnyiri nü assa mü sasatilo?” ti küna.

19Thinü Jisu nüh mari vü, “Anyi küsü avüvüh vi taji nyuri sie tsazhu küpevü kümünyutepawa mari siepeküveh vünüh ma fülüpuori tü assa samühie veh lo? Mari nüh kümünyutepawa mari sieküpe küju nü mari tü assa müsara.

20Thitü marülo ru naveh, thi mari vünüh kümünyutepawa sieteküwa vü; jürülo vü thuoüji mari assa sanathuoh.

21Jümasevü nga, nyi küsü nga athsü kürüthe vi athsü küruwi vü khiekemüveh, jüta thuoüji kürüthewa tü kürüwiwa vünüh shokhri tewanaveh, thi kri küjitewa naveh.

22Jüsevü nga, nyi küsü nga akha kürüthe vi sahu lehuokürüwi lovü zhimüveh: jüta thuoüji rhelivi kha kürüthewa nüh sahu lehuo kürüwiwa vühphumünaveh, thi akha nga thi sahulehuo nga poka münaveh; thitü rhelivikha kürüthe vi sahulehuo kürüthe lovü müthseji mümühie.

Kümünyierülo Sabbath ti küjiwa rühle küüna
(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

23 Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo küsü Jisu thi ma sehnyiri tü nyura zhu vehthuoh taji tse ünü, ma sehnyiri tü nyura khuozhi shi nti sa.

© 2015 Bible Society of India.

24Thinü Farisiri nüh ma vü, “Halie, mari tü mokenüh Sabbath tiküji Judahri
kümünyierülo vü awule mükünyu saveh lo,” ti küna.

25Thinü ma nüh mari vü, “Khanavü David nüh mowa sanüh nohri müchiewie lo,
ma thi ma senyikütseri nüh müviji mükümühievü thi rümakümüvü mütsa ülo?

26 Abiathar levü küjiwa tsotho vü David nüh Saküüwuowa zhelovü tu nü alevüri
wieküchie nüh akütsa wule mükünyu vi Saküüwuowa vü tsüküsawa tsa, thi vi
ma senyikütseri nga mütsü ülo?” ti küza.

27Thi ma nüh mari vü küüza, “Kümünyierülo tü anyiri kenüh sasatü veh, thitü
anyiri tü kümünyierülo kenüh samüsa.

28Jükenüh anyi Tsawa tü kümünyierülo nyia vü nga avü wiethuoh,” ti küza.

Mark 3

Ake küsü sükümü anyiwa
(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

1Jümase vü ma sinagogue ti küji künazizhe lovü tu le; thinü ake sükümü nyi
küsü jülovü pela.

2Mari ma phrakümüsü naküsa kenüh kümünyierülo vü ma nüh anyi jüma
sakümühietsüna ünü nyu nüh ti ma nophoke peveh.

3Thinü ma nüh ake küsüwa vü, “Süra nü atüvü tse raluo,” ti küza.

4Thinü ma nüh mari vü, “Hiri Khonyo Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo vü
zanyokümühie küsale ünü, zanyo kümüsü küsale lo? Akürho küülole le ünüh
küzothe le lo?” ti küna. Thitü mari tü zoti petewa.

5Mari luoveh khoshekümü kenüh ma rüsakümütho kenüh ma rüshushe taji nü
mari noküzülezüza nü ake küsüwa vü küza taji, “Noh ke thsuoküzeluo,” ti küza.
Thinü ma ke wuochuwuovü kümüjie sakümühieju tsü.

6Thinü Farisiri tü alievü shuwa taji nü müküzhikewiethuoh nüh Jisu
sieküproluo taji ma zothe naküsa kenüh Herod anyiri sietaji nü shita azhüjüle.

Asuozü kütuo vü anyi shieji

7Jüsevü Jisu tü ma sekünyiri sie taji Galilee juküji vü tewa; thinü Galilee vünüh
thi Judea vünüh ti anyi ariakhuo aküjitsatsa küsü ma senyiwa.

8Ma nüh zanyo küjiji saküpe künara taji nü, Jerusalem vünüh nga; Idumia
vünüh nga; Jordan rüku nato tuwuo vünüh nga; Tair thi Sidom nyokhie vünüh
nga ti anyi ashieji küsü ma vüru.

9Anyi nüh zhile thi thama ma küüchiluo ta küsa kenüh ajuhieküza küsü ma
kenüh küche sala üta ma sehnyiri vü küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Ma nüh anyi hozake sakümühie kütsü kenüh aküna küpari nüh ma pah nta ma chichiru.

11Thi mükümtse sietse ri nga ma ngu thuoüji ma tüvü külu zenü azhü zie taji, “Noh thuoüji Saküüwuowa Tsa wie thuoh,” ti sasati.

12Thitü ma kürho phrate nyuri mükütsatümü üti ma nüh khemümüti sa.

Jisu nüh Povüküsa türakünyiri kürüka
(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

13Jümasevü ma tü küzhiho küsü vü tewa thi anyi ma nüh küvingüri ma vü ru üti ji, thinü mari ma vü ru.

14Ma nüh mari türakünyiri rüka nü ma se küünyi thi mari küze taji nyuri küüsosie naküsa kenüh ma nüh mari vü awule satsü.

15Aküna sakümühie naküsa thi sietse kümüsü zheküüja naküsa kükhraküüpe na küsa kenüh rüka.

16Jümari: Simon, Pitor ta Jisu nüh jikütsüwa,

17Thi Zebedee atsa Jems anü Johan, Jisu nüh masü anyo Boanerges, mazhünyo atsoküshi atsakünyi, ti ji tsü.

18Thi Andrew thi Filip, thi Bartholomi; thi Mathi; thi Thomas; thi Alfius atsa Jems; thi Thaddaeus; thi Kananri Simon,

19Thi Judas Iskariot, ma re nyura ke vü küthsewa.

Jisu thi Beelzebul
(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)

20Jümasevü ma tü ma sehnyiri sie taji azhe küsü lovü tü, thinü anyi riekhuo watü shele ru ma kütuovü sehzhukhe lehü nü ma thi ma sehnyiri tü ashiekütsa tsotho nga müngura nüh sa.

21Nyuri nüh ma tü zhemüthuoh ta küsa küphrate thsü nü ma tsapari tü ma sie nti wa.

22Thi Jerusalem vünüh kütururi Khonyo küsosieri nga küüza, “Ma thuoüji Beelzebul sie tetsethuoh, thi tsuore kümüsü kaji jüma sienü ma tsuore kümüsüri zheja kütsewiethuoh,” ti küza.

23Thinü ma nüh ma kütuo vü mari jike nü küzhühie taji nü küüza, “Atsuore nüh mokümjie Atsuore zheja na lo?

24Thi kaji küsü ma mpa küsuomüthuoüji kaji jümatü mütsiera thuoh.

25Thi tsapatharuo küsü nüh küsuo müthuoüji azheh jümatü mütsiera wiethuoh.

26Thi Atsuore nga ma mpa ma sie mükünoluongü sanü küsuo müthuoüji ma nga mütsiera nüh poka münathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

27Thitü nyi küsü nga anyi kükhrari müphete khu nüh ma zhe lovü tu nü ma zhi
müvira, phetekhumü thuoüji tu ma zhi viranaveh," ti küza.

28Hi nüh mori vü küzatoke naveh, "Anyi tsari kükhiemuo müküzüküzü, thi
nyuri phrateküümüsü küüjo zhü aveh thuoüji noja tsünaveh;

29 thitü anyi küsüküsü nga Kümtse Sietse küüjo nü pike nga nojamütsüra, tü
küsuokürho müshekümüsü akükrü vü pemüthuoh," ti küza.

30Jümatü küpakenühnyunü mari nüh ma tü mükümtse rüzhe ma vü pemüthuoh
ta küsa kenüh.

Jisu aza thi ma nüri
(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

31Jütisa küveh vü ma za thi ma nüri ru nü anyula vü tsie taji nyuri küze nü ma
küji.

32Jüti sapeküveh vü anyiriekhuo watü ma mükieshe peveh; thinü mari nüh ma
vü, "Halie, no zah thi noh nüri nüh no pharu anyulavü pevehlie," ti küza.

33Thinü ma nüh küüza, "Eh zah thi eh nüri nü thari lo?" ti sa.

34Jütisanü ma nüh kürele tuwuo hawuo ma kütuovü peküvehri no nü, "Halie, eh
za thi eh nüri," ti sa.

35Küpakenühnyunü anyi thathari nüh Saküüwuowa müshe sanü müzhetse nüh
jümari tü, eh nüri, eh tsevüri, thi eh zah wiethuoh küsa kenüh, ti küza.

Mark 4

Matsüküzhuhri küsü vi küüzhühie
(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

1 Jüsevü ma nüh Galilee juküji nato vünüh nyuri sosie lehü, thinü anyi ariekhuo
küji küsü ru ma kütuo vü sehzhu; jükenüh ma tü ajuhie küsü lovü tu ajuküji lovü
petewa; thi anyi riekhuowa aveh ajuküji nato azhih küüwe vü pekhe.

2Thi ma nüh küüzhühiezhü hozake vi nü mari sosie, thi mari küsosievü
hakümjie küza.

3"Künaluo, halie, matsüküzhuhri küsü amatsü zhuh nti wa:

4Thinü ma nüh zhuh nü wuori tsuotsa lekhuji nato vü tewa, jütiküsavü amüwari
ru nü khrütsamü.

5Thi wuori nü tsuotsa alohza vü azhih kürüpah vü tewa, thinü azhih
rüpahkümüle kenüh shiti shozhuteru:

6Thinü arünyi shuru nü chü küwazhümü, thi ma rüzo mükünyie kenüh
chüthemü.

© 2015 Bible Society of India.

7Thi wuori tsuotsa arüzhüza lovü tetu, thinü arüzhu shosüra nü shophotekümü kenüh avi küsü nga müpe nüh samü.

8Thi wuori thuoüji tsuotsa azhih kümühie vü ka thi shora nü ato mühie she taji avipe, thi avi cherake, thi rorake, thi müzake ti pera."

9Thinü ma nüh mari vü küüza, "Nyi küsüküsü nga akhüna pe taji küüna ngü pevehji, jümari küüna luo," ti küza.

Küüzhühiezhü küvi zhünyo
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

10Jüsevü Jisu ma mpa peveh nüh, ma mükieshe taji küpe wuori nüh ma senyi türakünyiri sie taji ru küüzhühiezhü azhünyori küna.

11Thinü ma nüh mari vü küüza, "Saküüwuowa kajipe zhüku müküthsüwa nohri küüthsü nta tsümüthuoh, thitü alievü küperi thuoüji zanyo aveh nga küüzhühiezhü vünüh vi küzaveh.

12Küpakenühnyunü mari aküno nü no naveh, thitü müngura, thi mari küüna nü künaveh, thitü müthsüra, küpakenühnyunü jükümjie saramüthuoühji mari luoveh khaphrü nü Saküüwuowa vü teru taji mari müküle nojatsüra naküveh kenüh," ti küza.

Jisu nüh matsüküzhuh küüzhühiewa zhünyo küzakütsü
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

13Jüti sataji ma nüh mari vü küüza, "Nohri küzhühiezhü müthsüwie la, Jütathuoüji mokümjie nohri küüzhühiezhü aveh thsürana lo,

14Amatsü küzhuh watü Saküüwuowa zhü vi zhuhveh.

15Azhü zhuh küwavü azhü tsuotsa lekhuji natovü teküwari hamari; mari nüh jüma küünaravü Atsuore nüh prelepreza ru mari luoveh lo vünüh viteküwari wiethuoh.

16Jükümjie zhuh kütsuotsa nü alohza vü teküturi thuoüji, mari azhüwa küünaravü aloküzhe vünüh shita vira;

17thi pethuohtü mari lovü arüzo mükünyie kenüh tsotho pike mpa küpe sa, thi azhüwa kenüh kümnomna, nyutü akükho shuruthuoüji müküzhikethuoh nüh aluoveh sakümüsü mümüti.

18Thi wuori arüzhü lovü zhuhkütsuotsa kümüri thuoüji, azhüwa künara,

19thitü khinyi kürho rüle müshe aluoveh kütsazari thi vi müraküveh künyirhieri thi zanyo küpa kümünguri aluoveh lovü tetu nü azhüwa we kümiemü nü avi müküpera nü sakümüri.

20Thitü azhih kümühie vü küzhuhkeri thuoüji, azhüwa künara nü vi mari zhi sara nü mari avi cherake, thi rorake, thi müzake küperariwiethuoh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

Anyihku azekhu lovü küthse
(Luk 8.16-18)

21 Thinü ma nüh mari vü küüzale, “Thawa nüh anyihku tso taji alati rügi vü
müsanüh azekhu lovü thse veh lo?

22 Küpakenühnyunü küthsü küngu rana küsa küchie nüh zanyo küsü nga küthi
sana küsa münyie; thi küthsüjuna küsa küchie nüh zanyoküsü nga müküthsü
nüh küsanü münyie.

23Anyi küsüküsü nga akhüna pehtaji nü küüna nguri nü küüna luo,” ti küza.

24 Thinü ma nüh küüzale, “Nohri azanyo küüna vü azhüzhüluo; nohri nüh
küütewa nüh vi küte nohri tsüwie naveh; thi jüma nyiavü nga vi thsephe nohri
tsüwie naveh.

25 Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga aküpewa thuoüji tsüwie naveh, thi anyi
küsüküsü nga mükünyiewa thuoüji ma vünüh pike peküvehwanga vishele tewa
naveh,” ti küza.

Amatsü shoshuhru nü küjira vi küüzhühie

26Ma nüh küza kümüshoke wie taji, “Saküüwuowa kajipe thuoüji nü nyi küsü
nüh amatsü vüwa azhih vü zhukenüh,

27arüza vü teru ze thi thoru thuoüji sürarati sanü ma matsü tü mokümjie
shoshuhru jira nüh müküthsü kümüjiewiethuoh.

28Azhihwa nüh mavi saküpera veh; ma nyawa shizhukhu thi jümase vünüh ma
vi pe, jümase vünüh ma vi lovü atha prote ruruti.

29 Jütisanü aviwa nemüthuoüji kümawie tsotho jukümüthuoh kenüh ma tü ma
hira vü taji wawati,” ti küza.

Rhünyuowitha vi küüzhühie
(Mat 13.31-32,34; Luk 13.18-19)

30Thinü Jisu nüh küüzale, “Hiri mowa vi nü Saküüwuowa kajipe vikümüjiera na
lo? Nyutü mozhünyo vünüh vikümüjie kütsana lo?

31Jümatü rhünyuowi tha vehküsü kümüjie wiethuoh; jüma viwa azhih vü küzho
vü azhih vü azanyo atsü aveh zhie nüh aküzatsawa,

32thitü viwa zho nü shozhuru thuoüji awih aveh zhie nüh küjitsawa sasati,
jütisanü atsuona aküjiji shiruruti; thi prükütse amüwari ru nü kümünyiera
sasati,” ti küza.

33Jümpa mükünyu ma nüh küüzhühiezhü hozake vi nü mari vü azhü küza,
küpakenühnyunü mari nüh jümari thsüraküveh kenüh.

34Thi küüzhühiezhü müvi nüh ma tü mari vü müphrate, thitü ma sehnyiri mpa
sie küpevü thuoüji azhünyo jümari aveh rüle küzazati.

© 2015 Bible Society of India.

Jisu nüh amürhü phraküüzohkümü
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

35Thi jürülo vü münüle ru ünü, ma nüh mari vü küüza, “Hiri tsekari tuwuovü tewa ünü ra,” ti ji.

36Tinü mari anyiriekhuowa küze mütaji nü ajuhie vünüh jüti ma sie mari kürü hie tewa. Thi ajuhie küpari nga ma se nyitse.

37Thinü amürhü aküjitsatsa ru ajuküshü nü ajuhiewa vü küshüke taji aju tü ajuhie lovü tu nü prote küru sa.

38Jütiküsavü ma tü ajuhie ase vü alüche sataji ape küsü rügivü zepeveh; thinü mari nüh ma müchüke nü ma vü küza, küsosiewa, hiri poka müna saküveh noh nü noluoveh kütsaza münyie wiethuoh ülo? ti küna.

39Thinü ma nüh süra nü amürhü phra taji ajuküjiwa vü küüza, “Noh zotipetewaluo,” ti küza. Thinü amürhü tü mümürhü nüh letewa, thi zohmti petewa.

40Thi ma nüh mari vü küüza, nohri mokenüh krüsheke veh lo? Nohri tü mokenüh kütsotü müpehra nüh samü lo? ti küza.

41Thitü mari tü krü sheke taji küsü nüh küsü vü küza taji; “Anyi hamatü mokümjie küsa anyi thuoh lo, amürhü thi ajuküji wienga ma zhü künaramünü?” ti sa.

Mark 5

Nyi küsü sietse kümüsü nüh sietekütse saküümühie
(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

1Jütisanü mari Galilee juküji anyu Gerasene ti küsa nato vü ru.

2Thinü Jisu ajuhie lo vünüh keshurute ünü nyi küsü mükümtse sietse nüh mürü taji sietekütseri küsü rükuza vünüh tseshuru ma sie mütu.

3Jümatü rükuza vü rhoküpe küsü, nyi küsü nga mürüli nga nüh vi ma müküphetera sa.

4Hozakeri nga ma tü mürü kükhetevüh nüh thi mürüli nga nüh phete wie ketünga ma nüh mürüliri nga zothuoh khekümü sasati, thi nyi küsüwienga ma shoteküpera müküsara küsü.

5Thi ma tü rüza rülo aveh vü nga rükuza vü thi küzhihori vü pehuo kümü sa, azhü zie taji aloh vi ma mpa ma satsa rhe taji kütsehuo sa.

6Thitü ma tü alekü̈suo vünüh Jisu ngu ünü zhüru ma khurü;

© 2015 Bible Society of India.

7thinü ma tü azhü ziekürügi she tajinü, “Kürügi tsawa Saküüwuowa Tsa Jisu, noh hi vü mowa sa nti lo? hi nüh Saküüwuowa nyo vi küshie nü küza naveh, noh hi samükümnomna tümümo,” ti khuo.

8Küpakenühnyunü Jisu nüh küüza, “Noh mükümtse sietsewa, noh anyiwa vünüh shuteru luo,” ti küsa kenüh.

9Thinü ma nüh, “Noh nyo thawa lo?” ti küna, thinü ma nüh rüle taji ma vü küüza, “Eh nyo thuoüji Ashieji,” ti küza, Küpakenühnyunü hiri hozake kütse kenüh; ti küza.

10Thinü ma nüh Jisu vü azhie jüla nüh sietse kümüsüri zhemüjatümü üti wurie khuo.

11Jütiküsavü küzhiho kütuo vü awu ashieji küsü azanyo chütsa peveh.

12Thinü mükümtse sietse nüh Jisu vü khuo taji, “Hiri awuri lovü küütuna küsa kenüh hiri awuri aza lovü küüzemo,” ti khuo.

13Thinü ma nüh waluo, ti küza. Thinü mükümtse sietse jümari shutewa awu aza lovü tu nü awu lovü tetukhe: thi awu jüla anyie künyi refü kütseri zhü jojowa apothuoh ajuküji lovü tetu nü kürhothe khemü.

14Thinü awu jümari kühuori nüh prelepreza zhüwa anyu vü thi anyuküji vü küzakhe. Thinü anyiri tü momoti samüthuoh nüh no nti wa khe.

15Thi mari Jisu vü ru nü, atsuore kümüsüwa nüh ma mürü thi ashieji nüh sietekütsewa ma müshe mütsanü ma thsü müphie taji küshupela ngu nü mari krü she.

16Thi tsuore kümüsüwa nüh ma mürü kütsewa vü azanyo momowa sanüh thi awuri zhüku nga ti mari nüh viwa nyuri vü küza.

17Thinü anyi jümari nüh mari anyu tsekarietewa üti Jisu vü khuo.

18Thinü Jisu tü ajuhie lovü tetsethuoh ünü tsuore kümüsüwa nüh ma kümürüwatü Jisu vü nyitewa nti wurie khuo.

19Thitü Jisu nüh ma siemüwa nti sanü ma vü küüza, “Noh tse noh zhe noh küümzeri vü wa nü mari vü VÜWA nüh noh vü azanyo küji kürikele satsü nüh ti küsa, thi ma noh küzakele kümüze tsü nti küsa vi küzatsüluo,” ti küza.

20Thinü ma tse Dekapolis anyu aveh vü wa nü Jisu nüh ma vü azanyo küji küzakele satsü nti küsa vi nyuri vü küzawa; thinü anyiri aveh nga ngo she.

Jairus atsarülawa thi Jisu thsühu küpavühwa

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

21Jüsevü Jisu ajuhie vünüh hie ajunato tuwuovü kari wa nü, anyi ariakhuo küji küsü ru ma vü sehzhukhe, thi ma thuoüji ajuküji kütuo vü tsie.

© 2015 Bible Society of India.

22Thinü anyo Jairus ti küsa sinagogue ti küji künazizhe vü kübeteri küsü jüla ru ma ngu nü tsuo ma jih vü zetewa.

23Thi ma nüh, “Eh tsa rülanguowa süna küsavü pemüthuohlie; ma mühiera taji rhona küsa kenüh noh ra nü noh ke ma rügi vü thsetsüti wurie ma vü khuo.”

24Thinü Jisu tü ma sie taji tewa, thi anyi ashieji küsü ma se nyi nü chiluo taji tewa.

25Thinü nyimzavühri küsü mahvi türakünyi azühlipehuo taji;

26nahzi küthsüri hozake nüh ma no; thi ma künyirhie aveh nga poka khemüketünga saküümühiera nyunü kümüsütsasütsa teküwavüh küsü;

27Jisu zhüku thsüra nü anyiri aza vünüh tsewa ma se vünüh ru nü ma thsü pa,

28küpakenühnyunü ma mpa ma luoveh vünüh, “Hi nüh ma thsü küpawiempa nga nüh hi tü mühierana küveh kenüh,” ti sa.

29Thi kepa ünü azüh likütsewa tü shiti ngetewa; tinü ma münomüna kütsewa vünüh mühiemüthuoh ta küsa ma mpa thsüra.

30Thinü Jisu nüh ma kükhra shuteküwa thsüra nü kürele tuwuo hawuo chiluo kütseri vü noh nü, “Thawa nüh eh thsü pa lo?” ti küna.

31Thinü ma sehnyiri nüh ma vü kürüle, “Anyi hozake nüh küchiluo tsewie ketünga noh tü thawa nüh hi pa lo? ti sawie nti ülo?” ti küza.

32Jütisanü thawa nüh ma pa nüh no nti küreleraza nü no.

33Thinü nyimza watü krü nü khekheti küshü nü ma vünüh mowa samüthuoh nüh ta küsa thsü nü ru ma jih vü künyiatsuo taji ma vü küzhütsa aveh vi küza.

34Thinü ma nüh nyimzavühwa vü küüza, “Eh tsa, noh kütsotü müpa nüh no sakümühietsü müthuoh nüh, noh künawatü mühie taji noluoveh rüzi nü waluo,” ti küza.

35Ma nüh azhü jüma phrate küveh vü anyi wuori aküjiwa zhe vünüh ru taji, “Noh tsa rülawa sümüthuoh nüh! mokenüh Küsosie watü sakümnomna nü küze le na lo?” ti küza.

36Thitü mari nüh mowaküzaveh nüh Jisu tü müküthsü kümüjie samü tajinü sinagogue ti küji künazizhe vü kujiwa vü küüza, “Noh mükrütümü, kütsotü müpa nüh tsotü luo,” ti küza.

37Jütisanü ma tü Pitor thi Jems thi Jems anü Johan küchie nüh nyi küpari nü ma se mükünyi nti sa.

38Thi mari sinagogue ti küji künazizhe vü küjiwa azhe ju ünü, anyiri zie nü krie külu küpe künara.

© 2015 Bible Society of India.

39Thinü ma azhe lovü tu nü mari vü küüza, “Nohri mokenüh krie küruokürа peveh lo? Atsa rüla watü sümüveh, thitü zeküvehwie,” ti küza.

40Thinü mari tü ma riesangü tewa, thitü ma nüh mari tü anyulavü küzekhemü taji rülawa apa thi ma zah, thi Jisu siekütseri mpa sie taji atsa rülawa azeku lovü wa.

41Thi ma ke thsuo taji atsa rülawa ake sho nü ma vü küüza, “Talitha kumi,” mazhünyo thuoüji, rülawa, hi nüh noh vü küzaveh, süra luo, ti küza.

42Thinü rülawa tü müküzhikewiethuoh nüh süra ale tsetewa; ma tü mahvi türakünyi atsa sakümüthuoh kenüh, thinü mari jüma ngu nü küzülanga müngo.

43Thinü Jisu nüh nyuri müküüthsü nti küsa kenüh mari wurie khe, jütisanü ma n

Mark 6

Nazareth vü Jisü kulekumü
(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

1Jüsevü ma jüla nüh shuteru nü tse ma mpa ma nyu vü teru, thi ma sehnyiri nga ma se müzheteru.

2Thinü Sabbath üti küji Judahri kümünyierülo ju nü sinagogue üti küji künazizhe vünü nyuri sosie, thi ma zhü küünari hozake wienga khielo üti ngo nü küphrate, “Anyi hamatü khiela nüh azahnyo haritü ngura lo? Thi vi ma tsü küsa aküthsü ha nga mokümjie küsathuoh lo? Thi mokümjie ma ke vünü azahnyo küji hakümjie saraveh lo?

3Hamatü athso misitiriwa nyu ülo? Ma zah Maria thi ma nüri Jems thi Jose thi Judah thi Simon nyu ülo? Thi ma tsehvüri nga hiri sie hala pemüveh ülo?” üti sa, jüütisanü mari ma vü aluoveh müsütewa.

4Thinü Jisu nüh mari vü, setsaküthsüri tü ma mpa ma nyu thi ma mpa ma küshukürа thi ma mpa ma tsapatharuo vünü küchie nüh azhieküpa aveh vünü küsiake ngura veh, ti küzah

5Jütisanü ma aküna wuori pa taji jümari sakümühie kütsü küchie ünü jüma nyievü jüla azahnyo küji müsara nüh samü.

6Thi mari nüh mütsotü nta sakümü kenüh matü ngo sheh.

Jisu nüh ma sekünyi türakünyiri küüze
(Mat 10.5-15; Luk 9.16)

Thi Jisu tu anyunyu vü sosie tewa.

7Thinü ma nüh türakünyiri ma vü jike taji nyi künyihnyih vünü küzenta sa, thi mükümtse nyiaza anyia vü kükhrara akükhra vi mari tsü.

© 2015 Bible Society of India.

8Thi mari tseküwa vü akütsüh vehküsü küchie nüh achükhu nga satü, alohse nga satü thi apesa nga satü zahnyoküsü nga vimüwatümü üti küzah.

9Thi mari ajiküükruvüh küthse küchie nüh satsaküüzhuvüh nga künyi müvütümü üti küzah.

10Jümpa mükünyu nohri wuovüwuovü nga watü azhe khiela tuna ve ünü nohri anyu jüla ünü müjie tseteküwa küju nü jüla pewie luo, üti küzah.

11 Thi wuovüwuovü nga nyuri nü nohri müsieke nta thi noh zhüri müküna nta thuoüji, nohri anyu jula nüh tewaluo nta küsa vü mari küüthsü nta küsa kenüh nohri ampha kükhu vü azhitho nga kükojamüluo, ti küzah.

12Thinü mari tsewa taji aluoveh mükhaphrüji mümühie üti küsa vi sosie.

13 Thinü mari atsuore kümüsüri hozake zheja, thi akünari hozake vü avüjüh vi künetsü nü mari sa kümühietsü.

Johan Baptist küsü

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

14 Herod kajiwa nga Jisu kükra künara, küpakenühnyunü ma zhükuwa tü tholanyuo teküwa thuoh kenüh, wuori nüh küüzah, Johan nyuri baptis küsawa tü aküsü vünü rhoküsüra thuoh kenüh akükhra hari mavü nü saraküvehwie, ti küzah.

15Thitü küpari nüh küüzah, hama tü Elijah wiethuoh, ti küzah. Thi wuori nüh küüzah, “Khanavü setsaküthsüri küsü kümüjie ma nga setsaküthsüri küsü wiethuoh,” üti küzah.

16Thitü Herod nüh jüküthsüra vü, khanavü hi nüh ma lü zahthuohkümüwa Johan rhosürale müthuoh, ti küzah.

17Herod ma mpa nüh Herodia, ma nü avüvüh kenüh anyiri küze taji Johan re küsizhe lovü thse nü khehkemü, küpakenühnyunü ma nüh ma nü Filip vüvüh zahkümü kenüh.

18Johan nüh Herod vü küüzah, “Noh nü noh nü avüvüh küvi awulemükünyu kenüh,” ti küzah.

19Thinü Herod avüvüh Herodia vühwa nga Johan vü sieküproluo nü ma fethe ngü, thitü müsara nüh samü.

20Herod tü Johan krü, küpakenühnyunü Johan tü künyitsari küsü thi kümtseri küsü ta küsa küthsü kenüh ma huotepe thi ma zhü küüanara vünü azahnyo hozake sara, thi küna lozhe.

21Jütiküsavü atsotho kümühie küsü, Herod küwuo rülo ru ünü ma ünü ma kükhu vü küji saküvehri thi arienyiri anyia vü aküji sa küvehrithi Galilee vü sierhüri üti sie tsazhü.

© 2015 Bible Society of India.

22Thinü Herod vüvüh Herodia vühwa atsa rülawa tü turu tsi kütsanü Herod thi ma nüh sietsazhuküvehri sakülozhe tsü, thinü kajiwa Herod nüh rülawa vü küzah taji, noh mowa loveh nüh hi vü khuoluo, hi nüh jüma satsüwie naveh, ti küzah.

23Jütisanü ma nüh rülawa atü vünüh küshiewie taji nü, noh hi vü mowa khuo nthe nüh, hi nüh tsüwie naveh, eh kükaji küzhila nga vino tsüwie naveh, ti küzah.

24Thinü rülawa tü tseshuwa taji ma zah vü küna nü, “Hi tü mowa khuo üti lo?” ti küna ünü, ma zah nüh ma vü küüzah, Johan nyuri baptis kütsüwa alü khuo luo, ti küzah.

25Thinü rülawa tü külesho prezahzah kajiwa vü ru nü, noh nüh Johan Baptist alü khinyi akhu lovü shita thseru nü hi küütsüngüveh, üti khuo.

26Thinü kajiwa tü ma lomüra nüh sa sheh, thitü ma nüh küshie kümüzhüwa kenüh thi ru ma sietsazhu küvehri kenüh rülawa zhü mükürüra nüh samü.

27Thinü müküzhikewiethuoh nüh kajiwa tü ma huoküveh arienyiri küsüküze nü ma lü viru üti azhütsü. Thinü ma tü wa nü küsizhe vünü ma lü thuoh,

28Jütisanü akhu küsü lovü thse nü viru rülawa tsü, thi rülawa nga viwa ma zah tsümü.

29Jütiküsavü Johan sehnyiri tü ju thsüra nü ru ma kümo khawa tajinü arüku küsü lo vünü chowumü.

Jisü nüh anyiri anyie münga vo küsa

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jhn 6.1-14)

30Jüsevü povüküsari tü shehle ru Jisu vü sehzhu tajinü mari nüh momowa sa thi momo üti sosie nüh ma vü küzah kheh.

31Thinü ma nüh mari vü küzah, “Nohri ra nyuri mükünyie vü pike münyie pela luo, küpakenühnyunü anyiri khielota ru le wa le üti sanü atsotho rüzi nü kütsaküzhu küsa nga müsara nüh sakümü kenüh.”

32Jütisanü mari ajuhie vünü tse anyiri mükünyie ape vü tewa.

33Thinü anyiri nüh mari kuoküwa ngu nü anyiri hozake wienga mari wiethuoh ta küsa thsü nü anyunyu vünü zhü mari atüvü üti wa kheh

34 jürü Jisu tü ajuhie lo vünü shuru ünü anyiri ashieji küsü ngura; thinü ma tü jümari ngu nü kümüze sheh, küpakenühnyunü mari tü anyizhü mari kühuowa mükünyie kümüjie küsa kenüh, jükenüh ma nüh azahnyo hozake vi mari sosietsü.

35Thi arülowa münü tetsethuoh ünü, ma sehnyiri tü ma vü ru nü küüzah, hatü areza thuoh, thi atsothowa tü münümüthuoh;

© 2015 Bible Society of India.

36tinü mari anyu luo wie küze tajinü mari mpa mari kütsaküzhu küüsümuluomo, küpakenühnyunü mari tü zahnyo küsü nga kütsa mükünyie kenüh, ti küzah.

37Thitü ma nüh mari vü küüzah, nohri mpa mari vo saluo, ti küzah. Thinü mari nüh ma vü küüna, “Noh tü hiri wa taji alohse duli müzah künyi ame süru nü mari avo sa üti lo,” üti küna.

38Thinü Jisu nüh mari vü küüzah, nohri alohse küzahke vü tse ünü wa nü nonoluo, ti küzah. Mari nüh wa nono taji ma vü küüzah, alohse münga thi anga künyi üti vü tse, ti küzah.

39Thinü ma nüh anyi jümari aveh ajiejie vünü apra kümüzhi rügi vüpe üti küzah.

40Thinü mari ajiejie vünü wuori müzahke wuori tünyieke üti shupewa.

41Jüti satajinü ma nüh alohse münga thi anga künyi üti vi nü rügi vü no nü tsia tsü, thi alohseri zokhuo nü küsuo anyiri vü tsü üti vima sehnyiri tsü, thi anga künyi nga küsuo nü mari tsü.

42Thi mari aveh tsa taji müwara kheh.

43Thi mari anga thi alohse kütsatü aveh phazhü nü akhuo türakünyi vizhuhra.

44Jüla nyimpari alohse kütsa mari anyie münga.

Jisu aju nyia alekütse

(Mat 14.22-33; Jhn 6.15-21)

45Jümase vü müküzhikewiethuoh nüh ma nüh anyiri saküze küveh vü ma sehnyiri tü shi üti ajuhie lovü tu nü apo sa tuwuovü Bethsaida vü tewa üti küzah phoke.

46Jüti mari küzekhehkümüsevü ma tü akükhuo santi küzhiho vü tewa.

47Thi münüleh teru ünü ajuhie watü ajuküji azhila vü tewa, thi ma thuoüji ma mpa alievü ajuküüwe vü petewa.

48Thi amürhü nüh mari atü vünü mari wuo vü weke kümü kenüh mari ajuhiewa hie khosheh taji kuoküwa ngu taji arüne münühu müzü kümüjie küsavü mari sieteküwangu kenüh mari vü wa.

49Thitü mari tü ma nüh ajuküji nyia aletse kütse ngu nü ma tü atsuore tünüh ti sanü azhü zie.

50Küpakenühnyunü mari aveh ma ngu nü aluoveh küzah üti sateküwa kheh kenüh. Thinü ma nüh shi üti mari jüle taji mari vü küüzah, nohri lozheluo, hi wiethuoh nüh, mükrütümü luo, ti küzah.

51Jütisanü ma tse mari vü wa ünü ajuhie lovü tu, thinü amürhümüürhü nüh letewa: thi mari mükümüshehphiera sanü khielo üti mari mpa krü ngo sheh.

© 2015 Bible Society of India.

52Küpakenühnyunü mari tü alohse vünü küükrükükra küsa nga mümüshehünü samü, thi mari luoveh tü khotekütsethuoh kenüh.

Jisu nüh Gennesaret vü künari sakümühiekütsü
(Mat 14.34-36)

53Jümasevü mari jüma kari ru, thi Gennesaret azhih vü ru nü ajuhiewa ajuküji nato vü viru sa.

54Thi mari ajuhie lo vünü shurü ünü, anyiri nüh shi üti ma thsütera.

55Thinü anyu jüma natonahuo vü küpe aveh vü zhüwa taji akünari aze rügi vü nazeküvehri khavü taji ma khiekhiela peveh nüh vü wa.

56Jüti sanü anyuküzahri vü nga, anyuküjiri vü nga, azhü vünü nga, asüküsape vünüh nga ma khiekhiela wa naveh nü akünari sieru nü lekhuji aveh vü sataji ma thsühuwie nga küüpa üti khuo, thi ma küpari aveh nü mühierara üti sa.

Mark 7

Alanyira Wule küsosie
(Mat 15.1-9)

1Jümasevü Jerusalem vünü Farisiri thi khonyo Küsosieri wuori ti ma vü ru sehzhukhe.

2Thinü mari nüh Jisu sehnyi wuori mümütse nüh, mazhünyo, anale wule müzhe taji ake mümütso nüh ashiekütsa ngu.

3Küpakenühnyunü Farisiri thi Judahri aveh alanyira wule müzhe nü ake kümütsoshe küchie nüh ashiemütsa.

4Thi asüküsape vünü sheleru taji ajuhmüjieküüzü sevü nü ashiemütsa; jümpa mükünyu awule küpapa mümüzhe üji mükümühie: ahuo kükhrü, aküfü amürü asawuo nüh küsa küfüri thi zanyoküsape kükhrü ti müküzüküzü wule peküveh kenüh.

5Jüta küsa kenüh Farisiri thi akhonyo Küsosieriri nüh ma vü, “Mokenüh noh sehnyiri tü alanyira wule mümüzhe nüh ake mükümtse vi ashietsaveh ülo?” ti küna.

6Thinü ma nüh rüle taji mari vü küüza, Isaya nüh nohri aküthsekü̈sari kenüh asetsaküthsüzhü phra nü rhüke küsa, “Anyi hamari tü apo mpa nüh hi siake kütsewie, thi mari luoveh thuoüji hi vünü kietuo shemü, ti küza.

7Thi mari tü anyiri nüh küsa wuleri vi mari zhü sanü nyuri sosie taji hi khurü müjuju saküvehwie,” ta setsaküthsüzhü phratekümtseju kütsü rhüsawie veh.

8Nohri tü Saküüwuowa nüh azhükütsüri thuoüji jamü taji nü anyiri nüh küsa wuleri: aküfü kükhrü, ahuo kükhrü thi jükümjie awule küpapa thuoüji satseveh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

9Ma nüh mari vü küüza, “Nohri tü nohri mpa nohri wule sataji Saküüwuowa wule thuoüji jakhehmü nta küsawa pemüwiethuoh,” ti küza.

10 Khanavü Mosa nüh küüza, “Noh pa noh za siakeluo; thi athari nüh apa aza müzü naveh nüh jümatü küüsümü luo,” ta phrateke saveh, ti küza.

11Thitü nohri nüh küsosie, nyi küsü nüh ma pa nyutü ma zah vü küza taji, “Nohsü tü hi vünü akünyia küngu lehwa tü Korban samüthüo nü,” (mazhünyo: Saküüwuowa vü tsümüthuoh nü) ti küzazati.

12Ti sanü nohri ma pa nyutü ma za kenüh azanyo küüsalehri nga müküsanüh samümüti.

13Jütisanü nohri mpa nohri lanyiri wule vi nyuri sosie nü Saküüwuowa zhü vi müjuju samümüti, jümpa mükünyu jüma nyiavü nga azanyo küpa hozake nga satetsetseti, ti küza.

Akürho Sakümüne kümü zanyori
(Mat 15.10-20)

14Jüsevü ma nüh anyiri aveh ma vü jike nü küüza, “Nohri aveh eh zhü küna nü thsüluo.

15Zanyo alie vünüh anyiri küsü lovü kütu nü ma samükümnera, thitü anyiri lovü nü shukururi mpa nüh anyiri sakümüne küveh wie.

16Küsüküsü nga akhüna küpehri thuoüji küüna luo,” ti küza.

17Jümasevü ma tü anyiri azavü nü tsezhuteru nü azhe lovü tetu ünü ma sehnyiri nüh ma vü küzhühiezhü azhünyowa küna.

18Thinü ma nüh mari vü küüza, “Nohri nga azanyo müthsü nüh hazake satsewie ülo? Alie vünüh anyiri lovü küturi thuoüji anyiri samükümünera ta küsa nohri müthsü ülo?

19Jümaritü aluoveh lovü mütü nüh avo lovü tu nü shute küwa kümüjie wie,” ti küza. (Ma nüh jütisanü kütsaküzhu aveh tü mütsemü ta küza).

20Jümpa mükünyu ma nüh küüzale, anyiri ülo vünü shukururi thuoüji anyiri Sakümüne mümüti.

21Küpakenühnyunü anyiri luoveh ülo vünü zanyokümüsü kümüsheri; vüvüh vüpa pewie ketünga küüphroküphrie küsa, müsarüla küsa, nyuri küfethe,

22kürühu, zanyokümüngu, arokümüsü, nyuri kümüra, zanyokümüsü kümüshe mpa küpeh, nyuri noh nü anotha küsa; nyuri phratekümüsü, kürhieza; thi aküzhe müke.

23Zanyo kümüsü hari aveh anyiri ülo vünü shuru nü anyiri sa kümüne mümüti.

Nyimzari küsü kütsotü
(Mat 15.21-28)

© 2015 Bible Society of India.

24Jümasevü ma tü süra taji tse Tair thi Sidon anyu kütuo vü tewa. Thi ma tse
taküsa nyi küsü nga müküüthsüna küsa kenüh azhe ülo küsü vü tetü; thitü
müküthira nüh samü.

25Jüvü nyimzari küsü ma tsa rüla küsü, mükümtse sietse nüh ma mürü
tekütsevühwa nüh ma zhüku thsü taji prelepreza ru taji ma jih vü külu zetewa.

26Tinü nyimza jümatü Greekri Sirofoeniciari akuoh küsü. Thi nyimzawa nüh ma
vü ma tsa vünü atsuore kümüsüwa zhezhujamütü üti wurie ma vü khuo.

27Thitü Jisu nüh ma vü küüza, "Kürünguori avo sa khu luo; küpakenühnyunü
kürünguori shie viwa tajinü ashu vü jakütsütü müküle," ti küza.

28Thinü nyimzawa nüh ma vü küüza, "Azhütsawiethuoh, VÜWA, thitü ashuri wie
nga akhutokütsape kükhu ülo vünü kürünguori nüh tsaküütsuotsa
müzhitsatsati," ti küza.

29Thinü ma nüh nyimzawa vü, "Azhü hakümjie küüza kenüh no wa
mühievehthuoh; atsuore kümüsüwa no tsa vünü shutewathuoh nüh," ti küza.

30Thinü nyimzawa tü ma zheh vü shele wa ünü ma tsa vünü atsuore kümüsüwa
shutewa nü aze rügivü küzela ngu.

Khünarüpo thi azhümüphrara ti küsa küsü saküümühie

31Ajuküji nato vü küpe anyu Tair thi Sidon jamü taji nü ajuküji nato vü küpe
anyu Dekapolis anyuri küzhila vünü vehthuoh taji Galilee ajuküji vü ru.

32Thinü akhüna nga rüpo thi azhü nga müphrara ti küsa nyi küsü anyiri nüh sie
ma vü ru nü sakümühietsü üti wurie ma vü khuo.

33Thinü ma nüh anyiri azavü nü ma siezhu azhie küpavü tewa taji ma tüjü vi ma
khüna künyi lovü thse thi amütse müshüke taji nü ma mizhi pa tsü;

34jütisanü rügi vü no taji ma luoveh küna jikhi sanü ma rütho alovü sahke taji
ma vü, "Effatha," mazhünyo, "Pieraluo," ti küza.

35Thinü shiti ma khüna künyikhürü pieterü, thi ma mizhi kükho nga künya teru
taji azhü phrakümtsera.

36Jütiküsavü nyi küsü vü nga müküzatümüti ma nüh mari vü khete; thitü
küzakele ma nüh khenanüh jüma nyia vünü mari nüh anyiri vü
phratenyuotewa.

37Jüti sataji anyiri tü ngo tü ngo küluole kümü kenüh; "Ma tü zanyo küsü nga
satüsatü samühie she tsü wiewieti nü: akhüna kürüpori nga azanyo saküünara,
thi azhümüküphra. Rari nga azhü saküüphraramünü," ti phrate.

Mark 8

© 2015 Bible Society of India.

Jisu nüh anyiri anyie müzü avo küsa
(Mat 15.32-39)

1Jütiküsa tsothovü anyi riekhuo watü zhi küluole kümü kenüh thi moma tsanüh sakümüthuoh kenüh Jisu nüh ma sehnyiri ma vü jike taji mari vü küüza;

2"Hi nüh anyi riekhuowa no kümüze müthuoh, küpakenühnyunü mari rüloküche eh se nyitekütsethuoh kenüh, thi tsana küsa zanyoküsü nga münyiethuoh.

3Thi hi nüh mari kürüma taji mari zhe vü küzemüthüoüji lekhuji vünüh mari tü avo nüh phathemünanü, küpakenühnyunü mari wuori thuoüji aleküsuo vünüh küru kenüh," üti küza.

4Thinü ma sehnyiri nüh ma rüle taji, "Khiela nüh areza hakümjie küsa vünüh nyi küsü nüh anyiri hazake avo sakümüwarana ülo?" ti küza.

5Thinü ma nüh mari vü, "Nohri alohse küzake peveh ülo?" ti küna. Thinü mari nüh, "Türü peveh," ti küza.

6Thinü ma nüh anyiri vü tsuo azhih vü shupe khe ti küza, jütisanü ma nüh alohse türü jüri vi taji Sakküüwuowa siaketsü taji küsuo anyiri vü tsü üti zokhuo nü ma sehnyiri vü tsü taji küsuo anyiri vü küütsükhe.

7Jümpa mükünyu mari tü anga nga küzah küütazüzü pike viru, thinü ma nüh tsia jümari vü nga thse taji küsuo mari tsü üti ma sehnyiri vü tsü taji küsuo anyiri vü tsükheh.

8Jütisanü mari tsa taji nü müwarakheh, thi mari nüh kütsatü amase phazhu nü akhuo küza türü phaküprora.

9Thi mari akütsari chieküwa mari anyi anyie müzü. Jütisanü ma nüh mari küze khemü.

10Thinü ma tü müküzhikewie thuoh nüh ma sehnyiri sie ajuhie küsü lovü tetu nü ajuhiewa hie Dalmanutha ti küsa azhih wuovü tewa.

Farisiri nüh küngo thsoshi kükhuo
(Mat 16.1-4)

11 Thinü Farisiri rü ma müte nü rügi vünüh athsoshi küsü sa taji mari kütsa üti ma sieküproluo.

12Thinü ma tü ma sietse vünüh aluoveh küna jikhi sanü küüza, "Mokenüh khinyiri atsa tü athsoshi phapha tinü?" Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, "Athsoshi sa taji khinyi kürhori vü mütsürathuoh," ti küza.

13Jütisanü ma tü mari jamü taji nü ajuhie lovü tetu le taji ajuhiewahie anato küpa vü tewa.

Farisiri thi Herod Amahzhi vünüh azhüzhü üta küsa
(Mat 16.5-12)

© 2015 Bible Society of India.

14Jüsevü asehnyiri tü alohse müvi nüh kümamü, ajuhie lovü nga veh
küsüküchie nüh jüma nyiavü vü mütse nüh samü.

15 Thinü Jisu nüh mari vü, “Farisiri amahzhi vünüh thi Herod amahzhi vünüh
kükheke nü azhüzhüluo,” ti wurie nü mari vü küza.

16Thinü mari mpa mari jüle tajinü, “Ma nüh ha küzaküveh thuoüji
küpakenühnyunü thitü hiri alohse münyie nüh saküvehthuoh kenüh wie,” ti
küza.

17Jütisaküvehvü Jisu nüh jü thsüra taji mari vü, “Nohri alohse vimü kütse kenüh
mokenüh haluo tse ülo? Nohri khinyi nga müthsü mümüshi nüh tsewie, nohri
luoveh sakükhosheke müwiethuoh ülo?” ti küna.

18Nohri notha peh taji azanyo ngumüveh ülo? Thi nohri khüna pe taji azanyo
künaramüveh ülo? Thi nohri kümüshe nga müsheramüveh wie ülo?

19Hi nüh anyiri anyie münga azhie vünüh alohse amase akhuo aküzaküzake
phara ülo? ti küna. Thinü mari nüh ma vü, “Türakünyi,” ti küza.

20Jümpa mükünyu alohse türü vi anyi anyie müzü azhie küsuokütsüvü nohri
amase akhuo küzake phara ülo? ti küna. Thinü mari nüh mavü, “Türü,” ti küza.

21Thinü ma nüh mari vü, “Nohri tü mokümjie khinyi nga mümüshera nüh
tsewie ülo?” ti küna.

Jisu Bethsaida vünüh nothaküüjuri küsü saküümühie

22Jüsevü mari tse Bethsaida vü ru. Thinü anyiri nüh nothaküüjuri küsü sie Jisu
vü ru nü anyi jüma pa tsü üti wurie ma vü khuo.

23Thinü ma nüh ma ke si taji anyu alievü sie tsezhutewa; jütisanü ma notha
künyi vü amütse müshüke nü ma ke nüh pataji nü, “Noh azanyo wuori nguveh
ünü nyu ülo?” ti küna.

24Thinü nothaküüjüwa nüh ma lü toke nü no taji küüza, “Anyiri athso kümüjie
toke nü aletseküveh ngu veh,” ti küza.

25Thinü ma nüh ma ke künyi vi ma notha palehü tajinü ma küüno ünü ma notha
tü mühie jüra üta ji azanyo veh ngu mütsera.

26Jütisanü ma nüh ma zhe vü tewa üti küza küze nü ma vü, anyu vünga shele
müwa tümü thi anyi küsü vü nga müküzatümü üti ma vü küza.

Pitor nüh Jisu kürho küüza
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

27Thi Jisu nüh ma sehnyiri sie Kaesaria Filipi anyuri vü tse wa, jütisaküwa vü
ma nüh aletsa vünüh ma sehnyiri vü küna taji, “Nyuri nüh hi tü thawa üta
phrateveh ülo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

28Thinü mari nüh ma vü, Johan Baptistwa ti sa, thi küpari wuori nüh, “Noh tü Elijah üta, thi wuori nüh asetsaküthsüri azhie nüh küsü ta küzü vü,” ti küza.

29Thinü ma nüh mari vü, “Jüta thuoüji nohri nü hi tü thawa ti saveh ülo?” ti mari vü küna. Thinü Pitor nüh ma rüle taji, noh tü Khrista wa wiethuoh! ti küza.

30Jütiküsavü ma nüh mari vü, nyi küsü vü nga ma zhükuwa vimüküzatümü üti küzaphoketsü.

Jisu kümnomna thi ma sühle zhüku vi küüza
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

31Thinü ma nüh mari sosie tajinü, Anyi Tsawa tü arüle hozake vünüh münomüna wienathuoh; thi asierhüri thi kükhruo küjiri thi Khonyo küsosieri nüh ma küle taji nyuri nüh ma küfethe na, jütisataji nü rülo küche ase vünüh rhosürale naveh.

32Ma nüh hama mari vü phrate kümtse sheke tsü, Thinü Pitor nüh masie küpavü wa üta jinü ma phra.

33Thitü ma nüh kürele ma sehnyiri no taji Pitor phra nü, “Tsuore noh eh se vü tewaluo, noh tü Saküüwuowa zhi kümüshe vünüh nyu nü anyiri zhi kümüshe vünüh wie,” ti küza.

34 Thinü ma nüh anyiri ashiejiwa nga thi ma sehnyiri nga ti ma vü jike taji, “Anyi küsüküsü nga eh sekünyingüri thuoüji ma mpa ma kükheke thi ma khieluothso kha taji eh senyi luo,” ti küza.

35 Küpakenühnyunü thari nüh ma mpa ma kürho müshie naveh nüh jüma nü kriamü naveh, thitü thari nüh eh kenüh thi Zhüle kümühiewa kenüh akürho kümie naveh nüh jümari nü akürho wa küülole wie naveh.

36Nyi küsü nüh azhih aveh vi ma zhi sara taji ma kürhowa kümie müthuoüji ma künyia mowa peveh ülo?

37Nyutü anyi watü mowa vi nü ma kürhowa müzhile na ülo?

38Thi anyi küsüküsü nga müsarüla sanü thi kükhiemuo sanü khinyi anyi hala rhoküvehri atü vü eh zhüku thi eh zhü kenüh zükrü müthuoüji anyi Tsawa nga ma Pa nüh rügizhüleri sie nü kütholathovü sanü küru vü anyi jüma kürho phrate zükrüm naveh, ti küza.

Mark 9

1Jümpa mükünyu ma nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, hala tsieküveh wuori thuoüji Saküüwuowa kükaji akükhra vi taji kürümüjie küngu küju nü aküsü hi vü küürüwanyu ta peveh,” ti küza.

Jisü nüh ma kürho saküpa taji nyiri küütsa
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

© 2015 Bible Society of India.

2 Jümasevü rülo türo sevü Jisu nüh Pitor, Jems thi Johan mari küche sie küpa küzhiho kürügitsa küsü vü tewa; thi mari atü vünüh ma kürhowa khaphrü nü kütsa.

3Thi ma thsümünyi rierieti amüra kümüjie müjihuothethe nü azhih hala kümüji küsü nga vi mükümüjiera sa.

4Thinü Elijah ri Mosa ru mari kütsa taji masü tü Jisu sie kürüchie.

5Thinü Pitor nüh Jisu vü, "Küsosiewa hiri hala peküveh küzakelenga mühie lo, hala aphrü küche hiri küüsaluo: Küsü noh kenüh, küsü Mosa kenüh thi küsüwa Elijah kenüh," ti küza.

6Küpakenühnyunü mari tü krü she kümüthuoh kenüh ma tü mowa phranaveh nüh rüzatewa.

7 Jütisaküvehvü akülu küsü shurü mari külüwutewa taji akülu vünü azhüphra taji nü, "Hi nüh küümzetsawa Tsa, ma zhü künaluo," ti küza.

8Thinü masü tü shiti khievü nüh tewa nü mari tü luowie vü noküzeünü Jisu mpa mari sieküpela ngura.

9Jüsevü mari küzhiho vünü tsekütsevü ma nüh küüza, nyitsawa aküsü vünü müjie kürhole küju nü mari nüh momowa ngu nüh nyiküsüvü nga müküzatümü üti küzaphoke.

10Ma nüh küüza zhüwa müzhe tajinü pevehthuoh, thitü aküsü vünü rhoküsürale zhünyotü mowathuoh nti mari azhie vünü küsü nüh küsüvü künaluo pe.

11Thinü mari nüh ma vü, "Thinü mokenüh Elijah nüh mürukhuji mümühieta küsa Khonyo küsosieri nüh küza lo?" ti küna.

12Ma nüh rüle mari vü küza taji, "Elijah ru khu tsawie taji zanyo aveh sakümühie tsü na ta küsa azhütsa, thitü anyi Tsawa khielota münomüna thi nyuri nüh ma tü momaküsa samünathuoh ta küsü Zhütsazhü lovü rhükesamüveh ülo?

13Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, Elijah tü rumüthuoh, thi VÜWA zhülovü rhüküsa kümüjie anyiri nüh mokümjie ma lo nüh jükümjie küsa vünü ma vü satsüthuoh," ti küza.

Vizanguori küsü sietse kümüsü nüh sietekütse saküümühie

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

14Thinü mari tse ma sehnyi küpari vü ru ünü anyi shieji küsü rumükieshe taji Khonyo küsosieri nüh mari sie küproluo lanü ngura.

15Thinü anyi jümaritü ma ngu nü mari ngo sheke taji müküzhikewiethuoh nüh zhüwa ma khurü.

© 2015 Bible Society of India.

16Thinü Jisu nüh ma sehnyiri vü, “Nohri tü mari sie mowa rüluo veh lo?” ti küna.

17Jütiküsavü anyi riekhuo azhie vünü nyi küsü nüh ma vü, “Küsosiewa, hi nüh noh vü eh tsa vizawa azhümüküphrara sietse nüh müru tekütse küsü sie tse ti,” ti küza.

18Thi küsie nüh sietse kümüsüwa nüh ma müru naveh nüh ma vi azhih vü küzemümüti, jütisataji nü ma po vünü amashie shu nü ma ha thsithsita haririti, thi ma tü tsishe tewawati. Thi noh sehnyiri vü jüma zhejamütü üti küza thitü mari nüh jüma müsara nüh samü, ti küza.

19Thinü Jisu nüh ma sehnyiri vü, “Kütsotü küzüla nyiri, hi nüh rülo küzake nohri siepe na lo? thi rülo küzake nohri sie küzhike pena lo? ma sie hi vü ra,” ti küza.

20Jütiküsavü mari nüh atsa vizanguowa sie ma vü ru ünü sietse watü Jisu ngu nü müküzhikewiethuoh nüh ma sakümnomna sheke tsü taji azhih vü ma viküze nü küzehmü tajinü ma po vünüh amütse amashieküluozhu nü ma künenya taji zehtewa.

21Thinü Jisu nüh ma pa vü, “Ma hata sate kütse mahvi küzaketetsethuoh lo?” ti küna. Thinü ma pa nüh, “Ma kürünguo vünüh hati satetsewiethuoh.

22Jütisanü hozakeriwie nga ma kürho sakümüsümütü nta ma viküze nü anyih lovü nga thi ajü lovü nga thsethse ti sa, thitü noh nüh küsara kümühie peveh üji, hiri kümüze taji nü hiri kükratsüluo,” ti khuo.

23Thinü Jisü nüh ma vü, “Noh nüh tsotüra naveh üji, kütsotü küperi kenüh thuoüji zanyo are nga sara naveh,” ti küza.

24Thinü müküzhikewiethuoh nüh atsa vizawa apa tü arüthsü shu nü zietaji, “VÜWA, hi nga tsotü veh, e mükütsotü hama kükra tsüluo,” ti khuo.

25Thinü Jisü nüh anyiri riekhuowa zhüluo kütse ngu nü ma nüh mükümtse sietse sakükrü nü ma vü, “Halie, azhümüküphrara thi khünakürüpo sietsewa, hi nüh no vü phrateveh, no ma vünü shuteraluo, thi ma lovü shele mütutümü luo,” ti küza.

26Jütiküsavü sietsewa tü zie taji ma sakümnomna sheke tsü taji nü shuteru, thi ma tü aküsüri kümüjie zehtewa; thinü anyiri aveh nüh, “Ma tü sümüthuoh,” ti sa.

27Thitü Jisü nüh ma ke küje taji sho, thinü ma süra.

28Thinü Jisu azhe lovü tetu ünü ma sehnyiri tü küüzhe vünüh ma vü, “Hiri tü mokenüh jüma zhemüjara nüh samü lo?” ti küna.

29Thinü ma nüh mari vü, “Hakümjie küsari tü zanyoküsüvü nga nüh müsara, thitü akükhuo vünüh wie,” ti küza.

Jisu nüh ma mpa ma sühle zhüku vi küüzale

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

30Jümasevü mari jüla nüh tse Galilee azhih vehthuoh tewa, thi ma tünyi küsüwienga nüh jüma müküüthsüngü nüh sa.

31Küpakenühnyunü ma nüh ma sehnyiri sosie nü, “Anyi Tsawa tü re nü nyiri ake vü thsemünathuoh, thi mari nüh fethemüna, thi fethemü taji rülo küche se vünü ma rhole naveh,” ti küza.

32Thitü mari tü ma nüh küüzawa müthsü nüh samü, thi ma vü künanah küsa nga krükümü sa.

Thawa nüh küjitsawa sana lo?
(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)

33Jütisanü mari Kapernaum vü ru, thi azhe lovü sakümüthuoh kenüh ma nüh ma sehnyiri vü, “Nohri lekhuji vü nohri mpa mowa küproluo tse lo?” ti küna.

34 Thitü mari tü zohmti petewa, küpakenühnyunü mari lekhuji vü kütsevüthawa nüh küüji sanaveh nüh ti küsa zhü vi küproluo kütse kenüh.

35 Jütisanü ma tsuo shupe taji nü türakünyiri ji nü mari vü, “Anyi küsüküsü nga apo sangüvehüji ma tü aveh zhie nüh asehkhewa müsaji mümühie, thi aveh siepewa müsaji mümühie,” ti küza.

36Jütisanü ma nüh kürünguori küsü sieru mari azhie vü thse taji ma nüh ma küruo asafü rügi vü sataji nü mari vü,

37“Anyi küsüküsü nga eh nyo vünü kürünguori hakümjie küsaküsiekeri nü hi sieke veh, thi anyi küsüküsü nga hi küsiekeri nü hi nyu nü hi küüzewa sieke veh,” ti küza.

Hiri mükünongü samüküvehri nü hiri wuovü wiethuoh
(Luk 9.49-50)

38Thinü Johan nüh ma rüle taji, “Küsosiewa, nyi küsü nüh noh nyo vünü sietse kümüsüri zhejala taji hiri nüh ngu lie, thitü ma nüh hiri semükünyi kenüh müsatümü üti hiri nüh ma khemüthuoh,” ti küza.

39Thitü Jisu nüh, “Ma mükhetümü, küpakenühnyunü nyi küsü nga akükhra küüro sataji shita hi müküüjora kenüh,” ti küza.

40Thi hiri mükünongü samüküvehri thuoüji nü hiri wuovü wiethuoh.

41Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga nohri tü Khrista wuovü ta sataji aju huo küsüwienga vi taji nohri küüzhu thuoüji hi nüh nohri vü küzatoke nanü piketü ma suope mükümara, ti küza.

Küükhiemuona küsa kümüjimüra
(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)

© 2015 Bible Society of India.

42Jümpa mükünyu anyi küsüküsü nga hi tsotü kütse kütazü hamari azhie vünüh nyi küsü wie nga phrateküümüsüwa thuoüji zanyoküürenyavü alohküjiwa vi ma kü lovü huke taji ajuküji lovü vehküjakewa nüh ma kenüh küümpha naveh.

43Thi noh kenüh noh sakümüsü veh üji tethuohjamü luo, jümatü küpakenühnyunü noh ke künyi vü taji nü anyih mükünera nyihsuozü lovü tuna küsanü ake wuochuwuo vü mpa pe taji akürho lovü kütu nüh küümphana küveh kenüh.

44Jüla mari arü tü müsü thi anyih nga nemüwa.

45Jümpa mükünyu noh ji nüh noh sakümüsüveh üji tethuohjamluo, jümatü küpakenühnyunü noh ji künyi vü taji nü anyih mükünera nyihsuozü lovü tü naküsa nü aji vehküsü mpa küwi taji nü akürho lovü kütunüh küümpha naküveh kenüh.

46Jüla mari arü tü müsü thi anyih nga nemüwa.

47 Thi noh notha nüh no sakümüsüveh üji khrüzhujamü luo; jümatü küpakenühnyunü noh notha künyi vü tajinü anyih mükünera nyihsuozü lovü tu na küsanü anotha küsü mpa vünü Saküüwuowa kajipe lovükütu nüh küümphanaküveh kenüh.

48 Jüla mari arü tü müsü thi anyih nga nemüwa.

49Akütso kükhurü vü amütsü nüh saküümütse kümüjie anyi küsüküsü nga anyih nüh saküümütse naveh.

50Amütsü tü mühiemü, thitü amütsü nga ma küshe münyie thuoüji, nohri mowa nüh vi jüma saküshe na lo? Nohri kürhori vü shetseluo, thi nohri küsü nüh küsü vü kürükümhie peluo, ti küza.

Mark 10

Jisü nüh küürüsuo zhü vi küsosie

(Mat 19.1-12; Luk 16.18)

1Jüsevü ma tü jüla nüh süra tajinü tse Judea anyokhie vünüh mürhü Jordan rüku nato wuovü tewa, thinü anyiri ariekhuo watü tse ma vü ru le, thi ma wule sakümüthuoh kenüh ma nüh mari sosie lehü.

2Jütisapeküveh vü Farisiri nüh ma vü ru tajinü, “Nyimpari tü avüvühri sie küürüsuo kümü awule ülo?” ti sanü ma müte tajinü ma vü küna.

3Thinü ma nüh mari vü, “Mosa nüh khana mokümjie nohri vü küza lo?” ti küna.

4Thinü mari nüh, “Mosa thuoüji kürüsuokümü lasi küsü rhütsü taji nyimza jüma jamü üta küza,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Thitü Jisu nüh mari vü rüle tajinü, “Jümatü nohri luoveh kükhokenüh arüle hama rhü nohri tsüsa veh,” ti küza.

6Thitü sakürhokütsü atükhu vü thuoüji nyimpari küsü thi nyimzari küsü ti sakütsü wie.

7 Hama kenüh nyimpa watü ma pa ma zah jamü tajinü ma vüvüh vü küpeketewanathuoh.

8Thi masü tü satsa küsü samünathuoh, jüta satajinü masü tü künyi ta nyuthuoh nü satsa küsüwiethuoh.

9Jükenüh Saküüwuowa nüh mowa sakütsarütsü nüh anyiri mpa nüh phrürie kümü müsatümü, ti küza.

10Thinü wa azhe vünüh ma sehnyiri tü azhünyo jüma ma vü küna le.

11Thinü ma nüh mari vü, “Nyi küsüküsü nga ma vüvüh jamü taji nü küpa vile thuoüji ma tü ma vüvüh tüvü küüphroküphrie samüthuoh.

12Jükümjie nyimzari nga ma vüpa jumü taji nü küpari vü za lethuoüji ma nga küüphroküphrie samüwiethuoh,” ti küza.

Jisü nüh tsia taji rünguokütazüri kütsü

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

13Jütiküsavü Jisu nüh küüpa nti anyiri nüh kürünguori sie ma vü ru, thitü ma sehnyiri nüh kürünguori siekürüri phra.

14Thitü Jisu nüh jü künguvü, ma mülo nüh satajinü mari vü, “Rünguo kütazüri mükhetetü hi vü küüru luo, küpakenühnyunü Saküüwuowa kajipe tü hakümjie küsara-a zhi küsa kenüh,” ti küza.

15Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, anyi küsüküsü nga rünguori küsü kümüjie Saküüwuowa kajipe müvi thuoüji ma jüla mükütura kenüh.

16Jütisanü ma nüh rünguori küruo ma pie rügi vü satajinü ma kekünyi nüh mari pa taji tsia mari tsü.

Künyirhieri küsü nüh zanyo küüna

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

17Jüsevü ma tü lekhuji vü tsetse ünü nyi küsü zhü ma vü ru tajinü tsuo ma tüvü khotsü peh nü, “Küsosie kümühiewa, hi tü küsuokürhowa eh zhi sana küsa kenüh mowa müsaji mümühie lo?” ti mavü küna.

18Thinü Jisü nüh ma vü, “Noh tü mokenüh hi vü kümühiewa ti ji veh lo? Kümühiewa thuoüji küsü mpa küchie nüh küpa münyie, thi jüma thuoüji Saküüwuowa wie,”

© 2015 Bible Society of India.

19 noh nga azhü tsü küsa hamari thsüveh tü nüh: noh nyuri küfethevühnyu;
küüphroküphrie küsavühnyu; kürühuvühnyu; küzhüja povüküsavühnyu; nyuri
müraküsavühnyu; noh pa noh za siakeluo, ti küza.

20Thinü ma nüh ma vü, “Küsosiewa, hi tü hi kürünguo vünüh zanyo hari aveh
müzhe tetsethuoh nü,” ti küza.

21Ma nüh jüti küüzavü Jisu nüh ma no taji ma kümüze tajinü küüza, “Noh
zanyoküsü müjieju nüh peveh, wa nü no zhi momowa peveh nüh zhumü taji
kümükhuori tsümüluo, jütathuoüji nü rügi vü nokünyirhie peranaveh, jütisanü
ru no khieluothso khanü eh se nyiluo,” ti küza.

22Thinü jü küüza kenüh ma lorütewa thi ma luoveh sakümüsümü taji nü tewa,
küpakenühnyunü ma tü künyirhie pe she kümü kenüh.

23Thinü Jisü tü kürele tüwuoh hawuo no nü ma sehnyiri vü, “Künyirhieri tü
Saküüwuowa kajipe lovü tuna küsa küzakele kho lo,” ti küza.

24Jütiküüzavü ma sehnyiri tü azhü jüri kenüh mari ngo, thitü Jisu nüh mari rüle
tajinü, “Kürünguori, anyiri ma mpa ma künyirhie tsotü kütseri tü Saküüwuowa
kajipe lovü tüna küsa küzakele kho lo,”

25Künyirhieri küsü nüh Saküüwuowa kajipe lovü tuna küsa nü ut nüh arüje ku
lovü müriküu nüh küürüzikhe, ti küza.

26Thinü mari tü ngo küluo tajinü mari mpa mari azhie vünüh, “Thinü thawa nüh
küülole ngu nathuoh lo?” ti sa.

27Jütiküsavü Jisu nüh mari no taji, “Anyiri wuo vü thuoüji jüma khoveh, thitü
Saküüwuowa wuovü nü jüütanyu, Küpakenühnyunü Saküüwuowa wuovü
thuoüji nü azanyo aveh sarana küveh kenüh,” ti küza.

28Thinü Pitor nüh ma vü, “Halie, hiri tü azanyo aveh jakhemü taji nü no
senyitetsethuoh,” ti küza.

29Jüti küüzavü Jisu nüh rüle taji, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nyi küsü nüh
eh kenüh thi Zhülekümühiewa kenüh azhe, nyutü atsari, nyutü azhih jamü nü,

30khinyi azhih hala kürho vü nga nyuri nüh kümnomna kütsü vünüh; azheri nga
jünütharuo nga, atsehvüri nga, azari nga, atsari nga, azhih nga, jamü tajinü tse
thuoüji jüzake mükünguléra münyie, thi thuohtü vü kürho vü nga küsuokürho
ngu naveh.

31Thitü apori hozake ase vü tewa naveh, thi aseri nüh apo sanaveh,” ti küza.

Jisu nüh ma sühle zhü küphra kücheawa
(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

32Jümasevü mari tse Jerusalem vü wanti khru, jüvü Jisu tü mari atüvü tewa,
thinü mari tü ngo, thi kürükütse küpari nga krü, jütiküsavü ma nüh ma sehnyi

© 2015 Bible Society of India.

türakünyiri sie le tajinü ma vü momowa müsaji mümühie nüh jümari azhü vi mari vü küza nü,

33“Halie, hiri tü Jerusalem vü khru nti tse, thi nyuri nüh anyi tsawa re nü kükhruo küjiri thi Khonyo küsosieri vü thsemünaveh, thi mari nüh ma müshemüsü nü ma fethemü luo ta sanaveh, jütisanü mavi Judahmükünyuri ake vü thsemü naveh,

34jütisanü mari nüh ma vi küjokujozhie naveh, thi ma vü amütse nga müshüke naveh, thi ma fenaveh, jüti satajinü ma fethemü naveh, thi rülo küche ase vünüh ma rhole naveh,” ti küza.

Jems thi Johan masü kükhuo
(Mat 20.20-23)

35Jüsevü Zebedee atsa Jems thi Johan masü mavü ru nü, “Küsosiewa, hisü nüh noh vü momowa münguveh nüh jümari noh nüh sa hisü küütsünthe lie,” ti khuo.

36Thinü ma nüh masü vü, “Nohsü tü hi nüh mowa sa nosü küütsü nthelo?” ti küna.

37Thinü masü nüh ma vü, “Noh küthola kümühie kajipe vü wa küpevü hisü nyi küsü nüh noh zhie wuovü thi nyi küsü nüh noh zhü wuovü ti küpera vi hisü tsümo,” ti khuo.

38Thitü Jisu nüh masü vü, “Nohsü nüh khuo küpewa thsü nü khuomüveh, nosü tü hi nüh kümnomnawa nyi saranaveh ülo? Thi hi nüh baptis küsa baptistwa nüh vi baptis saranaveh lo?” ti küna.

39Thinü masü nüh ma vü, “Hisü nüh sarawienaveh,” ti küza. Thinü Jisu nüh masü vü, “Nohsü hi nüh münomüna nah saküvehwa nü nyi saranaveh thi hi nüh baptis sana küsa baptistwa vi baptis sarawie naveh,

40thitü eh zhie wuovü thi eh zhu wuovü pena küsanü tsüna küsa eh zhinyu, tü Saküüwuowa nüh vi thari tsü nta küche saveh nüh jümari tsünaveh,” ti küza.

41Thinü mari türakeri tü jüma thsüra nü Jems thi Johan masü alü vü hozake alomüzhe nüh samü.

42Jütiküsavü Jisu nüh mari mavü jike tajinü, “Anyi küpari nüh Judahmükünyuri keteveh takü̈sari nüh mari anyia vü jijiti, thi mari küjiri nüh mari anyia vü avü küsa nohri thsülanathuoh.

43Thitü nohri azhie vü thuoüji jüüta küüsawanyu; tü küsüküsü nga nohri azhie vü küji ngüri thuoüji nohri akütsüküünawa müsaji mümühie.

44Thi küsüküsü nga nohri azhie vü küjitsawa küsangüwa thuoüji avehvehsiepe müsaji mümühie.

© 2015 Bible Society of India.

45Küpakenühnyunü anyi Tsawa nga nyuri nüh ma kütsüküüna nta müru nü, nyuri kütsüküna nta ma kürho tsü nü anyi hozake rhesa nta küruwiekenüh," ti küza.

Jisu nüh Bartimeus nothaküüjuwa sakümühie kütsü
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

46Jüsevü mari Jeriko vü ru, thi ma Jeriko vünüh ma sehnyiri thi anyiri ashieji küsü sie tseküwavü Timeus atsa Bartimeus ti küsa nothaküüju küsü ale küji nato vü pe nü khrütsa pela.

47Thinü anyi jüma nüh ma tü Jisu Nazareth vü küpewa ti küsa thsüranü zie taji, "David atsa Jisu, Noh hi nokümüze tsüluo," ti khuo.

48Jütiküsavü anyiri hozake ma tü zoti petewa üti ma sakükrü.

49Thinü Jisu tü zoti süra tsie tajinü, "Nohri ma ji luo," ti mari vü küza, thinü mari nüh nothaküüjuwa ji tajinü, "Noh lozheluo, thi süraluo, ma nüh noh jivehthuoh," ti küza.

50Thinü ma tü ma thsümünyi fojamü nü süra taji Jisu vü ru.

51Thinü Jisü nüh ma vü, "Noh tü hi nüh mowa sa noh kütsü müngu vehlo?" ti küna. Jütiküsavü nothaküüjüwa nüh, "VÜWA, hi tü azanyo rakü̈ü̈ngu mo," ti khuo.

52Thinü Jisu nüh ma vü, "Tse waluo, noh kütsotü mpa nüh noh sakümühiemüthuoh," ti küza. Thinü ma notha tü shita mühiera taji Jisu ase nyi nü tsetewa.

Mark 11

Jisü nüh khrarataji kütholuthovü sa Jerusalem vü kütsuo
(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jhn 12.12-19)

1Jüsevü mari tse Jerusalem küütuo Olive küzhiho nato vü Bethfage thi Bethani vü ru nü ma sehnyiri nyi künyi atü vü tseküze taji,

2masü vü küza nü, nohsü tse anyu nosü atü vü peküveh vü waluo, thi nosü tsewa rathuoüji khanavü nyi küsü nga ma rügi vü müjieküshupe arawuh kümüjie küsa aküzawa küsu hute sala nü ngunaveh nüh, nosü jüma akuli le taji sieru luo.

3Thi anyi wuori nüh nosü vü, "Nohsü mokenüh hati saveh lo ta thuoüji, VÜWA nüh hama ma kenüh müviji mümühie nüh saveh lie, thi ma nüh hama vishelerü tsümüna ta ti küza luo," ti küza küze.

4Thinü masü tsewa ünüh, alievü amükhie ase alerü vü arawuh kümüjie küsa aküzawa hute sala nü masü nüh jüma akuli le.

© 2015 Bible Society of India.

5Thinü jüla tsieküveh anyi wuori nüh, “Nohsü mokenüh arawuh jüma külile veh lo?” ti küna.

6Jütiküsa vü Jisu nüh moti küza üti masü vü küza nüh jüüti marivü küza, thinü mari nga masü mükhethuoh nüh masü küzemü.

7Thi masü arawuwa sie Jisu vü ru ünü mari thsü vi ma rügi vü shieke tajinü Jisu ma rügi vü küshupe.

8Mari mpa mükünyu anyiri hozake athsümünyi vi lekhuji vü shieke; thi küpari thuoüji athso tsuona anyawa küperi zah tajinü lekhujivü shieke tsü.

9Jüti sataji nü atü vü kütseringa thi asevü kütseringa aveh zie nü, “Hosanna, Vüwa nyo vünüh kütsewa thuoüji kümüngatsawa,

10VÜWA nyo nüh kütsewa, hiri pa David kajipe kümünga tsawa saluo, thi Hosanna kürügitsa,” ti sa.

11Jütisanü Jisu tü Jerusalem vü ru thi Kükhurüzhe lovü wa, thi jüütisanü luo wie vü azanyo no nü kütse vü münükümüthuoh kenüh masehnyiri sie nü Bethani vü tsewa.

Jisu nüh jichuorhu müzükümü
(Mat 21.18-19)

12Thinü rülo akünyiawa mari Bethani vünüh tse ünü ma tü avo rümatewa.

13Jütiküsavü ma tü kületsuo vünüh jichuorhu ma nyawa küpe ngu tajinü avi pelana tünti wa ünü manyawa mpa wieküchie nüh zanyoküsü nga müngu nüh samü, küpakenühnyunü jüma tsothovü jichuovi küpele mükünyu kenüh.

14Thinü ma nüh ajichuorhuwa vü, “Hala nüh tüvü küsuokürho nyiküsü wienga noh rhü vünüh noh vi müküutsathuoh,” ti samü. Jütiküsavü ma sehnyiri nüh azhu jüma künake.

Jisu nüh Kükhurüzhe vü wa nü jülo vünüh asü saküvehri zheküja
(Mat 22.12-17; Luk 19.45-48; Jhn 2.13-22)

15Jüsevü mari Jerusalem vü ru; thinü ma tü Kükhurüzhe lovü tu tajinü jülovü azanyo sü thi zhuküperi zhe, thi amekümüzhira zanyoküsape thi mükhrietü küzhura pe khajakhehmütü.

16Jütisanü nyi küsü nga Kükhurüzhe lo vünüh zanyoküsü nga vishumüküüze nti ma nüh khemü.

17Jüti sataji nü ma nüh mari sosie taji, “Eh zhe tü anyi akuoh aveh kükhuozhe sanaveh, ta küsa rhümüsa lo? Thitü nohri nüh hama vinyuri müraküsa kürühurazhe samüthuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

18Thinü Khonyo küsosieri thi levü küjiri nüh jü thsüra nü krükümüthuoh kenüh mokümjie ma fethenaveh nüh ti phah, küpakenühnyunü anyiri aveh ma küsosiezhü thsü nü ngo she kümü kenüh.

19Thi münüle teru ünü ma tü anyu jüla nüh tewa.

Jichuorhuwa vünüh küsosiezhü küthsüra
(Mat 21.20-22)

20Thi arüne mari ale jüma müzhe rü nüh, jichuorhu jüma arüzo vünüh sü azhü jükümjie ngura.

21Thinü Pitor tü ma se thsüra taji nü ma vü, “Küsosiewa, halie, noh nüh ajichuorhu müzükümüwa tü sümüthuoh,” ti küza.

22Jütiküüza vü Jisu nüh mari vü, “Nohri Saküüwuowa vü kütsotü pehluo,” ti küza.

23Hi nüh nohri vü küzatokenaveh, anyi küsüküsü nga küzhiho hamavü, “Noh kütsele ajuküji lovü tetu luo,” ta ma luoveh lovükümüshe künyi müsawiethuoh nüh ma nüh küüzawa sarawiena ta müshewiethuoüji jüma sarawie naveh.

24Jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, “Nohri nüh akükhuo küsa vü mowa münguveh nüh, jüma nguwie nathuoh thi noh zhi wiethuoh ti küsa tsotüluo.

25Thi nohri nüh khuo nti küsa vü, mükütüküzü anyi wuori vü müküle peveh üji nojamütüluo, jütathuoüji rügivü küpeh Apawa nga noh müküle nojatsü naveh.

26Thitü nohri nüh nyura müküle nomüja thuoüji nohri Pa rügivü küpehwa nga nohri müküle noküjawanyu,” ti küza.

Jisü kükhra küüna
(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

27Mari Jerusalem vü shele ru nü Kükhurüzheh lovü tsetse ünü levü küjiri Kükhurüzhe thi Khonyo küsosieri thi sierhüri mavü ru.

28Thinü mari nüh ma vü, “Noh mokükhrawa vi nü zanyo hari satsevehlo? thi zanyo hamari sana küsa kenüh thawa nüh kükhra hama noh tsülo?” ti küna.

29Thinü Jisu nüh mari vü, “Hi nga nohri vü zanyo küsü küna nah veh, thi nohri nüh jüma rüle hi tsüra thuoüji nü, hi nga mowa kükhra nüh vi zanyo hari satseveh nüh ta küsa nohri vü küza naveh.

30Johan Baptist tü rügi vünüh ru ünü anyiri vünüh ru lo? Jüma vihi vü küza luo,” ti küna.

31Thinü mari mpa jüle tajinü, rügi vünüh ti küzanti ünü, ma nüh, thinü mokenüh ma mütsotü lo, ta sanaveh.

32Thi nyiri vünüh ru, ti küza nti ünü anyiri krümü-küpakenühnyunü anyiri aveh nüh Johan tü setsaküthsüri ta sakümü kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

33Jütisanü mari nüh Jisu vü, “Hiri nü müküzarawiethuoh,” ti küza. Thinü Jisu nüh mari vü, “Hi nga kükhra mokümjie küsanüh vi nü zanyo hari satse nüh ta küsa vi nohri vü müküzara,” ti küza.

Mark 12

Zhüküürori khukekümüküsü vi küüzhühie

(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

1 Thinü ma nüh küzhühiezhü vi mari sosie tajinü, nyi küsü nüh rhelivi zhuh küsü tsa, thi jüma rüpe tajinü rheliviju küzhezhu kenüh azhih küsü phieke, thi akhajie küsü jüke ti sanü vi azhuküürori wuori tsotümü tajinü anyu aleküsuo vü tewa.

2Jümasevü ma zale kheti küsavü azhuküürori jümari vünüh rhelivi azhu jüla nüh rhelivi nguna küsa müshe nü ma nüh ma sieperi küsü azhuküüro jümari vü küze.

3Thitü mari nüh ma sho taji fe thi zanyoküsü nga vi ma mütsü nüh kürütso küzemü.

4Jüsevü ma nüh ma siepe küsü mari vü küzele, thinü mari nüh alohvi ma lü veh nü kümüsa münamü tajinü saküzükrü sheketsü.

5Jümasevü nga ma nüh küpa küze le, thinü mari nüh jüma fethemü, thi jümpa mükünyu küpa hozake nga küze thinü wuori fe thi wuori fethemü.

6Jüsevü ma tü nyi küsü pelehüveh, jüma thuoüji ma tsa ma nüh küümzetsawa, mari nga eh tsanü siakenatü nti ti sanü asekhe vünüh mari vü ma küze.

7Thitü azhuküüro jümaritü mari mpa kürüchie nü, hama thuoüji azhuh vüwa tsa wiethuoh, rah, hiri ma fethemü nüh, jütathuoüji ma zhehzhuhri ehzhiri saranaveh!

8Jüti sanü mari nüh ma sho tajinü ma fethemü nü ma vi rhelivizhu ajuosü vü jam.

9“Jütathuoüji rhelivizhu jüma avüwa tü mowa sa nta sana thuoh lo?” Ma tü ru taji azhukürо jümari fethemü naveh, jüta sanü rhelivizhuwa vi küpari vü tsümünaveh.

10 Nohri Zhütsazhü müchie lo; “Alozheküsari nüh aloh jakümüwa nüh ajüke vü alüwa samüthuoh.

11Hamatü VÜWA nüh küsawie, thi hamatü hiri notha vü küükrükükraküsü,” ti küza.

12Mari tü ma re nta sa, thitü anyi riekhuowa krütewa, küpakenühnyunü ma nüh küzhühie taji mari phrakümüsü kenüh, jütisanü mari tü ma jamütaji zoti tewa.

Akhrü Kükhrüh Zhü Küüna

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

13Jüsevü mari tü ma zhu vünüh ma küre aro phatajinü Farisiri thi Herod anyi
wuori ma vü küze,

14thinü jümari turu nü ma vü, “Küsosiewa, noh tü küzhütsawa wie thuoh, thi
nyi küsü nga mükükrü hiri nüh thsüveh, küpakenühnyunü noh tü anyiküsü nga
noh külori küpa münyie, thi zhütsawie tajinü Saküüwuowa lekhuji küjo nyuri
kütsa tsatsati thinü hiri tü Romri Küjiwa akhrü Kükhrüle nyu lo?” ti küna.

15Thitü ma nüh mari aküthse küsa thsüra nü mari vü, “Nohri mokenüh hi müra
veh lo? Duli küsü viru hi küünoluo,” ti khuo.

16Thinü mari nüh jüma viru, thi ma nüh mari vü, “Hama thawa tsorhe thi thawa
nyo rhüsa veh lo?” ti küna. Thinü mari nüh ma vü, “Romri Küjiwa tsorhe thi ma
nyo,” ti küza.

17Thinü Jisu nüh mari vü, “Romri Küjiwa azhiri vi Romri Küjiwa tsümüluo, thi
Saküüwuowa zhiri vi Saküüwuowa tsümü luo,” ti küza. Jütiküsavü mari tü ma
vü ngo she.

Aküsü vünüh kürhole zhüku küüna

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

18 Jümasevü kürhole münyie ta küsa Sadusiri ma vü ru tajinü,

19“Küsosiewa, Mosa lasi rhü hiri vü kütsü, ajie nyimpari küsü nüh atsa münyie
nüh ma vüvüh jamü tajinü süte huthuoüji ma nü nüh mavüvüh jüma vitaji ma
jie küthsoküzhi sakümüwumüra üta küza.

20Thi khanavü jününyi türü peh, thinü apowa tü avüvüh vi thitü ma
küthsoküzhi küsü nga münyie nüh sütewa.

21Jütisa nü akünyiawa nga avüvüh jüma vi thitü kümüwumüra küsü nga
müsanüh sütewa, jüsevü kücheawa nga jükümjie samü,

22Jükümjie mari türü khürü nyimza jüma vi thitü atsa münyie nüh sükhemü.
Thi wa asekhevü thuoüji nyimza jüma nga sümü.

23Thinü rholeküsüra rülovü mari thawa vüvüh sanathuoh lo?
Küpakenühnyunü mari türü khürü ma vi nü mari vüvüh küsa kenüh,” ti küna.

24Jisu nüh mari zhü rüle tajinü, nohri Zhütsazhü thi Saküüwuowa kükhra
müküthsü hama kenüh nohri sazih mütsetseti ülo?

25Küpakenühnyunü mari aküsü vüvüh rholeküsüra vü vüvüh vüpa
münyiethuoh thi nyivühnyipa kümünyute nga münyiethuoh, jütisanü azhüleri
arügivü küperi kümüjiewiethuoh.

26 Thitü küsüri rhoküsürale zhüku khanavü Saküüwuowa nüh
arekujepukeküsü vünüh Mosa sieküjüle müchie ülo? Ma nüh Mosa vü, “Hi

© 2015 Bible Society of India.

Abraham Saküüwuowa, thi Isaac Saküüwuowa thi Jacob Saküüwuowa wiethuoh," ta küüza nohri Mosa lasipha lo vünüh jüma müchiewie ülo?

27Ma tü sükümüra Saküüwuowa mpanyunü rhoküpera Saküüwuowa ngawiethuoh, nohri hama müküthsü kenüh hozake sazih tseveh, ti küza.

Azhü kütsü aküjitsawa
(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

28Jütiküsavü Khonyo küsosieri küsü ru nü mari rüluo küveh künara thi ma nüh kheta kümühieta rüle mari tsüküveh thsüratajinü, "Khiemawa nüh azhükütsü aveh zhie nüh apokhuwa lo?" ti küna.

29 Thinü Jisu nüh ma vü, "Azhükütsü aveh zhie nüh apokhuwa thuoüji nü, künaluo, halie Israel, VÜWA hiri Saküüwuowa thuoüji VÜWA ma mpawiethuoh.

30Thi noluoveh aveh vi thi no kürholi aveh vi thi no kümüshe aveh thi no kükhra aveh vi VÜWA no Saküüwuowa kümüze luo, azhükütsü hama nüh apokhuwa wiethuoh."

31 Künyiawa thuoüji nü hakümjie, noh mpa no küümze kümüjie nozhephrüri kümüze luo, ti küsawa wiethuoh. Azhükütsü küpa küsü nga hamasü anyia vü küji münyie, ti küza.

32 Thinü Khonyo küsosiewa nüh ma vü, "Mühie she, Küsosiewa, noh nüh azhütsawa phrate tsathuoh, VÜWA vehküsü mpawie, küpa küsü nga münyie, ma mpa wie.

33Thi aluoveh aveh vi thi küthsükümüshi aveh vi thi kükhra aveh vi thi kürholi aveh vi ma kümüze üta küsa, thi ma mpa ma küümze kümüjiema zhephruri kümüze üta küsa tü akütso kükhurü thi küsahthuo anyia vünüh ji veh,"

34Thinü ma nüh zanyo thsüshe taji rüle kütsü Jisu nüh thsüra taji ma vü, "Noh tü Saküüwuowa kajipe vünüh kietuomüveh," ti küza. Jümasevü thuoüji nyi küsü nga ma vü zanyo küüna sürotewa.

Khrista zhüku küüna
(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44b)

35Jüsevü Jisu nüh Kükhurüzhe vünüh nyuri sosie küpevü kürüle, Mokümjieküsa vünüh Khonyo küsosieri nüh Khrista tü, David atsa ti küzaveh lo? ti küna.

36 David nüh ma mpa khana Kümtse Sietse vünüh, VÜWA nüh eh VÜWA vü küüza, "Hi nüh noh mükünongüri vi noh jihkükhu lovü müjie küthse küju nü, noh eh zhie wuovü pewie luo," ta küza wiethuoh.

37David wie nga ma vi VÜWA ta ji thuoüji, mokümjie Messiah tü David atsa ta sana lo, ti küza. Thinü anyiri jüla küperi aveh ma zhüküna nü lozhe she.

Jisu nüh Khonyo küsosieri vünüh azhüzhü üta küsa azhü kütsü
(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

© 2015 Bible Society of India.

38Thinü Jisu nüh nyuri sosie tajinü küüza, “Athsümünyi aküsuo sataji kütseri,
asüküsapevü nyuri nüh kükhurü külori,

39thi kükhurüzhe vü ape kümühietsari vü küpengüri thi kütsaküzhuküsavü
anyi kümüsierape vü küpe ngüri vünüh azhüzhüluo.

40Mari tü tünyivühra zhi müratsa thi aküthse sanü akükhuo küsuosuo sataji nü
kütse wie. Jükenüh hamari anyi küpari anyia vünüh kümnomna aküji
ngunaveh,” ti küza.

Tünyivühwa zanyo küthse
(Luk 21.1-4)

41Jüsevü ma tü wa taji nyuri nüh zanyo thseküveh aku atüvü shupe tajinü anyiri
nüh künyirhie vi azanyo küvizhukü lovü küthse nope; jüüti küsavü künyirhieri
hozake ru zanyo hozake thseküpe sa.

42Thinü tünyivüh kümükhuori küsü ru nü pesa küsü zanyoküvizhuku lovü
vehjake.

43Thinü ma nüh ma sehnyiri ma vü jike tajinü mari vü, “Hi nüh nohri vü
küzatoke naveh, anyiri nüh zanyo vi zanyoküvizhuku lovüthseküvehri aveh
zhia nüh tünyivüh kümükhuo hama nüh zanyo küüzhi thsewiethuoh.

44Küpakenühnyunü küpari thuoüji khielota küpeh kenüh thseveh, thitü
tünyivüh hama thuoüji ma nüh müviji mükümühie küpe ma kürho aveh
viküthse kenüh,” ti küza.

Mark 13

Kükhurüzhe samüsümüna küsa Jisu nüh küphrate
(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)

1Jüsevü ma tü kükhurüzhe lo vünüh kuotsezhuteküwavü, ma sehnyiri küsü nüh
ma vü, “Küsosiewa, halie, aloh haritü mokümjie küsa aloh thuoh nüh, thi azhe
haritü moküsa azhe thuoh nüh,” ti küna.

2Thinü Jisu nüh ma zhü rüle tajinü, “Noh tü azhe küji hamari ngüveh ülo? Aloh
küsü wienga khamüja nüh küsü nüh küsü anyia vü khahke taji hala müpera,” ti
küza.

Küüjakünya thi kümnomna kütsü rüna küsa
(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

3Jüsevü Jisu Olive küzhiho rügi vü kükhurüzhe ashütü wuovü pevehünüh, Pitor
thi Jems thi Johan thi Andrew mari küüzhe vünüh ru nü ma vü,

4“Azanyo haritü küsie sanaveh nüh, thi sajuna küsavü mowa nüh athsoshi
saruna lo? Vi hiri vü küzatsüjie,” ti küna nü khuo.

© 2015 Bible Society of India.

5Thinü Jisu nüh mari vü, “Nyi küsü nga nüh nohri müküümüra nta küsakenüh nohri mpa nohri kenüh zipehuo luo,

6küpakenühnyunü anyiri hozake eh nyo vi tajinü, hi Khrista thuoh ta sanü anyi hozake müramünaküveh kenüh.

7Thitü nohri arie küsa thi arie sapeküveh zhükuri küthsüra vü nohri luoveh küza ti müsatümü, jüritü müsanüh külewanyu, thitü jü nüh asekhe nyu.

8Akuoh küsü nüh akuoh küsü anyia vü mükünongü shunaveh, thi kaji küsünüh kaji küsü anyia vü mükünongü shu naveh; thi luo wie vü amükhrüküzhüh naveh; kümükhuojih thi kümnomna pe naveh, zanyo jüritü kümnomna apokhuriwiethuoh.

9Thitü nohri mpa nohri kenüh riazi pehuo luo, küpakenühnyunü nyuri nüh nohri re taji müza kümühu atüvü thse naveh, thi müza kümühupe vünüh nohri fe naveh, thi nohri sie kükhraküviri thi kajiri atüvü ehkenüh mari atü vü eh povü tsü nta tsie naveh.

10Thitü asekhewa müküjie atüvü nüh zhülekümühiewa phrate taji nü akuoh aveh vü wa müjükhuji mümühie.

11Thi nohri sie taji nyiri ake vü thsemüna küsa vü küütü azhüküzana küsari müshe nü nohri luoveh mütsazatümü, nyutü müshe mütsetümü, thitü atsotho jüla nohri küza üta küsari vi küzaluo, thi küüzajüritü nohri azhünyu nü Kümtse Sietse azhü küsa kenüh.

12Tinü ajiewa nüh anüwa zhütsanü küüsü naveh, thi apawa nüh atsawa zhütsanü küüsü naveh, thi atsari nüh apa azari münongü nüh sanü küsülevü thsemü naveh.

13 Thi eh nyo kenüh anyiri aveh nüh mürhü naveh, thitü thawa nüh küzhikewa asekhe junaveh nüh jüma nüh külole naveh.

Kümnomna küngo sa she na küsa

(Mat 24.15-28; Luk 21.2-24)

14 “Thitü nohri khielota kümürhü küüzo künguvü” (aküchieri mpa nüh mazhünyo küüthsüluo,) jüvü Judea vü küperi tü zhü küzhihori vü teküwamü luo.

15Thi azhe rügi vü küperi tü azhih vü müküürutümü luo, nyutü ma zhevünüh zanyo küsü nga vi nti sanü mütu tümü.

16Thi azhü vü kütseri tü ma thsü vi nti shele mükühutümü.

17Thitü jüma tsotho vü atsamokütseri thi atsa künüküvehri thuoüji küzakele lorü naveh nüh.

18Thi jümatü küsosa müküsetu naküsa kenüh khuo luo.

© 2015 Bible Society of India.

19Küpakenühnyunü jüma tsothovü tü münomüna she taji Saküüwuowa nüh zanyo saküjekütsü atükhu vünüh ru nosü tsotho küju jüzake müküsa thi hasevü küsü nga jüta müküsa sa rü wienaküveh kenüh.

20Thi VÜWA nüh ma mpa arülowa sakümülu mütsüthuoüji kürholi küsü nga mükülolera, thitü ma nüh rüka küsari anyo vünüh arülowa sakümülümütüthuoh.

21Jütiküsa vü anyi küsüküsü nga nohri vü, “Halie, Messiah hala peveh! nyütü, tulie tula peveh,” ta wie ketünga mütsotü tümü luo.

22Küpakenühnyunü Messiah küzhüja thi setsaküthsü küzhüja shuru nü athsoshiri thi azanyo küngori sa anyiri kütsanü, alekhuji kümüsüvü küze naküsa kenüh, samühie thuoüji rüka küsari nga müra tewa naküveh kenüh.

23Thitü nohri riazipehuo luo, halie, hi nüh küütü vünüh zanyo avehvi nohri vü küzamüthuoh nüh, ti küza.

Anyi Tsawa shele küru
(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

24 Thitü jü rülovü münomüna kümüsevü, arünyi zotewa nathuoh, thi asah nga ma küwie mütsü nüh satewanathuoh.

25Thinü arügivü awutsiri kretewa nathuoh, thi akükhra arügivü peküvehri küzhüjamünathuoh.

26Thi jütiküsavü anyiri nüh anyi Tsawa ma kükhra küji küthola sanü akülu rügivü kütse ngu naveh.

27Thi jüvü ma nüh ma zhüleri küze tajinü amürhü müzü vünüh rüka küsari azhih küpote tsatsa vünüh wa thajüwu küpote tsatsa küjuvünüh sieru sehzhu naveh.

Jichuorhu vünüh küsosiezhü
(Mat 24.32-35; Luk 21.29-33)

28Jichuorhu vünüh küsosiezhü thsüluo, ma tsuonawa rünyi taji manyawa shizhu tsethuoüji nü küzhesa tetsethuohta küsa nohri nüh thsüraveh.

29Jükümjie nohri nga zanyo hamari satekütse ngu thuoüji shenyitsethuoh, küshenyi mpa nyunü amükhie kütuo tsatsa vü pevehthuoh takü sa thsüluo.

30Hi nüh nohri vü küzatokenaveh, zanyo hamari müjie küsaju kheh nü khinyi rhopeküveh anyi hamari mürarah.

31Thajüwu thi azhih thuoüji kümiemünaveh, thitü eh zhüri thuoüji mükümiera.

Nyi küsü nga müküthsü rülowa thi tsothowa
(Mat 24.36-44)

© 2015 Bible Society of India.

32 Thitü jüma rülo thi tsotho nyi küsü nga müthsü, arügivü peküvehzhüleri nga müthsü, Atsawa nga müthsü, Apawa mpa wie küchie nüh.

33Nohri zipehuo luo, nope luo, thi khuo pe luo, küpakenühnyunü atsothowa küsie naveh nüh nohri nüh müküthsü kenüh.

34Jüma thuoüji nü nyi küsü nüh azhe jamü nü aleküsuo vü aküze tewa tajinü akükhra vi ma sieperi tsotümü nü küüro kürüpe tsümü tajinü amükhie kühuowa vü no pe la üta küüza khewiethuoh.

35Jükenüh nohri nopehuola wie luo, küpakenühnyunü azhe vüwa küru münüle vü naveh nü, nyutü arüne vü naveh nüh müküthsü kenüh.

36Ma no zepeküveh vünüh zhürüluo mükürü nüh sana küsa kenüh.

37Zipeluo ti hi nüh küüza zhü watü aveh vü küzaveh, ti küza.

Mark 14

Jisu lüvü mükünongü kümüshe
(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jhn 11.45-53)

1 Rülo künyi sevü tsekükari thi ahzhi müthse nüh alohse kütsa khu kükhuna peveh, jütiküsavü levüri küjiri thi Khonyo küsosieri nüh rie tajinü Jisu re nü fethekümü müshepe.

2Thitü mari mpa jüle tajinü, anyiri thama küüjakünya kenüh akhu rülovü müsatümü üti küza.

Bethani vünüh avüju vi Jisu küüna
(Mat 26.6-13; Jhn 12.1-8)

3 Thinü ma Bethani vü wupie künawa Simon zhe vü nüh ashie tsapeküveh vü nyimzari küsü avüju kümhie arhe küüngu amekükhotsawa alabaster mürüku küsü viru nü zokhuo taji nü ma lü rügivü thsetü.

4Thitü anyi wuori nüh arüshu tajinü küphrate, “Mokenüh avüju zorie hati sa veh lo?

5Avüju ha zhu tajinü tuli müza küche anyia vü nga nüh zhu taji vikümükhuori tsürana nü,” ti küza. Jütisanü mari tü nyimzawavü jazhi.

6Thinü Jisu nüh, ma mpa jüti küsamü luo, mokenüh nohri ma saküjakünya veh lo? Ma nüh hi vü zanyo kümühie sa tsümüthüo.

7 Küpakenühnyunü kümükhuori thuoüji nohri siepehuoveh, thi nohri tü tsotho muomuovü nga jümari vü zanyo kümühie sangü thuoüji nü saranaveh, thitü hi thuoüji nohri siemüpehuora.

8Ma nüh küsarawa samüwiethuoh, ma nüh Hi küchowu kenüh küütü vünüh avüju vi hi künemthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

9Thi hi nüh nohri vü küzatoke naveh, “Azhih aveh vü khiekhiela zhülekümhiewa phrate naveh nüh nyimza hama müshena küsa kenüh ma nüh saküsawa nga vi küza wie naveh,” ti küza.

Judas nüh Jisu zhukütsa ma müshekü̈sa
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

10Jüsevü Iskariot Judas türakünyiri azhie nüh nyi küsü Jisu re nü levü küjiri vü kütsü müshe nü mari vü wa.

11Thinü mari ju thsü nü lozhe nü raka vi ma tsü nti zhüthuohtsü. Thi mokümjie küsavü ma retsüranaveh nüh ti lekhuji phah.

Jisu nüh ma sehnyiri sie kütseshukari shie kütsa
(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14,21-23; Jhn 13.21-30)

12Thinü Ahzhi müthse nüh alohse kütsa khu rülo apowa mari kütseshukari akhu kenüh anyizhü küfethe rülovü ma sehnyiri nüh mavü, “Noh tü hiri küze nü khiela nüh nyihzhü fethe nü kütsakhü küüche kümüshe lo?” ti küna.

13Jüti küünavü ma nüh ma sehnyiri nyi künyi küze tajinü masü vü, nohsü anyuküjiwavü waluo, thi küwavü nosü ajulosüza küsüvikütseri küsü sie mütünaveh nüh, ma se nyi waluo,

14Jütisanü ma khiela tunaveh nüh nosü nga nyi tu tajinü azhe avü anyi kümühiewa vü, Küsosiewa nüh, “Hi tü eh sehnyiri sie kütseshukari khu nyihzhü fethe nü tsana küsa küzerazhe khielapeveh lo? ti künaluo.

15Jütathuoüji ma nüh azhe rügi küshothuoh lovü kücheju kümühieküsa aküji küsü küjo nosü kütsanaveh nüh, thinü nosü jala nüh hiri kenüh küche luo,” ti küza.

16Küüza kümüjie ma sehnyi künyi tü tse anyuküjiwavü ru, thinü ma süvü küüza kümüjie pela nü ngura, jütisanü kütseshukari ashieküche.

17Thinü münüleh ru ünü ma sehnyi ma siepeküvehri toku ri sie taji küche küsape vü ru.

18 Jütisanü mari tsapeküveh vü Jisu nüh, “Hi nüh nohri vü küzatokenaveh, nohri hi sietsapeküvehri küsü nüh hi zhutsanaveh,” ti küza.

19Thinü mari tü alorü nü ma vü, hi ülo? hi ülo? ti küna khe.

20Thinü ma nüh mari vü rüle taji, “Ake akhu lovü thse taji hi sie kürüwietsa küveh nyi türakünyiri azhie nüh nyi küsüwiethuoh.

21Küpakenühnyunü anyi Tsawa tü tewanata khanavü ma zhüku rhüküsakenüh; thitü anyi Tsawa re nyuri vü küthsewa thuoüji müzümünathuoh, anyi jümatü müwuotsatsanüh sakümüwa nüh ma kenüh kümphatsawienaveh,” ti küza.

VÜWA kümüshe shie
(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

© 2015 Bible Society of India.

22Thinü mari tsapeküvehvü Jisu nüh alohse vi nü tsiatsü taji zokhuonü marivü
küsuotsütaji küüza, “Nohri vi nü tsaluo, hamatü ehsatsawiethuoh,” ti küza.

23Jüsevü ma nüh ahuowa nga vi nü tsiatsü thi küsuo mari vübtsü nü mari aveh
jüma zhükheh.

24Jütisanü ma nüh mari vü, hamatü anyiri hozake kenüh küthü kütsü zhühthuo
küsa kürüthe azühwa wiethuoh.

25Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, “Hi tü Saküüwuowa kajipe vünüh rhelivijü
kürüthe müjie küzhu atüvü nü hi tü rheliviju müzhulerathuoh,” ti küza.

26Jütisanü mari aza küsü riehi mütaji tse Olive küzhiho rügivü tewa.

Pitor nüh Jisu kürüna küsa küütü vünüh phrate kütsü
(Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jhn 13.36-38)

27 Jüsevü Jisü nüh mari vü, “Sütavü nohri aveh hi jamü tajinü tewakheh naveh,
küpakenühnyunü hi nüh nyihzhü kühuowa fethemünaveh thi anyihzhüri tü
vorie tekhehwa naveh ta rhüküsa kenüh.

28Thitü jümasevü thuoüji hi tü rhosürale taji nohri atü vünüh Galilee vü tewa
lanathuoh,” ti küza.

29Thitü Pitor nüh ma vü, “Mari aveh nüh noh jamü taji tewawie ketünga hi
thuoüji noh küja wanyu,” ti küza.

30Thinü Jisu nüh ma vü, hi nüh noh vü küzatoke naveh, “Sütavü awi künyi keri
müjie kükhu atüvü noh hi müthsü ta küchekeri kerü wienaveh,” ti küza.

31Thitü ma tü wurie küza kümüzho tajinü, “Hi nüh noh sie nü sü üta wie ketünga
hi tü noh kürho müphrate nüh küsawanyu wie,” ti küza. Thinü küpari nga
jükümjie phrate kheh.

Jisu Gethsemane vünüh kükhuo küsa
(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

32Jümasevü mari tse Gethsemane ti küsa azhie küsü vü ru nü ma nüh ma
sehnyiri vü, “Hi nüh khuope küveh vü nohri hala pela luo,” ti küza.

33Jütisanü ma nüh Pitor thi Jems thi Johan sie ma sevü wa taji ma luoveh na she
thi küzho she nü peh.

34Thinü ma nüh mari vü, “Hi tü süna küsa aluovehküna namüthuoh, tinü nohri
hala petaji no pe luo,” ti küza.

35Thinü ma nüh pike atüvü tsezhüwa nü azhih vü fephoh kenüh khuo taji,
saranavehji nü atsotho watü ma küüthoriemtü üti khuo.

© 2015 Bible Society of India.

36Jüti küsavü ma nüh, “Abba, eh Pa, noh vü thuoüji azanyo veh saranaveh, hi
vünüh ahuo hama vimütüluo, thitü eh müshe nyu nü nomüshe vünüh saluo,” ti
küza.

37Jütisamü taji ma ru ünü, mari zeküpela ngu taji ma nüh Pitor vü, “Simon noh
tü zeveh lo? noh tü münühu küsü nga huomüperathuoh ülo?” ti küna.

38“Nohri kümüji müra vü mütü nüh sana küsa kenüh nope luo thi khuopeluo;
sietse thuoüji nü sangüwieveh thitü asatsa thuoüji küchuveh,” ti küza.

39Jütisanü ma tü tsewale nü shientü küphrate kümüjie phrate nü khuo le.

40Thi ma tü shele marivü ru ünü mari tü zepelata ji ngu, mari notha tü mükora
nüh samü thi mari tü ma vü mozhüma rüle tsü nüh sa.

41Thinü ma tü kücheawa shele marivü rü nü, “Khinyi nü ze luo thi nohri
kümünyie saluo, khinyi nü walethuoh, atsotho jumthuoh, halie, anyi Tsawa tü
kükhiemuori ke vü retsümüthuoh.

42Süraluo, tewaluo nüh raluo, halie, hi zhutsamüna küsawa shenyishe
vehthuoh,” ti küza.

Jisu küre

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jhn 18.3-12)

43Thinü müküzhikewiethuoh nüh ma azhüphrapeküveh vünüh türakünyiri
azhie nüh nyi küsü Judas tü levü küjiri thi Khonyo küsosieri thi kükhruori
vünüh anyi khielota sie nü anyuchuwa thi akütsü vinü ru.

44Ma zhü nyuri vü tsümüna küsawa nüh jüma atü vünüh jümari vü athsoshi
tsükümüthuoh kenüh mari vü küüza, “Hi nüh thawa kümetsünaveh nüh
jümawiethuoh, nohri ma sie nü kümühieti waluo,” ti küza.

45Thinü ma tü ma vü ru nü müküzhikewiethuoh nüh külesho ma vü watajinü,
“Küsosiewa, ti ji nü ma küme tsü.”

46Jütisanü mari ma sho nü sietewa.

47Thinü türakünyiri azhievü nyi küsü nüh anyuchuwa shozhu nü vi Levü
Kümüsiewa siepewa müwie nüh ma khüna taja mütü.

48Thinü Jisu nüh mari vü, “Nohri kürühuri sieküsaluo kümüjie anyuchuwa thi
akütsü vi tajinü hi sie nti tse ülo?

49Hi nüh rülotsotho nohri sie Kükhurüzhe lovü pe nü sosie pe, thitü jüvü nü
nohri hi müre, thitü Zhütsazhü tü müjüwieji mümühie,” ti küza.

50Thinü mari aveh ma jamü nü zhutewakheh.

51Jütiküsavü vizari linen ti küsawa athsü küsü vi ma satsa küzhunü ma se nyi
tse ünü mari nüh ma re.

© 2015 Bible Society of India.

52Thitü ma tü ma linen thsüwa jamü tajinü kürütso zhütewa.

Müza kümühu vünüh Jisu sie ashi küsa
(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; Jhn 18.13-14,19-24)

53Jüsevü mari nüh Jisu sie Levü Kümüsiewa vü wa, thinü alevü küjiri thi kükhuori thi Khonyo küsosieri wa tü ma nü siesehzhü pela.

54Thi Pitor ma siekietuo wietaji ma se nyi tse Levü Kümüsiewavü wa nü jüla akütsüküünari sie anyih küho pe.

55Jütiküsavü levü küjiri thi müza kümühu aveh nüh Jisu fethengü nü ma müküle thsü thi künguto apovü phah, thitü müngura nüh samü.

56Küpakenühnyunü anyiri hozake nüh küzhüja phrate ma müte, thitü mari azhü mükato nüh samü.

57Thinü wuori süra tsie taji küzhüja povü phrate ma müte nü,

58“Hiri nüh küünara, kenüh saküsa Kükhurüzhe hama ma nüh zorie mütajinü rülo küche azhie vünüh ma nüh ake nüh müsanüh küpasatsüle naveh ta küzalie,” ti küza.

59Thitü jütawie ketünga mari povü watü mütsarü nüh sawie.

60Thi nüh Levü Kümüsiewa nüh süra mari azhie vü tsie tajinü, “Hamari nüh azhü mowa vi no müteveh nüh notü zanyo küsü nga küphratele münyiethuoh ülo?” ti Jisu vü küna.

61Thitü ma tü zohmti petewa nü zanyo küsü nga rülemütsü nüh sa. Thinü Levü Kümüsiewa nüh ma vü, “Noh tü Khrista, Akütsia Tsawa wiethuoh ülo?” ti küna.

62Thinü Jisu nüh, “Ah wiethuoh, thi nohri tü anyi Tsawa kükhratsa azhie wuovü shupeküveh thi rügi vü akülu vünüh küturu ngu naveh,” ti küza.

63Jüti Jisu nü phrate ünü, Levü Kümüsiewa tü arüshu nü ma thsü zokhri tajinü, “Hiri povü küpa phale nü mowa sana lo?

64 Nohri mpa nga ma nüh Saküüwuowa küüjo zhü küphra thsürathuoh nü, nohri mowa müsheveh lo?” tisa Jütisanü mari aveh nüh ma tü küsükümü arüle vü pevehthuoh ti müshe müsümü.

65Jüti satajinü mari wuori nüh ma nyia vü amütsemüshüke thi ma nyia tietemütü nü ake shekürülo taji ma to nü ma vü, “Noh setsaküthsüzhü küzamo,” ti sa. Thi riehuori nüh ma siewa nü ma je tsü.

Pitor nüh Jisu küürü
(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jhn 18.15-18,25-27)

66Thinü Pitor tü nyula kükhuvü tsieveh nü Levü Kümüsiewa siepevühküsü rü nü;

© 2015 Bible Society of India.

67Matü Pitor anyi küho peküveh künguvü ma nü ma no taji, “Noh nga Jisu Nazareth sietse nü ah?” ti küna.

68Thitü ma tü kürü taji, “Hi nü müthsü, jü mpa mükünyü noh nüh mowaküzaveh nüh hi nü mümüshera,” ti sanü ma tse alepie vü wa ünü awi khuru.

69Jümase vü nga asiepevüh jümatü ma ngu lehü nü ma kütuo vü tsie peküvehri vü, “Hama nga ma refüri azhie nüh küsü wie lie,” tisa lehü.

70Thitü ma tü kürülehü. Jüsevü nga pike peveh ünü jüla tsiepeküvehri nüh Pitor vü, “Noh nga ma refüri küsü tsawiethuoh, küpakenühnyunü no tü Galileeri küsü wiethuoh nü,” ti küza. Jütisanü mari zhüküsü satewa.

71Thitü ma tü küshiephokewie taji, “Hi tü no nüh phrate peküveh anyiwa tü müthsütsawielie,” ti küza.

72Jüti phrate ünü awi akünyiawa khuteru. Thinü Pitor tü Jisu nüh jüma tüvü ma vü küüza, “Noh tü awi künyi keri müjie kükhu atüvü küchekeri hi kürü naveh,” ta küsa azhüwa ma se müshera. Thinü matü azhü jüma müshekera nü krietewa.

Mark 15

Pilate atüvü nüh Jisu sie ashi küsa

(Mat 27.1-2,11-14; Luk 23.1-5; Jhn 18.28-38)

1Jütisanü thoru ünü levü küjiri nüh kükhruori thi Wule küsosieri thi kümühu aveh sie kürüchie nü Jisu phete thi masie wa nü Pilate vü tsüküzemü.

2Thinü Pilate nüh ma vü, “Noh tü Judahri Kajiwa wiethuoh ülo?” ti küna. Thinü ma nüh rüle taji ma vü, “Ah, noh nüh küüza kümüjiewiethuoh,” ti küza.

3Jütiküsavü levü küjiri nüh azanyo hozake phrate nü ma müte, thitü ma nüh zanyo küsü nga rüle mari mütsü.

4Thinü Pilate nüh ma küna taji nü, “Noh tü zanyoküsü nga rületsü nti samüvehwiethuoh ülo? Halie, mari nüh zanyoküzakele phrate nü no müteveh lo?” ti küza.

5Thitü Jisu tü zanyo küsü nga rüle mütsüwie, jükenüh Pilate tü ngoshe.

Jisu zekemuo üta azhü tsükümü

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jhn 18.39—19.16)

6Thi akhu jula mari nüh küsizhe vü küperi thawa khuonaveh nüh Pilate nüh küshushuti.

7Jütiküsa tsothovü Barabas ti küsa sorkari münongü nüh sataji nü anyiri fethekümü küsü nyuri sie küsi sapeveh.

8Thinü anyi riekhuowa nüh ma nüh khanavü mowa wule vünüh sarü nüh jükümjie vünüh mari vü sa tsü üti ma vü khuo.

© 2015 Bible Society of India.

9Jütiküsavü Pilate nüh mari vü, “Hi nüh Judahri Kajiwa vi nohri vü küütsü nthe ünü nyu lo?” ti küna.

10Küpakenühnyunü levü küjiri tü ma nokküüjizhi kenüh ma virü ma kevü küthse küthsü kenüh.

11Thitü ma nüh Barabas vi mari küütsü na küsa kenüh levü küjiri nüh anyi riekhuowa küchü.

12Thinü Pilate nüh mari vü shele, “Thinü hitü nohri nüh Judahri Kajiwa ta küsawatü vi mowa sa üti lo?” ti küna.

13Thinü mari tü ziele nü, “Ma zekemüluo,” ti küza.

14Thinü Pilate nüh mari vü, “Mokenüh lo? Ma tü kümüsü mowa samülo?” ti küna. Thitü mari tü kümüsütsa zie kürügi she taji nü, “Ma zekemü luo,” ti küza.

15Jüti sataji nü Pilate tü anyiri külo sangü taji nü Barabas vi mari tsümü. Jütisanü ma nüh alikümülah nüh vi Jisu fetsü nü zekemü üti vi mari vü tsümü.

Arienyiri nüh Jisü vi kümürümüle

(Mat 27.27-31; Jhn 19.2-3)

16Thinü arienyiri nüh ma sie müzazhe nyula vü wa nü arienyiri refü aveh jiru küsehzhu khe.

17Jütisanü mari nüh athsü küsüma küsü vi ma kümüphie, thi arüzhünüh mükie taji nü kaji lüwe kümüjie küsa küsü sah nü ma lü rügivü thse.

18Thi mari nüh, “Judahri kajiwa, halie salam ti sanü ma khurü.

19Thinü mari nüh amühshüh küsü vi ma lü fe tsü, thi ma vü amütsemüshüke nü khotsütsuo ma khurü.

20Jütisanü mari nüh ma vi mürümüle kümü sevü, ma vünüh rüwuomo athsüküsümowa phremütü nü ma thsümünyi vi küvü le taji zekemüluo nti sietewa.

Jisu zekekümü

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jhn 19.17-27)

21 Thinü Simon Sirenri küsü Alexander apa thi Rufas masü anyu vünüh tse ünü wurie taji ma khieluothso küükha.

22Jütisanü mari nüh Jisu sie Golgotha, mazhünyo, alürü azhie ti küsa vü wa.

23Thinü mari nüh akhah thi thsokhaju sarü nü vi ma küzhu thitü ma nüh müzhu nti sa.

24Jütisanü mari tü ma zekekümüsevü, thari nüh küzake küvile nüh ti aküze sanü ma thsümünyi küsuo.

25Thi münühu küche vü mari ma vi khieluothso vünüh zekemü.

© 2015 Bible Society of India.

26Thinü ma lü rügi vü "JUDAHRI KAJIWA" ti ma phraküümüsü zhünyo vünüh rhüke mütü.

27Thi rühukütsari künyi: küsü ma zhiewuovü thi küsü ma zhu wuovü ti zeke.

28Zhütsazhü wa juna küsa kenüh hakümjie ma vi awule küphrürie vü chiekemütü.

29Jütiküsavü ale jüla kütsuokükhru küsari nüh ma rünyie thi mari alü küngo nü, "O, noh nazizheh zoriemü taji nü rülo kücheazhie vünüh küsalewa tü,

30Noh mpa noh külole taji khieluothso vünüh teturuluo mo," ti küza.

31Jükümjie levü küjiri nga Khonyo Küsosieri sie ma rie sataji nü, "Ma tü küpari nü küloleraveh, thitü ma mpa ma nü mükülolera.

32Hiri nga ngu taji nü tsotü na küsa kenüh Israel kajiwa Khrista tü khieluothso vünüh küütüruluo," ti haluo pe. Thi ma sie khieluothso vünüh küzeke künyi nga ma vü azhükümüsü phrate.

Jisu sükümü

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-46; Jhn 19.28-30)

33Jütiküsavü münühu türo vünüh wa tügu küju azhi jüla aveh vü zosheke pe.

34Thinü münühu tügu vü Jisu tü zie kürügi she taji, "Eloi, Eloi, lama Sabakthani," mazhünyo thuoüji nü, "Eh Saküüwuowa, eh Saküüwuowa, Noh mokenüh hi jamüthuoh lo?" ti phrate.

35Jütiküsavü jüla küpe anyi wuori nüh jü thsütaji nü, "Halie, matü Elijah jivehthuoh," ti sa.

36 Thinü nyi küsü nüh zhüwa achieshu vi rheliviju lovü tehke tajinü viru amüshüh küsü lovü shoke nü ma küzhu taji nü, "Pelachi, Elijah turu nü ma vi azhih vü teru na ünü nyunüh nonoluo," ti küza.

37Thinü Jisu tü azhü rügi vünüh zie taji nü ma sietse jaküzemü.

38Jütiküsavü Kükhurüizhe vü athsü thuohteküsawa alü vünüh ajih küjukükri künyi sanü kritewa.

39Thinü ma nüh azhü zie taji ma sietse küzekümü arienyiri müzake anyia nüh küjiwa ma tüvü tsie taji nü peküvehwa nüh ngu taji, "Anyi hamaha Saküüwuowa Atsa tsahwiethuoh," ti küza.

40 Thi jütisapeküvehvü nyimzari küriekhuo küsü nga kületsuo vünüh nopeveh: jümari azhie nüh Magdalene Maria thi Jems kürünguowa thi Joses masü aza Mari avühwa thi Salomi nga tsiepeveh.

41Jümaritü ma Galilee vü küpevü ma senyi taji nü ma küchekütsüsa, hamari mpa mükünyu ma sie Jerusalem vü kükhru nyimzari hozake nga tsie peveh.

© 2015 Bible Society of India.

Jisu küchowu
(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jhn 19.38-42)

42Jütiküsavü münüle ru ünü, zanyoküüche rülo sakümüthuoh kenüh,
mazhünyo Judahri kümünyierülo sabbath ti küjiwa rülo atüvü sakümükethuoh
kenüh,

43Saküüwuowa kükaji küru huo peküveh ma nyo Josef ti küsa Arimatheari
zanyoküthsü küsieke küvüri küsü mükrüwiethuoh nüh aluoveh jisheke nü
Pilate vü ru nü Jisu kümo khuo.

44Thinü Pilate tü ngo nü, ma küsie vünüh sümüthuoh nüh thsüna küsakenüh
küna nti arienyiri müzake nyia nüh küjiwa ji.

45Thinü ma tü müzake nyia nüh küjiwa vünüh thsüra nü Jisu kümo vi Josef
tsümü.

46Thi Josef nüh linen thsü kümühie küsü sünü Jisu kümo vituru jülovü thse nü
küzhu nü viwa alohphieke nü arüku saküsa lovü thse taji aloh küsü küprirü
arükuwa sotemü.

47Thinü Magdalene Maria thi Joses aza Maria masü nüh ma viwa küthsepe ngu.

Mark 16

Jisu rholeküsüra
(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jhn 20.1-10)

1Jüsevü kümünyie tsotho jumü ünü Magdalene Maria thi Jems aza Maria thi
Salomi mari azanyo arhe küüngü vi Jisu kümo küne nti sanü sü.

2Thi kümünyierülo apowa arüne thomütho arünyi küshu tsotho kheti mari wa
arüku ju.

3Thinü mari küwavü azhü kürüchie taji, “Thawa nüh arüku khete küsa amükhie
lohwa khaphie nü hiri tsünaveh nüh,” ti haluo wa.

4Küpakenühnyunü aloh watü jishe kümü kenüh, jütiküsavü mari toke nü
noküze ünü alohwa khaküprikümü ngura.

5Jütisanü mari arüku lovü tu ünü vizari küsü athsü aküsuo kümüji nüh küzhu
tajinü Jisu kümo küüzepe azhie wuovü pela nü ngu taji mari ngo she.

6Thinü jüma nüh mari vü, “Nohri müngotümü luo, nohri tü Jisu Nazareth nyuri
nüh ma vi khieluothso rügi vünüh zeke kümüwa phatse nü ah, ma nü rhoshele
tewathuoh, ma hala münyiethuoh; halie, nyuri nüh ma vi küüzepe nga ra no luo.

7 Jütisanü wa ma sehnyiri thi Pitor vü küzaluo. Ma nohri atüvü tse Galilee vü wa
thuoh nüh; ma nüh khana nohri vü küüza kümüjie nohri wa jüla nüh ma
nguranaveh nüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

8Thinü mari tü arüku lo vünüh shuru taji pre zhütewa, küpakenühnyunü mari tü amüngu kükhe thi mari ngo she kümüthuoh kenüh, thi mari tü nyi küsü vü nga zanyo küsü nga müphratera nüh samü, küpakenühnyunü mari tü krükümüthuoh kenüh.

Jisu Magdalene Maria vü küüngu
(Mat 28.9-10; Jhn 20.11-18)

9Thinü Zhia rülo apokhu rüne kümüto Jisu rhole nü wa ma nüh khana nyimza küsü vünüh tsuore kümüsü türü zheküjavühwa Magdalene Maria küütsa apokhu sa.

10Thinü ma nüh wa taji khanavü ma sietsetaji nü alorü thi krie ti küsari vü küza.

11Thitü ma rholethuoh ta küsa mari nüh thsüwie ketünga thi nyimzawa nüh nguthuoh ta wie ketünga mari tü mütsotü nüh sa.

Jisu nüh ma sehnyi künyi vü küüngu
(Luk 24.13-35)

12Jüsevü ma sehnyi nyi künyi anyu vü wanti kütsevü ma tso saküpa nü aletsa vünüh masü kütsa.

13Thi masü wataji küpari vü küza, thitü masü azhünga mütsotü nüh samü.

Jisu nüh ma sehnyi türaluokeri küünga
(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jhn 20.19-23; Krr 1.6-8)

14Jüsevü türaluokeri kürü ashie tsapeküvehvü ma wa nü mari vü kütsa; jütisanü ma rholekümü sevü mari tü nyuri nüh ma künguri azhü nga mütsotü nüh sakümü kenüh mari mükütsotü aluoveh kükho müküle küza mari kütsa.

15Jütisanü ma nüh mari vü, nohri azhih aveh vü wa nü Zhüle kümühiewa anyiri aveh vü sosieluo,

16anyi küsüküsü nga tsotümütaji nü baptis sathuoüji küülolewa nguranaveh; thitü anyi küsüküsü nga mükütsotüwa thuoüji müshemüsümünaveh.

17Thi kütsotüri alüvü akükhra hari penaveh: mari eh nyo vünüh tsuore kümüsüri zhejara naveh; mari kürüthezhüri phra naveh.

18Mari amüre soke naveh, thi mari küsüra kümühie kümüzhi zhuwie ketünga mari saküümüsüwanyu, ma keri nüh akünari pa thuoüji mari mühiera naveh, ti küza.

Jisu sie rügi vü tekükuo
(Luk 24.50-53; Krr 1.9-11)

19 Jütisanü mari vü azhüküzakümü sevü VÜWA Jisu sie rügi vü tekuo, thi kuo Saküüwuowa azhie wuovü petewa.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüsevü mari tseshuwa nü azhie aveh vü anyiri sosietewa, thi VÜWA nüh mari sie küro, thi athsoshiri vünüh VÜWA zhü küsosie azhütsa ta küsa küthsütsü, Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Luke

Luke 1

1Küümüze Theofilas: Hiri azhie vü momowa sathuoh nüh nyiri hozake wienga mari kükhra thse taji azhükewa rhü.

2Mari nüh kürhü thuoüji, hiri vü mowa küza nüh, thi atüvü nüh mari nüh künguri thi mari nüh zhüle küphrateri rhü.

3Thi jükenüh küsiake küvüwa Theofilas, hi nga atütso vünüh kümühieti no wa nü jümari zhüku rhükümühie sheh le taji no vü tsü thuoüji mühie naküveh müshe.

4Küpakenühnyunü hakümjie sathuoüji noh nüh küzhütsawa khana no vü küza küsawa thsütora naküveh kenüh.

Johan Baptist Küwuo Küthsükütsü

5 Thi Herod nüh Judea azhih vü kaji sape küveh vü Abijah refü vünüh levüri küsü Zekharia ti küsa peh, ma tü Aron tsa rüla küsü Elizabeth ti küjiwa za.

6Masükhürü nga Saküüwuowa atüvü nyitsanü VÜWA nüh wule kütsüri thi ma zhüri müzheju nü kütseri küsü.

7Thitü Elizabeth tü tsa küsa aviwa mükünyiethuoh kenüh masü tü atsa münyie, thi masü tü kükhruo nga khruokümüthuoh kenüh.

8Rülo küsü Zekharia tü ma mütho küru kümüjie Kükhurüzhe vü levü sataji ma rülo aveh küürowa saveh ünü,

9levü wule vünüh aküze sataji levü küürowa ma vü turu taji ma tü Kükhurüzhe lovü arheküüngu zanyo tso nti wa.

10Thi arheküüngu zanyowa tsoküvehvü anyi riekhuowa tü alie vünüh kükhuo sa peh.

11Thi tsoküvehvü Kükhurüpe azhie wuovü VÜWA zhüleri küsü turu peh.

12Thinü Zekharia tü jü ngu nü ngo thi kükrüwa ma vü ru.

13Thitü zhülewa nüh ma vü, “Mükrütümü luo, Zekharia, küpakenühnyunü no kükhuotü künamütüthuoh, thi no vüvüh Elizabeth nüh atsa nyimpari küsü wuo no tsü naveh, thi no ma nyo Johan ji naveh.

14Thi noh tü lowie thi lozhe sheh naveh, thi nyiri hozake wienga ma küwuo kenüh lozhe sheh naveh.

15 Küpakenühnyunü ma tü VÜWA atüvü ji sheh naveh, thi ma tü akha nga küzhuwa nyu thi küzhu kümüsheri nga küzhuwa nyu, thi ma tü Kümtse Sietse nüh pro naveh, ma za vo lo vünüh nga pro nü wuo naveh.

© 2015 Bible Society of India.

16Ma nüh Israelri atsa hozake wienga mari VÜWA Saküüwuowa vü sieru naveh.

17Thi ma tü Elijah sietse thi kükhra vünüh ma tüvü wa naveh, ma nüh apari thi atsari sakütsarütsü naveh, thi nyiri zhümüküünari sie kümüsho aküthsü vü thse naveh, VÜWA kenüh nyiri küche sanaveh," ti küza.

18Thinü Zekharia nüh azhülewa vü, "Hi nüh mokümjie ha thsüra naveh lo? Küpakenühnyunü hi tü anyi kükhruori küsüthuoh, thi e vüvüh nga khruomüthuoh," ti küza.

19 Thinü zhülewa nüh, "Hi thuoüji Gabriel, Saküüwuowa atüvü tsieküpewa, hi tü zhühthe kümühie hama viwa no vü küza üta küze nü tse.

20Thi halie, zanyo hamari müjie küsaju nü noh tü azhü müphrara nüh zota peh naveh, küpakenühnyunü mari tsotho vü sajuna küsari noh nüh mükütsotü kenüh," ti küza.

21Nyiri tü Zekharia huope, thitü ma nüh shita müküshuhru kenüh mari ngo.

22Thinü ma tü alievü shuhru ünü, mari müjülera nüh sa, thinü mari nüh ma tü Kükhurüzhe lo vünüh VÜWA nüh mowa küngu saveh nüh ti müshe, thi ma tü amüke mpa sakütsa taji azhü müphrara nüh satewa.

23Jütiküsavü ma tü Kükhurüzhe vü küürowa jumü nü ma zheh vü tewa.

24Rülo hamari sevü ma vüvüh tü atsamo, thi asa münga ma tü küthipe ünü,

25VÜWA nüh hi sie küjüle rülo vünüh hakümjie sa, küpakenühnyunü nyiri aza vünüh e küzükrüwa vija na küsa kenüh, ti küza.

Jisu Küwuo Küthsükütsü

26Asah türoawa vü Saküüwuowa nüh Gabriel tü Galilee vü nyuküji Nazareth ti küsa vü küze.

27 Ma küüze thuoüji rülamüküwuosa David akuoh Josef ti küsawa küsü vü zana saküveh vühwa vü küze; thi rülawa jüma anyo tü Maria.

28Rügizhülewa tü ru nü ma vü, "Kümühiewa saluo, halie rükakümüvühwa, VÜWA nüh no siepevehthuoh, thi noh tü nyimzari aveh zhie nüh kümüngatsawa," ti küza.

29Thitü jüti küüza vü ma tü luoveh lalati sanü azhü hamatü mowa thuoh ünüh ti müshe peh.

30Thinü rügi zhülewa nüh ma vü, "Mükrütümü luo, Maria, küpakenühnyunü noh tü Saküüwuowa nüh rükakümüthuoh kenüh.

31 Thi halie, no vo lo vünüh atsa nyimpari küsü mo nü wuo naveh, thi no ma nyo Jisu ji naveh.

© 2015 Bible Society of India.

32 Ma tü ji sheh naveh, thi ma tü Kümüsie Tsawa ta ji naveh, thi VÜWA Saküüwuowa nüh ma pa David kajipewa vi ma tsü naveh.

33Thi ma nüh Jacob küthsoküzhi anyia vü küsuokürho kaji naveh; thi ma kajipewa tü sehkhe münyie nüh sanaveh," ti küza.

34Thinü Maria nüh zhülewa vü, "Khiela nüh hakümjie sara naveh lo, küpakenühnyunü hi tü nyimpari müjiethsü nü," ti küza.

35Thinü rügizhülewa nüh ma vü, "Kümtse Sietsewa nüh no vü ru naveh, thi Saküüwuowa kükhra no vü peh naveh, thi wuo na küsa kümtse tsawa tü Saküüwuowa Tsa ta ji naveh.

36Thi halie, no küshuküravühwa Elizabeth nga ma kükhruo se vünüh nyimpari küsü movehthuoh, ma tü atsamüküsavühwa ta ji thitü asah türo atsamotetsethuoh.

37 Küpakenühnyunü Saküüwuowa vünü zanyoküsü nga müküsara münyie," ti küza.

38Thinü Maria nüh, "Halie, hi tü VÜWA siepevühwa wiethuoh, tinü no zhükümüjie vünüh hi vü jüma küüsaluo," ti küza. Jütisanü rügizhülewa tü ma vünüh tewa.

Maria Elizabeth vü Küwa

39Jüsevü Maria tü süra nü küükhrü tse küzhiho vü küpe anyuküji Judea vü wa.

40Thi ma tü Zekharia zheh lo vü tu nü Elizabeth khurü.

41Thinü Elizabeth tü Maria nüh ma kükhuru jikhi thsü ünü atsa ma vo lovü tü küvehwa tü künga, thi Elizabeth tü Kümtse Sietse nüh pro.

42Thi ma tü azhü zia tajinü, "Noh nyimzari azhie vünüh kümüngatsawa, thi atsa no lovü tüküvehwa nga kümüngatsawa.

43Thi eh VÜWA zah hi vü kürutü mokümjie küsa vünüh hi vü satsü thuoh lo?

44Küpakenühnyunü halie, noh nüh hi kükhurü jikhiwa e khüna vü ru ünü, eh vo lovü atsa tüküvehwa nga lozhe nü küngavehthuo

45Thi VÜWA nüh ma vü küüzari sajuwie naveh ta tsotü küpehvühwa nga kümüngatsawa wiethuoh," ti küza.

Maria nüh Küsiake Zah Küsa

46Thinü Maria nüh, "Eh luoveh tü VÜWA siekevehthuoh;

47eh sietse nga Saküüwuowa küülolewa vünüh lozhevehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

48Küpakenühnyunü ma nüh ma siepevüh kürünyiewa nga sakümüsie kütsüthuoh kenüh. Küpakenühnyunü halie, nosü vünüh tu vünü hi tü kümüngatsawa ta ji nathuoh.

49Küpakenühnyunü Kükhrawa ma mpa eh kenüh zanyo küji sakütsüthuoh kenüh.

50Ma küümze thuoüji ma kükrüri vü awurawura küju peveh.

51Ma mpa ma pie vünüh kükhra kütsamüthuoh, thi mari luoveh vü müshe taji kütse kürhiezari tü saküvohriemüthuoh.

52Ma nüh kükhrari mari kajiperi vünüh vikütsuomüthuoh, thi kürünyia vü küperi khakemüthuoh.

53Zanyo kümühie vi rüma kütseri saküpromütüthuoh, thi ma nüh nyirhieri sakürütso nü küzemüthuoh.

54Ma nüh ma siepewa Israel kükratsüthuoh, ma küümzewa müsheke taji.

55 Ma nüh hiri pa Abraham thi ma küshukürari vü küüza kümüjie."

56Thi Maria tü asah küche kümüjie Elizabeth vü nyipe taji ma zheh vü shele tewa.

Johan Baptist Küwuo

57Elizabeth tü atsa küwuo tsotho teru ünü nyimpari küsü wuo.

58Ma zhephruri thi ma küshuküturi tü küümze aküji vi ma küütsa kenüh ma sie lozhe kheh.

59 Rülo tüzeawa mari tü atsawa ahu rhe nti ru, thinü mari tü ma pa anyo Zekharia vi taji ji nti sa,

60thitü ma za nüh, "Jütiküsawa nyu, ma tü Johan ta jinaveh," ti küza.

61Thinü mari nüh ma vü, "Noh küshukürа nyi küsü nga anyo hama müjie ji wie," ti küza.

62Thinü mari nüh amüke sa ma pa kütsa taji ma nü mokümjie vünüh jingüveh nüh ti küsa küna.

63Thinü ma nüh alokhie khuo taji kürhü, ma nyo thuoüji "Johan", ti rhü. Jütiküsavü mari aveh tü ngo sheh.

64Thinü müküzhikewiethuoh nüh ma po poka teru thi ma mizhi tü künyah teru, jütisataji ma tü azhü phra nü Saküüwuowa siake.

65Jütiküsavü mari zhephru aveh tü krü thi ngo kheh. Thi zanyo hari aveh Judea azhih küzhiho vü kürhori aveh vü ha luo tewa.

© 2015 Bible Society of India.

66Azhü hama küthsüri nüh mari luoveh vünüh müshe taji, “Tsa hama tü thuohtüvü mowa sanathuoh lo? Küpakenühnyunü VÜWA ake tü ma vü pemüthuoh nü,” ti sa.

Zekharia nüh Setsaküthsüzhü Küphra

67Thinü ma pa Zekharia tü Kümtse Sietse nüh ma pro nü setsaküthsüzhü küphra hakümjie:

68“Israel VÜWA Saküüwuowa kütsiawa saluo, küpakenühnyunü ma nüh ma nyiri notü thi küloletsü,

69Ma siepe David küshuküra vünüh ma nüh küülolewa rütsü hiri vü tsümüthuoh,

70Ma nüh setsaküthsü atükhura po vünüh nga azhü jükümjie küsari küzake küsa kümüjie,

71Jümatü hiri mükünongüri vünüh külole na küsa kenüh, thi hiri mükünongüri ake vünüh külole na küsa kenüh.

72Hiri pari vü kümüze phrazhu küsari sana küsa kenüh, thi zhühthuoküsa kümtsewa müshe na küsa kenüh.

73Ma nüh hiri pa Abraham vü küüshie zhü tsüküsawa,

74hiri mükünongüri ake vünüh külole küsa kümüjie hiri tü mükrüthuoh nüh ma zhu küro na küsa kenüh.

75Thi hiri kürho vü rülo aveh nga mütse thi zhütsa na küsa kenüh,

76 thi no atsawa tü setsaküthsü Kümüsie Tsawa ta ji naveh, küpakenühnyunü noh tü VÜWA atüvü wa taji ma lekhujiri küche naküveh kenüh.

77Ma nyiri vü küülole aküthsüwa tsü nü mari kükhiemuowa nojatsü naveh,

78Saküüwuowa küümze kürünyi vünüh arülowa rügi vünüh hiri vü wieke taji,

79 Aküzo vü peküvehri vü thi aküsü sietse vü peküvehri vü aküwie tsü nta, thi hiri sie kütsathuoh lekhuji vü thse nta,” ti küza.

80Thi atsawatü satsa vü nga thi sietse vü nga ji thi müzhora, thi ma Israelri atüvü müjie küüngu küju nü areza vü rho.

Luke 2

Jisu Khrista Küwuo
(Mat 1.18-25)

1Jütiküsa tsothovü Augustus Kaesar nüh Romri azhih avehvü anyo rhü nti azhütsü.

© 2015 Bible Society of India.

2Quirinius nüh Siria azhih vü küji saküveh vü anyo kürhü jü nüh apokhu sa.

3Thi nyiri aveh nga papa nyu vünüh anyowa rhü nti tewa.

4Thi Josef nga Nazareth anyu küji Galilee vünüh tse Judea David anyuküji Bethlehem vü wa, küpakenühnyunü ma tü David küthsoküzhiri küsa kenüh.

5Ma tü ma nüh za nti küna küsa atsakümowa Maria nga sietaji rhü nti wa.

6Masü jüla peveh ünü Maria tü atsaküwuo tsotho juteru.

7Thi Maria tü atsa nyimpa apokhuwa wuo taji athsü nüh küzhu taji aseshuh khu lovü küze sa, küpakenühnyunü küzeri azheh vü ape mükünyiethuoh kenüh.

Nyihzhükühuori thi Rügizhüleri

8Thi azhie jüla areza vü nyihzhükühuori arüza vü mari nyihzhü huope veh.

9VÜWA zhühleri mari vü ru, thi VÜWA kümühiewa mari vü wieke tsü ünü mari tü krütewa.

10Jütiküsavü rügizhülewa nüh mari vü, “Mükrütümü luo, küpakenühnyunü halie, nyiri aveh vüru na küsa loküzhe küji zhüle kümühiewa vi nohri vü tse.

11Khrista ti küsa VÜWA Küülolewa David anyu küji vünüh nosü wuo nohri tsüsavehthuoh.

12Thi hama nüh nohri kenüh thsoshi sanaveh: Atsawa athsüküsü nüh küzhu taji seshuh khu lovü küze sala nü ngu naveh,” ti küza.

13Jütiküsavü müküzhikewiethuoh nüh rügi zhüleri küriekhuo küsü arefü sataji Saküüwuowa siake taji,

14“Saküüwuowa kümüsietsawa kümühiewa saluo, thi nyiri azhih vü rhoküveh ma nüh külori kütsarüwa saluo,” ti siake.

15Jüti sataji rügizhülewa tü mari vünüh thajüwu vü tekuo ünü nyihzhükühuori mari mpa jüle taji, “Ra, Bethlehem vü wa taji VÜWA nüh zanyo hiri vü küza küthsüküsari no ünüh,” ti sa.

16Mari tü pre nü wa ünü Maria thi Josef thi Tsawa tü seshuh khu lovü küze sala nü ngu.

17Mari nüh Tsawa ngu ünü shientüvü rügizhülewa nüh ma zhüke momowa küza nüh jüri vi masü vü küza.

18Thinü mari aveh nga nyihzhükühuori nüh küüza künanü ngo she.

19Thitü Maria thuoüji azhü jüri aveh müküma nüh ma luovehlovü müshe pe wie.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüti satajinü nyihzhükühuori tü rügizhülewa nüh mari vü küüza üta künara thi ngura taji Saküüwuowa kümühie phrate thi ma siake taji shele tewa.

Jisu Nyo Küthoh

21 Thi rülo tüze jumü taji ma hu rhemü ünü ma müjiekümo vünüh rügizhülewa nüh kütsü kümüjie ma nyo tü Jisu thoh.

Jisu Sie Kükhurüzhe vü Küwa

22Mosa Wule kümüjie mari saküümütse tsothowa ju teru ünü VÜWA kevü thse nti Jerusalem vü sieru.

23VÜWA wule vü rhüküsa kümüjie, nyimpari küsüküsü nga küwuo khuwa thuoüji VÜWA vü kümtsewa ta ji naveh.

24Thi VÜWA wule vü rhüküsa kümüjie müzhe nü ato mükhrietü künyi nyutü azhemükhrietü künyi viküsahthuoh kütsü sanaveh.

25Jütsothovü nyi küsü Simeon ti küsawa Jerusalem vü peh, anyi hama tü künyitsari küsü thi Saküüwuowa krünü Israel müshe saküürünyiwa wuo thi Kümtse Sietse nüh ma lü vü peh.

26VÜWA Khrista müjie küngu küju nü ma küüsüwa nyu ta Kümtse Sietse nüh ma vü küza küthsü sa veh.

27Kümtse Sietse nüh ma küchü nü sie Kükhurüzhevü ru, thinü Jisu zahpari nüh ma sie wulewa müzhe nü satsü nta turu ünü,

28Simon nüh Jisu küruo nü Saküüwuowa kümüna tsü taji,

29“VÜWA, khinyi nü no zhüwa müzhe taji no siepewa tü luoveh kürüzi vünüh küüzemü luo.

30Küpakenühnyunü hi mpa eh notha nüh no Küülolewa küngurathuoh kenüh.

31Jümatü noh nüh küche taji nyiri aveh tüvü samütüthuoh.

32 Aküwie jüma vi Judahmükünyuri küthsü tsü naküsa kenüh, thi kütholathovüwa vi no nyiri Israelri tsümüthuoh.”

33Thi ma zhüku jü küüza kenüh ma pari ma zah tü ngo.

34Thi Simon nüh tsia mari tsü taji ma zah Maria vü, “Halie, Tsa hama kenüh Israelri hozake küülu nga sanaveh, thi küsürale nga sanaveh, thi thsoshi thuoüji nyiri hozake nüh ma phrakümüsü naveh.

35Anyuchuwa nüh noh mpa noluoveh küshü üta sa wie naveh, thi jüma kenüh anyi hozake kümüshe nyuri nüh thsüra naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

36Jütsothovü Anna ti küsa setsaküthsüvüh küsü peh, thi ma tü Asher kuo Fanuel atsa, ma tü khruo sheh kümüvüh küsü, thi ma kürüla vünüh nyimpa küsü vü mpa za thi mavi türü mpa nyi rho taji,

37ma mavi zerake nü müzü küju ma mpa tünyi. Ma tü Kükhurüzhe mükari wiethuoh nüh jülovü peh nü rüzarüne khurü nü assa sa thi khuo ti sa peh.

38Jütisanü ma tü jüma tsothovü kheti ru Saküüwuowa siake nü Jerusalem rhesa küsawa huoküperi aveh vü Tsawa zhüku vi küza pehuo.

Jisu Sie Nazareth vü Sheleküru

39 Thi mari nüh VÜWA wule müzhe taji zanyo aveh sajukümüsevü shele Galilee vü mari mpa mari anyu Nazareth vü teru.

40Thi Tsawa tü khruosüra nü sietse vünüh müzho ra, zanyoküthsü nüh pro, thi Saküüwuowa kümüze nga mavü peh.

Jisu Kükhurüzhe vü Küpeh

41 Jüma tsothovü tü ma zahpari tü kütseshukari akhu kenüh mavi kürüzhu Jerusalem vü khrukhruti.

42Thi ma mahvi türakünyi ju nü wulewa müzhe taji Jerusalem vü khru.

43Akhuwa jukümü sevü ma pa thi ma zah tü shele teru, thitü Jisu thuoüji shelemüru nüh Jerusalem vü petewa, tü ma pa ma zah thuoüji müthsü nüh sa;

44masü nüh kümüshe thuoüji ma jienüri thi afüri azavü tse tü nti sanü rülo küsü aletse tsetetsethuoh ünü masü tü ma phah,

45thitü ma müngura nüh sakümü kenüh ma phah shele Jerusalem vü wa.

46Thinü rülo küche ase vünüh ma tü Kükhurüzhe vü küsosieri aza vü shupe taji mari zhü küna thi mari vü zanyori küna ti sapela nü ngura.

47Thari nüh ma zhü thsü nüh mari aveh ma nüh küthsürari thi kürüleri müshe nü ngo kheh.

48Masü nyipari tü ru jü ngu ünü ngo sheh, thinü ma zah nüh ma vü, “Eh tsa, noh tü mokenüh hakümjie sa veh lo? no pa hisü tü luoveh tsaza taji no phatse nü,” ti küza.

49Thinü ma nüh masü vü, “Nohsü mowa sa nti hi phah tse lo? Hi tü eh Pa zheh vü mpe üji mümühie ta küsa nosü tü müthsü ülo?” ti rületsü.

50Thitü ma nüh mowa vi masü vü küzaveh nüh müthsü nüh sa.

51Jüti sataji ma tü masü sie taji Nazareth vü tetsuo, thi matü masü zhü küna, thi ma zah tü zanyo jüri aveh ma luoveh lovü sa.

© 2015 Bible Society of India.

52 Jütiküsavü Jisu tü küthsü nga küzhiküzhi wa thi satsa nga küjiküji wa, thi Saküüwuowa vü nga thi nyirivü nga küümze peh.

Luke 3

Johan Baptist nüh Küsosie
(Mat 3.1-12; Mrk 1.1-8; Jhn 1.19-28)

1Tiberius Kaisar nüh takrü küsa mavi türa müngaawa, Pontius Pilate tü Judea azhih vü kümükhrüwa sapeh veh, Herod nüh Galilee vü takrüwa saveh, thi ma nü Filip nüh Eturia natonahuo vü thi Trakhoniti vü takrü saveh, Lisania nüh Abilene nüh takrü saveh,

2thi Annas ri Kaifa masü nüh levü kümüsie sa veh. Jütiküsa tsothovü Saküüwuowa zhü Johan Zekharia atsareza vü peküvehwa vü ru.

3Jütiküsavü Johan tü Jordan rügu natonahuo vü wanü, kükhiemuo noküja luoveh kükhaphrü ajuküvü vi nyuri sosie.

4Setsaküthsüwa Isaya lasi lovü rhüküsa kümüjie, Reza vü nyi küsü zia wie taji, VÜWA lekhuji küche luo, ma lerari sakümüsho luo,

5Azhih kürünyie aveh vü kükato luo, thi küzhiho kümüsieri nga thi kürünyieri nga sakükatoluo, thi küükhori nga sakümüsho luo, thi lekhuji küünyikürüri nga saküücho luo,

6thi nyiri aveh Saküüwuowa küülole ngu naveh.

7 Jükenüh ma nüh ajuvü nta ma vü küru anyi riakhuowavü, nohri arehji kuori, nohri thawa nüh arüküshu ru na saküvehwa vünüh te üta küza lo?

8Luoveh kükhaphrüwa avi peh luo. Thi nohri mpa nohri müshevünüh hiri nga Abraham tü hiri pa kümüjie wiethuoh ti müphrate tümü, küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küza naveh, Saküüwuowa tü aloh hamari vünüh nga Abraham atsari satsüra naveh.

9Khinyi wienga amüvüwa tü athso totso vü sawieveh, jükenüh athso küsüküsü nga avi kümühie müküperi thuoüji zathuoh nü anyih lovü thsemü naveh.

10Jütiküsavü anyi riekhuowa nüh ma vü, “Thinü hiri tü mowa müsaji mümühie lo?” ti küna.

11Thinü ma nüh mari vü, “Thawa nüh satsaküüzhuvüh künyi peveh nüh küsü nga mükünyiewa sie küsuo luo, thawa nüh ashie peveh nüh mükünyiewa sie küsuotsaluo,” ti küza.

12 Akhrüküviri nga ajuvü nta ma vü ru nü, “Küsosiewa, hiri tü moti sana lo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

13Thinü ma nüh mari vü, akhrü nohri vü vi üta küzaküsa anyia vü müvi tümü ti küza.

14Thopahiri nga ma küna taji, “Thinü hiri tü moti sana lo?” ti küna. Thinü ma nüh mari vü, “Nohri nyuri sakükrü nü nyurazhi müvitümü, nyutü rie nü nyuri phrate müsünü nyura zhi müvi tümü, jütanyunü nohri keme wienga wale ti müsheluo,” ti rületsü.

15Nyiri tü Khrista ru na ta küsa tsotüküveh kümüjie, mari mpa mari zhie vünüh künaluo taji, “Johan hama tü Khrista thuoh ünüh,” ti sa.

16Johan nüh mari aveh vü rüle taji, “Hi thuoüji aju vünüh nohri baptis sa veh, thitü eh nyia vünüh küji küsü tse, hi thuoüji ma jiküükruvüh li nga mületse, ma thuoüji Kümtse Sietse vünüh thi anyih vünüh nohri baptis sanaveh.

17Ma rahewa tü ma ke vü peveh. Ma tsuo he kümtse naküsa kenüh, thi amütha atsahri tü vüwa ma luo lovü thse naveh, thitü aguri thuoüji viwa mükünera anyih lovü nüh tsomünaveh,” ti küza.

18Jükümjie küüthozhü hozake vi taji ma nüh Zhühthe Kümühiewa vi nyiri vü küza.

19Thitü Johan nüh Herod kajiwa tü ma nü vüvüh Herodia küza kenüh nga thi Herod nüh zanyokümüsü küsari kenüh nga ti ma saküzükrütsü.

20Zanyokümüsü küsa jümari mpa mükünyu Johan nga renü küsizhe lovü thsemü.

Jisu Baptis Küsa
(Mat 3.13-17; Mrk 1.9-11)

21Jisu thi nyiri aveh baptis samü taji kükhuo saveh ünü, thajüwu tü sarie tsü.

22Thi Kümtse Sietse tü mükhrietü kümüjie satsa vü taji ma rügi vü turu, thi rügi vünüh azhü phraturu taji, “Noh thuoüji eh Tsa küümze tsahwa wiethuoh, hi nüh novü eh loküzhetsawa wiethuoh,” ti küza.

Jisu Lahnyiri
(Mat 1.1-17)

23Jisu tü ma küüro küsate vü ma mahvi cherake thuoh, nyiriwuo vünüh thuoüji ma tü Josef tsa, jümatü Heli atsa,

24Mathat tsa, Levi tsa, Melkhi tsa, Janai tsa, Josef tsa,

25Matathia tsa, Amos tsa, Nahum tsa, Esli tsa, Nagai tsa,

26Mat tsa, Matathia tsa, Semein tsa, Josek tsa, Joda tsa,

27Joanan tsa, Rhesa tsa, Zerubbabel tsa, Shealtiel tsa, Neri tsa,

28Melkhi tsa, Addi tsa, Kosam tsa, Elmadam tsa, Er tsa,

© 2015 Bible Society of India.

29Joshua tsa, Eliezer tsa, Jorim tsa, Mathat tsa, Levi tsa,

30Simon tsa, Judah tsa, Josef tsa, Jonam tsa, Eliakim tsa,

31Milia tsa, Mena tsa, Matatha tsa, Natham tsa, David tsa,

32Jesse tsa, Obed tsa, Boaz tsa, Salmon tsa, Nashon tsa,

33Aminadab tsa, Admi tsa, Arni tsa, Hezron tsa, Perez tsa, Judah tsa,

34Jacob tsa, Isaac tsa, Abraham tsa, Tera tsa, Nahor tsa,

35Serug tsa, Reu tsa, Peleg tsa, Eber tsa, Shela tsa,

36Kainan, Arphaxad tsa, Shem tsa, Noah tsa, Lamek tsa,

37Methusela tsa, Enok tsa, Jared tsa, Mahalalil tsa, Kenan tsa,

38Enosh tsa, Seth tsa, Adam tsa, Saküüwuowa tsa.

Luke 4

Jisu Kümüra

(Mat 4.1-11; Mrk 1.12-13)

1Jütiküsavü Jisu tü Kümtse Sietse nüh ma pro taji Jordan rügu vünüh shele ru, thinü Kümtse Sietsenüh ma küchü nü

2reza vü wa taji rülo zürake Tsuore nüh ma küümüra. Thi jüma tsothovü ma tü zanyo küsü nga mütsa, thitü rülo jümari jukümü sevü thuoüji ma tü avo rüma tewa.

3Thinü Tsuore nüh ma vü, “Noh tü Saküüwuowa Tsa wie thuoüji aloh hama vü azhü tsü taji alohse küüje luo,” ti küza.

4 Jisu nüh rüle taji, “Hakümjie rhüsaveh, nyiri tü lohse vünüh mpa mürhora ta rhü saveh,” ti küza.

5Jüsevü Tsuore nüh nothaküükhro küsü vünüh masie azhie kümüsie küsü vü kuo taji azhih vü kajipe aveh küjo ma kütsa taji,

6ma vü, “Hi nüh kükhra thi küthola aveh vi no tsü naveh, küpakenühnyunü jüri aveh hi vü tsümüthuoh thi hi nüh eh kümüsheri vü tsütsüti.

7Jükenüh noh nüh hi khurü thuoüji jüri aveh no zhi sanaveh,” ti küza.

8 Thitü Jisu nüh ma rüle taji, hakümjie rhüsa veh, “Noh Saküüwuowa mpa khurü naveh, thi ma küüro mpa sanavehta rhü sa veh,” ti küza.

9Jüsevü nga ma sie Jerusalem vü walehü taji Kükhurüzhe luomuo rügivü küütsie nü ma vü, “Noh tü Saküüwuowa Tsa thuoüji, noh mpa harügi vünüh tsuotsawaluo,

© 2015 Bible Society of India.

10küpakenühnyunü hakümjie rhü sa veh, ma nüh mazhüleri küze taji no rükie naküveh kenüh.

11Thi no tsuotsawa aloh rügi vünüh no müküüche nüh mari nüh no küruote naveh," ti küza.

12 Thinü Jisu nüh rüle taji ma vü, "Noh VÜWASaküüwuowa kümütevüh nyu ta rhüsaveh," ti küza.

13Thi Tsuore nüh ma kümüte aveh jukümüsevü tsazhiküsü kenüh ma jamü taji tewa.

Galilee vü Jisu Küüro Küsate
(Mat 4.12-17; Mrk 1.14-15)

14Jütisanü Jisu tü Sietse kükhra vünüh shele Galilee vü teru, thinü ma zhükewa tü anyu natonahuo avehnyuotewa.

15Thi ma nüh künazizhe vünüh mari sosie, jüütiküsavü aveh nüh ma siake.

Nazareth vü Jisu Kulekümü
(Mat 13.53-58; Mrk 6.1-6)

16Jüsevü ma tü ma rhoküsüra nyu Nazareth vü ru nü mawule vü kümüjie Sabbath ti küji Judahri kümünyie rülovü künazizhe vü wa taji Zhütsazhü chie nti süra.

17Thinü Isaya setsaküthsüwa lasi ma tsü. Ma nüh vi taji shatu ünü azhü hamari rhüküsala ngura.

18"VÜWA Sietse hi vü pevehthuoh, küpakenühnyunü kümükhuori vü zhühthe kümühie küza üta hi rüka müthuoh, küsi sa küvehri vizhu üta thi nothaküüjur sakümühietsü üta, thi nyuri nüh mürhü küvehri sakürüzi tsü üta.

19Thi VÜWA nüh hiri noküümze mavi wa nga vi nyuri vü küza üta ma nüh hi küze müthuoh," ti küza.

20Jütisanü ma nüh lasiwa khehmü taji külieluo taji akütsüküünawa vü tsümü nü shupetewa; thi künazizhe lovü küperi aveh ma vü rephoke khehtewa.

21Jütiküsavü ma nüh ma po pohka taji mari vü, "Nohsü nohri küüna vünüh Zhütsazhüwa sajumüthuoh," ti küza.

22Thinü mari tü ma phratekümühie nü ma po vünüh küümze zhüri shuküru kenüh ngo she; taji, "Hatü Josef tsa nyu ülo?" ti sa.

23Jütiküsavü ma nüh mari vü, "Künyito vünüh küzana nü nohri tü hi vü küthsüzhü hama künanah, Nahzi küthsüwa noh mpa no sakümühie luo, thi Kapernaum vü momowa sanüh noh mpa no nyu vü nga saluo ta küza naveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

24Jisu nüh küzale taji, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, setsaküthsüri ma mpa ma nyu vünü küchieke münyie,” ti küza.

25 Thitü hi nüh zhütsa vünüh küza naveh, “Elijah tsothovü Israelri azhie vü tünyivühri hozake pe, jütiküsavü mavi küche thi asa türo thajüwu khehte tewanü azhie jüla aveh kümükhuoji küji pekümü kenüh,

26Elijah tü tünyivüh küpari vü müküze nüh Zarefat, Sidon azhih vü tünyivühri küsü vü küze.

27 Thi Elishah setsaküthsüwa tsothovü Israelri azhie vü wupie künari hozake peh, thitü Naman, Siriawa mpa küchienüh nyi küsü nga mümütsera nüh samü,” ti küza.

28Thinü künazizhe vü küperi nüh hama thsüra taji mari aveh arüshu sheh.

29Thi mari süra nü anyu vünüh ma zhejamü taji ma apothuohvü küchieja küülothe naküsa kenüh ma shoh küzhihokürügi mari anyu saküsape vü sietewa.

30Thitü ma tü nyiri azavü nüh khophieshuwa nü ma mpa ma müshe vü tewa.

Mükümtse Sietse nüh siekütse Nyiwa

(Mrk 1.21-28)

31Jüsevü ma tü Galilee nyuküji Kapernaum vü tetsuo nü matü Sabbath ti küji Judahri kümünyie rülovü mari sosiepeh.

32Thinü ma zhüwa tü kükhra peh she kümü kenüh mari tü ma küsosiezhü küna ngo she.

33Jüla kükhurüzhe vü mükümtse sietse nüh sietekütsewa nyi küsü pehveh ünü ma tü zia kümüsiesheh taji,

34“Halie, Jisu Nazareth, noh tü hiri vü mowa sa nti lo? Noh tü hiri zorie nti tse ülo? Noh tü Saküüwuowa kümtsewa ta küsa hi nüh thsü veh,” ti küza.

35Thitü Jisu nüh ma phra taji ma vü, “Noh zoti peh luo, thi ma vünüh shuteraluo,” ti küza. Thinü sietsekümüsüwa tü nyiri azavü ma küjie küzehmü taji nü ma vü zanyo küsü nga müsanüh ma vünüh shuteru.

36Jütiküsavü mari aveh tü ngo taji küsü nüh küsüvü, “Hatü mowa zhü thuoh lo? Küpakenühnyunü azhükükhra kümüzho vünüh mükümtseri sietse vü azhütsü thuoüji shuteruveh nü,” ti küza.

37Jütiküsavü azhie jüma natonahuo aveh vü zhüle jüma küzanyuo tewa.

Jisu nüh Nyiri Hozake Sakümühiekütsü

(Mat 8.14-17; Mrk 1.29-34)

38Jüsevü ma tü süra taji künazizhe jamü nü Simon azhevü wa. Thinü Simon anyi tü mühi ze la. Thinü mari tü ma sakümühietsü üti ma vü khuo.

© 2015 Bible Society of India.

39Jütiküsavü ma tü wa nü ma kütuovü tsie taji kümühiwa phra, thinü kümühiwa tü ma vünüh tewa, thi ma tü müküzhikewiethuoh nüh süra zanyo küche nü mari tsü.

40Jüsevü rünyi kuotetu thuohnü küna küpapa na kütseri sie ma vü ru, thi ma nüh ma ke mari vü thsuoke nü sakümühie tsükhe.

41Thi sietse kümüsüri nga zia taji, "Noh tü Saküüwuowa Tsa wiethuoh," ti sanü mari vünüh shuteru. Thitü ma nüh mari jüti müphratetümü üti küza nü khetemü, küpakenühnyunü ma tü Khrista ta küsa thsüküvehthuoh kenüh.

Jisu nüh Künazizheri vü Küsosie
(Mrk 1.35-39)

42Thi thoru ünü azhie jüma jamü taji küüzo vü tewa. Thinü nyiri nüh ma ngu nü ma pharu taji ma müküze nti ma khete petewa,

43thitü ma nüh mari vü, "Hi tü azhie küpa vü nga wataji Saküüwuowa kajipe zhüle kümühiewa müküzaji mümühie, küpakenühnyunü hi tü küüro hama kenüh küüze kenüh" ti küza.

44Jütisanü ma tü Judea azhih vü künazizheri vü sosie petewa.

Luke 5

Sehnyi Küjira Pokhuri
(Mat 4.18-22; Mrk 1.16-20)

1 Nyiri nüh ma chiluo taji Saküüwuowa zhü künaküvehvü Ma tü Gennesaret suozü nato vü tsieveh.

2Thinü juhie künyi suozü nato vü samü taji angakütieri thuoüji wa taji mari aneh müthaja küveh ngu.

3Juhie jümasü küsüwa tü Simon azhi, thinü ma tü Simon vü juhiewa pike julo vü küchieke üti küza nü ma jülovü tu shupe nü nyuri sosie.

4Thi ma zhüküzatuomü nü Simon vü, "Aneh küsükerijake nü tie na küsa kenüh aküsheh vü pike wa üti küza."

5 Thinü Simon nüh ma vü, "Küsosiewa, küza tsotho hiri tü tieruthuohtü küsü nga mütiera nü. Thitü no zhü kenüh hi nüh anehwa küsükeri jake naveh," ti küza.

6Jütisanü mari tü anehwa vehjake ünü anga müküüzarawura, thi aneh nga vü khrihtewa nti sa.

7Thinü refüri juhie küpa lovü peküvehri nga ra nü mari kükra üti ake nüh lahe nü ji. Thinü mari tü runü angari khu juhie künyi lovü thse ünü juhie künyitü aju lovü retewa nti sa.

© 2015 Bible Society of India.

8Jütiküsavü Simon Pitor tü jü ngu nü khotsütsuo Jisu ajih vü ze nü ma vü, “Halie eh VÜWA, hi vünüh tsekaritewaluo, hi tü kükhiemuori nü,” ti küza.

9Küpakenühnyunü ma thi ma siekütseri aveh tü anga jükütiezhu ngu nü khielota küngo kenüh.

10Thi mari mpa mükünyu ma sie kütse: Jems thi Johan, Zebedee tsa künyi nga ngo sheh. Thinü Jisu nüh Simon vü, “Mükrütümü luo, nosü nüh tuvü thuoüji noh tü nyiri kürewa küsanathuoh,” ti küza.

11Jütisanü mari juhie viru küüwe vü samü nü mari zanyo aveh jamü nü ma senyitewa.

Jisu nüh Nyi Küsü Sakümühiekütsü.
(Mat 8.1-4; Mrk 1.40-45)

12Jüsevü ma tü wa anyuküji küsü vü peveh ünü wupie nakümüsüri küsü jüla ru nü Jisu ngu ünü matüvü kükietsuo ze taji ma vü, “VÜWA, noh kümüshe thuoüji noh tü hi sakümühierana nü,” ti küza.

13Thinü ma tü ma ke thsuowa ma pa taji ma vü, “Eh kümüshewiethuoh, noh mühiemü luo,” ti küza. Jütiküsavü müküzhikewiethuoh nüh ma wupie künawatü shiti mühietewa.

14Thi ma nüh nyi küsü vü nga müküzatümü luo, thitü wa nü levüwa vü kütsanü nyiri nüh thsünaküsa kenüh Mosa nüh azhükütsü kümüjie noh saküümütse kükhurü saluo, ti küza.

15Thitü mükhetera nüh ma zhühlewa tü küzhiküzhia nyuotewa nü nyiri hozake ma zhü küna nti thi mari künasaküümühie nti ru khe.

16Thitü ma tü jüla nüh reza vü tewa taji khuope tewa.

Jisu nüh Wiechuküsüri Küsü Sakümühiekütsü
(Mat 9.1-8; Mrk 2.1-12)

17Jüsevü rülo küsü ma nüh sosie veh ünü Farisiri thi Khonyo küsosieri Galilee thi Judea thi Jerusalem nyuri vünüh rukhe nü ma nato awuowuo mükieshe peh, jütiküsavü sakümühie na küsa kenüh VÜWA kükhra ma vü peh.

18Thinü halie, wiechu küsüri küsü aze rügivüküüze nü kharu, mari tü ma kha taji Jisu atüvü azhelovü wa nti sa,

19thitü azhe lovü khatu naküsa anyi riekhuowa kenüh alekü sü nga mpie nüh sa, jükenüh ma kha taji azheh rügivü kuo nü azhe phrüphie nü ma aze vü küze taji Jisu atüvü kürüsheke küze.

20Thinü Jisu nüh mari kütsotü ngu taji künawa vü, “Noh kükhiemuo noja tsümüthuoh nüh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Thinü Khonyo küsosieri thi Farisiri tü küüzhe vünüh kürüchie taji, “Azhümüküchie küphra hatü Saküüwuowa mpa küchie nüh thawa nüh kükhiemuo nojaramühieveh lo?” ti sa.

22Jisu nüh mari kürüchie küveh thsüra taji mari vü, “Nohri tü mokenüh nohri mpa nohri luoveh vünüh jükümjie müshe veh lo?

23Noh kükhiemuori nojatsü müthuoh nüh ti küüzawa ri süranü tsetewaluo ti küphrate khiemawa küürüzi lo?” ti küna.

24Thitü azhih vü nyiri kükhiemuo nojatsü na küsa anyi tsawa kükhra peveh ta küsa nohri küüthsü na küsa kenüh ma nüh wiechuküsüwa vü, “Hi nüh no vü küzaveh nosüra no ze kha taji tse no zheh vü waluo,” ti küüza wie.

25Jütiküsavü müküzhike wiethuoh nüh mari tüvü süra taji ma ze kha nü Saküüwuowa siake taji ma zheh vü tewa.

26Thinü mari aveh ngo sheke nü zohm ti petewa, jüsevü mari aveh Saküüwuowa siake taji; “Nohsü hiri zanyo küzhühjukürüthe hozake nguthuoh,” ti küza.

Jisu nüh Levi Küji

(Mat 9.9-13; Mrk 2.13-17)

27Hamasevü ma tü alievü wa ünü akhrü kükhrühriküsü ma nyo Levi ti küsa ma küüro vü pela taji mavü, “Eh se nyiluo,” ti ji.

28Thinü ma tü zanyo aveh jamü taji süra nü ma se nyitewa.

29Thinü Levi nüh kütsazhu küji küsü ma zheh vünüh Jisu kenüh küche, thinü akhrü kükhrühri hozake thi nyiküpari nga mari sie kürü kütsazhu sa.

30Jütiküsavü Farisiri thi Khonyo küsosieri nüh ma sehnyirisie küproluo nü, “Nohri mokenüh akhrü kükhrühri thi kükhiemuori sie kütsaküzhu sa veh lo?” ti phrate.

31Jisu nüh rüle taji mari vü, “Kümütsari thuoüji nahziküthsüri müviketünga azhümünyie, thitü künari kenüh wie.

32Hi tü künyitsari ji nti müru, thitü kükhiemuori luovehküükhaphrü nti küru wie,” ti küza.

Assa Küsa Rühle Küüna

(Mat 9.14-17; Mrk 2.18-22)

33Thinü mari nüh ma vü, “Johan sehnyiri thi Farisiri sehnyiri tü assa sapehuo thi kükhuo sa pehuohuoti, thitü noh nü tsazhu pehpehti,” ti küza.

34Thitü Jisu nüh mari vü, “Kümünyutepawa nüh mari sietsazhu peküvehvü küzehri tü küükhehpe naveh lo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

35Thitü arülo ru naveh, thi mari vünüh kümünyutepawa tü sietewa naveh, jürülo vünüh assa sanaveh, ti küza.

36Jüsevü nga Jisu nüh küzhühiezhü küza taji, “Nyiküsü nga athsü kürüthe zokhri nü kürüwi vü khieke müveh, jütathuoüji kürüwiwa nüh kürüthewa siekritewa naveh, thi kürüthewa tü kürüwiwa sie zarike müsarathuoh.

37Thi nyi küsüwienga akha kürüthe vi sahuleh huokürüwi vü zhi müveh, jüta thuoüji akha kürüthewa nüh sahulehuo kürüwiwa vüphumü nü küshomü naveh, thi jüti sanü sahulehuowa tü zoriemü naveh.

38Jükenüh akha kürüthe tü sahulehuo kürüthe lovü müzhiji mümühie.

39Thi nyi küsü nga akha kürüwi zhupe taji kürüthe müngumüveh, küpakenühnyunü ma tü kürüwiwa tü mühiemü ta küüza kenüh,” ti küza.

Luke 6

Sabbath ti Küji Judahri Kümünyierülo Rühle Küüna

(Mat 12.1-8; Mrk 2.23-28)

1 Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo küsü ma sehnyiri sie taji khuozhiza vehthuoh tse ünü ma sehnyiri tü nyura khuozhi shi taji ake nüh mülo nü vikuotsa.

2Thinü Farisiri wuori nüh, “Kümünyierülo vü mokenüh nohri Khonyo mükünyu saveh lo?” ti küza.

3Thinü Jisu nüh, “Nohri tü David nüh avo rüma kümüvü ma thi ma se nyikütseri nüh mowa sanüh müchie ülo?” ti küza.

4 Mokümüjie ma tü Saküüwuowa azheh lovü tu nü levüri wie küchie nüh kütsale mükünyu VÜWA vü kütsülohsewa vi tsa thi ma se nyikütseri nga mütsü ülo? ti küza.

5Thinü ma nüh mari vü, “Nyi Tsawa thuoüji kümünyierülo nyia vüwa,” ti küza.

Ake Küsü Sükümü Nyiwa

(Mat 12.9-14; Mrk 3.1-6)

6Jüsevü kümünyierülo küpavü wa taji künazizhe vünüh nyuri sosie veh ünü nyi küsü ake azhie wuovü küsü jüla pela.

7Jütiküsavü Khonyo küsosieri thi Farisiri nüh maphratekümüsü na küsa kenüh kümünyierülo vü ma küna sakümühie tsüna ünü nyu nüh ti no pe.

8Thitü ma nüh mari müshe thsü tajinü ake küsüwavü, “Ra hala tsie luo,” ti küza, thinü ma tü süratajji wa jüla tsie.

© 2015 Bible Society of India.

9Jütiküsavü Jisu nüh mari vü, hi nüh nohri vü künanah veh, “Kümünyierülo vü zanyo kümühieküsale ünü kümüsü küsale lo; akürho küülole leh ünü küzotheleh ülo?” ti küna.

10Jütisanü ma nüh küprüle aveh vü no taji ake küsüwavü, “Noh ke tü mühie luo,” ti küza. Thi ma nüh küchuo küze ünü ma ke tü mühie teru.

11Thitü anyi jümari tü khieloti arüshu taji Jisu vü mowasaji mühie nathuohlo ti mari kürüchie.

Jisu nüh Povüküsari Türakünyi Kürüka
(Mat 10.1-4; Mrk 3.13-19)

12Jüsevü Jisu tü küzhiho vünüh kükhuo sa nti tewanü arüza ajü mükütuothuoh nüh Saküüwuowa vü kükhuo sa pe.

13Thi thoru ünü ma sehnyiri ji taji jü vünüh mari türakünyi rüka taji povüküsari ti ji.

14Jümari tü; Simon, ma nüh Pitor ti jikütsüwa, thi manü Andrew, thi Jems, Johan, Filip thi Bartholomi,

15thi Mathi Thomas, Jems Alfius atsa, Simon Kümüsheküthsewa ti küjiwa,

16Judas Jems tsa thi Judas Iskariot, Jisu rekütsüwa.

Jisu nüh Nyiri sosie thi Saküümühie
(Mat 4.23-25)

17Jütisanü ma tü mari sie azhie kütake küsü vü tseturu tsie nü jüvü ma nüh sosie taji ma se künyiri nga hozake thi Judea aveh vünüh thi Jerusalem thi Tair thi Sidom azhih vü juküji nato vünüh riekhuo küji küsü maküsosie zhü küna nti thi mari künari saküümühie ntiru khe.

18Thi mükümtse sietse nüh mürütekütseri nga sakümühie tsü kheh.

19Thi anyi riekhuo aveh ma pah nti sa, küpakenühnyunü mavünüh kükhra shuru taji mari sakümühie küveh kenüh.

Loküzhe thi Lokürü
(Mat 5.1-12)

20Jüti sataji ma tü toke nü ma sehnyiri vü no nü, nohri kümükhuori kümüngatsahri; küpakenühnyunü Saküüwuowa kajipe tü nohri zhi küsakenüh.

21Nohri khinyi rümaküvehri kümüngatsahri, küpakenühnyunü nohri müwara naküveh kenüh. Nohri khinyi krieküvehri kümüngatsahri, küpakenühnyunü nohri tü kükhri naküveh kenüh.

22 Anyi Tsawa kenüh nyuri nüh nohri mürhü, thi nohri müchieke nüh sa, thi nohri küjo thi nohri mümühie ta nohri anyo ja ti küsari kümüngatsahri!

© 2015 Bible Society of India.

23Nohri jürülovü lozheluo, thi külozhe kenüh joke luo, küpakenühnyunü halie, rügivü nohri suope ji sheh küvehkenüh. Jükümjie mari lahnyiri wie nga setsaküthsürivü sakütsü kenüh.

24Thitü nyirhieri vünü kümüzü ru thuoüji amüngu kümüseri, küpakenühnyunü nohri thuoüji azhih vü lokürа ngu kümüthuoh kenüh.

25“Nohri khinyi müwa küvehri vü kümüzü ru thuoüji nohri amngukümsüri, küpakenühnyunü nohri tü rüma naküvehthuoh kenüh. Nohri khinyi kükhri küvehri vü kümüzü ru thuoüji amngukümsüri sanathuoh, küpakenühnyunü nohri tü lorü nü krie naküvehthuoh kenüh.

26“Nyuri nüh nohri phratekümühie sheh kütseri vü kümüzü ru thuoüji nohri amngukümsüri, küpakenühnyunü mari lahnyiri nga jükümjie setsaküthsü küzhüjahri vü jüüta küsa kenüh.

Mükünongüri Kenü Küümüze
(Mat 5.38-48; 7.12a)

27“Thitü hi nüh eh zhüküna küvehri vü küza naveh, nohri mükünongüri kümüze luo, thi no kümürhüri vü kümühie saluo.

28Tsia no küümzeri tsüluo, nohri phraküümüsüri kenüh kükhuo saluo.

29Thari nüh no nakie je naveh nüh kürele küpa wuo vü nga tsüluo, thi thawa nüh no thsü vi nta nüh noh satsaküüzhuvüh nga tsümü luo.

30Nyi küsüküsü nga satü no vü zanyo khuoküruwa tsüluo, thi thawa nüh noh zanyo vitewa naveh nüh mükhuole tümü luo.

31Thi nyuri nüh nohri vü mokümjie sathuoüji nohri lozheveh nüh, nohri nga jükümjie nyuri vü satsüluo.

32“Mükütüküzü noh nüh no küümzeri mpa kümüzethuoüji no kümühie tü mowa lo? Küpakenühnyunü kükhiemuori wie nga mari küümzeri kümüze küvehkenüh.

33Thi noh nüh no vü kümühie küsari vü mpa kümühie sathuoüji no kümühie tü mowa lo? Küpakenühnyunü kükhiemuori wie nga jükümjie saküveh kenüh.

34Thi noh nüh küngurari vü mpa küüna thuoüji no kümühietü mowa lo? Küpakenühnyunü kükhiemuori wie nga jüzake ngule naküsa kenüh kükhiemuori vü küünanati.

35Thitü no mükünongüri kümüze luo thi mari vü kümühie saluo, thi mari vü zanyo küüna luo, thitü ngule nati mümüngu tümü, jütathuoüji no jisuowa tü jisheh na thi noh tü Kümüsietsawa tsa sara naveh, küpakenühnyunü ma thuoüji kümüna vi nyuri mükütsüngüri vü nga thi zanyokümükari vü nga azhünyi küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

36Nohri Pawa nüh küümze küpro kümüjie nohri nga küümze pro luo.

Nyuri Müküle Küpha
(Mat 7.1-5)

37"Nyuri müküle mphatümü, jütathuoüji nyuri nga nomüküle küphawanyu, nyuri müshe mümüsütümü, jütathuoüji nyuri nga no müshe kümüsüwanyu, noh nyuri müküle nojatsüluo, jütathuoüji nyuri nga no müküle nojatsü naveh.

38Zanyo vi nyuri tsüluo, jütathuoüji nyuri nga no tsü lenaveh, küto mühie sheh, teke, küjike thi müzhiechü taji nohri athsü lovü nga thsetsü naveh. Noh nüh kütokütsüvünüh nyuri nga kütotsüle naveh," ti küza.

39 Jüsevü nga ma nüh küüzhühiezhü küsü küza hünü; nothaküüjuri nüh nothaküüjura le küjora naveh lo? Jütathuoüji masü khürünga apothuoh vü müküluketümü navehlo?

40Asehnyiwa tü küsosiewa nyia vü ji müveh, thitü küsüküsünga sosie kümühie müthuoüji küsosiewa kümüjie samünathuoh.

41Noh mpa no notha lovü kümüneh kütüwa müthsü nüh noh nü notha lovü kümüneh tüküvehwa no veh lo?

42Nyutü no notha lovü kümüneh kütüwa münokhu nüh nonü vü, "Eh nü, no notha lovü kümüneh tüküvehwa hi küükhejamüjie ta küzara mühie veh lo?" Noh küthseküsawa, no notha lovü kümüneh kütüwa khezhukhumü luo, jütathuoüji noh nü notha lovü kümünehkütüwa ngu kümtsera naveh.

Athsorhu thi Ma vi
(Mat 7.16-20; 12.33-35)

43"Küpakenühnyunü arhu kümühietü avi kümüsü küpewanyu, nyutü arhu kümüsü tü avi kümühieküpewanyu;

44 küpakenühnyunü arhu küsüküsü nga ma vi vünüh thsüra veh. Jichuo tü rüzhü thso vünüh laramüveh.

45 Anyi kümühieri tü mari luoveh kümühie lovü nüh kümühieshuveh, thi anyi kümüsüri tü mari luoveh kümüsü lovü nüh kümüsü shuveh, küpakenühnyunü luoveh lovü mowa tü veh nüh apo vünüh phrazhuzhuti.

Azhe Küsari Künyi
(Mat 7.24-27)

46"Nohri mokenüh hi vü VÜWA, VÜWA ti ji nü hi nüh sa üti küsari müsa lo?

47Thari nüh hi vü ru nü eh zhü küna taji jümari sanaveh nüh hi nüh jümara khuke mokümjie nüh küjokütsanaveh.

48Jümari tü nyi küsü nüh azhih chüküshe taji alokrü vünüh azhefo lojuke küru kümüjie wiethuoh. Jümatü ajujiru taji jüma küshüke wie ketünga azhewa sakümüzhosheh kümüthuoh kenüh müküshüchie.

© 2015 Bible Society of India.

49Thitü thari nüh küna taji müsanüh sanaveh nüh jümathuoüji azhefo müloju thuoh nüh azhih rügivü azheh küsakümüjie wiethuoh. Jüti sataji ajujiru ünü azhewaküshüke, thitü samükümüzho kenüh shitaküshüchiemü taji kria sheh kümü kümüjie wiethuoh," ti küza.

Luke 7

Jisu nüh Thopahiri Müzake nyia vü Küji Küsü Siepe Saküümühie
(Mat 8.5-13)

1Ma zhü hamari küzathuoh taji nyira khüna vü thseju kümü sevü ma tü Kapernaum vü tewa.

2Jüvü thopahiri müzake nyia nüh küjiri küsü tü ma küümze sheh siepe küsü peveh ünü na taji küsükümühie sateru.

3Thinü ma tü Jisu zhüku künara taji Judahri; sierhü wuori ma vü küze nü ru ma siepewa sakümühie tsü üti khuo.

4Thi mari Jisu vü wa nü wurie ma zhieke taji, "Noh hama kenüh sakütsüle wie lie,

5küpakenühnyunü ma tü hiri akuoh kümüze shemü, thi ma nüh künazizhe nga sa hiri tsü," ti küza.

6Thinü Jisu nüh mari se nyiwa. Ma tse azhe shenyi tse ünü, thopahiri küjiwa tü ma füri ma vü küze taji, VÜWA, no ru münomüna müpetümü, hi tü no eh zhelovü turu üta küsa nga mütse nüh samü.

7Jükenüh hi tü no vü ru nta küsa nga mütse nüh samü, tinü no zhü tsü taji eh siepewa tü küümühieluo.

8Küpakenühnyunü e kükhuvü thopahiri peveh thi hi nga küjira kükhuvü küperi, thi hi nüh nyi küsü vü, "Waluo ta thuoüji wawati, thi küpawa vü, ra, ta thuoüji ruruti, thi eh siepewa vü hama saluo, ta thuoüji ma nüh jüma sasati," ti küza.

9Jisu nüh azhü hama küthsüravü ma ngo sheh nü kürelema senyikütse anyi riekhuowa vü, "Hi nüh nohri vü küzanaveh, hi nüh Israel azhie vü nga kütsotü hakümjie müngu" ti küza.

10Thinü ma nüh küüzeri shele azhe vü ru ünü siepewatü mühie la nü ngu.

Jisu nüh Tünyivühri Tsa Vizawa Sakürhokütsü

11Jüti sataji müküzhikewiethuohnü ma tü tse Nain ti küsa nyuküji vü tewa, thinü ma sehnyiri thi anyi shieji küsüma vü nyiwa.

© 2015 Bible Society of India.

12Thi ma tü tse nyuküji jüma ashieku shenyi wa ünü, halie, tünyivühri tsa küsü sü taji kharu, aküsü jüma azah tü atsa jüma mpa, thi nyuküji jüla nüh nyiri khieloti nyimzawa se nyi ru.

13Jütisakütsevü VÜWA nüh nyimzawa ngu ma luoveh nanü ma vü, “Mükrietümü,” ti küza.

14Thinü ma tü ru nü kümoküthsekuwa pah ünü kümokhakütseri tü tsietewa. Thinü ma nüh, “Vizawa, hi nüh no vü küzaveh, süraluo,” ti küza.

15Jüti küüza vü aküsüwa tü süra shupe taji azhüphrate wa. Jütisanü ma nüh vi ma za tsümü.

16Thi mari krü sheke taji mari Saküüwuowa siake nü hiri azhie vü setsaküthsü küji küsü shuru pevehthuoh, thi Saküüwuowa nüh ma nyiri no vehthuoh, ti küza.

17Thinü ma zhülewa tü Judea azhih aveh vü thi jüma natonahuo aveh vü nyutewa.

Johan Baptist Sehnyiri Jisu vü Küüze

(Mat 11.2-19)

18Johan Baptist sehnyiri nüh zanyo hari aveh ma vü küza.

19Thinü Johan tü ma sehnyiri nyi künyi ma vü jike nüVÜWA vü küze taji, “Noh tü ru nta küsawa thuohnü hiri tü küpa huo na lo?” ti küsawa küna üti küze.

20Thi nyi jümari Jisu vü ru taji mari nüh ma vü? “Johan Baptist nüh hiri no vü küüze thuoüji, noh tü ru nta küsawa thuoh ünü hiri tü küpa küühuo na lo? ta küsawa küna üta küzelie,” ti küza.

21Jütiküsa tsothovü ma tü aküna müküzüküzükünari thi küna kümüsü akürho thi sietsekümüsüri, thi nothaküüjuri aveh sakümühie tsü.

22Thinü ma nüh mari vü, “Nohri nüh momowa ngu thuoh nüh wataji Johan vü küza luo: Nothaküüjuri zanyo nguramüthuoh, ajih kümüsüri letseramüthuoh, wupie künari mütseramüthuoh, khünakürüpori azhükünaramüthuoh, aküsüri rhosüra le müthuoh, kümükhuori vü Zhüthe Kümühie küüza vi mari zhi samüthuoh.

23Thi nyi küsüküsü nga hi mütsotü nüh müküsawanü kümüngatsahwa sanaveh,” ti küza.

24Thinü Johan zhüleküviri tewa ünü ma tü Johan zhüku anyi riekhuowa vü küza taji, nohri mowa no nti reza vü walo? Amürhü nüh amüshüh he küünga no nti wa ülo?

© 2015 Bible Society of India.

25Thinü nohri tü mowa no nti wa lo? Nyiri thsümünyiküüzhu küvü no nti wa ülo? Halie, thsümünyi jükümjie amekükhra küvüri thi nyirhieri thuoüji kajiri azhe vü peveh.

26Thinü nohri tü mowa no nti wa lo? Setsaküthsüri no nti wa ülo? Jüma ah ta küsa küzara naveh. Küpakenühnyunü hi nüh küza naveh, ma tü setsaküthsüri nyia vünüh küji küsü.

27Zhüku hakümjie rhüsaveh: Halie, hi nüh noh tüvü ehzhülekü vü wa küzethuoh, ma nüh noh tüvü no lekhujiwa küche naveh.

28Hi nüh nohri vü küza naveh, “Nyimzari avo lovü nüh wuoküru nyi küsü nga Johan nyia vü müji; thitü Saküüwuowa kajipe lovü thuoüji küzatsawa nga ma nyia vü jiveh,” ti küza.

29 Jütiküsavü nyiri aveh nüh thi akhrü kükhrüri aveh nüh Saküüwuowa tü müshoveh ti küsa phrate, küpakenühnyunü mari tü Johan Baptistwa nüh vi baptis küsa kenüh,

30Thitü Farisiri thi Wule küsosieri nü ma vünüh baptis müküsa kenüh Saküüwuowa kümüshe kulemü.

31Thinü hi tü mowa vi khinyi kürho nyiri tü vikümüjie na lo?

32Mari thuoüji kürünguori asüküsapevü shupe taji küsünüh küsü ji küveh kümüjie, “Hiri nüh nohri vü pilechu khu thuoh, thitü nohri nüh mütsi, hiri nüh külukütsathuoh, thitü nohri nüh mükrie.”

33Küpakenühnyunü Johan Baptist tü ru nü lohse mütsa thi akha müzhu; thinü nohri nüh ma tü atsuore kümüsü sietse, ti phrate.

34Thi anyi Tsawa thuoüji ru nü tsa thi zhu ünü nohri nüh, matü, halie, amüwi küjiwa thi zhuke küpewa, thi atheküviri thi kükhiemuora füwa ta.

35Thitü thari nüh Saküüwuowa küthsüzhü tsotü müthuoh nüh mari nüh jüma tü zhütsa ta müshekümüshomüthuoh, ti küza.

Jisu nüh Simon Farisiwa Zheh vü Küwa

36Jüsevü Farisiri küsü nüh ma sietsazhu nti küjivü, ma tü Farisi wa zheh vü wa nü shiekütsape vü shupeh.

37Thinü halie, Jisu tü Farisiwa zheh vünüh shietsa nti rupeveh ta küsa kükhiemuo vühri küsü nüh thsüra taji avüju mührü ku küsü vi Jisu vü ru.

38Thi ru nü ma se vü ajih kütuo vünüh krie taji marütshü ma jih vü kürütsuoke taji ma lüshe nüh vinemü nü ma mpha kümetsü, thi avüju nüh ma mphakünetsü.

© 2015 Bible Society of India.

39Jüti saküveh vü Farisiwa, Jisu sieru tsazhu küvehwa nüh ngu taji ma mpa ma jüle nü, “Anyi hama tü setsaküthsüri tüla nyimzawa tü mokümjie küsavühri thi kükhiemuori ta küsa thsü na nü,” ti sa.

40Thinü Jisu nüh ma vü, “Simon hi tü no vü zanyoküsü küza ngüveh lie,” ti küza. Simon nüh ma vü, “Mowa lo Küsosiewa?” ti küna.

41Thinü Jisu nüh, “Pesa küünari nyi küsü tü ma shewi küvü nyi künyi pe, nyi küsü thuoüji raka müza münga, thi küpawa thuoüji tünyieke ti vü.

42Thitü masü tü ma müthuohra nüh küsavü ma nüh masükhürü nojatsü, thinü masü thawa nüh maküümze khe na lo?” ti küna.

43Simon nüh, “Aküzhi noküjatüwa nüh küüzhi maküümze na tünü,” ti rüle tsü. Thinü ma nüh ma vü, “Noh nüh khem ta küzatsüthuoh,” ti küza.

44Jütiküsavü ma tü nyimzawa vü küprüke taji Simon vü, noh tü nyimza hama ngu veh thuoh ünü? Hi tü no zhehvü ru thuoh, thitü noh tü eh jih kükhrü nga aju mütsü, thitü nyimzawa hama thuoüji ma rüthsü eh jih vü küürütsuoke nü ma sheh nüh vi netü.

45Noh tü eh jih nga mü küme, thitü ma thuoüji hi azhe ha lovü küturu te vünüh eh mpha müjie kümetuo wie.

46Noh nü avüju vi eh lü nga müjie künetüwie, thitü ma thuoüji avüju vi eh mpha küne tü.

47Jükenüh hi nüh no vü küza naveh, “Ma kükhiemuori aveh nojamütüthuoh, küpakenühnyunü hi kümüze shekekütsü kenüh, thitü nojazüla kütsüwa thuoüji kümüze züla,” ti küza.

48Jütiküsavü ma nüh nyimzawa vü, “Noh kükhiemuori nojamütüthuoh,” ti küza.

49Thinü ma sie kütsazhupe vü peküvehri nüh mari mpa jüle taji, “Nyira kükhiemuo nojatsü müthuoh ta küsa hatü thawa lo?” ti sa.

50Jütiküsavü ma nüh nyimzawa vü, “Noh kütsotü mpa nüh no külolethuoh, noluoveh rüzi nü waluo,” ti küza.

Luke 8

Jisu Sekünyivühri

1Küsuomüwa nüh ma tü Saküüwuowa kajipe Zhüthe Kümühie vi taji anyu küji vü nga thi küzah vü nga küza wa. Thi türakünyiri nga ma se nyiwa.

2Thi nyimzari wuori: sietse kümüsüwa nüh mürü taji tekütseri thi küna vünüh saküümühieri: Maria, Magdalene ta küjiwa, sietse kümüsü türü zheküjatüwa,

© 2015 Bible Society of India.

3thi Joana, Chuza vüvüh, Herod kütsüküünawa, thi Susana, thi küpari hozake nga, thi mari azhi vi taji Jisu thi ma sehnyiri küükrari hozake nga nyiwa.

Mahtsüküzhuhri Küsü vi Küüzhühie
(Mat 13.1-9; Mrk 4.1-9)

4Thi anyi riekhuo anyunyu vünüh ma vü ru nü, ma nüh küzhühie zhü phrate mari sosie:

5Mahtsü küzhuhri küsü ma mahtsü zhuh nti wa, zhuhküwavü wuori tsuotsa lekhuji vü tewa nü ajih nüh nyinyamü, thi rügivü prükütse müwari nüh khrütsamü.

6Wuori tsuotsa aloh rügivü tewa, thi shoshuhrutü azhihkürüpah kenüh wazhü tewa.

7Thi wuori thuoüji rüzhü zavü tsuotsake tewa, thinü rüzhü masü kürü shoru nü arüzhü nüh kethemü.

8Thi wuori thuoüji azhih kümühievü tsuotsake nü shozhuru, thi arhu jümari tü avi müzaza pe. Ma nüh azhü hamari phra nü zia taji, “Nohri khüna pehküvehri nü küünaluo,” ti küza.

Küzhühiezhü Küvi Mazhünyo
(Mat 13.10-17; Mrk 4.10-12)

9Thinü ma sehnyiri tü küzhühie zhü jüma ma zhünyo tü mowa lo? ti küna.

10Thinü ma nüh, nohri vü thuoüji Saküüwuowa kajipeküsheri thsü üti tsümüthuoh, thitü küpari vü thuoüji küüzhühie vünüh küza veh, jükenüh mari tüno wie ketünga müngura, thi küna wie ketünga mari tü müthsüra.

Jisu nüh Mahtsüküzhu Küüzhühie Zhünyowa Küzakütsü
(Mat 13.18-23; Mrk 4.13-20)

11Thi küüzhühie zhüwa tü hama; “Mahtsüwa tü Saküüwuowa zhü.

12Tsuotsa lekhuji vü teküwari thuoüji, azhü jümari künarataji mütsotü nüh küülole müngu nüh Tsuore nüh rutaji mari luoveh lovü nüh viteküwari.

13Thi aloh zavü teküwari thuoüji, zhü jümari küünaravü lozhe taji vi thitü rüzo luoveh lovü müwuke nüh tsotho pike mpa tsotü nü kümüra ru ünü mürateküwari wiethuoh.

14Thi rüzhüza lovü tsuotsaketeküturi thuoüji, zhü jümari künara thitü tsotho pike wa taji azhih vü kümünguri, künyirhie thi loküzheri nüh we taji aviwa mümühiera nüh sakümü kümüjie wiethuoh.

15Thi azhih kümühie vü küturi thuoüji, zhü jümari künara taji küzhütsanyitsa vünüh thi luovehtsa vünüh küjephoke taji küzhike nü avi küperari kümüjie wiethuoh,” ti küza.

Nyihku Zekhu lovü Küthse

© 2015 Bible Society of India.

(Mrk 4.21-25)

16 “Nyi küsü nga anyih tso taji zanyoku nüh sote samüveh, nyutü zekhu lovü sa
müveh, thitü kütipe rügivüsaveh, jütathuoüji azheh jülovü küturi nüh küwie
jümangu naveh.

17 “Küpakenühnyunü vi müküthsü nüh küthi sana küsa zanyo küsü nga münyie,
thi küthi küsari tü küüthsü kheh naveh thi küwie vü vizhutsükheh naveh.

18 “Jükenüh noh nüh mokümjie künaveh nüh kümühieti künaluo,
küpakenühnyunü thari nüh luohzhe tse veh nüh jümari nü tsüpheh le naveh,
thitü mükünyieri thuoüji ma nüh müshe lozhe tse ta ketünga vitewa le naveh,”
ti küza.

Jisu Zah thi Ma Nüri

(Mat 12.46-50; Mrk 3.31-35)

19Jütiküsavü ma zah thi ma nüri ma vü ru, thitü anyi riekhuowa kenüh mari ma
vü mütura nüh sa.

20Thinü nyiri nüh ma vü, “Noh zah thi noh nüri nüh noh mütunthe ta ru anyula
vü tsieveh lie,” ti küza.

21Thitü ma nüh mari vü, “Eh zah thi eh nüri thuoüji thari nüh Saküüwuowa zhü
küna taji sanaveh nüh jümari wiethuoh,” ti küza.

Jisu nüh Tsomürhü Phraküüzohkümü

(Mat 8.23-27; Mrk 4.35-41)

22Rülo küsü ma tü ma sehnyiri sie taji juhie küsülovü tu nü mari vü, “Hiri hie
suozü tuwuovü tewa nüh raluo,” ti sanü tewa.

23Thi mari hie tse ünü ma tü ze tewa. Thinü tsomürhü suozü vü saru nü mari
juhie tü aju nüh proteru taji küsükümühie satewa.

24Jütiküsavü mari tü wa taji ma müchüke nü, “Küsosiewa, küsosiewa, hiri tü
süna savehthuoh,” ti küza. Thinü ma tü süra taji amürhü thi juküshü
küvehriphra, thinü letewa taji zohm ti petewa.

25Jütiküsavü ma nüh mari vü, “Nohri kütsotü khielapeveh lo?” ti küza. Thinü
mari tü krü taji küsü nüh küsü vü, hatü thawa nü mürhü thi aju vü nga azhütsü
taji mari tü ma zhü künaveh thuoh lo? ti sa.

Nyi Küsü Sietse Kümüsü nüh Sietekütse Jisu nüh Sakümühiekütsü

(Mat 8.28-34; Mrk 5.1-20)

26Jüti sataji mari tü Galilee kürüwie anyu Jerasen ti küsavü ruju.

27Thi ma tü ajuküüwe vü shuru ünü, nyuküji vünüh küru tsotho hothake
mükümtse sietse nüh sie taji tekütse thsümünyi nga müvü nüh küsa azheh vü
mürho nüh rükuza vü mpa kürho küsü mütu.

© 2015 Bible Society of India.

28Jüma tü Jisu ngu ünü, zia taji küluzetewa nü ma vü, “Jisu, Saküüwuowa Kürügitsawa Tsa, no hi vü mowa sa ntilo? Noh hi samükümnomna tümü luo,” ti küza.

29Ma nüh hama küüza thuoüji küpakenühnyunü, ma nüh mükumütse sietsewa tü anyiwa vünüh shuteru üti azhükütsü kenüh. Sietse kümüsü jümatü khana vü nüh ma vü pe taji ma mürü tekütse thuoh kenüh, thi kühuori sataji ma huoküüpe, thi mürüli thi ajih kükhetevüh nüh ma pheh, thitü küthothuoh taji sietse mükümtsewa nüh ma sie reza vü tewawati küsa kenüh.

30Jütiküsavü Jisu nüh ma nyo küna ünü ma nüh, “Ehnyo thuoüji mükümtse sietse hozake kütüwa,” ti küza. Küpakenühnyunü mükümtse sietse hozake ma lovü tekütu kenüh.

31Thi mari vi pothuoh küshe tsatsa lovü müthse tümü üti ma vü khuo.

32Jütiküsa tsotho vü awu shieji küsü aküzhi wuovü zanyo chütsa peveh, jütiküsavü mari awu za vü küze üti ma vü khuo. Thinü ma nüh wa üti küza.

33Jüti küüzavü mari tü anyiwa vünüh shuteru taji awuri vü tewa, thi awuri tü apothuoh vü zhüluowa taji suozü lovü nüh kürhothe khehmü.

34Awu huoküvehri nüh jü ngu tajinü zhüwa nyuküji vünga thi anyuküza vü nga küza khe.

35Thinü mokümjie samüthuoh nüh ti nyiri tü no nti wa, thinü mari tü Jisu vü ru nü ma vünüh mükümtse sietse shuteküwa watü athsü mphie taji ma müshe mütsahnü Jisu ajih vü shuküpela ngu nü mari tü krü she.

36Jü künguri nüh mokümjie anyiwa tü mükümtse sietse vünüh sakümühiera nüh wa nü nyiri vü küza.

37Thinü Jeresen anyu natonahuo vü küperi aveh nüh Jisu tümari vünüh tewa üti küza, küpakenühnyunü mari tü khieloti kükrü kenüh, jütisanü ma tü juhie lovü tunü tewa.

38Ma vünüh mükümtse sietse shuteküwa watü ma senyiwa nti khuo, Thitü Jisu nüh tewa üti ma vü küza taji,

39“Noh shele no zheh vü tewaluo, thi Saküüwuowa nüh küzake no vü sa tsüthuoh nüh wa küza luo,” ti küza. Thinü ma tü wa taji Jisu nüh küüro küji küsa jümari anyuküji aveh vü küzawa.

Jairus Tsarülawa thi Jisu Thsühu Küpavühwa
(Mat 9.18-26; Mrk 5.21-43)

40Jüsevü Jisu tü shele ru ünü anyi riekhuowa tü ma huoküveh kenüh mari aveh lozhe nü ma siethse.

© 2015 Bible Society of India.

41Jütiküsavü ma nyo Jairus ti küsawa künazizhe vü levüri küsü ru nü Jisu ajih
vü küluze taji ma zhehvü ra üti khuo.

42Ma tü atsarülari mavi türakünyi kükhruo küsü peveh ünü sü nta küsa vü pe,
ma tü atsa hama mpa wie. Ma küwavü nyiri aza vünüh chiluo taji wa.

43Jütiküsavü nyi küsü nga nüh samükümühiera mavi türakünyi azüh
litekütsevühri küsü,

44ma se vünüh ru taji ma thsühu pa, thinü müküzhikewiethuoh nüh azüh
likütsewa tü letewa.

45Jütiküsavü Jisu nüh, “Thawa nüh hi pa lo?” ti sa. Nyiri nüh müküzazhu nüh
sakümüvü Pitor nüh, “Küsosiewa, anyi riekhuowa nüh no mükieshe taji chiluo
tsenü,” ti küza.

46Thitü Jisu nüh, “Nyi küsü nüh hi pah wiethuoh, küpakenühnyunü hi vünüh
kükhra shuteküwa hi nüh thsüküveh kenüh,” ti küza.

47Thinü nyimzawa tü müküthi rawie thuoh nüh khekheti küshü taji ru ma tüvü
küluze taji nyiri aveh tü vünüh mokümjie ma tü Jisu pa nü shiti mühiera nüh
nyiri vü küza.

48Thinü Jisu nüh ma vü, “Eh tsevüwa, no kütsotü mpa nüh sakümühie müthuoh,
noluoveh rüzi nü waluo,” ti küza.

49Ma jüti küza peküvehvü, nyi küsü alevüwa azhe vünüh ru taji, “Noh tsa rülawa
tü sümüthuoh nüh, Küsosiewa samüküjakünya le tümü luo,” ti küza.

50Thitü Jisu nüh jü thsüra taji ma vü, “Luoveh müzahtümü, tü kütsotü mpa
tsotüluo, jüta thuoüji atsarülawa tü mühiera naveh,” ti rületsü.

51Jüti sataji ma tü ma zhe vü ru ünü, Pitor thi Johan, thi Jems, thi ma pari ma za
küchie nüh nyi küsü nga ma se nyimüküütu nti khe.

52Thi aveh ma ke nüh krie thi külu pelakhe, thitü ma nüh, “Mükrietümü,
küpakenühnyunü ma tü sümüveh thitü zeküveh wie,” ti küza.

53Mari tü ma sükümü thsüto küveh kenüh ma riesa.

54Thitü ma nüh ma ke sho nü ji taji, “Rülawa, süraluo,” ti küza.

55Thinü ma kürhowa tü shele ru taji ma tü müküzhikewiethuoh nüh tesüra,
jüsevü Jisu nüh zanyo vi ma kütsa üti küza.

56Jütiküsavü ma pa ma zari tü ngo she, thitü jüma nyiküsü nga müküzatümü üti
Jisu nüh mari khehtemü.

Luke 9

Jisu nüh Ma Sehnyiri Türakünyi Küüze

© 2015 Bible Society of India.

(Mat 10.5-15; Mrk 6.7-13)

1Jüsevü ma nüh türakünyiri jizhuh taji mükümtse sietse aveh nyia vü thi künari
sakü mühie na küsa kenüh kükhra thi küsara vi mari tsü.

2Jüti sataji Saküüwuowa kaji zhühle vi sosie thi künari sakümühie üti tseshu
küze.

3Thi ma nüh mari vü, nohri tsewa na küsa kenüh zanyoküsü nga müvi tümü:
akütsüh nga müvitümü, achükhu nga müvitümü, lohse nga müvitümü.

4Nohri azhe khiela wa naveh nüh müjie teküwa küju nü jüla pe luo.

5 Thitü mükütüküzü azhie khiekhiela nohri müsiethsenüh sanaveh nüh nohri
tewaluo nti küsa vü mari müküle thsoshi küjokütsana küsa kenüh nohri ji vü
azhitho nga kükojamü taji tewaluo.

6Jütisanü mari tü porie anyunyu vü wa taji zhüle kümühiewa küza thi azhie
aveh vü sakümühie wa.

Herod Kürüza

(Mat 14.1-12; Mrk 6.14-29)

7 Jütiküsavü Herod kükhra küviwa nüh zanyo momowa saveh thuoh nüh aveh
künara nü mümüshera thuoh nüh rüza, küpakenühnyunü wuori nüh küüza,
Johan Baptist tü aküsü vünüh rholemüthuoh ta küza,

8wuori nüh Elijah shele ru peveh ta, thi wuori nüh khanavü setsaküthsü küsü
rholeru pevehthuoh, ta küüza kenüh.

9Herod nüh, “Johan tü hi nüh ma lü thuohmütüthuoh, thinü hi nüh ma zhüku
künara küvehwatü thawathuoh lo?” ti sanü ma no nti phah.

Jisu nüh Nyiri Nyie Münga Voküsa

(Mat 14.13-21; Mrk 6.30-44; Jhn 6.1-14)

10Povüküsari tü shele ru mari nüh momowa sanüh ma vü küza kheh. Jütisanü
ma nüh mari sie Bethsaida ti küsavü tewa.

11Anyi shiejiwa nüh mari tse ta küsa thsü ünü mari asenyi tewa, thi ma nüh mari
sieke taji Saküüwuowa kajipe zhüku mari vü küza, thi samükümühieji
mükümühieri sakümühie tsü.

12Jütiküsavü rünyi kuotewa thuoh nüh ma sehnyiri tü runü ma vü, “Nyi
riekhuowa tü anyunyu vü küzemü taji kütsaküzhu thi apeze küüphamü luo,
küpakenühnyunü hiri tü hatü anyu kükietuo vü pekümüthuoh kenüh,” ti küza.

13Thitü ma nüh mari vü, “Nohri zanyo vi mari kütsaluo,” ti küza. Thinü mari
nüh, “Hiri tü alohse münga thi anga künyi anyiavü pemüvehthuoh, hiri wa taji
hamari aveh kenüh müsü thuoüji mütserathuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

14Küpakenühnyunü nyimpari mpa nüh anyie münga kümüjie peküveh kenüh. Thinü ma nüh mari vü, “Nyi tünyienyie kümüjie arefürefü vünüh mari saküpe luo,” ti küza.

15Thinü mari tü jü müzhe taji mari saküshupeh.

16Jüti sataji ma nüh alohse münga; thi anga künyi ti ake vünüh vi nü thajüwu no taji tsia jümari anyia vü thse, thi zokhuo nü vi küzhiluo anyiri vü tsü üti ma sehnyiri vü tsü.

17Mari aveh vi tsa taji müwa kheh. Thi tsatu küsa amahseri phataji akhuo türakünyi vizhuhra.

Pitor nüh Jisu Küphrazhu
(Mat 16.13-19; Mrk 8.27-29)

18Rülo küsü Jisu ma mpa kükhuo sapeveh ünü ma sehnyiri ma vü ru, thinü ma nüh mari vü, “Nyiri tü hi thawa tasaveh lo?” ti küna.

19 Thinü mari nüh ma vü, “Wuori nüh noh tü Johan Baptist ta, wuori nüh Elijah ta, thi wuori nüh noh tü khanavü setsaküthsü küsü rhoshele süra peveh ta küzaveh,” ti rületsü.

20 Jütiküsavü Jisu nüh mari vü, “Nyu thuoüji nohri nü hitü thawa ti saveh lo?” ti küna. Thinü Pitor nüh ma vü, “Noh thuoüji Saküüwuowa Khrista wie thuoh,” ti rületsü.

Jisu nüh Ma mpa Ma Kümnomna thi Ma Sühle Zhüku Küüza
(Mat 16.20-28; Mrk 8.30—9.1)

21Thitü ma nüh mari vü nyi küsü vü nga müküza tümü üti azhü tsü nü mari khe taji,

22“Anyi Tsawa tü rüle hozake vünüh münomüna naveh, thi kükhruori thi levü küjiri thi Khonyo küsosieri nüh kule naveh, thi fethemü naveh, thitü rülo kücheawa thuoüji rholesüra tewa naveh,” ti küza.

23 Jü küzakümü sevü ma nüh mari aveh vü, “Anyi thari nüh eh se nyi naveh nüh jümari nü mari mpa mari kule taji rülo aveh vü mari khieluothso kha taji eh se nyi luo,” ti küza.

24Thari nüh ma kürho müshie tse nüh kümiewie naveh, thitü thari nüh eh kenüh ma kürho kümie naveh nüh külolewie naveh.

25Küpakenühnyunü nyi küsü nüh azhih aveh vi ma zhi saraketünga ma kürholi kümie müthuoüji mowa künyia peveh lo?

26Thi anyi küsüküsü nga eh kenüh thi eh zhü kenüh zükrüm thuoüji, anyi Tsawa nga jükümjie ma kütholathovü thi Pawa kütholathuohvü thi rügizhülekümtseri kütholathovü vi taji küturu vü anyi jüma zhüku phrate zükrüm naveh.

© 2015 Bible Society of India.

27Thitü hi nüh nohri vü küzatoke naveh, “Hala tsieküveh anyiwuori thuoüji Saküüwuowa kajipe müjie küngu küju nü akü sü künguwanyu ta küsa peveh,” ti küza.

Jisu nüh Ma Kürho Saküpa taji Nyiri Küütsa
(Mat 17.1-8; Mrk 9.2-8)

28Hama küza kümüsevü rülo tüzeawa ma nüh Pitor thi Johan thi Jems sie nü kükhuo sa nti küzhiho vü tewa.

29Wa taji ma khuoküveh vü, ma tsowa tü khaphrü tewa, thi ma thsümünyi tü müjihuothethe nü tewa.

30Thinü halie, nyi künyi: Mosa thi Elijah masü tü masie jüle pe.

31Masü tü rügi thajüwu atso saturu nü ma Jerusalem vünüh ma Pa kümüshewa sajumü taji azhih sieporie mü naküsa zhü kürüchie.

32Jütiküsavü Pitor thi ma siepeküvehri tü zengü kenüh zetewa, jütisanü zesüra ünü ma kütholathovü thi nyikünyi ma sie tsieküveh ngu.

33Masü nüh ma jamü taji teküwa sevü, Pitor nüh Jisu vü, “Küsosiewa, hiri hala peküveh kümühie küsüthuoh, hiri aphrü küche hala sanaveh: küsü no kenüh, küsü Mosa kenüh thi küsü Elijah kenüh,” ti küza, thitü matü mowa küzaveh nüh mazhünyo thsü nü hama müküza.

34Ma hama küza peveh ünü, akülu küsü turu taji mari külüwu tewa, mari akülu lovü tetu ünü mari tü krüsheke tewa.

35 Thinü akülu vünüh azhü phraturu taji, “Hama tü eh Tsa, hi nüh ma Kürükawa, ma zhü künaluo,” ti küza.

36Azhüwa phratuomü ünü Jisu tü ma mpa kütsiela ngu. Thitü mari nüh momowa ngu nüh jüma rülovü nyiküsü vü nga müküza nüh zoti peh.

Sietse Kümüsü nüh Vizanguori Küsü Sietekütse Jisu nüh Saküümühie
(Mat 17.14-18; Mrk 9.14-27)

37Rülo jüma nyia mari küzhiho vünüh turu ünü anyiri akhuo küsü ma mütu.

38Thinü halie, nyiri riekhuo azhie vünüh zia taji, “Küsosiewa, eh tsa noh tü üti hi nüh no vü khuoveh, hi tü eh tsa hama mpa wie.

39Thi halie, sietse kümüsüwa nüh ru ma mürü thuoüji matü zhürüluo wienga kriete wawati, thi khielota ma viküzenü apo vünüh amahshie shu nü ma panyapanya müwie ketünga ma müja nta sasati.

40Thi hi nüh no sehnyiri vü zhejatü üti khuo, thitü mari tü müsara nüh samü,” ti küza.

41Thinü Jisu nüh, “Halie, kütsotü küzülari thi mükünyu vünüh rhoküveh akuori, hi tü küthakele küzhike nü nohri siepe na lo? Noh tsa sie nü havü ra,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

42Jütisanü ma nüh sietse ünü sietse kümüsüwa nüh ma viküze nü ma panyapanya tsü. Thitü Jisu nüh mükümtse sietse phra taji tsawa sakümühie taji vishele ma pa tsümü.

43Thinü nyiri aveh nüh Saküüwuowa kükhra küji ngu taji ngo sheh.

Jisu nüh Ma mpa Ma Sühle Zhüku vi Küüza le
(Mat 17.22-23; Mrk 9.30-32)

44Thitü Jisu nüh küsari aveh müshe nü mari ngo veh ünü ma nüh ma sehnyiri vü, “Azhü hama tü nohri khüna lovü saluo; küpakenühnyunü anyi Tsawa tü nyira ke vü rethsemünathuoh,” ti küza.

45Thitü mari tü azhü hama müthsüra nüh samü, hamatü mari müküüthsü nta küsa kenüh küthi müthuoh, thi mari tü azhü hama ma vü küna le na küsa krütewa.

Thawa Küüji nüh ta Küsa
(Mat 18.1-5; Mrk 9.33-37)

46 Jüti küsavü thawa nüh küüji naveh nüh ti küsa mari azhie vü kürüluo shuteru.

47Thitü Jisu nüh mari kümüshe thsüra nü ma nüh kürünguori küsü sieru ma kütuo vü sataji,

48mari vü, “Thari nüh kürünguo hama eh nyo vünüh siekenaveh nüh hi sieke wievehthuoh, thi thari nüh hi sieke veh nüh hi küüzewa siekeveh, küpakenühnyunü nohri azhie vü thawa nüh küzatsahwa nüh jüma nüh küjitsahwa sanaveh,” ti küza.

Nohri Luosa Müküvehri thuoüji Nohri Wuovü Wiethuoh
(Mrk 9.38-40)

49Thinü Johan nüh, “Küsosiewa, nyi küsü noh nyo vünüh mükümtse sietse zheja la nü hiri nüh ngu, thi ma tü hiri kürü mükütse kenüh müsatümü üti hiri nüh ma khemüthuoh,” ti küza.

50Thitü Jisu nüh ma vü, “Mükhetümü, küpakenühnyunü nohri mükünongü samüküvehri thuoüji nü hiri wuovü wiethuoh,” ti küza.

Samariari Nyu Küsü Jisu Müsiekengü nüh Küsa

51Jütiküsavü ma sie rügivü tekükuo tsotho shenyiteruünü ma Jerusalem vü küwa müshepeke pehuo.

52Thinü azhüleri ma tüvü küze taji Samariari anyuküsü vü küze nü ma kenüh küche nti tewa.

53Thitü ma nüh Jerusalem vü küwa müshepeke pehuokümü kenüh nyiri nüh ma müsieke nti sa.

© 2015 Bible Society of India.

54 Jütiküsavü ma sehnyiri Jems thi Johan nüh jü ngu ünü masü nüh, "VÜWA, noh
tü hisü nüh rügivünüh anyih khuo taji anyi hamari küütsothe nokümüshe ünü
nyu lo?" ti küna.

55Thitü ma nüh süle masü no nü phra.

56Thinü mari tü tsele anyu küpa vü tewa.

Jisu Sehnyi Zhütsa mükünyura thsoshi
(Mat 8.19-22)

57Thinü mari lekhuji vü tse ünü nyi küsü nüh ma vü, "Noh khiekhievü wa naveh
nüh hi nüh no se nyiwa naveh," ti küza.

58Thinü Jisu nüh ma vü, "Jiperüri nga mari mpa mari azhepeveh, thi rügivü
prükütse müwari nga aphra peveh, thitü anyi Tsawa thuoüji ma lü küüthipe nga
münyie luo," ti küza.

59Ma nüh küpawa vü, "Eh se nyi luo," ti küza. Thitü ma nüh hi küze nü eh pa
küüchowu khumü luo, ti küza.

60Thitü Jisu nüh, "Aküsüri mpa nüh küsüri küüchowumü luo," ti küza, thitü
nohri thuoüji wa nü Saküüwuowa kajipewa kenüh sosieluo.

61 Jümasevü nga küpari küsü nüh, "VÜWA, hi nü no senyi naveh, thitü hi küze
taji eh zhe vü peküvehri sieküüjüle khu luo," ti khuo.

62Jisu nüh ma vü, nyi küsü nga mieshü mükhu küjehke taji asevü sühle küno tü
Saküüwuowa kajipe kenüh tseveh ta küsa müphratera.

Luke 10

Jisu nüh Nyiri Rürake Nyi Künyihnyih vünüh Küüze

1Hama sevü VÜWA nüh anyi küpa rürake rüka taji matüvü nyi künyihnyih
vünüh ma khiekhiela wa naveh nüh anyu azhie aveh vü küze.

2Ma nüh mari vü, mümawie thuoüji provehthuoh, thitü küürori nü zülamü,
jükenüh kümawieh VÜWA nüh küürori ma kümawie vü küze na küsa kenüh
khuo luo.

3 Nohri waluo, halie, hi nüh anyihzhü rezanyihnyih aza vü küüze kümüjie nohri
küze veh nüh.

4Nohri pesaku nga, chükhu nga, ajiküükruvüh nga müvütümü luo, thi lekhuji vü
nyi küsü nga mükhurütümü.

5Nohri azhe khiela tu naveh nüh, azhe hama kümühiewa saluo, ti phrate khu
luo.

© 2015 Bible Society of India.

6Thi azhe jüla atsa akütsia küvüngüri pelaji nohri kütsia ma vü küüpe luo, thitü jüüta nyuji nohri vü shele teru naveh.

7Thi azhe jüla pe taji mari nüh kütsaküzhu mowaküchetsü naveh nüh tsa thi zhu luo, küpakenühnyunü küürori tü avo ngu kütsa le kenüh, thi küwa vü azheküsüvü pemüthuoüji kükhaphrüle khaphrüza müsatümü.

8Thi nohri anyu küsüküsü vü nga wa tü nohri sieke thuoüji mari nüh mowa vi nohri tsü naveh nüh tsaluo.

9Nyu jüla akünari sakümühietsü nü mari vü, Saküüwuowa kajipe tü nohri shenyi she pevehthuoh.

10Thitü nohri anyu küsüküsü vü nga pe taji nü nohri müsieke thuoüji, wa taji mari lekhuji vünüh,

11 nohri anyu zhitho hiri jih vü küüpe nga kükohja nohri lüvü thse leveh, thi Saküüwuowa kajipe nü shenyi vehthuohta küsa thsüluo.

12Hi nüh nohri vü küza naveh, “Ashi küsa rülovü Sodom zhüku nü anyu jüma shih nüh küükho naveh.

Mükütsotü Nyuri
(Mat 11.20-24)

13 “Kümüzüawa no vü waluo, Khorazin, kümüzüawa no vü waluo, Bethsaida küpakenühnyunü küüro küji nosü vü küsa kümüjie Tair thi Sidon masü vü satsü huoüji masü tü atsahkie nüh küzhu thi aweji nüh thse ti sanü khanavünüh luoveh khaphrümüla nathuohnü.

14Thitü ashi küsa rülovü nosü ashi nyia vünüh Tair thi Sidon ashi nüh küürüzi naveh.

15 Thi Kapernaum, noh mpa no sakümüsie nü thajüwu jo nti savehülo? Noh vituru müküne nyihsuozü lovü thsemü naveh.

16 “Thari nüh nohri zhükünaveh nüh eh zhü nga künawieveh, thi thari nüh nohri kule naveh nüh hi nga kule veh, thi thari nüh hi kule veh nüh hi küüzewa kule küveh wiethuoh,” ti küza.

Nyi Rürake Küüzeri Sheleküru

17Nyi rürake küüzeri tü lozhe she taji ru nü, “VÜWA, mükümtse sietse wie nga noh nyo vünüh hiri zhükünara,” ti küza.

18Thinü ma nüh mari vü, rügi vünüh tsoküürie kümüjie Tsuore küturu hi nüh nguthuoh.

19 Halie, hi nüh müre thi shumathu sakükrürana küsa kükhra thi mükünongüra nyia vü khrara na küsa kükhratsümüthuoh, thinü zanyoküsü nga nohri saküümünomünawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

20Thi sietse kümüsüri nüh nohri kükhu vü ruthuoh ti küsa kenüh alomüzhetümü, thitü rügivü nohri nyorhüke küsa kenüh lozheluo.

Jisu nüh Külozhe
(Mat 11.25-27; 13.16-17)

21Jüma tsotho vü Kümtse Sietse vünüh ma tü lozhe taji, "Eh Pa no münashethuoh, rügi thi azhi VÜWA, noh nüh küthsü kümüsheri vünüh azhü hari küthi sanü kürünyiri küthsükütsü kenüh no müna sheveh, ah eh Pa, küpakenühnyunü hama tü no küümzewa kümüshe küsa thuoh kenüh."

22 Zanyo aveh nga eh Pa nüh hi vü tsümüthuoh, thi Pawa wieküchie nüh Tsawa tü thawa nüh nyi küsü nga müthsü, thi Pawa tü thawa nüh Tsawa thi ma nüh küthsü rüka küsari küchie nüh müthsü.

23Jütisanü ma tü sühle ma sehnyiri no nü küüzhe vünüh, "Nohri nüh mowa ngu nüh jüma küngura notha nü kümüngari!

24Küpakenühnyunü hi nüh küza naveh, setsaküthsüri thi kajiri hozake nga nohri nüh künguwa ngungü, thitü müngu nüh samü, nohri nüh küünarawa künangü thitü mükünara nüh samü," ti küza.

Samariari Kümühiewa vi Küüzhühie

25 Thinü halie, Khonyo küsosieri küsü tü ma müte nti süra tsie tajinü, "Küsosiewa, küsuokürho vi eh zhi sanaküsa kenüh mowa müsaji mümühie lo?" ti küna.

26Jisu nüh ma vü, "Khonyo vü mokümjie rhü saveh lo? Thi noh tü mokümjie chie lo?" ti küna.

27 Jisu nüh, "Noh luoveh aveh vi, no kürholi aveh vi, nokümüzho aveh vi, nokümüshe aveh vi VÜWA noh Saküüwuowa kümüze luo, thi noh mpa no küümze kümüjie no zhephruri kümüze luo," ti rületsü.

28 Thinü Jisu nüh ma vü, "Noh nüh khe ta rületsüthuoh, tinü hari saluo, jüta thuoüji no rhora naveh," ti rületsü.

29Thitü ma tü ma mpa ma kümüsho phahwie nti sanü Jisu vü, ehzhephru tü thari lo? ti küna.

30Jisu nüh shele ma vü, nyi küsü tü Jerusalem vünüh Jeriko vü tsetsuo, thinü rühukütsari siemütu nü ma thsümünyi phrevikheh thi ma fe taji sünti küsa jamü taji tewa.

31Jütiküsavü mükümüshe vünüh levüri küsü levü tse turu, thitü ma tü jüma ngu ünü aleh wuochuwuo vünüh tsekari tewa.

32Jükümjie Leviri küsü nga ale jüwuovü tse turu, thitü ma azhie jüma ruju taji ma ngu ünü ale küpa vünüh mürhü tewa.

© 2015 Bible Society of India.

33Thitü Samariari küsü aküze tsetse ünü anyi jüma feküze küsa pe vü ru nü ma ngu ünü ma luoveh natewa.

34Thi ma tü ma shenyi wa taji feküsa thsopori vü avüju thi rheliviju thsetü taji rietü, thi ma rawu rügivü küüshupe taji siewa küzeri küpepe vünüh ma roza.

35Jütisanü rülo künyiawa duli künyi vi küzeri zhekühuowa vü tsü nü ma vü, "Ma roza luo, thi noh nüh hama nyia vünüh küzake küzemü naveh nüh hi nüh sheleküru vünüh no thuoh le naveh nüh," ti küza.

36Thinü mari küche azhie vü khiemawa nüh kürühuri nüh fekümüwa zhephru ta noh tü müshe veh lo? ti küna.

37Thinü ma nüh Jisu vü, "Thawa nüh ma kümüze tsünüh jüma wiethuoh," ti küza. Jisu nüh shele ma vü, "Nohnga wa nü jükümjie saluo," ti küza.

Jisu nüh Martha thi Maria Masü Zhe vü Küwa

38 Jüsevü mari tü tse anyu küsü vü tewa ünü Martha ti küsa nyimzari küsü nüh ma zheh vü sieke.

39Thi ma tü ma nü Maria ti küsavüh küsü peh, thinü matü ru nü VÜWA jih vü shupe taji ma nüh küsosie zhüküna peh.

40Thitü Martha thuoüji küüro aveh müshe nü luoveh kütsaza sa peh, thinü ma tü ma vü wa taji, "VÜWA, eh nü tü hi mpa küüro noh tü no kütsaza münyie wiethuoh lo? Ma vü küza taji hi küükraluo," ti küza.

41Thitü VÜWA nüh ma vü, "Martha, noh tü zanyomüküzüküzü vünüh noluoveh tsaza veh,

42thitü müviji mükümhie zanyo küsü peveh, Maria thuoüji suope kümühie nyi küsü nga nüh prütemüküwara rükamüthuoh," ti küza.

Luke 11

Jisu nüh Kükhuo Ro vi Küüza
(Mat 6.9-13; 7.7-11)

1Jüsevü ma tü wa taji azhie küsü vünüh kükhuo sanü khuotuo taji peveh ünü ma sehnyiri küsü ma vü runü, "VÜWA, Johan nüh ma sehnyiri kükhuo ro küsosie kümüjie hiri nga sosie jie," ti khuo.

2Thinü ma nüh mari vü, nohri kükhuo küsavü hakümjie khuo luo, rügivü küpewa eh Pa, Noh kümtse nyowa tü küüsiakeluo; noh kükajiwa küüru luo; azhih ha nga vi thajüwu vü kümüjie noh müshe saluo.

3Nosü nüh nosü vo vi hiri tsüluo.

4Hiri kükhiemuo nojatsüluo, küpakenühnyunü hiri nga nyuri nüh hiri vü mükülekusari nojatsü küveh kenüh. Thi hiri vi kümüramizhi lovü müküle

© 2015 Bible Society of India.

küsari nojatsüküveh kenüh. Thi hiri vi kümüramizhi lovü müthsetümü, thitü kümüsüwa vünüh hiri külole luo. Küpakenühnyunü kajipewa thi kükhra thi kütholathovü watü küsuokürho no zhi wiethuoh, Amen.

5Thinü ma nüh mari vü, nohri thawa nüh afü peveh nüh arüza vü wa taji, “Eh füwa, alohse küche hi küünajie,

6küpakenühnyunü eh fü küsü küze wa taji khintü nüh ru peküveh kenüh, thi hi tü zanyoküsü nga vi ma küütsa mükünyie kenüh,” ti küza.

7Thinü ma nüh azhe lovü nüh, “Hi samüküüjakünya tümü, azhe nga khemüthuoh thi eh tsari nga hi sie zetewakhethuoh, hi tü süra nü zanyo küsü nga vi nomütsürathuoh,” ti küza.

8Hi nüh nohri vü küza naveh, anyi jümatü no füsakümü kenüh ma süra zanyo vi no mütsürawie ketünga noh nüh müzükrü nüh khuopehuo küveh kenüh süra nü noh nüh kükhuowa vi tsü naveh.

9Jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, khuo luo, jütathuoüji vi nohri tsü naveh, phah luo, jütathuoüji nguranaveh, kütüluo, jütathuoüji sa nohri tsü naveh.

10Küpakenühnyunü thari nüh khuo naveh nüh tsü küvehkenüh, thi thari nüh phaveh nüh ngu küveh kenüh, thi thari nüh kütüveh nüh küütüri vü satsü küveh kenüh.

11Apa thawa nüh ma tsanüh anga khuo thuoüji amüre tsüveh lo?

12Nyutü wirüji khuothuoüji shumathu tsüveh lo?

13Jükümjie nohri kümüsüri nga zanyo kümühie vi noh tsari kütsü thsüveh üji rügivü küpe Pawa thuoüji thari nüh ma vü khuonaveh nüh Kümtse Sietse jüma nyiavünüh küzakele nga tsü naveh lo!

Jisu thi Beelzebul
(Mat 12.22-30; Mrk 3.20-27)

14Jüsevü Jisu nüh mükümtse sietse kenüh azhümüküphrawa vünüh mükümtse sietsewa zhezhujamü tü, thinü anyi jüma tü azhü phrara, jüti küsavü nyiri tü ngotewa.

15Thitü mari wuori nüh, “Ma nüh sietse kümüsü zheküveh hatü kümüsü sietse nyia kajiwa Beelzebul kükhra vünüh zheja veh,” ti küza.

16 Thi wuori nüh ma müte taji, rügi vünüh thsoshi sakütsa üti khuo.

17Thitü ma nüh mari müshe thsü taji mari vü, “Kaji küsüküsü nga mari mpa mari azhie vünüh küsuomüthuoüji kaji jüma tü mütsierathuoh, thi tsapatharuo azhievü küsuo müthuoüji azhe jüma tü mütsierawiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

18Thi Tsuore wie nga mari azhie vünüh mükünongüluo pemüthuoüji mokümjie ma kajipe tü tsiera naveh lo? Küpakenühnyunü nohri nüh hi tü Beelzebul kükhra vünüh mükümtse sietse zheveh ta küsa kenüh.

19Thinü hi tü Beelzebul kükhra vünüh sietse kümüsü zhejaveh üji nohri tsari nü mowa nüh zheja veh lo? Jükenüh mari nüh nohri küüna naveh.

20Thitü hi nüh jüma tü Saküüwuowa kükhra nüh zhejaveh üji Saküüwuowa kajipe nohri vü rupevehthuoh.

21"Anyi kükhrari küsü nüh riesarie vüju taji ma zhehuope thuoüji ma tsokrü küzoriewa nyu.

22Thitü ma nyia vünüh kükhra nyi küsü ru ma sie saluonü chatera thuoüji ma nüh ma riesarie ma nüh tsotü küvehri aveh vitewa thi ma zhiri nga vite wawati.

23 "Nyi küsüküsü nga hi wuo vü mükünyuri nü hi mükünongüri wiethuoh, thi thari nüh hi mükükra nüh sanü hi sie zanyo vizhuhmütse nüh ma thuoüji zorietsetsah veh," ti küza.

Mükümtse Sietse Sheleküru
(Mat 12.43-45)

24Mükümtse sietse nyi küsü vünüh shutewa thuoüji azhih küüweri vü kümünyiepe phatsetse ti, thi mphara thuoüji, "Hi nüh azhe khiela nüh teru nüh jüla shele tewa naveh," ti sasati.

25Thi ma nüh küru vü rhükümtse taji zanyo satheküjike nü küsala ngungu ti.

26Jütisanü ma tü mampa mükünyu küpari türü nga sieru taji jüla petewawati, thi nyi jüma kürho tü khananyia vünüh kümüsütsa samümü ti, ti küza.

Kümünga Tsahri

27Ma zhü hama küzajumü ünü anyi riekhuo aza vünüh nyimzari küsü süra nü azhü zia taji ma vü, "Nyimzavüh no küwuowa thi no küünüwa thuoüji kümüngatsahwa," ti küza.

28Thitü ma nüh, "Jüta nyunü thari nüh Saküüwuowa zhü küna nü ma luoveh lovü sa veh nüh kümüngatsah ri," ti küza.

Thsoshi Küsü Kükhuo
(Mat 12.28-42)

29 Anyi riekhuowa küzhiküzhi ru ünü ma nüh, "Khinyi kürho hamari tü mükümühie kürho küsü, mari tü thsoshi phamü, thitü Jona thsoshi asevü thsoshi küsü nga kütsülewa nyuthuoh," ti küza.

30Jona nüh Ninevehri vü thsoshi sa, thi anyi Tsawa nüh khinyikürho hamari vü thsoshi sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

31Shiküsa rülovü Zhieseh vü kajivühwa nüh süra nü khinyi kürho anyi hamari sie tsie nü mari müshemüsünaveh, küpakenühnyunü ma tü azhih küpote vünüh ru Solomon küthsü küüna kenüh, thi halie, Solomon nyia vünüh küji tsahwa hala pevehthuoh.

32Shih küsa rülo vü Ninevehri nga süra taji khinyi anyi hamari müshemüsü naveh; küpakenühnyunü Jona nüh küsosie vünüh mari luoveh kükhaphrü kenüh, thi halie, Jona nyia vünüh küji tsahwa küsü hala pevehthuoh.

Satsa vü Küwiewa
(Mat 5.15—6.22-23)

33 "Nyi küsü nga anyih tso taji vi azekhu lovü müthse, thitü alati rügi vü sa veh, jütathuoüji azhe lovüküturi aveh küwie jüma ngu naveh.

34Noh notha tü no satsa vü küwiewa wiethuoh, no notha mühiepe thuoüji no satsa aveh tü wie pepeti, thitü no notha tü mümühie thuoüji no satsa tü zomthsüthsü nü samünathuoh.

35Jükenüh no vü küwiewa müküüzo nüh sana küsakenüh azhüzhüluo.

36Thi mükütüküzü no satsa aveh vü mahnyo küsü vünga küzo münyie nüh wie khehmü thuoüji anyih küwierühlewa nüh no vü küwie kütsü kümüjie satsa aveh küwie mpathuoh," ti küza.

Jisu nüh Farisiri thi Khonyo Küsosieri Küüjo
(Mat 23.1-36; Mrk 12.38-40)

37Thinü ma azhü phra peveh ünü Farisiri küsü tü ru mazhe vünüh ashie tsa üti ma ji nü ma tü wa taji shiekütsape vü shupe.

38Thinü shiemüjie kütsa tüvü ma tü ake mümütso nüh küsa kenüh Farisi wa tü ma ngu nü ngo she.

39Jütiküsavü VÜWA nüh ma vü, nohri Farisiri thuoüji ahuokhu alievü thuoüji khrüveh, thitü alovü thuoüji nohri tü küzorie thi kümüsü mpawie.

40Nohri küzheri, alievü thawa nüh sanüh alovü nga jüma nüh müsa ülo?

41Thitü no khu lori vü thi no huo lori vü mowa peveh nüh vinyuri küümze satsümü luo, jütathuoüji halie, nohkeri nüh zanyo veh mütsemünathuoh.

42 Thitü kümüzüwa nohri Farisiri vü waluo, küpakenühnyunü nohri tü are arheküünguri thi athso arheküünguri thi wihrüza müküzüküzü küüsuo türake sanü küüsuo küsü viru thseveh, thitü rhokükato thi Sakküüwuowa küümzewa kule tsetseti, tü nohri tü hama ringa küsale thi küparinga küsa le.

43Kümüzüwa nohri Farisiri vü waluo, küpakenühnyunü nohri tü künazizhe vü ape kümühieri vü küpe thi asüküsaperi vü nyuri nüh nohri küsiakezhü kütsü lotsetseti küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

44Kümüzüwa nohri vü waluo, küpakenühnyunü nohri tünyiri nüh arüku müngu
nüh ma nyia vü tse küwa kümüjie wiethuoh.

45Khonyo küsosieri küsü nüh ma vü, “Küsosiewa, noh nüh ha küüza vünüh hiri
aveh luoveh sakümüsü müthuoh,” ti rületsü.

46Thinü ma nüh, “Kümüzüwa nohri Khonyo küsosieri vü nga waluo,
küpakenühnyunü nohri nyuri akhuo nü saküzhotsüraveh, thitü nohri thuoüji
noh tüjüri wie nga viwa akhuo jümari müshike.

47Nohri vü kümüzüwa waluo, küpakenühnyunü khanavü nohri pari nüh
fethekümü setsaküthsüra rüku nohri nüh loju küveh kenüh.

48Jükenüh nohri tü nohri pari povü sa thi mari küürorimühiemü ta azhü nyi
tsükütse kenüh, küpakenühnyunü mari nüh mari fethemü, thi nohri nüh mari
rüku loju küveh kenüh.

49Jükenüh Saküüwuowa küthsü nga nüh küüza,” hi nüh setsaküthsüri thi
zhüleri küze naveh, jümari azhievü wuori thuoüji mari nüh fethe thi
kümnomnatsü naveh, ti küza.

50Thi azhih küsate vünüh setsaküthsüri aveh azüh küthü küsa khinyi kürho
hamari vünüh amüthoh sanaveh.

51Abel azüh vünüh Zekharia züh küju kükhurüpe thi Kümtse Zhia masü azhie
vünüh zothe kümü kenüh. Ah, hi nüh küzawie naveh, mari züh tü khinyi kürho
hamari vünüh amüthoh sa wie naveh.

52Kümüzüwa Khonyo küsosieri vü waluo, küpakenühnyunü nohri nüh
küthsüwa kükhetevüh vitewa kenüh, nohri mpa wie nga mütu, thi nyuri tu na
küsari nga kükhete kenüh.

53Jüti sataji ma tü jüla nüh tsezhutewa ünü, Khonyo küsosieri thi Farisiri tü
wurie ma küchü thi ma rüsaküshu taji azhü hozake saküüphra.

54Rie taji ma vü küza thi azhü mükünyu phrana ünü nyunüh ti sanü ma re nti
phah.

Luke 12

Küthse Küsari vünüh Zhüzhü üta Küüza

(Mat 10.26-27)

1 Jütiküsavü anyi riekhuowa anyi nyienyie sehzhu taji küzhile kenüh mari küsü
nüh küsü ajih nyi taji kütsevü ma nüh ma sehnyiri vü, “Nohri Farisiri ahzhi
vünüh azhüzhüluo, jümatü küthse wie,” ti ma sehnyiri vü küütü vünüh küza.

2 Müküüthsü nta sate küsa zanyo küsü nga münyie, nyutü müküüthsü nta küthi
küsa zanyoküsü nga münyie.

© 2015 Bible Society of India.

3Jükenüh nohri nüh momowa aküzo vünüh phrateveh nüh aküwie vü künakera wie naveh, thi nohri nüh küüzhezhü azhe lovü nüh momowa jüle naveh nüh azhe rügivünüh zia küza wie naveh.

Thawa Kükrüle ünü
(Mat 10.28-31)

4Eh füri hi nüh nohri vü küza naveh, nohri satsa zothe müwie ketünga jüma nyia vünü zanyo küsü nga müküsarari mükrütümü.

5Thitü thawa kükrüle nüh hi nüh nohri vü küza naveh, thawa nüh nohri zothemü taji viwa nyihsuozü vü küthsera kükhra peveh nüh jüma krü luo.

6Kakhrü münga tü pesa künyi vünüh zhumüveh ülo? Thitü jütawie ketünga Saküüwuowa atüvü nü küsünga müküma.

7Mokenüh lo tathuoüji, nohri lüshe aveh nga chie mütüthuoh. Mükrütümü, nohri tü kakhrü hozake nyia vünüh amehzhiveh.

Nyiri tüvü Khrista Küphrazhu Müzükrütümü
(Mat 10.19-20,32-33; 12.32)

8Thi hi nüh nohri vü küza naveh, thari nüh nyiri tüvü anyi Tsawa küza küthsü naveh nüh, anyi Tsawa nga rügizhüleri Saküüwuowa tüvü küza küüthsü Naveh.

9Thi thawa nüh hi kule naveh nüh hi nga rügizhüleri Saküüwuowa tüvü kule naveh.

10 Thi thari nüh anyi Tsawa vü azhü kümüsü küsü nga phra naveh nüh nojatsü naveh, thitü thari nüh Kümtse sietse phrakümüsü naveh nüh nojamütsüra.

11 Thi mari nüh sie künazizhe tüvü thi küjira tüvü thi kükhraküvira tüvü küruvü mokümjie nyutü mowa phrate nave nüh ti nohri luoveh mütsazatümü.

12Küpakenühnyunü no mowa küüzale nüh jüma tsotho vünüh Kümtse Sietse nüh nohri sosie tsü naveh, ti küza.

Künyirhie Zanyomükümüshethsüwa vi Küüzhühie

13Jütiküsavü anyi riekhuo zhie vü nyi küsü nüh, “Küsosiewa, eh jie vü hi sie azhezhu küsuo üti küzajie,” ti küza.

14Thitü ma nüh ma vü, “Anyiwa, hi tü thawa nü nohri zanyoküüsuo zhüthuo nyutü küsuotsü üti satsü lo?” ti küza.

15Thinü ma nüh mari vü, “Azhüzhü luo, thi zanyokümüngu aveh vünüh kiethuoh luo, küpakenühnyunü nyiri kürho azhütsawa tü künyirhie küzhi vünüh rhomüküveh kenüh,” ti küza.

16Jüti sataji ma nüh mari vü küüzhühiezhü küza nü, nyirhieri küsü ma zhuh vü luoshü mühie sheh;

© 2015 Bible Society of India.

17jütiküsavü ma mpa müshe taji, “Moti sanathuoh lo? hi tü eh tsuo vi küthsepe müluo thuohnü?

18Thinü ma mpa ma jüle taji, hi nüh hati sanaveh, e luowatü phrümü nü saküji naveh thi eh tsuo thi eh zanyo aveh jülovü thse naveh,” ti küza.

19Tinü hi nüh hi mpa eh kürho vü, eh kürho, mahvi küthake kenüh noh tü zanyo aküji hozake sasavehthuoh lo, kürüzih ti pe luo, tsaluo, zhu luo, thi loküzhe saluo.

20Thitü Saküüwuowa nüh ma vü, “Noh zanyo mükümüshewa, sütavü no vünüh no kürhowa vitewa nathuoh, tinü no nüh zanyo küche küsari thawa azhi sanathuoh lo?” ti küza.

21Thari nüh ma kenüh mpa künyirhie vizhuh nü Saküüwuowa vü münyirhie nüh sanaveh nüh jükümjie sawie naveh, ti küza.

Saküüwuowa Kütsotü
(Mat 6.25-34)

22Jütisanü Jisu nüh ma sehnyiri vü, jükenüh hi nüh nohri vü küza naveh, nohri kürho kenüh nohri luoveh mütsazatümü, mowa tsanaveh lo? Nyutü no satsa kenüh mowa vi navehlo? ti müshe mütse tümü.

23Küpakenühnyunü kürholi tü ashie nyia vünüh jiküveh kenüh, thi asatsa tü thsümünyi nyia vünüh ji küvehkenüh.

24Awuori kürho müshe nono, mari tü amahtsü nga müzhuh thi küma wienga mümawie, mari tü vizhuh küsape nyutü aluo nga münyie, thitü Saküüwuowa mpa nüh mari avo saküveh wie. Jükenüh nohri tü amüwa nyia vünüh ame küzake pevehlo?

25Thi thawa nüh jümari kenüh luoveh kütsaza vünüh makürho kha küsü saküsuora navehlo?

26Nohri tü zanyo kütazü jüwie nga müsara, nohri tü mokenüh zanyo küpari kenüh tsaza veh lo?

27Sanü küwuri kürho müshe nonoluo, mari tü mokümjie shoveh lo? Mari tü küüroküli nyutü siehtürüh nga müsa; thitü hi nüh nohri vü küza naveh, Solomon wienga ma tsokrü mühie she wie ketünga küwu jümari kümüjie vi ma satsa müküteh.

28Thitü apra nosü azhuh vü shoketünga thuohtü nü viwa anyithü lovü kütsori nga Saküüwuowa nüh saküzüvehüji, halie, kütsotü küzülari, küzakele ma tü nohri küüteh sa tsü naveh lo?

29Jükenüh nohri nü mowa tsanaveh lo? Nyutü zhu na lo ti sanü mphatümü, nyutü nohri luoveh kütsaza samütsetümü.

© 2015 Bible Society of India.

30Küpakenühnyunü azhih hala akuoh aveh zanyo hari phakütsewie, thitü nohri
Pa nüh nohri nüh müviji mükümühie aveh thsüveh.

31Jütanyunü jüma mütho vünüh ma kajipe phah luo, jütathuoüji zanyo hamari
aveh no zhi sara naveh.

Rügivü Künyirhieri
(Mat 6.19-21)

32"Mükrütümü, refü küzülari, küpakenühnyunü kajipe vi nohri tsü na küsa
nohri Pa kümüshe küsa thuohkenüh.

33Nohri zhiri zhu nü nyuri nokü̈ümze kütsü samü luo, nohri kürho vi rakaku
kürütso lovü müthsetümü, nokünyirhie rügivü müküsazipe vü saluo, jüla
thuoüji kürühuri nga mpakera thi amükhra nga nüh mütsara.

34Küpakenühnyunü no künyirhie khiela peveh nüh nomüshe nga jüla peh
naveh.

Huoküpehuo Sieperi

35 "Nohri küshi tseke pewie luo, thi nohri nyihku nga küüjupehuo luo.

36 Thi sieperi nüh mari vüwa kümünyute kütsazhu vünüh shele küru huo nü ma
ru taji amükhie kütü thuoüji shita sakütsü kümüjie sa pehla luo.

37Siepe thari nüh ma vüwa küru huopela nü mütu naveh nüh kümüngatsahri,
hi nüh nohri vü küzato naveh, ma nüh ma mpa ma küshi tseke taji mari küshupe
nü küütsazhu naveh, thi ma nüh ru nü mari avo sanaveh.

38Mükütüküzü ma tü riehuo kümüzhi künyiawa nyutü kücheawa vü ru thuoüji
jüüta sapelanü ngu thuoüji mari kümüngatsahri.

39Thitü hama thsüluo, kürühuri küsie ru naveh nüh takü̈sa azhe avüwa nüh
küthsü tüla ma tü ma zhe ja sataji fekhuo küütuwanyu nü.

40Nohri nga küchempelaji mümühie, küpakenühnyunü anyi tsawa tü
mükümüshe vünüh ru na saküveh kenüh," ti küza.

Künyitsa thi Mükünyitsa Siepe
(Mat 24.45-51)

41Thinü Pitor nüh, "VÜWA, noh nüh küüzhühie zhüküüza hamatü hiri kenüh
mpa ünü aveh kenüh lo?" ti küna.

42Jüti küünavü VÜWA nüh, "Thinü thawa nüh künyitsa siepe thi aro mühiewa
sanü ma vüwa nüh mavi azhe lovü küji küüsanü tsothovü khem ti ashie vimari
tsü üta sana lo?.

43Ma vüwa küruvü jü kümüjie salanü küngura siepewa tü kümüngatsawa.

© 2015 Bible Society of India.

44Hi nüh nohri vü küza toke naveh, ma nüh anyi jüma vi ma zanyo aveh nyia vü küjiwa küüsanaveh," ti küza.

45Thitü siepe jüma tü ma mpa ma müshe vünüh, "Eh vüwa münü ru naveh ti sanü siepe nyimpari nga nyimzari nga fe thi tsazhu nü müshe küvehvü,

46siepe jüma vüwa tü ma nüh müshepemüküveh rülo vü thi ma müthsü nüh peküveh tsotho vü ru nü ma tethuohnya taji ma vi mükünyitsari refü vü thsemü naveh.

47"Thi siepe ma vüwa müshe thsü tü müküche nüh pehthi ma kümüshe kümüjie müsa ti küsawa küüzhi fenaveh.

48Thitü müthsü nüh küro taji küfeleh künguri thuoüji fe züla naveh, thi aküzhi kütsüri vünüh münguzhiji mümühie, nyi küsüküsü nga nyuri nüh zanyo zhitsü thuoüji, jümari vünüh zhikhuo wie naveh.

Jisu thuoüji Nyiri Saküüporiewa
(Mat 10.34-36)

49"Hi tü azhih hala anyih thsetsü nti ru, thi khinyi küjuzhunüh hi küülo naveh!

50Thitü hi tü baptis sana küsa Baptaizm küsü peveh, thi jüma müjie küju nü luoveh tsaza peveh.

51Nohri tü hi nüh azazhüküka vi azhih hala tsü nti küsakenüh ru ti müshe veh lo? Nyu, kürüküka vimütse nü saküüporie vitse.

52Küpakenühnyunü nosü nüh tuvü azhe küsü vü nyimünga küpe küsuomünathuoh, nyi küche nüh nyi künyimünongü nüh sa, thi nyi künyi nüh nyi küchemünongü nüh sanaveh.

53Mari mpa mari azhie vünüh küsuo münaveh: pawa nüh tsawa münongü nüh sa, thi tsawa nüh pawa münongü nüh sa, zawa nüh tsavühwa münongü nüh sa, thi atsavühwa nüh azawa münongü nüh sa, anyiwa nüh ajünyiwa münongünüh sa, thi ajünyiwa nüh anyiwa münongü nüh sanaveh," ti küza.

Atsole Kümüsümühie Küthsüra
(Mat 16.2-3)

54Ma nüh anyi riekhuowa vü küüzalehü, "Nohri nüh rünyi kütupe vü peh nü külu küpe ngu thuoüji atsorü nathuoh ta sasati, thi müzhütsanüh rütsatsa ti.

55Thi azhieseh vünüh amürhü mürhü küru ngu thuoüji nohri tü rünyi sa she naveh ta sasati, thi müzhütsah nüh mürhü tsatsahti.

56Nohri küthseküsari, nohri azhih thi thajüwu atsowa mokümjie ünüh phratetsüra veh üji nohri mokenüh khinyi tsothowa küzamütsüra lo?

Noh Mükünongüwa Siekümühielera
(Mat 5.25-26)

© 2015 Bible Society of India.

57“Nohri tü mokenüh nohri mpa khiemawa nüh katoveh ünüh mürüka thsü ülo?

58Thi noh nüh no mükünongüwa sie ashiküsawa atüvüküwavü küsarakümühie lekhuji vünüh no kükhra thsenü ma sie tsarümüluo, jütanyuthuoüji ma nüh no sho ashiküsawa vü sietewa naveh, thi ashiküsawa nüh no vi anyiküreri ake vü thsemü nü nyiküreri nüh no viküsizhe lovü thsemü naveh.

59Hi nüh küza naveh, noh nüh ame müküthuoh asevü nojüla nüh müshura,” ti küza.

Luke 13

Nohri Kükhiemuo vünüh Khaphrümü luo nyuthuoüji Sünaveh

1Jütsothovü nyi wuori nüh Galileeri nüh Saküüwuowa vü küsah thuoh saküveh vi Pilate nüh fethe kümü Jisu vü küza.

2Thinü ma nüh mari vü, “Nohri kümüshe vü Galilee hamari tü jükümjie fethe kümü kenüh Galilee küpari aveh nyia vünüh khiemuoveh ti müshe veh ülo?

3Hi nüh küza naveh, nyuzhima, thitü nohri nga nohri luoveh mükükhaphrü asevü nü jükümjie süwie naveh.

4Nyutü nohri kümüshe Siloam vü akhajiewa küneh vü nyiri türa tüze vehthe kümüri tü Jerusalem vü küpe anyiküpari nyia vü müküle sazih ti küsa müshe veh ülo?

5Hi nüh küzananü nyuzhima, thitü nohri nga nohri luovehmükhaphrü thuoüji jükümjie süwie naveh,” ti küza.

Jichuorhu Avi Müküpewa vi Küzhühie

6Thinü ma nüh küüzhühie zhü hama küza tajinü, nyi küsü nüh ma rhelivi zhuh vü jichuo rhu küsü shie sataji avi peveh ünü nyu nüh ti no nti wa, tü küsünga müpela nüh sa.

7Jütiküsavü ma nüh rhelivi künowa vü, “Halie, hi nüh mavi küche jichuo hama avi no tsethuoh, thitü küsü nga müngu, jükenüh shüchie mü luo, sataji mokenüh azhieküükierie sana lo?” ti küza.

8Thinü ma nüh, “Küjiwa hi nüh azhih ma rhu chümükiele taji azhih kümühie müjie küthse küju nü jüti samülawie luo,” ti rületsü.

9Jütisanü wiethuoh avi pera thuoüji mühie she thi lo she thuoh, thitü mpe thuoüji noh mpa shüjamü luo, ti küza.

Kümünyierülovü Jisu nüh Küshiküükhovühri Küsü Saküümühie

10Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo küsü vü ma tü künazizhe küsü vü sosie peveh ünü,

© 2015 Bible Society of India.

11nyimzari küsü amahvi türa tüze kümüsü sietse nüh ma vü pe taji aküshi
mütokera thuoh nüh küsa küükhoküsü jüla ru.

12Thinü Jisu nüh ma ngu nü ma ji taji, “Nyimzawa, nomünomüna kütsewa tü
lejamütü thuohnü,” ti küza.

13Ma nüh ma ke ma lü rügi vü thse ünü shita maküshiküükhowa tü mühiera taji
Saküüwuowa siake.

14 Thitü künazizhe vü küjiwa nüh arüshu, küpakenühnyunü Jisu nüh
kümünyierülo vü saküümühie kenüh, thi ma nüh nyiri vü, “Küüro sana küsa
kenüh rülo türo savehthuoh, jükenüh rülo jürivü nohri ru nü sakümühie luo,
thitü kümünyierülo vünü müsara,” ti küza.

15Jütiküsavü VÜWA nüh, “Nohri küthseküsari, nohri küsüküsü nga
kümünyierülo vü nohri mieshü thi nohri rawu kuli le taji siewa aju zhu müveh
ülo?

16Jütathuoüji nyimza hama tü Abraham atsa küsü sataji Tsuore nüh mahvi
türatüze ma phetekütse kümünyierülovü leküja alenyu ülo?” ti küza.

17Ma nüh hama küüza vü ma mükünongüri saküzükrüshe tsü, thi ma nüh
küthola küüro hamari küsa kenüh nyiri aveh nüh lozhe she.

Rhünyuowitha vi Küüzhühie
(Mat 13.31-32; Mrk 4.30-32)

18Jükenüh ma nüh, “Saküüwuowa kajipe tü mokümjielo? Thi mowa nüh vi
kümüjie mühie veh lo?

19Jümatü nyi küsü nüh rhünyuowitha küsü viwa maphari vü thse nü jiru taji
athsorhu sara taji amürhü vü prükütse amüwari nüh ma tsuonari vünüh aphra
küsakümüjie wiethuoh,” ti küza.

Ahzhi vi Küüzhühie
(Mat 13.33)

20Jüsevü nga ma nüh, “Saküüwuowa kajipe tü mowa nüh vi kümüjie mühie veh
lo?

21Jümatü nyimzari küsü nüh ahzhi vi ahie alakhu küche lovü thse nü müjie
küshü küju nü küthiküsa kümüjie wiethuoh,” ti küza.

Lepie Kümünyiewa
(Mat 7.13-14,21-23)

22Jütisanü ma tü Jerusalem vü wa nti küwavü tsemüngunü anyu küza küji vü
sosie wa.

23Thinü wuori nüh ma vü, “VÜWA, külolena küsari tü züla naveh ülo?” ti küna.
Jütiküsavü Jisu nüh,

© 2015 Bible Society of India.

24nohri lepie kümünyiewa vünüh tu nti wurie luo, küpakenühnyunü hi nüh küza naveh, nyiri hozake wienga jülovü tu nti phah naveh thitü müsara nüh sanaveh.

25Zheh vüwa nüh süra taji amükhie küsükeri khemü thuoüji noh tü anyulavü tsie nü amükhie kütü tajinü, VÜWA, amükhie sa hiri tsüluo ta sanaveh. Thitü ma nüh, "Noh tü khievü nüh tse nüh hi nü müthsü," ta küza naveh.

26Thitü nohri nüh ma vü, "Hiri tü noh tüvü nüh tsazhu, thi noh nüh hiri lekhuji vünüh sosie," ti küza naveh.

27Thitü ma nüh, hi nüh küza naveh, nohri khievü nüh tsenüh hi nü müthsü, nohri aveh zanyo kümüsü küsari, hi kari tewaluo, ta küza naveh.

28 Thi nohri nüh Abraham thi Isaac thi Jacob thi setsaküthsüri Saküüwuowa kajipe vü küpe ngu nü krie thi aha hari naveh, thi no thuoüji jüla nüh zheja mü naveh.

29Thi zhieshu vünüh thi zhietu vünüh thi zhieseh vü thi zhietü vünüh ru taji Saküüwuowa kaji kütsaküzhu pevü pe nathuoh.

30Thi halie, aseri wuori apo vü tewa naveh, thi apori wuori asevü tewa naveh, ti küza.

Jisu nüh Jerusalem Küümüze
(Mat 23.37-39)

31Jüma tsotho vü Farisiri wuori ru taji ma vü, "Noh hala nüh tewaluo, küpakenühnyunü Herod nüh no fethe nta saküveh kenüh," ti küza.

32Thinü ma nüh mari vü, "Wa taji jiperü jüma vü küzaluo, halie nosü thi thuohtü nüh mükümtse sietse zheja naveh thi künari sakümühie naveh, thi rülo kücheawa thuoüji eh küüro sajumünathuoh," ti rületsü.

33Jüwie ketünga hi tü nosü thi thuohtü thi jütü vü mütse wieji mümühie, küpakenühnyunü Jerusalem vünüh küchie nüh alievü nüh nü setsaküthsüri küfethewa nyu ta küza küsa kenüh.

34"Halie, Jerusalem, Jerusalem, setsaküthsüri küfethewa, thi novü küüzeri aloh nüh küvehwa, awivüh nüh ma tsari jizhu taji aküsa kükhu lovü küthse kümüjie hi nüh küzakeri nga no tsari küüjizhu ngüveh lo? Thitü nohri nüh mamüthuoh.

35Halie, nohri zhe tü kulemüthuoh. Hi nüh nohri vü küzanaveh, nohri nüh, VÜWA nyo vi nü kütsewa kütsiawa ta küsa müküüza küju nü nohri hi müngurathuoh," ti küza.

Luke 14

Jisu nüh Künari Küsü Saküümühie

© 2015 Bible Society of India.

1Jüsevü kümünyierülo küsü Jisu tü Farisiri azhienüh küjiri küsü azhe vü tsazhu nti wa ünü nyiküsü tü ma nophoke.

2Thinü halie, ajutsakümori küsü ma tüvü pelanü ngu.

3Thinü Jisu nüh Khonyo küsosieri thi Farisiri jüle nü, “Kümünyierülo vü akünari saküümühie Khonyo ünü nyu lo?” ti küna.

4Thitü mari tü zohmti pewie. Thinü ma nüh anyi jüma pataji ma sakümühie nü küzemü.

5 Jütisanü ma nüh mari vü, “Nohri tü rawu nyutü mieshü peh taji azhikrie küshe lovü tetu thuoüji kümünyierülo wie ketünga tsaza taji tu müshozhu tü lenaveh lo?” ti küna.

6Thinü mari tü azhü jüri thsü nü zanyo küsü nga müküzara nüh samü.

Khukekümühie thi Nyurikünothsü

7Jüsevü nga ru tsazhu üta jiru küsari ape kümühieri phataji küpeh vi küüzhühie.

8Nyi küsüküsü nga kümünyute kütsazhu vü ru tsazhu üta jiwie ketünga wa taji küsiake küvüri ape vü mpeh tümü; ma tü no nyia vünüh küsiake küvüri nga ji küsanga müthsü;

9thi nosü ji küsawa nüh ru taji no vü, anyi hama apekükhumü luo, ta thuoüji noh tü zükrü nü wa apekürünyie tsahwa vü peh nathuoh.

10Jükenüh nyuri nüh no ji thuoüji wa ape kürünyietsah wavü peh luo, jütathuoüji no küjiwa nüh ru thuoüji ma nüh nohvü, “Eh füwa no wa taji apeh kümüsie vü peh luo,” ta saru naveh, jütathuoüji no nga nyuri ru peküvehri aveh atüvü küsiake vüra naveh.

11Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga ma mpa ma saküjikütseri aveh thuoüji saküza mütü naveh, thitü anyiküsüküsü nga mampa ma saküza kütseri thuoüji saküjitsü naveh, ti küza.

12Thi Jisu nüh nyuri küjiwa vü nga, “Noh nüh rüne vü nyutü rüza vü sietsazhu nta nyuri jiwie ketünga, noh füri nyutü noh jienüri nyutü no küshukürari nyutü noh zhephruri nyirhieri müjitümü, jümari thuoüji no ji shelewa amüthoh sale naveh, thi no nga ma ji le naveh.

13Thitü noh nyuri sietsazhu nta thuoüji kümükhuori, ajikekümüsüri, kürhomükümühieri, thi nothaküüjuri ji luo,

14jütathuoüji no akütsia vüra naveh, küpakenühnyunü mari tü no mütho müsalera; thi künyitsari rhole küsüravü no mütho wa tsü le naveh,” ti küza.

Kütsazhu Küji Küsü vi Küüzhühie
(Mat 22.1-10)

© 2015 Bible Society of India.

15Jütiküsavü jüla ma sietsazhu küperi küsü nüh azhü jüri künara taji ma vü,
“Saküüwuowa kajipe vü kütsazhurari tü küzakelenga münga na lo,” ti küza.

16Thitü Jisu nüh ma vü, nyiri nyi küsü nüh kütsazhuküji küche taji nyiri hozake
ji.

17Thi kütsazhu tsotho ru ünü ma nüh jiküsari wa ji üti ma siepewa küze taji,
“Raluo, zanyo aveh küchekhehmüthuoh nüh,” ti küza.

18Thitü mari aveh nga küteküzhie khe taji: Powa nüh, “Hitü azhuh küsü sü
saveh, tinü wa jüma münoji mümühie, hi nüh nohri vü khuoveh nü hi müküle
nojatsüluo,

19küpakenühnyunü hi tü azhu küüro mieshü türake süsaveh, tinü hi tü wa taji
jüri münoji mümühie, jükenüh hi müküle nojatsüluo,” ti khuo.

20Thinü küpawa nüh, “Hi tü eh vüvüh vi sa veh, tinü jükenüh mururathuoh,” ti
küza.

21Jütiküsavü siepewa tü ru nü ma vüwa vü küza. Thinü azhe vüwa tü arüshu taji
ma sehnyiwa vü, shita anyuküji lekhuji küza küji aveh vü wa nü kümükhuori,
thi ajike kümüsüri, thi nothaküüjuri thi kürho mükümühieri jiru luo.

22Thinü siepewa nüh, “Küjiwa, noh nüh mowa sa üta azhütsü nüh
sakhemthuoh, thi khinyi nga ape pehüveh,” ti küza.

23Thinü vüwa nüh siepewa vü, “Lekhuji küza küji avehvü wa taji azhe küüpro
naküsa kenüh nyiri küngu aveh jiru luo,” ti küza,

24Küpakenühnyunü hi nüh no vü küza naveh, hi nüh jiküsa nyi jümari küsü nga
hi nüh kütsazhu kücheküsawa kümpowa nyu.

Sehnyi Küsa Makünyia Küpe

(Mat 10.37-38)

25Jütiküsavü anyi shieji küsü ma se nyiwa, thinü ma nüh kürele taji mari vü,

26 “Nyi küsüküsü nga hi vü ru taji ma mpa ma pa thi ma zah thi ma vüvüh thi
atsari ajienüri thi atsevühri, thi jümpa mükünyu ma mpa ma kürhowienga
mükürüpa nüh müsa thuoüji ma nü eh sehnyi müsatse.

27 Küsüküsü nga ma mpa ma khieluothso mükha nüh eh se nyi thuoüji eh
sehnyiri müsatse.

28“Nohri wuori nüh khajie küriengüvü thawa nüh shupe taji küzake wa naveh
nüh ti kürüh nyutü jüma sawajura na ünü nyu nüh ta mükümüshewa thawa
peveh lo?

29Jütanyu thuoüji ma tü alope sasa taji sawamüjura thuoüji nyiri jü künguri
aveh nüh ma riesanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

30Thi nyi hama tü sa nta sanü müsaju nüh samüthuoh taküza naveh.

31“Nyutü kajiri küsü nüh kaji küsü siesaluo nta küsa vü küütü shupe taji ma nüh nyi nyie türake siewa anyi anyia mükeke siesaluo ra naveh nü nyu nüh takü sa mükümüshewa thawa lo?

32Müsara thuoüji küpawa aleküsuo vü kütse vünüh azhüle küze taji kürükümühie zhü tsütsü ti.

33Jükenüh nohri küsüküsü nga ma zhi aveh jam thuoüji eh sehnyi müsatse ta küsa Jisu nüh sehkhe zhü phratetsü.

Mütsü Ma kümühie Mükünyie
(Mat 5.13; Mrk 9.50)

34“Mütsü tü mühiemü, thitü ma küshewa münyie thuoüji mowa nüh vi saküshe le naveh lo?

35Jümatü azhih kenüh nga thi wihrüza kenüh nga kümühiemünyiethuoh. Thi nyiri nüh jümatü jamünathuoh. Khüna peh nü küünari nü künaluo,” ti küza.

Luke 15

Nyihzhü Kümiekümüwa
(Mat 18.12-14)

1 Jütiküsavü rülo küsü akhrü kükhrühri thi kükhiemuori hozake ma zhü küna nti ma se nyiru.

2Thinü Farisiri thi Khonyo küsosieri nüh jazhi taji, “Anyi hama tü kükhiemuori sieke thi mari sie kütsazhu sa veh lie,” ti küza.

3Jükenüh ma nüh küüzhühie hama mari vü küza:

4Nohri anyi wuori nüh nyihzhü müzake peh taji jümari azhie vünüh küsü kümiemü thuoüji gura kenüh tüguri areza vü samü nü kümie kümüwa müjieküphara küjunü mphatü le naveh lo?

5Thi ma nüh jüma phara thuoüji lozhe taji jüma vi ma safürügivü sanü,

6azhe vü rujura thuoüji ma füri thi ma zhephruri jizhuh taji, “Hi sie lozheluo, küpakenühnyunü eh nyihzhükümiekümüwa küngurathuoh kenüh.”

7Jükenüh hi nüh küza naveh, jükümjie eh luoveh mükhaphrü ketünga azhümünyie ta küsa kükhiemuori küsü luoveh khaphrü thuoüji künyitsari gura kenüh tügu nyia vünüh rügivü tü lozhe naveh.

Tuli Kümiekümüwa

8Jümpa mükünyu krevühri küsü nüh tuli türake penü küsü kümiemü thuoüji ma tü müjie küphara küjunü aküla tso nü azhe rhü taji mphatümü naveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

9Thi ma nüh jüma phara thuoüji ma füri thi ma zhephruri jizhuh nü, “Hi sie lozheluo, küpakenühnyunü eh tuli kümiekümüwa küngurathuoh kenüh,” ti küza.

10Jükenüh hi nüh küza naveh, kükhiemuori küsü luovehkükhaphrü kenüh Saküüwuowa zhühleri nga lozhe nü küza.

Kümiekümü Tsawa

11Jüsevü nga ma nüh, khanavü nyi küsü tü atsa nyimpari künyi peh;

12thinü kürünguowa nüh ma pa vü ru nü, “Eh pa, zanyo ehsuoperi hi tsüluo,” ti khuo. Thinü ma nüh küsuo nü tsümü.

13Rülo pike asevü kürünguowa tü ma zhiri vi nü anyu aleküsuo vü tewa, jüla nüh tsosütsorü taji makünyirhie aveh saküramü.

14Jütisanü ma zanyo aveh saküramü ünü anyu jüvü kümükhuojih küji ru nü ma tü thotsa she tewa.

15Jükenüh ma tü anyu jüla nyi küsü vü wa nyipe ünü ma nüh ma küze taji awu kühuo.

16Thinü ma tü awushie aküfü lovü kütüwa nga tsangü, thitü nyi küsü nga ma vü zanyo küsü nga mütsü.

17Jütiküsavü asevü thuoüji ma mpa ma se thsüra taji, “Eh pasieperi tü kütsaküzhu zhile thi küüluo nga peveh, thi hitü hala nüh khehthe na savehthuoh,” ti ma mpa ma jüle.

18Hi süra nü tse eh pa vü tewa le taji ma vü, “Eh pa, hi tü Saküüwuowa tüvü nga thi noh tüvü nga khiemuomüthuoh,

19hi tü no tsa ta küsa nga müjitsethuoh, thinü hi vi nosiepe küsü kümüjie nga küsamü luo,” ti küza.

20Jüti sataji ma tü süra nü tse le ma pa vü wa. Thitü azhe ru müküju kületsuo vü kütse vünüh mapa nüh ma ngu taji ma no kümüze she nü zhüwa ma khekethi kümetsü.

21Thinü ma tsanüh ma vü, “Eh pa, hi tü Saküüwuowa atüvü nga thi noh tüvü nga khiemuo müthuoh. Hi tü khinyi nü no tsa ta nga müjitsethuoh,” ti küza.

22Thitü ma pa nüh ma sieperi ji taji nü, “Shishiti wa thsümünyi kümühietsari viru ma küvü luo, thi tühjükhe thi jiküükruvüh viru thsetsüluo,” ti küza.

23Thi wa taji mieshüzah kümühietsawa fethe luo, hiri kütsazhu sanü lozhe naveh,

24küpakenühnyunü eh tsa hamatü sümüthuoh ti sa ünü rhosheleruthuoh, kümiemüthuoh ti ünü nguralethuoh. Jüti sataji kütsazhuwa tü sate.

© 2015 Bible Society of India.

25Jütiküsavü ma jie tü azhu vü wa nü azhe shenyi ru ünü aza küsa thi akütsi khi künara.

26Thinü ma nüh sieperi küsü ji nü mowa saveh lo? ti küna.

27Thinü siepewa nüh, “No nü shele teru pevehthuoh thi no nü mühie lozhe nü ru peküveh kenüh no pa nüh mieshüzah kümühie küsü fethe nü tsazhuveh lie,” ti küza.

28Thitü ma jie tü ma rüshu she kümü kenüh azhe lovü mütu nti sa, jükenüh ma pa nüh ru taji ma künyi.

29Thitü ma nüh ma pa vü, “Halie, mahvi hathake sieperi kümüjie no kenüh küro thi no zhü nga mükürü wie, thitü noh tü mowa hi tsü lo? Nyihnyih küsüwienga vi hi tsü taji eh füri sie kütsazhu nga müsa.

30Thitü no tsa hama thuoüji no künyirhie aveh küüphroküphrieri sie nü sakürа khehmü, thi jüti sataji ma zhe vü shele ru ünü mieshüzah kümühietsawa fethe,” ti küza.

31Thinü ma pa nüh ma vü, “Eh tsa noh nü tsotho aveh vü hisie peh veh, thi zanyo küzake eh ke pehveh nüh aveh no zhi wie.

32Thinü hiri tü tsotho hama sanü mülozheji mümühie, küpakenühnyunü noh nü tü sümüthuoh ti sa ünü rholeküru kenüh, ma tü kümie müthuoh ti sa ünü künguralethuoh kenüh,” ti küza.

Luke 16

Mükünyitsa Künyirhiekühuowa

1Jisu nüh ma sehnyiri vü, nyirhieri küsü tü ma künyirhieri huo na küsa kenüh siepe küsü sa. Thinü ma nüh künyirhie ma zhi aveh zorie vehthuoh ta nyuri nüh ru nyirhiewa vü küza.

2Thinü ma nüh ru ma siepewa ji taji nü, noh khuke phrateru ehkhüna vü tumüthuohnü moti samü lo. Noh nüh kürokütseri kürüh taji hi tsümü luo, küpakenühnyunü nohtü eh zanyo kühuowa nosü vünüh tuvü thuoüji müküsanüh sanaküvehthuoh kenüh.

3Thinü ma zanyo kühuowa nüh ma mpa ma jüle taji, “Eh vüwa nüh hi tü ma zanyo kühuo küüro vünüh hi jamüna sathuohnü, hi tü azhih chü nta wie ketünga kükhramünyie, thi hi tü khrütsa nti ünü zükrü, ti sa.

4Hi nüh mota saji mühie naveh nüh hi nüh thsüvehthuoh! Eh küüro hama jamü thuoüji thari nüh mari azhe vü hi siekeranaveh nüh jümari vü afü sanaveh,” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

5Jüti satajinü ma nüh ma vüwa ashewi vü küvehri küsüsü nüh jiru taji apowa vü, “Noh tü eh vüwa shewiküzake vüveh lo?” ti küna.

6Thinü ma nüh, “Avüju ku müzake,” ti küza. Thinü ma nüh jüma vü, “Shupe nü no lasi vi taji shiti tünyieke ti rhü luo,” ti küza.

7Jütisanü ma nüh küpawa vü, “Noh nü küzake vü vehlo?” ti küna, thinü ma nüh, “Ahie küüto awe müzakevüveh,” ti küza. Thinü ma nüh ma vü, “No lasi vi nüzerake rhü luo,” ti küza.

8“Thinü siepe mükünyitsawa vüwa nüh ma ro thsü taji küsa kenüh ma siake, küpakenühnyunü azhih hama tsari tü mari tsothori vü aro thsü taji küüto tü aküwiewa tsari nyia vünüh mühie kümü kenüh,” ti küza.

9Jisu nüh küzalehü taji, “Hi nüh nohri vü küza naveh, nohri mpa nüh azhih vü künyirhie sie afü saluo, jütathuoüji jüma münyie nüh sakümüvü rhoküpehuo azhe vü nohri sieke nathuoh.

10Thari nüh zanyo küzah vü nyitsa raveh nüh aküji vü nga nyitsara naveh, thi thari nüh zanyo küzah vü münyitsa nüh küji vü nga münyitsara.

11Jükenüh noh nüh mükünyitsa künyirhie vü müzhütsa thuoüji thawa nüh küzhütsa künyirhie vü no tsotü navehlo?

12Thi nyuri azhi vü nga no mütsotüra thuoüji thawa nüh zanyovi nohri ake vü thse taji vi no zhi küüsa naveh lo?

13 “Siepe küsü mürhü nü küpawa kümüzemü naveh, nyutü nyi küsü vü akürho tsü nü küpawa vü kulemü naveh. Noh tü Saküüwuowa thi künyirhie masü siepe müsarhiera,” ti küza.

Jisu nüh Küüzazhü Wuori

(Mat 11.12-13; 5.31-32; Mrk 10.11-12)

14Farisiri künyirhie kümünguri nüh hari thsü taji azhükümüsü phra nü ma riesa.

15Thitü ma nüh mari vü, “Nohri thuoüji anyiri atüvü nohri mpa müshokütse wiethuoh, thitü Saküüwuowa nüh noh ri luoveh thsü veh, küpakenühnyunü nyiri azhie vü müsiekütsewa tü Saküüwuowa atüvü nü akükre kenüh,” ti küza.

16 Johan müjie küru küju nü Khonyowa thi setsaküthsüritü peh ru, jüsevü nüh khinyi küju Saküüwuowa kükaji Zhühthe Kümühiewa phrate tse, thi nyiküsüküsü nga wurie jülovü tuveh.

17 Thitü Khonyo vü rhüküsa kütüke küsü kümiena küsanü thajüwu thi azhih küümie nüh küürüzikhe.

© 2015 Bible Society of India.

18 Thari nüh ma vüvüh jamü nü küpa vi le veh nüh küüphroküphrie satsevehthuoh, thi thari nüh nyuri nüh jaküsa nyimzari vi naveh nüh küüphroküphrie sa vehthuoh.

Nyirhiewa thi Lazar

19 Nyirhieri küsü athsü akümo thi alo külozü nüh küto thse nü rülotsotho lora nü kürhori peh.

20 Thi anyo Lazar ti küsa khrükütsari akhüma mpa küprori küsü wa ma kheri vü peveh ünü,

21 nyirhiewa nüh ashietsaküütsuotsari nga khuotsangü nü peh, thi ashuri nga wa nü ma khüma thsopori müzhipe.

22 Jütiküsavü khrükütsawa tü sümü, thi rügizhüleri nüh ma viwa Abraham küso rügivü samü, thi nyirhiewa sümü nü viwa chowumü.

23 Thinü ma tü wa nü nyihsuozü vünüh münomüna she taji toke nü no küze ünü Abraham thi Lazar ma küsorügivü küpe leküsuo vünüh ngukera.

24 Jütiküsavü ma tü zia taji, “Eh pa Abraham, no hi kümüze nü Lazar küze taji ma tüjü viwa aju lovü tehke nü viru eh mizhi saküüji tsü jie, küpakenühnyunü hi tü anyihzhu hala nüh münomüna shepevehthuohnü,” ti küza.

25 Thitü Abraham nüh ma vü, “Eh tsa, noh tü müsheluo, notü no kürho vü zanyo kümühieri ngumüthuoh, thi lazar nga jükümjie zanyo kümüsüri ngumüthuoh, thitü khinyi thuoüji ma nü lora vehthuoh, thi no thuoüji münomünavehthuoh,” ti küza.

26 Jümpa mükünyu hiri azhievü akhithuoh küji küsüpemüthuoh, hawuovü nüh jüwuovü wa na küsa nga müsara thi jüwuovü nüh hiri wuovü ru na küsa nga nyi küsünga müsarathuoh.

27 Thinü ma nüh, “Eh pa Abraham hi nüh no vü khuoveh, thinü ma eh pa zhe vü küze luo,” ti küza,

28 küpakenühnyunü hi tü eh nüri nyi münga peveh, mari nga kümnomnape hala teru nga müthsü tinü ma küze taji mari vü küüza luo, ti khuo.

29 Thitü Abraham nüh, “Mosa thi setsaküthsüri mari siepeveh, mari mpa jümari vünüh küünamü luo,” ti küza.

30 Thinü ma nüh, “Nyu, eh pa Abraham, wuori aküsü vünüh mari vü wa thuoüji mari luoveh khaphrütüra naveh,” ti küza.

31 Thitü ma nüh ma vü, “Mari tü Mosa thi setsaküthsürazhü nga müküna thuoüji nyi küsü nüh aküsü vünüh rhosürawie ketünga mari samüküütsotüra,” ti rületsü.

© 2015 Bible Society of India.

Luke 17

Nyuri Saküükhiemuo
(Mat 18.6,7,21,22; Mrk 9.42)

1Jüsevü ma nüh ma sehnyiri vü, nyuri saküükhiemuotü müle nüh ru wie naveh, thitü thari vünüh jümari ru naveh nüh, amüngu kümüseri.

2Ma nüh kürünguo hamari küsü saküükhiemuomüna küsanü ma ku vü aloh shela huke taji juküji lovü küjiejake kümüwa nüh küümphakhe.

3Noh mpa no azhüzhüluo. Noh nü nüh khiemuo thuoüji ma phraluo, thi ma nüh ma luovehkhaphrü thuoüji ma müküle nojatsüluo.

4Thi rülo küsü vü ma nüh türü keri noh tüvü müküle sataji no vü türü keri ru nü, eh luoveh khaphrümüthuoh, ta küza thuoüji, no ma müküleh nomüja wieji mümühie.

Kütsotü

5Jüsevü povüküsari nüh VÜWA vü, “Hiri kütsotü saküzhake tsüluo,” ti khuo.

6Thinü VÜWA nüh, nohri nüh rhünyuowitha rike wienga kütsotü peveh thuoüji noh nüh ampah rhu hama vü, “No luhuwa juküji lovü sho luo,” ta küza ketünga no zhüküna naveh, ti küza.

Sieperi Küsü Küüro

7Nohri wuori nüh siepe peh taji ma tü wa azhu vü küro nyutü nyihzhü huo nü ru thuoüji ma vü, “No shita ra shupenü shietsaluo,” ta küza naveh.

8Jütanyunü noh nüh ma vü, “Eh shie küchetsüluo, thi nüh hi nüh müjie kütsakhera küju nü no küshi tseketaji hi küchetsüluo, thi jüse vünüh noh nü tsazhuluo, ta müküza nüh sanaveh lo?

9Siepewa nüh ma nüh küüzari müzhe kütsü kenüh matü siepewa kümüna mütsü nüh sanaveh lo?

10Jükümjie nohri nga nohri sa üta küüzari sakheh thuoüji hiri tü siepe akütseri nga nyu, hiri nüh mowa müsaji mümühie nüh jümari mpa küsawie,” ti küza.

Jisu nüh Wupiekünari Türake Sakümühiekütsü

11Jütisanü ma tü Jerusalem vü wa nti kütsevü Samaria thi Galilee masü azhie vünüh tsezhutse.

12Thinü ma tü anyu küsü vü wa ünü wupiekünari türake kületsuoza vü tsie küveh ngu.

13Thinü mari tü mari jikhi zia taji, “Jisu, Küsosiewa, hiri nokümüze luo,” ti khuo.

© 2015 Bible Society of India.

14 Jütiküsavü Jisu nüh mari ngu nü mari vü, “Nohri wa taji levüri vü kütsaluo,”
ti küza. Jütiküüzavü mari tsetse ünü mari küna tü mühietewa.

15Jütiküsavü mari azhie nüh nyi küsü tü ma künakümühiera ngu ünü zia taji
Saküüwuowa siake nü shele teru.

16Jümpa mükünyu ma tü Jisu atüvü kükietsuo nü makümüna tsü, thi anyi
jümatü Samariari küsü.

17Thinü Jisu nüh, “Hi nüh nyi türake sakümühiemütsü ülo? Jütathuoüji anyi
tüguri nü khievü tewa lo?” ti küna.

18Alienyi hama küchienüh küpari nü nyi küsü nga sheleru Saküüwuowa
küsiake münyie wiethuoh lo? ti küna.

19Thinü ma nüh ma vü, “Süra tewaluo, no kütsotü mpa nüh no
sakümühiemüthuoh nüh,” ti küza.

Saküüwuowa Kükaji Kütse

(Mat 24.23-28,37-41)

20Jüsevü Farisiri nüh Saküüwuowa kükaji küsie ru naveh nüh ti küsa küna ünü,
Jisu nüh mari vü, “Saküüwuowa kükaji thuoüji athsoshi küngura kümühie sanü
küruwanyu,” ti rüle tsü.

21Nyutü nyi küsü nga, halie, hala peveh, nyutü tula peveh ta müküzara,
küpakenühnyunü halie, Saküüwuowa kükaji thuoüji nohri azhie vü peveh, ti
rületsü.

22Thinü ma nüh ma sehnyiri vü, nohri anyi Tsawa arülo küsükünongü rülori
tsethuoh, thitü nohri jüma müngura.

23Thi mari nüh nohri vü, luolie tula peveh! nyutü, “Halie, hala peveh,” ta küza
naveh, thitü müwatümü, nyutü mari ase nga nyimüwatümü.

24Küpakenühnyunü thajüwu vü atsorie nüh azhih wuochuwuo vünüh kürie
thuoüji azhih wuochuwuo vü nga küüriekekümüjie anyi Tsawa nga ma rülo vü
jüüta saru naküvehkenüh.

25Thitü ma tü zanyo hozake vünüh münomüna thi khinyikürho nyi hamari nüh
ma kulekhu chih naveh.

26Thi Noah rülo vü kümüjie anyi Tsawa rülo vü nga sa wienaveh.

27Ajuji taji Noah tü juhie lovü tetu nü aveh müjieküürhothekheh küju nü mari
tü tsa, zhu, vüvühvüpa sa, vüvüh vüpa vitsü ti sa peh.

28Lot tsotho vü nga jükümjie sa, mari tü tsa, zhu, zanyosü, zhu, zanyo zho, thi
azhe aluo sa,

© 2015 Bible Society of India.

29thitü Lot Sodom vünüh shuteküwa tsotho vü rügivünüh anyih thi anyihloh rüturu mari tsothe khehmü.

30Anyi Tsawa küngu rülo vü nga jükümjie sa wie naveh.

31 Jürülovü anyi küsüküsü nga ma zhi azhelovü samü taji azhe rügivü kuopewie ketünga vi ntimüturule tümü, thi jükümjie azhu vü wa peküvehringa ma zhe vü shelemüru tümü.

32Nohri Lot vüvüh zhüku müshenoluo.

33Thari nüh ma kürhowa künyia phatse nüh kümiemüwienaveh, thitü thari nüh ma kürhowa kümie tse veh nüh külolera naveh.

34Hi nüh nohri vü küza naveh, "Jü rüza vü nyi künyi azeküsü vü ze naveh, nyi küsü sietewa nü küpawa thuoüji jamü naveh.

35Nyimzari künyi kürü atsuoshü naveh, küsü nü sietewanü küpawa nü jamü naveh.

36Thi nyi künyi azhu vü tse naveh, nyi küsü sietewa nü nyiküsü jamü naveh," ti küza.

37Thinü mari nüh ma vü, "Khiela lo, VÜWA?" ti küna. Thinü ma nüh mari vü, "Akümo khiela peveh nüh khujorüri nga jüla sehzhu pepeti," ti küza.

Luke 18

Tünyivühri Küsü thi Ashisakütsüri viküüzhühie

1Jüsevü ma nüh mari thachutemüwa nüh khuopehuo na küsakenüh mari vü küüzhühiezhü küsü küza.

2Ma nüh mari vü, nyu küji küsü vü nyura shihküsari Saküüwuowa nga mükrü thi nyiri nga müchieke ti küsari küsü peh.

3Thi anyu jüla tünyivühri küsü nga peveh, thinü ma tü ma vü ru pehuo taji, "No eh po vi taji hi tü hi mükünongüwa nyia vü raküükhrajie," ti khuopehuo.

4Thitü tsotho pike azhie nüh thuoüji müsatü nti ma kule, jütisanü ase vü thuoüji ma mpa ma jüle taji, "Hi tü Saküüwuowa nga mükrü thi nyiri wie nga müchiekewie ketünga,

5tünyivüh hama nüh hi saküjakünya pehuo küveh kenüh hi nüh ma po vitsüwie naveh, jütanyu thuoüji ma tü ruleruza taji hi saküüsüro pehuo naküveh kenüh," ti küza.

6Thinü VÜWA nüh, ashiküsa mükünyitsawa nüh küüza künaluo.

7VÜWA tü ma nüh rüka küsari nüh rüza rüne krietaji peküvehri apo müvi nüh sanaveh lo? Ma nüh mari küükra münümü naveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

8Hi nüh küza naveh, ma nüh shita mari kükra tsü naveh. Thitü jütawie ketünga nyi Tsawa küru vü azhih vü kütsotü pela nü ma nüh ngu naveh lo? ti küna.

Farisiwa thi Khrükükhrühri vi Küüzhühie

9Hama sevü nga ma nüh anyi wuori mari mpa nyitsa ta sataji mari tsotü thi küpari thuoüji müküchiekeri vü küüzhühiezhü hama küza.

10Nyi künyi tü kükhuo sa nti Kükhurüzhe vü wa, nyiküsü thuoüji Farisiri thi küpawa thuoüji akhrükükhrühri.

11Farisiwa tü ma mpa süra tsie taji hakümjie khuo, Saküüwuowa, hi thuoüji küpari kümüjie nyuri sakükrünü nyurazhi vi kütsa, mükümüshori, müsarüla nyutü akhrükükhrühri kümüjie mükünyu kenüh nomüna she.

12Hi tü Zhia küsü vü künyi keri assa sa veh, thi hi nüh ngu küveh aveh küüsuo türake sanü küsü tsüveh.

13Thitü akhrükükhrühwa thuoüji kületsuo vü tsie taji, ma notha wienga thajüwu wuovü kütoke mümühie thuoh nüh ma tüso fe nü, “Saküüwuowa, ha hi kükhiemuowa wie nga nokümüze tsümo,” ti khuo.

14Hi nüh nohri vü küza naveh, “Anyi hama thuoüji küpawakümüjie nyu nü ma thuoüji müshomü taji ma zhe vü tewathuoh; küpakenühnyunü anyi thari nüh mari mpa ma sa kürünyie tse veh nüh jümari thuoüji sakümüsietsü naveh,” ti küza.

Jisu nüh Tsia Kürünguori Kütsü
(Mat 19.13-15; Mrk 10.13-16)

15Thi mari tü ma nüh küüpa nti kürünguori nga ma vü sieru, thitü ma sehnyiri nüh jü ngu nü mari phra.

16Thitü Jisu nüh mari ma vü jike taji, “Kürünguori mükhetü hi vü küüru luo, küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa kajipe azhi küsa kenüh.

17Hi nüh nohri vü küzatsanaveh, nyi küsüküsü nga kürünguori kümüjie Saküüwuowa kajipe müküvi nü jülovü mütura,” ti küza.

Nyirhieri Küsü nüh Zhüküüna
(Mat 19.16-30; Mrk 10.17-31)

18Jüsevü küjiri küsü nüh ma vü küna taji, “Küsosie Kümühiewa, küsuokürho vi eh zhi sana küsakenüh hi tü mowa müsaji mümühie lo?” ti küna.

19Thinü Jisu nüh ma vü, “Mokenüh noh tü hi kümühiewati ji veh lo? Saküüwuowa wie küchie nüh nyi küsü nga mümühie,” ti küza.

20 Noh tü azhü tsüküsari thsüveh nü, nyihvünyipa küüphroküphrie müsatümü, müfethetümü, mürühutümü, kürie povü müsatümü, no pa thi noza siakeluo, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

21Thinü anyiwa nüh, “Hi nüh hi kürünguo vünüh hamari aveh müzhe tetsethuoh,” ti küza.

22Thinü Jisu nüh jü küünaravü ma nüh ma vü, “Khinyi nga noh tü zanyo küsü müju nüh sa veh. Noh zhiküpe aveh zhumü taji vi kümükhuori suomü luo, thi runü eh se nyi luo, jütathuoüji rügivü no künyirhie peranaveh,” ti küza.

23Thitü ma tü hama küünaravü ma lorütewa, küpakenühnyunü ma tü nyirhie she kümü kenüh.

24Jisu nüh ma nophoke tajinü, “Künyirhieri nüh Saküüwuowa kajipe lovü tu na küsa küzakelenga kho lo,” ti sa.

25Künyirhieri küsü nüh Saküüwuowa kajipe lovü tuna küsanü ut nüh arüjeku lovü müri kütu nüh küürüzikhe.

26Thinü azhü jü küthsü wuori nüh, “Thinü thawa külole nathuoh lo?” ti phrate.

27Thitü Jisu nüh, “Nyiri kenüh thuoüji müsarawie ketünga Saküüwuowa kenüh thuoüji müküsara münyie,” ti küza.

28Thinü Pitor nüh ma vü, “Halie, hiri tü hiri azhezhu aveh jamü taji noh se nyitsethuoh,” ti küza.

29Jütiküsavü ma nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzato naveh, nyi küsü wienga Saküüwuowa Kükaji kenüh ma zhe, nyutü avüvüh nyutü ajienü nyutü azahpari nyutü atsari jamü wieketü nga,

30khinyi tsothovü kürhonga hozake ngura thi thuohtüvü kürho kenüh nga küsuokürho müküngura nyi küsü nga münyie,” ti küza.

Jisu nüh Ma Sühle Küphra Kücheawa
(Mat 20.17-19; Mrk 10.32-34)

31Jisu nüh ma sehnyi türakünyiri siekewa taji mari vü, “Halie, hiri tü Jerusalem vü khru nti savehthuoh, thi setsaküthsüri nüh anyi Tsawa kenüh rhü küsari aveh sajunathuoh,” ti küza.

32Küpakenühnyunü ma vi Judahmükünyuri ake vü thsemünaveh, thi ma riesa thi ma saküzükrü she thi ma nyia vü amütse müshüke naveh.

33Mari nüh ma fe nü zothemü naveh thi rülo kücheawa ma rhosürale naveh, ti küza.

34Thitü mari tü azhü hamari küsü nga müthsüra nüh sa, azhü hama tü mari vünüh küthi kümü kenüh mari tü mürera nüh samü.

Nothaküju nü Khrühtsa Kütseri Küsü Jisu nüh Saküümühie
(Mat 20.29-34; Mrk 10.46-52)

35Jütisanü ma tü tse Jeriko shenyi ru ünü, nothaküüjuri küsü tü lekhuji natovü shupe taji khuotsa pela.

© 2015 Bible Society of India.

36Thinü anyi shieji kuoküwa künara nü hatü mowa satse lo? ti küna.

37Jütiküüna vü mari nüh ma vü, “Jisu Nazareth tse lie,” ti küza.

38Thinü ma tü zia taji, “David Tsa Jisu, hi kümüze tsüluo,” ti küza.

39Jütiküsavü apovü kütseri nüh ma phra taji, “Zoti pehluo,” ti küza. Thitü ma tü kümüsütsa zia taji, “David Tsa, hi kümüzetsüluo,” ti khuo.

40Thinü Jisu tü tsie taji, “Nyi jüma ma vü sieru luo,” ti azhütsü. Jüti küsavü ma tü ma shenyi ru ünü ma nüh ma küna taji,

41“Noh tü hi nüh mowa no vü satsü üti lo?” ti küna, Jütiküsavü ma nüh, “VÜWA, hi tü zanyo küüngumo?” ti khuo.

42Thinü Jisu nüh ma vü, “Noh kütsotü mpa nüh noh sakümühiemüthuoh nüh noh azanyo ngu luo,” ti küza.

43Jüti küza ünü müküzhike wie thuoh nüh ma notha zanyo ngura taji Saküüwuowa siake nü ma se nyitewa, jüütiküsavü nyiri aveh nüh jü ngu nü Saküüwuowa siaketsü.

Luke 19

Jisu thi Zekia

1Jütisanü ma tü Jeriko ju nü anyu vehthuoh wa.

2Thinü anyu jüla nyi küsü Zekia ti küsa akhrükükhrüh nyirhieri küsü peveh.

3Ma nüh Jisu tü thawa nüh ti sanü no nti pharu, thitü nyi küzhile kenüh thi ma kru kümülu kenüh müngura nüh sa.

4Jükenüh ma tü atüvü zhüwa taji ampathso rügivü kuo, küpakenühnyunü ma tü jülevü kütse kenüh.

5Jütiküsavü Jisu tü azhie jüla ruju nü toke taji mavü no nü, “Zekia shiti turu luo, nosü hi tü noh zhevü mpe üji mümühiethuoh,” ti küza.

6Thinü ma tü shiti turu taji lozhe she nü ma siemütu.

7Jütiküsavü anyi küpari nüh jü ngu nü jazhi taji, “Ma tü kükhiemuora küze sa nta kuowathuoh,” ti küza.

8Thinü Zekia nüh tsie taji VÜWA vü, “Halie, VÜWA, hi nüh eh zhi küzhila vi kümükhuori tsümü naveh, thi hi nüh rie taji nyurazhi wuori müramüwie ketünga jüzake müzü vi nyuri tsümülewie naveh,” ti küza.

9Thinü Jisu nüh, “Nosü küülolewa azhe ha lovü rupevehthuoh, küpakenühnyunü ma nga Abraham tsa küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

10 Küpakenühnyunü anyi Tsawa tü kümiekümüri phah thi külole nta küru kenüh," ti küza.

Raka Türake vi Küüzhühie
(Mat 25.14-30)

11 Mari nüh jü küna küveh vü ma tü küüzhühie zhüküza, küpakenühnyunü ma tü Jerusalem shenyi tetsethuohthi Saküüwuowa kükaji shita tekütsethuoh kenüh.

12 Jütisanü ma nüh, zanyoküthsü kümüsieri küsü tü kajira kükhra wa viru nti küsa kenüh anyu leküsuovü wa.

13 Jütiküsavü ma nüh ma siepe türakeri ji taji raka küsüsü vi mari tsü nü, "Nohri hamari vi nü hi müjieküru küju nü asü sala luo," ti küza.

14 Thitü ma nyuri nüh ma mükülo kenüh ma se vünüh shiti azhüle vi küze taji, "Hiri nü anyi hama nüh hiri kajiwa thama küüsa," ti küza.

15 Jütisanü ma tü kükaji kükhra vi taji nü ru ünü ma nüh raka vi siepe tsüküsari ma raka vi asü sataji künyiarari küthsüngü kenüh jümari sie ma vü ru üti azhütsü.

16 Thinü apowa nüh ru ma tüvü tsie taji, "Küsosiewa, raka no nüh hi kütsü vi nü asü küsa vünüh türake küütsa ngurathuoh," ti küza.

17 Thinü ma nüh ma vü, "Mühie shethuoh, no siepe kümühiewa, küpakenühnyunü noh zanyo küza vü nga künyitsa kenüh, nyuküji türake nyia vü kükhraküüvi naveh," ti küza.

18 Thi akünyiawa ru taji, "VÜWA, noh nüh raka hi kütsü vinü asü küsa vünüh münga küütsa ngura thuoh," ti küza.

19 Thinü ma nüh ma vü, "Noh nü nyuküji münga nyia vü kükhra küüvi nathuoh," ti küza.

20 Jüsevü küpawa ru taji, "VÜWA, halie no raka, hi nüh athsü nüh tieh küthi sataji vitse," ti küza.

21 Küpakenühnyunü noh tü arükütüri sakümü kenüh hitü no krü, küpakenühnyunü no zhi mükünyuri nga notü vi tsetse ti thi noh nüh müküzhuhri vü nga mawie tsetse ti, ti küza.

22 Thinü ma nüh ma vü, "Noh siepe kümüsüwa, hi nüh no zhü vünüh no müshe müsümünathuoh, noh tü arükütüri ta thsü thi eh zhih mükünyuri nga vi thi hi nüh müküzhuhri nga mawie tse la," ti küza.

23 Thinü noh tü mokenüh eh pesa vi apesa küsazhe vü müsalo? jüta thuoüji hi shele küru vü azakütsa nga nguranànü, ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

24Jüti satajinü ma nüh ma kütuo vü peküvehri vü, “Maraka vimü taji türake
peküvehwa vü tsümü luo,” ti küza.

25Thinü mari nüh ma vü, “VÜWA, ma tü raka türake pevehnü,” ti küza.

26Hi nüh küza naveh, “Thari nüh peveh nüh jümari vünüh tsüphe naveh, thitü
mükünyiewa vü thuoüji ma ke vü peküvehwa nga vishele tewa naveh,” ti küza.

27Thitü hi mükünongüri hi nüh kükaji kümari thuoüji sie havü ru nü eh tü
vünüh mari fethemü luo, ti küza.

Jisu nüh Khrara taji Kütholathovü sa Jerusalem vü Kütsuo

(Mat 21.1-11; Mrk 11.1-11; Jhn 12.12-19)

28Thi ma nüh hama küzaju kümüsevü mari atüvü tse Jerusalem vü tewa.

29Thinü ma tü Olive küzhiho vü Bethfage thi Bethani anyu masü shenyi küruvü
ma sehnyiri künyi küze nü

30masü vü, nohsü atüvü anyu nguküveh vü thi nohsü jüla kütuvü, khanavü nyi
küsü nga nüh müküpesa arawuh za küsü hute küsala ngu naveh, thinü jüma
letaji sieru luo.

31Thi anyi wuori nüh, mokenüh jüma kuli leveh lo ta küna thuoüji nü,
“VÜWA nüh müviji mümühie nüh saveh lie,” ti küza luo, ti küza.

32Thinü masü tü tsewa ünü masü vü küüza kümüjie ngura.

33Jütiküsavü masü tü arawuh kuliwa leveh ünü avüri nüh müsü vü, “Nohsü tü
mokenüh arawuh kuli leveh lo” ti küza.

34Thinü masü nüh, “VÜWA nüh müviji mümühie nüh saveh lie,” ti küza.

35Jütisanü masü nüh jüma sie Jisu vü ru, jüti sataji mari athsümünyi vi arawuh
seru rügivü shieke taji Jisu jüma rügivü küüshupe.

36Ma nüh jü rügivü shupe taji küwavü, mari athsümünyi vi lekhuji vü shieke.

37Thi ma tse Olive küzhiho kükhu vü shenyi wa ünü ma sehnyiri aveh ma küüro
küji aveh küngu kenüh lozhe nü zia taji Saküüwuowa siake.

38Thi VÜWA nyo vi nü kütse Kajiwa kümüngatsahwa Rügivü kümühietsahwa thi
küthola kümüsietsahwa saluo, ti küza.

39Thinü ariakhuo vü kütse Farisiri wuori nüh, “Küsosiewa, noh sehnyiri
phraküüzohmü luo,” ti küza.

40Thinü ma nüh rüle taji, “Hi nüh küza naveh, hamari nüh zo ta petewawie
ketünga alohri nga nüh zia zhu terunaveh,” ti küza.

Jisu nüh Jerusalem kenüh Kükrie

41Jütisanü ma tü anyuküji jüma shenyiru ünü jüma kenüh krie taji,

© 2015 Bible Society of India.

42“Mükütüküzü noh nüh nosü kümühiewa kenüh mowa müviji mümühie nüh küthsütüla mühieveh nü, thitü khinyi nü jümari tü no notha vünüh küthi mütüthuoh.

43Thi tsotho küsü ru taji no mükünongüri ru nü azie aküsanü no mükieshe nü no huote naveh, thi awuowuo vünüh chiru naveh.

44Jütisanü nohri azhe jieru nü no nga thi no tsari nga netekheh naveh, thi aloh küsü nga müjuke nü küpewanyu, küpakenühnyunü noh tü hi nüh no vü kürumüküthsü kenüh,” ti küza.

Jisu Kükhurüzhe vü Küwa
(Mat 21.12-17; Mrk 11.15-19; Jhn 2.13-22)

45Jüsevü ma tü Kükhurüzhe vü tu taji zanyo zhuküvehri zhezhuja nü mari vü,

46“Eh zhe tü kükhuo zhe küüsanaveh, ta rhü saveh, thitü nohri nüh hama vi taji rühukütsara zhe küsamüthuoh,” ti küza.

47 Thi ma tü rülo aveh Kükhurüzhe vünüh nyuri sosie peh. Jütiküsavü levü küjiri thi Khonyo küsosieri thi nyiri azhie vü kükhra küviri nüh ma fethe nti phah.

48Thitü mari tü rüle mphara nüh samü, küpakenühnyunü nyiri nüh ma zhü küsü nga müja nti küna pehuo küveh kenüh.

Luke 20

Jisu Kükhra Küüna
(Mat 21.23-27; Mrk 11.27-33)

1Rülo küsü ma tü Kükhurüzhe vünüh nyiri sosie thi küza peküvehvü levü küjiri thi Khonyo küsosieri thi kükhruori ti ma vü ru nü,

2“Noh mokükhra vünüh zanyo hamari saveh nüh hiri vü küzajie,” ti khuo.

3Thinü ma nüh rüle taji, “Hi nga nohri vü azhü küsüküna naveh tinü küza luo.

4Johan Baptist tü rügivünüh ru ünü nyiri vünüh lo?” ti küna.

5Jüti küüna vü mari tü küsü nüh küsü vü jüle taji, hiri nüh ma tü rügi vünüh ti küza nti ünü, “Thinü mokenüh ma mütsotü lo?” ta sanaveh.

6Thi hiri nüh ma tü nyiri vünüh ti sa nti ünü nyiri aveh nüh aloh vi hiri veh naveh, küpakenühnyunü mari nüh Johan tü setsaküthsüri küsü ta küsa müshetotekütse kenüh, ti sa.

7Jükenüh mari nüh, “Ma tü khievü nüh ru nüh hiri nü müthsü,” ti küzamü.

8Thinü Jisu nüh mari vü, “Mokükhrawa vünüh saveh nüh hi nga nohri vü küüzanyu,” ti rületsü.

Zhuküürori Khukekümüsü Kürefü Küsü viküüzhühie

© 2015 Bible Society of India.

(Mat 21.33-46; Mrk 12.1-12)

9 Jütisanü ma nüh nyiri vü küüzhühie zhü hama viküza: nyi küsü nüh rhelivizhu
küsü sataji azhuküürori tsotümü taji anyu küpa vü wa nü hothake petewa.

10 Jütiküsavü avi küpeleh tsotho juru ünü ma tü siepeküsü azhuküüro jümari vü
küze taji rhelivi vi ma tsünatünyie ti sa, thitü azhuküüro jümari nüh ma fetaji
zanyo küsü nga ma mütsü nüh zhejamü.

11 Jüsevü nga ma nüh siepe küpa küzelehü, thinü ma nga fe thi saküzükrü she
nü kürütso küzemü.

12 Jütawie ketünga ma tü siepe kücheawa küze lehü, thinü mari nüh hama tü
sakümüsamüna she tsü taji zhejamü.

13 Jütiküsavü rhelivizhu vüwa nüh, "Hi tü moti sanalo? Hi nüh eh tsa
küümzetsawa küze naveh, mari nga manü siakerana tünü," ti sa.

14 Thitü azhuküürori nüh ma ngu ünü mari mpa kürüchie nü, "Hama tü hiri
vüwa tsathuoh, tinü hiri ma fethemü nüh rah, jütathuoüji hiri ma zhezhu vira
naveh," ti sa.

15 Jütisanü mari tü ma zhewa rhelivizhu alievü jamü taji ma fethemü.
Jütathuoüji rhelivizhu vüwa tü azhuküüro jümari vü mowa sanathuoh lo?

16 Ma tü ru taji azhuküüro jümari fethe khehmünathuoh, jütisanü rhelivizhu
jüma vi küpari tsümünathuoh, ti küza. Mari tü azhü jüma küthsüra vü
Saküüwuowa nü jüüta küüsawanyu, ti küza.

17 Thitü ma nüh mari no phoke taji, thinü khanavü mowa rhüsaveh lo? Zhe
küsari nüh aloh jakümüwa nüh ajüke vü alüwa samüthuoh ta küza saveh, ti
küza.

18 Thari nüh tsuotsa aloh jürügivü ka naveh nüh kuoriekhewie naveh, thi aloh
jüma nüh küsüküsü vü nga tsuotsawa ka thuoüji nü to nya khehwie naveh, ti
küza.

Akhrükükhrüh Küüna

(Mat 22.15-22; Mrk 12.13-17)

19 Jütisaküveh tsothovü Khonyo küsosieri thi levü küjiri tü ma vü ake thse nti
müshe, thitü mari tü nyiri krütewa, küpakenühnyunü küüzhühie jümatü
marivü phrate ta küsa mari nüh küthsü kenüh.

20 Jükenüh mari tü ma zi taji ma re nü kükhrari thi Romri Kajiwa vü thsemü na
küsa kenüh nyi wuori ma vü küzetaji ma müküle küüpha.

21 Mari tü ma vü wa taji, "Küsosiewa, noh tü khe ta nyuri küza thi sosie tsetse ti,
thi kümürhümüze sa nyuri mükütsa, thitü Saküüwuowa lekhuji zhütsawa
vünüh sosie tsetse ti.

© 2015 Bible Society of India.

22Tinü hiri tü Romri Kajiwa akhrükükhrüh ale ünü alenyu lo?” ti küna.

23Thitü ma nüh mari kümüshe thsü tajinü mari vü,

24“Hi vü raka küsü künoluo; thawa tsorhe thi thawa nyorhüke saveh nüh,” ti khuo. Thinü mari nüh, “Romri Kajiwa rhe sa veh,” ti küza.

25Jütiküsavü ma nüh mari vü, “Kaisar azhiri vi Kaisar tsümü luo, thi Saküüwuowa zhiri vi Saküüwuowa tsümü luo,” ti küza.

26Ma nüh jüüta küüza kenüh nyiri atü vünüh mari tü ma mürera nüh samü, thi mari tü ma zhü kenüh ngo nü zom ti petewa.

Aküsü vünüh Kürhole Zhüku Küüna

(Mat 22.23-33; Mrk 12.18-27)

27 Jüsevü kürhole münyie ta küsa Sadusi wuori ma vü ru taji

28 azhü küna nü, “Küsosiewa, Mosa nüh hiri vü rhükütsü, nyi küsü ajie nüh avüvüh vi taji atsamünyie nüh sütehu thuoüji ma nü nüh ma vüvüh vitaji ma jie kenüh atsa kümüwumüra saluo ta küza saveh,” ti küza.

29Thi khanavü jününyi türü peh, thinü apowa tü avüvüh vi, thitü atsa küsü nga müngu nüh sütewa.

30Thi akünyiawa nga jükümjie,

31thi kücheawa nga nyimzawa jüma vi, thi jükümjie mari türü aveh atsa münyie nüh nyimzawa jüma jamünü sütewa khe.

32Thi asevü thuoüji nyimzawa nga sütewa.

33Thinü thuohtüvü kürholevü nyimza jüma tü thavüvühwa sanathuoh lo? Küpakenühnyunü mari türü aveh nyimza jüma vi avüvüh küsa kenüh, ti küna.

34Thinü Jisu nüh mari vü, “Khinyi kürho tsari tü vüvühvüpa sa thi vüvühvüpa vi tsüveh,” ti küza.

35Thitü thari nüh thuohtüvü kürhovü küwa tsehri thi aküsü vünüh kürholeri thuoüji vüvühvüpa nga müsathi vüvühvüpa nga vimütsüthuoh.

36Küpakenühnyunü mari tü müsülethuoh, mari tü rügizhüleri sie zarikethuoh thi mari tü kürholeri tsa sakümüthuoh kenüh Saküüwuowa tsari samüthuoh.

37 Thi aküsüri rhosürale veh ta küsa Mosa nga nüh athsoküjepuke vünüh küüza ma nüh jüla nüh VÜWAküji Abraham Saküüwuowa, thi Isaac Saküüwuowa thi Jacob Saküüwuowa ti sa.

38Thi ma tü aküsü Saküüwuowa nyu, thitü rhoküvehwa, küpakenühnyunü aveh nga ma vünüh rhoküveh kenüh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

39Thinü Khonyo küsosieri wuori nüh, “Küsosiewa, noh nüh küzamühie she tsüthuoh,” ti rületsü.

40Küpakenühnyunü mari tü zanyo küsü nga küünalera mükünyiethuoh kenüh.

Messiah Zhüku Küüna
(Mat 22.41-46; Mrk 12.35-37)

41Thitü ma nüh mari vü, khiela nüh mari tü Messiah David atsa ta küzara naveh lo?

42Küpakenühnyunü David tü ma mpa wienga Kürie hiri lasi vü: “VÜWA nüh eh VÜWA vü, eh zhie wuo vü shupe luo.

43Noh mükünongüri hi nüh no ji kükhu lovü müjieküthse küju nü,” ti küza.

44Jükenüh David tü ma vü VÜWA ti ji, jütathuoüji ma tü khiela nüh ma tsa ta sanaveh lo? ti küza.

Khonyo Küsosieri vünüh Zhüzhü üta Jisu nüh Küüza
(Mat 23.1-36; Mrk 12.38-40)

45Thinü ma nüh nyiri aveh küünara atü vünüh ma sehnyiri vü,

46“Khonyo küsosieri vünüh azhüzhüluo, mari thuoüji küüzhuvüh aküsuo sa, thi asü küsaperi vü nyuri nüh mari küüsiake, thi kükhurüzhe vü ape kümühieri, thi kütsazhu vü ape kümüsieri lomü.

47Mari tü tünyivühra azhe vü müratsatsati thi aküthsesanü kükhuo küsuo satajinü kütse wie. Jükenüh hamari tü nyi küpari nyia vünüh kümnomna küjingu naveh,” ti küza.

Luke 21

Tünyivühwa Zanyoküthse
(Mat 12.41-44)

1Jütisanü ma tü toke nü no ünü, nyirhieri tü zanyovi zanyoküvizhuhku lovü küthsela ngu ra.

2Thi ma nüh tünyi küthotsavühri küsü pesa künyiküthse ngu.

3Thinü ma nüh, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, küpari nyia vünüh tünyi küthotsavüh hama nüh küüzhithseveh,” ti küza.

4Küpakenühnyunü küpari thuoüji aküzhi aze vünüh viru thseveh, thitü tünyivüh hama thuoüji ma küthotsa aze vünüh makürho vü küpe aveh vi thse veh, ti küza.

Kükhurüzhe Zoriemüna küsa Jisu nüh Küphrate
(Mat 24.1-2; Mrk 13.1-2)

© 2015 Bible Society of India.

5Jüsevü aloh aküzü thi Saküüwuowa vü aküte sanü vi Kükhurüzhewa saküzü she küsa ma sehnyi wuori nüh haluo peveh ünü Jisu nüh,

6“Nohri nüh ngu küveh hamari tü müzorie nüh aloh küsü wienga khakeluo taji müküpeh tsotho küsü ru naveh,” ti küza.

Küüjakünya thi Kümnomna Ru na küsa
(Mat 24.3-14; Mrk 13.3-13)

7Thinü mari nüh ma vü, “Küsosiewa, hamari tü küsiesaru nathuoh lo? Thi hamari saru na küsavü thsoshi mokümjie ru naveh lo?” ti küna.

8Jüti küüna vü ma nüh mari vü, “Nohri mümüra nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo, küpakenühnyunü nyiri hozake wie nga eh nyo vünüh ru naveh, hi thuoüji Khrista wiethuoh, thi tsotho thuoüji shenyi müthuoh, ta küzaru naveh, thitü mari ase münyi tümü.

9Thi nohri tü ariekü sa thi küüjakünya künara naveh, thitü mükrütümü, küpakenühnyunü hamari nüh apo müsaji mümühie, thitü asekhe thuoüji küsükeri vünüh küsawa nyu,” ti küza.

10Jüsevü nga ma nüh mari vü, “Kuo küsü nüh kuoküsü sie saluo naveh, thi kaji küsü nüh kaji küsü münongü nüh sanaveh;

11khielota mükhrü küzhü naveh, thi azhie luo wie vü kümükhuoji thi asahna ru naveh, thi rügi vünüh küükrükükra hozake thi thsoshi küji ru naveh.

12Thitü zanyo hamari atüvü mari nüh nohri re taji kümnomna tsü naveh, jütisanü nohri re künazizheri thi küsizheri vü thse naveh, thi eh nyo kenüh nohri re kajiri thi atakrüri vü siewa naveh.

13Hamatü nohri kenüh apovü küsa tsotho küsü sanaveh.

14Mowa rüle tsü naveh nüh ti küütü vünüh müshetsaza mütsetümü luo, thitü nohri luoveh tom ti sanü pehluo.

15Küpakenühnyunü hi nüh nohri mükünongüri aveh nüh nohri siemüküüproluora nyutü mükütsiera apo thi akütshü vi nohri tsü naveh.

16Jü mpanyunü azahpari mpa nga, noh jienü, thi no küshukü ra thi no füri wie nga nüh nohri retsü wie naveh, thi mari nüh nohri wuori thuoüji nyuri nga nüh küüfethe naveh.

17Thi eh nyo kenüh nyiri hozake nüh nohri mürhü naveh.

18Thitü nohri ashe küsü wie nga küümiewa nyu.

19Nohri küüzhike vünüh nohri kürho akünyiawa ngu naveh.

Jerusalem Küzorie Zhüku Jisu nüh Küütüzhü vünüh küüza
(Mat 24.15-21; Mrk 13.14-19)

© 2015 Bible Society of India.

20“Thitü arieri ru nü Jerusalem mükieshe mü thuoüji ma zoriemü naküsa tsotho jumthuoh ti küsa thsüluo.

21Jütiküsavü Judea vü küperi tü zhü küzhiho vü tewaluo, thi thari nüh nyuküji jü lovü peh naveh nüh shutewaluo, thi thari nüh alievü peveh nüh alovü mükütu le tümü luo.

22 Küpakenühnyunü jümatü kümnomna rülo khanavü rhüküsari saju na küsawie thuoh.

23Jie jüma rülo vü atsakümori thi atsa künü küvehritü küzakele nga kho naveh nüh! Küpakenühnyunü azhih nyia vü lokürü ru naküveh kenüh thi anyi hamari nyia vü zhühkha ru naveh.

24Mari tü nyusuowa nüh rethe naveh, thi wuori thuoüji aküsi saakuo aveh vü wa naveh; thi mükütsotüri tsothowa müjieküju nü mükütsotüri ajih nüh Jerusalem nyitemünaveh,” ti küza.

Nyi Tsawa Sheleküru
(Mat 24.29-31; Mrk 13.24-27)

25 “Jümpa mükünyu rünyi, asah thi wutsiri vünüh thsoshisaru naveh, thi azhih vü akuoh aveh vü lokürü ru naveh, thi juküji akhi thi ma küüshü nüh nyiri saküüngothse naveh.

26Thi azhih hala kükrü thsoshi jüri ru na küsa müshe taji nyiri aveh krü nü mükümüshera sanaveh, küpakenühnyunü rügivü kükhrari küzhüjamüna küsa kenüh.

27 Jütiküsavü nyi Tsawa tü kükhra vi kütholathovü küji sa akülu vünüh kütse mari nüh ngu naveh.

28Zanyo hamari saluo nta küsavü nohri alü toke taji rügivünoluo, Küpakenühnyunü jüvütü nohri küülole shenyi kümüthuoh kenüh,” ti küza.

Jichuorhu vünüh Küsosiezhü
(Mat 24.32-35; Mrk 13.28-31)

29Jüsevü ma nüh küüzhühiezhü küsü küza taji, “Jichuorhu thi athsorhu küpari aveh nga noluo;

30nyawa shiteru thuoüji küzhesa shenyimüthuoh ta küsa nohri mpa nüh ngu thi thsüraveh.

31Jükümjie hamari sateküru nohri ngu thuoüji Saküüwuowa kükaji shenyimüthuoh ta küsa thsüluo.

32“Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, hamari müjie küsaju nü khinyi kürho hamari müpeh nüh küsawa nyu.

33Thajüwu thi azhih thuoüji ratewa naveh, thitü eh zhü thuoüji kürawa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

Huo mpelaji Mükümühie

34“Thitü kütsosükürho thi kümüshe thi khinyi kürho kümünguri nüh nohri luoveh sakürüpomü taji apiehjü küsakhe kümüjie zhürüluo mükümüshe vünüh müküüru nüh sana küsa kenüh huo peh luo;

35küpakenühnyunü jümatü azhih nyia rhoküvehri aveh vü runaküveh kenüh.

36Thitü zanyo hamari aveh sana küsavü jümari kari na küsakükhra peh nü nyi Tsawa atüvü sie naküsa kenüh tsotho aveh vü huope thi kükhuo sa pe luo,” ti küza.

37 Jütisanü Jisu tü rülo aveh Kükhurüzhe vünüh sosiepeh, thitü rüza vü thuoüji ma tü Olive Küzhiho vü tewapepeti.

38Thi rüne thomütho vünüh ma zhü küna nti nyiri aveh tü Kükhurüzhe vü ruru ti.

Luke 22

Jisu Lü Vü Kükünongü Kümüshe
(Mat 26.1-5; Mrk 14.1-2; Jhn 11.45-53)

1 Jütiküsavü Tsekükari ahzhi müthse nüh alohse rükütsa khu shenyi teru.

2Thinü levü küjiri thi Khonyo küsosieri tü mokümjie ma fethe naveh nüh ti lekhuji phah, thitü mari tü nyiri krü kümü sa.

Judas nüh Jisu Zhukütsa Ma Müsheküsa
(Mat 26.14-16; Mrk 14.10-11)

3Jütiküsavü Judas Iskariot ti küjiwa türakünyiri azhienüh küsüwa vü Tsuore tetu.

4Jütiküsavü ma tü wa taji levü küjiri thi arienyiküjiri sie jüle nü Jisu retsü nti küsa rowa vi marivü küza.

5Thinü mari tü lozheke taji pesa vi ma tsünati kürathuohmü.

6Thinü ma nga nyie üti küsa azhüwa tsü, thi nyiri mükünyie vünüh ma retsü nti lekhuji phah.

Tsekükari Khu vü Kütsa kenüh Jisu nüh Küüche
(Mat 26.17-25; Mrk 14.12-21; Jhn 13.21-30)

7Jütiküsavü Ahzhi müthse nüh Lohse kütsa nyihzhü küfethe rülo ru ünü,

8ma tü Pitor thi Johan masü küze taji Tsekükari mari nüh tsana küsawa küche üti küze.

9Thinü masü nüh, “Noh tü hisü khiela nüh jüma küche üti lo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

10Thinü ma nüh masü vü, “Halie, nosü nyuküji vü küwa vü nyi küsü aju losüza kha taji ru nohsü siemütu naveh, tinü nosü ma khiela tu naveh nüh jüla nyitu luo,” ti küza.

11Thi azhe vüwa vü, küsosiewa nüh no vü, “Eh sehnyiri sie tsekükari khuwa tsana küsa küzeri azhe khiela pevehlo? ti künaluo.

12Jütathuoüji azhe kürieke rügivü küshothuoh küjiküsü kücheju küsa küjo nosü kütsanaveh nüh,” ti küza.

13Jütisanü masü tü wa ünü masü vü küüzakümüjie ngura nü jüla nüh tsekükari kütsaküzhuküche.

VÜWA Kümüsheshie
(Mat 26.26-30; Mrk 14.22-26; 1 Kor 11.23-25)

14Jütisanü tsothowa juru ünü ma tü ma sehnyiri sie nü kütsazhupe vü shupe, thi ma sehnyiri nga ma sie shupe.

15Thi ma nüh mari vü, “Hi kümnomna atüvü nohri sietsekükari khu kütsawa tsa ngü she peh veh;

16küpakenühnyunü Saküüwuowa kükaji vünüh müjieküsaju nü hi tü jüma mütsalethuoh ti hi nüh nohri vü küzaveh,” ti küza.

17Jütisanü ma nüh ahuowa vi taji tsia tsü kümüsevü, “Hama vi nü nohri mpa nohri azhie vünüh küsuo zhu luo,

18küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küza naveh, Saküüwuowa kükaji müjie küju nü nosü vünüh tuvü hi tü akha hama küzhule nyuthuoh,” ti küza.

19Jüsevü ma nüh lohsewa nga vi taji tsia tsükümü sevü ma nüh zokhuo nü vi mari tsü taji, “Hama tü eh satsa nohri kenüh tsükümüwa. Hi kümüshe kenüh hama saluo,” ti küza.

20Jükümjie kümüsheshie tsa kümüsevü ahuo hama nga nohri kenüh lizhuküru e zü vünüh tsathuohkütsü kürüthewa wiethuoh, ti küza.

21 Thitü halie hi retsü na küsawa ake nga hi sie kütsazhupe hama rügivü peh veh.

22Küpakenühnyunü küütü vünüh küchekü sa kümüjie nyi Tsawa tü wa wie naveh; thitü jie, ma retsüna küsa nyiwa thuoüji saranathuoh, ti küza.

23Thinü mari tü jüma thawa nüh sanasaveh nüh ti küsünüh küsü küna.

Küji Küsa kenüh Küüproluo

24 Thi thawa nüh küüji naveh nüh ta küsa nga mari azhie vü küproluozhu teru.

25Thinü ma nüh mari vü, “Mükütsotüri tü mari kajiri nüh mari nyia vü avü küüsasati, thi mari nyia vü kükhra küviri nüh kükhruori küüsasati.

© 2015 Bible Society of India.

26 Thitü nohri tü jüüta küüsawa nyu, jüütanyunü nohri azhie vü küjitsawa nüh küzatsahwa küüsaluo, thi sierhüwa nüh siepewa küüsaluo.

27Thinü shupe nü tsazhuküpewa küüji ünü nyuri kütsüküna küpewa küüji lo? Jümatü tsazhuküpewa küüji tünü? Thitü hi wienga nohri azhie vü nyuri kütsüküünawa sa wieveh," ti küza.

28Hi kümüra aveh vü nga nohri nüh hi sietse wie;

29eh Pa nüh kükaji vi hi kütsü kümüjie, hi nga kükaji vi nohri tsüveh.

30Küpakenühnyunü nohri nga hi sie taji eh kajipe vünüh ashietsa thi zhu, thi kajipe rügivü peh nü Israel kuo türa künyiri ashi sanaveh, ti küza.

Pitor nüh Jisu Kürü na küsa Küütüküphrate
(Mat 26.31-35; Mrk 14.27-31; Jhn 13.36-38)

31"Simon, Simon, halie, zhukküürotsari nüh atsuo aguri wieküpa kümü kümüjie nohri aveh müte nü kümüsüwatü kümühiewa vünüh saküpamü nta Tsuore nüh khuomüthuoh.

32Thitü noh kütsotüwa mü kümie naküsa kenüh hi nüh noh kenüh kükhuo sa thuoh; thi noh nüh noh luoveh khaphrürale thuoüji no füri luoveh nga sakükhaphrü mütsuji mümühie," ti küza.

33Thinü Pitor nüh ma vü, "VÜWA, hi tü no küsizhe vünga wa tü thi aküsü vü nga wa tü no se nyiwa wie naveh," ti küza.

34Thinü Jisu nüh Pitor vü, "Pitor, hi nüh no vü küzanaveh, no hi müthsü ta küchekeri müküürü atüvü nosü awi kükhuwa nyu," ti rületsü.

Rakaku, Chükhu thi Nyusuo

35 Thinü Jisu nüh mari vü, "Hi nüh nohri rakaku, chükhu nyutü ajiküükruvüh ti müvü nüh nohri küüze vü nohri thotsamü ülo?" ti küna. Thitü mari nüh; "Nyu, zanyoküsü nga müthotsa," ti rületsü.

36Thinü ma nüh mari vü, "Thitü khinyi nü rakaku küperinga thi chükhu küperi nga vi luo, thi anyusuowa mükünyieri nü ma satsaküüzhuvüh zhu nü sü luo.

37 Küpakenühnyunü hi nüh nohri vü küzawienathuoh nü hitü wuleküphrürieri vü chiekemüthuoh ta küsa khanavü zhütsazhü vü rhüküsawa hi vünüh müsajuji mümühie, eh kenüh mowa rhüsaveh nüh sajutsewie," ti küza.

38Jüti küüza vü ma sehnyiri nüh, "Halie, VÜWA, hala anyusuo künyi peh veh," ti küza. Thinü ma nüh mari vü, "Jü künyi wale," ti küza.

Jisu nüh Olive Küzhiho vünüh Kükhuo küsa
(Mat 26.36-46; Mrk 14.32-42)

39Thi ma mpa nüh sasati küsa kümüjie alievü tsezhuru nü Olive Küzhiho vü tewa, thinü ma sehnyiri tü ma se nyiru.

© 2015 Bible Society of India.

40Jütiküsavü ma tü azhie jüla ruju ünü ma nüh marivü, “Nohri kümüra vü mütu nüh sana küsa kenüh kükhuo saluo,” ti küza.

41Jüti sataji ma tü mari vünüh tse kietuozaza wa khotsünü kükhuo sataji,

42“Eh Pa, no kümüshe thuoüji ahuo hama hi kükari tsüluo, thitü eh müshe nyu nü no müshe vünüh saluo,” tikhuo.

43Jütiküsavü rügizhüleri küsü rügivü nüh turu taji ma sakükhratsü.

44Thi ma tü münomüna she küveh kenüh ma kükhuo khra she, thi ma rü shi tü azü küürütsuo kümüjie khieloti azhih vü rütsuo wa.

45Jüti sataji ma tü kükhuo sanü süra ma sehnyiri vü wa, thinü mari tü lokürü kenüh zepelakhe.

46Thinü ma nüh mari vü, “Nohri tü mokenüh ze veh lo? Kümüji müra vü mütu nüh sana küsa kenüh süra nü kükhuo saluo,” ti küza.

Jisu Küre

(Mat 26.47-56; Mrk 14.43-50; Jhn 18.3-11)

47Jüti sataji ma tü mari siejüle peküvehvü Judas ti küji türakünyiri azhie vü küsüwa nüh anyi shieji küsüsie nü ru. Ma tü Jisu küme nti ma vü ru.

48Thitü Jisu nüh ma vü, “Judas, noh tü küüme küsü vünüh nyi Tsawa zhutsa nti ülo?” ti küna.

49Thinü mowa sanathuoh nti ma kütuo vü küperi nüh no peh. Jütiküsavü mari nüh, “VÜWA, hiri nyusuowa küüvi taji anyi hamari küüre mo?” ti khuo.

50Jütisanü mari nyi küsü nüh anyu vi nü khakere ünü levü küjiwa siepe khüna azhie wuovü taja mü tü.

51Thitü Jisu nüh, “Jü wale thuoh,” ti küza. Thinü Jisu nüh jüma khüna pah nü sakümühietsüle.

52Thinü Jisu nüh levü küjiri thi kükhurüzhe vü küjiri thi kükhruori ma re nta kütseri vü, “Nohri tü rühukütsari siesaluo na küsa kümüjie anyusuo thi thsoshi vi nü tse ülo?

53Hi nüh rülotsotho Kükhurüzhe vü nohri sie pewie ketünga hi re nta müsa. Thitü nosü thuoüji nohri thi aküzowa kükhra tsotho thuoh,” ti küza.

Pitor nüh Jisu Küürü

(Mat 26.57-58,69-75; Mrk 14.53-54,66-72; Jhn 18.12-18,25-27)

54Jütisanü mari tü ma re taji levü küjiwa azhe vü sietewa. Thi Pitor nga kükiethuohzah vünüh nyiwa.

55Mari tü waju taji aluoji azhila vünüh anyih sanü mari aveh shupe nü küho, thi Pitor nga mari azavü nyi shupe.

© 2015 Bible Society of India.

56Jütisapeküvehvü siepevühri küsü Pitor anyih kühoküpe ngu nü ma nophoke taji, “Anyi hama nga ma sietse lie,” ti küza.

57Thitü ma tü kürü taji, “Nyimzawa, hi nü ma müthsülie,” ti rületsü.

58Jümasevü pike peveh ünü anyi wuori nga ma ngu le taji, “Noh nga mari azhie nüh küsü wiethuoh,” ti küza. Thitü Pitor nüh, “Anyiwa, hi nü nyu lie,” ti rületsü.

59Jüti sataji münühu küsü kümüjie peveh ünü nyiküsü ru wurie taji, “Zhütsa anyi hama nga ma se nyitsewie, küpakenühnyunü ma tü Galileeri küsü,” ti küza.

60Thitü Pitor nüh, “Anyiwa, noh nüh mowa küzaveh nüh hinü müthsüti,” ti küza. Jüti sataji ma tü azhü phrapeveh ünü awi khuteru.

61Thinü Jisu nüh süle nü Pitor no. Jütiküsavü Pitor tü VÜWA nüh küüza azhü, “Nosü awi müjie kükhu atüvü küchekeri no hi müthsü ta kürü naveh,” ti küsawa müshekera.

62Thinü ma tü alievü wa nü khieloti krie.

Jisu Küriesa thi Küfe
(Mat 26.67-68; Mrk 14.65)

63Jütiküsavü Jisu siteküvehri tü ma riesa thi ma fe tsü.

64Jümpa mükünyu mari tü ma notha tietemü nü ma vü, “Thawa nüh no fe nüh hiri vü setsaküthsüzhü küza luo,” ti khuo.

65Thi azhü kümüsü hozake vi ma phra nü ma rünyie.

Müzakümühu vünüh Jisu sie Shih Küsa
(Mat 26.59-66; Mrk 14.55-64; Jhn 18.19-24)

66Jütisanü thoru ünü levü küjiri thi Khonyo küsosieriti sie nü anyu vü kükhruori kümühu sehzhu, thinü mari tü ma sho kümühu jüla wa nü,

67“Noh tü Messiah thuoüji hiri vü küza luo,” ti küza. Thitü ma nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzawie ketünga nohri tü kütsotüwanyu,” ti rületsü.

68Thi hinüh nohri vü künawie ketünga nohri tü rüle hi kütsüwanyu.

69Thitü nosü vünüh tuvü thuoüji anyi Tsawa tü Saküüwuowa kükhrawa azhie wuovü shupenathuoh, ti küza.

70Thinü mari aveh nüh, “Thinü noh tü Saküüwuowa Tsa ülo?” ti küna. Jütiküsavü ma nüh mari vü, “Nohri nüh küüzakümüjie hi tü jümawa wiethuoh,” ti rületsü.

71Thinü mari nüh, “Hiri tü povü küpa phah nü mowa sanalo? Hiri mpa ma po vünüh thsürathuohnü,” ti sa.

Luke 23

© 2015 Bible Society of India.

Pilate Tüvü nüh Jisu sie Shih Küsa
(Mat 27.1-2,11-14; Mrk 15.1-5; Jhn 18.28-38)

1Jüti sataji mari aveh süra tsie nü ma sie Pilate atüvü ru.

2Jütisanü mari tü ma phramüsü taji, “Hiri tü anyi hama nüh hiri akuoh müra nü mükünyu lekhuji vü küzemü na küsa thi akhrü vi Romri Kajiwa mütsütümü üta hiri kükhe, jü mpa mükünyu ma tü ma mpa Khrista Kajiwa ta sanü ngura,” ti küza.

3Thinü Pilate nüh ma vü, “Noh tü Judahri Kajiwa wiethuoh lo?” ti küna. Thinü ma nüh, “Noh nüh künaküveh kümüjie wiethuoh,” ti rületsü.

4Thinü Pilate nüh levü küjiwa thi nyi shiejiri vü, “Nyi hamawa vü hi nü müküle küsü nga müngu,” ti küza.

5Jütiküsavü mari tü kümküsütsa zie taji, “Ma tü Judea azhih aveh vü thi Galilee azhih vünüh ru hala küjunyuri sosie nü küjakünyakhehmü wiethuoh,” ti küza.

Jisu Herod vü Küüze

6Pilate nüh hama küthsüra vü, “Nyi hamatü Galileeri ülo?” ti küna.

7Thinü ma tü Herod azhie vünüh ta küsa küthsüra vü ma Herod vü küzemü. Ma nga jüma tsothovü wa Jerusalem vü peküveh kenüh.

8Jütiküsavü Herod tü Jisu ngu ünü ma lozhe she. Küpakenühnyunü ma tü ma zhüku thsüra thi tsotho hothake vünüh ma no ngü teküru kenüh. Thinü ma nüh küngo thsoshi wuori sakütsanatü nti müshe.

9Jükenüh ma tü ma küüna hothakeza sa, thitü ma nüh zanyo küsü nga rülemütsü.

10Thi ma kütuovü küpe levü küjiri thi Khonyo küsosieritü mükütuowiethuoh nüh wurie ma phramüsü.

11Jütisanü Herod tü ma rienyiri sie nü ma tü moma küsa kümüjie sanü ma riesa thi thsümünyi kümühie vi mavü thse taji Pilate vü küzemü le.

12Herod thi Pilate masü tü hama atüvü thuoüji afü müsa, thitü hama tsotho vünüh masü afü satewa.

Jisu Zekemüluo üta Zhütsükümü
(Mat 27.15-26; Mrk 15.6-15; Jhn 18.39—19.16)

13Jütiküsavü Pilate nüh levü küjiri, sierhüri thi nyiri jizhuh taji,

14“Nohri nüh Nyi hamatü nyuri saküümüsüwa ta ma re nü hi vü viru, thitü hi nüh nohri atüvü nüh kümühieta ma künawie ketünga nohri nüh ma vü mükülethsüküveh kümüjie ma müküle mpharalie,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

15Jümpa mükünyu Herod wie nga ma müküle müküpharakenüh hiri vü küze
saveh, tinü halie, küsülekümühie küsü nga ma nüh samüsa,

16Jükenüh hi nüh kümnomna vi ma tsümü taji maküzemü le naveh nüh, ti küza.

17Tsekükari khu kürüzhu Pilate nüh küsi küsariküsü küüshu ma ke vü peveh.

18Thinü mari nüh, “Nyi hama sietewa nü Barabas tsüluo,” ti aveh kürü zie
pehuo.

19Barabas hamatü nyuküjiwa vü kükhra küviri siemükünoluongü sa thi anyi
küfetheri küsü.

20Jümasevü nga Pilate nüh Jisu küzemü nti küsü keri sale;

21thitü mari tü zie kürügi she taji, “Ma zekemü luo, mazekemü luo,” ti sa.

22Akücheawa ma nüh shele mari vü, “Mokenüh lo? Ma nüh müküle mowa samü
lo? Hi nüh ma vü müküle aküsükümühie mphara, jükenüh hi nüh kümnomna vi
matsü nü küzemü naveh nüh,” ti küza.

23Thitü mari tü wurie zie pehuo nü, “Ma tü müzekethuoüji mümühie,” ti sa.
Jütisanü sekhevü thuoüji mari küzie jikhiwa nüh khrara.

24Jütisanü mari kükhuo mkümüjie vünüh Jisu tü küsümüluo üti Pilate nüh mari
vü tsümü.

25Thi ma nüh kükhraküviri siemünoluongü nüh nyuriküfethe küsizhe lovü
küpe mari nüh khuoküpewatsümü, thi Jisu thuoüji mari nüh kümüngu
kümüjiesatsümü.

Jisu Khieluothso Rügivü Zekekümü
(Mat 27.32-44; Mrk 15.21-32; Jhn 19.17-27)

26Jütisanü arienyiri nüh Jisu sho taji kütsevü Simon ti küsa Sairenri nyi küsü
anyu vünüh kütse ngu nü mari tü ma re taji khieluothsowa kükha nü Jisu ase
nyikümüzhe.

27Jütiküsavü anyi shieji küsü thi nyimzari nüh Jisu nonü krie taji külu kütse
kürefü küsü nga ma se nyitse.

28Thitü Jisu nüh süle mari no nü, “Jerusalemvühri, nohri eh kenüh mükrietümü,
thitü nohri mpa nohri kenüh thi nohri tsari kenüh krie luo,” ti küza.

29Küpakenühnyunü halie, atsamükünyieri, thi atsamükümohtsahri, thi atünü
müküünüsari kümüngatsahri ta küsa tsothori kütse kenüh!

30 Jüma tsothovü tü mari nüh küzhiho kümüsieri vü, hiri nyia vü neh turu luo,
thi küzhiho kürünyieri vü, hiri hiete luo ta küza naveh,

31Küpakenühnyunü mari nüh athso akürhowa vü nga hakümjie thuoüji
aküsüwa vünü mowa sanathuoh lo?

© 2015 Bible Society of India.

32Wule küzokhuori anyi künyi nga ma sie zothe nti sie wa.

33Jütiküsavü mari tü azhie “Lürü” ti küsavü ru ju ünü ma zekemü, thi küzokhuo masü nyi küsünü ma zhie wuovü thi küpawa thuoüji azhu wuovü ti ma sienü zekemü.

34 Jütiküsavü Jisu nüh, “Eh Pa mari nüh saküvehwa thsünü samüveh tinü mari müküle nojatsüluo,” ti khuo. Thinü mari tü aküze sanü ma thsümünyi küsuo ntisa.

35 Thi nyiri ma kütuo vü tsie küvehri nüh no peh, thitü Judahri sierhüri tü azhükümüsü phra nü ma riesa, “Ma tü Saküüwuowa Khrista thi ma tü kürükawa thuoüji anyi küpari tü küloletsüveh thuoüji ma mpa maküülole luo,” ti küza.

36 Thi arienyiri nga küsuoju viru ma tsü taji ma riesanü,

37“Noh tü Judahri Kajiwa thuoüji noh mpa no külole luo,” ti küza.

38Thi ma lü anyia thso rügivü nga lasikhu, “Hama tü Judahri Kajiwa,” ti rhükesa.

39Thinü wule küzokhuo künyi ma kütuo vü zeke küsa nyiküsü nüh ma vü, “Noh tü Khrista nyu ülo? Noh mpa nonga külole thi hisü nga külole luo,” ti küza.

40Thitü küpawa nüh, “Noh nga müshekümüsü zarike vü peküküveh, noh tü Saküüwuowa mükrü ülo ti ma phra.

41Hisü thuoüji hakümjie azhühkha küngu le, hisü thuoüji hisü kümülie jisuo nguveh, thitü Nyi hama thuoüji zanyoküsü nga müküle müsa,” ti küza.

42Jütisanü ma nüh Jisu vü, “Noh kaji saküruvü himüsheluo,” ti küza.

43Jütiküsavü Jisu nüh ma vü, “Hi nüh no vü küzatoke naveh, nosü noh tü hi sie kürüzi pe vü penathuoh,” ti küza.

Jisu Sükümü

(Mat 27.45-46; Mrk 15.33-41; Jhn 19.28-30)

44 Jütisaküveh tsothovü tü bafe türoa wathuoh, thi tsotho jüla nüh bafe tügu küju azhie aveh müwie nüh zomopho tewa.

45Rünyi nüh müwie nüh sateküwavü Kükhurüzhe vü athsü thuohküsawa nga kükri künyi satewa.

46 Jütisanü Jisu tü zie kümüsie she taji, “Eh Pa, hi nüh eh sietse no ke vü thse veh thuoh,” ti küza. Thi ma nüh jüküzakümü sevü ma rütho küsahwa asekhe samü.

47Jütiküsavü arienyiri müzake nyia nüh küjiwa tüjüma ngu taji Saküüwuowa siake nü, “Nyi hama tü kümtseri tsah lo,” ti sa.

48Thi anyi riekhuowa jüma no nti küruri aveh nga jümari aveh ngu nü mari küso fe taji lorü nü tewa khe.

© 2015 Bible Society of India.

49 Thi ma küthsüri aveh thi Galilee vünüh ma se nyiküru nyimzari kületsuoza vünüh hamari ngu kheh.

Jisu Küchowu
(Mat 27.57-61; Mrk 15.42-47; 16.1; Jhn 19.38-42)

50Jütiküsavü anyu kümühu vü sierhüri kümühie thi künyitsari Saküüwuowa Kükaji küru kühuori küsüma nyo Josef ti küsa Judahri anyu vü Arimathea ti küsariwie ketünga,

51ma tü mari kümüshe thi mari nüh küsari vü amüshemütsarü.

52Ma tü Pilate vü wa nü Jisu kümo khuo.

53Jütisanü ma tü ma kümo viwa nü alo külohzü nüh kütothsü vi ma küzhu taji aloh phieke nü rüku sa nta saküsa kümo küsü nga müjie küthsesa lovü thsemü.

54Thi jürü lo tü Phrusih, zanyo küüche rülo, thi Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo nga jutetsethuoh.

55Jütiküsavü Galilee vünüh ma senyiküru nyimzari nga wanü rükuwa nga thi ma kümo nga mokümjie vünüh sahsaveh nüh mari nga ngu.

56 Jütisanü mari tü shele azhe vü ru zanyo arheküünguri thi avüjuri küche. Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo thuoüji Khonyo vünüh azhütsü küsa kümüjie müzhe taji münyie.

Luke 24

Jisu Rholeküsüra
(Mat 28.1-10; Mrk 16.1-8; Jhn 20.1-10)

1Jütisanü Jüasekhe rüne thomütho vünüh mari nüh küche küsa zanyo arheküünguri thi avüjuri vi nü rüku vü wa.

2Thinü rüku kükhietelohwa tü küprijakümü ngura.

3Jütisanü mari tü rüku lovü tu nü noh tü kümowatü müngu nüh samü.

4Jüti sataji mari tü amüshe kürüza sataji peveh ünü, nyi künyi thsümünyi rierieta küsa vü nü mari kütuovü tsie küpela ngu.

5Thi mari tü krü she kümüthuoh kenüh mari nyiavü künyia nü azhih vü tetsuo, thinü masü nüh marivü, “Mokenüh aküsüri azavü akürhowa phah tse lo?

6Ma nü hala münyiethuoh, rhoshele tewathuoh, ma nüh Galileevü küpevü nohri vü mowa küza nüh müsheluo.

7Nyi Tsawa tü re taji kükhiemuora ke vü thsemü nü zekemü naveh, thi rülo kücheawa vü rholesüra naveh, ta ma nüh küza,” ti küza.

8Jüti küüza vü mari tü ma zhüwa müshekera taji,

© 2015 Bible Society of India.

9rüku vünüh tsezhuwa nü azhü hamari aveh viwa türaluokeri vü thi küpari aveh vü nga küza.

10Thi wa povüküsari vü küüza nyimza jümari tü Maria Magdalene thi Joana thi Maria Jems za thi nyimza küpari nga wa.

11Thitü makeri'a nüh hamatü müshe kühuophie taji mari mütsotü nüh samü.

12Thitü Pitor tü süra taji zhü rüku vü wa nü kükietsuo taji rüku lovü nono ünü rükuthsüri mpa küpela ngu, thi momowa samüthuoh nüh timüshe ma ngo taji ma zhe vü shele tewa.

Emaus Lekhuji vü Tseküwa
(Mrk 16.12,13)

13Jüma rülo vü nyi künyi tü Jerusalem vünüh mile türü kükiatuo anyu Emaus ti küsavü wa nti wa.

14Jütiküsavü masü tü zanyo momowa samüthuoh nüh haluotse.

15Masü tü jüti haluo taji jüle tse ünü Jisu nüh tsemasü vü shenyi ru nü masü vü nyitewa.

16Thitü ma müküüthsü nti küsa kenüh masü notha tü saküpa mütü.

17Jütisanü ma nüh masü vü, "Nohsü tü tsemüngu nü momowa jüle tse lo?" ti küna. Thinü masü tü lorü taji tsietewa.

18Jütiküsavü masü nyi küsü Kleopa ti küsawa nüh mavü, "Küze tse Jerusalem vü küruri azhie nüh noh mpa nüh sütathuohtü momowa samüthuoh nüh müküthsüwiesanathuoh," ti rületsü.

19Thinü ma nüh masü vü, "Mo zhükuwa lo?" ti küna. Thinü masü nüh ma vü, Jisu Nazareth, setsaküthsüri, Saküüwuowa thi nyiri aveh atüvü küüro vü nga thi azhü vü nga kükhrasheri küsü zhüku lie.

20Levü küjiri thi sierhüri nüh re taji kümüshemüsüvü thsemü nü zothemü üta sanü zekemü.

21Thitü ma tü Israelri kürhesawawie tü nti hiri tü tsotüveh. Thi jü mpa mükünyu hakümjie sakümü nga nosü rülo küchethuoh.

22Jümpa mükünyu hiri refü nyimzari wuori nga nüh shierüne kümüto rüku vü wa taji ru hiri vü küzaküüngo she.

23Mari wa ma kümo müngu nüh samü, thi mari tü rügizhüleri ngu thi ma nüh küüza, "Ma nü rholetewathuoh ti küza ta ru küza."

24Hiri kürü peküveh wuori nga rüku vü wa nü nyimzari nüh küzaküveh kümüjie ngu ta, thitü ma kümo nü müngu ta, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

25Thinü ma nüh masü vü, “Amüshe müküjuri thi setsaküthsüri nüh küüza mükütsotüri!

26Khrista tü hari vünüh münomüna nü ma kütholathovülovü kütu leh nyu ülo?” ti küza.

27Mosa vünüh ru setsaküthsüri aveh küju ma nüh ma mpa makürho zhütsazhü vünüh rüle tsü kheh.

28Mari tü mari nüh wa nti kütse anyuwa shenyi ru ünü matü anyu jüma kari aleküsuo vü wa nta küsa üta sa.

29Thitü masü tü ma khe taji, “Noh tü hisü siepetewaluo, küpakenühnyunü münüle nga tetsethuoh thi rülo nga aküsuo vünüh tewathuoh,” ti küza. Thinü ma nga masüvü nyipe nti sanü tewa.

30Jütisanü ma tü masü sie shietsaluo nti ashiekütsapevü pe ünü, ma tü alohse vi nü jüma nyia tsiatsü taji zokhuo nü masü tsü.

31Thinü masü notha tü pie taji ma thsüra. Thinü masü atü vünüh ma tü ratewa.

32Jütiküsavü masü mpa kürüchie taji, “Ma nüh lekhujivü hisü siekürüchie nü zhütsazhüri hisü vü küzakütsevü hisü luoveh tü anyih kümüjie tsomütsü ülo?” ti sa.

33Jüti sataji masü tü müküzhike wiethuoh nüh Jerusalem vü shele tewa, thinü türaluokeri thi mari refüri aveh sehzhu küpela ngu.

34Thinü masü nüh, “VÜWA tü rholetewa tsah wiethuoh, thi Simon vü nga künguthuoh,” ti küza.

35Thi lekhuji vünüh masü vü momowa sanüh küza, jümpa mükünyu alohse zokhuo kütsü vünüh ma nüh saküüthsü nga küza.

Jisu nüh Ma Sehnyiri vü Küütsa

(Mat 28.16-20; Mrk 16.14-18; Jhn 20.19-23; Krr 1.6-8)

36Mari jükümjie haluo küveh vü, Jisu mampa ru mari azhievü tsie.

37Thinü mari tü kükhrih nü saküüngo she, thi mari tü zhehzhe nguvehtünyie ti müshe.

38Thinü ma nüh mari vü, “Nohri tü mokenüh müküto nüh saveh lo?

39Hi wiethuoh, thinü nohri eh keri thi eh jihri noluo. Hi pah taji noluo; küpakenühnyunü sietse tü hi kümüjie asa thi arümüpeh,” ti küza.

40Ma tü jü küza mütajinü ma keri thi ma jiri mari vü kütsa.

41Jütawie ketünga mari tü loküzhe thi küngo aria vünüh mütsotü nüh peküveh vü ma nüh mari vü, “Nohri tü hala kütsaküzhu wuori peveh ülo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

42Thinü mari nüh anga nyihküükhro sükhri küsü vi matsü.

43Thi ma nüh jüma vi taji mari atüvü nüh tsa.

44Jütisanü ma nüh mari vü, “Mosa Khonyo vü nga thi setsaküthsüri nüh kürhü vü nga thi Küriehiri lasivü nga eh zhüku rhüküsa aveh müsaju ji mümühie ta küsa hi nüh nohri siepeküveh vünüh nohri vü küüza ehzhü hamari,” ti küza.

45Thi ma nüh mari luoveh saphie tsü taji zhütsazhüwa küüthsü taji

46mari vü, “Jümatü hakümjie rhüsaveh, Messiah tü münomüna taji rülo kücheawa aküsü vünüh rholenaveh,

47thi Jerusalem vünüh sate taji akuoh aveh vü luovehkükhaphrü thi kükhiemuo noküja ma nyo vünüh küzanaveh.

48Thi nohri tü hamari povü küsari.

49 Thi halie, eh Pa nüh azhü tsü küsawa hi nüh nohri vü tsünaveh, thitü rügi vünüh kükhrawa nohri vü müjieküru küjunü nyuküjiwa vünüh huope luo,” ti küza.

Jisu Sie Rügivü Tekükuo

(Mrk 16.19-20; Krr 1.9-11)

50 Jütisanü ma nüh mari sie alievü wa taji Bethani küju siewa nü ma ke thsuo küze taji tsia mari tsü.

51Thi ma nüh tsia mari tsüküveh vü ma tü rügivü sietekuo taji mari vünüh porietewa.

52Jütisanü mari tü khieloti lozhe nü ma khurü taji loküzhewa nüh pro nü shele Jerusalem vü teru.

53Thi mari tü mükütuo thuoh nüh Kükhurüzhe vü pehuo taji Saküüwuowa siake pehuo.

© 2015 Bible Society of India.

Johan

Johan 1

Azhüwa Satsa Küje

1Tükhu vünüh Zhüwa tü pelawiethuoh, thi Zhüwa tü Saküüwuowa sietsewiethuoh, thi Zhüwa tü Saküüwuowa wiethuoh.

2Ma tü tükhu vünüh Saküüwuowa sietse wiethuoh.

3Zanyo aveh ma vünüh sa wie, thi saküsaringa ma vünüh mükünyunü zanyoküsü nga samüsa.

4Akürhowa tü ma vü peh veh, thi akürho jümawa tü nyiri kenüh küwiewa.

5Küwiewa tü küzo vü wieketsüveh, thi küzowa tü jüma müchara nüh samü.

6 Saküüwuowa vünüh nyi küsü küze, thi jümatü Johan.

7Ma vünüh nyiri aveh nga kütsotü peh na küsa kenüh ma tü küwiewa povü sanü küza ru.

8Ma tü küwiewa nyu, thitü küwiewa povü sa nta küruwie.

9Nyiri aveh wieketsü nta küsa küwie tsahwa tü azhih hala ruwie naveh.

10Ma tü ru azhih vü rho, thi azhihwa tü ma vünüh sa, thitü azhihwa tü ma müthsü nüh samü.

11Ma mpa ma nyiri vü ru, thitü ma mpa ma nyiri nüh ma müsieke nüh samü.

12Thitü ma nyo tsotü nü ma küsiekeri aveh thuoüji Saküüwuowa tsari küsana küsa kenüh kükhra tsümüthuoh.

13Jümaritü azüh vünüh nyutü satsa vünüh nyutü nyiri vünüh müwuo nü Saküüwuowa vünüh küwuowie.

14Thi Zhüwa tü satsa je taji nyiri azavü rho, küümze thi küzhütsa pro, hiri nüh ma kümühie ngu, kümühie jümatü ma nüh Pawa vünüh küümzetsahwa Tsa ta küsa ngura.

15Johan nüh zie taji ma povü sanü, “Eh sevü kütsewa thuoüji eh nyia vünüh ji veh, küpakenühnyunü ma tü e tü vünüh kütselawa wiethuoh ti hi nüh küüzawa wiethuoh,” ti küza.

16Thi hiri aveh nga ma küümze küpro vünüh kümüze nyia vünüh küümze vi hiri tsü.

17Küpakenühnyunü Khonyoh thuoüji Mosa vünüh tsü, thitü küümze thi küzhütsa thuoüji Jisu Khrista vünüh shukürüwie.

© 2015 Bible Society of India.

18Khinyiküju nyi küsü nga Saküüwuowa müjie ngu, Pawa küso rügivü küpe Tsa küümzetsahwa vü mpa ma nüh saküüthsüwie.

Johan Baptistwa Zhühle
(Mat 3.1-12; Mrk 1.1-8; Luk 3.1-18)

19Thi Judahri nüh Jerusalem vünüh levüri thi Leviri Johan vü küze taji ma tü thawa nüh ti küsa küna üti küüze vü Johan nüh povü küsa zhü hamari:

20Ma tü mükürüwiethuoh nüh phrazhu taji, “Hi nü Messiah nyu,” ti küza.

21 Thinü mari nüh, “Thinü noh tü thawa lo? Noh tü Elijah ülo?” ti küna. Thitü ma nüh, “Hi nü nyu,” ti küza “Thinü noh tü setsaküthsüri ülo?” ti küna. Thitü ma nüh, “Hi nü nyu,” ti rületsü.

22Mari nüh ma vü künalehü taji, “Thinü noh tü thawa lo? Hiri küüzeri vü wa küza na küsa kenüh noh tü thawa nüh hiri vü küza luo,” ti khuo.

23Jütiküsavü ma nüh Isaya setsaküthsüwa lasi vünüh phrazhu taji mari vü rületsü nü: “Hi thuoüji nyi küsü reza vü zie taji kütsewa: VÜWA küzekütse kenüh ma lekhuji sakümüsho luo ta sakütsewa wiethuoh,” ti küza.

24Nyi hamari tü Farisiri vünüh küüzewie.

25Mari nüh ma vü, “Noh tü Khrista nga nyu, nyutü Elijah nga nyu, nyutü setsaküthsüri nga nyuji noh tü mokenüh nyuri baptis saveh lo?” ti küna.

26Thinü Johan nüh mari vü, “Hi thuoüji aju vünüh baptis sa veh, thitü nohri azhie vü nohri nüh müküthsü küsü tsieveh.

27Ma tü eh sevü tse veh, hi thuoüji ma jiküükruvüh li wienga mületse,” ti küza.

28Haritü Johan nüh nyuri baptis kütsü Jordan rügu Bethani vünüh küza.

Saküüwuowa Nyihzhüza

29Rülo künyiawa ma tü Jisu ma vü kütse ngu ünü, “Halie, Saküüwuowa Tsa azhihwa kükhiemuo küvütüwa!

30Eh tüvü nyi küsü tsieveh ti hi nüh küüzawa tü hamathuoh, ma tü eh nyia vünüh ji, küpakenühnyunü ma tü eh tü vünüh kütsethuoh kenüh.

31Hi wie nga ma müthsü, thitü Israelri vü küthsütsü naküsa kenüh hi tü baptis kütsüwie,” ti küza.

32Johan nüh povü salehü taji, Sietsewa rügi vünüh mükhrietü kümüjie turu ma vü küpeh hi nüh ngu wiethuoh.

33Hi nga ma müthsü, thitü baptis tsü üta hi küüzewa nüh hi vü, “Sietsewa turu ma vü küpeh künguwa jümatü Kümtse Sietse vünüh nyuri baptis sana küsawa wiethuoh.”

© 2015 Bible Society of India.

34Thi hi tü jü ngu nü hamatü Saküüwuowa Tsa ta küsa povü satse, ti küza.

Jisu Sehnyi Küsa Pokhuri

35Rülo künyiawa Johan tü ma sehnyiri künyi sietse le veh ünü,

36ma nüh Jisu kütse ngu taji, “Tulie, Saküüwuowa Nyihzhü” ti küza.

37Thinü sehnyi masü tü ma nüh jüma küüza thsü taji Jisu senyitewa.

38Thinü Jisu nüh süle masü no ünü masü tü ma se nyikütse ngu nü, “Nohsü tü mowa phatse lo?” ti küna. Thinü masü nüh ma vü, “Rabbi (mazhünyo küsosiewa), noh tü khiela peveh lo?” ti küna.

39Jüti küünavü ma nüh masü vü, “Ra noluo,” ti küza. Thinü masü tü ru nü ma küpehpe no nü jü rülo masü tü ma vü nyi pehtewa, küpakenühnyunü jüma tsothovü tü münüle münühu müzü sakümüthuoh kenüh.

40Johan nüh küüzavü küünarawa nyi küsü thuoüji Simon Pitor anü Andrew.

41Ma tü pokhu tsahwa ma jie Simon phara taji ma vü, “Hiri thuoüji Messiah (mazhünyo Khrista) pharathuoh,” ti küza.

42Ma nüh ma jie sie nü Jisu vü ru. Thinü Jisu nüh ma nophoke taji ma vü, “Noh tü Johan tsa Simon thuoh thitü noh tü Sifas ta ji naveh,” (mazhünyo thuoüji “Aloh”).

Jisu nüh Filip thi Nathanael Küji

43Rülo künyiawa Jisu tü Galilee vü wa nti sanü wa ünü, Filip mütu taji ma vü, “Eh se nyi luo,” ti küza.

44Filip tü Andrew thi Pitor masü nüh kürho nyuküjiwa Bethsaida vünüh.

45Filip tü Nathanael mütu ünü ma vü, “Hiri nü Mosa Khonyoh vü thi setsaküthsüri nüh rhüküsawa Jisu Nazareth, Josef tsa ngu thuoh,” ti küza.

46Thinü Nathanael nüh ma vü, “Nazareth vünüh zanyokümühie shuramühieveh ülo?” ti sa. Thitü Filip nüh ma vü, “Ra taji noluo,” ti küza.

47Jisu nüh Nathanael ma vü kütse ngu taji ma vü, “Halie, Israelri müküle mükünyiewa,” ti küza.

48Nathanael nüh ma vü, “Noh tü mokümjie hi thsüra lo?” ti küna. Thinü Jisu nüh, “Filip nüh no müjieküji vünüh noh mparhu kükhu vü küpeh vünüh hi nüh noh nguthuoh,” ti rületsü.

49Thinü Nathanael nüh ma vü, “Rabbi, noh tü Saküüwuowa Tsa wiethuoh! Thi Israelri Kajiwa wiethuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

50Jisu nüh ma vü, “Noh amparhu kükhu vü peh nü ngu ti hi nüh noh vü küüza
kenüh noh tü tsotü veh lo? Noh tü hama nyia vünüh zanyo küji ngu naveh,” ti
küza.

51 Thinü ma nüh ma vü, “Hi nüh noh vü zhütsa vünüh küza naveh, thajüwu satsü
taji Saküüwuowa zhüleri nyi Tsawa rügi vünüh kükhrukütsuo küsa noh ngu
naveh,” ti küza.

Johan 2

Kana vü Kümünyute

1Rülo kücheawa Galilee, Kana nyu vü kümünyute peh, thi Jisu aza tü jüla peh
veh,

2thinü Jisu thi ma sehnyiri nga kümünyute jüla ji.

3Thinü akha zhukhehmüthuoh ünü Jisu aza nüh ma vü, “Mari tü akha
münyiethuoh,” ti küza.

4Jisu nüh ma vü, “Halie nyimzawa, ehtsotho tü müjieju, tinü noh tü hi vü mowa
sa nti lo?” ti küna.

5Thinü Jisu aza nüh sieperi vü, “Ma nüh momowa küzanaveh nüh künaluo,” ti
küza.

6Jütiküsavü Judahri Khonyoh vünüh saküümütse kenüh ajuh mürüküfü küji
lehuo müke chera kütura azhih füji türo jüla toke saveh.

7Jisu nüh mari vü, “Ajuh tieru afüji jüri küpro luo,” ti küza. Thinü mari tü tie
müzhi nü aku küju khe.

8Jütiküsavü ma nüh mari vü, “Nohri tiewa avo saküvehritsüluo,” ti küza. Thinü
mari tü tiewa mari tsü.

9Thi tsazhu peküveh vü avo küsari nüh ajuhwa mpo nono ünü akha jeteru, thitü
jümatü sieperi wa ajuh kütieri nüh küthsüwie küchie nüh küpari nü müthsü
nüh sa, jütiküsavü kütsazhu vü avo küsari nüh kümünyutepawa ji nü

10ma vü, “Nyuri nü akha kümühie nüh apo sa tsü taji nyiri müshekheh kümü
sevü nüh kümüsütsütsüti, thitü noh nü khinyi nga akha kümühietsüwie veh,” ti
küza.

11Jisu nüh Galilee vü Kana anyu vünüh ma thsoshi apokhuwa sanü ma
kütholawa küthsükungu, thi ma sehnyiri tü ma tsotüra.

12 Hamasevü ma tü ma za thi ma nüri thi ma sehnyiri sie taji Kapernaum vü wa
nü jüla rülo pike petewa.

Jisu Kükhurüzhe vü Küwa

(Mat 21.12-13; Mrk 11.15-17; Luk 19.45-46)

© 2015 Bible Society of India.

13 Judahri Tsekükari akhuwa shenyiru ünü Jisu tü Jerusalem vü tewa.

14Thinü Kükhurüzhe vünüh nyuri nüh mieshürüli thi anyihzhü, thi mükhrietü zhu thi pesa müzhi nü asüküsala ma nüh ngu.

15Thinü ma nüh ali müla nü küfevüh sataji Kükhurüzhe vünüh anyihzhü thi mieshürüli aveh zhejamütü, thi raka müzhi küvehri raka müzhihjamütü thi mari raka küsape aveh khajamütü.

16Thi ma nüh mükhrietü zhuküvehri vü, “Nohri hamari vinü tewaluo, nohri eh Pa zhe vi nü asü müsara,” ti küza.

17Thinü ma sehnyiri tü, “Hi nüh noh zhe vü ehkürhoküthse kenüh hi tü kümiemü naveh,” ta zhütsazhü vü rhüküsawa müshekera.

18Jütiküsavü Judahri nüh ma vü, “Hakümjie küsakenüh noh tü mowa thsoshi sa hiri kütsanaveh lo?” ti küna.

19 Jisu nüh mari vü, “Kükhurüzhe hama zoriemü luo, hi nüh rülo küche vünüh sakütokele naveh,” ti rületsü.

20Judahri nüh ma vü, “Kükhurüzhe hama küsa mavi zürake nü türo vi, thi noh nüh jüma rülo küche vünüh sakütokele naveh ülo?” ti sa.

21Thitü ma nüh hama küüzatü ma mpa ma satsakükhurüzhewa phrate.

22Jükenüh ma tü aküsü vünüh rholeküsüra vü masehnyiri tü hama küzalo ta küsawa müshekera, thi mari tü zhütsazhüwa thi Jisu nüh küüza zhüwa tsotü.

Jisu Thuoüji Nyiri Kürho Küthsüwa

23Tsekükari akhu tsotho vü ma tü Jerusalem vü peh, thi ma nüh thsoshi küsa küngu vünüh nyiri hozake ma nyo tsotü.

24Thitü Jisu tü mari mütsotüra nüh samü. Küpakenühnyunü ma nüh nyiri aveh küthsü kenüh.

25Thi nyi küsü nga nyiri povü müsaketünga zhümünyie takü sa thsü, thi jü mpa mükünyu ma tü nyiri lovü mowatü veh nüh küthsü kenüh.

Johan 3

Jisu thi Nikodema

1Jütiküsa tsotho vü Nikodema ti küsa Judahri sierhüri küsü Farisiri azhie vü peh.

2Anyi hama tü rüza vünüh Jisu vü ru taji, “Rabbi, notü Saküüwuowa vünüh küru küsosieri küsü ta küsa hiri tü thsü veh, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh ma siemükütse nü nyi küsüwienga thsoshi hamari müsara,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

3Thitü Jisu nüh ma vü, “Hi nüh noh vü küzatoke naveh, nyi küsü nüh wuomükürüthe le wie nü Saküüwuowa kajipe müngura,” ti rületsü.

4Nikodema nüh ma vü, “Nyi küsü nüh khruokümüsevü nüh moti wuolera naveh lo? Ma tü ma za volovü tule taji akünyiawa wuole naveh lo?” ti küna.

5Jisu nüh ma vü, “Hi nüh noh vü küzatoke naveh, nyiküsü nüh ajuh vünüh thi Sietse vünüh müküwuo asevü ma tü Saküüwuowa kükaji lovü mütura,” ti rületsü.

6Satsa vünüh küwuowa thuoüji satsa wiethuoh, thi Sietse vünüh küwuowa thuoüji Sietse vünüh wiethuoh.

7Hi nüh noh vü noh wuomükürütheji mümühie ti küüzake nüh noh müngotümü luo.

8Amürhü tü ma mpa ma müshe vü mürhü wawati, thi nohri nüh ma khi künararati, thitü khievü nüh ru veh nyutü khievü tewaveh nüh nohri tü müthsü, jükenüh anyiküsüküsü nga Sietse vünüh küwuori thuoüji jükümjie wiethuoh, ti küza.

9Nikodema nüh ma vü, “Khiela nüh hakümjie sara navehlo?” ti küna.

10Thinü Jisu nüh ma vü, “Noh tü Israelri küsosie küsü sataji hama müthsü ülo?

11Hi nüh noh vü küzatoke naveh, hiri thuoüji hiri nüh küthsü künguwa povü sa veh, thitü nohri thuoüji hiri povü müvi ngü.

12Hi nüh nohri vü azhih zhü vi küüza wienga mütsotüji, hi nüh thajüwu zhü vi küzawie ketünga khiela nüh nohri tü tsotü naveh lo?

13Nyi Tsawa rügi vünüh küturuwa wieküchie nüh nyiküsü nga thajüwu rügivü müjie kuo,” ti küza.

14 Mosa nüh reza vünüh müre amürü sawuowa nüh küsakükhroke kümüjie nyi Tsawa nga mükhrokeji mümühie,

15thi thari nüh ma tsotü naveh nüh jümari thuoüji küsuokürho kürhowa ngu naveh.

16Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh azhihwa küümze kenüh ma Tsa küümzetsahwa küze, thi thari nüh matsotü naveh nüh mükümiera thitü küsuokürhowa ngunaveh.

17Saküüwuowa nüh Tsawa azhih hala küüze tü azhihwa müshemüsü nta küsa kenüh nyunü azhihwa tü mavünüh külole naküsa kenüh.

18Thari nüh ma tsotü naveh nüh müshekümüsüwanyu, thitü thari nüh mütsotü nüh jümari thuoüji müshemüsümüthuoh, küpakenühnyunü ma tü Saküüwuowa Tsa nyo mütsotü nüh sakümü kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

19Thi müshekümüsü thuoüji hama: Küwiewa tü azhih vü ruthuoh, thitü nyiri
nüh küwiewa nyia vünüh küzowaküülo samü, küpakenühnyunü mari küüro tü
mükümühie kenüh.

20Thari nüh mükümühie satse nüh mari thuoüji küwiewa mülo, thi mari küüro
mümühie ta thama küüsa kenüh mari tü küwiewa vü müru.

21Thitü thari nüh küzhütsa küüro satse nüh mari thuoüji Saküüwuowa vünüh
küüro mowa sara nüh küünguto na küsa kenüh küwiewa vü ru veh.

Jisu thi Johan

22Hamasevü Jisu thi ma sehnyiri tü Judea azhih vü tewa; matü mari sie jüla
petaji baptis tsü.

23Thi Johan nga Salim küütuo Aenon vü ajuh hozake peküvehkenüh baptis tsü,
thi nyiri ru khe taji baptis sa khe.

24Jütsotho vü thuoüji Johan tü küsizhe lovü müjie rethse.

25Jütiküsavü Johan sehnyi wuori nüh Judahri küsü sienü saküümütse zhünyo vi
küproluo.

26Thinü mari tü Johan vü ru taji, “Rabbi, Jordan rügutuwuovü khana no se
nyitse nü noh nüh ma povü küsawatü havü ru nü nyuri baptis saveh thi nyiri
aveh ma vü kuotewa khehthuoh,” ti küza.

27Johan nüh, “Nyi küsü nga rügi vünüh mükütsü ase vünü zanyo küsü nga
müngura.

28 Hi tü Khrista nyu, thitü hi thuoüji ma tüvü küze ta küsa hi nüh küzathuoh, thi
nohri mpa wienga eh povü sathuoh.

29Thawa nüh kümünyutevühwa peveh nüh jüma thuoüji kümünyutepawa zhi
wiethuoh, thi kümünyutepawa afüwa tü akütuovü tsie taji küna peküveh vü
kümünyutepa wa jikhi kenüh lozhe shesheti; jükenüh eh loküzhewa
tüjurathuoh.

30Noh nü kümüsiemüsie müwawieji mümühie, thitü hi thuoüji kürünyierünyie
müwaji mümühie,” ti küza.

Rügi vünüh Küruwa thuoüji aveh Nyiawa wiethuoh

31Thawa nüh rügi vünüh ru nüh jüma thuoüji aveh nyiawa wiethuoh; thi azhih
vünüh küruwa thuoüji azhih zhi wiethuoh, thi ma tü azhih zhiri phrateteti;
jükenüh thawa nüh rügivünüh ru nüh jüma thuoüji aveh nyiawa wiethuoh.

32Ma nüh küngu thi küünarawa povü sasati, thitü nyiküsü nga ma povü müvi.

33Thari nüh ma povü vi veh nüh jümari thuoüji Saküüwuowa nü zhütsa ta küsa
thsoshi fekevüvüti.

© 2015 Bible Society of India.

34Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh küüzewa thuoüji Saküüwuowa zhüri phrateteti, küpakenühnyunü ma tü müküte wiethuoh nüh Sietse tsüküveh kenüh.

35Pawa nüh Tsawa kümüze veh, jükenüh zanyo aveh vi ma kevü thsemüthuoh.

36Thari nüh Tsawa tsotü veh nüh ma thuoüji küsuokürho pevehthuoh thitü thari nüh Tsawa zhü müküna nüh ma thuoüji akürho müngura, thitü Saküüwuowa zhükha mavü petewaveh.

Johan 4

Jisu thi Samariavühwa

1Jüsevü Jisu tü Johan nyia vünüh baptis küsa thi sehnyi phaküzhi tekütse Farisiri nüh thsüra ünü,

2(Jütawie ketünga Jisu nüh baptis müsanüh ma sehnyiri nüh küüsawie.)

3Ma tü Judea jamü taji Galilee vü tewa lehü.

4Jütiküsavü ma tü Samaria vehthuoh müwaji mümühie nüh samü

5 Jükenüh ma tü tse Samariari azhih vü Sikhar ti küji Jacob nüh azhuh vi ma tsa Josef vü kütsüwa kütuo vüru.

6Thi jüla tü Jacob jukhre peveh, jütiküsavü Jisu tü aletse münokümüthuoh kenüh tsuo jukhre kütuovü shupe. Jütiküsa tsothovü münühu türo thuoh.

7Jütiküsavü Samariavühri küsü ajutie nti ru. Thinü Jisu nüh ma vü, “Hi nga ajuküzhujie,” ti khuo.

8Küpakenühnyunü jüma tsothovü tü ma sehnyiri tü kütsaküzhu sü nti nyuküji vü teküwa kenüh.

9 Thinü Samariavühwa nüh ma vü, “Noh tü Judahri thi hi thuoüji Samariavühri tinü noh tü mokümjie aju raküzhu üti khuoveh lo? Küpakenühnyunü Judahri tü Samariari siezanyo küsü nga kütsarü münyie,” ti küza.

10Jisu nüh ma vü, “Noh tü Saküüwuowa nüh kütsü thi thawa nüh noh sie jüle nü aju vi hi küzhujie ta küsawa küthsü tüla noh tü ma vü zanyo khuo naveh thi ma nüh novü kürhojuhwa tsümühie veh,” ti rületsü.

11Nyimzawa nüh ma vü, “Küjiwa, noh tü ahu nga münyie, thi ajuhkhre tü shemü, thinü noh tü khiela nüh kürhojuhjüma ngura naveh lo?

12Thi noh tü hiri vü juhkhre kütsüwa hiri pawa Jacob, ma mpa nga zhu thi ma tsari nga zhu thi ma samüwari nga zhu ti küsawa nyia vünüh jiveh ülo?” ti küna.

13Thinü Jisu nüh ma vü, “Thari nüh ajuh hama zhu naveh nüh kürie mülewie naveh,

© 2015 Bible Society of India.

14thitü hi nüh ajuh kütsüwa thari nüh zhu naveh nüh jümari thuoüji piketü mükürielera wiethuoh, thi hi nüh ajuh vi ma kütsüwa tü ma lo vünüh ajuwi shu taji ajukhre sa küsuokürho petewa nathuoh," ti küza.

15Thinü nyimzawa nüh ma vü, "Küjiwa, hi tü ajuh mükürie nüh sana küsa kenüh thi ru hala nüh mütie nüh sana küsa kenüh ajuh jüma hi tsü jie," ti khuo.

16Thitü Jisu nüh ma vü, "Wa taji no vüpa ji hala ru luo," ti küza.

17Thinü nyimzawa nüh ma vü, "Hi tü eh vüpa münyie luo," ti rületsü, Jisu nüh ma vü, "Noh nüh noh vüpa münyie ta küsa azhütsa.

18Küpakenühnyunü noh tü vüpa münga pemüthuoh, thi khinyi noh nüh nyirho küvehwa nga noh vüpa tsah nyu, noh nüh hi vü küüza tü zhütsa vünüh küzathuoh," ti küza.

19Nyimzawa nüh ma vü, küjiwa, noh tü setsaküthsüri küsü ta küsa hi nüh thsürathuoh.

20Hiri pari thuoüji küzhiho hama rügi vünüh khurü ru, thitü noh nüh küüza anyiri nüh mükhurüji mükümühie azhie thuoüji Jerusalem ti ta.

21Jisu nüh ma vü, "Nyimzawa noh hi tsotü luo, nohri küzhiho hala nüh nga thi Jerusalem vünüh nga Pawa mükükhurü tsotho tsethuoh.

22Nohri thuoüji nohri nüh khurü küvehwa müthsü, thitü hiri thuoüji hiri nüh küthsüwa khurüveh, küpakenühnyunü küülole tü Judahri vünüh küru kenüh.

23Thitü küzhütsa vünüh kükhrurüri thuoüji sietse vünüh thi zhütsa vünüh Pawa kükhurü tsotho tsethuoh, thi khinyi nga ru pevehthuoh; küpakenühnyunü jüütakükhurü Pawa tü phakütse kenüh.

24Saküüwuowa tü sietse, thi ma kükhurüri thuoüji sietse thi küzhütsa vünüh mükhurüji mümühie," ti küza.

25Thinü nyimzawa nüh ma vü, "Hi nüh thsüvehthuoh, Messiah tü tetsethuoh; thi ma ru thuoüji ma nüh zanyo aveh vi hiri kütsanaveh," ti küza.

26Jisu nüh ma vü, "Hi noh sie kürüchie küpewa tü jümathuoh," ti küza.

27Jütisapeküvehvü kheti ma sehnyiri sheleru nü ma nüh nyimzawa siekürüchie küveh ngu taji mari ngo; thitü nyiküsü nga ma vü, "Noh tü mowa müngu veh lo? Nyutü notü mokenüh nyimzawa sie kürüchie veh lo?" ti nga müküna wie.

28Jütiküsavü nyimzawa tü ma süzah jamü taji anyuküjivü tewa nü nyiri vü küza,

29"Ra nü hi nüh momowa sanüh jüri aveh küzakütsü anyiwa noluo. Hamatü Khristawa wiethuoh ünü mota nüh," ti küza.

30Thinü mari tü nyuküji vünüh tse ma vü ru.

© 2015 Bible Society of India.

31Jütiküsavü ma sehnyiri tü ma vü, “Küsosiewa, ashietsaluo,” ti küza.

32Thitü ma nüh mari vü, “Hi thuoüji nohri nüh müküthsüwa shie kütsa peveh,” ti rületsü.

33Thinü ma sehnyiri tü küsü nüh küsü jüle nü, “Anyi wuori nüh ashie viru ma tsüthuoh ünü?” ti sa.

34Jisu nüh mari vü, “Eh shie thuoüji hi küüzewa kümüshesa thi ma küürowa sajutsü nta küsawa wiethuoh,” ti küza.

35Nohri tü, mahwie naküsa asah müzü pehüveh ta müsa ülo? Hi nüh nohri vü küza naveh, azhuhwa tü nemühie shetaji mahwie mühiepevehthuoh ta küsa nohri notha toke nü noluo.

36Kümahwieri tü kümülie ngunguti thi küsuokürho kenüh avi phazhuzhuti, jütathuoüji aküzhuhwa thi kümahwiewa masü kürü lozhe naveh.

37Thi nyi küsü nüh amahtsü zhuh thi nyi küsü nüh mahwie ti küsa azhüwa tü zhütsawiethuoh.

38Nohri nüh küromüküsari vü mahwie üti hi nüh nohri küze veh, nyuri nüh küro küsape vü hi nüh nohri küüze wie, ti küza.

39“Hi nüh küsari aveh ma nüh küzazhukheh,” ta nyimzawa nüh povü küsa vünüh Samariari hozake nyuküji jüla ma tsotüra.

40Jütiküsavü Samariari nüh Jisu vü ru taji mari siepe üti kükhuovü ma tü rülo künyi mari siepetewa.

41Thi ma zhü kenüh nyiri hozake ma tsotüra lehü.

42Jütiküsavü mari nüh nyimzawa vü, “Khinyi thuoüji hiri tü noh zhü vünüh kütsotü mpa nyuthuohnü hiri mpa hiri khüna vünüh künarathuoh, thi hama tü azhih Küülolewa wiethuoh ta küsa hiri nüh thsürathuoh,” ti küza.

Jisu nüh Sierhüri Tsa Küsü Saküümühie

43Rülo künyi sevü Jisu tü Galilee vü tewa.

44 Küpakenühnyunü “Setsaküthsüri tü ma mpa ma nyu vünü küsiake münyie,” ta Jisu ma mpa nüh küüzakenüh.

45 Jütisanü ma tü Galilee vü ru ünü ma nüh Jerusalem vü akhu tsothovü zanyo küsari aveh küngu kenüh Galileeri tü lozhe nü ma sieke, küpakenühnyunü mari nga akhu jüla küwa kenüh.

46 Thinü ma nüh ajuh vünüh akha saküüje azhie Galilee vü anyu Kana ti küsa vü shele ru. Jütiküsavü Kapernaum vü sierhüri küsü atsa nyimpari küsü nanü zepeveh.

© 2015 Bible Society of India.

47Thinü ma tü Jisu Judea vünüh Galilee vü tse ta küsathsü ünü ma tü wa taji Jisu vü tsuo ma tsa sakümühietsü üti khuo, küpakenühnyunü süna küsavü peküvehthuoh kenüh.

48Jütiküsavü Jisu nüh ma vü, “Nohri tü athsoshiri thi küngori künguwie küchie nüh nohri tü nyi küsü nga mütsotü nta,” ti küza.

49Thinü sierhüwa nüh ma vü, “Küjiwa, eh tsa müjieküsü vünüh tse turu jie,” ti khuo.

50Thinü Jisu nüh ma vü, “Waluo, noh tsa tü mühierawienaveh,” ti küza. Thinü ma tü Jisu nüh zhüküüzawa tsotü taji tewa.

51Jütisanü kuotsewa ünü ma sieperi tü ru ma mütu taji, “Noh tsa mühievehthuoh,” ti küza.

52Thinü ma nüh mari vü, “Khiema tsothovü nüh mühieteruthuoh lo?” ti küna. Thinü mari nüh ma vü, “Luonyi münühu türü vünüh mümühi nüh letewathuoh,” ti rületsü.

53Thinü ma pa tü Jisu nüh jüma tsothovü, “Noh tsa tü mühierawie naveh,” ta küsa tsothowa thsüra nü ma nga thi ma zhelori aveh nga tsotüra kheh.

54Hamatü Jisu nüh Judea azhih vünüh Galilee vü ru nü thsoshi küsa künyiawa.

Johan 5

Suozü vünüh Saküümühiewa

1Hamasevü Judahri akhu peh, jükenüh Jisu tü Jerusalem vü tewa.

2Thi Jerusalem vü Nyihzhü kheri kütuovü suozü küsü, Ebriri zhü vünüh “Betzatha” ti küsa peh, thi makütuovü azhe münga peveh.

3Zhe jüri vü künari hozake peveh: nothaküüjuri, jiküjiri, wiechuküsüri ti peveh, thi mari tü ajuh küngaküru huopekheveh.

4Küpakenühnyunü tsothotsotho sanü VÜWA zhüleri tü suozü jüla turu nü ajuh saküünga tsütsüti. Thi ajuh künga tsü taji küluozhu küru pokhuwa thawa nüh tu naveh nüh jüma thuoüji küna küsüküsü nga mühierarati.

5Jütiküsavü nyi küsü mavi cherake nü tüze natekütse jüla peveh.

6Thinü Jisu nüh ma zeküveh ngu nü ma tsotho hothake jüta satekütse thsü taji ma vü, “Noh tü mühie nthe ülo?” ti küna.

7Künawa nüh ma vü, “Küjiwa, ajuh küngakütsüvü nyiküsü nga hi sie ajuh lovü kütu münyie ti, thi hi nüh tuna küsavü küpari nüh e tüvü tetututi,” ti küza.

8Jisu nüh ma vü, “Süra nü noh shieze vi taji waluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

9Jütiküsavü shiti anyiwa tü mühie ra taji ma shieze vinü tsetewa. Jüma rülo tü Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo.

10 Jükenüh Judahri nüh sakümühiekümüwa vü, “Nosü tü kümünyirülo, tinü noh tü noh shieze vi taji kütse Khonyo nyu,” ti küza.

11Thitü ma nüh mari vü, hi sakümühiekütsüwa nüh hi vü, “Noh shieze vi nü tewaluo ti küza lie,” ti küza.

12Mari nüh ma vü, “Noh shieze vi nü waluo ta noh vü küüzawa nyi thawa lo?” ti küna.

13Thitü sakümühiekümüwa tü thawa nüh ma sakümühietsü nüh müthsü, küpakenühnyunü azhie jüla anyi ashieji küpe kenüh Jisu tü tse küzhihkeküpavü tewa.

14Asevü nüh, Jisu nüh anyi jüma Kükhurüzhe vünüh mütu nü ma vü, “Künaluo, noh tü mühiemüthuoh, tinü kümüsütsahwa noh vü müküüru naküsa kenüh mükhiemuo le tümü luo,” ti küza.

15Thinü anyiwa tü wa taji Jisu nüh ma sakümühietsü ti Judahri vü küza.

16Thi hama kenüh Judahri nüh Jisu vü kümnomna tsü nti sa, küpakenühnyunü ma nüh kümünyierülo vü küüro hama küsa kenüh.

17Thitü Jisu nüh mari vü, “Eh Pa tü khinyi nga kürowieküveh kenüh hi nga küroveh,” ti mari vü rületsü.

18Hakümjie küsa kenüh Judahri nüh ma zothe nti kümüsütsa sa, küpakenühnyunü ma nüh kümünyierülowa vehrie kümü mpa mükünyu Saküüwuowa vi ma sie zarike sanü ma mpa ma Pa ta küji kenüh.

Tsawa Kükhra

19Jisu nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, Tsawa tü ma mpa ma kümüshe vünüh zanyoküsü nga müsara, thitü Pawa nüh mowa saveh nüh jü ngu taji saveh, küpakenühnyunü ma nüh momowa saveh nüh Tsawa nga jükümjie saküveh kenüh.

20Küpakenühnyunü Pawa tü Tsawa kümüzeveh, thi ma nüh saküvehri aveh ma kütsaveh, thi nohri küüngo naküsa kenüh hama nyia vünüh küüro küji ma kütsanaveh.

21Jükümjie Pawa nüh aküsüri sakürho taji mari vü akürho kütsükümüjie, Tsawa nga akürhowa vi makümüsheri vü tsüveh.

22Pawa tü nyi küsü nga müshemümüsü, thitü müshekümüsü aveh tsawa vü tsümüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

23Jütathuoüji Pawa küsiake kümüjie Tsawa nga siake naveh. Thari nüh Tsawa müsiake nüh ma küüzewa Pawa nga siakemüveh.

24“Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, thari nüh eh zhü küna thi hi küüzewa tsotü naveh nüh küsuokürho pevehthuoh; ma tü müshekümüsü vü müruthuoh nüh aküsü kari akürho vü tewathuoh.

25Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, küsüri Saküüwuowa Tsa akhi künara thi küünakerari thuoüji rho naveh ta küsa tsotho tsethuoh, thi khinyi nga rupevehthuoh.

26Küpakenühnyunü Pawa tü ma mpa ma vü akürho peveh, jükümjie Tsawa nga akürho jüma ma vü küüpe naküsa kenüh ma nüh ma vü tsümüthuoh,

27thi küünanah küsa kenüh kükhra nga vi ma tsümüthuoh, küpakenühnyunü ma tü anyi Tsawa küsa kenüh.

28Hi nüh hama küüza kenüh müngo tümü, küpakenühnyunü rüku lovü kütüri aveh ma jikhi küünara tsotho tetsethuoh.

29 Küüro kümühie küsari rhole akürho vü tewanathuoh, thi kümüsü küüro küsari rhole müshekümüsüvü tewanathuoh.

Jisu Povüri

30“Hi tü hi mpa eh kükhra vünüh zanyoküsü nga müsara, Saküüwuowa nüh hi vü küüza kümüjie hi nüh jüma vi nü nyuri künaveh, thi hi nüh küüna thuoüji müshomü, küpakenühnyunü hi tü hi mpa eh kümüsheri mpha nü thitü thawa nüh hi küze nüh jüma kümüshephaküveh kenüh.

31“Mükütüküzü hi tü hi mpa eh povü satse thuoüji eh povü nü azhütsa nyuthuoh.

32Eh povü sakütsü nyi küsü peveh, thi ma nüh eh povü sakütse azhütsa ta küsa hi nüh thsüveh.

33 Nohri nüh zhüleri Johan vü küze, thi ma nüh küzhütsawa povü satsü.

34Hi nüh povü künguwa tü anyiri vünüh nyu, thitü hi nüh hama küüza thuoüji nohri küülole nti küsa wiethuoh.

35Ma tü ju taji wieküveh anyih küsü, thi nohri nüh tsothopike ma küwie vü lozhengü.

36Thitü povü eh ke vü peküvehwa thuoüji Johan nüh phratekütsewa nyia vünüh ji veh; hi nüh sajutsü üta eh Pa nüh küüro hi kütsüwa satseveh, thi Pawa nüh hi küze ta küsa küüro hama nüh eh povü satsüveh.

37Thi Pawa hi küüzewa nga eh povü satsüwiethuoh. Nohri nü majikhi nga mükünarathuoh, thi ma tso nga müngu,

© 2015 Bible Society of India.

38thi ma zhü nga nohri vü pemüveh, küpakenühnyunü nohri tü ma nüh
küüzewa mükütsotü kenüh.

39Nohri tü zhütsazhü lasi vünüh küülole ngu nta phatsetseti, thi mari nüh hi vü
povü satsetseti!

40Thitü nohri tü akürho ngu naküsa kenüh hi vü kürumamü.

41“Hi tü nyiri vünüh küsiake nguramüveh.

42Thitü nohri vü Saküüwuowa kümüze pemüveh ta küsa hi nüh thsüveh.

43Hi tü eh Pa nyo vünüh ru, thitü nohri nüh hi müsiakenüh samü, thi anyi wuori
nüh ma mpa ma nyo vünüh ruthuoüji nohri tü ma nü siake naveh.

44Nohri tü Saküüwuowa vünüh küru küsiakewa mpha nüh küsü nüh küsü
vünüh küsiake küngurawa tsotüveh ülo?

45Hi nüh nohri Pawa vü phramüsü na tünti mümüshetümü luo, thitü nohri nüh
nohri küluozhethseküvehwa Mosa mpa nüh nohri phramüsü keveh wie.

46Nohri nüh Mosa kütsotü tüla hi nga tsotü naveh, küpakenühnyunü ma nüh eh
zhüku kürhü kenüh.

47Thitü nohri ma nüh kürhüri mütsotü thuoüji mokümjie eh zhüri tsotü na lo?”
ti küza.

Johan 6

Jisu nüh Nyiri Nyie Münga Voküsa

(Mat 14.13-21; Mrk 6.30-44; Luk 9.10-17)

1Hamasevü Jisu tü Tiberias juküji ti küsa Galilee juhküji nato wuovü tewa.

2Jütiküsavü anyi riekhuo küji küsü ma se nyitewa, küpakenühnyunü mari tü ma
nüh künari nyia vü thsoshiküsari küngu kenüh.

3Jisu tü ma sehnyiri sie taji wa küzhiho rügivü shupe.

4Jütiküsavü Tsekükari Judahri khuwa shenyi teru.

5Thinü Jisu nüh toke nü noküüzevü anyi shieji küsüma vü kütse ngu nü Filip vü,
“Khiela nüh hiri tü lohse sü nü anyi hamari küütsanathuoh lo?” ti küna.

6Hamatü ma nüh Filip kümütewie, küpakenühnyunü ma nüh mowa sanaveh
nüh ma mpa thsüküveh kenüh.

7Filip nüh ma vü, “Nyi küsüsü vü pipi küta mpa wienga tuli müza künyi mpa
mütsera,” ti rületsü.

8Thinü ma sehnyiri küsü, Simon Pitor anü Andrew nüh mavü,

© 2015 Bible Society of India.

9“Halie vizari küsü nüh ahie nüh kürü lohse münga thi anga künyi vü tseveh,
thitü nyiri hazake vü hampa nüh mowa sana lo?” ti küza.

10Jüla aphrato pekhe küveh kenüh Jisu nüh mari vü, “Mari shuküüpe khe luo,”
ti küza. Thinü nyiri tü ajiejie vünüh shupe taji nyi anyie münga kümüjie shupe.

11Jüti sataji Jisu nüh alohseri vi nü kütsia tsü kümüsevü, külieluo sehnyiri vü
tsü nü sehnyiri nüh shupeküvehri vü suotsü khe, jükümjie anga nga küsuotsü
nü kütsa, jütisanü mari Kütsangü zake kütsa.

12Thi mari tsamüwa kümüsevü, ma nüh ma sehnyiri vü, “Küsü nga mükümie
nüh sana küsa kenüh tsatuküjari aveh khuzhu luo,” ti küza.

13Thinü mari nüh alohse münga tsa taji kütsatu amahse khuotürakünyi
phaküprora.

14Jütiküsavü ma nüh athsoshi küsa nyiri nüh ngu taji mari nüh, “Anyi hamatü
setsaküthsüwa azhih vü ru nata küsawa tsah wiethuoh,” ti sa.

15Jütiküsavü nyiri nüh ru wurie ma re taji kaji küsana küsa thsü nü ma mpa tse
khaphrüle küzhiho vü tewa.

Jisu Juh Nyia vü Lekütse
(Mat 14.22-23; Mrk 6.45-52)

16Münüle teru ünü ma sehnyiri tü juhküji vü tetsuo.

17Jütisanü juhie lovü tu tajinü hie juhküji Kapernaum wuovü tewa. Jütiküsavü
atsozo müthuohtü Jisu tü marivü müru wie nüh sa.

18Thi mürhü khieloti kümürhü kenüh juhküshütewa.

19Mari juhiewa hie taji mile küche müzü kümüjie tewanü Jisu tü juhküji nyia
vünüh tse juhie shenyi ru, thinü mari tü krü sheke.

20Thitü ma nüh mari vü, “Hi wie thuoh tinü mükrütümü luo,” ti küza.

21Jütiküsavü mari tü lozhe she taji juhie lovü masiethse, thinü küsuomüwa nüh
mari juhiewa tü mari nüh wa nti kütse azhie vü jura.

Nyiri nüh Jisu Küpha

22Rülo jüma nyia juhküji wuochuwuovü peküvehri nüh juhieküsü mpa ngu, thi
Jisu tü ma sehnyiri sie nü juhie lovümütu nüh sehnyiri mpa kuoküwa ngu.

23Juhie küpari Tiberias vünüh küruri thuoüji VÜWA nüh lohse nyia vü tsiatsü
taji nyi shiejiwa nüh kütsa azhiejuküji nato vü ru.

24Jükenüh nyiri nüh Jisu thi ma sehnyiri jüla pemüküvehngu ünü mari tü juhie
lovü tu taji Kapernaum vü Jisu phawa.

Jisu thuoüji Kürho Lohsewa

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti sataji mari nüh juhküji wuochuwuo vünüh maküngura vü mari nüh ma vü, “Küsosiewa, noh tü küsiehala teru thuoh lo?” ti küna.

26Jisu nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri nüh hi phakütsetü thsoshi küngu kenüh nyu, thitü lohse tsa taji nohri kümüwa küsara kenüh wie.

27Ramüna küsa kütsaküzhu kenüh mükürotümü, thitü nyi Tsawa nüh tsüna küsa küsuokürho küwawa kenüh küro luo, küpakenühnyunü Saküüwuowa Pawa nüh ma vü thsoshikhu fekekümüthuoh kenüh,” ti küza.

28Thinü mari nüh ma vü, “Saküüwuowa küürori sapehuona küsa kenüh hiri tü mowa müsaji mümühie lo?” ti küna.

29Jisu nüh mari vü, “Saküüwuowa küüro thuoüji, ma nüh thawa küze nüh nohri jüma tsotüluo,” ti rületsü.

30Jütiküsavü mari nüh ma vü, “Noh tü hiri nüh ngu taji no tsotü na küsa thsoshi mowa sana lo? Noh tü mowa sana lo?

31Ma nüh rügi vünüh lohse tsü mari küütsa ta Zhütsazhü vü rhüküsa kümüjie hiri lahnyiri tü reza vünüh manna tsa,” ti küza.

32Thinü Jisu nüh mari vü, “Hi nüh zhütsa vünüh nohrivü küzatoke naveh, thajüwu vünüh lohse kütsüwa tü Mosa nüh nyu, thitü eh Pa nüh thajüwu vünüh zhütsa lohsewa tsü.

33Küpakenühnyunü Saküüwuowa lohse tü thajüwu vünüh turu taji azhihwa vü akürho tsüveh,” ti küza.

34Thinü mari nüh ma vü, “VÜWA tsotho aveh vü lohse hama hiri vü tsüluo,” ti khuo.

35Jisu nüh mari vü, “Hi thuoüji kürho lohsewa, thari nüh hivü ru naveh nüh jümari thuoüji kürümawanyu, thi thari nüh hi tsotüveh nüh jümari thuoüji küüriewanyu,” ti küza.

36Thitü hi nüh nohri vü küza naveh, “Nohri tü hi ngumüthuoh tü mütsotü.

37Avehveh eh Pa nüh hi kütsüthuoüji hi vü rukheh naveh; thi thari nüh hi vü ru naveh nüh jümari thuoüji hi nüh küja wanyu.

38Küpakenühnyunü hi tü thajüwu vünüh turu, thi hi mpa eh kümüshe sa nti nyunü thawa nüh hi küze nüh jüma kümüshe sa nti ru.

39Thi hi küüzewa kümüshe thuoüji, ma nüh momowa hi tsüsaveh nüh küsü nga mükümie nüh sehkhe rülo vü saküüsüra ma kümüshe.

40Küpakenühnyunü thari nüh Tsawa ngu taji ma tsotü naveh nüh küsuokürho peh thi sehkhe rülovü hi nüh maviküüsüra eh Pa kümüshe,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

41Jütiküsavü Judahri tü ma vü jakhujazhi, küpakenühnyunü ma nüh, “Hi thuoüji thajüwu vünüh küru lohsewa wiethuoh,” ti küüza kenüh.

42Thinü mari nüh, hama tü Josef tsa Jisu hiri nüh ma pa ma za thsüküvehwa nyu ülo? Thinü ma tü, “Hi nüh thajüwu vünüh küturuwa wiethuoh” ta küsa phrate veh lo? ti sa.

43Jisu mari vü, nohri mpa nohri azhie vünüh müjakhujazhitümü.

44Pawa hi küüzewa nüh ma müküshoh nü nyi küsü nga hivü mürura thi sehkhe rülovü hi nüh ma vimüküüsüra ra.

45 Setsaküthsüri lasi vü, “Thi mari aveh Saküüwuowa nüh sosie naveh,” thawa nüh Pawa zhü künaveh nüh thi ma vünüh zanyo thsüra na nüh hi vü ru veh ta rhü saveh.

46Saküüwuowa vünüh küruwa wieküchie nüh nyi küsünga Pawa müjie ngu, ma thuoüji Pawa ngumüthuoh.

47Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, thari nüh hi tsotüveh nüh mari thuoüji küsuokürho akürhowa pemüthuoh.

48Hi thuoüji kürho lohsewa wiethuoh.

49Nohri lahnyiri tü reza vünüh manna tsa taji sütewa khethuoh.

50Hama thuoüji thajüwu vünüh küturu lohsewa wiethuoh, nyiküsüküsü nga jüma kütsari thuoüji küsüwanyu.

51Hi thuoüji thajüwu vünüh küturu kürho lohsewa wiethuoh, nyi thawa nüh lohse hama tsanaveh nüh ma thuoüji küsuokürho rho naveh; thi lohse akürho kenüh hi nüh azhihwa vü kütsüwa thuoüji eh satsa wiethuoh, ti küza.

52Jütiküsavü Judahri tü mari mpa mari azhie vünüh küproluozhuteru taji, “Mokümüjie nyi hamatü ma satsa vihiri kütsara naveh lo?” ti sa.

53Thinü Jisu nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzatokenaveh, nohri tü nyi Tsawa satsa tsa thi ma züh müküzhu wienü nohri vü akürho müpehra.

54Thari nüh eh satse tsa thi eh züh zhu naveh nüh küsuokürhopera naveh, thi sehkhe rülovü hi nüh ma vi küsüra naveh.

55Küpakenühnyunü eh sa thuoüji ashie küsa kenüh, thi eh züh thuoüji küzhuvüh küsa kenüh.

56Thari nüh eh satsa thi e züh zhuveh nüh hi vü pevehthuoh, thi hi nga ma vü pevehthuoh.

57Rhopeküveh Pawa nüh hi küüze kümüjie, thi eh Pa kenüh hi tü rhopeküveh kümüjie thari nüh hi tsanaveh nüh ehkenüh ma tü rho naveh.

© 2015 Bible Society of India.

58Lohse hamatü thajüwu vünüh küturuwa wiethuoh, khanavü lahnyiri nüh tsa taji süteküwa kümüjie nyu, thari nüh lohse hama tsanaveh nüh küsuokürho rho naveh," ti küza.

59Hamatü ma nüh Kapernaum vü küsosie vü nazizheh vünüh küza.

Küsuokürho Zhüri

60Ma se nyi taji kütse anyi hozake wienga jüma küthsüravü, "Hamatü azhü kükho küsü, tinü thawa nüh jüma künara naveh lo?" ti sa.

61Thitü Jisu ma mpa nüh ma sehnyiri tü jazhi küveh thsüra taji mari vü, azhü hama kenüh nohri lokhu nti ülo?

62Thinü nyi Tsawa khanavü ma küpehpe vü kuotekükuo ngu thuoüji nohri tü moti sana lo?

63Sietse nüh akürho tsüveh, satsa thuoüji zanyoküsü nga samütsüra, hi nüh nohri vü azhü phrakütseri; thuoüji sietse thi akürho.

64Thitü nohri azhie vü wuori thuoüji mütsotü. Küpakenühnyunü thari nüh mütsotü nüh Jisu nüh atükhu vünüh thsükümüthuoh kenüh, thi thawa nüh mare tsü naveh nüh ma nüh thsü veh.

65Thinü ma nüh, küzale taji, "Hama kenüh Pawa nüh müküthsü nü hi vü mürura ta küsa hi nüh nohri vü küzamüthuoh," ti küza.

66Jütiküsa sevü thuoüji ma senyikütseri tü asevü tseketewa nü ma se münyi nüh satewa.

67Thinü Jisu nüh türakünyiri vü, "Nohri nga tewa nthe ülo?" ti küna.

68 Simon Pitor nüh ma vü, "VÜWA, noh tü küsuokürhozhüri pevehthuoh, tinü hiri tü thawa vü wa na lo?

69Noh tü Saküüwuowa Kümtsewa ta hiri tü tsotümüthuoh thi thsümüthuoh," ti küza.

70Jisu nüh mari vü, "Hi nüh nohri türakünyiri mürüka ülo? Thitü nohri nyi küsü thuoüji mümühie," ti küza.

71Hamatü ma nüh Judas, Simon Iskariot tsa küphratewa, küpakenühnyunü türakünyiri azhie vü nyi küsü nüh ma retsü nasaküveh kenüh.

Johan 7

Jisu thi Ma Nüri

1Hama sevü Jisu tü Judea zhih vü müwa nüh Galilee vü tewa, küpakenühnyunü Judahri sierhüri nüh ma fethe nta saküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

2 Jütiküsavü Judahri Aphrü Khuwa tü shenyi teru.

3Jükenüh ma nüri nüh ma vü, “Azhie hama jamü taji Judea vü tewaluo, jütathuoüji noh nüh küüro saküvehwatü no sehnyiri nüh ngu naveh.

4Küpakenühnyunü nyuri nüh küüthsü nta thuoüji nyiküsü nga küthi nü müküro. Noh nüh hamari küro tsethuoüji noh mpa azhihwa vü kütsaluo,” ti küza.

5Küpakenühnyunü ma nüri wie nga ma mütsotü nüh samü.

6Jisu nüh mari vü, “Eh tsotho nü müjie, thitü nohri tsotho nü jupehuoveh,” ti rületsü.

7Azhihwa tü nohri kümürhü wanyu, thitü hi vü mürhüveh, küpakenühnyunü ma küüro thuoüji mümühieta küsa hi nüh povü saküveh kenüh.

8Akhu vü nohri mpa waluo, hi thuoüji küwa wanyu, küpakenühnyunü e tsotho thuoüji müjie küju she kenüh, ti küza.

9Jüti küza taji ma tü Galilee vü petewa.

Jisu Phrü Khu vü Küpeh

10Thinü ma nüri akhu vü teküwa sevü nüh ma nga wa, thitü nyiri küüthsü vünüh nyunü küüzhevünüh wa.

11Thinü Judahri sierhüri tü akhu vü ma phah taji, “Ma tü khiela peveh nüh,” ti sa.

12Jütiküsavü nyiri azhie vü küüzhe vünüh khieloti ma phrate. Wuori nüh, “Ma tü nyi kümühie,” ta, thi wuori nüh, “Ma thuoüji nyiri müraküsewie,” ti sa.

13Thitü Judahri sierhüri kükrü kenüh ma khuke alievü müphrazhu.

14Jütiküsavü akhu küzhila kümüjie küsavü Jisu tü Kükhurüzhe vü wa nü nyuri sosie.

15Thinü Judahri tü ngo tajinü, “Anyi hamatü zanyoküsü nga müchie nüh mokümjie thsüra lo?” tisa.

16Jükenüh Jisu nüh mari vü, “Hi nüh vi sosieküvehri tü eh zhü nyu, thitü hi küüzewa zhü wie.

17Nyi küsüküsü nga ma müshewa tü ma külo sangüvehüji küsosiezhü hamatü Saküüwuowa vünüh ünü hi mpa eh kükhra vünüh ünüh thsüra naveh.

18Thawa nüh ma mpa ma kümühie vünüh phrateveh nüh mathuoüji ma mpa ma kümühie phatseveh; thitü thawa nüh maküüzewa kümühie phatse nüh zhütsawa wiethuoh, thi make vü thuoüji küzhüjah münyie.

© 2015 Bible Society of India.

19Mosa nüh nohri vü Khonyowa mütsü ülo? Thitü nohri nyiküsü wienga Khonyo jüri mümüzhe. Nohri tü mokenüh hi fethe nti phah veh lo?" ti rületsü.

20Nyiri nüh ma vü, "Noh tü sietse kümüsüwa no vüpeveh! Thawa nüh no fethe nti phah veh lo?" ti rületsü.

21Jisu nüh mari vü, "Hi nüh küngo küüro küsü sa, thinü nohri aveh tü jüma kenüh ngo kheh," ti rületsü.

22Mosa nüh ahukürhe tsü, (Jümatü Mosa vünüh nyu thitü lahnyiri vünüh tsü); thi nohri nüh Kümünyierülo vü atsavizari ahu rhe.

23Mosa Khonyowa müzokhuo nta küsa kenüh kümünyierülo vü nyimpari tü ahukürhe sa thuoh üji, kümünyierülo vü hi nüh nyiri küsü sakümühieju kütsü kenüh hi vü arüshuthe lo?

24Atso alievü no taji kümüsü mühie müretümü thitü zhütsa vünüh münoji mümühie.

Ma tü Messiah Wiethuoh ülo?

25Jükenüh Jerusalem anyi wuori nüh, "Nyi hamatü Judahri sierhüri nüh fethe nta phakütsewa nyu ülo?

26Thi ma tü hala nüh münyishithuoh nüh azhü phra peveh, thi nyi küsü nga ma vü azhü zanyoküsü nga küzamüveh. Ma tü Messiah ta küsa kükhraküviri nga thsüvehthuoh ta küsa vü pevehthuoh ülo?

27Thitü hiri thuoüji nyi hamatü khievü nüh ru nüh thsüveh, thi Messiah küruvü thuoüji ma tü khievü nüh ru nüh nyi küsü nga müthsüra," ti sa.

28Jükenüh Jisu nüh Kükhurüzhe vü sosie küvehvü nüh zie taji, "Nohri hi thsü veh, thi hi khiela nüh ru nüh nohri nüh thsü veh, thitü hi tü hi mpa eh müshe vünüh müru, hi küüzewa thuoüji zhütsa, thi nohri tü mamüthsü.

29Thitü hi nü ma thsü veh, küpakenühnyunü hi tü ma vünüh ru, thi ma nüh hi küze," ti küza.

30Jükenüh mari tü ma re nti phah, thitü nyi küsü nga mavü ake müthse, küpakenühnyunü ma tsothowa müjie kürukenüh.

31Thitü jütawie ketünga nyiri hozake ma tsotü teru, ma nüh, "Messiah küru vü nyi hama nüh küsa nyia vünüh ma tü sanaveh lo?" ti küna.

Jisu Re üti Riehuori Küüze

32Nyi riekhuowa nüh ma zhüku kuophratenyuo teküwa Farisiri nüh thsüra, thi levü küjiri nüh thi Farisiri nüh mare üti arienyiri küze.

33Jisu nüh mari vü, "Hi nüh rülo pike nohri siepe taji nü hi küüzewa vü tewa nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

34Nohri hi phah naveh tü müngura nüh sanaveh, hi khiela pe naveh nüh nohri
tü mürura," ti küza.

35Judahri tü mari mpa küsü nüh küsü vü, "Nyi hamatü khievü tewa nta müshe
nü hiri tü ma mphara ta saveh lo? Ma tü Judahri vorie tekütseri vü wa taji mari
sosie nasa veh ünü?

36Ma nüh nohri hi phah naveh tü müngura, thi e küpehpe vü nohri mürura ta
küsa mazhünyo watü mowa thuoh lo?" ti sa.

Kürhokütsü Juh Rüguri

37 Akhu küji sehkhe rülo vü Jisu nüh süra tsie taji, "Nyi wuori ajuh kürieveh üji
ma tü hi vü ru taji zhu luo," tizie.

38 Küzhütsazhü vünüh küüza kümüjie thari nüh hi tsotü veh nüh ma luoveh lo
vünüh kürhojuh rüguri lizhuru naveh, ti zie.

39Hamatü ma nüh thari nüh ma tsotü naveh nüh ngu naküsa Sietsewa phrate,
küpakenühnyunü Sietsewa tü müjie tsü thi Jisu tü küthola müjie küsa kenüh.

Anyi Riakhuowa Refü Küpapa Sateküwa

40Mari azhü hamari küthsüra vü mari wuori nüh, "Zhütsa hatü setsaküthsüwa
tsah wiethuoh," ti küza.

41Küpari nüh, "Hamatü Khrista wiethuoh," ti küza. Thitü wuori nüh, "Khrista tü
Galilee vünüh ru naveh lo?

42Messiah tü David vünüh thi khanavü David nüh küpe anyu Bethlehem vünüh
ru na ta zhütsa lasi nüh müküzaülo?" ti küza.

43Jütisanü ma vünüh nyiri azhie vü küsuo nü riekhuo satewa.

44Mari wuori nüh ma re nti sa, thitü nyi küsü nga ma vü ake müthse.

Judahri Sierhüri Jisu Mükütsotü

45Thi ariah huori tü levü küjiri thi Farisiri vü shele ru, thinü jümari nüh mari
vü, "Mokenüh nohri ma siemütselo?" ti küna.

46Thinü rieh huori nüh, "Nyi küsü nga anyi hama kümüjie azhü müjie phra wie,"
ti rületsü.

47Thinü Farisiri nüh mari vü, "Nohri nga müramüthuoh ülo? ti küna.

48Kükhraküviri nyutü Farisiri wuori ma tsotümüthuoh ülo?

49Thitü Khonyoh müküthsü anyi riekhuo hamatü müzümüthuoh," ti küza.

50 Mari azhie vü nyi küsü, khana Jisu vü küruwa Nikodema nüh mari vü,

© 2015 Bible Society of India.

51“Hiri Khonyo vünüh thuoüji küütü vünüh azhüwa mükünakhu nüh thi küürowa müthsükhu nüh nyuri müshemümüsü ra,” ti küza.

52Mari nüh ma vü, “Noh nga Galilee vünüh ülo? Phawaluo, Galilee vünüh setsaküthsüri küsü nga shu naveh takü̈sa zhütsalasi vü rhümüsa,” ti küza.

53Jütiküsavü mari tü papa zhe vü tewakhe.

Johan 8

Nyimzari Küsü Küüphroküphrie Sala nü Kürera

1Thitü Jisu thuoüji Olive Küzhiho vü tewa.

2Rüne kümüto ma tü shele Kükhurüzhe vü ru, thinü nyiri aveh ma vü ru, thi ma nüh tsuo shupe taji mari sosie.

3Jütiküsavü Khonyo küsosieri thi Farisiri nüh nyimzari küüphroküphrie küüro küsala küsü sieru mari azhievü sa.

4Mari nüh ma vü, “Küsosiewa, nyimza hamatü küüphroküphrie küüro sala nü reralie.

5Tinü Mosa Khonyo nüh hiri vü azhü kütsü thuoüji hakümjie küsari tü aloh nüh vethemü üta. Jükenüh noh nü nyimza hama kenüh mowa phrate mühie veh lo?” ti küna.

6Mari nüh ma müküle phana küsa kenüh mari tü ma mütenü hama küphrate wie. Thinü Jisu nüh kükietsuo matü jü nüh azhih vü rhü.

7Mari nüh mükütuowiethuoh nüh ma vü küna küpehuokenüh ma nüh süra tsie taji mari vü, “Nohri azhievü thawa nüh kükhiemuo müsatsah nüh jüma nüh aloh vi nü maveh khu luo,” ti küza.

8Jütisanü kükietsuo le taji ma tüjü nüh azhih vü rhülehü.

9Jütiküsavü mari jü künara nü kükhruowa vünüh tse taji nyi küsüsü nüh tewa. Jütisataji Jisu thi matüvü tsieküveh nyimzawa mpa jamü nü tewa.

10Jisu nüh süra toke nü nyimzawa vü, “Nyimzawa, mari tü khievü tewa khethuoh lo? Nyi küsü nga noh müshemümüsü ülo?” ti küna.

11Nyimzawa nüh ma vü, “VÜWA nyi küsü nga hi müshemümüsü,” ti rületsü. Thinü Jisu nüh mavü, “Hi nga noh müshekümüsüwa nyu, waluo, thi kükhiemuo müsale tümü luo,” ti küza.

Jisu thuoüji Zhih Küwiewa Wiethuoh

12Jisu nüh Farisiri vü küza lehü taji mari vü, “Hi thuoüji zhih küwiewa wiethuoh, thari nüh eh se nyi naveh nüh aküzo vü kütsewanyu nü akürho küwiewa pe naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

13 Farisiri nüh ma vü, “Noh tü noh mpa no povü sakütse wie, thi no povü nü zhütsa nyu,” ti küza.

14Jisu nüh mari vü, “Hi nü hi mpa eh povü satsewie ketünga eh povü thuoüji zhütsa, küpakenühnyunü hi tü khie vünüh ru thi khievü wa naveh nüh thsüküveh kenüh. Thitü nohri thuoüji hi khie vünüh ru thi khievü wa naveh nüh müthsü.

15Nohri thuoüji asazüh lewuo vünüh müzhe taji nyuri küjojoti, thitü hi nü nyi küsü nga müküjo.

16Thi hi nü nyuri küjowie ketünga hi nüh küüjo thuoüji zhütsa, küpakenühnyunü hi mpa nüh küjomüveh nü hi thi hi küüzewa hisü nüh küjo küveh kenüh.

17Nohri Khonyo vü thuoüji nyi künyi nüh povü pemüthuoüji zhütsathuoh ta küsa rhüsaveh.

18Hi tü hi mpa eh povü satse veh, thi eh Pa hi küüzewa nüh ehpovü satsü veh,” ti rületsü.

19Jükenüh mari nüh ma vü, “Noh Pa khiela peveh lo?” ti küna. Thinü Jisu nüh mari vü, “Nohri tü hi nga thi eh Pa nga müthsü; nohri nüh hi thsü thuoüji eh Pa nga thsü naveh,” ti rüle küza.

20Azhü hamari tü ma nüh Kükhurüzhe vü künyirhieküsape vünüh phrate; thitü nyi küsü nga ma müre, küpakenühnyunü ma tsothowa tü müjie küru kenüh.

Nohri nü Hi Küwapevü Müwara

21Jümasevü nga ma nüh mari vü, “Hi nü tewanathuoh; thi nohri tü hi phah taji nohri kükhiemuo vünüh sü nathuoh; hi khievü wa naveh nüh nohri tü mürura,” ti küza.

22Thinü Judahri sierhüri nüh, ma tü ma mpa ma fethemünaveh ülo? Küpakenühnyunü ma nüh, “Hi khievü wa naveh nüh nohri nü mürura ta küüza kenüh,” ti küza.

23Ma nüh mari vü, “Nohri thuoüji azhih hala nüh, thitü hi thuoüji rügi vünüh, nohri nü azhih hama nyiri thitü hinü azhih hama nyi nyu.

24Nohri thuoüji nohri kükhiemuo vünüh sü nati hi nüh nohrivü küzamüthuoh, küpakenühnyunü hi tü ma ta küsamütsotü thuoüji nohri kükhiemuori kenüh süwie naveh,” ti küza.

25Thinü mari nüh ma vü, “Noh tü thawa lo?” ti küna. Jisu nüh mari vü, “Hi nüh atükhu vünüh nohri vü küüzawawie thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

26Hi nüh nohri, khuke hozake küzarana küsa peveh, thi künanahküsa hozake peveh; thitü hi küüzewa thuoüji zhütsa, thi hi nüh ma vünuh mowa künara nüh jümari phrazhutsü veh," ti rüle küza.

27Mari tü ma nüh Pawa zhüku phraküveh müthsü nüh sa.

28Jükenüh Jisu nüh mari vü, "Nohri nüh anyi Tsawa viküütoke vü hi tü ma ta küsa thsüra naveh, thi hitü hi mpa eh kükhra vünüh zanyo küsü nga müsa, tü Pawa nüh hi küsosie vi phrate ta küsa thsü naveh.

29Thi thawa nüh hi küze nüh ma tü hi sietsewieveh, ma tü hi mpa müja, küpakenühnyunü hi tü tsotho aveh ma külosakütse kenüh," ti küza.

30Ma nüh jüüti küüza vü nyiri hozake ma tsotüra.

Kütsotüri thi Mükütsotüri

31Jüsevü Jisu nüh Judahri ma tsotü kümüri vü, "Nohri eh zhü müzhe tse pehuothuoüji nohri tü eh sekünyiri tsawiethuoh;

32thi nohri tü küzhütsawa thsüra naveh, thi küzhütsawa nüh nohri sakürüzi tsü naveh," ti küza.

33 Mari nüh ma vü, "Hiri tü Abraham küthsoküzhiri, thi nyi küsü siepe nga müjie sa wie, noh tü mokümjie nohri sakürüzitsü naveh ta phratera naveh lo?" ti küza.

34Jisu nüh mari vü, "Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, thari nüh kükhiemuo satse nüh jümari thuoüji kükhiemuo siepewiethuoh.

35Siepewa tü zhe küsü vü küsuokürho müpeh; thitü Tsawa thuoüji küsuokürho peh veh.

36Jükenüh Tsawa nüh nohri sakürüzi tsüveh üji nohri tü rüziwienathuoh.

37Nohri tü Abraham küthsoküzhiri ta küsa thsüvehthuoh; thitü nohri tü hi fethe nta phawieveh, küpakenühnyunü ehzhüwa tü nohri vü peh naküsa ape münyie nüh samü.

38Hi nüh eh Pa sie mowa ngu nüh jümari phrate veh, thi nohri tü nohri pa vünüh mowa künara nüh jüma sa veh," ti rüle küza.

39Mari nüh ma vü, "Abraham tü hiri apa," ti rüle tsü. Thinü Jisu nüh mari vü, "Nohri tü Abraham tsari thuoüji nohri tü Abraham nüh mowa sanüh jümari küsale.

40Thitü nohri tü hi nüh Saküüwuowa vünüh küünara küzhütsawa vi nohri vü küüzawa ha hi wie nga fethe nta phaveh, Abraham thuoüji hakümjie müsa.

41Nohri thuoüji nohri pa nüh küsari satse veh," ti küza. Thinü mari nüh ma vü, "Hiri thuoüji küüphroküphrie vühri vünüh müwuo; hiri Pa küsü peh veh, thi jüma thuoüji Saküüwuowa," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

42Jisu nüh mari vü shele, “Mükütüküzü Saküüwuowa tü nohri Pa thuoüji nohri tü hi küümze leh, küpakenühnyunü hi tü Saküüwuowa vünüh shuru thi ruti küsa kenüh, hi tü hi mpa eh kümüshe vünüh müruthitü ma nüh hi küüze wie.

43Nohri tü hi nüh küüzari zo ta müküünangü kenüh wie.

44Nohri thuoüji nohri apa Tsuore kümüsüwa, thi nohri kümüshethuoüji nohri apa kümüsheri sana küsawawiethuoh. Ma thuoüji atükhu vünüh anyi küfetheri, thi ma tü küzhütsa mükünyie kenüh. Ma nüh azhü kürie thuoüji ma khuke mokümjie nüh jü vünüh phrate tseveh, küpakenühnyunü ma tü kürieri thi kürieri apawa wiethuoh.

45Thitü hi nüh küzatsanaveh, nohri tü hi mütsotü nüh samü.

46Nohri thawa nüh kükhiemuo phra hi mütehrana lo? Hi nüh küzhütsawa phrateveh üji nohri tü mokenüh hi mütsotü lo?

47Saküüwuowa nyiri thuoüji Saküüwuowa zhü künaveh; nohri tü mokenüh müküna lo ta thuoüji nohri tü Saküüwuowa nyiri mükünyu kenüh,” ti küza le.

Jisu thi Abraham

48Judahri nüh ma vü, “Noh tü Samariari thi noh tü sietsekümüsüwa pehveh ta küüza hiri tü müküle ülo?” ti küna.

49Thinü Jisu nüh, “Hi tü sietsekümüsüwa pehmüveh, thitü hi nü küsiake vi eh Pa tsüveh, thi nohri nü hi küsiake münyie,” ti rületsü.

50Jütawie ketünga hi nü hi mpa hi kümühie mpha; thitü nyi küsü jüüta küsa pehveh, thi ma nüh küüna sanaveh.

51Hi nüh nohri vü küzatsanaveh, “Anyi thawa nüh eh zhü künanah nüh ma thuoüji piketü küsü künguwanyu,” ti küza.

52Judahri nüh ma vü, noh tü sietse kümüsüwa peveh ta küsa hiri nüh thsürathuoh. Abraham nga thi setsaküthsüri nga sütewakhethuoh, thinü noh nüh, “Anyi thawa nüh eh zhü künanaveh nüh piketü aküsü kümüpowanyu ta küzaveh.

53Noh tü hiri pa Abraham sükümüwa thi setsaküthsü sükümüri nyia vünüh jiveh lo? Noh tü noh mpa thawa ti saveh lo?” ti küna.

54Thinü Jisu nüh, “Hi tü hi mpa hi kümühie phraveh üji hi kümühie tü momasathuoh; eh kümühie povü sakütsüwa thuoüji eh Pa nüh wie, nohri nüh nohri Saküüwuowa ta küsawa.

55Hi nü ma thsü veh, thitü nohri tü ma müthsü, hi nüh hi tü ma müthsü ta thuoüji nohri kümüjie kürierithuoh; thitü hi tü ma thsüveh thi ma zhü müzhe veh.

© 2015 Bible Society of India.

56Nohri pa Abraham tü e tsotho ngu naküsa kenüh lozhe, thi matü ngu nü lozhethuoh," ti küza.

57Thinü Judahri nüh ma vü, "Noh tü no mavi tünyieke nga müjieju, thi noh tü Abraham ngu thuoh la?" ti sa.

58Jisu nüh mari vü, "Künyito vünüh hi nüh nohri vü küza naveh, Abraham müjie küwuo vünüh hi tü tetsewiethuoh," ti küza.

59Thinü mari tü aloh vi nü ma veh, thitü Jisu tü küthi taji Kükhurüzhe vünüh alievü tsezhutewa.

Johan 9

Nothaküju nü Küwuori Küsü Jisu nüh Sakümühiekütsü

1Jüti sataji ma tü tsetse ünü nothaküju nü küwuori küsü siemütu.

2Thinü ma sehnyiri nüh ma vü, "Küsosiewa, anyi hama nothaküju taji küwuo hatü ma kükhiemuo kenüh ünü mapa zari kükhiemuo kenüh lo?" ti küna.

3Jisu nüh mari vü, "Ma khiemuokümü kenüh nga nyu, nyutü ma zahpari nüh khiemuo kümü kenüh nga nyu, thitü ma vünüh Saküüwuowa küürowa saküthsüna küsakenüh wie.

4Tho küveh vü hi küüzewa küüro müsaji mümühie, tsozo teru thuoüji nyi küsü nga küüro müsara.

5Azhih hala küthake peh naveh nüh hi tü azhih küwiewathuoh," ti rüle tsü.

6Ma nüh hama küzamü taji, azhih vü mütsemüshüke taji nyisa künya nü vi nothaküüjuwa notha küne taji

7ma vü, "Wa nü Siloam (mazhünyo küüze) suozü vünüh phrüjamü luo," ti küza. Thinü ma tü wa taji phrümü ünü zanyo ngu teru.

8Ma zhephruri thi khanavü ma khrütsa taji kütse künguri nüh, "Nyi hama tü khanavü shupe taji khrükütsawa nyu ülo?" ti sa.

9Wuori nüh, "Ma wiethuoh," ti sa; küpari nüh, "Nyu, thitü ma kümüjie," ti küza. Thinü ma nüh, "Hi tü anyi jüma wiethuoh," ti küza.

10Mari nüh ma vü, "Thinü mokümjie sataji no notha tü ngura lo?" ti küna.

11Thinü ma nüh, anyi Jisu ta küjiwa nüh anyisa künyanü vi eh notha künetünü hi vü, "Wa taji Siloam vünüh phrümü luo ti hi vü küza, thi hi tü wa nü phrümüünü eh notha ngu teru lie," ti küza.

12Mari nüh ma vü, "Ma khiela peveh lo?" ti küna. Thinü ma nüh, "Hi nü müthsü" ti rüle küza.

Sakümühiekütsü Farisiri nüh Wurie Küüna

© 2015 Bible Society of India.

13Mari nüh khana nothaküüjuwa sie Farisiri vü ru.

14Jisu nüh nyisa künya taji ma notha sakümühiekütsütü Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo vü satsü.

15Mokümüjie ma notha ngura nüh Farisiri nüh küna lehü. Thinü ma nüh mari vü, “Ma nüh nyisa vi eh nothakünetü, thi hi nüh phrümü ünü ngura lie,” ti rületsü.

16Farisiri wuori nüh, “Nyi hama nü Saküüwuowa vünüh nyuwie, küpakenühnyunü ma tü kümünyie rülo mükümüzhe kenüh,” ti sa. Thitü küpari nüh, mokümüjie kükhiemuori küsü nüh thsoshi hakümjie sara naveh lo? Jütiküsavü mari azhievü riekhuo küpapa satewa.

17Jükenüh mari nüh nothaküüjuwa vü, “Noh tü ma kenüh mowa phrate mühieveh lo? küpakenühnyunü ma nüh no notha sakümühie kütsü kenüh,” ti küna lehü. Thinü ma nüh, “Ma thuoüji setsaküthsüri wiethuoh,” ti rüle küza.

18Nothaküngurawa zahpari müjie ji küru küju nü ma tü nothaküju taji ngulera ta küsa Judahri sierhüri tü mütsotü nüh samü,

19thitü mari nüh ma pa thi ma za vü, “Hamatü nosü tsa nosü nüh nothaküju nü wuo ta küsawathuoh ülo? Thinü ma tü mokümjie khinyi nü zanyo nguravehthuoh lo?” ti küna.

20Masü nüh, “Hisü nüh ma tü hisü tsathuoh thi ma tü nothaküju nü wuo ta küsa thsüveh,

21thitü ma tü mokümjie khinyi nü zanyo nguvehthuoh thi thawa nüh sakümühietsü nüh hisü nü müthsü. Nohri mpa ma künaluo, ma nga khinyi nü khruomüthuoh, ma mpa ma kenüh phrateranathuoh,” ti rületsü.

22Masü tü Judahri sierhüri kükrü kenüh hakümjie küüzawie, küpakenühnyunü thawa nüh ma tü Khrista ta phrazhu maveh nüh künazizhe vünüh zheja naveh takürakü sa kenüh.

23Jükenüh masü nüh, “Ma tü khruomüthuoh, tinü nohri mpama künaluo,” ti küüzawie.

24Jütiküsavü akünyiawa mari nüh nothaküüjuwa ji lehü nü ma vü, “Noh küzhütsawa küza naveh ti küsa Saküüwuowa tüvü küshie nyi nü, noh sakümühiekütsüwa tü kükhiemuori ta küsa hiri nüh thsü veh,” ti küza.

25Ma nüh, “Ma tü kükhiemuori ünü mota nüh hi nüh müthsü, thitü hi nüh zanyoküsü thsüküveh thuoüji, hi tü eh nothaküju thitü khinyi nü ngurathuoh,” ti rüle küza.

26Mari nüh ma vü, “Ma nüh noh vü mowa sa lo? Mokümüjie ma nüh noh notha sakümühietsü lo?” ti küna lehü.

© 2015 Bible Society of India.

27Thinü ma nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzamüthuoh, thitü nohri tü eh zhü müküna, nohri tü mokenüh jüma künangüle veh lo? Nohri nga ma sehnyiri sa nthe ülo?” ti küza.

28Thinü mari tü ma phra taji, Noh nü ma sehnyiri lo; hiri thuoüji Mosa sehnyiri.

29Saküüwuowa nüh Mosa vü küza taji küsa hiri nüh thsüveh, thitü anyi hama thuoüji khievü nüh ru nüh hiri nü müthsü, ti küza.

30Ma nüh mari vü, “Mokenüh hama kenüh ngo na lo? Ma tü khie vünüh ru nüh nohri tü müthsü thitü ma tü ehnotha sakümühietsü.

31Saküüwuowa thuoüji kükhiemuora zhü müküna ta küsa hiri nüh thsüveh, thitü thawa nüh Saküüwuowa khurü tse nüh thi ma külo satse nüh Saküüwuowa thuoüji jümara zhü künaveh.

32Azhih küsate vünüh nosü küju nyi küsü nga nothaküju taji küwuo sakümühie kütsü müjiekünarawie.

33Anyi hama tü Saküüwuowa vünüh nyu thuoüji ma tü zanyoküsü nga küsara münyie,” ti küza.

34Mari nüh ma vü, “Noh tü kükhiemuotsatsa vünüh wuo taji khruosüra ünü hiri sosie nti la?” Jütisanü mari tü ma zhejamü.

Sietse Wuovü Nothaküjukümü

35Ma zhejamüthuoh ta küsa Jisu nüh thsüra, thinü ma nüh ma ngura taji, “Noh tü anyi Tsawa tsotüveh nü nyu lo?” ti küna.

36Ma nüh ma vü, “Küjiwa, ma tü thawa lo? Hi vü küzajie, jütathuoüji hi nga ma tsotü naveh nüh,” ti küna.

37Jisu nüh ma vü, “Noh nüh ma ngumüthuoh, thi noh siejülepeküvehwa tü ma thuoh,” ti rületsü.

38Ma nüh ma vü, “VÜWA, hi nüh tsotü vehthuoh,” jüti sataji ma tü khotsü taji ma khurü.

39Jisu nüh ma vü, “Müngu nüh peküvehri küüngura, thi ngu küvehri tü küüjumüle ti sa nti küsa kenüh küjotsü nti azhih hala küruwie,” ti küza.

40Farisiri wuori ma kütuovü peküvehri nüh hama künara taji mari nüh ma vü, hiri nga küjuveh ülo? ti küna.

41Jisu nüh mari vü, “Nohri tü küüju tüla müküle küpewanyuthuoh, thitü nohri nüh hiri nü nguveh ta küsakenüh nohri müküle pewie naveh,” ti küza.

Johan 10

Nyihzhükühuori vi Küüzhühie

© 2015 Bible Society of India.

1Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, thawa nüh nyihzhüri akhuowa sie nü mükhie
vünüh mütu nüh ale küpa vünüh müriwa naveh nüh jüma thuoüji rühukütsari
thi müraküsari.

2Thitü thawa nüh amükhie vünüh tu naveh nüh jüma thuoüji nyihzhü kühuowa
nyihzhü wiethuoh.

3Akheri kühuowa nüh akheri sa ma tsütsüti; nyihzhünüh ma jikhi thsüthsüti,
thi ma mpa ma nyihzhüri anyo jitaji alievü siewawati.

4Ma nüh ma mpa ma zhiri alievü jizhura thuoüji ma tü mari atüvü tsetseti, thi
nyihzhüri tü ma se nyinyiti, küpakenühnyunü mari nüh ma jikhi thsüküveh
kenüh.

5Mari tü anyi kürüthera se thuoüji künyiawanyu, ma vünüh zhütewa naveh,
küpakenühnyunü mari tü anyi kürüthera jikhi müküthsü kenüh.

6Jisu nüh küüzhühiezhü hama mari vü küza, thitü ma nüh mowa küzaveh nüh
mari tü mazhünyowa müthsü nüh samü.

Jisu Nyihzhükühuo Kümühiewa

7Jisu nüh shele mari vü, hi nüh nohri vü küzatoke naveh, hi tü nyihzhüra
lepiewa wiethuoh.

8Eh tüvü küruri thuoüji rühukütsari thi müraküsari khehwie; thi nyihzhüri
nüh mari jikhi müküna nüh samü.

9Hi tü lepiewa wiethuoh, thawa nüh hi vünüh tu naveh nüh külole naveh, thi ma
tü kütu küshu sanü arekümüzhi ngura veh.

10Kürühuri thuoüji rühu nta, thi fethe nta, thi zorie nta küsampa nüh küruwie,
thitü hi thuoüji mari kürho ngura thi ngu zhi naküsa kenüh küruwie.

11Hi thuoüji nyihzhükühuo kümühiewa wiethuoh. Nyihzhükühuo kümühiewa
thuoüji nyihzhü kenüh ma kürho tsüveh.

12Nyihzhükühuori ma nyihzhütsah mükünyu küpari aketsü taji kühuo küsawa
thuoüji rezanyihnyih nüh ru mari retaji zhe küporie mümüti.

13Ma tü ake tsü taji küühuoküsa kenüh zhütewaveh thi nyihzhüri kenüh luoveh
kütsaza münyie.

14Hi thuoüji nyihzhükühuo kümühiewa, hi tü hi mpa eh zhiri thsüveh thi eh
zhiri nga hi thsü veh,

15Pawa nüh hi küthsü kümüjie hi nga Pawa thsüveh thi nyihzhüri kenüh eh
kürho tsü veh.

© 2015 Bible Society of India.

16Riakhuo halovü mükütü nyihzhü küpari nga peveh; hitü jümari nga siemüturuji mümühie, thi mari tü eh khiküna nah veh. Jüti sataji mari tü riekhuo küsü sanaveh, thi mari kühuo nga küsü sanaveh.

17Hama kenüh Pawa nüh hi kümüzeveh, küpakenühnyunü hi nüh vi le na küsa kenüh eh kürhowa tsüveh.

18Nyi küsü nga hi vünüh eh kürhowa vitemüwara thitü hi mpa eh müshe vünüh kütsüwie. Eh kürho tsüna küsa ehkükhra peveh, thi vitewale na küsa nga eh kükhra peveh; azhü hama hi tü eh Pa vünüh ngura.

19Azhü hamari kenüh Judahri tü riekhuo küpa satewa lehü.

20Mari hozake nüh, “Ma thuoüji sietse kümüsüwa pevehthuoh; thi ma nü zhemüthuoh; thinü mokenüh nohri ma zhü künanahlo?” ti sa.

21Wuori nüh küüza, “Azhü hari tü sietse kümüsü küperi vünüh küphrazhu azhü nyu. Sietse kümüsüwa notha küüjuri sakümühiera naveh lo?” ti phrate.

Judahri nüh Jisu Kulekümü

22Jüti küsavü tü Jerusalem vü Kükhrurüzhe saküümütse akhu.

23Jütiküsavü tü küsosa tsotho; thinü Jisu tü Kükhurüzhe Solomon tela ti küsavü tse ünü,

24Judahri ru ma mükieshe taji ma vü, “Noh tü Messiah tsah thuoüji hiri vü künyito küza luo, küthakele hiri tü müthsüto nüh rüza küpe sana lo?” ti küna.

25Jisu nüh mari vü, “Hi nüh nohri vü küzathuoh, thitü nohri nüh mütsotü nüh samü. Hi nüh eh Pa nyo vünüh zanyo hi nüh küsari nüh eh povü satsüveh;

26thitü nohri tü mütsotü nüh samü; küpakenühnyunü nohri tü eh nyihzhüri mükünyu kenüh.

27Eh nyihzhüri tü eh zhü künaveh, thi hi nüh mari thsüveh, thi mari tü eh se nyi veh.

28Thi hi nüh küsuokürho vi mari tsüveh, thi mari tü piketü küsüwanyu, nyutü nyi küsü nga eh ke vünüh mari vitemüwara.

29Eh Pa mari vi hi kütsüwa thuoüji aveh nyia küjiwa, thi nyiküsü wienga eh Pa ke vünüh mari vitemüwara.

30Hi thi Pawa thuoüji küsü,” ti küza.

31Judahri tü aloh vi ma veh lehü nti sa.

32Jisu nüh mari vü, “Hi nüh Pawa vünüh küürokümühie hozake sakütsathuoh; jümari kenüh nohri tü alohvi hi vehveh ülo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

33 Judahri nüh ma vü, “Hiri nüh aloh vi no küveh thuoüji küüro kümühie kenüh nyu, thitü Saküüwuowa küüjo zhü küphra kenüh wie, küpakenühnyunü noh tü nyiri wie, thitü Saküüwuowa ta küsa kenüh,” ti küza.

34 Jisu nüh mari vü, “Nohri Khonyo vü, nohri nga atsuoreri wiethuoh ta küsa hi nüh küzawiethuoh ta rhümüsa ülo?

35Saküüwuowa zhü thawa vünüh ru nüh jüma vü tsuore ta jithuoüji (küzhütsazhü thuoüji müzokhuora).

36Thinü hi tü Saküüwuowa Tsa wiethuoh ta küsa kenüh, Pawa nüh rüka taji zhih hala küüze kenüh hi tü Saküüwuowa phratemüsüveh ti sa nti la?

37Hi nüh eh Pa küürori samüveh üji hi mütsotü tümü.

38Thitü hi nüh eh Pa küürori satseveh üji nohri mpa hi mütsotü wie ketünga küüro jümari tsotüluo, jütathuoüji Pawa tü hi vü peveh thi hi tü Pawa vü peveh taküsa thsüra naveh,” ti rületsü.

39Jütiküsavü mari tü ma re nti salehü, thitü ma tü mari ake vünüh küthi tewa.

40 Ma tü shele Jordan kariwa khanavü Johan nüh baptis kütsü vü petewa.

41Jütiküsavü nyiri hozake ma vü ru; thinü ma nüh, “Johan tü thsoshi müsa thitü Johan nüh momowa anyi hama kenüh küza nüh azhütsa wiethuoh,” ti sa.

42Jütiküsavü jüla nyiri hozake tsotüra.

Johan 11

Lazar Küsü

1Lazar ti küji Bethani vü kürhowa tü na peveh. Bethani tü Maria thi Martha nüh rhoküveh nyu.

2 Jümatü Maria khanavü vüjuh vi VÜWA küne tsü taji ma she nüh ma jih nekütsüwa aprah Lazar wiethuoh.

3Jükenüh masü vüleri nüh Jisu vü zhüle küze taji, “VÜWA, noh nüh küümzewa tü nazeveh lie,” ti küza.

4Thitü Jisu nüh jü küthsüravü ma nüh, “Lazar hamatü aküsü kenüh nyu, thitü Saküüwuowa nyo saküüthola na küsa kenüh wie, jüüta thuoüji nyi Tsawa tü jüma kenüh küthola sara naveh,” ti küza.

5Jisu tü Martha thi Maria thi ma prahwa Lazar kümüze.

6Ma tü ma naveh ta thsüra ünü, ma nüh peküveh azhie vü rülo künyi küzhike petewa.

© 2015 Bible Society of India.

7Jümase vünüh ma nüh ma sehnyiri vü, “Hiri shele Judea vü wa le ünüh raluo,”
ti ji.

8Thinü ma sehnyiri nüh ma vü, “Küsosiewa, Judahri nüh aloh vi no veh nta
phaveh, thi noh tü shele jüla wa nti ülo?” ti küza.

9Jisu nüh, “Rülo küsü vü münühu türakünyi pemüveh ülo? Nyi küsüküsü nga
rülo vü küüzhu thuoüji aji mümüshü, küpakenühnyunü ma tü azhih hama
küwie ngu küveh kenüh.

10Thitü nyi küsüküsü nga rüza vü küzhu thuoüji ajimüshüshüti,
küpakenühnyunü küwiewatü ma vü mükünyie kenüh,” ti küza.

11Hakümjie ma nüh phrate taji mari vü, “Hiri füwa Lazar tü zetewathuoh, thitü
hi nüh wa taji ma küze vünüh müchüke naveh,” ti küza.

12Ma sehnyiri nüh ma vü, “VÜWA, ma tü zeveh üji ma mpa sürale naveh,” ti küza.

13Jisu nüh hama küphrate tü ma küsü phrate, thitü mari nüh kümüshe thuoüji
ma tü ze nü münyieveh tünta müshe.

14Thinü Jisu nüh mari vü, “Lazar thuoüji sümüthuoh ti künyito küza.

15Nohri kenüh hi tü jula müküpewa nüh küümphakhe, jütathuoüji nohri tü
tsotüra naveh. Thitü hiri ma vü wa ünüh raluo,” ti küza.

16Thomas, küwushie ti küjiwa nüh ma fü sehnyiri vü, “Hiri nga wa ünüh raluo,
jütathuoüji hiri ma sie sü naveh,” ti küza.

Jisu thuoüji Kürholewa thi Kürhowa wiethuoh

17Jüti sataji Jisu ruju ünü Lazar tü rüku lovü thsekümü rülo müzü sakümü
ngura.

18Bethani tü Jerusalem küshenyi vü mile künyi wie.

19Jütiküsavü Judahri hozake tü masü aprahwa sükümü kenüh Martha thi Maria
luoveh sakürüzi tsü nti ru.

20Thinü Martha tü Jisu tse ta küsa thsü ünü wa ma sie mütu, thitü Maria thuoüji
azhe lovü peh.

21Martha nüh Jisu vü, “VÜWA, noh nüh hala küpetüla eh nü tü küsüwanyu nü.

22Thitü khinyi wienga noh nüh mowa Saküüwuowa vü khuo naveh nüh,
Saküüwuowa nüh sa noh tsüwie naveh ta küsa hi nüh thsüwieveh,” ti küza.

23Jisu nüh ma vü, “Noh prahwa tü rhosüra lewie naveh,” ti küza.

24Martha nüh ma vü, “Rülo sehkhevü rhoküsürale rülovü ma tü sürale nata küsa
hi nüh thsüveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

25Jisu nüh ma vü, “Hi thuoüji kürholewa thi Kürhowa, thawa nüh hi tsotü naveh
nüh ma tü sümüwie ketünga rhole naveh.

26Thi thawa nüh rhoküpe vünüh hi tsotü naveh nüh piketü küsülewa nyuthuoh.
Noh tü hama tsotü veh nü nyu lo?” ti küna.

27Martha nüh ma vü, “Ah, VÜWA, noh tü Khrista, Saküüwuowa Tsa, azhih vü ru
na küsawa ta küsa hi nüh tsotü veh,” ti küza.

Jisu Kükrie

28Ma nüh hama phrate kümüsevü ma tü wa taji ma nü Maria ji nü müchieluo
nüh ma vü, “Küsosiewa tü hala peveh, thi ma tü noh jiveh,” ti küza.

29Thinü ma nüh jü thsüra taji süra nü shiti ma vü wa.

30Jisu tü jüma tsotho vü nga anyu vü müjie ruju nüh Martha masü kümütu pevü
tsiewie veh.

31Judahri ma sie zhe lovü peh nü ma luoveh saküwie küvehri nüh Maria shita
süra nü kuoteküwa künguvü ma tü wa rüku vünüh krie nta kuotewathuoh ti
küsa müshe nü ma se zhewa.

32Jütiküsavü Maria tü Jisu peküveh vü ru taji ma ngu ünü ma tü kükiatsuo nü
ma vü, “VÜWA noh hala küpetüla eh prahwa tü küsüwanyu nü,” ti küza.

33Jütiküsavü ma thi ma sehnyiküru Judahri krie küveh Jisu nüh ngu taji ma
luoveh na she thi lorü tewa.

34Thi ma nüh, “Nohri ma khiela chowu saveh lo?” ti küna. Thinü mari nüh ma
vü, “VÜWA, ra nü noluo,” ti küza.

35Jisu krietewa.

36Thinü Judahri nüh, “Ma tü küzakelenga ma kümüzeveh nüh noh jie,” ti sa.

37Thitü mari wuori nüh, “Ma nyuri nothaküüju sakümühiekütsüwa tü anyi
hama küsü samükümühie nüh sanaveh ülo?” ti sa.

Lazar Saküürhole

38Thinü Jisu tü lorü sheke lehü taji arüku vü ru, rüku jümatü aküpie thi aloh nüh
jüma sote saveh.

39Jisu nüh, “Sateküsa aloh jüma küprijamü luo,” ti küza. Thitü sükümüwa tsehvü
Martha nüh ma vü, “VÜWA, ma sükümü nosü rülo müzüthuoh, thi
münemülanathuohnü,” ti küza.

40Jisu nüh ma vü, “Nohri nüh tsotü thuoüji Saküüwuowa kümühie küthola ngu
naveh ti hi nüh nohri vü müküza ülo?” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

41Jütiküsavü mari nüh alohwa khajamü. Thinü Jisu tü ma notha rügivü no taji,
"Eh Pa, noh nüh eh kükhuo küna kümütüthuoh kenüh no müna she.

42Noh nüh tsotho aveh eh kükhuo künatü küveh hi nüh thsüveh, thitü anyi
hamari eh kütuovü peküvehri kenüh hama küzaveh, küpakenühnyunü noh nüh
hi küze ta küsa mari nüh tsotü na küsa kenüh," ti küza.

43Ma nüh hama küzakümüsevü ma zhü zie taji, "Lazar, shuru luo," ti küza.

44Thinü aküsüwa tü ma jih ma ke thi ma nyia athsü nüh tiehte nü shuhru.
Jütiküsavü Jisu nüh mari vü, "Athsü lejamütü nü ma küzemü luo," ti küza.

Jisu Lü vü Mükünongü Kümüshe

(Mat 26.1-5; Mrk 14.1,2; Luk 22.1-2)

45Jükenüh Judahri nüh Maria vü küruri hozake nüh ma nüh küsa ngu taji ma
tsotü khe.

46Thitü mari wuori nüh Jisu nüh mowa sanüh viwa Farisiri vü küza.

47Thinü levü küjiri thi Farisiri tü sehzhu nü azhüjüle taji, "Hiri tü mowa
sanathuoh lo? Küpakenühnyunü anyi hama tü thsoshi hozake satekütsethuoh
kenüh.

48Hiri tü hakümjie ma saküüpehuomü thuoüji nyiri aveh nüh ma tsotümü
navehthuoh, thi Romri nüh ru taji hiri Kükhurüzhe thi hiri akuoh nga zoriemü
nathuoh," ti küza.

49Thi mari azhie vü nyi küsü ma nyo Kaifa ti küjiwa jüma mavi vü levü
saküvehwa nüh mari vü, "Nohri tü zanyo küsü nga müthsü!

50Akuoh aveh müzorie nüh nyi küsü nüh sükümü nüh küükato naveh ta küsa
nga nohri tü mümüshe ülo?" ti küza.

51Hama ma nüh küüza tü ma mpa ma kümüshe vünüh nyu, thitü ma tü jüma
mavi vünüh levü kümüsiewa küsa kenüh Jisu tü akuoh aveh kenüh müsüji
mümühie ta küsa küüzawie.

52Thi akuohwa kenüh mpa nyu nü Saküüwuowa tsari vorie teküwari sazhuh na
küsa kenüh wie.

53Jüti sataji jürülo vünüh tuvü thuoüji mari tü mokümjie ma zothe naveh nüh ti
küsa aro phatewa.

54Jümasevü thuoüji Jisu tü Judahri azhievü nyiri küthsü sataji müküzhu nüh
satewa, thitü jüla nüh tse taji reza vü anyu Efraim ti küji vü ma sehnyiri sie taji
petewa.

55Jütiküsavü Judahri Tsekükari khuwa tü shenyiteru, thi nyiri tü mari mpa mari
sakümtse na küsa kenüh tsekükari akhu müküjie atüvü hozake mari mpa mari
nyu vünüh Jerusalem vü wa.

© 2015 Bible Society of India.

56Mari tü Jisu no taji Kükhurüzhe lovü pe nü mari mpa küsü nüh küsü vü, “Ma tü akhu vü müruthuoüji nohri nü mowa müshe veh lo?” ti sa.

57Jütiküsavü levü küjiri thi Farisiri nüh ma khiela peveh nüh thsüküvehri nü mari vü küza üti küsa azhüwa tsümü, jütathuoüji mari nüh ma rera naküveh kenüh.

Johan 12

Bethani vünüh Vüjuh vi Jisu Küüne

(Mat 26.6-13; Mrk 14.3-9)

1Tsekükari khu rülo türo atüvü Jisu nüh Lazar saküürho anyu Bethani ti küji vü ru.

2Jüti sataji mari nüh ma kenüh ashieshu taji Martha nüh avosa thi Lazar nga mari vü nyi pe nü tsa.

3Thinü Maria nüh avüjuh kümühie arhe küüngu amekükhotsatsawa aku küsü viru nü Jisu ajih künetü nü ma she vi ma jih netü.

4Thinü avüjuh arhe nüh azhe lo jüma protewa. Thitü Simon tsa Judas Iskariot, ma sehnyiri azhie vünüh nyi küsü (Ma retsüna küsawa) nüh,

5“Mokenüh avüjuh hamatü tuli müzaküche nüh zhu taji kümükhuori mütsü lo?” ti phrate.

6Ma nüh hama küüzatü kümükhuori küümzetsavünüh müphrate, thitü ma tü kürühuri, thi ma nüh rakakuwa vükütse kenüh jülovü momowa thse naveh nüh vivi ti küsa kenüh.

7Jisu nüh, “Jüüti ma küüsamü luo, hi küchowu rülovü kenüh jüti ma saküüpemü luo.

8 Kümükhuori thuoüji tsotho aveh vü nohri siepe veh, thitü nohri tü tsotho aveh vü hi sieküpewa nyu,” ti küza.

Lazar Lü vü Mükünongü Kümüshe

9Judahri ashiejiwa nüh ma Bethani vü peveh ta küsa thsüranü ru, mari nüh jüla küru thuoüji Jisu kenüh mpa nyu thitü Lazar ma nüh saküürhowa nga no nti ru.

10Jükenüh levü küjiwa nüh Lazar nga küüsü nti sa,

11küpakenühnyunü ma kenüh Judahri hozake wa taji Jisu tsotüteküwa kenüh.

Jisu nüh Khrara nü Kütholathovü sa Jerusalem vükütsuo

(Mat 21.1-11; Mrk 11.1-11; Luk 19.28-40)

12Rülo künyiawa anyi shiejiwa akhu vü küruri tü Jisu Jerusalem vü tse takü sa thsüra.

© 2015 Bible Society of India.

13Thi mari nüh küzhiluohphinyawa vi nü ma mütu nti zienü, “Hosanna, VÜWA nyo vünüh kütsewa Israel Kajiwa Kümüngawa saluo,” ti sa.

14Thi Jisu tü rawu kümüjie küsa aküzawa küsü ngura taji jüma rügivü shupe; küpakenühnyunü zhütsazhü vünüh rhüküsa hakümjie:

15 “Mükrütümü luo, Zion atsavühri, Halie, nohri kajiwa arawuh kümüjie küsaküzawa küsürügivü shupe nü tsethuoh,” ti rhüsaveh.

16Ma sehnyiri tü atükhu vünüh hama müthsü, thitü Jisu küthola sakümü sevü nüh hama tü ma kenüh rhüküsa thi saküsa müshera.

17Thi anyi shiejiwa tü ma nüh Lazar arüku vünüh küjizhuvü thi aküsü vünüh saküüsüra vü küperi nüh povü sawa.

18Anyi shiejiwa nüh ma mütu nti küwa thuoüji ma nüh thsoshi hama sata küünara kenüh küwa wie.

19Thinü Farisiri tü mari mpa küsü nüh küsü vü küza taji, “Nohri tü zanyoküsü nga müsarathuoh, küpakenühnyunü azhihwatü ma se kuonyiteküwathuoh kenüh,” tisa.

Greekri wuori nüh Jisu Küpha

20Thi akhu vü wa khurü nta küwa wuori thuoüji Greekri.

21Jükenüh hamari tü Filip Galilee azhih vü Bethsaida vünüh küruwa vü ru taji ma vü, “Küjiwa, hiri tü Jisu nongü thelie,” ti khuo.

22Filip nüh wa taji Andrew vü küza; thinü Andrew tü Filip sie taji wa Jisu vü küza.

23Thinü Jisu nüh masü vü, Nyi Tsawa küthola sana küsatsothowa juvehthuoh.

24Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, amütha tha küsü nüh azhih vü tsuotsawa nü müsü thuoüji ma mpa wie, thitü jümatü sü thuoüji avi hozake pepeti.

25 Thari nüh ma kürho kürüpa tse nüh kümiemümüti, thitü thari nüh azhih hala ma kürho mükürüpa nüh satse nüh jüma thuoüji küsuokürho kenüh pehra naveh.

26Thawa nüh e kütsüküna tseveh nüh eh se münyiji mümühie, thi hi khiela peh naveh nüh e kütsüküünari nga jüla pe naveh, thawa nüh e kütsükünaveh nüh Pawa nga ma chieke naveh.

Jisu nüh Ma Süna küsa Ma mpa Küphrate

27Khinyi thuoüji eh luoveh küraküpremüthuoh. Thi hi tü mowa küzanathuoh lo? Eh Pa, tsotho hala nüh hi külole luo. Thitü hi tü hama kenüh tsotho hala küruwie.

© 2015 Bible Society of India.

28Eh Pa, noh nyowa küthola saluo. Thinü thajüwu vünüh jikhi ru taji, “Hi nüh kütholasathuoh; thi hi nüh küthola sa lewie naveh,” ti küza.

29Anyi shieji jüla tsieküvehri nüh jü thsü taji, “Tso shivehthuoh,” ti küza.

30Thitü wuori nüh, “Rügizhüleri küsü nüh ma vü azhü küza vehthuoh,” ti küza. Jisu nüh, “Jikhi hamathuoüji nohri kenüh küruwie, eh kenüh nyu,” ti rületsü.

31Khinyi thuoüji azhih hama ashihthuoh, thi khinyi thuoüji azhih hama takrüwa tü zhejamünathuoh.

32Thi azhih vünüh hi vitekuothuoüji nyiri aveh hi küpehpe vü sietekuo naveh, ti küza.

33Ma nüh hama küüza thuoüji ma tü mowa sühle sasü nasaveh nüh kütsana küsa kenüh küüzawie.

34 Anyi shiejiwa nüh ma vü, “Hiri nüh Khonyo vünüh küthsüra Khrista thuoüji küsuokürho peveh ta thsüra, thinü anyi Tsawa tü vitemükuothuoüji mümühie ta küsa noh tü khiela nüh phratera na lo? Nyi Tsawa hama tü thawalo?” ti küna.

35Jisu nüh mari vü, “Küwiewa tü nohri vü pike küzhikepeh thuoh. Küzowa nüh nohri nyia vü müküze nüh sana küsa kenüh Küwiewa peküveh vü tse luo; küzo vü kütseri thuoüji ma tü khievü kuowa nüh müthsü.

36Küwiewa peküvehvü nohri küwiewa tsotüluo, jütathuoüji nohri küwiewa tsari sara naveh,” ti küza. Jisu nüh hamari küza mü nü mari vünüh küthitewa.

Judahri nüh Mütsotü nta Küsa

37Ma nüh mari tüvü thsoshi hozake sawie ketünga mari tü ma mütsotü nüh sa,

38Isaya setsaküthsüwa nüh: “VÜWA, thawa nüh hiri zhüle tsotü lo? Thi thawa vü VÜWA kükhra küthsütsü lo?” ta küzaküsawa saju naküsa kenüh wiethuoh.

39Jükenüh mari vü mütsotüra nüh samü. Küpakenühnyunü Isaya nüh küza le taji:

40“Ma nüh mari notha saküüjumütüthuoh thi mari luoveh sakükhomütüthuoh, küpakenühnyunü mari notha nüh ngura mü thuoüji thi mari luoveh nüh thsüramü thuoüji mari saküümühienta hi vü küru kükrü kenüh,” ti küza.

41Isaya nüh ma kümühie küngu kenüh hama küüzawie.

42Thitü jütawie ketünga Judahri kükhra küviri hozake wie nga ma tsotü, thitü Farisiri kükrü kenüh mari tü müphrahzhu, küpakenühnyunü künazizhe vünüh mari zheja üsü ta küsa kenüh.

43Küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa müküsiake nyiavünüh nyiri nüh küsiake nüh küülo küsa kenüh.

Jisu Zhü mpa nüh Sehkhe vü Shih Sanaveh

© 2015 Bible Society of India.

44Thi Jisu nüh zia taji, “Thawa nüh hi tsotü veh nüh hi nyunü hi küüzewa tsotüveh.

45Thi thari nüh hi nguveh nüh hi nyu nü hi küüzewa nguveh.

46Nyiri küsüküsü nga hi kütsotüwa thuoüji aküzo vü mpeh nüh sana küsa kenüh hi tü küwiewa sataji azhih hala ru.

47Nyi küsüküsü nga hi nüh küüzari küna taji mümüzhe thuoüji hi nüh ma müshekümüsüwa nyu; küpakenühnyunü hi tü azhihwa müshemüsü nti kürunyu nü azhihwa külole nti küru kenüh.

48Hi kükulewa thi hi nüh küüzari müküviri thuoüji müshekümüsü küsü peveh; azhü hi nüh küzaküsawa nüh rülo sehkhe vü ma küjo naveh.

49Küpakenühnyunü hi mpa eh kükhra vünüh müphrate; thitü Pawa hi küüzewa nüh mowa phrate üta thi mowaküza üta nüh ma nüh azhü kütsü khehwie.

50Thi ma nüh azhükütsüri tü küsuokürho ta küsa hi nüh thsüveh. Jükenüh hi nüh mowa küzaveh nüh Pawa nüh küza üta küsari wie,” ti küza.

Johan 13

Jisu nüh Ma sehnyiri Jih Kükhrü

1Tsekükari akhu tüvü Jisu tü azhih hama sie porie taji Pawa vü tewanathuoh ta küsa ma tsothowa tekütse ma nüh thsü taji azhih hala ma küümzeri kümüze nü ma tü sehkhe wajutsü.

2Thi ashietsa peküvehvü Tsuore kümüsüwa nüh Judas, Iskariot, Simon atsa luoveh lovü ma zhutsana küsathsemütü.

3Jisu tü Pawa zanyo aveh ma ke vü thsemüthuoh ta küsa thi matü Saküüwuowa vünüh ru thi Saküüwuowa vüte wanathuoh ta küsa küthsüravü,

4ashietsaküveh vünüh süra nü ma thsümünyi küpavü phresamü taji künevühthsü küsü vi ma küshi tseke.

5Jütisanü ketsoku lovü ajuh thse nü ma sehnyira jih khrünü künevühthsü ma küshivü tseke küvehwa vi ma jihri netsü.

6Jüti sataji ma tü Simon Pitor vü ru, thinü Pitor nüh mavü, “VÜWA, noh tü eh jih khrü nti lo?” ti küza.

7Thinü Jisu nüh ma vü, “Hi nüh mowa saveh nüh nohri nü khinyi müthsüra, thitü thuohtü vünüh thsüra naveh,” ti rületsü.

8Pitor nüh ma vü, “Piketü noh eh jih küükhrü wanyu,” ti küza. Thinü Jisu nüh ma vü, “Mükütüküzü hi nüh noh rijih mükhrü thuoüji nohri tü eh sehnyiri nyuthuoh,” ti rüleküza.

© 2015 Bible Society of India.

9Simon Pitor nüh ma vü, “VÜWA, eh jih mpa nyu nü eh ke nga thi eh lü nga khrütü,” ti khuo.

10Thinü Jisu nüh ma vü, thari nüh ajuküzümüthuoh nüh mari thuoüji mükhrü ketünga azhümünyiethuoh, ma jihwie küchie nüh asatsa küpari thuoüji mütseveh, thi nohzhieri vü nyi küsü küchie nüh nohri küpari aveh nü mütse veh.

11Küpakenühnyunü thawa nüh ma retsü na saveh nüh thsüküveh kenüh, jükenüh ma nüh, “Nohri azhie vü nyiküsü küchie nüh küpari aveh thuoüji mütseveh takküüza wie,” ti küza.

12 Ma nüh mari ajih khrükhemü taji ma thsümünyi sahmü letaji sheleru ma pe vü peh le nü mari vü, “Hi nüh nohri vü mowa satsüthuoh nüh thsüveh ünü nyu lo?

13Nohri nüh hi tü Küsosiewa thi VÜWA ta jiveh, thi jümatü zhütsawiethuoh, küpakenühnyunü hi tü jüma wiethuoh küsa kenüh.

14Hi, nohri VÜWA, thi Küsosiewa nüh nohri jih khrü thuoüji nohri nga küsü nüh küsü jih kükhrü leh.

15Küpakenühnyunü hi nüh küsa kümüjie nohri nga sa üti hi nüh sakütsathuoh.

16Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, siepewatü ma küsosiewa nyia vünüh müji, nyutü küruwa nüh küzaküüzewa nyia vü müji.

17Nohri nüh hamari thsü taji müzhe thuoüji kümüngatsah.

18 “Hi nüh thari rüka saveh nüh thsüküveh kenüh nohri avehvü küza naveh, thawa nüh eh lohse tsanüh jüma nüh majih vi hi jü.

19Jüma müküjie vünüh hi nüh küütü nohri vü küzaveh, jüta thuoüji tsotho jüma ruju thuoüji hi tü jümata küsa thsüra naveh.

20Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, hi nüh küüzeri thari nüh sieke naveh nüh hi sieke wievehthuoh; thi thawa nüh hi siekeveh nüh hi küüzewa siekeveh,” ti küza.

Ma Retsüna küsa Jisu nüh Küütüküphrate

21Jisu tü jüma küzakümü sevü ma müshe küraküpre tewa taji ma mpa ma povü sanü, “Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, nohri nyi küsü nüh hi zhutsanaveh,” ti küza.

22Thinü ma sehnyiri tü küsü nüh küsü no taji ma tü thawavü küzaveh nüh mari tü rüza.

23Ma sehnyiri azhievü Jisu nüh külowa tü Jisu kütuotsatsavü peküveh kenüh ma vü küna üti küza.

© 2015 Bible Society of India.

24Jükenüh Simon Pitor nüh ake nüh ma lahe taji müchieluo nüh ma ji nü jüma thawavü küzaveh nüh küna üti mavü küza.

25Matü Jisu shenyi sheke nü peküveh kenüh ma vü, “VÜWAjümatü thawa lo?” ti küna.

26Thinü Jisu nüh, “Hi nüh lohse zokhuo taji vi teh nü thawa tsü naveh nüh jümawiethuoh,” ti küza. Jüti sataji ma nüh lohse zokhuo nü vi teh taji Judas, Simon Iskariot atsa vü tsü.

27Jütisanü lohse küzokhuo tsükümüsevü Tsuore malovü tetu. Jütisanü Jisu nüh ma vü, “Noh nüh mowa santi saveh nüh shiti saluo,” ti küza.

28Thitü ashiekütsapevü peküvehri nyi küsü nga ma nüh ma vü mokenüh jüüta küzaveh nüh müthsü.

29Thitü wuori nüh Judas tü rakaku viküveh kenüh Jisu nüh ma vü akhu vü kenüh hiri nüh müviji mükumühieri süluo, nyutü ma nüh zanyo vi kümükhuori tsü üta küzavehtü nti müshe.

30Jüti sataji ma nüh lohse küzokhuowa vikümüsevü müküzhike wiethuoh nüh alievü tewa, jütiküsavü tü tsozomüthuoh.

Zhükütsü Kürüthewa

31Judas alievü tewa ünü Jisu nüh, “Khinyi thuoüji nyi Tsawa tü küthola sanathuoh, thi ma vünüh Saküüwuowa nga küthola sanathuoh.

32Saküüwuowa tü ma vünüh küthola sa thuoüji, Saküüwuowa nga ma vünüh ma küthola satsü naveh, thi shita satsü naveh.

33 Kürünguori, hi tü tsotho pike mpa nohri sieküpewiethuoh. Nohri hi phah naveh, hi nüh Judahri vü küüza kümüjie nohri vü nga khinyi küzaveh, hi khiela wa naveh nüh nohri tü mürura.

34Hi nüh azhükürüthe vi nohri vü tsüveh, tinü nohri kümüzeluo luo. Hi nüh nohri kümüze küru kümüjie nohri küsü nüh küsü kümüze luo.

35Nohri küsü nüh küsü vü küümze peh luo, hakümjie küsa vünüh nohri tü eh sehnyiri ta küsa nyuri nüh thsü naveh,” ti küza.

Pitor nüh Jisu Kürü na küsa Küütü küphrate

(Mat 26.31-35; Mrk 14.27-31; Luk 22.31-34)

36Simon Pitor nüh ma vü, “VÜWA, noh tü khievü wa nti saveh lo?” ti küna. Thinü Jisu nüh ma vü, “Hi khievü wanaveh nüh khinyi thuoüji nohri eh se münyirathuoh, thitü thuohtü vünüh nyinaveh,” ti rüle küza.

37Thitü Pitor nüh ma vü shele, “VÜWA, hi mokenüh khinyi noh se münyirana lo? Noh kenüh eh kürho nga tsü naveh,” ti rüle tsü.

© 2015 Bible Society of India.

38Thitü Jisu nüh ma vü, “Noh tü eh kenüh no kürho tsüna la? Hi nüh no vü küzatoke naveh, noh nüh küchekeri hi müküürü sevünü awi kükhuwanyu,” ti rüle küza.

Johan 14

Pawa vü Küwa Lekhujiwa thuoüji Jisu Wiethuoh

1Nohri müshe müünomüna tümü nü Sakküüwuowa tsotüluo, thi hi nga tsotüluo.

2Eh Pa zhe vü ape hozake peveh, jüüta mükünyu tüla hi nüh wa taji nohri ape küche naveh ta küüzawanyu.

3Hi nüh wa taji nohri pe küchera thuoüji shele ru nohri siewanathuoh, thi nohri nga eh küpehpe vü petewa nathuoh.

4Thi nohri nüh hi küwa lekhuji thsüveh, ti küza.

5Thomas nüh ma vü, “VÜWA, hiri tü no khievü wa na saveh nüh müthsü, hiri nüh khiela nüh lekhujiwa thsü na lo?” ti küza.

6Jisu nüh ma vü, “Hi thuoüji lekhujiwa, küzhütsawa, thi kürhowa, hi vünüh küchie nüh nyi küsü nga Pawa vü müwara.

7Nohri nüh hi thsü thuoüji, eh Pa nga thsü naveh, nosü vünüh tuvü nohri ma thsümüthuoh thi ma ngumüthuoh,” ti küza.

8Filip nüh ma vü, “VÜWA, Pawa vi hiri kütsaluo, jütathuoüji hiri tü lozhejura nathuoh,” ti khuo.

9Jisu nüh ma vü shele, “Hi nüh hathake nohri sietsethuoh, thi Filip noh tü hi müthsü la? Thari nüh hi ngumüthuoh nüh Pawa nga ngumüthuoh, jükenüh noh tü mokümjie Pawa vi hiri kütsamo ti khuoveh ülo?

10Hi tü Pawa vü peh thi Pawa nüh hi vü peh ti küsa mütsotü ülo? Azhü hi nüh küüzari tü hi mpa ehkükhra vünüh phratemüveh, thitü Pawa hi vü küpewa nüh ma küüro sa veh.

11Hi tü Pawa vü peveh thi Pawa tü hi vü peveh ti küsa hi tsotüluo, nyutü küürori mpa kenüh wie nga tsotüluo.

12Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, thawa nüh hi tsotüveh nüh hi nüh küüro küsa nyia vünüh küji ma nüh sanaveh, küpakenühnyunü hi tü Pawa vü tewa nathuoh.

13Tsawa vünüh Pawa tü küthola sana küsa kenüh nohri nüh momowa eh nyo vünüh khuo naveh nüh hi nüh satsü naveh.

14Nohri nüh eh nyo vünüh zanyo küsüküsü nga khuo thuoüji hi nüh jüma satsüwie naveh.

© 2015 Bible Society of India.

Phratekeküsa Kümtse Sietsewa

15“Nohri tü hi kümüze thuoüji hi nüh azhütsüküsari müzhe naveh.

16Thi hi nüh Pawa vü khuo taji küsuokürho nohri siepena küsa kenüh Luoveh saküürünyiwa küpa küze lenaveh.

17Jüma thuoüji Sietsewa, Saküüwuowa küzhütsa saküthsükütsüwa azhihwa nüh ma müküsierawa wiethuoh; küpakenühnyunü azhihwa tü ma müngu thi küthsü nga müküthsü kenüh, nohri thuoüji ma thsüveh, thi nohri vü nyipeveh, thi ma nüh nohri vü peh naveh.

18“Hi nüh nohri mpa ja nü küüzowanyu; hi nüh nohri vü runaveh.

19Thitü tsotho pike sevü azhihwa tü hi müngu nüh samünathuoh, thitü nohri hi ngu naveh; küpakenühnyunü hitü rho veh, thi nohri nga rho naveh.

20Jüma rülo vü hi tü eh Pa vü peveh ta küsa nohri thsünaveh, thi nohri hi vü peh thi hi nüh nohri vü peh ti sanaveh.

21“Thawa nüh hi nüh azhükütsüri vi nü müzhe naveh nüh ma thuoüji hi kümüze veh; thawa nüh hi kümüze nüh eh Pa nüh ma kümüze naveh, thi hi nüh ma kümüze taji hi mpa hi ma vü kütsanaveh,” ti küza.

22Judas (Iskariot mükünyuwa) nüh ma vü, “VÜWA, noh tü noh mpa nüh mokümjie hiri vü kütsa taji; azhihwa vünü mükütsanüh sana lo?” ti küna.

23Jisu nüh ma vü, “Mükütüküzü nyi küsü nüh hi kümüze thuoüji ma tü eh zhü müzhe naveh, thi eh Pa nüh ma kümüze naveh, thi hisü tü ma vü ru taji ma sie nü hiri peh naveh.

24Thawa nüh hi mükümüze nüh ma thuoüji eh zhüri müküna; thi nohri nüh künaküveh azhüwa tü eh zhü nyunü hi küüze Pawa zhüwie.

25“Hi nüh nohri vü peküveh vünüh azhü hamari nohri vü küzaveh.

26Thitü Luoveh sakürünyi Kümtse Sietse, Pawa nüh eh nyo vünüh küze na küsawa nüh zanyo aveh nohri sosie taji hi nüh nohri vü momowa küza nüh aveh saküümüshe naveh.

27“Hi nüh nohri vü luoveh kürünyiwa sanaveh, eh luoveh kürünyiwa nohri vü tsü naveh, hi nüh nohri vü kütsüthuoüji azhihwa nüh kütsü kümüjie nyu. Nohri luoveh müzahtümü nyutü kükrü nga müsatümü.

28Hi nüh, hi thuoüji tewanathuoh, thi hi nüh nohri vü ru naveh, ti hi nüh küüzawa nohri nüh thsürathuoh. Mükütüküzü nohri nüh hi kümüzeveh üji nohri lozhenaveh, küpakenühnyunü Pawa tü eh nyia vünüh jiveh thi hitü ma vü tewa nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

29Thi zanyo jümari müjie küsa vünüh hi nüh nohri vü küzamüthuoh, jüta thuoüji jümari sakürüvü nohri tü kütsotüra kümühie peküveh kenüh.

30Nohri sie zanyo hozake jüle küzhike müpehrathuoh, küpakenühnyunü azhih hama takrüwa kütsethuoh kenüh. Mathuoüji eh nyia vü kükhra küsü nga münyie,

31thitü hi thuoüji eh Pa nüh azhü mowa tsü nüh jüma saküvehwie, jütathuoüji azhihwa nüh hi tü Pawa kümüzevehta thsüraveh. Süraluo, hiri hala nüh tewaluo nüh," ti küza.

Johan 15

Jisu thuoüji Rhelivi Rhu Tsahwa wiethuoh

1Hi thuoüji rhelivi rhutsahwa wiethuoh, thi eh Pa thuoüji küürowa.

2Eh tsuona küsükünga avi müküperi thuoüji ma nüh zahjamümüti, thi tsuona küsüküsü nga avi küperi thuoüji hozake küüpe na küsa kenüh ma nüh rhihshesheti.

3Nohri tü hi nüh küsosie vünüh sakümtsemüthuoh.

4Nohri hi vü peh luo, hi nga nohri vü peh naveh. Tsuona nüh rhelivi rhu vü küpe küchie nüh ma mpa nü avi müküpera kümüjie nohri nga hi vü müküpeh nü avi müpera.

5Hi tü rhelivi rhuwa wiethuoh, nohri thuoüji tsuonari. Thawa nüh hi vü peh naveh nüh thi hi nüh ma vü peh naveh nüh ma thuoüji avi hozake küpewa wiethuoh, küpakenühnyunü nohri hi vü müküpeh nü zanyoküsü nga müsara.

6Mükütüküzü nyi küsü nüh hi vü müpeh thuoüji tsuona zaküja kümüjie zaja taji wazhü teküwa wiethuoh; jütisataji vizhuh nü anyih lovü jake nü tsokümüwiethuoh.

7Mükütüküzü nohri nüh hi vü peh thuoüji thi eh zhüri nohri vü peh thuoüji nohri nüh momowa münguveh nüh khuo luo, jütathuoüji nohri kenüh satsü naveh.

8Nohri avi hozake küpera vünüh eh Pa tü küthola sa raveh, thi eh sehnyiri ta thsüra veh.

9Pawa nüh hi kümüze kümü kümüjie hi nga nohri kümüzemüthuoh; eh küümze vü peh huo luo.

10Hi nüh eh Pa nüh azhükütsüri müzhe taji maküümze vü küpeh kümüjie mükütüküzü nohri nüh hi nüh azhükütsüri müzhe thuoüji nohri tü ehküümze vü pera naveh.

© 2015 Bible Society of India.

11Hi nüh hamari küüza thuoüji e loküüzhewa nohri vü pehthi nohri loküzhewa ju na küsa kenüh wie.

12Hi nüh nohri küümze kümüjie nohri küsü nüh küsü kümüze luo, hama tü hi nüh azhükütsüwawiethuoh.

13Nyi küsü nga ma füri kenüh ma kürho kütsü nyiavü küümze küji münyie.

14Hi nüh mowa zhü nohri vü tsü nüh jümari satse thuoüji nohri tü eh füri wiethuoh.

15Hi tü nohri vü sieperi ta küjiwanyuthuoh, küpakenühnyunü siepewa tü ma vüwa nüh mowa saveh nüh müküthsükenüh; thitü hi nüh nohri vü eh füri ti ji veh, küpakenühnyunü hi nüh eh Pa vünüh küthsüra aveh vi nohri vü küthsü kümüthuoh kenüh.

16Nohri nüh hi mürüka, thitü hi nüh nohri rüka thi nohri kürüka thuoüji nohri avi müpeji mükümühie kenüh, thi nohri avi tü pehuo na küsa kenüh; jütathuoüji nohri nüh momowa eh nyo vünüh khuo naveh nüh jüma ma nüh tsünaküveh kenüh.

17Nohri küsü nüh küsü kümüze luo ti hi nüh azhü hama nohri vü tsü veh.

Azhihwa nüh Mürhü sheh kümü

18Mükütüküzü azhihwa nüh nohri mürhü thuoüji nohri müjie kümürhü vünüh hi mürhümüthuoh ti küsathsüluo.

19Mükütüküzü nohri tü azhihwa azhi tüla azhihwa tü ma mpa ma zhi kümüze na nü; thitü nohri tü azhihwa zhi mükünyu kenüh hi nüh azhih vünüh nohri rükamüthuoh, jükenüh azhihwa nüh nohri mürhümüthuoh.

20Siepewa thuoüji ma vüwa nyia vünüh müji, ti küsa azhü hi nüh nohri vü küüzawa müsheluo. Mari nüh hi sakümnomna thuoüji nohri nga sakümnomna wieveh; mükütüküzü mari nüh eh zhü müzhe thuoüji nohri azhü nga müzhe naveh.

21Thitü mari tü hamari aveh eh kenüh nohri vü sanaveh, küpakenühnyunü mari tü thawa nüh hi küze nüh jüma müküthsü kenüh.

22Mükütüküzü hi nüh ru taji mari vü müküüzatüla mari tü kükhiemuo wanyu nü, thitü khinyi thuoüji mari kükhiemuo kenüh müküle noküja münyiethuoh.

23Thawa nüh hi mürhüveh nüh eh Pa nga mürhü veh.

24Mükütüküzü hi nüh mari azhie vü nyi küsü nga nüh müjieküsawa küüro müküsatüla mari tü kükhiemuo wanyu nü, thitü khinyi thuoüji mari tü ngumüthuoh thi eh Pa hisü khürü mürhümüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

25Hamatü Khonyo vü rhüküsa, “Rüle küsü nga mükünyievünüh mari nüh hi mürhümüthuoh,” ta küsa azhürhüküsa saju na küsa kenüh wiethuoh.

26Thitü luoveh saküürünyiwa hi nüh eh Pa vünüh nohri vü küüzewa, jümatü küzhütsa nohri vü küüzewa, jümatü küzhütsa Sietsewa wiethuoh thi hi nüh jümatü eh Pa vünüh küze naveh thi ma nüh eh povü satsü naveh.

27Thi nohri nga eh povüri wiethuoh, küpakenühnyunü nohri tü atükhu vü

Johan 16

1Hi nüh hamari aveh nohri vü küüza thuoüji nohri tü kütsotü müja nüh sana küsa kenüh küzaveh.

2Mari nüh nohri tü künazizhe vünüh zheja naveh; ah thari nüh nohri fethe naveh nüh mari kümüshevü mari tü Saküüwuowa zhuh küro veh ta müshe naveh.

3Thi mari tü hama sanaveh, küpakenühnyunü mari tü Pawa nga thi hi nga müjie küthsü kenüh.

4Hi nüh nohri vü küzaküveh thuoüji mari tsotho ruthuoüji nohri küümüshe na küsa kenüh mari khuke küzaküveh wiethuoh. Hi nüh hamari tükhu vünü müküza, küpakenühnyunü hi tü nohri siepeküveh kenüh.

Kümtse Sietse Küüro

5Thitü khinyi thuoüji hi tü hi küüzewa vü tewa nathuoh; thi nohri nyi küsü nga; “noh tü khievü wa nti lo?” ta müküna.

6Thitü hi nüh hamari nohri vü küüza kenüh lokürü nohri luoveh vü provehthuoh.

7Jütawie ketünga hi nüh azhütsa vünüh nohri vü küzaveh, nohri kenüh hi tü wa na saveh, küpakenühnyunü hitü temüwa thuoüji Luoveh saküürünyiwa nohri vü küruwanyu, thitü hi tewa thuoüji hi nüh ma nohri vü kü zenaveh.

8Thi ma ru thuoüji azhihwa vü kükhiemuo rüle, künyitsarüle thi nyura shih küsa rüle küjokütsanaveh.

9Kükhiemuo rüle jüma tü mari nüh hi mükütsotükenüh;

10künyitsa rüle thuoüji hi tü eh Pa vü teküwa; thi nohri tü hi münguleratthuoh;

11nyurashih küsa thuoüji azhih hama takrüwa tü müshemüsü kümüthuoh kenüh.

12“Hi nüh zanyo hozake nohri vü küüzaleh pehüveh, thitü nohri khinyi jüri aveh mümüshekhehra.

© 2015 Bible Society of India.

13Thitü küzhütsa Sietsewa ru thuoüji ma nüh nohri küjo küzhütsa aveh vü wa naveh; küpakenühnyunü ma tü ma mpa ma kükhra vünüh küphratewanyu, thi atüvü zanyokütseri aveh ma nüh nohri vü küthsükungu naveh.

14Ma nüh hi saküthola naveh, küpakenühnyunü ma nüh ehzhiri vi taji nohri vü küthsükungu naveh.

15Eh Pa nüh peküvehri aveh thuoüji eh zhi, jükenüh hi nüh küüza thuoüji ma nüh eh zhiri vi taji nohri vü küthsükungu naveh ti küzaveh.

Lokürü thi Loküzhe

16"Küsuomüwa nüh nohri hi müngu nüh samü naveh, thi küsuomüwa nüh nohri hi ngu le naveh, küpakenühnyunü hi thuoüji eh Pa vü tewa naküveh kenüh," ti küza.

17Ma sehnyiri wuori nüh küsü nüh küsü vü, ma tüjütü mowa zhü hiri vü phrate veh lo? Küsuomüwa nüh nohri hi müngu nüh samünathuoh, thi küsuomüwa nüh nohri hi ngu le naveh, küpakenühnyunü hi tü Pawa vü tewanathuoh, ta küsa tü mowa zhü lo?

18Mari nüh, "Küsuomüwa" ta küsa tü ma tü mowa zhünyolo? Ma nüh mowa küzaveh nüh hiri nü müthsüthuoh, ti küza.

19Mari nüh ma vü künangü küveh Jisu tü thsü, jükenüh ma nüh mari vü, "Nohri mpa nohri azhie vünüh küsuomüwa nüh nohri hi müngu nüh samü naveh thi küsuomüwa nüh nohri hi ngu le naveh ta hi nüh küüzawa nohri mpa küsü nüh küsü vü küna tse lo?"

20Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, "Nohri thuoüji krie thi külunaveh, thitü azhihwa thuoüji lozhe naveh, nohri thuoüji lorüshehnaveh, thitü nohri lokürüwa vünüh loküzhe sara naveh.

21Nyimzari tü tsakümo vü tsawuo na küsa kenüh na teruthuoüji ma tsotho jukümüthuoh kenüh lorürüti, thitü matü tsawa wuo müthuoüji ma künawa mümüshe nüh satewawati, küpakenühnyunü ma tü atsa wuo taji; azhih hala sanü lozhe küvehthuoh kenüh.

22Jükümjie nohri tü khinyi nü lorü veh, thitü hi nüh nohri siemütu le naveh, jüvü nohri lozhe she naveh, thi nyiküsü nga külozhe jüma nohri vünüh vitemüwara.

23Thi jürülovü nohri hi vü zanyo küsü nga kükhuowanyuthuoh. Hi nüh nohri vü küzatoke naveh, mükütüküzünohri nüh zanyo küsüküsü nga Pawa vü khuo thuoüji eh nyo vünüh ma nüh nohri vü tsüwie naveh.

24Khinyi küju nohri eh nyo vünüh zanyoküsü nga müjiekhuowie, nohri loküzhewa ju na küsa kenüh khuo luo, nohri ngurawie naveh.

Jisu nüh Zhihwa Nyia Khrakümü

© 2015 Bible Society of India.

25“Hi nüh azhü hamari küüzhühie vünüh phrateveh, thitü Pawa zhüri
küüzhühie vünüh müphrate nüh küthsüto vünüh küphrate tsotho ru naveh.

26Thi jürülovü thuoüji hi nüh nohri kenüh Pawa vü khuonaveh ta müküza nüh
nohri mpa eh nyo vünüh khuo naveh,

27küpakenühnyunü Pawa mpa nüh nohri kümüze veh thi nohri tü hi
kümüzeveh thi hi tü Pawa vünüh ru ta küsakütsotü kenüh.

28Hi tü Pawa vünüh azhih vü ru, thi azhihwa jamü nü shele Pawa vü tewa
nathuoh,” ti küza.

29Ma sehnyiri nüh, “O, noh tü khinyi thuoüji küüzhühie vünüh müphrate nüh
küthsüto vünüh phrate vehthuoh.

30Khinyi thuoüji hiri nüh noh tü zanyo aveh thsüveh ta küsathsüvehthuoh, thi
hiri tü no vü zanyo küsü nga momakünasathuoh; hiri nüh hala nüh küthsüra
thuoüji noh tü Saküüwuowa vünüh ru ta küsa tsotüvehthuoh,” ti küza.

31Jisu nüh mari vü, “Nohri tü khinyi nü tsotü vehthuoh ülo?

32Halie, tsothowa tetsethuoh, thi khinyi nga rupevehthuoh, jü tsothovü nohri tü
vorieporie taji papa zhe vü tewa nü hi mpa jamü naveh, thitü hi mpa
küsawanyu, küpakenühnyunü Pawa nüh hi siekütse kenüh.

33Nohri hi vünüh luoveh kürüzih pera naveh ti hi nüh nohri vü küzamüthuoh.
Azhih hala thuoüji nohri kümnomna pehnaveh, thitü nohri alo wie luo, hi nüh
azhihwa charamüthuoh nüh,” ti küza.

Johan 17

Jisu nüh Ma Sehnyira kenüh Kükhuo

1Jisu nüh azhü hamari küzakümü sevü ma nüh toke taji thajüwu vü no nü, “Eh
Pa, tsotho jumthuoh, tinü Tsawa nüh noh saküüthola na küsa kenüh noh Tsa
saküütholaluo.

2Noh nüh ma vü tsükümüri aveh vü küsuokürho tsüna küsa kenüh nyiri aveh
nyia vü kükhra vi üta ma vü tsümüthuoh.

3Thi küsuokürho thuoüji no küzhütsa Saküüwuowa ta mari nüh thsüveh thi noh
nüh küüzewa Jisu Khrista küthsüwa wiethuoh.

4Noh nüh küüro hi sa üta kütsüri saju taji azhih vü no sakütholathuoh.

5Thi eh Pa, azhih müjie küsa vü hi nüh noh sie kütholaküsawa vi khinyi noh tü
vünüh hi saküthola luo.

© 2015 Bible Society of India.

6“Noh nüh nyiri azhih vünüh vi hi kütsüri vü hi nüh noh nyowa küzaküthola tsüthuoh mari tü noh zhi thi noh nüh mari vi hi tsüthuoh, thi mari tü noh zhü künaru wiethuoh.

7Thi noh nüh zanyo aveh vi hi kütsüri tü noh vünüh takü̈sa mari tü thsüveh.

8Küpakenühnyunü noh nüh azhü kütsüri aveh hi nüh marivü tsümüthuoh, thi mari nüh jümari vi mari azhisamütaji küzhütsa vünüh hi tü noh vünüh ru takü̈sa thsüvehthuoh; thi noh nüh hi küze ta küsa tsotü vehthuoh.

9“Hi tü makeri’a nüh khuoveh, hi tü azhihwa kenüh khuomüveh thitü noh nüh hi kütsüri kenüh khuoveh, küpakenühnyunü mari tü noh zhi.

10Eh zhi aveh noh zhi, thi noh zhi aveh eh zhi, thi hi tü marivünüh tholarathuoh.

11Thi khinyi thuoüji hi tü azhih hala küpehwa nyuthuoh, thitü mari; thuoüji azhih vü pewie naveh, thi hi thuoüji noh vü terunathuoh. Kümtse Pawa, noh hisü nüh küsü küsakümüjie mari nga küsü küüsana küsa kenüh noh nüh hi kütsüri tü noh nyo vünüh rükieriewu peh luo.

12Hi nüh azhih vü mari sieküpe vü noh nüh hi kütsüri noh nyo vünüh rükie pehthuoh; zhütsazhüwa saju na küsakenüh kümiena küsawa küchie nüh mari nyi küsü nga mükümie nüh hi nüh mari huoruju wiethuoh.

13Thitü khinyi thuoüji hi tü noh vü tetsethuoh; mari lozhe nü mari vünüh saju na küsa kenüh hi nüh azhihwa vü hamari küzaveh.

14Hi nüh noh zhüri vi mari vü tsümüthuoh, thi azhihwa nüh mari mürhümüthuoh, küpakenühnyunü hi nüh azhihwa zhih mükünyu kümüjie mari nga azhihwa zhi nyu.

15Noh azhih vünüh mari vitemüwaji mümühie ti khuomüveh, thitü kümüsüwa vünüh mari rükie peh luo ti khuoveh.

16Hi nüh azhihwa zhi mükünyu kümüjie mari nga azhihwa zhinyu.

17Noh zhüwa tü zhütsa wiethuoh, tinü küzhütsawa vünüh mari sakümtse luo.

18Noh nüh hi azhih vü küüze kümüjie hi nga mari azhihvü küzeveh.

19Mari küzhütsa vünüh sakümtse na küsa kenüh mari kenüh hi tü sakümtsemüthuoh.

20“Hi tü hamari kenüh mpa khuomüveh, thitü mari azhükenüh hi kütsotüri kenüh nga khuoveh.

21Küpakenühnyunü mari aveh küsü sa, thi eh Pa, noh nüh hivü peh, thi hi nüh noh vü peh, thi mari nüh hisü vüpeh, ti sa thuoüji noh nüh hi küze ta küsa azhihwa nüh thsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

22Hisü nüh küsü küsa kümüjie mari nga küsü sana küsa kenüh noh nüh hi kütsü kütholawa hi nüh vimari tsümüthuoh.

23Mari küsü sato na küsa kenüh hi nüh mari vü peh thi noh nüh hi vü peh luo, jütathuoüji noh nüh hi küze ta küsathi noh nüh hi küümze kümüjie mari nga kümüzevehta küsa thsü naveh.

24"Eh Pa, noh nüh hi tsükümüri nga e kütholaküümze vünüh azhih hama müjie küsa vünüh hi kütsüwa mari tsü thi hi khiela peh naveh nüh mari nga jüla küüpe üti küsa eh kümüshe.

25Halie, eh Pa künyitsawa, azhihwa thuoüji noh müthsü thitü hi thuoüji noh thsümüthuoh, thi noh nüh hi küzeta küsa hari vünüh thsüraveh.

26Hi nüh mari noh nyowa küthsümüthuoh, thi noh nüh küümze vi küümzewa mari vü peh thi hi nüh marivü peh ti sana küsa kenüh hi nüh noh nyowa küthsüwienaveh," ti küza.

Johan 18

Jisu Küre

(Mat 26.47-56; Mrk 14.43-50; Luk 22.47-53)

1Jisu nüh azhü hamari küzakümüsevü ma tü ma sehnyiri sie taji Kidron anyuo phari küsü küpeh vü tewa.

2Judas ma zhukütsawa nga azhie jüma thsüveh, küpakenühnyunü Jisu nüh ma sehnyiri hozakeri jüla nüh siekümütu kenüh.

3Jükenüh Judas tü arienyiri riekhuo küsü thi küjiriwuori levü küjiri thi Farisiri vünüh sie taji anyihku thi anyih küwiewa thi senyusevi vi taji jüla wa.

4Jütiküsavü Jisu tü ma vü sana küsari aveh thsü nü tse mari vü ru nü, "Nohri thawa phaveh lo?" ti küna.

5Mari nüh ma vü, "Jisu Nazareth phatse," ti rüle küza. Thinü Jisu nüh mari vü, "Hi tü ma thuoh," ti küza. Jüta küsavütü Judas ma zhukütsawa nga mari sie nü tsieveh.

6Hi tü ma thuoh ta ma nüh küüzavü mari tü asevütseketewa nü azhih vü küluzetewakhe.

7Shele ma nüh mari vü, "Nohri tü thawa phaveh lo?" ti künalehü. Thinü mari nüh ma vü, "Jisu Nazareth phatse," ti rületsülehü.

8Jisu nüh mari vü shele, "Hi tü ma thuoh ti nohri vü küzathuoh, jükenüh mükütüküzü nohri nüh hi phatsethuoüji anyi hamari küzekhumü luo," ti küza le.

© 2015 Bible Society of India.

9Hamatü ma nüh küüza azhü, “Noh nüh hi vü kütsüri küsü nga hi tü mükümie,”
ta küsawa juna küsa kenüh wie.

10Thinü Simon Pitor tü anyu vi küveh kenüh shozhuru nü levü kümüsiewa siepe
khüna taja mütü. Siepewa nyo tü Malkhas.

11 Jisu nüh Pitor vü, “Noh nyusuowa suochi lovü thsemü leluo; hi tü Pawa nüh
ahuo tsü küsawa müzhu nüh sanaveh lo?” ti küza.

Jisu Sie Ana tüvü Küwa

12Jüti sanü Rom arienyiri kürefü küsü thi mari sierhüri thi Judahri sierhüri nüh
Jisu re nü ma phehte.

13Apokhu sa mari nüh ma sie Ana vü wa, küpakenühnyunü matü Kaifa aku küsa
kenüh, ma tü jüma mavi vü levü kümüsiewa saveh.

14Thi Kaifa jüma tü küsükeri Judah sierhüri siekürüchie nü nyi küsü nüh nyiri
kenüh müsüji mümühie ta küsawa wiethuoh.

Pitor nüh Jisu Küürü
(Mat 26.69-70; Mrk 14.66-68; Luk 22.55-57)

15Simon Pitor nga thi küpari nga Jisu nyi müzhewa. Sehnyi küpari tü levü
kümüsiewa thsüküveh kenüh ma tü Jisu sie nü levü kümüsiewa nyula vü wa.

16Pitor tü anyula vü tsie peveh ünü sehnyi küpa levü kümüsiewa sie
küthsüluowa nüh wa nü lepie kühuovühwa vü küza taji Pitor azhe lovü sieru.

17Lepie kühuovühwa nüh Pitor vü, “Noh nga Nyi hama sehnyiri küsü nyu ülo?”
ti küna. Thinü ma nüh, “Hinü nyu,” ti rületsü.

18Sieperi thi küjiri tü anyihie tso nü küho peveh, küpakenühnyunü sokümü
kenüh, mari nüh tsie nü anyihküho peküvehvü Pitor nga wa nü mari vü nyi
tsienü küho peh.

Levü Kümüsiewa nüh Jisu vü Küüna
(Mat 26.59-66; Mrk 14.55-64; Luk 22.66-71)

19Jütiküsavü Levü Kümüsiewa nüh Jisu sehnyiri thi ma küsosie zhüri küna.

20Jisu nüh ma vü, “Hi nüh müküthi nüh nyi küsüsüvü küzamüthuoh; hi tü tsotho
aveh künazizhe vü thi Kükhurüzhe vü sosie huoru, jüvü Judahri aveh ru
sehzhuzhuti, thi hi tü zanyo küsü nga küüthi vünüh müphrate rhuo.

21Nohri mokenüh hi künaveh lo? Thari nüh hi nüh küsosie küna nüh mari vü
künaluo, hi nüh mowa küza nüh mari nüh thsü veh,” ti küza.

22Ma nüh jüüti küza ünü küjiri nyi küsükütuovü tsie peküvehwa nüh ma müza
nüh Jisu jetsünü, “Noh tü jükümjie Levü Kümüsiewa vü rületsü naveh lo?” ti sa.

© 2015 Bible Society of India.

23Jisu nüh ma vü, “Hi nüh müküle vünüh phratemü thuoüji hi müküle vünüh müshemüsü luo, thitü hi nüh kümüsho vünüh küza saveh üji noh mokenüh hi jeveh lo?” ti küza.

24Thinü Ana tü ma pheh taji Levü Kümüsiewa Kaifa vü küzemü.

Pitor nüh Jisu Küürü Lehü
(Mat 26.71-75; Mrk 14.69-72; Luk 22.58-62)

25Jütiküsavü Simon Pitor tü anyih küho peveh. Thinü mari nüh ma vü, “Noh nga ma sehnyiri küsü nyu ülo?” ti küna. Thitü ma nüh kürü taji, “Hi nü nyu,” ti küza.

26Levü Kümüsiewa siepe küsü, Pitor nüh akhüna taja kümütüwa küshuküturi küsü nüh. “Noh tü masietse taji aphari vünüh hi nüh noh müngu ülo?” ti küna.

27Thitü Pitor tü kürü lehü, thinü müküzhikewiethuoh nüh awi khuteru.

Pilate Tüvü Jisu Sieküru
(Mat 27.1-2,11-14; Mrk 15.1-5; Luk 23.1-5)

28Jüti sataji mari tü rüne kümüto Kaifa azhe vünüh Jisu sie Kümükhrüwa zhe ashihküsape vü wa. Jütiküsavü tü arüne. Mari samükümüneh nüh Tsekükari akhu shie tsana küsa kenüh mari tü Kümükhrüwa azhe shihküsape lovü mütu.

29Pilate tü anyula vü wa nü mari vü, “Nohri tü anyi hamavü mowa mükülo peveh lo?” ti küna.

30Thinü mari nüh ma vü, “Mükütüküzü anyi hama tü zanyo kümüsü müküsari tüla hiri tü ma sieru noh vü kütsüwanyu,” ti rületsü.

31Pilate nüh mari vü, “Nohri mpa ma siewa taji nohri khonyo vünüh ma künaluo,” ti küza le. Judahri nüh ma vü, “Hiri nü nyi küsü nga zothe na küsa azhütsümüsa,” ti rüle küza le.

32Hamatü Jisu nüh mowa sühle samüsüji mümühie nüh ta küsa azhü ma mpa nüh küüzawa ju naküsa kenüh wiethuoh.

33Pilate tü kajiwa azhe ashiküsapevü tu le taji Jisu ji nü ma vü, “Noh tü Judahri Kajiwa wiethuoh ülo?” ti küna.

34Jisu nüh ma vü, “Noh tü hama noh mpa noh kümüshe vünüh phrate veh ünü eh kürhowa nyuri nüh noh vü küza lo?” ti küna.

35Pilate nüh ma vü, “Hi tü Judahri ülo? Noh mpa noh kuori thi noh levü küjiri mpa nüh noh re nü hi vü tsüküveh wie; noh tü mowa samü lo?” ti küza.

36Jisu nüh ma vü, “Eh kükaji thuoüji azhih hala nyu; eh kükaji tü azhih hala tüla Judahri sierhüri kevü müthsenüh sana küsa kenüh eh sehnyiri nüh saluo na nü, thitü eh kükaji thuoüji azhih hala nüh nyu,” ti küza.

37Pilate nüh ma vü, “Thinü noh tü kajiwa ülo?” ti künale. Jisu nüh ma vü küüza le, “Noh nüh küüza hi tü kajiri küsü ta. Hama kenüh hi tü wuo, thi hama kenüh

© 2015 Bible Society of India.

küzhütsawa povü sana küsa kenüh azhih hala küru wie. Küsüküsü nga küzhütsawa zhi sakütseri thuoüji ehzhü künaveh," ti rületsü le.

38Pilate nüh ma vü, "Küzhütsawa tü mowa lo?" ti küna.

Jisu Zekemüluo ta Azhütsükümü
(Mat 27.15-31; Mrk 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ma nüh hama küzakümüsevü Judahri vü wa le nü marivü, "Hi nüh müküle küsü nga münguralie," ti küzale.

39Thitü Tsekükari akhu vü hi nüh nyi küsü vi nohri kütsü nohri nüh sasati küsa kenüh, hi nüh Judahri Kajiwa vi nohri kütsü nohri müshe ünü nyu lo? ti küna.

40Thinü mari tü zie le taji, "Anyi hama nyu, thitü Barabas vi hiri tsüluo," ti khuo. Barabas hamatü rühukütsariküsü.

Johan 19

1Jütisanü Pilate tü Jisu siewa nü fe tsü.

2Thinü arienyiri nüh rüzhü vi taji kaji lüwe kümüjie küsa küsü sanü ma lü rügivü thsetsü taji athsü kürüwuo küsü vi ma kümüphie;

3jütisanü ma vü ru taji, "Judahri Kajiwa kümühiewa saluo," ti küza nü mari ake vi ma je tsü.

4Pilate alievü wa le nü mari vü, "Halie, hi tü ma vü müküle küsü nga mphara ta küsa nohri küüthsüna küsa kenüh hi nüh ma sie nohri vü tsethuoh," ti küza.

5Jütisanü Jisu tü rüzhü nüh kaji lüwe kümüjieküsawa vü thi athsü küsümo müphie ti sanü shuhru. Thi Pilate nüh mari vü, "Halie, Nyiwa tü," ti küza.

6Jütiküsavü levü küjiri thi rieh huori nüh ma ngu ünü, mari tü zie taji, "Ma zekemü luo, ma zekemü luo," ti sa. Thinü Pilate nüh mari vü, "Nohri mpa ma siewa taji mazekemü luo, küpakenühnyunü hi nü ma vü müküleküsü nga mphara," ti küza.

7Judahri nüh ma vü, "Hiri tü khonyo küsü peveh, thi matü khonyo jüma vünüh müsüji mümühie, küpakenühnyunü ma tü ma mpa nüh Saküüwuowa Tsa tasaküveh kenüh," ti rületsü.

8Pilate nüh azhü hamari küthsüravü ma tü kümüsütsa krütewa.

9Ma tü shele kajiwa zheh shihküsape vü tule nü Jisu vü, "Noh tü khievü nüh ru lo?" ti küna le. Thitü Jisu nüh zanyoküsü nga rüle mütsü.

10Jükenüh Pilate nüh ma vü, "Noh tü hi vü azhümüküza thuoh lo? Noh tü hi nüh no küzelera na küsa thi no zekemü na küsa kükhra peveh ta küsa müthsü ülo?" ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Jisu nüh ma vü, “Rügi vünüh kükhra noh vü mükütsütüla noh tü eh nyia vü kükhra müpehra; jükenüh thawa nüh hi re nü noh vü tsü nüh jüma kükhiemuo küüji khe,” ti rüle küza.

12Hama kenüh Pilate tü ma küzemü nti küsa lekhuji phah, thitü Judahri nüh zie taji, mükütüküzü noh nüh anyi hama küzemü thuoüji noh tü Romri Kajiwa fü nyu thuoh, thawa nüh ma müpa kajiwa ta satse nüh jüma thuoüji Romri Kajiwa mükünongüwa wiethuoh! ti küza.

13Pilate nüh azhü hamari küünara vü, ma tü Jisu sie alievü wa nü ashihküsape anyo aloh nüh Küloju, Ebririvü thuoüji Gabatha ti küsavü küüshupe.

14Jüti küsavütü Tsekükari akhu kenüh küüche rülo münühu türo kümüjie küsavü. Ma nüh Judahri vü, “Halie, nohri Kajiwa,” ti küza.

15Thinü mari tü zie taji, “Ma sietewaluo, ma sietewaluo, mazekemü luo,” ti sa. Pilate nüh mari vü, “Hi nüh nohri kajiwa zekemü üti lo?” ti küna. Levü küjiri nüh, “Hiri nü Romri Kajiwa küchie nüh kaji küpa münyie,” ti rüle küza.

16Jütiküsavü ma zekemüluo üti ma nüh ma vi mari vü tsümü.

Jisu Zekekümü

(Mat 27.32-44; Mrk 15.21-32; Luk 23.26-43)

Jüti sataji mari tü Jisu sie nü tewa.

17Thi ma tü ma khieluothso kha nü alürü ti küji azhie Ebriri zhü vünüh Golgotha ti küji vü tsezhu tewa.

18Jüti satajinü mari tü jüla nüh ma zekemü, thi nyiküpa künyi nga ma natonato vü zeke taji Jisu nüh azhila sanü zeke.

19Pilate nga lasikhu küsü rhü nü khieluothso rügivüthse; mazhünyo hakümjie: “Jisu Nazareth, Judahri Kajiwa,” ti rhükesa.

20Judahri hozake wienga lasikhuh hama chie, küpakenühnyunü Jisu tü nyuküjiwa kütuovü küzeke kenüh; thi lasikhuh wa tü Ebriri zhü vünüh, thi Latin vünüh thi Greek vünüh rhü.

21Judahri levü küjiri nüh Pilate vü, Judahri Kajiwa ti mürhütümü nü Nyi hama nü küüza, “Hi thuoüji Judahri Kajiwa, ti küsa rhü luo,” ti küza.

22Thitü Pilate nüh, “Hi nüh mowa rhümüthuoh nüh rhümüthuoh,” ti küza.

23Arienyiri nüh Jisu zekekümü sevü mari tü ma thsü vinü küüsuo müzü sataji arienyiri küsü nüh küsüsü vi, thi ma satsaküüzhuvüh nga. Thitü ma satsaküüzhuvüh thuoüji ma küürüshu münyie luo, malü vünüh to ajih vü ju.

24Jükenüh mari tü küsü nüh küsü vü, “Hiri hama nü müzokhri tü aküze sanü thawa vü wa naveh nüh saluo,” ti küza. Hamatü zhütsazhü: “Mari tü mari azhie

© 2015 Bible Society of India.

vünüh eh thsümünyiri küsuomüthuoh, thi eh thsümünyi kenüh mari aküze sa,”
ta rhüküsawa juna küsa kenüh wie.

25Jükenüh arienyiri tü hama sa. Thi Jisu khieluothso kütuovü küperi thuoüji ma
zah, thi ma zathsü, Clopa vüvüh Maria, thi Maria Magdalene ti tsieveh.

26Jisu tü ma zah thi ma sehnyiri ma nüh küümzeri makütuo vü tsie küveh ngu
ünü ma nüh ma za vü, “Nyimzawa, halie noh tsa,” ti küza.

27Thinü ma nüh asehnyiwa vü nga, “Halie, noh za,” ti küza. Jütisanü jüma rülo
vünüh asehnyiwa tü nyimzawasie wa nü ma mpa ma zhe vü peh tewa.

Jisu Sükümü

(Mat 27.45-56; Mrk 15.33-41; Luk 23.44-49)

28 Hamasevü Jisu zanyo aveh saju kümü thsü tajinü, (zhütsazhüwa ju na küsa
kenüh) hi ajuküriemüthuoh, ti küza.

29Jüla rheliviju küfü küji küsü küpro peveh; thinü mari nüh rheliviju müsüso
lovü achieshu thse teke nü arheküüngu thso apruo küsü rügivü toke nü vikuo
mapo lovü thse.

30Thinü Jisu nüh rheliviju jüma müjezhu taji, “Jumthuoh” ti sanü ma lü zha ti
tetsuo nü ma sietsewa jaküzemü.

Avi nüh Jisu Münyuo Küshüphie

31Jüma rülo tü küüche rülo sakümü kenüh, Sabbath ti küji Judahri
kümünyierülo vü akümori khieluothso rügivü müsanüh sana küsa kenüh
(küpakenühnyunü kümünyierülo jümatü rülo küji küsü küsakenüh), Judahri tü
Pilate vü jümara jih reshi nü vitewanti khuo.

32Jüti sataji arienyiri nüh ru nü apokhuwa jih kürhieshi thi ma sie nü
wuochuwuovü zeke küsawa jih nga kürhieshimü.

33Thitü mari tü Jisu vü ru ünü ma sükümü ngu nü ma jih thuoüji mükürhieshi.

34Thitü arienyiri küsü nüh avi vi nü ma münyuo shüünü azü thi ajuh chu ti
shuru.

35Hama künguwa nüh povü satsü, ma povüwa tü azhütsa, ma tü zhütsa phrate
ta küsa ma nüh thsü, küpakenühnyunü nohri nga küütsotü na küsa kenüh.

36 Zhütsazhü, “Ma rü küsü nga küzokhuowanyu,” takküsawa ju na küsa kenüh
hamari tü küsawie.

37Jümasevü nga zhütsazhü küpa küsü nüh, “Thawa nüh avi vi ma münyuo shü
nüh mari mpa nüh jüma noh naveh,” ta rhü sa veh.

Jisu Küchowu

(Mat 27.57-61; Mrk 15.42-47; Luk 23.50-56)

© 2015 Bible Society of India.

38Hamasevü Arimatheari Josef ti küjiwa Jisu ase künyiri küsü tü Judahri kükrü kenüh küthi nü Jisu kümowara küvi üti Pilate vü khuo, thinü Pilate nüh vi üti küza. Jüti sataji ma tü ru nü ma kümowa vitewa.

39 Nikodema, rüza küsü ma vü küruwa nga, athsoju küüngu thi apraju kükha nahzi zhi mürüku küsü vi nü ru.

40Jütisanü masü tü Jisu kümo vi Judahri nüh chowuwu ti küsa kümüjie zanyorhe küüngu thse nü alo külozünüh kütothsü vi ma küzhu.

41Azhie ma küzekepe vü aphari küsü peh, thi aphari lovü rüku kürüthe küsü nyi küsü nga müjie küchowu saküsü peh.

42Thi Judahri akhu kenüh küüche rülo samü, thi arüku nga mületsuo ti küsa kenüh masü tü Jisu jüla chowumü.

Johan 20

Rüku Rütsokümü

(Mat 28.1-8; Mrk 16.1-8; Luk 24.1-12)

1Jüsevü Jüasekhe rüne thomütho vü Maria Magdalene tü müjiekütho vünüh rüku vü ru, thinü rüku vünüh alohwa tü küprija kümü ngura.

2Jükenüh ma tü zhü taji Simon Pitor, Jisu nüh külowavü thi sehnyi küpari vü wa taji, “Mari nüh rüku lovü nüh VÜWA vitewathuoh, thi viwa khiela samüthuoh nüh müthsüthuoh,” ti küza.

3Thinü Pitor tü sehnyi küpari sie nü rüku vü wa.

4Masükhürü zhüwa, thitü sehnyi küpawa nüh Pitor atüvü zhüwa rüku ju khu.

5Thi ma tü kükiewa alovü noküze ünü alo külohzü nüh kütothsüwa küpela ngu, thitü ma tü alo vünü mütu.

6Thinü Simon Pitor nga ma se nyi zhüru taji rüku vü tu ünü alo külohzü nüh kütothsüwa küpela ngu.

7Thi ma lü kütiethsüwa nga alo külohzü nüh kütothsüwa masü küpeküsüvü tuotsa tewa peh veh.

8Thi sehnyi küpawa ru rüku küju khuwa nga rüku lovü tunü ngu taji tsotü.

9Küpakenühnyunü masü tü ma rhomü süra lejimümühie ta küsa zhütsazhüwa müküthsü kenüh.

10Jüti sataji sehnyi künyi tü masü azhe vü tewa.

Jisu nüh Magdalene Maria vü Küüngu

(Mat 28.9-10; Mrk 16.9-11)

© 2015 Bible Society of India.

11Thitü Maria tü alievü tsie nü krie peh, thi ma tü krie müngunü kükiatsuo rüku lovü no;

12thinü rügizhüleri künyi kümüji Jisu kümoküüzepe vü, küsü nüh alü vü thi küsü nüh ajih vü ti pela nü ngu.

13Masü nüh ma vü, “Nyimzawa, noh tü mokenüh krie veh lo?” ti küna. Thinü ma nüh masü vü, “Küpakenühnyunü mari nüh eh VÜWA vitewathuoh, thi mari nüh ma viwa khielasavehthuoh nüh hi tü müthsüthuoh,” ti rüle küza.

14Hama küza taji ma tü süle wa ünü Jisu ngu, thitü matü Jisu ti küsa müthsü nüh sa.

15Thinü Jisu nüh ma vü, “Nyimzawa, noh tü mokenüh krie vehlo? Thi noh tü thawa phaveh lo?” ti küna. Thinü ma nüh Jisu tü aphari kühuowa tü nti müshe taji ma vü, “Küjiwa, mükütüküzü noh nüh ma vitewasaveh üji viwa khiela savehthuoh nüh hi vü küzajie, jütathuoüji hi nüh ma vitewa naveh nüh,” ti küna.

16Jisu nüh ma vü, “Maria,” ti ji. Thinü ma tü süle ru taji Ebriri zhü vünüh, “Raboni,” mazhünyo, “Küsosiewa,” ti küza.

17Jisu nüh ma vü, “Hi müpatümüchi, küpakenühnyunü hi tü Pawa vü müjie kuo, thitü eh sehnyiri vü, hi thuoüji eh Pa thi nohri Pa, hi Saküüwuowa thi nohri Saküüwuowa vü tewanathuoh ti küza luo,” ti küza.

18Thinü Maria Magdalene nüh wa taji sehnyiri vü, “Hi nü VÜWAnguthuoh” ti küza, thi Jisu nüh ma vü momowa küza nüh jümari vi mari vü küza.

Jisu nüh Sehnyiri vü Küüngu

(Mat 28.16-20; Mrk 16.14-18; Luk 24.36-48)

19Jütiküsavü Jüasekhe münüle vü Judahri sierhüri kükrü kenüh sehnyiri nüh peküvehwa azhe mükhietü khesaveh ünü Jisu tü turu nü mari azhie vü tsie tajinü mari vü, “Kümühiewa nohri vü peh luo,” ti küza.

20Ma nüh hama küzamü nü ma müzari thi ma münyuokütsa. Thinü sehnyiri tü VÜWA ngu taji lozhe she.

21Jisu nüh mari vü shele, “Kümühiewa nohri vü peh luo. Pawa nüh hi küüze kümüjie hi nga nohri küzeveh,” ti küza.

22Ma nüh hama küzakümü sevü ma nüh mari vü sahke taji mari vü, “Kümtse Sietsewa vi luo.

23 Nohri nyura müküle noja thuoüji jümaritü noja müwiethuoh, thi nohri nüh nyura müküle nomüja nüh samüthuoüji jümari tü nomüja nüh samüwienathuoh,” ti küza.

Jisu nüh Thomas sie Küürüchie

© 2015 Bible Society of India.

24Jütiküsavü Thomas, türakünyiri azhie vü küsü, Küwushie ti küjiwa tü Jisu küru vü mari vü nyipemüveh.

25Jükenüh mari nüh ma vü, “Hiri thuoüji VÜWAngumüthuoh,” ti küza. Thitü ma nüh mari vü, “Hi nüh hi mpa ma ke amührüküzeke thsopo ngu thi e tüjü nüh mathsopo lo thse, thi eh ke nüh ma münyuo müküpa nü kütsotü wanyu,” ti küza.

26Jüma se rülo tüze vü ma sehnyiri tü azhe jüla mükhie khe nü peh veh thi Thomas nga mari sie peh veh ünü Jisu tü turu mari azhie vü peh taji, “Kümühiewa nohri vü peh luo,” ti küza.

27Jütiküsavü ma nüh Thomas vü, “Noh tüjü viru ehmüza pa noluo thi noh ke thsuoru eh münyuo pa no taji mükütsotü müsatümü taji tsotüluo,” ti küza.

28Thomas nüh ma vü, “Eh VÜWA thi eh Saküüwuowa,” ti sa.

29Jisu nüh ma vü “Thomas, noh tü hi küngu kenüh tsotümüthuoh ülo? Thari nüh münguwie ketünga tsotü veh nüh kümüngatsari,” ti küza.

Lasi Hama Kürhü Zhünyo

30Lasi halovü rhümüküsa ma sehnyiri atü vünüh Jisu nüh küükrükükra küüro küpa hozake nga sa.

31Thitü hamari rhü küsa thuoüji, Jisu tü Messiah ta küsa thi Saküüwuowa tsa ta küsa nohri nüh tsotü, thi nohri kütsotü ma vü küpeh vünüh nohri akürhowa ngura, ti sa nti küsa kenüh rhüküsawie.

Johan 21

Jisu nüh Sehnyi Türüri vü Küütsa

1Hama sevü Jisu nüh Tiberiasri juküji vünüh ma mpa masehnyiri vü küngu; thi hakümjie vünüh kütsa.

2Simon Pitor, Thomas, Küwushie ti küjiwa, Galilee vü Kananri Nathanael, Zebedee tsa künyi, thi ma sehnyi küpa künyi ti kürütse ünü,

3 Simon Pitor nüh mari vü, “Hi nü wa anga tie naveh,” ti küza. Thinü mari nüh ma vü, “Hiri nga noh vü nyiru naveh,” ti küza. Jüti sataji mari tü wa nü juhie lovü tu, thitü jürüza mari tü zanyoküsü nga mütiera nüh sa.

4Rüne athohwie ru ünü, Jisu tü ru juküji natovü tsie, thitü sehnyiri tü Jisu ti küsa müthsü nüh sa.

5Jisu nüh mari vü, “Vizari, nohri tü anga küsü nga peveh ünü nyu lo?” ti küna. Thinü ma ri nüh ma vü, “Münyieluo,” ti rüle tsü.

© 2015 Bible Society of India.

6 Ma nüh mari vü, “Juhie azhiewuovü aneh jake luo, jütathuoüji pike ngura naveh nüh,” ti küza. Thinü mari tü jake ünü anga khieloti kütiera kenüh juhie lovüshomüthsera nüh sa.

7Jütiküsavü sehnyi Jisu kümüze küruwa nüh Pitor vü, “Jüma tü VÜWA wiethuoh,” ti küza. Jüma tü Jisu ta Simon Pitor nüh küthsüravü, ma tü angatiekütse kenüh ma thsümünyi aveh phremü taji kütse kenüh mathsümünyi vi vü nü ajuh lovü joke.

8Thitü sehnyi küpari thuoüji aneh anga prokütsewa shoh nü juhie lovü tetu, küpakenühnyunü mari tü azhih küüwe vünüh hozake mületsuo nüh ale müza künyi kümüjie mpa küsa kenüh.

9Mari azhih küüwe alievü ru ünü anyihie nüh anyih sanü jüma rügivü anga thi alohse küpela ngu.

10Jisu nüh mari vü, “Nohri nüh khintü nüh tieküsa angapike viru luo,” ti küza.

11Thinü Simon Pitor tü wa nü aneh lovü anga müzake nütünyieke nü küche küjiji tüküveh azhieküüwe vü shohzhuru, jükümjie anga müküüzaraküzawie ketünga aneh tü müküthokhriwie.

12Jisu nüh mari vü, “Ra nü ashie tsaluo,” ti ji. Ma tüVÜWA ta küsa mari nüh thsükümüthuoh kenüh sehnyirinyi küsü nga, “Noh nü thawa lo?” ti künanah küsa sürotewa.

13Jisu nüh ru taji lohse nga thi anga nga ti vi nü mari tsü.

14Hamatü Jisu nüh aküsü vünüh rhoshele kümüsevü sehnyiri vü küütsa kücheawa.

Jisu nüh Pitor sie Küürüchie

15Mari ashie tsakümü sevü Jisu nüh Simon Pitor vü, “Simon, Johan tsa, noh tü hamari nyia vünüh hi küümzekhe tünü,” ti küna. Thinü ma nüh ma vü, “Ah, VÜWA, hi nüh no kümüzeveh ta küsa noh mpa nüh thsüveh,” ti küza. Thinü Jisu nüh ma vü, “Simon, Johan tsa, noh tü hi kümüzeveh tü nüh?” ti küna lehü.

16Thinü ma nüh ma vü, “Ah, VÜWA, hi nüh no kümüzeveh ta küsa noh mpa nüh thsüveh,” ti rüle tsü le. Thinü Jisu nüh ma vü, “Eh nyihzhüri roza luo,” ti küza.

17Akücheawa nga Jisu nüh ma vü, “Simon, Johan tsa noh tü hi kümüzeveh tünü?” ti künale hü. Küchekeri noh tü hi kümüzeveh tünü ta ma küüna kenüh Pitor alo saküürümü. Thi ma nüh ma vü, “VÜWA, noh nüh zanyo aveh thsüveh, thi hi nüh nokümüzeveh ta küsa noh mpa nüh thsüveh,” ti küza. Jisu nüh ma vü, “Eh nyihzhü avo saluo.

© 2015 Bible Society of India.

18Hi nüh no vü küzatoke naveh, no küviza vü thuoüji noh küshi tseke taji noh
küwangü vü wa, thitü noh khruokümüsevü thuoüji noh pie khake taji nyuri nüh
noh küshi tseke nü noh sie taji noh nüh müküwangü vü wanaveh," ti küza.

19Hama küüza thuoüji ma tü mowa sühle vünüh Saküüwuowa sakühola naveh
nüh ta küsa wiethuoh. Hamasevü ma nüh ma vü, "Eh se nyiluo," ti küza.

Jisu thi Sehnyi Küpawa

20 Pitor tü süle asevü no ünü mari shiekütsa tsothovü Jisu aküso kütovü peh taji,
"Halie, VÜWA, thawa nüh noh renü nyuri kevü thse naveh lo?" ta küüna Jisu nüh
makümüze küruwa ma senyikütse ngu.

21Pitor nüh ma ngu ünü ma nüh Jisu vü, "VÜWA, thinü anyi hama nü mokümjie
lo?" ti küna.

22Jisu nüh ma vü, "Hi müjie küru küju ma küüpena küsa eh kümüshe thuoüji,
noh tü mokenüh jüti saveh lo? Ehse nyiluo," ti küza.

23Sehnyi hama müküsüra ta küsa küphrate hama anüri vü thsünyuotewa; thitü
Jisu nüh ma tü küüsüwanyu ta müküza nü, hi müjie küru küju ma küüpe na küsa
eh kümüshe thuoüji, noh tü mokenüh jüti saveh lo? ti küüzawie, ti küza.

24Sehnyi hama thuoüji zanyo hamari povü küsawa wiethuoh, thi zanyo hamari
ma nüh rhü, thi ma povü tü azhütsa takü sa hiri nüh thsüwievehthuoh.

Sehkhe Zhü

25Thitü Jisu nüh zanyo küsa küpa hozake nga peh veh, thi jümari küsüsü nüh
rhüwa nta thuoüji, eh kümüshevü thuoüji jümari rhü na küsa alasi azhih hala
müpehra.

© 2015 Bible Society of India.

Küürori

Küürori 1

1 Halie küümze Theofilas, eh lasi apowa vü Jisu nüh ma küüro thi nyuri küsosie küsate,

2vünüh Jisu ma mpa rükaküsa VÜWA povü sa üta küüzeri vü Kümtse Sietse vünüh azhütsümü nü rügivü müjie kükuo küju azhünyo wiethuoh.

3Ma münomüna kümü sevü ma mpa rhowie taji mari vü kütsa, rülo zürake azhievü mari vü küngu, thi Saküüwuowa kajipe zhü vi küza.

4 Thi ma nüh mari siepeküvehvü nüh, "Jerusalem mükaritümü nü eh Pa nüh tsü nta zhühthuo küsa hi nüh küüzewa huo luo.

5 Küpakenühnyunü Johan thuoüji juh vünüh baptis tsü, thitü küsuomüwa nüh nohri Kümtse Sietse vünüh baptis sanaveh," ti küza.

Jisu sie Rügivü Tekükuo

6Jütiküsavü mari ru sehzhu ünü mari nüh ma vü, "VÜWA, noh tü khinyi Israelri kükaji tsüle naveh lo?" ti küna.

7Thinü ma nüh mari vü, "Pawa nüh ma mpa ma kükhra vünüh saküsari tsotho nyutü azale nohri müküthsüra.

8 Thitü Kümtse Sietse nohri vü küru vü kükhra ngura naveh, thi nohri nüh Jerusalem vü nga thi Judea aveh vü nga thi Samaria vü nga, thi azhih küpote aveh vü nga eh povü sawa naveh," ti küza.

9 Thi ma nüh hama küza kümüsevü mari nüh ma nopeveh ünü ma sie thajüwu rügivü tekuo nü mari nüh noküveh vünüh külu nüh külüwutewa.

10Ma jüta kuotekükuo mari nüh thajüwu vü nopeveh ünü, halie, anyi künyi thsümünyi kümüji sanü mari kütuo vü tsieküpela ngu,

11thinü masü nüh mari vü, "Galilee nyiri, nohri tü mokenüh tsie nü thajüwu vü nopeveh lo? Jisu hama nohri vünüh thajüwu vü kuotekükuowa tü nohri nüh mokümjie thajüwu vü nokükuo nüh jükümjie vünüh shele ru wie naveh," ti küza.

Judas Mütho Kürüka

12Jüti sataji mari tü Olive ti küsa Küzhiho Jerusalem kütuo kilomiter küsü letse kükietuo Jerusalem vü teru.

13 Thi mari tü jüla wa nü azhe küshothuoh kürügi vü mari nüh pehpehti küsa pe vü tewa. Jümari thuoüji Pitor, thi Johan thi Jems; thi Andrew, Filip, thi Thomas, Bartholomi, thi Mat; Jems Alfius atsa thi Simon Luovehkütsazawa, thi Jems atsa Judas.

© 2015 Bible Society of India.

14Mari aveh thi nyimzari thi Jisu aza Maria thi ma nüri ti tsotho aveh vü
kümüshe küsü sanü kükhuo sa pe.

15Jüma tsothovü Pitor tü ma füri azhie vü (jüla mari arefü sanü sehzhu küpe
müzake nü mükeke) süratsie taji,

16"Eh füri, Jisu küreri sie wa küjokütsüwa Judas zhüku khanavü Kümtse Sietse
nüh David apo vünüh küphrate zhütsazhüri müsajuji mümühie.

17Küpakenühnyunü ma tü hiri azhie vü chiekemüthuoh, thi hiri küüro hala ma
müthonga chiekemüthuoh," ti küza.

18 Thi anyi hamatü ma nüh kümüsü küsa kümüliewa vi azhuh zhuto küsü
sümüthuoh; thi ma tü alü vünüh showa nü ma satsa küzhila vünüh
külothuohmü taji ma kuremüwi aveh nga alievü shuteruthuoh.

19Thi jümatü Jerusalem vü küperi aveh nüh thsükhehthuoh, jükenüh azhuh
jümatü mari azhü vünüh Akeldama, mazhünyo, "Azüh Zhuh," ti ji.

20 "Küpakenühnyunü Küriehiri lasi vü: "Ma pewa tü küürütsomü luo, thi nyi
küsüwienga jüla mükürhotümü luo, thi nyi küpari nüh ma küüro vü ma mütho
küüvümü luo," ta rhü saveh.

21 Jükenüh Johan nüh baptis küsate vünüh ru hiri vünüh ma sie thajüwu vü
müjie tekükuo küju,

22VÜWA Jisu nüh hiri sie nü küwaküru küsa tsotho vünüh hiri sietekütseri küsü
nüh hiri vünüh ma rholeteküwa povü müsaji mümühie.

23Thi mari nüh nyi künyi: Josef, Barsabas ti küjiwa, thi Justus ti nga küjiwa, thi
Mathias masü jizhu.

24Thi mari tü kükhuo sataji, "VÜWA, nyiri luoveh aveh küthsüwa, hamasü
khiemawa noh nüh rüka sanü,

25ma nüh khana saküru vü shele teküwawa Judas mütho vünüh povü küsa
küüro sara naveh nüh küjo hiri kütsaluo," ti khuo.

26Jüti sataji mari tü masü kenüh aküze sa, thinü aküzewatü Mathias wuovü
tsuotsaketewa, jütisanü ma türaluokeri vü chieke.

Küürori 2

Kümtse Sietse Küru

1 Pentecost tsothowa ruju ünü mari aveh tü azhie küsü vü sehzhu kheh.

2Thinü zhürüluo akhi amürhü khieloti mürhü kütse kümüjie thajüwu vünüh ru
nü mari nüh peküvehazhewa protewa.

© 2015 Bible Society of India.

3Thi anyih amizhi kümüjie küsa mari vü turu nü küsuoporie mari nyi küsüsü lü vü peh tewa.

4Jütisanü mari tü Kümtse Sietse nüh pro taji Sietse nüh sa kütsü kümüjie anyu küpapa zhü phra kheh.

5Jütiküsavü thajüwu kükhuvü kürho anyi müküzüküzü azhie vünüh Judahri künyitsari ru Jerusalem vü peveh ünü;

6anyi jümaritü akhi jüma thsüra taji ru kheh, thi mari tü mükümüshera sa, küpakenühnyunü anyi jümari tü mari azhü vünüh küphra kenüh.

7Thi mari tü krü thi ngo taji, azhü phraküveh hamari tü Galileeri nyu ülo?

8Thinü hiri tü mokümjie mari nüh hiri azhü küphra künara veh lo?

9Hiri wuori thuoüji Parthiari, Midiari, Elamri, thi wuori thuoüji Mesopotamiari, Judeari, thi Kapadokiari, Pontusri, thi Asiari,

10Frigiari thi Pamfiliari, Egyptri thi Siriari vü küpe Libiariwuori nga, thi Rom vünüh küruri nga, Judahri thi Judahmükünyuri luoveh khaphrü nü Judahri nale vü küruri nga,

11Kretri nga thi Arabri: thinü mari tü mokümjie Saküüwuowa küüro aküji hiri azhü vünüh phratehiri küüthsü veh lo!

12Thi mari tü ngo thi müsherüza taji küsü nüh küsüvü, “Hatü mowa thuoh lo?” ti sa.

13Thitü küpari nüh kütsotüri riesanü, “Mari thuoüji akha aji juh zhu tajinü müshevehthuoh,” ti küza.

Pitor nüh Zhüküüza

14Thitü Pitor tü türaluokeri sie süratsie nü ma jikhi rera taji nyiri vü, Judea nyiri thi Jerusalem vü kürhori, nohri hama thsü taji hiri zhü nohri khüna vü thse luo.

15Küpakenühnyunü nohri nüh müsheküveh kümüjie anyi hamari tü zhu müshemüveh, küpakenühnyunü khinyi tü rüne münühu küche mpawie;

16thitü hama tü setsaküthsüwa Joel nüh phrateke küsa:

17 Saküüwuowa nüh küüza, “Wa tsotho sehkheri vü, hi nüh eh Sietse nyiri aveh vü küshoketsü naveh, thi nohri tsa nyimpari thi nyimzari nüh setsaküthsüzhüphra naveh, thi nohri azhie vü vizari nüh kümohtsari ngu naveh, thi nohri azhie vü nyikükhruori nüh amo mo naveh;

18jüüta sawie naveh, thi hi nüh eh siepe nyimpawa vü nga nyimzawa vü nga eh Sietse küshoke tsü naveh, thi mari nüh setsaküthsüzhü phra naveh.

© 2015 Bible Society of India.

19Thi hi nüh thajüwu rügi vünüh küngo küürori thi thsoshiri sa azhih vü kürhori kütsanaveh, jüvü azüh, thi anyih, thi akülu küshüphoh sanaveh.

20 VÜWA rülo küzhüku thi küthola müjie saküru atüvü rünyi khaphrüle tewa naveh, thi asah nüh azüh jetewa naveh,

21Thi thari nüh VÜWA nyo ji naveh nüh jümari nü külole naveh ta küza saveh," ti küza.

22Israel nyiri, azhü hari künaluo: nohri mpa nga thsüvehthuohnü, Jisu Nazareth nyiri sawie taji nohri azhie vünüh Saküüwuowa tü ma vünüh küngo thsoshi thi küngo küüro sataji rügivü kükhrari nohri vü sakütsathuoh.

23Jisu hamatü, Saküüwuowa nüh küütü vünüh thsüthi müshe kütuo nü teküru kümüjie nohri nüh ma retaji kükhiemuori kevü thse nü khieluothso rügi vünüh ma zeke thi fethemü.

24Thitü Saküüwuowa nüh aküsü kükhra jüma leja mütü taji ma kürholetsü, küpakenühnyunü jüma nüh ma pheh müküüsara kenüh.

25Küpakenühnyunü David nüh ma zhüku küüza; Tsotho aveh hi nüh VÜWA eh tüvü ngu pehuoru, küpakenühnyunü hi vi müküüngana küsa kenüh ma tü eh ke azhiewuovü pehuotüveh,

26Jükenüh eh luoveh tü lozhepehuo, thi eh mizhi tü küriahi khi sa pehuo, jümpa mükünyu, eh satsa ha wie nga küluozhe vünüh rhonaveh.

27Küpakenühnyunü noh nüh eh sietse vi nyihsuozü lovü küthsewanyu, nyutü no Kümtsewatü küpriküra künguwanyu,

28Noh nüh kürho lekhujiwa vi hi kütsamüthuoh, noh nüh noh tüvü hi tü alomüküzherhüra sanathuoh, ta küza küsa kenüh.

29Eh füri, hi nüh hiri anyi David zhüku zhütsa vünüh küza naveh, ma tü sü taji chowumüthuoh thi nosü küju nga ma rüku tü hiri kütuovü peh wieveh.

30Ma tü setsaküthsüri küsü thi Saküüwuowa nüh mavü zhühthuo nü ma küshukütu vünüh nyi küsü ma kajipe rügivü küüpeh nta küsa thsü.

31Khrista vi nyihsuozü kükhu vü müthse nüh nyutü ma satsa tü müküpriküra nüh küürhole na ta küsaküütü vünüh thsü taji phratetsü.

32Jisu hamatü Saküüwuowa nüh saküürholewa thi hiri aveh nga jüma povüri kheh.

33Jükümjie ma tü sakümüsie taji Saküüwuowa ake azhie wuovü peh thi Pawa vünüh zhühthuo küsa Kümütse Sietsewa ngura thi manüh küshozhu tsüthuoh, thi nohri nüh jüma küngu nga ngu thi künarathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

34Küpakenühnyunü David thuoüji thajüwu rügivü mükuowie ketünga ma nüh:
"VÜWA nüh eh VÜWA vü küüza eh ke azhie wuovü pe luo,

35Hi nüh noh mükünongüri vi noh jinyipe müjieküsaküjunü," ti küza.

36"Jükenüh Jisu hama nohri nüh zekekümüwatü VÜWA nga thi Khrista nga ti küsa nohri Israelri aveh thsüto luo," ti küza.

37Mari tü hama küthsüravü mari luoveh tsoküna shekete wa taji Pitor thi VÜWA povü küsa küpari vü, "Füri, hiri tü mowa müsaji mümühiethuoh lo?" ti küna.

38Thinü Pitor nüh mari vü, "Nohri luoveh khaphrü nü nohri kükhiemuo noja naküsa kenüh nohri nyi küsüsü nga Jisu Khrista nyo vünüh baptis saluo, jütathuoüji nohri Kümtse Sietse kütsia ngu naveh.

39Küpakenühnyunü zhühthuo küsa jümatü nohri kenüh thi nohri tsari kenüh thi letsuo teküwari kenüh wiethuoh, jümpa mükünyu VÜWA hiri Saküüwuowa nüh thari ma vü jikenaveh nüh jümari aveh kenüh nga wiethuoh," ti küza.

40Thi ma nüh azhü küpapa vünüh povü sa thi mari küthotsü taji mari vü, "Nyi kümüsü hamari vünüh nohri mpa külole luo," ti küza.

41Jüti sataji ma zhüküviri tü baptis sanü jürülo vünüh kürholi anyie küche mari azhie vü turu.

42Jütisanü mari tü VÜWA povü küsari nüh küsosievü thi kümpamüwu vü, lohse zokhuo nü kütsa vü thi kükhuovü ti müjathuoh nüh tsotho aveh mari vü peh.

Kütsotüri Zhie vü Kürho Müke

43Küngoküüro thi thsoshi hozake VÜWA povü küsari nüh sanü kükrü kürholi aveh vü teru.

44 Kütsotüri aveh tü zanyo aveh vü kükreh she thi zanyo aveh nga zhiküsü satewa.

45Thi mari tü zhe zhuh aveh thi zanyosürü aveh zhu nü thari nüh küzake küngule ünü küsuotsü.

46Thi rülo aveh vü kürü Kükhurüzhe vü wa thi mari azhe vünüh lohse zokhuo tsa, thi amüshe müza she taji külozhe vü ashiekürütsa ti sapahuo.

47Saküüwuowa siake thi nyiri aveh sie külozhe küsü vüpeh. Thi rülo aveh vü VÜWA nüh külolekümüri vi mari azavü chieküzhike pehuo.

Küürori 3

Rünyihküpriri Küsü Saküümühie

© 2015 Bible Society of India.

1Loküsü kükhuo tsotho münühu tügu vü Pitor thi Johan masü tü Kükhurüzhe vü wa.

2Thinü ma za volo vünüh rünyihpri nü küwuo küsü nyuri Kükhurüzhe vü küruri vünüh zanyo küükhuo nti rülorülo sieru Kükhurüzhe Küzü kheri ti küjiwa kütuo vü sasati.

3Ma tü Pitor thi Johan masü Kükhurüzhe lovü tu nasaküveh ngu nü ma nüh zanyo khuo.

4Thinü Pitor thi Johan masü tü ma nophoke taji ma vü, “Hisü noluo,” ti küza.

5Jütiküsavü ma nga masü vünüh zanyo ngu nati rühluo nü masü vü amüshe thse.

6Thitü Pitor nüh ma vü, “Hi tü raka nga thi suna nga münyie, thitü hi nüh eh kevü küpewa no tsü naveh, tinü Jisu Khrista Nazareth nyo vünüh süra nü letse luo,” ti küza.

7Jüti sataji ma nüh ma ke azhiewuo vünüh ma shokütsie, thinü müküzhike wiethuoh nüh ma jih thi ma khekheri tü müzhotewa.

8Jütisanü ma tü joke nü tsie taji letse thi masü sie nü Kükhurüzhe lovü tu nü letse thi jo taji Saküüwuowa siake.

9Nyiri aveh tü ma letse thi Saküüwuowa siake ti küsa ngu.

10Thi mari tü ma Kükhurüzhe Küzü Kheri vünüh zanyo khrütsa küpewa ta küsa thsüra nü ma vü moti sathuoh nüh müshe nü ngo thi küükrükükra sa she.

Kükhurüzhe vü Pitor Zhühlekütsü

11Rünyih küpriwa tü Pitor thi Johan küthuohke nü tsieküveh vü nyiri tü ngo she taji Solomon atela ti küji vü zhüru khe.

12Pitor nüh jü ngu taji nyiri vü, Israel nyiri, nohri mowa sanü hama kenüh ngo veh lo? Nohri tü mokenüh hiri nophoke veh lo? Nohri kümüshe vü jisu kükhra vünüh nyutü hisü kümühie vünüh anyi hama alesakütse saveh ti saveh ülo?

13 Abraham thi Isaac thi Jacob, thi hiri lahnyiri Saküüwuowa nüh ma Tsa Jisu saküthola küvehwie. Nohri nüh ma vi kükhraküvira ke vü thsemü thi Pilate nüh ma küze nta sathuoh tü nohri nüh ma tü vünüh ma kulemü.

14 Thitü nohri tü Kümtsewa thi Künyitsawa kürümü nü nyiküfethewa vi nohri tsü üta khuo.

15Thi kürholi Rhuwa zothemü, thitü aküsü vünüh Saküüwuowa nüh ma saküsüra. Thi hisü tü hama povü küsari.

© 2015 Bible Society of India.

16Thi ma nyo kütsotü vünüh nohri nüh ngu thi thsüküveh anyi hama rünyihküpri sakümüzhora; thi kütsotü Jisu vünüh küruwa nüh nohri aveh atü vünüh anyi hama kürho sajutsüthuoh.

17Thi jükenüh eh füri, nohri sierhüri kümüjie nohri nga zanyomüthsüju nüh samüwiethuoh.

18Thitü Khrista tü mümünomünaji mümühie ta küsa Saküüwuowa nüh setsaküthsüri povü vünüh küphrateke kümüjie sajuthuoh.

19Jükenüh nohri kükhiemuori phrazhujamü nü VÜWA atü vünüh nohri sakürherho le na küsa kenüh luoveh khaphrü thi süle le luo;

20thi VÜWA vünüh sietse sakükhra tsothowa re naveh, thi ma nüh Jisu küze naveh, ma tü Messiah nohri kenüh chuküsawa.

21Thitü khanavü Saküüwuowa nüh kümtse setsaküthsüri vünüh küüza kümüjie zanyo aveh müjie saküürüthele küju nü ma tü thajüwu rügivü müpelawieji mümühie.

22 Küpakenühnyunü Mosa nüh, "VÜWA Saküüwuowa nüh hi küüshu kümüjie nohri küshukütu vünüh setsaküthsüri küsü küshu naveh. Thi ma nüh momowa nohri vü küza naveh nüh nohri ma zhü küna naveh.

23Thi thari nüh setsaküthsü jüma zhü müküna nüh sa naveh nüh nohri anyi azhie vünüh zothemü naveh.

24Thi setsaküthsüri aveh Samuel vünüh wa ma se vünüh küruri aveh nga nosü zhüku hamari aveh phrate.

25 Nohri tü setsaküthsü jümari thi Saküüwuowa nüh nohri nyiri vü kümühie vünüh azhih vü tsapatharuo aveh kütsia ngu naveh ta küza küsa atsari wiethuoh.

26Nohri mükümühie vünüh khaphrüle nü nohri vü kütsia tsü na küsa kenüh Saküüwuowa nüh ma Siepewa rüka nü nohri vü küzekhu," ti küza.

Küürori 4

Pitor thi Johan masü Müzakümühu Tüvü Kütsie

1Masü nüh nyiri vü azhü küza veh ünü levüri thi kükhurüzhe vü sierhüri thi Sadusiri tü masü vü ru.

2Mari tü arüshutewa, küpakenühnyunü masü tü nyiri vü Jisu aküsü vünüh kürhole zhüku vi zie küveh kenüh.

3Thi mari tü masü re nü küsizhe lovü müjie kütho küju sa, küpakenühnyunü münüle sakümüthuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

4Thitü küülolewa zhü küünarari nyi hozake tsotüra, thi kütsotüri nyi anyie münga kümüjie zhiteru.

5Thi rülo künyiawa sierhüri thi kükhruori thi Khonyo küsosieri tü Jerusalem vü sehzhu khe.

6Jütiküsavü mari tü Levü Kümüsiewa Ana thi Kaifa thi Johan, thi Alexander, thi Levü Kümüsiewa küshuküra aveh nga mütu.

7Jüti satajinü mari tü masü siewa mari azhilavü sataji, “Mowa kükhra nyutü mowa nyo vünüh hamaha sa veh lo?” ti küna.

8Thinü Pitor tü Kümtse Sietse prowie taji mari vü, “Anyu vü sierhüri thi kükhruori,

9rünyihküpriwa vü kümühie sakütsü nohri nüh mokümjie küsa vünüh anyi hama sakümühie nta küsa nosü hisü vü küna nta thuoüji,

10nohri aveh thi Israel nyi aveh thsüluo, Jisu Khrista Nazareth, nohri nüh küzekewa, Saküüwuowa nüh aküsü vünüh saküürhowa anyo vünüh ma tü nohri atüvü tsiemühie veh.

11 Jisu hamatü zhütsazhü nüh küza küsa: “Aloh hamatü nohri azhe küsari nüh vijakümüwa, thitü jümatü ajüke vü alüwa samüthuoh.

12Thi nyi küsü vü nga nüh küülole müngura, küpakenühnyunü thajüwu kükhuvü nyiri zhie vü hiri küloletsüra na küsa Jisu küchie nüh anyo küpa münyie,” ti küza.

13Mari tü Pitor thi Johan luoveh kümüzho ngu, thi masü tü lasi müküthsü kürho kürünyie vünüh kürhori ta küsa thsüra, jümpa mükünyu masü tü Jisu sietse ta küsa küthsüra vü mari ngo she.

14Thitü anyiwa saküümühie taji masü kütuovü tsie küveh küngu kenüh mari tü zanyo küsü nga phra nü masü siemüküproluora nüh samü.

15Thitü mari nüh masü tü mari Müzakümühu vünüh küpavü tewa üti azhütsü mü tajinü mari mpa küsü nüh küsü vü,

16“Hiri tü anyi hamasü vi mowa sanathuoh lo? Masü vünüh zanyo küngo thsoshi sa Jerusalem vü küperi aveh kütsamüwiethuoh, thi hiri nga jütü mükürüra wiethuoh.

17Tinü hama anyiri vü nyuomüküze nüh sana küsa kenüh anyo hama vi nyi küsü vü nga müphratetümü üti masü sakükrümü nüh raluo,” ti sa.

18Jükenüh mari tü masü ji sheleru nü piketü Jisu nyo vi müphrate nyutü müsosie tümü üti wurie khe.

© 2015 Bible Society of India.

19Thitü Pitor thi Johan masü nüh mari vü, “Nohri azhüküüna nyia vünüh Saküüwuowa zhü küüna nüh azhüle ünü nyu nüh nohri mpa mümüsheji mümühie.

20Küpakenühnyunü hisü nü jüma mükhera thitü hisü nüh mowa ngu thi thsü nüh vi phratewie naveh,” ti küza.

21Anyiri tü masü nüh küsari ngu taji Saküüwuowa siake, jükenüh mari tü masü vü zanyoküsü nga müsarathuoh nüh masü sakükrü lehü nü küzemü.

22Küpakenühnyunü ma vünüh küngo thsoshi küsawa tü mavi zürake khruo kümüthuoh kenüh.

Luoveh Kümüzho kenüh Kütsotüri Kükhuo

23Nyuri nüh masü küze kümüsevü masü füri vü wa nü levü küjiri thi kükhruori nüh masü vü mowa küza nüh viwa küza.

24 Thinü mari tü jü thsüra nü mari kürü Saküüwuowa vü azhü zie taji, “Kükhratsahwa VÜWA, thajüwu, azhih, ajuküji thi jümari vü küperi aveh küsawa!

25 Kümtse Sietse vünüh hiri pa no siepe David apo vünüh, “Mokenüh mükütsotüri tü arüshumü lo, thi nyiri tü zanyo müjujuri müshe veh lo?

26 VÜWA thi Khrista sie küproluo na küsa kenüh anyu vü kajiri tü küchevehthuoh, thi takrüri tü sehzhuvehthuoh, ta küza saveh.

27 Herod thi Pontius Pilate masü tü mükütsotüri thi Israel nyiri sie nü noh Siepe kümtsewa Jisu, noh nüh kürükawa mükünongü kenüh nyuküji hala nüh serütsah.

28Noh ke nüh thi noh kümüshewa nüh momowa sa nta kürühke sanüh jümari sa nta sehzhu.

29Jükenüh VÜWA, mari nüh sakükrü küveh hama notü taji no sieperi tü luoveh müzho wie taji no zhü küza na küsa kükhra tsüluo.

30Noh nüh noh ke thsuoru nü sakümühie tsüluo, thi thsoshi thi küngori noh siepe kümtsewa Jisu nyo vünüh küüsarawa saluo,” ti khuo.

31Jüti sataji mari nüh kükhuo sa ünü azhie mari nüh sehzhu peküvehwatü küzhühtewa; thi mari tü Kümtse Sietse nüh pro nü Saküüwuowa zhü luoveh müzho she nü phrate.

Zanyo aveh Zhiküsü Sakümü

32 Thi kütsotüri refü sataji küpe jümaritü luoveh küsü thi kümüshe küsü sanü pe, thi zanyo papa zhizhi peküveh ritü nyi küsü nga mampa ma zhithuoh ta müsanüh zanyo aveh nga müzazhi satewa.

© 2015 Bible Society of India.

33Thi povüküsari tü kükhra ji she wie nü mari nüh rholeküsüra zhüku povü sa tsü, thi mari vü küümzewa zhi shetewa.

34Thi mari azhie vü küthotsa küsü nga münyie nüh sa, küpakenühnyunü mari nüh momowa peveh nüh azhih nga nyutü azhe nga küzhurari aveh viri

35nü povüküsari ajih vü thsekheh; thi thari nüh küzake müviji mümühie nüh küsuotsü.

36Jütiküsavü Josef, VÜWA povü küsari nüh arienyo Barnabas (mazhünyo Luoveh küchükütsüwa) ti küsawa Leviri Saipras vünüh küwuori küsü peveh,

37thinü anyi hamatü azhuh zhuto küsü peküveh zhu taji amewa viru povüküsari ajih vü thse.

Küürori 5

Anania thi Safira

1Thitü nyi küsü Anania ti küsa ma vüvüh Safira masü tü azhuh zhuto küsü zhu.

2Thi ma tü ma vüvüh sie kümüshe küsü sanü ame aveh vimüwa nüh suo samü nü wuori viwa povüküsari ajih vü thse.

3Thinü Pitor nüh, “Anania, noh tü Kümtse Sietse mürana küsa kenüh Tsuore nüh noluoveh küüpro nü azhuh ame suo sa mü ülo?

4Azhuh jüma müjie küzhu vü thuoüji noh zhi nyu ülo? Thi zhukümüse vü nga jümatü noh mpa noh müshe nyu ülo? Thinü noh tü mokenüh noluoveh lovü aro kümüsü vü vehlo? Noh tü nyiri müramüveh nü Saküüwuowa müramüthuoh,” ti küza.

5Anania nüh hama küünara vü külu zeh taji sütewa. Thi thari nüh hama künara nüh krü sheketewa.

6Thinü vizari nüh ru nü athsü nüh ma küzhu taji viwachowumü.

7Jütisamü nü peküveh azhie münühu küche kümüjie küsa vü ma vüvüh tü ma vüpa zhüku müthsü nüh ru.

8Thinü Pitor nüh ma vü, nohsü azhuh tü jüzake mpa nüh zhura ünü mokümjie nüh hi vü küza luo, ti küna. Thinü ma nüh, “Ah, jüzake mpa nüh zhura wie,” ti küza.

9Pitor nüh ma vü, “Nohsü tü mokümjie müshe küsüsanü Saküüwuowa Sietse müra nti sa lo? Halie, noh vüpa küchowuri tü amükhievü ru tsievehthuoh tinü mari nüh noh nga alievü vitewa nathuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Thinü müküzhikewiethuoh nüh ma tü ma jih vü külu zenü sütewa. Jütiküsavü vizari tü ru ünü ma tü sümüla taji ngura, thi mari nüh ma vi wa nü ma vüpa küchowupe nato vü chowumü.

11Thinü Nazizheh aveh thi hama küthsüri aveh tü krüsheke tewa.

Küngo thi Küükrükükra Küüro

12Povü küsari nyiri aza vü küngo thi küükrükükraküüro hozake sa. Jüti sataji mari aveh kürü Solomon telavü peh.

13Thi nyi küpari tü mari aza vü küpe krütewa, thitü nyiri nüh mari phrate kümühie she.

14Thi khana nyia vünüh nyimpari nga nyimzari nga kütsotüri tü ashieji tsatsa sa tewa.

15Thi mari tü künari aze rügi vünüh thi apho vünüh lekhuji vü kharu nü Pitor rüzhe mpa wie nga nüh küüwike nta sa.

16Thi nyiri tü Jerusalem natonahuo anyu vünüh künari thi mükümtse sietse nüh küprü tekütseri aveh sakümühietsü.

Povüküsari vü Kümnomna Kütsü

17Thitü Levü Kümüsiewa thi ma siepeküvehri jüla kürho Sadusiri tü mari no kürüpa nü rüshu she.

18Mari tü povüküsari re nü müza küsizhe lovü thsemü.

19Thitü rüza vü VÜWA rügizhüleri ru nü küsizhe mükhieri sataji mari siezhu nü mari vü,

20“Wa nü Kükhurüzhe lovü tsie taji nyiri vü Akürho hama zhü küza luo,” ti küza.

21Thinü mari nüh hama thsü nü rüne kümüto Kükhurüzhe lovü tü taji nyiri sosie. Jütiküsavü Levü Kümüsiewa thi ma siepeküvehri teru nü kümühuwa thi Judahri sierhüri aveh jizhu nü küsizhe vü nyiri küze taji povü küsari sieru üti küza.

22Thitü mari tü küsizhe vü ru ünü mari tü küsizhe lovü mpela nüh sakümü kenüh ru nü azhülewa tsü,

23“Küsizhewa tü khemühie she sa wieveh thi riehuori tü amükhieri kütuo vü tsie lawie, thitü hiri nüh sakütuvü alovü nyi küsü nga mpela,” ti küza.

24Kükhurüzhe vü sierhüri thi levü küjiri nüh azhü hari küthsüra vü mari tü kürüza sa she nü mowa rühunathuoh nüh ti sanü krü.

25Nyi küsü ru nü mari vü, “Nohri nüh küsizhe lovü re küthseri tü Kükhurüzhe vü tsie nü nyuri sosie pevehthuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

26Thinü sierhüri nüh jüla küürori sie nü wa taji küüjakünya müsanüh mari sieru, küpakenühnyunü nyiri nüh aloh vi nü mari küveh kükrü kenüh.

27Thi mari nüh mari sieru Müzakümühu tüvü sa. Thinü Levü Kümüsiewa nüh mari küna taji,

28 “Nohri anyo hama vi nü müsosie tümü üti wurie khethuoh, thitü nohri nüh Jerusalem hala nohri küsosie nüh saküpromüthuoh thi nohri tü Nyi hama azüh hiri lüvü viruna savehthuoh,” ti küza.

29Thitü Pitor thi povüküsa küpari nüh, “Hiri tü nyiri nyia vünüh Saküüwuowa zhü mükünaji mümühie.

30Hiri pari Saküüwuowa nüh nohri nüh thsorügi vünüh küzothewa Jisu sakürho tsü.

31Israelri luoveh saküükhaphrü na küsa kenüh thi kükhiemuo noküja na küsa kenüh Saküüwuowa nüh ma zhie wuovü sakümüsie nü Sierhüwa thi Küülolewa küüsamüthuoh.

32Thi hiri tü hamari povü küsari, thi thari nüh ma zhüküna nahveh nüh jümari vü Kümtse Sietse Saküüwuowa nüh tsümüthuoh,” ti küza.

33Mari nüh azhü hama küthsüravü mari tü arü khielotishu nü mari fethe ngü tewa.

34Thitü Farisiri kümühu vü Khonyo küsosieri küsü ma nyo Gamaliel ti küji nyiri avehveh vünüh küsiake küvüwa nüh süra tsie nü mari vü, mari tü küsükeri anyulavü küzemü la üti azhütsü.

35Jütisanü ma nüh mari vü, “Israel nyiri, anyi hamari vü nohri momowa sa nta saveh nüh azhüzhüluo,

36küpakenühnyunü khanavü Theudas tü süra nü nyiri azhie vü ma nga nyi küsü lo ta chieke nü anyi müzamüzü kürü azhüküsü satewa, thitü ma tü zothemü thi ma senyiküwari aveh nga zheküporiemü nü nyiküsü nga shele müru nüh samü.

37Jüma sevü nga Galileeri Judas tü süra nü anyito küchie tsotho vü nyi kürefü küsü sie nü tewa, jütiküsavü ma tü kümiemü thi ma se nyiküwari nga zheküporie küzekhehmü.

38Jükenüh nosü kenüh thuoüji hi nüh nohri vü küza na nü nohri mari azhüzhü nü küzemü luo; küpakenühnyunü mari nüh kürokütsewa nyutü sakütsewa tü nyiri vünüh thuoüji müsara nüh samüwie naveh;

39thitü hamatü VÜWA vünüh thuoüji nohri tü mari zoriemüjara. Jütanyunü nohri tü Saküüwuowa siesaluo küveh nga müthsü” ti küza. Kümühuwa tü Gamaliel nüh küüza zhüwa müzhe.

© 2015 Bible Society of India.

40Jükenüh mari tü ma zhü küna nü povükusari azhelovü jike taji mari fe tsü thi Jisu nyo vi müphratetümüüti wurie kheh nü mari küzemü.

41Thinü mari tü lozheke taji kümühu atü vünüh tewa, küpakenühnyunü mari nga Jisu nyo müküchie sakütseri vünüh küzhike nü kütseri ta Saküüwuowa nüh mari küchieke kenüh.

42Thi mari tü rülo tsotho Kükhurüzhe vü nga thi azhe vünga mükütuowiethuoh nüh Jisu tü Messiah ta küsa Zhühthe Kümühie vi sosie thi phrate peh.

Küürori 6

Küüro kenüh Küükrari nyi Türü Kürüka

1Jütiküsavü kütsotüri tü küzhiküzhi teru ünü Greekri azhü küphra Judahri thi Ebriri azhie vü saluo tewa, küpakenühnyunü zanyo küüsuovü rülo aveh vü mari tünyivühri vü müchieke nüh samümüti küsa kenüh.

2Thi türakünyiri nüh kütsotüri jizhuh nü mari vü, “Hiri tü Saküüwuowa zhüküphrate jamü nü kütsaküzhu küsuotsü küveh alenyuthuoh.

3Jükenüh eh füri, nohri azhie vünüh kütsotüri, Sietseküprori thi künyitsari nyi türü hiri nüh küüro hama kütsüra kümühieri vizhu luo.

4Thi hiri thuoüji hiri kürho aveh vi kükhuo küsa vü thi azhü küphrate vü thse naveh,” ti küza.

5Thinü mari nüh mowa küza nüh jüma watü müzawa nüh lotewa taji: Stefen, kütsotü pro thi Kümtse Sietse proti küsa, thi Filip, Prokhoras, thi Nikanor, thi Timon, thi Parmenas, thi Nikolaus, Antiok vünüh Judahri nale vite küwawa mari türü rüka.

6Mari nüh hamari sieru povüküsari atüvü thse nü mari rügivü ake thsuoke taji kükhuo sa.

7Jüti sataji Saküüwuowa zhü tü kümüzhomüzhotewa; thi Jerusalem vü kütsotüri tü zhi sheteru, thi levüri hozake küüluo vünüh kütsotüwa zhüküüna satewa.

Stefen Küre

8Jütiküsavü Stefen tü küümze thi kükhra pro nü küngo küüro thi küükrükükra küji hozake nyiri azavü sa.

9Thinü künazizhe vü atükha müküsari (küpakenühnyunü jüüta küji kenüh) wuori, thi Siriari wuori, Alexandria wuori, thi Silisia vünüh wuori thi Asia vünüh nga ti süra nü Stefen sie ruoluo.

10Thitü mari tü Stefen nüh küphrate kümahtsa thi Sietse atüvü mütsiera nüh samü.

© 2015 Bible Society of India.

11Thinü mari nüh küüzhe vünüh nyiri vü khrüke nü, “Ma tü Mosa thi Saküüwuowa phrateküümüsü azhü hiri nüh künara lie,” ti küza.

12Jüti sataji mari nüh nyiri thi kükhruori thi Khonyo küsosieri luoveh küzhe kümüsü taji ma sie Müzakümühu vü ru.

13Ma müküle phah nü, “Anyi hamatü kümtse Kükhurüzhe thi Khonyowa mükütuo nüh phramüsü küpewiethuoh.

14Jisu Nazareth nüh azhie hama zoriemü naveh, thi Mosa nüh Khonyori vi hiri kütsüri khaphrümü naveh ta küza,” ti küza.

15Jütiküsavü ma no phoke peveh ünü Kümühu vü peküvehri aveh nüh ma nyia tü rügivü zhüleri nyia kümüjie ngu.

Küürori 7

Stefen nüh Zhüküphra

1Thinü Levü Kümüsiewa nüh, “Hatü zhütsa ülo?” ti küna.

2 Thinü Stefen nüh, eh füri thi eh pari, eh zhü künaluo. Abraham Haran vü müjie kürho vünüh ma Mesopotamia vü peküveh vünüh kütholathovü küsa Saküüwuowa ma vüru taji,

3noh zhih thi noh küshukürari vünüh tsezhu nü hi nüh azhie küjo kütsana küsa vü waluo,

4Jüti sataji ma tü Khaldiari zhih jamü nü wa Haran vü rhotewa. Thi ma pa sükümü sevü Saküüwuowa nüh jüla nüh ma sie khinyi nohri nüh rhoküveh vü ru.

5Thitü Saküüwuowa nüh ma mpa ma zhi küüsana küsa küpekenüh azhih ampha rike nga kütuoke ma mütsü, thitü matü atsa münyie wie ketünga azhih hama ma nüh thi maküthsoküzhiri nüh küühuo nta phrateke saveh.

6Jütisanü ma küthsoküzhiri tü wa nyuri azhih vü alienyiri vi siepe sa thi müküchie sataji mavi müzamüzü küürho naveh ta hama kenüh Saküüwuowa nüh phrate saveh.

7Thitü Saküüwuowa nüh, akuoh thawa nüh mari vi siepe sanüh jümari hi nüh müshemüsü naveh, thi jüma sevü nüh mari tü ru nü azhie hala nüh hi khurü naveh.

8 Thi ma nüh ahukürhe kütsathuohwa tsü. Jüti sataji Abraham tü Isaac wuo nü rülo tüze rülo vü ma hu rhe; thi Isaac nüh Jacob wuo, thi Jacob vünüh eh nyi kürhokhuri türakünyi rhoshuru.

9 Thi anyi kürhokhu jümari tü Josef nokürüpa nü Egyptri vü zhumü; thitü Saküüwuowa tü ma sietse wie.

© 2015 Bible Society of India.

10Thi kümnomna aveh vünüh ma külole, jütisanü Egypt kajiwa Faroah tüvü
küümze thi kümahtsa pera nü Egypt aveh vü thi azhih aveh nyia vü
kümükhrüwa sa.

11Jütiküsavü Egypt thi Kanan azhih aveh vü kümükhuojih teru nü kümnomna
hozake teru nü hiri apari tü kütsaküzhu müngura nüh sa.

12Thitü Egypt vü kütsaküzhu nguraveh ta küsa Jacob nüh küthsüra vü hiri apari
jüla küzekhu.

13Thi akünyiawa küwale vü thuoüji Josef nüh ma mpa ma jierivü küüthsü thi
Josef tsapatharuori nga Faroah nüh thsütera.

14Thi Josef nüh ma pa thi ma küshukütu nyi rürake nü münga aveh ji ma vü teru.

15Jüti satajinü Jacob tü Egypt vü tejuo. Thi ma nga thi hiri apari nga jüla nüh
sümü.

16 Thi mari kümo tü kha shelewa Shekhem, Abraham nüh Shekhemvü hamor
atsari vünüh süküsa rüku vü chowumü.

17 Thitü Saküüwuowa nüh Abraham vü tsü nta phratekeküsa tsothowa
shenyiru ünü,

18Josef müküthsü Egypt nyia kükaji küpa shuteru, thi haküju Israelri tü
küzhiküzhi teru.

19Kaji jümatü hiri alahnyiri vü khuke müsü she nü wuriemari tsari müküürho
nta küsa kenüh alievü shozhu jamü.

20 Hati küsa tsotho vü Mosa tü wuo saveh, thi ma tü Saküüwuowa atüvü zü she.
Thi ma pa azhe vünüh matü asah küche küje.

21 Thi ma tü viwa alievü saveh ünü Faroah atsavühwa nüh mampa ma tsa sa nti
sieru küje.

22Thi Mosa tü Egyptri zanyoküthsü aveh vi taji ma sosie, thi ma tü ma zhü
küphra vü nga satü ma küüro vü nga satü khra she.

23 Ma tü mavi zürake khruoteru ünü Israelri tsa, ma füri künongü ma luoveh
lovü teru.

24Jütiküsavü mari nyi küsü müküle ngu nü Israelwa apo vi nü Egyptwa fethemü.

25Ma nüh kümüshe Saküüwuowa nüh ma ke nüh mari vizhutsü ti küsa ma füri
tü thsüthuoh tünti sa, thitü mari tü müthsü nüh samü.

26Rülo künyiawa masü küraluo küpe vü masü azazhü saküka nti ru taji, “Halie,
tumasü, nosü tü ajienü wie, nosü tü mokenüh küsü nüh küsü vü müküle saveh
lo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

27Thitü ma füwa vü müküle saküvehwa nüh Mosa ji taji, “Thawa nüh no vi hiri nyia vü sierhü nyutü küjiküüsa lo?

28Noh luonyi Egyptwa küfethe kümüjie hi nga fethe hü nti ülo?” ti küza.

29 Jüma küthsüra vü Mosa tü zhü Midiari azhih vü tewanü zheküjari kümüjie sanü jüla rho, thi jüla nüh ma tü atsa nyimpari künyi ngura.

30 Jüti sataji mavi zürake jukümü sevü rügizhüleri küsü Sinai Küzhiho rügi reza vü athso küjepukeküsü vü anyihzhu vünüh ma kütsa.

31Mosa tü jü ngu taji ngo, ma tü jü no nti akütuovü wa, thinü VÜWA jikhi ma vü ru nü,

32“hi tü nohri pari Saküüwuowa, Abraham thi Isaac thi Jacob Saküüwuowa,” ti küza. Thinü Mosa tü khekheti küshü taji münora nüh satewa.

33Thinü VÜWA nüh ma vü, “Noh nüh vü küveh jihküükruvüh fomü luo, küpakenühnyunü azhie noh nüh kütsiepewa tü mütsemü.

34Egypt vü eh nyiri münomüna küveh hi nüh ngutomüthuoh, thi hi nüh mari lokürü jikhi nga künaramüthuoh, thi mari vizhu nti hi tü tse. Jükenüh raluo, hi nüh no Egypt vü küze naveh,” ti küza.

35 Mosa hamatü Israelri nüh kule kümüwa tü mari nüh, thawa nüh noh vi küji thi sierhü küüsa lo? ti küna. Saküüwuowa nüh athsoküjepuke vünüh anyih küüjunü rügizhülewa ma küütsawa ake vünüh ma thuoüji anyira nyia takrü küsa thi mari küüvizhu nta küze.

36Ma nüh mavi zürake mari sie reza vü kütsevü nga thi Kümüru Juküji vünüh nga thi Egypt vü küpevü nga küngokküüro thi küükrükrari sanü mari siezhu.

37Mosa hama nüh Israelri vü, “Saküüwuowa nüh hi saküütsie kümüjie nohri ajienüri azhie vünüh setsaküthsüri küsü vizhu naveh,” ti küza.

38Mosa hamatü khana reza vü ma nyiri sie sezhuh nü Sinai Küzhiho rügi vünüh sie küjülewa rügizhüwa thi hiri alahnyiri sie kütsewa wiethuoh, thi hiri tsü na küsakenüh kürho zhüwa nga ngura.

39Hiri lahnyiri nüh ma zhümüküna nta ma chijamü nü mari tü mari luoveh vünüh Egypt vü shele teru taji,

40Aron vü, “Hiri atüvü lekhuji küüjo naküsa kenüh kükhurü nyiazari sa hiri tsüluo, küpakenühnyunü Egypt vünüh hiri küvizhuwa Mosa thuoüji mowa samüthuoh nüh hiri tü müthsüthuoh,” ti küza.

41Jütisanü mieshüzah küsü sanü zanyo viru nü tsorhejüma khurü taji mari akesie jüma vü külozhe sa.

© 2015 Bible Society of India.

42Thi Saküüwuowa nüh mari jamü nü rügivü wutsiri küükhurümü, jümatü setsaküthsüri lasi lovü rhüsaveh: “Halie Israel zhelori, nohri tü mavi zürake reza vü küpe vü samüwa fethe thi kükhurü sanü hi tsü ülo?

43Jütanyunü nohri nüh khurü nta küsa nohri ake nüh küsa Molek nazizheh thi Refan wutsi kükhurü nyiaza viwa, thitü hi nüh nohri zhe Babilon kari küze nü nohri tü zheküjari küsamü naveh,” ta rhüsa veh.

44 Hiri lahnyiri thuoüji reza vünüh povü Juhthsüwa peh, thi jümatü Mosa vü mokümjie sa üta küjotsü nüh thi ma nüh atsowa ngu nü jü vünüh sa.

45 Hiri lahnyiri tü mari pari vünüh juhthsüzheh jüma nguranü mari tü Joshua sie küwa vü jüma khawa taji akuoh Saküüwuowa nüh zhejakümü azhih jüla küru vünüh David tsotho küju peru.

46David tü Saküüwuowa atü vü küümze pera taji Jacob Saküüwuowa ape küsü küüpha üti khuo.

47Thitü Solomon nüh ma kenüh azhe küsü sa.

48“Thitü setsaküthsüwa nüh küüza kümüjie; Saküüwuowa Kümüsie Tsahwa thuoüji ake nüh küsa azhe vü müpe;

49 “Thajüwu tü eh kajipe, thi azhih thuoüji eh jinyipe, tinü noh tü mowa azhe eh kenüh sa nti lo? nyutü eh kenüh kümünyiepe mowa lo? ti VÜWA nüh küza.

50Hi mpa nüh eh kenüh zanyo hamari aveh müsa ülo?” ta rhüsaveh.

51 “Nohri luoveh kükhori, nohri luoveh nga thi akhüna nga ahu mükürheri, nohri tü tsotho aveh Kümtse Sietse kulepehuomü. Nohri lahnyiri kümüjie nohri nga Kümtse Sietse kule pehuomü.

52Nohri lahnyiri tü setsaküthsüri thawa samükümnomnalo? Küzhütsawa nohri nüh zhutsa thi fethekümü runa küsawa küütü vünüh küzakururi fethekhehmü.

53Rügizhüleri nüh Saküüwuowa wule viru nohri vü tsüthuoh, thitü nohri nüh müvi nüh kulemü,” ti küza.

Aloh nüh Stefen Küveh

54Mari nüh azhü hamari küthsüra vü khieloti mari rüshunü mari ha tsürü taji peh.

55Thitü Stefen tü Kümtse Sietse nüh pro taji thajüwu no ünü Saküüwuowa küthola thi Jisu tü Saküüwuowa zhie wuovü tsieküveh ngu.

56Thinü ma nüh, “Halie, thajüwu saphie küsa thi Tsawa Saküüwuowa zhie wuovü tsie küveh hi nüh nguvehthuoh,” ti küza.

57Thitü mari tü zie kürügi she nü mari khüna küwute taji mari tü zhüru kürü küsükeri vünüh ma vü vehke,

© 2015 Bible Society of India.

58Jütisanü mari nüh ma nyuküji alievü zhezhujamü nü aloh vi ma veh, thi ma vü müküle kütsüri athsü phrenü Saul ti küsa vizari küsü ajih vü sa.

59Mari nüh aloh vi ma veh küvehvü ma tü kükhuo sataji, "VÜWA Jisu, eh sietse sie luo," ti khuo.

60Jütisanü ma tü khotsü taji krie kürügi she, "VÜWA, müküle hama vi mari alü vü müthsetümü luo," ti küza. Thi ma nüh azhü hama küzakümü sevü ma tü sütewa. Thi Saul wie nga ma küüsü ma kümüshe.

Küürori 8

Saul nüh Kümühu Saküümünomüna

1Thi jüma rülo vünüh Jerusalem vü Nazizheh kümnomna kütsü hozake shuteru; thi povüküsari wieküchie nüh küpari thuoüji Judea thi Samaria azhih vü zheküporie küze khehmü.

2Thi VÜWA vü kürho tsütekütse wuori nüh khieloti krienü Stefen chowumü.

3 Thitü Saul tü Kümühu zorie, nyiaza vü tu nü nyimpari nga nyimzari nga thothoti sho wa taji küsizhe lovü thse.

Samaria vü Zhülekümühiewa Küüza

4Zhe küvorie küüzeri tü vorie porie wa nü Zhülekümühiewa küza.

5Filip tü Samaria nyuküji vü tsuo nü Khrista zhüku zia taji küza.

6Thi jüla anyi ashiejiwa tü Filip nüh küüzari künara thi ma nüh thsoshi küsari ngu taji luoveh küsü sanü amüshe thse.

7Mükümtse sietseri pekümü anyi hozake vünüh zianü shutewa; jümpa mükünyu wiechuküsüri thi rünyihküpriri nga sakümühie tsü.

8Jükenüh nyuküji jüla tü khieloti lozhe she.

9Thitü anyu jüla anyi küsü anyo Simon ti küsawa tü jüma tüvü nyuküji jüla ma kütüma sanü Samaria anyiri sa küngo taji ma mpa ma tü kütholari küsü tichieke.

10Mari aveh nga ma vü amüshe thse, thi kürünguo vünüh wa kükhruo küju nüh, "Anyi hamatü küthola ta küji Saküüwuowa kükhra küpewa wiethuoh," ti sa.

11Thi mari tü ma vü amüshe thse, küpakenühnyunü tsotho hothake ma kütüma sanü mari sakümgo.

12Thitü Filip nüh Saküüwuowa kükaji thi Jisu nyo zhühthe kümühiewa vi küüza tsotü nü nyimpari nga nyimzari nga baptis sa khe.

© 2015 Bible Society of India.

13Simon kütümawa wie nga tsotü taji baptis sanü Filip sietse pehuo. Thi
küükrükükrari thi küngo küüroküji küsari ngu nü khieloti ngo.

14Samariari Saküüwuowa zhü künavehthuoh ta küsa Jerusalem vü küpe
povüküsari nüh thsüra ünü mari nüh Pitor thi Johan mari vü küze.

15Mari Kümtse Sietse küüngu naküsa kenüh masü tü runü makeri'a nüh kükhuo
sa.

16Küpakenühnyunü mari nyi küsü vü nga Kümtse Sietse müjie turu
nüh VÜWA Jisu nyo vünüh baptis mpa saküsa kenüh.

17Jüti sataji masü nüh masü ake mari vü thsuoke ünü Kümtse Sietse ngura.

18Masü ake küthsuoke vünüh Kümtse Sietse küngura Simon nüh ngu nü ma nüh
pesa vi masü tsü taji,

19"Hi nüh anyi thari vü eh ke thsuotsü naveh nüh jümari nga Kümtse Sietse ngu
naküsa kenüh hi nga kükhra jüma tsümo," ti khuo.

20Thitü Pitor nüh ma vü, "Noh pesa nga thi noh nga nyihsuozü vü tewaluo,
küpakenühnyunü noh kümüshe vü pesanüh Saküüwuowa nüh kütsia kütsüwa
süra naküsa müshe küveh kenüh.

21Noh tü hala noh mütho nyutü noh jisuo münyieluo, küpakenühnyunü
noluoveh tü Saküüwuowa tüvü katomüküveh kenüh.

22Jükenüh no kümüsü hama vünüh khaphrü nü VÜWAvü kükhuo saluo, thi
samühie; thuoüji noluoveh lovü müshe küvehwatü nojatsü naveh.

23Küpakenühnyunü noh tü nokü üma kükha noh vü pro veh thi kükhiemuo küsi
sa küveh hi nüh nguveh," ti küza.

24Thinü Simon nüh, "Noh nüh hi vü mowa küzaveh nüh jümari hi vü müru nüh
sana küsa kenüh VÜWA vü ehkenüh kükhuo sa tüluo," ti küza.

25Jüti sataji mari nüh VÜWA povü thi azhüwa küzakümü sevü mari tü shele
Jerusalem vü küru vü lekhujivü Samaria azhih vü anyu hozake vü Zhühthe
Kümühiewa küzaru.

Filip nüh Ethiopia Küjiri Küsü vü Zhühthe Kümühiewa Küüza

26Thitü VÜWA zhüleri küsü nüh Filip vü, "Süra taji tse zhieseh vü Jerusalem
vünüh Gaza vü kütsuo leh vü waluo," ti küza. Ale hamatü rezale küsü (Thi ale
hamatü khinyi nü tse müvehthuoh).

27Jüti küüza vü ma tü süra nü tsewa. Thinü halie, Ethiopiari (eunak) küsü
Ethiopiari kajivühwa Kandasi künyirhie aveh künowa tü Jerusalem vü wa nü
kükhurü sanü ma zhievü shele tse.

© 2015 Bible Society of India.

28Ma tü rawu rügivü shupe nü shele kütse vü setsaküthsüwa lasi Isaya chie
müngu nü tse.

29Thinü Sietsewa nüh Filip vü, “Wa nü rawugari tuma shenyiwaluo,” ti küza.

30Thinü Filip tü ma vü zhüwa ünü ma tü Isaya setsaküthsüwa lasi chiekütsela
künara, thinü ma nüh ma vü, “Noh tü noh nüh chieküvehwa zhünyo thsüra
vehlo?” ti küna.

31Thinü ma nüh, “Anyi wuori nüh küjo hi mükütsü sevü hi nüh khiela nüh hi
mpa thsüra na lo?” ti küza. Jütiküsavü ma nüh Filip tü ru ma kütuovü pe üti ji.

32Ma nüh zhütsazhü chiekütsewa tü hama: Nyihzhü fethe nta sieküwa kümüjie,
nyutü nyihzhüza ma küno kümüjiewa atüvü zo ta küpe kümüjie, ma tü zhü küsü
nga müphra.

33Ma nüh rünyie nü kürho vü ma shih samükükato nüh samütü. Thawa nüh ma
küthsoküzhiri küza khehra na lo? Küpakenühnyunü azhih vünüh ma kürhowa
viteküwathuoh kenüh.

34Thinü Ethiopiari küjiwa nüh Filip vü, “Hi nüh noh vü khuoveh, setsaküthsüwa
hamatü ma mpa ma zhü phrate vehünü nyi wuora zhü phrate veh lo?” ti küna.

35Thinü Filip tü ma po ka taji zhütsazhü wa phrate nü Jisu zhüku kümühie
küzawa.

36Jüti sataji masü tü tsewa ünü ajuh pike küpehpe vüru, thinü Ethiopiari küjiwa
nüh, “Halie, ajuh hala pevehlie, tinü hi baptis küsa eh kükhe mowa peveh lo?” ti
küza.

37Thinü Filip nüh, “Noh nüh noh luoveh aveh vi tsotü veh thuoüji baptis
samühieveh,” ti rületsü. Thinü ma nüh, “Jisu Khrista tü Saküüwuowa Tsa ta
küsa hi nüh tsotüvehthuoh,” ti rületsü.

38Thinü ma nüh rawugariwa tsie üti küza nü masükhürü ajuh lovü tu nü ma
baptis küüsa.

39Jüti sataji masü ajuh lovü nüh shuru ünü Saküüwuowa Sietse nüh Filip
vitekuo nü sietewa.

40Thi Filip thuoüji Azotas vü kütse ngu, thitü Ethiopiawa thuoüji Kaisaria vü
müjie ruküju nü ma tü nyuküza avehvü Zhühthe Kümühiewa küza ruju.

Küürori 9

Saul Luoveh Kükhaphrü

(Krr 22.6-16; 26.12-18)

1Thitü Saul thuoüji jüma tsothovü nga VÜWA sehnyiri vü anyia
kümüshümüwuoti sanü mari fethe nti sakükrü nü Levü Kümüsiewa vü wa nü,

© 2015 Bible Society of India.

2VÜWA Lekhuji kümüzheri thuoüji nyi küsüküsü nga nyimpari nga thi nyimzari nga satü künguri thuoüji re nü phete taji sie Jerusalem vü wa nti küsa kenüh jüma küsara kümühie lasi rhü taji Damaska vü künazizhe aveh vü tsü üti ma vü khuo.

3Jüti sataji Saul tü tse Damaska shenyiru ünü, zhürüluo rügi vünüh aküwie küsü turu ma wie mükieletemü.

4Thinü ma tü azhih vü küluzeteküwavü jikhi küsü ma vü ru taji, "Saul, Saul, noh tü mokenüh hi sakümnomnaveh lo?" ti küza.

5Thinü ma nüh, "VÜWA, noh tü thawa lo?" ti küna. Thinü ma nüh, "Hi thuoüji Jisu, noh nüh kümnomna tsüküvehwa.

6Thitü noh süra nü nyuküjiwa vü tu luo, jütathuoüji noh mowa küsale ünü vi noh vü küza naveh," ti küza.

7Anyi ma siekütseri tü azhü küsü nga müphrarathuoh nüh toke peh, küpakenühnyunü mari tü jikhi nü künaraveh thitü nyi küsü nga mükungu kenüh.

8Saul tü azhih vünüh süra nü ma notha ko taji no ünü zanyoküsü nga müngu nüh samü, jükenüh mari nüh ake nüh ma sho nü ma sie Damaska vü ru.

9Thi ma tü rülo küche zanyo müngu nüh sa, jümpa mükünyu ashie kütsaküzhu nga müsa.

10Jütiküsavü ma nyo Anania ti küsa Khristanyiri küsü Damaska vü peh. Thinü VÜWA nüh kümohtsa vünüh ma vü, "Anania," ti ji. Thinü ma nüh, "VÜWA hi hala peveh," ti rüle.

11Thinü VÜWA nüh ma vü, "Süra taji tse Kümüsho ti küji lekhuji vü wa nü Judas azhe vü Tarsusri nyo Saul ti küjiwa zhüku künaluo; küpakenühnyunü halie, ma tü kükhuo sa peveh," ti küza.

12Thi ma tü Anania ti küsa anyi küsü ma zanyo küüngu le naküsa kenüh azhelovü turu ma ke thsuo ma vü küthse kümohtsa vünüh ngu.

13Thitü Anania nüh, "VÜWA, anyi hamatü Jerusalem vü no kütsotüri vü kümüsü hozake küsa hi nüh anyi hozake vünüh thsüra.

14Thi ma tü khinyi wienga levü küjiri vünüh kükhra vi nü noh nyo ji nü kükhurüri aveh thuoüji re üta küsa azhü vitse nü," ti rüle küza.

15Thitü VÜWA nüh ma vü, "Waluo, küpakenühnyunü hi nüh ma tü eh tsokrü küsü kümüjie rüka samüthuoh, thi ma nüh eh nyo vi Judahmükünyuri vü thi Israel tsari vü wa naveh.

16Thi ma eh nyo kenüh küzake mümünomünaji mümühie nüh hi nüh küjo ma kütsanaveh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

17Jüsevü Anania tü tsezhu wa nü azhe lovü tu. Thi ma nüh ma pah taji, “Eh nü Saul, no hala kütsevü lekhuji vünüh noh küünguwa nüh noh notha küüngule naküsa kenüh thi Kümtse Sietse nüh noh küüpro naküsa kenüh hi küzeveh,” ti küza.

18Thinü müküzhikewiethuoh nüh angazhe kümüjie küsa ma notha vünüh tsuotsatewa taji ma notha tü zanyo ngulera. Jüti sataji ma tü süra nü baptis sa.

19Jütisanü ma tü ashietsa taji jüsevü nüh müzhora.

Damaska vü Saul Zhüküüza

Jüsevü ma tü Damaska vü rülo hozake kütsotüri siepe.

20Thinü külesho künazizhe vü wa nü Jisu zhüku phrate taji, “Ma thuoüji Saküüwuowa Tsa wiethuoh,” ti küza.

21Thinü ma zhü küünarari aveh tü ngo taji, “Anyi hamatü Jerusalem vü Jisu ta küsawa khurü kütseri küzothewa nyu ülo? Thi ma tü nyiri re nü sie levü küjiri atüvü wa na küsa kenüh hala küru nyu ülo?” ti küza.

22Thitü Saul tü ma zhü küzhitsawa khra müzho she le taji Jisu tü Messiah wiethuoh ta küsa phrate kümtse nü Judahri Jerusalem vü kürhori vü küza.

23 Thinü rülo hothake jüti satekütsevü Judahri nüh ma fethe nta lekhuji phah.

24Thitü mari nüh lekhuji phaküvehwa tü Saul nüh thsütera. Mari tü ma fethe nti rülovü nga thi rüza vü nga nyuküji kheriri vü huo.

25Thitü ma sehnyiri nüh ma tü ashukhuo lovü thse nü arüza vünüh ashieku alievü khawa samü.

Saul Jerusalem vü Küwa

26Jütiküsanü ma tü Jerusalem vü wa ünü sehnyiri vü nyirefü nti müshe, thitü mari aveh nga ma krütewa, küpakenühnyunü mari nüh ma tü sehnyiri küsüthuoh ta küsa mükütsotü kenüh.

27Thitü Barnabas nüh ma sie nü sehnyiri vü ru tajinü ma lekhuji vünüh VÜWA küngu thi ma nüh ma sie küürüchie thi Damaska vü ma nüh luoveh müzho she nü Jisu zhüku küüza vi mari vü küzatsü.

28Thi ma tü mari azhie vü nyitse taji Jerusalem vü kütsuokükhru sa.

29Thi luoveh ji she nü VÜWA nyo vi küza. Ma tü azhü phra taji Greekri zhü küphra Judahri sieküproluo pehuo; thi mari tü ma fethe nti phapehuo.

30Jütiküsavü ma füri nüh jüma thsüra nü ma sie Kaisaria vü tetsuo nü Tarsus vü küzemü.

© 2015 Bible Society of India.

31Jütiküsavü Judea thi Galilee thi Samaria Nazizheh aveh vü loküzhe peh nü küzhake tewa; thi VÜWA küsiake vünüh rho thi Kümtse Sietse nüh mari alosaküzhe nü küzhiküzhia wa.

Pitor nüh Lida thi Joppa vü Küwa

32Jütiküsavü Pitor tü kütsuokükhru sanü azhie aveh vü wa nü rülo küsü Lidda vü kütsotüri no nti ru.

33Ma tü jüla anyi Aeneas ti küjiwa siemütu, anyi hamatü mavi tüze aze vü naze nü wiechusümü.

34Thinü Pitor nüh ma vü, “Aeneas, Jisu Khrista nüh noh sakümühietsü navehthuoh, süra nü noh ze küche luo,” ti küza. Thinü müküzhike wiethuoh nüh ma tü tesüra.

35Thinü Lidda thi Sharon vü kürhori aveh ma ngu nü luoveh khaphrü nü VÜWA vü teru.

36Jütiküsavü Joppa vü sehnyivühri küsü Tabitha, Greekri zhü vünüh Dorkas, mazhünyo thuoüji amüsü ti küsa küsü peh. Nyimza hamatü küüro kümühie hozake sa thi nyuri vü kütsüküsuo küsa müke hozake sa.

37Jüma tsothovü ma tü na nü sümü; thinü mari nüh ma ajuh saküüzümü taji viwa azhe küjüke rügivü küze saveh,

38Lidda tü Joppa kütuovü peküveh kenüh Pitor tü jüla peveh ta küsa sehnyiri nüh thsüra taji mari tü nyi künyi ma vü küze nü wurie ma ji taji, “Münathetü no müküzhike nüh shiti hiri vü ru luo,” ti thoküze.

39Thinü Pitor tü süra taji masü sie nü tewa. Thi ma ruju ünü mari tü ma sie taji azhe jüke küsa rügivü kuo. Jütiküsavü tünyivühri aveh tü ma kütuovü tsie nü krie thi Dorkas rhoküveh vü ma nüh satsaküüzhuvüh thi thsümünyi kütori aveh vizhu kütsa.

40Thinü Pitor tü mari aveh alievü küzemü taji khotsü nü kükhuo sa, thi akümo vü süleru taji, “Tabitha, süraluo,” ti küza. Thinü ma tü notha koteru nü ma tü Pitor ngu ünü süra shupe.

41Thinü Pitor tü ma ke thsuo küze nü ma sike kütsie. Jüti sataji ma nüh kümtseri thi tünyivühri jiteru taji akürho mari kütsa.

42Thi küüro hamatü Joppa aveh vü thsütewa thi nyiri hozake VÜWA tsotüra.

43Jüti sataji ma tü Joppa vü Simon sahu küüro küsawa sie nü rülo hothake petewa.

Küürori 10

Pitor thi Kornilia

© 2015 Bible Society of India.

1Kaisaria vü anyo Kornilia ti küji nyi küsü peh, ma tü Italy vü arienyiri müzake nyia vü küji sa.

2Thi ma tü ma tsapari aveh sie Saküüwuowa krü nü mükhewiethuoh nüh nyiri vü zanyo nga tsü, thi Saküüwuowa vü khuohuo küpe nyi küsü.

3Jüma rülovü münühu tügu vü mütse she nü kümohtsa vünüh Saküüwuowa zhüleri küsü tü turu taji ma vü, "Kornilia," ti ji.

4Thinü ma tü ma nophoke nü kükrü vünüh, "VÜWA, mowa lo?" ti küna. Thinü ma nüh ma vü "Noh kükhuori thi noh nüh kütsüküsuo küsari müküüma na küsa kenüh wa Saküüwuowa tüvü juvehthuoh," ti küza.

5Thinü Joppa vü nyiri küze taji Simon Pitor ti küjiwa sieruluo.

6Ma tü Simon, sahu küüro küsawa vü nyipeveh nüh, thi anyi jüma azhe thuoüji juküji natovü peveh, thi noh nüh mowamüsaji mümühie nüh ma nüh noh vü küza naveh, ti küza.

7Rügizhülewa ma sie jüleküvehwa ma vünüh tewa ünü masieperi künyi thi arienyiri ma küüro sakütsehuo künyitsari küsü ma huopeküvehri azhie vünüh ti jinü,

8zanyo aveh mari vü küza taji Joppa vü küzemü.

9Rülo künyiawa mari tü tse taji nyuküjiwa shenyi ru ünü münühu türoawa vü Pitor tü kükhuo sa nti azhekürügi vü wa.

10Thinü ma tü avorüma taji ashie tsangütewa; thitü mari nüh kütsaküzhu küche küveh vü ma tü zemophoketewa.

11Thinü thajüwu tü sarie nü ajüke müzü küpe zanyokürüpuo küji küsü azhih vü küüze ngu.

12Thi jüla tü asa ajih müzü küpe küpapa küsa thi azhih vü shorhü nü zhukütseri thi prükütse müwaripeveh.

13Jütiküsavü jikhi küsü ma vü ru nü, "Pitor, süra taji fethe tsaluo," ti küza.

14Thitü Pitor nüh, "Nyu, VÜWA, küpakenühnyunü hi tü zanyo aveh muomuo thi mükümtseri tü mütsarhuo nü," ti rüle küza.

15Thinü akünyiawa jikhi ma vü ru le taji, "Saküüwuowa nüh mowa sakümtse saveh nüh noh tü jüma mükümtse ti müjitümü," ti küza.

16Küchekeri hakümjie küza taji zanyo jümatü shiti rügivü vitewa.

17Thinü Pitor tü kümohtsa jüma zhünyo mowa thuoh nüh ti müshe nü ma luoveh mümüshephiera nüh sapeveh ünü, halie, Kornilia nüh küüze nyiri tü Simon azhe künanü ru akheri atüvü tsie

© 2015 Bible Society of India.

18taji, “Simon Pitor ti küji watü jüla peveh ünü nyu lo?” ti nyiri ji taji küna.

19Jütiküsavü Pitor tü ma kümohtsawa müshe küpevü Sietsewa nüh ma vü, “Halie, nyi küche nüh noh phatse lie,” ti küza.

20Jükenüh süra nü müshemüsüro tü tse tsuo luo, thi mari ase nyiwaluo; küpakenühnyunü mari tü hi nüh küüzewiethuoh, ti küza.

21Thinü Pitor tü anyi jümari küche vü wa nü, “Hi tünohri küche nüh phakütsewathuoh, tinü nohri tü zhünyo mowa vünüh tse lo?” ti küna.

22Thinü mari nüh, “Kornilia, arienyiri nyi müzake nyia vü küji saküveh künyitsa thi Saküüwuowa krü nü rhoküveh Judahri nyi aveh vünüh küsiake küvüri küsü, kümtse zhüleri küsü nüh ma vü küza nü hiri novü küze nü noh tü ma zhe vü ru üti wa ji luo ta, thi noh nüh mowa küza naveh nüh küna üta küzelie,” ti küza.

23Thinü ma nüh mari küche jike nü ma küze sie sa. Jüti sataji rülo künyiawa ma tü süra nü mari vü nyitewa, thi Joppa vünüh kütsotüri wuori nga ma siewa.

24Thinü rülo künyiawa mari tü Kaisaria vü tu. Jütiküsavü Kornilia tü mari küru tsotü phakewie nü ma jienüri thi ma fü kümühieri jizhuh.

25Jüti sataji Pitor tü azhe lovü tu ünü Kornilia tu ma mütu taji ma ji vü kükietsuo ma khurü.

26Thitü Pitor nüh ma sike taji, “Tesüra, hi nga nyiri wie,” ti küza.

27Jütiküsavü Pitor nüh Kornilia sie jülemüngu nü azhe lovü tu, thinü anyi hozake zhelo jüla wa sehzhuküpela ma nüh ngu.

28Thinü ma nüh mari vü, “Judahri küsü nüh anyi küpari sie kümpamüwu nyutü jümari vü küwa müküüsa takü sa nohri mpa nüh thsüveh, thitü Saküüwuowa nüh hitü anyi müshemüküpa nyutü mümütseti jimüküpatümü üta hi kütsa.

29Jükenüh hi küüzevü zanyoküsü nga mükütsükürewiethuoh nüh tse. Tinü nohri mokenüh hi tho veh lo?” ti küna.

30Thinü Kornilia nüh ma vü, rülo müzü teküwavü tsotho hakümjie küsavü hi tü eh zhe vünüh münühu tügu vü kükhuo tsothowa viveh ünü, halie, nyiküsü tü athsü kümüji nüh küzhu nü e tüvü rutsie nü,

31“Kornilia, noh nüh kükhuo küsa thi noh nüh zanyo vi nyuri kütsü küsuo küsari Saküüwuowa tüvü mükümathuoh.

32Jükenüh nyi jümari Joppa vü küze nü Simon, Pitor ti küjiwa sie noh vü küüru luo, ma tü wa nü juküji natovü rho nü sahu küüro saküveh Simon ti küjiwa azhevü peveh nüh ma ru thuoüji ma nüh noh vü küza naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

33Jükenüh hi nüh shiti anyi jümari noh vü küze, thinü noh nga hi kümüze nü ruthuoh. Jükenüh khinyi thuoüji hiri aveh VÜWA nüh noh vü küüzari aveh küna nti ru Saküüwuowa tüvü tsievehthuoh, ti küza.

Pitor nüh Zhüküüza

34 Jütiküsavü Pitor tü ma po ka nü, “Saküüwuowa thuoüji nyi küsü vü nga thsümüküpa ta küsa hi nüh thsütovehthuoh.

35Thitü anyi küsüküsü nga thawa nüh ma krü thi zanyoküsa lehwa sa ti thuoüji ma nüh küvi kütsewa wiethuoh.

36Ma nüh Jisu Khrista, aveh nyia vü VÜWA vünüh Zhühthe Kümühie kütsathuohwa Israelri vü kütsü zhühlewa nohri nüh thsürathuoh.

37Thi jüma thuoüji baptis tsükümü sevü Johan nüh Galilee vünüh phrate sate taji vi Judea aveh vü küüzawa wiethuoh.

38Saküüwuowa nüh mokümjie Kümtse Sietse thi kükhra vi Jisu Nazareth küne tsü; thi ma tü wa nü mokümjie luo wie vü küüro kümühie sanüh thi Tsuore kümüsüwa nüh mürü tekütseri aveh sakümühie tsü, nüh nohri nüh thsüveh, jümatü Saküüwuowa nüh ma siekütse kenüh.

39Thi hiri tü ma nüh Judahri thi Jerusalem azhih vü küüroküsari aveh povüri wiethuoh. Mari nüh ma tü khieluothso rügi vünüh zeke taji zothe kümüwa wiethuoh.

40Thitü Saküüwuowa nüh rülo kücheawa ma sakürhole nü ma saküthola tsü,

41nyiri aveh vü nyu thitü Saküüwuowa nüh rüka nü povü saküüsa, ma rholesüra kümü sevü ma sie tsa thi zhu ti küsa hiri vü mpa küngu.

42Ma nüh kürhori nga thi küsüri nga ashih küüsana küsa kenüh Saküüwuowa nüh ma rüka müthuoh ta küsavi nyiri vü phrate thi povü sa üta hiri vü azhütsümüthuoh.

43Thi ma kütsotüri aveh thuoüji ma nyo vünüh kükhiemuo noja nata küsa setsaküthsüri aveh nüh ma povü satsü,” ti küza.

Judahmükünyuri Kümtse Sietse Küngu

44Pitor nüh hakümjie azhüküza küveh tsotho vü azhüküünarari aveh vü Kümtse Sietse teru.

45Thinü kütsotüri ahu rhekümüri aza vünüh Pitor asenyi küruri tü ngo she, küpakenühnyunü Kümtse Sietse kütsia tü Judahmükünyuri vü nga küshoke kütsü kenüh.

46Küpakenühnyunü Judahmükünyuri tü azhü küpapa vünüh phra thi Saküüwuowa khielo ta siake küveh mari nüh künara. Thinü Pitor nüh;

© 2015 Bible Society of India.

47“Hiri kümüjie Kümtse Sietse ngu kümüri baptis küsa kenüh nyi wuori nüh
baptis küsa khemühieveh ülo?” ti küna.

48Jütiküsavü ma nüh mari vü Jisu Khrista nyo vünüh baptis samü luo ti azhü
tsümü. Thinü mari nüh matü rülo pike mari siepe üti khuo.

Küürori 11

Pitor Küüro Zhüku vi Jerusalem Nazizheh vü Küüza

1Thinü Judea vü peküveh povüküsari thi kütsotüri nüh Judahmükünyuri nga
Saküüwuowa zhü vi vehthuoh ta küsa künara.

2Jütiküsavü Pitor tü Jerusalem vü wa ünü ahukürheri refü nüh ma sieküproluo
taji,

3“Mokenüh noh tü ahu mükürheri vü wa taji mari sie ashietsa lo?” ti küna.

4Thitü Pitor tü süratsie taji küjihke nü kümühieti rületsü taji:

5Hi tü Joppa nyuküji vü peh nü khuo peveh ünü zemophoke küwa vünüh
kümohtsa ngu nü ajüke müzü küpe zanyo kürüpuo küji küsü küüze ngura, thi
jümatü hi vü turu.

6Thi hi nüh jüma nophoke peveh ünü jüla tü samüwa thi rezasa thi azhih vü
shorhü nü zhukütseri thi prükütse müwari ngu.

7Thinü hi vü ajikhi ru taji, “Süraluo, Pitor, thi fethenü tsaluo” ti küza.

8Thitü hi nüh, nyu, VÜWA, küpakenühnyunü hi tü zanyo muomuo nyutü
mükümtse küsü nga eh po lovü müjiethse wie, ti küza.

9Thitü rügi vünüh akünyiawa rüle taji, “Saküüwuowa nüh sakümtse küsaritü
muomuo ta müjira,” ti küzalehü.

10Hakümjie küchekeri sa, thi zanyo jümari aveh thajüwu vü vitekuo le.

11Jütisa küveh tsothovü Kaisaria vünüh nyi küche azheh hiri nüh peküvehvü hi
vü ru.

12Thinü mari müshemüküpatü mari sie wa üta Kümtse Sietse nüh hi vü küza.
Kütsotüri türo hamari nga hi sie anyiwa zhe lovü tu.

13Thinü ma zhe lovü mokümjie rügizhülewa tü tsielanü ngu nüh hiri vü küza,
thi ma nüh, “Noh tü nyiri Joppa vü küze nü Simon Pitor ti küjiwa sieru luo,” ti
küza.

14Ma nüh zhülewa nohri vü küza naveh, thi nohri zhüle jümawa vünüh noh nga
thi noh zhelori aveh nga külolera naveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Hi nüh kephrate ünü atükhuvü hiri vü kümüjie Kümtse Sietsewa tü mari vü nga turu.

16 Thinü hi tü Saküüwuowa zhü müshekera, ma nüh, “Johan thuoüji ajuh vünüh baptis sa, thitü nohri thuoüji Kümtse Sietse vünüh baptis sanaveh,” ti küza.

17Hiri VÜWA Jisu Khrista kütsotüra vü sietse kütsia hirivü kütsü kümüjie Saküüwuowa nüh mari vü nga tsü saveh üji hi tü anyi mokümjie küsawa nü Saküüwuowa thuohtera na lo? ti küza.

18Mari nüh hama küünara vü zohmti petewa. Thi mari nüh Saküüwuowa siake taji, “Jütathuoüji Saküüwuowa nüh Judahmükünyuri vü nga akürho vü wa na küsa kenüh luovehkükhaphrü tsümüthuoh,” ti küza.

Antiok vü Nazizheh

19 Thi Stefen kenüh kümnomna tsüküru vü zheküporienü Foenicia thi Saipra thi Antiok vü küwari tü Judahrivü küchie nüh küpari vünü azhüwa vi müküza.

20Thitü mari azhie vü Saipra thi Sairen vünüh Antiok vü runü VÜWA Jisu Zhühthe Kümühie phra nü Greekri vü nga küza.

21Thi VÜWA kükhra tü mari vü peh, thi kütsotürari hozake khaphrü nü VÜWA vü ru.

22Zhühle hamatü Jerusalem Nazizheh vü ru künara, thi mari nüh Antiok vü Barnabas küze.

23Thi ma tü ru nü Saküüwuowa küümze küngura vü ma tü lozhe she; thi ma nüh mari tü VÜWA vü luovehkümüzho vünüh amüshe thse taji peh üti küthotsü.

24Küpakenühnyunü ma tü anyi kümühie küsü thi ma tü Kümtse Sietse thi kütsotü pro nü kütseri küsü. Jüti sataji nyi shieji kürefü küsü VÜWA vü thsephe lehü.

25Jüti sataji Barnabas tü Saul no nti Tarsus vü tewa.

26Thinü ma tü ma küngura vü ma sie nü Antiok vü teru. Küpakenühnyunü amahvi ajü masü tü kümühuwa siemütu, thi anyi shieji küsü sosie peh, thi hama hala nüh pokhu sa sehnyiri nüh Khristanyiri ta Antiok vünüh ji.

27Hama rülo vü setsaküthsüri Jerusalem vünüh Antiok vü ru.

28 Thi mari azhie vü nyi küsü anyo Agabus ti küjiwa tü süratsie nü azhih aveh vü kümükhuojih ru naveh ta Sietse vünüh phratetsü, thi hamatü Klaudius kükaji tsotho vüru.

29Thi sehnyiri tü nyi küsüsü papa küsarawa vi nü Judea vü küpe kütsotüri vü kütsaküzhu küze nti amüshe thse.

30Jüti sataji mari nüh Barnabas thi Saul ake vünüh sierhüri vü tsü.

© 2015 Bible Society of India.

Küürori 12

Kümnomna Küzhitsa Küngu

1Jütiküsa tsothovü Herod kajiwa tü Nazizheh vü kütsotüri anyi saküveh wuori vü sakümnomna naküsa ake thse.

2Ma nüh anyu vi nü Johan ajie Jems rethemü.

3Ma nüh jütiküsavü Judahri nüh lozhe küveh ngura nü Pitor nga re nti sa (Hamatü Ahzhi müthse nüh Lohse Rükütsa tsothovü).

4 Jütisanü ma nüh ma kürera vü ma vi küsizhe lovü thsemü nü arienyiri nyi müzüzü nüh kümüzhiluonü ma küühuomü, thi Tsekükari khu sevü nüh masie nyiri atüvü küru müshe.

5Jütisanü Pitor tü küsizhe lovü thsemü, thitü Kümühuwa nüh mükütuowiethuoh nüh Saküüwuowa vü ma kenüh kükhuo sa pehuo.

Küsizhe vünüh Pitor Shuteküwa

6Thinü Herod nüh alievü ma vizhuru na küsa rüza vü ma mürüli künyi vi ma küri nü arienyiri nyi künyi azhievü zeh thi rieh huori nüh mükhie tüvü peh nü küsizhe huope.

7Thinü halie, VÜWA zhüleri küsü ma vü ru nü küsizhe lovü aküwie wierake nü zhülewa nüh Pitor müchüke taji, “Shiti süraluo,” ti müchüke. Thinü ma ke vünüh mürüli küpheteri kületewa.

8Thinü rügizhülewa nüh ma vü, “Noh thsümünyi sa thi nohji küükruvüh vi thse luo,” ti küza. Thinü ma nüh jüüti sa. Thinü ma nüh ma vü, “Noh thsü vi no küshitseke nü eh se nyi luo,” ti küza.

9Jütisanü ma tü ma se nyi nü alievü shuwa; ma tü rügizhülewa nüh mowa saveh nüh zhütsa ti mümüshe, thitü kümohtsa vünüh nguveh tünyie ti müshe.

10Masü tü tse riehuori powa thi künyiawa kari wa ünü, amürü nüh akheri sanü nyuküjiwa vü waju küsawavü ru. Thinü jümatü ma mpa nüh sanü masü tsü taji masü tü alievü shuwa nü lekhuji küsü vü tewa; thinü rügizhülewa tü shiti ma jamü taji tewa.

11Thinü Pitor tü ru taji, “VÜWA nüh ma zhülewa küzenü Herod ake vünüh thi Judahri aveh nüh hi huoküveh vünüh küloletsüthuoh ta küsa thsüto vehthuoh,” ti mampa sa.

12Ma nüh hama kümüshera vü Maria, Johan, Mark ti küjiwa aza zhe vü wa, thinü jüla tü nyiri hozake sehzhu nü kükhuo sa pela.

13Thi ma nüh wa nü mükhie alievü kütü ünü siepevühri küsü anyo Rhoda ti küsawa tü no nti shuhru.

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

14Thitü ma nüh jümatü Pitor jikhi ta küthsüravü maloküzhe vünüh akheri
müsakhu thuoh nüh azhe lovü zhüwa nü Pitor tü akheri vü tsieveh ti küza.

15Thitü mari nüh rülawa vü, “Noh nü zhemüthuoh,” ti küza. Thinü ma nüh
jümatü zhütsa ti wurie. Mari nüh, “Jümatü ma zhüleri,” ti küza.

16Thitü Pitor tü amükhie kütü pehuo; thinü mari nüh wa nü sa ünü mari tü ma
ngu taji mari ngo she.

17Thitü ma nüh zoti peh üti ake vünüh amüke sanü mari kütsa. VÜWA nüh
mokümjie küsizhe vünüh mavizhu nüh mari vü küza kheh. Jütisanü ma nüh,
Jems thi afüri vü hama küzaluo. Jütiküsavü ma tü mari sie porie taji azhie
küpavü tewa.

18Jüti sataji thoru ünü Pitor khievü tewa thuoh nti arienyiri azhie vü
küzülazüku müküzhüh.

19Thi Herod tü ma phah nü mphara nüh samü ünü riekühuori vü küna taji rieh
huo jümari tü fethemü üti azhü tsümü. Thinü Pitor tü Judea vünüh Kaisaria vü
tetsuo nü jüla petewa.

Herod Sükümü

20Jütiküsavü Herod tü Tair thi Sidom nyiri vü arüshu; thinü mari tü azhüküsü
sanü ru kajiwa kükhu vü küürowa Blastas nüh mari povü satsü taji
kürükümühie satsü üti khuo, küpakenühnyunü mari anyuwa tü kütsaküzhu
kajiwa anyu vünüh ngutsa küvehkenüh.

21Thi rülo chieküsa rülo vü Herod tü ma kajithsümünyiri vikevü nü ma kajipe
rügivü shupe taji mari vü azhü kümühie küza.

22Thinü nyiri nüh, “Azhü hamatü nyira zhü nyu nü nyiaza zhü wiethuoh,” ti zie.

23Thinü müküzhike wiethuoh nüh VÜWA zhülewa nüh Herod pah taji ajienyu
nüh küütsathemü, küpakenühnyunü ma nüh Saküüwuowa müküsiake kenüh.

24Jütiküsavü VÜWA zhü tü nyuo nü thsüküzhi shetewa.

25Thinü Barnabas thi Saul masü tü küüro sajukümü sevü Johan, Mark ti küjiwa
sie nü Jerusalem vünüh shele teru.

Küürori 13

Barnabas thi Saul masü Rüka nü Küüze

1Jütiküsavü Antiok Nazizheh vü setsaküthsüri thi küsosieri: Barnabas, Simon,
Nijer ti küjiwa, Siriari Lusius, thi Herod nüh küjeküvehwa Manaen, thi Saul ti
peh.

© 2015 Bible Society of India.

2Thinü mari nüh VÜWA vü kükhurü sa thi assa saküveh vü Kümtse Sietse wa nüh, “Eh kenüh hi nüh küüro küüsa nti masü jiküsawa kenüh Barnabas thi Saul masü chithuohzhu küpa luo,” ti küza.

3Jütisanü mari nüh assa sa thi kükhuo sakümüsevü mari ake masü vü thsuoke taji masü küzemü.

Barnabas thi Saul masü Saipras vü Küwa

4Kümtse Sietsewa nüh küüza kümüjie masü tü Seleusia vü tsuo nü jüla nüh juhie vünüh Saipras vü tewa.

5Masü ru Salamis ju nü Judahri künazizhe vü Saküüwuowa zhü küza. Jütiküsavü Johan Mark nüh masü kükra.

6Thi masü tü juküji nato aveh küzhuju nü Pafos ti küsavü ru, thinü masü tü ma nü setsaküthsü küzhüja Judahri küsü ma nyo Bar-Jisu ti küsawa mütu.

7Ma tü küjiri küsü Sergius Paulus, ti küsa kümahtsari küsü vü nyipe, ma tü Saküüwuowa zhü küünangü kenüh Barnabas thi Saul masü ru üti tho.

8Thitü Elimas kütüma watü (ma nyo zhünyo tü Greek vünüh sakümü kenüh) ma küüro küji sakütsewa jamü nü kütsotüri sana küsa kenüh mari sieküproluo.

9Thitü Saul, Paul ti nga küjiwa nüh Kümtse Sietse pronü ma nophoke taji,

10ma vü, “Noh tsuore kümüsüwa tsa, künyitsa aveh mükünongüwa, akürie thi küüphroküphrie mpa nüh prokütsewa, noh tü VÜWA ale kümüshori saküükhomüle nüh sa wie nti lo?

11Thi halie, VÜWA ke tü noh vü pevehthuoh, thi noh notha küjunü tsazhiküsü rünyi müngu nüh samünathuoh,” ti küza. Thinü müküzhikewiethuoh nüh külu thi aküzo ru nü ma notha külüwu tewa nü zanyo müngu thuoh nüh ake nüh ma sinü lekhuji küüjo nti anyi wuori phah.

12Thinü küjiwa tü tümawa vü momowa sanüh jümari ngu thi VÜWA nüh küsosie kenüh ti ngo nü tsotü.

Paul thi Barnabas masü Antiok ti küsa Pesidia azhih vü küwa

13Jüti sataji Paul thi ma refüri tü juhiewa hie nü Pafos vünüh Pamfilia vü Perga ti küsa vü ru. Thinü Johan nüh mari jamü tajinü shele Jerusalem vü teru.

14Thitü mari thuoüji Perga kari nü Pesidia vü Antiok ti küsavü teru. Thi mari tü Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo vü künazizhe vü wa nü peh.

15Khonyo lasi thi setsaküthsüri lasi chiekümüsevü kükhurüzhe vü sierhüri nüh nyiri mari vü küze taji, “Eh füri, mükütüküzü nyiri vü küthokütsüzhü peveh üji küzatsüluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

16Thinü Paul tü süratsie nü ma ke thsuo nü: Israel nyiri, thi Saküüwuowa rüzhe krü kütseri, künaluo!

17Anyi hamari, Israelri Saküüwuowa nüh hiri lahnyiri rükanü mari Egypt vü küpevü mari saküthola, thi ma piethsuozhu nü jüla nüh mari vizhu.

18Thi mavi zürake kümüjie reza vünüh ma nüh mari shokevike ru.

19Thi Kanan azhih vü akuoh türü ma nüh zorie kümüsevü, mavi müzamüzü nü tünyieke mari nüh avü küüsanti azhih jüma mari vü tsü.

20Thi jümasevü thuoüji Samuel setsaküthsüwa müjierhoküru küju nü sierhü vi mari tsü.

21Jütiküsavü mari tü kajiri küsü khuo; thinü Saküüwuowa nüh Benjamin akuoh vünüh nyi küsü mavi zürake kenüh Kish atsa Saul vi mari tsü.

22 Thi ma nüh ma vizhujakümü sevü mari kajiwa küüsana küsa kenüh ma nüh David vi mari tsü le; thi ma nüh ma povü sataji, “Eh kümüshe khem ta küsa anyi küsü ehkümüngu aveh sajutsüra na küsa Jesse tsa David vünüh ngurathuoh,” ta küza saveh.

23Nyi hama küthsoküzhi vünüh Saküüwuowa nüh phrakeküsa Küülolewa Jisu tü Israelri vü viru.

24Ma müjieküru tüvü thuoüji Johan nüh Israel nyiri vü luoveh kükhaphrü baptistwa sosie.

25 Thi Johan nüh ma küüro saju na küsa vü ma nüh, “Nohri tü hi thawa ti müshe veh lo? Hi tü jüma nyu nüh, thitü eh sevü nyi küsü tseveh, thi hi thuoüji ma jiküükruvühli nga mületse,” ti küza.

26“Eh füri, Abraham küshukürа tsari, thi nohri azhie vü Saküüwuowa sietse kükrüri, Küülolewa zhühle hamatü hiri vü küze.

27Thi Jerusalem vü kürhori thi mari sierhüri tü ma müthsü nüh samü, thi Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo kürüzhu setsaküthsüri azhü chiepewieketünga müküthsü kenüh Jisu müsheküümüsü vünüh zanyo hamari saju.

28 Mari tü ma küsü na küsa rüle küsü nga mphara, thitü ma fethemü üta Pilate vü khuo.

29Jüti sataji ma kenüh rhüküsari mari nüh sajura ünü, khieluothso rügi vünüh ma vituru taji rüku küsülovü thsemü.

30Thitü Saküüwuowa nüh aküsü vünüh masakürholetsü.

31Thi rülo hozake Galilee vünüh Jerusalem vü ma senyikururi vü kütsa, khinyi mari thuoüji nyiri vü ma povüküsari saveh.

© 2015 Bible Society of India.

32Thi Saküüwuowa nüh alahnyiri vü küzaküsa Zhühthe Kümühiewa nohri vü vitse.

33Ma nüh Jisu sakürhole taji hiri mari tsari vü hama sajuthuoh; jü mpa mükünyu Küriehiri küürü künyiawavü: “Noh thuoüji eh Tsa wiethuoh, nosü hi nüh no wuosavehthuoh,” ta rhü saveh.

34Saküüwuowa nüh aküsü vünüh ma saküürhole zhünyo thuoüji rüku lovü nüh müküüpriküra na küsakenüh wiethuoh, ma nüh, “Kümtse thi akütsia zhütsawa David vü tsü na küsawa hi nüh no vü tsü naveh,” ti küza.

35 Ma nüh Küriehiri lasi küpa vü nga, “noh tü no Kümtsewa küüpriküra kümü künguwanyu,” ta küza saveh.

36Küpakenühnyunü David tü ma mpa ma tsothovü Saküüwuowa kümüsheri ma nyiri vü kürotsü taji malahnyiri sie chowumü nü priratewa.

37Thitü Saküüwuowa nüh saküürholewa thuoüji küprikürawa müngu.

38Jükenüh eh füri, nohri hama thsüluo, anyi hama vünüh kükhiemuo noküja vi nohri vü sosieveh.

39Thi Mosa Khonyoh vünüh nohri zanyo küsü nga samüküümüshorari aveh ma kütsotü vünüh sakümüshora.

40Jükenüh setsaküthsüri lasi lovü rhüküsari nohri vü müküru na küsa kenüh azhüzhüluo:

41“Halie, azhükümüsü phra taji nyuri riesakütseri, nohri ngo nü sümü luo, küpakenühnyunü nyi wuori nüh nohri vü küzawie ketünga nohri nüh mütsotü nüh sawie na küsa küüro nohri tsothovü hi nüh küsa kenüh ta küsa zhüwa nohri vü müru nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo,” ti küza.

42Jüti sataji Paul thi Barnabas masü tü nazizheh vünüh alievü kuoshutewa ünü thuohtüvü kürulevü kümünyierülovü nga hamari mari vü küzalehü üti khuo.

43Jütisanü künazizhe vü kümühuwa lemü ünü Judahri thi VÜWA vü kürhotsütekütseri khaphrü nü Judahrivü küruri hozake nga Paul thi Barnabas se nyitewa, thi Saküüwuowa küümze vü müpehuoji mümühie ti masü nüh mari vü küza thi küthotsü.

44Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo künyiawa anyuküji jüla anyi avehveh kümüjie vünüh Saküüwuowa zhüküna nti ru.

45Thitü Judahri nüh anyi shiejiwa ngu nü nokürüpatewa nü Paul nüh küüzari rü thi ma phrakümüsü.

46Thinü Paul thi Barnabas nüh luoveh müzho she nü, “Saküüwuowa zhü tü nohri vü küüzakhule peveh. Küpakenühnyunü nohri nüh jüma nohri vünüh

© 2015 Bible Society of India.

kulemü, thi nohri mpa nohri tü küsuokürhowa müngutse ta küsakenüh hisü thuoüji Judahmükünyuri vü tewanathuoh.

47 Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh hiri vü azhütsüküsa thuoüji: “Nohri tü Judahmükünyuri vü aküwie küsü saluo ti hi nüh no rüka küpa saveh, jütisataji azhih küpote aveh vü küülolezhüwa noh nüh viwaluo ti küza saveh,” ti küza.

48Thinü Judahmükünyuri nüh hama küthsüra vü mari tü lozhe nü Saküüwuowa zhü siake thi anyi küzake nüh küsuokürho küülolewa kenüh rükamüthuoh nüh mari aveh tsotü kheh.

49Thi azhie aveh vü VÜWA azhü nyuotewa.

50Thitü Judahri nüh VÜWA vü akürho tsükütse küsiake küvüvühri thi nyuküjiwa vü sierhüsiewu sakütseri küchü nü Paul thi Barnabas masü vü kümnomna tsü taji mari anyu vünüh masü zhejamü.

51Thinü masü tü masü ajihri vünüh azhitho mari vü kükojamü nü Ikonium vü tewa.

52Jütiküsavü sehnyiri tü loküzhe th

Küürori 14

Ikonium vü Paul thi Barnabas Küüro

1Jüti satajinü masü tü Ikonium vü wa nü Judahri künazizhe lovü tu nü sosie, thinü Judahri nga thi Greekri nga anyi hozake tsotüra.

2Thitü Judahri mükütsotüri nüh Judahmükünyuri küchükümüsü thi mari luoveh sakümüsü nü kütsotüri sieküproluo.

3Jükenüh tsotho hothake luoveh müzho taji VÜWA kenüh azhüphra, thi ma küümze zhü povüwa satsü, thi thsoshi thi küngo küüro küsa masü ake vü tsü.

4Thitü nyuküji jüla anyi küsuo künyi satewa; wuori nüh Judahri wuovü thi wuori nüh povüküsari wuovü ti küsuomü.

5Jütiküsavü Judahri thi Judah mükünyuri nüh mari sierhüri sie nü kütsotüri sakümnomna thi aloh vimari veh nta sa.

6Mari tü jüma thsüra nü zhü Listra thi Derbe, Likaonia nyuküjiri vü thi anyu jüma natonahuo vü tewa.

7Jüti sataji masü tü azhie jüri vü Zhühthe Kümühiewa küza.

Listra thi Derbe vü Paul thi Barnabas Küüro

8Thinü Listra vü ma küwuo vünüh ajih müsü nü majih vü zanyoküsü nga müsara nüh alemütsewiethuoh nüh shuküpehuo küsü peh.

© 2015 Bible Society of India.

9Ma tü Paul nüh küzaküveh künaphoke; thi Paul tü ma saküümühiera kütsotü
peküveh kenüh ma nophoke taji,

10zia nü, “Noh jih künyi kümüshoti süra tsie luo,” ti küza. Thinü ma tü süra jo
nü tsetewa.

11Jütiküsavü anyi riekhuowa tü Paul nüh küsa jüma ngu ünü mari jikhi zia nü
Likaoniari azhü vünüh, “Nyiazari tü nyiri atso sanü hiri vü tetsethuoh,” ti küza.

12Mari nüh Barnabas thuoüji Zeus ti ji thi Paul thuoüji zhüküüza küjiwa küsa
kenüh Hermes ti ji tsü.

13Thi Zeus levüwa kükhurüzhe tü nyuküji atüvü peküveh kenüh nyiri sie nü
shüvotsa thi aküwu akheri vü viru nü kükhurü sangü.

14Thitü povüküsari Barnabas thi Paul masü nüh jüma küthsüra vü masü
thsümünyi zokhrimü nü nyiri azavü zhüwa taji zia nü,

15nyiri, nohri mokenüh hakümjie saveh lo? Hisü nga anyi nohri kümüjie wie, thi
nohri tü zanyo müjuju hari vünüh khaphrü nü thajüwu thi azhih thi juküji thi jü
lovü kütseri aveh sakütsü rhoküpehuo Saküüwuowa vü khaphrüle teru ti küsa
Zhühthe Kümühiewa vi nohri vü kütsüwie.

16Khanavü teküwa tsotho vünüh nyiri aveh papa lekhuji vü tse üta ma nüh
tsümüthuoh.

17Thitü ma tü ma mpa ma povüwa thuoüji müjawie, küpakenühnyunü ma nüh
zanyo kümühie sanü rügivünüh atsorü thi azale aviküpe, nohri luoveh
lokürakütsaküzhu thi loküzhe sa nohri tsüküveh kenüh.

18Azhü hamari küza nü nyiri nüh masü vü kükhurü sana küsa khetera zahza.

19Thitü Antiok thi Ikonium vünüh Judahri kürefü küsüru nü anyi jümari küchü
nü aloh vi Paul veh taji ma tü sümüthuohtünyie ti sanü ma showa nyuküji alievü
jamü.

20Thitü sehnyiri nüh ma mükie peveh ünü ma tü süranü nyuküjiwa vü tetu, thi
rülo künyiawa ma tü Barnabas sie nü Derbe vü tewa.

Povüküsawa masü Antiok vü shele Teküwa

21Nyuküji jüla masü nüh Zhühthe Kümühiewa viküüza vü nyiri hozake sosie
vira, jütisanü masü tü shele Listra thi Ikonium thi Antiok vü tewa.

22Tsotükümü sietse jümari vü sakükhra thi kütsotü müja tümü üti küthotsü thi
kümnomna hozake vünüh Saküüwuowa kajipe lovü tu naveh ti küza.

23Jütisanü masü tü Nazizheh aveh vü sierhüri rükanü kükhuo sa thi assa sanü
mari nüh tsotü kütseVÜWA akevü thsemü.

24Jüsevü masü tü Pesidia kari nü Pamfilia vü teru.

© 2015 Bible Society of India.

25Thi masü nüh Perga vü azhü küzakümü sevü Atalia vü tetsuo.

26Thi jüla nüh masü tü juhiewa hie le Antiok vü teru, azhie jüla nyuri nüh masü vi Saküüwuowa küümze küüro sa üta küza nü masü nüh jüma sajutsü.

27Thinü masü tü Antiok vü ruju ünü kümühuwa jizhuh nü Saküüwuowa nüh masü sie küürori aveh thi ma nüh mokümjie Judahmükünyuri vü kütsotü mükhiewa satsü nüh mari vü küzatsü.

28Jüti sataji masü tü rülo hothake kütsotüri sie petewa.

Küürori 15

Jerusalem vü Müzakümühu

1 Thitü anyi wuori Judea vünüh ru nü anyu jüla afürivü, “Nohri Mosa Khonyo müzhe taji ahu mükürhewienü mükülolera,” ti sosie.

2Thi Paul thi Barnabas masü nüh mari sie küzülamüküproluo thi mürüluo nüh sakümü asevü Paul thi Barnabas thi küpari wuori nga ti chuh taji nü azhü hama kenüh Jerusalem vü povüküsari thi kümühu kühuorivü küze.

3Jüti sataji kümühuwa nüh mari küüze vü mari tü tse Foenicia thi Samaria kariru nü Judahmükünyuri luoveh kükhaphrü zhükewa küza, thitü mari tü afüri vü hozake loküzhe tsü.

4Jütisanü mari ru Jerusalem ju ünü kümühuwa thi povüküsari thi kümühu kühuori nüh lozhe taji mari sieke, thi Saküüwuowa nüh mari sie momowa sanüh küza kheh.

5Thitü Farisiri zhie vü kütsotüri wuori nüh süra tsie taji, “Mari nga ahu mürheji mümühie, thi Mosa Khonyowa müzhe üta müküzaji mümühie,” ti küza.

6Jütiküsavü povüküsari thi kümühu kühuori tü sehzhu nü azhü hama kürüchie.

7Jütisanü tsotho hothake azhühnyo hama rüluokümüsevü Pitor nüh süra taji mari vü, “Eh füri, khanavü nüh Saküüwuowa nüh nohri azhie vünüh hi chuhnü eh po vünüh Judahmükünyuri tü Zhühthe Kümühiewa küna thi tsotü ti sana ta nohri nüh thsüvehthuoh.

8 Thi Saküüwuowa nyiri luoveh küthsüwa nüh mari vü povü satsü thi hiri vü kütsü kümüjie Judahmükünyuri vü nga Kümtse Sietse tsü.

9Thi ma tü hiri vü nga satü mari vü nga satü amüsheküpa münyie, jüüti küsanyunü kütsotü vünüh mari luoveh sakümtsera.

10Jükenüh nohri tü mokenüh khanavü apari nga thi hiri nga müküvüra thsokhuonyiwa vi sehnyira ku lovü thse nü Saküüwuowa müte veh lo?

© 2015 Bible Society of India.

11Thitü hiri kütsotü thuoüji hiri nga VÜWA Jisu küümze vünüh mari kümüjie
külole naveh," ti küza.

12Jütiküsavü mühupeküvehri aveh nga zohmti peh nü Barnabas thi Paul masü
nüh Judahmükünyuri azhie vü Saküüwuowa nüh küngoküürori thi
küükrükükra küsari zhüku küphrate küna petewa.

13Masü nüh phratuo kümüsevü Jems nüh rüle taji, "Ehfüri, eh zhü künaluo!

14Saküüwuowa nüh ma nyo kenüh Judahmükünyuri azhie vünüh nyiri ji nta
mari vü wa khu üta küsa Simon nüh phratetsüthuoh.

15Thi setsaküthsüri nga jüma zhü sie kümüshe küsüsa, jüma zhü rhüküsa
hakümjie:

16"Hamasevü hi nüh sheleru David kürhope jiezeküvehwa salenaveh, samüsü
küsari hi nüh sale taji khakütoke le naveh.

17Anyi küpari nga Saküüwuowa küüpha, thi Judahmükünyuri eh nyo jiküvehri
aveh VÜWA küüphanaveh.

18Hamari küsawa nüh khana vünüh thsümüthuoh, ta VÜWAnüh küza," ti
rhüsaveh.

19Jükenüh eh kümüshe thuoüji Judahmükünyuri Saküüwuowa vü sühle kütseri
saküüjakünya vühnyu.

20Thitü mari tsorhe kükhurü, kütsaküzhu vünüh, thi küüphroküphrie amüke
vünüh thi azüh kütsavünüh sakümüne küveh zhünyo rhü mari tsüluo.

21Jümatü khana teküwa tsotho vünüh nyuküji aveh vü Mosa Khonyo küsosieri
nüh kümünyierülo aveh vü kükhurüzheri vü chiewiethuoh, ti küza.

Lasi rhü Judahmükünyu Kütsotüri Kütsü

22Jütiküsavü povüküsari thi kümühu küwuori tü Nazizheh aveh sie nyiri mari
azhie vünüh chuhzhu nü Paul thi Barnabas masü sie Antiok vü küzeji
mühienatünyie ti müshe. Jütisanü mari nüh afüri azhie vü rühle küjokütsüri:
Judas, Barsabas ti küjiwa thi Silas masü tü Paul thi Barnabas masü vü nyi küze.

23Thi lasi hama rhü nü tsüküzenyie: "Hiri füküsari thi povüküsari thi kümühu
kühuori nüh nohri Judahmükünyuri Antiok thi Siria thi Silisia vü küpe afüri vü
loküzhe tsü veh.

24Hiri nüh küünara, hiri nüh jüle nü müküüze nyiwuori ru nü nohri vü zhüküza
nü nohri saküjakünya thi nohri luoveh sakümüsü ta küsa thsüra.

25Jükenüh hiri aveh kürü sehzhu nü kümüshe küsü sataji anyi wuori rüka nü
hiri küümzetsa Barnabas thi Paul masü ase nyiküze veh,

© 2015 Bible Society of India.

26nyi hamasü tü hiri VÜWA Jisu Khrista kenüh kürho nga mükürüpa nüh kütsü künyi.

27Jükenüh hiri nüh Judas thi Silas masü küzeveh, masü tü masü apo vü nga nüh azhü jümari küzara naküveh kenüh.

28Küpakenühnyunü Kümtse Sietse kenüh nga thi hiri kenüh nga kümühiewa thuoüji nohri vü zanyo hamari küthse nyiavü küji münyie;

29jüma thuoüji nohri tü kütsaküzhu vi tsorhe vü kükhurü küsa vünüh thi azhüh kütsa vünüh thi samüwa künyithekütsa vünüh thi küüphroküphrie küsavünüh nohri mpa nohri khetemü luo. Nohri hamari vünüh kükhetera nyia vü kümühie münyie. Kümühieti peh kheluo," ti sanü rhütsü.

30Jüti sataji mari nüh mari küüze kümüjie mari tü Antiok vü ru, thi kümühuwa jizhuh nü lasi rhüküüzewa vi tsü.

31Mari nüh küthokütsü lasi jüma chie nü lozhe sheh.

32Thinü Judas thi Silas masü tü setsaküthsüri küsakenüh azhü hozake vi afüri küthotsü thi sakükhratsü.

33Jüti sataji tsotho pike mari kürü peh nü afü jülaküperi nüh kümühieti mari küüzeri vü küzemü le.

34Thitü Silas nü jüla peteküwa nüh küümpha kümüjie küsa kenüh jüla petewa.

35Thitü Paul thi Barnabas masü thuoüji Antiok vü peh nü nyiri hozake sie nü VÜWA zhü sosie thi küza peh.

Paul thi Barnabas masü Poriekümü

36Rülo pike sevü Paul nüh Barnabas vü, "Ra, hisü kürü khanavü VÜWA zhü küza küsa nyuri vü wa lenü afüri mokümjie savehthuoh nüh wa no ünü," ti ji.

37Thinü Barnabas tü Johan, Mark ti küjiwa nga masü vü siewangütewa.

38Thitü küsükeri Johan nüh masü sie küüro vü müwa nüh Pamfilia vünüh ma mpa shele teküwa kenüh masiemüküwawa nüh küümpha ti Paul nüh müshe.

39Jüti sataji masü hozake rüluo nü poriemü nü Barnabas nüh Mark sie taji juhie hie nü Saipras vü tewa.

40Thitü Paul thuoüji Silas rüka nü VÜWA küümze vünüh afüri nüh küüze kümüjie tewa.

41Jüti sataji ma tü Siria thi Silisia vü wa nü kümühuri sakükhra wa.

Küürori 16

Timothi nüh Paul thi Silas masü vü Nyiteküwa

© 2015 Bible Society of India.

[1]Thi Paul tü Derbe thi Listra vü nga ru. Thinü sehnyiri küsü Timothi, ma za thuoüji Judahri kütsotüvühri, thitü ma pa thuoüji Greekri ti küsa küsü peh.

[2]Ma tü Listra thi Ikonium vü afüri nüh phrateküümühieri küsü.

[3]Jütiküsavü Paul nüh Timothi tü ma se küünyingü taji Judahri anyu jüri vü küperi kenüh ma siewa ahuküürhemü, küpakenühnyunü ma pa tü Greekri ta küsa mari aveh nüh thsüküveh kenüh.

[4]Jüti masü tse anyuküji vehthuoh küwa vü Jerusalem vü küpepovükusari thi kümühu sierhüri nüh zhühthuo kütsüwa müzhe üta vi mari vü küza.

[5]Thi kümühuri tü kütsotü sakükhra nü rülo tsotho anyi saküzhi pehuo.

Troas vü Paul Kümohtsa Küngu

[6]Thi masü tü Asia vü VÜWA zhü küphra Kümtse Sietse nüh khekümü kenüh tse Frijia thi Galatia vü tewa.

[7]Jüsevü masü tü tse Misia küüprü vü ru nü Bithinia vü wanti sa, thitü Jisu Sietse nüh masü müküze nti samü.

[8]Jükenüh Misia tsekari nü masü tü Troas vü tetsuo.

[9]Thinü jü rüza vü Paul vü kümohtsa küsü ru taji Mesedoniavü nyi küsü tsie nü ma vü, “Mesedonia vü ru taji hiri kükra tsü jie,” ti khuo.

[10]Jüti ma tü kümohtsa ngu kümü sevü Mesedonia vü wa nti müshe, Saküüwuowa nüh Mesedonia vü wa taji Zhühthe Kümühiewa mari vü küza üta hisü jivehthuoh, ti küza.

Filipi vü Lidia luoveh Kükhaphrü

[11]Jüti sataji Troas vünüh juhie hie nü külesho Samothra vü mürhü tewa taji jü rülovü nüh Nipoli ju.

[12]Thi jüla nüh Romri nüh wa anyu küsa Mesedonia vü nyuküji kümühiewa Filip vü wa. Nyuküji hala hisü rülo pike petewa.

[13]Thi Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo vü hisü tü shiekukari arügu Judahri nüh sehzhu taji kükhuope vü kükhuo küsape ngunatünyie ti müshe nü wa shupe. Thi nyimzari refü sanü küperi vü azhü küza.

[14]Hisü zhü küna peküvehri azhie vü küsü thuoüji ma nyo Lidia, ma tü Thiatira nyuküji vünüh küru thsümünyi küsümo küüzhuri thi Saküüwuowa kükhurüri. VÜWA nüh ma luovehsaphie tsü nü Paul nüh azhü küüzari kümühieti küna.

[15]Jüti sataji ma tü ma zhelori sie baptis sa kümüsevü ma nüh hisü vü, “Nosü nüh hi tü VÜWA kütsotütsari ta müshevehüji eh zhe vü ru nü pe luo,” ti küza. Jütisanü ma tü hisü müja nta satewa.

© 2015 Bible Society of India.

Filipi vü Paul thi Silas Küsiküsa

16Jütisanü hisü tü kükhuo küsape vü wa nti tse ünü rülari kütüma sietse küsieri
küsü hisü siemütu; ma nüh kütüma zhü küphrate vünüh ma nüh nyiküpe vüwa
tü nyia shesheti.

17Ma tü Paul hisü senyi zhemüngu zia taji, “Anyi hamasü tü Aveh Kümüsietsa
Saküüwuowa siepe nohri vü küülole lekhuji phratekütseri,” ti küza.

18Rülo hozake ma tü hakümjie sa pe. Thi ma tü Paul küjakünya tekütse kenüh
ma tü sülewa sietsewa vü, “Jisu Khrista nyo vünüh nyimzawa vünüh shuteru
luo,” ti küza. Thinü müküzhikewie thuoh nüh jüma tsotho vü kheti shuteru.

19Jütiküsavü ma nüh nyiküpe avüri nüh jü ngu taji akünyia luozhe küpe münyie
nüh sakümüvü mari nüh Paul thi Silas renü masü shoh zanyo küzhupe vü
sierhüri atüvü wa.

20Jütisanü mari nüh masü sie taji ashiküsa küjiwa vü ru nü, “Anyi hamasü tü
Judahri thi masü tü hiri anyu khieloti saküjakünya tsüveh.

21Masü nüh hiri Romri tü khonyo mükünyuri sa thi müzhe üta vi sosie veh, thitü
hiri nü jüri mümüzhera,” ti küza.

22Nyi shiejiwa nga mari sietsarü nü masü müküle phah. Thi ashiküsa künyi nüh
masü thsümünyi zokhrimütü, thi amürü vi masü fe luo ti azhütsümü.

23Masü fe she taji sakümnomna kümüsevü masü showa küsizhe lovü thsemü,
thi kümühieti masü huo üti küsizhe kühuowavü azhütsümü.

24Azhü hakümjie tsükümü kenüh küsizhe kühuowa nüh masü siewa küsizhe
azhila lovü thsemü nü athso vünüh masü ajih jiete mütü.

25Thitü rüza tsotüla kümüjie küsavü Paul thi Silas masü tü Saküüwuowa vü
kükhuo sa thi aza riehi ti sa, jütiküsavü küsiri tü masü nüh jüti küsa küna peh.

26Thinü zhürüluo khieloti mükhrü küzhüteru taji küsizhe azhie aveh vikünga,
thinü müküzhikewiethuoh nüh amükhie aveh sajamütü thi mari phehküsa
mürüli aveh kületewa.

27Jütiküsavü küsizhe kühuowa josühra nü küsizhe mükhie aveh sakümü ngura
taji ma nyusuo shozhu nü ma mpa ma rethe nti sa; küpakenühnyunü küsiri tü
küthi tewa khe thuohtü nti kümüshe kenüh.

28Thitü Paul tü ziekürügi she taji, “Noh mpa no kürholi müvitümü, hiri aveh hala
pekheh wieveh nüh,” ti küza.

29Thinü ma tü anyih khuotaji zhü azhe lovü tu nü khekheti küshü thi krü taji
Paul thi Silas masü atüvü künyiatsuo.

© 2015 Bible Society of India.

30Jütisanü masü sie alievü ru taji, “Küji künyi, hi tü külole na küsa kenüh mowa
müsaji mümühie lo?” ti küna.

31Thinü masü nüh, “VÜWA Jisu tsotüluo, jütathuoüji noh nga thi noh zhelori nga
aveh külole naveh,” ti küza.

32Jüti sataji masü tü VÜWA zhü vi ma vü thi azhe jüla küperi aveh vü küza.

33Thinü ma nüh jürüza vünüh masü siewa nü masü küfe thsopori khrütü, thi
ma nga thi ma zhelori nga aveh küsükeri vünüh baptis sa.

34Jütisanü ma nüh masü sie ma zhe vü wa nü kütsaküzhuküche nü masü tsü, thi
ma tü Saküüwuowa kütsotüra kenüh ma zhelori aveh sie lozhe she.

35Jütiküsavü thoru ünü ashiküsa küjiwa nüh kütsüküünari küze taji, “Anyi
jümari küzemü luo,” ti küza.

36Thinü küsizhe kühuowa nüh Paul vü azhüke tsü taji, “Shiküsaküjiwa nüh nosü
küzemüluo üta zhüle küzemüthuoh, tinü alievü shutera nü lozhe nü tewaluo,”
ti küza.

37Thitü Paul nüh mari vü, “Mari tü hiri ashi müsanüh hiri tü Romri ketünga
müzakümühu atü vünüh hiri fe thi hiri viküsizhe lovü thsemü thi khinyi thuoüji
mari tü küüthi vünüh hiri küzemüluo nta küsanü müsara, mari mpa ru nü hiri
sie taji alievü küüshu luo,” ti küza.

38Kütsüküünari nüh zhüle hamari viwa taji shiküsaküjiwa vü küza, thi mari tü
Romri ta küsa küthsüra vü mari tü krüshe.

39Jükenüh mari tü ru nü masü vü müküle khuo. Jüti sataji mari nüh alievü masü
siezhumü nü anyu jüma karitewa üti khuo.

40Jüti sataji Paul thi Silas masü tü küsizhe vünüh tewa nü Lidia azhe vü wa; thi
masü tü kütsotüri siekümütuvü mari küthotsü nü porietewa.

Küürori 17

Thesalonia vü Paul thi Silas Küüro

1Jüti sataji masü tü tse Amfipolis thi Apollonia kari nü Thesalonia vü ru, jüla tü
Judahri künazizhe küsü peveh.

2Thinü Paul tü ma müke sakümüthuoh kenüh nazizheh lovü tu, jütisataji Zhia
küche zhütsazhüri vi mari sie rüluo,

3Khrista tü münomüna she nü küsü vünüh rhomüsüraleji mümühie ta küsa
zhünyo ma nüh phrate thi küza kümtsetsü. Jümpa mükünyu ma nüh, “Jisu hama
hi nüh nohri vü küzaküvehwa tü Messiah wiethuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

4Jütiküsavü mari azhie vünüh anyi wuori thi Greekri künyitsari hozake thi nyimzari afüri azhie vü zanyo küsarari hozake ti Paul thi Silas masü ase nyizhetewa.

5Thitü Judahri kürefü küsü nüh noküma taji nyiri khukekümüsü küjakünya nü rhokütseri shieji küsü jizhuh nü nyuküjiwa saküjakünya tsü taji masü rewa nyiri ake vü thsena küsa kenüh Jason azhe mürie.

6Thitü mari nüh mari mphara nüh samü ünü mari tü Jason thi kütsotüri wuori sho taji nyuküji jüla kükhraküviri ake vü thse nü, "Anyi azhih khamülele kümüri tü hala nga tsethuoh," ti küza.

7Thinü Jason nüh mari ma zhe vü sieke, thi mari aveh nga Romri Kajiwa khonyori mülo nüh sanü kaji küpa peveh, thi jüma thuoüji Jisu, ti küza.

8Thi nyiri nüh thi anyu jüla kükhraküviri nüh hama thsüra taji mari saküjakünya tewa.

9Thi mari nüh Jason vünüh thi küpari vünüh ti ame küthuohwavi nü küzemü.

Berea vü Paul thi Silas Küüro

10Thinü kütsotüri nüh müküzhikewie thuoh nüh Paul thi Silas masü rüza vünüh Berea vü küzemü, thi masü ru jüla ju nü Judahri künazizhe lovü tu.

11Judahri hala küperi tü Thesalonia vü küperi nyia vünüh amüshe pie, küpakenühnyunü mari tü amüshe thse nü VÜWAzhü vi, rülo tsotho aveh wie nga zhütsazhü watü kheta thuohnü nyu nüh ta küsa müshe sheh nü küvi kenüh.

12Jükenüh nyiri hozake tsotü thi Greekvühri kümüsie vünüh kürhori thi nyimpari nga küzüla mütsotü.

13Thitü Thesalonia vü Judahri nüh Paul nüh Berea vü nga Saküüwuowa zhü sosieveh ta küsa küthsüra vü mari tü jüvü nga ru nü saküjakünya tsü thi anyi riekhuowa luovehküchü kümüsü tsü.

14Thinü kütsotüri nüh müküzhikewie thuoh nüh juküji wuovü Paul küzemü, thitü Silas thi Timothi thuoüji jüla küpemü.

15Thi Paul sieküwari nüh Athen küju sierutsü taji Paul nüh azhü vi Silas thi Timothi masü shiti ma vü ru üti küsazhülewa vü nü shele tewa, jütisanü mari poriemü.

Paul Athen vü Küpeh

16Jüti sataji Paul nüh Athen vünüh Silas thi Timothi huopeküvehvü anyu jüla tü tsorhe mpa nüh proküveh ngu nü ma sietse tü ma lo vünüh küraküpre tewa.

17Jükenüh ma tü rülo tsotho künazizhe vünüh Judahri nga thi jüla khurü küveh küpari nga, thi asüküsape vü nga thari mütu naveh nüh sie rüluo peh.

© 2015 Bible Society of India.

18Epikuria thi Stoik vü zanyoküthsüri wuori nga ma mütu nü sierüluo. Thi wuori nüh, ajaküzhiwa hamatü mowa küzana saveh nüh, ti sa. Küpari nüh, “Ma tü müküthsüri nyiaza kükhurü küsosieri kümüjie,” ti küza. Küpakenühnyunü ma tü Jisu thi kürholezhü küsosie kenüh.

19Jütisanü mari nüh ma shoh nü ma sie Areopagas vü ru nü, “Noh nüh küsosiezhü kürüthe vi hiri vü küüzawa hiri tü thsümühieveh ünü nyu lo?” ti küna.

20Küpakenühnyunü noh tü zanyo kürüthe viru hiri khüna vü thse, jükenüh zanyo jüri tü mowa nüh hiri nga thsü nthelie, ti küza.

21Athenri thi anyi alie vünüh ru jüla kürhori aveh tü tsothoküpa vünüh müküze nüh kühaluo thi küsosiezhü kürütheküüna vünüh tsotho küüze sa.

22Jütiküsavü Paul tü Areopagas zhila vü tsie taji, Athen nyiri, nohri tü anale vikümühieri ta küsa hi nüh zanyo aveh vünüh thsüra.

23Küpakenühnyunü hi nüh tse kari küru vü nohri nüh kükhurüperi ngura, thi kükhurü vü hakümjie nga ngu, “Müküthsü Saküüwuowa kenüh,” ta rhü saveh. Nohri nüh müküthsüwa kükhurü ta saküsawa mazhünyo hi nüh nohri vü küza naveh.

24Saküüwuowa azhih thi zanyo ma vü küperi aveh küsawa tü thajüwu thi azhih vü VÜWA sakümü kenüh anyira kenüh küsa kükhurüperi vü ma nü mpeh.

25Jümpa mükünyu ma tü zanyo müma nüh kürholi thi rüthoküsah thi zanyo aveh vi nyiri aveh vü tsüküveh kenüh.

26Thi ma nüh nyi küsü vünüh nyi rhoküveh aveh satsü, thi azhih aveh vü kürho nyiri satsü. Küütü vünüh mari rho na küsa tsothowa nga küte mütü thi mari kürhope azhiewa nga küte taji samütüthuoh.

27Mari tü Saküüwuowa küüphawie, thi küluozhe vünüh ma kümüngu nü ma küphara ti sana küsa kenüh. Thitü ma thuoüji hiri nyi küsüvü nga nüh kietuomüveh wie.

28Küpakenühnyunü wuori nüh küüza kümüjie: ma vünüh hiri tü rhoveh thi küngaveh thi hiri kürholi peküvehkenüh; Jüma zhüku tü nohri küriehiri wuori nga nüh küza, küpakenühnyunü hiri wienga ma tsari wiethuoh, ta küza saveh.

29Jükenüh hiri tü ma tsari sakümü kenüh hiri ma kürhowa tü suna nyutü aloh amekükhrawa nyutü aloh anyira kesie thi kümüshe kümüjie vi küsavüh nyu.

30Nyiri zanyomüküthsü vü thuoüji Saküüwuowa nüh ngu tü mükümgu kümüjie nothoria mütüthuoh, thitü khinyi thuoüji nyiri azhie aveh vü luoveh kükhaphrü zhü tsüvehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

31Küpakenühnyunü ma nüh Nyi küsü rüka küsawa nüh künyitsa vünüh azhihwa ashi sana küsa kenüh rülo küsü küchesamüthuoh; thi nyi küsü sü taji nü saküürhole vünüh nyiri vü küzatomüthuoh.

32Thi mari tü küsüri kürhole zhüku küthsüra vü wuori nüh riesa kükhri, thitü wuori nüh, “Hama no vünüh küna lehü naveh,” ti küza.

33Jükenüh Paul tü mari vünüh alievü shutewa.

34Thi nyi wuori thuoüji ma se nyi nü tsotü, jümari azhie vünüh Areopagit ti küsa ashiküsape vü levüwa Dionisius thi nyimzawa ma nyo Damaris thi küpari nga mari se nyi nü tsotü.

Küürori 18

Korinthiai vü Paul Küüro

1Hamasevü ma tü Athen jamü nü Korinthia vü tewa.

2Thinü Judahri anyo Aquila ta küsa Pontus vünüh rhokürüri küsü ngura, kajiwa Klaudia nüh Judahri aveh Rom vünüh tewa üta küüza kenüh anyi jüma tü ma vüvüh Presila sie Italy vünüh teru taji masü no nti wa;

3masü athsüzhe sanü müliekütsari küsa kenüh masü siepetewanü mari kürü küro, küpakenühnyunü mari küüro thuoüji athsüzhe küsari küsa kenüh.

4Jütisanü ma tü Kümünyierülo kürüzhu künazizhe vünüh haluo nü Judahri thi Greekri khieloti küthotsü.

5Silas thi Timothi masü Mesedonia vünüh ru küjuvü Paul tüVÜWA zhü phrate taji Messiah tü Jisu wiethuoh ti povü sa la.

6Thitü mari nüh ma sie küproluo thi ma müzü ti sa, thinü matü ma thsümünyi küthe taji mari vü, “Hi müküle münyietinü nohri züh tü nohri lü vü waluo. Nosü vünüh tuvü thuoüji hi nü Judahmükünyuri vü tewanathuoh,” ti küza.

7Jüti sataji ma tü jüla nüh tse nyi küsü ma nyo Tita Justus ti küsa Saküüwuowa kükhurüri küsü azhe vü wa, ma zhe tü künazizhe kütuovü peh.

8Künazizhe küüchewa Krispas tü ma zhelori aveh sie VÜWAtsotütera, thi Korinthia vü nyi hozake Paul zhüküünari tü tsotü taji baptis sa.

9Rüza küsü VÜWA nüh kümohtsa vünüh Paul vü, “Mükrütümü thi zoti mpetü azhüwa küzapehuo luo,” ti küza.

10Küpakenühnyunü hi nüh no siepeveh, thinü nyi küsü nga nosakümüsü nta no küphawanyu, küpakenühnyunü nyuküji hala anyi hozake peveh.

11Jüti sataji ma tü jüla mari azhie vü Saküüwuowa zhü sosie nü mavi küsü nü asah türo peh.

© 2015 Bible Society of India.

12Thitü Galio nüh Akhaiya ti küsa Romri kümükhrüwa sa ünü Judahri tü kürü
tsarü nü Paul müküle phah taji ma sie ashiküsape atüvü wa nü

13mari nüh, “Anyi hamatü khonyo mükünyu vi Saküüwuowa khurü üta nyiri
küchü tsehuoveh,” ti küza.

14Thinü Paul tü zhü küza nti ma po ka ünü Galio nüh Judahri vü, “Zhünyo
hamatü müküle sakümü nyutü khuke kümüsü sakümütüla, halie Judahri, hi nüh
nohri apo vi naveh.

15Thitü hama tü azhü küruoluo kenüh thi anyori thi nohri khonyo kenüh
sakümü kenüh, nohri mpa nüh noluo, hi thuoüji zanyo hari thuoüji
sakümüshomütsüra,” ti küza.

16Jüti sataji ashiküsape vünüh ma nüh mari zhejamü.

17Thinü mari aveh nüh künazizhe küüchewa Sosthenes sho nü ashiküsape atü
vünüh fe. Thitü Galio tü hama vü luovehkütsaza küsü nga müsanüh sa.

Paul Shele Antiok vü Teküru

18Hamasevü Paul tü rülo hothake hala petewa, jütisanü Paul tü jüla ma füri
sieporietewa, thi ma nüh Presila thi Aquila sienü juhie hie Siria vü tewa.
Saküüwuowa vü küshie kütsüküsü küpe kenüh Senkhrea vü müjie küwa atüvü
nüh ma lü semü.

19Jütisanü mari tü Efesa vü teru, thi ma tü mari jamü nü künazizhe vü wa nü
Judahri sie haluo.

20Tsotho noh kenüh peh üti mari nüh ma vü küzatü ma nüh kürümü.

21Thi ma nüh mari sie porie nti sanü mari vü, “Saküüwuowa kümüshe thuoüji
hi nüh shele nohri vü rulewie naveh,” ti küzanü Efesa vünüh juhie hie nü tewa.

22Jütisanü ma tü ru Kaisaria küju vü Jerusalem vü wa taji kümühuwa
loküzhezhü tsümü nü Antiok vü tetsuo.

23Rülo pike jüla pekümüsevü ma tü Galatia thi Frijia azhih azhiezhie vü küzhu
nü kütsotüri sakükhrawa.

Apollo nüh Efesa thi Korinthia vü Nyiri Küsosie

24Jütiküsavü Judahri nyo Apollo ti küsa Alexandria vünüh rhoküshururi küsü
Efesa vü ru, ma tü azhüküphrathsütsahri küsü thi Zhütsazhü küthsü shehri
küsü.

25Ma kürünguo vünüh VÜWA lekhuji vi nü ma sosie, thi ma tü sietse vü
tsazasheh kümü kenüh ma nüh Johan baptist zhüku mpa thsüwie ketünga Jisu
kürho aveh khemti vi küza thi sosie.

© 2015 Bible Society of India.

26Ma tü luoveh müzho she nü künazizhe vü zhüküza; thi Presila thi Aquila masü
tü ma zhü küünara vü masü tü masie masü azhe vü wa taji, Saküüwuowa
lekhujiwa hozake khemti küza tsühü.

27Jütisanü Apollo tü Akhaiya vü wa nti sa ünü ma füri nüh ma luoveh
sakümüzhotsüle taji, kütsotüri tü ma sieke ti küsawalasi rhütsü, thi ma jüla ru
ünü Saküüwuowa küümze vünüh kütsotüri aveh ma nüh hozake kükratsü.

28Küpakenühnyunü ma nüh Jisu tü Messiah wiethuoh ta küsü Zhütsazhü vünüh
nyiri atü vünüh müzho she nü Judahri vü küjokütsa.

Küürori 19

Paul nüh Efesa vü Nyiri Küsosie

1Jütiküsavü Apollo tü Korinthia vü peveh ünü, Paul tü anyuwieh vünüh tsekari
Efesa vü ru. Thinü ma tü hala kütsotüri wuori ngura.

2Thinü ma nüh mari vü, “Nohri tü Khrista kütsotüra vü Kümtse Sietse ngura
ülo?” ti küna. Thinü mari nüh, “Nyu, hiri nü Kümtse Sietse peveh ta küsa nga
mükünara wie,” ti küza.

3Thinü ma nüh, “Thinü nohri tü khiemawa baptis sa lo?” ti küna. Thinü mari
nüh, “Johan Baptist vünüh sa,” ti rüle küza.

4 Thinü Paul nüh, “Johan thuoüji luoveh kükhaphrü baptis tsünü ma sevü
kütsewa Jisu tsotü üta küsa küza,” ti küza.

5Hama künara nü mari tü VÜWA Jisu nyo vünüh baptis sa.

6Jüti sataji Paul nüh ma ke thsuo taji mari vü thse ünü Kümtse Sietse tü mari vü
ru, thinü mari tü tsotora zhü vünüh setsaküthsü zhü phra.

7Thi mari aveh küsaji türakünyi.

8Thi ma tü künazizhe vü tu nü asah küche luoveh müzho she nü Saküüwuowa
zhü vi haluo thi küzakümüzho.

9Thitü wuori nü luoveh kho thi mütsotü nüh sakümüvü nyiri atü
vünüh VÜWA lekhujiwa phrakümüsü, thinü ma tü mari vünüh tewa nü kütsotüri
sie wa Tairanas azhe vünüh rülo aveh haluo peh.

10Hakümjie mahvi künyi Asia vü küperi aveh Judahri nga thi Greekri
nga VÜWA zhü thsüra.

Seva Tsari

11Jütiküsavü mükünguphie tsatsa küngoküürori Saküüwuowa nüh Paul vünüh
sakütsa.

© 2015 Bible Society of India.

12Jütisanü rüshikünethsü nyutü athsü küshihkütsekewa viwakünari küwi nü küna sakümühiera sa thi sietse kümüsüringa shuteküru sa.

13Thi küze tse nü küzhu kütsehuo Judahri tümari wuori nga sietse kümüsü peküvehri vü VÜWA Jisu nyo ji taji, “Paul nüh vi sosie kütsewa Jisu nyo vünüh hi nüh nohri vü küzaveh,” ti küsa zhüwa phrate tewa.

14Jütiküsavü Judahri levü küjiwa Siva tsa türüri tü hama sapeh.

15Thitü sietse kümüsüwa nüh mari vü, “Hi nüh Jisu thsüveh thi Paul thsüveh, thitü nohri nü thari lo?” ti küna.

16Thinü kümüsü sietse ma vü pehküvehwa tü mari vü joke taji, mari chara nü mari nyia vü khrara, thi mari tü müsamüna nü mari satsa kürütso sataji azheh jüla nüh shutewa.

17Thi hamatü Efesa vü küperi Judahri thi Greekri aveh vü thsütewanü mari tü kheloti krü; jütisataji VÜWA Jisu nyo tü tholashe tewa.

18Thi kütsotüri hozake ru nü papa küsa momowa samüthuoh nüh phrazhu thi küzaküthsü.

19Thi kütüma lasi vünüh thsü taji tü ma kütseri hozake nga mari lasi viru nü nyiri aveh tü vünüh tsokhehmü, thi lasi jümari ame kürüh küwa vü rake anyie tünyieke chiezhura.

20Jükümjie VÜWA zhü tü khra taji nyuo thi müzho shuh tewa.

Efesa vü Küüjakünya

21Zanyo hamari sajukümüsevü Paul tü Sietse vünüh kürathuohnü Mesedonia thi Akhaiya vehthuoh nü Jerusalem vü wa nti sataji jüla wa kümüsevü, “Hi tü Rom vü nga müwaji mümühie,” ti küza.

22Jüti sataji ma kükrakütse künyi Timothi thi Erastas masü Mesedonia vü küzemünü ma thuoüji Asia vü rülo pike petewa.

23Jütiküsa tsothovü VÜWA Lekhujiwa zhünyo küzüla nga müküjakünya.

24Jütiküsavü ma nyo Demetrius ti küsa raka küsahri nyi küsü Artemis vühwa kükhurüzhe sanü azheküsari hozake sie sanü küzüla nga münyia nüh sasati.

25Hamaritü ma nüh küüro zarike küsa küürori jizhuh taji, “Efüri, hiri tü küüro hala nüh künyirhie nguraveh ta küsa nohri nga thsüvehthuoh.

26Thi nohri nga thsü thi künaravehthuoh, Efesa vü mpa mükünyu Asia azhih aküzhi vünüh Paul hama nüh nyiri küchü nü nyiri hozake sakümüsü nü ake nüh küsa nyiazari tü kükhurüvü nyuta küzaveh.

27Thi hiri küüro hama akükrü mpanyunü, müküchieküüjakünya nga sanaveh, thi kükhurü hama künazizhe lovü küpewa nga ame mükünyie kümüjie

© 2015 Bible Society of India.

samünathuoh, thi Asia thi azhih aveh kükhurü hama sakümüsie müwa nü sakürünyie tewanathuoh," ti küza.

28Hama küthsüra vü mari tü khieloti arüshu nü zie taji, "Artemis thuoüji Efesa vü küjiwa wiethuoh," ti küza.

29Jütiküsa kenüh nyuküji jüla küüjakünya nüh protewa; thi mari tü zhüwa Paul sie refü nü aküzeh tsekütse Mesedoniari Gaius thi Aristarkhas masü shoh nü sie saküüzhiepevü tewa.

30Paul tü anyi shiejiwa aza lovü wa nti müshe, thitü kütsotüri nüh müküzenti sa;

31thi Asia vü küji ma fü wuori nga saküüzhiepevü müwatümü üti azhü küza nü khuo.

32Kümühuwa tü küjakünya nü wuori nüh azhü küsü zie thi wuori nüh azhü küpa küza ti sanü mari mowa kenüh ru sezhuhveh ünü mari anyi hozake nga azhünyo müthsü nüh samü.

33Judahri nüh ma atü vü küüze kenüh anyi wuori nüh Alexander tü sierhüri ta küsa zhühthuo. Thitü Alexander tü ma kethsuo nü nyiri khehte taji phrate küümühie azhü phra.

34Thitü ma tü Judahri ta küthsüra vü mari aveh ajikhi küsü sanü münühu künyi zie taji, "Artemis thuoüji Efesa vü küjiwawiethuoh," ti sa.

35Jütiküsavü anyu jüla kürhüwa nüh anyi shiejiwa saküüzohmü taji, "Efesa nyiri, Efesa anyu tü kükhurüzhevü Artemis küjiwa thi aloh kümtse rügi vünüh tsuotsaküturu kühuowa ta nyiri aveh nüh thsüveh.

36Thi hamari ngu nü nohri tü mükürüra, thi nohri tü zota küpele thi müküzü küsavühnyu.

37Küpakenühnyunü nohri nüh anyi sieru küsa hamasü tü kükhurüzhe vü zanyo kürühuri nga nyu thi kükhurüvühwa phrateküümüsüri nga nyu.

38Jükenüh mükütüküzü Demetrius thi ma sie nü küro kütseri nüh anyi wuori vü müshekümüsü peveh üji ashiküsazheri nga sa sawieveh, thi ashiküsari nga peveh, mari mpa küsü nüh küsümüküleri viru luo.

39Thitü nohri nüh jüma nyia vünüh zanyo küsüküsü nga phalehüveh üji kümühu tsotho vünüh sakükatotsü naveh.

40Küpakenühnyunü nosü mazhünyo münyie nüh küjakünya küvehwa vünüh müküle kütsü krü veh, thi küjakünya küveh zhünyo hamari hiri vü küna thuoüji hiri tü kürülera kümühie münyie luo," ti küza.

41Thi ma nüh hama küzajumü nü küsehzhuwa tü porie küzemü.

© 2015 Bible Society of India.

Küürori 20

Paul nüh Mesedonia thi Akhaiya vü Sheleküwa

1Jüsevü küüjakünyawa lekümü sevü, Paul tü kütsotüri thoküze taji mari küthotsü nü Mesedonia vü tewaluo nti sanü mari poriemü.

2Ma nüh azhie hamari vü wa taji küütho tsümü nü Greekri vü teru.

3Ma hala asah küche peh, ma tü Siria vü tewa nti sa veh ünü Judahri nüh aro kümüsü küsü ma vü phaküveh kenüh Mesedonia vehthuoh tewa nti müshe.

4Thi Biria vünüh Pirhus atsa Sopater, Thesalonia vünüh Aristarkhas thi Sekundas, Derbe vünüh Gaius, Asia vünüh Taikhikas, Trofimas thi Timothi ti ma vü nyi wa.

5Anyi hamari tü hiri tüvü wa nü Troas vünüh hiri huola.

6Thitü Ahzhi müthse nüh Lohse kütsa Khu rülo hiri juhiewa hie nü Filipi vü tewa, thi rülo müngaawa hiri tü Troasvü teru, thi hiri jüla rülo türü petewa.

Paul Troas vü Küwa Sehkhewa

7Thi Nyuah rülo vü hiri sehzhu nü kürü lohse zokhuo tsa nti saveh ünü, Paul tü rülo jüma nyia tewa ngü nü mari siekürüchie, thi ma tü azhü küzawa tsotüla ju.

8Hiri küpehpe azhe küshothuoh rügiwa vü anyihku hozake tso saveh.

9Jütiküsavü vizari küsü ma nyo Eutikhas tü mürhülepie vü shupe veh. Thi Paul nüh azhü küza suotewa ünü zehmophoketewa, thi zemopho küluoteküwa kenüh azhe küjüke küchekümüsie rügi vünüh tsuotsaru nü khake no ünü sümüla.

10Thi Paul nüh wa nü kükiatsuo ma vü hiephake nü ma kheketaji, “Mütsazatümü, ma tü rho pewieveh,” ti küza.

11Jütisanü Paul tü azhe rügivü wa nü lohse zokhuo tsanü tsotho hothake mari sie jüle taji thoru chi ünüh mari sieporie.

12Thi mari tü jüma rho nü sieküwara kenüh hozake lozhe.

Troas vünüh Melita vü Küwa

13Hiri tü küütü juhie vü wa nü hie Asos vü tewa taji jüla nüh Paul vü nti müshe, küpakenühnyunü ma tü jüvünüh ajih vünüh kuoküwa kenüh.

14Jüti sataji ma tü Asos vünüh hiri mütu nü hiri nüh ma vü taji Miletus vü teru.

15Thi jüma rülo vü jüla nüh hie nü Khios küwiejie vü teru, rülo künyiawa Samos vü ru, thi rülo jüma nyia hiri Melita vü teru.

© 2015 Bible Society of India.

16Küpakenühnyunü Paul tü Efesa hie kari tewa nta kümüshekenüh, jütathuoüji
ma tü Asia vü mpeh nüh küsakümhie sanü Pentecost tsotho vü Jerusalem vü
peh nta prekütse kenüh.

Paul nüh Efesa Kümühu Sierhüri vü Sehkhe Zhü Küphra

17Thi ma nüh Melita vünüh Efesa vü nyiri küze taji Kümühuvü sierhüri ma vü ji
küüru.

18Thinü mari tü ma vü ru ünü, ma nüh mari vü, hi nüh Asia vü küru pokhu
vünüh nohri azhie vü tsotho aveh rho taji,

19rünyi thi rüthsüshu thi Judahri aro vünüh kümüte hozake hivü ru wie
ketünga VÜWA küüro küsa nohri nüh thsüthuoh.

20Thi nohri nüh müviji mükümühiewa nyiri müza atüvü nga thi nohri nyi
küsüsü azhe vü nga müsosie nüh sakümü müsa,

21hi nüh luoveh khaphrü taji Saküüwuowa vü küwa thi VÜWA Jisu Khrista vü
kütsotü küpeh Judahri vü nga thi Greekri vü nga povü satsü.

22Thi khinyi thuoüji, halie, Sietse kükhu vünüh hi tü Jerusalem vü tewa nathuoh,
thi jüla hi vü mowa ru naveh nüh müthsü nüh wa nathuoh;

23thi anyi aveh vü hi tü aküsi sana thi kümnomna ngu na ta Kümtse Sietse nüh
hi vü küzamüthuoh.

24Thitü hi tü eh küüro saju thi VÜWA Jisu nüh sa üta hi nüh künguri
Saküüwuowa küümzewa povü sa nta wieküchie nüh hi mpa kürho hama kenüh
thuoüji ame kükhra nyutü kümühie vü chieke müveh.

25Thi halie, khinyi thuoüji hi nüh khiekhiela nohri azhie vüVÜWA kajipeh phrate
nüh nohri tü e tso müngu nüh samünathuoh.

26Jükenüh hi nüh nosü nohri vü küzaküveh thuoüji nohri nyiküsü wienga
kümiemüwie ketünga nohri azühwa tü eh lüvü nyu.

27Küpakenühnyunü hi nüh müküzhithuoh nüh Saküüwuowa kümüshe aveh vi
nohri vü küzamüthuoh.

28Nohri mpa nga thi ariakhuowa aveh nga riazi peh luo, jüma kenüh Kümtse
Sietse nüh nohri küünowa Saküüwuowa nüh ma mpa ma Tsa azüh nüh kümühu
aveh süküsari avo sa üta samüthuoh.

29Hi teküwa asevü rezanyihnyih nohri azhie vü ru taji ariakhuowa
zheküporiemü;

30thi nohri mpa nohri azhie vünüh azhü mükünyu küphra shuru nü kütsotüri
sie mari asevü tewa nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

31Jükenüh hi nüh amahvi küche mükütuowie thuoh nüh e rüthsüshu nü nohri aveh küchü küru müshe nü riazi peh luo.

32Thi khinyi thuoüji hi nüh nohri vi Saküüwuowa küümze ke vü, thi ma küümze zhülewa vü thsemüthuoh, jümatü nohri saküüjirawa thi kütsia kütsüwa, thi jümatü Saküüwuowa nüh ma nyiri kenüh saküvehwa wiethuoh.

33Hi thuoüji nyi küsü raka nyutü suna nyutü athsü nga müngumüru.

34Hi tü eh ke künyi vi küro taji eh kenüh thi hi siekütseri nüh müviji mükümühie aveh satse ta küsa nohri mpa nüh thsüveh.

35Hi nüh nohri tü kümükhra nüh küro nü mükükhrari kükra, thi VÜWA Jisu nüh, "nyuri vünüh zanyo küngu thuoüji zanyo vinyuri kütsü nüh kütsia küüngukhe," ta küsa küüza zhüwa küümüshe na küsa kenüh hi nüh zanyo hari aveh vünüh nohri küthsüveh, ti küza.

36Thi ma nüh azhü hari küza kümüsevü ma tü khotsü nü mari aveh sie kükhuo sa.

37Thi mari aveh tü krie taji Paul khephoke thi ma kümetsü.

38Ma nüh mari vü nohri hi müngulerathuoh ta küüza kenüh mari aveh tü lorütewa. Jüti satajinü mari tü ma siewa juhie rügivüthsemü.

Küürori 21

Paul Jerusalem vü Küwa

1Jütisanü hiri tü mari sie porie kümüsevü juhie hie taji külesho Kos vü teru, thi rülo künyiawa Rhodes vü teru nü jüla nüh Patara vü teru.

2Thi jüla nüh Foenicia vü wa naküsa juhie küsü küngura kenüh hiri jü rügivü kuo nü hie tewa.

3Jütisanü hie Saipras küngura vü wa ünü jüma jamü nü kümüzhu wuo vünüh mürhü Siria vü wa nü Tair vü peh; küpakenühnyunü juhie lovü zanyo vü kütseri jüla nüh vizhumüna küsa kenüh.

4Thi anyu jüla nüh kütsotüri wuori küngura kenüh hiri rülotürü jüla petewa. Jütiküsavü Paul tü Jerusalem vü müwatümü üti Sietse vünüh mari vü küza.

5Thi hiri nüh jüla küpeh rülori jumü taji hiri nüh nyuküjiwa müjie kükari küju nü mari aveh avüvüh thi tsari sie nü hiri sie ru juküji nato vü ju nü jüla nüh hiri kürü khotsü nü kükhuo sa thi küporie zhü küsü nüh küsü vü küza.

6Jüti sataji hiri nü juhie vü tekuo thi mari thuoüji shele azhevü tehu.

7Jütisanü hiri tü Tair vünüh juhiewa hieru Tolemai vü ju, thi refü jüla küperi vü hiri nüh loküzhe kümütu zhü tsünü mari sie jüla rülo küsü petewa.

© 2015 Bible Society of India.

8 Thi rülo künyiawa thuoüji mari sieporie nü Sizeria vü teru; thi nyi türüri azhie
vünüh nyi küsü, Filip evangelist azhe vüwa nü ma sie peh.

9Thi ma tü ma tsa rülari müzü setsaküthsüzhü küphra peh.

10 Hiri rülo pike jüla peveh ünü Agabus ti küsa setsaküthsüri küsü Judea vünüh
ru.

11Thi ma tü hiri vü ru tajinü Paul kütsekevüh vi nü ma mpa majih ma ke pheh
nü, "Jerusalem vü küpeh Judahri nüh kütsekevüh hama vüwa pheh nü sie
Judahmükünyuri ake vü thsemü naveh ta Kümtse Sietse nüh küzaveh," ti küza.

12Hiri nü jü küthsüra vü hiri thi anyi jüla küpari nga nüh ma Jerusalem vü
müwatümü üti khe.

13Thinü Paul nüh, "Nohri tü mokenüh krie thi eh luoveh sakümüsüveh lo?
Küpakenühnyunü hi tü küsi küsampanyu nüVÜWA Jisu nyo kenüh hi tü
Jerusalem vünüh sü nti küche veh," ti küza.

14Jütisanü ma vü zhü küsü nga müphratera nüh sakümüvühiri tü zoti petewa
taji ma vü, "VÜWA mpa nüh ma kümüshesaluo," ti küza.

15Rülo hamari sevü hiri tü küche nü Jerusalem vü tekhru.

16Thi Sizeria vünüh hiri sie Saipra vü Mnason ti küsa sehnyi pokhuri küsü azhe
vü wa na küsa kenüh sehnyiri wuori nga hiri sienü wa.

Paul nüh Jems Zheh vü Küwa

17Jütisanü hiri Jerusalem vü ru ünü afü jüla küperi tü lozhe nü hiri sieke.

18Thinü rülo künyiawa Paul nüh hiri sie Jems zheh vü wa ünü Kümühu vü
sierhüri tü jüla pela khe.

19Kürükümütu loküzhe zhü tsükümüsevü ma küüro vünüh mokümjie
Saküüwuowa nüh Judahmükünyuri azhie vü mokümjie ma vünüh küüro sanüh
küsüsü nüh vi nü marivü küza.

20Thi mari nüh jü küthsüra vü mari tü Saküüwuowa siake. Thinü mari nüh ma
vü, "Halie, hiri anü Paul Judahri azhie vü nyiri anyie küzake tsotü thuoh nüh
mari aveh Khonyo vü luovehthse she müthuoh," ti küza.

21Thi mari nüh noh tü Judahmükünyuri aza vü rhoküveh Judahri vü Mosa
Khonyori jamü nü atsari ahu mürhe tümü üti sosie veh ta thsüvehthuoh.

22Thi moti sanathuoh lo? Mari nüh noh rupeveh ta küsathsüwie nathuoh.

23 Jükenüh hiri nüh noh vü küüza kümüjie saluo. Saküüwuowa vü küüshie zhü
saküveh nyi müzü hiri vü peveh;

© 2015 Bible Society of India.

24tinü mari siewa nü noh sakümtsemü nü mari alü küse naküsa kenüh küse me noh nüh tsüluo. Jütathuoüji mari nüh noh khuke phratekururi azhütsa nyu ta sanü noh nga Mosa Khonyo müzhe nü rho wieveh ta küsa müshe naveh.

25 Thi Judahmükünyuri kütsotü vü pekümüri kenüh thuoüji hiri nüh zhühthuo nü mari nüh tsorhe khurü küruri, thi azühkütsa, thi samüwa küüchothe kütsa thi küüphroküphrie küsa vünüh khemü üti lasi rhütsü müthuoh, ti küza.

26Thinü Paul tü anyi jümari sie nü rülo künyiawa ma tü mari sie taji ma sakümtse nü Kükhurüzhe vü wa nü mari aveh kükhurü sana küsa rülo küzake thuoüji mari saküümütsewa sajura naveh nüh ti vi nyuri küthsütsü.

Kükhurüzhe vünüh Paul Küre

27Jütiküsavü rülo türüawa jutsethuoh ünü Asia vü Judahri Kükhurüzhe vünüh ma künguri tü anyi riekhuowa küchü taji ma re nü

28zie taji, “Israel nyiri ra kükraluo, anyi hama tü azhie avehvü sosie nü nyiri thi Mosa Khonyowa thi ape hama küjoveh; jümpa mükünyu ma tü Greekri sie Kükhurüzhe vü ru nü apekümtse hama sakümüneh müthuoh,” ti küza.

29 Mari nüh hama küüza tü küpakenühnyunü mari tü khanavü Trofimas ti küsa Efesari küsü nyuküji vü Paul siekütse ngu, thi mari nüh Paul tü anyi jüma sie Kükhurüzhe vü wa takü sa müshe.

30Jüti sataji nyuküjiwa aveh küjakünyatewa, thi nyiri nüh zhüwa nü Paul sho taji Kükhurüzhe alievü shutewa taji shiti akheri khem.

31Jüti satajinü mari nüh ma fethemü nti saveh ünü Jerusalem avehvü küjakünyavehthuoh ta küsawa azhü ru arienyiri küsünyia küjiwa vü ju.

32Thinü ma tü shiti arienyiri thi müzake nyia nüh küjiri sienü mari vü zhütsuo, thinü mari tü arienyiri anyie küsünyia küjiwa thi arienyiri nüh Paul küfe la ngu nü mari khem.

33Thinü arienyiri küjiwa nüh ru nü ma re, thi mürüli künyi nüh ma phehtemü üti azhütsümü. Thi ma tü thawa nüh tiküsa thi ma nüh mowa samü nüh ti küsa küna.

34Thinü nyiri azhie vü wuori nüh azhü küsü zie, wuori nüh küpa küza ti sanü azhü zia peh; thi nyiri nüh azhü zhilezia kümü kenüh zanyoküsü nga künamükümtsera nüh sakümü kenüh ma sie arienyiri küpehpe vü wa üti ma nüh azhütsümü.

35Thi ma tü jinyipe vü kuotsekhru ünü anyi riekhuowa nüh chiluo kümü kenüh arienyiri nüh ma kha;

36anyi shiejiwa nüh ase nyimüzhe taji, “Hama mükürhotümü nü fethemü luo,” ti küzawa.

© 2015 Bible Society of India.

Paul Ma mpa Ma Povüküsa

37Jüti sataji Paul sie arienyiri apeh vü tetu luo nti saveh ünü ma nüh arienyiri anyie küsü nyia küjiwa vü, “Hi nüh zanyoküsü noh vü küza mühieveh ünü nyu lo?” ti küna. Thinü anyie küsü nyia nüh küjiwa tü ma vü, “Noh tü Greekri azhü thsüveh ülo?

38Thinü noh tü Egyptri sataji khanavü nyiri anyie müzü küfethe sierhü sanü jümari sie nü reza vü teküwawa nyu ülo?” ti küna.

39Paul nüh ma vü, “Hi tü Judahri küsü, Silisia zhih vü Tarsusri, anyu momaküsa vünüh nyu, hi tü nyiri vü azhüraküüza üti noh vü khuoveh,” ti khuo.

40Thinü anyie küsü nyia nüh küjiwa nüh phratemühieveh ti matsü ünü Paul tü jinyipe rügivü kuotsie nü ma ke thsuo ünü nyiri aveh zohm ti petewa; thinü ma tü Ebriri zhü vünüh mari vü azhü küza tajinü.

Küürori 22

1“Eh füri thi eh pari, hi nüh khinyi hi mpa eh povü nohri atüvü küza nasaküveh künaluo,” ti küza.

2Jütisanü ma nüh Ebriri zhü vünüh mari vü azhüküüza mari tü thsü nü shientü nyia vünüh zoti petewa. Thinü ma nüh:

3 Hi thuoüji Silisia vü Tarsus ti küji anyu vünüh küwuo Judahri küsü, thitü anyuküji Jerusalem hala nüh hi tü rhoshuhru taji nosü nohri kümüjie Saküüwuowa kenüh luoveh tsaza kümü kenüh Gamaliel ajih vünüh khanavü e lahnyiri Khonyo kümüzho müzhenü chie.

4Thi Küülole lekhujiwa müzhekütseri aküsü vü vithse nti nyimza nyimpa sakümnomna nü pheh taji küsizhe lovü thse.

5Jümatü Levü Kümüsiewa thi Kükhruori Kümühuwa aveh nga thsü veh. Mari vünüh lasi vi nü Damaska vünüh vüwa nü afüri jüla küperi re taji sie Jerusalem vü ru nü kümnomna tsü nti sa.

Paul Luoveh khaphrükümü Küüza

6Jüti sataji hi tü tse Damaska shenyi tse ünü rülo vü rünyiküzeto kümüjie küsavü küwie küji küsü zhürüluo hi vü wiephake tsü.

7Thinü hi tü azhih vü kükietsuo zetewa ünü ajikhi küsü hivü küru künara, “Saul, Saul, noh tü mokenüh hi sakümnomnaveh lo?” ti küza.

8Thi hi nüh ma vü, “VÜWA noh tü thawa lo?” ti küna. Thinü ma nüh hi vü, “Hi thuoüji noh nüh sakümnomna kütsewa Jisu Nazareth wiethuoh,” ti küza.

9Jütiküsavü hi siekütseri tü küwiewa nü nguthuoh, thitü hivü küüzawa jikhi thuoüji mükünara.

© 2015 Bible Society of India.

10Thinü hi nüh, "VÜWA hi tü mowa müsaji mümühie lo?" ti küna. Thinü VÜWA nüh hi vü, "Süra taji Damaska vü waluo, jütathuoüji hi nüh noh momowa küüsa nta küchesa veh nüh noh vü küza naveh," ti rüle küza.

11Jütiküsavü aküwiewa kenüh zanyo müngura nüh sakümüvü hi siekütseri nüh eh ke si nü Damaska vü wa.

12Thi jüla rhoküpe Anania ti küsa Khonyo müzhe nü nyitsa taji rhokütseri Judahri aveh nüh phrate küümühieri küsü,

13ru eh kütuo vü tsie nü hi vü, "Eh nü Saul, noh notha zanyo nguluo," ti küza. Thinü müküzhikewiethuoh nüh jüma tsothovü kheti eh notha pie nü ma ngura.

14Thinü ma nüh, "Hiri pari Saküüwuowa ma müshe küüthsü nta, Künyitsawa küüngu nta thi ma po vünüh jikhiwa küüna nta noh rüka saveh.

15Küpakenühnyunü noh nüh küngu thi küünarawa vi nyiri aveh vü povü küüsa nta küsa kenüh.

16Jükenüh noh tü mokenüh hakümjie peveh lo? Süra nü baptis sataji ma nyo ji nü noh kükhiemuo phrüjamü luo," ti küza.

Judah mükünyuri Sosie üta Paul Küji

17Jütisanü hi tü shele Jerusalem vü ru taji Kükhurüzhe vünüh kükhuo sa peveh ünü mükükora aküze sanü zehphoketewa nü,

18hi tü ma ngu, thinü ma nüh hi vü, "Müküzhiketü shishiti Jerusalem vünüh tewaluo, küpakenühnyunü mari tü noh nüh eh povü küsawa küünawanyu," ti küza.

19Thinü hi nüh, "VÜWA, hi nüh künazizhe aveh küsizhe lovüthse thi noh kütsotüri aveh fe ta küsa mari mpa nüh thsüvehthuoh.

20 Thi noh povü küsawa Stefen küfethevü hi nga jüla tsie nü mari sie kümüshe küsü sanü ma küfethera thsümünyi hi nüh huote petü," ti küza.

21Thinü ma nüh hi vü, "Teshu luo, hi nüh noh Judahmükünyuri vü leküsuovü küzenathuoh," ti küza le.

22Azhü haküju mari tü ma zhü küna nü mari azhü zie kürügishe nü, "Azhih hala nüh anyi hakümjie küsari fethemü luo, küpakenühnyunü ma tü mükürholuoketünga azhümünyie," ti sa.

23Thi mari tü zie nü mari athsü vi shoküthe nü azhitho arügivü vehjake nü,

24anyie nyia küjiwa nüh ma sie arienyiri küpehpe vü wa üti azhütsümü, thi mokenüh nyiri nüh ma vü jüzake azhü zienü thsü na küsa kenüh alikümülah nüh ma fe üti azhütsü.

© 2015 Bible Society of India.

25Jüti sataji mari nüh sahuli vi nü ma kürimü ünü, Paul nüh ma kütuovü peküveh müzake nyia küjiwa, rülemükünyumüküsa Romri wie ketünga noh tü fe na küsa khonyo peveh ülo? ti küna.

26Jütiküsavü müzake nyia nüh küjiwa tü jü thsüra nü anyieküsü nyia küjiwa vü wa nü ma vü, “Anyi hama tü Romri wie, tinü noh tü mokenüh hakümjie sa nti saveh lo?” ti küza.

27Thinü anyie küsü nyia nüh küjiwa tü Paul vü ru taji, “Noh tü Romri tsahwiethuoh ülo, hi vü küza luo,” ti ma vü khuo.

28Jütiküsavü anyie küsü nyia nüh küjiwa nüh, “Hi nüh Rom hama tü ame hozake nüh sü saveh,” ti rületsü. Paul nüh mavü, “Thitü hi tü aküwuo vünüh Romri wiethuoh,” ti rüle küza le.

29Jükenüh ma küna nah küsari tü müküzhike wiethuoh nüh shiti vohrie tewa, thi anyie küsü nyia nüh küjiwa nga krü nü ma küzemü, küpakenühnyunü Paul tü Romri wie ketünga ma nüh renü kheke küsa kenüh.

Müzakümühu tüvü nüh Paul Küüna

30Thinü rülo akünyiawa, mokenüh Judahri nüh ma müküle phahünü ti küsa thsüngü nü anyie küsü nyia nüh küjiwa nüh ma lejamü nü levü küjiri thi kümühu aveh ru sehzhu üti azhütsü, jütisanü ma nüh Paul sietsuo mari atüvü sa.

Küürori 23

1Thinü Paul nüh kümühuwa nophoke taji, “Eh füri, hi nüh nosü küju eh kümüshe müsho nü Saküüwuowa atüvü rhotseveh,” ti küza.

2Thinü Levü Kümüsiewa Anania nüh ma kütuo vü küperi vü, ma po fetsü üti azhütsü.

3 Thinü Paul nüh ma vü, “Noh künekümüji küsa aziewa, Saküüwuowa nüh noh fe naveh. Noh tü Khonyo vünüh kheti müzhenü hi küna nti peküvehvü, shele Khonyo kari nü hi fe üti azhü tsü veh la?” ti küza.

4Thinü akütuo vü pehküvehri nüh, “Noh tü Saküüwuowa Levü Kümüsiewa vü azhümükünyu phra nti la?” ti sanü ma phra.

5 Jütiküsavü Paul nüh, eh füri, ma tü Levü Kümüsiewa takü sa hi tü müthsü nü, jüta mükünyutüla zhütsazhü nüh, “Noh nyiri anyia vü takrü saküvehri vü zhü kümüsüküphravüh nyu ta rhüsaveh nü,” ti küza.

6 Thitü Paul nüh kümühu jüla küzhila thuoüji Sadusiri thi küzhila thuoüji Farisiri ta küsa thsüra taji mari kümühuvünüh zie taji, “Eh füri, hi tü Farisiri thi Farisira tsawiethuoh, thuohtüvü küluozhewa thi küsüri kürholewa kenüh hitü hakümjie kümütevü peküveh wiethuoh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

7Jüti ma nüh küüza vü, Farisiri thi Sadusiri azhie vü mükato nüh küraluo tewa, jütisanü kümühuwa tü küüsuokünyi satewa.

8Küpakenühnyunü Sadusiri nüh küsüri rhoküsürale thi rügizhüleri thi Sietse münyie ta küphrate kenüh, thitü Farisiri thuoüji hamari aveh peveh ta küthsü kenüh.

9Jütisanü küüjakünya küji shuteru, jütiküsavü Farisiri refü vü Khonyo küsosieri wuori süratsie nü wurie küza nü, “Hiri nü anyi hama vü zanyo küsü nga kümüsü mphara. Thinü mükütüküzü shientü Sietse nyutü rügizhüleri küsü nüh ma sie jüleküra thuoüji moti sana lo?” ti sa.

10Jütisanü mükato nüh küüraluowa kümüsütsa sateru ünü mari nüh Paul shorieshorie kümü anyie nyia nüh küjiwa tü krü kümü kenüh wa nü mari azhie vünüh ma shoteru üti arienyiri küza, thi ma sie arienyiri küpehpe vü wa üti azhütsümü.

11Jüma rüza vü VÜWA ru ma kütuo vü tsie taji, “Luoveh ji luo, küpakenühnyunü noh nüh Jerusalem vü eh povü küsa kümüjie Rom vü nga müsaji mümühie,” ti küza.

Paul Mükülekǘpha

12Jütisanü thoru ünü Judahri tü aro phah nü kümüshe küsü sataji küshie nü, “Mari tü Paul müjie küfethe küju nü kütsaküzhu müsa,” ti sa.

13Thi mari aro hama küthi nü küsa mari anyi zürake küluo.

14Jütisanü mari tü levü küjiri vü thi kükhruori vü wa nü, “Hiri tü Paul müjie küfethe küjunü ashie nga kümüpowanyuti küshie saveh.

15Nohri jükenüh kümühiewa sie taji ma müke kümühieti küüna aro sanü ma sieteru na küsa vi anyie nyia küjiwa vü küthsüluo. Thi hiri thuoüji ma müjie shenyi küru vünüh ma fethemünati küche pewievehthuoh,” ti küza.

16Jütiküsavü Paul atsehvüwa tsa tü mari nüh wa ma lekhujithuohna küsa künara nü thopahiri küpehpe vü wa nü Paul vü küza.

17Thinü Paul tü müzake nyia küjiwa küsü ji taji, “Viza hama sie nü anyie nyia küjiwa vü waluo, küpakenühnyunü ma nüh zanyoküsü ma vü küüza peveh nüh,” ti küza.

18Jütisanü ma nüh ma sie nü anyie nyia küjiwa vü ru nü, “Paul küsi saküvehwa nüh hi ji nü viza hama sie noh vü wa üta hi vü khuolie, küpakenühnyunü ma nüh zanyo küsü noh vü küüza peküveh kenüh,” ti küza.

19Thinü anyie nyia nüh küjiwa tü ake vünüh ma sho taji apoteküüzhe vü siewa nü, “Noh nüh hi vü küza nta küsawa tü mowa lo?” ti küna.

© 2015 Bible Society of India.

20Thinü ma nüh, “Paul khuke künato naküsa kenüh Judahri sierhüri tü azhü küsü sanü noh küna nü thuohtü Paul sie müza kümühu vü ru na savehthuoh.

21Thitü mari azhü mükünatümü luo, küpakenühnyunü mari nyi zürake küüluo küshie nü ma müküfethe küju nü kütsaküzhu nga küsawanyu ta sanü ma lekhuji huopevehthuoh thi mari tü noh vünüh azhükütsüwa huovehthuoh,” ti küza.

22Thinü anyie nyia küjiwa nüh vizawa tü azhü hama hi vü küüthsüwa viwa nyi küsüvü nga müküzatümü üti ma vü küzaphoke nü ma küzemü.

Felix Kümükhrüwa vü Paul Küüze

23Jütisanü ma nüh müzake nyia küji künyi ma vü jiru nü masü vü, “Nosü sütavü münühu küche vü arienyiri müzakünyi thi rawu küviri rürake thi avi küviri nyi müza künyiti Kaisaria küju wa na küsa kenüh küche luo.

24Thi kümühieti Paul sie kümükhrüwa Felix vü wa naküsa kenüh arawuh nga ma kenüh küchetsüluo,” ti küza.

25Thi hama kenüh ma nüh lasi rhü taji:

26“Klaudia Lisia kümühietsahwa kümükhrüwa Felix nüh loküzhezhü noh tsü veh.

27Anyi hamatü Judahri nüh re nü mari nüh fethemüluo nta savehthuoh, thi hi nüh arienyiri sie nü mari vü wa nü ma küülolera vü hi nüh küthsüra ma tü Romri ta.

28Thi mari mokenüh ma müküle phaveh nti küsa thsü ntheti küsakenüh hi nüh ma sie nü mari kümühu atüvü nga tsuo.

29Thitü hi nüh küthsüra thuoüji mari mpa mari khonyo kenüh wie, tinü ma küsü na küsa nyutü küsi sana küsa küsü nga rühlemüngura.

30Thi ma vü müküle phah küveh thsüra nü müküzhike wiethuoh nüh noh vü küzeveh, thi ma müküle phaküvehri nga noh vü wa nüh ma vü mowa müküle phaveh nüh noh vü küza üti azhütsümüthuoh,” ti rhütsü.

31Jütisanü arienyiri tü mari nüh azhükütsü müzhe nü rühza vünüh Paul sie Antipatris vü ru.

32Thinü rülo künyiawa jüma nyia tü mari thuoüji shele arienyiri küpehpe vü nüh rawu küviri nüh ma sie küze.

33Jüti sataji mari tü Kaisaria vü ru nü alasiwa vi kümükhrü wavü tsü, thi Paul nga ma ke vü thsemü.

34Ma nüh lasi jüma vi chie taji, “Noh nü khievü nüh ru lo?” ti küna. Thinü ma tü Kilikiari ta küthsüra vü,

© 2015 Bible Society of India.

35ma nüh, “Noh müküle phaküvehri ru thuoüji hi nüh zhükethsüra naveh,” ti küza. Jütisanü ma nüh ma siewa Herod azhelovü thse nü huope üti azhütsü.

Küürori 24

Judahri nüh Paul Müshekümüsü

1Jüsevü rülo münga asevü Levü Kümüsiewa Anania tü kükhruori wuori thi ashih vü azhüküphrari küsü Tertula ti küsawa sie nü turu. Thi mari nüh Paul vü mükünongü ashihwa kümükhrüwa atüvü thse.

2Jütisanü Paul jiru nü Tertula nüh ma müküle phah sate nü: “Kümühietsahwa Felix, hiri tü noh kenüh luoveh kürüzi ti rhoküveh wie, thi anyu hamatü noh vünüh zanyo hozake sakürüthe ra.

3Thi lekhuji aveh vü nga thi azhie aveh vü nga hama kenüh nokümüna tsüveh.

4Thitü hothake noh müjie saküüjakünya vünüh münathetü kümülu vünüh hiri azhü küna tü üti khuoveh.

5Anyi hamatü zanyo saküjakünya she, thi azhih aveh vü Judahri azhie vü wukhawurie nü kütse, thi Nazareth vü nyiri küchükümüsü nü sierhü sakütse hiri nüh ngura.

6Jümpa mükünyu hiri Kükhurüzhe nga sakümünehmü nta sa, thitü hiri nüh ma shotemü.

7Thi arienyiri nyia vü küjiwa Lisia nüh ru nü hiri ake vünüh wurie ma shotewa.

8Noh mpa nüh ma küüna vünüh mokenüh hiri nüh ma mükületsüveh nta küsa aveh thsüra naveh,” ti küza.

9Thi Judahri nga azhü hala nyi tsarü nü haritü azhütsawiethuohti küsa küzakümüzho.

Felix tüvü Paul Ma mpa ma Povüküsa

10Jütisanü kümükhrüwa nüh Paul azhü phrate üti tsotho tsü, thinü Paul nüh, Noh tü mavi hothake sierhü sanü tekütse hi nüh thsü taji lozhe she nü eh povü sanaveh.

11Noh nga thsüto naveh, hi nüh khurü nti Jerusalem vü kükhrurülo türa künyi nga müjie ju.

12Nyi küsü vü nga sie küüjakünya, nyutü nyi riekhuo vü nga saküümüsü: künazizhe vü nga nyutü Kükhurüzhe vü nga nyutü nyuküji vü nga küsü nga küüjakünya müsa.

13Nyutü mari nüh khinyi mowa vünüh hi müshemüsüveh nüh mari tü küzhütsawa phrate mütsüra.

© 2015 Bible Society of India.

14Thitü hi nüh hama noh vü küza küthsüveh, hi tü khanavü hiri pari Saküüwuowa mari nüh müküle Lekhuji ta küsawa, Mosa Khonyo lovü tü küveh nyutü setsaküthsüri lasi lovü rhüküsa tsotü nü khurü veh.

15Mari nüh küthsü kümüjie künyitsari nga thi mükünyitsari nga Saküüwuowa vünüh küluozhe peh veh.

16Jükenüh Saküüwuowa tüvü nga thi nyiri tüvü nga amüshewa mütse peh na küsa kenüh eh kükhra thse peh huoveh.

17 Thi mavi hozake Jerusalem vünüh teküwa sevü hi nüh eh nyirivü küümze kütsü kenüh nga thi küsahthuoh kenüh nga ti pesavi nti jüla wa.

18Hi nüh hama saküveh vü hi tü Kükhurüzhe vünüh sakümtse müthuoh ta küsa mari nüh ngura, jütiküsavü nyiri hozake nga münyie thi küüjakünya nga münyie. Thitü Asia vünüh Judahri wuori ru nü pehveh.

19Mükütüküzü hi vü küüjakünya pehveh üji mari nüh ru nü noh tüvü nüh hi müküle küphale.

20Nyutü hi nüh müza kümühu atüvü mowa müküle sanü ngu nüh anyi hamari nüh küüzamo,

21 hi nüh mari azhie vü tsieküveh vü küsüri kürhole azhü hama küzie kenüh hi tü nosü noh tüvü kümnomna nguveh.

22Thitü Felix tü küülole Lekhujiwa thsümühie küveh kenüh, Lisia, anyie nyia küjiwa ruchi nüh nohri ashihwa sakükato tsünaveh, ti küza nü mari küzemü.

23Jütisanü ma nüh müza nyia nüh küjiwa vü azhütsü nü maküsizhe lovü thsemü luo, thitü ma müshe küsara tsüluo, jüma thuoüji ma müviji mükümühie vü ma füri mükhetü makütsüküüna luo ti küza.

Paul nüh Felix thi Drusila tüvü Kütsie

24Rülo pike sevü Felix tü ma vüvüh Drusila Judahvühwa sie nü ru, jütisanü ma nüh Paul jiru nü Khrista Jisu kütsotü zhüküphra küna.

25Jütisanü ma nüh küzhütsa thi küüzhikezhikhri thi thuohtüvü ashihküsa zhühku phrate kümtse tsü ünü Felix tü krütewa nü ma vü, “Nosü thuoüji tewala luo, thuohtü vünüh tsotho ngu le thuoüji hi nüh noh ji le naveh,” ti küza.

26Jütiküsevü ma nüh kümüshe thuoüji Paul nüh ame nga vi ma tsünatünyie ti sanü khinyikhinyi ma jiru nü ma sie jüle.

27Thitü mavi künyi jumü ünü Porkia Festa nüh ru Felix müthosa, thitü Felix tü Judahri külo sangü nü küsizhe vünüh Paul müja nüh samü.

Küürori 25

Paul nüh Romri Kajiwa vü Kükhuo

© 2015 Bible Society of India.

1Thinü Festa tü anyu jüla ru nü rülo küche sevü nüh Kaisaria vünüh tse
Jerusalem vü khru.

2Thinü levü küjiri thi kükhra küvi Judahri nüh Paul vü luosa küveh azhü ma vü
küza taji ma küchü.

3Mari nüh lekhuji vünüh Paul huola nü fethe na küsa kenüh mari kümüze nü
Jerusalem vü ma küze üti khuo.

4Festa nüh mari vü, Paul thuoüji Kaisaria küsizhe vü thsemüthuoh, thi ma mpa
wienga küsuomüwa nüh jüla wa na ta küzaveh, ti küza.

5Jükenüh ma nüh, "Nohri azhie vü kükhra küviri hi vü nyiküze luo, thi anyi
hamavü müküle wuori peveh üji mari nüh mavü phraküümüsü luo," ti küza.

6Jüti sanü ma tü rülo tüze nyutü türa nyia vü mari vü mpeh nüh Kaisaria vü
tewa, jütisanü rülo künyiawa ashih küsape vü peh nü Paul sieru üti azhütsü.

7Jütisanü ma tü ru ünü Judahri Jerusalem vünüh rupehküvehritü süra ma
mükieshe taji mari mpa rüle mükütsülera azhükükhra khieloti phrate nü ma
müteh.

8Paul nüh ma mpa ma povü sanü, "Hi tü Judahri Khonyo nyutü Kükhurüzhe
nyutü Romri Kajiwa küjo taji phramüsükümüsü," ti küza.

9Thitü Festa tü Judahri külo sangü nü Paul vü, "Noh tü Jerusalem vü khru nü
jüla nüh eh tü vünüh mari nüh noh küüngu nthe ülo?" ti küna.

10Thitü Paul nüh, "Hi tü Romri Kajiwa shihküsape atüvü tsievehthuoh, tinü hi
tü hala nüh künakümülethuoh, hi tü nohri nüh küthsü kümüjie Judahri vü
müküle küsü nga münyie.

11Mükütüküzü hi nüh müküle küsari sataji küsülehküüro sa savehthuoh üji hi
nü süwie naveh, thi aküsü vünüh küthi tewa nti phamüveh; thitü hi müküle
phaküveh hamari tü azhütsanyuji nyi küsü nga hi vi taji mari ake vü müthsera.
Hi nüh hama Romri Kajiwa vü khuoveh," ti küza.

12Thinü Festa nüh ma sierhüri siezaluo taji ma vü, "Noh tü Romri Kajiwa vü
khuovehthuoh, tinü noh thuoüji Romri Kajiwa vü wanathuoh," ti küza.

Paul nüh Agrippa thi Bernice masü tüvü Kütsie

13Jütisanü rülo pike tewa ünü, Agrippa Kajiwa thi Bernice masü Festa sieke nti
Kaisaria vü ru.

14Thi mari jüla rülo hothake petewa ünü, Festa tü Paul ashiwakajiwa tüvü thse
nü, Felix nüh küsizhe vü nyi küsüthsesavehlie.

15Thi hi khru Jerusalem vü peküvehvü levü küjiri thi Judahri kükhruori nüh
anyi jüma kürho hi tsü nü ma müküle phah üta hi vü khuo.

© 2015 Bible Society of India.

16Thitü hi nüh mari vü, “Romri rühle vü nyi küsü nüh phraküümüsü küveh vü
külesho ma vi phramüsü küvehrivü tsükümü hiri rühle nyu,” ti rületsü.

17Jükenüh mari kürü nü hala küru vü müküzhike wiethuoh nüh rülo künyiawa
hi nüh ashihküsape rügi vü peh taji anyiwa sieru üti azhütsü.

18Thitü ma küruoluori ru ma mükieshe, thi hi nüh kümüshe azhü kümüsü
phrate ma müte natünti sa ünü jüti müsanüh sa.

19Thitü mari nüh ma sie azhü küwuluo sa, jümari thuoüji mari mpa mari nale
thi Jisu sükümüwa zhü phra, thitü Paul nüh matü rhopewieveh ta sanü vi ru.

20Thi hi nüh azhü jüri künanah küsa rühle müküthsü kenüh ehkümüshe thuoüji
noh tü jüla wa nü azhü jümari küna nyi nü moti lo? ti küna.

21Thitü Paul nüh anyu vü küjiwa nüh saküümüsho nta sanü küsizhe lovü thsesa
üta kükhuo kenüh hi nüh ma Romri Kajiwavü müjie küüze küju nü khesamü üti
azhü tsümü.

22Thinü Agrippa nüh Festa vü, “Hi nga hi mpa nüh ma zhü künangüveh,” ti küza.
Thinü ma nüh, “Thuotü nüh noh mazhü künara naveh,” ti küza le.

23Jütisanü rülo künyiawa tü Agrippa thi Bernice masü tü kütehshe nü anyie nyia
küjiri thi anyu vü sierhüri sie nü küsehzhupe vü tu. Jütisanü Festa azhü vünüh
Paul tü sieturu.

24Thinü Festa nüh, “Kajiwa Agrippa thi hala hiri sie peküvehri aveh, anyi hama
kenüh Judahri hala küperi nga thi Jerusalem vü küperi aveh nga ma mükürhohü
ketünga azhümünyie ti zie.

25Thitü ma tü küsüle lehkhuji küsü nga saküsa hi tümphara, thi ma mpa nüh
anyu vü küjiwa vü kükhuo kümüjie hi nüh ma küza nti müshethuohra.

26Thitü hi tü ma khuke zanyoküsü nga eh vüwa vü khem ti rhükütsü münyie
luo. Jükenüh hi tü ma sie noh tüvü tse, pekhewie ketünga kajiwa Agrippa tüvü
tse, küpakenühnyunü hiri nüh ma künakümü sevü nüh hi nga zanyo wuori
kürhüra kümühie sanaveh.

27Küpakenühnyunü küsiri küsü ma vü müküle küsü nga küjomütsü nüh küüze
tü eh kenüh thuoüji müküle,” ti küza.

Küürori 26

Agrippa tüvü Paul Ma mpa ma Povüküsa

1Agrippa nüh Paul vü, “Noh mpa noh povü zhü phra na küsa tsotho
tsüvehthuoh,” ti küza. Thinü Paul tü ma ke thsuoru nü ma mpa ma povü zhü
phra nü ma mpa ma nyuote taji:

© 2015 Bible Society of India.

2Kajiwa Agrippa, hi tü noh tüvü kütsie kümühie küsü ti hi mpa nüh müshe veh, hi tü hi mpa Judahri nüh hi vü mükülekütsüri phrate kümüsho nü hi mpa eh povü müsaji mümühiethuoh.

3Küpakenühnyunü noh thuoüji pekhewie ketünga Judahri rühle thi küüjakünya aveh thsüküveh kenüh küzhike nü eh zhü künatünati noh vü khuoveh.

4Atükhu vünüh eh küviza kürho khuke eh nyuri azhie vü nga thi Jerusalem vü nga aveh Judahri nüh thsüveh.

5 Hi tü Farisiri tsah sataji anale kükhotsawa sie nü rhoru takü̈sa mari nüh khana vünüh thsüvehthuoh.

6Thi hi nüh nosü hala tsieküveh thuoüji Saküüwuowa nüh hiri apari vü küluozhe phrateke küsawa kenüh wiethuoh.

7Thi Jüma ngu nta küsaluozhe nü hiri akuoh türakünyiri türüza rülo aveh kükhra thse nü kükhurü saru. Thi kajiwa, hitü küluozhe hama kenüh Judahri nüh eh lü vü müshemüsü küvehwie.

8Saküüwuowa nüh küsüri sakürhoravehthuoh üji nohri nyi küsünga mokenüh mütsotü nüh samü lo?

9 Khanavü hi nga Jisu Nazareth anyo küüjo zanyo müküzüküzü vünüh sanaveh ti kürathuoh ru.

10Thi azhütsa hi nüh Jerusalem vü nga sa, levü küjiri vünüh kükhra vi nü kümtseri küsizhe vü reküthse mpa mükünyumari küzothe vü hi nga mari vü eh ke thse.

11Thi hi nüh khinyikhinyi kükhurüzhe vünüh mari kümnomnatsü thi Jisu phrakümüsü nti wurierieti, thi mari vü müküüzhikera arüküshu sanü nyuri anyu vünüh nga mari sakümnomna tsütsüti.

Paul Ma Luoveh kükhaphrü Zhüküüza

12Jüti sataji hi nüh levü küjiri vünüh kükhra thi azhü vinü Damaska vü aküzeh tsewa.

13Thinü halie, kajiwa, rünyi küzetovü aletsa vünüh küwierünyi nyia vünüh küwie küsü rügi vünüh turu taji hi wiemükielete, thi küwie hama hi nga thi hi siekütseri nga ngu.

14Thi hiri aveh azhih vü kükietsuo zetewa ünü, Ebriri zhü vünüh küphra jikhi küsü küünara, “Saul, Saul noh mokenüh hi sakümnomnaveh lo? Jümatü noh mpa nüh athso nüh fe taji taleru noh mpa noh küfe kümüjie wiethuoh, ti küsa künara.”

15Thinü hi nüh ma vü, “VÜWA noh tü thawa lo?” ti küna. ThinüVÜWA nüh, “Hi tü noh nüh sakümnomna küvehwa Jisu.

© 2015 Bible Society of India.

16Thitü noh tü süra nü tsie luo; küpakenühnyunü hi nüh noh vü küütsa thuoüji noh nüh hi küngu thi mari vü künguna küsarikürona küsa thi povü sana küsa kenüh noh ji sa vehthuoh.

17Hi nüh Israelri vünüh thi Judahmükünyuri vünüh noh küloletsü naveh thi hi nüh noh jümari vü küze naveh.

18Mari notha saphietsü nü aküzo vünüh küwie vü küüru thi Tsuore kükhra vünüh khaphrüle Saküüwuowa vü ru nü kükhiemuo noküja ngura nü kütsotü vünüh sakümtsekümüri aza vü küüpe naveh," ti küza.

Paul nüh ma Küüro Zhü Küphra

19"Jükenüh halie, kajiwa Agrippa, hi tü rügi vünüh kümohtsakünguwa azhümüküna nüh samüveh.

20Thitü apokhu sa Damaska vü küperi vü küza thi jüse vünüh Jerusalem vü küza, thi Judea azhih aveh vü küza nü mari luovehkhaphrü nü Saküüwuowa vü ru nü mari luoveh kükhaphrüraküüro kümühieri küüsa nti küsa kenüh wie.

21Hama kenüh Judahri nüh Kükhurüzhe vünüh hi re nü hi fethe nta sa.

22Nosü küju nga hi tü Saküüwuowa vünüh küükra pehra nüh ala tsie taji küzah küji aveh vü povü sa veh, thi jümatü küpa küüzanyu thitü setsaküthsüri thi Mosa nüh küüzari saru na küsari küphrate wie:

23Jümathuoüji Messiah tü mümünomünaji mümühie, thi ma tü aküsü vünüh rhoküsüra apokhuwa sanü Judahri vü nga thi Judahmükünyuri vü nga ma nüh küwiewa povü sana küsawiethuoh," ti küza.

24Jütisanü Paul tü ma mpa ma povü sa ünü Festa tü zie taji, "Paul, noh tü zhemüthuoh; noh zanyoküthsüshehle kenüh noh saküzhemüthuoh," ti küza.

25Thitü Paul nüh, "Kümühietsahwa Festa, hi nü müzhe, thitü hi thuoüji kümütsah küzhütsa phraveh.

26Küpakenühnyunü hamari kajiwa nüh thsütoveh thi hi nüh küshinyoh münyie nüh ma vü phrate veh; thi azhü hamari küsünga ma nüh müküthsü münyie naveh ti hi nüh müshe veh; küpakenühnyunü hamatü küüzhe vünüh küthi nü müküsakenüh.

27Kajiwa Agrippa, noh tü setsaküthsüri zhü tsotüveh tünü? Noh tsotüveh ta küsa hi nüh thsü veh," ti küza.

28Thinü Agrippa nüh Paul vü, "Rüzi sheh nü hi Khristanyiri küüsanta noh tü müsheveh nü," ti sa.

29Thinü Paul nüh, "Mütotü münütü noh mpa mükünyu nosü ehzhü küna küperi aveh nga hi mürüli nüh phehküsa kümüjie nyunü hi kümüjie küsara Saküüwuowa vü müngu veh," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

30Thinü kajiwa thi kümükhrüwa thi Bernice thi mari siepeküvehri aveh
tesüratsie,

31jütisanü mari tü küpavü küzhihke wa taji küsü nüh küsüvü, “Anyi hamatü
küüsü naküsa thi küsizhe vü thsena küsa rühle küsü nga münyieluo wiethuoh,”
ti sa.

32Thinü Agrippa nüh Festa vü, “Anyi hamatü Romri Kajiwa vü mükükhuotüla
küzemühiemüthuoh,” ti küza.

Küürori 27

Paul Juhie vünüh Rom vü Küwa

1Jüsevü hiri tü juhie hie taji Italy vü küwa zhühthuo ünü mari nüh Paul thi
küsiküsa wuori nga ti Romri takrü, “Kaji Takrüwa” ti küji Julius ke vü thsemü.

2Jütisanü hiri Asia azhih mürhüwa na küsa vü Adramitium juhie küsü lovü tu
nü juküjiwa müzhewa, jütiküsavü Aristarkhas ti küsa Thesalonia vü
Mekedoniari küsü nga hiri vü nyi tse.

3Rülo künyiawa hiri tü Sidon jura; thi Julius tü Paul kümühieti noh nü ma füri
vü küwa tsotho tsü nü makümünyie sara.

4Jütisanü amürhü zhilekümü kenüh hiri tü ajuh leh anyuowa müzhe nü Kupra
kükhu vü mürhütewa.

5Jüsevü hiri tü hie Silisia thi Pamfilia kari nü Lucia vü Mira ti küsa nyuküji küsü
vü teru.

6Jüla nüh müzake nyia küjiwa nüh Italy vü wa na küsa Alexandria juhie küsü
ngura nü jüla hiri küütu.

7Hiri tü rülo hozake müchieluo nüh hie nü khoshe kenüh Nida jura, thi amürhü
kenüh atüvü hie küwa khokümü kenüh hiri tü hie Salmone kari nü Kret kükhu
vü teru.

8Jütisanü hiri tü kho she nü jüvü nüh mürhü taji Küülolera Kümünyiepe ti küji
azhiewa vü ru, thi jümakütuo vü Lasia nyuküji nga peveh.

9Jütisanü hiri tü rülo hothake küzemü thi hiri zetse nga kükrü vü pehmü thi
assa küsa tsotho nga kari kümüthuoh kenüh Paul nüh mari vü;

10“Küjiri, hi nüh kümüshe hiri zetse tü kümüsamüna thi hozake küümie
pemünathuoh, zanyo vü kütseri thi juhie mpa mükünyu hiri kürho wienga
küümie kümühie vü pemüthuoh,” ti mari küthotsü.

11Thitü müzake nyia nüh küjiwa tü Paul nüh küüzawa mütsotü nüh juhie
kühiewa thi juhie vüwa masü azhü vü luoveh tsazatewa.

© 2015 Bible Society of India.

12Azhie jüla tü küsosa vü peh na küsa mükükato kenüh nyiri küzhi vü nga küsakümhie sanü Foenix tü Kret kütuoazhie kümühie küsü, azhie hamatü zhieseh-zhietu thi zhietü zhietu vü küprüke veh.

Tsohmürhü küji küsü Juhküji vü küru

13Thi zhieseh vünüh amürhü mürhüzah ru ünü mari kümüshesaranatü nti müshe nü mari juhie thsokhuwa leja nü apote vünüh Kret nyokhie mürhü wa.

14Thitü küsuomüwa nüh küükrükükra amürhü kümüsü "Zhietü-Zhieshu" ti küjiwa azhih küüwe vünüh ru nü mari weke.

15Thi juhiewa tü amürhü münyuorathuoh nüh küsa vü hiri nüh jaküzemü taji amürhü nüh he küüzemü.

16Jütisanü Kauda ti küsa azhih küüweh küsü kükhu vünüh mürhü nü hiri tü khoshe taji juhie küzahwa shote peh.

17Thinü mari nüh jüma shohtekütsie nü juhie jüma ali nüh kürite sa, jütiküsavü juhiewa he nü Libya vü teküwa krünü amürhükünyuothsüwa lejamü nü amürhü nüh juhiewa mürhüküüzemü.

18Thi hiri tü amürhü nüh küluolewehke kümü kenüh rülo künyiawa thuoüji zanyo vü kütseri khajamü.

19Jütiküsavü rülo kücheawa thuoüji juhie tsokrüri nga khaküja sa.

20Thi atsomürhü nüh küzüla nga hiri mükülüwute nüh sanü rünyi nga thi wutsi nga müngu nüh sataji hiri kürhora küluozhe aveh nga ratewa.

21Thinü mari tü ashiemütsanüh hothake tekütsethuoh kenüh Paul tü tsezhuru mari azhie vü tsie nü, nyiri, nohri nüh eh zhüküna taji Kret vünüh juhiewa hiemürulewiethuoh üji hakümjie kümnomna küümie küsetuwa nyu nü.

22Thitü hi nüh khinyi küza na nü nohri eh zhü künaluo thi nohri luoveh mümüsütümü luo; jütathuoüji juhiewa küchie nüh nyikürholi nü küümiewanyu.

23Küpakenühnyunü hi ma zhi sakütsewa thi ma khurü kütsewa Saküüwuowa zhühleri küsü küza eh kütuo vü tsie taji,

24ma nüh hi vü, "Paul, mükrütümü luo; noh tü Kaisar atüvü mütsieji mümühie, thi halie, Saküüwuowa nüh juhie lovükütseri aveh no kenüh küloletsüthuoh," ta küza.

25Jükenüh nohri nyiri, luoveh ji luo, küpakenühnyunü hi nüh Saküüwuowa vü kütsotü kümüjie hi nüh küüzawa khem ta satsüwie naveh.

26Thitü hiri tü anyuo wuori vü hewa rake wie naveh, ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

27Rüza türamüzüawa ru ünü hiri tü Adria juküji vü ruju; thitü rüzatsotüla
kümüjie küsavü juhie hiekütseri nüh hiri tü azhih küüweh shenyitsethuoh ti
müshe.

28Jütiküsavü juküshewa küte nono ünü ale mükeke küpela ngura, jütisanü pike
tsekewa nü küte lehü ünü ale türamünga mpa sala.

29Thi juhiewa tü wa nü aloh kütohke kükrü kenüh mürükühavüh müzü ase
vünüh jake sataji kükhuo sanü kütho huope.

30Thinü juhie kühieri tü küthi tewa nti sanü mürükühavüh atüvü küjake aro
sanü juhie küzahwa juküji vü jakemü.

31Thinü Paul nüh müza künyi nyia nüh küjiwa vü thi arienyiri vü, “Anyi hamari
juhie lovü müküpeh nü nohri tü mükülolera,” ti küza.

32Thinü arienyiri nüh juhie küzahwa hute küsa aliri tethuohmünü küzemü.

33Jütisanü tholuo nti saru ünü Paul nüh wurie nü mari ashietsa üti küza taji,
nohri tü luoveh mümühie nüh sataji ashie zanyo küsü nga mütsanüh tekütse
nosü rülo türamüzüthuoh.

34Jükenüh nohri eh zhü wurie küna nü ashie pipi tsaluo, jütathuoüji nohri satsa
müzhora naveh, küpakenühnyunü nohri nyiküsü alü vünüh nga ashe küsü nga
küümiewa nyu.

35Jütisanü mari aveh atüvü nüh ma nüh lohse vi nü Saküüwuowa vü kümüna
tsü thi zokhuo nü mari tsü khe.

36Thinü mari nga luoveh ji taji papa küsa vi tsa kheh.

37Thi juhie vü kütse aveh küsaji thuoüji hiri nyi müza künyi nü rürake nü türo.

38Mari papa küsa tsakümüwa kümüsevü ahie aveh ajuh lovü khajanü juhiewa
sakümüphie.

Juhiewa Müsükümü

39Jütisanü thoru ünü mari tü azhie jüma müthsüra nüh samü. Thitü azhie
potepote vü azhih tuo nü küpierü küsüngura, thinü küsakümhie sanü jüla nüh
juhiewa küchiewa alievü samü nti müshe.

40Thi mürükühavüh leja nü juh lovü thsemü taji juhie shoküüzülewa aliri
lejamü nü juhie atüvü athsü küthuohwa vikuo thuoh ünü juhiewa tü apotevü
vike.

41Thitü ajuhmüküshe vü tewa nü juhiewa tü asüpri vü tohphoketewa taji juhie
thsopo watü mükungarathuoh nüh sa, thi ajuküüshüwatü müzhole thuoh nüh
ru nü ase vü aveh tohkhuokhemütü.

© 2015 Bible Society of India.

42Thopahiri nüh kümüshe thuoüji küsi sakütseri tü nyiküsü nga ajumüshu nü müküte nüh aveh fethemü nti müshe.

43Thitü müza nyia nüh küjiwa nüh Paul tü mari küüro küsaju müshe nü külole küsa müshe. Thi ajukümüshuthsüri thuoüji papa küsa müshu nü alievü tewa üti azhütsü.

44Thi küpari thuoüji awiehsho vünüh thi juhie kükuo vünüh kürhu nü alievü tewa üti küza. Jütisanü mari aveh alievü shutewa khehra.

Küürori 28

Melita vü Küru

1Hiri jütisanü alievü kürura ase vünüh azhie jümatü Melita takü̈sa thsüra.

2Thinü jüla kürhori tü hiri kürho vü küümze jükümjie mükungu küümze vi hiri kütsa, anyih nga mütso nü hiri küsieke sa, küpakenühnyunü atsorü thi so ti sakümü kenüh.

3Paul tü athso mükhrü ru nü anyih lovü thse, thinü sakümü kenüh arehji küsü shuru nü ma ke vü kürüphoke.

4Thinü amürewa ma ke rügivü küsoü küveh anyuwa nüh ngu taji mari küsü nüh küsü vü, “Küthsütohwiethuoh nü anyi hamatü anyi küfetheri wiethuoh. Thi ma nüh juküji vünüh jozhutsewie ketünga nyurashih küürathuohtüwa nüh piketü maküürhowa nyuthuoh,” ti sa.

5Thitü ma nüh amürewa tü anyih lovü küthejamü nü zanyoküsü nga ma kümüko nga müsa.

6Mari nüh ma tü vühküru huope, nyutü zhürüluo tsuotsawa nü sünathuoh ti hothake noh peh tü ma vü amüngukümüsü jükümjie müküsa kenüh mari luoveh khaphrü le nü ma tü nyiaza küsü wie thuoh, ti sa.

7Thi azhie jüma kütuovü Publius ti küsa nyi küsü juhküji nato vü azhie avü sanü pehveh. Thinü ma nüh rülo küchehiri küzeh mühieshetsü.

8Küpakenühnyunü Publius apa mühi thi azüh ku ti sapeveh ünü Paul nüh ma vü wa nü ma ke ma vü thse taji kükhuo satsü nü sakümühietsü.

9Jüti satsü ünü azhie jüla küna peküvehri tü ru nü ma vünüh sakümühiera khe.

10Mari nüh hiri siake nü kütsüküsuo nga hozake sa; thi hiri juhiewa hie le nü tewaluo nti küsavü hiri nüh müviji mükümühie aveh juhie lovü thsetsü.

Melita vünüh Rom vü Küru

11Thi asah küche se vünüh Alexandria juhie küsü ma tüvü lasikhuh “Küwushie Jünüri” ti kürhüke küsosa vü ru nü azhie jüla küpehla küsü vünüh hiri teru.

© 2015 Bible Society of India.

12Thi hiri hie Sirakas ti küsa vü ju nü jüla rülo küche peh.

13Thi jüla nüh hie küzülewa nü Rhejium jura. Thi rülo künyiawa hiri tü wa nü zhieseh vünüh amürhü küruwa shirü lehü nü rülo künyiawa vünüh Puteoli vü ju.

14Hiri jüla küwavü afüri mütu, thi hiri ji nü mari vü rülotürü peh üta sanü jüla petewa. Jütisanü hiri Rom vü teru.

15Thinü afüri jüla küperi tü hiri kütse thsü tajinü hiri mütu nti Apiu asüküsape thi Küzerazhe Küche ti küsawa küjuru. Paul nüh mari küngura vünüh Saküüwuowa kümüna tsü thi ma luoveh nga jira.

Paul nüh Rom vü Saküüwuowa Kajipe Zhü küüza

16Jütisanü hiri Rom lovü turu ünü Paul thuoüji arienyiri ma kühuori sie nü ma mpa küüpeh sa.

17Rülo küche sevü ma nüh Judahri anyu jüla kürho sierhüri jizhuh, thinü mari ru nü sehzhu ünü ma nüh mari vü, eh füri, hi tü zanyo küsü nga nyiri tüvü nga satü nyutü hiri pari rühle vü nga müküle müsawie ketünga hi tü Jerusalem vü nüh hi re küsizhe lovü thse nü Romri ake vü thsemü.

18Thi mari nüh hi künaküwa hi fethe naküsa rühle küsü nga mükungu kenüh hi kümüze nta müshe.

19Thitü Judahri nüh kürükümü kenüh hi tü hi mpa eh nyiri vü müküle phah nti küsa kenüh nyu thitü Kaisar vü mükhuo thuoüji mümühie nüh satewa.

20Hama kenüh hi tü nohri mütu üta thi nohri siejüle üta, thi hamatü küpakenühnyunü thitü marüli nüh hi phehkütse thuoüji Israelri zhühke küümühie na küsa kenüh wie.

21Thinü mari nüh ma vü, “Hiri tü Judea vünüh lasi zanyoküsü nga noh kenüh müngu wie, thi afüri hala küruri nyiküsü nga noh zhühke mütsü nyutü noh zhüku mütsü nyutü noh zhüku kümüsü nga müphratewie.

22Thitü noh kümüsheri mowa nüh hiri tü noh vünüh thsü nthe; küpakenühnyunü hiri nüh thsüküveh thuoüji azhie aveh vü nga nyiri nüh refü hama noh nüh sieküvehwa thuoüji küjokhehwievehthuoh,” ti küza.

23Jütisanü mari rülo küsü nüh mütule naveh ti kürüchie sanü mari ma nüh küpehpe vü anyi hozake kürüteru. Thi ma nüh rüne vünüh wa münüle küju rügi kajipe zhünyowa phratetsü, Saküüwuowa povü sanü Jisu zhühkuwa tü Mosa Khonyo vünüh nga thi setsaküthsüri lasi vünüh nga ti küzanü mari luoveh sakükhaphrü nti wurie.

24Mari wuori thuoüji ma nüh küüze vünüh luoveh sakükhaphrüra, thitü wuori thuoüji mütsotü nti sa.

© 2015 Bible Society of India.

25Jütisanü mari kümüshe küsü müküsara kenüh porie luonti satü müjieporieküwa atüvü Paul nüh azhü rühle küsüphrate: “Isaya setsaküthsüwa apo vünüh Kümtse Sietse nüh khem ta nohri apari vü küüza!

26Küpakenühnyunü ma nüh küüza: “Anyi hamari vü wa nü küza luo, nohri tü küüna nü künaveh thitü müthsüra, nohri tü aküno nü noh naveh thitü müngura.

27Küpakenühnyunü anyi hamara luoveh thuoüji zanyo küre khomü, thi mari khüna tü zanyo küüna küzhomü, thi mari notha tü mari nüh tiehtemü; mükünyutüla mari notha nüh nguna nü, thi mari khüna nüh künarana nü, thi mari luoveh nüh thsürana nü, jütisanü mari sakümühietsü üta hi vü ru nanü,” ti küza.

28Nohri hama müthsüji mümühie, “Saküüwuowa küülole thuoüji Judahmükünyuri vü küzemüthuoh; mari thuoüji hama künawie naveh,” ti küza.

29Ma nüh azhü hari phrate jura ünü Judahri tü mari mpa mari azhie vünüh küüjakünya khieloti sanü porie tewa.

30Thi ma nüh mahvi künyi ma mpa ma künyirhie vünüh petewa, thi thathari nüh ma vü ru naveh nüh lozhe nü sieke.

31Thi Saküüwuowa kajipe vi sosie thi VÜWA Jisu Khrista zhüku künyito vünüh sosie thi akükhe küsü nga münyie nüh sa.

© 2015 Bible Society of India.

Romri

Romri 1

Kürüluo

1Jisu Khrista siepewa Paul, VÜWA povü küsari küsü sa üta küji, thi Saküüwuowa Zhühthe Kümühie kenüh athuoh sanü samüthuoh.

2Jümatü setsaküthsüri nüh atükhu vünüh Kümtse Zhütsazhü vü küzake samüthuoh.

3Zhühlekümühie jümatü ma Tsa zhühku, ma tü satsawa müzhe nü David küshukütu vünüh turu.

4Saküüwuowa Tsa wiethuoh ta küsa kükhra thi Sietse kümtsewa vünüh aküsü vünüh küsürawa hiri VÜWA Jisu Khrista wiethuoh.

5Ma vünüh hiri tü küümze thi VÜWA povü küsa küüro ngura nü ma nyo kenüh akuoh aveh vü azhüküüna kütsotüwa viwa naküsa wiethuoh.

6Jisu Khrista azhi sa nta ji küsa vü noh nga chieke sa veh.

7Saküüwuowa nüh kümüze küveh kümtseri küüsa nta ji küsa Rom vü küpehri: Küümüze nohri vü thi Saküüwuowa hiri Pa thi VÜWA Jisu Khrista vünüh nohri vü noküümze thi kürükümühiewa küruwa saluo.

Kümünakütsü Kükhuo

8Pokhu sa Jisu Khrista vünüh nohri aveh kenüh e Saküüwuowa kümüna tsü veh, küpakenühnyunü nohri kütsotü watü azhih aveh vü tholah kümüthuoh kenüh.

9Küpakenühnyunü Saküüwuowa tü eh povüwa, hi nüh eh sietse vünüh ma Tsa zhühlekümühiewa sanü mükütuowiethuoh nüh eh kükhuo aveh vü nohri nyo thsewie veh.

10Hi nüh kükhuo thuoüji Saküüwuowa kümüshe thuoüji hi tü ru nü nohri siekümütuwa samo ti khuoru.

11Nohri saküükhra na küsa kenüh sie tse kütsia vi nohri tsü nti nohri mütungü ru.

12Jüma thuoüji, noh nga hi nga küsü nüh küsü küchü nü kütsotü vünüh küzhake nti küsawa wiethuoh.

13 Thi eh füri, hi nüh nohri küüthsüngüwa thuoüji, nohri azhie vünüh nga thi Judahmükünyuri vünüh nga ti azakütsa ngu ntheti küsa kenüh hozakeri wienga nohri vü ru nti sa, thitü khinyi haküjuwienga lekhuji kükhe ruru ti.

14Hi tü Greekri thi Greekmükünyuri shewi nga thi zanyoküthsüri thi müküthsüra shewi nga vüveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Jükenüh hi tü nohri Rom vü küpehri vü nga Zhühthe Kümühiewa vi küzangü sheke veh.

Zhülekümühiewa Kükhra

16 Küpakenühnyunü hi tü zhühlekümühiewa kenüh thuoüji müzükrü, jümatü küsüküsü nga kütsotü küpehri aveh thuoüji küülole kenüh Saküüwuowa kükhrawiethuoh, thi hamatü Judahri kenüh apo thi Greekri kenüh nga wiethuoh.

17 Küpakenühnyunü jülatü kütsotüwa nüh kütsotü kenüh Saküüwuowa künyitsa saküthsütsü veh, thi jüma kenüh hakümjie rhü sa veh: “Thawa nüh kütsotü vünüh nyitsara nüh ma thuoüji rhora naveh,” ta rhü sa veh.

Nyiri Rhozihkümü

18Rügi vünüh Saküüwuowa rüküshu tü VÜWA kümüshe vünüh mükürhori vü thi khuke kümüsüri vü kütsahmüthuoh, thi mari mükümühie kenüh küzhütsawa khetemüthuoh.

19Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh mari vü kütsa kümüthuoh kenüh ma zhükuri tü sakümüsie nü mari küthsümüthuoh.

20Thi azhih küsakhu vünüh nosü küju ma khuke jümatü ma kükhra thi küsuokürho kükhra müthsü nüh sa ru, thitü ma nüh saküsari vünüh ngu kümtserathuoh, Jükenüh mari tü müküle noküja münyie luo.

21 Küpakenühnyunü mari nüh Saküüwuowa thsüwie ketünga ma müsiake nyutü kümüna vi ma mütsü, thi mari nüh zanyo kümüshewa tü mameh münyie nüh samü thi mari kümüshewa tü saküzomüthuoh.

22Mari tü zanyoküthsüri ta müshe veh, thitü mari tü zhemüthuoh.

23Thi Saküüwuowa kütholathovü müküprikürawa vi nü nyiri nyutü amüwa nyutü asa nyutü azhih vü rühvü nü kütse küprikürari müzhimüthuoh.

24Jükenüh Saküüwuowa nüh mari vi luoveh kümüngu mükümtse vü thsemüthuoh, jütisanü mari mpa mari azhie vü mari satsa mükküürüpa müküzükrü vü thsemüthuoh.

25Küpakenühnyunü mari nüh Saküüwuowa küzhütsawa vi akürie wa samüthuoh, thi Saküüjewa mükhurü nüh saküjeküsari khurü, thi jümari povü satekütse kenüh, thitü ma thuoüji küsuokürho müsiakeji mükümühiewa wiethuoh! Amen.

26Hama kenüh Saküüwuowa nüh mari vi mükküzhikera asazüh kümüngu vü thsemüthuoh. Mari nyimzari tü mari satsazüh kürho wulewa tü awule vü müthse nüh wulemükünyu vü thsemüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

27Thi nyimpari nga jükümjie nyimzari sie asazüh kürho wulewa jamü nü nyimpari mpa küsü nüh küsü vü müküüzhikera asazüh kümüngu samü, nyimpari mpa nyimpari vü küzükrü amüke sanü mari müküle küsa kümülie kümüsü nga ngumüthuoh.

28Thi mari tü Saküüwuowa khuke küphrate mükütse kenüh Saküüwuowa nüh mari tü amüshe kürüpo vü thi khuke kümüsü vü thsemüthuoh.

29Mari tü khuke mükümühie, müsarüla küsa, zanyokümüngu thi nyuri saküümüsüngü nüh promüthuoh, jü mpa mükünyu nyuri noküüjizhi, nyuri küfethe, küüraluo, nyuri kümüra, nyuri phrateküümüsü thi nyura rhüküsanüh mari pro nü tetsethuoh.

30Mari thuoüji: nyuri kükhrükeri, Saküüwuowa kümürhüri, azhükünyi mükünyieri, mari mpa phrakümüsie kütseri, müsheküüjiri, kümüsü mpa phahuokütseri, azahpari zhümüküünari.

31Zanyomükümüsheri, kütsotü mükünyieri, luoveh müküperi, küümze mükünyieri.

32Anyi jüüta küsari thuoüji küsüleh ta küsa mari nüh Saküüwuowa zhü tsüküsari thsüwie ketünga mari nüh jümari mpa küsa nyu nü jümari sakütseri nga povü satsütsüti.

Romri 2

Saküüwuowa nüh Shihküsa

1 Jükenüh halie, nyiri; nohri küsüküsü nga saluo, nohri nyuri müshekümüsüri thuoüji zanyoküsü nga küphratera münyie, küpakenühnyunü teküwa tsotho vü noh nüh nyuri müshe müsütaji noh mpa no müküchie sakümüthuoh kenüh, noh nyuri müshekümüsüwa noh wie nga jü khem ta saküveh kenüh.

2Thi Saküüwuowa müshekümüsütü jüüta sakütseri aveh vükhem ta ru küveh hiri nüh thsüveh.

3Jükenüh anyiwa, noh tü jüüta küsari küjo thi no thuoüji jüüta sanü Saküüwuowa ashih küsawa vünüh küthirana timüsheveh ülo?

4Nyutü noh tü ma kümühie thi ma küüzhike thi ma luovehküsuoküle veh ülo? Saküüwuowa kümühiewa nüh noh sieluoveh kükhaphrü vü wa nata noh tü müthsü ülo

5Thitü jüütathuoüji noh tü noh mpa nüh noh luoveh kükho thi noluoveh mükükhaphrü nüh noh mpa noh rüküshuwa vükepeh nü arüküshu rülo Saküüwuowa nüh künyitsa vünüh ashih sanü küthsükungu na küsa juna küsawiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

6Küpakenühnyunü ma nüh nyiri aveh vü nga ma küüro kümüjie vünüh kümüliewa satsü naküveh kenüh.

7Thi thari nüh küzhikezhikhri nü zanyo kümühie sa thi kütholathovü thi küsiake thi müküprikürarah phakütseri thuoüji ma nüh küsuokürho tsü naveh.

8Thitü thari nüh kürü kümüsü satse nüh, thi küzhütsawazhü müküna nüh sanü khuke kümüsü azhü küna tse nüh jümari vü thuoüji azhühkha thi arüküshu tsü naveh.

9Judahri nüh apo thi Greekri nga ti aveh kümüsü küsari aveh vü thuoüji kümnomna thi kükho tsü naveh.

10Thitü Judahri nüh apo thi Greekri nga ti thari nüh zanyokümühie sanaveh nüh jümari vü thuoüji küthola thi küsiakethi kürünyi tsü naveh.

11 Küpakenühnyunü Saküüwuowa thuoüji kümürhükümüze münyieluo.

12Thi thari nüh Khonyo mükünyie vünüh khiemuo naveh nüh Khonyo mükünyie vünüh sü wie naveh, thi thari nüh Khonyo kükhuvünüh khiemuo naveh nüh Khonyo vünüh ashih sa wie naveh.

13Küpakenühnyunü Saküüwuowa tüvü künyitsari tü Khonyoküünari nüh nyu nü Khonyo müzhe kütseri mpa nüh müshomü naveh.

14Thi mükütsotüri wie nga nyiri nüh küsa Khonyo münyiewie ketünga mari mpa mari kürho vünüh khonyo kenüh müsaji mükümühieri satse veh.

15Khonyowa nüh müviji mükümühieri mari luoveh vü rhüke kütsekütsanü mari müshewa nüh jüma mükato nyütu katoveh takü sa povü sa tsütsüti.

16Jükenüh hi nüh Zhühthe Kümühiewa küphrate kümüjie jüma rülovü Saküüwuowa nüh Khrista Jisu vünüh küüthi luovehri aveh ashih sawie naveh.

Judahri thi Khonyowa

17Thitü noh tü noh mpa nüh Judahri ta sanü Khonyowa rügi vü peh thi Saküüwuowa sie kütsarüri kenüh rhieza.

18Küpakenühnyunü Khonyo vü nohri sosie küsa kenüh ma kümüshethsü thi zanyo kümühietsahwa mühiemü ta sa.

19Noh tü nothaküüjura lekhuji küüjori tsah thuoüji, thi aküzovü küpehra küwiewa tsah thuoüji;

20thi Khonyo vü küthsü thi küzhütsa pehveh ta thsüto nü zanyomüküthsüri sakümüsho thi kürünguori sosie ti sataji,

21noh nyuri küsosiewa, noh tü noh mpa noh müsosie nüh sanaveh lo? Mürühutsatümü üta noh tü nyuri sosie nü noh thuoüji rühutsaveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

22Nyimza nyimpa muomuo müsatümü üta noh nüh nyuri küza taji noh nüh saveh ülo? Noh kükhurü tsorheri kükrewa, noh tü kükhurüzhe vünüh zanyo rühu veh ülo?

23Khonyo müzhe nü tseveh ta noh mpa rhieza kütsewa, noh khonyophrürie nü Saküüwuowa müküchie satse la?

24Küpakenühnyunü rhüküsa: “Nohri kenüh Saküüwuowa nyo mükütsotüri aza vü saküzükrümüthuoh,” ta zhütsazhü vü rhüsaveh.

25Noh nüh Khonyo müzhe thuoüji ahukürhe tü no kenüh akünyia pehveh, thitü noh nüh Khonyowa zokhuovehthuoh üji no hurheküsawatü mükürhe kümüjiewiethuoh.

26Jükenüh ahu mükürheri nyi küsü nüh Khonyo zhühnyori müzhetsethuoh üji, ma ahu mükürhewa tü rhemüthuoh ta müchieke nüh sanaveh ülo?

27Rhüküsa Khonyori noh nüh peh thi noh nüh ahu rhe nü Khonyowa zorie tse thuoüji satsa ahu mükürhewa nüh mürhe nüh Khonyo müzhekütsewa nüh noh müküchie vü thsemünathuoh.

28Küpakenühnyunü alie vünüh küthse nyutü küzhütsa vünüh nyu nü alievü mpa nüh thi asa mpa nüh kürhe thuoüji Judah tsahri nyu.

29 Judahri thuoüji alo vü nüh, thi küzhütsa hukürhe thuoüji luoveh vünüh, thi alievü nüh nyu nü Saküüwuowa vünüh.

Romri 3

1Thinü Judahri tü mokümjie vünüh Judahmükünyuri nyiavünüh mühie veh ülo? Nyutü hukürhe tü ma künyia mowa pevehlo?

2Lekhuji aveh vü ma kümühie hozake peveh. Küphratekhuwa thuoüji, Judahri vü Saküüwuowa zhühlewa tsotü küsa kenüh.

3Thinü anyi wuori nüh mükütsotü kenüh Saküüwuowa künyitsawa mameh mükünyie samü naveh ülo?

4Ma mpa küsü nga satüsatü nyiri aveh nü azhüriemüwie ketünga Saküüwuowa thuoüji künyitsawa küüsamü luo, küpakenühnyunü rhüküsa: “Noh zhüri vünüh noh tü nyitsamü ta sanaveh, thi noh müte küwa vü khrarawie naveh,” ta zhütsazhü nüh küza.

5Thitü hiri mükümühie vi Saküüwuowa künyitsa sakütsa nta thuoüji hiri tü mowa phrate naveh lo? Saküüwuowa nüh hiri vü kümnomna kütsüvü ma tü müküle samüthuoh ta sanaveh ülo? (hi nüh nyiri müshe kümüjie vünüh phrate veh.)

© 2015 Bible Society of India.

6Ma mpa küsü nga satüsatü Saküüwuowa nüh münyitsa thuoüji mokümjie azhihwa ashih sara naveh lo?

7Thitü hi küzhühja nüh Saküüwuowa küzhütsa saküzhi nü ma sakütholaveh üji hi tü mokenüh kükhiemuori ta satse pehuonaveh lo?

8Thinü jütathuoüji zanyo kümühie küru na küsa kenüh kümüsü sa ünü raluo. Hi nüh hama küphrate kenüh anyi wuori nüh hi küjo nü phratekümüsü veh. Mari müshemümüsüji mükümühie kümüjie mari tü müshemüsümüthuoh.

Nyi Küsü nga Künyitsa münyiethuoh

9Thinü hiri Judahri tü Judahmükünyuri nyia vünüh mühieküpaveh ülo? Mükünyuwa wie. Küpakenühnyunü hi nüh, Judahri nga thi mükünyuri nga kükhiemuo kükhra kükhu vü pemüthuoh ti hi nüh küzamüthuoh.

10 Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh: Nyi küsü nga münyitsathuoh, nyi küsü nga nyuwiethuoh;

11nyi küsü nga zanyokümüshe münyiewiethuoh, nyi küsü nga Saküüwuowa küpha münyiethuoh.

12Aveh nga lekhuji khaphrü tetsethuoh, mari aveh nga kürü müküle vü tewathuoh; nyi küsü nga kümühie samütsewiethuoh, nyi küsütsatsa nga nyuwiethuoh.

13 Mari khuru tü rüku küpieke kümüjiethuoh, mari mizhi vi kümüra samüthuoh, müre mütse kümüzhiwa mari pomie vü pemüthuoh.

14 Mari apo lovü nyuri kümüzü thi zhühkha mpa nüh pro veh.

15 Nyuri fethe nta mari jih tü khazhu wawati;

16Mari nüh khakütse lekhujiri vü tü zanyo küzorie thi lokürü mpa,

17Thi mari tü kürü kümühiewa lekhuji thuoüji müthsü,

18 mari notha vü Saküüwuowa kükrü münyie.

19Thi Khonyo nüh momowa küza veh nüh Khonyo kükhu vü küperivü küzaküveh hiri nüh thsüveh, jükenüh nyiri aveh mükülekhete na küsa kenüh azhih aveh Saküüwuowa ashih vü viteru veh.

20 Khonyo nüh müsajimükümühiewa küsa kenüh nyi küsü nga Saküüwuowa tüvü müshoveh ta müsara; Khonyo nüh momowa saveh nüh jümatü anyiwa kükhiemuo saküthsü na küsa kenüh wie.

Saküüwuowa nüh Nyiri Kümüsho vü Küthse

21Mosa Khonyo thi setsaküthsüri nüh jüma vü mari povü sawie ketünga jümatü Khonyo sie zanyoküsü nga küsa münyie.

© 2015 Bible Society of India.

22 Saküüwuowa künyitsa jümatü Jisu Khrista vünüh kütsotüpeh, thi jümatü thari nüh tsotü naveh nüh jümari aveh thuoüji ngu naveh, küpakenühnyunü nyi küsü vü nga küüpa münyie;

23küpakenühnyunü nyiri aveh khiemuo khehmüthuoh thi Saküüwuowa kümühie müju nüh sakümüthuoh kenüh.

24Thitü Khrista Jisu vünüh Saküüwuowa küümze müjuju kütsü vünüh nyiri aveh nga sakürüzih tsü.

25Kütsotü vünüh ngu na küsa kenüh Saküüwuowa nüh Jisu kümnomnavü thse taji ma züh nüh küsahthuoh sa. Hamatü Saküüwuowa künyitsa kütsana küsa kenüh wie, küpakenühnyunü khanavü thuoüji Saküüwuowa tü küzhike nü kükhiemuo notherie.

26Thitü khinyi thuoüji ma tü nyitsa ta küsa küjokütsa thi Jisu vü kütsotü küpehri sakümüsho ti satsüveh.

27Thinü hiri kürhieza tü mowa lo? Jüritü müchiekethuoh. Hiri nüh Mosa Khonyo kümüzhe kenüh ülo? Hiri küüroküli kenüh ülo? Nyuzhima, jümatü hiri kütsotü kenüh wie.

28Küpakenühnyunü nyiri tü Khonyo nüh sa üta azhükütsü kenüh küsa nyu nü kütsotü vünüh müshora ta küsa thsütora.

29Nyutü Saküüwuowa tü Judahri Saküüwuowa mpa ülo? Ma tü Judahmükünyura Saküüwuowa nga nyu ülo? Ah wiethuoh, Judahmükünyura kenüh nga wiethuoh.

30Saküüwuowa tü küsü sakümü kenüh ahukürheri tü kütsotü rügi vünüh nokümüsho naveh thi ahu mükürheri thuoüji kütsotüra vünüh nokümüsho naveh.

31Thinü kütsotü hama kenüh Khonyowa jamü naveh ülo? Jüta viküpakümüwanyu, hiri tü Khonyowa vikümüzho wie

Romri 4

Abraham tü Kütsotü vünüh Müshora

1Thinü satsa vünüh khanavü apa saküru Abraham tü moti phratenathuoh lo?

2Küpakenühnyunü Abraham tü küürori vünüh müshomüthuoh tathuoüji ma tü rhieza mühievehthuoh, thitü Saküüwuowa atüvü thuoüji jüüta nyu.

3 Küpakenühnyunü Zhütsazhü nüh, “Abraham tü Saküüwuowa tsotü, jükenüh ma tü künyitsawa ta chieke.

4Küürowa kümülie kütsü tü aküte vünüh nyu thitü ma mpa ma ke wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5Thitü nyi küsü nüh mükürowie ketünga mükümüshori saküümüshowa tsotü thuoüji ma kütsotüwa tü künyitsari ta chiekemüthuoh.

6Jükümjie mükürowie ketünga nyitsaveh ta küsa Saküüwuowa nüh küchieke David nga nüh kümünga zhü küphra:

7 “Müküle noja kümütüri thi kükhiemuo tiehphotükümüri kümüngari;

8 VÜWA nüh ma kükhiemuori ta müküchiekeri kümüngatsawa,” ta küza saveh.

9Thinü kümüngari ta küphrate tü ahukürheri vü mpa ünü mükürheri vü nga lo? Hiri nüh kütsotü nüh Abraham tü künyitsari ta phrateveh.

10Thinü ma küchieke tü mokümjie küsa vünüh lo? Jümatü mahu müjiekürhe atü vünüh ünü rhekümüsevü nüh lo? Nyu, jümatü rhekümüsevü nüh nyu nü ma hu müjie kürhe atüvü nüh wiethuoh.

11 Ma nüh ahukürhe thuoüji müjie kürhe vünüh kütsotü vünüh künyitsara thsoshiwa fekevü. Mazhünyo thuoüji thari nüh ahu mürhe nüh tsotü naveh nüh jümari aveh pawa küüsana küsakenüh, thi jütisataji nü mari tü nyitsamüthuoh ta chiekemüthuoh.

12Thi jükümjie ma tü ahukürhera pawa, mari tü ahukürhe mpa nüh nyunü pawa Abraham nüh ma humüjiekürhe vünüh kütsotü thsoshiwa müzhe nü kürhori.

Kütsotü vünüh Saküüwuowa nüh Phratekeküsawa Küngura

13 Azhih aveh Abraham thi ma küshukürari nüh küüvi nta küzake küsawatü Khonyo vünüh müru nü küzhütsawa kütsotü vünüh wie.

14Mükütüküzü Saküüwuowa nüh phratekeküsawa tü Khonyo zhüküünari vü mpa tsü nta thuoüji nyira kütsotü tü mazhühnyo münyiethuoh thi Saküüwuowa nüh phratekeküsawa tü momasathuoh.

15Küpakenühnyunü Khonyowa tü Saküüwuowa arüküshu viru veh, thitü Khonyo mükünyie pe vü thuoüji Khonyo küphrürie nga münyie.

16 Jükenüh jümatü kütsotü vünüh wie, ma nüh phratekeküsawa küümze vü peh na küsa kenüh thi ma küshukürа aveh vü pehna küsa kenüh, jümatü Khonyo vü küpehri kenüh mpa nyu nü Abraham kütsotü vü küsü küsari kenüh nga wie, küpakenühnyunü ma tü hiri aveh pawa küsa kenüh.

17Hama kenüh rhüküsa: “Hi nüh noh akuoh hozake apa noh nüh kütsotüwa Saküüwuowa atüvü küüsamüthuoh,” ta küza. Ma nüh akürho vi aküsüri vü tsü thi mükünyiewa saküüpehraveh.

18Akuoh hozake apa küüsana küsa kenüh ma tü küluozhe peh nü tsotü taji luozhe, ma vü küüza kümüjie, noh küshukürarit ü wutsi müküchierhüra kümüjie saküzhitsü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

19 Ma satsa vü müshe küze thuoüji ma tü ma kütsotü thuoüji thachumüküze, jümatü aküsü kümüjie wiethuoh, küpakenühnyunü ma tü mavi müzake kümüjie thuoh, nyutü Sara atsa müküsa müshe küzethuoüji.

20Saküüwuowa nüh phratekeküsawa mütsotü nüh sanü kükhaphrükhale müsa, thitü ma nüh Saküüwuowa phrateküüji kümüjie ma kütsotüwa tü kümüzhomüzhowa wie.

21Thi Saküüwuowa nüh mowa küzakesaveh nüh satsawie naveh ti müshephoke wie.

22Jükenüh ma kütsotüwa kenüh ma tü nyitsamü ta chieke.

23Thitü ma küchieke azhüwa tü ma ke nüh mpa rhümüsa.

24Thitü hiri kenüh nga rhü saveh. Jümatü thari nüh Jisu hiriVÜWA aküsü vünüh kürholewa tsotü naveh nüh mari nga künyitsari ta chieke naveh.

25Hiri nüh müküwule sakümü kenüh ma tü küüsü thi hiri sakümüsho na küsa kenüh ma tü rhoshele tewa.

Romri 5

Saküüwuowa sie Kükatolera

1Jükenüh hiri tü kütsotü vünüh kümüsholera kümüjie, hiri tü hiri VÜWA Jisu Khrista vünüh Saküüwuowa siekürümühielera.

2Ma vünüh hiri tü lekhuji ngura nü hiri nüh tsieküveh küümze hala rura, thi jükenüh hiri tü hiri küluozhewa vilozhe nü Saküüwuowa kümühiewa kümühie phrate küsuoveh.

3Jüma nyia vü nga hiri tü kümnomna vünüh küüzhikengura veh ta küsa thsü nü hiri kümnomna vü nga lozhetseveh.

4Thi küüzhike vünüh khuke kümühie nguraveh, thi khukekümühie vünüh küluozhe nga nguraveh.

5Thi küluozhe jümatü piketü hiri saküüzükrüwa nyu, küpakenühnyunü hiri vü tsükümü Kümtse Sietse vünüh Saküüwuowa küümzetü hiri luoveh lovü küshoke küsathuoh kenüh.

6Hiri mükhra nüh kütse vü Khrista nüh tsotho vü khem ta mükütsotüri kenüh sümütüthuoh.

7Nyi küsü nüh künyitsari küsü kenüh sü na küsa tü khoshenaveh, thitü anyi wuori thuoüji anyi kümühieri kenüh thuoüji mükrü nüh sütü nga mühieveh.

8Thitü hiri nüh khiemuo nü kütse vü Khrista nüh hiri kenüh sü nü Saküüwuowa nüh hiri vü ma küümzewa kütsa.

© 2015 Bible Society of India.

9Jükenüh khinyi thuoüji hiri tü ma züh nüh hiri sakümüshomü thuoüji jüma nyia vünüh hiri tü Saküüwuowa rüküshu vünüh ma nüh külolenathuoh.

10Küpakenühnyunü hiri tü ma sie mükünoluongü satse ünü ma Tsa küsü kenüh Saküüwuowa sie küsü sa lera, ma sie küsüsa lerathuoh thi jüma nyia vünüh nga ma kürho kenüh hiri tü külolenathuoh.

11Jümpa nyu nü hiri VÜWA Jisu Khrista vünüh Saküüwuowa vünga lozhevehthuoh, ma vünüh hiri kütsarüwa tü ngura.

Adam thi Khrista

12Jükenüh nyi küsü vünüh azhih vü kükhiemuo teru thi kükhiemuo vünüh aküsü teru, jükümjie aküsüwa tü nyiri aveh vü tewa, küpakenühnyunü nyiri aveh khiemuomüthuoh.

13Jükenüh Khonyowa müjie kütsü atü vünüh kükhiemuo tü azhihvü pemülathuoh, thitü Khonyo mükünyie vü thuoüji kükhiemuo tü müchieke.

14Jütawie ketünga kükhiemuo nüh Adam vünüh wa Mosa küju aküsü nüh kaji mülawiethuoh, Adam nüh phrürie taji khiemuokümü kümüjie mükükhiemuori vü nga wiethuoh, ma tü Runa küsawa thsoshi kümüjie nga wiethuoh.

15Thitü müjuju kütsüwa thuoüji küphrürie kümüjie nyu. Küpakenühnyunü nyi küsü nüh küphrürie vünüh anyi hozake sümü, thitü jüma nyia vünüh Saküüwuowa küümze thi aküte tü Jisu Khrista vünüh anyi hozake kenüh zhiwieveh.

16Thi akütewa tü nyi küsü nüh khiemuokümü zhühnyowa kümüjie nyu. Küpakenühnyunü nyi küsü nüh phrürie kümüvünüh müshemüsü nü ashih teru, thitü akütewa nüh phrürie kümüri hozake sakümüsho tsü le.

17Mükütüküzü nyi küsü nüh phrürie kümü kenüh nyi küsü vünüh aküsüwa nüh atakrü sateru thuoüji jüma nyia vünüh thari nüh küümze thi künyitsa müjuju Khrista vünüh kütsüwa ngu nüh jüma nüh küüzhi atakrü sa wienaveh.

18Thi nyi küsü nüh küphrürie vünüh nyiri aveh müshekümüsüvü sietewa thuoüji nyi küsü künyitsa küüro vünüh nyiri aveh kürüzih vü thi akürho vü siewa wieveh.

19Küpakenühnyunü nyi küsü nüh azhümüküna nüh sakümüvünüh nyiri hozake nga khiemuomü, jükümjie nyi küsü nüh azhü küüna vünüh nyiri hozake wienga nyitsara.

20Khonyowa nüh küphrüriewa saküzhitsü nta ru, thitü kükhiemuokhiela zhi veh nüh küümze nüh jüma nyia vünüh küzhitsawawie.

21Jükümjie kükhiemuo nüh aküsü nyia kükhra kümüjie küümze nga Jisu Khrista hiri VÜWA vünüh künyitsa vünüh küsuokürho nyia khrawie veh.

© 2015 Bible Society of India.

Romri 6

Kükhiemuo wuovü thuoüji Sümü thitü Khrista sie Kütsarü vünüh Rhora

1Thinü mowa phrate na lo? Küümüzewa küzhi na küsa kenüh khiemuo pehuowie naveh lo?

2Jüta müsara! Hiri kükhiemuo wuovü sükümüri tü mokümjie sanü jüla rho peh huo naveh lo?

3Hiri thari nüh Khrista Jisu sie baptis sathuoh nüh aveh tü maküsü leh vü baptis sathuoh ta küsa müthsü ülo?

4Hiri tü jükenüh baptis küsa vünüh ma sie sümü nü chowumüthuoh, thi jüta küsa vünüh Khrista tü Pawa kükhra vünüh rhoküsürale kümüjie hiri nga akürho kürüthe vünüh tsera naveh.

5Küpakenühnyunü aküsü vü ma kümüjie ma sie zarike sarathuoüji kürhole vü nga ma kümüjie ma sie zarike sarawienaveh ta küsa hiri tü thsütoveh.

6Hiri kükhiemuo satsawa zoriemü na küsa kenüh hiri kürüwiwatü ma sie zekemüthuoh ta küsa hiri nüh thsüvehthuoh, thi hiri tü kükhiemuo siepe müsalethuoh.

7Küpakenühnyunü sükümüwatü kükhiemuo vünüh shuterathuoh.

8Hiri nüh Khrista sie nü sü thuoüji hiri nüh kümüshethuoüji hiri nga ma sie nü rho nathuoh.

9Küpakenühnyunü Khrista tü aküsü vünüh rhole kümüthuoh kenüh müsülerawiethuoh; küpakenühnyunü aküsü tü ma nyia vü kükhra münyiethuoh.

10Aküsü sühle sanü ma nüh sükümüwa tü küsükeri nüh aveh kenüh kükhiemuo kenüh sümütüthuoh; thi ma nüh rhoküvehwa thuoüji Saküüwuowa vü rhovehthuoh.

11Jükenüh nohri nga kükhiemuowa vü sümüthuoh, thi Khrista Jisu vünüh Saküüwuowa vü rhovehthuoh ta küsa nohri thsüluo.

12Jükenüh nohri aküsü satsari tü kükhiemuo nüh takrü müküüsatümü thi noh tü jümari kümüngu vü müküütsetümü.

13Nohri satsa rühle küsü nga vi nü khuke kümüsü tsokrü kümüjie küsa kükhiemuo vü müthsetümü, thitü nohri satsaritü Saküüwuowa vü tsü nü aküsü vünüh akürho vü tekürüri kümüjie saluo. Thi no satsari tü künyitsa tsokrükümüjie sanü Saküüwuowa tsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

14Jütathuoüji kükhiemuo nüh nohri nyia vü mükhrarathuoh, küpakenühnyunü nohri tü khonyo kükhu vü pemüveh thuoh nü küümze kükhu vü peküvehthuoh kenüh.

Künyitsa Tühkha

15Thinü moti sana lo? Hiri tü khonyo kükhu vü pemüveh thuoh nüh küümze kükhu vü peveh thuohnü kükhiemuo samühie veh ülo? Piketü jüüta küsavühnyu.

16Noh nüh tühkha kümüjie no kürho tsü nü khiemawa azhükünanahveh nüh: Kükhiemuo zhü künamü tü jüma nüh noh sie aküsü vü wanathuoh, thi noh nüh VÜWA zhü küna tü jüma nüh noh sie künyitsa vü wanathuoh ta küsa nohri müthsü ülo?

17Thitü Saküüwuowa müna she, jüma thuoüji: nohri tü küsükeri kükhiemuo tühkha sa, thitü luoveh vünüh zhütsa sanü nohri mpa nohri tsüle nü küsosiezhü hala thseküsa kenüh.

18Thi kükhiemuo vünüh lejakümü kümüjie künyitsa tühkhasamüthuoh.

19Hi nüh nyira kete vünüh phrateveh, küpakenühnyunü nohri sazühküthsüwa küphe kümü kenüh. Küpakenühnyunü nohri tü küsükeri nohri kürho rühleri mükümtse vü thse thi kümüsüwa vü küzhiküzhi tewa, jükenüh khinyi thuoüji nohri kürho rühleri sakümtse na küsa kenüh künyitsa vü thse luo.

20Nohri kükhiemuo tükha küsa vü thuoüji künyitsa wuovü münyie nüh sateru.

21Thitü nohri khinyi zükrü küveh zanyo jümari vünüh künyiamowa ngura lo? Zanyo jüri tü sehkhe vü thuoüji küsüwiethuoh.

22Thitü khinyi thuoüji nohri tü kükhiemuo vünüh tsezhuru nü Saküüwuowa tükha sa vehthuoh, thi ma künyia thuoüji nohri sakümtsera thi sehkhe vü thuoüji küsuokürho wiethuoh.

23Küpakenühnyunü kükhiemuo kümülie thuoüji aküsü, thitü Saküüwuowa nüh küte thuoüji Khrista Jisu hiri VÜWA vünüh küsuokürho.

Romri 7

Kümünyute vi Küüzhühie

1Eh füri, hi nüh khonyowa küthsüri vü phrate veh, khonyowa tünyi küsü nüh rhoküveh nyia vü mpa phehte tseveh ta küsa nohri tü müthsü ülo?

2Jükümjie nyimzari vüpa sakümüwa tü ma vüpa kürho küju thuoüji khonyo nüh ma vüpa vü phehte sa veh, thitü ma vüpa sümüthuoüji ma vüpa khonyowa vünüh lejamütüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

3Mükütüküzü ma vüpa rhoküveh vünüh anyi küpari vü tewa rhothuoüji ma tü küüphroküphrievühri ta müzhe nü jimünathuoh. Thitü ma vüpa sümü thuoüji ma tü khonyo jümawa vünüh lejamüthuoh, thi ma nüh anyi küpari vü zawie ketünga ma tü küüphroküphrieri ta müjithuoh.

4Jükümjie eh füri, nohri tü Khrista satsa vünüh Khonyo vü sümüthuoh, jüti sanü küpawa, aküsü vünüh kürholewa azhisanü Saküüwuowa kenüh avi pe na küsa kenüh.

5Hiri sazüh vü kürho vü hiri satsa rühleri tü aküsü wuovü avi küüpe nta Khonyowa nüh sakürho nü kükhiemuo kümünguri sa.

6Thitü khinyi thuoüji hiri tü Khonyo vünüh lejamüthuoh, thi hiri re nü küsi küsawa vü sümüthuoh, jütisanü hiri tü Khonyo rhüküsa kürüwiwa kükhu vü müküro nüh kürhokürüthewa Sietse küüro satsethuoh.

Khonyo thi Kükhiemuo

7 Thinü hiri tü mowa küza na lo? Khonyowa tü kükhiemuo wiethuoh ülo? Nyuwie, thitü Khonyowa mükünyutüla hi tü kükhiemuo müthsüra nüh samü naveh. Khonyowa nüh müküüzatüla, “Noh nyura zhi mümüngutümü,” ta küsawa hi tü müthsü nüh samü naveh.

8Thitü zhütsüküsawa vü kükhiemuo tü ma kenüh kümühieküsü sataji eh luoveh kümüngu küüro khielo ta sa. Khonyo mükünyutüla kükhiemuo thuoüji sümüwiethuoh.

9Hi tü küsükeri khonyo müvi nüh rho teru, thitü Khonyo zhükütsüwa teru ünü kükhiemuo tü sakürhotsü nü hi tü sümü.

10Khonyo zhükütsüwa nüh sakürho nta küsawa nüh hi vü küsüteru.

11 Küpakenühnyunü kükhiemuo tü ma kenüh kümühie küsü saranü hi müra nü jüma nüh hi fethemü.

12Jükenüh Khonyowa tü mütsemü thi Khonyowa zhütsüküsawa tümütse thi müsho thi mühiemü.

13Thinü kümühie jüma nüh aküsü viru hi tsü ülo? Nyuwie, kükhiemuo nüh zanyo kümühie jüma vünüh hi vü aküsü kürotsü, küpakenühnyunü kükhiemuowa nüh kükhiemuo ta küjotsü na küsa kenüh, thi azhütsüküsawa vünüh kükhiemuotü müsüküluole ta sana küsa kenüh.

Nyiri vü Zhühnyo Künyi nüh Saluokütse

14Khonyowa tü sietse zhü ta küsa hiri nüh thsü veh, thitü hi thuoüji asazüh kükhiemuo kükhu vü zhuthsekümüwa.

15Hi nüh saküvehwa hi tü müthsü nüh sasati. Küpakenühnyunü hi nüh küsangüwa müsanüh hi nüh kümatsahwa sasati.

© 2015 Bible Society of India.

16Thi hi nüh müküsangüwa hi nüh sathuoüji Khonyowa tü mühiemü ta hi nüh phrate mühieveh.

17Jükenüh jümatü hi nüh samüvehthuoh nü kükhiemuo hi vü pehküvehwa nüh savehthuoh.

18Küpakenühnyunü eh satsa lovü tü kümühie küsü nga tümüveh. Zanyo kümühie thuoüji hi nüh müshera naveh, thitü hi tü jüma müsara nüh samü.

19Küpakenühnyunü zanyo kümühie hi nüh küsangüwa müsanüh kümüsü hi nüh müküsangüwa sasati.

20Mükütüküzü hi nüh müküsangüwa hi nüh sa thuoüji jümatü hi nüh müsanü kükhiemuo hi vü peküvehwa nüh saveh.

21Jükenüh hi nüh zanyokümühie sa nti küsa vü eh ke vü kümüsü pelalati küsa jüma tü khonyo ti küsa hi nüh ngura.

22Küpakenühnyunü hi tü eh luoveh alo tsatsa vünüh Saküüwuowa khonyowa lokümü kenüh.

23Thitü eh kürho rühleri vü khonyo küpa küsü nüh eh kümüshe khonyowa siesaluo küveh hi nüh ngu veh, thi jüma nüh kükhiemuo khonyo eh kürho rühleri lovü küpeh kükhiemuowa küsi küüsa nta saveh.

24Hi tü kümükhuomüju anyi küsü! Thawa nüh küsü satsa hamawa vünüh hi külole na lo?

25Hiri VÜWA Jisu Khrista vünüh Saküüwuowa nüh hama sakütsükenüh müna she! Jütisanü hi thuoüji eh luoveh vi nü Saküüwuowa khonyo küüro sa veh, thitü eh sazüh thuoüji kükhiemuo khonyowa küüro satse veh.

Romri 8

Akürhowa Sietse vü Küpeh

1Jükenüh Khrista Jisu vü küperi thuoüji khinyi nü müshekümüsü münyiethuoh. Thari nüh asazüh vü mütse nüh sanü sietse vü tse nüh jümari thuoüji müshekümüsümünyiethuoh.

2Küpakenühnyunü Khrista Jisu vünüh Sietse kürhowa nüh kükhiemuo thi aküsü vünüh hi vizhukütsuthuoh kenüh.

3Küpakenühnyunü anyira sazüh tü mükükhra kenüh Khonyowa nüh müsara nüh sakümüwa Saküüwuowa nüh sara. Jümatü kükhiemuo tsahri kümüjie vünüh thi kükhiemuori kenüh Saküüwuowa nüh ma mpa ma Tsa küze, ma nüh asazüh vünüh kükhiemuowa müshemüsümü.

4Jümatü asazüh vünüh kürhori nüh nyu nü hiri Sietse wuovü rhokütseri nüh Khonyo kümüshowa saju na küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

5Küpakenühnyunü asazüh vünüh kürhori thuoüji mari luoveh tü asazüh vü sasati, thitü Sietse wuovü nüh kürhori thuoüji mari luoveh Sietse wuovü sasati.

6Luoveh vi asazüh lovü küthse thuoüji aküsü, thitü luoveh vi Sietse vü küthse thuoüji akürho thi luoveh kürüzih.

7Küpakenühnyunü luoveh asazüh lovü küthse thuoüji Saküüwuowa sie mükünoluongü, thi jümatü piketü Saküüwuowa khonyo kükhu vü mpeh.

8Thi thari nüh asazüh vü pehveh nüh jümari thuoüji Saküüwuowa külo müsara.

9Thitü nohri thuoüji asazüh vü müpeh nüh Sietse vü pehvehthuoh, mükütüküzü Saküüwuowa Sietse nohri vü pehtsahvehüji. Anyi küsüküsü nga Khrista Sietsewa pehmüveh üji anyijüma tü ma zhi nyu.

10Thitü Khrista nüh nohri vü pehveh thuoüji nohri satsa nü kükhiemuo kenüh sümü wie ketünga künyitsa kenüh nohri sietse thuoüji rho wieveh.

11Mükütüküzü ma Sietse Jisu küsü vünüh sakürholewa nohri vü pehvehthuoüji, Khrista Jisu aküsü vünüh saküürholewa nüh nohri küsü satsari vü akürho tsü naveh.

12Jükenüh eh füri, hiri tü asazüh kümüshe vünüh rho nti sanü asazüh ashewi vümüveh.

13Küpakenühnyunü nohri nüh asazüh kümüshe vünüh rho thuoüji süwie naveh, thitü Sietse vünüh nohri nüh kükhiemuo mükeri zothemü thuoüji nohri rhora naveh.

14Küpakenühnyunü Saküüwuowa Sietse nüh siekütseri aveh thuoüji Saküüwuowa atsari wiethuoh.

15 Küpakenühnyunü nohri tü kükrü vü külukelena küsa siepesietsewa müngu, thitü atsa küsara sietse ngu müthuoh. Jükenüh hiri tü Abba! eh Pa, ta ziaziati.

16Jümatü Sietsewa mpa nüh hiri sietse sie nü hiri tü Saküüwuowa tsari ta povü sa veh.

17Thi ma tsari samüthuoüji ma wurhuwa wiethuoh thi Khrista siewurhuwa thuoh, hiri nga ma sie küthola sana küsa kenüh ma siemünomünaveh.

Thuotüvü Küthola sana küsa

18Hi nüh kümüshe thuoüji khinyi hiri nüh münomüna küvehritü thuohtüvü küthola hiri vü kütsakünguna sa küvehwa siekümüte thuoüji jüzake mütseh.

19Küpakenühnyunü zanyo saküsari aveh nga Saküüwuowa tsari kütholathuoh vü sanü kütsana küsa müngu nü huo pehveh.

© 2015 Bible Society of India.

20 Küpakenühnyunü zanyo saküsari tü momaküsa kükhu lovü thsemüthuoh, jümatü ma mpa ma kümüshe vünüh nyu thitü Saküüwuowa kümüshe kenüh wie.

21Küpakenühnyunü zanyo sa küsari mpa nüh siepe küsa vünüh shuteru nü primü nü Saküüwuowa tsari lozhe nü kütholaküsa vü nyi sanaveh.

22Thi khinyi küju wienga saküsari tü atsaküwuo vü künakümüjie kürü nü lüchi pehveh.

23 Thi saküsari mpa mükünyu hiri Sietse vi küpekhuri, Saküüwuowa nüh hiri ma tsari küüsa nta huo taji küülole nta saküvehri nga lüchi pehveh.

24Küpakenühnyunü küluozhe hama kenüh hiri tü külolera. Thi küluozhe khinyi ngu küvehwa thuoüji küluozhe nyu. Küpakenühnyunü ngu küveh kenüh ma tü luozhe veh.

25Thitü müjiekünguwa hiri nüh luozheveh üji hiri tü küzhikenü jüma huoveh.

26Jükümjie Sietsewa nüh hiri mükükhra vü kükratsü veh, küpakenühnyunü hiri tü kükhuolehri nga mükhuothsü nüh tsetseti, thitü Sietse nüh ma mpa apo nüh müküphraterhüra arütho nga sahzhile nü hiri mütho satü veh.

27Thi Saküüwuowa nyiri luoveh küphawa nüh Sietsewa luoveh mowa nüh thsüveh, küpekenühnyunü Sietse nüh Saküüwuowa kümüshe vünüh kümtseri kenüh khuo peh huotüveh.

28Saküüwuowa nüh zanyo aveh vü ma küümzeri sie nü kümühiewa kenüh küüro sa veh, jümari tü ma mpa ma kümüshe vünüh ji sa veh.

29Ma nüh küütü vünüh jümari thsü nü ma Tsa kümüjie küsana küsa kenüh küütü phratsü, küpakenühnyunü afüri hozake azhie vü ma nüh küwuokhuwa küüsa nta küsa kenüh.

30Thi ma nüh küütü vünüh küche küsaringa jimüthuoh; thi jiküsari nga sakümüshomüthuoh, thi ma nüh sakümüshoküsaritü saküthola müthuoh.

Khrista Jisu vünüh Saküüwuowa nüh Hiri Küümüze

31Thinü hama kenüh hiri tü mowa küza mühieveh lo? Saküüwuowa nüh hiri wuovü thuoüji thawa nüh hiri mükünongü sara navehlo?

32Ma tü ma mpa ma Tsa wienga mükürüpa nüh hiri aveh kenüh tsü thuoüji ma nüh zanyo aveh thi ma Tsa nga ti hiri mütsü nüh sanaveh lo?

33Saküüwuowa nüh rüka küsari vü thawa nüh phratekümüsüranaveh lo? Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh mari sakümüshoküsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

34Thawa nüh mari küjora na lo? Küpakenühnyunü Khrista Jisu nüh sü thi aküsü vünüh rhole nü wa Saküüwuowa azhie wuovü peh nü hiri kenüh khuo küveh kenüh.

35Thawa nüh Khrista küümze vünüh hiri saküporiera na lo? Kümnomna ünü, nyutü alokürü ünü, nyutü müküchieküsa vünüh ünü, nyutü kümükhuojih nüh, nyutü satsakürütso nüh ünü, nyutü kükrü nüh ünü, nyutü anyuchuwa nüh hiri saküporie naveh lo?

36 Küpakenühnyunü zhütsazhü vü rhüküsa: “Noh kenüh rülo aveh vü hiri fethe; anyihzhü fethe na küsa kümüjie hiri vü sah,” ta rhü saveh.

37Jüta wie ketünga hiri küümzewa vünüh kükhrara asevü nga khrara lele ti saveh.

38Küpakenühnyunü hi nüh thsüto küveh thuoüji: aküsü nga satü, akürho nga satü, rügizhühleri nga satü, kükhraküviri nga satü, zanyo khinyi pehküvehri nga satü, nyutü thuotüvü runa sa küvehri nga satü, nyutü kümüzho nga satü,

39nyutü kümüsie nga satü, nyutü aküsheh nga satü, saküsa küsü nga Khrista Jisu hiri VÜWA vünüh hiri azhi saküveh Saküüwuowa küümze vünüh hiri samüküporier

Romri 9

Saküüwuowa thi Ma Nyiri

1Hi nüh Khrista vünüh zhütsawa phrate veh, hi nü mürie; küpakenühnyunü eh kümüshe nga Kümtse Sietse vünüh eh povü saveh.

2Thi jüma thuoüji hi tü e lorü she thi mükütuo wiethuoh nüh eh luoveh lovü na kütse kenüh.

3Thi eh nyiri kenüh thi eh jienüri kenüh thi e küthsoküzhiri kenüh hi tü müzümü thi Khrista vünüh hi jamünga mühie veh.

4Mari tü Israelri, thi mari tü ma tsari wiethuoh, thi küthola nga sa tü, kütsathuohzhü tsüküsa nga satü, Khonyo tsüküsa nga satü, thi kükhurü nga satü, thi phratekeküsa nga satümari zhi khehwie.

5Khanavü nyiri nga mari anyi thi mari küshuküra vünüh asazüh müzhe nü Khrista tü mari vünüh ru. Saküüwuowa avehveh nyiaküsawa nüh kümüngatsahwa saluo! Amen

6Thitü jümatü Saküüwuowa zhü tü momasanüh samü naveh ti küsanyu; küpakenühnyunü Israel küshuküra aveh nüh Israel nyu.

7Thi aveh nüh Abraham atsari nyu, ma küshukürari wie; thitü Isaac vünüh nohri küshukürari anyo ji naveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Mazhünyo thuoüji asazüh vünüh küwuori thuoüji Saküüwuowa tsari nyu, tü phratekeküsari ta chieke müthuoh.

9Hama kenüh phratekeküsawa nüh, “Tsotho hakümjie küsavü hi shele ru naveh thi Sarah tü atsa nyimpari küsü ngu naveh,” ti küza.

10Jümpa mükünyu Rebekah tü hiri anyi Isaac atsa künyi mo.

11Masü wuo nü zanyo kümühie kümüsü nga müjie küsa vünüh Saküüwuowa nüh kürüka küürowa mükütuo nüh sana küsakenüh, thi jümatü küüro vünüh nyu nü ma küji vünüh wie.

12Küütü vünüh Rebekah vü, “Kükhruowa nüh kürünguowa kükhu vü rho naveh,” ta küza.

13 Jüma kenüh rhüküsa, “Hi nüh Jacob kümüze veh, thitü Esau thuoüji mürhümü” ta rhü saveh.

14Thinü hiri tü mowa phrate na lo? Saküüwuowa vü kümürhüküümze peveh ülo? Piketü nyu wie.

15 Küpakenühnyunü ma nüh Mosa vü, hi nüh küümzeri kümüze naveh, thi hi nüh küürüpari kürüpa naveh.

16Jükenüh jümatü nyiri kümüshe nyutü kükhra küthse vünüh nyu, thitü Saküüwuowa küümze vünüh wie.

17Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh Faroah vü, noh vünüh ehkükhra azhih aveh vü küthola na küsa kenüh hi nüh no satsü. Jütaküsa vünüh eh nyowa tü azhih aveh vü tholawa naveh.

18Jütisanü ma nüh ma müsheri kümüze veh, thi ma mpa mamüsheri luoveh sakükhotsü veh.

Saküüwuowa Rüküshu thi Küümüze

19Thinü mokenüh ma tü nyiri vü müküle sa veh lo ta noh nüh hivü sanaveh. Küpakenühnyunü thawa nüh ma kümüshewa khehterana lo.

20Thitü noh tü anyi thawa nü Saküüwuowa rületsüra naveh lo? Saküsa zanyowa nüh ma küsawa vü, noh tü mokenüh hakümjie hi satsü lo, ti samühie veh ülo?

21Aküfü küsawa tü nyisa küsü vünüh aküfü küzü küsüthi müküzü küsü ti sana küsa nyisawa nyia vü kükhrapehmüveh ülo?

22Thinü Saküüwuowa nüh ma rüküshu thi ma kükhra viküthsüra natü rüküshu vünüh küfü samüsü kümü kükrükümüjie luoveh küzhike she veh.

23Thi ma nüh küümzeri vü ma küthola kümühieri küthsüna küsa kenüh ma kütholawa küütü vünüh küchesamüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

24Jümatü Judahri vünüh küjiri mpa mükünyu hiri Judahmükünyuri nga jimüsa ülo?

25 Hama kenüh ma nüh Hosea vü: “Khanavü eh nyi samükururi eh nyiri ta jimünathuoh! Thi khanavü hi müküümzevühwa tü eh küümzevühwa ta jimünathuoh.

26 Azhie khiela nüh nohri nü eh nyiri nyu ta mari vü phrate nüh jüla nüh rhoküveh Saküüwuowa atsari ta mari ji naveh,” taküza.

27Isaya nüh Israelri kenüh küzia, “Israel tsari tü juhküji vü ashünyi kümüjie zhipehwie ketünga kümünyiari mpa külolenaveh,” ti küza.

28Küpakenühnyunü VÜWA nüh müküümze thi aküsü ashih azhih hala shita ma küüro sanaveh.

29Jükenüh Isaya nüh küütü vünüh, “Mükütüküzü ashiejiwaVÜWA nüh atsari wuori müsatü thuoüji hiri tü Sodom kümüjie münomüna naveh, thi Gomorrah kümüjie hiri vü satsümü naveh,” ti küza.

Israelri kenüh Paul Kükhuo

30Thinü hiri tü mowa phratera na lo? Judahmükünyuri künyitsaphamükütse tsahtsahriwie nga künyitsa ngura thuoüji, jümatü kütsotü vünüh künyitsa küngurawa;

31thitü Israelri tü künyitsa khonyo vü küpewa phawie ketünga khonyo küsaju vü wa müjura nüh samü.

32Mokenüh lo? Jümatü küpakenühnyunü tü mari tü kütsotü vünüh mphah, thitü küüro vünüh küphah kenüh. Mari tü ajihkümüshüloh rügi vünüh mari jih müshükümüthuoh kenüh.

33 Jüma kenüh rhü küsa hakümjie: “Halie, hi nüh nyiri ajihkümüshüloh Zion vü sa veh, aloh hamatü mari saküülu na küsa aloh küsü wiethuoh, thi thari nüh ma tsotü naveh nüh küzükrü vü küthsewa nyu,” ta rhü saveh.

Romri 10

1Eh füri, Israelri kenüh eh kütsaza thi Saküüwuowa vü eh kükhuothuoüji mari küülole na küsa kenüh wiethuoh.

2Mari Saküüwuowa vü luoveh kütsaza küpeh kenüh hi nüh mari povü sa veh, thitü mari kütsazawa tü küthsükümüshitsah vünüh nyu.

3Küpakenühnyunü Saküüwuowa vünüh küru künyitsahwa müküchie samü nü mari mpa mari künyitsahwa vi nü thi Saküüwuowa künyitsah kükhu vü mpeh nüh samü.

© 2015 Bible Society of India.

4Kütsotü küpehri thuoüji küümüsho na küsa kenüh Khrista nüh Khonyo sehkhe wiethuoh.

Küülole thuoüji Nyiri Aveh kenüh wiethuoh

5 Anyi thawa nüh Khonyo vü küpeh künyitsahwa vünüh satse nüh jümawa thuoüji Khonyo jümawa vünüh rho naveh ta Mosa nüh rhü saveh.

6Thitü kütsotü künyitsa vü küpehwa nüh küüza, noh mpa noluoveh vünüh, "Thawa nüh thajüwu rügivü kuo na lo?" Mazhünyo thuoüji, thawa nüh Khrista sieturu na lo?

7Nyutü, "Thawa nüh azhikrie küshe tsahtsah lovü tura na lo?" Mazhünyo thuoüji thawa nüh Khrista aküsü vünüh vizhutü nalo?

8Thitü jüma nüh, "Saküüwuowa zhühle thuoüji nohri kütuovü, nohri po vü, thi nohri luoveh lovü pehveh," hiri nüh phrateküveh kütsotü zhühlewa tü jüma.

9Küpakenühnyunü noh nüh no po vünüh Jisu thuoüji hiri VÜWAta phrahzhu thi noluoveh vünüh Saküüwuowa nüh ma sakürholeta küsa tsotü thuoüji noh tü külole naveh.

10Küpakenühnyunü nyiri thuoüji luoveh vünüh tsotü nü müshoraveh, thi ma po vünüh phrahzhu nü külolera veh.

11Zhütsazhü nüh küüza, "Ma kütsotüwa thuoüji nyi küsünga küzükrü vü küthsewanyu," ta küza sa veh.

12Küpakenühnyunü Judahri thi Greekri müküpara, VÜWA thuoüji aveh kenüh VÜWA wiethuoh thi ma küjiri aveh vü thuoüji ma künyirhietsükheh veh.

13 Thari nüh VÜWA nyo ji naveh nüh jümari thuoüji külolenaküveh kenüh.

14Thitü mari nüh mükütsotü khiela nüh ma vü khuo na lo? Thi mari tü ma khi müküthsütsahtsah khiela nüh ma tsotüra navehlo? Thi küsosieri küsü nüh müküsosie khiela nüh mari tü künara na lo?

15 Thi nyiri müküze thuoüji mokümjie mari tü nyuri sosiera nalo? Jüma kenüh hakümjie rhüsa veh; "Zhühthe kümühie küsosieri küru tü küzakele nga zü lo,"

16Thitü mari aveh tü Zhühthe Kümühie azhü müküna nüh samü, jüma kenüh Isaya nüh, "VÜWA, hiri vünüh künara nü thari nüh müzhera lo?"

17Jükenüh mowa künara nüh jüma vünüh kütsotü pehra veh, thi küünara jümatü Khrista zhü küphrate vünüh.

18 Thitü hi nüh; mari tü mükünara wie ülo? Mari tü künarawiethuoh, küpakenühnyunü zhütsazhü nüh küüza: "Mari jikhi tü azhih aveh vü wathuoh; thi mari azhü tü azhie küpote aveh vü wathuoh," ta küza saveh.

© 2015 Bible Society of India.

19 Jümasevü nga hi nüh; Israelri tü mükünara ülo? ti küna le. Mosa nüh pokhu sanü kürüle: “Hi nüh nohri sa akuoh mükünyuri vü nokü̈jizhi naveh, thi zanyomüküthsüri akuoh vi nohri arüsaküüshu naveh,” ti küza.

20 Thi Isaya nga luoveh müzho she taji, “Hi phamükütseri hi nüh ngumüthuoh, thi hi künamükütseri vü hi nüh hi mpa hi kütsamüthuoh,” ti küza.

21 Thitü Israelri kenüh thuoüji ma nüh, “Rülo aveh vü hi nüh azhümüküünari thi nyuri sieküproluo kütseri vü thuoüji eh ke khroke nü ji wieveh,” ta küza saveh, ti küza.

Romri 11

Saküüwuowa nüh Israelri Küümüze

1 Thinü hi nüh, Saküüwuowa tü ma nyiri kulemüthuoh ülo? ti küna. Piketü nyuwie! Hi wie nga Israelri Abraham küshukürari Benjamin zhehlori küsü wie.

2 Saküüwuowa nüh khana vünüh thsükütse ma nyiri kule müsa. Zhütsazhü nüh Elijah zhühku küphrate nohri müthsü ülo? Ma nüh Saküüwuowa vü Israelri alü vü küluosa hakümjie:

3 “VÜWA, mari nüh noh setsaküthsüri zothemü, mari nüh noh kükhurüpe zoriemüthuoh, thi hi mpa kükhe savehthuoh, thi mari tü eh kürholi vi nta hi phavehthuoh,” ti sa.

4 Thitü Saküüwuowa nüh ma vü rüle kütsü mowa lo? “Khotsütsuo Baal mükütsü hi nüh eh kenüh anyi nyie türü saveh,” ti rüle tsü.

5 Jükenüh khinyi nga küümze vünüh rüka küsa anyi wuori münyia sa veh.

6 Jümatü küümze vünüh thuoüji jümatü küürori vünüh nyuwiethuoh, jüüta mükünyunü küümzewa tü küümzenyuthuoh. Thitü jümatü küüro vünüh thuoüji jümatü küümze vünüh nyuthuoh; jüüta mükünyunü küürowa tü küüro nyuthuoh.

7 Thinü mowa lo? Israel nüh phakütsewa tü müngura nüh samüthuoh. Rüka küsari thuoüji ngurathuoh, thitü küpari luoveh thuoüji sakükhomüthuoh,

8 jüma kenüh zhütsazhü nüh küüza, “Saküüwuowa nüh mari luoveh sakürüpomüthuoh, nosü küju wienga mari notha tü zanyomüküüngu nta samüthuoh, thi mari khüna tü zanyo müküünanta samüthuoh,” ta rhüsa veh.

9 Thi David nüh: “Mari tü mari kütsaküzhu vünüh küza thi müküüngura saluo, thi azhikrie lovü külukeluo thi küümünomüna luo;

10 Mari notha saküüzomütü nü zanyo müküüngura saluo, thi mari küshih tü küsuokürho küükhomü luo,” ta küza saveh.

© 2015 Bible Society of India.

11Thi hi nüh, thinü mari küüluna küsa kenüh mari ajih tieteülo? Piketü nyuwie!
Thitü mari nüh müküle sakümü kenüh Israelri no küürüpa nta küülolewa tü
Judah mükünyuri vü teruthuoh.

12Thi mari mükülewatü azhihwa künyirhie kenüh, thi mari müküsarawa tü
Judah mükünyura kenüh künyirhie wiethuoh, thinü jüta thuoüji mari
aküzhitsahwa thuoüji küzakele nga jüma nyia vünüh nathuoh lo!

Judahmükünyuri Küülole

13Halie hi nüh nohri Judahmükünyuri vü küza veh. Hi nüh Judahmükünyuri
vü VÜWA povü küsari saküpeh küju nü ehküürowa saküjiwie naveh.

14Thi jüti sanü eh fü küsa Judahri tü jüma nokü̈jizhi nü mari wuori küülole
naveh.

15Küpakenühnyunü mari kükuletü azhihwa siekütsarü, thi mari sielethuoüji
aküsü vünüh akürhowiethuoh.

16Küsuokhuo sah nü kütsü apokhuwa tü mütseveh thuoüji avehveh nga
jükümjie wiethuoh, arüzo vü mütsemüthuoüji atsuonavü nga mütsemüthuoh.

17Thitü küüje Olive tsuona wuori zoshimü nü reza vü küpeh Olive tsuona wuori
viru jüla küpe ke. Nohri Judahmükünyuri tü jükümjie ru Judahri sietse kürho
vü nyiküüpekewie.

18Thitü tsuona kümüjie zoshikümüri vü mürhiezatümü. Küpakenühnyunü noh
tü tsuona wie, noh tü mürhiezara. Noh nüh rühzori kükra müveh, rühzo nüh no
kükra veh.

19Noh nüh hi küüpeke na küsa kenüh tsuonari tü zoshi saveh ta phrate naveh.

20Jümatü zhütsawiethuoh. Mari nüh mükütsotü kenüh mari tü
zoshitsamüwiethuoh, thitü kütsotü kenüh noh tü tsieküümüzhora wie. Jükenüh
rhiezatemüwatü krü nü tsie luo.

21Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh matsuonawiwa nga mümüshie thuoüji
ma tü nohri kümüshiewanyu.

22Thinü Saküüwuowa küümze thi ma zhü kükho thsüluo; külukümüri vü
thuoüji ma zhü kho she, thitü noh nüh maküümze vü peh thuoüji no kümüze
wie naveh, nyuthuoüji noh nga mpoja naveh.

23Thi Judahri nga mari mükütsotüwa jamüthuoüji mari apeh vü viwa samü le
naveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa thuoüji jüta salera naküveh kenüh.

24Thi Judahmükünyuri tü reza vü küpeh Olive tsuonawa zahwa nü küje küveh
Olive rhu vü küpeke thuoüji ma mpa ma rhu vünüh zoshi küsawa viwa küüpele
nü rüzi na lo.

Saküüwuowa nüh Nyiri Aveh Noküümze

© 2015 Bible Society of India.

25Eh füri, nohri mpa nüh nohri küthsüwa vi müsheküji temüwa nüh hi nüh azhü küshe hama küüthsüngü veh: thi jümatü Judahmükünyuri zhi jukümü tsothowa müjie küju nü Israel wuori luoveh sakükhomüthuoh.

26Jütisanü Israelri aveh külole naveh: Jüma kenüh rhüküsa hakümjie: “Zion vünüh küülolewa shuru naveh, ma nüh Jacob küshuküra vünüh mükümühie aveh vijamü naveh.

27Hi nüh mari kükhiemuo vijamüthuoüji hama nüh hi nüh mari siekütsathuoh sanaveh,” ti küza.

28Zhühthe Kümühiewa vünüh müzhe nta thuoüji mari tü nohri kenüh Saküüwuowa mükünongüri; thitü kürüka vünüh thuoüji khanavü mari apari kenüh küümzeri.

29Küpakenühnyunü Saküüwuowa nü ma nüh rüka küsawa thi tsiatsü küsawa vü thuoüji ma müshe mükhaphrü.

30Nohri Judahmükünyuri tü khanavü thuoüji Saküüwuowa zhümüküna nüh samü, thitü khinyi thuoüji Saküüwuowa küümze ngumüthuoh, küpakenühnyunü Judahri nüh azhümüküna nüh sakümü kenüh.

31Jükümjie nohri vü küümzewa kütsa kütsü kümüjie Judahri nga küümzewa ngu naküsa kenüh mari tü Saküüwuowa zhü müküna nüh tetsethuoh.

32Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh nyiri aveh vü küümze peh naküsa kenüh nyiri aveh azhümüküüna vü thsemüthuoh.

Saküüwuowa Küsiake

33Halie Saküüwuowa künyirhie thi ma kümütsa thi küthsü tüshehshe. Küzakele nga ma nüh nyuri küjo naküsa phahkho thi ma lekhujiri tü küzakele nga thsükho lo?

34Zhütsazhü nüh küzake küsa: “Thawa nüh VÜWA müshe thsü sa veh lo, nyutü thawa nüh ma sosiekütsüra sa lo?

35 Nyutü ma nüh tsüle na küsa kenüh thawa nüh ma tsü sa veh lo?” ta küza sa veh.

36 Küpakenühnyunü ma vünüh thi ma kenüh thi ma nüh zanyo avehsa. Ma nüh küsuokürho kütholawa küüsaluo! Amen.

Romri 12

Saküüwuowa Küüro vü Kürho

1Jükenüh eh füri, Saküüwuowa küümze vünüh hi nüh nohri tü nohri satsari kümürho küsahthuoh, mütse thi Saküüwuowa nüh küvikütse, jümatü sietse vünüh kükhurü sa üti nohrivü khuoveh.

© 2015 Bible Society of India.

2Azhih sie zarike sa mürhotümü thitü nohri luoveh sakürüthe nü khaphrü luo, jüüta thuoüji Saküüwuowa kümüshe nü mowa nüh kümühie nga küvikütse nga thi kümühiejuwa nga thsüranaveh.

3Küpakenühnyunü küümuze hi vü tsüküsawa vünüh nohri azhievü nyi küsü nga ma mpa müshe küveh nyia vünüh müsheküji temüwatümü nü Saküüwuowa nüh kütsotü küte nü anyiküsüküsü vü nga tsüküsawa vi nü zanyo müshe küshe üti khuo veh.

4Küpakenühnyunü hiri satsa mahnyo küpapa hozake peveh, thi mahnyo aveh nga küüro zarike nyu.

5Jükümjie hiri nga hozake wie ketünga Khrista vünüh küsüwie, thi hiri tü küpapawie ketünga küsü nüh küsüvü rühle zarike wie.

6Akütsia kütsü jümatü küümze vünüh hiri vü tsüküsa kümüjie küpapa, thi hiri tü jümari vi luo, mükütüküzü setsaküthsüzhü küphra tsüthuoüji hiri kütsotü zake vünüh küphrate luo.

7Mükütüküzü küüro kütsia tsüthuoüji küro luo, thi küsosie tsü thuoüji kümühieti sosieluo;

8nyuri küüchü tsüthuoüji kümühieti nyuri küchü luo, kütsüküsuo küsa kütsia tsü thuoüji mükürüpatü tsüluo, nyuri vü kükra kütsü kütsia ngu thuoüji mükomüro nü saluo; thi nyiri küümze küüro küsari thuoüji lozhe nü saluo.

9Küümüzewatü küthse vünüh müsatümü, kümüsüwa thuoüji kre luo, kümühiewa thuoüji küjephoke luo.

10Ajienü küthomoluowa nüh vi küsü nüh küsü kümüze luo; küsü nüh küsü vü siake müjie luo.

11Noh kümükomürowatü müthachutümü, Sietse vünüh wie tsepeh huo luo, VÜWA küüro satse peh huo luo,

12Noh nüh luozhe kütsewa vü lozhe tse peh huo luo, kümnomna küru vü küzhike luo, tsotho aveh vü kükhuo sa peh huo luo.

13Kümtsera küthohtsa no peh huo luo, nyuri sieküzehngü luo.

14 Noh vü kümnomna tsü küvehri tsia tsüluo, mari mümüzü tü tsia mari tsüluo.

15Lozhe küvehri sie lozheluo, thi krie küvehri sie krie luo.

16 Kümühie vünüh küsü nüh küsü vü rholuo; nyuri müküchie müsatümü nü anyi momaküsari nga sie küsü saluo; noh mpa nüh no müshe kümühiele müsatümü.

17Nyuri nüh no vü kümüsü sawie ketünga müthuohletümü, thitü nyiri aveh atüvü mowa nü mühieveh nüh müsheluo.

© 2015 Bible Society of India.

18Sara na küsanü noh mpa no wuovü nüh nyiri aveh sie nü kürümühie nü rholuo.

19 Küümüzeri, nohri mpa nohri ashewi thuoh nti müsatü Saküüwuowa arüküshu nüh jüma küüsamü luo, küpakenühnyunü jüma kenüh rhüküsa: ashewi küthuoh thuoüji eh mütho, hi nüh thuoh tsüwie naveh, ta VÜWA nüh küza sa veh.

20Jüta nyunü no mükünongüri rüma tse üji ma vo satsüluo, ma nüh küria tse üji ajuh vi ma küüzhu luo, jüta thuoüji noh nüh anyihie küju ma lü rügivü küürake kümüjie wiethuoh.

21Kümüsüwa nüh no nyia vü müküükhratümü, tü kümühiewa nüh kümüsüwa

Romri 13

Azhih vü Kükhraküviri vü Müsajimükümühie

1Nyi küsüküsü nga hiri nyia vü kükhraküviri kükhu vü rholuo. Küpakenühnyunü Saküüwuowa vünüh küchie nüh kükhramükünyie kenüh, thi kükhra vi küvehri tü Saküüwuowa vünüh wie.

2Jükenüh thari nüh kükhra küviri kuleveh nüh Saküüwuowa nüh saküsari kule veh, thi kükuleri thuoüji kümnomna ngu wienaveh.

3Küpakenühnyunü küji jümari tü zanyo kümühie wuovü mari küükrü na küsa nyu nü kümüsü küsari küükra na küsa wie. Jütathuoüji noh tü kükhra vü peküvehri mükrü ülo? Thinü zanyo kümühie saluo, jüüta thuoüji noh tü ma vünüh küsiake ngu naveh,

4küpakenühnyunü no küümühie na küsa kenüh ma tü Saküüwuowa siepe wiethuoh. Thitü noh nüh müküle satse thuoüji krü luo, ma tü anyusuowa tü müjuju vünüh vimütse, ma tü Saküüwuowa siepe sakümü kenüh müküle küsari vü ma rüküshuwa vi küro mühieveh.

5Jükenüh Saküüwuowa rüküshu vünüh kari na küsa kenüh nyunü nohri lovü kümühie kümüsü küthsüra kümüshewa kenüh kükhra küviri kükhu vü mürhoji mümühie.

6 Küpakenühnyunü azhünyo jüma kenüh akhrüri nga tsü veh, hakümjie küsa vünüh kükhraküviri tü Saküüwuowa sieperi wie.

7Mari vü kütsülehri tsümü luo, akhrü thawa vü kütsülehpeveh ünü tsümü luo, pesa küthuohleh thawa vü peveh nüh tsümü luo, kükrü lehri krü luo, thi küsiake lehri siakeluo.

Küsü nüh Küsü vü Müsajimükümühie

© 2015 Bible Society of India.

8Küsü nüh küsü küümze küchie nüh nyi küsü vü nga amüthoh sawie naveh ti
mümüshetümü; küpakenühnyunü mazhephruri kümüze kütsewa thuoüji
Khonyowa saju vehthuoh.

9 Azhükütsü: “Noh küüphroküphrie küsavüh nyu, no nyiri küfethevüh nyu, no
akürie povü küsavüh nyu, no nyura zhikümünguvüh nyu,” thi azhütsüküsa
küpa nga pehwie ketünga hari aveh azhü küsü vünüh shuküru khehwie, azhü,
“Noh mpano küümze kümüjie no zhephruri kümüze luo,” ti küsawawiethuoh.

10Küümüze thuoüji azhephruri vü kümüsü müsa; jükenüh küümze thuoüji
Khonyo küsajuwa wiethuoh.

11Hama nyia vü nga tsothowa tü mowa thuoh nüh nohri nüh thsü veh, jümatü
nohri aküzeh vünüh küsüra tsothowa juvehthuoh. Küpakenühnyunü küülole
thuoüji khanavü hiri nüh tsotü küru nyia vünüh khinyi nüh küüshenyi thuoh.

12Rüza thuoüji aküzhi vünüh tewathuoh, thi kütho tsothowa shenyi
shemüthuoh. Jükenüh hiri kürü aküzo küürori jamünü küwie riesarieri vikevü
luo.

13Lozhe nü tsazhu thi müshe, lokürа lekhuji vü tewa thi küphroküphrie,
küraluo thi nomükümaluotümü nü rülo vü kümüjie hiri khukewa kümüsho
vünüh rho ünüh raluo.

14Jütanyunü VÜWA Jisu Khrista vikevü luo, asazüh vü amüshe müthsetümü thi
jüma kümüngu alokürа müsatümü.

Romri 14

Noh Füwa Müküjotümü

1 Anyi thawa nüh kütsotü züla tse nüh jüma müshe siemürüluotü ma sieke luo.

2Nyi küsü thuoüji zanyo muomuo nga tsa mühie veh ta tsotü naveh, thitü
kütsotü küzülawa thuoüji anyawa mpa tsanaveh.

3Anyi muomuo kütsawa nga muomuo mükütsawa mürütümü, thi muomuo
mükütsawa nga muomuo kütsawa müküjotümü, küpakenühnyunü
Saküüwuowa nüh ma sieke küsathuoh kenüh.

4Noh tü thawa nü küpara siepe vü müküle phah veh lo? Ma mpa tsieratü
külumütü ma VÜWA ke vü peveh. Ma siekütsiera naveh,
küpakenühnyunü VÜWA nüh ma tü saküütsiera naküveh kenüh.

5Nyi küsü tü rülo küsüwa nyia vünüh küpawa nüh küürhe sasati, thitü anyi
küpawa thuoüji rülo aveh nga akürhe kümüjie sasati. Nyiri aveh nga ma mpa
ma luoveh vünüh küürathuoh saluo.

© 2015 Bible Society of India.

6Thari nüh rülowa küchieke saveh nüh ma tü VÜWA küsiake kenüh rülowa küchieke sa veh. Ma zanyo muomuo kütsawa nga VÜWAküsiake kenüh tsaküvehwie, küpakenühnyunü ma nüh Saküüwuowa vü kümüna tsüküveh kenüh, thi thawa nüh jümari mütsanühVÜWA küsiake kenüh mütsa, thi ma nga Saküüwuowa kümünatsü veh.

7Hiri nyi küsü nga ma mpa ma kenüh rhomüveh, thi hiri nyi küsünga ma mpa ma kenüh sümüveh.

8Hiri tü rho wie ketünga VÜWA kenüh rho küveh wie, thi hiri tü süwie ketünga VÜWA kenüh süküveh wie; jükenüh hiri tü rhowie tü thi sü wie tü VÜWA zhi wie.

9Hama kenüh Khrista tü sü nü rhora le, küpakenühnyunü ma nüh aküsüri thi rhoküvehra VÜWA sana küsa kenüh.

10Thinü noh tü mokenüh noh nü müshemüsü veh lo? Nyutü noh tü mokenüh noh jie kule veh lo? Küpakenühnyunü hiri aveh nga Saküüwuowa ashih küsape atüvü tsie naküveh kenüh.

11Küpakenühnyunü zhütsazhü vü rhüküsa: "VÜWA nüh küüza, hi nüh rhoküveh kenüh nyiri aveh eh tüvü khotsüwie naveh, thi nyiri amizhi aveh nüh Saküüwuowa küsiake tsü naveh," ta rhü sa veh.

12Jükenüh hiri aveh papa küsa kürhowa Saküüwuowa atüvü tsünaveh.

Noh Nü Samüükülutümü

13Jükenüh hiri küsü nüh küsü müküjotümü thi noh nü ajiküümüshü müsatümü nyutü ma vi kükhiemuo vü müthsetümü.

14Jüla kütsaküzhu zanyo küsü nga mükümtse münyie jükenüh hi tü jü thsü nü VÜWA Jisu vünüh müshe tsewiethuoh, thitü thawa nüh mümütse ta müshe veh nüh ma kenüh mümütse wiethuoh.

15Noh nüh kütsawa nüh noh nü luoveh sakümüsü müthuoüji noh tü küümze vünüh tsemüvehthuoh. Noh nüh tsaküvehwa nüh nyiküsü, Khrista nüh ma ke nüh küsütüwa samümüsütümü.

16Jükenüh noh nüh mühieveh ta küsawa nüh kümüsü müküümülie tümü.

17Küpakenühnyunü Saküüwuowa kajipe thuoüji akütsa nyutü aküzhu nyu, thitü Kümtse Sietse vünüh künyitsa thi luovehkürünyi thi loküzhe.

18Jükenüh thari nüh Khrista zhuhküro veh nüh Saküüwuowa nüh küvikütseri thi nyiri nüh küsiakeri wiethuoh.

19Jükenüh mowa nüh kürümühiera naveh nüh thi küsü nüh küsü sakümühiera naveh nüh jümari zhe luo.

© 2015 Bible Society of India.

20Kütsaküzhu kenüh Saküüwuowa küüro müzorietümü. Zanyo aveh tü mütse tsahmü, thitü noh nüh tsaküvehwa vi küpari saküülu na küsanü müküle.

21Mowa nüh noh nü ajih kümüshü sanaveh nüh, asa kütsa nga satü nyutü akha küzhu nga satü müküle.

22Noh nüh mowa tsotüveh nüh jümatü no thi Saküüwuowa azhie vü mpa nüh saluo. Thawa nüh ma nüh sakütsewa ma kümüshe vü mümühie ta nyu nü mühieveh ta sa veh nüh loküzhe tsahwawiethuoh.

23Thitü thawa nüh luoveh künyi sanü tsanaveh nüh ma thuoüji mükülethuoh, küpakenühnyunü ma tü kütsotü vünüh müküsakenüh, thi zanyo küsüküsü nga kütsotü vünüh müsathuoüji kükhiemuo wiethuoh.

Romri 15

Nohri mpa Nohri kenüh Mümüshe tü Nyuri kenüh Müshe luo.

1Hiri kütsotü kümüzhori tü hiri mpa hiri kenüh mümüshetü küthachuri kenüh kümüshe leh.

2Hiri küsüküsü nga papa zhephru saküüzhake na küsa kenüh mari külo saluo.

3Küpakenühnyunü Khrista tü ma mpa ma kenüh kümühie mpha, thitü jüma zhü rhü küsa: “Noh müküchie azhüküphrari ehlü vü teruthuoh,” ta rhü sa veh.

4Küpakenühnyunü khana atükhu rülo vü momowa rhü sa veh nüh jümari tü vi hiri küsosie kenüh wie, jümatü zhütsazhü vünüh luoveh kümüzhora thi küüchüra vünüh küluozhe peraveh.

5Mükükhaphrükhale thi küchükütsü Saküüwuowa nüh küsü nüh küsü vü kürü lozhe nü kürho Khrista Jisu vünüh küsü küsa nohri kütsüwa saluo,

6jütaküsa vünüh nohri tü kürü ajikhi küsü sanü Saküüwuowa thi Pawa VÜWA Jisu Khrista sakütholara naveh.

Judahmükünyuri kenüh Zhühthe Kümühie

7Saküüwuowa kütholathovü kenüh Khrista nüh nohri küsieke kümüjie nohri küsü nüh küsü sieke luo.

8Hi nüh nohri vü küüza thuoüji khana alahnyiri vü phratekekü̈sari sakümüzho nü Saküüwuowa küzhütsa kütsana küsa kenüh Khrista tü ahukürhera siepe sa,

9 thi jüma tü Judahmükünyuri nüh Saküüwuowa küümze kenüh ma saküthola naveh. Jüma kenüh zhütsazhü vü rhü küsa: “Jükenüh Judahmükünyuri azhie vü hi nüh no siake naveh, thi noh nyo vü küsiake aza riehi naveh,” ta küza saveh.

10 Thi jü sevü nga, “Halie Judahmükünyuri Saküüwuowa nyiri sie lozheluo,” taküza le.

© 2015 Bible Society of India.

11 Jüma sevü nga, “Judahmükünyuri aveh VÜWA siakeluo; thi nyiri aveh nga ma
küüsiakeluo,” ta küza saveh.

12Jüma sevü nga Isaya nüh küüza le? “Jesse rühzowa ru naveh, ma tü ru
Judahmükünyuri nyia vü ji naveh, ma vünüh Judahmükünyuri tü küluozhe peh
naveh,” ta küza saveh.

13Küluozhe aveh kütsüwa Saküüwuowa nüh loküzhe thi luoveh kürünyiwa
nohri küüproluo, jütathuoüji Kümtse Sietse kükhra vünüh nohri küluozhewa tü
zhira naveh.

Paul nüh Luoveh Müzho she nü Kürhü Zhühnyo

14Eh füri, hi nüh nohri zhühku thsü nü eh lozheju veh, jümatü nohri tü kümühie
mpa nüh pro, aküthsü aveh nüh pro, thi nohri küsü nüh küsü küsosiera kenüh.

15Thitü zhünyo wuori nohri luoveh küthele nti eh luoveh ji she nü nohri vü
rhütsü, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh küümzewa hi tsü küsa kenüh,

16jümatü Saküüwuowa Zhühthe Kümühiewa levü küüro Judahmükünyuri vü
Khrista Jisu azhü küüro küüsa nta, jütathuoüji Kümtse Sietse vünüh
Judahmükünyuri VÜWA vü Kütsüwa tü küvikütse thi Saküümütsera sanaveh.

17Jütathuoüji Khrista Jisu vünüh Saküüwuowa kenüh küüroküsa kenüh hi tü
kürhiezara rühle peh veh.

18Küpakenühnyunü Judahmükünyuri azhü küüna vü küüpena küsa kenüh
Khrista nüh hi vünüh azhü vünüh nga thi küüro vünüh nga momowa sanüh jüri
küchie nüh hi nüh küphrate kümükrüwanyu.

19Saküüwuowa Kümtse Sietse kükhra thi küngokküüro thi thsoshi kükhra vünüh
Jerusalem vünüh Ilirikam natonahuo küju hi nüh Khrista Zhühthe Kümühiewa
küzaju tsüthuoh.

20Eh kümüshe thuoüji nyi küpari zhefo rügi vünüh azhe müsanüh sana küsa
kenüh Khrista nyo müjie küthsütsahri vü Zhühthe Kümühiewa sosie na küsa
wiethuoh.

21Thitü jüma kenüh zhütsazhü vü rhüküsa: “Mari tü ma zhühku müjie
küüzatsatsawa ngu naveh, thi mari tü ma zhühku müjie küünara tsatsawa thsü
naveh,” ta rhü sa veh.

Paul nüh Rom vü Wa nti Kümüshe

22 Hama kenüh hi nüh nohri vü ru nti küsa khetemümü ti.

23Thitü khinyi thuoüji hi tü azhie hamari vü küro na küsa ape münyiethuoh, thi
hi tü nohri vü ru nthe ti küsa amahvi hothake tetsethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

24Hi nüh Spain vü küwa vü nohri ngu nati luozhe veh, thi hi küruvü nohri sie küsükeri pike aloküzhe sanü nohri küükra vünüh shiti e letsewa sanü jüla wa ngü veh.

25 Thitü nosü thuoüji küükra vi nü kümtseri Jerusalem vü küperi kenüh wa nti sa veh.

26Küpakenühnyunü Makedonia thi Akhaiya vü Kümühuri nüh zanyo wuori vi Jerusalem vü küpeh kümtseri azhie vü küthotsari tsünthe ta küsa kenüh.

27 Mari nüh jüüta küsa lomü, thi mari tü jümari shewi vü tetse, küpakenühnyunü mükütüküzü Judahmükünyuri mari sietse kütsiawa nyi küsuo nta ru thuoüji mari tü azhih zhi kütsia wie nga mari vü küüro samütsüji mükümühie kenüh.

28Hi nüh küche küsa hama vi mari tsümü nü küüro sajura thuoüji hi nüh tsemüngu nohri vü ru nü Spain vü tewa nathuoh.

29Thi hi nüh nohri vü küru vü Khrista kütsiawa prowie nü nohri vü ru nati küsa thsü veh.

30Eh füri, hiri VÜWA Jisu Khrista thi Sietse küümzewa vünüh nohri kükhuo vü akükhra thse nü eh kenüh hi sie Saküüwuowa vü khuo peh huo luo ti nohri vü khuo veh.

31Jüma thuoüji hi tü Judea vü mükütsotüri ake vünüh küülole luo ta küsawie thuoh, thi jüti sanü hi nüh Jerusalem vü küüro sa nti kütsewa tü kümtseri nüh küvikütse sara naveh.

32Jüta thuoüji Saküüwuowa kümüshe vünüh eh lozhe nü nohri vüru thi nohri arefü vü kürü lozhe nthe.

33Saküüwuowa luoveh sakürüzi kütsüwa nüh nohri sieküpewa saluo. Ame

Romri 16

Paul nüh Loküzhe zhü kütsü

1Hi nüh nohri vü hiri atsehvü Foebi Kenkhrea Nazizheh vü Dikonvüh küsawa küze veh.

2Jümatü VÜWA vünüh nohri nüh ma sie nü kümtseri künyia sara na ti sanü küze veh, thi ma nüh nohri vünüh momowa müviji mümühie nüh kükratsüluo, küpakenühnyunü ma tü nyiri hozake wie nga thi hi wie nga kükrakütsüvühri küsü sa ru.

3 Khrista Jisu vünüh hi sie küro kütse Priska thi Aquila masü vü külozhe zhü tsüküze veh;

© 2015 Bible Society of India.

4eh kenüh masü kürho nga tsü, hi mpa mükünyu Judah mükünyuri wie nga masü kümüna tsü veh.

5Nazizheh masü azhe vü küpehwa vü nga külozhe zhü tsüveh. Eh küümzetsahwa Epaeneta, Asia vü Khrista kenüh luovehkükhaphrü khuwa vü nga külozhe zhü tsü veh.

6Nohri azhie vü kükhra thse nü küürowa Maria vü nga külozhezhü tsü veh.

7Eh kuo thi kürü küsi küsa künyi Andronika thi Junia masü vünga külozhe zhü tsü veh, masü tü e tü vünüh Khrista vü peh la thi masü tü povüküsari azhie vü küthohlari khe.

8 VÜWA vünüh eh küümzetsahwa Ampliata vü nga külozhe zhütsü veh.

9Khrista vünüh kürü küürowa Urbana thi eh küümzetsahwa Stakhi vü nga külozhe zhü tsü veh.

10Khrista vü tekütsewa Apeles vü nga külozhe zhü tsü veh. Aristobulas tharuo vü küpehri vü nga külozhe zhü tsü veh.

11Eh kuowa Herodion vü nga külozhe zhü tsü veh. VÜWA vünüh Narkiso tharuo vü küpehri vü nga külozhe zhü tsü veh.

12 VÜWA vünüh kürokütse Trifaena thi Trifosa masü vü nga külozhe zhü tsü veh. VÜWA vünüh kükhra thse nü küro kütse küümze Persis vü nga külozhe zhü tsü veh.

13VÜWA vünüh küthola sanü kütse Rufas vü nga thi hisü azavü nga külozhe zhü tsü veh.

14Asinkrita, Flego, Herme, Patroba, Herma thi afüri mari vü nyipeh küvehri vü nga külozhe zhü tsü veh.

15Filologu, Julia, Nereo, thi ma tsehvüwa, thi Olimpas thi kümtseri mari siepehküvehri vü nga külozhe zhü tsü veh.

16Kümtseri küümeluo rühle vünüh küsü nüh küsü vü külozhe tsüluo. Khrista Nazizheh aveh nüh nohri vü külozhezhü tsü veh.

Sosiekütsü Sehkhe zhü

17Eh füri, nohri vü küsosiezhü tsüküsari sieküüproluori thi refü saküüporieri thi nyiri kütsotü saküümüsüri vünüh azhüzhüluo, thi mari vünüh letsuo luo.

18Anyi jüüta küsari thuoüji hiri VÜWA Khrista zhuh müküro nüh mari mpa mari avo phatsa kütsewie. Mari tü azhü küzü thi küthse rieriekhri nü küsa zhü vi luoveh kürünyieri luoveh müra kütsewie.

© 2015 Bible Society of India.

19Küpakenühnyunü nohri nüh azhüküünari sakütse nyiri aveh nüh thsüvehthuoh thi hi tü jükenüh nohri kenüh lozhe veh, thi hi nüh nohri tü zanyo kümühie wuovü thuoüji zanyo thsü thi kümüsü wuovü thuoüji küürüpo nthe.

20Jütathuoüji kürükümhie sakütsü Saküüwuowa nüh shita Tsuore vi nohri jihnyi küüsa naveh. Hiri VÜWA Jisu Khrista küümzewa nüh nohri siekütsewa saluo.

21 Hi sie küro kütsewa Timothi thi jükümjie eh kuori Lukia thi Jason Sosipater ri nga nohri vü külozhe zhü tsü veh.

22Hi Tertius, lasi hama kürhüwa nga VÜWA vünüh nohri vü külozhe zhü tsü veh.

23 Gaius, eh küzewa thi kümühu aveh nga nohri vü külozhe zhü tsüveh. Erastas, nyuküjiwa vü künyirhie küsathewa, thi hiri füwa Quartus nga nohri vü külozhe zhü tsü veh.

Küsiake Sehkhe Kükhuo

24Hiri VÜWA Jisu Khrista küümzewa nüh nohri aveh siekütsewa saluo. Amen.

25Eh Zhühthe Kümühie thi Jisu Khrista zhü vi küsosie vünüh ma nüh nohri kütsotü saküükhrawa siakeluo, zhühle jümatüa wura hothake vünüh küthisanü müküthsü vünüh küthsükütsüwa.

26Thitü küsuokürho Saküüwuowa kümüshe azhükütsü vünüh khinyi thuoüji akuoh aveh vü saküthsümüthuoh, thi setsaküthsüri lasi kürhü vünüh küthsümüthuoh, thi jümatü kütsotü zhüwa küüna nahküsa kenüh.

27Ma mpa zanyoküthsü Saküüwuowa tü Jisu Khrista vünüh küsuokürho küthohlawa saluo! Amen.

© 2015 Bible Society of India.

1 Korinthiari

1 Korinthiari 1

1Saküüwuowa kümüshe vünüh VÜWA Jisu Khrista povü sa üta jiküsawa Paul thi eh nü Sosthini nüh rhü nü,

2 Korinthia vü küpeh Saküüwuowa Nazizheh, thi Saküüwuowa Kümtse nyiri sa üta jiküsari aveh vü Khrista Jisu vünüh tsarü nü Saküüwuowa vü pehküveh nyiri azhie veh vü küru VÜWA Jisu Khrista khurü küvehri vü tsü veh.

3Saküüwuowa hiri Pawa thi VÜWA Jisu Khrista nüh küümze thi kürükümühiewa nohri kütsüwa saluo.

Khrista vü Kütsiari

4Khrista Jisu vünüh Saküüwuowa küümze nohri vü tsüküsawa kenüh tsotho aveh vü nohri kenüh Saküüwuowa kümüna tsü veh.

5Jümatü azhü aveh vü nga satü thi zanyoküthsü aveh vü nga satü ma kenüh zanyo aveh vü nyirhie küvehthuoh kenüh.

6Nohri azhie vü Khrista povü wienga müzho sheh küvehthuoh kenüh,

7hiri VÜWA Jisu Khrista ru na küsa nohri nüh huoküveh kümüjie nohri tü sietse kütsia küsü nga züla müveh.

8Hiri VÜWA Jisu Khrista rülo vü müküle münyie wiethuoh nüh sana küsa kenüh ma nüh nohri sakümüzho shehke nü sehkhe juwie naveh.

9Saküüwuowa thuoüji kütsotürawa, ma nüh nohri jinü ma Tsa Jisu Khrista hiri VÜWA sie küümpamüwu müthuoh.

Korinthiari Nazizheh vü Riakhuo küpapa küsa.

10Eh füri hi nüh nohri vü hiri VÜWA Jisu Khrista nyo vünüh khuoküveh thuoüji, nohri azhüküsü sa thi nohri azhie vü küüproluo müpehtümü nü kümüshe küsü vü thi kürü rühle küsü vünüh tsarü luo.

11Küpakenühnyunü eh füri, hi nüh Khloe tsapari vünüh zhühle küthsüra nohri azhie vü küüproluo sa veh ta.

12Hi nüh küphratewa thuoüji nohri küsüküsü wienga: wuori nüh, “Hi nü Paul wuovü,” ti, wuori nüh, “Hi nü Apollo wuovü” ti, thi wuori nüh, “Hi nü Khrista wuovü” ti saveh ta.

13Thinü Khrista tü küsuomüthuoh ülo? Thinü Paul tü nohri kenüh khieluothso rügi vünüh sü ülo? Nyutü nohri tü Paul nyo vünüh baptis sa ülo?

14 Hi nüh VÜWA müna she veh, küpakenühnyunü hi tü Krispas thi Gaius masü küchie nüh baptis mükütsü kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

15Jümatü nohri nyi küsü wienga eh nyo vünüh baptis sa ta küsa thama küphrate
kenüh.

16 O ah lo, hi nüh Stefana tsapari nga tsü. Jüma nyia vü thuoüji hi nüh baptis tsü
ünü mütsü nüh müthsüthuoh.

17Küpakenühnyunü Khrista nüh hi küüze thuoüji baptis küütsü nta nyu nü
Zhühthe Kümühiewa vi nyuri vü küza üta küüzewie, thitü Khrista
khieluothsowa kükhra sakürütso müjisü ti küsa kenüh azhüphrate küümühie
shehra küthsü nga nüh vi müküza.

Khrista thuoüji Sakküwuowa Kükhra thi Küthsü

18Küpakenühnyunü khieluothso zhü tü kümiemüna küsara kenüh thuoüji
zanyomüküthsü zhü, thitü hiri külole küsara kenüh thuoüji jümatü
Sakküwuowa kükhra.

19Küpakenühnyunü jüma kenüh zhütsazhü nüh küüza: “Hi nüh zanyoküthsüra
küthsü zoriemütü naveh, thi hi nüh aro kümühiera ro khetemütü naveh,” ta
küza saveh.

20 Zanyoküthsüri khiela pehveh lo? Kümahtsari khiela pehveh lo? Khinyi kürho
vü azhü kürüluorari khiela pehveh lo? Sakküwuowa nüh azhih hama küthsü
saküzhe mümütü ülo?

21Küpakenühnyunü Sakküwuowa nüh ma küthsü vünüh nyiri nüh mari mpa
mari küthsü vünüh ma müküüthsüra samüthuoh. Jütanyu nü hiri nüh küzhera
zhü küphrate vünüh kütsotüra küülole Sakküwuowa kümüshethuoh.

22Küpakenühnyunü Judahri nüh küngokküro khuomü thi Greekri nüh aküthsü
phamü.

23Thitü hiri thuoüji Khrista zekekümüwa vi sosieveh, thi jümatü Judahri kenüh
thuoüji ajih kümüshü küsü thi Judahmükünyuri kenüh thuoüji jüma tü zanyo
müküthsü azhü küsü.

24Thitü Judahri nga thi Greekri nga jiküsari kenüh thuoüji Khrista tü
Sakküwuowa kükhra thi Sakküwuowa zanyoküthsü küsü.

25Küpakenühnyunü Sakküwuowa apo vünüh shuküru azhü thuoüji zanyo
müküthsü kümüjie thitü nyiri nyia vünüh mütsa, thi Sakküwuowa küthachu
thuoüji nyiri nyia vünüh khra.

26Eh füri, nohri mpa nohri küji müshe nonoluo, azhihwa küthsü müshe nono
nta thuoüji nohri anyi hozake wienga aküthsü nyu, kükhra nga mükhra, thi
tharuo kümühie vünüh nga nyu.

© 2015 Bible Society of India.

27Thitü zanyoküthsüri saküzükrü na küsa kenüh azhih vü zanyo müküthsüri VÜWA nüh rükamüthuoh, kümüzhori saküzükrü na küsa kenüh azhih vü mükümüzhori Saküüwuowa nüh rüka müthuoh.

28Saküüwuowa nüh kürünyiawa rüka nü azhihwa kulemüthuoh, thi aküpehri sakümiemü nü rütsoküveh kümüjie küsari rükamüthuoh.

29Jümatü küpakenühnyunü tü Saküüwuowa atüvü nyi küsü nga kürhiezawa nyu.

30Khrista Jisu vünüh ma tü no kürho rütsohwa, ma vünüh Saküüwuowa nüh hiri küthsü, hiri künyitsa thi hiri saküümütsera, thi kürhesara satsü.

31 Jükenüh zhütsazhü vü rhüküsa, “Thawa nüh rhiezaveh nüh ma tü VÜWA vünüh kürhieza luo,” ta rhü saveh.

1 Korinthiari 2

Khrista Zekekümüwa Zhühle

1Eh füri, hi nüh nohri vü küru vü Saküüwuowa povü zhükümüzho vünüh nga nyutü küthsüzhü vünüh nga phrate müru.

2Küpakenühnyunü hi nüh nohri azhie vünüh küthsüngü thuoüji Jisu Khrista zhühku thi ma küzeke zhühku küchie nüh küpanü thsü nti müshemüru.

3Thi hi nüh nohri sie küthachu vü peh, thi krü sheh thi khekheti küshü nü peh,

4thi eh zhüküphra thi hi nüh zhühlekümühie küüzari tünyiri küthsü zhü phraküüzü nyu, tü Sietsewa thi kükhrawa küjokütsa.

5Jümatü nohri kütsotü tü nyiri küthsü vü müpeh nüh Saküüwuowa kükhra vü peh na küsa kenüh.

Saküüwuowa Zanyoküthsü

6Thitü sietse wuovü kükhruori vü thuoüji hiri nüh küthsüzhü tsü, küthsüzhü jümatü khinyi kürhoraküthsüzhü nyu, nyutü khinyi kürho küjiri müsü nüh ratewana küsara zhü nga nyu.

7Thitü küüzhe thi Saküüwuowa küthsüzhü küthi küsawa hiri nüh küthsüwie, jümatü hiri küthohla küüsa nta Saküüwuowa nüh azhih thi thajüwu müjieküsa vünüh azhütsüküsawa wiethuoh.

8Khinyi kürho nyi küsü nga hama müthsü, küpakenühnyunü mari jüma küthsütüla VÜWA küthohlawa tü küzekewa nyu.

9Thitü hama kenüh zhütsazhü vü rhü küsa: “Notha nüh mükungu, nyutü khüna nüh müküünara, nyutü nyiri luoveh nüh mükümüsherari, Saküüwuowa nüh ma küümzeri kenüh küchemüthuoh,” ta rhüsa veh.

© 2015 Bible Society of India.

10Saküüwuowa nüh ma Sietse vünüh hiri vü saküthsümüthuoh. Küpakenühnyunü Sietse nüh zanyo aveh phah tseveh, Saküüwuowa kümüshe aküsheh vü küthi küsari aveh nga phatseveh.

11Sietse nyiri lovü tü küvehwa kenüh küchie nüh nyi thawa nüh nyira müshe thsüra naveh lo? Jükümjie Saküüwuowa Sietse nüh küchie nüh nyi küsü nga Saküüwuowa kümüshemüthsüra.

12Hiri tü azhihwa sietse ngumüsanü Sietse Saküüwuowa vünüh küruwa ngu sa veh, jümatü Saküüwuowa nüh hiri vü küümze vünüh tsü küsawa hiri nüh küüthsü na küsa kenüh.

13Thi hiri nüh azhü vünüh tsüküveh hamatü nyiri küthsü vünüh küsosienyu nü Sietse nüh küsosiewie, jütisanü Sietse küpehri vü sietse küzhütsari phrate tsü veh.

14Sietse vünüh rhomüküvehri thuoüji Saküüwuowa Sietse nüh küümze kütsüri ngumüse, küpakenühnyunü mari thuoüji makenüh müshe müküju kenüh, nyutü ma tü mari müthsü nüh samü, küpakenühnyunü mari kümühie tü sietse vü mpa nüh küjotsüra naküveh kenüh.

15Anyi sietse ma lovü küpehwa thuoüji zanyo aveh nga küjotsetseti, thitü ma thuoüji nyi küsü nga nüh ma küüjo münyie.

16 Zhütsazhü nüh küüza, “Thawa nüh VÜWA müshe thsü veh lo? Thawa nüh ma sosiera naveh lo?” ta rhü saveh. Thitü hiri thuoüji Khrista müshewa pehvehthuoh.

1 Korinthiari 3

Saküüwuowa Sieperi

1Thitü eh füri, hi thuoüji nohri vü sietse vünüh kürhori üta müphratera nüh samü, tü nohri tü asazüh vünüh kürhori thi Khrista wuovü kürünguori kümüjie vünüh phrateveh.

2 Hi nüh nohri tü ashie kümüzho vi nohri avo müsanüh tünüju nüh nohri avo sa; küpakenühnyunü nohri tü jüma kenüh müküjie kenüh; thi khinyi wienga nohri tü müjiewie,

3küpakenühnyunü nohri tü khinyi nga asazüh azhi sawieveh. Küpakenühnyunü nohri azhie vü nokürüpa thi küüproluo thi refü küsuokhuo küpeh küju nü asazüh vü pemü veh ülo? Thi anyi azhih hala ma sasa vü rhoküvehri kümüjie nyu ülo?

4 Küpakenühnyunü nohri wuori nüh, “Hi nü Paul wuovü,” thi küpawa nüh, “Hi thuoüji Apollo wuovü,” ta küsa nohri tü azhih nyiri nyu ülo?

© 2015 Bible Society of India.

5Thinü Apollo tü thawa, thi Paul tü thawa lo? VÜWA nüh masü vü küüro kütsü kümüjie masü tü siepe wie thi nohri tü masü vünüh kütsotüra wie.

6Hi nüh shie thi Apollo nüh ajuh vi zü, thitü Saküüwuowa nüh saküüji wie.

7Jükenüh aküshiewa nga satü ajuhküzüwa nga satü zanyoküsünga nyu, thitü saküji kütsü thuoüji Saküüwuowa mpa nüh wie.

8Aküshiewa nga satü ajuhküzüwa nga satü zarike wie, thi masükhürü nga masü küüro rügi vünüh jisuo nguwie naveh.

9Küpakenühnyunü hiri tü kürü Saküüwuowa küüro küsarikhehwie, thi nohri thuoüji Saküüwuowa zhuh wiethuoh. Thi nohri tü Saküüwuowa azhe wiethuoh.

10Saküüwuowa küümze hi kütsü kümüjie azhe küsa thsü arokümühieri kümüjie hi nüh azhefowa sa tsü nü anyiküpari küsü nüh jüma rügi vünüh azhe sa veh. Thi küsüküsü nga jüma rügi vünüh mokümjie azhe sa veh nüh azhüküüzhü luo.

11Küpakenühnyunü ajupe saküsawa nyia vü nyi küsü nga ajupe küpa müsalera, thi jümatü Jisu Khrista wiethuoh.

12Thi nyi küsüküsü nga satü ajupe jüma rügivü nüh suna, rakasa, aloh amekükhrawa, athso, amaguo thi aluosü vi azhe sathuoüji,

13nyi küsüsü küürowa tü küjoküütsa sanaveh. Rülo sehkhevünüh jüma thsüra naveh, küpakenühnyunü jümatü anyih nüh küjokütsanaveh, thi nyi küsüsü küüro mokümjie küsavünüh sahsaveh nüh anyih vünüh müteno naveh.

14Mükütüküzü anyi jüma nüh küro nü azhe saküsawatü pehrathuoüji ma tü ajisuo ngu naveh.

15Thitü mükütüküzü nyi küsüküsü küürowatü tsoja mütüthuoüji kria she naveh, ma nü küülole ngu wie ketünga anyihzhu vünüh jozhuküru kümüjie vünüh ngu naveh.

16 Nohri tü Saküüwuowa kükhurüzhe, thi Saküüwuowa Sietse nohri vü pehveh ta küsa müthsü ülo?

17Mükütüküzü anyi wuori nüh Saküüwuowa kükhurüzhe zorie thuoüji Saküüwuowa nga ma zoriemüwie naveh. Küpakenühnyunü Saküüwuowa kükhurüzhe tü mütsemü, thi noh tü kükhurüzhe jümawa wiethuoh.

18Nyi küsüwienga ma mpa ma müküümüratümü. Mükütüküzü nohri azhie vü khinyi kürho hala ma tü zanyoküthsüri ta müshe tse thuoüji ma tü zanyoküthsüri sana küsa kenüh ma tüküzheri küüsamü luo.

19 Küpakenühnyunü azhih hama zanyoküthsü thuoüji Saküüwuowa atüvü aküzhewie. Küpakenühnyunü jüma kenüh zhütsazhü vü rhüküsa: “Mari aro mühie tekütsevü Saküüwuowa nüh rerara ti,” ta rhü sa veh.

© 2015 Bible Society of India.

20Jüma sevü nga zhütsazhü nüh küüza le: “Saküüwuowa nüh zanyoküthsüra kümüshe thuoüji momasa,” ta küza sa veh.

21Jükenüh nyi küsü nga nyiri kenüh mürhiezatümü luo. Küpakenühnyunü zanyo aveh tü nohri zhi wie.

22Paul nga satü, Apollo nga satü, nyutü Pitor nga satü, azhih nga satü, akürho nga satü, aküsü nga satü, nyutü khinyi küpehri nga satü, atüvü ru na küsari nga satü aveh nohri azhikheh wie;

23thi nohri tü Khrista azhi, thi Khrista tü Saküüwuowa azhi.

1 Korinthiari 4

Khrista Povüküsari

1Jükenüh anyi küsüküsü nga hiri tü Khrista sieperi thi Saküüwuowa zhü küshe kütsü küünari ti müsheluo.

2Jümpa mükünyu kütsüküünari thuoüji nyuri nüh kütsotürari müsaji mümühie.

3Thitü hi thuoüji nohri nga nüh satü, nyutü anyi müzakümühu muomuo nga nüh satü hi künanah küsanü zanyokütazü küsüwie. Thi hi tü hi mpa hi wienga müküna wie.

4Hi tü hi mpa e kümüsü zanyoküsü nga müthsü, thitü jüma kenüh ti sanü hi tü müshomüthuoh ti müsa. Thitü hi küünawa thuoüji VÜWA.

5Jükenüh tsotho küütü vünüh, VÜWA müjie küru atüvü küünawa müsatümü, khinyi aküzo vü küthi küsari ma nüh aküwie vü vizhu naveh, thi luoveh lovü küthi küsa zhühnyori küthsütsü naveh. Jütisanü nyiri aveh Saküüwuowa vünüh küsiakewa ngu naveh.

6Thi eh füri, Apollo hisü tü nohri künyia kenüh zanyo hamari avehsa, jümatü nohri tü rhü küsawa karitemüwa nüh hisü vünüh zanyo thsüra, thi jütisanü nohri nyiküsü nga rhieza nü küsü nüh küsü vü mükünongüluo müsanüh sana küsawiethuoh.

7Küpakenühnyunü noh tü thawa nüh nyuri nyia vünüh saküpatsülo? Thi noh nüh mükünguju nüh mowa pehveh lo? Thinü noh tü ngu saveh thuoüji mokenüh müjuju vünüh ngu müküsa kümüjie notü rhieza veh lo?

8Nohri tü promüthuoh! Nohri tü nyirhiemüthuoh! Hiri müsie nüh nohri tü kajiri sakhemüthuoh! Nohri kajiri küsara nüh küümpha, jütathuoüji hiri nga nohri sie kükaji sara naveh!

9Hi nüh kümüshe thuoüji Saküüwuowa nüh hiri tü nyiri zothekümüri kümüjie avehveh zhie vü sehkhe povü küsari küsamüthuoh ti müshe veh,

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü hiri tü azhihwa atüvü nga satü rügizhüleri tüvü nga satü thi nyiri tüvü nga satü noküüzhie vehküsü küüsamüthuoh.

10Hiri thuoüji Khrista kenüh moma kütalori samüthuoh, thitü nohri nü Khrista vünüh zanyoküthsüri samüthuoh. Hiri thuoüji thachum, thitü nohri thuoüji khramü. Nohri thuoüji küsiakevümüthuoh, thitü hiri thuoüji küüjo vü müthuoh.

11Khinyi hama tsotho küju hiri tü rüma thi kürie, hiri thsümünyi nga münyie, thi nyura akeshe nga nyuovü, thi hiri thuoüji azhe nga münyie,

12 thi hiri thuoüji hiri mpa hiri kenüh küro taji münomüna. Nyuri nüh azhü kümüsü vi hiri müzüh thuoüji hiri nüh tsia jümari tsütsüti, nyuri nüh hiri vü kümnomna tsüwie ketünga küzhike wiewieti;

13küzhühja vünüh hiri phratemüsüwie ketünga mari sie afü sale wiewieti, hiri thuoüji khinyi wie nga azhihwa nüh kükuleri sakümü kenüh hiri thuoüji atsüne kümüjie mükümtse azhienüh mükümtse tsahri samüthuoh.

14Nohri saküzükrü nti hi nüh lasi hama rhütsümüveh, thitü nohri tü hi nüh küümze eh tsari kümüjie nohri küchütsüveh.

15Küpakenühnyunü Khrista vünüh nohri tü nohri küjokütsüri müküchierhüra pehwie ketünga nohri pa thuoüji hozake münyie. Küpakenühnyunü hi tü Khrista kenüh Zhühthe Kümühiewa vünüh nohri pa samüthuoh.

16 Jükenüh nohri ehrie nyimürie nü rho üti nohri küchüveh.

17Jükenüh hi nüh azhü aveh Nazizheh vü mari küsosie kümüjie Khrista vünüh eh lekhujiri nohri küchü tsü ütiVÜWA vünüh hi nüh küümze thi kütsotürawa Timothi nohri vü küze veh.

18Hi nüh nohri vü müruthuoh ta sanü nohri wuori thuoüji rhiezala naveh.

19Thitü VÜWA kümüshe thuoüji hi nüh nohri vü shita ru naveh, thi hi ru thuoüji rhiezaküvehri zhü nyu nü mari kükhrathsüra naveh.

20Küpakenühnyunü Saküüwuowa kajipe thuoüji azhü vünüh nyunü kükhra vünüh küsa kenüh.

21Hi ru thuoüji awuze küürhievüh vi nohri vü ru üti ünü küümze vünüh azhühkünyi sietsewa vi nü nohri vü ru ütilo? Hamasü khiemawa nüh nohri küülo na lo?

1 Korinthiari 5

Kümühu vü Muomuokürho

1 Nohri azhie vü muomuo kürho sa veh ta zhühle thsütsah veh jüüta küsatü Khristanyi mükünyuri azhie vü nga nguramüveh, jümatü anyi wuori thuoüji ma mpa ma pa vüvüh sierhoveh ta.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi nohri tü rhieza le! Jütanyu nü nohri tü küülu leh. Anyi hakümjie sakümüri thuoüji nohri azhie vünüh vizhuja kümüleh.

3Hi nüh eh satsa thuoüji nohri vü pemüvehwie ketünga sietse vünüh nohri vü peküveh kümüjie jükümjie sakümüri vü küünawa peh naveh ti phrazhumüwiethuoh.

4Thi jümatü VÜWA Jisu anyo vünüh samüwiethuoh. Nohri wa nü sehzhu thi eh sietsewa tü hiri VÜWA Jisu kükhra vünüh nohri vü peh üti sa thuoüji,

5satsawa zorie na küsa kenüh nohri tü anyi hama tü Tsuore kevü thsemü luo, jütathuoüji VÜWA Jisu küru tsotho vü ma sietse thuoüji külolera naveh.

6 Nohri kükuoti jüma mümühie ahzhi pike nüh ahie aveh nga saküwushie küveh nohri müthsü ülo?

7Nohri tü ahzhi müküthseri küsa kenüh ahzhi kürüwiwa vijamü luo, jütathuoüji nohri tü ahie kürütheri sara naveh. Küpakenühnyunü tsekükari akhu vü anyihzhü fethe nü hiri kenüh küsahthuoh tü Khrista wiethuoh.

8Jükenüh hiri tü ahzhi kürüwiwa vi nü nyutü anotha küsa ahzhi thi kümüsü küsa ahzhi vi nü akhu müsanüh ahzhi müküthse luoveh kümüsho thi küzhütsa akhu kükhu luo.

9Hi nüh rhü nohri vü kütsü e lasi lovü nohri muomuo kürho nyiri sie küsü müsatümü üti küza.

10Azhih hama küüphroküphrie mazhünyo mükünyu tsawa nyutü zanyokümükari thi kürühuri nyutü tsorhe kükhurüri sieküjüle müsatümü üti nyu. Jütathuoüji nohri tü azhih hama kari temüwaluoji mümühiethuoh.

11Thitü hi nüh rhüküüze thuoüji nyi küsüküsü nga Khristanyi anyo vü nü muomuorho nyutü zanyo müngu, nyutü tsorhe khurüh, azhühkha küphra, zhükümüshe, nyutü kürühu, hakümjie küsari küsü vü nga kütsaküzhu nyi müsatümü üti rhüküze.

12 Küpakenühnyunü hi nüh alieri küjo mowa sana lo? Nohri wienga Nazizheh lovü küpehri müküjojo ti ülo?

13Alieri thuoüji Saküüwuowa nüh küjo veh. Jükenüh kümüsüküsari nohri zhie vünüh zhejamü luo.

1 Korinthiari 6

Ashih vi Mükütsotüri vü küwa

1Nohri wuori nüh afüwa vü lomüküra küpevü künyitsari vü müwa nüh mükütsotüri vü küwa rühle pehveh ülo?

© 2015 Bible Society of India.

2Künyitsari nüh azhihwa küna nahküsa nohri tü müthsü ülo? Thi azhihwa tü nohri nüh küna nahsaveh üji nohri tü zanyokütazüri küna nahküsa nohri kenüh mütseh ta küsa müthsü ülo?

3Hiri nüh rügizhüleri künanah ta küsa nohri tü müthsü ülo? Akürho hama tü küzakele nga ma me khraveh lo!

4Nohri tü jüütathuoüji Nazizhehwa nüh chieke müküvehri atüvü nohri kürho viwa thse nti ülo?

5Nohri saküzükrü nti hi nüh hama küzaveh. Nohri Khristanyi sanü kürü ajienü sanü rhoküveh azhie vünüh nohri küüjakünyawa kürathuoh tü na küsa aküthsüri küsü nga münyie wiethuoh ülo?

6Thi anü küsü nüh anü küsü vü luohsa thi mükütsotüri atüvü nga wa veh ülo?

7Nohri küsü nüh küsü vü küwuluo saküzü na küsa kenüh nohri tü kria shemüthuoh. Nohri tü mokenüh mükülewa müvüra nüh samü lo? Nyuri nüh mokenüh nohri küümüramü lo?

8Thitü nohri mpa wie nga müküle samü thi nyuri müramü, thi nohri anüri wie nga jüüta samü.

9Mükünyitsari thuoüji Saküüwuowa kajipe vü avü müsara taküsa nohri tü müthsü ülo? Nyuri nüh mürakümü müsatümü, muomuokürhori nga, tsorhekükhuhrüri nga, küüphroküphriekü̈sari wie nga, papaküsa papa satsa vi küzükrü mükeküsari nga

10nyutü kürühuri nga, nyutü zanyo kümünguri nga, kümüshe ringa, nyuri vü zhükümüsü küphrari nga, sakükrü nü nyurazhi küviri nga, Saküüwuowa kajipewa vü avü müsara.

11Thi nohri wuori nga jüüta saru. Thitü nohri nü phrühmüthuoh, nohri thuoüji sakümtsemüthuoh, nohri thuoüji VÜWA Jisu Khrista anyo vünüh thi hiri Saküüwuowa Sietse vünüh sakümüshomüthuoh.

Noh Satsari vi Saküüwuowa Küthohla saluo

12 Eh kenüh thuoüji zanyo küsü nga eh kükhe münyie, thitü zanyo aveh vü akünyia münyie. Eh kenüh thuoüji zanyo küsü nga ehkükhe münyie, thitü hi nü zanyo küsü kükhu vü nga küpehwanyu.

13Ashie tü avo kenüh thi avo tü ashie kenüh, thitü Saküüwuowa nüh masükhürü zoriemü naveh. Satsawa tü küüphroküphriekürho kenüh nyu, thitü VÜWA kenüh, thi VÜWA tü satsa kenüh.

14Saküüwuowa nüh VÜWA sakürholetsüthuoh thi hiri nga makükhra nüh sakürho naveh.

© 2015 Bible Society of India.

15Nohri satsa tü Khrista satsa vü amahnyori ta küsa müthsü ülo? Jükenüh hi tü
Khrista atsa mahnyo jüma tü viwa küüphroküphrievühri satsa rühle küüsa leh
ülo? Jüta müsarawie.

16Nyi küsü nüh ma satsa vi nü küüphroküphrievühri siekü sü satsethuoüji ma
satsa tü küüphroküphrievühwa satsasie küsüthuoh ta küsa nohri müthsü ülo?
Küpakenühnyunü zhütsazhü vü rhükümtse sa veh, "Masü tü satsa
küsüsamünathuoh," ta rhü sa veh.

17Thitü thari nüh VÜWA sie tsarümüthuoh nüh ma thuoüji VÜWAsie sietse küsü
samüthuoh.

18Küüphroküphrie küüro vünüh te luo. Kükhiemuo küpari nyiri nüh sakütse
thuoüji satsa alievü, thitü küüphroküphrie küüro küsa nyiri thuoüji ma mpa ma
satsalovü khiemuoke veh.

19Noh satsa tü no lovü tüküveh Saküüwuowa vünüh küngura Kümtse Sietsewa
kükhurüzhe ta küsa nohri müthsü ülo? Nohri tü nohri mpa nohri azhi
nyuthuoh.

20Nohri tü ame nüh sü savehthuoh. Jükenüh nohri satsa vünüh Saküüwuowa
saküthohla luo.

1 Korinthiari 7

Kümünyute Zhühnyo Küüna

1Nohri nüh lasi rhü nü hi küünawa rüle nohri tsü veh. Nyimpari tü avüvüh müvi
ketünga azhümünyie.

2Thitü muomuokürho kümüngu kükrü kenüh nyimpari küsüküsü nga ma mpa
ma vüvüh peh luo, thi nyimzari küsüküsü nga ma mpa ma vüpa peh luo.

3Avüpawa nga avüvühwa kümüngu zake satsüluo, thi jükümjie vüvühwa nga
vüpawa kümüngu zake satsüluo, masü küsü nüh küsü müviji mükümühie
kümüjie lokü ra satsüluo luo.

4Küpakenühnyunü avüvühwa tü ma mpa nyu nü vüpawa nüh ma satsa nyia vü
avü sa veh, jükümjie vüpawa nga ma mpa nyunü vüvühwa nüh ma satsa nyia
vü avü sa veh.

5Zhü küsü sanü tsotho pike kenüh küchie nüh küsü nüh küsü küja müsatümü,
jümatü tsotho aveh vi kükhuo sanaküsa kenüh; thitü küüzhike küzüla vünüh
Tsuore nüh müküümüra nta küsa kenüh shele kürü rhotewale luo.

6Hi nüh hama küüza thuoüji hakümjie wiethuoh ti küsa vünüh nyu thitü jüta
sawie ketünga azhümünyie tünyie ti küsawiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7Eh kümüngu thuoüji nyiri aveh nga hi kümüjie küüsa nthe. Thitü nyi küsüküsü nga Saküüwuowa vünüh aküte küütsapeh khe veh, nyi küsü nüh küpa thi küpawa nüh küpawa ti pehveh.

8Thitü vüpa vüvüh müküsari thitü nyivühri thuoüji hi kümüjie ma mpa küpehwa nüh küümphakhe ti küza veh.

9Thitü mükütüküzü müküüzhikera amüke vü pehveh üji münyumü luo. Küpakenühnyunü küraküpre peh na küsanü münyukümü nüh küümphakhe.

10 Thitü münyukümüri thuoüji hi nüh nyu nü VÜWA nüh vüvühwa tü vüpawa vünüh mükürüsuotümü üta küza veh;

11thitü mükütüküzü nyimzawa nüh jüüta thuoüji ma tü vüpa müküüsale tümü luo, nyuthuoüji ma tü ma vüpa siekükale luo, thi vüpawa tü vüvühwa sie müküürüsuotümü.

12Hi nüh küpari vü küza veh (VÜWA nüh nyu nü hi mpa nüh): Khristanyiri küsü nüh mükütsotüvühri küsü za nü mavüvüh nüh ma sie rhowawie na küsa ma kümüshe thuoüji ma müjatümü luo.

13Thi Khristanyivühri küsü nüh mükütsotüpari küsü vü zanü ma vüpa nüh ma sie rhowawie na küsa ma kümüshe thuoüji ma vünüh temüwatümü luo.

14Küpakenühnyunü mükütsotü vüpawa tü ma vüvüh sie küsüküsa vünüh Saküüwuowa vü küvikütse samüthuoh, thi mükütsotüvühwa tü Khristanyi vüpawa vünüh Saküüwuowa vü küvikütse samüthuoh. Mükütüküzü hakümjie nyuthuoüji masü atsari tü mükütsotüri kümüjie samünathuoh; thitü hakümjie sakümü vünüh mari tü Saküüwuowa vü küvikütse samüthuoh.

15Thitü mükütüküzü masü azhie vü mükütsotüwa nüh Khristanyi küsawa vünüh tewa nta thuoüji küzemü luo. Hakümjie küsa kenüh thuoüji ma mpa nüh Khristanyi avüpawa nga satü thi vüvühwa nga satü kümüshe samühie veh. Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh luoveh rüzih nü küürho nta nohri ji sa veh.

16Nyura vüvüh sakütsewa noh tü mokümjie no vüpa külole naveh nüh noh tü thsüveh nü nyu lo? Nyura vüpa küsawa no vüvüh tü külole naveh nü nyu nüh noh tü thsüveh nü nyu lo?

Saküüwuowa nüh Küji kümüjie vünüh Kürho

17Nyi küsüküsü nga VÜWA nüh mokümjie vünüh rho üta satsü nüh thi Saküüwuowa nüh mokümjie vünüh ma ji nüh jükümjie vü mpa nüh rholuo. Nazizheh aveh vü hi nüh wule kütsü thuoüji hama wiethuoh.

18Anyi wuori ma küji tsotho vünüh ahu rhekümü thsoshiwa müküüjatümü. Anyi wuori ma küji tsotho vü ahu mürhe nüh ji ülo? Ma hurhe nti müsatümü.

© 2015 Bible Society of India.

19Küpakenühnyunü ahukürhe nga satü mükürhe nga satü zanyoküsü nga küchieke münyie, tü Saküüwuowa nüh azhükütsü kümüzhe vü mpa nüh wie.

20Anyi küsüküsü nga ma küji tsotho vü mokümjie vünüh ji nüh jükümjie vünüh küpeh le.

21Noh küji tsotho vü noh tü siepe sapeh veh ülo? Jüma kenüh noluoveh mümüsütümü, thitü noh nüh noh mpa sakürüzih nü shura naveh üji jüma saluo.

22Küpakenühnyunü anyi küsü nüh siepe sala nü VÜWA nüh jirathuoüji ma tü VÜWA nüh sakürüzih kütsüwa wiethuoh. Jükümjie ma küji tsotho vü thawa nüh rüzihla nü ma jira nüh ma thuoüji Khrista siepe wiethuoh.

23Nohri tü ame nüh sü saveh, jükenüh anyira siepe müsatümüluo.

24Jükenüh eh füri, nyi küsüküsü nga satü mokümjie küsavünüh ma ji nüh jükümjie küsa vünüh ma tü Saküüwuowa vü küüpehmü luo.

Mükümünyuhri thi Tünyivühri Zhühnyo küüna

25Thi mükümünyuhvühri kenüh thuoüji VÜWA vünüh azhükütsü münyie, thitü VÜWA küümze vünüh eh kümüshe tsü veh thi hama tsotüra mühie veh.

26Khinyi nohri küsüro pekü̈vehwa kenüh thuoüji eh kümüshe vü ma mokümjie küsa vü pehveh nüh jükümjie vünüh maküüpehkümü nüh küümpha naveh.

27Noh tü avüvüh küsü kükhu vü pehveh thuoh ülo? Kürüsuo ntimüsatümü. Noh tü avüvüh müsanüh pehveh ülo? Vüvüh santi mümüshetümü.

28Thitü mükütüküzü noh nüh vüvüh vimüwie ketünga kükhiemuo münyie, thi rülari küsü nüh vüpa samüwie ketünga kükhiemuo münyie, thitü vüvüh vüpa küsari thuoüji azhih vü akükho nguwie naveh, jükenüh hi nüh nohri tü jüma küükari nthe.

29Eh füri, eh zhü thuoüji hama, phrateke küsa tsothowa thuoüji mülu shemüthuoh, jükenüh thari nüh vüvüh pehveh nüh mükünyieri kümüjie vünüh rholuo;

30thi krie küvehri nga mükükrie kümüjie saluo, thi lozheküvehri nga mükülozhe kümüjie saluo, thi zanyo süküvehri nga zanyo mükünyieri kümüjie saluo;

31thi thari nüh azhih hama tsokrütseveh nüh mükütsokrü kümüjie saluo. Küpakenühnyunü azhih hama khukeri tü pehsuowa na samüküvehthuoh kenüh.

32Hi nüh nohri tü luoveh küüraküpre vünüh rüzih nü küürhonthe. Vüvüh müküsari thuoüji VÜWA küüro vü tsaza nü mokümjie VÜWA külo sanaveh nüh ti sasati, küpakenühnyunü ma tü VÜWA külo sa nta amüshe thsekütse kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

33Thitü vüvüh vikümüri thuoüji azhih vü küüro tsaza nü mokümjie vüvühra
külo sanaveh nüh ta sasati;

34jütisanü ma küluozhewa tü küsuo mümüti. Thi nyimzari nyutü rülari avüpa
müküsari thuoüji VÜWA küüro vü tsazanü mokümjie satsa vü thi sietse vü
mütse nü rho naveh nüh ta satsetseti; thitü vüpa sakümüri thuoüji azhih vü
küüro tsaza nü mokümjie ma vüpa külo sanaveh nüh ta satsetseti.

35Hi nüh hama küphrate thuoüji nohri künyia kenüh wie, hi nüh nohri vü
kükhete müsangü, thitü kümühieti küzhake thiVÜWA küüro vü amüshe künyi
müsanüh amüshe aveh viküüro nthe.

36Mükütüküzü nyi küsü nüh vüvüh müsanüh peh na küsa müsara nüh samü thi
mükütüküzü küzhike na küsa khoshe müthuoüji ma müshe sanü vüvüh
küüvimü luo, jüma kenüh kükhiemuo küsü nga münyie.

37Thitü thari nüh luoveh lo vünüh zanyo küsü nga azhümünyieta kürathuoh
müzho she nü küükhetera vü peh nü ma satsawa kümühieti sa nta thuoüji ma
kenüh jüma nüh küümphakhe.

38Jükenüh ma nüh ma küviza vi nü vüvüh sawie ketünga mühieveh; thitü thawa
nüh vüvüh müsanüh sanaveh nüh jüma nüh küümphawa.

39Vüvühwa tü ma kürho küju nü ma vüpa kükhu vü wiethuoh. Mükütüküzü ma
vüpa sümüthuoüji ma mpa ma müshe vü zatewa mühieveh, thitü VÜWA vünüh
sanaveh.

40Thitü eh kümüshe kümüjie vünüh thuoüji ma tü vüpa müsale nüh jüüta
pehteküwa nüh küülozhe naveh. Thi hi nüh kümüshe thuoüji hi tü
Saküüwuowa Sietse pehveh ti müshe ve

1 Korinthiari 8

Kütsaküzhu vi Tsorhe Khurühkümü Zhühnyo Küüna

1Kütsaküzhu vi tsorhe khurühkümü zhühnyo thuoüji hiri aveh nga aküthsü
küpehri. Aküthsü thuoüji rhiezarhiechi, thitü küümze thuoüji zanyo
sakümühiewa veh.

2Anyi thawa nüh ma mpa zanyo küthsüri ta satseveh nüh mathuoüji zanyo ma
nüh müthsüji mükümühieri müjie thsü.

3Thitü thawa nüh Saküüwuowa kümüze veh nüh ma nüh jüma thsüveh.

4Thi zanyo vi tsorhe khurüh kümü kütsa thuoüji, tsorhe tü ma shuküru rühle
küsü vü nga nüh münyie, thi Saküüwuowa mampa wie küchie nüh nyiaza küpa
küsü nga münyie.

© 2015 Bible Society of India.

5Thi khurüh na küsa küpa thi nyiaza küpa hozake rügivü nga thi azhih vü nga pewie ketünga,

6hiri kenüh thuoüji Saküüwuowa küsü mpa, thi jüma thuoüji Pawa, ma vünüh zanyo aveh ru, thi ma kenüh hiri tü rhoküruwie, thi ma vünüh zanyo aveh ru, thi ma vünüh hiri tü rhoküruwaVÜWA Jisu Khrista wie.

7Jütawie ketünga hiri aveh tü aküthsü jüma pehmüveh. Thitüwuori thuoüji nosü küju wienga tsorhe kükhurü wamüke saphiemüthuoh nüh tsorhe vü zanyo kütsüwa tsa, thi mari kümüshe zanyoküthsüwa züla kümü kenüh mari sakümünemümüti.

8Kütsaküzhu nüh hiri tü Saküüwuowa vü samü küüzhakera. Hiri nüh jü mütsawie ketünga müsü she tewa nti küsa nga nyu, thi jü kütsa kenüh mühie nati küsa nga nyu.

9Thitü noh mpa no müshe küsara hama nüh amüshe mükümüzhori ajih müküümüshü na küsa kenüh zhüzhü luo.

10Thi no aküthsü küpehwa nüh tsorhe kükhurüh vünüh zanyo jümari tsala nü kümüshe mükümüzhori küsü nüh ngu thuoüji zanyo vi tsorhe khurüh küsari tsana küsa ma luoveh jitemüwa nüh sanaveh ülo?

11Jükenüh no küthsü nüh amüshe mükümüzhowa tü sakümüsümüthuoh, thi Khrista tü anyi jüma kenüh sükümütüwa wiethuoh.

12Jükenüh no füwa amüshe mükümüzho tsotho vü noh nüh matüvü kükhiemuo sanü mari kümüshe sakümüsamüna müthuoüji noh tü Khrista atüvü khiemuomüthuoh.

13Jükenüh eh füwa küülu tü kütsaküzhu vünüh üji hi tü eh füwa samüküülu nüh sana küsa kenüh hi tü piketü asamütsanüh sanathuoh.

1 Korinthiari 9

Paul Ma mpa ma Kümüsho thi Ma Küüro Küphrate

1Hi tü zanyo küsü nga eh kükhete mükünyieri nyu ülo? Hi tü povüküsari nyu ülo? Hi tü Jisu hiri VÜWA müngu ülo? Nohri tü VÜWA vünüh hi sie küro kütseri nyu ülo?

2Küpari nü hi tü VÜWA povüküsari ta müchiekewie ketünga küzüla azhie nüh nohri wuovü thuoüji hi tü povüküsari. Küpakenühnyunü nohri tü VÜWA vünüh hi tü povüküsari ta küthsüto kenüh.

3Hi küna nahsaküvehri vü eh zhü rüle na küsa hama:

4Hi tü eh küüro kenüh kütsa küzhu künguleh nyu ülo?

© 2015 Bible Society of India.

5Hiri nü povüküsa küpari thi VÜWA anüri thi Pitor kümüjie vüvühri thi atsehvüri sie müküzhura ülo?

6Nyutü Barnabas hisü mpa hisü ake vi müküürori ülo?

7Thawa nüh thopahi samüngu nü ma mpa ma vo phahtsa tse lo? Thawa nüh rhelivi zhuh sanü ma vi mütsanüh sa veh lo? Thawa nüh samüwa küje nü ma tünüjuh müzhu nüh sa veh lo?

8Hi nüh nyiri kükhra vünüh hama phrate veh ülo? Küpakenühnyunü Wule nga hakümjie phrate sa veh.

9Mosa Khonyoh vü, "Noh nüh amieshü sie amütha rütse küvehvüma pokuo mükhete tümü," ta rhü sa küveh kenüh. Saküüwuowa nüh amieshü kenüh mpa kümüshe wie ülo?

10Nyutü hiri kenüh phrate müveh wie ülo? Jümatü hiri kenüh rhüküsa wie, küpakenühnyunü küürori tü zanyo nguwie na tisanü kürotse, thi amütha küwiewa nga amütha nguwie nataluozhe nü wie tseveh.

11Mükütüküzü hiri nüh nohri azhie vü sietse matsü zhuhtsünü azhih vü atsokrü nyiara thuoüji jütü küluole ülo?

12Anyi küpari nüh nohri vünüh khuomühieveh üji hiri nü jüma nyia vünüh kükhuoleh nyu naveh ülo? Jütawie ketünga hiri nü jüüta samütsewie, jüütanyunü hiri thuoüji Khrista Zhühthe Kümühiewa leh kükhe thama sa ti zanyo aveh vü küzhike tseveh.

13 Kükhurüzhe vü küüro tsüküsari tü Kükhurüzhe vünüh ashie ngu, thi kükhurüpe vü küüro küsari nga jüla nüh mari suope ngu küveh nohri müthsü ülo?

14 Jükümjie zhühlekümühie phratekütseri tü zhühle kümühiewa kenüh avo ngu mütsaji mümühie ta VÜWA nüh azhütsü.

15Thitü hi nü zanyo jüri zanyo küsü nga vimütse, nyutü zanyojüri ngu nti rhütsümüveh. Küpakenühnyunü hi nüh eh lozhekütsewa vitewa na küsanü aküsü nüh küümphakhe.

16Küpakenühnyunü hi nüh zhühle kümühiewa küzatsewie ketünga ehkürhieza rühle küsü nga münyie. Küpakenühnyunü müsaji mükümühiewa tü eh lü vü pehkümüthuoh kenüh. Mükütüküzü hi nüh zhühle kümühiewa phratemütse thuoüji azhühkhawa hi vü ru luo.

17Mükütüküzü küüro hama hi mpa eh kümüshe vünüh saveh thuoh üji hi tü eh ke ngu kütsaleh, thitü hi mpa eh müshe vünüh nyuji hi tü Saküüwuowa nüh küüro hama hi tsotü sa veh.

© 2015 Bible Society of India.

18Thinü eh keme tü mowa lo? Hi nüh zhühle kümühiewa kenüh eh keme khuomütsawie ketünga zhühle kümühiewa küüza tü ehmüthowiethuoh.

19Hi tü nyi küsü kükhu vü nga pehmüvehwie ketünga anyiphahküzhi na küsa kenüh hi mpa nüh nyiri aveh siepe samüthuoh.

20Jükenüh hi tü Judahri sieru na küsa kenüh Judahri azavü kütsevü thuoüji Judahri kümüjie sa, thi hi nüh Mosa khonyo kükhuvü pehmüvehwie ketünga Khonyo kükhuvü kürhori sieru na küsa kenüh mari azavü kütsevü thuoüji hi tü Khonyo kükhuvü kürhori kümüjie sa.

21Hi nüh Khonyo mükünyieri sieru na küsa kenüh mari siekütsevü thuoüji mari kümüjie samüthuoh, thitü hi tü Saküüwuowa vü khonyo münyie ta nyu nü Khrista khonyo kükhuvü küpehrithuoh.

22Amüshe mükümüzhori sieru na küsa kenüh mari siekütsevü thuoüji mari kümüjie sa. Hi nüh anyi wuori külole na küsa kenüh eh kürho tü müzhilezhiza nü anyi aveh vü tsü veh.

23E mütho akütsia ngu na küsa kenüh hi nüh zanyo hamari aveh zhühle kümühiewa kenüh saküvehwie.

24Zhükümüjie vü tü nyiri aveh nüh zhütsewie ketünga nyiküsü mpa nüh jisuo ngu küveh müthsü ülo? Jükenüh jisuo jüma ngu na küsa kenüh jükümjie zhüwie luo.

25Saküzhie müjieh kütseri tü zanyo aveh vü nga ma mpa ma kükheke tsetseti, mari nüh sakütse thuoüji kümikürarah zhi mülieveh, thitü hiri thuoüji mükümikürarah lüwe ngu na küsakenüh saveh.

26Hi thuoüji müthsüto nüh zhümütse, thi nyuri thuoüji müjuju sie küfeluo tse, thitü hi nü jüütanyu.

27Hi nüh eh satsa tü kükato vü küüpeh nti küsa kenüh eh satsa fetse veh, küpakenühnyunü hi nüh nyuri sosie tse nü thuohtüvü hi küja kükrü kenüh.

1 Korinthiari 10

Tsorhe Kükhurüh vünüh Zhüzhü üta küüza

1 Thi eh füri, khanavü hiri lahnyiri tü akülu nüh mari külüwunü juhküji kari küwa hi nüh nohri tü müthsü nüh kütse ehkümüshe nyu.

2Mari aveh tü akülu thi juhküji vünüh Mosa wuovü baptis sa.

3Jükenüh mari aveh sietse shie küsü tsa,

4 thi mari aveh sietse juh küsü vünüh zhu. Mari tü mari siekütse sietse lokrüwa vünüh zhu. Küpakenühnyunü mari siekütse Lokrüwa tü Khristawa wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5 Jütawie ketünga Saküüwuowa nüh mari hozake alüvü ma lomüzhe nüh sa; jüüta sanü reza vünüh mari küsükhehmü.

6 Mari kümüjie hiri tü zanyo kümüsü müküümüngu nta zanyo hari nüh hiri atüvü thsoshi satsü.

7 Mari wuori nüh tsorhe khurüh küru kümüjie tsorhe mükhurüh tümü. Jümara zhühku rhüküsa hakümjie, "Mari tü shupe nü ashietsa thi zhu thi süra tsih ti sa," ta zhütsazhü vü rhü saveh.

8 Thi mari nüh küüphroküphrie kümüngu sanü rülo küsü mpa vünüh anyi anyie mükeke nü küche zothekümü kümüjie nohri nü müsatümü.

9 Mari nüh VÜWA müte nü amüre nüh mari zoriekümü kümüjie nohri nü VÜWA mümütetümü.

10 Nyutü mari wuori nüh küwuluo kenüh Küzothewa nüh zothe kümü kümüjie nohri nü müsatümü.

11 Zanyo jükümjie mari vü sakümü tü hiri azhüküüzhüna küsa kenüh, thi jümari rhüküsa thuoüji hiri küsosie na küsa kenüh rhü saveh, küpakenühnyunü hiri tü rülo sehkhesaküveh vü pehküvehthuoh kenüh.

12 Jükenüh thawa nüh tsierathuoh ta müsheveh nüh mükülu nüh sana küsa kenüh azhüküüzhü luo.

13 Nyiri vü küsükeri nga müjieküru müküüzhikera kümüte nohri vü müjieru wie. Saküüwuowa thuoüji nyitsamü, jükenüh nohri nüh mükünyuora vi nohri küümütewanyu, jüütanyunü kümüte küru vü nyuora na küsa kükhra vi nohri tsü nü küüzhikera naveh.

14 Jükenüh küümze füri, tsorhe kükhurüh vünüh tsekari tewaluo.

15 Hi nüh nohri zanyoküthsü kümüjie vünüh nohri küza veh, hi nüh mowa küza veh nüh nohri mpa müsheluo.

16 Akütsia huo hiri nüh kürü zhu küvehwa tü Khrista züh vünüh küsuo zhu veh. Thi hiri nüh lohse zokhuo nü küsuo tsaküvehwa tü Khrista satsa vünüh küsuo tsa veh.

17 Hiri hozake wie ketünga lohse küsü vünüh satsa küsü wiethuoh, küpakenühnyunü hiri aveh nga lohse küsü vünüh tsaküveh kenüh.

18 Israel nyiri müshe nononyi nü, mari tü kükhurühpe vü zanyoVÜWA vü tsüküsari küsuokütsari nyu ülo?

19 Hi tü jüla nüh kütieke nü mowa küzangüveh lo? Zanyo vitsorhe kükhurüh nyutü tsorhewa tü mowa künyia pehveh lo?

© 2015 Bible Society of India.

20Nyu hi nüh küüza thuoüji mükütsotüri tü mari küsahthuoh watü vi Saküüwuowa mütsü nüh tsuore vü tsüveh ti küüzawie. Hi nüh nohri tü tsuore sie küsü müküüsangü.

21Nohri tü VÜWA ahuo thi tsuore ahuo masü müzhurhiera. Nohri tü VÜWA shiekütsape vünüh thi Tsuore shiekütsape vünüh ashie mütsarhiera.

22 Hiri tü VÜWA rüsaküshumü nü noküüma nti ülo? Hiri tü manyia vünüh khra veh ülo?

23 "Hiri kenüh zanyo küsü nga eh kükhe münyie," thitü zanyo aveh vü akünyia münyie. "Hiri kenüh zanyo küsü nga eh kükhemünyie", thitü zanyo aveh tü hiri sakümühie tsümüveh.

24Nyi küsü nga ma mpa ma kümühie mphatü ma zhephrura kümühie nga phah luo.

25Kütsüna küsa asa ünü nyu nüh ti nohri müshe vünüh müküna tü asa küzhupe vü mowa asa zhula naveh nüh zoti sütsaluo.

26Küpakenühnyunü azhih nga thi ma rügivü pehküvehri aveh ngaVÜWA zhi.

27Mükütüküzü mükütsotüri küsü nüh ru ashietsa üta no ji thi noh nüh wa nta küche thuoüji ma nüh mowa küche no tsünaveh nüh no müshe vünüh mükünatü zoti tsaluo.

28Thitü anyi wuori nüh no vü, "Hamatü tsorhe vü küsahthuoh azhi wiethuoh," ta küza thuoüji, no vü küüzawa kenüh thi makümüshe kenüh

29mütsatümü, hi nüh küüza thuoüji no müshenyu nü ma müsheküüza wie. Küpakenühnyunü mokenüh nyura kümüshewa nüh ehkükhe mükünyiewa saküzülamü na lo?

30Küpakenühnyunü hi nüh VÜWA kümüna tsü nü tsaküveh vü mokenüh hi nüh kümünatsü nü tsaküvehwa phraküümüsü navehlo?

31Jükenüh nohri ashietsa nga, nyutü zhu nga nyutü nohri nüh momowa sanaveh nüh Saküüwuowa saküüthohla kenüh saluo.

32Thi nohri tü Judahri vü nga nyutü Greekri vü nga nyutü Saküüwuowa Nazizhehwa nga nohri vünüh aji samüküümüshütümü.

33Hi nüh mari hozake küülole nti sanü hi mpa eh künyia mpha nüh zanyo aveh vü mari külo sanü tse.

1 Korinthiari 11

ümüjie saluo.

Kükhurüh tsotho vü Nyimzari Lü Küüzhute

© 2015 Bible Society of India.

2Thi nohri nüh zanyo aveh vü hi müshe nü hi nüh zanyo vi nohri küsosieri müzhe nü kütse kenüh nohri siake veh.

3Thitü hi nüh nohri küüthsüngüwa thuoüji nyimpari aveh lüwewa thuoüji Khrista, thi nyimzari lüwa thuoüji vüpari, thi Khrista lüwe thuoüji Saküüwuowa.

4Nyimpari küsüküsü nga alü küzhu nü kükhuo sa nyutü setsaküthsüzhü phra thuoüji ma mpa ma lü küsiake tsümüvehthuoh.

5Thitü nyimzari küsüküsü nga ma lü küzhumüvü nüh kükhuo sa nyutü setsaküthsüzhü phra thuoüji ma mpa ma lü küsiake tsümüvehthuoh, jütü ma lü sekümü kümüjie wiethuoh.

6Küpakenühnyunü nyimzari tü alü müküzhungü thuoüji ma lüshe müjie kümüleh; thitü mükütüküzü ma lü müjieküvü nyutü seküvü ma kenüh küzükrü thuoüji ma tü ma lü küzhuküüvümü luo.

7Thitü nyimpari thuoüji ma lü küzhuküvüleh nyu, küpakenühnyunü ma thuoüji Saküüwuowa atso ma vünüh kütsaküveh kenüh thi Saküüwuowa tü ma vünüh küsiake saraküveh kenüh; thitü nyimzawa thuoüji nyimpawa tü ma vünüh küsiake künguwa wiethuoh.

8 Küpakenühnyunü nyimpawa tü nyimzawa vünüh müsa, thitü nyimzawa tü nyimpawa vünüh küsa kenüh.

9Jümpa mükünyu nyimpawa tü nyimzawa kenüh samütsü, thitü nyimzawa tü nyimpawa kenüh sakütsü kenüh.

10Rügizhüleri kenüh nyimzari thuoüji alü küzhuküvüleh.

11Jütawie ketünga VÜWA atüvü thuoüji nyimzawa nga nyimpawa nyia vü müküpa, thi nyimpawa nga nyimzawa nyia vü müküpa.

12Nyimzawa tü nyimpawa vünüh küsa kümüjie khinyi nü nyimpari tü nyimzari vünüh küwuo savehthuoh. Thitü zanyo jümari aveh tü Saküüwuowa vünüh khehwie.

13Nyimzari tü alü müküzhu nüh Saküüwuowa vü kükhuo küsa aleh ünü aleh nyu nüh nohri mpa müshe noluo.

14Nyimpari lüshe küsuo küsa tü azhih vü kürho rühle vünüh nga küzükrü ta sosie veh.

15Thitü nyimzari thuoüji ashe küsuo sathuoüji ma küzü. Küpakenühnyunü ma she küsuo vi ma kütsü thuoüji ma lü küüzhu na küsa kenüh wie.

16Anyi wuori nüh jüma rü nta wie ketünga hiri nga thi Saküüwuowa Nazizhehri nga kükhurüh rühle münyie.

© 2015 Bible Society of India.

VÜWA Kümüsheshie

17Thitü hi nüh nohri küza na küsa thuoüji nohri siake nti küsamünyie, küpakenühnyunü nohri wa küsehzhu vü mühie na küsa nyunü kümüsütsahwa na küsa kenüh wie.

18Thi azhü powa thuoüji hama: hi nüh küthsüra nohri wa kümühu kümüjie wa küsehrü vü riekhuo küpapa satewa veh ta künaraveh, thi hi nüh jümatü tsotü zah veh.

19Küpakenühnyunü nohri azhie vü küzhütsari thsü küpa na küsakenüh nohri azhie vü zhüpazhüla küsa nga shuru wie naveh.

20Nohri wa küsehrü vü nohri nüh kütsawa tü VÜWA kümüsheshienyu.

21Küpakenühnyunü nohri nüh jü kütsavü mühuoluothuoh nüh papaküsa tsamüwamümüti küsa kenüh, wuori nüh rüma peh, thi wuori nüh müshe peh ti küsa kenüh.

22Thinü nohri tü akha ashie tsana küsa azhe münyieluo ülo? Nyutü nohri tü Saküüwuowa Nazizheh tü momaküsa kümüjie thi küthohtsari saküzükrü nti küsa kenüh ülo? Hi nüh nohrivü mowa küzanathuoh lo? Hi nüh hama kenüh nohri siake ti ülo? Nyu, hi nüh hama kenüh nohri müsiakera.

23Küpakenühnyunü hi nüh VÜWA vünüh küngurawa nohri vü küjo kütsamüthuoh. Jümatü VÜWA Jisu zhutsakümü rüza vü ma nüh lohse vi,

24thi ma nüh Saküüwuowa siake nü zokhuo taji, “Hamatü nohri kenüh kütsüwa eh satsa wiethuoh. Hi müshetse na küsa kenüh nohri hama satse luo,” ti küza.

25 Jütisanü lohsewa tsakümüsevü jükümjie ma nüh ahuowa nga vi nü, “Ahuo hamatü e züh vünüh zhühthuo kütsü kürüthewa wiethuoh. Nohri hi müshe peh huo naküsa kenüh ahuo hama zhuzhuti saluo,” ti küza.

26Küpakenühnyunü nohri nüh lohse hama kütsa kürüzhu, thi ahuo hama küzhu kürüzhu VÜWA müjie küru küju nü ma küsüwanyuri vü küzaküthsüla naküveh kenüh.

27Jükenüh thari nüh ame mükünyie amüke kümüjie vünüh VÜWAlohsewa tsa nyutü ahuowa zhu naveh nüh VÜWA satsawa thi azühwa vü kükhiemuo müküle samünathuoh.

28Nyi küsüküsü nga ma mpa ma kürho müshe sheh nü lohsewa tsathi ahuowa zhü luo.

29Küpakenühnyunü nyi küsüküsü nga VÜWA satsawa mümüshe shenüh tsa thi zhu thuoüji ma nüh kütsa thi küzhu vünüh mükülewa ma vü teru naveh.

30Jüma kenüh nohri hozake wienga thachu thi na thi wuori thuoüji aküsü nga samüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

31Thitü hiri nüh kümühie ta hiri mpa müshe sheh thuoüji Saküüwuowa nüh hiri vü müküle kütsüwanyu.

32Thitü hiri tü VÜWA nüh müshemüsü thi kümnomna tsüwie ketünga thuohtüvü azhihwa sie kümnomna müküsanüh sana küsa kenüh hiri sosie küvehwie.

33Jükenüh eh füri, nohri jüma tsa nta küru vü küsü nüh küsühuo luo.

34Mükütüküzü anyi wuori nüh rümaveh üji ma mpa ma zhevü nüh ashietsanü küüru luo, jütathuoüji VÜWA nüh müshekümüsü vü küruwa nyu. Zanyo küpari thuoüji hi ruchi nüh küzakükatotsü naveh.

1 Korinthiari 12

Kümtse Sietse vünüh Kütsiakütsüri

1Thi eh füri, sietse kütsiari thuoüji, hi tü nohri vü müküthsü nüh müsangü.

2Nohri khanavü Khristanyi müküsa vü thuoüji nohri küchü sietsorhe kürholi mükünyieri vü wa, jütawie ketünga nohri tü shuteruthuoh.

3Jükenüh hi nüh nohri küüthsüngüwa thuoüji, Saküüwuowa Sietse nüh siekütseri nyi küsüwienga Jisu kümüzümüphrate. Kümtse Sietse nüh siekütseri küchie nüh nyiküsü nga “Jisu thuoüji VÜWA,” ta müphratera.

4 Thi Sietse kütsia thuoüji küpapa peh veh, thitü Sietse küsü vünüh wie.

5Thi küüro nga küpapa peh veh, thitü VÜWA thuoüji küsü wie.

6Thi küüro küsari nga küpapa, thitü Saküüwuowa küsü mpa nüh mari aveh nyi küsüsü küchütse.

7Nyiri aveh künyia kenüh Sietsewa küza küüthsü tsümüthuoh.

8Anyi küsüwa vü thuoüji Sietse vünüh kümütsa aküpro tsü, thi anyi küsüwa vü thuoüji Sietse küsü vünüh aküthsü aküpro tsü.

9Küsüwa vü thuoüji Sietse küsü vünüh kütsotü tsü, anyiküsüwa vü thuoüji Sietse küsü vünüh saküümühiera tsü.

10Nyi küsüwa vü thuoüji küngoküüro küsara tsü, küsüwavü thuoüji setsaküthsüzhü küphra tsü, küsüwa vü thuoüji sietse kümüsü kümühie thsüküüpara tsü, küsüwavü thuoüji azhü küpapa küphrara tsü, küsüwa vü thuoüji azhüri kürülera tsü.

11Zanyo hamari aveh Sietse küsü nüh sahke tsü thi Sietse jümawa nüh nyi küsüsü vü ma kümüshe vünüh küsuotsü nü küroveh.

Satsa Küsü vü Mahnyo Küpapa küpeh

© 2015 Bible Society of India.

12 Satsanü küsü wie, thitü mahnyo küpapa hozake peh veh, thi satsa rügivü
mahnyo küpapa pehwie ketünga aveh wie nga kürü satsa küsü kümüjie Khrista
vü nga jükümjie wie.

13Küpakenühnyunü hiri aveh tü Sietse küsü vünüh satsa küsüvü baptis sa,
Judahri nga nyutü Greekri, nga siepe küsari nga thi mükünyuri nga Sietse küsü
vünüh zhumüthuoh.

14Küpakenühnyunü hiri satsa tü mahnyo küsü mpa nüh satsa samüveh thitü
hozake nüh satsa saveh.

15Ajih nüh, “Hi thuoüji ake nyu nü hi nü satsa nyu,” tawie ketünga satsa vü
mahnyo küsü wiethuoh.

16Thi mükütüküzü khüna nüh, “Hi tü notha nyu nü hi thuoüji satsa nyu,” ta wie
ketünga satsa vü mahnyo küsüwiethuoh.

17Mükütüküzü satsa aveh nüh notha samüthuoüji mowa nüh küna nah lo?
Mükütüküzü satsa aveh nüh khüna samüthuoüji mowa nüh arhe kürhe na
thuoh lo?

18Thitü jükümjie Saküüwuowa nüh ma kümüshe vünüh satsavü mahnyo
küsüsü satsa küche samüthuoh.

19Mükütüküzü avehveh nüh mahnyo küsü mpa thuoüji satsa tü khiela peh veh
thuoh lo?

20Saküsa kümüjie, mahnyo küpapa hozake wie ketünga satsa küsüsamüthuoh.

21Jükenüh notha nüh ake vü, hi nü no müvi ketünga azhümünyie ta müphratera,
nyutü alü nüh ajih vü, “Hi nü no müviketünga azhümünyie,” ta müphratera.

22Jütanyunü satsa vü kükhra mükünyiewa nga müküvinyie nü zanyoküsü nga
müsara.

23Thi hiri satsa vü mahnyo küchieke küzülari wienga chieke nü hiete küzü tse
veh, thi mahnyo küzükrüri tü saküüzüküzhi tsetseti.

24Thitü hiri satsa vü mahnyo küzüri thuoüji ma kütiehte müviketünga
azhümünyie. Thitü hiri vü küsiake mükünyie mahnyori nüh küsiake küüzhi
küvü nta Saküüwuowa nüh hiri satsa jüüta satsümüthuoh.

25Jüta thuoüji satsa vü müküka küsawanyuthuoh, jüti sanü mahnyo jümari tü
küsü nüh küsü vü azhüküzhü pehmünathuoh.

26Mükütüküzü mahnyo küsü nüh na thuoüji aveh nga nawa veh, thi rühle küsü
nüh küsiake vü thuoüji aveh nga lozhe veh.

27Nohri tü Khrista satsa wiethuoh, thi nohri nyi küsüsü nga jüla mahnyo küsü
wie thuoh.

© 2015 Bible Society of India.

28 Thi Saküüwuowa nüh pokhu sa VÜWA povü küsari Nazizhehvü thse, akünyiawa setsaküthsüri, kücheawa küsosieri, jüsevü küngoküüro küsari, jüsevü küsaküna saküümühieri, jüsevü küükrari, nyuri küücheri, thi azhüküpapa küphra kükhra nga tsü.

29 Jümari aveh povüküsari ülo? Nyutü setsaküthsüri ülo? Nyutü küsosieri ülo? Nyutü mari aveh küngoküüro küsariülo?

30 Nyutü mari aveh küsaküna saküümühiera kütsia peh ülo? Jümari aveh azhü küpapa küphrara sa ülo? Jümari aveh azhüküpapa küphra rületsü ülo?

31 Jütawie ketünga kütsia kümühietsahri münguhuo tse luo. Jütathuoüji hi nüh lekhuji kümühietsawa nohri kütsanaveh.

1 Korinthiari 13

Küümüze

1 Hi nüh nyira jikhi nyutü rügizhüleri jikhi vi azhü küzarawie ketünga küümze eh lovü münyie thuoüji hi tü mürütahthsü küfe kümüjie nyutü mürü küüchirü khi kükhukümüjie samü naveh.

2 Thi mükütüküzü hi nüh setsaküthsüzhü küphra kükhra thi azhü küsheh aveh thsüra thi aküthsü aveh peh thi hi nüh küzhiho vi küütselera kütsotü peh wie ketünga küümze münyie thuoüji hi tü zanyoküsü nga nyuthuoh.

3 Mükütüküzü hi nüh eh zhi aveh nyuri tsükhehmü thi hi nüh eh kürho tsü nü tsomüwie ketünga küümze münyie thuoüji hitü zanyoküsü nga künyia münyiathuoh.

4 Küümüze thuoüji küzhike thi no kümüze, küümze thuoüji nyuri nomükürüpa nyutü mürhieza;

5 küümze thuoüji müjuju vünüh ma kümühie mpha nyutü mükuoti. Küümüze thuoüji ma mpa ma kümüsho mpha; küümze thuoüji nyuri rüsamüküshu, nyutü nyura müküle luoveh lovü müsa;

6 küümze thuoüji müküleh vü alomüzhe, thitü küzhütsavü lozhe.

7 Küümüze thuoüji zanyo aveh vü tera veh, zanyo aveh tsotüra veh, zanyo aveh luozhe veh, zanyo aveh vü küzhikera veh.

8 Küümüze thuoüji küsuokürho wiethuoh; setsaküthsüzhü thuoüji münyie nüh satewa naveh; azhü küpapa küphra thuoüji letewa naveh; aküthsü thuoüji münyie nüh satewa naveh.

9 Küpakenühnyunü hiri küthsü nga satü thi hiri setsaküthsüzhü küphra nga satü aveh nyu, küsuokhuo mpa wie.

10 Thitü aküjuwa ru thuoüji müküjuwatü münyie nüh samünathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

11Hi kürünguo vü thuoüji kürünguora zhü phra, kürünguori kümüjie zanyo müshe, kürünguori kümüjie zanyo kütuo thitü hi khruokümü sevü thuoüji rünguora khuke aveh jamüthuoh.

12Küpakenühnyunü khinyi thuoüji hiri tü anyikünovüh vünüh atso mpa ngu veh, thitü loküsü nüh künyitoh ngu naveh. Khinyi hi nüh thsüküveh thuoüji aveh nyu, küzhila wie; thitü loküsü nüh VÜWA nüh hi küthsütoh kümüjie zanyo aveh thsüjura naveh.

13Jükenüh kütsotü, küluozhe, thi küümze hari küche pehwie ketünga hamari küche azhie vü küjitsahwa th

1 Korinthiari 14

Sietse vünüh Kütsiakütsü Küphrate Lehü

1Küümüzewa no tsahtü vü sahuo luo, thi sietse kütsiari müngu tse peh huo luo, pekhewie ketünga Saküüwuowa zhühlewa küphrate münguwie luo.

2Küpakenühnyunü azhü küpapa küphrate tü nyiri vü nyu nü Saküüwuowa vü küzaküvehwie; thi nyi küsü nga ma nüh phraküvehwa müthsü, thitü Sietse vünüh ma mpa azhüküshehri phraküvehwie.

3Thitü thari nüh VÜWA zhü phrate nyiri vü tsüveh nüh jümaritü nyuri saküümühie thi nyuri küüchü thi nyuri luovehsakürüzih na küsa kenüh wiethuoh.

4Thawa nüh azhü küpa vünüh phrate veh nüh ma mpa ma sakükhraveh, thitü zhühle küüzawa thuoüji kümühuwa sakükhra veh.

5Hi nüh nohri tü azhü küpapa vünüh küphra müngu veh, thitü jütawie ketünga Saküüwuowa zhühle küphratewa nüh hi küümüngu khe. Kümühu saküükhra kenüh anyi wuori nüh rülekütsü küchie nüh zhühle kümühie küphratewa thuoüji azhü küpa vünüh küphrate nyia vünüh ji veh.

6Eh füri, mükütüküzü hi nüh nohri vü ru nü küthsükütsüzhü, nyutü aküthsü nyutü setsaküthsüzhü nyutü küsosiezhü nohri vü müküza nüh azhü küpa vünüh küzathuoüji hi nüh nohri kenüh mowa künyia satsü na lo?

7Ajikhi küsara kürho mükünyiewa pilechu nyutü topito wienga akhi saküpa mütsü thuoüji khiemawa nü pilechu thi khiemawa nü topito nüh müthsüra.

8Jükümjie atütü khu kümtse mütsü thuoüji thawa nüh arie kenüh küche na lo?

9Nohri nga jükümjie nyuri nüh küthsüra zhü vünüh müküza thuoüji nohri nüh küüzawa tü nyuri nüh mokümjie thsüranaveh lo? Jütathuoüji nohri tü amürhü vü phrate küzekümüwiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

10Künyitowa nüh phratena nü azhih vü azhü küpapa hozake pehveh, jütawie ketünga azhü küsü nga ma zhünyo mükünyiemünyie.

11Thitü hi tü azhü phraküvehwa zhü ma zhünyo müthsü thuoüji hi tü azhüküza küvehwa vü küzeri küsü thuoh, thi azhüküüzawa nga hi vü küzeri thuoh.

12Nohri nüh Sietsewa nüh saküüthsü müngu küveh kümüjie küpari nyia vünüh kümühuwa sakümühie she na küsa kükhrathse luo.

13Jükenüh thawa nüh azhü küpa vünüh phraveh nüh jümari tü ma zhünyo rülera na küsa kükhra khuo luo.

14Küpakenühnyunü hi nüh azhü küpa vünüh kükhuo sa thuoüji eh sietse thuoüji khuo veh thitü eh müshe thuoüji ma vi küpemünyie thuoh.

15Thinü hi tü mowa sana lo? Hi tü eh sietse sie kükhuo sanaveh thi eh müshe nga sie kükhuo sanaveh; hi tü eh sietse sie riehi naveh thi eh müshe nga sie riehi naveh.

16Jüta mükünyu nü no sietse mpa nüh tsiatsü wie ketünga turupehküvehri tü no zhü müthsü nüh noh nüh Saküüwuowa küsiake vü mokümjie Amen ta küzara naveh lo?

17Küpakenühnyunü noh nüh kümüna tsümühie she naveh thitü küpari thuoüji samükükhrara nüh samüthuoh.

18Hi nüh nohri nyia vünüh azhü küpapa hozake phrara küveh kenüh Saküüwuowa kümüna tsü veh.

19Jütawie ketünga Nazizheh vü thuoüji azhü küpapa küsavünüh azhü anyie türake küüza nyia vünüh küpari sosiena küsa kenüh eh müshe Vünüh zhünyo münga küphrate nüh küümphakhe.

20Eh füri, zanyo kümüshe vü kürünguori kümüjie müsatümü, zanyo kümüsü vü thuoüji kürünyiri kümüjie saluo.

21 Zhütsazhü vü rhüküsa “Hi nüh nyuri azhü küpa küphrari nüh thi küzehri apovü nüh anyi hamari jüle naveh, thitü jütawie ketünga mari tu eh zhüküünawa nyu,” ta VÜWAnüh küza.

22Jükenüh azhü küpapa küphrari tü kütsotüra kenüh nyu thitü mükütsotüra kenüh thsoshi küsü thi setsaküthsüzhü küphra thuoüji mükütsotüra kenüh nyu thitü kütsotüra kenüh wie.

23Mükütüküzü jükenüh kümühu aveh wa serü nü aveh nga azhüküpapa phra thi turu pehküvehri tü mükütsotüri sa ti thuoüji mari nüh nohri tü zhemüthuoh ta müphrate nüh sanavehülo?

© 2015 Bible Society of India.

24Thitü mükütüküzü aveh nüh VÜWA zhü phra nü nyuri kütsahpehküveh vü mükütsotüri nyutü alienyiri küsü turu thuoüji azhü jümari vünüh ma müküle thsüra thi azhü jümari kenüh ma mpa ma rülie chiera ti sanaveh,

25ma luoveh lovü küüthi aveh küüthsümüthuoh, thi jüüti sanü kükiatsuo nü ma tü Saküüwuowa khurü thi Saküüwuowa tü mari azhie vü petsahveh ta phratezhu ti sanaveh.

Nazizheh vü Rühle Khe ti Kümüzhe

26Thi eh füri, nohri ru küsehzhu vü wuori nüh aza sa wuori nüh nyuri sosie, wuori nüh küthsükütsüzhü küza, wuori nüh azhü küpa vünüh küza, wuori nüh azhü jüri rüle naveh. Zanyo aveh nga sakümühie nti küsa vünüh saluo.

27Mükütüküzü nyi küsüküsü nga azhü küpa vünüh phrawie ketünga nyi künyi nyutü aküzhi vünüh nyi küche nüh küüphramü luo, thi jümari wie nga sahzhihluo nü küüza luo, thi nyi küsü nüh küürüle luo.

28Thitü jüla nyi küsü nga kürüle münyie thuoüji azhü küpaküphrateri tü Nazizheh vü zoti küüpemü nü ma mpa nüh ma wuovü thi Saküüwuowa vü küüphratemü luo.

29VÜWA povü küsari nyi künyi küche nüh azhüküüza luo thi küpari thuoüji kümühie ti ma zhühnyo küümüsheluo.

30Mükütüküzü akütuo vü pehküvehri nüh küthsükütsü zhüküsü thsüra thuoüji atükhuvü küzaküvehwa thuoüji zoti küüpehmü luo.

31Nohri aveh nga nyi küsüsü nüh VÜWA zhü phratera naveh, thi aveh nga thsüra thi aveh nga luoveh küchüra naveh.

32Saküüwuowa zhühle küphrate kütsia kütsü thuoüji azhüküüzawa kükhu vünüh müsaji mümühie.

33Küpakenühnyunü Saküüwuowa thuoüji saküürüza VÜWA nyu, tü azhüküzhü VÜWA. Kümtsera Nazizheh aveh vü jükümjie wie,

34nyimzari tü kümühu vü zoti peh luo. Küpakenühnyunü mari thuoüji azhü müküza nüh Judahri Khonyo vü küza küsakümüjie zoti küüpeh le.

35Mükütüküzü mari nüh zanyo wuori thsüngüveh üji azhe vünüh mari vüpari vü küüna luo. Küpakenühnyunü nyimzari küsü nüh kümühu vü azhü küüza küzükrü küsü.

36Thinü Saküüwuowa zhü tü nohri vünüh rühtso sashuru ülo? Nyutü nohri vü mpa küru wie ülo?

37Mükütüküzü nohri wuori nüh ma tü setsaküthsüri ta nyutü sietse vünüh kürho nyiri ta sa veh üji, hi nüh rhü nü nohrivü tsüküveh hamari müshe nü hamari tü VÜWA nüh azhükütsü ta küsa müsheluo.

© 2015 Bible Society of India.

38Mükütüküzü wuori nüh hama müthsü ngü nüh pehveh üji mampa jüüti küüpemü luo.

39Jükenüh eh füri setsaküthsüzhü phra nti müngu tse luo, thi azhü küpapa phra na küsa mükhetümü luo.

40Thitü zanyo aveh nga arühle vünüh khekheti saluo.

1 Korinthiari 15

Khrista Rhosheleteküwa

1Thi eh füri, hi nüh mokümjie vünüh nohri vü Zhühthe Kümühiewa sosietsü lo, thi nohri nga jüri vira lo, thi khinyi nga jüla tsieküveh nohri vü küthetsüle nthe.

2Hi nüh zhühle kümühiewa nohri vü küüzawa müjuju vünüh mütsotü nüh kümükhra nüh küjephoke thuoüji jüma vünüh külolemüthuoh.

3 Küpakenühnyunü müsaji mükümühie küji pokhuwa hi nüh küngurawa vi nohri tsüthuoh. Jümatü zhütsazhü vü küzakeküsa kümüjie Khrista nüh hiri kükhiemuo kenüh sü.

4Zhütsazhü vü küzake küsa kümüjie ma tü chowumü, thi rülo kücheawa rhoshele tesüra.

5Jütisanü ma tü Pitor kütsa, jüsevü nüh türakünyiri vü kütsa.

6Jütisanü küsükeri vünüh ma tü afüri müza münga küüluo vü kütsa, jümari azhie vü wuori thuoüji tsotho tewathuoh ketünga mari aküzhi vünüh rhowieveh.

7Jümasevü nüh ma tü Jems vü kütsa, thi povüküsari aveh vünga kütsa.

8 Thi ha hi tsotho mükünyu vünüh küwuowa nga küüngu sehkhesa.

9Küpakenühnyunü hi tü povüküsari aveh zhie nüh küzahtsawa, povüküsari küsü ta müküjitsewa, küpakenühnyunü hi nüh Saküüwuowa Nazizheh sakümnomna kütsü kenüh.

10Thitü Saküüwuowa küümze vünüh hi tü mokümjie ünüh jümawiethuoh, thi ma nüh hi küümze tü müjuju vünüh nyu. Thitü jütawie ketünga hi tü povüküsari küpari nyia vünüh zanyo küüzhi sa, thitü jümatü hi nüh nyu nü Saküüwuowa küümze hi vü küpehwa nüh wie.

11Thi hi nüh nga satü nyutü mari nüh nga satü kürü nü küsosie vünüh nohri nga tsotümüthuoh.

Hiri Rholeküsüra

12Thinü povüküsari nüh Khrista tü aküsü vünüh rholesürata sosie thuoüji, mokümjie küsüri kürhole münyie ta nohri wuori tü phrate veh lo?

© 2015 Bible Society of India.

13Mükütüküzü aküsüri kürhole münyie ta thuoüji Khrista tü rhole müsathuoh;

14mükütüküzü Khrista rhole müsa thuoüji hiri nüh küsosie thi hiri kütsotü tü müjujuthuoh.

15Jümpa mükünyu hiri tü Saküüwuowa kenüh kütsie mükülethuoh, küpakenühnyunü küsüri kürhole münyietsah ta thuoüji Saküüwuowa nüh Khrista samükürhowie ketünga hiri nüh ma tü Khrista sakürho thuoh ta küsa povü satekütsethuoh kenüh.

16Küpakenühnyunü küsüri tü mürhole thuoüji Khrista tü rholemüsathuoh.

17Mükütüküzü Khrista tü rhole müsathuoüji nohri kütsotütü mame münyiethuoh thi nohri tü khinyi nga kükhiemuo vüpehwie veh.

18Thi thari nüh Khrista vünüh sütewa thuoh ünüh mari nga kümiemüthuoh.

19Mükütüküzü khinyi kürho vü mpa hiri tü Khrista vü küluozhe pehvehthuoüji hiri tü nyiri aveh azhie nüh kümüsehtsahri thuoh.

20Thitü sükümüri azhie vü avi apokhuwa sanü Khrista tü rhosheletewa tsahthuoh.

21Küpakenühnyunü nyi küsü vünüh aküsü teküru kümüjie nyiküsü vünüh kürhole nga teru wiethuoh.

22Küpakenühnyunü Adam vünüh avehveh sümü, jükümjie Khrista vünüh avehveh nga sakürho wie naveh.

23Thitü nyiri aveh nga arühlerüleh vünüh ru naveh: Khrista nüh aviri powa, thi jümase vünüh ma küruvü ma vü pehküvehri.

24Thi ma nüh nyuri nyia vü takrü saküvehri thi kükhra küviri avehthi akükhrari aveh zorie kümüse vü ma nüh kükaji Pawa Saküüwuowa ake vü thsemü thuoüji sehkhe terunathuoh.

25Küpakenühnyunü ma nüh ma mükünongüri aveh ma jih kükhu vü müjie küthse küju nü kaji mpe üji mükümühie kenüh.

26Mükünongüwa zoriena küsa sehkhewa thuoüji aküsü.

27 Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh zanyo aveh Jisu jih kükhu vü thsekümüthuoh kenüh. Thitü zanyo aveh ma kükhu vü thse müthuohta küsawa tü, thawa nüh zanyo aveh ma kükhu vü thse nüh jümatü ma nga müküru wiethuoh ta küsa mütse she veh.

28Zanyo aveh ma kükhu vü thsemüthuoh ta küsa vü thawa nüh zanyo aveh ma kükhu vü thsemüthuoh nüh Tsawa nga ma kükhu vü thsemüthuoh, jümatü Saküüwuowa nüh zanyo aveh nyiawa sanaküvehthuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

29Thinü jüüta thuoüji aküsü kenüh baptis küsari tü moti sanathuoh lo? Mükütüküzü aküsüri tü rholemüsüra tsathuoüji nyiri tü mokenüh aküsü kenüh baptis sa veh lo?

30Mokenüh hi tü tsotho aveh vü krü she nü tse veh lo?

31Eh füri, hi tü rülo tsotho aküsü mütu peh huo veh. Hi nüh nohri vü külozhe küpe kenüh hiri kürho vü Khrista Jisu hiriVÜWA sie zarike küsawa vünüh hi nüh hama küza veh.

32Mükütüküzü nyiri khuoke kümüjie vünüh hi nüh Efesa vü "Samüwari" sie küproluo küru tüla hi tü künyia mowa pehvehlo? Mükütüküzü sükümüri tü mükürhole tüla hiri kürütsa thi zhu ti sa ünüh raluo, küpakenühnyunü thuohtü hiri tü sünaküvehthuoh kenüh.

33Nyuri nüh müküümüratümü. Refü kümüsü vünüh khuke kümühie aveh nga zorie mümüti.

34Nohri amüshekümüsho vü ru luo, thi mükhiemuole tümü luo. Küpakenühnyunü wuori thuoüji Saküüwuowa küthsü mükünyiekenüh. Nohri saküzükrü nti hi nüh hama küza veh.

Akümowa Rhosheleküwa

35Thitü wuori nüh, mokümjie aküsüri tü rhoshele veh lo? Mari tü mowa satsa vikevü nü ru na thuoh lo ta künanah veh.

36Nohri küzheri, nohri nüh mowa zhuh ünüh jüma tü müsü nüh rhoruwievehthuoh ülo?

37Noh nüh küzhuhwa tü thuohtü vü shuru na küsawa nyu, thitü no nüh küzhuhwa thuoüji amütha aveh, nyutü hiemütha nyutü küpa nga sala mühieveh.

38Thitü Saküüwuowa nüh ma müshe vünüh atsüwa tü satsatsü, thi atsü küsüküsü nga satü Saküüwuowa nüh satsatsü khe.

39Küpakenühnyunü asa aveh tü zarike nyu, thitü nyiri kenüh küpa, thi asa kenüh küpa, amüwa kenüh küpa, thi anga kenüh küpa.

40Thi rügi vü satsa küpa pehveh thi azhih vü satsa küpa pehveh, thitü rügivü kürhora küzü küpa, thi azhih vü kü rhoraküzü küpa pehveh.

41Rünyi küzü küpa pehveh, thi asa küzü küpa pehveh, thi wutsiküzü küpa pehveh, thi wutsi wienga küsü nüh küsü vü küzü küpawie hü.

42Aküsüri kürhole nga jükümjie wie. Zhühke küsawa thuoüji kümikürarahwa, thitü rhoshele küwawa thuoüji mümimüra.

© 2015 Bible Society of India.

43Aküzhuh vü thuoüji ma küsiake münyie, thitü kürhole vü thuoüji kütholah pehveh. Aküzhuh vü thuoüji kümüzhomünyie, thitü kürhole thuoüji kükhra pehveh.

44Aküzhuh vü thuoüji asatsa kümo, thitü kürhole thuoüji sietse kürho satsa. Mükütüküzü satsa kümo pehvehüji, sietse kürho nga pehveh.

45 Jükümjie anyi powa Adam thuoüji kürholi anyi küüsamüthuoh, thitü Adam künyiawa thuoüji kürholi vi nyiri kütsü sietsewa samüthuoh.

46Thitü sietse kürhowa mürukhu nüh asazüh kürhowa rukhu nü jüsevü nüh sietse kürhowa ru.

47Anyi pokhuwa thuoüji azhih vünüh, jüma tü azhitho vünüh, thitü anyi künyiawa thuoüji rügi vünüh.

48Azhitho vünüh küsa kenüh azhitho vünüh küruri thuoüji azhithowiethuoh, thi rügi vünüh küru kenüh rügi vünüh küruri thuoüji rügi nyiri wiethuoh.

49Hiri nüh azhih nüh küsa satsawa vüte kütse kümüjie hiri tü rügi vü satsawa nga vü wienathuoh.

50Eh füri, hi nüh nohri vü hama küza veh: asa thi azüh vü nü Saküüwuowa kajipe hiri azhi müsara, nyutü küprikürarahwa nüh müküprikürarahwa müvira.

51Halie, hi nüh azhü küsheh küsü nohri vü küza naveh. Hiri aveh tü küzehwa nyu, thitü hiri aveh khaphrümü naveh.

52Tsotho pike azhie, nothaküükhro küsü vünüh atütü kükhusehkhe vü, küpakenühnyunü atütü tü khuwie naveh, thi aküsüri tü müprimüra nüh rhosüra naveh, thi hiri tü khaphrümünathuoh.

53Küpakenühnyunü küprikürarah kürho hamatü müküprikürarahwa vike müvüji mümühie, thi küsüra satsahamatü müküsüra satsa vike müvüji mümühie.

54Küprikürarah nüh müküprikürarah vikevü thuoüji, thi küsüra kürhowa nüh müküsürawa vikevü thuoüji rhüküsawa saju taji, “Khrara nü aküsüwa tü müzhumüthuoh,” ta sanaveh.

55 “Halie, aküsü no kükhra khiela pehveh lo? Halie, aküsü noh nüh saküümüsüra kükhra khiela pehvehlo?”

56Aküsü thuoüji sakümnomna nta kükhra kükhiemuo vünüh vi veh, thi kükhiemuo tü ma kükhra Wulewa vünüh vi veh.

57Thitü VÜWA Jisu Khrista vünüh Saküüwuowa nüh hiri vü kükhra kütsü kenüh ma müna she.

© 2015 Bible Society of India.

58Jükenüh küümze eh füri, VÜWA vü nohri münomüna kütsewamükria ti küsa thsü nü VÜWA küüro vü kümükhra nüh sanü müzho thi mükhaphrükhale tümü luo.

1 Korinthiari 16

Kütsotüri kenüh Zanyoküvizhuh

1 Judea vü kütsotüri kenüh zanyoküvizhuhwa hi nüh Galatia kümühuri vü küüza kümüjie nohri nga saluo.

2Jüasekhe rülo pokhuwa kürüzhu nohri nyi küsüsü nga Saküüwuowa nüh ma tsiakütsü kümüjie zanyo vizhuh luo, jüüta thuoüji hi küru vü zanyoküvizhuh küsawanyu thuoh.

3Thi hi ru thuoüji nohri nüh rüka küsari nohri nüh zanyo vizhuhküsari vi nü lasi rhü nü Jerusalem vü küze naveh.

4Mükütüküzü hi nga müwaji mümühie ta thuoüji mari hi sienü küwa nga sanaveh.

Paul Zetse Kümüshe

5 Hi nüh Makedonia kari küwa ase vünüh ru nohri mütu naveh, küpakenühnyunü hi tü Makedonia vünüh kari küru küüropehküveh kenüh.

6Thi hi ru nü nohri sie tsotho pike peh naveh, samühie thuoüji küsosa ajü pehtewa tü müthsü, küpakenühnyunü hi wuovü nga watü nohri nüh shishi ta hi küüze na küsa kenüh.

7Hi nüh ru kari küwa vünüh nohri kümütu mpa nyunü VÜWAkümüshe thuoüji ru tsotho pike nohri sieküpe müngu veh.

8 Thitü Pentecost tsotho küju thuoüji Efesa vü pehtewa naveh.

9Küpakenühnyunü amükhie kümüza küsü küüro samühie shehna küsa sa hi vü tsü küsa kenüh, thi jüla mükünongüri nga hozake peh veh.

10 Thi Timothi ru thuoüji kümühieti loküzhe vünüh nohri azhievü siepehla luo, küpakenühnyunü ma tü hi kümüjie VÜWAzhuh küro kütse kenüh.

11Nyi küsü nga ma mükükuletümü. Jütisanü shiti ma hi vü küze luo, jütathuoüji ma tü hi vü shele rura naveh; küpakenühnyunü ma tü afüri sie nü küru tsotü küveh kenüh.

12Thi hiri afüwa Apollo thuoüji afü küpari sie nü ru nohri mütu üti wurie hi nüh ma vü küzathuoh, thitü khinyi ru na küsa makümüshe nyuwie ta. Thitü ma tsotho kükato ngu thuoüji ma nga ru naveh.

Sehkhe Zhüri

© 2015 Bible Society of India.

13Huotoke la wie luo, nohri kütsotü vü mükünga tü küto shepela luo, sashe satsie la luo, thi müzho luo.

14Nohri nüh zanyo küsa aveh vü Khrista küümze vünüh saluo.

15 Thi eh füri, Akhaia vü Stefena tsapari nüh luoveh kükhaphrükhu ta küsa nohri nga thsüvehthuoh, thi mari tü kümtseri küürovü tsotho aveh thse tse veh,

16nohri wie nga nyi jümari thi kürü küro kütseri thi münomüna kütseri sierhü kükhu vü peh üti nohri küchüveh.

17Thi Stefena thi Forjunata thi Akhaika mari kütse kenüh hi tü lozhe veh, küpakenühnyunü nohri mükünyie vü mari nüh nohri müthoh sakütsü kenüh,

18küpakenühnyunü mari nüh hi thi nohri sietse küchü kütsükenüh. Jükenüh nohri anyi jükümjie küsara kümüshe thsoshi satse luo.

19 Asia vü kümühuri nüh loküzhe zhü nohri tsü veh. Aquila thi Presila thi mari azhe vü kümühuwa nüh kürü loküzhe zhüVÜWA vünüh tsü veh.

20Afüri aveh nüh külozhe zhü küze veh. Kümtse küüme vünüh küsü nüh küsü loküzhe müke tsüluo luo.

21Hi, Paul, hi mpa eh ke vünüh rhü nü nohri vü loküzhe zhütsü veh.

22Mükütüküzü wuori nüh VÜWA kenüh küümze münyie thuoüji ma tü küümüzümü luo. Hiri VÜWA tsethuoh!

23 VÜWA Jisu küümzewa nüh nohri siekütsewa saluo.

24Khrista Jisu vünüh eh küümzewa tü nohri aveh siekütsewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

2 Korinthiari

2 Korinthiari 1

1 Saküüwuowa kümüshe vünüh Khrista Jisu povüküsari küsü sanü kütse Paul, thi hiri füwa Timothi hisü nüh rhü taji Saküüwuowa kümühuwa Korint vü thi Akhaia vü kümtseri aveh tsü veh.

2Saküüwuowa hiri Pawa thi VÜWA Jisu Khrista Küümüze thi luoveh saküürüzihwa nüh nohri siekütsewa saluo.

Paul nüh Saküüwuowa Kümünakütsü

3Saküüwuowa thi VÜWA Jisu Khrista Pawa, küümzeri Pawa thi luoveh kürüzih aveh Saküüwuowa kütsia küvüwa saluo.

4Ma nüh hiri lokürüwa sakürüzih tsüveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh hiri luoveh sakürüzih kütsüwa vi lokürü vü pehküvehri luoveh hiri nüh sakürüzih tsü mühieküveh kenüh.

5Küpakenühnyunü hiri nüh Khrista kümnomna küsuo küüzhira kümüjie, Khrista vünüh luoveh kürüzih nga küsuo zhira.

6Mükütüküzü hiri tü münomüna wie ketünga jümatü hiri luoveh saküürüzih thi küülole kenüh wie, thi mükütüküzü hiri luoveh sakürüzihra wie ketünga jümatü hiri küürüzih na küsa kenüh wie, jümatü hiri nüh münomüna kütseri vü nyi küzhike nü nohri mpa thsükütsewa wiethuoh.

7Nohri vü hiri küluozhe tü piketü müküngawiethuoh; küpakenühnyunü hiri kümnomna vü nohri nüh hiri sie kümnomna kümüjie hiri loküzhe vü nohri nga hiri sie lozhe nathuoh.

8 Eh füri, hiri Asia vü kümnomna küngu nohri müthsü nüh kütse hiri kümüshe nyu; küpakenühnyunü akhuo küüzho hiri vü küthse tü küzhole wiethuoh nüh akürho küluozhe nga ratewawiethuoh.

9Mokenüh tathuoüji, hiri nüh kümüshe thuoüji aküsü hiri ake vü pehmüthuoh ti sa; thitü jütawie ketünga hiri tü hiri mpa hiri mütsotü nüh aküsüri saküürholewa Saküüwuowa tsotü küru wie.

10Küsü kümühie kükrü küji vünüh ma nüh hiri küloletsü thi hiri külolewawie naveh, thuohtüvü nga satü ma nüh hiri külole tsüwie nati hiri küluozhe ma vü sawie veh.

11Nohri nga kükhuo vünüh hiri kükra mütsüji mümühie, jüütathuoüji anyi hozake kükhuo rüle kütsü vünüh hiri vü tsia tsü nü hiri müthoh vünüh nyi hozake nüh VÜWA kümüna tsü naveh.

Paul Zetse Kükhaphrü

© 2015 Bible Society of India.

12Hiri nüh lozhe kütse thuoüji hama, hiri kümüshewa nüh povü sanü hiri nüh azhih vü thi nohri vü küünyipuo sanü, mütse thi müsho nü rhotsü küveh tü azhih küthsü vünüh nyu nü Saküüwuowa küümze vünüh wie.

13Küpakenühnyunü hiri nüh nohri vü küpa rhütsümüveh, thitü nohri nüh küchiera thi küthsürawa rhütsü küvehwie; eh kümüshe vü nohri nüh aveh thsürana tünti müshe veh.

14Nohri nüh hiri zhüku suo thsüvehthuoh; jümatü VÜWA Jisu rülo vü hiri nüh nohri vünüh külozhera kümüjie nohri nga hiri vünüh külozhera sanaveh.

15Hi nüh hama thsüto küveh kenüh hi nüh nohri vü ru ngü khu, jüütathuoüji nohri tü loküzhe küütsa ngu naküveh kenüh.

16 Hi nüh Makedonia vü wa müngu nü nohri mütungü veh, jütisanü Mekedonia vünüh shele küru vü nohri nüh hi Judea vü küüzele müshe veh.

17Hi nüh hakümjie sangütheti küsa vü müküütoh kümüjie müshe veh ülo? Hi nüh azhih vü nyiri kümüjie küütuo sa veh ülo? Sa na nyutü ma ti küsa zhürüluo samühieveh ti müshe veh ülo?

18Thitü Saküüwuowa nü zhütsa tsa ta küsa kümüjie, hiri nüh azhü nohri vü kütsü tü santhe mathe ti küsa vünüh nyu.

19 Küpakenühnyunü Silvana thi Timothi thi hi nüh Saküüwuowa Tsa, Jisu Khrista zhühku nohri vü phrate küvehwa tü santhe nyutü mathe ti küsawa nyu, thitü ma vü thuoüji tsotho aveh vü nga sawie naveh ta küsawa wiethuoh.

20Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh azhü küzake küsa aveh tü Khrista vünüh sawie naveh ta küsa mari nüh ngura wieveh. Jüma kenüh ma vünüh hiri tü Saküüwuowa küsiake küüvü na küsa kenüh Amen ta küphratejura sasati.

21Thi Khrista vünüh Saküüwuowa nüh hiri thi nohri vi sarütsü, thi hiri vi küüro vü thsemüthuoh,

22ma nüh hiri vü thsoshikhuh fekemü nü zhütsa ünü nyu nüh ta küsa thsü na küsa kenüh Sietse hiri luoveh lovü thsemüthuoh.

23Thitü nohri küümze na küsa kenüh hi nüh nosü thuoüji Korinthia vü müru nüh sana küsa kenüh hi nüh Saküüwuowa ji nü eh povü samüwiethuoh.

24Hiri nüh nohri kütsotü anyia vü avü küsa nyu nü nohri loküzhe kenüh nohri sie küro küveh wie, küpakenühnyunü nohri kütsotü vü tsiemüzho kümü kenüh.

2 Korinthiari 2

1Jükenüh hi nüh ru nü nohri sakülorümü na küsa kümütu thama sa ti hi nüh samüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

2Küpakenühnyunü hi nüh mükütüküzü nohri sakülorümüthuoüji hi mpa hi
saküülorü küchie nüh nyi küsü nga hi sakülozhe na küsa thawa pehveh lo?

3Jükenüh hi nüh rhü nohri kütsü thuoüji hi nüh nohri vü ruthuoüji hi tü
loküzherari vünüh lorümüthuoüjisü ti küsakenüh wiethuoh, küpakenühnyunü
eh loküzhewa tü nohri aveh loküzhewa wiethuoh ti küsa hi nüh nohri aveh
thsütoh küvehkenüh.

4Küpakenühnyunü hi nüh rhü nohri kütsü thuoüji münomünasheh thi amüshe
nasheh thi rüthsü khielo ta shu nü rhütsü, jümatü nohri sakümnomna nti küsa
nyu thitü hi nüh nohri kümüze sheh küveh küüthsü naküsa kenüh wiethuoh.

Müküle Sakümüri ke nüh Noküja

5Thitü anyi wuori nüh sakümnomna tsüwie ketünga hi vü nyunü nohri aveh vü
wiethuoh, thitü nohri sakümnomna shehthuoh ti mümüshetümü luo.

6Küpakenühnyunü nohri hozake nüh hakümjie ma sakümnomnakümü wale
wiethuoh.

7Jüta nyunü nohri tü ma müküle noküjaleh thi ma luovehsakürüzih tsüluo, jüüta
mükünyu nü ma tü ma lorüküluole tewa naveh.

8Jükenüh hi nüh nohri vü khuoküveh thuoüji nohri ma küümzewa sakümüzho
le luo.

9Hi nüh nohri müteno nti küsa kenüh thi nohri tü zanyo aveh vü azhüküüna vü
pehveh ünü nyu nüh ti küsa thsütoh nti küsakenüh rhü nohri kütsü wie.

10Nohri nüh thari müküle nojaveh nüh hi nga nojatsü veh. Hi nüh mowa nojatsü
nüh mükütüküzü hi nüh zanyo wuori nojatsü saveh üji jümatü Khrista atü
vünüh nohri kenüh nojatsümüthuoh.

11Jümatü Tsuore nüh hiri anyia vü zanyo sateküwa khe nti küsawiethuoh;
küpakenühnyunü hiri tü ma nohri müthsü nüh pehmüküveh kenüh.

Paul Troas vü Luovehküüraküpre

12 Hi nüh Troas vü Khrista Zhühthe Kümühiewa phrate nti küruVÜWA vünüh
lehpie sa hi tsü.

13Thitü eh müshe tü mürüzih nüh sa, küpakenühnyunü eh nü Tita jüla mükündu
kenüh. Jükenüh hi nüh mari vü khuo taji Makedonia vü tewa.

Khrista vünüh Kükhrara

14Thitü Saküüwuowa müna sheh, ma nüh Khrista vünüh kükhraravü
siekütsehuo kenüh; thi hiri vünüh ma küthsü arheküünguwa azhie aveh vü
zhuh tse veh.

© 2015 Bible Society of India.

15Küpakenühnyunü hiri tü külolekümüri azhie vü nga satü thi kümiemüna küsari azhie vü nga satü hiri tü Saküüwuowa vü Khrista arheküünguwa wiethuoh.

16Küsüwa vü thuoüji aküsü vünüh aküsü vü küwa arheküünguwa, thi küpawa vü thuoüji akürho vünüh akürhovü küwa arheküünguwa wiethuoh. Thawa nü jümari kenüh akütsewa lo?

17Küpakenühnyunü hiri thuoüji anyi hozake nüh Saküüwuowa zhü lehpielehpie vünüh zhutsa kütseri kümüjie nyu, thitü hiri thuoüji Saküüwuowa nüh hiri vi ma küüro vü thse küsa kümüjie luoveh tsaza nü Saküüwuowa atüvü Khrista vünüh azhü phrateteti.

2 Korinthiari 3

Kütsathuoh Kürüthewa Sieperi

1Hiri tü hiri mpa kuosiake tewahüthuoh ülo? Nyutü anyi wuori nüh küsa kümüjie hiri nga küsiake lasi nohri vü tsü nyutü nohri vünüh müviji mümühie ülo?

2Küsiake lasi jüma thuoüji nohri luoveh vü rhüke nü nyiri aveh nüh thsü thi chiekütsewa wiethuoh.

3Thi Khrista vünüh lasi küru hiri nüh küsuokütsüwa nohri nüh kütsa veh, jümatü lasijuh nüh mürhü nü rhoküvehwa Saküüwuowa Sietse nüh rhü, thi jümatü alokhie rügivü mürhüke nü nyiri luoveh lokhie rügivü rhüke sa veh.

4Hiri tü Saküüwuowa vü kütsotü jükümjie küsa Khrista vünüh pehvehthuoh.

5Hiri vünüh shukürü zanyo küsü nga hiri mpa nüh küsara ta küchieke münyie, hiri nüh küsara thuoüji Saküüwuowa vünüh wie;

6 ma nüh hiri tü kütsathuoh kürüthewa küüro küüsa nta saküsa wie, jümatü khonyo rhüküsa vünüh nyu thitü Sietse vünüh; küpakenühnyunü khonyo rhüküsa vünüh thuoüji zothemümüti, thitü Sietse vünüh kürhü thuoüji akürhowa tsü veh.

7 Khonyowa tü alokhie rügivü lasikhuh vünüh rheke, jüta sanü kütsü vü Saküüwuowa kütholah jüla turu. Jüti küsa vü Mosa vü aküwie küpehwa kuoratewa ketünga kükhra zhile küpehkenüh Israel nyiri tü ma münora nüh sa. Khonyowa tsotho vü khonyowa nüh aküsüwa viru ketünga jüüta kütholah sawiethuoüji,

8Sietse küüro nü jüma nyia vünüh müji nüh sanaveh lo?

9Küpakenühnyunü müshemüsümüna küsa küüro nga kütholah pehveh üji künyitsa küüro thuoüji jüma nyia vünüh kütholah ji naveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Azhütsa, hama tü küsükeri kütholah saru thitü khinyithuoüji jümawatü kütholah münyietsa wiethuoh nüh samü, küpakenühnyunü kütholah jüma nyia vünüh kürühthewa nüh jikümüthuoh kenüh.

11Küpakenühnyunü mükütüküzü müsümüna küsawa nga tholah veh üji küsuokürhowa thuoüji küzakele nga tholah na lo?

12Hiri tü jüüta küsa atüvü küluozhe pehküveh kenüh luoveh jishe veh.

13 Mosa kümüjie ma nyia tiehte nü Israelri tü kütholah kürawa sehkhe müküüngu nta küsa kümüjie nyu.

14Thitü mari luoveh tü sakükho shehmütü, jükenüh nosü küju wienga mari tü kütsathuoh kürüwiwa chiethuoh üji kütiehte jümawatü müjie viküjavü pepeti, küpakenühnyunü Khrista vü mpa nüh jümawa viküja wie.

15Ah, nosü küjuwie nga Mosa zhüri chieküwa vü kühietej mawatü mari müshe lovü tü wiewieti.

16 Thitü nyi küsü nüh VÜWA vü kürele küru vü kühiete jümawa tü vijamüthuoh.

17VÜWA thuoüji Sietse thi VÜWA Sietse khiela pehveh nüh jüla thuoüji akükhe münyiethuoh.

18Thi khinyi thuoüji hiri aveh anyia mütiehtethuoh nüh VÜWAkütholah nonü kütholah küsü vünüh kütholah küsü vü khaphrüwa nü ma kümüjie samüthuoh, küpakenühnyunü hama tüVÜWA vünüh ru, thi ma thuoüji Sietse.

2 Korinthiari 4

Azhihküfüri vü Sietse Künyirhie

1Jükenüh Saküüwuowa küümze vünüh hiri küüro hama küsara vü hiri luoveh küji temüwa.

2Thi hiri tü küzükrü küüro thi küüthi küsü lekhujiri jamüthuoh; thi arokümüsü amüke nyutü Saküüwuowa zhü phraküümüsü aveh kulemü nü küzhütsawa phrate nü Saküüwuowa atüvü nyuri nüh müküümüshezih nüh hiri mpa nüh küüsiake satsethuoh.

3Thi ma mpa nüh hiri nüh zhühlekümühiewa küzakütsewa küthiwie ketünga kümiemüna küsari vü mpa küthi küvehwie.

4Mari kenüh thuoüji nyiaza nüh mari mükütsotüra müshe sakürüpo mütüthuoh, jümatü Saküüwuowa tso vü kütsewa Khrista kütholah Zhühthe Kümühie küwiewa müküüngu nüh khete tüna küsawiethuoh.

5Küpakenühnyunü hiri nüh phrate küvehwatü hiri mpa hiri zhühku phrate müveh, thitü Jisu Khrista tü hiri VÜWA, thi Jisu kenüh hiri thuoüji nohri siepe kümüjie wiethuoh ti phrate tse veh.

© 2015 Bible Society of India.

6Küpakenühnyunü aküzo vünüh küwiewa wieru luo ta Saküüwuowa nüh küza,
Khrista anyia vünüh Saküüwuowa kütholah küthsü küwiewa hiri tsü naküsa
kenüh ma nüh hiri luoveh vü wieke tsüthuoh.

7Thitü kükhra küjiwa tü hiri vünüh nyu nü Saküüwuowa vünüh ta küsa nyuri
nüh küüngu na küsa kenüh künyirhie hamatü azhihküfü lovü thsesaveh.

8Awuowuo nüh hiri sakümnomna thitü hiri satsa müzorie, mükümüshera
küüsa; thitü küluozhewa ramüküze;

9hiri vü kükho tsü, thitü Saküüwuowa nü hiri müja, hiri feküzeh, thitü hiri
müzorie.

10Nyuri nüh hiri satsa vünüh Jisu kürho küüthsü na küsakenüh hiri satsa vünüh
Jisu küsüwa vü tse veh.

11Küpakenühnyunü hiri satsa küsürawa vünüh Jisu kürho küüthsü naküsa
kenüh hiri rhoküveh vünüh Jisu kenüh tsotho aveh vü hiri kürhowa aküsü
thsethse ti.

12Jükenüh aküsüwa tü hiri vü küro tsetseti, thitü akürhowa thuoüji nohri vü
küro tsetseti.

13 Hiri tü, "Hi nüh tsotü, jükenüh phrate," ta zhütsazhü nüh küza. Kütsotü sietse
jümawa vünüh hiri nga phrate veh, küpakenühnyunü hiri nüh tsotü küveh
kenüh.

14VÜWA Jisu saküürholewa nüh hiri nga Jisu sie saküürhole nü hiri tü nohri sie
ma tüvü tsie naveh ta thsüküveh kenüh.

15Küpakenühnyunü jümari aveh nohri kenüh wie; thi Saküüwuowa küümzewa
nyiri küzhiküzhi vü wa taji Saküüwuowa kütholah vü kümüna kütsü zhira
naküveh kenüh.

Kütsotü vünüh Kürho

16Jükenüh hiri luoveh tü temütsuo, Hiri satsa alievü thuoüji
kuomüsütewathuoh ketünga hiri kürho alovü thuoüji rülo avehvü sakürüthetse
wieveh.

17Thitü küzah thi tsotho pike kükho hama hiri nüh münomünaküvehwa nüh
müküüzara thi küsuokürho kütholahwa hiri vü tsü naveh, thi jümatü
kümnomna nyia vünüh ji veh.

18Jükenüh hiri tü zanyo nguküvehri nomüveh nü ngumüküvehri noveh,
küpakenühnyunü zanyo khinyi nguküvehri thuoüji aküsuomüpeh, thitü zanyo
khinyi ngu müküvehri thuoüji küsuokürho.

2 Korinthiari 5

© 2015 Bible Society of India.

1Küpakenühnyunü azhih hala hiri nüh kürho zhehwa tü müsütewa ketünga Saküüwuowa vünüh azhe küsü peh veh, azheh jüma ake nüh müsanü thajüwu vü küsuokürho küpehwiethuoh.

2Hiri tü hala nüh müngu taji küraküpre küveh thuoüji thajüwu azhewa nüh hiri küükhete ngümüthuoh;

3küpakenühnyunü azhe jüma nüh hiri hiete thuoüji hiri tü kürütsowa nyuthuoh.

4Küpakenühnyunü athsüzhe hala küpeh küju nü hiri tü rüthosahzhile nü lüchi küpewiethuoh, jümatü hiri tü azhih hama satsa müvü thuohti küsa nyu, thitü rügi zhiwa vikevü naveh; jütathuoüji akürhowa nüh aküsürawa müzhumü nathuoh.

5Hiri kenüh zanyo hama küüchewa thuoüji Saküüwuowa, ma nüh Sietse tü zhütsa ünü nyu nüh ta küsa thsüto naküsa kenüh hiri vü tsümüthuoh.

6Jükenüh hiri thuoüji tsotho aveh vü luoveh ji mühie tse wieveh; hiri nüh satsa zhehwa vü küpeh küju nü VÜWA siekietuo wieveh.

7Küpakenühnyunü hiri tü aküno vünüh mütse nü kütsotü vünüh rho kütse kenüh.

8Hiri thuoüji luoveh ji mühie tse veh, thi satsawa vünüh kiethuoh nü VÜWA zheh vü ma sie küüpehngüthuoh.

9Jükenüh hiri nü azheh hala pehtü müpehtü hiri kümüshe thuoüji ma külo sangü.

10Küpakenühnyunü hiri aveh Khrista ashi küsa pe vü tsiekheh wienaveh, jüüta thuoüji ma satsa vü ma nüh momowa sa thuoh nüh kümühie nga satü kümüsü nga satü nyi küsüsü ngu naveh.

Khrista vünüh Saküüwuowa sie Fü küsara

11Jükenüh VÜWA kükrüwa thsü taji rüle küüthsü nti nyiri phah tse veh; thitü hiri nü mowa nüh Saküüwuowa nüh thsükheh thi nohri nga nohri kümüshe vünüh jüma thsüveh tünti müshe veh.

12Hiri tü nohri atüvü hiri mpa hiri siake lehü ngü müveh, thitü nohri tü hiri vünüh lozhe ti küsa küjotsü küveh wie; jüütathuoüji nyiri luoveh lo vünüh nyu nü anyokümühie vünüh mari mpa rhieza kütseri vü rüle tsüra naveh.

13Küpakenühnyunü hiri tü zhetsewie ketünga jümatü Saküüwuowa kenüh wie; mükütüküzü hiri nüh amüshe kükato vünüh tsethuoüji jümatü nohri kenüh wie.

© 2015 Bible Society of India.

14Küpakenühnyunü Khrista küümze nüh hiri küchü tsewie, jükenüh hiri müshe
kütoh tekütse thuoüji nyi küsü nüh anyi aveh kenüh sümütüthuoh, jükenüh
nyiri aveh tü sümüthuoh.

15Thi ma nüh nyiri aveh kenüh sümütüthuoh, küpakenühnyunü rhoküvehri tü
mari mpa makeri'a nüh mürho nü makeri'a nüh sü thi rhole ti küsawa kenüh
rho naküsa kenüh.

16Jükenüh khinyi thuoüji nyi küsü vü nga nyiri kümüshe vünüh müchieke
thuoh, küsükeri hiri tü Khrista tü nyiri kümüshe vünüh no, thitü khinyi thuoüji
jüüta vünüh nyuwiethuoh.

17Jükenüh nyi küsü nüh Khrista vü pehmüthuoüji ma nü kürhokürüthe thuoh;
kürüwiwa tewathuoh, thi halie, kürüthewa teruthuoh.

18Hamari aveh Saküüwuowa vünüh khehwie. Ma nüh Khrista vünüh hiri sie ma
vü tsarümüthuoh, thi kütsarüra küürowa hiri vü tsüthuoh.

19Jümatü Khrista vünüh Saküüwuowa nüh azhihwa sie nü ma mpa ma sietsa
rümüthuoh, jüti sanü nyira müküle nga müshe kümüsü müsatüthuoh, thi sietsa
rükümü zhühlewa vi hiri vü tsotü tsümüthuoh.

20Jükenüh hiri thuoüji Khrista kenüh azhühle küphraterithuoh, Saküüwuowa
nüh hiri vünüh nohri khuoveh. Hiri nüh Khrista anyo vünüh nohri tü
Saküüwuowa sie tsarü üti khuoveh.

21Küpakenühnyunü ma tü kükhiemuo müsawie ketünga hiri kenüh matü
küükhiemuo müthuoh, jükenüh ma vünüh hiri tü Saküüwuowa künyitsawa
küüsamüthuoh.

2 Korinthiari 6

1Thi ma sie kürü küro nü nohri tü ma küümzewa tü mamemükünyie kümüjie
vünüh müvitümü üti nohri vü khuoveh

2Küpakenühnyunü ma nüh, "Hi nüh tsotho khemta küsavü noh zhü
künamütüthuoh, thi küülole rülo vü noh kükra tsüthuoh," ta Saküüwuowa nüh
küza saveh. Halie, Saküüwuowa kümüshe küvitsotho tü khinyithuoh, halie,
küülole rülotü khinyithuoh.

3Hiri küüro vü müküle küsü nga müngu nüh sana küsa kenüh hiri tü nyi küsü
lekhuji kükhe nga müsawie.

4Thitü Saküüwuowa sieperi sakümü kenüh lekhuji aveh vü nga hiri mpa hiri
siake nü nyuri küthsü tsewie. Jümatü küüzhike aküji vü nga satü, kümnomna
vü nga satü, kükho vü nga satü, küthohtsa küsetu vü nga satü.

© 2015 Bible Society of India.

5 Nyuri nüh küfe vü nga satü, küsi küsa vü nga satü, küüjakünya vü nga satü, küüroküli vü nga satü, müzehwiethuoh nüh küpeh vü nga satü, kürüma vü nga satü.

6Hiri kümtse vü nga, küthsü vü nga, küüzhike vü nga, nyuri nokü̈ümze vü nga, Kümtse Sietse wuo vü nga, zhütsa vünüh küümze vü nga.

7Zhütsanü küphrate vü nga, Saküüwuowa kükhra vü nga, kümüzhumüzhie künyitsa rietsokrü küvi vü nga.

8Küsiake küvü vü nga thi müküchie vü nga satü, hiri phraküümüsü vü nga, thi phraküümühie vü nga, hiri tü nyuri kümürari ta, thitü hiri thuoüji küzhütsari;

9müküthsüri kümüjie, thitü hiri tü thsü sheh, küsüri kümüjie, thitü halie, hiri tü rho veh; sakümnomna tsü; thitü müzothe.

10Lokürü shehri kümüjie, thitü hiri tü tsotho aveh vü lozheveh; kümükhuori kümüjie, thitü hiri tü nyiri hozake sakünyirhie tsü; zanyo küsü nga mükünyieri kümüjie; thitü hiri tü zanyo aveh küpehri.

11Korinthiari, hiri apo thuoüji ka nü nohri tsü veh; thi hiri luoveh nga sakamüza nü nohri tsü veh.

12Hiri thuoüji hiri luoveh nohri kenüh kükhete münyie, thitü nohri mpa nüh nohri luoveh hiri vü khetemü.

13Hiri nüh nohri vü mokümjie hiri müshe tsü veh nüh nohri nga hiri vü jüüti saluo. Hi nüh atsari vü küüza kümüjieküzaveh. Jükenüh nohri luoveh nga sakamüza luo.

Mükütsotüra Müke vünüh Azhüzhü üta küsa

14Mükütsotüri sie mütsarütümü. Küpakenühnyunü nyitsa thi mükünyitsa masü mokümjie vünüh kürüra na lo?

15Khrista thi Tsuore masü khiela kütsarü pehveh lo? Nyutü kütsotüri tü mükütsotüri sie zarike küsara khiela pehvehlo?

16 Saküüwuowa kükhurüzhe tü Tsuore tsorheri sie kütsathuoh mowapehveh lo? Küpakenühnyunü hiri tü rhoküveh Saküüwuowa kükhurüzhe küsa kenüh; Saküüwuowa nüh; “Hi nüh mari vü rho taji mari azhie vü künga tse naveh, thi hi tü mari Saküüwuowa sanaveh, thi mari tü e nyi küüsanaveh,” ta küza.

17 Jükenüh VÜWA nga nüh küüza, “Mari vünüh shutera nü mari vünüh küpamü luo. Thi mükümtse küsü nga müpatümü luo; jüütathuoüji hi nüh nohri sieke naveh.

18 Thi hi nüh nohri Pawa sanaveh, thi nohri nyimpari nga satü nyimzari nga satü eh tsa sanaveh,” ta VÜWA Kükhratsawa nüh küza.

© 2015 Bible Society of India.

2 Korinthiari 7

1Jükenüh küümzeri, azhü hamari phra hiri tsü küsa kenüh hiri satsa thi hiri sietse sakümüneh kümüri phrühmü luo, thi Saküüwuowa kükrü vünüh sakümtsejumü luo.

Paul Loküzhe

2Nohri luoveh sa hiri tsüluo, hiri tü nyi küsü vü nga mükülemüsa, hiri tü nyi küsü nga samükümüsü hiri tü nyi küsüvü nga hiri kümüshe satemüwa.

3Hi nüh nohri müshemüsü nti hama küzamüveh, küpakenühnyunü sütü kürü sü thi rho tü kürü kürho sa nti küsa kenüh nohri tü hiri luoveh lovü tümüthuoh ti hi nüh khana vünüh küzamüthuoh.

4Hi nüh nohri vü kütsotü küji peh veh, hi tü külozhe küji nohri vü pehveh; hi tü luoveh kürüzi nüh promüthuoh. Hiri kümnomna aveh vünüh hi tü lozhe shehmüwiethuoh.

5 Küpakenühnyunü hiri tü Makedonia vü küru vü nga satü hiri satsa tü kümünyie küsü nga münyie nüh awuowuo vünüh kümnomna ngu, alievü thuoüji siesaluo thi alovü thuoüji krü ti sa.

6Thitü lorü sheh taji kütseri luoveh saküürüziwa Saküüwuowa nüh Tita küüru kenüh hiri luoveh rüzihra.

7Thi ma küru kenüh mpa nyu thitü ma nüh nohri vünüh maküüchüra ru küüza kenüh, nohri hi müngu veh ta ru hiri küza, nohri lorü küveh, nohri eh kenüh luoveh tsazaküveh, jükenüh hi tü lozhe sheh wieveh.

8Küpakenühnyunü hi nüh e lasi vünüh nohri lo sakürümüwie ketünga hi nüh jüma tü küsaleh nyu nüh samü ti küsamüshemüveh, küpakenühnyunü tsotho pikewie ketünga lasi jüma nüh nohri alo sakürükümü hi nüh thsüra.

9Nohri lokürü kenüh hi tü lozhemüveh, thitü nohri lokürü thuoüji nohri nüh luoveh khaphrü VÜWA vü kütse kenüh wie; küpakenühnyunü nohri lokürü tü küzhütsa kürho kenüh lokürü wie; jükenüh hiri kenüh nohri tü zanyo küsü nga mükrie.

10Küpakenühnyunü VÜWA kümüshe vünüh lokürü thuoüji luovehkhaphrüra nü küülole vü wa nü lokürü müngura, thitü azhih vü lokürüwa thuoüji aküsü ngunguti.

11Küpakenühnyunü VÜWA kümüshe vünüh lokürü tü luovehkütsaza küzakele nga nohri vünüh shuru thuoh nüh noluo, kütsazawa nohri mpa nüh sakumushora, küzakele nga nohri arüshunüh, nohri tü küzakele nga krü nüh, nohri tü küzakele nga nyuri müngu ru nüh, nohri tü küzakele nga luoveh tsaza

© 2015 Bible Society of India.

ru nüh, küzakele nga kümnomna ngu nüh! Thi rühle aveh vü nga nohri tü zhühnyo jümari vü müküle münyie ta nohri mpathsüvehthuoh.

12Jükenüh hi nüh nohri vü khanavü rhükütsü khuwa thuoüji müküle sakümüwa kenüh nyu, nyutü müküle vünüh küüzhikerawa kenüh nyu, thitü hiri kenüh luoveh tsaza kütsewa Sakküüwuowa atüvü nohri küthsü na küsa kenüh wie.

13Jükenüh hiri tü luoveh rüzihmüthuoh. Thi jüma nyia vü nga hiri mpa hiri luoveh kürüzih anyia vünüh Tita loküzhe kenüh hiri tü lozhe hüveh, küpakenühnyunü nohri aveh kenüh ma luoveh tü rüzih she küvehkenüh.

14Thi hi nüh loküzhe nohri vü pehküvehwa ma vü küza wie ketünga hi tü samüküzükrü; thitü hiri nüh nohri vü küüzari aveh tü zhütsa, jükenüh Tita atüvü hiri loküzhewa nga zhütsata küsa thsürathuoh.

15Nohri aveh nüh azhüküüna ma nüh kümüshera vü thi nohri krü thi khekhe ta küshü nü ma küsieke müshe nü ma luovehwa tü küzhitsa nohri vü tewavehthuoh.

16Hi tü lozheveh, küpakenühnyunü nohri vü e kütsotü pehtokümüthuoh kenüh.

2 Korinthiari 8

Khristanyiri Zanyo Kütsü

1 Eh füri, Sakküüwuowa nüh küümze vi Makedonia kümhuzheri küütsa hiri nüh nohri küüthsü ngüveh.

2Küpakenühnyunü kümnomna hozake vünüh nga mari mükülozherhüra sa thi mükhuoshenü pewie ketünga mari künyirhie küzake peveh nüh mari küsara küju nü mükürüpawiethuoh nüh tsü.

3Küpakenühnyunü mari nüh küsara küjunü sa thi jüma nyie vünüh nga mari mpa mari kümüshe vünüh tsü ta küsa hi nüh povü saranaveh,

4kümtseri küükra küüro hala hiri nga sa üta hiri küchüsheh.

5Thi hama tü hiri nü küütü vünüh müshe küru nyu, thitü mari mpa nüh apokhusanü Sakküüwuowa müshe vünüh VÜWA vü thi hiri vü tsü.

6Jükümjie Tita nüh atükhu vünüh küüro hama satekütse kümüjie kümüze küüro hama tü sajumü üti hiri nüh ma küchüveh.

7Nohri nüh zanyo aveh vü kütsotü vü nga, küphrate vü nga, aküthsü vü nga, tsaza kütse aveh vü nga satü, thi nohri nüh hiri kümüze kütse vü nga satü, küzhakezhe kütse kümüjie, küümze küüro hala nga küzhakewa nati müsheluo.

8Hi nüh azhü hama kükho vünüh müveh, thitü küpara kütsaza vünüh nohri küümze tü azhütsalo ti küüthsü nti küsawiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

9Küpakenühnyunü VÜWA Jisu Khrista küümze nohri nüh thsüküveh kümüjie matü nyirhie, thitü nohri kenüh matü mükhuomü, jümatü ma kümükhuo vünüh nohri küünyirhiena küsa kenüh.

10Thi eh kümüshe thuoüji teküwa mavi nohri nüh mowa sate nüh jüma zhünyowa sajukümüwa nüh küümpha ti hi nüh nohri vü küzaveh, jümawa tü aküsa mpa nyu nü sangü nü müsaji müühie.

11Nohri nüh santa küsawa küsajura vü nüh nohri nüh sangü nü küchekü̈sawa nga saranaveh.

12Küpakenühnyunü noh nüh tsü nta tsaza vehthuoüji, no nüh mükünyie vünüh nyu nü pehküveh vünüh VÜWA nüh vi naveh

13Hi nüh küüza thuoüji küpari thuoüji rüzi thi nohri thuoüji küükho nti küsa vünüh nyu,

14thitü kükato vü pena küsa kenüh, khinyi nohri zhiküvehwatü mari nüh müviji mükümhie vü vi mari tsü laluo, jütathuoüji mari küzhile vü nohri nüh müvijimükümhie vü tsü naveh, jüta thuoüji jüti kümüzhiluo wiethuoh.

15Jüma kenüh, “Hozake vizhuh küsawa nga zanyo küsü nga müünyia, thi pike küvizhuwa nga zülakümüsa,” ta zhütsazhü vü rhüsaveh.

Tita thi ma Refüri

16Thitü Saküüwuowa münashe, nohri nüh nyuri künoluoveh kütsazawa ma nüh Tita luoveh lovü nga küthsetükenüh.

17Küpakenühnyunü hiri nüh kükhuo ma nüh nyie üta küsa mpa nyu nü ma mpa ma küküshe vünüh nga nohri vü wa nta saküveh kenüh.

18Thi ma nüh zhüle kümühiewa küphrate vünüh Nazizheh aveh vü tholah kütsewa hiri anü nga ma sieküzeveh.

19Jümpa mükünyu, VÜWA kütholana küsakenüh thi hiri kümüshe kümhie kütsana küsa kenüh Nazizhehri nga nüh hiri nüh küümze küüro hala ma nga sie nü aküzeh tse üta ma rüka.

20Hiri nüh kümüshe thuoüji hiri nüh sa üta tsüküsa küüro hala nyi küsü nga hiri müshe kümüsüvühnyu.

21Küpakenühnyunü hiri tü VÜWA atüvü mpa zanyo kümüshe sa nti küsa nyu nü nyiri atü vü nga zanyo kümühie sa nti küsa ehkümsheri.

22Hiri nüh hozakeri wie nga zanyo hozake vü müte küwa vü luoveh kütsaza küpe hiri füwa nga mari sie küzeveh, thitü matü khana nyie vü nga luoveh tsazashe müthuoh, küpakenühnyunü ma nüh nohri vü kütsotü küpeshe kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

23Tita kenüh thuoüji nohri küüro vü eh nyina sa hi sie küürori küsü; thi hiri füri thuoüji kümühuri vü zhülekütsüri, Khrista saküütholari wiethuoh.

24Jükenüh nohri küümze thi nohri küsieke zhü tü zhütsa ta küsa kümühuri atü vünüh anyi hamari vü küjo kütsaluo.

2 Korinthiari 9

Khristanyiri Küükra

1Thi kümtseri küükra kenüh thuoüji hi nüh rhü na küsarühle züla zah veh.

2Küpakenühnyunü nohri nüh lieke wie nü pehküveh hi nüh thsüveh, Akhaia thuoüji khanawa vünüh sangü tekütse, thi nohri kütsaza nüh mari hozake wienga küchütsü, thi nohri kenüh Makedoniari atüvü hi tü rhieza tsera veh.

3Thitü hama kenüh hiri nüh nohri kenüh rhieza kütsewa tü müjuju vünüh nyu ta küsa thsü na küsa kenüh afüri küze veh, jütathuoüji hi nüh nohri vü küüza kümüjie küchelara naveh.

4Jüta mükünyu nü Makedonia wuori hi sie ru nü nohri müküche nüh küpeh ngu taji nohri tsotü sheh nü küpeh kümüjie nyu nü nohri kenüh zanyo küsü nga müphratera nüh hiri tü zükrüm naveh.

5Jükenüh hi nüh kümüshe thuoüji afüri küchu nü eh tüvü nüh nohri vü küzela nü nohri nüh nyuri noküümze tsünta azhütsüküsawa küütü vünüh küchelaji mühiena tünti müshe, jütathuoüji küwurie vünüh nyu nü loküzhe vünüh küchelara naveh.

6Azhühnyo thuoüji hama: thari nüh küzüla vünüh zhuh naveh nüh mahwie züla wie naveh, thi thari nüh aküzhi zhuh naveh nüh aküzhi mahwie naveh.

7Nyi küsüküsü nga aküma vünüh nyutü küwurie vünüh müsatü ma mpa ma müshe vü kümüshe shu vünüh müsajimümühie, küpakenühnyunü Saküüwuowa thuoüji külozhe vünüh kütsü küülozhe khe.

8Thi Saküüwuowa thuoüji zanyo aveh hozake vünüh tsiatsüra naveh, thi nohri tü zanyo aveh vü nga tsotho aveh vü küwale sanaveh thi küüro kümühie aveh vü küwale vünüh küsuotsüranaveh.

9Jüma kenüh zhütsazhü nüh küüza: “Ma nüh luo wie kümükhuori vü zanyo tsü veh; Ma künyitsa thuoüji küsuokürho peh veh,” ta küza.

10 Mahtsüküzhuwa vü atsü kütsüwa nüh thi ashie sa üta lohse kütsüwa nüh mahtsü saküzhi tsü naveh thi nohri nüh künyitsa kümawiewa saküzhi tsü naveh.

11Nohri kütsaza zhi sheh naküsa kenüh lekhuji aveh vü nohri sakünyirhie tsü naveh, jüma kenüh hiri vünüh Saküüwuowa kümüna kütsüwa shura naveh.

© 2015 Bible Society of India.

12Küpakenühnyunü küüro hama kütsü thuoüji kümtseri nüh müviji mükümühieri küchekütsü mpa nyu nü Saküüwuowa kümüna kütsü zhira veh.

13Küüro hala nüh küthsüra kümüjie nohri nüh azhüküna nü Khrista zhühlekümühiewa küphrate vünüh mari thi küpari kenüh nohri nüh tsaza nü zanyo küthse vünüh Saküüwuowa sakütholahra naveh.

14Mari nüh nohri müngu nü nohri kenüh kükhuo sa veh, küpakenühnyunü Saküüwuowa küümze küji nohri vü pehküveh kenüh.

15Saküüwuowa nüh müküphraterhüra zanyo küte kenüh ma münashe.

2 Korinthiari 10

Paul Ma mpa Ma Küüro Künyuote

1Hi Paul, hi nüh Khrista khuke kümühie thi kürünyi vünüh nohri vü khuoveh. Hi tü künyitoh nohri sieküpeh vü thuoüji hi mpa hi sakürünyie, thitü nohri sie kietuo tewa thuoüji eh zhü müzhomümüti.

2Hi nüh nohri vü kükhuowa thuoüji hi nüh nohri siepehküveh vü eh zhü mükhra nüh küsa kümüjie nyu nü anyi wuori nüh hiri tü azhih vü amüke vünüh rhoveh ta müshe kümüsüri vü thuoüji eh zhü khra naveh.

3Küpakenühnyunü hiri tü azhih vü rhowie ketünga hiri tü azhihwa arie küsa mükewa vümüveh.

4Küpakenühnyunü hiri rietsokrü thuoüji azhih zhi nyu, thitü müzho sheh nü pehküvehri zorie nti küsa kenüh rügi vü kükhra peh veh.

5Rükütseri thi rhieza nü Saküüwuowa zanyoküthsü lekhuji khekütseri hiri tü zorie veh, thi nyura müshe aveh nga re nü Khrista azhü küünaveh.

6Nohri nüh azhüküünaju vü peh veh thuoüji azhümüküünariaveh thuoüji sakümnomna tsü wie nti lieke wieveh.

7Noh notha atüvü mowa peh veh nüh noluo. Mükütüküzü anyiwuori nüh ma tü Khrista azhi ta thuoüji ma nüh Khrista azhita küsa kümüjie hiri nga wiethuoh ta küsa ma mpa nüh thsüluo.

8Küpakenühnyunü VÜWA nüh hiri tü nohri müzorie nüh nohri sakümühie üta kükhra tsü, thi hi nüh kükhra jüma kenüh rhieza zahtewa wie ketünga hi tü küzükrüvü tekütuwa nyu.

9Hi nüh lasi rhü nü nohri saküükrü nti küsanyu.

10Küpakenühnyunü mari nüh, “Ma lasi lovü azhü küzhole thi müzhole; thitü ma nüh hiri sie küpeh vü thuoüji mükhra, thi ma zhü küphrateri tü küchieke münyie,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Anyi jükümjie küsari tü hiri mükünyie vü lasi rhükütsü vünüh hiri nüh mowa küza veh nüh hiri küpeh vünga jükümjie ti küsa thsüluo.

12Hiri tü hiri mpa saküpa nti küsa nyu, nyutü anyi mari mpa siake kütseri sie kümüjie nga nyu. Thitü mari mpa küsü nüh küsü vi müjie no, thi mari mpa mari vi müte no thuoüji mari tü mari mpa mari küthsüluo münyie.

13Hiri thuoüji jüta wie ketünga küte küsa nyia vü rhiezaküwa wa nyu tü Saküüwuowa nüh küüro küte hiri tsüküsavü pehwie naveh, thi jümatü hiri nüh nohri azhie vü küüronga chieke wie veh.

14Küpakenühnyunü hiri nüh ru nohri müju ketünga hiri tü hiri mpa nüh küluotemüwa; hiri nüh apokhu sanü jüüta Khrista Zhühthe Kümühiewa vi nü nohri vü ru khu.

15Hiri thuoüji nyura küürori kenüh hiri mpa hiri siake küluomütse; thitü hiri nüh küluozhe thuoüji nohri kütsotü küzhake kütse vünüh wiethuoh, thi hiri nüh nohri azhie vühiri küüro nga saküji shehra naveh.

16Jütathuoüji nohri vü mpa mükünyu nohri kari nü Zhühthe Kümühie phratewara naveh thi nyura zhuh vü küro küsari kenüh kürhiezawa nyu.

17 Thari nüh rhieza tse nüh VÜWA kenüh rhieza luo.

18Küpakenühnyunü ma tü ma mpa nüh ma küsiake nyu nü ma tüVÜWA vünüh küsiake küvü nüh küümpha kh

2 Korinthiari 11

Paul thi Kürie Povüküsari

1Hi nüh küzhezah kümüjie sawie ketünga hi vü küüzhiketü nüh müngu veh. Hi vü küzhike luo.

2Thi VÜWA kümüjie hi tü nohri kürüpa veh, küpakenühnyunü nyimzari küsü nüh nyimpari küsü nga müthsü nüh avüpari vü küwate kümüjie Khrista atüvü viwa nü nohri ma vü küüzanti samüthuoh.

3 Thitü aro müsü nü amüre nüh Eve müra kümü kümüjie nohri tsaza nü kütse thi Khrista vü mütse nü tsüküveh nohri müshe nga mükünyu vü küjothse kümü hi nüh krü veh.

4Anyi wuori nüh ru Jisu küpa sosie, nyutü hiri vünüh vimüküsa sietse küpa küvi nyutü zhühlekümühie hiri vünüh viküsa mükünyu küpa kükhuvü teküwa nohri tü mükho.

5Hi nüh kümüshe thuoüji hi tü povüküsari küji ta sakütseri kükhu vünüh küzahtsawa nga nyu tünü.

© 2015 Bible Society of India.

6Ma mpa nüh hi tü zhüküphrate vü aro müthse sheh wie ketünga hi tü zanyo küthsü mükünyie nü nyu; lekhuji aveh vü nga zanyo aveh vü hama nohri vü saküthsü veh.

7Thinü ame münyie nüh hi nüh Saküüwuowa Zhühthe Kümühie wa phrate nü hi mpa hi saküza nü kükhiemuo sataji nohri sakümüsie ülo?

8Hi nüh nohri vü kürotsü na küsa kenüh küükra kümühie küpari vünüh vi nü mari müramüthuoh.

9 Thi hi nüh nohri siaküpeh vü hi nüh müvijimükümühie vü hi tü nohri nyi küsü nga saküsüro mütsü, küpakenühnyunü hi nüh müviji mükümühieri thuoüji afüri Makedonia vünüh küruri nüh kütsü kenüh. Jükenüh lekhuji aveh vü nga hi nüh nohri saküsüro müru thi saküüsürowa nyu.

10Khrista künyitsawa hi vü küpeh kümüjie Akhaia azhih vü eh loküzhewa tü zo ta peteküwa wa nyu.

11Mokenüh lo? Hi nüh nohri müküümze kenüh ülo? Hi nüh kümüzeveh ta küsa Saküüwuowa nüh thsü veh.

12Hiri nüh küro küveh kümüjie küpari nüh lozhe thi mari nüh azhüleh ta sakütseri khete na küsa kenüh hi nüh mowa satse nüh mükütuo nüh sawa wie naveh.

13Jükümjie küsari tü povüküsa kürieri, müramüzhi nü kürokütseri, mari mpa nüh Khrista povüküsari ta atso sakütseri.

14Thi jütü küngo münyie, küpakenühnyunü Tsuore wie nga aküwie rügizhühleri kümüjie saküthse tseraküveh kenüh.

15Jükenüh ma sehnyiri wienga künyitsawa sieperi kümüjie saküthse nü kütse küngo münyie. Thitü sehkhe vü thuoüji mari nüh küüro mokümjie vünüh saküze nüh jükümjie vünüh viküze naveh.

Paul nüh Povüküsatsahri Sa nü Kümnomna

16Hi nüh küzale naveh nü nyi küsü nga hi küzheri kümüjie mümüshetümü, thitü nohri nüh jütawie ketünga küzheri küsü ti saluo, jüüta thuoüji hi nga pike rhiezara naveh.

17Hi nüh hama küphrate thuoüji VÜWA kükhra vünüh nyu thitü mükrü nüh rhieza nü küzheri kümüjie vünüh phrate veh.

18Anyi hozake nga azhih zhi kenüh kürhieza kümüjie hi nga rhieza naveh.

19Küpakenühnyunü nohri tü zanyo thsü nü lozhe taji küzheri nga siake küveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

20Nohri tü nyi küsü nüh nohri vi siepe sawie ketünga, nyutü nohri retsa wienga, nyutü nohri nyia vü tewa ketünga nyutü nohri müküchie sawie nga; nyutü nohri nahkie jetsü wienga nohri tü küzhike tsü veh.

21Eh küzükrü vünüh küza na nü hiri thuoüji jüma kenüh nü mükhra wie! Hi nüh küzheri kümüjie phratewie veh ketünga nyi küsüküsü nga rhieza nta thuoüji hi nga jüma kenüh rhieza wie naveh.

22Mari tü Ebriri ülo? Hi nga wie. Mari tü Israelri ta ülo? Hi nga wie. Mari tü Abraham küshukürari ta ülo? Jükümjie hi nga wie.

23 Mari tü Khrista zhuhküürori ülo? Mari nyia vünüh hi nüh küümphatsahwa, hi nüh zhekümüri kümüjie phrate veh tünü thitü hi nüh jümari nyia vünüh küüro küjiji sa, mari nyia vünüh hi nüh küsi küüzhi sa, mari nyia vünüh müküchierhüra keri fe, thi khinyi shie aküsü hozakeri setu.

24 Judahri nüh münga keri hi rewa thi hi küfe zürake ju naküsa küsü nüh müju.

25Akütsüh nüh küche keri hi kürhietsü; küsükeri aloh nüh hi veh. Küche keri hi tü juhie vünüh münomüna; rüza küsü thi rülo küsü hi tü juhküji nyia vü kürhu.

26 Khinyikhinyi küzeh tse, arüguri vünüh kükrü setu, kürühuri vünüh kükrü setu, hi mpa eh nyiri vünüh kükrü setu, Judahmükünyuri vünüh kükrü setu, nyuküji vünüh kükrü setu, reza vünüh kükrü setu, juhküji vünüh kükrü setu, afü küzhühjari vünüh kükrü setu.

27Khieloti küro thi kho sheh, rüza hozakeri wie nga müzeh, rüma thi kürieh, hozakeriwie nga ashiemütsa, aküso vü thi rütso nü tsetseti.

28Thi jüma nyia vü nga Nazizheh aveh kenüh kütsaza kenüh rülorülo hi chiphakewie.

29Nyi küsü nüh mükhra nüh kütse vü hi nga ma kümüjie mükhra nüh samü ülo? Nyi küsü nüh külu kümü vü hi tü alomüra nüh müsa ülo?

30Hi nüh mürhiezaji mümühie thuoüji zanyo khiemari vünüh hi mükükhra ngura veh nüh jümari vünüh rhieza naveh.

31Saküüwuowa thi Jisu VÜWA Pawa küsuokürho küsiakewa nüh hi tü mürie ta thsü veh.

32 Hi re naküsa kenüh Damaska vü kümükhrüwa, kajiwa Aretas kükhu vü küpehwa nüh Damaska nyuküjiwa huopeh.

33Thitü hi tü ashukhuo lovü thse nü ashieku loju küsa küpie vünüh hi vizhuwa nü jüla nüh hi tü ma ke vünüh tewara.

2 Korinthiari 12

Paul Kümohtsa thi Küthsükütsüri

© 2015 Bible Society of India.

1HI tü mükuotiji mümühie ta wie ketünga zanyo küsü nga makünyia münyie,
thitü hi nüh eh kümohtsa thi VÜWA nüh küthsükütsüri küzawa naveh.

2Nyi küsü Khrista vünüh mavi türamüzü teküwa vü ma sie thajüwu kücheawa
vü teküwa hi nüh thsü veh (thitü asatsa nga vünü wa ünü satsanü vünü müwa
nüh Saküüwuowa mpa nüh küthsü wie).

3Thi ma tü sie kürüzihpe vü teküwa hi nüh thsü (thitü satsa nga ünü satsanü
nyu nüh Saküüwuowa küchie nüh mütsü).

4Thi ma tü nyiri azhü vünüh müküphratera zanyo küsükünara, jüma tü nyiri
apo vünüh müküphratera küsü.

5Anyi hama vünüh hi tü rhieza naveh, thitü hi thuoüji hi mpa hi müküjuri kenüh
küchie nüh hi mpa hi vünüh nü kürhiezawa nyu.

6Mükütüküzü hi nüh rhieza nthe wie ketünga hi tü zanyo mümüshe nüh küsawa
nyu, küpakenühnyunü hi tü zhütsa vünüh küzawie naveh. Jüta thuoüji nyi küsü
nga nüh hi küngu nyutü küünara nyia vünüh hi müshe müküüji naküsa kenüh
hi mpa hi küzhitemüthuoh.

7Thi hi vü küthsükütsü küjitsahwa kenüh hi tü lozhe küluonü rhieza teküwa
kükrü kenüh rüzhü küsü vi eh sa lovü thsemütüthuoh, jümatü hi müshe
müküüjileh nta küsa kenüh Tsuore zhühleri küsü nüh hi küüfe naküsa
wiethuoh.

8Jüma hi vünüh vijamütü üti küche keri VÜWA vü kükhuosa.

9Thitü ma nüh hi vü, “Eh küümze thuoüji noh kenüh wale, küpakenühnyunü eh
kükhra thuoüji mükükhra vü sakümühiejutsüra veh,” ta küza. Khrista
kükhrawa hi vü peh naküsa kenüh hi mükükhra kenüh hi nüh küzhiküzhi lozhe
rhieza naveh.

10Khrista kenüh mükükhra vü nga satü, nyuri nüh müchie nüh küsa vü nga,
kükho vü nga kümnomna vü nga, küthohtsathorü vü nga hi tü eh lozhe veh;
küpakenühnyunü hi mükükhra vü nga hi tü khrara küveh kenüh.

Korinthiari kenüh Paul Kütsaza

11Hi tü zheteruthuoh, küpakenühnyunü nohri nüh hi küüwuriekenüh! hi tü
nohri vü nga nüh küsiake leh, küpakenühnyunü hitü momasawie ketünga hi tü
povüküsa kümphatsahri kükhu vünga müküzahtsawa kenüh.

12Povüküsa zhütsari thsoshi thuoüji zanyo aveh vü nga küzhikenü küngoküüro
thi küükrükükra thi küüro küji vünüh nohri azhie vü sakütsathuoh.

13Küpakenühnyunü nohri nüh künyirhie vi hi küükra vünüh küchie nüh hi tü
zanyo küpa vünüh nü nohri samüküsüro, tinü nohri tü mokenüh Nazizheh
küpari nyia vünüh eh küloküsa züla veh lo? Hama kenüh hi müküle nojatsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

14Hi nüh nohri vü ru nti küüche nosü ha kücheawathuoh, thi hi nüh nohri
saküütsahzawa nyu, hi tü nohri zanyo nyu nü nohri phaküveh kenüh;
küpakenühnyunü atsari nüh azahpari kenüh mükütuo nüh azahpari nüh atsari
kenüh kütuo küveh kenüh.

15Hi tü lozhe sheh nü eh zhiri nohri sietse kenüh küshuwie naveh thi küzewie
nathuoh. Hi nüh hazake nohri kümüze küveh vü nohri tü hozake hi kümüze züla
nti ülo?

16Thitü hi tü nohri samüküütsaza ta küsa nohri nüh thsü naveh, nohri nüh
küüza hi nüh müküle vünüh nohri müra nü mühietewa ta.

17Thinü hi nüh nohri vü küüzeri vünüh hi tü nohri nyia vü mühietera ülo?

18Hi nüh Tita küchü nü hiri anü sie nü wa üti küze. Thinü Tita nüh nohri vü
müküchiesamü ülo? Nyutü hisü tü sietseküsü vünüh müküro ülo? Hisü tü lekha
küsü vünüh khamütse ülo?

19Hi tü nohri atüvü hiri mpa hiri müka tse ti küsa nosüküjuwie nga nohri tü
müshe tse wie ülo? Küümüzeri, hiri tü Saküüwuowa atüvü Khrista vünüh nohri
saküümühie kenüh küza küvehwie.

20Küpakenühnyunü hi tü ru nü hi nüh mükülowa ngukümü, thi nohri nga nohri
mükülowa hi vünüh ngukümü krü veh, jütathuoüji küüraluo, noküümaluo,
arüküshu, papa küsakümüka, akürie küphrateluo, arhüküsa, ma mpa ma
phrateküümühie, thi küüjakünya shuteküru hi nüh krü veh.

21Thi hi nüh ru le thuoüji anyi hozake nüh khana vü khiemuomünü mükümtse
vünüh, muomuokürho vünüh, khuke kümüsüvünüh luoveh mükükhaphrü
kenüh eh Saküüwuowa nüh hi tü nohri kenüh zükrü nü jümari kenüh eh lokürü
sheh na küsakükrü kenüh.

2 Korinthiari 13

Sehkhe Zhü thi Loküzhezhü kütsü

1 Hi tü kücheawa nohri vü tsethuoh. Nyi künyi küche povüpehmü thuoüji zanyo
küsüküsü nga müshotewawati.

2Hi nüh lekha künyiawa nohri vü ru lehü thuoüji khana vü khiemuo kümüri nga
thi küpari aveh nga hi nüh pehmüküveh vü küzawie nathuoh nü hi ru thuoüji
piketü jümari kümüshiewanyuthuoh.

3Küpakenühnyunü Khrista tü hi vünüh küzatsa veh ünü nyunüh nohri nüh
thsüngü küveh kenüh. Ma nüh nohri vü küpeh thuoüji mükhra nüh pehmüveh
nü khra sheh nü pehveh.

4Küpakenühnyunü ma tü mükükhra kenüh khieluothso rügivünüh zekemü,
thitü Saküüwuowa kükhra vünüh rhovehthuoh. Küpakenühnyunü hiri tü ma

© 2015 Bible Society of India.

vünüh mükhra, thitü nohri siekütsarüra vünüh Saküüwuowa kükhra vünüh ma sie rhonathuoh.

5Nohri tü kütsotü vü pehveh ünü nyu nüh nohri mpa nohri kürho noluo. Jütisanü nohri katoveh ünü nyu nüh nohri mpa nohri mütenoluo. Jisu Khrista nohri vü pehveh ta küsa nohri tü müthsü ülo? Jüta nyuthuoüji nohri tü krie shehmüwienathuoh.

6Eh kümüshe vü thuoüji hiri tü müsara nüh samüna tünyie ti mümüshe tünüh.

7Thitü nohri tü müküle müsanüh sana küsa kenüh hiri tü Saküüwuowa vü kükhuo sa veh, jütü hiri tü kümütewamümütu nü kümüshowa nü mowa nüh nohri jüma küüsa nti küsa wiethuoh, ma mpa nüh hiri tü müsara nüh samüna saküveh kümüjie wie ketünga.

8Küpakenühnyunü hiri tü küzhütsawa sie mükünongü müsa, thitü hiri tü küzhütsawa kenüh wie.

9Küpakenühnyunü hiri mükhra nüh küpeh vü nohri kükhra tü lozhemü. Hiri nüh khuoküveh thuoüji nohri küüzhake naküsa kenüh wie.

10Hi küru vü hi nüh VÜWA nüh hi kütsü kükhrawa tha maviküümüzho sheh kenüh hi nüh nohri sie kietuo pehküveh vünüh lasi hama rhü veh, VÜWA nüh jüma hi kütsü thuoüji sakümühie naküsa küchie nüh zorie naküsa kenüh nyu.

11Sehkhe zhü thuoüji halie eh füri, VÜWA nüh nohri sieküpehwa saluo. Nohri lekhujiri vü müshowa wie luo, eh kümüshe vü luoveh thse luo, küsü nüh küsü sie azhü tsarü luo, kürü lozhe nü rholuo, küümze thi luoveh kürünyi Saküüwuowa nüh nohri sietse naveh.

12Kümtse küüme vünüh küsü nüh küsü vü siakeluo. Kümtseri aveh nüh loküzhezhü tsü veh.

13 VÜWA Jisu Khrista küümzewa, thi Saküüwuowa hiri külonawa thi Kümtse Sietse siekütsarüwa nüh nohri aveh sieküpehwa saluo.

© 2015 Bible Society of India.

Galatiari

Galatiari 1

1Paul povüküsa nyiri vünüh nyu, nyutü nyiri kümüshe vü nga nüh nyu, thitü Jisu Khrista thi Saküüwuowa Pawa, aküsü vünüh kürholewa,

2thi afüri hi siekütseri aveh nüh Galatia kümühuri vü loküzhezhü tsü veh.

3Saküüwuowa hiri Pawa thi VÜWA Jisu Khrista nüh küümze thi kürükümühiewa nohri vü kütsüwa saluo.

4Khinyi kürho mükümühie vünüh hiri vizhutsü nta hiri Saküüwuowa thi Pawa kümüshe zhüküüna vünüh Khrista nüh ma mpa ma tsü.

5Ma tü küsuokürho thi sehkhe küju kütholahthovü küsawa sa luo! Amen.

Zhühlekümühie thuoüji küsü wie

6Nohri tü Khrista küümze vünüh nohri ji küsawa jamü nü küsosiezhü küpa vü shita teküwa kenüh hi tü ngo she veh.

7Jümatü zhühlekümühie küpa ta nga müphratera; thitü wuori mpa nüh nohri saküjakünya thi Khrista zhühlekümühiewa khaphrü tsü nta küsawiethuoh.

8Thitü hiri wienga nyutü rügizhühleri thajüwu vünüh küruri nga hiri nüh nohri vü phrateküsawa mükünyu küpa phrate thuoüji ma tü müzükümüri küsü küüsaluo.

9Hiri nüh khana küüza kümüjie hi nüh khinyi nga küzale hüveh, mükütüküzü anyi wuori nüh nohri nüh zhühlekümühie viküsawa mükünyu küpa vi sosieveh üji ma tü kümüzümü luo!

10Hi tü khinyi nyira küümphawa phah veh ünü Saküüwuowa küümphawa phah veh lo? Nyutü hi nyira külo sa nti wurie veh ülo? Mükütüküzü hi nüh khinyi küjuwienga nyira külo satse veh üji hi Khrista siepe küsaleh nyu.

Paul tü Mokümüjie Povüküsari Küsü sara nüh

11Küpakenühnyunü eh füri, hi nüh zhühlekümühiewa nohri vü küüzawa tü nyira zhühle nyu.

12Küpakenühnyunü hi tü nyiri vünüh küngura nyu, nyutü nyiri nüh hi küsosie nyu, thitü jümatü Jisu Khrista nüh küthsükütsü wie.

13 Hi khanavü Judahri nale küvi vü eh khuke nohri vü küzathuoh, hi nüh mokümjie Saküüwuowa Nazizheh küümze münyie nüh sakümnomna thi zorie nti sanü eh kükhra küthse nohri nüh thsüthuoh.

14 Eh nyiri azhie vü Judahri nalewa eh füri hozake nyia vü nga hozake hi nüh küüthsü sa, eh lahnyira rühlewa kenüh eh kütsaza aveh thsekheh.

© 2015 Bible Society of India.

15 Thitü hi müjie küwuo atü vünüh ma nüh hi küümze vünüh ma küüro küüsa nta hi jimüthuoh,

16hi tü Judahmükünyuri aza vü ma povü küsana küsa kenüh lozhe nü ma Tsawa tü hi vü küthsütsü, thitü hi tü nyi küsü kümüshe nga müvi,

17nyutü eh tüvü povüküsa khuri nga phah Jerusalem vü müwa, thitü hi tü küsükeri Arabia vü wa nü shele Damaska vü teru.

18 Jütisanü mavi küche ase vünüh Pitor siemütu nti Jerusalem vü wa nü rülo türamünga ma sie peh.

19Thitü VÜWA anü Jems küchie nüh VÜWA povüküsari küpa nyi küsü nga müngu.

20Hi nüh mowa rhütsü nüh zhütsa. Hi tü mürie ta küsa Saküüwuowa nüh thsü veh.

21Jüsevü hi tü tse Siria thi Kilikia azhih vü tewa.

22Jüma tsotho vü Judea vü kümühuri tü anyijü vünüh küsü nga hi müthsü.

23Thitü mari tü nyuri vü mpa nüh thsüra taji, “Hiri saküümünomünawa, kütsotü zorietsü nta küsawa tü khinyi thuoüji kütsotü zhü vi sosie tsethuoh,” ta küsa thsü.

24Jütisanü eh kenüh mari tü Saküüwuowa siake.

Galatiari 2

Paul thi Povüküsa Küpari

1 Jütisanü mavi türamüzü ase vünüh hi nüh Tita sie nü Barnabas hisü Jerusalem vü khru.

2Hi müwaji mümühie ta küsa kenüh Saküüwuowa nüh hi küthsütsü nü wa. Judahmükünyuri vü hi nüh zhühlekümühiezhüwa küphratewa küüzhe vünüh hi nüh sierhüri vü küza. Eh küüro khanavü saküsari nga thi khinyi küsari nga müsara nüh sakümü müsangü.

3Thitü Tita hi siekütsewa tü Greekri wie ketünga ahu rhemü üti müwurie.

4Thitü akürie vünüh afü sakütseri nüh küüzhe vünüh sieküturu wie, jümatü hiri nüh Khrista Jisu vünüh kükhete münyie nüh lozhe nü rhoküvehwa thsüra nü phehte nta hiri azhie vü zi küturu wie,

5nohri kenüh zhühlekümühie küzhütsawa sana küsa kenüh hiri tü tsotho pike wienga mari kükhu vü müwawie.

6 Thitü thari nüh sierhü kümüjie satse nüh hi nüh hama küzeveh, küpakenühnyunü mari tü mokümjie ünüh eh kenüh thuoüji müküpa;

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa thuoüji alievü atsowa nonü müküjo, hi nüh küüza thuoüji, sierhü jümari tü eh kenüh küchieke münyie.

7Thitü jüütanyunü ahukürheri vi Pitor tsotü kümü kümüjie zhühlekümühiewa vi ahu mükürheri vü sosie üta hi tsotü kümü mari nüh ngura.

8Küpakenühnyunü ahukürheri vü Pitor vünüh küüro küsara kümüjie Saküüwuowa kükhra vünüh ahu mükürheri vü hi nüh küüro sara.

9Thi küümze vi hi vü tsükümü thsüra nü Jems thi Pitor thi Johan atovüh sataji küsiake vü kütseri nüh Barnabas hisü ahu mükürheri vü küze naküsa kenüh thi mari thuoüji ahukürheri vü wa na küsa kenüh hisü sie ake si luo.

10Mari nüh kükhuo thuoüji hisü tü mari refü vü kümükhuori müshe üta, thi hi nga jüma sawie nti tsazatse.

Antiok vünüh Paul nüh Pitor Küphra

11Thitü Pitor Antiok vü küru vü hi nüh künyitoh müza atüvü nüh ma küjowiethuoh, küpakenühnyunü ma nüh müküle satohkümü kenüh.

12Küpakenühnyunü anyi wuori atü vünüh Jems nüh küüzeri ru ünü Pitor tü Judahmükünyuri sie ashie tsala. Thitü anyi hamari küru vü ma tü ashiemütsa nüh küpavü tewa, küpakenühnyunü ma tü ahukürheri lokütseri refü kükrü kenüh.

13Thi Judahri küpari nga Pitor kümüjie krü nü tewa, thi Barnabas wie nga mari kükrü müke vünüh sietewa.

14Thitü mari zhühlekümühie küzhütsawa lekhuji vü mükütse hi nüh ngu taji mari aveh atü vünüh hi nüh Pitor vü, “Noh nüh Judahri wieketünga Judahri kümüjie mürho nüh Judahmükünyuri kümüjie rho veh thuoüji mokümjie Judahmükünyuri tü Judahri kümüjie rho üta wurie mühie na lo?” ti küza.

Judahri nga thi Mükünyuri nga Kütsotü vünüh Küülole wie

15Hisü tü Judahmükünyuri kükhiemuori kümüjie nyu nü aküwuo vünüh Judahri wiethuoh.

16 Jütawie ketünga Jisu Khrista kütsotü vünüh küchie nüh Wule küüro vünüh nü Saküüwuowa vü mümüshora, hiri Khrista Jisu tsotü kümüri Khrista kütsotü vünüh Saküüwuowa vü kümüshora küchie nüh Wule küüro vünüh nyu, küpakenühnyunü Wule küüro vünüh nyi küsü nga Saküüwuowa vü mümüshora.

17Thitü mükütüküzü hiri tü Khrista vünüh Saküüwuowa vü müsho nta wurie thuoüji, hiri kükhiemuori ta thsüra veh, thinü Khrista tü kükhiemuo sie küsawa thuoh ülo? Piketü nyuwie.

© 2015 Bible Society of India.

18Thitü mükütüküzü hi nüh zorie kümüri sa le thuoüji hitü Wule küphrürieri ta hi mpa nüh thsümüthuoh.

19Wule vünüh müzhe nta thuoüji hi tü Wulewa nüh zothemü taji sümüthuoh, küpakenühnyunü hi tü Saküüwuowa kenüh rhona küsa kenüh. Hi tü Khrista sie khieluothso rügi vünüh küsümüthuoh.

20Hi tü Khrista sie zekemüthuoh, hi nüh rhotekütsetü hi nüh nyunü Khrista nüh hi vü rhoküveh wie; thi khinyi hi nüh rhoküveh eh satsa kürho hama thuoüji Saküüwuowa Tsa kütsotü vünüh rhoküveh wie, ma nüh hi küümze kenüh ma mpa eh kenüh ma kürho tsü.

21Hi nü Saküüwuowa küümze tü azhünyo mükünyie kümüjie sa; küpakenühnyunü mükütüküzü Wule vünüh müshora vehthuoüji, Khrista küsü thuoüji zhühnyo münyiethuoh.

Galatiari 3

Wule nyutü Kütsotü

1Halie, Galatia küzheri, thari nüh nohri saküzhemü lo? Mükünyunü nohri notha vünüh Jisu Khrista tü nyiri atüvünüh küthsüküto zeke wiethuoh nü.

2Hi nüh nohri vü küünangüwa thuoüji hama: Nohri nüh Saküüwuowa Sietse küngura tü Wule kümüzhe vünüh ünü zhühlekümühie küna nü kütsotüra kenüh lo?

3Saküüwuowa Sietse vünüh sate nü hazake zhe nti ülo? Khinyi thuoüji nohri tü nohri sazüh vünüh akhe sa nti ülo?.

4Nohri tü mame mükünyie vünüh hazake münomüna ru ülo? Nohri tü zhühnyo peh nü saru wie.

5Saküüwuowa Sietse vi nohri kütsü thi nohri azhie vü küürokündgori küsawa tü Wule küüro vünüh sa ünü kütsotü küüna vünüh lo?

6 Abraham kürho müshe noluo; zhütsa lasi nüh küüza, “Ma tü Saküüwuowa tsotü, ma nüh Saküüwuowa kütsotü kenüh ma tü nyitsa ta chieke,” ti küza.

7 Jükenüh küsüküsü nga kütsotü vünüh rhokütseri thuoüji Abraham tsari ta küsa thsüluo.

8 Thi Saküüwuowa nüh Judahmükünyuri tü kütsotü vünüh sakümüsho nata küütü vünüh thsü nü zhütsazhü vünüh küthsüra, no vünüh akuoh aveh kütsia ngu naveh ta Zhühthe Kümühiewa nüh küütü vünüh Abraham vü phrate sa veh.

9Abraham tü kütsotü kenüh kütsia ngura; jükenüh kütsotüri aveh thuoüji ma kümüjie tsiatsü veh.

© 2015 Bible Society of India.

10 Thitü Khonyo küüro tsotü kütseri thuoüji kümüzü kükhu vüpeh veh, küpakenühnyunü zhütsazhü vü rhüküsa, “Nyiküsüküsü nga Khonyo lasi lovü rhüküsari aveh müzhe nü jümari samükütseri thuoüji müzümüthuoh,” ta küza saveh.

11 Khonyo vünüh nyi küsü nga Saküüwuowa atüvü mümüsho takü sa thsüto vehthuoh, “Künyitsari thuoüji kütsotü vünüh rho naveh,” ta zhütsazhü nüh küza saveh.

12Thitü Khonyo thuoüji kütsotü sie zanyoküsü küsa münyie, jüütanyunü zhütsazhü nüh küüza, “Thari nüh Khonyowa saju naveh nüh jümari nüh rho naveh,” ta küza sa veh.

13 Khonyo nüh müzü küsawa vünüh Khrista nüh hiri külole müthuoh, hiri kenüh müzü kümü küsü sakümüthuoh kenüh: küpakenühnyunü zhütsazhü nüh, “Thari nüh athsorügi vünüh zeke nüh jümari thuoüji Saküüwuowa kümüzü kükhu vü pehmüthuoh,” ta rhü saveh.

14Khrista nüh jüta küsa thuoüji Saküüwuowa nüh Abraham vü phrateke küsawa Khrista Jisu vünüh Judahmükünyuri vü tsünaveh, jütathuoüji kütsotü vünüh hiri tü Saküüwuowa nüh phrateke küsa Sietsewa ngura naveh.

Khonyo thi Phrateke küsawa

15Eh füri, nyiri kürho vünüh küüzhühie nta thuoüji nyikünyi azhü tsarümü thuoüji nyi küsü mpa ma müshe sanü jüma müphrüriera nyutü müthsephera.

16Jükümjie azhüphrateke küsawa tü Abraham thi maküshukürari kenüh. Zhütsazhü nüh küphrate thuoüji anyi hozake vünüh müphrate, thitü anyi küsü vünüh küphratewie, thi jüma thuoüji Khrista.

17 Hi nüh hama küüza thuoüji, Saküüwuowa nüh küütü vünüh kütsathuoh zhü sanü phrateke sa. Thi Khonyo thuoüji mavi müzamüzü nü cherake vünüh tsü, jütawie ketünga tsathuohküsawa müzokhuora thi Phratekeküsawa tü müphrüriera.

18 Küpakenühnyunü mükütüküzü azhezhu küvilewa tü Khonyo vünüh thuoüji phratekeküsa vünüh nyu thuoh, thitü jüma kütsü thuoüji Saküüwuowa nüh Abraham vü kütsü kenüh.

19Thinü Khonyo tü mokenüh lo? Abraham küshukürari kenüh phratezhu küsa kenüh mari müjie küru küju nü Khonyo küphrürieri kenüh jümatü kütsüwie, thi jümatü rügizhüleri nüh azhie vü kürotsü.

20Thi azhie vü küürori tü küsü mpa nyu, thitü Saküüwuowa thuoüji küsüwie.

Akhonyo Zhühnyo

© 2015 Bible Society of India.

21Thinü Khonyo tü Saküüwuowa nüh phrateke küsari siemükükato peveh ülo?
Piketü nyu wie; küpakenühnyunü Khonyo tsüküsawa tü sakürho naveh üji
künyitsawa tü Khonyo vünüh wiethuoh.

22Thitü zhütsazhü nüh küüza thuoüji azhih aveh tü kükhiemuo kükhra kükhu
vü pehmüthuoh ta; thi Jisu Khrista kütsotü vünüh aküte kütsü phrateke
küsawatü kütsotüri vü tsümüthuoh.

23Kütsotüwa ru nü hiri müjie küütsa küju nü hiri tü Khonyo kükhu vü thsemü.

24Jükenüh kütsotü vünüh hiri sakümüsho na küsa kenüh Khrista müjie
küruküju nü Khonyowa tü hiri kühuowa sateru.

25Thitü khinyi thuoüji kütsotüwa teru pehkümüthuoh kenüh hiri tü Khonyo
nüh kühuo kükhu vü pehmüvehthuoh.

26Khrista Jisu sie küsü küsa vünüh kütsotü vünüh nohri aveh tü Saküüwuowa
atsari sakhehmüthuoh.

27Nohri nyi küzake nüh Khrista baptis samüthuoh nüh Khrista vikevümüthuoh.

28Judahri nga satü Judahmükünyuri nga satü müküpa, tükhawa nga tükha
mükünyuwa nga müküpa, nyimpawa nga nyimzawa nga müküpa,
küpakenühnyunü nohri aveh nga Khrista Jisu vünüh küsü wie.

29Thi mükütüküzü nohri tü Khrista azhi thuoüji nohri tü Abraham
küshukürarithuoh, thi phratekeküsawa zhi küvilerithuo

Galatiari 4

1Küvileh mazhünyo hi nüh phrateküveh thuoüji ma mpa nüh zanyo aveh vüwa
wiethuoh ketünga ma nüh rünguo küveh küju nü tükha nyia vünüh mümühie.

2Thitü Pawa nüh rülowa müjie küsa küju nü ma tü akünohri thi küücheri kükhu
vü wiethuoh.

3Jükenüh hiri tü kürünguo vü thuoüji azhih hama sietseri apokhu tükha saru.

4Thitü tsothowa khemti ruju ünü Saküüwuowa nüh ma Tsa küze taji nyimzari
küsü vünüh wuo nü Khonyo kükhu vünüh rho,

5jümatü küpakenühnyunü hiri tü Saküüwuowa tsari küüsana küsa kenüh
Khonyo kükhuvü pehküvehri rhesana küsa kenüh wie.

6Thi hiri tü atsari sakümüthuoh kenüh, Saküüwuowa nüh ma Tsa Sietse hiri
luoveh lovü thse nü Abba, eh Pa, ta küüsa vehthuoh.

7Jükenüh Saküüwuowa vünüh nohri tü atükhari nyu nü atsasamüthuoh, thi atsa
samüthuoh nü awurhuwa wiethuoh.

Paul nüh Galatiari kenüh Kümüshe

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

8Khanavü nohri Saküüwuowa müküthsüvü thuoüji Saküüwuowa mükünyu tükha sa.

9Thitü khinyi thuoüji nohri tü Saküüwuowa thsümüthuoh, nyutü Saküüwuowa nüh nohri thsümüthuoh, thinü nohri tü mokenüh mükükhra thi momaküsa sietseri vü shele wa taji mari tükha salehü ngü veh lo?

10Nohri nüh rülo thi asah, thi azaleri thi amahviri müzheru.

11Hi tü nohri vü azhühnyo mükünyie küüro satse tünti müshenü krüveh.

12Eh füri, hi nüh nohri vü khuo küveh thuoüji hi nüh nohri kümüjie üta nohri nga hi kümüjie saluo. Nohri tü hi vü müküle zanyo küsü nga müsa.

13Hi nüh pokhu vü nohri vü zhühlekümühiewa küüza thuoüji hina küveh kenüh wie.

14Thi eh küna jüma nohri kenüh kümüte kümüjie wie ketünga hi müküchie nga müsa thi kükule nga müsa, thitü Saküüwuowa zhühleri kümüjie thi Khrista Jisu kümüjie hi sieke.

15Nohri tü mowa vünüh lozhera lo? Küpakenühnyunü hi nüh nohri povü küsa thuoüji mükütüküzü küsara kümühie nü nohri tü nohri notha khrüzhu taji hi vü thse naküsa kenüh.

16Hi nüh nohri vü küzhütsawa küphrate kenüh nohri mükünongüwa samüthuoh ülo?

17Mari tü nohri kenüh kütsaza she kümüjie, thitü jümatü kümühie kenüh nyu, thitü nohri khetemü nü nohri tü mari siekütsaza küsü sana küsa kenüh.

18Küpakenühnyunü zanyokümühie küsa thuoüji hi nüh nohri sieküpevü mpa nyu nü tsotho aveh vü nga sieküpehwa wiethuoh.

19Eh tsari, atsa küwuo kümnomna kümüjie Khrista tü nohri vü müjie küpeh küju nü hi tü jükümjie na le vehthuoh.

20Hi tü khinyi nohri sie küpeh küzakele eh müshe thuoh lo, jüütathuoüji e müke tü khaphrüra naveh, küpakenühnyunü hi tü nohri kenüh eh luoveh tsaza küveh kenüh.

Hagar thi Sarah Kürho vünüh Küjoküütsa

21Nohri Khonyo kükhu vü küpehngüri hi vü küza luo, nohri tü Khonyowa nüh küüza mükünara ülo?

22 Küpakenühnyunü rhüküsa thuoüji Abraham tü atsa nyimpa künyi peh ta, küsü thuoüji ma tükha vühwa tsa, thi küpawa thuoüji tükhavüh mükünyuwa tsa.

© 2015 Bible Society of India.

23Thitü tükhavühwa tsa thuoüji asazüh müshe vünüh wuo, thi tükhavüh mükünyuwa tsa thuoüji phratekeküsa vünüh wuo.

24Hama thuoüji küüzhühie: nyimza ha künyi tü zhühthuoküsa künyi. Küsü thuoüji Sinai küzhiho vünüh thi ma thuoüji tükha vünüh, thi ma thuoüji tükha vünüh atsa wuo; jümathuoüji Hagar.

25Hagar thuoüji Arabia vü Sinai küzhiho; thi ma tü khinyi Jerusalem wa sie zarike, küpakenühnyunü ma tü ma tsari sie nü tükha vü küpeh kenüh.

26Thitü thajüwu vü Jerusalem thuoüji tükha müsa, thi mathuoüji hiri aveh aza.

27Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh küzaküsa: “Halie, atsa kümügu, atsa mükünyie, atsaküwuo küna mükungu vühwa lozhe nü zia luo; küpakenühnyunü ma mpa küpehvühri atsari tü avüpa sakümüri nyia vünüh zhiküveh kenüh,” ta sa saveh.

28Eh füri, hiri tü Isaac kümüjie phrateke küsa atsari wiethuoh.

29Thitü jüma tsothovü asazüh vünüh küwuowa tü Sietse vünüh küwuowa müküchie küsa kümüjie, khinyi nga jükümjie wiethuoh.

30 Thitü zhütsa lasi nüh mowa küza lo? “Tükhavühwa thi ma tsa zhezhujamü luo; küpakenühnyunü tükhavühwa tsanüh tükhavüh mükünyuwa atsa masü kürü küvileh küsü müsara,” ta küza saveh.

31Jükenüh eh füri, hiri tü tükhavühwa tsari nyu nü tükhavühmükünyuwa tsari.

Galatiari 5

Kürüzih vünüh Kürho

1Kürüzih vünüh kürho na küsa kenüh Khrista nüh hiri lejatsüthuoh; jükenüh tsie müzho luo; thi tükha khuonyi kükhuvü mütuletümü luo.

2Hi Paul nüh nohri vü küzaveh, nohri nüh ahukürhevü thuoüji Khrista tü nohri kenüh mazhünyo münyiekreke wiethuoh.

3Ahu rheküvüri vü hi nüh povü saküvehle thuoüji, mari tü Khonyo aveh mümüzheji mümühiethuoh.

4Nohri Khonyo vünüh müsho nta küsari, nohri tü Khrista vünüh letsuomüthuoh, thi küümzewa vünüh külumüthuoh.

5Küpakenühnyunü Sietse vünüh tsotü nü künyitsa küluozhewahiri tü huopevehthuoh.

6Küpakenühnyunü Khrista vünüh ahukürheri nga satümükürheri nga satü zanyo küsü nga müküpa, thitü kütsotütü küümze vünüh küroveh.

© 2015 Bible Society of India.

7Nohri tü akükhra thseru ünü, küzhütsawa zhü küüna vünüh thawa nüh nohri khetemü lo?

8Azhühnyo hamatü piketü nohri jiküsawa vünüh nyu.

9Ahzhi pike nüh ahie aveh saküsahü rarati.

10Eh kümüshe anyia vü küpa küviwanyu ti küsa hi nüh VÜWAvünüh tsotüveh; thi ma mpa küsüküsü nga satü nohri saküjakünya kütseri thuoüji Saküüwuowa müshekümüsü nguwie naveh.

11Thitü eh füri, hi nüh mükütüküzü khinyi nga ahukürhe sosie tseji mokenüh hi tü kümnomna nguveh lo? Jütathuoüji khieluothso kenüh ajikümüshüwa tü vijamüthuoh.

12Nohri müshe samüsü kütseritü mari mpa mari zothuohteküwa nüh eh kümüshe.

13Eh füri, nohri tü kürüzih vünüh küürho nta jizhu savehthuoh; thitü siepe samüküveh loküzhe jümatü asazüh kümüshe lovü vimüthsetümü nü küümze vünüh küsü nüh küsükütsü sanü rholuo.

14Küpakenühnyunü azhükütsü, “Noh mpa no küümze kümüjieno zhephruri kümüze luo,” ta küsa hama mpa nüh Khonyo aveh sajumü wiethuoh.

15Thitü mükütüküzü nohri nüh mükoluo thi retsaluo pehthuoüji azhüzhüluo, nohri mpa nohri zoriemüwie nathuoh.

Sietsewa thi Sazüh Kürho

16Thitü hi nüh küüza thuoüji nohri Sietse vünüh rholuo, thi asazüh lokürа kümüngu müsatümü luo.

17Küpakenühnyunü asazüh kümünguri tü Sietse sie küproluotsetseti, thi Sietse kümünguri tü asazüh sie küproluotsetseti; noh nüh sangü küvehwa vünüh khete naküsa kenüh hamasü tü münoluongü nüh tsetseti.

18Thitü Sietsewa nüh nohri sietse thuoüji nohri tü Khonyowa kükhu vü nyu thuoh.

19Thi asazüh küürori tü ngu mütse sheke wieveh; thi jümari thuoüji: müsarüla küsa, nyivühnyipa muomuo küsa, mükümtse khuke;

20tsorhe kükhurü, kütüma, mükünoluongü, küsaluo, nokküüjizhi, rüküshu, kümüka, zazhü müküka, refü küpaküsa;

21noküüma, kümüshe, müshe nü asemüküthsü, thi hakümjie küpari nga. Hamari kenüh khana hi nüh nohri vü küthokütsü kümüjie hi nüh nohri küthotsü le veh, küpakenühnyunü hakümjie küsari thuoüji Saküüwuowa kajipe vi mazhiri müsara.

© 2015 Bible Society of India.

22Thitü Sietse vi thuoüji: Küümüze, loküzhe, kürükümühie, luoveh küsuo, nyuri
noküümze, khuke kümühie, küzhütsa,

23khukekürünyi, ma mpa ma kükhete, hama nyia vünü Khonyoküsü nga
münyie.

24Thi Khrista Jisu azhi sakümüri thuoüji müküüzhikera thi kümüngu aveh
asazüh sie zekemüthuoh.

25Mükütüküzü hiri tü Sietse vünüh rhoveh thuoüji Sietse vünüh tse luo.

26Müsheküji temüwatü, thi arüsamüküshuluotü, thi küsünüh küsü
nomükümaluotümü luo.

Galatiari 6

Küsü nüh küsü Khuokünyuoluo

1Eh füri, mükütüküzü nyi küsü nüh khiemuomü thuoüji nohri sietse khuke
vünüh rhoküvehri nohri khuke rünyi nü mari sakümüshole luo. Thi no nga
jükümjie kümüra lovü mütunüh sana küsa kenüh noh mpa no noluo.

2Küsü nüh küsü akhuo nyuo nü Khrista khonyowa saju tsüluo.

3Küpakenühnyunü nyi küsü nüh ma tü zanyo küsü nga nyuwie ketünga ma mpa
nüh zanyo küsara kümüjie müsheveh thuoüji ma mpa nüh ma müra
kütsewiethuoh.

4Thitü küsüküsü nga ma mpa ma küüro noluo, jüütathuoüji ma zhephruri
kenüh nyu nü ma mpa nüh ma küsiakevüra naveh.

5Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga ma mpa ma khuo vü wienaveh.

6Thawa nüh zhütsazhüwa sosie veh nüh zanyo kümühie aveh vi sosie küvehwa
sie küsuo luo.

7Noh mpa no mümüratümü; Saküüwuowa vi külahulazhievüh nyu,
küpakenühnyunü nyi küsü nüh momowa zhuhveh nüh ma tü jüma mahwiele
wie naküveh kenüh.

8Küpakenühnyunü thawa nüh ma mpa ma sazüh vü zhuhkeveh nüh masazüh
vünüh aküsüwa mahwiele wie naveh; thitü thawa nüh Sietse vü zhuhkesaveh
nüh Sietse vünüh küsuokürho mahwielewie naveh.

9Thi zanyo kümühie küsa küchutemüwatümü, küpakenühnyunü hiri luoveh
thachu temüwa thuoüji khemta küsa tsotho vü hiri tü wievi naküveh kenüh.

10Jükenüh tsotho kümühie pehküveh vü nyiri aveh vü zanyokümühie saluo. Thi
pehkhewie ketünga kütsotü küpehri azhevü küünyipuo saluo.

Küthokütsü Zhühkhe thi Loküzhezhü kütsü

© 2015 Bible Society of India.

11Lasikhu küji vünüh hi mpa eh ke nüh rhü nohri tsüküveh noluo.

12Anyi asazüh vü aküthse küsangüri mpa nüh nohri tü ahu rhemü üta wurie naveh, thitü jümari tü Khrista khieluothso kenüh mükümnomna ngü kenüh wiethuoh.

13Küpakenühnyunü mari ahu rhekümüriwie nga Khonyowa müzheramüveh, thitü nohri asazüh vü küsiake küüvü na küsa kenüh mari mpa nohri ahu kürhengü küvehwie.

14Thitü hiri VÜWA Jisu Khrista khieluothsowa kenüh küchie nüh hi nü küsiake küvüwa nyu, jüma kenüh azhihwa tü hi vü zekemüthuoh, thi hi nga azhihwa vü zekemüthuoh.

15Küpakenühnyunü ahu nga rhetü mürhetü moma, thitü akürho kürüthewa nüh azhütsawa.

16Khonyo hama vünüh kütseri thi Saküüwuowa nyi Israelri vü kümühiewa thi küümzewa peh luo.

17Nosü vünüh tuvü nyi küsü nga hi müküjakünyathümü; küpakenühnyunü hi tü eh satsa vü Jisu kenüh thsopo hozake vüküveh kenüh.

18Eh füri, hiri VÜWA Jisu Khrista küümzewa nüh nohri sietsesiekütsewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Efesari

Efesari 1

1 Saküüwuowa müshe vünüh Khrista Jisu povüküsari sanü kütse Paul nüh Efesa vü küpeh kümtseri thi Khrista Jisu vünüh zhütsa küvehri vü rhütsü veh.

2Saküüwuowa Pawa thi VÜWA Jisu Khrista vünüh küümze thi kürükümühie küruwa saluo.

Khrista vünüh Sietse Kütsiari

3Khrista vünüh sietse kütsiari thajüwu vünüh tsia hiri kütsü kenüh hiri VÜWA Jisu Khrista Saküüwuowa thi Pawa kümüna tsüluo.

4Hiri tü mütse thi ma tüvü müküle müküpeh nta küsa kenüh ma vünüh azhih müjie küsa vünüh hiri rükamüthuoh. Küpakenühnyunü ma küümzewa kenüh,

5Saküüwuowa ma mpa ma müshe kümüjie vünüh Jisu Khrista vünüh ma tsari küüsa nta hiri kücheteruthuoh.

6Küümüzetsahwa vünüh müjuju hiri vü tsüküsawa kenüh ma küthola küümzewa siakeluo.

7 Ma nüh küümze she kümüjie ma züh vünüh rhesara nü hiri kükhiemuori nojatsü,

8jümatü ma nüh müküte wiethuoh nüh hiri vü müjuju tsü shethuoh,

9küpakenühnyunü ma müshe kümüjie Khrista vünüh küche küsari ma müshe küshehri küthsü aveh vünüh thi küngura kükhra vünüh ma nüh hiri vü saküthsümüthuoh.

10Jümatü tsotho jukümüvü sa nta küche küsari zanyo rügivü küpehri nga satü thi zanyo azhih hala küpehri nga satü aveh Khrista vünüh küsü sana küsa kenüh wie.

11Zanyo aveh nga Saküüwuowa kümüshe thi küürathuoh vünüh sa; thi Khrista sie küsü küsara vünüh Saküüwuowa nüh ma mpa ma nyi sa nta hiri rüka, küpakenühnyunü atükhutsahtsa vünüh ma mpa ma kümüshe vünüh zhühthuo.

12Hiri atükhu vünüh Khrista rühluo tekürüri tü ma küthola küüsiake nta hiri küche thi hiri sataji hiri kürho savehthuoh.

13Ma vünüh nohri nga zhütsazhüwa, nohri küülole Zhühthe Kümühiewa künara nü ma vünüh tsotüra taji phratekeküsa Kümtse Sietse vünüh thsoshikhuh fekemüthuoh.

14Jümatü ma küthola küsiake vü hiri nüh ajisuo müjie küvi küju nü hiri tü ma zhi küvilehri ta satoh kütsüwa. Ma kütholawa siakeluo.

Paul Kükhuo

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

15Hama kenüh nohri VÜWA Jisu vü nohri kütsotü küpeh thi nohri küümze kümtseri aveh vü küpeh hi nüh künara taji,

16eh kükhuo vü nohri müshe nü nohri kenüh kümüna kütsü hi tü müküthuoh,

17hiri VÜWA Jisu Khrista Saküüwuowa, kütholathovü Pawa nüh küthsü sietse thi küthsükütsüwa ma vü zanyoküthsü küpehwa vi nohri vü kütsüwa saluo.

18Nohri zanyoküthsüra notha saküwie nü ma nüh nohri küji küluozhe mowa nüh thi kümtseri vü küvile ma kütholathovü ma zhi momori nüh,

19thi ma kükhra müküütera küji hiri vü küpeh, ma mpa ma kükhra nüh küürora kümüjie,

20 kükhra jümatü ma nüh Khrista aküsü vünüh sakürhole nü ma vi thajüwu aperi ma zhie wuo vü küüpehkümü vünüh ma nüh sajümüthuoh.

21Ma tü wule aveh kümüsietsah nyia thi kükhra thi kümüzho thi atakrü küsara, thi khinyi hala kürhori mpa mükünyu thuohtüvü runa küsari nga anyo küpehri aveh nyia vü;

22 kümühuwa vü ma nüh zanyo aveh vi ma jih kükhu vü thsemü nü zanyo aveh nyia vü ma nüh alü küüsamüthuoh.

23Kümühu jümatü Khrista satsa, thi ma küjuwa nüh zanyo aveh vü protse veh.

Efesari 2

Küsü vünüh Kürhora

1 Nohri tü müküle thi kükhiemuo vünüh sükütsevü ma nüh nohri sakürhotsü.

2Jümatü nohri nüh küsükeri azhih hama kümüshewa azhih thi thajüwu vü kaji kükhrawa müzhe nü rho; sietse jümatü khinyi atsa zhümüküünari vü küroveh.

3Hiri aveh nga hamari kümüjie küsükeri asazüh kümüngu, satsathi amüshe nüh kümüngu müzhe nü rho, jükenüh küpari kümüjie hiri tü zhükha atsari samü.

4Thitü Saküüwuowa küümze küzhi shewa nüh ma kümüze jishe nü hiri kümüze tsü,

5hiri tü kükhiemuo vünüh sütetse ketünga Khrista sie kürüsakürhomüthuoh, küümze kenüh noh tü küülolewie.

6Kürü ma sie rhole taji Khrista Jisu vünüh ma sie thajüwu apehri vü nyipemüthuoh.

7Ma nüh Khrista Jisu vünüh kürule kürhori vü müküchierhüra kümüze naküsa hiri vü ma nüh kütsana küsakenüh wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

8Küpakenühnyunü nohri kütsotü kenüh küümze vünüh küülolewie; hamatü nohri mpa küsa nohri kümühie vünüh nyu, thitü Saküüwuowa mpa nüh aküte kütsüwie.

9Nohri küüro kenüh nga nyu, nyi küsü nga mürhiezatümü.

10Küpakenühnyunü hiri ma zhuh küürori wiethuoh, küürokümühie sa üta Khrista Jisu vünüh hiri saküüjewie, jüma kenüh hiri tü küüro jümari satsepehuo üta atükhu vünüh Saküüwuowa nüh küchemüwiethuoh.

Khrista vünüh Küsüküsa

11Jükenüh nohri tü küsükeri asazüh vünüh Judahmükünyuri sanü ahukürheri nüh nohri tü ahu mükürheri ta küji thsüluo, jümatü ake nüh küsa asazühwa.

12Nohri tü jüma tsotho vünü Khrista vünüh kietuo thi Israelri sie akuoh küsü nyu, thi zhühthuo taji phrateke küsavü anyilieri küsü sa, thi atüvü kürho küluozhe nga münyie thi azhih hala nohri tü Saküüwuowa münyie.

13Thitü nohri küsükeri kiatuo sheh wie ketünga Khrista Jisu nüh sahthuoh taji khinyi thuoüji shehnyi ru Khrista azüh vüpehvehthuoh.

14Küpakenühnyunü ma tü hiri tsathuoh kütsüwa, hiri küsüsakütsüwa, thi mükünoluongü hiri azhie vü azhie shothuohküsawa ma nüh zophietsü.

15 Anyi künyi vünüh anyi kürüthe küsü ma mpa ma vünüh vizhunü tsathuohtsü na küsa kenüh ma satsa vünüh Khonyozhütsüküsari thi Khonyo küchekü sari zoriekhehmüthuoh.

16Khieluothso kükhu vünüh masü khürü Saküüwuowa vü sakütsarütsü nü satsa küsü satsü nü jüla nüh mükünoluongüwa tü sehkhe samütüthuoh.

17Thi ma nüh ru nü nohri kietuo küpehri vü nga thi shenyiküpehri vü nga kürükümühiewa vi sosietsü.

18Küpakenühnyunü ma vünüh hiri aveh nga Sietse küsü vünüh Pawa vü küwara lekhuji pehvehthuoh.

19Jükenüh nohri tü khinyi thuoüji alienyiri thi küzehri kümüjie nyuthuoh, thitü kümtseri sie nyi küsüthuoh thi Saküüwuowa zheh lovü nyito küsüthuoh.

20Nohri nga povüküsari thi setsaküthsüri nüh azethuoh loju küsari rügivü nohri kürho sa savehthuoh, thi Khrista mpa nüh azethuoh jüma loju küsa ajüke alohwa wiethuoh.

21Ma vünüh azhehlo aveh nga hurüke khehveh, thi VÜWA vünüh kümtse kükhurüzhe küsü saküjiwaveh.

22Saküüwuowa küpehpe kenüh Sietse vünüh nohri nga ma vünüh jümawa vü sa savehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

Efesari 3

Judah mükünyuri kenüh Paul Küüro

1Hama kenüh hi, Paul nohri Judahmükünyuri kenüh Khrista Jisu küsi satseveh.

2Nohri kenüh Saküüwuowa küümze küüro hi vü tsü ta küsa nohri nga thsülanathuoh.

3Hi nüh nohri vü kümülu vünüh rhükütsü kümüjie azhü küsheh jümatü küthsükütsü vünüh mokümjie hi vü saküthsütsüthuoh nüh,

4 nohri nüh hama chie thuoüji Khrista zhü küsheh hi nüh küthsürawa nohri nga thsüra naveh.

5Khinyi povüküsari thi setsaküthsüri vü Sietse vünüh saküüthsü kümüjie khanavü kürho anyi atsa küpari vünü müküthsü.

6Zhühnyo jüma thuoüji Khrista Jisu kenüh zhühlekümühiewa vünüh mokümjie Judahmükünyuri tü awurhu nyi sara, thi satsa küsü nyi sara, thi phratekeküsawa vü suope nyi ngura nüh jüma wiethuoh.

7Zhühlekümühie hama kenüh Saküüwuowa nüh küümze kütsü vünüh hi tü küürori küsü küsamüthuoh, thi hamatü ma kükhra küüro vünüh hi tsü.

8Eh kenüh thuoüji, hi tü kümtseri aveh azhie nüh küzatsahwa. Jütawie ketünga Khrista künyirhie küpote mükünyiewa vi Judahmükünyuri vü sosie üta küümze hama tsü,

9thi Saküüwuowa zanyo aveh saküüjewa vünüh azhü küsheh atükhuri vünüh küthi saküruwa zhühnyo nü mowa nüh nyiri aveh vü küüngu na küsa kenüh,

10kümühuwa vünüh khinyi thuoüji Saküüwuowa zanyoküthsü hozake kükhra küviri vü thi rügivü kümüzhori vü küüthsü na küsa kenüh.

11Hamatü Khrista Jisu hiri VÜWA vünüh küchekü sa küsuokürho zhühnyowa vünüh wiethuoh.

12Ma kenüh hiri kütsotü vünüh luoveh küji thi ma vü küwara tsah ngura.

13Jükenüh hi nüh nohri kenüh münomüna küveh kenüh nohri luoveh thachu temüwatüm üti nohri vü khuo veh, jümatü nohri kenüh kümphawa.

Khrista Küümüze

14Hama kenüh Pawa atüvü eh kho khotsütsüti,

15ma vünüh rügivü nga satü azhih vü nga satü apatsa nyo aveh thohtsü.

16Ma küthohla kümühie vünüh ma nüh kükhra vi nohri tsü nü ma Sietse vünüh nohri alo vü kürhowa sakükhra tsü üti khuoveh,

© 2015 Bible Society of India.

17thi kütsotü vünüh Khrista tü nohri luoveh vü peh nü rüzo chake thi küümze
vü wuke naveh,

18jütisanü kümtseri aveh sie nü ma küümze tü küji thi küsuo thi kümüsie thi
küsheh thsü na küsa kükhra pere naveh.

19Thi küthsü saküüzhakewa Khrista küümze thsüra nü Saküüwuowa aküjuwa
nüh nohri saküpro naveh.

20Thi ma tü kükhra hiri vü küüro vünüh hiri nüh kükhuo thi kümüshe aveh nyia
vünüh saküzhake saküjira naveh:

21ma vünüh kümühu vü nga thi Khrista Jisu vü nga küthohlathovü akürho aveh
vü küsuokürho saluo. Amen.

Efesari 4

Satsa vü Kürü küsü küsa

1Hi nüh jükenüh VÜWA küsi sanü kütsewa nüh khuoküveh thuoüji, nohri
mokümjie vünüh ji nüh jükümjie vünüh nohri kürhowa rho mühie tsüluo ti
khuo veh.

2Thi tsotho aveh vü nohri mpa nohri sakürünyia thi mürhiezatü luoveh suo nü
küümze vünüh küsü nüh küsü vü küüzhike peh luo.

3Kürüküsü küsa Sietsewa nüh kütsü kürükümühiewa nüh nohri phehrüküsawa
küjeke nti kükhra thse luo.

4Küluozhe küsü vü jiküsa kümüjie nohri küjiwa azhi küsakenüh satsa nga küsü
wie thi sietse nga küsü wie.

5VÜWA nga küsü, kütsotü nga küsü, baptis küsa nga küsüwie;

6hiri aveh Pawa Saküüwuowa nga küsü, ma thuoüji aveh nyia VÜWAwiethuoh,
thi avehvehwa thi nohri aveh vü küpehwa wiethuoh.

7Thitü Khrista nüh küte nü jüzake vünüh küümze vi hiri nyi küsüsü vü
tsüsavehthuoh.

8 Jükenüh zhütsazhü nüh küüza: “Ma rügi kümüsie vü tekükuo vü küsiküsari
küriekhuo küsü ma sietekuo, thi zanyo müjuju hozake vi nyiri tsü,” ta rhüsa veh.

9Ma arügivü tekuo ta küsa mazhühnyo thuoüji, ma tü azhih kürünyietsah hala
turu ta küsawiethuoh.

10Zanyo aveh nyia vü peh na küsa kenüh ma azhih vü küturuwa tü thajüwu aveh
nyia kümüsietsah vü tekuothuoh.

© 2015 Bible Society of India.

11Thi ma nüh kütsüri thuoüji, wuori nüh povüküsari küüsanta, wuori nüh setsaküthsüri küüsa nta, wuori nüh zhühlekümühie zia küüzari küüsa nta, wuori nüh Pastor thi küsosie nga küüsa nta.

12Jümatü kümtseri aveh tü Khristanyira küüro kücheju thi Khrista satsawa saküjitsü na küsa kenüh wiethuoh.

13Hiri kütsotü küsü vü thi Saküüwuowa Tsa küthsü vü thi rho khruokümüwa, thi Khrista kürho küjuwa müjie küju nü kükhra thse na küsa kenüh wiethuoh.

14Jüta thuoüji hiri tü kürünguori kümüjie kürhowanyuthuoh, thi nyiri aro kümüsü kümüramizhi küsosiezhü vünüh amürhü nüh mürhü nü he küprü kütse kümüjieküsawa nyuthuoh.

15Jütanyunü küümze sietse vüh küzhütsa phrate nü lekhuji aveh vü alü sakütse Khrista vü rhomüwaji mümühie.

16 Ma vünüh satsa aveh hurüke thi torükeveh, thi satsa mahnyo aveh kürüküüre vü peh thuoüji kühurüke aveh sakümüzho tsünü satsa aveh küümze vünüh jiraveh.

Khrista vü Kürho Kürüthe

17Hi nüh VÜWA vünüh künyitoh küza küveh thi povü saküvehthuoüji mükütsotüri nüh azhünyo mükünyieri müshe nü kütse kümüjie mürhotümü luo üti küza veh,

18mari thuoüji mari zanyoküthsü sakürüpomüthuoh, thi mari luoveh kükho kenüh thi mari vü pehküvehwa müküthsü kenüh mari tü Saküüwuowa kürho vünüh anyilieri samüthuoh.

19Mari tü küzükrüramüke aveh kümiemüthuoh, mari mpa mari vikhuke kümüsü lovü thsemüthuoh, thi küüzhike münyiethuoh nüh mükümtse müke aveh sakhehveh.

20Nohri nüh Khrista khuke küthsü tü jüütanyu!

21Küzhütsawa tü Jisu vü pehveh ta küsa nohri nüh ma zhühkukünara thi ma vünüh sosie savehthuoh ti küsa hi nüh müshe veh.

22Atükhu vü nohri kürho kürüwiwa vü küpehwa thi ma mpa ma saküümüsü küngu vünüh müsüteküwari khuke fojamü luo.

23Thi nohri müshe sietsewa tü sakürüthemü luo,

24thi kürho kürüthe Saküüwuowa kümüjie vünüh saküsakünyitsa thi kümtsewa vikevü luo.

© 2015 Bible Society of India.

25 Jükenüh küzhüjawa vijamü luo, thi nyiri aveh nga ma zhephruwavü küzhütsa phrate luo, küpakenühnyunü hiri tü aveh tü kürü Khrista vünüh satsa küsü küsa kenüh.

26 Arü nü shuketünga kükhiemuo nü müsatümü, nohri rüküshuwatü rünyi kütu müküjutümü.

27Thi Tsuore kümüsüwa vü küsara kükhu mütsütümü.

28Rühukütsari nga mürühule tümü luo, thitü jüütanyunü mampa ma kenüh künyitsa küüro saluo; jüüta thuoüji ma tü kümükhuori vü kütsüküsuo sara naveh.

29Nohri apo vünüh azhü kümüsü küphrate müküüshutümü luo, thitü nyuri saküükhrara zanyo kümühie küsara, thi mowa nüh küünari vü küümze tsüra naveh nüh jüri mpa phraluo.

30Thi Saküüwuowa Kümtse Sietse samükülorü tümü, ma vünüh nohri tü kürhesa rülowa kenüh thsoshikhuh feke kümüthuoh kenüh.

31Nyuri saküümüsüri, zhühkha, rüküshu, nyuri küphra, nyuri phratekümüsü aveh thi nyuri samüsü na küsa aveh jamü luo.

32Thi küsü nüh küsü vü khuke mühie luo, luoveh rünyi, thi Saküüwuowa nüh Khrista vünüh noküja kümüjie küsü nüh küsü nojaluo luo.

Efesari 5

Küwie vü Kürho

1Jükenüh ma tsa küümzeri kümüjie Saküüwuowa arie nyimürie luo.

2 Thi Khrista nüh hiri küümze kenüh ma mpa ma kürho hiri kenüh tsü nü Saküüwuowa vü arheküüngu sanü thi küsahthuoh sakütsü kümüjie küümze vünüh tse luo.

3Thitü müsarüla thi mükümtse nyutü zanyokümüngu hamari tü nohri azhie vü vi küphrate nga müsatümü luo, küpakenühnyunü nohri tü kümtseri sakümüthuoh kenüh.

4Thi kümüneh nyutü küzhera zhü, nyutü akhuke mükümühie azhü hamari tü nohri kenüh mükato, jüütanyunü Saküüwuowa kümüna kütsü leh.

5Thi müsarüla küsari, mükümtseri nyutü zanyo kümünguri nga tsorhe kükhurü kümüjie wiethuoh, thi jümari tü Khrista thi Saküüwuowa kajipe mari zhi müsara ta küsa thsütoh luo.

6Nyi küsü nga azhümükünyu vi nohri müküümüratümü luo, küpakenühnyunü zanyo hamari kenüh Saküüwuowa zhühkha zhümüküüna tsari vü ru veh.

© 2015 Bible Society of India.

7Jükenüh mari sie küsü müsatümü luo.

8Küpakenühnyunü nohri tü küsükeri küzo vü peh; thitü khinyithuoüji nohri tüVÜWA vünüh wievehthuoh; jükenüh küwie tsari kümüjie vünüh rholuo,

9küpakenühnyunü küwiewa avi thuoüji kümühie aveh vünüh thi künyitsa vünüh thi küzhütsa vünüh nguraveh.

10Thi mowa nüh VÜWA sakülozheraveh nüh jümari thsüluo.

11Avi müküpera aküzo küürori vü zanyo küsü nga nyimüsatümü, thitü jüüta nyu nü jümara müküle phrazhu tsüluo.

12Küpakenühnyunü mari nüh küüthi vünüh küro küvehri phratena küsa nga küzükrü nga zükrüthe.

13Thitü küwiewa nüh küsüküsü vü nga wieke thuoüji zanyo aveh ngu mütse teruruti, thi zanyo ngukümüri aveh thuoüji küwiethuoh.

14Jüma kenüh küzaküsa: “Süraluo, aküzehri, aküsü vünüh süraluo, jütathuoüji Khrista nüh küwie no tsü naveh,” ta rhü saveh.

15Nohri mokümjie vünüh tseveh nüh kümühieti noluo, zanyo müküthsüri kümüjie vünüh nyu nü zanyoküthsüri kümüjie vünüh tse luo.

16Tsotho kümühie aveh kümühieti vi luo, küpakenühnyunü arülori tü mükümühiethuoh kenüh.

17Jükenüh zhemüpehtü VÜWA kümüshe mowa nüh thsüluo.

18Thi akha zhu mümüshetümü, küpakenühnyunü akha thuoüji saküzheveh, thitü Sietse nüh saküpro luo.

19 Jütisanü küriehi vünüh thi akhi vünüh thi sietse zahri sanü küsü nüh küsü siakeluo, thi nohri luoveh aveh vi nü küreihi zhü thi akhi küzü sanü VÜWA tsüluo.

20Tsotho aveh vü thi zanyo aveh vü VÜWA Jisu Khrista nyo vünüh küsiake vi Saküüwuowa Pawa tsüluo.

Vüvühri thi Vüpari

21Thi Saküüwuowa sietse kükrü vünüh nohri küsü nüh küsü kükhuvü rholuo.

22 Vüvühri, VÜWA kükhu vü küpeh kümüjie nohri vüpari kükhuvü peh luo.

23Küpakenühnyunü Khrista nüh kümühu ma satsawa alü thi ma nüh kümühuwa Küülolewa kümüjie vüpawa tü vüvühwa alüwiethuoh.

24Kümühuwa nüh Khrista kükhu vü küpeh kümüjie vüvühri tü zanyo aveh vü vüpari kükhu vü peh luo.

© 2015 Bible Society of India.

25 Khrista nüh kümühuwa küümze kenüh ma kürho kütsükümüjie vüpari nga vüvühri kümüze luo.

26Hamatü ajuh vünüh kümühuwa sakümtse kümüsevü Khrista nüh kümühuwa tü Saküüwuowa vü ma zhü nüh saküümütse kümüjie wiethuoh,

27ma tü kümühuwa atüvü kücho, anyiana, kütsürü nyutü jükümjie kümüsü mpe nüh mütse thi thsopo mpe nüh sana küsa kenüh.

28Jükümjie vüpari tü mari mpa mari satsa küümze kümüjie mari vüvühri küümze leh. Thari nüh vüvühri kümüze veh nüh ma mpa ma kümüzeveh.

29Küpakenühnyunü nyi küsü nga ma mpa ma sazüh mükünongü müsawie, thitü Khrista nüh kümühuwa avo sa thi küüji kümüjie ma mpa ma sazüh avo sa thi küje veh;

30küpakenühnyunü hiri tü ma satsa vü mahnyo kheh, ma sazhü thi ma rü khewie.

31 Hama kenüh nyimpari tü ma pa thi ma za jamü nü ma vüvüh sietsarü tewa nathuoh, thi masü tü satsa küsü samünathuoh.

32Küshehzhü hamatü shehshemü, thi hi nüh küüza thuoüji hamatü Khrista thi kümühuwa masü zhü küphratewiethuoh.

33Jütawie ketünga küsüküsü nga ma mpa ma küümze kümüjie ma vüvüh kümüze luo, thi vüvühri nga ma vüpa rüzhe kükrüwa müshe peh huo lu

Efesari 6

Tsari thi Vühri

1 Atsari, VÜWA vünüh avühri zhü künaluo, küpakenühnyunü jüüta küsaleh küsa kenüh.

2 “Noh pa thi no za siakeluo,” hamatü phrateke küsa azhükütsü pokhuwa wiethuoh:

3“jümatü zanyo aveh nohri kenüh mühie naveh thi azhih vü küsuo rhora naveh.”

4 Avühri, atsari rüsamüküüsahutümü, thitü VÜWA khuke kümühie thi küchükütsü vünüh mari sosie nü sakükhruo luo.

Tühkhari thi Vüri

5Tühkhari, thari nüh azhih vü nohri vüri saveh nüh jümara zhü künaluo, thi luoveh küsü mpa sanü Khrista vü krü thi amüngu kükhe ti küsa kümüjie vünüh zhü künaluo.

© 2015 Bible Society of India.

6Nyira notha kütu sanü nyira külo küsa kümüjie nyu nü Khrista tühkha kümüjie luoveh vünüh Saküüwuowa kümüshe vünüh küsa kümüjie saluo.

7Noh küürowa tü nyiri vü nyu nü VÜWA vü kümühie ti satsü luo.

8Ma mpa nüh tühkha nga satü thi mükünyu nga satü küüro kümühie mowa sanaveh nüh jümawa VÜWA vünüh jisuo ngu le naveh ti küsa thsüluo.

9 Avüri, nohri nga mari vü jükümjie saluo, mari sakükrüngü ketünga küzhike luo, no thi noh tühkhari tü rügivü küpeh VÜWA zhiwiethuoh, thi ma vü thuoüji nyi küsü nga müküpa ta küsa nohri thsüluo.

Saküüwuowa Riesarie

10Eh füri, eh zhü sehkhewa thuoüji, VÜWA thi ma kükhra vünüh müzho luo.

11Tsuore kümüsüwa aro kümüsü atüvü tsiera na küsa kenüh Saküüwuowa riezarie aveh vikevü luo.

12Küpakenühnyunü hiri tü satsa thi azühwa sie saluo mütse, thitü kükhra küviri, thi kümüzhori thi khinyi küzo vü küpeh azhih hama atakrü saküvehri, thi azhih thi thajüwu azhie vü sietse aro kümüsü refüri sie saluo veh.

13Jükenüh zanyo aveh sajura nü rülo kümüsü küru vü tsiera na küsa kenüh Saküüwuowa riesarie aveh vikevü luo, jüta thuoüji tsiera naveh.

14 Jükenüh küzhütsawa vi nohri küshi tseke vü luo, thi künyitsa johuowa tüso vü hiekevü luo,

15 thi kürükümühie küsara Zhühthe Kümühie vi nohri jihküükruvüh savü nü küchepeh luo.

16Hamari aveh nyia vünüh kütsotü johuowa vikevüluo, jüma nüh Tsuore Kümüsüwa nüh ashüchu anyihküju ka küüze aveh zokünera naveh.

17 Thi küülole mürü lüwewa vikevü luo, thi Sietse nyusuowa küjeh luo, jümatü Saküüwuowa azhüwa wiethuoh.

18Sietse vünüh tsotho aveh vü kükhuo saluo, thi VÜWA vü kükhuo tsü peh huo luo. Sehkhe küju lieke nü khuowaju luo, kümtseri aveh kenüh kükhuo sapeh huo luo.

19Hi nüh zhühlewa küzana küsavü Saküüwuowa nüh azhü vi hi tsüna küsa kenüh, thi zhühlekümühie zhü küshehwa luoveh ji nü küüzana küsa kenüh eh kenüh nga khuo luo.

20Küpakenühnyunü jüma kenüh hi tü mürüli nüh hi pheh nü ma zhuh küro kütse wie, jüta thuoüji hi nüh zhühlekümühie küphrate ngü kümüjie luoveh ji nü phratera naveh.

Loküzhezhü kütsü Sehkhe

© 2015 Bible Society of India.

21 Hi tü mokümjie, thi hi nüh mowa saveh nüh küü mzewa thi VÜWA vünüh nyitsanü küro kütsewa eh nü Taikhikas nüh zanyo aveh nohri vü küzaküthsü naveh.

22Hama kenüh hi nüh nohri vü ma küzeveh, tinü hiri tü mokümjie küroveh nüh ta küsa thsüra naveh, thi ma nüh nohri luoveh küchü tsü naveh.

23Saküüwuowa Pawa thi VÜWA Jisu Khrista vünüh kürükümühiewa thi kütsotü vünüh küümzewa afüri vü küruwa saluo.

24VÜWA Jisu Khrista küümzeri vü müküsüra küümze künyihwa peh luo.

© 2015 Bible Society of India.

Filipiri

Filipiri 1

1 Khrista Jisu sieperi Paul thi Timothi masü nüh Khrista Jisu vünüh Filipi vü küpeh kümtseri, thi levü kümüsieri thi jüma kükhuri aveh vü rhükütsü:

2Küümüzewa nohri vü peh luo, thi Saküüwuowa Pawa thi VÜWA Jisu Khrista vünüh kürükümühiewa küruwa saluo.

Paul nüh Ma Lasi Küchieri kenüh Kükhuo

3Hi nüh nohri kümüshe kürüzhu eh Saküüwuowa kümüna tsütsüti;

4nohri kenüh hi kükhuo kürüzhu lozhe nü kükhuo sasati,

5atükhu vünüh nosü küju zhühlekümühie vü kürü küro kütse kenüh müna she veh.

6Thi nohri vünüh küüro kümühie küsashu tü sa wa Jisu Khrista rülo vünüh saju naveh.

7Hi nüh jüüta nohri aveh kenüh kümüshe zhüleh shekewie, hi nüh nohri vi eh luoveh lovü saküveh kenüh, küpakenühnyunü nohri aveh hi sie nü küüzevü, hi aküsi küsa vü nga satü thi zhühlekümühiewa kenüh aphele küsa vü nga satü thi zhühlekümühiewa saküümüzho vü nga satü eh küümze vü kürükütse kenüh.

8Küpakenühnyunü Khrista Jisu küümze vünüh küzakele hi nüh nohri aveh münguru nüh Saküüwuowa nüh thsüveh.

9Eh kükhuo thuoüji küthsü vünüh thi kümüsü mühie kürüka vünüh nohri küümze tü hozake küzhiküzhi wa na küsa kenüh wiethuoh.

10Jüta thuoüji zanyo kümühietsahwa nohri nüh thsüra naveh, thi Khrista rülo vü mütse thi müküle münyie nüh sanaveh.

11Saküüwuowa küthohlathovü thi küsiake vü Jisu Khrista vünüh künyitsa aviri pro luo.

Khrista kenüh Kürho wie

12Eh füri, zanyo hi vü momowa sa thuoh nüh jümari tü zhühlekümühiewa saküzhakewa na küsa kenüh wiethuoh ti küsa hi nüh küüthsüngüveh.

13 Jüta thuoüji hi aküsi küsa tü Khrista kenüh ta küsa küjiwa riehuori nga thi küpari aveh nga thsüra naküveh kenüh.

14Hi aküsi küsa kenüh afüri hozake wienga VÜWA vü kütsotü küpehra samüthuoh, thi luoveh küzhitsa müzho she le nü mükrü nüh Saküüwuowa zhü phratevehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

15Zhütsa, mari wuori thuoüji noküüma vünüh thi küüraluo vünüh Khrista phrate küvehwie.

16Hamari küsa thuoüji küümze vünüh wie; küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh zhühlekümühie aphele küsa küüro hi tsüsaveh ta küsa mari nüh thsüveh.

17Küpari thuoüji kütsaza tsah vünüh nyu nü riekhuowa sakümühiena küsa kenüh Khrista küphratewie, thi hi nüh aküsi sakütse eh lo sakürü nta küsa wie.

18Moküsama, ma mpa küsüküsü nga saluo, küthse vünüh nga satü küzhütsa vünüh nga satü Khrista vi phrate thuoüji hi tü jüma kenüh eh loküzhe wie,

19küpakenühnyunü nohri kükhuo vünüh thi Jisu Khrista Sietse vünüh küru küükrawa nüh hi sakürüzihra naveh ti hi nüh thsüveh.

20Hi nüh luozhe nü müshe küveh thi rüluo küveh thuoüji hi tü piketü küzükrüwanyu, thitü sü nga rho nga küsü nga satüsatü luoveh müzhoju wie nü hi nüh saküru kümüjie khinyi wie nga eh satsa vünüh Khrista tü küüsiake naveh.

21Küpakenühnyunü hi tü rhowie ketünga Khrista kenüh wie, thi sü wie ketünga eh kenüh künyia wie.

22Mükütüküzü eh satsa hama tü rhowie nta ketünga eh kenüh avi küpera küüro wie. Thitü khiemawa rüka naveh nüh hi tü müküzara

23Jükünyi azhie vünüh hi tü küsüro sa veh. Thitü hi tü tewa nü Khrista sie pehteküwa nüh eh küümüngu khe, küpakenühnyunü jüma nüh küümphatsahwa küsa kenüh.

24Thitü nohri kenüh eh satsa hama küzhike küwa wa nüh küümphakhe.

25Hama küthsütoh kenüh, nohri küüzhake kenüh thi kütsotü vü külozhe kenüh hi tü nohri aveh sie peh thi kürü wa wie naveh,

26jüüta thuoüji hi nüh shele nohri vü küru kenüh hi vünüh nohri tü Khrista vünüh lozhejura naveh.

27Nohri kürho khukewa tü Khrista zhühlekümühiewa kenüh ame küpeh küüsa wie luo, jüüta thuoüji hi nü nohri vü ru tü müru tü zhühlekümühiewa kütsotü kenüh awuowuo vünüh müshe küsü sa kükhra thse nü sietse küsü vünüh tsie müzho shehveh ta küsa hi nüh thsüra naveh.

28Thi zanyoküsü vü nga nohri sieküproluo kütseri nüh nohri samüküükrütümü, mari zorie na küsa hama thuoüji thsoshi kümtsemüra küsü, thitü nohri kenüh thuoüji küülole, thi jümatü Saküüwuowa vünüh.

29Thi Khrista kenüh jüma sakütsü thuoüji ma kütsotü mpa nyu thitü ma kenüh münomüna na küsa kenüh nga wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

30 Hi nüh saluo kütse nohri nüh künguwa vü kürü küsü sah luo, thi khinyi thuoüji eh zhi sana küsa kenüh künaluo.

Filipiri 2

Khrista Khuke Kürünyi thi Ma Küji

1 Jükenüh luovehküüchü wuori, thi kümüze küütho wuori thi Sietse vünüh küsü
küsa, thi künyihwa thi küümze pehvehüji,

2 küümze küsü sanü müshe küsü, thi luoveh küsü thi zarike sanü eh loküzhewa
saju tsüluo.

3 Küüproluo vünüh thi müshe küüji vünüh zanyo küsü nga müsatümü, thitü
sakürünyie taji nyuri nüh no nyia vünüh mühieveh ti chieke nü saluo.

4 Nyi küsüküsü nga ma mpa ma künyia mpa münotümü nü nyurikünyia nga no
nü saluo.

5 Khrista vünüh pehküveh luovehwa nohri azhie vü peh luo:

6 Ma tü Saküüwuowa sie küsü wiethuoh, thitü Saküüwuowa sie zarike sa nta
wurie müchieke.

7 Thitü ma mpa ma sakürütso nü siepe kümüjie nyiri atso vünüh wuo.

8 Thi nyiri kürho vünüh küngu kenüh ma tü ma mpa ma sakürünyie nü aküsü
vü nga mümawie, jümpa mükünyu khieluothso rügi vünüh küsü nga müma
wiethuoh nüh sa.

9 Jükenüh Saküüwuowa nüh ma sakümüsie sheh müthuoh, thi anyo aveh nyia
anyo kümüsietsahwa ma vü samütüthuoh.

10 Jükenüh thajüwu vü nga azhih rügi vü nga thi azhih kükhu vü nga Jisu nyo
vü ru khotsü naveh,

11 thi Saküüwuowa Pawa küthohla vü Jisu Khrista tü VÜWA ta anyi küsüküsü nga
apo vünüh phrahzhu naveh.

Lati Kümüjie Zhih vü Küwie

12 Jükenüh küümze eh füri, nohri nüh zhüküna küru kümüjie khinyi wie nga
jükümjie eh tü vü mpa mükünyu hi mükünyievü küünyihpuo jüüti saluo, thi
nohri küülole kenüh krüthi kükhe nü küro luo,

13 küpakenühnyunü küüro na küsa kenüh thi ma külo sanü küüro na küsa kenüh
Saküüwuowa tü nohri vü küro veh.

14 Mütsükhutsünyi tü thi müküna tü zanyo aveh saluo,

© 2015 Bible Society of India.

15nohri tü müshekümüsü müpeh nüh thi mütse na küsa kenüh, Saküüwuowa tsari thuoüji mükümüshori thi khuke mükünyuvü kütse kürho nyiri aza vü müküle mükünyieri sanü alati kümüjie azhih vü wie luo,

16kürhozhüwa küjephoke luo, jüüta thuoüji Khrista rülo vü ehlozhera naveh, küpakenühnyunü hi tü müjuju vünüh müzhünyutü müjuju vünüh münomüna nü müküro.

17Ma mpa nüh nohri kütsotü kükhurüpe rügi vü eh kürho sa ntawie ketünga hi tü eh loküzhe wiethuoh thi nohri aveh sie lozhe veh.

18Jükümjie nohri nga lozheluo thi hi nga sie nü lozheluo.

Timothi thi Epafrodita

19Nohri zhühku thsü nü e lo saküwie na küsa kenüh Timothi nohrivü kümüto küze nti VÜWA Jisu vünüh müshe veh.

20Hi siekütseri nyi küsü nga ma kümüjie eh kümüshe sie küsuothi nohri kenüh kütsaza münyie.

21Küpari thuoüji Jisu Khrista künyia kenüh nyu nü mari mpa mari künyia phakütsewie.

22Thitü Timothi kümühie nohri mpa nüh thsüvehthuoh nü, apa atsamokümüjie ünüh jükümjie vünüh ma tü hi sie zhühlekümühiewa vü kürotse veh.

23Eh kümüshe thuoüji jükenüh hi vü mokümjie sanaveh nüh küsara kümühie kümüto ma küze nti saveh.

24Thi hi nüh VÜWA vü tsotü küveh thuoüji hi wienga shita runaveh.

25Hi nüh müshe küveh thuoüji, hi sie küro kütsewa thi kürü Khrista riesanyi sakütsewa thi nohri zhühleküvüwa thi hi küthohtsa vü e kütsüküünawa eh nü Epafrodita nohri vü müküzeji mümühieti müsheveh.

26Küpakenühnyunü ma tü nohri aveh nongü nü müngu küveh kenüh, ma tü na ta küsa nohri nüh küthsü kenüh ma tü lorüveh.

27Zhütsa, ma tü na nü sü tsatsa nta sa. Thitü Saküüwuowa nüh ma kümüze tsü, ma vü mpa mükünyu hi nga kümüzetsü, küpakenühnyunü hi tü lokürü thi kürü lehü ti müküüsanta küsa kenüh.

28Hi nüh ma küze na küsa eh luoveh hozake tsazaveh, jütathuoüji nohri ma küngule kenüh nohri tü lozhera naveh thi eh kütsaza nga züla naveh.

29Jükenüh VÜWA vünüh loküzhe aveh vi ma sieke luo; thi anyi hakümjie küsari siakeluo,

30küpakenühnyunü Khrista küüro kenüh ma tü sü zih, ma nüh makürho mükrüwiethuoh nüh tsü nü nohri küürowa hi vü sajutsü nta küsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

Filipiri 3

Künyitsah Zhütsahwa

1Eh füri, eh sehkhe zhü thuoüji VÜWA vünüh lozheluo, Rhükütsüri rhütsü nta wie ketünga eh kenüh thuoüji kümnomna küsü nga münyie, thi jüüta thuoüji nohri kenüh küümphakhe wie.

2Ashuhri vünüh, thi kümüsü küürori vünüh, thi ahukürheri arie nyi mürie kütseri vünüh zhüzhü luo.

3Küpakenühnyunü hiri thuoüji hukürhetsahri sietse vünüh Saküüwuowa kükhurüri thi Khrista Jisu sie küsü sanü lozhekütseri, thi asazüh vü kütsotü thsemükütseri.

4Hi tü asazüh vü küsara rühle nga pehveh. Anyi küpari nüh asazüh vü küsara rühle pehveh üji hi nüh jüma nyia vünüh küsara pehveh.

5 Hi wuo nü rülo tüzeawa e hu rhe, hi tü Israel nyiri, Benjamin kuori, Ebriri azhie vünüh Ebriri küsü; Khonyo vünüh thuoüji hi tü Farisiri,

6 eh kütsaza vü thuoüji hi tü kümühuwa kümnomna kütsüri, künyitsa kenüh thuoüji Khonyo kükhu vü müküle mükünyieri.

7Thitü hi nüh akünyia küpeh aveh Khrista kenüh jümari tü zanyo küsü nga chieke müvehthuoh.

8Khrista Jisu eh VÜWA küthsüra ma me hozake küpeh kenüh zanyoaveh kümiemüthuoh ta küsa azhütsa wiethuoh. Küpakenühnyunü hitü ma kenüh zanyo aveh kümiekümü samüthuoh, thi hi tü Khrista nyiara na küsa kenüh jümari aveh aküja vü chiekemüthuoh,

9thi ma vü küpeh ngura, hi mpa hi künyitsa kürho khonyo rügivünüh nyu nü kütsotü rügi vünüh Saküüwuowa vünüh küru künyitsawa, jümatü kütsotü Khrista vünüh kütsüwa.

10Hi nüh kümüngutsahwa thuoüji hi tü ma thi ma kürholekükhra thsüra, thi ma kümnomnari vü ma sie münomüna nü ma küsü kümüjie hi tü sara ti küsawa wiethuoh,

11jüta sataji küsakümhie sanü hi nga küsü vünüh kürholewa vü küjuwa sanaveh.

Wa nti Küsapewa vü Zhekütse

12Hi tü jümawa vü rujumüthuoh ti küsa nyu, nyutü hi tü mühiejumüthuoh ti küsanyu; thitü jüma vi eh zhi sana küsakenüh zhütseveh, küpakenühnyunü Khrista Jisu nüh hi vi nü mampa ma zhi sakümüthuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

13Eh füri, hi tü jüma hi mpa nüh sara ti mümüshe; thitü ehkürho vü zhühnyo
küsü pehveh, jüma thuoüji: asevü küpehwa kümamü nü atüvü pehküvehwa zhe
zhütseveh.

14Khrista Jisu vünüh Saküüwuowa nüh rügi vünüh jisuo tsünta jiküveh, wa nti
küsawa vü zhe zhütseveh.

15Hiri sietse lewuovü khruokümüri thuoüji kürü hama müsheluo, thi
mükütüküzü zanyo küsüküsü vü nga nohri nüh müshezihveh üji, jüma nga
Saküüwuowa nüh nohri saküthsünaveh.

16Hiri khiela ruju thuoh ünüh jümawa wule vünüh zhütsanü küjephoke taji wa
ünüh raluo.

17 Eh füri, eh kürho khuke kümüjie nyi mürie nü rholuo, thi hiri nüh rhoküütsa
kümüjie vünüh müzhe nü rholuo.

18Küpakenühnyunü hi nüh nyiri hozake khuke khinyi shie nohri vü küzathuoh,
thi khinyi nga hi nüh eh rüthsü shu nü nohri vü küza le veh, tinü nyi jümaritü
Khrista khieluothsowa mükünongüri kümüjie vünüh rhomü.

19Thitü mari thuoüji sehkhe vü zoriemünathuoh thi mari kükhurüwa thuoüji
mari avo wie, thi mari thuoüji küzükrülehwie ketünga rhieza tsetseti, mari
müshe tü azhihvü zanyori vü thse nü zanyo hamari satsetseti.

20Thitü hiri thuoüji rügi nyirithuoh, thi jü vünüh hiri tü Küülole VÜWA Jisu
Khrista huoveh.

21Ma nüh hiri satsa küsürawa khaphrü nü ma kütholah satsakümüjie satsü
naveh, kükhra jüma nüh zanyo aveh ma kükhu vü vithse naveh.

Filipiri 4

Küthokütsü

1Jükenüh eh füri, hi tü nohri kümüze thi müngutse veh, ehkülozhe thi kajilüwe
tü jükümjie vünüh VÜWA ehküümzetsahwa vü tsie müzho veh.

2Euodia thi Sintikhe masü VÜWA vünüh azhüka üti hi nüh khuoveh.

3Thi no hi sie küsü sanü kütsewa vü nga khuoveh, no nyimza hamasü kükraluo,
küpakenühnyunü masü tü hi sie nü awuowuovü Clement thi hi sie nü kürokütse
küpari nga zhühlekümühiewa kükhra thse kürokütse kenüh, mari anyo tü
kürho lasipha lovü tüveh.

4 VÜWA vünüh lozhe peh huo luo, hi nüh küzalehü na nü nohri lozheluo.

5Nohri luoveh küsuo nyiri aveh nüh küüthsüluo. VÜWAshenyi müthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

6Zanyo küsü nga müshe nü kütsaza müsatümü, thitü zanyo avehvü nga kükhuo sa thi zhiekezhiekhri nü VÜWA kümüna tsüluo, nohri nüh kükhuori tü Saküüwuowa küüthsüluo.

7Thi Saküüwuowa kürünyiwa küthsü aveh vü küpehwa nüh Khrista Jisu vünüh nohri luoveh thi müshe sieküpehwa saluo.

8Eh füri, hi nüh küüzakhenguü thuoüji, mowa nü zhütsaveh nüh, mowa nü mütseveh nüh kümühie thi küsiake kütse pehvehüji kümühieti jüri müsheluo.

9Nohri hi vü nüh mowa thsüra, vira, künara thi ngura nüh saluo; thi Saküüwuowa kürünyiwa nüh nohri sietse naveh.

Küte kenüh Kümünakütsü

10Nohri eh kenüh kütsazawa küthele nü kütse tsotho hothake tekütsethuoh kenüh hi tü VÜWA vünüh lozhe sheh tetsethuoh; nohri eh kenüh tsaza sheh teruthuoh, thitü nohri tü tsotho kümühie müsara nüh sateru.

11Hi nüh küsiake küvü kümüngu kenüh phrate müveh, thitü hitü mokümjie lozhe naveh nüh hi mpa nüh thsüküveh kenüh.

12Mokümüjie küzüla vünüh rho naveh nüh hi tü hi mpa nüh thsü, thi mokümjie aküzhi vünüh rho naveh nüh hi tü hi mpa nüh thsü, tsotho küsüsü vü nga satü thi aveh vü nga satü küzhe nü küzhile nga thi küzüla nga hi nüh thsü.

13Hi sakükhrakütsüwa Khrista vünüh hi tü zanyo aveh sara naveh.

14Thitü eh kümnomnavü hi sie küüsuo kenüh nohri müna sheh.

15Thi nohri Filipiri, hi nüh Makedonia vünüh tseshu nü Zhühthe Kümühie küüro sate küru vü, nohri wie küchie nüh kümühu küsü nga hi sie tsarü nü akütsüvü nga thi akünguvü nga samüru.

16 Küpakenühnyunü hi Thesalonia vü küpehvü nga nohri nüh küsükeri mpa nyu nü jüma nyia vü nga hi kükratsü.

17Hi nüh nohri zanyo vi hi küte phamütse, thitü nohri nüh kütsüwa avi saküzhi nti küsa wiethuoh.

18 Aküte aveh hi tü ngurathuoh, thi hozake wale veh; arheküüngu vi kükhurü, küvikütse küsahthuoh thi Saküüwuowa loküzhe küsara nohri nüh Epafrodita vü küüzeri ngura nü hi tü provehthuoh.

19Thi VÜWA nüh ma küthohlathovü vünüh nyirhie küveh Khrista Jisu vünüh nohri müviji mükümühie aveh tsü naveh.

20Hiri Saküüwuowa thi VÜWA küthohlathovü küsuokürhowa saluo, Amen.

Sehkhe Külozhe zhü

© 2015 Bible Society of India.

21Kümtseri aveh vü nga Khrista Jisu nüh loküzhe zhü tsü veh. Afüri hi siepehküvehri nga nohri vü loküzhezhü tsü veh.

22Kümtseri aveh nga nohri vü loküzhezhü tsü veh, pehkhewie ketünga Kaisar zhehlori nüh nohri vü loküzhezhü tsüveh.

23 VÜWA Jisu Khrista küümzewa nüh nohri aveh sieküpehwa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Kolosiri

Kolosiri 1

1Saküüwuowa müshe vünüh Khrista Jisu povü sakütsewa Paul thi Timothi hiri
füwa nüh,

2Rhü nü Kolosi vü küpeh kümtseri thi zhütsanü fülüpuo sataji pehküvehri vü
tsüveh. Saküüwuowa hiri Pawa vünüh küümze thi kürünyiwa nohri vü
küpehwa saluo.

Kümünakütsü Kükhuo

3Hisü nüh nohri kenüh kükhuo küsavü VÜWA Jisü Khrista Pa Saküüwuowa
kümüna tsüpeh huoveh.

4Küpakenühnyunü Khrista Jisu vü nohri kütsotü küpeh thi kümtseri aveh
kenüh küümze küpeh küünara kenüh.

5Küpakenühnyunü nohri kenüh rügivü küluozhewa sakümüthuoh kenüh.
Hamatü nohri nüh khanavü nüh küzhütsazhü Zhühthe Kümühie vünüh
künarathuoh.

6Jümatü nohri vü ruthuoh, jükümjie azhih aveh vü avi pevehthuoh thi
shivehthuoh, nohri nüh küsie nüh Saküüwuowa küümze küzhütsawa künara
thi thsüra nüh jürülo vünüh nohri azhie vü nga avi pe thi shivehthuoh.

7 Jümatü nohri nüh kürü siepe sakütse küümzetsahwa Epafra vünüh thsüra
thuoh. Ma thuoüji hiri müthoh vünüh Khrista küüro küsa küzhütsari küsü.

8Thi Sietse vünüh ma nüh nohri küümze nga hiri vü küthsütsüthuoh.

9Thi jükenüh hisü nüh jüma küthsüra rülo vünüh nohri kenüh hisü nüh
mükükhuotuowa thuoüji sietse kümahtsa thi kümüshi aveh ma kümüshe
zanyoküthsü nohri pro na küsa kenüh wiethuoh.

10VÜWA kümüshe kümüjie vünüh nohri kürho rhotsü, ma külo sajutsü, küüro
kümühie aveh vü avi pe, thi Saküüwuowa küthsü vü küzhitsa wa nti küsa kenüh
wiethuoh.

11Ma küthohla kükhra kümüjie vünüh kükhra aveh vi nohri sakükhratsü,
luoveh küüzhike aveh vü thi luoveh suo nü lozhera naveh.

12Loküzhe vünüh kümtseri akawa nyi küsü küsara sakütsüwa Pawa vü kümüna
tsüluo.

13Aküzo nüh hiri nyia takrü sanü pehküveh vünüh hiri vizhu nü hiri sie ma nüh
küümzetsah Tsawa kajipe vü savehthuoh,

14 ma vünüh hiri tü kürhesa pehra thi kükhiemuori noküja pehra.

Khrista Nyito thi Ma Küüro

© 2015 Bible Society of India.

15Ma thuoüji müküngura Saküüwuowa atsowa wiethuoh; zanyo aveh atüvü küpehlawa wiethuoh.

16Küpakenühnyunü ma vünüh zanyo aveh nga sa, rügivü nga satü, thi azhih vü nga satü, ngu küvehri nga satü thi mükünguringa satü kajiperi nga nyutü takrüri nga satü nyutü lüküvüri nga satü nyutü kükhrari nga satü zanyo aveh ma vünüh thi ma kenüh sakheh.

17Ma thuoüji zanyo aveh atüvü küpehlawa wiethuoh, thi zanyo aveh nga ma vünüh küsü saveh.

18 Ma tü satsa lüwa, jümatü kümühuwa; ma thuoüji küsatekhuwa, aküsü vünüh kürholekhuwa, jümatü zanyo aveh vü ma nüh küthohla khuwa küüsa nti küsa kenüh wiethuoh.

19Küpakenühnyunü Khrista vünüh Saküüwuowa kürho aveh sajuveh.

20 Ma vünüh zanyo aveh nga ma mpa ma vü siekütsarü sara, azhih vü nga satü nyutü rügivü nga satü ma khieluothso azühwa nüh kütsathuoh satsü.

21Thi nohri nga küsükeri müküchiekeri sa thi luoveh vü mükünongü peh nü küüro kümüsüri saru.

22Thitü khinyi thuoüji mütse thi müküle münyie nüh thi küzükrü münyie nüh ma tüvü tsü na küsa kenüh Khrista nüh sü nü ma satsa vünüh sakükatsümüthuoh.

23Mükütuotü kütsotüwa sapeh huo, mükhaphrükhale nüh thi müzho nü, nohri nüh zhühlekümühie küünarawa vünüh mükütseletümü, jümatü thajüwu kükhuvü kütseri aveh vü küzamüthuoh, hi Paul nga jüma küüro satetsethuoh.

Siepe kümüjie vünüh Paul nüh Nazizheh vü Küüro

24Nohri kenüh eh kümnomnari khinyi eh lozheveh, thi ma satsa, jümatü Nazizheh kenüh Khrista kümnomna müküsajura eh satsa vünüh sajutsü.

25Saküüwuowa zhü küüthsüju na küsa kenüh rügivü küüro müzhe taji hi tü nohri kenüh küüro hama kütsü kümüjie hi nga kürotseveh,

26atükhuri thi kürhokhuri vünüh azhüküshehwa ma nyi kümtseri vü küthsütsümüthuoh.

27Judahmükünyuri azhievü zhüküsheh hamatü küzakele ji, mühie thi thohlathohvü nüh ta küsa küthsü na küsa kenüh Saküüwuowa nüh mari rüka.

28Hiri tü nyi küsüsü Khrista zhühku phrate tseveh, nyiri aveh vü küthotsü thi aküthsü aveh vi nyiri aveh vü sosie, jümatü Khrista vünüh hiri aveh nga khruo nü tsü naküsa kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

29Hama kenüh eh kükhra thse nü kürotse, ma nüh hi vü sakükhra taji kütse kümüjie eh kümüzho vünüh wurie tseveh.

Kolosiri 2

1Küpakenühnyunü hi nüh nohri kenüh thi Laodikia vü küpehri kenüh thi eh tso müjie künguri kenüh eh kükhra thse nü küroküvehwa nohri küüthsü nthe.

2Mari küümze küsü vü pehküveh kümüjie mari luoveh aveh küchütsü, küthsütohra künyirhieri aveh thi aküthsü Saküüwuowa zhü küsheh, Khrista zhiwa peh.

3Ma vünüh kümahtsa thi küthsü zhi aveh küthi saveh.

4Hi nüh hama küüza thuoüji nyi küsü nga ru nohri vü rieriekhri taji müküümüra nti küsa kenüh wiethuoh.

5Eh satsa thuoüji nohri sie pehmüvehwie ketünga sietse vünüh nohri sietsewie, nohri kümühie thi Khrista vü nohri kütsotü müzhoküveh no nti lozheveh.

Khrista vünüh Kürho Küprora

6Jükenüh nohri nüh Khrista Jisu VÜWA vikümü kümüjie mavünüh rholuo.

7Rüzoh wuke thi ma vünüh shi luo thi kümüna peh sheh wie nü nohri sosiekütsü kümüjie kütsotüvü kümüzhomüzho waluo.

8Nyiri zanyoküthsü thi müjuju vünüh müra kütse nyi küsünga nüh ru nü nohri vi kükhu vü müküthsetümü, jümari tü Khrista rühle vünüh mükünyu nyiri rühle vünüh thi azhihvü takrü sa kütse sietseri wie.

9Küpakenühnyunü Khrista vü Saküüwuowa kürho aveh satsa khemta rhoju peh küveh kenüh,

10thi nohri nga ma vünüh akürho küjuwa ngumüthuoh, ma thuoüji nyura nyia vü küji küsari thi kükhra küviri aveh nyia alüwa.

11Khrista sie küsü küsa vünüh nohri tü ahu rhemüthuoh, nyiri nüh küsa hukürhewa nüh nyu, thitü Khrista ahukürhewa nüh rhesaveh, jümatü kükhiemuo satsa vünüh saküürüzihwa.

12Thi nohri tü baptis küsavü ma sie chowumüthuoh, aküsü vünüh ma saküürhowa Saküüwuowa kükhra vünüh jüma kenüh nohri nga ma sie rholemüthuoh.

13 Thi nohri, müküle küsa vünüh thi nohri asa ahu mükürhe vünüh sükümüri hiri müküle aveh nojatsü taji Saküüwuowa nüh ma sie nü küürholemüthuoh;

14wule vünüh mükülo sanü hiri phehküsawa nga ma nüh lejatsü, hamatü ma nüh khieluothso rügivü nüh zekemütü.

© 2015 Bible Society of India.

15Ma nüh ma vünüh kükhra küviri thi kümüzhori nyia vü khrara nü mari riesarie vijamütü nü müza atüvü sakütsamüthuoh.

16 Jükenüh nyi küsü nga nohri vü kütsa nyutü küzhu nyutü akhu nyutü asah kürüthe nyutü Sabbath ti küji Judahri kümünyierülo küüna nohri vü müküüsatümü luo.

17Hamari thuoüji runa küsawa atso wie, thitü aküruwa thuoüji Khrista wiethuoh.

18Mari mpa nüh rie nü sakürünyie kütseri thi rügizhühleri kükhurüri nyi küsü nga nüh mari kürüzhe vünüh tsie thi mari müshe vünüh zanyo mümüshe nüh kuoti nü kütseri nüh nohri müshe samüküümüsütümü luo,

19mari thuoüji satsa aveh saküürhowa thi akhekheri vünüh hurüke thi arüthari küükhekeluo alüwa vü mükheke, jiküwa jümatü Saküüwuowa vünüh wie.

Sümü nü Khrista vü Nyi Rhokümü

20Nohri Khrista sie sümü nü azhih hama takrü sa küveh sietseri vünüh lejara thuoüji nohri tü mokenüh azhihwa zhi kümüjie vünüh rhowie veh lo?

21Mokenüh nohri tü “Jüma müpatümü,” “Jüma mümüpotümü,” thi “Jüma müshiketümü” ta küsa wule lovü pehveh lo?

22Mari nüh viküveh kümüjie, zanyo jüri tü nyiri wule thi nyiri küsosiezhüwie.

23Zanyo hari tü satsavü kümüshe samütsüra, tü kükhurü vü küthsü saküütsa, thi sakürünyie kütsa, thi satsa sakümnomna küvehwie.

Kolosiri 3

1 Jükenüh nohri tü Khrista sie rholemüthuoüji Saküüwuowa azhiewuovü pehkümüwa Khrista nüh pehküveh rügi zhiri phah luo.

2Nohri müsheri tü azhih zanyori vü müthsetü rügivü küpeh zanyori vü thse luo.

3Küpakenühnyunü nohri tü sümü nü nohri kürho tü Jisu sie Saküüwuowa vü küthi savehthuoh.

4Khrista tü hiri kürholiwa, thi ma küru vü nohri nga ma sieküthohlathohvü sanü ru naveh.

Kürho Kürüwiwa thi Kürüthewa

5Jükenüh azhih zhi nohri vü küpehri: müsarüla küsa, mükümtse, müküüzhikera, kümüsü kümüshe, nyura zhikümüngu, jümatü tsorhe kükhurü, hamari tü aküsü vü thsemü luo.

6Hamari kenüh Saküüwuowa rüküshuwa azhü müküüna tsatori vüru veh.

© 2015 Bible Society of India.

7Nohri hamari vünüh kürhovü nohri tü hamari vünüh tse.

8Thitü nohri tü khinyi thuoüji rüküshu, zhühkha, nyuri vü müküle küsa, nyuri phraküümüsü, thi nohri apo vünüh azhümükümtse küphra aveh jamü luo.

9Akürho kürüwiwa thi jüma küürori jakümü küngu kümüjie nohri küsü nüh küsü vü azhü mürietümü.

10Thi nohri tü kürho kürüthewa vi vümüthuoh, jümatü masaküüjewa müshe zanyoküthsü vünüh sakürüthemüthuoh.

11Jükenüh jülatü Greekri thi Judahri, ahukürheri thi mükürheri, zanyomüküthsüri, khukemüküthsüri, tühkhaküsari thi müküsari ta küsawa nyuthuoh, thitü Khrista thuoüji avehvehwathuoh thi aveh vü küpehwa wiethuoh.

12 Jükenüh Saküüwuowa nüh rükaküsari kümüjie mütse, thi küümze, küsü nüh küsü noküümze, mükürhieza, saküürünyie, kürünyi thi küüzhike vikevü luo.

13Küsü nüh küsü vü küüzhikeluo peh, VÜWA nüh nohri müküle noküja kümüjie, mükütüküzü nyi wuori nohri vü küüjakünya pehwie ketünga küsü nüh küsü müküle nojaluoluo.

14Pehkhewie ketünga küümzewa vikevü luo, jümatü zanyo avehkhem ta küsü sanü sajutsüra küveh kenüh.

15Thi Khrista luoveh kürünyiwa nüh nohri luoveh takrü sa peh luo, nohri tü satsa küsü vü küüpeh na küsa kenüh nohri jiküsatsah wie. Thi Saküüwuowa kümüna hozake tsüpeh huo luo.

16Khrista zhüwa nohri vü pehmühie sheh luo, küthsü aveh vü nga küsü nüh küsü sosie thi sakümüsho luo, thi rihi thi rizhü thi sietse zahri sanü nohri luoveh lovü nüh Saküüwuowa kümüna tsüluo.

17Thi nohri nüh momowa nga satü, azhü vünüh nga, nyutü küüro vünüh nga, zanyo aveh nga VÜWA Jisu nyo vünüh saluo, Jisu vünüh Saküüwuowa Pawa kümüna tsüluo.

Kürhokürüthe vünüh Nyi Küsüsü Kütsarüra

18 VÜWA kümüshe kümüjie vüvühri nohri vüpari kükhuvü pehluo.

19 Vüpari nohri vüvühri kümüze luo, thi mari vü khuke kümüsü müsatümü.

20 Kürünguori zanyo aveh vü nga no vühri zhü künaluo, küpakenühnyunü jüütaküsatü VÜWA külo saraküveh kenüh.

21 Pari, atsari luoveh samükümüsü nüh sana küsa kenüh mari rüsamüküshutümü.

© 2015 Bible Society of India.

22 Tühkha küsari, azhih vü no vü sakütseri azhü zanyo aveh vü künaluo, nyiri atüvü aküzü küsari kümüjie notha künguvü mpa nüh müsatümü, thitü VÜWA kükrü vünüh luovehküsü mpa sanü azhü künaluo.

23Nohri küüro küsüküsü nga satü nyira kenüh küüro küsakümüjie vünüh nyu nü luoveh thse nü VÜWA kenüh saluo.

24Nohri tü VÜWA Khrista küüro saveh, tinü nohri tü VÜWA vünüh nohri küvile jisuowa ngu naveh ti küsa thsü nü küro luo.

25 Kümüsü küüro küsari thuoüji ma nüh kümüsü küsa kenüh kümüsü tsüle wie naveh, thi nyi küsü vü nga kümürhükümüze küsawa nyu.

Kolosiri 4

1 Avüri, rügivü nohri Avü küsü pehveh ti küsa thsü nü nohri sieperi kümüsho vünüh thi kükato vünüh sierholuo.

Küthokütsü

2Mükütuotü khuomüzho luo, VÜWA kümüna tsü nü huophokenü khuo peh luo.

3Thi Saküüwuowa nüh azhüwa kenüh lekhuji satsü nü Khrista zhühku küshehwa küzatsü na küsa kenüh hisü kenüh kükhuo saluo, hi tü jüma kenüh küsi lovü pehveh.

4Jüta thuoüji hi tü küüzalehri küza kümtse tsüra naveh.

5 Tsotho vithsü nü mükütsotüri vü nohri müke mühie luo.

6Nohri nüh azhüküphra vü tsotho aveh küümze peh thi küünakümühie vünüh phraluo, thi nyiri aveh vü kümühie ti rülekütsüra thsüluo.

Sehkhe Loküzhezhü Kütsü

7 Taikhikas nüh eh küüro aveh vi nohri vü küza naveh, ma thuoüjiVÜWA vünüh küümzetsah anü küsü thi nyitsanü küürorithi kürü siepe sakütseri küsü.

8Hiri mokümjie saveh thi ma nüh nohri luoveh küchütsü ti sana küsa kenüh hi nüh ma nohri vü küzeveh.

9 Thi nohri sie zarike küsa küzhütsa thi küümzetsah anüküsawa Onesimas nga ma sie küzeveh, hala mota saveh ünüh zanyo aveh masü nüh nohri vü küza naveh.

10 Hi sie nü küsi sakütsewa Aristorkhas thi Barnabas anü Mark nga nohri vü loküzhe zhü tsü veh, ma kenüh küüthozhü nga ngurathuoh, ma nohri vü ru thuoüji ma sieke luo.

© 2015 Bible Society of India.

11Thi Joshua, Justus ti küjiwa nüh nohri vü loküzhe zhü tsü veh. Nyi haküche mpa nüh ahukürheri vünüh luoveh khaphrü nü kürü Saküüwuowa kajipe kenüh kürotse, thi mari nüh eh luoveh sakürüzih ruju.

12 Nohri sie küsü küsa Epafra, Khrista Jisu siepe küsawa nga nohrivü loküzhe zhü tsüveh, nohri tsie müzho thi Saküüwuowa kümüshe aveh vü tohta müzhokütoh na küsa kenüh tsotho aveh vü müshe thse nü ma kükhuo aveh vü nohri müshe tseveh.

13Küpakenühnyunü ma tü nohri kenüh thi Laodikia vü küpehri kenüh thi Hierapolis vü küpehri kenüh kükhra thse nü küro ti küsa povü satsü veh.

14 Luk nahzi küthsü kümüzetsahwa thi Dema nga nohri vü külozhezhü tsüveh.

15Laodikia vü afüri thi Nimpa thi ma zheh vü mühu küvehri vü ehkülozhe zhü tsüluo.

16Thi nohri azhie vü lasi hama chietsüra thuoüji Laodikia vü küpeh kümühu vü nga tsüküze nü küüchie luo.

17Thi Arkhipas tü ma nüh VÜWA vünüh küüro küngurawa sajutsüluo ti küsawa küza luo.

18Hi, Paul, hi mpa eh kenüh külozhe zhü hama rhütsüveh. Hi hunü kütse eh mürüli mükümatümü luo. Küümüzewa nüh nohri siekütsewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

1 Thesaloniari

1 Thesaloniari 1

1 Paul thi Silvana thi Timothi nüh vi Saküüwuowa Pawa thi VÜWA Jisu Khrista vünüh Thesalonia Nazizheh vü kütsü. Küümüzewa thi künyihwa nüh nohri vü küpehwa saluo.

Thesaloniari Kürho thi Kütsotü

2Hiri kükhuo vü müjawiethuoh nüh nohri aveh kenüh tsotho aveh vü Saküüwuowa kümüna tsü veh.

3Hiri VÜWA Jisu Khrista vünüh nohri kütsotü küüro thi kümüze vü kükhra thsekütse thi küluozhe vü müküsewiethuoh nüh küpeh hiri Saküüwuowa thi Paul atüvü hiri tü müshe veh.

4Eh füri, Saküüwuowa nüh kümüze sheh küvehri, ma nüh nohri rükamüthuoh ta küsa hiri nüh thsüveh.

5Küpakenühnyunü hiri Zhühthe Kümühiewa tü azhü vü mpa nüh nyu nü kükhra vünüh nga thi Kümtse Sietse vünüh nga thi küthsütohra vünüh nga ru. Nohri kenüh hiri khuke mokümjie nohri azhie vü hiri kürho rhokütsanüh nohri mpa nüh thsü veh.

6 Thi nohri tü hiri aria thi VÜWA aria nga nyi müriara, küpakenühnyunü nohri tü münomüna sheh wie nga lozhe nü Kümtse Sietse nüh küüchü vünüh azhüwa vira.

7Jükenüh nohri tü Makedonia thi Akhaia vü küpeh kütsotüri aveh atüvü thsoshi kümühie sakütsarathuoh.

8Nohri vünüh zhühlewa VÜWA zhühku Makedonia thi Akhaia vü thsüküwa mpanyu nü Saküüwuowa vü nohri kütsotü küpeh azhie aveh vü thsütewathuoh, jükenüh hiri nü jüma kenüh zanyo küsü nga moma küzathuoh.

9Hiri nüh nohri vü küru vü anyi jümari aveh nüh nohri nüh mokümjie hiri sieke nüh thi nohri tü mokümjie tsorhe kükhurü jamü nü Saküüwuowa vü teru küzhütsa thi rhoküveh Saküüwuowa kütsü sa nta teru,

10thi thajüwu vünüh küruwa ma Tsa küühuo nta, ma nüh aküsü vünüh ma saküüsürawa thi Saküüwuowa arüküshu ru na küsawa vünüh ma nüh hiri külole kütsüwa ma Tsa Jisu wiethuoh.

1 Thesaloniari 2

Thesalonika vü Paul Küüro

1Thi refüri, hiri nüh nohri vü küru tü müsazhilah ta küsa nohri mpa nga thsüla naveh.

© 2015 Bible Society of India.

2Hiri nüh nohri vü müjieküru vünüh Filipi vünüh küzakelenga hiri sakümnomna thi müküchie sanüh nohri mpanga thsüvehthuoh. Hiri sie küüproluo zhi sheh wienga, Zhühthe Kümühiewa ma vünüh küruwa nohri vü küüza naküsa kenüh hiri Saküüwuowa nüh luoveh saküüji vi hiri tsü.

3Hiri nüh nohri küchüküveh thuoüji rühle mükünyu nyutü amüshe mükümtse vünüh nyu, nyutü nyi küsü vü nga romizhi küsa vünüh nyu.

4Jütanyunü hiri tü Saküüwuowa nüh hiri vünüh kümüngukümüjie tsotho aveh phrate tseveh, küpakenühnyunü Zhühthe Kümühiewa vi hiri tsotü tseveh ta küsa ma nüh hiri müshekümüshomüthuoh. Hiri tü nyiri külo sa nta müsanü thawa nüh hiri müshe müteveh nüh jüma külo phatseveh.

5Nohri vü küru vü hiri tü zanyo mümüshetoh nüh zhüküphra kümjie vünüh müru ta küsa nohri mpa nüh thsütohveh, nyutü zanyo müzhietsana küsa azhü nga müphra ta küsa Saküüwuowa nüh hiri povü satüveh.

6Nyi küsü vü nga nüh küsiake vi nta hiri müshe müthse, nohrivü nga nüh nyu thi küpari vü nga nüh nyu, Khrista povüküsari wie ketünga hiri tü nohri vü kükhuora kümühie sa.

7Thitü azari nüh atsari kümühie ta küno kümüjie hiri tü nohri vü küpeh vü azhünyi she.

8Küpakenühnyunü hiri nüh nohri küümze kenüh Saküüwuowa vünüh Zhühthe Kümühiewa küru vi nohri vü sie küsuo nti lieke kühuo mpa mükünyu nohri nüh hiri küümzele kenüh hiri kürho wienga tsü nti lieke!

9Eh refüri, hiri nüh mokümjie küro thi kükhra thse nüh nohri mpa nga nüh thsütohveh! Saküüwuowa Zhühthe Kümühiewa nohri vü küzaküveh vü nohri nyi küsü nga samüüküjakünya nüh sana küsa kenüh hiri mpa küzake nga rülo thi rüza küro lo.

10Hiri khuke nohri vü mütse, nyitsa thi mükülemünyie ta küsa nohri nüh kütsotü kümüjie nohri nüh hiri povü wie thi Saküüwuowa nga hiri povü wie.

11Apari nüh atsari vü amüke sakütsü kümüjie nohri nyiküsüsü nga hiri nüh amüke vünüh nohri küchü, nohri luovehsakürüzih thi nohri küzahuoru.

12Ma Kajipe thi küthohlathovü pe vü nyi avü küüsa nta nohri jisavehthuoh.

13Thi hiri tü mokünü tsotho aveh VÜWA kümüna tsüveh nüh azhühnyo küpa pehle veh. Jümathuoüji hiri nüh Saküüwuowa zhühle nohri vü vikürüvü anyira zhühle kümüjie vünüh nyunü Saküüwuowa zhühle kümüjie vünüh nohri nüh jüma vi, thi jümatü Saküüwuowa zhühletsa wiethuoh. Küpakenühnyunü Saküüwuowa tü nohri vü küroveh.

© 2015 Bible Society of India.

14 Füri, Judea vü Saküüwuowa kümühuri, Khrista Jisu azhiküsari vü kümüjie nohri nga sawiethuoh. Jümathuoüji mari nüh Judahri vünüh kümnomna kümüjie nohri nga nohri nyuri vünüh münomünathuoh,

15 mari nüh VÜWA Jisu thi setsaküthsüri zothemü, thi hiri sakümnomnatsü. Mari tü küzakele Saküüwuowa mükülo salo! Anyi aveh vü nga küzakele mükünongü sa lo!

16Küülole viru na küsawa zhühlewa Judahmükünyuri vü küsosienga mari nüh hiri khete nta wurie. Hakümjie vünüh mari tü tsotho aveh kükhiemuo sajutse. Thitü Saküüwuowa rüküshu tü mari vü küsuokürho rupehmüthuoh!

Paul nüh Mari vü Sheleküwangü

17Thitü füri, hiri thuoüji tsotho pike nohri sieküporie vü hiri kümüshe vünüh nyu nü satsa küporie vü küzakele nga nohri müngu thi nohri künongü amüshe mürüzih nüh saru nüh.

18Hiri tü shele nohri vü terungü. Hi mpa wienga küsükeri mpanyunü jüma nyia vü nga shele küru ngü sa, thitü Tsuore nüh hiri khemü.

19Jütawie ketünga nohri vünüh mükünyu nü küpari vünüh thuoüji nü hiri küluozhe, hiri loküzhe nyutü hiri kükhrarakürhieza tü VÜWA Jisu küru vü ma tüvü müpehra.

20Küpakenühnyunü hiri tü nohri vünüh kütholah thi loküzherawie.

1 Thesaloniari 3

1 Jükenüh hiri tü müküzhikera nüh küsavü hiri tü hiri mpa Athen vü peh naveh ti küsa kürathuoh,

2hiri füwa Timothi, Saküüwuowa kenüh Khrista zhühku Zhühthe Kümühiewa nohri sakükhra thi nohri kütsotü vü kükra tsü üti hiri nüh küze,

3jüüta thuoüji nohri nyi küsü kümnomna hala nüh asevükütsekewanyu. Küpakenühnyunü kümnomna jüri tü hiri kenüh Saküüwuowa kümüshe vünüh ta küsa nohri mpa nga thsüküveh kenüh.

4Küpakenühnyunü hiri tü kümnomna ngu na ta küsa nohri siepehküveh vünüh hiri nüh küzathuoh, thi hiri tü münomünatsathuoh ta küsa nohri mpa nga nüh thsütoh thuoh.

5Jükenüh hi tü Timothi müküzeji mümühie nüh sa. Hi tü müküzhikera nüh sanü nohri kütsotüwa küüno nti ma küze, jümatü Tsuore nüh nohri müramü nü hiri küürowa tü müjuju müküsa nti küsa kenüh.

6 Khinyi thuoüji Timothi tü nohri vünüh shele teru pehvehthuoh, thi ma nüh nohri kütsotü thi nohri küümze loküzhe zhü hirivü vi ruthuoh. Nohri tü tsotho

© 2015 Bible Society of India.

aveh hiri müshe sheh thi hiri nüh nohri künongü zake nohri nga hiri nongü küveh viru hiri vü küzathuoh.

7Jükenüh hiri füri, hiri kükho aveh vü thi kümnomna avehvü nohri kenüh hiri luoveh saküjirarati. Nohri kütsotü vünüh hiri tü sakükhrararati,

8küpakenühnyunü nohri nüh Saküüwuowa sietsarü nü nohri kürhotsiemüzho thuoüji hiri tü rhoratsanaveh.

9Nohri kenüh hiri tü hiri Saküüwuowa vü kümüna tsüra naveh. Nohri kenüh ma tüvü hiri loküzhe pehküveh kenüh ma müna sheh.

10Rüza, rülo nohri künyitoh sie kümütu thi nohri kütsotü vü müviji mükümühieri küchetsü, ti sa nti küsa kenüh hiri luoveh aveh vi ma vü khuoveh.

11Saküüwuowa thi Pawa ma mpa nüh thi hiri VÜWA Jisu nüh nohrivü kürü lekhujiwa küjo kütsüwa saluo.

12Hiri nüh nohri küümze kümüjie VÜWA nüh nohri küsü nüh küsü kümüze thi nyiri aveh nga küümzewa saluo.

13Hakümjie küsa vünüh ma nüh nohri luoveh sakümüzho naveh, thi VÜWA Jisu nüh ma nyiri aveh sie nü küru vü hiri Saküüwuowa thi Pawa atüvü nohri tü ju thi mütse naveh.

1 Thesaloniari 4

Saküüwuowa Küloküsara Kürho

1Jüthuoüji füri, nohri mokümjie Saküüwuowa külo sanü rhonaveh nüh hiri vünüh thsürathuoh, thi nohri mpa nga rhotsethuoh. Thi khinyi hiri nüh nohri vü VÜWA Jisu nyo vünüh khuo thi wurie küvehthuoüji jüma nyia vünüh sa üti khuoveh.

2Küpakenühnyunü VÜWA Jisu kükhra vünüh hiri nüh nohri vü mowa küza tsü nüh nohri mpa nüh thsüvehthuoh.

3Saküüwuowa nüh nohri tü mütse thi küüphroküphrie vünüh kületsuo münguveh.

4Nohri nyimpari küsüküsü nga mütse thi küsiake vünüh küzhike nü vüvühri sierho thsüluo,

5mükütsotüri Saküüwuowa müküthsüri kümüjie asazüh kümüngu vünüh mürho tümü.

6Zhühnyo hama thuoüji nyi küsü nga ma tü Khristanyiwa vü müküle sa nyutü ma nyia vü temüwatümü. Thi thari nüh jüti sanaveh nüh VÜWA nüh nohri kümnomna tsü naveh ti nohri vü küzathuoh, thi azhü müzho sheh nü nohri vü küzathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

7Saküüwuowa nüh hiri küji thuoüji mükümtse vünüh rho üta nyu nü kümtse vünüh rho üta ji sa veh.

8Jükenüh thari nüh küsosie hama kule naveh nüh nyiri kule müvehnü Saküüwuowa, ma Kümtse Sietse kütsüwa kule veh.

9Noh fü kütsotüri kümüze na küsa kenüh moma lasi rhü nohri tsü sa. Nohri küsü nüh küsü mokümjie kümüze naveh nüh Saküüwuowa nüh nohri sosie müthuoh.

10Thi nohri hakümjie vünüh Makedonia vü küpeh no füri vü rhokütsa tsahthuoh. Jükenüh füri, nohri jüma nyia vünüh satsühü üti hiri nüh nohri vü khuo veh.

11Hiri nüh khanavü nohri vü küüza kümüjie nohri kürhoazhüzhü nü rho, thi nohri küüro vü luoveh thse, thi nohri mpa nohri avo phah ti saluo.

12Hakümjie vünüh mükütsotüri vünüh küsiake ngura naveh, thi nohri nüh müviji mükümühiewa nyi küsü vü nga mütsotünüh sanathuoh.

VÜWA Sheleküru

13Füri, küzhütsa vünüh sükümüra zhühku nohri küüthsünthe, jütathuoüji küluozhe mükünyieri kümüjie nohri tü lokürüwanyuthuoh.

14Jisu tü sü nü rhosürale thuoh ta küsa hiri nüh tsotüveh, thi ma tsotü nü küsüri tü Saküüwuowa nüh mari tü Jisu sienü vishele na ta hiri nüh tsotüveh.

15 Hiri nüh khinyi nohri sosie küveh thuoüji VÜWA nüh küsosiezhüwie: VÜWA küru rülo vü hiri rhoküvehri tü sükümüri tüvü teküwa wanyu.

16Jüvü azhükütsü küzia rügizhühlewa jikhi Saküüwuowa tütü jikhi sanaveh, thi VÜWA ma mpa nüh thajüwu vünüh turunaveh. Thi thari nüh Khrista tsotü nü sütewa thuoh ünüh jümari nüh rhosürakhu naveh;

17jütisanü hiri rhowa jü tsothovü rhoküpehlari nga rügivünüh VÜWA siemütu nathuoh. Jütisanü hiri tü tsotho avehVÜWA siepehtewa nathuoh.

18Jükenüh azhü hamari vi küsü nüh küsü luoveh küchü tseluo.

1 Thesaloniari 5

VÜWA Sheleküru kenüh Küche luo

1Thitü füri, hamari küsie sanaveh nüh tsothori thi azale rhü nohri vü moma tsüsa.

2 Küpakenühnyunü VÜWA Rülo tü kürühuri rüza vü kürukümüjie ru nata nohri mpa wienga thsütoh veh.

© 2015 Bible Society of India.

3Nyiri nüh, “Khinyi thuoüji küüjakünya thi küsümünyiethuoh,” ta küphrate tsothovü zhürüluo akükrie marivü ru naveh. Jümatü nyimzari atsawuo nta küna kümüjie zhürüluo ru naveh, thi nyiri tü jüvünüh mütera.

4Thitü füri, nohri tü aküzo vü peh nü kürühuri kürukümüjie Rülowa zhürüluo nohri vü küüru na samüveh.

5Küpakenühnyunü nohri tü rülo vü küwiewa atsari khehwie. Hiri thuoüji rüza nyutü küzowa nyiri nyu.

6Jükenüh hiri tü küpari kümüjie müzeh nüh ko thi thotsahsheh nü müpeh üji mümühie.

7Küpakenühnyunü aküzehri tü rüza vü zehveh, thi kümüsheritü rüza vünüh müshe veh.

8 Thitü hiri thuoüji rülowa zhi, jükenüh hiri tü thotsahmüpeh üji mümühie. Hiri tü tüso johuo kümüjie kütsotü thi hiri küülole küluozhewa tü mürü lüwe kümüjie vimüvüji mümühie.

9Saküüwuowa nüh hiri tü ma rüküshuwa siekümütu na küsanyu, thitü hiri VÜWA Jisu Khrista vünüh küülole küünguna küsa wie,

10hiri tü rhola tü nyutü sümüla tü ma küru vü ma sie rhona küsa kenüh ma tü hiri kenüh küsü wie.

11Jükenüh nohri nüh khinyi saküveh kümüjie nohri küsü nüh küsü küchü thi küsü nüh küsü kükraluo.

Küthokütsü thi Loküzhezhü Sehkhe

12Thi füri, hiri nüh nohri vü khuoküveh thuoüji Khristanyiri kürho vü thari nüh nohri azhie vü peh nü nohri lekhuji küjo thi küthotsü veh nüh kümühieti jümari siakeluo.

13Mari nüh küüro sakütse kenüh mari siake sheh thi kümüzesheh nü mari noluo. Thi nohri azhie vü kürü mühie she luo.

14Thi füri, küüchuri küchü tsüluo, thi luoveh küzahri luoveh saküji tsüluo, mükükhrari kükratsüluo, thi nyiri aveh vü küzhike luo.

15Müküle sakümü kenüh jüma müthoh thuohle nti nyi küsü nga mümüshetümü, thitü tsotho aveh vü nga küsü nüh küsü vü thi nyiri aveh vü kümühie sa nti müshe huo luo.

16Tsotho aveh vü lozhe huo luo,

17tsotho aveh vü kükhuo sapeh huo luo,

18zanyo aveh vü nga kümüna tsühuo luo. Hamatü Khrista Jisu siekü sü küsa vünüh nohri kürho vü Saküüwuowa nüh kümünguwa wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

19Kümtse Sietsewa tsomükünge tümü;

20setsaküthsüzhü mükuletümü.

21Zanyo aveh nga müteno nü kümühiewa nü vi luo,

22thi kümüsü aveh thuoüji mükia luo.

23Luoveh saküürünyi hiri kütsü Saküüwuowa nüh lekhuji avehvü nohri sakümtsetsü nü nohri kürho, sietse, kürholi thi satsa tü hiri VÜWA Jisu Khrista küru vü müküle aveh vünüh küükietuo luo.

24Thawa nüh nohri ji nüh jüma nüh satsüwie naveh, küpakenühnyunü ma thuoüji nyitsa.

25Füri, hiri kenüh nga khuo luo.

26Fülüpuo küüme vünüh kütsotüri aveh loküzhezhü tsüluo.

27Hi nüh nohri lasi hama chie nü kütsotüri küüna üti VÜWAnyo vünüh nohri küchüveh.

28Hiri VÜWA Jisu Khrista küümze nüh nohri sieküpehwa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

2 Thesaloniari

2 Thesaloniari 1

1 Paul thi Silas thi Timothi nüh Saküüwuowa hiri Pa thi VÜWA Jisu Khrista atsa
sakütse Thesalonia Nazizheh vü küpeh nyiri vü kütsü.

2Saküüwuowa hiri Pa thi VÜWA Jisu Khrista nüh küümze thi luovehkürünyiwa
nohri vü kütsüwa saluo.

Khrista Küruvü Shih sana küsa

3Eh füri, hiri tü nohri kenüh tsotho veh vü Saküüwuowa kümüna mütsüji
mümühie. Hiri tü jüma müsawieji mümühie, küpakenühnyunü nohri kütsotü tü
zhi sheh tseveh thi nohri nyi küsüsü küümze küpari vü kütsütü ji sheh tseveh.

4Jüma kenüh Saküüwuowa Nazizhehri vü hiri tü nohri kenüh rhieza tseveh.
Nohri nüh mükütuo nüh küzhike thi kümnomna aveh vü nga thi kükhori vü nga
luoveh küüzhakera küpeh kenüh hiri tü lozhera veh.

5Nohri nüh kümnomna aveh vünüh Saküüwuowa nüh küüna thuoüji müsho thi
jüma kenüh mazhünyo thuoüji nohri Saküüwuowa kajipe vü rho tseveh ti
saveh.

6Saküüwuowa thuoüji kümüsho vünüh sanaveh, thari nüh nohri sakümnomna
nüh jümari vü kümnomna tsülewie naveh,

7thi VÜWA Jisu nüh ma rügizhüle kükhrari thajüwu vünüh kütsaküru vü nohri
münomüna kütseri tü hiri sie rüzih naveh,

8Saküüwuowa kulekümüri thi VÜWA Jisu Zhühthe Kümühiewa müküünari
thuoüji anyihzhu küju vünüh küümünomüna naveh.

9 Küsuokürho kükrie kümnomna vünüh mari külorü ngu naveh, VÜWA tü vünüh
thi ma küthohlathovü kükhra vünüh mari tü saküpamü naveh,

10ma nüh jü Rülo vü küruvü ma nyiri aveh vünüh küthohla vi nta thi küsiake
kütsotüri aveh vünüh vi nta ru naveh. Nohri nga mari azhie vü peh naveh,
küpakenühnyunü hiri nüh zhühlewa küüza nohri nüh kütsotü thuoh kenüh.

11Jükenüh hiri tü nohri kenüh tsotho aveh vü kükhuo sa veh. Nohri kürho
mokümjie vünüh rho üta nohri ji saveh nüh jükümjie vünüh küürhora üti hiri
nüh hiri Saküüwuowa vü khuo veh. Ma nüh ma kükhra vünüh nohri kümüngu
aveh kümühie kenüh sajutsü thi nohri kütsotü küürowa küsajura küüsaluo.

12Hakümjie vünüh hiri Saküüwuowa thi VÜWA Jisu Khrista küümzewa tü nohri
vünüh hiri VÜWA Jisu tü küthohla ngura naveh, thi nohri tü ma vünüh ngu
naveh.

© 2015 Bible Society of India.

2 Thesaloniari 2

Khuke Kümüsüwa Zhühku

1 Eh füri, hiri VÜWA Jisu Khrista küru thi ma sie serü nü masiepeh na küsa kenüh hiri nüh nohri vü khuoküveh thuoüji,

2VÜWA Rülo tü khinyi tsewiethuoh ta küsa sietse vünüh nyutü azhü vünüh nyutü lasi vünüh hiri nüh rhükütsü vünüh nga satü amüshe shita samüküürüzatümü nyutü küluolelozhe temüwatümü.

3Zhühnyo küsü vü nga nüh nyi küsü nga nüh nohri müküümüratümü. Küpakenühnyunü sehkhe Zhümüküünawa müjieküru küju nü thi Khukekümüsüwa müjieküru küju nü Rülo jümatü küruwanyu, ma thuoüji nyihsuozü kenüh küchekümüwa wiethuoh.

4 Ma nüh saküüwuowa ta küjiri aveh nyutü nyiri nüh khuhrüküvehri aveh münongü nüh sanü ma mpa ma vi jümari aveh nyiavü sanaveh. Thi ma tü Saküüwuowa Kükhuhrüzhe lovü wienga tu shupeh nü ma mpa nüh Saküüwuowa ta wurie naveh.

5Nohri tü müshemüveh ülo? Hi nüh nohri siepehküveh vü hamari aveh nohri vü küzamüthuoh.

6Thitü khinyi jüma sana küsa zanyoküsü nüh kheteveh, thi jümatü mowa nüh nohri mpa nüh thsüveh. Tsotho khemta küsavü Khuke Kümüsüwa tü ru naveh.

7Küthi sheh nü Khukekümüsüwa tü ma küüro savehthuoh, thitü ma sateküvehwa müjieviteküwa küju nü mowa sana sa veh nüh jümawa tü küsawanyu.

8Jüsevü nüh Khuke Kümüsüwa tü küthsü naveh, thitü VÜWAJisu ru thuoüji ma po lovü rüthohwa nüh ma zothemü naveh thi ma küru küwie küwierakewa nüh ma zoriemü naveh.

9Khuke Kümüsüwa tü Tsuore kükhra vi nü ru naveh, thi küriekündo küürori thi küükrükükra hozake sakütsanaveh,

10thi kümiemü na küsari vü khukekümüsü kümüra müküzüküzü sanaveh. Mari tü kümiemü naveh, küpakenühnyunü mari nüh külole naveh ta küsa küzhütsawa kulekümüthuoh kenüh.

11Mowa nü akürie nüh mari tü jüma küümüshe naküsa kenüh Saküüwuowa nüh mari vü küüro nta kümüsü kükhrawa marivü küzemüthuoh.

12Mazhühnyo thuoüji thari nüh küzhütsawa mütsotü nüh kükhiemuovü lozhe tetse nüh jümari aveh thuoüji müshemüsümüna thuoh.

Nohri tü Küülole kenüh Rükamüthuoh

© 2015 Bible Society of India.

13Füri, hiri tü nohri kenüh tsotho veh vü Saküüwuowa kümüna mütsüji mümühie, nohri tü VÜWA nüh kümüze küvehri. Nohri tü küülole nta Saküüwuowa nüh tükhu vünüh rükamüthuoh, küpakenühnyunü nohri tü Sietse nüh sakümtse thi küzhütsawa kütsotü kenüh.

14Hiri nüh Zhühthe Kümühiewa vi nohri vü küüza vünüh Saküüwuowa nüh hama vü jike; küthohlathovü VÜWA Jisu Khrista azhiwa vi üta nohri ji sa veh.

15Jükenüh, eh füri, nohri sa sheh satsie peh luo, thi küzhütsa hiri nüh nohri vü küsosie nga satü thi hiri lasi vünüh nga satü nohri sosie kütsüri viphokehuo peh luo.

16Hiri VÜWA Jisu Khrista ma mpa nüh thi Saküüwuowa hiri Pa, hiri küümzewa thi ma küümze vünüh müküütuo luoveh saküüji thi küluozhe saküümüzhowa nüh,

17nohri küchü thi sakümüzho nü mowa nü mühieveh nüh tsotho aveh vü jümari sa thi phrate kütsewa küüsaluo.

2 Thesaloniari 3

Hiri kenüh Kükhuo saluo

1Sehkhezhü thuoüji, halie füri, nohri azhie vü VÜWA zhühlewa küsara kümüjie küsiake vünüh küpari vü nga müküütuo nüh shita nyuowa na küsa kenüh hiri kenüh kükhuo saluo.

2Khukekümüsü thi anyi mükümühieri vünüh Saküüwuowa nüh hiri küülole naküsa kenüh kükhuo saluo; küpakenühnyunü nyiri aveh nüh zhühlewa mükütsotü kenüh.

3Thitü VÜWA thuoüji nyitsa sheh, ma nüh nohri sakükhra naveh thi Kümüsüwa vünüh nohri külole pehwie naveh.

4Thi nohri vü kütsotüra VÜWA nüh hiri tsü veh, thi nohri nüh jüma sa veh ta küsa hiri nüh thsütoh veh thi hiri nüh nohri vü mowa küza nüh müküütuo nüh sawawie naveh.

5 VÜWA nüh nohri küjo Saküüwuowa küümze vü küthsüzhiwa sa thi Khrista nüh küüzhikera kütsü küthsüzhiwa saluo.

Sa üta Küsawa Küüro

6Eh füri, küüchü kürho vünüh rhoküvehri thi hiri nüh sosiekütsü mükümüzhe füri vünüh letsuo luo ti hiri VÜWAJisu Khrista nyo vünüh nohri vü azhütsü veh.

7Hiri nüh mowa sanüh jükümjie nohri nga müsawieji mümühieta küsa nohri mpa nga nüh thsütohveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Nyi küsüküsü nga nüh küükra kütsü ame müsanüh hiri müvi. Jütanyunü hiri
tü küro thi kükhra thse nü sa; nohri nyi küsüwienga samüküüjakünya na küsa
kenüh hiri mpa rülo thi rüza kürohuo.

9Hiri nüh hama küsa tü hiri nü hiri küükra kükhuoleh nyuthuoh ti küsa vünüh
nyu; thitü hiri nüh ha küsa thuoüji nohri vü thsoshi sanü nohri küümüzhe nti
küsa kenüh wie.

10Hiri nüh nohri siepehküveh vü nohri vü küzazati küsa thuoüji; “Thari nüh
müküro nta sanaveh nüh ashiemükütsatümü luo,” ti küza.

11Hiri nüh hama küüza thuoüji hiri nüh küünara, nohri azhievü wuori küüchu
kürho rhoveh ta thi zanyoküsü nga müsathuoh nüh nyuri asü küsari vü
küjakünya tsüveh takünara veh.

12Anyi hamari vü azhütsü thi akürho rühle vünüh rho üti küthotsü thi mari mpa
mari kürho avo phatsa üti VÜWA Jisu Khrista nyo vünüh küza veh.

13Thitü nohri, füri thuoüji zanyokümühie sana küsamüthasütümü.

14Hiri nüh lasi hala nüh zhühle küüzewa wuori nüh müküna nüh samühieveh.
Jüta küsa pehveh üji anyi jüma thsüsaluo thi ma sie zanyo küsü vü nga kütsarü
müsatümü, jüütathuoüji ma tü zükrümünathuoh.

15Thitü ma tü mükünongüri kümüjie vünüh müsatü afü kümüjie vünüh ma
küthotsüluo.

Sehkhe Zhüri

16Hiri luoveh saküürüzih VÜWA ma mpa nüh tsotho aveh vü thi lekhuji aveh vü
luoveh kürüzihwa tsüluo. VÜWA nüh nohri aveh siekütsewa saluo.

17Hi mpa eh ke nüh hama rhüveh: Paul vünüh loküzhe zhü tsüveh. Hamatü hi
nüh lasi aveh rhü ta küsa thsoshi küsü; hakümjie vünüh hi nüh rhürhüti.

18 VÜWA Jisu Khrista küümzewa nüh nohri aveh sieküpehwa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

1 Timothi

1 Timothi 1

1Saküüwuowa hiri Küülolewa thi Khrista Jisu hiri küluozhewa nüh azhütsü nü
Khrista Jisu povü küsawa Paul nüh vi taji,

2 Kütsotü vünüh eh tsato sanü kütse Timothi vü kütsü: Saküüwuowa Pawa thi
Khrista Jisu hiri VÜWA nüh küümze, küürüpa thi luoveh kürünyi kütsüwa saluo.

Kürie Küsosie kenüh Zhükütsü

3Hi nüh Makedonia vü wa nti kütsevü hi nüh no vü küwurie kümüjie noh tü
Efesa vü küütungüveh. Anyi wuori jüla küsosiezhüri akürie vi sosieveh, thi mari
lemü üta azhümütsüji mümühie.

4Zhühku kürüwi küphrate thi lahnyira nyo zhüchüh küsa küphrate jamü üti
mari vü küza luo, jümari tü küüjakünya vizhuküveh wie; jümaritü kütsotüvü
küpeh Saküüwuowa kümüshe sakütsü münyie.

5Küüro hama kütsü mazhühnyo thuoüji luoveh kümtse vünüh küruwa
saküüzhake na küsa kenüh wie, jümatü amüshe kümütha thi kütsotü
küzhütsawa.

6Anyi wuori thuoüji hamari vünüh letsuotewathuoh thi mari lekhuji kümiemü
nü zhütsazhüji mükünyu kühaluovü tewathuoh.

7Mari Saküüwuowa khonyo küsosieri sangüveh, thitü mari mpa mari azhü
müthsüra nüh samü nyutü mari mpa mari tsotü sheh nü phratekütse rühleri
müthsüra nüh samü.

8Khonyo thuoüji kümühie ta küvileh vünüh vi thuoüji mühiemü ta hiri nüh
thsüveh.

9Ah, jümatü kümüsheleh, khonyo tü anyi kümühieri kenüh samüsatü, thitü
khonyo küzokhuori kenüh thi zhümüküünari kenüh wie, thi Saküüwuowa
müshe vü mükünyieri kenüh thi kükhiemuori kenüh wie, thi nale müküviri
kenüh nyutü sietse vünüh mükürhori kenüh, thari nüh apari nyutü azari fethe
nüh jümari kenüh, nyuri küfetheri kenüh saküsa wie,

10küüphroküphrieri kenüh, nyimpari mpa küzükrü müke küsari kenüh, anyi
kürühuri kenüh, azhürie nü küzhühja povü küsari kenüh, nyutü zanyo jüma
nyia vünüh sanü küsosiezhü kümühieri sie küproluo kütseri kenüh wie.

11Küsosiezhü jümatü zhühlekümühiewa vünüh ngura thi jümatü küzatsü üta hi
vü tsotütsü, Zhühthe Kümühie jümatü küthohlathohvü thi tsiakütsü
Saküüwuowa vünüh ru.

Saküüwuowa Küümüze kenüh Kümünakütsü

© 2015 Bible Society of India.

12Hi nüh Khrista Jisu hiri VÜWA kümüna tsü veh, ma nüh eh küüro kenüh
kükhra hi tsü. Ma nüh hi tü kütsotütseri ta chieke thi ma zhuh küro üta hi ji küsa
kenüh hi nüh ma kümüna tsüveh,

13 rülo teküwavü hi nüh ma phramüsü ketünga thi ma sakümnomna tsüwienga
thi ma müküchie sawienga, Saküüwuowa tü hi kümüze sheh, küpakenühnyunü
hi tü jüma tsotho vünü kütsotü müjie peh thi hi tü mowa saveh nüh müküthsü
kenüh.

14Hiri VÜWA nüh hi vü ma küümzewa hozake küshoketsü thi Khrista Jisu sie
küsü küsa vünüh hiri azhi sanü kütsewa kütsotü thi küümzewa hi tsü.

15Khrista Jisu tü kükhiemuori külole nta azhih vü ru ta küsa müküürüra thi
kütsotüra küsü, thi kükhiemuori aveh zhie nüh hi nüh kümüsütsawa,

16thitü Saküüwuowa nüh hi küürüpatü thuohtüvü ma tsotü nü küsuokürho ngu
na küsari tü ma nüh hi sie küüzhikezhikhri vünüh ma tü luoveh suo müta küsa
thsoshi saküütsa wiethuoh.

17Küsuokürho Kajiwa, müküsürawa thi mükungurawa, thi ma mpa nüh
kümahtsa küpeh VÜWA, ma nyia vü Saküüwuowa küpa mükünyiewa tü küsiake
thi küthohla küsuokürhowa saluo. Amen.

18Eh tsa Timothi, hi nüh azhü hama no tsotüveh, jümatü no kenüh khanavü
setsaküthsüzhü phrateküsawa. Saluo mühie na küsa kenüh senyusevi kümüjie
azhü hamari vi luo,

19thi no kütsotüwa küjephoke luo, thi kümüshewa matsaluo. Anyi wuori
thuoüji mari kümüshewa müthsü nüh mari kütsotü sakümüsümüthuoh.

20Jümari azhie vü Haimenaus thi Alexander masü tü hi nüh Tsuore kükhra ake
vü thse nü masü sakümnomnamüthuoh; mari nüh phratemüsü kütsewa hama
nüh mari sosie nü khetera naveh.

1 Timothi 2

Nazizheh vü Kükhurü

1Apokhuwa thuoüji, nyiri aveh kenüh zhiekezhiekhri thi kükhuo sa thi nyuri
kenüh kükhuo thi Saküüwuowa vü kümüna tsüluo;

2kajiri thi kükhra küviri aveh kenüh nga kükhuo saluo, jüta thuoüji hiri
müküjakünya nüh rho naveh thi Saküüwuowa vü küsiake aveh peh nü kürü
kümühie kürhowa pehra naveh.

3Hamatü mühiemü thi jümatü Saküüwuowa hiri Küülolewa sakülozheraveh,

4ma tü aveh nga külole thi küzhütsawa küüthsüngüveh.

© 2015 Bible Society of India.

5Küpakenühnyunü Saküüwuowa küsü pehveh, Saküüwuowa thi nyiri masü
saküütsarütü küsü pehveh, thi jüma thuoüji anyi jeküruwa Khrista Jisu
wiethuoh,

6anyi kürho aveh rhesa nta ma mpa ma kürho tsü. Thi jümatü Saküüwuowa nüh
nyiri aveh külolengüveh ta küsa tsothovü khemta povü satsü,

7 jüma kenüh hi tü Judah mükünyuri vü povü küsari nga thi küsosie nga sanü
kütsotü thi küzhütsa zhühle phratetsü üta hi rüka müthuoh. Hi tü mürie;
küzhütsa küzaveh.

8Nazizheh vü kümühu aveh vü nyimpari nüh kükhuo küsangü veh, nyimpari
Saküüwuowa vü kürho tsükümüri nüh rüküshu nyutü küüproluo mpeh nüh ake
rügivü thsuoke nü kükhuo küüsangü veh.

9 Hi nüh nyimzari nga mari mpa mari sakürünyie thi mari thsümünyi rühlewa
thsü thi kümühie ta vi ti küüsangüveh; jümatü ashe sa kürholeke nü kürhorha
vünüh samüvütü nyutü suna nyutü asithe loh nüh vi müküketü nyutü
thsümünyi amekükhrari vi müküükewa nüh eh müshe,

10thitü nyimzari anale vü mühiemü ta sanü kükatori kümüjie vünüh küüro
kümühie sanü saküzü luo ti küsa wiethuoh.

11Nyimzari thuoüji aveh sakürünyie nü zomta peh nü zanyo küthsü leh.

12Hi nüh mari tü nyimpari sosie nyutü nyimpari anyia vü kükhra müküüvingü,
tü mari tü zota müküpeh üji mümühie.

13Küpakenühnyunü Adam nüh sakhu nü jüsevü nüh Eve sa.

14 Thi Adam mümüra nü kümüratü nyimzawa müra nü Saküüwuowa khonyo
zokhuomü.

15Thitü nyimzawa tü atsaküwuo vünüh külole naveh, mükütüküzü ma nüh ma
saküürünyia vünüh kütsotü vü thi küümze vü thi kümtse vü mükütuo thuoüji.

1 Timothi 3

Nazizheh vü Sierhüri

1Küphrate hamatü azhütsa: mükütüküzü nyi küsü nüh kümühu sierhü
sangüveh üji ma tü küüro kümühie münguveh.

2 Nazizheh vü sierhü thuoüji müküle mükünyieri müsaji mümühie; ma tü vüvüh
küsü mpa küpehri müsaji mümühie, azhüküzhüri ma mpa ma kükheke, thi
arüleh vünüh küürothsüri, ma zhe vü küzehri küsiekengüri, nyuri küsosierari;

3akhazhukümüsheri nyutü zanyo vüriekütseri nüh müsanüh azhükünyiri thi
anyi saküütsarürari; pesa mükümünguri;

© 2015 Bible Society of India.

4kümühie ta ma mpa ma tharuo kete nü siekürhothsüri thi ma tsari ma
saküüsiake nü ma zhüsaküünarari müsaji mümühie.

5Küpakenühnyunü nyi küsü nüh ma mpa ma tsapatharuo kete nü siemürhothsü
thuoüji mokümjie Saküüwuowa kümühuzhe sierhothsü naveh lo?

6Ma tü kütsotüvü khruo kümüri müsaji mümühie, jütathuoüji ma tü rhieza tewa
nü Tsuore kümüjie müshemüsükümü küsawa nyu.

7Nazizheh lovü anyi mpa mükünyu alienyiri nga küsiakeri müsaji mümühie,
jütathuoüji ma tü küzükrüwanyu thi Tsuore piejü lovü kütuwanyu.

Nazizheh vü Küükrari

8Jükümjie Nazizheh vü küükrari nga khuke kümühie thi kütsazari müsaji
mümühie; mari tü akha hozake müküzhuri thi pesa mükümünguri;

9mari müshe mütse nü kütsotüwa küzhütsa küthsütsükümüwa müküjeh üji
mümühie.

10Mari kümüsümühie no khu nü müküle münyiethuoüji mari küüro luo.

11Mari vüvühri nga khuke mümühieji mümühie, thi arhüküsari küsavühnyu,
mari tü zanyo aveh vü nga küzhikezhikhri thi münyitsaji mümühie.

12Nazizheh vü küükrari tü vüvüh küsü mpa küpehri thi ma tsari thi ma tharuori
kümühie ta kete nü siekürhorari müsaji mümühie.

13Küükra jümari tü mari mpa mari küüro kümühieta küsari thuoüji mari mpa
mari kütsiepe sakümüzho nü Khrista Jisu vünüh müzho sheh nü mari
kütsotüwa phrateraveh.

Zhüküsheh Küjiwa

14Hi nüh lasi hama kürhüvü hi nüh shita ru no siekümütu müsheveh.

15Thitü hi nüh rumünümü thuoüji Saküüwuowa zheh vü mokümjie hiri mpa
hiri khuke müsaji mümühie nüh lasi hama vünüh thsü naveh; jümatü rhoküveh
Saküüwuowa Nazizheh tohvühwa thi küzhütsawa künyuote.

16Hiri nale tü küzakele shehveh ünüh nyi küsü nga müküürürazhü: Ma tü nyiri
sazüh vünü ru, Sietse vünüh ma tü zhütsa ta küngu, thi rügizhühleri nüh ma
ngu. Akuori azhie vü ma kürhowa küza, azhih aveh vü ma tsotü, thi
küthohlathovü vünüh ma sie thajüwu vü tekuo.

1 Timothi 4

Küzhühja Küsosieri

1Sietsewa nüh küzakümtse küsa, thuohtüvü nyi wuori thuoüji kütsotü jamü nü
kürie sietseri zhüküna thi mükümtse sietse küsosieri senyitewa nathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

2Jüri tü kürie vünüh müramizhi nü sosienyuo kütsewie, jümara kümüshetü amürü tsoküüsanüh tsokümü kümüjie sümüthuoh.

3Mari nüh küsosie thuoüji kümünyuvühnyu thi kütsaküzhuwuori kütsalehnyu ta sosie tseveh. Thitü tsotükümüri thi küzhütsawa thsükümüri thuoüji kükhuo sanü tsa üta Saküüwuowa nüh ashie jümari tü sasatüveh.

4Saküüwuowa nüh saküsa zanyo aveh thuoüji mühiemü, zanyoküsü nga kükule münyie, thitü zanyo aveh nga kükhuo küsakümüna kütsü vünüh vi thuoüji mürü ketünga azhümünyie,

5küpakenühnyunü Saküüwuowa zhü thi akükhuowa nüh jümatü sakümtse kümüthuoh kenüh.

Khrista Jisu Siepe Kümühieri

6Mükütüküzü noh nüh küüchü zhü hamari afüri vü tsüthuoüji noh nüh sietse vünüh kütsotü zhü vünüh noh mpano vo sa thi küzhütsa küsosie noh nüh müzhekütse kümüjie Khrista Jisu siepe kümühie sawie nathuoh.

7Thitü rügizhü mükünyu alahnyira zhühkuri jümari vünüh kietuo luo, jümaritü küphrate künyia münyie. Noh mpa nüh novi küzhütsa kürho vü thsepeh huo luo.

8Satsa saküüphrüküle thuoüji ma künyia pike kenüh wie, thitü sietse kürho kenüh saküüphrüküle thuoüji lekhuji avehvü akünyia pehveh, küpakenühnyunü khinyi kenüh nga thi thuohtüvü kenüh nga akürhowa phrateke küsa kenüh.

9Azhü hamatü azhütsawie thi viju kheh thi kütsotü khehraküsü.

10Hiri nü wurie nü kükhra thse nü kürotse, küpakenühnyunü hiri küluozhewatü rhoküveh Saküüwuowa vü sakümüthuoh kenüh, ma tü aveh küülolewa thitü kütsotüri kenüh küünyipuo.

11Küüchüzhü hamari thi küsosiezhü hamari mari vü tsüluo.

12Noh tü rünguomü tinü nyi küsü nga noh nü noh müküchie müküüsatümü, thitü noh zhü vü nga, noh khuke vünüh nga, noküümze vünüh nga, noh kütsotü vünüh nga no kümtsekürho vünüh nga kütsotüri vü thsoshi küsü saluo.

13Hi müjie küru küju no tsotho thi noh kükhra thse nü anyi müza atüvü Zhütsazhü chie, küza thi sosieluo.

14Noh vü pehküveh sietse kütsiawa mükuletümü, jümatü setsaküthsüri nüh küphrate vünüh thi kükhruori nüh küphrate vünüh thi kükhruori nüh noh vü ake küthsuo vünüh noh vü kütsüwie.

15Aveh nüh noh küüzhakewa küünguna küsa kenüh hamari sapeh huo luo thi noh kürho aveh vi jümari vü thse luo.

© 2015 Bible Society of India.

16Noh mpa noh kümühieti noluo thi noh nüh sosie kütse nga kümühieti noluo. Zanyo hamari satsepeh huo luo, küpakenühnyunü hamari satse thuoüji noh mpa no wie nga thi nozhü küünari wie nga külole naveh.

1 Timothi 5

Kütsotüri vü Küsalehri

1Hi nüh no vü kükhuo thuoüji nyikükhruori müphratümü, thitü noh pa kümüjie küthotsüluo. Kürünguori tü noh mpa nonüri kümüjie vünüh saluo,

2nyikükhruovühri tü azahri wiethuoh, thi nyimza kürünguori tü atsehvüri wiethuoh tinü kümüsho kümtse vünüh mari tü küthotsüluo.

3Tünyivühri tü tsotho aveh vü mari tü küzo nü pehküveh kenüh mari kümüze luo.

4Thitü mükütüküzü atsari nyutü azhüri pehveh üji mari mpamari tharuori vü Khristanyira kürho rühleri mokümjie sawanaveh nüh jümari thsükhu luo, jüüta küsa vünüh avühri thi alahnyiri küükra leh vehthuoh, küpakenühnyunü jüüta küsavünüh Saküüwuowa sakülozhera küveh kenüh.

5Tühnyivüh ma mpa küzo nü pehküvehwa nyi küsü nga ma künomükünyievühwa tü ma küluozhe aveh Saküüwuowa vü tsü nü mükütuo nüh ma küükra rüza rülo khuoveh.

6Thitü tünyivüh asazüh loküzhe sakütsewa thuoüji ma nüh rho pehwie ketünga sümüwiethuoh.

7Küütho hamari vi mari tsüluo, jütathuoüji nyi küsü nga mari müküle künguwanyu.

8Thitü mükütüküzü anyi wuori nüh ma mpa ma jie ma nü mütsaza thuoüji pehkhewie ketünga ma mpa ma tharuori mütsaza thuoüji kütsotü kulemüthuoh thi mükütsotüri anyia vünüh müsümüthuoh.

9Tühnyivühri küsüküsü nga amahvi rorake müjie küju nü tühnyivühri vü müchieketümü luo. Vüpa küsükeri mpaküsanü

10küüro kümühie küsavü anyo kümühie küpehri küchie nüh: nyimzari thawa nüh atsari kümühie ta küje, thi ma zhe vü küzehri siekeraveh, afü Khristanyiri kenüh küüro kürünyiaringa satsüra veh, nyiri kümnomna vü nga kükraraveh, thi küüro kümühie küsavü ma mpa ma kürho kütsürari müsajimümühie.

11Thitü nyimzari rünguo nü tünyi küvehri tünyivühri vü müchieketümü luo; küpakenühnyunü mari kümünguwa kenüh vüpa sale thuoüji mari tü Khrista vünüh tewawati,

© 2015 Bible Society of India.

12Jütisanü mari nüh ma vü atükhuvü küzaküsawa zokhuomünü müküle samümüti.

13Jüma nyia vünüh mari tü nyiaza vü wa nü müjuju vünüh tsotho küüzethsü sasati; jütisanü kümüsütsa tewawati, mari tü arhü küsathsüri satewa nathuoh thi mari nüh küphraterühle mükünyuri phrate naveh.

14Jükenüh eh müshe thuoüji tünyivüh rünguoküvehri tü vüpa sanü atsa peh, thi mari azhehri kümühie ti no, jütathuoüji hiri mükünongüri vü hiri phratekümüsü lekhuji münyiethuoh.

15Küpakenühnyunü tünyivüh wuori thuoüji Tsuore senyi nta tewathuoh.

16Thitü mükütüküzü Khristanyi vüh wuori ma tsapari vü tünyivüh pehveh üji ma tü kümühieti ma noluo. Thi akhuoküüzhowa kümühu vü müthsetümü, jütathuoüji tünyivüh thari nüh ma mpa pehveh nüh kümühie ta noranathuoh.

17Kükhruori thari nüh asierhü sanü küüro kümühie satsenüh akeme nokenüh münguji mümühie ta mümüsheji mümühie, pehkhewie ketünga akükhra thse nü küzakütseri thi sosiekütseri tü münguji mümühie.

18 Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh, “Nohri nüh shüvotsa sie nü mütha rütse küvehvü ma po mükhetetü tümü, thi küüroritü akeme ngu kütsalewie,” ta rhü saveh.

19Kümühuvü kükhruowa phraküümüsü viru ketünga nyi künyi nyutü jüma nyia vünüh povü vimüruji mükünatümü.

20Nyiri atü vünüh kükhiemuo sakütseri phraluo, jütathuoüji küpari nüh krüra naveh.

21Nyiri rüka müküpatümü nü küsosiezhü hamari künaluo ti Saküüwuowa thi Khrista Jisu thi rügizhüleri atü vünüh novü küzeveh, nyutü zanyo küsüküsü nga satü kümürhümüze müpehtümü luo.

22VÜWA küüro vü anyi vithse na küsari vü pretsaprelo nü noh kemüthsuoketümü, nyuri kükhiemuo nga noh vü hake nti müsatünoh mpa nüh kümtse ti peh luo.

23Noh tü aju mpa müzhutümü, thitü ashie tsathse küsawasakümünya nta küsa kenüh akhah pipi zhu luo; küpakenühnyunü noh tü khinyikhinyi nakümü kenüh.

24Anyi wuora kükhiemuo thuoüji ngu naküsa rüzihmü thi mari kükhiemuo tü mari atü vünüh ashiküsa vü tewa lalati; thitü anyi wuora kükhiemuo thuoüji ase vünüh ngunguti.

25Jükümjie küüro kümühieri tü ngurüzihmü thi ngumükürüzihri nga müküthira.

© 2015 Bible Society of India.

1 Timothi 6

1Nyura tühkha sanü kütseri tü ma mpa ma vüri vü küsiakekütse aveh vünüh müsheluo, jüta thuoüji nyi küsü nga nüh Saküüwuowa nyo nga thi hiri nüh küsosie nga phraküümüsüwanyu.

2Khristanyiri tühkha sanü kütseri müküchie müsatümü, küpakenühnyunü mari tü ajie nü wie. Jütanyunü mari tü jümanyie vünüh mari kütsü mükünaji mümühie, küpakenühnyunü mari küüro vünüh akünyia saraküvehri tümari nüh küümzeri thi kütsotüri küsa kenüh.

Küzhühja Küsosiezhü thi Küzhütsa Künyirhie

Zanyo hari sosie thi müküzaji mümühie.

3Thari nüh küsosiezhü küpa sosie nü hiri VÜWA Jisu Khrista küzhütsa zhüri thi hiri nale küsosie sie kümüshe küsümüsanüh,

4rhieza küluo tetseveh thi zanyoküsü nga müthsü. Ma tü ruoluona küsa amüshe mükümühie pehveh thi azhü kenüh küsaluo pehveh, thi hama nüh noküüjizhi, küüjakünya, küsü nüh küsü müküchie, kümüsü vünüh müshekümüsüluo,

5thi rüluo küpeh huo amüshe momaküsari thi küzhütsamükünyieri vünüh ru veh. Mari nüh anale vikütse thuoüji nyirhie na küsa lekhuji ta müshesheti.

6Azhütsa, ma nüh mowa pehveh nüh jüma vi ma lora tseveh thuoüji anale nüh nyi küsü sakünyirhiera tsaveh.

7Hiri tü azhih hala küruvü zanyoküsü nga vimüru. Thi hiri tü azhih hala nüh zanyoküsü nga viküwa wanyu.

8Jükenüh hiri tü ashie thi thsümünyi pehthuoh üji hiri kenüh walethuoh.

9Thitü thari nüh nyirhiengü tseveh nüh kümüjimüra vü küluke tetututi thi zanyomüküthsü piejü hozake vünüh küzazati thi kümüsamüna kümünguvü tetututi, jümari nüh sakümüsü thi küzorie vü shotewawati.

10Küpakenühnyunü apesa kümüngu thuoüji zanyo kümüsü aveh rütsohwa wiethuoh. Nyi wuori nüh jü müngu sheh nü kütsotüvünüh letsuo tewa thi lokürü hozake vünüh mari luoveh zokhuomüthuoh.

Nyijü Küthokütsü

11Thitü noh Saküüwuowa nyi sakütsewa zanyo hamari aveh vünüh kari luo. Thi künyitsa, küzhütsa kürho, kütsotü, küümze, müshe küüzhike, thi kürünyi kenüh kükhra thseluo.

12Kütsotü vü no kümükhra nüh zhü luo, thi noh mpa noh kenüh chara nü küsuokürhowa vi luo; küpakenühnyunü noh nüh hozake atüvü müzho sheh nü no kütsotü küphrazhu kümüjie Saküüwuowa nüh akürho havü no jike sa veh.

© 2015 Bible Society of India.

13 Zanyo aveh vü kürho kütsü Saküüwuowa atüvü thi Pontius Pilate atüvü müzho sheh nü kütsotü küphrahzhuwa Khrista Jisu vünüh,

14 VÜWA Jisu Khrista Rülo müjie küru küju azhütsüküsari müzhe thi kümühie ta jümari sa üti hi nüh no vü azhütsüveh.

15 Ma küru thuoüji Saküüwuowa nüh tsotho khem ta küsavü virunaveh, thi jüma thuoüji: kümüngatsawa thi Takrüwa; kajiri nyia nüh Kajiwa, thi avüri nyia nüh VÜWA.

16 Müküsüra thuoüji ma mpa wie, ma tü nyi küsü nga nüh müküjura küwie vü rho veh. Nyi küsü nga ma müjie nguwie, thi nyi küsü nga ma müngura. Ma tü küsiake küvüwa sa thi küsuokürho kükhrawa saluo. Amen.

17 Khinyi kürho vü nyirhie küvehri mürhiezatümü üti azhütsüluo, thitü mari küluozhewa tü künyirhie zanyo pehwanasamüküvehri vü müsatü Saküüwuowa vü saluo, ma tü hiri loküzhe kenüh zanyo küsü nga mükürüpa nüh hiri kütsüwawiethuoh.

18 Zanyokümühie sa, küüro kümühie vünüh nyirhie, mükürüpatü zanyo vi nyuri külie thi nyuri sie küsuo üti mari vü azhü tsüluo.

19 Hakümjie küsa vünüh mari mpa mari künyirhie thuohtüvü kenüh küche kümühie shehra naveh. Thi mari tü kürho küzhütsawa ngura naveh.

20 Timothi, no mowa no üta tsotü saveh nüh kümühie ti rükie pehluo. Anyi wuori nüh müküle vünüh “Zanyoküthsü” ta küjiwa azhükümüsü küphrate thi mazhühnyo mükünyie kürüluo kari luo.

21 Küpakenühnyunü anyi wuori thuoüji jü müzhe na küsa vünüh kütsotü lekhujiwa kümie müthuoh. Saküüwuowa küümzewa nüh nohri aveh sieküpehwa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

2 Timothi

2 Timothi 1

1Khrista Jisu sie küsü küsa vünüh akürho phrateke küsawa Saküüwuowa kümüshe vünüh phratetsü üta küüze Khrista Jisu povü küsawa Paul vünüh

2 Küümüze eh tsa Timothi vü küüze: Saküüwuowa Pawa thi Khrista Jisu hiri VÜWA nüh küümze, künyihwa thi kürünyiwa no vü küpehwa saluo.

Kümünakütsü thi Küüchü

3Eh lanyiri nüh saküru kümüjie amüshe mütse nü Saküüwuowa hi nüh ma kütsüküna kütsewa kümüna tsütsüti. Rüza nga rülo nga eh kükhuo vünüh tsotho aveh noh müshe kütse kümüjie hi nüh ma kümüna tsüveh.

4Hi tü noh rüthsü müshe tse veh, thi hi tü noh nongü shehke pehveh, jüta thuoüji hi tü loküzhe nüh pro nathuoh.

5 Hi nüh noh kütsotü küzhütsa pehküvehwa müsheveh, kütsotü rüleh jümatü noh lah Lois thi noh za Eunis nga peh. Noh nga jüma pehveh ta küsa thsütohveh.

6Hama kenüh hi nüh eh ke no vü küthsuoke vü Saküüwuowa nüh kütsia noh vü kütsüwa sakürho peh huo üti hi nüh noh müshe küthetsü.

7Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh Sietse hiri tsüküsawa tü hiri luoveh samüküüza; jüütanyunü ma sietse nüh hiri kükhra, küümze thi hi mpa hi saküüzhikera vü hiri saküpro sa veh.

8Jükenüh hiri VÜWA kenüh povü küsa müzükrütümü; nyutü hi Khrista kenüh küsi sakütsewa kenüh müzükrütümü. Jütanyunü Saküüwuowa nüh kükhra noh vü tsüküsa kümüjie Zhühthe Kümühiewa kenüh noh mütho vü münomüna luo.

9Ma nüh ma nyi sa nta hiri külole thi ji saveh, thitü hiri nüh mowa sa saveh nüh jü vünüh nyunü ma mpa ma kümüshe thi küümze vünüh wie. Tükhu vünüh Khrista Jisu vünüh küümze hamatü ma nüh hiri tsümüthuoh,

10thitü khinyi thuoüji hiri Küülolewa, Khrista Jisu küru vünüh hiri küthsütsümüthuoh. Aküsü kükhrawienga ma nüh sakümiemü nü zhühlewa vünüh müküsüra kürhowa küthsümüthuoh.

11 Hi tü povüküsari thi küsosie sanü Zhühthe Kümühiewa phratetsü üta Saküüwuowa nüh hi ji sa veh,

12thi hama kenüh hi tü hamari küngura wie, thitü hi nü müzükrü, küpakenühnyunü hi tü thawa tsotü veh nüh hi nüh thsüveh, thi ma nüh hi vü mowa tsotü saveh nüh jüma viwa Rülo jüma juwie nati thsütoh veh.

© 2015 Bible Society of India.

13Thsoshi noh nüh mümüzhieji mükümühie kümüjie küzhütsa zhü hi nüh no küsosiewa kümükhra nüh küjephoke luo, thi Khrista Jisu sie küsü küsara vünüh hiri zhi küsara kütsotü thi küümze vü peh huo luo.

14Hiri vü küpehwa Kümtse Sietse kükhra vünüh no vü tsotü kümüwa zanyo kümühieri kürükiewa saluo.

15Asia vü küpeh aveh hi vünüh tewathuoh ta küsa noh nüh thsüvehthuoh, jümari azhie vü Fugelus thi Hermogini masü nga tewathuoh.

16VÜWA nüh Onesiforus tsapari vü küümze küütsawa saluo, küpakenühnyunü tsotho hazakeri wienga ma nüh eh loküwietsü. Ma tü hi küsizhe vü pehwie ketünga jüma kenüh müzükrüwie,

17thitü ma tü Rom vü rujukera nü hi müjie küngura küju hi phapeh huowie.

18Rülo jüla VÜWA nüh ma vü küümze kütsüwa saluo! Thi Efesa vü ma nüh küzakele eh kenüh satsü nüh noh nüh thsü mühie veh.

2 Timothi 2

Khrista Jisu Arienyi Kümühieri

1Noh eh tsa thuoüji Khrista Jisu sie zarike küsara, küümze hiri zhi küsara vünüh khra müzho luo.

2Nyiri hozake atü vünüh hi nüh küsosie noh nüh küünarari vi luo, thi thari nüh küpari nga sosiera naveh nüh kütsotükütseri vü tsotüluo.

3Khrista Jisu rienyi kümühieri kümüjie nyi münomüna luo.

4Rienyi sanü küüro kümühie sakütsevü ma nyia vü küjiwa loküzhe küsangü küchie nüh anyi küpari küüro nga küsanyie münyie.

5Aküzhü saküüzhie sakümüjieri tü wuleri küüna vünüh küchie nüh jisuo müngura.

6Zhuhküürori kümükhra nüh küroküsawa tü kümawie vü suope pokhuwa künguleh.

7Hi nüh mowa küzaveh nüh müsheluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh jümari aveh no saküüthsüra naveh.

8Jisu Khrista küsü vünüh kürholewa müsheluo, Zhühthe Kümühie vü hi nüh küüza kümüjie ma tü David küthsoküzhi.

9Zhühthe Kümühiewa hi nüh küüza kenüh hi tü münomünaveh thi mükülekü̈sari kümüjie mürüli nüh hi kürite. Thitü Saküüwuowa zhü thuoüji mürüli nüh küürite vü pehmüveh,

© 2015 Bible Society of India.

10jükenüh Khrista Jisu vünüh küülole kütsüwa thi küsuokürho küthohlathovü viküru Saküüwuowa nüh rüka küsari küüngu na küsa kenüh hi tü zanyo aveh vü küzhike tseveh.

11Azhü hamatü azhütsa: Hiri ma sie sü thuoüji, ma sie kürho nga sanaveh.

12 Hiri nüh küüzhike peh thuoüji, ma sie kajira naveh. Hiri nüh ma kule thuoüji, ma nga hiri kule naveh.

13Hiri nüh müzhütsanyitsa wie ketünga, ma thuoüji zhütsanyitsa veh, küpakenühnyunü ma tü ma mpa müriera.

Küüro Kütsehri

14Hama vi mari luoveh küthetsüluo, azhüri kenüh mari müsaluotümü üti Saküüwuowa atü vünüh mari vü azhü kümühieti küza luo. Jümatü küünari saküümüsü küchie nüh zanyo kümühie küsa münyie.

15Saküüwuowa atüvü mühietsamü ta sana küsa kenüh no kükhra thse luo, küürori Saküüwuowa küzhütsa zhühle tü arüleh vünüh sosie kütsewa thuoüji ma küüro kenüh küzükrü münyie.

16Mükümtse thi azhü zhühnyo mükünyieri vünüh kari luo, jümari tü Saküüwuowa vünüh nyiri saküütuowa le veh.

17Küsosiezhü jüritü akhüma pieke nü küna kümüjie asazhü tsathuoh tewaveh. Nyi künyi azhü jümari sosie kütseri tü Himenaus thi Filetas.

18Masü tü küzhütsawa lekhuji jamü nü hiri kürhole tsotho tü jumthuoh ta phrate nü kütsotüri wuora kütsotü sakümüsümüthuoh.

19 Thitü Saküüwuowa nüh zhefo saküsawa thuoüji küngamüjara; thi azhü hamari tü jürügi vü rhüke saveh: “Thari nü Saküüwuowa zhi nüh ma nüh thsüveh thi thari nü VÜWA zhi ta phrate tse nüh müküle küsa vünüh mükariji mümühie.”

20Azheh küji küsü vü ahuo akhu thi küfüküju küpapa pehveh: wuori thuoüji aloh amekükhrawa nüh thi suna nüh sa, küpari thuoüji athso thi azhih nüh küsa; wuori thuoüji rülo küji vü küvi thi wuori thuoüji muomuo küvi kenüh.

21Mükütüküzü nyi küsü nüh zanyo kümüsü jümari aveh vünüh ma mpa nüh mütse thuoüji ma tü küüro kümühie kenüh vi naveh, küpakenühnyunü ma tü sakümtsemüthuoh thi VÜWA kenüh zanyoküsara sanathuoh thi küüro kümühie aveh kenüh vi nü saküwa sanathuoh.

22Noh tü rülaviza asazüh kümünguri kari nü künyitsa, kütsotü, küümze, thi luoveh kürünyi hamari küükra kenüh luoveh mütse nü VÜWA vü ji küsari sie nü kürü wurie phah luo.

© 2015 Bible Society of India.

23Thitü aküzhe thi kürüluo müküzü rüluo nü kütse kule luo; jümari tü asehkhevü thuoüji küüraluo nüh asehkhe sasati.

24VÜWA sieperi thuoüji küüraluovüh nyu. Tü aveh vü nga ma tü mümühieji mümühie, azhüzhü thi küzhike nü küsosieri müsaji mümühie,

25ma nüh azhüküzhü vünüh ma nüh mari kükhaphrüra tsotho tsü nü küzhütsawa küthsüra sanaveh.

26Jüta sanü mari tü ase thsü le nü Tsuore piehjü vünüh jozhura naveh, ma nüh mari re nü ma kümüshevü thse nü ma zhü küünamü.

2 Timothi 3

Rülo Sehkhe vü

1Rülo sehkhe vü tsotho kükho ru naveh ta küsa müsheluo.

2Nyiri tü ma mpa ma kenüh küphah, pesa kümüngu, kükuoti, thi ma mpa müshe küümühie le; nyuri müküchie; avühri zhümüküüna; nyuri kümüna mükütsü, thi rügi kürhokhuke mükünyie;

3mari tü nyuri noküümze mükünyie, küümze mükünyie, nyuri phrateküümüsü, küwuriehwusa; khuke khielota kümüsü, mari tü kümühiewa münongü nüh sanaveh;

4mari tü zhühja she naveh, nyura zhü müküüna, kürhiezarhieza teküwa; mari tü Saküüwuowa nyia vünüh azhihvü loküzhe lomü naveh;

5kükhra zhütsawa kulemü nü hiri nalewa aküthse vü mpa nüh küjeke naveh. Anyi jüüta küsari vünüh kietuo luo.

6Mari wuori thuoüji nyura zheh vü wa nü nyimza aromükünyieri müravehthuoh, nyimza jümari tü mari kükhiemuo vünüh müküle sanü khuoküzhovehthuoh thi mari kümüngu müküzüküzü vünüh müra tetsethuoh,

7nyimza jümari tü küzhütsahwa thsü nta tsotho aveh wurie vehtü müthsüra wiethuoh.

8Janes thi Jambres nüh Mosa sie küüproluo kümüjie anyi hamari tü küzhütsawa sie küproluomü, anyi jümara luoveh tü zanyomüshera müvehthuoh thi kütsotüvü müsara nüh satetsethuoh.

9Thitü mari tü letsuo sheh müwara, küpakenühnyunü küzakele mari tü zhe nüh nyiri aveh nüh ngu naveh. Jükümjie Janes thi Jambres vü nga sa wiethuoh.

Küthokütsü Zhü Sehkhe

© 2015 Bible Society of India.

10Thitü noh thuoüji eh küsosie, eh khuke, thi eh kürho vü mowa müshe tse nüh nyimüzhe tetsethuoh; noh nüh eh kütsotü, ehmüshe küsuo, eh küümze, eh küüzhikezhikhri,

11 nyuri nüh hi saküümünomüna, eh kükhori, Antiok, Ikonium thi Listra vü momowa hi vü sanüh kümnomna mükümüshera küsetu aveh nohri nüh thsüveh! Thitü VÜWA nüh jümari aveh vünüh hi küloletsü.

12Thari nüh Khrista Jisu sie kütsarü vünüh kürho künyitsa kürho rhongüveh nüh kümnomna nguwie naveh;

13thi anyi kümüsüri thi nyuri kümürari tü kümüsü vünüh kümüsütsa tewa naveh, nyuri müra thi mari mpa mari nga mürati sanaveh.

14Thitü noh thuoüji sosie kütsü kümüjie thi tsotü müzho shehkümü kümüjie küzhütsawa vünüh mükütuotümü luo. Noh küsosieri tü thari nüh noh nüh thsüveh,

15thi Kümtse Zhütsazhüri tü no kürünguo vünüh thsümüthuoh ta küsa noh tü müsheluo; jümari nüh no vü kümütsa tsüra naveh thi Khrista Jisu kütsotü vünüh jüma nüh no küjo küülole vü wara naveh.

16Zhütsazhü aveh tü Saküüwuowa vünüh sahzhukürü khehwie, thi jümatü küzhütsa küsosie kenüh, müküle küsari sosiena küsa kenüh, khazih kümüri sakümüsho na küsa kenüh, thi kümüsho vünüh rho na küsa kenüh küütho kütsü kenüh,

17jütathuoüji anyi thawa nüh Saküüwuowa kütsüküna tse nüh jura taji küüro kümühie küsüküsü nga satü küsatserisara na

2 Timothi 4

1Saküüwuowa thi Khrista Jisu, kürhori thi küsüri ashi sana küsawa, atü vünüh, thi ma ru nü Kajiri kümüjie vünüh kaji na saküvehwa vünüh azhütsü küveh thuoüji,

2zhühlewa phrate na küsa kenüh, tsotho vü luo nyutü mükünyuvü luo wurie nü zhühlewa küza luo, saküthsütoh tsü thi müküle küjotsü nü sosie tsü, thi küchütsü ti sanü küzhike sheh wie taji sosieluo.

3Nyiri nüh küsosiezhü zhütsari müküünangü tsotho ru naveh, thitü mari kümünguri zhe taji mari mpa nüh küsosieri vizhuhnü mari khüna mütho nü küünangüri küza naveh.

4Mari tü küzhütsa küüna vünüh kietuo tewa naveh thi zhühkukürüwi küphra vü tewanathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

5Thitü jümari aveh vünüh noh mpa noh khete tse luo; küzhike nü münomüna luo, Zhühthe Kümühie küphrate küüro sapeh huoluo, thi Saküüwuowa sieperi kümüjie vünüh noh küüro küsajuwa saluo.

6Thitü hi thuoüji eh kenüh sahthuohmü na küsa tsotho jutsethuoh; akürho hama jamü nü tewa na küsa tsotho juvehthuoh.

7Aküzhü vü hi tü kümühiewa sarathuoh, zhüwaju na küsa azhiewa vü zhürujurathuoh, thi eh kütsotüwa nga virujurathuoh.

8Eh kürho künyitsa kenüh kükhrara jisuowa khinyi thuoüji hi huopehvehthuoh, Rülo jüla VÜWA nüh künyitsa ashih sanü hi tsü na küsawa, hi vü mpa nyu nü ma sheleküru lo nü huoküvehri aveh tsü naveh.

Nyijü Zhü

9Hi vü shita ru na küsa noh kükhra thse luo.

10Demas thuoüji khinyi azhih hamawa lotewa nü hi jamü taji Thesalonia vü tewathuoh. Kresen thuoüji Galatia vü tewathuoh, thi Tita thuoüji Dalmatia vü tewathuoh.

11Luk mpa nüh hi siepehküveh wiethuoh. Mark sie nü ru luo, küpakenühnyunü ma tü küüro vü hi kükrara naveh.

12Hi nüh Taikhikas tü Efesa vü küzemüthuoh.

13 Noh küru vü hi nüh eh satsaküüzhuvüh Troas vü Karpa ake vü samü nü teküruwa viru luo; alasiri nga viru luo, thi pehkhewie ketünga ahu nüh küsa lasiri viru luo.

14 Alexander amürü küsawa tü hi sakümnomna sheh; ma nüh mowa sanüh jükümjie vünüh ma jisuo satsü wie naveh.

15Kümühie nüh noh mpa ma vünüh riazi luo, küpakenühnyunü matü zhühlewa wurie münongü nüh küsa kenüh.

16Hi nüh hi mpa eh povü küsakhuwa nyi küsü nga e kütuo mütsienüh aveh tewa kheh. Saküüwuowa nüh mari lü vü zanyo küsünga müsatümü luo!

17Thitü jütawie ketünga VÜWA nüh hi siepeh thi sakükhratsü, jüüta sanü zhühlewa phrate ju Judahmükünyuri vü küünarasa; thi hi tü küüsümü na küsa vünüh hi vizhutsü.

18VÜWA nüh zanyo kümüsü aveh vünüh hi külole viwa thajüwu Kajipe vü sanaveh. Ma tü küsuokürho küthohlathovüwa saluo. Amen.

Sehkhe Loküzhezhü Kütsü

19 Presila thi Aquila thi Onesiforus tharuori vü loküzhezhü tsüveh.

© 2015 Bible Society of India.

20Erastas tü Korinthia vü pehtewathuoh, thi hi nüh Trofimas tü Miletus vü jamüteruthuoh, küpakenühnyunü ma tü na küveh kenüh.

21Küsosa atüvü ru nti no kükhra thse luo. Eubula, Puden, Lina, thi Klaudia aveh nga mari loküzhezhü tsüküzeveh, jükümjie afü Khristanyiri aveh nga loküzhezhü tsüveh.

22 VÜWA nüh no sietse siekütsewa saluo. Saküüwuowa küümze nüh nohri aveh sieküpehwa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Tita

Tita 1

1Paul, Saküüwuowa siepe thi Jisu Khrista povü küsawa vünüh kütsü. Hi tü rüka
nü Saküüwuowa nüh rüka küsa nyiri kütsotü kükra üta thi hiri nalewa nüh
küzhütsa sosiekütsüwa vü küjotsü üta,

2jümatü küsuokürho kenüh küluozhewa rügi vü phrateke küsawa. Tsotho
atükhu vünüh akürho hama hiri vü phrateke küsawa Saküüwuowa thuoüji
mürie,

3thi tsotho khem ta küsavü ma nüh ma zhühlewa vünüh küthsütsüthuoh.
Hamatü hi vü tsotütsümüthuoh, thi hi nüh Saküüwuowa hiri VÜWA kümüshe
vünüh phrateveh.

4 Hi nüh hama rhü kütsotü küsü sanü kütse eh tsa tsahwa Tita vü tsü veh.
Saküüwuowa Pawa thi Khrista Jisu hiri Küülolewa nüh küümze thi
kürükümühie kütsüwa saluo.

Kret vü Tita Küüro

5Hi nüh no Kret vü küpehmü nü teküru thuoüji khinyi nga zanyo müsaji
mükümühie arühle vü sa thi anyu aveh vü kümühu kükhruori küche küüsa nti
küsa kenüh. Hi nüh küüzari müsheluo:

6 Kümühu vü kükhruori thuoüji müshemüküümüsürari, ma tü vüvüh küsü mpa
küpehri müsaji mümühie, ma tsari tü kütsotüri müsaji mümühie, kümüsü sanü
phratekütseri nyutü nyurazhü müküünari küsavühnyu.

7Küpakenühnyunü kümühuvü sierhüri tü Saküüwuowa küüro vü alüri küsa
kenüh ma tü müshemüküümüsüri müsaji mümühie. Ma tü kürhiezari nyutü
arüküshunyiri, nyutü zhukümüsheri, mükükhetera arüküshuri, nyutü pesa
kümünguleri küsavüh nyu.

8Thi aküze küsiekengüri thi kümühie mowa nüh külori müsaji mümühie. Ma tü
ma mpa ma kükheteri, luoveh kümüshori, kümtseri, thi amükeküzü vünüh
kürhori müsaji mümühie.

9Ma tü kütsotüra zhühlewa müküjephoji mümühie thi küsosiezhü vü kütsarüri
müsaji mümühie. Hakümjie vünüh ma tü küsosie azhütsawa vi anyi küpari
küchüra naveh, thi thari nüh jüma küjo tseveh nüh mükümühiewa küjokütsana
küsa kenüh.

10Küpakenühnyunü nyurazhü müküünari thi zhütsazhüji mükünyu vünüh
nyuri kümüra zhile, pehkhewie ketünga ahukürheri küüzhi.

© 2015 Bible Society of India.

11Mari nüh phratekütseri khete kümüleh, küpakenühnyunü mari nüh küsaleh mükünyuwa vi tsapatharuo aveh sosie kümüsü tse, thi küzükrü müke aveh sanü pesa mülie tseveh.

12Mari mpa mari azhie vünüh mari setsaküthsüri küsü nüh küzhütsa vünüh phrateküsa: “Kretri thuoüji tsotho aveh vü riemü, khukekümüsü samüwari khe, thi küchu nü amüwi küjiri,” ta phrate sa veh.

13Hama kenüh noh tü mari phrasheke tsüluo, jütathuoüji mari tü kütsotü kümühie pehra naveh,

14thi jütathuoüji mari tü Judahri küzhühja zhühkuri thi küzhütsawa kulemü nü kütseri vünüh anyira zhükütsüri müvi nüh sanathuoh.

15Kümtseri kenüh thuoüji zanyo aveh nga mütsemü; thitü mükütsotüri thi sakümüne kümüri kenüh thuoüji zanyoküsü nga mümütse, küpakenühnyunü mari thuoüji mari lori thi mari müsheri sakümüne kümüthuoh kenüh.

16Mari nüh küphrate thuoüji mari tü Saküüwuowa thsüveh ta, thitü mari müke vünüh jüma kürümü, mari tü akükreri, thi azhümüküünari, zanyokümühie küsa aveh vünüh mari tü mümühie.

Tita 2

Küsosiezhü Kümühie

1Thitü no thuoüji küsosiezhü kümühie sie zarike küsarari müsosieji mümühie.

2Kükhruo pari vü azhüzhü, zanyokümühie thsü, ma mpa makhete; mari kütsotü kümühie vü peh; nyuri lo, thi küzhikeüti sosietsüluo.

3Jükümjie kükhruovühri vü nga nyimzari kürho kümüjie vünüh rho nü kümtse vünüh rho üti sosie tsüluo. Mari tü nyuri phra nyuri küzaküümüsü nyutü akha nüh mari kürho kete nü kürhovüh nyu. Kümühie nü mowa nüh jüri müsosieji mümühie,

4jükenüh avüpa küpeh kürünguovühri tü avüpari thi atsarikümüze naküsa sosieluo,

5mari mpa mari kükheke thi mütse thi vüvüh kümühie sanü avüpari kükhu vü küürhori saluo, jütathuoüji Saküüwuowa vünüh küru zhühlewa nyi küsü nga phrateküümüsüwa nyu.

6Jükümjie vizari nga mari mpa mari kükheke üti küza luo.

7Zanyo aveh vü nga noh tü akhuke kümühie thsoshi müsaji mümühie. Noh nüh küsosie vü luoveh tsa thi müzho sheh luo.

8Phratemükümüsüra azhü kümühie phraluo, jütathuoüji mükünongüri tü zhükümüsü hiri vü müphratera nüh küzükrü vü thse münathuoh.

© 2015 Bible Society of India.

9Tühkhari tü mari vüri kükhu vü peh thi zanyo aveh vü nga mari külo sa. Mari
tü avüri azhü müküürületümü,

10nyutü kürühurühshi müsatümü, jüütanyu nü tsotho avehvü nga mari tü
kümühie thi küzhütsa mükütsaji mümühie, jüütaküsa vünüh mari nüh zanyo
küsa aveh vü Saküüwuowa hiri Küülolewa küsosie vü anyo kümühie virura
naveh.

11Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh nyiri aveh küülole kenüh maküümzewa
küthsükümgumüthuoh.

12Jümatü küümze nüh kürho rühle kümüsüri thi azhih vü kümünguri jamü nü
kükheke, tsiemüzho, thi khuke kümühievünüh azhih hala rho üta hiri küsosie
wiethuoh,

13küthohlathovü Saküüwuowa küjiwa thi Saküüwuowa Jisu Khrista küru vü
kütsia Rülo hiri nüh luozhe pehküvehwa huoküveh vü hakümjie vünüh rho üta
hiri sosie.

14Kümüsü aveh vünüh hiri külole thi hiri ma vü pehküvehri kümtse nyiri küüsa
nta thi tsaza nü zanyokümühie küünanta hiri kenüh ma mpa ma tsü.

15Zanyo hari sosieluo, thi noh zhü küünari küthokütsü vü noküphra aveh vi
phrate luo thi mari phraluo. Mari nyi küsü nga noh müküchie müküüsatümü.

Tita 3

Khristanyira Khuoke

1Noh nyiri tü takrüri thi kükhraküviri kükhu vü rho üti mari luoveh
küthetsüluo, mari azhü küna, thi lekhuji aveh vü zanyokümhie santi lieke luo.

2Nyi küsü vü nga zhükümsü mphratümü nü azazhüka thi fülüpuosa, thi tsotho
aveh vü anyi aveh vü nga khuoke kürünyiwa kütsa üti maru vü küzaluo.

3Küpakenühnyunü hiri wienga küsükeri tü küzheri, zhü müküünari, thi
mükülesa. Hiri tü kümüngu thi loküzhelokürа aveh kükhu vü peh. Eh kürhori
tü nyuri noküüma thi noküüjizhiri vi ehkürhori saküze; nyuri nüh hiri nomürhü
ti sa.

4Thi tü Saküüwuowa hiri küülolewa noküümzewa thi küürüpawa küthsükütsa
kütsü vü,

5ma nüh hiri küloletsü. Jümatü hiri nüh zanyo kümhie küsa kenüh nyu, tü
Kümtse Sietse vünüh thi ma küümze vünüh hiri külole nü hiri phrümü nü
wuoküürthe thi kürho kürthe vi hiri tsüveh.

6Jisu Khrista hiri küülolewa vünüh Saküüwuowa nüh hiri vü Kümtse Sietse
hozake küshoketsü,

© 2015 Bible Society of India.

7jüüta küsa vünüh hiri tü Saküüwuowa vü müshora nü hiri nüh luozhe kütsewa küsoukürho azhi nguna küsawa vü sieru.

8Hama tü azhütsa vünüh küüza küsü. Hi nüh noh tü zanyo hamari vü akükhra küüthsengüveh, jüütathuoüji Saküüwuowa kütsotüri tü zanyo ha kümhie sana küsa tsotho azhüzhüsheh nü tsünaveh, jümari tü anyiri aveh kenüh mühie thi müvijimükümhie küsü.

9Thitü kürüluo azhünyo mükünyieri, alahnyira zhüku küsuo küphrate, küüraluo, thi khonyo kenüh küsaluo hamari kariluo. Jüri tü marüleh thi mame münyie.

10Thawa nüh arefü saküporie tsenüh jümavü azhühkhe künyikeri kümüjie tsüluo, jümase vü nü ma vü zanyo küsü nga kütsarü müsatümü.

11Anyi jüüta küsari tü ma mpa ma sakümüsü nü ma kükhiemuo nü ma tü müsümüthuoh ta saküthsükümü noh tü thsüvehthuoh.

Sehkhe Küthokütsüzhü

12 Hi nüh Artemas nyutü Taikhikas nohri vü küze thuoüji küsakümhie sanü Nikopoli vü ruluo, küpakenühnyunü hi tü küsosa vü jüla nüh tsotho viküzenti müshemthuoh.

13 Noh tü Zena wuleküthsüwa kükranti noh kükhrathseluo, thi Apollo masü küzehküwavü lekhuji vü zanyo küsü nga müthohtsanüh sana küsa kenüh kümhieti noküzeluo.

14Müviji mükümhietsa vü tsüna küsakenüh hiri nyiri tü müjuju vünüh mürhotümü nü zanyo kümhie küsavü tsotho küüze müthsüji müühie.

15Hi siekütseri aveh nüh loküzhezhü noh tsüveh. Afü kütsotü vü peküvehri vü hiri nüh loküzhezhüwa küzaluotsüluo. Saküüwuowa küümze nüh nohri aveh sieküpewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Filemon

Filemon 1

1Khrista Jisu kenüh küsi sanü kütse Paul thi hiri anü Timothi nü rhü hiri füwa thi kürü küro kütse Filemon,

2 thi kümühuwa nohzhe vünüh mütuküvehwa thi hiri tsehvü Aphia, thi hiri kürü arienyi sakütse Arkhipus vü tsüveh.

3Saküüwuowa hiri pa thi VÜWA Jisu Khrista nüh küümze thi luoveh kürünyiwa nohri kütsüwa saluo.

Filemon Küümüze thi Kütsotü

4Eh nü Filemon, hi nüh kükhuo küsa kürüzhu noh nyo thse nü eh Saküüwuowa vü kümüna tsüveh.

5Küpakenühnyunü noh nüh Saküüwuowa tsari aveh küümze thi VÜWA Jisu vü noh kütsotü pehküveh küthsüra kenüh.

6Eh kükhuo thuoüji hiri tü kütsotüri kümüjie vünüh hiri nüh noh siempamüwu nü hiri kürho Khrista sie küsü küsara vünüh akütsia aveh thsü küüshera naveh.

7Eh nü, noh küümze nüh hi sa külozhesheh thi küchüsheh tsü! Noh nüh Saküüwuowa nyiri aveh sakülozhetsü shehthuoh.

Onesimas kenüh Küzhiekezhiekhri

8Hama kenüh hitü luoveh jisheh nü mowa müsaji mümühie nüh Jisu Khrista vünüh noh jie kümjie hi nüh no vü azhü kükhra tsü mühieveh.

9Thitü hi nüh noh küümze kenüh jüüta müsanüh rünyie taji khuoveh. Hi nüh haküsa thuoüji, hi Paul tü Khrista Jisu nüh küüze thi khinyi wienga makenüh küsi satseveh.

10Jükenüh Onesimas nyo vünüh noh vü khuoveh, matü Khrista vünüh ehtsatsawie, küpakenühnyunü hi nüh küsizhe vü pehküveh vü nüh na sietse pawa sara.

11Küsükeri ma tü noh kenüh moma küsa küsü sa, thitü khinyi thuoüji noh kenüh nga thi ehkenüh nga müviji mükümhie künyia pevehthuoh.

12Khinyi thuoüji hi nüh ma noh vü küzeleveh, thi ehluoveh nga ma vü nyiküzeveh.

13Hi küsi saküveh vü zhülekümhiewa kenüh hi nüh hala hi sie küüpengüveh, jüta thuoüji nohri mütho vü ma nüh hi kükraranaveh.

© 2015 Bible Society of India.

14Jütawie ketünga hi nüh noh küwurie vünüh hi müküükrangü, jütanyu nü noh mpa noh müshe nyieh ta küsa vünüh santhe. Jükenüh noh sie müküütsarü nü hitü zanyo küsü nga küsawanyu.

15Onesimas nüh küsükeri tsotho pike noh sie kietuo teküwa thuoüji noh tü küsuokürho ma siepelerana küsa kenüh sala mühieveh.

16Khinyi thuoüji ma tü tühkha ta vünüh nyu nü tühkha nyieh vünüh thuoh; ma tü Khrista vünüh küümze anü küsüthuoh. Hi vü nga wiethuoh thitü ehnyia vünüh tühkha kümüjie vünüh nga satü thi VÜWA vünüh anü küsü kümjie küsa vünüh nga satü noh vü küünyipuokhe.

17Jükenüh noh nüh hitü noh nyinari ta satse thuoüji noh hi siekena küsa kümjie ma siekeleluo.

18Müküütüküzü ma nüh noh vü müküle saküramü nyutü noh shewi vüküra veh üji hivü rhüke salaluo.

19Hala hi nüh hi mpa eh kenüh hama rhüveh: Hi, Paul, hi nüh noh thuohle naveh. (Hi nüh noh küüthele alehnyuthuoh, ah, noh satsa wienga ehzhiwiethuoh).

20Jükenüh eh nü, VÜWA kenüh eh külo hama satsüluo; Khrista vünüh fülüpuo kümjie vünüh ehlo saküwietsüluo.

21Noh azhü küüna hi nüh küthsütoh vünüh noh vü rhütsüveh, thi hi nüh noh vü küüza nyie vünüh nohtü sawie nati thsüveh.

22Jüti küsavü eh kenüh ape küsü küche salaluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh nohri aveh kükhuo rüle tsü nü hi vi nohri tsüle nati müsheveh.

Sehkhe Külozhezhü

23 Epafra, Khrista Jisu kenüh küsizhe vü hi siepeküvehwa nüh ma külozhezhü noh vü küzeveh,

24thi hi sie nü kürü küüro sakütse Mark, Aristarkhas, Dema thi Luk nga loküzhezhü tsüküzeveh.

25VÜWA Jisu Khrista küümzewa nüh nohri aveh nga sieküpewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Ebriri

Ebriri 1

Saküüwuowa Zhü Ma Tsa vünüh Küüza

1Khanavü thuoüji Saküüwuowa nüh hiri lahnyiri vü hozakeri thi lekhuji küpapa vünüh setsaküthsüri vü küzaru,

2thitü khinyi rülo sehkhevü thuoüji ma Tsa vünüh hiri siejüle tsethuoh. Ma thuoüji Saküüwuowa nüh ma vünüh azhih aveh sakheh, ma thuoüji sehkhe vü zanyo aveh ma zhi küüsa nta rüka küsawa.

3Saküüwuowa küthohlathovü wieke kütsüwa thi Saküüwuowa kürho küthse khem ta küsawa wiethuoh, thi ma zhü kükhrawa nüh azhih aveh küjeteveh. Anyi kükhiemuori nojaju kümü sevü tewa Kükhra Küjitsahwa Saküüwuowa ake azhie wuovü thajüwu vü pehvehthuoh.

Saküüwuowa Tsa Küji

4Saküüwuowa nüh rügizhühlera nyo kütsü nyia vünüh küji kümüjie Tsawa tü rügizhühleri nyia vünüh saküüjimüthuoh.

5 Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh rügizhühleri küsü vü nga: “Noh tü eh tsa; hi nüh nosü noh Pa samüthuoh,”. Nyutü Saküüwuowa nüh rügizhühleri küsü vü nga, “Hi nüh ma Pa sanaveh, thi ma eh tsa küsanaveh,” ta müküza.

6 Thitü Saküüwuowa nüh ma Tsa küwuo khuwa azhih vü küze nta küsa vü, “Saküüwuowa rügizhühleri aveh ma mükhurü üji mümühie,” ta küza.

7 Thitü Saküüwuowa nüh rügizhühlera zhühku küüza thuoüji, “Saküüwuowa nüh ma zhühleri amürhü küsamü, thi ma sieperi tü anyihzhu küüsamü,” ta küza.

8Saküüwuowa nüh Tsawa kenüh küüza thuoüji, “O, Saküüwuowa, noh kajipe thuoüji küsuokürho thi sehkhe küju peh naveh! Noh nüh noh nyiri nyia vü kükaji thuoüji kümüsho vünüh kaji naveh.

9Noh tü kümüshowa thuoüji lo thi mükülehwa thuoüji kre. Jükenüh Saküüwuowa, noh Saküüwuowa nüh noh rükamüthuoh, thi küsiake loküzhewa noh refüri nyia vünüh aküji no tsümüthuoh.”

10Jüsevü nga ma nüh, “Noh, VÜWA, atükhu vünüh azhihwa tü sathuoh, thi noh mpa noh ke nüh thajüwuri sa.

11Jümari thuoüji ramünaveh, thitü noh thuoüji peh huo naveh; jümari tü thsümünyi kümüjie rüwitewa naveh.

12Athsü kümüjie noh nüh jümari lumü naveh, thi athsü kümüjie jümari tü khaphrütewa naveh, thitü noh thuoüji tsotho aveh zarike, thi noh kürho tü akhe küsawa nyu wie,” ta küza.

© 2015 Bible Society of India.

13 Saküüwuowa nüh ma zhühleri küsü vü nga: “Noh mükünongüri vi noh jinyi müjie küsa küju nü eh zhie wuovü shupeh luo,” ta müküza.

14Thinü rügizhühleri tü mowa thuoh lo? Mari tü sietseri, Saküüwuowa kütsüküünari thi thari nüh küülolewa vi naveh nüh jümari kükra üta ma nüh küze.

Ebriri 2

Küülole Küjiwa

1Jükenüh hiri nüh küzhütsa küna küsawa kümükhra nüh müküjehphokeji mümühie, jüüta thuoüji hiri tü mürateküwa wanyu.

2Rügizhühleri nüh zhühlewa hiri lahnyiri vü kütsü zhütsata küsa thi thari nüh jüma mümüzhe nüh samü nyutü müküna nüh sakümü vünüh kümnomna ngu thuoüji,

3hiri nüh küülole jüma kulemü thuoüji mokümjie tera nalo? VÜWA ma mpa nüh küülole hama küthsü tsü khu, thi thari nüh künara nüh jüma tü azhütsa ta hiri vü nga küza tsü.

4Thi Saküüwuowa nga ma müshe vünüh küngoküüro thi küükrükükra thi kükhra küpapa thi Kümtse Sietse kütsiari vi mari thsephetsü.

Hiri sie Küülole vü Küwawa

5Saküüwuowa tü rügizhühleri vi ru na saküveh azhih kürüthe hiri nüh phrate küvehwa vü aküji küüsa müsa.

6Jütanyu nü, Zhütsa lasi wuori vü: O Saküüwuowa, anyiwa tü thawa nü noh tü ma kenüh müshe vehlo? Nyutü nyitsawa, noh tü ma kenüh mowa tsaza veh lo?

7Noh nüh rügizhühleri kükhu vünüh tsotho pike ma saküza sa veh; noh nüh küthohla thi küsiake vi ma kajilüwe samütüthuoh,

8thi ma tü zanyo aveh nyia takrüwa küüsamüthuoh. “Saküüwuowa nüh nyiwa tü zanyo aveh nyia takrü küüsamüthuoh,” ta küza saveh; hamatü zanyo aveh chieke sa veh. Jütawie ketünga khinyi thuoüji anyiwa nüh zanyo aveh takrüsaküveh müngu.

9Thitü Jisu tü küsükeri rügizhühleri kükhu vünüh saküzakümü ngu, jüüta küsa vünüh Saküüwuowa küümze vünüh nyiri aveh kenüh müsüji mümühie. Ma nüh münomünanü küsü vünüh khinyi thuoüji ma tü küthohla thi küsiakevi ma kajilüwe samüthuoh.

10Saküüwuowa zanyo aveh küsawa thi zanyo aveh küji küpehwa, matsa hozake sieru tholathovü wa sieküsuo na küsa kenüh Jisu tü kümnomna vünüh jura na

© 2015 Bible Society of India.

küsa ma mütho wiethuoh küsa kenüh. Küpakenühnyunü Jisu tü, mari sie küülole vü küruwa küsakenüh.

11Nyiri kükhiemuo vünüh ma nüh sakümtse tsü veh, thi ma thi sakümtse küsari aveh tü Pa zarike. Jükenüh Jisu nüh mari tü ma füri ta küji müzükrü.

12 Ma nüh Saküüwuowa vü: “Noh nüh mowa sanüh hi nüh eh füri vü küza naveh; mari mütuküveh vü hi nüh noh siake naveh,” ta küza.

13 Ma nüh küüzale, “Hi nüh e kütsotüwa Saküüwuowa vü thsenaveh.” Ma nüh küüzale, “Saküüwuowa nüh hi kütsü atsarisie hi tü hala pehveh,” ti küza.

14Atsari ta ma nüh küjiri tü asa thi azüh anyiri küsa kenüh, Jisu tü ma mpa mari kümüjie sanü mari sie anyiri kürhowanyi vi. Ma nüh hama küsa thuoüji ma küsü vünüh Tsuore zorie nta küsa kenüh wie, ma tü aküsü nyia kükhra pehveh,

15hakümjie küsa vünüh aküsü kükrü kenüh mari kürho aveh aküsi sakütseri lejatsü.

16 Küpakenühnyunü jümatü rügizhühleri nüh mükükra ta küsa thsütohveh. Jütanyu nü, zhütsazhü nüh, “Ma nüh Abraham küshukürari kükratsü,” ta küza.

17Hama mazhühnyo thuoüji zanyo aveh vü ma tü ma füri kümüjie müsaji mümühie; jümatü ma tü Saküüwuowa küürosakütsevü küzhütsa thi küümzetsah mari Levü Kümüsiewa sana küsa kenüh, jüütathuoüji nyira kükhiemuo tü nojaranaveh.

18Thi khinyi thuoüji thari nüh müjimüramüthuoh ünüh ma nüh kükrara naveh, küpakenühnyunü ma wie nga müjimüra thi kümnomna kenüh.

Ebriri 3

Jisu thuoüji Mosa Nyia vünüh Jiveh

1Eh fü Khristanyiri, Saküüwuowa nüh jiküsari! Jisu müshe noluo, ma tü hiri nüh kütsotü phrahzhu nü kütse Levü Kümüsiewa küüsa nta Saküüwuowa nüh küze.

2Saküüwuowa azheh vü Mosa nüh ma küüro nyitsa kütsükümüjie, ma küüro sa üta kürüka kümüjie Jisu tü Saküüwuowa vü nyitsa tsü.

3Azhehwa nyia vünüh azheküsawa nüh küsiake küüzhi ngunguti, Jükümjie Jisu nga Mosa nyia vünüh hozake küsiake saranaveh.

4Azheh aveh nga anyi wuori nüh satsa, thitü Saküüwuowa nüh zanyo aveh küsakhehwa.

5Mosa tü siepe kümüjie Saküüwuowa azheh vü nyitsa tsü, thi Saküüwuowa nüh thuohtüvü küza na küsari aveh ma nüh phratetsü.

© 2015 Bible Society of India.

6Thitü Khrista thuoüji Saküüwuowa azheh vü Tsawa kümüjie nyitsa tsü. Hiri nüh luoveh ji thi hiri nüh küluozhewa vü müzhotse thuoüji hiri tü ma zheh wiethuoh.

Saküüwuowa Nyiri kenüh Kümünyie

7 Jükenüh Kümtse Sietse nüh küüza, Noh nüh nosü Saküüwuowa zhü küna thuoüji,

8no lahnyiri nüh Saküüwuowa sieküüproluo kümüjie, mari reza vü küpehvü mari nüh ma kümüte kümüjie noh luovehri mükhotümü,

9Mari nüh jüla hi kümüte vü thse thi hi re noh nü mavi zürake eh küüro nguthuoh, ta Saküüwuowa nüh küza.

10Jükenüh hi tü anyi jümari vü arüshu nü hi nüh, “Mari tü tsotho aveh hi müküchie sa thi hi nüh azhükütsüri müküna nta kulemü,” ti küza.

11Hi nüh arüshu nü müzüh taji: “Hi nüh mari kümünyie kenüh azhih tsüküsavü piketü mütura,” ti küza.

12Kürü kütsotü sakütseri, nohri azhie vü nyi küsü nga luovehkümüsü müpeh nüh sana küsa kenüh azhüzhüluo thi mütsotü nüh sanü, rhoküveh Saküüwuowa vünüh kürele tewanti müsatümü.

13Jütanyunü, nohri nyi küsüsü nga kükhiemuo nüh nohri müramü nü luoveh mükho nüh sana küsa kenüh azhü “Nosü” ti küsa zhütsazhüwa hiri vü küpeh küju nü rülo aveh nohri küsü nüh küsü kükraluo luo.

14Küpakenühnyunü hiri nüh atükhu vünüh tsotü tekütsewa sehkhe küju küjephoke wa thuoüji hiri aveh tü Khrista sie zarike thuoh.

15 Hama kenüh zhütsazhü nüh küüza: “Mükütüküzü noh nüh nosü Saküüwuowa jikhi künara thuoüji, no lahnyiri nüh Saküüwuowa sieküüproluo kümüjie nohri luoveh mükhotümü,” ti küza.

16 Saküüwuowa zhü künara nü ma sie küüproluo tü anyi thari lo? Anyi jümari tü Mosa nüh Egypt vünüh siezhu küruri khehwie.

17Saküüwuowa nüh mavi zürake thari vü arüshu lo? Anyi khiemuo kümüri vü thi reza vü sükümüri vü arüshu.

18“Mari kümünyie kenüh hi nüh azhih tsü na küsa vü piketü mari küütuwanyu,” ta Saküüwuowa nüh küsie müzümütü, thi thari vü küza lo? Ma sie küüproluori vü müzü thi küza.

19Jükenüh hala nüh küthsüra, mari nüh mükütsotü kenüh mari tü azhih jülovü müturathuoh.

Ebriri 4

© 2015 Bible Society of India.

1Hiri nüh kümünyie ngura naküsa kenüh Saküüwuowa nüh hiri vü phrateke tsü saveh. Jükenüh küzake küsa kümünyiewa nohri nyi küsü nga mükungu müsanüh sana küsa kenüh hiri aveh azhüzhüluo.

2Küpakenühnyunü mari kümüjie hiri tü Zhühthe Kümühiewa künarathuoh. Mari tü zhühlewa thsürathuoh thitü jümatü mari kenüh zanyoküsü nga kümühie samütsü, küpakenühnyunü mari nüh küünara vü mari tü kütsotü vünüh jüma müvi.

3 Hiri thari nüh tsotü nüh Saküüwuowa nüh zhüthuo küsa kümünyiewa hiri zhi sa. Ma nüh küüza kümüjie: Hi tü arüshu thi hi nüh müzü: “Hi nüh mari kümünyie kenüh azhih tsüküsawa vü piketü mari tü mütura,” ta küza. Azhih küsa vünüh ma küürowa tü jumthuoh ketünga ma nüh hama küza.

4 Küpakenühnyunü Zhütsazhü wuori vü rülo türüawa hama phratesa veh: “Saküüwuowa tü ma küüro aveh sajukümü sevü rülo türüawa münyie,” ta küza saveh.

5Zhühnyo hamatü küphratelehü sa: Hi nüh mari kümünyie nta azhih tsüküsawa vü mari tü piketü mütura.

6Zhühthe Kümühiewa küüna khuri tü kümünyie jüma müngu, küpakenühnyunü mari nüh mütsotü nüh samü. Jükenüh anyiküpari küüngumü.

7Saküüwuowa nüh rülo küpa “Nosü” ta küsa küzhütsawa hama nüh küthsütsü. Mavi hozake ase vünüh ma nüh David vünüh phrate, zhütsazhü nüh küüzale: “Mükütüküzü nosü noh nüh Saküüwuowa zhü künara thuoüji, luoveh mükhotümü luo,” ta küza.

8 Mükütüküzü Saküüwuowa nüh phrateke küsa kümünyiewa Joshua nüh nyiri vü tsümüthuoüji, Saküüwuowa tü ase vü rülo küpa vünüh küüzawanyu.

9Jükümjie, jütawie ketünga Saküüwuowa nüh rülo türüawa kümünyie kümüjie Saküüwuowa nyiri tü kümünyie pehwie veh.

10 Küpakenühnyunü thari nüh Saküüwuowa nüh phrateke küsa kümünyie jüma ngu thuoh ünüh Saküüwuowa nüh ma küüro vünüh kümünyie kümüjie ma nga ma küüro vünüh münyie naveh.

11Jükenüh kümünyie jüma ngu na küsa kenüh kümükhra nüh sanüh raluo, jüta thuoüji mari nüh kütsotü küzüla kenüh müsara nüh sakümü kümüjie hiri nyi küsü nga küsawa nyu.

12Saküüwuowa zhü thuoüji rhoveh thi khra shehmü, anyusuo awuowuo nyia vünüh tumü. Akürho thi sietse masü azhie vünga satü, akhekhe thi arüjoh masü azhie vü nga satü rehkhuo wawati. Jümatü anyiri luoveh kümüngu thi kümüshe nga thsürarati.

© 2015 Bible Society of India.

13Saküüwuowa atü vünüh zanyoküsü nga küüthira münyie; saküsa zanyo aveh ma notha vü saküja thi ngu mütsemüra pehwieveh. Thi hiri aveh tü ma tüvü hiri mpa hiri khukewa tsünaveh.

Jisu Thuoüji Levü Küji Kümüsiewa

14Jükenüh hiri tü hiri nüh phrate kütse kütsotüwa küjephokeünüh raluo. Küpakenühnyunü hiri tü Levü küji Kümüsieküsü tewa Saküüwuowa atüvü pehveh, thi jümatü Jisu, Saküüwuowa Tsa.

15Hiri Levü Kümüsiewa tü hiri mükükhravü arütha mükünatü jümawa nyu. Jütanyu nü hiri nüh Levü Kümüsie küsüpehküvehwa thuoüji hiri kümüjie ma tü lekhuji aveh vü müji müra, thitü kükhiemuo müsa.

16Jükenüh hiri tü luoveh ji nü küümze pehküveh Saküüwuowa kajipe vü shenyi wa ünüh raluo. Hiri nüh müviji mükümühie vü hiri kükhra na küsa kenüh jüla hiri küümze vira naveh.

Ebriri 5

1Levü kümüsie aveh tü ma fülüpuo mpa nüh rüka nü mari müthoh vünüh Saküüwuowa zhuh küüro aveh, kükhiemuo kenüh zanyo viküru sasati.

2Ma tü ma mpa wienga lekhuji hozake vü müküju kenüh zanyomüküthsüri thi müküle küsari vü azhünyira naveh.

3 Küpakenühnyunü ma mpa wie nga müküju kenüh ma tü anyiküpari kenüh kükhiemuo küsahthuoh nyu nü ma mpa ma kükhiemuo kenüh nga küsathuoh müsaji mümühie.

4Nyi küsüwienga ma mpa ma levü kümüsie küsiakewa rükamüveh. Thitü Aron kümüjie Saküüwuowa nüh ji nü levükümüsie küüsawie.

5 Jükümjie Khrista tü levü kümüsie küsiakewa ma mpa vikemüvü. Jütanyu nü Saküüwuowa nüh küüza, “Noh tü eh Tsa; nosü hi tü no Pa samüthuoh,” ta küza saveh.

6 Küpa vü nga ma nüh küüza le, “Küsuokürho noh nüh levü küüsanaveh, Melkhizedek müthoh vü noh küüsanaveh,” ta küza.

7 Jisu tü azhih hala kürho vü aküsü vünüh ma küülolewa vü kükhuo sa thi zie nü zhiekezhiekhri thi rüthsü shu sheh. Küpakenühnyunü ma tü rünyia nü rho thi ma kürho kütsükenüh Saküüwuowa nüh ma kükhuo künatsü.

8Ma tü Saküüwuowa Tsa wie ketünga ma tü kümnomna vünüh azhüküüna thsüra.

9Thi ma nüh kümühiejura kenüh ma tü ma zhü küünari aveh kenüh küsuokürho küülole rütsohwa sara,

© 2015 Bible Society of India.

10thi jüvü nüh ma tü Melkhizedek müthoh vünüh Saküüwuowa nüh ma tü levü
kümüsiewa ta phrahzhutsü.

Kütsotü Jakümü Kenü Zhühkhe Kütsü

11Zhühnyo hama kenüh hiri tü hozake küüzara pehveh, thitü rüle nohri tsü na
küsa kho sheh veh, küpakenühnyunü nohri nüh shita müküthsüra kenüh.

12Nohri tü küsosie küsara kümühie tsotho hothake tetsethuoh, thitü khinyi wie
nga Saküüwuowa zhühle zhü apokhuri wuori nüh nohri küüsosie müviji
mükümühie pehmüwie. Nohri tü ashie kümüzho kütsara lehthuohtü khinyi
wienga tünüjuh küzhuvü pehwieveh.

13Thari nüh tünüjuh küzhuvü pehveh ünüh ma thuoüji khinyinga kürünyiri
sawieveh, ma thuoüji aleh thi mükülemüjiethsü.

14Ashie kümüzho thuoüji kükhruori kenüh, samüte nü rhotekütseri thuoüji
kümühie thi kümüsü thsüküparaveh.

Ebriri 6

1Jükenüh Khristanyira zhühle zhü apokhuri asevü samü nü kükhruo
küsosiezhü vü tewa ünüh raluo. Ma zhühnyo mükünyie küüro vünüh thi
Saküüwuowa kütsotü vünüh sühle teküwa ape müjükeletümü;

2baptis küsa küsosie, thi ake nyura lü vü küthsuoke, thi küsüri kürhole zhühku,
thi küsuokürho kümnomna zhü küsosie hari tü kürüthe küsosie
müküsaletümü.

3Atüvü tsezhu ünüh raluo! Saküüwuowa nüh ma kümüshe thuoüji hiri nüh sana
küsawa tü hama.

4Küpakenühnyunü thari nüh kütsotü jamüthuoh nüh kükhaphrüle vü
mokümjie sierule na lo? Mari tü küsükeri Saküüwuowa küwie vü peh; mari tü
thajüwu vünüh kütsiakütsü müpothuoh thi Kümtse Sietse mari jisuo nga
nguthuoh;

5Saküüwuowa zhü nga müpomüthuoh, thi akürho akünyia kükhra nga mari tü
thsümüthuoh.

6Jüti sanü mari tü mari kütsotü jamüthuoh! Mari sie nü kükhaphrüle vü ru na
küsa khomüthuoh, küpakenühnyunü mari tü Saküüwuowa Tsa khieluothso
rügi vünüh zeke le küvehkenüh thi anyi müza atüvü ma saküzükrüle küveh
kenüh.

7Azhih vü khinyi shie atsoh kürükewa nü ke taji mahtsü zhoküsari sakürho nü
ma küzhori tsü thuoüji Saküüwuowa nüh tsiatsütsüti.

© 2015 Bible Society of India.

8 Thitü jümatü arüzhü thi aprakümüsüri shotsü thuoüji mame münyiethuoh; jütathuoüji Saküüwuowa nüh kümüzü akükrü vü pehvehthuoh thi anyih vünüh tsomünathuoh.

9 Thitü hiri nüh hakümjie phrate wienga küümze füri, nohri kenüh thuoüji hiri nüh thsütohwieveh. Nohri küülole kenüh kütsia kümphawa pehveh ti küsa hiri nüh thsüveh.

10 Saküüwuowa thuoüji müküle küsa münyie. Nohri nüh küüroküsa nyutü nohri nüh küükra kütsüvü ma vü küümze küütsa thi khinyi nga afü Khristanyiri vü tsüküveh ma thuoüji küümawanyu.

11 Hiri nüh kümüngu küjiwa thuoüji nohri nyi küsüvü wienga nohri mpa nohri kütsazawa sekheh küju viküüze ngüveh, jütathuoüji nohri nüh luozhe kütsewa tü satsawie naveh.

12 Hiri nü nohri tü müküüchungü, thitü tsotü kütseri thi müküjakünya nüh kütseri kümüjie küsangüveh, jütisanü Saküüwuowa nüh phrateke küsawa ngu luo.

Saküüwuowa Nüh Küphratewa Müküríe

13 Saküüwuowa nüh Abraham vü küphrate vü ma nüh zhühthuoküsawa sa üta küüshie küsü sah sa. Ma nyia vü nyi küsünga küji mükünyiethuoh kenüh ma nüh ma küüshie küsa vü mampa ma nyo vi sa.

14 Ma nüh, “Hi nüh tsia noh tsü naveh thi noh küshuküra saküzhitsü naveh,” ti küza.

15 Abraham tü küzhikezhikhri sheh ru, thi jükenüh ma tü Saküüwuowa nüh zhühthuo küsawa ngura.

16 Nyi küsü nüh küüshie küsa vü ma nyia vünüh küjiri anyovi sasati, jütisanü kürüluo aveh sakükato rarati.

17 Ma nüh zhühthuo küsawa thari nüh küüngu nta sa veh nüh ma nüh zhühthuo küsawa ma zhühnyowa thama khaphrüle wie nüh sana küsa kenüh Saküüwuowa nüh jümatü saküümütsetohngü veh; jütisanü ma nüh phrateküsawa vü ma nüh küshieke phe.

18 Jüla azhühnyo ha künyi pehveh, jükenüh hiri thari nüh mavünüh akükrü mükünyie sara nüh hiri tüvü küluozhe saküvehwa küjephoke naküsa küchütsüra veh.

19 Küluozhe hama hiri nüh küpeh thuoüji hiri kürhowa kenüh kümünyiepe kümüjie wiethuoh. Jümatü külole thi kütohkümü, thi jümatü thajüwu kükhurüzhe kümtsepe lovü athsüthuohküsawa vü waküju kümüjie wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

20Hiri müthoh vünüh Jisu nüh hiri atü vünüh jülovü tumüthuoh, jütisanü Melkhizedek müthoh vünüh küsuokürho levü kümüsiewa samü

Ebriri 7

Melkhizedek Levüwa

1 Melkhizedek hamatü Salem vü kajiwa thi Kümüsietsa Saküüwuowa levü küsü wiethuoh. Abraham nüh kajiri müzüchara nü arie vünüh shele küru vü Melkhizedek tü ma mütu thi tsia ma tsü,

2thi Abraham tü ma nüh küvira aveh küüsuo türake sanü küsü ma tsü, (Melkhizedek nyo zhühnyo pokhuwa thuoüji "Künyitsa Kajiwa," küpakenühnyunü ma nüh Salem vü kajiwa küsathuoh kenüh, ma nyo nga "Künyitsa Kajiwa," ta ji).

3Melkhizedek apa nyutü aza nyutü ma lahnyiri zhühku rhüküsaküsü nga münyie; ma küwuo nyutü ma küsü zhühku küsü nga münyie. Ma thuoüji Saküüwuowa Tsa kümüjie wiethuoh; ma tü küsuokürho levü küsü wiethuoh.

4Ma tü küzake ji nüh nono nyi nü. Abraham hiri küthohla anyiwa tü arie vünüh küngura aveh küüsuo türake sanü küsü ma tsü.

5 Levü küshukürа levüri wie nga Israelri vünüh küüsuo türake sanü küsü vizhuh üta Khonyo vünüh azhütsü, jümatü ma mpa ma nyiri vünüh ma mpa ma nyiri wie nga Abraham küshukürа ketünga jüma küüsa.

6Melkhizedek tü Levü küshukürа nyu, Abraham tü Saküüwuowa vünüh küzhühthuoh küngu anyi wie ketünga Melkhizedek tü Abraham vünüh küüsuo türake sanü küsü vi nü tsia matsü.

7Jümatü künyitoh wiethuohnü tsiakütsüwa tü akütsia künguwanyia vünüh küüji.

8Leviri rühle vü thuoüji küüsuo türake sanü küsüthuoüji aküsüri nüh vizhuh; thitü Melkhizedek kenüh thuoüji zhütsazhü nüh küüza kümüjie rhoküvehri nüh vizhuh.

9Thi jükenüh küza nta thuoüji Abraham nüh küüsuo türake sanü küsü kütsü vü, Levi, (Küüsuo türake sanü küsüküvi) nga jüma tsü.

10Küpakenühnyunü Levi tü müjie wuo ketünga Melkhizedek nüh makümütuvü ma nyi Abraham satsa vü pehvehthuoh.

11Levi vü levü küsa vü Khonyo thuoüji Israel nyiri vü tsü. Leviri nüh levü küüro küsa tü mühieju müthuoüji mokenüh Aron mükünyu levü küpa Melkhizedek küru lo?

© 2015 Bible Society of India.

12Küpakenühnyunü levü küsawa khaphrümü ünü khonyo vü nga mükhaphrüji mükümühie teru.

13Thi hiri VÜWA, ma zhühku phrateküruwa thuoüji akuoh küpa, thi ma kuo vünüh nyi küsü nga levü küüro müjie sa wie.

14Jümatü küthsütoh thuohnü ma tü Judah kuo anyi vünüh wuo; thi Mosa nüh levüri küphratevü akuoh hama thuoüji küphrate müsa.

Melkhizedek Kümüjieküsa Levü Küpa

15Melkhizedek kümüjie küsa levü küpa küsü ru ta küsazhühnyowa tü küthsütohra pehveh.

16Ma tü nyiri nüh küsa wule thi nyiri kürho rühle vünüh levü müsanü sehkhe mükünyie kürho kükhra vünüh küsawie.

17 Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh, “Melkhizedek müthoh vünüh noh tü küsuokürho levü küüsanaveh,” ta küza saveh.

18Jükenüh wule kürüwiwa tü mükümüzho thi mükümühie kenüh chiekemüthuoh.

19Küpakenühnyunü Mosa Khonyowa tü zanyoküsü nga samükümühiejura nüh samü. Thitü khinyi thuoüji küluozhe kümphawa tsümüthuoh, jümawa vünüh hiri tü Saküüwuowa shehnyi rurathuoh.

20Jüma nyia vü nga Saküüwuowa küüshiezhü nga pehveh. Küpakenühnyunü levü küsavü jükümjie küsa küüshie zhümünyie.

21 Thitü Jisu tü küüshie vünüh levü sa, Saküüwuowa nüh mavü, VÜWA nüh küshie saveh, thi ma tü ma müshe kükhaphrüwanyu; “Noh tü küsuokürho levü küsü sanaveh,” ta küza saveh.

22Hama nüh Jisu tü kütsathuoh kümühiewa ta saküthsütohra.

23Atükhu vü levüri tü zhi shemü, küpakenühnyunü mari tü sütewakhe taji mari küüro vü samüwalera nüh küsa kenüh.

24Thitü Jisu thuoüji küsuokürho rho, thi ma levü küsawa tü küzhiluo küpari vü müwa.

25Jükenüh ma tü küsarawa, khinyi nga thi tsotho aveh vü nga ma vünüh Saküüwuowa vü küruri külole nta, küpakenühnyunü makeri’a nüh Saküüwuowa vü zhieke zhiekhri nta küsuokürho rhoküveh kenüh.

26Jükenüh Jisu tü Levü Kümüsie hiri nüh müviji mükümühieri sakütsüwa. Ma thuoüji mütse; ma thuoüji mavü müküle nyutü kükhiemuo münyie; ma thuoüji kükhiemuori vünüh saküpamüthuoh thi thajüwuri nyia vü vitekuothuoh.

© 2015 Bible Society of India.

27Ma thuoüji levü kümüsie küpari üta nyu; ma tü apokhu sa mampa ma kükhiemuo kenüh rülorülo küsahthuoh münyiethuoh thi nyiri kükhiemuo kenüh küsahthuoh münyiethuoh. Ma nüh küsahthuo küsü sathuoh, thi jüma thuoüji ma mpa ma satsa kütsü vünüh küsükeri nüh aveh kenüh satsümüthuoh.

28Mosa Khonyowa thuoüji anyi müküjuri vi levü kümüsie küüsasati; thitü Saküüwuowa nüh küzhühthuoh thuoüji küüshie vünüh sasaveh, thi jümatü Khonyo se vünüh ru thi jüma nüh Tsawa rüka, jüma nüh küsuokürho saküjutsüthuoh.

Ebriri 8

Jisu thuoüji Hiri Levü Kümüsiewa

1 Zhühnyo aveh vü hiri nüh küphratewa thuoüji, hiri tü Levü Kümüsie küsü pehveh, ma tü thajüwu vü kajipe azhiewuo vü Saküüwuowa Kükhra vü pehveh.

2Kümtse Tsah Zhia vü Levü Kümüsie küüro sa veh, jümatü nyiri nüh müküsa VÜWA nüh küsa juh thsü vü sa veh.

3Levü Kümüsie küsüküsü nga Saküüwuowa vü zanyo tsü thi samüwa küsahthuoh küüsa nti rüka saveh, thi jükenüh hiri Levü Kümüsiewa nga akütsü sana küsa kenüh zanyo wuori müpehüji mümühie.

4Mükütüküzü ma tü azhih vü küpeh tüla piketü levüküsü nga müsara, küpakenühnyunü Judahri Khonyo nüh akütsüküsa levüri küpeh kenüh.

5Mari nüh levüri kümüjie küüro küsa tü arie nyi kümüriewie thi thajüwu vü rüzhe wie. Jümatü Mosa vü küpehwa kümüjie wie. Ma nüh küzhühthuoh Juhthsüzhewa sana küsa vü Saküüwuowa nüh ma vü, “Küzhiho vünüh no vü küütsa kümüjie zanyo aveh atso watü saluo,” ti küza.

6Thitü khinyi thuoüji Saküüwuowa thi ma nyiri azhie vü kütsathuoh küüchewa tü küümphawa kümüjie mari nyia vünüh Jisu vü tü levü küüro küji tsü saveh, küpakenühnyunü zhüthuo küsari tü zanyo kümphatsa vünüh saküsa kenüh.

7Mükütüküzü kütsathuoh apokhuwa tü müküle küsü nga münyie thuoüji akünyiawa tü moma sale sathuoh.

8Thitü Saküüwuowa nüh ma nyiri vü müküle phah nü ma nüh küüza, rülori tü tetsethuoh, ta VÜWA nüh küza, Israel nyiri thi Judah nyiri sie nü kütsathuoh kürüthe sanaveh.

9Jümatü hi nüh mari lahnyiri eh ke nüh Egypt vünüh siezhurunü mari sie tsathuoh küsawa kümüjie nyu. Mari tü hi nüh mari sie tsathuoh küsawa vü münyitsanüh samü, thi jükenüh hi tü mari vü luoveh müthse nüh samü.

10Rülo ru na küsa vü hi nüh Israel nyiri sie nü kütsathuoh hama sanaveh, ta VÜWA nüh küza. Hi nüh eh khonyori vi mari müsheri lovü thse naveh, thi

© 2015 Bible Society of India.

jümari mari luoveh lovü rhüke tü naveh. Hi nüh mari Saküüwuowa sanaveh, thi mari tü eh nyiri sanaveh.

11Mari nyi küsü nga ma mpa ma nyiri vü "VÜWA thsü luo" ta küsosiewanyu, nyutü ma nyuri vü nga küüzawanyu küpakenühnyunü mari aveh küzatsahwa vünüh wa taji küjitsahwa küju hi thsü naküveh kenüh.

12Hi nüh mari kükhiemuori nojatsü naveh thi mari müküle kümüshetüwa nyuthuoh, ta küza.

13Kütsathuoh kürüthewa küphratevü Saküüwuowa nüh apowa tü kürüwiwa küsa müthuoh; thi zanyo küsüküsü nga rüwikümüwa thi müsükümüwa tü shita münyie nüh sanathuoh.

Ebriri 9

Azhih thi Thajüwu vü Kükhurü

1Küsahthuoh apowa tü kükhurü kenüh wuleri peh thi kükhurükenüh nyiri nüh küsa azhie nga peh.

2Juhthsüzheh küsü sa, thi jümatü Kümtse Pe ta ji. Jüma lovü latipe thi zanyo küsape rügivü Saküüwuowa vü kütsü lohse peh.

3 Jüma sevü athsüküthuoh sevü juthsüzhe Kümtse Tsah pe takü sa peh.

4Jüma lovü zanyo arheküüngu kütsope suna nüh küsakükhurüpe thi Kütsathuoh Ku aveh suna nüh küüzhute alovü suna huo küji küsü manna kütü thi Aron kütsüh awa shiküru thi alokhie vü küzhühthuohzhü rhüke küsa tüveh.

5 Küzhühthuoh Ku nyia vü asa aküsa küpe nyira tso kümüjie Saküüwuowa küpeh thsoshi sanü peh veh, mari küsari tü kükhiemuo noküjape rügivü hiete peh. Thitü khinyi thuoüji zanyo aveh küjihke nü küüza tsotho nyu.

6 Hakümjie vünüh zanyori tü küche. Levüri tü Juhthsüzheh küshothuoh pokhuwa lovü rülorülo mari küürori sa nta tututi,

7 thitü Levü Kümüsiewa mpa nüh küshothuoh alotsawa vü tututi, thi ma nga mavi küsü vü küsükeri mpa tü ma küüro sasati. Ma jülovü kütuvü müthsü nüh khiemuo kümü ma mpa ma kenüh nga satü thi ma nyiri kenüh nga satü noja na küsa kenüh Saküüwuowa vü kütsü azüh vi nü tututi.

8Zanyo hamari aveh küüche vünüh Kümtse Sietse nüh sosieküümütse thuoüji alievü Juhthsüwa peküveh küju nü Kümtse Tsah Pewa tü müsa.

9Hamatü khinyi tsothowa küjoküütsa thsoshi küsü. Jümatü akütsü thi samüwa küsahthuoh vi Saküüwuowa vü kütsü tü kükhuhrüra luoveh samüküümühiejura,

© 2015 Bible Society of India.

10mari tü ashie, aküzhu thi saküümütse küüro mpa wie. Hamaritü Saküüwuowa
nüh arühle kürütheri müjie küsa atüvü alievü wuleri vi küsala kenüh wie.

11Thitü Khrista nüh hala pehküveh zanyo kümühieri Levü Kümüsiewa sanü
hala ru müthuoh. Juhthsüzheh ma nüh küürowa tü ji thi jumü; jümatü nyiri nüh
küsa azhih saküsa hama zhi nyu.

12Khrista nüh juhthsüzheh vü küwavü küsükeri nüh aveh kenüh Kümtse Tsa
Zhia vü kütuvü, ma tü ma ke vü anyihsü züh thi shüvotsah züh küsahthuoh
kenüh vimüwa; jüütanyu nü hiri kenüh küsuokürho küülolewa tsü na küsa
kenüh ma mpa ma zühvi nü tu.

13 Mükümtseri vü nyihsü züh thi shüvotsa züh thi mieshüzakütso weji vi
kütheketü, hama vünüh mari mükümtsewa sakümtsera.

14Hamatü azhütsa kenüh Khrista azüh nüh küzakele nga sajutsüthuoh lo!
Küsuokürho Sietse vünüh ma mpa nüh küsahthuoh aküjutsawa Saküüwuowa
vü satsüthuoh. Ma züh nüh nohri kürhori mükümühie vünüh nohri kümüshe
sakümtsenaveh, jütisanü hiri tü rhoküveh Saküüwuowa zhuh küroranaveh.

15Hama kenüh Khrista nüh kütsathuoh kürüthewa küchetsü nü Saküüwuowa
nüh phrateke küsa küsuokürho kütsiawa ma nüh ji küsari tü ngura naveh.
Hamatü sara naveh, küpakenühnyunü kütsathuoh pokhuwa kükhu vünüh
müküle sanü süküvehri külole kütsü kenüh.

16Küpakenühnyunü kümüshewa thuoüji thawa nüh aküsü satsü nüh jüma nüh
sakümüzhomütsüji mümühie,

17küpakenühnyunü kümüshewa thuoüji moma; jümatü ma sükümü ase vünüh
kükhra pehpehti.

18Jükenüh azüh küvi ase vünüh kütsathuoh pokhuwa tü küsarapeh.

19 Pokhuwa azhütsüküsa Khonyo vü thseküsa aveh Mosa nüh nyirivü
phratetsü. Jütisanü ma nüh shüvotsa atsa thi nyihsüzüh ajuh thse wurü nü are
rheküüngu thi nyihzhü künehkürüwuo thsenyie nü Khonyo lasi thi nyiri aveh
nyia vü kütheke tü.

20“Hama tü Saküüwuowa nüh nohri vü azhü kütsü kütsathuoh thsoshikhuh
feke küsa züh nohri nüh müzhe na küsa,” ta ma nüh phrateteti.

21Jükümjie Mosa nüh küzhühtuo Juhthsüzhehwa nga thi kükhuhrü vü küvi
zanyo jülovü küpehri aveh vü nga azüh vikütheketü.

22 Jükümjie sanü Khonyo vünüh zanyo aveh nga azüh vi nü sakümtsetseti, thi
azüh küüthü vünüh kükhiemuo aveh nga nojatsü.

Khrista Küsahthuoh nüh Kükhiemuori Noküja

© 2015 Bible Society of India.

23Thajüwu vü zanyori wie nga hakümjie vünüh samükümtseji mümühie nüh samü. Thitü rügi zanyori thuoüji küsahthuoh hama nyia vünüh müviji mümühie.

24Küpakenühnyunü Khrista thuoüji küzhütsawa küthse nyiri nüh küsa Kümtse Pe lovü mütu. Ma thuoüji thajüwu vü hiri mütho kenüh Saküüwuowa atüvü pehveh.

25Judahri Levü Kümüsiewa thuoüji mavi kürüzhu samüwa züh vinü Kümtse Tsah Pe lovü tututi. Thitü Khrista thuoüji mampa ma tsü nta hozakeri müwa.

26Jütathuoüji ma tü azhih müjie küsa vünüh nosü küjuhozakeri münomüna nathuoh. Thitü jüütanyu nü ma mpa ma satsavi küsahthuoh vünüh kükhiemuo vija nta anyi kürho aveh tsothosehkhe shenyi tekütse kümüjie küsükeri vünüh aveh kenüh küüngumüthuoh.

27Nyiri küsüküsü nga küsükeri süwie naveh, thi jüsevü thuoüji Saküüwuowa nüh ashih sanaveh.

28 Jükümjie Khrista nga nyiri hozake kükhiemuo vijatsü nta küsükeri ma mpa ma tsü nü sahthuohmü. Akünyiewa ma shele runaveh thitü kükhiemuori kenüh nyu nü ma huoküvehri külole n

Ebriri 10

1Judahri Khonyo thuoüji zhütsawa nyu thitü azhütsa kümühiewa ru na küsa thsoshiwa. Mavimavi mükütuo nüh küsahthuoh saküvehwa nüh mokümjie Saküüwuowa vü kütse nyiri saküjura na lo?

2Mükütüküzü nyiri nüh Saküüwuowa kükhurü tü mari kükhiemuo sakümtsetsa veh thuoüji, mari tü kükhiemuo kenüh amüshe kümüsüleh nyuthuoh, thi küsahthuoh küsa aveh müsanüh sanathuoh.

3Thitü jütawie ketünga anyira kükhiemuo küüthsüle na küsakenüh küsahthuoh küüro tü mavimavi sawieveh.

4Küpakenühnyunü shüvotsa thi nyihsü züh tü piketü kükhiemuo vimüjara.

5 Hama kenüh Khrista azhih hala ru na küsa vü ma nüh Saküüwuowa vü küüza: “Noh tü küsahthuoh thi zanyo vi kükhuhrü mülo, thitü noh nüh eh kenüh satsa küche savehthuoh.

6Noh tü kükhuhrüpe rügi vü samüwa aveh kütso mülothuoh. Nyutü küsahthuoh sanü kükhiemuo viküja mülothuoh.”

7Thinü hi nüh, “Khonyo lasi lovü eh kürho rhüküsa kümüjie, halie, Saküüwuowa hi nüh no müshe sa nti hala pehveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

8Atükhu vü ma nüh, “Noh tü küsahthuoh thi zanyo vi kükhuhrümülo thi lomüzhe nyutü samüwa kükhuhrüpeh rügivü kütsothi kükhiemuo küsahthuoh vija na küsa lomüzhe thi mülo,” ti küza.

9Thinü ma nüh, “Halie Saküüwuowa hi tü noh müshe sa nti hala pehveh,” ti küza. Jükümjie Saküüwuowa nüh küsahthuoh kürüwiri vijamü nü jümari müthoh vünüh Khrista küsahthuohwa vithse.

10Küpakenühnyunü Jisu Khrista tü Saküüwuowa nüh mowa sa üta nüh ma nüh sa, ma nüh ma mpa ma satsa tsü nü küsükerivünüh aveh kenüh hiri aveh tü kükhiemuo vünüh sakümtsera.

11 Judahri levü küsüküsü nga rülorülo ma küüro sa thi küsahthuoh jükümjie küsa hozakeri tsü veh; thitü küsahthuo hari tü piketü kükhiemuo vimüjara.

12Thitü Khrista thuoüji küsahthuoh kütsü küsü sa, ma kürhokütsü jüma tü küsuokürho müviji mükümühie kenüh, jütisanü Saküüwuowa ake azhie wuovü pehvehthuoh.

13Jütisanü khinyi thuoüji ma tü Saküüwuowa nüh ma mükünongüri vi ma jinyipe müjie küsa küju huopehvehthuoh.

14Thari nüh kükhiemuo vünüh sakümtsemüthuoh nüh ma nüh küsahthuoh küsükeri vünüh küsuokürho saküjumüthuoh.

15Thi Kümtse Sietse wie nga hiri vü ma povü satsü. Atükhuvü ma nüh:

16 “Kütsathuoh hama tü thuohtüvü hi nüh mari sie sa nti küsawa wiethuoh ta VÜWA nüh küza: Hi nüh eh khonyori mari luoveh lovü thse naveh, thi mari müshe lovü jümari rhüke naveh,” ta küza.

17 Thi ma nüh küüza, “Mari kükhiemuo thi mari kümüsüküürori hi nüh kümüshelewanyuthuoh,” ti küza.

18Jükenüh hamari noja kümüsevü thuoüji, kükhiemuo vija naküsa kenüh küsahthuoh müvithuoh.

Hiri Saküüwuowa Shehnyi Wa ünüh Raluo

19Jükenüh eh füri, Jisu küsü kenüh hiri tü Kümtse Tsah Pehvü kürüzih vünüh küwara pehvehthuoh.

20Ma nüh kürho lekhuji kürüthe küsü hiri kenüh satsümüthuoh, athsüküthuohteh vünüh jümatü, ma satsa vünüh.

21Saküüwuowa azheh kühuo levü küji küsü hiri tü pehvehthuoh.

22Jükenüh luoveh kütsaza thi kütsotü tsah vü taji, jümatü amüshe müküle vünüh luoveh sakümtsemü nü thi ajuh kümtse nüh satsari phrümü taji nü Saküüwuowa vü shehnyiraluo.

© 2015 Bible Society of India.

23Küluozhe hiri nüh küphrahzhuwa kürü küjeh müzho ünüh raluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh phratekeküsawa hiri tü tsotüra naveh.

24Hiri küsü nüh küsü kenüh müshe ünüh raluo, küümze kütsaluo na küsa kenüh küsü nüh küsü kükra thi kümühiesaluo.

25Anyi wuori kümüjie müsatü mükütuo nüh hiri kürü mütupeh huo ünüh raluo. VÜWA Rülowa ru shehnyi sheh kümü nohri nüh küngu kümüjie hiri küsü nüh küsü küüchüwasaküzhi ünüh raluo.

26Küpakenühnyunü hiri vü küzhütsawa küthsükümüsevü mükütüküzü hiri nüh khiemuo peh huo thuoüji kükhiemuo vija naküsa küsahthuoh küsü nga münyiethuoh.

27Jütanyu nü krü taji ashih küsawa huoküpeh wiethuoh, thi anyih müküüzara ru nü Saküüwuowa mükünongüri zoriemünathuoh!

28Anyi küsüküsü nga Mosa Khonyowa müküna thuoüji nyi künyi nyutü jüma nyia vünüh müküle ta küsa povü pehmü thuoüji küümze müpeh wiethuoh nüh zotheveh.

29 Thinü anyi Saküüwuowa Tsa müküchie sakümüri tü moti sanathuoh lo? Thawa nüh kükhiemuo phrüküümütse Saküüwuowa kütsathuoh azühwa müshe kürüzih tse nüh ma tü moti sanathuoh lo? Thawa nüh küümze Sietsewa müküchie satse nüh ma tü moti sanathuoh lo? Ma tü kümnomna küzakelekümüsü küngule ünüh müshe noluo!

30Küpakenühnyunü thawa nüh hama küze nüh hiri nüh thsüveh, “Müthoh küsa thuoüji e müthoh, hi nüh thuohtsülewie naveh,” thi ma nüh küüza le, “VÜWA nüh ma mpa ma nyiri ashih sawienaveh,” ta küza.

31Rhoküveh Saküüwuowa ake vü tu na küsa tü küükrükükraküsü.

32Nohri teküwa rülo vü Saküüwuowa küwie nohri vü küwieke vü müshe nonoluo, nohri tü zanyo hozake vünüh küzhike thitü kükho jüri nüh nohri chakümü müsa.

33Nohri tü küsükeri nyiri atü vünüh müküchie thi sakümnomna, thi küsükeri nohri tü hakümjie nohri müküchie küsari sie küsü nga sa.

34Nohri tü küsiküsari kümnomna nga sie küsuo, thi nohri azhiprüteküwa vü nohri tü nohri zhi kümiekümü kenüh küzhike nü lozhe, küpakenühnyunü jüma nyia vünüh zanyo kümühietsawa ngu naveh ta nohri nüh küthsü kenüh, thi jümatü küsuokürhopeh naveh.

35Nohri luoveh küjiwa müjatümü, küpakenühnyunü jüma nüh suope aküji satsü naküveh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

36Saküüwuowa kümüshe sana küsa kenüh thi ma nüh phratekeküsawa ngu na küsa kenüh noh tü müküzhikeji mümühie.

37Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh, “Küsuomüwa nüh, ru na küsawa tü ru naveh; ma tü kümünüwa nyu,

38Eh nyi künyitsari tü jütawie ketünga tsotü naveh thi rhonaveh; thitü mari nyi wuori nüh sühle tewa thuoüji, ma vü külozhewanyu,” ta küza.

39Hiri thuoüji anyi sühle teküwari thi küümieri nyu. Jütanyunü hiri tü kütsotü pehveh thi külolemüthuoh.

Ebriri 11

Kütsotü

1Kütsotü peh na küsa thuoüji hiri nüh zanyo luozhe küpehrikütoh naküsa kenüh wie, hiri nüh mükünguri kütoh naküsa kenüh.

2Khana kürhori tü mari kütsotü vünüh Saküüwuowa kümühiethsü ra.

3 Saküüwuowa azhü vünüh azhih aveh tü sara ta hiri kütsotü vünüh thsüra, jükenüh ngu küvehri tü mükünguri vünüh sazhu.

4Kütsotü kenüh Abel tü Kain nyia vü küsahthuoh küümphaküsü sa Saküüwuowa tsü. Ma kütsotü vünüh ma tü künyitsari ta Saküüwuowa kümühie thsüra, küpakenühnyunü ma nüh kütsüwa Saküüwuowa nüh mühiemü ta sa. Abel kütsotü kenüh ma tü sümüwie ketünga ma zhühku phrateveh.

5 Kütsotü kenüh Enok nga aküsü mükündu nüh sa. Maküüsünyu nü ma vi Saküüwuowa vü tewa, thi nyi küsü nga ma mphara nüh samü, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh mavitekükuo kenüh. Zhütsazhü nüh küüza Enok müjie vitekükuo vünüh ma tü Saküüwuowa külo sa ta küza.

6Kütsotü müküvi nü nyi küsü nga Saküüwuowa külo müsara, küpakenühnyunü thari nüh Saküüwuowa vü ru naveh nüh jümari thuoüji Saküüwuowa tü pehveh thi ma küphahri thuoüji suope satsüveh ta küsa kütsotü müpeh üji mümühie.

7Kütsotü kenüh Noah tü ma nüh mükündu zanyo atüvü küpehri Saküüwuowa azhü vünüh künara. Ma tü Saküüwuowa zhüküna taji ma thi ma tharuori külole na küsa ajuhie küsü sa. Jütisanü azhihwa tü müshe müsümü, thi kütsotü vünüh küru künyitsa Saküüwuowa vünüh küruwa ngura.

8 Kütsotü kenüh Saküüwuowa nüh ma tsü nta phrateke küsa anyuvü wa üta küji vü Abraham tü ma zhüküna. Ma khievü wanaveh nüh ma tü müthsü nüh kümuomuo tsetewa.

9Saküüwuowa nüh ma vü phrahteke kütsü anyu vü kütsotü vünüh alienyiri kümüjie vünüh rho. Isaac thi Jacob masü nüh Saküüwuowa vünüh phrahteke

© 2015 Bible Society of India.

küsa zarike ngura nü ajuhthsüzheh lovü kürho kümüjie ma tü ajuhthsüzhe lovü rho.

10Küpakenühnyunü Abraham tü anyuküji Saküüwuowa nüh rhe thi saküsawa huo peh, anyu jümatü müküüselera ape küsü.

11 Abraham tü khruo shehmüwiethuoh ketünga thi Sara wie nga atsamüngura nüh samüwie ketünga kütsotü vünüh ma tü apa küsü sara. Ma nüh Saküüwuowa nüh phrahteke küsawa kütsotü kenüh.

12 Abraham tü sükümüthuoh kümjie wie ketünga, rügi vü wutsiri thi anyuo vü shünyi müküchierhüra kümüjie ma vünüh küshukürа hozake ru.

13 Anyi hamari tü kütsotü vünüh sümü. Mari tü Saküüwuowa nüh phrateke küsawa müngu, thitü kületsuo vünüh jümari ngu thi mari lieke huo, thi mari tü alienyiri thi anyu vünüh zhejakümüri kümüjie üta küthsü.

14Küpakenühnyunü anyi jüüta küphrateri nüh mari tü anyu phahtse ta küsa küzatoh.

15Mari nüh anyu jamü nü teküruwa mari nüh mümüshelethuoh, mari nüh kümüshele tüla mari tü shele tewa naveh.

16Jütanyu nü anyu jümatü mari nüh müngukürу kümphatsawa, thajüwu anyuwa. Jükenüh Saküüwuowa tü mari Saküüwuowa ta küji müzükrü, küpakenühnyunü makeria nüh ma nüh anyu küji küsü küchemütüthuoh.

17 Saküüwuowa nüh Abraham vi kümüte vü küthse vü kütsotü vünüh ma tü Isaac vi küsahthuoh sa. Phratekeküsawa tü Saküüwuowa nüh Abraham vü satsü, thitü ma tü ma tsa vehküsü mpa wie ketünga vi küsahthuoh sa nta sawie.

18 Saküüwuowa nüh, “Noh tü Isaac vünüh phratekeküsa küshukürari pehra naveh,” ta küza.

19Saküüwuowa nüh Isaac tü sakürholerawie nata Abraham tü tsotü. Jükenüh phrahte nta thuoüji Abraham tü Isaac aküsü vünüh akürho ngura.

20 Kütsotü vünüh Isaac tü ru na küsa tsotho kenüh Jacob thi Esau vü kütsia zhü phrahtera.

21 Kütsotü vünüh Jacob tü süna saküvehvü Josef atsari küsüsü vü kütsia tsü. Ma kütsüh rügi vü tsüke nü Saküüwuowa khuhrü.

22 Josef tü süna saküveh vü kütsotü vünüh Israelri Egypt vünüh shuteküwa phrahtetsü, thi ma kümo kenüh mokümjie müsaji mümühie nüh azhütsü.

23 Kütsotü vünüh Mosa tü wuo kümüsevü ma vühri nüh asah küche vi küthi. Mari tü atsawa züshehkümü ngu, thi mari tü kajiwa zhü müküüna nga mükrü nüh sa.

© 2015 Bible Society of India.

24 Mosa tü khruokümü sevü kütsotü vünüh Faroah atsavühwa atsa nyu ta kürü.

25Ma tü tsotho pikewienga kükhiemuo vü lokürа müsa nüh Saküüwuowa tsari sie kümnomna lotewa.

26Ma tü Egyptri künyirhie aveh nyia vünüh Messiah kenüh küsiake müvü nüh sakümüwa nüh küünyia ta thsü, küpakenühnyunü ma notha tü atü vü saküveh jisuowa vü sakümü kenüh.

27Kütsotü vünüh Mosa tü mükrü nüh küjiwa rüküshu vünüh Egypt vünüh tewara. Ma nüh mükündura Saküüwuowa nguwie ketünga ma tü ase vü küüpele makümü sa.

28Kütsotü kenüh ma tü tsekükariwa küchera thi amükhieri vü azüh kütheke, jüütisanü rügizhüle atsa pokhuri küzothewa tü Israelri tsa nyimpa pokhuri müzothe nüh sa.

29 Kütsotü vünüh Israelri tü azhih küüwe vü kütse kümüjie Kümüru Juhküji karira; Egyptri nüh jükümjie nyi santa küsa vü ajuh nüh mari vi müzhumü.

30 Kütsotü vünüh Israelri tü rülo türü keri Jeriko shieku tsekümükiele vü puatewa.

31Kütsotü vünüh Rahab küüphroküphrievühwa tü Saküüwuowa zhü müküünari sie müzothe, küpakenühnyunü ma nüh Israelri aküzi sakürurі kümühie ta küsieke kenüh.

32 Hi tü küzawawie ti lo? Hi tü Gideon, Barak, Samson, Jefthah, David, Samuel thi setsaküthsüri zhühke phratena küsa tü müphratekherawiethuoh.

33 Kütsotü vünüh mari tü anyu aveh sie saluo nü khrara. Mowa nü katoveh nüh mari tü jümari sa thi Saküüwuowa nüh mowa phratekesaveh nüh ngura. Mari tü amiewuowa apo nga khetera,

34anyih ju sheh kütse nga zokünera, anyusuowa nüh zothe na küsavü nga nüh tera. Mari tü mükhra, thitü khratera; mari tü arie vü khrasheh thi anyi küpara rienyiri chara.

35 Kütsotü vünüh nyimzari tü mari ajie nü sükümüri kürholera ngura. Wuori thuoüji akürho kümühie vü rholewa nta aküsü mümawiethuoh nüh kümnomna vünüh sümü.

36 Wuori thuoüji riesa thi femü, thi wuori thuoüji mürüli nüh khe nü küsizhe vü thsemü.

37 Mari tü aloh nüh ve, thi athsokürhovüh nüh mari rhothuoh, mari tü müjimüra thi anyuküsuowa nüh rethemü. Mari tü nyihsü nyutü nyihzhü hu küzhu nü tsewatseru ti sa, mari tü thohtsa, kümnomna tsü, thi müküchieküzhü sa.

© 2015 Bible Society of India.

38Azhihwa tü makeria nüh mükümühie sa! Mari tü azhe mükünyieri kümüjie reza vü thi küzhi vü küzhu, azhih lovü lopie thi lokhe lovü rho.

39Anyi hamari tü mari kütsotü vünüh azhüke kümühie pehrawie ketünga mari vü Saküüwuowa nüh phrateküsawa müngu nüh samü,

40küpakenühnyunü Saküüwuowa tü ehkeria nüh rühle kümühiemüshe küsa kenüh. Ma kümüshe thuoüji hiri vünüh mükünyunü jüri tü samükümühiejura.

Ebriri 12

Saküüwuowa Hiri Pa

1Hiri kenüh thuoüji hiri povü küsa hiri mükieshe veh. Jükenüh akhuoküüzhori thi kükhiemuo hiri küpephoke nü pehküvehri vijamü nü aküzhü hiri atüvü saküvehwa vü kükhra thse nü zhüwaluo.

2Hiri notha Jisu wuovü nophoke luo, hiri kütsotü apo vünüh asehkhe küju ma vü saküpeh huo wiethuoh. Ma tü khieluothsowa kenüh müjawie! Jüta nyunü loküzhe atüvü ma huoküvehwa kenüh khieluothso rügi vünüh sü na küsa müzükrü nüh sa, thi ma tü khinyi thuoüji Saküüwuowa kajipe azhie wuovü pehvehthuoh.

3Ma tü küzakele nga kükhiemuori vünüh kümürhüwa vikevünü müshe nonoluo! Jükenüh nohri mpa thachu temüwatümü thi müjatümü.

4Küpakenühnyunü nohri nüh kükhiemuo sie kürütüluo kütsevü nohri tü aküsüwa müjie khetera.

5Saküüwuowa nüh ma tsari kümüjie nohri küchü kütsü zhüri kümamüthuoh ülo? “Eh tsa, VÜWA nüh no saküümüsho vü noh luoveh thse luo, thi ma nüh no küphra vü noh luoveh thachu temüwatümü.

6Küpakenühnyunü VÜWA tü ma nüh küümzeri aveh thuoüji sakümüshotsü veh, thi ma nüh ma tsa ta küsari aveh thuoüji kümnomna tsütsüti,” ti küza.

7Nohri küümühie nta küsa kenüh nohri vü kümnomna tsü taji sosieveh; nohri tü Saküüwuowa tsa ta küsa nohri vü ma nüh kümnomna kütsü vünüh kütsa veh. Atsa wuori apari nüh müküsie pehveh ülo?

8Mükütüküzü noh tü ma tsari kümüjie vünüh kümnomna tsümüveh thuoüji ma tü atsatohri nyu thuohnü alietsari thuoh.

9Azhih vü kürho nyira pari thuoüji mari nüh hiri vü kümnomna tsü thi hiri nüh mari küüsiakeveh. Jütathuoüji hiri tü sietse Pawa tü küzakele nga ma kükhu vü peh nü mürhoji mümühie lo!

© 2015 Bible Society of India.

10Hiri azhih vü kürho pari thuoüji tsotho pike kenüh hiri vü kümnomna tsüveh, jümatü makeri'a nüh katoveh tü nta sanü saveh; thitü Saküüwuowa thuoüji hiri küümpha kenüh saveh, jütisanü hiri tü ma kümtsewa nyi küsuoveh.

11Hiri vü kümnomna tsü thuoüji hiri sakülozhe nta nyu nü sakülorü nta saveh tünta tsotho pike müshesheti. Thitü asevü thuoüji kümnomna jükümjie vünüh saküümüshorari tü luoveh kürünyi suope künyitsa kürho avi pepeti.

Sosiekütsü thi Küthokütsü

12 Noh ke küzhi nü kütse khroke luo, thi nohri akho khekheta küshü kütseri sakükhraluo!

13Aleh kümüshori vü tse huo luo, jüta thuoüji ajih küjiri tü müsara nüh sakümü nyu nü sakümühiera naveh.

14Nyiri küsüküsü vü nga mühie luo, thi kümtse kürho rhonti wurie luo, küpakenühnyunü jüüta mükünyu nü nyi küsünga VÜWA müngura.

15 Saküüwuowa küümze vünüh asevü müsühle nti saluo. Nyiküsü nga are kükha shoküvehri kümüjie sanü ma kükha nüh hozake saküüjakünya kümü kümüjie müsatümü.

16 Nyi küsü nga Esau kümüjie asazüh muomuo nyutü mükünyitsakürho mürhotümü, ma tü ma kükhruo suopewa sütsuo küsü ashie nüh zhutsamü.

17 Asevü thuoüji ma tü ma pa kütsiawa vi ngü; thitü ma tü sühle tewa, küpakenühnyunü ma nüh rüthsü shuwie taji jüma phahwie ketünga ma nüh mowa samüthuoh nüh zanyo küsü vünüh nga mükhaphrülera nüh samü.

18 Nohri tü Israelri nüh küru kümüjie müjie ru, nohri nüh parana küsa vü, Sinai Küzhiho vü anyihzhu juküveh, aküzo, akümo, atsomürhü küsavü,

19tütü kükhu khi, thi ajikhi küsa. Nyiri nüh jikhi küünaravü, azhü küpa mükünale tümü üti khuo,

20 küpakenühnyunü jikhi vünüh küüza zhüwa küna nü müküzhikera nüh sa, jüma nüh küüza, "Mükütüküzü samüwa wienga küzhiho jüma shike thuoüji aloh nüh müvetheji mümühie," ta küza.

21 Aküno wienga ngole kümü kenüh Mosa nüh, "Hi tü khekheti küshü thi krü," ti küza.

22Thitü nohri thuoüji rügizhühleri sie nü Zion Küzhiho thi Saküüwuowa nüh rho küveh nyuküji thajüwu Jerusalem vü teru pehvehthuoh.

23Nohri thuoüji Saküüwuowa tsa küwuokhuri lozhe sheh nü küsehzhupe vü teru pehvehthuoh. Mari anyo tü thajüwu vü rhükesavehthuoh. Nohri tü Saküüwuowa nyiri aveh ashih küsawa vü teru pehvehthuoh, thi anyi kümühieri saküümühiejurawa sietse vü teru pehvehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

24Nohri tü Jisu, kütsathuoh kürüthe küchekütsüwa thi Abel züh nyia vünüh
kümühietsah phratekeküsa azüh kaküjake vü terupehvehthuoh.

25 Jükenüh azhüzhüluo, thawa nüh phrahteveh nüh jüma azhümüküüna
müsatümü. Rügi vü zhühlewa azhih vü kütsüwa thari nüh müküna nüh samü
nüh jümari tü mütera nüh samü. Thajüwu vünüh küphrahte vünüh tewa nta
thuoüji hiri nü küzakele nga jüma nyia vünüh mükütera sanathuoh lo!

26 Jüma tsotho vü ma jikhi nüh azhih saküüzhüh, thitü ma nüh phrahteke küsa
thuoüji, "Hi nüh küzhüh lehü naveh thi azhih mpa küüzhüh nyu nü thajüwu nga
küzhüh naveh," ti küza.

27Azhü "Küsükeri küzhühlehü naveh" ta küsawa tü saküsari tü küzhühjamü
naveh thi vijamü naveh, jüta thuoüji zanyomüküzhühjara nüh pehküvehri
thuoüji jü üta pehtewa nathuoh.

28Jükenüh hiri kürü kümünatsü sheh luo, küpakenühnyunü kajipe
müküüzhühjarawa hiri tü ngukümüthuoh kenüh. Hiri kürü Saküüwuowa
kümünatsü sheh thi ma külo küsara lekhuji vünüh ma khuhrü thi krü nü ma
kükhuvü rho thi küsiake vi ma tsüluo,

29 küpakenühnyunü Saküüwuowa thuoüji anyih zanyo küzorierawa kümüjie
wiethuoh.

Ebriri 13

Mokümüjie vünüh Saküüwuowa Külo Sa naveh nüh

1Khristanyira ajienü kümüjie vünüh küsü nüh küsü kümüze peh huo luo.

2Küzehri nohri azhe vü sieke nti müsheluo. Khanavü anyi wuori nga jüüta sa thi
jüma müthsü nüh rügizhühleri sieke.

3Mari sie nü nohri nga küsi sakütse kümüjie küsi küsari müsheluo. Thi nohri
nga münomüna küveh kümüjie münomüna kütseri müsheluo.

4Kümünyu hama tü nyiri aveh nüh küsiakeleh, thi vüpa vüvüh masü aze tü
samükümünetümü. Saküüwuowa nüh asazüh muomuo küsari thi nyivühnyipa
muomuo küsari thuoüji ashih sanaveh.

5 Nohri kürho tü ame kümüngu vünüh kietuo luo, thi nohri akevü küzake
pehveh nüh jüma nüh vi nohri lokürа saluo. Küpakenühnyunü Saküüwuowa
nüh, "Hi nüh piketü noküjawanyu; nyutü küsazihwa nyu," ti küza.

6 Jükenüh hiri kürü luoveh müzho taji, "VÜWA thuoüji hi küükrawa, hi kükrüwa
nyu. Thawa nüh hi vü mowa sara naveh lo?" ti küza ünüh raluo.

© 2015 Bible Society of India.

7Nohri sierhü pokhuri müsheluo, mari nüh nohri vü Saküüwuowa zhühlewa phratetsü. Mari mokümjie rho nü sütewa nüh müshe le luo, thi mari kütsotü arie nyi mürie luo.

8Jisu Khrista thuoüji luonyi, nosü thi küsuokürho nga zarikewie.

9Küsosiezhü kürütheri nüh nohri sosie kümüsü nü lekhuji kümühie vünüh nohri müramüküzetümü. Kütsaküzhu vünüh nyu nü Saküüwuowa küümze vünüh saküükhra nüh küümphakhe; jüma kümüzheri tü zanyo küsü nga küükrara müsawie.

10Levüri Judahri kükhuhrü pe vü küürori tü hiri kükhuhrüpe rügi vü küsahthuoh saküsari zanyo küsü nga kütsalevüh nyu.

11 Judah Levü Kümüsieri tü kükhiemuo küsahthuoh kenüh samüwa züh vi taji Kümtse Tsah Peh vü ruruti; thitü samüwa satsari thuoüji alie vünüh tsomümüti.

12Jisu nüh ma mpa ma züh vi nyira kükhiemuo sakümtse na küsakenüh ma tü nyuküji alie vünüh sü.

13Jükenüh hiri alie vü ma vü wa nü ma küzükrüwa kürüküsuo nüh raluo.

14Küpakenühnyunü azhih hala hiri kenüh nyuküji küpeh huora münyie; atüvü kütse nyuküjiwa hiri tü huoveh.

15Jükenüh mükütuo nüh Jisu vünüh hiri küsahthuoh küsiake vi Saküüwuowa vü tsü ünüh raluo, jümatü hiri po vünüh matü VÜWA wiethuoh ta ma tüvü phrakütsü wiethuoh.

16Küsü nüh küsü vü zanyo kümühie küsa thi küsü nüh küsü küükra mükümatümü, küpakenühnyunü küsahthuoh hamari tü Saküüwuowa losaküzhe veh.

17Nohri sierhüri zhü künaluo thi mari nüh azhükütsüri müzheluo. Mari tü müünyiewiethuoh nüh nohri kürho no pehveh mari tü Saküüwuowa vü mari küüro zhükewa tsü naküveh kenüh, nohri nüh mari zhüküna thuoüji mari tü lozhe sheh nü küronaveh, jüütanyu thuoüji mari tü lorü nü küro naveh, thi jüüta thuoüji zanyo küsü nga nohri kenüh künyia münyiethuoh.

18Hiri kenüh khuo peh huo luo. Hiri tü hiri kümüshe mütseveh ta thsütoh naveh, küpakenühnyunü hiri tü tsotho aveh vü nga zanyo kümühieri sa ngü küveh kenüh.

19Thi hi nüh jüma nyia vünüh khuo küveh thuoüji Saküüwuowa nüh nohri vü shita küzele na küsa kenüh khuo luo.

Sehkhe Kükhuo

© 2015 Bible Society of India.

20Saküüwuowa nüh hiri VÜWA Jisu tü aküsü vünüh sakürholethuoh, ma satsa tsü nü küsahthuoh vünüh ma tü Nyihzhükühuo Küjiwa samüthuoh, jüma vünüh küsuokürho kütsathuoh thsoshikhuh fekemüthuoh.

21Ma kümüsheri sana küsa kenüh kürükümühie Saküüwuowa nüh zanyo kümühie aveh vi nohri kütsüwa saluo. Thi Jisu Khrista vünüh mowa nüh ma sakülozheraveh nüh jüma hiri vü sakütsüwa saluo. Thi Khrista vü küsuokürho thi sehkhe küju nga küthohlawa saluo! Amen.

Sehkhe Zhüri

22Eh füri, hi nüh khuoküveh thuoüji luoveh suo nü luoveh saküükhra zhühle hama künaluo; küpakenühnyunü hi nüh lasi hama rhü kütsü tü aküsuo nyu.

23Hiri füwa Timothi tü küsizhe vünüh küüshumüthuoh ti hi nüh nohri küüthsüngüveh. Ma nüh kümüto ru thuoüji hiri ru nohri kümütu vü ma nga sieru naveh.

24Hiri külozhe zhüwa vi hiri sierhüri aveh vü thi Saküüwuowa nyiri aveh vü tsüluo. Afü Italy vü küpehri nga mari külozhezhü tsüküze veh.

25Saküüwuowa küümze nüh nohri aveh sieküpehwa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Jems

Jems 1

1 Jems, Saküüwuowa thi VÜWA Jisu Khrista siepewa nüh Külozhe zhü vi Saküüwuowa anyi akuoh türakünyi azhih aveh vü vohrie tekütseri vü kütsü.

Kütsotü thi Küthsü

2Eh füri, kümüte rühle küpapa vünüh küru vü amüngukümühie ti chieke luo,

3küpakenühnyunü no kütsotüwa nüh jümari küchara vü noh tü küüzhike pehraveh ta thsüra veh.

4Noh küüzhike müsara nüh sakümü müsatümü taji no lekhuji aveh vü küüsatoh luo, jütathuoüji nohri tü jutsara thi tsera naveh, thi zanyoküsü nga küüphewa nyu.

5Thitü nohri nyi wuori nüh küthsü küpheveh üji Saküüwuowa vü khuo luo, ma nüh jüma tsü naveh; küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh aveh vü nga müküte nüh küzhietsü küveh kenüh.

6Thitü noh nüh kükhuo küsavü müküütoh vünüh mükhuotü tsotü nü kükhuo saluo. Thari nüh müküütoh vünüh kükhuo sanaveh nüh amürhü nüh juhküji vü küshüh taji amürhü nüh wekütse kümüjie wiethuoh.

7Küpakenühnyunü anyi jümatü VÜWA vünüh zanyo küsüküsü nga ngu nati mümüshetümü luo.

8Luoveh künyi küsari thuoüji zanyo küsüküsü nga satü küsatohra münyie.

Kümükhuo thi Künyirhie

9Khristanyiri thawa nüh mükhuo tse nüh Saküüwuowa nüh ma kükhake vü lomüzheji mümühie,

10 thi Khristanyi künyirhiewa tü Saküüwuowa nüh ma vikütsuo kümüvü lomüzheji mümühie. Küpakenühnyunü künyirhie tü are küwu kümüjie kretewa naveh.

11Arünyi tü ma küsa peh she nü shuru nü apra chüthemümüti; ma küwuri tü kretewawati, thi ma küzü tü zoriemümüti. Jükümjie nyirhieri tü ma mpa ma küpre satse thuoüji zoriemü naveh.

Kümüte thi Kümüjimüra

12Kümüte küru vü küüzhikerari nü kümüngatsari, küpakenühnyunü kümüte jüma kükarirari tü Saküüwuowa nüh ma küümzeri vü phrahteke küsa kürho kajilüwe ma jisuo ngu naveh.

13Mükütüküzü kümüte jüma nüh nyi küsü müjimüra thuoüji, “Kümüjimüra hama tü Saküüwuowa vünüh küru ti müphratetümü.” Küpakenühnyunü

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa tü kümüsü vi küümütewa nyu, thi ma wie nga küpari kümüra münyie.

14Thitü nyi küsü nüh kietuo tewa thi ma mpa ma kümüsü kümünguwa nüh ma sakümüsü tse thuoüji kümüjimüra tü ruveh.

15Jütisanü ma kümüsü kümünguwa atsamo nü wuo kükhiemuo tsütsüti; thi kükhiemuo tü khruomü thuoüji aküsü vü wuo tsütsüti.

16Küümüze eh füri, nyuri nüh müküümüratümü!

17Zanyo aküte kümühie aveh thi aküju kütsü aveh thajüwu vünüh ru veh; jümatü Saküüwuowa vünüh ru veh, thajüwu küwie aveh Küsawa, kükhaphrükhale vünüh küpa müsa nyutü sietse kümüjie mükhaphrükhale.

18Azhütsa vünüh ma mpa ma müshe vünüh hiri tü satsü, jütisataji hiri tü ma nüh küsa aveh nyia avi apokhuwa küüsa nta sa tsü.

Küüna thi Küsa

19Küümüze eh füri hama müsheluo! Nyiri aveh nga shishiti küna luo thitü pre nü küphrahte müsatümü thi shishiti arümüshutümü.

20Nyira rüküshu thuoüji Saküüwuowa künyitsa kümüshewa samüküjira.

21Jükenüh khuke mükümtse aveh thi nohri kürho rühle kümüsü aveh vijamü luo. Saküüwuowa kükhu vü peh luo thi nohri küülolera nohri luoveh lovü küche küsa zhüwa vi luo.

22Azhüwa mpa küna taji noh mpa no mümüratümü; jüüta nyu nü küna küsari vi nü küüro vü vimüthse üji mümühie.

23Thawa nüh azhüwa küna nü vi küüro vü müthse nüh sanaveh nüh jüma thuoüji ma mpa anyikünovüh vü no nü ma mpa ma mokümjie ünüh küngu kümüjie wiethuoh.

24Ma mpa ma kümühie ta no nü tewa nü shita ma mpa ma mokümjie ünüh kümaküm kümüjiewiethuoh.

25Thitü thawa nüh kütuosheke nü nyiri sakürüzihkütsü khonyo küjutsahwa no, jümawa vü luoveh tsah thse thi küüna mülie mpa sanü jüma kümamühmü nüh vi küüro lovü thse thuoüji ma nüh mowa küro ünüh Saküüwuowa nüh tsia tsü naveh.

26Nyi wuori nüh ma mpa anale küvi kümühieri ta müshe veh ülo? Mükütüküzü ma nüh ma mizhi mükhete thuoüji ma nale tü moma sathuoh thi ma tü ma mpa ma müra vehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

27Saküüwuowa nüh anale kümtsetsahwa thi zhütsa ta küsawa thuoüji hama: mürari thi tünyivühri kümnomna vü no thi azhihwa vünüh ma mpa ma samüküümüne ti küsawa wiethuoh.

Jems 2

Kümüze Müküpatümü üta Zhükütsü

1Eh füri, VÜWA Jisu Khrista küthohlathovü VÜWA vünüh kütsotüri, nohri tü mari alievü nüh no nü küümze küpamüsatümü.

2Mükütüküzü nyirhieri küsü nüh tüjü kükhekewa suna nüh küsa thse thi thsümünyi kümühie thse nü nohri Kümühu vüru naveh, thi kümükhuori küsü nga thsümünyi kümüsü vünü ru naveh.

3Mükütüküzü noh nüh thsümünyi kümühie vü kütsewa vü küsiake tsü taji ma vü, “Hala ape kümühietsah vü peh luo,” ti küza, thitü kümükhuowa vü thuoüji, “Tula tsiela luo, nyutü eh jih kütuo azhih vü shupe luo,” ta küza naveh,

4jütathuoüji noh tü nohri mpa nohri azhie vü saküüpa mükülesavehthuoh thi amüshe kümüsü vünüh athuoh sa vehthuoh.

5Küümüze eh füri, künaluo! Saküüwuowa nüh azhih hala kümükhuori kütsotü vünüh küünyirhie nta rükamüthuoh, thi ma küümzeri kenüh phrahteke küsa Kajipewa küüvi nta rükamüthuoh.

6Thitü nohri nüh kümükhuori müchieke nüh samüthuoh! Nyirhieri nüh nohri müte ülo thi nohri shoh nü ashih atüvü vimüwa ülo?

7Mari tü nohri vü anyo kümühie tsükümüwa phraküümüsüri,

8 Zhütsazhü vü Kajipe khonyo rhü küsa, “Noh mpa no küümze kümüjie noh zhephruri kümüze luo,” ta küsawa müzhe thuoüji katomü wiethuoh.

9Thitü noh nüh anyia vü küzüwa noh taji nyuri küjo thuoüji notü khiemuomüthuoh, thi Khonyowa nüh noh tü khonyo küphrürierita müshemüsümüthuoh.

10Küpakenühnyunü nyi küsü nüh khonyo müzhekütsevü küsümümüzheju thuoüji jüma kenüh aveh vü mükülehthuoh.

11Küpakenühnyunü “Nyimzanyimpa muomuo müsatümü,” takküzawa nüh, “Müfethetümü,” ta nga küza saveh. Mükütüküzü noh nüh nyimzanyimpa muomuo müsawie ketünga nyuri fethemü thuoüji khonyo phrürie müthuoh, noh tü khonyoküphrürieri samüthuoh.

12Hiri sakürüzih kütsü khonyowa nüh nyiri ashih sana küsa kümüjie phrate thi küro luo.

© 2015 Bible Society of India.

13Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh ashih küsa vü küümze mükünyieri vü küümze münyie nüh sanaveh; thitü küümze thuoüji ashih nyia vü khrara naveh.

Kütsotü thi Küüro

14Eh füri, nyi küsü nüh ma kütsotü pehveh ta sala naveh thitü ma küüro münyie thuoüji makünyia mowa pehveh lo? Kütsotü jüma nüh ma külolera naveh lo?

15Mükütüküzü anüri nyutü atsehvüri athsümünyi müviji mümühie nüh sa thi momatsanüh sala naveh.

16Thi nohri nüh mari vü, “Saküüwuowa nüh tsia no tsüluo! Noh saküzhe thi ashietsa sheh luo,” ti küza taji mari müviji mükümühieri vi mari mütsü thuoüji makümühie mowa pehvehlo?

17Jükenüh kütsotü tü küüro mpeh nyie nüh ma mpa thuoüji aküsü wiethuoh.

18Thitü anyi wuori nüh, “Noh tü kütsotü pehveh thi hi thuoüji küüro pehveh. Noh küüro müthse nyie nüh no kütsotü hi kütsaluo, thi hi nga eh küüro vünüh eh kütsotü kütsanaveh,” ta küza mühieveh.

19Noh tü Saküüwuowa vehküsü mpa wie ti küsa tsotü veh ünü? Jüta thuoüji mühie she! Sietse kümüsüri wie nga jü tsotünü krü nü khekhe ta küshüshü ti.

20Noh zanyomükümüshewa! Kütsotü tü küüro münyie thuoüji momasa ta küsa thsü nathuoh tünü.

21 Mokümüjie hiri anyi Abraham tü Saküüwuowa atüvü müshoralo? Jümatü ma nüh ma tsa Isaac vi kükhuhrüpe rügi vü sanü küüro vünüh kümüshora wie.

22Noh tü thsüvehthuoh tünü? Ma kütsotü thi ma küüro masü tü zarike wie; ma kütsotü tü ma küüro vünüh sajukütsüwie.

23 Zhütsazhü nüh, “Abraham tü Saküüwuowa tsotü, thi ma kütsotü kenüh Saküüwuowa nüh ma tü nyitsa,” ta küzaküsawa tü zhütsa. Jükenüh Abraham tü Saküüwuowa afüwa taji.

24Noh tü thsüluo, kütsotü vü mpa nüh mükünyu küüro vünga nüh Saküüwuowa vü müshoraveh ta küsa thsüluo.

25 Jümatü küüphroküphrievühwa Rahab kümüjie wiethuoh. Ma nüh Israel nyiri nüh nyuri zi küru vü, masü kükra tsü nü lekhuji küpa vünüh masü küthi küze kümü küüro vünüh matü Saküüwuowa vü müshora.

26Jükenüh satsa tü sietse mükünyie nü aküsü wiethuoh, jükümjie kütsotü küüro mükünyie nü aküsüwiethuoh.

Jems 3

Amizhi

© 2015 Bible Society of India.

1Eh füri, nohri hozake nüh küsosie müsatümü. Küpakenühnyunü nohri nüh thsüküveh kümüjie küsosieri tü nyuri nyia vünüh hiri ashih nüh küümüzho sanaküveh kenüh.

2Hiri aveh nga sazihzih ti. Thitü nyi küsü nüh ma nüh küphrahte vü küsazih münyie wie thuoüji ma tü aküjuri thi ma mpa ma kürho aveh nga khetera veh.

3Hiri nüh arawuh tü hiri zhüküüna nti küsa kenüh amürü vima po khete tütüti, thi hiri nüh khievü wa ngü veh nüh masie wara veh.

4Nyutü juhie müshe nonoluo: ji sheh wie ketünga amürhü nüh we tsetseti, küürevüh kütazü wienga nüh ma küre tsetseti, thi küürewa nüh khievü wa ngü veh nüh wara veh.

5Jükümjie amizhi tü kütazü wie thitü kürhieza sheh zhü nga phrara veh. Anyih kütazü wie nga nüh aküze küji tsomümüti küsa müshenoluo!

6Thi amizhi tü anyih kümüjie wie. Hiri satsa azhie vü amizhi tü müküle azhie küsü, hiri satsa vü peh nü hiri satsa avehvü kümüsü küze veh. Nyihsuozü vünüh küru anyihwa nüh hiri kürho aveh tsoküze mümüti.

7Nyiri tü rezasa thi müwari, thi zhukütseri thi anga hamari aveh ketera naveh thi keteru.

8Thitü khinyi küjuwie nga amizhi tü mükhetera wie. Jümatü müsümü thi mükhetera, küsüra kümüzhi mpa nüh promü.

9Hiri nüh amizhi vi nü VÜWA thi Pawa kümüna tsü veh thi jüma vi hiri fülüpuori kümüzü sasati, afü jüri tü Saküüwuowa küthse vünüh sasaveh.

10Kümüna zhü thi kümüzü tü apo lovü nüh phrahzhu veh. Ehfüri, hakümjie küsavüh nyu.

11Juwi küshupe küsü vünüh ajuh kümünge thi kükha shuvehülo?

12Eh füri, jichuorhu tü Olive avi müpera; rhelivi rhu tü jichuo müpera, nyutü aküzü küshupe vünüh ajuh kümünge müshura.

Rügi vünüh Küru Küthsü

13Nohri azhie vü anyi wuori zanyoküthsü thi kümüshi pehveh ülo? Ma kürho kümühie nüh jüma müthsüji mümühie, ma kürho kürünyie thi küthsüwa nüh küüro kümühie müsaji mümühie.

14Thitü noluoveh lo vünüh noh nüh nokküjizhi peh, akükha peh, thi noh mpa no kümüka pehveh üji no küthsü vi nü küzhütsavü mükhiemuotümü.

15Zanyoküthsü jüri tü thajüwu vünüh müru; jüma tü azhihzhi, jümatü sietsezhi nyu thi sietsekümüsüwa zhi.

© 2015 Bible Society of India.

16Khiela noküümaluo thi kümüka pehveh ünüh jüla tü mükükatothi kümüsü aveh pehmü.

17Thitü küthsü rügi vünüh küruwa thuoüji pokhuwa mütse; rünyi, azhüzhü, thi kürütsarü; küümze pro, thi küürokümühie sazhuveh; küsü nga mümüshezih thi küthse müsa.

18Kürükümühie sakütsüri nüh kürükümühie küny

Jems 4

Zhihwa Sie Füküsa

1Nohri azhie vü küsaluo thi küüraluo ru veh ülo? Jümari tü nohri kümüngu vünüh ru veh, jümari tü nohri lo vünüh saluopeh huoveh.

2Noh tü zanyo vingümü, thitü noh tü jümari müngura nüh samü, jükenüh nyuri fethe veh; noh tü zanyo müngu sheh veh, thitü noh tü jümari müngura nüh samü, jükenüh nohri tü küraluo thi feluo veh. Nohri tü nohri nüh küvingüri nguramüveh, küpakenühnyunü nohri nüh Saküüwuowa vü jümari khuomüveh.

3Thi nohri nüh kükhuo vü nohri tü jüma nguramüveh, küpakenühnyunü nohri luoveh tü mümütse; nohri mpa nüh nohri loküzhe sa nta zanyo kükhuo wie.

4Mükünyitsa zhütsa nyiri! Azhih hama afü sana küsanü Saküüwuowa mükünongüri wiethuoh ta küsa müthsü ülo? Thari nüh azhihwa afü sie sangü veh nüh ma thuoh üji Saküüwuowa mükünongü wiethuoh.

5Zhütsazhü vü küzhütsa münyie ti mümüshetümü, zhütsazhü nüh küüza, “Saküüwuowa nüh sietse hiri lovü thsekümüwa nüh noküüjizhi müshe veh ülo?” ti küza.

6Thitü Saküüwuowa nüh küümze kütsüwa nü müzho shehmüwie. Zhütsazhü nüh küüza, “Saküüwuowa thuoüji kürhiezari kule veh, thitü rünyie nü rhokütseri vü küümze tsütsüti,” ti küza.

7Jükenüh nohri kürho vi Saküüwuowa kükhu vü thse luo. Sietse Kümüsüwa kule luo, jütathuoüji ma tü no vünüh zhü tewanaveh.

8Saküüwuowa vü shehnyi raluo, jütathuoüji ma nüh nosheh nyiru naveh. Nohri kükhiemuori, nohri ke mütsomü luo! Nohri luoveh sakümtse luo, nohri aküthse küsari!

9lorü shehluo, luoveh na sheh luo, thi krie luo; nohri küükhrikhaphrü nü kükrie vü thse luo, nohri loküzhe khaphrü nü nyihphamükümüza vü thse luo!

10VÜWA tüvü nohri kürho sakürünyie luo, jütathuoüji ma nüh nohri khaketsü naveh.

Afü Khristanyiri Küüjo kenüh Zhühkho kütsü

© 2015 Bible Society of India.

11Eh füri, nohri küsü nüh küsü phrahtemükümüsü tümü. Thari nüh afü Khristanyiri küjo naveh nüh nyutü phramüsünaveh nüh Khonyowa küjoveh thi phramüsü veh. Mükütüküzü noh nüh Khonyowa küjo thuoüji noh tü Khonyo zhüküna müvehthuohnü jüma küüjorithuoh.

12Saküüwuowa mpa nüh khonyo kütsüwa thi müsheküümüsüwa. Ma mpa nüh külolera naveh thi zothera naveh. Noh mpa noh füri küjo nü noh tü thawa ti müshe veh lo?

Kürhieza kenüh Zhühkho Kütsü

13 Eh zhü künaluo, nohri tü "Nosü nyutü thuohtü hiri tüküzehtse nyuküji vü wa naveh, hiri tü jüla mahvi küsü pehnü asü sanü pesa hozake küphara sanaveh," ti küza.

14Nohri kürho tü thuohtü mowa sanaveh nüh müthsü! Nohri kürhotü nyikhu krüru nü tsotho pike peh nü rateküwa kümjiewie.

15Nohri nüh müphrahteji mükümühie thuoüji hama: "Mükütüküzü VÜWA kümüshe thuoüji hama, hiri tü rho taji zanyo hama luoma sanaveh," ta küzaza ti.

16Thitü nohri tü rhieza thi kuotimü; kükuoti jümari aveh tü müküle.

17Nyi küsüküsü nga zanyokümühie küsaleh tü müsanüh sathuoüji ma tü müküleh sanü khiemuomüthuoh.

Jems 5

Künyirhieri kenüh Zhühkhokütsü

1Nohri nyirhieri, eh zhü künaluo! Nohri vü kümnomna kütsewakenüh lorü thi zia nü krie luo.

2 Nohri künyirhie tü mitewathuoh thi nohri thsümünyi tü amükhra nüh tsamüthuoh.

3Nohri suna thi rakari tü awuozüh nüh ka khehmüthuoh, thi awuozüh hama nüh nohri küüjo povü thi anyih kümüjie nohri satsa tsamü naveh. Nohri tü ru sehkhe vünüh nohri künyirhie vizhuh savehthuoh.

4 Nohri tü nohri zhuh vü küürori vü ake küsü nga müjietsüwie. Mari nüh lokhu küveh künaluo! Noh zhuh vü wakümawietüra kükriekhi tü wa Saküüwuowa, VÜWA Kükhratsahwavü juvehthuoh.

5Azhih hala nohri kürho tü rho lokürü thi külozhe mpa nüh promü. Nohri küfethe rülo kenüh nohri tü nohri mpa nohri saküjivehthuoh.

6Nohri tü künyitsari müküchie sa thi mari fethemüthuoh, thitü mari tü nohri mükule.

© 2015 Bible Society of India.

Küüzhikezhikhri thi Kükhuo

7Jükenüh eh füri, VÜWA müjie küru küju küzhikezhikhri luo. Zhuhküürotsari
nüh ma luoshü tü avi küsie pe nathuoh nta küzhike nü kühuo thsüluo. Ma tü
küzhike nü marakhu thi pasü tsokürü huohuoti.

8Nohri nga müküzhikeji mümühie. Nohri küluozhe tü müsia luo,
küpakenühnyunü VÜWA küru rülo tü shehnyi müthuoh.

9Eh füri, küsü nüh küsü vü küjakhujazhi müsatümü, jüütathuoüji Saküüwuowa
nüh nohri müshekümüsüwa nyu. Nohri küünawa tü shehnyi sheh vehthuoh,
nohri atüvü teru nasavehthuoh.

10Eh füri, VÜWA nyo vünüh küphrahte setsaküthsüri müsheluo. Mari nüh
kümnomna vünüh küzhikezhikhri thsoshi müshenü nohri nga küzhike luo.

11Mari nüh küüzhike zhikhri kenüh hiri nüh mari tü loküzheri ta ji veh. Nohri
nüh Job küüzhikezhikhri künarathuoh, thi sehkhevü VÜWA nüh ma kenüh
mowa tsü nüh nohri nüh thsüveh. Küpakenühnyunü VÜWA tü Küümüze thi
künyiawa nüh pro.

12 Eh füri pehkhewie ketünga nohri küüshie zhü müphratümü. Thajüwu vi
müküshietümü, nyutü azhih nga müküsietümü. Ah thuoüji ah ti sa, thi nyu
thuoüji nyu ti küsa mpa nüh saluo, jüütathuoüji noh tü Saküüwuowa ashih küsa
vü küruwa nyuthuoh.

13Nohri azhie vü nyi wuori münomünaveh ülo Ma kükhuo müsajimümühie. Nyi
wuori lozhe veh ülo Ma tü küsiake zahri müsajimümühie.

14 Nyi wuori naveh ülo? Nazizheh vü kükhruori ji nü mari nühVÜWA nyo vünüh
kükhuo küüsa thi Olive vüjuh vi mari künetsüluo,

15tsotü nü kükhuo hama nüh künari sakümühiera naveh; VÜWAnüh ma satsa
sakümühie tsü naveh, thi kükhiemuo ma nüh sakümüwa nojatsü naveh.

16Jükenüh küsü nüh küsü tüvü kükhiemuo phrahzhu luo thi küsü nüh küsü
kenüh kükhuo saluo, jütathuoüji noh tü mühiera naveh. Künyitsara kükhuo
thuoüji zanyo küji sara veh.

17Elijah tü hiri kümüjie wie. Ma nüh atsomükürü nti küsakenüh ma müshe thse
nü khuo, thinü mavi küche nü küzhila atso tsuomüru nüh sa.

18 Thitü ma nüh kükhuo sa le ünü thajüwu vünüh atso rürunü azhihwa tü ma vi
pera le.

19Eh füri, nohri wuori küzhütsa vünüh ase vü sühle tewa nü nyi wuori nüh ma
sie sheleru thuoüji,

© 2015 Bible Society of India.

20hama müsheluo: thari nüh kükhiemuo lekhuji kümüsü vünüh sie shele ru naveh nüh küsü vünüh ma sietse küloletsüthuoh thi kükhiemuo hozake noküja vü sierura naveh.

© 2015 Bible Society of India.

1 Pitor

1 Pitor 1

1Pitor, Jisu Khrista povüküsawa nüh Saküüwuowa nüh rüka küsa nyiri wa Pontas, Galatia, Kapadokia, Asia thi Bithinia vü vohrie wa rhoküvehri vü rhü kütsü.

2Nohri tü Saküüwuowa Pawa kümüshe vünüh rüka saveh thi Jisu Khrista azhüküüna nta thi ma züh nüh saküümütse nta sietse vünüh kümtse nyiri küsamüthuoh. Küümüze thi luoveh kürünyiwa nüh pro nü kütsewa saluo.

Rhoküveh Küluozhe

3Hiri kürü Saküüwuowa thi VÜWA Jisu Khrista Pawa vü kümüna tsü ünüh raluo! Jisu Khrista aküsü vünüh saküürhole nü ma Küümüze vünüh hiri vü kürho kürüthe tsü. Hama nüh hiri rhoküveh küluozhewa saküprotsü,

4jükenüh Saküüwuowa nüh ma nyiri kenüh künyirhie kütsia saküvehwa vi nti atüvü no veh. Ma nüh jümari nohri kenüh müküpri nyutü müküzoriera nyutü mükürara ape thajüwu vü samütüthuoh.

5Jümari tü nohri kenüh Saküüwuowa kükhra ma kütsotü vünüh samüthuoh, jümatü tsotho sehkhe vünüh küülole kenüh küthsü nta küchemüthuoh.

6Khinyi tsotho pike kenüh thuoüji kümüte kümnomna hozake vünüh nohri münomüna nü mülorüji mümühie nüh sanathuoh tü thajüwu vü saküvehri kenüh nohri lozheluo.

7Jümari tü nohri kütsotü azhütsa ünü nyu nüh ta küsa thsü na küsa kenüh wie. Suna, küzoriera zanyo wie nga anyih nüh tsomüteveh, jükenüh nohri kütsotü suna nyia vünüh amekükhrawa tü mümüteji mümühie, jütathuoüji jümatü pehra naveh. Jütathuoüji Jisu Khrista küüthsükütsa Rülo vü nohri tü küsiake thi küthohlathovü thi küsiakesiakhri ngu naveh.

8Nohri tü khinyi küju wienga ma müjie ngu wie ketünga ma kümüze, thi ma tsotü wieveh. Jükenüh nohri tü müküphrahterhüra lozhe sheh thi küthohlathovü sa lozhe wieveh,

9küpakenühnyunü nohri tü nohri sietse küülolewa ngupehküveh kenüh, jümatü ma vünüh nohri kütsotü zhühnyowa wiethuoh.

10Küülole hama kenüh setsaküthsüri tü azhüzhü sheh nü phah thi kürüküle, thi Saküüwuowa nüh aküte vi nohri tsü na küsawa setsaküthsüzhü phrate.

11Tsothowa küsia naveh thi mokümjie vünüh ru naveh nüh mari tü phah. Tsotho hama tü Khrista Sietse nohri vü küpehwa nüh Khrista nüh münomüna na küsa thi jüma sevü thuoüji thohlathovü na küsa küza.

© 2015 Bible Society of India.

12Saküüwuowa nüh setsaküthsüri vü küüthsü thuoüji mari künyia kenüh nyu, thitü nohri kenüh wie, mari nüh jümari küphrahte khinyi nohri nüh zhühleri vünüh küünarawa Zhühthe Kümühie Kümtse Sietse kükhra vünüh thajüwu vünüh ru. Zanyo hamari tü rügizhühleri wie nga thsüngüru.

Kümtse Kürho vü Küjike

13Jükenüh nohri müshe küche nü külieke vü peh luo. Lieke huo luo thi Jisu Khrista küüthsükütsa, nohri vü tsü na küsa kütsia küluozhewa vü tohmti saluo.

14Saküüwuowa zhü künaluo, thi nohri nüh zanyomüküthsü tsothovü kümünguri müsaletümü.

15Jütanyu nü Saküüwuowa no küjiwa nüh kümtse kümüjie nohri kürho aveh vü mütse luo.

16 Küpakenühnyunü Zhütsazhü nüh, “Hi nüh kümtse kümüjie nohri nga mütse luo,” ta küza.

17Nohri nüh kükhuo küsa vü ma eh Pa ta ji veh, nyi küsüsü mokümjie vünüh sa thuoh nüh ma tü zarike vünüh nyiri aveh no veh, jükenüh no kürho atüvü azhih hala rhowa na küsa vü thuoüji ma küsiake vünüh rho küze luo.

18Nohri nüh küthsü kümüjie nohri lahnyiri nüh küzhiluo küru küprikürarah zanyo: aloh mekükhra nyutü suna nohri nüh zhühnyo mükünyie kühaluo kümüjie vünüh nohri tü mürhesa;

19jümatü Khrista nüh ame kükhra nüh sahthuohtsü, ma tü anyihzhü kümüjie kümüsü nyutü müküju münyie.

20Azhih müjie küsa atü vünüh Saküüwuowa nüh ma tü rükamüthuoh thi nohri kenüh khinyi ru sehkhe vünüh nohri vü kütsaküngumüthuoh.

21Ma vünüh nohri Saküüwuowa tsotü veh, ma tü aküsü vünüh sakürhole nü küthohlathovü vi ma tsü; thi jükenüh nohri kütsotü thi küluozhe tü Saküüwuowa vü samüthuoh.

22Nohri nüh küzhütsawa zhü küüna kenüh nohri mpa nohri sakümtsemüthuoh, thi noh tü kütsotüri kenüh luovehtsa vünüh küümze vü rurathuoh, amüshe tsa vünüh nohri luoveh aveh vi küsü nüh küsü kümüze luo.

23Küpakenühnyunü rhoküveh thi Saküüwuowa zhü küsuokürhowa kenüh küprikürarah atsa vünüh nyu nü müküprikürarah atsa vünüh wuokürüthemüthuoh.

24Zhütsazhü nüh küüza: “Nyiri aveh tü are kümüjie wie, thi mari küzü tü reza vü küwu kümüjie wie. Are tü wazhü tewaveh thi küwu tü kretewa veh,

25thitü VÜWA zhü thuoüji küsuokürho pehveh,” ti küza. Azhüwa tü Zhühthe Kümühie nohri vü küüzewa wiethuoh.

© 2015 Bible Society of India.

1 Pitor 2

Kürho Lohwa thi Kümtse Kuowa

1Kümüsü aveh vijamü luo; mürieletümü luo, nyutü küthsemüsaletümü luo,
nyutü nyuri nomükürüpaletümü luo, nyutü nyuri müküchie zhü müphraletümü
luo.

2Kürünyi wuote küsari kümüjie saluo, tsotho aveh kümtse sietse tünüjuh küria
peh huo luo, jütathuoüji jüma küzhu vünüh jiwara naveh thi külolera naveh.

3 Zhütsazhü nüh küüza, "VÜWA tü küzakele nga mühie nüh nohri mpa
thsürathuoh," ta küza saveh.

4 VÜWA vü raluo, rhoküveh alohwa tü ame mükünyie kümüjie nyiri nüh
kulemüthuoh, thitü Saküüwuowa nüh ame peh nü ma rükamüthuoh.

5Rhoküveh aloh kümüjie raluo, thi nohri mpa nohri vi sietse kükhuhrüzhe
saluo, jüla nohri tü levü kümtse sanaveh, thi sietse küsahthuoh Jisu Khrista
vünüh küvikütse sa Saküüwuowa vü tsü naveh.

6 Küpakenühnyunü zhütsazhü nüh, "Hi nüh aloh ame kükhra küsü
rükamüthuoh, hi nüh jüma vi nü Zion vü jühkeloh küsamüthuoh; thi thari nüh
ma tsotü naveh nüh alomüküra küsawanyu," ta küza saveh.

7 Nohri kütsotüri kenüh aloh hamatü ame kükhra pehveh; thitü mükütsotüri
kenüh thuoüji: "Zhehküsari nüh ame münyie ta jakümüwa avehveh vü müviji
mükümühietsahwa samüthuoh," ta küza.

8 Zhütsazhü küpa vünüh küüza le, "Aloh hama tü nyira jih sakümüshü na
küsawa, aloh mari ajih saküümüshüwa," ta rhü saveh. Mari tü ajihmüshümü,
küpakenühnyunü azhüwa mükütsotü kenüh, thi jümatü makeri'a nüh
Saküüwuowa kümüshe küsa kenüh.

9 Thitü nohri thuoüji rükakümüri kuo, Kajiwa levüri, Kümütse akuoh,
Saküüwuowa nyiri, Saküüwuowa kükrüküngo küürori küza üta rüka küsari, ma
nüh nohri aküzo vünüh jizhu nü ma küwie küükrükükra vü thse sa vehthuoh.

10Nohri tü khanavü nü Saküüwuowa anyi nyu, thitü khinyi thuoüji nohri tü ma
nyiri thuoh; nohri tü küsükeri Saküüwuowa küümze müthsü, thitü khinyi
thuoüji nohri tü maküümze ngurathuoh.

Saküüwuowa Sieperi

11Eh füri, hi nüh nohri vü azhih hala anyitheri thi küzehri kümüjie vünüh
khuoveh! Nohri tü asatsa müküüzhikera kümüngu vü vimüthsetümü, jümari tü
tsotho aveh vü sietse siesaluo kütsewie.

12Saküüwuowa mükütsotüri azhie vü nohri khukewa tü mühie shehluo
jütathuoüji mari nüh nohri tü kümüsü küsari ta küjowie ketünga Saküüwuowa

© 2015 Bible Society of India.

küru Rülo vü mari nüh nohri küüro kümühie thsüra nü Saküüwuowa siake naveh.

13Saküüwuowa kenüh nohri kürho vi anyi kükhra vikütseri avehkükhu vü thse luo. Kükaji küsü nyia vü kaji sakütseri kükhu vü thse luo, ma tü Kükhra Küjitsahwa küsa kenüh,

14thi azhih vü küjiri kükhu vü nga rholuo, mari tü zanyokümüsü küsari vü kümnomna tsü thi zanyokümühie küsari küsiake tsü ti sa nti küsa kenüh mari saveh.

15Küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh nohri tü zanyokümühie sanü zanyomüküthsüri azhü zhühnyomükünyie küphrari saküüzohkümü ma kümüshe.

16Nyi küsü kükhu vü nga mükürho kümüjie vünüh rholuo; thitü nohri kükhete mükünyie jüma vi kümüsü hiete nti müküsatum, tü Saküüwuowa siepe kümüjie vünüh rholuo.

17Nyiri aveh siakeluo, noh fü kütsotüri kümüze luo, Saküüwuowa krü luo, thi kaji küsü vü kaji kütseri siakeluo.

Khrista Kümnomna Thsoshi

18Nohri siepe küsari nohri avüri kükhu vü rholuo thi küsiakekhem ti kütsaluo, nyi kümühie thi azhükünyiri vü mpamüsiake nüh khuke kümüsüri nga siakeluo.

19Mükütüküzü nohri nüh kümnomna künguleh mükünyuwaküzhike nü münomü na thuoüji Saküüwuowa nüh hama kenüh tsiatsü naveh, küpakenühnyunü nohri nüh ma müshe thsüküvehkenüh.

20Küpakenühnyunü nohri nüh müküle samü nü nyuri nüh nohri fewie ketünga anyo kümühie mowa ngu na lo? Thitü nohri nüh zanyo kümühie sanü nyuri nüh nohri sakümnomna wiengaküzhike thuoüji jüma kenüh Saküüwuowa nüh tsia nohri tsünaveh.

21Saküüwuowa nüh hama kenüh nohri küjiwie, küpakenühnyunü Khrista nüh ma mpa nohri kenüh münomüna thi thsoshiwa nohri vü tsüsavehthuoh, jütathuoüji nohri tü ma jikhawa nyi müzheranaveh.

22Ma tü kükhiemuo müsa, thi nyi küsüwienga küriezhü ma povünüh shuküru mükünara wie.

23 Ma müküchie küsa vü ma tü pikenga müküchie müke vünüh mürüle; ma nüh kümnomna vü nyuri samükükrü, tü Saküüwuowa künyitsa ashihküsawa ake vü ma kümüshe tsü.

© 2015 Bible Society of India.

24Khrista ma mpa nüh hiri kükhiemuowa ma satsa vü vikevü nü khieluothso rügivü wa, jütathuoüji hiri tü kükhiemuo vü sümü taji künyitsa vü rhora naküveh kenüh. Ma kümüsamüna thsopowa vünüh nohri tü sakümühiera.

25Nohri tü nyihzhü nüh lekhuji kümiekümü kümüjie kümiemü, thitü khinyi thuoüji Nyihzhükühuowa thi nohri kürholi Sieküpehwa aseküünyi nta siesheleru savehthuoh.

1 Pitor 3

Vüvühri thi Vüpari

1 Jükümjie nohri vüvühri tü nohri vüpari kükhu vü müpehüji mümühie, jüütathuoüji mari wuori nüh Saküüwuowa zhümüküna nüh sawie ketünga thi nohri nüh azhü küsü nga müküzawie ketünga nohri khukewa nüh mari sie kütsotü vü ruranaveh,

2küpakenühnyunü nohri khuke tü küzake mütse thi siake nüh takü̈sa mari nüh ngu naveh.

3 Zanyo müküzüküzü vi nohri samüküzütümü, jümari tü nohri asheh hie müküzüküzü küsake, nyutü suna aloh ame kükhrarivi küüteh, nyutü thsümünyi, müthehmürie nü küsari vinü küteh mütsetümü.

4Jütanyu nü noh küzüwa tü alo vünüh zhütsa küzüwamüsaji mümühie, mükürarah küzü khuke kürünyiwa thi mükürhiezari vi nohri küteh luo, jümari tü Saküüwuowa atüvü ame kükhratsahwa wiethuoh.

5Küpakenühnyunü khanavü akürho vi VÜWA tsü nü Saküüwuowa vü luozhe küruri wienga mari kürho vi avüpari kükhu vü thsenü zü ru.

6 Sarah nga jükümjie wie; ma tü Abraham zhüküna thi ma vi mavüwa ta ji. Nohri nüh zanyokümühie sa thi nohri nüh zanyokümüsünga mükrü thuoüji nohri khinyi tü ma tsehvüriwiethuoh.

7 Jükümjie nohri vüpari wienga avüvühri tü akükhra küzülari ta küsa amüshe kümühie ta thsüluo taji vüvühri sierholuo. Küsiake vi mari tsüluo, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh akürho thi aküte kütsüwa mari nga nohri siengu na saküveh kenüh. Hama saluo, jütathuoüji nohri kükhuowatü zanyoküsü nga nüh saküüjakünyawa nyu.

Zanyokümühie Küsa kenüh Kümnomna

8Sekhe zhü thuoüji: nohri aveh kürü müshe küsü sa thi kürüluoveh küsü saluo; ajienü kümüjie küsü nüh küsü vü mühie thi rünyie luo.

9Nohri vü kümüsü sawie ketünga shewi müsa letümü nyutü nyuri nüh nohri müzüwie nga nyuri mümüzüle tümü; jüütanyu nü akütsiawa phratsü le luo,

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü kütsiawatü Saküüwuowa nüh nohri küji vü nohri tsü nta phrahteke saküveh kenüh.

10Zhütsazhü nüh küüza kümüjie, “Küsüküsü nga akürho vi lozhe ngü veh üji, thi tsotho kümühie ngu ngü veh üji, zhükümüsü küphrahte vünüh khetemü luo, thi zhükürieri lemü luo.

11Ma tü kümüsü vünüh kürelewa zanyokümühie müsajimümühie; ma tü luoveh aveh vi kürükümühiewa mphah üji mümühie.

12Küpakenühnyunü VÜWA notha tü künyitsari nyia vü no küvehkenüh thi mari kükhuo küna küveh kenüh; thitü kümüsü küsari vü thuoüji sie küproluo tse wieveh,” ta küza saveh.

13Noh nüh zanyokümühie satse thuoüji thawa nüh no sakümüsüna lo?

14 Thitü noh nüh zanyokümühie sakütse kenüh nyuri nüh sakümnomna tse thuoüji noh tü küzakele nga lozhe lo! Mari nyiküsü nga mükrütümü thi mütsazatümü.

15Thitü nohri luoveh lo vünüh Khrista siakeluo, thi ma tü VÜWAti anyo kümühie vi ma tsüluo. Küluozhe nohri vü pehküvehwa anyi küsüküsü vü nga rüle tsüwie na ti tsotho aveh vü küche luo,

16thitü jüma kürünyi vünüh thi küsiake vünüh saluo. Noh kümüshewa tü mütsa peh huo luo, jütathuoüji noh nüh khukekümühie sanü Khrista se nyimüzhe kütsevü müküchie sanü phraküümüsü vü mari nüh mowa phrahte nüh jüma kenüh mari mpa zükrü naveh.

17Küpakenühnyunü Saküüwuowa kümüshe thuoüji zanyokümüsüsana küsanü zanyokümühie sanü kümnomna kümpha.

18Küpakenühnyunü Khrista nüh kükhiemuo kenüh küsükeri vünüh aveh kenüh sümüthuoh, Saküüwuowa vü siewa na küsa kenüh anyikümühieri küsü nüh kükhiemuori müthoh vünüh sümütüthuoh. Ma tü satsa thuoüji küsümü thitü sietse vü thuoüji sakürhomü,

19thi ma nüh sietse kürho vünüh küsizhe vü küpehri vü wa sosie.

20 Sietse hamari tü Saküüwuowa zhü müküünari, Noah nüh ma juhie saküveh rülo küju nü ma tü küzhikewie. Juhie lovü anyi pike küpeh mari tüze thuoüji aju vünüh külole,

21hama tü baptis küsa thsoshi, jüma nüh khinyi nohri külole savehthuoh. Jümatü satsa mükümtse phrühküja nyu, thitü amüshe kümühie vünüh Saküüwuowa vü zhühthuo küsa. Jümatü Jisu Khrista Kürhole vünüh no külole veh,

© 2015 Bible Society of India.

22ma tü thajüwu vü tewathuoh thi Saküüwuowa azhie wuovü tewapehvehthuoh, rügizhühleri thi thajüwu vü kükhra küviri thi kümüzhori aveh nyia vü kaji vehthuoh.

1 Pitor 4

Kürho Khaphrükümü

1Khrista nüh ma satsa vü nü münomüna kümüthuoh kenüh ma nüh kümüshe mokümjie peh ünüh jükümjie vünüh noh mpa nüh no saküükhraluo; küpakenühnyunü thari nüh satsa vünüh münomüna naveh nüh kükhiemuo wuovü pehmüvehthuoh.

2Khinyi vünüh tuvü nyiri kümüngu vünüh müketetümü nü azhih hala no kürho küju Saküüwuowa kümüshewa nüh nohrikete tse luo.

3Nohri tü tsotho hothake mükütsotüri nüh küsangüri sanü ruthuoh. Nohri kürho tü mükümühie vünüh kümüsü kümünguvünüh, kümüshe vünüh, kürütsehju nü kümüshe vünüh, küru akha küzhu vünüh, thi tsorhe khuhrü nü kükre vünüh küzemüthuoh.

4Thitü khinyi thuoüji nohri nüh kümüsü kürho vü mükütsotüri sie küsü samüküvehthuoh kenüh mari tü ngo nü nohri phramüsüvehthuoh.

5Thitü mari tü mari mpa Saküüwuowa atüvü wa phrazhu wienaveh, ma tü rhoküvehri nga thi sükümüri ashih nga sa nta huopehveh.

6Jükenüh Zhühthe Kümühiewa tü aküsüri vü nga phrahtetsüthuoh, nyiri aveh ashih sakümü kümüjie mari kürho satsa ashih samüthuoh; mari tü Saküüwuowa kürho kümüjie kürhonta küsa kenüh mari sietse kürho vü azhü jüma phrahtetsü.

Saküüwuowa nüh Küte Küüche Kümühieri

7Zanyo aveh sehkhe samü na küsa tsotho shehnyimüthuoh. Jükenüh nohri tü papaküsa kükhete peh luo thi lieke luo, kükhuoküsara saluo.

8Pehkhewie ketünga küzhütsa vünüh küsü nüh küsü kümüzeluo, küpakenühnyunü küümze nüh kükhiemuo hozake küzhuteraküveh kenüh.

9Küsü nüh küsü vü mükünyu müsatü nyiri aveh nga no zhehvü sieke luo.

10Küsüküsü nga Saküüwuowa nüh aküte kütsü küüchekümühieri kümüjie vünüh Saküüwuowa nüh aküte küütsakütsü küngurawa nyuri kenüh müvijimüühie.

11Thari nüh phrahteveh nüh Saküüwuowa zhühlewa müphrahtejimümühie; thari nüh akütsü künaveh nüh ma tü Saküüwuowa nüh kükhra ma kütsüwa vi akütsümükünaji mümühie, jütathuoüji küsiake aveh tü Jisu Khrista vünüh

© 2015 Bible Society of India.

Saküüwuowa vü tsüra naveh, küthohlathovü thi küsuokürho kükhra tü mazhi. Amen.

Khristanyiri Kümnomna

12Küümüze eh füri, küsükeri nga müjie küsetu nohri vü hozakeküna kümüte kümnomna hama kenüh müngotümü.

13Jütanyu nü nohri nüh Khrista kümnomnawa sie küsuo küvehkenüh lozheluo, jütathuoüji ma küthohla küütsa vü külozhenüh pro naveh.

14Nohri tü nyuri nüh müküchie küsa vü lozheluo, küpakenühnyunü nohri tü Khrista sehnyiri, mazhühnyo thuoüji küthohlathovü Sietse, Saküüwuowa Sietse nüh nohri vüpehvehthuoh.

15Mükütüküzü nohri wuori münomüna thuoüji ma tü nyuriküfethe kenüh, nyutü kürühu kenüh, nyutü müküle küsakenüh, nyutü nyura küüro vü nyuri saküüjakünya kenüh nyulanaveh.

16Jütanyu nü mükütüküzü noh nüh Khristanyiri küsü sanü münomüna thuoüji jüma kenüh müzükrütümü, thitü noh nüh Khrista anyo küvü kenüh Saküüwuowa müna sheh.

17Ashih küsate tsotho tü tetsethuoh, thi Saküüwuowa nyiri nüh pokhu sa ashih sanaveh. Mükütüküzü jüma tü hiri vünüh sate thuoüji Saküüwuowa vünüh Zhühthe Kümühiewa mükütsotüri tü mokümjie sehkhe sana lo?

18Zhütsazhü nüh küüza, “Anyi kümühieri nga Küülole khoveh üji; Saküüwuowa mükütsotü kükhiemuori tü moti sana lo?” ti küza.

19Jükenüh makeria nüh Saküüwuowa kümüshe vünüh kümnomnari tü mari müke kümühie vünüh mari Saküüjewa mütsotü tohkeji mümühie, ma thuoüji ma nüh phrahtekeküsawa müj

1 Pitor 5

Saküüwuowa Nyihzhü Riakhuo

1Hi tü kümühu vü kükhruori küsü küsa kenüh nohri azhie vü kümühu kükhruori küthotsüveh. Hi Khrista kümnomna povüküsari küthohlathovü kütsana küsawa hi nga nyi küüsuoriküsü.

2Hi nüh nohri küthotsü küveh thuoüji Saküüwuowa nüh nohri kütsü kümüjie nyihzhü riekhuo kühuo saluo, thi jüma lozhe nü noluo, Saküüwuowa nüh no küüsangü kümüjie mükülozhe vünüh jüma müsatümü. Akeme kenüh müpa vünüh müsatü küüro küsangü vünüh saluo.

3Noh ke vü pehküvehri nyia vü noh tü kükhra vi nti müsatü anyihzhü riekhuowa vü thsoshi kümühie satsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

4Nyihzhü Kühuo Küjiwa ru thuoüji ma küüzih mükürarah küthohlathovü kaji lüwe nohri tü ngu naveh.

5 Jükümjie nohri vizari nga kükhruori kükhu vü rholuo. Thi küsü nüh küsü kütsüküna na küsa kenüh nohri aveh nga khukekürünyiwa vike vü luo; küpakenühnyunü zhütsazhü nüh, “Saküüwuowa thuoüji kürhiezari kule thitü khuke kürünyira külo sa,” ta küza.

6 Jükenüh Saküüwuowa kükhra ake vü noh mpa no kürho sakürünyie thse luo, jütathuoüji ma tsotho kümühie vü mampa nüh no vikümüsie tsü naveh.

7Noh kütsaza aveh ma ke vü thsemü luo, küpakenühnyunü ma nüh noh no küveh kenüh.

8Riehzi thi liekehuo luo! Noh mükünongüwa Tsuore tü anyi wuori zorie nta amie akhi khu nü küüzhu kümüjie küzhu tseveh.

9Noh kütsotü vü müzho luo thi ma kule luo, küpakenühnyunü azhih aveh vü no fü kütsotüri nga jükümjie münomünakütse nohri nüh thsüveh.

10Thitü nohri tsotho pike münomüna kümü sevü zanyo aveh vü küümze Saküüwuowa Khrista sie zarike küsa vünüh küsuokürho küthohlathovü nyi küsuo üta ji küsawa nüh nosa küju thi sakümüzhoto, thi kükhra tsü, thi nohri jipe sakümüzhoto tsü naveh.

11Ma tü küsuokürho saluo! Amen.

Sehkhe Loküzhezhü Kütsü

12 Hi nüh Silas küükra vi nü lasi kümülu hama nohri vü rhütsüveh, hi nüh ma tü künyitsa Khristanyiri anü küsü ti ma rheveh. Hi nüh nohri küchü ngü veh, thi eh povü tsüngü veh, hamatü Saküüwuowa küümze küzhütsawa wie. Nohri jümawa vü tsie müzho luo.

13 Babilon vü tsehvüwa Nazizheh Saküüwuowa nüh rükaküsawanga külozhezhü tsüküze veh, thi jükümjie eh tsa Mark nga tsüküze veh.

14Khristanyiri külo küüme rühle vünüh küsü nüh küsü vü loküzhe müke tsüluo luo. Khrista vü pehküvehri aveh vü luoveh kürünyiwa nüh nohri siekütsewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

2 Pitor

2 Pitor 1

1Simon Pitor, siepe thi Jisu Khrista povüküsawa nüh Rhü hiri Saküüwuowa künyitsa vünüh thi Küülolewa Jisu Khrista nüh kütsotü tsükümü hiri kümüjie küsari vü kütsü.

2Saküüwuowa thi Jisu hiri VÜWA nohri zanyokütsüwa vünüh küümze thi luoveh kürünyiwa tü pro kümünyia vünüh nohri azhi küsawa saluo.

Saküüwuowa nüh küji thi Kürüka

3Saküüwuowa kümühie kükhra nüh küzhütsa vünüh kümühie ta küüro nta hiri zanyoküthsü vünüh ma küthohlathovü thi ma kümühie nyi küsuo üta ji nüh müviji mükümühie aveh tsümüthuoh.

4Hakümjie vünüh ma nüh aküji tsahtsah thi amekükhra aküte phrateke müthuoh, jütisanü aküte hamari vünüh noh tü azhih vü zanyo küzorie kümüngu azhih hala küperi vünüh nohtü tera naveh, thi ru rügi kürhowa nyi küsuora naveh.

5Hama kenüh kümühie nohri kütsotü vü thsepe nti nohri kükhra thseluo; nohri kümühie vü aküthsü thsepeluo;

6nohri küthsü vü papa küsa kükhete thseluo; no kükhete vü küüzhike tseluo; küüzhike vü VÜWA sietse kükrü thseluo.

7VÜWA sietse kükrü vü ajienü kümüzeluo thsepeluo; thi ajienü küümzeluo vü kühnyiwa thsepeluo.

8Kümühie hamari tü nohri nüh müviji mümühie, thi nohri nüh kümühieta jümari vi thuoüji jümari nüh nohri sakükhranaveh thi nohri tü hiri VÜWA Jisu Khrista zanyoküthsü vü mühiewara naveh.

9Thitü thari nüh jümari münyie nüh sanaveh ünüh mari thuoüji akütuo vü küchienüh müngura nüh sanaveh thi ma kükhiemuo teküwari vü nüh sakümtsemthuoh ta küsa kümamüthuoh.

10Jükenüh eh füri, noh küji thi noh kürüka thsütona küsakenüh tsazaluo; küpakenühnyunü nohri nüh hama sathuoüji nohri kütsotü tü ase vü kütsekewanyu.

11Ha kümüjie vünüh küsuokürho hiri VÜWA thi küülolewa Jisu Khrista Kajipe vü turana küsa thsüranaveh.

12Nohri nüh jümari thsümüthuohwie ketünga thi küzhütsavü rüzo chake kümüzho ngumüthuohwie ketünga hamari vü hiri nüh nohri luoveh küthetsü pehuonaveh.

© 2015 Bible Society of India.

13Eh kümshe hi nüh rhoküveh küjunü zanyo jüri tü nohri kümüshe küchükütsülewie tünyie ti müsheveh.

14Hiri VÜWA Jisu Khrista nü hivü küza kümtse kütsü kümjie hitü ehsatsa küprikürа hama shita vijamnathuoh ta küsa hi nüh thsüveh,

15Hi süküse vü zhünyo hamari tsotho aveh küümüshena küsa lekhuji phah nohri tsüna küsa eh kükhra thsenaveh.

Khrista Kütholathovü notha nüh küngu Povü kütsü

16Hi VÜWA Jisu Khrista khra müzhoshenü kütse nohri vü küzaküthsü thi rie nü küphrate zhüku nyu, tü hiri notha mpa nü maküji nguwiethuoh.

17 Kümsietsa kütholathovü wa nüh, “Hama tü hi mpa ehtsa küümze hi nüh ma noh nü külozhewa,” ta küsieke vi matsü thi Saküüwuowa pawa nüh kütholathovü makütsü zhü küruvü hiri tü jüla peveh.

18Hiri tü Küzhiho kümsietsawa vü ma siepeküveh vü ajikhi hama thajüwu vünüh küru hiri mpa nüh künara.

19Jükenüh hi thuoüji sietsaküthsüri nüh zhülewa hiri vü küphrate nyie vünüh tsotü mthuoh. Nohri tü jüma nyie vünüh amüshe thsemühiera nathuoh, küpakenühnyunü jümatü rülo küwiewa müjie küruküju nü alati küsü nüh aküzo vü wieküveh kümüjie wiethuoh thi rüne wutsi küwiewa nü nohri luoveh lovü wieküveh kümjie wiethuoh.

20Zanyo aveh nyie vü nga nyiküsü nga ma mpa nüh zhütsazhü vü sietsaküthsüzhü müsara ta küsa müsheluo.

21Küpakenühnyunü sietsaküthsü zhülewa tü nyiri müshe vünüh müru, thi Saküüwuowa vü nüh küru zhühlewa küphrateri tü kümtse sietsewa nüh küte nü küphrate.

2 Pitor 2

Kürie Küsosieri

1Khana vü anyiri aza vü kürie sietsaküthsü shuru, jükümjie nohri aza vü kürie küsosieri shuru naveh. Mari nüh küzorie, küsosie zhü müküzhütsa vituru naveh, thi mari mpa mari lüvü zhürüluo küzhorie virunaveh.

2Jütawie ketünga anyi hozake wie nga mari sazüh lekhujiri müzhetewa naveh; thi mari nü mowa sanü jümawa kenüh küzhütsa lekhujiwa phramüsünathuoh.

3Kürie küsosie hamari tü zanyo kümüngu kenüh nohri vü zhüku saphrate nü akünyia phanaveh. Küpakenühnyunü khana vü nüh mari shihwa tü küche savehthuoh, thi mari küzoriewa tü müzashe nü lieküveh.

© 2015 Bible Society of India.

4Rügi zhüleri khiemuo kümüvü Saküüwuowa tü münyihshiwie thuoh nüh nyihsuozü vü thsekümü, mürüli nüh mari küri nü kütsozo vü thsemü; jülanü mari tü shih küsa rülowa huopeveh.

5 Saküüwuowa nüh atükhu vü kürhora zhih tü kümüsie müsa, Mükütsotürivü aju nüh Küürhothe vüru; jüla küülole thuoüji Noah, nyuri vü künyitsazhü küsosiewa thi küpari nyi türü ti küülole wie.

6 Saküüwuowa nüh Sodom thi Gomorrah nyuküji künyi müshemüsü, ma nüh masü anyih nüh zoriemnü mükütsotüri vü athsoshi satsü.

7Ma nüh Lot anyi kümühiewa küloletsü, khonyo müvi nüh muomuo kürhori nü makülorü kümüwa.

8Nyikümühie jüma tü mari azhie vü rho, thi rülo tsotho mari kümüsü küsari ngu thi künara nü lorü münomünashe.

9Jükenüh mokümjie VÜWA kütsotüri tü kümüte vünüh külolenaveh nüh thsü, thi shihküsa rülo vü mokümjie nyikümsüri tü kümnomna vü thsenaveh ünüh ma nüh thsü,

10pehkhewie ketünga mari satsa mükümtse küüro kümünguri tü thi Saküüwuowa kükhra kürüri kümüsü sanaveh. Kürie küsosieri tü kükrü münyiewiethuoh thi rhiezamü, thi nyuri nyie vü küthola sanü rhoküvehri vü kvsieke münyie, mari küsiekenyunü mari müküchieke samü.

11Rügi zhüleri tü kürie küsosieri nyie vünüh khra thi müzhoshe wietünga VÜWA atü vü müküchie sanü phrakümüsü nga müsa.

12Thitü anyi hamari tü wuriewuza nü samüwa kümüjie wuo nü re thi küzothe kümüjie wie; mari nüh müküthsüwa nüh vi mari müküchiesanü mari nyiaza ti. Thitü mari tü samüwa kümüjie zothemü naveh,

13Thi mari nüh mowa vi sakümnoma nü jüma vinü thuohle naveh. Mari kenüh loküzhe thuoüji thomüza küveh vü momowa sanaveh ünüh jüma vi mari satsa saküülora wiethuoh; nohri ashie tsaküveh vü mari ru nyikütsatü küzükrüwie, mari nüh ru nohri vü ashie nyi kütsa tü mari kümürari vünü lora küvehwie!

14Mari tü muomuo kürhovühri küchienüh küpa münongü; mari nüh kükhiemuo küsangü thuoüji maküpote münyiewie. Mari tü amüshe mükükhrari sie sakümüsümümüti. Mari tü zanyo kümüngu vi mari kürho samüthuoh. Mari tü Saküüwuowa nü küümze vü pemüthuoh!

15 Mari tü ale kümüshowa jamünü mari lekhuji kümiemüthuoh; mari tü Beor atsa Balaam nüh lekhuji kümüshewa vü nyitewathuoh, Ma tü müküle küsa vü nüh pesa küngu lomü,

16Thi ma kükhiemuo kenüh ma tü phra. Mazhi arawuh kümüjie küsa aküzawa nga nyiri azhü phra thi setsaküthsüra kvzhe müke nga ma nüh khe.

© 2015 Bible Society of India.

17Nyi hamari tü ajupra nge kümü thi akülu atsorüna küsa vü wekütse kümüjie;
Saküüwuowa nü kütsozoshe vü makeri'a nüh ape küche müthuoh.

18Mari tü kürhiezasa thi aküzhezhü mpa phratseveh, thi asatsa kümüngu
muomuokürho vünüh kümüsü vü penü kuoshuteküwari tieteteti.

19Mari thuoüji kümüsü küsa kürieri kükhu vü rhoveh thitü mari vü thuoüji
sakürüzikütsü phrateteti mowa nüh nyiri anyie vü khranaveh nüh anyi jümatü
siepewiethuoh.

20Küpakenühnyunü mükütüküzü mari tü VÜWA thi küülolewa Jisu Khrista
zanyo küthsü vünüh azhih hala hiri saküümüsüri vünüh tera taji shewa jümari
hiri phehmüle nü hiri charamü thuoüji anyi jümara kürho tü apovü nyia vünüh
ase vü nüh kümüsü samünathuoh.

21Jükenüh mari tü jümari thsünü azhükütsü kümtse mari vü tsüküsawa vünüh
tewana küsanü künyitsa lekhujiwa müthsütsanü sakümüwa nüh küümphakhe.

22 Mari kenüh küthsüzhü vü küzaküsa, "Ashuh tü ma mpa ma küüwuowa shele
müzhizhiti, thi awu tü aju saküüzü sawie ketünga shelewa asüpri lovü
künyinyiti," ta küsa khe wiethuoh.

2 Pitor 3

VÜWA runa küsa Phrateke küsa

1Küümüze eh füri, hi nüh lasi rhü nohri kütsü ha akünyiawa thuoh. Lasi kürhü
künyikhürü vü nga nohri luoveh vü amüshe kümtse küthotsü nti azhü hamari
vi nohri müshe küthetsü küvehwie.

2Hi nüh nohri tü khana teküwa tsotho vünüh sietsaküthsü kümtseri nü azhü
phrateke küsari thi VÜWA thi Küülolewa vünüh nohri povü küsari nüh nohri vü
azhü tsüküsawa küümüshenthe.

3 Pokhuwa thuoüji, nosü sekhe tsotho vü anyi wuori nüh mari mpa mari
kümünguwa nüh khete nü runaveh ta küsa nohri müthsüji mümühie. Mari nüh
nohri riesa,

4thi, "Ma nüh runa ta zhühthuo mütsülo? Eh pari tü sütewakhethuoh, thitü azhi
küsakhu vünüh nosü küju zarikewie, ma tü khiela pevehlo," ta küna naveh.

5 Mari tü thsüto taji khana vü Saküüwuowa nüh azhü kütsüwa müküchie samü,
thi thajüwuri thi azhi tü sathuoh. Azhi tü aju vünüh sazhu thi aju nüh sa.

6 Thi aju nüh jüküji sanü azhih kürüwiwa tü zoriem.

7Thitü thajüwu tü azhi künyi peküveh thuoüji anyi nü zorie nta Saküüwuowa
zhü khana vü nüh saveh. Azhih jüma tü mükütsotüri ashih santi zorie nta küsa
rülo kenüh saveh.

© 2015 Bible Society of India.

8 Thitü küümze eh füri, zanyo küsü müküma tümü! VÜWA tüvü thuoüji rülo küsü thi mavi küsü masü zarike; mavü thuoüji masükhürü zarikewie.

9Nyi wuori nüh kümüshe kümüjie VÜWA thuoüji ma nüh phrateke küsawa sana küsa mümünü. Jüta nyunü mathuoüji nohri sie küzhikeveh, küpakenühnyunü mathuoüji nyiküsü nga müküzorie ngü, ma thuoüji anyiri aveh nga mari kükhiemuo vünüh küshele ngüveh.

10 Thitü VÜWA rülo thuoüji kürühuri kümüjie runaveh. Jürülo vü thajüwu tü ajikhi zia nü ratewa nathuoh, sawutsiri tü tsuotsam naveh, thi zoriem naveh, thi azhi tü ma rügi vü küperi aveh ramü naveh.

11Zanyo hamari aveh tü hakümjie vünüh zoriena saveh ji noh tü anyi mokümjie küsari müsaji mümühielo? Nohri kürho tü mütse thi Saküüwuowa wuovü sakümtse nü mütsüji mümümhie.

12Nohri nüh Saküüwuowa rülowa huoküveh kümüjie thi jüma shita küüro nohri kükhra thseküveh kümüjie, rülo jümatü thajüwuri tsom thi zoriem, thi thajüwu zhiri tü aküsa nüh saküliemü naveh.

13 Thitü hiri thuoüji Saküüwuowa nü phrateke küsa: kürüthe thajüwuri thi azhih kürüthe künyitsari nüh azhe sa nta huoküvehwa huoveh.

14Thi jükenüh eh füri, nohri nüh rülo jüma huoküveh kümjie mütsena küsa thi Saküüwuowa atüvü müküle mükünyie thi ma sie luoveh rünyi nü pehna küsa wurie luo,

15VÜWA nüh nohri külole nta ma luoveh küzhikenüh peküveh noluo, Saküüwuowa nüh kümütsa tsünü hiri küümze afüwa Paul nüh nohri vü rhükütsü kümjie VÜWA nüh nohri külole nta ma luoveh küzhike nü pehküveh noluo.

16Ma nüh kürhü aveh loso vü ma lasi vü kürhü kümüjie. Ma lasi vü zanyo kükho wuori zanyo kümtseri thi luoveh tohm ta san mükütseri nüh rie nü phrateveh, mari nüh zhütsazhü rüle küpa vi nü küsa kümüjie. Jükenüh mari mpa mari küzorie viruveh.

17Thitü nohri eh füri nü hama thsümthuoh. Jükenüh nohri mpa azhüzhü peluo, jüta thuoüji müküle küsosie wule müküvi nyiri nüh nohri sieteküwa wanyu, thi nohri küülole pe vünüh küüluwanyu.

18Nohri küümze vü thi hiri VÜWA thi küülolewa Jisu Khrista vü mükütuotü ji waluo. Khinyi nga thi küsuokürho ma tü kütholathovüwa saluo! Amen.

© 2015 Bible Society of India.

1 Johan

1 Johan 1

Kürho Zhüwa

1 Hiri nüh nohri vü kürho Zhüwa rhütsü veh, azhü jüma tü atükhu vünüh pehla wiethuoh. Hiri nüh jüma künara thi hiri ake nüh jüma pa wiethuoh.

2 Akürho hama küngukümühie sa thuoüji hiri nüh jüma ngunguti; jükenüh hiri nüh jüma phrateteti thi Pawa vü pehküveh kürhowa nohri vü küzazati thi hiri vü küzaküthsü müthuoh.

3 Hiri nüh mowa ngu nüh thi künara nüh nohri vü nga küthsü veh, jütathuoüji hiri nüh Pawa vü pehküveh kümpamüwu vü hiri sie pehra naveh thi ma Tsa Jisu Khrista sie pehra naveh.

4 Hiri nüh hama kürhü thuoüji nohri loküzhewa tü saküju nti küsa kenüh wiethuoh.

Saküüwuowa thuoüji Küwie

5 Zhühle hiri nüh ma Tsa vünüh küünarawa thi küüzawa thuoüji hama: Saküüwuowa thuoüji küwie, thi ma vü thuoüji aküzo pike nga münyie.

6 Thinü mükütüküzü hiri nüh ma sie mpamüwu ta sataji aküzo vü rho veh üji hiri tü azhü vünüh nga thi amüke vünüh nga rie veh.

7 Thitü ma nüh aküwie vü rhoküveh kümüjie hiri tü aküwie vü rhoveh thuoüji hiri tü küsü nüh küsü sie mpamüwu vehthuoh, thi Jisu, ma Tsa azüh nüh kükhiemuo aveh vünüh hiri phrühmüthuoh.

8 Mükütüküzü hiri nüh kükhiemuo münyie ta phrahte thuoüji hiri mpa hiri müra veh, thi hiri vü Küzhütsa münyie luo.

9 Thitü hiri nüh Saküüwuowa vü hiri kükhiemuowa phrahzhu tsü thuoüji ma nüh phrahteke küsawa thuoüji küjawa nyu thi mowa nü katoveh ünüh jüma sawie naveh: ma nüh hiri kükhiemuo nojatsü wie naveh thi hiri nüh müküle küsa aveh vünüh sakümtse tsü naveh.

10 Mükütüküzü hiri nüh kükhiemuo müsa ta phrahteveh thuoüji Saküüwuowa tü azhükürieri küsa veh, thi ma zhü tü hiri vü pehmüvehthuoh.

1 Johan 2

Khrista hiri Küükrawa

1 Eh tsatori, hi nüh nohri vü hama rhütsü veh, jütathuoüji nohri tü kükhiemuowa nyu; thitü mükütüküzü anyi küsü nüh khiemuoveh thuoüji hiri müthoh vünüh Pawa vü kükhuo sa veh, jüma thuoüji Jisu Khrista, künyitsawa.

© 2015 Bible Society of India.

2Thi Khrista mpa nüh kükhiemuo noküjawa, thi hiri kükhiemuo mpa nyu nü nyiri aveh kükhiemuo nojatsüveh.

3Hiri nüh Saküüwuowa nüh azhükütsüri küna tse thuoüji hiri tü ma thsüveh ta küsa thsütoh vehthuoh.

4Mükütüküzü nyi wuori nüh ma thsüveh ta sanü ma zhükütsüri müküna thuoüji anyi jüma thuoüji akürie thi mavü küzhütsa münyie luo.

5Thitü thari nüh ma zhü künaveh nüh ma thuoüji Saküüwuowa kümüze ju tse vehthuoh. Hakümjie vünüh hiri tü Saküüwuowa sie küsü küsa thsütohra veh:

6Thari nüh ma tü Saküüwuowa sie küsü küsa vü pehvehthuoh ta sa veh nüh ma thuoüji Jisu Khrista nüh kürho kümüjie mürhoji mümühie.

Zhükütsü Kürüthewa

7 Eh fü küümzeri, zhükütsü hama rhü nohri tsüküvehtü kürüthe nyu; hama tü kürüwi khana vünüh nohri nüh pehtekütsewa wiethuoh. Zhükütsü kürüwiwa tü zhühle nohri nüh küünawa wiethuoh.

8Jütawie ketünga zhükütsü hi nüh khinyi rhü nohri tsüküvehwa thuoüji kürüthe, küpakenühnyunü küzhütsawa tü Khrista vünüh ngurathuoh thi nohri vünüh nga ngurathuoh. Küpakenühnyunü aküzowa tü kuotewathuoh, thi küwie zhütsahwatü wie vehthuoh.

9Thari nüh küwie vü tseveh ta küzatse nüh ma nüh ma jienü mürhü tsethuoh üji ma tü khinyi küjuwie nga kütsozo vü pehwieveh.

10Thari nüh ma jienü kümüze tseveh nüh aküwie vü rho veh, thi ma kürho vü zanyo vehküsü vünüh nga küpari samükükhiemuorathuoh.

11Thitü thari nüh ma jienü mürhüveh nüh ma thuoüji kütsozovü pehveh, ma tü khievü wanaveh nüh müthsü, küpakenühnyunü aküzowa nüh ma notha saküüju kümüthuoh kenüh.

12Eh tsatori, hi nüh nohri vü rhütsüküveh thuoüji, Khrista kenüh nohri kükhiemuori tü nojamütüthuoh.

13Apari, hi nüh rhü nohri vü tsüküveh thuoüji, atükhu vünüh küpehwa nohri nüh thsüküvehthuoh kenüh. Nohri rülavizari vü rhütsüküveh thuoüji nohri nüh Kümüsüwa kücharathuoh kenüh.

14Eh tsatori, hi nüh nohri vü rhütsü küveh thuoüji, nohri nüh Pawa thsüküveh kenüh. Apari, hi nüh nohri vü rhütsüküveh thuoüji atükhu vünüh küpehwa nohri nüh thsüküveh kenüh. Rülavizari, hi nüh nohri vü rhütsüküveh thuoüji nohri nüh khra küvehkenüh; Saküüwuowa zhü nohri vü rhoküveh kenüh, thi nohri nüh Kümsüwa küchara thuoh kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

15Azhihwa mülotümü nyutü azhih vü pehküveh tsokrüri zanyoküsü nga mülotümü. Noh nüh azhihwa lomü thuoüji Pawa lomüveh thuoh.

16Zanyo azhih zhiri thuoüji: Ma mpa ma kümüngu kükhiemuo; nyiri nüh ngu nü kümünguwa, thi azhihwa hala nyiri nüh kürhieza, hamari nyi küsü nga Pawa vünüh nyu; zanyo jüri aveh azhihwa vünüh ru veh.

17Azhih thi ma vü pehküveh nyiri nüh kümüngu aveh tü münyienüh kuosatewathuoh; thitü thari nüh Saküüwuowa külo satsenüh jümari kürho thuoüji küsuokürho rhovehthuoh.

Khrista Mükünongüwa

18Eh tsatori, sehkhe tsotho tü shehnyi müthuoh! Khrista Mükünongüwa tü ru nata nohri nüh küza; thi jükenüh khinyi thuoüji Khrista mükünongüri tü hozake shuru pehvehthuoh, jükenüh tsotho sehkhe tü terujumüthuoh ta hiri nüh thsüvehthuoh.

19Anyi hamari tü hiri nüh kürü mpamüwu küveh vü küsüküsari nyu, jükenüh mari tü hiri jamüthuoh; mükütüküzümari tü hiri sie kümpamüwuri tüla mari tü hiri siepeh naveh. Thitü mari jakümü thuoüji mari tü nyi küsü nga hiri vü nyutsa ta küsa thsümütse na küsa kenüh.

20Thitü nohri tü Khrista nüh nohri vü küüshoketü Kümtse Sietse pehvehthuoh, thi jükenüh nohri aveh tü küzhütsawa thsüvehthuoh.

21Hi nüh nohri vü rhükütsü thuoüji nohri tü küzhütsawa müthsü ti küsa vünüh nyu; jüüta nyu nü nohri tü jüma thsüvehthuoh, thi küzhütsa vünüh akürie rumüvehwie ta küsanga nohri nüh thsüvehthuoh.

22Thinü thawa nü akürіewa lo? Jümatü thari nüh Jisu tü Messiah nyu ta phrahteveh nüh jümawa wiethuoh. Jütaküsari tü Khrista Mükünongüwa wiethuoh, ma tü Pawa nga thi Tsawa nga kule veh.

23Küpakenühnyunü thari nüh Tsawa kule naveh nüh Pawa nga kuleveh; thari nüh Tsawa vi ma zhi samüthuoh nüh Pawa nga pehvehthuoh.

24Thinü nohri nüh atükhu vünüh zhühle küünarawa nohri luoveh lovü sana küsa müsatoh üji mümühie. Mükütüküzü nohri nüh zhühle jümawa pehra thuoüji Pawa thi Tsawa masü sieküsü sanü rho peh huo nathuoh.

25Thi hama tü Khrista nüh hiri vü tsü nta phrahteke küsa küsuokürhowa wiethuoh.

26Thari nüh nohri müra nta sa veh nüh jümara khuke hi nüh rhü nohri tsü veh.

27Thitü nohri vü thuoüji Khrista nüh ma Sietse küshoke savehthuoh. Ma Sietsewa küthake nohri vü peh naveh nüh jüküju thuoüji anyi küpari nüh nohri müsosie ketünga azhümünyie. Küpakenühnyunü ma sietse nüh nohri vü zanyo

© 2015 Bible Society of India.

aveh sosie küvehkenüh, thi mowa ma nüh sosie veh nüh azhütsa, jümatü mürie. Sietsewa nüh küsosie künaluo thi Khrista sie küsü sapehluo.

28Ah, eh tsatori, ma sie küsü sapeh luo, jütathuoüji ma küru vü ma tü luoveh küjiwa nüh prora naveh, thi ma küru Rülo vü zükrü nü müküthi ketünga azhümünyiethuoh.

29Khrista tü künyitsawa ta nohri nüh thsüveh, jükenüh thari nüh kükatowa satse nüh ma thuoüji Saküüwuowa tsa ta küsa nohri tü müthsüji mümühie.

1 Johan 3

Saküüwuowa Tsatori

1 Pawa nüh küzakele nga nohri kümüzeveh nüh noluo! Maküümze tü ji shehke nü hiri tü Saküüwuowa tsari taji müthuoh, thi jükenüh hiri tü ma tsari tsah wiethuoh. Jükenüh azhihwa tü hiri müthsü: jüma tü Saküüwuowa müthsüthuoh.

2Küümüze eh füri, hiri tü khinyi thuoüji Saküüwuowa tsari thuoh, hiri tü mokümjie naveh nüh khinyi müjie thsütoh. Thitü Khrista küru vü hiri nüh thsütoh küveh thuoüji hiri tü ma kümüjie sanathuoh, küpakenühnyunü ma tü mokümjie ünüh hiri nüh künyitoh ma ngu na küveh kenüh.

3Thawa nüh Khrista vü küluozhe peheveh nüh Khrista kümtse kümüjie ma mpa ma sakümtse pehveh.

4Thari nüh khiemuo tse veh ünüh ma thuoüji Saküüwuowa khonyo zokhuo veh, küpakenühnyunü kükhiemuo tü khonyo küzokhuowaküsa kenüh.

5 Khrista tü kükhiemuo vija nta küsa kenüh ru ta küsa nohri nüh thsüveh, thi jükenüh ma vü thuoüji kukhiemuo münyie.

6Jükenüh küsüküsü nga thari nüh Khrista sie nü rho veh nüh kükhiemuo samüpeh huo lethuoh, thitü thari nüh kükhiemuosapeh huo veh nüh ma thuoüji ma müjie ngu wie thi ma müjiethsü wie.

7Eh tsatori, nyi küsü nga nüh nohri müküümüratümü! Thari nüh kükatowa satseveh nüh ma thuoüji Khrista kümüjie nyitsaveh thuoh.

8Thari nüh kükhiemuo satsepeh huo veh nüh ma thuoüji Sietse kümüsüwa azhi, küpakenühnyunü Sietse kümüsüwa tü atükhu vünüh khiemuo kümü kenüh. Saküüwuowa Tsa tü Sietsekümüsüwa nüh mowa samüthuoh nüh jüma zorie nta küsakenüh küruwie.

9Thari nüh Saküüwuowa tsa samüthuoh nüh ma thuoüji kükhiemuosamüpeh huo lethuoh, küpakenühnyunü Saküüwuowa kürhowa tü ma vü pehküvehthuoh kenüh; thi Saküüwuowa tü Pawa küsathuoh kenüh ma tü kükhiemuo saküpehuowa nyu.

© 2015 Bible Society of India.

10Hama tü Saküüwuowa tsari thi Sietse kümüsüwa tsari azhie thsükümtsetohra veh: anyi thawa nüh kükatowa nü mowa nüh müsa nyutü ma jienü mükümüze thuoüji Saküüwuowa tsa nyu.

Küsü nüh Küsü Kümüze Luo

11 Nohri nüh atükhu vünüh zhühle küünarawa tü hama: hiri küsü nüh küsü mükümüzeji mümühie.

12 Hiri tü Kain kümüjie küsavüh nyu; ma tü Kümüsüwa zhi, jükenüh ma tü ma mpa ma nü Abel fethemü. Mokenüh Kain tü ma fethemü lo? Küpakenühnyunü ma nüh zanyo küsari tü mükülekūsa kenüh, thi ma nü nüh zanyo küsari thuoüji kümüshokenüh.

13Jükenüh eh füri, azhihwa nüh nohri mürhüwie ketünga müngotümü.

14Hiri tü aküsü kari nü akürho vü teruthuoh ta küsathsüvehthuoh; hiri nüh hiri nüri kümüze küveh kenüh jüma thsüveh. Thari nüh kümüze müveh ünüh mari thuoüji khinyi nga aküsüwa kükhra kükhu vü pehwieveh.

15Thari nüh ma jienü mükümüze nüh jümari thuoüji anyiküfetheri, thi anyi küfetheri tü küsuokürhowa ma vü müjienguwie ta küsa nohri nüh thsüveh.

16Hama kenüh küümze nü mowa nüh hiri nüh thsüveh: Khrista nüh hiri kenüh ma kürho tsü. Jükenüh hiri nga hiri jienüri kenüh hiri kürho kütsü leh!

17Mükütüküzü nyirhieri küsü nüh ma nü küthohtsathsüwie ketünga ma luoveh saphiemütsü thuoüji ma tü khiela nüh Saküüwuowa kümüzeveh ta sara naveh lo?

18Eh tsatori, hiri küümze tü azhü nyutü küphrahte vünüh mpa küsavühnyu; thitü küümze zhütsa müsaji mümühie, jümatü amüke vünüh ma mpa kütsa veh.

Saküüwuowa tüvü Luoveh kümüzho

19Thinü hiri tü küümze zhütsawa zhi ta küsa khiela nüh hamathsüra naveh lo? Hakümjie küsa vünüh hiri tü ma tüvü küthsütoh sara naveh.

20Mükütüküzü hiri müshe nüh hiri müshemüsümü thuoüji, hiri kümüshe nyia vünüh Saküüwuowa nüh küüji thi ma tü zanyo aveh nyia vü ji veh.

21Jükenüh küümze füri, hiri amüshewa nüh hiri müshemümüsü thuoüji hiri tü Saküüwuowa atüvü luoveh kümüzho pehvehthuoh.

22Hiri nüh momowa khuo veh nüh ma vünüh ngu veh, küpakenühnyunü ma nüh azhükütsüri hiri nüh küna küveh kenüh, thi ma nüh mowa lo veh nüh hiri nüh saküveh kenüh.

23Ma nüh mowa zhü tsü veh nüh ma Tsa Jisu Khrista vünüh hiri nüh tsotüveh, thi Khrista nüh hiri vü küüza kümüjie küsünüh küsü kümüze veh.

© 2015 Bible Society of India.

24Thari nüh Saküüwuowa nüh azhükütsüri künaveh nüh mathuoüji Saküüwuowa sie küsü sanü rho veh, thi Saküüwuowa nga ma sie küsü sanü rho veh. Thi Saküüwuowa nüh Sietsehiri vü tsüküsawa kenüh Saküüwuowa tü hiri sie küsü sanü rho veh ta küsa hiri tü thsüraveh.

1 Johan 4

Küzhütsa thi Kürie Sietse

1Küümüze, eh füri, Sietse pehveh ta küsari aveh mütsotü tümü, thitü sietsewa tü Saküüwuowa vünüh ru ünü mota nüh müte noluo. Küpakenühnyunü küzhüja setsaküthsüri tü azhie aveh vü kuoküwathuoh kenüh.

2Hakümjie vünüh nohri tü Saküüwuowa Sietse ünü nyu nüh ta küsa thsüra naveh: thawa nüh Jisu Khrista tü nyiri kürhokhuke vünüh ru ta küsa phrahte naveh nüh ma thuoüji Saküüwuowa vünüh küru Sietsewa pehvehthuoh.

3Thitü nyi küsüküsü nga Jisu zhühku hama kükuleri thuoüji Saküüwuowa vünüh küru Sietsewa pehmüveh. Ma nüh sietse pehküvehwa thuoüji Khrista Mükünongüwa vünüh küngura; jümatü ru naveh ta nohri nüh künara, thi jümatü khinyi azhih hala pehvehthuoh.

4Thitü eh tsari nohri tü Saküüwuowa zhi, thi küzhühja setsaküthsüri charathuoh, küpakenühnyunü Sietse nohri vü küpehwa thuoüji azhih nyiri nüh pehküveh sietsewa nyia vünüh khra sheh veh.

5Setsaküthsü jümari tü azhih zhiri phrahtetseveh, thi azhih watü mari zhü küna tseveh, küpakenühnyunü mari tü azhihwa zhiküsa kenüh.

6Thitü hiri thuoüji Saküüwuowa zhi küsa kenüh. Thari nüh Saküüwuowa thsüveh ünüh hiri zhü künaveh; mari thuoüji ehzhüri müküna. Jükenüh hakümjie vünüh Sietse küzhütsawathi Sietse mükülehwa thsüküpara veh.

Saküüwuowa thuoüji Kümüzeveh

7Küümüze füri, küsü nüh küsü kümüze luo, küpakenühnyunü küümze tü Saküüwuowa vünüh ru küveh kenüh. Thari nüh küümze pehveh ünüh Saküüwuowa tsawiethuoh thi Saküüwuowa thsüveh.

8Thari nüh küümze münyie nüh ma thuoüji Saküüwuowa thsümüveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa thuoüji küümze kenüh.

9Thi Saküüwuowa nüh Ma Tsa azhih hala küze nü küümzewa hiri vü kütsa, jüüta thuoüji hiri tü ma vünüh rhora naveh.

10Küümüze tü hama: hiri nüh ma mükümüze nü ma nüh hiri kümüze nü ma Tsa küze, thi ma vünüh hiri kükhiemuowa nojamüthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

11Küümüze füri, Saküüwuowa nüh hakümjie vünüh hiri kümüzeveh üji hiri tü
küsü nüh küsü küümze leh.

12Nyi küsü nga Saküüwuowa müjiengu, thitü hiri nüh küsünüh küsü kümüze
thuoüji Saküüwuowa thuoüji hiri siekü sü sanü rho veh, thi ma küümzewa tü
hiri vünüh sajuraveh.

13Hiri tü Saküüwuowa sie küsü sanü rhoküveh thsütohveh thi jükenüh ma tü
hiri sie küsü sa rho veh, küpakenühnyunü ma Sietse vi hiri tsümüthuoh.

14Thi hiri nüh ngumüthuoh thi azhih küülolewa küüsa nta küsakenüh Pawa nüh
ma Tsa küze ta küsa hiri nüh nyuri vü phrahte veh.

15Thawa nüh Jisu tü Saküüwuowa Tsa ta phrahtezhuveh nüh mathuoüji
Saküüwuowa sie küsü sanü rhoveh thi Saküüwuowa nga ma sie küsü sanü
rhoveh.

16Hiri mpa wienga nüh thsüveh thi hiri kenüh Saküüwuowa nüh küümze
saküvehwa tsotüveh. Saküüwuowa thuoüji kümüze veh, thi thari nüh küümze
vü pehveh nüh ma thuoüji Saküüwuowa sie küsü sanü rhoveh, thi Saküüwuowa
nga ma sie küsü sanü rhoveh.

17Ashihküsa Rülo vü hiri luoveh ji na küsa kenüh hiri vünüh küümzewa
sajumüthuoh; thi hiri nüh jüma vi naveh, küpakenühnyunü azhih hala hiri
kürho tü Khrista kürhokümüjie wie.

18Küümüze vü kükrü küsü nga münyie; küümzetsahwa thuoüji kükrü aveh
zhejaraveh. Jükenüh krükütsewa vünüh küümze tü küsajura münyie,
küpakenühnyunü akükrü tü kümnomna vünüh saküveh kenüh.

19Hiri tü ma kümüzeveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh hiri küümzekhu
kenüh.

20Mükütüküzü nyi küsü nüh Saküüwuowa kümüzeveh tawie ketünga ma jienü
mürhümü thuoüji ma tü akürie. Küpakenühnyunü ma jienü wienga mükümüze
thuoüji anotha nüh mükungu Saküüwuowa khiela nüh kümüzerana lo.

21Khrista nüh azhü hiri vü tsüküsawa thuoüji hama: thari nüh Saküüwuowa
kümüzeveh ünüh ma tü ma jienü nga mükümüzeji mümühie.

1 Johan 5

Azhihwa Nyia vü Hiri nüh Kükhrara

1Thawa nüh Jisu tü Messiah ta tsotü tseveh nüh ma thuoüji Saküüwuowa tsa;
thari nüh apa küsü kümüzeveh nüh ma tsanga kümüzeveh.

2Hakümjie vünüh hiri tü Saküüwuowa tsari kümüzeveh takü sa thsüveh: jümatü
Saküüwuowa küümze vünüh thi mazhükütsüri küüna kenüh.

© 2015 Bible Society of India.

3Küpakenühnyunü hiri nüh Saküüwuowa küümze ma nüh azhütsüküsari tü hiri
kenüh kükho chiele nyu,

4küpakenühnyunü Saküüwuowa tsa küsüküsü nga azhihwa charaküveh kenüh.
Thi hiri kütsotü vünüh hiri tü azhihwa nyiakükhra küchara sasati.

5Thawa nüh azhihwa chara naveh lo? Thari nüh Jisu tü Saküüwuowa Tsa ta
tsotüveh nüh jümari mpa nüh wie.

Jisu Khrista Kürho Povü

6Jisu Khrista tü ajuh baptis thi ma küsü züh vi küruwawiethuoh. Ma tü ajuh mpa
vi nü müru, thitü ajuh thi azühmasü viru. Thi Sietse mpa nüh hama tü azhütsa
ta povüsatsü, küpakenühnyunü Sietsewa tü zhütsa.

7Thi povü sakütsü küche pehveh:

8Sietsewa, ajuhwa, thi azühwa; thi haküche aveh nga povü zariketsüveh.

9Hiri tü nyira povü tsotüveh; thitü Saküüwuowa povü thuoüji kükhra tsahwa,
thi ma nüh ma Tsa kürho povü hama tsümüthuoh.

10Jükenüh thari nüh Saküüwuowa Tsa tsotüveh nüh mari thuoüji mari luoveh
lovü hama pehvehthuoh; thitü thari nüh Saküüwuowa mütsotü nüh mari
thuoüji ma akürieri küüsamüthuoh, küpakenühnyunü Saküüwuowa nüh ma
Tsa kürho küüzari mari nüh mükütsotü kenüh.

11Povüwa tü hama: Saküüwuowa nüh küsuokürhowa hiri vü tsümüthuoh, thi
kürho hama tü ma Tsa vünüh küru rütsohwa wiethuoh.

12Thari nüh Tsawa pehveh ünüh kürho hama pehvehthuoh; thi thari nüh
Saküüwuowa Tsa münyie nüh kürhowa münyie.

Küsuokürho

13Nohri küsuokürho pehveh ta küsa küüthsü na küsa kenüh hi nüh hama rhü
nü nohri Saküüwuowa Tsa kütsotüri vü tsüveh.

14Hiri tü Saküüwuowa tüvü luoveh ji veh, küpakenühnyunü hiri nüh ma
kümüshe kümüjie vünüh zanyo küsüküsü nga khuothuoüji ma nüh küna tüveh
ta küsa thsütohveh.

15Hiri nüh ma vü kükhuo vü ma nüh hiri kükhuo küna tütüti; thi hama tü zhütsa
ta hiri nüh küthsü vü, hiri nüh mavünüh mowa khuoveh ünüh ma nüh satsütsüti
ta küsa nga thsüveh.

16Mükütüküzü noh jienü nüh müküsüra kükhiemuo saveh üji noh tü ma kenüh
Saküüwuowa vü kükhuo müsaji mümühie, ma nüh akürho tsü naveh. Hama tü
müküsüra kükhiemuo küsarikenüh wie. Thitü küsüra lehkhüji nga pehveh, thi
noh tü jüma kenüh Saküüwuowa vü kükhuo saluo ti küza müveh.

© 2015 Bible Society of India.

17Müküleh küsa aveh tü kükhiemuo wiethuoh, thitü aküsü vü müküwa kükhiemuo nga pehveh.

18Saküüwuowa tsa küsü nga kükhiemuo samüpeh huo ta küsa hiri nüh thsüveh, küpakenühnyunü Saküüwuowa Tsanüh küloletsüpehküveh kenüh, thi Kümüsüwa nüh ma samükümüsüra.

19Azhih aveh tü Kümüsüwa nüh ma kükhu vü kete pehwie ketünga hiri tü Saküüwuowa zhi ta küsa hiri nüh thsüveh.

20Saküüwuowa Tsa tü ru nü hiri vü küthsüra tsümüthuoh taküsa thsüveh, jükenüh hiri tü küzhütsa Saküüwuowa thsüveh. Ma Tsa Jisu Khrista sie zarike sakürho vünüh hiri tü küzhütsa Saküüwuowa sie zarike küsa vünüh rho veh. Hama tü küzhütsa Saküüwuowa, thi hama tü küsuokürho kürhowa.

21Eh tsatori, müküzhütsa kükhurüri vünüh nohri mpa azhüzhüluo.

© 2015 Bible Society of India.

2 Johan

2 Johan 1

1Kükhruowa vünüh: Küümüze Nyimzawa thi ma tsari hi nüh küümze tsahri vü rhükütsü. Hi mpa nüh nyu nü thari nüh küzhütsawa thsüveh nüh nohri kümüzeveh,

2küpakenühnyunü küzhütsawa tü hiri vü pehveh thi jümatü hiri vü pehwawie naveh.

3Saküüwuowa Pawa thi Jisu Khrista, Pawa Tsanüh hiri vü küümze, künyihwa, thi kürünyiwa vi hiri kütsüwa saluo; jümari tü küzhütsa vünüh thi akülo vünüh hiri zhi küsawa saluo.

Küzhütsa thi Küümüze

4Pawa nüh azhü hiri vü kütsü kümüjie noh tsari tü küzhütsa vü rhoküveh hi nüh ngura nü küzakele nga hi tü lozhe nüh.

5 Jükenüh hi nüh noh Nyimzawa vü khuoküveh thuoüji: hiri küsü nüh küsü kümüze luo. Hi nüh rhü noh tsüküveh hama thuoüji azhükütsü kürüthe nyu; azhükütsü jümatü atükhu vünüh hiri nüh pehtekütsewa wiethuoh.

6Hi nüh küümze zhühnyo küphrahte hama thuoüji Saküüwuowa nüh azhükütsüri küna nü rho na küsa wiethuoh. Azhükütsü atükhu vünüh nohri aveh nüh küünarawa thuoüji nohri küümze vünüh mürho ji mümühie ti küsawa wiethuoh.

7Anyi kümürari hozake azhih aveh vü kuowathuoh, Jisu Khrista tü nyiri sazüh vünüh ru ta sanü müküphrahteri hozake azhih vü kuotewathuoh. Anyi jüüta küsari tü nyiri kümürari thi Khrista Mükünongüwa.

8Jükenüh nohri küriezi vü peh luo, jütathuoüji hiri nüh mowa küro tse nüh jüma küümiewa nyu nü ajisuowa aveh ngu naveh.

9Thawa nüh Khrista nüh küsosie vü müpeh nüh küluotewa naveh nüh ma thuoüji Saküüwuowa pehmüveh. Thawa nüh küsosiezhü jüma ma vü pehveh ünüh ma thuoüji Pawa nga Tsawa nga ma vü pehveh.

10Jükenüh mükütüküzü anyi wuori nüh küsosiezhü hama müvi nüh ru thuoüji nohri azheh vü müsieketümü luo; jü mpa nyu nü, “Azhü kümühie nga ma vü müphratümü,” luo.

11Küpakenühnyunü anyi küsüküsü nga azhü kümühie phra nü ma mütu thuoüji ma nüh mokümjie kümüsü satse nüh jükümjie nyi satseveh.

Sehkhe Zhüri

Pochury Naga Bible
© 2015 Bible Society of India.

12Hi tü zanyo hozake noh vü kürhü leh pehveh, thitü lasi vünüh thi lasijuh vünüh müsanüh küümpha pehveh, hi mpa nüh ru nü no kümütu luozhe veh thi künyitoh noh sie küjüle müshe veh, jütathuoüji hisü tü lozhejura naveh.

13Noh küümze noh Nüvühwa tsari nga mari külozhezhü tsüveh.

© 2015 Bible Society of India.

3 Johan

3 Johan 1

1 Kükhruowa vünüh Eh küümze Gaius, hi nüh küümze tsahwa vü rhükütsü.

2 Eh küümze füwa, hi nüh kükhuo küsa thuoüji no kenüh zanyo aveh nga mühie thi hi nüh küthsüra noh tü sietse wuovü mühie pehveh ta küsa kümüjie no sazüh nga müromüruo nü peh na küsa kenüh khuoveh.

3 Noh nüh küzhütsa vü rhopeh huo küveh kümüjie afü Khristanyi wuori nüh noh tü küzhütsa vü küzakele luoveh thseveh ünüh ru hi vü küüza vü hi tü hozake lozhe.

4 Eh tsatori nüh küzhütsa vü rhoküveh küünara nyia vü zanyoküsü nga nüh hi saküülozhe münyie.

Gaius Küsiake

5 Küümüze eh füwa, noh füri nüh küzehri sanü ru wie ketünga noh fü Khristanyiri vü noh küüro sakütse vü noh tü luoveh thse shehmü.

6 Noh küümzewa mari nüh Nazizheh vü phrahtethuoh. Saküüwuowa saküülozhera rühle vünüh münathetü mari zetse vü kükratsü peh huo luo.

7 Küpakenühnyunü mari tü mükütsotüri vünüh küükra zanyoküsü nga müvi nüh Khrista küüro vü mari zetse kuosate küwathuoh kenüh.

8 Jükenüh hiri Khristanyiri anyi jümari mükükraji mümühie, jütathuoüji küzhütsawa kenüh hiri tü mari küüro vü nyi küsuora naveh.

Diotrefes thi Demetrius

9 Hi nüh lasi kümülu rhü Nazizheh vü tsü, thitü Diotrefes mari sierhü küsangüwa tü hi nüh mowa küza nüh jüma tü piketü luoveh kütsazawa nyu.

10 Hi ru thuoüji ma nüh momowa sahsa veh nüh hi nüh zanyo aveh phrahtetsü naveh: ma nüh hiri khuke küzhühju sanü phrahteküsari thi ma nüh azhükürie phrahte küsari aveh hi nüh phrahtetsü naveh! Ma nüh jümpa mükünyu Khristanyi fülüpuori küru vü ma tü mari müsiekera, thi mari küsiekengüri nga khete mühieveh thi Nazizheh vü nga nüh mari zhezhuja mühieveh!

11 Küümüze füwa, kümüsü nü mowa nüh jüma arie nyi mümürietümü luo, tü kümühie nü mowa nüh jüma arie nyi mürie luo. Thari zanyokümühie satse nüh ma thuoüji Saküüwuowa zhi; thi thari nüh kümüsüwa satse nüh jümari thuoüji Saküüwuowa müjie ngu.

© 2015 Bible Society of India.

12Nyiri aveh nüh Demetrius kümühie phrahte tse veh; küzhütsawa mpa nüh ma kürho phrahte mühie tsüveh. Thi hiri nga hiri povü thsephe tsü veh, thi ma nüh mowa küza nüh jüma zhütsa ta küsa nohri nüh thsüveh.

Sehkhe Loküzhe zhü Kütsü

13Hi nüh zanyo hozake noh vü rhükütsü leh pehveh, thitü jümatü hi nüh kürhüvüh thi lasijuh nüh müsangü.

14Hi nüh kümüto noh kümütu luozhe veh, jütathuoüji künyitoh hisü jülera naveh.

15Luoveh kürünyiwa nüh nohri sieküpehwa saluo. Noh füri aveh nüh loküzhe zhü tsüküze veh. Anyijü vünüh noh füri aveh vü loküzhe zhü tsüluo.

© 2015 Bible Society of India.

Jude

Jude 1

1 Jisu Khrista siepe sanü kütse Jude thi ma nü Jems nüh Saküüwuowa nüh ji
küsari thi Saküüwuowa Pawa külo vünüh rhoküveh thi Jisu Khrista nüh rükiete
pehküvehri vü rhükütsü:

2Küümüze, luoveh kürünyi, thi külowa tü nohri azhi aküpro küsarawa saluo.

Kürie Küsosieri

3Küümüze füri, küülole zhü hiri nüh nyiri aveh vü küsuokütsewa nohri vü
rhümütsüji mükümühie kümüshera vü nohri küüchü, kütsotü kenüh küsaluo
thi aveh kenüh Saküüwuowa nüh ma nyiri vü tsükümüwa küsükeri vünüh rhü
nohri tsü nti eh kükhra thse.

4Küpakenühnyunü kütsotü mükünyie wuori hiri müküthsü nüh hiri azhie vü
teturu pehküveh kenüh, anyi jümari tü mari muomuo küsa vünüh müküleh
noküja küüsa nta Saküüwuowa nüh küümze zhühlewa zorie kütseri, thi mari tü
Jisu Khrista hiri küsosie thi VÜWA kükuleri khana vünüh mari müshekümüsü
ngu kümü phrahtemütüthuoh.

5 Nohri nüh hamari aveh thsükhehwiethuoh ketünga küsükeri VÜWA nüh Israel
nyiri mokümjie Egypt vünüh külole nüh thi asevü thuoüji mükütsotü kenüh
mari zothemü nüh vi nohri müshe küthele nthe.

6Rügizhühleri kükhra küte nü kütsü vü kheta mpa nüh mari mpa mari küpehpe
jakümüri müsheluo: kütsozo kükhu lovü küsuokürho mürüli nüh mari küri
savehthuoh, Rülo küji vü mari müshemüsü luo nta Saküüwuowa nüh mari jüla
saveh.

7 Sodom thi Gomorrah thi anyu jüma kütuovü küpehri müshenoluo, anyu jüla
nyiri tü rügizhühle jümari kümüjie sa, thi asazüh küüphroküphrie vü loküzhe
sa, thi kümüsü vü khaphrütewa: thi nyiri aveh vü azhü tsükümtse küsa kümüjie
mari tü küsuokürho anyih vünüh kümnomna huopehvehthuoh.

8Jükümjie vünüh anyi hamari tü mari mpa mari satsa vi kükhiemuo küsa
kümüshe vü tse veh; mari tü Saküüwuowa kükhra kulemü thi rügi vü
küthohlathovü kürhori phrakümüsü tse.

9 Rügizhühleri zhie küjiwa Maikhael wie nga hama müsa. Thawa nüh Mosa
kümo küvileh ünüh ta Tsuore sieküüproluo vü Maikhael tü müküchie azhü
müphra nüh, "VÜWA nüh no phra naveh," ti mpa küza.

10Thitü anyi hamari tü mari nüh müküthsü zanyo muomuo nüh vi mari
phramüsü; thi mari nüh mowa thsüveh nüh jümari nga samüwa zanyo
mükümüsherari kümüjie samü, jümari nüh mari zoriemü.

© 2015 Bible Society of India.

11 Küzakele nga makeria nüh kükrü pehveh ünüh! Mari tü Kain nüh kümüzhewa lehkhujiwa rükatewa. Pesa kenüh mari tü mari mpa mari vi Balaam nüh küsa müküle vü thsemü. Thi mari tü Kora kümüjie saluo, thi ma kümüjie mari tü zoriemü.

12Mari müküzükrü akhu vi nü kürükütsa shie vü mari tü athsopo mükümtse küsü kümüjie wiethuoh. Mari tü mari mpa mari nokütse wie. Mari tü akülu amürhü nüh mürhü nü tsewie ketünga atsorümükütsü kümüjie wie. Mari tü marakhu vü athso ma vi müküpe kümüjie, athso ma rüzo vünüh luzhu mütaji süjiteküwa kümüjie.

13Mari tü juhküji vü küshürieshürie nü kütse kümüjie wie, mari müküzükrü küürori tü amashie kümüjie kütsa tse. Mari tü awutsi prükütseri kümüjiewie, makeri'a nüh Saküüwuowa nüh aküzo aküsheh tsahtsah lovü küsuokürho ape küchemütüthuoh.

14 Enok, Adam küshuküra türüawa nüh khana vünüh mari kürho setsaküthsüzhü vünüh phrahte sa veh: "Nyiri aveh vü ashih viru nta VÜWA nüh ma zhühle kümtseri anyienyie sie nü ru naveh,

15mari nüh mükütsotü küüro küsari aveh müshemüsü nta thi mükütsotü kükhiemuori nüh azhü mükümüshera aveh ma vü küphrahteri müshemüsü nta ru naveh," ta küza saveh.

16Anyi hamari tü tsotho aveh vü nyuri saküjakünya thi müshemüsü kütsewie; mari mpa mari kümüsü küsa kümünguri lehkhuji müzhe tse; mari kürho vi rhieza thi mari lehkhuji kükato ngu naküsa kenüh aküthse vünüh nyuri siake kütsewie.

Azhükütsü thi Sosiekütsü

17Thitü eh füri, teküwa tsothovü VÜWA Jisu Khrista povüküsari nüh nohri vü mowa küza nüh müsheluo.

18 Mari nüh no ri vü, "Tsotho sehkhe ru thuoüji, anyi mari mpa mari lehkhuji müzhe nü müküzhütsa kümünguri ru nü nohri riesanaveh," ti küza.

19Anyi hamari tü ariekhu zokhuokütseri, mari sazüh nüh mari kete kütseri, jümari tü Sietse mükünyieri.

20Thitü nohri eh füri, nohri kütsotü kümtsetsahwa nüh vi nohri mpa nohri sakümühie waluo. Kümtse Sietse kükhra vü kükhuo saluo,

21nohri nüh VÜWA Jisu Khrista huo nü ma küümze vünüh küsuokürhowa nohri küütsü nta saküveh kümüjie Saküüwuowa küümze vü nohri mpa nohri saluo.

22Luoveh müküütohri vü küümze kütsaluo;

© 2015 Bible Society of India.

23anyih vünüh küruozhu nü mari küloletsüluo; thi küpari vü thuoüji kükrü sanyie nü küümze kütsaluo; thitü mari kükhiemuo kümüngu nüh mari thsümünyi künecha kütse kre luo.

Küsiake Kükhuo

24Nohri külumü na küsa vünüh nohri kürükierawa, thi müküle mükünyie vü küvikerawa, thi ma küthohlathovü atüvü külozhera

25Jisu Khrista hiri VÜWA vünüh ma mpa nüh hiri Saküüwuowa hiri küülolewa tü küthohla, kaji, kümüzho thi kükhra khana rhokütse vünüh, thi khinyi nga, küsuokürho thi sehkhe küjuwa saluo! Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Küthsükütsü

Küthsükütsü 1

1Lasi hama tü zanyoküsa kürühke küsari Jisu Khrista nüh küthsükütsü. Saküüwuowa nüh küthsükütsü hama ma kütsü thuoüji zanyo shita sateru na küsari vi ma sieperi kütsa üta tsü. Khrista nüh ma zhühlewa küze nü ma siepe Johan vü küthsükütsü,

2thi Johan nüh momowa ngu nüh aveh vi küza. Zhühke hama tü Saküüwuowa vünüh zhühle küruwa, thi Jisu Khrista nüh küzhütsawa vi küüthsüwa.

3Lasi hama küchieri thuoüji kümüngatsahri, thi setsaküthsüzhü zhühle hama küünari thi lasi hama lovü rhüküsa küünari thuoüji kümüngatsari! Küpakenühnyunü hamari sana küsa tsotho shehnyi kümüthuoh kenüh.

Nazizheh Türü vü Loküzhezhü Kütsü

4 Asia azhih vü Johan nüh Nazizheh türü vü kütsü: Khinyi nga teküwa vü nga thi kürule vü nga küpehwa, ma kajipe atüvü sietse türü vünüh,

5 thi Jisu Khrista zhütsanü povüküsawa, aküsü vünüh viküüsüra pokhuwa, thi ma tü azhih vü kajiri nyia kajiwa Saküüwuowa vünüh küru küümze thi luoveh kürünyiwa tü nohri azhi küsawa saluo. Ma nüh hiri kümüzeveh, thi ma küsü vünüh hiri kükhiemuo lejatsüthuoh,

6 ma nüh hiri tü Saküüwuowa thi Pawa zhuh küüro nta kajipe tsari küsamüthuoh. Jisu Khrista vü küthohlathovü thi kükhra küsuokürho sehkhe küju saluo! Amen.

7 Halie, ma tü külu rügi vünüh tsethuoh! Nyiri aveh thi ma thatsuo küshüri nga ma ngu naveh. Azhih vü nyiri aveh ma külu naveh. Jüta sawie naveh! Amen.

8 "Hi thuoüji powa thi sehkhewa," ta VÜWA Saküüwuowa Aveh kükhratsawa nüh küza veh, ma tü khinyi nga, khanavü nga, thi thuohtü vü nga küpehwa.

Khrista nüh Kümohtsa Küsa

9Hi thuoüji Johan, nohri anü, thi Jisu sehnyi sanü hi tü ma Kajipe azhi küsari vü kümnomna kütse vü küzhikezhikhri nü nohri sie küsü küsawa. Hi nüh Saküüwuowa zhü thi Jisu nüh küzhütsa küüthsüwa zie küza ti küsa kenüh Hi tü Patmos azhihküshuke vü viwa sa.

10VÜWA rülo vü Sietsewa nüh hi rükietse ünü azhü küzie khi künara, jikhi jüma tü atütü khi kümüjie eh se vünüh künara.

11Jüma nüh hi vü, "Noh nüh momowa ngu veh nüh rhü nü lasiwa vi anyu küji türü hamari Nazizheh vü küze luo: Efesari, Smirna, Pergamum, Thiatira, Sardis, Filadelfia thi Laodikia vü küze luo," ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

12Thawa nüh hi vü jüleveh nüh ti hi tü küzüle nü no, thinü latipe türü ngura,

13 thi mari azhie vü küsü thuoüji nyiri kümüjie, küüzhuvüh ajih küju thse, thi suna kütsekevüh nüh ma küso tse küzüle.

14 Ma sheh tü alo kümüji nyutü amüra kümüjie müji huothethe, thi ma notha tü anyih kümüjie wierake;

15 ma mpha tü asahwuo lü küsa nyutü shokümtse küsa kümüjie zihzih ta, thi ma khi tü ajuh küji khi kümüjie.

16Ma ke azhie wuovü awutsi türü vi, ma po vünüh anyu awuowuo kütu küsü shuru. Ma nyia tü rülo vü rünyi küwie kümüjie wierake.

17 Hi nüh ma no ünü, hi tü ma tüvü küsüri kümüjie küluzeh tewa. Ma ke azhie wuovü nüh hi pa taji, "Mükrütümü luo, hi thuoüji powa thi asewa.

18Hi thuoüji rhoküpehwa! Hi tü küsükeri sü, thitü khinyi thuoüji küsuokürho sehkhe küju rhovehthuoh. Hi aküsü nyia vü thi azhih küsüwa kükhra pehveh.

19Jükenüh noh nüh ngu küveh khinyi pehküvehri nga thi thuohtüvü sana saküvehri nga aveh rhü luo.

20Noh nüh eh ke azhie wuovü wutsi thi suna latipe türü küthi küsa zhühnyowa wiethuoh. Wutsi türüri tü Nazizheh türü vü rügizhühleri wiethuoh, thi latipe türüri tü Nazizheh türüri wiethuoh."

Küthsükütsü 2

Efesari vü Zhühlewa Kütsü

1Efesa vü rügizhühlera Nazizheh vü rhükütsü: zhühle hamatü ma ke azhie wuovü wutsi türü viküvehwa nüh kütsü, thi ma tü suna latipe türü aza vü tsewatseru tiküsawa.

2Noh nüh mowa samüthuoh nüh hi nüh thsüveh; noh nüh küzakelekükhra thse nü küro thi küzakele nga küzhikezhikhri ru nüh hi nüh thsüveh. Noh nüh anyi kümüsüri vü müküüzhikera hi nüh thsüveh, thi thari nüh mükünyu vünüh povü küsari tasatse nüh jümari nga noh nüh mütethuoh, thi mari tü akürierita nga thsürathuoh.

3Noh tü küzhikezhikhri, eh kenüh noh tü münomünathuoh, tü müjawie.

4Thitü hi nüh noh vü luoveh mükümühie pehveh: jüma thuoüji notü atükhuvü kümüjie hi mükümüze nüh samü.

5Noh küthake külu nü letsuotewa thuoh ünüh müshe nonoluo! Noh kükhiemuo vünüh khaphrüle teru nü atükhu vü mowa sanüh jüma saluo. Noh nüh noh kükhiemuo vünüh müshele thuoüji hi nüh noh vü ru nü noh latipewa ma küsape vünüh vitewa naveh.

© 2015 Bible Society of India.

6Thitü noh nüh no kümüshe vü hama pehmü: hi nüh küzakelekre veh nüh jüzake Nikolaitanri nüh saküvehri noh tü kremü.

7 Noh khüna pehveh üji Sietsewa nüh Nazizhehri vü mowaküzaveh nüh künaluo! Kükhrari thuoüji Saküüwuowa Phahri vü shoküveh kürho thsovi küütsara tsü naveh.

Smirna vü Zhühlewa Kütsü

8 Smirna rügizhühlera Nazizheh vü rhütsüluo: Zhühle hama tü apo thi asewa, sümü nü rhole küvehwa nüh kütsü.

9Noh kükho hi nüh thsüveh; noh tü mükhuomü ta küsa hi nüh thsüveh tü noh tü nyirhiemü Judahri ta küsari nüh kümüsüno vü phratsü veh ta saveh, thitü nyu ta küsa hi nüh thsüveh; mari tü Tsuore riekhuo vü küpehri refü!

10Nohri nüh münomüna saküveh zanyo küsüküsü nga mükrütümü. Künaluo! Kümüsüwa nüh nohri anyi wuori küsizhe vü thse nü nohri müte naveh thi nohri kümnomna tü rülo türake sanaveh. Noh hi vü akükhra thse luo, sü ntawie ketünga no kükhra thse luo, jüüta thuoüji noh nüh kükhrara jisuo akürho no tsü naveh.

11 Nohri khüna pehveh üji Sietse nüh Nazizhehri vü mowaküzaveh ünüh künaluo! Kükhrari thuoüji aküsü akünyiawa nüh saküümünomünawanyu thuoh.

Pergamum vü Zhühlewa Kütsü

12Pergamum vü rügizhühlewa Nazizheh vü rhütsüluo: Zhühle hama tü anyu awuowuo kütuwa nüh kütsü.

13Hi nüh thsüveh noh küpehpe tü Tsuore kajipe vü. Noh tü hi vü nyitsanü eh povü sakütsewa Antipas Tsuore küpehpe vünüh zothemüwie ketünga noh kütsotü tü müja wie.

14 Thitü hi nüh noh vü zanyo wuori mükülo pehveh: nohri azhie vü anyi wuori Balaam küsosiezhü müzhe veh, Balak sosie taji mokümjie Israelri küchü nü tsorhe kükhurü vü zanyotsüküsari kütsa thi küüphroküphrie küüro sanü saküükhiemuo naveh nüh ta küsa vi ma sosie.

15Jükümjie nohri azhie vü Nikolaitanri küsosiezhü kümüzheripehveh, jümari tü hi nüh mülo.

16Noh kükhiemuo vünüh khaphrü luo! Noh nüh jüüta nyu thuoüji hi nüh noh vü shita ru nü eh polo vünüh anyu shukürüwa vinü anyi jümari siesaluo naveh.

17 Khüna küpehri thuoüji Sietse nüh Nazizhehri vü mowaküzaveh nüh künaluo! Kükhrarari thuoüji küthi küsa manna hi nüh tsü naveh. Jümpa mükünyu aküviri küchie nüh müküthsüra anyokürüthe kürhüke aloh kümüji mari nyi küsüsü vü tsünaveh.

© 2015 Bible Society of India.

Thiatira vü Zhühlewa Kütsü

18Thiatira vü rügizhühlewa Nazizheh vü rhütsüluo. Zhühle hama tü Saküüwuowa Tsanüh kütsü, ma notha tü anyih kümüjie wierake, thi ma mphari tü asahwuo saküüzih küsa kümüjie.

19Noh nüh mowa sa veh nüh hi nüh thsüveh. Hi no küümzewa, noluoveh kütsaza, noh küüro, thi noh küüzhikezhikhriri hi nüh thsüveh. Noh nüh khana nyia vünüh khinyi nüh küüzhi küroküveh hi nüh thsüveh.

20Thitü hi nüh noh vü hama mükülo pehveh. Ma mpa nüh Saküüwuowa zhühle küphrahtewa ta ji kütse Jezebel müshemümüsü nüh ma vü küzhike küveh kenüh noh vü eh lomüküra pehveh. Ma küsosie vünüh eh sieperi küchü nü küüphroküphrie sa thi tsorhe vü zanyo vi khurü küsari tsati sa veh.

21Ma kükhiemuo vünüh khaphrü naküsa kenüh hi nüh tsotho vi matsüthuoh, thitü ma tü ma küüphroküphrie vünüh shelemürungü nüh samü.

22Jükenüh hi nüh ma aze küsü rügi vü vehjake nü ma thi ma sieküüphroküphrie küsari tü küümünomüna sheh naveh. Mari nüh ma sie nü kümüsü saküveh vünüh mükhaphrü thuoüji hi nüh khinyi hama sanaveh.

23Hi nüh ma sehnyiri nga zothe naveh, jütathuoüji Nazizheh aveh nüh hi tü nyiri aveh kümüshe luoveh küthsüwa ta thsü naveh. Nohri nyi küsüsü nüh momowa sa thuoh nüh hi nüh thuohle naveh.

24Thitü nohri Thiatira vü küpeh küpari thuoüji kümüsü küsosie mümüzhe; nohri thuoüji küpari nüh “Tsuore zhüküshehri ta küjiri müthsü.” Hi nüh küüza thuoüji hi nüh nohri vü akhuo küüzho küpa küthsewa nyuthuoh.

25Thitü hi müjie küru küju nü nohri nüh mowa vi veh ünüh küjehphoke pehla luo.

26Kücharari thi eh küüro sehkhe küju küsari thuoüji akuoh nyiavü hi nüh kükhra tsü naveh,

27mari nyia vü amürü kütsüh vi kaji naveh, thi hi nüh Pawa vünüh kükhra küngura kümüjie zhihküfüri kümüjie mari fekhuorie naveh.

28Hi nüh mari vü rüne wutsi nga tsü naveh.

29Khüna küpehri thuoüji Sietsewa nüh Nazizhehri vü mowaküza veh nüh künaluo.

Küthsükütsü 3

Sardis vü Zhühlewa Kütsü

1Sardis vü rügizhühlewa Nazizheh vü rhütsüluo: zhühle hama tü sietse türü küpeh Saküüwuowa thi wutsi türü küpehwa nüh kütsü. Noh nüh mowa saveh

© 2015 Bible Society of India.

nüh hi nüh thsüveh; noh tü sümüwiethuoh ketünga akürho küthohla pehküvehhi nüh thsüveh!

2Jükenüh müjie süjike teküwa vünüh no mowa pehveh ünüh süra nü sakükhraluo. Noh nüh mowa sanüh jümatü Saküüwuowa notha vü müjie küju hi nüh ngura.

3Jükenüh müsheluo, noh nüh mowa sosie thi mowa künara nüh; jüma müzhe nü noh kükhiemuo vünüh sühle teraluo. Noh nüh müsüra thuoüji hi nüh noh vü kürühuri kümüjie ru naveh, thi hi nüh mowa tsotho vü ru naveh nüh noh tü müthsüra.

4Thitü Sardis vü nohri pike mpa nüh thsümünyi mütse küvehwie. Nohri tü thsümünyi kümüji thse nü hi sie tse naveh, küpakenühnyunü nohri nüh jüma küsatse kenüh.

5Thari nüh khrara naveh nüh hakümjie thsümünyi kümüji vü naveh, thi kürho lasiphawa vünüh hi nüh mari anyo viküjawanyu. Eh Pa atüvü thi ma zhühleri atüvü mari tü eh zhi takü̈sa müküthi nüh phrahzhu naveh.

6Khüna pehküvehri thuoüji Sietsewa nüh mowa Nazizhehri vü küzaveh nüh künaluo!

Filadelfia vü Zhühlewa Kütsü

7 Filadelfia vü rügizhühlera kümühüzhe vü rhütsüluo: Zhühle hama tü kümtse thi küzhütsawa vünüh. David kükhetevühwa ma nüh vi veh, thi ma nüh amükhiewa samüthuoüji nyi küsü nga nüh mükhetera le wiethuoh, thi ma nüh khetemüthuoüji nyi küsü nga nüh müsara le wiethuoh.

8Noh nüh mowa saveh nüh hi nüh thsüveh; noh kükhra pike pehveh takü̈sa hi nüh thsüveh; noh tü hi nüh küsosie müzhethuoh thi hivü zhütsanyitsathuoh. Nyi küsü nga nüh müküsara amükhieküsü hi nüh noh tüvü satsüthuoh.

9Künaluo! Tsuore azhi sanü kütseri refü Judahri nyutü Judahrita rie kütseri, hi mari saküüru taji no ji vü ru küükhotsünaveh. Hi nüh nokümüzeveh ta küsa mari aveh nüh thsüveh.

10Küpakenühnyunü noh nüh eh zhü vi nü küüzhikera kenüh azhihvü nyiri aveh müte nta azhih vü kütse kümnomna vünüh küülole nta noh nyuote naveh.

11Hi tü shita tetsethuoh. Noh nüh viküvehwa kümühie ti küjehphoke luo, jütathuoüji noh nüh kükhrara vünüh küngura jisuo kajilüwewa nyi küsü nga nüh rühutemüwara.

12Kükhrarari thuoüji hi nüh ma vi eh Saküüwuowa kükhurüzhevü atovüh küüsanaveh, thi ma tü piketü jüma küjawanyuthuoh. Ma vü hi nüh eh Saküüwuowa nyo, thi Jerusalem kürüthe eh Saküüwuowa nyuküjiwa ma vü

© 2015 Bible Society of India.

rhüke naveh, jüma tü eh Saküüwuowa nüh thajüwu vünüh ru naveh. Ma vü eh nyokürüthewa nga rhüke tü naveh.

13Khüna pehküvehri thuoüji Sietsewa nüh mowa küzaveh nüh künaluo!

Laodikia vü Zhühlewa Kütsü

14 Laodikia vü rügizhühlewa Nazizheh vü rhütsüluo: Zhühle hama tü Amen ta küsa kütsotüra thi küzhütsapovüwa nüh kütsü, ma tü zanyo saküsa aveh rühtsowa.

15Noh nüh mowa saveh nüh hi nüh thsüveh; noh tü küüji nga müküji thi küzhe nga müzhe. Hi nüh eh kümüshe thuoüji notü hamasü küsü sa thuoüji mühie naveh!

16Thitü noh nüh küzhehza kenüh, müzhetsa thi müküjitsa tiküsa kenüh hi nüh eh po vünüh noh kürhozhuja naveh!

17Noh nüh küüza, “Hi tü nyirhiemü thi küzhilewa; hi nüh müvijimükümühie aveh pehveh,” ta küzaveh. Thitü noh tü küzakele nga loküzhe münyie thi khoveh nüh müthsü! Noh tü mükhuomü, rütsomü, thi küjumü.

18Jükenüh hi nüh noh vü küüza thuoüji, noh nyirhie na küsakenüh hi vünüh suna, suna kümütsüh küsa sü luo. Thi noküzükrü satsa kürütso noh mpa nüh küzhute na küsa kenüh thsümünyi kümüji nga sü luo. Thi noh ngu na küsa kenüh noh notha küüne notha nahzi nga sü luo.

19Hi nüh küümzeri aveh thuoüji hi nüh phra thi kümnomnatsü veh. Jükenüh noluoveh tsaza nü noh kükhiemuo vünüh khaphrüle luo.

20Halie! hi nüh mükhie vü tsie nü kütüveh, nyi wuori nüh ehjikhi künaranü mükhie satsü thuoüji hi nüh ma zheh vü runü ma sie ashietsanaveh, thi ma nga hi sie ashietsanaveh.

21Kükhrarari thuoüji hi nüh khrara nü khinyi thuoüji eh Pa kütuo vü ma kajipe rügi vü pehküveh kümüjie eh kajipe rügivü eh kütuo vü küpehra satsü naveh.

22“Khüna pehküvehri thuoüji sietsewa nüh Nazizhehri vü mowaküzaveh nüh künaluo,” ti küza.

Küthsükütsü 4

Thajüwu vü Kükhurü

1Hama sevü hi tü kümohtsa küpa ngu le, thinü thajüwu vü mükhie küsü saküsa ngura. Thinü tütü khi kümüjie küsa ehtüvü nüh hi vü küüza küünara, “Hama sevü mowa sanaveh nüh hi nüh kütsanaveh nüh havü raluo,” ti küza.

2 Thinü müküzhike wiethuoh nüh Sietsewa nüh hi vi ma kükhu vü thsemü. Thinü halie, thajüwu vü kajipe küsü peh thi jüla nyi küsü pehveh.

© 2015 Bible Society of India.

3Ma nyia tü aloh atso küpapaküsa ame kükhra riehrieh ta küsakümüjie, thi kajipe pote aveh amoteh aloh ame kükhra kümüzhi nüh mükieshe peh.

4Kajipe jüma tü kajipe küpa mükeke nü müzü rügi vü sierhü kükhruori mükeke nü müzü thsümünyi kümüji thi suna kajilüwa vünü pehveh.

5Kajipe vünüh atsorie, jikhi küsa khi, thi mükütuo nüh atsoküshikhi ru. Kajipe atüvü lati türü ju pehveh, jümaritü Saküüwuowa sietse türüri.

6 Jümase vü nga Kajipe atüvü juhküji mülaküthsothso nü küsa kümüjie küsa küsü peh. Kajipe mükieshewie nü awuowuo asevü thi atüvü notha pekümükiele asa akürho müzü peh.

7Asa apokhuwa tü amiewuowa kümüjie, akünyiawa thuoüji shüvotsa kümüjie; kücheawa nyia thuoüji anyira nyia kümüjie; thi amüzüawa thuoüji aluomü küjiwa küprü kümüjie.

8 Rhoküveh asa müzü jümari tü alovü nga thi alievü nga aküsa türoro pe. Mari tü mükütuo nüh rülo rüza ajü aza sape. “Mütse, mütse, mütse, VÜWA Saküüwuowa Kükhratsahwa thuoüji, ma thuoüji khana vünüh küpehlawa, khinyi nga küpehwa, thi thuohtü vü nga küpehwa,” ta sa peh.

9Asa rhoküpeh müzüri tü küthohla thi küsiake thi kümünakütsü za sa kajipe rügi vü küpehwa tsü, ma tü küsuokürho sehkhesehkhe küju rho, Mari nüh jütaküsa vü,

10sierhü kükhruori mükeke nü müzüri tü kajipe rügi vü küpehwa atüvü künyietsuo zeh nü küsuokürho sehkhesehkheküju kürhowa khurü. Mari tü mari kajilüwe kajipe atüvü vehjake nü,

11“Hiri VÜWA thi Saküüwuowa! Noh thuoüji küthohla, küsiake, thi kükhra küvikütsewa. Küpakenühnyunü noh nüh zanyo aveh saküji, thi no kümüshe vünüh jümari tü pehra.”

Küthsükütsü 5

Külulasiwa thi Nyihzhüzawa

1 Kajipe rügi vü küpehwa ake azhie wuovü külulasiwa hi nüh ngu; rhü nü küsa akie nüh awuowuo küzhute thi küfete türü nüh feke saveh.

2Thinü hi nüh rügizhüle kükhra küsü ngu ünü ma nüh akhizie kürügi she taji, “Ma thuoüji fete küsawa küfekhuotsewathi külulasiwa küsatsewa,” ti küza.

3Thitü thajüwu vü nga nyutü azhih vü nga nyutü azhih kükhuvü nyi küsü nga külulasi jüma küsa thi ma lovü künoramüsara.

4Nyi küsü nga lasi jüma küsa nyutü alovü künokütse hi nüh mükungu kenüh hi tü khieloti krie.

© 2015 Bible Society of India.

5Thinü sierhü kükhruori küsü nüh hi vü, “Mükrietümü, halie! Judah kuo vü amiewuowa thi David küshuküra Küjiwa tü khra thuoh thi ma nüh fete küsa türüri zokhuora naveh thi lasiwa sara naveh,” ti küza.

6 Thinü asa rhoküveh müzü nüh thi sierhü kükhruori nüh Nyihzhüzawa tü mükieshe thi ma tü kajipe zhila vü tsiepehküveh ngu. Nyihzhüzawa tü fethekümü kümüjie, thi matü arütsü türü pe thi notha türü pe, jümari tü Saküüwuowa sietse türüri azhih aveh vü küüzeri.

7Nyihzhüzawa nüh wa taji kajipe rügi vü küpehwa ake azhiewuovü nüh külulasiwa vi.

8Ma nüh wa nü küvi vü asa rhoküveh müzüri thi sierhükükhruori mükeke nü müzüri tü Nyihzhüzawa atüvü künyiatsuo zeh tewa. Mari aveh nga mürüli hozake huke nü kükhuwa vi thi arheküüngu suna küfü küpro vi peh, jümaritü Saküüwuowa nyiri nüh kükhuo küsa.

9Mari nüh aza kürüthe küsa: Noh tü külulasi küvikütsewa thi ma nüh fete küsawa küsatsewa. Küpakenühnyunü noh tü zothemü, thi noh nüh sahthuoh küsü vünüh Saküüwuowa kenüh akuoh aveh, azhü küpapa küphra aveh, nyiri aveh, nyiri kürho aveh sümüthuoh.

10 Noh nüh Saküüwuowa zhuhküüro nta kajipe levüri küüsamüthuoh, thi mari nüh azhih vü kaji naveh, ti reihi.

11 Thi hi nüh no le hü ünü rügizhühleri anyie türake ti küsa anyie türake thi anyienyie zake jikhi künara! Mari tü kajipewa, asa rhoküveh müzüri thi sierhü kükhruori mükieshenü tsiepeh,

12thi mari tü zie nü rihi taji: “Nyihzhüza fethekümüwa tü kükhra, künyirhie, aküthsü thi kümüzho, küsiake, küthohla, thi anyo kümühie vü tseveh,” ti sa.

13Thinü thajüwu vü samüwa aveh, azhih vü samüwa aveh, azhih kükhuvü nga, juhküji vü, azhih thi thajüwu azhie vü zanyoküthuoh pehküveh aveh vü samüwa pehküvehri aveh nüh aza rihitaji: “Kajipe rügivü pehküvehwa thi Nyihzhüzawa tü anyokümühie thi küsiake, küthohlathuohvü thi kükhra küsuokürho sehkhe, sehkhe küjuküsawa saluo,” ti rihi.

14Rhoküpeh asa müzüri nüh rüle taji, “Amen,” ti sa. Thi sierhü kükhruori nüh künyiatsuo khurü.

Küthsükütsü 6

Küfeteri

1Thinü küfete türü feke küsa pokhuwa Nyihzhüza nüh küfekhuorie hi nüh ngu, thinü rhoküveh asa müzü vü küsünüh azhü atsoküshi kümüjie zie taji, “Raluo,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

2 Hi nüh noh küze thinü arawuh kümüji küsü ngu. Rawu rügi vü kütsewa tü alawih vitse, thi kajilüwe vi ma tsü. Ma tü kükhrarari küsü nüh cha nta kütse kümüjie rawu rügivünüh kuowa.

3 Jüsevü Nyihzhüzawa nüh küfetekü sa künyiawa zakhuorie ünü rhoküveh asa künyiawa nüh "Raluo," ti küüza hi nüh künara.

4 Rawu küpa kümüru küsü shuru. Nyiri tü küsü nüh küsü küüfetheluo naküsa kenüh ma vü kükhra tsümü. Ma vü anyuchu küji küsü tsü.

5 Thinü Nyihzhüza nüh küfete kücheawa zokhuorie ünü rhoküveh asa kücheawa nüh "Raluo," ti küüza hi nüh künara. Hi nüh noküze ünü rawu akünyi küsü ngu. Ma rügi vü küpehwa nüh ma ke vü zanyo küütovüh küsü vi tse.

6 Thinü ajikhi kümüjie küsa rhoküveh asa müzüri azhie vünüh shuru nü küüza, "Rülo küsü ake vü ahiemütha küütoküsü, thi rülo küsü ake vü ahie küüto küche. Thitü Oliverhu thi rhelivi rhuri thuoüji müzorie tümü," ti küza.

7 Jüsevü Nyihzhüza nüh küfete müzüawa zokhuorie ünü rhoküveh asa müzüawa nüh "Raluo," ti küüza hi nüh künara!

8 Hi nüh noküze ünü rawu azüh mükütü kümüzhi ngu. Ma rügi vü kütsewa nyo tü Aküsü ti ji, thinü Nyihsuozü tü ma se vü tse. Mari vü tü arie sanü azhih küüsuo müzü sanü küsü vü kümükhuojih, küsaküna thi reza samüwa nüh küzothera kükhra tsü.

9 Thinü küfete müngaawa Nyihzhüza nüh zokhuorie ünü kükhurüpe kükhu vü kürholi Saküüwuowa zhü küphrahtekenüh thi mari povü küsa vü küzhütsanyitsa kenüh zothekümüri hi nüh ngu.

10 Mari tü zie kürügi she taji, "Kükhra VÜWA thuoüji mütse thi zhütsa! Noh tü küthake azhih vü nyiri ashihmüsanüh thi hiri küfetheri vü kümnomna mütsü nü peh nathuoh lo?" tiküzie.

11 Mari aveh vü thsümünyi kümüji tsü, thi mari kürü siepeküsari thi ma jienüri thuoüji mari üta müjie küfethe küjunü tsotho pike pehla üti mari vü küza.

12 Jüsevü küfete türoawa Nyihzhüza nüh küzokhuorie hi nüh ngu. Thinü amükhrüküüzhüh kümüsütsatsa küsü ru, jütiküsavü arünyi tü nyi nü athsütuo künyi kümüjiesatewa, thi asah tü azüh kümüjie müruküchiechietewa.

13 Thi wutsiri tü amürhü mürhüru nü ajichuo müküne ma rhurügi vünüh küzhühja kümü kümüjie tsuotsatekhehwa.

14 Thi rügi tü külulasi lükümü kümüjie münyie nüh satewa, thi küzhiho aveh thi azhih küshukeri aveh tü khaphrütewa.

© 2015 Bible Society of India.

15 Thi azhih vü kajiri, küjiri, thi arienyi küjiri, nyirhieri, kükhratsahri, anyi küpari aveh, sieperi thi mükünyuri tü küpie lovü thi küzhiho vü alopie vü küthi kheh.

16 Thinü mari tü küzhihori thi alokrüri vü, “Hiri vü tsuotsarunü kajipe rügi vü küpehwa vünüh thi Nyihzhüza rüküshuvünüh hiri küüthi luo.

17 Mari müküüzara arüküshu tü hala pehveh, thi thawa nüh jüma atüvü tsiera na lo?” ti sa.

Küthsükütsü 7

Israelri Nyie Müzake Zürake nü Müzüri

1 Hama sevü azhih vü thi juhküji vü nyutü athso küsü vü nga amürhü müküümürhüke nta rügizhühleri nüh amürhümüzüri shoteküveh hi nüh ngu.

2 Thinü rügizhühle küpa küsü tü rhoküveh Saküüwuowa küfete vi nü zhieshu vünüh küru hi nüh ngu. Thi ma nüh zienü Saküüwuowa nüh kükhra tsü küsa rügizhühle müzüriazhih thi juhküji zoriemü üti ji.

3 Rügizhühlewa nüh, “Hiri nüh Saküüwuowa sieperi atie vü athsoshi müjie küsakera küju nü azhih nga, juhküji nga, nyutü athsori nga samükümüsü tümü,” ti küza.

4 Thi Saküüwuowa küfete nüh atshoshi küsake aveh küsajithuoüji 144,000, ta hi vü küza. Mari tü Israelri kuotürakünyi vünüh,

5 Judah vünüh nyi anyie türakünyi, Reuben vünüh nyi anyie türakünyi, Gad vünüh nyi anyie türakünyi,

6 Asher vünüh nyi anyie türakünyi, Naftali vünüh nyi anyie türakünyi, Manase vünüh nyi anyie türakünyi,

7 Simon vünüh nyi anyie türakünyi, Levi vünüh nyi anyie türakünyi, Issachar vünüh nyi anyie türakünyi,

8 Zebulun vünüh nyi anyie türakünyi, Josef vünüh nyi anyie türakünyi, Benjamin vünüh nyi anyie türakünyi.

Anyi Riekhuo Küji

9 Hama sevü hi nüh noküze ünü anyi küsü nga müküchierhüra küsa anyi riekhuo küji küsü ngu! Mari tü nyiri kürho aveh vünüh, akuoh aveh vünüh, nyiri aveh vünüh, thi azhü küpapaküphra aveh vünüh thsümünyi kümüji vü thi mari ake vü küzhiluophi tsuona vi nü ru kajipe atüvü thi Nyihzhüza atüvü tsie.

10 Mari nüh zie taji: “Küülole thuoüji kajipe rügi vü küpehwa vünüh thi Nyihzhüza vünüh ru veh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

11Rügizhühleri aveh, sierhü kükhruori, thi rhoküveh asa müzüritü kajipe mükieshe nü tsie. Thi mari tü kajipe atüvükünyiatsuo nü Saküüwuowa khurü

12taji, “Amen! Küsiake, küthola, küthsü, kümünakütsü, anyokümühie. Kükhra thi kümüzhori tü küsuokürho sehkhesehkhe küju Saküüwuowa zhi Amen,” ti phrahte.

13Sierhü kükhruori azhie vü nyi küsü nüh hi vü, “Thsümünyi kümüji vü nü pehküvehri tü thari lo, thi mari tü khie vünüh ru lo?” ti hi vü küna.

14 “Küjiwa, hi nü müthsü nü tü noh nü thsüveh,” ti hi nüh rüle tsü. Ma nüh hi vü, “Anyi hamari tü müküüzara kümnomna vünüh külole taji ru. Mari thsümünyi tü Nyihzhüza azüh nüh phrükümüji sa veh.

15Jükenüh mari tü Saküüwuowa kajipe atüvü tsie nü ma kükhurüzhe vü rülo thi rüza ma kütsükünaveh. Kajipe rügivü küpehwa nüh mari azhie vü peh nü mari rükiete pehveh.

16Mari tü kürüma le nyuthuoh, nyutü ajuh küürie le nyuthuoh; jü mpa mükünyu arünyi nyutü aküsa küsüküsü nga nüh mari kütsowa nyu thuoh;

17Küpakenühnyunü Nyihzhüza kajipe zhila vü küpehwa nüh mari kühuowa sanaveh, thi mari rükie kürhokütsü juh juwi küshuvü siewa naveh. Thi Saküüwuowa nüh mari notha vünüh arüthsü aveh neküüwetü naveh,” ti küza.

Küthsükütsü 8

Küfete Türüawa

1Nyihzhüza nüh küfete türüawa zokhuorie ünü thajüwu vü münühu küzhila kümüjie zohmti pehtewa.

2Thinü rügizhühle türüri tü Saküüwuowa atüvü tsieküvehhi nüh ngu, thi mari vü tütü türü tsü.

3 Rügizhühle küpa arheküüngu kütsoku suna nüh küsa küviriküsü ru nü kükhurüpe kütuovü tsie. Saküüwuowa nyiri nüh kükhuo küsavü thsephe na küsa kenüh thi kajipe atüvü suna nüh küsa kükhurüpe vü tsü na küsa kenüh arheküüngu hozakema vü tsü.

4Rheküüngu kütso nyikhu tü Saküüwuowa nyiri nüh kükhuoküsa masü rügizhühlewa ake vünüh Saküüwuowa atüvü tewa.

5 Thinü rügizhühlewa nüh arheküüngu kütsokuwa tü kükhurüpe vünüh anyih thseküpro nü azhih vü vehjaküze. Jütiküsavü kületsuo vünüh atsoküshikhi kümüjie thi mükütuo nüh ajirü küfe khi kümüjie atsoshi, atsorie sa, thi amükhrüküzhüh, ti sa.

Atütüri

© 2015 Bible Society of India.

6Jüsevü rügizhühle türüri atütü türü küviri tü khuluonti küche.

7Rügizhühle apowa tü ma tütü khu. Thinü arahzhi thi anyih azüh sanyie nü azhih vü küshoru. Jütiküsavü azhih küüsuoküche sanü küsü tsomü, thi jüvü küpeh athso aveh thi arekümüzhi aveh tsomü.

8Jüsevü rügizhühle künyiawa nga ma tütü khu. Thinü küzhiho kümüjie küsa anyih küju küsü juhküji lovü veja küze. Jütiküsavü juhküji küüsuo küche sanü küsü azühjetewa,

9thi ajuh lovü kütüri küüsuo küche sanü küsü sümü, thi ajuhie küüsuo küche sanü küsü zoriemü.

10 Thi jüsevü rügizhühle kücheawa tü ma tütü khu. Thinü wutsi aküji küsü anyih aküla kütso kümüjie ju nü rügivünüh arügu küüsuo küche sanü küüsuo küsü thi ajuhküshupe vü tsuotsaru.

11 (Wutsiwa nyo thuoüji “Kükha”). Ajuh küüsuo küche sanü küsü khatewa, thi ajuh küzhu vünüh nyi hozake sümü, küpakenühnyunü ajuh tü khateküwa kenüh.

12 Jütiküsa sevü rügizhühle müzüawa tü ma tütü khu. Thinü wa nü rünyi, asah thi wutsiri küüsuo küche sanü küsü vü ka. Jütiküsavü rünyi nga, asah nga thi wutsiri nga küüsuoküche sanü küsü aküwie ratewa; thi rülovü nga rüza vünga küüsuo küche sanü küsü aküwie ratewa.

13Thi hi nüh noküze ünü aluomü küjiwa tü rügi vünüh prünü zie taji, rügizhühle küpa küche nüh atütü khuthuoüji ma jikhi vünüh shuru thuoüji azhih vü rhoküpe anyiaveh tü küzakele nga küükrükükra sanaveh nüh, nohri amngukümsüri.

Küthsükütsü 9

1Jüsevü rügizhühle müngaawa tü ma tütü khu. Thinü wutsi küsü tsuotsa azhih vü wa nü jüma nüh azhikrie küsheh küsaravüh tsümü.

2 Wutsiwa nüh azhikrie küsheh sajamütsü, thinü amo tso nü nyikhu shuküru kümüjie khielo ta shuru; thinü nyikhu jüma nüh rünyi thi amürhü aveh saküzomü.

3 Jütiküsavü nyikhu vünüh shumathu kükhra zarike kümüjie küsa ashukrie azhih vü küze.

4 Mari tü aprari nyutü athsori nyutü are küpa küsü nga samümüsütümü nü anyi thari nüh mari atie vü Saküüwuowa thsoshikhuh küfeke thsoshi mükünyieri sakümnomna üti mari vü küza.

© 2015 Bible Society of India.

5Anyi hamari zothe na küsa kenüh ashukrie hamari tü mütsü thitü asah münga mari sakümnomna üti kütsü wie. Thi shumathu nüh mütoküüna kümüjie ashuhkrie hamari nüh saküümünomüna nga zarike wie.

6 Asah münga tsotho vü mari tü aküsü khuo naveh tü müngura; mari tü sü ngü naveh tü aküsüwa tü mari vünüh letsuotewanaveh.

7 Shuhkrieri tü arawuh arie vü wa nta küüche kümüjie; mari alü rügi vü suna kajilüwe kümüjie küsa vü, thi mari anyiatü nyiri anyia kümüjie.

8 Mari ashe tü nyimzari ashe kümüjie, thi mari aha tü amiewuowa aha kümüjie.

9 Mari tüso tü amürü nüh hiete kütse kümüjie, thi mari küsa küprü khi tü arawuh nüh rawugari shoh nü hozake arievü wa nakütse kümüjie.

10Mari tü anürü pe, thi shumathu kümüjie müto, thi mari nürü nüh akükhra peh nü asah münga nyiri sakümnomna.

11Mari nyia vü kükaji küsü peh, thi jüma thuoüji azhikrie kühuote rügizhühlewa. Ma nyo Ebriri zhü vünüh thuoüji Abadon; Greek vünüh thuoüji Apollion (Mazhühnyo thuoüji, “Küzoriewa”).

12Kümnomna pokhuwa tü tewathuoh; hama sevü nga kümnomna künyi küruleh pehüveh.

13 Jüsevü rügizhühle türoawa tü ma tütü khu. Thinü Saküüwuowa atüvü suna nüh küsa kükhurupe toke küveh jükehmüzü vünüh jikhi shuküru hi nüh künara.

14Jikhi jüma nüh rügizhühle türo vü, “Eufrates rügu küjiwavü rügizhühle müzü phehteküsari lejamü luo,” ti küza.

15Thinü rügizhühle müzüri tü lejamü; hama maviwa asah thi hama sah rühlowa thi hama rühlowa tsotho vü nyiri küüsuoküche sanü küsü küüzothe nti hamari tü saküveh wiethuoh.

16Arienyiri rawu rügi vü kütse küzake nüh hi vü küza: jümari tü million müza künyi.

17Hi nüh kümohtsa küsa vü rawu thi mari rügi vü kütseri hi nüh ngu: mari nüh amürü atüsokühiete vü kütseri tü anyih kümüjie müruküchiechie, aloh amekükhrawa kümüzhi kümüjie müzhiküthuohthuoh, thi zanyo arhekümüne kütsovüh awazhikümüjie wazhike. Rawu lüri tü amiewuowa alü kümüjie, thi mari apo vünüh anyih, anyikhu, thi zanyo arhekümüne kütsovüh shuru.

18Jütiküsavü nyiri küüsuo küche sanü küsü kümnomna jü küche: anyih, anyikhu thi aloh amekükhrawa kümüzhi kümüjie müzhiküthuohthuoh nü küsawa rawu po lovü nüh shuküruwa nüh zothamü.

© 2015 Bible Society of India.

19Küpakenühnyunü rawu kükhra tü mari apo lovü thi mari anürüvü küpeh kenüh. Mari anürü tü müre kümüjie alü pe, thi mari nüh jümari vü nyiri sakümnomna.

20 Kümnomna hama nüh anyi müzothe nüh pehküveh küpari mari nüh mowa sanüh jümari vünüh khaphrüle temüwa. Mari tü mükütuo wiethuoh nüh zanyo mükungu, mükuünara, nyutü alemükütsera sietse kümüsüri, nyutü suna nüh küsatsorheri, aloh amekükhrawa nüh küsa tsorheri, amürü asahwuowa nüh küsa tsorheri, aloh thi athso nüh küsa tsorheri khurüpehwie.

21Nyutü mari tü anyi küfethe vünüh, mari kütüma vünüh mari satsazüh küüphroküphrie vünüh nyutü kürühu vünüh mükhaphrü wiethuoh.

Küthsükütsü 10

Rügizhühlewa thi Külulasi Küzahwa

1Thinü rügizhühle kükhra küpa thajüwu vünüh küturu hi nüh ngu. Ma tü akülu nüh küzhute thi amoteh nüh ma lüriete; ma nyia tü rünyi kümüjie, thi ma jiri tü anyihzhu atohvüh kümüjie.

2Ma tü ma ke vü külulasi kütazü küsü sha sa. Ma jih azhiewuovü juhküji lovü nyi thi ma jih azhu wuovü azhih rügi vü nyi,

3thi amiewuowa nüh kükhu kümüjie rera nü jikhi sanü ji. Ma nüh ji küüze vü atsoküshi türü nüh ajikhi küjike nü kühu.

4Mari nüh küphrahte vü müküzhike wie thuoh nüh hi nüh rhünti sa. Thitü thajüwu vünüh jikhi sataji, “Tsoküshitürü nüh mowa küza nüh jümari mürhü tü küthi sam’u luo,” ti phrahte.

5 Thinü rügizhühle, juhküji thi azhih vü tsie nü hi nüh künguwa nüh ma ke azhie wuovü thajüwu vü khroke taji

6Saküüwuowa küsuokürho sehkhesehkhe küju kürhowa, thajüwu thi azhih, thi juhküji, thi ma vü küpehri aveh küsawa anyo vünüh küshie. Rügizhühlewa nüh, “Kümünüwa nyuthuoh!

7Thitü rügizhühle türüawa nüh ma tütü kükhu vü Saküüwuowa nüh ma sieperi, setsaküthsüri vü küüthsü kümüjie ma nüh küüzhe küütuowa saju nathuoh,” ti küza.

8 Thinü thajüwu vünüh küphrahte jikhiwa nüh hi vü küzale taji, “Wa nü rügizhühle juhküji vü thi azhih vü nyiküpehwa ake vü pehküveh külulasi shaküsawa vi luo,” ti küza.

9Hi nüh wa nü rügizhühlewa vünüh külulasi küzahwa khuo. Thinü ma nüh hi vü, “Vi luo, thi tsaluo; no vo lovü thuoüji jüma tü suo naveh, thitü no po lovü thuoüji awejuh kümüjie münge naveh,” ti küza.

© 2015 Bible Society of India.

10Jütiküsavü hi nüh külulasi aküzahwa ma ke vünüh vi nü tsa, thinü eh po vü thuoüji jüma tü awejuh kümüjie münge. Thitü hi nüh müzhu küze ünü e vo lovü thuoüji suotewa.

11Thinü ma nüh hi vü, "Küsükeri no Saküüwuowa zhühlewa akuoh hozake vü, anyi kürho hozake vü, azhü küpapa küphra hozake vü thi kajiri hozake vü küzamüwale ji mümühie," ti

Küthsükütsü 11

Povü Küsa Künyi

1 Thinü zanyoküütevüh kümüjie küsa athso küsü hi tsü nü hi vü, "Wa taji Saküüwuowa kükhurüzhe thi kükhurüpe küteluo, thi thari nüh kükhurüzhe vü khurü veh nüh chie luo.

2 Thitü kükhurüzhe alieri thuoüji müküte tümü, küpakenühnyunü jümari tü mükütsotüri vü tsümüthuoh, thi mari nüh asah zürake nü künyi Kümtse Nyuküjiwa ajih nüh nyi naveh.

3Hi nüh eh povüküsari nyi künyi anyi rüthsü küüzhu nü küzenaveh, thi masü nüh rülo 1,260 Saküüwuowa zhühle phrahtenaveh," ti küza.

4 Povüküsari jü künyi tü Olive rhu künyi thi jümasü tü azhih vü VÜWA atüvü tsieküveh lati künyiawa.

5Nyi wuori nüh masü sakümnomna nta thuoüji masü apo vünüh anyih shuru nü masü mükünongüri zorie mümüti; hakümjie vünüh thari nüh masü sakümnomna nta sanaveh nüh zothe naveh.

6 Masü nüh tsomüküürü nta thajüwu kükhera kümühie kükhrapehveh, jüta thuoüji masü nüh Saküüwuowa zhühlewa phrahteküveh tsotho vü thuoüji tsokürüwa nyu. Masü tü ajuwishuküveh ajuhri nga azüh saküüjera kükhra pehveh, thi masü nüh shie khinyi mo tsotho vü azhih fe taji kümnomna tsüngüveh nüh kütsüra kükhra pehveh.

7 Masü nüh zhühlewa phrahte jura thuoüji asa kümüsüwa azhikrie küshe tsahtsah lo vünüh shuru nü masü sie saluonaveh. Ma nüh masü chamü nü masü zothemü naveh,

8 thi masü kümo tü mari VÜWA küzeke azhie nyuküjiwa lekhujivü sanaveh. Anyu ma nyo küthse küji jüma thuoüji Sodom, nyutü Egypt.

9Nyiri aveh nüh, akuoh aveh nüh, zhü küpapa küphra aveh nüh thi nyiri kürho aveh nüh rülo küche nü küzhila masü kümo nonaveh, thi masü kümo müküüchowu nta sanaveh.

10Azhih nyiri tü hamasü küsü kenüh lozhe naveh. Mari tü hamasü küsü kenüh tsotho kümühie vünüh viküze naveh thi kütsüküsuo nga kütsüluo sanaveh,

© 2015 Bible Society of India.

küpakenühnyunü setsaküthsü hamasü nüh nyiri vü kümnomna hozake viküru kenüh.

11 Rülo küche nü küzhila vü kürho kütsü rütho Saküüwuowa vünüh masü vü turu, thinü masü tü te süra tsie; thi masü künguri aveh tü krü sheh.

12 Jütiküsavü setsaküthsü künyi tü thajüwu vünüh jikhi masü vü zie küru küünara vü, "Havü teküru luo," ti küza. Jütisanü masü mükünongüri nüh masü no küveh vü masü tü akülu vünüh thajüwu vü tekuo.

13Jütsotho khem ti küsa vü khieloti amükhrüküzhüh; thinü nyuküjiwa küüsuo türake sanü küsü zoriemü, thi nyi anyietürü zothemü. Thi anyi küpari thuoüji khieloti krü sheh, thi thajüwu vü Saküüwuowa küji siake.

14Kümnomna künyiawa tewathuoh, thitü kümnomna kücheawa shita ru naveh.

Tütü Kükhu Türüawa

15 Thinü rügizhühle türüawa tü ma tütü khu, jütiküsavü thajüwu vü jikhi khielota sanü, "Azhih nyia vü kaji na küsakükhra khinyi thuoüji hiri VÜWA thuoh thi ma Messiah thuoh, thi ma nüh küsuokürho sehkhesehkhe küju kaji nathuoh," ti küza.

16Thinü sierhü kükhruo mükeke nü müzüri Saküüwuowa tüvü mari kajipe vü pehküvehri tü mari nyia kükiatsuo nü Saküüwuowa khurü nü;

17küüza: "VÜWA Saküüwuowa Kükhratsahwa, khinyi nga thi khanavü nga thi thuohtüvü nga küpehwa! Noh nüh no kükhra küjiwa vi nü kaji na saküvehthuoh kenüh hiri noh müna sheh!

18 Mükütsotüri tü khieloti müküüzara sanü arüshu, küpakenühnyunü mari arüküshu tsotho rupehküvehthuoh kenüh, aküsüri ashih sana küsa tsotho tü rupehküveh thuoh kenüh. Nohri sieperi, setsaküthsüri thi noh nyiri aveh, noh kühukrüri aveh, küji thi küzah aveh zarike vünüh jisuo tsüna küsa tsotho rupehküvehthuoh kenüh. Azhih küzorieri zorie na küsa tsotho ru pehvehthuoh," ti küza.

19 Thajüwu vü Saküüwuowa kükhurüzhe tü samü tü, thi jüla Kütsathuoh Ku nga ngu. Jütiküsavü atsoküürie, jikhi küsa, thi tsoküshi khi, mükhrüküüzhüh, thi razhi khielota tsuotsa ru.

Küthsükütsü 12

Nyimzawa thi Müre

1Thinü aküji thi müküngusa thsoshi küsü rügi vü kütsa. Nyimza küsü rünyi nüh ma thsümünyi sa thi ma mphakhu vü asah peh thi ma lü rügi vü kajilüwe wutsi türakünyi nüh küsa vü.

© 2015 Bible Society of India.

2Ma tü küsuomüwa nüh atsa küwuoleh teru, jükenüh atsaküwuo küna thi kümnomna kenüh ma tü krie.

3 Jütiküsavü rügi vü athsoshi kürüthe küsü ngu. Jüma tü müre kümüru aküji küsü alü türü pe thi rütsü türakepe thi ma lü küsüsü rügi vü kajilüwe peh.

4 Ma nürü nüh wutsi küüsuo küche sanü küsü rügi vünüh azhih vü shojamü. Ma tü nyimzawa nüh küsie atsawuo saveh nüh ma tsa retsa nta ma tüvü tsie.

5Thinü amürü kütsüh vi nyiri akuoh aveh kükaji küüsa nta nyimpari küsü wuo. Thitü atsawa tü sie Saküüwuowa thi ma kajipe vü tewa.

6Thinü nyimzawa tü rülo 1,260 küju ma küje na küsa kenüh Saküüwuowa nüh ma kenüh küche küsa ape athso ali müküshope azhih küsü vü tewa.

7 Thinü thajüwu vü arie shuteru. Maikhael thi ma zhühleri tü amürewa sie saluo, thinü amürewa tü ma zhühleri sie saluole;

8thitü amürewa tü chatewa, thi amüre thi ma zhühleri tü thajüwu vü müküüpeh le luo nti samü.

9Amüre aküji, müre kürüwiwa, Kümüsü nyutü Tsuore ti küji azhih aveh müraküsewa thi ma zhühleri aveh ti azhih vü zhejaküzemü.

10 Thinü thajüwu vünüh azhü küzie khi hi nüh küünara vü, “Khinyi thuoüji Saküüwuowa küülole tü teru pehvehthuoh. Khinyi thuoüji Saküüwuowa tü Kajiri kümüjie ma kükhrakütsa müthuoh! Khinyi thuoüji ma Messiah tü ma kükhrakütsa müthuoh! Küpakenühnyunü hiri Saküüwuowa atüvü tsienü rülo rüza hiri füri phraküümüsüwa tü thajüwu vünüh zhejakümüthuoh kenüh.

11Hiri füri tü Nyihzhüza azüh nüh thi masü nüh küzhütsa vi küsosie vünüh ma nyia vü khrara; thi mari tü mari kürhotsü nta thi süwie nta lieke wie.

12Jükenüh thajüwuri thi nohri jüla rhoküvehri aveh lozheluo! Thitü azhih thi juhküji tü küzakele nga mükümüshera thuohlo! Küpakenühnyunü Tsuore türü nohri vü pehvehthuoh, thi ma tü arüküshu mpa nüh ma provehthuoh, küpakenühnyunü ma kenüh tsotho pike mpa pehküveh ma mpa nüh thsüküvehthuoh kenüh,” ti küza.

13Mürewa tü ma vi azhih vü zhejaküzemüthuoh ta küsakümüshera vü atsa nyimpari küsü wuoküsavühwa zhetewa.

14Thinü nyimzawa vü luomü küjiwa küsa künyi tsü nü prü maküüjepe reza vü mürewa nüh müküüzothe nta mavi küche nü küzhila kenüh tewa.

15Jütiküsavü nyimzawa müzhuküüze na küsa kenüh mürewa nüh ma po vünüh nyimzawa asevü juhküji sahzhu küze.

16Thitü azhih nüh nyimzawa kükratsü, ma nüh ma po ka nü müre po vünüh ajuh shukururi müzhukhehmü.

© 2015 Bible Society of India.

17Mürewa tü nyimzawa vü ma rüshuke nü nyimzawa küshukürari sie saluo nta tewa, jümari tü aveh nga Saküüwuowa nüh azhükütsüri küünari thi Jisu nüh küzhütsawa küthsükütsa kütsü vü küzhütsanyitsari.

18Thi müre tü juhküji nato vü tsie.

Küthsükütsü 13

Asa Künyi

1 Thinü asa kü sü juhküji lovü nüh shuküru hi nüh ngu. Jüma tü rütsü türake peh thi alü türü peh; rütsü rügi vü kajilüwe peh kheh, thi alüri rügi vü Saküüwuowa phraküümüsü anyo peh khe.

2 Hi nüh küngu vü asawa tü amietüwa kümüjie ma mpha tü awie mpha kümüjie thi ma po tü amiewuowa apo kümüjie. Asawa nüh ma kükhra, ma kajipe, thi ma kükhra aküji vi ma tsü.

3Ma lü küsü tü müsamüna nü küsüra kümühie kümüjie hi nüh ngu, thitü kümüsamüna thsopowa tü sakümühiemüthuoh. Azhih aveh tü aküngo sanü asawa ase nyi.

4Anyi aveh nga müre anyih küsahzhuwa khurü, küpakenühnyunü ma nüh kükhra vi asawa tsükümüthuoh kenüh. Mari tü asawa nga khurü taji, thawa nü asawa kümüjie lo? Thawa nüh ma sie saluora na lo? ti küza.

5 Asawa vü tü Saküüwuowa müküchie phra na küsa kürhieza zhüri tsü, thi asah zürake nü künyi jüüta küsa kükhra vi ma tsümü.

6Ma nüh Saküüwuowa, ma nyo, ma nüh küpehpe, thi thajüwu vü küpehri aveh müzü.

7 Ma nüh Saküüwuowa nyiri sie saluo nü mari anyia vü cha na küsa kükhra tsümü, ma vü akuoh aveh vü, anyi aveh vü, azhü küpapa küphra aveh vü thi anyi kürho aveh vü kükhra tsümü.

8 Nyihzhüza fethekümüwa nyiri, kürho lasi lovü azhih müjie küsa vünüh anyo rhükümüri küchie nüh azhih vü kürho nyiri aveh thuoüji ma khurü naveh.

9“Khüna pehküvehri thuoüji künaluo!

10Thari nüh aküsi vü siewa naveh nüh jümari thuoüji aküsi vü wa wie naveh; thari nüh anyuchuwa nüh zothe naveh nüh mari thuoüji anyuchuwa nüh zothewie naveh. Hama tü Saküüwuowa nyiri küüzhike thi kütsotü kenüh küji,” ti küza.

11Thinü azhih vünüh asa küpa küsü shuküru hi nüh ngu. Ma tü nyihzhü rütsü kümüjie rütsü künyi pe, thi asa mürewa kümüjie azhü phra.

© 2015 Bible Society of India.

12Ma tü asa apowa atüvü kükhra aveh vi. Ma nüh azhih thi jüla küpehri aveh wurie nü asa apowa, ma kümüsamüna sakümühie kümüwa küükhurü.

13Asa künyiawa nüh küükrükükra hozake sa; thajüwu vünüh anyih saküje nü nyiri aveh küngu vünüh azhih vü viteru.

14Asa apokhuwa atü vünüh sa üta tsükümü küükrükükra küüro sanü azhih vü kürho nyiri aveh ma nüh müra. Jütisanü anyuchuwa vünüh müsamüna tü müküsüwa küsiake vünüh ma tsorhe sa üta asawa nüh mari vü küza.

15Asa künyiawa tü apowa tsorhe saküsawa vü kürho rütho küsahke tsü, jütisanü tsorhewa tü azhüphra thi thari nüh ma mükhurü nüh sanaveh nüh jümari thuoüji ma nüh zothemü naveh.

16Asawa nüh wurie nü nyiri aveh: küza, küji, künyirhieri, kümükhuori, tühkha küsari thi müküsari aveh mari ake azhie wuovü nyutü mari atie vü athsoshi feke üti küza.

17Thsoshi hamaa: sawa nyo nyutü nyowa müthoh vünüh küürükhuh müküperi thuoüji zanyo küsü nyutü aküzhu müsara wie.

18Hama nüh aküthsü küji kenüh. Thari nüh zanyoküthsü pehveh ünüh jümari thuoüji asawa küürükhuh zhühnyowa kürüzhura naveh, küpakenühnyunü küürükhuhwa tü nyi küsü anyo peküveh kenüh. Ma küürükhuh thuoüji 66

Küthsükütsü 14

Nyihzhüza thi Ma Nyiri

1 Jüsevü hi nüh noküze ünü, Nyihzhüzawa tü ma nyiri 144,000 mari atie vü ma nyo thi ma Pa nyo ti rhüke nü Zion Küzhiho rügi vü sie tsieküveh ngu.

2Jütiküsavü thajüwu vünüh ajikhi ajuh külikhi thi mükütuowiethuoh nüh küsa atsoküshi khi kümüjie küsa hi nüh künara. Jikhi jüma tü aza küsari nüh mürüli hu nü khu nü aza küsa khi kümüjie.

3Anyi 144,000 tü kajipe, rhoküveh asa müzüri, thi sierhükükhruori atüvü tsie; mari tü aza kürüthe mari mpa nüh küthsüra mpa sa. Nyiri kürho aveh vü mari mpa kürhesa wie.

4A nyi nyimpa hamari tü nyimzari küsü nga sie nü küpehküzehmüsanüh mütse, mari tü müküüwuosari Nyihzhüza nüh khiekhievü wa naveh nüh ma se nyimüzhe. Mari tü nyiri aveh vünüh kürhesari thi mari tü Saküüwuowa thi Nyihzhüza masü atüvü kütsükhuri.

5 Mari tü azhükürie phrahte na küsa müthsü wie; mari tümüküle münyie.

Rügi zhühleri Küche

© 2015 Bible Society of India.

6Thinü rügizhühleri küsü rügi vünüh küsuokürho zhühlewa vi nü kütse hi nüh ngu, ma nüh zhühlewa vi azhih vü kürhonyiri kürho aveh vü, akuoh aveh vü, azhü küpapa küphra aveh vü thi nyiri aveh vü küthsükütsü nta prüru.

7Ma nüh zie nü, “Saküüwuowa krü luo thi ma küji siakeluo! Küpakenühnyunü nyiri kürho aveh ashih sa nta küsa tsothotekütsethuoh kenüh. Jükenüh thajüwu, azhih, juhküji, thi ajuwiküshuri küsawa khurü luo,” ti küza.

8 Thinü rügizhühle küpa küsü apowa asenyi ru nü, “Babilon Nyuküjivühwa külumüthuoh! Ma nüh nyiri aveh ma kha kümüzo küüphroküphrie kümüngu küüzhu kümüthuoh kenüh,” ti küza.

9Rügizhühle kücheawa tü apo künyi ase vü ru nü zie taji, “Thari nüh asawa thi ma tsorhewa khurü naveh thi ma thsoshiwa atie vü nyutü ake vü fekevü naveh nüh,

10 ma thuoüji Saküüwuowa nüh khielota arüküshu akhawa zhunaveh, jümatü ma nüh kükhra aveh küshozhuru nü ma rüküshuhuo lovü küthsewa! Hama küsari aveh thuoüji rügizhühleri kümtse atü vünüh thi Nyihzhüzawa atü vünüh anyih thi aloh amekükhrawa tso nü anyikhu kümüzhi küshu vünüh sakümnomna naveh.

11 Mari saküümünomüna nyikhuwa tü küsuokürho sehkhesehkheküju rügi vü krükekuo peh huo naveh. Anyi küsüküsü nga manyo thsoshi peh nü ma thi ma tsorhe kükhurüri thuoüji rülo thi rüza küsü nga kürüzih münyie,” ti küza.

12Hama tü Saküüwuowa nyiri, thari nüh Saküüwuowa nüh azhükütsüri küna thi Jisu vü zhütsanyitsa nüh jümari küüzhike kenüh küji.

13Thinü hi tü thajüwu vünüh jikhi küünara vü, “Hama rhüluo: Thari nüh VÜWA küüro kenüh khinyi vünüh sü naveh nüh kümünga tsari,” ti küza. Zhütsa wiethuoh! ti Sietsewa nüh rüle. “Mari tü mari küüro vünüh lokürа kümünyie sanaveh, küpakenühnyunü mari küüro rühle küshu tü mari vü nyiwa naküveh kenüh,” ti küza.

Azhihwa Kümahwie

14 Jüsevü hi nüh noküze ünü akülu kümüji küsü ngu, akülu jüla nyiri kümüjie küsa ma lü rügi vü suna lüwe vü thi ma ke vü ahira akütu küsü vi ti küsa ngu.

15 Thinü rügizhühle küpa küsü kükhurüzhe lo vünüh shurunü akülu rügi vü pehküvehwa vü zie taji, “Noh hira vi nü mahwie luo, küpakenühnyunü tsotho jukümüthuoh kenüh; azhihwatü nenü mahwie mühievehthuoh,” ti küza.

16Thinü akülu vü pehküvehwa tü ma hira vi azhihwa wie nü azhih kümahwie sara.

© 2015 Bible Society of India.

17Jüsevü nga rügizhühle küpa küsü nüh thajüwu vü kükhurüzhe vünüh ahira kütu küsü küjeke nü shuküru ngu.

18Jütiküsavü rügizhühle küpa, anyih kühuowa kükhurüpevünüh ru. Ma nüh rügizhühle ahira akütu viküvehwa vü ziekürügi she taji, “Noh hira vi nü azhih vü rhelivi zhuh vünüh rheliviri rethuoh vi luo, küpakenühnyunü rheliviri tü neküvehthuoh kenüh,” ti küza.

19Thinü rügizhühlewa nüh ma hira vi azhih vü wie nü rhelivirhu vünüh rheliviri rehthuoh vi nü Saküüwuowa arü khieloti küshu akhakütsüzhuku lovü thse.

20Jütisanü rheliviri tü anyuküji alie vünüh akhah kütsüzhukulovü nüh tsü zhu, thinü akhakütsüzhuku lovü nüh azüh juhküji kümüjie shuru nü, lehkhuji küüte aloh küshie müzaküche litewa thi ma küsheh thuoüji ale künyi kümüjie sheh.

Küthsükütsü 15

Rügizhühleri nüh Kümnomna Sehkhe Vikütse

1Jüsevü rügi vünüh hi tü thsoshi küpa ngu, jüma tü jisheh thi küngo. Rügizhühleri türü tü kümnomna türüvi tse, kümnomna jüri tü sehkhe thuoh, küpakenühnyunü jümari tü Saküüwuowa rüküshu küphrahzhu sehkheri küsakenüh.

2Jüsevü hi tü anyih küsarü juhküji anyikünovüh kümüjie küsa hi nüh ngu. Jüsevü nga hi tü asawa nyia vü thi ma tsorhe anyia vü thi ma nyo vünüh zanyoküürü anyia vü kükhrarari nga ngu. Mari tü anyikünovüh nüh küsa juhküji kütuo vü tsie nü Saküüwuowa nüh mari kütsü mürülihurü nü kükhuvüh küjeke nü tsieveh,

3 thi mari tü Saküüwuowa tsa Mosa aza thi Nyihzhüza aza riehi pehveh: “VÜWA Saküüwuowa Kükhratsahwa, no küürori tü küzakele nga ji thi ngo lo!

4 Thawa nüh no mükrü na lo, VÜWA? Thawa nüh no küji küphrahte ma na lo? Noh mpa nüh kümtse wie. Akuoh aveh ru no khurü naveh, küpakenühnyunü aveh nüh no müke kümüsho ngumüthuoh,” ti riehi.

5 Hama sevü hi nüh noküze ünü thajüwu vü kükhurüzhewa sataji Saküüwuowa Juhthsüzhe lovü küpeh hi nüh ngu.

6Rügizhühle türü kümnomna türü küpehri tü alokülohzü nüh küto thsümünyi küürieh thi suna nüh küsakütsekevüh nüh mari tüso phehvü nü kükhurüzhe lovü nüh shuru.

7Thinü rhoküveh asa müzü vü küsü nüh rügizhühle türüvü suna khu türü Saküüwuowa küsuokürho sehkhesehkhe küju kürhowa arüküshu pro nü vi mari tsü.

© 2015 Bible Society of India.

8Kükhurüzhewa tü küthohlathovü thi Saküüwuowa kükhra vünüh anyikhu nüh protewa, thi rügizhühle türü nüh kümnomna türüri sanü sehkhe müjie küsa küju nü nyiküsü nga kükhurüzhe lovü mütura nüh sa.

Küthsükütsü 16

Saküüwuowa Rüküshu Nyaphrükhu

1Jüsevü kükhurüzhe vünüh rügizhühleri türü vü azhü küzia hi nüh küünara, "Wa nü azhih vü Saküüwuowa rüküshu khu türüri küshoke luo," ti küza.

2 Rügizhühle powa tü wa nü azhih vü ma khuwa küsho thinü asawa thsoshi küperi thi ma tsorhe kükhurüri vü mükümüshera thi khieloti küna kükhüma mari vü natewa.

3Jüsevü rügizhühle künyiawa tü ma khu juhküji lovüküshoke. Thinü ajuh tü küsüra züh kümüjie satewa, jütiküsavü juhküji lovü kütü aveh sükhehmü.

4 Jüsevü rügizhühle kücheawa tü ma khuwa arügu thi ajuwiküshu vü küshoke, thinü jümari tü azüh jetewakheh.

5Ajuhri kühuo rügizhühlewa nüh küphrahte hi nüh küünaravü müküle noh nüh tsüküvehri tü müshomü, halie Kümtsewa, noh tü khinyi nga thi khanavü nga thi thuohtü vünga küpehwa!

6Jümari tü Saküüwuowa nyiri thi setsaküthsüri azüh küüthü, jükenüh nohri azüh vi mari küüzhu. Mari nüh mowamüngu nüh jüma nguvehthuoh, ti küza.

7Thinü kükhurüpe vünüh hi nüh jikhi küünara vü, "VÜWASaküüwuowa Aveh kükhratsahwa! Noh nüh müküle kütsüri tü zhütsa thi müsho," ti küza.

8Thinü rügizhühle müzüawa tü rünyi rügi vü ma khuküshoke, jüti küsavü müküüzara aküsawa nüh nyiri küütso.

9Thinü müküüzara aküsawa nüh mari tsomü, jütiküsavü mari tü kümnomna hamari anyia vü kükhra pehküveh Saküüwuowa nyo müzü. Jütawie ketünga mari tü mari kükhiemuo vünüh kükhaphrülewa nyu thi ma küji küsiakewa nyu.

10 Jüsevü rügizhühle müngaawa tü ma khu asawa kajipe rügi vü küshoke. Asawa kükaji vü zomthsüthsütewa, jüti küsavü nyiri tü mari küna kenüh mari mizhi müko,

11thi mari tü mari küna thi kükhiemuo kenüh thajüwu vü Saküüwuowa müzü. Thitü mari tü mari lekhuji kümüsü vünüh mükhaphrüwie.

12 Jüsevü rügizhühle türoawa tü Eufrates rügu küjiwa lovü makhu küshoke. Thinü rünyiküshupe vünüh küru kajiwa lekhuji küüche kenüh ajuh ngetewa.

© 2015 Bible Society of India.

13Jütiküsavü sietse mükümtse küche awu kümüjie küsa hi nüh ngu. Awuh küche jümari tü amürewa po lovü nüh asawa polovü nüh, thi kürie setsaküthsüwa po lovü nüh shuru.

14Jümari tü tsuore kümüsüwa sietse küngoküüro küsari. Sietse ha kücheri tü azhih vü kajiri aveh vü wa nü Aveh kükhratsah Saküüwuowa Rülo küji vü arie sana küsa kenüh jizhuh nta wa.

15 "Künaluo! Hi tü kürühuri kümüjie tse nüh! Thari nüh lieke peh naveh nüh thi athsü nüh tseke nü pehla naveh nüh kümüngatsari, jüta thuoüji ma tü thsümünyi müvü nüh kürütso küüzhuwa nyu thi müza atü vü küzükrüwa nyu," ti küza.

16 Jütisanü sietseri tü kajiri jizhuh nü azhie Ebri vünüh Armageddon ti küji vü sa.

17Jüsevü rügizhühle türüawa tü ma khu amürhü vü küshoke Kükhurüzhe vü kajipe vünüh jikhi zie taji, "Samüthuoh," ti küza.

18 Thinü atsorie, jikhi küsa, thi mükütuo nüh atsoküshi khi, thi küükrükükra mükhrüküüzhüh ru. Nyiri küsakera küsükeri nga hakümjie mükhrüküüzhüh müjie ru; aveh azhie vü mükhrüküüzhüh hama nüh kümüsütsahwa!

19 Nyuküjiwa tü küüzhükhuo küche satewa, thi anyu aveh vü nyuküjiri tü zorie khehmü. Babilon küjiwa tü Saküüwuowa nüh ma huo vünüh khielo ta ma rüküshuwa küüzhu ta müshe.

20 Azhih küshuke aveh müngu nüh satewa thi küzhihori aveh türatewa.

21Thi arazhi ma küji aloka riri rügi vünüh turu nyiri vü ka, thari nüh arazhi vünüh kümnomna ngu nüh Saküüwuowa müzü, küpakenühnyunü kümnomna hama tü müküüzara küsa kenü

Küthsükütsü 17

Küüphroküphrie Küthohlavühwa

1 Thinü rügizhühle türü vü küsü akhu türü küpehwa tü hivü ru nü, "Raluo, küüphroküphrie küthohlavühwa tü mokümjie kümnomna tsü naveh nüh hi nüh no kütsanaveh, anyuküji jüma tü arügu hozake kütuo vü sa saveh.

2Azhih vü kajiri tü asazüh küüphroküphrie ma vünüh mütenü thsüra, ma küüphroküphrie akha küzhu vünüh azhih vü nyiri tü müshe," ti küza.

3 Sietsewa nüh hi sie rükie nü reza vü sietewa. Thinü ma rügivü Saküüwuowa nyo phraküümüsü kürhüke kheh asa kümüru küsü hi nüh ngu; asawa tü alü türü pe thi arütsü türakepe.

4Nyimzawa tü ma thsümünyi küsümo thi müruküchiechie, thi suna nüh küsa, aloh amekükhra, thi aloh amekükhrawa nüh vi sa. Ma ke vü suna huo küsü

© 2015 Bible Society of India.

küüphroküphrie mükümtse kümüshe thi akükre nüh küprovi, mazhühnyo thuoüji ma küüphroküphrie müke.

5Ma tie rügi vü anyo küsü mazhühnyo küsheh, “Babilon Küjiwa, küüphroküphrieri aveh azawa thi azhih saküümüsüwa,” ti rhükevü.

6Thinü nyimzawa tü Saküüwuowa nyiri azüh nüh thi Jisu nyiri küsa kenüh fethekümüri azüh nüh müshe küveh hi nüh ngu. Hi nüh ma küngu vü küzüla müngo

7“Noh tü mokenüh ngo lo?” ta rügizhühlewa nüh hi küna. “Hi nüh nyimzawa kenüh azhüküsheh thi asa, alü türü thi rütsü türake küpewa nyimzawa vü kütsewa zhühnyo küshehküza naveh.

8Asa jüma tü küsükeri nü rho, thitü mürhorathuoh; ma tü azhikrie lovü nüh shuru nathuoh thi zothekümüvü tewanathuoh. Azhih hama müjie küsa vü nyi thari anyo kürho lasipha lovü müjie rhüke nüh mari nüh asawa küngu vü ngo naveh. Jümatü küsükeri rho, thitü khinyi thuoüji rho müvehthuoh, tü ngu le naveh.

9“Hama nüh aküthsü thi kümüshi küji kenüh. Alü türüri tü nyimzawa nüh shuküpe küzhiho türüri. Jümari tü kaji türüri nga wiethuoh:

10müngari thuoüji külutewathuoh, küsü thuoüji khinyi nga kaji wieveh; thi küpa küsüwa thuoüji müjie ru; ma ru thuoüji matü tsotho pike mpa kaji naveh.

11Thi asa küsükeri rhothuohtü khinyi rho müküvehwa tü kaji tüzeawa thitü ma nga türüawa azhi wiethuoh thi ma tü küzorievü tewa nathuoh.

12 “Rütsü türake noh nüh künguri tü kajiri türake müjie rukükajiri, thitü asawa sie nü münühu küsü küükaji nta kükhra tsü naveh.

13Türake hamari aveh tü kürü kümüshe küsü wie, thi mari tümari kükhra thi kaji kükhra vi asawa tsü.

14Mari tü Nyihzhüzawa sie saluo naveh; thitü Nyihzhüza nüh ma nüh ji kasari thi rüka küsari thi ma sehnyiri sie nü mari chamü naveh, küpakenühnyunü ma tü vüwari nyia vünüh VÜWAthi kajiri nyia vünüh Kajiwa küsa kenüh,” ti küza.

15Rügizhühlewa nga nüh hi vü, “Küüphroküphrievühwa nüh ajuhri rügivü shupehküveh noh nüh ngu küveh thuoüji, akuori, nyiri, anyi kürhori, thi azhü küpapa küphrari.

16Noh nüh ngu küveh arütsü türake, thi asawa masü nüh küüphroküphrievühwa mürhü naveh; jümari nüh ma zhi aveh vitewa nü kürütso ma ja naveh; jümari nüh ma satsa tsanaveh thi anyih vi ma zoriemü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

17Küpakenühnyunü mari kürü ma kümüshewa küüsa nta küsakenüh kümüshe küsü küsa mari müshe lovü thsemütü thi Saküüwuowa zhüri müjie küju nü asawa nüh küükaji nta mari kükhra tsümü.

18"Nyimzawa noh nüh künguwa tü nyuküjiwa azhih vü kajiri anyia vü kaji küvehwa," ti küza.

Küthsükütsü 18

Babilon Külukümü

1Hamase vü thajüwu vünüh rügizhühle küpa küturu ngu. Matü kükhra peh she, thi ma küwie nüh azhih aveh wieke kheh.

2Ma tü zia taji, "Ma tü külumüthuoh! Babilon küjiwa tü külumüthuoh! Ma thuoüji sietse kümüsüri thi mükümtse sietseri ape samüthuoh; zanyo mükümtseri thi akükre amüwari tü ma vü rho veh.

3Küpakenühnyunü akuoh aveh ma sazüh kümüngu ma kha kümüzowa nüh müshe khehmüthuoh. Azhih vü kajiri tü asazüh muomuokürho ma sie samüthuoh, thi azhih vü asüküsari tü ma kümüngu müküüzhikera vünüh nyirhie müthuoh," ti küza.

4 Jüsevü hi tü jikhi küpa thajüwu vünüh küünara vü, Shuteraluo, eh nyiri! Nyimzawa vünüh shuteraluo! Nohri tü ma kükhiemuo vü küsü nyi müsatümü; nohri tü ma kümnomna nyi küüsuovüh nyu!

5 Ma kükhiemuori tü müjuke nü thajüwu kümüsie thake thuoh, thi Saküüwuowa nüh ma kükhiemuori müshe veh.

6 Ma nüh mokümjie nohri vü sanüh jükümjie nohri nga ma vü satsüluo; ma nüh momokümüjie sanüh jüma nyia vünüh ma vü thuohtsüle luo. Ma nüh küzake küche nü nohri küzhu nüh jüma nyia vünüh kümüzo künyikeri ma huo saküpro tsüluo.

7 Ma nüh ma mpa küzakele küthohla thi lokürа sanüh jüzake kümnomna thi lokürü vi ma tsüluo. Küpakenühnyunü ma mpa nüh ma küzaküpeh huo thuoüji: "hi tü kaji vüh küsü, hi tü hala shupeh veh! Hi tü tühnyivühri nyu! Hi tü piketü lokürü künguwa nyu,"

8Hakümjie küsa kenüh rülo küsü ma tü kümnomna ma kanaveh. Küsaküna, lokürü, thi kümükhuojih ma vü ru naveh. Thi ma tü anyih nüh tso naveh, küpakenühnyunü VÜWA, Saküüwuowa ma müshekümüsüwa tü khra sheh kümü kenüh, ti küza.

9 Azhih vü kajiri thari nüh ma sie küüphroküphrie thi kümüngu sanüh ma kütso nyihzhu vünüh nyikhu ngu thuoüji nyuküjiwa nyia vü krie thi külu naveh.

© 2015 Bible Society of India.

10Mari tü kületsuo vü tsietewa naveh, küpakenühnyunü mari tü ma kümnomna küüsuo kükrü kenüh, Mari nüh, “Küzakelenga küngo, thi küükrükükra nüh! Babilon kümüzho thi küjihama tü! Münühu küsü vünüh noh tü kümnomna ngumüthuoh nü,” ti küza.

11 Azhih vü asüküsari nga ma kenüh krie thi külu, küpakenühnyunü nyi küsü nga mari zanyo müküsürhuotüthuoh kenüh;

12 nyi küsü nga nüh mari suna, aloh amekükhrawa, aloh amekükhrari, thi anga vünüh küngu amekükhrari; alori, küsümo thsüri, alo külozüri, thi kümüru; thi athso shie khinyi shita mükünguraari aveh, thi aruoha nüh küsa zanyori, thi athso amekükhrari, asahwuo, amürü, thi marble,

13athsosa, ahiechu, athsomüchuh tsoküünguvüh, athsorhe küüngu, thi zanyo arheküüngu; akha thi avüjuh, ahie thi hiemütha, mieshü rüli thi anyihzhü, arawuh, zanyoküshohvü, atühkhari, jü mpa mükünyu nyiri kürhowie nga müküsütü thuoh kenüh.

14Asüküsari nüh ma vü, “Noh nüh küvingü zanyori tü aveh münyiethuoh, thi no künyirhie thi no küzü aveh tewathuoh, thi notü jümari müngura le wiethuoh,” ti küza.

15 Anyu jüla nüh asü sanü künyirhierari tü kületsuo vü tsietewa naveh, küpakenühnyunü mari tü ma kümnomna nyiküüsuo kükrü kenüh. Mari nüh krie thi külu taji,

16“Nyuküjiwa kenüh küzakele nga akündo thi küükrükükra nüh ma tü ma mpa nüh alo külohzü nüh küto athsü küsümo nüh küto athsü, thi kümüru nüh kütori vi ma saküzüzüti, thi suna nüh küsa zanyori thi aloh amekükhra zanyori thi anga vünüh küngu amekükhrari, vi ma küzhuzhuti!

17 Thitü münühu küsü vünüh ma tü künyirhie hamari aveh kümiemüthuoh.” Juhie vü sierhüri aveh thi jülo vü kütseri aveh thi juhiekühieri aveh thi küpari juhküji vünüh mari avo phatsakütseri aveh kükietuo vü tsietewahuo,

18 jütisanü ma kütso nyihzhu vünüh nyikhu shuküru ngu ünü mari tü zia nü: “Nyuküji hakümjie küsa küpa küsü nga münyie,” ti sa.

19 Mari tü mari alü rügi vü azhih vi mülo nü krie thi külutaji, “Nyuküjiwa kenüh küzakele nga küngo thi küükrükükra nüh! Ma tü juhküji vü juhie küpehri nüh ma künyirhie vünüh ma tü zanyo aveh kümiemüthuoh,” ti küza.

20 Ma zorie kümü kenüh thajüwu lozheluo! Saküüwuowa nyiri, thi povüküsari, thi setsaküthsüri lozheluo! Küpakenühnyunü ma nüh nohri vü mowa sanüh jüma kenüh Saküüwuowa nüh ma müshe müsümüthuoh!

© 2015 Bible Society of India.

21 Thinü rügizhühle kümüzho küsü nüh aloh zanyoküürenyahvü aloh rike juhküji lovü khajake taji, “Hakümjie vünüh Babilon nyuküjiwa tü wurie vehjamü naveh thi piketü küngulewa nyuthuoh.

22 Mürüli hurü nü aza kükhuvüh khi, thi nyiri jikhi thi pilechu kükhukhi, thi tütü kükhu khi no vünüh küünaralewanyu thuoh! Küüro küsari rühle küsüküsü vünüh nga sa tüno vünüh küngulewa nyuthuoh; zanyoküürenyahvü alo khiwa tü piketü küünaralewa nyuthuoh!

23 Noh vünüh anyih küwie piketü küngulewa nyuthuoh; no vünüh kümünyutevüh thi kümünyutepa jikhi küünaralewa nyuthuoh. Nohsü küsari tü azhih vü kükhratsahri, thi no küriekümüsemüshih vünüh azhih vü nyiri aveh müramüthuoh,” ti küza.

24 Babilon tü kümnomna tsümü, küpakenühnyunü setsaküthsüri thi Saküüwuowa nyira züh tü nyuküjiwa vünüh küngura kenüh; ah, azhih vünüh küfetheri aveh azüh jüla nüh ngura.

Küthsükütsü 19

1 Zanyo hamari sevü thajüwu vünüh anyi ashieji jikhi müküzara nüh küsa kümüjie hi tü künara taji, “Saküüwuowa siakeluo! Küülole, küthohla thi kükhra tü hiri Saküüwuowa zhi!

2 Zhütsa thi kümüsho vünüh ashih küsa tü ma! Ma küüphroküphrie vi nü azhih saküümünevühwa ma nüh müshemüsümüthuoh. Ma nüh ma sieperi zothekümü kenüh Saküüwuowa nüh kümnomna vi ma tsümüthuoh”, ti küza.

3 Mari tü ziele taji, “Saküüwuowa sieke! Nyuküjiwa tsoküveh nyihzhüwa nyikhu tü küsuokürho sehkhesehkhe küju rügi vü krükekuo wie naveh,” ti sa.

4 Sierhü kükhruo mükeke nü müzüri thi asa rhoküveh müzüritü kükiatsuo Saküüwuowa, kajipe rügi vü küpehwa khurü, Mari nüh, “Amen! Saküüwuowa Siake luo,” ti küza.

Nyihzhüza Kümünyute Kütsazhu

5 Jüsevü kajipe vünüh akhi küsü küzie ru taji, “Ma sieperi aveh, thi nyiri aveh, küji thi küza ma kükhurü aveh hiri Saküüwuowa siakeluo,” ti küza.

6 Thi anyi shieji khi kümüjie, ajuhküli khi kümüjie, mükütuothuoh nüh atso khielo ta shiküveh kümüjie hi nüh künara. Mari nüh, “Saküüwuowa siakeluo! Küpakenühnyunü VÜWA, hiri aveh kükhratsah Saküüwuowa tü Kajiwa küsa kenüh!

7 Hiri kürü lozhe thi alowie ünüh raluo! Küpakenühnyunü Nyihzhüza kümünyute tsotho tü tekütsethuoh kenüh, thi ma siekümünyutevühwa tü ma mpa nüh jüma kenüh küchevehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

8Thi ma tü alo külohzü nüh kütothsü kümtse küüria vivü üti ma tsü," ti küza. (Alo külohzü nüh kütothsü tü Saküüwuowa nyiri küüro kümühie kenüh.)

9 Thinü rügizhühlewa nüh hi vü, "Hama rhü luo: Nyihzhüza kümünyute kütsazhu vü jiküsari tü kümüngatsahri," ti küza. Rügizhühlewa nüh küüzalehü, "Saküüwuowa zhüri tü zhütsa," ti küza le.

10Hi nüh ma khurü nti ma jih vü künyiatsuo, thitü ma nüh, "Jüti müsatümü! Hi nga no sie nü kütsüküünari küsü wie, thi no füwie, Jisu nüh kütsakündgu kütsü küzhütsa küüjekeri sie küsü wie. Saküüwuowa khurü luo," ti küza. Küpakenühnyunü Jisu nüh kütsakündgu kütsü küzhütsawa tü setsaküthsüri luoveh tsotsüveh.

Rawu Kümüji Rügi vü Kütsewa

11 Jüsevü thajüwuwa tü sa ünü rawu kümüji küsü hi nüh ngu. Ma rügi vü kütsewa tü Künyitsahwa thi Küzhütsawa tiji; ma tü kümüsho vünüh nyura shih sa thi ma arie vü saluo.

12Ma notha tü anyihzhü kümüjie, thi ma lü rügi vü kajilüwe hozake vü. Ma rügi vü anyo küsü rhükevü, thitü ma mpa nüh wie küchie nüh nyi küsü nga jüma müthsü.

13Ma nyo thuoüji "Saküüwuowa Zhü," ta.

14Thajüwu vü arienyiri tü alo külohzü nüh kütothsü kümüjivü nü rawu kümüji rügi vü peh khe nü ma se nyitsa.

15 Ma po vünüh anyuchu kütu küsü shuru, thi jüma vi akuoh aveh cha naveh. Ma nüh mürü kütsüh vi mari anyia vü kaji naveh, thi ma nüh Saküüwuowa arü khielota küshu kha rhelivikütsüzhupeh vünüh rütsezhu naveh.

16Ma thsümünyi thi ma thüchi rügi vü anyo: "kajiri nyiavünüh Kajiwa thi vüwari nyia vünüh VÜWA," ti rhükevü.

17 Jüsevü rügizhühleri küsü rünyi rügi vü tsieküveh hi nüh ngu. Thinü ma nüh amüwa amürhü azhie vü prükütseri avehvü azhü zie taji, "Saküüwuowa kütsazhu küjiwa kenüh sehzhuluo!

18Ra nü kajiri asa, arienyi küjiri asa, arienyiri asa, rawuri asa, thi mari rügi vü kütseri asa, nyiri aveh asa, atühkhari asa, mükünyuri asa, anyi küji thi küza aveh asa tsaluo," ti sa.

19Jüsevü hi tü asawa thi azhih vü kajiri thi mari rienyiri türawu rügi vü kütsewa thi ma rienyiri siesaluo nti sehzhu.

20Asawa tü akürie setsaküthsüri ma tü vünüh küngothsoshiküsari sie aküsi lovü thsemü. (Küngo thsoshi jümari vi nü asawa thsoshi küvüri thi asawa

© 2015 Bible Society of India.

tsorhe kükhurüri müra.) Asawa thi kürie setsaküthsüri tü kümürhomürho nyihsuozü zanyo arhekümüne nüh tsoküsa lovü thsemü.

21Mari rienyiri thuoüji rawu rügi vü kütsewa apo lovü nüh shuküru anyuchuwa nüh rehthe khehmü; thi amüwari nüh mari asa kütsara mükütsara tsa.

Küthsükütsü 20

Mavi Nyie Küsü

1Jütiküsavü rügizhühleri küsü thajüwu vünüh küturu hi nüh ngu, ma tü ma ke vü azhikriewa mürüküsavüh thi mürüli küüzho küsü vi nü tse.

2Ma nüh asawa, mürekürüwiwa, jüma tü Mükünongü ti küjinyutü Tsuorewa tü re nü mürüli nüh mavi nyia küsü kürinü samü.

3Jütisanü rügizhühlewa nüh ma vi azhikrie lovü thsemü nü amürü kükhehvüh nüh fekemü, jütisanü ma tü anyiri müküümüra samütü. Jüma sevü nüh tsotho pike ma küshulenaveh.

4 Thinü hi tü kajiperi ngu, thinü jürügi vü küpehri vü tü ashih küsa kükhra tsümü. Jüsevü nga Jisu nüh küzhütsa küthsükütsü küphrahte kenüh thi Saküüwuowa zhü küphrahtekenüh alü thuoh kümüri kürholi ngu. Mari tü asawa nyutü ma tsorhewa müjie khurüwie, nyutü mari atie vü nyutü ake vü thsoshiwa müjie feke wie. Mari tü rhole nü kaji sanü Jisu sie mavi anyie küsü kaji.

5(Sükümü küpari thuoüji mavi anyie küsü müjie küju rhomüsüra.) Hama tü küsüri kürhole apokhuwa.

6Thari nüh kürhole apokhu hala nyi rhole nüh jümari thuoüji loküzhe thi kütsia küngu shehtsahri. Küsü akünyiawa thuoüji mari vü kükhra münyiethuoh; mari tü Saküüwuowa thi Khrista levüri sanathuoh, thi mari tü ma sie mavi anyie küsü kajinaveh.

Tsuore Chakümü

7Mavi nyie küsü jumthuoüji Tsuore tü ma küsi küsa vünüh lejamü naveh,

8jütisanü ma tü alievü wa nü nyiri aveh müra nü azhih avehvü saküüporiemü naveh, jümatü, Gog thi Magog. Tsuore nüh arie sa nta ashünyi kümüjie mari aveh sieru juhküji nato vü sehzhu naveh.

9Mari tü azhih aveh vü küsuo porie nü Saküüwuowa nyiri küpehpe mükieshe khe thi ma nüh küümze nyuküjiwa nga mükieshe. Thitü thajüwu rügi vünüh anyih turu nü mari aveh zorie khehmü.

10Thi Tsuore mari kümürawa tü nyihsuozü lovü thsemü, jülovü tü asawa thi kürie setsaküthsüwa tü jülovü thsemüthuoh; thi mari tü rülo thi rüza küsuokürho sehkhesehkhe küjumünomüna navehthuoh.

© 2015 Bible Society of India.

Ashih Sehkhewa

11 Jüsevü hi tü kajipe kümüjie küsü thi jüma rügi vü küpehwa ngu. Azhih thi thajüwu tü ma tüvü nüh tewa thi müngu wiethuoh nüh samü.

12Thinü aküsüri aküji küza zarike sanü kajipe atüvü tsieküpe hi nüh ngu. Lasiri tü shah, lasi küpa küsü shah, jüma tü kürho lasipha Lasiri lovü rhüküsa kümüjie aküsüri tü mari nüh rhoküvehvü mokümjie saküze nüh jüma vi nü mari ashih sa.

13Thi ajuh küjiwa tü ma vü aküsü pehküvehri küzemü. Aküsü thi azhih küsüwa masü tü aküsü masü vü pehküvehri küze, thi mari nüh mari kürho vü mokümjie saküze nüh jüma vinü ashih sa.

14Jütiküsavü Küsü thi azhih küsüwa masü tü nyihsuozü vü thsemü. (Nyihsuozü hama tü küsü künyiawa.)

15Thari nüh kürho lasipha lovü anyo rhümüsanüh

Küthsükütsü 21

Thajüwu Kürüthe thi Zhih Kürüthe

1 Jüsevü hi tü thajüwu kürüthe thi azhih kürüthe ngu. Thajüwu apowa thi azhih apowa tü münyie nüh satewa, thi juh küjiwa nga ratewa.

2Jütiküsavü kümünyutevüh küsü nüh thsümünyi sanü kümünyutepawa mütu nta kütse kümüjie Kümtse Nyuküji, Jerusalem kürüthewa tü küche thi lieke nü thajüwu vü Saküüwuowa vünüh küturu hi nüh ngu.

3 Thinü kajipe vünüh azhü zie küphra hi nüh künara: “Khinyi thuoüji Saküüwuowa azhe tü nyiri vü pehvehthuoh! Ma tü nyiri vü rho nathuoh, thi mari tü ma nyiri sanathuoh. Saküüwuowa mampa nüh mari siepeh nathuoh, thi ma nüh mari Saküüwuowa sanathuoh.

4Mari notha vünüh ma nüh mari rüthsü aveh nemütü naveh. Jüla aküsü, külorü, kükrie thi küna münyiethuoh. Zanyo kürüwiri tü münyiethuoh.”

5Thinü kajipe rügi vü küpehwa nüh “Khinyi thuoüji hi nüh zanyo aveh sakürüthe nathuoh,” ti küza. Ma nüh hi vü küzalehü taji, “Hama rhü luo, küpakenühnyunü azhü hamari tü zhütsa thi tsotüra naveh,” ti küza.

6Jüsevü nga ma nüh, “Jumthuoh! Hi tü apowa thi asewa, atükhuwa thi asehkhewa. Thari nüh ajuhkürie tse nüh juwiküshu kürho juwi ame müsanüh küüzhu na küsa tsüra naveh.

7Thari nüh khrara naveh nüh ma thuoüji hi vünüh hama ngu naveh. Hi tü ma Saküüwuowa sanaveh thi ma tü eh tsa sanaveh.

© 2015 Bible Society of India.

8Thitü luoveh küzari, kütsotü mükünyieri, müküle vü teküwari, nyuri küfetheri, küüphroküphrieri, kütümari, tsorhekükhurüri, thi zhükürieri aveh, hamari aveh thuoüji asuozü anyih juküveh thi aloh amekükhrawa tso nü nyikhu kümüzhi shuküvehwa tü mari ape, jümatü küsü künyiawa," ti küza.

Jerusalem Kürüthewa

9Rügizhühle türü vü küsü akhu türü küviwa tü kümnomna türü pro nü küpehwa nüh hi vü ru taji, "Raluo, hi nüh kümünyutevühwa Nyihzhüza vüvüh noh kütsanaveh," ti küza.

10Thinü Sietsewa nüh hi rükie nü hi sie nü küzhiho kümüsietsah küsü vü wa. Jerusalem, Kümtse Nyuküjiwa thajüwu vünüh Saküüwuowa vünüh küturu vi hi kütsa.

11Thi jümatü Saküüwuowa küthohla nüh wie. Nyuküjiwa tü aloh amekükhrawa kümüjie, aloh atso küpapa küsa ame kükhrawa kümüjie wierake, anyikünovüh kümüjie aloh küüzih kümüjie mütsehuothethe.

12Ma shieku aküji thi kümüshie, akheri türakünyi pie thi rügizhühleri türakünyi nüh akheri jüri huo. Akheriri vü Israelri akuoh türakünyiri anyo rhüke.

13Awuowuo vü akheri kücheche pie: küche zhieshu wuovü, thi küche zhieseh wuovü, küche zhietü wuovü, küche zhietuwuovü,.

14Nyuküjiwa zethuoh tü küloju loh türakünyi rügivü sa, jüma rügi vü Nyihzhüza povüküsa türakünyira nyo rhüke saveh.

15 Rügizhühle hi küjülewa tü nyuküjiwa, ma kheri, thi mashieku külojuke küüte kenüh suna nüh küsa küütevüh ma kevü pehveh.

16Nyuküjiwa tü ma küji nga thi küsuo nga zarike. Rügizhühlewa nüh ma zhi küütevühwa nüh nyuküjiwa küte: thinü ma küjinga, küsuo nga thi kümüsie nga kilomiter 2,400.

17Rügizhühlewa nüh ma shieku külojukewa nga küte, thinü jümatü miter rorake müsie, jüma tü küütevüh ma nüh vi küvehwaküüte kümüzhe wie.

18 Ashieku külojuwa tü aloh amekükhra atsoküzüwa nüh vi loju, nyuküjiwa thuoüji suna kümütsüh, anyikünovüh kümüjie kümüla nüh vi küsa.

19Anyuküjiwa shieku küloju lohri tü aloh amekükhrari nüh viküteh. Küloju loh apokhuwa thuoüji aloh kümüru nüh, künyiawa thuoüji aloh amekükhra akhremü nüh, kücheawa thuoüji aloh kükhratsahwa nüh, müzüawa thuoüji aloh atso akhremü thi kümüzhi küpe nüh,

20müngaawa thuoüji aloh amekükhra kükhrüpuo, türoawa thuoüji ashünyi thi zanyo zihzih ta küsanüh, türüawa thuoüji suna küngura loh nüh, tüzeawa thuoüji aloh kümüzhi, tüguwa thuoüji aloh awazhi nüh, türakewa thuoüji aloh

© 2015 Bible Society of India.

kümüji nüh, türaluokewa thuoüji akhremü kümüla nüh, türakünyiawa thuoüji aloh küüzih kümüru thi akhremü nüh.

21Akheri türakünyiri tü aloh amekükhra küüzihwa; akheri küsüsü vü aloh amekükhra küüzihwa küsüsü nüh sa. Nyuküjiwa lekhuji tü suna kümütsüh nüh sa thi anyikünovüh kümüjie künophiera.

22Nyuküjiwa vü hi tü kükhurüzhe müngu, küpakenühnyunü jüla kükhurüzhe tü VÜWA Saküüwuowa Aveh kükhratsahwa thi Nyihzhüza wie.

23 Nyuküjiwa wie na küsa kenüh rünyi küwie nyutü asah küwie müviketünga azhümünyie, küpakenühnyunü Saküüwuowa küthohla nüh ma vü wie veh, thi Nyihzhüza nüh ma latiwa.

24 Azhihwa anyi külolekümüri tü ma küwie vünüh kütsuokükhrusanaveh, thi azhih vü aküjiri tü mari kümühie thi küsiakejüla viru naveh.

25Nyuküjiwa kheriri tü rülo aveh vü mükhe nüh sa sanaveh, küpakenühnyunü jüla tü rüza mükünyie kenüh.

26Akuori küji thi künyirhie tü nyuküji jüla viru naveh.

27Thitü mükümtse küsü nga nyuküji jüla kütuwanyu, nyutü küzükrü küüro küsari thi kürie küphrahteri tü jü lovü mütura. Nyihzhüza kürho lasipha lovü anyo rhüküsari mpa nüh jü lovü tu naveh.

Küthsükütsü 22

1 Rügizhühlewa nüh kürho rügu juh nga hi kütsa, jüma tü anyikünovüh kümüjie riehriehta thi zihzih ta, thi jümatü Saküüwuowa thi Nyihzhüza masü kajipe vünüh liru,

2 jütisanü jümatü nyuküjiwa lekhuji azhila vünüh liwa veh. Rügu jüma awuowuo vü kürho thso pehveh, athso rhu jümari tü asah küsü vü küsüsükeri thi mavi küsü vü türakünyikeri pehveh; thi ma nyawari tü nyiri saküümühie kenüh.

3Nyuküji jüla Saküüwuowa nüh müzükümü zanyo küsü nga künguwa nyu. Saküüwuowa thi Nyihzhüza kajipe tü nyuküjiwa vü peh naveh, thi ma sieperi nüh ma khurü naveh.

4Mari tü ma tso ngu naveh, thi mari atie rügi vü ma nyo rhükevü naveh.

5Jüla arüza münyiethuoh, mari tü alati nyutü rünyiküwie müvithuoh, küpakenühnyunü VÜWA Saküüwuowa nüh mari küwie sanaveh, thi mari tü kajiri kümüjie küsuokürho sehkhe mükünyie küju kaji naveh.

Jisu Küru

© 2015 Bible Society of India.

6Thinü rügizhühlewa nüh hi vü, “Azhü hamari tü azhütsa thi kütsotüra küsü. Thi VÜWA Saküüwuowa ma Sietse vi setsaküthsüri vü kütsüwa nüh mowa shita müsaji mümühienüh ma zhühlewa küze nü ma sieperi vü küütsa nta küze,” ti küza.

7Jisu nüh küüza, “Künaluo, hi tü shita tsethuoh! Lasi hala setsaküthsüwa zhüri küünari tü kümüngatsahri,” ti küza

8Hi, Johan nüh hamari aveh künara thi ngu. Thi hi nüh jümari künara thi ngu kümü sevü, zanyo hamari vi hi küütsa rügizhühlewa ajih vü künyiatsuo nü ma khurü nti sa.

9Thitü ma nüh, “Hi vü jüti müsatümü! Hi nga no sie nü kütsüküünari küsü wie, thi noh fü setsaküthsüri wie thi lasi ha lovü zhüri küünari wie. Saküüwuowa Khurü luo,” ti küza.

10Thinü ma nüh hi vü, “Setsaküthsü zhü lasipha hama müküthi tümü, küpakenühnyunü hamari aveh sana küsa tsotho tekütsethuoh kenüh.

11Thari nüh kümüsü sa veh nüh mari thuoüji kümü sü küüsamü luo, thi mükümtseri nüh mümütse nüh küpemüluo; thari nüh nyitsaveh nüh künyitsamü luo; thari nüh mütse pehveh ünüh mütse küpeh huomü luo,” ti küza.

12 Jisu nüh küüza, “Halie! Hi tü shita tsethuoh! Nyi küsüsü ma kürho vü mokümjie sa küze thuoh nüh jisuo tsü na küsakenüh hi nüh eh jisuo viru naveh.

13 Hi tü apokhuwa thi sehkhewa, atükhuwa thi akhewa,” ti küza.

14 Kürho thsohvi kütsara sana küsa kenüh thi akheri vünüh nyuküji vü kütura sana küsa kenüh thari nüh thsumünyi rüshü kümtseveh nüh kümüngatsari.

15Thitü müküle vü teküwari thi kütüma küüro küsari, küüphroküphrie küsari, thi nyiri küfetheri, tsorhe kükhurüri thi azhü vünüh nga thi küüro vünüh nga kürieri thuoüji nyuküji alievü peh naveh.

16 “Hi, Jisu nüh nohri vü Nazizhehri vü küza üti eh zhühlewa küzethuoh. Hi thuoüji David küthsoküzhi vünüh turu; hi tü rüne wutsi küwiewa,” ti küza.

17 Sietsewa thi Kümünyutevühwa nüh, “Raluo,” ti küza. Hama küünarari nga “Raluo,” ta müküzaji mümühie. Aju küürieri tü raluo; thari nüh münguveh nüh ame müsanüh müjuju ra zhu luo, ti küza.

Sehkhe Zhü

18 Hi, Johan, nüh setsaküthsüzhü lasi hama küünarari vü azhühkho tsü veh: thari nüh azhü hala azhüküütsa thsephenaveh nüh lasi halovü kümnomna phrahteke küsari vi Saküüwuowa nüh ma vü thse tü naveh.

© 2015 Bible Society of India.

19Thi thari nüh setsaküthsü lasi halovü azhü wuori vizhujamü naveh nüh lasi halovü rhüküsa kümüjie kürho thsohvi thi Kümtse Nyuküjiwa ma müthohwa Saküüwuowa nüh vitewa naveh.

20Ma povü hamari aveh kütsüwa nüh küüza! “Azhütsa wiethuoh! Hi tü shita tetsethuoh,” ti küza. Amen. Raluo, VÜWA Jisu!

21 VÜWA Jisu küümzewa nüh nohri nyi küsüsü siekütsewa saluo. Amen.

© 2015 Bible Society of India.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2021, Vitória/ES - Brasil

Capa: Pôr do sol nas montanhas. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.